ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. | ВІННІПЕГ, МАН., КВІТЕНЬ 1924. | ЧИСЛО 1

Христос Воскрес!

Воскресення Твоє, Христе Спасе, Ангели прославляють на небі, і нас на землі вчини достойними в чистим серцем Тебе славити!

Ангел кликав до Благодатної: Чистая Діво, радуйся! І знову кажу: Радуйся! Твій Син воскрес по трьох днях із гробу, померлих збудивши! Люде, веселітеся!

Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим що в гробах, життя дарував!

Світися, світися, новий Єрусалиме, бо слава Господня, над Тобою зійшла! А Ти, чистая, пишайся, Богородице, за Воскресення Сина Твого!

Воскресення день, і просвітімся святом, і оден одного обнімімо! Скажімо: „Браття" навіть тим, що ненавидять нас! Простімо все ради Воскресення, і так промовмо голосно:
Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим що в гробах, життя дарував!

Тілом заснувши, як смертельний, Царю і Господи, по трьох днях воскрес еси, і Адама із тління піднявши, знищивши смерть. Пасхо несмертельная, світу спасіння!

Христос Воскрес!

Від Редакції

Випускаючи в світ перше число „Православного Вістника", вважаємо за вказане представитися, хто ми є і чого хочемо.

„Православний Вістник" появляється на те, щоби заступати інтереси Української Православної Церкви в Канаді.

До тепер Українська Православна Церква в Канаді користала з гостинности світських українських часописів, головно „Українського Голосу", який нераз прямо з самовідреченням заступав Українську Православну Церкву і тим шкодив собі серед читачів, які в релігійних справах мали инші погляди. За гостинність і прихильність „Українського Голосу" і других часописів Українська Православна Церква є і на все остане дуже вдячна, але й здає собі з того справу, що годі надужиывати гостинности і занадто її використовувати. Зрештою скорий зріст Української Православної Церкви вимагає органу, посвяченого виключно справам сеї церкви. І задачею „Православного Вістника" є дати місце для стать про чисто релігійні справи а зокрема для обговорювання внутрішних справ Української Православної Церкви.

„Православний Вістник" буде містити статті на моральні та теольогічні теми, буде писати про справи загального громадського значіння, о скільки вони дотикають церкви, буде подавати історичні матеріяли та наукові розвідки а в міру можливости також оповідання та поезії релігійного або морального змісту. І, очевидна річ, буде подавати вісти з церковного життя.

При сім „Православний Вістник" буде мати завсігди на оці добро українського народу і охорону його перед кривдами, прикритими плащиком релігії.

Поки що „Православний Вістник" буде виходити раз на місяць. З ходом часу і з поправою матеріяльного стану видавництва „Православний Вістник" буде виходити частійше, зглядно буде побільшувати свої розміри і поправляти свій вигляд. Се сподіємося доказати в скорім часі, числячи на те, що Шановні Члени і Прихильники Української Православної Церкви подадуть нам помічну руку в поширюванню „Православного Вістника" і збиранню передплати на него.

Слава Ісусу Христу!

РЕДАКЦІЯ.

З Першим Числом „Прав. Вістника"

Давнійше вже робилося заходи, щоби почати видавати часопис Української Православної Церкви в Канаді, та на заходах кінчилося. Недостача рук і засобів, а також і деякі незалежні від нас причини примушували відкладати саме діло на пізнійше.

Відкладалося, хоч життя потребувало такого часопису не від нині. Церква, церковна справа, церковна робота, церковні потреби, церковні клопоти, се одна з великих наших народних життєвих справ, а дотого ж народ порозкиданий по широких просторах — отже все те разом взяте вимагає часопису, який би вязав собою народ, даючи йому змогу порозуміватися і розуміти себе взаїмно. Треба часопису, який би обзнакомив людей зі станом самої церкви і її роботою, а такє само з близшим і дальшим світом і людьми, з якими нашому народови сяк чи так треба мати до діла.

Нині приходить час, що давні заходи здійснюються, бо отсе перед українським загалом з'являється перше число церковного часопису „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

До релігійної области належить три четверти життя, кажуть учені люде. Тому, де релігія занепадає, там занепадає ціле життя; де релігія росте, там ціле життя народу підноситься.

Нікуди правди діти, що релігійне життя українського народу стоїть тепер надто низко, хоч що правда вина за те не лежить тільки на його совісти. Але на його совісти лежить нині обовязок піднести себе — піднести мораль, поглубити моральну свідомість і виробити собі ясний погляд на життя і працю для життя на будуче.

Церква, — се інституція, що клопочеся релігійно-моральними справами людини, отже кругом Церкви мусить збиратися вся увага і вся робота. Коли Церква, як жерело релігійно-морального життя, буде мати подостатком животворної води, тоді поплине вона рікою й оросить і збогатить і віддалені ниви і левади життя.

Релігійне життя народу українського стоїть дотепер низко якраз через те, що його Церква була цілі століття залежною від чужих людей. А чужий собі рад. Історія говорить нам богато, а сучасність потверджує правдивість історії, що чужі не тільки не дбали і не дбають про наше добро, але противно — їх цілею завсігди було наш народ псувати, затемнювати і для себе використовувати.

Нині Українська Православна Церква є якраз тою Церквою, до якої чужі люде не мають доступу; тою Церквою, яку колись мали наші славні предки; під проводом якої гуртувалися найкращі українські люде, в обороні якої клали свої голови найкращі сини нашого народу. Дбати про розвій і благодійну роботу Української Православної Церкви для народу і між народом, се головна задача нового часопису.

Широкий виднокруг праці простягаєсь перед нами. І до неї треба богато рук, богато витревалости і доброї волі не кількох людей, але цілого нашого загалу. Треба, щоби кождий доложив щиро свою цеголку, а тоді певно збудуєся та велика святиня, в якій збереся весь наш народ на спільну молитву і до спільної праці для теперішности і будучности.

Видавці, які взяли на себе тягар видавання „Православного Вістника", зачали святе, Боже діло і заслугують на найщирійшу піддержку у всіх православних Українців. І ми отсим взиваємо в перший мірі українське православне духовеньство а дальше всіх вірних і прихильників Української Православної Церкви, щоби постаралися як найширше „Православний Вістник" розпросторонити, ширити, збирати для него передплатників, збирати жертви на пресовий фонд. Хто піддержить щиро сю богоугодну роботу, той заслужить собі на імя доброго робітника на ниві Божій і на ниві народній.

З христіянським братнім привітом,

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

НАЦІОНАЛЬНА ЦЕРКВА — ЦЕРКВА БОЖА.

Лишаючи своїх учеників на земли, Господь наш Ісус Христос сказав їм: „Йдіть і навчайте всі народи!"

Не казав їм Христос, щоби навчали тільки якийсь один нарід. Не казав їм, щоби навчали тільки деякі народи. Він казав їм навчати ВСІ народи. Христос не знає ніякого вибраного народу. Христос не признає народів ліпших, ні гірших, не признає народів важнійших, ні менше важних. Для него всі народи однакові, всі рівні. Христос не хотів вивисшувати ніякого народу і не хотів понижувати ніякого народу. Він наказав своїм ученикам навчати всі народи.

А як мали Христові ученики навчати всі народи? Чи якоюсь вибраною мовою? Чи мали навчати їх своєю власною мовою? Чи може пануючою державною мовою? Або мовою вчених людей?

Ні. В пятьдесять днів по Воскресенню Христа зійшов на апостолів Святий Дух і дав їм спромогу навчати всі народи. Він дав їм дар проповідувати слово Боже ріжними мовами. Він дав їм дар проповідувати кождому народови слово Боже у його **рідній** мові — без уваги на те, яка та мова була поважана, або понижена, розвинена, або проста. Господь Бог не вимагав, аби задля пізнання Його Святої Волі людина мусіла вчитися якоїсь спеціяльної мови, — жидівської, грецької, латинської, чи староболгарської. Кожду мову вважає Господь Бог за однаково добру. Кождої мови вчив Святий Дух апостолів.

Святий Дух дав спромогу апостолам бути серед Жидів Жидами, серед Греків Греками, серед Римлян Римлянами, серед Українців Українцями. Бо тільки той може в дійсности працювати для добра якогось народу, хто увійде в душу того народу, хто стане одним із того народу.

Апостоли мали за задачу людям служити, не панувати над ними, помагати їм, а не використовувати їх.

Про одного з апостолів, св. Андрія Первозванного, є передання, що він сповняючи волю Божу, зайшов аж на Україну і на горах Київа проповідував науку Христову. Якою мовою міг він там проповідувати? Жидівською, грецькою? Ні. Тих мов булаби там ніхто не розумів. Але св. Андрій мав від Святого Духа дар проповідувати чужими мовами, отже говорив до наших прабатьків тодішньою українською мовою. Він говорив до Українців, як Українець з України, бо мав служити українському народови.

Не булаби так скоро поширилася Христова віра по цілім світі, якби Христові ученики були зачинали серед кождого народу з того, щоби ображати його національні почування і зневажати його мову. Не булаби поширилася Христова віра, якби Христові ученики були зачинали з того, що прийшовши до якогось народу, закладалиб насамперед школу „вибраної" мови і говорили людям: Як навчитеся отсеї мови, тоді ми навчимо вас про Ісуса Христа і покажемо вам дорогу до неба.

Св. апостол Павло говорив: „Краще, щоб я сказав в церкві пять зрозумілих слів, ним маю ужити десять тисяч незрозумілих".

Якже безбожно в виду сего виглядають намагання представити темним людям, немов то Господь Бог погорджує простою, народною мовою і вимагає, щоби до Него звертатися якоюсь панською, чужою, чудною мовою. Нема більшої зневаги Бога, як вимагати від людей, щоби молилися до Него мовою, якої не розуміють. Чи може бути щось більше образливого для Бога, як казати Українцям, що вони мусять звертатися до Него в незрозумілій їм староболгарській мові після того, як на Україну приходив св. Андрій Первозванний з проповідями в українській мові? Чи може бути щось більше образливого для Бога, як давати до зрозуміння, що все-знаючий Бог не розуміє української мови?

Ісус Христос не вивисшував ніякої мови ні народности понад другі. Святий Дух не обмежував знання апостолів на одну мову, або тільки на кілька мов; Він дав їм дар говорити всіми мовами. Тому зневагою Бога є приписувати йому, що він розуміє тільки деякі мови і що через те голос, ласку і право у него мають тільки ті люде, що знають ті мови, а люде, що не знають тих мов, є вже тим самим гірші перед Богом. Коли хтось зневажає Бога в сей спосіб, то знаймо, що се слуга діявола, хочби він називав себе не знати яким християнином.

Волю Божу в сій справі дуже добре розуміли первісні христіяне. В них не було того, щоби ділити себе на ліпших і на гірших христіян, на христіян першої кляси і на христіян другої кляси. Один лише випадок є занотований в Діяннях Апостольських, що христіяне жидівського походження кривилися на те, що св. апостол Петро хрестив не тільки Жидів, але й поган. Се було в самих перших днях христіянства і се питання зараз залагоджено понад всякий сумнів. Залагоджено його так, що бувші Жиди не підносили вже більше ніяких негодовань.

В первісних христіян не було того, щоби Жидовин, або

Грек, або Римлянин говорив, що йому належиться першенство перед Богом задля його національности. Кождий христіянин, якоїб національности він не був, вважався за однаково доброго, коли його вчинки були добрі. Ніяка національність не приписувала собі права порядкувати церквою у другої національности. Люде кождої нації порядкували самі своїми власними церковними справами а людей чужої національности приймали між себе і вивисшали між собою лише тоді, коли вони своїми надзвичайно добрими вчинками на те собі заслужили. Колиж хто сам втручувався в церковні справи чужої нації, того викидали споміж себе, як паршиву вівцю. Береження прав місцевого населення в церковних справах ішло так далеко, що в церковні канони поставлено заборону епископови втручуватися в справи другої дієцезії, і заборону пароходи втручуватися в справи чужої парохії.

Найкраще зберігся по нинішний день слід самостійного господарования кождої нації своїми власними церковними справами у східних церквах в виді автокефалій церков та в виді патріярхатів. Право кождої нації господарювати самостійно своїми церковними справами було таке широке і таке самозрозуміле, що автокефалію признано навіть церкві на острові Кипрі. Населення того острову є грецьке і для него не булоби надзвичайної кривди в тім, якби в церковних справах воно підлягало грецькій церковній ерархії. Однакож Кипр є доволі віддалений від Греції і живе своїм окремим життям, а се вже вистарчало на те, аби признати йому потребу церковної самоуправи, автокефалії.

Добитися визнання автокефалії церкви в початках христіянства не було тяжкою річею, бо тоді ще панував серед христіян правдивий христіянський дух любови, вирозумілости і бажання добра другим. З ходом часу, як число христіян зросло і христіянство стало більше звичаєвим та формальним, а ще більше коли христіянство стало пануючою релігією, церковна ерархія в ріжних краях зачала сходити зі старого христіянського становища, зачала забувати про Христову науку і Божу волю, а натомісць зачала мріяти про вигоди, почести і політичну силу. Оттоді зачалися спори за першеньство в церкві, за право ерархів пануючої або сильнійшої національности втручатися в домашні справи національности поневоленої або слабшої. Церкву зачалося уживати до політики. Тоді то сталося, що епископ римський додумався проголосити себе головою христіянської церкви задля того, що Рим був столицею римської держави, яка обіймала увесь відомий тоді світ. Все таки східні патріярхи ніколи не приписували собі аж таких прав, як папа римський і сему треба в великій мірі завдячувати, що у східній церкві не творилися так ріжні секти, як в области, обнятій зверхністю папи римського. Східна церква була більше демократична і коли навіть повставали в ній ріжниці думок, їх скорше вдавалося погодити.

Український нарід приняв Христову віру з Царгороду і хоч українська церква за часів самостійности української держави не була формально визнана автокефальною, то до повної автокефальности дуже мало їй бракувало. Зверхність Царгороду над церквою обмежувалася до того, що патріярх від часу до часу (але не кождого разу!) благословив для України митрополита, а той вже порядкував справами української церкви як її дійсний голова. Треба одначе зазначити, що і сей стан частинної залежности української церкви не був для Українців вповні вдоволяючий і кілька разів приходили між Українцями і царгородським патріярхом прикрі конфлікти, а остаточно таки з причини Царгороду українська православна церква попала проти волі українського народу під зверхність московського патріярха. Царгородський патріярх буквально за гроші продав Москві зверхність над українською православною церквою і за те був навіть скинений зі становища патріярха. І Москва, купивши для себе українську церкву, не занехала повернути її в могуче орудіе для поневолення українського народу.

Не краще вийшла українська церква під опікою Польщі. Польща старалася всіми силами накинути Українцям римо-католицизм, аби зеднати в сей спосіб Українців з Поляками вперед вірою, а дальше й зовсім повернути їх у Поляків. Відтак накинула їм унію, гадаючи посередно дійти до того самого, до чого перше йшла прямо, — через унію думала перетягнути Українців в римо-католицизм, а відтак поробити їх Поляками. І в великій мірі Полякам се вдалося. Міліони Українців пропали для українського народу в той спосіб, що вперед ставали унітами, відтак римо-католиками, а тоді вже й цілком польщилися. Холмщина була колись чисто українською країною; тепер вона на половину спольщена. В Галичині більше чим третина населення є римо-католики Українці, які задля своєї релігійної приналежности причисляють себе до польської народности і є найзавзятійшими ворогами українського народу.

Історія є учителькою життя — говорить стара латинська пословиця. З історії найкраще можемо навчитися, що і як треба робити, аби оминути похибки минувшини. Історія вчить нас, що навіть частинна залежність української церкви від чужих людей виходила на шкоду українському народови. Історія вчить нас, що в початках христіянства кождий нарід сам порядкував своїми церковними справами. Святе Письмо учить нас, що Христос ані Святий Дух не дав ніякому народови ані одиниці чужого народу права порядкувати в українській церкві. Отже заключення з того ясне: Українці не повинні до того допускати, що противиться Божій волі і що показалося в історії противним інтересам українського народу.

Український нарід може славити Бога без чужих посередників і агентів. І як другі народи ще в початках христіяньства утворили в себе самостійні церковні організації, так і український нарід має право се зробити. Українську мову Господь Бог розуміє так само добре, як мову польську, латинську, московську, староболгарську, чи грецьку. Молитву з українських уст вислухає Господь так само легко, як молитву з уст московських, польських, чи італійських. І як буде робити Господови Богови ріжницю особа того, хто молиться, то не задля того, якої він народности, тільки задля того, якої він морали, — чи він чоловік праведний, чи грішник.

А грішник є кождий, хто приписує собі, що він має більший голос в Бога, чим якийнебудь Українець. Грішник є кождий, хто намагається порядкувати справами совісти Українців тоді, коли сам не вважає себе за Українця між Українцями, тільки чим иншим. Бо хто між Українцями не є Українцем, той є агентом якоїсь другої національности і старається під покришкою релігії витягнути з Українців користь для другого народу: Зі всіх родів лицемірства нема гіршого лицемірства над релігійне лицемірство, над бажання панувати над чужим народом при помочи релігії.

Церква може нарід підносити, але може його й понижувати. Підносить нарід церква правдива, котра служить Богови. Служба Богови йде завсігди в парі з бажанням добра людям. Церква, що дійсно служить Богови, дбає про добро народу. Церква, що не дбає про нарід, не служить і Богови. І коли бачимо церкву, яка на першім місци ставить не інтереси того народу, який в ній гуртується, тільки інтереси якогось другого народу, інтереси держави-гнобительки, або інтереси урядуючої кліки, чи родини, то нема що богато навіть застановлятися, над тим, яка се церква. Се не Божа церква і не правдива церква. Се глум над церквою, се використовування церковних форм для поневолення народу. Через те се є питанням першорядної ваги для кождого доброго христіянина: Хто має рішаюче слово в моїй церкві? Коли рішаюче слово в церкві має нарід, вірні, які в тій церкві гуртуються, то се правдива церква, церква Божа. Коли в церкві має рішаюче слово цар, то се церква і не правдива і не божа, тільки царева. Коли рішаюче слово має Польща, або Рим, чи взагалі хтось чужий, то се так само не є церква ні Божа, ні правдива, — се машина для поневолювання народу в інтересі Польщі, в інтересі Риму, чи в чиїм там не булоб інтересі.

Христіянську релігію, на жаль, довгі часи уживали вороги українського народу як способу до панования над тим народом. Релігія була родом ярма, при помочи якого над українським народом з одного боку панувала Польща, а з другого Москва: релігію вони уживали на те, щоби той нарід лекше використовувати, знищити. Польща при помочи унії, а Москва при помочи поневоленої православної церкви, яку зробила цареславною, убивали душу українського народу. Церква в чужих руках і під чужим проводом була середником винародовлювания українського народу. Церква, страшно сказати, була найстрашнійшим і найзрадливійшим ворогом українського народу. Чиж диво, що між інтелігентнійшими верствами українського народу вродилося недовіря до церкви? Дуже зле свідчилоб се про нашу інтелігенцію, якби вона, люблячи щиро свій нарід, рівночасно одушевлялася церквами, які в дійсности помагали ворогам народу держати його дальше в неволі.

Отсе є причина, для чого український нарід нині відновлює свою власну, національну церкву, українську православну церкву. Досить нам неволі під покришкою віри! Український нарід може сам порядкувати справами своєї совісти і український нарід твердо постановляє собі скинути з себе ярмо всіх церков, що держать його в неволі. А невільником під релігійним оглядом є кождий Українець, котрий належить до церкви, в якій порядкують якісь чужинці, а не Українці.

Молімо Господа, щоби влям розум в уми маловидючих людей, що шукають між чужими людьми за посередниками, які запровадилиб їх до царства Божого, а тимчасом замісць посередників находять грішників, які самі переступають закон Божий, бо беруться до того, до чого Господь Бог не дав їм ніколи права.

В. Н.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Адреса: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada,
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Address: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

ПРИЧИНИ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Церковне питання є тепер дуже актуальне. Доказом сего є велике заінтересовання церквою масами українського народу, доказом сего є й хочби покликання до життя „Православного Вістника". Заінтересовання се викликало головно повстання а властиво відновлення прадідної Української Православної Церкви в Канаді і увільнення тої ж церкви від московських оков на Україні. Думаю, що не від річи буде, коли я постараюсь від себе в першім числі „Православного Вістника" подати кілька уваг про причини відновлення Української Православної Церкви в Канаді.

Вірю, що я найкраще виважусь зі своєї задачі, коли поставлю перед себе і читачів Вістника питання, що є церква і яка її роля в суспільнім життю даного народа. Відповідь на се питання буде добрим вступом до статті.

З ширшого погляду, християнська церква є збір всіх християн, значить збір людей, що признають Христову віру. З вузшого погляду, церква є громадою християн, що мають ту саму віру, ті самі обряди, і узнають ту саму зверхність церковну. З ширшого погляду маємо тільки одну християнську вселенську церкву, яка включає всіх християн без огляду на їх ріжниці догматичні або обрядові, або ріжниці що випливають з національного ґрунту; з вузшого погляду маємо богато християнських церков, відмінних одна від одної своїми догмами, обрядами, мовою і т. д. З того другого погляду маємо такі церкви як православна, католицька і ріжні протестантські.

Яку ролю має церква в суспільнім життю народу? Роля церкви є двояка: релігійно-моральна і національна.

Коли церква хоче як слід виповнити свою першу ролю, релігійно-моральну, вона мусить бути дуже тісно звязана з життям народу, серед якого вона працює, мусить тішитись радощами, а смутитись болями того народу, мусить бути одним словом національною церквою. Коли церква не є тісно звязана з життям народу, коли вона не є національною, вона не може бути тим органом, що справляє суспільність до добра. Рівнож, щоби церква сповнила своє релігійно-моральне завдання, на її чолі мусять стояти найкращі одиниці з характером гарним й чистим, одиниці, яким лежить на серці добро народа, для якого й серед якого вони працюють.

Щоби наглядно зрозуміти значіння і ролю церкви для нашого народу в Канаді, нам треба до певної міри схарактеризувати істнуючі між Українцями церкви.

Іміграція наша є головно з Галичини й Буковини, по части також з Великої України. Найбільша є іміграція з Галичини, тому й найбільша до тепер є тут греко-католицька церква. В Галичині ся церква, хоч вона є продуктом унії, яка була більш роботою Поляків, як Українців, через довший час на стільки твердо стояла на первісних засадах і звичаях православної церкви, на стільки трималась твердо східного обряду і східних практик, головно практики жонатого священства, що вона не зробила тої роботи, якої Поляки від неї хотіли, іменно не стала таким легким містком до переходу на латинство і польськість, як Поляки сего сподівались тоді, коли вони цілою силою державної машини старались ввести унію в життя.

Однак в останніх часах вже й в Галичині бачимо більше змагання зі сторони польського клиру, який заступає там інтереси Риму й Польщі, зробити з гр. кат. церкви те орудля латинізації і польонізації, на яке вона була призначена з гори. Найсумнійшим обявом в тій справі є сей факт, що деякі гр. кат. владики, готовно Хомишин, дуже сумлінно беруться до латинізації гр. кат. церкви в Галичині, в першій мірі через заведення целібату серед духовенства й через запроваджування латинських звичаїв в церковні відправи. Серед священства в Галичині під теперішну пору є дві виразні течії: старша, заступлена жонатим священством, стоїть на ґрунті непорушности східних православних звичаїв гр. кат. церкви, і нова течія, заступлена целебсами, вихованками в головній мірі еп. Хомишина і в певній мірі вихованками других епископів, під дуже зручним кермованням митрополита Шептицького і зайшлих римо-католиків Бельгійців, які вже потрафили звити собі гарненьке гніздо в Галичині подібно як й в Канаді. Нова течія стоїть явно на ґрунті латинізації.

В Канаді гр. католицька церква була віддана під цілковиту контролю латинських епископів і священиків, які вважають гр. католицьку церкву тільки за пів католицьку, котру треба конче зробити дійсно католицькою через латинізацію. Жонатим священикам тут заборонений вступ — однак можна священикам жити „на віру". Загал гр. католиків вірив, що з приходом епископа Будки справа поліпшиться о стільки, що контроля церкви перейде з рук латинських епископів в його руки й що тим самим ослабиться вплив латинських священиків, котрі приняли позірно грецький обряд, щоби тим лекше дістати доступ до середини гр. кат. церкви і тим самим лекше її з середини латинщити. Однак надії загалу гр. католиків не сповнились, тому що з приходом епископа Будки впливи латинських священиків в нутрі греко католицької церкви зовсім не ослабились. Самий епископ Будка не є дійсним незавиcимим епископом в своїй дієцезії, але є властиво суфраґаном латинських епископів, бо мусить в кождім важнійшим ділі робити так, як вони йому розкажуть. Латинські епископи через своїх священиків, Бельгійців, мають дуже гарну контролю над греко-католицькою церквою в Канаді.

Допущення чужих священиків в Канаді і Галичині в нутро греко-католицької церкви захитало дуже національний характер сеї церкви, котрий вона проти волі Поляків потрафила все таки через довший час затримати.

Дальше тут в Канаді Епископська Корпорація дуже сильно з другого боку підкопує національний характер гр. кат. церкви, тому, що головна точка в інкорпорації допускає можливість чужинця як епископа „для Русинів" в Канаді, бо одинокою кваліфікацією того епископа є тільки гр. кат. обряд, який в очах римо-католиків є тимчасовим, і ту кваліфікацію набуло собі вже досить споре число римо-католицьких священиків — Бельгійців.

Корпорація ся нищить також принцип народоправства в церкві, віддаючи не тільки духовну власть над порученими йому церквами, але також повну контролю над маєтками тих церков, які скоро тільки записані на Корпорацію, тільки поверховно затримують контролю над своїми маєтками, бо в дійсности ті маєтки належать до Корпорації, то є до кождочасного епископа.

Церква може бути тільки тоді національна, коли контроля над тою церквою спочиває в руках своїх а не чужих. Коли-ж контроля над даною церквою спочиває в руках чужих, або коли отворені двері на остяж для такої контролі, тоді церква перестає бути національною. Се відноситься до гр. католицької церкви в Канаді.

Щодо російської православної церкви, до якої до останніх часів належали всі Українці з Буковини і Великої України, і до якої ще й тепер належить досить поважне число тихже Українців, то про ню з національного боку нема що богато говорити. Вона явно стояла на услугах другого народу, вона явно ширила національну відступність, вона була опорою здискредитованого кацапського курсу. Нема отже й мови, щоби вона була національною для нас, себто українською. Вона не була навіть національною церквою російського народа, вона дійсно була офіціяльною церквою російського самодержавія.

Поза незначним числом штундистів чи баптистів, які приїхали до Канади з Великої України, в Канаді нема богато українських протестантів. Те маленьке число українських протестантів є вже витвором канадійським. Так звана українська протестантська чи євагельська церква в Канаді є штучним витвором кількох людей, що за памятних часів Серафима і пізнійше взялись до попования на основі засади: Навчить біда попити, як нема ся чого вхопити. Будучи підтримуваною грішми англійських протестантів ся церква є в дійсности чужою, не нашою.

Я навмисне довше спинився на точці національности церкви, тому що від сего завнсить, в якій мірі ми можемо назвати ту або другу церкву нашою національною церквою; від сего зависить ціла робота даної церкви серед нашого народу. Я позволю собі на сім місці навести слова двох визначнійших громадян Українців. Перший з них О. Лотоцький, колишній керуючий справами віроісповідань в українськім правительстві за Центральної Ради й міністер ісповідань в гетьманськім правительстві, а тепер професор Українського Вільного Університету в Празі, ось що пише в статті: Церковна справа на Україні (Літ. Наук. Вістник, за май 1923):

„...А з другого боку ми повинні пригадати, що церква, коли вона стала зброєю в руках чужої держави і чужої

політики, то се була найслушнійша зброя, що наносила може найтяжші удари в нашій національній справі. Треба уважати, що органи церкви фактично поставлені найблизше до народа — близше ніж усі чинники державні і громадянські. Церква через свої органи впливає на саму совість народа, на ту сферу, до якої так трудно доступити навіть тим, хто щиро вважає себе справжнім другом народа. В тім і полягає секрет великої позитивної ролі церкви в нашій національній справі!"

Дальше п. Лотоцький показує наглядно, що історія нашого народу вчить нас, що українська православна церква, яка стала для нас національною церквою, була великою твердинею нашою в культурно-національних змаганнях, тоді коли вона була дійсно незалежна, національна, як за київських князів і потім за козаччини, коли київський митрополит був дійсним головою української незавиcимої церкви. По прилученню України до Москви, Москва бачучи значіння нашої церкви знищила її самостійність, зденаціоналізувала її і зробила її крайно ворожою до всіх змагань нашого народу, так що в часі останнього відродження нашого народу підчас революції обмосковлена православна церква стала найбільшою колодою на дорозі творення української державности. П. Лотоцький завважує, що ми на жаль не оцінили в часі революції значіння нашої рідної церкви і се було до великої міри причиною наших неуспіхів в будованню держави.

Другий визначний Українець, до того ще й соціяліст, М. Шаповал, так пише в статті: **До програми українського визволення** (Нова Україна, за березень 1923):

„Хто хоче єдиної національної свідомости, той мусить консеквентно прямувати до створення єдиної української соборної автокефальної церкви."

Однак наш нарід в Канаді, який скорше набув національної свідомости в широких масах, як наш нарід на Великій Україні, зрозумів також скорше значіння відродження рідної церкви, як наші браття на Великій Україні і в Галичині. Ми були майже відтяті від старого краю в той час, коли в нас тут клалось перші основи під відродження рідної церкви. Ми бачили наглядно, що коли навіть в церкві є священики, що числять себе за свідомих Українців, однак як та церква є під чужою контролею, то вона не може сповнити як слід своєї великої задачі супроти свого народа.

Нарід наш переконався, що коли церква є на услугах чужих, то вона не може навіть виповнити релігійно-моральної ролі. Тої ролі не могла й не може як слід виповняти також і з других причин. В гр. кат. церкві через заведення насильного целібату священики примушені вести таке життя, яке в очах нашого народа, що привик споконвіку до жонатих священиків, уходить за неморальне.

Дальше в греко католицькій церкві цілий час церковні проповіди провадяться самим епископом і богато священиками не на тему християнської любови й братерства, але противно на тему ненависти і релігійної нетерпимости. Церковні місії під керовництвом епископа були зорґанізованою провокацією всіх тих, що не годились з тактикою епископа й його цілого курсу. З проповідальниць сипались завсігди громи, розкидались заборони читання навіть часописів, або належання до українських орґанізацій, що не вважали за потрібне без застереження піддатись контролі епископа.

В сфері культурно-просвітній зі сторони гр. кат. церкви було й є змагання поділити нарід на католиків й некатоликів і то з тим застереженням, що тільки католики репрезентують наш нарід, а всі решта є тільки непотрібним додатком. Дійшло до того, що чоловік, який через одну або другу причину не годився з офіціяльною політикою гр. кат. церкви, хоч сам був добрим гр. католиком, був наражений на остракізм, був прямо пятнований як зрадник свого народа, хоч би він був й найбільшим приятелем і патріотом народа.

Ся релігійна нетерпимість, сей дух середновічча, від якого пахло інквізицією, сей дух ненависти, сей дух зарозумілости і ароґантности, дальше змагання до цілковитої контролі на всіх царинах нашого народного життя разом з цілковитим занедбанням основної задачі церкви, іменно дбайливости про моральне піднесення народа до ідеалу добра й справедливости через примірне християнське життя, дальше невідповідний примір житєвий священиків гр. кат. церкви — се були головні причини релігійної революції нашого народа в Канаді, вислідом якої було відновлення прадідної Української Православної Церкви, яка має робити дійсно Христову роботу, а то дбати про дійсно моральне і релігійне піднесення нашого народу в Канаді і дбати про се в такій формі і в такий спосіб, який є відповідний для українського народу.

Бо що-ж иншого міг наш нарід зробити? Протестантизм, для нас чужий, а російське православіє не тільки що чуже, але й є виразником застою, назадництва і національного зрадництва.

В. Свистун.

Молитва За Вітчину

ПРО ПЕРЕМОГУ НАД ВОРОГОМ, ЩО ЗАПОСІВ РІДНУ ЗЕМЛЮ.

Підчас Служби Божої священик Церкви голосно відчитує отсю молитву:

Священик: Приклонивши коліна, од цілого серця Господу помолімось!

Хор: Господи, помилуй!

Священик: Господи Боже, Отче і Творче наш, Боже правди і милосердя! Ми віримо правді Твоїй і визнаємо, що все, що Ти посилаєш нам, Ти посилаєш по заслугах наших, бо Ти караєш грішних і милуєш праведних.

Вислухай теплу молитву нашу, Отже небесний, яку приносимо Тобі на колінах і з слізми на очах!

Провинили Тобі ми богато вільно й невільно словом і ділом, свідомо й несвідомо, і часто забували Тебе, Бога Єдиного...

Та не суди нас, Боже, по безмірних провинах наших, бо Ти Милосердний і ласці Твоїй немає кінця... Дозволь нам устами недостойними, як слугам вірним Твоїм, щиро благати Тебе: змилосердися над нами, Всеблагий, і прости нам всі провини наші! Бо все, що ми робимо, ми хочемо робити з серцем чистим і з Богом в думці... І у всіх ділах наших повсякчасно тільки єдиного ми й бажаємо: щоби слава Твоя була безмежною, а Рідна Земля наша стала щасливою!...

Боже Святий, зглянься над гіркими стражданнями нашими, бо страждання сі більше людських немічних сил наших! Ворог лютий посів Рідну Землю нашу і в господі чужій кріваво справляє перемогу свою...

Там, в далекій Вітчині, в журбі повсякчасній тужать по нас отець та мати старі, брат та сестра беззахистні, — Всеблагий, покрий їх ласкою Своєю і оборони від пімсти кріввавої!... І дружину безпомічну, і дітей безпризорих заступи, Милосерний, від напасти ворожої!... Край наш рідний зруйновано, а нарід хрещений помордовано, — Боже, зглянься над безмежним горем нашим і не попусти Землі Рідної до загибелі!...

На Тебе одного, Милостивий, вся надія наша: страждання наші великі, а горе безмежне: не попусти, Господи українським скитальцям померти на чужині!

Боже Сильний, Ти Милосердний і милость Твоя безмежна! Пошли ж нам ласку Заступниці скривджених Богородиці, і надією на милость Твою переповняться наші серця! Ми віримо й визнаємо, що всі страждання наші стануть Тобі на славу, а Батьківщині нашій на користь...

Пішли нам, Господи Боже, Заступника Небесного, Твого Ангела Охоронителя, щоб повсякчасно боронив нас, щоб у імя Твоє величнєє водив Христолюбиве Славне Козацтво наше, щоб наповняв відвагою серця їхні, щоб заступив їх від всякої біди, напасти та лукавства неприятельського, і щоб силою Твоєю Святою й всемогучою подав перемогу над нашими супротивниками...

Сокруши ж, Боже Сильний, всіх ворогів наших і Край Рідний звільни від зухвалих чужинців і пошли нам, змученим, давнобажаний спокій!...

Христолюбивому Славному Козацтву нашому подай щасливого повернення до Краю Рідного і повної перемоги над ворогом! Всім же братам нашим, на чужині і вдома сущим, пошли, Господи, щирої єдности і братерської любови!...

І омита кровю, слізми оплакана, вогнем очищена Вітчина наша від повного серця дякуватиме Тобі, Богу Милостивому, і однодушно славитиме Тебе, Великого й Всесильного Бога нашого, Отця і Сина і Святого Духа повсякчасно, нині і завжди і на віки вічні.

Хор: Амінь.

І співає: Спаси, Господи, люди Твої і благослови Україну Твою, перемогу Христолюбивому Козацтву нашому на ворогів подай і борони Христом Твоїм землю Твою.

Той, хто робить добро другому, робить добро також і самому собі, не в змісті наслідків, але самим актом роблення добра, тому, що свідомість зробленого добра являється найвищою нагородою для людини. **Сенека.**

Великодні Свята в Греків.

(Після опису „Спомини з Атен" проф. І. Коморулаа).

Всі більші свята мають то до себе, що вони получені з ріжними церковними і народними обрядами, від давна переказаними звичаями і ріжними поведінками, що разом оповивають свято чарівною красою. Через те обходи свят довгими віками держаться в народу в майже незмінній формі.

Тому то колиб ми відобрали тим святам ті зверхні форми — церемонії, звичаї, ту зверхну шату (пр. на Рідзво коляди, дідух, свята вечера, страви, а на Великодні співання „Христос воскресе", свячення паски, святочні печива, святочний обід з желаннями, галунки і писанки, гаївки і др.), то свята стратилиби свою величність.

Через те свята на чужині, між чужими людьми не є такими милими, як в рідним гурті. На чужині хотілосяб мати рідні звичаї, хотілосяб мати рідні обряди, які є в дома, хотілосяб співати ті самі пісні.

Почуття туги за рідним пережив я 1905 р., коли довелося мені святкувати Великдень в столиці Греції в Атенах. На щастя був я там з жінкою, отже не цілком самотний. В готелю ми приладгодили свячене, запросили краківського професора і по перекусці заспівали разом наше чаруюче „Христос воскресе".

Коли брати на нашу міру, то не побачив я в Атенах такої величавости, як можна бачити у нас у Львові. Спів монотонний — оден дяк співає і кількох дяків вторує. А в нас... Якою красою лунає хоровий спів в наших церквах, або в грецькій церкві в Відни; а не менше наш звичайний „самолійковий" спів, в якім участь бере ціла церква — спів, в якім чуємо, що дійсно всі одними устами й одним серцем заносимо молитву до Бога.

І величавість в самій митрополичій церкві не була така, як буває в нас, або яку я бачив в Свято-Володимирській церкві в Київі.

Зате признати треба одно, що побожність і релігійність в Греків велика. Як було свято, то видно се було по цілім вигляді і настрою Атен — такий настрій і вигляд буває і по наших селах і місточках.

Противно дїється в Римі — де навіть в неділю я бачив, як мурували.

В Атенах в свята склепи до 6-ої години замкнені. Церкви повні вірних ріжного стану. В Велику Пятницю і Суботу в вечер, коли відбуваються в митрополичій церкві богослуження, ціла Стадийська вулиця і площа Конституції ясно освічена. Підчас відправи „Воскресення" в митрополичій церкві з опівночи доми кругом церкви освічені. Королівський двір і представники високих властей також на всіх великих (рокових) богослуженнях бувають.

На „Христові Страсти", були ми в церкві панагії Хрисоспіліотісси. Церков ясно освічена, повна народу і ми мусіли стояти в притворі. Але добре було чути, як читали Євангеліє по старогрецьки, з новогрецьким виговором. Читання не було подібне до нашого — в нас напів співаєсь, а там звичайне читання, на лад оповідання.

В пятницю о 9-ій годині вечером були ми в митрополичій церкві на вечірни й обході з плащеницею. Церков величава, в золоті і зелені барви прикрашена. Складаєся з Притвору, головної части і „Святая Святих". Іконостас повний і сягає під саму гору. „Царські Врата" богато золочені.

В ясно освіченій церкві побачили ми „Божий Гріб", що стояв близько „Царських Варт" — в формі престола, над яким взносився великий лук з цьвітів і біла та синя лента з написами. На переді лежала дорогоцінна Плащениця, накрита прозорою заслоною, на якій лежали накидані живі цьвіти.

Нарід тиснувся до Божого Гробу, виходив по сходах на підвисшення і цілував Плащеницю.

За час звилися міністри і другі достойники, а відтак вийшов з Царських Врат митрополит, одітий в золоті ризи, в мітрі, з жезлом в руці в супроводі трох священиків.

О 10-ій годині рушив похід з Плащеницею. Передом несли чотири хоругви, відтак йшла музика, дальше несено великий чорний хрест, похилений наперед, в який були встромлені три довгі засвічені свічки. Дальше йшло військо, співаки, а за співаками митрополит сам оден. Він ніс Євангеліє оперте на ліве рамя. За митрополитом несли чотири священики Плащеницю. Дальше йшли представники світських властей і тьма народу.

Всюда повно світла. Більшість народу держала в руках горіючі свічки. Вікна і бальконі домів освічені свічками. Тут то там вистрілюють з толпи штучні вогні.

Цілий похід йде перед королівську палату, щоби після візантійського звичаю віддати честь королівському домови. Тут відчитано Єктенії за здоровля короля, королеви, наслідника і других членів родини та відспівано „Многая Літа". Звідси похід рушив знов до церкви — і се була 12-та година в ночи. Ніч була гарна, а тепло, як в нас на Зелені Свята.

Ще гарнійше було „Воскресення" в тій самій церкві. Перед церквою висока естрада (підвисшення), а ціла площа ярко освічена. Освічені і будинки довкруги. В церкві, на сходах і на площі незмірні маси народу, більшість з горіючими свічками. На естраді з одного боку женщини, з другого представники властий. На задній части естради престіл і свічки. Поліція удержує лад й обходиться дуже чемно; просить о зроблення місця, чи що, і нарід сейчас служає заззиву. Через те всюда взірцевий лад і тиша. Все очікує приїзду короля.

Надійшла 12-та година в ночи, з Суботи на Неділю. Аж ось трубний сигнал, слова команди, музика заграла народний гимн. Приїхав, але не король, тілько заступник (діядох) і станув близько престола.

Тоді вийшов з церкви митрополит з Євангелієм і трома священиками і на естраді перед престолом зачав відправляти, Воскресну Утреню. Почав „Христос анесті" (Христос воскрес), а дяки підхопили дальше. Однакож народ не співав і через те не було того почуття, як буває в нас, коли цілий народ сю пісню заспіває.

По Утрени почав нарід розходитися. Хто держав запалену свічку, той ішов з нею через місто і старався занести її запалену аж до дому. А ті, що їхали, також везли запалені свічки. Незвичайний був се вид серед ночи.

А на дзвіниці дзвонили усі дзвони, голосячи радісну вість Воскресення Христового. Час від часу гудів великий дзвін.

В великодну Пятницю і Суботу дзвони не мовчали, як у нас, але і не дзвонили, а тілько стогнали. На дзвіницях Атен ударювано по три рази в криса дзвонів і се виглядало на сумний зойк, на стогін.

В Світлу Неділю (на Великдень) по Службі Божій було свячення пасок. Паски в Греків мають форму круглих плоских плетених хлібів, в яких є одна, дві, або більше крашанок, що разом з паскою пеклися.

На Вечірни того самого дня, що зачалася о 2-ій год. по полудни, читано Євангеліє в девяти мовах. Перший читав митрополит в Царських Вратах по старогрецьки. Другий читав священик з амбони по церковно-славянськи переважно з виговором таким, який є в нас, отже українсько-руським. Дальше по жидівськи, арабськи, вірменськи і т. д. По кождім Євангелію дзвонено у всі дзвони.

Ось так виглядають Великодні Свята в столиці Греції, в Атенах, разом з богослуженнями страстного тижня.

АПОСТОЛ НА ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ.

(Діяння Апостольські, розділ І, вірші 1—8.)

1. Перше оповідання написав я, о Теофиле, про все, що Ісус робив та навчав,
2. Аж до того дня, коли Він вознісся; давши заповідь Духом Святим Апостолам, яких Собі вибрав,
3. І яким Він по муці Своїй показувався живим в ріжних доводах, сорок день являючись їм та розмовляючи про Царство Боже.
4. З ними Він їв, і наказав їм не відходити з Єрусалиму, але чекати обіцяного Отцем, про що ви чули від мене:
5. „Бо ж Іоан хрестив водою, а ви за кілька сих днів охрещені будете Духом Святим".
6. А тому, зійшовшися, вони дізнавались у Нього: „Чи не сього року відновиш Ти Царство Ізраїлеве?"
7. І Він відповів їм: „Не вам знати час та пору, бо се у владі Отця.
8. Але дістанете ви силу, як Дух Святий зійде на вас, і будете про мене свідчити в Єрусалимі, і по всій Юдеї та Самарії, і аж до краю світа!"

ВЕЛИКОДНЕ УЧИТЕЛЬНЕ СЛОВО.

Святого Отця нашого Івана Золотоустого, Архієпископа Царгородського.

Хто побожний і боголюбивий, — нехай упивається з сього величного й світлого свята. Хто розумний слуга — нехай весело ввійде в радість Пана свого. Хто змучився постом, нехай візьме нагороду тепер.

Хто працював від години першої праці, нехай одержить сьогодня заплату справедливу. Хто по девятій годині прийшов, нехай святкує з подякою. Хто по девятій годині прибув, нехай не тривожиться, — бо втрати ні в чому не матиме він. А хто спізнився й на годину девяту — приступай без вагання. І хто прибув лише в час пізній з полудня, — нехай не лякається спізнення: милосердний Владика, — Він приймає останнього, як і першого; Він заспокоює однаково — чи хто спізнився, чи хто працює від рання.

І останнього Він милує, і про першого дбає; і тому дає, і сьому дарує.

І діла Він приймає, і думку витає; і зроблене шанує, і намір Він хвалить.

От тому у радість Господа нашого всі увійдіть: і одні і другі заплату візьміть!

Багаті й убогі — разом веселіться!

Витревалі й недбайливі — ушануйте сей день!

Хто постив й хто не постив — веселіться сьогодні!

Стіл заставлений — роскошуйте усі; Паска Ситая — нехай ніхто не вийде голодним! Всі споживайте з бесіди віри, всі споживайте з багацтва доброчинности!

Нехай ніхто не нарікає на убожество, бо царство всеобще настало!

Нехай ніхто над гріхів не впадає у смуток, — бо прощення з гробу засіяло!

Ніхто нехай не лякається смерти, бо нас звільнила Спасова смерть; знищив її Той, Кого тримала вона.

Пекло полонив, Хто до пекла зійшов. Засмутив того, хто спробував тіла Його.

І віщуючи се, Ісаія голосно кликав: „Пекло — казав — засмутилося, стрівши долі Тебе". Засмутилось, бо знищене. Засмутилось, бо зневажене. Засмутилось, бо смерть йому заподіяно. Засмутилось, бо збурене. Засмутилось, бо звязане. Взяло людину, — а на Бога натрапило. Взяло землю, — а стріло небо. Взяло, що бачило, а впало через те, чого не добачило...

Де жало твоє, смерте? Де перемога твоя, пекло? Христос Воскрес — і ти знищене. Христос Воскрес — і впали демони. Христос Воскрес — і радіють Ангели. Христос Воскрес — і життя цілком почалося...

Христос Воскрес — і в гробі ні одного мерця: бо повсталий із мертвих Христос стався первістком для спочилих.

Йому слава і влада на віки вічні!

Амінь.

ВЕЛИКОДНЕ ЄВАНГЕЛІЄ.

(Від Іоана, розділ І, вірші 1—17.)

1. Споконвіку було Слово, і Слово те було у Бога, і Богом було Слово.
2. Воно було споконвіку у Бога.
3. Все постало через Нього, і ніщо, що сталося, не очинилося без Нього.
4. У Нім Життя було, і Життя було Світлом для людей.
5. А Світло у темряві світить, і темнота не обгорнула Його.

— — — — — — — — — — —

6. Був чоловік, що післав Його Бог, на імя йому Іоан.
7. Він прийшов для свідчення, аби свідчити про Світло, щоб всі мали Йому віри.
8. Він не був тим Світлом, але мав свідчити про Світло.
9. Світлом правдивим, яке освічує кожну людину, був Той, що мав зявитися на сей світ.
10. І Він був на світі, і світ через Нього повстав, але світ Його не пізнав.
11. До свойого прийшов Він, але свої Його не прийняли.
12. А тим усім, що прийняли Його, що вірують в імя Його, дав Він їм можність синами Божими стати,
13. Що не з крові, ані з пожадливости тіла, ані з хотіння чоловічого, але від Бога народилися.

— — — — — — — — — — —

14. І Слово людиною сталось, і пробувало між нами, повне ласки та правди, і ми бачили славу Його, славу як єдиного в Отця.
15. Про Нього свідчить Іоан, і голосно мовить: „Се був Той, про котрого оповідав я: Той, що прийде по мені, вже був до мене, бо був раніш від мене".
16. І з великого добра Його ми всі узяли, — а то ласку по ласці.
17. Бо закона дав Мойсей, а ласку та правду приніс Ісус Христос.

З Церковного Життя.

Справа Автокефального Священика.

Дня 12 марта в окружному суді в Луцьку розглядалася справа о. Василя Прокаюка, який одержав посвячення від одного з єрархів автокефальної української церкви на Великій Україні. В. Прокаюк родом з Волині. На Волинь, в Дубенський повіт, він вернувся ще в 1921 р. Волинський архиєпископ Дионисій, до якого В. Прокаюк звернувся за парафією, представляючи свою ставлену грамоту, не задоволив його прохання і звернувся за вирішенням питання, як має ставитись взагалі до автокефальної єрархії та до поставлених нею священиків, до Синоду в Варшаві, фактично до тодішнього Митрополита Георгія. Митр. Георгій вирішив так: Через те, що не відомо, чи автокефальна українська єрархія благодатна, чи не благодатна, то нічого не можна сказати і щодо благодатности чи неблагодатности о. В. Прокаюка. На підставі такого вирішення важного принціпового питання, духовна влада не тільки не дала В. Прокаюкови парафії, але й заборонила йому де-б то не було приватно правити св. службу Божу, як також і не погодилася на його пересвячення. Тимчасом на просьбу селян села Вел. Городниці (на Дубенщині), де парафіяне вже від довшого часу силкуються видалити нелюбого їм священика Кульницького, неавторитетного, неосвіченого та морально невідповідаючого свойому званню, о. В. Прокаюк, після довгих вагань, згодився правити в них святу службу Божу. Перше богослуження відправив о. В. Прокаюк на перший день Великодних Свят минулого року. Правив — по українськи. Служба й проповідь зібрали велику масу богомольців і викликали велике піднятя релігійного настрою, бо вже давно парафіяне сього села не чули не тільки благовійної, але взагалі жадної св. служби Божої.

Але незабаром бідного В. Прокаюка заарештовано і вкинуто до Дубенської тюрми. Пішло слідство, почались допити. Так просидів у тюрмі він цілих 10 місяців, аж поки нарешті справу його було призначено на судове вирішення 12 марта. Обвинувачено о. В. Прокаюка за комунізм, і за політику, якої нібито обвинувачений допустився в свойому церковному казанні. Боронив обвинуваченого сен. А. Карпинський. **Суд всіх свідків оборони відкинув,** а до розправи допущено лиш свідків з боку обвинувачення, а саме св. Кульницького, його жінку і дяка, тоб-то осіб інтересованих у тому, аби о. В. Прокаюка засудити, а їх авторитет в селі Городниці офіційально підтримати. З боку духовної влади було прислано, яко експерта, луцького протоієрея Пашковського, котрий отверто заявив, що він нічого не знає, що таке українська автокефальна церква, а в історії стародавньої церкви української виявив цілковитий аналфабетизм.

Суд найшов о. В. Прокаюка винним і покарав роком тюрми, зараховавши в се відсиджених вже 10 місяців. о. В. Прокаюк за вирок суду заголосив апеляцію; він погоджується лише з тим, що кара йому належиться за невиконання архієрейського розпорядження і то кара духовна, але він не може ніколи погодитись, щоби трактовано його, як священика неблагодатного, і через те закидувано йому поповнення святотатства, чого свіцька влада не має права навіть вирішувати.

Ч.

(„Наше Життя")

Прийняття Вечера для Українського Православного Архиепископа Хведоровича в Ню Йорку.

В четвер, дня 3-го квітня вечером відбулася в Ню Йорку, в салі „Народнього Дому“, прийняття вечера для новоприбувшого до Америки делегата української автокефальної церкви на Україні, архиеп. Хведоровича. Вечеру устроїв спільний комітет пробуваючих тепер в Ню Йорку Придніпрянців та визначних нюйорських громадян, перші витаючи архиеп. Хведоровича, як свого духовного і пастиря, другі як визначного громадянина-гостя з України. Запрошених на вечеру було около 80 громадян і громадянок.

Архиеп. Хведорович прибув около год. 9 вечером в товаристві п. Костецького, бувшого члена „Укр. Нац. Хору“, а при вході на салю, де вже були зібрані всі запрошені, повитав його кількома словами п. Бивек, іменем зібраних Придніпрянців, а п. Лавута іменем присутних членів нюйорської громади. Архиеп. Хведорович коротко подякував за привіт, а по представленню йому всіх присутних і по короткій молитві (Отче Наш) в українській мові, котру проводив поважаний гість, засіли до спільної вечері при столах, уставлених в підкову.

В половині вечери почались властиві промови. Зачав їх п. Вол. Кедровський, бувший член Центральної Ради і українського правительства, котрий витав о. Хведоровича як представника рідного краю і автокефальної української національної церкви. П. Кедровський вказав на значіння церкви в національнім життю, а зокрема на Придніпрянській Україні, де через національну церкву доконується українізація — не офіціяльна, але за те тим глубока і тривайлива.

Другу промову виголосив др. Л. Цегельський, котрий витав архиеп. Хведоровича як представника благодатного, реформаційного руху, котрий не лиш, що українізує церковне життя України, але також несе з собою проповідь живої віри, поступу і уморальнення публичного життя. Коли ми програли боротьбу за волю, то не лишень тому, що маси були переважно несвідомі, але й тому, що забракло нам підпори такого чинника як церков і віра. Православна церква була нам ворожа, а українським провідникам недоставало великого стимула і регулятора людських діл — віри. Українська національна церква взяла на себе тяжку історичну задачу: Україні вернути українську церкву, а українській інтелігенції втрачену віру. Як представника сего руху бесідник витав архиеп. Хведоровича іменем присутних Галичан.

На сі обі промови відповів Владика сорокхвилинною промовою, в якій подякував за теплі привіти і заувага, що се є укр. автокефально-національна церква. Він сказав, що попередні бесідники промовляли головно як політики. Церква і віра се безперечно важні чинники в політичнім життю. І церква українізує тепер Україну. Але се її хвилева праця, яку вона робить мимоходом. Безпосередна і головна ціль церкви і віри не є хвилева і сягає поза політичні моменти, у вічні і в вічність. Ціль церкви підвести людину до Бога, до ідеалу, який поставив Ісус Христос, кажучи: „будьте совершені, як Отець ваш небесний“. Се є підстава вічного поступу, бо се ідеал, до котрого треба вічно стреміти, і якого в цілости ніколи не можемо осягнути. Отсе вічна і велика задача віри і церкви. Коли церква часом сходила з властивої дороги, то се наслідком слабости людської вдачі. Православна церква хоріла цезаропапізмом, бо цар став головою її для цілей земської політики. Через се нарід стратив довіря до церкви. Реформа, яка йде на Україні, се поворот до первісних морально-релігійних задач церкви, які вона мала в перших віках по Христі. В тім запорука її сили і уморальнюючого впливу. І тому також сягає вона поза межі хвилевої політики. Колиж вона помагає Україні стати свідомою, то тим краще. Україна тому програла свою боротьбу, бо не було її в серцях народних мас. Якже вона увійде в них, а се діється, тоді не буде сили, щоби одоліла її. З тих всіх причин український нарід може з вірою і самопевністю глядіти в будучність.

Промови сеї — якої тут подано лише головні точки — вислухано з напруженою увагою і принято теплими оплесками. Опісля промовив ще п. Тимофіїв (рівнож Придніпрянець), вказуючи на трудности і небезпеки, які стоять на дорозі української автокефальної церкви, а Владику поздоровив та побажав Владиці, щоби Господь помагав йому у виборі доріг, засобів і осіб.

На тім промови скінчилися і архиеп. Хведорович, допустивши ще трохи з присутними, відїхав около 12 в ночи.

Вечер зробив на всіх тоже гарне враження своєю щирістю та теплом всіх, хто участвував. Він був наскрізь [illegible] подією.

(„Свобода“).

ПРИВІТ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОМУ АРХИЕПИСКОПОВИ ХВЕДОРОВИЧЕВИ І ЙОГО ВІДПОВІДЬ.

Лист Консисторії Української Православної Церкви в Канаді до Архиепископа Хведоровича:

До Високопреосвященнішого Архиепископа Івана Хведоровича,

Високопреосвящений Владико! — Консисторія Української Православної Церкви в Канаді витає Вас з Вашим прибуттям на американську землю і желає Всемогучого, щоби дав Вам силу побороти всякі трудности, які будуть перед Вами, та щоб Ваша праця на церковно-народній ниві увінчалася як найкращим успіхом.

Лист від Архиепископа Хведоровича до Консисторії.

Нюарк, Н. Дж., 7 берез. 1924

Вельмишановний Консисторії Української Православної Церкви в Канаді.

Сердечна подяка за ласкаві витання. З великою радістю приймаю їх в незломній надії, що Висока Воля благословить нашому народові дійти до зеднання в єдиній Олтарі Христової Церкви. Ваш привіт дорогий мені, як один з перших вістників, як світла запорука того, що ми на благословенній Богом дорозі до того єднання. В рідній Церкві, на рідній стежці непохитно віру ми всі знайдемо, аби повести наш нарід в високе царство нашого Божественного Учителя — царства гарних осінь, високої істини, любови, краси.

Божа ласка і благодать з Вами і усіма дітьми Рідної Церкви й Народу в Канаді.

З братньою любовію

Архиепископ

Іван Хведорович.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ЖИВІЙ ЦЕРКВІ.

У т. зв. Живій Церкві, яку большевики висунули в противагу Автокефальній, священики починають тепер вводити до Богослужень українську мову замість — як досі — церковно-славянської з московською вимовою. Отой маневр „Обновленців“ вказує наглядно на величезний зріст популярности Української Автокефальної Церкви серед православного населення Наддніпрянщини саме завдяки рідній мові при Богослуженнях і вказує про те, що всяка акція, ведена на українському селі, є згори засуджена на смерть, як що вона послугується чужо-національною мовою.

Отсе число „Православного Вістника“ уміщуються на [illegible] Просимо кожного, хто дістане „Православний Вістник“ [illegible] або й переслати його свойм знайомим і старатися зібрати передплату. Слідуюче і дальші числа „Православного Вістника“ появляться у повній величині в порівнянню з попередним.

Православний Календар Рік 1924.

(По новому стилю)

МАЙ.

1 Ч Прп. Іоана
2 П Іоана ветхопеч.
3 С Теодора

4 Н Томина. Януарія
5 П Луки, Климента
6 В Вел. Юрія
7 С Сави Ст.
8 Ч † Марка єванг.
9 П Свм. Василія
10 С Свм. Симеона

11 Н 2 Мироноc. Якова
12 П 9 муч. в Кизиці
13 В Ап. Якова
14 С Єремії прор.
15 Ч Бориса й Гліба
16 П † Теодосія печер.
17 С Пелагії

18 Н 3. О розсл. Ірини
19 П Йова многостр.
20 В Явл. зн. ч. Хреста
21 С Івана Богослова
22 Ч Перен. Мощ. св. Ник.
23 П Симона Зилота
24 С Мокія

25 Н 4. О самар. Епіфанія
26 П Георгія, Глікерії
27 В Ізидора, Йоан.
28 С Пахомія
29 Ч Теодора
30 П Ап. Андроніка
31 С Теодота і пр.

I. Повідомлення

від Консисторії Української Православної Церкви в Канаді.

Отсим подається до загального відома, що свящ. Кирило Карстюк рукоположений на Буковині, увійшов з днем 15-го марта, 1924 в склад священиків Української Православної Церкви в Канаді і є назначений до обслугування Шіпо, Саск. й околиці.

Свящ. С. В. Савчук, Адміністратор.

Дано у Вінніпегу, дня 15 марта, Р. Б. 1924.

II. Повідомлення.

від консисторії Української Православної Церкви в Канаді.

Отсим подається до загального відома, що свящ. Димитро Сенета, бувший греко-католицький свящ. з епархії ст. Хомиина перейшов до Української Православної Церкви в Канаді й з нинішним днем входить в склад її священиків. Свящ. Сенета буде обслугувати Едмонтон, Алта. й околицю.

Свящ. С. В. Савчук, Адміністратор

Дано в Вінніпегу, дня 23-го квітня, Р. Б. 1924.

Священики Української Православної Церкви в Канаді і їх Осідки.

В МАНІТОБІ:

Свящ. С. В. Савчук, Адміністратор Української Церкви в Канаді. 329 Парр Ст. Вінніпег, Ман.
Свящ. В. Новоса, Толстой, Ман.

В САСКЕЧЕВАН

Українська Православна Місія Свящ. Петро Самець і Свящ. Петро Мельничук Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Гевлок, Саск.
Свящ. С. Гребенюк, Гудін, Саск.
Свящ. Д. Карстюк (по відпустці) Тіпор, Саск.
Свящ. К. Карпинк, Шіпо, Саск.
Свящ. В. Кудрик, Бокс 1006 Саскатун, Саск.

В АЛБЕРТІ:

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алта.
Свящ. Д. Сенета — 10561—98 Стр., Едмонтон, Алта.

ПІЗНАЄТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. ВІННІПЕГ, МАН., ТРАВЕНЬ, 1924. ЧИСЛО 2.

ПРАВДА ВИХОДИТЬ НА ВЕРХ ЯК ОЛИВА.

Наш нарід український, як той горох при дорозі: хто йде, не мине...

Всякі агенти, політичні й релігійні, всякі непрошені опікуни й добродії — всі лізуть між український нарід, бо він кождому повірить, кождого пригорне, кождого напоїть і нагодує, хотяй самий нераз голодний і босий...

Одну велику хибу має український нарід: не годен розпізнати, хто йому ворог, а хто приятель.

І один великий гріх має український нарід чужому, навіть ворогови свому скорше повірить, як рідному братови.

А вороги се бачуть — бачуть і використовують.

Доля нашого народу по всім світі однакова. Чи в себе дома, на Рідній Землі, чи далеко від дому на еміграції, його завсїди переслідують, завсїди ним помітуркують, завсїди висміюють та навчають:

— Се в нас не таке, як в людей; се непотрібне, се перестаріле, се пережите. Одним словом, ви не знаєте, як жити; дайте нам, ми навчимо вас.

І так довго навчають, так довго вбивають в голову розуму, так довго виводять на добру дорогу, аж зроблять з чоловіка каліку. А калік таких в нас сила-силенна. Вони знані з того, що живуть не своїм, а чужим розумом, що люблять не своє рідне, а чуже; що цілують руку, яка подає їм замісць хліба камінь.

Де як де, але тут, в Канаді, український нарід має дуже богато „приятелів“, а найбільше таких, які мають нас за якихсь дикунів, чи поган і беруться навертати нас на „правдиву“ віру, забуваючи, або не звертаючи на те, що ми були і є не гіршими християнами від них самих, та що ми маємо свою рідну церкву, яка для нас зовсім вистарчає і яка є нам дорога і мила. Та нашим „приятелям“ й „опікунам“ се байдуже. Вони силою лізуть до нашої хати й один наперед другого, накидають нам свій непотрібний крам. Лізуть Бельгійці, Французи і Москалі; лізуть пресвітеріяне, методисти й баптисти; лізуть суботники і біблійники. Одним словом хто хоче, то лізе і занечищує нашу хату.

І з болем приходиться сказати, що се їм до великої міри вдаєтьcя. А чому? Мабуть тому, що український нарід занадто відвик від життя вільного, самостійного; мабуть тому, що український нарід привик служити й підлягати другим; мабуть тому, що український нарід привик, щоб над ним панували другі.

В Рідній Краю в парі з поневоленням політичним було поневолення душевне, а се за помічю віри — під московським кнутом, за помічю московського православія, а під польською нагайкою за помічю унії. Вороги наші старалися поробити з нас рабів в повнім значінню того слова, а що раб стає аж тоді повним рабом, коли в нього немає вже самостійної думки, коли в нього завмирає почуття гідности людини, коли в нього завмирає „я“, — то наші вороги вдоволилися самим тим, що відібрали нам політичну волю, вони відібрали ще й те, що становить саму людину, а то — її душу, самопошану, свідомість свого „я“.

Не диво, отже, що коли наш нарід прибув сюда, на вільну землю, то не вмів зразу, як слід вшанувати волю. Се гіркі слова, але правдиві. А їх правдивість потверджує хочби те, що богато наших переселенців зрозуміли волю, як свавілля і своїм поступованням, яке оправдували хибним зрозумінням слів „дис из фрі контрі“, нанесли сором цілій нашій еміграції, надаючи їй згірдливу марку „галішенів“. Инші знов затужили за паками й єпископами, яких полишили в старім краю і знайшли собі (правда через несвідомість свою) нових панів та наставників в особах бельгійських й французьких попів, московських батюшків, протестантських наємчиків, та таки наших запроданих слуг, прихвостнів „неділимо єдино“.

Але знайшлися між нашим народом і такі, які не могли знести чужого ярма, в якім виді воно-б не було — в політичнім чи релігійнім; знайшлися такі, які зрозуміли науку Христову наскрізь, як поневолюванням в Його імени одного народу другим; знайшлися такі, які зрозуміли, що нарід, який бореться за самостійність політичну, мусить скинути з себе перше окови душевні; знайшлися такі, які пригадали собі ті славні часи з нашої історії, коли то український нарід жив своїм самостійним від нікого незалежним життям політичним і релігійним; знайшлися такі, які пригадали собі, що в минувшині український нарід мав свою державу, мав свої школи, мав свою рідну, від нікого незалежну церкву — **Церкву Українську Православну** — і що в ті часи український нарід був шанований і поважаний всіми, бо не був нікому підданий, не був нічиїм рабом.

І сі люди в імя Бога почали велике, славне боже діло. Вони відновили в Канаді і в Америці нашу прадідну Українську Православну Церкву і кликнули всім римським, московським і протестантським агентам:

— Від наших релігійних і народних святощів руки проч! Бельгійці між Бельгійців, Москалі між Москалів, прихильники і промотери „неділимо єдино“, там де вам місце — між Поляків. Український нарід — се не погани, ані дикуни — і без вас він обійдеся. Український нарід не чекає спасения ні від Риму, ні від Москви, ні від протестантів, бо він має запевнене спасення у своїй рідній церкві, в церкві Українській Православній, в церкві Бога живого. Український нарід не вмішуєся в нічиї справи й непотребує, щоб хто вмішувався в його власні. Український нарід дав доказ в минувшині, що він є компетентним і дозрілим завідувати сам своїм життям і без опікунів обійдеть ся. Отже всі агенти, „місіонарі“ і всякі „добродії“ — від українських релігійних святощів руки проч!

От так кликнули свідоміші між нашим народом в Канаді шість років тому назад, коли то заснувалася в Канаді Українська Православна Церква. Шість років в життю народа, се капля води в морю, але за сих коротких шість років Українська Православна Церква здобула собі стільки вірних і прихильників і доконала стільки роботи, так на полю релігійнім, як і просвітнім, що ми сьогодня з повною надією глядимо в будучність до часу, коли Українська Православна Церква буде визнана й принята всіми Українцями.

Коли порівнаємо положення Української Православної Церкви в Канаді, скажім в р. 1920 з її 3 священиками і кількома громадами, з положенням теперішним, то можемо сміло й з вірою сказати, що „з нами Бог“, бо самими людськими силами такого славного і великого діла ніхто доконати не годен. Помимо всяких перепон і нападів зі сторони її противників, Українська Православна Церква зросла до таких розмірів, що тепер вже ніякі людські змагання не всилі її знищити. Українська Православна Церква в Канаді здобула собі між нашим народом горожанство, право на істнування, якого вже ніхто не в силі в неї відняти.

Але завдання Української Православної Церкви в Канаді щодо самого її зросту, розвою, не кінчуться самим заснованнєм її істнуванням. Її завданням є звести під своїм покровом весь український нарід в Канаді — а се завдання на стільки ідеальне, що кождий, кому лежить добро нашого народу на серці, повинен причинятися до його здійснення. Час бо вже увільнитися нашому народови з під деморалізуючих впливів чужих агентів; час вже вшанувати своє національне і людське „я“; час вже перестати бути попихачем Риму, Москви і других. І ми свято віримо, що український нарід вкінци пізнає, де є правда, а де лож, а пізнавши буде поклонятися й служити свому правдивому Богови, а не чужим богам. А до пізнання тої правди, поможе йому в великій мірі Українська Православна Церква. Поможе не нападами і лайкою, як робили се її противники, але доброю, реальною роботою: щирою роботою й самопожертвованням для добра народу зі сторони її священиків і добрим примірним життям її вірних, так як се було до тепер.

Отже ми мусимо завсїди памятати на отсе: Лиш доброю і щирою працею зможемо осягнути нашу ціль. Правда, вороги Української Православної Церкви і вороги нашого народу з цілої сили воюють проти нашої церкви, послугуючися при тім неправдою і нікчемними інсинуаціями, але коли ми будемо триматися твердо віри наших батьків, і коли між нами буде любов і згода, то їх нечесна боротьба не

принесе бажаних наслідків, їм побиває вже те, що вони не перебирають" в способах воювання проти нашої дорогої церкви. Дійшло, як бачимо, до того, що заклиті, як здавалося, вороги подали собі руки лиш на те, щоб нищити Українську Православну Церкву. І так від якогось часу заважується надзвичайну згоду й гармонію між греко-католиками, кацапами і українськими пресвітеріянами. Що вяже їх до купи? Ненависть до Української Православної Церкви. А чому? Бо вона загрожує їх плянам... Фактом є, що „Канадійський Українець", орган єпископа Будки, через цілі літа ще ані словечком не обізвався проти кацапів і їх убійчої для нашого народу роботи. Не тільки те: в той сам час, як „Канадійський Українець" з найбільшою лютістю нападав на Українську Православну Церкву, він фактично помагав зразу „Буковині", а відтак „Канадійской Жизні", що мали задачу укріпляти московське цареславіє серед українського народу в Канаді.

Мало що менше кидаються в очі інтересні відносини між „Канадійським Українцем" і „Канадійським Ранком". Ні з сього ні з того вони запили приязнь, і „Канадійський Ранок" вже злегенька боронить католицизм перед православієм. Чудовий потрійний союз — уніятів, кацапів і протестантів. Всі вони бачуть грізного ворога в українській православній церкві, а се звісна річ, що спільний ворог лучить найбільших противників в одно. Згадані три організації лучать свої сили до спільного походу проти спільного ворога — проти Української Православної Церкви. Та ми можемо з сього лиш радіти. Сим самим вони показують, що всі їх дотеперішні напади на себе взаїмно були лиш негідною комедією для замилення очей українського народу. Доля пожартувала собі з них гірко, бо лиш послухайте: „Канадійський Українець", орган єпископа Будки, заєдно кричав, що Українська Православна Церква запродана протестантам, перетягає людей на протестантизм, і т. п., а тепер сам дає „Канадійському Ранкови" братнє „цілованіє". Сей самий „Канадійський Українець" час від часу закидував, що ми поширюючи православіє, помагаємо сим самим кацапам і т. п. а тимчасом сам побратався з кацапами, і помагає їм в їх поході проти Української Православної Церкви.

Кацапські батюшки заєдно страшили наших братів Буковинців, що Українська Православна Церква тягне людей до унії, а тим часом їх газети самі з уніятами братались й братаються. Сі самі кацапи, головно-ж „Буковина" йшли слідом „Канадійського Українця" і страшили людей, що Українська Православна Церква перетягає людей на протестантизм, а тим часом показалося, що їх владика не тільки, що живе тепер в хаті, яку дають йому протестанти (гляди „Правда", ч. 27), але й собор скликав на 4 і 5 квітня б. р. за протестантські гроші (гл. „Народный Вѣстникъ" ч. 3).

Тяженько закпила собі доля з противників Української Православної Церкви. Але инакше й не можна було сподіватися. Хто під ким яму копає, той сам в ню впаде. Правду можна на якийсь час притушити, але не вбити. Чесна робота, якою є робота Української Православної Церкви, не боїться жадних нападів й очернень, бо скорше чи пізнійше, правда вийде на верх, як олива на воді, й нарід пізнає, за ким правда, а за ким лож, хто йому ворог, а хто приятель.

Повисше наведені „посрамленія", противників нашої церкви най будуть нашому народови доказом, що всі закиди і очернення, які вороги Української Православної Церкви проти неї висувають, є безпідставні й неправдиві і виміряні тільки на збаламучення нашого народу.

А світлий розвій і дотеперішний чистий рекорд Української Православної Церкви в Канаді нехай будуть запорукою, що ми робимо велике й благодійне діло, Богови на славу, а українському народови на користь.

Свящ. С. В. Савчук.

МИТРОПОЛИТ АРСЕНІЙ МАЦІЄВИЧ.

Мученик за незалежність Української Православної Церкви.

Цариця Катерина, засівши на московськім престолі, почала люто переслідувати наш нарід і вкінці добралася до нашої церкви, добралась і до ченців і до наших монастирів.

Українські монастирі були тоді дуже богаті землею, мали великі достатки, бо їх ніколи не забували наші гетьмани, не забувала й козача старшина. На монастирських землях по Вкраїні було тоді 14,111 дворів. На достатки сі монастирі наші проводили велику культурну роботу, держали школи, шпиталі, друкарні.

Монастирські землі наші і всі їхні достатки завше муляли очи Катерині, бо її несчисленним коханцям все землі не хватало. І Катерина простягла свою руку на сю землю. Українці не дивилися мовчки на руйнування стародавніх їхніх прав. По скільки було можливим, вони голосно протестували і не ховали свого невдоволення. Зебравши монастирські землі в Росії, Катерина зараз же р. 1763 хотіла добратись і до України, але Київська Духовна Консисторія 6 жовтня 1763 р. так відрізала Катерині, що вона мусіла на де-який час спинити свої побажання і тільки наказала митрополитови провчити добре протестантів, „дабы они впредь того чинити не отважились".

В тім же році голосно протестував проти грабіжу церковних земель і повсякчасний оборонець прав духовенства — наш Українець Арсеній Маціевич, тоді митрополит Ростовський та Ярославський.

Маціевич — дуже цікава людина. Родився він р. 1697 на Волині, вчився в Київській Академії. В р. 1742 його посвятили на митрополита Ростовського, ще й до того зробили членом найсв. Синоду. На митрополичій посаді Маціевич пробув 20 років.

Се була людина нервова та палка і він ніколи не забував старожитних прав українського духовенства, зза чого йому часто доводилось воювати з вищим урядом і в самим Синодом.

Ще р. 1762 пішли чутки, що цариця надумала одняти церковне майно; сі чутки з часом ставали все більшими та певніщими і дратували смілого митрополита. І він відважився голосно повстати проти царициного насильства. У лютім 1763 р. митрополит правив в Ростові „чинъ отлученія отъ церкви" ворогів і сміло оголосив анафему проти всіх „насильствующихъ и обидящихъ святыя Божіи церкви и монастыри", себ-то на царицю та на Синод...

А хутко по тому, в марті місяці, він післав до Синоду два різких, горячих протести, де по-козацькому відчитав і найсв. Синод і саму Катерину за всі їхні заміри...

Синод злякався і переказав цариці все про сього „оскорбителя ея величества". І митрополита зараз же схопили і під конвоєм відпровадили до Москви. На допиті була сама цариця і митрополит сміло і різко знову відчитав Катерину за всі її вчинки. За се йому „закляпили рота" (всадили кій в рот, щоби не міг говорити) і в такому виді держали до суда...

Суд почався 1 квітня 1763 р. Сім день судили митрополита „за превратныя и возмутительныя толкованія св. Писанія і за посягательство на спокойствіе подданыхъ". І в кінці, 12 квітня засудили митрополита — позбавили достойньства і простим ченцем заслали в Архангельский Корельський монастир...

Але смілий митрополит не скорився і тут голосно казав, що цариця не по правді відняла церковні землі і що вона неправдою і на престолі сіла...

Монах та салдат донесли на Маціевича і його знову потягли на допити і під караулом погнали до Москви. І р. 1767 вдруге віддали його під суд, вже як політичного злочинця. І в сьому суді бувшого митрополита признали „достойнымъ истязанія и лишенія жизни"...

Катерина „змилостивилась" і „по милосердію императрицы" Маціевича тільки розстригли з ченців, дали йому нову назву — Андрій Брехун і 70 літнього діда 8 січня 1768 р. на віки вкинули в Ревельський казамат...

Казамат в Ревелі вибрали як найтісніший: 10 футів вздовж і 7 футів впоперек. Як розказують сучасники, Арсеній в тюрмі своїй „замурований був цеглами, а тільки оставилось віконце, через котре подавано йому їду"... Навіть митрополит Евгеній Болховитинов свідчить, що як вкинули в казамат Арсенія, то „темница до самой его смерти не отворялась, было пресѣчено всякое сообщеніе съ посторонними, а наконецъ отказывали ему не только въ одеждѣ, но даже и в пищѣ..."

І нещасний мученик, якого народ вважав за святого, „сквозь разбитыя стекла своего окна і сквозь желѣзныя рѣшетки съ крикомъ умолялъ не допустить его умереть отъ холода и голода"...

Чотири роки мучився тут в тісному казематі бувший митрополит. Держали його в тюрмі у великій тайні, з чого повстала про Маціевича сила всяких легенд. Але хутко й конець прийшов: 28 лютого 1772 р. гіркий мученик Богові душу віддав...

На кінці життя свого втихомирився смілий митрополит і на лутці вікна тісної вязниці своєї вирізав цьвяшком стих з Псалтирі: „Благо мнѣ, яко смирилъ мя еси"...

Так цариця Катерина воювала з тими, хто ставав її на дорозі. Вся ся подія з непокірним митрополитом дуже обурила царицю проти Українців і пімстою до них вона дихала все своє життя.

(Проф. Огієнко: „Українська Культура").

Шукайте не тільки морального життя, але прямуйте до того, що є понад моральністю.

Лев Толстой.

Л. Толстой.

ДЕ ЛЮБОВ, ТАМ І БОГ.

В однім місті жив швець, Мартин Авдеїч. Він мешкав в пивниці, в малій комірці з одним віконцем, що виглядало на вулицю. Через се віконце Мартин глядів на прохожих людей, і хотяй він бачив лиш їх ноги, бо віконце було на рівні з хідником, Мартин пізнавав прохожих по їх черевиках. Він жив в сім місті через довгий час і мав богато знакомих. Мало було в тій дільниці пар черевиків, які не булиб в його руках раз і другий. На ті прибивав підошви, на инші пришивав прищіпки, ті обшивав довкола а до тих пришивав холяви. Через своє віконце Мартин нераз пізнавав свою роботу.

Роботи в него було доволі, бо був совісним робітником, давав добрий матеріял, не брав задорого і все дотримував слова. Коли він міг якусь роботу викінчити на бажаний час, то принимав її, колиж ні, так і не обіцював, тільки відразу казав, що негоден. Мартина всі знали, і він ніколи не був без роботи.

Мартин був все добрим чоловіком, але з приходом старости, він почав ще більше думати про свою душу і зближатися до Бога. Мартинова жінка померла, як він був ще челядником. Вона полишила йому три-літного хлопчика, бо всі старші діти в них повмирали. Мартин задумав був зразу віддати свого синка до сестри на село, але йому жаль було розлучатися з ним, і він подумав:

— Мойому маленькому Капітошці тяжко буде привикнути в чужій хаті, я буду тримати його при собі.

І Мартин, покинувши свойого майстра, винайняв таке помешкання і зажив там разом зі своїм маленьким синком. Але Бог не благословив Мартина дітьми. Що лише Капітошка підріс й почав помагати йому в роботі й був для нього великою потіхою, так зараз захорів, перележав в ліжку тиждень і помер. Поховав Мартин свого сина і віддався розпуці. Його розпука була така велика, що він почав відказувати навіть на Бога. Він попав в таку мелянхолію, що не раз й не два просив Бога о смерть, а відтак докоряв Йому за те, що Він забрав з світа не його, котрий був вже старий і непотрібний, але його одинокого сина. Мартин перестав також ходити до церкви.

Аж одного разу один старенький чоловік, який походив з тої самої місцевости, що Мартин, а котрий через сім років ходив світами, повернувши з паломництва до монастира св. Тройці, зайшов до Мартина. Мартин почав нарікати на своє горе.

— Я вже навіть не хочу жити, — казав він. — Я бажаю лиш одного, а то, смерти. Я лиш о се тепер Бога прошу. Для мене не остало вже нічого, для чого варта-б жити.

Але старенький чоловік відповів йому:

— Ти милишся, Мартине, ми не сміємо судити діл Божих. Світ істнує не завдяки нашій мудрости, але завдяки Божій волі. Бог судив твойому синови вмерти, а тобі жити, і так має бути. Але ти попав в розпуку, бо ти бажавби жити лиш для свого власного щастя.

— А для чого-ж ми повинні жити? — спитав Мартин

— Ми мусимо жити для Бога, Мартине. Він дав тобі життя, і ти мусиш жити для Нього. Коли ти почнеш жити для Бога, то зникне твоя туга й розпука, й життя твоє буде лекше й веселійше.

Мартин помовчав хвилину, а там промовив знову.

— Добре, але як треба жити для Бога?

А старенький чоловік відповів:

— Ісус Христос навчив нас, як треба жити для Бога. Ти знаєш читати, правда? Купи собі Євангеліє, а з нього довідаєшся, як треба жити для Бога. Там всьо є сказане.

І сі слова запалили вогонь в серцю Мартина. Він ще того самого дня купив собі Євангеліє, надруковане великими буквами, і почав читати:

На початку Мартин думав читати лиш неділями і святами, але він знаходив в словах Євангелія таку полекшу, що не міг не читати його кождого дня. Дуже часто він перенимався читанням до такої міри, що переставав читати аж тоді, коли погасав каганець.

І чим більше Мартин читав, тим більше розумів, чого Бог хоче від нього і від кождого чоловіка, і як треба жити для Бога. В міру сего, йому ставало на серцю лекше й лекше. Передше, коли він лягав спати, то хіба лиш на те, щоби заєдно зітхати важко та перевертатися з боку на бік, згадуючи свого любого Капітошку, а тепер його одиноким викликом було:

— Слава Тобі, Господи, слава Тобі. Нехай діється воля Твоя.

З того часу Мартинове ціле життя змінилося. Передше він заходив святами до коршми на шклянку чаю, на чарку горівки. Нераз доводилось йому, погостившись зі знакомими, вийти з коршми, не якраз пяним, але в якімсь нібито веселім настрою, перенятий охотою говорити нісенітниці, викрикати та лаяти других. Але тепер він сей звичай закинув. Він зажив життям тихим, радісним. Вставши рано, він брався до роботи, а скінчивши денну роботу, ставив каганець на стіл, брав книжку з полиці і читав. І чим більше читав, тим більше розумів і тим лекше й щасливійше ставало йому на серцю.

Одного разу Мартин читав до пізної ночі. Він читав Євангеліє від Луки, а саме шестий розділ, де стоять отсі слова:

„Хто бє тебе в щоку, підстав і другу, і хто бере твою свиту, і жупанка не борони. Всякому, хто просить у тебе, дай, і хто бере що твоє, не допевняйся. І як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви чиніть їм".

По сім він читав дальше, де Христос навчає:

„На що-ж мене звете Господи, Господи, і не робите, що я кажу? Всякий, хто приходить до мене і слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен: подобен від чоловікови, будуючому будинок, що викопав глибоко, і положив підвалину на камені, — якже повінь настала, наперла бистрінь на будинок той, і не могла схитнути його: збудовано бо його на камені. Хто-ж слухає, та не чинить, подобен чоловікови, будуючому будинок на піску, без підвалин, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна того будинка велика."

Коли Мартин прочитав сі слова, його серце наповнилося радістю. Він зняв з очий окуляри і, положивши їх на книжці, сперся ліктями на стіл та віддався думкам. Він став провірювати своє життя на підставі прочитаних слів.

— А на чім збудована моя хата, на скалі, чи на піску? — питав він себе. — Щастя, як на скалі. Се велика потіха для самітного чоловіка; так і відчуваєш, що зробив все, що Бог велить. Але коли забуваєшся, то впадаєш в гріх знов, треба отже боротися зі всеї сили, щоб не впасти в гріх. Господи поможи мені!

Оттакі думки снувалися в голові Мартина. Він хотів іти вже спати, але тяжко було відорватися від книжки. І він почав читати дальше семий розділ. Читав про сотника, читав про вдовиного сина, читав, яку відповідь Ісус дав Івановим ученикам, а вкінці читав, як Ісус був на обіді в одного Фарисея — Симона — і як одна грішна жінка намастила Його ноги дорогим миром і обтерла своїм волоссям, і як Ісус прощав її гріхи. А вкінци читав і отсі слова:

„І обернувшись до жінки каже Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, води на мої ноги не дав еси; ся-ж слізми обмила ноги мої, і волоссям голови своєї їх обтерла. Цілування не дав еси мені; ся-ж відколи ввійшов я, неперестала цілувати ноги мої. Оливою голови моєї не намастив еси; ся-ж миром намастила ноги мої."

Скінчивши читати сі стихи, Мартин мимоволі повторив в думці ще раз отсі слова:

„Води на мої ноги недав еси, цілування не дав еси мені, оливою моеї голови не намастив еси."

Мартин знов зняв окуляри й, положивши їх на книжці, знов заглубився в думках.

— Здається, що той Фарисей, був подібний до мене, — думав він. — Я також дбаю лиш про себе самого, — щоб мати на час чай, щоб тепло вбратися, добре відпочати, але гостем моїм не журюся... Фарисей також думав лиш про себе, а про свого гостя не подбав. А хто був його гість? Сам Господь! А колиб Він прийшов до мене, чи я також так з Ним обійшовсяб?

Мартин склонивши голову на руки, навіть не счувся, як уснув...

— Мартине! — донісся нараз голос до його ух.

Мартин прокинувся і закликав:

— Хто там?

Він обернувся і поглянув на двері, але там не було нікого. За коротку хвилю його повіки склеїлись знову. Втім так, як перше, він почув знов чийсь голос, який кликав до него, але сей раз зовсім голосно і виразно:

— Мартине! Мартине! Виглядай завтра на вулицю. Я прийду до тебе!

Мартин прокинувся і протер очі. Він сам не знав, чи він чув ті слова на правду, чи тільки в сні. Він вкінці згасив каганець і положився спати.

(Дальше буде).

ЩО В НАШІЙ СИЛІ.

Не можемо перешкодити птицям, щоби не літали понад нашою головою, але можемо не допустити до того, щоби нам на голові гніздилися.

Таксамо не можемо заборонити непотрібним думкам, щоби не перелітали через нашу голову, але можемо недозволити їм будувати собі гнізда в нашій голові, щоби виховувати в них злії вчинки.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Адреса: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Address: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

СПАСЕННЯ УКРАЇНЦІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ.

Віра є річ совісти. У віруючої людини на першім місци є вгадати Божу волю а вгадавши її, жити так, як Бог хоче, щоби заслужити собі на спасення душі.

Тому у кождій релігії першою річею є питання: Чи через сю релігію можна заслужити собі на спасення душі? Иншими словами: Чи се є правильна релігія? Чи її наука не є ложна? Чи не занапащу своєї душі, коли буду належати до сеї релігії?

І коли такі питання стають перед многими щирими, чесними і віруючими Українцями, які ще не належуть до української православної церкви, то се зовсім не є дивно. Се є природна річ, щоби люде, які ще не належуть до сеї церкви, ставили собі такі питання. І се зовсім не є в інтересі української православної церкви, щоби до неї належали люде, які ще не найшли відповіди на сі питання. Отсим людям постараємося помочи найти відповідь на питання, які їх непокоять.

Загально поширені є погляди, ніби то православна церква є якась нова церква, якась нова релігійна секта з якимись новими релігійними науками, а то й не секта, тільки громада людей, що ставлять українські національні справи висше від релігійних і релігії вживають для політичних цілей.

Нема нічого дальшого від правди, чим сі погляди.

Українська православна церква не є ніяка нова церква. Се є та сама церква, до якої належав український нарід через послідну тисячу літ, а яка жила і розвивалася враз з ним. Се є та сама церква, за яку боролися наші предки через сотки літ. Українська православна церква не відкинула ніякої з давнійших наук православної церкви, ані не додала ніякої нової науки. Українська православна церква не змінила ніяких обрядів ні церковних правил. Українська православна церква не видумала нічого нового, що противиться старим церковним звичаям, правилам, або наукам.

Усе нове в українській православній церкві є те, що вона відкинула московських або помосковщених епископів та митрополитів, які показалися ворогами українського народу. Однакож український нарід зробив тільки те, до чого мав повне право — не тільки фізичне (основане на силі), але й канонічне (церковне). А сі два права скрізь і завсігди рішали, так в церкві східній, як і в церкві римській. Канонічне право було за Українцями в тім, що постановою всіх чотирох східних патріярхів (царгородського, антіохійського, ерусалимського і александрійського) українська православна церква була визнана автокефальною і мала право сама вибирати собі митрополита і епископів. Московські царі се право знехтували. Чому знехтували? Бо у них було фізичне право. Опанувавши Україну, вони могли українському народови диктувати, яких митрополитів та епископів він має слухати. Царі не дбали про канонічність тих митрополитів та епископів. Канонічних українських митрополитів та епископів вони не тільки проганяли з їх становищ, але й визнили їх і мучили, а на їх місце назначували московських ступайків. І опісля своїх власних ставленників царі перекидали з епархії в епархію, як найзвичайнійших світських урядовців, як військових старшин: тих, що більше цареви прислужувалися, нагороджували тим, що переносили їх в лучші епархії; тих, що не вміли вдержати царської ласки, проганяли на Сибір, а то й позбавляли священичого стану. Помимо сих страшних надужить царів над церквою, їх вчинки вважалося оправданими і московська православна церква вважалася дальше канонічною. Чому? Бо царі мали фізичне право. І те право, яке оправдувало проти-канонічні вчинки царів і не робило московської церкви не-канонічною, без сумніву не може обернутися проти українського народу, коли він по упадку царів, діставши назад найвисшу владу ужив її на те, щоби привернути свої старі канонічні права. Канонічне право українського народу до вибору свого митрополита і епископів не вмерло через те, що московські царі через пару сот літ його нехтували!

Українська православна церква відкинула московських епископів та митрополитів не через те, що перейшла на якусь ересь, тільки через те, що вони були їй накинені. З тої самої причини не признає українська православна церква власти унійтських епископів, бо вони так само накинені українському народови. Український нарід приняв православну віру з Царгороду перед тисячею літ і ся віра вповні відповідала його душевним потребам. Аж триста літ тому Поляки накинули українському народови унію, щоби при помочи унії лекше перетягати Українців на польську народність. Самий спосіб заключення унії показує, що се була брудна справа. Організатори унії ховалися перед своїм власним народом, свої переговори з польським урядом і Римом провадили потайно і виступили з унією доперва тоді, коли вже не могли своєї зради православної церкви довше укривати. Але й тоді унію ширено підступом, по злодійськи. Епископські становища в православній церкві старалася Польща обсаджувати своїми прислужниками-унійтами, які перед народом удавали дальше православних, а сі лицеміри обсаджували парохії такими самими лицемірами, що перед народом удавали православних, а на ділі були унійтами. Оттак в деяких місцевостях Галичини нарід вже через три сотки літ обслугують унійтські священики, хоч він доси вважає себе православним. Навіть в церковних книжках, уживаних унійтами, доси згадується „і всіх вас православних християн". Сей триста-літний обман народу під іменем унії можна було управляти тільки завдяки поневоленню українського народу, завдяки тому, що його відсунено від права рішати про свою церкву. Право назначувати епископів та митрополитів для українського народу під Польщею, а опісля під Австрією, присвоїла собі польська шляхта, яка явно виступала з тим, що її ціль є так знищення української церкви, як і української народности. І тут так само, як в Росії, ті, що мали фізичне право, не дивилися на ніякі церковні канони. Епископів що служили вірно Богови і тим самим обставали за своїм народом, переслідувано, проганювано і мучено, а на їх місце назначувано нових, покірнійших і услужнійших для польської шляхти, і Рим був тільки рад затвердити кождий проти-канонічний вчинок Поляків супроти української церкви.

Освободити українську церкву з ворожого ярма, освободити її від непрошеної „опіки" Москалів та Поляків — отсе є ціла ціль української православної церкви. Бажаючи се зробити, Українці виконують тільки Божу волю, бо Господь Бог виразно зазначив, що кождий нарід повинен бути сам господарем своєї церкви. Зазначив се Господь Бог тоді, коли зіслав св. Духа на апостолів і дав їм змогу проповідувати кождому народови Христову науку у його рідній мові. В сей спосіб Господь Бог признав рівність всіх народів і зробив кождий нарід залежним безпосередно тільки від Себе. Зверхність чужих людей над церквою того народу, якого мови вони не знають, є виразно проти волі Божої. А що є проти волі Божої, те кождий християнин має обовязок поборювати. Отже найлучше розуміння волі Божої вимагає від Українців, аби належали до української православної церкви. Належати до чужих церков — се значить сумніватися в справедливість Бога, сумніватися в те, що він є однаково добрим батьком для всіх народів, приписувати йому, що він для одних народів є батьком, а для других вітчимом. Таке поняття про Бога є грішне а через гріх не веде дорога до спасення.

На сім можнаби вже скінчити мову про спасенність української православної церкви. Та не зашкодить підчеркнути ще окремо безпідставність припущення, що відновителі української православної церкви уживають релігії для політичних цілей. Про се можнаби дуже богато говорити, зачинаючи з розбору самого значіння слова „політика", та сим разом можна без того обійтися. Коротко вистарчить сказати лише се: Коли Поляки і Москалі, а то й люде других народностей стараються мати рішаюче слово в справах української церкви, то для якої цілі їм сего потрібно? Для слави Бога? Чи з політичних причин? Певна річ, що вони на наше питання самі відповідять, що їм ходить о славу Бога. Та діла яснійше говорять, чим слова. Коли приглянемося ділам наших непрошених „опікунів", то треба бути хіба до краю сліпим і дурним, аби не добачити, що їм коли не виключно то в першій мірі розходиться о політичні цілі. Не ми, тільки ті, що хотілиб руководити українською церквою, уживають релігії для політичних цілей. І коли ми, члени української православної церкви, хочемо скинути з української церкви чужонародних опікунів, то ми якраз **стараємося зробити конець уживанню української церкви для політики.** Ми хочемо, щоб церква провадила Українця до Бога, до пізнання правди, до свободи, а не — в ярмо!

В. Н.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

I. ВСТУП.

Вигнані з Рідної Землі лютою недолею, українські переселенці з Галичини й Буковини, розсипалися по всіх закутинах Канади, а найбільше по лісах та степах трох західних провінцій, Манітоби, Саскачевану та Алберти.

Ті, що приїздили сюда в надії знайти тут „рай на земли", знаходили саме розчарування. Чужий край і мова, чужі звичаї-обичаї, дикі ліси та степи — все те лягало тяжким камінем на серце еміґрантів таки на самім порозі „обіцяної землі". Але сила волі і витревалість загартовані в тяжкій школі життя, під гнетом польського і румунського пана, не покидали українського еміґранта ані на хвилю.

Не раз й не два еміґраційний агент лишав його з дружиною й діточками на ласку й неласку чужого, непривітного степу, або похмурого, таємничого ліса — двайцять, пятьдесять а то й сімдесять миль від міста й людей, без даху над головою, без грошей, без хліба, без нічого!

Без нічого, кажу? Та ні, в нього був скарб дорогий, таліcман могучий, котрий з часом перемінив відвічні ліси та трависті степи в море золотоколосого збіжа. В нього була витревалість, відвага та охота до праці. В нього була невломна віра в краще майбутнє.

І він виймав старанно завинену сокиру й рискаль, котрі привіз з собою, і з завзяттям брався ставити домівку. Коли доля кинула ним в лісисті сторони, то будував з дерева, а коли в чистий степ, то шукав горба й копав яму...

Там кидав жінку й діти, брав кусень хліба в мішок і йшов на роботу. Ішов пішки сто, двіста а то й триста миль між чужі люде, з чужою мовою, з чужими звичаями й обичаями і чувся сиротою — гірш сироти, бо показували на нього пальцем, гляділи, як на дивовижу, обманювали, прозивали, використовували...

І він нераз гірко плакав. Плакав на долю, яка вигнала його з рідного села, плакав на чужий край, плакав на ввесь світ! Але сліз його ніхто не бачив, хіба чужі зорі та місяць; зі сходом сонця він знов ставав до праці, все на час, все повний енергії. І так день за днем, він поволи, але певно, здобував собі признання, пошану й довіря в свого хлібодавця, бо ніхто так совісно й так пильно не виконував своїх обовязків, як він.

А коли по шість-місячній службі він вертав під зиму до дому з шістьдесять долярами в кишени, і з хлібом в торбі, що дали йому на дорогу, то знов йшов сто, двіста, а то й триста миль пішки, бо хотів принести дружині й дітям всі зароблені гроші — всі до цента!

До дому не йшов, а летів.

— А що там жінка робить, що діти? — питав себе в думці. — Здорові вони, мають що їсти, пити? Не чув від них, як ще покинув з весною. А може, не дай Боже...

І не докінчував, бо на саму згадку серце билося тривожно, а кров затиналася в жилах. І він ще скорше йшов, ще менше відпочивав, а послідних три добі й день і ніч ішов, аж доки на пів мертвий не впав у хату, — не в хату, а в буду...

А жінка? Ціле літо ліпила хатину, витягала пні та копала землю, щоб на другий рік хоч бараболя своя була. Копає, ліпить, чи коло дітей ходить, а заєдно про чоловіка думає.

— Де він, сирота, блукає, що пороблює, як йому ведеться? А може, не дай Боже....

І також не докінчувала, бо на саму згадку серце завмирало, слези потоком лилися. А діти бачуть, що мама плаче, тай собі за нею. Ще більшого жалю наводять, ще більше рану роздирають.

— Мамо, де тато пішов, коли поверне, що нам принесе? — питають.

— Не знаю, діточки, не знаю — відказує мати і малі головки слезами зливає.

І здається їй, що не витримає, що серце з болю лукне. І проклинає тоді тяжко гірку долю, проклинає чужий край, проклинає ввесь світ. Але за малу хвильку вся зневіра й знеохота зникає і вона знов копає, знов ліпить і коло дітей ходить, аж до першого снігу, а там:

— Мамо, мамцю, мамусенько, татко іде!

І забула пережите горе, притихли болі, завмерла зневіра, а на її місце остала надія і віра в краще майбутнє.

От так перших два-три роки. А тимчасом з села більше людей прибуло і веселійше стало жити. Там, де перше зі сходом сонця лиш сірі тумани вставали, там тепер зноситься синій дим клубками; там де недавно каюти перекликалися, там тепер ніссе дзвінком діточий сміх при забаві.

Протягом короткого часу чимало еміґрантів прибуло і чимало землі запосіло, так що невдовзі утворилися з наших людей цілі громади, а то й округи. Всі вони полишали Рідний Край, втікаючи перед лютою недолею, але і тут, куда вони прийшли лиш з десятьма пальцями, довелося їм переживати нужду й злидні ще через довгі роки. Хоч землі було, кілько оком глянеш, так що-ж, сама вона не зародить, сама хліба не дасть. Треба її обробити, треба управити, а до сього треба худоби, треба знарядів, треба грошей.

І так нашим еміґрантам доводилось ходити через довгі роки на заробітки, щоб було з чим почати своє власне господарство. А заробітки ті тяжкі були, до неописання тяжкі! Цілі томи написалиби про злидні, які доводилося переживати піонірам української еміґрації. Не диво, отже, що й культурно-просвітне наше життя не таким скорим темпом розвивалося, як дехто бажалби. Духова сторона життя мусить уступити на якийсь час матеріяльній, инакше-ж бо й не можна. Будь в людини як найкращі стремління і найкращі ідеали, та коли в неї немає куска хліба для родини, вона мусить на якийсь час своїх ідеалів зречися, забувати про них.

І тому кождий, хто дивиться без упередження на життя і поступ українських переселенців в Канаді, не може не віддати їм заслуженого признання за їх здобутки в прибраній вітчині так на полю економічнім, як і просвітнім. Слова похвали для українських еміґрантів в Канаді, виголошені канадійським міністром, Догерті, на зборах представників Союза Народів в Женеві, 27 вересня, 1921 р. з нагоди його внеску в справі негайного вирішення долі Галичини, є вповні заслужені.

Історія розвою просвітного життя українського еміґранта в Канаді дуже інтересна, хоч і коротка. Він переживав і переживає всі стадії культурно-просвітного розвою, які доводилося переживати кождому народови, котрий з найнизшого щебля людського життя видобувся на найвисший.

На першім місци він мусів вести боротьбу з природою, захищаючи родину від бурі, дощу і морозу, та здобуваючи середники до життя в формі хліба та одежі. Дальше він взявся заспокоювати свої душевні потреби, котрі загострювалися в міру невідрадного положення матеріяльного і він за тяжко запрацьований гріш ставив дім Божий, куда ніс свої злидні і скарги, і де підбадьорувався до дальшого життя, яке часто було одною мукою.

А там він почав глядіти за світлом, котре мало вказати, як вже не йому самому, то його дітям, дорогу до правди, до волі, до кращого життя, яким жили його сусіди. І він ще більше витягав і так витягнені жили і ставив школи, Народні Доми, бурси, інститути.

А коли з ходом часу понеслося гасло по всім світі, що не сміє панувати народ над народом, що кождий нарід повинен жити своїм питомим життям, бо один Бог всіх сотворив, і для всіх одно сонце світить, то в нім розжарілася пригасаюча іскра національної свідомости і він запалав любовю до своєї мови, до свого народу, до своїх святощів, і взявся помагати в міру своїх сил точити стовпи мармурові, на котрих має знестися на весь світ славна будівля — Соборної України. А тому, що не може бути волі політичної без волі душевної, то він взявся й відбудовувати свою питому, свою рідну церкву, Богу на славу, українському народови на пожиток — Церкву Українську Православну, Церкву Бога Живого!

Про сей послідний подвиг українського переселенця на землі далекій від Рідного Краю, хочу вам по моїм силам, в дальших числах коротко розповісти.

ЯК РОЗУМНИЙ КНЯЗЬ ЗНАЙШОВ РОЗУМНОГО СУДДЮ.

Князі колись самі поставляли суддів в своїх землях.

До одного розумного князя зголосилося раз трох людей з просьбою, щоби князь назначив їх суддями на опорожнене місце.

Князь закликав їх до себе і вказуючи на кусок гарбуза, що плавав у воді, запитав:

— Що ви бачите?

— Се гарбуз — відповів перший.

— Се кусок гарбуза — перебив другий.

Третий же не відповів і лише дивив ся.

— Щож се по вашій думці? — запитав князь третого.

Тоді чоловік взяв палицю, перевернув нею плаваючий кусок, добре приглянувся і сказав:

— Пане мій, по моїй думці се кусень гарбуза.

І сказав князь:

— Бачу, що ви розумний чоловік і вам належиться опорожнене місце судді. Ви не вдоволялися самим поверховним виглядом, але розглянули річ з усіх сторін, нім висказали свою думку. Таких суддів потребує справедливість!

ВІРНИЙ СИН СВОГО НАРОДУ.

Ігумен Данило.

В давних часах з України ходили побожні люде до Палестини, головно-ж до Єрусалиму, щоби поклонитися тим місцям, де жив колись Христос. Річ певна, що така подорож мала й иншу принаду — чоловік бажав подивитися на чужі сторони і чужі народи.

Людей таких звали паломниками тому, що з Єрусалиму приносили вони пальмові гілки, свячені там в Цвітну Неділю.

— Одним з таких богомольців-паломників був ігумен Данило, який подрібно описав свою подорож і сей опис має заголовок: „Житье и хоженье Данила, Руския земли игумена".

Данило був родом з Чернигівщини, або ігуменом в чернигівськім монастирі, бо таке виходить з його писания.

Подорож до Єрусалиму відбув він за панування великого князя Святополка II. (1093-1113), а за князя Вальдуїна в Палестині (коли хрестоносці відобрали були Єрусалим від Магометан).

Данило прожив в Палестині понад два роки (1106-1108) й описав її так вірно, що в 19-ім віку переложено сей опис на ріжні европейські мови.

З опису бачимо, що Данило був дуже побожним чоловіком, наскрізь пронятим духом дійсної праведности. Він захопляється святими місцями й усім, що бачить; він признає себе негідним і грішнійшим від других монахів — а се все прикмети праведного чоловіка.

Однакож ігумен Данило був й вірним сином свого народу — він був патріотом. І коли відвідував він Палестину, то не лише на те, щоби скріпити свою побожну душу, але і на те, щоби на святих місцях занести до Бога молитву за добро своєї землі і свого народу.

Описуючи Великодні Свята ігумен Данило каже між иншим:

В Велику Пятницю обтирають Гріб Господний, миють лямпи, наливають чистої оливи, але не світять. Гріб запечатують, а в другій годині в ночи гасять світла по всіх церквах Єрусалиму.

Тогди я негідний в туюж пятницю пішов до князя Бальдуїна, поклонився йому, а він покликавши мене, запитав:

— Чого хочеш, руський ігумене?

І я сказав йому:

— Княже мій! Пане мій! Прошу тебе іменем Бога і руських князів*), дозволь, щоби я поставив і свою лямпу на Святім Гробі від усеї Руської Землі.

Тоді він радо зволив моїй просьбі і післав зо мною свого слугу до економа церкви св. Воскресення і той сказав принести лямпу.

Радий пішов я, купив велику скляну лямпу, налив оливи і приніс до Гробу Господнього. Коли прийшов вечер, ключар отворив святі двері, казав скинути чоботи і так босими ногами поніс я і поставив лямпу на Святім Гробі. Своїми грішними руками поставив я лямпу в ногах, де лежали пречисті ноги Господа нашого Ісуса Христа. В головах стояла грецька лямпа, на грудях лямпа св. Сави (монастира) і всіх монастирів.

Дальше оповідає ігумен Данило, як в Велику Суботу підчас Вечірні надійшла хмарка зі сходу і дощ добре покропив тих, що не були під дахом і тоді то лямпи на Святім Гробі самі засвітилися. Тоді прийшов епископ з чотирма дияконами, взяв свічку в князя Бальдуїна, засвітив від лямпи на Гробі, а вже від тої свічки запалював свої свічки народ. А світло те святе — каже Данило — инше, як звичайне світло, чудне, червоне.

Та щоби хтось не сказав, що він видумує, то праведний чоловік покликаєся на свідків:

— Мені убогому Бог нехай буде свідком і Святий Гріб — каже він — і вся дружина, сини руські, що були там в той день — Новгородці і Київляне: Ізяслав Іванович, Городислав Михайлович, Кашкича і другі.

Описавши дальше торжество свята, Данило оповідає, що третого дня свят пішов він до ключара Святого Гробу і сказав:

— Хотівби я забрати свою лямпу.

Коли ключар повів його до Гробу, то лямпа ще горіла святим огнем. Тут він змірив святий гріб, взяв ще якусь памятку від ключара і вийшов несучи з собою дорогоцінні святі памятки.

Закінчуючи ігумен Данило говорить:

— Бог мені свідком і Святий Гріб Господний, що в усіх святих місцях не забував я імени князів руських, ні княгинь, ні дітей їх, ні епископів, ні бояр, ні ігуменів, ні дітей моїх духовних і всіх християн; в усіх місцях молився я за князів і за всіх, а потім за свої гріхи. Дякую благому Богу і за те, що дозволив в лаврі св. Сави записати імена руських князів, де їх споминають в ектеніях.

Згадує ігумен Данило і про латинян (духовних римської церкви), та про них висловлюєся не дуже добре. Так говорить в однім місци, що коли правилася Вечірня — „латина же в велицім олтари начаша верещати свойски (по свому)". Також каже, що коли в великодню ніч зійшов чудний огонь, і засвітив лямпу від української землі, то в латинських лямп жадна не засвітилася. Видно — латиняне не мали поваги на сході.

З цілого опису подорожі і побуту Данила в Палестині бачимо в нім чоловіка глубокої побожности, християнської щирости і заразом вірного сина українського народу. І ось за ті великі чесноти зачислено його до святих.

От такий гарний образ праведного чоловіка і щирого Українця передає нам наша історія!

Такі були часи, такі були люде!

Були часи, коли Українець в духовній рясі йде в чужу землю, щоби там благати в Бога ласки для Рідної Землі і свого народу; йде і клопочеться, щоби від його землі стала лямпа на святім місци, а коли йому се вдається, він радіє, що не даремні були його заходи.

Не те нині... Нині бувають і такі сини народу, що на рідній земли і серед свого народу засилають мольби не за свою Рідну Землю і не за свій Рідний Народ, але за щастя і перемогу чужих над їхнім народом. Та ще і народ заставляють поклони бити перед його ворогами. Се ті блудні сини, що протайновують батьківське майно в розпустни-ками. Та будучність їх буде така, як будучність блудного сина з евангельскої причти — протайнують, що мають і тоді наймуться в чужих пасти свині. Така доля всіх блудних синів!

Правда, блудний син з евангельської причти вкінци поправився й вернув до свого батька, але чи опамятаються блудні сини українського народу, а як опамятаються то чи на час? Бо каяття може прийти за пізно.

*) Тоді слово „руський" відносилося до української землі, отже значило те саме, що „український". В тих часах Московщини, чи пізнійшої Росії і на світі не було.

ЗЕРНА РОЗУМУ.

Всі люде бажають щастя, але не всі знають, в чім правдиве щастє.

Праця є не тілько жерелом всіх богацтв, але також основою гарних почувань і гарного настрою.

Першою нагородою справедливости є свідомість, що ми справедливо поступили.

Сійте вчинки, а виросте привичка; сійте привичку, а виросте характер; сійте характер, а виросте з гарною душею чоловік.

Чоловік нераз стараєся уникнути того нещастя, яке посилає небо, але дуже часто не стараєсь уникнути того нещастя, якого сам є причиною.

Смішне лежить завсігди на самім верху, тому його бачать найперше люде, які в глубину справи не вміють глянути.

Всі щасливі родини до себе подібні, а кожда нещаслива родина на инший лад нещаслива.

Кров мученика і чорнило мудреця однаково прекрасні і дорогі.

Не каламути жерела, якого вода гасила твою спрагу підчас спеки.

Ніхто не знає про нас тілько злого, як ми самі, але ніхто не думає про нас так добре, як ми самі.

ПРО ВИХОВАННЯ.

Душа дитини — се велика торба для подорожі. Дитина йде дорогою життя і складає в свою душу все, що стрічає по дорозі.

Коли здибле щиру усмішку, прихильність, любов, вона все те ховає і несе в дальше життя, щоби роздавати другим те саме.

Коли здибле ненависть, погрози і побої, вона і то заховує в душу і несе життєвим шляхом в виді пригноблення, недовіря і жорстокої злоби.

Виходить отже, що щастя дітей освічує ясним проміням і старший вік а горе дітей розпростирає хмари над цілим життям дорослого чоловіка.

Релігія дає напрям діяльности людей. Релігія робиться все простійшою, зрозумілійшою, яснійшою, більше погодженою зі знанням. І відповідно з рухом релігії доконується й увесь моральний і громадський рух людства.

Лев Толстой.

БУДИЛЬНИК І СОВІСТЬ.

Сиволосий старець, що проходжувався по березі ріки, почув з за корча веселий гамір і сміх гуртка хлопців. Зупинившись він почув таку беседу:

— Клопіт мені з Андрієм. Ще годинник не дзвонить, а він вже підіймає голову і заглядає, коли буде дзвонити. А вдарить годинник раз — вже Андрія нема...

— А що ти робиш тоді? — запитав хтось.

— Я? А вжеж не мовчу. Скажу, що належиться, і Андрієви і годинникови, завиваю голову і пробую ще задушити хоч одного комара.

Хлопці засміялися і за тим хтось инший почав:

— А мені байдуже! Колись не міг спати, коли тобі над головою ревуть дзвони, а тепер байдуже. Так привик, що ще краще мені спиться. Почекай, і ти привикнеш! Нині нехай з гармат стріляють, а мені байдуже — я сплю!

І знов сміх.

— Молодому вікови не треба богато для сміху — сказав до себе старець і подався до хлопців.

Ніяково стало хлопцям, немов злапав їх хтось на марнім злочині. Молоді не люблять, коли хтось зі старших заглядає в їхнє життя. Вони завсігди бояться, щоби він не побачив чогось негарного.

— Чув я ваші оповідання про дзвонення годинника — сказав старець — і сам богато з того навчився. Зрозумів я велику правду, якої не розумів так ясно ніколи.

— Будь ласка розкажіть і нам про ту правду — заговорили хлопці і старець почав:

— Годинник на те, щоби будив людей, щоби пригадував їм, що час до праці братися. І працьовитий чоловік почувши дзвінок, сейчас встає і починає день праці. Инакше поводиться лінивий — він довго повертаєсь на постели і думає лише про те, як продовжити сон. Він ненавидить дзвінка. Минає ранок за ранком і чоловік так привикає до дзвонення, що цілком його не чує. Його чуйність, вразливість його уха завмирає. Чи так, мої приятелі?

Хлопці глянули один по одному і хтось з між них сказав:

— Мабуть так! — а старець вів розмову дальше:

— Таким самим годинником-будильником є наша совість. Її голос будить в нашій души всі кращі почування, будить до праці, будить до осторожности, накликає: „Бережись, чоловіче! Филі пристрастей напирають на тебе, пожар обхопить твою душу! Добувай з глубини серця всю святу зброю і ставай до борби!" Чи не так, мої приятелі?

І знов хтось потакнув на питання старця. А старець говорив дальше:

— Люде щирі слухають того внутрішнього голосу і йдуть за його покликом. Совість заговорить і вони вже на ногах. Але противно роблять люде байдужі. Вони завивають голову, щоби не чути голосу совісти, вони ненавидять того звуку, що їх будить і поволи стають зовсім глухі на його поклик. Пристрасть самолюбства знищить в них почуття обовязку, убє почуття сорому і допровадить їх до недбалости, до гріха, до злочину. Так мої приятелі! А що перед вами ще далека дорога життя, отже вложіть в душу мої слова і несіть їх з собою, а певно вони вам придадуться. Не затикайте ух души перед голосом совісти, инакше ви стратите слух зовсім.

НЕЗАСЛУЖЕНИЙ ДОКІР.

Яким судом судите, таким і вас осудять. Мат. 7. 2.
Суд без милосердя тому, хто не мав милосердя. Якові 2, 13.

Не докладайте тягару до чужого горя. Не докладайте; и старайтеся зрозуміти і влекшити чуже терпіння.

Убогий чоловік довго хорував. Навідувались до нього товариші, тай перестали навідуватись. Приходили сусіди, тай їм його слабість уже докучила. Була лише одна людина, що не забувала і не лишала слабого, а тою була його жінка. Для неї не було ні дня, ні ночи — вона ніколи не скидала важкого тягару зі своїх збідованих плечий.

Та коли голос дзвонів звістив, що терпіння хорого скінчилися, зібралися до дому помершого всі — віддати послідну прислугу небіщикови.

Прилагоджено домовину. Ось уже лагодять знакомі свого товариша в далеку дорогу. Вже заспівали дяки:

— Прийдіте послідное цілованіє дадім братіє умершому... се бо разлучаемся...

І потекли рясні сльози по лицях зібраних. Одна лише вдова дивилася спокійно, немов то не в її хаті все те діеся і не її мужа виряджають в инший світ.

А як тіло виносили уже на двір, почула вдова шепіт між зібраними:

— От бачите яка! Ані сльози не зронила! Не має чого небіщик жалувати, що вмер!

Почула збідована вдова таку мову, заломила руки і заклинала:

— Люде добрі, ви судите мене! Але скажіть, де взяти сліз, коли всіх їх забрали в мене дні без відпочинку і ночі без сну. Жіба-ж ви сего не бачили і не знаете? Де взяти більше сліз, коли...

Не договорила. Вона схопилася руками за серце і впала мертва побіч домовини свого мужа. Її щире, зболене серце не видержало незаслуженого докору.

Хто поза очі ганьбить мене, той боїться мене, а хто в очі похвалює, — зневажає мене. **Хінська приповідка.**

ВІД ВИДАВНИЦТВА.

Отсим повідомляється всіх тих, котрі прислали вже передплату на Православний Вістник, чи то від себе, чи від других, що висилка газети становить посвідку за отриману передплату. Окремих посвідок висилати не будемо, щоби не наражати видавництво на непотрібні кошти.

Від випуску першого числа Православного Вістника, ми отримали десятки листів від вірних і прихильників Української Православної Церкви з гратуляціями, желаннями — і передплатою. Всі висказують велику радість з приводу появи так давно очікуваного часопису й висказують надію, що український православний загал зрозуміє свій обовязок супроти свого органу й дасть йому повну піддержку моральну й матеріяльну.

Гром. Максим Канашевич з Ітонія, Саск., пише:

„Від себе пожелаю, щоби Православний Вістник почав як найскорше виходити що тижня".

Скажемо, що се є також нашим найщирійшим бажанням, але се станеться тільки тоді, коли український православний загал зрозуміє свій обовязок супроти своеї газети і підтримає її щиро. „Православний Вістник" є часописом українського православного народу, і від нього сподіється піддержки і помочі. Православний Вістник повинен знаходитися в кождій українській хаті.

Кілько передплатників ви вже приєднали „Православному Вістникови"?

До тепер в сім згляді поставилися найліпше д. Петро Зварич, Вегревіл, Алта.; д. Андрій Савчук, Шіго, Саск. і о. Д. Ф. Стратійчук, Гемтон, Саск.

Щире спасибі!

Адм. „П. В."

ПРАВОСЛАВНІ УКРАЇНЦІ КУПИЛИ ПЛОЩУ.

Українська православна громада в Вінніпегу купила дня 14 травня с. р. площу з 10 лотів під будову церкви. Площа знаходиться в надзвичайно гарнім положенню, між українським населенням, на східній стороні вул. Синклейр між вул. Боровс і Мегнус.

Щасть їм Боже!

ПРИСЯГА ПРАВОСЛАВНИХ ЕПИСКОПІВ.

Дня 12 квітня с. р. митрополит православної церкви в Польщі Дионізій разом з поліським епископом Олексієм представили міністрови освіти нових достойників православної церкви архиепископа Теодозія (Вильно), епископа Олексія (Гродно), епископа-вікарія Антонія (Люблин) та епископа-вікарія Симона (Кремянець) з метою відібрання від них присяги на вірність польській державі. Присягу приймали від епископів у палаті ради міністрів — міністр Освіти та Віроісповідань Міклашевскі і міністр Внутрішних Справ Гібнер у присутности кількох достойників обох міністерств та кількох високих урядників з президії Ради Міністрів. По зложенню присяги нових вірнопідданих епископів запрошено їх на снідання. В часі перекуски промовляв міністр освіти Міклашевскі на тему слів Христа: „Віддайте Богові Боже, а кесареві кесарево". Йому незвичайно сердечно відповів митрополит Дионізій оперуючи найвимовнійшими цитатами святого письма, що підкреслюють вірнопідданчість слуг церкви до „кесаря".

НАЙШЛИ ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ БОЖИХ.

Професор університету в Мінстер, Губерт Грім, твердить, що він найшов первісні таблиці, на яких Мойсей списав десять заповідей Божих. Найдено лише частину таблиць на височині Серібіт ель Хадам. З верху одної таблиці написано в старій, майже зовсім забутій жидівській мові: „Мене взяла з Нілю египетська королева". На таблиці є імена: Йосиф, Менаса і Мойсей.

ПРОГНАННЯ ЕПИСКОПА.

Большевицький суд в Одесі засудив епископа Херсонського Прокопа на кару смерти. Відтак кару смерти змінено на вигнання з України. Його засуджено за контрреволюцію. Помилувано тому, що справа передавнена, та що його діяльність не всилі перевернути державного ладу в совітських републиках.

Не сподійтеся, що ви можете знайти душевний спокій без віри.

Лев Толстой.

ПОЛЬОНІЗАТОРСЬКО-РУСИФІКАТОРСЬКІ ЗАТІЇ В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

Серед так званих православних меншостей Польщі давно панує велике невдоволення урядовою політикою в релігійних справах. В останній час воно перейшло вже в цілковите обурення і викликало солідарну акцію Українців, Білорусинів та Росіян. Представники всіх трох сих національностей були недавно в митрополита Діонизія, якого теж бажалиб прилучити до сього виступу проти польонізаторських акцій уряду в церковних, а з окрема в церковно-шкільних справах.

Усе се цілком природно, але чи знайдуть вони вірного союзника в православному владиці? Боїмося, що ні. І не тільки тому, що сей владика є типовий опортуніст, який тільки стежить за тим, як би угодити польській владі, але і з иншої причини. Митрополит Діонизій, як Москаль з походження і людина вихована в старих синодально-російських традиціях, дуже далеко стоїть від справжнього розуміння і співчуття потребам тих національностей, яких не визнавало царське самодержавство. Йому теж не до вподоби оті, мовляв, українські та білоруські примхи, але в той час як Поляки бажалиб усе спольонізувати, він радий бувби, колиб усе в церкві по старому творилося на московський лад.

У Польщі є тільки дві територіяльно-національні „меншости" — се Українці й Білоруси — а між тим уся церковна справа перебуває в руках Росіян, що уявляють із себе нечисленний і випадковий елемент, штучно впущений в українську та білоруську стихію царською урядовою кольонізацією. З московською впертістю вони стоять на своїх византійських позиціях і не бажають рахуватися ні з психольогією другого народу, ні з його мовою і традиціями. Mutatis mutandis се теж саме старовірство, що ізза „двох-перстного знамемія" чи „сугубого алилуя" палило себе на вогні чи закопувало у землю. З погордою люблять сі византійці закидати ерархії української автокефальної церкви її неканонічність і за сим не бажають і не вміють бачити тих глибоких історичних причин, які утворили і дають життя українській церкві. Большевицька так звана „жива" церква в їх очах вища за українську, бо у неї, бачте, цілком канонічна ерархія, але й ота quasi-жива церква починає вже все більше та більше рахуватись з національно-народними вимогами і в богатьох місцях українізує церковні служби. Отже в заманілій позиції залишається лише московська византійщина, яка панує над православям і в Польщі; а польський уряд дуже з сього радіє і ретельно се підтримує.

З одного боку виявляється ніби велике занепокоення з того, що твориться на „кресах всходніх", а з другого підкидаються в „кресовий" вогонь оті московські головешки...

Під сим поглядом на особливу увагу заслугують тепер два моменти, а саме — утворення в Польщі суто московської православної ерархії і заснування у Варшаві вищої і знов же таки суто-московської теольогічної школи.

Підчас керування православною церквою у Польщі митрополита Юрія, забитого потім Смарагдом, намітився хоч сякий-такий, але все ж хоч напів-український курс, бо був висвячений в архієреї Українець протоерей Громадський і намічено ще двох кандидатів-Українців на епископські катедри в ерархіях з українською людністю. Не стало митрополита Юрія, і картина почала мінятися. Вже не тільки нема жадної мови про епископів-Українців, але й єдиного епископа-Українця забирають із суто-української епархії, а на нові вакансії призначуються Москалі або змосковщені Малороси, що ще гірше. В неділю 6 квітня, митрополит Діонизій — само собою за згодою польського уряду — висвятив на Кремінецьку катедру архимандрита Симона, Москаля з Тульської губ. Під керовництвом епископа Симона залишилася і волинська духовна семинарія, що готує пастирів для українського села...

З наступного академічного року має відкритися у Варшаві православний теольогічний факультет, і тепер по всіх усюдах збирають для нього професорів-Москалів, бо викладовою мовою на факультеті буде російська.... Отже за народні гроші буде утворюватися московське духовенство в державі, де мешкає кілька мілїонів православних Українців і ледви кілька сот тисяч Росіян.

На польській мові се називається політикою, а по нашому се повне безглуздя. Тому й не диво, що з кожним днем все частійше і частійше доводиться чути від представників волинської інтелігенції про ті успіхи, які робить большевизм в нашому народові за допомогою сучасної польської „кресової політики". І твердять се не большевики, ні, — про се свідчать переконані вороги російського комунизму.

(„Діло") Senex.

НОВИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЕПИСКОП.

На українську православну церкву в Польщі сплила нова благодать. Варшавська російська газета „За Свободу" з 2 квітня пише дословно так: „Згідно з постановою Святійшого Синоду православної митрополії в Польщі та за згодою правительства польської републики, ректор волинської духовної семинарії, архимандрит Симон (Івановський) висвячується на кремінецького епископа вікарія волинської епархії".

Хтож се той новий епископ! А ось хто: Архимандрит Симон (Івановський) уроженець Тульської губернії. Вищу освіту одержав у московській духовній академії. Тепер має 35 літ. По скінченню академії був у місті Кременці інспектором тамошньої духовної школи. Після евакуації Кремінця в часі великої війни 1915 р. переніс він свою діяльність до харківської епархії. З приходом большевиків на Україну еміґрував він до Сербії, де став настоятелем одного монастиря. Рік тому архимандрита Симона опроваджено з Сербії до Польщі для обняття становища ректора волинської духовної семинарії і настоятеля Богоявленського монастиря. Обовязки ректора семинарії і обовязки настоятеля Богоявленського монастиря новий епископ буде виконувати й на далі, не зважаючи на своє епископське становище. Знаючи теперішню страшну русифікаторську церковну політику управляючої православною церквою варшавської митрополії, ми не сумніваємося, що новий епископ гідно понесе русифікаційний прапор тої митрополії. Видячи не меншу льояльність тої митрополії до польської політики, яка запрягає православну церкву в офіціяльні польські шори, ми не маємо сумніву і в тому, що уроженець Тули на кремінецькому епископському стільці не заведе ні польських політиків ні митрополичої консисторії. Для українського населення Волині — се новий благодатний подарунок з рук церковних русифікаторів і з рук пануючих польонізаторів.

(„Діло").

НОВИЙ КАЛЕНДАР В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

Собор православних епископів в Польщі під проводом митрополита Дионізія, ухвалив згідно з царгородською церквою ввести до православної церкви новий стиль від 22 червня с. р., ненарушуючи одчак дотеперішних пасхалій і всіх свят, яких дати є залежні від великодня.

Громада не може істнувати без загальної віри й загальної мети; політична діяльність мусить полягати в підкладанні принціпа, встановленого релігією. **Мацціні.**

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ЧЕРВЕНЬ

1 Н 5. О сліпор. Патриція
2 П Талалея і др.
3 В Костантина і Єлени
4 С Мч. Василиска
5 Ч Вознесення Г., Мих.
6 П Симеона, Мелетія
7 С † Обр. гол. св. Івана Хр.

8 Н 6. Св. Отців. Ап. Карпа
9 П Свм. Терапонта
10 В Никити Ісп.
11 С Теодосії діви
12 Ч Отця Ізакія
13 П Єрма, Єрмія
14 С Юстина (суб. задушна)

15 Н Сош. Св. Духа, Никиф.
16 П Пресв. Тройці, Лукіяна
17 В Митрофана, Софії
18 С Доротея еп., Маркіяна
19 Ч Висаріона чуд.
20 П Свм. Теодота
21 С Теодора Стр., Єфрема

22 Н 1. по С. Всіх Святих
23 П Тимотея еп.
24 В Вартоломея і Варн.
25 С † Пр. Онуфрія
26 Ч Акилини, Трифилія
27 П Єлисея
28 С Пр. Амоса, Єронима

29 Н 2. по С. Тихона
30 П Мануїла й Ісмаїла

ДЕМОЛЮЮТЬ ЦЕРКВИ.

Крім славного і коштовного собору у Варшаві почали Поляки розбирати і гарну церкву в Люблині на литовській площі. Церква та має форму дещо зближену до форми варшавського собору, а дещо подібна до синьої церкви в Бересті. Православні, яких число навіть велике в Люблині, не будуть мат[и] церкви. Люблин колись ма[в] кілька церков, ще доси стоїть василіянський монастир і при нім церква; тепер там Капуцини розсілися.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОРЧИК.

Дня 21 і 22 травня б. р. [в] Йорктоні, Саск., відбудеться Соборчик членів Консисторі[ї] і Виділу Братства та священиків Української Православної Цекви в Канаді.

Священики Української Православної Церкви [в] Канаді і їх Осідки.

В МАНІТОБІ:

Свящ. С. В. Савчук, Адміністрато[р] Української Церкви в Канад[і] 379 Парр Ст. Вінніпеґ, Ман.
Свящ. В. Новосад, Толстой, Ман.

В САСКЕЧЕВАНІ

Українська Православна Місія
Свящ. Петро Самець і
Свящ. Петро Мельничук
Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Гемтон, Саск.
Свящ. С. Гребенюк, Гудів, Саск.
Свящ. Д. Кирстюк (на відпустці) Тідор, Саск.
Свящ. К. Кирстюк, Шіго, Саск.
Свящ. В. Кудрик, Бокс 1686 С[а]скатун, Саск.

В АЛБЕРТІ:

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алта.
Свящ. Д. Сенета — 10564—98 Стр. Едмонтон, Алта.

ГИНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. ВІННІПЕҐ, МАН., ЧЕВРЕНЬ, 1924. ЧИСЛО 3

НАШІ ЦІЛИ І СТРЕМЛІННЯ.

В англійських часописах щораз частійше появляються натяки про моральний занепад серед англійського загалу. Зникає релігійність, легковажаться моральні основи, дім перестає бути огнищем родинного життя, зникає пошана дітей для родичів — а верх над усім бере гамір вулиці.

І таке бачиться в усіх верствах — від гори до долини. Ціла західна цивілізація захорувала на тяжку хоробу. Старий римський клич: „Хліба і цирку" — здобуває наново силу над життям. Таке тут, таке в Европі.

І через те щасливий, хто піднесе високо свою свідомість і витреває незахитаним серед загального занепаду; хто не похилить голови перед божищами вулиці; хто не піде за демагогічними кличами зіпсутого часу. Такий вийде переможцем, полишаючи за собою тих, що понівечивши себе, загинули серед дороги.

В якому-ж стані знаходимося нині ми — нарід український?

Коли візьмемо нарід наш, як нарід, то пень наш здоровий, душа не зачерствіла байдужністю смерти. Розум наш живий і допитливий. В грудях наших жевріє вогонь жертвенности і посвяти — а се все певні ознаки здорової сили нашого життя. Се запорука перемоги.

Коли-ж розглянемо наше життя з другого боку, то побачимо, кілько слабостей чіпляється насильно до нашого тіла. Пень сильний, галузи здорові, але цілі жмутки листків покриті плісню. На галузках всадовлюються комахи і обмотують їх павутиною; а кілько листків жовкне й опадає передчасно без видимої причини!

Час і дужі впливи попсували богато здорових душ. Одних опанувала мертва байдужність, других збили з дороги кличі вуличних демагогів, третих повідривали від матірного пня ті, які і Христову одежу ділили поміж себе. Дехто зійшов з рідного шляху і блукає чужими стежками, надіючися на чужих провідників. Дехто йде вперед з зажмуреними очима, не знаючи і не питаючи, куда йде.

Все те бачимо ми — бачать ті, які в кождій громаді стоять на переді всякої здорової громадської роботи. А коли бачимо, то і розуміємо, що нам робити.

Українська Православна Церква в усіх часах нашої історії стояла на переді життя, як моральний провідник, як ідеал єдности і сили народу. В часах небезпеки, в часах великої народної праці під її покровом гуртувалися завсігди найкращі сини народу. На її моральних основах і при її співучасти провадилася неодна велика народна робота. Її іменем присягали в усіх часах ті, які врочисто принимали на себе великі морально-народні обовязки. А занепад поваги до церкви серед народу завсігди був ознакою його загального занепаду.

І таке бувало не лише в нас. Закони життя всюди однакові. Церква є одинокою моральною інституцією і не дасться нічим другим рівновартним заступити — як не заступимо нічим матірної любови для дітей. Про значіння церкви в життю говорить великий італійський народний діяч і мислитель ось що:

— Я покажу вам, що з піднесенням релігійної віри завсігди йшов разом і поступ в суспільному життю, однакож ви, з вашою байдужністю до релігії, не покажете нічого иншого, крім анархії. Ви вміли нищити, а не будувати.

Час пливе і ми з часом виростаємо на дозрілих людей. Що було нам незрозуміле колись, те стало зрозуміле тепер. Положення наше нам ясне, шлях до кращого отворений. Ані ждати, ані отягатися нема причини.

Байдужний нехай покидає дотеперішну байдужість; лінивий нехай випростовує розум до праці; мудрагелі нехай візьмуться поважно до думання. Малосвідомі нехай отворять широко очи й уха і слідять пильно за тим, що кругом діється. Заблукані нехай вертають з блудних стежок, а скупарі нехай отворять щедрі долоні для помочи великому ділу! —

Перед українським народом стоїть велика справа рідної Української Православної Церкви. Збудуємо її — збудуємо себе! Ся Велика і Свята Церква наших славних предків кличе нині до нашого розуму і до нашого серця:

— Сини і дочки мої! Так довго ждала я на вас, а ви не при[хо]дили. Я бачила як блукали ви по бездорожах; я гляділа, як чужі водили вас насильно, куда була їх воля; я знала, як заставляли вас кланятися чужим для вас богам. А нині — нині ви на волі, нині ви свідомі свого роду. Вертайте отже і нехай брат пізнає забутого брата, нехай сестра пізнає в обіймах рідну сестру. З вашим поворотом знов божий мир запанує між вами. Ласка Предвічного дасть вам розум і силу і сусіди ваші знов будуть глядіти на вас з пошаною і скажуть: З ними Бог!

Ось де наша спільна ціль! Згуртувати на рідні[м] церковнім ґрунті весь український нарід і побудувати сильну моральну огорожу кругом його спільного релігійно-морального майна, щоби вдержати його незіпсутим і святим.

Не війною йти хочемо проти других, але припинити воєнний похід тих, які висунули проти нас свою грішну зброю. Не посягати хочемо по чуже (се-ж злочин нинішнього часу!), але охоронити себе перед тими впливами деморалізації, які так невпинно все беруть в свої смертоносні обійми.

Ось які наші стремління! Ось які наші ціли!

В СПРАВІ ЕПИСКОПА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Другий Собор Української Православної Церкви в Канаді, котрий відбувся в 1919 році, запросив Високопреосвященого Митрополита Германоса, епископа сирійської антіохійської православної церкви в Північній Америці взяти Українську Православну Церкву в Канаді під тимчасовий духовний покров, то є до часу, коли Собор зложений з делеґатів Українського Православного Брацтва, делеґатів парохій і священиків Української Православної Церкви в Канаді, не вибере свого українського епископа. Сей духовний покров обмежується до сього: — Надзирати над догмами, обрядом, дисципліною Української Православної Церкви, утверджувати членів Консисторії, професорів, інструкторів і кандидатів Духовного Семинаря, предложених Собором, Консисторією, або Брацтвом, надзирати над наукою в семинарі, рукополагати священиків і сповняти другі архиерейські потреби в Українській Православній Церкві. Високопреосвящений Митрополит Ґерманос, симпатизуючи з українським православним рухом, тимбільше, що сам є великим ворогом панування одного народу над другим, в якій би то формі те панування не було, в політичній чи в релігійній, погодився взяти Українську Православну Церкву в Канаді під свій тимчасовий духовний покров з тим, що адміністративна церковна власть лишається в руках Собора, Брацтва, Консисторії і парохій.

Згаданий Собор, зазначуючи становище Української Православної Церкви в Канаді супроти Української Православної Церкви на Україні, виніс таку ухвалу: „Українська Православна Церква в Канаді уважає себе частею Української Православної Церкви на Україні, однакож злучиться з нею аж тоді, коли ся буде автокефальна, то є незалежна від московської, або якої иншої церкви і духовна й адміністративна її власть буде в руках Українців".

Крім сього слідуючий Собор, з року 1920, припоручив Консисторії і Виділови Брацтва Української Православної Церкви в Канаді увійти в органічну злуку з київською митрополією так скоро, як лиш комунікаційні відносини на се позволять і дістати українського епископа як найскорше.

Від часу згаданих Соборів до сьогоднішнього дня теперішна управа Української Православної Церкви в Канаді робила все, що було в її силі, щоби як найскорше дістати свого рідного епископа, а коли його сьогодня ще нема, то не тому, що може справу українського епископа легковажилося, а тому, що обставини, в яких приходилося поста-

лови Соборів виконувати, були крайно невідрадні. А найгірше таки було те, що через невідрадні політичні обставини ми вже не могли навязати взаємин з церквою на Україні.

Щоби остаточно вирішити справу єпископа, Конситорія і Брацтво вислали були в сій справі, в листопаді 1922 р., до Европи делеґата від Української Православної Церкви в Канаді (в особі свящ. С. В. Савчука), якого задачею в першій мірі було, поїхати до Київа і на місці засягнути інформацій про положення Української Автокефальної Церкви та про те, на скілько Українська Православна Церква в Канаді може полягати на моральну поміч від неї. Але делеґат до Київа не доїхав. Помимо всяких старань, большевицьке „українське" представництво в Варшаві не хотіло дати йому позволення на виїзд на Україну. Не помогли навіть старання британського ґенерального конзуля в Варшаві, який живо був заінтересувався церковним питанням в Росії і на Україні, бо саме тоді большевицька влада заводила там „живу" церкву. До Росії і на Україну тоді пускали лиш людей, які їхали з капіталом — фабрикантів і купців, — але для людей, які їхали на „розвідини", перепустки не було.

В силу сего делеґат навязав в Галичині і на Волині ближші взаємини з людьми — так світськими як і духовними, — які інтересуються справами нашої церкви і згодилися підшукати відповідного кандидата на єпископа Української Православної Церкви в Канаді, а сам вернув до дому. Конситорія провадила дальше переговори з ними в сій справі.

Тимчасом Українській Православній Церкві в Злучених Державах вдалося через одну корабельну компанію увійти в порозуміння з київським митрополитом, Високопреосвященим Василем Липківським, і він, в порозумінню і за згодою Української Церковної Ради погодився вислати до Злучених Держав православного єпископа в особі Високопреосвященого Архиєпископа Подільського і Винницького Івана Хведоровича, котрий приїхав до Злучених Держав минувшої зими.

Почувши про заходи Українців в Злучених Державах спровадити єпископа з України, управа Української Православної Церкви в Канаді уважала за відповідне припинити свої старання в справі єпископа аж до приїзду Високопреосвященого Архиєпископа Хведоровича до Злучених Держав і тоді віддати справу до остаточного вирішення Соборови.

Тепер робляться приготовання до Собору, який відбудеся сього літа. Собор буде мати перед собою три дороги, одною з котрих прийдеться йому піти, а саме: 1.) Запросити Високопреосвященого Архиєпископа Івана Хведоровича стати постійним єпископом Української Православної Церкви в Канаді, або 2.) Просити Високопреосвященого Архиєпископа Івана Хведоровича стати на чолі Української Православної Церкви в Канаді до часу, поки вона зможе мати свого єпископа окремого від Злучених Держав, або 3.) Остати дальше під духовним покровом Високопреосвященого Митрополита Ґерманоса, поки не буде вибраний окремий український єпископ для Канади.

Яке рішення в сій справі на майбутнім Соборі западе, ми можемо лиш вгадувати, припускати, але не можемо сказати на певно. Треба, однак, вірити, що Собор зложений з священиків і передових мирян, котрим добро своєї рідної церкви і добро свого народа лежить близько на серці, вирішить се питання так, як буде вимагати добро церкви і народа.

Свящ. С. В. Савчук.

СТРАШНА ТІНЬ.

Одного разу св. Теодозій йшов зі своїм молодим учеником Теофаном до подальшого села. По дорозі стрітили вони незнакомого, що їхав проти них. Чоловік він, як видно, був богатий, про се свідчила його одіж, вигляд його слуги і коний.

Незнакомий поздоровив монахів, розпитав про дальшу дорогу і поїхав.

Але стріча з незнакомим вразила Теофана і се завважив Теодозій, і запитав:

— Про що думаєш, мій сину?

— Думаю про незнакомого, що говорив перед хвилею з нами — відповів Теофан.

— А що думаєш? — питав дальше Теодозій.

— Перше всего скажи мені отче — сказав Теофан — чи бесіда про него не буде грішним осуджуванням другого чоловіка.

І відповів Теодозій:

— Грішне осуджування других є тоді, коли ми легкодушно і нерозумно про других висловлюємося. Коли говорячи про чужі гріхи, уважаємо себе досконалими. З такого виходить другим шкода і нам шкода, бо тим ми ані себе, ані других не поправляємо. Але коли говоримо про других зі співчуттям; коли говоримо, щоби так зрозуміти свої обовязки і після того самим краще робити та другим добра бажати, тоді бесіда про других не є гріхом. Коли отже суд твій про чоловіка має добрі заміри, так скажи, що думаєш.

Вислухавши старого учителя, Теофан почав:

— Дуже непривітним здаєся мені сей чоловік. Його одіж гарна, але на лици його я бачив страшні черти. І голос його звучав дуже непривітно. Його очі не дивилися так щиро, як дивляться очи добрих людей. Мені здалось, що його цілого оповиває якась страшна тінь, від якої стало мені холодно на души. Він наче соромився дивлячися на нас. А чоловік він ще молодий, чому би отже мав він таким бути?

— Сину — відповів тоді Теодозій — нинішний випадок нехай буде тобі наукою. Совість чоловіка, се те світло, що освічує і самого чоловіка і тих, що кругом нього. Але коли ясність твоєї души починає ослабати, тоді тінь твого власного серця падає перед тебе. Вона падає на твоє чоло і на лице твоє; вона робить темними і страшними твої очи; вона робить понурим твій голос. Вона стає пятном злочину на цілім твоїм естві і ти нічим не закриєш того страшного знаку ані перед собою, ані перед тими, з якими стрічаєшся. І тому, мій сину, остерігайся подібної тіни і колиб пятна почали в тебе звлятися, старайся щирими бажаннями і добрими ділами привернути давний блеск твоїй совісти і спокій твоїй души.

— Але чоловік той, видно, богатий і рівночасно такий понурий — зауважив Теофан. І знов відповів Теодозій:

— Ошукують тебе люде, коли думають, що маєток робить їх кращими. Головна річ розум і серце чоловіка — а коли твоє серце погане, коли розум твій веде тебе до зла, то що поможе золотий вінець на твоїй голові. Хіба незгода в домі богатого не однаково руйнуюча, як і в домі бідного? Хіба кривда сироти не однаково обтяжає душу богатого, як і душу убогого?

— Але ж богаті повинні бути мудрійшими, отже і кращими — зауважив ще раз Теофан.

І відповів ще раз Теодозій:

— Затям собі, сину, що маєток не росте в парі з розумом, а розум в парі з маєтком. Буває найчаснійше, що маєток в руках чоловіка росте, але його розум в той час маліє, його душа стає поганійшою. Подумай, сину, що маєток можна знайти і стати одного дня богатим, але не можна знайти розуму і стати нараз мудрцем. Маєток можна викопати, можна здобути рабунком, але не здобудеш так скоро великого розуму. І тому є люде, що мають більше маєтку, ніж розуму і більше золота, ніж доброти серця. Се власне ті люде, на лицях яких лежить вічно тінь дурноти, або пятно злочину. Запамятай собі се добре, мій сину!

Так поучав старий учитель молодого ученика.

МОРАЛЬНИЙ ЗАНЕПАД.

Від чужого злого вчімся свого.
Народна Приповідка.

В англійськім релігійнім журналі „Сондей ет Гом" за 1921-22 рік бачимо характеристику морального життя в Англії. Говориться там таке:

— Джеймс Доґлес заявляє — що духовний живчик (пульс) народу бе дуже слабо і що Англія не має часу для Бога. Душа Англії хора. Вона взялася до всякого роду оляняючих і присипляючих ліків. Вона зійшла з розуму від забав. Вона все зробить, щоби лише не глянути в нутро свого нездорового серця. Від одного захоплення переходить вона до другого, від одного розбитого ідола до другого.

— Небезпечна слабість захопила всі класи, а нею є манія матеріялістичного задоволення — безнастанне дразнення змислів та нівечення нервів. Затверділі, непорушні, напружені твари, захоплені якоюсь дурноватою втікою, якимсь безмозким задоволенням бачиться в усіх рядах і становищах життя. Все боїться самоти і спокою.

— Порожні твари є знаком порожних душ. Богач і бідний однаково шукають вдоволення очима без життя й устами без усміху. Правдиве задоволення опустило як старих, так і молодих. Люде кождого віку без чуття і без серця. Їх душі повяли.

— Домашне життя знищила повінь неприличности в одежі й обичаях. Родина занепадає через брак пошани і карности. Однакож стан такий не може довго тревати, але щоби зміна наступила, то Англія мусить знайти час думати про Бога.

Додати треба, що Доґлес зовсім не є духовним, але англійським журналістом.

Л. Толстой.

ДЕ ЛЮБОВ, ТАМ І БОГ.

(Дальше).

На другий день рано Мартин, вставши досвіта, помолився Богу, розложив вогонь, поставив варити борщ і кашу, наповнив водою самовар, припняв свій фартух і взявся до роботи.

За роботою він звідно роздумував над тим, що приключилось йому вчора вечером. Часами йому здавалося, що то був тільки сон, а часами, що він на правду чув чийсь голос.

— Щож, — говорив він сам до себе, — такі випадки бували вже.

Сидячи біля свого вікна, Мартин більше дивився на двір, чим працював. Коли хто проходив в черевиках, яких Мартин не пізнавав, то він подавався вперед і виглядав через вікно, щоби бачити не тільки черевики, але й облича прохожого.

Попри вікно перейшов сторож в нових сукняних чоботах, а відтак водонос. Після них підійшов до вікна старий жовнір з часів царя Николи, в старих, зашнурованих сукняних черевиках і з лопатою в руках. Мартин пізнав його по його черевиках. Він називався Степанович. Купець, який мешкав в сусідстві, змилосердився над ним і дав йому притулок в себе. Його обовязком було помагати сторожеви. Степанович почав відкидати сніг напроти Мартинового вікна, а Мартин, поглянувши на него, взявся знов до роботи.

— Агі, я на старість почав зсуватися з глузду, — промовив Мартин сам до себе. — Степанович відкидає сніг, а я уявляю собі, що то Христос іде відвідувати мене. Я цілковито зсунувся з глузду. Старий дивак з мене.

Але зробивши кільканайцять штихів, Мартин чувся приневолений поглянути в вікно ще раз. Степанович стояв вже під стіною, спершись на лопату, й відпочивав та грівся. Він був старий, змарганий чоловік і було видно, що в нього не було вже навіть сили відкидати сніг.

— Треба попросити його напитися чаю — подумав Мартин. — Самовар що лише перестав кипіти.

Він відложив на бік шило, встав з стільця, поставив на стіл самовар, налив чаю і постукав пальцем у вікно. Степанович оглянувся і підійшов до вікна. Мартин дав йому знак рукою і пішов отворити двері.

— Ходіть до середини і загрійтеся, — попросив він Степановича. — Ви певно добре перемерзли.

— Най Христос нагородить вас за се, — відповів Степанович, — мої кости геть замерзли.

Він увійшов до середини й почав витирати чоботи, але заточився і мало що не впав.

— Нехай, не клопочіться тим; я замету сам; ми звикли тут до такого. Сідайте та випийте склянку чаю.

Мартин налив дві склянки чаю і подав одну гостеви, а другу взяв собі. Він вилляв свій чай в мищину і почав прохолоджувати.

Степанович випив свій чай і положив склянку на стіл догори дном, а на ній недоїджений кусок цукру та почав дякувати Мартинови за гостинність. Але видно було по нім, що він випивби ще.

— Позвольте ще, — попросив Мартин і наповнив знов обі склянки чаєм. Пючи свій чай, Мартин час від часу виглядав через вікно на вулицю.

— Чи ви виглядаєте кого? — поспитав його Степанович.

— Чи я виглядаю кого? — повторив Мартин. — Мені навіть стидно признатися, кого я виглядаю. Я так, і виглядаю і не виглядаю, сам не знаю, як воно. Одно слово, бачите, запалило вогонь в моїм серцю... Чи то був сон, чи що инше, я не знаю, але, бачите, приятелю, я читав вчора Євангеліє про Христа-Спасителя, про те, як то Він терпів муки, як ходив по землі... Догадуюся, що ви чули про се?

— І справді чув, — відповів Степанович, — але ми люде темні, не вміємо читати...

— Я, отже, читав про те, як Він ходив по землі та про те, як Він прийшов до Фарисея, а той не приняв Його, як слід. Читав я про те все, приятелю, тай думав собі: Ану, якби Він прийшов до мене, або до кого иншого, а я не знав би навіть, як привитати Його. А Фарисей, бачите, не привитав Його зовсім. І коли я роздумував над сим, я усну і чую через сон, як хтось кликав мене по імени. Я пробудився, а той голос казав мені: „Уважай! Я прийду завтра!" Се сталося два рази. І чи повірилиб ви мені, що се вбилося мені в голову? Я вже й висміював себе, а всеж таки виглядаю Його, Спасителя нашого...

Степанович похитав головою і не сказав нічого. Він допив мовчки чай і відложив склянку на бік, але Мартин наповнив й ще раз й подав гостеви.

— Пийте, на здоровля. Бачите, мені видається, що коли Спаситель ходив по світі, то Він не гордив ніким і мав до діла найбільше з простими людьми. Він і своїх апостолів вибрав більше з поміж простих людей, з таких, як от ми — з робітників. Він казав, що хто буде вивисшатися, той буде понижений, а хто буде понижений, той буде вивисшений. Він також казав: Ви кличете мене Господи, а Я, каже, мию вам ноги. Хто хоче, каже Він, бути між вами перший, най буде слугою для вас всіх. Бо, каже Він, блаженні убогі, милостиві, тихі...

Степанович, забувши за чай, слухав слів Мартина, а слези котилися по його лици.

— Ану, позвольте ще скляночку чаю, — припрошував Мартин гостя, але Степанович перехрестився, обернув склянку до гори дном і встав від стола.

— Спасибі вам, Мартине Авдеїч, за вашу щирість, — спасибі за те, що підкрипили мене на души і тілі...

— Споживайте на здоровля, тай зайдіть ще коли. Я приятелеви все рад.

Степанович вийшов. Мартин, допивши чай, сів знов коло вікна і взявся пришивати прищіпку. Він шив і час від часу виглядав через вікно. Він виглядав Христа і цілий час думав про Нього і про Його діла та науку.

З часом попри вікно пройшли два салдати — в одного чоботи військові, а в другого Мартинової роботи. За ними пройшов в блискучих холявах хазяїн сусідної хати, а там богато других, але всі вони проходили, не спиняючись коло вікна. В тім надійшла жінка в вовняних панчохах і в постолах і стала біля вікна.

Мартин поглянув на неї через вікно і побачив, що вона була зодягнена в дуже бідне літнє убрання і мала на руках дитину. Мартин її не знав. Вона стояла під стіною і, обернувшись плечима до вітру, старалася охоронити дитину перед вітром, але що не мала в що її завинути, то та плакала без перестанку, не зважаючи на зацитькування мами. Мартин отворив двері і закликав:

— Молодице, гей молодице!

Жінка почула його і обернулася.

— Чого ти стоїш з дитиною на морозі? Ходи до хати й загрійся; так буде ліпше. Ну, ходи.

Жінка дуже здивувалася. Вона побачила старенького чоловіка, в фартусі й з окулярами на носі, який кликав до до неї привітно. Вона увійшла за ним до хати, а Мартин, посадивши її на ліжку близько кухні, заговорив приязно:

— Ну, так; се ліпше; сідай близше вогню і грійся та годуй свого маленького.

— Я не маю чим годувати його — я не їла нічого ще від ранку, — відповіла жінка, але помимо того пригорнула дитину до грудий.

Мартин похитав сумно головою, а там підійшов до стола, вийняв хліб і миску, налив страви, застелив стіл рушником й, звернувшись до жінки, промовив лагідно:

— Сідай тай їж, а я буду доглядати твого маленького. Не бійся, в мене також були колись діти, і я знаю, як з ними обходитися.

(Докінчення слідує).

Не Нищте Чисел „Православного Вістника".

Поки в руках є всего 1, 2, 3 а то й 4-те число „Православного Вістника", то може здаватись, що нема що складати, а ще тимбільше, доки Вістник є місячником. Однакож ми живемо вірою в свої сили. Прийде час, що Вістник почне виходити частійше, а тоді за час насклaдається чисел на велику книжку.

Памятати треба і те, що самі обставини життя примушують нас писати про найважнійші справи життя, про найпекучійші питання. Вони примушують нас дошукуватись, слідити, розбирати, пояснити і нотувати все, що гідне памяти — а власне такий матеріял треба заховувати. Се-ж і наука й історія.

Ми віримо, що зі зростом наших сил такого цінного матеріялу збереться богато — чому бо отже давати йому марнуватися. Дотогож і сама величина „Православного Вістника" така, що надається на книжку, коли назбирається тільки, що можна книжку зробити.

Крім поважного матеріялу буде тут також матеріял легкий, пригожий для молодіжи і дітей, а такий матеріял ще більше треба зберігати. Нове покоління вічно народжується і підростає і для нього треба заховувати те, що є частею життя і клопотів нинішнього покоління.

Число кождого часопису є маловартне тоді, коли воно свіже, коли можна його роздобути, але яке цінне воно, коли забракне його до річника. Тай сам річник часопису остілько вартнійший, оскілько старший.

Нині дехто жалує, що не складав від початку річників деяких других вартних часописів, отже і нинішна пригадка може декому в пригоді стати.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
879 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА, МОСКОВСЬКА, А ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА.

Богатьом людям незрозуміло, в чім якраз лежить ріжниця між церквою українською православною, московською православною, а греко-католицькою. Назверх — сі три церкві мають той сам зміст, ті самі обряди, ті самі богослуження, ту саму науку. І хоч між першими обома а греко-католицькою істнують деякі догматичні ріжниці, то всеж невеликі і не мають вони практичного в житю значіння. Сі ріжниці замикаються і кінчаться в области теольогічних теорій і загал їх не розуміє. В чім же ріжниця — нераз велика, непримирима ріжниця?

Памятати треба, що Віра, Релігія чи Церква не істнує сама для себе, як камінь серед піскової пустині, але є вона для життя, для людей, для їх потреб. Через те Церква, як іститущія, є частею життя того народу, серед якого вона є.

А кожда інститущія, отже і церковна, коли провадить роботу, то мусить мати своїх провідників, свій напрям, свою політику. І тому для народу не може бути байдужим, які люде провадять його інститущії і куда та як вони їх провадять.

Часопис український, москвофільський і польський, — все на вигляд одинаковий часопис, але не кождий добрий для Українця.

Коні з вовом завсігди однакові, чи вони наші і в наших руках, чи чужі і в руках чужих. Але коли вони наші, то ми ними орудуємо, як захочемо, а коли перейдуть в чужі руки, тоді другі ними орудують і може навіть на явну нашу шкоду.

І поле чуже може бути цілком таке добре, як наше, але ми не згодимося, щоби наше поле хтось собі забрав, бо тоді на нім господарами будемо не ми, але хтось, а ми хіба будемо на поли робити, як наймити.

Се пояснить ріжницю, між церквами. Наше є наше — чуже є чуже. На своїм робимо, як для нас краще — на чужім, як нам скажуть. Через те чужі завсігди раді здобути собі якесь право до наших справ.

Ріжниця отже між Українською Православною Церквою, а церквами — Московською і Греко-Католицькою така, як між вільним чоловіком і невільником. Оден і другий є чоловіком, але оден сам собою орудує, а другий мусить робити те, що пан скаже.

Таксамо і птах в клітці є птахом і птах на волі є птахом, але птах в клітці не має свободи, а птах на волі живе таким природним життям, яким його Господь обдарував.

Так і з церквою. **Українській Православній Церкві ніхто з чужих не диктує і вона може владжувати свої справи згідно з волею і відповідно до потреб життя народу,** а церкві греко-католицькій диктує чужий Рим, диктує ціла чужа римсько-католицька організація. Диктує, оглядаючися лише на свої власні інтереси. Те саме і з церквою московською серед Українців — їй диктує чужа і ворожа Українцям Москва, чи взагалі організація чужої московської церкви.

А диктуючи — одна і друга провід церкви віддає в руки своїх людей, які мають нашу церковну роботу провадити для чужих інтересів.

От в чім найперша ріжниця між згаданими церквами!

Людину, яка шукає мудрости, вільно назвати розумною, але коли вона думає, що знайшла її, вона безглузда.

Перський Альбітіс.

Релігія має вищу мету, ніж створення доброї людини. Вона припускає, що людина є вже така, і головна її мета полягає в тім, щоб піднести сю гарну людину на вищий ступінь розуміння.

Лесінг.

ВЕСНА! КОЖДИЙ СТАНЬ ПРИ СВОЇЙ ПРАЦ

Коли почало ширитися христіянство, то кождий христіянин, мущина чи женщина, уважав своїм обовязком його проповідувати. Кождий гуртував кругом себе других тим пояснюєсь в великій мірі скорий зріст христіянства. Кождий тоді був Христовий робітник серед свого окруження.

Хто з нас старших не тямить незвичайного захоплення в важних хвилях в старім краю, коли мали рішатися важні для народу справи, справи вибору своїх представителів — послів. Яка готовість, яке почуття обовязку було тоді і в старих і малих, в жінки, дівчини і дитини, коли треба було стерегти, щоби тайком не приїхав виборчий комісар і не перевів виборів на шкоду народу!

Те саме повинно бути і нині!

Широка нива праці простягаєсь перед „Православним Вістником". Сам Вістник не є тою нивою, він є лише приладом для праці — він є плугом. Поле-ж — се життя народу — його душа, його розум, його бажання, потреби і почування.

Нині та нива не вся з'орана, не вся засіяна. Чимало всюда будяків, чимало осету; чимало ямів, мочарів, каміння. А все треба вирівнати і поусувати.

Хтож має бути робітником на тім поли?

Таким робітником — завзятим робітником має стати кождий з вас — свідомих, щирих, совісних Українців. Наша справа велика, наша ціль праведна, бо Христос говорив: „Царство небесне здобуваєсь силою; а хто бореться, той здобуде його".

Приложіть дрібку труду, віддайте хвильку часу, посвятіть дрібку пильної уваги, а побачите, що щира праця видає добрі овочі.

В першій мірі ходить о те, щоби поширити „Православний Вістник" як найбільше. Нехай читають його чоловіки, нехай читають жінки, нехай читають діти. В нім для кождого знайдеться добра наука. Нехай не буде хати, де би його не було!

Поширення Вістника має дві причини:

Перше — в такий спосіб дасться змогу збільшити обем часопису і видавати його частійше. Буде більше матеріялу — буде більше користи. А оскілько більше буде передплатників, остілько скорше се зробиться.

Друге — **в плані „Православного Вістника"** є виробляти здоровий погляд на мораль, на значіння релігії в життю і на життя взагалі — приміри, взірцями, притчами і розумовими виводами — ходить отже о те, щоби кождий чоловік „Православний Вістник" читав і вчився однаково думати і кожду справу однаково розуміти.

Кілько то нині серед нашого загалу хибних поглядів, кілько недозрілих мудровань, кілько непровірених тверджень. А життя вимагає, щоби нарід мав однакові погляди на світ, однакове знання законів життя, однакові почування обовязків, однакове розуміння своєї власної гідности, однакові цілі і стремління. Нам треба одного спільного розуму, одного світогляду. Тоді допераа буде в нас велика спільна сила для всякої доброї, благородної роботи, буде одна душа, одна думка, як колись в перших христіян — і ніхто з безсовісних людей не зможе тоді мати між нами місця.

Ходить отже о те, щоби кождий читав і вчився думати і розуміти. **Хто пропустить** число, той вже не буде знати того, що в нім було, а тоді страта не тілько для нього, але і для загальної справи.

Ходить о те, щоби кождий з нас знав те, що знають свідоміщі і що взагалі можна знати.

Ось чому кождий повинен приложити всіх сил до посунення вперед початого діла!

Памятаймо слова Христа: „Просіть, а дасться вам; шукайте, а знайдете; стукайте, а отвориться вам". Сеж про вперту працю говорить Христос! А світська мудрість говорить таксамо, що — до впертих в праці і витревалих належить світ.

ГРІХИ ЛАКОМСТВА.

Хоч ми не рабуємо чужого золота, не забираємо чужої землі, коли однакож любимо ошуку, то робимо те саме иншими способами.

Коли при купні ставимо надмірну ціну — то чи далекі ми від розбійників?

Не говори, що ти не забрав чужого дому, бо справедливість питає не лише про те, кілько ти взяв, але також як ти взяв.

В мене однаковим злодієм є той, що обікрав чужу кишеню, як і той, хто надмірною ціною здобув те, що йому не належиться.

Св. Іван Золотоустий.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

II. СЕРАФИМЩИНА І ПРЕЗБИТЕРІЯНІЗМ.

Опинившися в чужому краю, українські переселенці відганяли від себе розпуку й зневіру тим, що переживали ще раз пережите: сходилися вечерами і неділями та святами до умовленої хати і розмовляли там про Рідний Край, про село, про знакомих — одним словом, про все, що було їм дороге і миле, а з чим вони так недавно розсталися, чи не на віки.

Зійдуться було в неділю чи свято, а жінки посідають кружком на траві й думкою та словами линуть в рідне село. „Тепер там на утреню сходяться; тепер на Службу Божу дзвонять; тепер виходять з церкви". І нераз бачилося, як жінки забуваючи на хвилю своє окруження і захоплені спільною думкою про недавне-минуле, клякали на траві й заливаючися слезами, шептали молитви... Віддаль в той час для них не істнувала, вони переносилися думками в Рідний Край, бували близько любих їм осіб, клячали разом з ними в дорогій їм церкві — в церкві, в котрій їх хрестили, вінчали й благословили в далеку дорогу в світ за очи...

Не диво, отже, що вже таки в перших роках еміграції, коли денний зарібок числився ще на центи, а не на доляри, нарід почав організувати церковні громади і ставити по своїм скромним силам церкви. І так в короткім часі бачимо скрізь по українських кольоніях доми молитви, часто не більше як 3—4 милі один від другого, бо завдяки льокалізмови, витвореному ще в старім краю поділом на села і повіти, переселенці з одного села трималися купи й ставили собі свою церкву, помимо того, що в сусідстві була вже одна церква.

Священиків тоді ще не було, та і не зараз вони почали показуватися, бо злидні, в яких емігранти жили, їх не заманювали. Та люде радили собі, як могли: неділями й святами сходилися до церкви, де дяк, часто самоук, відчитував утреню і вечірню, а коли заходила невідмінна потреба в священикові, то вдавалися до латинських ксьондзів — французьких і польських — часто віддалених кільканайцять, а то й кількадесять миль, від української кольонії. Та помимо такого невідрадного положення на церковному полі, люде не впадали на дусі, бо вірили, що згодом прийдуть священики зі старого краю й заживуть між ними. Час від часу зверталися до старого краю з просьбою о священиків і звідтам потішали їх, що з часом їх просьби будуть узгляднені, але на тім й кінчилося. Число українських переселенців тимчасом зростало, а з тим зростала й потреба в священиках, та вони не приходили. Правда, кількох були приїхали, та побачивши, які тут гаразди, вернули назад до старого краю, або вивтікали до Злучених Держав. Щодо Українців з Буковини, то до них почали залицятися трубі й неосвічені московські монахи, яких насилала сюда американська російська місія, але навіть сих було замало, щоби обслужити всіх православних.

Такий стан річей дав почин вже в самих початках еміграції (в 1903 р.) до так званої „серафимщини", яка почалася з того, що епископ Серафим (Москаль), приїхавши до Канади, взявся заповнювати великий брак священиків в той спосіб, що висвячував, або, як про се тепер висловлюються, „викроплював", в попи всякого, хто заплатив йому за се малу суму грошей. В сей спосіб на протязі короткого часу повстала велика сила попів — серафимців. Свідоміщі з них, се були головно українські студенти, гімназісти, котрі через ріжні причини не могли покінчити своїх студій в старім краю й виемігрували до Канади, де „насущний" приходив дуже тяжко. Та більшість з „серафимців", се дяки, піддячі, а то й неграмотні фармері.

Звичайно Серафим вишукував охочих в попи, переїзджаючи українськими кольоніями, та було й таке, що громада вибирала з поміж себе кандидата в попи, спроваджувала Серафима й сама платила йому за його труд.

Люде, так уніяти, як і православні, горнулися до серафимців через великий брак инших попів, а тим більше, що початкові серафимці не вимагали великої платні, бо жили з чого иншого і хотіли вперше поорганізувати великі парохії. Але не можна сказати, щоби сей рух був здоровий, — він повстав на тілі української еміграції так, як повстає боляк, в наслідок нечистоти й занедбання, і з самого початку був засуджений на неудачу. Одна особа, дуже добре з сим рухом обезнакомлена, бо стояла близько него, каже от що: „До сих так званих серафимців горнулися переважно свідоміщі одиниці, радикальних поглядів; крикуни, які ніде не вдоволені і скупарі, які не хотілиб в якій будь органівації платити вкладок".

Свобідна серафимщина не істнувала довго. Провідники сього руху, котрим розходилося головно о вигідне життя, а котрого їм їх вірні не давали, запродали її скоро презбитеріянам, за що ті обіцяли їм грошевий місячний супорт — субсідію, яку в кількох випадках виплачують ще й сьогодня. Сю угоду з презбитеріянами тримано в тайні через довший час. Презбитеріянські наємники відправляли богослуження в ризах, сповідали і взагалі придержувалися на скілько вміли, православного обряду. Люде, правда, догадувалися, що хтось наглядає над сим рухом, бо „попи" діставали утримання не знати звідки, і хтось час від часу присилав великі клунки старого а то й нового убрання до роздавання між прихильниками і новопозисканими, але глубше в тайну не входили. Для них вистарчало, що мали попів, а до того безплатних.

Така загадочна робота провадилася аж до 1908 року, коли то в Вінніпегу відбулася конвенція презбитеріянських тайних прічерів. На сій конвенції, котра перепроваджувалася під доглядом представників англійської презбитеріянської місії і на якій без бучі не обійшлося, вияснилося все, а між иншим і місячна піддержка. На конвенції перефорсовано реформу, то є рішено викинути всі церковні православні форми, а приняти чисто презбитеріянські. В результаті много прічерів покинуло протекторат презбитеріян, а решта зачала то явно, то хитро перепроваджувати реформу. Але люде почали тепер від них відпадати й одні вертали до уніятів, другі до царославних а треті (в наслідок деморалізації таки самих „попів", тепер вже проповідників, котрі стараючися опоганити церковні звичаї і форми, зайшли так далеко, що підкопували в своїх вірних віру в божество і в науку Ісуса Христа) стали безбожниками. А що до „зреформованих" українських презбитеріянів, то їх остало дуже мало.

Що-ж до самих проповідників, то ось що каже про них висше згадана особа, котра стояла близько презбитеріянського руху, але котрої імени я з певних причин подати не можу: „Половина з сих проповідників, були лінюхами і за дармо їли хліб Божий. Ждали лиш на нагоду, щоби охрестити, або звінчати таких, що ніде не належали, і сим заманювали очи своїх настоятелів, що вони мають парохії, бо доказують се слюби".

Не диво, отже, що презбитеріянізм між нашими людьми належить вже до минувшини, хоч ще до дуже недавної.

III. ПІПИ.

Рівночасно з серафимщиною та презбитеріянізмом, котрі захопили були так уніятів, як і православних, на українськім церковнім тілі почали рости ще инших два боляки, які розрослися до тої міри, що нарід болїє на них ще й нині. Боляки сі — се, між уніятами французькі й бельгійські, так звані, піпи, а між православними, се московські, або змосковщені православні попи — кацапи, котрі поза своє несвітле приватне життя, деморалізували й деморалізують людей ще й тим, що баламутили й баламутять їх в справах політичних й національних.

Духовна влада римо-католицької церкви в Канаді, під котрої судовласть підпадали і Українці греко-католики до отримання свого епископа, не дуже клопоталася недостачами греко-католицької церкви. Противно, римські епископи почали від разу використовувати брак українських священиків. Вони почали висилати французьких та бельгійських ксьондзів та монахів до Жовкви та до Львова, де вони, вивчившись дещо української мови, переходили на греко-католицький обряд й вертали до Канади як місіонарі для греко-католиків. Вони йшли між народ й представляли себе ломаною мовою, як „руська піпа" (піп) і се слово затрималося між народом до сьогодня.

Нарід піпів принимав, бо мусів, але все таки неохітно вірив, що колись дочекаєся своїх рідних священиків, які дадуть йому і його дітям кращий провід в життю. В сій надії скріпляли його таки самі піпи, котрі запевняли, що вони приняли греко-католицький обряд за позволенням папи лиш на пять років, щоби обслугувати греко-католиків, доки вони не дістануть своїх рідних священиків. Бідний нарід вірив облудним словам ксьондзів і в своїй наівности молився за їх здоровля та за здоровля папи за його вітцівську опіку над ним. Не пізнався на вовках в овечих шкірах, котрі чигали на те, що йому найдорожше.

(Дальше буде).

Хто є добра людина? Добра тілько релігійна людина. Але що є добрість? Перш за все і що найважнійше, се згода поміж волею й сумлінням.

Хінський будизм.

КОТРА ВІРА СТАРША.

I.

Питання: „Котра віра старша?" — можна почути часто між Українцями. Під словом „старша" люде розуміють — котра церква первісна, котра найблизша до часів першого християнства.

Питання відноситься звичайно до двох церков — Східної Православної і Західної Римської.

Римська церква бажаючи задержати перевагу, піднесла особу ап. Петра, як ніби першого епископа Риму, до такої висоти, що перед нею зникають особи всіх других апостолів, а навіть особа самого Ісуса Христа. Через те власне повстає в людей питання — котра віра старша? Люде знають, що Христос жив на Сході; там творилася перша християнська церква; великі християнські святі жили на Сході, а тут стає перед ними Рим зі своїми надмірними претенсіями і легковажучи Схід цілком, впевняє всіх і вся, що він е від давен давна осередком християнства і без него для християнина нема спасення.

Коли приходимо до історії християнства, то перше всього кидається в очи те, що християнська історія починаєсь завсігди від Сходу. На Сході жив і вмер Христос, на Сході головно жили апостоли. В Єрусалимі повстала перша християнська громада, отже Єрусалимська Церква (церковна громада) належала до найперших взагалі, а між наверненими Жидами з'окрема.

ДІЯЛЬНІСТЬ АПОСТОЛІВ.

Щоби зрозуміти, де сіялось і коріннлось християнство перших часів, перегляньмо коротко діяльність кождого апостола.

Жиди бачучи, що християнство зростає, почали його переслідувати. Таке переслідування 36 р. стало загальним.

1. Одним з переслідувателів християн був молодий чоловік, Савл (Савло), пізнійше ревний апостол Христа, названий Павлом.

Почувши, що в Дамаску (в Сирії) є богато християн, він удався туда, щоби їх переслідувати, однакож в дорозі сам Христос явився йому і навернув його.

По своїм наверненню проповідував Савл в Дамаску, потім, вже як Павло, удався до Арабії, відтак знов до Дамаску, звідки вернув до Єрусалиму. Опісля жив якийсь час в Тарсі, своїмріднім місті.

З Тарсу удався з Варнавою до Антіохії (столиці Сирії), де жив цілий рік. Антіохійські вірні були перші, що назвали себе „християнами".

Дальше Павло відвідав основані вже церкви в Азії і прийшов до Европи, до Македонії і Греції. Був в Филипах, Солуни, Береї, Атенах Коринті. Звідси через Єрусалим вернув знов до Антіохії.

З Антіохії удався Савл з Варнавою до Селевкії (в Сирії), а звідси на остров Кипр.

З Кипру удались оба апостоли до Малої Азії, де основали церкви в Памфилії, Пізидії й Лікаонії. Звідси вернули вони знов до Антіохії.

Коли зайшли спори щодо приймання поган до християнства, Павло й Варнава удалися до Єрусалиму за рішенням других апостолів. Одержавши рішення, вони знов вернули до Антіохії й в її околиці.

Після того відвідав знов церкви Малої Азії і спинився в Єфезі, звідки пішов до Македонії і Греції. Коли-ж вернув звідси до Єрусалиму, тоді Жиди хотіли його убити, однакож римський уряд взяв його в свої руки і відослав до Риму на суд.

Дїставши волю, удаєся Павло знов до Малої Азії, відвідує Крету. Колиж прийшов Павло другий раз до Риму, то йому тут відтято голову за панування Нерона 67 р.

2. Апостол Петро з Єрусалиму удався до Антіохії (в Сирії), відтак подорожував по малій Азії і мав бути аж в Вавилоні. Переказ каже, що за Нерона прибув до Риму і тут вмер мученичою смертю, однакож наукові досліди кажуть, що нема певних доказів, чи Петро був в Римі бодай ногою.

3. Яков, званий Братом Господним, був начальником Церкви Єрусалимської і тут його вкамінували.

4. Якова, брата ап. Івана, убив в Єрусалимі Ірод Агрипа 44 р.

5. Апостол Іван жив в Палестині до успення Діви Марії, а відтак в Єфезі (в Малій Азії). Звідси заслали його в кайданах до Риму на суд, а по суді заслали на остров Патмос, де був до смерти царя Доминціяна. Опісля вернув до Єфезу, звідки управляв церквами Малої Азії аж до смерти.

6. Апостол Андрей „Первозванний" мав проповідувати на побережу Чорного Моря, був в сторонах нинішного Києва над Дніпром і вмер в Патрі.

7. Филип проповідував у Фригії і мав бути розпятий в Гієраполісі.

8. Вартоломей мав зайти аж до Індії, а вмер в Вірменії.

9. Юда Тадей проповідував в Месопотамії, Арабії і Сирії.

10. Тома мав проповідувати в Персії, Партії і Медії, а вмер, як мученик, в Індії.

11. Матей і Матій закінчили життя в Етіопії, а Симон Зилот проповідував в Африці і Персії. Варнава умер на острові Кипрі.

З наведеного отже бачимо, що майже вся діяльність апостолів була на Сході — в Азії, Східній Европі та Африці. Тут основувалися перші церкви, тут вироблялися церковні постанови, звичаї, обряди.

Окремо треба звернути увагу на те, що про життя ап. Павла в Антіохії згадуєсь кілька разів, він був і в Селевкії. Таксамо ап. Петро найперше удався до Антіохії, де жив довгий час (переказ каже, що сім літ). Ап. Павло і другі проповідували також в Арабії, а Петро мав проповідувати також в Месопотамії (в краю Халдеїв). Бачимо отже, що всі ті сторони, се колиска християнства, а з'окрема Сирія зі столицею Антіохією.

Колиж так, то чому тілько зневаг сиплеться на митрополита Германоса зі сторони поклонників Риму? Він же належить до сирійського патріярха в Антіохії, де довго проживали ап. Петро і Павло; він є митрополитом Селевкії (де був ап. Павло); він має ту саму східну православну віру, що і Греки, що і взагалі православні. Чому-ж тілько прозвищ і докорів, що він Халдей, Сирієць, Араб, Жид, коли всі ті сторони і народи, до яких сі імена відносяться, се поле праці апостолів, се колиска християнства! Чому Рим нині оплює зневагою і насміхом те перше поле, ту колиску християнства?

Тому власне, що Рим від давен давна порвав звязь з духом первісного християнства; тому, що йому захотілося вивисшити себе одного, а хто себе вивисшає, той мусить других, навіть батька-матір, понижати.

Але власне се й показує, що Рим стоїть далеко від віри Христа й перших апостолів і святих. Він має свою віру, яка позволяє робити те, що осуджували перші християне і тому в нього така ненависть до першого християнства.

З ПРИПОВІСТОК СОЛОМОНА.

ПРО РОЗУМНУ ЖІНКУ.

Хто знайде розумну жінку, то ціна її більша, ніж перли. Серце мужа має до неї довіре і для його життя є вона великим щастям.

Дбає про лен та вовну й охочо працює власними руками. Встає досвіта, роздає домашним їду і служницям їх обовязки.

Вона бачить, що праця річ чесна й добра і тому світло в неї не гасне до пізної ночі. Простягає руки до кужіля і пальці її беруть веретено.

Вона помагає бідному, простягає помічну руку нуждённому.

Вона не боїться, що домашним її студено буде, бо заходами її кожде має подвійну одежу.

Робить вона собі коври; висон, пурпура — се її одежа. Тче вона покривала і продає і пояси доставляє купцям фенкийським.

Тому і мужа її всяке знає; сидить він коло воріт міста між поважними мужами.

Трівкість і краса — одежа її і весело глядить вона в будуччину.

Уста свої отвирає лише для мудрих слів, в устах її лагідна наука.

Пильно дбає вона за порядком в дома і не знає їсти хліба, нічого не робивши.

Встають діти і величають її і муж її всюда вихваляє.

Много є гідних женщин, але ти своїм розумом всіх перевисшила.

Бо принада — річ непевна; пишна врода — річ минаюча; але богобоязлива жінка завсігди заслугує на похвалу.

Платіть же їй після того, що придбала своєю добротою; славіть її серед громади за її чесні вчинки!

ДОБРА РАДА.

Коли хочеш мати когось своїм другом, то зживайся з ним поволи, доки не випробуєш його душі і звіряйся йому не скоро. Може бути хтось твоїм другом, доки се, для него вигідне, але опустить тебе, коли стрінуть тебе клопоти. А буває і такий друг, що переміниться в ворога і нанесе тобі богато сорому.

(Сирах VI, 7—9).

З Російської Церковної Замішанини.

Незважаючи на те, що в Америці є вже митрополит російської „живої церкви", Кедровський, а може й якраз приймаючи на увагу те, що він є, але не мав ніякого успіху, синод російської „живої церкви" вислав до Америки свою спеціяльну місію під проводом якогось архиепископа Николая. Місія й приїхала до Риги 19 травня, але дальше не поїхала, бо американський конзуль відмовився дати візи членам місії. Та тимчасом голова місії, архиепископ Николай, зробив зворот і виступив публично з заявою, що він тільки тому пристав до живоцерковників, бо хотів видістатися з Росії. Архиепископ Николай заявляє, що він є приклонником патріярха Тихона, а противником „живої церкви", яка, після його слів, стоїть в тісних взаєминах з чека.

Рішення архиепископа Николая ніяк не виясняє темних російських церковних відносин. „Жива церква" може бути і у тісних взаєминах з чека, але се не робить Тихона правдивим головою російської православної церкви. Царгородський патріярх, який має в грецькій православній церкві найповажнійший голос, признав, що Тихон не є вже більше російським патріярхом, бо російський церковний собор в р. 1922 усунув його з того становища зовсім правильно. Значить, Тихон не є патріярхом, а „жива церква" не є церква, тільки галузь чека (тайної большевицької політичної поліції).

Царгородський патріярх, як показується, взагалі не є в згоді з російським „православієм". В Царгороді перебувають тимчасово російські архиерeї Анастазій і Олександер (наш старий знакомий з Канади). Між патріярхом і тими архиереями дійшло до таких спорів, що патріярх екскомунікував їх. Патріярх був наказав їм: 1) зірвати всякі взаємини з Тихоном і не споминати його підчас богослужень, 2) підчинитися царгородському грецькому митрополитови на правах звичайних вікаріїв, 3) не торкати в своїх проповідях політики. Після донесень до патріярха, богослуження еп. Олександра були властиво політичними мітингами в користь Великого Князя Кирила Романова, як кандидата на російський престол, а церкви, в яких служили російські архиерeї, стали політичними клюбами російської реакції. Олександер і Анастазій запротестували до патріяршого синоду проти розпорядження патріярха, але синод, розглянувши справу, рішив, що російські архиерeї повинні бути зовсім усунені від священодійствія. Зокрема звернув синод увагу на т. зв. „Архиерейський Синод Російської Православної Церкви Заграницею" і оповістив, що той синод є самозванчий, що він немає за собою ніяких канонічних основ і тому зовсім не повинен істнувати, а російські єпархи поза Росією не мають канонічних компетенцій сповняти пастирські і церковні права.

Се послідне є цікаве для нас тим, що „американський митрополит" Платон, виповівши послух бувшому патріярхови Тихонови, покриваєся якраз авторітетом згаданого неканонічного „Архиерейського Синоду Російської Православної Церкви Заграницею".

Целібат в Галичині.

Перемиський „Український Голос" доносить, що **Рим видав вже тайний приказ завести у всіх трох єпархіях Галичини целібат** (обовязкову безженність духовенства). Перед веде Станиславів (з Хомишином), Львів (з Шептицьким) вже за целібатом заявився, а за Львовом певна річ піде Перемишль (з Коциловським). Того вже давно хотіли Поляки!

Хомишин вже встиг виховати одномисленників й оден з таких розіслав недавно брошуру „Жонатий клир, а безженство клиру", розуміесь не давши свого імени. В ній він опоганює жонате духовенство і родину священика зве згірдливо „маточником" (як Хомишин звав жінок „сплювачками").

З нагоди появи сеї брошури помістив статтю др. Г. Кормош в двох числах „Діла" (ч. 99—100), в яких між иншим говорить:

— Від часу заведення унії, Рим, або його прислужники безнастанно висувають справу целібату нашого греко католицького духовенства... Тепер знов висунено справу примусового целібату. А висунено її не з конечної потреби, тільки з уяви сфанатизованих осіб; частинно з чужих понук, або безпосередно від Риму залежних чинників — на основі одержаних звідтіль вказівок, а частинно від осіб, яких становище в громадянстві захитане. Вони добиваються ласк в урядових сферах і шукають в Римі піддержки...

А дальше Кормош каже ще таке:

— Целібатова акція, як мені відомо, ведеться рівними способами, тайними шляхами, при допомозі обітниць з намаганням закончити наше духовенство доконаним фактом. Тим то й усі петиції проти целібату, вручені папському делегатови о. Дженовоці (1923) мабуть пішли до коша.

Таку прислугу робить Рим при співучасти таки греко-католицьких хрунів і яничарів галицьким Українцям греко-католикам.

Інтересний аргумент за безженством духовенства наводить Кормош зі згаданої брошури, іменно, що Христос не був жонатий. Христа рівнає зі звичайними людьми — чиж се не глум в живі очи з усего, що в релігійного чоловіка може бути найсвятійшим!

Крім того Кормош наводить инші місця з брошури, де жонатих священиків признається неморальними, бо вони, мовляв поділені між Христом а жінками, а нежонате віддане лише одному Христу; наводить твердження целебса, що жонате священство далеке духови народу, недбале і т. д., на що Кормош зауважує:

— Можна сміло твердити, що хоч сьогодня маємо богато целебсів, то важко замітити їх більшу й успішнійшу роботу для народу... Безженне духовенство переважно самолюбне, любить добре зїсти, а часто й випити, взагалі уприємнити собі се земне життя... Дотеперішні досвіди показують, що наше безженне духовенство ані під оглядом релігійним, ані народним не вазначається перед жонатими...

Опрокидаючи закид, що жонате духовенство неморальне, Кормош говорить:

— Не перечу, що такі випадки є (он. неморальні), але се виїмкові випадки, тимчасом в нежонатих сі випадки доволі часті і викликають загальне згіршення... Краще і моральнійше священикови жити по божому зі законною подругою, як держати в себе „господиню", яка рідко втішається доброю славою і якої відношення до целебса не все ясне...

На закінчення Кормош каже:

— Хочу зазначити, що наш народ єднаючись з Римом, одержав запоруку береження й шанування нашого обряду, до чого належить і привілей женитьби клиру... Колиб же тепер Рим, чи хто, хотів сю умову зломити і примусово вводити целібат (як зачуваю і як в проповідях натякають), то не хочу бути кепським пророком... Боюсь, що тоді завісять слів папи Урбана: „Надіюсь, що через вас навернеться Схід", закличе клич: „Проч з Римом"!

З Церковного Життя.

Кунцевич заступник Польщі. — Католицька ґазета з Торонта „Кетолик Реджістер", з 20 грудня 1923, наводить виривки з папської Енцикліки (чи Манїфесту, де читаємо таке:

— Він є — зауважує манїфест — первомученик уніятських Русинів й оден зі спеціяльних заступників Польщі.

А зарав за тим бачимо ще таку несподіванку:

— Врочисту архиерейську Службу відправив в його честь (в честь Йосафата! руський Епископ (!) при співучасти духовних византійського обряду, присутних в Римі, кардиналів конгрегації для східних церков і др.

Отже найчорнійший вчинок самопониження, найдальше йдуча народня зрада! — звеличувати перед світом память смертельних ворогів свого народу. І се робить греко-католицький епископ! На що „руське" (а бувше гр. кат.) духовенство переходить!

Історія продовжуєсь. — Свого часу гр.-кат. священик (Бельґієць) писав, що греко-католиків в Канаді треба перевести на римо-католицизм, однакож треба се робити обережно, бо можуть повтікати до православної церкви.

А недавний „Кетолик Реджистер" (ч. 11) подає таке (стаття В. Л. Ската, „Ди Рутініенс"):

— Деякі думають, що найліпшим способом виходу з нинішного положення було би скасувати руський епископат і віддати Рутенців (себто греко-католиків) під латинських епископів. Другі йдуть ще дальше і говорить, що Русини мають приняти латинський обряд". Але є і такі католики, які кажуть, — „що Рутенці не варті того, щоби їх спасати".

Ось якою дорогою і за яким проводом і до якого кінця йде нині греко-католицька церква в Канаді!

Інтересні цифри. — В. Л. Скат в „Кет. Реджистері" подає такі факти і цифри: В 1921 р. презбитеріяне видали понад 94,000, а методисти около 30,000 дол. на роботу серед Українців. Таку роботу презбитеріяне провадять вже 20 літ, а методисти коротше. — Щож до католиків, то в 1921 р. „Т-во для поширення католицької віри" видало 22,000. — Редемптористи заснували недавно в Йорктоні за фонди, зібрані головно в Бельгії, юніорат і новіціят для тих, що хочуть вступити до їх закону. — Перед 5 літами „Т-во поширення Кат. Церкви" заложило в Йорктоні коштом позичених 150,000 дол., Українську Греко-Католицьку Дієцезіяльну Колеґію св. Йосифа. Часть грошей звернено, але понад $100,000 ще винні. Крім того винні пізнійших 11,000. — Ґазета еп. Будки (Кан. Українець) дістає також поміч, однакож не тілько, щоби можна висилати її даром. — Редемптористи в Йорктоні заснували недавно „Т-во Кат. Правди", а також друкарню, на що гроші дістали з Бельгії.

Ось так добрі люде клопочуться Українцями в Канаді!

Бог з Тобою.

Коли огорне смуток душу,
День оповне чорна тьма,
Коли здаесь, що все кінчається
І місця для життя нема;

Коли насильство, злоть і злоба
Разом з неправдою спрягались,
І проти тебе стали всі,
Що другами були колись;

Коли в борбі слабіють руки,
Ти спотикаешся тут-там...
Коли з Неправдою всі стали,
За Правдою-ж стоїш ти сам;

Коли Зневіра застукоче,
І скаже: Гостем нині я!
Коли Розпука відозветься:
— Днесь я порадниця твоя!

Не піддавайся покусам всім,
Держи ще кріпше чесну зброю —
З тобою слушність — ти не сам!
Як з Богом ти — то й Бог з тобою.

НЕ ВІРТЕ НАКЛЕПАМ.

Поміж греко-католиками в Канаді хтось ширить вісти, що свящ. Савчук їздив до Лондону до англійського епископа епископальної церкви. А що епископ був поїхав до Берліна, отже свящ. Савчук чекав на него два тижні. Сим хоче хтось вмовити в людей, що Українська Православна Церква вяжеся з протестантами.

Хто такі вісти чув, або почує, тому слід звернути увагу, що жовківські Василіяне остерігали в Місіонари своїх читачів в Галичині, що до Галичини приїхав свящ. Савчук і треба перед ним католикам бути обережними. Отже се найкращий доказ, що свящ. Савчук їздив не до Лондону, але до Галичини та на Волинь.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ ПІД КАТОЛИЦИЗМОМ.

„Діло" пише: В Жирах, на Горішному Шлеську, було в 1923 р. 200 Українців в польській армії. Тепер є 40. Протягом 1923 р. і аж доси не позволили Поляки святкувати Українцям гр. католикам ні одного їх свята і примушували сповідатись і причащатись в польських ксьондзів в костелі. Можна уявити собі, як з ними взагалі поводяться.

„Новий Час" з мая 1924 пише: „Арешти на Волині йдуть дальше — арештовано понад 200 Українців.

Насильства Поляків на порабованих землях порушили совість деяких французьких професорів, писменників та політичних діячів і ті видали протест, в якім між иншим говориться:

— Тюрми польської републики містять нині понад 3000 політичних вязнів, арештованих за страйки робітників, українських та білоруських селян, інтеліґентів. З ними зле поводяться: лають, бють реміницями і киями, годують лише бураками з брудних горшків; тримають між вошами, не допускають відвідувачів. Життя в тих тюрмах таке, що в деяких з них вязні волять умерти, ніж терпіти повільні муки. А зовсім недавно, як засвідчили лікарі, згинула від побоїв (14 лютого). Ольга Бесарабова....

Отже світські люде протестують проти польських злочинів, а Рим — релігійна власть Польщі — не тільки не протестує, але ще благословить Поляків і бажає їм успіху в їх стремліннях.

-Що Нам Пишуть.

Ми отримали десятки листів від вірних й прихильників Української Православної Церкви в Канаді, в яких вони як найкраще висловлюються про „Православний Вістник". Листи наводимо пониэше. — Ред. П. В.

Лорет, Ман., 30 мая, 1924.

Хвальна Редакціє Православного Вістника! — Довідавшися, що почав виходити орган Української Православної Церкви в Канаді, я спішу стати його передплатником, бо вважаю, що Українська Православна Церква є одинокою правдивою церквою українського народу. Ми повинні вже раз на все порвати з чужими наемниками, які стараються замами нас до себе то масними словами, то старим шматтям як я бачив на кольонії Толстой, Ман. 24 роки тому назад, і вернути до своєї прадідної церкви.

Здоровлю Вас щиро й жичу успіху у Вашій праці. Хай Вам Бог помагає розганяти темноту, яка оповила наш нарід і заднати під омофором Української Православної Церкви весь український нарід в Канаді.

Антін Коновальчук.

Меріт, Бр. К., 2 червня, 1924.

Всечесніший Отче Редактор! — Оказове число „Православного Вістника" я одержав ще 11 м. м. За присилку його дуже щиро Вам дякую та рівночасно й дуже Вас перепрошую, що так довго не вислав належної передплати. Причина сьому та, що я тепер як лісовий робітник працюю далеко від міста, куди приїздиваю або приходжу раз на три тижні на день або два і не все стає мені часу полагодити всю кореспонденцію. Тепер висилаю Вам в залученю однодолларовий банкнот як передплату на 12 чисел.

Рівночасно пересилаю Вам щирі бажання як найгарячійшого розвитку для Вид. „Православний Вістник", яке повинен підперти кождий свідомий Українець, яких би він не був поглядів на релігію.

Кождий свідомий Українець признає, що коли церква має сповняти між нашим народом своє моральне післаннєцтво, то вона мусить бути національною. В ній мусять працювати свої люде, які з того народу походять, які серед його зросли, які розуміють духа і стремління свойого народу та хотять й уміють для нього працювати. І се ще не всьо. Своя церква не сміє бути віддана чужому правлінню ні чужим впливам, якщо вона має як слід сповнити свою задачу. Вона мусить бути під управою своїх людей, щирих синів свойого народа, яких нарід бажає та обдарує своїм довірям для кермування справами рідної церкви. Проте вона не може бути залежною від ніяких узурпаторів над ісповідниками Христової моралі, — самозванців, які поробилися якимись богами на землі. Церква залежна від чужих володарів перестає бути тою, яка має підносити і держати моральний рівень вірних, а стає сліпим знарядом чужої політики, і, що більше, йде в супереч стремлінням свойого народа, а через те ті, що у ній працюють, стають прямо зрадниками свого власного народа. Що се правда, доказує нам історія нашої Москалями й Поляками поневоленої церкви від звиш трох столітть подавши аж до нинішного дня, на землях наших предків і ще більше — в нашім часі у Новому Світі.

Як що ми хочемо мати свою дійсно національну церкву, то мусимо звернути свої очи на церкву Українську Православну. Вона тоді як була незалежною, держала високо моральний рівень свойого народу і була тим чарівним огнивом, що лучило і єднало усіх дітей України. Так було в добі Козаччини, в часі визвольних змагань нашого народу, так є воно теж тепер на Україні та й серед нас в Америці. Тож усі ми, хто уважається за щирого Українця й христіянина, повинні підперти усіми силами патріотичні й моральні змагання провідників руху для поширення між нашим народом своєї рідної — Української Православної церкви, вона одна не стоїть на услугах чужих інтересів, які очевидно не йдуть у парі зі стремлінями нашого народу.

Рівночасно пересилаю на Ваші руки Всечесний Отче Редактор $1.00 як жертву на пресовий фонд „Православного Вістника" та взиваю сею дорогою усіх членів Української Православної Церкви та її прихильників зложити також на ту ціль кілько хто [illegible]

З братнім привітом,
Тарас Волохатюк.

Сенді Лейк, Ман. 8 мая, 1924

Хвальна Редакціє Православного Вістника! — Складаю Вам як найщирійшу подяку за те, щосьте присилали мені так дорогий часопис „Православний Вістник". Нам тут в Канаді требаб було мати вже давно такий часопис для нашого українського народу, але я думаю, що не було кому то сего взятися. Тепер ми можемо дождатися як то наша українська православна церква повинна розвивати ся тут на канадійській землі. Я думаю, що сей маленький Православний Вістник поможе дуже, а дуже богато попровадити свою Рідну Укр. Прав. Церкву. Колись тут в нас на Сенді Лейк як би був згадав про вище подану церкву, то велике нещастє, а нинішнього дня люде зачинають поміжи себе говорити, що нам би ся здала така церква і я думаю, що в короткім часі будемо змушені будувати Укр. Гр. Православну церкву, хотяй ми маємо вже дві церкві — то укр. католицьку і російську православну, але мабуть покинути треба буде обі ті церкві

З поважанням,
Андрій Прокопчук.

ЖЕРТВИ НА ФОНД КОНСИСТОРІЇ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Збірка свящ. П. Мельничука, Канора, Саск.;

В церкві Норквей-Гавс	$8.00
В церкві Арран	6.35
В церкві Свидовій	5.00
В церкві Канора (місто)	6.05
В церкві Успенській	2.50
В церкві Солоф	6.00
Разом	$33.90

Збірка в Тарнополь, Саск. дня 9 січня, 1922

По $1.25: Іван Стельмащук.

По 1 дол.: Іван Дасюк, Іван Томашевський, Михайло Лисиця, П. Войціховський, Николай Головатий, Олекса Орлов, Олекса Талчук, Василь Фізич, Іван Свіченюк, Іван Борса, Семен Папіш, Василь Савчук, Петро Дорош, Гриць Стельмащук, Семко Борса, Іван Зіп, Стах Войціховський, Володимир Войціховський, Федько Дорош, Федько Сипчина, Іван Лисиця, Николай Войціховський, Кость Гнатюк.

По 75 центів: Николай Марков.

По 50 цт.: Олекса Костина, Гриць Шульган, Стах Вернацький, Николай Романко, К. Коваль, Роман Михайлиця, Іван Шевчук, Роман Костюк, Антін Войціховський, Юзько Козак, Федь Стельмащук, Л. Войціховський, Федь Пазюк, Марко Гаврилюк, Никола Угринчук, Андрій Стельмащук, Гриць Угринчук, Гнат Ковальь.

По 40 цт.: Іван Новак.
По 25 цт.: Томко Борса.
По 10 цт.: Василь Липчук.

Разом $34.75

Всім жертводавцям щире спасибі!

За Консисторію Української Православної Церкви в Канаді,
Свящ. С. В. Савчук.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ЛИПЕНЬ

1 В Леонтія, Іпатія
2 С † Ап. Юди, Зосима
3 Ч Свм. Методія
4 П Юліяна тарій.
5 С Евзебія, Юліяна

6 Н 3. по С. Агрипини
7 П Різдво св. Івана Хр.
8 В Февронії муч.
9 С Прп. Давида
10 Ч Прп. Самсона
11 П Кира й Івана безср.
12 С Св. Ап. Петра й Павла

13 Н 4. по С. Собор 12 Ап.
14 П Косми й Дамяна
15 В Пол. ризи Пр. Богор.
16 С Якинта, Анатолія
17 Ч Андрея Крит.
18 П Кирила й Методія
19 С Атаназія

20 Н 5. по С. Томи й Акакія
21 П Вмч. Прокопія
22 В Панкратія
23 С Антонія Печерського
24 Ч Кн. Ольги
25 П Прокла й Іларія
26 С Собор Арх. Гавриїла

27 Н 6 по С. Акилн, Онисима
28 П Володимира Вел.
29 В Антиногена
30 С Вмч. Марини
31 Ч Якинта й Еміліяна

ЖЕРТВИ НА ЗАКУПНО ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ У. П. ЦЕРКВИ В ВІННІПЕГУ.

Слідуючі Українці парохіяне Української Православної Церкви зложили жертви на закупно площі:

Вол. Баран	25.00
Віктор Купченко	25.00
Василь Свистун	25.00
Г. І. Блок	25.00
Яр. Кучинський	15.00
Йос. Богоніс	10.00
Ю. Ожийовський	10.00
Дм. Данько	10.00
Н. Н.	5.00

Гр. І. Блок, касієр.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Прислали слідуючі:

Л. Пронюк — Едмонтон —	5.00
В. Зарубій — Едмонтон, —	1.00
Т. Волохатюк — Меріт, Б. К.	1.00

Щире спасибі!

Адмін. „П. В."

Священики Української Православної Церкви в Канаді і їх Осідки.

В МАНІТОБІ

Свящ. С. В. Савчук, Адміністратор Української Церкви в Канаді, 379 Парр Ст. Вінніпег, Ман.
Свящ. В. Новосад, Толстой, Ман.

В САСКЕЧЕВАНІ

Українська Православна Місія
Свящ. Петро Самець і
Свящ. Петро Мельничук
Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Гемтон, Саск.
Свящ. С. Гребенюк, Ґудів, Саск.
Свящ. Д. Кирстюк (на відпустці) Тідор, Саск.
Свящ. К. Кирстюк, Шіго, Саск.
Свящ. В. Кудрик, Бокс 1686 Саскатун, Саск.

В АЛБЕРТІ

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алта.
Свящ. Д. Сенета — 10564 — 98 Ст. Едмонтон, Алта.

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.
Пишіть на адресу:
THE ORTHODOX HERALD,
379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

ТРИМАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. ВІННІПЕГ, МАН., ЛИПЕНЬ, 1924 ЧИСЛО 4

ПРИВІТ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОМУ АРХИЕПИСКОПОВИ ІОАННУ ХВЕДОРОВИЧЕВИ.

ВИТАЙ НАМ АРХИЄРЕЮ!

З нагоди Вашого прибуття на Канадійську Землю, Високопреосвящений Архиерею, витаємо Вас щиро-сердечно, як висланника нашої дорогої Рідної Православної Церкви на Україні, висланника золотоверхого Київа і цілої України. Віримо, що по принятті керми над Українською Греко-Православною Церквою в Канаді, її робота увінчається ще кращими успіхами як до тепер. Віримо, що за Вашим вмілим проводом зеднається під омофором Української Православної Церкви весь наш нарід в Канаді.

Молимо, щоби Господь увінчав Вашу велику працю щедрими плодами.

РЕДАКЦІЯ ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА.

ПОДЯКА ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОМУ МИТРОПОЛИТОВИ ҐЕРМАНОСОВИ.

Зводьте приняти від нас Високопреосвящений Владико, щиру подяку за дотеперішний Ваш духовний покров над Українською Греко-Православною Церквою в Канаді. В Вашій особі Українська Православна Церква в Канаді знайшла світлого Архипастира і оборонця її прав на самостійне існування. Ваша тверда віра, що Українська Православна Церква буде гарно розвиватись і дочекається свого Архипастиря-Українця, сповнилася сего року, коли Бог післав нам такого Архипастиря в особі Впр. Архиепископа Іоанна Хведоровича. Історія Української Православної Церкви в Канаді увіковічнить Ваше імя, як першого її Епископа, що, хоч иншої народности, розумів дуже добре її високе завдання і вів її по дорозі правдивої Христової віри.

КОНСИСТОРІЯ І БРАЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ЧЕТВЕРТИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Історія Української Греко-Православної Церкви в Канаді безперечно узнає Четвертий Собор сеї церкви за один з найважнійших. На сьому Соборі вирішено многоважну справу нашої церкви, іменно справу свого рідного українського епископа. Собор рішив одноголосно просити Впр. Архиепископа Іоанна Хведоровича, теперішного голову Української Православної Церкви в Злучених Державах і відпоручника Української Православної Автокефальної Церкви на Україні, обняти покров також над Українською Православною Церквою в Канаді. Завдяки сему рішенню Собора Українська Православна Церква зачинає новий період великої праці над релігійно-моральним піднесенням народу під проводом свого рідного Владики з серця України, з золотоверхого Київа.

Собор відбувся 16 і 17 липня в Йорктоні, Саск. з надзвичайним успіхом. Делегатів від церковних громад прибуло около девятьдесять, всіх учасників було близько триста осіб. Деякі громади вислали також жінок як делегаток.

Настрій Собора був поважний і піднесений. Кождий учасник розумів, що на ньому має вирішитись найважнійша справа нашої церкви, справа свого рідного епископа.

Впр. Владика, Іоанн Хведорович, теперішний Архиепископ Української Православної Церкви в Злучених Державах прибув до Йорктону ранним поїздом на 16 липня. На стації стрів його гурт громадян з адміністратором свящ. Савчуком. Владика переїхав автом у готель, звідки удався до церкви, де зачиналась Соборна Служба Божа. Служби Божої Владика вислухав стоячи весь час. Був одітий тільки в мантію.

По Соборній Службі Божій зачалась передполуднева сесія Собора, на якій богато делеґатів витали Собор привітами. Проводив Собором свящ. С. В. Савчук. По привітах делегатів Впр. Архиепископ Іоанн сказав привітне слово від себе, а також як відпоручник Рідної Церкви на Україні. Ся перша промова Владики своєю щирістю заполонила серця всіх. Більшість учасників плакали з радости, що дочекались бачити свого рідного Владику, з радости, що дочекались відродження рідної могучої православної церкви на Україні, а також з жалю, що тільки жертв понесла Україна в боротьбі за свою самостійність, котру ще далі треба буде здобувати. Горяча привітна промова Владики настроїла дуже прихильно цілий Собор до особи Владики, так що вже тепер можна було сміло предвидіти, що Собор одноголосно заявиться за сим, щоби просити його обняти провід також над Українською Православною Церквою в Канаді.

По сій промові Владики заряджено перерву на обід. На пополудневій сесії були дальші привіти делегатів, про що докладнійший звіт буде поданий в слідуючім числі. По привітах делегатів свящ. Корнило Кирстюк дав старанно оброблений реферат про Церковні Собори. Йому вдалось в рамцях не занадто довгого викладу зясувати дуже гарно значіння Соборів в історії православної церкви.

По нім свящ. С. В. Савчук, дотеперішний адміністратор Української Православної Церкви в Канаді, подав короткий огляд розвою Української Православної Церкви в Канаді. Однак найважнійшою точкою на сій сесії був реферат Впр. Архиепископа Іоанна про становище Української Автокефальної Православної Церкви на Україні, головно про її устрій, установлення ієрархії, ідеольоґію ієрархії, боротьбу церкви з її ворогами. Зі своєї задачі Владика вивязався як найкраще. На запити поставлені послом Н. Бачинським, Владика відповів дуже влучно, так що Собор мав вже тоді ясно вироблену гадку щодо особи отця Владики.

По спільній вечері, в котрій брав участь також Впр. Владика, Собор рішив вже в неприсутности Владики справу злуки обох українських православних церков, т. е в Канаді і Злуч. Державах в одну дієцезію під проводом Впр. Архиеп. Іоанна Хведоровича. По короткій дискусії над предложеними в сій справі резолюціями, Собор одноголосно заявився за злукою обох церков в одну дієцезію і попросив Впр. Архиепископа Іоанна Хведоровича взяти під свій покров Українську Православну Церкву в Канаді, як її архипастир. Зараз післано спеціяльну делеґацію до мешкання Владики. По приході Владики Собор зробив йому щиру овацію. Владика сердечно подякував за честь виявлену йому Собором і приобіцяв Соборови, що зі всіх своїх сил буде працювати над розвоєм Української Православної Церкви, в якій має зеднатись цілий наш нарід в Канаді.

Другого дня відбулась величава Архиерейська Служба Божа на українській мові. Додати належить, що Соборна Служба Божа попередного дня була на старославянській мові. Відправа в рідній зрозумілій мові богато величавійша, як в старославянській. Серце кождого присутного радувалося. Прийшов бо час, що Українець почув себе вже не тим пониженим рабом, якого мова була чимсь гіршим серед инших мов. Се вже не „хлопська" мова, бо сею мовою можна горячі мольби слати до Бога і в ній миловзвучно хвалити Бога.

Торжественна Архиерейська Служба Божа і прегарна, щира проповідь отця Владики будуть найдорозшим спомином для всіх учасників Собора.

По Службі Божій Собор знова продовжувано. На пополудневій сесії, де предсідателем був п. В. Свистун, обговорено головно справи Консисторії і Брацтва. Роздумувано над способами організації відділів брацтв і сестрицтв. При сій нагоді був виголошений панею Стечишиновою привіт від Жіночого Товариства при Українській Православній Церкві в Вінніпегу. Пані В. Свистунова виголосила промову на тему Організації Жіночих Товариств при Церквах, в якій вона старалась показати велике значіння таких товариств.

Собор вирішив також справу Дієцезіяльного Фонду, на який кождий член Української Православної Церкви повинен річно жертвувати одного доляра.

Вибрано членів Консисторії і Братства. Членами Консисторії є: почесний голова і голова ex officio Впр. Архиепископ Іоанн; голова о. С. В. Савчук; три священики, о. В. Кудрик, о. Корнило Керстюк, о. П. Самець; і три світські члени, Ф. Т. Гаврилюк, І. В. Семенюк, Мих. Стечишин.

Члени Виділу Братства: голова В. Свистун, заст. Ізидор Новосад, секр. Ю. Стечишин, члени Йос. Кулачковський, С. Михайлюк.

Справами фінансовими дієцезії зарядкує Консисторія. Братство допомагає фінансово і морально Консисторії. Головний Виділ Братства становить також Контрольну Комісію для Консисторії.

Через брак часу більшість промов на Соборі відпала. Вони будуть оголошені в Православнім Вістнику. Собор закінчився ухвалою відповідних резолюцій і відспіванням многолітствія Впр. Владиці, Високодостойному о. Митрополитови всеї України, Василю Липківському, і всім присутним. Митрополитови Василю Липківському Собор підніс три могутні „Слава".

Собор зачався відспіванням „Царю Небесний", а скінчився відспіванням „Достойно есть" і Національним Гимном.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ДОБРОГО ДІЛА.

Сонце хилилося до заходу, коли дорогою поміж поля йшло двох людей — старий учитель і молодий ученик.

І при дорозі побачили вони пару старих чобіт. Їх скинув чоловік, що оподалік працював на поли.

— Можемо пожартувати з чоловіка — сказав молодий ученик. — Віднесімо чоботи на инше місце, а самі заховаймо ся в корчах і так побачимо, що чоловік буде робити, коли чобіт не буде.

— А щож він може тоді робити? — запитав старий учитель.

— Річ певна, що буде шукати, але мені хотілосяб знати, що він скаже. Чоловік себе/найкраще в словах показує. Коли він лагідної вдачі, то буде стогнати, дивуватися та нарікати, а коли горячої, то буде клясти, поки знайде.

— А в мене инша думка — сказав учитель. — Ти вкинь кілька грошей в оден чобіт, а я вкину в другий. Сонце зараз сяде на спочинок і чоловік лишить роботу. Коли заховаємося, то побачимо, що він скаже, знайшовши гроші. Видно, що чоловік він працьовитий та убогий і наша поміч може йому в пригоді стати.

За хвилину старий учитель і молодий ученик приглядалися, як чоловік збирався до дому. Він підійшов до чобіт, зітхнув після денної праці, нагнувся, взяв оден чобіт, затягнув на ногу і став нею твердо на землю. Було однакож видно, що в чоботі почув заваду, бо стягнув чобіт і почав витрясати.

Дальше було видно, що здивувався він немало побачивши, як з чобота посипалися гроші. Він підняв їх, оглянув, відтак подивився кругом і сховав гроші до кишені.

Але те саме повторилося і з другим чоботом. Завада була і тут, а коли чобіт витряс, то знов побачив, що посипалися гроші. Тепер він ще уважнійше до них приглядаєся — на його лици видно було здивовання і непевність. А поки гроші заховав, він ще раз пильно обвів зором цілу околицю. Не бачучи ж нікого, він впав на коліна, перехрестився щиро, підняв очи до неба і заговорив:

— О, Господи і Боже мій! Я бачу, що ти не забуваєш тих, які на тебе надіються. Ти знаєш, що через слабість жінки я так з'убожів, що і діти мої голодують. Та ось, ти, Отче Небесний, привів сюда котось з добрим серцем, щоби дав мені поміч. Велика Твоя ласка, о Боже, і я ніколи славити Тебе не перестану. А коли знайшлося на земли таке щире серце, так Ти, Владико Неба і землі, благослови його святим і щедрим твоїм благословенням!

Мовчки слухав молодий ученик щирої молитви убогого чоловіка і сльози виступили в його очах.

— Ну, і щож, чи вдоволений ти моєю порадою? — запитав учитель ученика.

— Я здобув нині науку на ціле життя — відповів ученик — науку, якої ніколи не забуду. Аж тепер я зрозумів слова: „Щасливі, котрі дають, а не котрі беруть", та: „Нехай твоя права рука не знає, що робить ліва".

А коли вертали до дому, сказав учитель:

— Памятай, що кождий твій поступок має наслідки і будуть вони такі, як ти сам схочеш. Нерозумні і легкодушні твої вчинки викличуть в других біль, журбу, нарікання і проклони, а щира робота викличе в людей радість і благословення для тебе.

Я дуже глубоко відчуваю, що ціле питання про сотворення є заглубоке для людського ума. Чи собака може роздумувати над умом Нютона? Нехай кожда людина надієся і вірить, як може.

Чарлс Дарвін.

ПЕРШИЙ СУД ЯРОСЛАВА МУДРОГО.

Володимир Великий бачив, що його син, Ярослав, хоч і молодий, але пильно клопочеться державними справами, отже назначив його на якийсь час суддею, кажучи:

— Нехай сам візме в руки вагу справедливости, а тоді найкраще побачить, як тяжко вдержати її рівновагу. Нехай навчиться вирівнати незгоду між двома особами, тоді лекше буде йому вдержати братню згоду між двома ворожими містами і між двома впертими войовниками. Побачивши, яких ріжні люде уживають хитрощів — одні, щоби обдурити суддю, а другі щоби доказати свою слушність, він навчиться розсліджати кожду справу всесторонно. Побачивши, кілько непорозумінь і противенств виходить в людськім життю, він зрозуміє, що життя, се дуже замотана справа і хто хоче бути в життю сильним і щасливим, той мусить добре розуміти його закони.

А садкаючи сина на судейський столець, він говорив:

— Судячи других, памятай, що вищий Судия є над тобою, і ти лише виповняєш його волю. Ти не своїм, але Його законом судиш, який Він дав тобі. А дав Він тобі очи, щоби відріжняти біле від чорного; дав уші, щоби зрозуміти людську радість і людський стогін; дав розум, щоби ним розслідити глубінь всякої замотаної справи і дав тобі совість серця — ту вагу, яка покаже тобі, чи твоє поступовання щире і чесне. Бо совістю чоловіка Бог важить його вчинки. Ти молодий віком і тому ще пильнійше дбай, щоби не похитнутися. Памятай, що лише щирою працею заслужиш любов в народу і ласку в очах Господа, а поза тим нема в світі иншого правдивого щастя для чоловіка. До Сотворителя твого в радощах і горю очи і серце звертай, людей поважай і для їх слабостей будь вирозумілий. Злого направляй — бо в тім головна заслуга судді. І лікарі на те, щоби хорих вилічували...

Так поучав Володимир молодого сина, ведучи його до судейського дому.

Вже сонце стояло над заходом, коли Володимир пійшов, щоби суду сина послухати. І він застав таку справу:

Богатий, а скупий чоловік згубив торбинку з червінцями й оголосив, що значну нагороду дасть тому, хто буде настілько совісний, що сі гроші йому зверне. Невдовзі з'явився в богача убогий рибак, що приніс йому згублене майно.

Перелічив богач гроші, а щоби приреченої нагороди не дати, сказав, що двох червінців недостає.

— Мало бути 522 — казав він — а тут є всего 520. Виходить, що ти не чекав на мою нагороду, але сам їх узяв.

Не помагали виправдання рибака. А щоби від приреченої нагороди увільнитися, він повів рибака до судді.

Переповівши цілу справу перед Ярославом, кулець просив, щоби рибака за крадіж двох червінців покарати.

— Кількож ти грошей знайшов? — питає Ярослав рибака.

— Не знаю — сказав рибак — чужої власности я не числив.

— А ти кажеш, що двох червінців недостає? — запитав він купця.

— Так, милостивий судде — притакнув скупар — і нехай воля твоя осудить його по справедливости і віддасть йому по заслузі.

— По заслузі буде — сказав Ярослав — тільки-ж ти поясни мені одно: Не знаєш ти, чи я сам не казав сему чоловікови забрати ті два червінці з твоєї торбини, коли він приніс мені сю знахідку сього ранку?

Скупар змішався.

— Не знаю, милостивий судде — відповів він.

Тоді сказав Ярослав:

— Отже не знаєш, чи він взяв і чи на кару заслужив, а кари домагаєшся. Бачу я, що в тебе самого совісти нема, а безсовісним людям годі вірити. І виходить, мені, що ти згубив 522 червінці, а він знайшов лише 520, отже він знайшов не твою згубу. Ти йди до дому і чекай, поки зголоситься той, хто твої гроші знайшов. А ти добрий чоловіче задержи в себе сі гроші. Ти міг їх і без того заховати, а що не заховав, то доказ твоєї доброти. Ти поступив, як чесний чоловік. Коли до завтра ніхто по них не зголоситься, вони всі твої.

Не видержав тепер скупар і признався, що се він напасти шукав, щоби не дати нагороди. Тоді сказав Ярослав:

— Я знав, що так воно було. Тепер за кару для тебе я половину грошей даю сему чесному чоловікови. Його совість варта половини твоєї згуби, а твоя скупість рівнож варта того, щоби до неї лише половина згуби вернулася.

Тоді запевнився Володимир, що син його буде розумним правителем свого народу.

Л. Толстой.

ДЕ ЛЮБОВ, ТАМ І БОГ.

(Докінчення).

Жінка перехрестилася й почала їсти, а Мартин присів на ліжку й почав бавити дитину, цмокаючи до неї з цілої сили. Але Мартин не мав зубів і не міг добре цмокати і дитина плакала дальше. Тоді він почав кивати на дитину своїм чорним пальцем. Дитина задивилася на нього й успокоїлася, а там навіть засміялася, а Мартин і собі за нею. А жінка їла й розповідала, хто вона й куда ішла.

— Я солдатка. Мого чоловіка забрали вже сім місяців тому і я ще не мала від нього жадної вістки. Я служила за кухарку, але відколи прийшла дитина, ніхто не хоче приняти мене на службу. Я вже три місяці без роботи і прожила все, що мала. Я хотіла найнятися за няньку, але ніхто мене не хоче, бо кажуть, що зморена. А тепер я йду від жінки одного купця, в якої служить моя знакома. Мені обіцяли там місце і я думала, що моє горе вже скінчилося, та вони сказали прийти аж на другий тиждень. Вертаючи до дому, я дуже утомилася, а мій маленький утомився також. Щастя, що наша господиня змилосердилася над нами, і дає нам помешкання ради Христа, инакше я не знаю, що сталосьб з нами.

Мартин зітхнув співчуваючо й запитав її:

— А ти не маєш теплійшого убрання?

— Тепер якраз пора на тепле убрання, але я вчора заставила за два гривенники мою послідну хустку.

Жінка підійшла до ліжка й взяла на руки дитину а Мартин пішов до переділки, поперекидав дещо й знайшов старий плащ.

— На, візьми се; старий вже, але може на що придасться.

Жінка поглянула на плащ і на старенького чоловіка й залилася слезами. Мартин відвернувся в бік, витяг з під ліжка малу скриньку, пошукав в ній чогось і сів знов напроти жінки. А вона промовила:

— Най Христос нагородить вас за се, дідусю. То певне Він післав мене до вашого вікна; инакше мій маленький бувби певно замерз. Коли я пускалася в дорогу, на дворі було тепло, та тепер дуже позимніло. А Він, Христос, так дав, що ви поглянули на час в вікно й, побачивши мене, змилосердилися надо мною...

Мартин всміхнувся і сказав:

— Так, так, молодице; Він справді зробив се все. Знаєш, я виглядаю через вікно не без причини.

І Мартин розповів їй свій сон, як то він чув чийсь голос, який кликав до него і як Господь прирік зайти до него того дня і відвідати його.

— Все можливе, — відповіла жінка. Вона встала, взяла плащ, завинула добре дитину і почала дякувати Мартинови ще раз за його добре серце.

— На, візьми і се, ради Христа, — сказав Мартин і дав її два гривенники. — Викупи свою хустку.

Вона перехрестилася а Мартин перехрестився також і підвів її до дверий.

Жінка пішла а Мартин з'їв троха борщу, помив миски і взявся знов до роботи. Але вікна все таки не забував і коли лиш падала на нього яка тінь, він виглядав подивитися, хто проходить. Проходили знакомі і незнакомі, але чогось надзвичайного Мартин не завважав.

Втім напроти вікна спинилася старенька перекупка. Вона несла в кошику кілька яблок а на плечах повний мішок трісок. Мішок, видно, був важкий і вона хотіла переластити його на друге плече. Вона поставила кошик на поблизький слупок, а мішок спустила на землю. Втім надійшов малий хлопчина з подертою шапкою, вхопив з кошика одно яблоко і пустився втікати. Але перекупка завважала його завчасу. Вона схопила його обома руками, збила з голови подерту шапку й замотала пальці в його волосся.

Хлопчина кричав що сили, а перекупка лаяла його голосно. Мартин відложив на бік шило, схопився з стільця й вибіг на вулицю. На сходах спотикнувся й згубив окуляри, але оставив їх там де впали.

Перекупка термосила хлопцем зі всеї сили та страшила поліцією, а хлопець боронився завзято і не признавався до вини.

— Я не брав вашого яблока, то що ви бєте мене? Пустіть, кажу!

Мартин почав розлучувати їх. Він взяв хлопця за руку й промовив до перекупки:

— Пустіть його, бабусю; забудьте йому се ради Христа.

— Я так його забуду, що він до смерти попамятає! Я віддам лайдака на поліцію!

Але Мартин просив дальше:

— Пустіть, пустіть, його, бабусю, він сього більше не зробить. Пустіть його, ради Христа.

Перекупка вкінци його послухала й хлопець хотів втікати, але Мартин притримав його за руку.

— Перепроси перше бабусю, — сказав він йому, — і не роби сего більше. Я бачив, як ти брав яблоко.

Хлопець вибух плачем й почав просити прощення.

— Ну, так, отсе ліпше, — промовив Мартин, — а тепер на тобі яблоко.

Він взяв з кошика яблоко і подав його хлопцеви.

— Я заплачу вам за него, бабусю, — звернувся він до перекупки.

— Ось як ви псуєте їх, лайдаків одних, — відповіла гнівно перекупка. — Він повинен дістати таку науку, щоби з тиждень попамятав.

— Ех, бабусю, бабусю, — відповів Мартин. — Воно так виходить після нашого осуду, але не після осуду Божого. Колиб його треба покарати за одно яблоко, то щож треба-б з нами зробити за всі гріхи наші?

Перекупка не відповіла нічого, а Мартин почав оповідати їй притчу про пана, який дарував довг свому довжникови, а сей, вийшовши від него, почав душити люто свого довжника.

Перекупка і хлопець слухали його уважно.

— Бог каже прощати, — закінчив Мартин, — инакше і нам не може бути прощено. Всім треба прощати, а головно легкодушним.

— Та воно нібн так, — відповіла перекупка, — але біда в тім, що діти такі тепер дуже розвезені.

— Еге ж, — відповів Мартин, — але ми, старі, повинні давати їм добрий примір.

— Отсе і я кажу, — підхопила бабуся. — Я також мала їх семеро, але тепер в мене лиш одна дочка остала.

І вона почала розповідати, де і як вона жиє з своєю дочкою і кілько внуків вона має.

— А дивіть но, — кінчила вона, — в мене сили за макове зерно, але мушу ще робити, та се я для дітей роблю. А які в мене внуки чемні! Ніхто мене так не догляне, як вони. А мала Оксана, то до нікого не піде, лиш до мене. „Бабусю, люба бабусю, наймилійша бабусю", кличе мене.

І старушка подобрішала зовсім.

— Еге, та я знаю, що він тільки так собі, зі збитків, — сказала вона, показуючи на хлопця, — та Бог з ним.

По сім вона почала завдавати собі мішок на плечі, але хлопець підбіг до неї і сказав:

— Дайте, я занесу вам, бабусю; мені по дорозі.

Старушка згодилася. Вона завдала йому мішок на плечі і, взявши кошик з яблоками, вони разом пішли вулицею. Вона навіть не сказала Мартинови, щоб заплатив за те яблоко, котре дав хлопцеви. А Мартин стояв непорушно і дивився в слід за ними та слухав їх приязної розмови, слова якої долітали до него. А коли вони вже зникли з його очий він вернув до хати й, відшукавши на сходах окуляри, взявся знов до роботи.

По якімсь часі на дворі смеркло ся і на вулици почали світити лямпи.

— Вже час засвітити, — промовив Мартин сам до себе і засвітив лямпу.

По якімсь часі чобіт був скінчений і Мартин, оглянувши його з задоволенням, зачистив варстат з відрубків скіри, щетини та кусків дратви, поставив на столі лямпу й зняв з полиці Євангеліє. Він думав отворити книжку там, де він зазначив вчора вечером кусником скіри, але книжка нечайно отворилася в иншім місци і Мартинови сейчас пригадався сон з минувшої ночі. Вслід за тим йому видалося, що він почув за собою чиїсь кроки. Він поглянув позад себе і йому здавалось, що в темнім кутку стояли люде. Хто вони могли бути, він не знав, але до його ух сейчас донісся голос:

— Мартине, ох Мартине, ти не пізнав мене?

— Кого? — кликнув Мартин.

— Мене, — відповів голос, — то був Я....

І з темного кута виступив Степанович. Він всміхнувся до Мартина мило і зник мов літня хмарка...

— А то також був Я, — повторив голос.

І з темного кута виступила жінка з дитиною. Вони всміхнулися до Мартина вдячно і зникли.

— А то також був Я, — продовжав голос.

І з кута виступила старенька перекупка і хлопець з яблоком. Вони також всміхнулися до Мартина приязно і зникли.

Мартинове серце наповнилося неописаною радістю. Він перехрестився, наложив на очи окуляри і почав читати Євангеліє там, де воно саме отворилося. Він прочитав отсі слова:

(Докінчення на стороні шестій.)

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК“
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada,
Published Monthly,
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

РАБОВАННЯ ЦЕРКОВ І ЗАКОНИ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

В „Ділі (ч. 117, 29 мая 1924) читаємо:

— Дня 25 травня (мая) с. р. Поляки хотіли висвятити на костел православну церкву в селі Убортовичах на Грубешівщині. Українське населення завзято боронило свою церкву. Полилася кров. Є до 60 людей ранених. Поляки, пожарна дружина (фаермени) на чолі з війтом і 3-ма ксьондзами — мусіли втікати, залишивши на полю бійки бочку з смердючою водою (мабуть мали її на те, щоби розганяти православних — К.), ксьондзівські ризи і виносвий образ. Ксьондзи втікали на розворах, бо вози поперевертались. В ночи прибув грубешівський староста з поліцією і запечатав церкву.

„Діло (ч. 116, 1924) пише:

— В холмському „Нашому Життю“ читаємо: „Висвячення церкви“. Дня 11 травня с. р. відбулося свячення православної церкви в селі Стужиці, Красноставського повіту, на католицький костел. Було присутнє католицьке духовенство, поліція і представники влади. Місцеве православне населення, захищаючи свою святиню, виказало спротив. Богато побитих і ранених. В такий спосіб церкву забрали від Стужичан.

А „Діло“ та „Наше Життя“ широко описують, як 7-го травня перемінено церкву в Спасі (на Холмщині) на костел. В тій то церкві Поляки найперше поломали іконостас, порубали Царські Врата, понищили престіл, повиколювали очи образам і взагалі їх понищили, а опісля прийшли ксьондзи, поліція і зайди-Мазури і силою перемінили церкву на костел.

Всі наведені випадки сталися в травні 1924 р. В одній **лише холмській епархії Поляки забрали 238 (чи 239) церков — й одні перемінили на костели, другі держать замкнені, а треті порозбирали чи понищили динамітом.** В руках Українців лишилося 49 церков.

Поляки католики! Нинішний папа так сподобав собі їх католицизм, що заявив, що Поляки можуть його (папу) уважати Поляком. Він посилає їм щедрі благословення — урядови, старостам, народови, духовенству й армії. Він на евхаристичнім **конгресі (великім відпусті)** 1922 року вихваляв Поляків довгою промовою, що Поляки найкращі католики і можуть бути взором цілому світови.

З другої знов сторони бачимо по ділах, **що Поляки не є жадними християнами.** І не тілько се, бо вони найбільші злочинці, яких коли бачив світ. Татари колись шанували українські церкви, а Поляки не шанують. Вони то мордуючи людей, забирають церкви силою, рубають іконостаси, олтарі, нівечать образи і переміняють церкви на костели.

А папа про все те мовчить!

Чому-ж таке діється? Чим се пояснити?

Пояснити можна лише тоді, коли запитаємо — який є сам Рим? Хто він, яка його віра, які закони?

Католицька римська церква се інституція, яка позволяє на злочини супроти тих, які до неї не належать. Вона приказує їх! Вона забороняє робити зло папі, кардиналам і тому духовенству, що є вірно на послугах Риму, але приказує робити зло тим, які папи не признають — рабувати їх, бити, нищити. Такі закони римської церкви!

Казав хтось про Хомишина, що в його церкві Христос в кутку, а Хомишин на середині, а про церкву папи можна слушно сказати, що — в ній папа на престолі, а Христос під престолом.

Політика католицької церкви нагадує політику большевиків. Хто з ними — той добрий (хочби і найбільший злодюга), а хто не з ними — того треба вбити, застрілити, спалити.

Церква католицька спалила на стосах коло 32,000 осіб, які не хотіли їй коритися. **Дальше 150,000 Вальдензів та 75,000 жертв з ночи св. Вартоломея, се також її робота. Вона мучила, рвала тіло, виколювала очи людям, коли** мала силу. Вона і нині продовжає таку саму роботу, де лише може.

Треба знати, **що православних католицька церква ставить на рівні з протестантами, Татарами і поганами і каже** що їх треба всіми можливими способами винищувати. Так прим. 1 серпня 1324 р. писав папа Іван XXII до польського короля Володислава Локетка, що дає відпуст для тих, що вмруть від ран на війні з шизматиками (себто православними!) а також з Татарами і поганцями. **Насильство, рабунок, убийство зроблено обовязком, чеснотою, заповіддю,** а слова Христа: „Коли не послухають вас, лишіть їх...“, подоптано.

Та щоби се краще зрозуміти, перегляньмо деякі закони католицької церкви та вискази її провідників.

Папа Григорій VII (1061—1073) завів примус, що всі епископи мусять присягати безмежний послух папі. Се-ж є зречення свого власного розуму. А в присягу епископську вложено такі слова:

— Єретиків, схизматиків і противників нашого пана папи і його наслідників, буду цілою моєю силою переслідувати і винищувати. (За Юлія III. 1551 р.).

Лятеранський і Констанцький собори (папські) видали такі постанови:

— Коли хтось знайде еретика, має право забрати його майно, а з ним зробити, що захоче. — А Інокентій III. (1191—1198) каже: — Таку кару мають виконувати на них (еретиках) всі князі і світські уряди, яких до того примусить церковний нагляд. — Коли-ж же якийсь епископ занедбував і не нищив еретиків „прокляттям, забором майна, вязненням або смертю“, то 3 канон 4-го Лятеранського Собору каже, що — „такого епископа треба позбавити епископської гідности“.

Святий Тома з Аквіну в своїх теольоґічних писаннях (Сумма Теольоґіє, т. IV.) каже:

Тих (еретиків), які по другім напімненю не каються, треба віддати в руки світських властей, щоби їх знищили. — А папа Лев XIII рішучо приказав, щоби таку теольоґію св. Томи вчили в усіх католицьких семинарах.

На 4-ім Лятеранськім Соборі (папськім), що був 1215 р. за Інокентія III. рішено:

— Ми відлучуємо і проклинаємо кожду ересь, яка підноситься проти святої, католицької віри і засуджуємо всіх еретиків, під якими іменами вони не були би; бо хоч їх твари ріжняться, то хвостами вони всі звязані. Таких треба віддавати в руки істнуючих світських властей, щоби їх покарали... Світську власть ріжних степенів треба напоминати і спонукувати, а коли треба, то і примушувати церковною цензурою, щоби присягнула, що буде всіми силами боронити віри і винищувати всіх еретиків на своїй земли, осуджених церквою. Се рішення обовязує кождого, хто здобуде в руки власть... (А Поляки тепер здобули — К.). Коли-б же який правитель не квапився, на зазив церкви очистити свій край від еретиків (!), такого митрополит і епископи провінції мають проклясти... Католики, які візьмуть на себе хрест (обовязок) винищування еретиків, дістануть таке відпущення гріхів (від папи), як той, що йде боронити Святої Землі...

Отже чорне на білім!

До сеї постанови треба додати, що нині вона є в римській церкві так само з'обовязуюча, як і 1215 р., коли її видано.

(Докінчення слідує)

НЕЗГОДА РУЙНУЄ.

Не нищте себе незгодою, бо вона убиває тіло, душу і майно. Мені доводилося бачити, як білі почорніли, вельможі збідніли, цілі родини посчезали, князі потратили пресілости, міста були понищені, договори зірвані, чесні осоромились, віруючі потибли і знатні покрилися соромом і неславою — а причиною всего того була ненависть і незгода.

(Конфуцій).

Коли?

Спасенія пошли нам, Боже —
Пошли нам Твою благодать,
Не дай нам марно пропадать
Посеред тьми брехні й неволі,
Святої Правди милий Боже!
Святої Правди, Сонця Волі
На окрівавленій земли
Нема — немає! І коли
Тії горячії бажання
Твоїх окрадених дітей,
Німих закованих людей,
Узріти світлий час світання
І ясне сонечко Твоє —

Коли сповниться їх надія,
Що трудне серденько леліє,
І Сонце Воленьки святе
Нещасних збогих їх огріє,
Сонечко Правди та Любови,
Любови — Мира й заквіте
Цвіткою любою святою
Та пахучою весняною
Весела Воля — лучча Доля
Для поневолених людей
Твоїх окраденних дітей?
Коли? Коли?

(1916) Т. Дмитрович.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

Число піпів зростало дуже скоро, а найбільше бельгійських монахів чина Редемптористів. Вони майже силою ...идали себе народови й присвоювали собі що раз все ...ші привілеї. З людьми поводилися як з поганами і на ...кдім кроці, хоч не в прямий спосіб показували по...ду до грецького (православного) обряду. Свідоміщі ... народу почали добачувати ціль і мету піпів, та годі було що зробити, а то все через одну і ту саму причину — брак українських священиків. Такий стан річей довадив до того, що передові люде, як учителі, студенти й инші почали відставати від церкви і були окликані ...ами безбожниками, атеїстами, протестантами. Простий ...ід також почав нетерпеливо дожидати часу, коли збудеться непрошених опікунів, які таки на добре почали вїдатися йому в шкіру, і тримався церкви тільки з самого ...овязку, або конечности. Та найшкідливійше відбилося ...е опанування греко-католицької церкви піпами на українській молодіжи, яка немала найменшої заохоти ходити ... церкви, а коли йшла, то тільки з мусу, або на те, щоби послухати, як піпа калічить українську мову. А послухати було що! Говорилося там, що всі грішники підуть до „текла“ (пекла), що треба „лупити (любити) папу, що є ... „одна боґа“ (Бог) на світі, що чоловік посадив „конограп“ (виноград), що душа праведника „фуркнула“ до не... А говорилося нераз й таке, яке не надається до друку. Не знайдеся, мабуть ані одної церкви обслугуваної піпами, в котрій не ставбися, чи то підчас богослуження, чи підчас ...техизації, який гумористичний, а то й соромницький епізод через незнання піпами української мови. В одній церкві підчас проповіди більшість молодіжи вибігала зачервонівшись з церкви на двір, бо немогла стриматися від сміху, а старший брат, взірець повати й побожности не міг не закрити рота рукою. З приводу сего інціденту один чоловік сказав ось що: „Приходиться вивісити напис на церкві, що вступ малолітним заборонений“.

Піпи також постепенно, хоч дуже осторожно й на перший погляд неспостережено, робили менші й більші зміни в грецькім обряді, а натомісць заводили латинські. Вони почали накидати людям чужих святих, як прим. якогось Альфонса, Губерта, Ришарда, Альфреда і инших, радили носити „шкаплірі“, заохочували ходити до костелів, з погордою висказувалися про жонатих священиків, хотяй ... тут не було, церкви прибирали на взір костелів. Одним словом на кождім кроці приготовляли людей до переходу на латинський обряд.

З самого сього можна вже догадуватися, як вони відносилися до просвітного й національного питання між сво... вірними. На проповідях голосили, що коли чоловік є добрим католиком, то більше йому нічого не треба, а були й такі, що явно кричали (се було в часі всесвітної війни), що Україна спасення нам не дасть, але дасть нам його Рим — католицизм. В міру сього людей, які непогоджувалися з їх роботою, виклинали, прозивали атеїстами, протестантами та заказували своїм вірним сходитися з ними. Заказували також читати книжки й ґазети, які не носили католицької марки, як також недопускали до заложування читалень та инших просвітних організацій.

Знаний мені випадок, де в одній місцевости в Саскачевані піпа за посередництвом сповіди розбив українську читальню лиш через те, що туда доходив український часопис, котрий обороняв права греко-католицької церкви. В згаданій місцевости й до нині нема ні читальні, ні жадного иншого просвітного руху і належить вона, завдяки впливам піпів, яким вона підлягає й сегодня, до найбільш ...адничих з українських кольоній. А таких випадків можна навести десятками.

Коли-ж нарід побачив, що церковне положення ставало чимраз гірше, то почав з новою силою домагатися від ...окраєвих церковних властей (бо думав, що він їм підле) українських священиків а то й епископа. Не знав ... що його просьба оставала голосом вопіющого в пустині, не знав, що „Конґреґація для Розширення Віри“ задумала нагородити його такою благодаттю, про яку йому навіть не снилося.

В році 1910 до Канади приїхав митрополит граф Андрей Шептицький і звидів всі головніщі греко-католицькі кольонії. Люде засипали його просьбами й домаганнями в справі українських священиків і епископа і він обіцяв вступитися за ними перед папою. Візитація Шептицького поставила греко-католицьку церкву в Канаді на дещо твердшім ґрунті, бо нарід повірив обіцянкам Шептицького й вірив, що вихід з прикрого положення близький — ще рік-два й буде свій епископ, будуть свої священики, а тоді й піпи підуть, звідки прийшли.

IV. Епископ канадійських Русинів.

Так довго і нетерпеливо очікувана греко-католиками хвиля вкінци прийшла — папа призначив на Канаду „епископа обряду руського“ в особі Никити Будки, котрий прибув до Канади в листопаді 1912 року. Будучи Українцем і сином простого селянина, еп. Будка мав на разі симпатії чи не всього українського загалу в Канаді. Нарід привитав його гідно й радісно, а много з тих, котрі відстали були від греко-католицької церкви, вернули до неї назад, бо вірили, що з приїздом епископа вона увільниться з під шкідливих впливів Французів і Бельгійців та прийде на услуги своїм людям, а не чужим. Зі свого боку, еп. Будка запевнив людей, що він вскорі замінить піпів українськими священикам зі Старого Краю та заложить духовний семинар, де сини народу зможуть вчучуватися на українських священиків.

Нарід повірив і радів, та радість його тревала не сповна один рік. Вже 18-го серпня 1923 року „Конґреґація для Східних Обрядів“ видала й оголосила декрет, яким упорядковувала взаїмні відносини дисциплінарні поміж канадійськими епископами латинськими й епископом греко-католицьким, як також поміж клєром і вірними обох обрядів. Сей декрет згасив послідну іскру надії, що з приїздом епископа греко-католицька церква заживе життям самостійним, від латинських впливів вільним, хоч і завсимим від Риму.

Годі тут подрібно розводитися над сим декретом, вистарчить сказати, що виміряний він **на цілковите златинщення греко-католиків** — на цілковиту загладу греко-католицької церкви як такої. Сим декретом папа накинув для греко-католицької церкви в Канаді примусовий целібат для її священиків, що противиться грецькому обрядові, а сим самим противиться угоді дотично унії, після якої папа зобовязався ні в чім не нарушувати православного обряду в уніятській церкві. Декрет дальше позволяє греко-католицьким **попам відправляти** Службу Божу на оплатках, а латинським на квасній хлібі (Артикул 29) і сим наочно вмовляє в греко-католиків, що оба обряди однакі і сим самим приготовляє їх до переходу на обряд латинський. Декрет також позволяє (читай заохочує) греко-католикам приймати „з побожности“ тайну Евхаристії в латинськім обряді, то є в оплатках. Одним словом одинокою ціллю декрету є латинізувати і приготовляти до латинізації всіх греко-католиків.

Українська поступова преса остро виступила проти декрету і завізвала людей слати через руки епископа протести до Риму проти розпоряджень Конґреґації Східних Обрядів, але народ віднісся до сего байдуже. Йому наразі вистарчало, що він має свого (?) епископа й кількох українських священиків, а тим, що станеться з його дітьми, внуками, або аж правнуками, він не клопотався. А коли врешті й сам епископ приняв розпорядження Конґреґації Східних Обрядів з рабською подякою (своїм пастирським листом з 26 листопада, 1913 р.), то стало ясно, що він є слугою Риму, Французів й Бельгійців, а не свого народу.

З того часу український нарід в Канаді поділився на дві сторони, які почали вести між собою безперестанні змагання. По одній стороні, числом значно більшій, став епископ Будка з своїми священиками й з менше свідомою масою, а по другій стороні стала поступова преса, майже вся інтелігенція й свідоміщі з загалу. Сі дві стороні істнують й нині з тим, що послідна приєднує собі прихильників все більше, а перша з кождим днем має їх менше.

(Дальше буде).

ПРИПОВІДКИ.

У Бога світа богато.
Усе тінь минуща: одна річ живуща — світ з Богом.
Кожда пригода — до мудрости дорога.
З щастя та з горя склалася доля.
Хоч правду жеруть люде, та правда завше буде
Гість лави не засидить, ліжка не залежить
Нема в світі правди, тільки рідна мати.
Куля мине, а материне слово не мине.
Ледача тая дитина, котрої батько не вчив.

Не той відважний, хто піддається вибухам гніву, але той, хто володіє лагідністю й тихістю. **Марк Аврелій.**

Зроби з себе самого чесну людину, а тоді будь певний, що буде одного драба менше на світі. — **Карлайл.**

КОТРА ВІРА СТАРША.

II.

ЗРІСТ ПЕРШИХ ЦЕРКОВ.

Найсильнійшою церквою на Сході в перших часах була церква в Антіохії. Вона протягом часу видала визначних і великих мудреців — в часі переслідувань св. Ігнатія, пізнійше св. Івана Золотоустого, св. Івана Дамаскина і других. А що ап. Петро перебував тут довгий час, отже власне декто казав, що антіохійській церкві належалося найбільше тих прав, які приписав собі опісля Рим.

Визначною була церква в Александрії (в Єгипті) і в перших віках Петровою столицею уважали Александрію та Антіохію. До Александрії післав Петро свого ученика евангелиста Марка, а в Антіохії сам Петро мав перебувати сім літ. Про се говорить папа Григорій Великий в листі до александрійського патріярха.

Третим місцем, що стало найсильнійшим і тревалим осередком християнської церкви, була грецька держава, був Царгород. Коли в Римі ще панувало поганство, то в Византії (Царгороді) стало вже виключно панувати християнство, куда Константин Великий 329 р. переніс свою столицю. Тут — на Сході відбувалися Вселенські Собори, тут рішалися головні правди віри, тут встановлено час святковання Великодня, тут клалися основи для церковної управи і церковного ладу. І все те робилося там власними східними силами — без провідної, або й без якої будь участи Риму.

РИМСЬКА ЦЕРКВА.

Історія каже, що християнство до Риму занесли мабуть навернені Жиди, що мешкали в Римі, або бували там, як купці. Християнство в Римі було скорше, ніж зайшли там апостоли. І хто поставив для Риму епископа, про те також історія не має певних відомостей. Є лише перекази, що першим епископом був ап. Петро; є другий переказ, що першого епископа поставив Петро з Павлом і т. д. Тай про римських епископів перших трох століть не знаємо майже нічого — є голі імена, але самі імена нічого не говорять.

Про Рим, як столицю ап. Петра, згадуеся перший раз аж при кінци 2-го століття в т. з. „Клементинових Проповідях" (гоміліях), однакож сам Рим уважає ті проповіди підробленими, отже сфалшованими.

Згадати ще, що не за Сходом, але за Заходом — за Римом є ціла історія фалшовань в тій ціли, щоби піднести повагу папства. Вже св. Августин на Соборі 217 епископів закидав тром папам — Зосімови, Боніфатієви і Келестинови — фалшовання церковних постанов. А дальше великим сфалшованим твором є т. з. Ізидорові Декреталії.

Колискою т. зв. римського християнства не був Рим, але Картагіна (в Африці) і звідси вийшла перша римська церковна література (писателі: Тертуліян, Киприян, Августин).

ГРЕЦЬКА МОВА, А НЕ ЛАТИНСЬКА.

Се також важне, що апостоли послугувалися мовою грецькою, а не латинською. Цілий Новий Завіт (Євангелія, Діяння Апостолів, Листи і Відкриття) був написаний мовою грецькою. Лист (посланіє) ап. Павла до Римлян також був в мові грецькій, а не латинській.

Мова грецька була довгий час церковною мовою в Римі. Історія каже, що — **„до 3-го століття богослуження в Римі правилося по грецьки, а не по латински"**.

Згадати б ще, що 15 перших римських епископів (крім трох) мають грецькі імена, отже виходить, що були Греками.

Перші письменники римської церкви — Клеменс, Іриней, Гермас і Гиполіт — писали не по латински, але по грецьки.

СОБОРИ — ТЕОЛЬОГИ — ПРОПОВІДНИКИ І ДР.

Великої ваги є справа, що сім перших Вселенських Соборів (парлямент християнства) відбулися на Сході — в Нікеї, Царгороді, Ефезі, Халкидоні (1-ий 325 р., 7-ий 787 р.). І на кождім соборі майже всі присутні епископи належали до Східної церкви (було їх звичайно по кілька сот).

На Сході зложено „Символ віри", а на Заході його лише переиначено, наперекір постановам соборів.

Всі основателі християнського богословія (теольогії) жили на Сході. На Заході не було визначного богослова аж до Августина (вмер 430).

Коли Схід славився великими проповідниками, між якими перший був св. Іван Золотоустий, то на Заході ні епископи, ні священики не говорили жадних проповідей аж до папи Льва Великого (440—461 р.).

Першу Службу Божу написав ап. Яков в Єрусалимі й вона стала основою пізнійших Служб Божих. Обряди і церемонії творилися найперше і головно на Сході, а Захід їх наслідував і то слабо. Зате нині східні обряди належать до найкращих в цілім християнстві.

Ще наведу кілька виривків з Історії Східної Церкви, Стенлея:

— Повстання Риму на звалищах поганської столиці не повинно закривати факту, що був час, коли осередком християнства був Східний Рим (Царгород), а не Західний.

— Був час, коли східна цивілізація стояла вище, ніж західна. Хто читає, як в 13-ім столітю хрестоносці (військо римської церкви) заняли Царгород, той бачить, що се варвари напали на освічену і цивілізовану столицю.

— Східна церква не знає Інквізиції, не знає ночи Вартоломея (велика різня), яка би затемнювала історію Східної Церкви.

— Коли хочете мати догматичну віру і старинні традиції в найповнійшій формі, ми мусимо йти не до тої церкви, що зве себе католицькою, але до тої, що зветься Православною (Д'Істерн Чорч, А. П. Стенлей).

Про обряди Східної церкви та сама історія каже, що коли хто пійде з Східної церкви до Західної (до римської), то чує ся так само, як з Західної пійде до протестантської, в якій вже нема жадних обрядів.

Щож до наведених фактів в сій статті, то їх знайти можна в кождій більшій церковній історії.

ЗАКІНЧЕННЯ.

Після наведених фактів всякому мусить стати ясно — „котра віра старша". На Сході жив Христос, там жили апостоли, там клалися перші основи під церковну будову, там рішалися великі церковні справи, там почали творитися найперше і найкращі церковні обряди і задержалися доси в первіснім виді. — Се все найкращий доказ, що Східна Православна, а не Західна Римська церква є старшою. Церква римська, се далека галузь, що маленькою відломилась, почала рости на свій лад на далекім поли, а опісля почала всіх запевняти, що вона не є дочкою, але матірю, а мати є її дочкою. А ще дальше почала домагатися, щоби мати (Східна Церква) слухала її як старшої. Ось тут і причина, чому між Сходом і Заходом повстала пропасть!

Свящ. В. Кудрик.

НЕ ВЕЛИКЕ ЗНАННЯ, АЛЕ КОРИСНЕ.

По берегу озера проходжувався професор. Тут то там з'упиняється, піднимає камінчик, розглядає черепашку зірве листочок і все ховає до своєї вченої торби.

А недалечко на траві лежав прибережний сторож — його обовязком було дбати, щоби ніхто з тих, що купаються, не втопився.

Довго приглядався сторож незрозумілому поведению професора, а там не втерпівши запитав:

— Що ви, добродію, так збираєте? І на що вам воно?

Тут професор почав сторожеви пояснити, що є на світі науки, які клопочуться — і камінням і рослинами і всякою найменшою річею. А пояснюючи називав кожду науку по імени — біольогія, геольогія, зоольогія, мінеральогія, та ще там які. Він дивувався навіть, як може чоловік жити на світі, не знаючи нічого про ті науки. На се сторож відповів:

— Щож... якось жию!

Наговорившися, професор пійшов купатися. Провидіння однакож хотіло, що попав він на яму, а що не вмів плавати, отже зачав топитися.

Почувши крик, сторож скочив у воду і виніс професора на берег — виніє та каже:

— Хвалилися ви, що знаєте геольогію, зоольогію, та ще якусь там льогію, льогію, льогію, тай, бачите, тонули! А я знаю лише одну плавольогію (нібито науку плавання), тай нею всі ваші льогії вратував, а то були би втопилися.

ДЕ ЛЮБОВ, ТАМ І БОГ.

(Докінчення зі сторони третої.)

„Бо я був голодний, і ви дали мені їсти; я хотів пити, і ви напоїли мене; я був чуженицею, і ви приняли мене."

А троха дальше, він прочитав ще такі слова:

„Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили."

І Мартин зрозумів, що його сон здійснився. Він зрозумів, що Христос-Спаситель направду відвідав його того дня, і що він, Мартин, направду гостив Його.

Кінець.

Україна Під Польщею.

Зневага українських свят. — В селі Чижикові, коло Винник, на свято Вознесення, польський уряд переводив пятновання бугаїв. Се діялося підчас богослуження в церкві. Бугаїв запроваджено з доокoличних сіл.

На Зелені Свята через оба дні, в тім-же селі, польський ветеринар чистив жеребці. Громада просила не зневажати українських свят, та Поляки на те не зважали.

„Висцігі" по людській праци. — В неділю 1-го червня 1924, стоячий в Чорткові полк уланів оголосив, що будуть „висьцігі" — себто перегони. Куда-ж були ті перегони? По засіяних людських полях, по відцвитаючому житі, пшениці, кукурузі і т. п.

Так. Осипови Яхницькому переїхали вздовж цілих гоний по цвитучій конюшині (було 15 їздців, і то зараз по зливнім дощи), поперек жита, пшениці і барaболів. Проміславу Краєвському (латинникови!) переїхли також поперек збіжа через 8 моргів. Понівечили богато засівів і других господарів, а одного господаря мало не розбили кіньми, коли хотів опамятати. Але всякі податки і додатки до податків давай!

Відобрав собі життя. — Податки в Польщі такі страшні, що доводять людей до самовбійства. Бо нема майже місяця, щоби не жадали податку, а відки його взяти — не питають. — В Радохинцях, пов. Мостиска, 4 мая повісився селянин, Іван Паска, літ 53, лишаючи жінку і 4 дітей на 4 моргах грунту. Два дні перед смертю Паска дістав „везване" заплатити податку 60,000,000 марок польських. А що в Паски вже два місяці не було хліба в хаті, він так зажурився, що відобрав собі життя.

Загадочна мовчанка гр.-кат. „героїв": — „Діло" з 25 червня 1924, в статті „Ревіндикації" пише:

„Не можемо не висловити здивування з приводу мовчанки греко-католицької єрархії (духовенства) в преважній для українського народу справі. Латино-польське духовенство підступом і насильством загарбує бувші уніятські церкви власне на тій основі, що вони були уніятськими, а тут в Галичині, серед наших епископів, прелатів й инших церковних достойників глуха мовчанка. А ся мовчанка викликує підозріння, що сі ревіндикації (забирання церков! — К.) переводяться за тихою згодою нашої греко-католицької єрархії. Ся мовчанка утверджує (!) думку, що унія є тільки мостом, перелазом до латинства, що греко-католицька церква не є забором (охороною) української нації.

УКРАЇНА ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ.

„Діло", ч. 137, подає лист з Великої України, де говориться, що „серед інтелігенції висших верств видно чималий інтерес до фільозофічно-релігійних питань".

Также говориться дальше, що большевики усувають з шкіл дійсних професорів, коли ті не йдуть на руку большевицькій роботі й на їх місце беруть яких будь, коли ті покірно слухають большевиків. „І чим би ви не були, каже автор листа, хоч якимсь рахівником, або викладачем німецької мови, раз вас побачили в церкві, то вже вам нема місця на посаді. І всіх така доля чекає, хто ще тепер сподіється утримати свої культурні здобутки".

„В ОБОРОНІ РЕЛІГІЙНИХ ЗВИЧАЇВ".

Харківський „Комуніст" подає: „Богато сільських адміністраторів є тої гадки, що вони здусили контрреволюцію, заборонивши „хрестний похід" (церковна процесія) в поля по причині посухи. Вони не розуміють, що такою забороною дають підстави для роботи правдивих контрреволюціонерів. Коли би міські попи задумали відбути такий похід по причині посухи, то се було би релігійною демонстрацією політичного характеру. Такий похід нікому не потрібний і його заборона не викличе ніякого відгомону. „Хрестний похід" селян зі сільським попом се — більше звичай ніж релігія і не має він ніякого політичного характеру, а заборона його в очах темних селян, яким згаряє збіжжя, складає всю відповідальність за посуху на радянську владу". „І кому ще на руку?" — питає „Комуніст" — і рівночасно відповідає: „лише контрреволюціонерам всіх мастей, які стараються і посуху використати проти радянської влади".

Собор Царославних Недобитків.

На той самий час, коли Українська Православна Церква в Канаді оголосила свій собор в Йорктоні, то є на 16 і 17 липня, устроїли й недобитки московської царославної церкви свій собор в Вінніпегу. На собор приїхав з Ню Йорку сам бувший одеський митрополит Платон, який приїхавши до Америки оголосив себе головою російської православної церкви на американській земли, а відтак виповів послух свому нібн-зверхникови, московському патріярхови Тихонови, коли він наказав йому вертати до Европи. Надія аранжерів собору була, що Платон зможе влити свіжого духа в хромаючу московську церковну організацію в Канаді, одначе гірко завелися.

На собор зїхалося смішно маленьке число священиків, а ще менше число делегатів. Як оповідають, то священиків зїхалося 14 а делегатів від 5 до 7. Точні відомости про перебіг собору годі дістати, бо наради провадилися в найбільшій тайні. Навіть вінніпегські дневники, які старалися дістати деякі відомости про перебіг собору, мусіли вдоволятися баламутними загальниковими відомостями, котрі на ріжний спосіб повторялися кождого дня. І так говорено в тих відомостях, що цілею собору є погодити російську церкву з „українськими церквами" в Канаді і що між Українцями шириться большевизм та що центром большевизму є Сенді Лейк, Ман. Та головною річею в донесеннях часописів були згадки, що Платон не вчерашній, бо він епископом є вже через 30 літ, є приятелем патріярха Тихона, а дуже любить Жидів. Собор мав постаратися о окремого московського епископа для Канади, однакож справа повисла в воздусі. Деякі учасники собору бажали, щоби вернув до Канади епископ Александер з Туреччини (котрого екскомунікував царгородський патріярх), инші були за іменованням свіжого епископа.

В неділю 20 липня відправив митрополит Платон архиєрейську Службу Божу в церкві св. Тройці, та якби не прийшли були до церкви цікаві члени і прихильники Української Православної Церкви, то був би правив між порожними стінами. Однакож при сій нагоді митрополит і при його співпроповідники все таки вдарили на „Світуновцоф", як на найстрашнійшу небезпеку російської церкви. Усі говорили по московськи.

Пісня Про Смерть.

Смерте моя дорогая,
Ти од Бога присланая!
Зажди мені час-годину
Поки зберу всю родину!

Смерть години не зажздала,
Тай я роду не зібрала.
Не прибрана, не готова,
Іди, душе, хоч такова.
Ой, я в гитки, а я в гульки,
А об смерти нема думки.

Григ. Сковорода.

ВИЗИТАЦІЯ ВПРЕОСВ. АРХИЕПИСКОПА ІОАННА в Вінніпегу.

е призначена на **неділю, дня 10 серпня.**

Церква св. Петра (на розі вул. Селкірк і Ейкинс є віддана православній українській громаді з тої нагоди до ужитку на цілий день.

Пів до 10 рано відбудеся утреня, а пів до 11 зачнеся Архиєрейська Служба Божа.

До участи в незвичайні святі запрошує Українська Православна Громада всіх прихильників рідної української церкви.

Чому Всі Українці Повинні Вернутися до Укр. Православної Церкви.

(Вінніпег, Ман.).

Внов. о. Редакторе!

Прошу, помістіть сих кілька слів звичайного робітника про мої погляди на Українську Православну Церкву в Канаді.

Всамперед висказую свою радість з сього, що зачав виходити „Православний Вістник". Шкода, що він не почав виходити відразу, як лише зорганізувалося Брацтво, яке заняллося відновленням Української Православної Церкви. Та слава Богу, що вже тепер зачав виходити, і дай Боже, щоб наші люде щиро приняли сей орган Української Православної Церкви. Я рівнож щиро бажаю, щоби він був редагований так, щобы й противники православія користали моралью з него й читали його залюбки.

Тепер я хочу кількома словами висказати, чому Українці ріжних віроісповідань повинні вернутися до своєї Української Православної Церкви.

Перше всего, кождий, хто вірить в Бога, хто живе гарно й старанно — належить до церковної організації. Другі народи мають такі свої церкви, які вони собі створили і які є для них найліпші з погляду релігійного і національного. І майже кождий народ має свою питому церкву, яка має на цілі головно добро даного народу, хоч тасама церква може бути шкідливою для иншого народу.

Взяти знищ цілому світови Жидів. Жиди не є державним народом, та за се вони майже панують над цілим світом. Жидів тримає їх релігія. Знаємо, що Жиди є розумні — отже і їх віра розумна. Але коли би так Українець приняв сю віру, — то кождий знає, що він тим зробив би собі й свому народови шкоду.

Поляки є римо-католики. Для Поляків ся віра є дуже добра. Вони сю віру приняли ще поганами і приноровили її до всего, що входить в польське життя. Але та сама римо-католицька віра є убійча для Українців. В Галичині дуже богато Українців перейшло на римо-католицизм — але лиш десь-не-десь є римо-католик, що має себе за Українця. А все решта є більші патріоти польські, чим самі Поляки. І кажуть й пишуть про се, що ті спольщені Українці є гірше ворожо настроені до всего українського, чим родовиті Поляки.

А знов тут у Канаді є богато англійських сект. Всі вони старають ся всякими способами робити добро свому народови, — але всім нам знано, що ті самі секти не дуже то добру роботу роблять між нами.

А як же в Українцями? Українці приняли віру православну. Доки Українці були народом самостійним, доти й Українська Православна Церква була приноровлена до наших обставин і звичаїв і доти була дійсною нашою церквою. Та коли сталося таке, що Україна опинилася під Москалями й Поляками. Москалі аби як найскорше онесвідомити наш нарід, взяли нашу церкву в свої руки і за помочю церкви зробили з нашого народу те, що він навіть не знав свого імени. Зробили з нето, як не вповні „русскій", то „малорусскій" народ.

А Поляки також хотіли зробити з нашого народу „люд польскі". Але що люде трималися православія — через яке чулися далекі Полякам — то Поляки за помічю кількох епископів, які відступили від православія, завели насильно унію з Римом. Кажу насильно, бо **історія доказує, що се сталося без волі народу.** — Через унію Українці мали стати римо-католиками, а там Поляками.

Отже тому, що український нарід стратив свою самостійність, стратив і свою церкву. А через те стратив і свою національну свідомість. Бо церква, яку йому нахинули, замісць бути жерелом світла,

стала жерелом темноти — несвідомости.

Правда — в Галичині деякі священики-уніяти богато причинилися до української справи. Та се робота ідейних священиків — одиниць, а не церкви. Бо як би се була робота цілої церкви, то не булоб так, що в однім селі люде не знали, яке їх народне імя, в другім мали себе за „русских", а в третім за Українців. Се залежало від того, який священик був в котрім селі — бо церкви всюда були уніятські.

І через се в Канаді люде, які бачили, що не маємо своєї церкви стали на бощ Вольти ненадежати нігде, ніж мали належати до церков, які не служать свому народови так, як повинні би служити

Та коли наші передові люде в Канаді переконалися, що нарід без церкви — як чоловік без душі — то відновили ту церкву, яку наш нарід мав від самих початків свого християнства. Се церков Українська Православна.

Тепер бачимо, що до сеї церкви люде вертаються не лише тут в Канаді, але й на Великій Україні. І з певністю, що якби Галичина не була в польській неволі, то і там вернулиби ся люде до своєї питомої віри.

В Канаді покищо не вертаються до Української Православної Церкви ті, які через „обставини" не мають відваги вернутися, не вертаються й ті, котрі мусять покищо дальше служити чужим, не вертаються й такі, які попросту через пусту амбіцію не хочуть вернутися.

Я знаю одно, ... не є гріхом вернутися до свого. Наші прадіди не винні тому, що їм накинено унію, або змосковщене право ...

Ми тут на волі. Ми вже могли добре бачити, що московська православна церква добра для Москалів, польська римо-католицька церква добра для Поляків, англійська церква добра для Англійців, а для Українців може бути лише одна добра церква, а се Українська Православна. Отже ради добра українського народу, всі Українці повинні вернутися до своєї православної української церкви.

В. Скоревйко.

Ще Дещо Про Українських Святих.

(Стюртборн, Ман.)

Оноді знайшов я в „Кан. Українци" питання і відповіди, до яких хочу подати деякі замітки. В однім місци є таке про св. о. Николая: „Св. о. Николай був таким греко-католиком, як ми в Канаді, і мав правдиву віру, он. православну і її утвердив." Се перший раз довідався я, що греко-католики мають вже двох святих, а то й св. о. Николая, а не лиш Йосафата Кунцевича. Бо ще й недавно я чув від о. Пелеха в церкві у Стюртборн, що ми маємо тільки одного святого з крови і кости Українця, а ним є святий Йосафат Кунцевич і ми повинні з всякою справою удаватись сміло до нього о поміч. 19-те число К. У. додало нам ще одного, отже маємо вже двох! Якесь дальше число К. У. принесе третого і так незадовго всі святі стануть Українцями але все мабуть св. Йосафат Кунцевич остане найбільшим святим!

Я обмежуюсь на св. Йосафаті і подам деякі свої уваги на відповідь щодо його святости, подаючи насамперед в цілости питання і відповідь.

Питання звучить:

Чому називаєте Йосафата Кунцевича святим, як він був ворогом України?

Відповідь: — „Св. Йосафата Кунцевича називаємо святим, бо він є святим. Повага непомильної церкви, що оголосила його святим, стоїть за сим фактом, мільони вірних гр.-католиків взагалі узнають його святим і молиться до нього і поміч узискують. Не узнають його святим лише ті, що не узнають греко-католицької церкви, Москалі, всякі „православні" і протестанти. Але їм вільно не узнавати не лише одного святого, але і цілої церкви, але то не змінює факту, що св. Йосафат є великим святим у греко-католиків, так як нас нічо не обходить, що там о нас говорять наші вороги. Вільно псови і на місяць брехати.

„Св. Йосафат не лише не був ворогом України, але був її найкращим сином. Ненависть цареславія до греко-католиків або як їх звали, уніятів, не дає ворогам приглянутися його життю. Шукають плям, але їх нема тому він є святим."

...Дійсно знаменнитий доказ! От хочби перші речення: є святий і годі. Я маю під руками історичну повість Д. Мордовця п. н. „Сагайдачний"; в ній відомий український письменник посвятив 5 сторін друку на опис балю у князя Януша Острожського, на якім був присутним і нинішний святий, Йосафат Кунцевич. Як гості, між ними і біскуп Йосафат, на славу Польщі смакували двісталітні вина і сипали похвали на вино, то й Йосафат додав від себе комплімент який наводжу в цілости: „Divinum! (Божеське!) процідив крізь зуби біскуп." Се дуже вподобалось князи Януша. Нараз князь Януш зареготався, вказуючи на вікно; гості глянули в той бік і побачили щось дивне; їхав віз, але запряжений місто коней людьми. Один з гостей запитав, хто се, на що Йосафат відповів: „То патер Загайло, се він карає так непокірних шизматиків. Се дуже ревний слуга церкви його навіть святий отець особисто знає." Патер під'їзджаючи близше, ударив всіх хлопів кілька разів кнутом. Пани дивились на запряжених хлопів і сміялись витадкою патера. Се була кара за те, що в неділю не пішли до костьола, а до своєї церкви. За таке Йосафат став най більшим святим і „сином України"! Ревність, як у польського патера, і польські вина зробили його святим!

Дальше говорить відповідь: „...Мільони вірних греко-католиків взагалі узнають його святим і моляться до него і поміч узискують". Як воно справді так, то я спиталби, чому греко-католики не звертаються до св. Йосафата за підмогою, тільки до Французів, чому він не дає на пресовий фонд К. У. ні жертв на Колегію в Йорктоні, але еп. Будка за всім тим до бідних фармерів звертаєся. Се противорічить відповіди „Кан. Українця". Свого часу я читав у краєвих часописах, що еп. Хомишин дістав коні з бричкою від небіщика Потоцького; отсе мабуть було за посередництвом св. Йосафата, та?

Та колиб вже Йосафат Кунцевич часом розчаровував, то чому не удатись до його приятеля, другого подібного угодника Яреми Вишневецького, який найбільше дався в знаки шизматикам; він також був з крови і кости Українець!

В останних часах вже згадують св. Йосафата в пісні благальній: „Св. Йосафате, великий священомученику, молись за нами." Дійсно великий святий, коли поставили його поруч з Ісусом Христом і Марією. Молиться, але не забувайте про польське вино, яке він так любив, то скорше дістанесь до неба. А саскатунщиною не журітися, як св. Йосафат такий могучий, то він вже й сам повинен би з нею справитися, бож то та сама прадідна віра, яку з поміччю польської шляхти старався подоптати св. Йосафат вже 300 літ назад.

Степан Гавронський.

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.

Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,

379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

Примірна Православна Громада в Фом Лейк.

Дня 28 червня с. р. відбулася в церкві Пресв. Діви Марії коло Елмор, 12 миль на полудне від Фом Лейк, Соборна Служба Божа, в котрій взяли чинну участь два священики, місцевий о. К. Кирстюк і о. С. Гребенюк із Гудів. Мимо того, що се була будна днина, то все таки число присутних парохіян було понад сподівання дуже велике. Мушу тут замітити, що вже саме подвіря церковне вказує на се, що парохіяне Української Православної Церкви в Фом Лейк люблять свій церковний дім, бо подвіря викорчуване, вигладжене і обгороджене, аж любо глянути по нім. Сама церква се найкращий будинок на цілу околицю від Йорктону аж до Винярд. По зверхній будові і по внутрішнім її устроєню пізнати, що коло неї гуртуються найкращі люде з Буковини. І дійсно — про се може кождий зараз переконатися, коли лише зайде в розмову з будь котрим членом сеї церковної громади. Мушу на честь і славу сеї громади заявити, що мій побут в церкві, участь у спільнім обіді по богослуженню, як також розмови ріжного рода з поодинокими членами і членкинями церковної громади — се найкращі хвилі, які я коли перебув між Буковинцями.

Хочу сказати, що ся церковна громада повинна бути примірою і заохотою для всіх громад нашої Укр. Православної Церкви в Канаді. Що члени тої громади добачують конечність істновання органу Укр. Прав Церкви в Канаді і вміють такий орган пошанувати, доказує те, що про ... по богослуженню зголосилось і заплатило передплату 15 передплатників, а таке саме число вписалось в передплатники і обіцяли при найблизшім богослуженню заплатити її. Що скажете на се инші сусідні громади?! Чи ви постарались, щоб ваші члени були передплатниками Православного Вістника? Візьміть собі приклад із Фом Лейк!

Андрій Савчук.

Листи до Редакції П. В.

Ватсфорд, Алта.

Хвальна Ред. Прав. Вістника!

Перше число „Православного Вістника" я отримав від свящ. Кусого і перечитавши його, я побачив, що сей часопис є молотом на ворогів нашого українського православного народа в Канаді.

Тут колись на Лапук, Алта. пресвитеріянський проповідник, який тепер перенісся до Саскачевану, казав, що Укр. Прав. Церква є добра і він приставби до неї, але якби йому платили 1500 дол. на рік й постарали ко ... й богу, так як він має від пресвитерської місії. Крім того казав, що в пресвитеріянів лїпше, бо в них не треба хреститися, ані поклонів бити, так, що не треба червоніти за се перед Англійцями.

Ось такі то наші проповідники.

Ст. Іввок.

Сенді Лейк, Ман.

Хвальна Ред. Прав. Вістника:

В залученню посилаю почтовий переказ на суму 1 дол. як передплату на Прав. Вістник. Хочу сказати, що сей часопис є як добра перла поміжи другими часописами, котрі я також читав до сеї пори. Більше релігійного, взнеслого, поучаючого й наскрізь морального часопису я ще не читав ніколи.

Желаю Вам як найліпших успіхів.

Ю. Чайковський.

Православний Календ[ар] Рік 1924.

(Після нового стилю)

СЕРПЕНЬ.

1 П Мокрини
2 С Ілії пророка

3 Н 1 по С. — Симеона
4 П Марії Магдалини
5 В Трофима
6 С † Бориса й Гліба
7 Ч † Успення св. Анни
8 П Єрмолая, Параскеві
9 С Пантелеймона

10 Н 8 по С. Прохора, Нік.
11 П Калиника, Серафими
12 В Сили і др.
13 С Евдокима
14 Ч † муч. Макав.
15 П Перен. мощ. св. Стеф.
16 С Ісаакія, Далм.

17 Н 9 по С. 7 мол. в Ефесі
18 П Евсигнія
19 В Преображення Господнє
20 С Дометія, Пульхерії
21 Ч Емиліяна, Леонтія
22 П Ап. Матея
23 С Свм. Лаврентія

24 Н 10 по С. Євпла, Клим.
25 П Фотія й Аникити
26 В Максима Ісп.
27 С Теодозія Печерського
28 Ч Успення Пр. Богородиці
29 П Пер. Обр. Госп., Діом.
30 С Мч. Мирона

31 Н 11. по С. Фльора

ДО УКРАЇНСЬКИХ ПРА[ВО]СЛАВНИХ ГРОМАД В КАНАДІ.

Порядок візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоана:

2 серпня, субота, Онуська цер[ков], Гарделтон, Ман.
3 серпня, неділя, Арбакл, Ман.
10 серпня, неділя, Вінніпег.
17 серпня, неділя, Толстой, Ман.
19 серпня, Преображення, Сен... Ман., посвячення церкви.
22 серпня, пятниця, Мензі, Ман.
24 серпня, неділя, Шіго, Саск.
28 серпня, Успення Пр. Діви, М... Саск., посвячення церкви і ...

Дальша програма буде оповіщена пізнійше.

Українські православні громади, котрі хотілиб мати в себе Ви[соко]преосвященного Архиепископа І[оана] на візитації, нехай сейчас пишуть до головн. консисторії на адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk
379 Parr Str., Winnipeg.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Ю. Сиротюк (через о. Кудрика) ...
о. В. Кудрик — збірка в Тарнополь, Саск.
Василь Ваврешевич, Форт Фил..., Алта

Священики Українсь[кої] Православної Церкви [в] Канаді і їх Осідки.

В МАНІТОБІ:

Свящ. С. В. Савчук, Адміністр[атор] Української Церкви в К[анаді], 379 Парр Ст. Вінніпег, Ман.
Свящ. В. Новосад, Толстой, Ма[н.]

В САСКЕЧЕВАНІ:

Українська Православна Місі[я]
Свящ. Петро Самець ...
Свящ. Петро Мельнич..., Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Гемтон, С[аск.]
Свящ. С. Гребенюк, Гудів, С[аск.]
Свящ. Д. Кирстюк (на відпуст...) Тіпор, С...
Свящ. К. Кирстюк, Шіго, Саск.
Свящ. В. Кудрик, Бокс 1686 ...

В АЛБЕРТІ:

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алт[а]
Свящ. Д. Сенета — Бюфорд, А[лта]

ЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ВИЗВОЛИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ЗА НАРІД І ...

ВІННІПЕГ, МАН., СЕРПЕНЬ, 1924 ЧИСЛО 5

[Д]ЛЯ ПРИМІРУ З АПОСТОЛЬСЬКИХ ЧАСІВ.

...з Євангелій та Діянь Апостольських знаємо, що з... Своїх учеників вибрав Ісус Христос дванайцять апо[сто]лів. Імена їх були: Симон (Петро), Андрій, Яків Заве[деїв], Іван, Филип, Вартоломей, Матвій, Тома, Яків Алфеїв, [Сим]он Хананець, Юда Іскаріотський і — після евангели[стів] Марка і Матвія — Тадей, а після евангелиста Луки і [Діянь] Апостольських — Юда Яковів. Апостоли були най[ближ]ші до Ісуса Христа, були Його спеціяльні довіренники.

Як знаємо, один з апостолів, Юда Іскаріотський, зра[див] Ісуса Христа. Тоді зійшлися апостоли і рішили засту[пити] місце Юди новим апостолом. З між учеників Христо[вих] вони вибрали двох: Йосифа Варсаву і Матвія, помо[лили]ся і кинули жереб (льос), хто з них має бути апосто[лом]. Жереб упав на Матвія і таким робом Матвій став апо[сто]лом.

Коли Святий Дух зійшов на апостолів, вони зачали [про]повідувати науку Ісуса Христа перед народом. Людей, [що] приймали Христову науку, вони хрестили. Між нововерненими був один Левит (член жидівської священи[чої] родини) Йосія, якого апостоли назвали Варнавою. Був [се] заможний чоловік, який охрестившися, продав своє по[ле] ... гроші приніс до апостолів і зложив перед ними. По[дібно] робили і другі нововернені. Одержані в сей спосіб [гро]ші апостоли ділили між тих, що відчували недостаток. [У пе]рших християн в дійсности усе було спільне. Однакож [розді]лювання всего, що потрібне, між вірних провадилося [без] належитого порядку, бо в апостолів на першім місци [було] проповідування слова Божого, а не розділювання ... та одежі. Тому по якімсь часі апостоли скликали [цілу] християнську громаду і сказали: Годі нам покидати [про]повідування слова Божого і йти услугувати при столах. [Ви]беріть з поміж себе сімох людей доброї слави і нехай [вони] роблять сю роботу. Се зроблено. Вибраних людей [по]ставлено перед апостолів, вони помолились, поклали на [них] свої руки і так повстали перші християнські діякони.

Між діяконами найбільше відзначався Стефан і проти [него] вскорі звернулася ненависть ворогів нової віри. Вони [ука]менували Стефана. А між ворогами християнської віри [най]більше відзначався один Савло. В одній виправі проти [хри]стіян він нагло осліп. Зір привернув йому в чудесний [спо]сіб християнин Ананія ... Савло навернувся до християнства. [Ана]нія охрестив його і Савло, котрий назвався тепер Павлом, [взяв]ся сейчас проповідувати Христову науку. Йому недо[віря]вали християне. Аж поговорив з ним благородний Вар[нава], запровадив його до апостолів, оповів перед ними його [іс]торію і тоді принято його в християнську громаду в [Єру]салимі. Колиж ненависть ворогів християнства, яка була [без]посередно звернена до діякона Стефана, звернулася тепер [на] Савла-Павла, коли вороги християнства зачали лаго[дит]ися вбити Павла, молода християнська громада вислала [йог]о з Єрусалиму.

По якімсь часі бачимо Павла в сирійськім місті Анті[охії]. Г оповідають Діяння Апостольські (XIII, 1—4): „Були [в] церкві, що була в Антіохії, деякі пророки та вчителі: [Вар]нава та Симон званий Нігером, Лукій Киринейський, ... з[ве]рий свояк Ірода Четверовласника та Савло. Коли вони [слу]жили Господови і постили, сказав до них Дух Святий: [Від]лучіть мені Варнаву та Савла на діло, до котрого я їх [по]кликав. І вони попостивши та помолившись, **поклали на [них] свої руки і відпустили їх.** І вони, післані Духом Святим, **відійшли до Селевкії, а звідтіля відплили на Кипр".** ... зачалося апостольське життя св. Павла, на скільки [Свя]те Письмо свідчить, найвизначнійшого між апостолами. ... зачалося й апостольське життя Варнави.

Святий Павло причисляється до апостолів, хоч він ... не ходив з Христом, як другі апостоли, ані не назна[чи]ли його апостолом другі апостоли, як апостола Матвія. [Пав]ло став апостолом тільки через те, що в нім показала[ся] апостольська здібність, — Святий Дух. А вверхньою [фор]мою його назначення на становище апостола було по[кла]дення на него рук не апостолів, тільки **звичайних хри[стіян]-проповідників** в Антіохії, після того, як вони моли[ли]ся і постили.

Взагалі число апостолів не обмежувалося на дванайцяти, ані не на чотирнайцяти (враз з Павлом і Варнавою). Число апостолів, о скільки відомо, було більше. Ось маємо евангелистів Марка і Луку, яких числиться також до апостолів, хоч в первіснім списі апостолів їх нема. А вже щодо Павла то нема найменшого сумніву, що церква постійно вважала його за апостола. Діяння Апостольські — се переважно діяння апостола Павла. Майже в кождім своїм листі (посланню) святий Павло виразно зазначує, що він апостол. І його апостольства християнська церква ніколи не оспорювала.

Тай чи можна було оспорювати його апостольство? Слово „апостол" значить післанець, висланець, а в християнськім уживанню — ученик Христа, спеціяльно призначений на те, щоби проповідувати слово Боже. Як Павло, найдіяльнійший з апостолів, не був таким, то можнаб питатися, чи взагалі були які апостоли.

В листах (посланнях) св. Павла находимо також доказ, що вже в його часах були в християнській церкві крім апостолів не тільки діякони, але й епископи (посл. до Филиплян, І, 1), хоч в Святім Письмі нема близшого пояснень, в який спосіб назначувано епископів і в яких цілях. Зрештою про сю ціль нема що богато говорити, бо її пояснює саме значіння слова „епископ". Се грецьке слово, що в буквальнім перекладі на українську мову значить „наглядач", значить чоловік, що має духовний нагляд над вірними. Подібнеж значіння має слово „пресбітер" — священик, — чоловік з дальшим зором, отже також наглядач. Тільки пресбітерами у первісних християн бували звичайно люде старші з більшою повагою в церковних справах в своїй місцевости, але не з такою великою, як епископи, котрих повага розтягалася на цілі округи. В дійсности епископи були більше чимсь в роді осілих на стало апостолів.

Як і хто в первісних християн назначував пресбітерів та епископів, про се Святе Письмо не говорить, але се є записано в инших книжках. Назначували їх очевидно декуди апостоли, а декуди самі християнські громади. Оттак в листі ап. Павла до Тимотея (І., 3) находимо натяк на те, що сам ап. Павло назначив Тимотея „наглядачем" в Ефезі („Якож ублагав я тебе пробувати в Ефезі, ідучи в Македонію, щоб завітував деяким не инше вчити). Та враз з тим зовсім природне є припущення, що як самого св. Павла піднесено до становища апостола без посередництва других апостолів, так і епископів та пресбітерів рукопокладали самі вірні, не завсігди чекаючи на апостольське рукоположення. І справді є зовсім певні історичні докази, що в деяких християнських краях через сотки літ правильно вибирано і рукопокладувано священиків та епископів в той самий спосіб, як рукоположено св. Павла на апостола. Именно се ділося через сотки літ в александрійській церкві та ще й досі діється в православній вірменській церкві.

Певна річ, що безмежна свобода рукопокладання духовеньства не все могла бути практичною. Добре є, коли беруться до сего люде щиро-релігійні, свідомі і з чистими намірами. Біда в тім, що в світі є люде і людиска. І в людську душу другій людині не так легко вглянути. З людьми, котрі вміють гарно свої погані ціли маскувати, можна і найсвятійше діло осквернити. Отже вже й св. Павло в згаданім вище листі до Тимофія звертає йому увагу: „Рук скоро не клади на нікого". (V., 22) Значить: Будь осторожний з тим, кого рукопокладаєш.

Ся осторожність допровадила до того, що з часом увійшло в правило, що пресбітера має рукопокладати тільки правильно назначений епископ, а епископа мають рукопокладати бодай два инші правильно рукоположені епископи.

Що мали на меті святі отці, які укладали отсе правило?

В першій мірі їм ходило о те, щоби не допускати на духовні становища людей невідповідних, необзнакомлених як слід з Христовою наукою, людей нечесних, людей без дару Святого Духа. Дальше їм ходило о те, аби спинити легковаження рукопокладання, а навіть надуживання при рукопокладанню. Як довго правило не було ясне і устаєне, то надужиття були можливі і прим. епископи, виключені з

церкви через ересь або згіршаюче життя могли робити собі злінни в церкви, рукопокладаючи для неї дальше священиків та епископів. Сам факт, що в правилі найшло місце застереження, що нового епископа мусять рукопокладати бодай два инші епископи, каже догадуватися, що мусіли бути відомі випадки, що тільки один епископ тишком-нишком рукопокладав иншого епископа. Так само невиключені є випадки, коли число вірних, які збиралися для рукоположення нового епископа, бувало неоправдано мале. Аби такі ненормальности оминути, настановили святі отці правило про рукоположення.

Та се не є небувала річ, що пляни придумані в найкращій ціли зміють лихі люде так повернути, що можна його ужити для найпоганійших цілей. Таке сталося й з правилом про рукоположення нових епископів. Ціль правила була недопустити до надужить. Ціль його, була недопускати до того, щоби епископами ставали люде невідповідні, негідні. Та в практиці вийшло так, що якраз се правило стало дорогою до усистематизовання надужить. Через него стало можливим не тільки допускати, але й постійно держати на становищах епископів якраз людей негідних, невідповідних. Система рукопокладання допровадила до витворення машини для поневолення самої церкви. Через сю систему церква стала орудієм самолюбних, честилюбних і владолюбних одиниць. Ся система виродила в західній церкві папізм, у східній церкві дала спромогу світським царям уживати церкву для своїх політичних цілей. Через сю систему вдавалося лихим людям поневолювати цілі народи при помочи релігії.

Добре є відомий недавний випадок з історії української православної церкви. Революція 1917 р. застала на Україні самих московських, або зовсім обмосковщених епископів. Скинувши з себе ярмо царату і рішившися жити самостійно, український нарід побачив, що всеж таки на одній ділянці життя, найважнійшій з усіх, на релігійній ділянці він є абсолютно звязаний Москалями. Український нарід забажав освободитись з московської неволі на церковнім полі. Якби в московських епископів був правдивий християнський дух, вони булиб сказали: „По правді ми є чужі між вами і нічого нам між вами робити. Не хочете нас, виберіть собі зміж себе кандидатів на епископів, ми вам їх рукоположимо і вернемо назад у свою Московщину". Та вони сего не сказали. Вони виступали як найострійше не тільки против змагань українського народу мати вплив на свою церкву, але й проти його змагань мати свою державу. Московські епископи на Україні показалися найзавзятійшими ворогами України і найзавзятійшими оборонцями „единой неділимої" Росії. Через те на Україні побіч руху за самостійною українською державою повстав рух за автокефальною (самостійною) українською православною церквою, за такою самою правильною церквою, яку мають другі православні народи, Греки, Румуни, Серби і т. д. Українське духовенство спочувало сему рухови. Бажання автокефалії було однодушне в цілого українського народу. Через се й скликано все-український церковний собор. На собор зїхалося українське духовеньство, зїхалися представники церковних громад. Москалі-епископи не приїхали. Собор рішив подякувати московським епископам за їх службу і епископські катедри заповнити епископами-Українцями. Вибрано кандидатів на епископів. Представлено кандидатів екзархови московської церкви на Україні, митрополитови Михайлови в Київі, до рукоположення. Він відмовився їх рукоположити. З якої причини? Чи тому, що вони були негідні, грішні люде, якісь еретики? Ні, не тому, тільки тому, що вони були [illegible] свідомі Українці. За кваліфікацію для того, чи хтось може бути епископом, представник московського патріярха уважав не те, чи кандидат на епископа є добрий християнин і має потрібну здібність, — тоб то дар Святого Духа, тільки те, чи він Москаль, чи ні, який його погляд на національну справу. Коли підходить нині щось під імя ересі, то годі було придувати більшу ересь над таке викривлення Христової науки, як те, що національно свідомий Українець не може бути епископом, хочби й був найпримірнійшим християнином. І дійсним еретиком в сім случаю показався екзарх Михайло, зглядно його зверхник, патріярх Тихон.

Що лишалося тоді Українцям зробити? Одно з двох: покоритися московським еретикам, схилити перед ними покірно голови і дальше двигати на собі ярмо московської церкви, або пошукати в церковній традиції, як моглиб були в сім случаю порадити собі первісні християне. І Українці зробили послідне. Вони пішли за приміром александрійської та вірменської церкви, вони пішли за приміром з апостольських часів, вони рукоположили митрополита Василя Липківського в той самий спосіб, як колись в Антіохії рукоположено св. Павла на апостола. Що було добре і вистарчаюче для св. Павла, то певно є добре, і вистарчаюче для голови української православної церкви.

Не краще, чим в московській, стоїть справа і в римській, католицькій церкві. Галицькі Українці не пережили доси революції на церковнім поли і тому їм здається, що в їх унітській церкві хоч і діються деякі не конче милі річи, то з рукоположенням їх епископів все гаразд. Вони вважають, що се є зовсім нормальна річ, що в Станиславові епископом є Григорій Хомишин, в Перемишли Йосафат Коциловський, а у Львові граф Андрій Шептицький. Однакож хто їх там поклав і чому? Український нарід, який вони мають провадити, ані навіть українське духовеньство, не мало нічого спільного з їх назначенням. Можна безпечно сказати, що якби український нарід мав бути щось до говорення при обсаджуванню катедр епископських в Станіславові та Перемишлі і митрополичої у Львові, то ані Хомишин і Коциловський не булиб епископами, ані Шептицький не булби митрополитом. І Шептицького і Коциловського і Хомишина, а в деякій мірі навіть епископа Будку і Ортинського поставив на їх становища старий австрійський грішник і розпустник, цісар Франц Йосиф, згляднo його міністер віроісповідань, а благословив римський папа. Український нарід стояв при тім увесь час збоку. Про те, чи вони мають бути епископами, рішало не їх примірне життя ні їх надзвичайні здібности, тільки впливи галицької польської шляхти (в кількох випадках впливи княгині Сапіжини) і найзвичайніші політичні обрахунки. Иншими словами Божа ласка мала зійти на них через те, що се виходило на рахунок деяким польським шляхтичам і австрійському цісареви.

Минулося. Галицькі Українці виховувалися в тій вірі, що їх інтереси мали йти в парі з інтересами Габсбургів, хочби інтереси Габсбургів враз з тим йшли в парі й з інтересами галицьких польських шляхтичів. Через те їх могло не разити те, що ласка Божа нібито переходила на українських епископів з волі і після рішення Габсбургів. Але що буде тепер, коли Галичина перейшла під володіння Польщі? Що буде, як котрий з „українських" епископів умре? Хто буде тоді назначувати наслідника? Польський уряд! Той самий уряд, що заклявся український нарід і його церкву (якаб вона не була) знищити! Яких людей він буде назначувати на становища українських епископів, можемо дуже добре зміркувати з того, яких людей він назначує на становища православних епископів, — перебравши московську церковну машину на Волині і Холмщині в свої руки. А уніятську церковну машину вони мають в своїх руках ще більше, чим московську православну. Адже Польща належить нині до найсильнійших католицьких держав в світі. Польща має з Римом як найблизші взаємини. Папа римський не дармо був представником Ватикану у Варшаві, поки вибрано його на папу. Слідуючі греко-католицькі епископи в Станиславові, Перемишли і Львові так само певно мають бути польськими манекінами, як два а два є чотири. Деякі українські католики тепер дуже бундючно ставляться проти хруня о. Ількова, але побачимо, чи ще вони не будуть перед ним поклони бити, коли він з польської ласки стане слідуючим „українським князем церкви".

Отсе вам „канонічно поставлені" епископи. В Австрії Святий Дух мав вибирати епископів руками безбожного цісаря та через пілшепти княгині Сапіжини, в Росії руками безбожного царя, опанованого обманцем і лицеміром Распутином! Такі люде рішали про те, хто мав бути наглядачем церкви, сторожем правильної науки Ісуса Христа! Про особу епископа рішали нераз не тільки люде грішні, люде котрих руки були обагрені кровю невинно замучених правдивих проповідників слова Божого (гл. історія відносин російських царів до православної церкви, також історія відносин між византійськими імператорами а православною церквою, і з другого боку історія римо-католицької церкви в середних віках), але й люде зовсім невіруючі, явні еретики, проститутки і іновірці (пр. Турки). Взагалі від коли християнство стало пануючою релігією в ріжних краях світа рукоположень доконувано систематично, не беручи на увагу потреби береження чистоти Христової науки, тільки маючи на увазі політичні цілі і рахунки. І чиж не гріх говорити, що ласка Божа спочиває тільки на тих епископах, на котрих ставили свої руки прислужники ріжних царів та цісарів, які в додатку й самі бували нераз крайними грішниками і безбожниками, провадили злочинне, неморальне, розпустне життя, допускалися симонії, а навіть душегубства. Виходилоб, що злодії взяли Бога в якусь неволю і заставляють його уділяти, або здержувати Свою святу ласку після їх грішного повеління. Чи можна в таке повірити?

Ні, браття. Господь Бог не дитина, щоби давав себе лиходіям провадити за руку, чи доброю дорогою, чи й в болото. Господь Бог тільки над міру милосердний, що не зараз карає тих, які надуживають імя Його. За те нам дав Господь Бог здоровий розум, щоби ми могли розслідувати Його святу волю і самі судили, що зле, а що добре.

Коли святі отці укладали на соборі обмеження щодо правильности рукоположення епископа, вони, не могучи передвидіти будучини, не числили на те, як їх постанову можуть лихі люде колись викривити. Коли вони укладали се правило, вони мали на оці добро церкви Христової і її скріплення а не її споневіряння і ослаблення. Вони не думали над тим, що можуть найтися злобні люде, що схочуть ужити церкву до поневолення і свого рідного і других народів. За те годі їх винувати, але й годі на сліпо держатися правила, яке вже сотки літ тому втратило свою ціль. Історія записала страшні річи про те, які бували папи, патріярхи і епископи. Вони допускалися найстрашнійших і найогиднійших злочинів та проступків. Вони одні других вбивали, свої становища купували за гроші, або військовою силою їх здобували. І говорити тепер, що тільки вони могли на своїх наслідників передавати апостольську власть, а люде, які їх грішних рук на своїх головах не чули, не мають ласки Божої, є що найменше грішно.

Ласка Господа Бога є з усіми тими, що вірять в Христову науку, вона є з усіми християнами, що мають Бога в серці. Бо сказано є, що де зійдуться два-три в імя Боже, там Бог є між ними. Але годі сказати, що Бог є між тими, котрі не мають Бога в серці, а підхлібством, підкупством, або хитрощами дістали від сильних світа сего якесь церковне достоїньство. Коли Собор вірних християн, в пості і молитві перебуваючих, поклав свої руки на свого вибранця, щоб старшим був між ними, то певно скорше ласка Божа зійде на него, чим тоді, колиб поклало на него руки двох людей, які не мають Бога в серці, але на яких колись попередно поклали руки таких самі, як вони, два чоловіки без Бога в серці.

Як Господь Бог розуміє і вислухує молитви в других мовах, чим латинська, або грецька, так само Господь Бог не ховає своєї ласки від людей, що хочуть увільнити свою церкву із неволі. Господь Бог є так само Батьком для українського народу, як для народу московського, або італійського і так само буде держати в Своїй ласкавій опіці митрополита, епископів і пресвітерів, настановлених і рукоположених Українцями, як держав в своїй опіці епископів і пресвітерів, котрих настановляли для себе первісні християне, а в кождім разі не менше, чим держить в своїй опіці Москалів рукоположених Москалями, або Італійців рукоположених Італійцями. Ми бачимо Божу руку в тім, що українському народови прийшла конечність рукоположити свого митрополита чистими руками віруючого і чесного православного духовенства зібраного на церковнім соборі, а не забрудженими руками царських прислужників. Українська автокефальна церква повстала з виразної волі Божої. Український нарід з волі Божої відновив свою церкву, беручи примір з апостольських часів. **В. Н.**

ЩО ЗНАЧИТЬ БУТИ КАТОЛИКОМ.

Дехто не здає собі справи з того, що значить в римськім розумінню бути католиком. Люде думають, що бути католиком, се значить — мати правдиву віру, однакож робота католицизму показує, що римська церква під католицизмом розуміє зовсім що друге. В практиці римський католицизм виглядає так:

— Щоби бути католиком, мусиш признавати папу головою всеї християнської церкви і вірити, що без нього нема спасения. Коли се зробиш, тоді на все инше маєш волю — можеш не вірити в Христа, можеш висмівати всіх апостолів, всіх святих. Можеш убивати, рабувати, неволити других людей, можеш бути найбільшим злочинцем — се твому католицизмови і тому спасенню не пошкодить. Ти все таки щирий, взірцевий, гарний католик.

І ось тому-то хоч які страшні злочини виробляє нині (й робила завсігди!) Польща, однакож папа благословить її роботу, її уряд, її військо і перед світом ставить її як взір добрих католиків.

Се давно вже розумів Шевченко, коли в Івані Гусі писав:

Кров, пожари,
Всі зла на світі, войни, чвари,
Пекельних мук безкрай ряд
І повен Рим байстрят —
От їх догмати і їх слава!
— ріж хоч брата,
Окроме папи і ченця,
І в рай іди кінець кінцям!

По ділах треба судити католицизм, а не по словах, все одно — говорених чи писаних.

НАШ ВЛАДИКА.

— Ото, дитинко, говорив отсей наш владика, пишно та красно! Так і чуєш, як слова його ллються керельною водою в хоре і струджене і знакажене серце. І не завивав він нічого у хитрі слова; все каже, все говорить!

„Та бо він, мамо, наш!"

— А, наш! І більш нічий, лиш наш. Не від Поляків, не від Москалів, не від Риму, не від панів, не від папи і не від цісаря, але від наших прийшов до нас.

— Ой, краснож він говорив, красно! — Каже: Миру Божого для нас не було, відколи нашу церкву святу чужі наставники оскернили. Там Лях унією з Римом завів, а тут Москаль свого бога поставив, аби йому поклонятися. Але як ми живі, так живого Бога нам прославляти. Зучімся, каже, разом, нехай нас, одна нарід, ані кордони не розмежовують, ані море не розділюють, а стіймо разом в єдиній нашій рідній церкві, і най вона нам освічує дорогу до Христового заповіту, і най заповіт Христовий провадить нас до високої мети.

— Я слів його, дитинко, ніколи не забуду. І мабуть всі ми тих слів не забудемо.

— Від сеї неділі Великдень у моїй душі! О, ні, такого Великодня я ще не мала в своюму життю. Бо Бог хотів, щоби зі всіми вами святкувала я се велике, одиноке в життю, Боже свято: з Васильком і Григорійком і Марійкою і Юстинкою і з вашими, діти, дітьми. Боже, який Ти Добрий!...

— Я тепер маю Божий мир в души. Так, дитинко, Великий Божий Мир! Бо тепер я знаю, що коли мене Бог покличе, я оставлю вас згуртованих під одним окриттям, і ви не пропадете ні для Бога ані для свого роду...

Помовчала хвилю і говорила далі:

— Мої внуки шлях йому квітами встеляли, а мені здавалося, що то святі ангели сиплять ясні зорі під Божі стопи. — Хай стелиться йому вся його життева дорога квітами та рожами, бо хтож нас на путі праві поведе, хто дорогу добру покаже? Самі ми тут, як заточенці, ходимо манівцями; терня наші ноги коле, а серця наші невіжеством сповняються.

Говорила наче молилася.

— Освічуй його ум, Боже, Своїм знанням безконечним, сповняй його серце Своєю добротою нескінченою, і освяти уста його словом пламенним, щоби глухі почули, і сліпі увиділи, і невіжі зрозуміли Твою Правду, і Твою силу і Твою Волю. І нехай він виводить нас на той шлях, який Ти від створення світу для народу українського зготовив.

Її обличе було лагідне як святої великомученниці Варвари.

В-но.

ПРИКМЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

В „Ділі", 6-го липня, 1924 р., в статті Ф. Ф. п. з. „На межі католицизму і православія", так змальовано Українську Православну Церкву:

1. Сучасна українська автокефальна церква зродилася й утвердила своє істнування революційним шляхом, в боротьбі проти всіх і вся.
2. Вона в деякій мірі перейняла традиції (прикмети) українського православя козацьких часів.
3. Вона виявилася незвичайно поступовою в справі богослужебної мови і в инших менше есенціональних (важних, основних) прикметах церковного життя.
4. Вона являється заборолом (заступницею, охороною) української нації.

В иншім місци той сам автор каже, що:

— Без пересади можна твердити, що автокефальна православна церква під теперішню хвилю може в більшій мірі являється заборолом (охороною) української національности, як греко-католицька („Діло", 5 липня 1924).

Та хоч зі змісту стать видно, що Ф. Ф. щирий католик, бо навіть радить поширювати католицизм на Волині і Холмщині, то мимо того добачує в Українській Православній Церкві лише добрі прикмети — прикмети, які вказують, що вона є рідною Українцям, щиронародною церквою й охороною української нації більше, ніж греко-католицька.

Вчений — се той, хто богато знає з книг, освічений той, хто засвоїв собі найбільш поширене в його час знання і засоби; просвічений же — той, хто розуміє зміст свого життя.

Лев Толстой.

Я не є добрим бесідником у своїй власній справі.

Джон Нокс.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

[illegible]
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly,
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
279 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

РАБОВАННЯ ЦЕРКОВ І ЗАКОНИ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

(Докінчення).

В „Теольоґіка Моралїс" (Бусембавм, Лякроа), говориться:

— Чоловіка, якого папа відлучив, можна дебудь вбити, як вчить Ескобар і До, бо папа має посередний заряд над цілим світом...

В тайних плянах Єзуїтів (які видобув на світ А. Леон) говориться:

— Треба католиків напувати ненавистю до еретиків, хто би вони не були, і треба ту ненависть щораз збільшувати...: але треба її закривати, доки не прийде час, щоби виявилася.

„Ремблер", поважний орган католиків, в Анґлії, писав в 1851 році (отже зовсім недавно!):

— Питаєте, що було би, колиб папа був паном сеї землі, а ви були би в меншости? Скажемо, що се залежало би від обставин. Колиб сего вимагала справа католицизму, то вас би терпілося, колиб же противно, то він би вязнив, виганяв з краю, а можливо, що і вішав би.

Отже кажуть в живі очи, що робили би, колиб могли. Папа Урбан II. (1088—1096) лишив таку постанову:

— Ми не вважаємо убійниками тих, які палаючи ревністю для католицької церкви убють когось з екскомунікованих осіб.

Римську церкву нераз покидали люде, коли бачили її безбожність, але тоді папи видавали приказн, що тих, які не хочуть признавати папів, треба убивати. Інквізиція почалася в самім початку другого тисячліття, коли в полудневій Франції (близше Риму) утворився гурт, який не хотів признавати Папи. Людей тих звали Вальдензами, або Альбіґензами.

В 12-ім століттю папа дуже напирав на французького короля і князів (великих панів, шляхту), щоби винищували Альбіґензів і обіцяв за те відпущення гріхів. Приготовання до інквізиції зробили тоді монахи Цистерси, а 1209 року була вже зібрана ціла армія.

Директором походу був Арнальд, монах (з Цистерсів) і папський леґат (посол). Головним комендантом був князь Симон з Монтфорту.

І так тоді в Мінербі спалено 140 Альбіґензів. В Безієрі замордовано 6,000. В Тулюзі 20,000. А коли при заняттю замку Бром забрано 100 Альбіґензів, то їм повтинали носи і повиколювали очи; одно око лишили лише провідникови, який мав решту провадити до Кабріерів. Всіх Альбіґензів згинуло до 150,000. — Треба памятати, що наведене до пізнійшої інквізиції (з Торквемадою) не числиться.

На таких засадах і на такій роботі стоїть політика римської католицької церкви.

Першим клопотом римської церкви не є побожність, не є навчання людей, але сліпий послух римським властям і жадання, щоби люде зрікалися свого розуму. Так прим. Іґнатій Льойоля, оснуватель чина Єзуїтів, вчить:

— Щоби ми в нічім не мнлилися, то треба з засади вірити, що біле є чорним, коли церковна власть так скаже... Кождий має бути так послушний, як той труп, якого можна тягнути, куда хочеться.

А католицький святий, Альфонс Ліґурі (вмер 1787), оснуватель чину Редемптористів, каже:

— Коли одержиш приказ від того, хто заступає Бога, ти приймай його так, як би він був від самого Бога. Можна додати запевнення, що більше виповняє Божу волю той, хто слухає начальства, ніж той, хто слухав би Христа, колиб той особисто явився і давав приказн.

Подібного можна би наводити богато, але і з наведеного видно, як виглядає теольоґія і політика римської церкви. І коли нині Поляки знущаються над Українцями, то після папських законів, вони лише виповняють вло[...] ний на них обовязок — обовязок винищувати еретиків, яких і православних Українців голосно, а греко-катол[...] потихо зачисляється. — Львівський „Новий Час" неда[...] наводив такі папські слова: „Хто не римо-католик, той [...] католик".

З одної сторони сам інтерес Польщі вимагає вини[...] вання Українців, а з другої заохочують і запрягають її [...] себе римські політики (а її се й на руку!) до такої робо[...] вихвалюючи її рівночасно перед світом, як святу, христ[...] ську державу.

Се все повинно відкрити очи тим, які сподіються [...] Риму помочи, або вірять, що Рим не знає, що робит[...] Адже ж в його повсякчасних плянах, в його науці, в й[...] постановах є лише те, що нині діється на українській з[...] ли під Польщею! Польща, се лише інструмент римсь[...] політики і римських плянів. І Рим, певна річ, радіє, [...] такий іструмент йому в руки дістався. З другої сторони [...] ким інструментом для рабівничої роботи Поляків є Р[...] і вона також рада, що Рим її до рабівничої роботи у[...] важнює.

А тепер питання на закінчення:

— **Чи може католик бути Українцем, а Українець [...] толиком?**

Берімо на звичайний людський розум. Рим вима[...] від кождого католика; щоби той винищував некатолик[...] Тимсамим він вимагає від католика-Українця, щоби т[...] винищував (оскільки зможе) православних Українців [...] **себто свій власний нарід!**

[...] що ціла Велика Україна є православна, отже [...] вязком Українця католика є — **нівечити православну Ук[...] їну, нищити православних Українців — отже рідних св[...] братів.** А хто своїх нищить, щоби догодити інтересам [...] жих, то чи є він Українцем?

Українцеви лишаєсь одно:

1) Або йти за проводом Риму і тоді разом з като[...] ками (Поляками чи ким другим таким самим) йти нищ[...] український православний нарід і рабувати його доб[...] або —

2) Стати по стороні свого українського народу і спі[...] но відбивати всі напади чужих, вимірені на його знищен[...]

Одно, або друге! Не можна нараз служити свому [...] родови і його ворогам. Хтось або служить своїм і тоді [...] знає чужих, або служить чужим, отже є ворогом своїх.

З усего доси сказаного випливає ще инше питан[...] „Чи можна бути разом добрим католиком і добрим х[...] стіянином?" — Але на сі питання нехай покищо відпові[...] собі сам читач.

Свящ. В. Кудр[...]

Сковорода не Простивби Сковороді.

Оповідають, що одного разу наш фільософ, Григо[...] Сковорода поздоровив когось, однакож той не відпо[...] йому поздоровленням.

Оден зі знакомих бачучи, що Сковорода не вия[...] жадного знаку невдоволення, заговорив про те з фільо[...] фом, на що той відповів:

— Я тішуся, друже, що я сповнив свій обовязок, а [...] він не сповнив свого, за те я не відповідаю. Тай чогоб [...] ні бути невдоволеним? Коли я стріну чоловіка поганій[...] го від себе, то хіба мені тим клопотатися? Я дякую Бо[...] коли вставши рано здибаю Сковороду таким, як бажа[...] а вечером здибаю його таким, як здибав рано. От бачи[...] про кого мені ходить! Тут я не простив би Сковороді, [...] либ він не повівся, як треба, а до инших людей діла ме[...] нема.

Будь Вирозумілий для Других.

Втомлені працею і молитвою вже всі монахи позасип[...] ли, не спав лише святий Теодозій Печерський й оден з [...] го учеників. Ученик молився, а Теодозій читав Святе Пис[...] мо. Скінчивши молитву, заговорив ученик:

— Бачиш, отче, як все поснуло. Вони і про себе і п[...] Бога забули. Немов мертві.

Тоді відповів Теодозій:

— Воно може краще було би, колиб ми також бу[...] вже спали поруч з ними, бо тоді не судилиб їх за те, [...] до нас не належить. Нам дано пять талантів, а їм да[...] менше; нам дано більше сили, отже від нас більше вим[...] гається, а в них сили менше, отже їм потрібно довшого в[...] починку.

Слова Мудрости.

Листки цвітів опадають, коли зерно зачинає рост[...] Так відпадуть від тебе і твої слабости, коли зачне в то[...] рости стремління до Бога.

Рамакришна

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

V. ЕПИСКОПСЬКА ІНКОРПОРАЦІЯ.

По появі декрету „Конґреґації для східних обрядів", еп. Будка взявся відразу вводити його в життя і почав від артикулу 5 відносно церковних маетків; сей між иншим говорить таке: „Щоби подбати як найстараннійше о безпеченьство дочасних дібр церковних, повинен епископ по нараді зі знатоками ужити таких форм **титулу власности** і заховати всі приписи, котрі відповідають цивільним законам поодиноких місць і котрі сприяють **адміністрації, захованню і безпечному віддаванню дібр церковних**" (підчеркнення мої).

Люде, будуючи церкви, записували їх звичайно на громаду, або на трох тростісів, відвічальних перед громадою так, що властителями церковного маєтку оставали ті, котрі його придбали. Римови се було не на руку, бо він не мав жадного запевнення, чи такі церкви останўть на все католицькими і тому еп. Будка взявся переводити перепис церковних маетків з початку просто на себе, а пізнійше на корпорацію „Руської Греко-Католицької церкви в Канаді", або як її тепер в скороченню називають, „епископську корпорацію". Повний зміст, як також дійсні цілі і завдання сеї корпорації тримано перед людьми в найбільшій тайні і нарід довідався про них аж в 1917-1918 рр., коли то Михайло Стечишин, тепер адвокат, а тоді студент прав, перестудіювавши епископську корпорацію основно, надрукував в „Українськім Голосі" ряд статей, в яких вивів на денне світло всі недостачі й скриті заміри корпорації. Більш ганебний підступ до позискання церковних маетків, як ся корпорація, ледви чи годен хто видумати. На зверхний погляд, клявзи сьої корпорації обіцюють громадам, які запишуть на епископа свої церкви, всьо, але в дійсности не дають нічого. З записом церкви на епископську корпорацію, вся власть переходить в руки епископа й пароха, і хотяй громада ніби й вибирає церковний уряд, то сей уряд не має жадної сили, бо парох є без вибору головою уряду і має **рішаючий голос.** Знані, пр. випадки, де церковний уряд рішив одно, а парох друге, а коли громада на рішення пароха не погодилася, то він замикав церкву й богослуження не відбувалися через 6, 9, а то й 12 місяців, поки громада не піддалася волі пароха. Що більше, корпорація таксамо як і декрет „Конґреґації для східних обрядів", накидає Українцям чужих місіонарів-попів і не забезпечує української народности епископа. По її вимогам слідуючим епископом для „канадійських Русинів" може бути Поляк, Француз, Бельґієць а то й Жид, щоби лише був греко-католицького обряду. А сього народ найбільше боїться, бо й так мало що не прийшло було до того, що першим епископом мав стати один з попів а не став лише тому, що були побоювання, що народ радше покине Рим, чим прийме таку зневагу.

Коли епископа заатаковано за введення в життя такої для українського народа шкідливої інкорпорації, то він боронився тим, що в часі її переведення він не знав ще анґлійської мови і інкорпорацію приготовляли його адвокати. Та що се була тільки невдатна вимівка, свідчить хочби те, що народови дано невірний перевід змісту інкорпорації. В сім перекладі ті клявзи інкорпорації, котрі особливо виміряні на шкоду народови, звучать цілком не так, як в оригіналі, а крім сього в богатьох місцях пододавано нові або пропущено істнуючі клявзи, або уступи. Се без сумніву зроблено на те, щоби замилити людям очи, бо люде, звичайно, не розуміючи анґлійської мови, звертали при вирішенню справи запису церкви на епископа увагу на український переклад і вірили, що він згідний з оригіналом. Ось декілька примірів, які наглядно показують, в який негідний спосіб Рим, чи хто там, старався й старається видурити від церковних громад їх в поті чола придбані маетки.

а). Частина артикула 2 „Статута Руської Греко-Католицької Церкви в Канаді", в котрім говориться, що церковна громада, котра запише свою церкву на епископську корпорацію, має підлягати теперішному епископови а на случай його смерти, або резиґнації, його правному наслідникови, в анґлійській мові звучить так: „— and in case of his death or resignation of his rightful succeeding Bishop of the same rite". Вірний переклад сього уступу такий: „— а на случай його смерти, або уступлення, під його правного наслідника епископа того самого **обряду**". А в перекладі, який дав людям еп. Будка, сей уступ звучить ось як: „— а на случай його смерти, або уступлення, під правного наслідника епископа тої самої **віри і народности**" (Підчеркнення мої). Значить, в анґлійськім (а сим самим леґальнім і зобовязуючім) тексті стоїть, що наслідник еп. Будки має бути епископ того самого обряду, що й еп. Будка (але не конче тої самої народности; значить може бути Бельґієць, Поляк, або й Жид, коли тільки є греко-католицького обряду), але в українськім перекладі він вже мусить бути тої самої **віри** (по правді „rite" значить обряд, а не віра) і **народности**".

б). Артикул 5 в анґлійській мові звучить так:

„The Duties of the Board of Trustees are to eradicate all lies and blackmailing which may be made by malicious people against the **church, the Congregation and Priests**" (Підчеркнення мої). Се значить: „Обовязком ради тростісів є викорінювати всі брехні і очернення, які можуть робити злобні люде проти церкви, парафій і священиків".

Але сього артикулу не переведено на українське зовсім, і нема найменшого сумніву, що ані одна громада, записуючи на епископську корпорацію свою церкву, не знала про істнування такого артикулу нічого. Та помимо сього епископ, чи священики мають право змусити кожду громаду, аби боронила церкви, не лише своєї, але взагалі церкви греко-католицької або поодиноких **попів,** хочби вони як провинилися і хочби така оборона мала нанести навіть дуже великі кошта, а та справа саму громаду не обходила нічого.

І якби громада відмовлялася від сего, то закон бувби проти неї, бо вона відмовлялась би від того, що інкорпорація признає за її обовязок.

в). Артикул 7 звучить так:

„Meetings are announced by the Priest two weeks previously. Meetings may be held quarterly, yearly and specials".

На українську мову сей артикул переведено так:

„Мітинґи парохіяльні заповідає священик через дві неділі в церкві. **Мітинґи можуть відбуватися в неділю по Службі Божій або в будні дни.** Мітинґи є річні, квартальні, або, надзвичайні" (Підчеркнення моє).

Як бачимо, ціле речення „Мітинґи можуть відбуватися в неділі і будні дні" є втручене в українськиі переклад, а по що, можна тільки здогадуватися, але нема найменшого сумніву, що воно втручене не на користь громади. Так само невірний є переклад прочих слів.

г). Варто навести ще один примір: Одна часть 2 артикула говорить таке: „— and the temporal administration of the church fortune is in the hands of the church officials, under the supervision of the above said Greek-Catholic Ruthenian Bishop" („— а дочасна адміністрація церковного майна є в руках церковних урядників під доглядом висше згаданого руського греко-католицького епископа").

Сього на українське не переведено зовсім. Чому? Мабуть тому, що через недогляд, або що, артикул сей дає тростісам троха сили а се не на руку попам а найбільше папам, котрі рядять церковними маетками без найменшої уваги на постанови тростісів, котрих вибирає громада.

З виявленням змісту інкорпорації стало ясно, що епископ Будка, або добровільно взявся за яничарську роботу, або проти своєї волі попав в сіти французьких епископів й архиепископів — головно через фінансову допомогу, яку вони йому дають, — і мусить робити те, що вони йому кажуть. Та якби воно не було, фактом є, що робота, яку він тоді провадив (а і тепер провадить) з його інкорпорацією та попами була шкідлива так для самої греко-католицької церкви, як і для цілого українського народу й через се світська інтеліґенція на чолі з поступовою пресою остро і явно виступила проти такої роботи. Противна сторона на чолі з органом епископа Будки відповідала сальвою на сальву і в р. 1917 почалася полеміка, якої український загал в Канаді не бачив ще ніколи перед тим. Вислід сеї боротьби мав рішити, чи український нарід в Канаді має вирішувати свою долю й долю своїх нащадків сам і устроїти своє релігійно-народне життя так, як диктує йому його розум й совість, чи має він впасти жертвою католицького клерикалізму — того демона, котрий знищив вже не одну державу й народ — і животіти лиш на те, щоби причинитися до зреалізовання мрій Риму — захопити під свій вплив весь світ.

Та боротьба поділила український загал на два табори—розєднала найщирійших приятелів, поділила знакомих і рідних. В пресі, на зборах, в церкві, на вулици про одно тільки йшла мова, на одну тільки тему велися дискусії: по чиїй стороні правда та хто винен?

Щодо самого способу боротьби, то з приємністю приходиться зазначити, що тоді, коли епископський орган і його прихильники „арґументували" лайкою, прізвищами, видумками та попівським авторітетом, то зненавиджені ни-

ми „атеісти“ та „націоналісти“, як вони представляли противну сторону перед Французами, послугувалися лиш дійсними фактами, річевими аргументами та доказами.

Тут треба пригадати, що помимо того, що так єпископ Будка, як і його попи та орган цілий час вперто обороняли єпископську інкорпоратію й кричали, що „націоналісти“ критикують її лиш тому, що шукають причини, до поборювання греко-католицької церкви, то сам греко-католицький зїзд, який відбувся весною 1923 р. остро скритикував сю інкорпорацію й домагався від еп. Будки, аби заміним її другою, для людей більше корисною. Розуміється, що домагання греко-католицького зїзду остали до сьогодня голосом вопіющого в пустині.

А тепер щодо самого ходу й розвою боротьби між обома сторонами та наступних подій, які впали в життю української-канадійської еміграції.

(Дальше буде).

ХТО БУЛИ ПРОРОКИ.

Пересічний чоловік розуміє, що пророки були свого роду віщуни, ворожбити, які знали і предсказували будучі події. Такими ж подіями було предсказання не тільки приходу Христа, — але й инші випадки, як війни, страшні нещастя та другі того-рода річи. І в поняттю богатьох пророки важні й інтересні лише тим одним, що були свого роду ворожбитами. Тимчасом же значіння пророків не в їх ворожбицтві, а в чім другім.

Пророк зветься по грецьки „профетес“, а по гебрейськи (чи еврейськи) „набі“ або „набгі“ і значить: бесідник, речник, який говорить за другого, або від імени другого. Отже пророками уважали людей, що говорять від імени Бога.

Для більшости людей ворожбицтво — се найінтереснійша річ, найвисша мудрість, гідна найбільшого подвигу штука. Непевне, невідоме, загадочне, таємне, інтересує навіть чоловіка свідомого. В людській природі лежить бажання шукати способів для відкриття невідомого.

Не диво, що Біблію в старині Жиди уважали наскрізь таємничою книгою і з кождого слова або навіть букви, з кождого речення, числа чи випадку старалися виснувати якусь незвичайну відгадку. Така спекулятивна фільозофія звалася в них „кабала“.

Пізнійше і християне зачали дошукуватися в Старім Завіті предсказань і подій для християнського світа, а ще дальше зачали вони дошукуватися пророчих предсказань і в Новім Завіті.

Такі дошукування не перевелися і доси. Нині маємо людей, що звязують вискази старозавітних пророків з нинішними подіями, або ворожать з них події, які мають в будучности наступити. Досить згадати нинішну науку руселістів, оперту на біблійних висловах, про те, що 1914, то 1915, то 1925 року зайдуть на світі великі зміни, за якими прийде боже царство на землю, воскреснуть старозавітні патріярхи — Авраам, Ісаак, Яков і т. п.

В самій річи дійсне значіння пророків не в предсказуванню будучности, але в тій релігійно-моральній науці, яку вони голосили. Пророки, се головно проповідники праведного життя — знавці духової правди, проповідники релігії.

Книги пророків — се в першій мірі збір проповідей, відповідних до потреб часу. Коли наступав моральний занепад в життю жидівського народу, а через те, занепадала сила життя загалом, тоді зявлявся пророк, що в імя Бога голосив моральну правду, показував людям їх гріхи, показував причини нещастя і завзивав до праведного життя. А щоби лекше досягнути цілі, він рисував в проповідях як найяскравійше образи релігійного занепаду, показував страшними примірами наслідки грішного життя з одного боку, а з другого приводив перед очи величаві образи щастя, поваги і могутности жидівського народу в той час, коли Жиди зачнуть наново виповняти строго закон Божий.

Пророки були патріотами жидівського народу. Його щастя було одинокою справою їх клопоту і вони добирали всіх способів, щоби відвести його від життя грішного і нерозумного і привернути до життя праведного. З одного боку грозили вони Божим гнівом, а з другого предсказували величаву будучність, щоби так викликати в людей щире бажання працювати і посвячуватися для такої будучности.

Тодішний стан, тодішні відносини були тим ґрунтом, на якім виростала постать пророка. Пророк прозорим своїм умом вникав в стан сучасного йому життя, важив його на вазі морали і старався зарадити його недостаткам. Він лічив життя, він клав основи для будучого щасливійшого життя свого народу. Щоби отже розуміти пророків, то треба найперше зрозуміти ті відносини, які переживав жидівський нарід в часі життя кождого пророка.

Але хоч наука пророків мала на ціли в першій мірі добро народу жидівського, то їх релігійно-моральну науку може кождий чоловік і кождий нарід в кождім часі приложити і до себе — і в тім власне їх дійсне значіння. Їх наукою може користуватись кождий нарід якраз тому, що Божий закон і моральні правди та закони обовязують однаково кождого живого чоловіка і кождий народ на землі. Що є злом для Жидів, те є злом для кождого другого народу, а також і добро. Гріх є всюди гріхом, незгода всюда однаково руйнує, а праведність життя, ощадність, працьовитість, почуття своєї і народної гідности всюда приносить силу і добро.

Щож до предсказувань випадків, так нині означувати точно сі випадки дуже тяжко. Пророк не казав ясно, що якраз в тім і в тім році, в тім і в тім краю станеся таке і таке, але говорив невиразно, загально. Він казав: нинішний стан знаєте, але прийде час, що появиться великий провідник, що настануть такі а такі часи, будуть такі події і т. п., через те з неозначеного тяжко означене і точне виводити. Такі загальні предсказання можна звязувати з кождим подібним випадком, як кому здаєся більше правдоподібним. Суперечки самих тих, що силувалися при помочи пророцтв відкривати будучі події, показують, що Бог не хотів відкрити чоловікови того, що для його життя непотрібне.

ЗНАЧІННЯ СИМВОЛІВ І ЦЕРЕМОНІЙ.

Символи — се річи і знаки, які пригадують нам инші важнійші річи. Так хрест є символом християнства; державний прапор є знаком державности.

А церемонії — се звичаї й обряди, які люде виконують в святочних і взагалі поважних хвилях і які в великій мірі є також символами.

Символи і церемонії в релігії, се тіло, в яких релігійний дух проживає.

Жиди, що мають найстарші релігійні Символи і Церемонії і тисячами літ досліджували їх значіння, говорять ось що про їх значіння.

- Відомо вам, що в Египті вода Ніло виступаючи з берегів, заступає дощ. Крім того люде покопали канали, якими розпроваджують воду в віддалені сторони для орошення поля.

— Зрозуміло отже, що вода Нілю без тих каналів була би для поля безкорисною. Подібно справа мається з Торою*) і Міцвотом**). Тора, се могуча ріка, що від старинних віків пливе через життя жидівського народу.

— Однакож вона не принесла би користи, не витворила би духового поступу, ні морального піднесення, колиб не було Міцвоту, що розпроваджує сю божеську воду до домів, до сердець і до розуму кождого члена народу, звязуючи всі відтінки і чинности практичного життя з духовими правдами релігії.

— Є се найбільшою помилкою, опертою на повнім нерозумінню людської природи, казати, що чоловік може жити в світі самих думок і може обійтися без Символів, які дають думкам тревалу і видиму форму. Міцвот є власне драбиною, що вяже небо з землею.

— Тефілін***) між иншим містить в собі заповідь: „Ти повинен любити Господа Бога твого цілим серцем, цілою душею і цілою можністю“ — і його кладеться на чоло, як місце думки, а також на руку — інструмент ділання, против серця, як місце почуття. Се робиться на те, щоби пригадувати, що всі наші думки, почування і вчинки мусять годитися з волею Бога.

Сей звичай виконуваний щоденно більше причинився до заховання і поширення морали нашого народу, ніж всі вчені книжки про етику****), написані нашими релігійними фільозофами.

(М. Юнг).

*) Тора, або Тойра — жидівський релігійний закон.

**) Міцвот (число одинокє — Міцва) — релігійні обряди і церемонії, або закон про обряди.

***) Тефілін — скриночка, яку Жиди для молитви причеплюють на чоло і на ліву руку.

****) Етика — наука про мораль.

ЧИ ДУМАЛИ ВИ ПРО СЕ.

Чи думали ви коли про те, що ні одна женщина не стала на світі ні троха лучшою від того, що мала бриллянти? Тимчасом же кілько женщин стало безвартними, розпустними і нещасними через те, що хотіли мати бриллянти!

Або чи став хоч оден мущина лучшим від того, що мав скрині повні золота? Але хто змірить все зло, зроблене для того, щоби скрині золотом наповнити?

(Дж. Роскін).

ЖОНАТЕ ДУХОВЕНСТВО.

В Галичині йде тепер борба між тими, що силуються запровадити нежонате духовенство між Українцями (на лад польського) і тими, що обороняють духовенство жонате. З сього приводу в 146 ч. Діла за 1924 рік, є невеличкі та інтересна статті п. з. „Пропаганда безженности“, з підписом о. П. К.

В статті говориться, що нежонатий священик може зробити богато в виїмкових обставинах, але в звичайних ледво чи так. Деколи справа може дозволяти на те, щоби заохочувати до безженства, — „та спосіб пропаганди станиславівської групи і на станиславівський лад не має ніякого оправдання“.

— Бо скажімо без самохвальби — каже автор статті — хто як не жонате духовенство дало нашій літературі М. Шашкевича, М. Устіяновича, Я. Головацького, Ом. Огоновського, О. Лепкого і Д. Лепкого, М. Петрушевича, Т. Бордуляка, Ю. Кміта, М. Зубрицького і инших?

— Хто дав проповідництву Витвицького, Ганкевича, Добрянського, Бартошевського, Бобикевича, Савойку, Теодоровича, Дзеровича, Криницького, Кинаша і инших?

— Хто дав невтомного перекладчика Св. Письма і довголітного редактора „Ниви“ д-ра Яр. Левицького; хто дав учених богословів — д-ра Дорожинського, д-ра Крипякевича і д-ра Костельника?

— А музика церковна від кого взяла М. Вербицького, В. Матюка, В. Д. Садовського і Ост. Нижанковського?

— А довголітний редактор „Прапора“ і „Господаря“ хто, як не о. Ів. Негребецький; а незабутні імена організаторів духовного і духового життя, як Д. Танячкевич, В. Чернецький, К. Селецький, Л. Джулинський, Микола Галущинський?

— А кілько було в свій час місіонарів тверезости, кілько тружеників на шкільнім поли, в організаціях читальняного руху, кружках „Сільського Господаря“, кілько було основників захоронок, організаторів політичних — усюди бачимо в першій мірі жонатих священиків. —

Значить — жонате духовенство не було таке нездарне, як про нього говорять нежонаті вихованки Хомишина. Воно і само працювало, воно виховувало також передову клясу. Не будь в Галичині жонатого духовенства, то чи булаби там хоч та нечисленна інтелігенція, яку те духовенство виховало? Хіба її виховалиб нежонаті духовні?

Та се розуміють Поляки і всіми силами намагаються бодай тепер виконати постанову „Проекту на знищене Руси“ з 1717 року, де то так ясно говорилося, яка користь буде для Поляків, коли українське духовенство буде нежонате.

Розумний чоловік мусить памятати, що він є нащадком минувшини та що він є батьком будучини; що його думки, як діти, родяться і не повинні через занедбання повмирати.

Герберт Спенсер.

Ти не можеш вірити в чесність, поки сам її не осягнеш. Лучше держися сам ясно і чисто, бо ти є тим вікном, через котре ти дивишся на світ.

Джордж Бернард Шо.

Архиепископ Теодорович в Вінніпеґу.

Неділя дня 10 серпня запишеться в історії Української Православної Церкви у Вінніпеґу золотими буквами. Того дня витала в себе парохія Української Православної Церкви у Вінніпеґу і всі Українці, що співчувають ідеї рідної церкви, Їх Високопреосвященство, Архиепископа Івана Теодоровича.

Неділя була гарна і тому се небуваде свято випало тим краще. Ще перед тим, нім мав прибути архиепископ, винаймлена англіканська церков св. Петра при вул. Селкірк була переповнена вірними і прихожанами і богато людей очікувало його на дворі. Точно о годині одинайцятій мав приїхати Владика і тому всі люде повиходили з церкви на двір і заповнили цілу площу біля церкви, навколо гарної привітної брами з зелені з написом „Витай нам Архиерею!“ Маленькі дівчатка уставилися з кошичками цвітів від брами аж до сходів церкви, за ними церковний хор і товпа народу. Так ожидали приїзду дорогого гостя. Нарешті показався гарно прибраний, неначе яка писанка, автомобіль в товаристві инших автомобілів. Проти Владики став з хлібом і сіллю поважний голова Української Православної громади п. В. Новак, і повитав його, на що Владика відповів кількома словами. Хор відспівав по привіті „Возвесели раба Твойого Господи“. Відтак доріжкою, яку дівчатка всипували цвітами, вступив Владика на сходи церкви, де привитав його горячими словами парох прот. С. В. Савчук. Остаточно в супроводі прот. Савчука і свящ. Новосада увійшов Владика до середини церкви, де найперше віддав честь святому престолови, а потім відповів коротенькою, але сердечною промовою на привіти. Здавалося, що палкі слова любови до свого народа, передані Владикою йдуть прямо із золотоверхого Києва, від тих, що непохитно вступили на правдивий шлях рідної церкви. Таке враження відчув безперечно кождий присутний.

Сейчас по тім почалася архиерейська Служба Божа. Владиці асистували оо. Савчук і Новосад. Хор під умілою дірігентурою д. Свистуна пописувався знаменито. Прийшла проповідь о. архиепископа. Роскіш була слухати сеї проповіди. Се була християнська проповідь в повнім значінню того слова. В проповіди не було нічого штучного, нічого удаваного. Кождий відчував, що се говорить правдивий слуга Христа. Показалася у всій своїй величі та найдорожша перлина, яку вірні сини України підняли, піднесли в гору і вона нам засяла, — Рідна Церква.

Українська Православна Церква не є новою церквою, але такою старою, як історія українського народа. Стежки, на які його штовхнено опісля, були чужі. Чужа церков помагала лише в поневоленню українського народа, отже вона не сповняла того післанництва, що правдива церква повинна сповняти. Прямованням дорогою рідної церкви ми можемо осягнути те, що називаємо дійсним християнством. Лише рідна церква не може кривдити свого рідного народу, лише така церков здійснює науку Ісуса Христа. Українська Православна Церква має на цілі братське обєднання християнського світу, але загально-християнського обєднання не може бути тоді, як нема обєднання рідного народа в своїй рідній церкві. Лише рідними стежками можемо дійти до належної нам цілі. Народ наш поневолено, край сплюндровано, остала нам одначе своя рідна церква, яка поможе перенести нам горе і відродитися. Так менше-більше звучала проповідь Владики.

Святочне Богослужения протягнулося майже аж до третої години сполудня. Але ніхто не нудився, ніхто не нетерпеливився. Усі в одушевленню чекали до кінця. Такої душу проймаючої проповіди і такого торжества на царині нашого церковного життя у Вінніпеґу Українці ще не зазнали.

Слідуючого дня в понеділок 11 серпня відбулася в честь архиепископа в салі Українського Народного Дому, спільна вечера української православної громади. Вечера була переплітана численними промовами і привітами, так, що протяглася до 2 години по півночи. У вечері брало участь около 140 осіб.

ВАСИЛІЯНЕ РОБЛЯТЬ ПОЛЬСЬКУ РОБОТУ.

(Для запамятання)

На відпусті в Лежайську 8 червня с. р., де був і православний нарід з Холмщини, проповідник Василіянин називав православних поганами, катами і т. д. Він закликав католиків, щоби не мали нічого спільного з православними.

— Во імя Бога, во імя католицької церкви, хочби був і рідний батько, то коли він православний, треба від него відречися — казав проповідник.

Дальше ганьбив нарід, що він більше дбає про народні ідеали (народні справи), ніж про справи католицької церкви; казав, що українські газети (в Галичині) наповнені ненавистю до Риму й апостольського престолу, тому закликав вірних, щоби не читали жадних українських часописів.

Таку вістку подав Український Голос з Перемишля.

Василіяне від давна славляться вірною службою Польщі — і за часів давньої Польщі і за часів австрійських, а про нинішні часи і не згадувати. Поляки завівши унію, взяли були Василіянські монастирі в свої руки і дали українській фірмі польський зміст — польську душу.

Нині Василіяне ведуть до того, щоби 4 міліони Українців униятів відцуралися понад 30 міліонів православних Українців. А коли відцураються, то... з кимже зеднаються, як не з Поляками?

Нині під Польщею живуть Українці католики — в Галичині, і православні на Волині, Холмщині, Полісю і Підляшу. І тому зрозуміле само собою, що **всім їх треба розуміти, що вони оден нарід, що перед ними спільні цілі, спільна робота і спільний ворог. Вони не сміють ділитися, але стояти разом і спільно будувати свою силу і свою справу.**

Однакож подібного не бажають Поляки, отже до помочи стають їм Василіяне і кажуть: **„Ти Українче греко-католику з Галичини повинен ненавидіти Українця православного і з ним нічого спільного не мати. Ворогуйте, деріться!“** Звичайно по лінії польської засади:

—Пусціць Русіна, на Русіна, то оні се самі вигубйо. (Пустити Українця проти Українця, то вони самі себе винищать).

Такі з Василіян спасителі!

Папа й Українці.

*(Для запамятання).

Львівський „Новий Час", ч. 35, пише між иншим:

„Польські газети розписуються широко про тепле принятя папою польських студентів зі Львова і Познаня. Папа тим студентам сказав богато такого, що для Поляків має першорядне значіння.

„Ми вже говорили, що папа сказав про Львів і Вильно. **Побажав Полякам, щоби ті міста на віки остали при Польщі.** Але крім того сказав він ось що:

— **В християнстві і католицизмі обовязує таке право: той не є повним християнином, хто не є католиком; а не може бути повним католиком той, який не є римським католиком.** —

„Значить — Українці в Галичині, які є греко-католики, не є повними католиками. А папа хотівби, щоби повними католиками були всі.

„Якже до того дійти? Очевидно, що лише шляхом переходу галицьких Українців на римо-католицький обряд, до чого правдоподібно будуть змагати ті наші церковні провідники, які визнають правдивість папських слів. Ластівки того вже є. Заводження целібату серед нашого духовенства вже всіми епископами відбуваеться на виразне домагання Риму і має на ціли відокремити наше духовенство від громадянства, зробити його виключно орудієм Риму. Служба Римови, а щойно опісля служба свому народови.

„В часи, коли на Великій Україні зростае в силу національна Автокефальна Церква, коли ми живемо під одним дахом із православними братами Волині, Холмщини, Полісся і Підляша—така політика папи і його відпоручників тут може скінчитися дуже сумно. Бо волимо бути „неповними" католиками, але церкву мати збудовану так, щоб вона стала твердинею національної сили."

НАДІЯ.

Хвилі канугь в вічности безодню,
Дні за днями ідуть чередою,
Радість, муки, надії і сльози
Безповоротно ведуть за собою.

Все минає, та серце невпинно
Чогось святого, великого жде —
В нім надії зірка не згасає,
В нім надія на щастя живе.

Хомишин в Ченстохові.

В Ченстохові були наради польських біскупів. Про що радили — невідомо, хіба те, що невдовзі має появитись спільне їх послание до польського народу. Для Українців важне те, що на ті польські наради їздив також гр.-кат. епископ Хомишин зі Станіслава. Яке було йому там діло, се також тайна. Се лише певне, що не радили там над добром українського народу, чи добром унії, як се знаємо з промови арцибіскупа Теодоровича в польскім соймі. Унії польські біскупи не хочуть, не хоче й Рим (вони хочуть на її місце завести римський обряд!). От еп. Боцянови не вільно виконувати душпастирських обовязків в його столици Луцьку.

Чогож їздив Хомишин? З Перемишля половину близше до Ченстохови, як зі Станіслава, але перемиський владика не уважав потрібним кланятись Ченстохові.

(За перем. Укр. Голосом).

ПСАЛОМ LXXIV.

(Вільний переклад).

Чом на віки нас невольних,
Боже відкидаеш
І на Твій народ убогий
Ярістю палаеш?
Чом на віки полишив нас,
Хочеш нас покинуть,
Одвернув лице ласкаве
І даеш нам гинуть
В кігтях дикого, страшного
І лютого врага?
Спогадай-же на Твій народ
І великі блага,
Що творив народу Твому
У давнії годи.
Встань-же, Боже, за невольних
І суди народи!
До недавньої звернися
Свіжої руїни!
Все зруйнував лютий ворог
У Твоїй святині.
Серед зборів Твоїх, Боже,
Вороги гукають,
Поставили знаки свої
Й славу собі мають.
У їх сила, мов ті звірі
Між нами бушують,
Мов ті вовки неситі
Плюндрують, руйнують.
Із пожаром Твою, Боже,
Святиню пустили
І дім імени святого
Твого осквернили,
На народ Твій завзялися,
Немае їм стриму:
Ну-ж винищім їх до ноги,
Щоб й слід по них згинув!
З димом Божії собори
На зевалі пустили.
І ми в сорові й недолі
Голову схилили.
Не бачимо знамен наших
І нема пророка
Ні людини, що відала-б,
Доки сього, доки?
Доколі, праведний Владико,
Ругати-меться тиран дико,
Докіль чванитися буде?
Чи-ж вічно буде зневажати
Імя Господнее святе
Ворог закліщений завзятий?
Чом руку вдержуеш Твою,
Чом вдержуеш Твою правицю?
Вже допусти, нехай скінчиться,
І славу покажи Свою!
Господь один споконвіку,
Він Бог мій єдиний.
Лиш одному Йому слава
І честь від людини.
Лиш одному нехай Йому
Поклоняться люде
Зрозумівши, що він Отець,
Єдиний, й не будуть
Коритися перед ніким,
Перед жадним в світі,
Хто порохом і землею,
А будуть молитись
Єдиному Великому
Богові святому,
І одному лиш Владиці
Поклоняться Йому
Всемогучому.
Ти, Боже,
Увесь світ широкий
Создав силою Твоею,
І море глубоке
І сповнив живущим твором,
Жерела й потоки
Оворив на зрощування
Землі і людині
Подав воду холодную
В горячій пустині.
І день ясний і ніч темна —
Усе Твої твори,
Ти сотворив сонце ясне
І місяць і зорі.
Всьо голосить Твою Боже,
Великую славу:
Спогадай-же, милий Боже,
Що ворог лукавий
Насміявся із Господа,
Що імя святее
Народ безумний оневажив.
Не дай-же Твоеї
Горлиці зубам звірюки.
Не забудь на віки
Громади Твоїх нещасних.
Криваві ріки
Землю-матінку зросили,
Полили — упили.
Впилась кровію людською
Старенькая мати;
І коли їй одпочити
Прийдеться — не знати.
Спогадай-те завіт Боже,
Згадай Твою славу!
Бо насильством усю землю
Сповнили лукаві,
Кровожадні кати люті,
І сонце закрили
І святую Твою Правду
В кайдани забили.
В кайдани закули, в залізні пута,
І рот їй замкнули, щоб не було чути.
Як правда голосить, як вбогий [скиглить.
В тяжкії неволі, в важенних кайда- [нах
І сльози ковтае від рана до рана.
Чи то-ж йому, Боже, по вік в ярмі [жить?!
По вік йому сльози криваві ляти
І кровю своею катів напувати?!
А катам жорстоким по вік панувать?!
У славі і щасті буяти-гуляти,
Люд вбогий та Бога хулить — [висміювать?
Не дай-же Боже, на поталу
Люду убогого катам!
Нехай звеличать, віддуть хвалу
Нещасні Твоїм судам!
Да восхвалить імя святее
Пригноблений убогий люд,
Да восхвалить Твій правий суд
Над лютим врагом!
Згадай-же Боже люд убогий,
Твій народ забутий,
Осоромлений, невольний,
В кайдани закутий.
Встань-же, Боже, на суд правий,
На катів лукавих!
Спогадай ругання лютих,
Суди Твою справу!
Встань за правду, встань за волю,
За вбогії люде,
За невольників нещасних,
І нехай не буде
Чути більше врагів Твоїх
На вольній землиці!
Твоя-ж правда, Твоя воля
По вік да славиться!
Нехай вольними устами,
Серцем вольним новим
Заспіваєм псалом Тобі
Новим тихим словом,
Словом радости і волі
У годину тую —
Й возхвалимо Твою волю
І правду святую!

(1916) Т. Дмитренко.

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.
Пишіть на адресу:
THE ORTHODOX HERALD,
379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ВЕРЕСЕНЬ.

1 П Андрея Страт.
2 В Пр. Самуїла
3 С Ап. Тадея
4 Ч Мч. Агатона
5 П Іринея еп.
6 С Евтиха

7 Н 12. по С. Вартол. і Тита
8 П Адріяна й Наталії
9 В Пімена
10 С Мойсея, Мур.
11 Ч Усік. гол. св. Івана Хр.
12 П Олександра
13 С Полож. пояса Пр. Бог.

14 Н 13. по С. Симеона Ст.
15 П Мч. Маманта
16 В Антима, Теокс.
17 С Вавила, Мойсея
18 Ч Захарії пр.
19 П Чудо св. Михайла
20 С Созонта

21 Н 14. по С. Різдво Пр. Бог.
22 П Йоакима й Анни
23 В Мінодори
24 С Пр. Теодори
25 Ч Свм. Автонома
26 П Корнилія
27 С Возв. Ч. і Ж. Хреста

28 Н 15. по С. Никити, Порф.
29 П Евфимії
30 В Софії і 3. д.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ГРОМАД В КАНАДІ.

Порядок візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоана:

28 серпня, Успения Пр. Діви, Мічем, Саск., посвячення церкви і храм.
31 серпня, неділя Ст. Джуліен, Саск.
7 вер. — нед. — Шипинці, Алта.
11 вер. — Усікнов. — Іспас, Алта
14 вер. — нед. — Мондер, коло Черняеських
21 вер. нед. — Редвей Сентер, Алта посвячення угольного камени.
27 вер. — суб. Воздв. Чесного Хреста, Бюфорд, Алта
28 вер. — неділя — Едмонтон, Алта

Дальша програма буде оповіщена пізнійше.

Українські православні громади, котрі хотілиб мати в себе Високопреосвященного Архиепископа Іоана на візитації, нехай сейчас пишуть до голови консисторії на адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk.
379 Parr Str., Winnipeg.

Порядок Богослужень

Серпня 24 неділя — Арран і Мікадо.
" 28 Успення — Успенська (храм) і Радимно.
" 31 —неділя — Стордкіс.
" 31 неділя — Радимно.

[illegible] Місія.
Бакс 102. Канора, Саск.

Священики Української Православної Церкви в Канаді і їх Осідки.

[illegible]

Свящ. С. В. Савчук, Адміністратор Української Церкви в Канаді. 379 Парр Ст. Вінніпег, Ман.
Свящ. В. Новосад, Толстой, Ман.

[illegible]

Українська Православна Місія
Свящ. Петро Самець і
Свящ. Петро Мельничук
Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Гемтон, Саск.
Свящ. С. Гребенюк, Гудів, Саск.
Свящ. Д. Кирстюк (на відпустці) Тідор, Саск.
Свящ. К. Кирстюк, Шіго, Саск.
Свящ. В. Кудрик, Бокс 1686 Саскатун, Саск.

В АЛБЕРТІ:

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алта.
Свящ. Д. Сената — Бюфорд, Алта.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

[illegible]к I. ВІННІПЕГ, МАН., ВЕРЕСЕНЬ, 1924 ЧИСЛО 6

АРХИЕПИСКОП ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ.

Архиепископ американський і канадійський, Високопреосвящений Іоанн Теодорович, уродився в місточку Круць (коло Радивилова), Дубенського повіту, на Волині, [illegible] вересня 1887 р. Син дяка.

[illegible] кінчивши духовну школу, [illegible] архиепископ вступив до духовної семинарії в Житомирі. Революційний рух [illegible] був обнял російську [illegible] після нещасливої для Росії війни з Японом, [illegible] в свій вир і молодого [illegible] духовної семинарії. [illegible] його в 1906 р. по перемозі реакції звільнено зі школи. Треба було шукати заняття. Молодий революціонер, бажаючи працювати для народу, сів до учительського іспиту і здобув становище учителя. Як учитель [illegible] пять [illegible] вступив знов в духовну семинарію [illegible] 10 травня [illegible] 1914 р. [illegible] рукоположений на священика. В три [illegible] На [illegible] війна [illegible] поїхав на воєнний [illegible] Червоного Хреста. [illegible] революція 1917 року.

[illegible] священик Теодорович був першим з духовенства, що [illegible] до війська на фронт [illegible] позву, аби піддержало революцію. Коли відтак в Черкасах засинувався перший військовий Український Клюб, священик Теодорович був [illegible] його членів. [illegible] працював як відпоручник Української Центральної Ради, органзуючи на місцях її владу. По заключенню мира з Німеччиною і Австро-Угорщиною, український уряд вислав його в Австро-Угорщину, де з військово-полонених організувалася т. зв. дивізія сірожупанників. Для сірожупанників були устроєні курси українознавства і наш теперішний Архивладика викладав сірожупанникам українську історію. З сірою дивізією він і вернув на Україну в [illegible] вересня. Се було за гетьмана Скоропадського, [illegible] якого в два місяці опісля вибухла революція.

Священик Теодорович перешнов на службу Директорії Української Народньої Республики і був послідовно головним священиком правобережного фронту, холмської [illegible], подільської і київської. Одним словом перебув на фронті цілу боротьбу України за самостійність. Хвиля розвалу української армії застала його хорим на тиф. Від денікінців чекала його смерть за відозву проти Денікіна, [illegible] під його власним іменем п. з. „До синів українського народу, козаків, селян і робітників". В горячці [illegible] підводу, аби від денікінців втікти, але підвода через непорозуміння попала якраз в розташування (обоз) денікінців в Брацлаві. Від смерти в денікінськім таборі спасся [illegible]-чудом. Його взяли денікінці за померщого, обрабували з усего і викинули як трупа. На те місце надійшли [illegible] Галичане, які вже були злучилися з Денікіном. [illegible] його, прилучили до свого обозу, як капеляна, і перевезли у Винницю в шпиталь другого галицького корпусу.

По виході зі шпиталю священик Теодорович, не маючи певности, чи денікінці його часом не пізнають, пробрався через фронт, на польський бік. Поляки два рази його арештували і ограбили, але священик Теодорович остаточно дістався до [illegible] до [illegible] і дістав від него на [illegible] місцевість [illegible] Старо-Константинівського повіту. [illegible] його [illegible] як свого делегата на епархіяльний зїзд в Житомирі, звідки вислано його дальше у Київ для порозуміння з Все-Українською Православною Церковною Радою. Рада вислала його з уповажненням організувати Волинь і Поділя для заснування Української Православної Автокефальної Церкви. По чотирох [illegible] його праці на [illegible] московського [illegible] був арештований большевиками, як „петлюрівець". Грозив йому [illegible] від якого [illegible] його [illegible] Жиди. [illegible] В 1919 р. священик Теодорович переїжджав через Старо-Константинів якраз в хвилю, коли московські салдати зачали там жидівський погром. Священик Теодорович з хрестом в руках [illegible] проти салдатів і припинив погром. Жиди пригадали собі те і вставилися за ним перед чекою.

Визволений з тюрми на 4 дні перед Все-українським Церковним Собором в Києві в 1921 р. священик Теодорович все таки дістався на Собор і приймав в його нарадах діяльну участь. Коли рішено обирати єрархію Української Православної Церкви, священик Теодорович був після о. митрополита Липківського вибраний першим кандидатом в епископи. Призначено його на подільську епархію і він там зараз виїхав та перебував від жовтня 1921 по Різдво 1923 р.

Як першому епископови Української Православної Автокефальної Церкви, йому прийшлося пережити важку боротьбу з московськими епископами. Коли епископ Теодорович приїхав на Поділля, то за українською православною церквою було там 16 до 18 парохій, а коли виїздив до Америки, то було їх вже звиж 300. Подільський церковний собор вибрав його формально своїм епископом з титулом Архиепископа Винниці і Поділля. Однакож не довго судилося йому бути на Поділю після сего собору.

Американські Українці звернулися рік тому до митрополита Липківського з просьбою, щоби прислав до Америки епископа, який допровадивби українську православну церкву в Америці і Церковна Рада признала подільського та винницького архиепископа найвідповіднійшим кандидатом для сего. На третій день Різдва Христового 1923 р. архиепископ Теодорович вибрався в подорож і прибув до Ню Йорку 13 лютого 1924 р. В Америці обїхав більших 26 парохій, після чого відбувся церковний собор в Нюарку на 11 і 12 червня, який приняв архиепископа Теодоровича формально за Владику для Америки. Те саме зробили в місяць опісля канадійські Українці, приймаючи його на соборі в Йорктоні 16 липня за свого Владику.

Проповідь Архиеп. Іоанна Теодоровича

ВИГОЛОШЕНА ПІДЧАС ВІЗИТАЦІЇ „У ВІННІПЕГУ, ДНЯ 10-го СЕРПНЯ 1924.

Є, Любі Брати та Сестри, одно велике обітування нашого Божественного Учителя Сина Божого, обітування, силою якого завжди в продовженні віків жила Христова Церква, силою якого перетерпіла вона невимовно тяжкі муки гоніння перших трох віків, зламала усі перешкоди, переможно заполонила весь світ, переймаючи усі ділянки життя його благотворною силою Божих Заповітів і навчань, підносячи духовні очи блудного, грішного роду людського до вічного Божого Світу.

І тепер, в наші часи, коли часом розбурхані хвилі всесвітнього зла, високо підносючись, загрожують затопити, залляти велике Діло Церкви — знесення на землю Божо Царства, царства миру, любови, і висчих стремлінь, Свят Церква в тому-ж таки великому Божому обітуванні знов і знов знаходить вічну, нездоланну, невичерпану силу і як невмируще діло самого Бога знов високо підноситься, залишаючись на чолі духовного життя всесвіту людського, проказуючи єдину путь до тих чистих світлих верховин до яких мусить стреміти дух людський і на яких лише може він знайти і заспокоєння блаженства і чистоту святости.

Обітування се, могутньою силою якого живе, бореться, перемагає і відроджується Свята Церква, в сих словах Сина Божого: „Збудую Церкву мою і ніякі сили адові не подолають її" (Мат. XVI—18). Сказав ці слова Син Божий в мент, коли зустрінувся з палким ісповіданням віри Святого Апостола Симона: „Ти єси Син Божий Ізбавитель миру". Се був перший порив непохитної святої віри в нашого Божественного Учителя, як в Бога, він вирвався з серця Первоверховного Апостола сим першим ісповіданням, першим символом нашої віри.

Син Божий, перед всевидінням якого завжди розгорнене, розкрите наше серце, зо всіма його найбільш глибоко захованими таємницями, Він — безмежний знавець того серця, Він знав, що твориться тепер в серці Апостола Симона, Він бачив силу того святого пориву, з яким вирвався з уст апостола сей перший символ нашої віри, се перше признання. І Він сказав Апостолу Симону: „Ти Петр" (з грецького—камінь), значить — в силі, в твердости своєї віри ти камінь „і на сьому камені", сказав Син Божий, на **камені непохитної віри,** незломної сили духа, на **„сьому камені** я збудую Мою Церкву і ніякі сили пекельні не подолають її".

Ні на силі земній, ні на премудрости людській, ні на примусі і владі як державних, так і духовних владик, ні, **лише на камені такої віри,** на силі тих святих поривів, сказав Син Божий, я збудую свою Церкву і її вічне діло і ніщо тієї Церкви і її вічного діла не знищить.

Слова Нашого Божественного Учителя, Його благовістя несуть світу Царство Боже, — царство миру, любови, висчих досягнень; в ньому нічого не може бути брудного, нечистого, як в засобах поширення, так і в цілі. Тим діло Сина Божого, заповідане Церкві, і відміняється не тільки по цілі, а й по засобам, од діл людських. Часто буває, що народи, кляси і инші стоваришення ставлять собі великі і здавалось би святі цілі, до них стремлять, за них борються, але як переходить ся боротьба? Доволі або перечитати історію, або ще краще, пережити левну переломову добу, в якій людність ставить собі немов би високі і святі цілі і стремить до їх здійснення. І ми зобачимо жахіття війн, революцій, ми зобачимо як цілі покоління в смертельній схватці з дикою злобою нищать себе і та, може велика і свята ціль, перестає вже істнувати, вона заслонена а часом і цілком зникає недосягнена в тому морі бруду, дикости, злоби.

Отож в словах Сина Божого, в яких Він вказує, на чому має бути збудована Його Церква, розгортається перед нами одна з таємниць того чистого, святого, як по цілі так і по засобам Божого царства: не через силу, славу, не через війни і революції, не в боротьбі з дикою ненавистю і пімстою, ні, а в святих поривах непохитної, живої, діяльної віри, яка викликає життя і творчість нашого духа, в сих святих поривах осягається се царство, сі святі пориви є непохитна підвалина, є **камінь**, на якому стоїть Церква Христа. Змальовуючи в иншому місці перед своїми учениками картину порядків світових, зазначаючи, що ті порядки тримаються на владі і примусі, Син Божий говорив ученикам, „посеред Вас хай так не буде". (Мат. XX., 25—27).

Прощаючись з своїми учениками, Син Божий ясно вказав їм: „Я Вас оддів-од миру, ви не з миру" (Іоанн, XV, 19). Инший закон, висчий дав Він їм, се не закон мертвого звязку по примусу через владу, а закон живого єднання в вірі, любові, в спільному живому діянні по піднесенню святости і чистоти нашого духа. Той, Великий, що при створенні чоловіка дав йому свобідну волю, з'явившись в світ, як Учитель, дав і закон свободи духа для тої волі — се закон свободи Христової, закон, по якому чоловік — син Бога, движимий великою живою вірою, стремить до свого Отця.

З веління Сина Божого розійшлись по світі Його ученики — се „мале стадо", якому, по слову Сина Божого, „зволив Бог дарувати царство". (Лука XII. — 32). Проти них був увесь світ з його премудрістю, силою і славою. Чи може великою премудрістю учених фільозофів того часу користувались вони? Чи може захоплювали владу і силою влади сієї вони покорили світ? Чи славою можновладців засліплювали вони і примушували схилитись перед їх наукою? Ні, слово про Христа, Сина Бога, розпятого, несли вони, викликаючи перш од усього живу віру, бо на тім **камені** мусіла бути збудована Христова Церква. Се свідомо робили вони, покладаючись на силу тієї віри — камень церкви. Св. Ап. Павел, він знакомий був з фільософськими ученнями того часу, але не на них він стверджував своє натхнене слово благовістя: „Не соромлюсь благовіствування Христового, сила бо Бога на спасіння всякому віруючому" (Рим. — I. 16) і далі говорить він про благовістя, що воно має бути: „Не в премудрості слова слово про хрест погибаючим дурощі, нам же, що спасаємось сила Божа". (Коринт. I. — I. 17-18).

Так викликаючи лише віру, як камінь, на якому має стояти Церква Христа, сі, великі духом, перші сіячі слова Божого, працювали. І світ схилився перед сею палкою вірою, прийняв її, нею як росчиною тісто на приповісті Христовій перенялося життя всього миру.

Правда, потім недостойні приемники забули про той **камінь церкви — живу віру,** або цілком перекрутили слово Христа і вклонилися земним божкам — і славі і владі і примусу, **забули Божу** пересторогу „межи вами хай не буде так". З церкви Христа — живого брацтва дітей Божих, що рвуться до свого Отця — як на заході так і на сході — створили мертве земне царство з його брудом насильством... створили немов би на глум з Божого діла — Церкви. Але-ж велике Боже слово: „Збудую Церкву мою і ніякі ворожі сили не подолають її", і тепер живе силою того Божого обітування церква і тепер знаходить вічно-творчі сили, якими вона знов пробуджується до життя, знов знаходить затублені світлі стежки, якими в перші святі часи вели її святі апостоли і пастирі.

Який же, при великій вірі, на якій має збудуватися **Церква Христова, головний** закон її? Який головний принцип, що переходить через всю науку Христову і має довести нас до світлого Божого Царства?

Звичайно, в таких випадках, проповідники, учителі Церкви зупиняють нашу увагу на великій заповіди про любов по тій причині, що вона все в собі містить, як казав сам Син Божий, — в ній „і закон і пророки". Але-ж велика заповідь про любов то-є засіб, то є та дорога, якою ми мусимо триматися, аби не схибити. Мета-ж, до якої ми доходимо в царстві Божому, по науці Сина Божого, се є найвисче, можливе для нас наближення до Одвічної Досконалости — Бога. Пригадайте слова Сина Божого: „Будьте досконалі як досконалий є Отець Ваш Небесний". (Мат. V—48). Сей великий поклик до найвисчої досконалости, поклик до безперестанної праці над собою, зорить нам, як провідна зірка, приваблює, кличе за собою. За сим покликом віками йшли праведні, святі душі, не було подвигу перед яким би вони зупинились, тягару, який би вони не підносили. І тепер сей поклик веде за собою спасаемих силою Божою, до душі яких наблизилось Царство Боже, серце яких не може примиритись з брудом грішної землі. Туди до Одвічної Досконалости — Бога стремлять вони підносячи себе в святих поривах віри і подвигах святости.

О, сей заповіт не лише для окремих людей, окремі люди могли тільки краще його зрозуміти, відчути. Сей заповіт для всіх і всього, він створив Християнство силою нездоланною, непоборимою, силою глибоко заложеною в житті всесвіту. Заповідь **стремлінь** до найвисчої досконалости робить Християнство душою вічного поступу, прогресу, як в царині діяння чистого духа — релігії, так і по всіх инших галузях життя і творчости. Християнство і його носителька — Церква при правдивому розумінні сього Божого заповіту стають душою всесвіту, його сумлінням.

Дозволю собі пояснити: в царині діяння чистого духа — релігії, фільософії, скільки-б не жив світ, скільки-б нових течій не зявлялося, ніщо не зможе дати висчого закону над поклик Сина Божого стреміти втілити в собі найвисчу досконалість, яка тільки може одкритись нашим духовним очам і яку ми втілюємо в постаті Бога — Всемогутнього і Всемудрого Творця всесвіту. Будемо ми підноситись по щаблям досконалости, все ширші обрії будуть розгортатись перед нами, Найвисча Досконалість — Бог ...де нами вище розумітись і перед нашими новими стремліннями, нові цілі, нові завдання знов і знов будуть стати, а заповіт Сина Божого, — будьте так досконалі, як сама досконалість, в нашому розумінні, вічно буде стояти нашим духовним очам, вабити в незмірну безконечну далечінь поступу духа нашого.

Ми розглянули значіння Заповіту Сина Божого в царині ділання нашого духа. Яке-ж значіння сього Заповіту в загальному законі життя всесвіту? Воля Божа, як воля Самої Найвисчої Досконалости, даючи життя світу у всій його безмежній розмаїтости, дала йому і закон розвитку, закон поступу до все більшої досконалости. Перейдіться по великому музею природничому, етнографічному, всякої штуки і ви зобачите тисячі розмаїтих форм, через які проходив всесвіт у всіх ділянках свого розвитку, поки дійшов до сучасного стану і форми. Сучасний стан і форми, ми всі добре знаємо, те-ж тимчасові, бо як творіння Вічного Бога, давшого вічні закони, всесвіт чекає безконечного розвитку і удосконалення, доки не припиниться Висчою волею його життя. Християнство даючи людям заповіт Сина Божого стреміти до досконалости найвисшої, до богоподібности, є душою того всемирного закону прогресу, поступу, і його завершенням, освяченням, разом із тим є силою глибоко заложеною в житті усього світу, силою непоборимою.

При правдивому розумінні того великого мирового закону і заповіту Сина Божого розкривається значіння чоловіка, його місце в житті всесвіту. Всесвіт, що почавшись з волі Божої, з самих грубих примітивних форм, через безконечний поступ дійшовший до чоловіка, в чоловікові, на верховинах його духа, стремить знов повернутись, досягти свого Отця — Бога. Чоловік в своїх найвисчих стремліннях царственно завершує усю природу і як священик освячує її тими високими стремліннями і приносить в жертву Богу; повертає Тому единому, з якого все походить і до якого все мусить повертатись, бо він початок і конець, альфа і омега, всього сущого" (Одкриття св. Й. Б. I—8). Чоловік в слові Божому називається царем і священиком, нам тепер мусить бути ясним, через що так кличе його слово Боже.

Отже розглядаючи християнство, як душу світового розвитку, як велику силу віри, на хвильку зупинимось на огляді тої великої дороги, яку пройшов всесвіт під животворним подихом Христової віри. Жили колись люде в рабстві, торгували один другим, як скотиною, ся форма панування і визиску одійшла, але зло не зникло остаточно і се зло прибирало инші форми: в середніх віках февдалізм, пізніше кріпосне панське право і нарешті сучасні форми капіталістичного визиску. Що примушувало світ позбуватися повільно усіх сих форм зла і примушує тепер не покладаючи рук, працювати і боротись за знищення сучасних його форм? Скажуть, нові віяння, революції, повстання, але треба запитати, на якому ґрунті усе се виростало і відповідь буде едина: на ґрунті Христового благовістя, на євангельському ґрунті. Слово Христа дійсно стало по Його приповісті подібне розчині, що перейняла все тісто, Його слово заполонило увесь світ і тому з'являлися нові віяння, потім революції і т. и. Нехай офіційні носителі християнства, особливо римо-католицька церква своїм поступованням ганьбили християнство, нехай вона була страшним закутком і темряви і нечуваної нетерпимости і злоби і всяких переступств, нехай сотні тисяч спалених на вогні і замучених на душі сієї організації, що сміла се робити в імя Бога, любови, нехай другі, особливо на сході, були яскравим прикладом замертвіння, відсутности живого духа віри і любови, вічно творящих, нехай все те і є,—викреслити сього не можна,—але-ж святі слова Сина Божого, Його заповіти, — вони ні на хвилину не переставали сяяти миру. Навіть і тепер коли сучасні борці соціяльні в деякій части одвернулись од Христа і св. віри, в своїх змаганнях вони йдуть шляхом проказаним Св. Євангелієм: се блудні сини, що взявши з богатства слова Божого певну частину, одійшли од Свого Небесного Отця і пішли в „страну далече". Так, словом Христовим, Його великим заповітом висчих стремлінь і любови вівся всесвіт і ведеться тепер.

В сучасній мент світ розподілений двома поглядами, се погляд матеріялістичних теорій і погляд християнства і течій, що його поділяють. Коротко з'ясовуючи можна сказати: Згідно погляду матеріялістичних теорій, чоловік — витвір умов, а тому і вся діяльність мусить бутя скерована на зміну сих умов, при зміні умов все зміниться і зло, неправда перестануть істнувати. Погляд християнства: Зло не в умовах, самі тяжкі умови є витвір зла; чоловік не є безпомічний лише витвір тих умов, ні, а обдарований свобідною волею, він покликаний, аби силою свого духа побороювати зло, перш од усього в самому собі, бо в зіпсутому серці і волі — тут зло; з подоланням того зла будуть змінятися і усі умови під впливом його доброї волі на краще, всесвіт тоді буде на дорозі до Царства Божого, бо Святе Письмо каже: „Царство Боже внутр вас єсть".

В процесі **життя всюди** мусить бути повнота і коли церква працює, перетворюючи силою слова Божого серце людське і його волю і тим вводить на землю Царство Боже, то і поза межами церкви мусить бути боротьба і вона законна, за зміну недосконалих форм життя, одживших або шкідливих інституцій. Боротьба ся необхідна, але свій напрям і натхнення вона мусить брати тут, в святині духа людського — в чистій Христовій Церкві з святих слів нашого Божественного Учителя.

Якою-ж мусить бути церква, аби стати дійсно святинею найдорозчого, учителем найблизчих?

Церква не мусить бути рабом, якого вічно-творчий рух життя волоче за собою, ні, вона покликана до того, аби самій стати на чолі людства, аби завжди показувати дальнішу путь, тому церква не мусить обстоювати свою непорушність, не мусить бути в застої, вічна творчість мусить бути її законом. Вона мусить бути близька життю, усі інтереси, запити, потреби життя мусять бути близькі їй, на все словом Божої істини вона мусить одкликатися, або благословляючи і освячаючи, або висловлюючи своє моральне вето — заборону.

Ми, любі брати та сестри, розглянули ту едину і велику силу — віру, якою по вік має жити церква, прослідили головну мету церкви, означили, як мусить працювати церква задля досягнення своїх вічних завдань.

Усе те, любі брати та сестри, було на думці кращих дітей нашого народу, коли спільною волею і зусиллями їх було створено великий релігійний рух, в наслідку якого відродилася предковічна рідня нашому народові Церква. Не во імя лише, як може дехто з братів та сестер подумати, потреб нашого національного відродження, ні, головне, во імя вічних, незмінних ідеалів Царства Божого Українська Православна Церква вибрала рідню нашому народові стежку і непохитно повела його по ній.

Як всесвіт безконечно розмаїтий, ріжнобарвний, так і зло в ньому таке-ж розмаїте, відмінне в ріжних куточках, вимагаюче і відмінних засобів боротьби з ним.

Українська Православна Церква відродилася волею самого віруючого Українського Народу, покликана вона Висчою Волею працювати посеред сього народу, боротися зі злом, яке тяжить над сим народом, яке не дозволяє йому стати на світлу стежку прямування до Вічного світу, і на сьому шляху доходити усього, що так необхідно йому і тепер до форм рідньої культури і вільного од усякого поневолення життя. Зло, яке тяжить над нашим народом і яке перешкаджає йому доходити усякої істини, правди, а тим більше найвисшої істини — Бога, є в темряві, поневоленні нашого народу, в тому, що слово Боже, свобода Христова віками підмінювались во імя поневолення, винародовлення нашого народу його визискувачами, що мали свої цілі, далекі і недостойні Слова Божого.

Церква українська вважає себе покликаною Висчою Волею боротися з сим злом, визволити наш нарід з темряви, яку накинули на нього чужинці через церкву. Нечесним шляхом захопили вони церкву нашого народу для визиску, і тепер в світлий день воскресіння його мусять зникнути.

Церква Українська вважає себе покликаною розкрити перед нашим народом Святе Євангеліє, зробити його святістю душі нашого народу, підводити як рідня мати наш нарід до Царства Божого заповіданого Церкві. Церква українська не може дозволити, аби замісць благости і любови Сина Божого в навчаннях церковних насильників визирала несить, жадоба поневолюючих, визискуючих.

Церква українська творить церкву близькою, рідньою нашому народові, відновлюючи рідні звичаї, співи, послуговуючись з рідньої мови, бо вона знає, що тільки рідньою стежкою зможе вона вести свій нарід і зможе промовляти до самого серця, навчаючи, як учених так і невчених, як старих, так і діточок, глибоко засіваючи рідні лани Божим сімям.

Церкву свою відновлює сам нарід, в ню він вкладає все саме близьке йому і дороге, і та церква не може бути иншою од вдачі нашого народу — вона є народньою православною, бо таку церкву наш нарід мав і таку церкву завзято боронив, чи то від польської інтриги з унією, чи від московської сваволі з купівлею і симонією.

В своїм вічнім стремлінню до знесення на землю Царства Божого, церква в повсякчасній праці, як тісно споріднена з **життям, мусить** полагоджувати усі його чергові

(Продовження на стороні 6-ій)

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ЯКОЮ БУЛА МОСКОВСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ЗА ЦАРАТУ.

ЩО ПРО СЕ КАЖУТЬ САМІ МОСКАЛІ.

На початку 1917 року вийшла в Петербурзі книжка п. в. „Помістний Собор" (А. Осецкій, Помѣстный Соборъ), сторін 126. Книжка видана за дозволом оберпрокурора Св. Синоду. З сеї то книжки довідуємося про стан московської церкви в послідних часах царату.

Коли нелад і занепад в московській православній церкві ставав щораз видніший, то 1906 р. постановлено „Предсоборное Присутствіе", якому поручено приготовити все потрібне для скликання собору, що мав би влити нову силу в церковне життя.

Від тої хвилі минув довгий час і аж 28 лютого ст. ст. 1912 р. назначено знов „Предсоборное Совіщаніе", яке мало переглянути роботу „Предс. Присутствія" і піти з нею дальше.

Минали однакож знов літа, але жадної роботи для скликання собору не було видно. Піднималося справу, щоби втихомирити домагання життя, а там знов все засипляло. Доперва на початку 1917 р., коли стало видно, що з Росією непевна справа, появилась книжка Осіцкого, що, як можна розуміти, видав її незалежно від приготовань попередних інституцій.

Автор спиняєсь на положенню московської церкви до першої четвертини 20-го віку і каже, що між реформами, яких так жадібно вижидає російський свідомий загал, церковна реформа належить до невідложних. Церква зійшла на таке, що:

—Церковні провідники немов обминають живе життя, замикаючись в тіснім кружку понять, до яких вони звикли, але які пережили вже свій вік, — до давних, але нині змертвілих постанов. Та замкненість, та відчуженість церковної власти від життя, кінець кінцем грозить повним розривом між церквою і державою… Ще Достоєвський сказав, що російська церква находиться в параліжу. — Стор. 2.

Дальше автор перечисляє подрібно признаки занепаду і каже:

—Є факти, яких не можна легковажити. Упадок віри і побожности в народі признають і самі сторонники нинішного ладу. Безсилість церковної ерархії (церковної власти, духовенства), яка не могла задержати в межах церкви такої великої розумової (інтелектуальної) сили, як граф Л. Н. Толстой, а такожмо майже всеї російської інтелигенції, що шукає Бога поза церквою — також факт загально відомий. Занепад пастирського впливу на нарід, а в той самий час незвичайний успіх Чуриковіх (зн. сектантів — В. К.), братів Іванушок, монахів Власія й Іноксентія — явища, яких не можна заперечити. Відлучення графа Толстого (від церкви) тільки збільшило його популярність. Увільнення еп. Гермогена в очах богатьох зробило йому ареолю мученика. Дальше голосна історія з монахом Іліодором…

— Такі факти — а їх можна навести велике число, свідчать, що в організмі російської (русской) церкви щось недобре. — Стор. 2—3.

Так з одного боку виглядає положення російської церкви. Не краще і з других боків:

— З другої сторони нарікання на бюрократизм серед церковної управи, скарги на цезаропапізм (царославіє — В. К.), що знищив внутрішну свободу церкви (свободу церк. самоопредѣленія); сміле вказування самих ерархів на „неканонічність" (!) нашого церковного устрою — все те є сумними ознаками наближаючогося, коли не почавшогося вже, упадку.

А ще дальше:

— Невдоволення з управи православної церкви стало загальним явищем. Невдоволені архипастирі, що слідять за заходами, які мали би ограничити їх неограничену самовласть, таку противну науці Христа о служеню (Мат. 20. 25—28 і др.). Невдоволені пастирі, а передовсім клирики — одинока в Росії група по панцизняному залежна від своїх владик… Незадоволені миряне (звичайні вірні), що хочуть приверненя прав, які їм після догматичних законів належаться для живої діяльної участи в церковнім життю, а які то права вони в історичнім розумінню втратили. Невдоволені наконець і ті, які могли би бути сильними членами Христового стада, тимчасом оже нині мусять стояти поза загородою… — Стор. 3.

Отже кругом невдоволення, бо всюда відчуваєсь, що церква стала ворожою для життя. Ціла атмосфера пригноблююча:

— Життя в тій згущеній атмосфері невдоволення до краю тяжке і готове породити грізні наслідки… І дуже небезпечно, коли стиснена атмосфера розрідиться і перетвориться в руйнуючий град церковної революції. — Стор. 3—4.

Авторови дуже ясно, яким шляхом може піти дальше церковне життя:

— Тоді на голій пустинній рівнині — каже він — нові люде, що в повени невдоволення згубили память про минуле і з богатьох сторін церк. традиції — зачнуть будувати новий, незнаний будинок Церкви на самостійних (самочинних) основах… — Стор. 4.

Говорячи-ж, хто мав би мати право голосу і рішання на будучім соборі, автор виводить:

— Нинішні архипастирі (значить: російської церкви! — В. К.), що відгородили себе не тілько від пастви, але і від близшого їм духовенства церковно-аристократичними перегородами, незрозумілі для життя і самі життя не розуміють, і тому менше ніж хтобудь другий можуть домагатись (претендовать) виключного права засідати і рішати про справи на соборах. — Стор. 15—16.

Наведені вискази не є висказами одної людини. В книжці бачимо імена десятьох духовних та двох світських людей, що одобрюють її видання; крім тогож імена тих, яким автор дякує за поміч при писанню книжки — все те свідчить, що її зміст є висловом переконання широкого російського загалу.

І тому власне наведені виривки будуть найкращою відповідю тим нинішним агентам Московської Православної Церкви, чи Російської Місії, які закидають Українській Православній Церкві на Україні, що вона безбожна, незаконна, неканонічна, неапостольська, бо нібито відорвалася без причини від благочестивої, доброї, канонічної, божої церкви російської.

Полишаючи вже на боці те, що в 17-ім віку Москва забрала Українську Православну Церкву насильством і святокупством (симонією), отже неканонічними і нехристіянськими способами, то хіба вже того малюнка, який автор подає в книжці, не досить, щоби з нею зірвати всяку звязь? Коли вже самі російські духовні люде закидають їй неканонічність і невідповідність для життя, то щож мають казати ті, яким вона сотки літ була лише каменем на шиї!

Инша річ люде, що жиють з агентури. Їм кожда церква канонічна і правдива, коли дає „пособія" і „подаянія".

Хто отже читав статті в „Канадійській Жизни", чи чував деинде закиди москвофілів супроти Української Православної Церкви, нехай зважить їх на вазі всего того, що говорить книжка Осіцкого, а побачить, кілько такі закиди і ті, що їх голосять, варта.

Згадаю ще, що в книжці основно розбираєсь принцип соборности церкви — участи мирян в церковних справах, дальше догматичне і канонічне законодавство та власті Собору, але бесіда про се занадто розширила би нинішню статтю.

Свящ. В. Кудрик.

ПРАЦЯ І МОЛИТВА.

Серед христіян перших віків не було богато осіб з великими книжними науками, але було богато обдарених глубокою мудрістю, потрібною для праведного і розумного життя.

Пустинника Агатона запитав раз хтось, що ліпше чи працювати, чи клопотатись душею? На те відповів Агатон:

— Чоловік — се дерево; праця — се листя, а старання про душу — се овоч. Але овоч потребує листя, щоби його хоронило і щоби було прикрасою для нього.

До иншого пустинника старця прийшли монахи з сусідного монастиря і він запитав їх, що вони роблять.

— Ми не працюємо — сказали вони — але йдучи за наукою апостолів, молимося без перестанку.

— А чи їсте?

— Так, їмо! — відповіли йому.

— Коли так, то хто за вас молиться, коли їсте?

Тут монахи не знали що відповісти.

— А чи спите? — питав дальше пустинник.

— Спимо!

—Так хтож за вас молиться, коли спите?

І на друге питання тяжко було відповісти.

Тоді сказав старець:

— Бачите, що не так ви робите, як говорите. А тепер я скажу вам, як я розумію слова апостолів і стараюся їх виповнити. Ранком я сідаю, мочу пальмове листя, плету з них шнури і кажу: „Працю ти призначив людям, о Боже, отже поможи мені щиро працювати і прости гріхи мої". Зроблені річи я продаю і частинку доходу беру на прожиток, а решту даю тим, що помочи потребують. Колиж люде дякують Богу, що через мене дав їм поміч, то вони моляться за мене тоді, коли я їм і сплю. Так я розумію слова апостолів і стараюся їх виповнити!

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

VI. ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД В КАНАДІ.

В днях 4 і 5 серпня 1916 року в Саскатуні відбувся Перший Український Народний Зїзд в Канаді, на котрий зїхалися гості й делегати — числом 500 осіб — зі всіх закутків Канади. Ціллю зїзду було обговорити пекучі справи українського народу в Канаді і обєднати всі сили для поведення між народом культурно-просвітної роботи. Зїзд випав надсподівано величаво й брали в нім участь люде ріжних політичних (большевиків тоді ще не було) й релігійних поглядів, бо був се зїзд не партійний, але загально український.

На Зїзд прибув також еп. Будка й виголосив на нім дво-годинну промову, котра, треба признати, припала була до серця всім учасникам зїзду. В ній він вказував на велику потребу просвіти й закликував нарід будувати школи й посилати до них своїх дітей, бо лише в школі наша будучність. Спиняючися на школі й церкві, як на інституціях виховавчих, еп. Будка висловився так: На першім місці школа, на другім школа й на третім школа, а на четвертім церква".

Почувши промову еп. Будки, в котрій він між иншим заманіфестував себе як щирого сина свого народу, й в котрій зясував своє становище відносно української школи й церкви, учасники зїзду винесли були враження, що еп. Будка не такий злий, як його представляли, й повірили, що від того часу наше громадське життя й робота будуть більш гармонійні й позитивні, як перед тим.

Головним результатом зїзду було заснування Інститута ім. Петра Могили, котрий являеться нині нашою гордістю не тільки в Канаді, але в цілій Північній Америці.

Щодо самої задачі Інститута, то він, в кількох словах, має давати приміщення українським студентам і студенткам й виховувати їх в патріотичнім дусі та приготовляти їх до діяльного громадянського життя.

Щодо релігійного питання, то тому, що Українці в Канаді належать до ріжних релігій і сект, Інститут засновано на загально христіянських засадах й приймається до нього студентів без згляду на їх релігійні переконання, а вимагається від них тільки чистого христіянського характеру та щоби були Українцями, або українського походження. Дальше, домашня дисципліна Інститута вимагає, щоби питомці учащали неділями до тих церков, до котрих вони приналежать і взагалі, щоби заховували й держалися постанов і заповідей тієї церкви, до якої вони приналежать, на скільки се не буде входити в конфлікт з постановами й домашним порядком Інститута.

Інститут отворився в осени 1916 р. й наразі дав приміщення около 50 студентам і студенткам. Вони належали до чотирох церков: греко-католицької, православної, презбитеріянської й римо-католицької, але перша з сих була заепрезентована найчисленнійше. Ввиду того, що греко-католицької церкви в Саскатуні тоді ще не було (богослуження відбувалися не-реґулярно у французькім костелі), то заряд Інститута запросив греко-католицького священика доходити до Інститута й уділювати греко-католицьким питомцям духовної обслуги, то є правити богослуження, учити релігії, сповідати і т. п.

Через якийсь час всьо йшло добре, а навіть ліпше, чим можна було сподіватися. Релігійні спори між народом були утихли й нарід заінтересувавшися Інститутом, звернув був всю свою увагу й енергію в сторону набуття для Інститута власного будинка. Що-ж до життя в Інституті, то студенти жили там згідно й в любові мов діти одної сім'ї і в релігійні переконання одні другим не втручувалися. Вони робили світлий поступ так в науці рідної мови, історії, літератури й співу, як і в науці в школі і в короткім часі, через свою здібність, пильність і охоту до науки звернули на себе увагу перше англійських учителів, дальше шкільної ради, а там цілого англійського населення в Саскатуні. В той час найбільший песиміст мусів повірити, що для українського народа в Канаді почалася нова доба — доба згоди, обєднання, просвітно-культурного поступу.

Та сонце згоди недовго світило на обрію українського життя в Канаді, а перший, що затьмив його, був таки сам епископ Будка.

Весною 1917 р. він написав власно-ручно листа до Дирекції Інститута з домаганням, щоби Інститут приняв чисто греко-католицький характер й піддав себе під його контролю, инакше він і його священики будуть примушені виступити публично проти Інститута і його роботи.

"Таке несправедливе й нерозважне домагання заскочило управу Інститута несподівано. По так славнім виступі епископа Будки на Першім Зїзді, ніхто був би з него сього не сподівався. В відповідь управа Інститута старалася показати епископови Будці безпідставність його домагання, як також звернула йому увагу на те, що тільки зїзд шеровців має право робити будь які зміни в статуті й інкорпорації Інститута. Та се не вдалося ні на що. Епископ Будка стояв при своїм і грозив публичним виступом проти Інститута. Справа однак, проволіклася аж до літа, коли то Василь Свистун, тодішний управитель і ініціятор цілого діла, стрітившись з епископом Будкою в Канорі, Саск., запитав його, чи він все таки стоїть при своїх домаганнях, на що епископ Будка відповів, що так, і зараз виязалася між ними довга дискусія, в котрій епископ Будка зазнав поразки, бо Свистун річево й фактами доказав безпідставність й нахабство такого домагання. Слідуючого дня епископ Будка на проповіди в церкві на Антонівці виступив явно проти Інститута, називаючи людей, котрі при нім працювали, безбожниками, деморалізаторами, неуками і т. п. й заказав своїм вірним, під загрозою страчення права духовної обслуги, як сповіди, хресту, погребу, підпомагати Інститут грішми, або слати до него своїх дітей. Розмова Свистуна з епископом Будкою була опісля опублікована в „Українськім Голосі" й від тоді почалася полеміка в пресі, хоч дійсний її початок датуєся від виступу епископа Будки в церкві на Антонівці.

Епископ Будка робив того літа візитації і не проминув ані одної нагоди, щоби не накинутися на Інститут і людей, стоячих близько Інститута, часто в скрайно вуличний спосіб. А ніхто вже не накидався з такою скаженістю, як піпи, і з сього треба догадуватися, що епископ Будка виступив проти народної інституції з наказу римо-католицьких церковних властей.

VII. — ДРУГИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД В САСКАТУНІ.

Заряд Інститута оголосив Другий Український Народний Зїзд в Саскатуні на день 27, 28 і 29 грудня, 1917 й зі сторони епископа Будки і його священиків почалася між людьми сильна аґітація, з амбони й при сповіди, щоби люде на зїзд не їхали. Та дарма. На зїзд прибуло поверх 700 делеґатів і гостей й більшого захоплення і ентузіязму, як той, серед якого зїзд відбувся, годі собі уявити. Другий Український Народний Зїзд остане свіжим в памяти кождого учасника до самої смерти. На нім то в протягу півгодини українські фармері й робітники зложили на Інститут 14 тисяч долярів; на нім то знайшлися українські патріотичні серця, що жертвували княжі дари в сумі тисячі долярів на інституцію, з котрої мають вийти українські каменярі; на нім то сідоглаві учасники заливалися слізми, як діти — слізми радости, підйому, надії; на нім то всі як один, без ріжниці релігійних поглядів, як найострійше осудили роботу й поведення епископа Будки і його священиків супроти Інститута; на нім то Анґлійці в перше побачили, що можуть зробити Українці — ті переполохані, спрацьовані, через журбу й працю перед часом постарілі чужинці — й заговорила про них анґлійська преса по цілій Канаді.

От такий був Другий Український Народний Зїзд в Канаді.

(Дальше буде).

ВЕЛИКА МОРАЛЬ БЕЗ ВЕЛИКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Коли Еспанці вперве прибули до Америки, то побачили, що тузeмці такі правдолюбні люде, немов про неправду і не чули.

А про Остіяків, напів диких людей на Сибірі, оповідає оден подорожний таке:

Їхав московський купець з Тобольська до Березова (місто в Сибірі) і по дорозі заночував в хатині Остіяка. Колиж відїздив рано, то недалеко хати згубив торбинку, в якій було 100 рублів.

Того дня вийшов син Остіяка на лови, побачив торбинку, але не брав її. Він вернув до дому і сказав, що бачив чужу річ. Тоді сказав батько:

— Пійди принеси до дому, може хтось буде питати.

По трох місяцях вертав купець тою самою дорогою і вступив до Остіяка та згадав про згубу.

— Так се ти згубив — сказав Остіяк — ось вона чекає на тебе! — і показав на торбинку, що висіла на кілку. — Я відколи повісив, то і не доторкався до неї, ані не отворав її.

НЕ У ВСІМ РІВНІ.

В „Збірнику примірів для життя" записане таке оповідання:

До боярина Пащука (на Волині)-прийшли одного дня представники від людей, що обробляли панське поле, і почали оповідати пощо їх вислано. Вони сказали:

— Люде невдоволені, що ви, пане, не всім однаково платите за їхню працю. Люде працюють від ранку до вечера, а плату дістають малу, а панський окоман*) переїде денно раз, чи два по полю — от і вся його робота!, а платню дістає в десятеро більшу. І кажуть люде: Чому така нерівність? Хіба-ж не всі ми на образ Божий сотворені? Хіба не кождий чоловік такий, як другий? Хіба не всі ми рівні?

Слухаючи людей Пащук слідив за возами, що спустившись рядом з гори, почали спинятись побіч його саду, недалеко керниці, на попас. А коли люде скінчили, він сказав:

— Вашу справу я полагоджу невдовзі, ми ніколи за подібне не сварилися, та покищо хотілосяб мені знати, що се за люде приїхали.

— Я піду і запитаю - сказав оден зі селян, Андрій.

— Іди!

По хвили селянин вернув та:

— Се люде з Мушина — сказав він.

— З Мушина — повторив Пащук — з Мушина... А чогоб то вони туди їхали? Що вони везуть? ?

— Я запитаю — зголосився знов услужний селянин.

— Запитай!

— Дерево везуть — сказав він повернувшись.

— Дерево... А не знати звідки вони його везуть?

— Я запитаю.

- Запитай!

Вернувши, селянин сказав, що везуть з Тростянця

Тут Пащук сказав, що рад би знати з котрого ліса і і селянин знов ходив і довідався, що з тростянецького за долиною.

Дальше Пащук рад був знати, яке дерево везуть і селянин ходив питати. Опісля ходив розвідуватись, по якій ціні дерево купили, а ще дальше, що з того дерева думають будувати.

Розвідавшись про все, казав Пащук покликати окомана сказав:

— От люде стали на попас — розвідайся отже, що вони за одні!

По хвили окоман вертає і каже:

- Се люде з Мушина, дерево везуть, дубину. Вісім фір їде.

— А звідки везуть?

- З Тростянця — відповів окоман.

— З котрого ліса?

- З тростянецького за долиною.

— А по якій ціні дерево там продають?

- По такій і такій — відповів окоман.

— А нащо їм тілько дерева?

— Будуть міст будувати, бо старий міст згорів. Кажуть, що хтось вмисне запалив.

Випитавши окомана про все, звернувся Пащук до селян:

— От вам, мої други, і рівність! Оден з вас ходив питати окремо про кожду справу, що забрало богато труду і часу, а його я післав оден раз і він оповів мені більше, ніж той, що ходив питати кілька разів. Виходить, що він за оден раз ходу зробив більше, ніж хто другий зробить за десять разів.

Слухаючи селяне лише поглядали оден на одного, а Пащук говорив дальше:

— Се що тут бачите, діється в життю на кождім кроці. Оден працює богато, але працює недумаючи, а другий працює з розумом. І коли взяти сего окомана, то він переїде полем раз і побачить тілько важних справ, що десять инших людей їх не побачать за десять днів. Зрештою ви перед хвилею самі переконалися. Він пішов раз і на ті самі питання, які я вам ставив, відповів богато більше. Те саме буває всюда. Він огляне господарство раз, переїде полем раз й побачить тілько важних справ, що їх десять инших людей за десять днів не побачать і не зрозуміють. Се те саме, що й око — воно само немовто не робить нічого, а тільки дивиться, але без нього і руки й ноги не зроблять богато доброго. Думаючий старається бачити кожду справу відразу з двайцятьох боків, а недумаючий не задасть собі труду, щоби і з одного як слід приглянутися...

Наведене оповідання пригадало мені випадок з недавнього минулого. Довелося мені їхати разом з купцем і той оповідав мені, як купуючи худобу між Менонітами він придивився, що вони свої діти дуже добре виховують. Він наводив мені навіть приміри їхнього виховання.

Виходило, що в чоловіка того був широкий, здоровий розум. Він робив одно, але в той сам час мав очи і розум отворені також для иншої справи життя. За одним заходом він здобув подвійну користь — він зробив закупно і навчився приміру доброго виховання.

І мимоволі насуваєсь питання:

— Чи рівний йому такий купець, що купуючи худобу світа божого поза худобою не бачить?

Таке саме питання можна прикладати до людей в усіх областях (ділянках) життя, до людей ріжних кляс, фахів і занять.

Для нас нехай з наведеного буде наука: побачивши добрий примір — стараймося бути мудрійшими, як дотепер.

К.—К.

*) Окоман (економ) — доглядач великого господарства

ПРОПОВІДЬ АРХИЕП. ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА.

(Продовження з сторони 3-тої)

потреби. Тілько полагоджуючи їх, направляючи їх до вічних і святих цілей Царства Божого, вона може виконувати своє завдання. Царство Боже не може бути на землі, доки істнує поневолення, отже тому всякий крок по визволенню витає Церква, а тим більше витає і діяльно допомагає визволенню рідного народа, який їй доручений Богом. То не остаточна мета Української Церкви, але се є її чергове завдання на дорозі вічних стремлінь до Царства Божого, Царства Найвисчої Досконалости.

Син Божий говорив своїм ученикам, що коли вони будуть йти в ту правдиву путь, яку Він їм проказав, будуть істини навчати, то дасться їм Духом Святим непоборна, незломна сила, проти якої ніщо не зможе встояти (Лука XV, 15). [illegible] Божа була з нами Рідньої Церкви, благословив його, що років 4 тому назад про відновлену українську церкву й не приходилося говорити, тепер вона заполонила усі простори рідньої землі на Великій Україні, всюди, де живуть діти нашого народу, нема куточка, де-б вона не була стверджена або де-б не йшла за ню боротьба. Тисячі самовідречених пастирів-апостолів працюють в ній, вона має 35 архипастирів. Силою великої віри, певністю святости свого діла, вона зламала усі перешкоди, вони не могли встояти, бо силою вічно-творчого Духа Святого [illegible] Сина Божого ніщо не могло встояти проти неї, бо незломне мусить бути слово Бога: „на сім камени (камени віри) збудую Церкву мою і сили ада не подолають ї".

Отже у великий, святий мент, коли в перший раз Божа ласка благословила нам,—мені як післанцю Рідньої Церкви і Вам, любі брати та сестри, як її дітям, спільно схилитись в наших благаннях перед престолом нашого Небесного Вітця, нехай з серця нашого в чистому пориві віри й любови [illegible]: Великий Боже, Господаре всесвіту на ниву Твою посеред нашого народу, з волі Твоєї, Ти їх покликав [illegible] сівачі і женці. Благослови-ж, Всемогутній Боже, [illegible] працю, зміцни їх сили, направ їх розум, аби [illegible] житниці усі колосочки повними склали з тих нив, що їм Тобою доручені. Благослови їм привести до Праведного твого Сина, в великий мент, коли усі народи зійдуться перед Ним, і наш нарід, і аби не став він [illegible] талан свій, поданий від Тебе а щоб заслужив Його ласку і почув: прийдіть благословенні, обителі Отця Мого чекають Вас. — Амінь.

ЧИ ЧУЄШ, БРАТЕ,

як стогне, як плаче, як страждає Твій Народ у Рідньому Краю?

ЧИ ЗНАЄШ ТИ,

що вороги хочуть стерти наш Народ, наше імя, нашу мову, нашу культуру?

„НАШ СВІТ"

[illegible] літературний і популярно-науковий тижневик, [illegible] має своїм завданням [illegible] українську культуру, служити їй і боротися за неї.

В „Нашому Світі"

беруть [illegible] наукові й мистецькі сили, посли, сена[illegible] інтелігенцію викидають з посад [illegible] безгрошия „Нашому Світові" загрожує небезпека.

ТИ, УКРАЇНЧЕ! ТИ, УКРАЇНКО!

[illegible] підтримати культурне огнище рідного краю. Швидче передплати „Наш Світ". Приєднуй передплатників. Збирай жертви на пресовий фонд. І негайно висилай гроші.

Передплата [illegible] 1 [illegible] на 3 місяці 2 дол.; на півроку 3.50 дол. [illegible] будете одержувати „Наш Світ" -безплатно

АДРЕСА:

„NASZ SWIT", WARSZAWA. Dluga, 50 m. 47. POLAND.

ПРАВОСЛАВНИЙ ІГУМЕН МЕЛХИСЕДЕК ДМИТРО ЯВОРСЬКИЙ.

В часах великого і праведного народного гніву, в часах повстання українського народу проти Ляхів, що катували наш народ — в тому часі, який народ назвав Коліївщиною, або Гайдамаччиною, тоді то в Мотронинім монастирі коло Жаботина, на Чигиринщині, ігуменом православного монастира був Мелхиседек Дмитро Яворський.

Праведний був чоловік і щирий син свого народу. Він бачив, як католики Ляхи безчестять святі православні церкви, як знущаються над українським православним народом і важкі думи лягали на його душу.

— Як визволити народ? — питав він себе — як привернути йому тую свободу, яку Господь дав кождому народови для життя? Кат лютує, невинна кров тече, а наріканння невинних кличуть до неба о пімсту. Пошли-ж, Боже, скору поміч твому невинному народови і увільни його від тих, які звучи себе християнами, з глумом нівечать найбільше діло рук Твоїх — нищуть чоловіка на образ та і сотвореного.

Так питав себе і так молився ігумен Мотронинського монастиря — Мелхиседек Значко-Яворський.

Та тоді вже народний гнів кипів, вже вироблялося завзяття підняти руку за свою свободу. І в тім то ділі дуже помагав Яворський. Помагали й инші православні монастирі — Жаботинський, Мошногорський, Медведівський, Лебединський і другі, давали повстанцям поміч та захист, передержували в себе Запорожців нібито черцями, чи послушниками, але Яворський був оден з перших, що помагали святій і великій народній справі. В його монастирі перебував Максим Залізняк, він заохочував народ, він нараджувався з передовими людьми, і приготовляв всяку иншу поміч, на яку вистарчала його сила.

Історія оповідає про ті часи, коли готовилася Гайдамаччина, страшні річи. Польща всіми способами ширила тоді унію й уніятські духовні при помочи польського війська силоміць примушували духовних і народ переходити на унію. Колиж нарід противився і боронився, тоді уніятські власти при допомозі Поляків бралися до ще більших кар і насильств.

Досить згадати такий випадок:

В Мліеві громада не хотіла приняти уніятського духовного і приказала титарови (старшому, братови), Данилови Кушніреви, щоби сховав дароносицю (гробницю) церковну, що він і зробив. А хоч зробив він се з усякою побожністю, однакож уніяти з Поляками видумали брехні, що він ходив з дароносицею до корчми і пив там з неї горівку. За те нібито обмотали йому клоччям руки, облили смолою і запалили. Опісля відрубали голову, прибили на палі і позганяли народ, щоби [illegible]

Гайдамаччина була 1768 року. [illegible] Яворського в Гайдамаччині ось як.

Над рікою Тясмином коло Чигирина зібралися гайдамаки, щоби вирушити проти Ляхів. Було ніч. Гайдамаки мали на возах ножі. Старшина приказала везти за возами до монастирської церкви і гайдамаки понесли вози, щоби не робити туркоту і не звернути на себе уваги. Церква належала до Мотронинного монастиря, що був в лісі. Дальше Шевченко описує (за дідом своїм, що знав [illegible]), як відбувалося свячення ножів і яку горячу бесіду сказав тоді Яворський зібраним. Ось що він каже:

...Опинились;
Аж церков бачать: дяк співа,
Попи з кадилами, з кропилом;
Громада ніби нежива,
А-ні телень... Поміж возами
Попи з кропилами пішли:
За ними корогви несли,
Як на Великдень над пасками
Проповідь Мелхиседека:
—Молітесь, братія, молітесь! —
Так благочинний начина:
— Кругом святого Чигрина
Сторожа стане з того світу,
Не дасть святого розпинать.
А ви Україну ховайте
Не дайте матері, не дайте
В руках у ката пропадать!
Од Конашевича і досі
Пожар не гасне, люде мруть,
Конають в тюрмах, голі, босі...
Діте нехрещені ростуть —
Козацькі діти; а дівчата —
Землі козацької краса,
У Ляха вяне, як перш мати,
І непокритая коса
Стидом січеться; карі очі
В неволі гаснуть; розкувать
Козак сестру свою не хоче,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Україну несуть
[illegible] чорні гори.
[illegible] тих гетьманів
[illegible]? Де лежить
[illegible] славного Гетьмана?
[illegible]
[illegible]
Де Наливайкова? Нема!
Живого й мертвого спалили!)
[illegible]
[illegible] по-зиму замерзає
[illegible] встане заплатить
[illegible] трупом. [illegible]
[illegible]
[illegible] й Рось зелена
[illegible] старшиний
[illegible] з ким поділить
[illegible] ким жити!
[illegible] ... Де Тарас?
Нема! не чуть—не в батька діти!
Не плачте братія: за нас
І душі праведних і сила
Архистратига Михаїла!
Не за горами кари час.
Молітесь, братія!

Крім ігумена Яворського згадати належить в сім місци одну гарну людину, з тих часів, а то — переяславського архиерея (епископа), Гервасія Лінцевського. Праця сих двох щирих людей довела до того, що богато тих світських духовних, яких до унії присилувано, вернуло назад до православія.

Однакож робота як Мелхиседека, так і Гервасія не була на руку ні Полякам, ні Москалям. Що до Поляків, то се вже відоме, а що до Москалів, то їм байдуже було те, що Поляки православний нарід мучать панщиною і переводять на унію. Вони забороняли навіть вертати до православія тим, яких до унії примушено. Тому даремні були старання Мелхиседека і Гервасія, щоби Москва помогла Українцям вибитись з польської неволі. Адже-ж Москва арештувала і карала тоді не Поляків, але Українців, які посміли стати проти своїх катів Поляків підчас Гайдамаччини.

Обох згаданих мужів обвинувачено, що сприяють повстанню народу проти своїх панів і за те Мелхиседека усунено з ігуменства, а Гервасія від управи переяславською епархією. Решту життя пережив Гервасій в київськім Михайлівськім монастирі, де вмер 1769 р. а Мелхиседек вмер року 1809.

Розуміесь, що з усуненням сих двох людей з поля діяльности стратила також богато українська справа.

[illegible] і великих людей знає наша історія і з ними треба народови познакомитися. Побачивши їх, ми зрозуміємо

— хто ми,
Чиї сини, яких батьків,
Ким за що закуті...

Ми побачимо тоді, що ми мали богато гарного, великого, праведного і святого, яке нині може служити нам за взір, за охоту, яким можемо хвалитися перед світом, бо як каже Шевченко, наша слава:

Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа слово

Що ж [illegible] окрема до Української Православної Церкви то вона рівнож не мала за собою жорстоких вчинків, не накладала нікому на шию і на душу кайдан. Історія не передає за нею лихої слави.

Літописець

[illegible] живого в Варшаві; Остряницю і 30 стар[illegible] козацьких по страшних муках [illegible] і розвезли по Україні [illegible]
[illegible] Богун потопив Ляхів в Інгулі. Богдан вирізав 40,000 [illegible] вирізав над Альтою (Тарасова ніч) [illegible] розбив Хмельницький Ляхів. [illegible] України

Впивайся поширенню вчинків добра. Коли-ж почуєш про злочини людей, нехай се буде для тебе таке болюче як голки, що ніби впялилися в спину. Коли-ж почуєш про добрі вчинки, прикрасися ними, як вінками квітів.

Хінська мудрість.

Українське Видавництво в Катеринославі.

Маємо на складі між иншими слідуючі книжки:

Т. Шевченко. Кобзар. Перше повне видання з портретом $1.00, опр. $1.50
Проф. І. Огієнко. Українська Культура — з малюнками .... .70
С. Єфремов. Коротка історія українського письменства.. 3 малюн. .80
Проф. Д. Дорошенко. Короткий курс історії України. 3 малюн. .. .60
М. О. Ковалевський. Історія Греції та Риму. 3 малюн. .... .20
М. Левицький. Граматика української мови. В оправі ...... .80
Г. Голоскевич. Український правописний словник. .... .20
С. Іваницький і Ф. Шумлянський. Російсько-український словник. - [illegible] стор. великого формату $2.00
„Ярина", Український Буквар, з малюнками Ю. Магалевського, .30
[illegible] Русова. Єдина діяльна (трудова) школа. .... .10
С. Русова. Нова школа соціяльного виховання. Курс лекцій. .50
А. Кащенко. Оповідання про славне військо запорожське низове. Ілюстрована історія Запорожа. $1.00
В оправі $1.30
А. Кащенко. Зруйноване гніздо. Повість скасування Січи .. .. .10
На руїнах Січи. Історичне оповідання 4
Мандрівка на Дніпрові пороги. — Оповідання . ... .06
Над Кодацьким порогом. Істор. оповідання .... .05
Борці за правду. Істор. оповідання .... .30
Під Курсунем. Істор. опов. .30
Славні побратими. Істор. повість. Ціна .... .10
Кость Гордієнко-Головко, останній лицар Запорожа. .... .10
З Дніпра на Дунай. Оповідання з часів скасування Січи .... .25
Д. Мордовець. Гетьман Петро Сагайдачний. Істор. опов. ...... .20
О. Рогова. Тиміш Хмельниченко. Істор. повість з малюн. .. .30
А. Чайківський. Козацька помста. [illegible] старшини .20
М. Григорович. Як Ірляндія здобула собі волю .... .12
Ю. Гай. Весняні квітоньки. Співаник для діток. .. .. .20
С. Русова. Серед рідної природи. — Оповідання з малюнками .. .16

Повний каталог Видавництва безплатно.
Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно
Гроші найліпше посилати в реєстрованих листах просто на адресу:
EUG. WYROWYJ, BERLIN SW 47, YORKSTR. 84 II.

Церковна Боротьба на Волині.

Примусове заведення польською владою під благословенням митрополита Діонисія нового календаря в православній церкві викликає раз у раз серед населення Волині вибухи горячого протесту, які иноді кінчаються отвертими революційними виступами. Один із таких виступів мав місце у Володимирі Волинському в день св. Володимира, церковного патрона міста Володимира Вол. 28 липня. Православне населення міста звернулася до о. Табинського з проханням відслужити того дня в соборі службу божу. о. Табинський, колишній ректор духовної семинарії в Камянці Подільському і доцент Камянецького університету за української влади, який займає тепер на еміграції в Польщі три дуже добре платних посади: священика при соборі, закононачителя в польській державній гімназії і члена повітового соймику, — замовлену за відповідну платню прихожанами службу відправив, але на жадання останніх перейти з церковною традиційною процесією до каплиці св. Володимира, — відмовився. Прихожане почали вимагати від нього йти з процесією. Тоді о. Табинський сховався в вівтарі і бічними дверима пустився на втьоки. Прихожане піймали і з розлюченням вкинули в церкву. Головними виконавцями сього дійства були жінки. о. Табинський знову сховався у вівтарі, куди доступ жінкам, як відомо, церковними статутами заборонений. Жінки звернулися до митрофорного протоієрея Бордюговського, який тяжко хорий лежав у ліжку, з вимогою наказати о. Табинському йти з процесією. Не одержавши такого наказу, розлючені жінки увірвалися у вівтар і почали тягнути о. Табинського силою. Останній однак ухопився за колюмну і витягнути його жінкам не вдалося. Після сього прихожане взяли ікони й корогви і без священика відправилися з процесією до каплиці. о. Табинський між тим під сторожею продовжував сидіти у вівтарі. Коли процесія повернулася, останній запропонував прихожанам відправити молебен, від чого прихожане демонстративно відмовилися. На адресу о. Табинського і митрополита Діонисія посипалися проклони: „Кому служите, іроди?" — „Заперти його в церкві, хай здихає!" — „Треба їх відправити в штаб Юрія!" Цікаво додати до сього, що в час офіційної служби в церквах по новому календарю ні один з прихожан до церкви не заходить.

Насилають Французів Спасати Наші Душі.

Під таким заголовком пише львівський „Новий Час" слідуюче:

Недавно відбувся в Велеграді на Чехах четвертий в ряду конгрес, який має на меті привести до злуки православної церкви з католицькою, себто має ширити унію на українських і російських землях.

В тому конгресі брали участь рівнож і українські священики з перемиським епископом Коциловським на чолі.

Ми не занималибися сим конгресом, якби не те, що богато там говорили і про нас і про наших братів з півночі і з поза Збруча. Радили як спасати їх душі. Очевидно, що всі там присутні згодилися на те, що одинокий спосіб спасення — се унія. Ще краще булоби ширити серед наших братів римо-католицтво, бо як сказав папа, греко-католики — се не повні католики. Але то ледви, чи вдалосяби. Тому вже краще унію, як нічого.

Розуміється, що ту унію на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу не сміють ширити наші священики, бо на се не згодилася би Польща. От епископа Боцяна Поляки вже 8 літ не пускають на Волинь, бо він готовби боронити церков перед грабіжниками.

Щож отже роблять сі носителі правдивої віри?

Ухвалили на конгресі в Велеграді післати на Підляше і Полісе ширити унію французьких попів, які для тої цілі перейшли на грецький обряд.

Вибирається їх ціла зграя з попом Буржуа на чолі вже в найближшім часі.

Чому акуратно Французів туди висилають?

Бо так хотіли Поляки. Бо вони знають, що їх приятелі Французи будуть і унію ширити і Польщу заводити. І буде та нова унія не скріпленням українства, але польонізації. І буде велика хвала Римови, а загибіль українському духові. Сей новий похід відбувається вже за повною згодою наших архипастирів. Митрополит Шептицький та його висланник епископ Коциловський дали свою активну згоду на французько-польську роботу. Вони для Риму готові пожертвувати все, навіть саму націю.

Ідіть, ідіть тою дорогою дальше. Але все памятайте, що чим дальше будете війти тим шляхом, тим голоснійше і відважнійше буде лунати клич — Проч з Римом, — нехай жиє своя українська церква!

ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ В ТАРНОПОЛЬ, САСК.

Коли відрозилася Українська Православна Церква в Канаді, то знайшлися в нашій околиці щирі одиниці, котрі бачили потребу зорганізувати і в нас українську православну громаду. На початку, як і у всякому ділі, були великі перепони, котрі утрудняли роботу і розвій організації, але по якімсь часі вдалося всякі перепони і невдачі побороти і нині істнує на Тарнополь гарна українська православна церковна громада Пресвятої Тройці. Площа під будову церкви і дошки на церкву вже є і в недовгім часі розпічнеться будова церкви. Правда, членів надто богато нема, однак громада наша хоч мала числом, то велика духом і всі члени розуміють і відчувають велику потребу Української Православної Церкви на сій околиці.

Ми зрозуміли, що вже годі дальше бути погноєм чужого Риму та Москви і що прийшов вже найвисший час стати на рідним грунті. Правда, що не всі ще Українці се розуміють, однак треба вірити, що з ходом часу всі зрозуміють, що годі бути в наймах в чужих і що всім треба стати при своїй прадідній рідній церкві.

Наша громада є ще щаслива й тим, що має до обслуг духовних великого працівника на церковній ниві в особі свящ. Василя Кудрика, якого ми високо цінимо, а навіть греко-католики і римо-католики. Якби греко-католицька церква мала таких священиків, то нині український нарід инакше стоявби на церковно-просвітнім полі і инакше дивилисяб на них люде тай Рим не плювавби Українцям в очи.

До нас свящ. В. Кудрик дойзджає оден раз на місяць. Богослуження тимчасово відправляються в Народнім Домі.

Свящ. В. Кудрик поза церковну роботу працює також в Народнім Домі даючи поучаючі і корисні відчити на ріжні теми, котрі нарід дуже цінить.

Годиться ще згадати, що і п. І. Мазуркевич, студент університету, помагає нам богато в організації нашої церкви, за що належиться йому щира подяка.

На кінець відзиваюся до Українців на Тарнополь і загалом до всіх Українців. Працюйте щиро для рідної Української Православної Церкви і несіть високо її прапор та старайтеся передати його своїм дітям, бо щож нам на канадійській земли є дорожше над нашу Українську Православну Церкву?

В. А. Войціховський.

ПРИМІР ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ.

Кіплінг, Саск., 24 липня 1924.

Хвальна Редакціє „Православного Вістника"! — Посилаю одного доляра на Ваш часопис; посилаю в листі, бо не знаю як посилати через почту, бо я мала, сім-літна дівчинка. Свого доляра я дістала в дарунку від бабусі й не марную його, але посилаю на „Православний Вістник" для мого батька, Івана Корпи. Будьте здорові. Желаю Вам придбати як найбільше передплатників.

Ганя Корпа.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ЖОВТЕНЬ

1 С Евфимія єп.
2 Ч Трофима, Саватія
3 П Евстахія, Татіяни
4 С Ап. Кондрата

5 Н 16. по С. Фоки, Йони
6 П Зач. Івана Хрест.
7 В Теклі перм.
8 С Евфрозини
9 Ч Івана Богослова
10 П Калістрата
11 С Пр. Харітона

12 Н 17. по С. Кіріяка
13 П Григорія Арм.
14 В † Покров Пр. Бог.
15 С Кипріяна, Юст.
16 Ч Діонізія
17 П Еротея
18 С Харитини

19 Н 18. по С. Ап. Томи
20 П Сергія і Вакха
21 В Пелагії
22 С † Ап. Якова
23 Ч Евлампія
24 П Филипа, Теофана
25 С Прова, Андроніка

26 Н 19. по С. Карпа
27 П Параскевії
28 В Лукіяна, Евтим.
29 С Льонгина сотн.
30 Ч Осії прор.
31 П Ап. і Єв. Луки

ВІДПОВІДЬ.

Питав я раз — де криється
Незглублена тайна буття,
І де жертівник, на якім еси
Принеслиб Богу труд життя?

Мовчали звізди, ліс дрімав,
Мовчав весь світ в нічній тиші —
Одно лиш серце відозвалось:
В твоїй души! В твоїй души!

ДО УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ГРОМАД В КАНАДІ.

Порядок візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоана:

27 вер. — суб. Воздв. Чесного Хреста, Бюфорд, Алта
28 вер. — неділя — Едмонтон, Алта.
3 жов. — пятниця — Саскатун. — Вечірня і проповідь.
5 жов. — неділя — Ґудів, Саск.
12 жов. — неділя — Ріджайна, Саск.
14 жов. — Покров. Пр. Бог. — Ґемтон, Саск.
19 жов. — неділя — Келд, Ман — посвячення церкви.

* З огляду на дуже важні справи, які кличуть Високопреосвященого Архиепископа Іоана до Злуч. Держав, візитації на сім кінчаться.

Very Rev. S. W. Sawchuk
379 Parr Str., Winnipeg.

Священики Української Православної Церкви в Канаді і їх Осідки.

В МАНІТОБІ:

Прот. С. В. Савчук, голова Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. 379 Парр Ст. Вінніпег, Ман.
Свящ. В. Новосад, Толстой, Ман.

В САСКЕЧЕВАНІ:

Українська Православна Місія
Свящ. Петро Самець і
Свящ. Петро Мельничук
Бокс 102, Канора, Саск.
Свящ. Д. Стратійчук, Ґемтон, Саск.
Свящ. С. Гребенюк, Ґудів, Саск.
Свящ. Д. Кирстюк (на відпустці) Тідор, Саск.
Свящ. К. Киретюк, Шіго, Саск.
Прот. В. Кудрик, Бокс 1686 Саскатун, Саск.

В АЛБЕРТІ:

Свящ. І. Кусий — Андрю, Алта.
Свящ. Д. Сенета — Бюфорд, Алта.

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.
Пишіть на адресу:
THE ORTHODOX HERALD,
379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ — А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

...К І. ВІННІПЕГ, МАН., ЖОВТЕНЬ, 1924 ЧИСЛО 7

ПАСТИРЯМ І ДІТЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

...ОЇМ ДОРОГИМ БРАТАМ І СЕСТРАМ, ЄДНІСТЮ ХРИСТОВИХ ВІРИ І ЛЮБОВИ ОБЄДНАНИМ В РІДНІЙ ЦЕРКВІ.

...ІМЯ ОТЦЯ І СИНА І СВЯТОГО ДУХА.

З ласки Божої, волею Української Православної Цер... з Рідного Краю я був висланий, як посланець її до на...х братів в Канаді і Америці. Величня місія була положе... на мене — благовістити моїм Братам та Сестрам про ве...ку милість Божу до нашого народу, про велику радість, ...сталася і в теперішні, такі сумні для нашого народу ...си, про відродження прадідної Церкви нашого народу, — його Рідної Матери.

Мене було покликано за море піти і тут знайти дітей ...раїнського Народу, принести їм ту велику радість Во...ресіння Рідної Матери — Української Православної Цер..., сповістити, що від тепер в духовім житті нашого на...у почалась нова доба: Рідна Церква тільки рідною ...жкою має вести наш побожний нарід до Царства Божо..., заповіданого нам нашим Божественним Учителем — ...ном Божим. І поклала Рідна Церква на мене великий обовязок: будити приспаних віковим сном духової темря... і занедбання. Братів, на яких ще й досі лежить пляма ...нулого поневолення, минулої темної роботи чи то По...ків, чи Москвинів, кликати змити з себе сі плями і чистими од бруду, нанесеного нещасним минулим, під проводом Рідної Матери — Української Православної Церкви стреміти до вічного світу Царства Божого, стреміти правду Божу втілити в житті і нашого, так жадного на сю Божу правду, побожного народу. На зустріч нових світлих днів ...житті нашого Українського Народу, наказано мені кли...ти рідніх Братів і Сестер. Рідна Церква, вічною правдою Божих навчань, святістю всенародних палких молитов, силою своєї непоборимої віри має виблагати у Небесного ...ця сі нові світлі дні, має силою своєї віри, своїх святих поривів піддвигнути наш нарід на велику любов до само...буття, на велику працю до самоофірування, во імя зве...ння і до нашого народу Божого Царства — царства миру, свободи, любови і світлої праці. Зникнути мусять перед тим всенароднім поривом віри і любови в Рідній Цер... усі страшні привиди нашого нещасного, темного і за...вавленого минулого.

Божа ласка з світлим ділом Рідної Церкви і її матерні ...чі почуті її вірними синами і тут за морем, почуті ти..., в грудях яких бється серце вірне Божій правді і повне ...бови до Рідного нещасного краю й народу.

Тільки з словом Христового благовістя, без усяких на...зів і призначень з гори, прийшов я, як посланець Рідної Церкви до своїх братів по вірі в Канаді і щасливий свідо...стю, що тільки з рук їх приняв я право на своє служіння ...раїнській Православній Церкві в Канаді, як її архипастир. ...асливий, що в наші часи повторюється свята і чиста тра...ція перво-християнських часів, коли Церква, всенародня, ...пориві довірря і любови обирала і приймала свого архи...стиря, доручаючи йому саме дороге — свої душі.

З сього менту я мав радість побувати в ріжних куточ... Канади, де лише є діти Рідної Церкви. Богато святих, ...забутних хвилин всенародного пориву Христових віри і любови пережив я. Назавжди незабутніми залишаться ...я мене та щирість і сердешність, з якою Брати та Сестри ...х діти витали мене в своїх бідненьких, але таких милих ...рковцях, так нагадуючих первісні часи Христової віри, ...ли ще не було величних камяниць-храмів, як тепер, але ...рце було найбільш чудовим Божим храмом, про красу ...ого нагадують нам цілі сонми святих мучеників і под...жників того часу.

Радий зазначити, що парафії Української Православ... Церкви в Канаді досягли такої сили організації і тако... міцного єднання духа, які тільки можливі в умовинах ...надійського життя. Я бачив зворушуючу любов до своєї ...тери-церкви, велику відданість її ділу і велику жертвен...сть на її потреби. Я радий був наочно переконатись, що ...раїнська Православна Церква в Канаді по силі свого ду..., по високій свідомости своїх духовних дітей є незломна сила, яку ніщо зломати не може. Радий також зазначити, що такою вона стала завдяки самовідданій до забуття себе світлій праці пастирів і активних синів її, та мудрому керованню нею її Консисторії, Адміністратора і Брацтва. Та боротьба, яку світлі діячі Рідної Церкви в Канаді винесли на своїх раменах, за діло її, залишиться назавжди найсвітлійшою добою життя Української Православної Церкви в Канаді, бо оздоблена вона високою ідейністю, цілковитою безкористністю і разом з тим незломністю сили духа перших борців за народне діло відродження Рідної Церкви.

Сердешно — зворушуючо прийняла мене Українська Православна Церква в Канаді і хоч усіх витань її я не відношу тільки до себе, особисто, але вони надто дорогі мені. Я знаю, що витаючи післанця Рідної Церкви, мої Брати і Сестри витали велике діло її і в сих витаннях виявляли свою волю прилучитися до того діла, бути і вірними дітьми Рідної Церкви і її апостолами.

Сердешна подяка усім Парохіям і їх Пастирам за радісні хвилини доставлені мені: раділа душа зростом дорогого діла і підносилась до Бога з тихими словами відданости Божій волі і вдячности за благословіння.

Ми, Любі Брати та Сестри, на великій межі в житті нашого народу, ми живемо в неповторимий час його відродження. Силою своєї свідомости він приходить до нового життя. В тяжких муках народження він витворює необхідні йому сучасні форми того життя. В творінню сих форм він, щоб залишитись самим собою, захоронити свою окремішність, свою властиву йому красу, повертається до старих, рідних, часом забутих жерел.

Мимохіть в сей великий час приходить до спомину дивне, повне невиразимої сили натхнення, видіння Пророка Езекиїла кістяків на полі, які ожили. Чув він голос Божий: Ви кістяки, сухі, вислухайте слово Господне. Так говорить Господь Бог до сих костей: ось Я вдихну у вас духа, щоб ви поробились знов живими" (Езек. XXXVII — 4. 5.). І ожили сі кістяки на очах пророка і дав Господь йому наказ: „Сину чоловічий! Отті кости, се все для Ізраіля. Вони мовлять: **кости наші висхли, надія наша зникла, бо ми відірвались від коріня.** Тим же то вискажи пророцтво і скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ось Я поодчиняю гроби ваші і виведу вас, мій народе, з гробів ваших..." (ст. 11-12).

І ми могли сказати: „Кости наші висхли, надія наша зникла, **бо ми відорвались від коріня"** і на нашому народньому поли богато таких кістяків нагромадилось, час теж відірвали були від коріня, засудили на смерть і сохли ми і раділи ті, що хотіли нашої смерти... Але-ж Божа ласка зглянулась над нашим народом: богато таких кістяків ожило і Церква Рідна, що теж була засуджена на небуття, прокинулася до життя; силою своєї віри Вона одчиняє „гроби наші і виводить нас з гробів сих". Пророком Езекиїлом стає вона свому народови і по Божій стежці веде його.

Святі завдання Воля Божа положила на наше покоління: Високо знов піднести хоругов Прадідної Церкви — Святої Мучениці на віковому хресті нашої нещасної минувшини і під провід її усім стати, аби всенародньою єдністю віри і любови наблизити до нас царство Боже, аби нарід свій піднести в силі і освіті, вирвати його з неволі темряви і лукавого визискування темних сил.

Тяжка наруга в минувшині над правдою Божою і над найбільшою святістю душі нашого народу — його Православною Церквою мусить бути змита. Сю наругу, се дике насильство над душою цілого народу, безпримірне в історії всесвіту зчинили Поляки так званою релігійною унією в кінці XVI віку, а Москвини купівлею нашої церкви вік пізнійше. І першими і другими се робилось не во імя Христа, не во імя Його святого діла примирення чоловіка з Богом, ні, а во імя примирення чи з польською чи з московською неволею, во імя знищення на віки усього нашого народу. Дійсно, — се могло бути діло лише диявола

— противника Божого, лише тільки він міг навіяти думку — діло Христової свободи і любови обернути на цілі поневолення і затемнення. — Віки кірвавої боротьби, безліч невимовних страждань нашого народу залишаться назавжди чорною плямою на творцях і робітниках чи то польської акції в унії, чи то роботи Москвинів після загарбання нашої Церкви. Тяжку відповідь прийдеться дати їм перед престолом Правосудного Бога.

Як унія так і московська робота могли зродитися і жити підтримкою насильства лише в час безправности нашого народу і його темряви, тоді тільки могла бути так тяжко поругана правда Божа. Але-ж Бог безкарно поруганий не може бути, і тепер над насильниками ведеться суд Божий. Силою свідомости своїх дітей рідна нашому народови Українська Православна Церква розірвала ті пута, в які вона була віками і здавалось назавжди закута... Відродилась вона в тяжкій останній боротьбі за своє життя і могутня вона, непоборима, бо за святу Божу правду піднеслась вона на боротьбу. Ласка Божа з нею: за недовгий час свого життя вона встигла об'єднати усе свідоме з посеред нашого народу і тепер числить тисячі парафій і міліони своїх дітей... Сила її в незломности віри в Бога, в святу Божу правду, сила її в чистоті бажань послужити свому народови, сила її в вірности старим заповітам прадідньої Православної Церкви.

З тяжкими надривами, в жахливі часи громадянської боротьби і кривавого терору відродилася Вона у всенародньому зусиллі і тому так дорога, так близька вона нашому народови. Знов зайняла вона те місце, яке займала в житті нашого народу в тяжкі роки 16-17 століть, місце його Рідної Матери, якій тільки одній можна віддати своє серце, доручити повести по приказаній Божими заповітами стежці.

В боротьбі все народжується. Сам Син Божий говорив, що меч і огонь Він приніс на землю (Лука XII, 49). Своїх учеників не раз попереджував, що їх чекає тяжка боротьба (Мат. X, 17, 19) Вся історія Церкви, особливо в перші віки, се тяжка боротьба. І нас вона чекає, неминуча, як закон життя і розвитку. Але-ж і в боротьбі сій, навіть, коли вона неминуча, все-ж чистими, непорочними ми мусимо бути, бо тільки чисті серцем, по слову Сина Божого, узрять Бога. Попереджуючи своїх учеників, що їх чекає боротьба за Його діло, Він дав їм заповіт і мудрими бути як змії і невинними як голуби. Святий Апостол Павло, пишучи до вірних в Ефесі, яскраво зазначив, з чим ми повинні боротись: „Наша боротьба не з тілом і кровю, а з князівствами і з властями і з миродержителями тьми віка сего, з піднебесними духами злоби" (Еф. VI-12). Переводячи се на сучасню мову, наша боротьба мусить мати не персональний характер, не полягати в брудній лайці та особистих нападах, нікого ні в чому не переконуючих, а тільки збільшуючих злобу. Так борються тепер противники світлого діла Рідної Церкви, таку боротьбу ми і залишимо їм. Боротьба Рідної Церкви за спасіння нашого народу мусить бути тільки ідеольогічною, тоб то боротьбою лише певного світогляду, певної ідеї, боротьбою духа правди і любови, що і борючись, хоче не одштовхнути, а пригорнути, не вразити гірко брудною лайкою, а переконати річевими доказами і силою духа віри, чистотою засобів та святістю своєї мети примирити з собою. Така боротьба достойна Рідної Церкви і таку боротьбу, хочу вірити, будуть во імя Боже вести усі діти Рідної Церкви разом з її Пастирами.

Син Божий своїм ученикам, яких серце мабуть не раз здрігалося при думці, яка величня місія на них кладеться, сказав: „Не бійся мале стадо, бо вволив Бог дарувати вам царство" (Лука, XII, 32). Справдилось слово Божественного Учителя: весь світ схилився перед силою віри, непохитністю духа і святістю перших робітників діла Божого — апостолів і пішов за ними.

Нехай же сі дорогі слова Нашого Божественного Учителя зміцнять і наш дух для праці в сучасний, так важний мент в житті нашої Церкви і Народу.

З тихою молитвою, в покорі волі Божій певна святости свого діла нехай і тут в Канаді Рідна Церква піднесеться на велику працю посеред свого народу, єднає його любовю Христовою і по вірі нашій ласка Божа буде з нами.

Благословіння Господнє Пастирам і Дітям Рідної Церкви на землі канадійській.

Завжди молитиму Небесного Отця, аби благодать Святого Духа зміцняла сили робітників її і охороняла від усього лихого її дітей і усіх нас направляла до единої високої мети нашого життя — Царства Божого. Амінь.

З ласки Божої і волею Церкви

† Архиепископ Канадійський і Американський
Іоанн Теодорович.

Давфін, Ман., 18-X-1924.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Наші маняки дуже часто люблять ставити нам польський „католицизм" як приклад до наслідування", пише перемиський „Український Голос" (ч. 25) й доводить, що польський „католицизм" такий бідненький, що тільки „маняки" можуть його захвалювати.

Гаразд, ми вповні з сим погоджуємося, і то не тільки про польський католизим, але про католицизм взагалі, але що сказати про папу, котрий носиться з польським католицизмом, як баба зі ступою? Чи й він „маняк"? Виходить що так...

— — — — — — — — — —

Перемиський „Український Голос" (ч. 22) в статті п. з. „Наша відповідь" дуже обурюється, що дорадники перемиського епископського ординаріяту (чому не сам еп. ординаріят?) виклинають той же „Укр. Голос" за його ворожі становище супроти Апостольського Престола (папи) і категорично заявляє, що він нічоли не стояв на ворожім становищі супроти с. Апостольського Престола, тільки **„критично відносився до політики ватиканських дипльоматів супроти нашої церкви і народу".** Сі ватиканські дипльомати, після думки „Укр. Голосу", винуваті також за нещасливу промову папи до польських студентів, в котрій він пожелав їм, щоби Польща затримала Львів і Вильно, та в котрій заявив, що **„не є той повним християнином, хто не є римо-католиком"** (значить греко-католики не є повними християнами) — винуваті тому, бо сю промову до польських студентів **„підсунули папі** його розполітиковані дорадники".

Ось, і маєте, а де-ж поділася **папська непомильність?** Виходить, що папа не тільки, що не є непомильний, але промови сам не годен зложити й читає таку, яку йому підсунуть його „розполітиковані дорадники". Біда з папою, біда й з його „вірними Русинами".

— — — — — — — — — —

В тій самій статті перемиський „Укр. Голос" просить галицький епископат, щоби той „звернувся гремільно до св. Отця і представив йому, що Українці греко-католицького обряду чуються покривджені тим, що Рим **мовчки** приглядається як церкви на Волині переміняються за тихою згодою Ватикану на римо-католицькі костели."

З того, що Рим до сього часу проти польського насильства над православними Українцями ще не виступив, виходить, що галицький епископат сеї просьби папі ще не передав, а як передав, то папа її не вислухав. Та мабуть і не вислухає, бо він наглядно хоче показати православним Українцям, яка булаб для них велика користь стати католиками. Про се й наш славний „французький", чи то пак „Канадський Українець" пише в 40 ч. ось що: „Лиш Українцям в Галичині Поляки обіцюють автономію і університет, а на православних Українців на Холмщині, Підляшу і инших місцевостях навіть не звертають уваги".

Переконуючі аргументи за католицизмом. Треба сподіватися, що вслід за сим „Кан. Українець" порадить таке: „Всі Українці в Польщі повинні стати не тільки католиками але й Поляками, а тоді Поляки з певністю не будуть їх переслідувати".

— — — — — — — — — —

Перемиський „Укр. Голос" (22 ч.) перестерігає папу, що „американські Українці **грецького обряду** дуже обурені, що політику введено навіть до „Енцикліки про мучеництво св. Иосафата", в якій сказано, що „Иосафат є першим мучеником унітів-Русинів **і одним зі спеціяльних заступників Польщі".**

Цікаво, кого „Укр. Голос" розуміє під „американськими Українцями грецького обряду"? Що не греко-католиків, се певно, бо ми ще не чули, щоби які американські греко-католики обурювалися на папу за те, що він зробив Иосафата рівночасно унітськими святим і спеціяльним заступником Польщі. В них нема на стільки ні відвати, ні самоповаги, ні розуму. Коли-ж „Укр. Голос" під „американськими Українцями грецького обряду" розуміє Українців православних, то помиляється дуже, коли каже, що вони обурені на папу за те, що він зробив Иосафата спеціяльним заступником Польщі. Помиляється тому, бо ми знали і знаємо, що Иосафат нічого з українством не мав, робив польську роботу і нищив Українців, отже нічого дивного, що він став тепер польським святим. Противно, ми обурені на тих Українців, що намаються силою відобрати в Поляків їхнього спеціяльного заступника й зробити з нього українського святого і то як раз за польську проти-українську роботу. От на що ми обурені!

— — — — — — — — — —

В часі відпусту в Лежайську (8. VI. 24) один Василіянин на проповіди сказав таке: **„Мені прикро, що мушу се голосити, але во імя Бога, во імя католицької церкви, хочби навіть був і рідний батько, наколи він православний, треба від нього відвернутися".**

Сей виступ Василіянина проти православних дуже обурив деякі галицькі круги й пресу, навіть тих, які одиноке „спасення" українського народа бачуть тільки в католицизмі, під покровом Ватикану. Обурив він їх з двох причин: по перше, се поширює і так широку прірву між Українцями православними і греко-католиками, а по друге — се шкодить інтересам „св. Унії".

Що-ж до нас в Канаді, то повисші слова Василіянина нас не здивували. Ми до таких „релігійно-моральних" проповідей привикли ще від часу, коли між канадійськими греко-католиками зявилися піпи. Ну, а щоби бути справедливими, то треба сказати, що й українське греко-католицьке духовенство не стоїть в сім згляді гірше від піпів. Бо і вони закриваються „засадами" Ісуса Христа — не ми, мовляв, накидаємося й виклинаємо „схизматиків", але Христові „засади". І так роспинають Христа в друге.

— — — — — — — — — —

Якийсь Хмурий, в 28 ч. перемиського „Українського Голосу" завзиває греко-католиків в Галичині, щоби ті **„запротестували то домагалися** (від Поляків) **звороту греко-католицькій церкві загарбаних** (Поляками) **православних церков на Волині".**

Що се значить? А ось що. Поляки силою відбирають від православних Українців на Волині церкви й перетворюють їх на костели. Греко-католики в Галичині, як також в Канаді й Америці, відносилися до сього байдуже — що їх то обходить, що Поляки відбирають „схизматикам" церкви? Та ось знайшовся між ними один „совісний" й закликає українських греко-католиків до протесту. **Та тільки не** думайте, що до протесту проти безправного відбирання православних церков. Ні! Він протестує проти того, що Поляки загарбавши православні церкви **не віддали їх греко-католикам, але затримали собі.** Ось що то значить „брат" — як не заплаче, то бодай скривиться...

— — — — — — — — — —

Рим не перестає **робити** заходи, щоби приєднати до себе східну — **православну** — церкву. Питання обєднання східної церкви з західною дотикає 35 міліонів православних Українців. Українці греко-католики числом около 4 міліони також хочуть, щоби православні Українці стали греко-католиками, бо обєднання церков лучиться тісно з національними інтересами.

Ми, православні Українці, також віримо, що весь український народ повинен належати до одної церкви, бо тільки тоді буде в нас зеднаний фронт і в національних справах. Не розуміємо тільки, чому Українці малиб обеднатися в **чужій, ворожій церкві** — католицькій, а не в **своїй рідній — Українській Православній?** Не розуміємо, також, чому 35 міліонів православних Українців малиб іти за 4 міліонами греко-католиків, а не навідворот? Се пригадує нам „спілку" двох кумів. Каже одна кума другій: „Кумо, гей, кумо, зложімся на кварту горівки. Ви дайте 18 крейцарів, а я дам два, і будемо забавлятися".

— — — — — — — — — —

В чотирох числах перемиського „Укр. Голосу" (в 30, 31, 32 і 33) була надрукована довша стаття п. з. „Невидима рука", якої автор, „Жонатий священик", доказує, що заведення примусового целібату між греко-католицьким духовенством се політика Польщі, бо так лекше буде греко-католиків златинщити а з тим і спольщити. В одній уступі тої статті читаємо таке:

„І мріють тай потішаються (себто Поляки, а чому не Рим, того не знаємо), що вже недалекий час, яких найбільше 50—60 літ мине і в „Східній Малопольщі" не стане греко-католицького клиру і буде одно латинське стадо під латинським пастиром. І може вже який інжинір-мистець рисує плян майбутнього музею-архіва в Варшаві під назвою: „Muzeum pamiątek **po byłych Uniatach Małopolski wschodniej**".

Автор, розуміється, не вірить, що таке коли станеться (як він думає сьому запобічи, глядіть понизше), але можемо сміло сказати, що коли наші браття в Галичині не опамятаються завчасу, й не побачуть, що вони самі собі гріб копають, то й справді буде колись в Варшаві такий музей, **і дуже можливо, що заложить його таки сам граф Андрей Шептицький. Він знає, що Українці на музеї дуже ласі.**

— — — — — — — — — —

Але автор „Невидимої руки" не боїться заходів Поляків (?) златинщити й спольщити греко-католиків, бо:

„Ми це потрафимо відстояти свій тисячлітний, св. Апостольською Столицею загарантований привілей. Ще народ упімнеться за своїм духовенством де слід... Як упадуть у стіп Апостольського Святого Престола петиції з 3000 парохій з 4,000,000 підписів, як поїде тамтуди одна і друга депутація світлих мужів з нашої еліти, то воно не може скінчитися для нас непритожним вислідом."

Так і хочеться крикнути: **„Раби, раби, доки будете лизати руку, котра місто хліба дає вам камінь? Коли вже** раз пробудиться у вас людська гідність і не позволить облудному Римови водити вас більше за ніс? Коли вже раз зрозумієте, що світ з погордою дивиться на рабів, які повзають у ніг свого пана? Коли вже раз зрозумієте, що вам дорога на схід, а не на захід, що в Київі, а не в Римі, шукати вам релігійної правди, волі, справедливости? Коли вже раз!?

Свящ. С. В. Савчук.

ДОКУМЕНТ ЧАСУ.

(Читайте і судіть).

В 41 ч. „Кетолик Реджістер" з 9 жовтня, с.р., який виходить в Торонто і є найповажнійшим католицьким органом в Канаді, появила ся слідуюча інтересна статтія, яку наводимо в цілости в як найточнійшім перекладі.

Рутенська проблема.

Обіжник про українське питання, який видав Впреосв. Архиепископ МекНіл до духовенства торонтської архидієцезії був відчитаний минувшої неділі по всіх церквах. Рутенська проблема досягла степеня крізи і під проводом Його Екселенції монсініора Петро ді Марія, Апостольського Делегата, дієцезії Канади подають помічну руку для розвязання сеї замотаної проблеми.

Ми мусимо вратувати для Церкви бодай те, що з Рутенців ще остало. До тепер ми ще не сповняли свого обовязку супроти наших українських братів-католиків. Прийшла, отже, година, коли ми можемо дати і то дати щедро, щоби вратувати душі тисячів наших канадійських братів. Слова архиепископа Торонта повинні дати богато до думання:

Торонто, 1 жовтня, 1924

„Дорогий Отче!

Сього року робиться збірка по всіх дієцезіях Канади на те, щоби дати спромогу епископови Русинів в Канаді залагодити пекучі фінансові зобовязання та вратувати потрібні інституції. Дві з сих інституцій є:

Колегія в Йорктоні і **католицький тижневик друкований на українській мові в Вінніпегу** (підчеркнення наші). Поклик вийшов від архиепископів з Ст. Боніфес і Вінніпегу, які були назначені Апостольським Делегатом, як комісія для розгляненя положення і пороблення зарадчих кроків. В своїй відозві архиепископи зазначують, що „українська проблема є найповажнійша і найбільше заплутана, яка стоїть перед церквою в Канаді в теперішнім часі" Вони додають:

„Можна без пересади сказати, що найстараннійші змагання рутенського епископа і духовенства, в сполуці з симпатичним заинтересованням і щедрою помічю зі сторони римо-католиків не поможуть, щоби затримати велике число сих людей при церкві. Ворожі сили, уставлені проти них, є за сильні, щоби можна було припинити численні відступлення від церкви. Від самого приїзду Українців до Канади провадилися зі сторони перетягаючих на [illegible] сильні старання, щоби ограбити їх з католицької віри, і сі старання продовжуються до тепер з впертістю гідною ліпшої справи. Нема нічого дивного, що сі старання увінчалися деяким успіхом, бо все складалося на успіх. Люде приходили тисячами без своїх священиків, матеріяльний добробут і незалежність, які приходили до них в нагороду за тяжку працю, робили їх байдужними, релігійні вчинки пособляли сильному розвоєви самолюбства через заснування даремних шпиталів, аптик і шкіл в найсильнійших національних центрах. Найшовшися в новім положенню, до якого увесь їх попередний життєвий досвід не давав їм ключа не дивно, що бідні іміґранти були розположені слухати зрадливого голосу облуди, який грав на упередженнях, відзивався до їх гордости та задоволяв їх потреби. Щоби перестеречи, порадити, пояснити — не було нікого, хіба, в найліпшім разі, то тут, то там тільки приятгідний вартовий, котрого голос ніколи не виходив поза межі парохії."

Я стояв близько сеї проблеми через 14 років і не вагаюся сказати, що **католики в Канаді могли були вратувати віру українських іміґрантів.** Се значить, вони могли були дати їм поміч в виді шкіл і шпиталів, які приходячи від протестантських організацій, стали середником підкопання їх віри. **Стараймося вратувати бодай те, що ще лишилося.**

Ваш щирий
† Н. МекНіл.
Архиепископ Торонта.

Коментарі злишні

Один із найтемнійших забобонів — се забобон людей науки, що людина може жити без віри.

Л. Толстой.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ЯКУ ВІРУ ПРИНЯВ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД.

Христіянство на Україну прийшло з Греції. Є переказ, що перше зерно Христової науки засіяв на Україні св. Апостол Андрей Первозванний. Та се тільки переказ. В своїй історії України оповідає М. Грушевський, що вже в IX віці христіянська віра стала ширитися в головнійших містах України, а в 860-их роках вислані на Русь грецькі духовні охрестили богато людей, так що там навіть вислано окремого владику для сих руських христіян. В першій половині X в. була церква св. Ілії в Київі а в 944 р. в трактаті (угоді) князя Ігора з Візантією згадується про христіянську Русь поруч поганської. Наші предки, народ торговельний і рухливий та войовничий, мали богато взаємин з Візантією і мали аж надто богато нагоди познакомитися близше з христіянством. Однак загальне поширення христіянства на Україні почалося від хрещення Руси за князя Володимира Великого в 988 р. Ставиться, отже, перед нами питання: Яку віру приняв український народ стаючи христіянами, — віру православну чи католицьку?

З того, що так Володимир Великий як і ціла Русь, приняли христіянство від православної Греції, слідує, що наші предки приняли віру православну. Такого погляду трималися всі заінтересовані — православні і католики — в минувшині, тримаються і тепер, з виїмком „Канадійського Українця" і його кількох безіменних дописувателів. Вони нараз „відшукали", що український нарід приняв віру католицьку, бо розлам між церквами східною і західною стався, після їх тверджень, в 1054 р., а що охрещення Руси відбулося 988 р., отже наші предки, після їх виводів, охрестилися в вірі католицькій, бо перед 1054 р. цілий христіянський світ був католицький, то є, належав до Риму. Так представляють тільки „історики" від „Канадійського Українця". В дійсности справа малася зовсім инакше.

Історичним фактом є, що папа римський вносив роздор і непослух в організацію христіянської церкви вже з самих початків її зорганізованого життя; він не слухав вселенських соборів, які зобовязували всі христіянські церкви, не виконував їх розпоряджень, заводив на свою руку зміни в правдах віри, вивисшав себе понад других епископів і ширив єресь дотично походження св. Духа. Одним словом, поводився як блудний і непоправний син церкви, і коли не помагали ні напімнення соборів, ні епископів та патріярхів, то він був остаточно виклятий (екскомунікований) разом з його однодумцями зі складу правдивої церкви, аж доки не опамятається і не верне назад на лоно правдивої церкви Христової, церкви православної.

Римський епископ (папа) почав нехтувати рішення вселенських соборів й ширити єресь вже досить вчасно і був за те строго осуджений шестим вселенським собором, котрий відбувся в 692 р. і на котрім були представники від папи Сергія I. Сей собор, між иншим, строго осудив примусовий целібат духовенства, який завела була в себе римська церква, і потвердив рішення халкидонського собора (четвертого вселенського), що римський папа і патріярх царгородський є собі рівні (правило 28). Представники папи підписали протокол собора на знак своєї згоди на всі ухвали, які на нім запали, але папа помимо того не підчинився розпорядженням собора й заказавши оголошувати їх в підчинених йому церквах, продовжав дальше свою політику. **В сей спосіб папа зробив перший крок до розламу (схизми) між церквами східною і західною — розламу, за який відвічальність паде на церкву західну, а не східну.**

Коли Фотій засів (в 858 р.) на царгородськім патріяршім престолі на місце усуненого Ігнатія, то (в 867 р.) скликав собор східних патріярхів, який, розглянувши хибні звичаї та науки римської церкви, осудив їх як еретицькі **і екскомунікував папу Николая I.** Важнійші з причин, які спонукали згаданий собор до такого кроку були отсі: 1. Римська церква наказувала постити в суботу; 2) завела примусовий целібат духовенства; 3.) непризнавала праі священикам доконувати миропомазання; 4) що найважнійше, **самовільно додала до Символа Віри** („Вірую") слова „і Сина" (в католицькій церкві „Вірую" через те виходить так: „І в Духа Святого, що від Отця **і Сина** походить") і сим пішла проти постанови другого вселенського собора, який Символ Віри уложив.

Вирок собора був оголошений в західних церквах, а папа видимо затривожився. Він заангажував декілька вчених монахів, щоби ті відповіли на оскарження собора в достойний спосіб, але в тім самім році імператор Василь (котрий засів на імператорськім престолі, замордувавши свого попередника) силою усунув Фотія зі становища патріярха і покликав на те становище назад Ігнатія. Сей зарядив, за згодою папи, скликання восьмого вселенського собору в 869 р., але собор розбився, не винісши жадної важнійшої ухвали крім тої, що признав право Ігнатієві стати патріярхом на місце усуненого Фотія. В наступних роках Ігнатій і Фотій помирилися і коли Ігнатій помер, в 878 р., то Фотій став знов патріярхом. В 879 р. був відновлений в Царгороді перерваний собор з 869 р., на котрий знов прибули папські делегати. Сей собор викляв (екскомунікував) всіх тих, котрі самовільно і проти рішення вселенських соборів додавали будь що до Символа Віри. Папа римський знов не підчинився ухвалам собору і тим самим став в друге виклятий зі складу всесвітної церкви.

Послідну пробу опамятати західну церкву й направити її на правдиву дорогу зробив патріярх Михайло Керуларій. В 1053 р. він написав разом з болгарським митрополитом листа до одного з західних епископів, в якім вказав на хибність науки і поступовання папи і завізвав західних епископів відорватися від него. У відповідь папа післав до Царгороду своїх делегатів і ті відчитали в імени папи екскомунікацію патріярха і цілої східної церкви. Ввиду такого поступовання папи, царгородський патріярх скликав знов собор, на який прибуло около тисячі епископів і священиків і сей собор проголосив в 1054 р. третє з ряду і вповні заслужене викляття папи і римської церкви.

В виду повисших фактів кождому мусить бути ясно, яку віру приняв український нарід за князя Володимира Великого. Охрещення Руси сталося в 988 р. то є 296 років після того, як папа римський був вперше осуджений собором в 692 р., 121 років після того, як він був виклятий перший раз в 867 р., а 109 літ після того, як папа був виклятий другий раз, в 879 р. Говорення, отже, що український народ приняв в 988 р. віру католицьку є чистим абсурдом і ложею. Що-ж до 1054 р., на який так покликуються „історики" від „Канадійського Українця", то в сім році тільки закінчилася остаточна проба зі сторони східної церкви навернути римську церкву до правдивої соборної апостольської церкви. Твердити, що до 1054 р. східна церква була римо-католицькою, можуть тільки люде, які або не знають історії, або свідомо перекручують історичні факти на те, щоби ширити між людьми лож і баламуцтво.

Володимир Великий і весь український народ приняв христіянську віру з Царгороду, отже приняв таку віру, яка там тоді була, а саме віру православну. Ось що каже про се сам Володимир Великий в своїй грамоті: „Въсприяхомъ святое крещеніе отъ греческаго царя и отъ Фотія патріярха царегородскаго" (Історія України, том III, стор. 285, видання 2). Чи треба ще більшого доказу, яку віру приняв український нарід? Не малої ваги є також факт, що через кілька перших століть христіянства на Україні епископами і митрополитами були майже виключно Греки, яких посилав туда царгородський патріярх, а він тоді вже не посилав туда католиків, тільки православних, бо сам був православний.

Український нарід приняв віру православну і заховав її до сьогодня в повній чистоті з виїмком тих немногих, котрі з примусу, або через несвідомість відорвалися від святої православної церкви і відреклися Христа, як голови церкви, а натомісць покланяються папі. Але та вже й вони почали пізнавати правду й дасть Бог, що в короткому часі весь український нарід буде покланятися Єдиному Богові Живому в Єдиній Рідній Церкві — в Церкві Українській Православній.

Свящ. С. В. Савчук.

Життя людини без віри — се життя звіряти.

Суть кождої релігії полягає у відповіді на питання: для чого я живу й яке моє відношення до безмежного світа, що мене оточує. Нема жадної релігії, від найвищої й до найпримітивнішої, яка не мала б у засаді своїй сього установлення відношення людини до оточуючого її світа і до початкової причини його.

Л. Толстой.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

VIII. СПРОБА ЗАВЕДЕННЯ ІНКВІЗИЦІЇ В КАНАДІ.

Другий Український Народній Зїзд в Канаді остро осудив роботу епископа Будки і його духовенства й виніс з огляду на них таку ухвалу:

„Український Народній Зїзд, зарепрезентований числом 700 делегатів з ріжних провінцій Канади, зважившии, що часопис „Канад. Русин", орган Преосв. еп. Будки, як рівнож сам Преосв. епископ на всяку народню (?) й йому священиків, накидаються в нечесний спосіб на всяку народню роботу серед українського народу в Канаді, а головно на Інститут Петра Могили в Саскатуні, що така їх кирнина робота стремить до сього, що би нищити всяку просвітно-культурну роботу, яка незалежить від епископської церковної корпорації і що се відчуваєся дуже болюче і з великою стратою в нашім народнім життю — то в виду висше наведених фактів, сей Зїзд питнує сих ворогів народного поступу і ухвалює їм заслужену нагану за їх до теперішну кирнину роботу, сподіючись, що на будучність вони змінять своє поступовання і місто шкодити, будуть помагати в народній роботі."

Здавалося би, що такий сильний протест зі сторони Народного Зїзду, хоч трохи опаматає епископа Будку і його духовенство, тим більше, що зїзд складався, переважно з греко-католиків, — вірних епископа Будки. — але сталося инакше. Засліплений рабським підданством Римови та французьким церковним властям в Канаді, він розпочав ще лютійше переслідування нелюбих йому людей і інституцій, послугуючися при тім середновічними способами — **церковною клятвою.** Приходила великодна сповідь і він дав своїм священикам розпорядження, щоби вони не важилися сповідати нікого з тих, котрі мали в Інституті своїх дітей, як також тих, котрі підпомагали Інститут морально чи матеріяльно (грошево). Рівночасно він дав розпорядження, що священики не сміють ховати, а церковні громади не сміють на цвинтар приймати нікого з тих, які умерли без великодної сповіди. Иншими словами, еп. Будка виключив з церкви всіх тих, котрі не симпатизували з його заходами підчинити всю українську просвітно-культурну роботу в Канаді під римсько-французьку контролю і думав, що сей середновічний спосіб примусить народ відречися своїх переконань та піти на сліпо за ним.

Дотично своїх, повисше наведених розпоряджень, еп. Будка, дня 24 червня, 1918 р. на католицькім вічу в Йорктоні, Саск., сказав таке; На нього безпідставно нападають погані люде за його виступи проти Інститута. **А він проти Інститута не виступав і не виступає. Се виступають Христові засади (!). Він також не винен тому, що не може сповідати прихильників Інститута. Він навіть рад би їх обслужити, в нього чейже є милосердя, та се знов противилось засадам, котрі постановив сам Христос (!) і проти котрих він (еп. Будка) виступати не може. З цвинтарями** те саме: не можна несповідачих (себто прихильників Інститута, котрим епископ відобрав право сповіди) на посвяченім місці ховати, бо там **свиней** (!) не треба. Для них місце за цвинтарним плотом, і тому він порадить всім своїм вірним прибити коло кождого посвяченого цвинтаря дві написі, а то: **„Тут цвинтар для людей" і „Тут цвинтар для свиней".** Подібне говорив на инших вічах і місіях, які відбував того літа.

А піпи торжествували й поводилися з людьми неначе інквізитори. Тоді, коли совіснійші (хоч далеко не всі) з українських священиків дивилися на розпорядження епископа „через пальці", то піпи не тільки, що як найсовіснійше виконували розпорядження епископа, але ще й від себе на власну руку, не мало до розпоряджень додавали. А се їм вдавалося, бо хотяй вони знаходяться під номінальною юрисдикцією епископа Будки, то в дійсности руководяться законами свого чина і розпорядженнями свого ігумена і то до такої міри, що дуже часто розпорядження епископа для „всіх" його священиків, їх не доторкають. Що більше, епископ віддав їм до обслуги деякі округи, як Йорктон і Айтуна в Саскачевані та Комарно в Манітобі (звідки народ вже їх вигнав) і в тих округах **церковними справами завідує ігумен Редемптористів, а не епископ.** Коли, приміром, одна громада з Йорктонського округа посилала до епископа одну депутацію за другою з просьбою, щоби він забрав з їх церкви піпу й надав українського священика, то епископ остаточно відповів їм отверто, що він не має з тим нічого спільного і вони мусять вдаватися до ігумена Йорктонського монастиря, бо їх церква належить до оо. Редемптористів.

Щоб показати, з яким ентузіязмом піпи виконували розпорядження епископа відносно прихильників Інститута, вистарчать слідуючі приміри: Один піпа відказався кілька разів сповідати одного чоловіка тільки через те, що його **повнолітний син, який удержував себе в школі власними силами,** перебував в Інституті, і він мусів їхати до сповіди до самого епископа. Другий піпа відправив молодого чоловіка два рази від сповіди через те, що той був гостем на Другім Народнім Зїзді в Саскатуні. Сей самий піпа в часі інфлюенци в 1918 р. відказався уділити Святих Тайн вмираючому чоловікови за таку саму провину.

Та се ще не все. Заохочені станом річей, вони пішли ще дальше. Один говорив в околиці Мелвил, Саск., таке: **„Пощо вам України?! Вона вам спасения не дасть. Ви є католики і сего вам досить".** Другий накидався на Шевченка, Франка та Павлика, називаючи їх пяницями, розпустниками, безбожниками. Третий, кажуть, так виховав в своїй школі українського хлопця, що той, приїхавши до дому, виколов Шевченкови очи — схизматик, мовляв. А всі разом заводили в греко-католицькій церкві почитання чужих святих, зневажали грецький обряд та представляли перед світом греко-католиків, як **римо-католиків.** Наглядним доказом сего „римо-католичення" є **римо-католицькі шлюбні посвідки, які видають тим парам, що беруть у них шлюби. Се роблять і українські греко-католицькі священики, а навіть сам епископ Будка.**

І мимоволі хочеться сказати: Чи довго ще буде український народ нести на своїх плечах тягар, наложений на нього чужими? Чи довго ще має він бути нікчемним, безсильним рабом, чи може ще нині-завтра порвутсья пута вікові і стане з раба велитень могучий, котрий вкінци скаже своє слово — могутне слово — і почує його весь світ, а в першій мірі його гнобителі — чужі і свої?!

(Дальше буде).

ПОНЯТТЯ ВІЧНОСТИ.

Люде, яким Бог на душу положив обовязок думати і так бути світлом і проводом для других, нераз застановлялися над тим — що се таке Вічність, де її початок, де її кінець? Але відповіди не знайшов ніхто. Не мав слів на відповідь людський розум і лише серце відповідало, що Вічність, се не час і не простір, але той Бог-Володар, в якому міститься істновання світа і з якого серця випливає життя вселенної. В Ньому одному Вічність замикається.

Хотячи собі уявити ту божеську Вічність, праведний цар Давид кличе:

— Перше, нім гори повстали, нім сотворив ти землю і весь світ, від віку до віку ти єси, Боже. Бо тисяча літ перед очима твоїми, мов день вчорашний, що минув. Днів же нашого віку сімдесять літ, а коли при силі вісімдесять літ, то слава з них така, що труд і болізни. Час бо скоро минає і ми зникаємо. — Пс. 90.

Над Вічністю роздумував св. Теодозій, а коли заснув, побачив ангела, який сказав:

— Стоячи на землі хочеш землю піднести. Вічність, се Святиня, перед якої дверми чоловік може молитися, але до неї не увійде. Але щасливий, хто відчув душею, що він перед дверми Вічности.

Прикметами Вічности показує велич Божу і М. Шашкевич, коли каже в Псальмі:

— Той, що звелів нічому зродити світи, величнє сонце і тьми звізд, що волів темноті перекинутися в світло, з котрого долоні сверкнули вогні і вдарили води, котрого невидиме око видить гадки душ наших, котрий спрят собою безпочаток і безконець, котрого серце всему світу серце, а воля — гаразд всіх віків і всіх сторін щастя — той з тобою — Бог з тобою!

Та коли наш розум силується обняти Вічність, то запитаймо своїх приятелів, кілько років буде з міліона днів. І відповіти нам рижно:

— Може літ двайцять — скаже оден.

— Може трийцять, пятьдесять, вісімдесять — скажуть другі.

— Може буде сто років — скаже ще оден.

Але не вгадає ніхто. З міліона днів було би 2,735 літ. Від Рождества Христа до нині не минуло ще міліона днів.

От яке велике число міліон! Ми і числячи його, не розуміємо вповні його величини, а щож доперва думати сам про вічність!...

Не зміст відомих наук, як божественних окрить (бо се зветься теольогією), але зміст усіх наших обовязків взагалі, як Божих заповідей, складає релігію. **Кант.**

Той, хто знає правила здорового розуму, — нищий від того, хто їх любить. Той же, хто їх любить, — нищий від того, хто їх додержується. **Хінська мудрість.**

ХТО ТРИМАЄ З МОСКАЛЯМИ.

або

„ЛОВІТЬ ЗЛОДІЯ".

У французько-греко-католицьким органі, в „Канадійськім Українци", вже не раз й не два були натяки, а то й твердження, що Українська Православна Церква тримає з Москалями, придобрюється Платонови, тягне до Москви. Дехто мігби подумати, що се тільки безплянова писанина греко-католицького органу, та в дійсности справа мається инакше. „Канадійський Українець" робить се пляново і знає, на що робить. Він знає, що Українська Православна Церква в Канаді „тягне" за Москалями так само, як за Римом. Він знає, що Українська Православна Церква в Канаді визнає, що для українського народа однаково далека Москва як і Рим. Він все се знає, але се йому не шкодить говорити, що Українська Православна Церква тягне за Москалями. Коли знайдеться хоч одна невинна душа, що повірить його словам, гаразд, і се добре, а коли ні, то його писанина може послужити иншим цілям, а саме: відвернути увагу людей від роботи французько-греко-католицької компанії. „Канадійський Українець" і його зверхники придержуються тактики злодія, який тікає й кричить „ловіть злодія". Придержуються тактики того традиційного злодія, бо фактом є, що якраз вони — „Канадійський Українець" й ціла греко-католицька церква, а зглядно її керманичі — а не Українська Православна Церква тримають з Москалями. Докази? Є їх аж надто богато. Тоді, коли греко-католицька церква — духовенство й преса — люто накидалися й накидаються на Українську Православну Церкву, то проти російської православної місії — такої-ж православної як українська, а до того крайно ворожої українському народови з точки погляду національного — не сказали ще ані словечка, а навіть давали і дають їм так моральну як і грошеву поміч.

З минувшини задосить пригадати кацапський часопис „Буковину", який нібито видавав прот. Божик, а в дійсности видавав „Канадійський Українець". Цілею „Буковини" було нищити Українську Православну Церкву, а тим самим скріпляти російську православну місію. Не инакше малася справа з виразно кацапською газеткою „Канадійская Жизнь", якої фактичним видавцем був один з найбільших стовпів греко-католицької церкви в Вінніпеґу, котрий з епископом Будкою має дуже близькі і постійні взаємини. Видавав на те, щоби шкодити Укр. Православній Церкві, не звертаючи найменшої уваги на те, що шкодить він тим не так самій Українській Православній Церкві, як цілому українському народови. Сей самий стовп греко-католицької церкви брав участь в московськім, Платоновім, соборі, який відбувся 16 липня с. р. в Вінніпеґу, як московський довіреник. Він також брав участь в мітингу московської православної громади в Вінніпеґу, на котрім був присутний ново-прибувший московський епископ Аполинарій. **І мусить ся вірити, що все се він робить за згодою і порозумінням з еп. Будкою; бо-ж він має славу правої руки еп. Будки.** Та помимо сего всего „Канадійському Українцеви" не шкодить кричати, що Українська Православна Церква тягне за Москалями, тримає з Платоном, ширить між своїми вірними москвофільство. Звичайно, „ловіть злодія".

Послідними днями довідуємося, що се братання між греко-католиками і Москалями не ограничується на самий Вінніпеґ, але поширюється воно і на кольонії, і то навіть славними піпами-Редемптористами. З Шіго, Саск., доносять слідуюче:

„Коли до української православної церкви в Шіго завитав на 24 серпня с. р. Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович, то до церкви прийшло і декілька другорядних греко-католиків з церкви св. о. Николая (другорядних, бо тут католики діляться на дві кляси: першої і другої — відповідно до того, як за близько стоять до священика), але свою приналежність до католицької церкви декотрі з них заманіфестували тим, що не брали найменшої участи в богослуженню, то є, не хрестилися і не клякали разом з другими. Кілька днів пізнійше до кацапської церкви, пів милі від Шіго, загостив так званий епископ Филиповський і на його богослуження прийшло споре число греко-католиків з повисше згаданої громади, але прийшли вже не тільки другорядні, але й першорядні, такі, що вважаються гордістю своєї громади. Та не тільки, що прийшли, але й повну участь брали в богослуженню — хрестилися, клячали, тримали свічки та цілували в руку Филиповського і його батюшку Івахнюка. Значить, хреститися в українській православній церкві — се гріх непростимий, але в московській православній церкві, то не тілько хреститися, але й руки кацапам лизати можна. Чому? Мабуть тому, що наші греко-католики привикли кланятися й поважати всіх, тільки не своїх. Байдуже їм, чи Москаль, чи Бельґієць, щоби тільки не свій, бо хтож видів, щоби своє рідне любити? Як не Рим, то хай вже буде Москва, та щоби тільки не Київ.

Відіхав Архиепископ Теодорович, відіхав і Филиповський, а по них приїхав до церкви св. о. Николая Редемпторист Бала. Цілу проповідь говорив про проклятих „схизматиків", та говорив так, що всім видавалося, що він говорить тільки про „схизматиків" українських, з архиепископом Теодоровичем на чолі. А при кінци проповіди піднісся на такий високий уровень люті, що мусів закінчити проповідь неперехрестившися. Сам, видно, догадався, що перехреститись по такій, повній ненависти до братів по національности, проповіді, булоб святотацтвом. По богослуженню запросив первородних католиків до себе на станцію на наради. Там до самої півночи доказував їм, який великий гріх поповнили ті, які ходили до „схизматиків" до церкви і наказував, щоби вони ніколи більше не важилися стрічатися з православними.

Тоді один зі свідоміЙших між присутними запитав о. Балу, як вони мають поводитися супроти православних, котрі жиють з ними в сусідстві, чи мають жити з ними як з людьми, чи мають оминати їх як прокажених, та що мають зробити, коли треба піти до православних на похорон, чи в якім иншім випадку. о. Бала відповів без надуми, що не сміють з православними стрічатися під жадним зглядом. „Чи се, отче, після науки Ісуса Христа, котрий вчив, щоби любити не тільки приятелів своїх, але навіть ворогів?" — запитав той самий. На те о. Бала змішався і вкінці мусів погодитися, що треба з православними в важних випадках сходитися, але під жадним услівям не можна заходити до їх церкви, навіть в разі похорону ні. „А в їх церкві що, чорт? — гірко завважав той самий чоловік. Але о. Бала вдарив зараз на ось яку струну: „Але ви мусите знати, котрі є справедливі православні, а котрі ні. От ходили ви подивитися до церкви коло Шіго (се та кацапська) **і я нічого немаю проти того,** бо вони правдиві православні, і їх епископ (себто Филиповський) справедливий (мабуть тому, що, як кажуть, висвятили його на епископа два ксьондзи), але як ви сміли іти до тих Українців і як вам не гидко було цілувати того Теодоровича в руку (хоч ніхто з них архиеп. Теодоровича в руку не цілував, цілували Филиповського, та о. Бала свідомо перекрутив факти на те, щоби показати своїм вірним, які страшні і огидні є ті Українці), коли він не є жадним епископом, бо його вибрав на епископа нарід, а не папа? Ви скажіть йому, що я не взнаю його за епископа".

Щож ми з повищого бачимо? Бачимо, що так „Канадійський Українець" як і епископ Будка та піпи з обміркуванням пхають менш свідомих православних Українців в обійми московського православія, в обійми кацапів, щоби тільки відорвати їх, або недопустити до злуки з Українською Православною Церквою. Так, епископ Будка і його орган та попи воліють, щоби православні Українці оставали під впливами Москалів, бо вони не можуть знести того, щоби нарід був свідомий і поклонявся та служив своєму Богови, а не чужим божкам. Будучи самі рабами французької католицької політики та Риму, вони не годні знести, щоби нарід був свобідний. Раб є все рабом, і лише тоді чується щасливий, коли бачить других рабами. Так, еп. Будка і його попи та орган бажають бачити Українців в Канаді рабами (чи Риму, чи Москви, все одно, щоби лиш рабами) та тільки чи дочекають вони того? Поживемо, побачимо.

Свящ. С. В. Савчук.

Правдива релігія — се таке, встановлене людиною, відношення до оточуючого її безмірного життя, котре звязує її істнування з сією безмірністю й керує її вчинками.

Л. Толстой.

Молітесь Богу.

Як пробудишся у ранці —
На Бога згадай
І молитву щирим серцем
Д'Нему посилай.
Він учує мольби твої,
Ласку надішле,
І в здоровлю, Божім мирі
Весь день промине.

Як лягаєш спочивати
У вечер трудний,
Знов до Бога помолися,
Щоб Господь святий
Дав щасливо ніч проспати,
Збудитись здоров,
Бо Він нам в ночи і в днину
Заступник, покров.

Як недоля тя притисне,
Як надія вся
Зникла, в безвісти пропала,
То довжність твоя —
Знов до Бога помолитись:
Він в душу твою
Як росою з неба злиє
Благодать свою.

Як у щастю дні за днями
Минають тобі,
Як не знаєш, що то сльози
Кріваві, гіркі —
То знов д'Нему без останку
Мольби посилай
І безмірну Божу ласку
Щиро величай.

Ів. Воробкевич.

Звіт з 4-го Собору Укр. Прав. Церкви в Канаді.

ПОЯСНЕННЯ ДО СОБОРУ.

Рік 1924-тий остане в історії канадійських Українців памятним через те, що в тім році Українська Православна Церква в Канаді дістала першого епископа Українця і тим самим злучилася з Всеукраїнською Православною Автокефальною Церквою, яка є під проводом митрополита київського і всеї України, Василя Липківського.

До половини липня 1924 р., себто до часу Собору, Українська Православна Церква в Канаді оставала під проводом сирійського митрополита (з антіохійського патріярхату), Ґерманоса, першого її епископа від часу заснування; рішенням же сегорічного липневого Собору перейшла під провід епископа-Українця — Його Високопреосвященьства [illegible] Теодоровича.

Нім одначе прийдемо до самого Собору, треба бодай побіжно згадати про деякі справи, які Собор попередили.

Люде, на яких лежала відвічальність за роботу Укр. Прав. Церкви в Канаді, ставилися завсігди до церковної справи щиро, уважно й обережно. Згадати хочби, що вже при згоді з митр. Ґерманосом пороблено потрібні застереження, забезпечуючі Укр. Прав. Церкві права потрібні для її розвою. Подібне було і дальше.

На другім Соборі 1919-го року коли провід Церкви обняв митр. Ґерманос, принято було таку постанову:

„Українська Православна Церква в Канаді уважає себе частею Української Православної Церкви на Україні, однакож злучиться з нею аж тоді, коли ся буде автокефальною, то є — незалежною від московської або якої иншої церкви і духовна й адміністративна власть буде в руках Українців."

Повисшу ухвалу завсігди трималося на увазі, однакож положення, в якім Україна опинилася, не давало змоги порозумітися з представниками церкви в Києві і здійснити приняту постанову.

Переписка з проф. Огієнком й инші відомости про зріст укр. прав. руху в Европі зродили вкінци надію й можливість дістати в Европі православного українського епископа. З тій ціли в листопаді 1922 р. виїхав свящ. С. В. Савчук до Европи. О[illegible] ті трудноші були покищо за великі. Свящ. Савчук бачив ся з еп. Діонізієм, що тоді ще показувався прихильним Українській Церкві, але до Київа свящ. Савчук через большевицькі перепони не зміг дістатися. Так прийшлося справу українського епископа відложити на пізнійше.

Незалежно від Канади зачали справою укр. епископа клопотатися наші братя в Зл. Державах. Їм вдалося порозумітися з Київом і остаточно вдалося дістати українського епископа з України — а саме винницького подільського архиепископа Івана Теодоровича.

Канадійські провідники церковної нашої справи мали завсігди перед очима одну ціль — провадити церковну роботу правдивою релігійною стежкою і тому при справі епископа ставлено завсігди засаду, що наш епископ мусить признаватися вповні законам Православної Східної Церкви, відповідно до постанови попереднього Собору про нерозривну лучність Укр. Прав. Церкви в Канаді з Вселенською Православною Східною Церквою.

Відомости про Укр. Прав. Церкву на Україні були до недавна досить обмежені, в усякім разі невистарчаючі і тому після приїзду до Злуч. Держав Архиеп. Теодоровича, лишалося канадійським Українцям ще одно — роздобути відповіди й пояснення на всі ті питання, які тепер перед ними стояли.

Так почалася переписка. Ставлено питання щодо канонічности (правности) та инші питання, на які Архиеп. Теодорович надсилав відповіди.

СОБОРЧИК В ЙОРКТОНІ.

Коли ціла справа стала яснійшою, як була доси, скликано на 21 і 22 (середа-четвер) мая 1924 Соборчик в Йорктоні, щоби роздобуті до того часу відомости в ширшім гуртку розглянути і рішити про дальший хід роботи. На Соборчик прибуло 9 укр. прав. священиків (крім двох), представники Братства і Консисторії, та ще дехто з тих, що церковною справою пильно клопочуться і мали змогу прибути. Наради Соборчика відбувалися в Читальни Просвіти.

Зрозуміло, що головним питанням на Соборчику мусіла бути справа українського епископа — саме-ж архиеп. Теодоровича. Поставлено отже перед зібраними ряд питань і почалось читання та розглядання роздобутих пояснень і матеріялів. Розглянено відповідні місця між иншими таких авторів і знавців церковних справ: проф. А. Болгакова; проф. Покровського; проф. Спаського; митр. Макарія; проф. М. Барсова; проф. А. Лебедева, Писарева і ще дещо.

Розглянені виводи православних учених та знавців церковної історії, [illegible]точно переконали зібраних на Соборчику, що Українська Православна Церква на Україні є вповні законною (канонічною) і що в сімчім не пійшла вона самовільним, невідповідним шляхом.

Дальше взято на увагу і те, що Українська Православна Церква на Україні не тільки що не зустріла осуду зі сторони верховних представників Східної Православної Церкви, але що представники православної московської церкви старалися в 1922 р. поєднатися з нею, як в церкву вповні канонічною.

В комісію, що була тоді вибрана, з боку московського входили: Пахомій, еп. Чернигівський; Прокопій, еп. Миколаєвський; Димитрій, еп. Уманський; проф. Олек. Глаголев; проф. Федір Левицький. Така-ж комісія була і з української сторони з Чехівським на переді. Відбулося одно засідання, однакож перешкоди з боку большевиків припинили дальшу роботу тих комісій.

А ще дальше взято на увагу заяву самого Архиепископа Теодоровича, що:

— Українська Автокефальна Православна Церква визнає себе перебуваючою безперервно в лоні всеї Православної Східної Церкви. Догми всеї Православної Церкви є незрушимою святістю і ніколи церква наша не виявляла бажання порушити хочби одну з сих догм.

Так повсюди після всесторонного розглянення цілої справи постановлено скликати Собор для остаточного вирішення справи епископа.

Рішення скликати четвертий собор 16-17 липня, 1924 оголошено вчасно в 3 ч. „Православного Вістника", а формальне оголошення з часом і місцем Собору було поміщене в „Українськім Голосі". На Собор закликалося представників українських православних громад, а також всіх кому справа Укр. Прав. Церкви є дорога. Зі Стейтів запрошено й Його Високопреосвященство Архиепископа Іоанна Теодоровича.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ СОБОРУ

Першою інтересною для всіх подією 16 липня був приїзд Його Преосвященства, Іоанна Теодоровича. Прибув він ранним поїздом і на стації стрінули його священики з громадянами.

Наради Собору попередила соборна Служба Божа. Архиеп. Іоанн був присутний, однакож не будучи ще пастирем тутешньої церкви, не брав в ній участи. Він лише вислухав її стоячи, одітий в мантію.

Всіх присутних на Соборі було около 300 осіб, а між тим самих делегатів від громад записалося около 90. Були і жінки делегатки.

Щоби дати поняття про силу заінтересовання церковною справою, вистарчить висловити головнійші околиці, з яких по одному, чи й повисше осіб було на соборі. І так:

Вінніпеґ, Вайта, Гарден[т]он, Сеньків, Мензі, Поплярфілд, Арран, Канора, Прілейт, Косів, Ґаєс, Радимно, Райн, Гудів, Айтуна, Шіго, Гемптон, Йорктон, Редвей Сентр, Мічам, Фом Лейк, Тідор, Фенвуд, Ріджейна, Пуннічай, Сопоф, Ст. Джуліен, Мелвил, Саскатун, Норквей.

Се все, як на такі великі простори, що обнимають три західні провінції Канади, число незвичайно велике.

Наради Собору отворив свящ. С. В. Савчук, яко адміністратор церкви, а дальше почалися привіти від делегатів.

Висловлюючи привіти, делегати описували сучасний стан своїх громад, переповідали труднощі, які переживали протягом літ і переплітали примірами досвід, якого набули, маючи до діла з провідниками ріжних, чужих нашому народови церков. З одної сторони нарід шукав рідної стежки, що провадила би його до рідних цілий, а з другої не було провідників, щоби його в бажанім напрямі провадили. Звичайно такими провідниками були або зовсім чужі люде, які мали на гадці свої цілі або були ними люде немов то свої, але в дійсности залежні від чужих.

Такий був загальний зміст сих привітних бесід і їх виголосили: Н. Савесій з Канори; С. Михайлюк з Ст. Джуліен; И. Кулачковський з Вайти, І. Семенюк з Редвей Сентр, Алта; Вол. Снятинський з канорського округа; Г. Зайчук з Фом Лейк, Саск.; Д. Бабюк з Норквей; Т. Дутчак з Канори; Т. Чубей з Сенькова, Ман. — На сім звичайні привіти закінчено.

ПРИВІТ ВПРЕОСВ. АРХИЕПИСКОПА ІВАНА.

В черзі привітів прийшов вкінци оден з найважнійших привітів — від далеких заморських наших братів, від столиці українських князів і від найпочетнійшого Митрополита всеї Української Православної Церкви та всего українського духовенства — з його передав великий гість, що прибув на Собор — Впреосвященний Архиепископ Іван. Зміст Його привіту бесіди був такий:

Божа ласка дозволила мені першому виїхати поза границі рідного краю. Відносини, в яких опинилася рідна наша земля, дуже тяжкі, я завдяки особливішому рішенню Божого Провидіння, що можу знаходитися нині серед вас, дорогі братя і сестри.

А коли воля божа так хотіла, то я складаю вам від рідних наших сторін якнайсердечнійший привіт і прошу приняти його в такою щирістю, з якою я його вам передаю.

Всі ми діти одного народу, де би не закинула нас доля і всім нам треба стреміти до одної мети, не зважаючи, якою стежкою приходиться нам проходити.

Дотепер рука Божа провадила нас крівавою дорогою. В роках 1918-19 на нашій рідній земли йшла завзята, немилосердна боротьба і закінчилася для нас трагічно. Однакож ся боротьба дармо не проминула — вона збудила нас, збудила приспаний віками український народ. Відродження нашого народу йде нині скорим кроком на всіх царинах життя, наш народ починає підниматися на весь зріст.

Одним з великих явищ народнього відродження є відродження його рідної церкви. А відродилася вона не штучними заходами кого небудь, але силою самого життя, вимогами необхідної житєвої конечности. Причина повстання української церкви була чисто релігійна. Не повстала вона наслідком постанови, або бажання кількох духовних — ні, майже все духовенство, що було змосковщене, було проти неї — воно було перешкодою до її повстання. Але життя не признає перешкод, не годиться з ними і шукає виходу.

І перешкоди нині в великій мірі усунені. Українська Православна Автокефальна Церква має нині на Україні десятки епископів, тисячі священиків і церковні громади на цілій українській території. Вона стала силою, якої ніхто і ніщо не може зломати. Відновлення рідних звичаїв, рідна мова, рідний дух в церкві, се та сила, яка робить Українську Церкву непереможною.

І я став епископом не силою згори, не призначенням висшої власти, але бажанням самого нашого народу. Сам народ доручав мені провід — перший раз в Києві, другий раз на Поділю, а третий раз в Злучених Державах.

Рух, який почався серед українського народу, розливає ся бурхливим морем і захоплює щораз новий ґрунт. І тому власне ніхто не повинен ставати осторонь, але помагати ламати ті пута, що заступають нам дорогу до свобідного життя.

Якіж се ті перешкоди?

Одною з таких перешкод, яку мусимо з нашого народнього шляху усунути, є так званий греко-католицизм, або унія. А повстала та унія на нашій земли і серед нашого народу в той спосіб, що кількох епископів забажало роскішного життя, забажало, щоби нарід не мав сили приняти їх нехристіянську роботу, отже покинули народ і втікли під охорону папи і польського короля. Народ же не хотів унії і йому канчуками накинули її власні відступники при помочи польського короля і польського панства.

І тому власне унія є для Українців нічим иншим, як чорним пятном, приложенним на чоло рукою польського короля, польських магнатів, разом з кількома українськими зрадниками.

Нині розкриваються нам очи, ми бачимо те чуже пятно на нашім чолі, ми розуміємо, хто і на що його нам поклав, отже-ж повинні змити його, щоби і сліду по нім не лишилося. Що приклала нам польська панська рука, те приклала вона на сором нам і ми повинні позбутися його, щоби і малого сліду не лишилося.

Другою перешкодою на шляху, яким наш народ йшов, є церква московська. І її історія в нас не краща, як церкви уніятської. Сама церква московська не мала ніколи власних прав; вона вміла виховувати лише на рабів, з серед нашого народу виховувала вона його синів на явних, свідомих зрадників.

Церква українська дістала ся під [illegible] московське не волею нашого народу, але дорогою безсоромного купна. Москалі купили нашу церкву в 17 столітю — її продав турецький везір московському патріярхови за 120 соболиних шкір і невелику суму грошей. І знов подібна історія, як і з унією, і знов те саме поневолення, від якого приходиться нам тепер освобожатися.

Божа рука вела наш нарід скорботною дорогою. Терпінням і кровію був встелений шлях, яким довелося йому переходити. Провадила ся довга і завзята боротьба і волею Божою судилося й мені брати участь в тій кровавій боротьбі.

А коли нині стою я перед вами, щоби передати братний привіт від рідної нашої церкви з рідної землі, то і була рука Божа привела мене, щоби звістити вам про нашу працю за морем і передати вам щире поздоровлення від усіх ваших братів з рідної землі.

Найперше приймiть щирий привіт від найпочетнійшого Митрополита київського і всеї України, отця Василя, а дальше від всіх тих, що випроваджуючи мене, передавали вам свої щирі бажання. Не всилі я передати вам всего того, що вони говорили, а ще більше, що говорило їх серце. Я бачив сльози в них в очах, хоч уста їх не могли сказати всего того, що сказати хотілосяб.

Щирий привіт приймiть і від всіх

(Продовження на стороні 8-ій)

До Українського Православного Загалу в Канаді

Дорогі Браття і Сестри!

Отся світлина представляє, як буде виглядати Українська Православна Церква в Вінніпеґу, коли буде скінчена.

Будова церкви почнеться слідуючої весни, а що церква в Вінніпеґу буде дійсно Катедрою Української Православної Церкви в Канаді, то Українська Православна Громада в Вінніпеґу звертається до вірних й прихильників Рідної Церкви в цілій Канаді з горячою просьбою причинитися своїми датками до будови сього Храму Божого.

Щоб увіковічнити память тих, котрі причиняться до будови Катедри,—лоти під Катедру поділені на понумеровані квадратові фути і за кождого доляра жертви записується один квадратовий фут на жертводавця. Імена таких властителів квадратових футів будуть переховуватися в катедральній церкві так довго, як довго ся Катедра буде істнувати.

Колиб хто хотів занятися розпродажею квадратових футів, то най ласкаво зголоситься на адресу касієра До нього треба також слати всі жертви. Адреса касієра:

H. I. BLOK, — 210 DUFFERIN AVE., WINNIPEG, MAN.

За Комітет Української Православної Церкви в Вінніпеґу:
В. Новак, голова. **В. Купченко**, писар.

За Жіноче Українське Православне Товариство в Вінніпеґу:
П-ні О. Свистун, предс. **П-на А. Романчич**, писар.

ОДЕН ШЕПТИЦЬКИЙ НА МІСЦЕ ДРУГОГО.

(Для запамятання).

„Діло", а за ним і філадельфійська католицька „Америка" подають такий факт:

Митр. Шептицький вислав від себе до Риму предложення, щоби епископом-суфраґаном (епископом-помічником) у Львові іменовано о. д-ра Теодозія Галущинського ЧСВВ (Чину св. Василія Великого — Василіянин), теперішного ректора львівської духовної семинарії.

Рівночасно капітула святоюрська (прибічники Шептицького) звернулась від себе з окремим предложенням до Риму, **щоби епископом-суфраґаном для Львова іменував римський престіл (папа) о. Климентія Шептицького; ігумена чина Студитів в Уневі, рідного брата митр. Шептицького.**

Справа львівської суфраґанії буде порішена мабуть щойно за кілька місяців, бо римська курія мусить ще перевести переговори з польським урядом.

Отже ясна справа! До помочи одному Шептицькому має прийти ще й другий, щоби когось засісти на митрополичім стільци. Се одно!

Друге те, що Рим в справах греко-католицької церкви радиться Поляків. На що Польща згодиться, за тим заявиться і папа, або иакше сказати — **справами греко-католицької церкви не розпоряджають ані самі греко-католики, ані навіть папа, але Поляки. Папа лише прибиває печатку на польське рішення, а греко-католики мусять приймити мовчки, що їм Поляки дадуть в руки.**

А капітула... Се-ж дорадники, а властиво прислужники Шептицького, яким близша католицько-панська Польща, ніж хлопська Україна.

А який буде дальший хід всего того?

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річі, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки. Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
379 PARK STR., WINNIPEG, MAN.

ПЛАТЯТЬ ПО ЗАСЛУЗІ.

„Діло" з 21 вересня 1924 подає таку новинку:

Святий Йосафат на індексі. — Польська державна прокураторія при окружному суді в Золочеві почала карне доходження проти пароха села Барилова в Радехівському повіті, о. Івана Нагурського, який назвав св. Йосафата „вірним сином ґр. кат. церкви й українського народу". За те місцева поліція зробила донос, на основі якого закинено о. Нагурському злочин з §302 з. к.

Не можна сумніватись, що „Діло" подаючи наведену новинку, розуміло, що о. Нагурському Поляки заподіюють кривду. Чому, мовляв, нашого руського святого не можна руським звати.! А однакож в сім випадку вина таки за Нагурським... хоч і не конче супроти Польщі. Коли папа по війні прислав до Варшави Полякам (не до Львова, хочби і Шептицькому!) Йосафатову свічку; коли тойже папа минувшого року енциклікою оголосив цілому католицькому світови, що Йосафат, **„се оден зі спеціяльних заступників Польщі"**; а ще дальше, коли нагадаємо, що і сам Йосафат в листі до Сапіги (12 марта 1622) писав, що в своїй роботі кермуєсь **„волею Єго королівського Величества і добром Річипосполитої"** — отже інтересом Польщі, то чи не буде найбільшим злочином говорити, що Йосафат є вірним сином українського народу? Невжеж той, що служив вірно королеви і Польщі і для їх добра нищив український народ, міг в той сам час бути вірним сином України?

Се все повинен був Нагурський розуміти і не звати народнього ворога сином народу. Щож до Польщі, то певна річ, що в її інтересі було би піддержувати такі проповіди, та коли вона має свої окремі рахунки і переслідує Нагурського, то все таки з боку Українців не може бути співчуття до переслідуваного. Він же дістає по заслузі, хоч покищо і не з рук тих, яких зводить на манівці.

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

Україна, Н. Дак.

Слава Ісусу Христу
[illegible] Редакторе!

[illegible] числ любого Православного Вістника з котрого я дуже задоволений, бо сей часопис є дорогим приятелем нашого народа, бо борешся за наш скатований укр. нарід і його церкву. Ви о. Редакторе є тим [illegible], котрий засіває зерно правдивої науки Христової. Ви є [illegible] провадить наш змучений та скатований український нарід правдивою дорогою. Вони [illegible] Мойсеєм, котрий має вивести [illegible] український нарід із римської та московської душевної неволі. То нехай Господь Всемогучий скріпить Ваші сили до дальшої праці, і най поможе Вам згуртувати наш народ під одним прапором. На Вас сиплються всілякі клевети, нарути, та очернення, але стійте твердо як скала, а Всевишній Господь Вам допоможе. Він Всесильний дасть що ще засвітить те сонечко правдивої Христової науки і тим нашим душевно поневоленим братам, котрі ще бтудять в римській та в московській темряві. Бо і ми тут на свобідній земли Вашингтона, на Україні, Н. Дак., вже скинули римську шлию ще від 1918 року і маємо тепер доброго та щирого свящ. Льва Веселовського, котрий щиро працює між нами й веде нас до кращої долі.

На сім кінчу сих моїх пару слів котрі пишу до Вас, Всеч. о Редакторе [illegible], та тільки прошу не прогнiватися, що може дещо не так сказав, як треба, бо я є простим гречкосієм.

Дмитро Павлюк.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ЛИСТОПАД

1 С Прор. Йоіла

2 Н 20. по С. Артемія
3 П Іларіона Вел.
4 В Аверкія, 7. Муч.
5 С Ап. Якова, бр. Госп.
6 Ч Арети, Атаназ.
7 П Мч. Маркіяна
8 С Вмч. Димитрія

9 Н 21 по С. Мч. Нестора
10 П Мч. Параскеви
11 В Мч. Анастазії
12 С Зеновія і Зеновії
13 Ч Стахія, Амилія
14 П Косми й Даміяна
15 С Мч. Акиндина й др.

16 Н 22. по С. Акепсима
17 П Йоанникія
18 В Мч. Галактіона
19 С Павла еп.
20 Ч Ерошима, Лазара
21 П Собор Михаїла Арх.
22 С Онисифора, Теоктиста

23 Н 23. по С. Ераста, Ореста
24 П Теодора Стр.
25 В Івана Милост.
26 С Івана Золотоуст.
27 Ч Ап. Филипа
28 П Гурія і Самона
29 С Ап. і Єв. Матея

30 Н 24 по С. Григорія н.

СОБОР У. П. Ц. В КАНАДІ.

(Продовження зі сторони 7-ої)

щирих борців за рідну справу і за всего українського народу, що стремить до тої самої цілі, до якої і ви стремите Божа ласка нехай обєднає цілий наш народ одною думкою, одним розумінням і поведе його одним спільним шляхом до кращої долі...

На сім передполуднева сесія собору закінчилася.

(Дальше буде).

Від Редакції.

Український православний загал привитав появу „Православного Вістника" з великою радістю. Про се свідчать многі похвальні листи, що ми до тепер отримали, як також число передплат, які до сього часу вплинули.

Одинока недостача „П. В. се те, що він виходить лиш раз на місяць. Пишуть нам наші читачі: „Так довго приходиться ждати від одного числа до другого. Чи не можнаб видавати „П. В." бодай два рази на місяць?"

Щоб видавати „П. В." частіше треба більше грошей, отже треба більше передплатників. Ми не дістаємо чужої помочи так як другі релігійні органи в Канаді.

Гроші тепер має кождий, отже ніхто не сміє занедбувати свого обовязку супроти свого релігійного органу.

Виріжнюючи передплату просимо зазначити, від якого числа часопис отримаете.

Ред. П. В.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД - І - ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. ВІННІПЕҐ, МАН., ЛИСТОПАД, 1924 ЧИСЛО 8

Свящ. С. В. Савчук.

ХТО ВИНЕН.

[illegible]

Між Українцями в Канаді від довшого часу ведеться релігійна боротьба. Ся боротьба поділила Українців на три, а вглядно два табори. До одного табору належуть вірні й прихильники Української Православної Церкви, а до другого вірні еп. Будки і вірні російської православної місії. Духовенство й провідники двох послідних груп — греко-католиків і москвофілів — злучили свої сили і стараються знищити Українську Православну Церкву як своєго спільного ворога. З огляду, однак, на те, що ніхто чесний і національно свідомий не відважиться оспорювати факту, що російсько-православна місія не має найменшого, ні морального ні історичного права, на істнування між українським народом, я вважаю за відповідне не доторкатися в сій статті російської православної місії, тільки греко-католицької церкви, а радше тої церковної організації, яка входить в Канаді за греко-католицьку церкву.

Як вже сказано, між Українцями в Канаді ведеться релігійна боротьба. Ставиться, отже перед нами питання, **хто ту боротьбу розпочав і на кого спадає за неї відвічальність?**

ПРИЧИНИ БОРОТЬБИ В. КАНАДІ.

Важніщі з причин, які викликали сю релігійну боротьбу в Канаді отсі:

1). **Піпи** — бельґійські і французькі ксьондзи — монахи, які приняввши грецький обряд, йшли між греко-католиків і своїм, як не ворожим, то що найменше нетактовним і нещирим поведенням супроти самої греко-католицької церкви і її вірних, зразили проти себе весь український свідоміщий елемент.

2). **Запис церковних маєтків,** а саме церковна інкорпорація, яка, між иншим, не застерігає греко-католицькій церкви в Канаді сталого українського епископа (після її вимог „епископ для канадійських Русинів" має бути тільки грецького обряду, отже слідуючим епископом може бути Француз, Бельґієць, чи Поляк, що прийме греко-католицький обряд), як також віддає церковні маєтки під абсолютну контролю епископа, який може робити з ними, що хоче. Недавний випадок з льотами під греко-католицьку катедру в Вінніпеґу наглядно показує, що противники епископської інкорпорації були в праві.

3). **Примусовий целібат.** — Рим завів в греко-католицькій перкві в Канаді примусовий целібат духовенства і нарід виступив проти сього остро, бо се противиться грецькому обрядови і українським церковно-народним традиціям, як також нарушує загварантовані права і привілеї акту унії греко-католицької церкви з Римом.

4). **Політика епископа.** — Епископ Будка настільки піддався французько-католицьким впливам, що народ підозрівав його о нещирість супроти греко-католицької церкви і її вірних. Він, приміром, видавав (та і тепер видає) греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки, звертався до Французів о грошеву поміч на боротьбу з українськими „націоналістами" (!), та виступав проти просвітньо-народних інституцій, які не були записані на його корпорацію.

Повисші факти „Канадійському Українцеви" добре звісні, але він вдає, що нічого про них не знає, вдає, як то кажуть, дурного... В його інтересі і в інтересі тих, кому він служить — Французам, епископови Будці і його попам — є, щоби вину за безголовля, яке зайшло в греко-католицькій церкві в Канаді зложити на кого иншого. І вибрали вони на те нелюбих їм людей — Саскатунців. Але даремні їх заходи. Народ не діти — обдурити себе не дасть. Ну, тай сама таки доля гіренько закпила собі з проводирів греко-католицької церкви в Канаді, бо точно в пять років після того, як народ почав масово відступати від греко-католицької церкви в Канаді й приставати до церкви Української Православної, в Галичині почалася також церковна боротьба, яка дуже нагадує собою початки церковної боротьби в Канаді.

ЦЕРКОВНА БОРОТЬБА В ГАЛИЧИНІ І ЇЇ ПРИЧИНИ.

Хто-ж спричинив церковну боротьбу в Галичині? Нема-ж там ні вінніпеґського „Українського Голосу", ні Кудрика, ні Саскатунців. Спричинили її ті самі, що в Канаді; спричинили самі провідники греко-католицької церкви; спричинила політика Риму супроти „вірних Русинів".

Причини церковної боротьби в Галичині отсі:

1). Піпи.

2). Примусовий целібат духовенства.

3). Ворожа політика греко-католицького епископату супроти вірних і страх, зі сторони народа, перед латинізацією і спольщенням.

Як бачимо, причини ті самі, що в Канаді, тільки, що в Канаді була одна причина більше, а саме запис церковних маєтків.

РОБОТА ПІПІВ В ГАЛИЧИНІ.

Явну іскру релігійної боротьби в Галичині кинули піпи — Редемптористи. Кілько їх тепер там є, не знати, але нема сумніву, що число споре. Найважнійшу ролю відограє там звісний нам в Канаді **о. Яків.** Він появився був тут після війни, але що тут було вже чимало його побратимів, то він пішов до Галичини навертати тамошних „поган" на правдиву віру — на римо-католицизм, бо, як сказав недавно папа до польських студентів, **„не є той повним християнином, хто не є римо-католиком".**

В Галичині поле для місійних подвигів піпів було вже підготоване епископом Хомишиним. Тому то й о. Яків поманджав просто до него й тішиться там тепер не аби яким довірям і пошаною. Він став вірним дорадником і помічником Хомишина в справі заведення примусового целібату. В серпні минувшого року в Станиславові відбулися під провідництвом о. Якова примусові реколекції безженних священиків, про котрі читаємо в 46 ч. перемиського „Українського Голосу", з дня 25 листопада, 1923, ось що:

„У вересні с. р. відбулися в Станиславові примусові реколекції для безженних священиків, на які під загрозою суспензії приказано їм всім явитися. Сі „реколекції" мали із реколекціями лише спільну назву, бо в дійсности се були довірочні сбори, на яких обговорено [illegible] жонатого духовеньства та вигтено цілі цебри помиїв — тайки [illegible] так питомих станиславівському Владиці до чого [illegible] доостроїтися заангажований до того Редемпторист о. Яків. „Шумелина, полова, сміття, нехай витягає, я вже се неавтю" — отсе повні любови слова Архипастиря, що засипалися обильно в капличої [illegible] Серця Хр... Опісля було заприсяжено всіх целібсів, що „від нині зривають з жонатим клиром рівнче всякі зносини". Під загрозою суспензії заборонено їм входити в доми жонатих священиків, давати їм духову поміч, належати до товариств, займатися [illegible]. За те є в плані вложити [illegible] семинар" у якому виховувалиби молодь в [illegible] Епископа [illegible] теольоґію. Целебси мають [illegible] Такий розлом чинться в станиславівській єпархії [illegible] всі свої сили щоби стерти нас з лиця землі. Ясна річ, що те все Богу на руку. Найвисший час щоби загал українського духовеньства і ціла суспільність витягнула з того консеквенції."

Правда, в 49 ч. „Українського Голосу" була поміщена „Відповідь" др. Ігнатія Ляхса (також „Українець"!) з припоручення епископа Хомишина, в якій він заперечує неморби то епископ Хомишин вживав проти жонатих священиків таких слів як „шумелина, полова, сміття" і т. ин. й доказує, що о. Яків уділяв також реколекцій жонатим священикам і то в двох серіях. Та якби не було, згадана відповідь др. Ляхса справи не змінює; що більше доказує, що реколекцій українським греко-католицьким священикам — жонатим і не-жонатим — уділяє Бельґієць. Се є наглядна наруга над українським греко-католицьким духовенством, бо хіба-ж нема між ними відповідних до сього теольоґів і мусять аж з Бельґії спроваджувати?

ТОВАРИСТВО НЕЖОНАТИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Нежонаті священики завязали товариство ім. Йосафата Кунцевича (що за влучна назва: так і показує ціль товариства) й почали ширити проти жонатого духовенства

свох пропаґанду. Перший напад з їх сторони на жонатих священиків був в формі анонімної брошури п. з. „Жонатий клир а безженство клиру" в якій в найпідлійший спосіб накиненося на жонате духовенство, називаючи його ріжними прізвищами та винуючи його за всякі злидні й неудачі, які лише український нарід коли переживав. Не можна навіть уявити собі, звідки взялася в нежонатих священиків станиславівської дієцезії така підлість, щоби так опльовувати родинне життя священиків, хоч зі священичого роду вийшли многі найвидніші українські діячі в Галичині. Через те можна й догадуватися, що сей пашквіль „Жонатий клир а безженство клиру" вийшов з під пера не українського а якогось бельгійського, або французького піпи.

З появою брошури, „Жонатий клир а безженство клиру", українські світські й духовні круги заворушилися й почали відбивати напад. Появилися статті й протести так проти брошури, як і проти самої ідеї целібату в „Ділі", в перемиськім „Українськім Голосі", в „Ниві" та „Громадськім Голосі".

(Докінчення слідує).

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ ЗАСТУПНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Переказала Наталя Ковалівська-Королева).

Майже за двіста років по смерти Христовій народилася на світ Свята Варвара — „прекрасная невіста Господня".

Народилася вона в головнім місті належного до Римської держави краю — Бітинії. Звалося те місто — Никодемія, й було воно славне тим, що і в ньому, та й по всій країні Бітинській, були незвичайної краси дівчата. Та й країна та була прекрасна, немов наша Україна. Високі мов намальовані гори, гаї журливі, річки, як срібло блискучі. А на тій землі чудовій зростали й жили, як живі квітки, гожі, стрункі дівчата та гарні, ставні чоловіки.

Коли народилась Варвара, то не довго довелося їй зазнати материньої ласки: швидко по тому вмерла мати її. Лишилася вона донькою-одиначкою у батька, богатого та пишнього пана Діоскура.

А Діоскур був людиною твердої та впертої вдачі. Міцно вірив він у своїх поганських богів, був до них дуже прихильний, вірно слухався всяких приписів своєї віри й нічим перед нею не поступався.

Коли, по смерти його дружини, лишилася в нього на руках його едина донька, то й надумав він дати їй як найширшу освіту, виховати її як найкраще, навчити всієї тієї мудрости, що знали тоді найкращі вчителі та мудреці. І, як почало дівчатко підростати, не жалував Діоскур ні грошей, ні клопоту, щоб з самих далеких країн привезти їй найкращих вчителів, про яких широко-далеко розходилась слава.

А щоб не перешкаджало їй ніщо та щоб не зазнала його укохана донька жадних турбот, й моглаб успішно переходити науки ріжні, намислив Діоскур вилучити Варвару зо всього світу. Звелів він вибудувати для неї окрему високу вежу і там оселив маленьку дівчинку, сподіваючись що за високі та міцні мури не знайдуть стежки до неї всі ті гидоти, роспуста й зіпсованність, що були в той час між людьми Никодемійськими. Найпаче-ж боявся Діоскур, щоб не дійшли до його доньки вільні думки безвіря, а ще більше, щоб і словом вона не почула про нову віру Християнську, що почала ширитись тоді в Римській державі.

За тих часів поганці покладали Християнську віру за найшкідливішу річ, за найгірший забобон, а всіх прихильників нової віри вважали за найгидчих, найстрашніщих злочинців. І тим дужчий був жах поганців перед Християнством, що воно, не зважаючи на всякі заборони та люті кари, невпинно ширилося та роспросторювалось по землі, знаходячи все більше й більше собі прихильників. Особливо-ж богато переходило на віру Христову жіноцтва. І часто трафлялося, що не тільки якісь прості жінки, бідного року, а й всіма поважані пані та панночки з найбогатших родин, славних старовинних родів вирікались поганської віри своїх батьків та ставали вірними слугами Христовими. А вже тоді ні кепкування, ні умовлення, ні кари, ні люті тортури не могли нічого вдіяти, не помагали привернути їх знову до віри старої, поганської....

Найбільше-ж переходило на віру християнську жіноцтва через те, що дуже недобрі були умови життя жінок того часу. І можна сказати, що чим богатші та заможнійші були родини, тим гірше в них жилося тогочасним жінкам. Чоловіки провадили роспустне життя, піячили, зраджували своїм жінкам, часто безневинно їх зневажали, дивилися на них не як на рівних собі, а тільки як на витрашку та забаву. Раз-у-раз перебуваючи поза рідною оселею, в гурті таких же богатих ледарів, вельможні пани гуляли та піячили, провадили час в політичних суперечках, розважали себе кінськими бігами та ловами. А жінок своїх тримали вдома, оточених ріжними рабинями. Жінки нудилися від безділля, нарікали на свою долю, бавилися так чи інак, у вільні-ж хвилини провадили довгі розмови зі своїми невільницями.

А невільникам в той час жилося дуже тяжко, як і взагалі живеться не солодко всім тим, кого живосилом позбавлять волі. Ото-ж невільники переважно й переходили до віри Христової, бо знаходили в Христовій науці втіху в своїй біді та стражданнях, бо-ж знали, що за тяжке та трудне їхне життя на землі чекає їх нагорода та вічний спочинок на тім світі, в раю Господньому, де нема ні панів ні хлопів, і де кожен матиме по своїх заслугах.

І в тих розмовах зі своїми панями слуги та невільниці й розповідали про науку Христову, і вільно й невільно привертали тим до нової віри своїх богатих пань, що але більшого крадькома хрестилися та потаємно приставали до християнства.

Добре знав про се Діоскур і робив усе, що було в його силі, щоб не допустити свою доньку зазнати науки Христової. Оточив він її в тій самотарській вежі всякими роскошами та забавками. Найдорожчі килими, мистецькі мармурові постави, рідкі, розумні книжки, прекрасні образи, дорогоцінні оздоби — все те мала молода дівчина. А служило їй чимало навмисне до неї приставлених слуг певних та надійних, на яких Діоскур міг сміливо покладатись, що вони нічого не повідають його дитині про небезпечну науку. Був він спокійний і за те, що нічого вона не довідається й від однолітків та подружок, бо-ж сиділа вона завжди самотно в своїй вежі, за міцними мурами, й не мала жадного товариства. А на вчителів тим більше міг покладатись старий батько, бо-ж вибирав він їх сам та й платив їм великі гроші.

Та тільки-ж кінець-кінцем вийшло воно все не так, як сподівався богатир Діоскур. Правдива наука Христова найшла собі стежку й до молодої, недоторканої душі красної Варвари.

За тих часів поміж найславнійшими вченими самою мудрою та визначною людиною вважався один, на ім'я Ориген. Був він християнин. Тільки, як великий мрійник, всю науку Христову приймав він так, як переказали її людям святі Апостоли. Де-що висвітлював Ориген по своєму, в супереч тому, як навчала Свята Церква. Тим-то християни тодішнього часу не визнавали Оригена за свого брата й спільника. Та Оригенови було байдуже, що про нього думали люде; він цікавився більше наукою, як людьми.

І от, прочувши про його вченість, і запросив його Діоскур за навчителя до своєї доньки. Инші перекази повідають, що однак Ориген сам до Варвари не поїхав, а післав натомісць свого ученика Валента, який і вчив Варвару ріжних наук. Але-ж дівчина була знайома й з самим Оригеном та листувалася з ним.

Минали роки, як пробігає в річці вода. З маленької дівчинки виросла Варвара стрункою дівчиною, стала надзвичайною красунею, тихою, лагідною, розумною та освіченою. Тільки чим дужче вона зростала та ще більше набиралася розуму, то все дужче непокоїли її ріжні думки. Хоч і не знала вона живого життя, що точилось довкола неї, але-ж, з книг, зі слів учителів, з оповідань невільниць бачила вона, що панує в світі неправда та неволя, що живуть люде недобре, не по Божому.

Теплими чудовими ночами виходила вона на рівний дах своєї вежі, зроблений, як прогалина в саду, заставлений деревами, обсаджений квітками, — сідала там, немов у роскішньому садку, дивилася на посріблений місяцем краєвид, — і мріяла, і міркувала. Нічим і ніколи не стурбована довго-довго думала молода красуня і про білий Божий світ, і про вічність землі та неба, і про Того, Хто так розумно й доречно створив всю сю величню красу, оживив її істотами ріжними, дав життя людині... Думала — й не находила вона правдивої відповіді на всякі питання, що вставали в її мудрій головці. Бо все те, що чула вона від своїх вчителів-поганців, все те, що вичитала по їхніх книгах, — не задовольняло її, не заспокоювало її серця. А не задовольняло через те, бо бачила вона, як всі сі вчені мудреці говорять неоднаково, як всі вони один з одним сперечаються, як один вважав за брехню та помилку те, що инший визнавав за найвищу правду.

І коли згадувала вона оповідання про стародавніх богів та героїв, — так само бачила, що й там нема правди. Бо-ж боги ті надто вже були подібні до звичайних людей. А хоч оповідалося про їхню надлюдську силу та могутність, однак мали вони всі людські хиби та вади; часом й просто були нікчемністю, що не то що смертельним людям, а навіть самі собі не могли дати ради. Вони то гнівались, то билися поміж собою, то заздрили одно одному,

робили всілякі капости, крали один у другого жінок, любили смашно попоїсти та погуляти. Які-ж то, справді, були боги, чим же вони ріжнилися від тогочасних, зіпсованих людей, як же можна було шанувати таких богів, визнавати їх за вищих, святих істот?!...

І перестала Варвара вірити в тих богів поганських... Її ніжна, чиста душа відвернулась від них, гидувала ними. Якийсь таємничий, внутрішній голос говорив їй, що повинен бути в світі инший Бог, всемогутній, справедливий, добрий, непомильний, мудрий. Той, що створив увесь сей прекрасний світ...

І так невільно почала Варвара линути душею до сього, ще невідомого їй, Бога, почала вона дошукуватись Його своїм чистим дівочим серцем. Напевне питалася вона й великого вченого Оригена, а той відповідав на її допитливі листи, помалу відтуляв перед її очима запону, зза якої сяяло Світло Вічної Правди, що проходило в саму душу замітної дівчини. І її дужий розум приймав тільки саму святу правду, не затемнювався зайвими міркуваннями Оригеновими...

Коли стала Варвара на порі, розійшлася довкола слава про її чудову красу та бистрий розум. От і почали наперебій сватати її парубки. А були між ними юнаки з найкращих, найбогатших та найславнійших родин.

Дуже все те тішило старого Діоскура. Довго він перебирав ними, аж поки, нарешті, не спинився на одному юнакові, якого визнав за найкращу пару для своєї доньки. Пішов він до її вежі та й почав умовляти, щоб вона стала до шлюбу. Та несподівано стрінув рішучу відмову: Варвара й слухати не схотіла про дружину, а сказала, що віковічно заміж не піде.

Звісно, батько посміявся з сих доньчиних слів та й вирішив, що вона ще надто молода, має час почекати. До того-ж дівча увесь час жило собі в самотині, крім вчителів та слуг нікого не бачило, отож, мовляв, воно й соромиться та лякається, бо не прийшов ще на нього час.

І не чіплявся він до неї, дав їй волю.

Якось одного разу, вибираючись по справах в далеку подорож, зайшов Діоскур знову до дочки й, прощаючись, питався її, чи не має вона якогось бажання? Може кортить її чогось такого, що вона ще не має?

От Варвара й попрохала тата, щоб звелів він зробити для неї у вежі нову купальню. Звісно, Діоскур радо вволив доньчину волю й наказав збудувати для Варвари пишну, мармурову купіль.

У богатих людей того часу купелі робилися в підлозі, як великі водозбори. Викладали їх ріжнобарвним мармуром з усякими візерунками. Ото-ж, коли принесли Варварі взірці на вибір, то вона жадного не вибрала, а накреслила сама малюнок. Був же то малюнок великого хреста.

(Докінчення слідує).

РЕЛІҐІЙНИЙ РУХ НА УКРАЇНІ.

Львівське „Діло" помістило в 164 ч. з 27 липня, 1924, поважну статтю про реліґійний рух на Україні, яку наводимо понизше в цілости. Стаття має велике значіння а то хочби тому, що появилася в найповажнійшому часопису та єдинокім українськім дневнику в Галичині.

Православна церква і реліґія були в історії українського народу довгі часи тим центром, біля якого обєднувались всі важнійші прояви ідейного та державного життя українського народу. Українська церква історично все була автокефальною і незалежною з київським митрополитом на чолі. 1654 рік, що має переломове значіння в українській історії, придбав собі сю вагу і в українській церкві. Від того часу починаються московські зазіхання на незалежність української церкви. А проте довгі часи українська церква боролася успішно з тими московськими тенденціями, навіть після акту цілковитої уніфікації України з Росією, яку провела в життя Катерина ІІ.

З кінцем 18 і на початку 19 віків Петербург переводив уже жорстоку та немилосерну денаціоналізаційну політику: На Україну призначувано виключно Москалів епископами і митрополитами, духовні школи русифіковано, а національно свідоме українське духовенство переслідували й висилали поза межі України.

Не зважаючи на се, між українським духовенством і народом жили традиції своєї національної церкви. Се найкраще показала революція. Перші революційні українські уряди не звертали уваги на церковні справи. Вони вважали, що се справа виключно самих вірних.

Український автокефальний рух починає тоді родитися стихійно, без ніякої спонуки і без піддержки національних урядів. Над відродженням української церкви працюють Українська Національна Церковна Рада і Кирило-Методієвське братство. На чолі сього руху стає Українець, епископ Олексій, б. ректор Духовної Академії. Починається велика праця для підготовки Всеукраїнського Церковного Собору, на якому має бути проголошена автокефалія української церкви. На жаль, собор припадає саме на гетьманські часи, коли переважали русифікаційні та „единонеділимські" тенденції. На самому соборі переходить ініціятива в руки відомих русифікаторів Антонія і Евлогія, які старалися догодити московському патріярхови.

За уряду Директорії постанови сього Собору анулюється і призначується новий речинець для скликання нового собору, а рівночасно проголошується автокефалію української православної церкви окремим законом.

Україну хутко опанували большевики, що відділили цілком церкву від держави і автокефалію української церкви проведено в життя вже за большевиків, виключно силами та ініціятивою самих віруючих Українців. Сам рух почався під большевиками з українізації богослуження. Через неї оживився обряд і дух православя. Перші початки на тому полі зроблено в Київі. За ним пішли Полтава, Чернигів, Каменець, Винниця і инші. Всі важнійші церкви по всіх більших центрах України опинилися в руках українських патріотів. Українізація пішла далі стихійно по всій Україні. На порядок прийшла справа канонічної організації руху. Українська Церковна Рада приступила до створення свого Єпископату і при загальній допомозі вірних, кількох епископів Українців і частини свідомого духовенства такий епископат висвячено і утворено. На чолі православної української церкви поставила українська православна громада митрополита **Василя Липківського,** горячого проповідника і борця за Україну ще з царських часів. Український митрополит — се один із видатнійших богословів давної російської церкви. Він окружив себе самими свідомими національно епископами, яких попризначував до всіх губерній України.

У сучасний момент українська церква може вважати свою першу початкову орґанізацію скінченою. В її складі є 30 епископів, тисячі священиків і міліони вірних. На чолі церкви стоїть крім митрополита Всеукраїнська церковна Рада в Київі, що являється дорадним органом митрополита. Найвищим церковним органом являється **Всеукраїнський церковний Собор.** При кожному епископі є церковні Ради з дорадним голосом.

Спочатку большевики не звертали уваги на сей рух, але хутко отямилися і почали його завзято переслідувати, як захист українського націоналізму, отже по їхньому переконанню і контрреволюції. Вони арештували митрополита і голову церковної Ради Володимира Чехівського, а самі почали помагати на Україні „живій церкві". Та спинити зріст автокефальної української церкви їм не удалося і вони примушені були звільнити з вязниці митрополита та Чехівського після піврічного арешту. Московський патріях Тихон, поеднавшися з большевиками, московським звичаєм проклян українську автокефальну церкву та її діячів духовних і світських. Та й се не підірвало авторітету і зросту церкви.

Сього року, в зимі, український митрополит В. Липківський взявся за візитацію своєї церкви. Митрополит сів на селянські санки і поїхав до найблизчого села, а відтак до другого, третього, і так по всій Україні. І коли давнійше, в часі таких візитаційних поїздок впроваджувано в рух весь адміністраційний апарат, населення зганяла до церков поліція, то тепер відбувається се скромно, а народ стихійно сходиться тисячами до тих місцевостей, де находиться митрополит, виключно на те, щоби побачити свого многострадального митрополита, зложити йому поклін та почути його проповіди. І так у неділю „Блудного Сина" доїхав митрополит до Винниці. Весь собор і сумежні площі та вулиці були залиті народом і всі з вірою та подивом ловили незабутні слова старенького сивобородого митрополита: „Нема в теперішньому життю більшого добра над любов до батьківщини, любов до тої нещасної України, яка так важко страдає з вини й власних, негідних і блудних дітей".

(Подано за проф. К. Мацієвичом).

СЛОВА МУДРОСТИ.

Ми повинні дякувати тим, які показують нам наші недостачі. Хоч від того наші недостачі не зникають, однакож коли вони нам стануть звісні, тоді зачинають вони тревожити нашу душу, не дають заснути совісти і ми поволи стараємося від них увільнитися.

Овочі ваших вчинків оцінять инші люде. Ви старайтеся головно о те, щоби ваше серце було чисте і правдиве.

Чим тяжший буває хрест, який несуть люде, тим сильнійша їх віра.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
579 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПРОТЕСТАНТИ ДУМАЮТЬ ЗАВОДИТИ В СЕБЕ НАНОВО РЕЛІҐІЙНІ ОБРЯДИ.

Протестанти не тілько що самі в більшій части закинули всякі реліґійні обряди, але вговорюють також в непротестантів, щоби йшли їх слідами. Дотепер реліґійні церемонії непротестантських церков звали вони звичайно **забобонами** — а всякі забобони, мовляв, непотрібні, грішні супроти Бога і супроти людського здорового розуму.

Та ціле нещастя в тім, що людська балачка — се одна річ, а життя — друга. Недокучила людям звичайна вбита, випробована стара прадідна дорога, отже лишають її і зачинають шукати нашої і йдуть, куда попало. Та минає час і люде по довгих блуканнях вертають назад на ту дорогу, яку покинули.

Протестантський священик др. В. Й. Давсон, з Нюарку, Н. Дж., помістив в „Сенчюрі Меґазін" статтю, в якій доказує, що протестанти поступили нерозумно, коли повикидали церемонії і тепер треба назад церемонії до церков впроваджувати.

Давсон доказує, що в реліґійнім життю ходить не о те, чи хтось має христіянську, чи поганську реліґію, але о те, чи хтось має взагалі реліґію, або не має ніякої. Властива пропасть лежить між матеріялістом, який не признає духового світа і спіритуалістом, яким вірить в світ духовий. Коли хтось не вірить в світ духовий, то не може бути ні добрим христіянином, ні добрим буддистом.

Чоловікови вроджене почуте чогось висшого, глубшого, невиясненого, загадочного. Чого не розуміє і не може признавати його розум, те відчуває його душа. Основою реліґії є почуття, є стремління до чогось внеслого, ідеального, нерозгаданого. Таємничість (містерія), тайна є душею реліґії.

Давсон оповідає, що він придивлявся католицькому та квейкерському богослуженню і бачив такий побожний настрій, якого нема в протестантів.

— Я бачив сотки людей ріжних кляс, — каже Давсон про католиків, — що схиляли голови в поражаючій мовчанці. Не було ні музики, ні промов — лише перед освітленим престолом священик молився по латински, а його слів дальше і так не можна було розріжнити. Однакож побожний настрій вірних був великий. Що-ж їх настроювало? Почуття пошани перед тим, що вони вважали божественною тайною.

Подібне Давсон бачив і в Квейкерів*).

Дальше Давсон виводить, що богослуження повинно мати за ціль викликати в людей реліґійний глубокий настрій. Коли люде на богослуженню не відчувають присутности Бога, тоді їх молитва не є молитвою і реліґія не є реліґією.

Протестантизм нагадує з'орґанізований протест — каже Давсон. Протестанти виступили проти реліґійних містерій, які перемінилися в забобони (очевидно на їх міру!) і повиривали буряк разом з пшеницею. Протестантизм став проти всякої містерії (обрядів, церемоній, загалом того, чому люде надають прикмету божественности). Дальше протестантизм защепив в людей поняття, що погань і побожність собі дуже близькі. Але тепер приходить час зло направити, бо:

— Убогим знавцем історії і людської природи є той, — каже Давсон, — хто не знає, що людське серце при молитві бажає божественної таємничости, осно не вдоволяється ознакою, що більше пособ... для людських сходин, ніж на Дім Божий... пробуток сен.

На кінци Давсон отверто закликає протестантів до відновлення реліґійно-обрядових і богослужебних форм. Він каже:

— Ся стаття є закликом до привернення містерій в формах богослуження. Се заклик до привернення духового життя, до почуття дійсної пошани, до того, що викликає почуття спільности з Богом і з тим невидимим світом, перед яким клонимося. Правда, я не розумію тут католицької вистайности, ані квейкерської мовчанки, але я питаю, чи нема посередної дороги, якою можна би ужити весь засіб краси при нашім богослуженню? Чи не можна би наближатися більше до Бога без голосних закликів? Можемо з'орґанізуватись в чинники божої ласки, замісць робити з наших церков машини для здобування і віддавання грошей. Можемо викинути підвисшення для бесідників і на його місце поставити престіл. Можемо залишити такі і простацькі способи, якими заманюємо (на реліґійні сходини) припадкових слухачів, що в душі сміються з тих самих способів, якими їх заманено. Положімо натиск на способи духової сили і поставмо знов на наших церквах старинний напис, що кличе до правдивої побожности: „В сім місци Бог перебуває. Не є воно нічим иншим, як Домом Божим і воротами небесними".

Коли звести сказане до вузких висновків, то вийде таке:

1. Протестантизм пішов невластивою дорогою.

2. Він назвав реліґійні обряди і церемонії забобонами противними Богу і повикидав їх.

3. Він переконував усіх поза собою, що треба йти його слідами, бо він йде божою дорогою.

4. Він уважав себе кращим і Богу милійшим, ніж других.

5. Але минав час і життя показало, що протестантизм дурив і себе і других.

6. Життя показало, що він нищив річи, які є чинниками реліґійного духа і так сам віддалявся від Бога і других віддодив.

7. Життя примушує його признатись до помилки і вертати назад до того, що покинув, що осудив і перед людьми обезцінив.

Звичайно такий поворот не може бути наглий. Тут і ніяковість перед світом; тут брак відваги богатьом сказати собі і другим правду в очи; тут і неможливість звернути думку загалу в ту сторону, яку робилося всім ненависною. Однакож подібні думки серед протестантського світа чути щораз частійше, а се знак, що думка набирає сили.

Так людська загорілість робить собі жарти з людей. А для нас з того зрозуміла наука.

Добрі люде помагають один одному, навіть не помічаючи того; а недобрі навмисне перешкаджають один одному.

Хінська приповідка.

*) Квейкери — секта основана Д. Факсом коло 1650 року. Квейкери відбувають молитвенні сходини (богослуження) часто в повній мовчанці; виступають проти моди в одежі, проти музики, танців і т. п. Секта найсильнійша нині в Пенсильвенії.

ЇХ ВИСОКО-ПРЕОСВЯЩЕНСТВО ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ, МИТРОПОЛИТ ВСЕЇ УКРАЇНИ.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

IX. ПРАВОСЛАВНІ УКРАЇНЦІ В КАНАДІ.

Весь сей час йшла мова про Українців греко-католиків, а тепер черга на Українців православних, котрі заїхали до Канади майже виключно з Буковини.

Вони, так як й уніяти, ставили церкви вже в перших роках іміграції і очікували з Буковини своїх священиків, котрих, після їх розуміння, мав прислати черновецький владика. Та вони не приїздили і „серафимщина" а за нею і презбитеріянізм знайшли собі між православними чимале поле. Правда, приймали їх люде—головно презбитеріянізм — лиш в дуже крайних случаях, бо Буковинці не проявляли такої охоти до „реформи", як Галичане. Все-ж таки, ще й тепер відома мені буковинська громада в якій „попує" один з первісних „серафимців" — фармер без жадної освіти. Здавалосьби, що Українцям з Буковини тяжше накинути щось нового. як Галичанам, та за те довше воно між ними держиться.

Як лиш буковинські еміґранти добре в Канаді осіли і дещо доробилися, то російська православна місія в Північній Америці почала висилати до них своїх священиків — монахів — на початку десь-не-десь, а там все більше і більше, аж доки ті остаточно не здобули для російської місії чи не кожду буковинську громаду. Правда, народ не міг в початках до них привикнути, бо не розумів їх мови, і вдоволявся тільки тим, що мав православних, хоч не своїх рідних, священиків, котрі носили бороди (для простого люду найважнійша ознака православія священика), так як в старім краю і, поминувши чужу мову, відправляли богослуження менше-більше так, як відправляв священик в рідному селі. Все-ж таки не треба подумати, що народ приймав їх з отвертими раменами. Ні, він довго вагався, довго інстинктово, як вже не свідомо, відтручував від себе непрошених гостей і аж вкінці, побачивши, що иншого виходу немає, погодився з судьбою.

Не зашкодить мимоходом згадати, що якби були в Канаді, на початках еміґрації, щирі, жонаті священики греко-католицькі, то чимало православних, під натиском обставин, булиб перейшли постепенно під покров греко-католицької церкви, бо місцями иншого виходу для них не було. Галичане і Буковинці осідали в сусідстві, жили по братньому, кликали одні других за кумів і заключували подружа, так, що з часом в деяких місцевостях майже цілковито зникла була реліґійна ріжниця і витворилася була між людьми свідомість, що Буковинці і Галичане се один народ, одної матері діти. Але лихий не спить. Як лиш заявилися між Галичанами піпи, так сей час почали ріжнити народ. Вони не позволяли греко-католикам сходитися з православними навіть на товариських забавах; не позволяли йти одним до других в куми, та остро заказували заключати мішані подружа, бо православні — схизматики — гірш поган, гірш чортів! Сей факт також немало причинився до того, що православні Українці були вкінці примушені без застереження принимати московських попів.

Цікаві річи можна тепер про перших московських батюшок почути. Оповідаючи про них, люде часто називають їх „медведями" а то за їх неохайність, отяжілість і нерегульований заріст, а вкінці таки за саме поведення між людьми. Всі вони були без висшої освіти, а коли зявлялися між людьми, то давали собі повну волю — пили до безтями, лаяли як на ринку, жартували грубо. Розказують, що в місцевости К. російський батюшка все носив в кишени горівку і ковбасу, а одного разу при барі (бо й туди заходив) так розходився, що за одним ударом кулака розторощив двері. Кажуть, що треба було пять людей, щоби успокоїти та на двір винести „смиренного" слугу божого.

Щоби здобути більший вплив між православними Українцями, російська місія взялася з часом на спосіб. Вона зробила своїми священиками велике число москвофілів (кацапів) з Галичини й Буковини і засадила ними буковинські парохії. Сі кацапські батюшки, помимо низької освіти, в чому вони нічим не ріжнилися від „серафимців", та помимо ріжних брудних приватних історій, мали між людьми більший успіх, чим їх побратими Москалі. Вони говорили до людей їхньою мовою, жили троха пристойнійше, чим їх попередники та довше перебували на одній парохії. Але в однім нічим не ріжнилися від Москалів, а саме в поширюванню ідеї „єдиної неділимої Росії". Пару років підступної роботи зі сторони кацапів і російська місія запустила глибоко свої коріння на українським православнім полі. Народ з часом так привикався до московської вимови в богослуженню і так звик до московської мови в церкві, що вкінці увірив, що одинокою правдивою православною церквою є церква московська а одиноким правдивим владикою є владика московський. В їх роботі кацапам помагала москвофільська преса. Вона заєдно голосила про „адін язик, адін народ", висміювала все, що українське і в крайний спосіб деморалізувала народ.

Як примір, вистарчить навести „Русскій Народ", котрий виходив в Вінніпеґу й коло котрого гуртувалися батюшки-кацапи. Його головним дописувателем через довший час був звісний П. Божик, родом з Буковини, який в найгидкійший спосіб опльовував українську мову, літературу й історію, а довершив те все ославленим „Акафистом до України", пашквілем повним найогиднійшої лайки на Україну, зібраної на взір Акафисту. Сей самий П. Божик окликав себе пізнійше Українцем і видавав (кажуть, що коштом католиків) „Буковину", яка все таки служила російській місії і в лютий спосіб накидалася на Українську Православну Церкву, помимо того, що з часі її відродження в 1918-19 рр. Божик заявився був за нею. Та політична й реліґійна „мандрівка" П. Божика на тім не скінчилася. Дня 3 серпня б. р. він перейшов на унію, а куда „помандрує" дальше, покаже будучність.

X. ПЕРЕЛОМОВИЙ РІК.

Рік 1918 в історії канадійських Українців буде памятний з того, що в нім пороблено перші дефінітивні кроки до збудовання Української Православної Церкви в Канаді.

Щоби читач міг лекше зрозуміти хід подій на церковно народнім полю від 1918 року, то треба йому памятати на все те, що було сказано дотепер, а саме:

На передодні заснования Української Православної Церкви в Канаді, український загал був поділений, відносно церковного питання, загально беручи на три групи. До першої належали всі греко-католики, а радше, всі „практикуючі" греко-католики, котрі без протесту приймали все те, що накидав їм епископ і піпи. До другої належали православні, які находилися під духовною опікою російської місії, а до третої поступова світська інтеліґенція, як учителі і студенти, та свідомійші фармері й робітники, котрі, хоч на ділі були реліґійні, стояли осторонь від обох церков, бо не годилися з тими порядками, які в них істнували. Ся трета група, на чолі з поступовою пресою, остро виступала проти надужить, яких допускалися проводирі обох церков, і була окликана епископом Будкою і його піпами „безбожниками", „атеїстами", „націоналістами" і т. п.

Щодо церкви греко-католицької, а зглядно її управи, то в ній являлися такі недостачі:

1). **Целібат.** Рим завів примусову безженність греко-католицького духовенства, а се противиться греко-католицькому обрядови і церковно-народним традиціям та самій угоді дотично унії.

2). **Піпи.** Українські громади були обслугувані французькими й бельґійськими місіонарями, які приймили грецький обряд тимчасово з ціллю латинщити греко-католиків. Всупереч своїм обіцянкам, епископ Будка не тільки, що не віддалив тих піпів, яких застав, але принимав ще і нових і давав їм ріжні привілеї, які йшли всупереч народним інтересам.

3) **Українські священики.** Число українських священиків було недостаточне, а до того не всі вони відповідали свому покликанню. Внаслідок целібату часто трафлялися погані історії, які компромітували український загал перед чужинцями і відтручували нарід від церкви.

4). **Запис церковних маєтків.** Епископ примушував громади записувати церковні маєтки на його корпорацію, в міру чого церковні маєтки ставали власністю епископа, а не тих, котрі їх придбали.

5). **Народність епископа.** Народність слідуючих епископів не є запевнена; так як справи стоять тепер, то слідуючим греко-католицьким епископом в Канаді може бути Француз, Бельґієць або й Поляк, щоби був тільки греко-католицького обряду. **Крім того, греко-католицький епископ в Канаді є тільки епископом-місіонарем, без дієцезії, і Рим може відкликати його будьколи, а греко-католицьку церкву віддати під юрисдикцію римо-католицьких епископів.**

6). **Чужий вплив і контроля.** Завідування справами греко-католицької церкви велося під строгою контролею французької римо-католицької церкви (що робиться і тепер) всупереч народній волі.

7). **Клерикалізм.** Епископ Будка і його священики старалися захопити під свою контролю народно-просвітні інституції, як бурси, інститути, народні доми, читальні і ин., збудовані народом, за народні гроші.

8). **Нехристиянське поведення.** Епископ Будка і його священики поводилися в не-християнський і середновічний спосіб з тими, котрі були членами, або прихильниками народних інституций, що не піддалися під їх контролю, і відказувалися їх сповідати, хрестити і хоронити, і взагалі давати ім будь яку духовну обслугу.

9). **Народно-просвітна і церковно-релігійна робота.** В наслідок сього всього розвій народно-просвітної і церковно-релігійної роботи був загрожений, бо бачучи зле поступовання своїх проводирів, нарід почав зневірюватися и ставати байдужим до всего.

А щодо положення православних Українців, то вистарчить пригадати, що вони знаходилися під духовною окупацією російської місії, котра затроювала в них до послідного національні почування і як не москвщила їх цілковито, то робила їх байдужими на всі національно-просвітні справи.

В наслідок сього всього передові світські люде були примушені шукати способу, в який можнаби злучити всіх канадійських Українців в одно і не позводити чужинцям використовувати их релігійних почувань на славу і користь Риму і Москви. Такий спосіб знайшовся а саме, збудовання Української Православної Церкви.

(Дальше буде).

ПЕРЕДСМЕРТНА БЕСІДА СОКРАТА О СМЕРТИ.

ХТО БУВ СОКРАТ.

Грецький ммудрець, Сократ, родився в Атенах 469 р. перед Христом, а вмер 399 року*). Здобув тодішне шкільне виховання, однакож ремеслом його життя було різбарство — виробляв всякі статуї (фігури).

Однакож в нім переважала инша сила — моральна сила і він ціле життя інтересувався такими питаннями, як правда і неправда, чеснота і гріх, добро і зло.

Сократ належить до фільозофів-моралістів — він в цілім своїм життю прислухувався пильно до свого внутрішнього почуття, до голосу своєї совісти і робив те, що совість йому говорила. Він настілько звертав уваги на голос совісти, що уважав сей внутрішний голос немов окремим духом, або тим, що християне можуть звати ангелом хоронителем.

Роздумуючи над тим, як би люде повинні жити, він проповідував людям свої думки і говорив кождому правду в очи.

Така отвертість зробила йому богато ворогів і ті оскаржили його о видумані злочини і його засуджено на смерть через отроєння.

Сократ міг уникнути смерти, бо його приятелі хотіли його викрасти з тюрми, однакож він на се не згодився. Смерть приняв спокійно, а навіть випив отрую скорше, ніж було призначено, бо казав, що вмерти годину скорше, чи пізнійше, се однаково.

Як незвичайним чоловіком був Сократ в життю, так незвичайною була і його смерть, а властиво послідний час перед смертю. Коли прийшли до нього його приятелі, він успокоював їх і довго говорив про важні життєві справи. Коли хтось з присутних завважив, що Сократ за невинне вмирає, мудрець сказав: „А хіба краще було би вмирати за винне? Се-ж і добре за невинне вмирати". А на питання: „Чи не страшно тобі, Сократе, вмирати?" — відповів Сократ: „Ні! В молодости я старався чесно жити, а в старости чесно вмирати".

Понизше маємо уривок з тої передсмертної розмови Сократа з його приятелями і тут ми бачимо той глубокий розум і спокій, з яким мудрець жив ціле життя і який не опустив його і тоді, коли кінець життя був так близько.

ЧИ СМЕРТЬ Є НЕЩАСТЯМ?

О, ви други мої, з якими приходиться мені розставатися — говорив Сократ до своїх приятелів — нім прийде хвиля, коли треба буде вмирати, я хочу поговорити з вами про те, що сталося. Послухайте отже, поки нам лишаеся час на розмову.

Ви други мої і я хотів би пояснити вам значіння тої хвилі, яку я переживаю. О, мої судиї (бо так можу вас справедливо звати), хочу я вам оповісти про ті надзвичайні обставини, що склалися.

Дотепер знаний мені внутрішний голос, що зо мною все, безнастанно противився мені, коли я ступав на злу дорогу, або помилявся в якій справі. Тепер же, як бачите, зустріло мене послідне і найбільше лихо, однакож той внутрішний голос не противився мені — ані коли я виходив з дому рано, ані коли я говорив; голос той не зупиняв мене, хоч нераз давнійше зупиняв мене серед бесіди. Тепер же почуття моє не противилось мені ані в бесіді, ані в роботі, яка вязалася з тим, що сталося.

Як же се пояснити? Се я вам скажу. Мовчанку мого почуття я вважаю великим доказом, що те, що зустріло мене, є добром. Се є також доказом, що мылиться той, хто смерть уважає лихом.

Я певний, що голос, який всюда мене остерігав, коли мене могло здибати лихо, був би заговорив і тепер, коли мені мало статися зло, а не добро.

Застановімося ще з иншого боку, щоби побачити, чи смерть не є добром. Перед нами є два припущення — або смерть є станом неіствовання, або, як кажуть, смерть є лише переміною, переходом души з одного світа до другого.

Коли припустимо, що смерть є станом, де нема жадної свідомости; коли скажемо, що вона є сном, який не знає навіть сонних привидів, тоді смерть буде для нас лише незмірно великим зиском. Нехай би чоловік пригадав собі таку спокійну ніч, коли жадні привиди не переривали його спокійного сну, і нехай порівнав би таку ніч з иншими днями і ночами життя — що сказав би він тоді? Чи не була би та одна ніч для нього щасливійшою, ніж всі инші дні і ночи його життя? Думаю, що не тільки звичайний чоловік, але і могучий цар не богато знайшов би хвиль, що рівналисяб щастям такому глубокому снови одної спокійної ночи.

Чого чоловік не дав би, щоби побачити провідників Троянської війни; або Одисея, або Сизифа, або богато инших чоловіків і женщин*). Яка велика втіха булаби говорити з ними і їх випитувати! — бо на другім світі чоловіка не давали би на смерть за ставлення питань; певно, що ні. Вони там не тільки щасливійші, але також безсмертні.

Длятого нехай смерть вас не лякає, бо знайте, що доброму чоловікови зло не станесь ані в сім життю, ані по смерти. Добрих людей боги не забудуть**), ані не думаю, що те, що сталося зо мною сталося припадково. Я бачу ясно, що вмерти і так освободитися, є для мене добром і тому моє почуття не давало мені жадного знаку.

Тут також лежить причина, що я не гніваюсь ані на своїх суддів, ані свідків. Вони не зробили мені жадного лиха, хоч що правда — вони не бажали мені добра. І хіба за те послідне я можу зробити їм легкий докір.

Остаеся для мене просити вас о одну справу. Коли мої сини підростуть, я прошу вас, други мої, карати їх, коли буде потрібно. Як я дорікав вам, так ви дорікайте їм, коли вони будуть дбати більше за маєток, як за чесне життя. Або коли будуть уважати себе чимсь великим, коли в дійсности великими не будуть, тоді ви їх не жалійте, як я не жалів вас. Колиж ви се зробите, то віддасьте мені і моїм синам по заслузі.

Година мого відходу наспіла і ми розходимося — я до дорогою смерти, ви дорогою життя. Але що ліпше — [illegible]

*) Сократ пригадує визначні особи, які він знає з історії і які його інтересували, яких він поважав, як людей праведних та розумних.

**) Греки вірили тоді в більше богів, отже Сократ говорить про них тут в числі многім.

*) Літа перед Христом рахуються назад, отже кажемо: родився хтось в 120-го року, а вмер 60-го, значить — жив 60 літ.

„Геть Рим! Геть Целібат" — Кричить 'Народ[illegible]

„Народне Слово" з Питсбургу, Па., подає слідуюче донесення зі Львова з датою 25 жовтня:

В українській греко-католицькій церкві в Східній Галичині виринув неаби який рух. Він готов її розділити на дві части: на греко-католицьку і на українську автокефальну, православну.

Сей рух викликали митрополит Шептицький та епископи Коциловський і Хомишин, котрі завели примусовий целібат для українських греко-католицьких священиків.

Старші українські греко-католицькі священики не годяться з політикою митрополита Шептицького, епископів Коциловського, та Хомишина, бо вона веде на по[illegible]щення український нарід. [illegible]му пішли в нарід і остр[illegible] на вічах осуджують.

За сими священиками [illegible]ли чотири пятих українського народу, і майже вся інтелігенція. Віча відбуваються дуже бурливі. „Геть Рим! Геть целібат!" кричить [illegible]лючений нарід.

Нарід бачить, що Рим, митрополит Шептицький і епископи Хомишин і Коциловський хотять його звести на бездоріжжа і, ще [illegible] ніколи, протестує. Внев[illegible] почуєте неаби які радісні [illegible]вини звідси.

[illegible]

[illegible]віт з 4-го Собору Укр. Прав. Церкви в Канаді.

ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ЙОРКТОНІ 16 і 17 ЛИПНЯ, 1924

(Дальше).

(ПОПОЛУДНЕШНА СЕСІЯ).

[illegible] свящ. К. Кирстюка про Собори

Пополуднішна сесія почалася відчитом свящ. К. Кирстюка про церковні Собори. Зміст його в головному такий:

Собор — се слово церковне, слово старославянської мови. По нашому собор буде збір.

[illegible] ріжних часах, коли виринали потреби, збиралися представителі церкви на наради і рішали там про справи, які перед життям стояли. Отже Собори, се були так сказатиб, парламенти християнства.

Собори були ріжні — загальні, або вселенські і частинні. На Вселенські Собори збиралися представителі цілої церкви, з усіх сторін християнського світа і там рішалися справи, які обовязували цілу церков. Частинні або партикулярні собори відбувалися лише в певних околицях і їх рішення обовязували лише ту околицю, чи округ, в якій собор відбувся і в якого церковні представники нараджувалися.

Нинішний наш Собор є також частинний. Він може рішати лише про справи чисто наші, а про инші справи, які можуть дотикати також инших, він рішати не може.

Собори скликалися і скликаються для тих справ, які в даній часі виринають. З того виходить, що Собори повстають в часі і до часу пристосовуються. З того виходить дальше, що постанови соборів не є вічні — змінюєсь життя, змінюються відносини, отже треба нових постанов, бо старі непридатні. В давних постановах Соборів є богато дечого, що з нинішним життю нема місця. Такі постанови віджили свій вік. Вже те саме, що люде час від часу скликають нові собори, показує, що життя висуває нові потреби і домагаєся їх затовolення.

Дальше свящ. К. перечислив собори в історичнім порядку, додаючи пояснення, згадав про незгоду між Сходом і Заходом, та ще дещо, зачеркуючи все важнійше, що зі [illegible] церковних соборів виже[illegible].

Другим бесідником був предсідатель, свящ. Савчук і його темою була історія роботи Української Православної Церкви дотепер, її розвій і трудноці.

В 1920 р. відбувся собор в трох місцях Канади — в Вінніпеґу, Саскатуні й Едмонтоні. Було тоді 8 священиків і кождий мав 6 до 8 парохій.

Початок 1921 р. приніс трудноці. Відійшов тоді свящ. Герман, відійшов Кадачук. Лишилося 6 священиків і тоді було заповнити потреби громади. Розуміється само собою, що шукалося способів для успішного провадження дальшої церковної роботи, але робота йде поволійше, нік [illegible] хочуть.

Доказом наших старань може бути хочби се, що від 1920 р. доси ми мали 8 соборчиків. Зрозуміло, що з кождим соборчиком вяжуться також матеріяльні кошти, однакож для кожного, хто церковною справою інтересуєся, важнійша була його робота і при наших загальних недостатках, кождий жертвував радо, що міг, для добра церковної справи.

Розуміється, що не обійшлось без того, що вороги кричали, що ми беремо від чужих гроші і вживали всіляких способів, щоби нам шкодити. Але наша робота все таки поступала [illegible].

Першим епископом нашої церкви був митрополит Ґерманос. — Наша церква перейшла під його управу [illegible]9 р.

Року 1920 на третім Соборі рішено старатись о порозуміння з київською митрополією.

В осени 1921 р. ми старалися порозумітись з Європою. Тоді то проф. Огієнко дав нам надію, що зможемо дістати в Европи і священиків і епископа, але до сього не прийшло через брак коштів з нашої сторони і через те, що близше ми одні других не знали і се послідне для нашої справи було немаловажне. Була ще одна пропозиція — щоби Огієнко приїхав, побачив тутешні відносини і тоді поміг нам дістати відповідного епископа, але і до приїзду Огієнка не прийшло.

Року 1922 в осени рішено висилати делегата до Европи з відповідними порученнями і делегат поїхав (був ним свящ. Савчук, тодішний адміністратор). З Київом також було порозумітися і вдавалося, що можна буде дістати православного епископа від иншої православної церкви. По якімсь часі делегат вернув а проф. Огієнко мав знайти кандидата на епископа. Однакож знов вийшли трудноці і діла до кінця не [illegible]

Минувшого (1923) року було рішено засилати семинар і покликати знов Огієнка, та знов скінчилося на нічім. Проф. Огієнко був занятий иншими справами і не міг тоді прибути.

Колиж нашим братам в Злучених Державах вдалося „порозумітись" з Київом, ми залишили дальші старання і чекали приїзду Вкр. Владики.

В маю сего року зїхалися ми були на Соборчик в Йорктоні і по довгій розвазі рішили скликати Собор і запросити також Його Високопреосвященство Архиепископа Івана, як репрезентанта Української Православної Церкви в Стейтах і гостя в рідної землі.

Нині перед нами три дорозі й одну з них мусимо вибрати. Ось вони:

1) Остати дальше при митрополиті Ґерманосі.

2) Вибрати кандидата, який мав би [illegible]

3) Піти слідами Злучених Держав і признати провід нашої церкви архиепископови Іванови, злучитись з Київом.

І на те зібралися ми тут, щоби спільно посвдитись і рішити сю велику справу. Се за велика справа щоби її рішав один чоловік, або навіть гурток — до її рішення потрібно слова широкого загалу.

Такий був загальний зміст бесіди [illegible] Савчука.

ПРОМОВА ВПРЕОСВ. АРХИЕПИСКОПА ІВАНА.

Тепер приходить на чергу промова Високопреосвященного Архиепископа Івана і зміст її ділиться на дві части. — 1) Коротка історія відродження Української Православної Церкви і 2) [illegible] нашого руху.

Владика звертає увагу присутних, щоби вдумчиво й уважно вислухали його бесіди і починає:

— Ми пережили бурливі часи. Тепер серед подробиць пережитого годі розібратися і його пояснить як слід лопера історія. Ми пережили революцію всесвітного значіння. А такі революції змінюють не тільки уряди, але й психіку (духовий стан) людей.

Перші кроки нашої церковної організації повстали серед революції. І напруження революційних переживань зростило в нас богато ініціятиви й ідеалізму.

Український нарід хоче своєї держави, тому хоче і своєї церкви, так могло би здаватися. Тимчасом справа [illegible] змінються, а церква має перед собою вічні цілі. Виповнення заповітів Сина Божого, задоволення вічної жадоби духа чоловічого, зближення ся до духа божого, отсе головні причини [illegible]

Перед революцією церква була перестала бути живим організмом і не сповняла як слід своє задачі. Священики були стали звичайними чиновниками і не мали власної думки. Церква перестала бути тим, чого — по словам Христа — [illegible] не обдоліють. Вона забула два головні заповіти Сина Божого, для неї лишилася лише справа молудка і вона почала впадати.

Перший заповіт, який церква забула був: Хто хоче у вас бути першим, нехай буде слугою! А коли сей заповіт забуто, тоді вийшов примус, вийшло насильство, чого в церкві Христовій не повинно бути. Там має бути свобідне довіря, свобідна воля, а не примус та насильство.

Відвернувшися від Христа, люде сказали: Божественное слово нехай буде забуте! Епископам подобалася влада і вони схилилися до насильства. Їм захотілося бути світськими панами. Почалась боротьба за владу.

Єзуїти перекручували закон Сина Божого для земної влади. Росія і Византія мали царів і церкву заставляли служити політиці царів. А між тим інтереси народу відходили на дальше місце.

Та народ наш се розумів і ми мали людей, що хотіли сю направити. Досить згадати гетьмана Мазепу, що був чоловіком великої освіти і розуму і бажав визволити і наш народ і його церкву є від чужого панования. Він пійшов був війною против Москви, щоби увільнити народ український від кайдан. Він хотів піднести релігійне життя народу і сам побудував 12 церков, огородив Печерську Лавру вагородою.

Однакож жадоба панования одних нищить добрі заміри других. Так на місце Божої правди прийшла нагайка царя.

Апостол Павло казав: Духа не угашайте! — тимчасом же розвій церкви скоро припинився, наперекір постанові апостола. Собори кінчаються з 9-им століттям і від того часу церква не росте. Світ іде вперед а церква лишилася на місци і перестала бути органічним тілом життя.

Казав ще Христос: Будьте досконалі, як досконалим Отець ваш небесний єсть. Не на земних володітелів вказував Син Божий, але на свого Отця небесного і йому уподоблятися.

І тому церква Христова має бути вільною. Не царі мають в ній рішати, але собори, але народ, що є живою церквою Сина Божого. Саме духовенство повинно бути вибраним, лад в церкві повинен бути народоправним. В такім лише ладі заповіти Христа можуть мати за[illegible] життя.

Як же почався український православний рух? Як ми прийшли до народоправства?

Як я вже сказав, серед революції серед терпінь родилася наша свята справа. Коли виринула думка відновити занедбану церков Христову, нас було мало. Був лиш гурток свідомих одиниць.

З початку думали вони віднести церковну справу порозумівшись з [illegible] віднеслися до нас ворожо. Звичайно, духовенство було також застрашене.

Але сказано в Святім Письмі: Відійметься від вас виноградник і передасться иншим! — таке і тут спо[illegible]

Коли висше духовенство відмовилося помочи, наш гурток і його робота знайшли підтримку в народі. Бачучи непевність тих, яких обовязком було помагати Божій справі, народ рішив отолосити свою церкву незалежною від чужих.

З упадком царату всі організувались, творились партії, клюби, гуртки. Тоді повстала і наша церква.

Ще в 1917 р. скликано епархіяльний зїзд і почалися заходи до скликання Українського Собору та Москалі на се не годилися. Отже скликано зїзд брацький. А зїздів тоді всюда було богато. З тих причин український військовий зїзд рішив також боротися за незалежну українську церкву.

(Дальше буде).

Пляма на Лиці Українського Народу або Унія.

(Дана, Саск.)

Від коли Терлецький і Потій підписали унію з Римом 23 грудня 1595 року, від тоді між Українцями повстав роздор як на церковному, так на політичному полі. Сей самий роздор між православною а католицькою церквою провадиться ще й сьогодня.

Що найбільше вражає людей в унії, се те, що унія не чистий релігійний витвір а більш витвір політичний. Як нема на світі нічого створеного без якоїсь ціли, так і унія не була зроблена без жадних цілей, хоч католицький орган „К. У." каже, що унія не має жадних злих цілей супроти укр. народу. Якби хто не говорив, то факт фактом є, що унія є наш найбільший і найстрашнійший ворог в нутрі українського народу.

За старанням польських епископів та польського правительства Польща хотіла накинути на нас кайдани католицької церкви, щоби в той спосіб нас сполячити а тоді користати з нас як в сучасному так і в майбутньому. По-щож польське правительство так прискорювало унію, коли се не було на його користь? Коли унія зістала підписана, церковні громади, а то миряне, нисше і висше духовеньство потратили свої питомі права радити своєю церквою а на томість дістали зверхну владу від папи римського. Під такою то владою папа лише розказує а люде мусять робити те, що він каже, бо в противному разі екскомунікує їх.

Українці греко-католицького обряду немають права радити своєю церквою і дієцезією, тому, що над ними панує абсолютизм папи. Як папа скаже так має бути, бо каже пословиця: „Скачи, враже, як пан каже." Ви є рабами і мусите приймати все те, що він каже, хоч часом знаєте аж надто добре, що воно є вороже вам, як Українцям. Се те саме, як би вас хтось вигнав з вашої хати і став там господарювати на свій лад. Коли ви не хочете насилувати своєї совісти а хочете бути дійсно щирими Українцями в повнім значінню того слова, ви мусите відорватися від римського воза. **Людини не може бути греко-католиком і заразом щирим Українцем,** бо тоді стоїть по стороні і попирає приятеля свойого відвічного ворога, Польщу. Кождий Українець як один повинен сказати: „Проч з Римом" і до сього стреміти.

Я не маю на меті описувати тут унію, а лише натякнути дещо в ній, що укр. народ візьметься до роботи і перестудіює її докладно так, що опісля кождий зможе поставити собі питання: „Яка є ціль унії і чи вона приносить добро нам, як Українцям?" Я щиро вірю, що колиб всі Українці рішучо застановилися над сею справою, то в короткому часі ані оден не лишивсяб при католицизмі. З ріжних причин кождий з ос[illegible] не може сього робити. Найлучший спосіб, в який се можнаби успішно робити, є, щоби хтось оден в кождій околиці займався сею справою і виготовив ряд відчитів на сю тему.

Околиця Мічем можливо є першою околицею, котра дала почин так важній роботі. Люде в сій околиці цікавляться нинішньою церковною боротьбою і як такі бажали знати дещо обширнійше про наш боляк — унію. Щоби осягнути своє бажання а то й потребу, вони мали спромогу почути відчит на сю так важну тему від досвідченого каменяра в особі п. М. Гриноха. Сей каменяр яскраво представив людям значіння, вагу і ціль унії супроти укр. народу, черпаючи свій матеріял в чисто історичних жерел. Щоби уникнути непотрібних конфліктів між собою а католиками, які там були, від час від часу покликався на історію, цитуючи дійсні історичні факти, так що хоч було споре число католиків, то вони всі сиділи тихо, бо не було куда рішатися. Українець є лише тому католиком, що він не знає нічого про унію, а скоро він довідаеся

довжимо про унію, так він сейчас перестане чим бути а пристає до того, котре є дійсно наше питоме українське, рідне — Православна Церква.

Українці греко-католики! Пробудітся із довголітнього зрачного сну, протріть свої заспані очі і подивіться, кому ви служите, чи собі чи ворогові. Тому я кличу до вас, як щирий Українець: Відорвіться від спокуси ворога Риму а зєднайтеся в одну сильну громаду при чисто народній українській православній церкві, котра вірно служить своєму народови, — бо лише народна церква зможе згуртувати і визволити вас з неволі і тоді рідньою стежкою зможе вона вести свій нарід і зможе промовляти до самого серця, навчаючи як учених так і невчених, як старих так і діточок.

С. В. Друль.

Хто Деморалізує Нарід.

(Сенді Лейк, Ман.)

„Сенді Лейк — осередок большевизму.“ Так було сказано на парославнім капапськім соборі, який відбувся 17 липня б. р. в Вінніпегу. Та если се правда, що між Українцями в Сенді Лейк шириться большевизм, то треба додати, що тут є ще иншз зараза ерім большевизму, а се капапство та як одно, так і друге походить з одного і того самого жерела. Тому, що свого часу були, запити в „Українськім Голосі“ щодо відношення царославних батюшок до українства, буде цікаво почути, якто один царославний батюшка о. Білич пробував „надути“ нас Українців тут на Сенді Лейк. А почав він з того, що виголошував дуже „патріотичні“ проповіди в російсько-царославній церкві, та заявив хоч правда, через зуби, що він не Росіянин та що більше по російськи правити не буде, бо не вміє, а одного дня то проголосив себе таки Українцем. На нас, Українців зробило се велике враження, бо уважали що віднайшли „загублену вівцю“, але було і пару „Савлів“, які не хотіли повірити в так скорий переворот. Пішли отже два Савли до о. Білича, щоби переконатися о його відношенню до української справи та української православної церкви. Делегатів о. Білич прийняв дуже звічливо, певно радіючи в душі, що вже піймав „рибу“. Коли делегати сіли та розглянулися по хаті, то оден з них зачав говорити, за чим вони прийшли, але о. Білич не дав йому прийти до слова й сказав: „Не говоріть, я знаю, чого ви прийшли, я той сам що і Ви. Моя місія розліється і говорити про що значилоб те саме, що вилами по воді писати“. По таких словах, завсніли серця двох делегатів і із Савлів робляться Павли. Зачалась дальше розговірка на ріжні теми, а найбільше таки на тему церковну. Між иншим о. Білич заявив, що він був рукоположений Шептицьким на гр. кат. священика, та що покинув тую церкву, бо вона ще гірша від теперішної російської. Та нам маловажним було, чим він колись був. Нас інтересувало, чим він тепер є та до чого стремить.

Щодо книжок, то в о. Білича були деякі книжки церковні як також ноти „Інтернаціоналу“. Але не можна було добачити на столі ані української часописи ані книжки. Я звернув увагу на ноти „Інтернаціоналу“, а що в хаті була і скрипка і гітара то я попросив о. Білича, щоби заграв, що і о. Білич зробив. Вже пізно в ночи нас двох вийшли з хати о. Білича. По дорозі ми повторювали слова о. Білича, якто він гарно описав російську місію, та вже наперед тішились, якто о. Білич стане в ряди української православної церкви. Але одно важне питання нам на сунулось, а іменно: чи Українська Православна Місія схоче прийняти о. Білича в ряди своїх священиків? Зіставалось одно: повідомити українську місію про стремління о. Білича і ми постановили зробити се як найскорше. Коли отже був о. Савчук в околиции Мензі, то оден з прихильників Укр. Прав. Церкви поїхав на Богослуження й там обвістив о. Савчукови „віднайдену вівцю“. Але як ми зачудувались, коли довідались, що укр. прав. місія знає сю „овечку“ богато ліпше, як ми, бо сказали нам: „Уважайте, бо се чоловік дуже хиткий, нестального характеру. За місяць він може грати на иншу дудку“. Коли ся „овечка“ довідалась, що ми ходили до укр. прав. місії розвідати про неї а знаючи себе ліпше чим ми її знали, вона мабуть доміркувалася, що через її минувшину навіть мови не може бути про приняття до укр. прав. місії, тож зачала на проповідях кричати, що ніякої другої православної церкви на світі нема, лише одна соборна „русска православна-кафтолическа церков.“ Також були часи, що і гр. кат. церков похвалював (на котру теперечно дуже неприличними словами накидався, називаючи її священиків римськими агентами, еро войщами, тиранами, запроданцями і т. д.). о. Білич зачав був робити будьто народну роботу, навіть записався в члени У. Н. Дому і був вибраний головою товариства, але не довго, бо може й місяця не було, як зачав кричати, „що товариш значить те саме, що товарина“ й заявлав, що нібито У. Н. Дім большевицкий; бо вся бачите, щоби його не звати большевиком за те, що в него в хаті тіпавих з нотами „Інтернаціоналу“: як вподій втікає та кричить „лапайте злодія“. Було сказано на капапськім соборі, що між Українцями на Сенді Лейк шириться большевизм, але не сказано було поміж якими Українцями. Большевизм шириться поміж звинародженими або русофілами, котрих тут при У. Н. Домі дуже мало, або і зовсім нема. Отже нехай читачі осудять, хто є такий чоловік, що вперед назве себе Українцем, потім се відкликує і співає пісні Інтернаціоналу, а опісля іде на собор і там робить доноси сам на себе.

„І тебе загнали, мій друже єдиний
Мій брате любий! Не за Україну
А за її ката довелось пролить
Кров добру, не чорну. Довелось [запить
З московської чаші московську о-[отоуту.!!

(„Кавказ“ Т. Ш.)

Ю. Чайковський.

Що Нам Пишуть.

(Вилтон, Н. Дак.)

Впр. Отче Редактор!

Ч. 3 Православного Вістника. Органа Української Автокефальної Православної Церкви в Канаді, я одержав за котре щиру подяку складаю.

По перечитанню сего хвального часопису від початку до кінця, пересвідчив я, що се находжений дитина, котра лише пустилась на Божий світ, дуже красно промовляє до наших братів та сестер, говорить нам істину правду [illegible] життя наших дідів-прадідів, про нашу рідну прадідну Укр. Авт. Прав. Церкву, про істновання наших братів переселенців в Канаді та історію їх церкви, котру пише Впр. Отець С. В. Савчук, та много инших дуже наукових та пожиточних статей.

Тому прошу мені надіслати і друге число Прав. Вістника, щоб міг прочитати початок повісти „Де любов там і Бог“ — і „Як повстала Укр. Прав. Церква в Канаді“. Вірю, що дещо більше в них цікавого знаходиться.

З Прав. Вістника панує здорова пожива, не лиш для нас православних, але для загалу всіх наших братів Українців без ріжниці віроісповідання, і тому він повинен чимскорше розширятись по всіх усюдах. Слово правди повинно іти від хати до хати, з рук до рук, щоби раз ми зрозуміли, хто ми, чиї сини та ким зашо закуті? — Бож ми ніколи не станемо вільним народом, як не возьмем ся самі за діло добувати волю для нашої неньки, бідної, обдертої та віддураної власними діточками, виродками України!

Я желаю з глубини душі моєї як найкращого успіху тій молодій дитинці, щоб кождий Українець мав її в своїй хаті, щоб вона розрослась в могучу силу, з котрої має прийти користь до повного воскресення нашої Неньки України!—А ти, Всевишній Господи, благослови труди сих борців за волю нашого народу, сих робітників у винограднищі Твоїй, котрі не мало праці та зневаги понесуть за правду слів Твоїх, таки від самих своїх братів, котрі ходять ще до нині в чужому ярмі та не знають Тебе та Твоїх заповідей, лиш вірять блудним „догмам“, котрі Ти не настановляв, а гордий Рим, котру то гордість Ти ненавидиш!... Ти бридишся нею! Ти найкращий дав примір покори, коли умивав ноги своїм ученикам. Але молю Тебе, дай їм розум, щоб пізнали правду Твою, та вернули на лоно своєї рідної праділної віри. — Віри не у божків земських, котрі гробяться такими, та уважають себе зверхниками над народом, а у Тебе істиного Бога! — Прости їм провини, бо як Ти сам сказав, вони темні, не знають, що роблять. — Тут залучаю пренумерату одного доляра на 12 чисел і маленьку лепту на фонд „Православного Вістника“ одного доляра.

Дай Боже, щоб Ваша праця виндала як найкрасші овочі для нашого народа.

Остаюсь все щиро-зичливий Вам Ваш брат во Христовій винограднищі,

Ів. Йосиф Желазінський.

Сідар Дейл, Онт.

Впчв. Ред. Прав. Вістника!

Маю честь подякувати Вам за налісячний „Православний Вістник“, котрий показує нам правду, яка едина може освободити нас. Наш український загал повинен підтримати наш рідний світильник правди, який повинен знаходитися в кождій укр. хаті і в кождім укр. товаристві. Коли будемо „Прав. Вістник“ читати, то пізнаємо, хто наш ворог а хто приятель, пізнаємо, що українська прав. церква се наша рідна церква, котру наші противники обороняти перед ворогами, котрі хотіли перетягнути нас до чужого нам Риму... Позбудьмося братя Українці, таких „Князів“ церковних ... греко-католицька церква; таких які хотять перевести нас греко кат. на римо-католиків, бо так Рим каже. Ми вже раз повинні пізнати, що для нас чуже і покинути тих лицемірів, які накидаються на дорогі нам інституції та засуджують наш дорогий часопис „Укр. Голос“ на смерть... Горнімся усі до нашої правдивої укр. православної церкви, бо в ній ми маємо вірних і щирих священиків, які навчили нас правди Божої і любови до свого рідного.

І. Покотило.

ЦЕКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА“ можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.
Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
379 PARK STR., WINNIPEG, MAN.

Православний Календар Рік 1924.

(Після нового стилю)

ГРУДЕНЬ

1 П. Муч. Платона
2 В. Авдія
3 С. Григорі, Ахит.
4 Ч. Введення в хр. Пр. Бог.
5 П. Филимона
6 С. Амфілохія

7 Н. 25. по С. Катерини
8 П. Климента, Петра
9 В. Вмч. Якова
10 С. Якова перс.
11 Ч. Прмч Стефана
12 П. Парамона
13 С. Ап. Андрея

14 Н. 26. по С. Наума, Філип.
15 П. Авакума, Івана
16 В. Софонія
17 С. Вмч. Варвари
18 Ч. Сави богонос.
19 П. Николая Чудотв.
20 С. Свм. Амвросія

21 Н. 27 п. С. Патапія
22 П. Зачат. св. Анни
23 В. Міни, Єрмогена
24 С. Даниїла стовп.
25 Ч. Спірідіона еп.
26 П. Евстратія, Евгенія
27 С. Тирса

28 Н. Праотців. Елевтерія
29 П. Аггея, Теофанії
30 В. Прор. Даниїла
31 С. Мч. Севастіяна

ПЛЯН ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАНГЕЛЬСЬКОЇ ТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

Польський уряд виробив плян організації евангельської і православної церкви в межах польської республики. Дотично евангельської церкви, сей плян полягає на централізації дотеперішних ділянок. Щож до православної церкви, істнує проект утворення теольоґічного факультету при варшавському університеті, та має повстати спеціяльний відділ при міністерстві, як інстанція для справ православної церкви.

РОЗМОВА.

(Правдиве).

Уніят: Українська Православна Церква недобра.

Православний Українець: А то чому?

Уніят: Бо так! Навіть ваш священик хвалить греко-католицьку церкву.

Прав. Українець: Чи справді хвалить? А то як?

Уніят: А во, як би греко-католицька церква була не добра, то ваш священик не кидавбися на нашого священика так, як наш надикає що неділі на вашого, а ваш ще ані словом не накинувся на нашого, хоч є на що накидатися. Чому се так?

Прав. Українець: Тому, що наш священик поступає після науки Христа, який молився за своїх гонителів словами „Отче прости їм, бо вони не знають, що роблять“.

Уніят почухався в голову і не сказав більше ні слова.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСТНИКА“.

зложили на руки п. І. Касоржа Брендоні, слідуючі:

Стогрицький
Н. Н.

Разом
Щире Спасибі. „Адм. „П. В.“

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК I. ВІННІПЕГ, МАН., ГРУДЕНЬ, 1924 ЧИСЛО 9

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

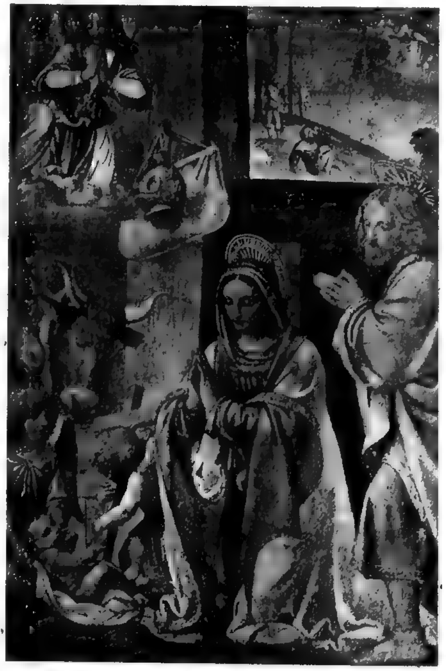

ТРОПАР.

Рождество Твое, Христе Боже наш, возсія мірови світ разума, в нем бо звіздам служащій звіздою учахуся, Тебі кланятися Солнцу правди, і Тебе видіти с висоти Востока, Господи, слава Тебі.

НАШИМ ЧИТАЧАМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ТА ВЗАГАЛІ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ ЖЕЛАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

КОНДАК.

Діва днесь присущественнаго раждает, і земля вертеп неприступному приносять, Ангели с пастирми славословять, волсви же со звіздою путешествують,нас бо ради родися отроча младо предвічний Бог.

НА РІЗДВО.

(За Дзвіовані Папіні-м).

Ісус народився в стайні ,в дійсній стайні, а не в яснім і обширнім кружганку, як се представляють тепер християнські малярі, неначе соромлячись, що Бог родився в місці нужди і злиднів...

Стайня є домом, а радше вязницею для звірят, які працюють для людей. Стайня — з чотирох стін, з брудною долівкою, вкрита плоским камінням — се було перше місце перебування Богочоловіка. Одиноке чисте місце в стайні — се ясла з запашною травою і вони були першою колискою для Сина Божого. Так, в звичайній злиденній стайні, вогкій і темній родився Ісус, Син Божий; Той, котрого пізнійше переслідували і розпняли звірі в людських постаттях, Той отримав від невинних звірят першу прислугу.

Христом народився в стайні не припадково. Бо щож представляє собою сей світ, як не одну велику стайню, де люде качаються і роскошують в багні роспусти і гріха? І от одної холодної ночі Ісус народився з Пречистої Діви, щоб звести люту боротьбу проти злоби сего світа. А до сеї боротьби Він прийшов уоружений тільки в одну Невинність...

Перші віддали поклін Ісусови звірята — віл і осел — а не люде. Між людьми Ісус шукав простих, а між простими — дітей; та простійші і лагіднійші за дітей — звірята. І от вони віддали йому перший поклін.

По звірятах прийшли їх пастухи. Вони доглядали своеї череди тої довгої зимової ночі, і ось побачили ясний блеск на небі і почули голос Ангела: „Не бійтеся, ось бо благовіщу Вам радість велику... Народився сьогодня Спас, що є Христос Господь... Слава на вишинах Богові, а на земли спокій, між людьми благоволення"...

При слабім світлі в стайні пастухи побачили молоду невісту, яка гляділа в безмежній любові на свого Сина. Вони поглянули на Дитятко — на Його що лише отворені очи, на рожеві уста, котрі ще не їли — і їх серця змякли... Бо вони пізнали, що се Дитятко було Тим, Котрого їх нарід чекав з болісним чуттям від кількох соток віків...

Пастухи офірували Немовляти те незначне, що мали: молоко, сир, вовну, ягнятко. Але сі дари рівнялися зі скарбами цілого світа, ні, вони перевисшали їх, бо були віддані з любовею. Будучи самі бідні, пастухи співчували з бідними; вони були невинні серцем, як діти і любили дітей. Вони з співчуттям гляділи на се убоге Дитятко і з любовю офірували Йому свої не многі достатки. Вони предчували, що сей Син чоловічий, що родився в бідноті і простоті народній, стане Збавителем пригнічених. Вони знали, що то для Нього Ангели співали: „Слава на Небі Богові, а на земві спокій"....

— — — — — — — — — — — —

Кілька днів пізнійше три Мудрці з Халдеї прийшли і клякнули перед Ісусом. Вони прийшли правдоподібно знад берегів Каспійського Моря й перебули верблюдами тяжку дорогу. Перейшли ріки Тигр і Ефрат, перетяли пустиню Номадів, йшли берегами Метвого Моря. А дорогу вказувала їм звізда, яка завела їх аж до Юдеї. Вони прийшли поклонитися цареві, а знайшли маленьку дитину.

Сі три Мудрці не були царями, але в Медії і Персії вони володіли над тими, хто володів над народом: царі володіли над людьми а Мудрці над царями. Вони представляли народню й божественну мудрість, в справах наукових і релігійних занимали перше місце, і царі нічого не робили не порадившись перше з ними.

І ось сі три Мудрці прийшли віддати поклін і хвалу Ісусови. Після звірят, що представляють природу, після пастухів, що представляють нарід, прийшли Мудрці, котрі представляють науку й знання, і впали на коліна перед Тим, Котрий мав пізнійше вивисшити понад мудрість слів і чисел нову мудрість любови. І так поклонилася земна мудрість Невинности, а достаток поклонився Вбожеству.

Вони офірували Ісусови золото, ладан, миро... Золото не тому, що Мати Ісусова була вбогою, а тому, що предчували заповідь Ісусову: „Продай все, що маєш і роздай вбогим" (Марк. X. 21). Ладан не на те, щоби вбити в стайні запах худоби, а на те, щоби показати, що їх володіння, як священиків з Старого Завіту з приходом Ісуса покінчилося. Вони офірували ще й миро, бо добре знали, що се Хлопя вмре молодим і що Його Мати, всміхнена тепер, буде потребувати пахощів намастити Його тіло до гробу.

І так три Мудрці офірували Ісусови себе самих: вони склали перед Ним свою силу, знання і серце як запоруку слухняности світа. Таким чином Ісус одержав всі офіри, на котрі мав право.

А тепер Він чекає на наші...

— — — — — — — — — — — —

О Ісусе, що зійшов колись на землю, Ти завше, що[...] но поміж нами. І Ти будеш з нами до кінця світа. Ми [...] мо потребу в Тобі. Ти оди нтільки можеш відчути, оскі[...] велика, безмежна потреба Тебе на сім світі. Усе Тебе [...] магає, навіть ті, що Тебе не знають, останні навіть бі[...] ніж ті, що знають. Голодний шукає хліба, але він ма[...] лод в Тобі; прагнучий уявляє, що потребує води, [...] в дійсности він має жажду в Тобі; хорий має ілюзію о[...] мати здоровля, але його біль є відсутність Тебе... [...] прийшов у перше, щоби спасти; Ти народився, щоби [...] сти; Ти Себе дав розпяти на хресті, щоби спасти; [...] життя, Твоє завдання, Твої діла — для спасення. І ми з[...] мо тепер, в сі чорні та зрадливі години, в сей час нагро[...] дження стосів жахіття і страждань, що ми маємо в [...] негайну потребу і що ми приймемо Твою поміч.

(Переповів С. В[...]

БЕСІДА ДУШІ З ДИТЯТКОМ — ІСУСОМ

БЛАЖЕННОГО ЄРОНІМА.

Коли я дивлюся на місце Рождества Христового, серце моє починає солодку розмову з Дитятком Іс[...] Я говорю:

— Ах, Господи Ісусе, як дрожиш Ти від зимна і на [...] твердім ліжку лежиш Ти, задля мого спасення! Чи[...] можу я віддплатити Тобі?

І здається мені, що будьто би Дитятко відповіда[...]

— Нічого другого не бажаю Я, як тільки того, [...] ти заспівав: „Слава во вишних Богу!", бо знай, що Я [...] приняти ще богато більше терпіння в саду на горі Оли[...] і на хресті.

Я говорю дальше:

— Любе Дитятко Ісусе! Сього за мало, я повинен бі щонебудь дати, — я віддам Тобі всьо моє золото!

Дитятко мені відповідає:

— Знайже, що ціле небо і земля передусім Мої. Я [...] потребую золота — віддай його бідним, а Я прийму [...] ло милосердя, як би воно було зроблене Мені Самом[...]

Але я продовжаю дальше:

— Любе Дитятко Ісусе! Я зроблю се охотно, але я [...] винен і Тобі щось дати — инакше я умру зі смутку[...]

Дитятко мені відповідає:

— Коли ти вже такий щирий, то віддай Мені твої [...] хи, злу совість твою і провини твої.

А я питаю:

— Щож Ти з ними зробиш?

— Я візьму їх на Себе! В тім Моя сила і славний [...] двиг, що Я, як предсказав Ісаія, візьму гріхи твої і ві[...] лю їх...

Тоді я заплакав гірко і промовив:

— Дитятко миленьке, Дитятко, як Ти зворушив [...] моє!... Я думав, що Ти схочеш чогось доброго від [...] дістати, а Ти хочеш взяти від мене всьо зло... Візьм[...] моє! Дай мені Твоє! Тоді я буду вільний від гріхів, і [...] сливо увірений в життя вічне!...

(Переповів о. В[...]

МІСЦЕ ДЛЯ РЕЛІГІЇ.

В кого релігія на другім місци, в того її зовсім [...] Бог годиться з неодним в серцю чоловіка, але не згод[...] ся, щоби він був в серцю на другім місци. Той, хто [...] значує для Бога другорядне місце, не призначує жадн[...]

Дж. Ру[...]

Веселих Свят.

Весел Свят
Для брата брат
Желає в день Різдва:
„Привіт Тобі
Шлю у любві
На Рождество Христа!"

Сестра сестрі
Кличе в любві:
„Витай сей день святий!
Христос і Спас
Прийшов між нас,
Спасти своїх людей."

Від сего дня
Наше життя
Хай в щастю нам пливе;
Нехай любов
Буде горов, —
Невгода пріч хай йде,

Привіт усім:
Нехай наш дім
У сей великий день
І освятить
І освітить
Небес святий огень!

Нехай зоря
Що повела
Восточних трох царів,
Веде і нас
У добрий час
До світлих, щасних днів.

О Христе наш,
Ти Боже наш,
Дай поміч нам свою
Любов ширить,
Добро робить
І віру мать святу.

Вво.

ЄВАНГЕЛІЄ НА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВЕ.

Як же народивсь Ісус у Вифлеемі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим, говорячи: Де нарожденний цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, і прийшли поклонитись йому.

Почувши-ж цар Ірод, стрівожився, і ввесь Єрусалим із ним.

І, зібравши всіх архієреїв и письменників людських, допитувався в них, де Христу родитися.

Вони-ж казали йому: У Вифлеемі Юдейському; бо ось як написано в пророка:

І ти, Вифлееме, земле Юдина, нічим не гірша еси між князями Юдиними: бо з тебе прийде гетьман, що старшинуватиме над народом моїм Ізраїлем.

Закликавши тоді Ірод тайкома мудрців, пильно в них випитував, якого часу показалась зоря.

І післав їх у Вифлеем, і каже: Ідіть та роспитайтесь пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесіть мені звістку, щоб і мені піти поклонитись йому.

Вони-ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сході, іде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко.

Побачивши-ж вони зорю, зраділи вельми великою радістю.

І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Марією матірю його, и припавши поклонились йому; і, відкривши скарби свої, піднесли йому дари золото, ладан і миро.

І, бувши остережені зві сні не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю иншим шляхом.

(Матей II. 1-12).

АПОСТОЛ НА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВЕ.

Браття! Як же прийшла повня часу, післав Бог Сина свого, що родивсь від жени і був під законом, щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновлення.

А що ви сини, то післав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче!

Тимже вже більш не невільник еси, а син; коли-ж син то й наслідник Божий через Христа.

(До Галат IV. 4-7).

РЕЛІГІЙНО-СВЯТОЧНІ ЗВИЧАЇ.

Німецький фільозоф Шопенгавер написав образець, в якім показує, як двох людей спереча€сь про справи релігійні. Оден дивиться на релігію дуже по критичному, по вченому і каже, що церемоній, обрядів і звичаїв релігійних не треба — треба лише духа релігії. Другий же доказує, що дух потребує ще і тіла і тим тілом, що держить духа, є всякі релігійні звичаї, обряди і церемонії. Він дає такий примір:

Каже господар слузі, щоби той приніс йому води. Слуга приносить в збанку, та господар розбиває збанок і говорить:

— Я казав води принести, а ти мені пощось і збанок несеш. Я води хочу, а не збанка!

— А в чім жеж нести? — спитав тоді перший — вода мусить в чімсь держатися.

— Ось і бачиш — сказав тоді другий — вода важна, але не менше важні і ті посудини, в яких воду перетримуємо і з яких пємо! Те саме відноситься і до релігії — і для неї треба таких посудин!

Бувають і нині люде, що кажуть:

— Релігію ми поважаємо, але пощо всіх тих забобонів? Пощо дідуха, пощо сіна на стіл, пощо снопа, пощо різдвяних страв, пощо на Різдво йти до церкви в досвіта, пощо святочних желань, пощо колядок, пощо ще там чого?!

В темного все забобон, що заставляє його до обовязку. А з темнотою вяжесь також і лінивство.

— Пощо дідуха? — каже дехто, — лише порох ним до хати наноситься...

Треба знати, що святочні дні, святочна обстанова, святочний настрій і святочні обовязки є власне на те, щоби обмити порох буденности з людської душі, з людської совісти; є на те, щоби розбудити людську душу до нового життя.

Земний порох не повинен перешкаджати при виповненню релігійних і релігійно-святочних обовязків.

Ціла земля з пороху складаєсь і людське тіло є лише землею і порохом. І тому порох не є ані злочином, ані отруєю.

Нарід наш в старім краю строго виповняв святочно-релігійні обовязки і на гадку йому не приходив ні порох, ні забобони. Він розумів, що без святочних звичаїв й обовязків, свята не будуть святами.

В самій же річи причиною таких тутешних мудровань є лінивство, є байдужість. Все бери, лише мене не руш! А байдужість і лінивство засновуються на темноті.

Щож до назвивання наших звичаїв забобонами, то треба памятати, що се чужа отруя, яку підсунули нам в руки чужі люде на то, щоби ми нею своє життя нищили. Се не наш витвір і не для нашої потреби. Але ми часто не розуміємо, звідки в нас такий погляд взявся і носимося з ним, як з якоюсь власною великою мудрістю. Однакож тим ми лише показуємо свою немудрість. Показуємо, що не вміємо відріжнити свого від чужого; кор[исн]ого від шкідливого; творчого від руйнуючого.

Всі розумні, практичні люде на світі бережуть свої звичаї, дорожать ними — жиють ними. Лише мудрагелі, що вдають мудрих, їх відпекуються, або темні з байдужости і лінивства їх лишають.

Та життя дає Господь людям не на те, щоби його нівечити, щоби занапащувати. Наш обовязок стреміти вгору, не вдолину, та ще і несвідомих підносити.

І такий обовязок лежить найперше на свідомих. Бо хто має бути провідником, взірцем, примірем, як не свідомий? Хто має бути сторожем релігійно-морального і культурно-народного майна, коли не свідомий? Хто має бути зеркалом, в якім несвідомий міг би побачити свої недостатки, коли не буде ним свідомий?

Свідомий повинен тямити, що свідомість обовязку робить обстанову, а обстанова робить настрій. Свято без святочної обстанови не є святом. Культура без культурних форм не є культурою.

І тому в кождій свідомій хаті і свідомій родині повинні наперед робитися приготовання і всі святочні звичаї повинні бути заховані до можливо найменших подробиць. Не зі страху, але з почуття обовязку, з засади жити в свій хаті і серед свого народу своїм повним релігійно-святочним життям. І не обмежувати, не зменшувати, але збогачувати треба нашу святочно-культурну скарбницю, доповняти її.

Коли так поступлять свідомі, то будуть могли вийти між громаду з піднесеним чолом, як передові, як дійсні громадяне, а темним і байдужим буде тоді докір. Темні побачать, що вони не сповнили обовязку і тому лишаються позаді і сором їм буде тоді перед другими.

Святочна обстанова викликає в людських душах святочний настрій, а вже передовсім в душах дітей і молодіжи. Хто постелить торжественно на стіл сіно, хто застелить землю святочним дідухом, хто засяде побожно до вечері при святовечірних наших стравах (без сліду чужих), при святовечірній молитві і святочних щирих і розумних желаннях, той положить в душу дітей і молодіжи такі релігійні і святочно-культурні підвалини, на яких буде можна величавий храм праведного, морального життя для будучности будувати.

ВИСКАЗИ МУДРОСТИ.

ТРИ ШЛЯХИ ЗНАННЯ.

До знання ведуть три дорозі:

1. Дорога роздумування — се найповажнійша дорога.
2. Дорога наслідування — се дорога дуже легка.
3. Дорога досвіду — дорога терниста.

Конфуцій.

Коли говориш, то говори так, щоби слова твої були дорозші, ніж мовчанка. **Арабська приповідка.**

Серце розумного роздумує над причиною, а уважне ухо належить до мудрого. **Сирах.**

Коли прийдесь судити других,
Спитай, чи кращий ти від всіх?
В кого душа і совість чиста,
Той скромно судить чужий гріх.

Розумна людина мусить памятати, що вона є нащадком минувшини та батьком будуччини; що й думки, як діти, родяться й не повинні через занедбання вмирати.

Герберт Спенсер.

Коли відчуваєш приплив гніву — сидь. **Кант.**

ПІСЛЯ СВЯТОЇ ВЕЧЕРІ.

Страв з стола не забирали. На столі на сіні, на білім настільнику (скатерті) полишилася солодка кутя, полишились усяні пироги, полишилась риба, полишились голубці. Не слід на Святий Вечер з стола страв забирати.

Полишилась і горіюча свічка... Полишилась вона на спомин, що наші предки їли Святу Вечеру при торжественнім освітленню свічки, як буває в Храмі Божім, бо каганець був за буденний для Святого Вечера.

Ціла сімя (родина) поровсідалась, де кому до вподоби. Хто на ослоні, хто на лаві, хто на соломі на долівці (на земли, на підлозі). І залунала коляда — одна, друга...

Бог Предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоби взрів люд свій весь
І утішився.

Всі співають одними устами і одним серцем, як більше ніколи. І дітвора на соломі, і господар з господинею і білий, мов голуб дідусь, і бабуся старенька. Всі співають...

Видів Бог, видів Сотворитель,
Що весь мір погибає,
Архангела Гавриїла
В Назарет посилає —

Співають немов про минуле, але те минуле жие в серцях і життю нинішних людей сего вечера і зсилає їм благословення для дальшої праці:

Просимо тя Царю, Небесний Владарю,
Даруй літа щасливії сему господарю —
В мирі проводити, Тобі угодити,
І з Тобою в Твоїм царстві во вік віков жити...

І всі душею відчувають, що в сій святочній хвилі Син Божий зійшов на землю і поселився між народом своїм...

Гомоніли коляди і почали замовкати. Дітям на сон збирається. Свічка уже геть-геть змаліла під полумінем.

Але спати діти не кладуться, бо дідуть починае оповідати про те, що чув він давно колись від когось — про те, як три царі до Христа вибиралися.

В далекому царстві. на сході сонця — починае дідусь — в Персії, була поганська святиня, а в ній стояли срібні та золоті ідоли, божки. А між ними найстарша богиня Іра..

І приходить раз до тої святині цар перський, щоби священик пояснив йому його сон. А снилось цареви тому, що він ходив в далекі краї иншому цареви кланятися.

І сказав цареви священик тої святині:

— Великі діла творяться на світі, царю, яких доси не було. Сеї ночі всі ідоли (божки) зійдуть з своїх місць і поклоняться Ірі.

А коли цар дочекав до вечера, то сам побачив те саме, що оповідав йому священик. Настрашившись він хотів відійти. але в тій-же хвили спускається ясна звізда і стає перед царем. І каже тоді священик:

— Отся звізда, царю. заведе тебе до того царя, якому ти маєш поклонитися. Кінчиться вже царство божків, бо зійшов на землю Спаситель світа. Іди і клич по дорозі других царів, а звізда заведе вас до того, кому маєте поклонитися.

І пійшов цар. Звізда йде вперед, а цар за нею. Покликав ще других двох царів і йдуть разом. І дарунки з собою несуть — оден несе кадило, другий золото, а третий пахуче миро.

Довго йшли вони. аж бачать вертеп (стайню), будинок). А кругом вертепу пастухи. І звізда спинилася над вертепом.

Зрозуміли царі, що божа рука сюда їх привела. Увійшли до середини і бачать Ісуса Христа в яслах та Матір його з святим Йосифом. І поклонилися вони тай дали дарунки, а Христос сказав до них:

— Богато бідних людей приходить мені кланятися, а з вас богачів лише трох прийшло до мене. Я знав, що так буде і тому зійшов я між бідних, а не між богатих. Але за те, що ви мене відвідали, я вас благословлю і люде будуть до кінця світа вас споминати...

— Дідусю — допитується біляненький хлопчина — чи Христос був тоді великий, чи малий?

— Малий був, — відповідає дідусь, — був ще дитиною.

— А вже вмів говорити, — зауважує дальше хлопець.

— Він Бог був, то він все міг.

— А хто то, дідусю, був ще в Христа? — питає дівчинка, старшенька за хлопця.

— Пастухи були, люде були....

— А такі діти, як ми, були?

— А вжеж, що були, — потакує дідусь, — були такі, як ви: і більші і менші.

І діти здивовано та допитливо дивляться на дідуся.

— І колядували? — питає знов хлопчик.

— А вжеж, що колядували — відповідає дідусь.

— А Українці були там також? — допитується дівчинка.

— Були й Українці. Були там люде з ріжних сторін, всі дарунки Христови приносили.

— А що Українці були принесли? — питає знов хлопчик.

І дідусь призадумуєсь, що відповісти дитині.

— Всего були принесли, — каже він, — пирогів, риби, оріхів. І ще одно — своє щире і добре серце принесли.

— І оріхів? — допитується хлопець.

— Авжеж! авжеж! — потакує дідусь.

І дивуються діти, глядачи на дідуся.

— А от як би і ми там були, — зауважує дівчинка — та ми не мали би що дати.

— Ну, а оріхи! — пригадує її хлопчик.

Пізна ніч і дід кінчить оповідання:

— Кажуть, що коли хто з дітей на Святий Вечер лягаючи, буде думати про Христа, то нарожденний Христос йому присниться і він його побачить.

— І нам присниться? — допитуються діти.

— Так. І вам присниться, коли будете добрі, послушні і чемні і коли лягаючи будете про Христа думати..

І позасипляли діти на дідуху в теплій хаті про ...думаючи. І сняться їм гарні сни — бачать вони царів, бачать народ, бачать Христа з Матірю і Йосифом. І чують спів:

„С нами Бог, разумійте языци,
І покаряйтеся, яко с нами Бог!“

Се співав собі потихоньку дідусь, готовлячись бодай ще оден раз поїхати в досьвіта до церкви, послухати ...дяного богослуження, та ще хоч раз громадою Христу нарожденному поколядувати.

10. XII. 1924. П. В.

КОТРА ЦЕРКВА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ Є ЙОГО РІДНОЮ.

Коли чужа сила вложить на нарід кайдани і нарід мусить їх нести сотки літ, то чи через те кайдани стають рідними народови, близькими, святими? Чи скаже батько синови:

— Сину, сі кайдани носив мій прапрадід, мій дід, мій батько, носив їх і я, а тому носи їх і ти, як наше рідне святе майно. Носи і дітям своїм в заповіті переказуй носити!

Чи скаже він так?

Ніколи! Ось що він скаже:

— Сину! Памятай, що ворог лютий насильством заложив сі кайдани на твого прадіда і не було сили їх скинути. Від давних часів тяжіли сі кайдани на всіх нас. Вони гризли наші руки холодною сталлю, вони різали наші душі зневагою, вони заморували наші голови темнотою. Та ти сину щасливійший за нас, бо руки твої стали від кайдан свобідні. Порви їх, щоби ворог ними знов не покористувався і тікай з дому неволі до свого рідного, свобідного пра-пра-прадідного дому.

Ось що є рідне, а що чуже!

— — — — — — — — — —

Від 1686 року тяжіли на души одної частини нашого народу кайдани царської церкви — бо тоді цар купив собі неправедною купівлею Православну Церкву Українську — купив наперекір церковним законам і наперекір волі українського народу.

А від року 1596—6-го на другій части народу українського тяжіли кайдани наложені Польщею — бо тоді король Жигмонт III., польська шляхта і ксьондзи та біскупи насильством наложили унію з Римом — йдучи наперекір науці Христа і волі українського народу.

З одного боку кайдани і з другого кайдани!

Та коли нині народ почав з кайдан освободжатися, піднявся побіч нього крик:

— Хібаж можна?! Хібаж сі кайдани не ваші рідні, передані вам батьками і дідами? Хібаж можна своє власне, своє рідне кидати? Опамятайтесь!...

Так лунає голос насильників! Їм хочеться держати народ дальше в неволі — коли вже не силою, то ошукою.

Та народ прозріває і починає розуміти, що нема рідних кайдан і що лише вільне життя, вільна молитва, вільна від чужих церква є рідною.

Ти не можеш вірити в чесність, поки сам її не осягнеш. Краще сам будь ясним і чистим, бо ти є тим вікном, через котре ти дивишся на світ.

Дж. Бернард Ш...

ЩО В БІБЛІЇ ГОВОРИТЬСЯ ПРО ЦЕРКОВНІ РІЧИ І ЦЕРЕМОНІЇ.

Сектанти, які йдуть між Українців проповідувати свою віру, перше всього говорюють в Українців, що ті повинні повикидати з своїх церков образи, свічки, кадило, церковні священичі одежі, всякі инші церковні річи, прикраси і церемонії. Вони звуть все те безбожним, грішним, нерозумним, поганським, непотрібним, огидним, некультурним. Вони радять триматися Біблії — і нічого крім Біблії.

А Біблія, мовляв, не учить церемоній, тілько правди релігії.

Через те, мовляв, і віра сектантів добра, що вона збудована лише на Біблії, а не на церемоніях.

Таке і подібне говорять!

Тимчасом же Біблія говорить зовсім що инше, ніж ті, що всюда її з собою носять, на ню покликаються і всім нею напихають. Біблія говорить одно — її носителі говорять друге. Що Біблія приказує, те вони висміюють, забороняють й осуджують.

Щоби переконатись, як дійсно справа мається, загляньмо до „Другої книги Мойсея“, почавши від Голови (Розділу) 25, а там знайдемо між иншим таке:

ГОЛОВА 25:

1. І говорить Господь Мойсеєви:
2. Промов до Синів Ізраїлевих, щоби вони приносили мені приноси.
3. І ось які приноси маєте приймати: золото, срібло, мідь,
4. блакит, порфиру, кармазин...
6. Олій на світло, коріння для миропомазання і пахощі на кадило.
7. Каміння ониксове і вставне на наплечник, ефод і нагрудник.
8. І спорудять вони мені святиню, щоби було можна перебувати серед них.
10. І зроблять вони скриню із дерева акації...
11. І виложиш її щирим золотом...
17. І зробиш віко з щирого золота...
18. І зробиш два херувими (ангели) золоті, по обох кінцях віка на ...
23. І зробиш стіл з дерева акації...
24. І виложиш його золотом щирим.
29. І поробиш полумиски до його, і черпаки і кінви і чаші до возливання з золота щирого.
30. І класти будеш хліб перед моє лице завсігди.
31. І зробиш світильник із золота.
37. І зробиш сім його ламп.

ГОЛОВА 26:

1. Храм зробиш з десятьох килимів.
31. І зробиш завісу (заслону) з блавату, пурпуру і кармазину, майстерно виткану з херувимами, щоб зроблено її.
35. І поставиш стіл з надвору завіси і світильник проти стола...

ГОЛОВА 27:

1. І построїш жертівник із дерева...

ГОЛОВА 28:

2. І посправляєш одежі священичі Аронови, братови свому, на славу і на окрасу.
3. І скажеш усім мудрим в серцю, кому я дав духа премудрости, щоби вони поробили одежі Аронови, на освяту його, щоб служив мені службу священну.
4. І ось які одежі нехай поробить: Нагрудник, Наплечник, Верхню одіж і Хитон (довга спідня одежа) мережаний, і Кедар (митра, корона) і Пояс. І пороблять вони одежі священичі Аронови, та синам його, щоб служив мені службу священну.

ГОЛОВА 30:

1. І построїш мені жертівники для кадження...
3. І обложиш його щирим золотом.
7. І кадити буде Арон на нім з ранку до ранку; як понаготовляє лампи, мусить кадити.
23. Возьми собі також пахощів найдорожчих...
25. І зробиш з того миро святого помазання; се буде олій святого помазання.
34. Возьми запашне коріння,
35. І зроби з того майстерно зложене кадило...

В повисшім зазначено лише деякі місця і лише головні річи для пристрою церкви і богослуження, а полишено те, як всі ті річи зробити, з чого, як прикрасити. Дальше, приказує Господь Мойсееви подрібно, які жертви мається приносити, яким способом, з якими церемоніями. Сказано примиром (в 2 книзі), що хто зробив би подібне кадило (ладан), як церковне — „той викоріниться з між людей своїх“.

Бачимо отже, що в Біблії на церковні прикраси і церемонії кладеться велику вагу — їх конечність і точність приказується самим Богом. Се річи неминуче потрібні для служби Богу, се релігійна конечність. (Тут є святиня, є жертівник, кадило, лямпи, священичі одежі, херувими (фігури і виткані), жертвенні начиння і священичий стан).

Що релігійне життя мусить виявлятися завсігди і в церемоніях, в обстанові, в жертвах, ...ковних, се признає також кождий учений чоловік, кождий психольог, кождий знавець законів життя і людської душі.

Однакож наперекір всему тому деякі сектанти запевняють нас, що вони одні одинокі знають наскрізь Біблію, живуть по її вказівкам і що церковні наші річи і церемонії противляться Біблії, яка мовляв, вимагає лише правдивої віри, а не церемоній.

Чомуж вони таке говорять?

Одні говорять тому, що не знають Біблії і живуть лише упередженням і ненавистю до инших вір, народів. Вони не знають також відвічних законів життя. Се люде темні, збаламучені, фанатики.

Другі можуть Біблію знати, можуть знати і закони життя, однакож в них на переді стоять лише їхні особисті, або політичні цілі — бажання панувати над другими. Такі покликаються між несвідомими на Біблію, щоби їх збаламутити для своїх цілей.

Ось чому вони таке роблять!

ЯК УКРАЇНЦІ ВИМОВЛЯЮТЬ ДЕЯКІ СЛОВА ВЗЯТІ З ГРЕЦЬКОЇ МОВИ.

ЗВУК Ф.

Звука „ф“ українська мова в давнині мабуть зовсім не знала. Доперва з приняттям християнства увійшли до нас грецькі слова, а з ними і буква Ф.

Однакож самі Греки вимовляли своє Ф не у всіх сторонах однаково, через те й Українці почали сей звук в грецьких словах вимовляти ріжно.

Греки вимовляли Ф подібно, як наше П, додаючи слабе Г (пг), через те в західній Европі на місце грецького Ф вживали ПГ (ph).

В нас грецьке Ф вимовлялося кількома способами і так:

Як Ф — Стефан, Филип, серафим, Йосиф.
Як П — Степан, Пилип, Йосип.
Як Х — Трохим, Євхим, Охрим,
Як ХВ — Митрохван, Хвилимон, хварисей (фарисей).
Як К — Проскура (проофора), а навіть в давних книжках можна знайти — просвора.

Що-ж до самого звука Ф на Великій Україні, то нарід наш вимовляв і вимовляє його по найбільшій части як ХВ — Хведір, Хвеська, хвартух; а також як К, Х або П — квасоля, хура, пляшка. В Галичині-ж і на Буковині Ф уживаеся частійше, бо деколи слова, в яких ще ХВ не забулося, вимовляють через Ф — фіст (замісць хвіст), фатати (хватати), фалити (хвалити), фустка (хустка).

ЗВУК Ѳ.

Був в Греків ще оден звук, який Греки означували в письмі буквою Ѳ, а від них ми взяли тую-ж букву до нашого церковного письма. В нас сю букву звали звичайно „фтита“ (Москалі звуть мабуть „фета“) і так ми будемо її тут звати.

Такого звука як була фтита, не мали Українці, не мали і другі европейські народи. Самі-ж Греки вимовляли її також не у всіх сторонах однаково (як і Ф) — декотрі вимовляли подібно до ТГ, декотрі подібно до ДГ, а ще инші подібно до Ф.

Через те в наших давних книжках виходила плутанина — де треба було Ѳ, там часом ставили Ф і противно. Писали — Еѳиоп і Ефиоп; Фараон і Ѳараон. Видно, що вимова фтити дуже до Ф наближалася, або з ним сходилася.

Взяти загально, то в нас фтиту (ѳ) вимовляли ріжно і так:

Як Ф — Федір, Акафист, Афини (Атени), Арифметика (також арихметика), анафема (анатема), Афон і др. В Галичині наслідуючи Поляків почали вже давно писати: Атени, Аритметика, Анатема і т. п.

Як ХВ — Хведір, Хведос, Вархволомей.
Як П — Остап, Панас.
Як Х — Хома (Тома), Тимох, Дорох.
Як В — Матвій.
Як Т — Тодор, Тимко, Марта, Текля.
Як ФТ — Саваофт, Матфтей, Фтеодор.
Як ХТ — Мехтодій (рідко).

Бачимо отже, що навіть в однім слові буква Ѳ вимовляєся в нас ріжно — Феодор (Федір) Теодор, Фтеодор, Хведір; Хома, Фтома, Фома і т. п.

БУКВА Г — Ґ.

Що до звука Ґ, то Українці його в давнині може і не знали. Вони знали лише Г, тоді, коли пр. Москалі знають головно Ґ.

Але поволи зачало Ґ переходити від наших сусідів і до нас, однакож перейшло небогато, бо Українці чуже Ґ переробляли на своє Г. Та всеж звук Ґ в деяких випадках принявся, отже в 14-ім віці почали на означення звука Ґ вживати „кг“. А коло 1619 р. заведено нинішне Ґ.

Грецьку букву, що звуть нині „ґамма“, або „гамма“, Українці споконвіку вимовляли як Г, бо так вимовляли самі Греки, тоді, коли до нас прийшло християнство. В нас виговорювали завсігди — ангел, ігумен, гемон, Гаврило, Гара-

сим, Гнат і т. д. Римляне-ж, а за ними другі народи грецьку букву „гамму". вимовляють за Г.

Нині на Україні в богатьох словах вимовляють Г, де в Галичині вимовлять Ґ, приміром — господар, ґрунт, газета, ґузик, географія і др., коли Галичане кажуть: господар, або ґосподар; ґрунт, ґазета, ґузик (ґудзик) ґеографія. Та се вже чужі, польські впливи. По правилу Українці повинні би уникати Ґ, заміняючи його на Г, як Москалі чуже Г на Ґ заміняють.

БУКВА В.

Дуже давно Греки букву, яку нині звемо „бета", вимовляли мабуть подібно до нашого Б, і таку вимову переняли від них Римляне.

Але вже в 9-ім століттю Греки вимовляли „бету" за В і таку вимову передали в своїх словах Словянам, отже і нам. Серби, Болгари, Москалі таксамо вимовляють „бету" за В.

Ми кажемо — Василь, Варвара, Амврозій, Венедикт і др., коли пр. Поляки, йдучи за латинською вимовою, виговорюють в подібних словах Б — Базилі, Барбара, Амбрози, Бенедикт.

Однакож і тут в Галичині позалізали до нас з деяких словах польські форми. Пишуть і говорять „Арабія", а повинно бути „Аравія", як від давна в нас говорилося і писалося. Таксамо повинно би бути „альфавит", а не „альфабет" і ще дещо.

Згадати-б також, що в нас грецьку букву „ету" (довге „е") читали завсігди за „и", бо так вимовляли й Греки вже в 10-ім віку і нас так вчили. А на початку слова читали за „і". Через те в нас пишеться: аминь, Ісус (Исус, Іисус), химія, Ірина (або Ярина), клир. Подібно пишуть Болгаре і Серби. Поляки-ж, що вчилися від Римлян, пишуть „е" в наведених і богатьох подібних словах — амен, Йезус, хемія (так і в Галичині пишуть Українці), Ірена, клер.

При стрічі галицьких Українців з придніпрянцями обом сторонам впадае в очи неоднаковий виговір деяких слів. Певна річ, що мову одних і других попсували чи то московські, чи польські впливи, але бувають і наші рідні форми, які ми можемо вважати за чужі, або неправильні. Що до сього, то нинішна стаття пояснить бодай деякі питання, що пересічному читачеви можуть бути інтересні. Хтож більше сим інтересуеся, тому богато сказавби „Український Стилістичний Словник" проф. І. Огієнка. Там при богатьох словах є пояснення щодо правильної форми, або є подана форма слова галицька і великоукраїнська. В усякім же випадку кождому читачеви стане ясно, що і Стефан і Степан наші правильні форми; таксамо Теодор, Федор, Хведір. Наші також Никола і Микола (се послідне частійше вживане), Никита і Микита (послідне частійше вживаесь). Таких відмінних форм є в нас богато більше.

НА ЧІМ СТОЇТЬ ДОБРОБУТ.

Богатьом людям здаеться, що добробут основуеться на великих доходах — чи то з праці чи з готового майна. Однакож ошукуе себе, хто так думае.

Добробут основуесь на двох річах — на безнастанній розумній Праци і на безнастанній розумній Ощадности.

Хто зі збільшенням доходів позволяе на збільшення видатків, то не мае жадного прибутку і в нього не буде запасу на лиху годину.

Хто видае весь дохід, тому при найкращих умовах добробут неможливий.

Хто видае більше, ніж мае доходу, той робить довги і йде до злиднів.

Добробут вимагае, щоби життя засновувалось на ощадности, на поміркованости, на повздержности, на припинюванню забаганок, а не на скількости доходів.

І тому коли хтось хоче більших доходів, то нехай запитае себе, чи не хоче він їх лише на те, щоби їх на неконечні річи видати?

А богато людей видають великі доходи на такі річи, без яких при малих доходах дуже добре обходиться. Хто так робить, той марнотравник і він при найбільших доходах не буде мати достатку.

Достаток здобуваеся лише Працею й Ощадністю. Богато заробиш — мало видавай; мало заробиш — видавай ще менше. Оскілько більше заощадиш, остілько більші маеш доходи. А без ощадности не буде доходів ніколи.

Марнотравник бажае великих доходів на марнотравство. Він завидуе тим, в яких є добробут — завидуе, що не може його забрати і знищити.

А Добробут, се надбаний запас майна, бережений на ті часи, коли не буде звідки надбати.

З „Дослідів Життя".

ПРАЦЯ НЕ ПОНИЖУЄ ЧОЛОВІКА.

Оповідають старі літописи, що при дворі московського царя Івана Грізного (1530—1584) був боярин Українець — Тиміш Гуня. Та доля хотіла, що попав він в неласку лютого царя і щоби не згинути смертю, якою гинули з царських рук ті, що не догодили царським примхам, Гуня поквапився взяти жінку і дві малолітні дівчата і перебрався на Україну. Майно, яке мав, лишилося в Московщині і він з голими руками опинився в Переяславі. Довелося гірко бідувати.

Літописець оповідае дальше, що невдовзі Гуня стрітився зі старим поважним чоловіком і той почав розпитувати Гуню, хто він і де тут взявся.

— Ти наш, брате? — запитав він — чи Московець? Захожий ти, як бачу.

— Ваш — відказав Гуня — втікач з Московщини. Слава Богу, не досягнула мене рука лютого царя.

Бачучи перед собою щирого чоловіка, Гуня все розказав — як жив в Московщині, як тікав і як тепер бідуе.

І призадумався чоловік. Жаль йому стало Гуню.

— А ти-ж, брате, православний? — запитав він, подумавши.

— Православний — відповів той.

— В Христа віруеш?

— Вірую.

— Ну, коли так, то і лихови кінець — сказав він. — Вжеж не дам я тобі пропасти. Лише одно — чи послухаеш ти мене...

— Доброї ради послухати треба — сказав Гуня.

— Та воно так, брате — говорив чоловік — тількож така рада така, щоби з гіркої муки солодкий хліб печи. От що! Значить — чи схочеш ти!

— Коли добре діло, так чому би не хотіти.

— Гаразд, брате! Тількож знай, що в мене на гадці така праця, якої в Московщині ти не доторкався. Я сам, бачиш, ремісник — коваль. Чому би й тобі ковальства не навчитися? Коли ти православний, то знаеш, що Христос не панував, ходив пішки; апостоли також працювали, та і всі богочестиві мужі працю святою річию вважали. Щож?

— Нехай буде і так! — сказав Гуня подумавши.

— Ну, розумно поступив, брате — сказав чоловік — і буде з тебе чесний громадянин. Люблю я тих людей, що працю поважають, бо вона одна все будуе — і чесних людей і їх достаток. Вона світ здобувае, перемагае ворогів, гори переходить і моря перепливае. І тому власне доки не вміеш ремесла — в світ не вибирайся, бо загинеш. А вміеш дві ремеслі — безпечно йди між людей, а вміеш три — люде до тебе прийдуть. А тепер до річи — ти будеш в мене працювати, поки підовчишся, а я поможу твоїй родині так жити, як сам живу; колиж з тебе стане коваль, тоді ти поможеш моїй родині, колиб я сам не міг їй помочи...

Минув від того часу оден рік і Гуня славився уже спосібним ремісником. Він заробляв тепер тілько, що не міг нарікати на недостаток, та що більше — здобув собі повагу в людей, як чесний і розумний чоловік і громадянин.

— Праця не тілько не понизила його — зауважуе літописець — але отворила йому двері до найповажніших домів в Переяславі. Будними днями він працював, а в свята і неділі запрошували його до себе передові люде, як чоловіка собі рівного, чесного і практичного, що вмів нераз дати добру раду навіть там, де ніхто не вмів порадити. Щож до чоловіка, який наставив його на добру дорогу, то Гуня остав йому найвірнійшим товаришем і ділився з ним і його родиною в потребі усім, до послідного.

Закінчуючи оповідання, літописець звертаесь до читача:

— Написав я тобі отсе на науку — каже він — щобк показати добрий примір. Праця свята річ, коли з нею в парі йде розум і щире серце. Вона дасть тобі самостійне життя — а коли не будеш в нікого просити помочи, ти будеш рівний усім володарам світа. Праця дасть тобі змогу помагати другим, а тоді твоя совість буде спокійна. Так ти забезпечиш себе на лиху годину, бо ті, яким ти помагав, поможуть тобі і від тебе навчаться оден одному помагати. Памятай, що на щирій праци все будуесь і все з неї виростае — і праведні діла, і розум, і щире серце, і довіре людей, і гаразд на сій землі, і заслуга перед Богом.

— Богато було на світі тих, що хотіли бути великими, але великими стали лише ті, котрі власною працею себе піднесли. Бо без праці росте лише буряк на поли, а злочини і гріхи ростуть в життю тих, що не хочуть свого життя власною працею будувати...

Кориснійше знати де-кілька мудрих правил, котрі завжди моглиб служити тобі, ніж вивчитися богатьох річей для тебе не користних.

Сенека.

[illegible] С. Ф. Савчук.

ХТО ВИНЕН.

(Докінчення).

[illegible] УКРАЇНСЬКИЙ ЗАГАЛ В ГАЛИЧИНІ ДУМАЄ ПРО ЦЕЛІБАТ.

[illegible]сь декілька цитатів з галицької преси в сій справі:

[illegible] ч. 2, перемиського „Українського Голосу", з 13 січня [illegible]924 р. в статті „Голос жалю", з під пера визначного жо[illegible] священика, який не підписався повним іменем „з [illegible] на страшні відносини в правлячих сферах станисла[illegible] дієцезії" читаемо такі уступи:

„[illegible] орнім оком в ту велику землю (стаття написана з нагоди Різдва. [illegible] С.) цілу українську землю і зібраний нарід в тіснім родиннім [illegible], в кружку обнови, відродження і освячення так свого личного, [illegible] і народного життя, та нагадаймо собі, що нині на українській землі [illegible] одно таке родинне життя і то огнище, що сотки літ єдино в [illegible] українську суспільність, було для неї прикладом високих [illegible] і немов звізда освічувало місце, де Христос родився, та вказува[illegible] дорогу до него. Сим огнищем — се священича українська родина, яку [illegible] ірод намічався нині убити.... ту священичу родину... намагаться деякі одиниці як сліпі, сфанатизовані орудя укритого ворожого [illegible] знищити, вирвати з корінем із суспільного українського органзму, [illegible] заведення насильного целібату між українським духовеньством [illegible] дієцезії, за якою несміло намагаються підтупцьовувати [illegible] дієцезії нашої провінції. Роблять се в пригожий до сеї роботи час, [illegible] тяжкого лихоліття народного. Роблять се в часі, коли цілий [illegible] втомлений тяжкою борнею, розгромлений політичними неудачами, [illegible] і розбитий, не оцінюе належно далекосягаючого значіння „ре[illegible]" і не добачае злобних ворожих затій, щоб дати „реформаторам" [illegible], гідну народа відправу. Ведеся робота, що принесе необчислені [illegible] народному життю, потрясе цілим народним організмом, робота [illegible] насильно целібату так осоружного ідеальогії українського на[illegible], з подоптанням загварантованих прав і привілеїв великого акту унії [illegible] української церкви з Римом — який повинен свято обі сторони до їх до[illegible] зобовязати. Сей голос жалю з кругів жонатого духовенства не[illegible] дійде до відома широкого загалу української суспільности, коли за[illegible] злобу дня зійдеся в крузі своїх родин витати велике свято обно[illegible] життя, воплочене дитятко Боже. Нехай дійде до них тоді голос розпуки [illegible] на загибель і викинених поза скобки української суспільно[illegible] священичих родин і їх представників, жонатих українських свяще[illegible]."

В 19 ч. перемиського „Українського Голосу" з 11 мая, [illegible]924 року появилася знаменита стаття п. з. „Маняки" з під [illegible]ера священика, в котрій автор в острий спосіб скартав [illegible]ропаґаторів целібату й вичитав при тім гріхи нежонато[illegible] духовенства. Між иншим він каже:

„Маняче! А хто миліший Богу, чи законна жінка, чи „господиня", [illegible]естричка", „сестра", або яка там инша „своячка" майже кождого без ви[illegible]ку безженного священика? У кого зі священиків можлива більша „повнота світла й радости св. Духа", у того, що звязався з жінкою св. Тайно супруга, чи у того, що „звязався" приватним контрактом?"

З сього виходить, що поведення нежонатого духовен[illegible] всюда однакове — в Галичині, в Америці, в Канаді.

В 22 ч. перемиського „Українського Голосу" появився [illegible]ротест 28 визначних „поповичів" (синів священиків) ад[illegible]катів, професорів, директорів, докторів, проти підлих [illegible]черненьь жонатого духовенства целебсами, в котрім, між [illegible] читаемо:

1). Прилюдно протестуемо проти тенденційних, безсовісних очернень, [illegible] „Безженний священик" кинув на наше жонате духовенство, на нас [illegible]вичів", та на цілий наш народ.

2). Анонімного станиславівського „Безженного священика", автора [illegible] памфлету, відсуджуемо від усякої чести.

3). Станиславівському „Т-ву безженних священиків", яко такому, [illegible] приложило свою руку до поширення безсовістних очернень нашо[illegible] жонатого духовенства, нас „поповичів", і цілого нашого народу — [illegible] своїм коштом видало брошурку анонімного автора, „Безженно[illegible] священика" і розіслано її по краю, висловлюемо отсим прилюдний до[illegible] і пересторогу.

4). Нашому жонатому духовенству висловлюемо повне признання й [illegible] пошану за його релігійно-моральну працю та історичну місію, [illegible] сповнило й сповняе в нашому народі.

5). Протестуемо проти намірів і старань впровадження загального [illegible]вого (насильно накиненого) целібату в нашому духовенстві з тих [illegible], що: а) така реформа нашого духовенства принеслаби нам без[illegible] більше шкоди, як користи і в церковному і національному [illegible]тті; б) переводження сеї реформи, особливо в нинішних часах, спри[illegible] би неминучу велику руїну як у нашій церкві, так також у народі [illegible] хіба тільки ворог мігби бажати."

[illegible]. Теофіль Кормош в статті „Жонате і безженне ду[illegible]венство" (Діло, чч. 99 і 100) між иншим пише:

„[illegible] кінець мушу з усею рішучістю виступити проти насаджування [illegible]ого целібату в нашому духовенстві. Целібат взагалі, а примусо[illegible], [illegible]то з часом загальний целібат світського духовенства уважаю під [illegible], а головно під національним оглядом крайно шкідливим.

[illegible]ротьба проти целібату не нова; вона вже дуже давня і досі все [illegible] невдачею. Її інсценізаторів, які часто походили з чужих нам [illegible] і не виявляли достаточного зрозуміння нашого положення, на[illegible] [illegible] і нашої психіки. Коли-ж теперішні вороги, використовуючи [illegible] вікову неміч і замішання, віпали до нас в сій справі загальним на[illegible], то дуже сумно, що в нашому народі найшлися одиниці, що в тій [illegible] стають на сторону наших явних ворогів. Не годжуся з поглядом, [illegible] се справа, яка торкаеться виключно духовенства. Се справа дуже важ[illegible] і загально народна. Хто намагаеться відкрито чи скрито заводити за[illegible] примусовий целібат, той є ворогом народу."

ОТЖЕ, ХТО ВИНЕН?

Повисші цитати, се тільки маленька частина того всего, що писалося й пишеться в галицькій пресі проти примусового целібату та рівночасно проти політики Хомишина, Коцилoвського (еп. перемиського) та самого Шептицького. Політика сих „мучеників", „героїв" та „патріотів" стала вже зрозумілою навіть для тих, які недавно ще клали рабські поклони перед ними. Загал й преса врешті зрозуміли, що Шептицькому і Хомишиному не ходить о добро українського народа, але о добро Риму — о добро католицької церкви. Правда, вони ще час від часу пробують дурити себе, що вина за ворожу політику Риму супроти греко-католиків не спадае на самого папу, та на Шептицького і Хомишина, але на їх „розполітикованих" дорадників, але яка з сього їм полекша, годі збагнути. Бо хібаж не однако болить, коли вдарить пан, або його підганяч? Впрочім, нам заедно ставлять католицьку церкву, як взорець сильної організації і строгої дисципліни, а коли так, то чи може здороводумаючий чоловік повірити, що Хомишин робить будь що проти волі, або без відома Шептицького, або що прислужники епископського Ординаріяту, або прислужники Шептицького та Ватикану роблять будь що на власну руку, без відома своїх зверхників? Ні, Так можна дурити тільки дітей. Фактом є, що Хомишин провадив свою шкідливу роботу від самого початку за згодою і порозумінням з Шептицьким та за згодою і порозумінням з Ватиканом, а також, треба догадуватися, за згодою і порозумінням з польськими висшими кругами. Шептицький ніколи не противився і не виступав проти роботи Хомишина, а тепер то вже явно одобрюе її й поширюе по цілій Галичині. Примусовий целібат в греко-католицькій церкві в Галичині вже заведений і Шептицький та його епископи Хомишин і Коциловський, висвячують тільки целебсів, а до духовного семинаря приймають тільки тих, котрі підпишуть заяву, що висвятяться в безженному стані.

— — — — — — — — — — —

Церковно-релігійна боротьба, яка ведеться тепер в Галичині, наглядно показуе, хто ширить між народом незгоду і роздор, не тільки в Галичині, але і в Канаді. Ширить її сам Рим і його прислужники — бельгійські і французькі піпи, Шептицький, та його товариші епископи. І боротьбі тій не буде скоро кінця. Велеградський католицький зїзд, котрий відбувся в липни, рішив вислати між наших братів в Старім Краю ще більше французьких і бельгійських піпів, щоби ті навертали Українців на „правдиву" віру, на віру католицьку (не греко-католицьку) а се заострить боротьбу ще більше й продовжить її на довгі роки, хіба що народ опамятаеться завчасу і стане проти „зайдів", як один і нажене їх туда, звідки вони прийшли — назад до Бельгії та до Франції навертати атеїстів, яких там не мало.

ЩЕ ПРО ПОЛЬСЬКОГО СВЯТОГО.

Читаемо в бразилійськім „Українськім Хліборобі", якого редактором є проф. Петро Карманський, звісний з того, що 11 літ тому епископ Будка спровадив його був до Канади на поборювання тих світських Українців, котрі зложили для нього гроші на подорож, слідуюче:

Ось де вони мають заслуги!

Тим разом дамо слово польському історикови. У 120 н-рі варшавської ґазети „Ржечпосполіта" Маріян Дублецкі пише у статті п. т. „Польський дипльомат у 1863 р. у Пізі" між иншим таке:

„Серед тих приписів, які мали бути основою уладжень майбутнього, найшлися справи Уніятської Церкви, котра обмежувалася в російській державі тільки до одної холмської дієцезії... Отже між тими уніятськими справами роздивлювано (тимчасовий польський революційний уряд) питання канонізації блаженного Йосафата Кунцевича. У сій справі секретар Русі відносився кількакратно до суперіора о.о. василіян, до їх монастиря при вул. Мйодовій у Варшаві. **Тодішні василіяне не залишилися у свому патріотизмові польському по заду инших чинів у Конгресівці** (Польщі під Росією). Гарні, повні запалу, пересякнуті духом посвяти проповіди Сокальського, молодого василіянина стягали юрки набожних до уніятського храму при вул. Мйодовій.

Питання канонізації блаженного Йосафата, порушене людьми, що кермували січневим повстанням (польським), **пізнійше підперте в Римі дипльоматичним повстанчим агентом при Св. Престолі за днів диктатури Траугута, Гавриїла Луневского, від тоді зовсім не зійшло з ряду справ Папської Курії.** Вже після упадку січневого повстання її полагоджено, канонізуючи блаженного Йосафата, патрона Унії".

Ми не додаемо до сих зізнань польського історика ані слова. „Імійай уши слишати, да слишит".

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
279 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

БЛУКАНИНА ЗА ПРАВДОЮ.

I.

Коли Жиди опинилися в пустини, а їх провідник, Мойсей, пійшов на гору і довго не вертав, сказали вони Аронови:

— Поклопочись та пороби нам богів, щоби вони йшли поперед нас!

Жидам здавалося, що чуже краще, що чужі боги сильнійші, що правду можна знайти лише в чужих.

І почала жидівська громада роздроблюватись. Одні лишались при Бозі батьків своїх, а другі почали кланятися такому богу, якого мали чужі їм народи. Одні йшли просто, другі почали відходити на ліво. Одні йшли дорогою, яку поклав Господь перед ними і їх батьками, другі звернули на дорогу, яку зробили для себе чужі люде.

А коли сходив Мойсей з гори, почув, як Жиди раділи — співали, тішилися перед чужим золотим бичком, — як може ніколи не тішились перед Богом батьків своїх.

І закликав тоді Мойсей до себе тих, що не поклонились золотому теляті і сказав:

— Так каже Господь: підпережіть мечі і перейдіть таборі та повбивайте тих, що покинули Бога батьків своїх.

І згинуло того дня до трох тисяч чоловіків.

Таке читаємо в Другій Книзі Мойсея.

Давна історія і нині повторяється. Кождий з нас бачив чоловіка, що шукає за золотим бичком — йде від секти до секти, від проповідника до проповідника і „шукає правди". І коли сподобається йому на який час чужий золотий бичок, то починає всіми голосами виспівувати, хвалитися і радуватися. Зовсім так, як Жиди перед золотим теляткомІ

Якої-ж „правди" чоловік шукає?

Чи знали Жиди, чи думали, чого їм ліпшого від чужого бога сподіватися, як від Бога їх батьків? Певно ні! Також само не знає і не думає нині темний чоловік, чого йому від чужих сподіватися. Але йде, бо туда тягне його дітсча цікавість, тягнуть чужі витрішки, тягне новина. І як не думали Жиди, що по радощах перед новим богом прийде їм смерть, так не думає і нині темний чоловік, чим скінчиться його мандрівка по вірах.

Правду — Божу Правду чоловік знайде там, де стоїть, коли схоче знайти. За нею не треба шукати — її треба робити. Її треба здобути розумним життям, праведним поведенням, щирою працею.

Люби Бога і ближнього! — говорить заповідь — не вбивай, поважай батька і матір, не кради, не свідчи ложно, помагай другому, як помагав милосерний Самарянин і прощай тим, що вертають на добру дорогу — а за всім тим не треба ходити від секти до секти, від віри до віри, від студій до студій і від толковань до толковань. Де живеш, там старайся всіми силами виповняти закон божий і тоді вся правда в твоїх руках.

Правда божа, моральна, релігійна правда не в тім, щоби відкривати тайни, щоби вгадувати будучність, щоби розуміти неясні і до того маловажні місця Біблії, але в тім, щоби жити по правді — взірцево, примірно, розумно, чесно. В тім весь закон і пророки — як говорив Христос.

Люде, що шукають „правди" чужих, а найчастійше таки в ворогів, се люде крайно темні. Вони не думають, якої правди вимагає від них їх Творець і їх життя і думають, що знайдуть десь готову правду, правду без праці, без обовязків, яка дасть їм спасения.

Коли питав хтось Христа: „Що робити, щоби життя вічне осягнути", то Христос відповів: „Хорони заповіди — шануй родичів, не вбивай, не кради . . ." Христос зовсім не казав: „Ставай книжником, розбирай тяжко зрозумілі місця Біблії, або ходи від мудрця до мудрця, і слухай, студіюй і дошукуйся правди"".

Коли оглянемося кругом нас, то побачимо всюда убійчі наслідки такої нерозумної блуканини темних людей за „правдою", якої не вимагав від них їх Творець. Чимало тих, що походивши від секти до секти, від віри до віри, від студій до студій кінчать тим, що не признають опісля жадної релігії, ні правди, ні моральних засад і нема тоді з них потіхи ні Богу, ні людям, ні їм самим. В безцільній блуканині стратили вони ті добрі засади, які мали, подоптали і понівечили ті цінности, які дістали від предків своїх, знівечили той талан, яким їх наділено, а не знайшли того, чого без потреби шукали і чого знайти не можна і тому лишаються або причепами чужих, або стають на роздорожу на посміховище людям.

СВЯТКУЙМО РОЗУМНО І ТВЕРЕЗО.

Коли хочемо відновити і на належну висоту піднести серед нас Українську Православну Церкву, то мусимо дбати, щоби піднести себе самих. Бо церква, то в першій мірі ми самі.

Хто був недбалий — дбай.
Хто був скупий — ставай щедрим.
Хто немилосерний — співчувай другим.
Хто пияк — старайся бути поміркованим.

Пянство, се оден з великих наших гріхів і його треба хоронитися. Для богатьох людей великі свята не є святами, але днями пиятики — коршемними днями.

Чимало в свята буває такого, що не то Богу, але і розумним людям не подобається.

І тому нехай кождий запише собі в памяти отсих кілька порад:

1. Памятай, що на тобі лежить обовязок вести себе чесно, тверезо, примірно, як православному християнинови, Українцеви і чоловікови до лиця.

2. Памятай, що найбільше пють найтемнійші, не ставай отже з ними до ряду, та ще і припиняй їх.

3. Памятай, що де більше пянства, там менше розуму.

4. Памятай, що правдиве задоволення в розумнім житю, в розумній забаві, а не в пиятиці.

5. Памятай, що ані ніхто розумний тебе не буде силувати до пиятики, ані ти не повинен силувати нікого, коли хочеш розумним і примірним лишитися.

6. Памятай, що і свої і чужі дивляться на тебе і самі перед собою і перед Богом себе осуджуєш, коли не святкуєш божого дня по тверезому.

7. Памятай, що гроші, які видаються на нерозумну пиятику, треба би дати на справи розумні і корисні, які борються з недостатками.

8. Памятай, що на тобі лежить обовязок показати другим свою вищість, свій розум, свою поміркованість і своє стремління до кращого.

9. Памятай, що не слова, але діла вимагає і божа і наша людська справа.

Апостол Павло каже: „Не впивайтеся вином, але наповняйтеся духом святим". Се треба мати на увазі і задля божої і нашої туземної справи.

Бо коли православний Українець не буде мати на гадці своїх християнських й українських обовязків, то хто буде мати?

Стараймося отже, щоби наші свята були святами розумних, розсудних, поміркованих, добрих людей, а не темних та байдужих.

І лише такий, що буде сі поради мати на увазі, буде міг з повною щирістю заспівати:

„Рождество твое Христе Боже наш, возсія мірови світ разума" — Рождество твое, Христе Боже наш, засіяло світови світлом розуму.

Житеві Поради.

Щляхи два в життю вються —
тісний і просторий;
Тут тернина, тут труди
Там радощий море.
Тому знай, що дорога
В погибель широка,
До радости-ж трудная,
вузка і жорстока.

Життя тобі дві стежки
Ставить перед очи;
В ліво розкіш, труд у право
бачать твої очи.
На розкішную пруться
Многі-многі люде —
Ти-ж знай що понад розкіш
Чеснійші труди.

Життя, — широке море.
Грізні має филі,
Та не всі по нім плисти
розумно є в силі.
Хто розуму набрався,
З книг богато вчився,
Той знає, як держатись,
Щоби не втопився.

Лютих людей не люблять,
і від них тікають;
Лагідних всі шанують,
У дім закликають.
Будь лагідний, люблячий
Як весняне сонце,
А западеш всім в душу,
Як світло в віконце.

С—н.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

3. ПЕРШІ ДОВІРОЧНІ ЗБОРИ В ЦЕРКОВНІЙ СПРАВІ.

З початком літа 1918 р. в Західній Канаді завязався Народний Комітет з 30-членів, ціллю якого було знайти вихід з тодішнього невідрадного церковно-народного положення між Українцями в Канаді. Сей Комітет рішив віднестися в сій справі до народу, а властиво до передових людей, які були компетентні вірно представити потреби і бажання народу. Згідно з сим Народний Комітет вислав 26 червня, 1918 р. запрошення тим передовим людям, котрі інтересувалися церковно-народною роботою, прибути на довірочні збори в церковній справі, котрі заповіджено в Саскатуні, Саск., на 18 і 19 липня того року. Збори рішено відбути довірочно тому, що їх ціллю було пізнати настрій серед свідоміших одиниць щодо церковного питання, як також тому, щоби дати учасникам Зборів свободу в висказанню своїх думок. Але найважнійшою причиною довірочности було бажання не розагітовувати занадто і передчасно публичної опінії в напрямі якогось церковного руху, колиб показалося, що на такий рух нема відповідного ґрунту.

Який мав бути вислід сих Довірочних Зборів, сього не знав ніхто, навіть самі аранжери Зборів ні, і тому цілком безпідставні є закиди противників нашої Церкви, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді є витвором кількох одиниць з особистих чи яких там мотивів. Народний Комітету думав запросити на Збори також єпископа Будку, бо предвиджувалося, що Збори можуть захотіти предложити йому певні домагання для усунення хиб в церковно народній роботі і організації. Але він, почувши про намір Народного Комітету заявив публично в Йорктоні, Саск., і Коперник, Алта., що не піде на ніякі збори, бо коли хто хоче говорити з ним, то най прийде до нього. Сей факт показує, що Народний Комітет мав добру волю і був готовий пійти з єпископом Будкою на компроміс, колиб Довірочні Збори сього зажадали і колиб єпископ Будка на такий компроміс погодився. Всеж таки треба зазначити, що аранжери Зборів були приготовані і на противний крок, то є, на цілковите зірвання з єпископом Будкою, а на се вказує хочби те, що на Збори запрошено також православних Українців.

Тут наводжу дослівний зміст повисше згаданого запрошення, яке безперечно має історичну вартість, бо ним фактично зроблено перші дефінітивні кроки до збудовання в Канаді Української Греко-Православної Церкви.

САСКАТУН, 26-го ЧЕРВНЯ, 1918.

ВП. ПАНЕ!

Отсим маємо честь запросити Вас на **довірочні збори**, котрі відбудуться в салі Українського Народного Дому на розі улиць Ай, і 19-ої — на днях **18 і 19 липня 1918, для обговорення церковно народних справ.**

Вам відомо, що наші церковно народні відносини в Канаді під теперішню пору є дуже, а дуже не відрадні. Помимо сего, що наша греко-католицька церква, до якої належить більшість нашого народу в Канаді, дістала по довгих стараннях і благаннях єпископа в особі: їх Преосвященства Кир Никити Будки, то **греко- католицькі вірні не мають відповідної духовної обслуги, раз через се, що нема тут достаточного числа греко-католицьких священиків, — а другий раз через се, що не всі відповідають свому високому покликанню.** До того ще сі священики целебси, а не жонаті, як сего вимагає греко-католицький церковний обряд і наші народні церковні традиції. Найприкрійшим зі всего є факт, що наша церковна греко-католицької церкви політика ведеться по бажаннях і під стислою **контролею французької римо-католицької церкви, в супереч нашим народним інтересам.**

Відомо Вам також, Добродію, що в останніх часах між духовеньством під проводом їх Преосвященства Никити Будки і світською інтелігенцією, яка гуртується коло народних інституцій, як бурси, Народні Доми, читальні і т. д. зачалася велика боротьба, в котрій духовеньство хоче захопити клерикальну контролю над народними інституціями і цілою народною роботою взагалі. Дійшло вже навіть до того, що їх Преосвященство разом з духовеньством беруться навіть за середньо-вічні способи в боротьбі зі своїми противниками, бо приміром відмовляють сповідати греко-католицьких вірних, котрі є членами народних інституцій, відмовляють хоронити їх на церковних цвинтарях, а навіть грозять церковною карою провідникам народних інституцій і цілому народови зорганізованому в тих інституціях. Тому, що наша народна церковна справа находиться в лихім і невідраднім становищу, треба сейчас без жадної проволоки зарадити сему, і ми сю справу з богато свідомими одиницями нашого народу обговорювали, мали вже кілька віч в сій справі і про се вже писалось дещо в пресі — і вислідом сего всего являється **Народний Комітет зложений з понизше підписаних людей.** Сей народній комітет отсе **запрошує Вас на висше згадані Довірочні Збори, котрі мають обговорити, розглянути і виясняти наше церковне становище, з осібна вирішити відносини церкви до народних інституцій і народних справ взагалі.**

Сі збори мають застановитися над сим, як зарадити всім нашим церковним недостачам; як усунути крайно шкідливий для церкви і народу целібат (безженність) священиків; як увільнити нашу церкву від погубного впливу французько-бельгійських попів; як забезпечити те, щоби наші церковно народні маєтки не були власністю одиниці, але церковних громад; як забезпечити, щоби нашим єпископом і нашими священиками в Канаді були лиш Українці, а не чужинці.

На сі збори можуть явитися лише ті, що дістали отсе запрошення, яке просимо привезти з собою.

Зістаємось з глубоким поважанням
НАРОДНИЙ КОМІТЕТ

З МАНІТОБИ:

В. Кудрик, редактор; **О. Г. Ганкевич**, редактор; **Я. В. Арсенич**, адвокат; **Т. Д. Ферлей**, посол; **Д. Яблонський**, правник; **Іван Петрушевич**, секретар-касієр; **В. Мигайчук**, ріф муніціпалу; **Павло Гнатюк**, фармер; **В. Романюк**, фармер.

З САСКАЧЕВАНУ:

Ф. Гаврилюк, Б. А., учитель; **Йосиф Богонос**, учитель; **Стефан Савчук**, секр.-касієр; **А. Горобець**, сторник; **Мих. Стечишин**, правник; **А. Болдирчук**, фармер; **Василь Михайлюк**, фармер; **П. Швидкий**, фармер; **Б. М. Сеник**, секр.-касієр; **Д. Я. Стратійчук**, банкір; **Т. Стацюк**, фармер; **А. Марковський**, фармер; **П. Манчур**, фармер; **Мих. Чорнейко**, учитель; **Іван Кульчицький**, купець.

З АЛБЕРТИ:

Тимко Гоцко, фармер; **І. І. Руцик**, учитель; **А. Т. Кібзей**, медик; **С. Б. Микитюк**, учитель; **Петро Здирич**, фармер; **М. Сулятович**, фармер.

Довірочні Збори відбулися в заповіджений час. Присутних було не менше як сто пятьдесять делеґатів, котрі представляли собою чи не кождий куточок трох західних провінцій Канади, а саме Саскачевану, Алберти і Манітоби. Нема отже, найменшого сумніву, що Збори були вповні компетентні висказати бажання, настрій і потреби народа.

Настрій Зборів був поважний, врочистий. Участники Зборів відчували, що вони всі разом і кождий зокрема, творили історичний факт, котрий має стати славою, або соромом українського народа в Канаді; котрий має рішити, чи український нарід має зажити в церковних і народних справах життям свобідних так, як прагне його серце і розум і так, як велить йому його народня гідність, чи має остати раз на все потноем Риму і Москви; котрий має рішити, чи український народ осягнув вже повнолітність і може сам собою порядкувати, чи може треба йому і надалі опікунів в роді французьких і бельгійських монахів, котрі силою пхаються між нього і поволи, але певно, замотують його в свої сіти.

а) Перший День Нарад.

Збори отворено молитвою „Царю Небесний". По молитві вибрано президію, до якої увійшли Ф. Т. Гаврилюк, П. Швидкий і А. Жилич (оба послідні вже покійні). Наради Зборів почалися вступною промовою Василя Свистуна в котрій він дав короткий огляд церковних відносин в Канаді, спиняючися з окрема над змаганням єпископа Будки покласти свою руку на весь народно-просвітний рух в Канаді і на церковні маєтки, котрі український народ придбав собі тяжкою працею. По сім був виголошений реферат Михайла Стечишина про церковні корпорації взагалі і про домініяльну корпорацію єпископа Будки з окрема. Він показав значіння сеї корпорації з правничого становища і доказав, що після неї єпископ є **повним завідателем, контрольором і повним, сталим і вічним директором всього церковного майна рухомого і нерухомого.** А коли зважити, що греко-католицьким єпископом в Канаді може бути і не Українець, то стане ясно, що єпископська греко-католицька корпорація є тільки підступом Риму до загарбання українських церковних маєтків; коли народ прийме сю корпорацію, то стане тим сирим матеріялом, над котрим римське духовенство має панувати, ним радити і опікуватися до того степеня, що може церковні маєтки продавати і гроші уживати на ціли громадські, **або ні**. В виду сього єпископ повинен постаратися о иншу корпорацію, згідно з прінціпами демократичного заряду церковних громад. А коли єпископ не показує найменшої охоти до сього, то народ сам повинен взятися до роботи і своєю рішучістю унеможливити стремління єпископа до виключної самодержавної контролі в нашім народнім церковнім життю.

По сім слідував реферат Василя Свистуна про історію Східної і Західної Церкви і про Берестейську Унію. Він показав, що Східна Церква була завсігди більше толерантна як Західна, ніколи не вживала таких варварських средств до поборювання своїх противників як Західна Церква (пр. св. Інквізиція), і була все більше демократична у своїм устрою як Західна. Східна Церква ніколи не стреміла до клерикальної контролі над цілим життям суспільности і ніколи не старалася бути вищою понад державу в політичнім життю. А щодо Берестейської Унії, то вона накинена Українцям проти волі народа і була виміряна, зі сторони деяких українських і білоруських владик, котрі її пропагували, на увільнення себе зпід контролі Брацтв, які стояли на сторожі церковних прав, а зі сторони Поляків і Риму на спольщення і златинщення Українців. Спиняючись на церковному положенню в Канаді, референт завважав, що греко-католицька церква в Канаді, як вона являється тепер,

не працює на користь народа, як добра церква повинна, а на шкоду, і через се відчужила від себе найкращі елементи народу, зробила нашу інтелігенцію цілковито байдужою до церковних справ і викликала нетактовністю свого епископа і деяких його священиків, загальне невдоволення і навіть безрелігійність. На закінчення бесідник вказує на дві дороги до розвязання церковного питання, а то, 1). дорога до компромісу з еп. Будкою і 2). дорога самостійної роботи попри, а навіть помимо епископа Будки. Збори мають вибрати одну з сих.

В дискусіях, які виязалися після обох рефератів, Збори прийшли до одноголосної Згоди, що одиноким виходом з невідрадного церковного положення є самостійна акція а то тому, що епископ Будка доказав своєю дотепершньою нетерпимістю, нетактовністю як також легковаженням всіх тих, з котрими мав до діла, що всякого рода робота в порозумінню з ним є неможлива.

При кінци першого дня нарад вибрано комітет, котрий мав приготовити відповідні резолюції і пляни дальшої роботи і представити їх Зборам на другий день нарад до приняття або відкинення.

(Дальше буде).

ДО ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

Вінніпег, дня 26 грудня 1924.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ДОРОГІ БРАТТЯ І СЕСТРИ!

Звертаємося до Вас з сердечною просьбою поспішити нам з поміччю в боголюбивім ділі — збудувати в Вінніпегу Українську Православну Церкву св. Покрови, яка буде **Українською Православною Катедрою** в Канаді.

Від самого початку відновлення нашої прадідної св. Православної Церкви в Канаді відчувався великий брак власного храму в Вінніпегу. Невідрадні фінансові обставини й брак священиків не дозволяли нам взятись за се діло скорше. Однак з Божою поміччю вдалось нам зорганізувати церковну громаду в Вінніпегу сего року. Ся громада розвиваєсь дуже гарно, але не може як слід розширити своєї діяльности через брак храму. Тому члени нашої церковної громади рішили приступити до будови катедральної церкви слідуючої весни. Завдяки праці Жіночого Товариства, яке зорганізувалось коло церкви, відбувся минувшої весни великий базар, що приніс чистого доходу 750 долярів. Сі гроші послужили як початок до купна десяти лотів як площі під катедру. Лоти сі є між Боровс і Магнус і Сінклейр, в дуже гарному положенню. За них заплачено вже готівкою тисячу долярів.

Ми рішили збудувати слідуючої весни партер (салер) під катедру. Сей партер має бути величини 100 стіп через 60 стіп і на 12 стіп високий, так щоби міг служити за церкву, заки Бог поблагословить нам збудувати цілу катедру. Загальний кошт того партеру мавби виносити яких $12,000. Ми маємо певну віру, що сю суму ми зберемо датками і позичками, бо віримо, що Українці цілої Канади, головно ті, що зачисляють себе прихильниками й членами Української Православної Церкви, схотять причинитися своїми датками до будови Катедри в Вінніпегу, яка має стати канадійським Софійським Собором.

Катедра св. Покрови буде збудована після пляну Мазепиної Церкви св. Николая в Київі і буде виглядати, як повисша світлина.

Щоби увіковічнити память тих, котрі причиняться до будови Катедри, — лоти під Катедру поділені на понумеровані квадратові стопи і за кождого доляра жертви записується одну квадратову стопу на жертводавця. По розпродажі стіп буде приготований плян цілої площі під **Українську Православну Катедру св. Покрови,** на котрім буде зазначене число всіх квадратових стіп з іменами тих, що ті стопи купили. Сей плян буде вироблений на тревалім матеріялі і буде переховуватись в катедральній церкві так довго, як довго ся катедра буде трівати на гарний спомин щирих жертводавців.

Дорогі Браття і Сестри! Надходить радісне свято Різдва Христового, коли є гарний звичай ходити з колядами на ріжні добрі цїли. Не забудьте-ж сих колядів на Українську Православну Катедру св. Покрови в Вінніпегу, яка є потрібна не тільки нам, живучим в Вінніпегу, але цілому українському православному загалови в Канаді. Колядуйте, отже, на Українську Православну Катедру в Вінніпегу.

Звертаємося передовсім до Всеч. Отців Духовних, щоби ті були ласкаві пояснити своїм вірним про значіння і потребу Катедри і заохотити їх жертвувати на ціль її будови.

Колиб хто хотів занятися розпродажею квадратових стіп, то хай ласкаво зголоситься на адресу касієра. До нього треба також слати всі жертви. Тим, що присилають жертви не менше одного доляра, висилаються відповідні посвідки зазначуючі число квадратових стіп, які на них записано. Се саме відноситься до жертв, які будуть прислані в часі колядів.

Тих, котрі занимаються збиранням жертв, просимо записувати докладно імена і місцевість жертводавців, так, щоби ми могли тримати докладний опис властителів квадратових стіп.

Адреса касієра:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

За Комітет Української Православної Церкви в Вінніпегу:
В. НОВАК, голова. В. КУПЧЕНКО, писар.

За Жіноче Українське Православне Товариство в Вінніпегу:
п-ні О. СВИСТУН, предс. п-на А. РОМАНЧИЧ, писар.

Прот. С. В. САВЧУК, парох.

ВСЯЧИНА.

Чотири Євангелія — від Матея, Марка, Луки і Івана — як і всі другі книги Нового Завіту були написані найперше мовою грецькою. Що до часу їх писання, то вчені означують так: Євангеліє від Матея написане перед знищенням Єрусалиму, що наступило в 70 р. по Христі; Євангеліє від Марка таксамо. Від Луки около 64-го року по Христі. Від Івана правдоподібно в послідним десятиліттю першого століття (в 90 і котрімсь році).

Відкриття св. Івана. — З усіх книг Біблії „Відкриття св. Івана" належить до найтруднійших до зрозуміння. Написане воно або в роках 68—70, або 95—96 по Христі. Бо не знати, чи св. Іван був на острові Патмосі за панования Доміціяна, чи Нерона.

Пояснення щодо змісту „Відкриття" діляться на чотири роди:

1. Одні вчені кажуть, що більша часть предсказань Відкриття сповнилась в перших століттях христіянства.

2. Другі кажуть, що в Відкриттю показано, що буде діятись впродовж цілої історії христіянства.

3. Треті кажуть, що події предсказані в Відкриттю належать до „послідних часів".

4. Четверті говорять, що в Відкриттю показано ріжними образами не так випадкові події, як радше борбу засад (принципів), борбу стремлінь, борбу вічних правд христіянства з духом неправди, зла, насильства і гріха.

Се нехай запамятають ті звичайні читачі Біблії, які думають, що їх розуміння Біблії непомильне. Коли люде вчені, що знають ріжні способи досліду, не однаково деякі части і вискази Біблії розуміють, то що сказати про звичайного чоловіка?

Устрій світу, на котрому ми живемо, такий, що тисяча людей, працюючи спільно, може випродукувати богато більше, ніж се могла-б випродукувати та сама тисяча людей, працюючи наріжно. Однак се ще не доказ необхідности, щоб девятьсот девятьдесять девять людей робилися по сути невільниками одної.

Генрі Джордж.

Коли ви можете людину навчити добра, і не робите сього — ви тратите брата. Коли людина не нахиляється приняти ваших навчань, а ви їх тимчасом переказуєте їй, — ви витрачаєте слова. Мудра, освічена людина не витрачає ані братів, ані слів.

Хінська мудрість.

Українські православні Владики. По середині Впреса. Митрополит Василь Липківський. — Крайний по правій стороні Впресв. Архиепископ Іоанн Теодорович.

ВИСШІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Два місяці тому (29 жовтня) поставлено було в „Українськім Голосі" „теольогам" з „Канадійського Українця" слідуюче питання:

„Колиб мало бути абсолютним правилом, що епископа можуть рукоположити тільки два, або три другі епископи, то що сталосяб в случаю, якби через якійсь надзвичайний склад обставин не остало в живих ані одного епископа? Чи малосяб розуміти, що через те перестала існувати правдива християнська церква?"

На отсе питання „теольоги" „Канадійського Українця" не дали досі ніякої відповіди, хоч навіть епископ Будка старався (анонімно) підратувати ситуацію. Найвисше, на що католицькі „теольоги" в сій справі здобулися, то те, що порівнали се питання з питанням малого Гриця: „Що зроблять воробці, як татова стодола згорить" (гл. „Канад. Українець", 46 ч.). Очевидна річ, що сего порівнання не можна вважати за ніяку відповідь. На питання малого Гриця можна відповісти: Як згорить татова стодола, то воробці найдуть собі иншу стодолу. Та заледви, чи можна в той самий спосіб відповісти на питання: Що сталосяб, якби не остало в живих ані одного епископа? Якби порівнання, котре зробив „теольог" „Канадійського Українця", стягнути також на відповідь, то відповідь булаб: В такім разі нових епископів для християн малиб рукоположити подібні достойники **инших** релігій, отже жидівські рабини, магометанські муфті, або й чародії африканських [illegible]. Та чи в такім разі не булоби се конець християнської церкви?

Певна річ, що „теольог" „Канадійського Українця" не [illegible] такого сказати. Він лише хотів хитро викрутитися від відповіди, роблячи міну, немов то поставлене питання невмісне. Про се, мовляв, нема що й говорити, щоби коли-небудь не стало ані одного епископа...

Та чи справді таке питання невмісне? Чи не може таке статися, що через незвичайний склад обставин може не [illegible] в живих ані одного епископа? Ось в Росії большевики, прийшовши до влади, виповіли були війну релігії. Чого їм бракувало до того, щоби поарештувати всіх епископів і вислати їх на розстріл? Таке може статися в котрій-будь країні. Таке може статися у всіх краях нараз. Чи [illegible] се значити, що зі знищенням епископів скінчиться християнська церква? Однакож нам непотрібно говорити про будучність. Говорити можемо і про **минувшість.** Історія говорить нам дуже виразно про те, що через многі сотки літ християнська церква не мала правильних епископів. Історія каже нам, що через многі сотки літ християнською церквою управляли люде, які не **мали права навіть находитися в церкві.**

Анонімний „теольог" „Канадійського Українця" дорікає православним Українцям, що вони „найважнійшу, підставову догму о апостольськім наслідстві через непереривне рукоположення нарушили" (гл. К. У., ч. 45). Підставова догма? А то звідки така догма взялася? Бо наскільки теольогічні книжки показують, то такої догми ніколи не було і тепер нема. З того приходилосяб вносити, що „канадійсько-український" „теольог", як справді вчився теольогії, то недовчився її і повиненби ще на кілька років вертати до школи. Про рукоположення епископів говорять **не догми,** тільки церковні **канони,** або правила. На церковних канонах є й збудована претенсія до „апостольського наслідства", або „апостольської сукцесії". Після сеї претенсії, апостоли назначили перших епископів, епископи назначували своїх наслідників, а ті своїх наслідників і так нібито йшло воно дальше, аж до наших днів. Назначування нового епископа відбувалося через покладення рук на його голову двома або трома попередно назначеними епископами. В такий спосіб епископська власть нібито переходила з епископа на епископа від апостолів аж до епископа Будки і до Адама Филиповського. На котрогож епископа не поклали своїх рук два попередно настановлені епископи, той не має „апостольського наслідства", його власть не походить від апостолів...

Що рукоположення епископів в початках христіянства не було в кождім разі ділом апостолів, се вже було досить обширно обговорено і доказано в 5 ч. „Православного Вістника" в статі під заг. „Після приміру з апостольських часів". Сам апостол св. Павло був рукоположений на апостола не другими апостолами, тільки **низшими** від них проповідниками в Антіохії.

В Александрії, **яка була** в початках христіянства столицею христіянського світа а її епископ уважався за першого між всіми епископами, через пару сот літ рукопокладали епископа не другі епископи, тільки **звичайні священики.** Сих два приміри вже вистарчають на те, аби розбити в прах легенду про „апостольське наслідство". Апостоли про ніяке наслідство ані не мріли. Легенда про наслідство повстала вже пізнійше, коли на епископські становища дісталися грішні люде, які не могучи повеличатися **власними** добрими ділами, зачали заслонятися добрими ділами своїх **попередників.** Я, мовляв, заступаю місце св. Петра, отже мені належиться за се честь. А мені належиться честь за св. Марка і т. д. В таких відносинах принято й правило про те, що нового епископа мають рукопокладати два або три попередно назначені епископи. Та при сій нагоді інтересно звернути увагу на факт, що рукоположення епископа на стільки уважається в церкві за справу другорядну, що не вчислено його навіть в ряд святих тайн, тоді коли хрещення, або подружє є тайнами. З того найлучше видно, що „апостольська сукцесія" не має ніякої звязи з правдивістю церкви, — правдивість церкви зовсім від неї не залежить. Се-ж звісна річ, що не тільки апостоли в ряди-годи

клали свої руки на людей, які відтак оказувалися негідники, або й ставали ворогами християнства, але навіть ми того, сам Ісус Христос був вибрав за одного з апостолів — Юду Іскаріотського. Чи сам факт, що Юда був апостолом, міг освятити всіх тих, з ким Юда стикався? Певно, що ні!

Одначе нехай буде, що треба строго держатися канона про рукопокладання епископів. Та як сей один канон є ненарушима святощ, то такою самою святощею є й всі другі церковні канони. Ану, поглянемо трохи у них, що вони наказують. Переглянемо хочби лише найстарші з церковних канонів, апостольські правила. Ось що вони наказують:

5 правило каже, що має бути скинений зі священичого стану всякий епископ, священик, чи діякон, що **відречеся своєї жінки.**

6 правило каже, що має бути скинений зі священичого стану всякий епископ, священик, або діякон, що прийме на себе **світське заняття.**

17 правило каже, що **хто має наложницю** (женщину, з котрою жив без шлюбу), той не може бути на списі священиків.

25 правило говорить, що має бути скинений зі священичого стану епископ, священик, або діякон, який допуститься **роспусти, зломання присяги, або крадежі.**

30 правило каже, що як котрий епископ **дістав свою власть в церкві через світських начальників,** то має бути скинений і **відлучений від церкви.**

34 правило говорить, що епископи кождого народу мають признавати **одного з між себе** за голову (після сего Українці повинні мати **свого** голову, а не підлягати чужим!).

42 правило каже, що має бути скинений зі свого становища епископ, священик, або діякон, котрий віддається **грі, або пиянству.**

44 правило каже, що має бути скинений епископ, священик, або діякон, котрий бере **процент від довжників.**

47 правило каже, що має бути скинений епископ або священик, котрий поважиться **охрестити другий раз** того, хто вже був охрещений.

51 правило каже, що як який епископ, священик або діякон ухиляється від подружа тому, що **бридиться** ним, забуваючи, що Бог сотворив чоловіка і жінку і таким робом **зневажає твір Божий,** то має бути скинений зі священичого становища і **викинений з церкви.**

54 правило каже, що має бути скинений зі священьства той, котрого побачуть, що **їв в корчмі.**

57 правило наказує, що має бути викинений з церкви той, хто буде **насміватися з хромого, глухого, або сліпого.**

64 правило каже, що має бути викинений з церкви той, **хто постить в неділю, або суботу** крім Великодної Суботи (а се робить ціла римо-католицька церква).

Богато инших подібних постанов можна найти в церковних канонах, на які нині не звертається уваги. Коли одначе хтось хоче основуватися на однім каноні, той мусить вперед доказати, що шанує і другі канони. І тут на місци є питання: **Де стоїть католицька церква в виду висше вичислених канонів?**

Чи в виду висше вичислених канонів богато можнаб нині найти священиків та епископів, про котрих можнаб сказати, що їм є місце в церкві?

Вистарчить взяти на увагу лише одно трийцяте апостольське правило: „Епископ, котрий дістав власть в церкві через світських начальників, має бути скинений зі свого становища і відлучений від церкви". А кілько є нині епископів, котрі можуть по совісти сказати, що вони не дістали своєї власти через світських начальників? Хто в Австрії вибирав епископів? Цісар! Хто в Росії назначував епископів? Цар! Перед автором отсеї статті якраз стоїть річник органу російської православної церкви „Церковныя Вѣдомости" з 1908 р. Там між численними иншими подібними оповіщеннями находимо слідуюче: „Государь Императоръ Высочайше утвердить соизволилъ докладъ о возведенiи архимандрита Iосифа въ С.-Петербургѣ въ санъ епископа". Чорне на білім! Цар настановляв епископів! І се не був припадок. Се робилося **через сотки літ!** Се робилося у цілім християнськім світі. Се робилося почавши від римського цісаря Константина. А церковні канони виразьно наказують, що епископ, який дістане свою власть через світського начальника, має бути не тільки скинений з епископства, але й **відлучений від церкви.** Такий епископ після церковних канонів не тільки не є епископом, але й перестає бути членом християнської церкви! Чи може апостольське наслідство переходити через тих, котрі навіть не мають права бути членами церкви?

Звичайний християнин має більше право в церкві, чим відлучений від церкви епископ. Тайна св. хрещення є незмазана. Охрестити людину може і грішний чоловік, може охрестити і не-священик і хрещення є важне. Кождий охрещений став членом Христової церкви. Але перестає бути членом Христової церкви епископ, котрого іменує цар, цісар, король, або инший світський начальник! Такий епископ стягає на себе виклятття, не благословеньство Боже. А виклятий може мати першеньство хіба до розношування прокляття, не до передавання ласки Божої і тому ми, православні Українці, маємо повну підставу говорити, що українська православна церква щодо правильности своїх епископів стоїть о ціле небо висше від других церков, котрі тепер послугуються, як і через сотки літ послугувалися епископами, настановленими світськими володарями, епископами, котрих церковні канони виклинають. Епископи рукоположені виклятими епископами не є епископами. Епископ рукоположений вірними, зібраними на церковнім соборі, вибраний ними після молитви і посту, як апостол Павло, має за собою більший авторітет, чим людина рукоположена тими, що після канонів перестали бути членами Христової церкви.

В. Н.

ПОЧИТАННЯ БОГОРОДИЦІ НА ЗАПОРОЖЖЮ

Запорожці — козаки дуже поважали Діву Марію і в честь її Покрова була побудована на Січи церков, в якій знаходилася ікона (образ) Покрови з Запорожцями.

Легенда (оповідання) переказує, що Діва Марія причинилася до заснования Січи і зібрання української сили на Запорожу.

Живуть собі козаки — оповідає легенда — аж об'явилася в них ікона. Дивляться, аж під іконою підпис:

— Вам Запорожці, вам славне низове військо, ся молитва написана. Як будете сю молитву знати, як будете добре памятати, то ніколи, і до кінця віка не буде вас ніякий вогонь брати. Заведіть, Запорожці, у себе сорок тисяч чоловіка, держіть суди, вибирайте старших, тоді будете славні од нині і до віку.

Запорожці послухали. Зробили Січ, побудували дерев'яну церкву в честь Покрови Богородиці на Чортомлику, з трома банями, що підіймалися понад шістьома куренями, оточеними **високим валом,** на яких стояли три гармати на колесах.

Після війни Мазепи за висвободження України 1709 р. Петро Великий знищив Запорожську Січ, знищив також і церкву так, що сліду не лишилося, однакож легенда оповідає що инше:

Коли Москалі зблизилися до Запорожської Церкви, говорить вона — тоді церква від них... Потім оттак ходила; а там і сховалася під землю перед самісінькими очима Москалів. Уся як була — з дзвіницею, з хрестом так і пірнула...

Щож до ікони (образа) Богородиці, то доси вона зберігається в Никополі (давнім Микитині) з часів Запорожжя. На липовій дошці намальована вгорі Богородиця з св. Миколаєм і Михайлом по боках, а внизу стоять по обох сторонах Запорожці, в повнім одязі і збрую. Серед них знамена та все **козацьке** узброєння. Від уст переднього запорожця в гору до Богородиці простягнена лента з написом:

— **Молим, покрий нас честним твоїм покровом, избави нас от всякого зла!**

А над головою Богородиці виписана неначе її відповідь:

— **Избавлю и покрию люди моя!**

Пізнай Себе Самого.

Пізнай себе самого! — се основне правило життя.

Однакож милився-б, хто думав би, що можна себе пізнати, вдивляючись лише в себе. Ні! Ви можете пізнати себе приглядаючись до того, що кругом вас.

Порівнуйте ваші сили з силами других; ваші інтереси з їх інтересами; думайте про свої інтереси, як думаете про чужі; поважайте заслуги других; не дошукуйтесь заслуг в собі, бо инакше ви будете бачити лише себе самих і всяке пізнання себе кінчиться.

Дж. Ру[illegible]

Кождий чоловік є для нас зеркалом.

На злого дивлячись думаймо: Чи і ми такі?

На доброго дивлячись питаймо: Чому би і нам такими не бути?

Лише на других дивлячись, ми можемо бачити [illegible] душевне лице.

Я не є добрим порадником у своїй власній справі.

Джан [illegible]

УКРАЇНСЬКИЙ МУДРЕЦЬ ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА.

Дуже подібним до грецького фільозофа Сократа був у нас Українець-мудрець — Григорій Сковорода. Оден і другий важний тим, що найважнійшою справою, якою оба клопоталися, було людське життя, був сам чоловік.

І як Сократ був свідомий, що поза світом, який бачимо, істнує ще світ невидимий, так і Сковорода весь час життя душею бачив той для ока невидимий світ і жив в проміннях того небуденного, надземного світа.

Сократ прислухувався в життю до внутрішнього голосу своєї душі і йшов за покликом внутрішнього почуття, а те саме було і в Сковороди.

Сократ пережив вік убогим чоловіком, бо не хотів бути богатим, подібно пережив життя і Сковорода.

Сократ ходячи поміж людьми, учив їх праведного життя, а те саме робив і Сковорода.

Наукою Сократа захоплялися і великі люде, кращі люде, а таксамо захоплялися писаннями Сковороди і його сучасники.

Лише одно не годиться з грецьким мудрцем — Греки списали науку Сократа і поставили його між передових грецьких мислителів, а в нас про Сковороду були майже забули. Доперва нині починають інтересуватися його особою і відкривають такі цінности, про які доси в нас не думано.

Сковорода родився 1722 р. на Україні в козацькій родині. В школі в Київі Сковорода перевисшав спосібностями других учеників. За гарний голос вибрали його в царську капелю, однакож пишний царський двір не манив його до себе. По році вернув він на Україну і почав дальше вчитися.

Київський епископ хотів висвятити Сковороду, але той не хотів сего і почав вдавати божевільного. Тоді епископ залишив думку про висвячення.

Невдовзі взяв його генерал Вишнівський на Угорщину за дяка і звідтам почав Сковорода мандрівку. Він обійшов пішки Польщу, Німеччину й Італію. Так ходив він коло трох літ.

Вернувши на Україну, Сковорода кілька разів по троха учителював; його хотіли навіть зробити монахом за його побожність і розум і ворожили, що він може стати великим чоловіком для церкви, та Сковорода на се не згодився.

Більша часть життя Григорія Сковороди війшла на мандрівці. Він раднійше ходив по селах, де в розмовах вчив людей розумного і чесного життя — а міста та панські доми навідував рідше. Нераз довгий час перебував з пасічниками, що подальше від людей доглядали пасік. З собою носив Сковорода сопілку, Біблію та ще кілька книжок. Біблію читав по еврейськи.

Вмер Сковорода 1794 року, маючи 72 роки життя.

— — — — — — — — — —

Житє Сковороди інтересне також деякими незвичайними випадками, які подає історія його життя. Ось деякі з них:

1. Коли Сковорода вернув з мандрівки по західній Европі, то удався найперше до свого села. Та не зайшов до батьківського дому, але найперше пійшов на цвинтар, де віддався роздумуванням. Якась невідома сила потягнула його туда. Почав він розглядати хрести і з написів довідався, що його батько, мати і брат вже не жиють.

2. Коло 1760 р., маючи 38 літ, Сковорода познакомився з молодим студентом, Ковалинським. Сердечна приязнь почалася між ними і тревала до смерти мудрця. Ось що оповідає Ковалинський про початок сеї приязни.

Ковалинський полюбив Сковороду, але розумів, що коли буде жити в дружбі з мудрцем, то мусить розпрощатися з деякими своїми навичками і бажаннями. Дотого-ж дехто відраджував Ковалинського від дружби з мудрцем. Та одного разу (1763 р.) приснився Ковалинському сон, про який він оповідає:

— Ніби на небі від краю до краю, по всьому простору написано золотими буквами слова. Ціле небо голубе, а золоті на нім слова були не тільки назверх блискучими, але і внутр сіяли прозорим світлом. Слова були написані не вкупі, але по складам і зміст їх був такий: **на па-мять свя-тих му-че-ни-ків А-на-ні-я і Ми-са-і-ла.**

— Від сих золотих слів сипало вогняними іскрами, як з розмуханого в кузни вугля і сі іскри падали прожогом на Сковороду. Він стояв на земли, протягнувши прямо в гору праву руку і ліву ногу, в постаті проповідуючого Іоана Хрестителя.

Я стояв поблизу і деякі з іскор падали і на мене й утворювали в мені легкість, жвавість, свободу, бадьорість, охочість, веселість, ясність, теплоту і невимовне задоволеня духа. І я в переповненню найсолодшого почуття пробудився.

З наведеним сном удався Ковалинський до старого священика і той сказав:

— Молодий чоловіче, слухайте сього мужа, його послано вам від Бога бути ангелом-провідником і наставником!

І від тоді Ковалинський вповні віддався дружбі Григорія, а по смерти мудрця описав життя свого старшого друга.

Таксамо Сковорода зі своєї сторони клопотався до смерти молодим своїм другом, писав йому наскрізь чутливі листи і поучення і богато писань зложив він з думкою про Ковалинського.

3. Сковорода безнастанно прислухувався до внутрішнього свого почуття, до „духа" і він нераз говорив, що „дух кличе мене", „дух приказує мені".

В 1770 р. стався такий дивний випадок. Тоді був Сковорода в родича (свояка) свого, Юстина, в Київі. Раптом помітив він, що внутрішнє почуття — дух каже йому йти з Київа. Юстин не хотів його пустити від себе, вдержували і приятелі. Та коли Скоровода вийшов на гору, з якої сходиться на Подол, почув такий сильний сморід, ніби кругом лежить богато трупів. І другого дня він забрався з Київа. За недовгий час довідався він, що в Київі прокинулася морова язва (страшна слабість), про яку за його побуту не було чути, і місто замкнено.

4. Дуже інтересна також смерть Сковороди. Срезневський оповідає таке:

До дідича Ковалевського з'їхалося богато гостий — погоститись і послухати Сковороди. Був чудовий день...

За обідом був Сковорода незвичайно веселий і говіркий, навіть жартував, оповідав про своє минуле, свої мандрівки і досвід. Зачаровані його красномовністю повставали всі від обіду.

Сковорода вийшов у садок. Довго ходив він перехрестними стежками... Над вечір пійшов Ковалевський шукати Сковороди. Вже заходило сонце і Ковалевський застав Сковорду з рискалем в руках — мудрець під гилястою липою копав довгу, вузку яму.

— Що се друже Григорію, чим ти занятий? — запитав він.

— Пора друже, закінчити мандрівку — відповів Сковорода — вже і так все волосся злетіло з бідної голови від мордування, пора впокоїтися!

— Ех, брате, дурниця! Досить жартувати, ходімо — почав знов Ковалевський.

— Йду! Але перш усього буду тебе просити, мій добродію, нехай отсе буде моя остання могила— додав Сковорода.

Пійшли в хату і Сковорода відійшов до своєї кімнати. На вечеру не прийшов. Рано також його не було, в полудне таксамо ні. Пійшли тоді до його кімнати і бачать — лежить Сковорода на постели, руки навхрест зложені, під головою шкіряна торба з Біблією і рукописами. І на смерть в чисте біле сам перебрався. Се було 9-го листопада (29-го жовтня с. ст.) 1794 року.

— — — — — — — — — —

Коли поставимо собі питання: „Чи істнує инший, невідомий нам світ? Чи можливі чуда на світі?" — то життя Сковороди найкраще зможе нам відповісти. Що се був той „дух", який давав вказівки Сковороді? Хто запровадив його на цвинтар? Хто вивів з Київа? Хто казав приготовляти яму?

І невидимий світ є і чуда діються — діються завсігди, але діються вони лише з тими людьми і для тих людей, які підносять свій розум і свою душу до того світа, з якого випливає життя всего живучого. Чудо бачить лише той, хто напружить очи душі до тої міри, що може доглянути світ поза границею буденного земного життя. Хто-ж поверхні моря держиться і в глубину глянути не хоче, той поза одноманітною поверхнею нічого бачити не буде.

Листки квіток опадають, коли зерно почине рости. Так відпадуть від тебе і твої слабости, коли почне в тобі рости стремління до Бога.

Рамакришна.

На питання про істнування Творця й Промислителя всесвіту найбільші мудрці, які коли-небуд. жили, відповідають стверджуючо.

Дарвін.

Як у посудині, що щільно замкнена, швидко гасне вогонь, — так у душі, запечатаній мовчанням, швидко втихомирюється гнів.

(Дух. Квіт.),

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ ЗАСТУПНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Докінчення),

Мусіли будівничі її послухати й зробили все, як вона загадала, а того й не відали, що приправляє все те Варвара до свого хрещення. І справді, в тій купелі Варвару й було охрещено, а хрестив її, як говорять старовинні перекази, отой самий її колишній навчитель Валент, що був потаємним христіянином, лан-отцем. Певніще-ж всього, що післав його до Варвари вчений Ориген.

Охрестившись Варвара одночасно заприсяглася віколи не вийти заміж, а лишитися „невістою Христовою" на все життя.

Тим часом повернувся зі своєї подорожі й Діоскур. Тепер вже було в нього все приготовлено до весілля й він почав настирливо умовляти дочку швидше виходити заміж. Спочатку Варвара тільки мовчала, а коли батько зачав її силувати, вона призналася щиро, що вона — христіянка, охрещена й заручена з Христом, тоб-то заприсяглася на доживотне дівування. Потім почала вона вихваляти віру Христову та умовляти свого старого батька, щоб покинув він звичаї та віру поганські й сам перейшов до христіян.

Мало не вмер з несподіванки старий Діоскур, як почув від доньки оті слова. Аж остовпів він і земля пішла в нього обертом під ногами. Те, про що він мріяв майже все своє життя, враз розпалося, пішло прахом! Всі надії, що так пестив він їх в свойому серці, враз загинули!... Замісць слави його чарівна й учена донька принесла осудовисько його славному родови, покрила соромом його сиву голову, бо приняла віру тих, що він вважав їх за розбишак та злодіїв!... Але-ж не тільки в сьому сором!... Яка-ж то буде ганьба, коли хтось довідається, що вона перейшла на віру, яку засуджено законами держави, яку вважають за зрадництво Римови, за приналежність до якої будуть судити й можуть присудити до страти на горло від руки ката!

Старий Діоскур просто збожеволів з горя та злости. Наче водою змило, так враз зникла його любов до рідної доньки, а замісць того виросла в серці люта, шалена ненависть. Засліплений гнівом, мов божевільний кинувся Діоскур з мечем на Варвару і, напевне, зарубав би її враз, коли б слуги не повідчиняли всі двері та брами у вежі, й на подвірі й тим не помогли-б дівчині втекти від шаленого батьківського гніву.

Мов вітер, вилетіла Варвара з батькової оседі й подалася в гори.

Старовинні перекази оповідають, що оскаженілий Діоскур кинувся навздогін за дочкою. Однак, коли вже він ось-ось наганяв Варвару, розчинилася перед нею скеля, що не була така тверда, як батькове серце, розчинилася і впустила бідолашну дівчину в свою глибінь, неначе в хату. А сама знову, мов брама, зачинилась.

Довго шукав Діоскур між скелями та проваллями свою доньку, мов той лютий вовк беззахистну серну. І може-б не знайшов її, коли-б не трапився там лихий пастух, що показав Діоскурови, як пролізти в ту щілину, де ховалася Варвара.

Вона саме молилася, коли в печерю вскочив розлючений батько. Немилосердно збив він бідолашну дівчину, звелів слугам звязати її непритомну й знову закинути до її вежі.

Але вже тепер не казковою королівною жила там красуня Варвара, — стала вона вязнем у рідного батька!...

Тим часом батько гадав, що голодом та суворими карами пощастить йому примусити доньку відступитися від нової віри.

Та помилився суворий батько.

Молода христіянка терпеливо зносила всі докори, муки й знущання та ще й тішилася з того, що страждає вона за Спасителя свого, який умер за людські гріхи на хресті.

І ще дужче розлютився тоді Діоскур, бо побачив він, що не вдіяти йому нічого з дочкою своєю. Власною рукою звязав він її та й післав до судді, що звався Марціян. А суддю сам прохав, щоб нежалуючи, засудив він його дочку на кару, яку призначали за державне зрадництво, бо перестав він вважати Варвару собі за рідню. Бачив тепер лихий батько в ній не свою дитину, а тільки запеклого ворога всього того, що він так поважав та шанував, ворога своїх богів, державного ладу свого краю, ворога закону дідівського, своєї батьківщини... Бо дуже зжився він з старими думками, надто звик вважати себе „римлянином", дарма, що того Риму й бачити ніколи не бачив, дарма, що й говорив він та вся його родина не тією чужою латинською мовою, що розмовляли римляне, а своєю рідною, тільки покаліченою латинськими словами... Во-ж тяжко людині відзвичаюватись від того, до чого вона звикне за все життя, хоч і було-б те гірше за нове, але не звичайне...

Аж вжахнувся суддя Марціян, як угледів він оту молоденьку, гожу паннчку, так безжально скатовану батьківською рукою. Звелів він розкувати її кайдани й почав лагідно вмовляти її, щоб перепросила батька, вклонилася старим богам поганським, та не робила ганьби й сорому своєму славному, всіма поважаному родови.

Вислухала все те Варвара й спокійно, але твердо відмовила:

— Ні, пане суддя. Не можу я молитися богам, яким не вірю. Я — христіянка, і знаю тільки одного Великого, й Милостивого Бога, в руки якого й віддаю я свою душу і тіло.

Тоді вже й суддя почав гніватись. Звелів він принести всякі приладдя страшні, що ними в той час катували та мучили всяких злочинців. Та не злякали Варвару всі ті страхіття, — твердо й непохитно стояла вона на свойому. Тоді Марціян звелів вибити дівчину різками й закинути до хурдиги.

Й після сього не скорилась Варвара. У темній, вохкій, загидженій вязниці своїй все думала вона про муки Христові, тішилася, що тепер вона сама терпить за Нього, вірила, що дасть Він їй силу витримати муки до кінця.

Та не лишили її в супокою ті злії люде. Другого дня знов повели Варвару на суд. Стала вона перед суддю й здивувався Марціян, коли побачив, що й сліду нема на дівчині від вчорашньої бійки та батькових побоїв а стоїть вона свіжа тілом та спокійна серцем.

От бачиш, — почав суддя їй говорити, — як люблять тебе наші боги, які вони до тебе милостиві! Се-ж бо вони вилікували за одну ніч всі твої рани. Бо хотять вони, щоб визнала ти їхню могутність, та ласкавість до тебе. Подякуй же їм і поклонися!...

— Розумний ти чоловік та не доладу говориш, — покірно відповіла дівчина. — Я знаю твоїх богів: лихі вони й не лікували-б вони ран моїх за те, що не хочу я їх визнати. Зцілив мене мій Праведний Бог, Ісус Христос, якому віддаю я свої муки, а як доведеться, то й життя своє радо віддам"...

Побачив тоді суддя, що не досягне він нічого ласкою та умовляннями й віддав він Варвару на муки та тортури. Страшно знущалися над нею жорстокі кати: стругали її біле тіло залізними стругами, підпалювали її смолоскипами, били безжально по голові, повідрізували їй груди...

А дівчина все те мовчки терпіла й тихо молилася:

— Господи Милостивий, підтримай мене, кволу, та слабодуху!... Не покинь мене, поможи мені, немічній!...

І не вдіяли кати нічого своїми муками, не зломили вони Варвариної волі, не відреклася вона від своєї віри. Тоді, вже й так напів неживу, присудив її суддя Марціян скарати на горло мечем.

І сталася тут нечувана річ. Діоскур, рідний батько Варвари, що дивився на всі катування своєї колись укоханої дитини, вхопив меча й власноручно відрубав їй голову!...

Навіть кати вжахнулися такої запеклости. Тільки вже потім люде вигадали та почали розповідати, що зробив він так через свою пиху, бо, мовляв, не хотів дозволити, щоб його доньку зарубав звичайний кат, що стинав голови всяким розбійникам та злочинцям...

Та не довго вже потому жив Діоскур: забив його гнів Божий блискавицею з неба...

А страховинна смерть Святої Варвари сталася, як оповідають перекази, року 237-го по Різдві Христовім, за панування цезаря (тоб то — короля) Максиміна.

Пізніще мощі св. Варвари було перенесено на Україну, до Києва, коли українські князі були в дуже близьких зносинах з грецькими царями і брали собі за жінок їхніх сестер та дочок.

А саме, великий український князь Святополк, що при святім хрещенні одержав імя Михаїла, одружився з донькою грецького царя Олексія Комнина, Варварою. Царівна Варвара, відїзджаючи з Греції на Україну до чоловіка, впросила батька свого подарувати для народу українського мощі Святої Варвари. Цар вволив сю волю доньки своєї, і мощі св. Варвари було відвезено до Києва. А чоловік її, князь Михаїл-Святополк, р. 1108 вибудував у Києві велику камяну церкву на імя св. Архистратига Михаїла, заступника свого, і з великими почестями положив в ній мощі Святої Великомучениці Варвари. Так Св. Варвара стала заступницею народу українського.

В час нападу на Київ татар з Батиєм на чолі мощі Св. Великомучениці Варвари було добре сховано, і лише по довгих роках, як минула небезпека татарська, їх знову було положено в тім же храмі.

Ліву руку Св. Варвари було залишено в Греції; але за часів Київського митрополита Петра Могили (в середині

XVII-го віку) сю руку було перенесено до Воздвиженського Храму в м. Луцьку на Волині, а пізніще до Софіївського собору в Києві.

Року 1847 мощі Св. Варвари було положено в богату срібну труну (раку), в якій спочивають вони в Києві й тепер.

До мощей сих сходяться вірні зі всього світу, шануючи память Святої Великомучениці.

В Західній Европі Святу Варвару вважають за помічницю й утіху вмираючих. Визнають, що тим, хто конаючи, молиться до неї, дасть вона силу діждатися сповіді та Святого причастя й не попустить вийти в останню путь непідготовленим. На знак сього й малюють її на образах з келехом.

У Франції-ж та Еспанії мають Святу Варвару за покровительку (патронку) гарматчики та робітники на залізолитних заводах і по шкляних гутах. Дуже часто образ її можна побачити на церковних дзвонах, бо тими дзвонами скликають людей на ґвалт, коли трафиться пожежа, а Святу Варвару вважають захистницею від вогню та громовиці.

У нас, на Україні, вважаємо Святу Варвару за покровительку та захистницю молодих дівчат, а також — утіхою й помішницею конаючих.

Наш український народ-мученик цілою душею полюбив і віддався „Невісті Христовій, Варварі Прекрасній" та шанує її, як свою українську, національну Святу. На честь її зложив український нарід чудові співи-канти, згадує її в своїх прислівях та приказках, а образ її можна знайти майже в кожній селянській хаті..

Вірна Церква Українська святкує память Святої Варвари Великомучениці 4-го грудня по старому стилю, тоб то 17-го грудня після нового календаря.

Мені важко, я прохаю Бога допомогти мені. Але-ж моя річ служити Богові, а не Його служити мені. Треба тільки згадати се, і тягар полекшає.

Толстой.

Рану, заподіяну огнепальною зброєю, ще можна вигоїти, але рана, заподіяна язиком, ніколи не загоїться.

Перська приповідка.

ВЕЛИКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ПРОЦЕС.

22 грудня скінчився з Йорктоні процес, котрий має далекосягле значіння для української православної церкви в Канаді. Предметом процесу була православна церква Пресв. Богородиці в Фовм Лейк, Саск. Позовниками були сторонники батюшки-кацапа Івахнюка. Пізвані були українські тростіси сеї церкви і два українські православні священики Кирстюки.

Позиваючі спровадили собі свого епископа А. Филиповського зі Злучених Держав, котрий старався доказати, що він є правильним епископом на Канаду з рамени російської місії і тому тільки він і його священики мають право обслугувати православні церкви в Канаді. Позиваючі стали на становищі, що українська православна церква є сектанська і тому її священики не мають права обслугувати ніякої православної церкви в Канаді.

Процес тревав 11 днів, і провадив його головний суддя Бравн. Переслухано масу свідків. Українська сторона доказала при помочи документів леґальність української православної церкви і її звязь з другими православними церквами.

Суддя видав вирок в користь українських тростісів і української православної церкви. Позиваюча сторона, підмовлена до процесу кацапським батюшкою Івахнюком, на основі вироку стратила право до церкви а також має платити всі кошта процесу, які по обидвох сторонах будуть виносити кілька тисяч долярів. Суддя висловився дуже прихильно про українську православну церкву і обох її священиків. Головними свідками в процесі були Филиповський і Свистун. Інтереси української православної церкви підчас процесу боронили адвокати Мих. Стечишин і Стюарт з Йорктону.

Процес за церкву у Фовм Лейк доказав для цілої Канади леґальне становище української греко-православної церкви.

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ПРІЧЕРИ НЕ СВЯТІ.

В Новата, Окляхома, признала лава присяглих винним методиського прічера Джозефа Ітса. Ітс був оскаржений за зведення 14-літної дівчини. Закон приписує за се кару пять літ вязниці.

ПРАВОСЛАВНИЙ ЕПИСКОП ДЛЯ МАДЯРІВ.

2 листопада відбулося у Відні в церкві св. Сави рукоположення бувшого мадярського римо-католицького священика д-ра Яноша Терека на православного епископа. Др. Терек був давнійше професором канонічного права в колеґії св. Атаназія в Римі, в теперішню пору був професором політичних наук і біблійної літератури в колеґії св. Стефана в Ню Йорку. На епископа рукоположено його в ролі місіонара для всіх Мадярів в Америці з катедрою в Питсбурґу.

Др. Терек приїхав до Америки в 1920 р. і тоді перейшов на православіє. Від того часу заснував між Мадярами в Америці кілька православних парафій. Обряд рукоположення над д-ром Тереком виконали моравський епископ Горазд і представник сербського православного патріярхату, епископ Досифей. Новий епископ буде підчинятися сербському патріярхови, поки мадярська православна церква не зорґанізується в самостійне тіло. Епископ Терек є першим православним епископом між Мадярами; Мадяри є з правила римо-католики. Повстання мадярської православної церкви свідчить, що рух за зірванням з Римом поширюєсь у ріжних католицьких краях.

МОЛЕБЕН З ПРИВОДУ ПРИЄДНАННЯ.

З Києва пишуть:

„Одержано відомости про приєднання до Української Автокефальної Православної Церкви Канадійської Церкви. Вістка ся викликала в нас велику радість. З приводу сього скрізь по парафіях відслужено урочистий вдячний Молебен. Особливо урочистий Молебен був відслужений у Св. Софії на чолі з Найпочеснішим Отцем Митрополитом Василем".

(„Дніпро").

Звіт з 4-го Собору Укр. Прав. Церкви в Канаді.

ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ЙОРКТОНІ 16 І 17 ЛИПНЯ, 1924

ПРОМОВА АРХИЕПИСКОПА ЮАННА ТЕОДОРОВИЧА.

(Дальше).

Між иншим домагалися тоді Українці у московського патріярха, щоби завести українську мову в богослуженнях на Україні, та не вийшло нічого. Сподівалися дістати від патріярха грамоту і мав її доручити той сам Платон, що є тепер в Америці. Торгувалися ми з Москалями а тиждень. Вкінци ми питаємо за грамотою, але Платон грамоти не дав.

Серед всего того рішено скликати Всеукраїнський Церковний Собор. Українцям помогав еп. Олексій, та московський патріярх заборонив йому правити Службу, щоби він не міг брати участи.

Собор з московською перевагою почав найперше виключати Українців. Лишив ледво 4-ох, та і ті виступили. Але прийшли большевики і собор припинився.

Серед таких відносин провадилася робота української церкви! Була Центр. Рада, Німці, Гетьман, революція проти гетьмана, що стояв з Москалями. Київ переходив з рук до рук що кілька тижнів. Україна була тереном чотирох армій — Українці, Поляки, Денікінці і большевики. Се був т. з. чотирокутник смерти.

Коли перемогли большевики, тоді Українцям вдалося дістати Никольський Собор в Києві і тут відправлено першу Службу Божу в українській мові. Торжество було незвичайно величаве. Захоплення було так велике, що 10.000 парохіян записалося за оден день.

Дальше Українці почали старатись о Алекс. Собор, а ще дальше почалась боротьба о храм св. Софії. Москалі скликали зїзд і думали не допустити св. Софії до рук Українців, та се їм не вдалося, бо й Українці добре приготовилися.

Наше духовенство почало правити, та російський епископ Назар заборонив. Тоді пійшло до російських епископів 200 людей жадати, щоби зняв заборону. Російські епископи пробували втічи, та наш митрополит Василь сказав, що коли не буде дозволу, то він буде правити і без нього.

Українці заснували дальше Всеукраїнську Церковну Раду. В нас була вже українська мова. Епископ Пантелеїй був з нами, та його настоянням і він покинув.

На київськім зїзді 1920 рішено не жертвувати цілком увагя на московські перешкоди. Ми українська православна церква вільна від залежности чужих.

Стала ще раз справа Собору та російський митрополит його не позволив. Ми ще раз спробували довести до згоди, та було годі. Ми хотіли українських епископів, а нам давали Москалів. І ми спробувавши всіх гідних способів для порозуміння, забралися вкінци до роботи на власну руку.

Про розміри нашої праці можна мати поняття, коли скажу, що я лишив 325 парохій. Таке всюди. Нарід вмів підтримати свою справу. За два роки церковної роботи дві пятих церков на Україні перейшло до наших рук. Відправа відбувається всюди в українській мові. Всі інтеліґенти помагають щиро українській справі. Се власне і є прикметою української церкви, що вона визначається інтеліґентністю.

А тепер приходимо до справи українізації церкви.

Коли Син Божий навчав, то навчав так, щоби се було людям зрозуміло. І перший дарунок св. Духа — се дар мов. Тимчасом-же Москалі в відношенню до нас не хотіли сего признати і казали, що наша мова до богослуження неприздатна, базарна. В перших часах христіянства всі мови були добрі, аж люде почали виділяти одні мови з других.

Син Божий лишив нам Євангеліє і се мусить завсігди лишитись найважнійшою справою. Однакож Євангеліє має бути святість не лише на столі, але і в серцю. І мови дані людям на те, щоби розкривати людям Євангеліє правди.

Колиж ми впровадили в богослуження мову рідну, Москалі підняли крик, що ми викидаємо святу стару славянську мову, впроваджену св. Кирилом і Методієм. Тількож треба памятати, що та мова, на яку Св. Кирил і Методій переложили богослужебні книги з мови грецької, се була тодішна народня, звичайна мова. Так же робили й апостоли, що проповідували мовою того народу, між який приходили.

Однакож і мову старославянську уважали колись також до богослуження неприздатною. Проти неї виступили були Німці, що мали римський обряд і святі Братя мусіли її боронити, як мову людям зрозумілу. Те самеж робимо і ми, засновуючи Братство св. Кирила і Методія. Ми боремося за зрозумілу людям мову в богослуженню.

Візьмімо тепер автокефалію.

Автокефалія, се справа самоврядування, се такий лад, де сам нарід править близкими йому, його власними справами, без вмішування чужих.

Колись ми залежали від патріярха Царгородського, та його відношення до нас було більше поверховне. Він потверджував митрополита і головно на тім залежність нашої церкви від нього кінчилася. Ціле орудування церковними нашими справами було тоді в руках митрополита — наша

церква була тоді автокефальною.

Та не всім було таке наше на руку сусідам, Москалям — їм хотілося, щоби наша церква була не в наших, але в їхніх руках.

В XVII віку духівництво українське було більше просвічене, було свобідне. Воно голосило науку Христа не по наказу від царів, але по волі свого розуміння і розуміння потреб нашого народу.

Та не в смак було таке нашим сусідам сором на купівля. Москалі захотіли поневолити нашу церкву, вдалися отже до турецького везира і при його допомозі купили право оруду вати нашими церковними справами. Було се року 1686. І заплатили небагато — 300 червінців і 120 соболиних шкір.

Така безбожність тоді сталася, що одні від других купували право орудувати чужою церквою, не радячись тих, о яких се ходило. Не можна не згадати, як відбувався сам акт купівлі. — Москалі тримали в руках гроші, а друга сторона тримала грамоту і ще торгувалися, хто перший має дати другому свою річ. Не вірили оден другому, доки в руках не мали обіцяного.

І коли ми пригадаємо сю безбожну купівлю, то хто нам має нині сказати, що ми не маємо права вибиватись на той свобідний шлях власного церковного життя, який нам безсоромним способом вирвано?

Закидає нам також дехто, що Українська Православна Церква, се політична інституція. Та не треба далеко дошукуватись, щоби бачити нестійність такого закиду. Партійні питання — се політика! Але національна приналежність не є політикою. Ми Українці не тому, що нам так хочеться, але тому, що ми ними є, що ними родились; тому, що отримали в спадщині мову і всі традиції. В національнім питанню треба бачити волю Божу — вона поставила окремі народи, вона витворює обставини. Німець Німцем не задля політики, а тому, що він ним і без політики є. Коли отже церква задержує національні риси, то вона йде в напрямі назначенім Богом.

В науці Сина Божого сказано, що господар порозадавав слугам таланти — дав на те, щоби їх розвивати. Так дав Бог і кождому народови його талан і коли нарід свій талан закопує, він йде проти волі божої. Церква, се душа народу, його найвища ціль, мусить вона отже проважити нарід і боротися з злом, яке народови загрожує.

Політика скоро змінна, церква ні. Церква в першій мірі злучена з серцем чоловіка, хоче перетворити його в храм Духа Святого і доперва тоді може прийти новий справедливий лад на світі. З такого боку церква ставиться до життя і помагає йому.

В нас на цілі роки провадилася боротьба і з одного боку закінчилася для нас невдачею. Нам недоставало того, що нас об'єднувало би в одну силу. Де треба було тисяч, були десятки, де мільйонів — були тисячі. Одначе в нас почалася і ведеться вже инша робота — робота церковна. Кого не досягали поклики політичні, поклики революції, то досягає поклик церкви. Нині виробляється сила могучійша від військової, бо основується вона на самім дні людських сердець.

І хоч як ворожі нам люде силуються нині ту силу розбити, їм се не вдається.

Поминилась революція, та не при минеться наша робота — робота заснована на слові Сина Божого. Вона росте, поширюєсь, гуртує щораз більше наш народ. І коли я приїхав до Америки, коли завитав і між вас, то лише присудом Божим і силою тої творчої праці, яка ведеться між нашим народом по всіх закутках світу, де наш нарід живе.

І коли ви зібралися сюда нині, то лише на те, щоби порадитись, як краще продовжати боже діло. Нехай отже Господь дасть усім зібраним гарне розуміння, щоби рішити предприняту справу Отцю Небесному на славу, а собі і цілому нашому народови на добро…

Такий був зміст бесіди Впреосв. Владики. За тим наступили питання і відповіди та пояснення.

(Дальше буде).

Візітація Двох Владик.

(Келд).

Околиця Келд мала щастя витати в себе дорогого нашого архипастиря, Іоанна Теодоровича. То урочисте свято відбулося дня 19-го жовтня при посвяченню української православної церкви св. Петра і Павла в Келд (Косів).

Вже за здалегідь свідоміші Українці з доокличних місцевостий приготовлялися до свята, і кождий нетерпеливо ждав тої хвилі, коли побачить свого Владику.

Прийшов день 10 жовтня. Їздці на прикрашених конях стрінули Владику около півтора милі від церкви, около чверть милі від церкви чекали люде з процесією. Тут Владика висів з авта і пішов дальше пішки. Малі дівчатка стелили Йому дорогу квітами, а хор співав „Боже Великий Єдиний". По привитанню малими дівчатками, Владика ввійшов в браму, де п. Д. Романчич привитав Його хлібом і сіллю та палкими словами, — що і до Косів прийшов Божий післанець уділити Своїм вірним корму душевного. У дверях церкви привитав Владику місцевий парох, о. П. Самець, і попросив Його ввійти до церкви.

Почалося посвячення церкви, а там архиєрейська Служба Божа. Архиєреєви асистували прот. Савчук і о. Самець. Ціла відправа була в чисто українській мові. Замітний був побожний тон відправи, а головно молитов Впреосвященого Владики. Мельодійність Його слів і щирість з котрою Він їх вичитував, вбуджували в кождім з присутних глубокі релігійні почування, яких рідко коли переживається. З ким би я тепер не стрічався; то всі говорять, що тоді перший раз почували себе, як в своїй рідній церкві. Та й чимуж-би так не почуватися, коли чоловік розуміє кожде слово і молиться в своїй рідній мові?

Підчас Служби Божої Впреосвященний Владика виголосив прегарну проповідь, в якій не чулоси лайки ні нападу ані очернення чи других, тільки моральну християнську науку. Не накидався Архиепископ Теодорович на епископа Буку, ні на його священиків, тільки переповів вкоротці історію відродження Української Православної Церкви та вказав на наші обовязки супроти Неї. Що час відродження Української Православної Церкви на лиці українського народа були дві плями поневолення — одна кинена Москалями в виді цареславія, а друга Поляками в виді Унії. Українська Православна Церква тепер змиває ті плями, і веде український нарід його рідньою стежкою до душевного і національного визволення.

По Богослуженню відбувся обід в Народнім Домі, де Владика виголосив промову вже більше на тему [illegible]. Між иншим Він сказав, що коли до недавна українська інтелігенція бокувала від церкви, то [illegible], що не знала, яку силу і вплив має церква в національних справах. Рідна церква затримує народ при його національности — і остаточно причиниться до створення рідної держави. І коли тепер там за морем свідоміші Українці беруть участь в церковнім руху, то вони роблять се з повним переконанням, що Рідна Церква має причинитися до визволення України.

Після о. Владики промовляли також о. Самець і прот. Савчук.

Не можу не згадати, що коли розійшлася вістка, що Архиепископ Теодорович має прибути на Келд, то унійські священики клятвою забороняли людям іти до нашої церкви, а місцевий унійський парох вписало оголосив на той день відправу в Келд, щоби в той спосіб затримати людей від участи в посвяченню православної церкви. Але помимо тих всіх пересторог і клятв, людей в українській православній церкві було дуже богато, а між ними чимало таки греко-католиків.

В тиждень пізнійше уніяти мали посвячення своєї церкви в Давфін. В них гостив епископ Будка, отже люде мали нагоду порівняти двох Владик — Теодоровича і Будку. Не треба й казати що таке порівнання не вийшло греко-католицькій церкві на користь.

Тоді, коли Архиепископ Теодорович в своїх промовах кликав людей до національного і церковного відродження, то епископ Будка проклинав і накидався на всіх і вся, уживаючи в церкві і коло церкви таких слів, які не пасувалиби і звичайному чоловікови, і коли Архиепископ Теодорович говорив льогічно і річево, то епископ Будка мішав словами без жадної звязи так, що люде аж кпили з його простих і нерічевих висказів.

Приїзд епископа Будки зазначиться в сій околиці тим, що люде скріпилися в переконанню, що — минув вже той час, коли можна було заборонити читати часописі, коли можна було заборонити сходитися з неуніятами, коли можна було заборонити думати своїм власним розумом. А приїзд архиепископа Теодоровича зазначиться тим, що люде порозуміли, що прийшла вже пора змити з себе плями московського і польського поневолення та стати в ряди Української Православної Церкви, котра має нас повести своєю рідною стежкою до релігійного і національного визволення.

Д. Романчич.

Що Нам Пишуть.

Донвел. Саск., 26 лист. 1924.

Всеч. Отче Редакторе!

„Православний Вістник" отримую від першого числа, і читаю його з великою зікавістю та заінтересованням, бо се є тійсно одинокий український релігійний часопис в Канаді. В часі принумерування „П. В." я заслав був 50 центів, а тепер залучаю два долярі з котрих одного доляра призначаю на передплату „П. В.", а одного доляра на пресовий фонд.

„Православному Вістникови" бажаю найкращого успіху і витревалости в боротьбі за правду і жичу, щоби в короткім часі він став тижневиком, а не місячником, як тепер.

З братерським привітом,

Михайло Король.

Гемтон, Саск., 11 лист. 1924.

Хвальна Редакціє!

Посилаю Вам одного доляра, як передплату на „П. В." на слідуючий рік, бо „П. В." мені дуже сподобився. Похвальним є, що всі статті і дописи в „П. В." є підписані повними іменами автоорів. Се показує, що дописувателі не бояться постояти за свої переконання, а не так, як дописувателі деяких других часописів, які ховаються за шпт.

З поздоровленням,

Н. Б. Кривкевич.

Православний Календар Рік 1925.

(Після нового стилю)

СІЧЕНЬ

1 Ч. Боніфата м.
2 П. Ігната Богоносця
3 С. Юліянни мучениці

4 Н. Нед. пер. Різд. Анастазії м.
5 П. 10 мучеників з Крит і
6 В. Свят. Вечер Евгенії
7 С. Різдво Христове
8 П. Соб. Пр. Д. Марії і Йос.
9 П. Степана первомученика
10 С. Домни мучениці

11 Н. Нед. по Різд. 14 т. д. уб. в В
12 П. Анисі Зотика
13 В. Меланії
14 С. Новий Рік 1925, Обр. Г. В. В.
15 Ч. Сильвестра п.
16 П. Малахії пророка
17 С. Собор 70 апост.

18 Н. Нед. пер. Богояв. Нав. Бог.
19 П. Богоявлення Госп. (Йордан)
20 В. † Соб. Ів. Хр.
21 С. Юрія і Емил.
22 Ч. Полієвкта м.
23 П. Григорія Нисійск.
24 С. † Теодозія Великого

25 Н. Нед. по Богояв. Татяни м.
26 П. Ермила муч.
27 В. Пр. ОО. уб. в. С.
28 С. Павла Т. Івана
29 Ч. Покл. ок. св. Петра
30 П. † Антона Вел.
31 С. Атаназія і Кирила

Пресовий Фонд.

На Пресовий Фонд „Православного Вістника" зложив Мих. Король, Донвел. Саск. 1 доляра.

Щире спасибіг! Хто слідуючий?

Адмін. „П. В.".

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпегу.

Слідуючі закупили через о. С. В. Савчука квадратові фути по 1 дол. під українську православну церкву в Вінніпегу:

Іван Ткачик, Дуфрост, ч. 958; Стефан Палиброда, Арнавд — 927; Дм. Рибух, Арнавд — 597; Ів. Манчуленко, Вінніпег — 955; Манолій Манчуленко, Вінніпег — 928, 929 і 930; Вас. Волошин — 959; Ник. Ткачик, Дуфрост — 960; Ст. Паланюк — 956; п-ні Марія Манчуленко — 925, 926; Льорлій Манчуленко (жертва) 50ц.

Разом $12.50.

КНИЖКИ.

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В РЕДАКЦІЇ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

„Релігійно-Науковий Вістник" за рік 1923. — Містить надзвичайно цінні статті з під пера Евгена Бачинського, проф. Білнова, Свящ. Білона, др. М. Левицького, др. Чабіні і инших. Поручається передовсім священикам і учителям та всім тим, що інтересуються релігійно науковими питаннями. Чч. 9—10., 11—12., 13—14., з пересилкою .... .50

Свята Служба Божа святого о. Василя Великого .... .25

Справа розмосковлення Богослуження Православної церкви на Україні — Проф. В. Білнов .... .10

Життя і особа Григорія Сковороди (українського фільозофа) .... .15

Життя святої Великомучениці Варвари, Заступниці Українського народу .... .05

Свята Відправа Вечірня і Рання в українській мові (переклад Проф. Огієнка) з пересилкою 1.00

Служба Божа св. Івана Золотоустого в українській мові (переклад Проф. Огієнка) в оправі з пересилкою 1.50

Новий Завіт, українською мовою .75

Адресуйте:

THE ORTHODOX HERALD
379 Parr St., — Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ,

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.

Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
379 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE GREEK ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. СІЧЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (10) 1

АРХИЕПИСКОПСЬКЕ ПОСЛАННЯ НА РІЗДВЯНІ СВЯТА.

ПАСТИРЯМ І ДІТЯМ РІДНЬОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В АМЕРИЦІ І В КАНАДІ.

„Слава на небі Богові, на землі спокій, над людьми Боже змилування".
(З ангельської пісні при народ[illegible] Божого).

Oleksby Dmytro 9344—103A Ave 243

З найвеличнійшим Святом Христ[illegible]том народження Сина Божого витаю Вас Любі Брати та Сестри. Нехай серце Ваше, Мої Любі, відчує в день того великого Свята тиху, покірну, віддану Божій Волі радість, яку мали в своїх серцях пастирі в ночі на полі, перші що почули небесну вістку про здійснення великих обітувань Божих, про змилування Боже над грішним світом, про народження Божественного Немовляти.. Нехай в Вашому серці, як і в тих пастирів та волхвів, запалає святе бажання теж прийти та вклонитися Божому Сину, що прийшов у світ і принести Йому свої дарунки, — дарунки великої відданости та любови. Тихої, побожної святої радости, якою віє від свята Народження Сина Божого від щирого серця зичу усім Вам.

У кожного з нас є світлі спомини споріднені з тим святом, спомини, особливо, з діточих літ, коли в своїй діточій невинности і чистоті, ми були ближче до Бога і могли живіще відчувати радости сього свята. Нехай-же серце Ваше, коли воно затвердло, коли йому тяжко прилучитися до тих радощів, нехай воно повернеться до тих діточих споминів, нехай скине з себе, хоч на короткий час того свята, тягар наших земних і часом не так то чистих інтересів, і принесемо ми свої серця у їх діточій невинности і чистоті в дар Божественному Дитятку. Се буде найкращий дар для Нього. Ми приймемо сього Гостя з Небес молитовно з святою тихою радістю і великою вдячністю Богу за Його змилування, за те, що для нашого спасіння Сина Свого Він післав бо для нас же Син Божий приходив, з нами жити, нас учити і за нас страждати.

„Слава на небі Богові, на землі спокій, над людьми Боже змилування", звіщують землі з народженням Сина Божого Святі Ангели.

Святою урочистістю, дивною чистотою віє від тих слів. Ними Святі Ангели з велінія Божого відкривають нову світлу добу в житті людства.

Син Божий несе мир грішній землі, несе змилування Боже і від землі має підноситися слава Богові.

І мимохіть великим жалем стискається серце. От вже девятнайцять віків пройшло, довгих, довгих, страшних, кривавих девятнайцять віків, і чого тільки світ не бачив на протязі їх, якого тільки не пережив жахіття. Великі болі, невимовні страждання тих жахливих віків хіба можна зміряти? А тепер чи не розподілені діти Божі на тисячі ріжних народів, кляс, партій, напрямків, світоглядів, вір? Чи не палають серця їх нестримною злобою, бажанням визиску з боку сильних, помсти з боку слабших? Чи не дишуть вони всі, і з великим жалем треба сказати також і християне, непримиримістю напрямків, розбіжністю інтересів? Чи не готується всесвіт людський горячково до нової різні, до нового самознищення? Чи не виривається тепер в наш час з тисяч озлоблених сердець, затуманених умів тяжка хула на Бога та прокляття всьому на землі? Чи не порівається тепер чоловік, — творіння Боже, відкинути Бога, — свого Творця, упевнити себе, що нема вищої Мудрости керуючої миром, нема Господа, що миром керує дикий, животний інстинкт боротьби всіх проти всіх? Не можна заперечувати правди усього того, все се, яке воно не є жахливе, приходиться признати.

Але Божа ласка все-ж з нами. Приходять певні святі хвилини і проміні тієї ласки особливо призабіюче сяють, примирюють нас одного з другим в сьому світі непримиримої злоби, проказують світлу стежку в життя, та кличуть на верховини праведности, святости і обдаровують великими надіями, надіями, що все перемагають навіть жахіття землі.

Великий день спомину народження Сина Божого на землі є одна з найвизначнійших таких святих хвилин. Великою надією свято се запалює серця наші. Не даремно народилося Божественне Немовлятко. Не даремні великі ангельські обітування. Правда, мир і тепер во злі, і тепер ще він корчиться в муках безвихідного, як здається, зла. Але-ж, чи можемо ми слабим своїм зором охопити всю величість Божого діяння, всю безмежність Божих плянів спасіння світу. Нам приходиться тільки з покірною вірою прийняти велику вість Ангелів, що з народженням Сина Божого розпочалася нова доба в житті людства. Лише тільки вдумливо глядаючись в дорогу, яку вже пройшов світ і в нашу сучасність, ми можемо лише в малесенькій частиниці розкривати сю безмежну величінь Божественного діяння з метою спасіння, оправдання людей, приверненя їх знов до Бога.

Отже пригляньмося нашим часам. Чи не є дійсно по суті наш час часом боротьби за те, аби в славі було імя Бога на небі, аби люде братами на землі стали, аби мирне життя їх було під охороною ласки Божої, Божого змилування. Нехай і тепер ще корчиться світ в своїх муках, нехай і тепер ще одвернувшись од Божої стежки, він даремно шукає других, нехай, але придивіться, які клич всюди дзвенять, навіть у тих, що відвернули лице своє від Отця-Бога. Чи не прийшовший на землю Бог дав сі кличі, чи не Божественне Немовлятко, народження якого тепер святкуємо, знесло на землю той огонь віри в перемогу правди, боротьби в імя любови, огонь великих надій на майбутнє, світле Боже Царство, огонь, який тепер палає всюди. Не самі люде сей огонь розпалили, Син Божий, народження якого святкуємо, приніс його нам як дарунок небес грішній землі.

Пригляньтеся, навіть ті що одвернулись в своїй темноті від Бога і вони примушені служити вічним цілям, начертаним Божою Рукою, і вони своєю працею, хоч може в хибний спосіб, силкуються здійснити на землі те, що проголосили Святі Ангели в ніч народження Сина Божого.

Нехай же не смутить нашої радости те, що діється в світі, нехай не підриває воно нашої віри, наших великих надій. Слава на небі Богові, на землі спокій та Боже змилування будуть досягнені, але тоді, коли свобідна чоловіча воля випробує усі стежки своїх помилок і повернеться сама на єдину, Богом проказану путь. Насильства, примусу Царство Боже не знає.

Свято народження Сина Божого, що приніс на землю вогонь жадоби того, що провістили Ангели нехай буде для нас днем особливого зміцнення нашої палкої віри в грядуще Царство Боже. Нехай се буде день особливої радости, що мусить охопити усіх і віруючих і не віруючих навіть, бо і для них Він — Великий Учитель. День сей має бути днем особливого піднесення нас в поривах подяки Богу за Його велику любов до нас негідних дітей. День сей мусить стати днем особливо палких молитов, аби ті світлі часи, що їх віщували Ангели, часи миру посеред людей і слави Богові наблизились до землі.

Тому то до великої радости, до славлення Сина Божого, до духовного піднесення кличу і я Вас Любі Брати та Сестри словами самої Церкви, які виспівує Вона в одній із своїх Різдвяних Пісень:

Христос раждається, славіте,
Христос з небес; зустрічайте,
Христос на землі, підносьтеся…

Амінь.

† Архиепископ Іоанн Теодорович.

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ З КИЄВА.

Ч. 923 12 грудня, 1924 р.

Всеукраїнська Православна Церковна Рада,
м. Київ, вул. Короленка, ч. 24.

ДО ВСІХ БРАТІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ И КАНАДІ.

„Слава на небі Богові, і на землі мир, над людьми Боже змилування".

В сі дні, коли весь християнський світ святкує наро-

дження Христа, коли всі, хто вірує в Нього, підносять свої хвальні пісні до неба, Всеукраїнська Православна Церковна Рада, як вищий керовничий орган всієї Української Православної Автокефальної Церкви, що обєднує іменем Народженого від Діви Спасителя всіх дітей своїх, розкиданих по всьому світу, з далекого Київа, з гір його, освячених Св. Апостолом Андрієм Первозванним, надсилає своє братерське витання любови Христової, всім тим вірним Українцям, що за океаном, в далекій Америці, почули голос Матери-Церкви своєї рідної, яка кличе всіх обєднатись на ґрунті вічних заповітів Христа, на ґрунті любови до свого рідного, питомого, на ґрунті прагнення до утворення Великого Всесвітнього Братерства-Громади вірних.

Велика ласка Милосердного Господа до Народу нашого побожного, знесиленого в віковічній боротьбі за кращу долю свою, що Він відродив його до вільного церковного життя.

І та велика сила єднання християнського, яка робила переможцями першу громаду учеників Христа, особливо відчувається між нами, Українцями, тепер, коли віра в Христа і в Його Надвічну Правду, любов до рідної Церкви стає над океанами, над великими просторами землі. Радіючи з Церквою Українською в Америці й Канаді, якій сей рік приніс повноту вільного церковного життя, розуміючи великі трудноші на шляху будования рідної Народові нашому Церкви святої, в сі святі дні народження Вічної Ідеї Правди й Добра, народження Того, Хто Своєю Божественною Наукою дає світло всьому світові, Хто дав велике, невичерпане жерело втіхи й радощів для людей, Хто борючись з темрявою, стражданням і воскресінням Своїм переміг її, Хто по всяк час закликає всіх людей і всі народи світу до братерства, до свідомости, до всепрощаючої любови, до пізнання істини, яка є запорукою волі, до піднесення душі своєї для єднання з Вічним Життям-Отцем Небесним. Всеукраїнська Православна Церковна Рада, відзначаючи величню працю нашого побожного народу в Америці, що, утворюючи там Українську Православну Церкву, вписує славні сторінки в історію всієї Української Православної Автокефальної Церкви, звертається до всіх Братів-Українців, що в Злучених Державах Америки і в Канаді перебувають:

Нехай імя Христа, народженого від Діви Марії, який є Життя і Воскресіння всіх і який подає відродження нашому українському народові, завжди буде жити в серці кождого Українця. Нехай церква Христова буде великою громадою вірних, великим братерством, що живе по вічних заповітах Христа — Волі, Братерства, Любови.

Нехай віра наша православна дає нам, обтяженим, струдженим, заспокоєння, втіху і бадьорість в життю нашому.

Нехай весь український побожний нарід згуртується коло матери своєї Української Православної Церкви, яка, проповідуючи чисті заповіти Христа, бореться з людським злом панування, поневолення, визискування людини.

Нехай всі народи світу, відкинувши ворожнечу і злобу, в імя Того, Кому при народженні Ангели співали „Слава на небі Богові і на землі мир, над людьми Боже змилування", на всіх мовах славлять всесвяте і величне імя Отця і Сина і Святого Духа.

„Тим же, браття, бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючись у ділі Господньому завжди, знаючи, що праця Ваша не марна перед Господом" (І. Кор. 15.-58). „Відкладімо діла темряви, а одягнімось в зброю світла" (Рим. 13. 12).

Ходім всі на зустріч Христу, що в яслах народився від Діви Марії, заспіваймо Йому Ангельські хвальні пісні, вклонімось Йому, як колись клонились пастухи, принесімо Йому найкращі наші почуття любови до Святої Церкви, до меншого струдженого брата, — найцінніший наш дар, як волхви принесли Нарожденному Цареві, золото, ладан і смирну

„Будьмо-ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко-ж і Бог у Христі простив нам" (Єф. 4. 32).

Радіймо народженню Христа Бога, радіймо народженню нашої Святої Української Церкви. В спільній молитві єднаймося з Сином Божим і благодать Його нехай буде з усім Українським Православним Народом по всьому світу сущим. Амінь.

Почесний Голова Ради: **Митрополит Василь Липківський.** Голова Ради: **В. Потієнко.** Члени: Архиєпископ Київщини **Нестор Шараївський,** Прот. **Д. Ходзицький, М. Свідерська,** Прот. **С. Кавушинський,** Член-Секретар **П. Гордовський.**

Природа нічого не знає про те зненавиджене розмеження, яке люде встановили між собою. Вона обдаровує духовими якостями і не дає переваги шляхетним і богатим. Природні, добрі почуття, здається, навіть частіще зустрічаються між звичайними людьми.

Лесінг.

ПЛАЧ ВЯЗНЯ В ТЕМНИЦІ.

В старих Богогласниках є пісня, що має заголовок: **„Плач узника в темниці и в оковах сущаго"** — Плач вязня в темниці і в кайданах перебуваючого.

Пісня складена тоді, коли український нарід був християнським і коли християнами були також його сусіди. Але сусіди тії були люті і безбожні і від них доводилося нашим дідам і прадідам богато лиха зазнати.

Були такі часи — і нині вони продовжаються — що в темниці сиділи добрі люде, а злі ходили свобідно по світі. І тому для вязня було в народу співчуття—се був невинний мученик — і певно тоді складено пісню, в якій малюється журба і молитва до Бога, щоби бодай смертю увільнив вязня від невинного страждання.

Ось кілька строф згаданої пісні:

Владико мой і Боже мой!
Печален аз зіло раб твой;
От всего серця моего
Днесь до престола твоего
Возношу мой глас,
І горкое риданіє,
В день і в нощи стенаніє
І на всякий час.
Ах, ах, з жалю всихаю,
І лиш к тебі прибігаю —
Накорми мя алчущаго
І напой мя жаждущаго
В свободі моєй;
Да не пребуду плінений,
Но изиду отрішенний
Ко хвалі твоєй.
Смирили в оковах нозі,
Пройшла скорб вся уди сквозі;
Мечем пронзе ся утроба.
Желаючи себі гроба
Боже щедротам!
Прийми душу до покоя.
Радосте утіхо моя!
К райским воротам

— — — — — — — — — —

Так міг співати колись Кальнишевський, міг співати Полуботок, міг співати Мацієвський, міг співати Шевченко... Так міг співати Ґонта, міг співати Залізняк — так міг співати цілий український нарід, зносячи неволю і наругу довгі сотки літ і аж доси.

Одно, що з пісни завважується, то мягка українська натура. З одного боку свідомість невинного терпіння, а з другого лише щира молитва до Бога, щоби забрав вязня до себе і так увільнив його з муки. На щось сильнійше автор пісни не спромігся.

Та не так колись Жиди співали про свою неволю.

Пс. 1.

Над ріками Вавилону сиділи ми і плакали, згадуючи Сіон.
І від нас хотіли слова пісні і радости ті, що в неволю нас забрали:
Ану-ж, заспівайте нам пісень сіонських!
Як же нам пісні Господні на чужій земли співати?
Коли забуду тебе Єрусалиме, нехай всохне права рука моя!
Нехай язик мій прилипне до гортані моєї, коли не згадаю тебе,
Коли не поставлю Єрусалима над усі радощі мої!
Не забудь, Господи, дня Єрусалима синам Едомським, що кричали:
Руйнуйте, до нищаду його руйнуйте!
О дочко Вавилонова, проклята! Щасливий, хто відплатить тобі все, що ти заподіяла нам!
Щасливий, хто вхопить дітей твоїх і розібє їх до каміння!

Можна сказати, що в наведенім Псальмі всі инші Псальми містяться. Тут і терпіння і свідомість наруги переможців; тут і найгорячійша клятьба боронити свого і поклик до Бога віддати по заслузі ворогови; тут і найтяжший вислів відплати за заподіяне лихо.

І лише по таких висловах, вплетених в горячу молитву, приходить праця для висвобождения, а за нею сходить сонце святої свободи. Лише тоді, коли покривджений свідомо зачислить кривдителя до ворогів, до поган і грішників і присягне боронити свого з роду в рід, аж до остаточної перемоги злочинця.

Пояснення менше зрозумілих церковних слів пісні:

Печален — Смутний, зажурений; аз — я; зіло — дуже; раб — слуга; стенаніє — стогін, терпіння; риданіє — плач; алчущий — голодний; жаждущий — хотячий пити; плінений — поневолений; отрішенний — увільнений; окови — кайдани, ланцюхи; скорб — нужда, біль; уди — члени, сквозі — наскрізь, через; пронзе ся — перейшла, пройшла, прокололась.

Наведений Псалом відноситься до Вавилонської Неволі. Року 585 перед Христом Навуходоносор завоював Жидів і богато переселив до Вавилону і Жиди були там 56 літ, хоч загально говориться, що 70.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВИ НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Ся стаття була читана, як відчит серед Буковинців в місті Вінніпегу — на Дізраелі вул.).

В найдавнійших часах український народ (або як його називали тоді „руський") на Буковині був підчинений православним митрополитам в Києві, звідки то й прийшла християнська віра десь при кінці десятого віка по Христі.

В пізнійших часах Буковина, як й ціла Молдавія належали до Галицько-руської держави, так що й руськоукраїнське населення, як й молдавське підлягали, що до віри православним митрополитам галицьким у Львові. По загарбанню галицько-руської держави Поляками в році 1340 православне населення Буковини, було підчинене православному архиепископови в місті Охріда, в Болгарії, десь до року 1395, до витворення окремої молдавської держави, що потягло за собою й заснування окремої епископії.

Основателем окремої буковинської епископії був молдавський воєвода Александер І (Добрий), року 1401, однак спроби заснування епископії були ще перед Александром, воєводою Йогою десь коло року 1399. Осідком молдавських митрополитів було місто Сучава, бо в тім часі заразом місто Сучава було й столицею молдавських воєвод. Сей стан тревав аж до року 1630, коли то молдавські воєводи перенесли столицю краю з Сучави до Яс. Та що Сучава по перенесенню столиці краю до Яс почала упадати, перенесли й митрополити свою резиденцію до нової столиці в році 1630.

Рівночасно з отворенням сучавської митрополії осунував воєвода Александер епископство в місті Радівцях, в котрого склад входила майже вся теперішна Буковина з виїмком сучавського округа і монастирів, що приналежали сучавському епископству.

По переході Буковини під Австрію в 1775 році менша частина церковної дієцезії принадлежала тоді митрополитови в Ясах, більша частина Буковини принадлежала епископові в Радівцях Деосетієви Херескулови до якого дієцезії придїлено було ще й частину Молдавії. — Так що на Буковині було в тім часі дві дієцезії, сучавська, котрої владика і заразом митрополит проживав в Ясах, а в Сучаві утримував лише свого ґенерального вікарія та радовецька з владикою Деосетієм Херескулом. — Се не подобалося австрійському правлінню, що яський митрополит, се значить вже заграничний, був духовною головою на Буковині обох дієцезій. Цісар Йосиф II, видав 24 квітня 1781 року патент в якім було сказано, що всі монастирі й черці мають належати від тепер під власть владики радовецького Теод. Херескула, — а відтак в дипльоматичний спосіб спонукано яського митрополита, що він в кілька місяців пізнійше подякував із своєї духовної юрисдикції над радовецькою дієцезею й над всіма громадами, що належали перше до його сучавської дієцезії. За се владика Херескул відступив йому свої дієцезії, що лежали в Молдавії. І таким способом радовецький владика Херескул став владикою цілої Буковини, переніс свою столицю до Черновець на підставі цісарської постанови з дня 12-го грудня 1781 року. З великою порадою, що відбулась 13-го лютого 1782 року розпочав владика своє урядування, при тім ґенерал Енценберг вручив владиці від цісаря великий золотий хрест — а від 4-го липня 1783 року став владика залежним митрополитови православному в Карловицях в Семигороді. Для владики вибудовано в році 1782 резиденцію в Чернівцях й отворено консисторію. Такий стан тревав через 136 років, то є до року 1917, коли то цісар Карло дав розпорядження поділити консисторію на дві національні частини з владиками: одним для Українців а другим для Румунів — з одним митрополитом, що мав бути через 6 років Українець, а через других 6 років Румун. Зі сторони Українців був іменований владикою ґенеральний вікарій преосвященний о. Тимінський, а з сторони Румунів ґенеральний вікарій о. Воробкевич. — митрополитом був ще тимчасово Вол. Репта, хоть він був за пастирський лист в якім було сказано молитись за російського царя — підчас російської інвазії — в неласці австрійського правління. Так Українці через довгу боротьбу з румунськими шовіністами діждались свого власного владики та консисторії.

Я подав повище коротенько як створилась православна церква на Буковині, як вона переходила під примусом політичних обставин від одної держави до другої аж доки вона не опинилась під Австрією — що дало почин через боротьбу між Українцями а Румунами на полі церковнім до цілковитого розколу церкви на дві національні дієцезії.

Тепер подам коротенько, як провадилась боротьба від перших початків, та що були за причини, що довели до цілковитого поділу на дві національні частини.

(Дальше буде).

ПРОЧ З РИМОМ!

Дня 11 грудня був на авдієнції в римського папи польський амбасадор Станіслав Скшиньскі. Він передав папі привіт від польського президента й цілої Польщі, та просив о благословення. Папа відповів йому в довшій промові, в котрій згадував заслуги (?!) Польщі супроти европейської цивілізації. З окрема пригадав „цуд" над Вислою, котрий він бачив нібито власними очима, бо тоді був ватиканським послом у Варшаві. На кінці передав папа своє благословення польському народови.

Очевидно, що нам не залежить на „благословенню" папи. Але українські люде, котрі ще вірять пропаганді, що Рим є для всіх справедливий, повинні отворити очи. Папа голова всіх католиків, забув про католиків Українців, котрих є під Польщею понад 4 міліони, а благословив тільки польський нарід. Але він не міг забути, бо він був в 1920 році в Польщі в час військових експедицій на українські села, тільки не хотів собі про Українців пригадати І в той час коли голова католицької церкви не уважає за потрібне згадати ані словом про своїх українських „овечок", саме тоді греко-католицькі пастухи сих овечок організують паломництво до стіп папи. При сій господарській кризі витягають наші греко-католицькі попи останній сотик на нікому не потрібну поїздку до Риму, котрий їх навіть знати не хоче! А на „Рідну Школу" нема!

ПЕРЕХІД АРХИЕПИСКОПА ФЕОДОСІЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

До Української Православної Автокефальної Церкви перейшов з російської православної церкви на Україні архиепископ Прилуцький Феодосій Сергіїв Церковна Рада приняла архиепископа і залишила його керуючим Прилуцькою епископською округою з місцем перебування в Полтаві. В своїй заяві з сеї нагоди говорить архиепископ Феодосій: „Приєднуючись до Святої Української Автокефальної Православної Церкви і визнаючи благодатність її єрархії, обіцяю Святу Православну Віру Христову, доки життя мого, твердо і непохитно боронити, керуючись канонами, устроєм і організацією Української Православної Церкви".

По підписанню сеї заяви і формальнім принятті його до Української Православної Церкви, архиепископ Феодосій у вечері 18 жовтня і в день 19 жовтня взяв участь у відправі служб Божих у Київському Софійському Соборі разом з митрополитом Липківським, епископами і священиками.

Архиепископ Феодосій є перший з архиереїв старої російської церкви на Україні, що признав благодатність Української Православної Автокефальної Церкви і перейшов на її сторону.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА ЛЕҐАЛІЗУЄТЬСЯ.

Всеукраїнська Церковна Рада з митрополитом Липківським внесла до правительства в Харкові прохання о свою леґалізацію, тобто о затвердження статута Всеукраїнської Церковної Ради й підлеглих їй церковних обєднань.

До прохання долучено необходиму декларацію про становище Української Православної Автокефальної Церкви, тоб то декларацію, яка вказує правительству, що воно не має причини лякатися затвердити предложений статут, бо Українська Православна Церква має перед собою леґальні (в розумінню совітського правительства) ціли. Се дало підставу так большевицькій пресі, як і ворогам української церкви, до толків, немов то Українська Православна Церква признала совітську владу. Очевидна річ, що такі толки є не тільки неправильні, але й смішні. Смішне є, коли стараються з сего зробити для себе капітал большевики, бо виказують якраз слабість совітського правительства, коли дають до зрозуміння, що йому потрібне признання зі сторони Української Православної Церкви. І смішне є, коли стараються з сего зробити для себе капітал противники української церкви які преціль знають, що в ніякій державі не може довго істнувати непризнана державою організація. Католицька церква була першою, яка робила старання дістати таке признання в совітській Росії. Як довго Українська Православна Церква на Україні не має затверджених статутів або говорячи по канадійськи, як довго не є заінкорпорована, так довго вона не є законною організацією і так довго є наражена на випадковості з сего послідовности. Коли умотивовання просьби о затвердження статута називається „признанням влади", то за признання влади треба б в Канаді вважати кожду апплікацію о чартер для всякої нової організації, (включно з чартером для Робітничих Домів), бо в апплікаціях завсігди треба представити, що організація має перед собою якраз такі ціли, які влада краю повинна вважати за добрі і похвальні.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
370 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

БЛУКАНИНА ЗА ПРАВДОЮ.

II.

Мойсей був провідником народу. Християне поважають Мойсея головно за те, що він говорив з Богом і приніс заповіди, а Жиди поважають Мойсея, як свого законодателя і як великого політика, великого державного мужа, якому жаден инший державний муж не дорівнує.

Пастух розуміє, що коли вівці на всі сторони порозходяться, тоді кожда стане жертвою вовків і тоді найбільше дбалий пастух не зможе їх вратувати. Але не розуміють того вівці і можуть думати, що велике щастє було би для них, колиб пастух позволив їм розходитися.

Мойсей розумів свою задачу. Він знав, що коли жидівський нарід поділиться на гуртки, тогди кождий гурток пійде своєю дорогою і кождий опиниться в чужім таборі, де і загубиться. І він припинив нерозумні і злочинні забаганки людей — припинив таким способом, який уважав за найбільше успішний.

Що сказалиб ми про батька, що покидав би родину і йшов би по чужих родинах шукати правда та добра? Що сказалиб ми про таку матір, дочку, сина?

А що сказати про людей, що покидають свою громаду, свою церков, покидають той шлях, який своєю кровю і кістками вистелили їх батьки, діди і праліди і йдуть шукати иншого гурта, иншої правди, иншої дороги?

Розумні люде знають, що правда, добро, спокій є завсігди в їх домі, в їх родині, в їх гурті, коли вони бажають їх мати. Христос казав:

— Ось стою перед дверми і стукаю, а хто почує голос мій й отворить двери, то ввійду і вечеряти буду з ним і він зо мною. А коли зберуться двоє чи троє в імя моє, там і я є між ними.

Апостол Павло також говорить: Коли хто своїм домом не вміє правити, то як йому про Церкву Божу — про дальші справи дбати? А ту саму вічну правду життя висловив і Шевченко, кажучи:

У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй Хаті — своя Правда,
І Сила, і Воля!

Мойсей покарав смертю тих, що слухаючи свого дурного нерозуму, полишили той шлях, який Господь визначив народови жидівському. Покарав тих, що відблукувались.

А Господь призначив кождому народови його частку і дав обвязок дбати про неї. І тому коли хтось бачить, що недостатки є на його батьківськім грунті, то нехай знає, що на нім лежить обовязок праці для поліпшення. Нема в нас сього і того, але ми зробимо — мусимо зробити і мусить воно в нас бути! Так говорять завсігди розумні люде!

В Старім Завіті минувшість тісно вяжеться з теперішністю. Минувшість і теперішність там одно. Теперішність будується там на минувшости.

В Старім Завіті на кождім місци читаемо таке:

— Бог Авраама, Ісаака, Якова... Бог отців наших... Господь, що вивів синів Ізраїлевих з Єгипту... На ріках вавилонських там сиділи ми і плакали, згадуючи Сіон...

І весь закон і псальми і пророцтва, все збудоване на минувшині — на тім, що Жиди переживали, що робили, яких мали ворогів і т. д.

Нинішність сильна лише тоді, коли на підвалинах минувшини збудована. Лише такий чоловік не чує себе чужим, заблуканим, який оглянувшись бачить предків своїх бачить їх працю, їх учинки, їх радощі і їх горе. Відрадно синови, коли може з гордістю згадувати про батька, про діда і праділа свого. Такий не віддасть землі батьків своїх в чужі руки. Такий бачить, куда йому дальше йти.

Подібно і народ. Коли нарід знає свою минувшину, то він дальше несе ті обовязки, які несли батьки; він докінчує ту будівлю, якої батьки не докінчили.

Праця народу довго виконується; народня будівля довго будується — сотки і тисячі літ невпинна робота провадиться. Йдуть на спочинок батьки, підпимаються на ноги їх сини і стають до дальшої роботи; одно покоління заміняється другим. Так свідомий народ вічно жиє. І кождий чоловік там не стоїть самотою — за ним стоять його предки, а перед ним його потомство.

Та що лишається чоловікови, що порвав злуку з своїм батьком, з матірю, родиною своєю і з народом своїм? Яким шляхом він прийшов і яким пійде? На кого покличеться він, кого за взір поставить? Хто стане йому за провідника?

Є він блукаючою вівцею, що не знає де її отара. Він подорожний, що не має пристановища. Він заблуканий, що не знає куда йти і немає дому, до якого треба би йому йти. Він найинт, що ходить чужими шляхами, що тулить себе попід чужі плоти; він продажний робітник, що несе на торг свою душу і працює при будові святині чужому богу і чужій правді.

І чужі глядять на такого, як на наймита і невільника, а самостійним чоловіком і розумним господарем ніколи він не стане.

Ось таке чекає кождого, хто не дбає про свою правду і про будову своєї святині для своєї правди. Він буде підпорою чужого плота, сторожем чужого майна, підніжком чужих ніг. Такий нехай памятає слова Шашкевича:

— Бог хотів, щоби ти світ бачив, але ти в тьму влюбився і вволиться тобі воля твоя!

СКЛАДАЙТЕ ЗАСОБИ НА СТАРІСТЬ.

Всі годимося, що треба дбати про забезпечення старости, однакож не всі знаємо, про які засоби на старість треба дбати.

Річ певна, що старцеви придаються гроші, бо нещасливий чоловік, який не має де і при кім дожити віку. І длятого можна кождому молодому чоловікови сказати з натиском: Щади гроші всіми способами!

Однакож гроші не все. Старець потребує ще тої сили, яку молодий чоловік так легко марнує. Кілько то молодих людей при вільнім часі, в святочні дні марнують ту силу енергії, якої недостаток відчувають в сімдесятім році життя! І як болючо її тоді відчують! Досить надмірно перемучити очи в 14-ім році життя щоби потребувати окулярів в 40-овім році, замісць 80-ім.

І тому нехай молоді читачі поставлять перед собою обовязок ощадности — ощадности, щодо грошей і що до здоровля тіла і душі. Чого не змарнуєш, того не буде тобі недоставати!

Ошукує себе, хто думає, що переступок закону життя минеться безкарно. Закон природи не прощає нікому. Він може попускати грішникови на протязі півсотні літ, але вкінци потягне до відповіди і наложить кару без милосердя.

Памятаючи все те, щади, молодче, для забезпечення старого віку...

Щади матеріяльне добро, однакож без скупости.

Щади і збирай засіб знання.

Щади і заховуй спомини про чесні діла і невинні забави житя твого.

Заховуй чисті думки.

Збирай і задержуй щирих другів.

Збирай засоби такого майна, яке не зменшуєсь, і якого смерть сама не може відняти.

(З. Ч.)

КНИЖКИ.

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В РЕДАКЦІЇ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

„Релігійно-Науковий Вістник" за рік 1923. — Містить надзвичайно цінні статті з під пера Євгена Бачинського, проф. Біднова Свящ. Білона, др. М. Левицького, др. Чабіні і инших. Поручається передовсім священикам і учителям та всім тим, що інтересуються релігійно наукови питаннями. Ч. 9—10., 11—12., 13—14., з пересилкою .... .50
Життя і особа Григорія Сковороди (українського фільософа) .. .15
Життя святої Великомучениці Варвари, Заступниці Українського народу .... .05
Свята Відправа Вечірні і Рання в українській мові (переклад Проф. Огієнка). З пересилкою 1.00
Служба Божа св. Івана Золотоустого в українській мові (переклад Проф. Огієнка) в оправі з пересилкою 1.50
Свята Служба Божа святого о. Василя Великого .... .25

Адресуйте:
THE ORTHODOX HERALD, — 370 Parr Street, — WINNIPEG, MAN.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XI. ПЕРШІ ДОВІРОЧНІ ЗБОРИ В ЦЕРКОВНИХ СПРАВАХ.

б). Другий день нарад.

Другий день нарад Довірочних Зборів почався відчитанням резолюції приготованої резолюційною комісією, яка пропонувала заложення українського греко-православного брацтва, котре-б занялося організацією української греко-православної церкви, а з осібна завязанням українського греко-православного семинаря. Над резолюцією виязалася була широка дискусія, при кінци якої Збори приняли резолюцію одноголосно, серед великого одушевлення всіх присутних. Резолюція звучала так:

„Зваживши, що голова руської греко-католицької організації в Канаді безуслівно домагаєся повного перепису майна церковних громад на русько греко-католицьку єпископську корпорацію, котру після уставу сеї корпорації становить сама особа єпископа, або руські греко-католицькі парафії та місії, котрих одиноким управителем є сам єпископ, та

Зваживши, що після уставів сих корпорацій, руські греко-католицькі парафії, т. є громади, є позбавлені всякого права заряджування церковним громадським майном, та

Зваживши, що згаданий єпископ заборонив духовну юрисдикцію жонатим українським священикам в Канаді (котра заборона є проти прав і привілеїв нашого обряду), а противно завів целібат, т. є. безженність священиків, та

Зваживши, що згаданий єпископ дає юрисдикцію римо-католицьким місіонарам, отцям Редемптористам, серед нашого руського греко-католицького народу, та

Зваживши, що сей єпископ приписує собі виключну власть і контролю над всіми нашими просвітними і другими інституціями і змаганнями, та

Зваживши, що той єпископ заряджує справами церкви проти всяких демократичних принціпів сего краю, котрих держится український нарід в Канаді, та

Зваживши, що той єпископ часто поводився так, що компромітував Українців в Канаді, та

Зваживши, що той єпископ часто поводився так, що компромітував Українців в Канаді, та

Зваживши, що всякі просьби і старанняся поступових елементів українського народу натискаючі на єпископа, щоби він сповняв свої обовязки з більшою терпимістю і поправним поступованням показувалися безуспішними, та

Зваживши, що той єпископ чисто в нехристіянський спосіб відмовляє духовних услуг тим церковним громадам, котрі не хотіли передати свого церковного громадського майна без застережень під єпископські корпорації, та

Зваживши, що той єпископ грозить виклятьтям членів ріжних просвітних організацій в Канаді, котрі не є під його контролею, та приказав своїм священикам, щоби не сповідали та не давали розгрішення таким членам, та

Зваживши, що теперішна руська греко-католицька церква є вислідом церковної унії силою наложеної на часть нашого народу Польщею в 1596 р. та що її попирала Австрія.

Тому ми, представителі ріжних українських околиць і громад Західної Канади отсим рішаємо як слідує:

Заложити Українську Греко-Православну Церкву в Канаді на слідуючих засадах:

1. Ся церков є в сполуці з другими східними православними церквами і приймає ті самі догми та той самий обряд.
2. Священики мають бути жонаті.
3. Маєтки громад мають бути власністю громад церковних і церковні громади мають ними заряджувати.
4. Всі єпископи мають бути вибрані загальним собором священства, делегатів від церковних громад і брацтв.
5. Церковні громади мають право принимати і віддаляти священиків.
6. Для того, щоби виповнити ціли і постанови сего зїзду, сей зїзд рішає завязати Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді, котре має:

а) Заінкорпорувати ново засновану церкву в Канаді.

б) Заложити Український Греко-Православний Духовний Семинар.

в) Організувати українські греко-православні церковні громади.

г) Дістати відповідних священиків для тих громад.

ґ) Зробити приготовання і скликати Собор прихильників і членів сеї церкви для закінчення сеї організації".

Збори приняли також слідуючу резолюцію:

„Позаяк еп. Будка, голова греко-католицької церкви в Канаді, хоче уходити за представителя Українців в Канаді, і своєю хибною політикою і нетактовністю стягає клопоти на український нарід, і позаяк поважна часть Українців, замешкалих в Канаді не признає єпископа Будку за такого представителя і не годиться з його політикою і тактикою.

Тому нинішні Збори заявляють, що не годяться із політикою єпископа Будки, а противно заявляють, що еп. Будка не представляє почування українського народу і відвічальність за його шкідливу роботу хай спадає на него самого, а не на наш народ."

По сім приступлено до організування Українського Греко-Православного Брацтва, котре, як згадано повисше, мало занятися організацією Української Греко-Православної Церкви, а то: організувати місцеві брацтва й парафії, постаратися о священиків, заложити семинар, та постаратися о кандидатів на єпископа, котрий має бути вибраним загальним церковним Собором слідуючої осени. Що-ж на будуче, то в програму брацтва входило: працювати над добром церкви, піклуватися чистотою і красотою обряду, та закладати шпиталі і захоронки та взагалі провадити добродійну роботу для своїх членів, головно бідних, калік, вдів і сиріт. По вписі членів вибрано Головний Виділ Брацтва, до якого увійшли слідуючі:

Василь Г[illegible], з Саскачевану, Т[illegible] Г[illegible], з Алберти, і А. Ж[illegible], з Манітоби, як президия. Михайло Ст[illegible], з Саскачевану, Я. В. Арсенич, з Манітоби, і Петро З[illegible], Алберти, як секретарі, при чім Мих. Ст[illegible] був вибраний головним секретарем. Петро Ш[illegible], з Саскачевану, В. М[illegible], з Манітоби, і А. Ш[illegible] з Алберти, як організатори.

Кромі сего вибрано було перший комітет, члени якого мали організувати місцеві брацтва і парохії. До сего комітету увійшли:

В. Г[illegible], Гефорд; Ю. [illegible], Редісон; [illegible] Г[illegible], Гефорд; О. Г[illegible], Бірмінгем; М. Г[illegible], Бірмінгем; Ст. П[illegible], Гудів, П. С[illegible], Інсінгер; [illegible], Кридор, [illegible] С[illegible], Мечам, Гр. Лисечко, Мелвил, Семен Савчук, [illegible], Кридор; М. С[illegible], Вітмор; [illegible], Вус Джоз і Джоба Алберта.

Дальше обговорювано справу духовного семинара. Семинар рішено отворити слідуючої осени в Саскатуні й Виділови Брацтва припоручено заанґажувати відповідні сили до подавання науки в семинари. На удержання семинаря зложено готівкою, нотами і записами поверх дві тисячі долярів.

Тому, що Збори відбулися в як найбільшій одноодушности і зробили велику позитивну роботу, знайшовши одинокий можливий вихід з невідрадного церковного положення, було рішено подати звіт з нарад до публичного відома через оповіщення в пресі, що було і зроблено, дня 7 серпня, 1918 року.

Українське Греко-Православне Брацтво взялося енергійно до роботи і в тиждень по оповіщенню звіту з нарад появилася слідуюча відозва:

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

В бурливій хвилі війни приходиться нам пережити ще один важний перелім в нашому життю, іменно далекосяглий в своїх наслідках перелім в нашій церковній організації.

Церковна справа стала одним з найпекучійших питань нашого народа, питань, що вимагають вже через довший час конечної розвязки. Провід в тій многоважній для нашого народу справі обняла одиниця, що не посідає до сего відповідної здібности, одиниця, що стала орудієм в руках чужих нам францусько-бельгійських „попів".

Завдяки нерозумному проводови сеї одиниці, завдяки підчиненню нашої церкви чужим, завдяки латинізації нашої церкви через заведення целібату, через введення до нашої церкви практик латинської церкви, через змагання єпископа дістати всі церковні маєтки під його одиноку контролю і власність, наша церковна справа опинилася в дуже невідраднім становищі.

Ми розуміємо вагу нашої церкви для нас. Ми знаємо, що церква є одною з найважнійших інституцій народа. І тому якраз, коли ми бачимо, що церква перестає бути тим важним чинником, нашим святим обовязком є усунути ті всі недостачі і блуди, що не дозволяють церкві сповняти її служби для народу.

Відчуваючи сей обовязок, ми з припоручення Перших Довірочних Зборів в справі церковній, котрі відбулися дня 18 і 19 липня, с. р. в Саскатуні, відзиваємося до тебе, Український Народе, з отсим покликом:

Ти, Народе, повинен взяти в свої руки справу церкви. Знаючи всі хиби сеї церкви, ти повинен їх усунути. Знаючи, що церква твоя зависима від чужих і ті чужі господарять в ній до їх користь а твою шкоду, ти повинен тих чужинців усунути з церкви. Знаючи, що нам владика пішов

в своїй церковній господарці в розрів з історією нашої церкви і народу. ти, народе, повинен направити церковне діло, не оглядаючись на епископа.

Знаючи з історії, що богато дотеперішних недостач в нашій церкві є наслідком церковної унії з Римом, котра була накинена нашому народови кількома нашими владиками, які через унію хотіли зробити себе самовладними церковними панами і осягнути панської ласки від Поляків, унії, котра була офабрикована Поляками і обчислена на се, щоби стати мостом до латинщення і польщення нашого українського народа, — унії, котра через цілий час головно тут в Америці і Канаді, доптала права нашої церкви і нищила наш обряд, унії, котра допустила чужих до господарювання в нашій церкві, унії, котра зробила нашого епископа сліпим орудієм в руках чужих людей. Ти, Народе, повинен постаратися, щоби ся погубна для нашої церкви унія перестала істнувати.

В тім напрямі ти вже зробив знаменитий початок через своїх найсвідоміших одиниць на Довірочних Зборах в Саскатуні дня 18 і 19 липня с. р., де засновано Українську Греко-Православну Церкву церкву наших дідів і прадідів, церкву девять десятих частий українського народу.

Ти, Народе, повинен поперти сі перші кроки твоїх найсвідоміших синів і перевести діло самостійної церковної організації вперед.

Час вже і крайна пора знищити римську мамону і зробити з нашої церкви величну інституцію, що вже дбати [illegible] релігійне, моральне і просвітне відродження народу.

Час вже і крайна пора увільнитися від непокликаних чужих опікунів.

Час вже і крайна пора усунути з нашої церкви целібат, котрий деморалізує наше священство і нарід.

Час вже і крайна пора післати француско-бельгийських місіонарів проповідувати римську віру між своїми або між поганами, а не між нами.

Час вже і крайна пора постаратися о правдивого українського епископа, котрий не був би наймитом Франциїв і Риму, але слугою своєї церкви і свого народу.

Тому святим обовязком кождого Українця є працювати щиро над зорганізованням Самостійної Української Греко-Православної Церкви.

Тому святим обовязком кождого Українця є стати членом Українського Греко-Православного Братства, котре взяло на себе справу організації Української Греко-Православної Церкви.

А коли се станеться, тоді зникнуть перегороди, які ділили галицького Українця від буковинського або російського Українця.

Коли се станеся, тоді десята частина Українців прилучиться до девять десятих частий прочих Українців.

Коли се станеться, тоді ~~десята частина Українців прилу-~~ нас наша Українська Греко-Православна Церква стане правдивою демократичною інституцією, котра працюватиме на славу Бога і добро народа.

Головний Виділ Укр. Греко-Православного Братства.

(Дальше буде).

СПРАВА ЦЕРКОВНА В ГАЛИЧИНІ.

Хоч і як терпеливі і байдужі були (як здавалося) до церковних справ галицькі Українці, однакож і їх життя зримусило церковними справами заклопотатись. Перебралася і в них мірка терпеливости, коли католицька робота почала вухами литися.

І се заінтересовання видно найкраще в пресі. Перемиський „Український Голос" майже в кождім числі порушує болючі церковні справи. Так пр. в 48 ч. є стаття Романа Дмоховського п. з. „За Церков і Пастиря"; в 49 ч. є стаття д-ра Степана Барана п. з. „Боротьба за церкву"; в 50 ч. є стаття І. Кедрина. п. з. „Відродження чи сумерк" — стаття, що займає майже цілу першу сторону часопису.

Розглянемо отже, чим клопочуться і що говорять галицькі Українці.

1. Роман Дмоховський (48 ч.) розводиться над тим, що в греко-католицькій церкві від давна нема ладу, бо вже давно „наші епископи стремґолов летіли в латинство; на Закарпаттю епископи в неалестнім часі завели новий календар і латинську азбуку навіть у церковні книги..."

Дальше автор оповідає, що в инших людей буває трохи краще, як в греко-католицькій Галичині. Він нагадує Німеччину й Ірляндію і каже:

— Там епископи не стрітили на шляху перед народом, а [illegible] перед [illegible] коли [illegible]...

Не те в Галичині, бо тут свої греко-католицькі епископи нівечать церкву. В перемиській катедрі введено церковний спів [illegible] і „зерновий [illegible]" відповідають, що „литовців мають для себе". А дальше:

— Коли [illegible] чоловіка, котрий [illegible] привезено в Бразилії св. Миколая, народ, в латинський [illegible] (до [illegible] в Америці) [illegible] з Виділу Братства св. Миколая, в [illegible] його [illegible] церковного, а [illegible] усунути від праці в товаристві... то свої наслідки всего того.

Гідне уваги, що згадуючи роботу минувшого американського епископа, Дмоховський радіє, що Галичина його позбулася. Гарну роботу мусів він там робити! Тай американські Українці мають чим радіти. Знає Рим, кого до Америки висилати!

Щож до Дмоховського, то треба знати, що є він щирим католиком, бо навіть кавалером ордеру папського „Про екклезія ет Понтіфіце" (За Церков і Пастиря).

---

2. Др. Степан Баран (49 ч.) в довгій статті розводиться над тим, як то Польща не тільки на Волині чи Холмщині насильно відбирає церкви і перемінює на костели, але не минає вона і Галичини. Він каже:

— Цей наступ йде одним не тільки на Українську Православну Церкву, не минає він і Української Г[illegible]..., Тепер йде посередньою дорогою — через задержання привального патронату (панської опіки над церквою), через підлягання греко-католицьких духовних в залежність польському урядови, через насоджування греко-католицьких каплиць, через недавання допомоги на відбудову знищених церков; не дають платні професорам греко-католицьких лицеїв, хоч забрали приналежну на Галичину часть майна з колишнього австрійського релігійного фонду...

Автор вичисляє ще инші способи нищення греко-католицької церкви, а дальше оповідає про такий випадок:

В Маріянці, присілку Кутчинець (пов. Тернопіль, Галичина) 1888 р. заходами пароха о. Володимира Микитки і коштом чотирох господарів Маріянки, грек-католиків, побудовано каплицю. І ключі від каплиці були завсігди в руках греко-католиків. Лише деколи за дозволом відправляв там польський ксьондз. Так було через 35 літ.

Але не те тепер. Року 1923 польський ксьондз з Настасова, Паліхлеб, увійшов до каплиці без дозволу і подирав синьо-жовт. хоругвки. Греко-католики вдалися з справою до Шептицького, та до суду, але суд рішив, що ключі від каплиці мають бути в руках польського дідича.

В оборотьбу вмішується вже і державна (польська) поліція, не тільки польський двір і польський священик — читаємо там дальше. — Кс. Паліхлеб, великий польський шовініст, хоче вже не раз прийти в посідання богослужебної каплиці, збудованої виключно засобами греко-католиків....

---

3. І. Кедрин (ч. 40) каже, що не досить раз сказати, що загал є проти целібату, бо сим злочинна робота не припиниться. Нині є нові факти насильного примушування висвячуватися в целібаті; чути кругом велике занепокоєння; говорять про кілька нових випадків переходу молодих безженних греко-католицьких священиків н инш у в.ру (на яку — в статті не сказано).

Дальше звертається увагу на те, що замісь походу католицизму на Схід, може вийти похід православія на Захід. Дословно там говориться:

— [illegible] ті самі владики, яких найвищою ціллю було нести одинокий (римський, католицький) хрест на Схід на православні українські землі... ті самі владики нічого нікоми не брали під увагу реальної можливости походу того православія на Захід. Вони своїми експериментами відкривають сьому походови (православному) широкі двері.

Якеж православіє має автор на гадці? Ось послухаймо:

Не тому чорносотенному православію московського Синоду і не тій православній церкві, яка бе поклони варшавському міністерству віросповідань і служить вірним знарядом винародовлюючої „державної" політики польської держави. Але Українській Автокефальній Церкві (!) з її суто національним змістом і модерною формою, з її традиціями вони „за віру батьків" і з [illegible] популярністю серед найширших народних мас Наддніпрянщини. Реформу православія переведено там не штучними експериментами на духовенстві і не насильною боротьбою проти митрополії і симпатії частин церкви; не відчужуванням церкви від вірних, але цілком протилежними заходами.... Держава (большевики) позбавила священство його земель і повела жорстоке переслідування, та віра сама живою біля своїх священиків. І сьогодні вони не тільки не зазнають шкідливої нужди, але й релігійний рух на Наддніпрянській Україні стихійною силою зріс і за кілька літ настільки закріп, що сьогодні є там могутнім національно-культурним чинником.

Дальше нагадує автор, що клич „Геть з Римом" не є лише для постраху, бо саме життя сей клич висуває.

Так представляється справа греко-католицької й Української Автокефальної Православної Церкви в Европі тоді, коли тут „Канадійський Українець" гукає на всі застанки про перемогу, силу і живучість греко-католицької, а про упадок і пропадеж Української Православної (Автокефальної) Церкви.

„Канадійський Українець" достроюється очевидно до приповідки: „Три дні не їдж, а весело дивися". Він так і робить, потішаючи себе, що:

— Хоч нас, люде добрі, нема вже і половини, але ще нас є... о!... ще нас є богато! (Характерний вислів епископа Будки на проповідях)!

Звіт з 4-го Собору Укр. Прав. Церкви в Канаді,

ЯКИЙ ВІДБУВСЯ В ЙОРКТОНІ 16 І 17 ЛИПНЯ, 1926

(Докінчення)

Після промови Високопр. Владики посла [illegible] між людьми поставив питання: 1) Чи Українська Православна Автокефальна Церква уважає себе частиною Вселенської Православної Церкви? 2) Чи без признання державних авторітетів Всел. Церкви може вона істнувати?

На се відповів Високопр. Владика:

— Українська Православна Церква не зробила й одного кроку, ще противилась засадам Всел. Прав. Церкви. Сама московська церква пробувала порозумітися, як є правильною церквою, а й не давно жадала умов для порозуміння. Сам вона признала правність Української Православної Церкви.

Дальше — в кінці є висказані з [illegible] Союзу. Та треба знати, що вартість церкви залежить не від признавання, але від роботи. Колиж будемо сильні роботою, то нас всі признають. (Оплески). Треба лиш, щоби найперше ми самі себе признали і взялися до праці. Побачуть роботу і признають. Чи буває, що хтось збудував хату і тоді йде до сусіда просити признання чи то його хата? (Оплески). Тепер Всел. Собору ще не було, отже про нас і не говорено.

Бач: Отже нашої церкви не признано?

Панно Кононенко: Нас признала наша церква!

Бач: А хто признав нашу?

Мих. Стечишин: Признав [illegible] православний патріярх. А дальше — митроп. [illegible] формально управу Укр. Прав. Церкви Владико [illegible], отже вже з [illegible] признав. Передання церкви [illegible] признання.

Стечишин ще пояснює, що [illegible] святокупство [illegible] дану Укр. Прав. Церкву, але Українцям повне право собою [illegible] і свої церковні [illegible] своїх потреб будувати. [illegible] нас поставлено в ряд [illegible], а кождий [illegible] Свого [illegible] життя і закон божий.

Були ще малі питання, уваги і пояснення, що відносилися до вище наведеного.

Після того наступила перерва на вечеру. По вечері наради велися в неприсутности Владики.

По вечері наступила з бесідою бесідниця — о. Савчук, делегат з Айтуни, а за ним п-на Х. Кононенко, що в 1924 р. приїхала до Канади з Чехословаччини. Вона сказала між иншим:

Нам в Чехословаччині [illegible] церковна робота не була близше відома. Коли я їхала, мені мари [illegible], щоби тут [illegible] українську церковну роботу [illegible], що тут [illegible] на [illegible]. Там [illegible] поставлена так [illegible]. Одно [illegible], що на Закарпаттю справа ще дуже невідомий. Там зорганізувалось [illegible] прав. Братство св. Кирила і Методія заходом проф. [illegible] і [illegible] відбувається в каплиці, по [illegible] правительством. Священики прибувають з Подкарпатської Руси. Справа церковна йде там до прямо. Шкода, що [illegible] Братство досі ще не порозумілось з [illegible] церковною [illegible]. Тепер вже знаю [illegible] все [illegible].

Дальше забирають слово інші бесідники, між ними [illegible] з Канори [illegible].

В К[illegible] в 22 [illegible] Христос.

Один [illegible] приходи[illegible] ще не всі [illegible]. Вся [illegible] добрий [illegible].

Від довшого часу є справа був[illegible] ладу не краще, одначе [illegible] вже на чинному рівні і [illegible] києві зо[illegible], що Собор привертає свою віру й довіє [illegible] З нами Бог!

Коли [illegible] віру, отже і нас. Кому? Може і по [illegible] не була [illegible]. Тепер [illegible] не [illegible] з нами і [illegible] нами ще [illegible] „З нами Бог!"

[illegible] в [illegible] православних священиків, але не [illegible] ще [illegible] Наші [illegible] ще тепер [illegible].

[illegible] звертає увагу, що треба би приступити до вирішення справи епископа і [illegible] коли [illegible].

Священик Савчук відкликає Консисторію на Соборнику 21 і 22 мая 1924 [illegible] справу [illegible] і однодушно [illegible], що Автокефальна Українська Православна Церква [illegible] за собою не має. Коли [illegible] о [illegible] митрополита Липківського, то подібний спосіб поставлення був в Александрійській церкві до Першого Вселенського Нікейського Собору, що був 325 р., а [illegible] і після того. Сю справу на Соборнику ми широко розглядали і [illegible] для свого [illegible] коли буде треба.

[illegible] Українську Православну Церкву [illegible].

Коло 12-ої години в ночі [illegible] Вирішено [illegible] і [illegible] щоби приїхав.

Незадовго Владика явився на салі і зібрані привитали його уже як того, хто має стати їх Провідником.

Опісля Владика приняли до відома ще [illegible] Собору, [illegible] і [illegible], що буде [illegible] берегти [illegible] до [illegible] робота.

[illegible] Дальше [illegible], що [illegible] Св. [illegible] зібрані [illegible].

ДРУГИЙ ДЕНЬ

Другий день Собору розпочався архиєрейською Службою Божою, в якій брало участь також девять священиків. Торжество було незвичайно [illegible], а ще більше тим, що присутні брали свідомість, що се вперше молиться з ними їх Владика, якого не прислав їм якась чужий не [illegible], але [illegible] вибрали собі [illegible] церковного провідника. Свідомі вони того, що прибули з всієї України, де відновилася наша прапрадідна Православна Церква, що робить нині велику роботу для [illegible] України з чужих [illegible].

Після Служби Божої поставлено двох священиків, о. Савчука і о. Кудрика в сан протоєреїв.

[illegible] і [illegible] другого дня почалися [illegible].

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД ПО ПОЛУДНИ

Першим на черзу [illegible] вибір Консисторії на слідуючий рік і так вибрано з священиків: оо. Савчука, Кудрика, Кpropose, Кікостюка і Семена, а з світських: пп. Мих. Стечишина, І. Сеневича і Ф. Гавриленка.

і Приходить на чергу справа Братства і о. Савчук порушує, що:

— Для церкви [illegible] Церква, що буде [illegible], в чужих. Кожний чужий, що [illegible], а [illegible] Ми [illegible] свої [illegible], тоді буде сила.

Високопреосвященний Владика [illegible], як фінансова справа [illegible] з Заручених Державах.

Добр. Семенюк [illegible] (кожно [illegible]) [illegible] до [illegible] Братства і Братство [illegible] роки.

о. Савчук порушив справу [illegible] з [illegible] священиків і [illegible] до Консисторії. Се потрібне на те, щоби за 10—20 років можна було [illegible] потребу [illegible]. [illegible] до [illegible].

[illegible] О. Кудрик [illegible] над тим, як [illegible] грошей [illegible] церкви [illegible] в [illegible].

Савчук [illegible], що [illegible] для Братства [illegible] Консисторії, [illegible] Консисторії, а Братство [illegible]. [illegible] в Українській [illegible] і [illegible].

- Священик [illegible] Бозіл Братства [illegible] Братства [illegible].

По сім [illegible] збірка [illegible] фонд, так [illegible].

[illegible] перерва в нарадах, по якій [illegible] А. Стечишина, делегату від Жіночого Товариства при Укр. Прав. Церкві в Вінніпегу, [illegible], що се є [illegible] добрий знак, що [illegible] участь в [illegible] життю, і [illegible] Жіночому Товариству за те, що воно [illegible] на Собор [illegible] Савчук.

Пані Стечишина привитала Собор від Жіночого Товариства і [illegible] про [illegible] і [illegible] Товариства. Товариство [illegible]. [illegible] до [illegible] церкві в Вінніпегу. Из [illegible] до [illegible] організуватися в товариства.

Дальше [illegible] пані Стечишин про [illegible] товариства, [illegible] Жіночі [illegible] руками, [illegible] жінок [illegible] — отже [illegible] інтересуватися церковним життям. В [illegible] в [illegible] життю [illegible] бути так [illegible]. Жінки [illegible] організувати. Цілі [illegible] такого товариства є:

1) Витворити товариське, з [illegible] потрути [illegible] товариства.

2) Дбати о релігійну, [illegible] для дітей, які повинні бути при [illegible] церкві.

3) Виховувати релігійного і патріотичного духа в молодіжі.

4) Нести матеріальну [illegible].

5) Закладати і закладати [illegible].

6) Нести [illegible] свою [illegible].

Сама [illegible] про які церкви є [illegible], що їх [illegible] не є [illegible].

Свящ. Савчук [illegible] Жіночому Товариству в Вінніпегу [illegible], що [illegible] Канаді [illegible].

ВНЕСКИ І УХВАЛИ.

Сонсії і Вінніпуг [illegible] Консисторії [illegible].

Свящ. Савчук і Бабяк — [illegible] Української [illegible] Церкви [illegible] і [illegible].

Сем. [illegible] і [illegible] — [illegible], що була, а то „Українська Греко-Православна Церква в Канаді".

Мих. Стечишин і о. Несвіна, — щоби запрошувати статут Братства і [illegible].

о. Савчук і о. Семен, — Собор висловлює Владиці митрополитові [illegible] подяку за [illegible] Церкві.

Свящ. Кудрик і Ю. Стечишина, — Собор пересилає Українській Автокефальній Церкві на Україні і її [illegible] привіт [illegible] за її [illegible] роботу для [illegible] українського народа.

Собор [illegible] Високопр. Архиєпископа [illegible] на честь і [illegible] Церкви — і [illegible] „Достойно єсть", і „Ще не вмерла Україна" та „Не пора".

НОВА БЛАГОДАТЬ В ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ.

(Вінніпег, Ман.)

В наші сторони прибув недавно [illegible] Будки ксьондз Бартоне, який каже, що він є [illegible], але й [illegible].

З [illegible] Бартона [illegible]. [illegible] так, щоби був добрий греко-католик та щоби шанував нам греко-католицький обряд, та нам народ. Він і так не думав [illegible].

Недавно в нього [illegible] була [illegible] Служба Божа, яку ксьондз Бартоне відправляв в [illegible] Польський греко-католики своїх церков не мають. На сю [illegible] і [illegible]. [illegible] в часі богослуження і при [illegible] не бачили, щоби ксьондз [illegible] раз перехрестився так, як наш обряд велить, [illegible], але все тільки один раз і [illegible]. А [illegible] то таких [illegible] не в своїм порядку, як [illegible], бо [illegible] „Отче наш" і т. д., а в [illegible] від „Богородице Діво". В [illegible] до хреста в руках [illegible], що ксьондз Бранський [illegible] ксьондз Бартоне, а також все [illegible] „Здравась Маріє".

Дуже нам се не сподобалося. Не сподобалося нам [illegible] ксьондзи Бранського. Може й [illegible] не [illegible] та хрести [illegible] греко-католиків [illegible], а [illegible]? А [illegible], ті [illegible], [illegible], що свое старе [illegible], а чуже вводить в нашу греко-католицьку церкву. Попередники о. Бартоне [illegible] ксьондз Бранський, т. є [illegible].

Ксьондз Бартоне [illegible], що не [illegible] церкву православним Українцям. [illegible], з чорта не стали і [illegible] церкву. Але [illegible] Хотби [illegible], то [illegible]. А [illegible] і всі [illegible] до православія, то [illegible] церкві, бо [illegible]. Ал[illegible]. [illegible] буд-

[illegible]

ЦЕРКОВНО ПРОСВІТНИЙ РУХ.
(Гербін, Саск.)

Пов. отче Редакторе!

Дня 21 листопада, 1924 р. [illegible] „Український Комітет" [illegible]

[illegible]

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ НА ПРІ-ЛЕЙТ, САСК.

Прошу помістити мій допис про [illegible]

[illegible]

Православний Календар Рік 1925.
(Після нового стилю)

ЛЮТИЙ

1 Н. Св. [illegible]
2 П. [illegible]
3 В. [illegible]
4 С. [illegible]
5 Ч [illegible]
6 П. [illegible]
7 С. [illegible]

8 Н. [illegible]
9 П. [illegible]
10 В. [illegible]
11 С. [illegible]
12 Ч. [illegible]
13 П. [illegible]
14 С. [illegible]

15 Н. [illegible]
16 П. [illegible]
17 В. [illegible]
18 С. [illegible]
19 Ч. [illegible]
20 П. [illegible]
21 С. [illegible]

22 Н. [illegible]
23 П. [illegible]
24 В. [illegible]
25 С. [illegible]
26 Ч. [illegible]
27 П. [illegible]
28 С. [illegible]

[illegible]

РУХ ЗА УКР. ПРАВ. ЦЕРКОВ В МОНТРЕАЛЮ.

В Монтреалю живе приблизно [illegible]

[illegible]

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпегу.

[illegible]

Пресовий Фонд.

[illegible]

Поширюйте „Православний Вістник" від хати до хати, з рук до рук!

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, [illegible], свічники, хрести та церковні книжки.

Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
370 PARK STR., WINNIPEG, MAN.

Пізнайте правду а правда освободить вас.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

За віру і за Русь.

THE GREEK ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВИННІПЕГ, МАН. ЛЮТИЙ, 1925 ЧИСЛО (11) 2

Свящ. С. В. Савчук.

ЧИ СВ. ПЕТРО БУВ ПАПОЮ РИМСЬКИМ?

Католицька церква твердить, що тільки вона є правдивою Христовою церквою на світі та що тільки папа римський має право заступати Ісуса Христа на землі, а щоби се своє твердження чимсь підтримати, то католицька церква говорить таке:

1. Апостол Петро був першим між апостолами і отримав від Ісуса Христа ключі від царства небесного.

2. Апостол Петро перший заніс християнство до Риму і був першим римським епископом, а тим самим першим папою.

3. Ісус Христос побудував Свою Церкву на апостолови Петрові.

Хтось могби подумати, що коли папа і його церква присвоюють собі такі великі права, то вони з конечністю мусять мати на се бодай будьяку підставу. Але справа мається якраз противно, бо нема найменших доказів ані на те, що апостол Петро був найстаршим між апостолами, ані на те, що Ісус Христос побудував Свою Церкву на Петрові, ані на те, що апостол Петро був першим папою римським. Обговоримо коротко важнійші з „доказів", якими римо-католицька церква послугується, щоби показати, в який спосіб вона присвоює собі авторітет і першенство, до якої не має жадного права.

I. ЧИ АПОСТОЛ ПЕТРО БУВ НАЙСТАРШИМ МІЖ АПОСТОЛАМИ?

Щодо сього, то треба відразу сказати, що Ісус Христос не давав жадному апостолови права старшувати над другими апостолами, не дав також і Петрови. Противно, Ісус Христос виступав остро проти старшовання в церкві в такому змислі, в якому розуміють католики. Казати отже, що Він зробив апостола Петра першим між апостолами значить, або не розуміти науки Ісуса Христа, або свідомо перекручувати її, бо ось що читаємо в св. Евангелію про те, хто має бути старший між апостолами.

„Повстало-ж змагання між ними (між апостолами — С. В. С.), хто з них здається бути більшим. Він-же (Ісус Христос — С. В. С.) каже їм: В поган царі панують над ними, і ті, що власть над ними мають, доброчинцями звуться. **У вас-же не так: тільки-ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший — як слуга."** (Лука, XXII. 24-26)

[illegible]

„Ісус-же покликавши їх (апостолів — С. В. С.) каже їм. Ви знаєте, що в поган князі панують над ними, й великі управляють ними. **А в вас неі так не буде: ні, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою; і хто хоче між вами бути первшим, нехай буде вам рабом."** (Матей, XX. 25-27

І чи можна після сього говорити, що Ісус Христос вивисшив апостола Петра понад других апостолів? Рішуче ні!

Але крім повнисше наведених слів з Евангелія, ми маємо ще і другі докази. І так, приміром, сам апостол Петро не приписує собі першенства, і в своїм Першім Соборнім Посланню він, звертаючися до „старших" в церкві, то є до священиків, або епископів, він називає себе „товаришем-старшим", то є їм рівним (I. Петр. V. 1). Він також остро осуджує всяке змагання панувати в Христовій Церкві одним над другими (I. Петр. V. 1-8) Значить, виступає якраз против того, чого придержувалися і придержуються його мнимі послідники, папи римські.

Дальше, ми читаємо в Діяннях св. Апостолів, що апостоли в Ерусалимі **післали** були св. Петра проповідувати науку Христову в Самарії (Діяння VIII. 14), а се показує, що ап. Петро не був ніяким старшим між апостолами, тільки був їм рівний, інакше вони не розпоряджувалисьби ним. Читаємо також, що церква (вірні) в Ерусалимі змагалась з апостолом Петром за те, що він, будучи Жидовином іш разом з поганами (Діяння XI. 2-3), а з сього треба виносити, що не тільки апостоли, але і вірні не вважали св. Петра за найвищий авторітет в Церкві.

Великої ваги є також факт, що апостол Павло, котрий навіть не належав до дванайцятьох апостолів вибраних Ісусом, ставив себе на рівні з апостолом Петром (Галат. II. 7-8) і в Антіохії навіть картав його за його (Петрову) нерішучість в питанню, чи повинні християни з Жидів сходитися з християнами з поган, чи ні (Галат. II 11-18). Показується, що сам апостол Петро сходився з християнами з поган, помимо того, що був Жидовином, але крився з сим перед Жидами і апостол Павло називає се поведення апостола Петра **лицемірством**, бо ніхто не повинен боятися постояти за правду. Одним словом, поводитися в такий спосіб, як повівся апостол Павло супроти апостола Петра, може тільки рівний супроти рівного, а ніколи супроти старшого, а до того найстаршого.

Святі Отці Церкви також не приписують апостолови Петрови висшости. Святий Кипріян каже, що „решта апостолів були такі самі, як апостол Петро: вони отримали рівні почести і силу", а пресвітер Гезідій називає апостола Якова, а не апостола Петра „найстаршим між священиками, провідником між апостолами, короною між головами, найяснійшою зорею між зорями". Св. Кирил каже, що апостоли Іван і Петро мали рівні права. А щодо ключів від царства небесного (себто сили і права заступництва Ісуса Христа), то вони були дані Ісусом Христом **всім** апостолам, а не тільки апостолови Петрові. Ось що читаємо про се в Евангелію:

„Істинно кажу вам: **що звяжете на землі, те буде звязане на небі: а що розвяжете на землі, те буде розвязане на небі"**. (Мат. XVIII. 18)

„Каже їм Ісус вдруге: мир вам. Як післав мене Отець, так і я посилаю ВАС. І се промовивши дихнув і каже їм: **Прийміть Духа Святого. Кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться".** (Іван. XX. 21-23).

Правда, католики висувають ще один „доказ", що апостол Петро отримав виключне право на заступництво Ісуса Христа на землі, а сей „доказ" опирають ось на чім: Перед Своїм вознесенням Ісус Христос, явившись апостолам втретє, питає Петра: „Симоне Йонин, чи любиш мене?" І відповідає Петро: „Так, Господи. Ти знаєш, що я люблю Тебе". Каже-ж йому Ісус: „Паси вівці мої". І так три рази (Мат. XXVI. 15-17) Се, кажуть католики, показує, що Ісус Христос зробив апостола Петра головою своєї Церкви. Але на ділі, воно показує що инше. Ісус Христос сими словами не **вивисшив** апостола Петра понад других **апостолів**, тільки рівнає його **на рівні** з другими апостолами, бо той самий [illegible] Ісуса Христа, апостол Петро [illegible] Його три рази.

З того, що сказано повисше, вийшло ясно, що апостол Петро не був найстаршим між апостолами, як також, що [illegible] апостоли, ані перші християни не вважали його за такого.

Добре, може дехто спитати, а чи се значить, що ми маємо перестати почитати апостола Петра? Боже борони! Апостолови Петрови належаться найвисші почести, які належаться всім иншим апостолам, але ми не сміємо почитати його, як найстаршого між апостолами, або як такого, що отримав виключне право на заступництво Ісуса Христа на землі. Православна церква визнає апостола Петра і почитає його, як одного з найвизначнійших апостолів, але не як першого між апостолами.

(Докінчення буде).

Ріжниця між отрутою матеріальною та розумовою є в тім, що більшість матеріальних отрут погані на смак, отрути-ж розумові, у вигляді часописів і лихих книг, часто приваблині й тим більш привабливі, чим смак більш зіпсований.

[illegible]

До суперечок прислухуйся, але в змаганню не встрявай. Борони тебе Боже від запалу й пестливих, хоч би й навіть у найменшім виявлению. Гнів усякий не до ладу, а найбільш у справедливій справі, бо затемняє й каламутить її.

Гоголь.

Л. Толстой.

НА ЗАСЛАННЮ

або

БОГ БАЧИТЬ ПРАВДУ, ТА ДО ЧАСУ МОВЧИТЬ.

Одного разу в місті Володимирі жив молодий купець, Аксенов, який мав дві крамниці і хату.

Аксенов мав кучеряве волосся й румяне обличе та був дуже веселий і співучий. В молодих літах він любив запиватися, а коли був під охотою, то звичайно робив пакости, але відколи оженився, перестав пити і лиш коли-не-коли заходив на чарку.

Одного літа Аксенов вибирався до Нижнього Новгорода на великий ярмарок. Коли вже мав працатися з родиною, його жінка каже:

— Іване Дмитровичу, не пускайся сьогодня в дорогу; мені снилося, що тебе стрітило якесь нещастя.

Але Аксенов засміявся і промовив:

— Чи ти все ще таки боїшся, щоби я на ярмарку не запився?

Та жінка відповіла:

— Я сама не знаю, чого я боюся, але мені снився поганий сон; снилося, що ти прийшов ніби десь з міста, а коли я на тебе поглянула, то побачила, що твоя голова була вся біла.

Аксенов знов засміявся, кажучи:

— Твій сон означає щастя. Ну, я вже йду. Я принесу тобі дорогого гостинця.

І він, попращавшись з родиною, рушив в дорогу.

В половині дороги він стрітився зі знакомим купцем і разом з ним спинився в придорожній коршмі на нічліг. Вони напилися разом чаю і пішли спати в межуючих з собою кімнатах.

Аксенов не любив довго спати; він прокинувся серед ночі і, розбудивши свого фірмана, наказав йому запрягати коні, так, щоби вирушити в дорогу ще холодом, а сам пішов до закуреної коршми і розплатився з господарем.

Віхавши около сорок верстов, він спинився на попас. Відпочавши на підсінню коршми, він підійшов в обідню пору до дверий коршми і звелі загріти собі самовар, а сам взяв балалайку і почав грати.

Нараз до коршми під'їхала тройка з дзвінком; з неї зліз урядник з двома жандармами; урядник підійшов просто до Аксенова і спитав його:

— Хто ти такий? Звідки ти приїхав?

Аксенов відповів йому без вагання і попросив його на шклянку чаю.

Але урядник випитував його дальше:

— Де ти ночував минувшої ночі? Ти був самий, чи з одним купцем? Чи ти бачив того купця нині рано? Чого ти виїхав так досвіта?

Аксенов дивувався, чого його так випитувано, але відповідав все по правді, а там і собі запитав:

— Чого ви мене так випитуєте? Я ані злодій, ані душегуб. Я їду собі за своїми справами. Ви не маєте про що мене випитувати.

Тоді урядник покликав жандармів і промовив:

— Я є справник (поліцейський інспектор), а випитую тебе тому, бо купця, з котрим ти забавлявся минувшої ночі, забито. Ти покажи мені свої річи, а ви, жандарми, обшукайте його.

Ті увійшли до коршми, винесли його куфер і торбу та почали в них шукати. Нараз справник витягнув з торби ніж і запитав його:

— Чий се ніж?

Аксенов підвів очи і побачив ніж замазаний кровю. Він здивувався і не відповідав нічого.

— А чия се кров на ножеві?

Аксенов старався відповісти, але не міг вимовити ані слова:

— Я... я... не... знаю... я... той ніж... він не мій...

Тоді справник промовив дальше:

— Купця знайшли нині рано неживого в ліжку, пробитого ножем. Ніхто инший крім тебе, не міг сего зробити. Двері коршми були замкнені з середини, а в коршмі крім тебе й купця не було більш нікого. В додатку ось і кровавий ніж знайшли в твоїй торбі; твоя провина відбивається в твоїх очах. А тепер скажи мені, як ти убив його, та кілько грошей взяв від него?

Аксенов присягався, що він не винен, що купця після вечері він не бачив, та що гроші, які тепер має — вісім тисяч рублів — се його власні; а що до ножа то ніж не його.

Але його голос тремтів, обличе поблідло і він весь дрожав зі страху, неначеб справді був винний.

Справник прикликав жандармів і сказав їм Аксенова звязати та взяти до воза.

Коли вони його звязали й привели до воза, Аксенов перехрестився й залився сльозами.

Вони сконфіскували річи Аксенова й гроші й відставивши його до найблизшого міста, посадили у вязницю.

Дальше почали розвідувати про характер Аксенова в його роднім місті Володимирі. Всі купці і жителі Володимира посвідчили, що Аксенов в молодих літах любив запиватися й робити бучу, але тепер був поважним і чесним чоловіком. Вкінці Аксенов став перед судом.

Його признали винним вбивства купця і зрабовання в него двайцять тисяч рублів.

Жінка Аксенова була так приголомшена страшним випадком, що навіть не знала, що подумати. Її діти були ще малі, одно при грудях, але забрала їх і пішла до того міста, де був увязнений її чоловік.

На початку не хотіли її позволити побачитися з чоловіком, але вкінці їй вдалося вистарати позволення в начальника і її пустили.

Коли вона побачила чоловіка в арештантськім убраню, скованого і в товаристві розбійників, її серце не витримало і вона зімліла з роспуки. Вона впала на землю, і прийшла до себе аж по якімсь часі. Тоді вона умістила діти коло себе і сіла між ними та почала розповідати чоловікови про домашні справи та випитувати його про все, що з ним приключилося.

Він переповів їй цілу історію.

— Щож нам тепер робити? — питала вона.

Він її відповів:

— Ми мусимо вислати просьбу до царя. Чейже не можуть карати невинного чоловіка.

Жінка відповіла, що вона вже вислала просьбу до царя, але просьба не була узглядиена. Аксенов не відповів на се нічого, але видно було, що ся вість діткнула його болючо.

Тоді його жінка промовила:

— Бачиш, той сон, котрий мені снився, що ти посивів, справдився. Ось, твоє волосся вже почало сивіти з журби. Ти повинен був лишитися дома.

Вона почала рвати на собі волосся й промовила:

— Івасю, мужу мій дорогий, скажи мені щиру правду: чи ти допустився злочину?

Аксенов заломив руки й ридаючи з розпуки, промовив:

— І ти також мені не віриш!

Втім увійшов вартовий і сказав, що час відвідин вже скінчився. Аксенов на віки розпращався зі своєю родиною.

(Дальше буде).

ПСАЛОМ III.

Чом, Господи, вороженьків
Тільки десь набралось,
Що ненавистю тяжкою
На мене завзялись?
Настають вони на мене,
Голос піднімають,
Та злобою тяжечькою
Тебе висміюють.
— Він на Бога надіється! —
Сміються лукаві.
— Де-ж той Бог його та його
Тая сила й слава? —
Ти-ж, Господи, мій заступник
Могутній по віки,
Моя слава, моя поміч
І сильна опіка.
Воззову до Тебе, Боже,
Щирою мольбою
І почуєш мене, Боже,
Ласкою святою.
І спокійно спати ляжу
І рано проснуся
І славити-му Господа
Та словом озвуся:
— Не боюся, Боже милий,
Ворогів завзятих,
Що облавою на сене
Задумали стати.
З'єдналися лукаві
На лихее діло —
Та розбилася їх злоба
І задуми смілі.
Роскресни, мій Боже милий,
Встань у силі й славі,
Спаси мене та заступи
Від врагів лукавих.
І заступив мене Господь
У годину тую
Та розорив врагів лютих,
Їх злобу тяжкую.
І розбіглися лукаві
Вороги тяжкі —
Моя-ж душа, славля Бога,
Господом радіє.
Бо у Господа людині
Праведній спасення,
Сильна поміч у недолі
І благословення.
І спокійно спати ляжу
І рано проснуся
Й благословенням Господнім
Щиро звеселюся.

17. V. 1918. Т. Дмитренко.

КНИЖКИ

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В РЕДАКЦІЇ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

„Релігійно-Науковий Вістник" за рік 1923. — Містить надзвичайно цінні статті з під пера Евгена Бачинського, проф. Білдова Свящ. Білона, др. М. Левицького, др. Чабіні і инших. Поручається передовсім священикам і учителям та всім тим, що інтересуються релігійно науковими питаннями. Чч. 9—10., 11—12., 13—14., з пересилкою ..... .50

Життя і особа Григорія Сковороди (українського фільозофа) .. .15

Життя святої Великомучениці Варвари, Заступниці Українського народу ..... .05

Свята Відправа Вечірня і Ранні в українській мові (переклад Проф. Огієнка). З пересилкою 1.00

Служба Божа св. Івана Золотоустого в українській мові (переклад Проф. Огієнка) в оправі з пересилкою 1.50

Свята Служба Божа святого о. Василя Великого ..... .25

Адресуйте:

THE ORTHODOX HERALD, — 379 Parr Street, — WINNIPEG, MAN.

І. М. Шкуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

В попереднім числі пропущено слідуюче речення на стороні 3 в рядку 23 з долини перед „Такий стан тревав"...

В році 1873 буковинська дієцезія була піднесена до степеня Митрополії й владика Гакман став першим митрополитом Буковини й Дальмації. — Такий стан тревав...

II.

Відносини на Буковині серед православного духовенства, як також і серед народу були в той час, як Буковина перейшла під власть Австрії, дуже сумні, як що до освіти так й до національної свідомости. — Духовенства було в той час майже в половину більше, чим навіть в теперішний час, однак воно ділилося на два роди, а се на духовенство чорне й біле. До духовенства чорного належали черці й черниці, які перебували в монастирях, яких в той час начислювалося понад трийцять — удержувалося воно почасти з дібр тих монастирів, та нераз заробляли на життя і такими способами, що зовсім не підходили духовенству. — Біле духовенство або як його також називали світське, не мало ніякого в той час доходу а удержувалося воно лиш своїми доходами з громад, в яких воно служило. За те епископи й настоятелі монастирів мали великі доходи й жили в безжурнім життю в той час, коли їх нище духовенство жило в нужді та біді. — Щодо освіти, то вони не ріжнилися нічим від звичайних людей, хіба тим, що деякі знали читати або писати а були й такі, що й того не знали.

Так бачимо, що як освіта стояла так низько серед духовенства, то щож тоді можна було вимагати від простого народу, що немав жадного права, а мусів робити панщину дідичам-боярам, платити їм ще й данину, а вони обходилися з ним, як з худобою. Справді було в сім часі й кілька монастирських шкіл в Путні, Радівцях (владича), Сучаві (митрополича), але вони займалися лиш приготованям кандидатів до духовного стану. Хто з богатших дідичів, бояр хотів побирати вищу освіту — мусів їхати у Київ або Львів, або до Західної Европи. Ціла маса простого народу виростала без жадної освіти — тож і не диво, що в тім часі як Буковина перейшла під Австрію, не було на Буковині жадної національної свідомости, як серед духовенства, так і серед простого народу. Як можна говорити про яку національну свідомість, то хіба серед бояр та дідичів, однак ними були Волохо-Румуни, що стикались з воєводами та були при державній власти, що підчинялася Туреччині.

Щодо національностей представляла Буковина в тім часі майже таку саму мішанину, як і тепер, бож в тім часі замешкували Буковину Українці (Русини), Волохи, Німці Вірмени, Мадяри, Жиди й др., однак Українці були й тоді як і тепер в більшости й треба їх уважати корінним народом, хоч Волохи, як давно так і тепер хотять уважати себе автохтонним народом Буковини і з тої причини натягають ріжні історичні права на се, щоб показати, що Буковина правно повинна належати до Румунії — однак сі історичні права, на які вони покликаються, протився історичним фактам, що вказують, що Молдавія не була ніколи чисто волоським краєм, а русько-волоським і що Волохи ще перед 17 століттям і в самім 17 століттю, як посувались з Семигороду в наші сторони, то вже зійшлись з руським народом, який стяв культурою вище за них, як говорить про се проф. Георгій Кренціц, знаток Молдавії в виданій книжці в Франкфурті 1685 р. під назвою „Beschreibung des ganzen Koenigreiches Ungarn" на стор. 390, про Молдавію таке: „Jetzt wohnen Reusen (Русини), Tarten (Татари?) Sarmaten (Поляки?), Ratzen (Серби)" і др. Се одно історичне жерело знатока Молдавії а є ще й більше їх, що вказують, що Молдавію, а ще тим менше Буковину не можна було уважати в 17-ім століттю краєм чисто волоським. Дальше найкраще стверджують про автохтонність Українців Буковини ґенерали австрійські Спленi й Енценберг по заняттю Буковини в своїх справозданнях до галицької ґенеральної команди в р. 1781, що на Буковині на 23,000 родин, що замешкують Буковину, заледво 6,000 родин є правдиві Волохи й тих капітан Сульцер, що переводив перепис, уважає за зрумунізованих Русинів — прочі родини руські (українські). Дальше сам владика родом Румун Теодозій Херескул, який здається повинен був найкраще знати свою дієцезію, говорить в своїм урядовім акті 1781 р. в параграфі 6-ім до ґенерала Енценберга: „що на Буковині більше як половина людей говорять по руськи і уживають в церквах старо-славянських книжок, що спроваджується з Києва"....

Так бачимо, що Австрія застала Українців по заняттю Буковини в більшости, — розуміється, що були й Румуни в великій скількости, але недорівнювали ніколи числом Українцям, як тоді так і пізнійше — однак, що до свідомости, як я повище згадував, не було її тоді, як серед Українців так і серед Румунів, з виїмком румунських бояр-дідичів та їх деяких священиків. Найкращий образець що до національної свідомости в тім часі та як поводилися свідоміщі Румуни з нашою національністю, подає нам проф. др. Смаль-Стоцький в своїй праці „Буковинська Русь", написаній в році 1897 на стороні 21-ій, де говориться: „Коли ми говоримо про Русинів і про Волохів, як про народности, то тим ніяк не хочемо твердити, що у них в часі прилучення Буковини до Австрії були вже розвинені свідомість й почуття народности, а значить се лиш тілько, що найбільші маси мешканців Буковини уживали в бесіді мови руської або волоської. Релігія становила тоді головну ріжницю між людьми, а що так Русини як і Волохи були православні, а для православних витворилася здавна назва „Волохи", то і Русини і Волохи не почували релігійної ріжниці між собою, уважали себе за одну громаду, оден нарід, ба навіть називали себе одним імям Волохів, котре слово мало тоді (а почасти ще і тепер) очевидно релігійне а зовсім не етноґрафічне значіння. Але власне тота назва Волохів, котру Русини прикладали також до себе, щоб тим означити, що вони є православні, мала серед нових обставин в Австрії важкі наслідки, бо Австрія розуміла се слово в етноґрафічнім, а не релігійнім змислі. Відси то походить, що обі народности на Буковині не однаково і нерівномірно розвивалися, Волохами правительство більше займалося і опікувалося ніж Русинами."

Австрійське правління хоч бачило, що Буковину заселюють в більшости Українці — не дбало про них а йшло в перших початках на руку Волохам й то з тої причини, що уважало, що Буковина перейшла від Молдавії, краю молдавського, тому то принимало за краєву мову волоську й її респектувало попри німецьку, яка сейчас стала державною урядовою мовою. На українську мову австрійське правління майже не звертало жадної уваги а до нашого народу відносилося з недовірям, а навіть ворожо. Воно навіть в перших початках бралось до румунщення наших селян а до німчення тої нашої тодішної нужденної інтеліґенції, яка складалася з священика, дяка, писаря та боярського чи дідичівського економа чи там вотамана.

Се найкраще показалося, коли то ґенерал Енценберг хоч сам доказував, що Українці на Буковині були в більшости, при основуванню шкільництва — не звернув уваги, що українському народови треба дати рідну школу, а засновує головні школи в містах — — Чернівці і Сучава з німецькою викладовою мовою а в десятьох повітах з волоською мовою. Українцям навіть в чисто українських повітах де й одного Волоха не знайдено, не дано рідної школи.

З сих то причин й волоські провідники старались використати австрійську приязнь до волоського народу, бояр, дідичів для своїх асиміляторських цілей — прилучення Буковини до Семигороду та Банату в один край волоський, разом з українським народом — яких уважали за Волохів, котрі тільки говорять по українськи.

(Дальше буде).

ДО ВСІХ

Всеч. Отців, Зарядів Українських Греко-Православних Церковних Громад, Церковних Півців, Діріґентів церковних хорів і тих, що люблять церковний спів у рідній українській мові.

Повідомляємо, що працюємо над уложенням українського „Голосопісниця", який вийде друком (на міміографі) в кількох випусках.

„Голосопісниець" буде містити в українській мові всі найважнійші співи на два голоси (після галицьких мельодій), які уживаються в українських греко-православних церквах в Канаді, і буде обнимати до 200 сторін, величини 8½×11½ цалів.

Перший випуск вийде з друку в першій половині марта с. р. і в ньому буде поміщено (на 20 до 30 сторонах) слідуюче: Тропарі, Кондаки, Богородичні, Прокимени і Бог Господь... на неділі після вісьмох голосів (гласів).

Хто бажав би набути для себе або для церкви „Голосопісниець", повинен сейчас зголоситись, щоб можна тут означити скількість накладу. Після скількости наперед замовлених примірників буде можна означити ціну одного примірника.

До замовлення треба додати $1.00 завдатку, який почисляться як частину належитости за перший випуск. — Ціна першого випуску є $1.50.

Другу частину належитости за перший випуск буде треба заплатити при замовленню другого випуску.

Ми приневолені **жадати завдаток**, бо 1.) кошта сего видання дуже великі, 2.) ми не маємо на него власних фондів, 3.) нам не поможуть ні Французи ні Бельґійці, 4.) хочемо мати певних українських передплатників і 5.) мусимо мати запевнену готівку на закупно всіх приборів і приладів до видання сеї книжки.

Саскатун, 21-го лютого 1925.

Свящ. К. КИРСТЮК. Свящ. В. КУДРИК.

Замовлення треба слати на адресу:

REV. K. KYRSTIUK, — 624 Ave. L, South, — SASKATOON, SASK.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПРИМІРИ ПОВЕРХОВНОГО І ГЛУБШОГО ДУМАННЯ.

Між монахами Печерського Монастиря в Київі, який заснувався за стараннями св. Антонія Печерського, ходила бесіда, що св. Антоній при молитві говорить з Богом лицем в лице, як колись говорив Мойсей на Сінайській горі. Про се вони чули від побожного і гідного віри старця, що знав життя св. Антонія дуже зблизка.

Однакож були між монахами і такі, що сумнівалися, чи се можливе. **Казали:**

— Мойсея Бог вибрав на пророка, а тепер не ті часи, що колись.

Ігуменом Печерського монастиря був тоді Варлаам, колишній боярин князя Ізяслава і до нього вдалися монахи, щоби сказав їм свою думку. Вони питали, чи се можливе, щоби нині чоловік міг говорити з Богом лицем в лице.

Вислухавши монахів Варлаам відповів:

— Що неможливе в людей, те в Бога можливе. І чомуб то праведний чоловік не міг говорити з Богом лицем в лице!

— Але чи може знайтися чоловік, який говорив би з Богом, як говорив Мойсей?

І Варлаам відповів:

— Не ми тут рішаємо, але чому би праведна душа не могла стати перед Богом так, як стояв Мойсей?

Однакож монахи не були вдоволені такою відповідію і казали дальше:

— Мойсей говорив з Богом устами і його уха чули слова божих уст. Чи можливо отже, щоби знайшовся нині чоловік, який би устами говорив до Бога і чув його голос, як чув Мойсей?

На таке питання сказав Варлаам:

— Як поверхотно ви думаєте, браття, і не шукаєте глубшого значіння тої справи, про яку питаєте. Праведні люде завсігди говорили з Богом лицем в лице — говорили не устами, але серцем. Хіба думаєте, що бесіда уст важнійша, як бесіда серця? Кілько то бесід і молитов виговорюють уста, коли серце цілком мовчить! І через те слова уст лише тоді щирі, коли з серця випливають. Коли-ж праведний чоловік говорить з Богом своїм серцем, то чому Бог не може відповідати його серцю, як відповідав Мойсеєви? Аджеж через праведні серця людей Бог передає свою волю народови свому. І хіба не говорив Спаситель:

— Ось стою при дверах і стукаю, а хто почує голос мій й отворить двері, до того увійду і вечеряти буду з ним, а він зо мною.

До яких же дверий стукає Спаситель, як не до дверий серця? Колиж ви згадуєте Мойсея, то чи не знаєте, що і його молитва мусіла виходити з серця і до його серця був звернений голос божий! А чи він устами говорив, чи лише серцем, се маловажне, бо Господь слухає не уст, але серця і сам Він до серця стукає і промовляє.

І монахи відійшли думаючи глубше, як до того часу думали.

II.

Береш Рабба оповідає в Талмуді ось що:

Коли Мойсей пишучи Біблію, прийшов до слів: „сотворімо чоловіка на нашу подобу", він призадумався і сказав:

— О, Господи, хібаж не можна опустити тих слів? Хіба не можна написати: — „І сказав Бог: нехай станеться чоловік! — і чоловік зявився?". А з слів: „сотворімо на нашу подобу" люде почнуть виводити, що істнує більше Богів.

І відказав Бог:

— Пиши, що тобі приказую, бо така воля моя. Нехай чоловік, що не може жити одинцем, відчує мою близкість і поставить мене собі за найвисший ідеал, до якого має наближатися своїм життям. Самому чоловікови милійше слово „ми", бо так він озвачує те, що близке і бажане його душі і з чим він звязаний — з своєю родиною і з близкими своїми.

Та були люде, що прочитавши отсей уступ в Талмуді, казали:

— Хібаж можливе, щоби Мойсей з Богом ось так говорив? Се неможливе! Чи чув тоді хто їх бесіду?

На подібні запити відповідає учений, який поясняє наведене місце в Талмуді так:

— Чи справді Мойсей говорив, а Бог йому відповідав так, як написано? Ні! Бо ніхто не міг прислухуватись такій розмові. Але і не в тім річ! Річ в тім, що в такий спосіб мудрці-талмудисти передавали людям науку. Вони одягали великі питання в форму розмов, щоби в такий спосіб їх науку всякому можна було лекше зрозуміти і запамятати. Бо Бог вложив задачу на провідників, які правлять силою духа і ведуть народи вперед, щоби ті дбали, щоби великі, взнеслі й ублагороднюючі правди стали зрозумілі не лише мудрцям, але усім людям. Бо Бог є правда для всіх, а духом великі люде, се Його післанці, що приносять і відкривають людям правду.

Повисші два приміри показують всякому, як виглядає поверховна думка мало думаючого чоловіка, а якою є думка людий, що вміють широко, глубоко і всесторонно думати.

П. В.

НОВИЙ СПОСІБ ДОКАЗУВАННЯ.

Новий спосіб доказування винайшов „Канадійський Ранок". Сей спосіб є: Як покажеся, що щось не є так, як в „Канадійськім Ранку" було написано, то він впевняє, що так **повинно** було бути. Иншими словами, як „Канадійський Ранок" щось збреше, то все таки правда за ним, бо хоч і не було так, як він написав, то бодай мало так бути.

„Канадійський Ранок" написав недавно, що православні вірять в чистилище так само, як і католики. Коли звернено йому увагу, що се неправда, то „Канадійський Ранок" доказує, що хочби православні й не вірили в чистилище, то повинні вірити. А як повинні вірити, то значить, що таки „Канадійський Ранок" має рацію.

В такий спосіб „Канадійський Ранок" може „доказати", що тільки хоче. Як напише про когось, що він повісився, а йому заперечуть і покажуть, що той, про кого він так написав, ходить, то „Канадійський Ранок" потребує тільки сказати: „Але він повинен був повіситися!" і доказ буде готовий. Дуже вигідний спосіб доказування!

Та як православні повинні вірити в чистилище, то так само повинні вірити в него й протестанти; повинні навіть більше вірити, чим православні, коли беруться доказувати православним їх обовязок вірити в чистилище... Чому-ж не вірять самі в те, що другим кладуть за обовязок? А, каже „Канадійський Ранок", бо ми не молимося за померших, а православні моляться за померших так само, як католики. Гарно! Чому-ж протестанти не моляться за померших? Одною з підстав усіх релігій є бажання удержувати звязь між живими і помершими. Коли протестанти не моляться за померших, то **повинні** молитися. Чи людину можна любити тільки так довго, як вона жива? Чи для померших не повинно бути в нас теплійших почувань? А як ні, то чим люде малиб ріжнитися від диких звірів?

Православні не перестали ніколи бути людьми і тому моляться за померших. Але свої молитви за померших основують не на вірі в чистилище, про яке ні Ісус Христос, ні апостоли ніколи навіть натяком не згадували, тільки на вірі в страшний суд, про який учив сам Ісус Христос. Сей суд має бути остаточним. Тоді доперва має відбутися остаточний поділ людей на добрих і злих і тоді доперва злі дістануть вічну кару, а добрі вічну нагороду. До того-ж часу доля померших не буде остаточно вирішена. І тому до того часу не тільки можна, але й належиться за померших молитися. Щодо самого питання, де перебувають душі до страшного суду, над тим православні голови собі не ломлять. Се річ для Бога а не для людей. Тим клопочеться тільки папа римський і протестантські папенята, котрі приписують собі право доповняти з власної голови те, чого нема в Святім Письмі і як один придумав на власну руку для померших муки в чистилищу, так другі на власну руку відсилають їх відразу до пекла, як не до неба.

В.Н.

Релігійна наука — основа виховання, а проте в нашому християнськім світі удають, що поважно вчать того у що ніхто не вірить. Діти проникливі й бачать і не вірять не тільки в те, чого їх учать, але й тим, хто їх учить.

Толстой.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XII. ЗАХОДИ В СПРАВІ ЕПИСКОПА.

Справа заснування Української Греко-Православної Церкви наробила великого розголосу. Епископ Будка і його священики затрівожилися і на сторонників нового руху посипалися напади, очернення, проклони, анатеми. Орган еп. Будки стратив послідну крихітку рівноваги і почав поборювати своїх противників в найдикійший спосіб. Такої заїлої й безпощадної боротьби український загал в Канаді ще не бачив. Вона нагадувала боротьбу між муравлями, в якій противники не вибирають в средствах й способах боротьби, але загризають себе на смерть. Епископ Будка забув на своє поважне становище і знижував себе до степеня звичайного денунціянта, представляючи сторонників, а передовсім провідників Української Греко-Православної Церкви перед Англійцями й Французами як „націоналістів" і „сепаратистів" (які ніби хотілиб заложити в Канаді якусь свою власну державу), а перед українським загалом як „запроданців своєї віри і народа", які за презбитеріянські гроші (!) взялися нищити греко-католицьку церкву і її роботу.

Більшість греко-католицьких священиків також махнули рукою на свою людську і священичу гідність і попросту проповідували розбій. Вони навчали своїх вірних, що провідники нового церковного руху, — се слуги антихриста, зрадники і запроданці українського народа і його „прадідної", католицької, віри і як з такими ніхто з греко-католиків не сміє з ними сходитися ні приставати. Українську Греко-Православну Церкву називали згірдно „козацькою церквою" і страшили людей, що в ній священики будуть відправляти в шараварах та що в ній не буде ні образів ні обрядів, бо вона заложена за англійські, презбитеріянські гроші на збаламучення українського народа та на віддання його якомусь уявленому бісурменови на вічну ганьбу, муки й неволю.

Крім сього з епископом Будкою сталася пригода, яка сама в собі була глупою аж до комізму, але помимо сього еп. Будка і його орган та духовенство не залишалися використати її для збаламучення темних [illegible] своїх вірних і ужили й для агітації проти українського православного руху. Сталося, що на 7 і 8 липня, 1918 р., отже на **десять днів перед Першими Довірочними Зборами в Церковній Справі,** в Гефорд, Саск., відбувалася греко-католицька місія на якій еп. Будка, а властно його священик Б[illegible] (Бельгієць), мав якесь непорозуміння з одним Воробцем, в наслідок чого епископ звелів Воробця арештувати. У відповідь Воробець арештував епископа и хотяй суд відкинув обоє оскарження, так проти Воробця як і проти епископа, то подія ся знайшла великий відгомін в греко-католицькім органі, який силою своєї уяви „[illegible]", що епископа арештовано за старанням „Саскатунської чорної руки" (!), яка ніби зорганізувалася на те, щоби нищити греко-католицьку церкву, а організувати українську православну.

В міру сього орган еп. Будки [illegible] писав, що про „чорні руки", „чорну раду", „чорну [illegible]" та „чорні заміри", а що всі тодішні оборонці епископа і його церковно-народної політики виступали в пресі, так як се в них і тепер водиться, анонімно, то так і насувалось на думку, що ті люде мабуть ніколи не творили чистих діл і не вірили, щоби хтось инший міг їх творити. Колиб греко-католицька організація зужила була всю ту енергію, яку зужила на неуспішне поборювання немилих її осіб і організацій, на позитивну, реальну, роботу в себе, то нині греко-католицька церква не булаб тим, чим вона є, але булаб дійсною церковною, як вже не церковно-народною, організацією, з якою всі хоч не хоч мусілиб числитися. Але правду говорить пословиця: Кого Бог хоче покарати, тому відбирає розум. Провідники греко-католицької церкви накидалися на своїх противників в найлютійший і найогиднійший спосіб, але лихо, яке розрослося в їх власній організації, не викорінювали і се причинилося до того, що сьогодня найсвідомійший елемент в Канаді пірвав з греко-католицькою організацією всі звязки і прилучився до Рідної Церкви, в якій бачить одиноке спасення для українського народа — релігійне і національне.

Тоді, коли греко-католицький орган в найлютійший спосіб агітував проти Української Греко-Православної Церкви, ідея Рідньої Церкви, в великій мірі завдяки таки згаданій агітації греко-католицького органу, охоплювала що раз ширші круги. До Братства почали надходити листи зі всіх закутків Західної Канади. Дехто присилав гратуляції, дехто поради, дехто запитував, в який спосіб перевести організацію льокального братства, або парохії, дехто просив о українського православного священика. Сі листи свідчили, що клич за Рідною Церквою знайшов відгомін в душі українського загалу в Канаді і Братство почало робити заходи, щоби як найскорше перевести організацію Української Греко-Православної Церкви, то є, щоби знайти епископа і відповідне число священиків.

В сій справі Братство звернулося до епископа Александра, який управляв тоді російською православною місією в Америці. Поінформувавши його докладно про український православний рух в Канаді, Брацтво попросило його взяти Українську Греко-Православну Церкву під свій тимчасовий покров, до часу, коли ся церква зможе мати свого власного, від російської місії незалежного, українського епископа. Епископ Александер по якімсь часі відповів, що принимає пропозицію Братства і обіцяв приїхати на церковний Собор в Саскатун., який мав відбутися в місяци жовтни і який мав ратифікувати угоду між Братством і епископом Александром.

Братство раділо, що так легко й щасливо вдалося йому залагодити таку важну справу, але та радість довго не тревала. Як показалося пізнійше, еп. Александер був людиною нерішучою й неенергійною і через се в російській місії були заєдно негодовання й непорозуміння, через які з часом в кругах духовенства витворилася проти нього поважна опозиція. Найбільше клопоту робили батюшки карпатороси та галицькі москвофіли, які між иншим негодували на еп. Александра за те, що він в 1917 р. на зїзді в Вінніпегу мав був висловитися, що він Українець, бо на Україні родився. Коли, отже, Братство вдалося до еп. Александра за поміччю, то він хотяй погодився взяти Українську Греко-Православну Церкву під свій тимчасовий покров, то зі страху перед опозицією в своїй власній епархії справи рішучо і явно не повів, — він боявся, що його місія не погодиться на автономні стремління Української Греко-Православної Церкви й може осудити його за визнання українського православного руху. А йому дуже не хотілося наражувати себе на ще більшу опозицію, бо саме тоді в російській православній місії робилися приготовання до Собору, який мав вибрати американського архиепископа і еп. Александер вважав себе кандидатом на архиепископа. В його плянi було дістати перше вибір на архиепископа і аж тоді віндентифікувати себе явно з українським православним рухом в Канаді. З виду сього він почав приїзд до Канади відкладувати під ріжними претекстами і Братство вкінці почало сумніватися чи він приїде на Собор так як обіцяв. Крім того Братство почало переписуватися з деякими впливовійшими священиками російської місії і з їх листів мимоходом довідалося, що еп. Александер в наслідок своєї нерішучости, не має повної свободи ділання і мусить числитися з ріжними примховатими доманганнями свого духовенства.

Одно, що потішало Братство то те, що зїзд російської православної місії, який відбувся в Пітсбургу, Па. (в місяці вересни) і в якому брало участь два епископи і 96 священиків, приняв вість про заснування Української Греко-Православної Церкви з великим одушевленням й одноголосно рішив вислати Братствови братський привіт і Братство з сього вносило, що російська місія не буде боронити еп. Александрови взяти під свій тимчасовий покров Українську Греко-Православну Церкву помимо того, що вона вважала себе від російської місії незалежною, автономною, й мала мати свого власного українського епископа як мога найскорше. Все-ж таки вісти, які надходили про особу епископа Александра і про його погляди в національних питаннях непокоїли Братство немало.

Дуже характеристичного листа отримав був секретар Братства, Мих. Стечишин, від протоєрея П. Божика, в той час правої руки еп. Александра, а тепер уніятського попа. Сей лист писаний ще перед тим, нім Братство отримало від еп. Александра позитивну згоду прийти Українській Греко-Православній Церкві в поміч і кидає яскраве світло на тодішне положення еп. Александра, як також на те, як задивлявся тоді на Українську Православну Церкву сам автор листа. Лист писаний 10 вересня, 1918 р. і вчасти звучить так:—

„Пане!

Вчера я отримав від п. В. Свистуна письмо, котрим він поінформував мене писати до Вас, сим маю честь відповісти на его письмо що слідує:—

Зважиивши, що Православна Церква в Америці носе руський характер, через се отже Преосвященний Александер не може входити в полі[illegible] з Українською Православною Церквою в Канаді. Пригадую собі, коли Влад. Александер заявив себе Українцем на Конгресі в В-гу, минувшого літа мусів, на кінець, відкликати то в часописях, бо в Сполучених Державах зібралось проти него сотки підписів на петиції, щоби удалити его з Американської Місії. Тому, отже, Владика Вам нічого не відповідає а и секрети він не вірить, бо они далеко тхне не то що мовчання, зрештою Ви церкви еще не зорганізовали, тільки організуєте. Не бувби практичним епископови буквально мішатись в то, чого еще не ма і хто знає коли еще буде, і яке оно буде.........

Владика Александер не говорив мені нічого як властиво він віднісби ся до такої церкви, але я знаю, що він лиш тайним образом діла[illegible] в

области сеї церкви а не інших, впротивнім разі він наразивби ся на обурене зі сторони своїх вірних. Томуж не беріть єму за зле, коли він Вам нічого позитивного не відповідає.

Український рух в Канаді зділав ся досить популярним і если українська інтелігенція заявить ся за такою церквою, успіхи на тім поле будуть увінчані завровими вінцями хотя, правду сказать, многі уже не способні до жадної церкви, примір[ом] де нозрі учителі? Але послідні повинни то знати, що сегодня жадна нація не може екзистовати без самоозначевої своєї церкви. Ім треба, конечно, утолмачити, що безконфесійність — пусте. Нація мусить бути тісно звязана з релігією. А если они чують ся націоналістами повинни чути себе і православними.

Козаком не міг той бути, хто не був православним! Думаю, що если зачнеть ся православний рух, всякий индеферент прихилиться до тої справи.

Лиш дружно вперед. Там де труд, там сила, там Бог, там правда. А він розточить найкращі ідеали.

Бог Вам в поміч.

Підпсую ся

Свящ. П. Божик
225 Franklin Ave., Toronto, Ont.

(Дальше буде).

НЕ ТОЛОЧ ХЛІБА.

Український мудрець Сковорода, був великим знавцем Біблії. З ним розмовляли тодішні визначні богослови і всіх він дивував глубоким розумінням релігійного духа, який випливає зі змісту біблійних книг.

Є оповідання, що одного разу йшов Сковорода з міщанином, який рівнож інтересувався дуже Біблією. Однакож міщанин той був чоловіком маловченим і неглубоко думаючим.

Йшли вони вузкою стежкою, що вела через засіяне поле — Сковорода вперед, а за ним міщанин.

Бесіда Сковороди була незрозумілою для міщанина. Мудрець говорив про обовязки чоловіка супроти Бога і супроти життя, виводячи сі обовязки з біблійного змісту, а міщанин бачив в Біблії лише історичні події і буквальне розуміння висловів.

Він почав ставити Сковороді нерозважні і нерозумні питання, почав сперечатися і доводити, що мудрець не розуміє Біблії, але він.

Колиж бесіда прибрала горячий тон, міщанин зійшов в стежки на засів, порівнався з Сковородою і йдучи побіч запитав:

— Коли думаєте, що розумієте зміст Біблії краще, ніж я, то скажіть коротко, що вона нам приказує?

При сім питанню Сковорода зупинився і показуючи рукою на збіже, сказав:

— Не толоч хліба!

Однакож міщанин не зважав на слова мудрця і повторив питання з ще більшим натиском. Однакож Сковорода мов не зважав на питання і повторив як і перше:

— Не толоч хліба!

Думаючи, що мудрець хоче звести бесіду на що инше, міщанин ще більше причепився до Сковороди з своїм питанням. За третим разом Сковорода дав уже ширшу відповідь. Він сказав:

— Хибаж не кажу я, друже мій, що Біблія говорить? Вона каже щоби ти не толочив без потреби хліба, бо хліб, то життя людей! Не буде хліба — не буде життя; а не буде життя, тоді і Біблія непотрібна.

Аж тепер зрозумів чоловік, що було на гадці в Сковороди і засоромився. А Сковорода пояснив дальше:

— Біблія вчить, друже мій, як жити і се найважнійша її наука. Вона каже: Не толоч життя, не толоч душі, не толоч розуму! Вона каже: Жий дружно з людьми, піддержуй мирні відносини, помагай другим, жий чесно, звертай свою душу до Бога. Чи знаходив ти в Біблії щось більше понад се?

Коли Сковорода згадував подібні випадки з свого життя, то звичайно додавав:

— Стрічав я людей, що памятають кожду букву, кожде слово, кождий вислів Біблії десять разів краще, ніж я. Але вони поза сим поверховним знанням нічого більше не бачать — вони не розуміють глубини, не чують духа Біблії. Вони йдуть, як сліпці, держачись кождого кола в плоті. Для них стебло важнійше, ніж колосся, а полова важнійша, ніж зерно. Вони говорять про гречану кашу, але їдять луску і мене намовляють, щоби свою кашу викинув, а їх луску взяв на місце каші.

Люде, які були за часів Сковороди, є і тепер. Богатьом з тих, що носяться нині безнастанно з Біблією, можна би сказати словами Сковороди:

— Не толочте хліба! Не толочте життя! Не розбивайте громадської єдности, бо така робота є проти духа Біблії. Старайтеся відчути і зрозуміти духа Біблії, замісць йти за кожним поодиноким висказом, як йде сліпий за колами в плоті!

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Коли греко-католицький епископ Богачевський приїхав минувшого літа до Злучених Держав, то Українці, греко-католики, приняли його надзвичайно холодно. Натомісць Поляки, римо-католики, приняли його надзвичайно тепло. На стільки тепло, що польська преса містила на його адресу дуже симпатичні статті та дуже похвальні вірші. Нам тяжко було зрозуміти се дивне явище, — тяжко, бо воно виглядало, неначеб епископ Богачевський приїхав до Злучених Держав не як український епископ до Українців, але як польський епископ до Поляків. Але не будучи „двайцять-літними“ теольоґами, ми не казали нічого. „Хто знає, — думаємо собі, — може се яка теольоґічна тайна, або яка нова засада, а то й догма греко-католицької церкви, отже де нам такими справами заниматися? Краще почекаємо на виясненя сеї загадки, як вже не зі сторони самого епископа Богачевського і греко-католицької преси в Америці, то бодай зі сторони великого приятеля і защитника чистого православія, „Канадійського Українця“, органу епископа Будки. Чекали й чекали, але дарма! Мовчить греко-католицька церква в Злучених Державах, мовчить „Канадійський Українець“, мовчать „двайцять-літні“ теольоґи. А ми чекаємо… Ну, але таки дочекалися. Приходить з Галичини 48 ч. перемиського „Українського Голосу“, і з него довідуємося (в статті п. з. „За церков і пастиря“), що галицькі Українці зовсім не тужать за епископом Богачевським, а противно радіють, що його з Галичини позбулися.

Тепер нам вже ясно, чому греко-католики в Злучених Державах приняли свого епископа з такою кваснoю міною, та чому „Канадійський Українець“ і його „моцні“ теольоґи так вперто в сій справі мовчать. Бо щож будуть казати? Сказати правду; — нема відваги; збрехати, — не піде, найкраще отже збути мовчанкою.

— — — — — — — — —

Журиться „Канадійський Українець“, оборонець і защитник московського православія між Українцями в Канаді (гляди 4 ч. „Кан. Українця“, стор. 7), що Українська Автокефальна Церква на Україні визнала совітський уряд, і накликає православних Українців в Канаді, щоби вони через се покидали Українську Православну Церкву і прилучилися, або до російської православної місії, або до греко-католицької церкви.

„Канадійський Українець“ ніяк не може зрозуміти, що владики Української Автокефальної Православної Церкви на Україні МУСІЛИ визнати совітський уряд, який фактично істнує на Україні ще від 1918 р. і якому вони МУСІЛИ підчинитися, хочби тому, щоби не наражувати Українську Автокефальну Церкву і її вірних на непотрібні переслідування і утиски. За те „Канадійському Українцеви“ далеко лекше можна зрозуміти, **чому вислано для греко-католиків в Злучених Державах епископа, якого виїзд з Галичини до Злучених Держав, так галицькі Українці, як і мериканські Поляки приняли з одушевленням.**

„Канадійський Українець“, ніяк не може зрозуміти, чому Українська Автокефальна Православна Церква визнала совітський уряд, але за те нема йому найменшого труду зрозуміти, чому греко-католицька церква в Канаді і Злучених Державах — в краях, де панує повна релігійна і політична свобода, — **має знаходитися під контролею і управою польського уряду, французьких і бельгійських попів, та айриших епископів.**

Дивується „Канадійський Українець“, що владики Української Автокефальної Церкви визнали совітський уряд на Україні, але не дивується, що греко-католицькі епископи визнали польський уряд в Галичині, та що той уряд назначує Українцям греко-католицьких епископів.

Цікавий та дивний той „Канадійський Українець“!

— — — — — — — — —

Римо-католицькі архиепископи Беліво з Ст. Боніфес і — Синот з Вінніпеґу закликають своїх вірних складати гроші на ратовання бодай того, що ще остало з греко-католицької церкви в Канаді. Значить, після слів римо-католицьких архиепископів, греко-католицька церква ліквідуєсь.

Цікаво, коли „Канадійський Українець“ спроможеться на таку правдомовність?

С.

Бережися бути на перешкоді єднанню людей, бережися викликати в них словом недобре почуття одного до одного.

Толстой.

Довести дитину до свідомости божеської природи в собі являється мені найвищим обовязком батька і учителів.

Чанінг.

З ДУМОК ПАСКАЛЯ.

(Б. Паскаль родився 19 червня 1624 р. в Клермонті, в Франції. Він належить до визначних вчених свого часу і причинився богато до поглублення математики і фізики. Припадково заінтересувався релігійними справами і від тоді почав застановлятися над релігійними питаннями і їх записувати, думаючи зробити з них одноцільний твір. Однакож був він слабого здоровля і умер в 40-ім році життя, 19-го серпня 1662, не докінчивши того, що хотів).

1. Не добре мати за богато свободи. Ліпше не мати всего, що чоловік потребує.

2. Чоловік сотворений для розумного думання. В тім ціла його заслуга і гідність. Основою-ж думки повинен бути сам чоловік і його Творець, та остаточна ціль життя.

Про щож світ думає? Він думає зовсім про що инше — про танці, гру на музичних інструментах, співання, писання віршів, перегони, борню, про те, щоби стати царем, без застанови, що варта цар, а що чоловік.

3. На якім доказі основують невіруючі твердження, що люде не воскреснуть? Що труднійше — родитися чи воскреснути? Чи лекше статися тому, чого нема, чи тому, що було, бути ще раз? Чи лекше почати істнувати, чи вернутися до істнования?

4. В релігії видиму часть треба вязати з невидимою. Мусимо ставати на коліна, складати руки, говорити слова молитви і др. тоді, коли вірить і молиться наша душа. Правда — основа релігії не в зверхних формах, але легковажити зверхні форми було би нерозумом і впертістю.

Християнська релігія складаєсь з внутрішнього почуття і зверхних форм. Вона підносить звичайного чоловіка до внутрішної висоти, а впертого і чванливого робить покірним зверхним формам. Так звичайний чоловік вчиться розуміти обовязок, а вчений мусить піддати себе обовязкови.

5. Є три роди людей:

Ті, що знайшли Бога і служать Йому.

Ті, що шукають Його, але не можуть знайти.

Ті, що не шукають Його зовсім і не знають.

Перші з тих розумні і щасливі; другі нещасливі, але не дурні; треті і нещасливі і дурні.

6. Бувають люде, які не думають про те, про що не хочуть думати. Але є і такі, що думають без застанови, думають ще більше, коли їм заборонити думати. Такі нищать неправдиві релігії, але нищать і правдиву, коли не знайдуть твердих доказів.

7. Коли все почнемо мірати лише розумом, тоді зникне з релігії все взнесле, захоплююче, загадочне і надприродне. Колиж злегковажимо розум цілком, тоді наша релігія стане нікчемною і смішною.

8. Серце відчуває Бога, а не розум. І наша віра міститься в почуттю серця, а не в виводах розуму.

9. Віра є даром Бога. Не вірте, що вона є даром розуму.

10 Серце має своє розуміння, а розум своє. Про любов говоримо не тому, що розум каже нам говорити, але тому, що в нашім серци відчуваємо подмінь любови.

11. Не дивуйсь, що звичайні люде вірять без думки, бо Бог запалив вогонь любови в їх серци. Вони відчувають святість в своїм серци і тому вірять.

12. Є два роди людей; праведні, які уважають себе грішними, і грішні, які уважають себе праведними.

Українці в Галичині Проти Риму.

Між Українцями в Галичині проявляється щораз сильнійша опозиція проти Риму. Опозиція є не тільки на селах, де люде обурюються на постійне латинщення української церкви, але захопило вже й пресу. Перед в проти-римськім русі веде перемиський тижневик „Український Голос“, де авторами проти-римських стат являються найвизначнійші греко-католицькі діячі, включно зі священиками. Головною причиною обурення Українців на Рим є насильне вводжування целібату в Галичині. 4 ч. „Українського Голосу“ з сего року подає дословно промову епископа Коциловського до питомців духовного семинаря. В тій промові епископ каже, що „добрим священиком є лише безженний“ і хоч він далекий від того, абі кого-сь силувати до безженности, то таки хоче, щоби всі були безженні. Тому дає всім теольоґам до вибору: або висвячуватися безженними за раз, або женитися і чекати, поки не покличе їх до свячення. „А коли їх покличу до свячення, — каже, — того не знаю; може за рік, два, три, чотири, а може й зовсім не покличу“. Коциловський впевняє, що робить се, бо „маю на увазі ваше спасення, я чую голос Божий, так Бог каже мені робити. Від Ісуса Христа дістав я те объявлення“.

На промову епископа відповідає „Український Голос“ статтею п. з. „Визов Киченний“ і в ній говорить: „Ми мусимо епископам, насланим нам нашими ворогами, пригадати, що нинішні часи се не часи самодержців, навіть у церковних справах. Українці хочуть і мусять мати таких епископів, котрі булиб не амбасадорами чужих національних та державних організацій, а кість від кости наші; котрих вибиралиби не ворожі нам намісники, а ми самі, український народ; котрі працювалиби не в користь наших ворогів, а в нашу користь!“

Про пляновану подорож до Риму з нагоди ювилейного року „Український Голос“ пише: „Хто є при здорових клепках і має хоч крихітку народньої чести, сей не поїде до Риму за свої важкі гроші.“

В церковній справі забрало голос і „Діло“, взиваючи, щоби завести лад, „довести до однозгідности потреб церкви з поглядами духовенства і народу.“ З „Діла“ довідуємося, що по селах Галичини шириться вже штундизм і методизм, 8 жонатих питомців у станиславівській епархії переходить на православіє, а де нема парохів (бо епископи не висвячують жонатих богословів а нежонатих нема), там нарід переходить на римо-католицизм та в польський табор.

[illegible]

З Москви повідомляють, що так звана „жива церква“ яку оснували большевики, вже впала, бо не мала жадного підперття ані симпатії в публики.

СОВІТСЬКИЙ УРЯД І ТАЙНА СПОВІДИ.

Московська „Правда“ повідомляє про процес, з якого виявляється відношення радянського уряду до тайни сповіди. Предметом процесу було вбивство, якого допустилася якась молода жінка, що безпосередньо по злочині призналася до нього в сповіди. Суд рішив, що сповідник не довіс про те поліції і повинен відповідати як спів обвинувачений.

Поширяйте „Православний Вістник“ від хати до хати, з рук до рук!

ДОПИСИ.

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ В ГУДІВ, САСК.

(Спізнений допис)

На 12 листопада м. р. в нас відограно представлення, яке випало дуже добре і з якого люде були дуже [illegible]

На 26 листопада відбувся базар устроєний українською православною громадою, на якім були дуже гарні річи на розіґравку. Богато різних прийшло з Мелвил, Шіо. й инших місцевостей, за що належиться тим людям щира подяка. Базар випав дуже добре, за що в великій мірі належиться подяка о. Гребенюкови і учителеви Микитюкови. Дохід з базару пішов на місцеву церкву.

Церковно-народна робота в нашій місцевости поступає вперед. Люде сходяться до Народного Дому дуже рано, приходять і свідоміщі католики, які не слухають попів, щоби не сходитися з православними, бо то звода, але беруть участь в народній роботі. Правда, є й такі католики, що слухають попів і [illegible] на кождим кроці, а найбільше таки місцевий католицький дяк, котрий не тільки що лиже [illegible] тілом, але ще й нашого доброго архиепископа старався очернити. Але люде свого дяка знають і йому не звіряються; але-ж таки час би йому нарозумитися, бо він вже в старшім віці, отже повинен вже мати свій розум.

Н. і К. Гудівець.

[illegible]

(Глен Елдер, Саск.).

Хвальна Редакціє!

В числі 224 „Канадійського Ранку“ [illegible] „[illegible] місія в Глен Елдер, Саск.“ Автор [illegible] і насміхається з православної церкви. Насміхається дописуватель „К. Р.“, що в православній церкві є [illegible] боги, що православні світять свічки в білий день.

А я осмілююся запитати того [illegible], чого в їх церкві також кланяються рукотвореним богам і світять свічки в білий день? Пане дописувателю! Минулого року я був на нашім богослуженню около 4–5 разів і бачив в вас на столі крест і горівші свічки, котрі то також був білий день, а не ніч. Хіба, що вам не всім сонце світить і не всі бачуть підчас богослуження? Пригадую собі, що одного разу був і образ на столі. Виходить, що і ви в темноті живете, бо з світла і рукотворених богів насміхаєтеся і крест підчас богослуження на столі тримаєте. Так само, хотяй [illegible] церква не признає хрещення рукою, то ви майже всі хреститеся підчас богослуження (хоча проповідник не хреститься ніколи). Не, і хто ходить в темноті, як не ви самі, бо не знаєте, що ви є і поступаєте на перекір своїй церкві.

Пане дописувателю! Ви кажете, що православні живуть в темноті, бо світять свічки і мають рукотворених богів, але скілько я був в [illegible] православній церкві, то там нічого не робить [illegible] підчас богослуження, а як я був на вашім богослуженню минулого літа, то ваш найбільший проповідник п. Т[illegible] з Н[illegible], Саск., розпростер образи під час вечірні і люде забули за [illegible] і почали сміятися, що в протестантській церкві [illegible] і [illegible] образи [illegible]. Я думаю, що якби Христос був прийшов то ще в той час, то був би [illegible] в Єрусалимі.

Пане дописувателю, [illegible]

Я думаю, що та вся [illegible] то тільки бизнес. Я [illegible] котрі люде тільки [illegible] [illegible] проповідникови [illegible] платять. Але [illegible] що таке [illegible] їдять.

Ви кажете, п. дописувателю, [illegible] переконаний, то [illegible] насміхаючись з церемоній [illegible] своєї [illegible]? Правда, що [illegible] свічок, а [illegible] їх розпалити і світять їх в білий день. Ви насміхаєтеся з [illegible] і кажете, що [illegible] в хижах, що [illegible] бо не [illegible] насміхаєтеся з [illegible] К[illegible] переконаний в своїй [illegible] на других. Я свято вірю,

що тільки одна є наша рідна церква, а то Українська Православна, до котрої ми повинні всі належати, бо тільки вона одна зробить нас народом, а не рабами.

Ми не повинні дамагатися на дурничку, бо як каже народня приповідка: Дурничка боком лізе. Ми ж заплатимо священикови свойому працю, то знаємо, що він робить на користь нам, а не чужим.

Й. Г. [illegible]

УКР. ПРАВ. ПАРОХІЯ В МОНДЕР.
(Мондер, Алта).

Хвальна Редакціє і Дорогі читачі!

Мило нам поділитись з вами радісною вістною, що у нас засновалась парафія Укр. Гр. Прав. Церкви. Першу урочисту Службу Божу відслужив в нас о. Сенета 3-го січня. Братів і сестер, які передше належали до католицизму було богато. Всі пішли до дому з піднесеним духом, зі скріпленою вірою в справедливість і правду Божу, бо на проповіди почули се. Кождий з них ішов до дому застановляючись і відчуваючи в серцю, що наступає зміна — що неправда, лож і фальш з облудою [illegible]. Кождого огорнуло якесь незвичайне чуття радости, що із темряви брехні і неправди, виринає світло сонця правди. Що на решті раптом воскресла правда і кличе до себе. Що двигається красою [illegible] простий і затуманений [illegible] учителями народ на зустріч тій правді.

Хто і коли бувби сподівався, що на Мондер, в центрі католицизму серед наших в Алберті, де є католицька місія [illegible] редемптористів і обатів та [illegible] Василіян служебних, започаткувся Народна Церква? А проте, з Волі Божої, се сталося вже.

Кричали, збіґували, заказували і забороняли — [illegible] ґрішниками і [illegible], страшили клятьбою і пеклом, аби ніхто не йшов, а все бу[illegible]. І чи не Божа Сила? Не чудо?

Отворив нам Бог очи, і ми прозріли.

На що вони сичали і [illegible], се [illegible] рідне, прекрасне; а се чим нас досі годували і виховали, що се наше, показалося чуже нам, накинене силою.

І хотяйби вони тепер під небо кричали, зі всіми своїми єпископами, кардиналами і папою разом, та нічого їм не поможе! Другий раз нас не дістануть. Пропало. [illegible]

А ми радуємо і веселимося у Господі, що пізнали Правду.

Як Бог позволить пожити, ще і церкву побудуємо, бо по фармах рух. Вечери зимові довгі і [illegible] Рідну Церкву йде, йде, йде. А у містечку не всі тихо. Люде збуджаються зі сну вікового, прокидаються з просоння і зверли більмо з очий [illegible] брехні і неправди...

До вас Отці і провідники наші! До вас Сестри і Брати. Ми всі один і той самий народ, лише [illegible], тому нас поділили. Одні нас в Москву а другі в Рим тягнуть, а ми туди йти не хочем. До Києва нам ближче і так якось по нутру, любенько і приємно... Се наше, рідне, серце щебече і тріпоче радісно.

Послухаймо голосу серця.

Що краще звучить: Українець „католик", чи Українець православний?

Я почуваю, що звучить: православний. Чоловік правого характеру, правої віри. Право руш, [illegible] і т. д. Право — праведно — славить Бога.

Але я не розумію, що таке „католичити", бути кат-оли-чим, якимось кат-ол-иком. Я простий, бачите, чоловік, не розберу якось... а дуже воно таке панське, велике, високе, глибоке, [illegible], вчене і незрозуміле?

То [illegible] не хочу його.

Мені [illegible]: пра-во-слав-ний У-кра-ї-нець! Се просте.

Думаю і вам всім так.

Ну, то над чим ще тут думати і спорити брати католики?

Як так, ходімож разом до Рідної Праділної Української Національної Греко-Православної Церкви. Хай росте на славу Божу і на добро Українського Народу во віки вічні.

Мондерський.

ЛІКАРЮ, ВИЛІЧИ ПЕРШЕ СЕБЕ.
(Калдер, Саск.).

В 1-ім ч. „Канадійського Українця" поміщена була статя греко-католика, котрий в [illegible] спосіб накинувся на п. С. А. Балана з Соноф, Саск. Ви, греко-католики, коли забиралесь до писання відповіди п. Баланови, мусіли добре вмитись, бо в тверезім стані ви не далиб п. Б. такої пустої відповіди.

Хотяй наші „міць місцеві попики", (як ви їх називаєте) не сиділи двайцять пять літ на шкільних лавках (їм того не треба було, бо в них не такі тверді голови, як у вас), то все таки вони вірно служать свому народови. І голосять [illegible] Христову і стоять в обороні своєї прадідної віри, за котру наші предки проливали свою кров, бо, як каже пословиця: „За нарід і віру даю життя в офіру"!

Дальше греко-католик накликує п. Балана, щоби він вернув назад до католицької віри. По моїй думці, ви, греко-католики, читали дуже мало, або й нічого, коли дасте таку пусту пораду п. Б., бо колиб ви запізнали близше з історією України, то ви певно злетілаб та полуда з очей, [illegible] ви тепер можете і тоді ви пізналиб хто ви, хто ваші батьки і чиї діти. Ви пізналиб, хто ви і п. Балан [illegible] що римський католицизм є для Українців [illegible]. Пан Балан, [illegible] в окулярах, то все таки бачить ліпше по чиїй стороні правда, а греко-католик тільки то бачить вже, що йому римський [illegible] в церкві наговорить. На останку греко-католик [illegible] нашим великим [illegible] поетом Т. Шевченком, але виходить що він [illegible] його поезій не читав, бо Шевченко не був католиком і ніколи католицизму не обороняв, а противно виступав проти него, [illegible] в поемі „Гайдамаки", „Іван Гус" і др.

На закінчення скажу, що греко-католик нехай почитає історію України, а тоді не буде пробувати [illegible] в римсько-французькій газеті такими [illegible], як п. Балан.

Греко-Православний.

ІЗ ПЯТОГО ПСАЛОМУ.

[illegible] тих, Боже,
Що в беззаконію живуть,
[illegible] за правду подають
[illegible] за брата брешуть, де [illegible]уть,

І з брата свого шкуру деруть
Та [illegible] із нього висмокчуть —
А перед світом всім лукаво
Себе за праведних вважуть.

7. VII. 1915. Т. Дмитренко.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, [illegible], кадила, свічники, хрести та церковні книжки.

Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
370 PARR STR., WINNIPEG, MAN.

ГАРНИЙ ПРИМІР ДО НАСЛІДУВАННЯ.
(Тарнопіль, Саск.).

Як [illegible] Різдвяні Свята, так і сього року, пішли гуртки [illegible] в часі Різдва Христового на Тарнопіль на ціль Укр. Православної Церкви. Се дуже гарний звичай, котрий ми повинні з року на рік повторять, бо сим даємо матеріяльну поміч інституціям народним чи церковним, як також зберігаємо і поширюємо свій український [illegible] народний звичай.

Одначеж ціль сього допису є звернути увагу на один дуже гарний примір, який дав до наслідування п. Й. Козак і його родина.

Коли прибули колядники [illegible]

[illegible]

Керманик.

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпегу.

Хвальний Заряд Укр. Греко-Прав. Громади у Вінніпегу.

[illegible]

По 50 ц.: [illegible]

Разом зібрано $26.50

[illegible]

[illegible] Григорій Кутненко.

[illegible] присилає свій щирий дар на будову Катедри в сумі 5 долярів.

[illegible]

Гр. Шевчук з [illegible], Саск. [illegible] 1 долар.

Православний Календар Рік 1925.
(Після нового стилю)

БЕРЕЗЕНЬ

1 Н. Сирох. Памф.
2 П. Теодора
3 В. Льва
4 С. Архипа, Теодота
5 Ч. Льва єп., Агатона
6 П. Тимотея
7 С. Муч. Евг., Анатолія

8 Н. 1. посту. Полікарпа
9 П. Обрів. гл. Івана
10 В. Тарасія єп.
11 С. Порфірія
12 Ч. [illegible]
13 П. [illegible], Нестора
14 С. Евдокії муч.

15 Н. 2. посту. Теодота
16 П. [illegible], Кесарія
17 В. [illegible]
18 С. [illegible]
19 Ч. 42 муч. в Аморії
20 П. [illegible]
21 С. [illegible]

22 Н. Хрестопокл. 40 муч.
23 П. [illegible]
24 В. [illegible]
25 С. [illegible]
26 Ч. Никифора
27 П. [illegible]
28 С. [illegible]

29 Н. 4. посту. [illegible]
30 П. Алексія чол. Бож.
31 В. [illegible]

КОЛЯДА НА УКР. ГРЕКО-ПРАВ. ЦЕРКВУ (КАТЕДРУ) СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

[illegible]

По 3 дол.: Гр. Блок, Осип Боголюб, [illegible]

[illegible]

По 20 ц.: В. Данилюк.

Разом [illegible] $166.70

Сердечну подяку всім жертвователям складає вінніпеґська православна громада.

Пресовий Фонд.

Петро Будзінський, Арбаква, Ман. 1 долар.
Онуфрій Рузиак, Гос., Саск. 50ц.

Пізнайте правду а правда освободить вас.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

За нарід і за віру.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВИННІПЕГ, МАН. БЕРЕЗЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (12) 3

Свящ. С. В. Савчук.

ЧИ СВ. ПЕТРО БУВ ПАПОЮ РИМСЬКИМ?

II. ЧИ АПОСТОЛ ПЕТРО БУВ В РИМІ?

Католицька церква каже, що ап. Петро був перший, який заніс до Риму християнство і був першим римським епископом, отже першим папою. Католицькі історики кажуть, що ап. Петро був папою від 42 до 67 року по Рождестві Христовім і що в Римі він поніс мученичу смерть. Так говорить католицька історія, якій ходить о те, щоби надати папі авторітет, але що иншого говорить дійсна історія — світська і церковна — та писання апостолів. Вони то кажуть нам, що треба дуже сумніватися, чи ап. Петро взагалі був коли в Римі. Першу згадку про те, що ап. Петро нібито прийшов до Риму в 42 році, подибуємо в хроніці Евзебія, майже 300 років після мнимого прибуття ап. Петра до Риму, отже годі приймати се як історичний факт. Натомісць на підставі зовсім певних історичних даних ми знаємо про слідуючі подробиці з життя ап. Петра:

В році 52 він був в Єрусалимі і брав участь в Єрусалимськім Соборі (Діяння XV. 7), — в тім часі він проповідував головно між Жидами (Галат II, 7-9). В році 57 він подорожував як місіонар разом з своєю жінкою, а коли ап. Павло писав свого листа до Римлян в 58 р., то ап. Петра тоді в Римі не було. Се видно зовсім ясно з того, що ап. Павло поздоровляє в своїм лист. богато християн по імені, але нічого не згадує про ап. Петра, чого він певно не зробивби, колиб ап. Петро був в Римі, а до того колиб він був першим між апостолами, як се твердить католицька церква.

Дальше, коли ап. Павло прибув до Риму в році 61, то ап. Петра в Римі не було. Не було його там також в роках 61-63, коли то ап. Павло перебував в Римі як вязень; не було також в роках 66 і 67, коли ап. Павло писав своїх послідних пять післань (Фарар, „Початки християнства" ин.

Виходить, отже, що колиб навіть припустити, що ап. Петро був колись в Римі, то він міг прибути туда тільки на дуже короткий час перед своєю смертю і не можна говорити, що він був перший, який заніс християнство до Риму, та що він був першим римським епископом, чи папою, а до того, через двайцять пять років. Дальше, колиб він там навіть був, то його „епископство" ограничувалосяб тільки на самім піддтриманню християнства занесеного туда другими і то майже виключно між Жидами. Але, повторяю, нема найменшого доказу, чи ап. Петро взагалі був коли в Римі. Про се не згадує ані рання історія, ані Діяння св. Апостолів, ані післання ап. Павла, ані післання самого ап. Петра. Значить, треба дуже сумніватися, чи ап. Петро був коли в Римі.

III. НА ЧІМ ІСУС ХРИСТОС ЗБУДУВАВ СВОЮ ЦЕРКВУ.

Одного разу Ісус Христос запитав своїх апостолів, за кого люде Його мають. Апостоли відповіли: одні за Іоанна Хрестителя, другі за Ілию, инші-ж за Еремію, або одного з пророків.

— Добре, — каже Ісус, — а за кого ви мене маєте?

Тоді ап. Петро відповів: „Ти еси Христос, Син Бога живого" (Мат. XVI. 16).

На се Ісус Христос каже: „Блажен еси, Симоне, сину Йонин, бо тіло і кров не відкрила тобі, а Отець мій, що на небі. Скажу-ж і я тобі: Що ти еси Петр, і на сему камені збудую церкву мою, і ворота пекельні не подужають її" (Мат. VI. 17-18).

На підставі сих слів католики кажуть, що Ісус Христос збудував Свою Церкву на Петрови. А кажуть вони се на те, щоби надати своїй церкві авторітету. Вони говорять: „Апостол Петро був перший між апостолами; він перший заснував римську церкву, а що Ісус збудував Свою Церкву на Петрови, то римська церква є одинока правдива Христова церква".

Але ми спитаймо себе: Чи справді Ісус Христос збудував Свою Церкву на Петрови? Чи міг Він збудувати її на Петрови?

Св. Петро був апостолом. Він був чесним, побожним чоловіком, відданим Ісусови і перенятим Його наукою, але помимо того він все таки був звичайним чоловіком, зі звичайними хибами людини. Він, так як і другі апостоли, через довший час думав, що місія Ісуса Христа на землі полягала тільки в тому, щоби відбудувати жидівське царство, жидівську державу. Він думав, разом з другими, що Ісус стане царем жидівським і з великою надією чекав тої хвилі, коли Ісус засяде на престолі. А коли Ісус відкрив апостолам, хто Він є, та що Він має піти до Єрусалиму і віддати Себе на муки, то ап. Петро почав докоряти Йому і каже: „Пожаль себе, Господи; нехай се не станеся Тобі" (Мат. XVI. 22). І Ісус, звернувшися до него, каже: **„Геть від мене, сатано! Ти блазниш мене, бо не думаєш про Боже, а про чоловіче"** (Мат. XVI. 23).

Сей випадок стався вже після того, коли Ісус Христос сказав до Петра слова: „Ти еси Петр", — і показує другу сторону характеру апостола Петра. Про непостійність характеру ап. Петра є богато доказів; він відрікся Ісуса три рази і то саме тоді, коли Ісус попав в руки своїх гонителів і нікому було вступитися за Ним; через свою нерішучість і брак відваги ап. Петро стягнув був на себе нагану зі сторони ап. Павла (Галат II. 11), як також єрусалимської церкви (Діяння XI. 2-3); Ісус Христос часто докоряв йому за його непостійність та поверховне розуміння справ. Одно, що можна сказати про ап. Петра, то те, що він був дуже імпульсивного характеру. Раз він запалювався найбільшою відвагою, переймався найвищими ідеалами, спинявся на найвищий щебель пориву віри, то знов спускався до долу, тратив духа, переймався буденщиною.

Отже, чи можна казати, що Ісус Христос збудував на ап. Петрови, на такім, як він був, Свою Церкву? Чи не є се легковаженням Христової Церкви, казати, що вона збудована на авторітеті одної людини? Чи не заслугує Церква Христова на сильніщі, більш сталі підвалини, чим людська неміч? Так, безперечно!

Добре, а на чім же Ісус збудував Свою Церкву?

Щоб на се відповісти, треба зрозуміти ту сцену між Ісусом і Його учениками, коли то Ісус питав їх, за кого люде Його мають. Ісус знав, що година, коли Він має віддати Себе на муки, зближається. Він знав, що роботу, яку Він почав, мають провадити по Нім Його ученики. Але чи зможуть вони? Чи задосить в них віри, відваги, розуміння Його місії? Чи знають вони, хто Він? І от Він питає їх: — „За кого мають люде мене?" (Мат. XVI. 13). А вони відповіли: „Одні за Іоанна Хрестителя, другі за Ілию, инші-ж за Еремію, або одного з пророків" (Мат. XVI. 14).

Тоді питає їх Ісус дальше: А за кого ви мене маєте?

І тут знов показується імпульсивність ап. Петра. Він поглянув на Ісуса, — на Його лагідне, божественне обличе та на ясні, любовю палаючі очи, — і його серце запалало сильною вірою, силою якої він пізнав, хто є Ісус і з запалом промовив:

„Ти еси Христос, Син Бога живого" (Мат. XVI: 16).

І відповів йому Ісус: „Блажен еси Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі. Скажу-ж і я тобі: Ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її". (Мат. XVI. 17-18).

Що значать слова Ісуса: Ти еси Петр і на сьому камені збудую церкву мою"?

„Ти еси Петр" (з грецького — камінь), — значить, в твоїй вірі, яку ти, що тільки висказав, є твердість каменя, иншими словами, **твоя віра є тверда як камінь**, „і на сьому камені", значить, **на камені твердої, непохитної віри — віри в Ісуса Христа як Сина Божого**, — „я збудую церкву Мою". **Значить, Церква Христова не збудована на** чоловікови, на земній силі, але на **камені непохитної віри в Ісуса Христа Сина Божого.**

На таких підвалинах стоїть Церква Христова і сьогодня і буде стояти до кінця віку — на вірі в Ісуса Христа, а не в папу і золотом сіяючий Рим. І коли сьогодня будівля католицької церкви захитується, про що свідчать мільйони людей, які від неї відступають, то се якраз тому, що вона збудована не на вірі в Ісуса Христа Сина Божого, але на вірі в особу папи, і як така вона встоять не годна.

Л. Толстой.

НА ЗАСЛАННЮ
або
БОГ БАЧИТЬ ПРАВДУ, ТА ДО ЧАСУ МОВЧИТЬ.

(Дальше).

По відході жінки, Аксенов почав передумувати все те, про що вони говорили. Коли він роздумав собі, що його жінка також не довіряла йому, і питала його, чи він справді убив купця, промовив сам до себе:

— Видно, що тільки один Бог знає правду, та що тільки Його треба просити о помилування та від Нього його сподіватися.

І від того часу Аксенов перестав слати петиції, перестав надіятися на помилування і тільки молився Богу.

Його засудили на биття кнутом і заслання з тяжкою працею. Засуд був виконаний.

Коли рани від кнута погоїлися, його вислали з другими засланцями на Сибір.

Аксенов прожив на засланню повних двайцять шість років. Його волосся стало біле, як сніг, а борода була довга і сива. Вся його колишня веселість зникла а в наслідок тяжкої праці в копальнях він згорбився, ходив поволи, говорив дуже мало, не сміявся ніколи і одиноку свою розраду знаходив в молитві.

На засланню Аксенов навчився шевства і за гроші, які заробив в сей спосіб, купив собі книжку „Життя Святих". Він читав її кождого разу, коли тільки в келії було досить світла, а неділями й святами ходив до тюремної церкви, і читав „Апостола" та співав в хорі, бо голос його був все ще дзвінкий та чистий.

Тюремні власти любили Аксенова за його цілковитий послух, а його товариші недолі поважали його і кликали „дідусем" та „Божим чоловіком". Коли, отже, треба було вислати до властей яку петицію, то завжди вибирали до сього Аксенова, а коли арештанти в чім посварилися, то завжди приходили до нього, як до мирового судді.

Через цілий час свого заслання, Аксенов не отримав з дому ні одного листа, отже не знав, чи його жінка і діти живі, чи ні.

Одного разу до тюрми прибули нові арештанти. Першого вечера всі старі засланці обступили новоприбувших товаришів недолі і засипали їх ріжними питаннями: з яких міст та з яких сіл вони прибули, як їм поводилося в дорозі, та за які провини туда попали.

Аксенов сидів на своїй прічі близько новоприбувших засланців і, схиливши голову на руки, слухав, що вони говорили.

Один з них, високий і здоровий ще мущина, який числив около шістьдесять років і мав сиву, на коротко підстрижену бороду, розказував, за що його засудили:

— І так, браття, мене заслали сюда зовсім за дурно. Я відчепив від почтового воза коня й почав з ним тікати, але мене зловили. Казали, що я хотів його вкрасти. Я, розуміється, відпирався. Кажу їм: Я хотів тільки трошки скорше подорожувати, отже тому й коня підгоняв. Крім того, фірман є моїм приятелем, отже тут нема нічого злого". Але вони кажуть: „Ні, небоже, ти хотів вкрасти сего коня". От і заслали мене сюда. Але їм і не сниться, що і де я до сього часу вкрав. Я поповнив в своїм життю такі проступки, які давно вже були-б заслали мене сюда, але мене не вкрили. А ось тепер то мене заслали сюда зовсім несправедливо. Але що поможе нарікання? Впрочім я вже був на Сибіру перед сим, але мене тут довго не затримали...

— А звідки ви походите? — запитав його один з арештантів.

— Я з Володимира. Я жив там. Називаюся Макарій, а мій батько називався Семен.

Аксенов підніс голову й спитав:

— Скажіть мені, Макарій, чи ви чули коли про Аксенових, купців в Володимирі? Чи вони живуть ще?

— Еге, певно, що чув! Вони є богатими купцями, хотяй їх батько є на Сибірі. Виходить, що він був такий самий, як будь котрий з нас грішних. А тепер скажи мені, дідусю, за віщо тебе сюда заслали?

Аксенов не любив говорити про своє горе; він зітхнув тяжко й промовив:

— Двайцять шість років тому я був засуджений на заслання з тяжкою працею за мої гріхи.

— Але за що саме? — настоював Макарій.

— За що? Видно, що по заслузі, — відповів Аксенов. Він не хотів більше говорити, але його товариші самі розповіли, за що він попав на Сибір. Вони розповіли, що хтось вбив купця на дорозі і вложив ніж, яким доконав душегубства, в торбу Аксенова, а коли пізнійше знайшли ніж в Аксенова, то покарали його несправедливо і заслали на Сибір.

Коли Макарій почув се, поглянув на Аксенова пильно, ударив себе долонею по коліні й викрикнув:

— Ось тобі так! Чудесно, справді чудесно! Що-ж, дідусю, ти дуже постарівся!

Арештанти сейчас почали випитувати його, що саме по його думці таке чудесне, та де і коли він бачив Аксенова перед тим, але Макарій не відповів, тільки промовив дальше:

— Се справді чудо, браття! Чи-ж не чудо, що ми стрітилися знову?

Коли він сказав сі слова, Аксенов зараз подумав, що може він знає, хто убив купця, отже запитав його:

— Чи ви вже чули коли про той випадок, Макарій, та чи ви може бачили мене коли перед тим?

— А певно, що чув; люде тоді всюда про се говорили. Але се сталося дуже давно і я вже забув, що я чув.

— А може ви чули, хто убив купця? — спитав дальше Аксенов.

Макарій засміявся й відповів:

— Якто хто? Та-ж той чоловік, в котрого знайшли ніж в торбі. Чейже ніхто не міг вложити ніж в твою торбу так, щоби ти не спостеріг того. Бо хіба-ж твоя торба не лежала близько твоєї голови? Ти з певністю був би почув, колиб хто порухав її, — чи ні?

Так скоро, як Аксенов почув сі слова, він став зовсім певний, що то сам Макарій убив купця. Він встав і відійшов геть, але тої ночі не міг спати. Велика туга налягла на його серце і він почав пригадувати собі свою минувшину.

(Кінець буде).

ЧИ МОЖНА МОЛИТИСЯ ЗА ПОМЕРШИХ.

Протестанти і католики часто запитують православних, по що вони моляться за померших?

З точки погляду католицької церкви, православні неповинні молитися за померших, бо православні не вірять в чистилище; а з точки погляду протестантської церкви молитва помершим нічого не помагає, бо вони після смерти йдуть відразу або до неба, або до пекла. Але після науки православної церкви помиляються і протестанти з своїм „доразьним" судом і католики зі своїм чистилищем.

Православна церква вчить, що кромі остаточного суду, який відбудеться при кінци світа над всіми людьми, є ще суд частковий, який відбувається над кождим чоловіком після його смерти і після якого наступає неповна, неостаточна нагорода або кара. Частковий суд призначує тільки часткову нагороду, або часткову кару, — до послідного суду — і тому грішники мають ще змогу осягнути облекшення в муках, або і зовсім з мук освободитися. Але таке облекшення і освободження вони отримують не за свої власні заслуги або через покаяння, бо після смерти і часткового суду на покаяння і власні заслуги місця нема, тільки через безмежне Боже милосердя та через молитви Церкви і молебні, а передовсім через принесення за них безкровної жертви (Літургії).

Протестанти відкидають молитви за померших тому, що, кажуть, в Святім Письмі нема прямої заповіди молитися за них. Так, прямої заповіди нема, але вона вийнає з обовязків християн піддержувати між собою відношення любови, яке то відношення до померших ми виражаємо молитвами за них. Апостол Яків (V—16) і Апостол Павло (I. Тимотея II—1.) кажуть нам молитися за всіх людей, а св. Іван Богослов наказує молитися особливо за грішників (Іван V—16). Не можна-ж казати, щоби се відносилося тільки до живих, бо умерші є такими-ж членами Церкви, як і живі і смерть чоловіка, з християнської точки погляду, не може нарушувати звязи між ними і оставшими в живих, бо „Бог не є Богом мертвих, а живих; бо в Него **всі живі**" (Лук. XX—38). А апостол Павло каже: „Коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, **чи живемо, чи вмираємо, ми Господні**" (Рим. XIV—8). Отже, возносячи молитви за померших, Церква визнає, що вони вмерли тільки тілом, душею-ж живі. А такими молитвами ми тільки виконуємо волю Божу, волю Ісуса Христа, який сказав, що всякий гріх проститься чоловікови тут, на землі, **І НА ТІМ СВІТІ**, за виїмком тільки хули на Духа Святого (Мат. XII—32). Колиб, отже, прощення гріхів на тім світі було неможливе, то Ісус Христос не додавав би слів „**І на тім світі**".

На закінчення треба додати, що молитися за померших встановлено було ще в часи старозавітні (Сирах VII—36: 2; Сам. I: 12; Тов. IV: 17), а також молитва за померших є неодмінною частею Літургії, почавши від Літургії апостола Якова.

Зі сказаного виходить, що не тільки можна, але треба молитися за померших.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

III.

В році 1787 прилучено Буковину до Галичини як окремий округ та се получення не подобалося румунським провідникам, бо вони бачать в сім прилученню небезпеку для своїх повище сказаних цілей — а се, що таке полученя доведе до того, що український нарід в сполуці з українським народом в Галичині прийде до сили, що ослабить вплив Волохів на Буковині та зукраїнізує цілу Буковину.

І від сего то часу почнається боротьба між Волохами а Українцями на Буковині, що тревала через довгі роки — нім Українці добились своїх належних прав. — В році 1848 волоські провідники вносять просьбу до міністерства, щоб Буковину відлучити від Галичини а українські посли; яких в тім часі було аже чотири й то самі селяни, противляться сему, а з окрема домагаються, щоб Буковина осталася при Галичині — за що вакидуються румунські посли на українських та ганьблять їх, як зрадників волоського народа, та що вони стремлять до того, щоб зукраїнізувати цілий край — та коли їх грозьба не має жадних успіхів, беруться вони на хитрий спосіб, щоб дійти до своїх цілий. — Вони втягають до сьої боротьби й церкву, щоб в такий спосіб потягти за собою простий народ — пострахом, що його хочуть перетягти на унію — та використати релігійно-національну мішанину, — що коли він волоської православної віри, то вже тим й Волох...

В сій боротьбі піддержують їх Семигородські Румуни, більш свідомий й шовіністичний елемент. — Сейчас по прилученню Буковини почали вести сильну пропаганду серед буковинських Волохів за злученням всіх румунських земель в один румунський край під австрійською короною. До сьої помочі хотіли вони взяти, як я вже вище згадував — черновецьку дієцезію, щоб в такий спосіб лекше їм було злучити Буковину в одну румунську державу під Австрією. — Вони жадають утворення одної румунської митрополії від Дунаю аж по Дністер разом з замешкуючими одновірцями Славянами, як Українці, Серби та частина Сербів [illegible] під одною головою, під одною мітрою. Та бажання Волохів сповнилися лише на стільки, що Буковину розпорядженням цісарським з 9-го марта 1849 р. відділено від Галичини, та дано її титул окремого воєвідства та самоуправу — але до Семигороду не прилучено, — що було їх бажанням. — Тимсамим й церковне питання осталося не [illegible]. Правда боротьба, щодо прилучення Буковини устала, але за прилучення черновецької дієцезії ще довго тягнулась.

В 1861 році жадає збір духовенства цілої дієцезії, аби воно висказало своє бажання в справі, як мається упорядкувати стосунки церкви. Духовенство жадає на перекір румунським провідникам самостійности буковинської церкви, а для владики титулу митрополита. В 1864 р. владика Гакман на Синоді в Карловицях жадав єдности православної церкви в Австрії, однак рішучо противився приділенню буковинської дієцезії до румунської митрополії в Семигороді — а се з тої причини, що буковинська дієцезія не є чисто румунська, а в половину українська — сим дає до пізнання, що Українці мають право до сеї дієцезії. За сей виступ владики Гакмана, румунські провідники виступають проти нього в пресі, на вічах, та стараються його очернити та скомпромітувати. На сі напади та очернення відповідає владика їм своїм „обемистим посланієм", де доказує, що миряни не мають права вмішуватися в церковні справи на Синоді, бо там мають право забирати голос лише самі владики — дальше розкриває в тім посланію національні й церковні змагання та цілі буковинських Румунів, чим висвітлює румунські заміри зрумунізувати церкву та з нею ту частину Буковини, де замешкують Українці.

Для Українців се посланіє було важне ще й тим, що в нім в перший раз по владиці Херескулові, самим буковинським пастирем сконстатований факт, що Буковина лиш на половину волоський край а на половину український і колиб церковну дієцезію Буковини прилучено до цілковитої румунської митрополії, то серед Українців повстане невдоволення, що може загрозити й самому православію на Буковині. Накінець була вказана дорога до полагодження національної боротьби поміж Українцями а Румунами через заснування кількох дієцезій на Буковині.

Та розярених румунських провідників, яких піддержував сам митрополит семигородський Шагуна, не можна було нічим переконати, вони провадять завзяту пропаганду проти пляну владики Гакмана піднести буковинську дієцезію в степень митрополії а за прилученням дієцезії до волоської митрополії в Германштаті в Семигороді. Ся пропаганда набирає поважних розмірів та загрожує владиці Гакманові, бо частина румунського священства починає виступати проти владики. — Владика Гакман, щоб приборкати розагітоване румунське священство пише „Окружное Писаніе къ честному вашея епархіи духовенству", де він опрокидає, що деякі священики разом з мирянами виступають проти свого владики, чим шкодиться поваві духовного стану. Та се писаніе не помагає нічого, боротьба о прилучення буковинської дієцезії серед Румунів тревае дальше. Та владика (був родом Українець) береться за инший плян, а се він дає Українцям товчок до заложення товариства „Руської Бесіди"", яке то товариство мало би згуртувати довкола себе вже тоді свідомих Українців, та розпочати боротьбу проти Румунів, що старалися засягнути на церковні права Українців, — чим малося силою українського руху — силою українського елементу приборкати ворохобню Румунів.

IV.

В заснованю „Руської Бесіди" треба бачити першу ознаку почуття відрубности православного українського народу на Буковині від Румунів а почуття соборности з прочим православним українським народом всіх українських земель. В нім треба бачити першу прояву незалежности буковинського українського народу, котрий до того часу завдяки переваги почуття релігійного над почуттям народности, почував себе майже за одно з Румунами — під румунської корміги. — Так зрозуміли сю річ й Румуни й всіма силами старалися недопустити до того, щоб православні буковинські Українці відокремилися від православних Румунів, щоб нібито православний мир не розділився на двоє.

Оснування „Руської Бесіди" відограло рівнож й важну ролю в розвитку справ православної церкви на Буковині. Бо від того часу, як засувалася „Руська Бесіда", Українці виступають все більше й більше на верх — стають щораз важнійшим чинником в краю.

Тим самим й розяреність румунських шовіністів приборкується сильним рухом українського відродження — що дає Румунам до пізнання велику небезпеку їх плянів прилучення буковинської дієцезії до румунської митрополії в Германштаті.

V.

Румунські провідники скликують в році 1870 народне віче, на якім домагаються, щоб був скликаний дієцезіяльний собор, на якім би й світські люде мали право голосу — та їх плянам стає на перешкоді піднесення буковинської дієцезії австрійським правлінням в р. 1873 до степеня митрополії й владика Гакман стає першим митрополитом Буковини та Дальмації, — чим мусіла припинитися й боротьба церковна о прилучення Буковини до семигородської митрополії. Однак на її місце виступає нова боротьба, а се вже зі сторони Українців, які починають домагатися рівних прав на поли церковнім — що в пізнійших роках, — як сила Українців в краю зросла й австрійське правительство мусіло з ними числитися — переходить в боротьбу о цілковите відділення.

Так бачимо, що боротьба румунських шовіністів з владикою Гакманом, який противився прилученню буковинської дієцезії до румунської митрополії, зробила Українцям на Буковині велику прислугу, а се ту, що владика Гакман, який хотів опори на Українцях супроти Румунів в своїй боротьбі дав товчок до заснования Руської Бесіди — може із внутрішної потреби якогось духовного осередка для Українців, але лиш для власних цілей, та для постраху, щоб ослабити сили Румунів, — щоб їх вгамувати. Владика Гакман може й не хотів так дуже опиратися на Українцях, як лише може на противниках своїх противників. Бо-ж він хоть був родом Українець, ніколи себе не признавав до Українців, а все тягнув до Румунів.

VI.

В короткому часі товариство „Руська Бесіда" згуртовує довкола себе найсвідоміщі українські тодішні сили, се є по найбільшій части священиків, учителів та деяких вільного стану інтелігентів. — Засноване не так з добре відчутої потреби самої української громади, як радше під впливом посторонних людей, се товариство з початку не проявляє живої діяльности — а се з причин, що товариством вели перед люде неприхильні до народного руху й самостійного життя нашого народу, се були люде, що стояли під впливом агентів російського правління та галицьких кацапів.

(Дальше буде).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
279 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПІСТ — ВЕЛИКИЙ ПІСТ.

I.

Піст — се моральний закон життя.

Питали раз фарисеї Христа:

— Чому Іванові ученики постять, а твої їдять і пють?

І відповів Христос:

— Чи можна весільних гостий заставляти до посту? Але забересь від них жених і будуть вони постити в ті дні. (Лука 5: 33).

Піст вяжеться нерозривно з великими моральними стремліннями людей; з душевною боротьбою; з хвилями смутку, жалю, покаяння. Піст йде в парі з великими постановами, з рішенням на посвяту, з знаком глубокої щирости і відданости великій справі.

Піст скріпляе силу духа, не дозволяе думкам чоловіка розсіватись. Піст скріпляе силу волі; піст е виявом нашої щирости і готовости для сповнення обовязків. Ще дальше піст дае черствість і здоровля не тільки для духа, але і для тіла.

Щирий піст припиняе тілесні бажання, які часто беруть перевагу над совістю і розумом, а рівночасно збирае увагу чоловіка на духові, моральні справи, і так дае чоловікови більшу витревалість для життя на земли і наближуе його до Бога.

Але таким е передовсім розумний, свідомий, щирий піст!

Читаемо в пророка Ісаї (58: 3), що Жиди питали Господа, чому Він їх посту не бачить, на що почули таку відповідь:

— В день вашого посту ви слухаете своїх забаганок і вимагаете тяжкої праці від других. Ви постите хіба на те, щоби сваритись та правуватись і немилосердною рукою бити других. Ви не постите того дня так, щоби голос ваш чути було в небі...

Приготовляючись до великого діла Христос перебував довгий час в пості і молитві. Постили апостоли, постили великі христіянські мужі. А в Старім Завіті постили пророки і постив жидівський нарід на знак покаяння.

Піст вязався завсігди нерозривно з моральними стремліннями людей — і перед приходом Христа і після него. В Корані говориться:

— О, вірні! Піст з'обовязуе вас, як з'обовязував тих, що перед вами, щоби ви вмогли служити вірно Господу. Хтож з вас слабий, або в дорозі, нехай постить в инші часи означене число днів. А хто може постити, а не хоче, той загладить свій проступок, коли буде давати прожиток убогому.

Христос і апостоли піддержують потребу посту.

Проповідуючи на горі Христос вказуе, що піст наш не повинен бути лицемірним, нещирим, але повинен він бути принесений Богу без уваги на те, чи люде знають, що ми постимо.

— Коли постите, нехай не буде у вас, як в лицемірів, сумного виду... Ти-ж коли постиш, намасти голову свою (тодішний звичай) і вмий лице, щоби не здавався людям постником, лише Отцеви твому, а Він знаючи тайне, віддасть тобі явно (Мат. 6: 16).

В иншім місци (Мат. 17: 21) Христос каже ученикам, що треба найперше скріпити силу своеї души постом і молитвою, а тоді зможуть вони і над силою лихого духа, над силою злих пристрастей в других людей запанувати.

В Діяннях же Апостолів (13: 2) читаемо, що і перші христіяне постили, а також постили й самі апостоли (14: 23). А в 2-ім Посланню до Коринтіян (6:3) апостол Павло каже:

— Нікому нічім не даемо згіршення, а у всьому показуемо себе, як слуги божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в ранах, в праци, в недоспаних ночах, у постах...

Великий Піст — Чотиродесятниця.

Найважнійшим з усіх постів, які постановила Апостольска Церков, се Великий Піст, або по церковному „Четиредесятниця" — себто приблизно 40-дневний піст, не включаючи сюда страстного тижня.

Про 40-дневний піст давних христіян згадуе вже церковний історик Евзебій (†340), згадуе також св. Василій і другі давні церковні письменики, з чого видно, що сей піст сягае часів апостольських.

Одно треба зауважити, що ніколи не заховувано Великого Посту без перерви. І так відтягалися неділі, а часом і суботи, як дні, в котрих не постили. Се врештою залежало в великій мірі від волі і христіянської ревности вірних.

Великопостне Богослужения.

Піст призначений на те, щоби обмити і наблизити до Бога душу чоловіка і тому з постом вяжуться також відповідні молитви і пісні — постне, покаянне богослуження.

Але церков вже наперед хоче приготовити вірних до діл покаяння і тому протягом трох тижнів перед початком Великого Посту звертае їх увагу на обовязки, до яких вони наближаються. Неділями отже, що попереджають Великий Піст е: 1. Неділя о Митари і Фарисею, 2. Неділя о Блуднім Сині, 3. Неділя о Страшнім Суді (мясопустна) і Неділя сиропустна.

Вже вечірне богослуження на Неділю Митаря і Фарисея проняте духом покаяння:

Не молімся, браття, по фарисейськи, бо хто підносить себе, той принизиться; смирімо себе перед Богом і постячи кличмо з митарем: Боже, очисти нас грішних.

Пригадавши собі гордого Фарисея, ми кличемо дальше:

Двери покаяння отвори мені Життя подателю... На стежку спасення настав мене, Богородице. Коли пригадаю множество гріхів моїх, то дрожу перед страшним днем судним, та надіючись на твою щедрість, кличу: помилуй мене Боже великим твоїм милосердям.

В Неділю Блудного Сина заставляе нас церков кликати до Бога:

Опинившися на земли безгрішній і животворній, я посіяв гріх і зібрав посіяне серпом лінивства, і повязавши перевеслами діл моїх снопи, я не стелив їх на гумні покаяння; одначож молю тебе, розвій вітром твого милосердя полову діл моїх...

А в Мясопустну неділю кажемо:

Коли прийдеш судити всіх... книги розложать ся і стануть явними діла людей... Заголосить труба, отворяться гроби... Горе мені, нерозумна душе, чому зла не відрікаешся? Чому недбалости не лишаеш?...

Богослуження Великого Посту зложене головно побожними мужами: Іваном Дамаскином, Космою Маюмським, Андреем Критським і другими і відзначаесь воно зворушаючими піснями і молитвами.

Окремо треба згадати, що в середу вечером (замісць в четвер) 5-го тижня Великого Посту відправляеться Утреня з каноном св. Андрея Критського (Поклони). Се богослуження пригадуе нам Марію Єгипетську, яка покинувши грішне життя, щиро покаялась і кличе рівночасно нас, щоби і ми йшли за її приміром.

За тим приходить Цьвітна Неділя (Лозова, Шуткова, Пальмова, а по церковному „Неділя Вайї"), та Страстний Тиждень, про який треба говорити окремо.

ХРИСТІЯНСТВО В АМЕРИЦІ.

Др. Г. Р. Крисман, директор учительського семинара в Варенсбургу, Мо. пише в „Міннеаполіс Джорнал", що переведено дослід над 100-ма студентами Варенсбурської Колегії і 1800 студентами висших шкіл кількох инших містів. Се мало показати, оскілько студенти обзнакомлені з Біблією. Вислід між иншим був такий:

12 процент студентів не знало, що Христос говорив про любов ближнього.

16 проц. не знало, де Христос родився, ані імени його матері.

40 проц. думали, що Павло, се назва частини Біблії.

12 проц. думало, що Біблію написав Пилат.

25 проц. думало, що Яков, се ріка, а 45 вважали рікою Галилею.

3 проц. думало, що Ірод був апостолом.

6 проц. думало, що Марко (апостол) був царем.

Подібні були й инші поняття студентів про те, що христіяне повинні знати з Біблії. Зовсім отже слушні уваги роблять ті, що кажуть: Треба щоби Америка навернула до христіянства найперше себе, а тоді вже нехай других христіянізуе.

Хочеться громовим голосом крикнути на весь світ, так крикнути, щоби почули не тільки живі, але й померші: Мудрці, фільозофи та вчені! Шукайте прояву Великого Бога в души подібної нам людини.

Давид Тіпій.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XIII. ПЕРШИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ, 28-го ГРУДНЯ, 1919 РОКУ.

Кінець-кінців, епископ Александер повідомив Брацтво телеграфічно, що він прибуде до Саскатуну на 14 жовтня, 1918 р. і запропонував, щоби на той день зїхалися до Саскатуну люде, які стояли на чолі українського православного руху. Брацтво сейчас порозумілося з відповідними людьми й запросило їх приїхати до Саскатуну на церковні наради в вище згаданий день, але в кілька днів пізнійше мусіло запрошення відтягнути на необграничений час, бо еп. Александер повідомив знов телеграфічно, що з важних причин приїзд до Канади мусить на якийсь час відложити.

Через слідуючих два місяці Брацтво вело горячу переписку, так з самим епископом Александром, як і з його впливовійшими священиками, але добитися свого — вплинути на епископа Александра, приїхати до Канади — не могло. Він то назначував день свого приїзду, то відкликував його і Брацтво остаточно рішило скликати церковний Собор без згляду на те, чи епископ Александер приїде на нього, чи ні.

День Собору назначено на 28 грудня, 1918 р. й повідомлено про се епископа Александра. Він в відповідь прислав Соборови своє благословеньство й прирік, що доложить всіх старань, щоб прибути на Собор, але, як звичайно, через „важні причини" не прибув.

На Соборі було не менше 300 учасників, а між ними чотири священики російської православної місії — Кізюн, Чолганюк (Шовганюк?), Колодлюк й Іванчюк.

Нарадами проводив учитель Ф. Т. Гаврилюк, який у вступній промові зясував причини, які привели до руху за поверненням наших людей назад на лоно православної церкви, та за вирванням ся від контролі тих, котрі через цілий час кількасот-літної історії аж надто ясно показалися ворогами нашого народу, його інтересів, його стремлінь, його ідеалів. По нім промовляв Михайло Стечишин, секретар Брацтва, який переповідаючи історію українського церковного життя в Канаді від початку еміграції до 1918 року, спинився зокрема над шкідливою роботою для українського народа в Канаді, епископа Будки та підчинених йому бельгійських та французьких монахів, яка то робота досягла тої міри, що в греко-католицьких церквах заведено римські молебни, в метриках записуеться греко-кат. як римо-католиків, народно-просвітному Інститутови ім. П. Могили виповіджено війну і то лише тому, що він незаписаний на епископську корпорацію. При кінци він здав звіт з діяльности Українського Греко-Православного Брацтва та пояснив відносини між Брацтвом і епископом Александром. Що-ж до будучого становища Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то офиціяльний звіт з першого собора говорить про се таке: **„Є вигляди певні, що Канада дістане українського православного епископа з правом автокефалії, а залежати буде від київського митрополита".** Се показуе, що організатори українського православного руху мали від самого початку ясні пляни щодо остаточної приналежности Української Греко-Православної Церкви в Канаді, і коли входили в порозуміння з епископом Александром, то тільки під напором обставин. Розуміеться, що епископ Александер був поінформований про автокефальні стремління Української Греко-Православної Церкви і хто знае, чи се не була найважнійша причина, чому він не спішився з приїздом до Канади, хотяй Брацтвови він сього не говорив.

Василь Свистун говорив про успіхи українського православного руху на протязі часу від Перших Довірочних зборів до Собору й пояснив, що поширення православія серед Українців в Канаді було троха припинене через такі причини: 1) брак українських православних священиків, 2) брак остаточного порозуміння з епископом Александром, 3) лихе економічне положення українського загалу, та 4) інфлюенза, через яку були позапирані всі школи і через те не мож було отворити духовного семинаря. Все-ж таки успіхи, яких осягнено на протязі пятьох місяців, запевняють світлу будучність Українській Греко-Православній Церкві в Канаді.

В часі своеї промови В. Свистун звернувся до присутних священиків з питанням, чи вони годяться працювати для православних Українців, без згляду на те, яке становище займе супроти Української Православної Церкви російська православна місія, на що ті відповіли, в формі прилюдної присяги, що вони переходять на услуги Української Православної Церкви і будуть вірно їй служити, бо сим самим будуть служити православію. Така заява надзвичайно підбадьорила учасників Собору, бо хотяй згадані священики не відповідали вимогам ідейних священиків, але що доси були здеклярованими москвофілами, то Собор бачив в їх заяві першу побіду українського православія в справі національного питання. Учасники Собору тоді ще не знали, що московське духовенство російської православної місії не знало, що таке моральне зобовязання та дисципліна і відповідно до вимог жолудка змінювало свої „погляди". При кінці нарад Собор ухвалив слідуючі резолюції:

Перший український церковний Собор одобрюе заложення Української Греко-Православної Церкви в Канаді Українським Греко-Православним Брацтвом.

Собор рішае, щоби члени Української Греко-Православної Церкви і Брацтва вповні кооперували зі священиками в організації церкви.

Рішено, що православні священики признають істновання Української Греко-Православної Церкви в Канаді і що вони вповні віддаються служити сій церкві без згляду на те, яке становище займе преосв. епископ Александер.

Рішено, що українські греко православні священики до прибуття українського греко-православного епископа будуть проводити свою священичу роботу під зарядом Українського Греко-Православного Брацтва. Присутні православні священики підняли ся працювати на условиях висказаних в резолюціях третій і четвертій.

Рішено вибрати комітет з семох членів, котрий мае приготовити начерк статута і інкорпорації Української Греко Православної Церкви. Сей комітет предложить їх до ухвали перед другий український греко православний Собор.

Рішено, що поки Українська Греко-Православна Церква буде заінкорпорована, щоби українські греко-православні громади не записували свого майна на жадні теперішні церковні корпорації.

Успішне переведення Собору додало нової енергії працьовникам на українській православній ниві. Говорило ся: Загал приняв ідею українського православія щиро, з ентузіязмом, українські священики з російської місії (кромі чотирох висше згаданих були ще о. Дмитро Киретюк, котрий служить вірно Рідній Церкві по нинішний день, протоєрей Божик, та пятьох-шестьох зі Злучених Держав, які зголосилися приїхати до Канади) переходить під прапор Української Греко-Православної Церкви; епископ Александер відносить ся до нашої справи прихильно, хоч не рішучо, — отже, чого більше хотіти? Ще пару місяців, а Українська Греко-Православна Церква здобуде собі горожанство, силою якого відограе важну ролю в життю українського загалу в Канаді. Говорилося так, бо на велике щастя, ніхто не предвиджував тої тернистої дороги, яка простягалася перед першими носителями ідеї Рідної Церкви. Хто знае, чи втрималисяб були при своїх переконаннях навіть найвідважнійші проповідники й ширителі українського православія, колиб могли були збагнути, які немилі несподіванки приготовляла для них майбутність. Але в тім то й щастя, що людина відносно майбутнього живе тільки надією, инакше не можливий бувби ні поступ, ні подвиги.

Перше розчарування повстало ізза того, що священики, які брали участь в Соборі, почали помимо своеї врочистої обітниці служити вірно Українській Греко-Православній Церкві і її ціллям, ширити між менш свідомими зі своїх вірних москвофільство. А се ішло їм тим лекше, що вони могли покликатися на мандат від Української Греко-Православної Церкви. Найбільше прославився в сім взгляді свящ. Кізюн на кольонії Ст. Джуліен, Саск., який з часом, стрітивши сильну опозицію зі сторони національно свідомих одиниць в своїй парохії, роззлився до тої міри, що показав явно свої зуби і заперечив, немовби він зобовязувався на Соборі служити Українській Греко-Православній Церкві. Сей його крок, розуміеться, запечатав його долю так далеко, як се відносилося до Української Греко-Православної Церкви, але випадок з ним отворив очи провідникам українського православного руху на важний факт: **Українська Греко-Православна Церква мусить на будуче приймати в ряди своїх священиків тільки національно свідомих, чесних і щирих одиниць, які і народні і релігійні справи українського народа ставилиб на першому місці.**

Тимчасом 4 лютого, 1919 р. в Клівленд, Огайо, в Злучених Державах, відбувся Собор російської православної місії, на який було запропоновано Брацтвови вислати свого делегата, який мавби був просити Собор позволити епископови Александрови взяти Українську Греко-Православну Церкву під свій тимчасовий покров. Брацтво однак вважало за відповідне делегата не висилати і чекати на рішаючі кроки зі сторони самого епископа Александра. На Соборі брав участь прот. Божик і там, з порозумінню з епископом Александром (на тім Соборі він був обраний архиепископом) і прот. Кукулевським, порушив справу українського православного руху в Канаді. З тої нагоди прот. Божик прислав на руки секретаря Брацтва лист такого змісту:

Wpg. Man. April 5, 1919

Mr. Stechyshyn
Saskatoon, Sask.

Приміть щире Спасибі за Ваше письмо,

Відносно о. Кизюна я не дивуюсь, бо таких як він практикуєть ся так: „Куда иголка, туда і нить", а може він тільки так удає для приличности Филиповського, однаке, я донес о тім Архиепископови.

Я на церковним Соборі в Клевеленд виголосив палку промову за українізацію і такою церквою, в порозумінню з Архиепископом та протоєреєм Куклевським та за се накинулись на наші плечі всі адські сили „твердорусской пресы" в Америці, одначе ми останем побідителями.

Наступає час, в котрім зломить ся уніятську церкву по обох боках Океану!

Я не вірю в то, щоби свідомий Українець дивив ся мовчки на шрубоване Римом темних мас народу і поширував свої впливи.

Тут мусить наступити поважна перемина, бо національна свідомість бистро ширить ся, а католицизм нам чужий, церква мусить бути чисто народна, без вмішування заграниці та чужини.

Я що практик, на сей раз на одну йоту не ошибаюсь; світ бореть ся за демократичні принципи а католицької церкви дисципліна давно пережила і ніяк ненадаєть ся до модерних часів, і тому тій церкви мусить бути край — смерть. Наступ він о стільки скорше, о скільки наша Православна Церква, особливо її передовики зведуть з нею умілу офензиву, а се наступить нині - завтра.

Чую що на таке заносить ся і в Сполучених Державах. Відносно до сего сегодня я написав до Редактора Руського Слова. Він тоже стоїть за Українською Православною Церквою.

Біда тільки та, що в нас нема до сего людий, священиків, а все пійшло би скорим темпом.

Ось напр. в Торонто я розгромив уніятську церкву, сей час дайте туда нашого священика і робота пійде. Але де той священик? Я там міг лишитись, але треба було мене в Вінніпег, щоби прогнати Рощину секту — що і зробив, та докінчити Гладикову газету, яка нині завтра протягнеть ся як довгій а відспівати її погребні стихири.

Той рух в Торонто перенисов уже і до Гамилтон, думаю не задовго він перейде і до Монтреал.

Филиповський най робить що він хочет він свою ролю давно відограв. Він не буде епископом, а хоти би і був ним, я і моя церква его не признаєм. Єсть і други такі церкви як моя, що его не признають.

Від сего часу наш рух буде ставати ясніймим і ясніймим. А вкінці він розъиметь ся широким полумням по цілім континенті

Оставайтесь здорови

Свящ. П. Божик
113 Dearaeli St., Wpg. Man.

(Дальше буде).

КАТОЛИКИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ НА УКРАЇНІ.

В календари „Канадійського Українця" на рік 1925 в статті М. Ярового говориться про Українську автокефальну Церкву на Україні, а також про „живу" і „тихонівську" церкву ось що:

„Справді, на офіціальній мові церкву там відділено від держави (большевицької держави, — прим. Ред.), **і в справи церкви держава нібн не втручається. Се на лисьмі і для закону. Практичного-ж урядовою церквою, котру держава підпирає більше як де инде є т. зв. „Жива", або большевицька церква, котрої гієрархи, як і православні ієрархи при царях, сліпо виконують накази влади...**

„Правда, на Україні „Жива" церква майже не має прихильників. Стара, — „тихонівська" також їх не має богато, алеж ні та, ані та ніколи українізації не заводила й не дбала про неї — навпаки обидві вони в найтіснійшому союзі проти тої українізації боролися й боряться.

„Найбільше симпатій на Наддніпрянській Україні має церква автокефальна, котра справді є настільки українізована, що навіть відправи церковні в ній ведуться українською мовою. І щож бачимо. Большевицька влада усіма силами бореться проти української автокефальної церкви. Коли „живі" ієрархи не мають на народ ніякого впливу, то влада підтримує навіть нареславних „тихонівців", але жорстоко і в усякий спосіб переслідує автокефалістів, особливо священиків. Їх обявляється звичайно „контр-революціонерами", а як із такими, без дальших розмов і пояснень поступається по всій строгости советських законів."

Так оповідає „Канадійський Українець" в своїм календари, а рівночасно на своїх сторінках закидає Українській Православній Церкві на Україні большевизм й архиепископа Теодоровича називає большевиком.

З календара „Канадійського Українця" виходить, що **Українська Автокефальна Церква на Україні є наскрізь українська народна, противна большевикам** і за те вони її переслідують, а **сам „Канадійський Українець" закидаючи її большевизм** (як большевики закидають контрреволюцію), показує, що сповняє супроти неї большевицьку, облудну ролю.

Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко-ж світ дає, я даю вам. Нехай не тривожиться серце ваше, ані лякається.
(Іван XIV—27).

Хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.
(I. Іван IV—8).

ПОХОДЖЕННЯ СВЯТОГО ДУХА.

Одна з найголовніЙших ріжниць між церквами православною і католицькою є наука про походження Святого Духа. Православна церкви вчить, що Святий Дух походить **від Отця**, а католицька, що **від Отця і Сина**. Тому, то й „Вірую" (Символ Віри) православної церкви і католицької не однакове.

Дотично походження Святого Духа православне „Вірую" говорить: „І в Духа Святого, Господа оживляючого, що **від Отця** походить". Католицьке-ж „Вірую" говорить так: „І в Духа Святого, Господа оживляючого, що **від Отця і Сина** походить".

Що наука католицької церкви про походження Святого Духа є хибна, про се не може бути найменшого сумніву, бо знаємо про се зі слів самого Ісуса Христа, який говорить про се так:

„Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам від Отця, Духа правди, що **ВІД ОТЦЯ ВИХОДИТЬ**, Той свідкувати ме про мене" (Іван XV, 26).

Дальше, треба знати, що Символ Віри уложили отці першого (Никейського, 325 р.) і другого (Константинопільського, 381 р.) Вселенських Соборів, на довгий час перед тим, нім католицька церква відпала від правдивої Христової церкви. Найважнійшим завданням другого Вселенського Собору було як раз утвердити правдиву науку про Святого Духа і він се зробив утвердивши, що Святий Дух походить **від Отця**, а не від Отця і Сина, як вчить тепер католицька церква. Крім того, семе правило третього Вселенського Собору (Ефеського) строго забороняє вводити зміни в Символ Віри, але католицька церква не зважає ані на слова Ісуса Христа, ані на рішення Вселенських Соборів і робить те, що її подобається.

ЩО ЗНАЧИТЬ — АВТОКЕФАЛЬНИЙ?

Слово „автокефальний" є грецьке і значить дослівно „власноголовий" — себто самостійний, маючий повний свій власний уряд. Коли православна церква якотось народу має свого митрополита, то ся церква звесь уже автокефальна — себто від нікого посторонного незалежна. Митрополит є повним провідником церкви, яка є під його управою і в його роботу не має права мішатися ані сам патріярх.

А що Українська Православна Церква на Україні має власного митрополита, отже і звуть її Українською Автокефальною Православною Церквою.

БОГОСЛУЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Чому богослуження Української Православної Церкви загально таке, як і греко-католицької?

Тому, що сама греко-католицька церква має православний обряд, який вона затримала з тих часів, коли ще була православною.

Значить — Українська Православна Церква має свій власний обряд, а греко-католицька має обряд церкви православної.

ДО ВСІХ

Всеч. Отців, Зарядів Українських Греко-Православних Церковних Громад, Церковних Півців, Дірігентів церковних хорів і тих, що люблять церковний спів у рідній українській мові.

Повідомляємо, що працюємо над уложенням українського „Голосопіснеця", який вийде друком (на мімеографі) в кількох випусках.

„Голосопіснець" буде містити в українській мові всі найважнійші співи на два голоси (після галицьких мельодій), які уживаються в українських греко-православних церквах в Канаді, і буде обнимати до 200 сторін, величини 8½×11½ цалів.

Перший випуск вийде з друку в першій половині марта с. р. і в ньому буде поміщено (на 20 до 30 сторонах) слідуюче: Тропарі, Кондаки, Богородичні, Прокимени і Бог Господь... на неділі після вісьмох голосів (гласів).

Хто бажав би набути для себе або для церкви „Голосопіснець", повинен сейчас зголоситись, щоб можна тут означити скількість накладу. Після скількости наперед замовлених примірників буде можна означити ціну одного примірника.

До замовлення треба додати $1.00 завдатку, який почисляеться як частину належитости за перший випуск. — Ціна першого випуску є $1.50.

Другу частину належитости за перший випуск буде треба заплатити при замовленню другого випуску.

Ми приневолені жадати завдатку, бо 1.) кошта сего видання дуже великі, 2.) ми не маємо на него власних фондів, 3.) нам не поможуть ні Французи ні Бельгійці, 4.) хочемо мати певних українських передплатників і 5.) мусимо мати запевнену готівку на закупно всіх приборів і припасів до видання сеї книжки.

Саскатун, 21-го лютого 1925.

Свящ. К. КИРСТЮК. Свящ. В. КУДРИК.

Замовлення треба слати на адресу:
REV. K. KYRSTIUK, — 606 Ave. L, South, — SASKATOON, SASK.

ОДНІ ГРІХИ ВЕДУТЬ ДО ДРУГИХ.

Коли чоботи наші чисті, ми обминаємо болото і не раді його бачити. Коли-ж ми раз в болото заліземо, тоді ми не жалуємо їх і не дбаємо, що перед нами болото і йдемо, куда попаде.

Те саме буває і в нашим життям. Доки не бачимо за собою важких гріхів, доки душа наша чиста, доти боїмось гріха; коли-ж за нами є оден більший гріх, другий, тоді нема в нас страху і ми легко відважуємось і на гріх третій і четвертий.

Та коли війдемо ми з правої стежки, пригадаймо, що Бог не хоче смерти грішника, але щоби він навернувся і жив. І Святе Письмо кличе до нас без перестанку:

— Пробудись зі сну і воскресни з мертвоти, а освітить тебе Христос!

ПАПА ЗНОВ БЛАГОСЛОВИТЬ ПОЛЯКІВ.

Папський нунцій, монсиньор Лаурі, передав 28 січня с. р. президентови Польщі власноручний лист папи і два золоті медалі, видані папою Львом XIII з нагоди ювилейного року 1900. В листі папа передає своє благословеньство президентови Польщі, його родині і всьому польському народови.

Мабуть не гаразд з Поляками, коли папа вважає, що треба їм свіжого благословеньства. А може се в доказ що папа знає як слід оцінити „християнські" подвиги польского уряду при відбиранню православному населенню їх церков. Та якби воно не було, час вже, щоби папа вислав хоч сяке-таке благословеньство греко-католикам, вони-ж також його діти, хоч і не рідні.

ГРИГОРІЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР В РУМУНІЇ.

Ще в 1919 році введено в Румунії календар нового стилю. Але румунська православна церква заховала старий стиль, так, що всі свята, Новий Рік і національні свята і на дальше обходжено згідно зі старим стилем.

Тепер по довших переговорах православна церква рішилася приняти григоріянський календар і увести його в життя. Се почалося ще від 1-го жовтня минулого року, так, що Різдвяні Свята і Новий Рік обходжено по новому стилю. Але Великодні Свята і Зелені і на будуче не будуть сходитися із католиками, тому що православна церква обчислила час, в який припадають ті свята, по иншій системі.

ПРАВОСЛАВНА ТЕОЛЬОГІЯ В ПОЛЬЩІ.

На польськім університеті в Варшаві відкрито факультет православної теольогії. На відкриттю були присутні: ректор др. Кшишталович, віцепремієр Тугут, маршалок сойму і православні епископи з митрополитом Діонізієм на чолі. Побачимо, на скільки се поправить положення православної церкви в Польщі...

КСЬОНДЗ СПАЛИВ СЕБЕ ЖИВЦЕМ.

Совітські урядники кажуть, що в Житомирі на Україні спалив себе живцем польський ксьондз Андрій Федукович. Зразу було підозріння, що спалили його агенти тайної поліції. Федукович облляв себе нафтою і відтак підпалив сірником. Допровадити його до сего мали листи з погрозами від инших ксьондзів, котрі обурювалися на його лист до папи, в якім він взивав Ватикан, аби не допускав до того, щоб ксьондзи провадили проти-совітську пропаганду.

КАТОЛИЦЬКА ІНКВІЗАЦІЯ.

В Ділі з 30 грудня 1924 р. згадуєся 5 інтерпеляцій, які вніс сенатор Карпінський і другі члени Українського Клюбу до польського міністра справедливости в справі знущань польської поліції над українськими селянами в кількох селах. Між тими є також два селяне з Різного, **яких арештували за те, що 12 липня 1924 були на богослуженню в церкві св. Петра і Павла, відправленому після церковного (старого стилю) календаря.**

І чи се не католицька інквізиція?!

ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

Народна організація Українців міста Львова відбула 1 лютого с. р. нараду в справі примусового целібату і після всесторонної дискусії приняла одноголосно слідуючі резолюції:

„Народна Організація Українців міста Львова:

1. Протестує проти змагань деяких чинників в єрархії українсько-католицької церкви накинути примусовий целібат духовенству сієї церкви наперекір волі народу і основним законам статута Унії з 1596 р.

2. Взиває ті самі чинники провадити виховання молодого клиру в національнім дусі з пристосуванням до тих обставин, серед яких прийдеться йому вести український нарід не тільки в релігійно-духовних, але також у всіх загально-національних а тим самим і клясових справах, згідно з віковою традицією української церкви."

Побачимо, чи будуть мати сі резолюції який вплив на пропагаторів целібату

Поширяйте „Православний Вістник" від хати до хати, з рук до рук!

НАЙМЕНШИЙ РАБИН-ЧУДОТВОРЕЦЬ НА СВІТІ.

На Закарпаттю жиє рабін, Абрагам Овікс, славний з того, що найкрасше може в цілій Европі знає таємні науки (про надзвичайні явища, про духи і т. д.), а також з того, що він найменший з усіх рабінів. Він великий всього на 78 центиметрів (приблизно 3 фіти). Його батько, що вмер перед кількома роками і був також славним рабіном, був високий тільки на три четвертих метра.

Виходить, що не у височині вартість чоловіка.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

В Харбіні в Азії почав виходити „Харбінський Вістник", тижневик і він подає, що в Харбіні є „Українське Свято-Покровське Брацтво", що клопочеться домашною церквою. Богослуження правиться по українськи. Зорганізувалося там також „Українське Видавниче Товариство" для видавання українських книжок і часописів. Крім того робиться инша українська робота. Є там також богато Галичан

ДОПИСИ.

ВШИСТКО ЄДНО.

(Толстой, Ман.)

Прошу Хв. Редакції „Православного Вістника" помістити сих пару слів в Вашім часописі, якими я хочу представити нашим читачам, як то греко-католицькі священики завдають собі самі неправду в очи, і як вони, єднаючися з Поляками, думають підкопати Українську Православну церкву. А було се так:

Одного разу їхав я потягом з Вінніпегу і переходячи вагоном, побачив я вже здалека отця Бартмана, греко-католицького священика, який також їхав в наші сторони. І зараз подумав я собі, що як буду попри него переходити, то треба буде чемно поздоровити і дещо заговорити, бо хотяй я чоловік не вчений, то все таки знаю, як кому гонор віддати. А врештою цікавило мене дещо нового від него довідатися, бо він чоловік вчений, богато знає, та і мені щось скаже. Слово по слову наша беціда війшла на релігійні справи, бо коли говориться з священиком, то таки найбільше про церкву. Між тим впало мені на думку запитати його, чи се добре для нас, Українців, щоби ксьондз Броніслав (Поляк) разом з греко-католицьким священиком святив для Українців паску, а він мені на те відповів, що на те мусіла бути якась важна причина, коли ксьондз польський там загостив. Дальше запитав я його, чому-то ксьондз Броніслав перестав не горнувся до греко-католиків, так як тепер, що аж паску святить, і я в сій нагоді оповів я йому одну мою розмову з римо-католиком, котрий на моє запитання, чи то добре, що би римо-католицькі ксьондзи разом з гр.-католицькими святили паску, то він мені відповів, **що то вшистко єдно.**

На се о. Бартман відповів мені, що то мусів бути певно якийсь дурак, коли таке говорив. Одинак не проминуло богато часу, як сей осуд впав таки на самого о. Бартмана, бо тепер ксьондз Бартман править богослуження, в котрім беруть участь як греко-католики, так і римо-католики і сповідає також одних як і других. Отже видно, що слова того римо-католика, що то **вшистко єдно** сповнилися. За щож о. Бартман назвав чоловіка дураком, коли він сам і словами і ділами доказує, що то вшистко єдно? Плетете отчину, і самі не знаєте що. „Католики, веже вас фест, тиимайцесе купи, бо еще Польска не згінела". Ще замало налляв вам горячого сала поза шкіру, то еще надже. Часи змінились, одинак проводирі унії, як видно, не змінилися, бо які були в давних давен, такі й тепер. Унія брехнею повстала, брехнею й тримається в нашім народі! То нема й чого дивуватися, коли бачиш і чуєш брехню так, які проповідують ганебну унію з Поляками.

Щиро здоровлю читачів „Православного Вістника", а о. Редакторови нашого дорогого часопису жичу доброго здоровля, щоби міг довгі літа працювати над піднесенням просвіти в нашім народі.

Іван Шидловський.

ГОЛОС З ПОЛЬЩІ.

Понизше наводимо лист, який наспів до нашої редакції від українського православного священика в Польщі. Імени і місця перебування автора листа не подаємо зі зрозумілих причин. Ред. „П. В.".

Всеч. о. Редакторе!

Я отримав числа часопису „Православного Вістника" за 1924 рік, з котрого я дуже задоволений і щиро дякую.

„Православний Вістник", є дорогим приятелем нашого народа і є добрим молотом на ворогів українського православного народа там в далекій від нас Канаді і якби у нас в Польщі виходив такий вільний і правдивий орган, то я міг би зазначити, що всьому тому народові, який є під владою Польщі, отворить би очи і він зобачив би, як те сонечко правдивої Христової науки, що у Вас світить, у нас затемняється. Се в тій демократичній республиці, де є свобода віровизнання. На кождім кроці школа польська — нехай навіть село не має і одно-

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ДРУКУ.

КАЛЕНДАР „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

НА РІК 1926

в якому кромі цінних статей та оповідань на теми релігійно-моральні і народно-просвітні будуть подані відомости з життя українських кольоній в Канаді.

Церковні Громади, які хотіли б мати в календарі світлини (фотографії) своїх церков або членів, повинні присилати світлини зараз до редакції „Православного Вістника" залучаючи 5 долярів на вироблення кліші. Се відноситься рівнож до Народних Домів, „Рідних Шкіл", читалень та инших товариств. — Автори які хотіли б жертвувати свої праці для календаря, зволять ласкаво присилати матеріяли завчасу.

Світлини, гроші і матеріяли слати на адресу:
THE ORTHODOX HERALD, 379 Parr St., WINNIPEG, MAN.

го римо-католика. Український православний священик не має права вчити дітей, Українців, релігії православної на їх рідній мові. Ось, що нам кажуть, з приводу сього: „Наука релігії православної в школах ма бить уделена в тим език, в ктурим млодзеж школьна найлепей влада. Єзиком тим очивісце ест для ченсці православних, зарувно як інне, также език польскі. Нема ниєто жадней пшичини, жеби наука релігії православней не могла бить уделена также в єзику польскім". Се так відповіли Митрополитови православної церкви в Польщі на його письмо з 13 вересня 1924.

Які українські часописи виходять в Польщі, то всі білі і чисті, що показує, що наше життя є „чисте та не біле", як той часопис. Як маєш і читаєш який небудь часопис український, то вже ти є ворог „паньства".

Нема в демократичному паньстві такої волі, як там на свобідній землі Канади, то нехай Господь Всемогучий скріпить Ваші сили до дальшої праці і поможе Вам згуртувати наш народ там далеко на чужині під одним прапором.

Желаю Вам як найбільших успіхів.

С. Р.

ПОСТУП ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ.

(Мондер, Алта.)

Прошу Хвальної Редакції помістити моїх пару слів про українську греко-православну церкву в Мондер, Сн.

Не[illegible] [illegible] православним священиком був в нас о. Д. [illegible] Стрийчук, а по нім о. І. [illegible] Тепер-же обслугує нашу громаду о. Д. Сенета.

Наша громада зростає дуже скоро. Я пам'ятаю часи, коли в нас не було більше, як десять членів, тепер, слава Богу, маємо не бідну громаду. Се все завдяки нашим щирим священикам, які не злеохочуються, але працюють [illegible] для своїх вірних. Наші священики відправляють Службу Божу в зрозумілій для нас мові, так що навіть малі діти розуміють зміст богослуження. Ми повинні гордитися нашими священиками, бо вони не тільки в церкві, але і поза церквою працюють для добра нашого народа. Отець Сенета помимо того, що має богато церков до обслуження зорганізував в сій церкві хор, який дуже гарно співає. Честь і слава о. Сенеті за його труд. Я ще також не чула, щоби українські православні священики заказували своїм вірним читати, бо вони знають, що хто більше читає, той [illegible]. А нарід читає і бачить де правда, а де лож і присвоює собі те, що добре.

Евдокія Онищук.

ПРАВДА ВСЕ ГОРОЮ.

(Толідо, Огайо, Злуч. Держави)

В місті Толідо, Огайо є [illegible] православна церква ім. Святої Тройці, яка побудована ще в 1918 р. З [illegible] [illegible] Українців, ся церковна корпорація [illegible] громади. За [illegible] шість [illegible] в сій церкві [illegible] а всі вони були [illegible] українському народові та його рідній православній церкві. Однак найбільше вславилися [illegible] католицькі священики, якийсь Боский та о. Крупа.

Боский приїхав сюди в 1924 р. і почав свою „роботу". Він устроїв якусь місію і почав нападатися на українську православну церкву, бо народ якраз тоді почав був думати про злуку з Рідною Церквою. Але Боский перечислився. Своїми проповідями він немало причинився до того, що український народ лишив в обіймах Рідної Церкви, бо почувши огидні напади і хайку з уст „достойного" місіонаря, народ пізнав де правда, а де лож. З його уст неслось таке прокляття на противників католицької церкви, на яке не позволилаб собі ніяка думаюча людина. Забув „достойний" місіонар на слова апостола Павла, що з одного жерела не може течи гірка і солодка вода; що тим самим язиком не можна славити Бога і проклинати ближнього. Але побачив Боский, що народ не звертає уваги на його „місіонарські" проповіди і перестав учащати на його молебні, так зрозумів, що краще для нього буде забратися з Толідо. Як задумав так і зробив, але кажуть злі язики, що втікав біолака без [illegible]...

Почув о. Крупа, що в Толідо нема священика і почав туди затискатися, вдаючи з себе независимого священика, аж вкінці громада позволила йому відправляти богослуження в їх церкві раз на місяць. Крупі [illegible] о те, щоби підмовити громаду записати церкву на уніятську корпорацію і він взявся до сеї „народної" праці дуже щиро, попросивши собі до помочі о. Сембратовича.

Результатом „щирої" праці о. Крупи [illegible] що дня 23 жовтня, 1924 був зареєстрований тайним способом новий чартер і „тим" [illegible] церкву. Довідалися про се світлі Українці [illegible] бажали злуки з Українською Православною Церквою [illegible] до Впреосв. Владики [illegible] з просьбою, щоби Він дав їм священика для оборони Рідної Церкви перед заходами уніятського [illegible].

На рані Впреосв. Владика вислав був сюди тимчасово о. Максима Марушака а потім о. Василя Кошетя [illegible] нам стадого пароха в особі дорогого о. Тараса Загреби, котрий причинився до того, що дорога наша церковця знаходиться тепер в наших руках.

Дня 30 листопада о. Загреба мав мати в нашій церкві перше богослуження. Коли він прийшов в 8-ій годині рано до церкви, то побачив що в церкві стояла поліція. Увійшовши до церкви, о. Загреба вітав поклін св. Престолови, як велить наш православний обряд і [illegible] почав приготовлятися до богослуження аж нараз почалися голоси в церкві: „Прочь з церкви, а то виведемо!" Свящ. Загреба не зважав на се і почав зближатися до Служби Божої, аж нараз влетів о. Крупа кричучи: „Вон з церкви, бо се не [illegible] [illegible] шизматицька, але католицька". [illegible] він [illegible] новий чартер, в якому стояло, що церква в Толідо справді записана на Рим [illegible] о. Крупа кричить дальше до своїх прихильників: „Викиньте сего шизматика з церкви". Тут вмішалася поліція і завела спокій [illegible] [illegible]. Коли негайно стала [illegible] до богослуження.

Почалася Служба Божа; о. Крупа молиться за папу та за Кунцевича, а наш Всеч. о. Загреба підносить голосно ектенію на рідній мові за митрополита Василія та за весь український народ.

Вийшов дальше о. Крупа на проповідь і каже щось таке: „Минуло якраз 300 літ, як шизматики убили Кунцевича, а сьогодня хотіли і зі мною таке зробити. Я вчився 25 років і переконався, що тільки той буде спасений, хто вірує в папу, бо він непомильний і намісник Ісуса Христа. Я хотів вивести вас на дорогу спасення і записав вашу церкву там, де треба і ви повинні бути мені за се вдячні"...

По богослуженню поліція наказала о. Крупі вимістися з церкви, бо побачила, що православний народ почав сходитися на богослуження на означений час — одинайцяту годину. Свящ. Загреба відслужив тоді в українській мові Службу Божу, яка зворушила не одного до сліз, бо пригадав собі, як то український народ боровся за Рідну Церкву, мову довгі-довгі роки, а тут і на вільній землі Вашингтона Рим хоче їх в нас відібрати. По Службі Божій відбулася панахида за поляглих борців за честь і самостійність українського народа.

Дня 9 грудня [illegible] суддя переслухав справу приналежности нашої церкви і не тільки що уневажнив новий чартер, але ще й видав „[illegible]" против о. Крупи і його сторонників [illegible] заборонив вступ до нашої церкви на всякий час. І так правда все гором.

Лукіянович.

ОВАН ПЛЕЙН, САСК.

Хвальна Редакціє!

Кольонія Ован Плейн заселена переважно Українцями. Щодо релігійних [illegible] то вона поділяна на чотири групи — греко-православні, католики, русько-православні (кацапи) і [illegible] (сих також мало).

До нас доїздже український греко-православний священик о. Мельничук. Перед [illegible] [illegible] він мав тут богослуження [illegible] один нар. свої [illegible] богослуження виголосив [illegible] [illegible] [illegible] Рідної Церкви.

[illegible] 17 лютого кацапи запросили до себе свого батюшку. [illegible] Я мав нагоду бути на його богослуженню і послухати його [illegible] коли те, що він говорив, [illegible] нагнати. Перечитавши Євангеліє від св. Марка про [illegible] Юти батюшка Зозуляк почав [illegible] на українських православних священиків та на всіх Українців, [illegible] їх [illegible] „русского" себто [illegible] Незважаючи [illegible] переконували людей, що „України, нема, не було і не буде", бо Україна, [illegible] Німців. Але [illegible] найбільше [illegible] на Українську Православну Церкву [illegible] [illegible] Владика [illegible] що [illegible] Владика [illegible] не є епископом [illegible] [illegible] православні священики [illegible] Та богато ще [illegible], що прямо дивуєшся як люде можуть таке слухати.

Я тільки скажу, що о. Зозуляк зробибив краще, якби оглянувся як то кажуть, на заді колеса. Він [illegible] би [illegible] Євангеліє, котре він читав [illegible] відноситься до нього бочи [illegible] [illegible] які [illegible] [illegible] і [illegible] [illegible]. Най не забуває також, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Країні [illegible] [illegible] освіти [illegible] православних священиків, то знаєте батюшко, що котріб у нас бути такі священики [illegible] як [illegible] їх всіх єпископами бо ваш „владика" з своєю освітою не [illegible] від вас. А про ваші [illegible] „[illegible]" ми знаємо добре. Приїхавши з старого краю [illegible], сталисьте протестантськими [illegible], а там перейшли до російської місії. Незашкодилоб вам [illegible] вести себе більше примірно в приватнім життю, щоби наші парохіяне мали з кого брати примір. А [illegible] братя Українці, подайте собі руки [illegible] братньою любовою і [illegible] на добро і славу Української Православної Церкви і Українського Народу, та не давайте себе баламутити кацапським [illegible].

Г. П.

Православний Календар Рік 1925.

(Після нового стилю)

КВІТЕНЬ.

1 С. Хризанта, Дарії
2 Ч. Івана муч., Сергія
3 П. Якова ісп.
4 С. [illegible]

5 Н. 5 посту. Никона.
6 П. Захарія, Якова.
7 В. Благовіщ. Пр. Д. М.
8 С. Собор Арх. Гавр.
9 Ч. Матрони
10 П. Іларіона
11 С. Лазарова; Марка єп.

12 Н. Квітна. Івана лісів.
13 П. Іпатія єп.
14 В. Марії єгип.
15 С. Тита прел.
16 Ч. Страст. Четв. Теод.
17 П. Велика Пятниця
18 С. Вел. Суб., Теодула

19 Н. Воскр. Христ. Евт.
20 П. Світл. Пон. Даниїла
21 В. Світл. Втор. Іроді.
22 С. Евпсихія
23 Ч. Теренція
24 П. Антипи
25 С. Василія

26 Н. 2. Томина. Артем.
27 П. Мартина, Евстах.
28 В. Трофима
29 С. Ірини
30 Ч. Симеона

МАЛІЙ ДИТИНІ.

Зайшло на дім благословення
На радощі, на довгий вік
Отцю і матери! Звився
Новий на світі чоловік!

Мала дитино! Будь з тобою
Благословення всіх святих!...
[illegible]об ангел твій святий хранитель
Н[illegible]ад тобою не затих!

Ти родичам рости на втіху,
[illegible] службу, правді між людьми
І честь — прапор народу свого
Над всі прапори підойми!

За Т.

КОЛЯДА НА УКР. ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ В ФЕНВУД, САСК.

Жертвували готівкою:

По $1.50: Р. Пилипів.

[illegible] 1 дол.: Н. Пизат, І. Зварич, Т. Огризло, Ф. Лілур, В. Терлецький, А. М. Пилипів, Р. Стельмахович, В. Кушнір, Я. Чикрум, В. Костюк, С. Огризло, Ф. Терлецький, В. Круль, Ю. Ригус, П. Дмитришин, Ф. Федук, М. Галик, Ф. Пристай, С. Савчин, С. [illegible] М. Савчин, А. Савчин, Гнат Галик, А. Кіндракевич, П. Ригус.

По 75 ц.: М. Калинюк, І. Сидлович,

По 50 ц.: М. Бутай, Ф. Стецюк, О. Монастирський, Н. Гаврилів, М. Стельмахович, М. Оришко, Я. Чикрум, І. Гнатюк, А. Стефанків, В. Тимків, В. Камаречка.

По 45 ц.: Г. Петлюк.

[illegible] 35 ц.: С. Загарій.

[illegible] 25 ц.: М. Дичук, п-ні А. Пилипів, М. Стахович.

Декларували: По 1 дол.: І. Лемко, О. Кушнір, М. Савчин. По 75 ц.: Н. Бутай.

[illegible]ре спасибі всім жертводавцям.

Н. Г. Ригус.

Пресовий Фонд.

Н. В. Кравчишин, 50ц.
П. Кінор, Вонда, Саск. 50ц.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, [illegible], кадила, свічники, хрести та церковні книжки. Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,
379 PARK STR., WINNIPEG, MAN.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК І. ВІННІПЕГ, МАН. КВІТЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (13) 4

Воскресення Твоє, Христе Спасе, Ангели прославляють на небі, і нас на землі учини достойними з чистим серцем Тебе славити!

Сей урочистий і святий день, єдиний, днів Цар і Господь, свято із свят, і торжество із торжеств, і в сей день хвалімо Христа по віки!

Воскресення день, просвітімось люде! Паска, Господня Паска, бо від смерти до життя, і з землі до неба Христос Бог привів нас, пісню перемоги співаючих!

Се день, що створив його Господь, — радуймося й веселімося у сей день!

Воскресення день, і просвітімся святом, і один одного обіймімо! Скажімо: „Братя" навіть тим, що ненавидять нас! Простімо все ради Воскресення, і так [illegible]голосно:

Христос [illegible] із мертвих, смертю смерть здолав, і тим, що в гробах, життя дарував!

Христос Воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Так на Великдень дзвони
Та любо-весело гомонять,
Приходить радість із небес —
Христос воскрес!
Христос воскрес і світу засіяв,
Тяжку неправду поконав
І чорну тьму — неволю, —
Приніс нам кращу долю
І радість-мир усій землі
І час любви — спокою.
І сонце Правди засяло
І радість, волю принесло
Для вбогої земельки.
І всяк радіє, веселиться —
Бо час настав [illegible],
Весна нова,
Що щастям [illegible] нам [illegible],
Життя нове приносить
Й побіду нам голосить
Над смертю [illegible] зимою, стро[illegible]
Та над неволею [illegible]
Бо вже [illegible] храм батьків,
Укр[illegible]
А тим усунеться й руїна
Й воскресне вольна Україна
Як Він воскрес —
Христос!

Т. Дмитренко.

З ЛАСКИ БОЖОЇ І ВОЛЕЮ ЦЕРКВИ АРХИЕПИСКОП АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ

ВСЕЧЕСНИМ ОТЦЯМ, БРАТАМ ТА СЕСТРАМ — ДІТЯМ РІДНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ І В КАНАДІ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

В тяжкій комнодений, беапросвітній праці, в біжучих інтересах життя, в його болях, боротьбі і, часто, бруді, проходять усі наші дні. Нехай же в Велике Свято Воскресіння нашого Господа і Учителя Ваше серце, Любі Отці, Брати та Сестри, одвочине від усього того і душа Ваша, забувши про усе, що тяжкими путами приковує Вас до землі, несеться на крилах палкої віри до споминів і дійсного зрозуміння величности тої Святої Події, яку тепер святкує весь християнський світ. Хай перед Вашими духовними очима розкриється уся величінь того акту, яким завершується відвічна боротьба Царства Бога і царства дявола, Царства Світла та Правди і злобного царства темряви та зла. Боротьба ся Воскресінням Сина Божого завершилась на віки перемогою світлого Царства Бога. Ми християне, особливо в день сього Свята, сини великої тої перемоги, учасники великого Торжества, в якому бере однакову участь все, що існує в безмежній державі Великого Вседержителя-Бога — і мир видимий і невидимий, — і люде і вищі сили — Ангели. Зробіть, Любі мої, необхідне зусилля, забудьте на хвилю сього найвеличнішого Свята все земне. Туди, до тих святих місць — Голгофти та Гроба Господнього нехай полине Ваша думка: там девятнайцять віків тому назад сталася Найвеличнійша і Найсвятійша Тайна історії світу і історії нашого спасиння. Вдумливо вглядаючись в історію тої Тайни, побожно схилячись перед нею, славлячи її, Ви станете правдивими учасниками того Свята і Свято Воскресіння нашого Господа дійсно зведе цілющий мир та спокій на наболілі та змучені життям серця Ваші.

Оклеветаний, зневславлений, оплюований і поруганий, в страшних корчах невимовно-тяжких мук на хресті закінчив Своє життя на землі Син Божий, закінчив його безславною смертю раба. Усі, хто йшов за Ним, хто втішався Його світлою Божою наукою, хто мав нагоду пізнати се Божественне Серце, хто в любови та відданости клявся Йому, за невеличким виїмком найближчих, всі вони, охвачені жахом останіх днів Його на землі, — днів суду над Ним, і Його смерти, всі вони розбіглись, попрятались і найвірніщі, як Апостол Петро, і ті клялись, що не знали Його. О, вороги дійсно могли безжурно святкувати свою повну перемогу, могли безкарно глумитись над Нещасним на хресті. Смерть положила кінець Його стражданням і можна було думати — кінець усій тій, так трагічній історії. Так можна булоб думати, як би під зовнішним перебігом подій сеї історії не таілася відвічна Тайна Божого Провидіння — необхідність великої офіри перед Вишньою Праведністю за весь негідний світ, необхідність перемоги над царством темряви і необхідність вічного символу, вічної надії для віруючих в остаточну перемогу Правди і Добра над злом, бо того хоче Вічний, Всемогутній і Всеправедний.

І Христос Воскрес.... Силою Свого Божества Він воскрес, бо так предрішено ще коли і світу не було.

На хресті принесена Найсвятіша Офіра за грішний рід людський, принесена вона в тяжких муках і в смерти, але так треба було. Так тільки мало бути переможене царство смерти і неправди.

ХРИСТОС ВОСКРЕС ІЗ МЕРТВИХ, СМЕРТІЮ СМЕРТЬ ПОДОЛАВ......

З цілковитого, як здавалось, знеможення, упослідження і самої смерти виростає велике діло Божої перемоги, — дійсно Господь смертію смерть подолав.

І коли ще тепер по девятнайцяти віках шукати очевидних потверджень, потверджень ясних чоловічому розуму, сеї Божественно-таємничої перемоги над смертю і царством зла, то найкраще потвердження ми знайдемо в тому, що діло Христа стало ділом усього світу, всієї культурної людности: нема другої інституції, якаб була так спільна і єдина для всіх народів, як Христова Церква, бо коли окремі Церкви і ділиться по обрядам, по своєму устрою та частково віруваннях, то всеж в головному всі вони вірні святим Заповітам СТРАЖДАВШОГО, ПОМЕРШОГО І ВОСКРЕСШОГО БОГОЧОЛОВІКА. Вся слідуюча після Воскресіння Сина Божого історія християнства є найкраще потвердження дійсности Воскресіння Сина Божого і всього діла Христового як діла Вишньої Волі.

Тайна Воскресіння Сина Божого після мук і смерти була необхідною, вона була провіщена самим Богом, як ласка та надія в мент грізного Суду Божого над першими людьми, що зломали Його Заповідь. Тоді вже Господь Бот подав надію, що нащадок жени поразить голову змія (Бит. III: 14) і далі нераз устами Пророків Господь Бог утверджував се Своє обітування. Вся історія світа находо тієї Богом провіщеної Тайни, бо в Старому Заповіті Божа Рука поволька підводила світ до приняття і зрозуміння її і тепер в Новому Заповіті завжди вказує нам на Нію, як на вічний знак Божої ласки і всепрощення, в викуплення нас від Божої ласки за гріхи і як на невмирущий символ перемоги над злом, перемоги, до якої дійсний християнин завжди мусить стреміти.

В відблисках тієї Божої перемоги над злом і смертю, в світлі величнього Воскресіння Сина Божого мусить переходити і вся наша боротьба з черговим злом наших часів. Перемогою Сина Божого над силами зла, над самою смертю і нам, тим, хто йде за Ним, дається велика невмируща надія на такуж перемогу і над злом, що нас тепер оточує, дається великий знак не слабнути духом в боротьбі з сим злом, бо Христос воскрес і Правда внесена Ним на землю не може завмерти, се Правда, яка, як і сам Христос, завжди буде воскресати і підноситися з свого часового упослідження і знеможення, яке нам може здаватись подібним смерти.

Воскресіння Сина Божого цінимо, як велику Божу ласку, цінимо і як велику допомогу нам на тернистому шляху нашого життя в боротьбі з його неправдою, бо коли сили наші слабнуть, доволі згадати про се Велике і Світле Воскресіння Сина Божого, аби з незламною силою духа ми знов могли нести хрест доручений нам, знов могли іти вперед в боротьбі заповіданій нам Страждавшим і Воскрес[illegible].

Все упослідження, все, що на хресті сучасних страждань прибите, все, що злобним світом гониться та неправдою засуджено на знищення, на смерть, все, чиї ризи, як і Христові колись, рвуться на частки і діляться мучителями, все і Ти, наш зараз упосліджений в розподіленні і під тягаром хреста великих страждань, Український Народе, тільки в Воскресінні Сина Божого мусите знайти віру як годиться дійсним християнам, не впасти духом, а боротись в імя Правди з своїм злом і за своє Воскресіння.

В імени Рідної Церкви Вірним Її Дітям в День Воскресіння Сина Божого, в День Перемоги і Радости шлю світле, повне великої віри і незламности духа вітання християн:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЩО РОЗУМІТИ ПІД ПОСТУПОМ.

Поступ не в тім, щоби вічно кудась поступати, не в тім, щоби лишати те, що маємо і хапати за щось нове; не в тім, щоби в нічо не вірити, все критикувати, але в тім, щоби завсігди держати себе розумно на переді життя.

А щобиж стояти на переді, треба постійно мати перед очима ті засади, які чоловіка на перед життя висунуть і на яких він там вдержиться, а тими є:

1. **Вперта, щира праця** — але не праця волів, що працюють недумаючи, але праця свідома, обдумана й обчислена.

2. **Ощадність** — не та ощадність, що каже жити по жебрачому, світа божого не бачити, з людьми не сходитися; не та ощадність, яка каже назбирати великі купи майна і заховати його в яму, але та ощадність, яка каже жити ощадно на те, щоби придбати засобів на своє забезпечення і на піддержання громадських справ.

3. **Здорові, моральні засади життя.** — Чоловік повинен бути щирим супроти всіх добрих людей, поводитись чесно, бути гідним довіря. Повинен інтересуватись конечно і громадськими справами, щоби мати розумне і ясне поняття про ширший світ і життя — інакше він не може супроти житєвих справ бути чесним і корисним. Добре серце без розуму не саме, що тепла хата без вікон. Хоч і тепло, та темно.

Поступ отже значить — розумне, ідеальне, свідоме, користне поступовання в життю.

Першим отже условієм поступу, є праця. Розумна праця для розумних цілей, се поступ!

Дехто зве поступом чваливу критикоманію, невірство, безрелігійність, опущення моральних і культурних засад життя, та се не є поступ. Се відступ назад, до гіршого, вдолину.

Є ще поступ чисто науковий — здобутки вчених, але такий поступ життю загалу далекий. Се або поступ технічний, ремісничий і ним користуються фабрики та фахові ремісники, або поступ теоретичний, зрозумілий лише вченим і в практичнім життю не дається на добро перевести.

ВЕЛИКОДНЕ УЧИТЕЛЬНЕ СЛОВО.

Святого Отця нашого Іоанна Золотоустого.

Хто побожний і боголюбивий, — нехай утішиться з сього величного й світлого свята. Хто розумний слуга — нехай весело ввійде в радість Пана свого. Хто змучився постом, нехай візьме нагороду тепер.

Хто працював від години семої праці, нехай одержить сьогодня заплату справедливу. Хто по девятій годині прийшов, нехай святкує з подякою. Хто по дванайцятій годині прибув, нехай не тривожиться, — бо втрати ні в чому не матиме він. А хто спізнився й на годину третю — приступай без вагання. І хто прибув лише в час пятий з полудня, —нехай не лякається опізнення: милосердний Владика, — Він приймає останнього, як і першого; Він заспокоює од[illegible] — чи хто спізнився, чи хто працює від ранку.

І останнього Він милує, і про першого дбає; і тому дає, і сьому дарує.

І діла Він приймає, і думку вітає; і зроблене шанує, і намір Він хвалить.

От тому у радість Господа нашого всі увійдіть: і одні і другі заплату візьміть!

Багаті й убогі — разом веселітьcя!

Витревалі й недбайливі — ушануйте сей день!

Хто постив й хто не постив — веселіться сьогодні! Стіл заставлений — роскошуйте усі; Паска Святая — нехай ніхто не вийде голодним! Всі споживайте з бесіди віри, всі споживайте з богатства добротливости!

Нехай ніхто не нарікає на вбожество, бо царювання вселюдне настало!

Нехай ніхто за гріхи не впадає у смуток, — бо прощення з гробу засіяло!

Ніхто нехай не лякається смерти, бо нас визволила Спасова смерть; знищив й Той, Кого тримала вона.

Пекло полонив, Хто до пекла зійшов. Засмутив того, хто спробував тіла Його.

І віщуючи се, Ісаія голосно кликав: „Пекло — казав — засмутилося, стрівши долі Тебе". Засмутилось, бо знищене. Засмутилось, бо зневажене. Засмутилось, бо смерть йому знодіяно. Засмутилось, бо збурене. Засмутилось, бо звязане. Взяло людину, — а на Бога натрапило. Взяло землю, — а стріло небо. Взяло, що бачило, а впало через те, чого не добачило.....

Де жало твоє, смерте? Де перемога твоя, пекло? Христос оскрес — і ти звалене. Христос Воскрес — і попадали демони. Христос Воскрес — і радіють Ангели. Христос Воскрес — і життя вільно точиться

Христос Воскрес — і в гробі ні одного мерця: бо повсталий із мертвих Христос стався первістком для покійників. Йому слава і влада на віки вічні! — Амінь.

ВЕЛИКОДНЕ ЄВАНГЕЛІЄ.

(Від Іоанна, розділ 1, вірші 1—17).

1. **Споконвіку було Слово, і Слово те було у Бога, і Богом було Слово.**
2. **Воно було споконвіку у Бога.**
3. **Все повстало через Нього, і ніщо, що сталося, не вчинилося без Нього.**
4. **У Нім Життя було, і Життя було Світлом для людей.**
5. **А Світло у темряві світить, і темнота не огорнула Його.**

— — — — — — — — — — — —

6. **Був чоловік, що післав Його Бог, на імя йому Іоанн.**
7. **Він прийшов для свідчення, аби свідчити про Світло, щоб всі мали Йому віри.**
8. **Він не був тим Світлом, але мав свідчити про Світло.**
9. **Світлом правдивим, яке освічує кожну людину, був Той, що мав з'явитися на сей світ.**
10. **І Він був на світі, і світ через Нього повстав, але світ Його не пізнав.**
11. **До свойого прийшов Він, але свої Його не прийняли.**
12. **А тим усім, що прийняли Його, що вірують в імя Його, дав Він їм можність синами Божими стати,**
13. **Що не з крови, ані з пожадливости тіла, ані з хотіння чоловічого, але від Бога народилися.**

— — — — — — — — — — — —

14. **І Слово тілом сталось, і пробувало між нами, повне ласки та правди, і ми бачили славу Його, славу як єдиного в Отця.**
15. **Про Нього свідчить Іоанн, і голосно кличе: „Се був Той, про котрого оповідав я: Той, що прийде по мені, вже був до мене, бо був раніш від мене".**
16. **І з великого добра Його ми всі узяли, — в то ласку по ласці.**
17. **Бо закон дав Мойсей, а ласку та правду принів Ісус Христос.**

АПОСТОЛ НА ВОСКРЕСЕНИЯ ХРИСТОВЕ.

(Діяння Апостольські, розділ 1, вірші 1—8).

1. **Перше оповідання написав я, о Теофиле, про все, що Ісус робив та навчав,**
2. **Аж до того дня, коли Він вознісся, давши заповідь Духом Святим Апостолам, яких Собі вибрав,**
3. **І яким Він по муці Своїй показувався живим в різних доводах, сорок день являючись їм та розмовляючи про Царство Боже.**
4. **З ними Він їв, і наказав їм не відходити з Єрусалиму, але чекати обіцяного Отцем, про що ви чули від мене:**
5. **„Бо-ж Іоанн хрестив водою, а ви за кілька сих днів охрещені будете Духом Святим."**
6. **А тому, зійшовшися, вони допитувались у Нього: „Чи не сього року відновиш Ти Царство Ізраїлеве?"**
7. **І Він відповів їм: „Не вам знати час та пору, бо се у [illegible] Отця.**
8. **Але дістанете ви силу, як Дух Святий зійде на вас, і будете про мене свідчити в Єрусалимі, і по всій Юдеї та Самарії, і аж до краю світа!"**

ВОСКРЕСІННЯ.

Весна.... Йде вона, мов гарна, молоденька дівчинка, усміхається ясним, теплим сонечком, моргає білими пушистими хмарками... Йде вона тихо й засіває нове життя у природі. Глядиш на свіже прозябаюче життя і якось відрадиніше робиться на душі, давні придушені надії оживають наново, грудь розширяється.

Весна йде... Й скрізь по цілій землі Соборної України залунають голосні дзвони, відгомоном полинуть вони далеко по бурливому весняному морю до українських фармерів, робітників поза океаном та торжественно проголошують перше свято весни, побіду життя над смертю. Заграють дзвони й з уст міліонів понесеться грімке, святочне „Христос Воскрес"!

Немов тільки для пошанування Христа оживає природа, цвитуть квіти, зеленіють трави. Ліси й дерева, що сумно стояли покриті білим покривалом снігу, перемінюються в зелені килими. А птахи покидають країну вічної весни, прибувають назад, щоб привитати нас своїм мельодійним цвіріньканням.

Все воскресає... Лиш український народ, той мучений, катований, і його сплюндрована й кровю зрошена земл[illegible] свойого — Воскресіння.

Той народ, що колись творив непереможну силу, що своїми грудьми охороняв століттями Европу перед дикими ордами, Татарвою, ще очікує на своє — Воскресіння.

Той народ, що за часів Богдана Хмельницького підняв кроваве повстання, та увільнив свою країну з під катів — наїздників, сегодня ще вижидає — Воскресіння.

Той народ, що через межиусобицю впав в російську, польську, австрійську неволю та стогнав сотки літ в тяжкім ярмі, з вибухом революції 1917-18 роках знова повстав то роздув горючу полумінь, щоб серед огню сьої революції скинути з себе вікові кайдани, та зажити на своїй землі як хазяїн, єднаючи до себе всіх тих земляків своїх, яких ділили від матері України кордони, — сьогодні вижидає нового — Воскресіння

Вижидає знову „нового" через те, що стали йому на перешкоді знова старі розєднання а з межиусобиць, що панували серед українського народу, скористали знову його кати-вороги, розшматовуючи кровю зрошену, кістками вистелену українську землицю на чотири частини. Гнетуть ще гірш колишних царів та примушують своїм терором український народ вижидати нового Воскресі[illegible]. Христос Воскрес!

Христос, який являється символом чистої, святої, непорочної Правди, воскрес із гробу, де Його, замучивши на смерть, поклали книжники й фарисеї, що побудували свій трон на Неправді. Поклали великого Мученика у гріб, привалили тяжким каменем, ще й сторожу поставили біля гробу, та не помогло! Христос Воскрес. Правда встала, воскресла, бо мусіла воскреснути. Божа її не убе. не може вбити ніяка ворожа сила. Дарем. і труди й заходи...

Так воскресне й великий український народ. В болях та стражданнях виробляється українська нація, виробляється свідомість й відроджується з попелу новой руїни нова могутня сила українського народу, якої нашим ворогам не вдасться вже спинити...

Нема й не сміє бути сумнівів, що український народ воскресне в новій вільній Україні. Він мусить воскреснути. Україна мусить бути. З піднесеним настроєм гремить по всіх усюдах, де лиш живе український народ, побідна пісня життя — „Христос Воскрес!"

І. М. К.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

Аж в році 1885, коли то управа товариства перейшла в руки молодших людей, що з щирим серцем взялися до праці над просвітою й освідомленням нашого народу, товариство „Руська Бесіда" починає скорим бігом розвиватися, та доконувати своєї мети. Коло товариства бачимо в тім часі таких то впливових людей, як Юрій Федькович, брати Ізидор і Григорій Воробкевичі, О. Попович, Єротей і Юстин Пігуляки, та д-р Смаль-Стоцький, що почали завзяту боротьбу з румунськими боярами, що не хотіли признавати істнування Українців на Буковині. — З заснованням „Руської Бесіди" почалася національна робота буковинських Українців, що через 40 років тяжкої боротьби з Румунами та австрійським правлінням увінчалася свідомою українською інтелігенцією та селянством, що вже до світової війни стояло при своїх правах на полі культурно-просвітнім та церковнім.

VII.

Одним з найкращих борців за визволення православних Українців з румунізаторського ярма консисторії й митрополії був Єротей Пігуляк, член „Руської Бесіди", посол до сойму й парляменту, що цілих 30 років боровся в парляменті та соймі з румунськими загарбниками, аж доки не побачив успіху своєї мозольної праці в 1917 році. Цілих 30 літ тревала та мозольна боротьба, в якій радник Єротей Пігуляк вів перед і діждався на останку перед розвалом австрійської монархії — вимріяного ним висліду, що православна українська церква на Буковині, яка в 80-их роках минулого століття за часів лютого ворога-яничара-румунізатора, митрополита Андрієвича-Моряря стала церковною домовиною для українського народу, за послідного перед розложенням Австрії, митрополита, також яничара Володимира Репти, віджила до повного самостійного життя, бо одержала повну рівноправність з румунською, — себто автономію під незалежним владикою О. Тимінським, надзвичайно світлим і свідомим священиком Українцем.

Посол Пігуляк діждався сеї щасливої хвилі, що в мурах румунізаторської твердині в світлиці архиепископської резиденції повитав голову вольної української православної церкви на Буковині в гарній, патріотичній промові перед масою українських відпоручників цілої Буковини, що прийшли зложити свойому владиці сердечні желання в його розпочатій праці на користь української церкви — та цілого українського народа.

Та не довго тревала ся радість посла Пігуляка й усіх православних Українців на Буковині — бо розвал старосі могучої Австрії звалив й величаву будову — цілого українського народу на Буковині. Прихід Румун в 1918 році, 11 листопада — на Буковину знищив всі наші здобутки на полі церковнім та змів з лиця в протягу чотирох років українську церкву та все, що було українського та старославянського в наших церквах.

VIII.

На церковнім полі до цілковитого поділу буковинської дієцезії на дві автономії, українську й румунську — Українці мали вже майже рівні права (поминувши владику й консисторію). Здобутки, які виборювалися роками до приходу Румунів зі старої Румунії були такі:

1) На архиерейськім престолі засідали й Українці, як владика Евгеній, та й теперішний митрополит Володимир Репта, українського походження (його через те й тепер усунено, що він був тої думки, що треба з українським народом в згоді жити та не видирати йому його права в буковинській державній дієцезії — бо він находиться в більшости). Архимандритами та владичими вікаріями були й Українці, як Филипович, Монастирський, та Тимінський. В консисторії засідали Українці майже на половину совітників а в послідних часах, се є 1917 року, Українці дістали автономну рівноправність в консисторії, що вже мало поступити в життя з окремим українським єпископством з преосвященим Тимінським. (Сього домагалися навіть самі румунські священики). Дієцезальними інспекторами на українські деканати були Українці.

2) Владика й консисторія урядували в обох краєвих мовах, а деколи ще й по німецьки. Листок розпорядків мав рівнорядний текст в обох краєвих мовах. Церковний журнал „Конделя" печатався в українській й румунській мові.

3) До духовного семинаря приймали по половині кандидатів Румунів й Українців, то є по 25.

4) У духовнім семинарі й дяківській школі урядували й учили в обох мовах. На богослуженнях були відправи, проповіди й співи в обох мовах.

5) Богословське товариство „Православна Академія" мало просторе й відповідне приміщення в семинарськім будинку та сміло свобідно розвиватися.

6) На богословськім факультеті викладали професори-Румуни для українських слухачів бодай по німецьки та й іспитували їх у сій мові. З українських професорів викладали й іспитували: проф. др. Еремія, пасторальну — др. Козак, церковну-славянську мову по українськи. В послідних часах 1917-18 року цілий теольогічний факультет мався переміщити на два відділи, український і румунський.

7) Між катедральним духовенством були й Українці, як український проповідник др. Касіян Бриндзан, періодовий — Іван Курчак і діякон Василь Боднарюк. На святочних богослуженнях була відправа, співи й проповіди на половину, або на переміну в одній й другій мові.

8) У православних черновецьких парохіальних церквах відбувалося богослуження мішано по румунськи й українськи (старо-славянськи). Із парохіальної церкви св. Николая малася створити осібна українська парохія, мала будуватись величава церква при Руській вулиці а з сеї церкви мала повстати українська катедра.

9) Науку релігії удїляли катехити все в рідній мові учеників й учениць, хоч би навіть у чисто німецьких школах.

10) Протоереями українських деканатів були тільки Українці.

11) Усі українські парохії північно-західної Буковини були обсаджені священиками тільки Українцями, богослуження відправлялось в українській мові, або зукраїнізованій — старославянщині.

12) Всі українські священики урядували й вели метрики по українськи (давнійше по німецьки).

13) Запомоги й стипендії розділювано все по половині між вірующих, бурси й учеників та учениць обох народностей.

14) Богословів висвячували зараз по окінченню їх студій та настановлювано сейчас на посади.

15) Православний дівочий ліцей в Черніівцях, який удержувала консисторія своїм коштом був напів українсько-румунсько-німецький.

16) Статут виборчий церковного конгресу, давав Українцям можливість мати поважне число свого представництва на конгресі.

17) Українських священиків було 128, окінчених й не висвячених богословів 6, та понад 55 богословів на укінченню.

Як бачимо, то українські здобутки на полі церковнім були в послідних часах до розложення Австрії та приходу окупаційних румунських військ дуже великі — в порівнанню до того, що по переході Буковини під Австрію 1775 році Українці не мали нічого. Сі здобутки булиб довершилися в р. 1918 тим, що Українці на Буковині мали одержати свою митрополію та єпископство (що вже й було призначене на чолі з преосвященим Тимінським), — чим булиб осягнули свої мрії довгих років та позбулися ласки запеклих ворогів Румунів, що старалися на кождім кроці пошкодити Українцям. Та доля не судилася. Австрія розвалилася та переміниласея в нові національні держави, що гнулись під австрійським ярмом — Українцям на Буковині, як й всім нашим братам по цілій „Соборній Україні" вороги не дали збудувати своєї держави, а прийшли против нашої волі загарбали нашу богату українську землю — та розшматувавши її на чотири частині — висисають її немов дійну корову, а на народ наложили нові кайдани, та переповнили тюрми найкращим цвітом українського народу, що опираються сьому насильству.

Наша зелена Буковина попала в найгірші пазурі лютого ворога, що придоптав її своїм некультурним постолом, сігуранцою (охраною) — видер всі ті українські здобутки на полі церковнім, що Українці роками виборювали від буковинських шовіністів Румунів при помочі австрійського правління, що мусіло в послідних часах вже числитися з Українцями на Буковині.

(Дальше буде).

ЗОЛОТІ СЛОВА З СВ. ПИСЬМА.

Бог любов, і хто пробуває у любові, в Бозі пробуває, і Бог в нему.
(I. Івана IV—16).

Бог дав нам не духа страху, а духа сили і любови і здорового розуму.
(II. Тимотея I—7).

Хто їсть тіло моє і пе кров мою, в мині пробуває, і я в йому.
(Іван VI—56).

Я є дорога і правда життя; ніхто не приходить до Отця як тільки мною.
(Іван XIV—6).

Хто приходить до Бога, мусить вірувати, що Він є, і що Він нагороджує тих, хто Його шукає. (Жидів XI—6).

Свящ. С. В. Савчук.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ В ГАЛИЧИНІ.

Для наших братів в Галичині, релігійні спори в Канаді були до недавна, а може й тепер ще є загадкою. Вони ніяк не могли зрозуміти, як ми можемо такими „маловажними" справами, як справи церковні, інтересуватися і то в двайцятому столітті. Не могли вони також зрозуміти, чого ми, православні, виступаємо проти греко-католицької церкви і проти політики її провідників.

І нам нераз приходилося почути від них таку, або подібну, вітцівську пораду й докір: „Стидайтеся! Хто таке бачив, щоби в двайцятім столітті ломити собі голову й розбивати народню єдність церковними справами? А крім того, чого ви хочете від греко-католицької церкви і її князів? Чи-ж вона не українська? Чи-ж Шептицький не Українець? Хіба-ж не він збудував вам музей у Львові, не він терпів в московській тюрмі за український нарід, не він їздив аж до Гардінґа заступатися за Галичиною, не його Поляки арештували за його український патріотизм? Вам забаглося якогось православія і ви замінюєте двайцятого століття культуру католицької церкви за середновічну культуру церкви православної. Хіба-ж не відомо вам, що з папою цілий світ числиться? І не диво; католицька церква се жерело культури, дисципліни, поступу. Тай греко-католицька церква — се наша рідна, національна, українська церква. А ви проти неї виступаєте, на її князів накидаєтеся. Стидайтеся ще раз!"

Ми слухали критики й докорів наших старших братів в Галичині й не казали нічого. Не казали, бо вірили, що скорше, чи пізнійше, вони також будуть примушені заінтересуватися церковною справою, помимо двайцятого століття. Ми вірили, що вони скорше, чи пізнійше, побачуть, що робта „князів" греко-католицької церкви не така чиста, як виглядає. Ми вірили, що вони скорше чи пізнійше переконаються, так як ми в Канаді переконалися, що греко-католицькою церквою завідують ворожі для українського народа люде, які за посередництвом церкви прямують до своїх політичних цілей.

Так і сталося.

Вже більше року в Галичині ведеться церковно-релігійна боротьба, яка своїм розміром, як не перевисшає, то дорівнює церковно-релігійній боротьбі в Канаді. Причини боротьби, як ми вже писали в 8 і 9 чч. нашого органу, ті самі, які були в Канаді, — а то примусовий целібат греко-католицького духовенства, висування наперед французьких і бельгійських монахів, антинаціональна робота „князів" греко-католицької церкви — Шептицького, Хомишина, Коциловського.

Але під одним зглядом церковно-релігійна боротьба в Галичині богато ріжниться від церковно-релігійної боротьби в Канаді. Тоді коли боротьбу в Канаді проти шкідливої політики проводирів греко-католицької церкви почали і якийсь час вели тільки світські люде, то в Галичині ведуть її також найкращі греко-католицькі священики, а піддержують її найповажнійші часописи, як перемиський „Український Голос", „Діло", „Новий Час". Голос в церковних справах забирають від часу до часу найвизначнійші громадяне, як др. Теофіль Кормош, Роман Дмоховський кавалер ордеру папського „За Церкву й Пастира", др. Ст. Баран, др. Дмитро Левицький і инші.

Зачалася церковна боротьба в Галичині через намагання завести примусовий целібат. Явно заводити примусовий целібат почав еп. Хомишин і наші браття в Галичині почали на нього за те реєствувати, але ніяк не хотіли повірити, щоби він робив се за згодою Шептицького. На Хомишина посипалися докори й догани за те, що він не повинується свому зверхникови, Шептицькому, і діє на явну шкоду греко-католицької церкви і українського народу. Вони тішилися також, що еп. Коциловський не пішов слідами Хомишина. Шептицькому се було на руку і він якийсь час вдавав невинного. Але вкінці прийшла хвиля, коли і Шептицький і Коциловський мусіли зняти з себе маску й показати своє дійсне обличе. В львівській і перемиській дієцезіях заведено також явно целібат і нашим братам вкінці всунулася полуда з очей, вони побачили „князів" церкви в правдивім світлі. Помимо того, що в самій львівській дієцезії є около сто парохій необсаджених і є 107 укінчених теольоґів, Шептицький не хоче їх висвячувати, бо вони жонаті. Так парохії остають без обслуги (як виходить обслугують їх римо-католицькі ксьондзи!), а теольоги остають без средств до життя, в наслідок чого щось десять теольоґів покинули унійтську церкву і перейшли на православіє.

Епископ Коциловський завів в своїй дієцезії примусовий целібат 21 грудня, 1924, з нагоди чого виголосив до питомців семинарії довшу промову. Перемиський „Український Голос" помістив сю промову в цілости (записану по стенограмі) в ч. 4 (283). Се незвичайно цікава промова. Вона пречудно виявляє крутарство та нечесну політику сього „князя" церкви. Заведення целібату він оправдує тим, що „добрим священиком є лиш безженний" і оправдує політику епископа Хомишина кажучи, що „Хомишин має власть не з Риму, але впрост від Ісуса Христа (!), він може робити в своїй дієцезії все після своєї волі".

Епископ Коциловський каже, що він „не силує" (певно!) питомців висвячуватися в безженнім стані, і каже:

„Я далекий від того, щоби когось силувати, то клянуся Богом. Певно, що моїм бажанням є, щоби як найбільше було безженних, щоби всі були безженними, я з тим не криюся, але лишаю се вашій волі.

„Хто рішиться бути безженним, такого зараз по рекколекціях буду святити і IV. і III. рік. Хто знову рішиться бути жонатим, свячень тепер не доступить, але мусить оженитися і чекати аж покличу його. Коли, того не знаю, може за рік, 2, 3, 4 а може зовсім не покличу."

А щоби хтось не подумав, що він робить се на власну руку, він також покликаєся на самого Христа (!) і каже:

„Вверений мені маю на увазі ваше спасення, я чую голос Божий, так Бог каже мені робити. Від Ісуса Христа дістав я те обіцяння. Тому по рекколекціях рішіться стати добрими священиками, якими бажаю вас мати."

З нагоди оповіщення примусового целібату епископом Коциловським, перемиський „Український Голос" в статті п. з. „Визов Кинений" (ч. 4 (283)) змінює свій погляд про „князів" церкви і називає їх епископами „посланими нам нашими ворогами" й каже, що „Українці хочуть і мусять мати таких епископів, котрі булиби не амбасадорами чужих національних та державних організацій, а кість від кости наші; котрих вибиралиби не ворожі нам намісники, але ми самі, український народ; котрі працювали би не в користь наших ворогів (так, як роблять теперішні „князі" церкви — С.В.С.), а в нашу користь. Ми мусимо мати таких епископів!"

„Український Голос" стверджує факт, що „унійтська церков перестала грати ролю активного національно-творчого чинника" (ч. 50 (277)) і предвиджує можливість походу українського православія з України до Галичини, яке (українське православіє) є „могутнім національно-культурним чинником".

Ще острійше осуджує проводирів греко-кат. церкви львівський „Новий Час", котрий в статті п. з. „Схаменіться" (ч. 8. 1926) каже:

„Церква греко-католицька в повному упадку. Відірвана від народу, без впливу і значіння для визвольницької політики. Між вищою церковною ієрархією а народом пропасть, яка поширюється щораз більше. Інтереси нації загрожені. Духовну владу над нашим народом захоплюють чужинці. Множаться всякі Редемптористи, на Холмщині, Волині і Поліссю панують Єзуїти і всякі бельгійські і французькі місіонарі. Притягнення до нас Бенедиктинів вже вирішена справа... Що більше. В самій львівській дієцезії біля сто греко-католицьких парохій не обсаджених. Там приїзджають польські ксьондзи, хрестять, вінчають, сповідають, хоронять і при тому польонізують наш народ.

„Справа ся не є виключно церковною справою, а навпаки, се національно-політична справа. Її муситься вирішувати так, як того вимагають інтереси нації. Бажання чужих чинників для нас зовсім не цікаві. Її треба вирішувати не під кутом хвилевої політичної обстановки..." (Підчеркнення мої — С. В. С.).

Але зі всіх писань й протестів в українській галицькій пресі бачимо, що наші браття в Галичині все ще таки неясно здають собі справу з того, що їм долягає. Думають вони, що все лихо в самім тільки целібаті й вірять, що колиб целібат знесено, все лихо булоб усунене. Недобачують вони, що целібат се тільки одна частина пляну, після якого Рим і Польща копають гріб не тільки уній, але й Українцям греко-католикам.. Вони, наші браття, все таки надіються на Рим. Вони скликають віча й підписують протести та петиції, які думають вложити у ніг „найсвятійшого отця" й просити його о поміч проти ворогів — „князів" церкви і римо-католицьких ксьондзів, що обслугують опорожнені, в наслідок примусового целібату, греко-католицькі парохії. — Вони не можуть зрозуміти, що вороги греко-католицької церкви роблять наступ на ню, як раз на розказ Риму. Пишучи про напад римо-католицьких сестер і ксьондзів на греко-католицьку церкву в Маріямполі, „Діло" (ч. 23, 1925) пише: „Однакож у боротьбі проти греко-католицького обряду сестри, а навіть священики римо-католицького обряду з Маріямполя забувають, що вони підлягають Римови".

Виходить, що Рим святий, добрий, для Українців і їх церкви щирий, прихильний, але ті сякі-такі римо-католицькі сестри і ксьондзи, ну, й наші таки „князі" церкви, не слухають Святого Риму і творять Українцям ріжні пакости на власну руку. (Так вони думали перед оголошенням конкордату, а що скажуть тепер, побачимо).

Та як би воно не було, наші браття в Галичині чим раз певнійше випливають на чисту воду і треба надіятися, що вже недалекий час, коли вони зрозуміють, що рабською покорою й проханнями не діб'ються в папи нічого, і що ратунку їм шукати не на заході, в Римі, але на сході, в Києві, через єднання з святою Українською Православною Автокефальною Церквою.

Проф. О. Лотоцький.

ЄДНІСТЬ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Основи церковного устрою положив сам основатель церкви Господь Ісус Христос. Закладаючи церкву, Христос молився до Отця, щоб усі в ній складали одно-єдине („да всі єдино будут"). Призначена розповсюджуватись по всьому світі, церква про те має творити органічну духовну єдність, один духовий організм. Та єдність усіх вірних в церкві сягає до самих глибин ідеї і життя церкви. Як царство Боже на землі, церква прагне стати **єдиним духом**, при участи всіх своїх членів, під проводом самого Христа.

Передавши владу в церкві однаково усім апостолам (Мат. XVIII: 17-20; XXVIII: 19—20; Йоан, XX: 21—23), Христос задержав за собою головенство в церкві, назвавши Себе Самого единим верховним пастирем (Йоан. X: 14-16). Коли виникло серед апостолів питання, хто з них буде старший, Він осудив саму думку про се (Мат. XX: 22—27; Марк. IX: 34—35). Як серед апостолів, коли засновано церкву, нікого не було призначено на голову церкви, так не було сього і між заступниками апостолів — епископами. І не могло бути. **Людина, що підлягає умовам земного життя, взагалі не може бути головою церкви — установи вічної і духовної.** Вічний і духовний голова благодатнього царства — церкви — Христос (Йон. XVIII: 36, І Петр. V: 4). Під Його головенством обєднується церква як единий організм (Колос. 1: 18). Як єдиний голова церкви — Ісус Христос, так і церква, що є тілом Його, має бути едина.

Проте в дійсности члени церкви утворюють ріжні громади вірних, остільки відмінні одна від другої, що на зверхній погляд залишається враження непримиримої їх множности. В процесі історичного життя появилося кілька церков. Одні церкви ріжняться між собою віроісповідною — конфесіональною — наукою, — як церкви православна, католицька, протестантська. Істнують ріжні церкви, юридично самостійні й незалежні, і на грунті одної, тої самої, конфесії, — як автокефальні церкви в православії, окремі церкви в протестантстві. Та кожна з тих церков вірить в саму засаду церковної едности і навіть в сепарованому стані продовжує жити одним життям заховуючи традицію едности. Але погляди ріжних конфесійних церков на церковну єдність дуже ріжняться між собою.

Католицька єдність — се юридична єдність всіх католиків світа, що звязані зовнішними формами устрою, а підлеглістю одному видимому голові церковному, папі римському. Устрій католицької церкви дає зразок удосконаленої монархічної держави, яка управляється дисциплінованою ієрархією, що підлягає самодержавному голові. Такий устрій католицької церкви вироблявся послідовно в процесі історичного життя сеї церкви. В міру того, як республиканський демократизм тратив своє значіння в римській імперії, набувають повноту влади „намістники Христа" — епископи. Та не всі епископи рівні, — серед них епископ римської столиці все більше переймається ідеями римського публичного права, що вимагає централізації влади. Перенесення столиці римських імператорів з Риму до Константинополя поставило римського епископа першою особою в Римі, давній столиці світа. Догматичні змагання, підчас яких православні Сходу вдавалися до церков Заходу з римським епископом на чолі, також спріяли збільшенню авторітету римського епископа. Наслідком щасливих обставин папи здобувають в половині VIII ст. незалежну територію. З того часу епископи Риму виступають не лише як володарі „церковної держави", але й фактично засвоюють собі компетенцію роздавати імператорські та королівські корони. Зріст значіння римським пап в порівнанню з иншими патріярхами, натхнув їм думку вимагати найвисшої влади над всіма християнськими церквами. Правда, всесвітний собор в Халкедоні (451 р.) відповів на сі домагання каноном 20-им, що визначив повну рівність між епископами Царгороду і Риму, сю рівність наново визнав і ствердив пято-шестий собор трульський (692 р.) 36-им своїм правилом, а пізнійше і семий всесвітний собор (787 р.), — але се не спинило абсолютистичних тенденцій папі. Поволі падає значіння митрополитів на Заході і сардикійський собор надає римському епископови право приймати апеляції епископів на митрополитів. Цілий шерег римських пап видає декрети, що фактично дістають значіння законів для церков Заходу Европи, а нарешті папи засвоїли собі все законодавство та кодифікацію церковних законів. Утворилася ціла система, в якій папам стає належати примат в церкві з правами адміністрації, суду, законодавства. Реформація лише територіяльно скоротила, але не понизила такого значіння папи. Тридентський собор справив католицьку догматику й каноніку таким чином, що його постанови лише спріяли затвердженню папського примату. Навіть уже в новітні часи скасування світської влади пап довело до визнання папи непогрішимим (непомильним) головою католицької церкви, який має всю повноту прав, у той час, як усі инші органи церкви ділають лише на основі тих уповажнень, що їм делеговані папою, і остільки, оскільки се їм дозволяє папа.

Протестантська церква не визнає необхідним обєднання християнських громад зовнішними формами устрою, і коли в інтересах практичної доцільности в деяких краях фактично провадиться централізація церковної влади, то ся централізація не переходить також окремої державної території.

Православна церква, приймаючи, що єдиний голова є невидимий голова — Христос, по-за тим не визнає потреби в одній зовнішній загально-церковній владі. **В протилежність католицизму, православна церква із засади, що виявилася в її законодавстві, і самою практикою життя доводила й доводить необхідність істнування самостійних автокефальних церков.** Розпросторена по цілому світі, церква, з православного погляду, складається з краєвих церков, які повстають серед ріжних народів, що, поруч з иншими своїми національними особливостями та ріжницями політичного устрою, утворюють церкви з ріжним обличчам свого місцевого устрою та з самостійним управлінням. Ріжниця ся виявляється з початку християнства, коли ще за апостолів закладалися окремі церкви серед ріжних народів, та переходить через усю історію православної церкви до сього часу; а проте церква і тепер залишається так само єдиною, як була за апостольської доби. Єдність та полягає не в зовнішній єдиній організації **та не в єдиній адміністративній владі. Як апостоли дістали уповажнення від Христа не кождий з окрема, а всі разом та в рівній мірі, так і надалі повнота церковної влади належить цілому епископатові, від якого влада вже переходить до окремих членів.** Маючи уповаження в рівній мірі, всі епископи складають всесвітню церковну ієрархію, над якою вище стоїть невидимий голова церкви — Христос. Виявляючи рівномірну участь в управлінні всією церквою на всесвітних соборах, всесвітний епископат через окремих своїх представників порядкує певними частинами території всесвітної християнської церкви — місцевими національними церквами. В кождій місцевій церкві установлено окремий вищий адміністративний орган, якому підлягали б окремі епископи. Уже 34 правило апостольське наказує, щоб епископи кожного народу знали першого між ними, визнавали його за свого голову. Отже на чолі кожної місцевої церкви стоїть старший її епископ, який може називатися митрополитом, екзархом, патріярхом і ин.

Таким чином, крім звязку з усією церквою Христовою, церквою всесвітньою, близші між собою церковні громади вступають ще в тіснійший звязок між собою і складають так звані місцеві церкви.

Чи факт істнування окремих місцевих церков, перечить основній засаді едности церкви?

Як уже завважалося, з погляду католицької церкви, організованої на суто централізаційних основах, істнування окремих церков — не можливе, бо воно руйнує саму систему організації церкви. З погляду православного децентралізація — необхідна і навіть основна риса церковного устрою. Визнаючи духовну єдність веселенської церкви, як установи духової, православіе не звязує з тим единої церковної організації. Визнаючи єдність церковного духа, думки, настрою, єдність звязку любови, вона не визнає необхідною єдність зовнішньої церковної організації.

„Єдиний пастир" та „одно стадо", Христос і церква, в їх духовому звязку, звязку „жениха і невісти", творять єдність вищу понад зовнішню організацію церкви під одним видимим персональним головою церкви. Між засадою едности церкви та фактом істнування окремих церков немає внутрішньої суперечности, як немає внутрішньої суперечности між засадою людства, вселюдською ідеєю, з одного боку, та фактом істнування окремих народів, — з другого. Людство одне і єдине, а народів богато, і кожен з них має свою національну вдачу, та, здебільшого, свою державну організацію. Так само єдність церкви, з погляду православного, істнує і додержується і в умові істнування окремих церков і — навіть при конечности сеї умови Всесвітня церква не є абстрактне розуміння, а реальна громада, живий організм, справжне тіло Христове. Але живе тіло складається не з однакових атомів, механічно між собою сполучених, а кожен атом стає певним мікрокосмом в єдиному живому цілому, — так само в єдиній церкві всесвітній істнують свої живі організми церковні, що ріжнородністю своєї духової вдачі та ріжнородністю шляхів свого функціонування для досягнення єдиної мети лише збогачують життя та духове надбання церкви всесвітньої.

(„Духовна Бесіда").

Віра є підстава того, на що вповаємо, доказ річей невидимих.
(Жидів, XI—1).

ГОСТИНЕЦЬ.

Українці дуже симпатичний нарід і тому всі їх люблять. Любить їх папа і тому благословить Поляків, щоби мучили Українців і так провадили їх до неба. Люблять їх Поляки і тому точать українську кров на спілку з папою (як се виразно припускає „Канадійський Українець"), щоби, мовляв, довести невірних овець до „одного стада й одного пастира".

Дальше — дають Українцям Бельгійців і Французів в дарунку; дають целібат; дають новий календар; дають Мазурів-кольоністів; дають польські школи...

Самі дарунки! Самі гостинці!

А приїздить Українець імігрант до Канади, то також виходить проти нього з дарунком, а таким дарунком є книжочка надрукована в Белгійців в Йорктоні, яку роздають імігрантам.

На заголовковій картці тої книжочки написано:

ГОСТИНЕЦЬ
для
Українських поселенців
в
Канаді.
Книжочка 2.
Печатня Місіонарів св. Ізбавителя в Йорктоні.

На другій картці сказано, що **„Печатано за дозволом духовної власти"** — однакож не сказано, якої власти — чи еп. Будки, чи латинських епископів. Власть і годі! Року також не зазначено, але зі змісту видно, що книжочка друкована 1923 або 1924 року. Не сказано також, хто автор „Гостинця". Словом — видано сю книжочку на той лад, як видали недавно свою книжочку в Галичині целібатники (безіменно) в якій оплюгавлювали жонате духовенство.

Книжочку сю видано для поучення і перестороги. Вказуєсь в ній, чого уникати, за ким і куда йти. На 13-ій стороні її бачимо таку пораду:

— **Де нема в Вас свого богослуження, або буває дуже рідко, ідіть до католицької церкви латинського обряду** (себ то до костела! — В. К.); **там можете також приймати св. Тайни. Через то Ви свого обряду не зміните, бо змінити обряд не вільно. Але ніколи, нігде і за жадну ціну не йдіть до церкви, яка не узнає св. Отця папу римського, і від такого священика, що не є в злуці зі св. Отцем, не приймайте жадних св. Тайн.**

І чи не дарунок? Не гостинець? Не порада?

Велика, езуїтська, порада! Таку пораду може давати Українцеви лише Лях, може давати яничар, може давати смертельний ворог.

Бо хіба ні? Нині, коли костел забирає український нарід; коли церкви силою замінюєсь на костели; коли католицька жандармерія бє людей, коли святкують свої свята; коли папа щедро благословить катів українського народу — нині казати: — **Йди до костела!** — чи не є се глумом і наругою над українським народом!

Йдіть до костела, там сповідайтесь, причащайтесь, хрестіться, вінчайтесь і робіть се зовсім безпечно, бо — **„через те ви свого обряду не зміните, бо обряд** (се по бельгійськи, бо по нашому було би „обряду") **змінити не вільно".**

Тесаме говорить в тайних „Правилах" і еп. Будка.

Та що за безсоромне намагання одурити несвідомих! Ходи до костела, роби все на латинський (чи польсько-латинський) лад, **але ти обряду не зміниш, не бійсь, бо обряду змінити не вільно.**

Се те саме, що сказати:

— Йди до коршми, пий з пияками на рівні і не бійсь, що станеш пияком, бо пияком ставати не вільно.

Або сказати так:

— **Єднайсь з злодіями і криди, як вони, але через те ти не станеш злодієм, бо ставати злодієм не вільно!**

Чи не гарна була би порада? Гарна — наскрізь злодійська!

Аджеж нині кождий Поляк дає таку пораду Українцеви в Галичині:

— Нема церкви, бо ми замкнули; нема священика, бо епископи не хочуть висвячувати, отже йдіть до костела. Се-ж вшистко єдно! Через те ви обряду не зміните, бо змінювати обряду не вільно.

Таку ляхо-татарську пораду дають і тут „спасителі" Українців.

Інтересно, що про еп. Будку говориться в книжочці в третій особі, немов якийсь висший авторітет про меншого. На 7-ій стороні приміром сказано:

— **Тому добре собі запамятайте, що я (!) Вам скажу: Ми в Канаді маємо свого епископа Кир Никиту Будку...**

Хто одначе той „я", що так наказує се загадка. Чи се організація римської церкви, — Французи, Бельгійці, чи хто? Чиєю власністю є еп. Будка?

Читаємо там також, що в Канаді схизматики удають католицьких священиків, — немов би то справді така велика почесть удавати католицького священика.

На 4-ій стороні пригадує, що Христос оснував церкву на Петрі і його наслідниках і наводить слова Христа:

— Ти є Петро, а на тім камени я збудую церков мою і пекольні ворота не перемоожуть її.

Та питання: на якім камени? Хто той камінь? В католицькій Біблії читаємо таке:

— Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam.

По нашому се значить:

— Ти є **камінь** (Петро значить: камінь!), а я на **скалі** збудую церков мою і ворота пекольні не вдіють нічого проти неї.

Хтож є **камінь**, а хто **скала**? Католицький архиепископ Кенрик на Ватиканськім (римськім) Соборі 1870 р. доказував, що: **44 Отці Церкви вчили, що скалою є сам Христос. А до тих Отців Церкви належить також св. Іван Золотоустий, св. Августин, а навіть папа Григорій Великий, який каже:**

— Син Божий є скалою, від якої Петро отримав імя і на якій, як Він сказав, збудує Свою церкву.

В книжочці є також вичислені „українські католицькі" священики, а між ними такі „Українці-католики", як Боский, Дельфорж, Гекіри, Делярий, Желіс, Бізен, Ру.

Не забули також пригадати, щоби молитися на коруниці і щоби бути гідними наслідниками **св. Володимира, св. Ольги і св. Йосафата.** Гарна компанія — Володимир, Ольга, (православні) і Йосафат (смертельний ворог православія). Так само Василіяне в жовківськім Життю Йосафата ставлять до ряду Володимирів, Ярославів і Ягайлів. Звісно — вшистко єдно!

Ось так чужі політики і свої хруні обманюють несвідомий нарід!

В. К.

„І СИНА" В ВІРУЮ.

В „Символі Віри", зложенім на соборах на Сході в Никеї і Царгороді говориться **„І в Духа Святого, Господа животворящого, иже от Отця исходящого".** Такої форми вживано також і в західній римській церкві, а в самім Римі вживано її до початку 11-го століття. Коли-ж в сторонах поза Римом почали додавати „і Сина", то папи сьому сильно противилися. Через додаток „і Сина" вийшла була суперечка між папою Львом III і Каролем Великим коло 806 року. Між роками 847—858 папи Лев IV і Венедикт III старались також, щоби „Вірую" читати по грецьки. Вкінци під напором Генрика II, року 1014 папа Венедикт VIII додав до Символа Віри „і Сина" (по латински „Філіокве").

Та коли 1595 Потій і Терлецький на бажання Поляків православну церкву піддали папі (заводили унію), то папа згодився, щоби в униятській церкві „Вірую" лишалось по давньому — без „і Сина". Наперекір сьому пізнійше таки додано „і Сина", щоби так ще більше зблизитись до Риму і Польщі — як переміновано і додавано дечого більше з латинського обряду. Що не все додаване принялося, се инша річ.

Пісня о Воскресенню Мертвих.

Темний чоловік, що про смерть не думає,
Темний, хто по смерти встати не гадає;
Бачиш сонця схід? Глянь йому у слід!
Вечером заходить, а ранком знов сходить,
Так і ти підеш тим шляхом.

Вийди гень на поле, глянь кругом на ниви.
Запитай — що роблять зимові засіви?
Зимою гниють, весною ростуть,
Так і твоє тіло, що згнило, зотліло,
Наново верне до життя.

Ожив мертвець бувши чорити дні в гробі.
Як Христос закликав, звучи його к собі;
І знов прийде час, що кождого з нас,
Покличе грімкою архангел трубою,
Щоб стати усім нам на суд.

Що-б сталось, коли би на суд всі не встали?
Добрі заплати, злі кари-б не мали;
Але прийде час, що кождий із нас
Дістане заплату — гірку чи богату,
І правда іcполниться вся.

(Переклад з Боготласника).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ДІТТЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Господи! Як то радісно витати великоднім привитанням любих, дорогих Братів, хоч далеких тілом, але близьких душею. Великі простори, широкий океан нас розділили, але свята наша Церква Українська нас з'єднала. А се найбільше свято Христової віри найблизче вєднує вірних. Прийміть-же він нас, Любі Брати, ціхування любови і братерські обійми в імя воскресшого Христа: **Христос Воскрес!**

Господи! Як то радісно Матері Україні витати своїх діток — вільних діток, пригортати їх до свого серця, коли очі матери уже не затьмарені сльозами, а горять надією на відродження і нове життя. Бо з відродженням нашої Церкви відроджується, воскресає і наша мати Україна і радісно своїх діток близьких і далеких витає: **Христос Воскрес!**

З великою увагою слідкуємо ми з України за Вашою церковною працею. З великим задоволенням і святою радістю прочитали ми постанови Вашого Собору. З них довідались, як наша Церква в особі Ваших парохій свідомо пробиває нові шляхи на твердому ґрунті канадійського життя. Трудна се робота, але працюйте, не падайте духом. Любі Брати, бо завжди, а в осібна в сі свята Христового Воскресіння ми повинні вірити, що наша правда, Христова правда, не вмре, не поляже, бо **Христос Воскрес!**

Замісць великодньої писанки посилаємо Вам радісні відомости, що наша свята справа на Україні цвите і шириться, вже маємо на терені України більш двох тисяч парохій, в них працює 28 єпископів, вже єднаються з нами й Українці Середньої Азії (м. Вірний), Кубані, вже прислухується до нас і Галичина і другі частини України під польською кормигою, вже Церква наша входить в леґальний стан істнування в Радянській Републиці, вже найтруднійші роки пережито і ми тепер тим з більшою надією можемо дивитись на майбутнє і радісно витати всіх братів: **Христос Воскрес!**

Богато ще, правда, боротьби з наслідками темного минулого, богато ще праці треба до ціяковитої свідомости і єднання нашого народу, але Воскресіння день. Вже почали ми нове життя, вже настав і для нас день воскресіння. Обнімімо-ж один одного і тісними лавами в єдности і любови рушимо далі до світлого майбутнього нашого народу, відкинемо камінь байдужности та несвідомости, будемо з себе уявляти не раба, а брата инших народів, нехай і нам ангел нашого народу радісно скаже: **Христос Воскрес!**

Щиро витаємо Всечесного Архиєпископа Іоанна. Бажаємо здоровля і сил на велику його працю.

Витаємо його найблизших співробітників і вдячно їх обнимаємо.

Витаємо побожні парохії Америки і Канади і бажаємо життя і розквіту.

Витаємо всіх радісним привитанням: **Христос Воскрес!**

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА РАДА:

Почетний Голова Ради:
Митрополит Василь Липківський.

Голова Ради: **Василь Потієнко.**

Члени: **Микола Хомичевський, Д. Ходзицький, П. Антипчук, Г. Вовкушівський, Архиєп. Нестір Шараєвський.**

Член-секретар: **В. Свідерська.**

Року Божого 1925, м. Київ.

Візьміть ярмо моє на себе і навчіться від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим. **(Матей XI—29).**

СЛІПІ ПРОВІДНИКАМИ СЛІПИХ.

Часописи подавали вісти недавно, що провідники деяких сект в Америці почали були проповідувати, що конець світа має бути такого то дня. А такі предсказання висновували вони з біблійного толковання. І були також люде, що сьому вірили. Та прийшов означений день і показалось, що обчислення не справдились і люде виставили себе на сміх своєю легковірністю. Були випадки, як подають часописи, що не діждавшись сподіваного кінця світа, деякі люде відбирали собі життя.

В Канаді подібними ворожбитами між иншими є студенти Біблії (біблійники). Натягаючи біблійний зміст, безнастанно вгадують, коли прийдуть на світі великі зміни, а з ними „царство боже". Мало се статися раз 1914, то знов 1915, то 1925 року. І так з року на рік.

Хтось може мати обчислену ціль темних людей ще більше задурманювати для певних цілей, та дивуватись треба, що справді темнота людей така велика, що не бачать, що таке вороження **і само собою противиться здоровому розумови і непотрібне і противне науці тої Біблії, на яку толкователі покликуються.**

Нерозумне тому, що царство боже не може впасти на землю, як сніг і всіх ущасливити — малих і великих, добрих і злих, розумних і дурних, вчених і невчених, працьовитих і неробів, думаючих і недумаючих. Що для одного буде щастям, те для другого буде лихом. Бо саме безжурне життя, неробство і достатки царством божим не можуть бути. Власне люде, що проповідували правди царства божого, самі жили поміркованно, не в розкошах, але в постійній праці, труді, припинюючи забаганки життя. Царство боже мусить виявлятись в розположенню душі, в чистих бажанях серця, в здоровім розумі і в праведнім поступованню.

Читаємо в Євангелію, що за часів Христа були також люде, які думали, що царство боже прийде нараз, одного дня, і всі його побачать. В Євангелію Луки 17: 20-21 читаємо:

— **Як же спитали його фарисеї, коли прийде царство боже, відказав їм: „Царство боже не прийде так, щоби його бачили і щоби казали: Дивись, ось воно! Бо царство боже у вас в середині".**

Щож до предсказування подій взагалі, то воно, як вже сказано, і нерозумне і противне науці Св. Письма. В 5-ій книзі Мойсея, 18: 10—12, читаємо:

— **Нехай не буде в тебе нікого..., хто ворожбитує, або чарує, або замовляє, або віщує... або такого, що визиває духів, або вгадує, або мерців розпитує. Усі бо, що се роблять, гидота перед Господом.**

В Євангелію Марка, 13: 22, 32, 35, читаємо:

— **Повстануть лжехристи і лжепророки й давати будуть ознаки, щоби звести й вибраних... Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, тільки Отець. Отсе-ж пильнуйте: Не знаєте бо, коли пан господи прийде...**

Так говорив Христом апостолам тоді, коли питали його, коли прийде знищення Єрусалиму і яка ознака попередить сю подію.

Те саме говорить Христос і в причті про розумних і нерозумних дівчат (Матея, 25: 13) і каже:

— **Отсим же то пільнуйте, бо не знаєте дня ні години, коли Син Чоловічий прийде.**

Власне в тім, що Бог закрив перед чоловіком будучність, пробивається мудрість божа і щастя для людей. Бо лише так чоловік буде безнастанно стояти на сторожі свого життя і при виповненню обовязку. Робітник, що звічно оглядаєсь на сонце, або заглядає, чи не йде господар, не є щирим робітником. Ворожбицтво, се ознака поган — сказав Господь ще в Старім Завіті (5 кн. Мой. 18: 14).

І тому навіть самі предсказання пророків треба брати в нашім розумінню, ніж звичайне вороження, чи відгадування подій. Ціль пророків була — показати наслідки праведного і грішного життя і так заставити людей жити розумно. До сього вони вживали всяких символів й образів. Ними вони показували моральне і матеріяльне спустошення, як наслідок гріхів; ними заставляли до поправи і запалювали вогонь віри і надії на краще. Ось така була їх ціль, а не вороження!

Протеестантська засада: Нехай кождий розуміє Біблію по свому! — доводить власне до того, що **нерозумний чоловік пояснює собі Біблію на нерозумний лад і вчить других нерозумних по нерозумному її розуміти. І виходить тоді, що сліпий оббирається за проводира сліпому і так оба падають в яму.**

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XIV. УГОДА З АРХИЕПИСКОПОМ АЛЕКСАНДРОМ І МИТРОПОЛИТОМ ПЛАТОНОМ.

Десь в червні 1919 р. до Злучених Держав приїхав митрополит Платон, а що він уважав себе тоді головою української автономної церкви на Україні, на підставі рішень Всеукраїнського Церковного Собору, який відбувся з початком 1918 р. в Київі, то Братство уважало за відповідне вислати до нього і до архиепископа Александра свого делегата, щоби вивідати, як вони до Української Греко-Православної Церкви в Канаді відносяться та чи можна від них сподіватися будь якої моральної помочі.

Як делегат, був висланий Василь Свистун, і вислід його переговорів з обома владиками був надсподівано добрий. Вони підписали писемну угоду, силою якої визнали Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, як осібну автономну церкву з окремою корпорацією, і окремим українським єпископом, і погодилися прибути на український православний Собор, який мав відбутися того літа. Згадана угода звучить як слідує:

Головні услівя кресовання Української Греко-Православної Церкви в Канаді
принятi за обопільною згодою Їх Високопреосвященствами Митрополитом Платоном і архиепископом Александром з одної сторони і Українським Греко-Православним Братством в Канаді з другої сторони.

1. Їх Високопреосвященство Митрополит Платон, як Президент Священного Собору Єпископів Української Православної Автономної Церкви, і Їх Високопреосвященство Архиепископ Александер, як Начальний Епископ Греко-Православних Церков в Америці, признають Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, котру орґанізує Українське Греко-Православне Братство в Канаді, як Українську Греко-Православну Церкву з правом на окремі Домініяльну і Провінціяльну Корпорацію сеїж Церкви в Канаді.

2). Основи орґанізації сеї Церкви є слідуючі: Українська Греко-Православна Церква в Канаді має мати свого окремого єпископа української народности, замешкалого в Канаді.

3). Епископ сеї Церкви має мати всі права присутуючі йому титулом його епископської власти в своїй дієцезії т. є, має мати повну епископську юрисдикцію в межах своєї дієцезії.

4) Українська Греко-Православна Церква в Канаді є частію Української Православної Церкви на Україні і узнає ті самі доґми і ті самі обряди, що є в Українській Православній Церкві на Україні.

5) Українська Греко-Православна Церква в Канаді є в сполуці з другими православними церквами в Америці через Головну Управу тих-же як рівнозначна церковна одиниця.

6). До часу вибору чи назначення першого українського греко-православного Епископа на Канаду Українська Греко-Православна Церква в Канаді остає під юрисдикцією Їх Високопреосвященства Архиепископа Александра, котрий за порозумінням або на просьбу Українського Греко-Православного Братства в Канаді може назначити окремого Адміністратора для сеї Церкви.

7). Священиками Української Греко-Православної Церкви в Канаді можуть бути тільки особи української народности.

8) Епископа Української Греко-Православної Церкви вибирає Собор зложений із священиків сеї Церкви, із делеґатів парохій і із делеґатів Українського Греко-Православного Братства в Канаді, а правним Епископом сей новобраний Епископ стає по затвердженню його Верховним Митрополитом Української Православної Церкви на Україні і Патріярхом, котрому Українська Греко-Православна Церква підлягає.

9). Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді є головним адміністративним тілом в сій-же Церкві.

10). Адміністрація Української Греко-Православної Церкви в Канаді має бути оперта на демократичних основах з забезпеченням широкої самоуправи для місцевих церковних громад.

11). Участь в церковній центральній адміністрації побіч духовних беруть також світські люде.

12) Церковну корпорацію Української Греко-Православної Церкви в Канаді має виготовити вибраний до сего Комітет на минувшорічнім Соборі в Саскатуні за помочію і порозумінням Їх Високопреосвященства Архиепископа Александра.

13). Остаточне приняття проекту Корпорації залежить від слідуючого повного Собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді і від Їх Високопреосвященства Архиепископа Александра.

14) Українське Греко-Православне Братство в Канаді остає на далі як головне орґанізаційне тіло Української Греко-Православної Церкви в Канаді, яке свою роботу провадить в порозумінню з Їх Високопреосвященством, Архиепископом, а по достаточнім зорґанізованню Української Греко-Православної Церкви Братство продовжає свою діяльність і провадить роботу подібну до діяльности Українських Православних Брацтв з 15, 16 і 17 століття на Україні.

15). Їх Високопреосвященства Митрополит Платон і Архиепископ Александер пороблять негайні кроки в справі заложення Українського Греко-Православного Семинаря в Канаді.

16) Кандидатів до сего семинаря припоручає Українське Греко-Православне Братство і затверджує Їх Високопреосвященство Архиепископ Александер.

17). Кандидатами можуть бути тільки особи української народности з висшим образованням. Взагалі ціллю Української Греко-Православної Церкви є виховувати на священиків одиниці з високим образованням і чистим моральним характером.

18) В склад Української Греко-Православної Церкви в Канаді входять церковні громади греко-православних Українців, котрі заявлять свою охоту і котрі рішать належати до сеїж Церкви.

19). Для покриття вчасти видатків Головної Управи Православних Церков в Америці на спільні релігійні цілі всіх Православних Церков в Америці, а тим самим також Української Греко-Православної Церкви в Канаді, Українська Греко-Православна Церква в Канаді зобовязується давати добровільну матеріяльну поміч в формі довільній що року для сеїж Головної Управи в Ню Йорку, Н. Й.

Дано в Ню Йорку, Н. Й., дня шістьнайцятого (16) липня, 1919.

Підписи:

За Українське Греко-Православне Братство в Канаді:
В. Свистун, делеґат.

P. S. Сі точки підлягають розглянению церковних громад.

† Архиепископ Александер.

В часі підпису повисшої угоди архиепископом Александром, митрополит Платон був відсутний, але зараз другого дня архиепископ Александер написав до Братства слідуючого листа:

Ню Йорк, дня 4 (17) липня, 1919.

**До Президії Українського
Греко-Православного Братства в Канаді:—**

Високопреосвященний Владика Митрополит Платон читав написані п. В. Свистуном головні пункти Уставу Української Греко-Православної Церкви в Канаді і загально згоджує ся з ними, а детайлі будуть розроблені на маючім відбутися церковнім соборі, в котрім участь заявив згоду приняти Високопреосвященний Митрополит Платон.

† Архиепископ Александер.

Діячі Української Греко-Православної Церкви в Канаді надавали повисше наведеній угоді великого значіння. Вони вірили в щирість обох достойників російської православної церкви, які ту угоду підписали і сподівалися, що вони дотримають слова і поможуть Українській Греко-Православній Церкві осягнути свої ціли — дістати свого українського епископа і українських священиків, згуртувати під свій покров всіх православних Українців в Канаді та підчинити себе під духовну юрисдикцію українського митрополита в Київі. А щоби справу довести як найскорше до кінця, то Братство, в порозуміннях з архиепископом Александром оголосило Церковний Собор, який мав відбутися в Вінніпеґу на 27 серпня, 1919 р. і котрий мав ратифікувати договір Братства з архиепископом Александром та митрополитом Платоном. На Собор мали прибути також оба владики. Але Собор таки не відбувся. На який тиждень перед означеним днем Собору, Братство отримало від архиепископа Александра повідомлення, що ані він, ані митрополит Платон на Собор приїхати не можуть, отже треба Собор відложити на осінь. Се і зроблено.

А тим часом московське духовенство з „Карпаторосом" Адамом Филиповським на чолі підняло люту аґітацію не тільки проти самої Української Греко-Православної Церкви, але і проти архиепископа Александра, називаючи йо-

го „Мазепинцем" та носителем роздору в російську православну місію та в „руский" народ в Канаді. Щодо самого Филиповського, то йому ходило о те, щоби самому стати єпископом російської православної місії в Канаді, але що на се він не мав жадних шансів, со окликав себе „Карпатороссом" і почав орґанізувати „карпаторуску православну церкву".

А в місяці вересні архиепископ Александер приїхав несподівано до Канади і показав Українській Греко-Православній Церкві та взагалі всему, що українське, свої правдиві, московські зуби.

(Дальше буде).

„СЕ НАША СПРАВА".

Робота евангельських місій (презбитеріянської, баптиської, методиської та дослідників біблії) між українським народом в Канаді зводиться майже виключно до поборювання церковних обрядів. Будь ти найкращою людиною, і жий після науки Ісуса Христа, але коли ти належиш до церкви, в якій є обряди, в якій є свічки, хрести і образи, то ти не християнин, поганець, ідолопоклонник. Натомісць кождий, хто потрафить гукати, що свічки і образи — се погань, забобони, отруя, то він вже „пізнав правду", є добрим християнином і може будь коли живцем дістатися до протестантського неба.

Православним Українцям не раз і не два доводилося почути нагану від українських евангеликів, устами „Канадійського Ранка", за те, що вони не хочуть викинути з своєї церкви хреста, свічок і образів. Не раз хотілося відповісти їм словами Ісуса Христа: „Лікарю, вилічи перше себе", бо аж надто було нам відомо, що евангелики в справі церковних обрядів одно голосять, а що друге роблять. Але думалось: Хай там, вільному воля. А тепер, як то кажуть, вилізло шило з мішка.

Один дописуватель „Православного Вістника", написав, що українські евангелики в його околиці вживають підчас богослуження свічок і хреста, та що хрестяться рукою. Се дуже заболіло українських евангеликів (найбільше таки мабуть проповідників, бо ану-ж їх хлібодавці довідаються про таку „ересь" в їх місії) і в ч. 229 „Канадійського Ранка" появилося „опрокинення" закидів, зроблених евангеликам дописувателем „Православного Вістника". Се „опрокинення" між иншим звучить так: **„Що до хрещення рукою, — то се наша справа!"**

Значить, українські евангелики справді хрестяться рукою, помимо того, що за се саме накидаються на православних, але православним до того зась!

Що-ж, може й так. Бо й справді що може обходити православних, в який спосіб евангелики хвалять Бога? Се їх особиста справа. Так, але се саме треба сказати і евангеликам, що **не їх діло мішатися в церковні справи православних.** Евангеликів повинно зобовязувати таке саме право, як і православних, отже треба сказати „Канадійському Ранкови" і евангельським проповідникам та їх хлібодавцям таке:

Браття евангелики! Щодо обрядів в нашій, Українській Греко-Православній Церкві, — свічок, кадила, хрестів — **то се наша справа!**

Що до молитов за померших та науки православної церкви про пекло — **то се наша справа!**

Щодо стремлінь і завдання Української Греко-Православної Церкви — **то се наша справа!**

Одним словом все те, що відноситься до нашої Рідної Церкви — **наша**, — її вірних, — а не **ваша** справа, отже не пхайте в се свого носа, а як пхаєте і часом по носі дістанете, то не нарікайте, що вам діється якась кривда. С.

АФОРИЗМИ І ДУМКИ.

Якийсь то фільозоф чи вчений сказав, що він нібито продивнеся все небо у величезний телескоп, але Бога ніґде не бачив.

Малий твій розум, коли ти хочеш бачити Бога у порожній просторі.

Заглянь трошка глибше в душу людини — і ти тут-же на місці впадеш осяяний і осліплений, як Савло, відблиском Бога....

Давид Тіній.

Як у просторі неба щезає темрява перед сходом сонця, так і в життю все зле й прикрестає гарним перед могутньою силою Доброти.

Давид Тіній.

Ширше роскривайте очи, глибше та глибше дивіться в кожду людську душу, вініжавайте, любіть її, любіть як самого себе, бо більшого й кращого від людини ви нічого й ніґде не побачите на землі.

Давид Тіній.

ЗНАЧІННЯ ДЕЯКИХ ІМЕН.

Українці перед тим, нім стали християнами, мали свої імена, як Володимир, Святослав, Ярослав. З принятттям же християнства свої давні імена занехували, а приймали такі імена, які мали Греки — отже імена або грецького, або жидівського, або ще иншого походження.

Майже всі людські імена на світі мають в тій мові, в якій повстали, якесь значіння. Так пр. в нас „Володимир" значить — володіючий миром (світом); Ярослав — славлячий весну, або славний, як весна („яр" значить „весна", від того ярина, яре жито, сонце світить ярко, отже сильно, по весняному). Якесь значіння мають також ті імена, які вживає нині наш нарід і так:

Авксентій (Авсентій)—ростучий.
Агафія (Гафія) — добра, [illegible]
Агрипина (Ґирпіна) — навернена.
Адам — чоловік з землі.
Александер — заступник, помічник.
Атанасій (Танас) — безсмертний.
Андрій — сильний.
Анна — божа ласка, мила.
Антоній — просячий, неоцінений.
Борис — північний.
Варвара — чужа, чужениця.
Вартоломей — відважний син.
Василь — царський.
Володимир — володіючий світом (мір—світ).
Гавриїл — божий муж.
Георгій (Юрко) — рільник.
Герасим — чесний.
Григорій (Гриць) — уважний, обережний.
Ґликерія — солодка.
Давид — любий.
Данило — справедливий суддя.
Дмитро — овоч землі.
Домна — пані.
Доротей — Богом даний.
Евген — благородний, чесний.
Евдокія (Докія, Явдоха)—маюча добру славу.
Евстахій (Стах) — постійний.
Ефросина (Фросина) — радісна.
Екатерина (Катерина) — ясвинна.
Єлена (Олена) — ловна світла.
Єлисавета — божа клятва.
Емкліян (Омелян) — ласкавий.
Захарій — Бог згадає.
Яким — божий борець.
Іван — дар божий.
Йосиф — могучий.
Ґнат (Ігнатій) — огненний.
Ілько (Ілія) — веселий.
Кирило — гідний, поважний.
Кіндрат — рішучий.
Константин (Кость) — сильний, витревалий.
Ксеня (Ксенія, Ксенька)—гостинна.
Лазар — маючий божу поміч.
Лев — сильний.
Лука — блискучий.
Лукія — освічена.
Магдалина — прославлена.
Макарій — щасливий.
Максим — найвисший.
Марія — властителька.
Маркіян — завзятий.
Марко — мудрий, лагідний.
Марта — засмучена.
Мартин — відважний.
Матей — подарований.
Маланка (Меланія) — чор[illegible]
Мирон — пахучий бальсам.
Михайл — хто подібний Богу?
Модест — смирний.
Мойсей — виратуваний з води.
Наталка — роджена.
Наум — потіха.
Нестор — більше досвідчений.
Никита (Микита) — побідник.
Никифор — приносячий побіду.
Никола (Микола) — герой народу.
Ольга — свята, сильна.
Онуфрій — маловірний.
Орест — жадний, бажаючий.
Павло — малий, простий.
Панько (Пантелеймон) — дуже милосерний.
Параскева (Параска)—приготовлена.
Палажка (Пелагія) — морська.
Петро — камінь.
Прокіп — дозрілий.
Роман — сильний.
Сава — невільничий.
Сильвестер — лісний.
Симен (Симеон, Семко) — вислуханий.
Соломон — миролюбивий.
Софія — мудрість.
Степан — прикрашений вінком.
Тадей — розумний.
Тарас — засмучений.
Текля — відважна.
Теодор (Теодосій) — божий дар.
Тома — близнюк.
Трофим (Трохим) — вихованок.
Филимон — любимчий.
Филип (Пилип) — їздець, приятель коней.
Хризостом — золотоустий.
Христина — маюча християнську вдачу.
Юліян — молодець.
Юстин — справедливий.
Яков — підступник.

Крім поданих є між нашим народом й инші імена, але ті рідше вживаються і щоб подати їх всіх, треба-б було богато місця.

І не певний для Божого Царства той, хто взявся за плуг й позирає назад.

Толстой.

Л. Толстой.

НА ЗАСЛАННЮ
або
БОГ БАЧИТЬ ПРАВДУ, ТА ДО ЧАСУ МОВЧИТЬ.

(Докінчення).

Він пригадав собі свою жінку такою, як вона була тоді, коли послідний раз ходила з ним на торг. Йому здавалось, що вона стоїть перед ним живою і він міг бачити її обличе, очи й уста та чути її слова і сміх.

Дальше йому пригадались його діти; один хлопчик в маленькім кожушку, а другий при грудях своєї матері.

А там він пригадав собі самого себе, яким він тоді був — молодим і щасливим. Пригадав собі, як він сидів під коршмою, коли його арештували, і грав на балалайці, та як його душа була переповнена тоді веселістю.

Він пригадав собі також, як його били кнутом, пригадав людей, які гляділи тоді на него, пригадав кайдани і арештантів. Вкінці пригадав цілих двайцять шість років, перебутих на засланню, та свою старість.

І така розпука взяла його за серце, що він готов був завдати собі смерть.

— І все се через сего кримінальника! — думав Аксенов сам до себе.

Аксенова опанувала така лють, що він мало що не стратив рівноваги і не відплатився Макарієви за свою кривду. Він молився горячо цілу ніч, але не міг себе усмирити, і коли прийшов ранок, і він стрітився з Макарієм, то навіть не поглянув на него.

Так проминуло два тижні, для Аксенова тяжкі душевного терпіння. Він ночами не міг спати, а туга так сповила його серце, що він не знав, що з собою почати.

Одної ночи він переходив через тюрму і завважав, що земля під одною прічею була зрушена. Він спинився, щоб приглянутися сему близше, як нараз з під прічі виліз Макарій й поглянув на Аксенова переляканими очима.

Аксенов пустився відходити, але Макарій зловив його за рукав й признався йому, що він копає попід стіну прохід і що землю виносить кождого ранку в холявах, коли виходить на роботу. А відтак додав:

— Коли ти будеш мовчати, діду, то я поможу тобі втічи також. Але коли ти зрадиш мене, то мене вибють, але потім я відплачуся тобі. Я вбю тебе!

Аксенов поглянув на того чоловіка, котрий заподіяв йому таку кривду і аж затрясся від люті. Він вирвався від Макарія і відповів йому:

— Я не маю причини втікати, і вбити мене, не булоб для мене ніяким злом. Ти вбив мене вже давно. Але щодо виявлення тебе або ні, то я зроблю так, як Бог мені звелить.

Другого дня салдати, випроваджуючи арештантів до роботи, завважали місце, де Макарій копав землю і почали робити ревізію. Вони віднайшли яму і донесли начальникови тюрми, а сей, прийшовши почав випитувати всіх:

„Хто копав сю яму?"

Ніхто не признавався. Ті що знали, хто, не казали нічого, бо знали, що Макарія покаралиб люто кнутом.

Тоді начальник звернувся до Аксенова. Він знав, що Аксенов все говорить правду, отже запитав його:

— Діду, ти все говориш правду; скажи мені, перед Богом, хто се зробив?

Макарій стояв поблизько й хоч його серце було переповнене жахом, він глядів на начальника, але ніяк не міг поглянути на Аксенова.

Руки й уста Аксенова задрожали й він через довгу хвилю не міг промовити ані слова. Він подумав:

— Колиб я закрив його... Але чого-ж я маю прощати йому, коли він зруйнував моє життя? Хай заплатить тепер за моє терпіння!... Але чи я повинен викрити його? Вони з певністю люто покарають його. Так, але що се мене має обходити? Хай карають! Так, хай карають, але хіба-ж се поможе мені?...

Начальник спитав його знову:

— Ну, діду, скажи правду! Хто викопав яму?

Аксенов поглянув на Макарія і відповів:

— Я не можу сказати. Бог не велить мені сказати, і я не скажу. Робіть зі мною, що хочете, я в вашій силі.

Помимо всіх зусиль начальника, Аксенов таки не виявив, хто копав яму, і так Макарій був врятований.

Слідуючої ночи, коли Аксенов лежав на прічі і почав вже засипляти, він нараз почув, що хтось підійшов до його ліжка і сів йому в ногах.

Він отворив очи й в пітьмі розпізнав постать Макарія.

— Що ти тут робиш? ! — спитав. — Чого хочеш від мене?

Але Макарій не відзивався. Тоді Аксенов підвівся і промовив:

— Чого ти хочеш? Йди геть від мене, а то я покличу сторожа.

Макарій охилився до нього й промовив шепотом:

— Іване Дмитровичу, прости мені!

— Що-ж я маю прощати тобі?

— Я вбив купця і вложив ніж в твою торбу. Я хотів і тебе вбити, але на подвірю счинився гамір, отже я вложив ніж в твою торбу, а сам втік вікном.

Аксенов не сказав ані слова. Не знав, що сказати. Макарій клякнув на підлогу, коло прічі, й говорив дальше:

— Іване Дмитровичу, прости мені, прости ради Бога. Я признаюся, що то я вбив купця і вони увільнять тебе. Ти тоді зможеш вернути до дому.

Вкінци Аксенов промовив:

— Тобі легко се казати, але як мені се перенести?... Куда мені тепер дітися? Моя жінка не жие, мої діти забули мене... Я не маю куда піти...

Але Макарій не підносився. Він бив головою об підлогу й простогнав:

— Іване Дмитровичу, прости мені! Коли мене били кнутом, то мені богато лекше було знести той біль, чим тепер глядіти на тебе... І ти змилосердився наді мною по тім всім... ти не викрив мене... Прости мені, Христа ради! Прости мені, хотяй я проклятий злочинець!

І він залився сльозами.

Коли Аксенов почув, що Макарій плаче, то і собі вибух сльозами і промовив:

— Хай Бог простить тобі! Я може сто разів гірший від тебе!

І з сим він відчув такий спокій в своїм серци! Він перестав скучати за домом, і немав вже охоти покидати тюрму, а тільки думав про годину смерти.

Макарій не послухав Аксенова і признався до душегубства.

Але коли прийшов розказ, щоби Аксенова пустити до дому, то він вже не жив.

Як Молитва Подобається Богу.

Богу не подобається молитва, коли вона не походить з щирого серця, огрітого щирою любовю.

Коли молишся — каже Христос — замкнись в кімнаті, щоби не бачили тебе люде, а Господь пбачивши тебе в тайні, заплатить тобі явно.

Щож під сим розумів Христос?

Розумів Він, що чоловік молячись повинен замкнутись найперше сам в собі, забути всі инші справи і всю увагу звернути на одну молитву. Він повинен бачити тоді лише себе і Бога, з яким в молитві він говорить.

Ще говорив Син Божий:

Коли приносиш жертву і пригадаєш, що брат твій має щось проти тебе, остав дар перед жертівником і пійди та помирись з братом твоїм і вже тоді принеси дар твій.

Сими словами пригадує нам Спаситель, що наша жертва не буде принята, коли наш ближний буде терпіти нашу кривду і ми її не винагородили. Перш усього ми повинні перестати робити зло ближньому і помиритись з ним, а тоді і молитва і жертва наша буде щира і принята буде вона перед престолом Божим.

Хто Християнин?

Колиб хтось запитував людей, чи вони християне, то богатьох зараз показало би, що в них на шиї хрест...

— Хіба Бога не бойшся мене про таке питати — сказав би неоден — чи не бачиш, що в мене хрест на шиї?

Инший показав би на образ Спасителя в хаті і сказав би коротко:

— Хіба не бачиш?!

Так! Хрест на шиї, образ на стіні є в богатьох, але чи є Бог в души? Ми повісимо образ, а навіть засвітимо перед ним лямпу і спокійні. Видите, говоримо, ми християне, в нас є Бог!

Однакож що знайшлиб ми, колиб заглянули в нашу душу, в наше серце! Чи знайшлиб ми там хрест, чи знайшлиб там образ Спасителя, а перед ним лямпу нашої щирости? Чи і там горить вогонь праведних почувань? Може побачилиб ми, що образ Христа лежить там в куті в поросі, під ногами і нікому його підняти. Ми побачилиб, що в лямпі нашої души погасає християнський вогонь, темніє світло, зникає тепло... Отже не забудьмо і в душу свою заглянути!

Борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя. (І. Тимотея VI—12).

ДЛЯ НАРОДНОГО ЗРАДНИКА НЕМА СПАСІННЯ.

Страшні були часи перед вибухом всенародного гніву, що зветься в нашій історії „Гайдамаччиною", або „Коліївщиною" (1768). Насильства Поляків й уніятів, які були на службі Польщі, розливалися кріпавою филею по українській земли. І слабші духом люде піддавались тій филі і тонули в польсько-католицькім морю.

І було се в тих часах, що прийшов до ігумена Мотронівського монастиря, Мелхиседека Значка-Яворського*), чоловік з Жаботина. Як видно, чоловіка була зачепила филя католицької агітації з такого боку, що Бог, мовляв, дивиться на діла, а не на обряди і чоловік прийшов до Мелхиседека, щоби почути і його про се думку. Заговоривши він сказав:

— Чи кожний благочестиво (праведно) живучий чоловік може удостоїтись царства небесного?

— Мусимо вірити, що кождий, хто праведно живе — відповів ігумен.

А благочестивий католик також? — питав дальше чоловік.

— Річ певна, що милосердє Боже не відкине праведного католика — говорив дальше ігумен — тількож я дотепер праведних католиків не бачив. Але за те щодень бачу, як всі вони служать сатані, як народ хрещений православний мордують, невинну кров проливають. Та чому ти ставиш мені, брате, таке питання?

І сказав чоловік:

— Менеі хотілося знати, чи праведне життя католика рівне перед Богом, як і праведне життя православного. О се мені ходило! Тепер я вже сам розумію, що не о те ходить, чи я буду православний, чи католик, а о те, чи живу праведно. Золото всюди золото; світло всюди світло.... Брат мій перейшов на католицтво вже давнійше і я боявся за його поступок, а тепер розумію, що не заподіяв він гріха. Бачу, що і я можу піти його слідами. Через те я і питаю...

Слухав уважно Яворський чоловіка, а коли той скінчив ігумен сказав:

— Тількож ти ставши католиком, царства небесного не осягнеш, як не осягне його і брат твій.

І здивувався чоловік.

— Аджеж перед хвилею чув я від тебе, отче, що всякий праведний чоловік осягне царство небесне.

— Так, так брате — сказав Мелхиседек — тілько-ж ти не можеш праведно жити, коли станеш католиком.

— А коли буду старатись?

— Се неможливе!

— А при Божій помочи?...

Зупинив Мелхиседек чоловіка:

— Не взивай імени Господа Бога твого легкодушно, нерозважний чоловіче! Ти говориш мені про перехід до католиків і разом про праведне життя, як говорив би я про палення соломи в воді. Ти лакомо думаєш лише про щастя в небі, але не хочеш памятати, що до небесного щастя дорога веде через виповнення Божих обовязків на земли. Та які-ж обовязки виповнює той, хто лишає в нещастю свій народ, хто лишає його благочестиву віру, переняту від апостолів і переходить до безбожного католика? Хіба-ж самий сей перехід не є вже до неба кличучим злочином? Чи не бачиш, як села горять, як католик народ хрещений заковує в кайдани? А хто спалив ось недавно праведного чоловік з Мліева, Данила Кушніра**), що не хотів дати Ляхам на обезчещення святої гробниці? Хто зневажає на кождім кроці святі Божі церкви, хто нівечить православну нашу віру, хто муками примушує вирікатися наших батьків і материй? Все те робить лютий, безбожний Лях-католик!

Ні, брате! Великий, страшний Божий гнів мусить впасти на сих безбожників, як упав на Содому і Гомору. Впаде і все спалить — спалить разом з тими, що до них переходять! І тебе чекає та сама, ба, ні!... тебе чекає подвійна Божа кара, за те, що замість єднатись з народом своїм, з народом Божим, ти хочеш стати зрадником, покинути його і йти в табор ворога! І чому? Я не питав тебе, але догадуюсь, що для лакомства нещасного ти хочеш се зробити і приходиш до мене за дозволом. Та чоловіка ошукати можна, але не ошукаєш Бога Праведного і Всевідучого.

Ти ставив мені перед очи примір, що золото всюди є золотом і світло всюди є світлом. І я скажу: се правда, тількож не вся! Золото буде золотом, коли закопати його в гною, тілько-ж гній не місце золотови. Про се і Син Божий говорив. Він казав: Не кидайте перел перед свиньми. І про світло він говорив, що не під горшком йому місце, але на свічнику. І тому покидати рідних братів в нещастю, покидати ту віру, яку Бог дав апостолови нашого народу, Володимирови, чи не є се те саме, що самому доптати його святиню? Чи не є се те саме, що гасили світло Божої Правди? А тепер скажи сам — чи належиться за такий страшний поступок чоловікови місце в царстві небеснім? Я скажу, що ні і ти мусиш те саме сказати. За подібне належиться вічна мука на сім і на другім світі.

Таку відповідь дав ігумен Мелхиседек чоловікови, та чи сей пішов за вказівками праведного мужа, записки не говорять.

(В-ТІ).

*) Мелхиседек був найперше ігуменом Мотронівського монастиря, звідки усунув його московський уряд (православний!) за те, що той помагав українському народови в борбі проти Поляків. Сим вітчинено його від поля, на якім треба було таких завзятих робітників. Пізнійше був він ігуменом Переяславського, дальше Видубицького, а ще дальше лубенського Мгарського монастиря, де став архимандритом, а після того був і в глухівськім. Вмер 1809 р. Історія знає його, якодного з широких укр. патріотів і завзятих борців з ворогами українського народу.

**) Шевченко згадує про нього в „Гайдамаках", звучи його „Титарем" (старшим братом церковним) і каже, що його спекли Поляки домагаючись грошей. На ділі-ж Поляки разом з уніятами оскаржували його, що збезчестив гробницю (чашу, в якій переховуються Святі Тайни) і хоч се була брехня, то все-ж його спалили.

ІДІТЬ І НАВЧАЙТЕ ВСІ НАРОДИ.

В неділю рано зі сходом сонця, на третий день по розпяттю Ісуса, Марія Магдалина і Марія Яковова взяли пахощі й пішли до гробу, щоб намастити Його тіло. По дорозі журилися, хто відкотить їм камінь від гроба, але коли прийшли, то побачили, що камінь був вже відкинений. На ньому сидів ангел убраний в білу, як сніг одіж, а вид його був, як блискавиця. Він промовив:

— Не жахайтесь. Шукаєте Ісуса Назарянина, котрий був розпятий. Він устав, Його нема тут. Ідіть і сповістіть про се Його учеників.

Вони повернули, щоб зробити, як велів їм ангел, а по дорозі зявився їм Ісус і промовив:

— Не лякайтесь. Ідіть сповістіть братів Моїх, щоб йшли в Галилею. Там Мене побачуть.

Прийшовши в Галилею, на гору, куда велів їм Ісус, ученики побачили Ісуса й поклонилися Йому. А Ісус, приступивши до них, промовив:

— Дана Мені всяка власть на небі і на земли. Ідіть же і навчайте всі народи, хрестячи їх в імя Отця, і Сина, і Святого Духа, і навчаючи їх додержувати всего, що Я заповідав вам: і ось Я з вами по всі дні, до кінця світу. Амінь.

Ученики розійшлися по світі. Вони йшли від хати до хати, від села до села, від міста до міста й голосили радісну вістку: Христос Воскрес!

— Христос воскрес із мертвих, смертю смерть здолав, і тим, що у гробах, життя дарував.

— Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Коли пробувати мете в мені, а слова мої пробуватимуть в вас, то, чого схочете, просіть мене, і станеться.

(Іван XV—7).

Приналежність Членів Стейтського Конгресу.

Релігійна приналежність членів стейтського конгресу така:

	Члени Палати Репрезентантів	Члени Сенату
Методисти	90	27
Презбітеріяне	63	11
Епіскопали	57	22
Баптисти	[illegible]	5
Безрелігійні	[illegible]	10
Конгрегаціонали	32	6
Римо-католики	[illegible]	4
Християнські Ученики	21	1
Лютерани	17	2
Жиди	8	0
Протестанти	7	0
Унітаріяне	[illegible]	2
Квейкри	3	1
Реформовані	[illegible]	0
Злучені Браття	2	0
Універсали	2	0
Мормони	1	2
Менонiти	1	0
Християнські учені	1	0
Невідомих	1	0
Одно місце порожне	1	0
Разом	429	96

З ЖИТТЯ РОЗУМНИХ ЛЮДЕЙ.

ВИСКАЗИ ПИТАГОРА.

Не їдж свого серця (значить: не затроюй його заздростю, гнівом чи иншими подібними настроями).

Не на те повинна йти твоя поміч, щоби люде не потребували нести тягарів, але на те, щоби завеликі тягарі їм лекше було нести.

Не подавай своєї правої руки легковажно.

БІЯС.

Коли Біяс плив морем, почалась буря. Між його знакомими на кораблю були відомі всім погані люде і ті зачали молити богів (поганських грецьких), щоби припинили бурю. Бачучи се, сказав Біяс:

— Мовчіть! Краще буде, коли боги не будуть знати, що ви тут є.

Безбожний чоловік питав Біяса, що се таке побожність. Коли Біяс не відповідав, запитав чоловік, чому той не відповідає. На те Біяс сказав:

— Не відповідаю тому, що ти питаєш про справу, яка тебе не обходить.

ДІОГЕН.

Хтось запитав Діогена, чому люде скорше дають поміч жебракам, ніж фільозофам (мудрцям). На те Діоген відповів:

— Бо думають, що вони самі скорше можуть стати жебраками, ніж фільозофами.

На питання: Коли найкраще їсти? — відповів Діоген:

— Коли ти богатий — їдж, коли хочеш; коли бідний — їдж коли можеш.

Коли поганий чоловік написав над дверми: „Нехай до сего дому не вступить ніщо погане", запитав його Діоген:

— А де-ж ти думаєш жити?

Про богатого, але дурного чоловіка казав Діоген, що він подібний до вівці з золотою вовною.

Хтось сказав Діогенови: „Мешканці Синкопи рішили, що ти не смієш жити в їх місті", на що фільозоф відповів:

— А я рішив, що вони мають жити в Синкопі.

Втік від Діогена невільник і хтось зі знакомих радив віднайти невільника і покарати. На те сказав мудрець:

— Хочеш, щоби я сорому набрався? Аджеж невільник готов сміятися з мене, що він без мене обійдесь, а я без нього ні. І тому покажу, що і я без нього обійдуся.

Хтось сказав Діогенови: „Люде з тебе сміються", на що відповів мудрець:

— Можливо, що осли також з них сміються, однакож і їм і мені се байдуже.

АНТИСТЕН.

Антистен радив раз Атенцям, щоби переголосували, що осли, се коні. Коли хтось на се обурився, Антистен сказав:

— А хіба ви не виберaєте генералів в подібний спосіб? (Значить: голосовання не рішає про якість).

Хтось сказав Антистенови, що він не був сином вільного горожанина, на що той відповів:

— Я таксамо не є сином доброго борця, але я кождого перебору.

РІЖНІ ЛЮДЕ.

Хтось говорив Агезіляєсови: „Я чув, як чоловік наслідував спів соловія до найменших подробиць". На те відповів Агезіляєс:

— Се ніщо велике, бо от я чув спів таки самого соловія.

Филип, македонський король, будучи підпитим, судив когось і засудив на смерть.

— Суд несправедливий і я роблю відклик.

— До кого-ж будеш відкликатися? — запитав король.

— Від Филипа пяного до Филипа тверезого — була відповідь засудженого.

СЛОВА МУДРОСТИ.

Діла праведних — се зерна, які деколи довго лежать в історичній ріли непорушно. Однакож приходить світло і тепло життя і вони починають рости, цвитуть і приносять овочі. А що посіяне насильством і неправдою, те гниє, трупіщіє і безслідно пропадає.

ЧИ ЦЕРКВА МОЖЕ БУТИ НАЦІОНАЛЬНОЮ.

Римська церква через своїх слуг стараєсь вговорити в Українців, що вони не повинні надавати церкві національної форми, бо се, мовляв, противиться бажанню Христа. Кажуть: „Христос хотів, щоби церков була одна загальна, вселенська, під проводом папи", а не національна. В Галичині о. Костельник написав навіть книжку, в якій доказує, що національна церква не буде Христовою. Ту саму книжку передруковували і католики в Канаді.

На ділі-ж справа мається так, що не Христос, але римська політика вимагає, щоби українська церква не була національною. Націоналізувати церкву значить — робити її самостійною, отже від чужих (також і від Риму) незалежною.

Христос не вчив, що церква не має бути національною. На те апостолам дано було дар мов, щоби могли говорити до кождого народу його рідною національною мовою.

Апостол Павло виразно каже, що користнійше сказати в церкві 5 зрозумілих слів, ніж 10,000 незрозумілих (1 Кор. 14: 14).

Вже св. Іван Золотоустий переклав богослуження на мову славянську (старо-болгарську).

Старий Завіт переложено в Александрії перед Христом на грецьку мову (сей переклад зветься „Септаґінта" — переклад 70-ох), а Старий і Новий Завіт переведено по Христі на національну латинську мову (переложив св.Гієронім і сей переклад звесь „Вульгата").

Отже завсігди робилося те, чого вимагав інтерес народний, а не інтерес якогось одного земного авторітету.

Дальше — папський престіл є цілі століття власністю італійської шляхти (отже шляхти одної нації, одного народу) і хто не Італієць, тому нині стати папою неможливо.

А ще дальше хочби такий знаний нам випадок, як урядове признання по війні Матери Божої „королевою Польщі" (Реґіна Польоніе), та назначення Кунцевича національним польським святим.

Се все показує, що християнська церква від початку сприяла будові національних церков, а сам Рим також „націоналізує", коли се виходить йому на руку. **То лише Українцям не вільно націоналізувати своєї церкви!**

Римська папська політика вимагала, щоби цілий світ слухав лише одного папи, щоби вживати в богослуженню лише латинської мови, — а не Христос, ні апостоли. Не вимагало того і добро вірних. Папська політика вимагає, дальше, щоби понищити всі обряди і завести на їх місце латинський. Папська політика вимагає, щоби народи самі не мали контролі над собою, над своїми церквами і всю контролю віддали папі.

Однакож добро народу (а нарід, се властива церква) вимагає, щоби він молився, співав, читав тією мовою, яку Бог йому дав і щоби сам розпоряджав своїми церковними справами так, як він се розуміє — через своїх власних провідників. Так і лише так церква може сповнити ту задачу, яка їй призначена!

Бо лише національна церква, незалежна від чужих, перестане бути злочинним знарядом в руках ворожих людей і народів, які нині вживають „ненаціональної" церкви на те, щоби при її допомозі виконувати свої злочинні пляни, вимірені на поневолення і загибіль других народів!

Хто, як хто, а Українці зазнали того добра і від Московщини і від Риму та Польщі. Вони тільки про те і дбали, щоби українська церква перестала бути українською і стала тим, чого вимагають їхні інтереси.

Добрість у відношеннях між людьми обовязкова. Коли ти не добрий до людини, ти злий і розбуджуєш у ній злість.

Толстой.

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ДРУКУ:

КАЛЕНДАР „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

НА РІК 1926

в якому кромі цінних статей та оповідань на теми релігійно-моральні і народно-просвітні будуть подані відомости з життя українських кольоній в Канаді.

Церковні Громади, які хотіли б мати в календарі світлини (фотографії) своїх церков або членів, повинні присилати світлини зараз до редакції „Православного Вістника" залучаючи 5 долярів на виробленння кліші. Се відноситься рівнож до Народних Домів, „Рідних Шкіл", читалень та інших товариств. — Автори, які хотіли б жертвувати свої праці для календаря, зволять ласкаво присилати матеріяли завчасу.

Світлини, гроші і матеріяли слати на адресу:

THE ORTHODOX HERALD, 370 Parr St., WINNIPEG, MAN.

Що Говорять Числа.

Вже др. Назарук, що обїздив Канаду, писав в „Українськім Прапорі", що в Канаді на стороні Української Православної Церкви стоїть вся інтелігенція і взагалі свідома часть народу, а на стороні Греко-Католицької Церкви найменше свідомі люде.

І Назарукови можна вірити, бо він сам стоїть з католиками, отже не має причини православних перехвалювати.

Та недавно (тай чи раз) „Канадійський Українець" писав, що православіє темне, мертве, неспосібне до життя; що православний не може в бесіді з католиком вдержатися — і се заставило мене близше до справи приглянутися... **Я почав числяти, кілько письменних є між православними, а кілько між греко-католиками.** І ось до чого я дійшов: В одній околиці, де є дві громаді — українська православна і греко-католицька, я дійшов до таких чисел:

На 25 греко-католиків: Письменних 8; неписьменних 17.

На 32 православних Українців: Письменних 26; неписьменних 6.

Треба додати і те, що православні вміють читати і читають, а греко-католики хоч і письменні, та читають мало, або нічого — таке загальне правило. На темноті отже держиться греко-католицька церква.

Хтож з греко-католиків більше читає, той не відноситься ворожо до Української Православної Церкви. Найбільше і виключно ворогують найтемніші.

В.К.

Читайте перш усього ліпші книжки, а то й так ви не встигнете прочитати.

Торо.

ВЕСНА.

Сонечко ясне,
Миле, прекрасне,
Освіти ясно край;
Огрій землицю,
Нехай травиця
Зазеленіє, гай.
Нехай водиця,
Що ледом скується,
Чує у собі смерть,
Розпустить крила,
Немов вітрила —
І в море рине геть,
Нехай дзюрчучи
У день і в ночи
Нам пропіває ручай,
І шкуряво
І [illegible]
Ліси, [illegible], гай.
Сонечко ясне,
Миле, прекрасне,
Огрій [illegible] ти,

Бо ми чекаєм,
Бо [illegible]
Повернутя весни.
Бо із весною
[illegible]
Нова надія в нас;
Серце голубить,
До праці будить
Святий весняний час.
Зновлені видно
Освячуй мрію
Ти Божої краси;
Волю вільную,
Правду святую
Ти нам у нашім [illegible].
Хай велиходня
Святість Господня
До нас слабих зійде
І нехай з ним,
[illegible],
По віки вік буде!

27. IV. 1924.

В-ко.

ВОЄННІ ВЕЛИКОДНІ ДУМИ.

Христос воскрес! Христос воскрес!
Природа воскресла.
Любови не немає —
Заховали її в гробі
І камінь привалили,
Щоб промінь сонця не дійшов
До темної могили.
А Смерть холодна стереже,
Щоби Любов не пробудилась,
Не встала, не злетіла
На зустріч сонцю золотому—
Розквітла та огріла
Ненависний кровавий світ.
Так Смерть все — голодна,
Морозна, холодна,
Студена, лютая,
Стереже, щоб вона
Не ожила —
Морозом холодить
Горячую любов
И Вона безсильна знов
У темний гріб иде
А Смерть страшний танок веде
По опізнілому світі.

Неначе-ж нам ніколи
Не діждатися весни,
Воскресення весни,
Тії щасної долі —
Як воскресне Любов
Та огріє знов
Нещасну землицю,
І теплом оживить

І мир світу звістить
У щасливу годину;
І [illegible],
Що став мир на землі,
Засіваємо знову
Щиру пісню любови
Та веселою весною,
Як пташка защебече,
Як гай розвіється,
Як земля вкриється травою,
Зелененькою,
И не зросить вже її
Тепла кровця людей
Та на глум істині святій,
На глум Христу
Та Його Воскресенню
І Його Правди віднесенню!,
І весело згомонять
Великодні дзвони.
А хоч їх й не буде*)
Саме слово святе
Звеселить наші груди
І серце-ж радіти,
Що вже мир — любов на світі
І з воєнної груди
Засівають радісно люде:
Христос воскрес! Христос воскрес!
І смертю смерть побідив
І смертю смерть поконав,
А тим, що у темну могилу
Лягли у тяжкую годину,
Життя дарував, життя дарував.

Т. Дмитренко.

*) В часі війни дзвони в церквах позабирано на гармати.

Греко-Католицька Церква під Поляками.

Про польсько-римський конкордат, подав Український Прапор", орган през. д-ра Е. Петрушевича, слідуючу нотатку:

Дня 10 лютого с. р. підписано в Римі конкордат між Польщею і Ватиканом.

З польського боку майстрував над зладженням сього акту відомий всехполяк, професор львівського університету Ст. Грабскі, з боку Ватикану кардинал Гаспарі. Конкордат має 27 статтей. В ньому замітні такі постанови: 1) папський Нунцій у Варшаві виконувати буде духовну зверхність також на території Данціґа (стаття 8); 2) не тільки кождої неділі, але й на „3-цего мая" мають священики відправляти літургію за Польщу і її президента (стаття 8); 3) ні одна клясть Польщі не буде залежати від епископа, якого осідок находивсяб поза межами Польщі (арт. 9); 4) на українській етнографічній території Ватикан творить три латинські дієцезії: луцьку, пінську й підляшську, так що з істнуючими вже латинськими дієцезіями, 2½ міліони римо-католиків матиме на українській території 5 дієцезій, а біля 4 міліони греко-католиків тільки 3 дієцезії; 5) іменування епископів Ватиканом може відбутися лише за згодою президента Польщі. Се, очевидно відноситься головно до іменування українських епископів, що мусять бути благонадійні в очах Польщі (стаття 11); 6) епископи мають зложити перед обняттям урядування присягу вірности для Польщі, що вони будуть шанувати Польщу, не будуть нічого робити, що принеслоби шкоду польській державі, будуть дбати про „інтерес паньства" і т. д. (арт. 12); 7) Без згоди польського уряду не можуть одержати парохіяльних бенефіцій особи, яких діяльність є суперечна з „безпекою Польщі". Тому, що крім кс. Ількова і ще може двох-трох „угодовців", діяльність кождого українського священика як члена української нації може видаватися суперечною з безпекою Польщі", ся постанова конкордату має на меті тероризувати українських священиків (стаття 19); 8) лишається в силі право патронату. Польська адміністрація й польські дідичі — тепер, в Польщі, використовувати будуть до схочу середновічне право патронату для доскулювання українському духовенству (стаття 21).

Як бачимо з сього коротенького зіставлення польсько-ватиканська угода своїм вістрям звертається проти греко-католицької церкви і її духовенства. Грабскі хвалився, що сю угоду переведено на папір в одній дни. Значить, Ватикан пішов цілковито по лінії польських бажань. Сумніваємося, щоби компетентні чинники Ватикану зробили се наслідком неповідомлення, навпаки маємо підстави здогадуватися, що польонофільство Ватикану має глибші причини, звязані з планами навертання сходу Европи на католицизм за допомогою Варшави. Обережна звичайно дипльоматія Ватикану заризикувала ... нанесла кривду греко-католицькій церкві в Галичині, а для себе необчислену шкоду, яка проявиться в майбутнім.

У всякому разі з постанов конкордату виходить, що Ватикан поставився до Польщі як до одноцілої національної держави, приміняючи до українського духовенства гр. кат. церкви без виїмку всі постанови (включно з святкуванням „3-цего мая"), які обовязують латинське духовенство. І сим вчинком не лишив ніякого сумніву щодо свого відношення до Українців. Ватикан називає українсько-католицьку церкву „греко-руснинською" — згідно з термінольоґією польських імперіялістів. Про римо-католиків Українців нічого не згадується. **Ватикан є за поневоленням українського народу Польщею!**

До сего від себе додамо тільки отсе:

Греко-католицьке духовенство в Канаді відзначалося доси не аби якою льояльністю до папи римського. Недавно ще посилало йому привітні і чолобитні телеграми за його „прихильність" до українського народу. Тепер, коли папа заподіяв греко-католицькій церкві таку кривду, греко-католицькі священики в Канаді мовчать мов води в рот набрали. Орган греко-католицької церкви „Канадійський Українець" навіть не згадує про конкордат. Се в ту пору, коли навіть в Галичині протестують. Чому мовчать греко-католики в Канаді? Чи тому, що одобрюють конкордат, яким папа віддав греко-католицьку церкву Полякам в руки? Чи має ся мовчанка греко-католицьких священиків в Канаді свідчити, як мало їх обходять справи їх церкви і українського народу? А може бояться втратити ласку Французів, які підтримують греко-католицьку церкву в Канаді своїми грішми?

Греко-католицьке духовенство в Канаді повинно негайно забрати голос в сій справі, повинно піднести як найгучнійший протест проти польсько-римської торговлі церквою українського народу в Галичині. Тимбільше повинно піднести протест, що не потребує боятися польських переслідувань. Коли священики в Галичині не звжахають на можливі переслідування і виступають в обороні своєї церкви і свого народу, то сором і ганьба, щоби мовчали ті, котрі мають спромогу свобідно висказувати свою думку на вільній землі Канади. На греко-католицьких священиків в Канаді черга сказати своє слово.

ПАТРІЯРХ ТИХОН ПОМЕР.

Московський патріярх Тихон помер 8 квітня, б. р. Митрополит Петро, права рука помершого патріярха буде завідувати справами російської православної церкви до вибору нового патріярха.

„НА ВАРТІ".

На Волині у Володимирі Волинськім почав виходити невеличкий журнальчик „На Варті", якого підтитул правильно каже, що се „незалежний орган українського культурного і церковного відродження". На той новий періодичний двохтижневик варта звернути пильнійшу увагу й віднестись до нього зі загальною щирою симпатією. Річ у тім, що „На варті" є першим на українських землях в межах Польщі часописом, який поклав собі за завдання систематичну боротьбу за розмосковлення православної церкви на українських етнографічних землях, проти московської церковної православної єрархії в Польщі та проти політики департаменту віроісповідань у Варшаві. „На варті" бореться за принципи поставлені в основу української православної Автокефальної Церкви на Наддніпрянській Україні. Живий різноманітний зміст часопису вкупі з високою ідейністю та глибоким патріотизмом, яким овіяні його статті, повинні запевнити йому найкращий розвиток. Редактором-видавцем є відомий волинський діяч д-р А. Річицький.

(„Діло").

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНИХ ГРОМАД В КАНАДІ.

Подається до відома, що архиерейські візитації Їх Високопреосвященства Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться в місяці червни, отже громади, які бажають, щоби Високопреосвящений Владика відвідав їх сього літа, зволять написати сейчас до голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Rev. S. W. Sawchuk,
379 Parr St., Winnipeg, Man.

ДОПИСИ.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ УНІЯТА.

Високоповажані Українки і Українці в Канаді!

По цілій Канаді межи всіми Українцями провадиться вже від довшого часу релігійна боротьба а властиво горяча дискусія про се, чи триматись нам осеи католицизму, з котрим ми приїхали до Канади, чи лишити католицизм нам не рідний, чужий, — а йти на стрічу відновленому і відродженому укр. православію? В кождій хаті, в кождому товаристві, в забаві, де лише стрінеться кількох людей, всюди одно і то саме; одні проч з католицизмом, другі проч з православієм! — Одні і другі аргументують і дають після свого розуміння добрі докази, при тім обкидають себе лайками, поганими назвами. Дивно і нераз смішно є дивитися і слухати неможливих доказів в одну чи в другу сторону, чи в обороні католицизму — чи укр. православія. Такі дискусії ділають на кождого чоловіка, тимбільше на людину, котра приїхала із краю, де не чула і не бачила щось подібного ніколи, — як тепер тут в Канаді. Я не хотів зачіпати релігійного питання, в Канаді, бо хотів приглянутись тій боротьбі і пізнати причини тієї боротьби, тієї ворожнечі одних до других. Та остаточно чуюся примушеним висказати свої думки, дати свій вислів і осуд, чи справді нам треба українського православія, чи триматись католицизму? —

Українки й Українці! Не думайте, що хочу бути судією у ваших спорах і ненависти одних до других. Не думайте, що хочу вам закинути свою думку, або свої переконання й погляди у ваших релігійних переконаннях, не думайте, що я хотівби аби змінили свою віру, або її покидали, — ні, зовсім ні! Я виcкажу свою думку, я скажу те, що бачив в Галичині, на Україні, чого Ви не знаєте, або не хочете знати і що діється в теперішню пору на Україні і чого жде і хоче Україна від Вас, котрі є на чужині, на еміграції.

Ми програли війну, наш нарід в неволі, ніхто не помочі й порятунку, безнадійність у нас взяла верх, матеріяльні обставини, політичні відносини витворили серед нас всіх байдужність, зневіру до всего. Чи маємо пропасти згинути в тій темряві вічній, чи не діждемось, не побачимо вже перших лучів сходячого сонця? — Замісць приготовлятись до стрічі сонця золотого, змучені, прибиті горем засвемо твердим сном і не видіти і не любуватись нам його блеском, його проміннями? Чи нема вже для нас виходу?...

По моїй думці, церков є нам вихід, є поміччю, є тою відкріпляючою водою для кождого струдженого, спрагненого подорожнього, для кождого Українця-ки, що хоче ратувати себе і свою зруйновану Україну! — Питання заходить, яка тепер церква є для нас Українців найліпша і найкорисніша католицька, чи укр. православна церков? — Думаю, що на се, кождий здорово-думаючий чоловік відповість собі і самий; ми інстинктовно повинні відчути, що на Україні доконується черговий історичний переворот, який не остане без поважного вплину для нас всіх Українців, яких ми релігійних переконань і обрядів не булиб.... Не можна робити з дня ночі, і з ночі дня. Не доказуймо того, що не було в нас і не є і не має підстав у нас бути і істнувати. Ідімо туди, куди стежка, дорога нам вказує впрост а не манівцями берімо те, що нам в руки само йде і вказує шлях до здійснення наших ідей.

„Ми Українці, ніколи не були і тепер не є католиками, нас ніхто не мав і не має за католиків — ми покинули своє рідне православне, — приняли унію, — і ми тепер ані православні, ані католики — ми — ми зрадники свого народу, своєї релігії й віри, ми не знаємо де ми є і хто ми під зглядом релігійним, йдемо через се скорше в пропасть, котимось стрімголов в безвість аж на дно, —

Ми всі колись були православні по крові і кости, а кричимо, горлаємо на ціле горло, що католицизм який нам Українцям є зовсім чужий не знаний, є вихідною точкою, є одною метою, є тою лінією, дорогою, по котрій будемо ми знашб йти.

Треба нам знати, що православний світ був найбільше побожним, релігійним, віруючим і люблячим Христа, — за те католицький світ, представляє собою суму історію насильств, звірств, нелюдського обходження з людьми ріжного стану, брутальство, занепад моралі, допускання і поповнювання злочинів ріжного рода в імени Христа і для Христа, мучення, тортури, палення людей на кострах, святу інквізицію і її наслідки для всіх народів, що відлигали тоді Римови.

А щодо закидів роблених противниками українського православія, що православна церква не має в собі нічого українського, то тим більше греко-католицька церква не має нічого українського, бо є мішаниною з домішкою — є і грецьке і латинське! Греція в старовину була більше культурною, мала вищу освіту, борше мала в себе християнську віру, святе Письмо і церков на грецькій мові, як Рим і Італія. Римляни користувались і вчились борше з грецьких книг і письм науки Христової, як з латинських, виходить з того, що католицизм має в собі більше грецького, як свого латинського.

В 1918 р. як я був в Київі, зайшов до Печерської Лаври, щоби оглянути і побачити те, про що я колись читав і учителі гімназіяльні мене вчили і розказували. Користаючи з тої важної для мене нагоди, попросив я монаха, щоби показав мені печери і мощі святих угодників Божих. Монах згодився, запровадив мене до печер, всьо докладно пояснював мені і був вдоволений з того, що я зайшов і оглянув печери і мощі святих.

„Ми обе завели довшу розмову, підчас котрої монах доказував велич і правдивість православної віри, жалівся на большевиків, котрі знищили були кілька бань на церквах і богато порабували майна з Печерської Лаври. Монах не знав мене і не міг пізнати, хто я є і звідки, бо я мав на собі мундур козацького офіцера. Монах все розказував, а я на доказ правди потакував і кивав головою а коли я хотів відходити, то він спитав мене: Вибачайте, позвольте запитатись мені, з якої Ви господин-офіцер губернії? — Я рішучо відповів йому, „З Галичини!" „Ах! То ви уніят, ви католик?!" Монах сплюнув на землю три рази, перехрестився побожно і пішов чимскорше від мене. Я заінтересований пішов дальше і зайшов до церкви, щоби наслухатись і налюбуватись співом церковного хору, але думка про дивне поведення монаха не покидала мене.

Моя стріча і розмова з монахом зробила на мене дивне і незатерте вражіння. Чому монах при кінци бесіди зі мною так обійшовся? Чи я не християнин, чи я не Українець так як він, хоч і уніят?... Я не міг собі того пояснити і будьби може [illegible] не пояснив... Та пару днів пізнійше я зайшов до св. Михайлівського Монастиря в убіканцях якого містився Галицько-Буковинський комітет.. При вході Монастиря я стрінувся з монахом чи священиком того монастиря і завів з ним розмову, і признався отверто, що і як случилось мені з монахом в Печерській Лаврі. Монах довго не думав а усміхнувшись іронічно і вдоволено сказав: „Порівняйте історію католицької церкви з історією святої православної віри і церкви, то пізнаєте, чому монах так твердо був і є переконаний о святости і правдивости православної віри і чому тим самим показав своє зогиджения до католицизму і уніятському галицького"! —Я не признав йому рації і невдоволений відійшов, забувши, що мав справу до Гал.-Буковинського комітету. — Та в моїй душі повстав сумнів, і я почав думати чи справді оба монахи мають за собою слушність? — Маючи вільний час, я опинився коло Десятинної церкви, а відтак скоренькими ходом зайшов до городця на Святу Горку, звідки можна оглядати вид на Дніпро і плаваючі по ним малі кораблі! — Я сів на лавку, бо чувся чогось втомлений і навіть не доглянув, що біля мене сидів монах—священик з Десятинної церкви, як він сам опісля мені признався. Священик спокійно, холоднокровно розказував і оповідав про тодішне воєнне лихоліття і про се, як большевики поводилися погано в Київі і т. п. По мові пізнав мене, що я не походжу з російської України а з Галичини. І хоч я не бажав собі говорити з ним про віру і церков, священик самий розвівся над тим широко і сказав так: „Ви Галичане, гарний народ, хоробрі, бойкі і більше просвічені від нашої братії, — нам не одно треба від вас вчитись й слухатись, лише одне є не добре у вас, що ви є уніяти, що ви відрікалися своєї віри правдивої і тепер ви ані католики ані православні" — „А що ми є?" спитав я обурено. „Та ви не гнівайтеся... Ви є хороші і настоящі Українці, лише... у вас... не має нікої віри ось в чім діло." — „Я служу Україні, я бюсь за Україну, я не бороню віри, але Україну і укр. нарід, а віри не бороню, бо війну ми провадимо не за віру а українську державу, за український нарід". — відповів я. „Да, це правда, що так, признав він, ви за віру не бетесь, бо у вас віри жадної нема, у вас Галичан, — але позвольте вам сказати, що обороняючи укр. державу, ви тим самим обороняєте і православну віру, православні церкви, собори, монастирі і все православне українське духовенство і їх владик!" „Чи справді? „запитав я. „Так точно, ви тим самим і шкодите галицькому уніятизмови." „Чому і як се? — знов запитав я. Так, — бо ми ніколи не соглаcимось з сим, щоби ви ширили унію в нас на Україні; 4½ міліона Галичан за для любови до України, будуть мусіли покинути унію, а приєднатися до православія, від котрого 300 літ тому відступили!". „Якось се буде", сказав я йому, встаючи вже до відходу." „Єто да, якось буде, правду говорите, господин-офіцер, але жаль що... жаль знаєте, що через унію — буде ще боротьба межи нами і хто знає... як... се буде?" — Мені жаль стало сього священика Українця патріота і щоби він не замітив мого зворушення, я чемно поздоровив його і розпрощавшись з ним щиро, відійшов в якійсь своїй вражінням!

Докінчення буде.

ХТО ВИНЕН ЗА НЕСВІДОМІСТЬ.

(Тафнел, Саск.)

Ся околиця заселена Українцями і Англійцями. Щодо Українців, то вони, як звичайно, поділені на ріжні групи. Є „католики", „Поляки", „Русини" а всі вони не люблять православних Українців, бо вони „схизматики". Не знають вони бідні, що тільки православна віра була і є вірою нашого народа, а всі прочі, се нам чужі, — накинені на те, щоби замотати нас в чужі сіти. Та годі винувати людей за їх несвідомість, а треба винувати їх проводирів, які дбають не о добро народа, але о добро власне, та які замісць того, щоби давати людям освіту, дають їм темноту. Ось минувшого року, на цвітну Неділю, запросили собі тутешні католики священика з Йорктону, то що почули від нього? Замісць того, щоби людей чогось навчити, він читав пастирський лист від епископа в якому стояло, щоб не читати жадних газет ні книжок, крім „Кан. Українця" і книжок його видання. І се така просвіта? В других людей наказують, щоби народ читав, як найбільше, бо „хто більше читає, той більше знає", а в наших католиків як раз противно. Не позволяють людям читати, бо бояться, щоби народови не отворилися очи. За те наші священики, українсько-православні, вчуть нас і роблять якраз противно." Вони знають, що тільки для просвічених людей є повага і свобода на світі і тому заохочують нас до освіти і освідомлення.

Желаю нашому дорогому „Прав. Вістникови" як найбільше передплатників, а Вам, Отче Редакторе, і всім читачам „П. В." Веселих Свят Воскресения Христового.

О. Ф. Кривчук.

ЕВАНГЕЛИЦКА ПРАВДА КОЛЕ В ОЧИ.

(Глен Елдер, Саск.)

Хвальна Ред. Прав. Вістника!

Прошу помістити моїх пару слів у відповідь „Укр. Єв. Християнинови" на його допис в 229 ч. „Кан. Ранка", п. з. „Писав Неправду".

„Укр. Єв. Християнин" дуже розгнівався на мене, за те, що я написав в „Прав. Вістнику", за місяць лютий с. р. правду про евангеликів сеї околиці. Згаданий дописуватель замісць того, щоби вдаритися в груди й признатися, що евангелики в Глен Елдер, справді покланяються рукотворним богам, накидаєся на мене безвідставно і перекручує правду.

Кажете п. дописувателю, що ви пишете лише саму правду — коли так, то чогож боїтеся підписати своє чесне імя під своїм дописом? Пишете мабі від імени всіх евангеликів з Глен Елдер, а тим часом свого власного імени стидаєтеся.

Каже дописуватель „Кан. Ранка", що я неправду писав, що тутешні евангелики покланяються рукотвореним богам, а тимчасом сам признається, що були на їх богослуженню і хрест і свічки. Правда, він каже, що се не було в церкви, тільки в школі, але се справи не зміняє. Вистарчить, що були і хрест і свічки на евангельськім богослуженню. Більше і те, що дописуватель признаєся, що в них евангелики хрестяться рукою (робять якраз те, за що накидаються на православних), але каже, „се наша справа". Добрий аргумент, але знайте п. дописувателю, що се саме ми можемо сказати евангеликам — вас{{і}} вам до того, що ми в своїй церкві робимо, бо се наша справа!

Пише дописуватель „К. Р.", що в їх лише оден раз горіли свічки і був хрест на столі, а я кажу, що се неправда, бо я був 5 разів на їх богослуженню і кождий раз бачив хрест і свічки, а як тепер, то не знаю, бо більше не був.

Каже дописуватель, що вони просвітилися, тай тому спровадили собі проповідника. А на ділі той проповідник їздив на Глен Елдер через два роки доки здобув собі кількох прихильників, — одного свого кума, одного якогось брата, та одного чужого, який захопився на пресвітеріянське життя. Один вже відскочив й говорить, що він пристав був до евангеликів за намовою проповідника, але тепер відскочив, бо побачив, що не там правди шукати.

Щодо проповіди вашого проповідника, то я не міг переповідати й в „П. В.", бо то була сама самохвальба і більше нічого.

Кажете п. Дописувателю, що то неправда, що п. Ткач продавав підчас вашого богослуження образи, а я ще раз повторяю, що правда. А було се так: Підчас вечірні проповідник Т. пішов в закуток за школою, а п. Ткач встав, розвинув образи і каже: „Може хто хоче купити собі образ? По 25 центів один; дуже файні образи". Жінки подивилися одна на другу і почали сміятися. Тоді приступає до мене п. Семен Костинюк і каже: „Здається мені, що протестантська церква не признає образів?" — „Ні, кажу, не признає." „А чому-ж Ткач продає?" Тоді каже п. Мих. Колменюк: „Чортоо йому прикадати, що з церкви торгівлю не можна робити." П. Костинюк знов каже мені: „Дивіть но п. Ткачеви, щоби він сів з образами."

Отже, п. дописувателю, то ви, а не я, маєте уха а не чуєте, маєте очи а не бачите, коли кажете, що я написав про образи неправду. А щодо часопису „Кан. Ранка", то п. Ткач роздавав його як по вечірни. Не знаєте також чого покланялися ви євангеликам з Глен Елдер, бо вас тут певно мало хто знає. Дехто каже, що ви живете в Канор, а де хто, що аж в Вінніпегу. Та хоби ви не були і доби ви не жили, нам ясно одно: ви стидаєтеся свого імени і стидаєтеся своїх евангеликів в Глен Елдер, бо вони хрестяться, мають хрест і свічки та продають образи, а в правдивих евангеликів сего нема.

Щож до мене, то будьте певні, що я і на далі буду триматися, як ви кажете, дідівської віри. В дійсности, то вашу віру можна назвати „дідівською", бо богато з вас стало евангеликами за старе лахміття, яке вам роздавали, як дідам. Я буду ходити в тім що буду мати, але своєї віри за ст{{а}}рьу не проміняю. Що-ж до вас, то ви будете евангеликами лиш доти, доки хтось другий буде платити за вас проповідникови, бо вам тільки о дурничку ходить.

Я. Г. Лозинський.

ТИ МЕНЕ, ГОСПОДАРЮ, НАЙМИ, А Я З ТЕБЕ НАЙМИТА ЗРОБЛЮ".

(Гудів, Саск.)

Понисша приповідка пригадує нам, щоб ми малися все на увазі, кого приймаємо між себе. Не без причини вона повстала між нашим народом. Наш нарід переживав вже не одну таку подію, що приймаючи наймита до себе, сам наймитом ставав. Подібну історію подаю до відома всему укр. народови, нехай роздумає чи і з нами тут у вільній Канаді якраз таке не сталося.

Всім миль на північ від Гудів вже від давна побудована гр. кат. церква. Побудували її люди за свою кервавицю, але що зробили? Записали на тих, що нині сміються в кулак з нас, бо збудувати вміли, гарно при брати вміли, а господарити не вміли. Взяли та записали на Бельгійців, а самі зробились наймитами в своїй хаті. На доказ нехай послужить отсей випадок: Дня 22-го лютого, приїхав о. Делирій з Айтуни на богослуження. Людей зібралось досить, бо були заповіджені по богослуженню церковні збори. Збори відбувались коло церкви в резиденції. Про подробиці тих зборів не буду згадувати, згадаю тільки, що о. Делирій показав себе дійсним „басом" в згаданій церкві. Так кричав, що страшно було слухати. Здавалось, що от от, прийде до бійки. Коли оден грост звернув йому увагу, що не годиться так з людьми поступати, то сей о., котрого „Кан. Українець" носив під небеса, як святого, вище до тростів мось таке: „Ви є дурні, бо коли стає те проти мене, то станете проти віри. І ви мусите платити, бо я тут є басом. Як церкву вам отворю, то підете, а як ні, то ані ногою не смієте вступити. Я маю тут право, бо маю чистий контракт, а ви як не хочете мене слухати, то ідіть-ідіть до чорта, без вас тут обійдеться." От таку заплату має наш нарід за своє добре серце; прийшов Бельгійця, дав їм хліба, гроший тай свою працю повписував, а тепер його за се Бельгійці очеркають, дурнями називають. Та так нам треба, не треба було церкви записувати, булиб нас дурнями не називали, але по смерти, як то кажуть каждий рома. Ми знаємо, що як вони зловили добич в свої зуби, то тяжко її від него видерти; так тяжко видерти свою працю від Бельгійців. Та дасть Бог, що заберуться вони незадовго до Бельгії, а наш хліб будуть їсти свої священики, котрі люблять свій нарід, за нами постоять на [illegible] місці.

Вони не будуть тримати нас в темноті та дурнями називати чим, як вони, але подадуть нам дійсну науку, яка підносе нас на рівно з другими людьми.

Здоровлю всіх читачів „П. Вістника."

Бувший Католик.

ЦЕРКОВНО-ПРОСВІТНА РОБОТА.

(Віллі, Алта.)

Наша кольонія заселена переважно Українцями. Щодо релігійної приналежности, то є тут православні, греко-католики і протестанти. Щодо народної роботи, то нема чим похвалитися. Перед трома роками зав'язалося було тут Товариство Просвіти, але довго не існувало. Відограли одно представлення і дали один концертовий баль і на тім скінчилося. Гроші, які в сей спосіб зібрано, є в нас. По новім році громада тутешних православних Українців запросила до себе о. Кусого, який мав богослуження в домі пана Григорія Російчука. По Богослуженню відбулася збірка на Інститут ім. Грушевського і зібрано 6.50 дол., які сейчас вислано до Інститута. Друге богослуження відбулося 8-го марта в школі Віллі. Людей було дуже богато, як не було в школі на всіх місця. По богослуженню о. Кусий виголосив відчит про Т. Шевченка, якого люде вислухали дуже уважно. В богатьох можна було завважити сльози на очах коли слухали, які терпіння наш народний геній переносив через свою велику любов до України.

По відчиті п. М. Харчук подякував о. Кусому за його труд, а присутні відспівали йому многоліття. По сім о. Кусий відправив за Шевченка панахиду, і тоді люде розійшлися на обід. По обіді відбувся церковний мітинг. Свящ. Кусий пояснив людям про ціль і значіння укр. прав. церкви по чім записалося до Укр. Гр. Православного Братства 28 членів. Братство думає приступити в короткім часі до будови своєї власної церкви. Слідуюче богослуження в нас відбудеться 20 квітня.

Стефан [illegible].

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпегу.

(Лінвит, Алта).

Преподобний Отче Редакторе! — Гостячи на Різдвяні Свята в домі п-ства Ст. Захарука в Мірор, Алта., разом з місцевими робітниками Українцями, які то гостили мене дуже вдоволено, бо всі були тверезі і в святочному настрою, по відспіванню колядок я забрав слово про потребу будови катедри Української Прав. Церкви в Вінніпегу, і завізвав до складання лепт. На мою просьбу отсі присутні зложили жертви на св. сповіт:

По 2 дол.: Андрій Салій, Мих. Когуч і Ядвоха Когуч.

По 1 дл.: Ст. Захарук, Михайло Стрицалка, Ілько Салій, Тома Стрицалка. — Разом 10 доларів.

Желаю найкращого успіху в вашій Богоугодній роботі.

М. Когуч.

Сердечне Спасибі за щедрі жертви засилає жертводавцям Укр. Православна Парохія в Вінніпегу.

Православний Календар Рік 1925.

(Після нового стилю)

ТРАВЕНЬ.

1. П. Івана прор.
2. С. Івана Сипрон.

3 Н. 3. Мирон. Теодора
4 П. Дезідерія
5 В. Теодора, Луки
6 С. Вмуч. Юрія
7 Ч. Сави
8 П. †Еванг. Марка
9 С. Василія, Гавриїл

10 Н. О розсл. Сим.
11 П. Ясона і Максима
12 В. 9 муч. в Кизиці
13 С. † Ап. Якова
14 Ч. Еремії прор.
15 П. † Бориса і Гліба
16 С. † Теодосия Печ.

17 Н. 5. О сам. Пелагії
18 П. Ірини муч.
19 В. Йова многострад.
20 С. Яв. хрест. ч. Хр.
21 Ч. Ап. і Єв. Ів. Бог.
[illegible] П. Пер. мощ. св. Мик.
[illegible] С. [illegible] Зилота

24 Н. 6. О слів. Мокія
25 П. Епіфанія
26 В. Глиерії муч.
27 С. Максима, Ісидора
28 Ч. [illegible]
29 П. Модеста, Теодора
30 С. Андроніка

31 Н. 7. Св. Отців. Теод.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. С. В. Савчука

12 квітня — Квітна Неділя — Менві.
16 квітня — Великий Четвер, Брендон, свячення пасок — о 10 год. рано. Вінніпег, Утреня страстна (Страсти), поч о год. 8-ій вечером.
17 квітня — Велика Пятниця — Поплар Парк, Вечірня поч. 3 год. по полудни. Винесення плащениці.
18 квітня — Вел. Субота — Поплар Парк: Служба Божа і свячення пасок поч. о 7 год. рано.
Іст Селкірк: Свячення пасок год. Вінніпег, — Свячення пасок в церкві св. Петра на розі вул. Селкірк і Ейвеню, о год. 8 вечером.
19 квітня — Воскресення Христове (пасха) — Воскресна Утреня, Служба Божа і свячення пасок. Початок о год. 6.30 рано. — Брендон — Вечірня, о год. 5 по пол.
20 квітня — Світлий понеділок — Брендон Ман.
21 квітня — Світлий Вівторок — Іст Селкірк.
25 квітня — Неділя Томина — Вінніпег.

370 Pritchard St., — Winnipeg, Man. Телефон [illegible]

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

Свящ. С. Гребенюка.

12 квітня — Неділя Цвітна — Айтуна.
16 квітня — Великий Четвер — Страсти — Гудів.
17 квітня — Велика Пятниця виставлення плащениці о 9 год. рано, Гудів.
17 квітня — Велика Пятниця, виставлення плащениці о 12 год. р. — коло Ник. [illegible].
18 квітня — Велика Субота. Свячення пасок о 1-ій год. по полудни. — Айтуна.
18 квітня — Велика Субота. Свячення пасок о 6-ій год. по пол. — Фенвуд.
19 квітня — Воскресення Хрис. Воскресна Утреня і свячення пасок о 5-ій год. рано — Мелвил.
19 квітня — Воскр. Хр. Утреня, Служба Божа і свячення пасок о 10 год. рано — Гудів.
20 квітня — Вел. Понеділок — Айтуна.
21 квітня Вел. Вівторок — Фенвуд.
25 квіт. — Неділя Томина — Мелвіл.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ, РИЗИ І КНИЖКИ.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, чаші, кадила, свічники, хрести та церковні книжки.

Пишіть на адресу:

THE ORTHODOX HERALD,

370 PARK STR., WINNIPEG, MAN.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ТРАВЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (14) 5

КОНКОРДАТ І ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ СВЯЩЕНИКИ В КАНАДІ.

Папа підписав з Польщею конкордат. Силою конкордату греко-католицька церква перейшла під цілковиту контролю Польщі. Іменування епископів греко-католицької церкви може відбутися лише за згодою Польщі, — вони мусять бути благонадійні в очах польського уряду. Епископи мають присягати на вірність Польщі, — мають присягати, що будуть дбати про „інтерес паньства", а що „інтерес паньства" і інтереси українського народа є собі противні, то сим самим греко-католицькі єпископи мають присягати, що будуть ділати проти інтересів українського народу. І ся присяга буде совісно дотримана, бо польский уряд буде знати, кого назначувати греко-католицькими епископами. Дальше, силою конкордату, греко-католицькі священики мають відправляти літургію за Польщу нетільки що неділі, але и на „3-цего мая", — національне свято Поляків. Парохії будуть отримувати тільки ті священики, яких місцевий польский дідич признає за відповідних. А щоби священиків зробити ще більше зависимими від уряду, то всі церковні маєтки з виїмком 15 моргів на кожду парохію уряд загарбав собі а священикам буде платити мізерну платню, яка не позволить їм утримувати родини, отже мусять бути нежонаті.

Одним словом, папа віддав греко-католицьку церкву Полякам на поталу, з тим, що тимчасово можуть уживати її довільно для свих політично-розбійницьких цілий супроти українського народу. Иншими словами, греко-католицька церква, як така, перестала іствувати і перетворилася в польську організацію, за посередництвом якої Польща буде винародовлювати і поневолювати своїх українських греко-католицьких підданих.

Проти конкордату запротестували всі українські часописи в Галичині. Запротестувало також свідоміще греко-католицьке духовенство і греко-католицьке населення. Запротестували всі ті, котрі не можуть спокійно дивитися на кривди свого народу. Запротестували незважаючи, що знаходяться під польською кормигою і що своїм протестом наражують себе на люті переслідування зі сторони Поляків.

Ми не віримо, щоби їх протести помогли що. Ми не віримо, щоби закаменіле серце Ватикану почуло їх голос, або щоби совість кровожадної Польщі зворушилася на роспучливий голос її жертв. Ми не віримо, щоби папа і Польща знесли конкордат.

Але помимо того, ми з великою радістю і задоволенням слідимо за протестами наших братів в Галичині, бо вони показують нам, що очи нашого народу в Галичині вже відкрилися. Вони показують, що в народі збудилася національна свідомість, і що він не приймає більше пльовання в лице без реагування. Вони показують, що наші браття знають пошанувати свою людську гідність і не приймають спокійно знущань над собою, як приймають поневолені раби.

Але так як з одного боку протести наших братів в Галичині проти ганебного конкордату тішать нас, так з другого боку одобрювання конкордату українським греко-католицьким духовенством в Канаді смутить нас.

Ми не погоджуємося з наукою і цілями греко-католицької церкви. Ми не погоджуємося і з церковно-народною політикою греко-католицького духовенства. Справа конкордату нас мало обходила би, колиб конкордат мав тільки чисто церковне значіння. Нас так само не обходило би одобрювання конкордату українськими греко-католицькими священиками, колиб вони були священиками для Поляків, Хінців, Негрів. Але вони є священиками для українського народу. Вони є також синами українського народу, і як такі, вони не сміють мовчати тоді, коли тому народови діється кривда. Не сміють мовчати тоді, коли на їх очах заковують їх нарід в кайдани за помічю церкви, яку віддано на услуги відвічним ворогам того народу. Не сміють мовчати тоді, коли вороги їх народу — Рим і Поляки — подоптали Христову науку і замісць нести йому любов, справедливість, братерство, несуть ненависть, облуду, поневолення.

Нас необходить те, що еп. Будка одобрює конкордат, бо його надали сюда ті самі, які конкордат підписали. Нас не обходить те, що „Канадійський Українець" обороняє конкордат, бо він робить се за чужі гроші. Нас не обходить і те, що бельгійські і французькі ціли є за конкордатом, бо він прекрасно відповідає їх власній політиці супроти Українців греко-католиків.

Але нас обходить і мусить обходити те, що українські греко-католицькі священики в Канаді своєю мовчанкою одобрюють конкордат, який є найбільшою кривдою, яку Рим будь коли заподіяв Українцям греко-католикам. Тим ганебним договором з Польщею Рим нарушив їх церковні права, висміяв їх національні стремління, подоптав їх людську гідність. Одним словом, Рим плюнув в лице не тільки Українцям греко-католикам, але цілому українському народови.

Ось чому так болюче дотикає нас мовчанка українських греко-католицьких священиків в Канаді, якою вони доказують, що погоджуються з конкордатом і з тою кривдою, яку він нашому народови наносить.

Мимоволі насуваються питання: Не вжеж українські греко-католицькі священики зрадять свій нарід? Невжеж не стане в них на стільки моральної відваги, щоби стати в обороні чести тих, які знаходяться під їх опікою? Невжеж не стане в них ані крихітки людської гідности, щоби запротестувати проти ганебної запродажі Полякам української греко-католицької церкви і її вірних?

Побачимо!

Свящ. С. В. Савчук.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО ЕПИСКОПА ЙОСАФАТА КОЦИЛОВСЬКОГО В ПЕРЕМИШЛИ.

В „Українськім Хліборобі", що виходить в Бразилії (адреса: Uniao Da Victoria, Caixa postal 3, Parana, Brazil, — O Lavrador Ukraino) помістив редактор того часопису, звісний в Канаді проф. П. Карманський, слідуючий отвертий лист. Передруковуємо його в надії, що він тим робом скорше дійде до відома епископа Коциловського.

Вибач, давній Друже, з яким я пережив чимало сердечних хвиль в літах, коли ми ще були молодими, що в сему листі буду Тебе титулувати через „Ви". Та прірва, яка нас ділить, не дозволяє мені вживати форми розговору, яку диктує серце двом друзям. Отже:

Ваше Преосвященство!

Коли в 1917 р. вигринула справа Вашого іменування епископом перемиської епархії, наше громадянство обурилося і проти сего іменування запротестувало. А виходило громадянство з сеї точки погляду, що Ви нікому невідомі, що Ви панок, який не відчуває душевних потреб нашого народу, що Ви, як такий, що не брав участи в нашому національному життю, можете легко піти на службу Поляків. Вам добре відомо, що проти Вашого іменування запротестували перед австрійським міністерством ісповідання найвизначнійші наші громадяне і представники духовенства, і відомо, що наша преса поділяла сей протест громадянства. І відомо Вам, що на сторінках львівського „У. Слова" я виступив з різкою обороною вашої кандидатури, покликаючися на се, що я, як Ваш товариш по римським богословським студіям, можу гарантувати за те, що Ви будете епископом вповні відповідним. Мої твердження я піднер відповідними аргументами, які були випливом моїх сердечних пересвідчень. Не знаю, наскілько моя оборона помогла Вам до осягнення епископського престолу — на всякий випадок чимало визначних представників нашого духовенства було моєю обороною Вашої особи захоплениими. І відомо Вам далі се, що коли пізнійше, як Ви вже сиділи на епископськім престолі і я випадково Вас відвідав, — Ви щиро мені дякували, жалувалися на ворожнечу перемиської громади до Вас і просили мене, щоб я, як той, що до сеї громади стою близше, був Вашим дорадником, а Ви за кожду пораду будете мені вдячним. Та прийшла завірюха революції, яка захопила і мене; наші дороги розійшли-

ся; тільки рідко-годі доходили до мене вісти про Вашу дальшу боротьбу з перемиською громадою і про Ваші не дуже патріотичні виступи. Я почув себе винованником Ваших нетактів — та направити лихо було запізно. Та дурив я себе думкою, що не все треба привязувати вагу до газетних алярмів. Але останні вісти перемиського „Українського Голосу" впевнили мене, що Вам справді треба дорадника, бо Ваші „каноніки" — молодики, бувші картографі, котрі випадково попали на місця, які колись займали справді заслужені й поважні духовні особи, ведуть Ваш човен на бурливе море, в якому може втонути і човен і Ви в ньому. Отже виповняю Вашу просьбу з зими 1917 року, щоб я був Вашим дорадником, і пишу сих кілька слів під Вашу розвагу.

Ваше Преосвященство!

Знаємося доволі і не від сьогодня. Я знаю, що загнало бувшого атлета, спортсмена, гуляку і радикала (був. співробітника пок. М. Павлика) спершу до Василіян, відтак до Риму на богословські науки, а врешті на професора богословія в Станиславові — і знову до Василіян і на єпископський престол. Листи пок. Федорчука з Парижа, вашого найбільшого друга, теж радикала (ворога духовенства) вияснили мені надто сю справу і Ваше минуле. І саме тому, що я знав Вас краще ніж хто другий, я взяв в оборону Вашу кандидатуру на єпископа, бо сподівався, що людина, яка пережила все — дівчатами, гулянками, балями починаючи, а на невірстві кінчаючи — навернувшися, зможе бути вирозумілим пастирем і поведе ваше духовне стадо до поступу, буде вливати в наше заскорузле духовенство духа модерного життя і національної обнови. Але я сильно помилився. І мій обовязок Українця звернути Вашу увагу на теперішні Ваші промахи, якщо не злочини перед нацією.

„Камо грядеши? — питаю Вас в обличу всего нашого народу. Куди ведете повірене Вам стадо у хвилі, коли рішається наше питання буття й небуття? Хіба Вашого лиця не печуть ще й сьогодня сі образи, які кинув нам, українським богословам, в очі зараз після вступлення на престол папа Пій Х? Хіба Ви забули се топтання по нашій душі українських богословів в Римі наших наставників, римських езуїтів? Хіба Ви не добачили, що Рим вважає нас чимсь гіршим між протестантів і цілою душею нас ненавидить, тільки тому, що ми не латинники? І чого Ви всею силою пхаєте наш нарід — і то в хвилі, коли Польща намагається затерти слід по нашім істнуванню — в кігті латинства, а тим самим в кігті польщення? Я не дивуюся оперетковому єпископови Станиславова, котрий Риму не знає; та Ви могли аж надто добре політику римського престолу пізнати! І чого Ви йдете сліпо слідами оперeткового Кир Григорія? Чого Ви нищите се, що віками у нас освятилося — привілей, яким дозволялося нашому духовенству жити в тайні подружжя, привілей, який морально ставив наше духовенство о ціле небо вище від духовенства латинського? Вам легко одним почерком пера писати вирок смерти сему привілееви, бо коли Ви від мірської суєти тікали у холодні мури римської колегії, Ви вже мали за собою цілу історію „vita cavalleresca". Та сі, яких Ви хочете окайданити, сини бідних селян, не можуть свого життя з Вашим рівняти. А що буде, як інстинкт природи в них проснеться? Кого клясти вони будуть тоді, як опиняться на дні бруду? І кого прийдеться за се винувати?

Колиб Ви мали змогу подивитися на моральну руїну, яку представляє собою Ваш брат Януарій в Бразилії, колишній гуляка, який попав у не своє місце, Вам кров у жилах стялася б і Ви булиб останнім, який проти целібату священиків протестував би. Та Ви сего не знаєте, а Ваші дорадники, Вами натворені каноніки, надто вже в життю зазнали „житейських сладостей", щоб бути здібними до скандалів. Вони й на світських становищах мабуть булиб „порядними". Та не кождому дано в юних літах сказати: „Auch ich war in Arkadien geboren".

Залишаю се письмо незакінченим, бо гадаю, що і Ваша акція залишиться незакінченою і Ви завернете з хибної дороги, якою йдете. Я хочу бачити у Вас сильного пастиря, який не потрібує нікому кланятися, нікому коритися, співлаючи свою сильну індивідуальність, і нічого робити такого, за що наша історія малаб покласти Ваше імя на чорній сторінці. Такого пастиря і в імя сеї віри я бороню Вашого іменування.

Невже мав би я в моїй вірі завестися? В такому випадку шкода, що Ви не залишилися австрійським офіцером, яким були.

Уніон да Вікторія, марець 1925 р.

П. Карманський.

Де двоє або троє зберуться в імя Моє, там я посеред них.

(Мат. XVIII, 20).

ЯК ВИГЛЯДАЄ КАТОЛИЦЬКА ПОЛІТИКА СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

В Історії України записано богато кривд, яких зазнавали Українці від католиків Поляків протягом соток літ. Історик Мих. Грушевський вичисляє в книжці „Культурно-Національний Рух на Україні в XVI-XVII вв." між иншими такі кривди, які заподівано Українцям у Львові:

1. Львівські власти (польські-католицькі) кличуть українських попів перед свій суд і за неставлення беруть до вязниці братчиків.

2. Наказують попам приносити їм до дому якісь дарунки.

3. Забороняють попам переходити через ринок з св. Тайнами до хорих, з засвіченими свічками і в ризах.

4. Не позволяють нести мертвих через ринок з процесією по обряду грецької віри.

5. Не дозволяють ходити в свята з процесією, з хрестами з міської церкви на передмістя.

6. Дітям з грецької (української) школи не позволяють „ніяких ремісій"; забороняють їм в Вербну (Цьвітну) неділю йти через ринок з квітами і співанням „Осанна во вишних".

7. Школярів убогих (прошаків-мендиків) бють по вулицях, затягають до своєї школи і там збиткуються.

8. Убогих жебраків наших випихають з домів своїх.

9. Набігають в ночи на нову братську церкву, що будувалася тоді, нищать інструменти, паскудять навіть на олтар.

10. Не приймають православних до ремесла, забороняють їх визволяти з науки.

11. Українців, що служать у католиків (Поляків), примушують ходити до костела; впихають їм мясо в рот підчас посту; мордують за те, що вони ходять до своєї церкви.

12. Зведених на католицтво, колиб хотіли вернутися назад до своєї віри, мучать, мордують і до вязниці дають.

13. В свята по старому (церковному) календару виганяють на роботу господарів і челядь, беруть кари і саджають до вязниці.

14. З катедри костельної й на ратуши перед всіма називають нас (Українців) поганами і зневажають наші святощі церковні.

15. Забороняють дзвонити в нашій церкві відповідно до наших порядків, а в свята нового календаря не позволяють дзвонити скорше, ніж вони почнуть.

Ось такого доводилося зазнавати Українцям на їх рідній земли від католиків!

Св. Василій Великий говорить, що чоловік, який не жиє так, як Христос учив, не є християнином. Так розумів християнство великий учитель православної церкви, так вчили і другі великі православні учителі. І ось тут ціла ріжниця між церквою православною, а західною католицькою.

Коли брати так, як казав св. Василій Великий, то Поляки не є зовсім християнами. Не є християнською і та церква, яка таких Поляків уважає християнами і благословить їх. Не є християнами також і ті люде, що західний римський католицизм уважають релігією — коли приложити до сих вислів св. Василія.

Говорив також апостол Павло:

— Віра без діл мертва.

А власне в Посланію до Римлян говорить ап. Павло:

— Вповаєш на себе, що ти проводир сліпим, світло тим, що в темряві, наставник нерозумним, учитель малолітним... Навчаючи-ж иншого — себе не навчаєш. Проповідуючи не красти — сам крадеш. Говорячи проти розпусти — сам розпустуєш. (Рим. Гл. II).

Наведені слова Апостола були вже тоді звернені до Римлян і їх зміст остався і доси могучим докором римській церкві. Вона то оббирає бути учителькою і спасителькою всім, а разом з тим вперто і без перестанку виконує все те, що забороняє робити Христова й апостольська наука. Однакож є такі нерозумні люде, які думають, що без ось такої римської церкви нема спасення!

ЗАПОВІДИ.

Найперша заповідь для вас
Любіть ви Бога понад все —
Життя своє Йому віддайте,
Надію в Нім ви покладайте —
Се мир вам в душу принесе.

А друга заповідь по ній:
Любіть ви ближних по братньому
Чи поміч рук, чи добру раду,
Чи співчуття — святу розраду
Несіть завсігди до їх дому.

Хто любить Бога, той в душі
Готебить правди світ;
Хто ближнього радо помагає,
Такого всякий поважає
І прохаве він много літ.

У. П. В.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

IX.

Тепер подам коротенький образець руїни українського церковного життя по прилученню українських земель північно-західної Буковини до Румунії, та як Румуни зуміли в протягу шістьох років знищити всі ті наші здобутки, які ми вже мали в своїх руках.

Буковинські Румуни користуючи з хаосу буковинських Українців, зараз по розложенню Австрії, та із трудного становища Західної Української Народної Републики, що сейчас розпочала завзяту оборонну війну проти Поляків й не могла в першім часі буковинським Українцям прийти на поміч оружною силою — покликали королівські війська на підмогу та заняли без жадного проливу крови цілу Північно-Західну Буковину, яку замешкують майже самі Українці (приблизно 87 процент). Румуни зуміли використати відповідну хвилю безсильности буковинських провідників, щоб захопити Буковину в свої руки та зараз таки закріпити свої позиції. На Українців вони не зважали зовсім, а віднеслися до них ворожо. Заборонили пресу, завели стан облоги а в Північну Буковину впровадили своє голе й босе військо (в силі одної дивізії, яка начислялася до 3,000 штиків) та порозміщувати його по школах та українських інституціях.

Та румунський наїздник не задовольнився тим, що заняв проти волі українського народу цілу українську частини Буковину і почав систематично нищити всі здобутки потом виборені в австрійського правління.

Український народ на Буковині мав рівноправність мови у всіх урядах, почавши від правління краю (краєвого виділу) а скінчивши на громадськім уряді — мав чисто національні народні, середні й промислові школи, катедри на університеті, та в послідних роках свою автономну православну церкву. Весь сей доробок українського народу Буковини — як національний так і культурний — українську народню, середню школу, університет та Українську Православну Церкву замінив сей наїздник в протягу чотирох останніх літ на цілковито румунську.

Народ позбавив права аграрної реформи, а наложив на нього тяжкі тягарі — синів насильно втягнув до військової служби в якій катує їх за українську мову і молитву, так, що многі божеволіють та попоєнюють самовбивство.

Найкращий свідомий елемент українського народу вигнав з рідного краю або томить його в страшенний спосіб по тюрмах, сигуранцах, щоб він признавав в такий спосіб над собою їхню владу — покинув свою національність та перейшов на румунську*).

X.

До зрумунізовання Української Православної Церкви взялись сейчас не питаючись нікого, ані священства, ані народу. Сейчас усунули вони голову автономної Української Православної Церкви, преосв. Тимінського — як рівнож й голову автономної православної церкви румунської преосв. Воробкевича (з походження Українця), а на їх місце призначили знову митрополита Вол. Репту, якого австрійський уряд був позбавив права митрополита за пастирський лист підчас російської інвазії в якім було сказано, щоб священство молилося за царя-батюшку Миколу II. Злучивши обі автономні церкви знову разом, преосв. о. Тимінського спенсіонували цілковито, а владику румунського Воробкевича приділили митрополитови Репті, який задля старечого віку неміг сповняти своїх функцій, до помочі, щоб сповняв єпископські та митрополичі функції буковинської Православної Церкви. Сказавши правду — він був вдійсности владикою й митрополитом, бо з митрополитом Вол. Рептою, який бажав щоб в згоді жити з українським народом — зовсім не числилися.

В консисторії заборонено урядувати з українською стороною по українськи, а тільки по румунськи (спочатку навіть дозволяли німецької мови, щоб тільки не української). Всіх українських совітників, радників та інспекторів в консисторії усунено а настановлено румунських — та заведено відправу богослуження тільки в румунській мові.

В північній Буковині, де нема ані одного родовитого Румуна, приказано з початку румунської інвазії священикам відправляти на бажання трох присутних Румунів в церкві богослуження в румунській мові, не зважаючи на те, що повна церква людей не вміє румунської мови. Добра релігійного фонду, якого міністер Буковини, др. Янку Ністор, його брат та його прихожники не вспіли цілковито обікрасти, прилучили до державного маєтку — старої Румунії. Буковинську архидієцезію переменили на чисто національну румунську, позбавили її права цілковитої самостійности і підчинили митрополитови, а тепер і патріярхови в Букарешті, як рівну зі всіма старо-румунськими дієцезіями.

Товариство Українських Православних Священиків, якого членів начислювалося понад 120, примусили злучитися до румунського, а своє розвязати, щоби тим способом всяка відпорність з сторони українського священства була неможлива. В послідних часах румунського терору заборонено цілковито відправляти по старославянськи чи то по українськи по цілій Буковині. Священиків примусили підписати заяви, що вони Румуни, а що декотрі опиралися сему, то для того наложили на всіх обовязок зложення іспиту румунської мови, історії та географії, щоб при іспиті їх перепалити з поданих предметів, і щоб потім мати причину їх або осунути зі священичого стану, або заслати в глиб старої Румунії, далеко від свого народу, щоб вони там були примушені осмиритися, та зрумунізувати, як вже не себе, то бодай своїх потомків.

XI.

Тепер наведу самі голі факти, як виглядає буковинська православна дієцезія по її руїні, або, як Румуни називають, по її уніфікації для українського народу в порівнанню до його попередних здобутків.

I. В управі церкви, — митрополит, єпископ, консисторія, дієцезіяльні інспектори — разом десять (10) — не стрічаємо жадного Українця, лише самі Румуни або ренегати. — Український Владика преосв. Тімінський, спенсіонований, перебуває сейчас в свойого сина в Яблониці — владику Воробкевича і митрополита Репту, тому, що вони українського походження віддалили, хоть вони признавались тільки до Румунів, хіба що часом ставали в обороні української сторони, як пастирі й сього народу — а на се назначили владикою й митрополитом Черновецької дієцезії (IX) Котлярчука з Кучорова Великого, родом також Українця, але завзятого румунізатора та члена і підпихача ліберальної партії, яка тепер при кермі, й своїх на кождім кроці піддержує й силою впихає.

II. До духовного семинаря Українців не приймають, хіба що вони перейдуть на Румунів.

III. Між пятьма вихователями й управителями в духовному семинарі нема також жадного Українця.

IV. На теольогічнім факультеті на девять професорів, є лиш один проф. др. Єреміїв з Мамаївців, й сей тепер мусить викладати по румунськи. Др. Козак без посади за протест на конгресі.

V. Товариство українських богословів „Православна Академія" розвязали, питомців примусили вступати до румунського богословського товариства „Academia Ortodoxa Romana".

VI. Між катедральним духовенством на девять є лиш один Українець, др. Касіян Бриндзан, якому позволяли до недавна в неділю й свята проповідувати на вечірнях по українськи — головно до міських служниць. Тепер і сього не можна. У всіх церквах богослуження відправляються тільки по румунськи.

VII. Вісім тисяч православних Українців (прочі 7 тисяч Українців греко-католики — разом 15 тисяч Українців в Чернівцях; Румунів було давнійше 12 тисяч, тепер далеко більше через зріст державних урядників, війська та ренегатів всіх національностей) й 2,500 української шкільної дітвори не мають ні одної церкви де би могли участвувати на богослуженню і через те йдуть тепер всі православні Українці до міської (греко-католицької) церкви — навіть святити паски*).

VIII. Серед 30 черців є два єромонахи української народности й тих за те переслідують.

IX. В українських школах в Чернівцях було чотирох українських катехитів (румунів 21) тай з них два тепер перемінули в глиб Румунії, а в сих школах по цілковитім зрумунізованню вчиться релігії по румунськи.

(Дальше буде).

---

*) Про румунський Терор над українським народом на Буковині читачі будуть мали нагоду довідатись з моєї праці, яку я виготовляю до друку під заголовком: „Українська Північно-Західна Буковина під румунським ярмом — спомини з 1918—1924 рр.

*) В греко-католицькій церкві ще поки що не завели румунської мови, хоч зреформували й її — головно не позволяли приналежати до стані. [illegible] окреме греко-католицьке єпископство на чолі з генеральним вікарієм Злейком з Серету (старший священик і [illegible] до Буковинського Німіцьту, та Клайзенбургського [illegible] і румунського в Семиграді Архиєпископства

Добрість прикрашує життя, розвязуючи всі суперечности, поплутане робить зрозумілим, важке — легким, сумне — радісним.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
279 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПРО ЛЮДСЬКІ НЕРОЗУМНІ МІРКУВАННЯ.

ЧОМУ ПЕРШЕ НЕ БУЛО?

Є несвідомі люде, які кажуть:

— А чому то не було ніякої української православної церкви тоді, коли я був в старім краю? А чому її не було навіть перед 10 роками? А чому то я про Україну в старім краю не чув, хоч був і при війську і по відпустах і ярмарках? А тепер десь все те взялося і давай нас старих розуму вчити...

З бесіди таких людей виходить, що 1) чого перше не було, а тепер є, те недобре і 2) що того цілком не було, про що вони не знали — немов то вони про все знали, що було. Тимчасом же справа мається инакше.

На світі все мало початок — і людське життя і людський розум і письмо і школи і друковання книжок і плуги і лямпи і скло і витоплювання заліза і другі річи. Але ніхто розумний не скаже:

— Коли його колись не було, то воно не добре і я буду без нього обходитися.

Те саме і з церквою. Колись наш нарід не мав христіянської віри, і аж 988 року приняв її в Царгороду. Колись не було унії, але Польща запровадила її 1595-6 р. Колись не заводили в Галичині целібату, отже і люде проти целібату не протестували, а нині заводять целібат і люде протестують. Колись вірили, що Рим за нас дуже дбає, а тепер побачили, що він хоче Українцям загибели і перестають вірити в його святість. Колись не було Української Православної Автокефальної Церкви, а нині є, бо обставини примусили її основувати.

І тому нерозумно питати: А чому вчера того не було, що є нині? А чому то я про подібне не чув?

Не було чогось, бо час не прийшов, а не знав чоловік про те, що було і що є, бо не мав звідки довідатись, або не старався ще нині знати.

Таке з церквою, таке з Україною, таке з усім. Шевченко еже перед 64 роками (вмер 1861) писав про Україну чудові вірші, а темний чоловік ще і нині не знає про Україну нічого і думає, що то аж сего року прийшло комусь на гадку видумувати якусь Україну. І таке з усім!

Я ПРИВИК.

Є инші люде, що хоч і признають слушність тої роботи, що робиться, однакож кажуть:

— Так, так, але се нове, нарід до такого не привик. Нам старе все близше. Так приміром церковна славянська мова — ми до неї привикли в богослуженю (хоч її не все розуміємо) і тяжко нам заміняти її рідною мовою. Ми привикли до греко-католицизму, ми привикли до папи, до Йосафата.

Привикати треба до доброї річи, а не до злої. Колись нарід був привик не мати школи, не вміти читати, не інтересуватися світом; був привик обходитися без газет, без книжок; був привик пересиджувати в коршмах і пропивати послідну сорочку. Був привик до темноти, до бійок. Дехто нині привик ще до того самого.

Але люде мають не тільки можність привикати — вони мають також розум, який їм говорить, від чого треба відвикати. Розум каже:

— Хто привик до нерозумного, до злого, до поганого, до шкідливого, до безкористного, нехай відвикає і привикає до доброго! Хто зрозумів, що стоїть на злім шляху, най завертає на кращий шлях! Хто робив зле, нехай привикає робити добре.

Не досить отже казати: „Я хочу сього, бо я привик!" — треба ще розуміти, чи те, до чого приріклося, є добре.

Нині треба знати, що незрозуміла мова в церкві (властиво в Українців не зовсім зрозуміла) не приносить того добра, яке може принести рідна мова. Досить згадати таке: вчіть дитину молитви рідною мовою, а вчіть дитину незрозумілою — котрою скорше навчите? Вчіть пісні:

Возстани, о душе, возстани, что спиши!
Гріхми помрачення — почто не радиши?

(Встань душе, встань, чому спиш! Гріхами запоморочена — чому не маєш щирости?).

Чи не буде дитина такої пісні вчитися так, як і німецької, не знаючи, що говорить?

Те саме з греко-католицизмом, з римо-католицизмом, з Йосафатом, з папою.

Коли чоловік зрозуміє, що греко-католицизм (унію) накинули Поляки силою при допомозі українських хрунів;

Коли зрозуміє, що Кунцевич був польським наймитом в східній, а радше в цілій Галичині. (Історія каже, що колись Краків був окружений українськими селами, які Поляки опісля златинщили і спольщили);

Коли зрозуміє, що Кунцевич був польським наймитом і ворогом нашого народу; що був він чоловіком безбожним, загорілцем, насильний;

Коли зрозуміє, що і папа і цілий римський католицизм був для нас завсігди смертельним ворогом; що за ними тягнесь страшна історія насильства, убійства, палення людей на стосах, явної розпусти, благословення злочинів і злочинців —

Коли все те чоловік зрозуміє, то не повинен оглядатись на привичку, але лишати, що недобре і йти за тим, що добре, що розумне, що праведне і гідне.

МАЛІ ПРИВИЧКИ І ВЕЛИКІ НАСЛІДКИ.

ДЛЯ ЗЛА.

Мала іскра, нерозважно кинена, може спричинити великий пожар. Мала шпара в гребли може стати причиною залиття цілої околиці. Діркою від ключа може підглянути ворог і через двері підслухати важну розмову і перешкодити в здійсненю найкращих замірів.

За розсипуючоюся цеглою в мурі може прийти отвір, яким може перейти ворожа армія. Через оден підгнилий стовп може завалитися цілий міст під вагою переїзджаючих. Малий червак може підгризти і знищити найбільше дерево.

Дрібка соли може попсувати смак усеї страви. Маленьке зеренце буряну розмножує буряни по цілім поли. Оден чоловік може збаламутити цілу громаду. Оден зрадник може віддати ворогови в руки цілу армію. Оден продажний чоловік може наложити на богатьох неволю.

Оден гріх в життю чоловіка може лишити пляму на цілім його життю. Одно нерозважне слово може стати причиною великої сварки, гніву і ворожнечі. Хвилева впертість може розбити довголітну дружбу. Невелика підступна порада ворога може поріжнити родину чи громаду.

Одна зла привичка може знищити цілого чоловіка разом з його майном. Малою чаркою пропиваються достатки. Оден нерозумний вчинок може стати руйнуючим приміром до наслідування богатьом людям. Злегковажити раз важну справу значить — встановляти закон для легковажений важних справ взагалі. Хвиля бесіди з нерозумним чоловіком відбирає вдоволення на довгий час.

ДЛЯ ДОБРА.

Одно щире слово може зєднати приятеля на ціле життя. Оден сторож може остерегти перед наступом цілої армії. Оден розумний чоловік може стати силою, розумом і славою цілого народу. Одна хвиля мовчанки в слушний час може відвернути цілу бурю людського гніву.

Одна добра порада може вказати добрий напрям для цілого життя людини. Оден гарний примір може заохотити чоловіка до наслідування протягом цілого життя. Одно здорове зерно посіяне приносить десятки і сотки подібних зерен.

Малий гріш, кождого дня заощадженний, може зробити неботатого богатим чоловіком. Одна розумна книжка може навчити розуму цілий народ. Оден розумний чоловік може розбити довголітну дружбу. Невелика підступна позбирається малими частками.

Оден здобуток викликає бажання більше здобувати. Хто вгасить іскру, той вгашує пожар. Навчиш дитину розумних річей, а будеш мати розумного громадянина. Хто сіє жменею, той збирає снопами і стіжками.

Година витревалости в нещастю може вратувати справу богатьох літ. Муравлі зносять грудочки землі, великі як макове зерно і будують великі копці. Розумна, але не трудна обережність охороняє людей від великих нещасть, а навіть від смерти. Хвиля бесіди з розумним полишає на довгий час задоволення, здоровля духа і гарні спомини.

П. В.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XV. ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ АРХИЕП. АЛЕКСАНДРА.

Архиепископ Алексáндер приїхав до Канади і 10 вересня, 1919 р. оголосив в справі українського православного руху в Канаді слідуючого пастирськог листа:

„Богохранимим, во Христі возлюбленим пастирям і пасомим Канадійської і всеї Американської православної Руси.

З благословення Всеросійського Собора і святійшого Патріярха Тихона є в Малоросії автономна українська Православна Церква, а її Священного Синода предсідателем є після вибору Високо Преосвященійший наш Владика Митрополит ПЛАТОН.

Що то значить автономія (пів независимість) Української Церкви і чим вона ріжниться від автокефалії (повної независимости) і чому Українська Церква може бути лише автономною, а не автокефальною, означено ясно в декляраціі представителя Всеросійського Собора і Святійшого Патріярха на Всеукраїнськім Православнім Соборі, Високо Преосвященійшого Владики Митрополита ПЛАТОНА, написаній Його Високо Преосвященством 22 грудня, 1917 на імя Української Церковної Ради.

В тій декляраціі Владика Митрополит говорить до сего питання слідуюче:

„Зарядження Ради в справі молитов на церковних богослуженнях, званих ектеніями, що в них нема імени нашого Патріярха, є актом явного до собора зірвання з нашою Російською Церквою. А тимчасом я не маю власти признати автокефалії Української Церкви і не можу її признати зі слідуючих причин: а) **канонічних**, бо Українська Церква не має авторітету основания її через Апостолів, що, якби мала, давало би її неоспориме право на автокефалію; б) **історичних**, бо Українська Церква не користувалась ніколи правилами автокефалії; в) **правничих**, бо для признания правничого права за Українською Церквою на автокефалію треба безуслівно виповнити наперед многі важкі вимагання Церковного законодавства в тім числі необходимо після умовин хвилі, що її переживаемо, свобідне вияснення волі всього православного населення українських епархій на се важне питання — тимбільше що в часописах (Кіевск. з 21 груд. 1917 р. ч. 2810) вже й тепер появляються рішучі протести духовенства і вірних навіть в такій безперечно українській епархії, як київська, проти допущення автокефалії Української Церкви. Передчасне й необдумане проголошення автокефалії Української Церкви може після мого переконання визвати й безсумніву визве церковне замішання й навіть велике замішання, або розділ („раскол"), за що відвічальність перед Богом, перед вселенською Православною Церквою і перед всім російським православним народом має впасти і падає цілковито на свідомих виновників проголошення автокефалії Української Церкви.

„Але я висказуюся цілковито за зіставленням Українській Церкві прав певної автономії з найширшою внутренною самоуправою допасованою до місцевих условин краю. При автономії захований мир й взагалі буде єдність, а не розділ, від котрого най спасе нашу святу Церкву і її дітей Господь Бог."

7-го січня 1918 року відбулося отворення Українського Церковного Собора в Київі Високо Преосвященійшим Владикою Митрополитом ПЛАТОНОМ.

В важній річи (що ввійшла в анали Всеукраїнського Собора) з якою Владика Митрополит звернувся до членів собора, бо в тій річи висказує Церкву виступаючу нерозривною частию Російської Православної Церкви, — ясно говориться, що Україна — є часть тоїж св. Руси і висказуеся тверде переконання, що автономія Української Церкви, котра її даєся, має служити не на розєднання — а відворотно — на більше обєднання її з Церквою російською.

Та річ Владики Митрополити сталася програмою для Всеукраїнського Собора, що в своїх постановленнях не відступив від неї ані на йоту. І коли Високо Преосвящений Владика Митрополит явився із своїм доказом на Всеросійський Собор доносячи о заснованню Української Автономної Церкви, Собор одноголосно приняв постанови Київського Собора, всі члени Собора піднялись і заспівали Владиці Митрополитови ПЛАТОНОВИ „многолістіє". Ось тота річ:

„Богомудрі Архипастирі Отці і Братя! Святійший Патріярх Московський і всеї Росії ТИХОН і Всеросійський Церковний Собор поручили мені привитати Всеукраїнський Церковний Собор і висловити їх молитвенні благожелання йому в його трудах, що стоять перед ним.

„Сповняючи се високе порученне і висказуючи ті желання, я не можу не висказати своєї особистої надії на се, що ті желання, дасть Бог, здійсняться, бо є до того безсумнівні основи, в котрих першу і найголовнійшу я уважаю вашу ревність о добро Церкви, вашу любов до Церкви і вашу роботу о духовній участи православних дітей України.

„Керманича виказує буря на мори, ліпшого лікаря — страшні тілесні хороби, великого мужа — трудні часи" (Св. Золотоуст).

„Труднійших часів, як наші, ми не знаемо. В познім замішанню наша вітчина і розпука опановує постепенно душею російського чоловіка. Вона була би вже і заволоділа нею, коли би у нас не було віри в Бога і любови до Його святої Церкви. Та віра і та любов помагають нам в надії на лучшу будучність терпеливо зносити всі нинішні страшні річи і навіть приложити старань до полагдання церковних справ при нинішних условинах і крайно тяжких обставинах.

„Ту іменно віру і ту любов показали і ви отці і братя, явились сюди в сих днях, щоби відбути тут церковний собор. Ви явилися сюди, без огляду на трудну дорогу і грозячу небезпеку оставленим вами вашим домам — з любови до церкви Божої ви забули свої личні привязання, показуючи тим признання свого довгу перед нею і ясне понимання того, що се, що відноситься до Бога, до віри, до Церкви, до спасения є едино на потребу, перед чим щезає рішучо всьо — і личне і загальне.

„Та наша любов і передання нашій Церкві буде тою кріпостію, тим оплотом, в котрім жадна сила ворожа не пробе прірви, щоби нею ввійшли в загороду нашої Церкви святої вороги нашого Св. Православія і нашого спасення. І та любов до Церкви, та ваша свідомість, що вас сюди привела, поможе вам тут **зєдинитися в одну тісно збиту цілість, щоби спасти нашу Церкву від розєднання і схоронити її в єдности.** Доки ще осталася у нас нетикненою одна лише Церква, той спасаючий нас в нинішних забуреннях чинник, то і ми думаємо, ми пересвідчені, що **тільки в церковній єдности наше спасення.** О коли би звідси, зі св. гір Київських від Всеукраїнського Церковного Собору рознеслося візвання голосне не лише по Україні, але і по цілій Росії, до братцва, любови, єдности. О коби тим Всеукраїнський Церковний Собор положив початок своїй роботі. Великим історичним актом була би та робота, бо в тім потреба теперішної хвилі більша є, чим у чім другім. Не лише Україна, але і ціла православна Русь закликала би з цілої душі: слава і подяка Богу. Старий Київ стає тим, чим він був тоді, коли зачиналося і політичне і церковне життя російського народа. **Тоді вийшли з Київа порядок і устрій російської землі, то може бути і тепер — як тоді русский, вийшовши з филь Дніпра христіянином, просвітив світлом Христової віри всю російську землю, так і тепер в Київі зібравшимися православними дітьми України може бути цілковито не менше велике христіянське діло** висловом братньої любови до всіх терплячих російських православних людей і стремлінням скріпити єдність російської церкви.

„Возрадуються зі всею Русию всі св. угодники Божі нашої св. Церкви і з осібна ті з них, що прийшли до Київа з півночі і тілами своїми незіпсутими спочиваючи тут, наглядно говорять нам о конечности для нас єдности в церковних справах і о недопустимости розєднання.

„Возрадуються і ті з творців історії України, борців за її життя горожанське і церковне, діди і отці **наші, що себе числили православними, все російськими і все дітьми своєї вітчини — рідної України, рідної Руси святої.** Правильно пійме і добре оцінить той великий акт і цілий нарід, що замешкує Україну — возрадуеся він серцем своїм, бо зобачить, що Всеукраїнський Церковний Собор, зібравшись на велике святе діло, дає сему добрий початок, утверджуючи Церковну єдність. Возрадуеся по тій причині любячим своїм серцем і Святійший Отець наш Патріярх Тихон і його свята молитва буде вам помагати в соборнім вашім труді і його святе благословеньство все буде на вас і на всій нашій православній Україні."

Кождий, що прочитав сю річ уважно, дотяне, що нема нічого страшного в заснованню автономної Української Православної Церкви і як раз та автономія признана, одобрена, узаконена Всеросійським Собором і Святійшим Патріярхом, ми — вірні діти Російської Православної Церкви є обовязані тому рішенню Вищої Церковної Власти повинуватися. Ту не може бути місця наніякі спори і ніяку полеміку. І тому наш Церковно-Народний Собор (що був в Клівленді) мав повне право позволити принимати до Православія греко-католиків (уніятів) Українців, зіставляючи їм назву Українців а називати їх парохії „українськими православними парохіями".

Розумієся кождий з нас вірних синів св. Руси мислив,

мислить і инакше мислити не може, що Українці — то не є осібний нарід, нація, а лише одна з російських політичних партій, що вони так само, як і ми — діти одної матери св. Руси і що православіє є тим одиноким цементом, що може нас опоіти, зєднати розірвані і розбиті части російського народа в одну неділиму Русь. Такі думки я все проголошував — за мого 17-літного місіонерства в Америці. В такім же дусі я проповідував два місяці тому назад в Нюарку, в Церкві св. Івана Крестителя, де я сказав, що Українці — одна кров, одна душа з нами, синами св. Руси і молитвенно пожелав всім зединення під покровом св. Руси, та закінчив свою проповід словами: „най жие во віки единае неділимае православная Русь".

Бути може, на мое нещасте (бо мені робили закиди, що я не спішився в робботі переведення в життя постанов Клівляндського Церковного Народнього Собора відносно приняття Канадійських Українців до православія), але за то на добро св. Православної Церкви я не спішився вкладати в Божу будову — церкву Христову нові камінці — Українців, бо я знав з практики, яка глубока ріжниця є межи православною Російською Україною, котру ми ясно признаємо за невідділиму часть св. Руси і уніяцькою швабською Украіною „відрубною", незалежною, що ненавидить всьо російське. Я видів своїми очима кроваві рани на чолі нашої св. Матери — Православної Американської Церкви, нанесені швабськими Украінцями; добре памятаю девізу в них: „Віруй, в що хочеш, но будь вірним сином України" і других: „проч з москалями, схизмою і проч.

Навчений гіркою практикою, я мимоволі отягався: чи не криєся тут яка ключка, що на жаль вже і показалося на ділі.

Так. канадійські православні священики оо. Боричевський, Крегель і Шовганюк пишуть, що Українці вже зачали організацію українських парохій, але не межи уніятами, а межи нашими православними, ясно і отверто сіють сепаратизм, переконуючи православних Українців, що вони не мають нічого спільного з Москалями". Появився там якийсь священик Кушнір, що себе називає православним і ясно виступає проти Руси і проти російських священиків.

Чи можна назвати такого рода діяльність поправною, допустимою?! Най лішше згинуть для православія сотки а навіть тисячі, но вбивати клин в Тіло Христове — Церкву православну, я не допущу. Діло не в скількости, а в якости.

Сим публично заявляю, що ні одного українського священика я не висвячував, ні одного в Канаду не посилав і ніяким Украінцям, ні духовним, ні світським я не давав і не дам права розпоряджуватися Канадійською і всею Православною Місією.

Прошу всіх Канадійських російсько-православних священиків, що я їх назначив, зістати в парохіях — на місцях, де всі вони з такою честю в голоді і холоді мужно стояли і боронили інтересів Православної Церкви.

Отці і Браття! Чи вам — людям довгу і чести боятися ріжних нападів?! Глядіть на ті всі досвіди, як на зіслані Промислом Божим з цілию, щоби тим яснійше вийшли на верх ваші твердість в вірі, непоколебимість в любві і охотне самопожертвовання Христа ради.

З желаннями всім мира і любови в Христі Ісусі,

† **Александер, Архиепископ Півн. Американський.**

10. 23. вер. 1919. р. (Дальше буде).

КОНЕЧНІСТЬ РЕЛІГІЇ.

Політична гідність і професійна слава разом з усім земним гине і пропадає. Ніщо в життю не є тревале, крім чесноти. Вона невмируща. Що гарне і внесле виплекаєсь в душі чоловіка, те належить до обох світів. Правдива доброта звязана не лише з тутешним життям — вона розтягаєся і до другого світа. Політичний і професійний розголос не можуть вічно тревати; однакож свідомість, на якій не тяжить прогріх проти Бога і чоловіка, є цінністю для вічности.

І власне через те Релігія є конечною і необхідною частию кождого великого, характерного чоловіка. Без неї нема дійсного життя. Релігія, се нитка, що лучить чоловіка з його Сотворителем і держить коло Його престола. Коли-ж вона розірветься, тоді чоловік відходить, немов безвартний атом у всесвіт, позбувшися усіх своїх дійсних вартостий, стративши ціль і бачучи перед собою лише тьму, пустиню і смерть. Чоловік без почуття релігійного обовязку, се той, про якого сказано в Святім Письмі короткими, але страшними словами — що він жие „без Бога на світі". Такий чоловік вийшов поза межі себе самого — поза круг своїх обовязків і поза межі всего свого щастя, і віддалився далеко-далеко від цілий, для яких був сотворений.

Даниїл Вебстер*).

*) Даниїл Вебстер, адвокат і державний муж, родився в Сетисбурі, Ню Гемпшер, 18 січня 1728, а вмер 24 жовтня 1852. Він був 30 літ на державній службі, як член конгресу, як сенатор і як державний секретар. Був він чоловіком великої розумової сили.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Каже українська народня пословиця: Хто винен, що хата не метена? Невістка. Хто винен, що страва не солена? Невістка. Хто винен, що здохла корова? Невістка...

Такою „невісткою" в греко-католицькій церкві від якогось часу є — раз Ісус Христос, раз Дух Святий.

Почали греко-католицькі „князі" церкви заводити примусовий целібат, почали накидати народови те, що йому чуже, осоружне, почали виконувати над греко-католицькою церквою засуд смерти підписаний папою і польським урядом в виді конкордату, — одним словом почали робити богато дечого, до чого народ не привик і чого не хоче і нараз побачили, що народ почав ставити їм опір, почав недовіряти своїм „князям" церкви, почав без жадних обиняків пятнувати їх, як зрадників своєї церкви і свого народу.

Побачили бідні „князі", що біда і давай шукати когось, на кого зложитиб вину за свою чорну, нечесну роботу. Почали шукати за традиційною „невісткою". І знайшли. Епископ Коциловський звиняється, що він заводить примусовий целібат і латинщить греко-католицьку церкву не з власної доброї волі тільки під примусом і каже: **„Так Бог каже мені робити. Від Ісуса Христа дістав я те обявлення".** Отже чого хочете від мене, люде добрі? Я рад би вчинити вашу просьбу, рад би вам неба прихилити, але що-ж Ісус Христос не каже мені сього робити. Від Ісуса Христа дістав я те обявлення, щоби виконувати волю папи і польського уряду. Чого-ж ви хочете від мене?

Се в Галичині. А в Канаді є друга „невістка", а то Дух Святий.

Каже канадійський „князь" греко-католицької церкви устами „Канадійського Українця" (ч. 16 в статті „Про Целібат"): — Чого ви люде добрі виступаєте проти своїх князів" церкви за введення примусового целібату? Хіба-ж се від них залежить? Вони поставлені на єпископів Святим Духом і те що роблять, роблять не від себе, не по своїй волі, але по волі Святого Духа. Отже-ж яким правом кричите на них? До Святого Духа вдавайтеся!

— — — — — — — — — — —

Стаття в 16 ч. „Кан. Українця" п. з. „Про Целібат", в котрій говориться, що вина за введення примусового целібату в греко-католицькій церкві спадає не на „князів" тої церкви ані на папу і польський уряд, тільки на Святого Духа, пояснила нам богато дечого, про що перед тим ми не мали вірного поняття. От хоч би сей випадок:

В одній околиці в Саскачевані є греко-католицький „нежонатий" священик а в нього, хай між нами мовиться, кухарка, чи там господиня, яка ні з сього ні з того давай грати між людьми ролю не кухарки, ані навіть господині, тільки слюбної жінки. Се отцеви целебсови було дуже не на руку і він почав вживати свого авторітету, щоби вона не робила з нього між людьми „цуцицуру". Які там були між ними „переговори" не знаємо, досить того, що справа скінчилася тим, що шановна господиня, в доказ своїх прав, напала під церквою на отця целебса і в присутности людей дала йому не аби яку прочуханку. Люде, звичайно, як люде прості, невчені, в теольогії не биті — не знають як справа мається і говорять, що **„нашого єгомосця побила кухарка".** А то бачите не була ніяка бійка. **То ізливалася на отця целебса благодать святого духа.**

— — — — — — — — — — —

Кажуть, що один греко-католицький епископ і ті з його ксьондзів, які живуть з кухарками на віру, затвердили угоду, силою якої епископ не буде втручуватися в їх домашне життя, а вони не будуть протестувати проти конкордату, який поробив їх римо-католицькими ксьондзами. Рука руку мие...

— — — — — — — — — — —

Каже людська мудрість, що перо сильнійше за меч. Зовсім слушно. Папа за одним почерком пера (підписуючи конкордат) віддав кілька міліонів Українців греко-католиків Полякам в неволю.

— — — — — — — — — — —

Нас запитують, якого обряду є один з молодих греко-католицьких священиків (в Манітобі), який в великодну середу їсть мясо, а в суботу постить...

— — — — — — — — — — —

Не дуже так давно люде ломили собі голови, чому еп. Будка і його священики видавали греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки. Тепер загадка розвязана. **Вони підготовляли людей до конкордату, силою якого греко-католицька церква, як така, перестала істнувати.**

— — — — — — — — — — —

Чому о. Бала не доїзджає більше до церкви на Модел Фарм, Саск?

— — — — — — — — — — —

Чи то правда, що деякі греко-католицькі священики перестали поминати папу на Службі Божій?

С. В. С.

ПРОТ. К. КИРСТЮК

ЦЕРКОВНЕ ПРАВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

ВСТУП.

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА.

I.

Церква і її завдання.

Віра, яку Господ Бог обявив першим людям, змінила протягом століть свій первісний вигляд і перемінилася в безліч найріжнородніщих національних і державних сект.

В часі появи христіянства мав кождий нарід своїх властивих богів, свое властиве богослуження, так що віра тодішнього світу, замісць виступити як сила, яка лучить[1]) людей між собою із Богом, поріжнила народи і відчужила їх один від другого. Сей розлом у вірі не міг остати без впливу і на мораль народів; і дійсно: на місце давніщої взаємної любови між людьми, на місце пошани божої подоби в кождім людині і признання рівности між людьми, появилася егоїстична (самолюбна) мораль, якої жалю гідний образ подає нам людство тих часів[2]). Сей протиприродний стан, в якім находилося тодішне людство, давався важко відчути в усіх областях суспільного життя; скрізь пробивалося почуття, що такий стан не може довше вдержатись, що потрібна **нова сила,** яка завернула-б людство з бездорожжа и надала йому нове життя. Ся перетворююча сила зявилася, коли „сповнився час"[3]), коли після вічного плану провидіння доси триваючий суспільний безпорядок у світі мусів закінчитися, а на місце самолюбної моралі ступила любов, котрої завданням було зєднати всі народи в одну родину до солідарної праці для загального добра, до спільного стремління, до мети визначеної природою і Богом. Зявилося христіянство і воно зараз засудило розстрій між людством, який під печатю закону став правилом, видвигнуло рівність всіх людей перед Богом і вічною справедливістю, а наукою про відносини людей до Бога, до себе самих і до ближнього обявило себе вірою цілого світа, вірою, яка має в собі силу розповсюднитися скрізь, захопити людську природу в її цілости і задоволити всі справедливі потреби людського духа. Сю христіянську віру обявив людям сам Бог, скріпив її як Царство Боже на земли, як церкву для всього людства[4]).

Вічний закон, Богом даний людям для їх взаїмовідносин і наконечної мети, нарушено людською волею; в бігу століть витворилася між сим Божим законом і людською волею глубока пропасть, яку вирівняти і усунути не була встані ніяка земська сила; треба було божественної сили, бо лиш вона могла напровадити людську волю на правдиву дорогу, — бо лиш вона осягнула покорення людської волі під вічний закон. Сею божественною силою є ніхто инший як христіянська церква, і її припадає найперше і найважнійше **завдання: провадити людську волю після Божої волі, яка стремить до того, щоби люде шанували свого Творця, щоб на земли між ними панувала любов, щоб, як подоба Бога, уважали себе всі рівними і спільно працювали для загального добра, та своїм життям тут на земли приготовляли себе до осягнення вічного спасення.** Се є загальне і кінцеве завдання христіянської церкви.

Се завдання почала церква враз із своею появою і сповняла його протягом всіх століть, проявляючи свій добродійний вплив на людську суспільність і на всі її корисні інституції[1]).

II.

Церква в области права.

Ісус Христос, основатель церкви, назвав її Царством Божим на земли (Мат. XVI. 18). Слово „церква", по грецьки „екклизія"[2]), споминає Христос ще й на иншім місци Святого Письма, але у відміннім значінню. Про брата іменно, який грішить, каже Христос, щоби його з першу на самоті, а коли не послухає, перед свідками упімнути; коли ж він і їх не послухає, „тоді", говорить Христос, „скажи церкві; коли ж і церкви не послухає, най буде тобі як поганин і митник" (Мат. XVIII, 15-17). В сім змислі являється церква вже як спільність вірних в приставленню до невірних. Отже в першім змислі є церква Царство Боже на земли, основане для всіх людей, в другім — се товариство (спільність, гурт) віруючих у Христа, яке виключає невірних.

Оба розуміння церкви, поставлені Христом, доповняють себе взаїмно і вказують на її загальний характер. Церковне право тримається другого місця в Святім Письмі і признаючи на підставі першого місця церкву з її відзначаючими прикметами як божественну інстанцію на земли, вважає її як спільність, товариство людей, які вірують в Ісуса Христа, обєднані єдністю спільного визнання в однім всіх обіймаючім союзі, одержують за помочею сакраментів (тайн) через благдать (ласку) Святого Духа посвячення, і під невидимим верховним проводом Христа проваджені до спасення тими[3]), які є наслідниками Апостолів в области їх власти.

а. Церква має свої закони.

Як товариство людей на землі з визначеною метою, як спільний організм, мусить церква мати свої виразно означені закони, після яких сей організм жие і розвивається, і які докладно означують взаємини членів того організму між собою.

Основні установи надав церкві сам її Основатель, Ісус Христос; всі прочі походять на підставі сих установ від церкви, згідно з властею признаною її Основателем.

(Дальше буде).

[1]) Таке значіння має латинське слово religio після науки західних церковних отців Лактанція (Institutio divina IV. 28) і Августина (De vera religione 41, 55). Сі отці виводять слово religio від слова religare — вязати, лучити.

[2]) Дуже влучно характеризує невірство поганських народів тих часів Апостол Павло: „Славлячи себе мудрими, потуманіли, і обернули славу нетлінного Бога на подобину образа тлінного чоловіка і птиць і четвероногих і гаду." (Посл. до Римл. I. 22. 23). Релігійно-моральний стан описує Апостол представляючи народи як: „Сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливости, злоби, сповнених зависти, убийства, підступу лихих звичаїв". (Посл. до Римл. I. 29). — Жиди які ще придержувалися віри в одного Бога, були поділені на секти. Найсильнійшою сектою були **Фарисеї** (від еврейського слова **Ферушім**=відокремлені), які були облудниками, що сповняли закони лиш для світу і власного хвалу. Противниками Фарисеїв були **Садукеї**, звані після книжника Садока; сі заперечували істновання духів, безсмертність душі, воскресення мертвих, будуче життя і посмертну заплату і жили розпустно. Третою сектою були **Єссеї** (від халдейського слова **асса**=лічити), які жили в пустині в безженстві і комунізмі, носилися однако, мали спільний харч, не їли мяса, не присягали і занималися релігійним роздумуванням і роботою; відступивши від Мойсеевого богослуження встановили собі инше і релігійними блудами, множеством обрядів і видуманими переданнями перевисшали навіть Фарисеїв. — Число релігійно-моральних Жидів меншало з дня на день. Жидівський історик, Йосифус Флявіус, порівнує тодішний Єрусалим із Содомою і Гоморою.

[3]) Вислів біблійний; зн.: Коли здійснилися пророцтва і народився Ісус Христос.

[4]) Матей XVI, 18; Марко X. 15.

[1]) „Вона зменшила страхіття війни і облекшила поступовання із злочинцями, зменшила утиск панования деспотичних правлінь; вона усунула многоженство, заборонила викидування дітей і убивання невільників, засудила гладіяторські бої — неславу поганських церемоній; проти природні нечистоти, хоч і не вдалося їй їх усунути, вона воювала вона разом з тими, які ім віддавалися; вона спричинила поліпшення положення робітничого стану, який творить велику більшість, тим, що встановила один день відпочинку в тижни. Скрізь, де лише церква вкорінилася, повстали без ліку інститути для підмоги хорим, бідним і занедбаним дітям." Will Paley, "A view of the evidences of Christianity". Edinb. 1875, p. 219.

[2]) „Екклизія" — означає властиво збір людей, а в церковнім змислі церковну громаду, або, коротко, церкву. Звідси перейшла ся назва і на будинок церковної громади і ми називаємо дім, де христіяне сходяться на богослужения, церквою.

[3]) т. є єпископами.

Литовці і Папа..

Конкордатом віддав папа Українців, Білорусинів і Литовців Полякам на власність. Конкордатом папа хоче посадити на непольських землях польський костел. Конкордат каже, що української, білоруської і литовської мови не можна вводити між тими народами (не між Поляками!) без згоди польських біскупів.

Та Литовці не такі. В Ковні кільканайцять тисяч людей заявилися проти Ватикану. В краю протестуючі віча і всі домагаються зірвання всякої злуки з Римом. В соймі поставлено внесок, щоби папського нунція (посла) нагнати з Литви, що і сталося. Перед його відїздом зібралось богато Литовців коло його мешкання, а хтось навіть кинув каменем у вікно і мало що не поцілив папського посла (розуміесь духовну особу, єпископа чи що).

Таких пастирів має нині католицька церква, що вірні мусять за ними камінням кидати і їх наганяти, як ворогів!

1-ий ВИПУСК

БОГОСЛУЖБОВИХ ГОЛОСІВ

(ГОЛОСОПІСНЕЦЬ).

(Видання о. К. Кирстюка і о. В. Кудрика).

Української Греко-Православної Церкви в Канаді

вже вийшов з друку і обіймає 16 карток — величини 8½x12 цалів. — ЦІНА ЛИШЕ $1.00.

Передплатники, що вислали $1.00 завдатку, заплатили ним вже повну належитість.

Другий випуск вийде при кінці липня с. р. і буде містити: Мельодії тропарів подібних сідальних, степенних і триголосових, мельодії стихир самогласних, подібних і болгарських.

Замовлення слати на адресу:

Rev. K. KIRSTIUK, 624 Ave. L, South, SASKATOON, SASK.

Д О

Українських Греко-Православних Священиків і Громад в Канаді.

Сьогорічні архиерейські візитації Їх Високопреосвященства Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться в другій половині червня. Громади, які бажають мати в себе Високопреосвященого Владику на візитації, зволять прислати свої прохання сейчас до голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на понизшу адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися з своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 15 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Rev. S. W. SAWCHUK, 379 Parr St., WINNIPEG, MAN.

[illegible]

(Дальше.)

В червни 1919 р. я мав арештувати одного польського дідича, за те, що мав щось сказати проти України, як донесли мені селяне з того села. Я приїхав верхом до дідича і заявив йому, що буде арештований за неприхильне відношенняся супротв укр. держави і її влади.

„Беріть, арештуйте зараз" розстроєний сказав дідич, „як потерплю — то від своїх". „Від яких своїх? Ви, Поляк, ваша жінка і діти Поляки, ви говорите в дома по польськи." „Перепрошаю", — сказав дідич — „я більше говорю по українськи, бо вся моя служба є Україні, і я, — пане старшина, є ліпшим Українцем як ви.. „Як се?" — спитав я цікавий." „Я правдивий Українець, я походжу з України, а моя жена також; ми є православні Українці, мій прадід був полковником на Запорожській Січи .... Я правдивий Українець, бо я православний а ви, пане старшина, не є Українець, хоч ви є українським офіцером і носите тризуб православної України"... — В одній моменті, мені нагадались київські монахи і їх розмови зі мною.

Таких закидів я чув богато і на Україні і в Галичині, між Поляками, що ми не є правдиві Українці, що в нас в Галичині нема правдивої віри і церкви — бо ми ані католики, ані православні. Ба, і сьогодні Поляки инакше не висловлюються про нас, як, приміром: „Виносци Русіні били в українськей армії" — і чи се не дивно? Русини, Жиди а навіть Поляки з Галичини були в укр. армії, а Українці з Галичини не були в українській армії. А чому? Бо воно так і виходить; як чужинці про нас кажуть, як Поляки говорять, що **Українцями є лише ті, що були і є православними!** Я знаю Українців греко-католиків, але Українців католиків не знаю і не бачив і дай то Господи, щоби я таких Українців католиків і не знав. Ще перед війною і тепер по війні назва „католик" межи Українцями в Галичині уживалась, як знак якоїсь погорди, щось низького, щось поганого. Була приповідка всюди в товаристві між всіми людьми: „От вже йде католик", або „се зробив, казав, той а той католик". Так прізваний чувся дуже ображеним, бо як то називати когось католиком, як він не був і не є і не хоче ним бути!! — А ви панове маєте ще відвагу чваниться своїм католицизмом грецького обряду. — Чому обороняєте католицизм, як ви, так як всі Українці не були і не є католиками?

Ви кричите: в других народів релігія є на те, щоби осягнути спасення душі, а не політикувати, а провідники Укр. Православної Церкви роблять роздор, бо займаються політикою. Та тут грубо помиляєтесь. Ба жадати Укр. Прав. Церкви увільнити український нарід з під чужого ярма не є політикованням. Коли хочете знати, як виглядає нечесна політика в церкви, то погляньте таки на католицьку церкву. Що робили державні мужі Польщі при помочи Єзуїтів, а Єзуїти при помочи державної влади, чи не політикували? Єзуїти в хитрий спосіб захопили важні становища, добрі позиції не лише в Польщі, але й на всему Заході, щоби приказувати королям, царям, князям і вельможам, щоби давитися опісля їх майном, грішми, — а чи се робили вони, щоби осягнути спасення своєї душі або душ вірних? Чи за для спасення душ наших Польські Єзуїти нищили наші села, місточка, замикали наші церкви, і перемінювали в костели, або віддавали Жидам в аренду? Ще раз питаю, чи се задля Христа робилося, для спасення наших душ? Український нарід не годився і не годиться на таке спасення душ своїх. Наш нарід століттями падав жертвою підлої польсько-єзуїтської політики, а ви шукаєте між нами оборонців укр. народа і його віри. Пригадайте собі, як католики мучили на смерть наших священиків за часів минувшої війни, як по звірськи знущались і знущаються ще тепер над нашим народом. Стони укр. народу чути аж під небо, а папа мовчить і не скаже ані словечка в нашій обороні, — бо ми не діти Христа, бо ми не католики — ми лише уніяти. Укр. Прав. Церкві не можна старатися увільнити укр. нарід з кігтів ворогів, бо се „політика". Але коли католицька церква поневолює український нарід, то се не політика.

(Дальше буде.)

БРАК РЕЛИГІЙНОГО ВИХОВАННЯ

Читаю „Православний Вістник" і подибую дописі з богатьох околиць, отже зібрала мене охота написати про нашу околицю, Рейкрофт, Алта. Ся околиця заселена переважно Українцями з Буковини, які перше жили в околиці Толстой, Ман. Але на жаль вони не йдуть слідами своїх братів на Толстой, і околиці, бо тоді, коли люде на Толстой інтересуються Українською Прав. Церквою, Інститутом ім. Петра Могили та иншими народними справами, то тутешні люде тими справами зовсім не інтересуються. Що найгірше, то те, що деякі здається і в Бога не вірять і своїм дітям не дають жадного религійного виховання. Недавно вінчалися тут двоє молодять — він католик а вона православна, — але ні одно ні друге ані разу не перехрестилося.

Правда, матеріяльно люде стоять тут не зле, але що з того, коли духово стоять низько. Треба памятати нам люде, що людина не жие самим хлібом. Треба і корму душевного, инакше людина не жие, тільки животіє.

М. М. Баова.

Чи ви вже відновили свою передплату на „Православний Вістник"? Коли ні, то відновіть сейчас!

ВДОВИНА ЛЕПТА.

І прийшовши одна вбога вдовиця, кинула дві лепти... І прикликавши Ісус учеників Своїх каже Їм: Направду кажу вам, що ся вбога вдова більш від усіх кинула... бо усі з достатку свого вкидали, вона-ж з недостатку свого...

(Марк. XII. 42-44)

„Минувшого місяця в Вінніпегу відбувся базар устроєний жіночим товариством при українській греко-православній церкві. Дохід з базару призначений на українську греко православну катедру в Вінніпегу. До базару причинилися також люде з поза Вінніпегу — закупленням тикетів і жертвованням річей на фанти. Надзвичайно гарний примір жертвенности і любови до Рідної Церкви дали пацієнти в санаторії в Найнет, Ман., які жертвували на базар річи ручної роботи. Жертвували отсі: — панна Текля Ромась, п-а Марія Климок, Кароль Антонишин, Микола Гомик, Петро Пендзиол, Стефан Солюк, Павло Сокальський, Гриць Загора.

Доля сих людей гірка, незавидна. Її може відчути тільки той, хто вже був або є в їх положенню. Розлучені з родиною, позбавлені, бодай на час, найбільшого скарбу світа — здоровля, вони в санаторії вже довгі місяці а то й роки ведуть завзяту боротьбу проти лютого ворога — туберкульози. Нема в них матеріяльних достатків, нема роскошей життя, нема змоги брати участи в громадськім і релігійнім життю... Але є в них сильна непохитна надія віднискати повне здоровля, яке приверне їм все те, що люта недуга забрала і є в них безмежна любов до свого рідного народу і до його Рідної Церкви. А доказом сеї любови є їх цінні жертви на ціль української православної катедри, тим цінніші, що, словом Спасителя про вдовину лепту, вони давали їх з свого недостатку, з своєї недолі...

Хай милосердний Господь нагородить їх Своєю ласкою, повним здоровлям, а їх вдовина лепта хай послужить для тих, котрі тішаться здоровлям і достатками, живим приміром жертвенности і любови до своєї Рідної Церкви.

Ред.

Посмертна Згадка.

Дня 27. квітня, 1925 р. в Тідор, Саск. померла на серцеву недугу подруга українського православного священика, о. Дмитра Кирстюка, **Емілія з дому Кочиля Кирстюкова.** Покійна походила з села Боянчук, Буковина. На 12 році життя осиротіла і зі своякми приїхала до Канади. По якімсь часі свояки вернули назад до старого краю а покійна стала на службу в домі проф. Бейкера в Портедж ля Прейрі, Ман., який побачивши в ній велику здібність до науки, заопікувався сиротою і віддав її до школи. Вчащаючи до школи, покійна брала живу участь в англійських методиских рел'гійних товариствах і пізнійше стала учителькою в „Кіндергартен" (діточий город) в Вінніпегу. В 1907 р. вийшла замуж за Дмитра Кирстюка, (тепер укр. прав. священика) і замешкала в Тідор. Помимо свого англійського виховання, яке отримала в молодім віці, покійна почала відразу інтересуватися справа свого народу і своїм розумом та працьовитістю щиро помагала свому мужеви в його важкій народній і церковній праці. Будучи щирої і лагідної вдачі, покійна здобула собі любов і довіря між українським жіноцтвом і помагала їм щиро своїми практичними порадами.

В неділю, 26 квітня, в день перед своєю смертю, покійна скликала була збори українського православного жіноцтва в справі зорганізовання жіночого товариства, але вже не вспіла перепровадити їх.

Покійна визначалася високими християнськими чеснотами і була взірцевою женою і матірю. Крім мужа велику страту оплакують троє діточок — Віра, Дора і Володимир.

о. С. В. С.

Православний Календар Рік 1925.

(Після нового стилю)

[illegible]

1 П. Патрикія
2 В. Муч. Талалея
3 С. †Конст. і Єлени
4 Ч. Василиска
5 П. Михайла еп.
6 С. Задуш. Сим, Мелет.

7 Н. Сошествіє Св. Духа
8 П Пр. Тройці. Карпа
9 В. Терапонта муч.
10 С. Никити еп.
11 Ч. Теодозії муч.
12 П. Ісаакія
13 С. Єрмія

14 Н. 1. по Сош.
15 П. Никифора, Івана з С.
16 В. Лукіяна
17 С. Митрофана, Софії
18 Ч. Доротея, Маркіяна
19 П. Іларіона, Виссаріона
20 С. Теодата, Артемії

21 Н. 2. по Сош. Теод. Ст.
22 П. Кирила, Теклі,
23 В. Тимотея, Антоніни
24 С. Вартоломея
25 Ч. †Онуфрія прп.
26 П. Акилини муч.
27 С. Єлисея, Методія

28 Н. 3. по Сош. Єроніма
29 П. Тихона чудотв.
30 В. Мануїла

ПОМОЖИ НАМ, О БОЖЕ!

Ми молимо тебе, о Боже,
Благослови наш чесний труд,
В непевностях най нам поможе
Твій непомильний праведний суд.

Ти поможи, щоб добрі вчинки
Могли в нас завсігди рости,
Колиж помилюсь — провини
Ти, Милосерний, нам прости!

У. П. В.

Пресовий Фонд

„ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

По 1. дол. прислали з Шікаго, Злуч. Держави: Михайло Тимчук, Андрей Яремій, Іван Шмігельський, Г. В. Дзьоба, Ст. Клавд, Ман. $1.00. По 50 цт.: Іван Борис, Йорктон, Саск., Никола Курковський Гаве, Саск., Теодор Кархут, Кемроз, Алта., п-ні М. М. Бзова, Рейкрофт, Алта. о. І. Кусий — збірка в церкві на Шепинцях, $6.60

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ЧЕРВЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (15) 6

ЦЕРКОВНА СПРАВА В ГАЛИЧИНІ.

„Діло" з 24 березня (марта) 1925 каже, що під напором протестів Шептицький **„признав несвоечасність (!) а тимчасом шкідливість примусового целібату"** і тому висвятив всіх жонатих питомців.

„Признав несвоечасність" значить: признав, що тепер невідповідний час, неможливий для заведення примусового (!) целібату. Яснійше се значить — що бачучи, що тепер годі целібат примусом завести, відложив його заведення на пізнійше, на час більше слушний, коли Польща і Рим і Шептицький краще підготовлять грунт й ужиють нових (не конче примусових) способів. Виходить таке: целібат має бути, однакож його заведення відложено.

„Діло" радіе навіть, що вже все добре і вигукує: **„Витаємо цей важний, глубоко продуманий крок"** ... Продуманий ... себто хитро обчислений! Так і чути глум над українським народом в сім вислові — живий, незакритий глум!

В „Ділі з 12 квітня 1925 є стаття свящ. Г. Яремицького (мабуть з нових, а може і целебса) п. з. „Небезпека релігійного безладдя", писана, як по змісті видно, на приказ згори, або на платне замовлення. Автор падькає, що до всіх неладів долучаєся і релігійний:

— Українську суспільність обмотують тепер ріжні релігійні „місіонарі". Крім ріжнонаціональних латинників, від довшого часу зїзджаються з усіх усюдів, щоби „навертати" нас на „римську віру" (!), — крім автокефальних і загально православних агітаторів, ведуть свою пропаганду зі щораз більшим розмахом баптисти, методисти та пресбитеріяне.

До повисшого треба би додати, що **„ріжнонаціональних латинників"** зачав спроваджати не хто, як таки **сам Шептицький** ще 1913 року, спроваджуючи бельгійських Редемптористів і примістив їх в своїй таки митрополичій палаті в Угневі. Між спровадженими були тоді Боский, Бон, Схренверс, Кінцінгер і др. Обчисленим глумом пахне також подане слів — на „римську віру" — в знаках наведення, неначе б то ніяка „римська віра" не істнувала.

Про протестантів говорить автор дальше, що приїздять вони з Америки і мають осідки в більших містах Галичини, а головну увагу звернули на станиславівщину і Львів. Щож сприяє протестантизмови? А ось послухаймо що Яремецький пише:

— Завдяки сторонничій політиці теперішного (!) папи й занадто великій податливости деяких наших епископів (!, авторитет (повага, значіння папи і епископів у нас дуже підупав. Враз з тим підупав у нашого народу авторитет церкви взагалі. Кільдесятьлітна протирелігійна робота наших соціялістів не пошкодила тілько нашій церкві, що виступи Риму й нашої єрархії в останньому часі.

Отже чорне на білім — непомильний Рим і свої епископи хруні разом з Шептицьким нищать греко-католицьку церкву в Галичині! Вони роблять се з обчисленням — порозбивають нарід, а потім скажуть: нема в вас ладу, нема сили, отже ставайте римо-католиками Поляками! І так вас мало що є!

Дальше виходить, **що протицерковна робота соціялістів не така безбожна, грішна і руйнуюча, як робота папи, Шептицького, Хомишина, Коциловського і взагалі Риму і папської католицької церкви!** Соціялісти святі в порівнанню з Римом! Ось де безвірство, де безбожність, де гріхи, де царство злого духа!

Дальше каже автор::

— Говорити сьогодня до наших свідоміших одиниць про католицизм, про папу, про епископів, це річ дуже нелегка і невдячна... І тому не дивуватися, що „місіонарі" збирають обильні овочі. ....

Виходить дальше, що лише перед темними можна ще крутнею боронити папи і католицизму, бо темний не знає, що де робиться, а свідомий прецінь знає, що папа, католицизм і зокрема галицькі владики, се явні, завзяті безбожні його вороги. Те саме в Галичині, те саме і в Канаді!

Та слухаймо дальше:

— Наше духовенство мусить боронити своєї позиції (перед папою?) і позиції своєї церкви (як української, чи як католицької?). Воно обовязане з огляду на добро церкви і народу відперти наступ американських „місіонарів", принаджених в Галичину необглядним поступованням Пія XI. і наших епископів.

Кому не поскупив Бог розуму, той скаже: **Ні! „Доки не проженуть папи і хрунів-владик, з цілим католицизмом, — доти і протестантизму прогнати буде годі. Почнати треба від того папи, що принаджує протестантів".**

Та щоби відперти протестантів, то:

— Духовенство мусить мати поміч і від світської інтелігенції. Одначи декто з нас цього не розуміє... Треба-ж тямити, що де двох биться, там третий користає.

Ось таку раду і пораду дає автор статті! Він радить, щоби інтелігенція здуріла і забула, що се властне папа і хруні-владики принаджують протестантів для ослаблення і знищення греко-католицької церкви і взагалі української сили і щоби та інтелігенція почнала борбу з тим протестантизмом, **якому папа з своєю братією цілою душею радий.** І вийшлаб тоді така комедія: Папа сприяє протестантам, а Українці відпирають протестантизм для добра папського католицизму. Дійсно хитрий плян — **принадити протестантів і тоді викликати борбу між ними й Українцями, а тоді самому (папі і Полякам) скористати.**

Та мабуть Українці вже настілько повинні бути мудрі, що поведуть борбу не тілько **проти принаджених, але і проти того, хто принажує.**

Інтересні статті про церковну справу є майже в кождім числі перемиського „Українського Голосу". В 12 ч. др. Андрій Чайковський, пятнує таке безглузде: **в Станиславові на протестаційнім вічу греко-католики домагалися, щоби Поляки передали їм православні церкви, які Польща повідбирала від православних на Волині і Холмщині.** Каже він, що се і несправедливо і безкористно. Вийшлоб, що не чужий, але брат брата рабує. Дальше — як можуть греко-католики обсадити православні церкви греко-католицькими священиками (і для кого?), коли в Галичині їх брак! Чайковський каже:

— Бачимо, що унія нікому вже непотрібна. Рим її не хоче, бо папа сказав, що лише римо-католики є справжними католиками. Польща теж не хоче унії.

Дальше **Чайковський** каже, що греко-католицька церква доти була нам потрібна, доки народови була з неї користь. Та до сього йде, що нарід користи з неї не буде мати, лише шкоду.

— Але ми мусимо мати нашу народну церкву — каже автор — а коли нею перестане бути греко-католицька, то ми пошукаємо собі иншої, де і наш обряд і наші церковні традиції і наша народність українська будуть збережені... Унія була мостом до переходу з православія на римо-католицтво. Той міст тепер так розгойдався, що шарварком його не направиш... Тепер булаб для нас шкода, колиб ми причинялися до поширення унії, де її нема... Для унії не відцураємося соборности України.

В ч. 13 перемиського „Українського Голосу" в статті: „Чи ми раби?" читаємо:

- Достойну відповідь Ватиканови дав малий римо-католицький нарід литовський. Отже ми були би підлими підніжками, колиб приняли мовчки поличник Риму. Коли „польський папа" вірить лише в католицизм Поляків, то нам не з ним дорога.

В ч. 15 перемиського „Укр. Голосу" в статті п. з. „Хамство" оповідаєсь, як еп. Хомишин вигнав на чотири вітри з сирітського захисту в Станиславові хлопця сироту, Лоточинського, за те, що його брат теольог не хотів стати целебсом. Хлопця Хомишин казав вигнати серед ночи. Такий поступок епископа стаття зве „хамством" — а се те само, що епископа називати „хамом". В иншім місци названо Хомишина „сатрапом".

В тім же 15-ім числі є ще стаття станиславівського богослова, в якій показує він, як там виховуєсь священиків. Ось що там між иншим читаємо:

— Головні засади нашого семинарського виховання такі: 1.) Ти є дурний, бідний, безпомічний раб, бо в противнім разі не був би ти в семинари. Тому мусиш бути безграничко слухняний і вдячний за всі ласки тим, що тебе тут удержують і тим, що тебе тут приняли. 2.) Мусиш бути целебсом, хоч може тобі видається, що будеш найнещасливійшим чоловіком і упавшим священиком. Байдуже, який твій характер, які здібности, лиш щоби ти був целебсом, бо я так хочу, так мені треба. 3.) Коли хочеш у мене бути в ласках, мусиш доносити мені, що роблять, або говорять священики, особливо жонаті, а по їх карках зайдеш до значіння у мене. — В такім моральнім багні ми були!

Подібного є більше, але переповісти всего годі. Та з поданого вже видно, що там люде думають і що робиться. Певна річ, що кожда така стаття розгойдує міст унії більше і більше. Та чим скорше він завалиться, тим скорше припиниться протестантська робота. Бо тоді лише люде не підуть за чужим, коли будуть мати рідне своє.

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЄРА ПРО ПАПСЬКУ НЕПОМИЛЬНІСТЬ.

(В червни 1870 р. відбувся в Ватикані собор, який установив догму про папську непомильність. Проти установлення такої догми боровся завзято словінський епископ Штросмаєр і виголосив на соборі понизшу промову, в якій ясно показуе негідність папи присвоювати собі право непомильности).

Високоповажані Отці і Браття! Не без тремтіння, однак з чистою і спокійною совістю перед живим, всевидючим Богом, я отворяю свої уста серед вас на сім торжественнім зібранню. Від самого початку, як я отримав право засідати з вами, я уважно слідив за промовами виголошеними на сім зібранню, надіючись з великим бажанням, що з часом і на мене зійде з висоти луч божественного світла, яке просвітить очи мойого розуму і позволить мені погодитися з постановою сього святого вселенського собора з повним зрозумінням діла.

Проникнутий чувством відвічальности, за яку я буду мусів відповідати перед Богом, я взявся за вивчення Святого Письма, Старого і Нового завіту, з найбільшою увагою, шукаючи в тій неоціненій скарбниці правдивої відповіди на питання: чи дійсно святий первосвященик (себто папа Пій IX. — „П. В."), який е предсідателем сього зібрання, е наслідником св .Петра, намісником Ісуса Христа і непомильним учителем церкви?

Для вирішення сього важного питання я був примушений знехтувати теперішний стан річей і з світичом евангельським в руках перенестися в ті часи, коли не було ні ультрамонтанізму*), ні галиканізму**) і коли учителями церкви були: св. Павло, св. Петро, св. Яків і св. Іоанн, — учителі, котрим ніхто не може відбирати божественного авторітету не віддавши під сумнів того, чого учить находячася передо мною біблія і що Тридентський Собор визнав правилом віри і моральности.

І так я відкрив ті святі сторінки. І що-ж? Я не знайшов в них нічого, що потверджувало би науку ультрамонтаністів. Що більше, на мое превелике здивовання, при переглядуванню тих апостольських часів, я не найшов найменшого натяку про папу, як наслідника св. Петра і намісника Ісуса Христа, так само, як не знайшов ніякого натяку про Магомета, якого тоді ще не було.

Ви, монсиньор Менінг, скажете, що я богохульник; ви, монсиньор Пій, скажете, що я безумний. Ні, монсиньори, я ні богохульник, ні безумний. Перечитавши Новий Завіт я піднощу руку перед сим святим роспяттям, і присягаю перед Богом, що я не знайшов в Новім Завіті найменших слідів папства в такому виді, в якому воно проявляеться в теперішнім часі.

Не відкажіть мені уваги, високоповажані Браття, і вашим наріканням та вигукуванням не оправдуйте тих, котрі, так як отець Гіацинт, говорять, що сей собор не е вільний (то е, нема на ньому свободи слова — П. В.) і що ваші голоси були звербовані в його користь з самого початку (in precedenza imposti). Колиб воно дійсно так було, то се благородне зібрання, на котре тепер звернені очи цілого світу, моглоб направду наразитися на найбільш соромницьке недовіря. Коли-ж ми бажаемо зробити сей собор великим, то мусимо мати свободу слова.

Дякую його преосвященству архиепископови Дюпанлу за знак згоди, який він дае своею головою; се заохочуе мене і я продовжаю.

І так, прочитавши всякі книги з такою увагою, якою Бог мене нагородив, я не найшов в них ані одного розділу, ані одного стиха, де Ісус Христос давав би св. Петрови першенство між апостолами, його співробітниками.

Коли Симон, син Іонин (себто св. Петро — П. В.), був справді тим, чим по нашому віруванню в теперішнім часі е його Святисть Пій IX, то дивно, чому Господь не сказав йому: „Коли Я відійду до Отця Мого, то всі апостоли будуть мусіли повинуватися тобі, так як повиновуються Мені. Я оставлю тебе Своім намісником на землі".

І не тільки що Ісус Христос не сказав про се нічого, але також, коли Він обіцяв престоли всім Своїм апостолам, судити дванайцять родів Ізраілевих, то Він обіцяв їм всім рівне право, не споминаючи, що між тими престолами престіл св. Петра буде висший від других.

А по всій правдоподібности, колиб Він хотів був зробити св. Петра першим між апостолами, то був би обявив се. Отжеж до якого заключення ми мусимо прийти в наслідок сего промовчання? А до такого, що, силою самої льоґіки, Ісус Христос не бажав зробити Петра головою апостолів!

Коли Христос посилае апостолів проповідувати евангеліе, то Він всім дав однаку власть вязати і розвязувати — і всім дав обітування Святого Духа. Позвольте мені повторити: Колиб Він бажав поставити Петра Своїм намісником, Він доручив би йому головне начальство над Своїм духовним воінством.

Христос, так говорить Святе Письмо, заборонив Петрови і прочим апостолам панувати і стреміти до панування, чи мати власть над вірними, подібну поганським царям (Луки XXII, 25). А колиб святий Петро був вибраний папою, то Господь Ісус не казав би був сего, а то тому, що по нашому переказу, папство держить в руках два мечі — символи духовної і світської власти.

Одно надзвичайно здивувало мене. Роздумуючи над тим ,я спитав себе: Колиб апостол Петро був справді вибраний папою, то чи дозволеноб було прочим апостолам посилати його разом з Іоанном в Самарію проповідувати Евангеліе Сина Божого? (Діяння VIII. — 14).

Що по[...]алиб ви, високоповажані Браття, колиб в сю хвилю нам було дозволено післати його святість Пія IX і його преосвященство монсиньора Плантіе до царгородського патріярха просити його, положити кінець східній схизмі?

Але ось другий, ще важнійший факт.

В Єрусалимі збираеться вселенський собор вирішити питання, яке розеднувало вірних. Хто скликав би той собор, колиб св. Петро був папою? Святий Петро. Хто проводив би ним? Святий Петро, або його легати. Хто укладав би і оголошував би постанови собора? Святий Петро. Так, але сего не було. Апостол Петро брав участь в соборі так як і другі апостоли, і не він скликав собор тільки св. Яків. А коли були оголошені постанови собора, то вони були оголошені від імени всіх апостолів, старших і братів (Діяння XV), а не від імени св. Петра.

А чи так ми поступаемо в нашій церкві? Чим більше я студіюю Святе Письмо, високоповажані Браття, тим більше я переконуюся, що в Святім Письмі син Іонин (св. Петро) не представлявся першим. Тоді, коли ми вчимо, що церква основана на св. Петрі, св. Павло, о авторітеті котрого не можна сумніватися в післанню до Єфесян говорить (II, 20), що вона основана на підвалині (основі) апостолів і пророків, **а угольний її камінь е сам Ісус Христос.**

Тойже апостол (Павло) так мало віруе в першеньство св. Петра, що явно ганить тих, котрі говорять: ми Павлові, ми Аполосові (I. Коринтян I, 12), рівнож і тих, котрі говорять: ми Петрові. Отже коли би св. Петро був намісником Господа Ісуса Христа, то св. Павло не важивсяб ганити так сильно тих котрі приналежали до його особливих прихильників.

Сей самий апостол (Павло) вичислюючи служителів в церкві, згадуе апостолів, пророків, евангелистів, учителів і пастирів.

Чи-ж можна подумати, високоповажані Браття, що св. Павло, великий апостол, котрий провідував між поганами, забув би згадати о першім із тих служителів — о папі, колиб папство було божественним установленням? Ні! Таке забуття мені здаеться так само не можливо, як колиб історик сего собора не згадав ані одним словом про його святість Пія IX. (Декілька голосів: Замовчи, еретику, замовчи!).

Успокійтесь, високоповажані Браття, я ще не скінчив. Забороняючи мені продовжати, ви доказуете перед світом, що поступаете не справедливо і замикаете уста найменшому членови сего собора. Я продовжаю.

Апостол Павло в своїх посланнях до ріжних церков не згадуе нічого про першеньство Петра. Колиб те першеньство істнувало, колиб, одним словом, церква мала в своїй організації зверхника ,непомильного в науці, то чи великий апостол, що проповідував між поганами, забувби згадати о тім? Та що я говорю? Він по всій правдоподібности написав би був довге післання о тій найважнійшій справі. Бо коли будуеться будівлю церкви, то хіба-ж можна забути основу і фундамент для неї?

Отже, коли ви не кажете, що апостольська церква була еретицька, чого ніхто з нас не хоче і не осмілиться казати, то ми мусимо признати, що **церква ніколи не була кращою, чистійшою, святійшою, як в апостольських часах, коли не пап.** (Крики: Неправда! Неправда!) Хай монсиньор Лавали не відрікаеться від сего. Коли хто з вас, високоповажані Браття, осмілюеться думати, що церква, маючи в теперішнім часі за голову папу, е сильнійшою в вірі і чистійшою в моральности, чим церква апостольська, той хай скаже се явно, перед цілим світом, бо се зібрання служить центром, з котрого наші слова розлетяться від бігуна до бігуна. Я продовжаю.

Я не знайшов найменшого сліду чи натяку про папську власть ні в однім з післань св. Павла, св. Іоанна і св. Якова. Св. Лука, історик місіонарських подвигів апостолів, також мовчить дотично сего найважнійшого питання.

(Дальше буде).

*) Ультрамонтаністи — скрайні приклонники папського авторітету.
**) Французький католицький фанатизм.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

X. До недавна тільки в усіх українських парохіях полудневої Буковини відправлялось богослужения по румунськи а в Застанещині, Кіцманеччині, Вашківщині та Вижниччині, мішано, коли сего зажадали три присутні Румуни в церкві. **Тепер по цілій Буковині богослужения в церквах й урядовання в церковних урядах відбуваються тільки по румунськи. Українських богословів не висвячують,** висвячених не хотять **посилати на парохії.** Для українських священиків постановлено іспити румунської мови, при іспиті тих, котрі їм не до вподоби, перепалили й повиганяли, а прочих, котрі не підписали заяв, що вони Румуни, поперено сили в Румунію а **їх місце заповнили Румунами, які мають з гори накази перемовляти українське населення на румунське.** Старославянські книги приказано передати церковним властям.

XI. Перед поділом буковинської архидіецезії на дві автономні, буковинська архидіецезія називалася **греко-орієнтальна,** сегодня перемінили її на **чисто національну румунську, arhidieceza-ortodox-romana,** хоть більш як половина в сій архидіецезії православних Українців.

XII. Статут виборчий церковного конґресу давав передом хотяй сяку таку можливість мати й поважне число свого представництва на конґресі (було 6 Українців) тепер вони перемінили так, що 300,000 Румунів будуть мати на конґресі від 29—30 заступників, а 305,000 Українців всего на всего заледви 2—3

XI.

Буковинське правительство ще перед цілковитою злукою (уніфікацією) з Старою Румунією передало було релігійний фонд митрополитові Репті під тим услівям, що фондом буде завідувати виділ чи делеґація церковного конґресу. З сеї то причини, а ще й сьої, що Румуни забажали зробити буковинську греко-орієнтальну-православну церкву, чисто національну румунську, — було й скликано в році 1921 конґрес. Перед конґресом було назначено вибори після старого статута, ще з року 1871, на підставі якого дозволялося вибирати на конґрес 48 депутатів, а то 24 світських, а 24 клерикалів.

Вибори випали для Укаїнців дуже погано — бо з світських не було вибрано ані одного Українця. Наставлені урядові депутати одержали при помочі жандармського та сіґуранцкого терору значну перевагу за українських, хоч їх ті Українці й піддержували. Терор переміг. Із українських священиків були вибрані др. Р. Григорій, др. Е. Козак, проф. П. Катеринюк, др. С. Смерека, прот. Т. Драчинський та прот. О. Козак, три їх кандидати перепали.

Тут румунський терор вже не міг одержати побіди хоч як він й змагався — свідоме священство побідило — конґрес зачався торжеством у церкві 3 жовтня а докінчився 25 жовтня спільним фотографуванням. Предсідником конґресу був Владика а правительственним комісарем міністер Дорі Попович. Конґрес уконстатувався й поділився був на чотири комісії, які мали виробити статут органічний й виборчий та реґулямін для завідування релігійним фондом а також реґулямін для внутрішного порядку на конґресі. Пленарних засідань було 12. Ухвалено всі предложення комісій так, як собі бажали ті, що скликували конґрес. Права **української половини буковинської архидіецезії зіґноровано зовсім.** Протести й голоси **шістьох** українських священиків осталися без успіху, що можна було вже знати наперед. Правда, що сі протести наробили богато крику в Glasul-i Bucovinei, правительственім румунськім дневнику запеклих шовіністів — однак більш нічого. Після нового виборчого статута порозривано українські повіти й прилучено їх до румунських у виборчі округи, через що Українці не зможуть ніколи мати своїх депутатів на конґресі — хіба при добрій аґітації й свідомости одного, двох-трох і то тільки в кіцманецько-дністрянськім окрузі, де 87% голосуючих Українців останеться ще й при новій зміні статута.

Треба ще зазначити, що на конґресі між румунськими світськими відпоручниками, а між духовенством йшла завзята боротьба за так звану демократизацію церкви — тому для замилення очей мірянам ухвалено на будуче ніби $^2/_3$ світських, а лиш $^1/_3$ духовних депутатів, однак в будучім конґресі буде все таки 14 духовників, два світські іменовані королем на предложення Владики а із 16 вибраних мірян будуть два консервативні церковні патрони. Прочі будуть такі, яких захоче духовенство, бо воно буде уложувати виборчі лісти й буде предсідателями виборів мірян.

До того виборчі округи дуже великі й прештучно скомбіновані. Всіх депутатів буде на будуче 32; 4 духовні вірілісти, два духовні а два світські іменовані королем а вибирати будуть вісьмох духовних і 16 мірян, між ними й двох патронів. Депутати будуть вибирані на 6 літ.

Запевнено, що в будучім конґресі буде горою консерватизм, однак для Українців однаково: чи румунський демократизм, чи консерватизм, та не однаково чи буде толеранція, чи шовінізм.

XII.

Найважнійшою справою на сім церковнім конґресі були переміни назв „Буковинської Греко-Оріентальної Архидіецезії" та „Буковинського релігійного фонду". З сього то повстав й великий шум та крик, як на конґресі так і в румунській шовіністичній пресі. Причини були ті, що українські відпоручники на конґресі старалися всіма силами не допустити до сеї зміни своїми протестами, бо хоть вони знали вже наперед, що з їх протестів не вийде жадного хісна, то старались хоть бодай добитись, запротоколовання сих протестів, щоб зробити хоч се добро для українського народу, щоб задокументувати, що Румуни насильством загарбали наші права та нашу православну українську церкву — щоб будуче покоління не осудило, що на сім конґресі Українці самі вложили в румунські руки українські права на полі буковинської архидіецезії та допомогли її зрумунізувати.

На підставі виробленого нового статута спеціяльною комісією на сім конґресі буковинська-греко-орієнтальна архидіецезія перемінюеться на архидіецезію румунську: „Arhidieceza-Ortodox-Romana" а буковинський релігійний фонд на **„Румунсько-Православний".**

Ся переміна буковинської архидіецезії противиться старому статутові — та була досі ніколи не уживаною а зявляеться, як щось зовсім нового. Через те українські відпоручники не могли згодитися на таку переміну, бо в сій зміні, назву архидіецезія греко-орієнтальна відкинулось а перемінилось на нову й то **національну румунську** не зважаючи на те, що більш як половина сьої архидіецезії належить до українського народу. Українські відпоручники виступали на сім конґресі з докладними, совісно обробленими протестами, а то: „Проти насильної румунізації Української Церкви, проти переміни буковинської архидіецезії на національно-румунську та проти зміни назви релігійного православного фонду". Головними бесідниками, що виступали на конґресі були др. Евген Козак, проф. старославянської мови на черновецькім університеті, та др. С. Смерека, що демонстрували свої протести оперті на історичні жерела (головно проф. др. Козак) на які того дня жаден Румун не відважився відповідати.

Для того, що сей протест мае свое історичне значіння, в якім жерела найкраще доказують, що Українцям на Буковині належиться ся діецезія й що Румуни не мають жадного права не то до буковинської архидіецезії, щоб її перемінити на чисто національну румунську, але й до північно-західної території Буковини, до якої вони натягають свої історичні права, щоб лиш задержати її під своїм обухом — я й подаю сей протест др. Козака в скороченню:

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Обороняючи конкордат між папою і Польщею о. Сембратович в 36 ч. „Америки" каже, що постанови конкордату готові (!) вийти греко-католицькій церкві на користь а то хоч би тому, що конкордат застерігае **„забезпечення ... сиріт по католицьких священиках грецького обряду"!** Ось як воно, а ми думали, що по целебсах (бо в греко-кат. церкві вже заведено целібат) сироти не лишаються ....

— — — — — — — — — —

„Канадійський Українець" за попереднього свого редактора (котрого саме не знаемо, бо иньже ніс ть числа) оголошував „Історичний Контест" цілию якого було приєднати нових передплатників і заінтересувати читачів українською історією. Як виходить, теперішний редактор „Канадійського Українця" брав живу участь в згаданім контесті і відкрив богато нових даних з життя наших предків, про які не знае навіть Грушевський. Ось що читаемо в 16 ч. „Канадійського Українця" в статті п. з. „Про Целібат": **„Цілий наш народ по скасованню панщини пив і свою кервавицю, батьківщину БУТЛЕҐЕРАМ носив".**

Бачите, що то наука значить. Ми думали, що бутлеґери — се продукт прогибіційних законів Америки і Канади, а воно не так. Редактор „Канадійського Українця" відкрив, що бутлеґери були вже сейчас по скасованню панщини і то таки на нашій славній Україні. І хтось сказав би, що Америка поступовий край, а вона навіть своїх питомих бутлеґерів не потрафила випродукувати і відновила тільки тих, які в нас вже в старовину були.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
879 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

РИМСЬКИЙ КАТОЛИЦИЗМ І БІСУРМЕНСТВО.

МЕККА І РИМ — ОГНЕМ І МЕЧЕМ.

Коли Христос висилав учеників вчити народи, то казав:

— Хто прийме вас, в тим буде благословення Боже, а хто не схоче науки вашої послухати, тих лишайте і йдучи порох з ніг ваших пообтрясайте.

Не казав Христос, що хто не схоче апостольської науки слухати, того треба вбивати, палити на вогни.

І церква Східна, Православна мала завсігди на увазі приказ Христа. Вона не організувала ніколи війн для винищування тих, які не хотіли її послухати; вона не оправдувала насильства.

Инакше було з церквою Західною, Римською.

Початок, заснования і скріплення християнства належить до Сходу. Там жив Христос, там жили апостоли і великі християнські мужі після апостолів — св. Іван Золотоустий, св. Василій Великий, св. Григорій і другі. Там християнська церква заснувалася на праці і науці апостолів; там повстали перші форми християнського богослужения і т. п. Апостол Яків мав бути першим, що зложив Службу Божу.

До Риму християнство перенеслося поволи, мабуть купцями, що зі Сходу туда переїздили. Апостол Павло прибув до Риму аж опісля, а чи був ап. Петро, про се в історії нема нічого певного.

Дотогож первісне християнство в Римі було на лад Сходу. **Досить згадати, що до 30-го століття по Христі богослужения правилось в Римі по грецьки.**

Однакож вже в дальших століттях римська церква почала щораз більше відходити від науки Христа й апостолів і робити те, що Христос й апостоли осуджували. Згадати хочби, що вже 220 року по Христі римський епископ (по пізнійшому папа) Каликст пробує забороняти женитьбу священиків, а Григорій VII (Гільдебранд) 1074 року силою і насильством заводить целібат — наперекір словам ап. Павла, який каже, що і епископ може бути жонатий. Досить вчасно римські епископи почали приписувати собі необграничене старшинство над всіми другими епископами і говорили, що таку власть мають через ап. Петра від самого Христа. А 606 року папа Бонифатій III. приняв титул „вселенського" в розумінню одинокого найстаршого зверхника.

За старшинством церковним (якому ще папа Григорій Великий противився) прийшло старшинство світське. Папи почали казати, що Бог дав їм дві найвисші власти — духовну і світську, два мечі — духовний і сталевий. А чогось подібного не знали і не вчили апостоли ні Христос і такого не допускала ніколи Східна Православна Церква.

Поволи прийшло до того, що римська церква лишилася лише з імени християнською, а на ділі почала доптати християнські заповіди, або перекручувати їх. Почались брехні, гордість, насильство. Ось що пр. каже про себе папа Інокентій III:

— Се до мене сказав пророк: „Я поставив тебе понад царствами і народами; вирвати і нищити; будувати і засаджувати" До мене також сказано: „Я дам тобі ключі царства небесного". Так отже поставлено мене між Богом і чоловіком; низше Бога, висше чоловіка. Так! висше чоловіка, бо я можу судити всіх, а мене ніхто!

— Я женях, бо маю пишнозну, богату і величаву подругу — найсвятійшу римську церкву, матір і володітельку всіх вірних. І вона принесла мені дороге віно — повноту прав духовних і великі розміри прав світських.

Про згаданого ж папу каже історія, що був він незвичайно славолюбимий, гордий, ненаситно лакомий на гроші і готовий на все зло. („Супер омнес морталес амбіціозус, ет супербус ...").

А папа Урбан VIII каже:

— Бог поручив св. Петрови і його наслідникам два мечі — духовний і світський. Першим має орудувати церква, другим світська власть для церкви, відповідно бажанню папи.—(Унум санктум ...)

І чи говорив в такім тоні Христос, чи котрий будь з апостолів, чи пізнійших східних отців церкви?! Так гордо, так зарозуміло, подібним тоном і способом?

Наперекір же християнському вирозумінню римська церква поставила собі за засаду насильство. От приміром на Лятеранськім Соборі постановлено, що:

— Всі князі, судії і цивільні власти повинні зложити присягу, що будуть щиро і всіми способами винищувати своїх підданих, яких буде уважатись еретиками. Колиб же сего не виповняли, тоді піддані не повинні їх слухати.

А на Констанцькім Соборі рішено що:

— Хто знайде еретика, може забрати його майно, а з ним зробити, що хоче.

І подібних постанов римська церква має богато.

До **еретиків** папи числять і **православних,** а як на практиці видно, то і **греко-католиків**. Вірний отже римській нехристіянській науці Кунцевич радив польському королеви, щоби православний нарід з його власних земель повиганяти. Колиж народ убив свого мучителя (Йосафата), то папа Урбан VIII писав до польського короля Жигмонта III:

— Вставай, вставай, преславний королю... хапай за оруже і щит і коли сего вимагає спасення народів, **огнем і мечем** нищ заразу схизми. Чули ми, що там істнують схизматицькі (значить: православні!) брацтва і готовляться нові закони проти уніятів. Нехай твоя королівська повага зломить сю зарозумілість!... — (Берест. Унія, Ліковський, стор. 244)

І коли нині (тай не лише нині!) Польща нищить український нарід, забирає церкви, замикає школи, впроваджує целібат, принимає конкордат, що вона лише поступає по законах і приказах безбожного Риму. Значить — нехристіянські засади Риму даються добре в знаки українському народови. Українці протягом соток літ мали нагоду на власній шкірі переконатись, яке в католиків поганське християнство.

В турецькій вірі є засада навертати **огнем і мечем** на магометанство. Хтож не хоче стати магометанином, того треба вбивати.

Ту саму **магометанську** засаду має і римська **церква.** Або йди за мною, або вбю, спалю на вогни! І вбивала і палила на стосах і нині вбиває, де лише може. І разом зве себе неправедно християнською, Христовою.

І як Турки йшли розбійничими походами в чужі краї, між чужі народи навертати їх, або вбивати, так робив і папа: він кличе до польського короля, який розбійничим способом вліз на чужу землю: **Вогнем і мечем нищ заразу схизми, розбивай православні церковні брацтва на чужій для тебе, а для них на рідній їх земли!**

Себто: лізь до чужої хати, де тебе не хочуть, лізь на чужу землю й мечем та огнем мордуй людей, які не хочуть римським папам піддатися!

Хібаж се християнство? Хіба Христос подібного вчив? Хіба вчили апостоли? Хіба вчить апостольська православна церква? Але так вчить церква католицька римська! Так вчить папа, так вчать і роблять ті, які кланяються папі!

Така наука і така робота, се магометанська, бісурманська робота! Мекка — столиця східного бісурманства, Рим — столиця західного.

Турки били і вбивали народ, забирали православні церкви, скидали хрести, замазували, або викидали образи, іконостаси і церкви переміняли на мечети, а католики роблять так само: забирають православні (тай вже деякі греко-католицькі) церкви, скидають хрести, викидають іконостаси, друть образи, бють народ і церкви заміняють на костели.

Мекка і Рим! — **чи є між ними яка ріжниця?!...** Ні! Для Українців Рим і Мекка, то все одно!...

НЕСТЕРТИЙ НАПИС.

Сказав праведний муж:

Написав я своє імя на піску на березі моря і полюбив написані букви. Та повіяв вітер, надвіс могучу филю і вона змела написані черти, немов їх ніколи і не було.

Тепер вирізав я своє імя — на дереві вирізав я його. Але коли по літах вернув я в ті сторони, то не побачив я вже і дерева, що колись красувалося серед околиці.

І тоді ще раз написав я своє імя — на марморі написав я його і вірив, що аж тепер рука часу не затре його ніколи. Та нечайний землетрус порушив усім, що було збудоване на землі і розбив мій мармор і він нині лежить засипаний порохом.

А щож дальше? — запитав я себе, хіба є на світі така незнищима таблиця, щоби імя моє остало на ній вічно?

І відповів мені голос мудрости:

Коли хочеш, щоби імя твоє жило вічно, ти напиши його на людських серцях — ти напиши його лагідними словами, святими примірами і розумними вчинками, я його не знищить ані рука часу, ані хуртовина. Вono буде жити в людських серцях і в людських вчинках з роду в рід!

Уп.В.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XVI. СПІЛЬНИЙ АТАК — МОСКВОФІЛІВ І КАТОЛИКІВ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ.

Не треба й казати, що пастирський лист архиепископа Александра (гляди (14) 5 ч. „П. В."), яким він подоптав писемну угоду між собою і Українським Греко-Православним Брацтвом в Канаді і сим самим плюнув собі в лице, завдав українському православному рухови чималий удар. Сей удар був тим тяжший, що провідники сього руху вели і трактували справу поважно, чесно і вірили, що так само трактував її архиепископ Александер. Їм навіть на думку не приходило, щоби він, який безперестанку підчеркував свою „любов" до св. Православної Церкви, та свою прихильність до українського народу, міг повести себе в такий спосіб, який дискредитував би найбільшого безхарактерника, не то церковного достойника. Вони, приступаючи до справи з чесними мотивами і чистими руками, вірили, що архиепископ Александер робить так само, але прийшло ся їм зазнати великого розчарування. Показалося, що чорносотенець все чорносотенцем, де-б він не був, яку-б позицію не занимав, що йому мабуть не можна няти віри, хотяй би він присягався на все, що йому найдороще, бо в дійсности, що може бути чоловікови дороще за його честь, за його імя, тимбільше, коли його честь і імя звязані з Христовою Церквою?

Що-ж до самого змісту згаданого листа, то нема потреби розбирати його подрібнійше — він говорить сам за себе*). Такі „мудрощі", як в ньому, так щодо права Української Православної Церкви на автокефалію, як також щодо права українського народу на самостійне істнування, не принеслиб чести сімлітному школяреви, а не то церковному достойникови, архиепископови. Що-ж до згаданого в листі о. Кушніра, то він був правним православним священиком, висвячений угро-руським православним епископом Стефаном, який був тоді в злуці з російською православною місією.

Але між достойниками російської місії вже тоді була ворожнеча — вона поділила сьогоднішну російську місію на два табори, платонівців і филиповців, а еп. Стефана загнали до католиків, як також підготовила ґрунт для живо-церковника Кедровського—і вони стали собі, як то кажуть, на пальці при кождій нагоді. Тому то й архиепископ Александер „не признавав" часом священиків висвячених еп. Стефаном.

З оголошення згаданого пастирського листа архиепископа Александра, Українська Греко-Православна Церква в Канаді була взята в два вогні. Православні священики, москвофіли, які відразу були проти українського православія, почали обвинувачувати Українську Греко-Православну Церкву о порозуміння з уніятами — вони говорили, що вона є тільки штучкою для перетягання православних на греко-католицизм. Що-ж до греко-католиків, то ті почали бити в дзвін тревоги, що провідники Української Греко-Православної Церкви є московськими аґентами, які за помоччю православія запродують, чи думали запродати, людей москві. „Канадійський Українець" писав про се метрові статті, а епископ Будка і його священики вживали се за головну тему своїх проповідий.

Якийсь час здавалося, що Українська Греко-Православна Церква не пережие нового атаку зі сторони москвофілів і католиків. Здавалося, що темний дух московських і католицьких чорносотенців переможе духа правди і справедливости і що змагання свідомих Українців відновити Рідну Церкву увінчаються неудачою. І вороги Української Православної церкви почали тріюмфувати. Але за скоро...

Завівшись на архиепископови Александрови та митрополитови Платонови, Українське Греко-Православне Брацтво почало шукати иншої дороги, якою дійти-б до означеної ціли. Воно отворило в Саскатуні духовний семинар, і на ректора спровадило зі Злучених Держав православного священика, д-ра Лазаря Германа, бувшого доцента на черновецькім університеті. Др. Герман був одним з тих, дуже немногих Румунів, які на Буковині обороняли церковні і національні права українського народу перед румунськими шовіністами і здобув собі на Буковині славу українофіла ще перед війною. Приїхавши до Саскатуну він взявся до праці щиро й енергійно і своїми практичними порадами богато поміг Брацтвови в його праці. А коли архиепископ Александер виступив проти Української Греко-Православної Церкви своїм листом, то др. Герман порадив Брацтвови вдатися до Високопреосвященого Германоса, Митрополита Селевкії і Баалбек і дійствуючого епископа Сирійської Антіохійської Православної Церкви в Злучених Державах, і просити його взяти Українську Православну Церкву під свій тимчасовий покров, що Брацтво і зробило листом з дня 14 листопада, 1919 р. Митрополит Ґерманос віднісся до справи прихильно і погодився прибути на Другий Український Греко-Православний Собор, який був скликаний в трох містах, в Вінніпеґу, 27 лстопада, 1919 р.; в Едмонтоні, 4 грудня, 1919 р., а в Саскатуні 11 грудня, 1919 р.

XVII. ДРУГИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

І. В Вінніпеґу, 27 листопада, 1919.

Собор в Вінніпеґу отворено архиерейською Службою Божою, яку відправив Митрополит Ґерманос при асистенті двох сирійських священиків і о. др. Ґермана та о. Д. Кирстюка, о. Кушніра, о. Дмитрика і прот. Каськова, який прибув на Собор, як делеґат від тих українських священиків в Злучених Державах, які знаходилися під російською місією, але бажали перейти до Української Греко-Православної Церкви.

Богослуження випало надзвичайно урочисто, до чого причинилася богато сама особа Митрополита Ґерманоса. Людина гарної будови, симпатично-поважного вигляду, з чистим дзвінким голосом, Митрополит відразу припав всім до серця і не від одного можна було почути слова: „Отсе справді князь церкви; от такого епископа нам треба". Надзвичайно припала людям до вподоби також коротка промова Митрополита, в якій між иншим він сказав такі памятні слова: **„Нехай церковна організація буде такою демократичною, щоби недемократичний чоловік не мав в ній місця".**

Наради Собору почалися в 3-ій годині по обіді. Присутних делеґатів і гостей було поверх 300, які репрезентували не тільки Манітобу, але й Саскачеван, Алберту та Онтеріо. Собором провадив гром. Василь Свистун, представитель Українського Греко-Православного Брацтва і о. др. Ґерман, ректор українського православного семинаря. Найважнійшим до обговорення було, чи Собор удобряє зірвання зносин Брацтва з архиепископом Александром, і чи одобрює навязання зносин з Митрополитом Ґерманосом. Над сим питанням відбулися довгі і вичерпуючі дискусії, в яких брали участь між иншими і священики російської православної місії, а саме протоєрей Божик і о. Козоріз, які пізнійше перейшли на унію. Вони старалися переконати Собор, що архиепископ Александер є такий самий щирий Українець як і вони (!), — то є Божик і Козоріз, — та закидували, що Митрополит Ґерманос не є правним епископом, бо не знаходиться в злуці з російською місією, ненаЧеб, тільки епископи російської місії були канонічно правними епископами! Але їх оборона архиепископа Александра і російської місії остала голосом вопіющого в пустині, бо учасники Собора мали аж надто добрі докази про „українство" архиепископа Александра, як також з предложених документів мали незбиті докази канонічної правности Митрополита Ґерманоса.

(Дальше буде).

*) З нього видно, що так архиепископ Александер, як і митрополит Платон, підписуючи угоду з Українською Греко-Православним Брацтвом думали, що Українська Греко-Православна Церква буде тою вудкою, на яку вони будуть ловити уніятів і збільшати ними ряди москвофілів.

ВАРТІСТЬ ЧАСУ НАШОГО ЖИТТЯ.

З чим же я там явлюся,
Чим Богу прислужуся?
Ні світила, ні кадила,
Все то смерть розпорошила
Но дармо нарікаю,
На смерть вину складаю —
Смерти тогди не бувало,
Як ся в світі проживало.

(З побожної пісні).

Дні нашого життя, се поля, се ниви, се городи дані нам Богом для управи. Та як ми їх управляємо? Що сіємо, що садимо? Колиб оглянулись ми на кождий день з окрема, кілько побачилиб ми засіяних здоровим зерном і покритих засівами добрих діл, благородних поривів, щирих бажань, а кілько зарослих бурянами та колючими будяками! А перейшов день і він вже не вернеться. Незробленого добра вже не можна зробити, а зробленого зла не можна знищити. Кождий день лишає нас при заході сонця і більше ми ним жити не будемо. Однакож не зникне він з нашої уяви і за нами ще в сім життю підуть овочі того, що ми сіяли. Сіяли ми зло — воно виросло і ми бачимо і мусимо їсти його терпкі овочі, а сіяли ми добро — нам радо згадати минувший день, бо солодкі овочі доброї нашої праці перед нами.

ПРОТ. К. КИРСТЮК.

ЦЕРКОВНЕ ПРАВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

I.

б. Юридичний а моральний закон.

Юридичний закон а церковно-юридичний закон.

Закони церкви ріжняться так від законів моралі, як також від всіх земських суспільних установ зі взгляду на відносини церкви (як суспільного організму) до внутрішнього життя кождого поодинокого члена того організму, як також з огляду на завдання церкви в світі.

Ті постанови, які управильняють зовнішнє поведення членів якогось суспільного організму і визначують (опреділяють) відносини тих членів між собою і до цілого організму, називаються юридичні закони, з огляду на церкву церковно-юридичні. Вони ріжняться в сути від законів моралі так що до предмету, обсягу і що до санкцій.

1. Дотично предмету відноситься юридичний закон до зовнішних чинностей людей, значить до тих їх свобідних проявів волі, які обявляються на вні; бо лише вони можуть мати якісь наслідки для триваючого суспільного порядку. Противно моральний закон відноситься до всіх внутрішних, душевних, подій чоловіка, до його змагань і замірів. І тому, що сі внутрішні змагання і заміри не вкорочують прав иньших, не можуть вони й підпадати під осуд юридичного закону[1])

2. В обсяг морального закону входить вся діяльність чоловіка, так його внутрішні заміри, як внішні ділання, бо-ж сі послідні є виразом того, що чоловік у своїм нутрі постановив, вони є зреалізованням (здійсненням) людського заміру. Тому підпадає під осуд морального закону вже й сама постанова виконати якесь діло. Юридичний закон не може проглянути заміру, на якім основується якесь діло. Він лише засуджує те, що чоловік, як член якогось суспільства, зробив; юридичний закон отже засуджує чоловіка після обсягу нарушеного порядку, яким він вкоротив правну область третого, або за провини проти суспільного порядку.

3. Відносно санкції[2]) має юридичний закон не лише право і обовязок уважати на се, щоби суспільний порядок заховувано респектовано (шановано), але він має і власть примусити кождого піддатися тому порядкови і потягнути до відвічальности всякого, хто той порядок нарушує. Противно моральний закон, якого виконування полишене свобідній волі чоловіка, має важність перед судом совісти і за його нарушення треба відповідати перед Богом.

Примушуюча власть, яка творить між юридичним і моральним законом найголовнійшу ріжницю, є для кождого юридичного закону, а так само для церковно-юридичного закону, конечною условиною; ріжниця тут є лише в характері способі, яким церква і держава виконують той примус.

в. Церква має примушуючу власть.

Після того устрою, який церква дістала від свого Оснувателя, вона не може користуватися того рода властю, як се робить держава, але й їй прислуговує право карати члена церкви, який не слухає її і переступає церковний порядок строго юридичного характеру. Се уживання примусу церквою не є ніяк противне християнській догматичній науці про свободу волі. Церква не силує нікого вступати у її лоно, але скоро хто належить до церкви, мусить і підчинятися її законам, опертим на Божій волі, коли хоче бути учасником благ, — які церква запоручає. Примушуюча власть церковно-юридичних приписів істнує не задля церкви самої, як більше тому, щоби ті, котрі свобідно вступили до неї і так само свобідно можуть виступити з неї, осягнули означену мету.

г. Примушуюча церковна власть є духовна.

Згідно з своїм характером користується церква при виконуванню примусової власти духовними средствами, то-ж не може бути тут і бесіди про фізичні ((тілесні) средства примусу, бо фізичним примусом не можливо вплинути на серце чоловіка, щоби чоловік стремів до вищих християнських цілей, — а кромі сего церква є царством свободи.

ґ. Ріжниця законів церкви і держави в їх завданнях.

Та вже саме завдання церкви, яке вона має виконати на землі, спричиняє ріжницю між її законами і законами всіх прочих стоваришень, а з осібна держави. Наколи церкві припадає завдання ущасливити людей на землі і приготовити їх до вічного щастя, то держава звертає свою увагу на удержання земського гаразду між своїми членами і не журиться про їх стан після смерти.

д. Ріжниця між церквою а державою в характері.

Церква має в самій сути, Богом їй даного, завдання характер неминучої конечности і як така являється вона зовсім самостійною, наколи ніяка держава на світі не має такого характеру, бо самостійність кождої держави є лише релятивна (зглядна). Наколи церква не є обмежена ні часом ні місцем, її буття не зависить від ніяких місцевих обставин, а що більше вона скрізь і по всі часи була і буде істнувати, то держава в кождім згляді зависить від місцевих обставин, від яких залежить і її буття. Церква має Богом приписану організацію, яка безуслівно мусить задержатися; держави приноровляють свій устрій до національних і льокальних обставин і згідно з ними мінюють свій організаційний лад.

е. Ріжниця між законами церкви і держави.

З огляду на ріжницю в характері і завданню між церквою і державою є й закони церкви в своїх головних рисах відмінні від законів держав і инших стоваришень.

Основні закони церкви є незмінні і оперті на волі Бога, уважають вічний закон своїм жерелом, ділають духовноморальними средствами і мають завдання ущасливити чоловіка в теперішнім і будучім життю; закони держав є змінні, побудовані на людській волі, мають за жерело дочасний закон, ділають фізичними средствами і стремлять до того, щоби вдержати лише в теперішнім життю між людьми спокій і порядок, а про посмертне життя не дбають.

є. Становище церкви в области права.

Відмінність законів церкви, як суспільного організму, від законів моралі і держави визначує вже те становище, яке церква занимає в обсягу права. Церква має свою особливу організацію, розпоряджає своїми особливими средствами і має свою особливу мету. Від Бога походить її організація, Богом визначена мета, яку вона має сповнити на землі, Богом призначені ті средства, які потрібні до осягнення мети. Організація церкви є тому самостійна, від всіх евентуальностей людської волі независима і як строго божественна інституція, має бути збережена по всі часи. Задля сего в першій мірі мусять бути означені відносини між членами церкви і нею самою, яка згідно із внутрішною сутею церкви дбає про правильність сих відносин, зберігає її перед самоволею одиниць і старається про удержання порядку в кождім згляді.

ж. Відносини церкви до нечленів і до держав.

Тому, що церкві припадає завдання розпросторонитися по цілім світі і навернути всі народи до християнства, мусить вона стояти і до тих, які ще не навернулися до неї, в певних відносинах, відповідно до її характеру повсюдности.

По ріжних частях землі поширена, мусить церква стикатися також і з тими державами, що на їх областях вона ступила міцною ногою; з сего повстають нові відносини між церковною і державною властею, які також вимагають докладного урегульовання (управильнення). Сі ріжнородні відносини, які торкаються зовнішного життя церкви, мусять означити виразні, внутрішному характерови церкви відповідні, норми (правила).

З огляду на сі ріжнородні відносини являється церква в обсягу права передусім як суспільний, юридичним ладом випосажений, організм, який занимає певне становище зглядом держав і ріжнородних віроісповідних стоваришень.

(Дальше буде).

[1]) Юридичний закон не може карати людину, прим. за заздрість, за гнів і за скриті лихі думки.

[2]) Під санкцією законів розуміємо забезпечення сили законів принуд-ними карами для тих, які нарушують закон. Під церковною санкцією розуміємо забезпечення дотичного закону карами церковного і духовного характеру.

ВИСКАЗИ СКОВОРОДИ.

Віра без діл мертва, а добрі діла без щирої, глубокої віри неможливі. Бо віра, се та внутрішна сила, яка спонукує чоловіка до добрих діл.

Свідомість людей показуєсь не їх бесідою, але їх роботою. Хто говорить, як свідомий, а не робить так, щоби його робота відповідала його бесіді, той подібний до рільника, що богато думає про способи сіяння, але до сіяння не береться.

Хтось звернув Сковороді увагу, що якийсь чоловік доробився великого маєтку, на що Сковорода відповів:

— Ех, брате, не завидуй. Коли хтось був пастухом одної свині, а пізнійше пасе тисячу, то хіба не однаково? Все-ж він свинопас! Але можна би завидувати, колиб чоловік з лихого став добрим, з нерозумного розумним, а скупара щедрим, з нікчемного вартним.

Се Сковорода сказав знаючи, що чоловік, який розбогатів, був поганим чоловіком.

ДІЯВОЛ ТЕПЕР НОСИТЬ ТІЯРИ.

В 15 ч. перемиського „Українського Голосу" є стаття з білоруського часопису „Криниця" і в тій статті є висловлене крайне негодовання білоруського духовенства проти папи. Від себе „Український Голос" додає:

— Ми нарочно навели сю статтю, щоби наше греко-католицьке духовенство пізнало, як ставиться до конкордату білоруське греко-католицьке духовенство. Папа для нього є так довго папою, як довго руководиться правдою голошеною Христом. Колиж папа є під впливом діявола — себто несправедливости, він перестає бути для людей авторітетом. Се нехай знають наші римські пахолки, котрим ми ще раз пригадуємо, що що иншого наука Христа, а що иншого облудна політика папська. Та папська політика розпяла би ще раз Христа, як би появив ся. Так, так! Діяволи тепер носять і тіяри (тіяра — папська корона) і кардинальські капелюхи.

Комісія для перекладу Святого Письма та Богослужкових Книг на українську мову.

При св. Синоді православної церкви в Польщі утворилася Комісія для перекладу Святого Письма та Богослужбових книг на українську мову. В склад комісії увійшли: Митрополит Діонізій, — голова; проф. І. І. Огієнко, — помічник голови; о. О. Табинський, — учений секретар; сенатор М. К. Черкавський, — член. Комісія обрала своїми членами-співробітниками: проф. Олександра Лотоцького (Прага, Чехи), проф. Василя Біднова (Прага, Чехи) і письменника Модеста Левицького. Всім членам комісії порозсилано на рецензію переклади літургій св. Іоанна Золотоустого (проф. І. І. Огієнка) та св. Василія Великого (о. П. Табінського).

Комісія в першу чергу переглянє й видасть переклади текстів літургічних, далі Часослова, Требника, Акафистів та Синаксарів. Незалежно від справи перекладу Святого Письма, який розтягнеться на довший час, комісія приступила до друковання Євангелія українського мовою за текстом апробованим і виданим російським Синодом.

Читайте і передплачуйте „Православний Вістник", одинокий релігійний часопис в Канаді. Кождий читач повинен постаратися, щоби його сусід також передплатив сей одинокий щиро-український часопис.

Не Добром Пахне Католицизмови.

Про перше віче для запротестовання проти польсько-римського конкордату доносять українські часописи зі Злучених Держав і як що дальші протестаційні віча будуть йти так само, то мабуть мало що лишиться з греко-католицької церкви в Злучених Державах. Віче було скликане в Пасейку, Н. Дж. і на нім промовляли як спроваджені бесідники, гром. Ревюк, редактор „Свободи", та М. Хандога, редактор „Народнього Слова". Обурення народу було велике. Раз в раз розносилися оклики: „Проч з Римом! Геть польсько-римське ярмо!" Довершенням віча було ухвалення резолюції, якою зібрані заявили, що „зривають з Римом всі звязки і лучаться з українською автокефальною церквою з її головою в Америці, архиепископом Іваном Теодоровичем". За резолюцією заявилося около 2,000 присутних, підчас коли за смирнійшою резолюцією з самим лише протестом було 18 рук.

ЕПИСКОП АЛЕКСАНДЕР ВЕРТАЄ ДО КАНАДИ.

Софійська (Болгарія) „Русь" в 5 травня приносить таку вістку:

„Віїзд еп. Александра. — Діставши епископську катедру в Канаді епископ Александер збирається в близькій будучности виїхати на місце своєї нової служби."

Вістка „Руси" заслугує на увагу з кількох причин: 1. Хоч еп. Александер прибрав був собі в Злучених Державах титул архиепископа, то тепер являється знов тільки епископом. 2. З епископства канадійського він в дійсности ніколи й не уступав і тому його поворот до Канади не є для него якраз „новою службою". До Канади він мав виїхати вже пару літ тому, скоро тільки приїхав до Америки митр. Платон, та дивним дивом замісць до Канади заїхав до Сербії а пізнійше й до Царгороду. 3) У міжчасі в Канаді являлося вже кількох инших російських епископів, як Теофіль, Аполінарій і Адам Филиповський, і доси здається ніодин з них не був формально усунений, отже недобитки російської православної церкви в Канаді в дійсности мають тепер аж чотирох епископів. Кілько на те є звичайних священиків, не дуже відомо, але здається, що не далеко відійдемо від правди, як скажемо, що менше-більше на одного російського православного священика в Канаді припадає по одному епископови. Пречудні відносини!

НОВІ КАТОЛИЦЬКІ СВЯТІ.

Папа римський проголосив два тижні тому двох нових католицьких святих. 17 травня проголошено святою монахиню Кармелітку, сестру Терезу, яка вмерла в молодім віці в 1897 р. 21 травня проголошено святим голяндського Єзуїта Петра Канісія, який за свого життя був найвизначнійшим противником Мартина Лютера.

ДОПИСИ.

Звідомлення Про Базар УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В ВІННІПЕГУ.

Прихильникам Української Православної Церкви буде приємно довідатись, що сегорічний Базар, устроєний Жіночим Товариством при У. П. Ц., вдався дуже гарно, бо помимо тяжких часів приніс чистого доходу $651.63.

Успіх Базару треба завдячити в головній мірі заряду Жіночого Товариства, а також всім членкиням Товариства, передовсім тим, що продавали тикети, а також тим паням, що дарували річи на Базар. Річи, котрі були даровані на сей Базар, були [illegible] гарні і цінні. Крім речей, присланих Жіночим Товариством з Шіго і від пацієнтів з Найнет, всі решта річи були зібрані між членкинями Товариства і прихильниками Укр. Прав. Церкви.

Також треба на сім місци подякувати мущинам, котрі не жалували ні часу ні труду, щоби Базар вдався як найкраще.

Касовий звіт Базару представляється як слідує:

Загальний прихід з Базару готівкою	$[illegible]
Розхід Базаровий	$171.35
Разом готівки	$630.28
Винні Товариству	$21.25
Разом	$651.63

За Укр. Жіноче Тов. при Укр. Православній церкві.

О. Євстуньова, голова,
М. Угринюкова, касієрка,
А. Романчич, секретарка.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ УНИЯТА.

(Дальше.)

Історія учить нас, що в кождім народі національна свідомість прокидалась і зростала лише тоді, коли даний нарід приняв християнську віру і церкву. Свідомість на Україні повстала тоді, як християнство прийнялося на Україні, [illegible] плекало лише духовенство при церквах і монастирах. Українська держава була тоді найсильнійшою і найбогатшою, бо [illegible] бояри були виховані і просвічені українським духовенством [illegible] церквою. Українська старина, [illegible] історичні памятники, укр. націоналізм і свідомість, краса і богатство укр. слова, [illegible] зберегло укр. духовенство. [illegible] церкви не звернути уваги на вартість [illegible] її, як національного чинника, не можна. Хто розуміє, що є національна свідомість і церков, той [illegible] без найменшого сумніву. [illegible] роботу для народу через церкву і то таку церкву, котру нарід любив і любить, котра промовляє народови до душі й його совісти й розуму під кождим взглядом. Кождий нарід національно освідомлявся і був національно освідомлений лише тоді, як його церква промовляла до него й [illegible] мовою в науці Христа [illegible] рідною мовою.

Того самого [illegible] нарід в теперішню пору, в теперішню днину, для нас так не весело! Кождий нарід гордиться своєю церквою, любить її, вона тримає людей при [illegible] і його культурі.

А чи в нас Українців є своя віра, своя церква, котрою ми гордилисьб? Була в нас колись своя віра і церква, було колись найбільше свідо[illegible]

[illegible]

освітить всю українську — многострадальну [illegible] увесь укр. православний мір, що стільки крови пролив за християнську віру, що стільки трудів положив для оборони християнства на широких степах України... Тою новою зорею, тим ясним золотим сонцем для українського народу, для України є відроджена Українська Православна Церква.

Упала Центральна Рада, пропали гетьмани, пропала директорія, вигибли зелізні полки Укр. Гал. Армії і здавалосьб, що ми вже всьо програли, здавалосьб, що не має для нас уже виходу ніякого. Та гляньмо бистрим оком орла карпатського на безмежні простори України, загляньмо в душу, в серце України, в Київ, а побачимо, що відроджена укр. церква кличе, продовжає дальшу нитку українського життя! — Чого не могли оборонити козацькі полки, над чим не думали державні наші мужі, те спокійно, тихо, хрестом в руці, з побожною піснею в устах і з чистим серцем з любовю до свого народу многострадального з пожертвуванням, з наражінням свого життя, серед найбільших трудностей укр. духовенство Укр. Прав. Церкви несе і голосить Слово Боже, науку Христа-учителя на українській мові, для укр. народа. Росте свідомість національна серед мас народних, збільшає значіння і вплив укр. духовенства, росте любов до свого рідного до України. Росте також любов до Бога, бо нарід краще розуміє науку Христа на рідній мові. Вона є одиноким полем національного життя, близька серцю кожного Українця від найбільш освідченого до найтемнійшого. На широких степах України, на землях Володимира Великого і Ярослава Мудрого йде тепер завзятий бій, від вислідy якого залежати-ме доля цілого укр. народу. Коли ми не доцінимо значіння і ваги укр. прав. церкви, в найблизший час, з нашої таки вини, грозить нам повним розвалом, обідлінням. Хто свідомо виступає проти укр. православної церкви, той попросту злочин згладом свого народу і його культури і його існування як нації. Хто виступає проти укр. православної церкви, той видно бажає, щоб укр. народ і українське духовенство було зависиме і підлягло знова російському Синодови — отже дармо мали б пропасти здобутки революції!!! Хто недоцінює укр. прав. церкви, той промощує Москві дорогу до цілковитого знищення національно-культурного українського життя той хоче й бажає, щоб над поневоленим, розбитим нашим народом панували на дальше хижі сусіди; той хоче й бажає, щоб ми були неначе те судно без керми і весел на розбурханому морі.

(Конець буде).

ВІДПОВІДЬ ЄВАНГЕЛИКАМ.

(Глен Елдер, Саск.).)

Хвальна Редакціє Прав. Вістника!

Просимо уділити нам місця на спростовання пашквілю, який появився в 2%-7 ч. „Канадійського Ранка“ п. з. „Що говорив він Мельничук?“ підписаний М. Б. і І. Е. Ми нище підписані заявляємо, що в тій висадиною нема ані одного слова правди. Ми були присутні підчас проповіди о. Мельничука, як також бувсьмо в хаті п. А. Сакала (де о. Мельничук був на станції) в той час, коли М. Б. дещо о. Мельничука випитувал, одначе І. Е. ми там не бачили. Ми заявляємо, що М. Б. і І. Е. написали неправду, бо о. Мельничук таких річей, як вони пишуть, не говорив ані на проповіди, ані в хаті.

„Шановні“ дописувателі „Шановного“ часопису „Кан. Ранка“ поперекручували слова о. Мельничука на свій лад і хочуть, щоби їм хтось повірив. Що їх писанина се саме лож, показує хочби те, що „Шановні“ дописувателі бояться показати людям своє лице і підписалися тільки початковими буквами.

Щоби не забирати багато місця, ми не будемо опрокидувати всіх закидів зокрема, скажемо тільки, що вони всі неправдиві, що ствердиуємо своїми іменами. Але щоби наочно показати, якою брехнею послуговуються дописувателі „Кан. Ранка“ ми наведемо тільки отсей уступ з їх допису: „Говорить сей він, що його православна церква позволяє читати Святе Письмо, але хто читає, то нехай не думає про се, що читає“. Таку чорну брехню може написати тільки люди а без чести. Священик Мельничук говорив навпаки про се. Він казав: хто читає Святе Письмо, то най думає про що він читає і най не толкує Святого Письма кождий на свій лад, як се водиться між протестантськими сектами.

Коли пресвітериянська церква між Українцями будується на такій брехні, то хай нас Бог боронить від такої „евангелізації“.

Інтересно також, як міг М. Б. підписуватися під таким дописом, коли він на українських православних зборах, які відбулися 5 квітня с. р., говорив в присутности около 20 людей, що Українська Православна Церква є добра і правдива і що її засновали ще апостоли, отже він є її прихильником. Не має також чого М. Б. хвалитися своїм проповідником Тимчуком. Люди, які його знають, кажуть, що він також був православним а до того й дяком, але коли Серафим не викрамив йому на свою „міца“. А було се в Стенборн, Ман., на дорозі перед церквою, бо люде до церкви не пускали. Але брат Тимчук не хотів там довго місця і пішов там де більше платять. Говорять також, що він вже й до Укр. Прав. Церкви просився, але що там таких не приймають, то мусів остати там, де є тепер.

Семен Кишориха.
Я. Г. Лозинський,

Шіго, Саск.

Хвальна Редакціє!

В залученню пересилаю моней-ордер на $16 з котрой то суми припадає $10 на „Православний Вістник“, а $6 на будову Укр. Прав. Катедри у Вінніпегу.

Щиро, бажаю передплатників на „Прав. Вістник“ та його пресового фонду, то до сього спричинился Ті- дорська громада коло церкви Льорі в неділю дня 27 травня. На признання і похвалу заслугує п. Лазарович, учитель школи „Лисенко“, котрий не пожалів труду та виголосив добре оброблений відчит, заохочуючи слухачів у своїх кінцевих виводах до піддержання своєрідної преси, яка обороняє нас перед ворожими нападами та стоїть на сторожі наших релігійних та національних змагань.

В неділю дня 17 травня по Богослуженню коло церкви „Половика“ (Тілор) наш учитель п. Вівсяник виголосив відчит, в котрім представив причини упадку укр. державности, та подав вказівки, після котрих ми повинні старатись піднести себе на висший степень зрозуміння власної державности та її повнані.

Обидва відчити вислухали присутні з великим зацікавленням. Честь і слава вист. пп. П. Молнак, що виховує таких щирих діячів на народній ниві, а обом пп. учителям бажаю мужности та витревалости в праці над освідомленням „меншого брата“.

Свящ. В. Слюзар.

ЖИТТЯ В ГЕМТОН.

Всеч. Отче Редакторе!

Прошу Вас помістити моїх пару слів про нашу оселю Гемтон, Саск.

Живе тут споре число Українців, з Галичини і Буковини. Є тут вже Український Народний Дім, де час від часу відбуваються представлення, відчити і дебати.

Одна миля від Гемтон є укр. православна церква де служить Всеч. о. Страйбчук. Під його проводом церковна робота поступає гарно вперед. Люде, які перше вагалися наразі до православної церкви зачали тепер симпатизувати з нею. Свящ. Страйбчук обслугує тут чотири церкві.

Треба назвати і про нашого Високопреосвященного Владики візитацію, котра причинилася дуже багато до нашого церковного поступу.

На Гемтон і Українці читають отсі часописи Народний Часопис „Український Голос“, Православний Вістник“, „Канадійський Фармер“, читається й часопис в мадярській мові „Канадійський Руснак“ і в малій скількости французький часопис в українській мові „Канадійський Українець“. Читають також більшевицьку „Робітничу Газету“, „Український Прапор“, „Укр. Світальна“, „Дніпро“, „Січ“ і „Наш Поступ“. Треба казати, що місцеві протестанти дуже а дуже гнівні проти свящ. Страйбчука але нічого не зробили бо люде по стороні о. Страйбчука. Примір Тимчук балакав що о. Страйбчук робить добру роботу, отже спровадив „Бібліянина“, бо його люде вже не слухають. Коли і се нічого не помагало, то хотів змусити інспекторови, що о. Страйбчук вчить по українськи підчас шкільних годин хотяй сего не було, бо він вчить, по четвертій годині. Як бачите дорогі читачі, прихожани не всіх навчання дітей української мови, історії, пісень і молитов. Він не хоче, щоби ми знали „Чий ми діти, яких батьків кми і за що закуті“. Мушу казати що інспектора возив по хатах, щоби свідчили, що свящ. Страйбчук учить по українськи не Жид ні Поляк, тільки таки свій добре знаний шкідник, який виступав проти кандидатури п. Саєстука на посла. Але на протестантській ниви тут ніхто не звиться, бо зрештою нема на кого звиться.

Сего року за причиною школи „Станція“, де учить укр. учитель вже другий рік, школа школа Отеськів і взяла українського учителя.

На сім місци складаю сердечну подяку о. Страйбчукови за те, що нежалує ні часу ні трудів і вчить дітей по четвертій годині української історії, мови, пісні і молитви.

А Вас п. прічер прошу, лишіть місіонерську роботу і ступайте на правий шлях служення свому народови.

Вздоровляю щиро всіх Українців.

Андрій Криштанович.

Православний Календар Рік 1925

(Після нового стилю)

ЛИПЕНЬ.

1	С.	Леонтія
2	Ч.	Юди ап., Зосима
3	П.	Методія
4	С.	Юліяна муч.
5	Н.	4. по Сош. Евсебія
6	П.	Агрипини муч.
7	В.	Різдво Івана Христ.
8	С.	Февронії
9	Ч.	Давида
10	П.	Самсона
11	С.	Кира і Івана Безср.
12	Н.	5. по Сош. Петра і Павла
13	П.	Соб. 12 Апост.
14	В.	Косми і Даміяна
15	С.	Пол Риз. П. Б.
16	Ч.	Якинта і Анатола
17	П.	Андрея крит.
18	С.	Кирила і Методія
19	Н.	6. по Сош. Атанасія
20	П.	Томи пре., Акакія
21	В.	Прокопія муч.
22	С.	Панкратія
23	Ч.	Антонія Печерськ.
24	П.	Ольги княгині
25	С.	Гавр. Прокла
26	Н.	7. по Сош. Арх. Гавр.
27	П.	Онисима
28	В.	Володим. рівн. Ап.
29	С.	Атиногена
30	Ч.	Марини муч.
31	П.	Якинта, Емілiяна

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

Смокі Лейк, Алта

Хвальна Редакціє!

Посилаю одного долара як передплату на „Православний Вістник“ і 25 центів на пресовий фонд. Дуже враduвав мене „Православний Вістник“ як загостив до моєї хати, бо подав мені науку в рідній слові. Вже відколи Українці в Канаді, то такого слова правди ще не почули, як в „Православнім Вістнику“. В нас кацапи ще і дальше плетуть, що українські священики сякі і такі, але нарід краще від них знає і чим раз менше їх слуxає. Тут є канадський батюшка Хрустанка і той дітей вчить, що накупив їм „футбалів“ і вони грають довкола церкви. На тім наука і кінчиться.

Д. П. Сухолотоцький.

Монтреал, Квебек

Хвальна Редакціє Пр. Вістника:

На самий перед складаю Вам сердечну подяку за Вашу велику, щиру і користну працю, яку виконуєте [illegible] нашого українського народу. Мені радісно приходиться сказати, що наш український нарід має [illegible] всегда вірних і щирих синів, які прaцювали і будуть працювати на добро і користь всему українському народови.

Ідіть сміло вперед, голосіть і говоріть правду, любіть правду, боронїть правду, а за се український нарід занише Вас, вірних і щирих синів до своєї історії.

С. Пастемчук.

На Укр. Прав. Церкву в Виннiпегу.

По 1 дол.: Коропатніцький Іван Шіго, Саск., Стечишин Мих. Йортон Саск., Слінченко Г. В. Йортон, Саск., Бізик Георгій Сторожей, Саск., Коропатніцький Тодор, Шіго, Саск., Кирилюк Георгій, Шіго, Саск.

Разом $6.00

Щире спасибі!

Прислав о. Слюзар.

Пресовий Фонд

Збірка в церкві, Льора, Саск $2.00

Василь Чепіль Шіго Саск. 1 дол.

По 25 цт.: Д. П. Сохолотоцький, Смокі Лейк, Алта.

З Брендону, Ман. по 25 цт.: Петро Мазур, Василь Янда, Олекса Петраш, Іван Касюрак.

Д О
Українських Греко-Православних Священиків і Громад в Канаді.

Сьогорічні архиєрейські візитації Їх Високопреосвященства Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться в другій половині червня. Громади, які бажають мати в себе Високопреосвященного Владику на візитації, зволять прислати свої прохання сейчас до голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на понизшу адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися з своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 15 червня, щоби можна завчасу виробити план візитацій.

Rev. S. W. SAWCHUK, 370 Parr St., WINNIPEG, MAN.

ПОЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВИНИПЕГ, МАН. ЛИПЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (16) 7

„ТІХА МИША“.

В перемиськім „Українськім Голосі“ помістив др. Андрій Чайковський слідуючу статтю під повисшим заголовком:

[illegible]

Я приготований на [illegible] ... бачиться, що нам [illegible] ... нашому обрядові є [illegible]

Цікаво воно позамітити [illegible] ... читати служби божі, бож се не наше. По о. 1720 [illegible] того в нашій церкви. Шо тим замойський синод обдарував нас тою благодатю, буцім то для нашої вигоди, а на ділі для того, щоб нас віддаляти від [illegible] східного обряду. І ми зводом вже так привикли до тієї [illegible], що не бачимо у тому небезпеки для нашої церкви, а навпаки бачимо її практичність. І тим кажуть, що треба правити богослуження для молоді шкільної, котрої не можна довго в церкві задержувати. Я гадаю, що сьому лиш хоби можна в такий спосіб зарадити, щоб наші служби для молоді скоротити, а всеж вона лишиться співаною.

[illegible] можна пропустити ектенію про [illegible] у нас практичного приміненя, бо [illegible] не ходять. Відтак можна пропустити [illegible] ектенії, які повторяються кілька [illegible] перевести, тоді співане богослуження [illegible] годину, а стільки часу [illegible] так томлячо, як ті мов[illegible], котрі нічого не приносять [illegible] душею нашого східного обряду є спів. Хто в церкві співає, той двічи молиться.

[illegible] тепер правилом: „му[illegible] мае в церкві мовчати). Та сьо[illegible] нас то і до му[illegible] мудроту присто[illegible]

[illegible] скажуть. По такому [illegible], в замойському [illegible] богослуження, [illegible] ми тепер [illegible] бути такою, якою вона [illegible] і все те му[illegible] рішучо за [illegible] канонами [illegible] Так було [illegible], де запрошено [illegible] владикою Си[illegible]

[illegible]

СЛОВА МУДРОСТИ.

[illegible] не бувають приємні. Приємні слова не [illegible]

Добрі [illegible] суперечні. Суперечні — не бувають добрі.

Мудрі [illegible] вчені. Вчені — не бувають мудрі.

[illegible] не збирає, а чим більше робить для других, тим більше [illegible]

Небесний розум [illegible] добро, але не чинить шкоди. Розум святої людини примушує її робити, а не сперечатись.

[illegible]

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЕРА ПРО ПАПСЬКУ НЕПОМИЛЬНІСТЬ.

(Дальше).

Мовчанка тих святих мужів про першенство св. Петра, післання котрих становлять частину канона богодухновенного писання, завжди представлялась мені сумнівною і неможливою, колиб Петро був папою, а також непростимою так само, як колиб Тієр, пишучи історію про Наполеона Бонапарте, забув назвати його імператором.

Я бачу перед собою одного із членів собора, котрий, показуючи на мене пальцем, говорить: „Ось єпископ-схизматик, котрий прийшов до нас в овечій шкірі".

Ні, ні, високоповажані Браття, я не прийшов на се торжественне зібрання, як злодій вікном, але дверми, як і ви самі; стан єпископа дав мені право на се, так само, як моя християнська совість приневолює мене висказати щиро те, що я уважаю правдою.

А що мене ще більше здивувало, то мовчанка самого св. Петра. Колиб він був справді тим, чим ми називаємо його тепер, то є намісником Ісуса Христа на землі, то він з певністю був би знав про те, а коли знав, то чому ані разу не поводився так, як папа? Він міг був се зробити в день пятьдесятниці, коли виголосив свою першу промову, — але не зробив; на соборі в Єрусалимі, — але не зробив; в Антіохії, — але не зробив. Він також не ставить себе папою ні в першім, ні в другім своїм післанню до церков, отже чи можете ви, високоповажані браття, представити собі св. Петра як папу?

Отже, коли ви доказуєте, що він був папою, то рівночасно мусите також доказувати, що він нічого про те не знав.

А тепер запитаю кождого розсудного і думаючого чоловіка: чи можливі сі два факти разом? Повернімо до початку. **Я говорю, що церква за часів апостолів ніколи не думала, що повинен бути якийсь-то папа. А коли ми хочемо доказати противне, то мусимо попалити всі святі писання, або їх цілковито злегковажити.**

Та я чую зі всіх сторін: „Хіба-ж св. Петро не був в Римі? Хіба-ж не був він в нім розпятий вниз головою? Чи не в тім вічнім місті знаходиться катедра, з котрої він учив, вівтар при котрім він відправляв божественну Літургію?

Високоповажані Браття! **Що св. Петро був в Римі, се самий тілько переказ. Коли-б він і був навіть римським єпископом, то і тоді як ви з сего єпископства доходите до першенства?**

Скарлігер, один з наученійших людей, не побоявся сказати, що єпископство св. Петра і його перебування в Римі повинні бути зачислені до смішних легенд. (Численні крики: Заткайте йому уста, хай він забирається з катедри!).

Високоповажані Браття! Я готов замовчати, але чи не ліпше на такім зібранню, як наше, розсліджувати все після заповідей апостольської віри, які все справедливі? Високоповажані Браття, **ми маємо такого свідка, перед котрим мусимо склонитися і мовчати всі, не виключаючи його святости Пія IX. ТОЙ СВІДОК — СЕ ІСТОРІЯ.**

Вона не легенда, яку можна переробльовати так, як ганчар переробляє глину на горшки; противно, вона подібна діяментови, яким вирізується на склі незатерті слова. Коли дотепер опираючись тільки на історії, **я не знайшов ніяких слідів папства в апостольських часах,** то се не моя вина, а вина історії. Чи хочете поставити мене в положення брехуна? Скажіть, на милість, коли тільки можете!

Чую з правого боку слідуючі слова: „Ти єсти Петр, і на сім камені Я збудую церков Мою (Матей XVI)".

Я зараз готов відповідати на сей закид, мої високоповажані Браття, але нім се зроблю, я бажаю познакомити вас з результатом моїх історичних пошукувань.

Не знайшовши ніяких слідів папства в апостольських часах, я сказав собі: я знайду те, за чим шукаю, в літописях церкви. Так, говорю ясно, **я шукав папи в перших чотирох століттях і не знайшов його.**

Сподіюся, що ніхто з вас не сумнівается щодо великого авторітету святого єпископа іппонійського, великого і блаженного Августина. Той благочестивий учитель, гордість і слава католицької церкви, був секретарем Меливійського Собора. В постановах того високоповажаного зібрання находяться слідуючі слова:

„Хто схоче звертатися (апелювати) до тих котрі находяться по тій стороні моря, той нігде не буде принятий до церкви в Африці".

Африканські єпископи вважали римського єпископа таким маловажним, що карали вилученням з церкви тих, котрі хотілиб жалуватися перед ним.

Ті самі єпископи на шестім Картагінськім Соборі під проводом Аврелія, єпископа того-ж міста, писали до Келестинія, римського єпископа, перестерігаючи його, щоби він не важився приймати скарг ні від африканських єпископів, ні від священиків і клеру і що він не повинен більше присилати своїх леґатів чи уповажнених, та що він не повинен заводити в церкві людської гордости.

Сам факт, що римський патріярх старався з найраніших часів здобути собі найвисшу власть в церкві показує, що він ніколи не мав тої власти, яку приписують йому ультрамонтани. Колиб він мав найвисшу власть, то як могли африканські єпископи і св. Августин — перший між ними — осмілитися не позволити вносити скарг проти їх постанов перед його (папським) найвисшим трибуналом?

Я без страху признаю, що римський патріярх занимав перше місце. В однім із законів Юстинія говориться: „Згідно з постановами чотирох соборів ми постановляємо, щоби святійший папа старого Риму був першим між єпископами і щоби найсвятійший архиєпископ царгородський нового Риму був другим". Отже склонись перед першенством папи, — скажете мені. Але не спішіться так, високоповажані Браття, з припущеннями, немов би то закон Юстинія був написаний в користь вашої науки.

Першенство є одно, а власть юридична (законна) **друге!** Представмо собі, на примір, що в Флоренції відбуваєся собор всіх єпископів того королівства. Першенство на тім соборі було би зпевністю віддане примасови Флоренції, так як на сході було би віддане патріярхови царгородському, а в Анґлії архиєпископови кантербурійському. Але ні один, ні другий, ні третий із занятого ним становища не може претендувати на юрисдикцію відносно своїх побратимів — єпископів.

Значіння римських єпископів повстало не з якоїсь божественної сили, але від міста, в якому знаходилася їх катедра.

Монсіньор Дарбуа не є вищий своїм достоїнством від архиєпископа авинєнського, але не зважаючи на се, Париж дає йому першенство, котрого він не мав би, колиб його палата замісць над берегами Сени, находилася на берегах Рену. Те, що є правдою в релігійних справах, є правдою в горожанських і політичних справах. Префект Флоренції не є ані трохи вищий від префекта міста Пизи, але в горожанських і політичних відношеннях він має більшу поваґу.

Я вже сказав, що з самих перших століть римський патріярх стремів до вселенського панування над церквою. На нещастя він майже досягнув того, але всеж таки не досягнув повного успіху в своїх змаганнях, а то тому, що імператор **Теодозій II постановив законом, щоби царгородський патріярх мав однакову власть з патріярхом римським.**

Отці Халкедонського Собора поставили єпископів нового і старого Риму (себто єпископів царгородського і римського) **на рівні у всіх справах, отже також і в церковних** (Канон 28).

Шестий Картагінський Собор заперечив всім єпископам принимати собі титул князя єпископів, або найстаршого єпископа.

Що-ж відноситься до титулу вселенського єпископа, який пізніше присвоїли собі папи, то св. Григорій I (папа), думаючи, що його наслідники ніколи не схочуть присвоїти собі його, написав слідуючі слова: **„Нехай не побажає ніхто з моїх наслідників приняти собі те нечестиве імя, тому, що коли який небудь патріярх присвоїть собі титул вселенського, то титул патріярха** не **заслугує на довіря. Отже нехай християне цураються бажання присвоювати собі такий титул, який наносить недовіря тим, котрі його собі присвоюють".**

Слова св. Григорія булй справлені проти його царгородського побратима, який претендував на першенство в церкві. Папа Пелягій II називає царгородського патріярха, Іоанна, який домагався першенства, безбожним і нечестивим. Не клопочіться, говорить він, о титул „вселенський", який незаконно присвоїв собі Іоанн (Постник) — нехай ніхто з патріярхів не бере на себе того нечестивого імени, бо чого нам сподіватися, коли в середині священослужителів являються такі стремління? Над ними сповниться те, що було предсказане: він є князем синів гордости (Pelag. II. Lett. 13.).

Чи сі авторітетні свідчення — а я можу пригадати більш сотні подібних — не доказують нам яснійше сонішнього світла в полудне, що перші римські єпископи ніколи не були признавані за вселенських єпископів і за одиноку голову церкви? З другої сторони, хто не знає, що від 325 року, в котрім був скликаний перший Никейський Собор, до 560 року, в котрім був скликаний другий Константинопільський Собор, між більше чим 1109 єпископами, які брали участь на перших шістьох соборах — західних єпископів було не більше девятьнайцять?

(Дальше буде).

І. М. Пічуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

XIII.

„Поважаний Конгресе!

Буковинська архидієцезія, як нам відомо з історичних жерел повстала з території радовецького єпископства й з частини сучавської митрополії. Вони приналежали тоді до горішної Молдавії (tara de sus). В сій частині Молдавії, ще перед завандруванням Румунів з Семигороду та Мармарошу Українців (Малороси)*) уважалося первісним населенням сього краю. В Лаврентіовій Хроніці (Петербург, 1872, стор. 12) знаходимо в уступі про найдавніщі руські племена з X—XI століття таке місце:

„Вздовж Дністра аж до середнього Дунаю поселилися Углічі й Тіверці. Вони знаходилися в великій скількости, будували свої замки вздовж Дністра аж до Чорного Моря, яких сліди ми можемо ще й сьогодня всюди подибати по теперішній Бесарабії. Їх прозивали старинні Греки „Великоскитами". Колиж десь в половині XI століття, Печеніги а потім Кумани (Половці) залили наші краї, то не знищили їх а народ заснмілювали, але самі підпали впливови руського народу, який тоді був паном сього краю. Найкращий доказ нехай послужить назва сьогоднішних карпатських **Гуцулів**, що повстала з куманського слова „Ueen" або Gueen. Се племя було осіло в Карпатах й підпало цілковитому впливови руського народу — для котрого було й засновано в Мількові в році 1227 римо-католицьке єпископство.

Ми пригадуємо собі дальше про істнування **галицького** князівства, яке простягалося по землях Тіверців та Угличів вздовж Дністра, Прута, Серету до Дунаю й Карпат, як жерело до сього служить нам наша історична пісня „Слово о полку Ігоровім", в якім говориться, що галицький князь Ярослав Осмомисл (1153-1187) панував не лиш на землях, що тягнулися до Чорного Моря, середнього Дунаю, але аж до **Желізних Воріт.**

Дальше ми знаходимо, ще одно старше жерело з року 1134, що вказує, що ще перед князем Ярославом Осмомислом, руський берладський князь Іванко Ростиславович уділяв купцям з Мессемирії якісь певні купецькі привілеї. З сього жерела видно досить ясно, що князь Іванко Ростиславич називає себе: „от стола галіцкого князь Берладський". На підставі сього ми можемо свідомо твердити, що тоді находилася там Руська держава, до котрої приналежала й частина полудневої Молдавії.

Ми довідуємося також з Хроніки Гіпатія (Hypatius) (Полное собраніе русскіх Летописей, Петербург, 1845, том II, стор. 83), що мешканці долішнього Дунаю були рибаками й були підданими галицького князівства. Саме імя теперішнього міста Ґалац (Galati) не означає нічого иншого, як давний **„Малий Галич"** для відміни князівського столичного міста **Галич над Дністром.**

На підставі сих історичних жерел, ми можемо з певністю твердити, що вже в X століттю частину Молдавії й Буковину замешкували Українці й треба їх уважати за первісних мешканців сьої країни.

Перші відомости про вандрування Волохів (Wlachen) й їх осадження на тодішній території галицького князівства походять десь з другої половини XII століття (порівняй Калужняцький й Міклосіч über die Wanderung der Rumunen (про вандрування Румунів) в історичних документах Академії Наук, Відень 1879, стор. 50) й ми зовсім не помилимося, як скажемо, що теперішні Волохи в полудневій Молдавії й полудневій Буковині не будуть первісним населенням сьої території, але зайдами.

Під татарським пануванням, яке тревало століттями, повстали на землях Молдавії, яку замешкували Українці, Половці, Волохи й приналежали до галицького князівства, з причин межиусобиць князівського роду та не доброї звязи, маленькі самостійні князівства, про котрих істнування стрічаємо ми згадку так часто в старих румунських документах.

З того часу припадає також повстання на якийсь час самостійної території, що називалася „Шипинська земля", до якої складу входили північно-західна Буковина, частина теперішного галицького Покуття, та північної частини Хотинського округа. Замки сеї території, як Цецен, Хмелів, Хотин, перекази, які стрічаємо в сьогоднішнім великім близько 4000-нім селі кіцманецького повіту Шипинці, служать нам як історичні жерела (гляди старинні документи з вересня 1436, 1444, в чтеніях московського університету 1887, том III Улянїцький, Матеріяли для історії взаємних відносин Росії, Польщі, Молдавії, Волохії й Туреччини в XIV. віці, в Hormuzachi: Documente priv. la istoria Romanilor, том I. 2).

В таких то не скристалізованих політичних відносинах припадають воєнні походи угорського короля Людвика I. на Татар, в котрім поході брали участь і угорські Волохи (Wlache), що спричинило потім два великі переселення (descalecarea) сих Волохів з Семигороду та Мармарошського округа під проводом воєводи Дроґоша, а пізнійше Богдана. Посунення в сім переселенню під проводом вище згаданих князів спинилося на границях „Шипинської землі", котра пізнійше, як вимер княжий рід галицького престола не могла удержатися, а була підбита польським королем Казимиром Великим 1349 року.

Зараз по сім знаємо про боротьбу між Богданідами а Музатами та Корятовичами (з Каменця Подільського) о престіл молдавського воєвідства, до якого Юрій Корятович з Каменця Подільського убігав на підставі свого ортодоксального права, що говорить само за себе, що рівночасно з Румунами первісне руське населення причинилося не мало до заснування Молдавського Воєвідства.

В Боярській „Раді" молдавських князів, як ми знаємо з старинних памятників засідали також побіч румунських радних й руські, навіть руська мова мала такий сильний вплив на румунських бояр, воєводів, що її уживано в канцеляріях воєводів та дворах бояр.

З старинних памятників, документів, княжих записів на монастирі, довідуємося, що вони були писані руською мовою, не навіть староцерковнословянською (бо її тоді уживано лиш по церквах), але чистою живою українською мовою, такою як тоді наш народ говорив. Історичні правдиві факти вказують нам, **що в тім часі української мови** уживано по канцеляріях воєводів, в державним урядуванню, дипльоматичних зносинах й переговорах, як також й в приватнім життю молдавських бояр та шляхти з сих історичних жерел, яких ніхто заперечити не може досить ясно видно, що український нарід мусів стояти що до культури богато вище за румунським. Сей вплив української мови панував аж десь до половини XVII віку, коли то Воєвода Василь Липул ввів намісць української урядової мови — румунську.

З сього можемо сміливо заключувати, що наші предки підпомагали немало в скріпленню Молдавської держави — як також й обороняли її своїми грудьми за часів Александра Доброго та Стефана Великого.

З часом румунський елемент почав скріплятися й мало по малу витиснув та з'їв український. Що се ставалося постепенно можна бачити, як з української історії так й з румунської мови, як вона постепенно розвивалась, що почала з часом викидати й українські слова, яких в той час в румунській мові було не менше 70%, а ще й тепер можна немало подибати, до 25% (хоть Румуни такі хитрі майстри в присвоєнню чужих слів, що їх походження трудно з часом побачити):

Як представлялися гієрархічні відносини на полі церковнім в тім часі в Молдавії?

Се найкраще стверджують румунські історики, що їх митрополити й єпископи були висвячувані через довгі літа галицькими митрополитами й від них через довгі часи були зависимі.

Дальше знаємо, що як в році 1395 митрополичий престіл в Сучаві був не занятий, то на двох претендентів на сей престіл єпископа Мелетія й Йосифа. Царгородський патріярх Антоній наложив був анатему, за провину. Княз Стефан I, вислав був свого протопопа Петра, щоб той вирівняв непорозуміння між патріярхом а обома єпископами та призначив одного з них на митрополита в Сучаві. Патріярх не хотів з початку нічого уступити й ми маємо з того часу чотири письма від нього в сій справі (гляди Міклосіч й Мілер: Acta et diplomata sacra et profana, Vol. II. Acta patriarchatis Constantinopolitani S. 241-24[illegible]) в яких патріярх називає край й Митрополію попри назву **Мавровлахія й Россовлахія.**

1) В першім листі до ново-назначеного адміністратора протопопа Петра — Патріях пише по грецьки, що в перекладі звучить: „До поважаного протопопа **Россовлахії** князя Петра … адміністратора й управителя **єпископства Россовлахії.**".

2) В другім листі: „До Великого й Славного **Господаря Воєводи** …. **Россовлахії** … князя Стефана".

3) В третім листі до обох єпископів на котрих наложив клятву: „До виклятих **россовлахських єпископів Йосифа** (с. є Музат вуйко Александра Доброго) й **Мелетія"** …

(Дальше буде)

*) Проф. др. Козак належав довший час до кацапської партії й як такий завсігди називав себе русским а Українців Полудново або Малоруссинами. В роках 1922-24 він був вибраний сенатором кіцманецького округа до румунського парляменту. А що заступав в сенаті свідомий український елемент, то вже був приневолений уживати слова Українець або, як він називав по німецьки або румунськи Ruthener, або Ruteana. Від сього часу він вже зближався до Українців, не заперечував їх істнування, однак ще все таки тягнув в сторону Росії.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
379 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ПРИМІР СИЛЬНОЇ ВОЛІ.

В часах війни Хмельницького з Поляками, жив в Переяславі побожний православний священик — Аввакум (Карпюк). Чоловік він був старий тоді, коли вяжеся з ним отсей випадок і всюда йшла про нього слава, як про чоловіка холодного розсудку і великої витревалости.

Страшні події тоді ділялися і народ тікав перед Ляхами, полишаючи рідні оселі.

Тоді то в Переяславі назбиралося богато таких безприютних втікачів. Ні майна, ні знакомих, ні не знати куда йти, чого ждати. Прийшлось неодному простягати руки по милостиню.

Але була одна душа в Переяславі, яка ділила з втікачами їх долю, а тою душею був власне священик Аввакум. Дім його став приютом для бездомних, стіл його накормив неодного голодного. І пішла про нього слава, що він плаче з плачучими, терпить з терплячими і голодує з голодними.

Але і засоби отця Аввакума нераз не вистарчали і прийшлося йому ходити поміж богатих міщан Переяслава і також простягати руку, щоби помогчи нещасливим.

І так зайшов він одного разу до богача, відомого скупаря і почав просити підмоги. Богач приняв його непривітно, однакож Аввакум на се не зважав, знаючи, що не для себе просить, але для нещасливійших ніж сам.

Не зважаючи на відмовну відповідь скупаря, Аввакум почав пояснити, що він збирає не собі, бо в нього самого нема великого недостатку. Він доказував скупареви його християнський і людський обовязок помагати нещасному братови; він згадав милосердного Самарянина, а вкінци, коли скупар почав наганяти його з дому, Аввакум сказав:

— Власне до тебе Христос сказав: Нерозумний чоловіче! Завтра душу твою візьмуть від тебе, а те, що ти назбирав, кому буде?!

Велику обиду почув тепер скупар і не надумуючись вдарив Аввакума в лице з словами:

— Отсе тобі, панотче, від мене жертва!

Однакож на свое диво не побачив на Аввакумови найменшої зміни. Ні злости, ні змішання — спокійний, ніби нічого не сталося.

— Спасибіг, брате — сказав він богачеви — я сю жертву для себе приймаю, однакож тям, що там є ще бездомні, голодні, неодіті. Не бажав би я бачити тебе в такому стані! Отже ти мусиш ще і для них хоч щобудь дати. Хібаж гарно, коли прийдеться перед ними закривати, що ти не дав нічого. Та перед ними я закрию, однакож Бог уже бачить...

Не дослухав скупар. Він впав перед Аввакумом на коліна і просив прощення за зневагу. Холодний розсудок старця так зворушив його совість, що крім грошей казав завезти до дому Аввакума хліба і ще деяких припасів, а прощаючись сказав:

— Великий гріх вчинив я нині, та я хочу, щоби він був послідним. В сій хвилі починаєсь в мене нове життя. Від нині в кождій потребі заходи до мене, слуго божий, а двері мої для тебе днем і ночию отворені і добро моє до змоги на святу роботу.

І відходив Аввакум радіючи, що сього дня мав більший успіх, як звичайно. Він дістав щедру поміч на поміч нещасним братам, а крім того розтопив закаменіле серце чоловіка і привів його знов до життя. (Уп. В. — „Пр.").

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

ВШИСТКО ЄДНО.

В польськім часопису „Газета Католіцка" з дня 3 червня, с. р. появилися два дописи з Вішард, Саск., які кидають ярке світло на політику греко-католицьких церковних властей в Канаді, зглядно еп. Будки.

В однім дописі Юзеф Чернецкі запрошує католиків на відпуст, який мав відбутися 20, 21 і 22 червня і повідомляє, що на відпусті буде крім ксьондзів польських також ксьондз рускі.

В другім дописі М. Квятковский негодує на якусь дописувательку з Винярд, Саск., яка підписалася „Щира Полька" за те, що та запитує „до яких Поляків зачисляє себе п. К. (правдоподібно таки самий Квятковский — С.) чи до тих, що говорять по польськи, чи до тих, що „базікають" по руски, і від себе додає: „Нарікає вона на братів Русинів, але чи М. Лотоцький, котрий купив білет (певно на якусь польську патріотичну ціль — С.) не є Русином? А як ми будували косцьол, то чи не помагали нам також декотрі Русини, як Качор, Бартошевський, Петришин, — котрі дали правдоподібно по 100 долярів, — і богато инших?"

Ось вам зразок „вшистко єдно"!

Поляки устроюють відпуст і запрошують на нього „почцівих Русінуф", — таких, що люблять „брацюф Полякуф", — а щоби „почціві Русіні" прийшли, то на відпусті бере участь також „ксьондз рускі", якого посилають туда греко-католицькі церковні власти, зглядно еп. Будка, на скілько він має слово в завідуванню греко-католицькою церквою. А чому? Бо то є „вшистко єдно"!

Дальше, Поляки будують косцьол і „почціві Русіні" дають на нього по 100 долярів. За чиїм поводом? За поводом своїх церковних провідників. Посилають греко-католицькі церковні власти, зглядно епископ Будка, своїх вірних до косцьола, „бо то вшистко єдно"; кажуть їм брати участь в польськім відпусті, бо то „вшистко єдно"; позволяють їм приймати тайни від римо-католицьких ксьондзів, бо то „вшистко єдно", отже „почціві Русіні" ідуть послідовно і дають навіть по 100 долярів на польський косцьол, бо і то „вшистко єдно". Та не тільки на польський косцьол, але і на польські патріотичні цілі. І так приміром в році 1919 в околиці Кридор, Саск. „почціві Русіні" зібрали поверх 2,000 долярів на польський военний фонд (богато давали по 100 дол.), иншими словами на порох і кулі проти своїх братів і сестер в Галичині. А чому? — бо по науці греко-католицьких церковних властей, то є „вшистко єдно". Одна віра, один Бог, одна Польща, один папа... Всі „браття" католики...

Важне ще й те, що автор другого допису, Квятковский, негодує на „Щиру Польку" за те, що вона накидається на тих „Поляків", які ще „по руску базікають", себто на тих Українців, які завдяки політиці проводирів греко-католицької церкви спольщилися в усім — крім мови. По його думці не важне, якою мовою чоловік говорить, але якого він переконання. **Раз він підпирає польські патріотичні цілі, жертвує на польські косцьоли, учащає на польські відпусти — так він є Поляк.** А він се повинен знати, бо самий ще мабуть „базікає по руску", помимо того, що почуває себе Поляком. **Таких самих поглядів є мабуть і греко-католицькі церковні власти, які спонукують своїх вірних учащати до польських косцьолів та на польські відпусти і зживатися зі всім тим, що польське.**

Та помимо того знаходяться ще люде, які мають відвагу говорити, що унія, себто греко-католицька церква, не є польською штучкою для златинщення і спольщення українського народа.

КАТОЛИЦЬКИЙ ПІКНІК.

Довідалися греко-католики в Монтреалі, що православні Українці будуть мати в неділю, 14 червня, своє перше богослуження і гайда зробити їм збитка. Оголосили на той самий день свій пікнік, а щоб бути певними, що їх однодумці не підуть на православне богослуження, тільки на пікнік, то до пікнику додали таку „приману", проти якої звичайному грішникови не легко опертися. Ось що читаємо в оголошенню про пікник: „Комітет пікніку постарався о ріжні забавні виграшки для старших і для молодших, холодні напитки **(ОБИДВА)... Загальний прихід призначений — половина на укр. греко-кат. церкву, і половина на Тов. Просвіта ім. Т. Шевченка".** (Підчеркнення не мої — С.)

Що-ж в сім надзвичайного, спитаєте? Та нічого, крім одного слова **„обидва"**. Що-ж воно значить? В місцевій греко-кат. мові воно значить, як кажуть, ні менше ні більше тільки **„вино і горівка"**. Виходить, що на пікніку мали продавати вино і горівку? Еге-ж. І дохід з такої продажі мав піти на греко-католицьку церкву і на греко-католицьке товариство? Коли вірити комітетови, який підписав оголошення, то так. А хіба-ж се по католицьки? Мабуть...

С.

Коли ти можеш сказати по правді й від щирого серця: Господи, Боже мій! веди мене туди, куди Ти хочеш, — тоді тільки ти позбавишся невільництва й зробишся правдиво вільний.

Епіктет.

Яка велика сила в людині, котра все чинить по волі Бога й у всьому Йому покірна!

Марк Аврелій.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

Після дискусій Собор приняв між иншими такі ухвали:

1) Н. Боднарчук — Підгурський: З огляду на те, що російська православна місія в Північній Америці, помимо признання Української Греко-Православної Церкви в Канаді, як автономної церкви, на ділі не допускає до зреалізовання сего прінціпу, — Собор рішає, що Українська Греко-Православна Церква є церквою независимою від згаданої російської православної місії.

2) Романчич — Боднарчук: Собор просить Високопреосвященого Ґерманоса, митрополита Селевкії (Сирія), дійствуючого епископа сирійської антіохійської православної церкви в Північній Америці, взяти Українську Греко-Православну Церкву в Канаді і Злучених Державах під тимчасовий покров, то є до часу, коли Собор зложений з делеґатів Українського Греко-Православного Брацтва, делеґатів парохій і священиків Української Греко-Православної Церкви вибере українського епископа, котрий має бути рукоположений після прав православної церкви. Сей духовний покров Митрополита обмежується до сего: Надзирати над доґмами, обрядом, дисципліною Української Греко-Православної Церкви, утвердити членів Консисторії, професорів, інструкторів і кандидатів Духовного Семинаря, предложених Собором, Консисторією або Брацтвом, надзирати над наукою в семинари, рукополагати священиків і сповняти другі архиєрейські потреби в Українській Греко-Православній Церкві.

3) Гаврилюк — Процюк: Всі українські греко-православні парохії і священики переходять з нинішним днем під тимчасову духовну юрисдикцію Митрополита Германоса, котрий зобовязується сповняти всі архиєрейські потреби в Українській Греко-Православній Церкві і надзирати над духовною стороною її життя, до часу вибору і ординації українського православного епископа, при сім адміністративна церковна власть лишається в руках Собора, Брацтва, Консисторії і парохій.

4) Підгурський—Федорчук: Собор рішає приняти в лоно Української Греко-Православної Церкви українські греко-православні парохії зі Злучених Держав, з їх священиками, які бажають сеї злуки.

5) Бачинський — Фецик: Собор рішає, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді і Злучених Державах уважає себе частию Української Греко-Православної Церкви на Україні, однакож злучиться з Українською Греко-Православною Церквою на Україні аж тоді, коли ся буде автокефальна і адміністративна власть буде в руках Українців. Рівнож Собор рішає, щоби Українська Греко-Православна Церква в Канаді і Злучених Державах старалася всіми силами, щоби Українська Греко-Православна Церква на Україні як найскорше стала автокефальною і щоби власть духовна і адміністративна була в руках Українців.

6) Бачинський — Кавка: Собор рішає, щоби слідуючих православних священиків затвердити, як священиків Української Греко-Православної Церкви: оо. В. Каськів, П. Дмитрик, Лев Кушнір, Д. Дирстюк, І. Палій. Крім того, з огляду на великі заслуги о. др. Л. Ґермана, коло зорганізовання Української Православної Церкви приняти його на священика Української Греко-Православної Церкви і з огляду на його високе теольоґічне образовання приняти на ректора духовного семинаря.

7) Боднарчук — Турко: Собор одобряє спосіб, яким Українське Греко-Православне Брацтво відкрило Духовний Семинар, як що до осіб ректора, інструкторів і кандидатів і просить Високопреосвященого Митрополита Ґерманоса зробити те саме.

8) І. Мартин — Турко: Собор рішає з нинішним днем відкрити Консисторію Української Греко-Православної Церкви в Канаді і Злучених Державах, з тимчасовим осідком в Саскатуні, при чім Консисторія складається з трох духовних і чотирох світських осіб, репрезентантів Брацтва і Собора*)

9) Підгурський — Марко: Собор вибирає в склад Консисторії о. д-ра Ґемана, о. П. Дмитрика, В. Кудрика і Мих. Стечишина, лишаючи вибір дальших членів Соборам в Едмонтоні і Саскатуні і просить Високопреосвященого Митрополита Ґерманоса затвердити вибір.

10) Романчич — Марко: Собор затверджує о. В. Каськова на декана в нюйорськім деканаті з правом дорадчого голосу в Консисторії і з титулом дорадчого члена Консисторії і просить Впреосвященого Митрополита Ґерманоса затвердити вибір.

11) Н. Боднарчук — Н. Гаврилюк: Собор рішає, що всі кандидати, які бажалиб бути рукоположені на українських греко-православних священиків в Канаді і Злучених Державах, мусять скорше бути приняті Консисторією і мусять зложити присягу виготовлену Консисторією.

12) Савчук — Басістий: Собор висловлює щиру подяку тим православним і греко-католицьким священикам, котрі, хотяй покищо належать чи то до православної місії, чи до греко-католицької церкви зрозуміли слушність нашої справи і піддержували її чим могли.

Того самого дня, 27 листопада, 1919 року, Митрополит Ґерманос підписав угоду, якою зобовязався взяти духовний провід над Українською Греко-Православною Церквою на тих услівях, які Собор предложив, а два дні пізнійше видав перший пастирський лист до священиків і вірних Української Греко-Православної Церкви.

2. Собор в Едмонтоні, 4 грудня, 1919.

Наради Собора в Едмонтоні відбувалися в салі Інститута М. Грушевського. Присутніх гостей і делеґатів було около 250. Настрій Собора був вельми врочистий помимо того, що були присутні деякі одиниці, які до ідеї Рідної Церкви відносилися байдужно а то й ворожо. Головними промовцями були Василь Свистун і о. др. Герман. Послідний надзвичайно ясно і річево пояснив право українського народа мати свою Рідну Церкву, незалежну ні від російської місії, ні від Риму. Що-ж до тимчасового покрову Митрополита Ґерманоса над Українською Православною Церквою в Канаді, то о. др. Герман сказав про се так:

„Були в Галичині колись то церковні непорядки. Закладалися Брацтва, щоби вилічити церковні рани. Приїхав антіохійський патріярх Йоаким до Львова і поміг Брацтву в його ділі. А тут в Канаді в Українців знов церковні непорядки, знов заложення Брацтва і знова антіохійський архиєрей приїхав на поміч Брацтву. Ся подібність між колишніми а теперішними часами бе в очи. Я один виджу в приняттю надзору Митрополита Ґерманоса палець Божий і думаю, що всі віруючі між нами також видять Божий палець в наших церковних змаганиях".

Кромі повисших двох бесідників говорило богато инших, головно підчас дискусій, а всі вони були того переконання, що тільки Українська Греко-Православна Церква зможе з часом загоїти ті рани, які отворилися на українськім церковно-народнім тілі. При кінци нарад Собор приняв всі ухвали вінніпеґського Собора і вибрав на Алберту членом Консисторії Петра Зварича, звісного канадійського українського діяча.

3. Собор в Саскатуні, 11 грудня, 1919.

Собор в Саскатуні почався богослуженням в саскатунській братській церкві. Самі наради почалися пополудни в салі Укр. Народного Дому. Порядок і зміст нарад той самий, що в Едмонтоні, але можна було зауважити дещо більший інтузіязм дотично майбутньої духовної злуки з київською митрополією. Пастирський лист Митрополита Ґерманоса, в якім він обіцяв Українській Греко-Православній Церкві свою поміч, аж доки вона не буде мати свого рідного епископа, викликав бурю оплесків і многоліствіє для нового приятеля українського православного народа.

При кінци нарад Собор приняв всі ухвали вінніпеґського Собора і вибрав Ф. Гаврилюка, як члена Консисторії з Саскачевану.

(Дальше буде)

*) Склад Консисторії змінив Собор в 1920 р. на 4 духовних і 3 світських осіб.

ВИ СВІТЛО ДЛЯ СВІТА.

Говорив Христос ученикам:

— Ви повинні бути світлом для світа, щоби люде бачили ваші добрі діла і прославляли Отця, що на небі.

Слова Христа лунають відгомоном до нині. Кождий християнин, се ученик Христа, коли він сповняє закон Сина Божого і до нього також звернені слова: Ти повинен бути світлом для світа.

Нема чоловіка, який не міг би кождого дня бути світлом для люських душ — в дома, між сусідами і всіма, з якими він стрічає ся. Правдивий християнин, де би не пішов, він всюда настроює благодійно людські серця. Його примірне поведення, його щире відношення до людей приносить їм благословення. Люде при стрічі з ним чуються сильнійшими, щасливійшими. Саме лице праведного чоловіка кидає світло в змучені і смутні душі, дає тепло для заморожених клопотами людських почувань. Хто так жие, то сповняє заповідь Христа: Ви повинні бути світлом для світа...

ПРОТ. К. КИРСТЮК.

ЦЕРКОВНЕ ПРАВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(Дальше).

III.

ЦЕРКОВНЕ ПРАВО.

Отже церква є згідно з метою, Богом її визначеною, виразно означеною орґанізацією з особливими законами, якими вона удержується; що до свого істновання вона самостійна і независима, а згідно з своїм характером вона не зависить ні від обставин місця ні від обставин часу.

Із сказаного виходить конечність істновання церковного права.

Як кожде право, так і церковне право ділимо на право в підметовім (субективнім) змислі і на право в предметовім (обективнім) змислі.

В **підметовім змислі** включає церковне право всі ті права, які мають члени церкви відповіно до становища, яке вони занимають в церкві, як соціяльнім орґанізмі, або всі ті права, які належаться находячимся в церкві юридичним особам[1]). В **предметовім змислі** розуміємо під церковним правом всі ті правила, які упорядковують зовнішне життя церкви, як соціяльного орґанізму.

Церковне право називаємо також канонічним правом. Ся стара назва походить від грецького слова канон[2]) і під ним в перших часах істовання церкви розуміли правила (норми), які відносилися до віри і до християнського життя[3]).

Пізніще, коли законодавча діяльність **церкви** прибрала ширший розмір, розуміли під канонами ті списані і церквою оповіщені норми (правила), які треба було уважати як позитивні (рішаючі) і загально обовязуючі постанови в церкві; вони ріжнилися як від переданих церковних звичаїв[4]), так і від горожанських законів[5]). Тепер називаємо канонами ті церковні закони, які для греко-православної (східної) церкви знайшли своє закінчення в збірці з послідної чвертки IX століття, а для римо-католицької (західної) церкви в її Corpus iuris canonici. Назву **канонічне право** можна би законно лише під таким услівям ужити тепер, колиб церква поступала виключно після тих канонів[6]).

Але ми бачимо, що в склад права, яке істнує в церкві, входять ріжні норми з пізніщих століть, які походять або від церкви, або вийшли для неї від держави; сі норми обовязують в церкві рівно-ж як і канони, але проте вони не носять назви канонів. І тому то уживаємо тепер для права, яке істнує і обовязує в церкві (значить для канонів і всіх норм з пізніщих століть походячих від церкви або для неї від держави), одну назву: **церковне право.** З огляду на се являється церковне право що до матеріялу обширнішим від канонічного права, яке треба уважати ессенціяльною (основною) складовою частю і підставою того-ж.

Після жерел права, обласного значіння, часу і т. д., ділимо церковне право на:

1. **Писане право,** яке вийшло на письмі від законодавчої власти і поставлене як норма; **неписане право,** яке вдержалося в церкві через передання і звичай. Перше зветься **законне право,** друге **звичаєве право.**

2. **Божественне право,** або **природнє право,** яке повстало враз з самою церквою й оперте виразно на виявленій волі Бога, і **позитивне право** або **церковне право,** яке оперте на докладно приписаних церковних постановах.

3. **Загальне право,** яке спочиває на загальних, для цілої християнської церкви виданих, основних постановах, і **окреме (спеціяльне) право,** яке обіймає постанови для одної або другої партикулярної (одної, окремої для себе) церкви згідно з її особливими обставинами.

4. **Старе право;** сюди належать всі видані постанови за часів єдности східної і західної церкви, і **нове право,** яке обіймає постанови видані церквою після роз'єднання тих церков.

5. **Внутрішне право,** що обіймає постанови, які впорядковують внутрішні відносини церкви і **вишше (зверхнє) право,** яке управильняє відносини церкви, як цілости, до держави і до всіх прочих людей, які не належать до церкви.

6. Кромі сего ділимо право на **адміністративне (зарядче, порядкуюче) право, судове право, карне право,** і т. н.

IV.

Церковне право в загальній системі права.

Тому, що церква є самостійною інституцією, мусить і церковне право занимати самостійне становище в загальній системі права.

Діяльність чоловіка розвивається назверх в двох напрямах, і то зі взгляду на його відношення до инших осіб і відповідно до становища, яке він займає як член держави. З сего повстають відповідні правні відносини чоловіка, які обіймають два окремі правні поля, іменно **приватне право** і **прилюдне право.** Та сим не вичерпані всі сторони людського єства.

Чоловік має вроджене стремління до вічности, до праведности, до злуки з Богом, а сему стремлінню не відповідає ні приватне право ні прилюдне право. Се стремління находить своє вдоволення в злуці з иншими одиницями, переняти тим самим стремлінням; воно находить своє вдоволення в спільности з тими, які відчувають конечність піднестись від земських до небесних просторів і злучитися з Богом. Така спільність все істнувала і буде все істнувати, бо її вимагає людська природа.

Церковне право побудоване на своїх власних жерелах, які походять від власти Того, який прийшов з неба на землю, щоб основати на земли Своє царство, церкву. „Дана мені", каже Христос до Своїх учеників, „всяка власть на небі і на землі. Підіть же навчайте всі народи, христячи їх в імя Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх додержувати всего, що я заповідав вам: і ось я з вами по всі дні, до кінця світу" (Мат. 28, 18-20). Сю власть передав Основатель церкви своїм ученикам Апостолам, які й виконували її в Його імени. „Дайте й мені сю власть, щоб, на кого я положу руки, приняв Духа Святого" (Діяння Ап. VIII. 19), сказав Симон до Апостолів, коли побачив, що тилче вони розпоряжались нею. **Від Апостолів перейшла ся власть на церкву,** яка виконувала її так само свобідно і самостійно, як Основатель церкви. Силою сеї власти встановлено орґанізацію церкви після приписаних Євангелією головних рисів, управильнено її управу, встановлено конечні уряди в церкві, впорядковано в ній спосіб життя, одним словом, видано всі ті закони, які відносяться до церковного устрою і які творять церковне право. Сю самостійність жерел церковного права, і тим самим церковного права самого, виказує як найсильніще його історія; вона вчить нас, що церковне право було самостійне й самостійно розвивалося продовж перших трох століть християнства, коли то держава не то що лише не піддержувала церкви, але навіть не хотіла признати її правного істновання. Та коли пізніще держава ступила в певний звязок з церквою, не втратило церковне право нічого з своєї основної самостійности, але навпаки воно в своїм дальшім розвитку на скріплених вже підвалинах вплинуло якраз переформуючо на державне і горожанське право, який то вплив відбився і на всім суспільнім життю тодішного часу.

З наведеного виходить дуже ясно, що через сутну ріжницю правних відносин, в яких чоловік може находитися або як підмет про себе, або як член держави, або як член церкви, мусять істнувати й три особливі поля тих правних відносин; через що й право мусить ділитися на **приватне, прилюдне (публичне) і церковне право.** В загальній системі права займає тому церковне право рівне самостійне становище, як приватне і прилюдне право.

(Дальше буде).

[1]) Виходить, що підметом церкви є поодинокі члени церкви або всі в церкві находячіся юридичні особи, а не цілість церкви (як деякі римо-католицькі каноністи твердять) і то тому, бо церква не є ані юридичною особою в змислі фільозофії права, ані корпорацією, якої істновання поляґалоб на злуці кількох одиниць стремлячих до певної мети.

[2]) Саме слово означає простолінійний прилад, яким обтісувано й вирівнювано дерево й камінне; церковні Отці уживали те слово, щоби ним означити в метафоричнім змислі церковні приписи, які немов обтісують і вирівнюють життя.

[3]) Під словом „канон" розуміли давнійше те, що тепер називаємо церковним правилом (гл. 2. Канон I. Вселенського Собору: „...Богато сталося не по правилу церковному"); писані послання епископів, в яких поясновано важніші церковні справи, як також грамоти, виставлені священикам, що переходили в другу епархію, називалися канонічні. В римо-католицькім, як також і в греко-православнім церковнім праві [illegible] всяке позитивне законне церковне правило „канон": „Ecclesiastica constitutio, canonis nomine censetur" (церковна конституція називається каноном).

[4]) Перший Вселенський Собор (в Нікеї 325 року) виразно розріжняє у своїм 18 каноні між церковним правилом (каноном) а церковним звичаєм (екклізіастікі сінітія): „Дійшло до відома святого і великого Собору, що в декотрих місцевостях і містах дякони подають пресвітерам святе причастіє, тоді коли се ані правилом ані звичаєм не передано, щоби ті, які не мають власти приносити (значить жертву), подавали Христове Тіло тим, які приносять."

[5]) 137-ма Новеля Юстиніяна говорить виразно про civiles leges (цивільні закони — горожанські закони) і про sacri canones (сакрі канонес — церковні канони).

[6]) Церква не придержується всіх канонів, бо між ними є богато таких, які вже давно втратили свою силу. Для примірну наведемо тут один такий канон: „Коли котра женщина, для власного поступу, обстриже волосся, яке дав їй Бог на пригадку підвладности, таку треба виклясти бо рона нарушила заповідь підвладности" (17-те правило гангрійського собору 340 р. Колиб так церква поступила в змислі сего канону, так переважна більшість женщин в цілім світі не мала би права приходити до церкви [illegible]).

Хто-ж має прожиток у світі й бачить свого брата в потребі та й зачинить серце своє перед ним, то чи пробуває в ньому любов Божа? Діточки мої, не любімо ні словом, ані язиком, тільки ділом і правдою.

Посл. Іоанна 1, 17—18.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В КАНАДІ.

ВПОВАЖАНІ РОДИМЦІ!

27-го червня українська православна громада в Вінніпеґу приступила до будови церкви, яка рівночасно має бути катедрою епископа Української Православної Церкви в Канаді.

Члени української православної громади в Вінніпеґу підняли на себе дуже великий тягар. Обставини в Вінніпеґу під теперішну пору є дуже тяжкі, однак конечність змусила українську православну громаду приступити до будови своєї церкви-катедри, бо в чужих найнятих домах неможливо провадити тої широкої роботи, яку хоче провадити православна вінніпеґська громада.

Робота церковної громади в великім місті не може обмежуватись на самі тільки богослуження неділями і святами. Церковна робота мусить іти також в просвітно-громадянськім напримі. При церкві в великім місті, тим більше **при українській православній церкві, повинно істнувати** більше число ріжних орґанізацій, в першій мірі орґанізацій молодіжи, а на такі орґанізації треба конче мати свою власну хату.

З тих власне причин українська православна громада в Вінніпеґу бачила себе примушеною сего літа приступити до будови церкви-катедри. Сего року ми думаємо скінчити тільки низщий поверх церкви, — що буде пізнійше служити [illegible] і кімнати для зібрань орґанізацій коло церкви. **Сей поверх буде мати 15 стіп висоти, 108 стіп дов**[illegible] 50 стіп і 66 стіп ширини. Будівля отже закроєна на [illegible] адається на кілька літ. Тимчасом [illegible] поверх, який пізнійше має бути театральною [illegible], буде служити за церкву, а до будови самої церкви [illegible] тоді, коли буде більше капіталу.

[illegible] і тягар збудовання першого поверху є за великий [illegible] на саму вінніпеґську православну громаду. Тому ми відзиваємось в першій мірі **до Українців Канади,** головно православних Українців, а дальше також всіх других Українців, [illegible] рідної церкви для нашого народу, [illegible] складок на ціль будови української Православної Катедри [illegible] Покрови в Вінніпеґу. Ми віримо, що так як ся катедра [illegible] служити не тільки українській православній громаді в [illegible], але цілому нашому **народови в Канаді,** всі Українці [illegible] повинні причинитись своїми датками до її будови.

[illegible] Вінніпеґу фундатором катедри стає кождий Українець, що зложить на ню $25.00, добродітелем, хто зложить $100.00, а ктитором, хто зложить $250.00. З поза Вінніпеґу фундатором стає той, хто зложить $10.00, добродітелем, хто зложить $40.00, а ктитором, хто зложить $100.00. [illegible] квадратові стопи [illegible] по долярови за стопу. Кождий Українець в Канаді [illegible] без великого ущербку для себе купити [illegible] квадратових стіп.

[illegible] час. Грошей вже треба і то богато. Тому ми просимо всіх спішити з жертвами негайно. Не можете дати великої суми, то дайте меншу, але дайте її зараз, бо зараз її потрібно.

Хто хотів би продавати між знакомими квадратові стопи, хай напише по них до касієра церковного комітету.

Жертви слати на адресу касієра комітету:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

За Комітет Української Православної Громади в Вінніпеґу:

П. Попель, голова. — В. Купченко, секретар.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

„КАН. УКРАЇНЕЦЬ" ПРОГРАВ ПРОЦЕС І МАЄ ЗАПЛАТИТИ 7,000.00 ДОЛЯРІВ.

Ненависть „Канадійського Українця" до Української Греко-Православної Церкви в Канаді і її священиків, яку він показував за минувших 7 літ не вийшла греко-католикам на здоровля.

В своїй передовиці з дня 1-го жовтня, 1924 року, „Канадійський Українець" позволив собі назвати українських греко-православних священиків неуками, [illegible] паразітами, які тільки сором і ганьбу приносять українському народови і за се протоієрей С. В. Савчук, голова Української Греко-Православної Консисторії в Канаді і парох української православної церкви в Вінніпеґу заскаржив „Кан. Українця" і Вест Кенада Поблішінг Ко. за очернення. Розправа відбулася в днях 23 і 24 червня с. р. в суді Кінґс Бенч перед лавою присяглих. Як показалося, лава присяглих була иншої думки про Укр. Греко-Православну Церкву і її священиків як „Кан. Українець" і признала, що згадана передовиця є очерненням о. Савчука і присудила, що „Кан. Українець" і Вест Кенада Поблишінг Ко., мають заплатити за се о. Савчукови **сім тисяч долярів відшкодовання.**

Перший вирок лави присяглих був на **10 тисяч долярів** відшкодовання, але обжаловуючий, який ішов до суду в першій мірі на те, щоби очистити себе від закидів зроблених йому „Кан. Українцем" і щоби дістати моральну сатисфакцію, погодився, щоби суддя відіслав лаву присяглих ще раз на наради в справі відшкодовання. Суддя се зробив і другий вирок лави присяглих був на сім тисяч долярів відшкодовання.

Люде тепер говорять, що на „Кан. Українци" сповнився моральний закон: „Що посієш, те будеш збирати".

Прот. Савчука заступали адвокати Гіп і Арсенич.

ТОВАРИСТВО о. НИКОЛАЯ В ВІННІПЕҐУ ПРОГРАЛО ПРОЦЕС.

Заряд Запомогового Товариства св. о. Николая в Вінніпеґу виключив був з товариства паню Гладій на тій підставі, що неначеб вона перестала бути греко-католичкою, бо взяла шлюб в независимім католицькім костелі епископа Маркевича. Пані Гладій внесла позов до суду і суд видав вирок в її користь на підставі якого вона на дальше остає членкинею товариства. Підчас розправи виявилося, що в чартері товариства з 1915 р. нема ніякого релігійного ограничення, отже виходить, що члени товариства можуть належати до якої церкви хочуть.

В наслідок програння процесу з панею Гладій, товариство на своїх зборах, в неділю 5-го липня, приняло назад з члени одного біблійника, якого також передше були виключили.

Паню Гладій заступали адвокати Гіп і Арсенич.

„ХРИСТІЯНСЬКА" РОБОТА ЄЗУЇТІВ.

Єзуїти знищили в Холмі православну Кирило-Методієвську церкву, але сего було їм замало і вони взялися до православного собору (катедри) в тім-же таки місті. Насамперед зняли з соборної дзвіниці баню з хрестом а дальше позривали золоті бані з хрестами з самого таки собора.

І все се діється в католицькій Польщі і на розказ папи, якому деякі наші заблукані браття, уніяти, покланяються, як Богови.

ЧОГО ВЧАТЬСЯ ПОЛЬСЬКІ КЛЕРИКИ.

Часопис „Курер Польскі" в ч. 146 пише: Як нас інформують з урядових кол, справа військового пристособлення (приготовлення до воєнного ремесла) найшла горячих прихильників серед католицького духовенства. На зїзді Союзу Теольоґічних Заведень, який відбувся минулого місяця в Ломжи, ксьондз В. Адамскі виголосив реферат о військовім приготованню в духовних семинарах. В духовному семинарі у Влоцлавку заведено науку муштри, яку провадить офіцер-інструктор з місцевого гарнізону.

РАТИФІКАЦІЯ КОНКОРДАТУ

Дня 2-го червня в полудне відбулася в салі ради міністрів у Варшаві торжественна виміна ратифікаційних документів конкордату між Польщею і Ватиканом. У святі брали участь премієр Ґрабскі, міністер Скшиньскі і міністер д-р Ст. Ґрабскі зі сторони Польщі а зі сторони Ватикану нунцій Ляврі. При акті виміни були представники польського католицького клиру. Від Польщі промовляв Скшиньскі а від Ватикану нунцій Ляврі, який між иншим підкреслив, що Польща щераз дала доказ вірности католицькій церкві та побажав від імени папи, щоби Польща як найскорше осягнула ті великі цілі, до яких вона призначена. Конкретно нунцій тих цілей не назвав, та їх легко додуматися. Одною з них є напевно знищення унії.

ДРУГИЙ КСЬОНДЗ ІЛЬКУФ.

Львівська „Ґазета Поранна" з 22 травня подає докладний опис повитання воєводи в Яворові. Дослівно пишеться там таке: „В часі обіду в салі Сокола виголошено кілька бесід. Характеристичною була промова українського священика (в оригіналі „ксендза рускеґо"), який ужив звороту: „Справедливим вироком західних держав Східну Малопольшу прилучено до Польщі". Сі слова викликали бурю оплесків. Промовець заінтонував „Многая літа", яку то пісню відспівали всі присутні". На границі яворівського повіту також витали воєводу. Се описує та сама ґазета дослівно так: „Зявився тут греко-католицький парох о. Горницький з орхестрою, зложеною з 11 - 14 літних хлопців „Русинів", повбираних у народні строї, що грала польський гимн. Пана воєводу витали хлібом і сіллю. Поляк промовляв по польськи, „Русин по руськи".

ОБІКРАЛИ ЦЕРКВУ СВ. ПЕТРА В РИМІ.

Римська поліція пошукує за двома американськими Італійцями, яких підозріває о крадіж в церкві св. Петра в Римі. Недавно тому якісь спритні злодії обчистили фіґуру св. Петра з золота, а також смикнули і дорогоцінний золотий перстень з Петрового пальця. Крадіж обчисляють на півтретя міліона вартости. Поліція думає, що злодійства доконали злодії, які мають американське виховлення.

УНІЯЦЬКІ ЕПИСКОПИ ПРИСЯГАЮТЬ ПОЛЬЩІ.

Новинка з Варшави, з 5 червня доносить, що прибувші до Варшави греко-католицькі епископи, Шептицький, Хомишин і Коциловський присягнули на вірність Польщі.

РУМУНСЬКИЙ ПАТРІЯРХ.

Синод Румунської Автокефальної Православної Церкви заявився 4-го лютого 1925 за встановленням патріярхату румунської церкви, а 7-го лютого се рішення стало законом. Говориться в нім, що Митрополит-Примас Мирон Кристя підноситься до патріяршої гідности і починае зватися „Архиепископ і-Митрополит Угро Валашський і Патріярх Румунський".

БОРОТЬБА МІЖ ФИЛИПОВСЬКИМ І ПЛАТОНОМ.

Палата російського митрополита Платона Рождественського при соборі св. Николая на 15 Іст 97-ій вулиці в Ню Йорку була 1 липня місцем бою за посідання палати, собора і цілої православної дієцезії в Злучених Державах. У війні брав участь православний епископ Адам Филиповський і відділ поліції з одного боку, яко атакуюча сторона і митрополит Платон та його секретар о. **Лев Туркевич** з другого боку, як обороняюча сторона.

А. Филиповський заскаржив був митрополита Платона, що він неправно оголосив себе зверхником російської церкви в Америці і зажадав, аби він звернув йому, Филиповському палату, собор і дієцезію в Злучених Державах, яко правдивому зверхникови сеї церкви. Розправа відбулася 11 червня і суддя Лайден признав правильність домагань Филиповського. Одначе митрополит Платон того присуду не признав і не думав уступати. З уваги на се Филиповський звернувся до нюйорської поліції, щоб силою викинула Платона його резиденції і віддала йому власть.

1 липня рано прийшов під палату митрополита Платона капітан поліції Джеймс Дж. Гeген з відділом поліції і Филиповським. Він задзвонив до хати, але ніхто не обзивався. Тоді звелів полісменам виломити двері і всі увійшли до середини. В канцелярії був секретар о. Туркевич. Капітан Геґен передав йому присуд суду. Туркевич відповів:

— Я признаю присуд суду, але того чоловіка Филиповського ні!

— Я православний архиепископ Північної Америки! — сказав Филиповський.

— Неправда! — відповів Туркевич.

Филиповський тоді подобрів і сказав, що Туркевич може далі остатись на свому становищі. Але сей відповів, що радше піде на вулицю.

Тоді поліція стала шукати Платона і найшла його на другому поверсі. Филиповський сказав до старого сивого митрополита, щоб віддав йому власть і додав, що як його признае, то може остатися в палаті. Платон теж відповів, що не признае його і піде на вулицю. Він покинув резиденцію і пійшов жити до приятелів.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ УНІЯТА.

(закінчення.)

Відродження української православної церкви відкривае нову, кращу добу української історії, добу світла і волі для украйнського народу. Можна було все програти нам, та не вільно нам запропастити здобутків революції; тим здобутком е якраз **відродження укр. прав церкви.** І як ми любимо свій нарід, як хочемо української держави, то мусимо дати моральну поміч українській православній церкві, при чиїй помочи свій ідеал напевно осягнемо. Як не жалували ми майна і крови в обороні України в чорашній минувшині, — так не жалуймо ради України залишити нам накинений греко-католицизм, унію. Унія не дала нам нічого і не дасть нам нічого ні тепер ні пізніше. Унія, греко-католицизм зі своїм стремлінням до цілковитого приверненя на латиньство, не мае місця, не має права істнування між нами, як в Галичині так і на Американському континенті! — Унія в Галичині держиться на нетрівких основах вже тепер, і колиб не сприяючі обставини і політична перевага ворожих нам Поляків, то унія вже не істнувалаб'. Унія в Галичині зненавиджена, інтелігенція зовсім не інтересуеся а радше уникае і втікае від гр. католицької церкви. Нездарне й ганебне поведення уніятських епископів витворило антагонізм до греко-католицької церкви не лише між галицькою інтеліґенцією світською але і духовною, та між самими гр. кат. богословами, котрі не годяться на латинізацію грецького обряду, і покидають семинар. Уніяткі епископи стараються всіма силами використати невідрадні політичні обставини в Галичині в цілях запровадження латинізації в греко-католицькій церкві. Вони вимагають від нас нової зради; як колись ми зрадили і відреклися православної віри і приняли унію, так тепер хочуть, щоб ми зрадили унію і відреклися грецького обряду.

Але очі галицької суспільности звернені не в сторону Риму, а на золотоверхий Київ! Не Рим, не латиньство е нашим ратунком, вихідною точкою із поганого положення, а золотоверхий Київ, де відродилась і розвиваесь так довго очікувана українська православна церква. Ціль наша буде осягнена, діло наше буде викінчене коли ми всі перебуваючі на еміграції в ріжних краях й державах, віддамо всі свої сили і духові здібности для української православної церкви, коли з нею і для неї будемо працювати щиро, совісно й з вирозумінням.. Сучасна дійсність кличе й завзивае нас до сего.

Нам на еміграції треба звернути увагу, дати позір, бути чуйними і обережними, що діеться на нашій Україні і що ми робимо, і як робимо, щоби виратувати себе з духової неволі, в якій кождий — до тепер находиться. Пожертвуймо всі свої сили, всю свою енергію, творчість здорового ума відродженій. Укр. Прав. вославній Церкві. При ній і з нею осягнемо свій найвисший ідеал, при ній і з нею ми підемо вперед, зробимо поступ у всіх галузях нашого національного життя!! „Відродження і Поступ"! Як богато говорять сі слова! Скілько то літ ми мусіли ждати, щоб діждатись так відповідної хвилі, часу в котрім ми себе відроджуемо, і маємо спромогу брати участь в культурно-національній і церковній роботі! Ми не завстидаемось і перед будучим поколінням, не заслужимо собі ганьби від них, коли підемо на стрічу Сонцю Золотому — відродженій Укр. Прав. Церкві, — до котрої мусимо вернутись по довгій блуканині, як вернув Блудний Син, до дому отця своєг!.... Перед нами немае жадних перепон. Нам нічого лякатися!... З повною вірою і з сильною надією в кращу будучність українського народу, при помочі Української Православної Церкви, пожертвуймо всі свої сили, щоб промостити шлях до Воскресения Соборної України, — до осягнення якої відроджена Укр. Прав. Церква зробила вже рішучий крок. Важкі наші завдання на еміграції, — та годі й відказатись від них! — **Зробити відповідне рішення — се найголовнійша річ в життю людини, народа! Збуваючи мов**чанкою й приглядаючись байдужно творячимся подіям, тимсамим допускаемося насильств над собою і нашою нацією. Політичні вислідн із наших невдач звязали нам руки, як мало кому в історії, та можемо ще все направити, коли своєю рішучою поставою, залізною енергією не дозволимо Полякам і Римови доконувати насильств над нашим народом за помічю греко-католицької церкви. Шкідлива політика Шептицького і инших „князів" греко-кат. церкви звісна вже всім.

Чому керма церковної влади, від котрої так богато залежить хід подій історії народа, має находитись в руках людей нам ворожих і завнсимих не від українського громадянства, але від Поляків і Риму?? Чому Рим вибирае для нас якраз таких людей на епископів, які роблять шкоду всему українському загалови?.. Як довго ще маємо сему придиватися? Українським греко-католицьким богословам не позволяють бути священиками між своїм народом, **бо бельгійські і французькі Редемптористи** занимають з кождим днем становища церковні, як по містах так по селах в цілій Галичині. Що чекае нас в найблизшій вже будучности? Цілковита латинізація церкви **в тим самим й винародовлення українського народу в Галичині!...**

Завданєм нашим е, не то що спинити, але спричинити цілковиту невдачу політиці і влянам Риму й уніятських вождів — владик, що провадять нас Українців в пропасть. Частина української еміграції як в в Канаді так і в Америці вже зробила свій перший крок в тім напрямі, і паралізуе заміри католицької Польщі і Риму.

Витаймо, отже радо відроджену Укр. Прав. Церкву, промощуймо її дорогу, підпоможім їй в предстоячій тяжкій праці.. Слава і честь тим, що несли свою поміч і жертвували свої труди на добро відродженої Укр. Прав. Церкви від самого початку. Дай Боже, щоб в тій нерівній боротьбі вони і на дальше витримали і устоялись на сторожі як хоробрий, відважний жовнір!..

Відроджена Укр. Прав. Церква — се дорога до Соборної України!

І. М. Галичанин.

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпеґу.

„Дальші жертви на будову Укр. Прав. Катедри в Вінніпеґу зложили слідуючі:

Дм. Данько —	$15.00
П. Г. Войценко	50.00
О. Климків	25.00
Ст. Гнатишин	25.00
Ю. Гуменюк	10.00
С. Матвій	25.00
Пані К. Ожийовська	10.00
Г. Сич	10.00
Панна Дячик	5.00
В. Угринюк	25.00
Н. Н.	5.00
П. Марко	25.00
М. Паньків	25.00
В. Свистун	25.00
Ю. Гуменюк	15.00
Вол. Баран	50.00
Пані Є. Вавриневич, Фіцґералд, Алта, (кв. ф.)	2.00
Т. Д. Волохатюк, Меріт, Б. К. (кв. ф.)	1.00
Пані Й. Кулачковська, Вайта, Ман.	10.00
В. Скарвінко	5.00
С. Басістий	10.00
Т. А. Горбай, Витків, Саск. (кв. ф.)	1.00
Збірка в церкві в Вінніпеґу на Великдень	54.52
П-ні Тиховецька (кв. ф.)	2.00
Стефан Лоза, Десмал, Ман	2.00
А. Голембйовський, " "	2.00
Р. Мимрик, " "	2.00
М. Скиба	5.00
С. Шевчук	5.00
І. Будзінський	5.00
Й. Богоніс	10.00
М. Онуфреів	25.00
Й. Ожийовський	25.00
Пані Довбуш	5.00

о. П. Мельничук прислав збірку 11 долярів від слідуючих:

По 1 дол.: Юрко Фіцич, п-ні Анна Фіцич, Іван Фіцич, п-нна Анна Фіцич Мих. Фіцич, Стефан Слижук, Василь Слижук, Никола Слижук, Мих. Ільніцький, Никола Ільніцький, Дмитро Романчич.

Разом $11.00

Збірка о. К. Кирстюка:

На зборах, 27 червня 1925, православної парохії Пресвятої Тройці коло Песклинця, на полудни від Гефорд, Саск., жертвували слідуючі парохіяне на будуву Катедри:

По 1 дол.: Мих. Н. Симчич, Іва Білавич, Іван Симчич, Іван Габрись.

По 50 цт.: Василь Богданський, Василь Зазулінський, Філіп Бабич, п-ні Марія Лазарович.

Петро Твердохліб 40 центів.

Разом $6.40

Повисший спис включае тільки ті збірки, які вплинули до каси по кінець місяця червня.

Щире спасибіг всім жертводавцям складае заряд церкви.

Г. Блок, касієр.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСТНИКА" ЗЛОЖИЛИ:

І. В. Семенюк, Радвей Сентр, Алта., 5 долярів.

Т. Д. Волохатюк, Мерит, Б. К. 1.00

Василь Кобітович, Монтреал, Кве. 1 доляр.

Збірка в Каппон, Алта. на заклик о. Кусого — гроші переслав В. Клим 5 долярів.

Православний Календар на Рік 1925.

(Після нового стилю)

СЕРПЕНЬ.

1 С. Мокрини
2 **Н. 8. по С.** † Ілаі пр.

3 П. Симеона Юрод.
4 В. Марії Магд.
5 С. Теофіля, Трофима
6 Ч. Бориса і Гліба
7 П. † Усп. св. Анни
8 С. Ермолая
9 Н. 9. по С. Пантел.

10 П. Прохора, Нікомора
11 В. Калиника, Сераф.
12 С. Сили, Андроника
13 Ч. Евдокіма правед.
14 П. В. Ч. Х. Маков.
15 С. Пер. мощ. св. Ст.
16 **Н. 10. по С.** Іс. і Дальм.

17 П. 7 от. в Ев., Евдокії
18 В. Евсигнія
19 С. **Преобр. Господ.**
20 Ч. Дометія, Пульхерії
21 П. Еміліяна еп.
22 **С. Ап. Матея**
23 **Н. 11. по С.** Лаврент.

24 П. Евпла, Клявдії
25 В. Фотія, Аникити
26 С. Максима
27 Ч. Міхея, Теод. печ.
28 П. Усп. Пр. Богор.
29 С. Пер. Обр. Госп.
30 Н. 12. по С. Мирона
31 П. Фльора і Лавра

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕҐ, МАН. СЕРПЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (17) 8

МАНЯК НА ЕПИСКОПСЬКІМ ПРЕСТОЛІ.

Понища стаття появилася в 25 (304) числі перемиського „Українського Голосу" п. з. „Хорий чоловік". Вона нехай буде доказом для тих Українців, які ще бачуть в католицькій церкві спасення, що український нарід в Галичині тільки тоді зможе видвигнутися з невідрадного положення, коли раз на все зірве з Римом і його підніжками і запанує сам в своїй церкві. Мимоходом ся стаття е поличником для „Канадійського Українця", який в цілости передруковуе „пастирський" лист того хорого чоловіка — Хомишина.

На епископськім престолі в Станиславові сидить хорий чоловік. Його непочитальні вчинки відібрали весь авторітет тамошному епископському пестолови. Сей хорий чоловік осмішуе епископський престол, компромітуе нашу церков, наше духовенство, наш нарід. Сей чоловік е розсадником всяких сект, бо його непочитальні вчинки відстрашують нарід від церкви. Сей хорий чоловік окружився півголовками. Про ступінь умової недуги одного з них свідчить його лист до радника суду п. Р. Дмоховського (лист поміщений на 4-ій стор. сього числа). Хорий чоловік окружився хорими людьми. Similis simili gaudet, себто знайшов свій свого.

Та мірка терпеливости нашого духовенства, нашого народу вщерть переповнилась. Наше громадянство не може довше стерпіти хорого маняка на високім становищі — на епископськім престолі, перед яким то престолом наш нарід завжди клонив голову і завжди клонити буде. Бож годі допустити до сего, щоб хора людина, якій місце де інде, а не на епископськім престолі, далі понижувала нашу церкву своїми непочитальними вчинками.

Хорий чоловік видав послідними часами „пастирський лист", який е документом його недуги. Над хорим чоловіком можна жаліти, але аж з хвилею, коли він опиниться в місці, призначенім для хорих. Поки се не сталось, ціле громадянство мусить реаґувати не проти хорого, але проти осмішування нашого духовенства і церкви і проти тих, що мовчки приглядаються, як хора людина покористовуеться високим становищем і шле непочитальний пастирських лист. Сей лист не страшний своїм змістом, бо непочитальний автор його затратив весь авторітет і серіозно його ніхто не трактуе, а страшний **сей лист тим**, що осмішуе нашу церкву. Супроти того ціле наше громадянство приневолене просити Митрополита як наставника греко-католицької галицької провінції, щоб своєю інтервенцією в Римі перевів негайну зміну на епископськім престолі в Станиславові і увільнив нашу церкву, наше духовенство і наш нарід перед дальшою компромітацією.

Наше громадянство свідоме того, що релігійна справа — се суть душі, почувань, думок і змагань нашого народа. Тому на цілій лінії відбуваеться серед нашої інтеліґенції релігійна реґенерація. Наша інтеліґенція прийшла вже до переконання, що „поступ", який пропаґувало покоління другої половини минулого століття, доводить до пропасти. Наше громадянство прийшло до переконання, що інтеліґенція відірвана від того, чим живе народ, се спорохнявіла гиляка, нездібна до проводу. Тому тепер у нас е головним кличем: не вільно відриватись від душі і почувань народних мас! Не вільно — під карою знищення суспільної структури і орґанізованости, моралі і жертвенности та сили нації, під карою розбиття і змиршавіння. Руїнницька робота т. зв. раціоналізму, якому платив податок навіть дехто з епископів в молодім віці (гляди отвертий лист Петра Карманського до епископа Коциловського — П. В. ч. (14) 5), веде нехибно до занепаду, а не до поступу. Правдивий поступ народних мас може відбуватись тільки на традиційній релігійній основі.

Очевидно, що наша інтеліґенція, наше ціле громадянство бажае скріпити повагу церкви і церковної гієрархії. **Але чиж можливе се у нас, коли епископи самі підривають авторітет церкви і епископських престолів, коли епископи самі понижують підчинену собі гієрархію, коли допчуть традиційну основу нашої церкви?**

З ЦЕРКОВНИХ СПРАВ В ГАЛИЧИНІ.

В ч. 16 перемиського „Українського Голосу" оповідаеся, як прийшло до того, що Хомишин став епископом. Було воно так:

В Станиславові епископом був Шептицький до 1900 року, поки не став митрополитом. З початку Шептицький говорив, що його місце в Станиславові займе о. Філяс, та Філяс не був до смаку москвофілам, отже вдалися вони до ґрафа Андрія Потоцького і ґрафа Андрія Шептицького і все переробили.

І призадумався Шептицький тай вдався за порадою... не до греко-католиків, але до свого свояка Поляка — кардинала ґрафа Пузини в Кракові. Поїхав він туда з двома греко-католицькими священиками. І Пузина дав таку пораду:

— Romanie! zrób biskupem chłopa! On ci za mitrę we wszystkiem będzie powolny. Nie mianuj synów księży, bo u nich jest tradycja, bo synowie księży, to ludzie z charakterem!

А по нашому буде:

— Романе! зроби епископом хлопа, а він тобі за митру (епископську корону) в усім буде послушний. Не іменуй синів священичих, бо в них е традиція (родинна самоповага, що не дозволить на те, щоби вони стали наймитами), бо сини священичі, то люде з характером!

Романе!... Бо хрестне імя Шептицького Роман і Романом він завсіґди остае для Поляків. То лише для Українців він Андрій.

Щож до поради Пузини, то Шептицький приняв її щиро до серця і поставив такого, як Пузина радив. Поставив Хомишина, поставив Коциловського, Боцяна, Будку... **В тім власне роля Шептицького!**

За Хомишиним е довга історія. Хомишина загал не любив ще тоді, коли він був сотрудником в Станиславові. Крилошане ним поштуркували й легковажили його. Перейшовши до Коломиї, Хомишин кождого майже дня гостив в москвофіла Дудикевича. І Дудикевич предложив кандидатуру Хомишина Потоцькому...

Бо греко-католицька церква тим власне визначаесь, що в усіх її важних справах завсіґди рішали чужі — Рим, Поляки, москвофіли, тільки не самі греко-католики!

Ставши з волі Шептицького ректором львівської духовної семинарії, Хомишин спричиняв своїм простацтвом і безхарактерністю вічні клопоти в семинарії.

— Вістка про іменовання Хомишина епископом — читаемо в перемиськім „Українськім Голосі" — громом вразила тамошне духовенство і крилошан. Покійний архідиякон Литвинович сказав: **„Отже дав нам митрополит „ліпшого" епископа від себе! І кому-ж вже нині вірити?... За нову обсаду станиславівського престола нехай Бог простить митрополитови! Се тяжкий його гріх!"**

Ставши епископом почав Хомишин боротьбу з нелюбими йому людьми і „вигризав" їх — як оо. Литвиновича, Фацієвича, Гробельського і других. Про вибрики Хомишина говорили навіть в віденськім парляменті. Себе окружив Хомишин доноcщиками і хрунями.

В часі війни Хомишин утік з своеї епархії два рази — раз 1914, а другий раз 1916 року. Згадатиб, що на бажання ґрафа Штірка і намісника Коллярда (а певно і Риму і Поляків) увів був в своїй епархії латинський календар, через який богато людей опинилося було в тюрмі. За календаром прийшов целібат з новими жертвами... Та всего в сій короткій статті годі оповісти.

Але нічого нема тут нового — се лише продовження старої польської політики. **Колись польські королі ставили на православних епископів своїх наймитів, хрунів і взагалі людей безхарактерних, щоби так звести на ніщо церкву православну. Опісля пробували її замінити новою уніятською. Опісля зводили і зводять на ніщо уніятську, щоби її замінити римо-католицькою.**

Українче! Памятай, що лише твоя предківська Українська Православна Церква бажае тобі добра, а нікому не бажае лиха! А від усіх инших кілько кривд і глузовань зазнав і зазнае нині український нарід!

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЄРА ПРО ПАПСЬКУ НЕПОМИЛЬНІСТЬ.

(Дальше).

Хто не знає, що ті собори скликувались імператорами **без повідомлення, а иноді і проти згоди римського епископа?** Може бути, що ви скажете, що Осій, епископ Кордовський, був предсідателем на першім Никейськім Соборі і оголосив його постанови. Так, але той самий Осій пізнійше був предсідателем Сардійського Собора, на котрім не брав участи Юлій, легат епископа римського.

Більше про се не говорю, високоповажані Браття, а переходжу до сильного доказу, на котрий ви покликались перше для потвердження першеньства римського епископа.

Під каменем, на котрім свята церква основана, ви розумієте Петра. Колиб се була правда, то спір урвавсяб, **але наші предки, — а вони злевністю хоч будь що знали, — думали не так, як ми.**

Святий Кирило в своїй четвертій книзі про Святу Тройцю говорить: „Я думаю, що **під каменем ми повинні розуміти непохитну віру апостолів**". Святий Ілярій, епископ Пуатберський, в своїй другій книзі про Святу Тройцю говорить: „камінь („петра") є благословенний единий **камінь віри**, висказаної устами св. Петра; а в шестій книзі про Св. Тройцю він говорить: **„На тім камені ісповідания віри основана церква"**. Бог, — після слів св. Гієронима, в шестій книзі про св. евангелиста Матея, — оснував Свою церкву на тім камені (вірі) і від сего каменя ап. Петро отримав своє імя. Після сього св Іоанн Золотоустий в пятьдесять третій проповіди про евангелиста Матея говорить: **„На сім камені я збудував церкву Мою, то є на вірі ісповідання"**. А яке було ісповідання ап. Петра? Ось яке: **„Ти є Христос Син Бога Живого"**.

Св. Амброзій, архиепископ медіолянський (толкуючи другий розділ післання до Єфесян), св. Василій Селевкійський і отці халкидонського собора **вчать так само.**

Зі всіх учителів християнської давнини св. Августин занимає одно з перших місць учености і святости. Послухайте, що він пише в своїм другім трактаті про перше післання св. Іоанна: **„Що означають слова: збудую церков Мою на сім камені? Вони означають: — на сій вірі, на тих словах: — Ти еси Христос Син Бога Живого"**. В 124-ій проповіди про св. Іоанна ми надибуємо слідуючий знаменитий висказ: **„На сім камені твого ісповідання Я збудую Мою церкву. Камінь-же був Христос"**.

Великий епископ (себто св. Августин — П. В.) так мало вірив, що церква була основана на Петрі, що в своїй тринайцятій проповіди до вірних сказав слідуючі слова: **Ти Петр, і на сім камені** (летра) **твого ісповідання, на сім камені слів твоїх, — „Ти еси Христос Син Бога Живого", — Я збудую Мою церкву".**

Розуміння св. Августина сих важних слів було розумінням всего християнства в його часі. Тому для короткости я висказую слідуючі висновки:

1. **Ісус Христос дав Своїм апостолам таку саму власть, як і св. Петрови.**

2. **Апостоли ніколи не признавала св. Петра за намісника Ісуса Христа і непомильного учителя церкви.**

3. **Св. Петро ніколи не думав бути папою і ніколи не поводився, як папа.**

4. Собори чотирох перших віків, признаючи високе становище, яке занимали римські епископи в церкві, **ради важности Риму, приписували їм тільки першеньство чести, але ніколи першеньство власти чи юрисдикції.**

5. **Святі Отці, в словах „Ти еси Петр, і на сім камені збудую Мою церкву", ніколи не розуміли, що церква основана на Петрі** (супер Петрум), **але на скалі** (супер петрам), **ісповідання віри апостола Петра.**

Я отже приходжу до врочистого заключення, на основі даних історії, розуму, льогіки, здорового змислу і християнської совісти, що Ісус Христос не дав ніякого першеньства св. Петрови і що римські епископи зробились владиками церкви не инакше, як подоптуючи одні за другими всі права епископства. (Голоси: Мовчи, безсовісний протестанте!

Я не є безсовісний протестант! Ні, тисячу разів ні! **Історія не є католицька, чи англіканська, чи кальвіністична, чи лютеранська, чи грецька, чи арменська, чи ультрамонтанська. Вона є те, що є, себто: троха сильнійша від ваших канонів і соборів.**

Кричіть проти неї, коли смієте! Але ви не годні уневажнити історичних фактів — так само, як виявши в кольозея один камінь не годні знищити кольосальної будівлі. Коли я сказав будьщо історично ложне, то докажіть мені се на основі історичних даних, — і не захитавшись ані на мінуту, я готов чесно боровитись; але будьте терпеливі, а побачите, що я не сказав ще всего, що хотів сказати і що повинен сказати; **і колиб мені готовили вогненний костир на площі св. Петра, я зобовязанний не мовчати, але продовжати.**

Монсиньор Дюпанлу в своїх знаменитих замітках дотично теперішнього ватиканського собора сказав зовсім слушно, що **коли ми признаємо Пія IX непомильним, то необхідно мусимо признати, після всякої льогіки, непомильними всіх його попередників. Гаразд! Але тут, високоповажані Браття, історія підносить свій авторітетний голос в доказ, що де котрі папи помилялися.**

Ви можете протестувати проти сего, або відкинути його, як вам подобається, але я таки докажу.

Папа Віктор (192 зразу **одобрив монтанізм, а потім осудив його.**

Папа Марцелян (296-303) **був ідолопоклонником.** Він увійшов в храм богині Вести і приніс їй жертву. Ви скажете, що то було ділом людської слабости, але я відповідаю вам: намісник Ісуса Христа умирає, але не стає відступником.

Ліберій (358) **згодився на осудження Афтаназія і рішився приняти аріянство** (ложна наука Арія, що Ісус Христос не є одного существа з Отцем, але менший від Отця — П. В.) для того щоби позволили йому вернути із заслания і обняти попередну катедру.

Григорій І. (590-604) називає того антихристом, хто бере на себе титул „вселеньського" епископа, але не зважаючи на те, Бонифатій (607-8) примусив імператора Фоку (отця-убійню) дати собі згаданий титул.

Пасхалій II. (1099-1118) і Евгеній III. (1145-1153) **одобряли двобій;** Юлій II. (1503-1513) і Пій IV (1559-1565) **заборонали двобій;** Евгеній IV. (1431-1447) **признавав Базельський собор** і його постанову позволити чеській церкві причащати під видом хліба і вина, а Пій II. (1458) скасував той привілей; Адріян II. (867-872) **визнав світські слюби важними;** Пій VII. **осудив** орден Єзуїтів, **дозволений** Павлом III., а Пій VIII **назад привернув** його.

Але пощо нам вертатися до таких віддалених доказів? Чи святійший наш отець, котрий є тут присутний, в своїй булі завіряючій правила теперішнього собору, не уневажнив на случай своєї смерти в часі його засідання, все те, що в минувшині могло противорічити йому, — також рішення своїх попередників? **Я ніколи не скінчив би, високоповажані Браття, колиб я хотів предложити вашій увазі всі противорічча пап в їх науці.** Отже, коли ви доказуєте непомильність теперішнього папи, **то ви також мусите доказати неможливе,** а саме, **що папи ніколи не противорічили один другому,** або инакше заявити, що ви мали обявлення від Святого Духа, що непомильність папства починається тільки від 1870 року. Чи осмілитесь ви се зробити?

Отже не дуріть себе. Коли ви підпишете догмат папської непомильности, то наші вороги протестанти тим сильнійше будуть протестувати, бо вони мають по своїй стороні історію тоді, коли ми маємо проти них тільки наше саме відступство. Що ми скажемо, коли вони поставлять перед нами всіх римських епископів аж до його святости Пія IX? (Крики: Замовчи, замовчи! Досить, досить!). Не кричіть, монсиньори! Боятися історії значить, вважати себе побідженим, і що більше, хотяй би ви могли виляти на неї (себто на історія — П. В.) всю воду Тибра (ріка над якою побудований Рим — П. В.), то ви не затерли би в ній найменшої сторінки. Позвольте мені говорити; я буду говорити якомога найкоротше відносьно сього так важного питання.

Папа Вигилій (538) **купив папство** у Велизарія, полковника імператора Юстинія. Правда, він **не дотримав** свого слова і не заплатив за нього нічого. Але чи згідне се з апостольськими постановами — купувати тіяру (папську корону)? В постановах Другого Халдейського Собора **читаємо:** Епископ, котрий получить сан за гроші, хай буде усунений і вилучений з церкви.

Папа Евгеній III. (1145-1153) **наслідував** Вигилія. Св. Бернард, що був ясною звіздою свого віку, картав папу слідуючими словами: **„Чи годен ти показати мені в сім великім місті Римі будького, хто визнавав би тебе за папу не будучи підкуплений золотом або сріблом?"**

(Докінчення буде).

Людську працю ми повинні виконувати чесно й бездоганно, незалежно від того, чи сподіваємося ми згодом поробитися ангелами, чи віримо в те, що ми колись-то були слимаками.

Джон Рескін.

Мрійник часто означує майбутність досить певно, але він не хоче дочекатися її. Він хоче, щоб майбутність зараз же прийшла, прискорена ним. Те, для чого природа потребує тисячів років, він хоче бачити доконаним за час свого життя.

Лесінг.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

4) В четвертім листі до священства й народа: „До преосвященого Митрополита . . . Россовлахії . . . священників . . . й народа."

Всі сі чотири листи перекладені на румунську мову Митрополитом Мелхеседиком знаходяться в Хроніці Румунській, стор. 62—67. Назву Россовлахія попри назву Мовровлахія в найдавнійших часах не можна приймати за пограниче Руської Держави, але за етнографічну частину української землі й народа, що разом в пожиттю з Волохами творили молдавське князівство. І ми можемо тільки бути вдячні тому протопопови, тим митрополитам Россовлахії, що вони про обставини українського народу й землі, що входили в склад їх митрополії та князівства, не вложили в уста патріярха Антонія понеправді — але так, як вони самі були найкраще поінформовані . . .

Дальше в році 1401 в місяцю маю приказує патріярх Царгороду Матей, митрополитови Угро-влахії, щоб він приняв священика **Ісидора, який походить з Россовлахії** в склад своїх священників (Miklosich et Miller: Acta diplomata sacra et profana Vol. II. Acta patriarchatis Constantinopolitani, S.494-495. — Cronicu Romanului, S. 71).

Колиж Митрополія в Сучаві скріпилася, то князі церкви старалися о се, щоб на землях, **де жив український** нарід віруючі були обслуговані в українській мові на рівно з Румунами. Колиж опісля румунська мова була впроваджена и в церкву між Румунами, то старославянська мова остала в церквах де жили Українці як в Молдавії так й Буковині аж до теперішного зрумунізовання. **Найкращі до сього докази** знаходимо в **видаванню церковних книг,** які мають рівночасно попри румунський й старославянський текст, як приміром **Псалтиря з року 1680,** що була видана славним митрополитом яським Досетієм (гляди Інв. Число 667. Чернеча бібліотека в Сучавици) так й **Літургіарійон,** що був подібно як вище згадана псалтиря видрукований на приказ епископа в Радовецькій літографії в році 1745 (гляди й на другі в Bianu si Hodos Bibliografia Romaneasca). Один примірник згаданого Літургіарійона находиться тепер в митрополичій бібліотеці в Чернівцях (гляди Інв. No. X. 6. Post No. 16).

По відлученню Буковини від Молдавії та прилученню й до Австрії, українська людність Буковини творила далеко більшу перевагу над Румунами. Самий румунський епископ Досетій Херескул в своїм звідомленню, як подає генерал Енценберг до головної военної Ради з дня 27 квітня, 1781 р. в точці шестій виразно заявляє: **„Більш як половина греко-орієнтального населення говорить українською мовою** (Ziegiauer Bilder aus ober Bukovina 2. Bilderreihe das Yahr 1780 S. 151) а епископ мусів певно добре знати свою епископію, коли заявив про се в своїм звідомленню й ще жадав, щоб були для його епископії доставлені потрібні церковно-славянські книги. При сім треба згадати, що в теольогічній школі в монастирі Путні викладалося й старославянську мову — викладав її знаний граматик Демитрій Попович, та Евстахій **Евтемій.**

Про подібну статистику віруючих буковинської діецезії, що до її національности подає яких 36 літ пізнійше митрополит з Карловіц в своїй відповіді на письмо буковинського епископа Данила Влаховича. Митрополит пише більше-менше слідуюче про буковинську діецезію, що до пляну науки в теольогічній школі: „Нехай кандидати Вашої діецезії, котрі походять з тої частини, де більша половина населення є українська й говорить тільки тою мовою, вчаться деяких теольогічних предметів в славянській мові (гляди M. Colinescu, Normalien der Bukowinoer gr. or. Diozeze III. Bd. S. 1891 Anm.).

Відомість про рівноправність української національности, віруючих буковинської діецезії митрополит міг мати лиш з уст або з письма буковинського діецезіяльного епископа Данила Влаховича.

А колиж ми ще дальше розглянемо національну сторону віруючих буковинської діецезії, то побачимо, що також самий епископ, пізнійший митрополит Евгеній Гакман в своїм знанім посланію (Czernowitz 1865. S. 142) говорить: **„Діецезія складається з половини віруючих Русинів (Українців), а з половини Румунів", і він сим домагався рівного поділу своєї діецезії, щодо мови й щодо рівного трактовання українського населення разом з Румунами.**

Подібні відносини, що до рівного числа віруючих обох національностей, задержалися аж до сегоднішного дня. На підставі останньої австрійської переписі з років 1900 й 1910 замешкувало Буковину в р. 1900 — 298.798 Українців а 229,018 Румунів; в році 1910 — 305.101 Українців, а 273,254 Румунів. Колиж ми від сьої загальної суми переписі відтягнемо 25,141 українських греко-католиків, то будемо мати чисте число православних Українців 279,960, а по відтягненю 1,143 греко-католиків Румунів, загальне число буде 272,-111 православних Румунів. Подібну статистику, щодо рівного числа Українців і Румунів, бачимо також з переписі переведеної в 1920 році, яку перепровадило румунське правительство. Вона виказала 303,000 Українців і 284,000 Румунів.

На підставі сього можемо твердити, що діецезія в якій число віруючих двох національностей мають рівну перевагу — не можна зачислювати до одної й після неї потім називати нашу архидіецезію національною румунською.

Така переміна буде для одної національности (се є Українців) несправедливою й ніколи не може запанувати в такій діецезії порозуміння всіх віруючих, а викличе велике огірчення з покривдженої сторони.

Після засад греко-орієнтальної церкви, що дозволяє на національні церкви ,як грецьку, болгарську, сербську, російську, румунську, коли тільки єдність віруючих одної національности до сього стремить — **мають таке саме право до сього й Українці на Буковині, як і Румуни.**

Колиж в предложенім статуті наша дотеперішня архидіецезія мається називати **„греко-румунська" („orthodox-romana")** з промовчанням зовсім назви української — **то я пропоную, як відпоручник українського народу, ради справедливости, щоб назва нашої архидіецезії була перемінена на архидіецезію „українська-румунська"**, або щоб було зовсім відкинено національну назву **румунську** а осталася тільки назва **орієнтальна."**

XIV.

На протест проф. Козака, як я вже вище сказав, того дня ніхто не важився відповідати, тільки заступник предсідателя конґресу, др. Евзебій Попович, відповів на сей український протест слідуюче: „Я з християнської чемности позволив вам пане сенатор на відчитання вашого протесту, однак заявляю, що я не можу допустити до дебати над вашими протестами, бо вони не входять в рамці сього конґресу. Ви перейшли в своїх протестах рамці програми назначеного теперішного нашого конґресу, однак я уважаю, ще за свою повинність, як предсідатель сього конґресу, заявити вам, як відпоручникови українського народу, що се вже стверджено й доказано, що актом злуки Буковини з Старою Румунією наша держава стала одною національною цілістю — з тої причини й всі віруючі нашої орієнтальної церкви прилучаються до одної неподільної національної румунської православної церкви, бо-ж ясно, що як всі не-румунські елементи, які входять в склад нашої держави не можуть змінити національного характеру нашої держави, так рівнож й не зможуть змінити не-румунські елементи нашої національної румунської православної церкви.

Український нарід нехай буде переконаний, що вирозумілість румунського народу не скривдить його на полі національно-культурно-релігійнім, й що він може свідомо продовжати своє національне, культурне й релігійне життя під скриптом румунської церкви, без жадної перешкоди, — однак всякі можливі виступи чужих елементів проти нашої національної держави та національної румунської церкви не будуть терпимі й толеровані. Із отсих то причин я й не можу дозволити допустити ваші протести до наради, й замикаю всяку дискусію над сею справою. (Після Dreptatea з 25 жовтня, 1921, число 214)."

Так бачимо, що відповідь заступника предсідателя конґресу була лише політичною хитрою маніфестацією, та політичним ударом, лише на те, щоб всякий протест з сторони Українців ослабити та задемонструвати потім в пресі, що „Румуни не хотять утискати українську меншість, коли вона тільки буде смирненька. Бо-ж здається, що в сю відповідь й сам таки Евзебій Попович певно не вірив й уважав її лише за масненькі, гарно сказані слова в парляментарний спосіб, якими завсігди засліплюється очі невдоволених. Коли-ж українські відпоручники домагалися, щоб їх протести прийшли під нараду, та були запротоколовані — румунські відпоручники по довгій дебаті згодились, однак, коли прийшло до голосовання, то пропозицію д-ра Козака, щоб архидіецезія не була названа національною румунською, але українсько-румунською, або зовсім відкинення назви національна румунська — а осталася назва православно-орієнтальна, відкинено 37 голосами проти 7. На сей вислід українські відпоручники були приготовані. Перевага румунського терору побідила.

(Дальше буде).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
878 PARR STREET, — WINNIPEG, MAN.

ЗНАЧІННЯ ЦЕРКВИ В ЖИТТЮ НАРОДУ.

Народ, що дорожить своєю (не чужою!) церквою і йде за її проводом — підіймається в гору.

Народ, що легковажить свою церкву — спускається в долину.

Те саме відноситься і до кождого поодинокого чоловіка.

З впровадженням Православної Церкви на Україну за князя Володимира Великого 988 року, прийшла на Україну освіта. Від тоді український народ став свідомий самого себе, як одна велика родина, що жие одним спільним життям і має перед собою і для себе спільні обовязки.

Від впровадження православної церкви на Україну починаєсь письменство, книжна освіта і писана історія українського народу.

Перша освіта ширилась серед народу через церкву, або за її впливами.

Де ніщо не могло змягчити давної дикої жорстокости серед напів дикого народу, там змягчувала її церква.

Щоби знищити силу і самостійне життя народу, вороги завсігди в першу чергу нищили його церкву. Вони розуміли, яку велику силу має церква. Нищили Поляки, нищили Москалі, нищили Румуни, нищили Мадяре. Всі вони знали, що коли сила церкви впаде, тоді буде можна легко йти побідним походом дальше.

Церква в Українців в найтяжших хвилях життя, була завсігди найсильнійшою народною твердинею.

Козацькі оборонні війни провадились під кличем: „За народ і віру православну!"

Коло церков засновувались Церковні Братства, в яких збирались найсвідоміші і найщиріші люде для оборони народного життя перед ворогами. І братства тії робили велику народню роботу.

Церковні Братства засновували друкарні, школи, шпиталі, отже були поважною силою, твердинями народнього життя.

Колиж українські богаті родини під напором ворожої сили перейшли в чужі табори, то духовенство було одиноким, що остало при народі — як свідомійша кляса, як кляса, що ділячи долю і недолю народу, піддержувала його віру і надію на кращі часи.

І тому розумний і шануючий свою гідність чоловік поважає цілою душею церкву своїх предків, церкву свого народу.

Він поважає її, як інституцію, що веде людей до праведности і тим робить кращим їх життя і наближає їх до Бога.

Він поважає закон, на якім церква основуєсь. І свідомо, охотно піддаєсь його вимогам.

Він радіє, що народ має свою духову твердиню і він дбає про її величність, силу і забезпеку перед ворожими наступами.

І тому чоловік, який щиро і розумно поважає церков: Не опоганить своєї особистої ані народної гідности перед ніким. Він буде завсігди і всюди поважним, примірним і дїяльним громадянином.

Він не буде байдужим, скупим, лінивим. Він не стане зрадником свого народу.

Він і дітей виховає примірно, поважно, на гарних людей на добрих громадян — і на окрасу свому домови, свому родови і свому народови.

Хтож легковажить церков свого народу, той вже тим самим зійшов з морального грунту, відорвався від життя, став відблуканою вівцею, що не знає, де її гурт, ні не має в часі бурі пристановища.

Се блудний син, що забув родинну гідність, забув імя батька-матери і пропускає вік і батьківське добро з ледачими людьми.

Се зарозумілий чоловік, що висше поставив хвилеві особисті забаганки, ніж почуття народної гідности; ніж розумне праведне життя; ніж труди тих розумних і щирих людей, що працювали і працюють для піднесення людського життя.

Се лінивий чоловік, що поставив хвилеві вигоди висше святих обовязків, висше благородних стремлінь і праведної, розумної праці.

Такий чоловік не є ніколи поважним громадянином

Він дітий не виховає на поважних людей.

Він завсігди стоїть осторонь громади, як втікач, як чужинець.

Він дуже легко може стати народним зрадником, бо під його ногами нема твердого, неподатного морального грунту.

Він не може бути примірои для доброго, але завсігди є примірои для злого, для байдужого, для самолюба, для скупаря.

Він дітий своїх виховає на гірших і поганійших, ніж сам.

Життя його пройде безцільно, безвартно. І для тих, що знали його, однаково буде:

„Чи жив, чи загинув."

А до котрих ти, читачу, належиш?

МОРАЛЬНИЙ СТАН ГР. КАТ. ПРОФЕСОРІВ БОГОСЛОВІЯ В ГАЛИЧИНІ.

Судця Роман Дмоховський належить в Галичині до передових громадських діячів в послідних тяжких часах. Він є одним з тих, що будучи світським чоловіком, завзято протестує проти польської і римської роботи, вимірено на знищення греко-католицької церкви і заведення костела.

В 24 ч. перемиського „Українського Голосу" помістив Дмоховський статтю, в якій між иншим говориться:

З захисту в Станиславові прогнав Хомишин з своїми прислужниками сироту (за те, що брат не хотів бути целебсом). Не могучи бачитися з настоятелем захисту (о. д-ром Бойчуком), Дмоховський вислав до нього лист, де вказував на брак християнського милосердя. З листом післав також образок, на якім був намальований Спаситель, що пригортає дітей до себе.

За час дістає Дмоховський від о. Бойчука лист з вуличними, нехристіянськими кпинами такого змісту:

Ваше Преосвященство! Хто пише „драматичні посланія", дає наставленія і „вітцівські" поради питомцям і ректорам, з рамени кого екскомунікуеться Епископів і Митрополитів, той принайменше мусить бути патріярхом — як не українським Папою!

Мене Ваша Святість не застали дома. Я їздив закладати вже девятий сирітський захист в Станиславівській дієцезії (мабуть під сим Бойчук розуміє: для дітей целебсів!); тому нехай Ваша Святість будуть ласкаві звинити неприсутність Вашого вірного підданого.

Зазначу, що я при тій нагоді Вашу Святість виручив грошево.

Осібно висилаю Вашій святости статут нашого Товариства до ласкавої апробати."

Цілуючи Вашій Святости капці — очікую дальших наставлений і вітцівських порад, остаю в покорі — найнизший слуга Вашої Святости.

о. Др. Аксентій Бойчук.

Станиславів 11. 4, 1925

П. С. Дякуючи за памятковий образок Вашої Святости — осмілюю похвалитися, що я таких образків для одної днини вислав аж 18,000 штук в дієцезію. — о. Др. Бойчук.

І сей то Бойчук, що потрафить писати такі безсоромні листи, є **Доктором св. Богословія і Ректором духовної семинарії** — отже він то виховує священиків!

Ось хто провадить нині греко-католицьку церкву! Та не самий тут Бойчук, бо-ж він має над собою такогож Хомишина, а Хомишин Шептицького. І жаден жадного не спиняє, не опамятує!

В 25 ч. перемиського „Українського Голосу" Дмоховський помістив отвертий лист до Бойчука. Кажучи, що він дістав від Бойчука ще новійший лист і якого письмо є те саме, що і наведеного вже листа, Дмоховський між иншим каже:

— . . . . з огляду на комплетний (повний) занік почуття личної гідности того, хто сей лист писав, з огляду на негідне пониження духовного стану, не можу повірити, щоби лист писав др. Богословія і ректор духовної семинарії о. Др. Бойчук. Шукайте Отче Ректор сего шубравця й ідіота — хама, котрий підшився під Ваше імя, а як знайдете, подайте мені його назвиско — то я поступлю з ним так, як на се така каналія заслугує. — Роман Дмоховський.

Значить: шубравець, ідіот і каналія, хто такі листи пише, як др. Богословія, а коли др. Богословія образиться, нехай доказує, що се хтось підписався його іменем.

І чи диво, що люде лишають католицьку церкву?!

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Дальше).

XVII. ВІД ДРУГОГО ДО ТРЕТЬОГО СОБОРУ.

Після другого Собору Українська Греко-Православна Церква почала скоро зростати в силу. Тоді, коли перед Собором її противники могли ще баламутити людей, що вона не є ніякою церквою, бо не має свого епископа, то тепер сього казати вже не могли. Правда, вони підшукували инші закиди, як примірои, що Митрополит Ґерманос не є правним православним епископом, бо не є в злуці з російською місією (!) — сього „арґументу" вживали не тільки кацапи, але й католики — та що Українська Православна Церква ніколи не буде мати українського епископа, бо її провідники запродали її Сирійцям, але такі „арґументи" помагали їм мало. Не помагало їм і те, що прозивали Митрополита Ґерманоса Жидом, Арабом, Турком, Магометом а Українську Православну Церкву саскатунською, свистунівською, козацькою та „національною" (в згірдливім тоні). Народ вже пізнався так на політиці Риму, як і на політиці московської місії і повінею рушив до Рідної Церкви. Але вона на жаль не могла відразу задоволити їх душевних потреб, а то ізза браку духовних сил. В неї було всього на всього чотири священики! Але вже в марті 1920 року, число священиків збільшилося о трох, коли-то Митрополит Ґерманос висвятив в Ст. Павл, Мінн. (Злучені Держави) трох питомців українського православного духовного семинаря в Саскатуні. Ними були оо. С. В. Савчук, Дмитро Стратійчук і Петро Самець. Се зміцнило Українську Православну Церкву не менше може чим сам Собор, бо тоді, коли Собор дав їй правного епископа, то тепер вона дістала своїх питомих працівників, які опинилися в рядах їх священиків не припадково, ані не через незалежні від них обставини, або ради карієри, тільки з самої посвяти до діла, яке вважали святим. Про се свідчить найкраще факт, що кождому з них всміхалася богато вигіднійша професія, чим душпастерство, так під зглядом матеріяльним як і під зглядом відвічальности перед своїм народом і його історією.

Нові священики були призначені по одному на кожду із трох західних провінцій — о. Самець на Манітобу, о. Савчук на Саскачеван, о. Стратійчук на Алберту — і з тим почалася інтензивна місійна праця, головно в Саскачевані. Серцем місійних подвигів був о. др. Ґерман. Симпатичний, поважний, з довголітним досвідом та вповні обзнакомлений з душею українського переселенця, головно з Буковини, він з найбільшого противника потрафив зробити, як не повного приятеля, то бодай симпатика*).

Подивляти треба також його віру в слушність нашої справи та завзятість, з якою він працював для неї, тимбільше, що сам був Румуном. Заєдно пригадуються його слова: „Волохи дали Українцям Могилу, а Українці Волохам князя Вишневецького; чому-ж і я не мав би попрацювати для Українців?" Тоді ще не предвиджувалося, в який спосіб Румуни віддячуться Українцям „за князя Вишневецького", захопивши під своє правління Буковину . .

Та не треба думати, що ідея Рідної Церкви приймалася між загалом аж надто легко, без праці. Католики і кацапи поборювали її спільними силами, не вибираючи в средствах боротьби, і сьогодня не мало дивуються, як така маленька горстка українських православних працівників успіла не тільки затримати заняті позиції, але ще й нові здобувати. Але про те, кілько то священики-піоніри натерпілися, кілько вони перенесли наруги й матеріяльних злиднів, — ще не пора писати. Все се ще надто свіжа історія (хоч і не всім знана), а до того надто болюча і недокінчена, — нехай отже підожде свого часу. Але треба тут сказати отсе: Колиб українські православні священики-піоніри були справді стали священиками тільки задля матеріяльної користи, задля долярів, так як се говорили і говорять вороги Рідної Церкви, то можна сміло сказати, що Української Греко-Православної Церкви в Канаді сьогодня не було би, бо вони булиб покинули її таки в перших місяцях.

При кінци червня, 1920 р. до Канади приїхав з Европи о. др. Микола Копачук. Він ще зимою подався був на позицію адміністратора Української Греко-Православної Церкви в Канаді і Братство спровадило його в надії, що він покажеться компетентним на таке відвічальне становиско. Але з його приїздом показалося, що він немав поняття про тутешні церковні відносини, як також що мав великі претенсії, питомі всім новоприбувшим інтеліґентам зі старого краю, які не годилися з тутешними вимогами. Все-ж таки не можна сказати, щоби Церква з його приїзду не скористала, а то хоч би тим, що Українці з Буковини, почувши, що їх краян, пан-отець, злучився з Українською Православною Церквою почали відноситися до неї з більшим довірям.

З приїздом д-ра Копачука до Саскачевану др. Ґерман відїхав до Алберти, де устроював з о. Стратійчуком місії по кольоніях та подавав лекції питомцям духовного семинаря, які переїхали з Саскатуну до Андрю, Алберта. Др. Копачук тимчасом обіздив українські православні громади в Саскачевані, Алберті та в Манітобі.

Так проминуло літо а з початком зими був скликаний Третий Український Православний Собор в Вінніпеґу (11 листопада), Саскатуні (18 листопада) і в Едмонтоні (25 листопада).

Третий Собор відбувся при меншім числі учасників, як другий, а то ізза скрутного матеріяльного положення, в якому люде того року находилися, але зі звітів священиків і делеґатів було ясно, що ідея Рідної Церкви чим раз глибше вкорінюється в народі і що одинокою причиною чому Рідна Церква не захопила ще ширших мас народу, се брак священиків. Не менше також давався відчувати брак свого органу, який ніс би між народ ідею Рідної Церкви і правдиве світло Христової науки. Ввиду сього Собор припоручив Консисторії і Братствови якнайскорше приступити до видавання релігійного часопису, але через брак матеріяльних засобів се розпорядження Собору було виконане аж з весною 1924 року.

Собор також приняв слідуючу резолюцію в справі злуки з Українською Автокефальною Церквою на Україні:

„Собор рішає, щоби Братство і Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді увійшли в орґанічну злуку з київською митрополією так скоро, як лиш комунікаційні відносини на се позволять."

Щодо справи кандидатури о. др. Копачука на адміністратора Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то Собор передав її до остаточного вирішення Консисторії і Братства, які на своїм спільним засіданю (19 листопада 1920 р.) вирішили, щоби адміністраторства не відкривати та щоби о. др. Копачук занявся звичайною душпастирською працею.

(Дальше буде)

*) Др. Ґерман також не мало причинився до зміцнення матеріяльної сторони організації. На його пропозицію Братство й Консисторія завели фундаторство і він, переїзджаючи по кольоніях, приєднав самий мало не всіх фундаторів. Імена фундаторів будуть подані при иншій нагоді. Тут треба тільки сказати, що вони дуже богато причинилися до розвою нашої Церкви, бо колиб не матеріяльна поміч, яку вони дали, то тяжко сказати, чи діло можнаб було так успішно попровадити, як попровадилося.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

ЄВАНГЕЛЬСЬКА МІСІЯ В ГАЛИЧИНІ.

В однім з попередних чисел „Канадійського Ранка" була подана новинка про успіхи євангельської місії (презбитеріянської) в Галичині та про євангельські богослуження.

Богослуження відбуваються чисто по євангельськи. Читають Святе Письмо, співають євангельські псальми і пісні, по євангельськи моляться, слухають євангельських проповідий . . . Одним словом, євангельські богослуження хоч куди . . .

Таке говорить „Канадійський Ранок", та зовсім що иншого говорить наочний свідок, який недавно приїхав з Галичини до Канади. Він каже, що презбитеріянська місія в Галичині поширює свої впливи не силою „євангельського духа", а силою якраз тих „забобонів", за які нам так часто приходиться випити від євангельського „Канад. Ранка". А іменно, презбитеріянські „апостоли" в Галичині відправляють свої богослуження зовсім не по євангельськи. Вони відправляють Службу Божу св. Івана Золотоустого (в українській мові, переводу професора Огієнка), вбирають ризи, вживають свічок, кадила й образів та хрестяться. Також свою церкву називають „українською національною" (хоч може й не офіціяльно). А що заховують східний обряд в цілости, то люде звичайно думають, що се українська православна церква. Крім того євангельські „апостоли" мають ще й другу примaну. Як нас інформують, вони платять всім тим, які стануть „євангеликами" по 20 долярів за голову, без згляду на віх, пол і стан. Одним словом, роблять якраз те, що робили колись в Канаді, де приєднували людей в той спосіб, що задержували церковні обряди та роздавали старі лахи.

Ось, як виглядає євангельська місія в Галичині!

— — — — — — — —

Українські часописи в Галичині називають еп. Хомишина „хорим чоловіком", „маняком", і т. п. Що-ж сказати про „Канадійського Українця", який передруковує „пастирський" лист „хорого чоловіка" в цілости?

ПРОТ. К. КИРСТЮК.

ЦЕРКОВНЕ ПРАВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(Дальше).

V.

Наука церковного права і її завдання.

Становище церкви і значіння її права вимагають, щоби се право виложити так, щоби пізнати в ньому органічну єдність, його внутрішну мисль і провідний принцип, бо лише так буде можливо вглубитися в його духа й зрозуміти пануючу в ньому гармонію. З огляду на се й на взнесле значіння інституції, до якої відноситься се право, треба весь матеріял церковного права обробити н а у к о в о; значить треба його представити так, **щоби весь зміст права виставлено в його повноті, ясно і в такій звязи, щоби пізнати причину всьому, походження з основного принципу, як також напрям до певної мети.** Таке с и с т е м а т и ч н е в и л о ж е н н я цілого змісту церковного права творить н а у к у ц е р к о в н о г о п р а в а.

Наука церковного права має отже показати, як церковне право повстало і як воно розвивалося, вказати на незмінність його основи, ствердити за помочею юридичної льоґіки й історичного закону познаку для розсудження питання, оскільки устрій в церковній орґанізації може змінитися відповідно до місцевих і національних обставин, достарчити непохитну підставу для критики партикулярного церковного права й його відносин до основних приписів церковного життя і наконець повчити про той спосіб управи церквою, який відповідає її меті.

Се завдання сповнить наука церковного права в повнім змислі лише тоді, коли виложить свій фактичний (дійсний) зміст як науку права і збереже свою самостійність так супроти теольоґічних як і прочих юридичних наук.

Коли приглянемося близше загальному завданню церкви (Розділ І), побачимо, що в ньому виступають дві сторони, які, хотяй **звязані з собою** тісно й нероздільно, все таки що до зовнішного вигляду виказують ріжницю. Перша сторона відноситься до становища чоловіка, яке він має заняти супроти Бога, щоби стати учасником тих дібр, які відкриває Євангеліє; друга сторона відноситься до управильнення становища, яке чоловік має заняти зглядом церкви, як цілости, і зглядом її членів. В першім відношенню розпоряджає церква благодатними средствами, які примирюють чоловіка з Богом і провадять його до вічного спасення; в другім відношенню являється церква як спільність людей на землі з означеною метою, як суспільний орґанізм, який жие й розвиваеться після усталених правил. Се послідне відношення творить якраз предмет науки церковного права, тоді коли першим відношенням займаються теольоґічні науки.

Щоби наука церковного права сповнила своє завдання вичерпуючо, щоби вона була встані представити церковний орґанізм в його цілости, щоби явилась як самостійна наука з власною метою і щоби виложила правні відносини в церкві, мусить вона звернути свою увагу лише на те, що торкається сих правних відносин і вилучити з своєї области те, що не належить безпосередно сюди.

Церковне право відноситься і до віри і до моралі, але воно не займається виложенням віри і моралі, бо в сей спосіб повстала-б велика заплутанина, і церковне право перестало би бути тим, чим воно має бути після своєї природи, іменно н а у к о ю п р а в а.

Наука церковного права мусить згідно з своїм завданням відділити між всіми церковними інституціями юридичні від неюридичних і займатися лише першими, а другі полишити прочим наукам. Так прим. находиться в числі тайн і тайна Одноопомазання, яка установлена Богом і служить для спасення людей; однакож церковне право не дуже то займається нею, бо нема правного припису для приняття сеї тайни, і, впрочім, приняття або неприняття сеї тайни не потягає за собою ніяких правних наслідків.

Подібно мусить наука церковного права відділити сторону віри від юридичної сторони і при тих церковних інституціях, які торкаються так віри як і права; і при них має вона займатися юридичною стороною, а неюридичну полишити обговоренню иншими науками. Крещенням прим. осягає чоловік після християнської науки освободження від первородного гріха і примирення з Богом. Для права має сторона віри тайни Крещення підрядне значіння; однак Крещення має важність для права тому, бо Крещенням осягає чоловік церковну правоздатність. Тому й звертає право увагу на те, чи сповнені всі законні приписи зглядом приняття сеї тайни, і чи отже чоловік через сю тайну став повноправним членом церкви

VI.

С п о с і б (метода) в и л о ж е н н я церковного права.

Ходить тепер о те, якої методи наукового виложення права держатися.

Про се є ріжні погляди. В енциклопедіях права находимо ріжні методи, як емпіричну, історичну, фільозофічну, історично-фільозофічну і історично-догматичну.

Приглянимося тепер кождій методі з окрема і побачимо, котра з них найкраще виконає завдання науки церковного права.

Е м п і р и ч н а м е т о д а не входить в нутро права; для неї має важність лише вніщна сторона права і вона обговорює його так, як воно вже істнує, але не слідить за тим, як воно повстало і розвивалося, і не оглядається на основний провідний принцип.

І с т о р и ч н у м е т о д у саму про себе не можна уважати злою, але треба її лучити з иншими методами, коли хочемо, щоби вона принесла науці користь; придержуючись самої історичної методи ми не схопимо внутрішної сили права, але, противно, ми будемо осуджувати право не на підставі догми права, але з точки погляду на історичну консеквенцію.

Ф і л ь о з о ф і ч н а м е т о д а одностороння; тримаючись її ми не дізнаємося, як право повстало і як воно розвивалося, і не порозуміємо його позитивного значіння. Впрочім ся метода провадить до субєктивізму, а вислід її є так зване „фільозофічне" або „природне" право.

І с т о р и ч н о-ф і л ь о з о ф і ч н а м е т о д а більше-менше не зла, лише при ній треба би дуже обережно обходитися з фільозофічним елементом, щоб вдержатись на твердій основі і вірно тримати догми права.

І с т о р и ч н о-д о г м а т и ч н а м е т о д а найвідповідніща, бо вона якраз причиниться до того, що наука церковного права сповнить вичерпуючо своє завдання, яке представлене в Розділі Б.

Всі партикулярні церкви побудовані на загальнім церковнім праві, як основі (підвалині). Попри се право мають вони ще й свої особливі норми, які не нехтують головних правних основин, але відносяться особливо до адміністративної (зарядчої) сторони церковного життя. І де сі норми в головних точках подібні до себе, там нема конечности наводити їх при кождім питанню з поодинока; але де сі норми виказують між собою більші відступлення і де особливші прикмети одної або другої церкви виступають остріще, там треба буде застановитися над ними з осібна.

VII.

П о м і ч н і н а у к и ц е р к о в н о г о права.

Наука церковного права черпає свій зміст із власних жерел, але вона опирається також і на инші науки, які служать її як помічні науки. Сюди зачисляємо певні галузи **теольоґії, історії і права.**

1. **З теольоґії** треба назвати: а) Ексеґезу (пояснення книг) Старого і Нового Завіту, б) Доґматику, в) Моральне Богословя, г) Церковну Історію, ґ) Пастирське Богословя.

2. **З історичних наук:** а) Археольоґію, б) Дипльоматику, в) Хронольоґію, г) Ґеоґрафію і Статистику.

3. **З юридичних дисціплін** наведемо тут ті галузи науки права, що без їх знання справді можливо займатися практичною стороною церковного права, але ніколи науковою; бо ті дисціпліни роблять церковне право зрозумілим і вони якраз причиняються до виложення церковного права як самостійної науки права.

Перше місце між сими дисціплінами має:

а) **Фільозофія права,** яка познакомляє нас з найвищими принципами права; потім

б) **Грецько-римське право,** з яким церковне право стоїть в нерозлучній звязи. Коли християнство не було ще признане державою, вірні церкви піддавалися в певних питаннях царським розпорядкам. Ще більшу вагу осягнуло грецько-римське право, коли царі стали християнами. В усяких правних питаннях, в яких церква не мала ще своїх правил, трималася вона приписів світського закону, який містив у собі ряд постанов, що відносилися до ріжних питань церковного життя. І так Теодозіянський кодекс присвячує цілу шістьнацяту книжку таким постановам, Юстініянський кодекс містить в перших тринацятьох заголовках першої книжки постанови, які відносяться до християнської віри і церкви; між новелями Юстініяна находимо богато таких, які говорять про ті самі питання. Те саме находимо в новелях Юстина, Тіберія, Гераклія і инших наслідників Юстініяна. Більшу часть сих постанов принято до збірників канонів, де вони дістали навіть осібну назву: к а н о н і з о в а н і з а к о н и (leges canonizatae).

Вже з сего виходить дуже ясно, що грецько-римське право має значіння помічної науки для церковного права.

в. **Жидівське право** тому важне для церковного права, бо богато приписів Мойсеевого законодавства перейшло в християнську церкву, і сам Основатель церкви оголосив, „що не прийшов знівечити закон або пророків; не прийшов знівечити, а сповнити" (Мат. 5, 17).

г. **Славянське право** є помічною наукою для церковного права особливо славянських народів, бо лише на підставі сего права можна пояснити собі певні прикмети в церковнім життю славянських народів, яких нема прим. в грецькій церкві.

ґ. **Право поодиноких держав,** в яких находиться православна церква.

(Дальше буде).

Той, кого образили й хто може спокійно стерпіти образу, і не звертає її, той досяг великої перемоги в справі життя.

Женевіо-Лян.

Доки ми живі наші душі мертві й поховані в нашому тілі, а коли ж ми вмираємо, вони оживають.

Геракліт Ефеський.

ПІСНЯ ЧУДОТВОРНІЙ ІКОНІ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ПОЧАЇВСЬКОЇ.

Пасли пастирі вівці на горі,
Бачили божу матір на скалі —
На тій скалі стопу зняти,
Де стояла Божа Мати,
З неї воду беруть,
Всім вірним дають.
О Пречиста Діва Марія,
Де в Почаїві ікона твоя!
Чуда твої над чудами
Показались над Турками,
Бо твоя сила
Всіх побідила.
З міста Збаража в Почаїв прийшли,
Много народу христіян знайшли;
І радяться не вертати,
Поки зможуть всіх дістати.
Раду складають,
Всі ся змовляють.
В вівторок рано браму облягли,
Тоді черцеви голову стяли;
І він її підоймає,
Перед образ приступає,
В жертву приносить,
Помочи просить.
А в монастирі плачуть, ридають,
Руки підносять, хрестом падають:
Змилуй-же ся, Діво Мати,
Не дай же нам погибати
В нещасній долі —
В Турків в неволі.
За оден день бо з турецької землі
Став в Почаїві чернець з неволі
Матер Божую благати,
Щоб схотіла розігнати
Злих бісурманів
[illegible]
Божая Мати всім ся з'явила
І омофором вірних покрила:
Не бійтеся христіяне,
Не візьмуть вас бісурмане
У свої руки
В тяжкії муки!
А Йов Желізо із Марією
Став на подвірю всім видимою:
Дай нам Мати, поміч нині,
Не лишай сеї святині,
Наша Царице
І Владичице!

Турки-Татаре сміло ступають,
На гору стріли, як дощ пускають;
І погрожують мечами,
Повно стрілів за плечами —
Та всі їх стріли
Назад летіли.
Крикнув на військо турецький баша;
Всі ми погибли, недоле наша!
Стріли назад повертають
І нас самих убивають...
Що я такого
Бачу дивного!
З того ся Турки всі дивували:
Такого чуда ми не видали!
Знать небесні божі сили!...
Полки військa наступили —
Нас проганяють
І убивають.
Ви христіяне! — Турок питає,
Що за Цариця в горі сіяє?
З нею військо із мечами,
Поступає все за нами —
Не йде землею,
Но облаками.
А христіяне так їм сказали:
То Мати Божа, з нею-ж Ангели;
Єї образ в монастирі,
Славний, чудний в божій силі,
Котрую має
І всім являє.
Всі утікати тепер почали,
В страху великім всі закричали:
Перед нами сила неба —
Утікати сейчас треба!...
Недоле наша —
Забитий баша!
Всі бісурмане з місця рушають,
З коней падають, карки ламають;
З Почаїва утікають,
Невільників оставляють —
Марії сила
Їх поразила.
О, Мати Божа, Наша Царице,
Перед тобою падем на лице:
Помагай нам — й в час смерти
Не дай в гріхах нам умерти,
Всіх Помічнице
І Заступнице!

Увага до повисшої пісні. — Старші люде сю пісню знають і тому повинні вчити її молодших. Вона гарна й інтересна і таких пісень не треба забувати. Тут вона подана вже цілком по українськи, щоби була і дитині зрозумілою і так її треба співати. В перекладі на українську мову треба було в кількох місцях змінити зміст деяких слів, та се змісту пісні не переіначує. Тут хиба треба ще пояснити молодим, що **„ікона"** значить — образ, **чернець** — монах, **омофор** — рід церковної одежі, **баша, або паша** — турецький комендант. В слідуючім же числі буде окрема стаття з історичними поясненнями про Почаїв, про пісні Почаївській Богоматери, про пісню Богоматери Підкамінецькій — її повстання і про Йова Желізо. В дальших числах буде подаватися час від часу побожні пісні з старих Богогласників, про які нині люде згадують та хотілиб їх мати. Розуміесь, що будуть вони подані вже чистою українською мовою, бо деякі з них молодшому поколінню і так церковщиною були би дуже незрозумілі.

(Пв. Вк.).

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Відступство від католицизму в Австрії.

„Нива", орґан греко-католицького духовенства в Галичині, пише:

— В маленькій Австрії в 1922 р. відпало від католицької церкви **9,268** осіб; в 1923 році збільшилось те число до **22,888** осіб. Загалом від 1918 до 1923 р. стратила католицька церква в Австрії **51,330** осіб.

І „Нива" дальше питає:

— **Дивна річ! Деж те духовенство „повне св. Духа? Як то, що воно не має впливу на своїх вірних? Здається треба би його зреформувати... А чомуж не реформують?... А** чомуж нас реформують?...

Хорвати про своїх целебсів.

Коли в Галичині Шептицький з Хомишином та Коциловським силуються завести целібат, щоби зробити священиків моральнійшими то Хорвати, в яких все духовенство нежонате, нарікають на неморальність серед нежонатого духовенства. В „Ниві" переповідає о. др. Г. К. (Костельник) зміст статті в хорвацькім „Католіцкім Лісті", де бачимо такі вислови:

— Найбільша причина упадку священичої поваги — се моральне життя священика (розуміесь нежонатого). Сіль землі не тільки стратила смак, але й зовсім попсувалась. Священик замісць щоби бути взором в парохії, деколи став її деморалізатором.

Дальше переповідаєсь, що нежонатий священик мусить бути в себе і слугою і наймитом і купцем (коли провадить господарство) і післанцем, отже не має часу журитися церквою. Він сповняє і ту роботу, яку в жонатого сповняє його дружина. А ще дальше — між нежонатим духовенством велика незгода. А ще дальше питають люде, хто забере маєток нежонатого і не подобається їм, коли бачать, як при смерти розтягає його, хто попаде...

Так змальовані нежонаті хорватські священики в хорватськім священичім часописі! Та в тім і сук, що Хорвати самі собі говорять про своїх целебсів, а Українцям целібат захвалюють чужі аґенти та наймити, щоби їм пакостити!

„ЗМЯНА ОБЖОНДКУ".

Що значить ґешефт, покаже найліпше отсей випадок: адвокат Жид, Ілія Галперн, у Львові оголосив в польській „Ґазеті Поранній" таке (по польськи):

— **Повідомляю своїх клієнтів і приятелів, що дня 15-го листопада 1924 р., на загальне бажання (!) я змінив обряд з жидівського на римо-католицький.**

Отже отверто каже, що змінив не по своїм, але по чужім бажанню і тільки обряд. Віра жидівська і дальше при нім остала.

БОЖИК В ВІННІПЕҐУ.

Бувший московський православний протоерей Божик (тапер священик епископа Будки), автор ганебного „Акафисту до України", в якім він в найчорнійший спосіб оплюгавив Україну і все що українське, перенісся до Вінніпеґу і 2 серпня відправляв Службу Божу в Інституті Просвіти.

Війна за Православну Катедру в Ню Йорку.

Епископ Адам Филиповський пішов на трийцять днів до арешту за зневагу суду.

Боротьба за посідання російської православної катедри в Ню Йорку і палати епископа при ній, про що ми недавно доносили, не скінчилася на тім, що Адам Филиповський взяв їх при помочи поліції в своє посідання. Як показується, то розголошені пресою вісти про процес між митрополитом Платоном і епископом Филиповським не були зовсім точні. Іменно вони були „подокторовані" в користь Адама Филиповського так, що виходило, нібито справді нюйоркський судця всупереч всякій правничій процедурі признав Филиповського за якогось „епископа над всіми епископами". Нічого подібного не було. Справа представлялася в дійсности так, що Платон і Адам процесуються за те, хто з них старший. Коли одначе прийшло оноді до переслухання в суді, то ані Платон, ані його адвокати на час в суді не явилися і з тої причини вирок вийшов без переслухання, в користь Адама. Платон, як звичайно, зажадав спинення вироку, щоби відновити справу, і дістав його, та Адам взяв зі суду відпис вироку, удався з ним до поліції і 1 липня при помочи поліції викинув Платона з церкви і мешкання.

Се був самовільний крок, на який Адам не мав від суду ніякого уповноваження. Платон не занехав представити се судови і з початку минувшого тижня член найвисшого суду в Ню Йорку, судця Лівай, признав епископа Адама та його адвоката Ґайка винними зневаги суду і присудив, що оба мають заплатити по 250 долярів кари та віддати церкву і палату назад в посідання Платона; в противнім разі мусять відсидіти по 30 днів в арешті.

До 31 липня Адам не віддав Платонови ні церкви ні палати, отже прийшли полісмени і попровадили його з епископської палати просто до арешту, де має відсидіти своїх 30 днів. Рівночасно прийшли адвокати Платона з судовим розпорядженням в руках аби перебрати церкву для Платона. Для помочі мали поліцію, яка мала вважати, щоби не ділялося ніяке насильство. Церкву застали замкнену; в ній замкнулися сторонники Адама. Не було иншої ради, як приступити до облоги. Деякі сторонники Платона взяли сокири в руки і зачали рубати двері. Адамівці з середини називали Платонівців — большевиками, зрадниками, звірами, та нарешті сокири таки зробили своє. Платонівці увійшли до середини церкви через розбиті двері і доперва тоді прийшло до рукопашного бою між обома таборами а поліція дістала нагоду мирити посварених кацапів.

РОЗГАНЯЛИ ПРОЦЕСІЮ.

В неділю 14-го червня вибралась в Перемишли українська процесія на могили полеглих (пикулицькі могили). По дорозі приступив до священика поліцай і зажадав усунення тернового вінця з тризубом. Похід хвилево розбито. В замішаню почав польський сержант кричати: „Банда! банде розпендзіць!". А якийсь хорунжий вимахуючи шаблею пробував розігнати товпу. Се привело до бійки.

ВСІХ ОЧИ ЗВЕРНЕНІ НА ВІННІПЕГ.

ФРОНТОВИЙ ВИД ЦЕРКВИ. — Понизше подається начерк української православної церкви в Вінніпегу, як вона малаб виглядати по укінченню хоч можливо в дечім зайдуть незначні зміни.

Очи всіх Українців Канади звернені тепер на Вінніпег. А звернені вони найбільше тому, що в Вінніпегу будується величава українська православна катедра. Такої будівлі як ся, Українці в Канаді доси ще нігде навіть не зачинали. За ходом будови найбільшої української святині на канадійській землі слідять уважно не тільки православні громадяне Вінніпегу, але й католики; не тільки мешканці Вінніпегу, але й мешканці сусідних кольоній, а також приїзжі. Місце будови є кождого вечера немов місцем всенародних зборів. Кождий відчуває, що збудовання сего українського храму є питанням чести Канадійських Українців. Кождий відчуває, що се буде не лише церква, але й памятник українського народу в Канаді.

Тому українські православні громадяне Вінніпегу відкликаються до всіх Українців без ріжниці, де вони живуть, щоби помогли в будові сего памятника-святині. Коли збудуємо сю святиню як найскорше, то честь всім Українцям за те буде. О поміч просимо тому, бо наша громада в Вінніпегу поки що не є така чисельна, а нечисленна вона тому, бо доси православні Українці в Вінніпегу не мали свого власного кутка, в котрім моглиб що неділі сходитися чи то на молитву, чи на раду і як слід організуватися. О поміч просимо й з уваги на величину будівлі та її кошт. Коли будуємо велику тревалу церкву, то зовсім не через неоправдану гордовитість, а більше через конечність. Ми бачимо потребу церкви, котра моглаб богато людей помістити, а будуємо її тревало хочби лиш тому, що міський будівельний закон сего вимагає.

Будова вже зачалась і значно поступила вперед. Поки що будується тільки низша часть церкви, яка пізнійше буде служити за галю на мітинги і концерти та на школу. Ся часть має мати 15 стіп височини, 108 стіп довжини а 50 і 66 стіп ширини. Грошей на покриття коштів будови вже треба і тому просимо спішити з жертвами. В місті Вінніпегу фундатором катедри стає кождий Українець, що зложить на ню $25.00, добродітелем, хто зложить $100.00, а ктітором, хто зложить $250.00. З поза Вінніпегу фундатором стає той хто зложить $10.00, добродітелем, хто зложить $40.00, а ктитором, хто зложить $100.00. Кромі того на ціль будови розпродуються квадратові стопи (фіти) по долярови за стопу. Кождий Українець в Канаді може безпечно купити кілька стіп. По розпродажі тих стіп українська православна громада може негайно приступати до укінчення будівлі. Причиніться до сего. Хто хотівби продавати між знакомими квадратові стопи, нехай пише до касієра церковного комітету, до котрого треба також слати всі жертви.

H. I. BLOCK,
210 DUFFERIN AVE., WINNIPEG.

На Укр. Прав. Церкву в Вінніпегу.

Дальший виказ жертв на будову укр. прав. катедри в Вінніпегу.

Панна А. Романчич	$10.00
Н. Н.	25.00
К. Левицький	25.00
В. Гарасим	10.00
І. Дудар	2.00
Панна М. Мельник	20.00
Панна А. Шимків	25.00
Панна М. Клим	10.00
Р. Дудар	5.00
М. Колодрубський	5.00
І. Барський	5.00
Вол. Вергун	5.00
С. Сокульський	10.00
А. Гарах	5.00
О. Пастух	10.00
О. Носкоч	5.00
О. Бабинець	10.00
С. Пуляк	10.00
Н. Совсун	25.00
Пані М. Богоніс	25.00
С. Міхоцький	10.00
М. Парастюк	5.00
І. Жук	20.00
Н. Кінаш	25.00
Вас. Свистун	25.00
Л. Довбенька	1.00
Пані К. Струс	5.00
А. Колодрубський	25.00
Л. Скрига	25.00
П. Богуш	25.00
В. Батицький	25.00
М. Король	5.00
Н. Яблоцький	5.00
І. Гловацький	5.00
Н. Фостій, з Толстой, Ман.	10.00
Гео. Моканик	25.00
П. Павлюкевич	10.00
М. Пелешок	10.00
Н. Бойчук	25.00
Гео. Маріян	5.00
Г. Олійник	1.00
І. Цирка	10.00
Р. Дудар	5.00
Пані М. Кріль	10.00
М. Коваль	25.00
А. Струс	10.00
П. Грабинський	20.00
В. Довганик	25.00
М. Левадний	1.00

Збірка д. Івана Котика з Чіпман, Алта. з продажі квадратових стіп під будову катедри на суму $24.00.

Жертвували слідуючі:

По 10 дол.: І. Варшавський.

По 1 дол.: О. Кузик, М. Сташин, М. Івасюк, М. Федора, Т. Котик, С. Гнічишин, М. Фальковський, І. Вишник, Д. Мотика, І. Котик, В. Федун, І. Мишевський, Г. Степа.

Збірка д. І. Онищука, в Воргінгтон, Онт. з продажі квадратових стіп на суму $30.00. Жертвували слідуючі

Іван Блудний	10.00
Роман О. Іван Онищук	14.00
Пан і пані Федор Богуш	2.00

По 1 дол.: Шевчук Андрій, Красножоник Василь, Мудрий Гордій, Долинюк Петро.

Усім жертводавцям щиро дякую, а зглядно панови І. Блудному, котрий сказав: як у нас буде своя українська церква, то буде і українська держава. Не зле булоб, щоб кождий Українець і Українка так думали то нас другі народи так не використовувалиби.

Желаю як найкращого успіху в так великім ділі для Українців.

Р. А.

Збірка о. Петра Мельничука в Роблін, Ман. з продажі кв. стіп. Жертвували слідуючі

По 1 долярови: Микола Скобленний, Василь Малюта, Стефан Вандрівник, Мих. Чернецький, Антін Мостовий, Василь Дорош, Мих. Слюсар, Григорій Новосад, Анна Новосад, Іван Вівчарук, Єлисавета Вівчарук, Дмитро Ростоцький.

Збірка д. Н. Атаманюка в Кенора, Онт. на суму 8 дол. з продажі кв. стіп. Жертвували слідуючі:

По 2 дол.: Н. Атаманюк.

По 1 дол.: Ю. Ситник, В. Савчук, Н. Сохацький, П. Катеринюк, Д. Савчук і Іван Салач, з Дафін, Ман.

Щире спасибіг всім жертводавцям складає заряд церкви.

Г. Блок, касієр.

ПРИМІРНЕ ВЕСІЛЯ.

Іна 12 липня с. р. відбулось весіля в домі панства Григорія і Палагни Бугера, в Дуфрост, Ман.

Пан Бугера звісний в Канаді, як щирий укр. патріот, отже і на родиннім святі, на весілю своєї донечки Марії, яка вийшла замуж за п. Михайла Костюка з Детройт, Міш. не забуває про народно-церковну справу, але жертвує сам і заохочує гостей жертвувати на українську прав. катедру, яка якраз тепер будується в Вінніпегу. Збірка представляєся як слідує:

П. Григорій Бугера — (жертва) 10.00 — квадратові фіти	3.00
Пані Палагна Бугера (жена) кв. стопи	2.00
Мирон Демянишин (зять) кв. с-	3.00
Анастазія Демянишин (донька)	1.00
Михаїл Костинюк (зять)	2.00
Марія Костинюк (донька)	2.00
Аанна Манько кв. стопи	2.00
Роман Сивак кв. стопи	1.00
Олена Ткачик	1.00
Георгій Манчуленко	1.00
Анастазія Манчуленко	1.00

Честь, кому честь! Нехай сей благородний і патріотичний примір послужить для инших наших укр. православних громад. — А панству Бугерам нехай Господь щастить в їх сімейнім життю.

Свящ. В. Новосад.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСТНИКА" ЗЛОЖИЛИ:

Іван Мельник — Вакав, Саск. $1.00.

Православний Календар на Рік 1925.

ВЕРЕСЕНЬ.

1 В. Андрея, Сор.
2 С. Самуїла
3 Ч. Тадея ап.
4 П. Агатоника
5 С. Іринея

6 Н. 13. по Сош. Евтиха
7 П. Тита, Вартоломея
8 В. Андріяна, Наталії
9 С. Сави, Пімена
10 Ч. Августина, Мойсея
11 П. † Усікн. гол. Ів. Хр.
12 С. Олександра

13 Н. 14. по С. Пол. п. П. Б.
14 П. Симеона Ст.
15 В. Маманта, Івана
16 С. Антима, Теоктиста
17 Ч. Вавила, Мойсея
18 П. Захарії
19 С. Чудо Арх. Михайла

20 Н. 15. по С. Созонта
21 П. Рідзво Пр. Богор.
22 В. Йоакима і Анни
23 С. Мінодори, Митродори
24 Ч. Теодори прп.
25 П. Автонома
26 С. Корнилія сотн.

27 Н. 16. по С. Воздв. ч. Хр.
28 П. Никити і Порфірія
29 В. Евфимії і Людм.
30 С. Софії і 3 доньок

ЗМІНА АДРЕСИ.

Повідомляється всіх інтересованих, що від 15-го серпня, 1925 р. адреса о. С. В. САВЧУКА буде: 779 Боровс Аве., Вінніпег, Ман. Телефон J-3294.

Архиєрейські Візитації

Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

9 серпня, неділя Брендон, Ман.
16 серпня, неділя, Вінніпег, Ман.
19 серпня, середа, Преобр. Г. Н. Іс. Христа, Фенвуд, Саск.
23 серпня, неділя, Гудів, Саск., посвячення церкви.
28 серпня, пятниця, Усп. Пр. Богородиці, Канора, Саск., в церкві Усп. Пресв. Богородиці. Посвичення церкви.
30 серпня, неділя, Тідор, Саск., в церкві Усп. Пресв. Богородиці (коло Половини).
6 вересня, неділя, Мелвил, Саск.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше.

Громади, які бажають витати в себе Високопреосвященого Архиепископа, зволять писати зараз до голови Консисторії:

Rev. S. W. Sawchuk
379 Parr Str.,— Winnipeg, Man.

Повідомлення в Справі Календаря.

Календар „Православного Вістника" почнеся друкувати в короткому часі. Церковні Громади, Народні Доми, Рідні Школи, Читальні та инші товариства, які хотілиб мати в календарі фотографії своїх церков або членів, хай присилають свої світлини до редакції „Прав. Вістника" сей час, инакше може бути за пізно.

На вироблення клішів треба присилати 5 долярів.

Автори, які вже згодилися, або хотіліб, присилати свої матеріяли, будуть ласкаві присилати їх сейчас.

Світлини, гроші і матеріяли слати на адресу „Православного Вістника" під числом:

379 Parr St., — Winnipeg, Man.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ І ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ВЕРЕСЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (13) 9

ПРИВІТ З КИЇВА.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА РАДА
17 липня, 1925, м Київ, вул. Короленка, ч. 24.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КОНСИСТОРІЇ В КАНАДІ І ЦЕРКОВНО-НАРОДНОЇ РАДИ В АМЕРИЦІ.

ХРИСТОС ПОСЕРЕД НАС!

Найулюбленійші діти і слуги нашої Святої Церкви: Всечесний Отче Архипастирю, Чесні Пастирі і Вельмишановні Брати і Сестри!

Тішиться наше серце, серце всієї Святої Української Православної Автокефальної Церкви, Всеукраїнської Православної Церковної Ради на чолі з духовним батьком Найпочеснійшим Митрополитом всієї України, коли читаємо Ваші, дорогі нашому серцю, листи про життя і розцвіт нашої Святої Церкви там за далеким і безкраїм океаном, де бються сповнені любовю до Рідньої Матері Церкви, бажанням повного відродження її, серця вірних дітей українського народа.

Тішиться наше серце і коли бачимо перед собою протоколи четвертого собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді і третього церковно-народного собору Української Автокефальної Православної Церкви в Америці, бо сі собори, по натхненню Святого Духа, що його завжди посилає Найвищий Архиерей Господь наш Ісус Христос своїм діттям, поклали міцний і непорушний камінь у підвалини відродженої крайової церкви української в Канаді і Америці, як нероздільної парости единої Української Автокефальної Церкви, остільки-ж старої, як стара слава предків нашого українського народу; тієї церкви, що до глибини серця пустила коріння кожному синови многострадального нашого побожного народу.

Отже се коріння з великої ласки Божої й дає пишні і квітні паростки по всіх просторах світу, — на широких ланах матери України, в Канаді, Америці, в середній Азії (в Алматинській країні) і по инших краях світу. Але всі сі паростки нерозривно зеднані з великим і могутнім тілом единої Української Автокефальної Православної Церкви.

Таке дороге для життя нашої святої Церкви братське єднання лягло в основу протоколів четвертого церковного собору Української Автокефальної Православної Церкви в Канаді, і третього її собору в Америці, — його ми вбачаємо і в словах Вашого листа: „але думки наші завжди витають там, де Ви приносите молитви перед Божий престол, духом ми завжди з Вами і тоді, коли радощі в серцях Ваших і тоді, коли сум і горе..."

Отже, Любе Братерство, всі діти единої матери нашої святої Церкви, нехай не трівожиться серце Ваше тим, що умови Вашого життя внесли, як Ви кажете, деякі відмінности, розбіжности, ріжниці між життям Матери-Церкви і Церкви в Канаді і Америці. Бо ще з діда-прадіда побожний український нарід, зберігаючи у всій чистоті православну віру провадив своє церковне життя так, як того дозволяли умови, котрі його оточували, при чому це життя завше оздоблювалось спокон-віку встановленими звичаями і обрядами.

Вважаємо за братерський обовязок по рідньому поділитися з Вами новою радістю, що її приніс нашій Церкві кінець минулого і початок сього року. Чим далі іде час, тим вище здіймається сонце правди святої нашої Церкви і проміння його по цілому світу будить тих, що заснули були, тих, що одвернулися,—воно розганяє всі тіни і ніщо не здолає погасити його. В далеких степах середньої Азії — в Семиріченській Країні діти побожного нашого народу, що бурею недолі життя минулого були туди закинуті (їх там понад 300,000), відчули високу правду Рідньої Своєї Церкви і в кількости десяти парафій відродили там в себе Рідну Українську Православну Автокефальну Церкву і звернулись з проханням до Всеукраїнської Православної Церковної Ради, аби і їм надіслано було архипастиря, що міг би керувати ними в дусі Рідньої Церкви. Всеукраїнська Православна Церковна Рада вирядила туди Всечесного Архиепископа Подільського Константина Кротевича, надавши йому титул Архиепископа Семиріченського та Алматського. І вже одержано звістку, що він прибув у далекий той край і своїм архипастирським служінням обняв тамошню єпархію Української Автокефальної Православної Церкви.

Всеукраїнська Православна Церковна Рада, сповіщаючи про сю радісну вістку прохає канадійську і американську Українську Автокефальну Православну Церкву, як старших дочок Української Автокефальної Православної Церкви, прийняти нововідроджену Семиріченську Українську Автокефальну Православну Церкву в своє братерське єднання і приєднати своє благословенство сій наймолодшій частині тіла нашої матери Святої Церкви на вільне, щасливе і побожне життя.

Чистота святої православної віри, на варті захисту якої від католицького уніятства і московського цезаре-папізма клали своє життя наші предки, запанувала в нашій святій церкві і вона пригортає до неї все нові і нові громади вірних, що визволяються з московської церкви-домовини і із кут-неволі Риму-унії.

Під світло-прозорий Омофор Святої Нашої Церкви, крім вірних безупинно збираються і священики що нарешті пізнають, чиїх батьків вони діти і покидають вартувати руїну московської церкви-домовини. Збираються під сей святий Омофор і архипастирі бувшої Російської Церкви, що побачили на чиїм боці свята правда. До сього часу до нашої Церкви приєднались два єпископи старо-московської церкви: 1. Архиепископ Прилуцький, Теодосій Сергієв — родом Росіянин, має вищу церковну академічну освіту. Тепер він провадить святительську працю на Камянецькій катедрі на Поділлю і 2. Єпископ Луганський Юрій Прокопович — родом Українець — теж з вищою богословською освітою. Він приєднався до Української Автокефальної Православної Церкви 14 сього червня в Київськім соборі Святої Софії, — тепер покищо перебуває в Київі і відправляє Божі Служби в українських храмах, але в скорому часі виїде на одну з вільних катедр.

Отже, як ми бачимо, свята правда відкриває очи і серця не тільки синів Українського Народу, але й чужинців і ся правда, відкидаючи весь бруд ворожнечі і наклепів ворогів відродження нашого народу і нашої Церкви, веде їх під її Омофор. І навіть вороги наші, що боролися весь час з її основними принціпами змушені рахуватись з величньою правдою нашої Рідної Церкви, — і коли скликався обновленською церквою в Харкові так званий „Всеукраїнський Собор" на 17 травня біжучого року, то було на нього запрошено і представників Української Автокефальної Православної Церкви, але вона як чиста невіста Христова, що одного тільки пильнує, щоб достойною зустріти Божественного Жениха, не могла взяти участи в єднанню з тими, хто має иншу мету, щоб не забруднити весільного свого оляґу. А з приводу сього запрошення 24 березня 1925 р. (протокол черга 26) винесена така ухвала: „Всеукраїнська Православна Церковна Рада, як Вищий Керовничий Орган Української Автокефальної Православної Церкви, не вважає для себе гідним входити в будь які церковні зносини з тією не церковною організацією, яка зве себе „Обновленченською Церквою". Доручити Секретаріяту надіслати до Комісії, як інформаційний матеріял, витяг з протоколу великих Микільських Зборів 1923 року і відозву Всеукраїнської Православної Церковної Ради про поєднання Української Автокефальної Православної Церкви з иншими церквами".

Такий буйний розцвіт нашого церковного руху вимагає від Всеукраїнської Православної Церковної Ради величезної видавничої праці, аби задовольнити громади вірних і поодиноких членів нашої Церкви книжками, насамперед богослужбовими, Святого Письма і взагалі релігійного змісту. Виконати сю невідкладну потребу перешкаджає брак коштів, але й тут Милосерний Господь не кидає нас Своєю Ласкою: вірні Христової громади допомагають вносячи посильні лепти на се святе діло і тепер вже приступлено до

другого і третього видання найпотребнійших книжок, але як швидко піде ся справа, сказати трудно, бо се всеціло залежить від матеріяльних обставин.

Такі радощі і болі нашої Церкви. Але найдужче болїє наше серце тим, що богато наших братів і сестер ще не з нами: одні перебувають в темряві церкви-домовини московської а инші в ярмі Римо-папської неволі-унії. Останні, за проводом сліпих проводирів уніятських священиків і епископів, не тільки не силкуються скинути його, — а ще міцніще затягають петлю на своїй шиї, — такою смертельною петлею для українського народу між иншим є останній конкордат складаний папою римським і Польщею.

Мимоволі виривається крик з братерських грудей: народе український, засліплений віковою неволею унії, схаменись! Ти-ж ідеш, як сліпий до духовної загибелі, до втрати свого лиця, своеї національної гідности. Сього не повинно бути і, віримо, не буде з ласки Господа Милосерного до тих, хто страждає і терпить з надією.

Не втрачаючи ніколи надії на кращу долю свого народу по всьому світі і невмирущу правду Божу, Всеукраїнська Церковна Рада витає своїх співробітниць, Українську Православну Консисторію в Канаді і Церковно-Народну Раду в Америці та всю побожну Христову громаду вірних нашої Церкви і молить Творця Небесного обгорнути Вас всіх Своєю ласкою.

Почесний Голова Ради, Митрополит Всеукраїнський **Василь Липківський.**
Заступник Митрополита, Архиепископ Київський **Нестор Шараївський.**
Голова Ради, **Василь Потієнко.**
Члени: **Петро Антипчук, М. Свідерська, О. Андріїв,**
Член- секретар: **Порфір Гордовський.**

ЩАСТЯ КРУГОМ ТЕБЕ.

Коли раз український мудрець Сковорода почав після Вечірні в селі Яблонівці з людьми бесіду, сказав хтось:

— Нікчемне, дуже нікчемне життя, коли подумаєш, що є люде на високих становищах, всі їх знають, поважають їх, а ти живеш в такому глухому селі і ніхто про тебе і не подумає. Яке нікчемне, яке нещасливе твоє життя супроти їхнього!

На те Сковорода:

Чи є в тебе жінка та діти?

Є! — відповів чоловік.

А як живете ви всі між собою?

— Слава Богу, гарно, дуже гарно! — відповів чоловік. Такої сердечної згоди рідко в людей буває.

— А достаток в тебе є?

— Хліба не просимо, та ще остається дещо і старцеви подати.

— А з громадою як живеш — з сусідами, зі знакомими?

— І з ними я живу дружно. З ніким не мав я спору в цілім моїм життю.

- А тепер скажи ти мені, чи не жалів би ти нинішної своеі хати і сусід і знакомих, колиб довелося тобі лишати їх і відїздити між тих, що на високих становищах?

—Та вже звісно, що жалко було би. Тілько літ разом жили ...

— Отже бачиш — каже тоді Сковорода — що щастя не там, де тебе нема, але кругом тебе. В тебе згода в дома, а чи думаєш, що княжий дім без згоди щасливий? Або чи думаєш, що рядом з високим становищем і великим майном йде вже і родинна згода і задоволення? Або хіба сонце на богачів більше світить, ніж на нас? Або хіба та сама смерть не покличе їх, що і нас?

Але-ж їх знають широко по світі!—зауважив чоловік.

— Знають? Тілько й усього! Хіба не все одно, чи тебе в життю будуть знати тисячі, чи десятки тисяч людей, чи міліони? Хіба ти і так знаєш число тих, котрі тебе знають і бачиш, що їх тобі за мало? Ні, друже! Такий то вже людський нерозум, що люде не бачать щастя кругом себе, а бачать його там, де їх нема. Глянь на мене! Палиця, сопілка, торба, а в ній Письмо Святе, та жмуток паперу. От і всі достатки! Але ніколи не уважав я себе нещасливим через те, що є люде на висших від мене становищах. І повір, друже, що щасливий я не тоді, коли зайду в панський двір, в якім мене навіть дуже радо принимають, але тоді, коли отся палиця заведе мене до самотного пасічника. Божа муха бренить, працює. Кругом тебе мягка трава, а по ній божа рука цвіти порозсипала. Або ніч яка в тих божих пасіках! Самітно, тихо, а над тобою небо засипане зорами! Кілько таємниць тоді і кругом тебе і понад тобою і в тобі! ... І отсе, друже, я думаю, що щастя там, де ми, що воно в нас самих. Лише не всі його розуміємо, не всі вміємо ним задоволятися! ...

(Вк.. Пв.).

БУДДИЙСЬКА НАУКА.

Великий учитель Будда жив 500 літ перед Христом і дав початок релігії Сходу, яку звемо буддизмом. Буддийська релігія і фільозофія мала однакож богато мислителів і поза Буддою і в ній нагромаджено богато великих думок, виявлено богато найкращих людських почувань. Окремож буддийська наука звертає увагу чоловіка, щоби він був милосерний для инших сотворінь, щоби співчував всему, що жие і тим власне вона дуже виріжняється. Понизше маємо розумні вискази з науки Будди, або инших буддийських мислителів:

1. Всі сотворіння хочуть щастя, отже для всіх будь добродійним.

2. Чоловік, що жалує кожде живе сотворіння, є святим чоловіком.

3. Коли хочеш зробити мені втіху, не йди ніколи на лови. Вже для того, що бідні лісні сотворіння не мають надто глубокого розуму, вони заслугують на милосердя.

4. Член буддийської громади не повинен з розмислом нищити життя жадного сотворіння, навіть хробака або муравля.

5. Чи чоловік вбиває своєю рукою, чи каже вбивати, чи лише приглядаєсь радо вбиванню — все те буддийський закон забороняє.

6. Моя така наука, що найменший милосерчий вчинок, хочби вратовання життя комашці, принесе милосерному постійне благословення.

7. Праведному чоловікови смерть приносить втіху. Бо чого боятися доброму чоловікови?

8. Держи твердо в руках твої пориви.

9. Добре бути здержливим в усіх справах.

10. О, коби я міг говорити ласкаво і люблячо до кождого (Напис на святини Накгон Ват).

11. Чемність, се найбільша окраса. Без чемности краса, се те саме, що гай без цвітів.

12. Не відмовляй прощення тому, хто прощення просить.

13. Щастя є лише в праведности.

14. Ласкавість для низших і слуг, поважання одних людей, здержування своїх забаганок і співчуття до всіх жиючих сотворінь — такі і подібні чесноти є найбільшою вартістю життя чоловіка. (З напису на скалі в Асоці)

15. Обучай себе щораз більше в найвисшій морали

16. О, коби мої думки, що тепер такі малі і неглубокі могли розтягнутися в безконечність, сягнули поза світ нашого тіла, щоби я міг як найосновнійше зрозуміти моральні заповіди і ніколи їх не переступити. (Напис на святини Накгон Ват).

17. Не питай з якого роду чоловік походить, але як поводиться.

18. Хто вдарить, або словами зневажить батька-матір, брата, або сестру, уважаймо такого за нікчемного.

19. Хто мучить жиючі сотворіння, в кого нема для них співчуття, такого уважаймо нікчемним.

20. При кінци життя душа відходить сама одна — і лише добрі діла йдуть разом з нею.

21. Чи не чули ви, що Будда заповідав своїм ученикам навіть малої дитини не зневажити.

22. Не осуджуйте других вір без причини, не обезцінюйте їх, але противно — віддавайте їм належну пошану. Так і ваша віра піднесесь і другі відчують добродійність; инакше і собі пошкодите і другим.

23. Коли однакож хтось поводиться неправедно, ми кращим поведенням повинні зробити їм докір і тоді допера релігія переможе безрелігійність. (Напис на скалі в Асоці).

24. Смуток других входить в серце добрих людей, як вода в землю.

25. Коли бачиш плачучих — прилучися до їх плачу; коли бачиш радуючихся — радуйся з ними.

Не кожен, хто говорить до Мене: Господи! Господи! - увійде до царства небесного, але тільки той, хто чинить волю Отця Мого, що на небі.

(Матей. VII, 21)

Хто має числа „Православного Вістника"?

Хто з наших передплатників або читачів має 2-ге число „Православного Вістника" з 1924 року і (10) 1-ше число з 1925 року, хай пришле їх до нашої редакції, — а ми почислимо йому кожде звернене число, як передплату на три числа „Православного Вістника".

Редакція „Православного Вістника".

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Продовження).

Рівнож, коли прийшло до дебати про зміну греко-орієнтального релігійного фонду на національно румунський, на український протест др. Смереки, який в своїм протесті заявив, що сею переміною позбавиться український нарід права до сього фонду й сим його скривдиться — не зважано на него, але переголосовано. Сей протест д-ра Смереки викликав нову заяву вже самого таки предсідателя конґресу, епископа ренеґата Гіполіта Воробкевича, який заявив, що Українцям, як довго вони будуть приналежати до православної церкви, пристоїть право користуватися майном сього релігійного фонду, чого їм ніхто заперечити не може. Знова нова обіцянка. Хоть бодай на папері, бо сю заяву записано в книгу протоколів.

За сей виступ на конґресі, українських відпоручників, головно д-ра Козака і д-ра Смереку, обкидано болотом самим таки міністром Буковини, д-ром І. Ністорoм, в шовіністичнім румунськім ліберальнім часопису „Глазуль Буковінеі" з дня 21, 22 і 23 жовтня, де названо їх ренеґатами румунського народу, та взагалі заперечено яке небудь право Українців до буковинської архидієцезії та релігійного фонду. Тверджено, що Українців на Буковині нема, а є тільки зайди з Галичини та зукраїнізовані Румуни, яких за всяку ціну муситься привернути назад до свого матірного пня. Найшли ся зараз такі людці як проф. др. Кендя (один з найбільше завзятих шовіністів на черновецькім університеті, що нищить українських студентів при іспитах, та насильно примушує їх переходити на румунське та змінювати свої назвиска), що підбурили румунських студентів проти проф. Козака, щоб йому заборонили студенти викладати старо-славянську мову за його ворожий проти-державний виступ на конґресі. Розуміється, що румунські студенти зараз таки на другий день облягли салю викладів проф. Козака, та не впустили ані українських студентів, ані проф. Козака і вислали протест проти др. Козака до сенату на університеті та до міністра просвіти, щоб його усунено, через його ворожий виступ проти румунської церкви та держави. Розуміється, що їх бажання вислухано зараз таки ще того самого дня. Проф. Козака звільнено з посади професора старославянської катедри, а на його місце назначено одного з ренеґатів, що слухав один семестр викладу старославянської мови проф. Мікльосіча у Відні.

XV.

В такий спосіб зруйновано на Буковині всі наші здобутки і знехтовано право українських віруючих до української Православної Церкви, архидієцезії, релігійного фонду.

Навіть молитися заборонено по українськи... Примушено посилати молитву до Бога в незрозумілій мові — бо її український нарід нерозуміє. І так Українці на Буковині позбавлені всякого права лиш тому, що вони не Румуни. Народ терпить та вижидає тої хвилі, коли то наші рідні брати, православні Українці з Великої України, прийдуть та визволять його з під тяжкого румунського ярма — а сей час недалекий, тільки треба вірити, що він мусить прийти, — бо з хвилею, як твердить проф. Огієнко, один з найбільш заслужених теперішних людей на полі рідньої церкви, „коли Український народ однодушно хвалитиме Бога рідньою мовою, з тієї величної хвилі він почує себе народом сильним, самостійним й стане великим та вільним".

А що тепер наші Українці-Буковинці в Канаді зробили на полі церковнім? Чи задержали хоть свою віру, свої обряди, що принесли їх з ріднього краю?

Там на рідній землі, на нашій зеленій Буковині, наші вороги силою видерли українському народови нашу українську церкву, наші права, забороняють навіть Богу молитися по українськи, а тут в вільній Канаді Українці Буковинці самі свідомо йдуть нашим ворогам — Москалям в руки, щоб вони їх лекше нищили.

Справді є одиниці, які зрозуміли наше хибне становище, та старались вийти з сього багна, але більшість ще не бачить сьої загрози, що готовиться нам з сторони хитрих ворогів — Москалів, та наших московських перекінчиків.

XVI.

Еміґрація буковинських Українців в Канаду починається між роками 1890—95 переважно в повітів Кіцмань та Заставна. Перші буковинські еміґранти осілися вперше близько Вінніпегу, в теперішнім Гонорі й Стюартбурн-Ґардентоні, пізнійше в провінції Саскачеван, в околицях Йорктону і Канори та в Алберті, на північний схід Едмонтону. Прибувші Буковинці застали вже в Канаді Українців з Галичини, які стояли матеріяльно й духово дещо вище за прибувших Буковинців. Причини були ті, що галицька Україна скорше пережила національне відродження за буковинську. Буковинська Україна по прилученню до Австрії через довгі літа не могла двигнутись з цілковитого занепаду, як національного так і просвітно-культурного — чи там релігійного. — Бож хто мав дбати про просвіту в тих часах, чи чужі румунські дідичі-бояри, що вимагали від селян, щоб вони робили панщину, платили податки, удержували військо та взагалі всіх посіпак? Певно що ні! Відродження буковинської України починається в 70-их роках з виступом Федьковича та братів Воробкевичів, однак воно не могло вийти на ширшу дорогу, бо провідники стояли під впливом руссофілів — головно не окінчених богословів з Галичини, що приходили на Буковину, ставали православними священиками та ширили серед Буковинців російську пропаганду, що от то ми Буковинці, православний нарід, є один і той самий нарід що „Великороссы", бо нема ніяких Русинів-Українців, а є лиш „адін Русскій Православний Народ" а Русько-Українська мова є лиш „наречіем московской"

З другої сторони Волохи також робили своє. Вони боялися впливів московських, головно на церковнім полі. Тому Волохи впоювали в нарід, що він православний тай належить до волоської церкви, отже тим самим він є Волохом, а його віра волоська, а руська церква й мова — се „уніяцька". Сим так застрашували людей, що ті самі не знали, що мають робити.

Така аґітація зі сторони москвофілів та Волохів родила в людей ненависть до всякого інтеліґента, що бажав, що небудь доброго зробити для них. Відродження буковинської України вийшло на ширшу дорогу аж на початках XX-го століття й то під впливом українського руху в Галичині та під враженням російської революції (1905), відродження придніпрянської України. Протягом останніх 20 літ, просвітна та орґанізаційна робота приняла високий зріст, повстали українські орґанізації, як Січи, читальні, позичкові каси, національні народні й середні школи, на університеті катедра старославянської мови — українські катедри на теольоґічнім факультеті — а вкінци й українська автономна церква

Зі шкіл вийшло свідоме селянство та інтеліґенція, щезло москво-румуно-фільство. Всяка пропаганда зі сторони Москалів і Румунів була неможлива — нарід стояв на національній плятформі самостійної української держави.

І саме в тім переходовім відродженню української Буковини припадає й перша іміґрація буковинських Українців в Канаду. Щож могли вони привезти з собою в Канаду із того хаосу, який тоді панував в тім переходовім часі? Нічого. Саму хіба темноту і несвідомість, хто й що вони, та куда мають належати. Правда, вони привезли з собою свій природний, недоступний та хитрий розум ...

Приїхавши до Канади, буковинські Українці осідали переважно разом, так як виходили з рідного села, і бралися до будови своїх православних церков. Щодо священиків, то вони надіялися, що пришле їх черновецька консисторія, але завелися. Вони писали до владики і переказували знакомим, щоби ті виєднали для них в консисторії хоть одного-двох священиків, та все було дарма. Чужа консисторія не дуже дбала про українських еміґрантів....

Українські священики з Буковини, яким досить виґідно жилося (сказавши правду, далеко ліпше, чим галицьким) не хотіли шукати кращої долі за морем, а свідомого православного священика, який взяв би був на себе місіонарську роботу серед православних Буковинців в Канаді, не було, хоч зовсім певно, що такий священик був би зробив тоді велику прислугу буковинським Українцям.

Як вже сказано, православні Буковинці, які з дня на день зростали, будували свої церкви, але священиків не мали. А молитись їм так бажалось! Се-ж була їх одинока розрада серед чужих просторів, серед чужих обичаїв. Вони отже сходились до церкви й заставляли одного з письменних відчитувати вечірню, або утреню, а самі слухали й молились

Однак се не вистарчало. Вони бажали священиків, а їх не було. Правда, були уніяцькі священики, без вусів і без бороди, які молилися за папу. Але вони принесли до них відразу ще з Буковини. Куди-ж було вдаватися православним Буковинцям, звідки надіятися помочі?

Та „поміч" прийшла їм несподівано від російського Синоду, який посилав своїх місіонарів, з початку в Злучені Держави, а пізнійше і в Канаду. І так Буковинці, не одержавши священиків від черновецької консисторії, починають горнутись до московських монахів, яких посилала російська місія зі Злучених Держав. Російські монахи, піддержувані царськими рублями, підпали Буковинцям до вподоби, й по малу буковинські церкви почали переходити в російські руки. Російські батюшки почали поруч православія ширити й обрусіння та політичне москвофільство. І знову прийшлось Буковинцям переживати дні хаосу й темноти російського москвофільства з під якого вони втікали з рідного краю

(Докінчення буде).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX [illegible] WINNIPEG, MAN.

СТАН ПРОТЕСТАНТИЗМУ В АМЕРИЦІ.

Недавними часами поїхали американські протестантські проповідники ширити протестантизм між Українцями в Европі. Дехто з сього приводу висловлює і тут радощі — що і там світло евангелія вкінци засіяє.

Та казав Христос, що лише видючий видючого може провадити, отже розгляньмо бодай коротко моральний стан протестантизму в Америці.

Злучені Держави, беручи загалом, протестантські. Протестантських священиків ріжних сект буде там нині коло 200,000, а четвертина з того баптисти. Ось кілько священиків мали там в 1924 р. деякі протестантські секти:

Баптисти (ріжні їх галузи)	52,866
Методисти (ріжні галузи)	44,449
Презбитеріяне (ріжні галузи)	14,301
Лютеране (ріжні галузи)	10,255
Ученики Христа	8,861
Римо-католики мали всего	23,753
Східно-православні	638

Як же виглядає моральний бік тих протестантських Стейтів?

З висловів самих протестантських часописів виходить, що Америка переходить на Содому і Гомору — стає краєм поганським. Ось кілька висловів з протестантського „Д'Кріщіен Гералду":

—По нашім краю покотилася филя байдужности і безправства і захопила міста, місточка і фарми. — Свящ. Е. К Форд

— Перша трудність, що більша половина дітей жиє в домах, які не клопочуться церквою. Бога викинуто з великої части шкільних підручників. — Р. Дрейк.

— Вечером родина розбігаєся. Родинний вівтар стає щораз менше чинником домашного життя. — Свящ. С. Е. Йонг, DD.

А що каже судова статистика? Слухаймо:

— Судові викази кількох стейтів (провінцій) розкривають неймовірне число молодечої безхарактерности, яка веде до бандитизму, банкових рабунків, нападів, а чого не знає давнійша статистика ... Голова нюйорської поліції заявляє, що в перших трох місяцях 1925 року злочини між молодіжю збільшились о кількадесять процент супроти року минулого. Він каже: „Ми самі творимо злочинців в безконтрольних і релігійно збранкротованих гуртах. (Редак. вислів Кріщіен Гералду).

Окрема комісія шкільної ради в Ню Йорку, яка застановлялась над моральним занепадом молодіжи, говорить в звіті, що:

— Велика часть студентів має кримінальну вдачу. А ті, що не є кримінальної вдачі ... також раді, коли їм „може щось вдатися". Їм бракує поважання для родичів, для авторітету. Ошука є в них гідною справою, коли вдасться ...

Поліцийний комісар Ню Йорку, Енрайт, каже, що в перших трох місяцях 1925 року злочини між молодіжю в Ню Йорку збільшились о 60 процент супроти року 1924. Все те відноситься до молодіжи низше 16 літ. І подібне діється по цілім краю. 70 процент в Злучених Державах, се люде низше 30 літ життя, а 50 процент низше 25 літ.

„Д'Кріщіен Гералд" з 23 мая 1926 р. подає **„Чотирнайцять зловіщих фактів"**, які вкоротці так виглядають:

1. **Занепад релігії в родині.** Перед 50 літами релігія була в понад 70 проц. домах, нині в менше ніж 20 процент.

2. **Загальне занедбання релігійної науки для молодіжи.** Понад 17 міліонів американських дітей і молодіжи виростає без жадної релігії. Америка стає нехристіянським народом.

4. **Занепад інтересу до церкви** і в тих, що ще до неї ходять.

5. **Неділя не є вже днем святим.** Се день для довшого спання, їзди, розривок.

6. **Зріст уживання тютюну.** Від 1910 до 1922 виріб цигар збільшився о 663 процент, коли населення збільшилось о 18 процент.

7. **Уживання опіюму.** Нині вже десятки тисяч Американців уживають опіюм, або подібні дрогуерії.

8. **Марнотравство.** В 1920 р. в Америці видано на предмети розкоший (тютюн, прикраси і др.) 22,700,000,000 долярів, а на місійну роботу 37,886,040. Як 600 до 1.

9. **Постійний зріст розводів.**

10. **Зріст злочинів.** Від 1912 до 1921 року число злочинів збільшилось о 400 процент. В Шікаго є одно убійство кождого дня. В Америці нині 17 разів більше убійств, чим в Англії.

11. Венеричні слабости. Пересічно 5 молодих людей на 8 корі.

12. **Крутарства забирають річно 1000,000,000 дол.**

13. **Поважна преса стратила нині значіння.**

14. **Америка має нині коло 500 часописів** нерідвічального, большевицького накиду.

А про Канаду висловився недавно свящ. др. А. Гандієр ось як:

Чи нема в тім небезпеки, що з богатьох дітей в Канаді виростають такіж погане, як Африканці, або Індіяне. Та остілько гірше, що мають більше знання. Чи не волілиб ми, щоби наші діти були добрими методистами, англіканами, римо-католиками, або навіть Жидами, ніж не мати жадного релігійного виховання? А 43 проц. протестантських дітей не ходить до недільної школи ...

Се все лише вирівки з того, про що пишеться богато і широко. І се все вислови самих протестантів, що стан свій мусять найкраще знати.

Але коли справа так стоїть, то на чім основані надії, що та сама Америка може просвітити других людей світлом евангелія? Як може спасати другого той, хто себе спасти не може? Хто в себе 17 міліонів рідних дітей оставив без релігійного виховання, як може він чужі діти по релігійному виховувати?

Ось такий нинішний стан американського протестантизму! Самі вони за себе бояться — бояться, щоби зростаюча безбожність, а з нею зростаюче безправство не знищило разом і цілої американської держави.

А чогож сподіватися другим, коли вплив нинішного американського протестантизму і на них пошириться?

Еп. Хомишин Помагає Презбитеріянам.

В дописі з Коломиї у „Ділі" (ч. 178, 12 серпня) читаємо: „В останніх днях перейшов парох Камінок малих о. Володимир Федів на презвитеріянізм. О. Федів вславився на Покутю між иншим тим, що завів у церкві українські богослуження і наслідком того мав клопоти з станиславівською консисторією, яка заборонила йому відправляти богослужения в українській мові і перенесла з Камінок малих. Ходять вісти, що на презбитеріянізм будуть переходити села, розжалені поведінкою еп. Хомишина і його консисторських дорадників. На всякий випадок камінь покотився, а де стане і що з того вийде, не знати."

З того бачимо, що посів презбитеріянізму, який недавно понесли до Галичини деякі презбитеріянські прічери з Канади та Злучених Держав, зачинає вже видавати плоди. Презбитеріяне, які в один голос з католиками кричуть на українську православну церкву в Канаді за те, що нїби то через ню йде „релігійна боротьба", самі несуть релігійну боротьбу в Галичину. Крім о. Федева, як довідуємося з приватних жерел, мав перейти на презбитеріянізм ще один греко-католицький священик зі станиславівської епархії, о. Волощук, і оба подалися до тутешніх презбитеріян за матеріяльною допомогою. Ви, мовляв, поширюєте свою віру в Китаю, **чомуж не маєте** звернути уваги й на Галичину. Треба вірити, що згадані священики перейшли на презбитеріянізм в найлучшій вірі, вважаючи се за найдосаднійшу форму **протесту** проти політики еп. Хомишина, та не можна не висловити жалю, що з дощу попали під ринву. Для священика покараного за те, що правив Службу Божу в українській мові, скочити до зовсім чужого Українцям презбитеріянізму — се в дійсности карколомний скок.

ФИЛИПОВСЬКИЙ ВІДСИДІВ КАРУ В АРЕШТІ.

Доносять з Ню Йорку 31 серпня, що кацапський епископ Адам Филиповський, котрий недавно силою був взяв в своє посідання російську православну катедру в Ню Йорку та викинув митрополита Платона з його палати, вийшов з арешту 29 серпня, відсидівши там 30 днів кари. Филиповський заплатив також 250 долярів грошевої кари, яку наложив на нього судля Лівай за знехтовання судового приказу.

Свящ. С. В. Савчук.

ЯК ПОВСТАЛА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ.

(Докінчення).

XVIII. КРОКИ ДО ОБРАННЯ ЕПИСКОПА.

Рішення Третього Собору (1920 р.), щоби адміністраторства не відкривати, поставило управу Церкви, то є Консисторію і Виділ Братства в дещо невигідне положення і через се вже з початком марта (9 і 10) 1921 р. треба було скликати спільні наради членів Консисторії і Виділу Братства та всіх священиків. Річ була в тім, що др. Копачук був скрайно невдоволений із такого рішення Собору і хотяй під примусом обставин був приневолений сповняти деякий час обовязки звичайного священика, він заєдно шукав, як сам висловлювався „висшої і почетнійшої роботи, на яку має покликання і приготовання", а саме, адміністраторства. Крім того сталося, що священики Української Православної Церкви в Злучених Державах, під проводом о. декана Каськова, скликали свої наради і без відома канадійської части Української Православної Церкви запросили др. Копачука на свого адміністратора. Др. Копачук їх запросини приняв, але що не хотів цілковито зривати з Канадою, то дав до зрозуміння, що хотів би, щоби перед його відїздом назначити його адміністратором на Канаду, хочби тільки номінальним. Консисторія і Братство на се остаточно погодилися а то іза того, щоби і надальше затримати зверхну єдність між обома частями Церкви, канадійської і американської, та щоби не дозволити др. Копачукови вести в Америці сепаратистичної акції. Але з свого боку Консисторія і Братство поставили др. Копачукови такі вимоги: Він має остати в Канаді на парохіях що найменше до половини мая, 1921 року, потім відїзджає до Злучених Держав на візитації тамошних парохій і під осінь того самого року повертає назад до Канади і остає тут аж до Собору, який має вирішити справу адміністратора на дальше. Др. Копачук на се погодився, але слова не дотримав. Він виїхав до Злучених Держав таки зараз по отриманню назначення на адміністратора і до Канади більше не вертався та справами канадійської части Української Православної Церкви фактично не клопотався.

Тимчасом весною 1921 р. Консисторія і Братство Української Православної Церкви в Канаді отримали братське післання та поздоровлення від Міністерства Ісповідань Української Народної Републики на чолі якого стояв проф. Іван Огієнко, і яке перебувало тоді, як і цілий уряд Української Народної Републики, в Тарнові в Польщі. Консисторія сей час увійшла з проф. Огієнком в переписку запитуючи, чи Міністерство Ісповідань моглоб вислати до Канади, за кошти канадійської Церкви, кілька відповідних священиків та чи моглоб відшукати відповідного кандидата на епископа. В відповідь проф. Огієнко прислав список яких десять священиків, які погоджалися приїхати до Канади та запропонував, щоби разом з ними приїхали також два епископи, один з яких по візитації парохій в Канаді мав би вернути до Европи, а другий мав би остати в Канаді, як епископ Української Православної Церкви.

Консисторія і Братство зрозуміли, що проф. Огієнко, помимо своєї найщирійшої волі, не здавав собі як слід справи з дійсного положення Української Православної Церкви в Канаді, хочби дотично матеріяльного її положення, і постановили повести справу середною лінією: на своїх спільних нарадах, 24 і 26 грудня, 1921 р. рішили спровадити за посередництвом Міністерства Ісповідань Української Народної Републики трох священиків як також українського епископа, як що американська часть Української Православної Церкви погодиласяб на спільного епископа з Канадою і причиниласяб до покриття коштів його спровадження.

Згідно з сею ухвалою почалися писемні переговори з о. др. Копачуком, який однак радив підождати з остаточним вирішенням сеї справи до американського Собору, який мав відбутися 12, 19 і 26 марта, 1922 р. а то в Шікаго, Питсбургу і Ню Йорку. На запрошення о. др. Копачука — Українська Православна Церква в Канаді вислала на Собор свого делегата в особі о. С. В. Савчука, який брав участь на засіданнях Соборів в Шікаго і Питсбургу.

Але Собор виніс в справі епископа тільки слідуючу резолюцію:

„Собор доручує отцеви Адміністраторови та майбутній Церковно-Народній Раді поробити всі потрібні заходи, щоб як найскорше довести до настановлення власного владики Українця для Української Православної Церкви в Америці."

Отже Собор віддав справу епископа на Злучені Держави в руки д-ра Копачука, а що він зі зрозуміллих причин був проти настановлення епископа (на се були ясні докази), ми в Канаді так і бачили неможливість прийти в сій важній справі з Америкою до порозуміння.

І так перед управою Української Православної Церкви в Канаді повстало питання: Що далі робити? Спуститися на добру волю д-ра Копачука і чекати, аж доки він не постарається на настановлення в Злучених Державах епископа, чи взятися за спровадження священиків і епископа на власну руку? І так зле і так не добре. Положення Церкви конечно вимагало більше священиків, вимагало також, хоч в меншій мірі, українського епископа, але як і звідки їх дістати? Спровадити на власну руку, в виду скрутного матеріяльного положення, було майже не можливо, а крім того в послідних часах в Канаді витворився був свого рода жах перед світською і духовною інтелігенцією з Европи, бо знаося вже з досвіду, що вона до тутешньої праці не надавалася. Виринула була отже нова думка, щоби замісць невідомих нам священиків і епископа, спровадити самого проф. Огієнка і припоручити йому ведення науки в духовнім семинари, а з епископом підождати до відповіднійшого часу. Але з деяких важних причин сі плани треба було також занехати і перевести в життя инші.

Дня 11 жовтня, 1922 р. в Йорктоні відбувся Соборчик членів Консисторії і членів Виділу Братства та духівництва, який усунув о. д-ра Копачука з позиції адміністратора Української Православної Церкви в Канаді а на його місце вибрав о. С. В. Савчука. Соборчик дальше припоручив о. Савчукови поїхати до Европи і ввійти там в порозуміння з відповідними церковними чинниками, щоби ті надали епископа для Української Православної Церкви в Канаді.

Здавалось, що се можна буде осягнути за посередництвом проф. Огієнка, який, як міністер Ісповідань Української Народної Републики, мав звязки з представниками деяких православних церков, як також знав, як здавалось, між українською еміграцією відповідних кандидатів на епископа. Але о. Савчук був уповажнений увійти в порозуміння з будь якими православними церковними властями незалежно від Міністерства Ісповідань, так довго, як вони погодилисяб висвятити кандидата на епископа з тим, що його хиротонія не малаб потягати за собою його залежности, а згідно залежности Української Православної Церкви в Канаді. Се тому, що Українська Православна Церква в Канаді мала увійти в слушний час в духовну єдність з київською митрополією, до того-ж часу мала остати під покровом антіохійського патріярха. Делегатови було також припоручено робити в першій мірі старання дістатися на Україну, до Києва, але на се великої надії не покладалося, бо було звісно, що большевики на Україну не пускали. Щож до Злучених Держав, то хотяй Канада висилала делегата на власну руку, була повна підстава вірити, що з приїздом епископа до Канади адміністратор Української Православної Церкви в Америці буде примушений силою самого факту погодитися на його настановлення і на Злучені Держави. Така була думка також передових священиків в Америці.

Дальший хід розвою Української Православної Церкви в Канаді менше-більше всім відомий.

Делегата на Україну большевики не пустили, отже він навязав в Галичині і на Волині близші взаємини з людьми, — так світськими як і духовними, — які інтересувалися справами нашої церкви і вони згодилися підшукати відповідного кандидата на епископа Української Православної Церкви в Канаді

Тимчасом Українській Православній Церкві в Злучених Державах вдалося через одну корабельну компанію увійти в порозуміння з київським митрополитом, Високопреосвященним Василем Липківським, і він, в порозумінню і за згодою Української Церковної Ради погодився вислати до Злучених Держав православного епископа в особі Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича, котрий приїхав до Злучених Держав зимою 1924 року.

Почувши про заходи православних Українців в Злучених Державах спровадити епископа з України, управа Української Православної Церкви в Канаді уважала за відповідне припинити свої старання в справі епископа аж до приїзду Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича до Злучених Держав і тоді віддати справу до остаточного вирішення Соборови.

На Соборчику членів Консисторії і членів Виділу Братства та духівництва, який відбувся 21 і 22 мая, 1924 р. в Йорктоні, Саск., було рішено скликати четвертий Собор Української Православної Церкви в Канаді і запросити на нього Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича, як представника від Української Православної Автокефальної Церкви на Україні.

Собор відбувся 16 і 17 липня, 1924 р. в Йорктоні, Саск. і на нім було вирішено увійти в духовну злуку з Рідною

Церкою і відмінити Українську Православну Церкву під духовний покров Високопреосвященного Архиєпископа Івана Теодоровича.

Рідна Церква в Канаді стала на твердім ґрунті і перед Нею світла будучність. В Ней тепер більш сотні добре зорганізованих парохій, чотирнайцять священиків, свій власний орган. Нема такого куточка в Канаді, де-б не було вірних і прихильників Української Православної Церкви. До Неї горнеться найсвідоміший елемент наших переселенців, бо знає що тільки в Рідній Церкві спасения народа.

Вінніпег, 22 серпня, 1925.

Кінець.

ПРОМОВА ЕПИСКОПА ШТРОСМАЄРА ПРО ПАПСЬКУ НЕПОМИЛЬНІСТЬ.

(Докінчення).

Високоповажані браття! Чи буде натхнений Св. Духом той папа, котрий провадить торговлю при церковній брамі? Чи має він будь яке право учити церкву непомильно? Ви добре знаєте історію Формоза (папи), щоби до неї щобудь додавати. Стефан IX (папа) казав відкопати його тіло, убрати в папський одяг, пальці, котрими він благословив, відрубати і потім кинути його тіло до Тибру (ріка), оклинаючи його кривоприсяжником і беззаконником. [illegible] Стефана кинути до тюрми [illegible]. Але глядіть, як справи складаются [illegible] Стефана з віслі нього і Іоанн X привернули гідність і память Формоза.

Але ви скажете мені [illegible], то підіть, монсиньори, до [illegible] Пістіну, історика [illegible].

Се такі факти, [illegible] повинни бути оголошені [illegible] догми, котра може [illegible] любов до святої церкви [illegible] ської повинна [illegible].

Учений [illegible] замічає: Як виглядала римська церква в ті дні неслави?! В Римі управляють тільки [illegible] потвори. Вони то продають, проміняють і купують епископство і — страшно сказати — вони осмілюються саджати на престіл св. Петра своїх любимців, лже-пап (Бароній 912).

Скажете може, що ті лже-папи не [illegible]. [illegible] на протязі 150 літ римський престіл був занятий анти-папами ([illegible]) то як ви сохраните звязь епископського [illegible]? Чи може церква, в крайній мірі на [illegible] ти без голови і оставати [illegible]? [illegible] більша часть тих анти-пап занимає місце в генеальогічнім дереві папства, [illegible] Бароній тому, що навіть Джениорард [illegible] осмілився зазначити свою [illegible]. Те століття нещасливе, бо майже на протязі 150 літ папи не мали найменших чеснот своїх попередників і були скорше відступниками, ніж апостолами.

Можна представити собі, як мусів червоніти добрий Бароній, передаючи потомкам історію тих римських епископів! Говорячи о Іоанні XI (931), законнім сині папи Сергія і Мароциї, він записав в своїх літописях слідуючі слова: „Свята церква була грубо потоптана таким чудовищем". Іоанн XII (956) вибраний папою на 18 році свого життя, завдяки впливам придворних, був ані раз не ліпший від свого попередника. Мені жаль, високоповажані браття, скверняти ваш слух такими мерзотами. Я замовчую о Алексадрі VI отцю і любовникови Люкреції, (своєї дочки), я відвертаюся від Іоанна XXII (1316), котрий відкидав безсмертність душі і був скинений святим Констанцським Собором.

Дехто відкаже, що той Собор був тільки частний (окружний, а не загальний). Хай і так! Але коли відкидаєте його авторітет, то по законам льогіки, ви повинні признати незаконним вибір Мартина V (1417), який також відбувся. І що тоді станеться з папським першенством? Чи можете ви відшукати його?

Я не говорю о хиїзмованиях і росколах, котрі безчестили тоді церкву. В ті нещасливі дні на римськім престолі засідали два а то і три суперники. Хто з них був правдивий [illegible]?

Повторяю ще раз: Коли ви признаєте непомильність нинішнього папи, то мусите признати непомильними всіх його попередників без жадного винятку. Але чи можете ви се зробити, коли історія з ясністю сонячного світла, потверджує, що папи блудили в своїх навчаннях? Чи можете ви доказати, що користолюбиві, розпустники, вбійники, святокупні-папи були намісниками Ісуса Христа? О, високоповажані браття, доказувати подібні чудовища (себто доказувати, що такі папи були намісниками Христа), було-б дійсно гіршим, чим видання Ісуса Юдою. То значило би — кинути болотом в Його лице! (Крики: Геть з катедри! Затикайте уста еретикови!).

Високоповажані браття! Ви заглушуєте мій голос криками, але богато достойнійше було би вам зважити добре мої висновки і докази в справі спірного питання. Повірте мені, історії не можливо перекрутити по свойому; вона є і остане на віки найбільшим енергічним протестом проти догми папської непомильности. Ви можете оголосити його [illegible] голосу.

Монсиньори! Дійсно віруючі звертають до вас свої очі, очікуючи від вас хоч будьякого лікарства на вилічення безчисленних недуг, які безчестять церкву. Невжеж ви обдурите їх в їх надіях? Яка буде наша відповідь перед Богом, коли ми пропустимо мимо сю торжественну нагоду післану нам небом для утвердження правдивої віри?

Покористаймося нею, мої браття, одягнімся святою хоробрістю; зробім сильне і благородне зусилля і звернімся до апостольської науки, бо без неї ми маємо тільки одно блукання, тьму і ложні передання.

Покористуймося нашим розумом і умовими здібностями, щоби признавати непомильними учителями в справах нашого спасения тільки апостолів, пророків. Тверді і непохитні на камені богонатхненного святого писания, ми з повною вірою підем перед лице світа і, подібно апостолови Павлови, в присутности вільнодумців будемо визнавати єдиного Ісуса Христа і се роспяття. Ми одержимо побіду проповідниками хреста, як Павло побідив учених Геції і Риму, і римська церква буде мати свій славний 89 рік. (Бурні крики: Геть протестанта, кальвініста, схизматика, продавця церкви").

Ваші крики не страшать мене. Коли мої слова вогненні, то мій ум холодний. Я ані Лютрів, ні Кальвінів, ні Аполосів, а лише Христів. (Нові крики: анатема, анатема, схизматику!)

Анатема, монсиньори, анатема! Ви добре знаєте, ви протестуєте не проти мене, а проти святих апостолів, під покровом котрих находиться свята церква. Ах, коли би сьогодня вони могли вийти зі своїх гробів, чи вони сказали би бодай що инше, незгідне з моїми словами?

Що ви сказали би їм, коли вони своїми писаннями говорять вам, що папство відхилилось від євангелія Сина Божого, проповідуваного ними і так безкорисно зрошеного їх кровю?

Невжеж ви осмілились би сказати їм: Ми вивисшаємо понад вашу науку наших пап, нашого Белярмина, нашого Ігнатія Льойолу? Ні, ні, тисячу разів ні, коли тільки ви не затикали вашого слуху, щоби не чути, незакрили ваших очий, щоби не бачити, не притупили вашого ума, щоби не розуміти. Ах, коли Всевишний Цар хоче покарати нас, хай десниця Його так тяжко падає на нас, як колись на фараона. А на те Він не конче потребує дозволити воякам Гарибальдія*) вигнати нас із сего вічного міста! Йому досить тільки допустити нас обоготворити Пія IX, так, як обоготворили Пресвятую Діву**).

Перестаньте, перестаньте, високоповажані браття, ваші загрожуючі пімсти. Спасіть церкву від загибелі, котра грозить їй, — заховуйте єдино те правило віри, яке є в Святім Письмі, і після якого ми повинні вірувати і і-повідувати. Я своє скінчив: „Хай поможе мені Бог"!

(Переклав С. В. С.)

*) В часі коли відбувався Собор, італійські війська, під проводом Гарибальдія [illegible] на Рим. В сім самім році (1870) італійський [illegible] політичну власть, відобрав папську державу і від того часу [illegible] протесту, вважають себе вязнями італійського краю і не [illegible] мури Ватикану. Виходить, що Бог справді покарав пап [illegible] приписали собі непомильність, на яку не мае права.

**) Епископ Штросмаєр має на думці догмат католицької церкви о Непорочнім Зачаттю Пречистої Діви Марії. Католицька церква вчить, що Пречиста Діва Марія почалася в утробі своєї матери з Духа Святого, так як Ісус Христос. Тому то уніяти мають свято Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії (свято „Анни"), якого не мають православні, бо віровчення [illegible] зачаттю Пресвятої Діви мильна, ані на Святім Письмі ані на [illegible] не оперта.

З ХАОСУ РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ В ПОЛЬЩІ.

Пише „Діло": Як нас інформують з Білої, столиці Підляша, тамошні польські церковні власти взялись на новий оригінальний спосіб ловлення православних [illegible] уніятських душ. Вони просто на власну руку заводять нову „римо-католицьку віру східного обряду", себто агітують між тамошним православним духовенством, щоби воно признавало зверхність папи римського й підчинилось під юрисдикцію польського епископа та завело проповіди й додаткові богослуження в польській мові, а за те обіцюють їм збереження східного обряду і право подружа для священиків. Сі заходи викликали серед свідомійшого населення велике занепокоєння.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Докоряє „Канадійський Українець" (число 27) православним Українцям в Брендоні, що деякі з них перед кількома роками належали до польського сокола.

Що-ж, може й правда. Але треба знати, що тоді вони були ще греко-католиками, а що не раз вислухалися в греко-католицькій церкві, що Українці й Поляки — „вшистко едно", бо одна в них віра і один папа, то й до сокола вступали.

— — — — — — — — — —

Тоді, коли деякі з православних Українців в Брендоні були ще греко-католиками, то належали до польського сокола, а коли стали православними, то з сокола виступили.

Чи не виглядає воно, що греко-католицька церква затягає своїх вірних до польських організацій, а Українська Православна Церква звідтам їх витягає?

— — — — — — — — — —

Але коли вже „Канадійський Українець взявся докоряти деяким православним Українцям в Брендоні за те, що вони, будучи греко-католиками, належали до польського сокола, то повинен згадати і те, що деякі з них говорили колись тільки по польськи. Вони з тим зовсім не криються і розказують, як то колись греко-католики в їх селі ходили наперемінну раз до церкви, а раз до костела (відправа в церкві відбувалася що другої неділі), аж доки в цілім селі осталось тільки пять родин, які говорили дома по українськи. А чому, спитаєте? Тому, що їх парох заохочував греко-католиків ходити до костела, бо то „вшистко едно".

— — — — — — — — — —

Так, „Канадійський Українець" має за що докоряти, та біда в тім, що він посилає свої докори по невластивій адресі. Він повинен докоряти не тим, які будучи колись греко-католиками належали до польського сокола, а тим, які їх туди затягали. Ясніше, він повинен докоряти греко-католицькій церкві і її проводирям.

— — — — — — — — — —

В часі послідної війни Українцями не вдалося збудувати своєї держави. Ріжні люди подають на се ріжні причини, але нікто ще не подав такої причини, як „Канадійський Українець". Після „дипльоматів" від „Канадійського Українця", Українці не збудували своєї держави тому, що вони не католики (галицьких греко-католиків вони не беруть в рахубу). Ось що читаємо в 42 ч. „Канадійського Українця" в статті п. з. „Тисяча літ! — Вже досить":

В католицизмі „виховується нація до послуху, шляхотности і покори, а коли нація такою є, тоді властиве зможеться побіда над ворогом".

Отже, щоби здобути самостійність, український нарід мусить бути покірний, а щоби навчитися покори, мусить стати католицьким. А перед ким буде він покірним, ставши католицьким? В першій мірі перед папою. Дальше перед Поляками. Ще дальше перед всіма своїми ворогами, бо католицизм навчить його покори, тої католицької „пеєсноти", і він буде знати, як зносити всі знущання над собою.

Иншими словами, католицизм зробить з нього раба. І о се „Канадійському Українцеви" мабуть найбільше ходить.

— — — — — — — — — —

Але се ще не всі мудрощі „дипльоматів" від „Канадійського Українця". Вони віднайшли ще одну причину, чому український нарід не має своєї держави. Ось що вони дальше пишуть в згаданій статті:

„В нас постійно проповідується, що Україна повинна бути без „хлопа і пана" і се нас зарізало..."

„Канадійський Українець" вірить, що самостійна українська держава повстане тільки тоді, коли її населення буде поділене на „хлопів" і „панів". Иншими словами тоді, коли буде заведена панщина. А на се обовязково потрібна „покора". І то не будь яка, а католицька. Отже треба, щоби всі Українці стали католиками!

— — — — — — — — — —

Каже „Канадійський Українець", що Україна не може істнувати без „хлопа і пана". Що до „хлопів", то справа легка, але звідки взяти панів? В нас їх нема. Та „Канадійський Українець" тим не журиться. Хіба-ж нема їх в Поляків? Вони-ж вірні діти папи, а раз український нарід прийме католицизм з його „покорою", то і польських панів прийме. Хіба-ж то не „вшистко едно"?

Тихо будьте! „Канадійський Українець" „будує" Україну!

— — — — — — — — — —

Чиїж „мудрощі" про „будову" української держави „Канадійський Українець" так виписує?

Ні чиї тільки о. Божика! Та мабуть, що як раз через се ідея „Канадійського Українця" не вкоріниться. Бачите, дехто не любить о. Божика. „Цимбалістий" — кажуть. Ну, а хоч цимбалістий, то що? Хіба-ж цимбалісті не люде? Хай там, що цимбалістий, але український „патріот"! А як він Україну любить. Щоб се доказати вистарчить навести 1-ий ікос з його памятного „Акафисту до Святої України", який появився в 30 ч. „Русского Народа" з р. 1920. Ось він:

„Чорт представитель с Берлина послан бисть рече тебі (себто Україні): Радуйся зрадниками возглашеннная; Радуйся ганьбе глупих послідованіє; Радуйся умом стаде; Радуйся отмедивая от правди; Радуйся тьмо уловляюще правду; Радуйся в тьму уступившая; Радуйся ревира в землі сбиваває; Радуйся гробокопательна, Радуйся нетатана правди; Радуйся за ком розлившимися; Радуйся обманн; Радуйся чорну мару посланиє; Радуйся глупого бакинов; Радуйся пришду засланниця; Радуйся духу тенного світа возрожденіє; Радуйся ілемет обновленіє; Радуйся тьмо послідние; Радуйся тьмо і рабине Німцев й Турок глупих радованіє!

Ну, хіба-ж не „патріот", хоч і цимбалістий?

— — — — — — —

Коли вже зайшла мова про о. Божика, то не зашкодить згадати що він і католицький історик не аби який! Кажуть, що одного разу на пропов[і]ди, перечисляючи заслуги греко-католицької церкви для українського народа, таку річ сказав:

„[illegible] не одного славного мужа виховала. [illegible] Шашкевича, Шевченка, Франка, Драгоманова і инших".

Чого-ж ви смієтеся?

МИХАЛ АНДЖЕЛЬО І ЙОГО СЛУГА УРБІНО.

Михал Анджельо (або Михал Анжел, Буонаротті) був найбільшим [illegible]. Родився в [illegible] 1474, умер в Римі 1563, а похорон[ений] в Фльоренції. [illegible] безсмертних творів, а між тими образ „Страшного суду" [illegible]. За його [illegible] Богу.

[illegible] звався Урбіно. Одного разу [illegible] мов нехотя:

[illegible], що ти тоді будеш робити?

— Тоді [illegible] собі иншого пана — відповів Урбіно.

[illegible] я не дам тобі жити в убожестві — сказав Анджельо і дав йому 2000 корон. Треба-ж знати, що Урбіно [illegible] для Анджеля був не слугою, [illegible] великий маляр.

[illegible] Урбіно. І як перше дбав [illegible] так тепер Анджельо дбав про свого [illegible] сидів коло нього день і ніч, а [illegible] потішити Анджеля.

Знаний [illegible] маляра написав йому лист, де [illegible] що післав в відповідь такого листа:

Я знаю, [illegible] мені не складаєсь, але треба відповісти. [illegible] мого вірного Урбана і його смерть [illegible] для мене і благословенням і смутком. [illegible] навчила і мене не боятися смерти, але бажати [illegible] смутком, бо він був зо мною двадцять [illegible] для мене щиро відданим [illegible] і бажав, щоби він [illegible] стало його, а мені оставася [illegible] з ним знов в небі. Я не [illegible] бо він не боявся смерти; [illegible] лише, що оставить мене самого на сім недобрім світі. [illegible] забрався разом з ним, [illegible] тугою і смутком [illegible].

В [illegible] до вдови по померлім:

[illegible] до нього. А хоч його нема, мені все дорога [illegible] і я клопочусь усім, що до нього належить. [illegible] мого похресника [illegible] в Фльоренції і буду [illegible] мого свояка Леонарда. Я [illegible] рад був його навчити [illegible].

Так [illegible] з великого Італійця не тільки [illegible] дуже щиро до Пополі[illegible] і справляв нераз його [illegible]. Він поважав також дуже маляра [illegible] Манієтта, в Вальдарні. Манієтта був [illegible] щирим чоловіком і нераз заходив [illegible] йому начерк образа, який [illegible]. І Анджельо, якому в [illegible], лишав свою роботу і [illegible] начерк [illegible] образа для свого товариша.

От так бувають великі люде!

БУДОВА

Української Православної Катедри поступає скоро вперед.

Будова першого поверха Української Православної Катедри в Вінніпегу поступає скоро вперед, так що за який місяць перший поверх буде вже під дахом.

Щодо того, на кого стоять лоти під катедрою, то справа мається так: Минувшого року в маю на припоручення церковної громади пп. Свистун і Купченко купили в Н. Р. Грента десять лотів за посередництвом п. В. Біленького. Купивши сі лоти, на котрі вони зложили тоді тисячу долярів даних їм церковною громадою, вони поставили на тайтели кей веат і того самого дня дали церковній громаді асайнмент або перенис агріменту, який вони заключили з п. Грентом щодо згаданих лотів, так що властителями лотів є Українська Православна Громада в Вінніпегу. Тайтел покищо ще стоїть на п. Грента, тому, що ще не заплачена одна рата в сумі 800 дол. По заплаченню сеї рати тайтел перейде на імя церковної громади. За лоти заплачено вже 1800 дол. і податок в сумі около 300 дол. З огляду на се, що Українська Православна Катедра являється власністю церковної громади, то є тих людей, які на ню жертвували або пожертвують ще свої гроші, всі щирі Українці, котрі вірять, що громадське майно повинно бути в громадській контролі, повинні прийти з щирими жертвами на катедру. Українська Православна Катедра є власністю народа, тому народ повинен її споможи своїми жертвами.

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BLOCK,
210 DUFFERIN AVE., WINNIPEG.

БУДУТЬ ЦІЛУВАТИ РУКАВИЦІ, А НЕ РУКУ.

Побожні католики, які будуть від тепер приходити віддавати почесть папі в Римі, не будуть вже цілувати його руки, як доси, тільки будуть цілувати папську рукавицю. З Риму доносять, що папські лікарі рішили, що цілований папської руки може загрозити його здоровлю і порадили йому натягнути рукавиці.

ВБИВСТВО СВЯЩЕНИКА ПРИ ВІВТАРІ.

У малому селі в провінції Касерта в Італії 18-літна дівчина вбила широким різницьким ножем священика, який саме правив Службу при престолі. Вбийниця віддалась сама в руки поліції, подаючи як причину злочину, що священик, відомий в околиці Донжуан, звів її. Населення демонстративно виявляє своє співчуття молодій дівчині.

ДОВКРУГИ КОНКОРДАТУ.

З днем 2 серпня с. р., як відомо, почав обовязувати конкордат заключений між апостольською столицею і Польщею. З сеї причини стали актуальними ріжні справи, звязані з конкордатом, з окрема справа розграничення нових епархій. В звязку з сим подає на основі певних жерел з компетентних кругів Ватикану оден польський католицький часопис дуже цікаві відомости.

„Як відомо, — пише він — на східних територіях Польщі живуть в переважаючій більшости непольські народи, яких дуже поважний відсоток є навіть між самим католицьким населенням. І саме ізза сього тепер в Римі поборюються із собою два напрями; перший — який можнаб назвати консервативним, — стремить на загал беручи до вдержання істнуючого стану річей і він находить поперття у тих ватиканських чинників, які насильно намагаються бачити в „польськім шовінізмі" головну перешкоду в навериенню України, Білоруси й Росії і з тих причин бажали би бачити на епископських престолах у Вильні, Мінську, а навіть в Луцьку епископів Українців, Білорусинів і Литовців.

Натомісць друга струя серед ватиканських кругів бажає попровадити нові границі католицьких епархій на тій території в напрямі горизонтальнім, із Заходу на Схід, запевняючи в сей спосіб безоглядну перевагу серед католицького населення польському елементови, розуміючи — мовляв — знаменито, що зайла націоналістична агітація непольського духовенства є не тільки дуже шкідливою для Польщі, але рівнож може підготовити пригожий грунт під схизму, яка серед певних обставин, могла би там буйно розвинутися.

„На щастя — пише польський орган — мимо того, що перша струя посідає богато впливових прихильників навіть на керуючих становищах, головно в деяких конгрегаціях — то однак здається, що остаточно возьме верх „горизонтальний напрям", — але се рішиться дефінітивно щойно десь з кінцем жовтня, тому, що конкордат передбачує організацію територіяльного поділу церкви в Польщі на день 2 листопада с. р. До сього часу, — наклинкає польський часопись „Дзєнь", — повинні покликані польські круги розвинути на ватиканськім терені відповідну пропаганду в ціли вияснення польської точки погляду, тому, що численні польські вороги у ватиканських кругах напевно не будуть засипляти „грушок в попелі"

(„Рада").

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ В ВІННІПЕГУ.

І. Сопець	5.00
М. Дутчак	5.00
В. Скелар	25.00
Я. Кулинич	5.00
Керс Похоронне Бюро	5.00
С. Никифорук	5.00
Юзьк	20.00
Н. Будинський	10.00
І. Ілюк	25.00
Д. Гринько	2.00
І. Малинюк	2.00
М. Ситник, Пайн Ривер, Ман.	5.00
Д. Ростоцький, Роблин, Ман.	1.00
Укр. Пекарня	25.00
Н. Н.	10.00
Мир. Стечишин	25.00
Гео. Марин	10.00
Котельницький	13.00
С. Пуляк	10.00
Н. В. Чайковський	5.00
О. Пасічний	10.00
С. Сокульський	15.00
Пантелюк, Бінфейт, Саск.	2.00
В. Новак	10.00
Боднар, Етелберт, Ман.	10.00
Н. Качура, Ла Валь, Онт	2.00
М. Бойчук	25.00
Я. Пиньків	3.95
М. Петричкевич	5.00
В. Гуцул	1.00
Михайловський	1.00
С. Музичка	1.00
Е. Савицький	2.50
Ф. Соколовський	1.00
І. Ковальчук	1.00
Г. Музичка	5.00
Р. Дудар	5.00
А. Новак	10.00
Гео. Натюбний	10.00
П. Бойчук — Шіго, Саск.	10.00
Н. Мікасін, Мікадо, Саск.	10.00
С. Гриба, Беніто, Ман.	.50
М. Ортинський, Верегін, Саск.	15.00
М. Стечишин, Йорктон, Саск.	10.00
П. І. Лазарович, Саскатун,	10.00
Ф. Т. Гаврилюк, Вакав, Саск.	10.00
о. В. Кудрик, Саскатун, Саск.	10.00
Ю. Гуцал Саскатун, Саск.	10.00
А. Пікнік, Саскатун, Саск.	10.00
І. Новосад, Мічам, Саск.	25.00
П. Марков Мічам, Саск.	10.00
О. Ктожевич, Мічам, Саск.	25.00
Іа. Новосад, Мічам, Саск.	10.00
Н. Н. Білінський, Мічем, Саск.	10.00
Г. В. Сличенко, Йорктон	10.00
Гр. Бугера, Дуфрост, Ман.	10.00
о. В. Новосад, кв. стопи	51.00
Н. А. Боднарчук, Вайта, Ман. квадратові стопи	30.00
Яків Боднарчук, " " кв. стопи	30.00
Н. Ілюк, Арбака, Ман.	5.00
І. Смук (Василя) Сеньків, Ман	10.00
П. Довганюк	5.00
І. Ткачик, Дуфрост, Ман	[illegible]
Н. Н.	25.00
Н. Крутяк	5.00
Н. Метьник	10.00
В. Ставничка	10.00
Е. Гошовський	5.00
Пані К. Ожейовська	15.00
І. Мудрий	5.00
Н. Скорохід	5.00
В. Музика	5.00
А. Гарах	8.00
Р. Дудар	5.00
С. Гнатишин	25.00
А. Микитюк	10.00
Он. Угринюк	10.00
Дм. Гунькевич	5.00
О. Пастух	15.00
Юрко і Розалія Дреган	25.00
Н. Залозецький	5.00
П. Павлюкевич	15.00
І. Шкляника	5.00
І. Спичич	5.00
Ів. Григораш	5.00
Мат. Носатий	5.00
Вас. Мандрик	2.00
С. К. Срібчук	10.00
Іван і Марія Мельничук	10.00

(Дальше буде).

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА СКЛАЛИ СЛІДУЮЧІ ОСОБИ:

Олекса Ткачук	$1.00
О. І. Кусий	1.00
Василь Каланча	1.00
Ілія Ткачук	1.00
Мирон Ткачук	1.00
Т. Бойда	1.00
Тодор Грекул	1.00
Михайло Лакуста	.50
Георгій Мельничук	.50
Марфта Ткачук	50
Марко Лолицой	65
Іван Ткачук	.50
Василь Лупул	50
Іван Орлецький	25
Іван Лакуста	25
Лісавета Каланча	.25
Марія Лакуста	.25
Марфта Ткачук	.15
Разом	$11.30

Щира подяка жертводавцям
Георгій Мельничук,
Содл Лейк, Алта

Петро Литвин — Гемілтон, Онт .50

Православний Календар на Рік 1926.

ЖОВТЕНЬ.

1 Ч. Евменія
2 П. Трофима, Саватія
3 С. Евстахія, Татіяни

4 Н. 17 по С. Кондрата
5 П. Фоки, Йони
6 В. † Зач. Івана Хр.
7 С. Теклі муч.
8 Ч. Евфрос., Пафнут.
9 П. † Івана Богосл.
10 С. Калістрата

11 Н. 18. по С. Харит., Веч
12 П. Киріяка
13 В. Григорія
14 С. Покр. Пр. Б.
15 Ч. Киприна, Юстини
16 П. Діонизія
17 С. Еротея

18 Н. 19 по С. Харит.
19 П. Ап. Томи
20 В. Сергія і Вакха
21 С. Пелагії
22 Ч. Ап. Якова
23 П. Евлампія
24 С. Филипа, Теофана

25 Н. 20. по С. Прова
26 П. Карпа муч
27 В. Параскевії
28 С. Лукіяна, Евтимія
29 Ч. Льонгина сотн.
30 П. Андрея, Осії
31 С. Ап. і св. Луки

ЗМІНА АДРЕСИ.

**Повідомляеться всіх інтересованих, що теперішна адреса о. С. В. Савчука є:
779 Burrows Ave. Winnipeg.**
Телефон J-3294

Архиерейські Візитації

Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

13 верес. неділя — Радиссо, Саск.
20 вересня, нед. — Крилор, Саск.
21 вересня, понеділок — Рожд. Пр. Богородиці — Ст. Джулієн, Саск.
27 вересня, неділя — Слава, Алта.
4 жовтня, неділя — Моннер, Алта. (коло Чернівецьких).
6 жовтня, вівторок — Зач. св. Івана Хрестителя, — Зawale, Алта.
11 жовтня, неділя — Бруденгайм, Алта.
14 жовтня, середа — Покр. Пр. Богородиці, — Вільна, Алта.
18 жовтня, неділя — Смокі Лейк, Алта.
25 жовтня, неділя — Радвей Сентр, Алта.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше.

Rev. S. W. Sawchuk
779 Burrows Ave.
Winnipeg, Man.

НОВА адреса Прав. Вістника: The Orthodox Herald, Box 3684, Winnipeg, Man.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ЖОВТЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (19) 10

СЛОВО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО АРХИЕПИСКОПА ІОАННА.

ЛЮБІ БРАТИ ТА СЕСТРИ — ДІТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Розвиток життя Рідної Церкви в Канаді під сучасну хвилю приводить її до створення міцного осередку усіх її інтересів. Осередком сим в життю Церкви може бути лише катедра епископа, навколо якої мають групуватися усі розвітлення церковно-народної справи. Туди, до того осередку будуть нестися думки наших найкращих людей, там в правному представництві нашої Церкви сі думки будуть знаходити остаточну форму і будуть служити розвою дорогого вам діла. Там будуть зноситись до божого престолу молитви не в імени окремих парохій, а в имени всієї Церкви. Взагалі катедра Української Православної Церкви в Канаді стане головним нервом, стане серцем її життя, служити вона буде не окремим парафії, а всій Церкві. — Тепер до будування такої катедри приступлено в Вінніпегу.

Час наш, се час остаточної боротьби за відродження нашого народу, за навернення його на ворогами потоптані і вже напів забуті рідні стежки, якими в старовину славно ходили наші славні діди. Час наш, се час повільного пробудження віками спавших, темрявою і ворогами, здавалось, на віки приспаних дітий нашого народу, час наш, се час тяжкої боротьби з рештками темряви, час болючих шукань і вагань з одного боку і час свідомої посвяти кращих, самовідданих борців з другого боку. Богато наш час пережив і переживає тяжкого, кривавого, сумного, ало наш час знає також світлі менти всенароднього здвигу всенародних зусиль, всенародніх жертв.... Нехай же все тяжке та сумне забудеться, але сі всенародні зрушення, всенародні зусилля і жертви вони мусять віками жити в зворушливих споминах наших дітей і внуків.

Нехай же Православний Український Катедральний Собор стане такою святою, зворушливою памяткою тих всенародних зусиль і жертв. В його будівлі мусять приняти участь всі, отже всі як оден до жертв, до зусиль! Ми будуємо не тільки Собор, ми будуємо тут, на канадійській землі, величній памятник наших часів, коли цілий наш Нарід опинився на великім роздоріжжу, але виведений з него всенародними жертвами, всенародними зусиллями. Великим символом нашої боротьби, нашого відродження стане сей Собор. Отже до жертв! Діти і внуки мусять гордитись сею памяткою, — вона буде свідчити про незломну могутність народу, що прокинувся, знайшов свою стежку і непохітно пішов нею до славного майбутнього.

Благословіння Господне з ділом збудовання величного памятника наших часів і осередку церковного життя нашого Народу в Канаді. Ласка Божа над усіма дітьми нашого Народу і Церкви, рука яких з щирою і щедрою допомогою підтримає сю велику справу.

Саскатун, Саск., 23 вересня, 1925.

З ласки Божої, волею Церкви
† Архиепископ Канадійський і Американський ЮАНН ТЕОДОРОВИЧ.

ДО ВІРНИХ І ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ЛЮБІ БРАТТЯ І СЕСТРИ!

Православні Українці в Вінніпегу звертаються до Вас з горячою просьбою помочи їм в будові Українського Православного Собору (катедри) св. Покрови в Вінніпегу. Собор, як осідок українського православного епископа в Канаді, буде власністю не тільки самих вінніпегських Українців, але цілого українського православного загалу в Канаді. В виду сього святим обовязком всіх вірних і прихильників Української Православної Церкви в Канаді є причинитися до будови своєї народно-церковної святині — свого собору.

Треба признати, що Вінніпег є центром українського життя в Канаді. Тут живе найбільше Українців, тут виходять всі українські часописи, тут найбільше українських товариств і інституцій. Можна, отже, сказати, що Вінніпег є зеркалом, в якім відбивається життя всього українського народу в Канаді. І хочби вже через сё саме, добро Української Православної Церкви з окрема, і добро всього українського народу взагалі вимагає, щоби в Вінніпегу збудувати Український Православний Собор, яким ми не повстидалиcьби ні перед своїми, ні перед чужими. А се можна буде зробити тільки тоді, коли до будови Собору причиниться весь український православний загал в Канаді.

Православні Українці повинні причинитися до будови свого Собору не тільки з національного, але також з чисто религійного, християнського обовязку. Спасення українського народу на сім світі і на другім — тільки в своїй Рідній Церкві, в церкві, яка є збудована і ведена після засад і науки Ісуса Христа і яка не змагає до душевного поневолення своїх вірних. Українська Православна Церква визнає, що її обовязком є дбати про добро всіх своїх вірних, а не тільки про добро тих, які стоять при її кермі, і як така, вона вповні заслугує на поперття зі сторони всього українського православного загалу.

В інтересі Української Православної Церкви є, щоби Собор в Вінніпегу був скінчений як найскорше, отже проситься всіх вірних і прихильників Рідної Церкви відкликатися на просьбу української православної громади св. Покрови в Вінніпегу щиро і засилати свої жертви, та занятися збиранням жертв між своїми знакомими і сусідами на будову Українського Православного Собору в Вінніпегу при найблизшій нагоді.

Консисторія Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. Савчук, голова. Мих. Стечишин, секр.
Дано в Вінніпегу, дня 28 вересня, 1925

СЛОВО ВІД ГОЛОВНОГО ВИДІЛУ БРАЦТВА ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Тисяч девятьсот двайцять пятий рік запишеться нестертими буквами в історії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Сього року організація Церкви завершується величавою будовою Української Православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу. Катедра або Собор св. Покрови буде найвеличавійшою будівлею в укрінськім стилю на сім боці океану. Покищо сього року буде скінчений тільки перший поверх катедри збудований з солідного каменя дуже гарної роботи. Другий поверх катедри буде збудований пізнійше, коли на се зволять фонди. Пляни другого поверху катедри вироблені нашим українським будівничим п. С. Ковблем вислано до Всеукраїнської Церковної Ради в Києві, де знатоки українського церковного стилю викінчать сі пляни так, щоби катедра збудована по сим плянам була гордістю українського народу в Канаді і окрасою міста Вінніпегу.

Самий факт, що православні Українці міста Вінніпегу приступили до будови такої величавої катедри показує на

З візитації Архиепископа Івана в Вінніпегу. — Підчас архиєрейської Служби Божої під мурами Катедри.

велику відданість Українській Православній Церкві, їх горожанську зрілість і патріотизм. Сей факт тим більше замітний, коли пригадаємо собі, що Українська Православна Громада в Вінніпегу істнує доперва несповна два роки, що перше Богослуження для сеї громади було відправлене на Різдво 1924 року. Вінніпегська Православна Громада числила в самім початку несповна трийцять членів. В протягу півтора року число членів зросло до близько трох соток. Є певна надія, що коли тільки ся громада зачне регулярну церковно-народну працю в своїм власнім храмі, число членів громади зросте ще богато.

Сей великий поступ православного руху замітний не тільки в Вінніпегу, але й в цілій Канаді. Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді, якому судилось відродити Українську Православну Церкву в Канаді, і яке з сеї причини як найкраще обзнакомлене з поступом Української Православної Церкви в Канаді, позволить собі в коротці пригадати нашій суспільности в Канаді головні етапи розвою Української Православної Церкви в Канаді. Сей короткий перегляд історії Української Православної Церкви в Канаді буде найкращим доказом великої живучости православного руху між Українцями в Канаді і запорукою на дальший скорий розвій Української Православної Церкви в Канаді.

Українське Греко-Православне Брацтво було завязане на зборах в Саскатуні 1918 року. Брацтво увійшло в порозуміння з Архиепископом Александром, який позволив деяким священикам з російської місії обслугувати українські православні громади. Першою такою громадою була церковна громада в Ст. Джуліен, Саск., яка перейшла з греко-католицизму на православіє. Число громад зачало скоро зростати. Та біда була в тім, що священики з російської місії зачали вести кацапську пропаганду між українськими громадами. Треба було конче дістати свідомих українських священиків і для сеї цілі покликано до життя Православний Семинар в Саскатуні 1919 року. Для семинаря Брацтво дістало професора в особі д-ра Лазара Германа з Буковини, а пізнійше також о. д-ра Н. Копачука з Буковини. Се були два перші етапи в історії Української Православної Церкви в Канаді.

Третим етапом було запрошення Митрополита Германоса взяти духовний покров над нашою Церквою з тої причини, що Архиепископ Александер під напором галицьких москвофілів зачав ворожий курс проти Української Православної Церкви, на зорганізовання якої він дав був свій дозвіл і навіть підписав спеціяльну угоду в сій справі з репрезентантом Брацтва, п. В. Свистуном, що в сій цілі їздив в літі 1919 року спеціяльно до Ню Йорку. Митрополит Германос згодився взяти покров над нашою церквою на Соборі в Вінніпегу при кінці 1919 року.

Четвертим етапом в історії Української Православної Церкви було висвячення трох питомців духовного семинаря, именно оо. С. В. Савчука, П. Самця і Д. Ф. Стратійчука. Сі три перші священики канадійського виховання були як найкращою запорукою свобідного розвою церкви. Кождому з них приділено дуже широке поле, бо аж по цілій провінції, до місійної праці. О. Самець почав свою працю в Манітобі, о. Савчук в Саскачевані, а о. Стратійчук в Алберті, де пізнійше отворено другий курс духовного семинаря, на котрий учащали чотири питомці, з яких однак тільки один скінчив курс і був пізнійше висвячений на священика, именно о. С. Гребенюк. В сей час наша церква має отсих священиків, оо. Германа, Копачука, Савчука, Самця, Стратійчука, Гребенюка, а також о. Д. Кирстюка, що був передше священиком в російській місії, і о. І. Кусого, а потім також о. В. Новосада з Америки.

Весь сей час число парохій зростає. Зростає також постійно число членів парохій. Зріст Української Православної Церкви йде в парі з шаленою агітацією проти неї зі сторони католиків, кацапів і протестантів. Однак та протиагітація замісць пошкодити, помагає зростови Церкви, тому, що нарід переконується чимраз більше, що Православна Церква стоїть на чисто народнім становищі, коли другі церкви є цілковито під чужими впливами.

Пятим етапом в історії нашої Церкви треба вважати висвячення о. В. Кудрика, бувшого довголітного редактора Українського Голосу, чоловіка дуже обзнакомленого з історією і обрядами Української Православної Церкви, а також доброго знавця теольогії взагалі. З його приступленням в члени священиків наша Церква дуже зміцнилась. Пізнійше трохи був висвячений священиком о. П. Мельничук.

Шестим етапом в історії нашої Церкви є приїзд до Канади Впр. Архиепископа Івана Теодоровича, який на запрошення Собору в Йорктоні, що відбувся 1924 року в літі, бере під свій покров Українську Православну Церкву в Канаді, перебираючи духовний провід від Митрополита Германоса. Рівночасно до нашої Церкви прилучуються отсі священики: о. К. Кирстюк, бувший катехит в гімназії в Вижниці на Буковині, о. П. Білонь, бувший полевий священик при Українській Армії, родом з Великої України і о. Сенета, бувший греко-католицький священик із станиславівської дієцезії. Кромі сього Впреосв. Владика висвячує осенню 1924 року о. В. Слюзара, бувшого питомця духовного семинаря

Вид з посвячення угольного каменя української Православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу, якого доконав Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович дня 16 серпня, 1925 р.

в Чернівцях на Буковині а весною біжучого року в ряди українських православних священиків приймається о. М. Кучера, бувшого греко-католицького священика з станиславівської дієцезії.

По обняттю духовного проводу в нашій Церкві Впр. Архиепископом Іваном, Українська Православна Церква в Канаді разом з Українською Православною Церквою в Америці навязує близші зносини з Українською Православною Автокефальною Церквою на Україні, стає фактично автономною частю Української Автокефальної Церкви.

З обняттям духовного проводу в нашій Церкві Впр. Архиепископом Іваном Теодоровичем зростає сильно престіж Церкви в очах нашого народу в Канаді. Рівночасно однак зміцнюються атаки на Неї зі сторони Її противників, головно католиків під проводом епископа Будки. Атаки сі

провадяться в органі католиків, „Канадійському Українці", з амвон в церквах, в католицьких організаціях на ріжних мітингах, в приватних розмовах, — взагалі в всякий дозволений і недозволений спосіб. Атаки в „К. У." настільки невмісні, злобні і брехливі, що стають притокою до великого процесу, який виграє о. протоєрей Савчук з присудом сім тисяч долярів відшкодовання проти „Канадійського Українця". Сей процес був великою моральною побідою для нашої Церкви. І хоч атаки католицьких провідників не устали ані на хвильку і хоч вони дишуть ненавистю і злобою супроти Української Православної Церкви, однак результат атаків остає все більше шкідливий для них як для нас, бо якраз невмісність тих атаків переконує наш народ про слушність нашої справи.

В теперішну пору Українська Православна Церква занимає дуже сильну позицію серед нашого народа в Канаді. Свідомий наш загал в Канаді відноситься з великим довірям до роботи нашої Церкви. Число членів і прихильників зростає сильно з кождим днем. Сього року в канадійській українській греко-православній дієцезії приступлено до будови девятьох нових церков. Ми сильно віримо, що під прапором Української Православної Церкви з часом згуртується весь наш нарід в Канаді. До нашої Церкви належить вже около сто громад, яких обслугують чотирнацять священиків. Всі ті священики ревно виконують свої душпастирські обовязки, кромі церковної роботи роблять також народну роботу, всі вони своїм родинним життям дають гарний примір своїм парохіянам.

Будовання катедри в Вінніпегу можна назвати семим етапом в історії нашої Церкви в Канаді. Катедра ся стає символом цілої нашої Церкви в Канаді. Вона вказує на се, що розвиток нашої Церкви в Канаді пішов природним шляхом, бо Вінніпег, який є природним центром нашого народного життя в Канаді став також центром нашого церковного життя.

Катедра ся будується коштами в першій мірі Українців в Вінніпегу, а дальше також коштами всіх Українців в Канаді. Катедра ся не буде записана ні на епископа, ні на якусь епископську корпорацію, тільки на саму церковну громаду, якої членами можуть стати не тільки Українці в Вінніпегу, але й з цілої Канади. Тому що члени з поза Вінніпегу не можуть брати такої активної участи в церковній роботі в Вінніпегу, як члени з Вінніпегу, хіба о стільки о скільки ся робота буде відноситись до загальної церковної справи в Канаді, тому членство для люден з поза Вінніпегу коштує менше в грошах як для людей з Вінніпегу. І так член фундатор в Вінніпегу платить 25 дол., а з поза Вінніпегу 10 дол.; член добродітель з Вінніпегу дає 100 дол., а з поза Вінніпегу 40 дол.; член ктитор з Вінніпегу платить 250 дол., а з поза Вінніпегу 100 долярів. Згадані суми можна платити також ратами.

Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді вірить, що поза Вінніпегом, в цілій Канаді, знайдеться безпечно яких тисячу люден, що зможуть дати по 10 дол., і стати членами фундаторами катедри. Брацтво вірить, що в Канаді знайдеться десять тисяч людей, що зможуть купити принаймі по одній квадратовій стопі площі катедри, по ціні одного доляра за стопу. Брацтво вірить, що в Канаді знайдеться кілька тисяч людей, що зможуть пожертвувати менші суми на катедру. В кождім разі Брацтво вірить, що коли перший поверх катедри має коштувати около двайцять тисяч долярів, то з поза Вінніпегу з цілої Канади повинно прийти на сю ціль принаймі десять тисяч долярів, або половина кошту. Брацтво вірить, що ціла Канада повинна прийти в поміч громаді в Вінніпегу, тому, що громада в Вінніпегу взяла на себе сей такий великий тягар не для себе самої тільки, але з огляду на справу цілої нашої Церкви в Канаді.

Брацтво отже просить всіх щирих Українців, головно тих, що рахують себе членами і прихильниками Української Православної Церкви в Канаді, спішити сейчас з датками. Не треба зволікати, бо грошей треба зараз. Хто може стати фундатором, хай стає ним зараз, хто не може ним стати, най пришле меншу жертву; обовязком кождого є причинитись принаймі жертвою одного доляра, коли його не стати на більше.

Українці в Канаді даючи щирі і щедрі жертви на будову Української Православної Катедри в Вінніпегу, дадуть сим доказ свого зрозуміння церковно-народної справи в теперішний важний для української нації час.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОГО БРАЦТВА В КАНАДІ:

В. Свистун, голова. Ізидор Новосад, місто голова.
Ю. Стечишин, секретар.

Вид Ка[illegible] Покрови в Вінніпегу [illegible] — З фронту.

ГРЕКО-КАТОЛИКИ І РИМ.

ПЕТИЦІЇ.

Колись-то перемиський „Український Голос“ в статті п. з. „Невидима Рука“, в якій писалося про заходи Поляків златинщини й спольщити греко-католиків (наші брати Галичане ніяк не можуть зрозуміти, що Рим йде в сій справі рука в руку з Поляками), потішав себе під кінець ось якою надією:

„Ми ще потрафимо відстояти свій тисяч-літний, св. Апостольською Столицею загарантований привілей. (Мова йде о целібат, а тепер можна додати й конкордат та всі прочі римські „благодати“ для греко-кат С.В.С.) Ще народ упімнеться за своїм духовенством де слід... Як упадуть у стіп Апостольського Святого Престола петиції з 3,000 парохій з 4,000,000 підписів, як поїде тамтуди одна-друга депутація світлих мужів з нашої еліти, то воно не може скінчитися для нас непригожим вислідом“.

Читаєш таке і плакати хочеться. Плакати з досади.

„Рим постоїть за наші права! Рим вислухає нашу просьбу! Свята Апостольська Столиця не віддасть нас ворогам на поталу.“

Оттак заедно торочать бідні греко-католики, які поза Римом носа свого не бачуть. В них Рим і добрий і ласкавий і святий.... І все се помимо того, що Рим безперестанку плює їм в очи; помимо того, що він не уважає їх за правдивих католиків, тільки за якихсь поган; помимо того, що наглядно бачуть, що Рим і Поляки ідуть спільним походом проти них і їх церкви!

Колиб Рим поступав так супроти яких других своїх вірних, як поступає супроти наших греко-католиків, то ті зналиб, яку йому дати відповідь. Вони вмілиб пошанувати свою гідність. Вони плюнулиб на Рим і на все те, що Рим пропагує. Вони махнулиб рукою на папу і на його віру і сталиб на рідному ґрунті. Так зробилиб всі шануючі себе люде, але не так роблять наші греко-католики.

„Ми до Святої Столиці удамося, до ніг святому отцеви припадемо, петиції, меморіяли вишлемо“.

І вислали. Та що з того?

Пише львівське „Діло“, з дня 5 липня, 1925 р. в напів сконфіскованій статті п. з. „Архиерейський Глум“, між иншим таке:

„На жаль Рим і дальше мовчить. Хоч уже минуло півтретя місяця від часу вислання меморіялу, то й досі ватиканські керуючі кола не зволили взяти на увагу прохання української суспільности“.

Отже Рим мовчить і не відповідає на меморіял своїх вірних рабів. І не відповість. Хіба-ж раби заслугують на відповідь? Для раба тільки одна відповідь — **батіг і чобіт.** За таку „відповідь“ раби цілували колись панів в руки. Рим трактує греко-католиків, як рабів. І за се греко-католики люблять його і поважають та святим називають. Отже пощо відповідати їм на пусті меморіяли та петиції? Хіба-ж не найліпшою відповідию для раба — **батіг і чобіт?**

„СТРАХИ НА ЛЯХИ“.

Пише „Діло“ дальше в згаданій статті таке:

„Наша суспільність **переконується** наглядно, що **навіть** у Римі нема для неї **правди й справедливости... І ніхто не подивується,** коли наша суспільність у **слушний** час зробить із того свого переконання **відповідні** висновки“.

ПОЧАЛИ ПЕРЕКОНУВАТИСЯ...

Переносили греко-католики зі сторони Риму ріжні кривди і наруги через довгий ряд літ і вкінці почали переконуватися, що для них навіть (зважте: **навіть!**) у Римі нема справедливости...

І якоїж вони справедливости хочуть? Чи такої, як мають Поляки? Коли такої, то хай стануть римо-католиками, а до того Поляками, а тоді Рим зпевністю буде супротив них справедливим. Та-ж папа вже не від тепер їм про се **натякає.** Ось дивіться: Полякам від папи благословення, їм свічка Йосафата Кунцевича, їм спеціяльна „Крульова Польскі“. А чому? Бо Поляки правдиві католики, а не якісь там „гефбріди“, як греко-католики, які ані католики, ані православні. Отже, коли хочете справедливости від Риму, то станьте римо-католиками, а ще ліпше Поляками, а тоді і папа вас полюбить. Инакше і не думайте.

„НАВІТЬ У РИМІ...“

Жалуються Українці в Галичині, що **„навіть у Римі“** нема для них правди і справедливости.

Чому **„навіть“** у Римі? Хіба-ж Рим вам рідний? Хіба-ж він ваш так, як, приміром, православних Українців, Київ? Хіба-ж ви маєте будь які претенсії до тих „благодатей“, які з Риму походять? Тай якої-ж ви „правди“ хочете? Хіба-ж мало вам того, що Рим вам вже дав? **Хіба-ж не маєте Шептицьких, Хомишиних, Коциловських, Ількових, Бойчуків? Хіба-ж не маєте „цихої миши“, „шкаплерів“, „ружанців“? Не маєте конкордату, целібату, та бельгійських і французьких Редемптористів? Се-ж все, що Рим годен вам дати,** хіба ще **„мшу“ в латинській мові.** І чого-ж ви заедно клопочете святійшого отця якимись там меморіялами та петиціями? Фе, стидайтеся!

КИВАЮТЬ В ЧОБОТІ ПАЛЬЦЕМ.

Набрали галицькі греко-католики відваги і далі страшити святійшого отця, що коли він **не поправиться, то вони** готові зробити йому неаби яку прикрість — „зроблять у слушний час із свого переконання (себто, що папа несправедливий для них) відповідні висновки“. Які? Не знати, але вони мусять бути дуже страшні, бо навіть бояться назвати їх. **Дуже можливо, що вишлють до папи ще один меморіял!**

„І НІХТО НЕ ПОДИВУЄСЬ...“

Так, якийсь відважний крок задумують греко-католики в Галичині. Ми сказали, що вони певно думають вислати ще один меморіял. Та може й не се. Може вони натякають про зірвання з Римом всяких зносин. Може... Але видно, що на саму згадку про се, їх охоплює жах... А видно се із слів: „І ніхо не подивуєсь“, — коли вони се зроблять. Може й подивувалисяб, може й насварилиб, але не будуть мати підстави, бо хіба-ж вони не були вірними Римови? Хіба-ж не танцювали під такт римсько-польської музики? Хіба-ж не посилали самперед меморіяли та петиції? Так, але все-ж таки страшно покидати чужий Рим і вертати до рідного Київа. Що-ж скаже на се „цивілізована“ Европа? Що скаже на се таки самий Рим, а з ним й Поляки? Сором тай тільки. Але ви люде не дивуйтеся, ми мусимо се робити, наших меморіялів не слухають... З роспукою в серці се робимо, але мусимо...

„СЛУШНИЙ ЧАС“.

А коли-ж се все станеться? „У слушний час!“ Сим „слушним часом“ греко-католики страшуть папу вже від кількох років. Уважай, святійший отче, бо прийде „слушний час!“ Але він не приходить. Минає місяць за місяцем і рік за роком, приходить одна кривда за другою, плює Рим греко-католикам в очи раз і другий і третий — а „слушного часу“ як нема, так нема. Коли-ж він прийде? Коли вже раз переловниться в греко-католиків мірка терпеливости, та коли прокинеться в них самопошана і гідність людини? Коли вже раз?

ЩО ГРЕКО-КАТОЛИКАМ ТРЕБА ЗНАТИ...

Але вам, які страшите папу **„слушним часом“** треба знати отсе: Всі ті з вас, які вже пішли під прапор Української Православної Церкви, пішли не тому, що той або инший папа був поганий, не слухняний, та не вважав на їх петиції і меморіяли, а тому, що **щиро переконалися в правдивість віри своїх батьків.** Хай сей або той папа буде найліпший, найтолерантнійший, то все таки він не ваш, вам не рідний і з ним вам не по дорозі. Він може відповісти на ваші протести раз і другий, може погласкати вас по головці, коли буде треба, але ціль його заедно буде одна і та сама: златинщити вас і спольщити, бо тільки тоді він буде за вас певний. Отже не чекайте „слушного часу“. Він вже наступив. Слушний час — **ТЕПЕР!**

С. В. С.

З візитації Архиєпископа Іоанна Теодоровича — Діти з Рідної Школи в Брендоні ожидають приходу Архиєпископа.

Збудуймо собі народно-церковну святиню, якою моглиб погордитися перед світом! Такою святинею має бути катедра св. Покрови в Вінніпегу. Чи Ви вже зложили свою жертву на неї?

ГОЛОС З КИЇВА ДО БРАТІВ УНІЯТІВ.

З ЛАСКИ БОЖОЇ Й ВОЛІ ЦЕРКВИ АРХИЕПИСКОП ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ, МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ.

ДО БРАТІВ УКРАЇНЦІВ, ЩО В ПІДЛЕГЛОСТИ РИМСЬКОМУ ПАПІ В ТАК ЗВАНІЙ УНІЇ З НИМ ПЕРЕБУВАЮТЬ.

Браття Українці. Вертайте до дому. Визволяйтесь з чужої опіки жорстокого вітчима — Папи Римського. Вертайте до рідньої Матері Української Автокефальної Православної Церкви — тієї Матері, що нас породила святим хрещенням за св. князя Володимира, охороняла й виховала наш народ у тяжкі часи Татарщини, благословляла наше козацтво на боротьбу за волю й віру нашого народу з польським панством і завжди була нашому народові найкращою утіхою й підтримкою за часи його вільного життя...

Любі мої. Тяжка пригода спіткала наш бідний народ 300 літ тому назад. Ще тільки що він почав ставати на ноги, тільки що став набувати собі духовної сили й єдности під опікою рідньої Матері своєї Церкви, а хиже око „князів світу сього“ вже тільки за ним стежило, як рябець за курчам, щоб у слушний час всадити в нього свої хижацькі кохті...

Римський Папа, що давно вже зазіхав на нашу людність, на нашу Церкву, щоб покласти її під ноги свого владолюбства, рабською послугою польському уряду, зрадою нашого панства та вищого духовенства через своїх слуг ксьондзів та езуїтів у значній мірі досяг свого. Свої-ж зрадники Епископи, продавшись віковічному ворогови нашому — польському панству, кинули значну частину нашого народу під ноги його властника Папи в так звану унію. За що дбали Іпатій Потій, Кирило Терлецький, Йосафат Кунцевич та инші проводирі унії, коли вони за допомогою польського панства та зграї папських прислужників насильством і утисками гнали наш народ в унію? Чи за народ вони дбали, чи за себе дбали, щоб здобути ласку у панства та уряду польсько-католицького, чи за те ще дбали, щоб свій народ, його волю, його віру принести в жертву папському та своєму властолюбству?

Найбільш вільні й чесні сини нашого народу — його козацтво та селянство, зрозуміли, що се іменно так і є, для них не було більшого ворога як унія. Се іменно унія є головна виновниця розкладу, знесилення й довгого поневолення нашого народу. Тікаючи від унії, від небезпеки з боку Римського Папи, друга, ще більша частина нашого народу попалась у тісні обійми лихої мачухи — Московської Церкви з її царем і патріярхом, яка теж стала нищити волю українського народу, його рідню мову, рідню освіту, кинула наш наріж під ноги царя московського — сього кесаря-папи. Єдине живе тіло нашого народу було розбите, розрубане, кровію стікало, а над ним тільки ширяли чорні круки в папських сутанах та московських рясах та нетерпеливо чекали, поки наш народ стане трупом, щоб виклювати йому мертві очі!... А матір. Де-ж була його рідня матір, його рідня Церква? В московській неволі, в тюрмі, в тяжких кайданах поневолення, вона позбавлена була всякої можливости дбати про своїх дітей...

Собор св. Софії в Києві. Катедра Найсвятішого Митрополита Василя Липківського.

Але не дав пропасти Милосердний Господь нашій Церкві, нашому народові. В часи великих заколотів, з під тяжких руїн московської тюрми визволилась наша рідня матір, наша свята православна Церква й вже гонить з України лиху мачуху Церкву Московську, вже збирає до себе своїх дітей з усього світу, вже піклується про те, щоб живе тіло нашого народу, що так жорстоко розрубане, поділене між Москвою та Римом, знову зрослося, з'єдналося, знову відродилося для нового вільного світлого життя. Визволяйтесь же й ви, брати-уніяти, з під ніг Римського Папи, з під опіки його слуг, тікайте до рідньої матері — до Української Автокефальної Православної Церкви. І перш за все ви, брати-уніяти, що мешкаєте на терені вільної Америки, визволяйтеся. Не личить вам в краю волі бути духовними невільниками — визволяйтеся — і своїм братам, що під владою Польщі, в унію закуті, допомагайте визволитись. Тепер уже ясно, куда прямує унія: останньою згодою римського папи з польським урядом вона являеться тією пасткою, в якій хотять заморити наш народ, окатоличити й ополячити його. Про се завжди дбали й дбають всі уніятські керівники не виключаючи й митрополита Шептицького, як про обмосковлення Українського Народу дбали й дбають всі керівники Московської Церкви. Отже пора нам усім визволитись з під чужої опіки й єднатись коло рідньої вільної Церкви, яку наш народ власними силами за допомогою благодати Божої віками свого життя утворив на ґрунті православної віри, не в Римському Папі, що Христову віру обернув у засіб свого самовладства, не в Московському Патріярхові, що віддав Христову віру в знаряддя царського самодержавства, а в Христовій волі, в свідомости й побожности нашого народа, в його єдности й братерстві. У Христі є найкраща запорука справжньої православної віри, дійсної Христової Церкви. Визволяйтесь так з під опіки Риму, як ми визволились з під опіки Москви. Ідіть до нас, до нашої Рідньої Церкви, в наше рідне братерство, в нашу рідну сімю, „нехай мати усміхнеться „заплакана мати“ (Тарас Шевченко).

Насмілююсь піднести свій голос братерського заклику й до вас пан-отці уніяти. Безумовно дуже далеко ми ще стоїмо один проти одних, високі гори, глибокі вікові провалля нас ще розділяють. Але не свій слабий голос я подаю до вас, браття, а голос Матері, Рідньої Церкви, яка є громада вірних, яка весь наш Український Нарід, що по всьому світу й голос його скрізь лунає. А сей голос ясний: єднайтеся пан-отці з народом, чиніть його волю. Не будьте подібними до попів Московської Церкви, що з безнадійною ворожістю поставились до волі Бога й нашого народа в справі відродження нашої Церкви. Зрозумійте велике значіння для життя нашого народу єднання його не поневоленням рабства а волею братерства. Ідіть же до нас і парафіян своїх, народ наш — ведіть. Скажемо тим горам, що на нас віками навалились та нас поділили: руштесь і киньтесь у море — скажемо з вірою в Єдиного Визвольника й Голови Церкви своєї Христа Спасителя, з любов'ю до нашого меншого брата, до нашого ріднього народу — скажемо сим суминим горам: руштесь і киньтесь у море — і станеться... Наш любий брат і співробітник в Америці архиепископ Іоанн Теодорович нехай стане й вашим старшим братом і першим слугою, а наша Церква, наша громада вірних нехай стане для вас тією купілллю силоамською, омившись у якій почуттям єдности й братерства ви скинете з своїх очей полуду мертвого холодного блиску Римського Папи й побачите животворчий світ Христовий.

Царю-ж вічному, нетлінному, невидимому, єдиному, премудрому Богові нехай буде честь і слава на віки вічні. Амінь. (Тим. 2. 17).

Року Божого, 1925, 10 серпня.

Архиепископ Василь Липківський,
Митрополит Київський і всієї України.

З оригіналом згідно

Член-Секретар ВПЦР. П. Гордовський.

„Православний Вістник“ є одинокий релігійно-моральний Український часопис в Канаді, який видаєтьcя Українцями по [illegible].

Чи Ви вже зложили свою жертву на Українську Православну Катедру в Вінніпегу? Коли ще ні, то жертвуйте таки нині. Той богато дає, хто зараз дає!

Відозва Від Виділу Української Православної Громади в Вінніпегу до Українців Канади.

ДОРОГІ БРАТТЯ!

В імени Української Православної Церковної Громади в Вінніпегу позвольте нам звернутись до Вас кількома щирими словами.

Ми взяли на себе великий і трудний обовязок построїти в Вінніпегу Катедру св. Покрови, яка має бути гордощами нашої св. Церкви в Канаді, славою нашого народа, памяткою нашої будівельної культури і окрасою міста Вінніпегу, окрасою, що свідчила би як найкраще про наш нарід перед другими народами.

В сій катедрі будуть уноситись молитви до Всевишнього о кращу долю нас кожного з осібна і нашого народу. Ся катедра буде також сповняти народний патріотичний обовязок морального і культурного виховання нашої молодіжи в Вінніпегу.

Ми взяли на себе дуже великий обовязок, бо рішили поставити храм, який був би свідком зрілости і культурности нашого народу в Канаді і доказом його живучости, і глубокої побожности. І хоч число наших членів, а сим самим наші сили моральні і матеріяльні зростають з кождим днем, ми все таки мусимо відкликатись до Вашої жертвености, Дорогі Браття, бо ми почали діло не тільки для нас самих, але для добра і слави цілої нашої св. Церкви.

Ми віримо, що Ви всі, прочитавши наших кілька щирих слів, поспішите зі щирої душі з жертвами на катедру. Ми віримо, що принаймі тисячу Вас з поза Вінніпегу стане нашими повними членами-фундаторами давши одноразову вкладку в сумі десять долярів.

Ми віримо, що знайдеться яких десять тисяч Вас, з поза Вінніпегу, що куплять принаймі по одній стопі на площу катедри, по долярови за стопу.

Ми віримо, що знайдеться споре число таких з поза Вінніпегу, які стануть членами добродітелями, жертвувавши сорок долярів, або членами ктиторями, жертвувавши сто долярів.

Кождий, хто стане фундатором, добродітелем або ктитором, дістане спеціяльну **Членську Грамоту** артистичного викінчення.

Ми віримо, що число наше в Вінніпегу також скоро дуже зросте і коли ми до нині числимо около триста членів, що стали фундаторами, добродітелями або ктиторями, то в невдовзі громада наша стане в двоє більша. Фундатори з Вінніпегу платить по 25 дол., добродітелі по 100 дол., а ктиторі по 250 долярів.

Перший поверх катедри вже накритий і буде готовий за який місяць до ужитку. Вже тепер, хоч ще будівля не скінчена, **катедра наша представляється найкращим будинком, який Українці поставили в Вінніпегу.** Перший поверх катедри, який тепер збудовано, має пізнійше служити за салю тільки, а висший поверх катедри, що має служити тільки за храм, буде збудований пізнійше, коли на се буде змога. Пляни катедри, вироблені п. С. Ковблем, відіслано до Києва, для оброблення їх з уваги на наш стиль і орнаментику.

З початку ми хотіли будувати катедру меншого розміру, але пізнійше рішилися на богато більший розмір і на дуже солідну будову, так що самий перший поверх винесе найменше вісімнайцять до двайцять тисяч долярів коштів.

При катедрі буде провадитись **Рідна Школа, Недільна Школа, а також ріжні організації молодіжи.** При катедрі буде процвитати також наше культурно-просвітне життя.

З сих зглядів ми віримо, що Ви, Дорогі Браття, поспішите з щедрими датками сейчас, тому що тепер будова вже майже скінчена і грошей тепер найбільше потрібно.

Просимо слати жертви і удаватись по стопи на адресу:
H. I. BLOCK, 210 DUFFERIN, AVE. WINNIPEG, MAN.

ЗА ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ ПРИ КАТЕДРІ СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ:
П. Попель, голова, **В. Купченко**, секретар.

Від Жіночого Товариства При Українській Православній Катедрі в Вінніпегу.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В КАНАДІ.

ДОРОГІ СЕСТРИ!

Історія нашого Жіночого Товариства в Вінніпегу доказала нам, що наше жіноцтво може богато причинитись своєю працею для розвою церковно-народної роботи. Наше Товариство в Вінніпегу улаштованням базарів, пікніків, святочних вечер і товариських забав немало причинилось до матеріяльної помочи нашій катедрі в Вінніпегу.

Ми відзиваємось також до Вас, Дорогі Сестри, з просьбою організувати також жіночі товариства по ваших кольоніях і попри роботу для місцевих цілий прийти також з помочию для Української Православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу. Очевидна річ, що де вже істнують жіночі товариства, ми їх також просимо о поміч в висше зазначеному ділу.

Ми просимо Вас, Дорогі Сестри, при уряджуванню базарів, обідів, вечер, товариських забав для місцевих цілий, не забути також на Катедру св. Покрови і з чистого Вашого прибутку відлавати частину на Катедру в Вінніпегу. Ми просимо Вас головно, щоби при устроюванню сегорічних базарів Ви призначили від 10 до 25 процент з чистого доходу на Катедру св. Покрови.

Ми віримо також, що наше жіноцтво може дуже богато причинитись до розпродажі квадратових стіп на катедру. Стопи можна дістати від п. Г. І. Блока, касієра церковного комітету.

Ми є певні, що наш поклик і наша просьба до українських жінок взагалі і до Жіночих Товариств з осібна, не лишаться без сліду, але що наше жіноцтво докаже свою зрілість і дасть доказ, що воно може богато причинитись до здвигнення Храму св. Покрови в Вінніпегу.

ЗА ВИДІЛ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ В ВІННІПЕГУ:
Марія Баран, голова. **Ганка Романчич**, секр.

Вид Катедри св. Покрови в Вінніпегу підчас будови. — З полудново-західного рогу.

Перехід Католицької Парафії на Православіє.

Укр. Греко-католицька парафія св. ап. Петра і Павла в Монессен, Па., порвала всі звязки з Римом і враз зі своїм парохом, о. А. Іванишином, приєдналася до української православної церкви під проводом Архиепископа Івана Теодоровича. Ціла парафія, а не лише якісь одиниці з неї зірвали з католицизмом.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ:

На стороні 8. сього числа в статті п. з. „Всьо так як у нас", в другій віпальті, в стрічках 40 і 41 замість слів „бож вживають в богослуженних української мови, якої вживає тільки..." мають бути слова „бож вживають в богослуженних, обрядів і української мови, яких вживає тільки"... Ред.

Чи Ви вже сповнили свій обовязок Українця і чи зложили свою жертву на будову Української Православної Катедри в Вінніпегу?

Присяга на Вірність Польщі.

Згідно з угодою, заключеною між Варшавою і Римом, 8 вересня (як вже ми доносили) католицькі владики в Польщі складали присягу на вірність Речипосполитій на руки президента Войцеховского. Після урочистої Служби в катедрі св. Яна у Варшаві відправленої кардиналом Каковским, і відповідної проповіди кс. Новаковского, переїхали всі владики до Бельведеру, де у спеціяльно уладженій на сю церемонію салі ждали їх президент Войцеховскі, премієр Грабскі, його брат Ст. Грабскі, — автор конкордату, — і ин. польські достойники. Присягу склали всі епископи (за виїмком двох недужих), а в сім числі українські владики: **митр. Шептицький, еп. Хомишин і еп. Коцилoвський.** При сій нагоді варта пригадати текст присяги, згідно з постановою конкордату: „Перед Богом і на святу евангелію присягаю і обіцюю, як личить епископові, вірність Річипосполитій Польській. Присягаю і обіцюю, що з повною льояльністю буду шанувати уряд, призначений (установйони) конституцією і що зроблю (спрawев), щоби шанувало його моє духовенство. Крім того присягаю і обіцюю, що не буду **брати участи в жадному порозумінню, ані не буду присутний на ніяких нарадах, які моглиб принести шкоду польській державі, або публичному порядкови. Не дозволю мойому духовенству брати участь в таких затіях (замерженях). Дбаючи про добро і інтерес держави, буду старатися віддалити від неї всі небезпеки, про які я знав би, що грозять їй".** Після прийняття присяги, през. Войцеховскі — як голосить офіціяльний комунікат — угощав достойників церкви сніданком...

ПОСТІЙНА ДАТА ВЕЛИКОДНЯ В КАЛЕНДАРІ.

Мозес Б. Котсворт з Ванкувера, директор Міжнародної Ліги Постійного Календаря, дістав відомість від комісії Ліги Народів для календарсвої реформи, що комісія дістала згоду всіх головнійших християнських церков на таку реформу календаря, щоби рік ділився на 13 місяців а Великдень щоби припадав постійно в другу суботу в квітни, почавши від квітня 1928 р.

Після пляну, рік ділився б на 13 місяців, кождий рівно по чотири тижні. Один додатковий день в році не числився б до ніякого місяця. Се було б загальне свято „Нового Року". Тринайцятий, новий місяць, мав би називатися „Соль" і складався б з послідних двох тижнів червня та з перших двох тижнів липня.

РІДНА ШКОЛА В ШІГО, САСК.

КОР РІДНОЇ ШКОЛИ В ШІГО, САСК. ПІД ПРОВОДОМ о. ВОЛОДИМИРА СЛЮЗАРЯ.

ПО СЕРЕДИНІ СИДЯТЬ: о. В. Слюзар і його жена.

СИДЯТЬ З ЛІВА НА ПРАВО: Іван Кельнерик, Стефан Коропатніцький, Володимир Бойчук, Михайло Савчук, Нарось Савчук, Митро Хриптуд, Стефан Коропатніцький, Тодор Коропатніцький і Стефан Хриптуя.

КЛЯЧУТЬ З ЛІВА НА ПРАВО: Марія [illegible], Василина [illegible], Наталка Кирилюк, Міля Кульчицька, Єлисавета Петрущак, [illegible] Кульчицька, Єлисавета Морос, Евгенія Кульчицька.

СТОЯТЬ З ЛІВА НА ПРАВО: Ярослав Стадник, Петро Куприовський, Мирослав Стадник, Василь Коропатніцький, Марія Морос, Калина Савчук, Евгенія Радиш, Ірина Радиш, Наталка Савчук, Ірина Кирилюк, Василь Бойчук, Мирослав Стадник і Андрій Коропатніцький. —

Сильною виховавчою інституцією, як в релігійнім так і в національнім життю, являється безперечно Рідна Школа. Кождий нарід, який находиться в меншости в будь якій державі, старається — приноровившись до обставин даної держави — задержати свою прадідну віру, мову, народну пісню і прочі прикмети своєрідного життя-буття.

Український нарід, який на канадійській землі занимає чисельно третє з ряду становище зрозумів, що Рідна Школа має виконувати неаби яку важну задачу: вщепити в кожду молоду душу свідомість „чиї ми діти", та „ким і за що закуті."

Одним із виховавчих середників Рідної Школи — крім знання письма і своєї історії — служить і вивчення своєї рідної пісні, в котрій наче в зеркалі відбивається душа укр. народу з його пережитою історією, з його радощами та горем. Тому і сю галузь треба конечно взяти в програму виховання дітей. З власного досвіду констатую, що пісня впливає дуже додатно на розвій молодечих душ. Не менше благородний вплив відбивається і на старших, які слухають зі слезами смутку і радости ніжних звуків рідної пісні.

На долученій світлині видно молоденьких соловейків шіговської Рідної Школи, які на протязі короткого часу під проводом Всеч. о. Слюзаря віддали одно діточе представлення і чотири концерти.

Один з найгарнійших концертів був даний в честь Впр. о. Владики Івана Теодоровича в Тіпор, Саск, при нагідній візитації тамошньої парохії „коло Половика" в день 30 серпня с. р. Міська саля була переповнена слухачами. По привитанню о. Владики двома дівчатками та відспіванню молитви „Боже великий, єдиний — нашу Вкраїну храни", співали молоденькі співаки про те, як „Мати доню колихала", як „Віяв в полю буйний вітер", котрого козак засумувавшись питав де поділись фортуна, надія та козацька воля. Дальше оспівували долю сиротини в пісні „Та нема гірш нікому", а також долю бідної вдови, яка посіяла для своїх дрібненьких діточок пшеничeньку і молила Бога Милосердного о урожай. Пригадалась і наша люба ріка Дністер в пісні „Ой Дністре мій Дністре" і не одному із слухачів стали в яві ті гарні дитячі хвилі проведені над своєрідною річкою, та много-много инших споминів з рідного „старого" краю, де пробув свої найгарнійші молодечі літа. Бурю оплесків викликала пісня про „Чижика" відспівана дівчатками, які своїми ніжненькими рученятами показували чижикови, як в полю орють на мак, як мак сіють, як він росте і цвите, як мак рвуть і їдять.

Годі описати того приємного настрою в якім находився Впреосв. о. Владика і всі присутні. В своїй промові до діточок висловив наш Архиєрей щиру подяку Всеч. о. Слюзарови за його щиру працю в Рідній Школі, як також родичам за піддержання Рідної Школи і висказав невимовну втіху, що під покровом Рідної Церкви виховуються так гарно щирі сини і доньки нашого народу.

На кінець не можна не звернути уваги на велику вагу рідної пісні у вихованню дітей. Навіть чужинці звертають нам увагу на красу нашої пісні, чомуж ми не малиб нею гордитись і любуватись та вщеплювати в молодечі серця нашого цвіту — діточок любов до неї. Німець Боденштедт пише між иншим про українську пісню так:

„Ніде дух народа так живо і ясно не виявився в піснях як в Українців... Коли нарід може так пісні співати, то народ сей повинен не низько стояти в своїм розвитку."

Зрозуміймож могутню силу нашої пісні, бо вона „НАША СЛАВА, СЛАВА УКРАЇНИ" (Шевченко). Н. П.

ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА ДУХА ХРИСТА.

В Торонті арештувала поліція свящ. М. А. Гелдрета, з спірітуалістичної церкви в Гемилтоні, Онт. Він переконував людей, що отримує вісти з другого світа через медія (посередників). В своїм ученню він посунувся аж так далеко, що одного дня оповістив людям у „церкві", що „в середу вечер появиться в церкві самий Христос". І справді того вечера появився в церкві дух Христа в білім одінню і з бородою, але коли детективи арештували того Христового духа, то ним був самий свящ. Гелдрет. Він тепер буде відповідати в суді на оскарження о вимановання в людей грошей під фальшивими претенсіями.

ДРУКУЄТЬСЯ

КАЛЕНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ" на РІК 1926

в зміст якого крім календарної части входять просвітно-наукові статті і розвідки, вибір з найкращої української літератури новіщих письменників, як оповідання, нариси і вірші, та практичні домашні поради.

КАЛЕНДАР надзвичайно богатий ілюстраціями з просвітно-організаційного життя Українців в Канаді і Америці, як Народних Домів, Драматичних Кружків, Хорів, Рідних Шкіл, та українських церков.

Окладинка КАЛЕНДАРЯ прикрашена чудовим українським орнаментом в пятьох кольорах.

Ціна календаря брошурованого буде 50 центів

Календар можна замовляти вже тепер.

УВАГА: Остання нагода для Народних Домів, Драматичних Кружків і инших товариств прислати свої світлини для поміщення в календарі. На вироблення кліші треба прислати $7.50. Рівнож остання нагода для підприємств прислати до календаря свої оголошення.

UKRAINIAN VOICE, [illegible] WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684. WINNIPEG, MAN.

„ВСЬО ТАК ЯК В НАС."

В (17) 8 ч. „Православного Вістника" ми помістили були замітку про презбитеріянську місію в Галичині, в якій сказали, що на підставі інформацій, які ми отримали від прибувшого еміґранта з Галичини, виходить, що презбитеріяне в Галичині відправляють Службу Божу в українській мові і затримують церковні обряди. Сказали також, що на підставі інформацій, які ми отримали ,виходить, що презбитеріяне платять по 20 долярів тим, які пристають до їх церкви.

Ся замітка вразила дуже болючо „Канадійського Ранка" і він накинувся на нас (в чч. 251, 255, 256 і 257) мокрим рядном, називаючи те, що ми написали про презбитеріянську місію в Галичині брехнею, а нас брехунами. Та не тільки се. „Кан .Ранок" не задоволяється самим тим, що назвав нас брехунами. Він конче домагається, щоби ми або підтримали наші закиди доказами, або відкликали те, що написали. І ми ось тут хочемо бодай в части задоволити „Канадійського Ранка" і познакомити його бодай з деякими фактами, які показують, що закидів проти способу ширення презбитеріянської науки в Галичині ми не виссали з пальця.

Признаемося, що „Канадійський Ранок" поставив нас в трудне положення. Він з одного боку домагаеся від нас доказів ,а з другого боку заявляе, **що хотяй би ми такі докази дали, то він в них не повірить** і дальше буде казати, що ми брешемо. Дослівно він каже так (ч. 251):

„Хочемо, щоби той П. В. показав нам хто, де, коли уживав оттих православних причандалів (себто обрядів), про які згадує. Однак П. В. не покаже, бо того нігде не було, а як покаже, то хіба знов збреше!. (підчеркнення наші).

Се пригадуе нам оборону одного обжалованого, який позичивши в сусіда збанка на воду, віддав його розбитим. Його оборона звучала так: „Я не почуваюся до вини з отсих причин: по перше, я збанка в нього не позичав, по друге, я віддав збанок цілий, а по трете, коли я позичив збанок, то він вже був розбитий".

Мусимо також попросити „Канадійського Ранка" бути троха більше холоднокровним і не ірітуватися. Горячковість поважним людям не до лиця. Маемо на думці отсей його закид проти нас (ч. 255):

„Ми зажадали від „православних", щоб доказали повищий закид (себто, що евангелики в Галичині затримують покищо обряди. Те, що те які евангелики в Канаді ще й тепер хрестяться і вживають свічок, „К. Ранок" промовчуе), або щоб відкликали свою брехню. Але православні як завзято уміють брехати, так твердо уміють мовчати! Вже стільки минуло часу і можна було брехню справити" (підчеркнення наші)

Що до сего, то „Канадійський Ранок" мусить знати, що „Православний Вістник" не е в такім щасливім положенню, як він. „Канадійський Ранок" видаеться чужими людьми, і за чужі гроші, отже він може виходити що тижня. „Православний Вістник" натомісць виходить за наші власні гроші і ми поки що мусимо вдоволятися місячником. Ось чому „Канадійський Ранок" мусів чекати трошки довше на нашу відповідь, бо коли він кинув нам свій перший визов (в 251 ч.), то послідне число „Православного Вістника" (18) 9, було вже в пресі. Отже войовничий „евангелик" хай буде вибачний, що мусів „стільки часу" чекати, щоб почути нашу відповідь. Чейже він не може вимагати, щоби ми видавали для него тижневика. Ми з ним ще на стільки не числимося . . .

Скажемо також, що ми будемо „Канадійському Ранкови" дуже вдячні, коли він нам докаже, що відомости, які ми отримали про презбитеріянську місію в Галичині не правдиві. Нам буде дуже мило довідатися, що презбитеріянська місія поширюеться силою самого духа, а не більше прозаїчними способами. Бо де як де, а в церкві, якаб вона не була, на таке місця не повинно бути. І ми дуже радо занотуемо факт, що презбитеріянська місія в Галичині поширюеся силою духа, коли тільки „Канад. Ранок" докаже нам се фактами, а не лайкою. Дотеперішня лайка „Канадійського Ранка" нас ще не переконала і ми хоч не хоч мусимо вірити, що закиди зроблені евангельській місії в Галичині е правдиві. Віримо в се на підставі писемного зізнання, яке звучить так:

I. В марті, 1925 р. з села Таустого до Станіславова, в Галичині, їхав о. декан Сілетель і говорив таке: В його околицях, т. е в селах над Дністром, як Литач, Хмелева, Дорогичівка, почав ширитися протестантизм, який зайшов туда з городенського повіту, де поширюе його якийсь пастор Кузів, який приїхав з Америки і один городенський адвокат. Нарід тепер бідний, жнива не дописали, а протестанти се використовують і обіцюють, що будуть платити по 20 дол. від души, коли хто до них пристане. Се мае велику принаду, бо галицький святок за долярами аж гине...

II. В селі Таустім, пов. Заліщики, Р. Ковталюк, лісничий в однім селі над Дністром, коло Устечка, хвалив протестантизм, який поширював Кузів і між иншим сказав таке: Що Рим нам коли доброго зробив? Пощо нам Риму, коли ми можемо визнавати **свою рідну віру і славити Бога в рідній мові?** А які протестанти добрі. Хто приступить до їх стада, тим дають по 20 долярів, отже скажіть, чи не добрий се ґешефт? Як мае хлоп осьмеро дітей, а до того жінка і він самий, то дістане 200 долярів. Хіба ж се не добре на такі часи?

III. С. Ткачук з Станіславова, приїхавший до села Таустого, до свого шваґра Боднаря, говорив, що пастор Кузів мав в Станіславові кілька разів збори а в провідну неділю, 26 квітня, 1925 р. мав відправу в німецькій протестантській церкві при вулиці Сапежинській. Про богослуження Кузіва сказав таке: **в них всьо так як в нас, ТІЛЬКИ ЩО ПО УКРАЇНСЬКИ.**

Щож показують повисші три випадки? Перші два показують, що е причина підозрівати, що презбитеріянська місія в Галичині дае, або обіцяе давати людям матеріяльну поміч Може місія такого офіціяльно не робить, але се не може перешкаджати їй робити сього через своїх аґентів, аби все те виглядало невинним. Факт е, що люде **сподіються** діставати доляри, коли вже не те, що їх дістають, і тому горнуться до протестантизму.

В другому випадку бачимо, що люде думають, що презбитеріяне ширять **рідну віру**. А яка-ж е рідна віра українського народа? Православна! Протестантизм ніколи не був і не е рідною вірою українського народа і навіть найпростійший чоловік се знае, отже е причина підозрівати, що евангельська місія, або її аґенти, як не явно, то тайно баламутять людей, що вони ширять в дійсности не протестантизм, але українське православіе, бо-ж вживають в богослуженнях української мови, якої вживае тільки Українська Автокефальна Церква.

На кінець з другого і третього випадку бачимо, що евангельська місія задержуе церковні обряди. Коли люде говорять про віру поширювану протестантськими аґентами, як про **рідну віру**, то ясно як сонце, що вона мусить бути дуже подібною до дійсної **рідної віри**, то е до **українського православія, яке мае церковні обряди і українську мову.**

Але що до сього, то ще ясніїйше про се говорять слова п Ткачука, який каже: **В них всьо так як в нас** (себто в греко-католиків), **тільки що по українськи". Чи може греко-католик, який привик до церковних обрядів** (які в греко-католицькій і в православній церквах е однакі) говорити, **що правляне евангельське богослуження, без риз, без свічок, без кадила, без образів, без Служби Божої та без хрещення, е подібне до богослуження в греко-католицькій церкві?** І хорий на голову скаже, що ні. Отже до якого заключення мусимо прийти? До такого, що те „евангельське" богослуження, **яке він бачив, не відбувалося в дійсно евангельський спосіб тільки на спосіб богослуження українського православного** та що ті, які захопилися новим рухом на церковнім полі, не знають в дійсности, що той рух собою представляе.

В прочім се, що протестантизм в Галичині мав би поширюватися хитрощами, нас не дивуе. Ми знаемо, в який спосіб він поширювався колись в Канаді, а що можна було робити в Канаді, те без сумніву можна ще краще робити тепер в Галичині.

Треба також памятати на отсе: Презбитеріяне можуть казати, що вони вживають свічок тільки „для світла, а не для обряду" (гляди 251 ч. „Канадійського Ранка") та що вони дають грошеву підмогу не за перехід на протестантизм, але просто як поміч для бідних людей, але се не зміняе річи. Не важне, що говорять про се самі презбитеріяне, але важне, як розуміють їх люде. Коли презбитеріяне роздавали нашим людям в Канаді лахи і безплатних учителів то казали, що се була „поміч" для бідних, але люде розуміли, що се було просте підкупство. Мовляв: глядіть, як в нас добре. Приставайте до нас, а ще більше дістанете.

„Канадійський Ранок" також не влучно хвалиться, що нарід не хоче ніяких кадил, кропиль, свічок, риз і, а жадае чого иншого і те инше він находить в евангельській церкві". (251 ч. „Кан. Ранка"). На се вистарчить сказати: Недавно тому протестанти мали між Українцями в Канаді сотки пасторів і десятки учителів, а де вони сьогодня? Їх нема! Протестантизм між Українцями в Канаді цілковито збанкротував — збанкротував до тої міри, що носителі „евангельської" науки мусять шукати поля в Галичині.

Коли протестанти почали ширити свою науку між Українцями в Канаді, то через довгі роки заховували всі обряди Східної Церкви. І так довго, як заховували обряди, так довго протестантизм між Українцями тримався, але коли викинули з церкви обряди, то протестантизм між Українцями пукнув, як булька з мила. І „Канадійський Ранок" се знае, а коли тепер говорить, що нарід не хоче в церкві обрядів, то говорить на вітер.

Щож до способу боротьби „Канадійського Ранка" проти нас, то треба сказати, що він переходить всякі границі неприличности і злоби. Обвинувачуе нас о брехні, а сам послуговуеться чорною брехнею, впоюючи прим. в своїх читачів, що ми мовчимо, невідповідаемо, хоч мали вже спромогу відповісти, тоді, **коли він прекрасно знае, що в нас не було тої спромоги, бо часопис наш виходить тільки раз в місяць**, а не що тижня, як „Канадійський Ранок". Та „Канадійському Ранкови" се не шкодить. Він сам бродить болотом і хоче доказати, що се робить хтось инший. А вже вершком злоби і ненависти до всіх тих, які не лакомляться на презбитеріянські чеки е особистий напад на о. Кудрика, редактора „Православного Вістника". (Гляди ч. 256 „К. Р."). Нам приходилосяб хіба відповісти в подібний спосіб і вдарити на редактора „Канадійського Ранка" — **А ВДАРИТИ Є ЧИМ.**

Але ми поки що сього не робимо в надії, що „Канадійський Ранок" спамятаеться і буде на стільки чесний, що не буде більше бризкати болотом на чесних людей.

В ЧАСАХ ТАТАРСЬКОГО ЛИХОЛІТТЯ.

Богато старинних твердинь (замків) можна бачити нині по українських землях. Стоять вони, як поважні свідки минувших віків [illegible], що пережчвали колись діди, прадіди і прапрадіди нинішнього покоління.

І богато з тих твердинь будували самі Українці ще в часах татарських і турецьких нападів. Вибирали відповідні місця , обводили їх мурами, обставляли частоколом, обкопували ровами, або обсипували височезними валами.

В такі безпечні місця нагромаджувано зброю і поживу. Тут безпечно [illegible] гурт військових людей, що на военній штуці розуміється в потребі міг давати провід усім зібраним для оборони

Знали Татаре, яку силу мають для народу сі твердині і тому пробували людей баламутити. Вони висилали між народ своїх висланців, і ті вдаючи народних приятелів, говорили

Народе божий! Чи не бачиш, як князі та бояре лише про себе дбають і лише для своеї охорони сі твердині твоїми руками будують! Колиб вони дбали про тебе, то не громадили би всего [illegible] одно місце, але старалисяб з кождого господарства, з кождого хутора зробити твердиню. Поробити вали і криївки всюда, назбирати зброї для кождого хутора окремо, тоді цілий народ буде боронити себе, а не лише бояр та магнатів, що по твердинях, замках та окопах ховаються

І були нерозумні люде, що вірили хитрим татарським турисвітам і не хотіли будувати в своїх околицях спільних твердинь, не сипали спільних окопів, не нагромаджували военних запасів в забезпечені місця і не держали вишколеного в военнім ремеслі гурта.

І щож? . . . Коли Татаре прийшли в такі околиці, то не устріли найменшого опору. Не було місця, де люде могли би зібратися; не було нагромаджених запасів; не було охоронних мурів і валів; а що важне — не було вишколених в военнім ремеслі людей, які розвідувалисяб про появу ворога і провадилиб загал до оборони.

Не диво, що на саму вістку про появу Татар такі нерозумні люде розбігалися, полишаючи все за собою. І татарські їздці їх ловили, вязали за шиї оден до одного і провадили на свої ринки, де продавали їх, як робочу худобу підчас назначених для того ярмарків. А майно — одно палили, а друге відвозили в свою країну.

Инакше було там, де люде наперед поробили оборонні приготовання. Народ збирався там в одно місце, ставав під провід знавців военного ремесла і ставав сміло проти ворога. І тому бувало і таке, що Татаре знаючи силу твердині, цілу околицю обминали, вибираючи околиці слабо, або і зовсім до оборони неприготовані.

Минае час, але життя не зміняеся в його основних правдах. Що було конечне колись, те конечне і нині. Правдива щирість, посвята завсігди творила великі діла, а непобство, байдужість, скупість, легковірність і лінивство завсігди були і будуть руйнувати силу життя.

Народ завсігди був і буде сильний лише народними організаціями. Сильнійші вони — сильнійший народ, слабші вони — слабший народ. Народні організації, се твердині в часах татарського лихоліття!

І нерозумно нині думае, хто каже, що вистарчить, коли кождий чоловік в громаді буде сам для себе богатий, хоч народ і не буде мати своїх сильних організацій, своїх оборонних твердинь. Хто так думае, той думае, як думають всі несвідомі, байдужі і ліниві люде; він думае по бажанню підступних татарських висланників!

І хитрощами і підступом і силою нищили Татаре українські твердині. Збудовані силувались нищити, від будовання нових старалися народ відтягнути. Вони казали:

— Дбай про себе! Збудуеш твердиню, напрацюешся, вложиш туда богато добра свого і хіба твоя вона буде? А й Татаре можуть більше не зявитися. Дбай про себе — се найпевнійше!

І легковірні, скупі і ліниві люде вірили підступній беседі свого ворога. Однакож несподівано зявлялась на виднокрузі сіра хмара Татар і за хвилю поодиноке добро байдужих і лінивих людей йшло з димом, а його властителі, коли остали в живих, кровавили дорогу босими ногами, йдучи під татарськими нагайками в татарську неволю.

Історія повторяеться. Не проти поодиноких людей виставляе ворог силу — бо поодинокі люде не творять сили і ворогови не страшні. Ворожа сила виступае проти твердинь, проти зорганізованих гуртів, проти народних інституцій, проти народних організацій. Не стане їх — ворог з народом зробить, що захоче

Наука з того ясна: **Коли ворог з таким завзяттям силуеться нищити народні твердині, то народ повинен з десять раз більшим завзяттям свої твердині будувати, піддержувати і охороняти їх.**

Хтож відтягаесь від такого обовязку, се дезертир, се чоловік, що бажае загибели свому народови — гірший від Турка і Татарина!

(Пв. Вк.) К. Ц-к.

ПЛЯН ЗБІРКИ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ КАТЕДРУ СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Подаемо отсим начерк пляну збірки на Катедру св. Покрови в Вінніпеґу.

1. Кождий член і прихильник Української Православної Церкви з поза Вінніпеґу повинен **зложити принаймі одного доляра**, або купити одну стопу площі катедри. **Принаймі** десять тисяч дорослих Українців з поза Вінніпеґу повинні зложити по долярови.

2. Тисячу членів і прихильників Української Православної Церкви з поза Вінніпеґу повинні дати по десять долярів і стати членами-фундаторами катедри.

3. В Вінніпеґу [illegible] повинні зложити по 25 долярів, і стати фундаторами катедри, а яких **дві тисячі** повинні зложити менші жертви.

4. Кільканадцять людей з міста Вінніпеґу і поза Вінніпеґу повинні стати добродітелями і ктиторами, складаючи на сю ціль з Вінніпеґу по 100 дол. і 250 долярів, а з поза Вінніпеґу по 40 дол. і 100 долярів

5. Кожда церковна громада в Канаді повинна зложити від себе по долярови від кожного свого члена.

6. Жіноцтво наше, яке устроюе базарі для церков по ріжних місцях Канади, або для просвітних інституцій, повинно від кожного такого базару жертвувати від 10 до 25 процент з чистого доходу на катедру .Кромі того **наше жіноцтво** повинно занятись устроенням чи то товариських забав, чи обідів на ціль катедри, а головно воно повинно занятись розпродажию стіп площі під Катедрою.

7. Всі рухливійші одиниці повинні занятись збірками на катедру при всякій відповідній нагоді, як **весілях, і других** товариських сходинах. Особливо вони повинні занятись продажию квадратових стіп.

8. В богато місцях можна буде урядити представлення або концерти на ціль катедри.

Жертви слати на руки касієра. В него можна також дістати квадратові стопи.

Адреса касієра Церковного Комітету при Катедрі св. Покрови е:

H. I. BLOCK, 210 DUFFERIN AVE., WINNIPEG.

СВЯТО ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

1-го жовтня після церковного календаря (14-го після звичайного) Східна Церква величаво святкує память Покрова Пресвятої Богородиці.

Початок сего свята сягає 10-го віку по Христі і заведено його в память того дня, коли Мати Божа з'явилася зібраним в церкві в Царгороді.

Коло 800 р. по Христі почали з глубини Азії посуватися на захід Турки. По дорозі підбивали вони ріжні народи і почали також загрожувати грецькій державі. Турки були дуже численні, а дотого їхня віра приказувала їм завзяту боротьбу з християнами, тому боронитися перед ними було дуже тяжко. Богато християн вони поницщали.

В 10-ім століттю, коли Турки дуже завзято напирали на Греків, зібралися вірні в Влахернській Богородичній церкві разом з патріярхом Епифанієм на Всеночне і почали горячо молитися о поміч. І сталося, що підчас молитви Мати Божа явилась в воздусі. Патріярх побачивши Матір Божу, перенявся страхом і почав ще горячійше молитися. Нараз ясність окружила всіх і глянувши в гору, всі побачили, як Мати Божа, поміж Апостолами й Ангелами, своїм світлим омофором*) покривала всіх зібраних. Притім чули вони навіть слова молитви за нарід християнський, яку Мати Божа заносила до Предвічного Отця. Се сталося 1-го жовтня, 911 року.

Коли вістка про сю подію рознеслася поміж Греків, в усіх вступила така відвага і віра в поміч Матери Божої, що невдовзі Греки перемогли і прогнали Турків, яких доси відперти було тяжко.

І от тоді то, року 911-го, за панування царя грецького, Льва Премудрого, постановлено святкувати память появи Матери Божої і названо се святом Покрова — святом Охорони, або Заступництва Діви Марії.

В православній церкві свято Покрова Матери Божої обходилося завсігди дуже величаво й обходиться доси. Що український нарід для сего свята мав завсігди велике поважання, видно хочби з того, що богато є церков посвячених Покрову Діви Марії, або по народному вислову — Покрові. Досить пригадати, що і козацька церква на Запорожській Січи була присвячена також Покрові — видно, що козацтво наше Матір Божу окремо поважало, як свою заступницю і помічницю.

(Святкувала довгий час свято Покрови і церков греко-католицька, однакож опісля знесено його святковання, перенесенням його на неділю. Видно, що комусь потрібно було знесення свята такого визначного серед свят Східної Церкви. Комусь було потрібно виривати з душі і з свідомости людей подію, якої не хотіла святкувати римська церква, а на те місце заводити поволеньки свята латинські — Божого Тіла (Пресв. Евхаристії), Серця Ісусового. Трох Крулів (з сим проба покищо не вдалася), Йосафата Кунцевича. Та не диво, коли нагадати, що і давне польське правительство домагалося від папи перенесення деяких наших свят на неділю, а греко-католицькі церковні власти робили те, чого хотів Рим і Поляки. Знесено Покрову, а висунено Йосафата, як немов важнійшого святого і заступника, з тим заміром, щоби його память зробити головним святом. Вже в 80-их роках минувшого століття писали, що: „Надіятися, що празник сего Святого Патрона Руси буде колись народним Празником католической Руси". А послідними часами просто силою напихають гр.-католикам Йосафата, ставлячи його чи не на переднє місце між усіми святими. Та — комусь того треба, лише не українському народови).

*) Омофор — рід епитрахили, в який вбирается епископ.

Тропар і Кондак Покрову пр. Богородиці.

ТРОПАР: Нині побожні люде величаво святкуємо, осяяні Твоїм, Богомати, приходом; і тому глядячи на пречистий твій образ, кличемо: покрий нас чесним твоїм Покровом і охорони нас від всякого зла, молячи Сина Твого, Христа Бога нашого, щоби спас душі наші.

КОНДАК: Діва нині зявилася в церкві і з святими за нас невидимо молиться Богу; ангели з архиереями кланяються, апостоли з пророками веселяться; бо за нами молить Богородиця предвічного Бога.

КСЬОНДЗ УБИВ КСЬОНДЗА.

Крук крукови очий не видовбає, але ксьондзів хоч і називають чорними круками, то вони часом видовбують собі очи. В неділю 23 вересня в монастирі ксьондзів Кармелітів у Львові монах Анджей Кочан зарубав сокирою військового капеляна ксьондза Ідеца. Кс. Ідец перебував в монастирі в гостині. З невідомої покищо причини кс. Кочан засів на гостя з сокирою і коли той увійшов в свою келію, рубав його по голові сокирою так довго, поки він не сконав. Сила ударів була така велика, що аж в другім кінци келії найдено два пальці від руки, якою нападений кс. Ідец інстинктовно заслонився. Доконавши свого страшного вчинку, монах хотів зарубати ще й свого ігумена, але той, почувши кроки на коритари, засвітив у себе світло. Се спинило душегуба. Він вернувся, замкнув на ключ двері „гостинної келії" і пішов на вулицю, де около 6 годинни рано приступив до одного патролюючого поліцая і сказав: „Я є ксьондз і убив сеї ночи ксьондза". Поліцай не хотів зразу вірити, але на настирливе домагання монаха відпровадив його до близького комісаріяту, де монах оповів ширше про свій вчинок.

Монах-душегуб має бути високо-освіченою людиною, гарний паніст і любитель астрономії.

ТЯГАНИНА МІЖ „РУССКИМИ" ЕПИСКОПАМИ.

Про відгомін боротьби між „русскими" церковними єрархами в Америці доносять нам з Алберти. Православні священики в Канаді, що були давнійше в звязи з російською місією, поділилися тепер на два табори: одні є за митрополитом Платоном, другі за епископом Адамом. Платонівці говорять, що Адам зовсім не є епископом, а самозванцем; Адамівці натомісць закидають Платонови, що він проти церковних канонів вліз самовільно у чужу дієцезію, в якій не має ніякого права. До Канади приїхав недавно, присланий Платоном, еп. Теофіль Пашковський. Коли він приїхав до церкви на кольонії Восток, Алта., висвячений вже Адамом священик І. Бойко зі своїми парохіянами силою викинули епископа з церкви і мали їх ще трохи потовчи. Епископ Теофіль запізвав Бойка з товаришами до суду, домагаючися тисячі долярів відшкодовання і звороту церкви. Немав щастя епископ Теофіль і в церкві в Едмонтоні. В англійських часописах оповістив він, що буде мати богослуження в православній церкві дня 4 жовтня. Тимчасом його „рускі" противники вистаралися о судову заборону і епископ не правив тої неділі в церкві.

Не сміє бути ані одного православного Українця ні Українки в Канаді, які не зложилиб від себе жертви на катедру св. Покрова в Вінніпегу.

Вид Катедри св. Покрови в Вінніпегу підчас будови. — З північно-східного рогу.

ДУМКИ Й СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадійський Українець" є органом целебсів (нежонатих попів). Се видно навіть з того, які жарти [illegible] друкуються. В 39 числі того „релігійно-морального" часопису поміщені жарти, якими любуються звичайно морально звихнені люде і, як виходить, — целебси. Та не тільки те, що вони самі такими жартами любуються, але вони й своїх читачів, між якими без сумніву є й діти, — такою „моралю" годують. Цікаво знати, чи еп. Будка знає, що в його органі пишеться?

— — — — — — — — — —

Запитує якийсь добродій з Канори, Саск., „Канадійського Українця", кілько коштує удержання хлопця в школі у Вінніпегу і дістає таку відповідь (ч. 39): „Около $30.00 в місяць. Якщо Ви примістилиб його в Митрополичій Бурсі, то лише $22..00".

Таку відповідь дає „Канадійський Українець" свому передплатникови тоді, коли знає, **що Митрополичої Бурси вже нема, що вона перестала істнувати і на дверях** знаніє напись „Клозд" — заперта. А може „Канадійський Українець" сердега не знав, що Митрополичої Бурси вже нема? Може й так, але які тоді порядки в католиків, коли вони самі не знають, що бурси вже нема? Отже питання: непорядки чи явна крутня? А може се тільки жарт редакторів від „Канадійського Українця"? Вони-ж такі жартобливі! То-ж то сміху булоб та реготу в редакції „Канадійського Українця", колиб так чоловік послухав їх поради і вислав сина з Канори до Вінніпегу, а той, приїхавши, опинився перед замкненими дверми.

— — — — — — — — — —

В голові редакторів „Канадійського Українця" почало провидюватися. З великим здивованням читаємо в 39 ч. сего славного органу еп. Будки, що „свистунівщина" (се „Канадійський Українець" так Українську Православну Церкву титулує) в Канаді вже **ніколи не впаде.** Правда, вона не здобуде великої сили (після теперішньої думки „Канадійського Українця), **але вже не впаде.**

Що-ж, ми і за се „Канадійському Українцеви" вдячні. Все-ж таки життя милійше, як смерть. „Канадійський Українець очевидно, поступає в своїх пророцтвах. Пророкував він, що Українська Православна Церква на певне впаде, та вона не впала і не впаде, **про що вже й самий „Канадійський Українець" переконався.**

Пророкував він, що Інститут ім. Петра Могили **впаде,** а тим часом він не впав і певно, **що не впаде.**

Пророкував він, що Митрополича Бурса **ніколи не впаде,** а тим часом **вона вже впала.**

Ну тай богато других пророцтв „Канадійського Українця" не сповнилися, не сповниться і його ворожба, що Українська Православна Церква не здобуде великої сили.

Так, так, панове. Українська Православна Церква **вже ніколи не впаде. Та не тільки що не впаде, але й зростати буде так, як до тепер зростала, аж доки не приєднає під свій покров весь український загал в Канаді.**

— — — — — — — — — —

Запитує якийсь цікавий „Канадійського Українця", чи то правда, що православні Українці в Вінніпегу мають більшу громаду, як греко-католики на що „Канадійський Українець" відповідає: (ч. 39):

„Ні. Вони мають около сто людей, а се на 15.000 Українців менше, як один процент. Греко-католики Українці мають повну церкву людей св. Володимира і Ольги, також повну св. о. Николая та повний Інститут Просвіти, де тимчасово міститься ново утворена церковна громада".

Хтось би подумав, що греко-католики справді мають таку силу в Вінніпегу, та на ділі справа мається як раз противно. В часі процесу між панею Глядій і товариством о. Николая, о. Олексів під **присягою зізнав, що церква св. Володимира і Ольги (катедра еп. Будки) числить тільки около сто членів і то деякі з них не платять своїх членських вкладок (отже на ділі не є ніякими членами, бо, як зізнав сам о. Олексів, вплата членських вкладок становить членство), як причіпом п. Бариляк, один з найдіяльнійших „членів" церкви св. Володимира і Ольги, який не платив своїх членських вкладок ще від 1918 року.**

Так само, більш як певно, мається справа з церквою св. о. Николая і з церковною громадою при Інституті Просвіти.

Епископ Будка за 13 років свого побуту в Вінніпегу, де є, після „статистики" „Канадійського Українця 15,000 греко-католиків, не спромігся навіть на власну катедру. Чому? Бо ті 15.000 греко-католиків в Вінніпегу істнують тільки в уяві „Канадійського Українця" Вони колись може і були, та завдяки господарці управителів греко-католицької церкви, як також завдяки зростаючій свідомости між українським народом, їх нині нема. Отже чи не краще булоб „Канадійському Українцеви" мовчати і не перехвалюватись? А коли вже хвалиться, то най не інформує своїх читачів ложно про стан української православної громади, бо се, будь-що-будь не чесно навіть для органу греко-католиків. Впрочім, „Канадійський Українець" зовсім не потребує клопотатися [illegible] ними Українцями в Вінніпегу. Вони прекрасно клопочуться самі собою, про що свідчать їх дотеперішні святі здобутки.

Українська Греко-Православна Церква в [illegible] (по [illegible] в 1924-25 рр.)

КОЛИ НЕ БУДЕТЕ ЯК ДІТИ.

Митрополит Дмитро Туптало (святий Димитрій Ростовський)*) оповідає, що коли він був проповідником в Чернигові при Архиепископі Лазару Барановичу, він мав інтересну пригоду.

Йду я одного разу, — говорить він — і стрічаю хлопця, що плаче.

— Чого плачеш дитино? — запитав я.

— Мати післала мене до крамниці, та я гроші згубив — відповів хлопець хлипаючи.

Щоби заспокоїти хлопця, дав я йому гріш на місце згубленого, а дав ще і другий, щоби хлопець скорше успокоївся.

Випадок сей стався з початком тижня. Минув тиждень, минув другий і я про хлопця зовсім забув.

Та яке було моє здивовання, коли по двох тижнях в неділю при виході з церкви, той сам хлопець зустрів мене знов.

— Отсе вам, панотче, ваші гроші — сказав він, простягаючи до мене дитячу руку

— Які гроші, дитино? — запитав я, зовсім забувши про випадок.

— А ті, що ви дали мені, коли я був свої загубив — сказав він. — Я вже два тижні хотів вас знайти, та не міг.

— Так чому ти мені їх віддаєш? — запитав я.

— А тому, — каже хлопець — що я вертаючи з крамниці свої гроші знайшов в траві, отже ваші треба вам віддати.

І таке миле було лице хлопця, такі привітні в нього очи, що мені здалося, начеб се був не хлопець, тілько ангел з неба І наділив я його за його добре серце, чим міг, поцілував його щиро, а сам сказав я до себе.

— Отсе, Дмитре, через вчинок сеї дитини промовив нині до тебе сам Христос кажучи: Коли не будеш, як отся дитина, то не зможеш увійти в царство небесне!

Переповівши се, Дмитро каже:

Нераз я пригадую сю маленьку і рівночасно велику подію, порівнюю себе з тією дитиною і з найбільшою пошаною думаю про родичів, що в такім наскрізь християнськім дусі сю дитину виховали. Тоді приходять мені на гадку слова Христа: „Блаженно чрево носившее тя і сосци яже сосал еси" (Щаслива утроба, що носила тебе і груди, котрі ти ссав). Так хіба виховували своїх дітей християне перших віків.

Дмитро занявся був опісля хлопцем і допоміг йому піти до школи, після чого хлопець став священиком і відзначився як ревний пастир і громадський діяч тих часів.

*) Св. Дмитро Ростовський, родився в грудню 1651, в Макарові, 50 верстов від Київа, правобіч Дніпра. Батько його був козацьким сотником. Дмитро вчився в Київі, став монахом, там священиком, а там і Митрополитом. Був визначним проповідником і дуже праведним чоловіком. Писав богато і він то зібрав „Четіи Минеи" себто „Життя Святих". Вмер 1709 р. в Ростові. Він то належить до громади українських [illegible] 17-го віку. Жив він за часів Мазепи. Про його життя [illegible]

(„Вк. Гл.").

ПОЯСНЕННЯ ДО ПІСНІ ПОЧАЇВСЬКІЙ БОГОМАТЕРІ „ПАСЛИ ПАСТИРІ".

Пісня „Пасли пастирі" була подана в передминувшім ч. „Православного Вістника" і до неї треба дати кілька пояснень.

В Галичині, а також на Волині пісня „Пасли пастирі" була широко знана і нині ще знають її старші люде. Була вона в давнійших збірниках церковних пісень і деяких молитвенниках в Галичині — поки греко-католицьке духовенство було ще менше перенялося чужим польсько-римським духом. Була вона і в православних Богогласниках. Ще нині старші люде знають її, хоч не завсігди вміють її цілу на память. Друковану її тепер рідко можна знайти.

Згадана пісня (як і богато инших пісень) має для нас не тільки морально-релігійну, але й історичну вартість. Вона оповідає про татарсько-турецькі напади, про поміч Почаївської Богоматери в перемозі над Турками і Татарами. Дальше пісня нагадує нам славне відпустове місто Почаїв, Йова Почаївського і заходи чужих відвернути увагу Українців в Галичині від поважання образа Почаївської Богоматери і в яких цілях. І тому подані дальше пояснення будуть кождому Українцеви інтересні.

Маючи слова пісні в Православному Вістнику, хто знає її голос, повинен навчити її і молодших.

ПОЧАЇВ.

Почаїв — місточко на Волині, недалеко бувшої австрійської границі, напроти Підкаміня, що був на австрійській стороні (місточко Підкамінь в Бродськім повіті).

Почаїв славився від давен-давна монастирем і чудотворним образом Богоматери. Почаївський монастир, або т. з. „Свято-Успенська Почаївська Лавра" — се найдавнійший монастир на Волині, заснований ще десь в середині 13-го століття.

Давний переказ оповідає, що київські печерські монахи втікаючи перед Татарами, знайшли в густих кременецьких лісах, на мальовничій горі затишне місце і заснували тут маленький монастир. Опісля повстало тут село Почаїв.

Та сей перший монастир аж до кінця 16-го століття був дуже вбогим. Доперва в 1597 році Анна Тиховна Гойська, вдова по судді луцьким, побудувала новий монастир, записавши йому поважні маєтки. В записній грамоті Гойська говорить (подаємо давною книжною мовою):

— Маючи от давних часов в маєтности моей при селе Почаеве церков каменную, заложеня Успенія Святое Пречистое Богоматере, при которой Церкви иж би устаничная хвала Божія била (щоби безнастанна слава божа була), умислила есми Монастир збудовати і его фундовати. —

Почаїв визначаєсь в українській історії серед ріжних переживань, особливож в часах після заведення Унії. Тут уніяти заснували були друкарню наперекір друкарні львівського Брацтва і видали поважне число книжок. Року 1831 російський уряд передав почаївський монастир знов православним, доводячи, що уніятські Василіяне підпомагали польських повстанців. Опісля тут була друкарня православна. Та підчас війни її знищили. Дві друкарські машині вивезено до Одеси, де вони лишилися, а 4 машині в Святогорськ, коло Козятина. Одна машина опісля вернулась, та в липни 1919 р. забрали її большевики, а з нею 450 пудів (около 40 фунтів) черенок. А одну машину вивезено до Варшави 1923 року.

В послідних літах перед війною російський уряд звив був при помочи своїх агентів чорносотенне гніздо в Почаїві. А нині... Нині свою чорносотенну роботу пробує продовжати на свій лад в українськім Почаїві і кругом на українській земли католицька Польща. Одні вороги і другі вороги!

ОБРАЗ ПОЧАЇВСЬКОЇ БОГОМАТЕРИ.

Від давних часів славився Почаїв між українським народом чудотворним образом Богоматери і туда сходилися з ріжних сторін побожні прочане (відпустовці).

В богатьох побожних піснях переповідаються чуда, чи поміч, яку діставали вірні, що вдавались в щирих молитвах до Матери Божої Почаївської. Одна з тих пісень власне тут подана і в ній згадуєсь, що пастухи побачили були Божу Матір на скалі, на якій лишився знак — відтиск ноги наповнений водою. Дальше оповідає пісня, як Мати Божа оборонила Почаїв перед бісурманами.

Друга пісня в честь почаївської Богоматери має за собою ще иншу історію, а є се пісня: „Пречистая Діво мати", на подобу якої зложено пізнійше трошка подібну пісню Підкаменецькій Божій Матери. Перший стих почаївської пісні такий:

Пречистая Діво Мати руського краю,
По встані любящих ти, сладостний раю!
Ти Почаєв возлюбила
І чудами прославила
Цілому світу.

Її подають і старі галицькі збірники побожних пісень. Підкаменецьку пісню „Пречистая Діво Мати" зложено пізнійше з політичними цілями. Коли Почаїв перейшов з Поділом Польщі 1795 року до православної Росії, то ані Австрії, ані Полякам, ані Римови не було се на руку, щоби галицькі Українці дивились на Почаїв, як на святе місце, відвідували його і звертали туда свої бажання. І ось се спонукало польських Домінікан в Підкаміню, що був по другій стороні границі, щоб вони оголосили в себе другий чудотворний образ, і для нього зложено пісню на подобу почаївської пісні в якій згадуєсь вже Підкамінь:

Хтож не знає ласки твоєй, скажи который,
З Підкаменя для збавлення ідуть до гори...

І туда вже звертались поволи галицькі прочане, дарма, що до Підкаменя тягнув їх якраз величавий польський костел, вобудований на високій скалі понад містом, а не церква. Церква була на збочу скали і супроти костела нічим неінтересна. Та хіба-ж се не „виїстко едно"? Так служили несвідомі Українці двом Богам — підкамінецьку пісню співали по українськи, а на відпуст ходили до підкаменецького костела. Себе тішили українською підкаменецькою піснею, а жертвами підпомагали підкаменецьких Поляків!

Однакож памяти про давний православний Почаїв не знищила Унія серед Українців в Галичині. Люде звали себе греко-католиками, однакож відвідати Почаїв уважалося в них святою справою. В людей завсігди жила свідомість про те, що: „**Ми всі колись були православні, наші діди-прадіди, наш цілий нарід був православним**".

В честь Почаївській Богоматері є більше пісень, в яких оповідаєсь про богато випадків, де щиро молячіся люде діставали поміч від Почаївської Богоматери. Одна з них присвячена моровій заразі, що лютувала 1770 року і там вичисляєсь зарядом богато місцевостий, як:

„Підгіря Покуття, Подільський Каменець,
Околиче на Волині і місто Кремянець"...

А також „**под Гусятином весь** (село) **Товстенька**", де помочию Почаївської Богоматери морова слабість, що вже була прокинулася, припинилась...

ЙОВ ЖЕЛІЗО.

Йов Желізо, який в пісни згадуєсь, походив з Галичини і вже в 12-ім році життя відрікся світа і посвятився монашому (черничому) життю. Хрестене його імя було Іван. Був він перше в монастирі Угорницькім, а опісля князь Константин Острожський покликав його до Дубенського монастиря, де був він ігуменом 20 літ. Звідси перейшов до Почаїва і тому називають його Почаївським. Вмер 1651 року. Життя провадив дуже праведне. Писав також кн[illegible]ки, а між тим проти еретиків і сектантів. Життя його списав його ученик чернець Досифей. Є також пісня, що має заголовок: „Преподобному Іову (Желізо) Почаєвському Чудотворцу", в якій оповідаєсь про праведне життя Йова, як ставши ігуменом в Почаїві, він садив щепи, розводив сади і для всіх був взором трудячогося і праведного чоловіка; як їздив до польських трибуналів боронити монастирського майна. А дальше переповідаєсь і чудесні випадки, що вяжуться з сим праведним чоловіком. Пісня починаєсь

Із млада возлюби Бога
Желізо блаженний,
Рожденний в земли Галицкой,
Іоан нареченний...

а кінчиться:

Отче святий, молись ти всіх,
Покой нам у Христа іспроси —
Церквам благостояніє,
Всім вірним спасеніє!

НЕМА ЙОГО ТУТ.

В кождім чоловіці можна глядіти Христа, бо кождий чоловік є храмом божим. Та щож? Многі хрещені — і злодій і розбійник і розпустник, та Христа в нім не глядіть: „вість їдії!" — нема Його тут! Може колись був Христос в сім грішнику в молодих літах, а коли виріс — відійшов від нього Христос. Мусів відійти. Богато з нас тільки з імени християне.

Зберуться люде до церкви і балакають про куплю, осуджують других. Инші наче моляться, а думають про богатство, про гроші, про крадіж... Ні, се тоді не церква, а печера розбійників. Колись Бог бичем з мотузя виганяв торгуючих, а що було би, колиб Він тепер невидимо прийшов з тим бичем? Та ні, Господи, вже минув той час, коли Ти виганяв гонників з Церкви; нині нам оказаний час настає; нині ми Тебе виганяємо... Нема тут Бога! Був, тай пішов геть!...

(З проповіди на день Мироносиць. св. Димитрія Ростовського).

ДОЧКА ПИЛАТА.

(Легенда).

Управитель Дамаску, Клавдій Рикс, був вельми засмучений; його прегарну дружину Поппею, дочку Понтійського Пилата, котрий управляв в імени Цезаря Єрусалимом, постигла тяжка недуга — розслаблення. Чаруюча її краса змикла, прегарна будова її тіла стратила свою попередню гнучкість і рухливість, та тільки на ношах, завита в пурпуровий бархат, під атласним покриттям, могла хора покинути свій двір, щоби налюбуватися роскішними гаями, котрі вінком окружали місто зі всіх сторін.

Два роки проминуло, як Поппея хора, а надії на її вилічення не було. Надармо її муж кликав з далеких сторін найлучших лікарів, найзнаменитших знахорів і учених, щоби оглянули його дружину і помогли її силою свого знання — всі їх зусилля, їх практика і знання оставали безрадними перед впертістю хороби, котра положила прекрасну молоду Римлянку на постіль недуги.

Одного разу зайшов до хорої Поппеї один чужинець, який прийшов до Єрусалиму і сказав її, що в юдейській землі появився якийсь чародій, який називає себе Ісусом Христом. Він творить великі чуда: розслабленим приказує вставати і ходити, сліпим вертає зір, прокажених очищує, мертвих воскрешає.

Зраділа Поппея сею вісткою і сказала:

— Піду, піду до того чародія. Заплачу йому щедро. Дам йому все моє дороге каміння, дам дорогоцінне намисто із зелених альмазів, яке рівнається вартости пять юдейських міст, щоби тільки він вилічив мене.

Почув те чужинець, тай каже:

— Прегарна Поппеє! Все те тобі не поможе. Він ходить босий, жиє з бідними, зазнає всіх невигод світа сего, як всі бідні — і колиб ти принесла йому два рази стільки скарбів, так не доступилаб ласки його.

— А що-ж треба робити, щоби дістати вилічення від него? — спитала з жалем хора.

— Від тих, що приходять до него за поміччю, він хоче тільки одного — віри в него і праведного життя.

— Віри в него? Якої віри? — питала здивована Поппея.

— Віри в те, що він Син Божий.

— Син Божий? Не розумію...

І довго ще вона допитувалася чужинця про того дивного чоловіка.

Богато днів і ночей провела Поппея на роздумуванню. Вона дивилися на свої, в розцвіті молодости неподвижні члени тіла і проливала слези, як мала дитина. В її душі все більше і яснійше виривав образ того невідомого чудотворця-ворожбита, який називав себе Сином Божим і міг творити чуда, які переходили границі людського розуму і сили. Сильне бажання бути здоровою і відзискати давну красу і силу, зростало в ній з дня на день, а з тим бажанням за всяку ціну побачитися з тим дивним чоловіком. І вона готова була навіть повірити в його божество.

— Хто по духу і силі так високо стоїть над людьми, повинен бути близький до божества, — говорила сама до себе. — Тільки боги такі всемогучі, що одним поглядом, одною мислею можуть вертати хорим здоровля. Наші боги не хотіли мені помочи — попробую отже сили бога, якого сином проголошує себе той Назарянин.

І віра росла в її душі.

Нарешті постановила Поппея поїхати до Єрусалиму, де, як її здавалося, було найлекше знайти Ісуса. Але знаючи, що муж її ніколи не погодиться, щоби вона, горда, високого роду Римлянка, так понижала себе і йшла просити жидівського чародія о вилічення, вона заявила мужеви, що дуже бажає відвідати свого батька.

Се бажання Поппеї дуже засмутило Клавдія, бо він знав, кілько то труду і небезпеки прийдеться його хорій подрузі перенести в дорозі, але не міг опертися її горячій просьбі і настійчивости і вкінці позволив Поппеї вибратися в відвідини свого батька.

Приказав Клавдій зготовити найкращий свій повіз, — вистелити його шовками та подушками і призначивши для неї найвірнійших своїх слуг, вирядив він свою любу нещасну жінку в дорогу.

По трох днях подорожі дорогою, котра вела по східних узгірях ливанських гір, Поппея прибула в юдейську землю, а четвертого дня, переїхавши на північ від Йосафатової долини, вона приблизилася до Єрусалиму.

Було се якраз перед жидівською пасхою.

Коли вони підїздили до північної брами міста, Поппея побачила здвиг народу, серед котрого виділи шеломи римських жовнірів.

Поппея цікаво приглядалася сему походови, якого значіння не розуміла.

При самій брамі стрінула вона римського сотника на коні, який з кількома жовнірами їхав за походом. Поппея приказала повозці спинитися і запитала сотника:

— Куда це той похід?

— Там на горі, зараз буде розпятий засуджений на смерть бунтівник народу, — Ісус Назарянин, — відповів сотник, кланяючись пресвітлій дочці Пилата.

— Не може бути! Не може бути! — закричала зі страхом Поппея. — Нехай не виконують присуду! Я того хочу!

Сотник заявив, що тільки сам Пилат може відкликати свій засуд, але поки вспів би від него прийти який приказ, засуд вже буде виконаний.

Не мало се здивувало сотника, що Поппея, дочка Пилата, вставляєся за Назарянином, смерти якого домагався сам жидівський нарід.

Поппея, засмучена і прибита, звернула свій зір на Голгофту, де вже уставився нарід і де приготовлялися до страшного чину.

— Віднесіть мене скоро туди, — приказала. — Він не може умерти!

Положили слуги Поппею на ноші, бо повозом на Голгофту не можна було їхати, і понесли її на місце роспятта.

Коли її винесли на гору, Поппея з великим жахом побачила, що там вже сторчали три хрести, а на кождому з них висів чоловік. Засуд вже був виконаний.

На приказ Поппеї слуги пропхалися поміж товпу народу, яка дико одушевлялася муками розпятих, і поставили ноші з Поппеєю коло середнього хреста. Під хрестом клячала одна жінка, а дві другі, з обличами залитими слезами, заломивши руки, дивилися на мученика, якому з рук і ніг текли кроваві струї.

Тихо й непорушно гляділа Поппея разом з другими жінками на страдаюче обличе Христа, в якому відбивалися страшні муки, а по її лиці текли горячі слези.

Бідна Поппея старалася хоч раз стрінутися з Його поглядом, в котрім помимо неописаних мук тілесних, світилася доброта і милосердя. Але очи Христа все спочивали на плачучій під хрестом Його Матері, і ні разу не глянули в сторону Поппеї.

— Спаси мене! — шептала Поппея і не зводила очей своїх з лиця Ісуса.

І от тихий погляд Сина Божого відірвався від Його Матері і спочив на Римлянці. Очи Поппеї стрінулися з очима Ісуса. Він дивився на неї тихим, повним ласки зором!... І від того погляду, котрий проняв її, як небесна іскра, Поппея почула глубоке і загальне потрясення, а в міру того щось нове, солодке, бодре наповнило її душу і тіло...

— — — — — — — — — —

Пилат чекав на горішнім ступені мармурових сходів, які вели до його палати на свою розслаблену дочку, бо вже був повідомлений о її приїзді. Він був чи-мало стривожений, бо ціль прибуття Поппеї була йому незвісна.

Коли вона вкінци показалася зі смутним лицем, в повозці, він простягнув до неї руки, чекаючи, поки її винесуть сходами, щоб її ніжно обняти.

Але що се! Поппея сама зійшла з повозки, віддалила Пилатових слуг, які чекали на неї із золотом тканими ношами і сама скоро і легко побігла по мармурових сходах до гори тішучись повним здоровлям. І кинувшися на шию свого нерозсудного батька, вона в розпуці закликала:

— Отче! Отче! Ти убив сьогодня праведника, ти убив Сина Божого!

(Переповів о. В. Н.)

Українська Греко-Православна Церква в [illegible], Саск.

СОВІТСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОБОР.

Телеграма з Москви з 1 жовтня доносить, що там з великими церемоніями отворився третій все-російський церковний собор, якого ціллю є усунутя „генеральної" ріжниці між ріжними відламами давнійшої російської православної церкви. На ділі, се „совітський церковний собор", бо скликала його совітська „жива церква". Організатори собора запросили на собор представників східних патріархів та других автокефальних церков, а навіть сторонників покійного патріарха Тихона.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

В садку перед двором галицького шляхтича Гаварецького, при каминім столі під великою грушею сиділи два шляхтичі. Сам Гаварецький і його найблизший сусід Лущинський. Сусід що лиш приїхав, бо мід ще не стояв на столі.

— Добре, що ви самі навідалися до мене, — промовив Гаварецький, — бо я й так хотів посилати до вас, просити на польовання. Позавтра у мене великий похід на лиси. Ся погань так розвелася, що вже й курки в селі нема.

— Вибачте сусідоньку, але я не до вас. Я по вас. Я вибрався відвідати нашого спільного сусіда, старого Липського. По дорозі поступив до вас, щоби тут переночувати і завтра разом з вами відвідати Липського. Я чув, що він недужий.

— То добра гадка. Поїду з вами. Але й другий сусід наш, Крипський, вже довший час не встає з постелі. Годилось би і його відвідати.

— Від Липського поїдемо до Крипського... А то хто? Маєте ще одного гостя.

В воротах появився їздець.

— Про вовка помовка — промовив Гаварецький, побачивши їздця. — Говоримо про Липського, а тут, правда, не сам Данило, але його слуга.

— Таки так, то Татомир. Може, сохрань Господи, старий Липський помер?

Перед обома шляхтичами станув Татомир. Також шляхтич, але беззимельний бідолаха, яких тоді було богато. Був, як тоді казали, рукодайним слугою старого Данила Липського, управителем його маєтку.

— З якими вістями? —спитав Гаварецький. — Мабуть щось важне, коли сусід вислав не гайдука, але вас.

— Не вислав гайдука, бо то діло довірочне, — відповів Татомир. — Липський хоче знищити своє завіщання, яке при вас написав був. Загадав списати нове. Хоче, щоби ви оба і тепер були свідками, як були тоді. Отже вислав мене по вас. Але квaптеся, бо його кінець близький. Вже зачала бити його остання година. Добре, що ви оба тут. Пан Лущинський приїхав сюди неначе на замовлення. І я вже не потребую телепатися до него і ви оба будете скорше у Липського.

— То з Липським справді так зле? — спитав Лущинський.

— Він сам каже, що завтрішнього дня вже не побачить, — відповів Татомир.

— То він кличе тільки нас обох, чи ще кого? — спитав Гаварецький.

— Просив також свого найблизшого сусіда, Крипського. Але і той на постели. Мабуть зараз за Липським піде туди, де вже ні болізни, ні печали. Замісць него, приїхав до нас його син, Павло. Але сей до такого діла, як завіщання не потрібний. І замолодий і може бути сторонничий.

— Поїдемо, сусідо? — звернувся Гаварецький до Лущинського.

Саме в сій хвили прийшов слуга і поставив на каминім столі коновку з медом і чарки.

— Поїдемо! — відповів Лущинський — і то зараз. Коновку випорожнимо, заки осідлають наші коні.

Гаварецький поналивав до чарок меду і взяв чашу в руку.

— За здоровле сусіда Липського, щоби ще не один схід сонця оглядав, не одну весну зеснував!

Сусіди вихилили чарки.

— Іди, — Гаварецький звернувся до слуги, що приніс мід, — нехай зараз осідлають коні. Коня пана Лущинського і мого тарантого. Нехай зараз осідлають і приведуть сюди.

— Катеже, — [illegible] Лущинський до Татомира, — що молодий Крипський, що Павло приїхав до Липського? Що в ділі завіщання міг би бути сторонничий? Він мабуть суджений доньки Липського? Дивуюся, що старий Крипський позволив на таке. Чейже він знає, що стара і молода Липська обляшилися.

— Вони потайні Ляшки, — замітив Гаварецький. — Але він також знає свого сина. Син з такої криці, як батько. В такім ділі не піде за жінкою. Навпаки, жінка буде танцювати, як він засвище. Впрочім я знаю Марійку Липську. Вона добра дівчина і щиро любить Павла. Окатоличилася під впливом матері. Але вона не така загоріла, як мамуня. Нехай вийде з під опіки старої і дістанеться під опіку розумного мужа, то й сама прийде до розуму.

— Вона справді добра дитина. Як щиро любить Павла, то не буде навертати його. Але тоді буде пекло в хаті. Свого мужа стара Липська боїться. Найбільше боїться того, щоби не виділичив її. Отже як довго він жие, вона сидить тихо. Не так буде, як він на віки замкне очи. Або не дасть Марійки Павлови, або в хаті буде пекло. Павло буде твердо держатися свого, теща схоче завести в хаті католицько-польський лад. Марійка буде між молотом і ковалом: між волею мужа і примхами матері.

— З Павлом стара справи не виграє. Як буде йому за богато, то бабу прожене.

— Сего не зробить, щоби не оскорбити жінки. Але я дам йому добру раду. Нехай для вдови знайде жениха. Віддасться, то відчепиться і його і доньки.

— Незла рада... Але ми так говоримо, неначеб Липський справді вже помер. А він може ще і нас переживе...

Сіли на коні, затупотіли копита і заглушили дальшу розмову.

В дворі Липського тишина. Всі ходили на вспитках, розмовляли пошепки. По селу пішла чутка, що пан вмирає.

— Дивно мені, що Липський не кличе мене, — промовив піп до жінки. — Хіба то не правда, що він такий недужий?

— Може вже такий недужий, що й кликати не годен? — відповіла попадя. — Що його жінка прикличе тебе, не надійся. Не діждеш того. Чейже знаєш, яка вона. Ліпше не жди, аж покличуть, але йди сам... Щоби не було пізно. Я чула, що вона вислала до міста повозку. Чи не по якого ксендза?

— Таки піду, бо і мені люде казали, що пані післала до міста по пріора*) Францішканів.

— Бачиш?! Вона потайки католичка. Мабуть схоче чоловіка бодай перед самою смертію навернути на католицтво... Біжи боржій, щоби не сталося нещасте!

Піп пішов до двора і здивувався, що пані аж на подвіре вийшла йому на зустріч. Побачила його крізь вікно в воротах і зараз вибігла з хати.

— Як несправедливо я судив її — подумав. — Ще гірше моя жінка...

— Ви чого до нас, панотче? — спитала пані солодко.

— Люде кажуть, — відповів піп, — що пан дуже хорий. Може я йому потрібний.

— Вже пройшло. Було дуже зле, але в ночі перейшла кріза і зелізна вдача мужа поборола недугу. Тепер йому потрібний лише спокій.

— Все-ж таки...

— Кажу вам, йому потрібний спокій!

Крикнула, відвернулася і, лишаючи попа на подвірю, побігла назад до хати.

— Як би піп на силу пхався до хати, не впустиї! — сказала гайдукови, що стояв у дверех.

Гайдук справді завернув попа.

Піп не дуже вірив у сей корисний зворот в недузі Липського, отже пішов до церкви, котра припирала до двірського саду. Там промішляв, якими би то способами дібратися до недужого.

(Дальше буде).

*) Ігумен, або архимандрит.

ПРИЗНАЮТЬ ЕПИСКОПА [illegible]

Збори всіх епископів американської протестантської епископальної церкви відкинули відклик епископа сеї церкви Брауна та признали його еретиком проти віри своєї церкви. Епископа вже усунено з його уряду.

Чи Вам дорога Ваша віра і церква? Чи лежить Вам добро вашого рідного народу на серці? Коли так, то [illegible]

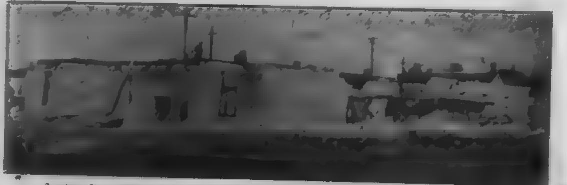

Загальний вид української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу, підчас будови.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Докінчення).

Правда, з часом російські батюшки стають Буковинцям не дуже до вподоби, а то тому, що вони говорили російською мовою, а Українці з Буковини все-ж таки привикли до своїх рідних священиків і до своєї мови в церкві. Але, повторяю, иншої ради для них не було, бо українських православних священиків тоді не було ані в Канаді, ані в Злучених Державах.

Такий стан річей отворив дорогу зразу серафимщині (від епископа Серафима, Москаля, який прибув з Атосу й ввійшов в сліди російської місії), десь в 1903 році, а потім презбитеріянам. Останні не могли богато приєднати Буковинців, бо ті дуже недоступні і не люблять жадних змін в церковних обрядах, а серафимщина також провалилась, а то головно ізза того, що Серафим „висвячував" в попів кого попало, — неокінчених гімназистів з Галичини, дяків, підлячих, а то й неграмотних фармерів, які внесили між православних Українців не меншу [illegible]оралізацію, як самі російські монахи. І так в короткім часі всі буковинські кольонії опинилися з своїми церквами знов під російською місією.

До російської місії перейшла сила священиків серафимців, — галицьких перекінчиків, по більшій части напів-інтелігентів, які за гроші міняли вірою, честю та національністю. Вони то зі всеї сили підтримували і підтримують російську місію між Буковинцями, бо добре знають, що як випустять їх зпід російського православія, то самі опиняться без парафій і будуть примушені братися до фізичної праці. Вони беруться на всякі штуки, щоб лиш держати темних Буковинців в своїх руках. І не дивно, що всі Буковинці, з виімком малого числа молодших ідейних людей, не можуть зрозуміти, до чого допроваджує їх російська місія з її темними ,скомпромітованими батюшками.

Я мав нагоду бувати в кількох буковинських кольоніях, де красуються гарні церкви і де люде признають, що вони Українці, але щодо їх священиків, то вони чи не всі або рожденні Москалі, або перекінчики, які за гроші будуть чим хто хоче. Вони плюгавлять українську мову і віру, але люде помимо того їх тримають і платять їм свої тяжко запрацьовані гроші.

Отже, чи можна дивуватися, що Буковинці стоять щодо просвіти і національної свідомости, далеко низше, як Галичане? Хто-ж мав їх просвітити, коли їх проводирі, самі не[illegible]?

Пригляньмося лиш буковинським кольоніям, які знаходяться в руках кацапських батюшків: ані Народних Домів, ані читалень, ані будь якої організації. Тоді, коли в нашій рідній Буковині наші тати, брати і сестри постепенно виборювали на церковнім полі права від ворогів-Румунів, — тоді в Канаді Буковинці самі запрошували ворогів до себе, яких єдина ціль, — затримати нас в темноті і несвідомости.

На Буковині Українці осягнули по довголітній борні те, що одержали були свою Автономну Українську Православну Церкву, а канадійські Буковинці не то що не підпомагали в їх боротьбі, але пішли як раз в той самий час добровільно в ворожу церкву на шкоду не тільки собі, але й цілому українському народови. А коли в Канаді відродилася й зростає Українська Греко-Православна Церква, то велике число Буковинців, підмовлені кацапськими батюшками, ще тепер стоять від неї осторонь. Стоять осторонь від тої церкви, за яку на рідній Буковині їх брати боролись цілими роками; від тої церкви, яка одинока доведе український нарід до його бажаних цілий. В сій порі, коли український нарід на Буковині попав в румунське ярмо і зносить як найгірші муки, канадійські Буковинці повинні вирватися з під опіки російської місії памятаючи, що ворог є ворогом, будь він Москаль чи Румун. Канадійські Буковинці, мусять перейти під омофор Української Греко-Православної Церкви, щоб разом з прочими православними братами, Українцями, урядити собі власне церковне життя.

І се, з радістю приходиться сказати, вже стається, хоч поволі, але певно з кождим днем. Буковинці чим раз змінюються в національній свідомости і проганять від себе своїх [illegible] опікунів — Москалів і кацапів — та приєднуються до Рідної Церкви. І можна сміло сказати ,що недалекий вже той день, коли Українська Православна Церква обєднає всіх українських переселенців в Канаді без згляду звідки вони походять — з Буковини, з Галичини, чи з Великої України.

На закінчення кличу до Вас, Браття Буковинці: Скидайте з себе окови московського царославія! Гоніть від себе кацапів-запроданців, які торгують Вами! Приєднуйтеся до Української Православної Церкви, яка несе Вам правдиве світло православної віри, — Христової науки!

Вид середини української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу підчас будови.

Гром. Д. Р. з Саскачевану пише: „Нас живе тут тільки пять українських православних родин. Одинокою нашою розрадою і душевним кормом є „Православний Вістник". Коли отримаємо його, сходимося і спільно читаємо. Чекаємо нетерпеливо, коли „Православний Вістник" стане тижневиком".
Коли Ви ще не є передплатником „Православного Вістника", то станьте ним зараз!

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ!

ВИ ДАВНО ПИТАЄТЕ ЗА УКРАЇНСЬКИМ РЕЛІГІЙНО-МОРАЛЬНИМ ЧАСОПИСОМ —

Який ніс би до Вашої хати правдиве світло Христової науки,

Який був би релігійно-моральним дороговказом в Вашім життю,

Який Ви могли би читати в неділю і свята, коли Ваша душа прагне чогось більше, чим можуть дати Вам самі політичні та світські книжки і часописи,

Який Ви совісно могли би поручати своїм сусідам і знакомим та своїм дітям,

Який відкрив би Вам, якою дорогою український нарід має йти, щоби видвигнутися з душевної і політичної неволі,

Який відкривав би замір нечесних людей супроти Вас, як Українця і показував би, як тих замірів уникати,

Який відкрив би Вам найдорощий скарб українського народу, його віру і церкву, і вказував би Вам на Ваші обовязки супроти них.

ТАКИМ ЧАСОПИСОМ Є

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК містить статті і вірші та оповідання на релігійно-моральні теми.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК містить статті на церковні і церковно-історичні теми.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК стоїть на сторожі найдорощого скарбу українського народу — на сторожі його ЦЕРКВИ і ВІРИ.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК висвітлює нечесну роботу тих, які завзялися спольщити та змосковщити український нарід і вчить, як опертися їх погубній роботі.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК є одиноким релігійно-моральним часописом в Канаді, що видається Українцями за українські гроші.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК виходить раз на місяць і коштує на рік ОДНОГО ДОЛЯРА.

ORTHODOX HERALD, BOX 2884, WINNIPEG, MAN.

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕГУ.

Марія і Ольга Басістий —	[illegible]
Евдокія Кереляк	5.00
Вас. Шіуник	5.00
Вас. Паньків	25.00
Тео. Атаманюк	5.00
Трохим Довгань	5.00
Йосиф Остапович	11.20
Петро Куцик	5.00
Вартоломей Паскух	5.00
Ол. Рудан	10.00
Гр. Костюк	5.00
Семен Ганчарик	5.00
Павло Кобур	5.00
п-на Марія Марко	25.00
Гр. Кабан	5.00
Ів. Сопець	5.00
Никола В. і Юлія Бачинські	20.00
І. Парастюк	5.00
Вас. Бугаренко	25.00
Василь Свистун	100.00
Софія Блок	10.00
Т. Горгійчук	5.00
Г. Пулавський	1.00
Дм. Химяк	5.00
Тео. Ксеня Яремко	10.00
Еміліян і Марія Манчуленко	10.00
Ник. і Софія Барна	10.00
Ст. Реван	10.00
Дм. Янда	5.00
Мих. і Стефанія Парастюк	5.00
Юстина Голіброда	1.00
Тео. Голат	5.00
Ів. Мозар	10.00
Іван Барицький	5.00
Назар Бондарчук (Вайта, Ман.)	10.00
Палагна Колодницька	5.00
Іван Кирик	1.00
Ів. Крук	5.00
В. Бачинський	5.00
П-ні К. Котильницька	5.00
Іван Кревецький	5.00
Тео. Яремко	10.00
Василь Гарасим	15.00
Н. Н.	5.00
Іван Давибіда	5.00
Віктор Купченко	10.00
Дмитро Олеський, Васкатенав.	10.00
Юліян і Савеля Стечишин	25.00
Н. Дубас	5.00
Н. Н.	25.00
Вас. Потапчик	10.00
С. Скорубський, Транскона, Ман.	5.00
Т. Д. Ферлей	10.00
Петро і Анна Носатий	10.00
В. Купченко	5.00
Гео. Підлубний	15.00
В. Олійник	1.00
О. Криничка	2.00
Пані К. Струсь	5.00
Збірка в часі візитації в Тідор, Саск.	31.00
Дм. Остапович	5.00
Ол. Остапович	5.00
І. Гикавий	3.00
М. Папіш	10.00
М. Парастюк	5.00
А. Гарах	5.00
М. Угринюк	5.00
о. П. Самець	10.00
П-ні К. Самець	10.00
Зеновій Самець	5.00
о. П. Мельничук	10.00

З розпродажі квадратових стіп:

Пані Марія Баран —	30.00
П-на Галка Романчич	6.00
Мих. Паньків	20.00
П-на Анна Станчук, Верміліон, Алта.	6.00
П-ні М. Богоніс	30.00
Петро Зварич, Вегревіл, Алта	34.50
о. П. Мельничук	3.00
о. С. В. Савчук	3.00
о. І. Кусий	18.00
П-ні Марія Папіш	26.00

(Дальше буде)

ПОПРАВКА: В (17) 8 ч. „П. В.“ в списі жертводавців зараховано жертву 25 дол. на імя А. Колодрубського, замість А. Колодзінського.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА“ можна замовляти всі церковні річи, як фелони, хоругви, чаші, кадила, свічники і инше. Церковні громади і панотці в Злучених Державах — Позір! На фелонах і хоругвах для вжитку в церквах в Злучених Державах цлової оплати нема, отже можете замовляти сі річи через нашу редакцію на чім заощадите грошей чимало. Наша адреса:

The Orthodox Herald, Box 3684, Winnipeg, Man.

Православний Календар на Рік 1925.

ЛИСТОПАД

1 Н. 21. по С. Йоі.
2 П. Артемія
3 В. Іларіона Вел.
4 С. Аверкія
5 Ч. Ап. Якова, бр. Госп.
6 П. Арети, Атаназія
7 С. Маркіяна

8 Н. 22. [illegible] С. Дим. В. [illegible]
9 П. Нестора
10 В. Параскеви, Неоніли
11 С. Анастазія
12 Ч. Зеновія, Зеновії
13 П. Стахія, Наркиза
14 С. † Кос. і Дам.

15 Н. 23. по С. Акиндина
16 П. Айталя, Йосифа
17 В. Йоанікія
18 С. Галактіона
19 Ч. Павла сп., Клявдії
20 П. Ерона, Лазаря
21 С. Михаїла Арх.

22 Н. 24. по С. Онисифора
23 П. Ераста, Ореста М.
24 В. Міни, Віктора
25 С. Івана Мил., Нила
26 Ч. Івана Золоустого
27 П. † Фил[illegible]
28 С. Гурія і Самона

29 Н. 25. по С. Матея св.
30 П. Григорія нов

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСТНИКА“ ЗЛОЖИЛИ:

З Грац, Алта. (на заклик о. Кусого).

П. Голубоцький	$1.[illegible]
О. Малаховський	[illegible]
Іва. Сачек	[illegible]
Іван Шкрик	[illegible]
Іван Кашинчук	.50
В. Макогін	.50
В. Микитів	.50
А. Биковський	.50
І. Зарасна	.50
Н. Яремкевич	.50
Ст. Бурей	.25
Олекса Яремкевич	.50
Дмитро Яремкевич	[illegible]

З Слава, Алта. (на заклик о. Кусого).

Стефан Робіч	.50
Василь Шийка	.50
Іван Хлібовський	[illegible]
Іван Рогун	.50
Михайло Липка	.35
Іван Максимюк	.35
Андрій Паньків	.25
Петро Пухний	.25
Василь Заляский	.25
Кирило Григорчук	.25
Михайло Лукійчук	.25
Петро Тріска	.25
Андрій Липка	.25
Агафія Шпичка (мала дівчина)	.25
Василь Войтків	.25
Георгій Шевчук — Шалка, Алта	.50
Разом	$11.95

Архиєрейські Візитації

Високопреосвященого Архиєпископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

11 жовтня, неділя — Брудергайм, Алта.
14 жовтня, середа — Покр. Пр. Богородиці, — Вільна, Алта.
18 жовтня, неділя — Смокі Лейк, Алта.
25 жовтня, неділя — Радвей Сентр, Алта.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше.

Rev. S. W. Sawchuk
779 Burrows Ave.
Winnipeg, Man.

Козаки підтримували і захищали українську православну віру і церкву. — Чи ми, їх нащадки, малиб робити инакше? Жертвуйте на катедру св. Покрови в Вінніпегу.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ЛИСТОПАД, 1925 ЧИСЛО (20) 11

ПРАВОСЛАВНІ УКРАЇНЦІ В КАНАДІ!

Будова першого поверху Українського Православного Собору св. Покрови у Вінніпегу вже на укінченню.

Дня 29-го с. м. відбудеться торжественне отворення Собору і від того дня Служба Божа буде відправлятися що неділі в рідному храмові.

Але на будинкові тяжить ще довг, який треба як найскорше сплатити. Крім того Собор з середини треба як найкраще прибрати, щоби не повстидатися нашим храмом перед чужими людьми, бо Український Православний Собор св. Покрови не є власністю самої громади в Вінніпегу, але власністю цілого українського православного народу в Канаді. А на се потрібно грошей, які може дати тільки наш український нарід.

В послідні́м числі „Православного Вістника“ ми вже зверталися до Ваас з просьбою помочи нам в будові української православної святині — Собору. В тім-же числі „Православного Вістника“ Ви читали про світлий розвій Рідної Церкви в Канаді. І Ви з певністю почували себе гордими і щасливими, що можете зачисляти себе до духовних дітей Рідної Церкви.

Але Ви ще більше будете почувати себе щасливими, коли сповните свій обовязок супроти Рідної Церкви і зложите свою жертву на будову Собору, який має стати осередком всіх інтересів Рідної Церкви.

До тепер богато вже вірних Синів і Доньок Рідної Церкви сповнили свій обовязок і прислали свої жертви, — але ще богато-богато не всі. Ми знаємо, що се не тому, що вони відносяться до справи байдужо, а єдине тому, що відкладають справу на пізнійше — „до завтра“.

Браття і Сестри, не робіть так! Знайте, що той два рази дає, хто ЗАРАЗ дає. Посилайте свої жертви зараз, ще нині! Жертвуйте хто кілько може, але жертвуйте зараз! Знайте, що помагаючи Рідній Церкві, Ви собі помагаєте. Знайте, що ніхто нічого нам не дасть, коли ми самі собі не дамо. Знайте, що наша доля в наших руках.

Отже до жертв, Браття і Сестри, до жертв на українську святиню в Канаді, — на Собор св. Покрови в Вінніпегу.

За Українську Православну Громаду в Вінніпегу:

П. Попель, голова. Вік. Купченко, писар.
Прот. С. В. Савчук, парох. Г. І. Блок, касієр.

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BLOCK, 210 DUFFERIN, AVE. WINNIPEG, MAN.

Торжественне Отворення Катедри.

Торжественне отворення української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу (ріг вул. Боровс і Сінклейр) відбудеся

В НЕДІЛЮ, 29 ЛИСТОПАДА

Програма дня, як слідує:

1. В 9 год. рано — Утреня.
2. В 10 год. рано — Соборна Служба Божа, яку відправлять о. протоєрей С. В. Савчук, парох в Вінніпегу, о. протоєрей К. Кирстюк, парох Рідкайни, Саск. і о. Володимир Сл[illegible]вар, парох з Шіго, Саск. (Проповіди виголосять священики-гості).
3. В 2.30 год. по полудни — Святочний Концерт і Академія з добірною програмою.

Українська православна громада в Вінніпегу запрошує на се торжество всіх Українців в Вінніпегу і з кольоній.

БАЗАР

Української Православної Церкви в Вінніпегу

відбудеся

в днях від 30 листопада до 5 грудня, 1925,

у власній церковній салі на розі вулиць Боровс і Синклейр.

Базар устроює Жіноче Товариство і дохід призначений на ціль будови церкви.

Проситься всіх членів і прихильників Української Православної Церкви прийти новій громаді в поміч і жертвувати на Базар річи. Рівном проситься їх купувати тикети і в всякий можливий спосіб причинитися до успішного переведення Базару.

Жертви на Базар присилати на Адресу:

Mrs. M. Uhryniuk,
185 Grove St., — Winnipeg, Man.

ВАНДРІВКИ ЧОРНИМ ШЛЯХОМ ДО РИМУ.

КОМЕДІЯНТИ В РЕЛІГІЙНИХ МАСКАХ.

Унія (греко-католицизм) не була і не є жадною вірою, ні церквою, ні релігією. Унія, се польська політична видумка, призначена на те, щоби нею перетягнути Українців на Поляків.

І тому першу вістку про унію нарід український зустрів могучим протестом. І він боровся з нею, кілько лише ставало сил.

На тім не кінець. Гідне уваги, що від самих початків заведення Унії самі уніяти тілько й робили, що безнастанно ходили до католицького Риму скаржитися на католицьких Поляків. Таке було на протязі соток літ. Ледво одна делеґація з Риму вернула, а вже готовилася друга; за недовгий час третя, пята, десята, сота... І так в безконечність. Сміло можна назвати ті дороги, котрими ходили ті делеґації „чорними шляхом“, бо там певно трава не росла, — немогла рости, такі були ті делеґації часті.

А наслідки? Наслідки були такі, що папи в очи завсіґди жалували Українців, потішали, видавали постанови, якими забороняли Полякам Українців кривдити. І Українці верталии раді, думаючи, що коли обіцяв пан кожух, то буде в чім зимою ґрітися.

А дальше? Дальше було таке, що Поляки на папські постанови деколи цілком не оглядалися; деколи протестували проти них, деколи згори відкидали, не думаючи про те, що папа „непомильний наслідник Петра“.

Та замітне власне те, що жаден папа не тілько не вимагав рішучо, щоби його постанови виповнялися, але або на польську самоволю мовчав, або радився поза плечима Українців, з Поляками, якби видані постанови на польську користь змінити.

Велямин Рутський*) за спонукою других скаржився 1622 р. папі Урбанови VIII, що Поляки всіми способами нівечать уніятську (греко-католицьку) церкву. І от папа видає декрет (постанову) 7-го лютого 1624 р., яким забороняє переходити з греко-католицького обряду на обряд латинський.

Не подобалося се Полякам і король, шляхта, та і духовенство польське папі спротивилися (Полякам вільно!), отже папа видає другий декрет (7-го липня 1624), в якім лише греко-католицьким священикам забороняє переходити на латинський обряд, а світські люде переходити можуть.

Так папа Українців пожалував і Полякам не пошкодив!

Скаржились уніяти і Венедиктови 14-му і він 24-го грудня 1743 знов заборонив переходити з греко-католицького обряду на латинський. Однакож Поляки на папську заборону не оглядалися і дальше греко-католиків перетягали.

Тоді уніяти пішли знов зі скаргою до Риму. І папа сказав (18 вересня 1751), що їх скарги слушні, що Поляки справді їх кривдять, і про те в Римі говорили, але нічого не рішили тому, що польський король вже постановам Урбана VIII спротивився.

— Ваша справа прийде знов на розгляд — сказав папа і постараємося, щоби не тілько видати постанову, але щоби вона була виконана (а не як доси?!).

І певна річ, що теплі слова Українцям знов подобалися. Та не так папа думав, як говорив. Він приказав свому нунціеви розвідатись в королівського канцлера, як польський король настроений до заборони переходу з греко-католицького на обряд латинський. Коли-ж згадали про се королеви, то він сказав, що запитає польських єпископів.

На запит короля польські духовні наробили крику, а з ними, розуміється, стало і польське правительство. Прийшло до того, що на соймі в Гродні 1752 р. Поляки відкинули (!)

*) Велямин Рутський, уніятський митрополит, родився 1573 на Литві в кальвінській родині, що походила з Москви. Приняв опісля обряд латинський, а ще пізнійше папа примусив його приняти грецький обряд, щоби мати з нього інструмент до навертання на унію. Рутський виховувався під впливом Єзуїтів. Став він наслідником Потія, а сам поставив Кунцевича єпископом і своїм помічником. Старався при польській допомозі ширити унію і поширити польське панування над Українцями, як завзятий польський патріот.

постанови (конституцію) Урбана VIII, а конституцію „Етсі пастораліс", видану для Італьо-Греків, приклали до Українців. Відкинули постанову, яка стояла їм на дорозі, а приняли таку, яку позволяла їм робити з Українцями те, що хочуть. І таке своє рішення завезли вони до Риму.

Слідуючого 1753 р. уніяти радилися в Вильні і післали до короля та до папи оборону. Спонукали навіть короля польського (чи не глум!), щоби той за ними перед папою вступився.

В відповідь на се Поляки внесли скаргу перед папу, що то власне Українці кривдять Поляків, нехай отже папа стане в обороні Поляків.

Папа (Венедикт XIV) знов 26 липня 1755 наказує, щоби Поляки Українців на латинство не перетягали, згадує подібні постанови инших папів, однакож все те, робилося на те, щоби легковірних уніятів тішити, а не на те, щоби з тих постанов була Українцям дійсна користь.

Польські насильства не перериваються, а уніяти носять до Риму нові скарги за скаргами.

В році 1761 дають уніяти польському королеви Августови Третому 127,404 золотих польських, як дарунок — **„щоби був королем і для Русинів, як для Поляків"**. І король справді за ті гроші Римови про уніятів згадав, та на тім і скінчилося.

В відповідь на дальші скарги видає папа Климент XIV нову постанову, 1774 року, якої також ніхто не слухає.

Львівський епископ Лев Шептицький доручив скаргу цісаревій Марії Тересі, але і польський епископ Сіраковский пішов туда-ж зі скаргою на уніятів 1775 р. і з заявою, що Українців треба на латиньство конче перетягати.

Року 1782 видав цісар Йосиф II постанову, що не вільно на обряд латинський перетягати, однакож Полякам все те було байдуже. — („Установи", 640—664).

Годі всіх скарг, які носили уніяти до Риму протягом соток літ, в отсій одній статті вичислити. З них можна зложити цілу книжку, та всі вони були подібні до тих, які тут згадано. Одно певне, **що всі ті скарги і заборони були для польських і римських політиків веселою комедією і глумом над українським народом.**

Папу ставлять непомильним головою церкви і кажуть, що без його проводу церква зійшла би на бездорожа. І тому, хто не слухає папи, той еретик і для нього нема спасення. Прихильники й агенти Риму голосять, що лад, авторітет (власть), послух має одна одинока папська церква, а всюда поза нею лише гріхи та нелад. Таке вговорюють в Українців.

Тимчасом же на ділі бачиться, **що католики Поляки протягом соток літ не оглядаються не тілько на папів, але і на самого Христа. Ділами наслідують вони безвірків, злодіїв і розбишаків, однакож папи завсігди уважають їх примірними християнами.**

Коли-ж папи і видають розпорядження, то Поляки їх не слухають, на них не зважають, або їх формально відкидають і заставляють папів зміняти розпорядження в свою користь.

А папська власть не тілько що не поступає з ними, як з непокірними синами, як з еретиками, але ще слухає їх, радиться з ними і розпитує, що їм до смаку, щоби їх часом не образити.

І тут вже виходить разом і комедія і трагедія! Бо коли таке твориться, то де-ж та непомильність папів, про яку католики тілько говорят? Де їх авторітет? Де та провідна мудрість папів, якою вони всім правлять? Де той лад і та праведність, яку приписують папському проводови? Де висшість католицької церкви над тими церквами, які Рим уважає невірними і еретичними?

Якраз історія уніятської (греко-католицької) церкви показує фактами, що в усяких церковних рішеннях супроти Українців головне слово висказували Поляки, Варшава, король, а не Рим! Польські королі, польська шляхта і польське духовенство диктувало папам, а не папи їм! А коли папи видавали рішення не порадившись з Варшавою, то Поляки кепкували собі з таких рішень, або безцеремонно їх відкидали. І папи схилялися тоді до їх бажань.

Яка-ж з того наука?

Поляки ставились до Риму як певні себе і коли їх інтерес вимагав, то ставились до нього з легковаженням, з кпинами, з протестами і Рим їх слухав, і з ними числився.

Українці-ж уніяти ходили до Риму як раби, як наймити — лише зі скаргами, просьбами і благаннями; гнули покірно перед ним шиї і тому Рим трактував їх як дурнів.

Та воно инакше і не могло бути! Українці йдучи до Риму, йшли проти закону життя, проти закону божого. Бо Христос казав, що навіть царство небесне здобувається силою, а вони на землі хотіли здобувати справедливість не силою, але скаргою та просьбою.

Так чужа, польська школа їх навчила!

Подібно вчать і нині! Polякови вільно робити проти науки Христа і не тільки, що папа не проклинає його, як еретика, але ще і благословить. Зовсім инші вимоги ставиться до Українця — він мусить бути супроти папи **тихий, покірний, терпеливий, мовчаливий, послушний, безмежно підданий, спокійний, вдячний, недумаючий**, инакше стане еретиком, схизматиком й опиниться за те в гієнні огненній.

Що можна панови, того не можна Іванови!

Так на ділі виглядає католицьке християнство!

ДОБРА РАДА.

По дорозі життя обережно іди —
Ти всезнайком не будь, обережно суди.

Як не знаєш — учись, бо не вчитися гріх,
Та мудрця не вдавай, щоб не датись на сміх.

Коли треба — мовчи, як питають — кажи,
А повірених тайн мов життя бережи.

Тверду постіль стели — витревалість будуй,
Враз з зорею вставай — довгим сном ти гордуй

Силу волі скріпляй... переможець в борбі,
Хто навчив ся найперш покорятись собі.

Помірковано жий; чи в їді, чи питтю,
Будь примірним для всіх в цілім твоїм життю.

А як лихо важке бурею загуде —
Не подайсь! Бо воно зашумить і пійде.

Чи в добрі, чи в біді, щоб у тебе чоло
Мов небесна блакить — все спокійне було.

Чи їсиш пироги, лободу, чи книші —
Пощо знати кому, що тобі на душі?

І дружися в життю лише з рівним тобі,
Щиру поміч неси, хто знайшовсь у журбі.

І розумно молись, а молитва тебе
Поміж терня життя без страху проведе.

І відвагу подасть і надію внесе,
Бога в дім приведе, із недолі спасе.

Батька-матір шануй! Їх молитва сильна —
До небес достає і до морського дна.

Їх проклін на душі нести меш увесь вік,
Пожелають добра — ти щаслив чоловік.

Людську гідність над все ти в життю бережи,
Свій громадський прапор як найвисше держи.

Бережи всего, що чесне, добре й святе,
А лишай, що грішне, нерозумне й пусте.

Лише гідним шляхом ти постійно іди,
І незрячих братів ти до світла веди.

Коли так проживеш всі дні твого життя,
Твоє гідне імя не пійде в забуття.

Твої вчинки пійдуть споминoм між людьми —
Подивом для старих, примірoм між дітьми.

І до неба злетять добрі вчинки твої,
І прийме тебе Бог в святі двори свої.

У.П.В.

БОГАЦТВО ЩЕ НЕ ВСЕ.

Одного разу жив богач. Жив в роскошах і щастю, бо майнови його, як здавалось, не було границь. Ціле своє життя пив, забавлявся та розпустував, і ніколи навіть на думку йому не приходило, що прийде колись час, коли богацтво стратить для него свою вартість.

Одного разу, забавляючися до пізна на бали, він нагло заслаб. Слуги віднесли його до дому і покликали лікаря. Лікар, який знав спосіб життя хорого, оглянув його і промовив сумно:

— Вам лишається тільки пару годин життя. Використайте їх, приготовляючись до вічности.

Хорому пригадалось ціле його життя. Самі забави, гульні, нічні оргії. Застановився над тим, яка заплата чекає його поза гробом за таке життя, і неописаний жах огорнув його душу. Пробував молитися, але не міг. Не знав ані одного слова молитви. Боявся навіть вимовити імени Бога, щоб не осквернити Його своїми грішними устами. Отже казав прикликати до себе свого огородника, старого і праведного чоловіка, і зі слозами в очах промовив до него:

Друже, клякни і молись за мене. Молись, бо я не годен. Ах, я віддав би весь свій маєток, щоби тільки міг промовити одно слово молитви!

Так, богацтво ще не все.

ЛИСТ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Вельмишановні Земляки!

Тут в Европі про Ваше життя хоч і приходять деякі вісти, то правдивої картини уявити ми не можемо, бо більшість знає про Канаду з романів Мейн Ріда та з підручників географії. Тому, яка була наша радість, коли вторік до нас приїхав з Канади Українець Павло Крат. Не дивились на то, що він зразу зачав плести, про якусь штунду. Рахували, що кожда людина має свої „мухи" і не звертали уваги, бо дуже була велика радість, що приїхав чоловік, який розповість нам про життя наших людей за океаном.

Студентська академічна громада запросила його прочитати нам лекцію про Канаду та про життя тамошних Українців.

Сама найбільша саля в Подебрадах була повна народу. Зібралась уся кольонія, як студенти так і професори. Ректор Академії представив Крата та сказав пару вступних слів. Слухали всі його оповідання, здається усім еством, затаївши дух. Спочатку короткий географічний нарис, а потім про недолю перших кольоністів, та про сучасне їхне життя. Але саме, що мене найбільше цікавило, то я і не довідався, а се про нашу Рідну Церкву, та про українські школи. Тому слідуючого дня я старався випитати п. Крата про се. Як раз тоді наспіли вісти, що до Канади приїхав запрошений з Великої України наш архиепископ Іван Теодорович, отже я спитав і про се. Сі питання були чомусь п. Кратови дуже не до смаку і він відповів, що Українська Автокефальна Церква нараховує в Канаді пять парафій та в Злучених Державах три, а що торкається українських шкіл, то урядових нема, а є тільки приватні. Впрочім в урядових не має потреби, а крім того, їх здобути майже неможливо, бо нарід не захоче, тому, що дуже любить ті, що є.

Дальше зачав проповідувати, як то добре впорядкували Англійці своє церковне життя, та що нам треба по нему взоруватися і що він приятелює з епископом кентенбурійським і що коли сюди їхав, то заходив до него, а той, мовляв, згодився би завести Унію з Українцями.

Крат по тім влаштував богослуження, на якому роспік Чехів за те, що ті примушують спочатку брати цивільний шлюб, а потім церковний. Се богатьом не подобалося, бо, як кажуть, в чужий город не лазь, та пильнуй свого носа. Ми в Чехів гості, та не нам хазяїв учити.

Покрутившися Крат в Подебрадах ще пару днів, охолодив то тепле почуття, з яким його зустріли, та десь далі полетів.

Тимчасом прислали нам свіже число „Дніпра", з якого довідались, що у Вас відбувся Собор, на якому було представників від троха більшого числа парафій, як се казав прічер. Побалакали про се тай забули.

Сего-ж року перед Великоднем знов п. Крат зявився в нас. Тепер яже в бойовому настрою. Бухнув оголошенням, що він так скучав за нами, що вже не міг довше втерпіти та приїхав кілька десятків тисяч кільометрів і то спеціяльно ради нас. Знайшов собі щось біля двайцятеро однодумців та заклав спілку евангеликів. Свої збори та відправи відбували в місцевій чесько-брацькій церкві. Зайшов якось і я до них послухати тай подивитись.

Спочатку всі співали, а потім п. Крат зачав проповідувати. Коли я почув його проповідь, то волося з жаху піднеслось до гори. Не знав де я, чи в церкві, чи в шинку на мітінгу. Ось подаю Вам квіти красномовности, які вигукував прічер: — „Цілувати два нахрест складені патики". — „Вам оповідали про то, як Ісус Христос фокуси показував, та як Мошко Жидів через Червоне море переводив". — „Мов собака з буди гавкає". — „Вас раніще вчили просити в Бога прощення, а я вчу миритись як з рівним". (Бракувало тільки, щоб сказав „товариш Бог"). „Проклинаю чужу православну віру, що тримала нас в темноті та молю нашого Бога, щоб допоміг повернутись на Україну".

Після сего слідувало пояснення, що Українська Православна Автокефальна Церква ріжниться від старої хіба тим, що перемінила мову богослуження. — „Дивіться, які ви бідні, а в нас в Америці люде мають власні будинки і в сему їм допоміг наш Бог". Цілком так, як оповідають, що в Африці Кратові одновірці навертають Муринів і кажуть, що як перейдеш на нашу віру, то дамо тобі штани та намисто. Залюбки оперував такими словами як „свиня", „дурень", та дуже часто згадував, як здавалось залюбки — чорта. — Було таке враження, що бракувало перед кождим по гальбі пива та цигарки в зубах. Було соромно слухати, та нічого не вдієш. Більшість таких цікавий, як я весело ухмилялись. Вся його проповідь, як кажуть, „не трималась купи". Послідовности думок не було жадної. Часто спинявся, мукав, і потім з великим напруженням продовжував дальше. Видно було, що людина взялась не за свою і страшно тяжку працю.

Казали потім богато, що на Україні большевицькі комісари, які були присутними підчас церковних соборів, поводились завше пристойніще і не дозволяли собі таких лайок, як сей „проповідник".

Сумно було, що така людина резпрезентувала один з галузів духовного руху за океаном. Самовільно напрошувалось запитання: „Коли в них головний пастир такий „гарний", то яке то мусить бути файненьке стадо. Суперечок з нами автокефалістами уникав та і не дивно. За пару днів зник. Почули в газетах, що вже виступає в Галичині. Та незабаром зявився знов і тепер вже з кіноапаратом і оголосив, що хоче нас фільмувати. Зібралась лише купка студентів, бо після „славних проповідей" при імени прічера студенти тріпали руками та казали, що не мають часу.

В середині літа сюди заїхав другий проповідник, п. Кузів, та на відчиті розповів про подорож по Галичині. Се був більш освічений та хітріщий чоловік. Дуже гарно і толково зреферував перед слухачами стан духовного життя в Галичині та подав цікаві приклади з яких стає ясно, що евангельский рух підпирали і роздували самі уніяти своїми безтактовностями. Оповідав про те, що в Заліщиках одного доктора скінчившого черновецький університет місцевий священик, уніят, почав цькувати за те, що той не ходив до церкви і називав льотеранином і довів переслідуванням до того, що той справді став евангеликом. Галицькі газети дуже реклямували сей рух своїми нападами і робили його цікавим. Люде ходили на евангельські відправи з бажанням виявити протест проти зненавиджених Шептицького та Хомишина. Шептицький часто звертався з прохання до польської власти за порятунком **Нарід прагне своєї національної церкви** і бажає за всю ціну заховати прадідну обрядовість. Уніяцькі священики в більшости духовно цілком відірвані від народа, так що вся унія тримається на польських багнетах і з ментом упадку окупаційної влади всі потрійні „доктори-каноники" полетять до гори ногами разом з Шептицьким і Ко. Дуже гарно висловився про стійність людности, та про її відпорність денаціоналізаторським заходам Ляхів. На кінці заявив про неминучість реформи релігійного життя і то **на національному ґрунті.** — Заява не на користь унії, а ще більше не на користь евангеликів і цікава тим, що походить з уст евангелика.

Кузів влаштував богослуження, на якому були присутними два англійські прічери та чеський протестанський епископ. Провадили його чемно і пристойно і вже ніхто не лаявся так, як попередник Крат.

Місяць тому назад завитав до нас п. С. (Сувала? — примітка Редакції) з вашого краю. Від него ми довідались про Ваше життя та якраз про ті питання, які всіх цікавлять. Дуже радіємо з величного і побідного походу Рідної Церкви, та що будуєте в Вінніпеґу свою Катедру. Раді, що українське життя в Канаді покривається буйним квітом і що наш нарід ставить свою рідну культьуру на рівні з другими народами.

Є в нас вісти, що навіть в далекій Бразилії наші люде гуртуються і заклали свою українсько-португальську середню школу, та богато початкових.

Ще про наше церковне життя. Крім купки евангеликів, останні майже всі належимо до Української Автокефальної Православної Церкви. На чолі її стоять найповажніші наші професори. Маємо свого священика. Відправи відбуваються в каплиці, яку випозичають нам радо Чехи. Находимося під доглядом чеського православного архиепископа Саватія, дуже великого нашого приятеля. Він часто приїзджає до нас в гості і робить величні відправи в чеській мові і сим підіймає авторітет нашої церкви в очах місцевих Чехів.

В Чехів була важна подія. Посол папи Мармаджі образив Чехів та їхнього президента. Се так обурило всіх, що тепер нарід цілими сотками кидає Рим. Кажуть, що навіть в самій Італії ксьондзи требують знесення непомильности папи, целібату та домагаються провадження богослуження італійською мовою.

Недавно одержали з Київа від нашого Дорогого Митрополита Василя, та від Церковної Ради заклик до еміґрації, щоб почала орґанізувати наш церковний рух. В звязку з сим заклалась вже парафія в Парижі, та сподіються по других містах. В заклику Митрополит Василь згадав, що вірить що і брати Галичане незабаром приєднаються до Рідної Церкви. Се так неподобалось редкторам „Діла", що ті помістили замітку, що „Поднiпрянський" Митрополит звернувся до „Придніпрянської" еміґрації в Европі орґанізувати своє церковне життя.

Є цікаві листи з України, з деяких місцевостей, які кажуть, що нарід так стихійно стремить до своєї Рідної Церкви, що жадна сила його не стримає. Але се оповім другим разом.

(Подебради, Чехословаччина). **Дмитро Савкевич.**

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3084, WINNIPEG, MAN.

ДІЛА ГОЛОСНІЙШІ, ЯК СЛОВА.

I. „ХОЧЕМО ДОКАЗІВ..."

В (17) 8 ч. „Православного Вістника", **ми помістили були замітку, що на підставі інформацій, які ми отримали, виглядає**, що пресвитеріянська місія в Галичині стараєся поширювати свої впливи між Українцями греко-католиками не силою самого духа, а силою підступу. Замітили ми, приміром, що на підставі отриманих нами інформацій виходить, що пресвитеріяне в Галичині відправляють Службу Божу в українській мові, затримують церковні обряди — свічки, образи, хрести і т. п., — називають свою церкву „українською національною" та взагалі поводяться так, що народ має враження, що се українська автокефальна православна церква. Одним словом, **роблять якраз те, що робили колись в Канаді, де приєднували собі людей затриманням церковних обрядів та роздаванням старих лахів.**

За нашу замітку про подвиги пресвитеріянської місії в Галичині „Канадійський Ранок", орган тих кількох українських (?) пресвитеріянських прічерів-недобитків, які заробляють на насущний тим, що поширюють пресвитеріянського духа між українськими „поганами" в Канаді, на нас дуже загнівався. Сказавши правду, він більше чим загнівався. Він таки добре розізлився і то до тої міри, що стратив свою звичайну „побожну" міну і почав лаяти нас зовсім не по євангельськи.

— Ви брешете, — каже нам. Пресвитеріянське слово, що брешете. Брешете по православному. Ви православні брехуни. Але досить брехні. Дайте нам докази. Чуєте? Доказів хочемо. Докажіть, що пресвитеріяне в Галичині задержують ті православні причандали (то „Канадійський Ранок" так церковні обряди титулує). Докажіть, що вони хрестяться, вживають свічок, образів, хрестів. Чому-ж ви не даєте доказів? Ми вже в кількох числах домагаємося від вас доказів, а ви мовчите („Канадійський Ранок" бачите „забув", що „Православний Вістник" виходить тільки раз на місяць). Ґвалт, люде добрі, ми за доказами аж гинемо, а ті православні нічого собі з того не роблять. Чуєте? Доказів хочемо. Доказів, доказів, доказів!...

Оттак лаявся „Канадійський Ранок" тиждень за тижнем, аж ми вкінці дали йому докази. Дали, бо не хотіли, щоб сердега захорів. Дали і помогло. Дали і від тоді „Канадійський Ранок" **мовчить аж любо.** Присвоїв собі назад свою звичайну фарисейську, чи то пак „побожну" міну і мовчить. **Мовчить, неначеб нічого не було. Мовчить, мов води в рот набрав.**

Воно так і повинно бути. Пощо ірритуватися? Пощо сердитися? Пощо тратити над собою контролю? Се-ж так не гарно. **А тим більше тоді, коли доказів, за якими „Канадійський Ранок"** так пропадав, годні достарчити йому таки самі його побратими. От хоч би прічер Тимчук.

Прічер Тимчук вживає підчас богослуження свічок. Правда, може не аж так богато, як ті православні, але свічки свічками, чи є їх дві, чи десять. Чи ні? **Вірні прічера Тимчука,** коб здорові, хрестяться рукою. Вони самі признаються до сего (глядіть 229 ч. „Кан. Ранка"). Ну, а коли хрестяться **його вірні, то без сумніву хреститься і прічер. Від голови,** кажуть, риба смердить. Та бо на богослуженнях прічера Тимчука, як кажуть, і без образів не обходиться. Правда, їх там може не богато, не так як приміром в тих капосних православних, що цілий іконостас з образів зроблений. А от так, два-три образи, щоби дім молитви не виглядав, як яка коршма, або мітинґова галя, а дійсно, як дім молитви.

На кінець, як говорять злі язики, прічер Тимчук ще до недавна і ризами не бридився і коли треба було то надівав їх. Пристосовувався, бачите, до окруження. Так, як заяць. В літі бурий, в зимі білий. Як коли треба. Треба висміяти ризи, висміє. Треба надягнути, надягне. Ті самі злі язики кажуть, що він не так дуже давно тому і парастас відправляв, помимо того, що пресвитеріяне в молитви за померших не вірять. Але що се шкодить? Треба правити, так правив. Головне, щоб людей дістати. Будуть люде, будуть чеки; не буде людей, не буде чеків.

Але колиб „Канадійському Ранкови" дійсно ходило о докази, то він не мусів би вдаватися за ними аж до нас, **ані** навіть до своїх колеґів. Ні. Йому вистарчилоб прочитати дещо з свого власного писання, і тільки. От хоч би допис з Ґлен Елдер, Саск., в 229 ч. підписану „Укр. Єв. Християнином", в якій дописуватель ясно говорить, що пресвитеріяне **в його околиці хрестяться рукою так само, як і православні.** Або статтю підписану прічером Кузівим, в 251 ч., де автор признаєся, що пресвитеріяне в Галичині таки вживають свічок підчас богослужень. Правда, вони не вживають свічок для обряду, так як ті юродиві православні. Борони Боже! А от так собі, для світла. В Галичині бачите, сонце так не ясно світить, що і в полудне треба свічки світити. А тим більше там, де відбуваються пресвитеріянські богослужения в аґітаційних цілях. Тоді то там „тьма кромішна" — пітьма велика. І хоч не хоч, свічки світити мусиш.

Ну, а коли „Канаадійський Ранок боїться читати своє власне писанячко, щоб не дістати завороту голови, а коли доказів таки хоче, то хай піде в Вінніпеґу на вулицю Мек-Ґреґор і подивиться там на українську пресвитеріянську церкву. **На тій церкві є не менше як шість хрестів — один трираменний а пять однораменні.** Чисто по пресвитеріянськи. Правда?

Але помимо сего всего „Канадійський Ранок" **має відвагу** твердити, що українські євангелики" не вірять в православні „причандали". Не дурно то сказав нам раз наш приятель з Саскачевану: „Я знаю „Канадійського Ранка" ще від тоді, як він був тільки „Ранком". Він слабує на безкровність, — хоч яку брехню вструже, не почервоніє".

Ми що раз переконуємося, що наш приятель сказав правду.

II. „ВІРА І НАУКА".

Ми писали, що на підставі інформацій, які ми отримали, виходить, що пресвитеріянські аґенти в Галичині використовують симпатії населення до української православної церкви і представляють себе „українською національною" церквою, а що затримують церковні обряди, то люде не добачують підступу і думають, що пресвитеріянська місія справді має щось спільного з дійсною українською національною церквою — з церквою українською православною.

В відповідь „Канадійський Ранок" закинув нам брехню і каже, що успіхи (?) пресвитеріянської місії в Галичині треба завдячувати якраз тому, що вона не має нічого спільного з „православними причандалами" — себто з церковними обрядами, — якими люде після думки „Канадійського Ранка", бридяться. Але на нещастя „Канадійського Ранка", ми маємо докази, які говорять як раз противно. Ось послухайте:

Перед нами перше число орґану пресвитеріянської місії в Галичині, який виходить в Станиславові. Його назва „Віра і Наука, — євангельський релігійно-просвітний часопис". Коли ми отримали його з почти і поглянули на окладинку, то подумали, що то якийсь український православний, навіть не греко-католицький, церковний орґан. Ось, як та окладинка виглядає: З гори, по середині, нарисований великий трираменний хрест. По лівій стороні хреста нарисована українська церква, з банями і трираменними хрестами. Крім сего на окладинці є вісім образків, які представляють св. Кирила і Методія, св. Володимира Великого, Ф. Скорину, П. Куліша, М. Костомарова, Г. Сковороду, Т. Шевченка і М. Драгоманова. На грудях св. Кирила видніють два хрести. Св. Володимир Великий тримає в руках великий однораменний хрест, а його корона з переду закінчується також хрестом. Назва часопису написана церковними буквами.

Чи можете ви представити собі таку окладинку, переповнену хрестами, орґану пресвитеріянської місії — пресвитеріянської місії, якої прічери не вірять в церковні обряди, і називають їх „причандалами", а хрест шибеницею? Правда, що не можете? Се-ж не імовірне, скажете. Так не імовірне, але правдиве. Тільки подумайте: **На окладинці пресвитеріянського орґану не менше, як девять хрестів,** девять, — після науки їх прічерів „шибениць". Будь що будь, але се дуже не по пресвитеріянськи.

Воно булоб більше по пресвитеріянськи, колиб окладинку, замісць хрестами, удекорували були пресвитеріянськими чеками. Ось так: По середині, замісць великого трираменного хреста, великий чек, от такий, як пресвитеріяне дали на поширення в Галичині пресвитеріянського духа. На середній, великій бані, на церкві, другий чек, от хочби такий, як отримує що місяця редактор „Канадійського Ранка". На малих банях пришлиб такі чеки, як отримують звичайні прічери. Замісць св. Кирила і Методія **повинні були намалювати Крата і Кузіва і попришпилювати їм на грудях чеки такої величини, як вони отримують.** Замісць св. Володимира Великого, повинні були зобразити пресвитеріянську місію в Галичині (от хоч би на подобіє якого з своїх докторів) а в її руках, замісць хреста, один, „соборний" чек для всіх „надіющихся і прибігающих".

Ось така окладинка булаб більше до лиця орґанови „українських" пресвитеріянів в Галичині тай по цілім світі взагалі. А то ні, удекорували трираменними хрестами. Чому? Чому якраз хрестами? Що спільного мають дійсні пресвитеріяне з трираменними хрестами? Тай що спільного мають дійсні пресвитеріяне з св. Володимиром Великим? Тай що спільного мають вони з св. Кирилом і Методієм? Що, питаємо, обходить се все ТИХ пресвитеріянів, які вислали до Галичини Крата і Кузіва? По що се все робиться там? Чи не на те, тільки, щоб баламутити людей? Чи не на те, тільки, щоб переконувати їх, що пресвитеріянізм, який на ділі такий чужий їм, як буддеїзм, є „українською національною" церквою? Так, все се робиться тільки для обману. Мовляв: Глядіть, люде добрі. Ми не касуємо нічого з того, що ви любите і що вам дороге та миле. Ось маєте трираменний хрест, маєте св. Володимира Великого, маєте святих братів Кирила і Методія. Все так, як в православних. Ми-ж одно і те саме. Ми-ж „українська національна" церква. Ходіть до нас, ходіть всі.

Ні, пресвитеріянізм в Галичині не поширюється обманом. Ні, пресвитеріянські „апостоли" в Галичині не затримують церковних обрядів. Ні, пресвитеріянські наймити в Галичині не впоюють в людей, що вони є те саме, що українська православна церква.

І „Канадійський Ранок" ще має відвагу твердити, що наші закиди не правдиві. Він має відвагу твердити, що пресвитеріянізм в Галичині поширюється силою самого духа. Він має відвагу твердити, що пресвитеріянські наймити в Галичині не покористовуються обманом.

Нам приходиться сказати панам від „Канадійського Ранка" тільки отсе: Нанове, **не плюйте собі в лице!**

ІКОНА ПОЧАЇВСЬКОЇ БОГОМАТЕРИ.

Вже на початку 1913 р., коли заносилося на війну, Москалі вивезли були образ Почаївської Богоматери найперше до Житомира, а опісля до Петербурга. А року 1914, коли починалась війна, вивезено сю ікону вдруге в глубину Росії.

Ширша історія ікони Почаївської Божої Матери сягає другої половини 16-го віку.

Є переказ, що образ Почаївської Богоматери привіз з Царгороду грецький митрополит Неофіт 1559 р., а потім судиїня луцької землі, Анна з Козицьких Гойська, 1597 подарувала його почаївським черцям.

Пошана до сього образа між українським народом так поширилася в 17-ім віку, що стала загрожувати латинізаційній і польонізаційній роботі Поляків. А пошану до образа скріпляв переказ про вівчара — Івана Босого, котрому Діва Марія мала явитися на почаївській горі вже в 14-ім віку і лишила на тійже горі знак — відтиск ноги (стопу) з жерельцем чудодійної води. Переказ був основою релігійної пошани а до нього прилучився образ.

Від Почаїва до Підкаміня недалеко. Почаїв (на Волині) - осередок українських почувань; Підкамінь (в Галичині) — одна з польских твердинь на українській земли. Польські Домінікане, що мали в Підкаменю монастир, затрівожились. І щоби ратувати себе і польську роботу на українській земли, вони оголосили, що в них в Підкамінн є не тільки чудотворна ікона, як і в Почаєві, але і чудотворна стопа Богородиці, бо мовляв — Діва Марія одною ногою стала в Почаєві, а другою в Підкаміню.

А щоби взяти верх над Почаївом, Домінікане постарались про укоронування своєї ікони ватиканськими золотими коронами, що сталось на початку 18-го віку при великих торжествах.

Кількадесять літ пізнійше авантурничий магнат, староста Микола Потоцький, не пожалів грошей, щоби і почаївський образ укоронувати. Се було 1773 року. Стемпковський, що здавлював Коліївщину (Гайдамаччину — борбу Українців за свободу) і мордував уже чотири роки народ — командував військом при торжественних процесіях.

Взагалі Поляки зачали нагинати пошану до Почаївського образа до своїх цілий. Вони оголосили, що Богородиця має три місця, якими обнимає польське володіння — Ченстохова (де є рівнож український образ, який забрали туда Поляки), Вильно, де є Остробрамський образ і Почаїв. Сполячений Українець Плятон Костецький, виразив сю єдність словами:

Єдина в Бога королева молиться за нами —
З Ченстохови, Почаїва і з над Остроі Брами.

Російський уряд заборонив 1784 р. відвідувати Почаїв і так пошана для Почаївської Божої Матери почала в Галичині занепадати, хоч і не цілком занепала. З близших сторін галицькі Українці навідували Почаїв, а деколи ходили туди

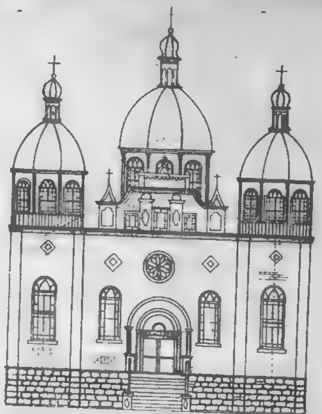

ФРОНТОВИЙ ВИД ЦЕРКВИ. — Повисше подиться начерк української православної церкви в Вінніпегу, як вона малаб виглядати по укінченню, хоч можливо в деяких зайдуть незначні зміни.

прочане із сторін дальших. Правда — в послідних перед війною літах пошану до Почаїва піддержували і москвофіли, однакож вони використовували лише давний настрій. Почаїв відвідували люде з околиць, де не було цілком москвофільської пропаґанди і де до самих москвофілів люде ставилися неприхильно. Инша річ, що коли люде йшли з щирою побожністю, то почаївські Віталії (Віталій — почаївський монах, **провідник** тамошної чорносотенщини) і **там** використовував людську щирість і несвідомість для чорносотенних цілий.

Однакож все те, що діялося з іконою Почаївської Божої Матери, не зменшає тої вартости, яке мав завсігди сей образ для побожних і свідомих Українців. Се-ж давний скарб українського народу, переданий йому його дідами, прадідами. З сим образом вяжуться історичні події, що ділялись на українській земли протягом соток літ. Недармо так шанував сю ікону український нарід і в дальших сторонах від Почаїва. Протягом триста літ ходили туда тисячі відпустовців з далеких сторін і заносили туда свої скарги, свої бажання, свої надії, свої подяки перед образ Матери Сина Божого. І відвідини сього образа оставали любим спомином на ціле життя людини, вони входили в родичну історію.

Для свідомого Українця образ Почаївський має значіння релігійне, історичне й археольоґічне (твір старинної штуки). А для ворогів українського народу важна та сила, що коріниться в вікових національно-релігійних традиціях (переказах, споминах) українського народу — в тій пошані, яку душа народу виявляє до сього образа. І ту пошану вороги старалися завсігди або нищити, або використовувати для своїх справ, як використовували і все инше, коли вдалося.

Вістник Православної Митрополії в Польщі" з 15 лютого 1925 приносить вістку, що в жовтни 1924 перевезено образ Почаївської Божої Матери з Почаїва до міста Волковиска, в Гродненській губернії, отже на землю білоруську. Се сталося за благословенням властей церковних (до речі сказавши — московських!) і дозволом польського уряду. Образ привезли до Волковиска в день свята Покрова Діви Марії, 14 жовтня, 1924. Коли образ в церкві підіймали в гору, то він упав з висоти двох сажнів, але без шкоди.

Чому однакож туда образ з Почаїва забрали, в „Вістнику" не говориться, та причини можна догадуватися. Хочеться Полякам забрати з української землі українську святу річ і тим ослабити українську силу. Повторюєсь те, що вже нераз робилося. Та хто знає, який буде кінець такої роботи. Хто знає, чи упадок образа не пророчить, що робота ворогів українського народу не вдержиться.

Українці мусять вірити і працювати в тім напрямі, щоби не тількo позбутись ворогів, але і повідбирати від них все те, що вороги забрали.

Що-ж до Почаїва, то історія про те, як Діва Марія явилась на скалі, де полишився знак ноги, старша ніж сам образ. І се певно задержить значіння Почаїва, поки Українці не зможуть самі стати господарями на своїй землі.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

2) (Дальше).

По хвили на подвіре двора заїхала коляса з пріором. Пані і до него вийшла аж на подвіре. На її лици сяла радість.

— Сталося чудо і такий закаменілий нехрист-шизматик хоче навернутися? — спитав пріор. — Очевидно, коли почув кінець і перед його очима стануло страшне пекло ... Вихрещу його ...

— Та де там! — відповіла пані, цілуючи пріора в руку. — І не подумає про се, щоби навернутися. Але я надіюся, що може в послідній хвили станеся чудо. Тоді, коли скаже прикликати попа. Я попа не впущу, а без послідної потіхи чейже не схоче вмерти. Як вже надійде йому кінець, прикличу вас. Тоді він буде мусів вибирати: або очевидне пекло, або католицтво.

Завела пріора до першої кімнати мешкання, де вже була вся челядь і син найблизшого сусіда, Павло Крипський. Сама пішла до спальні мужа. Коло недужого сиділа донька Марійка, котру мамуня потай батька виховала на католичку.

— Як тобі? — спитала пані, входячи до спальні мужа.

— Позви попа, Олено, — промовив тихим голосом Липський. — Чую, що нині мій послідний день. Сусіди ще не приїхали?

— Є лиш Павло Крипський.

— Пішли по попа!

— По попа я вже сама посилала, — відповіла жінка загикуючися — та він кудись повіявся.

Марійка здивована глянула на маму. Вона-ж крізь вікно бачила попа на подвірю. Бачила, що сама мати перед хвилиною говорила з попом.

— Попа нема ні дома ні в селі. Але ... случайно ... заїхав до нас пріор ... пріор Францішканів ... Се на одно вийде.

— Чи я тобі заповоли вмираю? Хочеш мене таки зараз добити? ... Яким правом він, той ксьондз, смів переступити поріг моеї хати?!

— Що-ж я на се пораджу? — відповіла жінка. — Я його не кликала. Сам прийшов. Казав, що має орудку до тебе. Чей же не викину його!

— Чому ні?! ... Таки зараз! — крикнув, бо досада дала силу його голосови. — Як не хоче вступитися, вигнати псами!

— Коли-ж бо попа нема. Як тобі без слуги божого покинути сей світ?! Пріор неначе з неба впав.

- Як нема нашого, то пішли по сусідного!

— Даниле! Готово бути запізно. Чи то не все одно, грецький, чи римський? Одного Бога, одного Христа, одну Богоматір почитують.

Очи недужого загоріли лютим гнівом.

— Я піду, може таки знайду попа, — промовила донька і благально глянула на маму.

— Сама піду, — відповіла мати.

Пані вийшла і моргнула на пріора, щоби йшов до недужого.

— Слава Ісусу Христу! — сказав пріор, відчиняючи двері до спальні.

Від кількох днів недужий був такий безсильний, що без чужої помочи не годен був обернутися на другий бік, не то підвестися. Тепер, побачивши в порозі пріора, схопився і сів. Підвів руку і перстенем став бити об грубу мідяну бляху, що висіла над його головою. Чуючи дзвін, вся челяд, сама не знать чого, увалилася в спальню. За челядию затрівожена пані.

— Нічого з того не буде, — шепнув до неї пріор, вступаючися взад. — Він як лиш побачив мене, кинувся, неначеб гадина вкусила його. Піде на дно до пекла, в найгорячійшу смолу!

— Нехай сюди раза прийде піп! — промовив пан таким сильним і гучним голосом, яким давав прикази ще тоді, коли свою челядь водив проти Турка. — Як нашого нема, то нехай прийде сусід!

Люде побігли до церкви і привели попа.

— Лишіть мене з одним панотцем, — промовив недужий. — Як розрахуюся з Богом, призву, хто мені буде потрібний.

Досада поділала на недужого так, що він тепер сидів о власних силах, говорив голосно і виразно. По годині піп вийшов і попросив увійти до спальні обох сусідів, що приїхали саме тоді, коли піп входив до недужого.

— Ти, брате, — промовив Гаварецький — виглядаєш і говориш так, начеб ще нині хотів сідати на коня.

— Я почув у собі велику силу. Але то лише на хвилю Бог дав мені таке, щоби я відвернув небезпеку, яка грозила мому родови і через мій рід нашій земли. Тим скорше вичерпаються останки моїх сил. Але тепер не пора на пусту балачку. До діла! ... Ось в сій скрини, під паперами в дубовій коробці моє завіщання. Ви знаєте його ... Де піп дівся? — спитав Липський, озираючися по хаті. — Нехай зараз прийде. І він нехай буде свідком.

Піп прийшов і сів на ліжку у ніг недужого.

— Отже моє завіщання в скрини ... в дубовій коробці. Вийміть його і киньте в піч. Пильнуйте, щоби цілком згоріло. Зробимо нове.

Гаварецький видобув зі скрині коробку, з коробки сувірток паперу і кинув у піч. Липський ждав, аж завіщання цілком спопеліло і став тягнути далі:

— Соромно такі домашні бруди прати на очах чужих, але мушу, бо в тім ділі потрібна мені поміч чужих. Я вже давно помітив якусь зміну в поведенню жінки супроти попа і якийсь холод при наших розмовах про церковні справи. Але я не думав, що жінці з такого давного і славного українського роду, ще й моїй, моїй жінці ... який польський ксьондз заверне голову. І не думав я, що моя жіночка така хитра і так вміє маскуватися. Аж моя недуга отворила мені очи. В часі моеї недуги жінка була менше обережна і я міг допевнитися, що вона стала ляшкою. Се відкриття, очевидно, здоровля не поправило мені. Найбільше стурбувало мене відриття, що й донька пішла за мамою.

— Марійка — замітив Гаварецький — як її візьме твердий Українець, заверне з блудної стежки.

— Се одинока моя надія. Може й моє нове завіщання заверне її з тої дороги, на яку її справила мамуня. Маєток моїх прадідів не сміє перейти в ляцькі руки ... Я вже не годен писати, отже напише один з вас. Я лише підпишу. Послухайте, яка моя воля:

— Жінці даю лише доживо́ття. Але й се тільки поти, поки буде при грецькій вірі своїх батьків. Маєток даю донці, але також під тою умовою, і як не вийде за Ляха. Колиби донька пішла на ту дорогу, на яку силкується звести її мама, маєток передаю мому братаничеви Олексі Липському, бо брат вже помер. Олекса живе під Луцьком. Але тепер його дома нема, бо пішов до Хмельницького. Як би з походу не вернув, або помер нелишаючи православних наслідників, на моїм маєтку построїти монастир, школу і шпиталь, та на їх удержання обернути всі доходи з маєтку ...

Недужий хвилю мовчав.

— Тілько всего? — спитав Гаварецький.

— Тілько. Сідайте і пишіть ... Але щоби така грамота видержала довші часи, щоби її читали от рода в род, напишіть на перґаміні. Кусень перґаміну знайдете таки в тій самій скрини, де було спалене завіщання. Як же напишете, прочитаєте мені і я підпишу.

Гаварецький став писати.

— Шкода — тягнув недужий дальше — що не міг приїхати сусід Крипський. Він так як і я прикований до постелі. Не довго переживе мене. Ми оба були умовилися, що наші діти, його Павло і моя Марійка поберуться ... як полюбляться. Моє око добре. Знаю, що вони навидяться.

— Він Павло Крипський тут, — сказав Лушинський. Другий сусід ще писав завіщання.

— Нехай прийде сюди!

Увійшов двайцять-літний молодець. Приступив до недужого і поцілував його в руку ...

— Я, батьку, вибрався в далеку дорогу, отже поступив до вас розпращатися з вами, на якийсь час. Тепер кажуть мені прощатися на віки ... Гадаю, що так зле не буде ... Хіба, що я не верну.

В очах молодця перлися слези.

— Хлопче! Нехай Бог веде тебе і приведе назад здорового та цілого ... Бо, гадаю, ти не до польського війська, що збираєся бити Хмеля ... Боже! Чому я вже не можу сісти на коня? Чому ти не дав мені сина?

— Я до Хмеля. І не один я ... Богато Галичан іде туди.

— Добре, добре. Іди з Богом і нехай твоя шабля ворожої крови не жалує! ... Добре, що ти поступив до мене. Може зробиш мені вигоду ... Ти лише до Височана, чи може до самого Хмеля?

— Я аж до самого Хмельницького, бо і мої товариші ідуть до него.

— Дуже добре! Я не знав, як йому передати пару червінців.

Липський став немічною рукою порпати під подушкою.

— Чи їдеш безпечними дорогами? Не переймуть тебе Ляхи? — спитав, витягаючи зпід подушки шкіряний гаманець.

— Безпечними. Заїдемо до мети цілі і здорові.

— То візьми тих пару червінців і передай Хмелеви. Йому не лиш шаблі, але й гроші потрібні. Скажеш, що се на порох, щоби добре підсмалив піре білій птици ... Тепер не шкодую грошей, бо Хмеля знаю. Як він взявся за діло, то з того таки щось буде.

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Кажуть, що коли еп. Будка і його священики побачили, що бурса митрополита Шептицького в Вінніпеґу, яка від самого свого народження стояла одною ногою в гробі (мабуть тому, що вона була покликана до життя тільки на те, щоб шкодити Інститутови ім. П. Могили), справилася туда і другою ногою, то скликали в Йорктоні наради і припоручили о. Каменецькому ратувати бурсу від смерти. О. Каменецький не дуже вірив в свої сили і спитав, як се йому зробити? Йому відповіли: Ви були в Саскатуні і певне бачили, як там провадять Інститут ім. Петра Могили. **Отже провадьте бурсу Шептицького на саскатунський лад.**

І о. Каменецький почав провадити бурсу Шептицького на саскатунський лад. Попровадив щось два тижні а там побачили, що він не втне штуки і бурсу остаточно заперли. Заперли і переконалися, що **тільки дійсний саскатунець потрафить вести роботу на саскатунський лад.**

— — — — — — — — — —

Греко-католики мають ще одну інституцію, яка калікує і яку, щоб вратувати її, треба провадити на саскатунський лад. Нею є сама греко-католицька церква. Але що провадити роботу на саскатунський лад потрафить тільки дійсний саскатунець, то ми радилиб еп. Будкці назначити адміністратором греко-католицької церкви якого саскатунця.

Заходить тільки питання: чи погодивсяб який саскатунець обняти таку позицію? Та се инша справа.

— — — — — — — — — —

Одна молода пара в околиці Р., Ман., звінчалася перед українським православним священиком. Почув про се греко католицький священик і далі кричати, що їх вінчання не важне, що вони живуть „на віру“ та що вони брали слюб не в церкві (бо після його теольоґії православна церква не є церквою), тільки на сміттю. Говорив він се не раз і не два, аж вкінці не стало терпцю молодому мужеви і він пішов зі свідками до греко-католицького священика та каже:

— Я прийшов, отче, на оповіди дати.

— На які оповіди, — здивувався священик, — та-ж ти вже жонатий.

— О, ні, я ще не жонатий, я до тепер на віру жив. Але я знайшов собі другу дівчину, кращу і богатшу і хочу з нею одружитися. Прошу оголосити оповіди.

— Прошу не кпити собі з мене, — розізлився греко-католицький священик, — ти вже жонатий, отже йди собі геть.

— Але-ж отче, — відповідає молодий чоловік. — ви-ж самі в церкві говорили не раз і не два, що я на віру жию. Чи маю подумати, що ви говорили в церкві, коло престола, неправду?

Побачив греко-католицький „теольоґ“, що зловився, отже втік до другої хати і більше не показувався.

— — — — — — — — — —

Дивується дехто, чому о. Божик не править в Інституті Просвіти свого „Акафисту до св. України“. То-ж така побожна річ, що хоч що неділі читай її. Крім того люде побачили-б, що в них не звичайний собі піп, але й літерат не аби який. Ну, тай патріот український хоч куди. А ось:

„Воизбранной всячеських гайдак побідительная Украйно яко узбавльшеся от благих чувст бусурманим ровная, благодарственная сумишедших, восписують ти гайдаци, от бід освободя их; ти не знающая истини и тьмою проникающая, зовем тебі: Радуйся, тьмо и рабине Німцев и Туроч, глупих радованіє.“ (Кондак І. „Акафист до св. України“.

Ну?

— — — — — — — — — —

Пише американська „Народна Воля“ (ч. 126):

„Неуспішний“ Рутенськой Епископ.

Джерзиситська „Свобода“ принесла на чверть сторінки велику статтю про те, як „рутенський“ епископ (так і написано „рутініен бишоп“) з Канади Никита Будка дякує одному хіропракторови за те, що цей „уміетно і старанно“ причинився до „поправи лихого стану здоровля“. Заслуга того хіропрактора властиво лише в половині: друга половина заслуги за звісним о. П. Понятишином, який порадив епископови Будці дати собі вимняти крижі.

Та найважніще в цьому листі те, що епископ Будка признається, що щойно він відвідин у него хіропрактора почав вести „найприроднійщий і успішний спосіб життя“. Значить дотепер жив неприродно і — неуспішно.

З цим посліднім ми вповні погоджуємося. Успіхами епископ Будка не може похвалитися ніякими, бодай дотепер. Як буде далі, не можемо ворожити, але сподіємо теж, що буде якась зміна. Адже, як кажуть в послідні часи, по тім лікуванню, Будка прийняв між своїх помічників звісного Гриця Курдидика, за яким американська поліція шукає в звязку з ріжними опуканствами. То як вже не сам Будка, то Гриць Курдидик певно матиме успіх — хочби з самого Будки.

Але нам дивно, що в Канаді нема нікого, щоб намняв ребра „рутенському бишопови“ і що він за тим мусить їздити аж до Ню Йорку.“

Що до закиду „Народної Волі“, що в Канаді нема кому намняти ребра „рутеському бишопови“, то він не зовсім правдивий. Мнуть і тут, але в делікатний спосіб ... Більше символічно ...

— — — — — — — — — —

Негодує о. прот. Хоміцький в „Дніпрі“ на д-ра Назарука, що той десь там мав порівняти церковну орґанізацію до орґанізації військової. Се дурниця, отче Хоміцький. Шановний доктор, будучи в Канаді, зробив був ще „мудрійше“ порівнання. Він порівняв церкву до — **жаби.** Так, ні менше ні більше тільки до жаби. Каже: „**Я дивлюся на церкву, як біольоґ на жабу.** Се, знаєте, з державного погляду“.

Зовсім по вченому і по диплььоматичному.

А колиб ми були такі вчені, як шановний доктор, то на підставі його вченого висновку про церкву і жабу прийшлиб до такого заключення: церква і жаба — одно; церква і військова орґанізація — одно; отже, військова орґанізація і жаба — одно; а що січова орґанізація і військова орґанізація одно, то слідує, що січова орґанізація і жаба — одно; а що пан доктор і січова орґанізація — одно, то виходить, що пан доктор і жаба — але гов, се тільки по вченому так, по біольоґічному, а в нас, простих, зовсім не так. В нас церква церквою, жаба жабою, військо військом, а доктор доктором. Отже, отче Хоміцький, немаєте чого ремствувати на пана доктора.

С. В. С.

МЕНЕ ТАКОЖ НЕ ПРИЙМАЮТЬ ...

В одній з богатих дільниць Ню Йорку стоїть церква, до якої належать самі міліонери. Одного разу прийшов до пароха тої церкви Ніґер і сказав, що він хотів би стати членом церкви. Парох дуже змішався, бо знав, що його богаті парохіяне ніколи не погодяться, щоби Ніґер належав до їх церкви, але що не хотів вразити Ніґра, то взявся на спосіб.

— А ти роздумував добре над сею справою? — питає парох Ніґра.

- Роздумував, — відповів той.

— Іди-ж небоже до дому і роздумай ще раз. Молися щиро кождого вечера і проси, щоби Ісус Христос обявив тобі, чи ти повинен стати членом сеї парохії, чи ні.

Догадався Ніґер, звідки вітер віє, але не сказав нічого і вернувся до дому. Через кілька днів приходить він знов до пароха тої церкви і парох на привитання питає:

— Ну, що-ж, молився?

— Так, молився, відповів Ніґер.

— І обявив тобі Ісус Христос, що маєш робити?

— Обявив, — каже.

— Що-ж Він тобі сказав? — питає зацікавлений парох.

— Сказав мені Ісус таке: „Навіть не думай, щоби тебе там приняли. От я вже пять років стараюся зайти до їх церкви, але мене також не пускають“.

Український православний священик з Польщі пише: „Кожде число „Православного Вістника“ має для мене неоцінену вартість. Читаю його з захопленням і передаю читати своїм приятелям. Брак такого церковного орґану як Ваш, в нас дуже болюче відчувається“. — Чи Ви вже заслали свою передплату на „Православний Вістник“?

ЯК ЗНАТИ, КОЛИ СКІНЧИЛАСЯ ВАША ПЕРЕДПЛАТА НА „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК“.

Передплата на „Православний Вістник“ числиться від чисел і виносить одного доляра за 12 чисел. Хто отже зложив одного доляра і запренумерував „Православний Вістник“ приміром від 1 числа, того передплата скінчилася з 12 числом, а хто запренумерував від 5 числа, того передплата скінчилася з 16 числом і т. д. Для цілей обчислення передплати вживається порядочне число, яке є подане в скобках на першій стороні кождого числа „Православного Вістника“.

На адресовій наліпці кождого передплатника є подане подвійне число, як приміром 1763—20; 1860-25, 746—30. В кождім випадку друге, менше, число показує з котрим числом кінчиться передплата. Коли возьмемо три повисше наведені приміри, то побачимо, що передплата першого передплатника кінчиться з 20 числом, другого з 25 а третого 30. В сей спосіб кождий передплатник може віднайти, коли кінчиться його передплата.

Подивіться на свою адресову наліпку і коли Ваша передплата вже вийшла, **відновіть її зараз.**

АРХИЄРЕЙСЬКА ВІЗИТАЦІЯ.

Дня 18. жовтня православні Українці в Смокі Лейк, Алта. витали у себе Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича. Архиєрейська Служба Божа відбулася в салі Народного Дому, бо своєї церкви ще нема. Високопреосвященому Владиці асистували три священики, оо. Кусий, Севета і Д. Кирстюк з Саскачевану.

Саля Народного Дому була відповідно удекорована. На місце богослуження о. Владика прибув автом п. Лазарука пів до двайцятої години рано. Перший привітав о. Владику в імени громади, хлібом і сіллю, п. Попович. Він сказав, що в особі о. Владики витає не тільки високого достойника Рідної Церкви, але і одного з найкращих синів України. По нім виголосив привітну промову о. Севета. Гарна рідька промова о. Севети зробила на всіх присутних незвичайно миле враження. По привітних промовах о. Владика вступив до салі Народного Дому. Його попереджали маленькі дівчата, які встелювали його дорогу цвітами.

Богослуження відбулося дуже врочисто, а проповідь о. Владики запала глибоко в серцях вірних дітей Рідної Церкви.

Після богослуження відбувся спільний обід, який влаштувало місцеве і позамісцеве жіноцтво. Обід випав як найкраще, за що нашому славному жіноцтву належиться щира подяка і признання.

Підчас обіду були промови. Перший говорив п. Франчук з Андрю, Алта., який пояснив значіння Української Православної Церкви. По нім забрав голос п. Чумер. Дальше говорив о. Владика: пояснив, що Українська Православна Церква не є

нікою новою церквою, як говорять наші противники, а є вона нашою рідною церквою до якої належали і які обороняли наші славні діди і прадіди. До Рідної Церкви повинен належати кождий Українець, бо тільки тоді буде в нас сила, коли всі будемо злучені одною вірою і церквою. Також тільки тоді будуть нас шанувати другі, коли ми будемо мати свою власну церкву так, як мають другі народи. До сего часу наш нарід в церковних справах був залежний від Риму, Москви, Поляків та Румунів, але дальше так не сміє бути. До тепер наші церковні опікуни заподіяли нам чи мало лиха і ми на будуче не повинні позволити на таке.

Після обіду люде ще довго говорили між собою і було видко, що кождий жалував, що вже треба розходитися домів.

Я від себе додам ще се. Вже триста років минуло, відколи в Галичині заведено унію, але скажіть чи був вже хоч один папа Українець? Ні! Чому? Тому може, що між Українцями нема відповідних людей? Ні, не тому, а тому, що з унітами католики не числяться. Не числяться, бо знають, що вони і так прийдуть до них. Одні прийдуть через хрунівство а другі через несвідомість, отже пощо числитися з ними?

Але все на світі зміняється, зміниться і доля українського народа. Вже не одно лихоліття він пережив, а тепер прийшла для нього краща доба, — доба, яка почалася з відродженням Української Православної Церкви. Більшість українського народу вже зрозуміла хто нам ворог, а хто приятель, і дасть Бог, що в короткому часі всі се зрозуміють, а тоді заживе наш нарід повним, свобідним життям, до якого він створе-[redacted]

Ю. А. Даниловeч.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ В СІФТОН, [redacted]

Українці з Сіфтон і околиці, прийміть моїх кілька щирих слів, котрі висказую вам, не на облуду ані на зраду, тільки на те, щоб ви пізнали, що ви є сини і доньки одного українського народу. Коли нині свідоміші з нашого народу вертають на лоно Рідної Церкви, церкви української православної, то чому ви спите, чому вже раз не пробудетеся з римо-католицького сну і не зірвете з італійським і польським божком, папою, чому не хочете зрозуміти, що в Римі для вас спасення нема! Чи ви не бачите, що папа і його любі Поляки виробляють з вашими братами і сестрами в Галичині? Чи ви не бачите, що папа на розказ Поляків подоптав ваші права і привілеї і завів примусовий целібат священиків, чим між ними наплював на одну зі святих тайн? Чи ви не знаєте, що папа конкордатом віддав греко-католицьку церкву Полякам на поталу, що поробив греко-католицьких епископів і священиків польськими шпіонами? Доки ви будете покланятися неправді і обманови, доки будете хилити свої голови на вільній землі перед римсько-польським божком, який тільки і старається, щоб зробити вас своїми рабами? Мої сини і доньки українського народу, увільніть свої голови з чужого ярма і крикніть так, щоби на весь світ почули: Проч з Римом, проч з папою і його любимцями Поляками! Час вже, браття, щоби ми зрозуміли, що тільки в Рідній Церкві, за яку наші славні предки кров проливали, ми знайдемо правду і спасення. Час вже, щоби ми зрозуміли, що в римо-польській церкві з одного боку а в московській з другого нас чекає тільки душевне поневолення, каруга, рабство. Доки-ж ми будемо рабами, доки будемо такими струнами, яких будуть натягати і на яких будуть до схочу грати наші вороги? Пора вже нам пізнати, хто наш ворог а хто приятель, хто бажає нам, як народови, життя а хто смерти. Пора вже нам пізнати, що є тільки одна українська церква, церква українська православна, якої головою не є римо-польський ані московський божок, тільки Ісус Христос. Архиепископ і священики Української Православної Церкви є щирими синами свого народа і ведуть вірних Рідної Церкви доброю рідною стежкою, а не чужими дорогами, які провадять до загибелі.

Українці з Сіфтону і околиці! Ви чули, що зробили ваші брати з Ешвіл, які громадно покинули римське багно і прилучилися до Рідної Церкви. Пора і вам піти їх слідом і увільнитися з римського і московського ярма, яке ви вже так довго носите. Зєднайтеся з своїми братами, які вже стали вольними і створіть з ними зєднений фронт, а тоді будуть поважати вас і чужі і свої.

Отже до праці, сини і доньки українського народа! До праці на добро і честь свому народови!

Василь Стацюк.

ГОСТИНА НАШОГО ВЛАДИКИ.

(Слава, Алта.)

Я дуже жалую, що з нашої Слави так мало буває відомостей в часописах, хоч тут живуть переважно Українці з Галичини і Буковини.

Почта Слава лежить яких 29 миль на північ від міста Верміліон. На Славі Українці поселились на горбоватій, пісковатій та лісистій землі і старанно з усіх сил працюють, щоби лиш життя зробити та свою долю поліпшити. Також сей український народ не забуває про свою народність.

Дня 27. вересня запросила чесна громада в гостину до церкви коло п. М. Гиманика Впреосв. Архиепископа Івана Теодоровича. День випав досить погідний, сонце гріло своїми лучами, наче приглядалось нашій радости, бо майже кождий був радий побачити так дорогого гостя.

Від самого рана почали зїздитися люде з сусідних околиць, так що за пару хвиль можна було бачити, велике число народу і кождий з нетерпеливостю виглядав Владики. Аж десь около години одинайцятої показався украшений автомобіль, в котрім приїхав Впреосв. Архиепископ. Автомобіль став ще кілька кроків перед церковною брамою. Тут на зустріч стояли два священики, отець І. Кусий і о. Д. Кирстюк. Відтак коло церковної брами стрінув Архиепископа п. Іван Максимюк, як один із церковних старших, з хлібом і солею. Високопреосвященний Владика подякував за привіт і поцілував хліб. Потім слідував похід до церкви. На переді ішли маленькі дівчата і кидали Владиці цвіти та віночки під ноги; боками ішли священики відтак народ. Хор співав „Пречистає Діво Мати". В церковних дверях стрінув Владику парох о. Кусий, котрий в своїм привіті висловив радість, що його церковна громада має честь витати такого дорогого гостя.

Високопреосвященний Владика, подякував за привитання і по тім зачалась Служба Божа. По Службі Божій була проповідь Владики до народу, така мила і поважна, що за серце всіх зловила. Тут не було нічого тайного, бо кождий, хто чув слова Владики міг порозуміти, як Владика і священики молились за український народ в нашій рідній українській мові. По всій церковній віправі запросили на обід до себе о. Владику, священиків і деяких гостей п. Дм. Солован п. Іван Максимюк і п. Василь Запаринюк, а наші пішли веселі, повні радости домів.

Честь і слава отсій церковній громаді. Нехай живе Український народ.

А. Липка.

КУДА НЕ ОБЕРНИ, А ВСЕ ДІРОЮ [redacted]

Пріелейт, Саск.

Настали осінні дні, робота на полі припинилася і люде почали по тяжкій праці відпочивати. А щоб до зими ще ліпше приготовитися, то рівними наші браття уніяти спровадити собі свого священика, так як робили через минувших кілька років і спровадили о. Журавецького. Почув я, що має бути униятське богослуження тай знесла і мене охота поїхати тай послухати слова Божого тим більше, що в нас, в православних, богослуження вже щось шість тижнів не було.

Приїзджаємо з жінкою і застаємо тринайцять дорослих людей, включаючи пять православних, які приїхали так як і я послухати науки униятськогo священика. Говорили ми про се і про те, головно про фармерські справи, аж почалося богослу-[redacted]

Прийшла проповідь. О. Журавецький говорив проповідь з Святого Письма. Говорив про потоп світа, про значіння дуги тай инше таке. Одним словом, гарна проповідь. — Ов, думаю собі — а се як сталося, що він ані словечком не згадав про православних. Ото булоби йому, як би так довідався про се папа, або хоч еп. Будка; певно суспендувалиби його. Бо я знаете вже не одну проповідь униятських священиків чув, але такої, щоби не було згадано в ній саскатунців, Турків, Арабів та Сирійців то таки ще не чув. — От се нічо собі священик, — думаю собі; — видно, що знає своє діло і аж миліше дивлюся на него. А він так смирно говорить, так руки побожно складає, що хоч зараз святого з него роби. — Щож — думаю собі дальше — не буде з тебе святого, пропаде твоя слава, бо святійший отець в Римі таких не любить, що на саскатунців не накидаються та Турками і Арабами їх не називають.

Скінчилося богослуження і почалася катехизація. Поставали діти рядочком стекають, а молодіж тільки з ноги на ногу переступає, бо ану священик щось їх спитає, а вони не зможуть відповісти. І от ставить о. Журавецький перше питання. Питає: Хто уложив Символ Віри? Але не питає дітей, тільки пальцем в сторону старих показує, тай ще на православних. — Хто-ж — відповідає один з старших — певно Ісус Христос — Ні, каже о. Журавецький, — не Ісус Христос, тільки Нікейський Собор в 325 році. І от з сего зійшло на те, котра віра старша — православна чи католицька. Отже каже о. Журавецький, що тільки католицька церква є правдива, бо має за голову папу, а коли вона є одинока правдива, то сим самим і найстарша.

Не вподобалася така „льогіка" деяким православним і почали з о. Журавецьким сперечатися. Пан Слотюк почав випитувати його про целібат та конкордат і тут о. Журавецький таки добре замявся. Вкінці звертає він на тему нелегальности свячення Владики Теодоровича і українських православних священиків. Але тут один перебиває йому, що ся справа вже вирішена судом, який засудив „Канадійського Українця" на 7 тисяч долярів кари за те, що він не вірив в легальність укр. прав. священиків і о. Журавецький замовк.

Дискусія стала дуже живою, а коли католики побачили, що під їх панотцем починає проломлюватися лід то далі кричати: Дайте спокій, отець ще не обідали, отже не годі з вами говорити. Але о. Журавецький втихомирює їх і катехизація чи там дискусія, продовжаєся. Тоді п. Баран питає о. Журавецького, яку віру приняв Володимир Великий і о. Журавецький почав відповідати по свойому, але православні збили його історичними фактами і він вкінці почав звинятися, що він справді вже зголоднів, отже піде перше обідати.

І так „катехізація" скінчилася, а ми розїхалися домів. От так воно ведеться тим католикам: Куди не оберни, а все дірою на верх.

[redacted] Чорнороб.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВО-[redacted]

Семен Шибага — Фіш крік, Саск.	.50
Семен Боднарчук—Кемон, Алта	1.00
Стефан Слижук — Давфін, Ман.	.50
Н. Савасій — Канора, Саск.	1.00
Василь Габора — Канора, Саск.	.50
Михайло Капаціла, Вонда, Саск.	1.00
Стефан Савчук, Інсінгер, Саск.	1.00
Вас. Кіндрачук, Блейн Лейк Саск	1.00
о. Т. А. Горбай, Витков, Саск.	.50
А. Свинарчук, Канора, Саск.	1.50
А. Цьотка, Колфекс, Саск.	.50

Православний Календар на Рік 1925.

ГРУДЕНЬ

1 В. Плятона Романа
2 С. Авдія, Варлаама
3 Ч. Григорія, Анатоля
4 П. Введ. Пр. Богородиці.
5 С. Филимона, Киккії

6 [illegible] 26. по Сош. Гр. еп.
7 П. Катерини Вмуч.
8 В. Климента
9 С. Алипія прп.
10 Ч. Якова, Палладія
11 П. Стефана, Іринарха
12 С. Парам. Філимона

13 Н. 27. по С. Андр. ап.
14 П. Наум. Філ.
15 В. Авакума, Івана
16 С. Софонія
17 Ч. Вмч. Варвари
18 П. Сави
19 С. Николая Чудотв.

20 Н. 28. по С. Амброзія
21 П. Паталія
22 В. Зач. св. Анни
23 С. Міни, Ермогена
24 Ч. Даниїла стовпн.
25 П. Спірідона
26 С. Евгенія, Ореста

27 Н. Прпот. Филимона
28 П. Елевтерія
29 В. Аггея, Теоф. Тирса
30 С. Данила прор.
31 Ч. Севастіяна

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕГУ.

о. Д. Ф. Стратійчук, Гемтон, Саск.	10.00
Пані С. Стратійчук	10.00
Орест, Леся і Наталка Стратійчук	3.00
о. Д. Сенета, Смокі Лейк, Алта	4.00
М. Савасій, Канора, Саск.	10.00
Збірка в Мелвил, Саск. підчас візитації	30.30
Збірка з Гудів, Саск. підчас Візитації	31.00
В. Андрусишин	5.00
Северин Фурда	5.00
Мих. Харпи	10.00
П. Яцина	5.00
Р. Дудар	5.00
Н. Н.	25.00
Ф. Антонів	5.00
С. Квасница	5.00
Яків Бариський	10.00
Ст. Вівчар	10.00
П. Попель	10.00
Никола Мелни, Мулвигия, Ман.	10.00
Єр. Левицький (Форт Рудж)	10.00
Ст. Драбик	20.00
Н. Жук	10.00
А. Канашевич, Ітонія, Саск.	5.00
Пані А. Канашевич Ітонія, Саск	3.00
Іван Канашевич, Ітонія, Саск.	1.00
Юлія Канашевич, Ітонія, Саск.	1.00
Гео. Перчун (?)	10.00
М. Онуфреів	15.00
А. Ваврinюк, Давфін, Ман.	10.00
А. Урбанський, Давфін, Ман.	10.00
Мих. Новосад, Рутенія, Ман.	10.00
Гео. Шевчук, Шалка, Алта	1.00
А. Свинарчук, Канора, Саск.	5.00
Н. Кінар, Вонда, Саск.	3.00
П-на С. Чорна	15.00
П-на М. Кляш	5.00
А. Гарах	5.00
С. К. Стрільчук	15.00
П-ство І. і Пар. Жук	20.00
Н. Мельник	15.00
І. Кульчицький	5.00
Г. Музичка	1.00
С. Ковбель	25.00
С. Камаранський	20.00
Н. Гуменюк	15.00
М. Король	5.00

КВАДРАТОВІ СТОПИ ПРОДАЛИ СЛІДУЮЧІ ОСОБИ:

Пані О. Яремко	7.00
Ілько Романчич	9.00
Ник. Скорохід	10.00
Ф. Богдан, Трі Валей, Б. К.	15.00

ПОПРАВКА: Шість квадратових стіп під Катедру, які були зараховані в минувшім числі на іменн п-ни Ганки Романчич, в дійсности розпродав п. Мих. Склепович з Давфіну.

(Дальше буде)

ПРИЙМАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II. ВІННІПЕГ, МАН. ГРУДЕНЬ, 1925 ЧИСЛО (21) 12

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ТРОПАР

Різдво Твоє, Христе Боже наш, принесло світло пізнання цілому світові, бо ним ті, що звіздам вклонялися, від звізди научилися поклонятися Тобі, Сонцю праведному, і визнати Тебе, як Схід із неба, Господи, слава Тобі.

НАШИМ ЧИТАЧАМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ТА ВЗАГАЛІ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ ЖЕЛАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

КОНДАК

Сегодня Діва Предвічного народжує, а земля Недосяжному підносить, Ангели з пастухами прославляють, а мудреці з звіздою подорожують, бо ради нас народилось Дитя мале, Віковічний Бог!

З ЛАСКИ БОЖОЇ, ВОЛЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ — АРХИЄПИСКОП АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ ЮАНН ТЕОДОРОВИЧ.

Дорогим Пастирям, Братам і Сестрам — вірним Дітям Рідньої Церкви на землі американській і канадійській. Божа ласка і благословіння нехай подадуть мир, злагоду та любов, нехай Вас усіх обдарують великими радощами свята народження Божественного Немовляти.

„Христос народжується — славте,
Христос з небес — зустрічайте,
Христос на землі — возноситься!"
(Слова першої пісні канону на Рідво Христове).

І знов, Любі Брати та Сестри, вічно текучий час підводить нас до радісних днів великого християнського свята зявлення на землі Бога в чоловікові, свята народження Божого Сина.

Радісно Свята Церква кличе нас: „славте", „зустрічайте", на крилах ясних вищих радощів „возносітеся", бо „Христос народжуеться", бо „Христос з небес", бо Христос вже „на землі".

Сі світлі кличі Матери-Церкви, кличі, що одривають нас на першу хвилю од буденщини життя, кличі, підносячі нас над мізерною повсякденністю, сі кличі ніколи не залишались без відповіди.

Серця християн усіх часів, країн та народів в відповідь на сі кличі завжди переповнювались ясною, чистою радістю. Серця ті як срібні струни арфи завжди тремтючи дзвеніли в тій радости і, оспівуючи народження Бога, віками створювали особливу, приваблюючу своею непорочною чистотою і святістю атмосферу, в якій переходить се свято. Немов би ніжним серпанком кожен нарід, а поміж них особливо наш український, на протязі тих віків обвивав се свято дивними оповіданнями, стародавними переказами, оспівував в численних колядках. В усьому сему серце людське, повне живої віри, безмежної любови розкривалось і тепер розкриваеться в ріжнобарвній красі, навіяній тихими і побожними радостями свята народження Божого Сина. В сих оповіданнях, легендах, колядках, на зустріч Богу, все простившому, ласкавому, сходючому примирити своїх негідних дітей з Собою, на зустріч Йому несеться могутня пісня ясних радощів, пісня безмежної любови, пісня примиреного з Богом людства.

Може бути, що не всі діти Церкви ясно, силою, сказав би, свого розуму охоплюють велике значіння народження Сина Божого, але до серця віри, і крім нашого розуму, Всевідучий Господь знае таемні, нам невідомі стежки. Він Сам одвідуе серце повне покірної любови, Сам Він приносить йому висші тихі небесні радости, приносить і радости свята Свого народження. Все-ж наш обовязок, по силі свого розвитку, вглиблятися в побожнім роздумуванню в сю величню, радісну подію, в сю тайну Божого Провидіння, Божої Ласки. Розум наш даний нам не тільки для того, аби послуговуватися ним в своїх земних справах, в своїй повсякденній роботі, а перш од усього, щоб стали ми свідомими дітьми нашого Небесного Отця, знаючими Його волю і йдучими слідом за Його вказаннями. Отже, аби радість Різдвяних Свит для Вас, Дорогі Брати і Сестри, була совершенна, аби Ви її приняли свідомо, треба аби Ви всі по силі даній Вам розуміли величність події, яку святкуемо.

Коли поглянемо на дорогу, яку пройшло людство з початку свого істнування, ми зобачимо безконечний ряд віків, початок яких тратиться од нашого зору в сивизні далекої од нас старовини. Як не допитлива чоловіча думка, як далеко не зайшла вона у всяких розслідах, однак вона ще не встановила часу, коли почалася стежка людського життя. За нами в минулому простелилася довгими, безконечними, як для нашого ока, віками ся стежка. Яких тільки змін не було на тій стежці віків і тисячеліть! Повставали і зникали народи, підносилася і падала людська міць і слава, саме лице землі за такий довгий час не раз мінялося. Подумати тільки, що може значити життя окремої людини з її переходючими дрібними інтересами в порівнанні з тою величавою дорогою, яку до сього часу пройшло людство?! Все на тій дорозі віків мало доволі часу вирости, вбитися в силу, завмерти, вивітритися і остаточно зникнути. Така була доля усіх поганських вір та світоглядів на них збудованих. Однак на всьому сему безконечно довгому просторі часу не гине, навпаки міцніе, росте, вбираеться все в нову і нову форму властиве людям всіх віків і народів почуття, що поволі стае переконанням, що сучасне життя, так недосконале, не може бути остаточним, що ми, учасники того життя готуемось в ньому до вищого життя, яке нам по праву належить. Почуття се слідно у всіх вірах, у всіх напрямках бувших систем світогляду. Віри сі і напрямки гинули, але почуття се находило для себе нові і нові форми. Невгамовно серце людське шукало відповіди на те почуття, не могло не шукати, бо почуття се глибоко гніздилося в ньому. По нашій вірі і по науці Святого Письма инакше і не могло бути. Чоловік створений для вічности, йому даний образ і подібність Божі. На перших початках свого життя, перебуваючи під особливою опікою Божою, чоловік в раю жив тим життям вічности. Вічність не могла згладитися з його серця. Хоч і в хибних вірах, поганських, а і там се почуття вічности мусіло давати себе знати, мусіло в той чи инший спосіб виявляти себе.

Але не всі віри та напрямки були хибні. Божа ласка захоронила для всього людства і чистий струмочок знання дійсного Бога, захоронила в вірі поколінь перших праведників, потім патріярхів, потім пророків. Приглянтеся пильно, і в тому струмочку чистої віри ви знайдете ясно виявлену істину чекаючої нас вічности. Більше, Ви там почуете голос самого Бога даючого обітування тої вічности. Не раз Господом Богом давались ті обітування. В них говорилось о примиренню грішних людей — негідних дітей Божих з своїм Отцем, в них говорилось про вічне царство заспокоення нашого духа повернувшогося очищеним до свого Отця, в них говорилось також і про Царство Боже тут на землі, царство істини, правди, добра та любови, про те царство, яке мае бути подібністю чекаючого нас вічного царства в вічности, підготовчим ступнем до нього.

З глибокою вірою святі праведники Старого Заповіту, т. е. часу перед приходом Сина Божого приймали сі Божі обітування, жили ними, вірою в сі великі обітування очищали себе, до Бога наближалися, або, як тепер часто висловлюються, спасали себе.

Раніш чи пізніш мусіла надійти встановлена Господом хвиля здійснення тих великих обітувань. І така хвиля надійшла. Сповнилася призначена Провидінням повнота часу і на землю зійшло Боже Слово, друга Іпостать Святої Тройці. Народився в Вифлеемі од Пречистої Діви Марії Син Божий.

Глибока віра в чекаючу вічність, що жила, хоч і несвідомо для поган в їхніх серцях, ясні надії та сподівання, що жили в поколіннях старозавітних праведників, жадоба нового освіжуючого Божого слова, якеб оновило життя, та жадоба, яка примушувала поган ставити храми „невідомому Богу", все се знайшло в народженню Божественного Немовляти свое здійснення.

І ми бачимо як з народженням Сина Божого оживають надії, підносяться радости. Ми бачимо, як мудреці знаходять зорю, що допроваджуе їх до дійсного Царя нашої землі і несвіту, ми бачимо як пастухи першими знаходять Його, бо їх безхитросному серцю вволив Бог перш ніж другим открити сю радісну подію, ми чуемо перше благовістя про Христа з уст Симеона Богоприймця. Се все переходить перед нашими духовними очима, як історія нашого свята.

З тої пори радости сього свята ніколи не переривались. Благовістя Праведника ще Старого Заповіту Симеона перенеслося в Новий Заповіт, дійшло до наших часів і тепер з всепокорюючою силою дзвенить, розноситься по всім світі. Мудреці і наших часів, коли знаходять вічні зорі істини, добра, любови, ті зорі приводять їх і тепер тільки до того-ж единого Царя, і тепер безхитросному серцю віри, як колись пастухам, несеться радісна вість, що з народженням Сина Вишнього сходить на землю спокій, на людей Боже змилування і з землі до небес несеться великій гимн хвали і слави Господу великої любови в імя якої Він Сам сходить на землю, стаючи чоловіком.

Свято народження Сина Божого мае свое невмеруще значіння для усіх часів нашої історії, мае воно се значіння і для нашого часу. Народився Син Божий, аби раз на завжди проказати грішній землі дорогу до примирення з Богом, дорогу до Царства Божого на землі. Народження Сина Божого се акт, який належить вічности, тому і його значіння простягаеться у вічність, пошируеться і на наш час.

Яке-ж значіння народження Сина Божого для нас, для нашого поневоленого народу, взагалі для наших часів?

Син Божий народився, аби проказати дорогу і дати великий заповіт Своїм ученикам освящати своею діяльністю імя Боже, зводити на землю Боже Царство істини, правди, добра. Світ тепер в великій боротьбі. Частину сеї боротьби підніс і наш український нарід, підніс за найсвятійші свої права, права жити, розвиватись і йти рідною стежкою, стежкою дарованою нам Самим Господом, бо се Господь віз віками наш нарід і з Його волі наш нарід такий, як тепер е. Ся боротьба ведеться во імя ріжних льозунгів, програм. Боротьба така не на правдивім шляху. В святих вимогах усіх поневолених, і в тому числі нашого народу, нам християнам треба бачити не національну, не соціяльну боротьбу, нам треба бачити віковічну боротьбу добра зі злом, віковічну боротьбу антихриста, Божого противника, із Христом. Боротьба йде чи бути Царству Божому на землі, як подібности чекаючого нас вічного Божого Царства, чи не бути. Боротьбу зі всяким черговим злом наших часів ми маемо повести не в імя тих чи инших переходючих льозунгів, які що року міняються, ні, ми її маемо повести во імя вічних кличів Христа і вказаного Ним всьому людству Божого Царства. Доки на землі буде неправда, поневолення, визискання, доти од неї далеке буде Царство Боже. Тому в імя Христа на боротьбу з черговим злом! Коли так будемо думати, народження Христа для нас не тільки народження Сина Божого, Примирителя і Учителя, а також народження нашого небесного Вожда, даючого всьому ділу нашої боротьби святість боротьби за Боже Царство, непохитну віру в остаточну перемогу, бо ми не самі, з нами Бог і боримось ми не за свої мізерні часом інтереси, а за велике, вічне Богом встановлене діло Божого Царства.

Отже нехай велике свято народження Божого Сина і Вас Любі Пастирі і Діти обдаруе своїми радощами і змішнить Ваші сили. Простим серцем, сильним вірою, нехай з ласки Божої се свято принесе велику втіху, як колись пастухам на полі. Пастирам, благовісникам Христа нехай подасть силу першого благовістя про Христа, благовістя Симеона Богоприїмця. Всім шукаючим святої правди нехай подасть ту світлу зорю, яка їх привелаб тільки до нашого Родившогося Господа. Всім же нещасним поневоленим, тим хто з неправдою беться нехай подасть певність, що для них то особливо народився Син Божий, бо Він перший розпочав ту боротьбу, яка і до тепер не скінчилася і не скінчиться доки на землі не буде виборене Царство Боже.

Радісно прийміть свято спомину народження нашого Божественного Учителя і Іскупителя, Сина Божого. Серця Ваші нехай з готовістю в натхненних вірою і вдячністю молитвах відкликнуться на радісні поклики церкви

„Христос народжуеться, — славте,
Христос з небес, — зустрічайте,
Христос на землі, — возноситься!"

ПРИВІТ З КИЇВА.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА РАДА.

До любих братів і сестер рідньої [illegible], що в Злучених Державах Америки й Канаді.

Всеукраїнська Православна Церковна Рада з Найпочетнішим Митрополитом Василем щиро витае рідню Церкву в Злучених Державах Америки й Канаді з любим Владикою Іоаном в Пресвітлий день Христового Різдва.

Нехай се привитання з міста Києва, — з того вертепу, де народився наш народ, над яким засяяло сонце правди Христової для нашого народу, [illegible] нехай придасть Вам, любі наші брати і сестри, хоч маленьку втіху тієї радости, яка безумовно жие між Вами й віджививляе Вас в сі великі свята Християнства.

Слава Богови на небі. Слава Милосерному Господу, що так полюбив світ, що и Сина Свого Единородного післав на землю, щоб кожний хто вірує в Нього, не загинув, а мав би вічне життя (Іоан. 3. 16). Слава Народженому Христу Спасителю, що и наш рідний народ закликав до сього вічного життя й не дае йому загинути [illegible] пригод і напастей людських

Слава Богови на небі і на землі мир! [illegible] за сей мир Божий серед нашого [illegible] на велику боротьбу, [illegible] наша рідна Українська Церква. Божим [illegible] вона обєднуе наш народ і визволяе його [illegible] і домовини в яких наш народ віками гнобили і розединували князі світу сього.... Нехай же з сього вертепу [illegible] з нашої святої Української Церкви засяе Сонце Правди в серцях всіх дітей України і освітить їм правдивий шлях до Божого змилування над нашим народом.

З великою любовію й щирістю наша Київська громада витае любих діточок Ваших, наш цвіт, нашу надію, з сим нарочистим святом діток Християнських. Щасливі! Вони в се радісне свято в свому чистому серці відчувають лише святий мир Божий. Вони ще не знали неправди життя, боротьби з ним. Радісно, як янголята, вони славлять у нас Христа народженого, докоряють Ирода жорстокого нашими рідними українськими колядками на радість і нам старим. Чи й у Вас діточки в се свято втішають себе і Вас такою утіхою?

Віримо, що се так, що й їм ще більш радісно й утішно в се свято під покровою рідної матері нашої Української Православної Церкви. Нехай же утіха Різдва Христового під покровою нашої Церкви еднае духовно й Ваших діточок з нашими, нехай виховуе їх свідомість й побожність в [illegible] дні величних спогадів коли

Нова Рада стала
Як на небі хвала
Над вертепом звізда ясна
На весь світ осіяла.

[illegible] Вас, любі, витаемо з Христовим Різдвом і Новим Роком, [illegible] щоб післав нам Господь багатий врожай на ниві нашого нового рідного життя.

З [illegible] до Вас любовію

Почесний Голова Ради, Митрополит **Василь Липківський.**
Голова Ради **В. Потієнко, Арх. Нестір Шараївський, Арх. Олександр Ярещенко, прот. Микола Хомічевський.**
Члени: **прот. Дмитро Ходзіцький, П. Антипчук, Г. Вовкушівський, К. Терещенко, О. Андріїв.**
Член секретар: П. Гордовський.

ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ СИЛОЮ ЗДОБУВАЄСЬ.

До Гервасія, переяславського епископа (вмер 1769 р. в Київськім Михайлівськім монастирі) прийшов міщанин Гнат Сомлик і між иншим сказав:

— Признаюсь вам владико, що завидно мені, коли бачу щиро віруючих людей. Я нераз гляджу через вікно, як щиро молиться мій сусід лагодячись на спочинок і не можу надивуватись. Він цілий немов переміняесь в одну щиру молитву. Він немов підноситься тоді до небес, або небеса до себе притягае. І завидно мені, отче владико, що я не можу так молитись. Якось душа не нагинаеться. Не сягае мое серце так далеко, як би хотілося.

І сказав Гервасій:

— Друже, чи бачив ти робітників, що з усією щирістю рук працюють на поли?

— Бачив — відповів Сомлик.

— А чи поважав ти їх?

Дуже поважав. Щирість таких людей для праці нагадуе мені щирість при молитві.

— А чи бачив ти таких, що доторкаються праці лише для цікавости — щоби трошка спробувати, як другі працюють?

— І таких бачив. Вони ніколи не витягнуть рук так, як дійсні робітники.

— Тепер отже бачиш — сказав Гервасій — де причина твоєї неподатливости до молитви. Випростуйся на цілий зріст, простягни руки на найдальшу віддаль, а буде з тебе гарний робітник. Те саме і з душею. Дивуешся, що не можеш виявити такої сили в молитві, як другі люде, однакож сам ти собі виною. Не підносиш до найвисшої міри свого серця, отже не досягаеш благословення, яке другі досягають. Починаеш йти і зупиняешся в половині дороги. Брак повної віри позбавляе тебе того благословення, яке дае щира молитва. Однакож коли молишся, віддай цілу свою увагу, цілу свою душу молитві, не заставивши ні дрібочки для себе, а побачиш, що перетворишся і ти в иншого чоловіка і почуеш, як ти до Бога, а Бог до тебе наблизився.

Иншим разом після того скаржився тойже Сомлик, що хоч він уже навчився щиро молитися, однакож буденні клопоти відводять його занадто далеко від праведного життя.

— За клопотами і забуваю свої моральні обовязки і опинююся немов серед мертвої пустині — сказав він.

На те Гервасій:

— До праведности, як до всякої справи, доходиться поволи. Те саме в науці ремесла, те і в книжній науці, подібне і в усякій життевій роботі. Всюда треба йти до досконалости поволи, крок за кроком, вперто і витревало, на ніщо не зважаючи. На верх гори не скачуть — до нього доходять напруженими кроками.

І ще говорив праведний муж:

— Християнське життя, се похід на гору. Дорога до неба завсігди вимагае богато труду і посвяти. Без труду сходиться лише в долину, а вже без найменшого напруження летиться в пропасть. Памятай, що і святі доходили до праведности поволи. І щоби здобути перевагу над своїми пристрастями, для того треба богато проб. Але для того, хто вперто йде вперед, кождий день приносить нову побіду, аж поки не стане він повним переможцем. Памятай, що казав Син Божий: „Царство небесне здобуваеться силою" — себто впертим трудом, стремлінням, працею. І оскілько твоя праця і твоя постанова сильнійша, остільки більше вдоволення здобудеш для твоеї душі. Оскільки витревалійше будеш йти, остільки висше вийдеш на гору праведности.

ДІЛА ГОЛОСНІЙШІ, ЯК СЛОВА.

I. ЗАКИДИ І ДОКАЗИ.

В (17) 8 ч. „Православного Вістника" ми зробили презбитеріянській місії в Галичині закид, що вона стараеся поширювати свої впливи між Українцями греко-католиками не силою самого духа, але силою підступу. Ми закинули, що презбитеріяне в Галичині 1) платять, або обіцюють платити гроші тим, які пристануть до їх церкви, 2) затримують в своїх богослуженнях східні обряди, хотяй на ділі презбитеріяне не вірять в обряди і називають їх згірдливо „причандалами", і 3) представляють свою церкву „українською національною". та взагалі поводяться так, що народ мае враження, що се українська автокефальна церква, — отже роблять якраз те, що робили колись в Канаді, де приеднували собі людей тим, що називали свою церкву „народною", затримували церковні обряди, та роздавали своїм новим членам старі лахи. Одним словом, **роблять якраз так, як робиться кожда чужа робота за чужі гроші.**

За нашу замітку про подвиги презбитеріянських „апостолів" в Галичині, „Канадійський Ранок" накинувся на нас мокрим рядном. Він назвав нас ріжного сорта брехунами, здорово вилаяв немилого йому Кудрика, хоч Кудрик тут ні при-чім, і кинув нам визов, щоби ми підтримали наші закиди доказами. Ми се і зробили в (19) 10 числі „Православного Вістника". По сім „Канадійський Ранок" умовк, мов води в рот набрав. Цілий місяць мовчав так вперто, як вперто перше домагався доказів і ми, думаючи, що він чекае від нас більше доказів, дали йому їх більше.

В (20) 11 ч. „Православного Вістника" ми пригадали, що тоді, коли „Канадійський Ранок" так завзято висміває церковні обряди і називае їх „причандалами", то один з українських (?) презбитеріянських проповідників в Канаді **вживае підчас богослуження свічок і образів і відправляе парастаси, а його вірні хрестяться рукою.** Пригадали ми, що **на українській презбитеріянській церкві в Вінніпеґу видніе не менше як шість хрестів** — шість, після науки українських презбитеріянських проповідників, „шибениць". Вказали ми також на перше число „Віри і Науки", орґану евангеликів в Галичині, на якого окладинці видніе не менше як девять хрестів — знов девять „шибениць". Пригадали ми се все і ще дещо і сказали, що хоч не хоч, а вірити мусимо, що українські презбитеріянські аґенти в Галичині справді поширюють свої впливи радше підступом, чим силою самого духа, бо коли вони потрафлять говорити одно, а робити що инше в Канаді ,то тим лекше робити їм се в Галичині, де їх ще не знають.

І „Канадійський Ранок" знов заговорив (в ч. 266), торкаючися тільки нашої статті в (19) 10 числі „Православного Вістника". Заговорив на старий лад: назвав нас ще раз брехунами, — і то не будь якими, а „автокефальними", — вилаяв ще одно відро помий на немилого йому Кудрика, заявив ще раз, який то він, „Канадійський Ранок", побожний та праведний і на тім скінчив. Та ні, вибачте, не на тім. Скінчив на тім, що ми ніби то тому пятнуемо підступну роботу українських презбитеріянських аґентів в Галичині і в Канаді, бо нам жаль, що ми не можемо побирати тих долярів, які вони побирають. Дословно він каже таке:

— А „Православному Вістникови" скажемо: він витикае нам „доляри", бо йому завидно. Наші „автокефалісти" чи „православні.. залицялись також до „долярів" та „фунтів" в Америці і вЕвропі — без успіху. Наші автокефалісти не тому нічого не дістали, щоби долярів чи фунтів не було там, де їх вони шукали. Але тому, що ось такі редактори як „Прав. Вістника" занадто їх компромітують, щоби їх хтось **шанував** та їм **вірив**, а зокрема, щоби хто вірив в їх **ідейність.**" (Підчеркнення наші).

Гай, гай, дивні міркування в того „Канадійського Ранка". Думае, що коли його тягне до чужого корита, то вже всіх мусить тягнути. **Думае також, що на пошану і довірря тільки той заслугуе, хто запродуе себе.** Тай ще думае, **що ідейність і запроданність — се одно.** Дивні моральні засади у вас панове, нема що казати!

Що-ж до закиду, що ми будь-коли залицялися до „долярів" і „фунтів" в Америці і в Европі, то колиб ми були такі „побожні" і „праведні", як „Канадійський Ранок", то так сказалиб: Панове брешете! Але ми сим разом сего не скажемо. Ми тільки скажемо: Панове, ви задалеко загналися. Ви хочете міряти нас вашою мірою. Але вам се не вдасться.

Отже застановіться добре над вашим закидом і або відтягніть його, або докажіть чорне на білім. А то ми назвемо вас так, як ви заслугуете. Отже застановіться добре, поки ще не пізно.

II. ПЯТЬ СРІБНЯКІВ.

А тепер назад до подвигів презбитеріянських „апостолів" в Галичині.

Ми закинули були, що презбитеріянські місіонарі в Галичині платять або обіцюють платити „підмогу" тим, які до них пристають і на підтримання нашого закиду покликали ся на зізнання трох людей. Але „Канадійському Ранкови" сего за мало, бо, як каже, зізнання зробили не звісні йому люде. Отже сей раз ми покликаемося вже на звісних „Канадійському Ранкови" людей. Покликаемося на львівський тижневик „Рада", якого не можна посуджувати ані о прихильність до православія, ані о католицький фанатизм.

„Рада" помістила була довшу статтю п. з. „Український Протестантизм" в якій торкаеться протестантизму з кількох боків, головно з боку національного, але про се иншим разом. Тепер тільки про „підмогу", яку протестанти платять тим, які переймуться їх „духом". В згаданій статті „Рада" пише:

„Протестантські секти в Америці, мають великі фонди на пропаґанду протестантизму... Вони не лиш видають за свої гроші українські агітаційні часописи й книжки, але й оплачують українських проповідників. Але не тільки се. На проповіди пропаґандистів стягають людей платячи їм „процесійну марку". **КОЛИ МЕТОДИСТИ РОЗПОЧАЛИ У ЛЬВОВІ СВОЮ ПРОПАҐАНДУ, ТО ЗА ВИСЛУХАННЯ ПРОПОВІДИ ПЛАТИЛИ БІДНІЙШИМ ПО 5 ЗОЛОТИХ"** (Підчеркнення наші).

Чи шановний „Канадійський Ранок" хоче ще більше доказів?

Також дуже інтересне світло кидае „Рада" на нових рекрутів, яких презбитеріянська місія збирае тепер в Галичині. Вона пише:

Виглади протестантської пропаґанди значно збільшилися, коли катастрофальний вислід всесвітної війни одним українським інтелігентам відобрав, другим утруднив заробковання, иншим унеможливив гуляще життя „на кредит". Неодин, що любив жити хитро-мудро невеликим коштом, опинився в Америці. Як умів добре молоти язиком, то зголосившися до протестантів на проповідника, мав готовий несогірший хліб. Особисті релігійні переконання не грають тут ніякої ролі. Українець в Америці може бути атеїстом, але як він добрий бесідник і зобовяжеться бути пропаґандистом протестантизму, то на него таки зараз сходить Святий Дух і політичний аґітатор і атеїст (!) через одну ніч переміняеться у всечеснійшого пастора. Той атеїст, завертаючи очима до неба, проповідуе правди протестантизму з таким одушевленням, з яким колись в Галичині промовляв за поділом Галичини, за виборчою реформою, або за хлопським страйком. Таких пасторів, в яких перемінилися українські політики, очевидно атеїсти, котрі не вірять в те, що за гроші голосять, тепер в Америці що раз більше. Такі зачинають тепер появлятися також в Галичині, котрі будьто би змінили свої релігійні переконання виключно з тої рації, що польських злотих не мають, а доляр ще ліпша валюта.

III. „ПРАВОСЛАВНІ ПРИЧАНДАЛИ".

Ми закинули презбитеріянським агітаторам в Галичині, що вони для більшого обману затримують церковні обряди. „Канадійський Ранок" закинув нам брехню і заявив, що **презбитеріяне в обряди не вірять,** що свічки, хрести, образи — се православні „причандали", та що люде якраз тому пристають до презбитеріянів, що обряди їм вже обридли. Ми тоді покликалися на факт, що в деяких українських презбитеріянських громадах в Канаді обряди заховуються ще й тепер, покликалися на окладинку евангельського часопису „Віра і Наука", а в кінці на зізнання наочних свідків в Галичині, але „Канадійському Ранкови" сего замало. Ми отже покликаемося ще раз на „Віру і Науку", орган презбитеріянської місії в Галичині, бо кому-ж повірить „Канадійський Ранок", як не повірить своїм собратам?

Отже в 2 ч. „Віри і Науки" в статті п. з. „Пекучі питання" читаемо таке:

„Чуемо голоси і за тим, **щоб в Українській Евангельській Церкві ЛИШИТИ ОБРЯД ГРЕЦЬКИЙ.** Пастир з Коломиї Володимир Федів уложив навіть уже „зреформоване Богослуження" основуючись на **грецьких первотворах.** Аж собор яко воля усіх вірних, установить **однострій** церковного життя".

Що-ж ви на се, панове евангелики від „Канадійського Ранка"? Тоді коли ви опльовуете церковні обряди, ваші аґенти в Галичині якраз ті обряди затримують. Чому? Бо того вимагае чужа робота за чужі гроші.

IV. „ХТО МИ?"

Ми закинули були, що презбитеріяне в Галичині називають свою церкву „українською національною" та що підшиваються під українську православну церкву. „Канадійський Ранок" закинув нам брехню. Отже ми справляемо його ще раз до „Віри і Науки".

На першій стороні першого числа того презбитеріянського орґану надрукована редакційна стаття п. з. „Хто ми?" Сю статтю передрукував „Канадійський Ранок" в 261 ч. в цілости, без ніяких заміток, — значить, погоджаеся з усім тим, що в ній написано.

Перший параґраф згаданої статті звучить так:

Ми евангельські христіяни, ми **продовження** евангельського передання від Ісуса Христа, Господа нашого, від ап. Павла, **від ап. Андрія Первозванного, що встановив хрест на Київських горах, від рівноапостольних св. Кирила і Методія, від св. кн. Володимира, хрестителя Руси, від св. Антонія Печерського** від перекладача Біблії Франціска Скорини **від кн. Константина Острожського,** від Григора Сковороди, фільософа -біблійника, від біблійця-поета **Тараса Шевченка,** від перекладача св. Письма на живу українську мову Пантелеймона Куліша, від месіянством українського народу натхненого літописця нашого **Миколи Костомарова,** від евангелика **Михайла Драгоманова,** аж до наших днів, до селян апостолів Христових **Рябошапки і Ратушного. Ми** — ті міліони українських евангеликів, Богом покликаних, що по усіх українських землях під чотирма заборами і по еміграціях проповідуемо Христа Воскресшого, що, як і Він, прийшли сповнити закон, а не знівечити (Підчеркнення наші).

Місце не позволяе нам застановитися сим разом обширнійше над повисшим цитатом тай над цілою статтею „Хто ми?" Ми тільки запитуемо „Канадійського Ранка" і його побратимів, що спільного мав ап. Андрей Первозванний з роботою в Галичині Крата і Кузіва? Що спільного мали св. брати Кирило і Методій з презбитеріянською місією в Галичині? Що спільного мав з презбитеріянізмом св. Володимир Великий? Що спільного мав з презбитеріянськими чеками св. Антоній Печерський, кн. Константин Острожський, Т. Шевченко тай всі инші вичислені укр. мужі? Що спільного мали вони з підступною роботою презбитеріянських українських аґентів в Галичині та з тими чеками і лахами, за які вони купували колись перевертнів між українськими переселенцями в Канаді? Що спільного?

Чи не е се знов той самий обман, що ніби то презбитеріянська місія і правдива церква українського народа, се одно і те саме? Чи не е се той самий обман, що ніби то презбитеріянізм не відбирае людям їх віри і обрядів, не заводить ніяких змін, не ріжниться нічим від того, до чого народ привик і чим дорожить? Чи не е се та сама підступна робота, яка провадилася колись в Канаді, коли то презбитеріянські аґенти заманювали людей до себе з одного боку тим, що затримували церковні обряди а з другого боку тим, що роздавали чеки і лахи?

Так, так, се е одна і та сама робота. І колиб ви хотіли бути чесними супроти людей, яких баламутите і яких матеріяльні злидні використовуете для своїх цілей, то ви сказалиб людям ясно хто ви і чого від них хочете. Ви сказали би: Ми е **продовження** презбитеріянського передання (чеків?) в Канаді від др-а Кармайкла, від др-а Фаркарсона, від д-ра Йонґа і инших. Ми е продовження серафимсько-презбитеріянського передання — шопки від Бодруґа, Вільчинського, Ґлови, Бичинського і инших.

Ось так ви сказалиб і не підшивалибся під світлі імена з української історії. Але ви не скажете, бо ви стратилиб „пошану", „довіря" і „ідейність". Ви стратилиб корито.

СЛІДИ БОГА.

Одного разу французський вчений подорожував в Арабії в наукових цілях. За провідника служив йому один побожний Араб.

Одного вечера, коли заходило сонце, Араб розстелив на піску дивана й, вклякнувши на нього, почав молитися. Коли скінчив молитву, французький вчений питае його згірдливо:

— Що ти робив?

— Молився, — відповів Араб.

— Молився? — повторив вчений, — До кого-ж ти молився?

— До Алла — до Бога, — відповів Араб.

— А ти бачив коли Бога? — запитав його вчений.

— Ні.

— То може ти коли дотикався Його?

— Ні.

— То може чув Його коли?

— Також ні.

— Який-же ти дурень! — скрикнув вчений. — Молишся до Бога, якого ти не бачив, ані не дотикався, ані не чув.

Араб не відповів нічого і вони полягали спати.

На другий день рано вони повставали перед сходом сонця і вчений каже до свого провідника:

— Минувшої ночі довкола нашого шатра ходив верблюд.

— А ти бачив його? — питае Араб.

— Ні, — відповів вчений.

— То може ти дотикався його?

— Ні.

— То може чув його?

— Також ні.

— Який-же ти дурень, — каже йому Араб. — Віриш в верблюда якого ані не бачив, ані не дотикався, ані не чув.

— Як то? — обурився вчений. — Адже я бачу сліди його довкола шатра.

Саме в той час на східнім обрію показалося ранне сходяче сонце. Воно облило золотими лучами дооколичні горби, шатро та самих подорожних. Араб схопив вченого за рукав, обернув його до сходу і, показуючи рукою на неописану красу сходячого сонця, промовив:

— Глянь, безумний! Ось сліди Всемогучого Бога!

Вчений задумався і не промовив ані слова. Але в його душі зродилася віра в Бога.

БУДЬТЕ ПРИЯТЕЛЕМ, А НЕ ВОРОГОМ.

Ось-ось буде два роки, відколи почав виходити „Православний Вістник".

За час свого існовання „Православний Вістник" не докучав своїм читачам і передплатникам, ані щоби вони відновлювали свою передплату, ані щоби жертвували на „Пресовий Фонд". Не докучав, бо не було потреби.

Наші читачі і передплатники сповняли свої зобовязання супроти свого часопису ЧЕСНО І ТОЧНО. І ми підносимо се з великою приемністю.

Але від якогось часу ми завважали, що чим більше зростае число наших читачів, тим частійше знаходяться між ними типічні „Рутенці", себто такі, які люблять читати часопис безплатно. Правда, їх богато нема, ось так кількадесяток, але і се забогато. Ми хочемо, щоби не було ані одного! І ми вам скажемо чому:

1. Всі українські часописи, які в грошевих справах опираються головно на своїх читачів, калікують якраз через те, що між їхними читачами е богато таких, які люблять часописи читати, але не люблять за них платити. А „Православний Вістник" не хоче калікувати. Він хоче стояти кріпко і розвиватися, отже хоче, щоби його читачі платили за него так охотно, як охотно читають.

2. Читачі, які читають часописи, але за них не платять, роблять се не через убожество, але через недбальство. „Пішлю передплату завтра", каже такий читач і читае, коб здоров, часопис безплатно дальше. А „Православний Вістник" хоче людей від недбальства відівчити, отже хоче, щоби люде не тільки читали його, але й передплачували.

3. Чоловік, який лакомиться на дурничку, грішить. А „Православний Вістник" не хоче приводити своїх читачів до гріха ,отже домагаеться, щоби вони ніколи не лишалися позаді з передплатою.

4. Тільки те товариство може істнувати і як слід розвиватися, якого члени повинуються дисципліні і виконують свої членські обовязки точно і совісно. „Православний Вістник" уважае своїх читачів і передплатників за членів одного товариства, отже домагаеся, щоби вони як слід виконували свої членські обовязки, себто, щоби на час відновлювали свою передплату.

5. На кінци „Православний Вістник" опираеся виключно на передплаті і на жертвах на Пресовий Фонд, а коли читачі і передплатники не пришлють грошей, то за що „Православний Вістник" буде виходити?

Роздумайте над сим всім добре і запитайте себе, чи ваша совість чиста супроти „Православного Вістника"? Коли ні, то поступіть так, як поступив п. Мриглод з Кімберлей, Бр. К., який спізнився з передплатою на два місяці (зважте, тільки на два місяці!). Він пише: Даруйте, що з мене пізний Іван і що я спізнився з передплатою. За кару посилаю одного доляра на Пресовий Фонд, а 2 доляри на передплату.

Ми п. Мриглоди особисто не знаемо. Але його вчинок вказуе, що він:

1). На ділі не е пізним Іваном.

2). Не е ласий на дурничку.

3). Сповняе совісно свої обовязки.

4). Знае як слід оцінити значіння доброго часопису.

5). Є щирим приятелем „Православного Вістника". Одним словом е свідомим Українцем.

Таких щирих приятелів, як п. Мриглод, „Православний Вістник" мае богато. Дуже богато! Такими е майже всі наші читачі і передплатники. Але ми хотілиб ,щоб такими приятелями були не тільки „майже всі", але таки ВСІ наші читачі і передплатники.

І ми свято віримо, що вони стануть ними найдальше до місяця!

Отже: чи ви вже відновили свою передплату на „Православний Вістник"? Чи ви приеднали бодай одного нового передплатника для него? Чи ви вже зложили жертву на Пресовий Фонд? Коли ще ні. то зробіть се запаз!

Будьте приятелем, а не ворогом вашого часопису!

Ред. „Православного Вістника".

СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВІРИ.

Вірую в едину, Соборну і ні від кого незалежну Україну, сотворену Богом Творцем для нашого народу перше всього видимого і невидимого. І в Духа народнього, котрий від Києва і Львова сходить, о котрім говорили українські пророки, розпинаемого при польськім і червонім Пилатах. Ранійш страдавшого, погребеного і в 1917 році воскресшого і який знова прийде зі славою, щоби судити білих і червоних Пилатів. Його-ж пановинню не буде кінця.Ісповідую едине відхрещення від Ляхів і Москалів. Очікую воскресення України, для вільного самостійного життя во віки безконечні.

Дмитро Тягнигоре.

ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІД НАЙДАВНІЙШИХ ЧАСІВ.

I.

Св. Андрей Первозванний. — Старинний переказ оповідае, що оден з апостолів — святий Андрей Первозванний — проповідуючи науку Христа зайшов аж на те місце, де нині стоїть святе місто Київ. Вийшовши на київські гори, він поставив тут хрест і сказав до учеників:

— Видите ви ті гори! На них засіяе ласка Божа, тут повстане велике місто і буде богато церков. Бог просвітить своїм світлом сю землю.

Княгиня Ольга. — За часів княгині Ольги була вже в Києві громадка христіян й Ольга за порадою грецького священика поїхала до Царгороду і її охрестив патріярх Поліевкт 957 р. Ольга вмерла 969 р.

Володимир Великий. — Цілий український народ приняв христіянство аж за київського князя Володимира Великого 988 року. Літописець каже, що Володимира намовляли посли ріжних народів — Турків, Жидів, Латинян — щоби приймив їх віру, однакож Володимир післав найперше в світ розумних людей, кажучи:

— Йдіть від краю до краю і роздивляйтесь та розвідуйтесь про віру, яку кождий нарід мае. Коли вернете, тоді я прийму тую віру, котра буде з усіх найліпша.

Посли обійшли богато країв, а коли вернули, то сказали:

— В богатьох краях бували ми, та найкраще подобалася нам віра грецька. Коли ми були в Царгороді в церкві, то не знали, чи ми на земли, чи в небі.

Після того Володимир охрестився, діставши імя Василія а з ним і народ. Вмер 1015 р., в 63ім році життя.

Наслідки христіянства. — Історія оповідае, що Володимир з чоловіка жорстокого і легкодушного став по хрещенню дуже чесним і праведним. Помагав убогим, обходився з усіми ласкаво і справедливо. Спроваджав священиків, будував церкви, основував школи. І протягом яких 20 літ виросло нове, розумне покоління, що було відтепер провідниками просвіти і творцями нового ладу.

Доперва від заведення христіянства починаеться на Україні освіта, виховуються письменні люде. починаесь писати Історія українського народу.

Роботу Володимира продовжуе син його Ярослав Мудрий, будуючи дальше церкви, основуючи школи, бібліотеки, перекладаючи книжки і т. п.

Церковна мова. — Перші священики і митрополити на Україні були Греки. Та грецька мова не була народови зрозумілою і тому Українці вже в початках взяли від тодішних Болгар церковні книжки, писані тодішною болгарською мовою, на яку переклали грецьке богослуження св. Кирил і Методій. Староболгарська мова була Українцям досить зрозуміла і вона на довший час стала книжною мовою письменних Українців. І ту старо-болгарську мову ми називаемо нині **„Церковно-Славянською мовою"**.

Треба пригадати одно: Українські письменники церковно-славяську мову з ходом часу зачали наближати до своеі рідної мови, зачали додавати українські слова, або болгарські до своїх форм нагинати. Зачали також болгарські букви вимовляти по правилам і звичаям своеї мови. І тому нинішна церковна мова значно відійшла від давної старо-болгарської мови.

Славянська Азбука. З мовою приняли Українці від Болгар й азбуку, яку мали також зложити — св. Кирило і Методій. Однакож були там букви, які не відповідали українській вимові і тому Українці одні з тих букв заміняли иншими, або вимовляли по свому, або зовсім не вимовляли, як приміром букву „ъ". Через те і не було сталого ладу в писанню. Коли-ж додати, що книжна мова на Україні не була тоді народною живою мовою, то через те і письменство не могло як слід розвиватись в тих часах.

Вимова церковних букв. — На Україні вимова церковних букв і взагалі церковного письма була своя власна, як ще доси читають старославянські церковні книжки в Галичині і на Буковині.

Однакож Московщина взявши до рук часть України, 1686 р., почала заводити в школах і в церковнім читанню свою вимову. Заведенням московської вимови на Україні клопоталась дуже цариця Катерина (1762—1796). Так примушено Українців забути свою вимову і читати по московськи: **хлеб, тебе, памілуй, аднаво,** а не як перше: **хліб, тебі (і тебе), помилуй, одного.**

Св. Письмо українською мовою. — Вже давно бачили думаючі Українці, що церковна мова народови не зовсім зрозуміла і длятого перекладали св. Письмо, святочні читання (синаксарі) і писали проповіди народною мовою. Новий Завіт перекладено на українську мову ще 1556 року (Пересопницька Євангелія). В 16-ім віку перекладано Євангелію пять разів. В 16 і 17-ім столїттю в церквах на Україні читалися Євангелії по українськи, а було таке, що 1675 р. читав людям Євангелію в українськім перекладі московський патріярх Йоаким.

Нині Українська Православна Церква поставила собі за обовязок впровадити українську мову в усі церковні читання і богослуження.

Залежність від Царгороду. — Українська Церква від початку залежала від царгородського патріярха, однакож та залежність була дуже невелика. Церквою правив Київський Митрополит, а патріярх мало в церковні справи втручався.

Україна і Московщина, то від давна були два окремі світи. Українці від давна дбали про школи, то в них і духовенство було освічене. Тут і простий нарід був письменний. В Московщині-ж шкіл ненавиділи, уважали їх ересию та гріхом і духовенство було там дуже темне. І деякі церковні звичаї на Україні були инші, ніж в Московщині.

Митрополити жили в Києві до 1299 р., та коли Київ через напади Татар дуже підупав, перейшли вони на північ до Володимира, а там і до Москви. Там вони про Україну вже не дбають (хоч звуться київськими), хіба щоби взяти з неї більше доходів.

Бачучи, що так не добре, українська церква обрала собі знов окремого митрополита для Києва 1414 р.

В Українців не було деспотизму, як в Московщині. Духовних тут вибирали і митрополита і епископів і священиків. А патріярх тілько благословив вибраного митрополита. В Московщині-ж була і темнота і повно забобонів і неволя.

Насильна злука Української Православної Церкви з Московщиною. — Гетьман Богдан Хмельницький звязав Україну з Московщиною 1654 р. Однакож українське духовенство було проти такої злуки — воно прочувало чого від Москви сподіватися.

Так тяглось до 1686 р. Московський уряд хотів взяти в руки українську церкву і приеднав собі на початок митрополита Гедеона, давши йому карету обшиту оксамітом, з мідною оздобою і шестерма кіньми. Та ще треба було згоди патріярха. І так 1685 р. післано до Єрусалиму посла з грішми („дяка" Микиту), однакож ерусалимський патріярх Досифей не хотів і слухати про те, чого Москалі бажали. Тоді вдавсь Микита до царгородського патріярха Діонисія і турецького міністра і так за 120 соболевих шкір і 200 червоних патріярх відпустив Українську Церкву Московщині. А самих Українців і не радились

Від того часу Українська Православна Церква стала московською власністю і перестала жити своїм життям. До неї заведено московську мову; епископів поставляли Москалі; понищено українські церковні звичаї; церкву перемінено на поліцейську інституцію і при її помочи московщено Українців; цілий український нарід засуджено на загибіль.

Під московською рукою. — В 17 і 18-ім столїттю шкіл на Україні було дуже богато. Чужі люде, що заїздили на Україну, писали, що в Українців навіть жінки вміють письмо, а між дітьми вміють навіть сироти

Кожде село мало школу. В роках 1740—1748 в семи полках Гетьманщини було 866 шкіл на 1094 оселі. В Чернигівськім полку було 143 школі на 142 селі. Таке і в других місцях. На просторі повітів Чернигівського, Городенського і Сосницького було 1768 року 134 школі, — на 746 душ одна школа. По 100 роках (1875) було на тій-же земли ледво 52 школі. Одна школа припадала тепер на 6730 душ. Москва так господарювала, що за 100 років шкіл стало в трое менше, коли людність зросла в десятеро. В инших-же околицях України коло 1800 року шкіл не було вже зовсім. А коли занепала загальна освіта, то занепало і церковне життя.

Відродження Української Православної Церкви. — До революції 1917 р. було на Україні 25 епископів і майже всі вони були Москалі.

Зараз після революції в Росії, 1917 р. почалася робота коло відродження Української Православної Церкви на Україні. Однакож проти такої роботи стали московські епископи і духовенство. Та мимо того Українська Автокефальна Церква таки відродилася. Опісля всею силою переслідувала Українську Православну Церкву також большевики, однакож свята народна справа перенісши всі напасти і дальше росте і кріпне. Першим провідником відродженої Української Православної Церкви е київський митрополит Василь Липківський. Нині на Україні е 30 і кілька українських православних епископів. І в найдальших закутинах України, а також всюди по світі, де живуть Українці, нині йде робота, щоби привернути Українців до рідної Української Православної Церкви: щоби зібрати всіх синів і дочок многострадального українського народу в одну громаду, на той грунт, який призначив Бог українському народови.

ОБРАЗКИ ЗІ СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Давним звичаем відбувалося у нашій церкві уділювання св. Тайни священства звичайно в неділі або свята в архикатедральних церквах в присутности численно зібраних у церкві вірних. Се підносило торжественний настрій і велич св. Тайни. Памятаемо ще нині, як бл. п. Митрополит Йосиф, засівши перед великим престолом, на виявлену іменем приступаючих (будучих) пресвитерів просьбу о. ректора презвитерії, звертався до него сильним і поважним голосом зі словами: „А віси ли ти, яко они достойнії суть" і тоді старенький о. ректор бл. п. крилош. Н. Жуковський зворушеним голосом відповідав: „Владико! едино немощ человіческая довліеть, вім, яко достойнії суть". І тоді на слова Митрополита: „приступіте!" починалося богослуження і торжество посвячення. Торжественна, поважна і боговійна тишина панувала серед вірних у церкві від початку до самого кінця богослуження. Всі відчували повагу і велич св. Тайни, бо се-ж будучі священики складали присягу перед Богом до рук свого Архиерея перед лицем зібраного у церкві народа. Се мало великий релігійний, ублагородняючий вплив не тільки на приступаючих до священня, але і на зібраних вірних.

Пригадуемо собі рівнож, яке миле враження в р. 1900 викликав у нашої суспільности поступок тодішнього Станиславівського Епископа Андрея Шептицького, коли довідавшися від свого капеляна, що в церкві при свяченню е присутні жінки приступаючих до священня пресвитерів, поручив їх запросити до себе на спільний обід з їх мужами, висвяченими пресвитерами. Се було справді гарно і доцільно зроблено, бо пригадало жінкам новопоставлених, що вони рівнож належать до сімї трудящихся у Винограді Христовім, і покликані рівнож у свому крузі ділання до тихої праці на славу Божу і для добра і поваги св. церкви.

На жаль, сей давний гарний звичай прилюдного висвячування залишено у нас з насильним вводженням целібату у нашій церкві. Свячення відбуваеся тепер тихцем у приватних каплицях Епископів, немов нарочно на те, щоби вид жертв насильства целібату не-дражнив зібраних у церкві вірних. Коли пр. в Станиславові за теперішнього епископа одній жінці пресвитера удалося раз в попередних роках дістатися до каплиці, аби бути при висвячуванню її мужа, епископ, побачивши її, замкнув царські врата і вже того дня не уділяв свячення.

В грудни 1924 р. відбулося в Станиславові свячення питомців IV року серед дивних і прикрих проявів.

Вже попередно пішов поміж питомцями цілої семинарії рух, щоби опертися насильному целібатови, а на випадок не узглядненя їх голосу, виступити солідарно з духовного заведення. Сей рух запримітили настоятелі і щоби ударемнити порозуміння межи питомцями, перемішали всі чотири роки і перекинули їх на инші числа. За сим пішли реколекції від 16 до 20 грудня м. р. а зараз по них наступило свячення в піддіякони і діякони. По такім перемішанню не прийшло до остаточного порозуміння між питомцями. В додатку найшлося між кандидатами IV року богато таких, котрі вже передше потратили по пару літ, ухиляючися від примусового целібату, находились в старшім віку і в скрутнім матеріяльнім положенню.

В такім примусовім стані улягли вони насилі: з 15-ох питомців приступило тепер до свячення 13, оден нагадався по тижневи, а оден виступив зовсім з клерикальної звязи. — І зайшло таке, що многим при свяченню лилися слези з очий — не задля величи св. Тайни, але з гіркого жалю за зломаним життям і втраченим щастям родинного життя

І питаемо прилюдно перед світом, чи такий спосіб рукополагання відповідае закону Христа і правам нашої церкви? Чи се було по христіянськи і по людськи використовувати в сей спосіб їх примусове положення, аби з них одержати целебсів? Гадаемо, що за зломання життя тих неповинних людей тяжко відповідять колись на Божім суді святитель, його засліплені дорадники і інспіратори.

А тепер другий образок. Які наслідки приносить такий насилуваний целібат в станиславівській епархії, ілюструе слідуючий факт, про який оповідала нам одна поважна жена священика. Перед пару роками приїхала вона була зі своїм мужем до Серафимець коло Городенки, щоби відвідати давні могили своїх рідних. Там стрінулася вона з місцевими сільськими жінками і ті розказували, що до них приїздила недавно на гріб свого мужа жінка бувшого там пароха, що помер в часі війни і як вона гірко перед ними плакала і нарікала на свою долю. По смерти мужа вона лишилася в біді з дрібними дітьми. Епископ Хомишин обіцяв найстаршому синови, що скінчив семинарію, дати парохію, щоби заопікувався сиротами але під услівем, що висвятиться в целібаті. Син під моральним примусом приніс ту жертву для матері і рідні, а тепер через то змарнувався і проклинае ціле своє життя. Мати говорила, що волілаб була перенести найбільші терпіння, як дивитись на недолю та нарікання сина.

І таких прикладів зломаного життя бачиться в сій епархії богато-богато. Справді дивуватись треба, що загал духовенства і все громадянство може через тілько років зносити над собою такі знущання.

(Перем. „Укр. Голос").

СТРАХ БОЖИЙ ПОЧАТКОМ МУДРОСТИ.

Запитав раз молодий чоловік Теодозія Печерського:

— Коли Бог мудрий і всевідючий, то Він знае наші слабі сторони і буде судити нас ласкаво. Коли-ж Він і розумний і добрий, то чому говоримо про „страх божий"? Хіба-ж можна доброго вітця боятися?

І відповів святий муж:

— Сину, страх божий, се ніщо инше, як глубоке поважання і любов наша до Бога. Ми не повинні боятися Бога, як ворога, але повинні боятися злого вчинку, який буде нівечити Його святу волю. Візьми такий примір: чи добрі діти не ображують своїх родичей лише тому, що бояться їхньої кари? Ні! Вони слухають і роблять по бажанням родичів тому, що поважають їх. Виходить, що коли добрий син і добра дочка скажуть, що бояться батька, то розумій се так що вони бояться зневажити злим вчинком того, хто е для них дорогою особою. Вони бояться злого вчинку, як плями на собі, яка може вразити батьківське серце. Вони немов бояться в першій мірі не за себе, але за батька, щоби їх вчинок не був батькови болючий. Ось так треба розуміти і страх перед Богом — страх божий.

— А чому сказано, що страх божий е початком мудрости? — питав дальше молодий чоловік.

— Тому сину, — відповів знов святий муж, — що коли хтось не хоче зробити наперекір розумним божим приказам, щоби тим не зневажити Бога і гідности своеї душі, той буде кождий свій вчинок обчисляти, буде зло направляти, буде вести себе в життю гідно, примірно — то чи не назвеш ти такого чоловіка мудрим? Бо в чім найбільша мудрість, коли не в тім, щоби не опоганити себе поганими вчинками і не знівечити життя свого безвартними ділами! І ще запамятай, що ніщо так не заставляе чоловіка до доброго, як щире поважання Отця Небесного і отця-матері, яких маемо на земли. Хто щиро поважае Бога, той і родичей своїх буде поважати; хто поважае щиро родичей, той поважае щиро Бога. Хто-ж і Бога і родичей поважае, той поважае і людей і все боже творіння і він праведний в очах Бога і людей. Він цілий божий закон сповняе. І його поважання звертаесь тоді на нього божим благословенням.

— Отче, — сказав до Теодозія инший ученик, — ти говорив, щоби ми берегли і підносили нашу гідність — як се треба розуміти? Як можна свою гідність підносити?

На те святий муж:

— Не зневажай гідности Бога і гідности добрих людей, а тим самим не зневажиш своеї гідности. Поважай їх, а тим самим будеш і себе поважати!

Коли праведний мудрець лежав на постели слабости, відвідали його ученики і просили благословення. І сказав мудрець затихаючим голосом:

— Нехай Господня рука завсігди вас провадить і наклонюе вас, щоби ви боялися Бога так, як боїтеся чоловіка!

— Як! — закликали тоді ученики — хіба не треба більше боятись Бога, ніж чоловіка?

І відповів мудрець:

— Я бажав би, щоби ви боялись Бога якраз тілько, кілько боїтесь людей. Ви робите зло аж тоді, коли ви певні, що людське око вас не бачить. Бійтеся таксамо Бога, який бачить все, а більше вам не треба.

— Хто знае божий закон, — сказав мудрець — але не боїться Бога, подібний до того, хто роздобув ключі до внутрішних дверий скарбниці, але не задав собі труду роздобути до тих, якими вступаесь знадвору.

І ще сказав мудрець:

— Хто знае світові мудрощі, а не боїться Бога, той подібний до силача, в якого сильні руки, однакож не вміе він ніякого корисного ремесла і не виконуе жадної гарної, ні розумної та користної роботи.

(Пв. Вк.)

БОГАЦТВА НА ТОЙ СВІТ НЕ ЗАБЕРЕШ.

Двох приятелів розмовляли про смерть свого знакомого. Між иншим питае один другого.

— А кілько грошей лишив покійний?

— Лишив всі, — відповів запитаний.

Так, лишив всі, бо на той світ маетку не забереш.

Найкористнійшою річчю, яку можете набути за одного доляра е „Православний Вістник".

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
[redacted] — WINNIPEG, MAN.

РАДІСТЬ ВЕЛИКА.

Благовіщу вам радість велику, що буде всім людям... Народився вам сегодня Спас, Христос Господь. — Лука II. 10—11.

Стоїмо знов у порозі великого свята — свята народження Ісуса Христа.

Сумний був стан людства перед приходом Ісуса Христа, сумний до неописання. А передовсім сумно представлявся стан народу жидівського, як народу „вибраного". Поневолений політично і душевно, — політично римським Кесарем, а душевно гріхом матеріялізму і розпусти, — він представляв собою сумний образ людського занепаду. І здавалося, що нема йому вже виходу з того сумного положення, що нема надії на відродження... Але в серцю людей горіла іскра надії, яка берегла їх від цілковитого занепаду і яка охороняла їх перед найлютійшим ворогом — зневірою і розпукою. Іскрою тією були предсказання пророків про прихід Месії-Спасителя, Який мав визволити нарід з неволі і занепаду.

Якого-ж Месії чекав жидівський нарід? Він чекав короля-вождя, другого Давида, який мав відбудувати жидівське царство і засісти на його троні. Він чекав местника за свої політичні кривди, який мечем і вогнем мав росправитися з ворогами „вибраного" народу. Він чекав побідоносця, який мав завоювати весь світ і підчинити його жидівському пануванню... Такого то Месії чекав жидівський нарід, отже не диво, що коли Він вкінці прийшов, так мало з Жидів пізнали Його...

Сповнився час і Месія прийшов. Прийшов Він не як цар золотом і сріблом сяючий, не як вожд-побідоносець при звуках труб і бубнів, не як кровожадний местник з мечем і вогнем в руках. Прийшов Він, як смирне невинне дитятко, прийшов, як приходить найбіднійший з бідних. Прийшов Він в першій мірі не до царів, богачів, вельможих, а до бідних, гонених, поневолених. Прийшов Він будувати Царство Свое, але „не від світу сего", а Царство Отця, що на небі. Прийшов Він, щоб завести на землі не панування одні над одними, не пімсту, не поневолення і кровопролиття, а братерство, любов і мир. І прийшов Він не тільки для Жидів, а для ВСІХ людей, для цілого світу.

„Благовіщу вам радість велику, яка буде ВСІМ людям..." Радість Велика! Радість безмежна. Радість безконечна!

Радість, бо народився Спас! Радість, бо прийшов відкупитель світа! Радість, бо прийшов Побідитель царства Сатани.

Радість, велика радість!

* * *

Над Вифлеемом і дооколичними полями царювала нічна тиша... Одалік від Вифлеему ночували пастирі і стерегли своеї отари. В місті обходили свято, але закон не позволяв їм, пастухам, брати в ньому участь. Були вигнанцями в своїм краю... Сиділи в купі і тихо розмовляли. Розмовляли про свою недолю; про минуху славу свого народа; про кровавого Ірода, який царював в Єрусалимі; про Месію, прихід Якого предсказували пророки...

Нараз світло! Яснійше від сонця, сильнійше блискавиці. А посеред нього Ангел — Божий післанець. Неописаний жах огорнув бідних простих пастухів, серця їх забились трівожно, слова завмерли на устах...

— Не бійтесь! — прогомонів лагідно Ангел. — Не бійтесь, ось бо приношу вам радість велику. Народився вам сегодня Спас, Христос Господь!

Не бійтесь!

Не бійтесь, праведні, ось бо прийшло ваше спасення. Не бійтесь, шукаючі правди-справедливости, ось бо Правда втілилась і зійшла на землю. Не бійтесь, шукаючі світла, ось бо Світло вже посеред вас! Не бійтесь, страждаючі, плачучі, гонені, поневолені і осміяні, ось бо маете вже Захист! Не бійтесь, ось бо народився вам сегодня Спас, Христос Господь!

* * *

„Чи сон се, чи привид, чи дійсність", шептали пастирі боязко... А там — о Боже, що се?

Високо, високо, з під самих äір долітае до них божественний спів. Голоснійше і голоснійше несуться звуки пісні, близше і близше зближаються до себе земля і небо, виразнійше і виразнійше розбирають пастирі слова ангельської пісні:

„Слава на небі Богови, на землі мир, між людьми бажання добра."

Слава на небі Богови!

Слава за Його Ласку велику, слава за Його Любов безмежну, слава за Його Дар прецінний — за Сина Єдинорідного, Якого віддав Він на спасення людей!

Слава на небі Богови, слава на віки вічні!

* * *

Вже дві тисячі років минае, як Син Божий принав тіло від Діви Марії і стався чоловіком. Вже дві тисячі років минае, як Спаситель, Христос Господ, засіяв зерно Своеї науки, щоб воно росло-виростало і заплілнило цілу землю. Вже дві тисячі років минае, як Він поставив підвалини під Свое Царство на землі.

Коли-ж те Царство сповниться? Сего ніхто не знае, тільки Отець, що на небі. Але ми знаемо, що Царство Боже на землі тепер будується, знаемо, що воно поширюеться, знаемо, що воно огортае все більш і більш вірних. І прийде той час, коли слова Господа нашого Ісуса Христа сповняться до послідної йоти і коли будовання Царства Божого на землі завершиться. А се станеться тоді, коли ідея, наука Ісуса запануе на цілім світі, коли для людей не буде инших законі, крім законів Спасителя, коли кожда людина, що на світі, збудуе перше Царство Боже у своїм серці. Коли се станеться, не нам журитися. Станеться воно тоді, коли призначив Бог. А нам, кождому з окрема і всім разом, треба журитися, щоб нашим серцем володів Христос, не Сатана, щоби своїм життям, своїми ділами і думками промощувати дорогу для Царства Небесного на землі, щоб поширювати науку, ідеали Христа на кождому кроці, кождої мінути.

Хай сегорічне Різдво буде для всіх нас святом душевного відродження, хай буде важним кроком до сповнення Царства Божого на земли, хай спокій, любов і братерство запануе між всіми нами, хай ангельська пісня головно бренить в наших серцях:

„Слава на небі Богови, на землі спокій, між людьми бажання добра."

ПРОФ. ІВАН ОГІЕНКО.

(В 20-ті роковини його наукової і громадянської праці).

Для 21 листопада с. р. українське громадянство святкувало двайцять-літний ювилей наукової і громадянської діяльности професора Івана Огіенка.

Імя шановного ювилята не е чуже і для українського загалу в Канаді, а передовсім для православних Українців, які знають професора Огіенка, як світлого діяча на ниві української церкви.

Професор Огіенко народився 2 січня 1882 р. в місточку Брусилові Радомиського повіту на Київщині. Походить з селянської родини. Початкову освіту одержав в роднинім містечку, а в 1896 вступив до Київської Військової Фельдшерської Школи, яку скінчив в 1900 році. В 1903 році він вступив на історично фільольогічний факультет Університету св. Володимира в Київі, де своею пильністю і визначними здібностями звернув на себе увагу професора В. Перетця, дослідника історії східно-славянських літератур. Під його проводом він і розпочав свою наукову діяльність. Коли в 1905 році на Україні царський уряд дозволив українське друковане слово і коли почалося відродження українського культурного життя, то проф. Огіенко брав в ньому безпосередню участь вже з самого початку і від тоді до тепер ніколи не переставав працювати як учений і як громадський діяч. В 1909 році він скінчив університет і віддався педагогічній діяльности у середних школах міста Київа, а в 1914-15 р.р. склав магістерські іспити і був обраний приват-доцентом Університету св. Володимира.

Від скінчення університетських студій до 1917 року професор Огіенко займався виключно східно-славянською фільольогією, працюючи в сій галузи, як науковий дослідник, педагог і потім як приват-доцент. Але з відродженням Української Державн він розгорнув свою діяльність у найрізнійших напрямах, а передовсім в напрямі відродження Української Автокефальної Православної Церкви.

В 1918 році він був обраний екстра-ординарним професором Українського Державного Університету в Київі і в тому-ж році заснований Український Університет в Камянці-Подільськім вибрав його своім першим ректором.

В 1919 р. професор Огіенко був призначений міністром Ісповідань Української Народньої Републики і як такий поставив перші основи під відродження Української Православної Церкви. Він завів богослуження або мовою українською, або церковно-славянською з українською вимовою, склав правила української вимови церковно-славянських текстів, видав розпорядження про вживання української мови в проповідях, у церковнім діловодстві і ин. Рівночасно він організував Раду при Міністерстві Ісповідань та відновив Священний Синод Української Церкви і перевів закони про епархіяльні церковні ради.

Опинившися поза межами Рідного Краю, проф. Огіенко не припинив своеї діяльности на церковній ниві. В 1921 р. він заснував видавництво „Українська Автокефальна Церква", яке видало під його редакцією богато цінних, церковному питанню присвячених, книжок, з котрих богато розійшлося і в Канаді. Троха пізнійше він видав свої переклади богослужбових книг на українську мову, як Службу Божу, Вечірню, Утреню і инші., яких вживають тепер в українських православних церквах в Канаді.

Нині професор Огіенко жие у Львові і продовжае працю над перекладами богослужбових книг, пише нариси з історії Української Церкви, як рівнож продовжае свою наукову працю з области української літератури та історії.

Будучи Міністром Ісповідань, проф. Огіенко живо інтересувався також справами українського церковного руху в Канаді і знакомство з ним нашого загалу почнпається саме з того часу.

Професор Огіенко мае за собою світлий рекорд так літературної, як і громадської діяльности. На літературно-науковому полі він відзначаеться передовсім як знавець мов і історик літератури; він е дійсним членом богатьох наукових товариств. Але для українського православного загалу він близький серцю передовсім як церковний діяч. Він е вірним сином Української Церкви і невтомним працівником на її ниві. Він е один з тих не многих світських мужів науки, які знають як слід оцінити значіння рідної, національної церкви в життю народа, головно як чинника морального і національного відродження, і віддае для неї всі свої сили і здібности. Мало хто знае, якою дорогою ціною платив шановний ювилят за появу друком кождої його книжки, присвяченій українській церковній справі в часі його життя на еміграції. Від уст віднимав собі і сімї і клав на жертвенник рідного народа і церкви...

Наукової оцінки літературно-наукової і церковно-громадської діяльности проф. Огіенка не берусь робити. Не почуваю себе до сего компетентним, ані не маю під руками відповідних даних. Але не можу не сказати кілька слів про шановного ювилята, як про людину, з якою я мав честь познакомитися особисто в 1922-23 р.р. Людина щира, симпатична, наскрізь религійна, професор Огіенко зробив на мене як наймилійше враження, яке остало в мене по нинішний день. Коли я маю які милі спомини з мойого короткого побуту в Галичині, то вони тісно вяжуться з особою проф. Огіенка та його тихою, гостинною, привітною і цілим серцем відданою праці її мужа, дружиною, якій, я певний, належиться велике признання за ті здобутки для українського народу і його церкви, [illegible] шановний ювилят своею працею придбав. Гаряча патріот[illegible] в життевих вимогах вирозуміла, шановна Домна Іванівна нераз зносила з трома діточками, поза межами Рідного Краю, голод і холод в повнім значінню того слова, щоби тільки дати змогу мужеви видати друком яку працю, яка мала принести користь не їм самим, тільки рідному народові і церкві. Тяжкі матеріяльні злидні переживали шановний ювилят і його дружина, коли я познакомився з ними (не краще мабуть і тепер), але я не чув від них ані одного слова скарги, не доглянув ані зерна зневіри чи знеохоти. Завважав я хіба тільки одну тугу за Рідним Краем, на смау згадку якого вони відверталися в бік, щоби не зрадити своїх сліз. На початку мого знакомства з ними, я нераз запитував себе, що помагае їм нести з такою відвагою і витревалістю, той хрест, який люта доля на них наложила, яка сила помагае їм зносити їх надмірні терпіння? І я вкінці зрозумів, що силою тою була їх безмірна любов до Рідного Краю і непохитна віра в його кращу будуччину. Коли та любов і відданість Рідному Краеви буде дороговказом в життю шановного ювилята і на далі, то імя його буде записане в історії українського народа і церкви золотими буквами, а вдячність українського народа за його працю буде проживати з роду в рід.

З нагоди його двайцять літного ювилею, український православний загал в Канаді шле професорови Огіенкови щирий привіт і висловлюе Йому найщирші желання щасливої і успішної праці ще на довгі, довгі літа.

Прот. С. В. Савчук.

АРХИЕПИСКОП І СВЯЩЕНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.
(Світлина знята в Йорктоні, Саск., підчас конференції, 2 і 3 вересня, 1925 р. На світлині нема ще о. прот. Кирстюка, який не міг на конференцію прибути.
Перший ряд, зліва на право (сидять): о. П. Білон, о. прот. С. В. Савчук, голова Консисторії, Впреосв. Архиепископ Іоанн Теодорович, о. прот. В. Кудрик, редактор „Православного Вістника" і член Консисторії, о. С. Гребенюк.
Другий ряд (по середині) о. П. Самець, член Консисторії.
Третий ряд, зліва на право (стоять): о. М. Кучер, о. Волод.. Слюзар, о. Вас. Новосад. о. Д. Ф. Стратійчук, о. Петро Мельничук, о. Д. Кирстюк, о. Ф. Сенета, о. Іван Кусий.

НАРОД, ЩО ДБАЄ І НАРОД, ЩО НЕ ДБАЄ ПРО СВОЇ ІНСТИТУЦІЇ Й ОРГАНІЗАЦІЇ.

ЩЕДРІСТЬ І СКУПАРСТВО І ЇХ НАСЛІДКИ.

Лише свідомі люде знають, яке значіння в життю народу мають народні інституції й організації*), а малосвідомий не тілько, що їх не цінить, але уважає їх нещастям. Він звичайно думає:

— Не було би тих всіх народних інституцій, та організацій, всеї тої народної роботи, то не чіплялисяб, щоби на все те давати. А то давай та давай! То церква, то Консисторія, то Рідна Школа, то Народний Дім, то Інститут, то газета, то ще що. Де то чоловіка вистане на все те! Гей! А колиб всего того не було, тогди гріш лишаеся в кишени і ти складаєш його оден до одного і за час добре стоїш. А колиб ми всі добре стояли, то було би нам всім добре.

Так думали люде і перед потопом і ще давнійше, але се була діточа думка.

Уявімо собі таке: забирается нарід широке, бурливе море переїздити. Одні кажуть:

— Збудуймо оден великий спільний і сильний корабель і тоді буде він нас потроха перевозити.

Другі кажуть:

— Пощо одного спільного! Нехай кождий збудує собі сильний човен для своєї родини і їде. Він тоді держить свою власність в своїх руках, орудує нею, як хоче, їде коли хоче. Знає, що то його.

Візьмімо другий примір: Зійшлись люде якогось краю порадитись, як їм від ворогів оборонятися. Одні кажуть:

— Даймо грошей, роздобудьмо матеріялу, доложімо праці і побудуймо сильні твердині. Там поставимо військо, дамо йому зброї, покличемо командантів, які вивчать військо воєнної штуки і в тім буде для нас оборона! Другі кажуть:

— Пощо з кому збирати гроші, матеріял, робітників, сипів і десь там їх давати та сгати! Пощо? Збудуємо і хіба то буде наше? Зможе кождий з нас тим орудувати, як захоче? От краще нехай кождий з нас укріпить добре своє подвіре, свою хату, нехай призбирає зброї, вправить себе в орудуванню нею, а коли прийде ворог, нехай кождий на власну руку йде проти нього. Тоді кождий з нас буде в руках мати те, що його. А там ... Війни нема, а ти будуй та держи дармоїдів. Ніколи!

Вернімо тепер до першого приміру і запитаймо: Як безпечнійше було би плисти — чи на великім спільнім кораблі, що має богато всяких запасів на довгий час, має і велику витревалість і ратункові прилади, чи на малім човні, змайстрованім для одної родини?

Відповідь ясна! Малим човном можна плисти по малих озерах, а для великого моря треба і великого, сильного корабля, бо там великі небезпеки. І нерозумні, що не хотіли би будувати спільного корабля, пустившись малими човнами на широке море, потонули би, хоч би їх плило і сотки тисяч, або і міліони.

Пригляньмось другому примірови. Коли навалою йде ворожа армія, то її може противитись і зупиняти лише таклж сама армія, маючи захист і всякі можливі запаси і способи боротьби. Що тоді варта окремий вояк, який мав би йти проти армії на власну руку, під своєю особистою командою? І чи пійшов би він? А колиб і пійшов, то чи хтось на нього довго оглядав би ся? Ворог перейшов би від кінця до кінця краю без найменшої перешкоди, все поницив би, забрав би, порівнял би.

Бо поодинока сила кождого чоловіка, коли не звязана в одну велику громадську, чи народну силу, дуже скоро пропадає. І нитки сплітають в шнури, бо лише тоді можна ними виконувати велику роботу. Не варта нічого й поодинокий чоловік, який не звязаний з другими спільною працею спільними обовязками.

Треба тямити, що життя народу, се країна, кругом якої повно ворогів; се те море, на якім час від часу шаліють бурі. І тому розумні люде спільними жертвами, спільною працею будують для забезпеки національні, чи культурні твердині з арміями і великі, сталеві сильні кораблі.

І власне тими культурними твердинями й кораблями є народні Інституції й Організації!

Котрий нарід подостатком їх має і сильної вони будови той народ стоїть на переді на світі. В нього повно запасів і прилядів для ратунку на лиху годину. В нього є спрявні і досвідчені генерали з армією. Инакше сказавши: В нього є сильні школи, добрі професори, сильні книгарські видавництва, добірна література, діяльна й впливова церква, добрі політики, сильні економічні інституції, величаві добродійні заведення, висока загальна громадська свідомість. Сказавши ще инакше — там є **осередки народної сили; там громадські збірники богацтва, розуму і моралі.**

Що силу творять лише народні інституції й організації, видно з того, що ворог ніколи не виступає проти поодиноких рільників, ремісників чи наемних робітників, але завсігди проти їхніх інституцій — проти твердинь з арміями, проти складів зброї, проти шкіл, кооператив, видавництв, церкви і т. п. Коли ворог все те знищив би, чи забрав би в свої руки, тоді цілий нарід, хоч би 100 міліоновий, є безсильним. Ворог тоді з ним дає собі раду. Бо тілько зібрана в одно місце сила може бути великою, діяльною силою!

Однакож треба тямити, що такої збірної сили не збудують самолюби, ні скупарі, ні лінниві люде. Де кождий думає, щоби якось викрутитись і не дати ні гроша, ні праці на будову народної роботи, там всі ті скупарі і самолюби є лише нерозумними жебраками, які кажуть: нехай село горить, коби лише моя торба не згоріла! Кождий з таких скупарів може бути навіть дуже богатий, але всі вони разом не творять ніякої сили ні розуму. Вони спосібні лише до того, щоби підчас небезпеки брати на плечі скупарством надбане добро і тікати, куди власть ся. В них нема ні розуму, ні совісти, ні чести, а є лише жменя того добра, яке засліпляє очи і запоморочує розум скупареви.

Велику спільну народну силу — ті культурні твердині будують лише люде широї праці, широкого практичного розуму, люде благородного серця і великої ширости та щирости. А коли такі культурні твердині вже збудовані, тоді за них ховається і ними пишається також і той, що і дрібкою не причинився до їх будови.

Щедрість, жертвенність на культурні справи підносить народи; скупість, самолюбство нищить їх. Хоч нерозумному може і тяжко зрозуміти, як се може бути.

Колишні бідні, маленькі, придушені Німцями Чехи стали сильними і признаними лише від того часу, коли почали засновувати свої народні інституції й організації і посунули свою жертвенність до найдальших границь. Не було тоді місця, не було дня, не було нагоди, де би не збиралися жертви на будову і піддержання культурної народної роботи. **Убогий нарід давав послідне, але минув час і той сам народ побачив, що він збирается в силу, набуває розуму і богатів.** А нині той сам невеликий чеський нарід має вже і свою державу. Колиб же Чехи були не зрозуміли значіння народних організацій й уважаючи себе бідними, не далиб на свої народні справи ні гроша, то не тілько, що не стали би через те богатійшими, але доси за ними може і слід загинув би.

Та мабуть ніхто на світі не дає стілько датків на свої народні справи, як Жиди і не дає так безнастанно, однакож ніякого з недержавних народів народні інституції і народна робота не стоїть так добре, як в Жидів — а з тим і сила і добробут всего жидівства.

Скупарство, самолюбство нічого не будує, воно в дальшім ході нищить навіть самого скупара, — його здоровля, спокій душі, повагу в людей.

Турки забрали Царгород 1453 р. Історія оповідає, що коли Турки наближалися до міста, цареви забракло засобів для оборони — в першій мірі забракло грошей, за які можна би було всего потрібного роздобути. І він скликав мешканців міста й околиці, пояснив небезпеку і пригадав, що на них лежить обовязок всіми способами прийти йому з помочию. Однакож мешканці бесіду царя висміяли. Для них важнійші були власні кишені, ніж загальна справа!

Однакож таке не тревало довго. Турки поволи наблизились до Царгороду і почалась канонада, а навіть почулись крики наступаючих. І ті самі, що недавно висміювали бесіду царя, прибігли тепер до нього з плачем і жертвували купи золота на оборону. Однакож було вже за пізно. І цар прогнав їх кажучи:

— **Ідіть і гиньте разом з золотом, бо без нього ви жити не можете!**

І Царгород Турки взяли, народ побили, поневолили, а що було вартного, собі позабирали.

Такі овочі приносить те золото і те майно, що скупарі і самолюби в своїх скринях і кишенях пильно бережуть.

Бо майно на світі не на те, щоби оден чоловік нагарбав його якнайбільше і держав бездільно. Майно, се інструмент, яким треба користно орудувати — творити добро, піддержувати важні справи, скріпляти силу. Хто так його уживає, до того воно подвійно вернеться — чи то в такій формі, як видане, чи в тій загальній користи і забезпеці, яку майно витворить.

*) Інституції, се сталі установи, що виконують якесь громадське добро, як церква, школа, добродійні установи, переважні уряди і т. п. Організації, се товариства з більшого числа членів, що збирають ... [illegible] матеріяльні інтереси якогось товариства. [illegible] кооперативні, робітничі, господарські, політичні, співацькі і другі подібні.

Говорячи про скупарів, Макіявеллі*) каже:

„Коли инші люде від чужої загибели учаться розуму, то вас навіть ваша власна загибіль не може нічого навчити. І я заповідаю вас, що майно не поможе тим, хто сам собі не помагає. Ані самі небеса не піддержать справи, яка рішилася впасти!"

Діяльність, жертвенність, працьовитість — се поступ вперед; самолюбство, лакомство, скупарство — се відступ назад. Перше приносить життя і благословення, друге прокляття і загибіль.

(Вк. Кн.)

*) Макіявеллі Николо, Фльорентієць (Італієць), державний муж й історик. Родився в Фльоренції [illegible] 1469, умер 22 червня 1527. Між иншим він написав невеличку книжку (працю) п. з. „Князь", [illegible] [illegible] ... не мариючи й таких способів, про які инші не згадують, хоч би ним послугуються і та книжочка зробила його безсмертним. [illegible] був великого розуму і широкий патріот.

ДО ІСТОРІЇ СЛАВНИХ УКРАЇНСЬКИХ ІКОН.

Нарід мусить мати свої ідеали*), мусить мати свої святощі і оскілько більше він до тих святощей привязаний, оскілько більше він їх поважає, остілько більше чує він себе певним, сильним і незалежним.

А коли знов нарід свої святощі [illegible] тратить, або під чужими [illegible] [illegible] до своїх святощів [illegible] жертвою чужих.

[illegible]

Гелі [illegible] Вишгородської Богородиці [illegible] до Києва [illegible] тоді Київ стає святим місцем [illegible] звязання українського народу. [illegible] задля самого святого [illegible] боронити його завзято.

[illegible] до Києва і балканських ікон, щоби новий політичний осередок був також і релігійним осередком.

Люде [illegible] розуміють, як такі релігійні предмети скріпляють [illegible], де вони знаходяться, і ослаблюють її в тих, які вони покинули. Се знали Поляки [illegible] вороги України.

Нарід український був завсігди добросердечний і побожний і мав він богато предметів пошани [illegible] було в нього богато славних ікон (побожних образів). Й власне Поляки чимало з тих образів позабирали, щоби ослабити Україну а скріпити Польщу.

Ченстохова [illegible] славне польське [illegible] образ Ченстоховської Божої Матери, се образ український. Вивіз його з Белза до Ченстохови в 14-ім віку князь Володислав Опольський. Нехай, мовляв, туди тягне України [illegible] буде його славна ікона [illegible] до Польщі.

А белзький, нинішний ченстоховський образ мав дістати Володимир Великий з Царгороду, коли взяв собі [illegible] тамошню царівну Анну.

В 13-ім віку Поляки перенесли силою львівську ікону з василіянської церкви до костела Домініканів, перенесено з церков до костелів і другі українські ікони Богородиці [illegible] сокальську до Бернардинів, де згоріла, хлопицьку під Ярославом забрали Поляки разом з церквою, вишнівчицьку під Збаражем забрали до костела з хати українського міщанина Микити Галамая. Фрагську під Бережанами захопили в свої руки Бернардини і вивезли з села до Бережан.

Все те факти лише з одної галицької землі.

Пошана Діви Марії була завсігди в Українців велика і тому кожде місце, де був образ присвячений торжествено Богородиці, було вже ніби твердинею, яка боронила Українців перед Поляками. Захопити загально поважаний образ значило те саме, що захопити околицю і промостити дорогу до духовного [illegible].

Де Полякам тяжко було в инший спосіб опанувати околицю, там вони образ від Українців крали. Тоді українське місце тратило значіння, ставало порожним, а славним ставало польське місце, де опинилася вкрадена річ. І народ вже мимоволі туда схилявся. Певна річ, що такій роботі Поляків на Українських землях сприяла і народна темнота, яку Поляки [illegible] піддержували всіми способами.

Українські образи мали для Поляків чисто політичне значіння — вони тягнули ними Українців до Польщі. Досить [illegible], що до війни мали Поляки в західній (польській) Галичині [illegible] чудотворними образами, а в східній, де [illegible] аж 46. Тілько місць натворили Поляки на те, щоби [illegible] українське населення.

[illegible] Бог установив ціле людське життя [illegible] тих самих незмінних законах і оскілько краще [illegible] оскілько краще буде вміти жити, [illegible] сильнійший і щасливійший.

[illegible] кажуть, що чоловік мусить мати святі [illegible] святі обовязки, святі думки, святі бажання [illegible] він їх має і поважає, дорожить ними і [illegible] тоді він щасливий, вдоволений [illegible] Коли-ж про них не дбає, легковажить [illegible] марніє, життя занепадає, сила і єдність [illegible] свободу і стає темним [illegible] для других. Такими шляхами йшло життя доси, такими піде і дальше і щасливі люде, які знають, якими шляхами [illegible] які обминати.

[illegible] народ мусить мати свої святі річи, [illegible] так з другої вороги стараються [illegible] рівнують всіми способами [illegible] і вговорюють в народ, щоби [illegible] Вони знають, що позбувши [illegible] для людей святим, що викликає в людях [illegible] сам спадає [illegible] до самостійного життя. А тоді [illegible].

[illegible] большевики нищать церкву з усіми її вірними.

[illegible] церкву Поляки [illegible] вговорюючи [illegible] докинути свої релігійні обряди [illegible] хрест, образи, повинен перестати [illegible] повинен повикидати з церков все і [illegible] чоловік не має душі (руселісти), що [illegible] і богато чого другого [illegible] знищення народу. І ті способи [illegible] всякими „добрими" [illegible] чужою отруєю, чужою зброєю, [illegible] і опісля вже самі [illegible] отруєю і зброєю поміж свій [illegible] власне життя. Так темнота на [illegible] чужих рук! Темний за впливом [illegible] своїх вбивати [illegible] і на те вороги завсігди [illegible] піддержують темноту серед українського народу.

[illegible] і вона нам ясно показує, в якім [illegible] через те, що не знали божих законів життя [illegible] закони. Нині отже час зрозуміти [illegible] що для життя важне, що конечне, що неминуче, а що шкідливе і справляти життя на [illegible] до Бога, до моралі, а з тим до здоровля [illegible] здоровля життя, здорової сили, гідности і [illegible].

(Вк. Пр.)

*) Ідея [illegible] річ, чи обрана уявлена в такій гарній і досконалій формі чи в такім досконалім стані, що викликає в людей глибоку пошану і стремління наближатись до неї, жити в світлі її краси і досконалости. Ідеал — найкраща і найдосконалійша річ, яку може собі чоловік уявити. Ідеальний — уявлений в найкращій формі.

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Роби тільки те, що духово підносить тебе, й рівночасно корисне для громадянства.

Гендерсон.

Перемагай лютість любовю, відповідай добром на зло, поборюй скупість щедрістю, брехуна — словом правди.

Будійська мудрість.

Володимир [redacted]

„СВІТ ТИХИЙ".

(З циклю: „Нові легенди Холмщини").

Ой, дзвонили колись дзвони, дзвонили. В усі неділі святі та в празники.

Живим голосом дзвонили. До церкви кликали Бога хвалити, клопоти, працю забувати, духа скріпити.

І не луна лісами йшла, не містки на річках тремтіли, не вітряки на горбинах гуркотіли, то серця Холмщан тим дзвоним відгукалися.

Відгукалися тихою молитвою над скибою зораною, над стрічками-загонами, над житами, потом политими.

Збирали Холмщане в свойому серці всі жалі, все горе з цілого тижня, а в неділю святу, коли дзвони задзвонять, разом із свічкою перед образом в офіру складали.

З покорою:

За горе і радість, за хліб і голод, за хворість і здоровля.

— Все се від Бога, — вірили: і мід солодкий і ліки гіркі.

І горіли тоді свічки, горіли, як ті зірки на холмському небі. Одна одної краще, яскравіще. Вогники натхнено догори поривалися. До того, що найвищий за всіх, що добріщий за батька й матір.

І співали дяки та старі паламарі, а за ними вся церква:

„Світе Тихий святої слави!...

Слави Отця небесного, слави безмежної, вічної.

І Бог був серед них. Близько-близько до всіх, коло кождого. Відчували Його, як сусідів своїх, що тут обіч молилися.

Ой дзвонили тоді дзвони, дзвонили, — та враз і перестали.

І свічки позгасали.

І спів обірвався.

Тиша.

„Світе Тихий" у святі вечорі лиш гаї шепотять. А піддзвонюють їм — лиш квітки польові.

— — — — — — — — — —

— Що сталося? — питається Христос Матері Пречистої: — невже Холмщане і Мене і Тебе, Мати, забули?

Ой, не може сього бути на Холмщині. З стародавніх часів і до нині Холмщане за „Пречисту" в Холмі памятають.

Сходилися, зїздилися. З усіх закутків Холмщини та Підляшя. Грали лірники, пісень співали побожних, а народ шепотів Нам хвалу, як ті квітки, як стебличка по полях та лугах на весну. Ой, не може того бути, щоб змінились Холмщане. Сину мій і Пане мій! Ти пішли кого з слуг Своїх на землю, хай довідаються правди.

Згодився Христос.

Вирядив у подорож Юрка-вояка, бо коня має доброго та ще й зброю.

— Поїдь, — каже Христос, — на землю, обїдь усі холмські шляхи та довідайся: чому дзвони не дзвонять у неділі Святі, чом свічки не горять по церквах, молитов не творять вже Холмщане.

Поїхав святий Юрко-вояк. Усю землю Холмщан обїхав, від Сяну й Вепра до Гучви й Буга.

Та через ряди-годи на небо вернувся.

— Від того, — докладає, — дзвони не дзвонять, свічки не горять і пісні не лунають, бо церкви позамикані. Пішли, Господи, кого з великих святих Твоїх, щоб людям на думку поклали церкви Твої повідмикати. І задзвонять знов дзвони, і свічки запалають, і пісні залунають на славу Тобі та Пречистій.

Післав Христос трох угодників: Миколу Чудотворця, Йова Почаївського та Онуфрея Яблочинського.

Вони добре Холмщан здавен-давна знають, бо не раз їх на „одпустах" бачили.

— Ідіть, — каже їм Христос, — на Холмщину, накажіть Моїм іменем церкви повідчиняти, хай вільно хвалять Холмщане Мене та Пречисту.

Пішли святі пішки, бо коней не мають.

Довго ходили шляхами широкими, стежками польовими. Перейшли всю землю Холмщан. Тай знову на небо вернулись.

— Ой, дзвонили би дзвони, дзвонили, і горілиб свічки, і молитви Холмщане творилиб, — та церкви позамикані. Ми іменем Твоїм наказували, до сердець людських стукали, до совісти їхньої промовляли, — не послухали нас, не відчинили церков.

— Світе Тихий, іди вже Ти Сам на бідну сю Холмщину. Тебе вже напевно послухають.

— Що-ж робити, піду!

Коли майський вечір наблизився до землі спрекинули ангелі з неба на Холмщину світло-сяйні східці з золотого проміння.

Зійшов Христос — Світ Тихий на землю Холмщан і пішов по битих шляхах, по стежках польових, по селах, місточках.

Як до дверий — до сердець людських стукає:

— Відчиніть Мої церкви Холмщанам. Хай подзвонять у дзвони, хай пісень поспівають, хай славу мені й Пречистій до неба знесуть, життя миром-спокоєм прикрасять.

Та глухі ті люде на голос Христовий. Наче пустка, в них серце мовчить.

Не хочуть почути Христа.

Та не спиняється Він, усе ходить по шляхах та по стежках, по селах, місточках, — кличе, стукає до сердець, як до дверий зачинених, — усе жде, що почують Його голос, що відгукнуться...

— — — — — — — — — —

І кажуть люде:

— Що вечора, коли сонце на землю золото-сяйні східці з проміння спускає, Христос — Світ Тихий на Холмщину сходить, рани Холмщан лікує спокоєм небесним, болі лагодить надією, сили зміцнює терпінням.

Вийде Холмщанин із хати над вечір, пильно-пильно вдивиться в сяйво вечірнє, що ласкою Божою ллється з неба на його ниви, потом политі, й в потоках світла промінястого бачить Христа: стоїть Він світлий, у біло-лілейній одежі, прозорий, як пара вечірня, тихий, як смуток небесний. З очей сльози росою діямантовою по землі розсипаються, а Сам сумно-сумно дивиться на церкви зачинені, на цвинтарі опустілі, на дзвіниці мовчазні.

І жде терпеливо:

Коли люде Холмщанам церкви відчинять, коли в них дзвони задзвонять, пісні залунають, а молитви вільні, як той дим кадильний, до неба знесуться...

А дерева тихо моляться шепотом:

„Світе Тихий святої слави Отця небесного"...

Зачують сей спів у душі своїй Холмщане й вторять природі молитовним шепотом, здалека дивлячись із сумом глибоким на церкви зачинені, де колись:

І дзвони дзвонили,
І свічки горіли,
І щастям спокою лунало в часи вечірні:
„Світе Тихий"...

(Перем. „Укр. Голос").

Прот. К. Кирстюк, член Консисторії, парох в Реджайні.

КОЛЯДА.

Весь мир, веселися,
Рожденному поклонися, —
Рожденному в Вифлеемі місті,
І святій Діві-невісті.
Слава! Слава розродженному
Богу, Богу единому.
Весело днесь заспіваймо,
Христу Царю славу даймо.
Витай нам Мессіє,
Наша едина надіє.
Витай нам наш Царю,
Неба й землі Володарю.
Слава Богу во вишних,
Слава Йому від нас грішних.

Дмитро Тягнигоре.

Чи Ви вже відновили свою передплату за „Православний Вістник? Подбайте о те, щоби ваша передплата не залягала.

Чи Вам мило дивитися, як агенти ріжних чужих нам сект лізуть поміж наш народ і підкопують в нім пошану і любов до своєї рідної віри і церкви?? Коли ні, то жертвуйте на катедру св. Покрови в Вінніпегу і поможіть Рідній Церкві положити кінець шкідливій роботі чужих наймитів!

ЯК ЗНАТИ, КОЛИ СКІНЧИЛАСЯ ВАША ПЕРЕДПЛАТА НА „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК".

Передплата на „Православний Вістник" числиться від чисел і виносить одного долара за 12 чисел. Хто отже зложив одного долара і запренумерував „Православний Вістник" приміром від 1 числа, того передплата скінчилася з 12 числом, а хто запренумерував від 5 числа, того передплата скінчилася з 16 числом і т. д. Для ліпшей обчислення передплати вживається порядкове число, яке є подане в скобках на першій стороні кождого числа „Православного Вістника".

На адресовій наліпці кождого передплатника є подане подвійне число, як приміром 1763—20; 1860-25, 746—30. В кождім випадку друге, менше, число показує з котрим числом кінчиться передплата. Коли возьмемо три повисше наведені приміри, то побачимо, що передплата першого передплатника кінчиться з 20 числом, другого з 25 а третого 30. В сей спосіб кождий передплатник може віднайти, коли кінчиться його [illegible]

[illegible] на свою адресову наліпку і коли Ваша передплата вже вийшла, відновіть її зараз.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

— Передам разом з грішми мого батька.

— Завіщання написане! — промовив Гаварецький.

На жадання Липського Гаварецький прочитав написане голосно.

— Добре... точно, так як я хочу — сказав недужий, але голосом слабим. — Тепер позвіть жінку і доньку!

— Пріора чорт взяв звідси? — спитав, коли прикликані увійшли.

Вони мовчали.

— Питаю, чи пріор вже пішов!

Тепер відповіли обі одночасно, але не однаково:

— Пішов! — сказала жінка злісно.

— Ще ні, — сказала донька, дивлячися трівожно на батька. Вона ще не вміла так брехати як мамуня.

Він цілий затрусився.

— Що то буде, як я умру?!... Прочитайте їм завіщання. Нехай знають, що їх жде, як покинуть віру батьків, віру свого народу.

Сусід став читати. Жінка слухала мовчки, бліда, з затисненими зубами і устами.

— Чи ти чула? — спитав Липський.

Жінка не відповідала.

— Дайте сюди... І перо! — застогнав недужий. — Боржій!

Завіщання поклали перед ним і подали перо. Недужий на силу підвівся, підписав і впав на подушки. Сусіди і піп підписали як свідки.

— Вже! Зараз вписати в ґроді!

Се були його послідні слова. Донька кинулася йому на груди. Пані висунулася з кімнати, побігла до пріора і розказала йому, яке завіщання.

— Не журіться! — сказав пріор. — Добре, що знаю. Моя голова в тім, щоби воно не попало в ґродські книги.

Пріор вийшов, сів на повозку і виїхав. Яку годину пізнійше виїхали Гаварецький і Лущинський, щоби завіщання вписати в ґродських книгах.

Поїхав також молодий Крипський. На похорон не лишився, бо мусів поспішати. Ішов не сам. Ішов з товаришами, отже спішився, щоби поспіти в пору на збірне місце.

На другий день приїхав пріор з гайдуками.

— Маю! — крикнув, показуючи пані Липській завіщання. — Православні не будуть ликувати.

— Яким способом воно у ваших руках? — спитала вдова.

— Способом цілком звичайним. Я знав, що приятелі небіщика того самого дня поїдуть до ґроду, щоби завіщання в книги вписати. Я з моїми гайдуками засів при дорозі, переймив їх і завіщання відобрав. Приятелі небіжчика, як хочуть, нехай в ґроді впишуть свій протест.

— Жие ще братанич небіжчика Олекса Липський. У него якісь грамоти покійного... Чи не довжні?! Як нема завіщання, то він загорне і готов мені лишити ще менше, ніж давало мені завіщання покійника.

— До того ще далеко, дуже далеко. Так далеко, що й не зайдеш. Думаю, Олекса Липський не зайде. Чейже знаєте, які в нашій Польщі права. Маєток, покищо, в ваших руках. Олекса буде мусів насамперед правуватися. Він, що найбільше виграє процес в суді. Дістане декрет на маєток, тай тільки всего. Але судовий декрет, то ще не сам маєток. Своїми власними гайдуками. Чи він має тілько гайдуків, щоби з під Луцька аж сюди прийти і взяти двір приступом? Якби вдурів і наважився на таке то вам прийдуть на поміч мої гайдуки. Проженемо!

— Що зробите з завіщанням?

— Завіщання гадаю спалити і попіл дати небіжчикови в домовину. Нехай понесе з собою на той світ і пожалуєся на мене Люциперови... Або зроблю ще ліпше. Сей перґамін дам йому в домовину. Нехай візьме з собою до пекла. Бо шизматик чей же до неба не піде. Там свою послідну волю впише в книгах Люциперового ґроду. Або чорти випишуть горіючою смолою на його власнім хребті!...

Пріор затирав з утіхи руки. Коли мерця поклали в домовину, пріор всунув під його голову малу коробочку з завіщанням. Коло домовини поставив двох гайдуків. Вони пильнували щоби хто з під голови небіжчика не вийняв коробки.

— Що в тій коробці може бути? замітив один гайдук.

— Мабуть пару червінців на дорогу — відповів другий.

— Та мерцеви?

— Бог знає, який там лад в небі! Може й там треба платити мито? Може й святий Петро без хабаря не впустить до неба?

— Та хіба справді червінці... А може кісточки з якого святого?

— Як би то були мощі святого, то той ксьондз, пхаючи їх під голову мерця, був би поцілував їх і перехрестився.

— Правду кажеш... Ще й небіжчик був православний, а ксендз католик. Не дав би православному свого святого... То безпечно не що инше як червінці... Не шкода?

— Та шкода....

Липського поховали в гробниці під церквою. Ховав його православний піп, але то була його послідна робота в селі. Коли по похороні хотів увійти до церкви, гайдуки пріора заступили йому дорогу і до церкви не впустили. Одночасно друга ватага гайдуків викидала з попівства його річи, його жінку й діти. До села прийшов ксендз, бо пані й панна вихрестилися на католички. Вигнали також старого слугу Татомира. Він пішов до Крипського і коли сей по році помер, лишився управителем його маєтку.

Минув рік, минув другий. Хоч пріор успокоював Липську, що нічого боятися, вона жила в постійній трівозі. Все потерпала, що братанич мужа, Олекса Липський, як верне з війни, прийде з військом, щоби забрати маєток.

— Він мабуть вже погиб, — говорив пріор — коли так довго нема про него ніякої вісти. Ще й його маєток дістанете. Дістане ваша донька.

— Коби, коби! — зітхала вдова. — Як справдиться се, що ви кажете, то той його маєток дамо на Боже... Дамо вашому орденови.

Нарешті, нарешті прийшла вість радісна, хоч затроєна краплиною гіркого полину. Прийшла вість, що Олекса жиє, але... що він баніт. Вийшло на верх, що він в козачім війську і бє Польщу. Отже його зараз засудили на баніцію і сконфіскували його маєток. Вдова Липська взяла доньку і поїхала на Волинь, щоби маєток баніта взяти в посідання. Але прогнав її якийсь польський ротмістр, що вже загорнув той опорожнений маєток, як тоді казали, правом кадука. Тут не пощастило Липській, але вона бодай вже не потребувала боятися, що той Олекса від неї відніме відумерщину Данила Липського.

Перестала вдову турбувати справа маєтку, та тим ще не збулася другої турботи. Літа Марійки йшли... Вже крайна була пора віддаватися, а вона завзялася дожидати Павла Крипського. Були женихи. І вродливі і богаті. А Марійка ні, тай ні. Кождого, що вернув з походу, Марійка питала, чи не бачив Павла Крипського, чи не чув що про него. Кождий лише здвигав раменами:

— Не бачив, не чув.

Найчастійше Марійка чула таку відповідь:

— Мабуть згинув десь в перших днях, ще заки зайшов до війська, бо я й не чув, щоби такий був між нашими. Може в дорозі до війська попав на загони збунтованих хлопів і ті вбили його.

Марійка питала тільки таких, що були в польськім війську. Вона не знала, що Павло пішов не до її „наших", а до своїх, до козаків. Але і звідтам не могла дійти до неї жадна чутка про него, бо між козаками Крипський звався инакше. Він не смів виявити того, що бореся за волю своєї землі, бо Польща сконфіскувала би його батьківщину. Як инші шляхтичі повстанці, що мали маєтки в межах польської влади, так і він змінив своє прізвище.

— Не думай про него — говорила мати. — Бог знає, чи він жие. Впрочім він шизматик. За шизматика тебе не дам... І ти не схочеш такого. Кажу тобі вибий собі його з голови.

— Моє серце каже мені, що він жие і що верне. За шизматика, очевидно, не вийду. Але він мене так любить, що для мене вихреститься. Таки буду ждати і діждуся.

— То ще велике питання, чи вихреститься. У него батьківська вдача. Твої очи не зломлять його завзяття. І хто знає, чи не пішов він до козаків та з ними бє нашу віру, костели руйнує?! Для такого ти марнуєш свої літа..

— Я, мамо, иншого не хочу. Як він для мене не навернеся, то взагалі не вийду замуж. Піду до кляштору.

— Дурна ти! Ще знайдеся для тебе гідний хлопець. І готовий католик... Не такий, котрого треба що лиш перелицьовувати.

— Кажу тобі, мамо, що иншого не хочу. А хочби й сподобався який готовий католик, то я, очевидно, як би не любила Павла, таки волілаби шизматика...

— Що ти плетеш?

— Щоби його навернути!.. Як не наверну до правдивої віри бодай одного, то моє життя буде змарноване. Пріор все каже мені, що головною задачею мого життя повинно бути спасти бодай одну душу. Без того не можу надіятися ласки божої на тім світі. Скорше наверну такого, що мене вже щиро любить, ніж такого, котрому треба що лиш голову завертати. Отже сяк чи так, все виходить на таке, що мушу ждати на Павла.

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадійський Українець" перепроваджує кампанію за збіркою на сплату довгів і о. Олексів ось так висловлюеся про заходи органу еп. Будки: „Я, котрому судьба українського народу лежить на серци, апробую сю шляхотну роботу".

Гм, коли о. Олексів апробує, то що має робити еп. Будка? Очевидно „малчать і послушать", що скажуть „старші". Бувший протоерей Божик називає се „католицькою дисципліною".

— — — — — — — — — — —

Коли хочете довідатися про „найновіщі" події в світі, то читайте „Канадійського Українця". Ось яку „сензаційну" новинку подає він в 46 ч. на першій стороні: „Рим хоче (зважте — хоче! Нібн то така велика річ хотіти) навернути православних на унію".

Ну, чи чули ви вже коли про такі заміри Риму? Певно, що ні. Новина, тай годі.

— — — — — — — — — — —

Польські часописи зі Львова подавали недавно вістку з Риму, що папа римський має незабаром іменувати митрополита Шептицького кардиналом.

Се певно за його великі „заслуги" для українського народу. Головно за целібат, конкордат та присягу на вірність польській жандармерії...

— — — — — — — — — — —

Подумав щось „Канадійський Українець", подумав, тай далі обороняти конкордат (гл. 46 ч. „Кан. Укр."). Тай не так вже самий конкордат, як того найсвятішого отця папу римського, який так дуже по вітцівськи піклується греко-католиками. Славна оборона! Кільки в ній льогіки, кілько здорових думок, кілько оригінальних висновків! Аж волос дубом стає! Та й не диво. Вийшла-ж вона з під пера бувшого протоерея Божика, колишнього славнозвісного оборонця протестантизму, відтак „русскої віри і царя", а тепер папи, йорктонських попів, Скоропадського та католицької „дисципліни".

Який пан, такий крам... Який оборонець, така оборона.

— — — — — — — — — — —

Пише „Канадійський Українець" в згаданій обороні конкордату:

„Римська курія розуміла дуже добре, що конкордатом вона греко-католицьких епископів і духовенство ставить В ПОВНУ польську зависимість, (прочитайте се ще раз, щоб довго памятали), але вона розуміла також і те, що Польща і без сего поневолить і обмежить греко-католицьке духовенство..."

Отже папа знав дуже добре (він же-ж непомильний!), що конкордатом він ставить греко-католицьких епископів і духовенство в повну польську зависимість. Але після думки „Канадійського Українця" се нічого, бо Польща булаб поневолила їх і без конкордату...

Здохла господареви корова. Одна-одинока була, тай та здохла. В хаті сум, плач, бідкання, як по мерцеви... Здибає сусід малого Івася тай співчуває з ним. — Що-ж, Івасю, каже він, — у вас здохла корова? Шкода, велика шкода... — Е, то нічо, — відповідає Івась. — Тато і так хотіли її продати.

Не шкода корови, що здохла, бо тато і так хотіли її продати...

Нічо не шкодить, що папа поставив конкордатом греко-католицьких епископів і духовенство в повну польську зависимість, бо Польща і без конкордату булаб їх поневолила...

Еге, не шкода корови...

— — — — — — — — — — —

Каже „Канадійський Українець", що папа знав, що він конкордатом віддає греко-католицьких епископів і духовенство в повну польську зависимість, але се нічого, бо Польща і без конкордату булаб їх поневолила.

Гм, коли так, то по що було конкордату? Польща булаб і без него прекрасно справилася з уніятськими епископами та духовенством. Так, каже „Канадійський Українець", але „курія конкордатом поставила греко-католицьке духовенство на рівні з римо-католицьким духовенством... і зобовязалася фінансувати з державного скарбу греко-католицьку церков" (себто епископів і духовенство).

Тепер бачите, як воно? Конкордат поставив греко-католицьке духовенство на рівні з римо-католицьким духовенством (ох, яка се велика благодать). Та се ще не все. Конкордат отворив греко-католицькому духовенству двері до польського корита, чи то пак до польского державного скарбу.

Бувший протоерей Божик певне жалує, що він не в Галичині. Де-ж таки: греко-католицький священик на рівні з римо-католицьким! Тільки подумайте: на рівні з панами! Ну, а до того польське корито, — чи то державний скарб! Тільки жий та до папи молись.

— — — — — — — — — — —

Пише „Канадійський Українець" в своїй славній обороні папи і конкордату ще таке:

„Глянувши на всі католицькі народи, бачимо, що вони під крилами Ватикану національно, фінансово та політично стоять високо".

А трошка дальше пише він знов ось що:

„Свідомі політики повинні використати з конкордату проти Польщі. Вдарити на аларм (а можеб краще на цимбали?), в тревожний дзвін і сказати народови: „Народе, Польща обмежує права твоєї церкви (а можеб також додати, що вона робить се за згодою папи? —) і посягає рукою до церковного престола, — не дайтеся!"

І що-ж ви скажете на таку „льогіку?"

Раз каже, що народи „під крилами Ватикану національно, фінансово та політично стоять високо", отже треба і Українцям Ватикану, а там знов радить бити в дзвін тревоги, бо Польща, яка знаходиться „під крилами Ватикану" посягає рукою по греко-католицьку церкву, яка рівнож є „під крилами Ватикану".

Що-ж можна сказати з приводу такої великопарної оборони папи, конкордату та уніятської братії? Хіба тільки се: гра в політику не така легка, як гра на цимбалах.

— — — — — — — — — — —

Пише ще славний оборонець папської політики:

„Не знаю чому, але наші близько-рукі політики — крикуни вже раз повинні зрозуміти становище греко і римо-католицької церкви на форум світової політики".

Чи зрозуміли ви, що він сказав? Каже, що він не знає чому наші політити „повинні зрозуміти становище греко- і римо католицької церкви на форум світової політики", але думає, що вони повинніб зрозуміти.

Ми також не знаємо, чому вони повинніб зрозуміти політику греко і римо-католицької церкви. Але натомісць ми знаємо, що о. Божик не сказав того, що хотів сказати.

— — — — — — — — — — —

Славну оборону конкордату написав о. Божик, нема що казати. Але не закінчив її добре. Він повинен був закінчити її Кондаком зі свого „Акафисту до св. України", ось так:

„Избранная демонам прóдательного народа Украйно, уродившася на свит піти похвальния пісни врагам своїм ти розличних золь обстояніє, будь ти ковая во віки! Ми от рода в род стидатися тобою будем, Аллилуя!"

(Кондак VI. — „Акафист до св. України")

КАМПАНІЯ НА СПЛАТУ ДОВГУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КАТЕДРИ В ВІННІПЕГУ.

В 1925 році український нарід в Канаді дав доказ своєї національної свідомости, сплативши довги Інституту ім. М. Грушевського й Інституту П. Могили, і збудувавши величаву будівлю Української Православної Катедри в Вінніпегу.

Ся Катедра збудована заходами Українців в Вінніпегу для цілої Канади. Має вона служити як

1) Осередок рідної церкви;
2) Осередок рідної культури;
3) Осередок виховання загалу нашої молоді в релігійно-народнім дусі.

Величава будівля Катедри коштує около 25 тисяч долярів, а з лотами і умебльованням поверх 30 тисяч долярів.

Щоби не платити великих процентів за довг на Катедрі, як мусів се робити Інститут П. Могили, який заплатив поверх $17.000 самого проценту, оголошується кампанію на три місяці в ціли збірання 15,000 долярів. Кампанія кінчиться з кінцем марта 1926 року.

При нашій свідомости і жертволюбивости кампанія безперечно вдасться.

Наш нарід на протязі своєї історії мав тяжких ворогів, котрі силою а ще більше хитрощами старалися і стараються знищити головно нашу рідну православну церкву, яка цілий час була твердинею нашої культури і самостійности.

Щоби знищити нашу Рідну Церкву вороги підсували і підсувають нам свою але для нас чужу церкву.

Не даймося зловити на ворожі дари, що загладу нам приносять!

Складаймо жертви на Українську Православну Катедру св. Покрови, як осередок і основу нашого церковно-народного життя в Канаді.

Складаймо жертви на нашу церковно-народну святиню і тим доказ нашої свідомости.

Катедра св. Покрови збудована для цілої Канади, отже всі Українці Канади повинні причинитися до сплати її довгу.

Приходять Різдвяні Свята, — колядуйте на ціль сплати довгу Катедри св. Покрови!

Хай не буде ані одного Українця ні Українки, які не зложилиб своєї жертви на сю благородну ціль!

Покажім світови, що ми знаємо як оцінити вагу Рідної Церкви!

Жертви слати на адресу касіера:

H. I. BLOCK, 210 DUFFERIN, AVE. WINNIPEG, MAN.

За Тростісів Української Православної Катедри св. Покрови:

В. Свистун, голова. **В. Купченко**, секретар.

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Кождий має свій тягар, свої хиби; ніхто не може обійтися без допомоги инших; і тому ми мусимо допомагати один одному потіхою, порадами й взаємними пересторогами.

Той, кого образили й хто може спокійно стерпіти образу, і не звертає її, той досяг великої перемоги в справі життя.

Жіневіо-Лян.

Вчений — се той, хто богато знає з книг, **освічений** той, хто засвоїв собі найбільш поширене в його час знання й засоби; **просвічений же** — той, хто розуміє зміст свого життя.

Для темної людини нема нічого ліпшого, ніж мовчанка. Але колиб вона знала про се, вона не булаб темна людина.

Гулістан Саді.

Той, хто дивиться на свої власні хиби, не встигає вглядіти хиб инших людей.

Східна мудрість.

Людина збільшує своє щастя в тій мірі, в якій наділяє ним других.

Бентам.

Народ не повинен нічого робити, що суперечить його чести.

Наполеон.

Свобода — се право кождого чоловіка робити се, що йому подобається, одначе без шкоди для других.

Чому однакове богослуження. — Коли хтось запитає: „Чому-ж то в православних Українців те саме богослужения, що і в греко-католиків?" — той нехай памятає отсе:

Православні мають своє богослуження і свій обряд, а греко-католики мають таксамо православне богослуження й обряд. Бо коли 1595 р. Поляки при помочи кількох Українців, які були на польській службі, завели унію, то полишили уніятам ціле православне богослуження, а навіть і православне „Вірую" були лишили на якийсь час. Так зпочатку й уніяти говорили: „від Отця ісходящого" (і Рим не був з початку проти сього), аж опісля почали потрошка дещо змінити. Отже самі уніяти мають православне богослуження, а доказом сього є хочби те, що ще і нині в греко-католицьких церковних книжках є такі місця, як: „**і всіх вас православних христіян... і по всюду православних... утверди в православной вірі** (при хрещенню) і др. Розуміється, що такі місця потихенько змінюють на „неправославні" і стараються всякий слід православія затерти.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТИ.

АРХИЕПИСКОПСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ. Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович, Архипастир Української Православної Церкви в Канаді і Америці, гостив минувшого літа через три місяці і половиня в Канаді і звідав за той час двайцять православних громад, — девять в Саскачевані, сім в Алберті, три в Манітобі і одну (Форт Віліям) в Онтеріо. Всі громади з виїмком тих в Вінніпегу, в Толстой, Ман. і в Каноpі, Саск. (Свидова) витали в себе о. Владику перший раз.

Візитації відбулися надзвичайно успішно. Громади приймали дорогого гостя з великими почестями, а люде їхали на архиепископські богослуження по кільканайцять миль, щоби тільки послухати науки свого архипастиря та просити від него благословіння. Після богослуження майже в кождій місцевости відбувалися спільні обіди, на яких завжди промовляв о. Владика і місцеві бесідники. Такі спільні обіди мають велике значіння, а то хочби тому, що дають змогу о. Владиці і людям пізнати себе взаїмно та спільно обговорювати церковно-народні справи.

Візитація у Вінніпегу, яка відбулася 16 серпня, була свого рода церковно-народною маніфестацією.

Богослуження, якого слухали сотки народу, відбулося між мурами розпочатої будови українського православного Собору св. Покрови і випало дуже врочисто.

Зараз після богослуження, відбулося архиерейське посвячення угольного каменя, підчас якого пробулося архиерейське посвячення угольного каменя... ючого вечера відбулася спільна вечеря з промовами, тоже між мурами розпочатої будови, яка простягнулася до пізної ночи і яка випала надзвичайно успішно.

Візитація в Брендоні, Ман. відзначалася тим, що відбулась в гарній ново-побудованій церкві. Брендонська громада належить до одних з новійших. (регулярні богослуження почалися там тільки з початком 1924 року), але помимо того громада, завдяки своїй свідомости і жертволюбивости вже вспіла побудувати свій власний храм, який є одним з найкращих.

Гостина о. Владики в Форт Віліям, якою Він закінчив Свої сьогорічні візитації в Канаді, також випала дуже врочисто. Поза візитацією, о. Владика брав участь в листопадовім святі, устроенім тов. Просвіти, виголошуючи на нім надзвичайно гарну промову.

З Форт Віліям о. Владика поїхав до Шікаго, архиепископського осідку, куди кликали Його важні церковні справи, через які Він не міг остати в Канаді довше, хоч богато громад на заході мали надію витати Його в себе ще сього року.

З весною о. Владика приїде до Канади знову і буде відвідувати громади дальше.

ОТВОРЕННЯ СОБОРУ СВ. ПОКРОВИ.

День 29 листопада, 1925 р. буде памятним днем в історії Української Православної Церкви в Канаді. Того дня відбулося святочне отворення будинку українського православного Собору св. Покрови в Вінніпегу. До сього свята готовилась українська православна громада в Вінніпегу ще від 16 серпня 1925., коли то відбулося посвячення угольного каменя під Собор, і доложила всіх своїх сил, щоби свято випало як найкраще.

Отворення Собору почалося утренним, в 9.30 год. рано, почім слідувала Соборна Служба Божа, яку відправили оо. К. Кирстюк, В. Слюзар і С. В. Савчук. Надзвичайно гарні проповіди виголосили оо. Кирстюк і Слюзар, а о. Савчук прочитав привітного листа від Впреосвященного Архиепископа Іоанна Теодоровича, в якім о. Владика висказує свою велику радість з приводу отворення Собору і яким передає членам парохії архипастирське благословіння.

Пів до четвертої години по полудни відбувся святочний концерт і Академія (промови). В концерті брали участь, хор Українського Народного Дому і мандолінова орхестра, обоє під проводом п. Пасічняка, — як рівнож о. К. Кирстюк (сольо-спів), о. Слюзар (сольо-скрипка), панна Маруся Угринюк (декламація) і діточий хор Рідної Школи з Бруклендс під проводом п. Міхоцького.

Промови виголосили слідуючі. о. прот. Савчук, парох, — вступне слово, п. В. Свистун, п. генерал Сікевич, посол Бачинський, п. Бугера, фармер з Дуфрост, Ман., п. В. Лісовий з Трансконн, Ман., п. Арсенич, п. Гункевич, студент Чура, п. Мир. Стечишин, п. П. Богоніс і пан Мітенко з Бруклендс.

Відчинення Українського Православного Собору в Вінніпегу зазначує новий етап в історії Рідної Церкви і дає підставу до віри в кращу будучність українського народу в Канаді.

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ПРИ КАТЕДРІ СВ. ПОКРОВИ.

Українська православна громада в Вінніпегу, за короткий час свого істновання, дала доказ, що її члени знають як слід оцінити вагу Рідної Церкви. Вони не жалували ні труду ні жертв, щоб тільки допровадити до кінця задумане діло — збудувати свій власний дім, в якім моглиб провадити церковно-просвітну роботу. І їх змагання увінчалися успіхом. Перший поверх Собору св. Покрови вже викінчений. В нім вже відправляються кождої неділі богослуження, відбуваються концерти, провадиться неділька школа, а в короткому часі отвориться також Рідна Школа.

Признання за дотеперішний світлий поступ української православної громади в Вінніпегу належиться всім членам громади загалом і кождому з окрема, але впершій мірі належиться воно Жіночому Товариству при Катедрі св. Покрови, яке істнує від самого початку зорганізовання громади і яке несло її до тепер своєю невтомною працею велику матеріяльну і моральну поміч. Устроюванням Базарів, вечерків, пікніків та спільних обідів, Жіноче Товариство не тільки що несло новій громаді матеріяльну підпомогу (згадатиб хоч послідний базар, який відбувався від 30 листопада до 5 грудня і приніс чистого доходу поверх тисячі долярів), але рівночасно поширювало між вінніпегським українським загалом Ідею Рідної Церкви.

Висловлюючи признання українському православному Жіночому Товариству в Вінніпегу за його працю на користь своєї церкви, не можемо не підчеркнути, що наше православне жіноцтво по цілій Канаді повинно іти слідом своїх сестер в Вінніпегу і ревно інтересуватися церковними справами. Мусимо памятати, що в руках наших жінок-матерей лежить доля нашого народу. Вони то більше як хто виховують наші будучі покоління, отже вони повинні також інтересуватися справами найбільшої виховавчої інституції — церкви.

МУСИМО СПЛАТИТИ ДОВГ.

Перший поверх Собору св. Покрови в Вінніпегу вже викінчений. В нім відправляється що неділі богослуження, провадиться недільна школа, відбуваються відчити і концерти, а з часом буде отворена також Рідна Школа. Отже провадиться церковно-просвітня робота, брак якої в Вінніпегу давався вже давно відчувати.

Кошти будови першого поверху Собору з умебльованням виносить поверх трийцять тисяч долярів. Сума не перший погляд велика, але фаховці в будівляних справах обчисляють його вартість на 40 до 45 тисяч долярів. Вони запевняють, що ще жадна українська інституція в Вінніпегу не була побудована так солідно за таку малу суму.

Якимже способом вдалося українській православній громаді в Вінніпегу побудувати такий величавий будинок за такі малі кошти? А таким, що члени парохії вложили при будові дуже богато праці безплатно.

На самім копанню салера не рахуючи нашої роботи, заощаджено більше тисячі долярів, бо члени парохії викопали його самі, наймаючи тільки коні до вивожування глини. Крім сего будівельний комітет, який завідував будовою, сповнив свої обовязки точно і совісно і сим заощадив цілі сотки долярів.

Отже перший поверх Собору вже викінчений. Але се ще не значить, що він вже виплачений. Помимо як найбільшої жертволюбивости членів парохії на будинкові тяжить ще довг. Сей довг мусить бути сплачений як найскорше. Се хочби тому, щоби не платити від него процентів. Кождий знає, що найбільшим ворогом фармерів бізнесменів й інституцій на яких тяжить довг — се проценти. Проценти зїдають маєтність як ржа залізо. Треба отже доложити всіх сил, щоби довг, який тяжить ще на будинкови Собору, був сплачений як найскорше.

Хто-ж має його сплатити? Чи самі тільки члени православної парохії в Вінніпегу? Ні! Його мусить сплатити православний загал в Канаді.

Собор св. Покрови будується не тільки для самих Українців в Вінніпегу. Він будується для всіх православних Українців в Канаді. Як осідок епископа на Канаду, Собор св. Покрови в Вінніпегу буде осередком, серцем цілої Української Православної Церкви в Канаді і як такий буде служити для всього українського православного загалу в Канаді. В виду сего весь український православний загал в Канаді повинен ні, мусить причинитися до його будови.

Легко з православних Українців з поза Вінніпегу вже сповнив свій обовязок і прислав свою жертву. Але се зробив тільки хтось не хтось. А на Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпегу мають жертвувати всі православні Українці в Канаді, — всі, як один! Се є їх святий обовязок і вони не сміють від него відтягатися.

Саме тепер перепроваджується кампанія за збіркою на сплату довгу на будинкови Собору. Кождий православний Українець і Українка є морально зобовязані зложити на сю ціль свою жертву. І то зложити зараз! Не „завтра", але ще таки нині. Той два рази дає, хто зараз дає!

ВІЗИТАЦІЯ АРХИЕПИСКОПА ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА У ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.

День 8 листопада ц. р. останеться назавжди милим споминам в серцях православних Українців у Форт Вілліямі. В сей день витав у нашій громаді наш дорогий Архиерей Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович.

В неділю у 9-ій годині відбулася утреня. Після утрені залунали дзвони гарним ніжним звуком, з церкви вийшов хрестний похід: школярі з квітами, сестрицтво товариства і громадяне. Коли Владика висів з автомобіля і благословив нарід, церковний хор співав „Достойно есть." Перед церквою було споряджено браму, яка була прибрана канадійськими і українськими прапорами та зеленю. На верху брами була напись „Витай нам Архиерею!" Коли Архиепископ підійшов до брами,

предсідатель церковного уряду, д. Іван Крук, привітав Владику хлібом і сіллю та сердешними словами. Далі в імени Молодого Товариства, яке засновано при церкві вітали Марія Найда і Ольга Чехова, які і піднесли Владиці квіти. В притворі церкви настоятель нашої парохії, о. П. Білон, подаючи Владиці св. хрест щиро привітав його привітною промовою.

Увійшовши до середини церкви Владика найперше помолився перед Св. Престолом а потім подякував зібраним за теплі привітання і передав привіт від Найпочеснішого Архиепископа Василя. Митрополита Київського і всієї України, від Всеукраїнської Церковної Православної Ради і від всієї Української Автокефальної Православної Церкви.

Почалась Служба Божа на рідній, любій мові. Після читання св. Евангелії, Владика виголосив чудову проповідь на евангельську тему. При кінці Служби Божої відспівано многоліттє найпочеснішому Митрополитові Василю, В. Ц. П. Раді, Найпочеснійшому Іоанну, Архиепископу канадійському і американському, Канадійській Державі, парафіянам і українському народові.

Архиепископське Богослуження протягнулося до 2 години по полудни.

В той же день Просвіта в Форт Віліямі улаштувала вечером концерт з приводу листопадового свята. На сей концерт був запрошений і Всеч. о. Владика, який м. и. на прохання предсідателя Просвіти д. М. Венґера виголосив надзвичайно цікаву промову. Він оповів про переживання українського народу з самого початку істнування України аж до нинішних днів, згадав про боротьбу українського народу за свою Рідну Церкву, і як свідок сієї боротьби, як учасник війни богато де чого цікавого сказав. Споминув Владика щирим словом героїв що полягли в боях за любов до України, після чого всі встали і хор заспівав „Ви жертвою в бою", далі о. Владика, закінчуючи свою палку бесіду, сказав, що ми повинні надіятися на поміч від Господа Бога і що ми нарешті її дочекаємось. По сім хор відспівав „Боже Великий Єдиний". Бесіда Владики настільки зворушила публику, що неодин утирав слози.

Слідуючого дня в пон. 9 лист. відбулася в салі Т-ства Просвіта у Форт Віліямі спільна вечера в честь дорогого Архипастиря. У 9-ій год. вечером Владика прибув на сю вечерю. При вході в салю зустрів Його теплим словом господар сієї вечері д. Іван Пігуляк місцевий учитель. Далі почали вітати Владику члени ріжних організацій, а саме: панна Антонина Ґайовська, секретарка Товариства Молоді ім. О. Бесарабової, д. М. Венґер, предсідатель Т-ва Просвіти у Форт Віліям і п. С. Юріїв предсідатель Т-ва Просвіти на Вест Форті. Всі вони вітали в імени своїх товариств. Владика подякував сердечно всім за щирі привітання.

Далі розпочався концерт. З початку виступив мішаний хор, а далі виступали діти (Молоде Товариство ім. О. Кобилянської), які під співи робили ріжні рухи. Як співи мішаного хору, так і співи молоді провадились під керуванням нашого пароха о. Білона. Почалася вечера. На вечеру прибуло велике число людей (біля 300), чого ніхто не сподівався. І на великий жаль неможливо було за браком місць всіх відразу угостити. Можливо, що дехто і був сим незадоволений, але віримо, що наші парохіяне і симпатики простять нам сей перший наш промах. Жіноцтво наше все зробило, що тільки було в їх силі і за се належиться їм велике признання. В часі вечері промовляли з початку: о. Білон, д. Пігуляк, д. Семен Олійник, і д. В. Брилиський, а в кінці Всеч. о. Владика.

10 листопада Владика, закінчивши свої візитації в Канаді, відїхав до Америки залишивши по собі самі найкращі спогади.

Парафіянин.

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕҐУ.

Д. Н. Демчук, Дрифтинг Ривер, Ман.	10.00
Пані і п-на Залозецькі	[illegible]
С. Кудрик, Толстой, Ман.	[illegible]
Т. Стадник, Шіго, Саск.	5.00
В. Буряник, Гобард, Саск.	5.00
Дрібна збірка в Криндор	6.40
Н. Кінар, Вонда, Саск.	10.00
Пані М. Капаціло, Вонда, Саск.	2.00
М. Капаціло, Вонда, Саск.	[illegible]
П. Чайковський, Кадворт, Саск.	2.00
І. Мельник, Едмонтон, Алта	10.00
Н. Баран,	15.00
С. Ковбель	10.00
І. Камаранський	5.00
Н. Гуменюк	10.00
Н. Мелен, Молвей Гіл Ман.	10.00
Маріян і Катерина Демчинські, Амстердам, Саск.	5.00
Ю. Баран	1.00
Пані М. Бурдет, Емерсон, Ман.	5.00
Ст. Драбик	50.00
А. Новак	5.00
А. Скоробогач, Боблін, Ман.	5.00
Іван Бакун	25.00
Влодко Купченко	5.00
Елисавета Мазяк	1.00
Вас. Новак	1.00
М. Федишин	1.00
А. Дубик	2.00
А. Клим	1.00
І. Жук	1.00
М. Момотюк	2.00
Г. Марко	1.00
Г. Підлубний	2.00
А. Касіянчук	2.00
І. Бриндзій	1.00
А. Савчук	1.00
Г. Кирилюк	.75
А. Гурко	1.00
С. Сокульський	1.00
І. Новак	1.00
В. Підручний	1.00
Б. Марко	1.00
Евген Угринюк	1.00
Д. Матієць	1.00
В. Лісовий, Транскона, Ман.	10.00
К. Порхер	10.00
М. Коржик	10.00
П. Строкун	10.00
П. Ковтун, Давфін, Ман.	10.00
А. Шпур	5.00
Мик. Дирбавка, Дуфрост Ман.	10.00
Ю. Бугера, Дуфрост, Ман.	10.00
Теодор і Параскевія Ревак	25.00
Мих. Папіш	10.00
М. Скорупська	1.00
Гр. Угринюк	10.00
Марія Гункевич	5.00
Вол. Жук	5.00
Мирослава Купченко	5.00
Н В. Бачинський	1.00
П. Довгань	5.00
Марко Ціркa	5.00
Ольга Богоніс	5.00
В. Гуйван	10.00
Гр. І. Блок	25.00
Зеня Богоніс	1.00
Вол. Богоніс	5.00
Мих. Прокопів	10.00
Анеля Ралько	[illegible]
Вас. Богоніс	2.00
Ґеорґій і Настуня Ожійовский	10.00
Катерина Бакун	10.00
Всеволод Свистун	5.00
Евген Гуменюк	1.00
Вол. Гункевич	1.00
Богдан Бабинець	1.00
Мих. Яремко	1.50
Вас. Кінаш	2.00
Вас. Яцина	1.00
Марія Мастюк	.50
Богдан Совський	1.00
Мариня Свистун	2.00
Марця Свистун	5.00
Ф. Отаманюк	3.00
В. Угринюк	2.00
о. Вол. Слюзар	5.00
Ігор Гошовський	1.00
В. Біленький	1.00
А. Блонський	1.00
Л. Данько	1.00
В. Гарасим	5.00
Ів. Гарасим	1.00
Евдокія Бойко	1.00
П. Павлюкевич	1.00
Пані М. Симчич	1.00
В. Поташник	1.00
Ілія Мітенко	1.00
Г. Майброда	1.00
В. Паньків	1.00
П. Ратуський	5.00
С. Ганчарик	5.00
Г. Шкляр	2.00
Т. Баран	1.00
В. Пастух	1.00
О. Пастух	5.00
Марія Муцок	1.00
Мир. Стечишин	1.00
Анна Стечишин	1.00
С. Колодій, Ґудів, Саск.	2.00
М. Берлад	1.00
Ілія Бородай	5.00
С. Копот, Бокс 84 Бледворт, Саск.	10.00
Іван Малишка	25.00
А. Струсь	2.00
Маруся Угринюк	5.00
М. Поворозняк	5.00
В. Купченко	10.00
В. Гуменний	10.00
Яків Джурин	1.00
В. Лісовий	10.00
П. Ковальчук	5.00
Пані М. Петрусяк	5.00
С. Тиховецький	35.32
П. Антонів	2.00
В. Новак	5.00
С. Гнатишин	5.00
Мих. Хариш	15.00
П. Заплоцінський	10.00
В. Гуйван	5.00
Ст. Вівчар	10.00
С. Драбик	5.00
Декан І. В. Метесон	20.00
Льордій і А. Олійник	5.00
Антон Галай, Пайн Ривер.	1.00
Текля Козак	10.00
Ілько Романчич	10.00
Пані Марія Баран (колекта)	25.50
Ілько Симчич	5.00
Н. Н.	10.00
В. Купченко	10.00
І. Кінар, Вонда, Саск.	10.00
М. Кінар, Вонда, Саск.	5.00
П-ство Гошовські	10.00
З розпродажі кв. стіп:	
о. П. Самець з розпр. кв. стіп і збірка	41.65
В. Івашко, Овкборн.	1.00
І. Панчук Овкборн, Ман.	1.00
С. Кудрик	5.00
М. Кульчицький	10.00
П. Мельничук, Савт Слокан, Б. К.	1.00
Пані Текля Вакалюк, Сімпсон, Саск.	1.00
І. Мисак, Пюнічай, Саск	23.00
М. Райчиба, Прілейт, Саск.	18.00
В. Кіндрачук, Блейн Лейк, Саск.	4.00
В. А. Овсяник, Тіодор, Саск	6.00
Н Ілюк, Арбака, Ман.	5.00
І Сорохан, Завале, Алта	10.00
F Карпець, Лідіет, Ман.	7.00
А Колодніцький	5.00
П. Калушка	4.00
В. Свистун	6.00
А. Микитюк	8.00
И Довганюк	1.00
Панна Г. Романчич	6.00
Пані Марія Баран	22.00

(Дальше буде).

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926. РІК.

(Поясненне скорочень: Гол. означає голос, Глас; Утр. — Утренни; Літ. — Літургія; Єв. — Євангелія; Ап. — Апостол.).

СІЧЕНЬ

3. **Нед. перед Різдвом** (Св. Отців). гол. 5. Єв. на Утр., Івана XX. 11—18. На Літ.: Ап. Жид. XI. 9-10,17—40; Єв. Матея 1. 1—25.

6. Середа. **Святий Вечір.** Канон Різдва. Царські часи. Літ. Василя Великого з вечірнею. Ап. Жи. 1. 1—9. Єв. Луки П. 1—20.

7. Четв. **Різдво.** Всеночне, що починається великим повечерям, на якому співається „З нами Бог". Утр.: Єв. Мат. І. 18—25; Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже", „Всі ті, що у Христа охрестилися" (Єлици во Христа) Ап. Галат IV. 4—7; Єв. Мат. II. 1—12. Задостойник ірмос 9-ої пісні канона.

Від Різдва до Водосвяття (Богоявлення) загальниця. Всім часі також не клякається.

8. Пятниця. **Собор Пр. Богородиці.** На Ут. служба вся празника, крім полієлея. Літ.: Ап. Жид. 1. 11—19. Єв. Мат. II. 13—23.

9. Субота. **Св. Стефана Первомуч.** Ап. Діяння, VI. 8—15; VII. 1—5 47—60. Єв. Мат. XXI. 33—42.

10. Нед. по Різдві — **Богоотців.** Гол. 6. На Утр. Єв. Ів. XX. 19—31. На Літ.

Православний Календар на Рік 1926.

СІЧЕНЬ.

1 П. Мч. Боніфатія
2 С. Смч. Іґнатія

---

3 Н. Перед Різд. Муч Юліянії
4 П. Вмч. Анастазії
5 В. 10 мучеників в Криті
6 С. Навч. Різдва. Прмч. Евгенії
7 Ч. Різдво Христове.
8 П. Собор Пр. Богородиці
9 С. Св. Стефана Первомученика

---

10 Н. Н. по Р. 20 тис. муч в Ником.
11 П. 14 тис. уб. дітей в Вифлеємі
12 В. Муч. Анисії
13 С. Прп. Меланії
14 Ч. Обр. Г. Н. І. Хр. Василія Вел.
15 П. С. Сильвестра
16 С. Прор. Малахія Мч. Гордія

---

17 Н. Н. перед Прос Собор 70 апп.
[illegible] П. [illegible] Богоявлення
19 [illegible] Богоявлення Г. Н. І. Хр.
[illegible] С. Собор Івана Хр.
21 Ч. Преп. Георгія і Доминіки
22 [illegible] Мч. Поліевкта
23 С. С. Григорія, Пр. Дометіяна

[illegible] Н. Н. по Просвіт. † Преп. Теод. В.
25 П. Мч. Татіяни
[illegible] В. Мчч. Ермила і Стратоніка
27 С. Преп. отців в Синаї
[illegible] Ч. Преп. Павла і Івана
29 П. Покл оковам св. Петра
[illegible] С. † Преп. Антонія Вел.

---

31 Н. 30 по З. св. Д. Атан і Кир.

Ап. 1. Тимот. 1. 15—17; Єв. Мат. II. 13—23; Лук. XVIII. 35—43.

13. Середа. **Віддання Різдва Хр.** Співається вся служба свята окрім входу і паремій на Вечерні, полієлея і Єв. на Утренню, антіфонів і входового на Літ.

14. Четвер. **Новий Рік. Обрізання Господне. Св. Василя Великого** Всеношне з полієлеєм, величання, прокімен. На Утр. Єв. Івана X. 9—16. Літ. Василя В. Ап. Колоссян. II. 8—12; Жид. VII. 26—28; VIII. 1-2. Єв. Лук. II. 20—21, 40—52. Лук. XI. 17—23. Замісць „Достойно" співається „О Тебі Радується".

16. Субота перед Водосвяттям.

17. **Неділя перед Водосвяттям.** Гол. 7 Утр.: Єв. Ів. XXI 1.—14 Літ.: Ап. Утр.: Єв. Івана XXI. 1—14. Літ: Ап. II. Тим. IV. 5—8. Єв. Марка І. 1—8.

18 **Понеділок. Другий Святий Вечір** (Щедрий Вечір). Піст. Часи царські. Літ. Василя Великого з Вечірнею. Ап. 1. Тим. III. 14—16; IV. 1—3; Єв. Мат. III. 1-11. На Вечірни, яка совершається окремо о 2 год. читається 13 паремій; Ап. 1. Кор. IX. 19—27. Єв. Лук. III. 1—8; По ектеніях тропар „Голос Господень на водах" і совершається велике освячення води, яке закінчується відпустом Вечірні Водосвяття. Водосвяття можна також совершати після заамвонної молитви на Літургії;

19. Віторок. **Богоявлення Господнє.** (Водосвяття) Всеношне починається великим повечірям зі співами „З нами Бог". Утр.: полієлей; Єв. Мар. VI. 9-11; Літ.: Івана Золотоустого. За місць „Святий Боже" співається: „Всі ті, що в Христа охрестилися" (Єлицe, во Христа...). Ап. Тит. II. 11—15; III. 1-7 Єв. Мат. III. 13—17. За місць „Достойно" ірмос 9-ої пісні канона. **Після заамвонної молитви — велике водосвяття.**

20. Середа. Собор св. Івана Предтечи. На Літ. вхідне: „Спаси нас Сине Божий, що в Йордані охрестився, співаємо Тобі Алилуя". Так співається до віддання — до 27 січня. Ап. Діяння XIX. 1—8; Єв. Івана I. 29—34.

24. **Нед. після Водосвяття.** Гол. 8. На утр.: Єв. Ів. XXI.15-25; На Літ. Ап. Еф. IV 7 -13; ЄВ. Мат. IV. 12—17.

31. **Нед. 30 після Тройці** Гол. 1. Утр.: Єв. Мат. XXVIII. 16—20; Літ.: Ап. II. Кор. VI. 1—10; Єв. Мат. XXV. 14—30.

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ А ПРАВДА ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД І ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., СІЧЕНЬ 1926, ЧИСЛО (22) 1

ПЛЯНИ І СПОСОБИ ПОЛЯКІВ НА НИЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ.

„ПРОЄКТ НА ЗНИЩЕНЄ РУСІ".

Поляки виробляли ріжні пляни і способи, як Українців винищувати і до таких належить т. з. „Проєкт на знищене Русі" з 1717 р. Зміст його переповідаємо в скороченню. Ось він:

1. З Москалями позірно жити в згоді, тоді лекше Українців під польським пановаинням можна буде винищити.

2. Українця навіть греко-католика до уряду не допускати, всюда о забобонах „руських" говорити, а їм се так докучить, що свого обряду і віри відречуться.

3. Українців до послуг не приймати, нехай бідують і стають простаками. Тоді або згинуть, або приймуть обряд латинський.

4. Українців міщан можна знищити, впровадивши туда Жидів. Всіми способами Українців з містів виганяти, до панщини приучувати, відсувати від урядів, а ставити латинників. Так стануть Українці простаками і не будуть мати в місті ані сили, ані поваги.

5. Лихом для нас є українські (руські) епископи і священики. Епископів треба отже засліпити, щоби не бачили, що діється, а священиків тримати в нужді, щоби не могли самі нічого думати. В епископи вибирати польських свояків, отже вони будуть Поляків піддержувати і по смерти їх майно перейде до Поляків. До сенату їх не пускати й уважати, щоби не дізналися, що ми для них готовимо.

6. Наші епископи мають працювати над тим, щоби українські епископи були підданими польських, отже ті будуть мати право їх карати публично. Так поволи і нарід український перейде під провід Поляків і зречеся своєї віри й обряду.

7. Попів українських тримати в неуцтві і темноті, щоби не знали ладу самому обрядови і не могли доглянути, що старе, а що нововпроваджене і людям сього не скажуть. А що способом до темноти є убожество, отже треба дбати, щоби вони були вічними нуждарями. За презенту (парохію) і поле нехай платить, щоби не мав за що купити книжки. Так вже робили розумні наші предки. Коли піп змолов в иншім млині, ніж призначено, то Жид забирав з комори його муку. Так наші предки богато „шизматиків" примусили до єдности церкви. Дасть Бог, що і ми решту поробимо унїятами, а відтак всіх на римо-католиків.

Нехай управителі дворів назначують, кілько піп має брати за похорон і другі чинности. Так допровадимо до того, що піп не буде міг справити собі звичайної скромної реверенди, а не то книжок. Не будуть могли дітей до шкіл посилати. Через те хлопи будуть нам прихильні і зненавидять своїх попів.

8. За найменші провини двір повинен українських попів карати для більшого для них пониження. Треба дурити попів, що лише оден син має бути наслідником батька, а решта є підданими пана. Колиб же довідалися, що се брехня, то встановиться потрібний закон. Попівських синів в школах учителі мають переслідувати. Нехай діти шляхтичів свої гріхи на попівських синів звалюють. А поповичі нашими ксьондзами вивчені будуть вчити свій нарід, що грецька і римська релігія, то все одно і так скорше притягнеся їх на польське.

9. Колиб однакож Українці таки підносилися, то кандидатів на священиків намовляти, щоби не женилися, давати їм більші доходи і пошану. Тоді безженні попи вимруть, синів для попівства на своє місце не лишуть; хлопським синам вчитися на попів заборонимо, тоді не стане попів і ми своїх ксьондзів дамо на їх місце. А більше нам не треба.

10 Дуже вперті ті хлопи, що вміють читати. Треба отже заборонити хлопам вчитися в церковних школах. Тоді не буде хлоп тікати від пана і шукати волі. Економи нехай уважають, щоби хлопські діти привикали до плуга, борони, ціпа, рискаля, а не до книжки.

11. Треба записувати всі неприємні й обидливі слова Українців проти Поляків. Колиб же подібного забракло, то треба такі гріхи Українців проти Поляків видумувати. Треба підшиватися під їх попів й епископів, писати в їх імени письма і розкидати поміж нарід — письма ворожі Полякам і католицизмови. Се покаже, що ми до їх винищення маємо слушну причину.

12. Подібне треба робити потрошка і не всюда нараз. І треба шукати причин — закидати попам неморальність, недбалість. Так заохотою, страхом і погрозами будемо Українців перетягати, отже при божій помочи їх край стане польським.

13. А що Українці в обороні своєї віри готові почати революцію, отже треба їх вимордовувати. А коли всіх вимордувати буде годі, тоді віддати їх Татарам, нехай їх полонять, а на їх земли посадити Мазурів.

Ось такий в скороченню польський плян на знищення Українців, а записаний він в книжці Бродовича п. з. „Відок пшемоци на слабов невінносьць срого вивартей".

Такого пляну держались Поляки супроти Українців сотки літ, а нині виконують його в повній силі.

Такими спасителями були для Українців Поляки, таким був католицизм, такими були римські папи. Одні Українців по варварськи винищували, другі благословили і благословлять таку роботу.

(Вп. Вк.)

КАТОЛИЦЬКА МОРАЛЬ.

Недавно тому кардинал Каковський в Варшаві приймав делегацію від жидівського рабінату. Делегація зверталася до кардинала Каковського з просьбою урегулювати декілька важних питань з областей віроісповідань. Найважнійшою справою була слідуюча:

Силою жидівського закону дотично супружа, розвід може бути уділений тільки за згодою обох сторін — чоловіка і жінки. Тим часом трафляється, що чоловік — Жид замісць розводитися з жінкою, переходить на католицизм і жениться другий раз, не даючи своїй першій жінці згоди на розвід, через що та не може вийти замуж другий раз і стає зачислена до жінок т. з. „агуне", себто „засуджених на вічну самотність".

Таких випадків в Польщі є вже около 7000 і рабінат просив кардинала Каковського зарядити, щоби кождий Жид, який переходить на католицизм, був примушений католицькою церквою розвестися зі своєю жінкою—Жидівкою перед вихрещенням. Кардинал Каковський обіцяв над справою подумати . . .

Польська католицька преса, обговорюючи сю справу, висловлює такий погляд: Справу сю буде тяжко полагодити, бо „відтручування від католицизму неофітів (себто вихрестів) тільки тому, що вони жонаті, не погоджається з засадами католицької церкви" („Ґазета Католіцка").

Погляньмо, що се значить в практиці. Вкучилася якомусь Жидови його жінка і він хоче женитися з другою. Але без розводу з першою жінкою се неможливе. Що він тоді робить? Переходить на католицизм і спокійно жениться другий раз. Католицька церква сего йому не зборонює. Вона не може відтручувати неофітів „ТІЛЬКИ ТОМУ", що вони жонаті. Що її має обходити те, що такий неофіт покинув законну жінку і дітей, що з пімсти, чи що, не розвівся з нею перед своїм вихрещенням і сим загородив її дорогу знайти когось, хтоб заопікувався нею і дітьми? Знищити для хвали католицької церкви родинне життя — відобрати жені мужа а дітям батька, — се нічо! Католицька церква моглаб поставити такому неофітови домагання: „Нім тебе приймемо, мусиш перше впорядкувати свої родинні справи; мусиш приступити до хрещення з чистою совістю". Але що її обходить якась Жидівка і діти, яких неофіт покидає? Для слави „косцьола" і папи не можна!

Се є знаменитий образець католицької моралі.

Найліпша громада — се та, в якій можливе здійснення великих істин.

ЕВАНГЕЛИСТИ І ЇХ ЕВАНГЕЛІЯ.

Евангелієм називаемо перших чотири книзі ново-завітної части Біблії, в яких описане життя і наука Ісуса Христа. Слово „евангеліе" походить з грецького і означае тільки що „добра вість", „добра звістка". Евангеліе написане чотирома евангелистами Матеем, Марком, Лукою і Іваном, які, хоч писали один від другого незалежно, доповнюють себе взаїмно. Точного часу написання Евангелій тяжко определити, але е загально приняте, що Матей написав свое Евангеліе около 50—60 рр. після Рождества Ісуса Христа, Марко і Лука кілька літ пізнійше, але в кождім разі перед збуренням Ерусалиму т. е. перед 70 р., а Іван при кінці першого століття т. е около 96 року. Евангелія були написані в грецькій мові, з виїмком Евангелії від Матея, яке було первісно написане по еврейськи, але пізнійше було переведене на грецьку мову, правдоподібно таки самим евангелистом Матеем.

Всі чотири Евангелії згідно оповідають про життя і науку Ісуса Христа, про Його чуда, страсти і смерть та про Його світле воскресення і вознесення на небо. Вони представляють собою одну цілу книгу, книгу життя Ісуса, не маючи в своїх частях найменшого противорічча чи незгоди. Але що кожде з них було написане в зависимости деяких питомих собі обставин, то кожде з них ріжниться певною особливістю.

1). **Евангелист Матей** — був одним з дванайцять учеників Ісуса Христа. Свое евангеліе він написав для христіян з Жидів, щоби утвердити їх в вірі, що Ісус Христос е направду Месією, обіцяний Богом Авраамови і Давидови і предсказаний пророками. Тому то Матей починае свое Евангелія родоводом Ісуса Христа, показуючи, що Ісус походить з роду Давидового і Авраамового, та що на Нім сповнилися старозавітні пророцтва про Месію. Разом з сим він вчить віруючих о духовнім розумінню старозавітного закону і пророків, пятнуючи їх вузьке земне поняття Жидами. В своїм Евангелію Матей покликаеся на Старий Завіт не менше як 65 разів — з того в 43 випадках цитуе з Старого Завіту дословно, а в решту випадках показуе тільки на загальний змисл.

2). **Евангелист Марко** — не був одним з дванайцятьох апостолів. Він з початку товаришував апостолам Павлови і Варнаві в їх подорожах в цілях проповідання Христової науки, а пізнійше працював разом з апостолом Петром під якого впливом і проводом він правдоподібно і написав свое Евангеліе. Сам евангелист Марко, по всій правдоподібности, був очевидцем тільки послідних днів перебування Ісуса Христа на землі. В тім молодці, котрий йшов за Ісусом Христом тоді, коли Його схопили Жиди, і про котрого згадуе тільки Марко (Марко XIV. 51) старе передання добачуе іменно самого евангелиста Марка. З Риму, де він, як догадуються, проповідував з апостолом Петром, Марко перейшов в Александрію і був, по переданню, першим епископом того міста. Його Евангеліе писане для Римлян і взагалі для христіян з поган. Він нераз вживае латинських термінів, як преторій, динарій, і поясню звичаї і обряди Юдеїв, приміром обряд вмивання рук і ин. (VII. 3, XV. 42); поясню також деякі жидівські слова і назви (VII. 11; XII. 42), і се показуе, що його Евангеліе писане не для Жидів. Разом з тим він опускае в своїм Евангелію все те, що не мае значіння для христіян з поган — в його Евангелію Христос не е Месія, як в евангелиста Матея, а Син Божий. Він звертае особливу увагу на чудеса Ісуса Христа, як на доказ Його божественної сили. Він починае свое Евангеліе появою, виступом Івана Хрестителя, а кінчить, як апостоли розходяться по світі проповідувати науку Ісуса Христа по Його вознесенню.

3). **Евангелист Лука** — родився в Антіохії, в Сирії. Він був лікарем і малярем. Він подорожував з апостолом Павлом в часі його другої подорожі і помагав йому в його праці. Свое Евангеліе написав для одного визначного Римлянина, Теофіля, який жив в Антіохії, при чім послугувався не тільки оповіданнями очевидців про життя і науку Ісуса Христа, але також деякими записками, які вже були появилися в тім часі про Ісуса Христа і тому Евангеліе від Луки відзначаеться великою точністю щодо часу і місця описаних в нім подій. Евангеліе від Луки носить впливи апостола Павла. Головний зміст Евангелія той, що Ісус Христос прийшов на землю не тільки для Жидів, але також для поган і е Спасителем всього роду людського. Тому то св. Лука доводить родовід Ісуса Христа до Адама і показуе, що Ісус Христос е Син Божий. Евангеліе від Луки починаеться оповіданням про священика Захарія, батька Івана Хрестителя, а кінчиться оповіданням про вознесення Ісуса на небо.

4). Четверте Евангеліе написане **апостолом Іваном**, улюбленим учеником Ісуса. За свою високу науку о Бозі-Слові, він отримав назву „Богослов". Евангеліе написав в місті Ефесі, на просьбу, як каже передання, ефесейських христіян, які просили його, як одно з близших свідків життя Ісуса на земли написати їм про науку і діла Ісуса. Передання говорить, що вони принесли йому написані вже Евангелії Матея, Марка і Луки і він потвердив їх правдивість, але завважив, що треба їх в дечім доповнити, а саме про Божественне походження Спасителя. І тому він починае свое Евангеліе не від людської сторони життя Ісуса, але від сторони Божественної, показуючи, що Ісус Христос е Предвічний Единородний Син Божий, е те Слово („логос"), через Котре все сталося. Евангеліе від Івана кінчиться заявою самого автора, „що правдиве свідкування його".

Отже як бачимо, помимо того, що кожде Евангеліе мае свою певну особливість залежно від обставин в яких писалося, всі вони разом творять цілість, і відкривають одну головну ідею — о совершеннім божестві і совершеннім чоловічестві Спасителя.

Христіянські писателі перших віків порівнювали чотирох Евангелистів до таїнственної колесниці, яку пророк Езекиїл бачив при ріці Ховар (Езекиїл I. 5—26), котра складалася з чотирох істот, які нагадували собою чоловіка, льва, вола (телця) і орла.

В виду сього св. Матееви присвоїно символ чоловіка, бо він в своїм Евангелію видвигае головно чоловічий і месіянський характер Христа; св. Маркови — льва, бо він в своїм Евангелію зображуе всемогучість і царську велич Христа; св. Луці — телця (вола), бо він говорить о первосвященичім служенню Христа (в Старім Завіті до того служення належало принесення в жертву телців), а св. Іванові — орла, бо його Евангеліе відзначаеться своїм взнеслим характером.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТА.

Греко-католицький священик в тарапатах.

Греко-католицький священик-целебс, о. Атанасій Черепаняк, який недавно виїхав з Канади до Злучених Держав, попав в клопіт—в клопіт, в який попадае скорше чи пізнійше більшість греко-католицьких целебсів. Як доносять американські часописи, о. Черепаняка заскаржила до суду в Сейнт Джозеф, Місурі, одна його парохіянка, пані Марія Зонка за те, що він одного разу напаствував її, коли вона принесла до його помешкання збірку грошей на церкву. На суді пані Зонка мусіла демонструвати ,як о. Черепаняк виявлявся з своєї любовної ролі, що приносило велику втіху всім, що були присутні на розправі. Справа проти о. Черепаняка покінчиться в лютім.

Ксьондз Черепаняк е добре знаний в Західній Канаді і, як говорять злі язики, був примушений виїхати з Канади через подібну справу як та, за яку впиниврся в американськім суді.

Бувші канадійські товариші о. Черепаняка повинні вислати йому свої кондоленції.

— — — — — — — — — —

Між іменами греко-католицьких священиків в Канаді подибуемо такі „українські" імена: Делярій, Боский, Кінцінгер, Ван Гот, Ван Бізен, Препі.

Не дурно то „Канадійський Українець" говорить, що греко-католицька церква е українською „національною" церквою.

— — — — — — — — — —

Папа римський наказав литовському епископови в Ковні, щоби він збавив священичої гідности тих священиків, які займаються політикою. В звязку з сим назріває відірвання від Риму частини литовського духовенства.

Треба запримітити, що під „політикою" в сім випадку папа розуміе боротьбу литовського духовенства проти Польщі.

„Справедливий", „непомильний" папа! Польським ксьондзам не бороняе політикувати, ще й заохочуе їх до того, але те що можна польським ксьондзам, того не можна ані литовським, ані українським греко-католицьким. Ось так виглядае справедливість „найсвятійшого" отця.

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Хто поза очі ганьбить мене, той боїться мене, а хто в очі похваляе, — зневажае мене. Хінська мудрість.

Тільки той не вірить у безсмертність, хто ніколи поважно не мислив про смерть.

Одна з безсумнівних і чистих радостей — се відпочинок після праці. Кант.

Один із найтемнійших забобонів — се забобон людей науки, що людина може жити без віри.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

До недавна вся братія від „Канадійського Ранка" дуже обурювалася, коли хто пригадував їй, що вона робить чужу роботу за чужі гроші.

— Борони Боже, — відпекувалися вони, — ми не за гроші робимо, не за чеки, а для слави Божої! Ми не беремо ніяких чеків!

Але прийшов час, коли вже годі було дальше скривати, для якої то „слави Божої" вони роблять чужу не свою роботу і давай признаватися до того, чого перше так завзято відпекувались. Каже „Канадійський Ранок" в 269 числі:

— Так! Беремо, (себто презбитеріянські чеки) і апостол Павло брав!"

Ось вам, люде добрі, віз і перевіз. Беремо презбитеріянські чеки, бо і апостол Павло брав!

Тільки не знати про котрого то вони апостола Павла говорять? Чи не про „апостола" Павла Крата часом? Та мабуть, що ні, бо „апостол" Павло Крат брав чеки і ще бере, а той апостол Павло, про котрого говорить „Канадійський Ранок" брав колись. Мабуть то таки про того апостола Павла мова, котрий перше Савлом був.

Чудо тай годі! Виходить, що за апостольських часів були вже і презбитеріяне і чеки і банки! Чого то не можна в Біблії дочитатися! В тій „біблії", яку читае братія від „Канадійського Ранка". В біблії про презбитеріянські чеки ...

— — — — — — — — — —

Для злодія нема більшої приемности, як назвати чесного чоловіка злодієм. Для хруня нема більшого щастя, як назвати доброго чоловіка хрунем. Для запроданця нема більшого задоволення, як назвати свого противника запроданцем, хоч на ділі він ним не е.

На таку приемність, щастя і задоволення позволив собі недавно також „Канадійський Ранок" в своїм военнім поході проти Української Православної Церкви і її працівників. В числі 266 він пише:

— А „Православному Вістникови" скажемо: він витикае нам „доляри", бо йому завидно. Наші „автокефалісти" ... залицялись також до „долярів" ... без успіху.

Коли під „нашими автокефалістами" „Канадійський Ранок" розуміе Українську Православну Церкву в Канаді, якої органом е „Православний Вістник", то скажемо всім панам від „Канадійського Ранка": брешете! Коли-ж „Канадійський Ранок" мае на думці якихсь инших автокефалістів, бо автокефальних православних церков на світі е богато, за яких ми не відповідаемо і не беремось відповідати, то скажемо: Панове, вибачте за терпке слово. Вибачте і напишіть, кого ви саме розуміете під „нашими автокефалістами"? Інтересно почути.

— — — — — — — — — —

Якийсь добродій В. Т. Купчинський твердить в 269 ч. „Канадійського Ранка", що православні так само чеки люблять, як і він і дае на се приміри, а саме, що „православний епископ ходив до протестантського товариства в Ню Йорку, щоби дали йому пенсію (і не дістав), та що якийсь „православний піп ... зі своєю громадою ходили до епископальної протестантської церкви з просьбою о перебрання громади і церкви (справа ще не скінчена)".

Добр. В. Т. Купчинський наводить повисші приміри і каже, що коли ми йому не віримо, то він дасть нам на се докази.

Не турбуйтеся, добродію, не треба. Ми вам віримо і без доказів. **Віримо, бо ті „православні" і до нас приходили за грішми. Еге-ж, приходили і не дістали ...** Вони ходять за грішми по чужих ще від тоді, від коли російського царя не стало. Не стало царя, не стало рублів, не стало кому лизати руки ... І от ходять вони тепер від одних до других та просять ласки ... Навчиться, бачите, собака бічи за возом, побіжить і за саньми ...

Отже, добродію Купчинський, не сказали ви нічого нового. Пробуйте ще раз!

— — — — — — — — — —

„Канадійський Ранок" відійшов від своєї засади і похвалив добре, народне діло. Він каже: „Сплачення Інститута Могили е річ похвальна і заслугуе на признання". Що-ж в сім дивного, спитаете? Нічого, тільки те, що се говорить той сам „Канадійський Ранок", **який нічим не поміг Інститутови Могили сплатити його довги, а противно, шкодив йому цілою силою. Шкодив до тої міри, що аж мусів перед судом відповідати за очернення Інститута і людей, які коло нього працювали.** Говорить се той „Канадійський Ранок", який твердо вірить і проповідуе, що Українці власними силами не годні нічого доконати, отже повинні продавати себе чужим за церкви, шпиталі, школи та чеки ... Сподіємося, що коли Українці сплатять Катедру св. Покрови, то „Канадійський Ранок" також скаже, що се річ „похвальна і заслугуе на признання", котрій тепер шкодить. Так все поступають чекові патріоти.

— — — — — — — — — —

Греко-католицький священик Андрухович був 6 грудня м. р. в Бінфейт, Саск. і відправляв там богослужения в латинських ризах. Пояснював се тим, що забув свої ризи дома.

Ті, що знають старенького Андруховича, не дивуються йому. — Хто би там дивився на сторого Андруховича. — кажуть. — Він робить своїми богами ...

Чи справді так? Вже нераз притрафлялося, що греко-католицькі священики причащали своїх вірних під самим видом хліба, так, як причащаються латинники, бо, як пояснювали своїм вірним, „забули" дома ложочку. Було таке, та мабуть і тепер ще е, що еп. Будка і його священики давали греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки і пояснювали се тим, що через „недогляд" на посвідках надруковано слово „римо-католик" замісць „греко-католик". Водилося колись і тепер водиться, що на римо-католицьких польських місіях брали і беруть участь гр.-кат. священики і заохочують приходити на них своїх вірних. Було таке, що епископ Будка казав греко-католикам виходити в процесією проти римо-католицького епископа, який відвідував польський костел. Нераз і не два епископ Будка і його священики наказували своїм вірним ходити на латинські богослужения і приймати причастя в латинськім обряді, бо то „все одно" — один бог, один папа, одна віра. В кінці о. Андрухович „забувае" свої ризи і править в латинських ризах. Пощо се все робилося і робиться?

На чие розпорядження о. Андрухович „забув" свої ризи? **Зовсім певно, що на розпорядження свого церковного зверхника. А по що? Щоби побачити, що люде на те скажуть. Побачити, чи вони вже переконалися, що то „вшистко едно". Побачити, чи наспів вже час для епископа Будки і його священиків скинути з себе греко-католицьку маску і показати свое дійсне римо-католицьке лице.**

Вони думають собі: — Хай о. Андрухович спробуе. Як не вдасться штука і нарід обуриться, то звернемо вину на о. Андруховича. Він старий, примхуватий, не можна брати його поведінки серіозно. Ну, а коли нарід не буде протестувати, то значить, що прийшов вже слушний час показати римському папі і французьким епископам, як совісно ми виконали їх припоручення.

Ні, люде добрі, о. Андрухович не сам правив в латинських ризах. Разом з ним правив еп. Будка, правили всі греко-католицькі священики ...

Для греко-католицької церкви почала бити послідна година. Пхають її до гробу не „саскатунці", не „Турки і Араби", не „націоналісти", а самі таки її служителі — епископ і духовенство.

— — — — — — — — — —

Виходить, що експеримент о. Андруховича з латинськими ризами вдався чудово. Се видно з того, як епископ Будка поступив з греко-католицькою громадою в Калгарах, Алта.

Дня 30 грудня м. р. він гостив в тім місті і повідомив тамошних греко-католиків, що на далі їх буде обслугувати тільки римо-католицький ксьондз з під руки римського епископа Кида. Сказав, що на другий і третий день Різдва буде правити в них самий епископ Кид. — Він, — каже, — буде правити коло престола свое, а ви співайте „Единородний Сине", „Іже Херувими" і коляди. Епископ Кид вас дуже любить, так само як і я (!). Любіть і ви його, бо він ваш приятель".

Епископ Кид правив свое перше богослужения для греко-католиків в неділю, 10 січня. В проповіди заявив (як доносить англійська преса), **що він зробив з еп. Будкою угоду, силою якої дасть їм римського ксьондза на кожду неділю.**

Говорять, також, що еп. Будка висловився в приватній розмові, що він післав би греко-католикам в Калгарах польського каплана, але боїться, що через вороже настроєння Українців до Поляків, його не приняли б.

Радуйтеся Українці, греко-католики і веселіться! Веселіться і дякуйте папі римському за його „любов" до вас. Дякуйте за Кунцевича, дякуйте за целібат, дякуйте за „руського епископа", дякуйте за „руських священиків" і їх господинь, дякуйте за всю ту „благодать", яку отримуете з рук „його святости папи". Дякуйте, бідні, дякуйте!

— — — — — — — — — —

Ми не маемо нічо проти того, що деякі часописи в Канаді і Америці передруковують з „ПравославногоВістника" статті. Противно, ми раді сему, але не аж до такої міри, щоб не звернути увагу тим часописам — світським і релігійним — на їх повинність подавати жерело передруку, бо самий підпис автора невистарчае. Коли стаття заслугуе на передрук, то заслугуе також на те, щоби люде знали звідки вона взята. Чи ні? Спасибі.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 2884, WINNIPEG, MAN.

ДЕЩО ПРО ПАПІВ.

Римські політики говорять, що Христос передав верховну власть Петрови, а Петро папам. Хто отже не признає папи, той не признає Христа і т. д. По їх науці христіянська церква має стояти на папі, як видимій голові церкви і що без папи не було би в церкві ладу на земли, ні спасення по смерти.

Однакож ані самі римські політики, ані розумні люде в таку балачку не вірять. Проти такої бесіди стоїть цілий Новий Завіт і ціла Церковна Історія.

Христос ніколи не давав Петрови верховної власти й апостоли не уважали Петра старшим.

На слова Петра: „Ти Христос, Син Бога живого", Христос сказавь „Ти Петро (петро значить камінь), а я на скалі збудую церков мою". Так є і в первіснім ґрецькім змісті Нового Завіту, так і в латинськім переводі.

Церковні письменники і святі перших століть казали, що під скалою розумів Христос Себе, Свою науку, віру в Нього, а не Петра. Так писав і вчив святий Августин, святий Іван Золотоустий, святий Кирило Александрійський і богато других.

Св. Августин каже: „Може ключі царства небесного получив Петро, а Павло ні? Може получив Петро, а Іван, Яков і другі не получили?"

Св. Іван Золотоустий каже: „Ніхто не більший від апостола Павла і ніхто йому не дорівнує". Отже не дорівнує і апостол Петро.

А сам апостол Павло каже: „Нічим я не менший від других апостолів". — 2 Кор. 11: 5.

Подібно говорять й инші церковні письменники і святі перших століть христіянства.

Що апостоли не уважали Петра старшим, бачимо з богатьох місць і так: 1. Апостол Павло, хоч найбільше писав, про старшинство Петра не згадує. 2. Не згадують і другі апостоли, не згадує й сам Петро. 3. Читаємо в Діяннях, що апостоли післали до Самарії Петра й Івана (Діян. 8: 14), післали отже як рівного з між себе. 4. Павло робить Петрови докори (Гал. 2: 11)) за нещире поведення, отже робить, як рівному. І взагалі Петро не визначивсь нічим більшим, ніж другі апостоли.

Первісна церква вчила, що головою церкви є Христос. Каже апостол Павло: „Иншої підвалини ніхто не може положити, крім тої, що положена, котра є Ісус Христос. — 1 Кор. 3: 11. Та ще: „(Ісус) через те, що пробуває по вік, непереходяче має священство". — Жид. 7: 24. А св. Григорій Богослов каже: „Оден Христос, отже одна голова Церкви".

Не є папи і сторожами ладу, бо історія оповідає, що страшнійшого неладу, як переживала римська церква, не було навіть і в поган.

Римські епископи почали скоро богатіти, а в 8-ім століттю дістали в дарунку кавалок італійського краю, отже стали і світськими володарями. Від тоді італійські партії друться вічно за те, щоби папу з між себе вибрати, бо він зараз понаділює їх всякими доходовими урядами та дарунками. З котрої партії був папа, з тої партії були всякі урядники в римській церкві і державі. А зі зміною папи змінялися й урядники. Через те були борби, убійства папів, отроювання.

Через те, що папство дає великі доходи передовим Італійцям, вони вже сотки літ папою вибирають лише Італійця. Вони знають, що свій про своїх буде дбати.

Церковні католицькі історики страшні річи описують про папів. Ось що прим. пише в своїй історії папів кардинал Бароній*) під 827 роком:

— На протязі 150 літ зарядом папи були радше відступниками, ніж апостолами; вони ставали папами при помочи римських розпустниць та насильством Тусканських князів. Вони були звірюками, людьми найпоганійшого життя, найбільше руйнуючої морали і в кождім боку найпоганійшої.

А про стан римської церкви в 10-ім століттю (коли заводжено для Українців Унію) говорить тойже Бароній:

— Яке тоді було лице Святої Римської Церкви? Погане до посліднього: Коли розпустниці, переважаючі всіх силою і поганим життям, правили в Римі; на бажання яких переносилися (епископські) престоли, [illegible] епископи, а що страшне — їх любовників ставлено на престіл св. Петра; се папи, що стоять в спискі римських первосвященників лише для форми (для хронольогічних цілей), бо хто відважиться сказати, що особи поставлені тими розпустницями, були правними папами? Нема ніяких згадок, що [illegible] брали, що духовні на них годилися. Всі церковні канони (закони) забуто, рішення попередних папів злегковажено і давнійші звичаї для вибору папи зовсім закинено. Христос був тоді в глубокім сні на човні, човен покривали филі. Та найгірше, що не було учеників, які його збудилиби. Все пропало. Увийть собі, коли хочете, яких людей в кардинали вибирали такі [illegible]. — Бароній, Анн. 912.

Подібне пишуть й инші католицькі історики ріжних часів — як архиепископ Ґенебрард, св. Петро Даміяні, Петрарка і чимало других.

Про 14-те століття каже ще Бароній:

— Після 1300 р. було по кілька папів нараз, по двох, по трох, кождий мав свою курію і проклинав других з їх кардиналами, звучи їх чортами й [illegible] христами. В 1414 р. було трох: Венедикт XII., Григорій VIII. і Іван XIII.

Папа Іван XII. став папою маючи 18 літ; Венедикт IX. маючи 10 літ. За Льва X. безбожність в Італії і Франції була в моді і сам папа мав говорити, що: „Байки про Христа поплачуються". Александер VI. отроював для рабунку кардиналів, поки і його кардинал Корнето не отроїв.

— Сіґеній пише, що: „Боніфатій отроївши двох папів, сам став папою, назвавши себе Іваном", а Бароній (985 р.) каже, що сей папа був „злодієм і рабівником, який не мав і волоска правдивого епископа".

Висше наведене, се лише уривки з того, що говорить історія.

Так виглядає „лад" в римській церкві! Такого ладу тяжко би знайти і в поган. Чи може отже така церква уважати себе спасителькою цілого світа?

Правда, бували і ліпші папи, та вони в ланцусі злих не могли ніякого тревалого ладу запровадити.

Правляча ґрупа римської церкви разом з папою, се не церковна, але політична ґрупа, заснована на жадобі власти і сили. Аджеж папи провадили війни і то для звичайного рабунку. Доперва 1870 р. відобрано від них край і військо.

Знаючи отже, хто папи були і є і якою була римська церква, розумні люде на Рим і папу не оглядаються. Папи, се представники сили, отже вони лише з сильними тримаються.

Не диво отже, що нині папа зробив з Поляками договір (конкордат), яким віддав Полякам Українців і їх церкву на знищення. Того вимагає його кишеня. Так папи поступали завсігди — з Польщею трималися за руки, а Українців нівечили.

З того для свідомого Українця наука ясна ... Рим з усіми його папами був завсігди для Українців смертельним ворогом, отже треба ворога ворогом уважати.

(Вп. Вк.)

*) Бароній Цезар, род. 1538, умер 1607. Був кардиналом в Римі і папським бібліотекарем. Написав історію церкви, або т. з. „Церковні Аннали".

РЕЛІҐІЙНІСТЬ ВИДАТНИХ УЧЕНИХ ЛЮДЕЙ.

Нютон († 1727 р.), який відкрив закон тяжения, вимовляючи імя Боже, завжди знимав шапку.

Бойл († 1691), батько сучасної хемії, сказав: „Правдивий природознавець ніґде не може проникнути в пізнання таємниць творення без того, щоб не відчути руки Божої".

Геер († 1883 р.), ґеольоґ, заявив: „Чим глибше проникаємо в пізнання природи, тим ширше стає наше переконання, що тільки віра в Всемогутнього й Всемудрого Творця може розвязати загадку, якою для нас є зовнішня природа й людське життя".

Гершель († 1822), геніяльний астроном, казав: „Чим більше поширюється поле науки, тим численнійше й міцнійше стають докази істнування творчої і всемогутньої мудрости".

Медлер, астроном, писав: „Дійсний природознавець не може не визнавати Бога: природній і божественний закон є одно й те саме".

Риттер, ґеограф, пише: „Світ всюди наповнений славою Творця".

Хуфеланд, німецький медик, залишив своїм дітям заповіт: „Живіть у Богові й все робіть в імя Його. Неустанно майте Його в своїх думках і серцях. Моліться й працюйте, а все решту віддайте Провидінню, яке опікується вами".

Добрі люде помагають один другому, навіть не помічаючи того; а недобрі навмисне перешкаджають один одному.

Кінська приповідка.

Пробачай другим богато, а собі нічого. Публій Сірус.

ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІД НАЙДАВНІЙШИХ ЧАСІВ.

II.

УНІЯТСЬКА ЦЕРКВА.

Польсько-римські початкові заходи. — Вже Володимир Великий мав клопіт з католиками. Його братанич, Святополк, оженився з дочкою польського короля, Болеслава Хороброго, і з нею приїхав до Києва латинський епископ Райнберн, та латинський місіонар Бруно (Боніфатій). І зараз забралися вони ширити латинську віру і робити нелад. Райнберн підбурював Святополка проти Володимира і самого Володимира тягнув до латинства. Тоді Володимир Райнберна і Святополкову жінку посадив до тюрми, а Бруно згинув за таку-ж роботу.

Недармож і перші київські митрополити ще за життя Володимира писали письма проти латинян.

Сильно забирався до латинщення Українців польський король Казимир Великий, занявши 1340 р. Галичину.

Поляки нищать Українську Православну Церкву. — Часть української землі забрали в 14-ім столітті Литовці і та земля перейшла невдовзі під Польщу. Дуже гірко жилося тоді Українцям. Поляки Українців переслідували, відбирали їм всі права, будували на українській земли костели; забирали силою церкви і на костели переміняли; землями забраними від Українців, обдаровували свою шляхту та духовних. Тимчасом же українське духовенство стало залежним від польських шляхтичів та панів, а на епископів української православної церкви польські королі поставляли своїх прислужників й однодумців. Все зводили Поляки до того, щоби упідлити українську православну церкву; вони перетягали богатих Українців, щоби опісля цем показувати та говорити: „Бачите, яка вона погана! Покидайте і йдіть до костела, або бодай до церкви униятської".

Берестейська унія 1595-6. — Довго перед унією ґрунт для унії приготовляли головно польські Єзуїти. Вони основували школи, в яких синів української шляхти переробляли на Поляків; вони в книжках і проповідях оплюгавлювали українську православну Церкву; вони перетягали богатих Українців до римо-католицизму, а з тим до Поляків.

Коли ґрунт був вчасти підготований, приступлено до головної роботи. При заходах Поляків (короля Жигмонта III.) зібралося кількох ніби українських епископів, порадилися тихцем з Поляками і при кінци 1595 р. виїхали до Риму два епископи — Іпатій Потій і Кирило Терлецький, де піддали українську церкву папі.

Що за люде були перші епископи уніяти, вистарчить сих кілька фактів: 1. **Потій** був передше польським урядником. Віру змінив в життю кілька разів. Епископом став нагло на бажання короля і Єзуїтів. 2. **Терлецький** був шляхтич авантурист. Унію приняв, щоби дістати від короля більше ласки. Були за ним такі злочини, як убійства, рабунки, топлення людей і т. п. 3. **Гедеон Балабан**, львівський епископ, протягом 30 літ обдирав свою епархію немилосерно, забирав церковні річи і продавав Жидам, людей визнив. Отже такі люде заводили Унію!

Чим була Унія. — Унія (греко-католицизм), се була польська штучка, при помочи якої думали Поляки перевести Українців на Поляків. Се була кладка для переходу з церкви до костела. Унія не була ні вірою, ні церквою — се був польський політичний плян на знищення Українців. В католицькій книжці „Берестейська Унія" (Ліковського), читаємо, що та книжка присвячена: **„Памяти Жигмонта III., великого канцлера коронного Яна Замойського, кардинала Бернарда Мацейовського, Іпатія Потія і Кирила Терлецького, як головних творців унії"**. Отже головними творцями унії були три сильні Поляки і два їх наймити українського походження.

Ширення Унії і Кунцевич. — Як унію творили не питаючи Українців, так і ширили її не питаючи, чи народ її хоче. Уніяти епископи при помочи польського війська забирали православні церкви, народ били й убивали.

Одним з визначних фанатиків уніятів був Йосафат Кунцевич. Як архиепископ, він насильством відбирав православні церкви, нищив церковні книги, народ мучив і довів до того, що в Вітебську, на Білоруси народ убив свого ката (1623 р.). Досить пригадати, що навіть польський канцлер Сапіга опамятував Кунцевича, щоби троха припинив свою розбійничу роботу.

По смерти Йосафата Поляки просили папу, щоби оголосив Йосафата святим, що пізнійше і зроблено. А року 1923 папа оголосив цілому католицькому світови, що — Йосафат Кунцевич, се спеціальний заступник Польщі.

Дальша уніятська робота. — Коли Поляки верше переслідували православних і нищили їх церкву, то опісля подібно переслідували уніятів з їх церквою. На уніятських епископів ставили дальше своїх прислужників, а часто й Поляків, які для потреби позірно приймали грецький обряд; священиків держали в темноті; уніятські церкви висміювали і звали „синагогами"; Жидам церкви винаймали; силували до приняття обряду латинського; в обряд грецький поводи заводили латинські звичаї і т. п.

Досить вказати на оден факт — в усіх майже українських католицьких книжках, давних і теперішних, про польські насильства над Українцями майже не згадується, а зате болотом обкидається православних Українців („шизматиків, незединених"). **В католицьких українських книжках головний клопіт бачимо не про Київ, не про Львів, не про добро всего українського народу, але про Рим, про добро чужого і ворожого Українцям католицизму.** В католицьких українських книжках щирими братами Українця-Уніята (греко-католика) уважається Поляк (бо він католик), а на православного Українця показуєсь, як на смертельного ворога, як на дикуна. В тих то книжках вихвалюєсь і висуваєсь за українських патріотів і святих якраз таких людей, що весь час радились з Поляками, мали від них поміч і піддержували польські інтереси на українській земли; а ворогами Українців і безбожниками показуєсь тих православних, що хотіли висвободити український нарід з чужих польських лап. Словом — уніятські (греко-католицькі) книжки, се вдійсности книжки польські, лише писані по українськи!

Українці Уніяти в Римі. — Папський уряд в Римі ділиться на кілька конґреґацій (міністерств) і одна з них — **„Конґреґація для поширювання віри"** (конґреґаціо де пропаґанда фіде) клопочесь поширюванням христіянства між поганами — в Азії, Африці, Австралії і між Індіянами в Америці. Під заряд отже тої конґреґації (її звуть звичайно „Пропаґандою") віддано й Українців уніятів, немов поган. І були вони там аж до 1917-го року, отже понад 300 літ. А що головами „Пропаґанди" бували Поляки (як прим. граф Ґолуховський), то виходить таке: Рим ставив уніятів на рівні з поганами і керму над ними поручав і в Римі польським шляхтичам!

Уніяти а Рим. — Уніяти скаржились на польські насильства перед папою цілі століття і папа завсігди їх потішав, видавав деколи рішення, що Поляки повинні насильства залишити, однакож ніколи не примушував Поляків до виконання своїх постанов. А бувало і таке, що Поляки гордо відкидали папські рішення і тоді папа кликав на пораду Поляків і видавав нові рішення, яких Полякам було треба. Українців папа тішив теплим словом, Полякам помагав ділом.

Уніяти під Австрією. — При поділі Польщі часть української землі дісталась Росії, а часть Австрії. Галичину взяла Австрія 1772 року. Що до Росії, то вона унію на забраних землях силою знищила, уживаючи навіть дуже жорстоких способів. Бо люде за майже 200 літ вже зжилися були з накиненою унією.

Під Австрію прийшла Галичина з під Польщі жебрачкою. Нарід темний, духовні темні, ніякої иншої інтеліґенції, ні богатих одиниць, що моглиб піддержати народну справу. Духовенство саме ледво вміло троха читати. До такого з розмислом довели католики Поляки разом з Римом.

Під Австрією Українці відотхнули. Тут не було переслідування їх церкви, тут держава помагала їм підноситися. Цісарева Марія Тереса оснувала в Відни т. з. „Варвареум (Барбареум), де виховались початкові мужі, що причинились до піднесення українського духовенства — тої одинокої тоді інтеліґентної кляси.

Більше зробив цісар Йосиф II., оснувавши у Львові загальний духовний семинар 1783 року. І звідси доперва почало виходити свідоме духовенство. Дальше сей цісар заснував ще „цісарський конвикт", де могло вчитися 15 українських питомців. Він то утворив „релігійний фонд", яким забезпечував матеріяльний стан священиків. Ще дальше Йосиф II. утворив 1786 р. епископські консисторії і їх членам признав платню з фонду релігійного. Все те разом підносило і церкву і нарід до нового життя.

Під Австрією Українці булиб дуже скріпилися, колиб Польща передтим була їх так не знівечила. В початках не було кому давати проводу, та і пізнійші передовики не могли відразу знайти властивого напряму. Народний розум виробляєсь сотками літ, а такого тут не було.

Та все-ж під Австрією українська уніятська (гр. кат.) церква прибрала назверх характер чисто народний, навіть патріотичний. Згодом виховались і світські інтеліґенти і народне життя плило вже, хоч і з трудом, своїм руслом. З унії лишалася назверх лише печатка, яка неначеб то і не шкодила і не помагала.

(Докінчення буде)

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

Коли так балакали, відчинилися двері і до кімнати вбігла задихана покоївка.

— Панунцю! Панич приїхав... Вже в воротах...

У Марійки защеміло серце. Забило так, начеб хотіло розперти груди. Потому втихло, начеб в груди цілком не було його. Вона поблідла.

— Який панич? — спитала пані.

— А той небіщика сусіда... Панич Павло... Я була коло воріт, як він загукав. Я дорazy пізнала його, бо з ним його чура. І парубки пізнали. Вони пішли відчиняти ворота, я скочила сюди.

Марійка схопилася.

— Сиди тут, я вийду до него! — промовила мати.

Але Марійка не слухала. Випередила маму і вибігла з кімнати. Заки надбігла мати, вона вже була в обіймах Павла.

— Недобрий... Так довго не давав ніякого знаку життя!

— Війна не позволила. Але я мав вісти, знав, що ти живеш, що здорова.

— І знав, що дожидаю тебе? — питала ведучи його до хати.

— Я вже був дома, — розпочав Павло, коли його ввели в кімнату. — То лиш так кажеся „дома", бо самі знаєте, що мій двір спалений. Нема ні одного будинку. Що і мій батько помер, царство йому небесне, я вже давно знав. Але того, що приїду на згарища я ще не знав. Аж тепер сам побачив. Заки відбудуюся, буду мешкати в курній хлопській хати.

— Коли ти приїхав, — спитала Марійка, — так що ми про се нічого не чули? Ми сумежники, отже люде були би вже переказали, хоч би се лиш вчера сталося.

— Бо я нині приїхав, — відповів Павло паленіючи.

І Марійка спаленіла. Але видно була з того вдоволена. Поспіх, з яким Павло навідався до них свідчив, що йому було кваплно побачити її. Вона замовкла. Щаслива, що його вже має коло себе, лише вдумувалася в своє щастя, вдивлялася в його лице. Коли так ліпше приглянулася йому, затрівожив її його вигляд. Був дуже марний.

— Военний хліб, бачу не дуже ситить, — замітила. — Ти такий, начеб рік не їв, не спав.

— Бо я каліка. Пострілений. Цілий рік був одною ногою в могилі. Але тепер вже мені добре. Дасть Бог, то на власнім сміттю скоро подужаю до решти.

— Коли так, то сидіти в курній хлопській хаті не дуже здорово. Тобі потрібні вигоди, потрібний воздух. В хлопських хатах таке задушливе повітре....

— Годі! Якийсь час треба витерпіти.

— Не треба! Твоє дворище від нас наче тільки через перелаз. Роботи при відбудові твого двора можеш наглядати від нас. Друга наша хата, отся, що видно крізь вікно, незамешкана...

Мати з докором глянула на доньку і попід стіл штовхнула її ногою в коліно. Гість не замітив сего.

— То занедбана хата, — замітила мати. — Там таке нехарство...

— Та де там нехарство! Ви мамо, хіба там не були в послідних днях; хата чистісенька. Пан Павло може таки зараз спровадитися до неї.

— Хіба на сю ніч, — промовив Павло, — як мама позволять... Бо я сю ніч справді ще не маю де спати. Завтра вже злагоджу собі хату у котрого хлопа. Бо й попівство у мене спалене. Піп також сидить в хлопській хаті.

Павло лишився ночувати в дворі Липських, в тій другій хаті. Коли відійшов, мати сіла на канапі коло доньки, взяла її за руку і стала поучати:

— Як можна бути такою необережною! Твоє поведення, як новонародженої дитини. Ще не знаєш, який він вернув. Не знаєш, чи ти йому взагалі ще в голові, і гониш до него. Шей кидаєшся йому на шию!

— Я, мамо, й не думала що роблю. Щось мене кинуло до нього. Я й сама після того засоромилася. Але нічо злого не сталося. Зараз показав, що він такий, який був. Який поїхав, такий вернув. Любить мене. Любить мене так, як я його люблю.

— В тім то й біда, що він може в нічім не змінився, що може у всім такий який був. Може вернув такий твердий шизматик, який був перед війною.

— Змякне! Як справді любить мене, то змякне і навернеться.

— Не знати, чи він з такої мягкої глини? Ось твій тато! Також любив мене і не змяк. Знаєш, яке лишив завіщання...

— Бо ти, мамо, тата й не пробувала навертати.

— Що ти знаєш! Ще нині жах бере мене, коли згадаю ту хвилю. Я боялася отверто сказати йому, що в мене на умі. Я лиш так, будьто би жартуючи... До смерти не забуду того погляду, яким змірив мене. Я гадала, що на місци вбє мене. Вдруге я вже не пробувала.

— Бо тато постарівся у своїй блудній вірі, Боже спаси душу його! Запізно було навертати. Треба було перед шлюбом, або зараз по шлюбі. Тепер мусимо лише молитися за його нещасну душу. А Павло молодий і ще не закаменів у своїй вірі. І йому, міркую, віра взагалі байдужа. Не затверд у тій дідизні так, як нещасні тати... мій і його... Хоч я все таки не хочу вірити, щоби тато був у пеклі. Був такий добрий! І не знав, що його віра проклята.

— І я гадаю, що молодий скорше дасть себе навернути. Щей коли буде знати, що тільки під тою умовою дістане тебе і твій маєток. Але все таки, „гоц!" говори як тоді, коли вже перескочиш. Будь обережнійша. Бодай перед людьми не показуй, що ти вже заручена з ним. Ану-ж то впертий цап?! Ануж таки не схоче вихреститися і будеш мусіла дати йому гарбуза? Та не дуже мудро було, що ти запросила його мешкати у нас. Готов піти поговір!

— Якжеж можна було його, ще й недужого, лишити в хлопській хаті? Щоби його задусило повітря?! І чи не ліпше мати його під боком, що дня балакати з ним? Лекше буде навернути.

— Ся одна надія спонукала мене не перечити тобі, коли ти запоквапно вихопилася зі своїми запросинами.

— — — — — — — — — —

Павло мешкав в дворі Липських. Разом з Павлом мешкав також його слуга Панько, що перебув з ним цілу военну баталію, плекав його в недузі і взагалі був йому більше товариш, ніж слуга. Павло приходив сюди на ніч. Цілий день був в своїм селі, де будував новий двір. Марійка що вечера нетерпеливо дожидала його. Мати квапила її, щоби раз вже зачала говорити з ним про зміну віри. Вона що раз цілий день думала, як розпочати розмову про ту віру, але все, коли тільки побачила його, то цілий, до найменших подробиць обміркований плян вилетів їй з голови.

— Коби сам зачав про щось таке, — думала, — до чого можна би навязати справу його віри!

Що Липська і її донька окатоличилися, що в їх руках лишився маєток покійного Липського проти його волі, бо пріор захопив завіщання розбоєм і десь спрятав, Павло вже знав. Про все те розказав йому прогнаний Липською Татомир, котрого приняв старий Крипський, і перед смертію зробив управителем свого маєтку аж до повороту сина. Решту доповіли йому сусіди Гаваренький і Лушинський. Павло всю вину того, що сталося, приписував пріорови і старій Липській. Не сумнівався, що як ожениться з Марійкою і вирве її з опіки матери, то вона зміниться. Тому він тепер ніколи не розпочинав розмови про віру, ані про се, що по смерти Липського сталося. Він здогадувався, що як мати так і донька хотіла би й його окатоличити. Чуючи, що висить у воздусі, він все дуже зручно зводив розмову на иншу справу, коли мати, донька, або хто инший, що случайно знайшовся в їх товаристві, розпочав про віру.

Раз було так, що тричі день по день вернув домів дуже пізно в ночи. Ішов, очевидно, просто до позиченої хати в дворі Липських і з Марійкою не бачився. Лише службою переказав, що задержували його так довго справи відбудови його двора. Четвертого дня прийшов скорше. Марійка приняла його докорами.

— За те, — відпетів Павло, — скорше прийде днина, коли вже цілком не буду потребував приходити сюди, бо не буде до кого. Та сама сила, котра мене тепер тягне сюди, прикує мене до моєї власної хати.

Павло взяв дівчину за обі руки і заглядаючи в очи, говорив дальше. — Правда Марійко, що зараз, як тільки, буде готовий мій двір, ти підеш господарити в нім?

Дівчина потупила очи в землю і відвернула на бік головку.

— Як що не стане між нами, — відповіла тихим голосом — яка пропасть.

— Хтож би міг бути тою перешкодою? Хто отворить ту пропасть?

— Я не казала „хто", лише „що"! — додала тихше.

— Не второпаю.

— Ти знаєш, що мама католичка і що я пішла за мамою. Не знаю, чи так сильно любиш мене, щоби аж...

Доси, говорячи дивилася йому в очи. При сих словах потупила очи в землю і замовкла.

— Докінчи! — сказав Павло збентежений.

Вона мовчала. Довго так стояли попри себе, обоє німі. Він дивився їй просто в лице, вона в землю.

(Дальше буде).

КАМПАНІЯ НА СПЛАТУ ДОВГУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КАТЕДРИ.

ЩЕДРІСТЬ І СКУПАРСТВО.

Лише свідомі люде знають, яке значіння в життю народу мають народні інституції й організації а малосвідомий не тільки, що їх не цінить, але уникає їх немилостиво. Він звичайно думає:

— ще було би тих всіх народних інституцій та організацій, всеї тої народньої роботи, то не чіплялисьб, щоби на все те давати. А то давай та давай! То Церква, то Консисторія, то Рідна Школа, то Народний Дім, то Інститут, то газета [illegible] то ще [illegible] Де то чоловіка вистане на все те! Гей! А колиб всего того не було, тоді гріш лишаєся в кишени і ти складаєш його оден до одного і за час добре стоїш. А колиб на всі добре стояли, то було би при всім добре.

Так думали люде і перед потопом і ще давнійше, але се була діточа думка.

Треба тямити, що життя народу, се країна, кругом якої повно ворогів: се те море, на якім час від часу шаліють бурі. І тому розумні люде спільними жертвами, спільною працею будують для забезпеки національні, чи культурні твердині з арміями і великі сталеві сильні кораблі.

І власне тими культурними твердинями й кораблями є народні ІНСТИТУЦІЇ Й ОРГАНІЗАЦІЇ!

Однакож треба тямити, що таких твердинь не збудують слабодухи, ні скупарі, ні ліниві люде. Де кожний думає, щоби якось викрутитись і не дати ні гроша, ні праці на будову народньої роботи, там всі ті скупарі і самолюби є лише нерозумними жебраками, які кажуть: нехай село горить, коби лише моя торба не згоріла!

Велику спільну народну силу — ті культурні твердині — будують лише люде щирої праці, широкого практичного розуму, люде благородного серця і великої щирости та щедрости. А коли такі культурні твердині вже збудовані, тоді за них ховається і ними пишається також і той, що і дрібочки не причинився до їх будови.

Щедрість, жертвенність на культурні справи підносить народи; скупість, самолюбство нищить їх.

Такою культурною твердинею є Український Православний Собор. Обовязком кождого щирого Українця є дати щедру жертву на сплату довгу Собору. До кінця марта сего року ми спільними силами маємо зложити пятнайцять тисяч долярів. Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

НЕПОМИЛЬНІСТЬ ЦЕРКВИ.

Православна Церква, як „стовп і утвердження правди" (І. Тимотея III. 15), Церква „якої „пекольні сили не подужають" (Матея XVI. 18), Церква, якої Головою є Сам Ісус Христос і з якою Він перебуває по всі дні, до кінця світа (Матея XXVIII. 20) — така Церква помилятися не може. Отже Православна Церква, якої Головою є сам Христос, є непомильною. Такого погляду непомильности Церкви трималися всі христіяне перших віків, такого погляду тримається Східна Православна Церква і тепер.

Але що иншого діється на Заході, в римській церкві. Там непомильною вважається не Церква, але її старший епископ, папа, який зробив себе „заступником" Ісуса Христа і „непомильним" головою церкви. Як сю папську „непомильність погодити з брудними вчинками і мильною наукою богатьох пап, про які мусить час від часу згадувати навіть сама римська церква, тяжко сказати, досить того, що є люде, які вірять в таку папську „непомильність" і йдуть за нею на сліпо.

Коли не маєте сил горіти й поширювати світло, то хоч не гасіть його.

Ставай на нижчому місці, ніж тобі належиться. Ліпше, коли тобі скажуть: підійди вище, ніж: зійди вниз.

— Віра дає спокій душі. Не сподівайтеся, що ви можете знайти душевний спокій без віри.

ВЖЕ ЧАС!

По неудачній боротьбі українського народу за визволення і самостійність, не лишилося, здавалось, ні одного чинника, котрий би міг дальше плекати в його серци святі стремління до відродження. Але він почав шукати пристановища, в котрім мігби знайти заспокоєння душі, і знайшов його в рідній Українській Православній Церкві, котра відродилася зі свого вікового поневолення Москвою та котрої розвою не могла знищити московська окупаційна влада.

Українці в Канаді також відчули потребу Рідної Церкви — відчули її в той самий час, що й їх браття на Україні. Почин відродженню Укр. Прав. Церкви в Канаді дали найсвідоміщі одиниці нашого народу і нарід почав радо до неї горнутись.

Але так, як на Україні наші відвічні вороги Москалі (большевики) старалися всіми силами здавити зріст Укр. Прав. Церкви, протиставлячи її свою „живу церкву", так тут в Канаді почали те саме робити люди таки українського походження, протиставлячи Укр. Прав. Церкві чужу й ворожу українському народові церкву уніятську.

Большевики виступали проти Української Православної Церкви, — з початку як комуністи проти всякої церкви взагалі, а як Москалі проти української церкви з окрема, а побачивши безсильність своєї „безцерковщини" взялися за „живу церкву". Колиж і та нічого не помогла, бо була чужа нашому народові і не могла стримати розвою Української Православної Церкви, дали спокій. Вони не посміли називати Українську Православну Церкву „шонною" а її священиків „кваками, як се робили в Канаді люде таки українського походження. Не посміли вони тому, бо знають, — се знає весь культурний світ, — що український нарід мав свою рідну, від нікого незалежну православну церкву, котру лише силою підчинено було під юрисдикцію церкви московської, отже коли Українська Православна Церква стресла з себе кайдани московського синоду і нарід почав горнутися до неї, то се не було нічого нового, лише поворот українського народу до святині своїх предків. Тому ніхто навіть на Україні не посмів накидатися на Укр. Прав. Церкву в такий подлий спосіб, як тут в Канаді..

В Канаді більшість наших переселенців походить з Галичини, предкам котрих насильно накинено унію з Римом в 1596 р. Унія се ніщо инше, лише штучка, якою наші вороги хотіли нас златинщити, а відтак спольщити. Що воно так є, а не инакше, доказує [illegible] політика папи і Польщі супроти греко-католицької церкви, а саме примусовий целібат, конкордат „український" святий Кунцевич, який є рівночасно „спеціальним" заступником Польщі, заохочування греко-католиків ходити до костела, бо то „єдинство єдно" і т. п.

Більше трох сот літ старалася греко-католицька церква вбити в наш нарід ненависть до православних, (сим самим до православних Українців) називаючи їх схизматиками й ворогами. Священики в Галичині вже маленькій дитині в шкільній лавці впоювали ненависть до православія, замовчуючи те, що православна віра є наша рідна і що пять шестих частей українського народу визнає віру православну. Греко-католицька церква була весь час прислужницею Риму й сліпо повинувалася наказам папи, не зважаючи, що сим наносить шкоду українському народові.

Знаємо, що до часів Шашкевича греко-католицьке духовеньство так було підупало, що проповіди говорилося польською мовою. Тому і не дивно, що богато українського народу в Канаді ще не навернулися до церкви їх предків, бо час від унії до сьогодня, в якому пережило кілька поколінь нашого народу в Галичині під впливом католицизму, зробив своє. Час залічив трохи рани нанесені нашому народові унією і частина його почала уважати греко-католицьку церкву за свою. Але Греко-кат. духовенство на чолі зі своїми епископами (за винятком якогось числа свідоміщих священиків) лишилося і тепер прислужниками Риму. Що більше, галицькі епископи стали льояльними урядниками Польщі, присягаючи останній на вірність. Значить, греко-католицькі епископи не пішли з народом, але проти нього. І тому не дивно, що коли в Канаді відродилась Українська Православна Церква, то греко-католицький епископ Будка і його священики не пішли їй на зустріч, але пішли слідами своїх галицьких „побратимів" і як вірні раби „його святости" папи, почали боротися проти Української Православної Церкви та накидатися на її передових людей. І тому, кажу ще раз, не дивно, що менше свідомий елемент українського народу, підюджуваний безсовісними ксьондзами проти Української Православної Церкви, лишився на роздорожу, — ні в сих ні в тих. Отсі ксьондзи еп. Будки як лише могли так накидалися на Українську Православну Церкву, називаючи її то „большевицькою шонною", то свєтуніївською, то Бог зна чим, а „Канадійський Українець", орган еп. Будки, незавагався навіть над таким низьким способом боротьби, як очернення, й назвав священиків У. Православної Церкви „кваками" і т. п. Думали сердеги, що сим вдасться їм здушити зріст Укр. Православної Церкви. Та помоднлися. Загналися за далеко і зостали побідженими (хочби процес між протоєреєм С. В. Савчуком і „Канадійським Українцем").

І ради чого вони вели і ведуть боротьбу? Ради свого нещасного „я" — ради своєї опінії у „його святости" папи, бо особисті їх інтереси для них є дорозші, чим інтереси українського народу. Еп. Будка і його священики ніяк не могли знести того, щоби люде, котрі стоять на чолі Рідної Церкви користувалися пошаною і довірям українського народу, через що їх звізда стратила блеск. Не могли сього стерпіти через те, що провідні люде Укр. Прав. Церкви в Канаді здобули собі ту пошану і любов нашого народу витревалою і чесною працею на користь українського народу, ставлячи інтереси народу вище інтересів особистих. І замісць того, щоби піти на зустріч рідньому церковному відродженню та радіти зростові борців Рідної Церкви, греко-католицьке духовенство в Канаді почало їм шкодити, принявши за свою [illegible] зброю — очернення.

Виходячи зі становища, що кожда людина повинна шанувати всяке розумне і поважне діло (тим більше рідне), хоч би воно було і не миле їй, — ми можемо сміло сказати, що ті, котрі позволилися накидатись очерненням на захисників Української Православної Церкви не є приятелями українського народу. Колиб людям, котрі стараються своєю працею поліпшити долю нашого народу, не заздростили ті всі, що самі нічого не роблять і не кидали дійсним працівникам під ноги колоди а пішли їм на зустріч, то наш нарід будби вже досі свобідним. Та видно, що греко-католицькі ксьондзи сього не розуміють. Мало того, деякі з них навіть потрафили назвати передових людей Укр. Прав. Церкви атеїстами.

Та таке твердження ніяк не годиться з правдою, бо атеїст (безбожник) не вірить у Бога, а чи-ж можуть бути атеїстами ті люде, що найбільше причинилися до відродження Його святої церкви? Певно що ні! Та греко-католицькі ксьондзи виносять се мабуть з того, що ті люде, котрі сьогодня прикладають найбільше старань для добра Рідньої Церкви — ніколи сього не робили для церкви греко-католицької. Дивне поняття! Коли чоловік, котрий нині працює для добра Укр. Прав. Церкви, ставився перед тим байдуже до католицької церкви, то се ще не свідчить, що він є атеїст. Се тільки свідчить, що католицька церква була йому чужою і він не міг захищати її інтересів. Ну, а коли Укр. Православна Церква справді привернула на своє лоно „атеїстів", як кажуть католики, то за се її велика заслуга перед її Головою Ісусом Христом, що вона зуміла навернути на праву дорогу тих, котрих греко-кат. церква пхнула на дорогу атеїзму.

Накиди еп. Будки і його ксьондзів не принесли їм бажаних успіхів, бо чим більше було накидів, тим сильнійша була любов українського народу до православної церкви — і тим більший був зріст православних громад, котрі в протягу пяти місяців спромоглися на таке велике діло, як збудування першого поверху Українського Православного Собору в Вінніпегу.

[illegible] З ДРУКУ ДУЖЕ ВАЖНА І ЦІКАВА КНИЖКА п. з.:

„УНІЯ

В ПЕРШІЙ ЗУСТРІЧІ З ВІДРОДЖЕНОЮ ЦЕРКВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

написана Впреосв. Архиеп. Іоанном Теодоровичем. Сю книжку повинен перечитати кождий Українець. Ціна одного примірника 50 центів.

Дохід з розпродажі сеї книжки призначений на Видавничий Фонд Рідної Церкви.

Замовлення з грішми треба посилати на адресу автора,
[illegible] ST. CHICAGO, ILL.
або на адресу „Православного Вістника",
BOX 3084, WINNIPEG, MAN.

Цілком розоруженим греко-католицьким ксьондзам не лишилось на кінці иншого аргументу проти Укр. Прав. Церкви, як тільки, що „поки [illegible] православної церкви, коли [illegible] що ще не час" (як висловився [illegible] о. Б.). По їх думці, ми повинні сидіти з заложеними руками і ждати „[illegible]" змилування — може він позволить нам залишити уніятську церкву і вернутись до рідньої православної. Але так можуть думати лише католицькі ксьондзи. Для них вода є всім і вони ради його готові пожертвувати українським народом. Отже для них ще „не час". Але для українського народу се вже найвисший час, [illegible].

Українська Православна Церква є необхідною для нашого народу. Лише в рідній церкві український нарід годен знайти потіху і душевне задоволення. Богослуження в рідній мові, живе слово, спів і [illegible] обряд, — все се [illegible] душі вірних і наповнює їх братньою [illegible] і стремлінням до кращого [illegible]. Також заданий під покровом Української Православної Церкви український нарід діждеся кращої долі-самостійности. Отже, хто каже, що на У. П. Церкву ще „не час", то йому з українським народом не по дорозі. Для нас вже час. Наша дорога на Київ, не на Рим.

Д. Д. [illegible]

[illegible] ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕГУ.

А. Блонський	10.00
С. Комбель	25.00
В. Строгош	5.00
Арборг Фюл Ко.	25.00
О. Клюкевич, Мічам, Саск.	100.00
Н. Коновалик, Мічам, Саск.	25.00
В. Гавриш, Мічам, Саск.	10.00
П. Боднарчук, Мічам Саск.	10.00
В. Комбуз, Вакав, Саск.	10.00
Гео. Ковалюк, Самбург, Саск.	10.00
М. Кінер, Вонда, Саск.	5.00
Г. В. Сліпченко, Йорктон, Саск.	5.00
А. Гарах	5.00
Ф. Скурський	1.00
Д. Бокла	10.00
Н. Кінаш	75.00
Пані Сич і п-ні Царик — збірка	30.60
П-ні Онуфреїв і п-ні Сопульська — збірка	32.90
Панна Марко і п-на Онуфреїв — збірка	28.80
Панна Г. Романчук	5.00
о. П. Мельничук — збірка в Вимер, Саск.	16.10
П. Шмонь, Гілберт Плейнс, Ман.	1.00
П. Стефанюк, Рутінія, Саск.	1.00
М. Пушка, Рутінія, Саск.	.50
В. Кейм, Кавон, Алта.	1.00
П. Зварич, Вегревіл, Алта	10.00
К. Деревянк, Чіпмен, Алта	1.00
Евдоким Горігорен, Кімберлей, Брітіш Колюмбія	10.00
В. Фінович, Кімберлей, Б. К.	10.00
С. Мриглод, Кімберлей, Б. К.	5.00
П. Пікула, Амстердам, Саск.	3.00
Олекса Осадца, Амстердам, Саск.	1.00
Мандрик і Блонський (збірка)	15.00
І. Бугера, Мерідейл, Ман.	1.00
Н. Панасюк, Мерідейл, Ман.	1.00
Іля Лисак, Інсінгер, Саск.	5.00
В. А. Войціховський, Тарнопіл, Саск.	1.00
Укр. Прав. Церква в Мерідейл	10.00
Давид і Марія Бойчук, Фрейзервуд, Ман.	5.00
Н. Хома, Блейн Лейк, Саск.	5.00
Ю. Калинчук, Велей Ривер, Ман.	10.00
М. Слободяник, Тюлон, Ман.	10.00
М. Охрей, Кіндерслей, Саск.	5.00
Пані О. Роговська, Мелеб, Ман.	1.00
Пані Баран і п-ні Прокопів (збірка)	25.00
Пані Боговіс і п-ні Папіш (збірка)	23.33
Н. Яловега	[illegible]

Квадратові стопи:

В. Свистун	30.00
Пані Канасевич, Ітона, Саск.	6.00
Пані Папіш	4.00
П-на Марко, Пиллар Пірк,	25.00

[illegible]

Колядували вп. Баран і Данилюк.
Пан Рибан 2 долари.
По 1 долярови: Дима Бечинський, Гречка, Андрушик, Іващук, Шах, Антонів.
Пан Лукінчук 50 центів
По 25 центів: Федина, Василенко, Ластівка, Баранецький.

Громада в Едмор, Саск.
о. Л. Кирстюк завізвав парафіян, щоби заколядували у церкві по богослуженню на Катедру з чого зібрано 25 дол. і 25 ц.
Жертвували слідуючі:
По 1 дол.: Н. Фостій, Гео. Завчук, Т. Стадничук, М. Головатий, Гора Чорний, Гео. Візнюк, М. Куєк, П. Терновицький, Ст. Кірстюк І. Куцмірук, І. Сорокан, І. Коропатніцький, М. Рокочий, Н. Скегар, п-на Завчук, п-на Візнюк, З. Янчук.
По 50 цт.: Ст. Міхайлюк, В. Рогоз, Г. Івасюк, Г. Остапович, Гео. Головатий, Т. Куєк, п-ні Фостій, Н. Двірничук, п-ні Данилюк, п-ні Ковальчук, І. Чузінський, Гео. Задорожняк, Н. Янчук, п-ні Темошевська, І. Двірничук.
По 25 цт.: Т. Рогоза, п-ні Кінуд, п-ні Чорній.

З Лідер, Саск. Колядували п. Мих. Райчиба. Колада від слідуючих:

Аксентій Палинчук,	10.00
Семен Палинчук	5.00
Сендик Файчук	2.00
Петро Файчук	1.00

З Дуфрост, Ман. Колядували дівчата: Марія О. Ткачик, Докія Бугера, Анна Шимко і Олена Бугера. Заколядували 13 долярів від слідуючих:
А. Микитюк (учитель), 2 доляри.
Н. Ткачик $1.50.
По 1 дол.: Гр. Бугера, П. Бугера, Н. Дирбавка, Т. Стадник, І. Ткачик, О. Ткачик, С. Стрілець, Н. Дивнишин.
По 50 цт.: В. Стадник, А. Коковчук.
По 25 цт.: Ф. Шимко, І. Шимко.

Колада в Вінніпегу. Колядували Купченко і Ко.

Іван Мараз	2.00
Г. Канюга	1.00
Петро Строкан	1.00
Мих. Кумка	3.00
Н. Кравс	.25
Ричайо Друг Стор	5.00
Сапечич	1.00
К. Левицький	2.00

Мих. Коваль	3.40
Іван Луговий	1.00
Ів. Роберт Коваленко	1.00
С. Розновський	1.00
Самотінка	1.00
Василь Стасюк	2.00
С. Басістий	1.00
Алексій Мигчина	.50
Ник. Заловецький	3.00
М. Пасічник	5.00
Г. І. Блок	2.00
Разом	$37.75

Колада з Толстой, Ман.
Колядували мал. школярі: Іван Пелешок, Петрів, Андрух Пелешок, Петрів і Іван Пелешок Михайлів.
Жертводавці:
По 50 цт.: Петро Пелешок, Мик. Пелешок.
По 25 цт.: Іван Назаревич, Леон Боднарчук, Марія Ворошок.
По 20 цт.: Марія Назаревич, Іван Оришак.
По 15 цт.: Василь Костишок, Василь Титор, Дмитро Булавка, Ден Подольський, Василь Фійчук, Насте Лозова, Михайло Яремій, Андрух Подольський, Наталка Подольська.
По 1 Оцт.: Параска Гура, Н. Квацькі, Василь Биик.
По 5 цт.. Стефан Ткач, Дмитро Касіян.
Разом $3.90

[illegible] з Дауфін, Ман.
Колядували: Никола Синчич, Михайло Склепович і Михайло Слижук.
Жертводавці:
По 1 дол.: Антін Мільовський, Федор Склепович, Дмитро Романчич, Павло Самець, Стефан Слижук, Никола Слижук, Юрко Ільніцький, Никола Синчич, Никола Кошовський, Василь Кошовський, Дмитро Кошовський, Іван Скакун, Юрко Фіцич.
Іван Мисюрик 80 центів.
По 50 цт.: Іван Негрич, Дмитро Бураковський, Михайло Синчич, Никола Мільовський, Никола Негрич, Васил Рівняк, Михайло Матлашевський, Михайло Шевальський, Ілько Дуда, Іван Фіцич, Юліа Леськів, Гануся Синчич.
Зоня Паламар 35 цт.
Анна Токар 30 центів.
По 25 цт.: Стефан Паламар, Катерина Дуда, Насте Дуда.

Пан М. Кейван з Делф, Алта., прислав збірку, котра була зібрана на Різдво в сумі 5 долярів від слідуючих:
М. Кейван $2.25.
По 50 цт.: Т. Палдецький, А. Палдецька, Н. Цимбалюк.
По 25 цт.: Ю. Кейван, К. Боднар, П. Мельничук, С. Палдецький, Ю. Палдецька.
Разом $5.00

З Борщів, Алта.
Дня 9 січня 1926 р. на святочній (різдвяній) забаві у фармера Тимка Гошка в Борщів, був присутний між иншими також п. Панько Засійбіда, котрий попросив всіх гостей о слово і увагу, в коротких словах представив історію нашого народа і церкви та значіння укр гр. православної церкви для нашого народа в Канаді, як також для цілої нашої нації на шляху до її відродження. По своїй короткій промові, котрою одушевились всі присутні, п. Панько Засійбіда візвав всіх гостей до складання жертв на нашу Катедру, в наслідок чого всі присутні радо склали, хто кілько міг.
І так зложили:
По 5 дол.: Др. Іван Якимішин, Іван Засійбіда, Захарій Гошко.
По 2 доляри: Тимко Гошко, Панько Засійбіда.
По 1 дол.: Марія Гошко, В. Деминчук, Анастазія Засійбіда, Яким Гошко, Николай Лакуста у Вегревіл.
По 25 цт.: Іван Гозіян, Стефан Горвачіч.
Разом $24.50

Честь і подяка жертводавцям і ініціяторови доброї справи. Взагалі слідно тут велике і щире заінтересовання справою Укр. Гр. Православної Церкви і її Катедри — а нашої могучої твердині. Пожелатиб, щоб і Вегревільці не остали по заду і доказали свою традиційну жертволюбність і зрозуміння великої справи.

Присутний гість.

Православний Календар на Рік 1926.

ЛЮТИЙ.

1 П. Прп. Макарія в Єг.
2 [illegible] † Прп. Евтимія Вел.
3 С. Прев. Максима. Мч. Неофіта
4 Ч. Ап. Тимотея, Мч. Анастасія
5 П. Свщч. Климентія
6 П. Преп. Ксенії
7 Н. 31 по Зіс. Св. Д. † Григ. Бог.
8 Прп. Ксенофонта
9 В. † Перен. м. св. Іоана Зол.
10 С. Пр. Єфрема Сирина
11 Ч. Перен. мощ. св. Ігнатія
12 П. Трох святих
13 С. Мчч. Кира і Івана
14 Н. 32 по Зіс. Св. Мч. Трифона
15 П. Стрітення Госп. Н. І. Х.
16 В. Прав. Симеона і Анни
17 С. Преп. Ісидора
18 Ч. Муч. Агафії
19 П. Преп. Вукола
20 С. Преп. Партенія і Луки
21 Н. Нед. Митар. Вмч. Теод.
22 П. Мч. Нікифора
23 В. Мч. Харлампія
24 С. Свч. Власія
25 Ч. С. Мелетія
26 П. Прп. Мартиніяна
27 С. Прп. Авксентія
28 Н. О Блудн. Сині Ап. Онисима

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" ЗЛОЖИЛИ:

Николай Дирбавка, Дуфрост, Ман.	1.00
Іван Походзіло, Сідар Лейк, Онт.	.50
С. Мриглод, Кімберлей, Б. К.	1.00
Ю. Мельник., Бруно, Саск.	.50
Ю. Ларогой, Канора, Саск.	1.00
Іван Походзіло, Сідар Лейк, Онт.	.50
о. П. Мельничук, збірка в церкві на Сван Плейн, Саск.	4.70
Н. Костащ, Вайдватер, Алта.	.50
Т. Пісчук, Кротвел, Саск.	.50
М. Папіш 695 Боровс, Аве., Вінніпег, Ман.	1.00
Петро Михайлишин, Кімберлей Б. К.	.50
Андрій Батюк, Едмонтон, Алта.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.
(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. —Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангеліє; Ап. — Апостол).

ЛЮТИЙ

7. Неділя 31 після Тройці і св. Григорія Богослова. Гол. 2. Утр. Єв. Марка XVI. 1—8; Літ.: Ап. Колоссян III. 12—16; Єв. Лук. XVIII. 18—27; Ів. X. 1—9.

12. Пятниця Трох Святителів. Всенощне, Утреня, полієлей і величання Святителям. Єв. на Утр. Ів. X. 1—9. Літ. Ап. Жид. XIII. 3—16; Єв. Мат. V. 14—19.

14. Неділя 32 після Тройці (Закхей). Гол. 3. Утр. Єв. Марка XVI. 9—20 Літ: Ап. 1. Тим. IV. 9—15 Єв. Лук. XIX. 1—10. Предпразденство Стрітення.

15. Понеділок. Стрітення. Всенощне. Утр. Єв. Лук. II. 25—32. Літ.: Ап. Жид. VII. 7—17; Єв. Лук. II. 22—40.

21. Неділя Митаря і Фарисея. Перша підготовча неділя до Великого Посту. Гол. 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV. 1-12. Після „Воскресення Христове видівши" співаються покаянні тропарі „Каяття двері відчини мені, життя подавче". (Покаяння отверзи ми двери). Сі тропарі співають аж до 5 нед. Великого Посту. Літ.: Ап. 2 Тим. III. 10—15; Єв. Лук. XVIII. 10—14.

28. Неділя Блудного Сина. Гол. 5. На Утрені після полієлейних псальмів „Хваліть Ім'я Господнє" співається 137. псальма: „На ріках Вавилонських" з Алилуя. Єв. Лук. XXIV. 12—35. Літ.: Ап. І. Кор. VI. 12—20; Єв. Лук. XV. 11—32.

ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК".

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК
THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., ЛЮТИЙ 1926, ЧИСЛО (23) 2

НЕ ПОЗВОЛЬТЕ ЗНУЩАТИСЯ НАД ВАШИМИ СВЯТОЩАМИ.

УКРАЇНЦІ И УКРАЇНКИ!

Наш нарід завжди був богатий на непрошених „опікунів". Такими непрошеними „опікунами" на протязі нашої історії були Поляки, Москалі, Румуни, Рим.

Українці в Канаді мають також своїх непрошених „опікунів". Ними є протестанти, римо-католики, бельгійські і французькі попи, суботники, роселісти і инші, яким майже нема числа.

Сі „опікуни" вдають наших приятелів. Вони підходять до нашого народа і говорять з удаваною усмішкою:

„Ми вас дуже любимо, але, знаете, у вас нема нічого гідного.... У вас і церква не така, як в нас, і віра поганська. Давай, ми навчимо вас правдиво почитати Бога; давай ми зробимо з вас добрих християн, чи добрих протестантів, чи добрих католиків, чи добрих роселістів; давай, ми зробимо з вас також добрих горожан сього краю, бо як ви можете бути добрими горожанами, коли ви придержуєтеся своєї віри, своєї церкви, своїх церковно-релігійних звичаїв? Давайте, будемо вас цивілізувати, на християнство переводити".

Оттак говорять нам наші непрошені „опікуни" та „приятелі", неначеб ми справді були які погане, чи бісурмани

Браття і Сестри!

Протестанти збирають гроші, щоби переводити нас на протестантів. Католики збирають гроші, щоби переводити нас на католиків. Так протестанти, як і католики уважають нас за дикунів, за поган, за варварів і лізуть до нас з своїм непотрібним для нас крамом.

Чи ми позволимо на се? Чи ми позволимо їм ставити нас на рівні з Готентотами і з иншими дикунами? Чи ми позволимо їм плювати нам в лице? Чи позволимо, щоби наші „опікуни" кидали між собою жереб, кому з них ми маємо належати, так, як римські жовніри кидали жереб, щоб розділити між себе одіж Христа? Чи дозволимо на се все? Ні!

Ми скажемо їм: Руки від нас проч! Не смієте бризкати болотом на наші церковно-релігійні святощі! Не смієте лізти з брудними чоботами в нашу душу, не смієте роздирати наше серце. Ми ніякі погане! Ми християне, може навіть ліпші за вас. От так ми скажемо їм, Браття і Сестри, скажемо, щоб на весь світ почули!

Браття і Сестри! Щоб положити кінець нечесній роботі ріжних наших непрошених „опікунів", в Канаді відродилася Українська Православна Церква. А щоби Українська Православна Церква могла як слід розвиватися, в Неї мусить бути міцний осередок. Осередком будь якої церкви є завжди катедра (собор), осідок епископа. Осередком Української Православної Церкви в Канаді є Собор св. Покрови в Вінніпегу.

Ви вже знаєте, що перший поверх Собору св. Покрови в Вінніпегу вже викінчений і що в нім відбуваються богослуження кождої неділі і свята, та що провадиться в нім инша церковно-просвітна робота. Але Ви також знаєте, що на будові тяжить ще довг. Той довг мусить бути сплачений, як найскорше. Се ізза двох причин: 1) щоби не платити процентів, 2) щоби можна як найскорше приступити до здвигнення другого поверху Собору.

На сю ціль переводиться тепер кампанія за збіркою 15 тисяч долярів. Святим обовязком є кождого православного Українця і Українки зложити на сю ціль свою жертву.

Браття і Сестри! Протестанти переводять кампанію за грішми, щоби переводити нас на протестантизм.

Католики переводять кампанію за грішми, щоби за них купувати нас для Польщі і Риму.

Українська Православна Церква переводить кампанію за збіркою 15 тисяч долярів, щоби затримати нас при християнстві і при нашій українській православній вірі.

Чи Ви погоджуєтеся з заходами супроти нас католиків і протестантів? Коли ні, то жертвуйте на ціль Собору св. Покрови в Вінніпегу. — Жертви слати на адресу:
H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА АВТОКЕФАЛЬНА ЦЕРКВА І БОЛЬШЕВИКИ.

Не маючи змоги спинити розвою Української Православної Церкви в Канаді, орган епископа Будки, „Канадійський Українець", і греко-католицьке духовенство почали очернювати Українську Православну Автокефальну Церкву, що ніби то вона є на услугах большевицької влади, і пішли так далеко, що назвали Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича большевиком. На скільки такі закиди є правдиві, про се найкраще повинні знати самі большевики, отже наводимо понизше цитат з часопису „Правда", який є органом большевицької партії і виходить в Москві, які прекрасно освітлюють відносини Української Православної Автокефальної Церкви і її ієрархії до большевицької влади.

„Правда" пише: „На чолі української православної автокефальної церкви стоїть бувший премієр-міністр уряду Петлюри Чехівський. Управляючий орган тієї церкви (священики і инші) складається у 70 відсотках з осіб, що служили в армії Петлюри... Провідники тієї церкви нераз заявляли свою льояльність у відношенні до рад-влади. Недавно зложили вони навіть відповідну деклярацію на письмі до рук українського радянського уряду, в якій підкреслювали сю льояльність. **Та се тільки на папері.** На ділі-ж і на словах вони ведуть **протирадянську, контрреволюційну пропаганду.** Наприклад із проповіди одного з діячів автокефальної церкви Товкача ми довідуємося, що „автокефальний рух є не тільки церковним, але й суспільно-політичним". А які-ж суспільно-політичні цілі тої „невинної" християнської громади? На се недвозначно натякає харківський епископ української автокефальної церкви Ярощенко в одній зі своїх проповідей.

„В старині — казав він — козацтво завсігди єдналося біля церкви і зі зброєю в руках виступало під її проводом на оборону своїх національних прав. Про які **національні права** говорять вожди національної церкви, не тяжко догадатися, коли приглянутися блище складови тих священиків, що недавно замінили петлюрівську зброю на рясу. Інтересний, наприклад, такий факт: 30 серпня с. р. о 5 год. вечером улаштували автокефалісти в київському православному соборі ні з сього ні з того „помпезну" інсценізацію „Христових мук". Се було би незрозуміле, колиб Кияне не пригадали, **що саме шість літ тому якраз 30 серпня і в 5 годині пополудни петлюрівські війська залишили Київ. Збіг обставин отже цілком не випадковий.**

„Та коли на території УСРР. автокефальні врожданики змушені тільки крадькома і натяками виявляти своє петлюрівське обличча, то **їх закордонні представники ведуть цілком відкрито протирадянську політику. Орган представника автокефальної церкви в Канаді, епископа Теодоровича, „Дніпро" дає такі інформації про СРСР, які своєю брехливістю, та підлотою не уступають інформаціям „Нового Времені".** — (Підчеркнення наші).

Віримо, що повисші слова, взяті з большевицького органу, повинні кождого переконати про безпідставність закидів „Канадійського Українця" і його побратимів. — Коли-ж хто хотів би познакомитися з сим питанням близше, того радимо купити собі книжку п. з. „Унія в першій зустрічі з Рідною Церквою", яку написав Впреосв. Архиепископ Іоанн Теодорович і яку можна набути в редакції „Православного Вістника" за 50 центів.

ПОСЛІДНА ДОШКА РАТУНКУ.

„Канадійський Українець" прекрасно бачить, що греко-католицька церква в Канаді банкротуе — і щоб ратувати її перед неминучою катастрофою, хапаеся за послідну дошку ратунку — хапаеся за брехню. Колиб судити по тім, що пишеться в „Канадійськім Українци" на адресу Української Православної Церкви, то можнаб сказати, що греко-католицька церква збудована на самій брехні і обмані. Хто знае історію заведення унії між українським народом, той ніколи не скаже, що її не заведено підступом, брехнею і обманом. Але здавалосяб, що уніятська церква в теперішнім часі, після трохсотлітного істнування, повиннаб хоч будь що очиститися з того бруду, в якім вона народилася. Та ні. Виглядае, що чим горщок накипів, тим все смердіти буде. Виглядае, що діло розпочате в грісі, буде завжди пробувати в грісі аж до загину.

— — — — — — — — — —

В 6 ч. „Канадійського Українця" появилася купа брехонь на адресу православних Українців, п. заг. „Із спостережень і роздумувань подорожного". Що се не писав ніякий подорожний, про се нема найменшого сумніву, хіба що „Канадійський Українець" титулуе свого редактора „подорожним". Се зовсім можливо, бо редактори „Канадійського Українця" так часто зміняються, що вони в дійсности являються в редакції „Канадійського Українця" тільки прохожими — подорожними.

Згаданий „подорожний" редактор „Канадійського Українця" жалується, що православні безпідставно обвинувачують греко-католицького епископа і священиків о „вшистко едно". Він врочисто заявляе, що греко-католицький епископ і греко-католицькі священики ніколи не проповідували і не проповідують, ні словом, ні ділом, того „вшистко едно", та що то тільки православні видумують на них такі несотворені речі.

Читаючи такі твердження „подорожного" редактора „Канадійського Українця", мимоволі насуваеться на думку, що „Канадійський Українець" мусить уважати всіх своїх читачів та всіх греко-католиків за якихсь туманів, коли з такою відвагою перекручуе правду, бо не тільки православні, але всі греко-католики, які мають хоч будь яку здібність до самостийного думання, знають, що так греко-католицький епископ як і його священики підпирають словом і ділом ідею „вшистко едно". Хочете доказів? Ось вони:

1. Греко-католицький епископ і священики видавали і мабуть тепер ще видають греко-католикам римо-католицькі слюбні посвідки.

2. Деякі греко-католицькі священики причащали, та мабуть і тепер причащають, своїх вірних після латинського обряду.

3. Греко-католицькі священики беруть участь в польських місіях і запрошують брати участь в тих місіях своїх вірних. Вистарчить навести тільки один примір, а саме о. Оленчука, який брав участь в польській місії в Вінніпегу, про що й обширно писалося в часописах.

4. Греко-католицький епископ і священики заохочують греко-католиків ходити до костелів.

5. Греко-католицький епископ заставляв греко-католицьку громаду в Ольга, Ман. іти з процасією до польського костела.

6. В греко-католицьких церквах заводяться чужі, латинські обряди і святі, як Альфонси, Бернарди і инші.

7. Греко-католицький священик відправляв богослужения в латинських ризах.

8. Греко-католицький епископ віддав греко-католицьку церкву в Калгарі, Алта, під догляд римського епископа і в тій церкві править тепер священик римо-католик.

9. Навіть „Канадійського Українця", орган греко-католицької церкви в Канаді, заложила і довгі літа видавала тай доси ще фінансово піддержуе римо-католицька церковна організація.

10. Римо-католицька церковна організація постійно від ряду літ дае гроші так на будову поодиноких греко-католицьких церков, як і взагалі на церковну роботу греко-католицької церкви, на удержання епископа, на греко-католицькі школи і бурси, виховуе греко-католицьких теольоґів і т. д.

Чи хочете ще більше доказів, що так для греко-католицького епископа, як і його священиків римо-католицька і греко-католицька церква е „вшистко-едно"?

— — — — — — — — — —

Пише „подорожний" редактор „Канадійського Українця", що то православні, а не греко-католики, братаються з Поляками, а як „доказ" на се наводить, що ніби то православні Українці в Вінніпегу мали ходити до польського ксьондза колядувати.

Припустім, що справді українські православні колядники зайшли через помилку, чи що до польського ксьондза в часі коляд, то звідки „подорожний" редактор „Канадійського Українця" про се знае? Що не від православних, то річ певна. Чи не сказав йому про се сам польський ксьондз за скляночкою чаю? А може телефоном доніс? Зовсім можливо. Се-ж відома річ, що між польськими і уніятськими ксьондзами примірне братерство і любов, одні другим всі тайни викривають.

Приміром кажуть, що в Злучених Державах польські і уніятські ксьондзи дають один другому слюби з кухарками. Чи так воно справді е, не знаемо, але знаемо, що в Канаді між уніятськими і римськими ксьондзами любов хоч куди.

Дальше: Хотяй би українські православні колядники й зайшли були до польського ксьондза з розмислом, то що з того? А ось греко-католицькі **сестриці колядували в о. Савчука** і коляду дістали **(хотяй до нині вона ще не оголошена)**, але хіба треба з сего вносити, що греко-католики уважають себе з православними за „вшистко едно"?

Але щоби „подорожному" редакторови „Канадійського Українця" спокійно спалося, то заявляемо: **НЕПРАВДОЮ е, що православні Українці в Вінніпегу ходили колядувати до польського ксьондза,** а коли „Канадійський Українець" твердить, що правда, то бреше.

— — — — — — — — — —

— „Подорожний" редактор „Канадійського Українця" твердить, що православні Українці в Вінніпегу обдурюють український загал поза Вінніпегом, бо проголошують, що в Вінніпегу е Український Православний Собор, а на ділі Собору нема, а е тільки „бейзмент-пивниця". „Подорожний" редактор і тут збрехав, бо неправдою е, що православні Українці в Вінніпегу обдурюють український загал в Канаді, що ніби то в Вінніпегу е вже скінчений Собор. Що „подорожний" редактор минаеться з правдою, на се вказують слідуючі факти:

1). В місяці жовтні минувшого року розіслано по цілій Канаді 15,000 чисел „Православного Вістника", в якому були світлини того „бейзменту-пивниці", яка цілком не уступае католицькому Інститутови Просвіти, і виразно говорилося, що окінчуеться тільки перший поверх Собору.

2). Тепер якраз перепроваджуеться кампанія за збіркою 15 тисяч долярів на виплачення першого поверху Собору і від початку кампанії до тепер, не зроблено ані одної згадки, немов би то в Вінніпегу е вже скінчений Собор, а противно говориться, що викінчений тільки перший поверх Собору.

Каже „подорожний" редактор „Канадійського Українця", що дасть цента тому, хто покаже йому такий другий православний Собор у світі, як у Вінніпегу. А ми дамо 100 долярів **на фонд засипання ями** коло Інститута Просвіти, коли „Канадійський Українець" докаже, що православні бодай раз де похвалилися, що Собор у Вінніпегу вже укінчений

— — — — — — — — — —

„Подорожний" редактор „Канадійського Українця" таке радить своїм однодумцям: „Слідіть у списі жертв в „Українськім Голосі", чи знайдете дурних греко-католиків, що дадуть на свистунівські цілй!"

А ми скажемо: Не турбуйтеся, панове. **Ви не знайдете ані одного дурного греко-католика, який дав би жертву на свистунівські цілй. ВСІ ДУРНІ ГРЕКО-КАТОЛИКИ ТРИМАЮТЬСЯ при вас, ХОТЯЙ І НА ВАШІ ЦІЛИ НІЧОГО НЕ ДАЮТЬ.** Та мабуть вони тому вас і тримаються, що дурні.

— — — — — — — — — —

Потішае себе „Канадійський Українець", що ось-ось Української Православної Церкви не стане. Роспадеться вона, каже він, на трое: Свистунівців, Кудриківців і Савчуківців.

Коли е щось маловажного, слабосильного, яке нам нічим не загрожуе, то ми на него і уваги не звертаемо. От хай воно собі там буде. Коли-ж „Канадійський Українець" такий певний, що Українська Православна Церква ось-ось роспадеся, то чого так нею клопочеся, чому цілі сторони їй присвячуе? Ох, панове, щось воно не тее. Почули ви вовка в лісі... Що-ж, котюзі по заслузі.

— — — — — — — — — —

Дуже завзято взявся „Канадійський Українець" воювати проти Української Православної Церкви. І завзято і відважно. Найбільшу брехню вструже і навіть не поблідне. Ми знаемо звідки така відвага в нього. То бачите тепер римські епископи велику суму грошей збирають, за які мають переводити уніятів на правдиву католицьку віру. Зачув ті доляри „Канадійський Українець" і зараз відвага в серце вступила.

Ану, давай, каже, з православними брехнею воювати. Повірять хто, добре, не повірять, друге добре. А доляри будуть.

Тільки вважайте панове, що брехнею світ перейдеш, та назад не вернеш.

„Православний Вістник", орган Української Православної Церкви в Канаді, повинен знаходитися в кождій українській православній хаті.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадійський Ранок" доносить в 272 ч., що проповідник З. Бичинський говорив на жіночих зборах Ґрінвуд Евангельської церкви і скаржився перед ними на тих, які витикають його побратимам в Галичині презбитеріянські чеки...

Нічого надзвичайного. Проповідник Бичинський як раз з того знаний, що любить скаржитися на нелюбих йому людей. Скаржитися перед чужими...

— — — — — — — — — —

Від коли в Вінніпегу побудовано перший поверх Катедри св. Покрови, від тоді наші „приятелі" слабують на безсонницю. До них належить також „Канадійський Ранок", який, між иншим, перший між нашими „приятелями" признався до сеї слабости. В 272 ч. він пише:

....Маемо давати гроші на салю на представлення, а може і на танці? Коли нео-православні в Вінніпегу хочуть Катедри аби мали де... часом погуляти, нехуть найняти собі католицьку про-катедру, Інститут Просвіти

Колиб хто не знав „Канадійського Ранка" і не знав вінніпегських православних Українців, то міг би подумати: „Ади, видиш, що ті православні виробляють? Гуляють в Катедрі. Навіть „Канадійському Ранкови" не до смаку таке їх поведення".

Але ті, що знають і „Канадійського Ранка" і православних Українців, сего не скажуть. Натомісць скажуть: **„Бачите, що то значить цеся служба? Платять тобі і кажуть гавкати. І ти або гавкай, або на всі вітри".**

„Канадійський Ранок" прекрасно знае, що православні в Катедрі не танцюють і ніколи не будуть танцювати. **Се тільки в протестантів таке водиться.** І се якраз його болить. Колиб православні справді танцювали в Катедрі, то „Канадійський Ранок" хвалив би їх на цілий рот. Хвалив би і називав би поступовими. Назвав би також ідейними. А може й добрими евангеликами. Чому-ж би ні? Але „Канадійський Ранок" знае, що до сего ніколи не прийде. І се болить його. Болить, бо він хотів би бачити других такими, як він сам. Та даремні його сподівання...

— — — — — — — — — —

Противорічити собі, — для „Канадійського Ранка" річ звичайна. Звичайною для него також річию вдарити себе час від часу по лиці...

Недавно ще тому кричав він, що Українська Греко-Православна Церква, се одно і те саме, що московська, царославна, церква. — Одні в них обряди, одні звичаї, одна ідеольогія, — казав він. — Одна від другої нічим не відмінна. Однакі, як дві каплі води.

От таке недавно ще говорив „Канадійський Ранок". Говорив, бо думав, що таким говоренням комусь шкодить. Але коли побачив, що його говорення нікому не шкодить, то давай на иншу дутку грати:

— Ви ніякі православні, — каже нам. — Ей Богу, ні. Ви нео-православні! Чуете? Нео-православні!

Що-ж, зовсім слушно! Ми нео-православні, себто **новоправославні.** Зовсім добре. Коли-б не „Канадійський Ранок", то ми може і не попалиб були на таку щасливу назву. Ми нео-православні. Ми не маемо нічого спільнього з старим московським православіем. Не маемо нічого спільного з його чорносотенством, з його назадництвом, з його ворожою політикою супроти Українців. Наша церква і церква московська — се два відмінні світи. Так, ми нео-православні.

Отже ми можемо бути „Канадійському Ранкови" тільки вдячні за те, що він не ідентифікуе нас з московською православною церквою, а совісно розріжняе нас.

— — — — — — — — — —

Колись слово „гайдамаки" уважалося за скрайно обридливе. Назвати було когось „гайдамакою" значило те саме, що назвати злодієм, убійником, душегубом. І Поляки залюбки називали Українців гайдамаками. Але Українці не робили собі з того нічого. Противно, вони присвоїли собі його і залюбки співали і співають: „Ми гайдамаки..." Значить, не в самім слові сила, а в тім, як його розуміють.

Щоби „допечи" православним Українцям, греко-католицький орган, „Канадійський Українець", як рівнож греко-католицькі священики прозивали, тай ще тепер прозивають вірних і прихильників Української Православної Церкви, а також членів і прихильників Інститута ім. Петра Могили, — „саскатунцями".

Думали сараки, що не знати яку прикрість в сей спосіб нанесуть нелюбим їм людям. Та сталося инакше. Нелюбі їм люде сею назвою не тільки що не погорджують, а противно гордяться нею. Нераз доводиться почути, як чоловік заявляе гордо: „Я — саскатунець". В „переводі" се значить: „Я е членом або прихильником Інститута ім. П. Могили; я е вірним або прихильником Української Православної Церкви. Я належу до найсвідомійшої части українського народу в Канаді. Я „саскатунець"!

А щодо епископа Будки, то він хотів ще „поганійшу" назву причіпити прихильникам і членам Української Православної Церкви і Інститута ім. П. Могили. Він назвав їх дуже „огидним" словом. Назвав **„націоналістами"!**

— Еге-ж, — каже він, — то дуже поганий народ. В папу не вірять, православну церкву організують, Інститута на мою корпорацію записати не хочуть. То **націоналісти!** Огидний наріd, тай тільки...

Але еп. Будкови не повело з сею назвою, так само, як не повело його органови і священикам з назвою „саскатунці". — Що-ж, — кажуть капосні „саскатунці", — Ми й справді націоналісти. Де хто, приміром епископ Будка, уважае се за ганьбу, а ми противно: ми уважаемо се за велику честь!"

Ну, і що-ж ви зробите з таким капосним народом? Ви назвіть його Арабом, а він сміеться. Назвіть Сирійцем або Жидом, а він далі сміеться. Назвіть „саскатунцем", а він не то що сміеться, але на цілу губу реготе. Назвіть „націоналістом", а йому від сміху аж боки ходять. І що ви з ними вдієте? Звісно, гайдамаки...

— — — — — — — — — —

Ми запевняемо „Канадійського Ранка", що назва „нео-православні" нам зовсім до серця, і ми не маемо найменшого сумніву, що вона раз на все прийметься між нашими однодумцями. Ми маемо повне право бути горді з неї. Вона прекрасно відріжняе нас від цареславного православія, з яким ми нічого спільного не мали, не маемо, і не хочемо мати.

— — — — — — — — — —

Заопікувався „Канадійський Ранок" ні з сього ні з того православними Українцями і давай остерігати їх, щоби не давали грошей на Собор св. Покрови в Вінніпегу, бо православні побудували його мабуть на те, щоб мали де гуляти. Колиб православні справді в своїх церквах час від часу справляли танці, та колиб протестанти справді були проти танців в церквах, то пересторога „Канадійського Ранка" можe булаб й на місці. Але як справа маеться, то „Канадійський Ранок" не туда стрілив, куда було треба. Він повинен був передовсім остеречи перед танцями в церкві своїх колеґів, деяких протестантських прічерів, а то вони справді заводять танці підчас своїх богослужень. Ось, що читаемо в 5 числі „Дніпра":

„Шікаґовський протестантський проповідник Фич винайняв колишню корчму на Робей стріт при Шікаґо Евню і там влаштовував молитовні збори... Аби зробити свої „богослуження" більш принадними, проповідник запровадив в своїй „церкві" танці. Минулої неділі після проповіди пастор покликав три танцюристки до танцю. Вони почали танцювати модний американський танець „Чарлстон". Зібрані почали з обуренням виходити. Пастор намагався їх спинити, але се йому не вдалося. Р двох хвилинах в „церкві" остався він сам з танцюристками".

Ось таке водиться в „цивілізованих" людей, які не вірять в „православні причандали", себто в хрести, образи, свічки, і до яких перетяге наших людей „Канадійський Ранок".

Коли церковні обряди е признакою дикунства (як говорить „Канадійський Ранок") а танці підчас богослужень е признакою „евангельської" цивілізації, то ми воліемо остати дикунами.

— — — — — — — — — —

Доносить „Дніпро", що коли протестантський проповідник Фич покликав танцюристок танцювати після проповіди модний танець „Чарлстон", то зібрані винеслися з обуренням з церкви.

Треба догадуватися, що зібрані були самі „форінери", — може Українці, які не знають як слід оцінити модного танцю. Колиб танцюристки пішли були ось так присюди, коломийки, або аркана, то хто знае, чи не пішлаб була з ними на випередки ціла церква.

Е також можливіст, що „форінери" ще замало „замериканізувалися", щоб знали як слід оцінити „побожні" танці. Їх все таки тягне ще до хрестів, образів та кадила.

— — — — — — — — — —

Коли протестантський проповідник Фич задумуе поширити свою місію і між Українцями, то повинен влаштовувати свої богослуження на такий лад:

1). Гимн; 2). Козачок; 3). Читання з св. Письма; 4). Коломийка; 5). Молитва; 6). Рах-чах-чах, — полька; 7). Проповідь; 8). Шнель-полька; 9). Молитва; 10). Козачок з присюдою і гайдуком; 11). Гимн; 12). Мазурка (починаеться в церкві, кінчиться на вулиці). (Передрук не заборонений).

Важливе не те місце, на якому ми стоїмо, а той напрям, по якому ми посуваемося. Гольмс.

Життя, — се школа, в котрій недоля — кращий вчитель, ніж щастя. Сулейман Ґранадський.

Богатство подібне до зеркала; воно не зміняе людей, а лише показуе, якими вони е в дійсности.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3004, — WINNIPEG, MAN.

ЩО ГОВОРЯТЬ АҐЕНТИ ЧУЖИХ АРМІЙ.

Уявімо собі, що провадиться війна між Англією з одного боку, а Францією й Італією з другого. І ото Франція й Італія висилає найнятих яничарів до Анґлії, які підсувають населенню й армії тачі думки:

— Ваш уряд поганий, він вас обдурює... Ваші політики, ґенерали й офіцери служать тайком за гроші Італії й Франції і недалекий час, коли вони туда повтікають, отже не слухайте їх! Се зрадники! А нам хоч Франція й Італія також платить, але ми, о, ми на те беремо плату від чужих, щоби вам служити... Щоби вас освідомляти, до розуму і щастя доводити.

Чи слухалиб Анґлійці таких чужих аґентів? Ні! Вони сказали би:

— Се-ж чужі найминти, се яничарі, яких найняв ворог і на те він їх найняв, щоби нас баламутити.

І в военнім часі розправилися-б з ними по военному.

Скажімо дальше, що Італія й Франція будуть по анґлійськи видавати часописи і дармо посилати до Анґлії, де будуть рівнож писати, що всі анґлійські провідники зрадники, погані, запроданці... Ще дальше будуть подібне друкувати летючками і кидати з літаків між анґлійську армію. Чи будуть розумні Анґлійці в таких ворожих ґазетах зачитуватися і розбирати те, що там пишеться? Аджеж розумний знає, що:

— Як в оружній війні уживає ворог і звичайної сили і хитрощий і підступу і брехні і ошуки, таксамо уживає подібних способів в політичній, чи культурній боротьбі, яку ворог провадить найнятими аґентами, хрунями, яничарами, деморалізаторами, брехливими часописами і книжками.

В чужім, друкованім по українськи „Канадійському Ранку", в ч. 269, є стаття В. Т. Купчинського, п. з. „Православному Вістникови". І пише там Купчинський, що православні накидаються без причини на протестантську „Віру і Науку", яка видаєсь в Галичині; признаєсь, **що протестантські проповідники беруть чеки від чужих; та силуєсь вговорити в читачів**, що православні також бралиб чеки, але ті, які чеки евангеликам роздають, православним чеків чомусь не хочуть дати.

Згадуючи, що в „Православнім Вістнику" писалось, що протестанти в Галичині малюють св. Володимира з хрестом, Купчинський каже:

— А з [illegible] малювати, коли найстарші [illegible] малярі [illegible] його нам передали?

І рація! Тілько-ж найстарші малярі **тих, які видають чеки для Галичини,** також малювали колись хрести і не тільки малювали, але глубоку пошану їм віддавали. І таку пошану віддавали хрестови не тілько малярі, але і всі предки протестантів. Але нинішним протестантам се байдуже — байдужі малярі, байдужі предки і вони хрест звуть шибеницею та ідолом (К. Р. ч. 267, 1925).

Тай ще не те. Протестантську роботу в Галичині роблять не Купчинські, не Крати, але ті, що дають з Америки чеки, а їх малярі св. Володимира ніколи не малювали, ані з хрестами, ані без хрестів. Він був їм зовсім чужий. Купчинські в Галичині, се лише свого рода форналі, скарбівці, що оглядаються не на малярів образів, але на малярів американських чеків.

Говорячи про чеки, Купчинський каже:

— Так! Вірено, і апостол Павло брав. Ось слова апостола: „Від других прийняв я плату на СЛУЖЕННЯ ВАМ". І ми приймаємо плату від других НА СЛУЖЕННЯ свому народови.

Справді мученичє апостольство! Тілько-ж такі „апостоли" за чужі чеки не є для Українців новиною. Чеки беруть і брали від чужих — Ільків, Твердохліб, еп. Хомишин (карету з кіньми від Поляків), Дудикевич, Гагатко, Савенко, Марков, Шолдра, брали і галицькі „русскі" в Америці. Брали чеки, рублі, подаяння, пособія і ревли, що се якраз вони хочуть спасти український народ. Ревли і звали зрадниками тих, хто не брав чужих чеків. А однакож знаємо, що се були звичайніські хруні, народні зрадники, яничари, запроданці.

Історія і досвід життя вчить, **що хто від чужого чеки бере, той чужому по собачому служить.** Таке в нас, таке всюда. Брав російські чеки член австрійського евіденційного бюра — Редль; але за них продавав він австрійські пляни Росії.

А коли життя розкриває перед нами такий закон „чекобранія", то чи не відноситься він і до тих, яких Купчинський рівнає з апостолом Павлом? Аджеж з того, що знаємо, видно, що вони до апостола Павла зовсім неподібні. Того, що апостол Павло брав **від других,** а вони беруть **від чужих,** на апостольство за коротко.

Зрівнавши себе чеками з апостолом Павлом, Купчинський оплюгавлює те, що апостоли цінили, приказували, поручали. Він висміває епитрахиль (тілько не протестантську тоґу), свячену воду, помазування освяченим миром. Дослівно каже він про миро так:

— Що помагає мировання темного лоба „посвяченим" миром?

А ми хоч і не „евангелики", але знаємо, що помазування оливою, чи олієм, чи миром, уживалося в Старім Завіті; три мудрці принесли Ісусови миро; знаємо, що Марія Магдалина помазала миром ноги Ісусови і він зовсім тому не противився (противився лише оден Юда, нехай се буде відомо Купчинському і його „братам"); пійшли були побожні жінки, щоби намастити дорогим олієм тіло Ісуса. А хоч апостол Павло богато писав, то проти помазування миром, чи олієм зовсім не виступав. І не тілько се, бо він каже:

— Той, що отверджує нас з вами в Христа і НАМАСТИВ нас, Бог, він і запечатав нас... 2. Кор. 1: 21-22.

А знов апостол Яков каже:

— Коли хто з вас занедужав, нехай призове священиків церкви, нехай помоляться над ним, ПОМАЗАВШИ ЙОГО ОЛИВОЮ в імя Господне.... Яков 5: 14.

Та помимо того нинішний евангелик гукає: „Що помагає мировання темного лоба!" Так каже нині той, що все в свого народу нівечить, полишаючи одну одиноку Біблію — ту Біблію, яку він так само оплюгавлює. Мовляв — ти Якове і ти Павле до нас не вмився, хоч і ти так брав від чужих чеки, як і ми! Дурне ви проповідували, якого ваші темнолобі послідуватели і доси тримаються!

І подібну роботу звуть евангельською і є люде, що на її продовження дають гроші!

Питає Купчинський, яка ріжниця між „свяченою" православною і греко-католицькою водою, а його можна запитати:

— А яка ріжниця між „свяченою", а тою „несвяченою", якої „евангелики" уживають до хрещення? Що поможе „несвячена" вода протестантському „темному лобови?" Чи се не забобон її вживати? Та се що іннеґо! Се в питання чекоевагелизації не входить.

Коли-ж висміювати епитрахиль, то чому не висміювати протестантської чорної тоґи? Хіба вона дурневи може дати розум, безхарактерному характер? Хіба Христос чи апостоли таких тоґ вживали? А робити те, чого не робили апостоли, се-ж варварство, забобон, еретицтво. Таке вговорюють в нас протестанти.

Інтересно було би також знати, яку то прислугу зробили „евангелики" при помочи чужих чеків українському народови. Чи не тілько, як Марков, Дудикевич, Ільків, Савенко і всі други „брати", що брали чеки і подаяння!

Фактом є, що де протестанти довший час між Українцями трималися, там полишили за собою безідейність і матеріял для большевизму.

Або може великою прислугою є те плюгавлення всего, що український народ має. Коли так, то чому-ж український народ в Канаді попрогоняв з між себе тих, що за чеки провадять евангелизацію, а в Галичині наганяє таксамо, **вибігаючи „товпою"**, як про те пишесь в „Канадійському Ранку" ч. 267, 1925 р.

Зрівнавши апостола Павла з тими, що нині беруть від чужих чеки, Купчинський силуєсь вмовити в читачів, що і православні Українці раді діставати чеки, та їм протестантські Самаряне не дають. Він каже, що:

1. Православні (лише не каже, які і де!) просили чеків, та фіґу дістали.

2. Православний епископ ходив до протестантського епископа в Ню Йорку за пенсією, та рівнож дарма.

3. Якийсь десь православний піп ходив від якоїсь громади до якихсь протестантів з просьбою, щоби їх приняли. Та покищо також чомусь не приняли.

4. Кількадесять громад на Волині просять в протестантів помочи.

Десь було, колись було, щось було, і на нічим скінчилося! Такий закид дають православним ті, що беруть від чужих чеки. І не знати про яких се православних йде мова — Українців, Москалів, Румунів, Сербів, Болгар.... Десь, хтось, щось...

Та ми знаємо, що колишні „незалежні", а нинішні „евангелики" впрошувалися в Вінніпеґу на службу до анґлікан. Там їх не приняли, отже вони йдучи від хати до хати, нібито з колядою, таки забрели до тих, що (спасибіг їм!) не пожалували чеків. А тоді українського православного руху не було. Купчинському таке паломництво за чеками повинно бути відоме.

Що московський митрополит залицявся до протестантів в Стейтах, про те вже давно писали самі православні Українці і мабуть на се з за плота натякає Купчинський. Та се не українська справа!

Не каже Купчинський також, який піп, від якої громади ходив до протестантів з благаннями, щоби приняли... Не пояснює також, що так перло тую громаду до протестантів. Се був мабуть апетит на чеки.

Варта би також знати, чому то добрі люде „евангеликам" дають чеки, а иншим не хочуть дати. Чи не належать вони до тих Самарян, що кажуть: „Хочеш чека, хочеш корита з дриглями і жердки з ковбасами, так служи нам по собачому!" Такі милосерні Самаряни зявлялися в Галичині при кождих виборах і таксамо — одним щедро давали, другим ні кісточки.

Що сказалиб розумні Анґлійці про найнятих аґентів, хрунів та яничарів ворожої сторони, те саме мусить сказати про найнятих чужими „спасителів" кождий свідомий Українець. Він знає, що чужі розуму ще не потратили, щоби отак з доброго дива гроші розсипати. Вони-ж їх на дорозі також не згортають. А коли дають, то мають свої власні пляни і ціли — обчисляють, що за цента відберуть доляра. І про те тілько їм ходить, а не про християнізацію чи евангелизацію. В Стейтах коло 20 міліонів їх рідних дітей виростає нині без ніякої релігії, але се тих, що дають чеки для „навертання" Українців до протестантизму, не обходить.

А ті, що чеки беруть і заступаються апостолом Павлом, се люде на службі, на винаймі. Їх засадою є:

— Міне всьо равно, как соізволіте... Ліш би пайок немножко спустілі, бо повисоко. Ая! Спустіть, пожалуста, а міне всьо равно, должность свою знаю. Как соізволіте...

ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІД НАЙДАВНІЙШИХ ЧАСІВ.

(Докінчення).

Та Поляки не залишали своєї роботи. Вони старалися тайно і явно шкодити Українцям на кождім кроці. Вони піддержували москвофілів. Вони впливали на церковних достойників в своїм дусі і для своїх інтересів. Вони старались вихованню богословів надати польський характер. За їх стараннями всувано в греко-католицьку церкву польський патріотизм. Вони забудовували Галичину костелами вговорюючи, що то „вшистко єдно". Вони поставили свого ґрафа, Поляка Шептицького митрополитом для української церкви в Галичині. — Розуміесь, що в тім помагав Полякам безнастанно і Рим. Се їх спільна робота.

Українці знов під Польщею. — З відбудовою Польщі Галичина наново опинилася під Польщею, а також православні Українці на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу. І знов вернулася давна історія, давні насильства, давна не-[illegible]

На Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу Поляки позабирали сотки православних церков — одні переміняли на костели, другі стоять замкнені, треті без причини понищили динамітом. В церквах іконостаси рубали, образи били колами, очи святим виколювали, престоли дико перевертали.

А в Галичині зазначили своє панування тим, що крім світських людей поарештували були також сотки українських священиків, знущались над ними, били, убивали, живцем палили. І Рим про все те мовчав і ще благословив польську роботу.

Опісля почалось замикання українських шкіл та всяких инших народних інституцій, почались переслідування на кождім кроці, здирства, нобої.

Дотого-ж при помочи давно Поляками підготованих єпископів, Хомишина і Коцилоського, та Шептицького, почалося насильне вводження **целібату** (безженства духовних), який Поляки плянували ще в „Проекті на Знішене Русі", зложенім 1717 року.

Дальше папа підписав з Польщею **конкордат** (угоду), яким віддав наново Полякам право поставляти для греко-католицької церкви епископів, яких самі хочуть, а таксамо і звичайних священиків для парохій. Ще окремо Шептицький проголосив **цензуру**, якою заборонив священикам висловляти в часописах без його дозволу свої думки.

Так уніятську церкву Поляки з Римом засудили на загибіль. На її місце плянують вони запровадити костел, а Українців уніятів спольщити. В додатку українські землі роздають Мазурам, щоби мати більшу силу на українській землі.

В ИНШИХ СТОРОНАХ.

III.

На північ від Галичини. — На Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу Поляки піддержують московську православну церкву. Її митрополитом є Москаль, Діонисій, який сповняє в усім польську волю. Українські школи там позамикано, а також майже всю иншу українську роботу Польща там переслідує. Церкви попереміняли на костели, як згадано попередно.

На Буковині. — Буковинські Українці були завсігди православними і нераз були в тісній злуці з галицькою митрополією, або взагалі з православною церквою на Україні. З московською церквою буковинські Українці ніколи не були звязані. Зате Румуни робили заходи, щоби через церкву і школу буковинських Українців зрумунщити. До Австрії прилучено Буковину 1775 року з під Туреччини. Поволи почала на Буковині українська свідомість підноситися і перед недавною війною буковинські Українці були досить свідомі і їх церква була здобула собі право на самостійне існуван[illegible]

Але війна дала Буковину Румунам і ті українські церкви переміняли на румунські, а таксамо школи. Всю українську роботу припинено. Над всім запанувало безграничне насильство.

Прикарпатська Русь. — Прикарпаття нині під пануванням Чехів. На прикарпаттю є церква уніятська, а також православна, піддержувана вчасти москвофілами. Маляре держали там Українців в темноті, хотячи всіх змадярщити і тепер замало в народі свідомости, потрібної до народньої роботи. Замало провідників. Та свободи там порівнуючо більше, ніж деинде на українській землі, хоч і Чехи не раді, щоби українське життя там в силу вбиралося. Все-ж там дещо робиться.

Північна Америка. — Українці в північній Америці були в великій більшости уніяти (греко-католики). Лише Українці з Буковини були православні. Та прямі і посередні змагання римо-католиків (Французів, Бельґійців, Ірляндців-Айришів), щоби Українців тут златинщити, причинились до основання Української Православної Церкви, що сталося 1918 року. З початку ся церква була під проводом православного сирійського митрополита Ґерманоса, опісля перебрав її провід архиепископ Іван Теодорович, що прибув сюда з України. На стороні Української Православної Церкви стають тут всі свідоміші люде — загал й інтеліґенція і тому сила її постійно зростає.

Полуднева Америка. — Весь провід греко-католиків Українців в полудневій Америці взяли від початку в свої руки Василіяне і чисто по своиму господарили, на потреби життя народу не оглядаючись. Одинокий часопис „Праця", який видавали Василіяне, не давав місця живій, творчій думці.

Звороту до ліпшого можна там сподіватись від часу, як проф. П. Карманський почав там видавати „Українського Хлібороба" і розкривати ненародну василіянську роботу. Нині і звідтам вчуваються голоси за зірванням з Римом і за заснованням Української Православної Церкви.

Сибір. — Богато Українців жиє на Сибіру і між ними українізація церкви де менше, де більше, провадиться. Недавно з України виїхав до сибірських Українців епископ з України.

Ось так виглядає Історія Української Церкви в головніших подіях. А хто буде мати перед очима тут подане, той скорше зрозуміє, як має нині поступати. Він зрозуміє, що відновлення Української Православної Церкви є великою громадською і Божою роботою для висвободження поневоленого українського народу.

Читач, що схоче більше знати про згадані події, може їх знайти між иншими в таких книжках: „Історія України" Грушевського або Аркаса: „Культурно-Національний Рух", Грушевського: „Історія Української Культури". Огієнка: „Життя Йосафата Кунцевича", жовківське видання: „Берестейська Унія". Ліковського: „Ювилейна книга Потія". Всі ті книжки можна дістати або в канадійських, або галицьких книгарнях. Про недавні і нинішні справи подають вісти українські часописи.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

— Отже я таки не довідаюся, чим маю дати доказ, що люблю тебе? — Павло перебив довгу мовчанку.

Вона розплакалася.

— Мама казала мені, — промовила хлипаючи — що той, що любить дівчину, сам вичитує з її очий. Вона не потребує говорити йому…

— Ти хочеш, щоби я здогадався, що ти хотіла сказати? щоби я закінчив твоє питання і дав на него відповідь?

Вона мовчала.

— Отже ти хотіла спитати мене, чи я тебе люблю так сильно, щоби аж…. зрадив віру своїх прадідів; щоби потоптав ногами ту віру, в котрій родився, в котрій виріс, для котрої боровся і готов був покласти свою голову? Чи таке питання затстрягло тобі в горлі? Чи на таке питання ти хотіла мати відповідь?

Вона підвела голову і глянула йому в очи тріважно, вижидаючи відповіди на її питання висказане його устами.

— Марійко! Сю рану в моїй груди, під самим серцем… я дістав в обороні землі і віри моїх і твоїх батьків… і твоїх, Марійко!… В кровавій боротьбі з тими, що станули під прапором теперішньої твоєї віри. Та про те я так люблю тебе, що якої ти віри, не питаю. Будь собі така, якою сама любиш. Ти-ж знала й знаєш, який я. Тепер бачу, твоя любов не така.

Павло випустив з своєї долоні її руки. Вона стояла хвилю неподвижна, бліда. Стала на силу ковтати слези. Нарешті захлипала і обняла його за шию.

— Я тебе так люблю, Павле, що як вийду замуж, то тільки за тебе. За нікого иншого. Як ти не будеш мій, то лишуся старою дівкою.

— Значить, тої пропасти між нами не буде? — спитав цілуючи її.

— Як її засиплеш, то не буде.

— На се скажу тобі твоїми власними словами: — Я тебе так люблю, що як оженюся, то тільки з тобою. Як ти не будеш моя, то лишуся старим парубком. Але до сих слів дочам, — говорив дальше рішучим голосом, — що пропасти про яку ти говориш, ані сам засипувати не буду, ані жадаю, щоби ти засипувала… Чи се, що ти сказала, було твоє послідне слово? Чи маю відійти і більше не приходити?

— Не відходи! Ще пора про се говорити. До послідного твого слова ще далеко. Сідай. Забудь за цілу ту розмову.

Павло лишився, але хоч вона знов повеселіла і щебетала по давному, розмова не клеїлася.

— Твердий горіх, — сказала мати, коли Павло відійшов і Марійка переповіла їй свою розмову з Павлом. — Але й наші зуби не мягкі, щоки не слабі. То добрий знак, що не робив тобі докорів ізза того, що ти вихрестилася; що, як шизматики деклямують, зрадила віру батьків. Тим показав, що він не такий шизматицький запека, як був його батько. Як він на стілько змяк, що готов взяти католичку, то й до решти змякне і для католички сам стане католиком. Скатоличили жінки такий булат шизматицький, яким були князі Острожські, окатоличить також шляхотку Крипського.

— Дав би Бог! Але я боюся тої хвилі, коли його двір буде готовий. Йому буде зараз потрібно пані дому, ґаздині. Схоче оженитися… Чи до тої пори здужаємо зломити його опір?… Боюся, що в осени, замісць перенестися до його двора, я опинюся в монастирі… Але в якімсь дуже далекім, на краю світа.

— За монастир і не думай. Як справді розійдетеся, то скоро переболієш ту втрату. Заки я віддалася за твого батька, то переболіла таких двох… Але чому кажеш в дуже далекім? Чи то не все одно в близькім, чи в далекім? Кождий монастир… світ для себе.

— Бо на случай розлуки він переболіє мене. Мущини беруть легше таку розлуку. До монастиря він не вступить. Дома без ґаздині не обійдеся. З конечности, щоби маєток не марнувався оженить ся з иншою, хоч би не любив її, хоч би в його серци й дальше я одна була. А вісти, що він оженився я не пережила би. Ось тому я мусіла би заподястити себе десь дуже далеко, куди не могли би доходити до мене ніякі вісти з відси… вісти про него.

— Як можна було так задурити ся?! Мене бере жах, бо для него ти готова назад вернути до віри Антихриста!

— Ні, мамо! Правда, я не можу подумати життя без него. Ще страшнійша була би для мене відомість, що він в обіймах другої. Але щось так страшне, як пекло й уявити собі не можу. Для дочасної роскоші не думаю лізти в пекло… Хоч, чи не менше пекло буде в моїй груди, як почую що він оженився… ще й з шизматичкою; коли подумаю, яка вона щаслива в його обіймах, тішиться з того, що я не хотіла шизматика і він їй дістався… тішиться і сміеся з дурної католички!

— Я тобі кажу, що подужаєш чорта, котрий стоїть над ним і витягає по його душу свої кігті. Тепер, коли вже раз забалакала до него про віру, то не пропускай ні одної днини без проби навернути його. Капля води видовбає скалу… Впрочім, або він змякне і буде твій, або ти, бачучи безуспішність твоїх заходів, станеш привикати до думки, що тобі треба буде забути про него.

— — — — — — — — — —

Раз під сам вечір причвалав до двора Панько сам, без Павла. Марійка була на подвірю.

— Прикажіть панунцю, — сказав до неї Панько зіскакуючи з коня — двом парубкам, щоби зараз бігли, туди дорогою вісьта, до панича. Я за той час винесу килим.

Панько скочив до мешканя Павла, Марійка, хоч не знала на що, прикликала двох парубків і казала їм бігти дорогою в сторону Павлового двора. Зміркувала, що мусіло статися щось лихе, бо з лиця Панька била трівога.

— Що таке сталося? — спитала, коли з хати вийшов Панько, несучи під пахою килим.

— Нема часу розказувати, бо панич лежить на дорозі безпомічний, — відповів, вискакуючи на коня.

— Матінко Божа! — скрикнула і пустилася бігцем за Паньком, котрий пігнав чвалом.

Коли Марійка прибігла на місце, якої чверть милі за двором, парубки вже клали Павла на килим розпростертий між обома кіньми. Лежав неподвижно, блідий, з заплющеними очима. Тепер Панко розказував.

— Ми вертали від нас, тай балакали. На конях сиділи ми недбало. Ані поводів у руках не мали, ані ніг в стременах. Нараз перед нами поперек дороги майнула серна. Десь та бестія так близько двора!… Кінь панича скочив в бік і скинув його. Я також зарив носом у порох, але впрочім нічо мені не сталося. Панича… хто знає, чи не завинила зле загоєна постріловá рана… заморочило. Може й головою вдарив…. Треба би зараз до міста по лікаря.

— Може справді впав на голову! — замітила Марійка, ковтаючи сльози.

— Може…. Хоч мені бачиться, що впав на плечі. Може відбив собі легки, печінки? Може зломив хребот?

Павла привезли до двора. Положили в ліжко і роздягли. На сорочці і на грудях була кров. То справді, як Панько здогадувався, отворилася зле загоєна постріловá рана.

Приїхав лікар, оглянув недужого і похитав головою.

— Рана була зле вичищена — сказав. — Лишилися кусники одягу, які разом з кулею залізли в тіло. Рана загоїлася лише з верха, при шкірі. В середині вона далі гнила. Колись була би сама відчинилася. Упадок з коня прискорив… Мабуть він з сего сну більше не пробудиться. А очуняє, то на те, щоби заснути ще раз, але на віки.

Марійка стояла біля ліжка і, про око, спокійно вслухувалася в слова лікаря. Гадала, що дочує ся бодай одного слівця надії. Аж лікар відїхав, вибухла голосним плачем. Хоч мати відтягала її, вона від ліжка недужого не відступала. Лишилася біля него цілу ніч навколішках молилася. Просила Бога, щоби її милому лишив життя, вернув здоровля.

Бог, начеб вислухав її молитву, бо в рані недужий очуняв. Лежав неподвижно, німий. Лише величезними очима дивився, начеб питав:

— Що зі мною стало ся?… Що ти тут робиш? Тут в моїй спальни!

Марійка розказала йому, що з ним сталося. Сказала також, що Божа ласка поборе недугу, бо вона цілу ніч благала Бога, щооби йому вернув здоровля.

— Правда, любий мій — закінчила — що як ласка Божа поборе твою недугу, то ти невідплатишся йому невдячністю, але…

— Лиши се, — простогнав Павло. — З Богом поєднає мене піп і безконечна доброта самого Бога. Тепер мушу полагодити ще деякі людські справи. Як хочеш, зроби мені прислугу, та пішли по сусідів Лушинського і Гавапецького. Нехай зараз прийдуть. Перекажеш їм, щоби спішилися, бо мій кінець вже недалекий.

(Дальше буде).

ЄВАНГЕЛІЄ НА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Українським православним громадам в Канаді і Злучених Державах інтересно буде довідатися, що після донесень „Нашої Бесіди", при св. синоді православної церкви в Польщі підготовляється до друку богослужбове Євангеліє українською мовою. Брак богослужбового Євангелія українською мовою в нас дуже відчувається, отже коли православна церква в Польщі справді надрукує його, то зробить дійсно благодійне діло.

Оскільки нам відомо, переводу Євангелії доконав проф. Іван Огієнко, отже є запорука, щодо чистоти і правильности української мови.

ЧИ ВІРЯТЬ ВЧЕНІ В ІСТНУВАННЯ БОГА?

Є деякі люде, які запевняють, що віра в Бога не погоджується з наукою і з новійшими успіхами відкриття в галузях природознавства, особливож в галузях відкриття астрономії, так, що буцім то все те, що зложене в Євангелії не відповідає правді і не заслугує на довіря.

Коли-б се справді так, то всі вчені природознавці, особливож астрономи, повинні були б невіруючими в Бога. Однакож нам відомо, що найвидніщі досліджувачі природи, котрим наука обовязана іншим величезним успіхам, все закінчували свої наукові досліди визнанням істнування Бога. Найвидатнійші астрономи, як Коперник, Кеплер, Ньютон і ин. були віруючими в Бога. Астроном Гершель сказав: „Чим більше розширюється область науки, тим більше являється доказів істнування Вічного Творчеського і Всемогутнього розума". Відомий ботанік Лінней, закінчуючи свої праці вивчення рослинного царства виголосив:

„Великий, Вічний, Всевідючий і Всемогучий Бог пройшов біля мене; я не бачив Його лиця, але Його ясний промінь освітив мою душу. Я тут і там помічав Його сліди в творінних. В усіх Його ділах, навіть маленьких непомітних, — яка сила, яка могутність, яка незбагнена досконалість! Я досліджував, як рухомі істоти ідуть одна за другою непрориваним рядочком, приєднуючись з царством мінеральним, уходящим внутро земної кулі; ся куля крутиться в правильному незмінному порядку довкола сонця, даючого їй життя. Нарешті я бачив сонце і всі инші світила, всю зірничну систему — безконечну і незбагнену в своїй безпредільности, рухаючуся в безкраїм обрі, — яка утримується серед вічної пустки першим недосяжним Двигуном, Істотою Істот, Причиною Причин, Вожаком і Охоронителем вселенної, Хозяїном і Робітником всякого діла в сьому мирі".

Так, правдиво вірить сей вчений, що є Бог, Великий і Вічний, котрий створив сей всесвітний механізм і встановив в ньому порядок. Він невидимий для наших очей, хоч і наповняє їх світом. Лише єдина думка може охопити Його, лише в сій найглибшій святині природи схоронена Його величність.

Астроном-фільозоф Флямаріон пише: „Коли Бог істнує, то Його буття не може бути підозріване або оспорюване наукою". Вживши всі заходи, щодо істнування Бога, з наукової точки зору він прийшов до висновку, що „математичний порядок астрономічного розподілу обовязаний своїм походженням розуму безсумніву вищому, ніж розум астрономів відкривших аксіом правлячих миром законів, і що на землі як і на небі є недосяжна Розумна Сила завідуюча всією будовою всесвіту, уявляюча Його велич і красу. Прийшовши таким робом до визнання істнування Бога, Флямаріон закінчує свій висновок так: „О, невидима, таємна Істото. О, Велике і Неосяжне: Хто-ж і що таке Ти, коли діла Твої такі великі?!"

І ґрунтове вивчення природи і глибоко продумане зясування світа в усьому його величі привело вищезгаданих вчених і инших до висновку істнування Бога. Через те не праві ті, що кажуть, яко би віра в Бога не вмістима з наукою, а скоріще правий відомий Бейкон, який сказав, що: „… **мало науки віддаляє людину від религії, а богато науки наближає до неї".**

Але і без зясовування законів природи, одно лише збагнення величности всесвіту приводило завжди народи всіх країн землі до признання Бога, як Творця і Вседержителя. Відомий грецький письменник, історик і вчений Плутарх сказав: „Обійдіть ви всю земну кулю, ви побачите богато в усьому ріжноманітности: побачите села, де нема ніяких законів, встрітите людей, котрі не знають, що таке гроші; найдете міста без валу і загороди, цілі племена, які не уявляють хати; але нігде ви не найдете такої країни, або народа, де не будувались би храми і жертівники, і не підносились би молитви до неба".

По сьому питанню Ціцерон сказав: „Нема такого дикого і грубого народу, котрий немав би віри в Бога, хоч би він і не уявляв Його могутности, а коли що є загально відоме, всіми людьми визнане, — не може бути неправдивим".

Отже наука не відкидає, а признає Бога, але влада темряви затьмила розум і забруднила совість людей і сим поставила перепону між Богом і павшим чоловіком. Звільнившись від гріха через покаяння і віру, яку приніс нам на землю Господь наш Ісус Христос, людина знову може стати з духово сліпої, духово видючою і тоді питання істнування Бога для неї стане так простим і так ясним.

Харбін (Хіни), 25 листопада, 1925 **Свящ. О. Турченко.**

Христіянство встановляє безпосередний звязок людини з Богом.

Порожна мошонка відстрашує фальшивих приятелів.

ЦІЛЬ РОСЕЛІЗМУ.

Люде часто запитують хто поширює роселізм, та яка його ціль? Коротка відповідь на се така: Поширює його до певної міри невидима рука (самі проповідники роселізму, се тільки платні агенти), а ціль тої невидимої руки — **баламуцтво і підкопання христіянства.** До якої міри роселізм баламутить людей, які ним переймаються, може послужити лист, який редакція „Православного Вістника" отримала від „дослідника Біблії" з Едмонтону і якого поміщує без жадних змін. Лист звучить так:

„Отсим Повідомляєсся що дух Святий Відніс Побіду над Всякою Силою духовою і від дня 20 липня 1925 Року Керма Всесвіта Спочеває в Руках Святого духа і дух Святий є відвічальний за Все що ся Стане від дня 20 липня і дух Святий Печатає всі Книги церковні і Всі Пророчества і всі Молитвеніні і Поетичні як Також всі Тайни і Віру вних Всі церкви і Костели і школи від дня 20 липня 1925 року немают жадного значіня Печатає ся аж доки знов непереберн друге Єство Керму Всесвіта (Іванъ Совишин Син Святого духа)"

Мягке серце і тверда воля знаменито гармонізуються в одній і тій самій душі.

Кождий повинен боронити свій край не жаліючи життя.
Грінченко.

НОВА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА.

(Гемілтон, Онт.)

19-го січня, 1926 року, в Гемілтоні, Онт., скликані були перші збори в справі зорґанізовання української православної громади. Збори були скликані тимчасовим комітетом за підписами пп. Литвина і Шебеця. Комітет оголосив збори летючками, які з своєю появою нанесли великий переполох між католиками і большевиками. Большевицький комісар дав розказ підчас большевицького представлення, щоби всі большевики явилися на зборах, а о. Дрогомирецький дав своїм вірним таке саме розпорядження. Як говорять злі язики, між католиками і большевиками був заключений офіціяльний союз, силою якого вони злученими силами мають поборювати спільного ворога — українське православіє.

Головним бесідником на зборах мав бути п. Шебець. Коли він прибув до ґалі, то там було вже кілька сот людей. П. Шебець прочитав відозву в справі скликаних зборів і почав пояснювати ціль зібрання, але большевики почали домагатися вибору свого предсідателя до переведення зборів. Православні заявили, що безвірок церковними зборами проводити не може і не буде. Почалось збирати на заколот, отже православні рішили збори заперти. Сказали господареви салі, що збори не відбудуться, отже хай запирає ґалю, але большевики заявили, що вони ґалю наймають для себе, бо хочуть продовжати збори.

Вибрали большевика предсідателем, а католика секретарем.

Перший промовляв католик. Говорив, що католицька церква пропадає, а саскатунці хочуть другу будувати. На се не можна позволити.

По нім говорив большевик. Він заявив, що не вірить в жадну церкву. За се деякі католики йому плескали, а деякі на него розсердилися.

Третим бесідником був один з прихильників українського православія. Він зганьбив большевиків за те, що вони викрикають на церкви, а самі лізуть до методистів і других, та своїх дітей туда посилають. Заявив, що церква буде чи вони того хочуть, чи ні.

По нім хотів говорити ще один прихильник українського православія, але большевики не дали. Натомісць хотіли, щоби говорив один большевицький орґанізатор, але православні сказали: Не можна говорити нашому, не можна і вашому. І так збори розійшлися.

Збори зробили своє. По них люде тільки й говорили, що про Українську Православну Церкву та про католицько-большевицький союз. Народ почав будитися, думати… А большевики злі до неописання, бо мусіли заплатити за ґалю. Злий також о. Дрогомирецький і тепер картає своїх вірних, чому вони на збори ходили…

В неділю, 31 січня, православні скликали поновні збори, але пускали на них тільки симпатиків. Збори були переведені в найбільшім порядку. На них зорґанізувалася українська православна громада, до якої вписалося на початок около сорок членів.

Уряд новозорґанізованої громади звернувся до Консисторії Української Православної Церкви в Канаді з просьбою приняти нову громаду в склад Української Православної Церкви в Канаді і надати їй в відповідний час пароха. Є надія, що в короткому часі православна громада в Гемілтоні збільшиться о много разів більше і почнеться в нас нове, краще життя.

Гемілтонець.

ЛЬОГІЧНІСТЬ НА ЛЬОГІЧНІСТЬ.

Хочеться мені показати читачам, як часом пізнавати авторів дописів. Був в „Прав. Вістнику" допис з Прілейт, де оповідалося, як там приїздив о. Журавецький, як на богослуженню було 13 осіб, а з тих 5 православних; як з катехизації вийшла зачіпна бесіда з о. Журавецьким. Питали про целібат, конкордат, легальність православного священия і др. Сказано там, що о. Ж. був ні в сих ні в тих.

На сей допис появився новий допис в 49 ч. „К. Українця" п. з. „Льогічність Свистунівців". А підписаний там „Присутний".

Про сам Прілейт не скажу нічого, бо з роду віку там не був і людей звідтам зовсім не знаю. Я собі з инших сторін і про події на Прілейт нічого вам сказати не можу.

Однакож вірю, що допис в „К. У." написаний або самим о. Журавецьким (який Прілейт мало що більше знає як я), або найпевнійше написав собі допис з Прілейт сам „К. Українець". Порадився з жінкою, що, мовляв: „дружино моя вірна, конче мушу написати собі допис з Прілейт!" — і написав. Значить: той допис міг тоді бути в Прілейт, того дня і року, коли був і я.

Відкиж я се все можу знати? — спитаєте.

Перше всього памятайте, що я Саскатунець, а Саскатунці нарід досадливий. Отже слухайте:

Перечитайте цілий допис з Прілейт в „К. У.", а там ані слівцем не згадуеся про нові місцеві справи. Що було в „Прав. Вістнику", се вже загально відоме. Колиб його писав хтось з Прілейт, то щось окремо пояснивби, чого не згадувалося в „Пр. Вістнику", щось справлявби, фактами опрокидавби, даваби нові факти і цифри. Він приміром сказавби:

— Було на богослуженню не 13, але 20 осіб, бо при кінци дехто ще прийшов. А дехто прийшов по богослуженню. А прийшли ті, а ті.

Або сказавби:

— Католиків на богослуженню було 8, але в околици всіх католиків є 88, а передовійші з них Гриць Золотаренко, Іван Терловський, Павло Сріблокоп, Микола Збіжесій, чи як там вони звуться. А православних є в околици всего пять: Марко Розсипайло, Панько Гнибіда, Демян Михух, Свирид Оріх і Антін Страхополох.

Дальше оповівби по свому, як то вийшла дискусія, як о. Ж. широко на питання відповідав, як то він і таке говорив, чого в „Пр. Віст." не згадуесь, як православні не могли опісля католикам і в очи глянути, як пр. хтось з православних признав перед кимсь о. Ж-му слушність і т. п.

Ще дальше на доказ католицької сили наводивби якісь окремі факти з місцевого життя-буття католиків. Се якраз свідчило-би, що дописуватель знає тамошні відносини.

Тимчасом в дописі в „К. У." нічого такого нема. Там лише починаєсь насмішками над Свистунівцями, і насмішкувато переповідаєсь зміст допису в „Прав. Вістнику". Противних фактів не ставиться, даних не збиваеться нових висновків не робиться. Все переповідаєсь лише насмішкувато на лад: „Овва! Які мені мудрі! Всі розуми поїли! Невидальщина! Вдають мудрих! Коли таке читається, то гидко робиться... Їм неукам о. Ж-го питати..."

Отже вам і доказ, хто міг бути автором допису в „К. У."

А щоби було православним болючійше (в „К. У-ви" льогічнійше!) то при згадці імени чоловіка, що говорив з о. Ж.-им, п. Барана, додає в скобках: „гарне імя". Се для К. У. ця також факт проти православних.

Та коли імена православних мають також свідчити про ідейність, чи характерність особи, то чому „К. У." не пригадав собі, що і його епископ називаеся не дуже геройським іменем. Хибаж „Будка" краще? Баран, се бодай жива річ, і зовсім не погана, а будка, се річ мертва, і звичайно зовсім непоказна, драптива.

Був також давнійше гр. кат. єпископ, що звався Максим Рило. Був він з роду Поляк, а хоти став гр.-католицьким єпископом, то тілько й робив, що свинив, перетягаючи Українців до Поляків.

А ще важнійше, що оден з давних папів, Сергій IV. (1009—12), перед тим, нім став папою, звався Бокка ді Порко, а по нашому „Свиняче рило". Нехай „К. У." загляне до реєстру папів, а там знайде.

А чого можна сподіватись з таких гарних „українських" греко-католицьких імен, як Декамп, Ру, Делярій і других подібних?

Щодо назви Баран, то ще раз запитаю, чим воно гірше від Микити Будки, Максима Рила, або Бокка ді Порко (Bocca di Porco), себто Свинячого Рила? Може свинячим рилом називатися папа, отже може инший чоловік зватися Баран, Лебідь, Суслик, Вовк і т. д.

Саскатунець.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

М. Романюк, Ред Пес, Б. К. 5.00
Іларіон Романюк, Ред Пес, Б. К. 5.00
І. Солодюк, Дюал, Саск. 1.00
М. Берляд, Брейсейлор, Саск. 1.50
М. Д. Шемелюк, дохід з представлення в школі в Ґлеслин, Саск. 10.00
В. Дзяткевич, Чімарк, Алта 1.00
Ю. Котелко, Кадворт, Саск. 10.00
М. Котелко, Кадворт, Саск. 2.00
В. Дроник, Спенсер, Окла. З. Д. 1.00
Ст. Чепіль, Едвин, Саск. 1.00
В. Малюта, Роблін, Ман. 2.00
А. Галай, Пайн Ривер, Ман. 5.00
П. Олійник, Мелвил, Саск. 10.00
А. Ґавалко, Кріпсдейл, Алта 2.00
І. Бричка, Шікаго, Зл. Дер. 1.00
Тео. Фрич, Кендійк, Саск. 25.00
о. О. Железківський, Україна Н. Д. Злуч. Дер. 1.00
Др. Г. Г. Скегар, Шікаго, Іля. Злуч. Держави 10.00
Ст. Пейч, Норт Гемптон, Масс. Злуч. держави 10.50
Я. Третяк, Ню Йорк, Злуч. Дер. 10.00
П. Корбутяк, Брод Валей, Ман. 1.50
А. Олійник, Рестон, Ман. 10.00
І. Олійник, Рестон, Ман. 5.00
А. Рубашевський, Арран, Саск. 1.00
Т. Калявський, Вакав, Саск. 1.00
Н. Возьний, Калдер, Саск. 5.00
І. Вохняк, Брукебей, Саск. 1.00
І. Романюк, Андрю, Алта. 2.00
Танасій і Калина Розенюк, Меріделй, Ман. 2.00
М. Охітва, Йорктон, Саск. к. с. 24.00
П. Назар, Ледсток, Саск. 1.50
В. Хомин, Ст. Джулієн, Саск. 1.00
Ґео Коміса, Смит Фолс, Онт. 2.00
Т. Павлишин, Брайт Гавз, Б. К. 2.00
В. Москаль, Стівенсон, Б. К. 1.00
Текля Москаль, Стівенсон, Б. К. 1.00
М. Канашевич, Ітонія, Саск. 1.00
П. Канашевич, Ітонія, Саск. 1.00
Я. Арсеній, Толстой, Ман. 10.00
П. Олійник, Манчестер, Н. Й. 2.00
І. Дутчак, Роркетон, Ман. 3.00
Ст. Процюк, Роркетон, Ман. 2.00
В. Грабчак, Рейні Ривер, Онт. 2.00
А. Дзьобко, Вірден, Ман. 10.00
Пані М. Дзьобко, " " 1.00
Панна Т. Дзьобко, " " 1.00
Д. Миківка, Гейнсборо, Саск. 5.00
А. Блонський 5.00
А. Буряник 12.00
М. Боровський, 5.00
К. Комченко 5.00

Коляда:

В. Свистун і Ко. 316.90
П. Кирилюк, 22.00
П. Юзик 22.05
Пані Баран 22.10

о. С. Гребенюк (Коляда):

З церкви в Ґудів 25.75
З церкви в Фенвуд, 11.20
З церкви в Айтуна 15.75
З церкви в Мелвил 8.30
Разом $61.00

Хлопці і дівчата з Укр. Прав. Парохії заколядували в околиці Ґудів і Фенвуд від слідуючих осіб:

По 1.25 від незнакомих.

По 1 дол.: Ю. Ригус, Т. Огризло, Ф. Ліаур, П. Заарич, Г. Козакевич, Ф. Стецик, Н. Козакевич, п-ні Малик, С. Пілюк, п-ні М. Васік.

Разом $12.25

Коляда в околиці Ґудів. Колядували свої маленькі школярі: Катруся Савчин, Катруся Лозінська, Ганя Савчин, Маруся Лозінська, Парася Черепущак, Маруся Козій Николя Черепущак, Іцько Стецик, Василько Козій, Гринь Козій. Заколядували від слідуючих осіб:

Н. Пилипів 1.25.

П. Банис 1.10.

По 1 дол.: М. Козій, В. Ковальчук, Ф. Мельник, А. Скоробогач, М. Лозінський, Г. Савчин, І. Козій.

По 75 цт.: М. Панковський, Т. Черепущак.

І. Стецик 70 центів.

По 50 цт.: А. Лозінський, П. Скіцко, п-ні А. Вегерак, М. Козій, П. Поторока, К. Орищак.

І. Орищак 35 центів.

По 25 цт.: П. Куцюк, А. Кукурудза, І. Пилипів, О. Банис.

Разом $16.15

Всіх разом пересланих о. Гребенюком $89.40

Ф. Орищак, Гефорд, Саск. 31.00

І. Шебець, Гемилтон, Онт. прислав коляду в сумі $54.05 зі слідуючою дописвою:

Ми діти членкині Музично-Співацького Гуртка під проводом п. І. Шебеця в Гемилтоні висилаємо сьогорічну коляду, яку ми заколядували на Укр. Прав. Катедру в Вінніпегу.

Спис жертводавців:

По 3 дол.: Давидяк, Кльоц.

По 2 дол.: Шебець, Матійчук, Тюхтій, Дівідинський.

По 1 дол.: Мазнюк, Боднарчук, Кудренький, Карпенко, Буковський, Магорка, Рудька, Кіт, Моцюк, Радиш, Клевчук, Басарук, Верхоляз, Кучерепа, Кретович, Туліватро, Фаштрига, Сойка, Завадівський, Дмитрусь Літвін, Гринюк, Лихач, Пацай, Підгаєцький.

Гавриляш 90 центів.

По 50 цт.: Андрушик, Романюк, Королюк, Демедюк, Красицький, Люнкевич, Ватрич, Брич, Стребащ, Калениюк, Гасюк, Грушецький, Андрійчук, Олійник, Пушкедра, Возьний, Гандзій, Георгійчук, Пюро, Режук, Бойчук, Ферко, Павлишин.

Н. Н. 35 центів.

Федорович 30 центів.

По 25 цт.: Медецький, Данилишин, Стригайло, Караїм, Олійник, Микитюк, Кульвака, Пізунська.

Разом $54.05

Ми українські діти з Гемилтону сповнили свій обовязок взглядом Рідної Церкви о скілько могли, а крім сього ще обіцяємо дати на сю ціль концерт, в суботу дня 20 лютого в польській гали на Ґрей Стр.

Віримо, що і по инших кольоніях українські діточки підуть за нашим приміром і тим поможуть здвигнути Народну Святиню.

Марія Матійчук, касієрка,
Марія Боднарчук, секретарка.

о. Володимир Слюсар, в Шіго, Саск. прислав коляду, як слідує:

В церкві на Радимно 16.35
В церкві на Дробот, за рікою 13.90
В церкві в Йорктон 11.10
В церкві на Тідор, (коло Половика) 6.00
В церкві на Гонеймун, Саск. 24.00
На Святах у п. П. Цуркана, Дробот, Саск. 7.00
Пан Іван Осьмак, Йорктон, Саск. 10.00

Заколядувала Рідна Школа, в Шіго, Саск.:

В церкві в Шіго 22.30
По домах 30.85
В Народнім Домі 8.50
Разом $150.00

До сего долучено листа від дітей Рідної Школи такого змісту:

Вичитавши в „Українськім Голосі", що зâряд Укр Гр. Прав. Собору оголосив кампанію на сплату довгів Собору, постановили і ми діточки Рідної Школи в Шіго, Саск. причинитися жертвою на сю ціль та заняліcь колядою підчас Різдвяних Свят.

Прийміть сю нашу маленьку датку у сумі $61.65 з тим запевненням, що ми все памятаємо і тішимося нашою відродженою Рідною Українською Православною Церквою та прирікаємо все стояти на сторожи її добробуту і розвитку, бо нею має просвітитись український нарід та освободитись від всіх тих, які замісць світла сіють поміж нас темноту.

Наталка Савчук, Митро Хриптул, Василь Коропатніцький, Стефан Хриптул, Андрій Коропатніцький, Василина Петрущак, Міля Кульчицька, Марія Кирилюк, Калина Савчук, Софія Радиш, Ірина Кирилюк, Евгенія Радиш, Евгенія Кульчицька, Василь Бойчук, Ірина Радиш, Іван Хриптул, Мирослав Т. Стадник, Мирослав М. Стадник, Тодир Коропатніцький, Кароль Савчук, Іля Мельничук, Аделя Кульчицька, Наталка Кирилюк, Єлисавета Петрущак, Стефан Коропатніцький, Владко Бойчук, Стефан Коропатніцький.

Православний Калєндар на Рік 1926.

БЕРЕЗЕНЬ.

1 П. Мч. Памф. Валентія і др.
2 В. Вмч. Теодора Тирона
3 С. Св. Льва.
4 Ч. Ап. Архіппа
5 П. Прп. Льва Катанського
6 С. Соб. Зад. Тимотея

7 Н. Нед. Масоп. Мчч. з Евгенії
8 П. Свщ. Полікарпа
9 В. † 1 і 2 Найд. Голови Іван Хр.
10 С. С. Тарасія
11 Ч. С. Порфірія
12 П Прп. Прокопія
13 С. Прп. Василія

14 Н. Нед. Сироп. Прмч. Евдокії
15 П. Свмч. Теодота
16 В. Мч. Евтропія
17 С. Пр. Герасима
18 Ч Муч. Конона
19 П. 42 мчч. з Аммореї
20 С. Смч. еп. з Херсону

21 Н. 1 Нед. Посту. Прп. Теофілакта
22 П. † 40 м. з Севастії
23 В. Мч. Кондрата
24 С. Св. Софронія Єрус.
25 Ч. Прп. Теофана
26 П. Прп. Нікифора пер. мощ.
27 С. Завпок. Пр. Венедикта

28 Н. 2 Нед. Посту. Мч. Агапія
29 П. Мч. Савіна
30 В. † Прп. Алексія чол. Бож.
31 С. Св. Кирила Єрусал.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.

(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. —Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангелія; Ап. — Апостол).

БЕРЕЗЕНЬ.

6. Субота поминальна (задушна).

7. Неділя мясопустна. Спогад про страшний суд. На Утр. після полієлейних псальмів співається 136 псальма „На ріках Вавилонських" з Алилуя. Гол. 6. Утр.: Єв Лук: XXIV: 36-53. Літ: Ап. І. Кор. VIII.: 8-13; IX. 1-2; Єв. Мат.: XXV: 31-46.

Неділею мясопустною закінчують ся мясниці. З сього дня на Вечірні і Утрені стиховні октоїха залишаються і замісць них співаються стихири самогласні для Тріоди до суботи 6-ої неділі Великого Посту.

14. Неділя Сиропустна

Гол. 7. Утр.: Після полієлейних псальмів співається в остатнє „На ріках Вавилонських" Єв.: Ів. XX. 1-10. Лт: Ап. Рим. XIII: 11-14, XIV. 1-4. Єв.: Мат. VI. 14-21.

15. Понеділок: Початок Великого Посту.

21. Неділя 1. Великого Посту. (Неділя православія). Гол. 8. Утр.: Єв. Ів. XX. 11-18; Літ. Василія Великого. Ап. Жид. XI. 24-26; 32-40; XII. 1-2. Єв. Ів. I. 43-51.

28. Неділя 2. Великого Посту. Гол. 1. Утр.: Єв. Ів. XX. 19-31. Літ. Василія Великого. Ап. Жид. I. 10-14; II. 1-3; Єв. Марк. II. 1-12.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕҐ, МАН., БЕРЕЗЕНЬ 1926, ЧИСЛО (24) 3

ЯКУ РОБОТУ РОБИТЬ МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ.

Недавно в Галицькім часописі писалося, що митрополит Шептицький вже старий і нема в нього сили провадити боротьби з ворогами греко-католицької церкви.

В розумних людей таке буває, що коли учитель, урядник, чи ґенерал не може сповняти обовязків свого становища, то йде на пенсію. Так би й тут, колиб се було правдою, що Шептицький не працює для української справи через брак фізичної сили. Та ми знаємо, що таке виправдування, то лише невільничі „хитрощі малороса", галицький комплімент.

Бо ми бачимо, що той немічний Шептицький їздить по широкім світі і двигає на своїх плечах завдання більше від вузко галицького — він сушить собі голову над тим, як би поширити панування римо-католицизму на цілий східно-славянський схід, в першу-ж чергу певно — на цілу Україну. До того він не за старий.

В католицькім вінніпеґськім „Нортвест Ревю", з 27-го лютого 1926, є стаття п. з. **„Трудноші на дорозі поновної унії православія, після заяви визначного пралата"**. Стаття походить з Відня з датою 18-го лютого.

Був в Шептицького кореспондент Н. Ц. В. Ц. і перед ним Шептицький виявив свій погляд на можливість поширення римського панування на сході лише при відповідній тактиці.

Шептицький каже, що не треба надіятись скорої унії Сходу з Римом. **„В дотеперішних стараннях поширити унію,** — говорить Шептицький, — **був брак одноцільности в роботі і відповідної орґанізації.** А хоч вдалось перетягнути кількох визначних осіб, то з сього нема великої практичної користи".

Шептицький свідомий, що перетягання душ мусить відбуватися повільно. Він каже:

— Що виросло протягом століть, того не можна так легко перемогти. А хоч Церква Православна в догмах дуже слабо ріжниться від католицької, однакож вона витворила свій власний церковний (!) і політичний (!) світ, дуже чужий католицькому духови. Можна отже сподіватися лише повільної зміни.

З наведеного бачимо ще раз, що ціла історія унії, то чисто політична робота—римська взагалі, а з окрема римсько-польська. Коли Церква Православна і Католицька в догмах (основних правдах) дуже мало ріжниться, то пощо яких будь уній? Аджеж на теольоґічних тонкостях не розуміеся ні православний ні католицький загал, пощо отже ломати собі голови над уніями?

Та ба! Унійна робота, се робота політична. Треба знищити церковну і політичну самостійність Сходу (найперше Українців) і піддати їх під панування чужих. Така задача Шептицького, Поляків і Риму!

Дальше Шептицький каже:

— Не треба забувати, що народне положення і традиційні (історичні, довголітні) богослужбові форми є важною справою в очах православного чоловіка. І наш святий отець (папа) в своїм великім розумі признав значіння такого положення і тому позволив уживати російського богослуження.

Отже знов політика! Перетяганню душ шкодить те, що православні занадто привязані до свого богослуження і своїх народних справ, отже треба підходити обережно. І та обережність (а не християнське серце) подиктували папі, що позволив уживати російського богослуження (очевидно греко-славянського!). Не хотів би позволити, але треба числитися з конечністю.

Та зовсім здіймає собі з лиця маску Шептицький в дальшій бесіді. Він каже:

— Миляться, хто думає, що ліпше було би ужити всіх сил і перетягати відразу до латинського богослуження. Се може бути можливе в відношенню до поодиноких навернених, однакож не зможемо, бодай під сей час, перепровадити такого релігійного народного руху.

Отже ясне, як на долони, що Рим має на ціли перевести всіх на римський обряд, що вся та „унійна" робота до того стремить; що дехто рад би зараз православіє на латинщину заміняти. Дальше бачимо, що і Шептицький є одним з таких латинізаційних робітників. Він стоїть в рядах тих, що раді за одним замахом поробити всіх чистими латинниками, однакож бачучи хвилеву неможливість сього, він каже: Не квапітесь панове! Кого можна поодиноко перетягнути до латинства, то добре, але широкого загалу покищо годі. Се зробиться пізнійше, поволи!

Ось таке заявляє перед широким світом той Шептицький, якого галицькі доктори уважають найщирійшим Українцем, батьком греко-католицької церкви, „певною старою фірмою", при якій стоячи, встоїмось і т. д.

Дальше розводиться Шептицький над станом російської церкви; говорить, що можна би поширювати унію при помочи істнуючих уніятських церков, які послужать в сім випадку за місток до переходу; каже, що російська церква не така слаба, як здаєся і т. п. Про Українців — ні уніятів ні православних згадки нема.

Закінчуючи кореспондент (Фундер) каже, що хоч борода Шептицького біла, однакож **він ще енергічний і сильний.** Значить: для справ українських він старий, слабий, немічний, а для роботи ворожої українському народови він енергічний і сильний!

Наведені слова Шептицького про те, що доперва поволи дасться всіх на латинство перетягнути, не припадково сказані. Він всюда подібне говорить і подібне робить.

„Літературно-Науковий Вістник" за січень 1926 в відділі „Бібліографія" згадує французьку газету („Ля Ревю Католік") де Шептицький помістив статтю, в якій між иншим каже, що **націоналізм, який є по деяких східних церквах, є раною на тілі церкви і проти нього треба боротися.**

На простий розум воно буде так: Коли якийсь з народів, що має східний грецький обряд, інтересуеся також своїми народними справами, то се є раною церкви. І тому треба старатися, щоби він своїми народними справами не клопотався і про них не дбав. — І чи се не потверджує давнійшої вістки, що Шептицький належав до орґанізації, якої ціллю було знищити українську державу?

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР.

Царгородський Патріярх Василь III. робить заходи, щоби скликати біжучого року Вселенський Собор, себто Собор всіх православних церков. Він звернувся в сій справі до представників автокефальних церков, запитуючи чи їх церкви погодилисяб взяти участь в Соборі. Собор мав би відбутися на Афтонській Горі.

НОВІ ЕПИСКОПИ.

В кінці минулого року на Україні висвячено двох нових єпископів Української Автокефальної Православної Церкви. Ними є єпископ Юрій Тесленко на Білоцерківащину і єпископ Олександер Червинський на Ніжинщину.

ВОЛОДИМИРСЬКИЙ СОБОР В КИЇВІ.

Одна з найкращих церков на Україні — Володимирський Собор в Київі находиться в дуже сумнім стані. Золото, яке накривало бані, щезло, мармурові прикраси стін понищені, брудні та полупані. Також у нутрі славні малюнки Васнецова, Нестерова та Котарбинського потребують відновлення. Слідів на соборі від обстрілу до сього часу не затерли. Можна сумніватись, чи уряд призначить якусь суму на направу церкви.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадійському Ранкови" від якогось часу йде, як з Петрового дня.

Накидаеcь на православних Українців в Канаді з цілої сили за те, що ті затримують церковні обряди, а протестант ські проповідники в Галичині тим часом компромітують його, бо і собі затримують церковні обряди. Вговорюе в право славних Українців в Канаді, що церковні обряди, се найбільша гидота на світі, а тим часом протестантська конференція в Шікаґо, на якій було 1800 пасторів і представників громад, одноголосно рішае розвинути кампанію в цілій Америці за введенням обрядів в богослуженнях.

Чи-ж не кара Божа? Ось, що говорив на згаданій конференції проф. А. Смит, як подае за англійськими часописами „Дніпро":

Американські протестантські церкви видають річно 700 мільонів долярів на саму церковну музику. 90 процент тої суми не приносить ніякого хісна. Се не значить, що ми маемо погану музику і співи. Се значить, що в нас брак ідеалу...! Архитектура наших церков цілком не церковна так само, як і порядок наших богослужень. Притвори наших церков являють ся дуже часто місцем для вистав, для демонстрації нових мод і для пустих розмов. Проповіди в протестантських церквах бувають гарні, але богослуження можуть бути більш захоплюючими, колиб до них додати поважного церковного обряду. Я не погоджуюсь з римо-католиками, православними і Жидами, але я подивляю їх пречудні богослуження і думаю, що церковні богослуження протестантів можуть бути збогачені сими обрядами."

Проф Смит також домагався, щоби в протестантських церквах були ікони, щоб надавали церквам поважнійшого вигляду і витворювали атмосферу більш придатну до підношення людського духа до Бога.

— — — — — — — — — —

Пише „Канадійський Українець" про Т. Г. Шевченка:

„Найбільшими людьми на світі є ті, в яких були великі, чисті, святі думки, в яких палав нескверний огонь до правди, а ненависть до всього, що несправедливе. Люди такі невмирущі, їх слова стають провідним кличем на цілі століття і тисячеліття для тих, до кого вони були звернені... Всякий нарід... з великою пошаною відноситься до памяти своїх великих синів. Їх слово стає для них заповіддю... А чи ми, Українці, ... маємо великих людий? Чи були в нас великі мужі, що кликали нас у бій за правду, за добро, за людську гідність подоптану неправдою? Так! Власне таким великим мужем в нас є Тарас Шевченко."

Ось такі слова пише „Канадійський Українець" про „шизматика" Шевченка. Гарні слова. Золоті слова! Прямо тяжко повірити, що се пише орґан тієї церкви, яка навіть не позволяе своїм священикам правити панахиду за Шевченка. Не позволяе, бо Шевченко був „шизматик". Що більше, він не любив папи, не любив єзуїтів, не любив Ляхів, вірних синів Риму. І за се греко-католицькі епископи і священики засуджують Шевченка на вічну муку... Хай попамятае, як проти святійшого отця виступати...

Не позволяе, греко-католицька церква відправляти панахиду за Шевченка бо він „шизматик", проклятий.... А тим часом орґан тієї церкви вписуе в його память золоті слова, називае його невмиручим, називае найбільшим мучеником за нарід, називае народний заступником...

Дивна та католицька двайцятьлітна теольоґія: і чесний Шевченко і гарний і невмиручий і мученик за нарід і за правду, а разом з тим і „шизматик" і проклятий!

Та може се тільки колись так було. Може тепер греко-католицькі єпископи і священики вже не вважають Шевченка „проклятим шизматиком". Може вже занехали своє нехристіянське відношення до найбільшого сина українського народу, бо переконалися, що той, хто віддав своє життя за правду і за нарід не може бути проклятим, хотяй він і не вірив в „святість" і „непомильність" папи. Може так. А може і не так. Може вони побачили письмо на стіні і рішили іти з народом, щоб не лишитись зовсім без народу. Та як би там не було, „Канадійський Українець" і греко-католицька „теольоґія" в справі Шевченка не йдуть впарі.

— — — — — — — — — —

З того, що „Канадійський Українець" написав з нагоди роковин Шевченка виходить, що українським греко-католицьким священикам не чужа ідеольоґія Шевченка. Виходить також, що вони погоджаються з нею. Треба отже вірити, що вони підуть дальше і не тільки словом, але й ділом покажуть, що Шевченко їм дорогий. Покажуть і перестануть бути рабами і підніжками папи, Риму, Варшави...

— — — — — — — — — —

Пише ще „Канадійський Українець" про Шевченка таке:

„Ні закратована тюрма, ні сибірська неволя, ні бачне око начальства не мали сили примусити Народного Заступника мовчати. В него не було нічого святійшого, нічого дорощого над його рідну, покривджену Україну, нічого більшого над поневоленого „меншого брата".

Ох, який се болючий докір Митрополитови Шептицькому, який в погоні за кардинальським капелюхом забув на своїх духовних дітей і їх кривди і полетів аеропляном до Варшави, щоб як найскорше присягнути на вірність Ляхам — відвічним ворогам тих, про яких долю він повинен дбати. Так, болючий докір, а тим більше тому, що походить з уст орґану католицької церкви.

— — — — — — — — — —

І таке ще пише „Канадійський Українець" про Шевченка:

„І не прогомоніли дармо його слова. Вогнем палили вони людські душі, будили сплячих, підкріпляли зневірених і вели на шлях нового життя.

Розкуйтеся! — братайтеся....
У чужому краю не шукайте,
Не питайте, того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі..."

Так, так, „Канадійський Українче", не слід шукати щастя-долі на чужому полі, — будь воно римське, чи польське, чи французьке, чи бельґійське. Шукай його, брате, на рідному полі, на рідному ґрунті. Шукай в Київі, а не в Римі, не в Варшаві.

— — — — — — — — — —

Хто богато ґоворить, той часто скаже про себе таке, про що повинен був мовчати. Таке сталося і з „Канадійським Українцем". Задумав сердега оправдатися, чому то він бере „пособія" від Французів і Бельґійців і написав статтю п. з. „Наші католицькі приятелі в Канаді". Що він хотів в тій статті доказати, не знаемо, але за те знаємо, що він доказав. Доказав він, що греко-католицька церква в Канаді завжди була і е під опікою римо-католицьких біскупів; доказав, що епископ Будка приїхав до Канади „за згодою", себто на замовлення канадійських римо-католицьких біскупів; доказав, що еп. Будка і греко-кат. священики підлягають зверхности римо-католицьких біскупів; доказав, що греко-католицькі епископи і священики в Канаді брали, берўть і думають брати гроші від римо-католицьких біскупів на те, — щоб затримати Українців при греко-католицькій вірі! Ну, тай богато ще дечого доказав він, що, після нашої думки не принесло йому і не може принести ні чести, ні користи. Та пропало.

— — — — — — — — — —

Хвалиться „Канадійський Українець" „пособіями", які він побирае від римо-католицьких біскупів і твердить, що в тім нема нічого злого, бо ті „пособія" походять від братів по вірі. Каже також, що йому байдуже звідки ті „пособія" походять, чи від архиепископа з Торонта, чи з Вінніпеґу, чи з Едмонтону, щоби тільки від братів „по вірі". З сего слідує, що „Канадійський Українець" мабуть не відказав би ся від „пособій" і з Варшави, бо се також було би від братів „по вірі". Зовсім природно. Навчиться собака бічи за возом, побіжить і за саньми.

— — — — — — — — — —

Пише раз „Канадійський Українець", що православних Українців в Канаді всього 15, а там знов, що леґіон (себто сила-силенна). Питання: коли „Канадійський Українець" сказав правду, а коли збрехав?

— — — — — — — — — —

Послідне слово повисшого уступу пригадало нам, що деякі редактори в Вінніпеґу не люблять слова брехня, і кажуть, що релігійний часопис, яким е „Православний Вістник" такого слова не повинен вживати.

Питання: яким словом назвати брехню брехнею, щоб не вживати слова брехня? А коли е таке слово, то почім воно краще від принятого слова, яке е чисто українське і для всіх зрозуміле?

Сподіемося, що редактори, які мають відразу до згаданого слова зійдуться на нараду і видумають якесь нове слово, яке не так разилоб їх панські уха. А ми до того часу мусимо послуґуватися таки старим словом, бо для нас брехня є брехнею, чи подобається се деяким редакторам, чи ні.

— — — — — — — — — —

Ось хочби таке: Запитуе хтось, „Канадійського Українця", чи богато людей ходить до Української Православної Катедри в Вінніпеґу і він відповідае:

„Думаемо, що там богато людей не ходить, бо духовник Савчук не править там що неділі. Він заявив недавно, що як його вірні не будуть давати більшої колекти, то він обмежиться з відправою в Вінніпеґу."

Ось так інформуе „Канадійський Українець" своїх читачів тоді, коли знае, що в Українській Православній Катедрі в Вінніпеґу відбуваються Богослуження кождої неділі і в свята. А коли свящ. Савчук, як голова Консисторії, мусить час від часу відвідати деякі громади на фармах, то се ще не значить, що в Вінніпеґу Богослуження тоді нема, — тоді заступае о. Савчука другий священик. Неправдою також е, немов би то о. Савчук заявляв будь коли, що як його вірні не будуть давати більшої колекти, то він обмежиться з відправами у Вінніпеґу. Свящ. Савчук ніколи такого не говорив і не потребував говорити, бо члени української православної громади в Вінніпеґу е свідомими і жертволюбивими людьми, які сповняють свої членські обовязки чесно і совісно. Але „Канадійський Українець" не мае чим воювати і воюе брехнею. Так, брехнею, кажемо, і ми брехню будемо пятнувати брехнею без зглядy на те, чи се кому подобається, чи ні.

В. К.

БЛУДНИЙ СИН.

Заможний двір, обсаджений столітними тополями. Білі хати і великі стодоли (клуні) і просторі хліви і загороди. І скоту всякого без ліку. Стирти сіна і стоги збіжа свідчать про могучність і достаток розумного їх властителя.

А синів було пять в двору тому. Старий батько давав провід у всьому і так ріс достаток, а слава про розумну родину розходилася щораз дальше по широкій країні.

Однакож нерозумну думку задумав наймолодший син старого батька, найменший брат з пятьох братів. Прийшовши до батька він сказав:

— Отче, тяжко жити мені в твоїм двору. Мені тісно тут робиться, нема тут простору моїй души. Твое слово звязуе мене; звичаї дому твого мов каменем лягають на душу мені. Не знаю я тут нічого крім праці й обовязку. Є на світі тільки волі, але вона не для мене; е щирі приятелі, але не часто я їх бачу; е веселі забави, але твое слово забороняе мені туда ходити. Коли-ж бачу достаток, яким твоя одинока воля розпоряджае, то чи не все одно мені, як колиб бачив я достаток чужого чоловіка, до якого доторкнутись мені невільно?!

Мовчки слухав батько слова сина, а син говорив дальше:

— Будні дні життя мого обтяжені працею, а дні святочні неволею. Хіба легко мені збиратись з вами всіма на ранні і вечірні молитви і богослуження?! Ти, отче, можеш молитися, нехай і брати мої моляться, але моя душа не терпить молитви. Бо коли молюся, то хіба не тікае найдорозший час життя мого безповоротно! І що-ж тоді молитва принесе мені в заміну за безповоротну страту? Ні! Не можу я довше так жити! Віком і розумом я вже тілько дозрів, що не треба мені наставників ні провідників — ані на землі, ні на небі. Руки і ноги мої мусять свобідно порушатися і серця мого не може ніхто здержувати в його бажаннях. І тому дай мені, отче, частину майна мого, а я відійду від тебе між чужий народ і не буду тобі більше докучати. Я знайду нових людей, нові шляхи життя, широкі, встелені радощами і необмеженою свободою.

І віддав батько частину майна, як син того бажав. Віддав кажучи:

— Отсею ціною маеш заплатити за науку життя!

— — — — — — — — — —

Взявши батьківське майно, пішов син своєю дорогою. В далекі сторони, про які чув, між чужі народи пішов він, шукати простору для души, шукати радощів серед необмеженої свободи.

І вже при першій стрічі побачив він, які чужі люде сердечні, кілько живої щирости в їх словах, кілько ввічливости в їхнім поведенню. Чужі кращі, ніж свої. І світ цілий кругом який гарний! Збирай і не позбираеш всеї краси; впивай ся радощами і не вичерпаються! Ніхто і ніщо тебе не здержуе в найпалкійших поривах серця твого.

Так йшов молодий син дальше і дальше широким, необмеженим шляхом веселого життя. На все дозволяв собі, не відмовляв собі ніякої радости. Забув батька, забув матір, забув братів, забув народ свій. Забув і Бога. А разом з ним йшли його товариші — вірні други його радощий. Йшли і зупинялись і бенкетували — аж доки батьківське добро наймолодшого сина не минулося.

З посл͏дною жменею батьківського добра зник і послідний товариш молодого чоловіка. Не стало в одній хвилі тих, що казали:

— Не трудь ніг своїх, ми повеземо тебе!

Не прийшли до нього більше крамарі і не сказали:

— Вибирай, які хоч чоботи! Надівай, яку хоч одежу! Розшукуй вино, котре смачнійше!

На широкім світі він побачив себе з усіх сторін опущеним — без дому, без захисту, без близьких собі людей. Без Бога! Всі радощі зникли нараз, мов сон.

І побачив він, як пообривались рукави його одежі, як поли розлітались клаптями. І ніхто з чужих не підійшов і не сказав йому:

— Друже, ось в мене зайва одежа, вдягнись!

По спеченій, каменистій земли прийшлося йти босоніж. А діти чужого народу бігли за ним і кричали:

— Заволока! Каміням побити його! Непотріб, жебрак на нашій земли! Голодранець, приблуда!

І посилали псів своїх йому навздогін.

— — — — — — — — — —

І згадав тепер молодий син дім батька свого — який там достаток хліба й одежі! І який безпечний там захист перед життевими трудноцами, яка велика свобода жити по своїй волі, не оглядаючись на посторонних, чужих людей! Саме слово батька здалось йому тепер таким розумним, таким теплим і щирим, як щире для дитини серце матері. І хіба бачив він дебудь такого поважного чоловіка, як його рідний батько! Нігде і ніколи! Мило синови, коли може сказати перед чужими людьми: „Отсе мій батько, а я його син!" Хто другий мае такого розумного поважного батька? Аджеж навіть богаті і горді люде хилили перед ним свої голови до землі.

Згадка про батька і батьківський двір розвернулась величавим образом перед очима його души. Цілий світ здавався йому тепер чужим, мертвим, зрадливим. Були на світі близькі люде, та він покинув їх, було правдиве щастя, та він втік від нього. А тепер... Куда йому йти, що діяти?

Голод томив його тіло, холод ночию заморожував кости.

А року того великий неурожай навістив ту країну.

— — — — — — — — — —

Серед терпіння згадав блудний син щирі поради батька свого, згадав уваги старших братів своїх. Згадав він і спільні родинні молитви і святочні богослуження і величаві святковання. Згадав він тепер Бога, якого закон злегковажив.

І разу одного, коли серед темної ночі розпука почала оповивати його душу, він мимоволі став на коліна, підняв руки до неба і закликав:

— Господи Боже Праведний, як близько Ти коло мене, а я не хотів знати Тебе і тікав від закону Твого. Согрішив я, Господи, перед Тобою, злочинцем став я на сій земли. Та я чую руку Твою над собою і подих Твій торкається души моеі. Я знаю, що не гідний я просити в Тебе милосердя, бо совість моя кари для мене домагається, однакож коли любов Твоя схилиться до грішника — Ти, Отче Небесний, підойми мене з сього упадку і провадь, куда Твоя мудрість розуміе. Гріхам моїм нема міри, я се знаю і прийму навіть найгірше, бо чому не мав би я збирати того, що посіяв! Подоптав я науку батька мого, злегковажив слова братів моїх, і забув Тебе Господи і закон Твій назвав я тягаром для себе. Пішов я за голосом нерозумних моїх пристрастей і став безвартим тягаром навіть сам для себе. Та коли ласка Твоя не опустила мене, я піддаюся під провід Твій — веди мене, куда подобається волі Твоїй. Я чую і розумію тепер, що коли рука Твоя буде провадити мене, я легко перенесу і найбільші трудноці і прийму на себе найболючійші терпіння. Я не знаю більше, що робити мені, бо запровадив я себе на бездорожа. Гордість моя одурила мене і забаганки мої ошукали мене. Я став посміховищем серед людей і нікчемним для свідомости моеі. Утікач я від батька мого і народу мого і від закону Бога батьків моїх. Розпустив я працю батьківських рук, насміявся над старим розумом батька мого і захотів свободи, серед якої Твоя справедлива рука мене не досяґала би. Але отсе кінець моїй гордости і кара мойому нерозумови! А коли не зможу я вернути на праву дорогу і коли гріх мій не може бути прощений, Ти Господи вкороти мое життя і закінчи мою муку!

І серед крайної втоми каючийся грішник упав на землю.

— — — — — — — — — —

Сходило сонце, коли дорогою тією надіхав незнакомий. Він побачив лежачого на землі напів мертвого чоловіка, забрав його з собою і привіз до дому свого.

А незнакомий був одним з богатирів тієї країни. І як тілько знеможений грішник прийшов до сил, післав його господар доглядати стада свиней на полях своїх і в оборах своїх.

І тяжко жилось молодому чоловікови в немилосердного господаря.

— Чужинець він — говорив собі богатир — не син він народу мого. Може шпіон він чу[illegible] завоевників, а може рабівник, що втікае від рук судії. Руками і життям чужих ми маемо збудувати мури кругом [illegible] осель. Ціна життя їх — ціна робучого ск[illegible] гляд над ними подвійний. Не син він народу мого і не покланяеся він богам моїм. Серед нас він заволока і мі[illegible] слуги може знайти він в дворі моїм.

І доводилося молодому чоловікови нераз голодувати і нічим було йому прикрити наготи тіла свого.

Однакож терпеливо переносив він тепер усі трудноці: Чи томила його спека, чи мучив голод, чи відчував глум немилосердних слуг господаря, він завсігди тямив, що памятної ночі він піддав себе опіці Божій і згодився йти туда, куда рука Божої Премудрости його поведе. І чув він тепер безнастанно над собою дотик Божої руки, як чуе ночию дитина присутність матері. І дивувався він, що Бог перебувае так близько чоловіка — а він не знав того, аж доки не упокорив до послідного своеї гордости. І чув він, як захистно і безпечно почувае він себе тепер, немов в тіни могучого дерева, що захистить його від спеки і нагодуе овочами. А терпіння, що переносив тепер, здались йому лише тимчасовим тягарем, який він нерозважно взяв на плечі, та від якого покорою і терпеливістю зможе колись увільнитися.

(Кінець буде).

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684, WINNIPEG, MAN.

УНІЯ І ЇЇ ТВОРЦІ.

ХТО ПОВАЖАЄ УНІЮ, ПОВИНЕН ПОВАЖАТИ ЇЇ ТВОРЦІВ.

Був час, коли не було в Українців унії (злуки) з Римом. Тоді цілий український нарід був православним.

Та знайшлися люде, що дали Українцям унію. А **унія і греко-католицизм, то одно і те саме!**

Нині є Українці, які кажуть, що унія, се свята річ, що без унії з Римом чоловік пійде на вічну погибіль. Одним словом — унія, се дорога до неба.

В розумних людей таке буває, що коли хтось зробить народови велику прислугу, він стає великим мужем для того народу. Його величають пророком, батьком народу, патріярхом, спасителем, великим учителем, святим, героєм Його імя з пошаною споминають, пишуть про нього в книжках, його малюнки ставлять на стіну, вчать дітей, щоби шанували і наслідували такого великого чоловіка.

Коли-ж унія є найбільшою справою — бо дорогою до неба — то оскілько більше повинні греко-католики (уніяти) поважати тих, які дбаючи про їх спасення, дали їм унію! Їх імена і життя повинен кождий уніят (греко-католик) знати, як своїх спасителів, і мати в хаті їх образи, споминати про них з пошаною, величатися ними.

Та чи знає він їх? Ні! Унію хвалить, тримаєся її, однакож її творців не знає. Невдячний син! Добро приймає обома руками, однакож і не подумає, кому він має за него подякувати!...

Хтож були творці унії?

В книжці „Берестейська Унія", яку написав католицький епископ Е. Ліковський, і яку Василіяне в Жовкві 1916 р. надрукували, читаємо:

> ПАМЯТИ короля Жигмонта III., в. канцлера коронного Яна Замойського, кардинала Бернарда Мацейовського, митрополита Іпатія Потія і епископа Кирила Терлецького. **ГОЛОВНИХ ТВОРЦІВ БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ УНІЇ** в 300-літну єї річницю — присвячує Автор.

Отже ясне, як на долони, що головними творцями унії з Римом був **польський король; польський головний міністер** (великий канцлер): **польський кардинал і два українські епископи.** Три Поляки і два Українці — ось хто були головні творці унії!

Та що се були за Українці ті творці унії?

Іпатій Потій. — Батько Іпатія Потія, Лев, був секретарем польського короля. Королівським секретарем був також Іпатій. Опісля став судією в Берестю, отже знов польським урядником. І тішився Потій в Поляків великою ласкою. Служив їм дуже вірно!

Віру зміняв Потій в життю кілька разів.

Будучи королівським секретарем, а опісля судією, стрічався Потій часто з папським нунцієм, з визначними польськими шляхтичами — Замойським, Сапігою; з езуїтами Скаргою і Гербестом, та польським епископом (пізнійшим кардиналом) Мацейовським — отже з тими, які клопоталися заведенням унії для Українців. В книжці **„ЮВИЛЕЙНА КНИГА в 300-літні роковини смерти Іпатія Потія"** (Львів 1913, накладом „Ниви", автор о. Іван Савіцький) читаємо на 38-ій стороні:

> — **Бернард Мацейовський... відограв в історії унії церковної визначну ролю. В домі сего (польського!) епископа Мацейовського приготовлювались перші кроки і плани до унії. У Мацейовського бував Адам Потій і тут проваджено диспути на теми унії.**

Дальше згадана висше католицька книжка оповідає, як Потій бачучи, що Українці унією не клопочуться, „**вказував, що акцію сю (роботу за унією) треба би почати епископам латинським при помочи короля**". А ще дальше читаємо, що король „**рішився ділати в користь унії покорийно.** Стор. 39.

Інакше сказавши — всю роботу за унію робили Поляки, послугуючись деколи притім своїми українськими наймитами.

Епископом іменував польський король Потія майже несподівано. Потій повдовівши хотів ще женитися. Вдівцем став в кінци 1592, а епископом на початку 1593 р.

Коли-ж Потій став епископом і бачив, що Українці унії приймати не хочуть, то злостився, прозивав їх, киляв, переслідував. Ліковський наводить деякі вискази з листів Потія до Сапіги і там пише Потій: **„великі лотри; неспокійна сволоч; лихий хлопський народ; зрадливі вигнанці, котрі поздихали в прокляттю; Наливайківська орда, галайстра; синода треба на тих лотрів... Поможіть мені у пана** (короля); **а побачите, як я їх упокорю, що і другі будуть каятися, бо лагідністю нічого не вдіємо з тою нерозумною худобою..."** — Берест. унія, стор. 222—223.

Отже з наведеного вже бачимо, що се за **Українець був** Потій. Українці, се в нього худоба і на них просить він в Поляків батога! Який же був Терлецький?

Кирило Терлецький — був шляхтич авантурист, на взір Каньовського. Богато гріхів було за ним. Казав втопити священика Добрянського, та якогось коваля, мав підробляти гроші і т. п. Ставши епископом **„вислав озброєних людей і насильно відбирав свою власність"** (епископські добра). **„При таких наїздах не обійшлося очевидно без насильств, грабіжий, проливу крови, а часто й убійств".** На него скаржаться королеви, отже Терлецький пробує запровадити унію, щоби **„приподобатися королеви і правительству польському. Само собою розуміеся, що він не був переконаний о правдивости ідеї унії, а ділав лише для власних користий".** Ювил. книга, стор. 44.

Так і подібно говорять про Терлецького самі католицькі книжки. А той-же Терлецький з Потієм їздили до Риму підавати українську православну церкву папі.

До творців унії належав також львівський епископ Гедеон Балабан і про него оповідає еп. Ліковський:

> Через 30 літ правив нещасною диецезією, а тих 30 літ були непереривним пасмом згіршения, гнету і здирств церков і монахів. Коли много здирств і симонії (торг релігійними справами) забракло йому грошей, забирає цілий скарб уніяцького монастиря, річи церковні продає Жидам а монахів заковує в кайдани. — **Бер. унія, стор. 34.**

Ось які люде заводили унію! А коли знаємо, які, то знаємо також пощо. Поляки з українськими хрунями не могли заводити унії для спасення, але для загибели Українців.

Однакож унія — той польсько-хрунівський твір — держиться серед несвідомих людей і доси, як ніби рідна, прадідна, правдива українська віра.

Та по перечитнню сеї статті кождий обожатель унії (греко-католицизму), буде бодай знати, кого має поважати за заведення унії. А має він поважати — **польського короля Жигмонта III., польського канцлера Яна Замойського, польського кардинала Мацейовського, польських езуїтів Пйотра Скарґу і братів Гербестів; польських шляхтичів Замойських, Сапігів,** ит. і польських наймитів та хрунів — **Потіїв, Терлецьких, Балабанів, Кунцевичів.** Їх руки унію сотворили й Українцям накинули і їх імена повинні бути святими для тих, для яких унія є святою. Хто поважає твір, той повинен поважати його творця!

На закінчення лишаєся одно питання... Кажуть уніяти, що православні Українці, се шизма, якесь півпоганство, еретицтво, неукраїнство... Нехай отже тепер уніяти (греко-католики) по совісти скажуть, — **чи заведена Поляками і хрунями унія є правдивою вірою, і чи ті, які таку унію і її творців поважають, можуть звати себе християнами й Українцями?**

ЩО ПИШУТЬ З ГАЛИЧИНИ.

Батяри — Інквізиція — Хрунівська робота Епископа.

Послідними часами довелося мені мати самому, або бачити листи з Галичини, від щирих українських інтеліґентних людей. Подам тут кілька виривків з тих листів.

— А щоби Ви знали — пише поважний, старший громадянин — кого вони приймають до семинарій (духовних). Самих батярів (!) і аж страх збирає чоловіка, що се будуть за священики! Не питають, як то давнійше, пароха о конкомітацію (рекомендацію) — бо конкомітація пароха і ще до того жонатого, се фурда... Кобі тільки підписав цироґраф на целібат, а там нехай буде осібняк з під темної звізди

Отже чорне на білім, що тепер в Галичині, під католицьким польсько-римським правлінням, є попит на уличників. Їх беруть до духовних семинарій, щоби мати священиків уличників та хрунів.

Та не диво. Поляки нищили колись українську православну церкву в той спосіб, що ставили епископами для православної церкви батярів і хрунів. Опісля завели при помочи хрунів унію, (греко-католицизм). Тепер хочуть при помочи уличників знищити унію і завести костел.

А все те діється під доглядом папи і його благословенням!

— Між нашим народом кружать агенти всіляких сект — пише в иншім місци — і правду скажу, що в нашім народі є великий нахил до православної віри. Однакож знаєте, де ми живемо. Сталосяб те саме, що на Волині, Холмщині, Поліссю — перемінено би наші церкви на костели. Живемо тут в страшних відносинах церковних.

Отже виходить таке: „Або тримайсь дальше греко-католицької церкви і ми тебе в ній поволи при помочи хрунів переробимо на Поляка, і заберемо твою церкву разом з тобою, або тікай від нас, а тоді ми пустимо тебе голого і босого". На такім „християнстві" стоїть католицька політика! Те саме, що за часів інквізиції: „або потакуй за нами, або на стосі спалимо!"

Згадують також про хрунівську роботу епископа Коциловського. Ось що пише чоловік, що подрібно знає тамошні відносини:

— Православні Придніпрянці (на еміґрації) мали в Перемишли свою часовню (церковцю, каплицю). Але що й уніяти туда заходили, отже еп. Коциловський постарався, що Польки ту часовню відобрали. Тепер православне богослужения відбуваєсь в костелі протестантськім.

Так польські наймити розганяють український нарід на всі сторони. Нехай одні йдуть до Поляків, другі до методистів, треті до презбитеріян, четверті до руселістів. В той спосіб нарід роздробиться і Польщі з Римом буде вільна рука

Орган галицьких священиків „Нива", ч. 11-12, 1926 р., пише:

— В двох останніх століттях введено(а опісля деякі знов усунено) в нас мабуть більше, як 100 інновацій.

Значить: за 200 літ введено до греко-католицької церкви понад 100 змін, щоби так зробити з греко-католицького обряду инший обряд.

В тім же числі „Ниви", о. М. Н. каже, що в деяких церковних греко-католицьких книжках вже нема в ектенії імен святих Кирила і Методія. К. В.

ЦЕЛЕБСІЯ БРИКАЄ.

(Під повисшим заголовком „Народне Слово", яке виходить в Пітсбурґ Па., подає за своїм кореспондентом з Відня поширше [illegible] одного греко-католицького целебса, Семчука. Як [illegible] має повну копию ріжних дипльом, які однак, як виходить [illegible] йому характеру. Се повинить нашим братам в Европі [illegible] канні", звертаємо в першій мірі увагу не на дипльоми, якими [illegible] братя в Европі так люблять чванитися, а на характер людини [illegible] ховання та моральні засади. — „Прав. Вістник".)

Деякі німецькі (австрійські) часописи писали 11 лютого. с. р. про неймовірний скандал — здаєсь — „українського" молодого целебса. Чи може дещо в часописі [illegible] щено — не знаю. Онак факт свідчить про велику підлість чоловіка, щей до того доктора теольоґії!

Я подам точний перевід німецьких повідомлень:

„Вчора пополудні повідомила пані Гертруда Семчук-Еллінек (віденську) поліцію, що її чоловік д-р Стефан Семчук зараз після вінчання заманив її до своєї місцевости Цешанів біля Рави-руської (в Польщі), де його рідня облягла її і в домі його родичів задержала силою від 17 січня до 2 лютого. Силоміцю відібрано у неї усі гроші і оліж. Коли вона пробувала опиратися, загрожено їй, що повісять її в лісі. Відтак, коли присилувано її попідписувати цілий ряд писемних заяв в польській мові, яких вона не розуміла позволено їй віділхати, задержуючи у себе (в домі Семчука) її гроші в сумі 300 міліонів (австрійських корон). Бувший священик, Стефан Семчук — се небезпечний чоловік. Йому тільки 27 літ, але він має вже не одну авантуру за собою Він родився у Львові, студіював в грецько-католицькому духовному семинарі в Перемишлі і перед сімома роками приїхав до Відня, де він став римо-католиком і дістав приміщення в одному з монастирів. На віденському університеті промувався він на доктора теольоґії. Відтак покинув духовне звання (одежу) і почав студіювати право (на юридичному виділі). Варта зазначити, що Семчук уходить в своїй українській батьківщині за талановитого лірика-поета (?) Приблизно в часі його виступу з монастиря був він оскаржений перед краєвим судом за шахрайську женячку, однак тоді його увільнено, задля недостачі наглядних доказів Вкоротці після сього засуджено його на чотири місяці тяжкої вязниці за знасилування двайцятьлітної дівчинки, і кару сю він відсидів. В липні минулого року арештовано його ізза погрози замордувати одну женщину, в якої бував він „домашним приятелем". Та се досліджування було застановлено.

Його остання жертва — се розвідка пенсіонованого майора, пані Еллінек. Ся 37-літня женщина належала колись до найкращих товариських кругів Відня. Як одинока насліддниця маєтку свойого батька, великого купця і міліонера, розпоряджала вона доволі значними грошевими сумами. Семчук пізнався з нею при нагоді удільовання лекцій її дітям з першого подружа. Домашний вчитель Семчук заавансував скоро до ранґи нареченого. Вже перед шлюбом виманив він в своєї теперішньої жінки около 700 міліонів. При кінці грудня оженився. 10 днів потім виїхав він до Польщі і обіцяв за кілька днів вернутись. Його жінка не маючи ніякої вістки від нього, поїхала за ним. В його місцевости стрінула її вище описана історія. Родичі Семчука заявили їй, що вона не може потягнути свого чоловіка до відвічальности, бо він вступив до греко-католицького монастиря. Віденська поліція звернулась в сій справі до польських властей."

Таке пишуть часописи.

Брикає „целебсія" — і приносить ганьбу церкві і свойому народові. М. Д.

ЯК ІТАЛІЙЦІ ЛЮБЛЯТЬ ПАПУ.

Італійці повинні папу більше любити, ніж хто инший. Аджеж папа сам Італієць; вони його деколи бачать, чують деколи його бесіду, чують про нього з перших рук

Та чи дуже італійський нарід папу любить?

Перед 1870 роком Італія була порозбивана на малі князівства і князями були звичайно чужі — Французи, Еспанці, Німці. А окреме князівство належало до папи.

Та знайшлися люде, які постановили всі князівства злучити в одно і почали в тім напрямі працювати. Головними дїячами в тій роботі був Кавур, Маціні та Ґарібальді.

Як же папа, Пій IX побачив до чого йдеться, то настрашився. Повідбирають від других, отже і від нього відберуть і край і військо. Щоби отже не пустити з рук земного панования, він береться на способи: скликає собор, збирає купу покірних собі епископів і при їх помочи проголошує себе „непомильним".

Однакож показалося, що папа на першім кроці помилився. Раз, що около 200 епископів (меншість) не хотіли папи непомильним признати і за непомильністю не голосували: деякі з них навіть дуже остро пятнували папський апетит на непомильність (як еп. Штросмаєр, якого промова, виголошена на тім Соборі, була друкована в „Православнім Вістнику"), а друге — що Італійці не зважаючи, що папа „непомильний", таки 1870 року від папи край відобрали.

Та важне ще ось що .

Італійський уряд хотів переконатись, чи дуже той нарід, який був в папській державі, папу любить, отже влаждено голосовання — хто за папою, хто проти. І показалося, **що за папою голосувало 1507 осіб, а проти папи 136,681. Отже на кождих 92 голосуючих 1 (оден!) голосував за папою, а 91 проти.**

Та і не диво. Італійці знають папу з близенька, отже знали, що роблять. Не так певна річ голосували би Українці. Вони показали би Італійцям, як треба голосувати!

Додати треба ще оден факт любови Італійців до папи. Від року 896 до року 1859 **робили Італійці 170 повстань проти папського уряду. Отже на 6 і чверть року припадає одно повстання.**

Ось такий лад під папським правлінням і така любов до нього, як бачимо!

Поверхня папської території (краю, землі) обнимала 1859 р. — 16,000 квадратових миль, а населення в тім-же 1895 р. було 3,125,000 осіб.

(Вп. Вк.).

ДОБРА МАТИ, ДОБРИЙ СИН.

В однім місті жила біда вдова. Жила з тяжкої праці, бо маєтку не посідала, але помимо того утримувала свого сина одинцька у школі, хотяй не раз і кришки хліба в хаті не було. Бачив син сю посвяту матері і вчився пильно, аж доки не видобувся в школі на першого ученика, так, що при кінці послідного свого шкільного року дістав в нагороду за свою пильність золоту медалю від президента краю. Сю медалю він приняв з рук президента в присутности всіх учеників школи і їх родичів. Між ними була і його старенька, спрацьована мати, яка зі слезами радости приглядалася цій церемонії. Коли тільки презентація скінчилася, син підійшов до матері, пришпилив золоту медалю на її груди і цілуючи її ніжно в чоло, промовив голосом повним любови:

— Мамо, ся медаля належиться вам. Колиб не ваша любов і посвята для мене, я був би ніколи не здобув її.

Припоручіть „Православний Вістник" своїм сусідам і знамим. Вони будуть Вам за се вдячні!

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

Марійка, а ще більше її мати, не дуже були вдоволені з сего, що він в такій хвили кличе до себе свою віру. Але, що се було мабуть в якихсь маеткових справах, вволили його волю. Дві повозки поїхали, і за які три години оба шляхтичі вже були коло него. На його просьбу лише вони оба лишилися коло него, всі инші вийшли в кімнати.

— Ви оба, — Павло промовив до сусідів, — жили в тісній дружбі з моїм батьком. Коли я вибрався в похід він вже лежав на смертній постели. Не позволив, щоби я через його недугу загаяв похід. Пращаючи мене, сказав мені, що коли би я по моїм повороті вже не застав його в живих то його завіщання буде в ваших руках. Ще й те сказав мені, що ви його випробовані приятелі, випробовані сини нашої землі і нашої православної церкви. Приказав мені в кождій скруті просити вас помочи, взагалі віддавати себе під вашу опіку, неначеб ви були мої рідні батьки. Отже тепер прийшла така хвиля. Я попав у велику скруту. Таку з якої вже не вийду. У тім ви мені вже не поможете. Але по мені лишиться сиротою моя дідизна. На жаль, війна і моя рана зробила, що я загаявся і невстиг подбати за те, щоби маеток лишився в моїм роді. З мого роду я послідний. Мій обовязок подбати бодай про се, щоби моя дідизна не попала в руки ворогів нашої землі, нашого народу, нашої віри...

— У ваші руки мій батько зложив свое завіщання, — тягнув Павло дальше. — Те саме зробить його син. Воно готове. Воно заховане ось у сім Євангелію, що на-полиці. В завіщанню даю мому слузі і товаришеви, Панькови, пятьдесять моргів і свободу. Дальше кажу коротко, що моїм маетком орудуете ви оба до вподоби, начеб то був ваш маеток. Можете самі на нім ґаздувати, можете виарендовувати його, а то й продати. Ніхто не мае права вторкатися до того, що ви з усім тим робите. Ніхто не мае права жадати від вас рахунків, ані позивати вас до суду... Таке мое завіщання на письмі. У нім лиш те, що вам дае змогу виграти в суді проти кождого, хто схотів би обмежувати ваше право орудувати маетком як самі схочете. Решту доповім вам устно. Отже уважайте. Доходи з маетку держіть у себе в депозиті, аж до часу, коли віддасться Марійка Липська. Як віддасться за православного Українця і сама верне до батьківської віри, то маеток передасьте їй, для досмертного ужиткования. На власність її дітей перейде тоді, коли вони виховаються у вірі нашого народу. Як Марійка до пяти років по моїй смерти не віддасться, або вийде за Ляха, і як вийде за Українця, але сама лишиться при своїй новій вірі, тоді маеток і призбираний з доходів гріш віддасьте Ставропігійському Брацтву у Львові. Нехай воно за се бере до школи вісьмох хлопців з мого села, котрим ви дасьте волю. Коли би хто з вас пращався з сим світом, нехай сам визначить свого наслідника і перенесе на него всі ті права до мого маетку, які я вам даю... Ось таку просьбу маю до вас. Чи возьмете сей клопіт на ваші голови?

— Хто не взяв би! — відповів Лущинський.

— Хоч на мою думку, се не буде потрібне. Ти ще не виглядаеш як такий, що вже попалив за собою всі мости на сім світі.

— Ще одно прошу вас. Мое устне доповнення писаного завіщання нехай лишиться вашою тайною. Марійка про се не сміе знати.

Сусіди здоймили з полиці Євангеліє, вийнили з него грамоту з послідною волею вмираючого, обіцяли завтра-позавтра відвідати недужого, на случай його смерти вписати завіщання в гроді, робити всьо так, як він їм се устно сказав і віліхали.

По вілізді сусідів приїхав лікар. Оглянув Павла і скинув очима на жінки. Вони зрозуміли, що лікар хоче сказати їм щось таке, чого недужий не повинен чути. Коли всі трое вийшли до другої кімнати, лікар справився коротко. Знав, що Павло не свояк Липських, отже не крутив, але говорив отверто, що думав.

— Більше мене не кличте — сказав. — Моя поміч йому вже не потрібна. Не спасу його. Як я вчера предвидів, пішло в кров. Тепер лікар потрібний його души. Пішліть до попа. Сумніваюся, чи переживе завтрішний день.

— Ви всеж таки приїдьте завтра, — благала Марійка. — Хто знае, що може зробити Божа ласка!

Лікар обіцяв приїхати, але ще раз повторив, що недужому вже ніяка лікарська штука не поможе.

Лікар ще не покінчив, а мати вже вибігла з хати і приказала запрягати коні.

— Поїдеш до міста, — сказала візникови, — до пріора. Проси, щоби приїхав. Але зараз, бо панич вмирае.

Марійка на силу здержувала вибух болю, але чула, що не здержить. Щоби не тривожити недужого, вийшла з хати в сад. Там захлипала. Мати бачила се, але не пішла потішити, бо знала, що тим ще більше розжалобить дівчину. По добрій хвили Марійка вернула до Павла. Саме тоді від него відходив Панько. Павло вислав його по попа. Вислав аж до свого села, бо тут від смерти Липського православного попа не було.

— Що-ж вам сказав лікар? — спитав Павло Марійку. — Мабуть те саме, що я й без него знаю. Що мої години почислені?... Покидаю тебе, Марійко! Побачимо ся аж на тім світі.

— Не побачимося, Павле! — зітхнула, закриваючи лице долонями. — Не забувай, що ми не одної віри. Як одна віра добра, то друга блудна. Як одна веде до неба, то друга...

— Павле, не покидай мене! — скрикнула, хапаючи його руку, що безсильно лежала на постели.

— Покидаю тебе лише тут, на сім світі, бо така воля Божа. Там на тім світі тебе дожидати-му.

— Ні, ні! Не дури себе. Як ти тут покидаеш мене такий, то покидаеш і на тім світі... Павле, не зробиш того, що конечне, щоби ми могли зійтися бодай на тім світі?!

— Зійдемося, Марійко. Ти неспосібна до таких діл, щоби за них Бог присудив тебе на вічний вогонь. А я?... Я грішив, та все таки жив по правді. Не скривдив нікого...

Заплющив очи, неначе заснув. Марійка сиділа біля ліжка і думала, яким би способом ще в послідній хвили сокрушити твердого духа і спасти від пекольних мук, та щоби з ним таки зійтися на тім світі.

— Недужий здрігнувся і розкрив очи. На порозі станули одночасно Панько і пріор.

— Піп занедужав. Лежить в ліжку і не може прийти, — сказав Панько. — Хіба поїду до якого сусіда?

— Буде запізно, — шепнув недужий. Мій кінець вже приходить.

— Случай надніс мене, сину, — промовив пріор — в саму упору. Чи я не можу бути посередником між тобою і Всевишнім? Лише відречися твоеї блудної віри. Сам Бог хоче спасти твою душу, бо зарядив, що саме в такій хвили слуга сатани занедужав і я, цілком случайно знайшовся у тебе. Чи не добачуеш в тих, про око людське, случаях Божої руки? Безконечної доброти Всевишнього. Не відпихай тої руки, котру до тебе сам простягае!

— Любий! — просила Марійка. — Використай случайну присутність пріора, та облекши свою душу. І він слуга Божий.

— Про мене! — недужий шепотів. — Щоби зробити обрахунок совісти, визнати свої гріхи і покаятися, гадаю, взагалі неконче потрібний висвячений слуга Божий. На случай наглої потреби, кождий смертельник може охрестити дитину і тим здоймити з неї найтяжший, бо первородний гріх. Отже гадаю, що й тих гріхів, які чоловік пристарав за свого життя, можна таксамо спекатися, визнавши їх будькому і каючися. Але, вибачте, моеї віри не відречуся.

Пріор гадав, що ослабленого таки загулюкае. Приступив до него, надувся і зачав громовим голосом:

— Закаменілий грішнику! Ще мала хвилинка і станеш перед найвисшим справедливим, але страшно строгим судією. Станеш придавлений до землі тягарем гріхів твоїх. Не забувай, що ти окрім гріхів придбаних за життя, ще двигаеш первородний гріх, бо тебе хрестив піп православний, який немав права ні сили касувати людські гріхи, ще й такі, з якими чоловік приходить на світ. Чи не страшно подумати тобі, що саме в сій хвили чорти аж тропака танцюють з утіхи, роздумаючи вогонь під кітлом смердячої смоли, яку люципер приладив для тебе?!

— Отче духовний! — промовив Павло. — Я в моїм життю чув уже не одну таку проповідь. Чув від католицьких ксьондзів, чув від наших попів. Але і божий слуга... чоловік. І він може помилятися. І в нас і у вас один Бог. Він Бог любови, не Бог люти і мести. Він судля і батько, не кат. Я твоїми устами хочу мого і твого Бога просити о прощення гріхів. Хочеш, то вислухай мене. Не хочеш, то лиши мене, нехай я сам розмовлюся з ним. Дай мені в спокою розпращатися з моїми любими. Моеї віри, яку я виніс з під рідної стріхи; тої віри, за яку клали і кладуть свої голови мої товариші; тої віри, за котру й я проляв мою власну кров і тепер вмираю, я не покину. Не покину, хоч би ти й як гримав на мене та пуджав пекольними муками. Не покину, бо хоч би вона й хибна була, то Бог судля і батько, не кат!

— Висповідайте його так, — шепнула Марійка до пріора. — Може сповідаючися прозрить і навернеся. Впрочім сам заявив охоту визнати вам свої гріхи. Чи для безконечної доброти Божої не досить сего? Він правду каже, що Бог судля і батько, не кат.

(Дальше буде).

Чи Ви вже відновили свою передплату за „Православний Вістник"? Коли ще ні, то відновіть зараз.

ОПИРАЙМОСЯ НА ВЛАСНІ СИЛИ.

Нема ані одного свідомого Українця, ні Українки, які не бажали-б нашому народови щастя-долі. Нема ані одного свідомого Українця, ні Українки, які не бажали-б бачити наш нарід славним, свобідним, поважаним другими.

Але саме бажання не вистарчае. Саме бажання не зробить нашого народу ні свобідним, ні славним, ні щасливим. Щоб се сталося, ми мусимо підперти наше бажання ділом-працею.

Український нарід прагне самостійности. Дехто каже, що ту самостійність український нарід зможе осягнути тільки через ріжні орієнтації на чужі сили. Але се не правда. Український нарід тільки тоді здобуде собі самостійність, коли закине всякі чужі орієнтації і опреся на свої власні сили.

Дехто каже, що ми також в справах просвітних і церковних повинні опиратися на чужі сили, на позірних наших приятелів, бо в нас самих нема сили будь що зробити. Хто се говорить, той або е скрайно несвідомий, або е на службі в тих, до котрих стараеся нас затягнути. У всякім разі він не е дійсним приятелем свого народа і не бажае йому добра.

Знайте, що коли хтось заманюе вас до себе, то він мае в тім певні свої цілі. Коли хтось обіцяе вам гори-мости, то не тому, що він вас любить, а тому, що йому вас треба — треба на використання для своїх особистих цілей.

Отже всякі чужі орієнтації, всякі надії на чужу поміч — на бік! Опираймося на власні сили, бо тільки власними силами зможемо виборoти собі кращу долю.

Найважнійшим оружжам в боротьбі за кращу долю, в боротьбі проти темноти і баламуцтва чужих наймитів, е просвітні, та церковно-релігійні організації й інституції. Такими інституціями другі народи викували собі кращу долю, викуемо й ми.

Найважнійшою нашою інституцією в Канаді е Українська Православна Церква. Вона провадить наш нарід до ліпшого, кращого життя. Вона дбае про його честь і добробут, вона стоїть на сторожі його інтересів.

Підтримуйте її і гуртуйтеся коло неї на кождому місці. Жертвуйте на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпегу, який мае стати серцем Української Православної Церкви в Канаді. Кождий доляр зложений на Собор св. Покрови принесе вам, вашим дітям і цілому українському народови в Канаді неоцінену користь.

Жертвуйте ще нині, ще зараз!

Гроші слати на адресу касіера:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

За тростісів Української Православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу:

В. Свистун, голова. **Г. І. Блок**, секр. фін.

ЯКА ЖЕРТВА БОГОВИ МИЛА.

В одній краю панував цісар, який дуже побивався за славою. Щоб він не робив, який би закон не видав, то все тільки на те, щоб придбати собі все більше і більше слави. Його піддані знали про се і прославляли його на кождім кроці, при кождій нагоді, а цісар слухав їх похвальних слів і почував себе дуже щасливим. Але одного разу в його голові зродилася думка, яка дуже його засмутила.

— То правда, — думав він, — що всі мене люблять і всі прославляють, але що значить слава перед людьми? От як би я так міг прославитися чимсь і перед Богом, то тоді певно був би щасливий. Але як се зробити?

І так не день і не два роздумував цісар над тим, як би то йому прославитися перед Богом, аж вкінці впав, як думав, на щасливу думку.

— Я знаю, що зроблю, — сказав він урадуваний, — Побудую на хвалу Богу величавий храм, з найдорощого мармуру і сим певно прославлюся перед Господом Богом.

Він отже оголосив по всім своїм царстві, що збудуе на хвалу Богу найкращий храм, який хто бачив, і заказав під карою смерти будь кому причинитися до збудовання того храму хоч би найменшою жертвою, бо хотів, щоб вся заслуга була його. По сім він закликав до себе найславнійших архитектів і будівничих і приказав їм збудувати такий храм, якого ще світ не бачив.

Цілих пять років храм будувався, а коли був скінчений, то був такий гарний, що люде зі всіх закутків цісарства почали зїзджатися, щоб оглянути його красу.

Цісар був з себе дуже задоволений, бо був певний, що сим своїм подвигом здобув собі славу перед Богом. Але щоби здобути собі ще більшу славу і перед людьми, то сказав одного дня виписати свое імя золотими буквами на великій таблиці і прибити її над дверми храму, щоби всі знали, що то він построїв його.

Того вечера цісар пішов спати веселий та радий. Але спав дуже погано. Йому снилося, що ангел з неба стер його імя з таблиці на церкві, а натомісць написав імя якоїсь жінки. Рано цісар встав в дуже поганім настрою, але коли поглянув, як ясно блестіла золота таблиця з його іменем на церкві, то забув неприемний сон з минувшої ночі, і був знов веселий.

Але другої ночі сон повторився, а третьої знов. Тоді цісар затривожився і дав наказ післанцям, щоб привели до него ту жінку, якої імя він бачив у сні. Два тижні чекав цісар на поворот післанців, аж вкінці вони вернулися і привели з собою стареньку, дуже бідну жінку, яка жила з милостині таки в тому місті. Побачивши її цісар, крикнув до неї злісно:

— Як ти сміла противитися мойому наказови і причинюватися будь чим до здвигнення от того храму, який я збудував на хвалу Богу?

Старушка впала на коліна і промовила зі слезами:

— Пане мій! Де-ж би я противилася твойому наказови, тай чим могла б я причинитися до такого великого діла? Я жебрачка, тай тільки. Все, що я зробила, то дала один раз клаптик сіна волам, які тягали каміння на церкву, і яких мені було жаль, що так тяжко працювали.

Почув сі слова цісар і глубоко задумався. По якімсь часі підвів голову, поглянув лагідно на присутних і промовив:

— Будуючи той храм, я говорив, що будую його на хвалу Божу, але на ділі я будував його для своеї власної слави. Я був засліплений гордістю, але тепер, дяка Богові, я пізнав свій гріх. Так, жертва сеї старушки богато дорозша, чим моя, бо вона принесла її з щирого серця, з милосердя, а я в гордости. Клаптик сіна переважив золото і мармур... Скажіть зняти з церкви таблицю з моїм іменем і поставити натомісць таблицю з іменем сеї праведної старушки.

І від того часу цісар став дійсно праведним чоловіком, і всі любили його, як рідного батька.

ВИСКАЗИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Те, що ще не сказано, можна сказати, але раз сказаного вже не навернеш.

Бережися бути на перешкоді еднанню людей, бережися викликати в них словом недобре почуття одного до другого.

Релігійна наука, се підвалина виховання.

ПОКАЖІТЬ СВОЮ ЛЮБОВ ДІЛОМ.

Дорогий Передплатнику!

Не маемо найменшого сумніву, що ви любите читати „Православний Вістник". Про се свідчить хоч би те, що Ви точно відновляете свою передплату, часто пишете нам похвальні листи, часто запитуете, коли „Православний Вістник" пічне виходити, як вже не що тижня, то бодай два рази в місяць.

І ми раді сему. Раді, що наш труд не йде марно, раді, що „Православний Вістник" усувае ту недостачу, яка до недавна між українським народом в Канаді була, а саме брак ЧИСТО УКРАЇНСЬКОГО РЕЛІГІЙНОГО ЧАСОПИСУ.

Але помимо сего ми ще не е задоволені з наших дотеперішних успіхів. Незадоволені, бо „Православний Вістник" ще не знаходиться в КОЖДІЙ українській православній хаті. Незадоволені, бо знаемо, що е ще люде, які не знають, кілько вони втрачають, не читаючи „Православного Вістника". Ви, Дорогий Передплатнику, який отримуете кожде число „Православного Вістника", знаете, яка се велика втрата для них.

Отже ми звертаемося до Вас з просьбою помочи „Православному Вістникови" завитати до КОЖДОЇ української православної хати в Канаді.

Ви се можете легко зробити — дуже легко. Ви без найменшого труду можете приеднати „Православному Вістникови" одного нового передплатника, даючи Вашому сусідови або знакомому перечитати одно Ваше число. Ви можете дуже легко приеднати „Православному Вістникови" десять нових передплатників, показуючи його Вашим знакомим коло церкви, в Народнім Домі, та гостині.

Труд малий, а користь велика — дуже велика. І для „Православного Вістника" і для Вас і для приеднаного передплатника.

Памятайте, що „Православний Вістник" не побирае ніяких „пособій" ні від чужих організацій, ні від чужих приватних людей. Він також не мае платних оголошень. Він опираеся едине на передплату, яка е дуже мала, бо тільки один доляр на рік.

Не відкажіться отже подати „Православному Вістникови" Вашу помічну руку, приеднуючи для нього нових передплатників.

Покажіть свою любов до Вашого часопису ділом.

Редакція „Православного Вістника".

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Пані А. Глинська, Гемилтон, Онт.	5.00
Дм. Романчич, Келд, Ман.	11.00
М. Мачула, Гудін, Саск.	5.00
М. Деманишин, Пембіна, Н. Д.	5.00
В. Загарія, Пембіна, Н. Д.	5.00
І. Борденюк, Пембіна, Н. Д.	1.00
В. Сикарук, Пембіна, Н. Д.	1.00
М. Золотий, Пембіна, Н. Д.	.50
Гео. Козаченко, Шікаго, Ілл.	1.00
М. Семенюк, Плейсборо, Н. Й.	5.00
Укр. Нар. Дім, Вайта, Ман.	25.00
І. Луцюк, Вакав, Саск.	5.00
І. Дребит, Вакав, Саск.	1.00
Дм. Баер, Вакав, Саск.	1.00
Гео. Дребит, Вакав, Саск.	2.00
В. Лідух, Вакав, Саск	2.00
Гео. Луцюк, Вакав, Саск.	5.00
М. Фирнюк, Вакав Саск.	.25
В. Березовський, Вакав, Саск.	1.00
І. Позначук, Вакав,	1.00
І. Бойко, Вакав,	1.00
І. Квасниця, Вакав.	1.00
А. Крипакевич, Гемтон, Саск.	1.00
В. Крипакевич, Гемтон.	1.00
В. Олійник, Гемтон	1.00
Я. Клевчук, Гемтон.	1.00
Т. Саганський, Кридор, Саск. кв. ст.	2.00
П. Лукащук, кв. стопи	12.00
Іван і Емілія Свитенькі, Саскатун, Саск.	2.00
Жіноче Тов. ім. О. Кобилянської, Саскатун, Саск.	25.00
І. Магус, Вонда, Саск. коляда і кв. стопи	25.00
Р. Підскальний, Акрон, Огайо	2.00
Гр. Бугера, Дуфрост, Ман	1.00
Збірка пані Баран і пані Прокопів в Вінніпегу	28.00
Др. Б. Дима	25.00
Н. Н., Грінвуд, Б. К.	1.00
П. Куцик	4.00
І. Котик, Чілман, Алта.	1.00
Семен Михайлюк, Ст. Джулієн, Саск. з розпродажі кв. стіп	46.00
Жертва з церковної каси Ст. Джулієн, і колядів	50.00
Гр. Василів, Борджіс, Саск.	10.00
Н. В. Гавпічук, Смокі Лейк, Алта.	1.00
В. Радомський	1.00
П-ство Гошовські, Вінніпег,	10.00
С. П. Горбай, Албертавн, Саск.	1.00
Іван Гиканий, Морні а, Ман.	5.00
Н. Пилипко, Наягра Фолс, Онт.	10.00
о. Н. Самець, Кайора, Саск. квадратові стопи	10.00
С. Савчук, Інсінгер, Саск.	10.00
І. Керелюк, Інсінгер, Саск	10.00
В. Корнчук, Інсінгер, Саск.	10.00
о. С. Гребенюк, збірка в церкві в Гефорд, Саск.	27.50
Пані А. Бурдет, Емерсон, Ман.	5.25
М. Паліш і Йос. Богоніс, збірка по хатах в Вінніпегу	56.00
Н. Скорохід, кв. ст.	6.00
Й. Довганюк,	10.00
Гр. Лисак, Ошава, Онт.	3.00
М. Саїк, Іннісфрі, Алта.	2.00
К. П. Качмарі, Ст. Пол, Мінн. Злуч. Держави.	2.00
Т. Пейко, Ню Йорк, Н. Й.	5.00
Георгій Бойко, Вакав, Саск.	10.00
Пані Г. Бойко, Вакав, Саск.	10.00
Митро Кушнерик, Вакав, Саск.	.50
Гео. Луцюк, Вакав, Саск.	1.00
Ст. Луцюк, Вакав, Саск.	1.00
В. Галандрига, Вакав, Саск.	1.00
Гео. Закраевський, Вакав, Саск.	1.00
Укр. Прав. Брацтво св. Володимира, Чілмарк, Алта.	5.00
І. Солонинка, Норквей, Саск.	1.00

Збірка п. М. Данилюка в Риверс, Ман. на суму $11.25 від слідуючих:

М. Данилюк, Риверс, Ман	2.00
Н. Мандзюк, Риверс, Ман.	2.00
Збірка між Англійцями	7.25
Мартин Дорошук, Елен, Ман.	5.00
Ф. Глебічук, Бінфейт, Сас	.50
Й. Вінніцький, Каліенто, Ман.	1.00
Л. Вінніцький, Каліенто, Ман.	1.00
Пані Д. Вінніцька, Каліенто, Ман.	1.00
М. Кирилюк, Каліенто, Ман.	1.00
В. Бераска, Едванд, Алта.	3.00
Н. Шевчук, Рольо, Саск.	5.00
І. Химюк, Вінніпег.	5.00
М. Черевик, Мікадо, Саск.	12.45
Й. і А. Москалик	25.00
А. Воробець, Кридор, Саск.	25.00
Н. Задорович, Бінфейт, Саск. збірка	6.50

І. С. Кіндрачук, Ст. Джулієн, Саск.	8.00
М. Фалевич, Роблін Ман,	5.00
В. М. Сопінник, Вайта, Ман.	2.00
І. А. Довганюк, Роркетон, Саск.	2.00
М. Мінкен, Тіодор, Саск.	1.00

Коляда в Толстой, Ман.

По 1 дол.: Арсеній Параска, Яремій Олекса, Галушка Сандуля, Уланко Дмитро, Олійник Іван, Дзьоба Гринько, Назаревич Іван, Сенько Анна, Жулковський Мих., Лозовий Федір.

По 50 цт.: Рудковська Марія, Кравчик, Никола, Слободян Анна, Кухарик Манька, Василишин Мих. Дикун Михайло

Разом $14.00

Коляда з Арран, Саск., Колядували. Леон Ковальський, Василь Марцинюк, Стефан Бугера, Василь Гатлай, Дмитро Бродер.

Коляду дали:

Ілля Чорнейко 2 долярі.

М. Гаврилюк $1.05.

По 1 дол. Й. Гаврилюк, С. Савченко, Л. Ковальський, В. Д. Чорнейко, В. Марцинюк, М. Чорнейко, Г. Савченко, Ст. Бугера, В. Гатлай.

По 50 ці. Н. Савченко, М. Гоменюк, Н. Кострукова.

Разом $16.55

КОЛЯДА В ВІННІПЕГУ:

Група п. В. Свистуна.

Паньство М. Комар,	$15.00
Паньство Теодор Яремко	12.00
Паньство Іван Жук	10.00
Паньство В. Свистун	10.00
Паньство Віктор Купченко	10.00
Паньство Л. Грабовецький	10.00
Паньство Др. Г. Йонкер	10.00
Пан П. Г. Войценко	10.00

По 5 дол.: о. С. В. Савчук, Никола Мельник, Король Поркер, Йосиф Богоніс, Вол. Баран, Яків Барицький, М. Онуфреїв, Д. Якимішак, Н. Кіташ, Я. В. Арсенич, П. Павлюкевич, Сава Андрусяк, Й. Москалик, М. Скреметка, Василь Угринюк, Я. Кунціський, Ю. Ожийовський, В. Муканик, С. К. Стрільчук, М. Демчук, М. Баран, Теодор Ревак, Др. Новак, С. Тиховецький, Антон Гарах, С. Ковбель, С. Гнатишин, Василь Довганюк, С. Драбик, М. Лучкович.

По 6 дол.: Никола Вачинський, Г. Сич.

По 4 дол.: Роман Дудар, М. Лазечко.

По 3 дол.: Василь Грицюк, Л. Даньчук, М. Скиба, С. Шевчук, С. Сокульський, Антін Бурянник, Василь Гарасим, А. Струс, Гео. Підлубний, І. Цірка, П. Коновальчук.

По 2 дол.: М. Левицький, С. Матвій, М. Хариш, П. Попель, пані Е. Романчич, Др. Вівсяник, М. Папіш, п. Палійчук, О. Бабшнець, Д. Гунькевич, П. Грабинський, Т. Д. Ферлей, Д. Юзик, Ю. Гуменюк, Т. Гоцінт, В. Мандрик, С. Міхоцький, Е. Гошовський, О. Пасічний, С. Котеліцький, Я. Колтек, Пані Петрусяк, Т. Гайовський, Єрониv Левицький, панна А. Шимків, панна С. Чорна, Іван Пилипюк, Ілько Будівський, М. Скрига, Д. Скрига, А. Колодніцький, П. Яцина, Николай Скорохід, Й. Довганюк, пані Геник, Гео. Марін, Л. Сікевич, Д. Данько, В. Батицький, В. Гуйван.

По $1.50: В. Г. Коман, П. Міщук.

По 1 дол.: Пані Дик, Я. Самотулка, О. Угринюк, І. Майданик, Іван Трач, Іван Барчук, А. Шпур, Сопець, Ярбець, І. Япина, Н. Кіпран, Ербіх, Б. Косовський, В. Ставничка, С. Саранчук, О. Пастух, В. Новак, Іван Новак, А. Новак, В. Челядин, І. Древчик, І. Сиса, Н. Кревецький, Н. Кравчук, Ст. Ревак, пані Кутіпач, п-на Г. Романчич, Г. Марко, п-на Ю. Угринюк, Іван Бакун, П. Олійник, І. Мулрій, Мих. Король, М. Куруляк, М. Казимир, Яків Шах, П. Носатий, Н. Яворега, В. Біленький, О. Бояніський, В. Данилюк, М. Луцень, Вол. Купченко, Вол. Павлович, П. Статанюк, Теодот Угринюк, Ал. Пастух.

Г. Парахім 75 центів.

По 50 цт.: Й. Кульчицький, пані Драбик, пані Сокульська, пані А. Старушкевич, М. Царик.

Г. Баращук 40 центів.

По 25 цт.: І. Федорчук, Н. Н., І. Краве.

Разом $423.90

КОЛЯДА З ПОЗА ВІННІПЕГУ.

Коляда школярів з Пряни, Саск. Переслала Марія Петришин від слідуючих:

Г. Петришин 1 долар.

По 50 цт.: М. Никифорук, п-ні Н. Петришин, п-ні Н. Однокон.

По 20 цт.: Н. Кравець, п-ні П. Никифорук, п-на М. Л. Петришин.

М. Петришин 15 цт.

М. Бартко 13 цт.

По 10 цт.: п-на Р. Петришин, п-ні М. Бартко.

М. Сохацький 6 центів.

А. Петришин 1 цт.

Разом $3.06

Збірка на забаві молодіжи в Меріделй, Ман. Переслав М. Чарнецький, в сумі $2.35, від слідуючих:

Мих. Чарнецький 50 центів.

По 25 цт.: п-ні Павліна Чарнецька, Ганка Чарнецька, Зоська Новосад.

Василь Цаєко 30 цт.

По 20 цт.: Никола Кліщак, Семен Козіма.

По 15 цт.: Семен Цаєко, Стефан Цаєко.

Іван Бояніський 10 цт.

Околиця Мічам. Коляда на Катедру — колядували панни А. Марко і М. Ілюк помагали пп. П. Новосад і С. Цибак; возили пп. Л. Новосад і О. Клюкевич.

Никола Віліньский 5.00

По 3 дол.: Іван Новосад, п-ні Ю. Папіш.

По 2 дол.: Лука Новосад, Дмитро Олексин, Іван Багнюк.

По 1 дол.: Никола Коновалик, Іван Ганущак, Михайло Павлюк, Федько Б. Стефанюк, Дмитро Калинка, Кость Токарчук, Петро Максимішин, Тимко Шевчук, Гринько Багнюк, Андрій Клюкевич, Іван Осарчук, Никола Остафійчук, Никола Ярчук, Юстин Кочапський, Антон Кодолій, Іван Сорока, Петро Сторощук, Василь Гаврищ, Я. Томащук, Никола Яківчук, Юстин Томащук, Йосиф Марковський, Василь Яківчук, Федько Коновалик, Василь Залещук, Ізидор Новосад, Онуфрій Клюкевич, п-на С. Новосад.

Федько Тріщук 25 центів.

Коляда з Тідор, Саск. прислав Ф. Минкен від слідуючих:

По 1 дол.: (кв. ст.) п-ні Ф. Мінтян, І. Бойда, п-ні М. Мінтян, М. Мінтян, І. Корніцький, В. Мінтян, І. Воронюк, п-ні І. Корніцька, п-ні В. Мінтян, п-ні Н. Мінтян.

З Інсінгер, Саск. Н. Колнбаба, В. Русняк, В. Коршман

З Ловрі, Саск.: М. Козак, О. Репей.

З Дробот, Саск.: П. Загарія, Н. Дробот, п-ні П. Загарія, С. Кінащук, Т. Кінащук.

Разом $20.00

Виказ жертводавців, які були пропущені в 1925 р.:

М. Король	15.00
О. Голубець	5.00
І. Гановський	5.00
А. Гродзік	2.00
В. Тиnків	2.00
І. Гловацький	4.00
А. Бурянник	25.00
Н. Возняк	2.60
І. Андрусяк	5.00
А. Блонський	10.00
В. Лідуник	5.00

(Дальше буде).

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА" ЗЛОЖИЛИ:

А. Пьотка, Калфекс, Саск.	.50
Ф. Муций, Мелвіл, Ман.	.50
Мих. Кулик, Ст. Джулієн, Саск.	.50
Іван Котик, Чілман, Алта	.50
Мих. Паньків, Іст Кілдонан.	.50
П. Светлик, Гендон, Саск.	.50
Мих. Саїк, Іннісфрі, Алта	1.00
Антін Король, Лізард, Лейк Саск.	1.00
Павло Берлад, Сайпрес Ривер, Ман.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.

(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. — Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангеліє; Ап. — Апостол).

КВІТЕНЬ

4. Неділя 3 Великого Посту (Хрестопоклінна). Гол. 2. На Утр. Єв. Івана XXI. 1—14. Після великого Славословія, підчас „Святий Боже", священик бере на голову дискос (тацу), на якому лежить наперед приготований і цвітами прикрашений хрест, виходить навколо престола, через північні двері, перед царські двері і каже: „Премудрість, стіймо побожно!" Хор: „Спаси Господи". Свящ. несе св. Хрест на середину церкви, кладе на аналой і кадить, церква співає: „Хресту Твойому поклоняємся".

Літ. св. Василя Великого. Замісц „Святий Боже" співається „Хресту Твойому. Ап: Жид. IV: 14—16; V: 1—6. Єв. Марка: VIII.; 34—38; IX: 1.

7. Середа. Благовіщення. Всеночне починається великим повечірям, Утр. Єв. Лук. І. 39—49 і 56. Канон і катавасія свята. Замісць „Чеснійшую" приспіви свята. Літ. св. Івана Золотоустого з Вечірнею. Вхід з Євангелієм. Мала ектенія з виголосом „Бо Ти святий єси Боже". „Святий Боже". Ап: Жид. II. 11—18. Єв. Лук. І. 24—38.

11. **Неділя 4. Великого Посту.** Гол. 3. Утр: Єв. Івана XXI 15—25. Літ. св. Василя Великого. Ап. Жид. VI: 13—20 Єв.: Марка IX.: 17—31.

14. Середа. **Поклони.** На Утрені з 14 на 15 читається Канон св. Андрея Критського і Канон в честь Марії Єгипет.

17. Субота акафистова — Похвала Пресв. Богородиці і читання на Утрені акифиста Б. Матері.

18. Неділя 5. Великого Посту. Гол. 4. Утр: Єв. Мат. XXVIII: 16—20. Літ. св. Василя Великого. Ап. Жид. IX: 11—14 Єв. Марка. X. 32—45.

24. Субота Лазарева.

25 **Неділя Цвітна.** Служба вся святу. Утр: Єв. Матея XXI. 1—11; 15—17. Пятьдесятя Псальма. Благословення лози. Літ. св. Івана Золотоустого. Ап: Филипян: IV: 4—9. Єв: Івана XII: 1—18.

29. **Великий Четвер.** Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Ап: Коринтян. XI.: 23—32.

Єв: Мат: XXVI 2—20; Івана XIII: 3—17; Мат. XXVI: 21—39; Луки XXII: 43—45; Мат. XXVI: 40—75; Мат: XXVI: 1—2. Підчас Літ. готується запасні св. Дари. Вечером Утреня Страсна. 12 Євангелій з дзвоненням, після чого дзвони умовкають до Воскресення.

30. **Велика Пятниця.** Царські часи. Літургія не правиться. Вечірня у 2 годині. Винесення плащениці.

Православний Календар на Рік 1926.

КВІТЕНЬ

1 Ч. Мч. Хрисанта і Дарії
2 П. Прп. Отців з мон. Сави
3 С. Завпом. Прп. Якова

4 Н. 3. Н. Пос. Хрестопокл. Смч В.
5 П. Мч. Нікона, і пр.
6 В. Предпр. Благов.
7 С. Благов. Пр. Діви Марії.
8 Ч. Арх. Гавриїла
9 П. Мч. Матрони
10 С. Завп. Смч. Іларіона і Стеф.

11 Н. 4. Н. Пос. Смч. Марка і Кир.
12 П. Прп. Івана Ліств.
13 В. Прп. Іпатія
14 С. Марії Єгип. (Поклони)
15 Ч. Прп. Тита Чудотворця
16 П. Прп. Никити
17 С. Прп. Йосифа і Георгія

18 Н. 5 Н. Посту. Теодула і Агапот.
19 П. Св. Евтихія
20 В. Прп. Георгія
21 С. Апп. Іродіона і пр.
22 Ч. Муч. Евпсихія
23 П. Мч. Терентія і проч.
24 С. Суб. Назарева, Смч. Антипа.

25 Н. Нед. Цвітна. Прп. Василя
26 П. Свмч. Артемона
27 В. С. Мартина
28 С. Ап. Аристарха
29 Ч. Вел. Четвер Мчч. Агафії і пр.
30 П. Вел. Пят. Прп. Симеона, Акакія

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., КВІТЕНЬ 1926, ЧИСЛО (25) 4

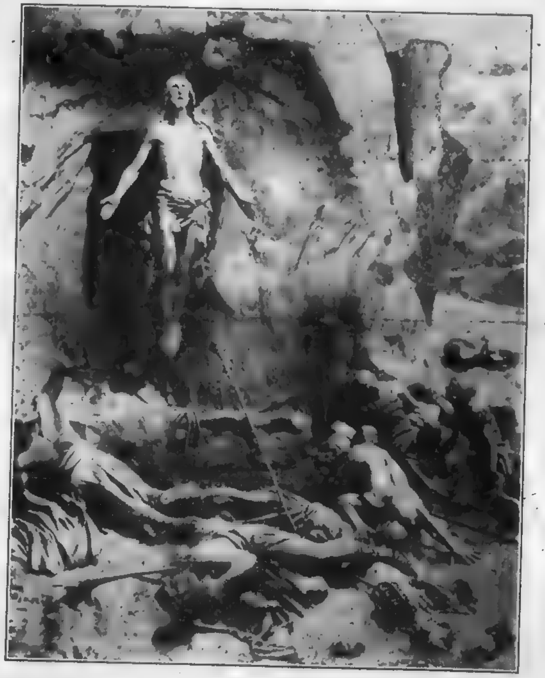

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Голосить дзвін цілій вселенній:
Радійте люди, нове життя
Дарує вам Благословенний,
Як ласку Божу із небес —
Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Зникла смерть — впали окови,
Пройшов жданий час любови;
Бог сей дар нам дав з небес —
Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Світло ясне засвітило,
Землю в цвіти прикрасило,
Пташка радіє співає,
Бога-Творця величає,
Ба що радість із небес —
Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
І ми радість в серцях маєм
І воскресшого благаєм,
Щоби дав нам кращу долю,
Зіслав для Вкраїни волю
Й Свою поміч із небес —
Христос воскрес!

Дмитро Рожаніський.

ПРОТЕСТ ПРОТИ АВТОКЕФАЛІЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

ЙОГО БЛАЖЕНЬСТВУ

ЦАРГОРОДСЬКОМУ ПАТРІЯРХОВІ ВАСИЛІЮ III.

Всеукраїнська Православна Церковна Рада в м. Київі, Вищий Керівничий Орган Української Православної Автокефальної Церкви, в січні місяці сього 1926 року випадково одержала примірник „ТОМОСУ" Вашого попередника патріярха Григорія IV про надання благословенства й затвердження „автокефальної організації й конституції православної церкви в Польщі", а трохи раніш з часописів (Діло 16 вересня 1925 р.) довідалась про урочисте проголошення в Варшаві представниками Вашого Блаженьства сього „Томосу".

З приводу сих вчинків царгородської патріяршої організації, проголошених від імени Вашого й Вашого попередника, Всеукраїнська Православна Церковна Рада висловлює сій організації в Вашій особі рішучий протест як проти антиканонічних, антицерковних, як ворожих і дуже шкідливих для православного українського народу, що лише в останві роки визволяється, й під приводом своєї рідньої церкви єднається в свою вільну Христову сім'ю.

І перше за все, самий факт затвердження Царгородським „патріяршим престолом" автокефалії православної церкви в Польщі й канонічне від Вашого імени проголошення її є прямим порушенням канонів Св. Отців. Восьме правило третього Всесвітнього Собору каже: **„Ніхто з єпископів не має права поширувати своєї власти на ту епархію, яка раніш і з початку не була під його рукою, чи його попередників".** (Порівняйте 39 правило 6 Всесвітнього Собору). Православна-ж церква в Польщі ніколи царгородському патріяршому престолу не підлягала, а як зазначено й в „Томосі" патріярха Григорія IV, належала „до цілковитої церковної автономії Київського Митрополита", се-б то, до української церкви, від усіх прав на яку, не задишаючи за собою нічого, відмовився ще в 1685 році попередник Ваш патріярх Дионисий, коли продав її в неволю московському царському урядови. Тому, коли вже навіть визнати, що від патріярха залежить канонічне проголошення автокефалії, то канонічне право на проголошення автокефалії православної церкви в Польщі мусіло-б належати тільки московському патріярхови, від якого залежала православна церква в Польщі з 1685 року до останніх часів, а ніяк не царгородському патріярхови, ні румунському митрополитови, ні якому иншому церковному зверхникови.

Але з точки погляду православного розуміння церкви автокефалія церкви не є дар патріярха, чи царя, чи иншого якого зверхника, а власність церкви кождого народу, як про се ясне каже 34 апостольське правило, яке знає лише „церкву кожного народу", а не церкву кожної держави, **і церкві кожного народу** дає повну волю на порядкування своїм життям. Церкви других народів в братерський спосіб можуть безумовно давати своїм сестрам пораду, допомогу, благословенство, але лише по обовязку християнського служіння меншому братові, а не на підставі якихось державних прав, яких в церкві бути не повинно. (Мр. Іо. 42-44). Канони, на які посилається царгородська патріярша організація в своєму „Томосі" (17 правило IV Всел. Соб. 38—VI Вс. Соб.) ні в якому разі не касують 34-го апостольського правила й не дають права царгородському патріярхови рубати на шматки тіло церкви українського народу. Церква кождого народу може запевне, для зручности свого керівництва, росподіляти свій адміністраційний устрій, пристосовуючись до росподілу державно, як про се кажуть вищенаведені канони. Так і Українська Православна Автокефальна Церква у всіх державах пристосовує свій устрій до адміністраційного й державного устрою й, запевне, у всіх державах щиро виконує всі державні закони, залишаючись скрізь единою церквою українського народу. І ніякій вільній державі, де народи дійсно вільні, де дійсно воля віри, се ніякої небезпеки не уявляє, бо ні в які політичні справи церква вмішуватись не повинна, і ніяких політичних завдань виконувати не може. Але нищити церкву цілого народу в угоду адміністраційним чи політичним змінам і міркуванням — се цілком антиканонічно й протицерковно й, навіть, для держави небезпечно. Правда, в „Томосі" Ви пишете: „крім того вважаємо канонічним обовязком, прийнятим нашим Святим Вселенським престолом, опікуватись Святими Православними церквами, які потребують сього". Так, ми з сим згодні. В крайнім разі, для спасіння церкви можна при сій опіці й канони порушувати. Так зробив царгородський патріярх Іеремія в XVI в. коли, спасаючу церкву українського народу від зрадників-єпископів, що продавали віру за польську ласку, прихилився до прохання українського народу, відібрав з під керування єпископів Українські Православні Братства і взяв їх під своє безпосереднє керівництво. Для чого-ж, Ваше Блаженьство, в порушення канонів присвоїли собі права над православною церквою в Польщі? Може Ви почули на собі обовязок допомогти сій церкві, спасти її в сучасний надзвичайно скрутний час її життя, стати на її захист, як се зробила наша церква в Америці, звернувшись з протестом до всіх церков і держав проти нечуваних утисків православної церкви в Польщі? Ні. Присвоївши собі права на порядкування православною церквою в Польщі, Ви зараз же сі права передали від себе: Ви для того їх і присвоїли, щоб зараз же їх передати... Кому-ж Ви передали сі права? Кому проголосили „автокефальну організацію й конституцію православної церкви в Польщі?" Православна церква в Польщі складається виключно з українського та білоруського народів; а церква, в православному розумінні, — **народ**, громада вірних. Чи-ж се сим народам — Українцям та Білорусам — Ви проголосили автокефалію їх церков? Чи представники православної церкви з Українців та Білорусів звертались до царгородського „патріяршого престолу" за благословеньством на автокефалію? Оскільки нам відомо, ні Українці, ні Білоруси не тільки не звертались до царгородського патріяршого престолу за тією автокефалією, яку від Вашого імени проголошено в Варшаві, а, навпаки, зустріли сей акт з великою досадою й ворожістю, бо не тільки не побачили в Вашій опіці про них того духа християнської свободи, яких патріярх Іеремія в XVI в. обдарував Українські Православні Братства, надавши їм всі права керування своєю церквою, а Ви навпаки своєю автокефалією позбавили народ і тих прав в своїй церкві, які ще в нього зберігались

Кому-ж Ви передали права автокефалії над українським і білоруським православним народом? Ви передали сі права не церкві, а Москвину митрополиту Дионисію й скільком спільним з ним єпископам в Польщі, які навіть не є обранцями церкви, а призначені польським урядом і вже виявили себе покірними його слугами навіть в суто-церковних справах в більшій мірі, ніж, навіть, колишні українські єпископи XVI віку, що в угоду польському урядови пішли до унії з Римом. Тоді царгородський патріярх став на бік народу — українських та білоруських братств, а від прислужників польської влади єпископів відняв права керування церквою; а Ви тепер ще гіршим прислужникам тієї-ж влади не тільки передаєте права автокефалії, а ще стверджуєте з них „Вищий керівничий церковний орган — Святий Синод, складений з православних „канонічних" (себ то призначених польською владою) єпископів в Польщі на чолі з Його Святістю митрополитом Варшавським і цілої Польщі". Ви благословляєте другий примірник того Синоду, який за благословеньством Ваших попередників утворив в Росії цар Петро I в 1721 році й сим Синодом остаточно знищив волю церкви й її життя, підбив її під волю держави й вона перестала бути церковною організацією, а стала державною інституцією....

Кому-ж Ви нарешті передали права керування православною церквою в Польщі? Ясно, що ви передали їх, власне кажучи, польському католицькому урядови, як про се виразно говорить і сама урочистість проголшення Вашої автокефалії при домініруючій ролі представників польського уряду. І таким чином, не кажучи вже про гідність для православного патріярха давати своє благословеньство на керування православною церквою ворожому їй уряду, Ви порушили основний заповіт ХРИСТА: **„віддавайте Кесареве — Кесареві, а Боже — Богові".** Ви й Боже передали Кесареві.... Ви безумовно одержали той протест, який розіслала наша церква в Америці до всіх церков і держав світу проти тих нечуваних утисків і насильств, які чинить польський, католицький уряд православній церкві в своїх межах, зруйнувавши богато православних храмів, зачинивши й повернувши на костели більше як 1500 їх, примушуючи народ православний до переходу в унію й католицтво. В сьому протесті всі закликаються стати на захист православної церкви проти дикого насильства й знущання над нею польського католицького уряду, а Ваше Блаженьство, що вважаєте себе вищим всесвітним заступником православної церкви, наданням польському урядови необмежених прав на керування православною церквою перед всім світом не тільки прилюдно відмовились від сього захисту як раз в сей страшний для церкви мент, а ще заспокоюєте себе в свому „Томосі", що „Свята православна церква в Польщі знаходиться в оточеній опікою Божою польській державі", що „в нових політичних умовах тільки ся конституція церкви (що Вами надана), зможе відповідно задовольнити й забезпечити її потреби"...

Віддаючи православну церкву в Польщі під оруду польського католицькому уряду, Ваше Блаженьство мусіли знати, що з польським урядом недавно вступив в конкордат римський папа, який сим конкордатом відновив ті права й той вплив на польський уряд в церковному життю на терені Польщі, яким він користувався в XVI, і XVII віках, коли з його інспірації православна церква в Польщі опинилась в смертельній небезпеці. І от в сей час, коли римський папа більш ніж коли инше, стає фактичним хазяїном церковного життя в польській державі — кому на решті решт Ваше Блаженьство передаєте необмежні права автокефалії православної церкви в Польщі?... Очевидно, Ви передаєте їх римському папі, Ви самі своїми руками, своїм актом автокефалії кидаєте православну церкву в Польщі в час її смертельної небезпеки під ноги римського папи, сього предковічного ворога всякої церквної волі, всякого поступу й життя, а найбільшого ворога православної церкви й українського народу. Мимо волі, тут пригадуються й самі собою до Вашого Блаженьства застосовуються слова СПАСИТЕЛЯ про наймита, що **„як він не пастирь і йому вівці не свої, то як бачить, що йде вовк, то покидає вівці та й утікає, а вовк хапає їх і розгонить вівці. А наймит тікає, бо він наймит і йому байдуже про вівці** (Іоан IX. 12-13).

Не можемо не зазначити, що та велика небезпека, в яку Ваше Блаженьство поставили православну церкву в Польщі, неминуче тяжко відібється й на українському народови, який є головною складовою частиною православної церкви в Польщі. Народ український в минулому, в часи свого вільного церковного життя здобув собі великі, історичні заслуги перед православною церквою: він завжди стояв в перших рядах в віковій боротьбі схода з заходом на церковнім грунті й перемагав ворогів православія; в боротьбі за православну віру з католицтвом він могилами своїх найкращих синів вистелив матір свою Україну... а за се був проданий своїм батьком — царгородським патріярхом в довгу московську царську неволю. Ледви визволившись в останні роки з сієї неволі, він знов сміливо й отверто стає на ту-ж саму боротьбу з католицтвом, з насильством та прислужництвом в церкві, а Ви своїм актом автокефалії ставите його свідомо в такі умови, які нищать його волю, найгірш загрожують йому ополяченням, окатоличенням, втратою ним своєї національної окремішности й єдности. Наш трудящий, побожний народ тільки що почав визволятися з під довгої неволі, тілько що став єднатися в свою рідню церкву, загоювати ті тяжкі рани, які наносили йому, рубаючи на части його єдине, живе тіло, роскидаючи сі части по всьому світу, а Ви, в сей час, знов безжалісно рубаєте його на окремі частини й кидаєте їх на поталу ворожу. Так, актом своєї автокефалії Ваше Блаженьство виявили себе, може й не свідомо, ворогом нашого українського народу, який хоч раз уже зазнав сього від Вашого попередника, але тепер менш за все міг сподіватися сього від Вас, як захисника православної церкви.

Отже, Всеукраїнська Православна Церковна Рада, Вищий Керівничий Орган Української Православної Автокефальної Церкви, визнає „Томос" царгородського патріярха Григорія IV, яким патріярх царгородський ВАСИЛЬ III благословив і затвердив і урочисто проголосив автокефалію православної церкви в Польщі, **актом антиканонічним, антицерковним для українського народу й його церкви й для всієї православної церкви ворожим і шкідливим;** проголошує перед усіма церквами світу сей „Томос" патріярха Григорія IV **нікчемним;** автокефалії, якою патріярх Василь III обдарував православну церкву, **не визнає** й закликає українську церковну громаду в польській державі будувати свою дійсну автокефалію не на паперових актах слуг неправди, світу сього, а на волі, до якої закликав ХРИСТОС всі народи, на грунті рідньої свідомости й непорушних заповітів ХРИСТА. Таку автокефалію української церкви уже проголошено. Проголошено не в Варшаві чи иншому ворожому для життя українського народу осередкові, де куються лише кайдани та неволя для українського народа, а в місті Київі, сьому предковічному осередкові церковного й національного життя українського народу; проголошено не патріярхами та князями, а самим українським народом, що зібрався на свій Всеукраїнський Церковний Собор в 1921 році; проголошено не для того, щоб рвати на части, знесилювати живе тіло українського народу, а для того, щоб з'єднати його й зажиити всі ті тяжкі рани, які наносили й ще й досі намагаються наносити йому ріжні нахабні опікуни його, рубаючи на части живе тіло українського народу. І на чолі своєї рідньої дійсно автокефальної церкви не патріярхи, не зверхники, не державна влада, а сам український народ на свому Соборі обрав і поставив найпочеснішого Архиєпископа ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО, митрополита Київського і всієї України. Під прапором лише сієї автокефалії буде єднатися наш рідний, дорогий український народ, куда-б тяжка доля його не занесла.

м. Київ, 13 лютого, 1926 року.

Почесний Голова Всеукраїнської Церковної Ради
митрополит **Василь Липківський.**
Голова В.П.Ц.Р. **В. Потієнко.**
Члени: **К. Терещенко, Архиеп. Нестор Шараївський, Микола Хомичевський, П. Антипчук, П. Гордовський.**

Опубліковуючи повищий протест, Українська Греко-Православна Церква в Канаді прилучує свій голос проти автокефалії Православної Церкви в Польщі.

НАСЛІДКИ КОНКОРДАТУ.

Наслідки конкордату, який папа римський заключив з польським урядом, вже показуються.

Перемиський „Український Голос", з 21 березня, 1926 р., в статі п. з.: „Забирають церкви!" доносить, що Поляки почали робити заходи відобрати від Українців греко-католиків в Ляшках мурованих, старосамбірського повіту, їх церкву і перемінити на косцьол. Церква ся належить до Українців ще від 1796 р., коли то польський дідич Мнишка, замісць побудувати своїм підданим панщизнякам церкву, як він се був зобовязаний зробити, віддав їм свою замкову каплицю, яку громада відреставрувала і в тодішнього львівського губернію добилася затвердження акту даровизни.

Але тепер горстка римо-католиків в тій селі, яких 250 душ, які мають свій новий косцьол і ксьондза, почали робити старання відібрати ту церкву від греко-католиків на тій підставі, що вона належала колись до польського графа. Вони вдалися до старосамбірського Староства, щоб воно примусило греко-католиків віддати їм церкву, будинки і грунт, але греко-католики заявили, що староство не має права в такі справи втручуватися, бо до того є покликаний тільки суд. В виду сього староство віддало цілу справу до порішення вищим властям, котрі мовчали через довгий час, бо знали, що вони не мали жадної підстави відбирати Українцям церкви. Але остаточно „вищим властям" прийшов в поміч конкордат, який папа заключив з польським урядом.

І так дня 11 березня, 1926, явився в уряді парохіяльнім в згаданім селі делегат львівського воєвідства і предложив греко-католицькому парохови **урядове письмо, що ПОЛЬСЬКИЙ ЕПИСКОП в Перемишлі, ПОКЛИКУЮЧИСЯ НА АРТИКУЛ XXIV. 3. КОНКОРДАТУ жадає звороту церкви, будинків і грунтів парохіяльних польській парохії в тім-же селі,** — а воєвідство приказує делегатови перевести спис і вимір церкви і всіх будинків, бо вони, **як ВЛАСНІСТЬ УРЯДУ** (отже польський уряд вважає греко-католицьку церкву своєю власністю) **мають бути віддані римо-католикам.** Парох запротестував проти грабіжи, але делегат заявив, що протесту не приймає, бо **польський уряд (!) має силу** (дану конкордатом) і йому треба повинуватися. Делегат опісля виміряв будинки і списав протокол, та поїхав до польського ксьондза на обід. Треба додати, що Українців греко-католиків в Ляшках мурованих є 1,400 душ.

„Український Голос", переповівши повищі факти обширно, додає:

— Отсе факти. Бачимо, як на долоні, до чого воно іде. **Бачимо також благодати конкордату, якого тепер уживається там, ДЕ СУД НЕ МОЖЕ ВІДІБРАТИ ЦЕРКВИ, БУДИНКІВ І ПОЛЯ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРОХІЇ. А робиться се за згодою Ватикану, того самого Ватикану, що дозволив забрати українські православні церкви на Волині, Холмщині і Підляшу, того самого Ватикану, того самого папи римського, що пересилає телеграфічні благословлення „новій унії" на Волині, — тої самої ватиканської камарилі,** яку попід небеса вихвалює хомишівська газетка „Нова Зоря".

— Тому ми мусимо знову цю газетку запитати, як вона ставиться до „нової унії", як вона ставиться до благословення, пересланого „новій унії", як вона ставиться до події переміненя українських церков православних на косцьоли, зглядно замкнення їх, **а тим самим позбавлення мілюнів православних Українців слова Божого? Ми греко-католики відчуваємо кривду наших братів греко-православних Українців, як нашу власну кривду, і уважаемо її образою Спасителя.** Врешті запитуємо, як ставиться „Нова Зоря" до чисто „католіцкої" акції в Ляшках мурованих.

— Недавно греко-католицькі єпископи о. Хомишин, о. Коцилсвський і о. Боцян **були на нарадах польського єпископату (!)** в Варшаві. Чи порушили вони сі кривди і яку відповідь дістали? А вони мусять знати про **те, що для всіх нас греко-католиків є рідними братами всі греко-православні Українці, і вони нам близші ніж „католіки".** І тут не поможуть ніякі єзуїтські штучки, ми мусимо кривду греко-православних Українців уважати своєю кривдою, так само, як православні Українці події в Ляшках мурованих уважають своєю кривдою. (Підчеркнення наші).

Отже слід запитати „Канадійського Українця", органу єпископа Будки, який недавно тому називав конкордат благодаттю для греко-католицької церкви, що він думає про ті благодати тепер? Чи не сповняються наші слова, що конкордатом папа віддав греко-католицьку церкву на власність Польщі? На жаль так.

ВЕЛИКДЕНЬ У 1920 РОЦІ.

Хто не знає, яке значіння має Великдень для кожного християнина? Хто не радіє, коли настане Великдень?

І як не радуватися, не тішитися? Се-ж свято весни, нового подуву свіжого життя. Воно припадає під весну, найкращу пору року, коли наша мати-земля вбирається у зелень і квіти і всякій живині дає можність насолоджуватися життям. — Саме у таку пору буває сей Великий День, — день побіди життя над смертю, бо в сім дни воскрес Той, Котрий жив, терпів і умер задля спасення цілого людства. Се свято великої радости, утіхи, і коли настане сей день Воскресення, радіють всі люде.

Великдень у нас, на Рідній Землі, має своє значіння. Український дух вивінував його чудовими піснями-гагілками, а вдача — ріжними грами та забавами, бо се-ж свято радости.

У сей незвичайний день збирається вся рідня і, ділячися свяченим яйцем складають собі взаїмно щирі, найкращі бажання. І як приємно є засісти в кружку найблизших та провести се радісне свято разом!...

Коли-ж обставини зложаться так, що не можливо відсяткувати Великодня, як велить звичай, — остає в душі сумний спомин якого нічо не може затерти, спомин, який остає в душі довгі роки.

Хто був у 1920 році під весну на Україні, памятає добре наші свята. У кождого лишилось щось у памяти, бо всякий святкував їх в надсподіваних обставинах. Наша Галицька Армія, — перебувши всякі хороби, здесяткована тифом та переживши білогвардейщину, — опинилася у кігтях червоних. Ті зараз почали заводити свої порядки у нашій Армії, перепроваджували суди, старшин наших вивозили у Київ чи де там, — а стрільцям впоювали свої ідеї і для ознаки кождому, нераз і силою, насаджували червоне знамя, — свою пятирамену звізду. Дуже впадав кождому в очі їх антиукраїнський характер, тому росло невдоволення і ширилася ненависть до червоних спасителів Москви.

Зближався Великдень! Наш відділ на початку квітня стояв у Затишу, як частина ІІІ-ої галицької бригади, перетвореної з ІІІ-го галицького корпуса. Ми сподівалися, що Великень відсвяткуємо на місци, тому й робили приготовання. Та на кілька днів перед святами повстали частини стаціоновані у Затишу проти червоних під проводом сотника К., та повстання не удалось ізза злого уплянования, а також непідготованости. Треба було втікати під напором Китайців та Латишів, хто куда міг. Богато наших стрільців пішло тоді до кінного повстанчого полку сотника Ш., а мій відділ рухнув на фронт, де вже зтягалися частини ІІІ-ої бригади.

У ночі під Великдень наш транспорт прибув до Бірзулі. Не знаю з яких причин нас не везли дальше, а залишили, лише не на довго, як пізнійше показалося. Ще добре не розвиднілося, як по всіх церквах у Бірзулі і околиці почали дзвонити дзвони. Всюди було тихо, навіть на двірці, де звичайно бував великий рух, — все утихло наче прислухувалося тим милим, радісним звукам великодних дзвонів. Ніякого шелесту ні вітру не було. Все заніміло, а гомін дзвонів котився бовванами у воздусі і нісся гень, гень у безкраї зелені степи... Стрільці побудилися, але жаден не рухався, а прислухувався тій чудовій мельодії...

Поволи розвиднілося... Зійшло сонце, і коли показалося, що ми ще не скоро відідемо, стрільці почали робити приготовання, щоб якнебудь відріжнити се свято від звичайного дня.

Колиб наші червоні опікуни не були під впливом „вибраного народу" (Жидів), то може зарядилиб були відріжнити Великдень від буддня, та вони були заняті впроваджуванням нових реформ, котрі ніяк не вкорінювалися поміж народом, і не звертали уваги на християнські свята. Хліб на свята ми одержали цілком инший, як звичайно бувало, бо був перемішаний зі всім можливим, — вівсюгою, кукілем, січкою тай землею. Каву дістали ми инщу, як було давнійше, бо гірку зовсім.

Помолившись, засіли ми до стола, на котрім був сей святочний хліб і кава. Треба було бодай словом пригадати, що се Великдень... Ми склали собі по звичаю желання, а потім настала мовчанка, що у нас ніколи не лучалося. А в кождого на очах появилися сльози...

Жаль було дивитися на тих стрільців, що нераз сміло дивилися смерти у вічі, а тепер сиділи прибиті смутком й готові були розплакатися, щоб хтось тільки додав був слово... Пригадав собі кожний свою рідню, рідні сторони, церковцю, гагілки... тай як не бути зворушеним на згадку того всього? На Великдень ми повинні були стояти твердою стопою над Сяном, а наші прапори повинні були маяти над золотоверхим Київом і на Високім Замку у Львові...

За хвилю затягнули ми великодну пісню, — „Христос воскрес"... Та пісня додала нам ще більшого жалю, бо серед таких обставин на радість нікому не заносилося. Зродилось у душі бажання пожалуватись перед Тим, що висший всяких побідників! Хотілось піти у церкву і там висказати свій біль і жаль на тих, котрі захопили нашу країну та знущаються над нашим народом.

До церкви не можна було іти, бо був строгий наказ не віддалюватись від транспортів, але наша команда поробила заходи, щоби богослужения відправити на місци. Не було иншої ради, як лиш устроїти церкву тимчасово у зелізничих магазинах. На скору руку збудовано престіл і сяк-так його прикрашено. З тим зійшлося богато стрільців, а також і невійськових та почалось богослужения.

Було тихо, кождий молився! Коли-ж почали співати „Христос воскрес!", пісня ся зробила своє... Всі плакали: і священик, і старшини, і стрільці. Не можна було здержати горячих слів... Кождий відчув болючо, що не так виглядавби сей момент, якби не люта доля... Все що вяжеться з Великоднем і з сею піснею, стало нараз кождому перед очима...

Пізнійше почалася проповідь. Наше безвиглядне становище причинилося до того, що мусів плакати проповідник, мусіли плакати і ті що слухали. Кожде слово мов камінь лягало в душі... Там батьки, брати і сестри, жінки та діти плачуть під ляцьким ярмом, а тут ми не в кращих відносинах... і мимохіть насувається питання, що дальше буде?... Та все є переходове і кожна неволя має свій конець, тому бодрімось, бо жде нас певно день воскресення... Прийде час, що засядемо й ми в сімї вольних народів і заспіваємо „Христос воскрес"... вольними грудьми!... Так менше-більше говорив священик.

Після відправи розійшлися всі на свої місця. Прочий час свят провели ми у вагонах, в дорозі на фронт. Далека дорога, наш поїзд сунувся поволи, а я роздумував над словами священика, та над нашим надходячим Великим Днем, — днем воскресення України.

Е. Г.

Іван Франко.

ВЕЛИКДЕНЬ 1848 Р.*).

(Уривок із поеми: „Панські жарти").

Великдень! Боже мій великий!
Ще як світ світом, не було
Для нас Великодня такого!
Від-досвіта шум, гамір, крики,
Мов муравлисько, все село
Людьми кишить. Всі до одного
До церкви пруть. Як перший раз
„Христос Воскрес" заспівали,
То всі, мов діти, заридали,
Аж плач той церквою потряс...
Так бачилось, що вік ми ждали,
Аж дотерпілись, достраждали,
Що Він воскрес — посед нас.
І якось так зробилось нам
У душах легко, ясно, тихо,
Що, бачилось, готов був всякий
Цілій землі і небесам
Кричать, співать: минуло лихо!
Найзлійші вороги прощались,
Всі обіймались, цілувались,
А дзвони дзвонять, не стають!
А молодь бігає мов пяна,
Кричить що-сили в кождий кут:
„Нема вже панщини, ні пана!
Ми вольні, вольні, вольні всі!"
Ба й дітвора, що в старших баче,
И собі вигукує, неначе
Перепелята по вівсі.

А як скінчилась божа хвала,
На цвинтар вийшов весь народ,
І як було нас стілько сот, —
Відразу ниць на землю впала
Ціла громада й заспівала
Величній той, хвалебний гимн:
„Тебе, о, Господи, хвалим!"
Мов грім зарокотіли з раня
Слова високі, звуки втішні, —
Але кінець святої пісні
Покрили голосні ридання!
Дармаб і силуватися, діти,
Щоб розказать хоч щось-не-щось,
Що в той день славний довелось
Мені на власні очі здріти.
Народ мов безумів з утіхи:
Старі скакали, мов хлопята...
Той пару коників своїх
Цілує кождого мов брата,
Та приговорює, пестить.
А там гуртом сільські дівчата
Всі скиндячки з голов злімають,
І бють поклони, і складають
Перед іконою. Кричить
Усякий на витання друга:
„Христос воскрес, а панщину
Чорт взяв!" А там старий дідуга,
В селі найстарший чоловік,
На давню, ледви замітну
Могилку аж грудьми приник,
І обіймає дернину,
И кричить що сили: „Тату, тату!
Ми вольні! Тату, озовись!
Та-ж ти цілих сто літ ту кляту
Неволю двигав, і вмирати
Не хтів, а волі ждав! Дивись,
Ми вольні! Бідний, ти дождати
Не міг, — аж нам той промінь блис!
Вже моїх внуків пан в палату
Так, як мене, не забере!
Возьміть мене до себе, тату!
Ваш син свобідним вже умре!"...

*) В тім році була скасована панщина.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! — Радійте, браття.
Ось Він темряву розігнав, —
Темряву смерти і прокляття,
Тяжку неправду поконав,
Його світле воскресення
Принесло світові спасення.

Христос воскрес! — Спасення світу!
Він, підійнявши Правду знов,
Словами свого заповіту
Всім людям дав святу любов,
Щоби душа усяка щира
Добула Боже царство мира.

Христос воскрес! — Пресвітле сонце,
Що зарило темний світ
І заясніло у віконце,
Де все тяжів темряви гніт,
І дало вбогим світла волю
И надію на добро і долю.

Христос воскрес! — Надія бідних
І поневолених рабів,
Що на батьківських нивах рідних
Закуті в пута ворогів
Терплять неволю і знущання,
Як Він крівавії страждання.

Христос воскрес! — Даремні труди
Рабів лукавих, сатани.
Розвієсь темрява облуди —
І посоромляться вони.
Христова правда засіє —
Тяжкі кайдани поламає.

Христос воскрес! — І Україна,
Замучена в тяжкій неволі,
Похована серед руїни,
Воскресне до життя на волі.
В Христі надія і спасення —
Засяє й нам „День Воскресення".
Христос воскрес!

Т. Дмитренко.

АРДАТ, ГОРОД КВІТІВ.

(Істор. оповідання з 70 р. по Христі. — З анг. переп. Т. Д.).

Три жінки проживали під доглядом сторожі у великій кріпости Макхерії, що на схід від Мертвого Моря, ремствуючи, що війна за світову могутність перебила їхні особисті пляни та нікчемні інтриги. Рожеві пасма Моавських Гір підіймалися на сході одно вище другого понад пустинею, червоніючи в чародійному вогні хмар і світла. Від півночі й від півдня мож було із вежі, на якій сиділи ті жінки, кинути каменем прямо на дно безодні, глибокої дві тисячі і пятьсот стіп. На заході клубилися хмари понад синяво-зеленою глубиною прозорих вод озера. Воно звісне сегодня під назвою Мертвого Моря. В ті часи звали його Асфалтитіс задля острого їдкого запаху нафти та сірки, який походив від горячих жерел на дні озера.

Безпечно, мов вірлине гніздо на верхах від бурі, стояв на шпилі гори замок, де приміщено жінок і дочок володарів, далеко від страхів і небезпек війни; та гнівно мов у молодих вірлят звеніли різкі голоси тих улюблениць двірського гарему, що холоднокровні мужі на зауздяних конях при облозі Єрусалиму мають держати їх неначе тих птиць у клітці, далеко від саду радощів життя.

Старша жінка підійнялася гордо і стала при отвореному вікні, через яке проходив легіт від сріблистих хмар понад озером у долі. По непевному дотикові її рук по камяній стіні видно було, що вона була майже невидюща. Лискуче, чорне волосся звисало у неї понад чолом, але сріблисті волосинки тут і там вказували, що вона перейшла вже середній вік свойого життя, а тоненька болона на зіницях її чорних очей зраджувала у неї більмо, яке майже не допускало світла.

Прокляття на тих бунтівничих Юдеїв[1]), — крикнула вона з досадою, тупнувши ногою, обутою сандалом, по камяній долівці. — Рим дав їм найлучше правління, яке вони коли мали, справедливість, безпеченство, форуми[2]), водопроводи, низькі податки; і чим відплатили вони Римові за охорону перед ворогами від сходу й заходу? Бунтами від сімдесяти літ! Зразу Ірод Великий вирізав трохи байстрят у Вифлеємі, і мусів збожеволіти від недовірчивости та вдусити свою жінку Жидівку, щоб опісля до смерти мучила його її бліда мара в сьому проклятому замчищу. Потім, — тому, що я воліла любити Ірода II. замісць його брата Филипа, котрому продано мене ще дитиною, я мусіла бути напятнована, як блудниця тим пустельником Іваном; і мій пан, Ірод, мусів стати мягким супроти нього, бо любив просте, чесне поступовання того обдертого божевільника. Чесне поступовання? Я зву се зухвальством і вирвала була-б йому язик, якщо моглаб. Яке право мають божевільні фанатики[3]) встрявати публично у чиєсь приватне життя? І держала я його тут у підземеллі цілі два роки, поки вдалося мені зловити за слово мойого пана, Ірода, в часі бенкету та покарати божевільну безличність анахорета[4]) мечем ката.

Дві другі жінки, які були ще у розцвіті своєї молодости, підійнялися також та приступили до старшої під отворене вікно башти. Одна із них була низького росту із хитрими, усміхненими очима та повними, пристрасно-привабними устами і подихом молодечої бути, яка готова визвати до бою життя, у своїй красі. Друга була струнка й висока із мрійливими очима, та що і як вони мріли, ніяка душа поза її власними глубокими думками не могла знати.

— Так коли ваш божевільний анахорет мертвий, тіточко, — перервала їй остання із двох, кладучи ніжно свою руку кругом стану невидючої жінки, то пощо розщибатися й шаліти проти минулого?

— Нерозумна ти, мала мрійнице! — сказала невидюча відтручуючи рамя молодої жінки. — Чи ти забула вже, як перша жінка мойого пана, Ірода, відкривши заслону зради а не могучи вдержати любови, яку я позйскала, вернула до свойого батька, короля Арабії, підняла всі племена та напала на нас ось-тут, і нас побито? Нас побідили — а мені почислено се за вину, і мойого пана заслано зразу між варвар над Дунаєм, а потім між дикунів Еспанії[5]), куди й я мушу іти, поки ти не переймеш для нас Тита, сина Імператора[6]), при облозі Єрусалиму. Тільки ти можеш уратувати останнього з Іродового роду — Вероніко!

Молодша жінка, названа Веронікою, гляділа на сріблисті хмари, що клубилися там у долі над Мертвим Морем.

— Богато способів знаю я, щоб відтягнути Тита від войовників Єрусалиму; та коли ми, Іродіяди, мусимо вести собою гру задля здобуття королівств, так ведімо її за найвищу ціну — за Рим.

Старша женщина оперлася ліктями на одвірку вікна і сховала своє обличчя в долоні.

— Коли ти не була-б такою нерозумною дрібною мрійницею, Вероніко, ти ніколи не покинула-б Єрусалиму. Ти стояла-б була у Святині, яку Ірод збудував, сповняючи свої обіти, хоч би мала бути при трубах престола. Ти-ж була жінкою Ірода III; а хто-ж більше добра вчинив для Юдеїв? Вільні бенкети, вільні ігри; пригадуєш Цезарею?[1]) А все тому, що твій пан дав Жидав укаменувати Якова, того Назореєвого зелота[2]); знаєш, що черњ говорить? Говорить, що Бог, котрого ніхто ніколи не бачив, вбив твого мужа в його срібному панцирі.

— Я вдячна їхньому Богові за те, — відповіла холодно Вероніка. Ірод III. був за старий. Ти вибрала свойого Ірода. А мене продали мойому.

Друга молода жінка, із устами бути й пристрасти, засміялася.

— Тому що ти закохалася у малого синьоокого невільника Онисима, котрого Феликс і Фест виратували з рук розбишацької ватаги в Галилеї.

— Твоя дотинка невдачна, сестро Друзіле! Ти-ж сама подружилася із визволеним невільником. Хіба-ж ти забула, що Феликс був визволеним? — спитала стрункіща зі сестер.

Друзіля засміялася знову.

— Ні! Ані не забула я, що він одинокий із усіх мужів Іродіяд забезпечив свою жінку маєтком на час небезпеки. Він доріс до того, щоб бути володарем під рукою Риму.

— І пхнув Жидів у повстання своїм злодійством та податками, щоб лишити тобі маєток, — перервала їй Вероніка.

Старша жінка повернулася до них із огнем шаленої злости у своїх сліпих очах.

— Тихо раз — ви крикливі ворони; дурні, дурні, дурні! Що знаєте ви про любов, про сталість? Ви ставите любов і молодість на гру, як грачі кидають своїми кістками! Мій пан, Ірод, і я поклали все за любов — і стратили, а кохаємося як усе, хоч він тепер далеко між дикунами Еспанії, а я замкнена ось тут дожидати вигляду війни під Єрусалимом! А час іде і я старіюся — та чи його любов студеніє? Читайте його лист, що почта принесла сьогодня — як він бажає держати мене у своїх раменах ще раз! Ночами я молилася до Астарти і Венери[3]), щоби принесли мою любов на проміняx світла зір чи місяця туди далеко у Еспанію до нього, аби задержати його вірність для мене на віки! І замісць відповіди на мої молитви — що? Сей заклятий замок із духами мерців! Ось тут прийшов дух Маріямни, котру вдусив Ірод Великий, щоб страшити його, поки він не збожеволів. Ось тут і ми замкнені як ті вязні минулого, розщибаємо наші слабі жіночі руки до оков судьби — духи нашої минувшини прийшли страшити нас! Я кажу вам, дурні, що у темноті я можу мріти, що я не сліпа; та коли я благаю, щоб любов мойого пана прийшла і приняла мене у його рамена, коли темно і я можу забути, що я сліпа — що приходить? Що приходить — я питаю? Я можу бути львицею в обороні своїх молоденьких; та коли я молю о забуття, що приходить — я питаю?

— Дорога тітко Іродіядо, — почала чемно переконувати її Вероніка. — Се не розважні слова. Ми тільки розщибаємо наші слабі руки, стаючи на бій проти судьби.

— Дурна! Твоя доля ще не минула, а ти мрієш про синьоокого невільника тоді, коли ти повинна бути в Єрусалимі, ратуючи усе наше добро подружжям із Титом, сином Імператора!

Обі жінки поступилися взад перед нагальністю старшої, що стояла при отвореному вікні башти.

— Іродіяда стане маняком, поки не відішлемо її до її мужа у Еспанії, — прошепотіла Друзіля.

— Маняк, — повторила невидюча жінка приглушеним голосом погорди. — І ви були-б такі-ж, якщо в ночі, коли ви молитеся о любов, прикотилася-б до вас по камінній долівці крівава голова того дикого анахорета, котрому відтято її в пивницях сього замчища. Коли-б я тільки могла здерти сю заслону із моїх очей і переконатися, що се неправда; та чи можливо сліпій львиці боротися?

(Дальше буде).

[1]) Юдеї, мешканці південної части Палестини з столицею Єрусалимом уважали себе, в противенстві до Галилейців на півночі, які були помішані з поганами, чистокровними Жидами і були національними фанатиками.

[2]) Форум — латинське слово — означає: майдан, ринок серед міста, де за республиканських часів відбувалися народні віча.

[3]) Фанатик (латинське слово) — загорілець.

[4]) Анахорет (грецьке слово) — пустельник.

[5]) Дунаєм приходила північно-східня границя тодішнього римського цісарства, а Еспанія була найдальше висуненим на захід краєм, завойованим Римлянами. В такі далекі і небезпечні краї Римляне засилали політичних вязнів, як приміром в Росії засилано на Сибір. Усіх „інородців" Греки і Римляне називали варварами, себто дикунами.

[6]) Імператор (лат.), себто той, що приказує, було первісно титулом найвисшого вожда в римському війську, а пізнійше цісаря.

[1]) Цезарея — палестинська пристань на Середземнім Морю за римських часів.

[2]) Зелот (по грецьки) — загорілець, фанатик.

[3]) Астарта — богиня любови і природи у семітських народів, як Асирійці, Вавилонці, Фенікійці; Венера — римська богиня любови і краси, богиня ранної й вечірної зорі.

ЗАСТАНОВІТЬСЯ НАД СИМ ДОБРЕ.

(Недільні Школи).

Виховати своїх дітей на чесних, ідейних і свідомих членів своєї нації і цілої суспільности, — се найважніший обовязок кождих родичей. Але що самі родичі не годні сповнити сього важкого обовязку, то їм приходять в поміч школа, церква і инші виховавчі інституції та орґанізації, які мають за ціль дбати про добре виховання молодого покоління. І чим нарід культурнійший, чим більше свідомий, тим більше в нього шкіл, тим більше ріжних орґанізацій та інституцій, які піклуються моральним вихованням молодіжи.

Як примір можна навести наших спів-горожан Англійців. Крім звичайних державних шкіл, які є для всіх горожан Канади, Англійці мають десятки ріжних інституцій, орґанізацій та клюбів, які істнують єдине на те, щоб дбати про моральне виховання молодого покоління. **Переважна більшість сих орґанізацій та інституцій є релігійного характеру і провадять свою працю в порозумінню з церквою.** Треба отже сказати, що англійські церкви, якої вони деномінації не булиб, дуже совісно і дуже енерґійно піклуються дітьми своїх членів, виховуючи їх не тільки на чесних і свідомих членів своєї суспільности, але й на щирих, відданих членів своєї церкви.

На першім місці між такими релігійно-моральними виховавчими інституціями стоїть без сумніву Недільна Школа, яка істнує при кождій англійській церкві. Наука в Недільних Школах провадиться для дітей ріжного віку. І так бачимо там кляси для маленьких дітей, від шестого року життя або й раньше, кляси для старший дітей і кляси для ще старших — для хлопців і дівчат аж до 21 року життя. Кляси сі провадяться під ріжними назвами, як Початкові кляси, Середні кляси, Біблійні кляси молодих мущин і т. п. але ціль їх і задача одна: релігійно-моральне виховання. В виду сього дитина, яка вступить до Недільної Школи, скажім на шестому році життя, **остає під опікою церкви аж до часу, коли стає повнолітним і відвічальним членом церкви.** Користи з такої Недільної Школи такі ясні, що злишним булоб їх тут вичислювати.

А як мається справа з релігійно-моральним вихованням дітей у нас, Українців? Яку ролю в сім зглядї відограє наша церква? На жаль майже ніякої. У нас церква, яка вона не булаб, православна чи католицька, звертає увагу в першій мірі на старших, на дітей-же не звертає жадної уваги. Робиться так, неначеб церкву діти не обходили, неначеб релігійно-моральне виховання дітей виходило поза рамці її діяльности. Але помимо того ми бідкаємося, що сучасна молодіж не має до церкви замилування, що не відчуває в церкві потреби. І ми відказуємо то на саму молодіж, то на злі часи, то на злі впливи поза церквою, — відказуємо на всіх і вся і шукаємо за корінем лиха всюди, тільки не там, де за ним слід шукати. А корінь лиха знаходиться таки в самій церкві. Той корінь лиха, — **се байдужність, з якою церква відноситься до релігійно-морального виховання дітей.**

Треба памятати, що те, що притягає і задоволяє дорослу людину, не може задоволити дитини. Доросла людина може вчащати до церкви з кількох причин: з самої побожности, ради гарного співу, ради доброї проповіди, з почуття обовязку і т. п. Будь яка з сих причин може привязати дорослу людину до церкви. Та що иншого з дитиною. Вона не відчуває такої потреби душевного задоволення чи заспокоєння, як доросла людина, в ній ще не розвинене почуття обовязку, для неї проповіди й саме богослуження часто не зрозумілі, а катехизація, яку священик колись-неколись перепроваджує суха, не цікава, часто нелюба.

І що ми бачимо? Діти виростають, стають повнолітними членами суспільности, стають батьками й матерями, але церковні справи для них байдужі, церква для них річ маловажна, а то й не потрібна, релігійно-моральні засади для них не істнують. І приходиться тоді церкві доложувати всіх старань, щоб молодих людей, яких в дитинстві вона цілковито занедбала, пригорнути назад на своє лоно, направити на добру дорогу в життю. Та на жаль такі змагання дуже часто остають безуспішні.

Буває й таке, що чужі секти, бачучи нашу байдужність супроти наших дітей, закладають між нашими людьми свої місії, стягають до себе наших дітей і поволі, але певно відчужують їх не тільки від своєї церкви, але й від свого народу. Відома нам примірoм околиця в Саскачевані, де методиська місія має в сім зглядї дуже великі успіхи, — до тої міри, що родичі, Українці, йдуть в неділю до своєї церкви, а їх діти в той самий час ідуть на методиське богослуження. Се сумне явище можна пояснити великою несвідомістю родичей і зловіщою байдужністю їх пароха, Москаля, якому байдужа доля українського народу.

Що-ж треба нам робити, щоб наші діти не пропадали для нашої церкви і для нашого народу? Нам треба піти за приміром наших сусідів, Англійців, і повести акцію, щоб наші церкви звертали більшу увагу на релігійно-моральне виховання дітей. Сим повинен занятися в першій мірі кождий священик та кождий Українець і Українка, яким не байдужа доля їх церкви і народу.

Великий крок в сім напрямі зробиться, коли при кождій українській церкві буде зорґанізована Недільна Школа. Тільки Недільна Школа може усунути ту перепону, яка відчужує молодіж від церкви. Ми вже маємо кільканайцять таких шкіл і з великою радістю приходиться підчеркнути, що вони роблять незвичайно корисну роботу.

Між сими Недільна Школа при Українськім Православнім Соборі св. Покрови в Вінніпеґу заслугує без сумніву на перше місце, так що до численности дітей, як рівнож-ж що до орґанізованости і системи навчання. Сею школою завідує о. прот. Савчук, якому помагають девять дібраних учителів і учительок. Діти поділені на кляси відповідно до віку і здібностей і кожда кляса побирає науку після наперед вложеної програми. Наука відбувається кождої неділі від третої до пів до пятої години пополудни. На згадку заслугують також Недільні Школи в Шіго, Саск., під проводом о Слюзара і в Вайті, Ман., під проводом о. Новосада і п. Жаровського, народного учителя.

Брак українських Недільних Шкіл при наших церквах по кольоніях давався вже давно відчувати і пляни на їх заснованя вже давнійше обговорювалися, а коли до сього дня в сім напрямі зроблено ще так мало, то тільки тому, що на дорозі зреалізовання тих плянів стояли деякі важні перешкоди. Найважнійшою з сих, се брак учителів. Звичайно Недільною Школою повинен завідувати священик. Але се можливе тільки в громаді, де є сталий парох. А таких громад в нас ще дуже мало. В англійських Недільних Школах навчають світські люде. Але там се можливе. Між Англійцями Недільні Школи істнують від ряду літ, в них маса **відповідних підручників і діточої релігійної літератури,** в них лекше знайти людей, які такими справами інтересуються, і які мають до сего відповідне релігійне підготовання. Але в нас, які що тільки на дорібку, сего всего нема і тут якраз причина, чому в нас до сьогодня на полі Недільної Школи так мало зроблено.

Але тепер вже і в нас є можливість орґанізувати Недільні Школи, і то не тільки там, де є сталий парох, але при кождій церкві і церковній громаді. Коштом Недільної Школи при Соборі св. Покрови в Вінніпеґу а під редакцією о. прот. С. В. Савчука виходить від Нового Року діточий релігійний місячник п. з. „Недільна Школа", який являється ідеальним підручником для науки в Недільних Школах.

Спершу сей часопис був призначений тільки для дітей Недільної Школи в Вінніпеґу, і тому про його появу ширший загал не знав нічого, хотяй на днях вийшло вже пяте число з друку (за травень). Але сталось, що „Недільною Школою" заінтересувалось кількох наших передових священиків в Канаді й Америці й висловилися про неї так прихильно, що остаточно рішено видавати її в більшім числі примірників і розповсюднювати не тільки, як діточий релігійний орґан, але рівно-ж як підручник для учителів Недільних Шкіл.

Ось як висловлює ся „Дніпро", орґан Української Православної Церкви в Америці, про „Недільну Школу":

„Ми на стільки захоплені сим журнальчиком, потреба якого відчувалася вже давно, що мусимо найсердечнійше поручити його оо. Настоятелем Парафій і пп. Учителям для вжитку в парафіяльних школах. „Недільна Школа" стане для них дійсно „правою рукою" в навчанню Божого Закону, тим більше, що ми ще до сього часу не могли спромогтися на видання потрібних шкільних підручників в сій области."

Отже в нас тепер вже є можливість провадити Недільну Школу при кождій церкві, чи церковній громаді, коли тільки наші священики й передові одиниці зрозуміють велику вагу такої школи і схочуть занятися її зорґанізованням.

Плян зорґанізовання і ведення Недільних Шкіл при церквах, де нема сталого пароха, намічається такий: Священик, в порозумінню з церковним зарядом, чи й зі всіма членами громади, відкриває Недільну Школу і назначує відповідного учителя (чи учительку). Такого учителя можна дуже легко знайти в кождій громаді. Ним може бути льокальний народний учитель, дяк або хто будь з більш освічених і енерґійних членів громади, який тішиться в громаді повагою і пошаною. Зрозуміло, що він мусить також мати достаточне знання релігії. Такий учитель, при помочі „Недільної Школи", учить дітей в неділі, коли священик є поза парохією, в неділі-ж в які священик є в громаді, навчає сам священик. В де котрих околицях такий плян ведення Недільної Школи вже переведено в життя і він показався дуже практичним і успішним. Нема отже причини, чому не можнаб зробити сего і по других парохіях, треба тільки, щоб священики сим щиро занялися і не жалували доложити до так благодійного діла своїх рук.

„Недільну Школу" найкраще виписувати гуртом від о. прот. Савчука, Box 3684, Вінніпеґ. Передплата виносить 50 центів річно — сума, на яку стати навіть найбіднійших родичів. Практикується також таке, що церковний заряд виписує для вжитку місцевої Недільної Школи потрібну скількість кождого випуску „Недільної Школи" і покриває кошти з церковних доходів.

Не зашкодить додати, що колиб наше духовенство і передовійші одиниці щиро занялися розповсюдненням „Недільної Шкли", то не тільки що можнаб її в короткому часі побільшити, але можнаб також приступити до видавання бодай чотири рази до року специяльного підручника для учителів Недільних Шкіл, як се роблять другі народи, в яких справа Недільної Школи уважається за дуже актуальну.

ЧАСУ ОДНОГО.

Він йшов на гору Голгофту і ніс на Своїх плечах великий, тяжкий хрест. В голову його вівся терновий вінець, а каплі крови спливали по обличчу... Довкола Нього ревіла юрба... Чи не та сама, котра так недавно ще була свідком Його торжественного візду до Єрусалиму й гукала „Осанна, сину Давидовому"... А тепер реве, як зграя хижих звірюк...

Він ступає вперед... Угинається під хрестом і падає, але ступає вперед.

* * *

Де-ж ті, котрі недавно витали Його? Де ті, котрим Він зір привернув, котрих з недуги підвів? Де-ж ті, плачучі, котрим втіху подав, нещасні, котрим радість дарував, грішники, котрих оправдав? Де-ж ті ученики Його, ті дванайцять, котрих довгих три роки навчав Правди Божої?

Нема нікого... тільки Мати одна...

О, Мамо!...

Зі стіп Його і з чола капає кров і губиться в поросі. Вона, Його Мати, йде слідом за Ним, а Її серце — одна рана.

Він угинається під тягарем хреста, а Вона під тягарем болю-розпуки. Їх серця рвуться одно до одного — боліють терпінням одно другого.

Син і Мати!

Ох, тяжка, тяжка дорога на Голгофту...

* * *

Сонце піднялося високо й будило все до життя. По обох боках дороги земля крилася зеленим килимом. Дихав легкий весняний легіт, і шептав благовість воскресення, але люде не чули того шепоту, не гляділи на земну зелень, не бачили сонця. Бачили тільки Кров Христову і впивались Нею.

Крови! Крови!...

* * *

Голгофта!

Збитий, опльований, знівечений стояв Христос і чекав послідного акту... А Мати Його біля Нього.

Ой Мати, Мати...

* * *

„Там розпяли Його, а з Ним инших двох, по сей і по той бік, по середині-ж Ісуса."

Два злочинці, а між ними Божественний Спаситель! Яка іронія! Злоба людська страшна, як пекло...

„Стояла-ж коло хреста Ісусового Мати Його, та сестра Матері Його, Марія Клеопова та Марія Магдалина."

І плакали жени Юдейські.

Чи й Мати плакала?... Слези висохли, а серце розбилось... Чи могла плакати?

Ой, Мати, Мати!

А юрба реготалась:

— Коли ти Христос, син Божий, то зійди з хреста!

Ісус глянув на Матір. Гляділа вгору, на Свого Сина, а в очах її невимовний біль-розпука.

А як би справді зійти з хреста? Мати пригорнулаб, кров обмилаб, біль з ран устами випилаб... А дика юрба на землю впалаб, просилаб ласки, „Осанна", кричалаб...

Та не такий був плян Божий.

* * *

Христос глянув на ученика, котрий стояв близько Марії. Він так любив його!...

„Жено, ось син Твій!

„Йоане, ось Мати твоя!"

Підступив Йоан до Марії, а Вона схилилась на його рамя й болюче зaридала.

„Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось..., промовив: Жажду!... Скушавши-ж оцту, Ісус промовив: Звершилось! І, схиливши голову, віддав духа"...

* * *

І заступила сонце хмара, і настала темрява, і задрожало небо, і застугоніла земля, і настав переполох серед народу. Розбіглись мучителі Христові, як отара овець, пігнались рабіни, щоб поховатися в храмі... Але перед Святая Святих роздерлась занавіса і мур захитався...

* * *

Зійшлися опісля приятелі Ісуса, зняли Тіло з хреста, похоронили в позиченім гробі, тай розійшлися домів.

Минула субота і наставала неділя. На далекім сході багрянилась заграва... А нараз осяяв сад, де находився гріб Ісуса і ясність та кинула проміння довкола, навіть на Голгофту, і покотилася, як ласка Господня, у всі низи.

А як прийшли до гробу Ісусового жени Юдейські і другі з ними з пахощами та миром, щоб намазати тіло Христа, стрінув їх Ангел у білих шатах тай сповістив їм:

— Христос Воскрес!

І зраділи всі радістю великою, впали на коліна тай благословили в радощах Бога живого. І понесли благу вість всім людям, по цілому світу:

— Христос Воскрес із мертвих! Смертю смерть поконав, і тим, що у гробі, життя дарував!

К-ко.

ОБМІНА ПИСАНКАМИ НА ВЕЛИКДЕНЬ.

Звичай обмінюватися на Великдень писанками зайшов до нас разом з християнством з Греції. Про походження сього звичаю є такий переказ:

Після Вознесення Ісуса Христа на небо, свята Марія Магдалина, прийшовши до Риму проповідувати науку Ісуса Христа, зявилася перед імператором Тиверієм І. і, подаючи йому на червоно закрашені яйця, привитала його словами: „Христос Воскрес!" Після сього вона почала розповідати імператорови про життя, науку і воскресення Ісуса Христа.

Християне в Римі, довідавшися про сей випадок, пішли за приміром Марії Магдалини і завели звичай обмінюватися на Великдень на червоно закрашеними яйцями. Звичай сей почав поширюватися все більше і більше і сьогодня є принятий чи не всіми християнськими народами.

Що-ж спонукало Марію Магдалину піднести в дарунку імператорови Тиверієви закрашені яйця? — В давних часах між поганами і Жидами був такий звичай: Коли хто приходив до важнійшої особи, а головно перший раз, то на знак пошани і любови до тої особи приносив будь що в дарунку. Примір сього звичаю бачимо в дарунках, які три мудрці принесли Ісусови Христови, коли прийшли поклонитися Йому. Бідні люде в таких випадках звичайно приносили земні плоди, або яйця. Отже нема нічого дивного, що Марія Магдалина, прийшовши до Тиверія, принесла йому такий дарунок.

У бібліотеці монастиря св. Анастазія, коло Солуня, знаходиться стародавний рукописний устав, списаний на перґаміні. При кінці того уставу, після молитви на день Воскресення, є слідуюче пояснення: „Читається так само молитва на благословення яєць і сира і ігумен, цілуючи братію, роздає їм яйця і каже: „Христос Воскрес!" Отже ми приняли сей звичай від святих Отців, які заховали Його з апостольських часів — від Марії Магдалини.

Писанка має для нас також символічне значіння. В день Воскресення Христового ми даємо один одному писанку і желаємо собі мира і християнської любови, яку сей великий день в нас побуджує. Червона краска писанки пригадує нам кров Спасителя, пролляту за наше спасення, а біла краска служить знаком великої радости з нагоди перемоги Ісуса Христа над смертю. З яйця народжується курятко, визволяючись з лушпини, яка заховувала в собі його зародок. Також само і ми, коли скинемо з себе усе земне, відроджуємося і воскресаємо, силою Христового Воскресення, до другого життя — до життя вічного.

Коли-б люде з облудною уявою життя мали змогу спокійно роздумувати і правильно-б мисляли на підставі тієї уяви, котру вони мають відносно життя, вони мусіли-б були прийти до висновку, що та зміна в нашому тілесному істнуванні, котру ми називаємо смертю, не припиняється і в нас, і в инших єствах, і тому не може уявляти нічого ні неприємного, ні страшного.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684, WINNIPEG, MAN.

ПРИВІТ З КИЇВА.

Всеукраїнська Православна Рада в місті Києві

ДО БРАТІВ-УКРАЇНЦІВ, ДІТЕЙ НАШОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З далекої України, з рідного Київа прийміть, Любі Брати, щире привітання від Всеукраїнської Православної Ради й Найпочеснійшого Митрополита Василя з радісним святом Правди і Світу нашої віри:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Перше слово, з яким звернувся воскресший Христос до жінок мироносиць, що йшли вшанувати Його померщого, а побачили Його воскресшого, було: „радуйтеся!"

І дійсно почуття радости з приводу Воскресіння Христового повинно перемагати в нас всі инші, часто тяжкі... ох, які тяжкі почуття, яких так богато викликає в нас сумне земне життя.

І тепер могутні сили темряви світу сього намагаються перемогти світло і правду Христової науки, знов повести на Голгофу дійсних послідовників Його. Але Христос перший побував на Голгофі, і, хоч звідти до гробу пішов, але воскрес із гробу і всім провістив: „радуйтеся"...

Лицемірство, фарисейство та иродіянство і тепер змовляються, як би дійсну Церкву Христову підмінити неправдою своїх мудрувань, а дійсну Христову Громаду видати Пилатам та Иродам. Але Христос перший був їм виданий і хоч одержав від них присуд смерти, але вийшов з гробу Великим Переможцем з закликом до всіх, що за Ним ідуть: „радуйтеся!"

І тепер зрадники — Юди та їх прибічники продають дійсних послідовників Христа в руки первосвященників та книжників. Але Христос перший був їм проданий, і, хоч виніс від них кайдани і знущання, і віддання на смерть, і коло гробу вартування, але соромом покрив їх ворожнечу і всі їх заходи проти Його воскресіння, і воскреснувши з гробу всім провістив: „радуйтеся!"

Любі Брати! Там у вас свої біди та турботи, тут у нас свої. У вас свої фарисеї, лицеміри та иродияне, у нас свої. У вас свої юди та їх прибічники, у нас свої. Але і для вас, і для нас, і для всього світу лунає величній світлий заклик воскреснувшого Христа: „радуйтеся!" Христос воскрес і все фарисейство і лицемірство, все юдине окаянство, всі темні сили, як дим, щезли...

Вся ся темрява землі і при тимчасовій перемозі стає ще більш темною і сумною, а дійсна Христова Церква і в горі і в пригніченні освітлюється радістю Воскресіння Христового і з радістю і вірою в конечну перемогу йде за воскреснувшим Христом.

Отже, Браття, в тяжкій боротьбі за віру, волю і життя своє рідне, яку провадимо і ми в себе і ви в себе, сміливо йдім вперед до перемоги...

Хоч через двері первосвященників і книжників, хоч через преторії пилатів та иродів, хоч через саму Голгофу, але сміливо йдім за Христом, що в сяйві воскресіння, з прапором перемоги над усякою темрявою і неправдою всіх закликає: „радуйтеся!"

Витаємо-ж усіх братів з святом перемоги Життя над смертю, Правди над неправдою, Світла над темрявою — з святом Христового Воскресіння.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Почесний Голова Ради **Митрополит Василь Липківський.**

Голова Ради **В. Потієнко.**

Члени: Прот. М. Хомичевський, П. Антипчук, К. Терещенко.

Член-Секретар **П. Гордовський.**

ЛЮБИМ ВО ХРИСТІ

ПАСТИРЯМ І ДІТЯМ РІДНОЇ ЦЕРКВИ ЖИЧУ ОД ЦІЛОГО СЕРЦЯ СВІТЛОЇ РАДОСТИ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ.

Нехай ся радість всіх нас обеднає, освятить, і піднесе наші серця і уста в молінних і духовних співах на хвалу Воскресшому Господу.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„Очистьмо почуття, — і побачимо Христа, що сяє недосяжним світлом Воскресіння."
Перша пісня Канона Пасхи.

Мало, Дорогі Брати і Сестри, зрозуміти велике свято Христового Вескресіння, аби воно стало нам „святом над святами", аби торкнулось сердець наших своєю чистою неземною радістю. Великої таємниці Божих премудрости і любови, що встановили для нашого спасіння сходження на землю Сина Божого, Його велику, всіх охоплюючу жертву самоофірування і обдарували нас святом перемоги над самою смертю, сеї великої таємниці, однаково, своїм обмеженим розумом ми не охопимо. Одже Свята Церква кличе нас не розумом тільки, а великим піднесенням сили нашої віри віддатись радостям сего світлого свята, — свята вічної невмерущої надії на всіх нас воскресіння, на нове, висче, вічне життя. Свята Церква кличе нас: „Очистьмо почуття, — і побачимо Христа, що сяє недосяжним світлом Воскресіння" і підемо на зустріч нашому Воскресшому Богу в твердій вірі, що правда так невмируща, як невмируща була Вічна Правда, розпята на хресті, що кожда офіра в саможертві буде мати своє воскресіння в перемозі все світлійшого життя над минулою темрявою, як велика офіра Бога на хресті мала воскресіння Його і остаточну перемогу над смертю.

З сією твердою вірою в перемогу Вічної Правди, з серцем готовим на труди і муки саможертви в імя тої Правди, ми будемо творити все світлійшим і світлійшим наше тимчасове життя на землі, нашу так коротку земну стежку. Ми будемо вірити, що стежка та, через наші стремління до світу і правди приведе нас усіх до воскресіння і майбутнього вишого життя. Нехай-же Велике свято Воскресіння нашого Бога стане для всіх нас святом зміцнення нашої віри, наших найсвятійших надій, нехай в радости своїй подасть нам також невмирущі сили для дальшої боротьби во Імя Христа і для дальших за Ним перемог.

„Очистьмо почуття, — і побачимо Христа, що сяє недосяжним світлом Воскресіння" і не тільки тепер в час нашого великого Свята, а ціле життя будемо стреміти до Нього, йти на зустріч Йому, як сини Його перемоги, як діти Ним зі смерти викуплені. Кожного року як і тепер свято Воскресіння нехай буде для нас невмирущим символом, нагадуванням чекаючої нас перемоги в боротьбі з темрявою і неправдою, з духовною смертю, а кличем тої боротьби нехай стане споконвічний клич християн усього світу в дні сього свята

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

† З ласки Божої, волею Церкви
Архиепископ Канадійський і Американський
Іоанн Теодорович.

ПОЧУТТЯ ОБОВЯЗКУ.

Недавно читали ми в англійській пресі новинку, яка показує дуже високо розвинене почуття обовязку серед Англійців. Іменно одна церковна громада в Вінніпегу (Вестмінстер Чорч) мала зложити на загальний фонд Зєдиненої Церкви ЧОТИРНАЙЦЯТЬ ТИСЯЧ долярів. Як звичайно в таких випадках, ся церковна громада зробила кампанію за тим фондом, або, як вони називають „драйв" і показалось, що громада зложила тільки половину призначеної з гори суми, іменно сім тисяч. На самий Великдень парох церкви відкликнувся до своїх парохіян і вони замісць 7 тисяч зложили або підписали того самого дня два рази більшу суму, то є 14 тисяч. Так отже вони зложили всего не 14 але 21 тисячу долярів і то не на потреби своєї церковної громади, але на загальні потреби церкви.

Коли ми зможемо похвалитись такими результатами?

Збирається Фонд на Сплату Довгу, який тяжить на Соборі св. Покрови в Вінніпегу. Кілько вже сповнило свій обовязок і жертвували на сю ціль? Не хочемо нічого згадувати про звичайних членів нашого громадянства, але мусимо сказати собі правду в очі, що богато з наших передовійших людей ще не відкликнулись і не сповнили свого обовязку. А тільки добрим приміром зі сторони передових людей можна заохотити весь загал до сповнення сего важного для всіх нас обовязку. — Жертви слати до:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

Т. Д. Волокатюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ, ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

(На основі св. Письма, науки Отців Церкви, постанов Соборів супроти змагань Риму та постанов самих папів).

ВСТУП:

Скажу-ж і я тобі: Що ти єси Петр, і на сьому камені збудую церкву Мою, і ворота пекольні не подужають її.
(Мат. XVI. 18).

Коли слава про діла й науку Ісуса Христа розійшлася по цілій жидівській країні, запитав одного разу Христос Своїх Апостолів, за кого уважають Його юде, і сказали Йому Апостоли, що одні мають Його за Івана Хрестителя, другі за пророка Ілію, инші за Єремію або котрогось з пророків, що прийшов вдруге на землю. Тоді промовив до них Христос: „Як же ви самі думаєте: Хто я?" — А на се відізвався Симон-Петро: „Ти єси Христос, Син Бога живого (Мат. XVI: 16. І сказав йому тоді Христос: „Щасливий ти Симоне, сину Йони, бо тіло і кров не відкрили тобі сього, а Отець Мій, що на небі". І додав: „Скажу-ж і Я тобі: Що ти єси Петр, і на сьому камені збудую церкву Мою, і ворота пекольні не подужають її" (Мат. XVI: 18).

Що-ж розумів Ісус Христос під словами: „Ти єси Петр, і на сьому камені збудую церкву Мою"?

Чи Христос хотів сим сказати, що будує Свою Церкву на твердій, як та скала, вірі в Христа, Сина Божого, яку-то віру висказав своїми устами Симон-Петро, чи може ті слова Спасителя мають означати, що Він хотів будувати Свою вічну й непобідиму церкву на Апостолі Симонові-Петрові, як се голосять людові слуги того, котрий іменує себе вселенським архиереєм та намісником Христа?

І. Ісус Христос дав всім Апостолам рівну учительську, священичу та управляючу власть.

Знаємо, що Ісус Христос вибрав Собі дванайцять Апостолів на помічників у Свойому святому ділі, та розсилав їх по всій жидівській країні проповідувати царство Боже, а перед Своїм вознесенням на небо настановив їх усіх (тоді одинайцять) Своїми наслідниками в проповідуванню Євангелія між усіма народами землі, сказавши до них: „Дана Мені всяка власть на небі і на землі. Ідіть-же навчайте всі народи, хрестячи їх в імя Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх додержувати всього, що Я заповідав вам" (Мат. 28, 18-20). А щоби вони не страхалися важкого обовязку і трудів благовістя, Він потішив їх: **„І ось Я з вами по всі дні до кінця світу"** (Мат. XXVIII. 20), себто, що Він остане з ними духом на віки, вічні і скріпляти-ме їх та їхніх наслідників у великому ділі Євангелія царства Божого. На те-ж, щоб Апостоли та їхні наслідники вірно проповідували Його святі заповіти, Христос прирік їм ще на Тайній Вечері: „Я вблагаю Отця, і дасть вам иншого Утішителя, щоб пробував з вами по вік" (Іван XIV, 16) „Утішитель-же, Дух Святий, Котрого пішле Отець в імя Моє" (Ів. XIV, 26). — „Дух правди, що від Отця виходить" (Ів. XV, 26) — „той научить вас усього, і пригадає вам усе, що Я говорив вам" (Ів. XIV, 26). — І зійшов на всіх Апостолів Дух Святий після вознесіння Христового в день Пятьдесятниці в Єрусалимі (Діян. II: 1-18).

Так як дав Христос усім Апостолам рівну власть проповідувати, так дав їм також усім і рівну священичу власть, коли промовив до них установляючи св. Тайну Евхаристії на останній вечері з ними: „Се чиніть на мій спомин" (Лук. XX. 22, 19).

Та Ісус Христос дав своїм Апостолам, і то усім, також управляючу власть у Своїй Церкві, кождому в одинаковій мірі. — Перший раз сталося се ще перед муками й смертю Христа, коли Він, навчаючи Апостолів про духа прощення у Своїй Церкві та як поступати з неправними членами громади, сказав їм: „Істино кажу вам: Що звяжете на землі, буде звязане на небі, а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі" (Мат. XVIII. 18). А в друге, коли зявившись Апостолам у неділю після Воскресіння промовив до них: „Мир вам. Якоже післав Мене Отець, і Я посилаю вас" (Ів. XX. 21). І се промовивши, дихнув і сказав їм: „Прийміть Духа Святого; кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться" (Ів. XX, 23).

II. Ісус Христос один Учитель і Наставник картає Апостолів за саме бажання старшовання і навчає їх духа взаїмної любови і пожертвовання за ближних та заповідає їм бути тихими і смирного серця.

Коли-б Христос бажав був вручити Апостолови Петрови намісництво, то не давав би був управляючої власти усім Апостолам, як се воно ясно виходить із Його слів, а сказав би був Апостолам — принайменше перед Своїм вознесінням на небо, що лишає Симона-Петра на Своє місце, а прочі Апостоли мають йому повинуватися. Та Ісус не зробив сього.

Противно — **Христос картав Апостолів за саме бажання бути чимсь вишим від других і навчав їх братерства та взаїмної любови.**

Одного разу в Капернаумі, в Галилеї, Апостоли перемовлялися між собою, хто з них більший у царстві небесному. Коли-ж Христос спитав їх, про що вони говорили, вони стидалися признатися. Тоді Христос призвав всіх дванайцятьох Апостолів і сказав їм: **„Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всім слугою"** (Мар. IX, 35). І взявши до себе хлопятко, поставив його серед них, та обнявши його промовив: „На правду кажу вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне. Отсе-ж хто смириться як хлопятко се, той більший у царстві небесному" (Мат. XVIII, 3-4). Хто бо найменший між усіми вами, той буде великий" (Лук. IX, 48).

Ще яскравійше виповів Ісус свою думку проти старшування у Своїй церкві та осудив його, коли перед Його входом до Єрусалиму приступили до Нього Апостоли, Яков та Іван, сини Заведеєві, та просили у Христа, щоб оба вони сиділи по правиці і лівиці Його у царстві небесному. Другі-ж Апостоли почувши се, почали негодувати на обох братів. (Гл.: Мат. XX: 20-28; Мар. X: 35-45). Тоді Христос покликав їх усіх до Себе і промовив сі знаменні слова: **„Ви знаєте, що в поган князі панують над ними, і великі управляють ними. Не так же буде в вас: ні, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою, — і хто хоче між вами бути першим, нехай вам буде рабом, — як Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити, і дати душу Свою яко викуп за многих"** (Мат. XX: 25-28).

Хіба-ж треба нам ще виразнійшого обявлення волі божественного Учителя про старшинство між Його Апостолами?! Коли-ж Ісус Христос сказав про Себе, що Сам Він прийшов на світ не на те, щоб Йому служили, але на те, щоб послужити людям і дати Свою душу за людський рід, то як можуть Його ученики бути гордими і бажати панування над народом або ставити себе один вище другого — коли їх учитель навчав їх: „Возьміть ярмо моє на себе, і навчіться від Мене: бо Я тихий і смирний серцем" (Мат. II: 28).

А після Свойого входу у Єрусалим, на тижні перед Своїми муками і роспяттям, промовляючи до народу про фарисеїв, що „люблять перші місця на бенкетах і перші сідала по школах, і витання на торгах, щоб звали їх люде: Учителю, учителю!" (Мат. XXIII: 6-7) — сказав Христос до своїх учеників: „Ви-ж не зовіться учителями: один бо ваш учитель, Христос; усі-ж ви брати. — І Отця не звіть собі на землі: один бо Отець у вас, що на небі. — І не зовіться наставниками: один бо в вас наставник, Христос. — Більший же між вами нехай буде вам слугою. — Хто-ж нести-меться вгору, принизиться; а хто принизиться, піде вгору" (Мат. XXIII: 8-12).

І чи не поступають ті, що обоготворюють римського єпископа, якого звуть вселенським учителем, вселенським архієреєм та святійшим Отцем, якраз всупереч постанові і волі Основателя Церкви, одинокого Учителя і Наставника нашого, Котрий сказав, що одинокий наш Отець святий се Бог, що на небі?! Хіба-ж не є вони такими-ж фарисеями і лицемірами як ті, про яких Христос говорив: „Ви зверху являєтесь людям праведні, в середні-ж повні лицемірства та беззаконня" (Мат. XXIII: 28). Про таких, сказав Христос словами пророка Ісаї: „Сей народ устами Мене шанує, серце-ж їх далеко від Мене. — Та марно поклоняються Мені, навчаючи наук заповідей чоловічих. — Занехавши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий" (Мар. VII: 6-8)

При Тайній Вечері дав Христос примір смиренности Своїм Апостолам, обмивши їм ноги і промовив: „Ви звете Мене Учителем і Господом, і добре кажете; се бо Я. — Коли-ж Я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги. — Приклад бо дав вам, і як Я зробив вам, і ви робіть. — Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? Хіба не хто за столом? А Я між вами як слуга. Направду, направду кажу вам: Не є слуга більший пана свого, ані післанець більший пославшого його. — Коли се знаєте, то блаженні ви, коли робитимете се" (Ів. XIII: 3-15; Лук. XXII: 27; Ів. XIII: 16-17).

Гордість і честилюбство коріняться в зіпсованій людській природі; вони від світу. А Христос сказав виразно про Своїх Апостолів: „Вони не від світу, яко-ж Я не від світу" (Ів. XVII: 14), бо „Царство Моє не від світу сього" (Ів. XVIII: 36) — заявив Христос перед Пилатом. І молячись за них до Отця небесного на Тайній Вечері говорив: „Як Мене післав єси в світ, і Я післав їх у світ. — Не молю, щоб узяв їх із світа, а щоб зберіг їх од зла — і освятив їх правдою Твоєю" (Ів. XVII: 18, 15, 17).

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Один український часопис в Канаді зробив відкриття, що на світі є щось таке, як греко-католицький календар, який був „установлений Юлієм Цезарем . . . і був заведений у життя в 46 році перед народженням Ісуса Христа".

Чудо тай годі. Греко-католицька (уніятська) церква повстала з волі папи і Польщі аж в 1596 році, але помимо того, згаданий український часопис каже нам вірити, що 1642 роки перед тим вже був греко-католицький календар.

Коли так, то Юлій Цезар був певно греко-католиком, бо тільки греко-католик установив би греко-католицький календар.

— — — — — — — — — —

Коли хто думає, що в греко-католицькій церкві не заводяться реформи, то грубо помиляється. Вона не тільки, що повикидала в богослуженнях слова „православний", „православних", але навіть позаводила нових святих і нові богослужения, яких позичила від римо-католиків. Але завела також де що оригінального, от хочби щедрівки.

В 8 ч. „Праці", яка виходить в Бразилії, і яку видають тамошні оо. Василіяне, подибуємо дві нові щедрівки, які прислав до „Праці" о. Павло Петрицький (не-Василіянин) і який є, треба догадуватися, їх автором.

Згадані щедрівки, як заявляє о. Петрицький, були відспівані (тільки не каже де, — чи не в церкві?) дівчатами в Навечеріє Богоявлення (!) при помочи якогось М. Р., правдоподібно дяка. Щедрівки носять заголовок **„Клеветникам і Злодіям в Альбум"**, але на ділі вони спрямовані проти професора Карманського, який тепер з Василіянами не власці. Перша „щедрівка" починається ось таким „побожним" віршом:

„Кождий редактор (себто й католицький? — С.) хотьби найдурніший,
Дуфає в себе, що він наймудріший,
Бо хотьби дурний був, як тота довбня,
Горлає: ось в мене розуму палата!"

А кінчиться вона таким „віншованням":

Нині крадуть усі люди (себто й Василіяне? — С.)
Тож в невдовзі і так буде,
Що хто вже не зможе красти
Кулаки буде гриз зі злости".

Друга „щедрівка" ще „гарнійша". Вона починаєсь:

„Гей сором, браття Українці, сором,
Що в нас батяри диким виють хором —
Гей сором нам!
Нумо браття в руки здорове шіпило
Тай женіть батярів, щоб ся аж курило,
В зуби чортам!"

Чудесно! Як раз щедрівки, які надаються до співу у василіянській церкві, а до того дівчатами.

Радимо „Канадійському Українцеви" передрукувати згадані „щедрівки" в цілости, а то й під ноти вложити, щоб такий славний твір не пропадав.

— — — — — — — — — —

Вище згаданий о. Петрицький є зовсім компетентний писати для греко-католицької церкви на ріжні теми „щедрівки". В него і знання теольогії і красномовність і стиль. Своїм стилем він дорівнує найліпшим католицьким письмакам. В 9 ч. „Праці" він помістив статтю на адресу заступника редактора „Хлібороба", Кобилянського. Стаття та носить такий заголовок: „Ще кілька уваг на батярські наклепи сиркача Кобилянського". Заголовок статті вповні відповідає її змістови. Але не так о зміст тут ходить, як о стиль. Він прекрасний! Ось, що говорить про него таки самий о. Петрицький:

„Я пишу так, щоб мене нарід зрозумів, в батярській школі не бувем, протоє висловів уличних встидаюся уживати".

Цікаво, які слова о. Петрицький уважає за вуличні вислови?

— — — — — — — — — —

Писав одного разу „Канадійський Українець" таке:

*Яку ціль має церков, коли бажає, щоби священики були бежжені?— Вона хоче, **щоби вони були совершенно свобідні.**"*

Отже католицька церква не позволяє своїм священикам женитися тому, бо хоче, щоб вони були **совершенно свобідні.** А ми колись думали, що католицька церква тому не позволяє своїм священикам женитися, бо хоче, щоб вони були совершенні, щоб затримали дівство — чистоту. Але що „Канадійський Українець" певно більше знає про засади своєї церкви, як ми, то ми приймаємо його пояснення.

— — — — — — — — — —

„Канадійський Українець" почав **бавитися вогнем.** Почав обороняти папське першенство і непомильність та святість і хоч признає, що деякі папи були негідниками, то каже, що „проти церкви і папів можна би з того факту (себто з факту, що папи були негідниками) лише тоді закид зробити, **коли би їх негідність була висліддом** злої або попсованої науки церкви і папів, або злих прав. Але сего не було. **Науки церкви і прав вони своїм приватним життям не нарушили".**

Чи справді так? Ось, що ми знаємо про деяких папів:

1). Папа Віктор **одобрив монтанізм.**
2). Папа Марцелин був **ідолопоклонником.**
3). Папа Ліберій згодився на осудження Афтаназія і **рішився приняти аріянство.**
4). Папа Вигилій **купив собі папство** у Велизарія, полковника імператора Юстинія.
5). Папа Іван XI, був **законним сином папи** Сергія і Мароції.
6). Папа Олександер VI був **батьком** і **любовником** Люкреції (своєї дочки).
7). Папа Іван XXII **ВІДКИДАВ БЕЗСМЕРТНІСТЬ ДУШІ.**

І так майже в безконечність. — Отже питаємо „Канадійського Українця": **Чи папи, які покланялися поганським божкам, які купували папство, які відкидали безсмертність душі, які були любовниками своїх дочок, які визнавали аріянство, та які були душегубами,** — чи такі папи нарушили своїм „приватним життям" науку і права католицької церкви, чи ні?

Коли ні, то виходить, що католицькій церкві байдуже, якими є її духовники, — вони можуть бути еретиками, роспусниками, ідолопоклонниками, щоб тільки задержали форму і визнавали себе католиками.

Велика дяка Богові, що ми не католики.

— — — — — — — — — —

Твердить „Канадійський Українець", що Ісус Христос оснував Свою Церкву на Петрові і опирає своє твердження на отсих словах Ісуса Христа:

Ти єси Петр і на сьому камені збудую Церкву Мою і сили пекольні не подужають її (Мат XVI· 18)

Ми не хочемо зі своєї сторони переконувати „Канадійського Українця", що сї слова Ісуса Христа треба инакше розуміти, як їх розуміє католицька церква; ми тільки наведемо слова деяких святих Отців, яких визнає також католицька церква і яких не можна посуджувати о перекручування науки Ісуса Христа. А вони в сій справі говорять і навчають далеко не так, як католицька церква.

Святий Кирило в своїй четвертій книзі про святу Тройцю говорить: **„Під каменем** (на якім Ісус оснував Свою Церкву) **ми повинні розуміти непохитну віру апостолів".**

Святий Ілярій, епископ Пуатберський, в своїй другій книзі про Святу Тройцю говорить: „Камінь („петра") є благословенний единий **камінь віри,** висказаної устами св. Петра". А в шестій книзі про Святу Тройцю він говорить: **„На тім камені віри основана церква".**

Святий Іван Золотоустий в пятьдесять-третій проповіди про евангелиста Матея говорить: **„На сім камені я збудував церкву Мою, то є на вірі ісповідання".** А яке було **ісповідання** ап. Петра? Ось яке: **„Ти є Христос Син Бога Живого".**

Святий Августин, якого католицька церква дуже високо цінить, говорить: „Що означають слова: Збудую церков Мою на сім камені? **Вони означають: — На сій вірі, НА ТИХ СЛОВАХ: Ти єси Христос Син Бога Живого".** Святий Августин в 124-ій проповіди сказав ще й таке: **„На сім камені ісповідання Я збудую Мою церкву. КАМІНЬ-ЖЕ БУВ ХРИСТОС".**

Отже святі Отці розуміли і вчили, що Ісус Христос збудував Свою Церкву не на Петрові, а на **ВІРІ,** що Ісус Христос є Син Божий.

Та инакше вчать приклонники, між ними і „Канадійський Українець", папи. Але даремні їх заходи. Для кождого здороводумаючого і правдивого християнина наука святих Отців значить більше, чим теревені тих, які замісць Христа вибрали собі папу, які замісць Ісуса Христа обожають грішного чоловіка.

— — — — — — — — — —

Критикує „Канадійський Українець", устами якогось Николая Лисака з Тіодор, Саск., приклонника цареславія, українських православних священиків, що вони нїби не знають церковного уставу і як примір наводить, що котрийсь там український православний священик зачинав Всеночне тільки в епітрахилі.

Нам не-дивно, що Николай Лисак, світський чоловік, не знає церковного уставу. Але дивно нам, що не знає його редактор „Канадійського Українця", хотяй просидів, як хвалиться, на шкільній лавці не менше 20 років.

— — — — — — — — — —

Дивуєся дехто, що приклонники цареславія знаходять в „Канадійськім Українци" місце на свої дописи проти Української Православної Церкви.

Нічо дивного. „Канадійський Українець" служить чужим людям від коли він, отже яка ріжниця чи тими чужими є Французи, чи Бельгійці, чи Поляки, чи Москалі? Він всім послужить, щоб тільки не своїм.

— — — — — — — — — —

Запитує „Канадійський Українець", чому Українська Православна Церква в Канаді і Америці не стане в обороні

православної церкви в Польщі. „Канадійський Українець" запитує се помимо того, що прекрасно знає, що Українська Православна Церква якраз ставала й стає в обороні православної церкви в Польщі. Найліпшим доказом на се є факт, що Українська Православна Церква видала протест проти знущань Польщі над православними, які знаходяться в її межах і розіслала той протест до представників **всіх християнських церков** і організацій по цілім світі. Так, навіть до папи вислала, хоч добре знає, що знущання Польщі над православною церквою не є папі не відомі. Більш як певно, що ті знущання переводяться, як вже не на прямий розказ, то за згодою папи. Се треба виносити хоч би з того, що **в тих знущаннях беруть головну участь католицькі ксьондзи, а чей-же не можна повірити, щоб вони робили се проти волі, або без відома папи.**

Отже Українська Православна Церква зробила і далі робить все, що в її силі, (гляди в нинішнім числі „Протест проти автокефалії православної церкви в Польщі), щоб оборонити православних в Польщі перед переслідуваннями зі сторони католицьких ксьондзів. А се більше чим зробила греко-католицька церква в Канаді в справі загарбання польським урядом греко-католицької церкви в Галичині. Ані епископ Будка, ані його орган, „Канадійський Українець", не піднесли ані словечка протесту проти конкордату і примусового целібату, яких Поляки греко-католицькій церкві накинули, але „Канадійський Українець" вважає, що се „що інного".

— — — — — — — — — —

„Канадійський Українець" повинен кождого разу, коли пише неправду проти Української Православної Церкви, пригадати собі приповідку: „Бреши, та міру май". А то він так часто плює собі в обличча, що прямо дивуватися треба, як він ще може дивитися на світ Божий:

От хочби таке (гляди 15 ч. „Кан. Укр."):

*„**Знаємо,** що Сикстунівщина (так „Кан Укр." називає Укр. Прав. Церкву в Канаді) **се прищіпка автокефалії в Польщі і вони мусять жити з Поляками в тісній любови та вводити в практику „минстко єдно".***

На таке твердження може спромочися тільки людина умово хора, або морально звихнена, яка не має ані крихітки почуття сорому ні божої боязни. Людина, котра так безлично бреше — є небезпечною для суспільности і не повинна знаходитися на волі.

А що до самого закиду немов би то Українська Православна Церква була „прищіпкою автокефалії в Польщі", то сю підлу брехню найкраще опрокидує протест Української Автокефальної Церкви проти автокефалії православної церкви в Польщі, який містимо в сім числі нашого органу, як офіціяльний комунікат.

— — — — — — — — — —

Заявляє др. Осип Назарук (в 42 ч. „Америки"), бувший міністер Петрушевича і продавець бондів національної оборони, а тепер редактор „Америки", що церква **„есть основою суспільности".**

Що-ж дивного? — спитаєте, — Хіба-ж се не правда? Так, правда, але не в сім річ, а в тім, що той самий др. Назарук, будучи одного разу в Йорктоні, Саск. (він тоді ще не був редактором католицької газети) сказав таке: **„Для мене церква то так, як для біольога жаба".**

Ось так він сказав. Тоді для нього церква значила те саме, що **жаба.** Тепер вже що иншого. Тепер церква вже не жаба, тільки основа суспільности. А знаєте чому др. Назарук став нараз таким ревним приклонником церкви? Мабуть тому, що тепер та „жаба", як титулував він колись церкву, виплачує йому місячно чеки. От і все.

— — — — — — — — — —

„Церква есть основою суспільности", — заявляє цілому світови др. Назарук, ставши редактором „Америки". Яке щастя, що він не став редактором „Америки" в 1922 р., в то готов був заявити: „Жаба есть основою суспільности".

ЕПИСКОП ХОМИШИН — БОЛЬШЕВИК.

Перемиський „Український Голос" помістив в ч. 9 (340) статтю п. з. „Чорний большевизм", в якій вказує на шкідливу роботу еп. Хомишина, не тільки для українського народу, але й для греко-католицької церкви, й називає ту роботу чорним большевизмом. Між иншим „Український Голос" пише":

*„Наш нарід належить тепер до двох організацій церковних — греко-православної і греко-католицької. **Девять десятих нашого народу належить до першої організації, а один десять до другої.** Супроти того треба у нас великого такту, особливо з боку духовенства, щоб не ширити релігійної ненависти, а пошаною иншого віроісповідання будити також пошану до свого. На жаль, від якогось часу повстав у нас напрям крайної нетерпимости релігійної, особливо в відношенню до православних. Сей напрям у нас зветься популярно „хомишинізмом".*

Дальше „Український Голос" каже, що сей „хомишинізм" ширить крайну нетерпимість супроти православних Українців і наводить слова ігумена Василіян, який в 1924 р. на відпустовій проповіди в Лежайську, де були також православні Українці сказав таке:

„Мені прикро, що мушу се голосити, але, во імя Бога, во імя католицької церкви, хочби був і рідний батько, НАКОЛИ ВІН ПР[redacted] ТРЕБА ЙОГО ВІДРЕКТИСЬ".

„Український Голос" наводить цитат з „Нової Зорі", органу Хомишина, який звучить:

„Хто стоїть у злуці з папством, сей стоїть з християнством, з відірванням від папства починається занепад людськости, занепад культури, тільки в злуці з папством можна знайти забезпечення людської гідности й [redacted]"

Отже після науки епископа Хомишина, **хто не визнає папи, той не є християнином.** Що більше, хто не визнає папи, той **не є чоловіком,** бо **„тільки в злуці з папством можна знайти забезпечення людської гідности".**

Таку роботу Хомишина „Український Голос" називає „чорним большевизмом" і закінчує статтю словами:

*„Проти того чорного большевизму, який противиться науці Христовій мусить виступити наше духовенство, і ціле громадянство. Ми зі своєї сторони вернемо ще до сего чорного большевизму і вкажемо на фактах, що він стремить не до релігійно-морального обновлення нашого народу, — **але до здичіння.**"*

Дивні діла творяться в „культурній" Польщі і в „культурній" польській греко-католицькій церкві. Чоловік, який в „дикій" Канаді був би негайно відданий для оглядин психіятрами, там править дієцезією і найспокійнійше ширить чорний большевизм — здичіння.

ПАПА РИМСЬКИЙ — БАТЬКО, ЧИ ВІТЧИМ?

Перемиський „Український Голос" з 4-го квітня, 1926, в статті п. з. „Рим проти нас" пише:

Найтрівожнійші наші підозріння й побоювання здійснилися! Рим у письмі до еп. Коциловського, а мабуть також і до еп. Хомишина, затвердив целібатові зарядження тих двох епископів. Покищо не маємо даних, у якій формі се сталося. Мабуть тільки приватним письмом від папи. Але більше й не треба. Ніякий будучий епископ уже сього не годен змінити в перемиській і станиславівській епархіях. А що у львівській епархії скорше чи пізнійше целібат також буде введений, про се вже не може бути ніякого сумніву. Рим хоче мати в нас целібат, переводить його безоглядно, отже й переведе його в цілости.

Останні наші надії, покладані на Рим, завели. Рим проти нас! Отся звістка рознеслась по нашому краю мов поражуючий грім. Рим, котрий по віки вічні затвердив був усі права нашої східної Церкви і її звичаї, котрий заборонив був змінити щонебудь у нашій Церкві навіть патріярхам, тепер потайки підставив наших нетямущих епископів і крадьком завів целібат проти голосу й волі цілого нашого духовенства і цілої суспільности. Наші численні просьби, меморіяли, депутації, віча, наш крик і лямент пішли нанівець. Так само, як і у Варшаві, якось усюди видно одну й ту саму руку, що тяжить на нас. Рим показався деспотом, який не зважає на такі „дрібниці", як голос розпуки поневолених народів. Щось у Римі попсувалось, відколи там сидить „польський" папа (що з варшавського нунція став папою) . . . І „во імя Христа" сповняє задушевні відвічні мрії наших „приятелів". Значить, що для наших питомців, котрі виступили з духовних семинарій, щоби тим задемонструвати проти насильного целібату, вже нема повороту до семинарії. Папа остаточно замкнув перед ними двері. Значить, що наша молодь, яка не має приступу до ніяких державних служб, уже й до духовної семинарії не зможе вступити без викривлення своєї душі. А раз викривлена душа стає податлива на всілякі инші викривлення. Значить, наше нове духовенство буде віддане на повну самоволю епископів, хоч би вони ломали не знать які церковні і народні канони. Рим усе покриє. А про таких епископів постарається хтось инший . . . Значить, що наше целібатське духовенство відчужиться від народу, і сумний примір „нашого хомишинівського Станиславова" заволодіє в усіх епархіях . . . Косять нас, як траву!

Не дармо то польський сойм займався справою введення целібату в нашому духовенстві (але справу нашого університету не допускає до нарад!), а реферував її славетний посол кс. Ільків і просив сойм, щоби попер наших епископів в їх целібатськім змаганню. Вже то нам „приятелі" самі добра роздають — щоби сповнилися їх задушевні мрії. А новітний Рим їм помагає! Треба бути дуже затуманеним, щоби сего не бачити і все покривати дитинною вірою в „спасительну науку" Риму. Не о віру тут ходить, але о грішні інтереси . . .

В. К.

БЛУДНИЙ СИН.

(Докінчення).

Всю увагу, всі думки збирав тепер молодий чоловік на собі самім, як збирає їх завсігди упокорена гордість. Затихли голоси пристрастей і над цілим його єством запанував дух смирення. Глубока покора прийшла на місце колишньої чванливости і підданняся волі Божій на місце гордої самопевности.

З такою душевною переміною молитва стала для нього любою бесідою. Бо перед ким розкриє він щирійше терпіння своєї душі, як не перед своїм Сотворителем! Кому виска же скарги свої, в кого має шукати потіхи для зболілого серця свого! Хіба-ж люде зрозуміють його каяння і повірять щирим постановам його серця?!...

Сходило сонце і зустрічав він його ранньою молитвою. Надходила спека з полуднішньою порою і піддавав він себе Божій опіці. Надходив вечер і зоряна ніч розпростиралась над землею і в таку пору він підносив свою душу перед престіл Божої премудрости і Божого милосердя.

І підглянули чужі люде молодого чоловіка на молитві і підняли на глум. Однакож їхній сміх мало вражав чоловіка, який віддав себе вповні Божому провидінню. Він чув, що всі нові удари неначе обминають його душу, скріпляють його душевну силу і він по ступнях терпіння підноситься щораз висше з тої безодні, на дні якої він був опинився.

— — — — — — — — — —

Однакож в глубоку, спокійну ніч, закінчивши молитву, молодий чоловік перелітав думками і до батьківського двора. Але тепер вже не сила достатку і не бажання спокою манила його туда. З батьківським домом вязала його тепер провина і соромом покривала його серце.

— Чи згадують там мене — питав він себе — і якими словами споминають? Чи не глузують з мене, тай чому би не мали глузувати? А що батько, що мати?... Чи простилиб вони мені, колиб я повернувся? І з яким лицем став би я перед ними і якими словами міг би я просити прощення? І як просити?.. Щоби приняли мене, як сина, як рівного між синами батька мого? Ніколи! Бо хіба-ж я їм рівний? Ні! В мене нема на те права, я довжник, я злочинець між ними! Не бачити мені більше лиця батька мого, ні матери моєї, ні братів моїх!...

І в такі хвилі самоосуду він заливався горячими сльозами.

— — — — — — — — — —

Разу одного стрів він купців з рідних сторін і почав розпитувати, чи знають вони такого-то поважного господаря тих сторін. І сказали купці:

— Живе він, та горе прибиває його душу. Наймолодший син його злегковажив батька свого і, забравши свою частину майна, пішов в далекий світ. І старий батько став понурий і не бачать його більше між громадою. Ось як то нерозум сина може знищити розум, повагу і саме життя батька свого! Нехай отся пригода, що оповідаємо, буде і тобі наукою, молодий чоловіче. Переказуй ти її і другим на науку!

Мов громом вразила ся вістка відблукавшогося сина.

— Тепер бачу я — сказав він собі — що гріх мій тяжить не тілько на мені однім, але від него терплять і ті, які нівчім не винні за мій нерозумний вчинок. Потерпів достаток батька мого; знівечена повага родини моєї. Гріх мій вкорочує життя батькови мойому, наводить болючі спомини братам моїм. Тепер зрозумів я, що людина не жие самотою, вона звязана нерозривними нитками з людьми другими. І зробить вона добро — богатьом від того добро і слава; зробить зло — богатьом мука і сором від того. Бачу я, як оден добрий чоловік може богато збудувати, а оден злий богато знищити...

І поширилась аж тепер свідомість молодого чоловіка.

А коли прийшла ніч, сон утікав від очий його. Як-же почало на день благословитись, почув молодий чоловік голос з глубини своєї душі:

Сповнилась чаша твого каяння на чужині і тепер треба вернутись тобі до дому батька твого. Ти вложив тягар на плечі богатьох і тому справедливість домагається, щоби ти пійшов і перебрав їх тягар на свої плечі. Чому мають вони його нести, а не ти? Не соромився ти зла зробити, не соромися зла направити.

І зрозумів дальше молодий чоловік, що саме каяття не нищить сповненого злого вчинку. Воно лише підготовляє чоловіка до вчинку доброго, яким треба заподіяне зло направити. І ще зрозумів молодий чоловік, що хто направляє злий вчинок той уже став на дорогу праведности. Він став уже творцем добрих вчинків.

— — — — — — — — — —

Був погідний, жаркий день і сонце звернуло з полудня, як батько блукаючого сина стояв у воротях і дивився задумчиво в безмежну далечінь. Срібна борода блестіла на сонци, а палиця в руці вказувала, що старий господар вибрався мабуть оглядати поля і сіножати свої.

Тілько-ж чому він не спішиться? Що здержує його в сім місци? Може думає він, в котрім місци складати буде він стіжки пшениці, або перечисляє, кому продавати сьогорічний прибуток з черед своїх...

Та ні, не тут причина! Батьківське серце з самого ранку було неспокійне. Щось важке, нерозгадане тяжіло на душі від глухої півночі.

— Буде щось, сподіватися чогось треба — думав досвідчений батько — або смутку, або радости. Та скорше смутку. Від давна над моїм домом зависла понура хмара суму і хто знає, чи за нею не прийдуть тучі з громами. Усі шляхи ведуть від довгого часу лише сум, а для радісної вістки здаєсь шляху не стало — сказав він, похитавши важко головою.

І мимоволі глянув старий батько на шлях, що простягнувся перед ним по степу рівною смугою аж до того місця, де синий небозвід торкається краю землі. І старі очи догляділи гень в далечині чорну точку, ніби комашку, на тому шляху. Що-ж се? Іде хтось, або йде. Може купці, може подорожні. На тім шляху проїзджаючих завсігди далеко видно. Такий шлях... Бувають такі шляхи!

— Пожду ще, щоки наблизиться — подумав старий батько. — Коли се подорожний, то можна від нього богато потрібних відомостей розвідатися.

І жде він терпеливо, довго жде. Вже бачить виразно рухи подорожного, вже розпізнає якість одежі, вже зарисовуються черти лиця...

— Чужинець! — проговорив він до себе — нетутешний! Бачиться убогий і крок непевний в нього. Зупиняється... Треба підійти до нього!

— — — — — — — — — —

І старець пустився на стрічу незнакомому...

Невимовним болем і соромом і радістю защеміло наскрізь серце сина. Се-ж рідний батько вийшов стрічати дитину свою! Та хіба-ж він знав уже перед тим про його поворот? Старі поважні люде богато знають... На те-ж в нього батьківське серце! Тільки-ж... За весь час його важкої блуканини, се перша душа вийшла йому на стрічу. Що то свої рідні!... Та яке пооране зморщками лице — не те, що колись!...

І не промовив ще батько слова, як уже розкаянний син упав батькови до ніг і закликав:

— Согрішив я, отче, перед Богом і перед тобою і не гідний я зватися більше сином твоїм. Не смію я просити, щоби ти приняв мене до дому твого і між синів твоїх. Я прийшов лише сказати, що син твій був зійшов з правого шляху, а тепер знов на нього вернувся...

І не дав старий батько докінчити бесіди синови. Він підняв його пригортаючи сказав:

— Забудь і не згадуй, що належить до минулого. Нині я щасливий, що побачив тебе дозрілим в розумі і благородним в душі.

І повів його батько у двір свій.

А коли заходило сонце і вертали чотири старші сини з поля, побачили батька таким, як уже давно його бачили. Ніби молода сила вернула до нього. І сказав він:

— Сини мої! Отсе новинну скажу вам, що брат ваш був умер, а тепер знов ожив. Пійшов від вас лишаючи вам сором, а вернувши приніс вам повагу.

І сказав найстарший син:

— Ніколи ти, отче, не тішився так нами, як отсим, що розтратив готове добро твоє.

І сказав батько:

— Сину, не було причини радіти вами більшою радістю ніж звичайна. Я кождий день дякую Богу, що дав мені славних синів і моє батьківське серце молить Всемогучого, щоби мав вас в своїй охороні. Але сей брат ваш був загинув, а тепер знов знайшовся. Тішуся отже я, тіштеся і ви, що ніхто з нашої родини не загинув на віки на бездорожах. І ще памятайте сини мої, що найбільше добро і найбільша сила народу не в чередах овець і не в засіках пшениці і не в дорогім камінню, але в благородних людських душах. Довірям і співчуттям одного члена родини до другого будується повага і сила родини. Розсудком й однодушністю в думках, та готовістю до праці і жертвенности будується могучість народу. Коли отже щире серце і ясний розум буде в вас, тоді сам собою прийде достаток на ниви і гумна ваші і загостить до комор і хатів ваших.

І вечера того велика радість була в домі тім. І ніхто не думав, що провинився чимбудь наймолодший син батька свого і наймолодший брат братів своїх.

Люде живуть любовю: любов до себе, зародок смерти, любов до бога й людей — початок життя.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

— Мулієр Тацетат ін еклезіяс! — крикнув пріор. — Се значить, коли говорять про віру, то баба нехай держить язик за зубами. Не тобі розбирати, який Бог... ще й повторяти ереси шизматика! Що в справі віри скаже висвячена особа, то баба має вірити, неміркуючи, так воно, чи ні... Поки голосно і ясно та недвозначно не заявить, що покидає ересь і пристає до нашої церкви; поки не зажадає, щоби я вихрестив його, не зроблю йому тої послідної прислуги... Але й того ще замало. Він неабиякий грішник. З його кількох слів виходить, що він не лиш закаменілий шизматик, але й бив нашу віру! Се він мусить направити якимсь важним ділом в користь нашої церкви. І не сміє позволити, щоби його маєток був розсадником шизми й нових гріхів, як лишиться в шизматицьких руках. Не вихрещу і не висповідаю його, поки не побачу його завіщання. Воно мусить бути таке, щоби з його маєтку не могли користати сини гріха, такі шизматики, як він. Аж тоді приступлю до діла, буду спасати його душу.

Недужий склав руки, впялив очи в стелю і став пошепки відмовляти „Вірую".

— На милість Бога, висповідайте його! — крикнула Марійка. — Такого, як є. Він показав добру волю. Нехай не вмирає без ніякої потіхи.

Благаючи пріора Марійка обняла його коліна.

— Чи вже й до тебе чорт приступив? — пріор спитав грізно. — Поки не скаже вихрестити себе, не дасть маєтку на Боже, не вільно мені потішити його. Се моє послідне слово!

— Марійко! — шепнув недужий. — Коли той піп не хоче висповідати мене, то нехай вступиться! Ти нахилися до мене...

Мати хотіла відтягнути Марійку від недужого і вхопила її за руку. Але дівчина вихопила руку і нахилилася, майже приклала ухо до його уст.

— Марійко! Побачимося. Я тебе тут на сім світі лишаю вільну. — Прошу тебе не лишайся сама. Найбільше рік, як звичай каже. Але й се забогато. Потому віддайся. Зробиш обовязок, який сам Бог вклав на жінку. Се, що любиш мене, несміє станути поперек дороги до того, що твій обовязок... Вибери такого, що лишився вірний вірі твого батька... Я-ж був також такий і ти не погордила мною. Все іди за голосом твого власного серця, то й сама будеш знати, в якій вірі маєш колись попращати сей світ...

Замовк і заплющив очи, але її руку все ще держав у своїй долони.

— Любий! — скрикнула. — Тепер сама бачу, що не твоя вина. Не твоя вина, що розлучаємося не лиш на сім світі... Але я тебе, любий, таки не покину. Не розлучать нас! На тім світі знов зійдемося, бо я вертаю до віри твоїх і моїх батьків! І я вмру в тій вірі, що ти!

— Ошаліла! — крикнула мати, заломивши руки.

— Дитино, що ти верзеш?! — додав пріор. — Не боїшся кари божої? Не боїшся, що грім божого гніву вдарить в твою божевільну голову за таке богохульство?!

Марійка підвелася, глянула пріорови просто в очи і промовила:

— Богохульник той, хто зве себе заступником Бога милосерного, а не хоче змилосердитися над грішною душею, котра покаялася; шкодує пару слів потіхи для такого, що має станути перед найвисшим судією; шкодує пару слів молитви, пару слів просьби, щоби той предобрий суддя грішника помилував. Ти уявляєш собі Бога як гайдука з червоними від скаженої люти очима, з канчуком в руках, як істоту, що лиш карає лютими карами. Не промовить до мого серця наука голошена устами серця закаменілого і мстивого. Не тобі метати божі громи на мою голову, хоч і вона грішна. Піп моїх батьків був би вволив волю католикови, не простягаючи кігтів по його душу. Не лишав би його без потіхи. Не відказав би просьби до Всевишнього, щоби милостив був грішникови...

Чула, що вмираючий стис, хоч дуже легко, її руку і пустив.

— Любий! Кудиб ти не пішов, покинувши сей світ, піду за тобою. Будемо назад в купі, бо і я вмру в твоїй вірі!

Павло мабуть чув се, бо його лице прояснилося.

— З того сну він вже не пробудиться, — сказав пріор. — То агонія. Саме тепер чорти розпаленими кліщами тягнуть з него його душу...

— Як би чорти тягли, — відрізала Марійка, — то був би біль на його лици... воно бодай замрачилось би. А воно... дивіть, як прояснилося... Неначе дитина снить любі сни... Міркую, що ви вже тут непотрібні... Мабуть його душа сама знайшла ту дорогу, на котру я вас просила справити його.

— Ходім! — сказав пріор до старої Липської. — Тепер тут вже повна хата чортів.

Пішли обоє до головного будинку двора, до мешкання Липських. Пріор заперся з Липською в послідній кімнаті. Довго вони там балакали. По розмові пані принесла папір і чорнило. Пріор написав якусь грамоту, пані підписала її. Підписав також пріор, як свідок. Сховав грамоту за пазуху і відїхав.

Марійка сиділа коло недужого і наслухувала. Його віддих ставав щораз слабший. Нараз здрігнулася, бо покоївка, котра непомітно увійшла в кімнату, станула за нею і шепнула їй до уха:

— Панунцю...

— Що хочеш від мене? Іди геть!

— Панунцю!... Я мушу вам щось сказати, але дуже боюся...

— Лиши свої відомости для себе... Я тепер...

— Вам треба се знати, саме тепер... Вам і паничеви грозить велика біда...

Аж тепер Марійка глянула на покоївку допитливо.

— Я підслухала, що пані говорила з тим черевайком.

— З яким черевайком?

— А з тим францішканцем.

— Знаю, що говорили, про чортів тай про пекло.

— Ні, панунцю. Вони балакали про панича, що його завтра викинуть звідси... живого чи мертвого...

— Хто викине? — скрикнула Марійка.

— Цитьте, панунцю, щоби панич не пробудився.

— Кажи, хто викине.

Прийдуть гайдуки пріора і викинуть... Пані підписала якусь грамоту на ваш маєток. Завтра пріор впише грамоту в ґроді... Лиш нікому не виявіть, що то я вам сказала...

Марійка схопилася, тай до матері.

— Чи то правда, мамо, що гайдуки пріора прийдуть викидати Павла з нашої хати?... Мого судженого з моєї хати?

— Вже знаєш?... Коли вже се знаєш, то треба тобі знати й те, що сей двір з цілим сим маєтком вже не твій і не мій. Від позавтра ся хата вже буде жіночим монастирем. В жіночім кляшторі мущини не можуть бути. Отже й Павло Крипський мусить винестися відси. Як не схоче, або не буде міг, то його винесуть.

— Який монастир?

— Я нині записала...

— Ви мамо, ви записали на монастир мій маєток? Мій?!

— Твій, чи не твій, але записала. Чейже до суду не завдаш рідну маму! А хоч і завдаш, то суд маєтку тобі не віддасть. Окрім присуду в твою користь, ти мусіла би мати ще гайдуків, щоби двір відобрали силою від монахинь... Отже позавтра тут вже буде монастир. Я сама вступаю до того монастиря і ти посвятиш своє життя хвалі божій. Така була й твоя воля. Ти сама казала, що як не вийдеш за Павла, то вступиш до кляштору. Завтра грамота буде вписана в ґроді, позавтра пріор привезе монахині, котрі обіймуть двір в посідане.

Марійка стояла неначе поражена громом. Хвилю думала... Випрямилася і сказала тихо, але рішучо:

— Як Павло вмре, то буде лежати там, де лежить, аж до похорону. Як не вмре, то не дам викинути аж до хвилі, коли можна буде без шкоди для здоровля перенести його до його села. Але... тоді й я піду за ним. В кляшторі не лишуся. Вилетів мені з голови.»

Відвернулася і вийшла. Коло недужого сидів Панько.

— Хлопче! — промовила до него. — Не боїшся за свою віру і за свого панича, що тобі був за товариша і за брата, важити життям?

— Як би боявся, був би з паничем не ходив до батька Хмеля.

— Ось тут збруя твого пана. Даю тобі її на час. Твою збрую позич кому иншому. Іди до вашого села, та пришли сюди Татомира. Всім хлопам скажи, щоби взяли збрую, яку хто має. Хоч би лише сокиру або ціп. Позавтра рано приведеш їх сюди на майдан коло коршми. Тепер кажи тром парубкам, щоби осідлали найліпші коні і зараз прийшли сюди!

Панько вийшов, Марійка сіла писати короткі листи. Перед хатою затупотіли коні. То парубки вже дожидали приказів Марійки. Коли письма вже були готові, вийшла до парубків.

— Ти, — сказала до першого, подаючи йому лист, — поїдеш до давного нашого панотця і даш йому се письмо. Позавтра рано спровадиш його сюди. Щоби хто не загородив йому дороги до села, приведеш його навправці лісом. Під лісом будуть дожидати його люде, що не дадуть зробити йому кривди. Рушай!

Другому парубкови дала записку до Гавaрецького, третому до Лущинського. За малу хвилю приїхав Татомир. Се-

ред опівночі причвалали Гаварецький і Лущинський: Зайшли до хати, в котрій лежав умираючий, все в замороці. Марійка дожидала їх. На столі поставила каламар, поклала папір і перо.

— Один з вас, — привитала гостий, цікавих, чого їх призвала, — писав завіщання мого батька. Другий був при тім. Чому ви, коли пріор відоймив від вас завіщання, не внесли проти него жалоби і не вписали в ґроді завіщання, яке мабуть лишилося в вашій памяти?

— Бо правуватися в сій справі може тілько той, хто міг би мати якесь право до відумерщини. Лише ви, або покійний Олекса Липський. Ми могли би бути, хіба лише свідками, — відповів Гаварецький.

— Отже спишіть зараз се завіщання. Я внесу його до ґроду. Ви будете свідками, що справді була така воля мого покійного батька. Поїдемо зараз, щоби наш документ був у книгах, ще заки пріор надіде до ґроду з записию моеї мами... Чи тоді, як ваша грамота вже буде в ґроді, дасьте мені поміч, щоби пріор не міг силою взяти двір в посідання перед порішенням справи в суді? Бо пріор безпечно підмовить маму і той орден, котрому мама записала свій маеток, правуватися.

— Дамо дуже радо, — відповів Гаварецький. — Ви приміниліся до постанов завіщання небіжчика батька, отже ми обовязані дати вам всяку поміч.

— Я прийду з моїми гарматами! — додав Лущинський.

- Я приведу всіх хлопів з мого села і з села Крипського, — закінчила Марійка.

Гаварецький став писати завіщане Липського. Скінчив скоро, бо було коротке і він тямив кожде його слово. Окрім того зладив письмо від Марійки до ґроду з поясненням, чому вона вписує завіщання аж тепер і то без підпису батька.

— З усім тим ще буде велика морока, — обізвався Татомир, котрий також був ту з ними, але доси не обзивався. — Поки що, найважнійше, щоби не дати пріорови і монахиням заволодіти двором силою; щоби маеток аж до порішення справи в суді, лишився в посіданню панни Марійки.

— Се вже ми беремо на себе, — відповів Лущинський. — Я і мій сусід. Пріор зуби поломить, а двора не дістане.

— Знаю. Як ви оба раз сказали, то я ні на хвилю не сумніваюся, що так буде. Я про се згадав лише тому, щоби діло мати перед очима ціле, від першого пункту до послідного. Тепер, що буде дальше?... Як проженете пріора з його гайдуками, то пріор, орден і пані Липська підуть до суду. І там вони мусять програти, бодай більшу половину. Хоч би суд не признав завіщання важним, бо нема підпису небіжчика Липського, то пані Липська таки не мала права розпоряджувати цілим маетком. І без завіщання маеток перейшов на панну Марійку, бо вона донька Липського, а маеток був його, не пані Липської... Але суд може пані Липській присудити частину. Сю частину вона буде мати право дарувати орденови. Добре було би, не відбираючи пані Липській сего, що і донька повинна дати мамі, не допустити до того, щоби наші вороги дістали хоч би клаптичок української землі.

— На се нема ради! — замітив Гаварецький.

— Як би не було, як би цілком не було ради, то я не зачинав би. Не гаяв би вас, бо час дорогий. Ви мусите зараз в дорогу, щоби до ґроду віхати в хвили, коли відчинять ворота. Але діло не цілком безнадійне.

— Безнадійне, бо нема оригіналу завіщання.

— Отже він є; тілько треба би його знайти і дістати в наші руки.

— Є? Не знищене? — крикнули оба шляхтичі.

— Зараз на другий день, — почав оповідати Татомир, — по смерти Липського, коли пріор відоймив від вас завіщання і приїхав сюди, я підслухував його розмову з панею Липською. Всего я не чув. Але чув такі його слова:

— „А як шизматики здогадаються де завіщання? Весь мій труд буде даремний... І страх. Бо як би не те, що я приятелів небіжчика підійшов підступом і напав на них так неожидано, що й не мали часу шабель вихопити з піхов, вони були би мене зарубали."

— Вдова заспокоювала пріора, кажучи, що ніхто не здогадається. Отже завіщання є. І в такім місци, що ми годні дібратися до него. Але насамперед треба відгадати, де воно.

— Ось тобі на... Відгадуй! — сказав Гаварецький.

— Не треба відгадувати, — обізвалася Марійка. — Я знаю. Але з того нічо не буде. Я сама думала, що найліпше було би внести до ґроду оригінал завіщання. Та воно в такім місци, що ніхто не важиться вийняти його.

(Дальше буде).

Богато шкоди можна заподіяти необережною похвалою та осудом, але найголовнійша шкода вчиняеться осуджуванням.

Джан Рескін.

Митр. А. Шептицький і Незалежність України.

(З листа проф. Шелухина надрукованого в ч. 216 „Парижського Вістника" з 20 січня с. р.).

Нація вільна тоді, коли вона сама е господарем над своїми інтересами, в тому числі, і над релігійно церковними і незалежна в них від чужої води. Галичане уніяти в релігійно церковних інтересах залежні від Ватикану, як раби. Через царину сих інтересів, за посередництвом униятської іерархії Ватикан влазить у всі інтереси галицького життя і помагае в тому свому союзнику — Польщі. Всюди, де тільки зявлялась і побувала галицька дипльоматія, за нею хвостом слідували, як співробітники, слуги Ватикану і папства, патери Жани, Бони і Сембратовичі. Се був догляд і контроля. Галицька дипльоматія всюди програла, а союзна з Ватиканом польська дипльоматія всюди виграла в справі поневоленння галицької галузи українського народу.

В 1918 році по вказівкам з Ватикану **граф Шептицький створив орґанізацію, що поставила своїм завданням знищити українську державність і піддати Україну під Австрію при участи якої можнаб було поширити унію і папську владу.** В орґанізацію входили: бар. М. Василько, ґраф А. Шептицький, граф М. Тишкевич, князь Кочубей, великий князь Вас. Габсбург (Вишиваний) і др. Звязок і цілі встановлені їх власною перепискою виданою в Парижі фотоґрафічно.

Коли Австрія впала, зусиллями Дмовського, Ст. Ґрабського, **ґрафа Шептицького,** князя Волконського, вел. кн. Кирила Романова і др. була створена друга комбінація в Ватикані: **правобережна Україна Польщі, а лівобережна під Москву і царя Кирила.** Плян діяльности був розроблений в початку 1921 р. на зїзді в Канах з **участю ґрафа Шептицького,** князя Кирила, ґрафа М. Тишкевича і др. баронів, князів т. п.

В 1919 році ґр. М. Тишкевич, який, як видно з його листу, здавав звіт Ватиканови і папі, отримував від Ватикану **і від Шептицького** інструкції і вів агітацію проти Масарика, який переслідувався папіста[illegible]

Сей Тишкевич видав книжку про необхідність поширення унії на Україні. В 1920 р. кн. Кочубей в ч. 2 „Ревю Універсель" (Париж) надрукував програму роботи по скатоличенню України і приеднанню її до Польщі, як провінції, при чому **плян організації з осередками в Ватикані і в Варшаві** особисто **подав Падеревському,** після чого, як сам пише, поїхав працювати в Париж.

З Боротьби в Російській Церкві в Америці.

Боротьба між епископами російської церкви в Америці скінчилася побідою „митрополита" Кедровського над „митрополитом" Платоном. Як звісно, судовий процес між тими двома російськими достойниками, Платоном старого царського покрою, і Кедровським нового живо-большевицького синодального покрою, тягнувся від року. Найвисший суд стейту Нюйорку признав Кедровського законним управителем російської місії, в якій 95 проц. вірних, се галицькі москвофіли. Зараз після рішення суду Платон покинув російську катедру на 97-ій вулиці в Ню Йорку, а Кедровський, отримавши судові документи, перебрав її під свою керму при помочи своїх адвокатів і полісменів. Полісмени викинули з палати „платонівського" священика і діякона. Показалось, що разом з Платоном і його прихильниками з катедри зникло богато річей потрібних для архиерейських богослужень. Кедровський мае зажадати через суд, аби сі річи були звернені.

В неділю 4 квітня в катедрі правив свящ. Чечило, секретар Кедровського. Сам Кедровський стояв за престолом. Співав хор з парафії Чечили, яка міститься на 7-ій вулици. Проповіди не було. Після Служби один із Платонівців крикнув: „а чому нема проповіди", — та його полісмени зараз же арештували.

На богослуженню були присутні **большевики і Жиди.** Коли вони побачили, що стіни в катедрі виглядають страшенно знищені, мали пообіцяти, що постараються, аби катедру відновити.

Кедровський поселився в палаті. Туди скоро переберетьcя його жінка з дітьми. Він перехвалюеться, що тепер під його властю знаходиться 300 російських парафій в Америці, які начислюють один міліон вірних.

Платон мае намір перебратися до Клівленду і проголосити тамошню російську церкву своєю катедрою. Однак ходять слухи, що тепер Кедровський начне ряд процесів за всі церкви російської місії в Америці, які були записані на голову сеї місії. Провідники американської епископальної церкви приобіцяли Платонови поміч в його тяжкому положенню. Для його вжитку вони йому запропонували свою церкву св. Августина в Ню Йорку. (За „Дніпром").

Чи Ви е передплатником „Православного Вістника"? Коли ні, — то чому?! А коли Ви е передплатником „Православного Вістника", то як ваша передплата? Ширіть „Православний Вістник" від хати до хати, з рук до рук!

ДОВКОЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ.

(З Вінніпеґу).

Як було давнійше.

Коли хто приїде до Вінніпеґу і прийде, скажім на богослуження чи на концерт до салі Українського Православного Собору, не буде роздумувати над тим, кілько то праці та заходів зужито, нім збудовано перший поверх під Собор. Такому новоприбувшому буде здаватися се зовсім звичайною річчю і на думку йому не прийде, що щойно недавно не було тут у нас нічого: ні православної громади, ні сього будинку, а навіть і за площу, на якій поставлено сей будинок, ніхто не [illegible]. Тому я думаю, що варта про се, як було, хоч короткою дописею згадати.

Я не беруся писати історії сього собору. Не то, що не хотівби, але тому, що написати історію, яку то не було-б, треба чоловіка з вищою освітою, а не звичайному робітникові.

Але я хочу поділитися з моїми співвіруючими, православними Українцями, а навіть і з противниками, зі своїми спостереженнями з Вінніпеґу, які докажуть, що Українська Православна Церква е единою нашою церквою, до якої гуртуються люде з великою любовю.

Хто з нас не памятае, як кілька років тому в Саскатуні з'їхалися провідники і визначнійші одиниці з народницької групи, яким на душі лежало піднесення культурно й моральне свого народу. І на тім з'їзді прийшли до заключення, що українському народові треба української церкви а не таких, з якими все треба зводити боротьбу задля їх роботи, яка не йшла в користь українському народові.

А як було у Вінніпеґу.

В Вінніпеґу свідомійші Українці симпатизували з Українською Православною Церквою. Так, симпатизували! Коли я почув про з'орґанізовання сьої церкви, я чув себе дуже щасливим. Але щоби у нашому Вінніпеґу зорґанізувати православну громаду, а тимбільше про будову не то собору, але хоч-би малої церкви й на думку не приходило. Такі були тоді тут обставини.

І ми тут у Вінніпеґу далі радувались, коли почули, що на заході Канади зорґанізовано Українське Православне Братство, що вже е кілька наших українських священиків, що вже на фармах і в місточках відправляються богослуження. Раділи ми (а тоді нас не дуже богато було!). Пригадую, що нераз я мріяв, щоби хоч раз поїхати де на фарми де вже правиться богослуження. Але щоб у Вінніпеґу зорґанізувати православну громаду, се просто видавалось не можливим. А навіть видавалося, що краще аби у Вінніпеґу нічого не зачинати, бо здавалося, що не булоб для кого. Бо коли тут був один Собор і було богослуження, то на сім богослуженню було нас дуже мале число, між якими кількох таких, які прийшли подивитися „на комедію", як опісля й писали в „К. У." Через таке і подібне, нам видавалося, що у нас, в Вінніпеґу, нема що думати про українську православну церкву...

Зорґанізовання православної громади і перше богослуження.

Та сталося зовсім несподівано таке. Один з наших народніх робітників, п. Свистун, приїхав до Вінніпеґу. Він побачив, що у Вінніпеґу між Українцями-народовцями е вже богато дечого — е ріжні культурні товариства, е велика бібліотека. Все е, що потрібно людині для піднесення себе культурно, але бракуе душевного корму, — церкви; такої церкви, з якої дійсно людина користалаб. І се, що для нас видавалося неможливим, в п. Свистуна стало зовсім можливе. За його старанням зорґанізовано українську православну громаду. Тоді виринули питання: де взяти священика? А де правити богослуження? А ще дехто говорив, що до Вінніпеґу треба священика не аби-якого. Тут не фарми, або провінція... Тут „цивілізація"!... Але зачалося — треба робити. Пан Свистун перш всего взявся до зорґанізовання церковного хору. Зразу так було, що не було навіть відповідного місця на сходини. Отже робили проби співу або в домі п. Свистуна, або в офісі „У. Г." А що у Вінніпеґу е православна церква, яку поставили Буковинці, то ми рішили, щоби покищо ходити на богослуження до тої церкви. Тимбільше, що вона мала бути незалежна від російської місії. Навіть кілька разів хор співав у тій церкві, та завдяки деяким одиницям, в першій мірі тодішньому парохови протоереєви Божикови, які мали себе за „русских", не можливо було ходити до тої церкви. І остаточно прийшло до того, що ми винаняли англіканську церкву св. Петра.

Минувшого Різдва минуло 2 роки як відбулося там перше богослуження. Ми з нетерпеливістю очікували сього богослуження. Богослуження відправив о. прот. Савчук. Воно відбулося дуже гарно. Людей було богато. Але-ж нема де правди діти, що много з них прийшли більше з цікавости. Та зараз після того першого богослуження, яке відбулося в українській мові, кождий з нас зрозумів, що такої церкви нам дуже потрібно та що лише та церква е добра **для всього українського народу.**

А як далі було.

А далі... Рішено, щоби що другу неділю було богослуження. Були й невигоди. Звичайно, як у винайменім місці. Ми мали зачинати богослуження пів до 12 год., бо до тої години Англійці мали свое богослуження. Та нераз мусіли чекати під церквою до 12 год., доки Англійці не скінчили. Помимо того, що була пізна пора, людей з кожним богослуженням було більше. Потому заряд церковний думав, що буде ліпше, як скорше буде зачинатися богослуження, отже наняв театральну салю „Роял Театр", Але зараз на першім богослуженню не сподобалося нам, і ми вернулись назад до англіканської церкви. Неначе перші християне, притулку ми не мали...

Тоді серіозно зачали думати про потребу власного будинку. Були ріжні проекти. Зразу думалося про щось мале. Бо якже-ж — у Вінніпеґу наших людей богатих нема. Самі робітники і трохи інтелігенції, які зовсім не стоять матеріяльно ліпше від робітників. А тут конечно потрібно власного будинку — бо людей все більшало. Хто раз прийшов до церкви, послухав проповіди, послухав хору, тай далі ходив. Я сам нераз не міг дочекатися тої „другої неділі", аби йти на богослуження.

Будова Собору.

І от якраз тепер рік, коли заряд церковний по ріжних міркованнях, рішив приступити до будови Собору. Передтим знайдено гарну площу з 10 лотів, яка положена в центрі між нашими людьми. Коли вже рішено, що можна братися до будови, приступлено до праці. Рішено, що Собор мае складатися з двох поверхів та щоб побудувати на разі перший поверх. Взялися до копання салеру. Варта було бачити ту роботу. Ось зразки з неї:

Одної суботи по полудни, 27 червня, 1925 зійшлася громада людей. Робітники, інтелігенти. Одні під проводом будівничого, п. Ковбля, міряють, инші копають. Гарний образ. Всі працювали. І о. Савчук і п. Свистун і редактор „Українського Голосу" й инші „панки", як їх називае „Кан. Укр.", працювали шуфлями. Богато молодих людей, між ними і сиволосі старці. Так сьої суботи започатковано роботу коло будови.

Далі в день працювали „офіціяльні" — наймлені робітники, а вечерами приходили громадно прихильники й помагали. Пригадую собі таке. Робота кипить. А по боках стоять ріжні групи. Деякі перечаться, що „церкви нам зовсім непотрібно". Один питае одного з працюючих: „А деж той ваш Свистун"? „А онде" — відповідае працюючий і показуе на п. Свистуна, який спітнілий, як всі другі робітники, кидав шуфлею землю на фіру. „То отой Свистун?" — зі здивованням, витріщивши очі, говорить „індіферент". Не думав, видно, щоби п. Свистун був між працюючими. Се лише малі зразки.

В своїй хаті.

Копання салеру йшло дуже скоро. Рівнож й цементовання фундаменту. Та ще треба згадати наших жінок і дівчат. Вони також приходили і не то, щоб стояли і дивилися, але брали шуфлі і накидали пісок до тачок, а мущини возили до машини. Аж люде дивувалися й говорили: „Як там всі так працюють, то вони й побудують". І так побудовано перший поверх, який по вибудуванню другого поверху буде служити виключно для культурної праці, бо тепер служить і для богослужень і для культурної праці.

Коли вже докінчено будову, яка велася під керовництвом п. С. Ковбля, відбулося отворення сього будинку богослуженням Се перше богослуження було дуже гарне. Хто був, на нім, все буде памятав. Трох священиків відправляли богослуження українською мовою. Хор співав прекрасно. Навіть ті, які кажуть, що їм „церкви не треба", були одушевлені.

Яка робота йде тепер.

Коли приглянутися роботі, яка ведеться в соборі, то скажу, що за так короткий час зробилася велика робота. Бо щойно пів року минае від отворення. Хто ходить кождої неділі до церкви, любується чудовим богослуженням в українській мові, яке служить наш парох о. Савчук. Проповіди о. Савчука незрівнані. Хор під управою п. Свистуна рівнож незрівнанний. Про се висказуться люде, які чули хор навіть в Києві. Бо до сього хору належать найкращі вінніпеґські співаки, які ще колись гуртувалися в товариствах „Боян", „Заньковецької" і других. А до сего гуртуються нові сили. А як люде люблять ходити до церкви, наведу такий примір

Недавної неділі йдучи з церкви, йшов разом зі мною вже старий чоловік. Говорячи пр оцеркву, він дослівно таке сказав: „Знаете, я все ходив до церкви, в Галичині і в Канаді. Але мені все так „навтимлялось", що нераз недочекавши кінця богослуження, ішов до дому. А відколи ходжу до сеї церкви (Укр. Православної), то знову мені здається, що богослуження довше не тревае як яких десять мінут." (Помимо сього, що наші богослуження тревають довше). Треба ще додати про наш іконостас. Такого другого іконостасу певне нема не тільки в цілій Канаді і Америці, але й на Україні. Він рухомий: Підчас богослуження стоїть на відповіднім місці, а в часі концерту чи представлення ховається в стіну. Іконостас і царські двері дуже гарно помальовані. Малював таки член нашої громади п. Сич, який старався виказати всю свою здібність. І йому пощастило. Йому належиться признання за його мальовання.

А що до культурної праці, то поминувши суботніщні представлення, які час до часу відограються, дуже цінними е концерти, сполучені з відчитами. Концерти устроюють на перемінь „Український Народний Дім" і православна громада. Концерти — все нові — все цікаві. А вже що до відчитів, то кому з тих людей, які учащають на відчити, не було корисно чути таких лекторів як Купченко, Свистун, о. Савчук, і прочі? І кілько то знання кождий осягнув через ті відчити. А все те за так короткий час. А чи булоб се було, як би не побудовано було сього будинку? Ні! Честь й слава всім тим, що прилучилися до такого великого діла

Велика праця в будуччині.

Тому, що при православній церкві гуртуються найсвідомійші Українці, тому **що ніякий свідомий і чесний Українець не може не належати до сьої церкви,** перед Собором е велика будуччина. Бо коли вже тепер, коли е побудований лише перший поверх Собору, робиться таки велика робота, то коли сплатиться перший поверх при допомозі **всіх свідомих Українців** з цілої Канади, і побудується другий поверх, то й праця відповідно пошириться.

Скромний.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Збірка о. Гребенюка в церкві в в Гефорд, Саск. 17.50

Збірка о. Мельничука в Роблін, Ман., на весіллю в п. Гр. Новосада на суму $31.45 від слідуючих осіб:

Василь Стиба	2.00
Кароль Горецький	1.15

По 1 дол.: пані Юлія Новосад, Стеф. Феденюк, Стеф. Проник, п-ні Софія Проник, Теодор Садовяк, Іван Богуцький, Іван Мідзян, Офофрій Хіщь, Денис Чернецький, Іван Явний, Павло Солтис, Семен Левак, Митро Вовк, Іван Лебедович, Стефан Стиба, Семен Стиба, Григорій Капій, Георгій Іващук, Григорій Новосад, Олекса Швайківський, Василь Шульган, Танас Мідзян, Іван Христіян.

По 50 цт.: Танас Різенюк, Василь Цайко, Андрій Стиба, Сандяк Корбут, Семен Козьма.

По 25 цт.: Григорій Слюсар, п-ні Якубовська, Григ. Богуцький, Антін Клеңецький.

Василь Маркевич 30 цт.

Домка Фединюк 20 цт.

(Продовження на стороні 16.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ ЧАСОПИС

„ДНІПРО"

орган Української Православної Церкви в Злучених Державах, який виходить кождої суботи і коштуе в Канаді $2.50 річно.

Крім ріжних цікавих вістей з українського життя „ДНІПРО" містить інтересні й поучаючі статті на церковно-релігійні і церковно-народні теми, проповіди на неділі і свята, гарні оповідання й вірші та дописи. - Коли ви інтересуєтеся життям українського народу і української Церкви, то повинні стати передплатником „ДНІПРА". — Адреса:

„DNIPRO"

1944 West Erie Street, Chicago, Ill., U. S. A.

По 10 ц. Леон Савіцький, Сильвестер Кліщан, п-ні Богуцька.

Збірка п. Ф. Полова в Калон, Алберта, від слідуючих:

По 1 дол.: Федько Полоз, Іван Фірташ, Варвара Полов, Гринько Шмир, Руська Шмир, Ясько Сенькус, Анна Древняк.

Шість-літна дівчинка Міхаліна Фірташ 75 цт.

Гакож на руки п. Полоза передав п. М. Шмир збірку від:

Марія Варига 2 долярн.

По 1 дол.: Максим Шмир, Марія Шмир.

Рівнож було заряджено розігравку, на яку жертвували слідуючі особи:

Марія Клим дала індичку, котра принесла $1.50.

Магда Древняк індичку, котра принесла $1.50.

Мирослав Полоз виграв індичку і пустив в розігравку другий раз, котра принесла $1.50.

Анна Фірташ дала гуску і когута, котрі принесли $2.50.

Марія Шмир дала когута, котрий приніс 50 цт.

Максим Шмир дав індичку, котра принесла 1 доляр.

Всего разом зібрано $20.25

Від себе додає п. Полоз, що воно дуже добре булоб, якби так в кождій кольонії хтось жертвував якусь річ на розігравку. Таким способом можна зібрати більше і люде скорше дають таким способом, бо все кождий думає, що виграє річ, на котру купує тикет.

Збірка п. Г. Козакевича з Ґудів, Саскачеван. Жертвували слідуючі:

Гнат Козакевич 2 долярн.

По 1 дол.: Юрко Ригус, Федор Дідур, Никола Козакевич, Федор Стецик.

Разом $6.00

ЗАМІТКА: Кріпіться, ми з вами. Як тепер не окінчемо сплати, повторимо. Тільки з надією і щирою працею а Бог не опустить. — Г. К.

Збірка пані М. Ропчан в Сода Лейк, Алта. на хрестинах в п-ства М. Жуковських, від слідуючих:

По 1 дол.: Михайло Жуківський, Іван Ропчан, Мих. Жуківський Се-

Василь Скорейко 50 цт

Разом $3.50

Український Народний Дім в Гефорд, Саск., (коло Величка) устроїв в користь Укр. Прав. Собору в Вінніпегу кошичковий баль, з якого переслано на сплату довгу на Соборі суму $62.00

І. Н. Гавриш, Гефорд, Саск. прислав від себе княжий дар на сплату довгу Укр. Прав. Собору в Вінніпегу $100.00

Петро Мелещак, Фостон, Саск. 5.00
Никола Кічен, Канора, 10.00
Петро Олійник, Вайтгорн, Саск. 5.00
Іван Фостій, Нокс Бей, Бр. К. 5.00
М. Федак, Норвіч, Онт. 1.00

Гео. Слободян, Фейрченс, Па. 3.00
Матвій Савчук, Інсигер, Саск. 5.00
Досоя Н. Бачинська 10.00
Мих. Слечишин, на фонд обор. 10.00
Г. Голик, Пінет, Ман. 2.00
Михаїл Дикун, Толстой, Ман. 2.00
Часть з чистого доходу з представлення в школі Борщів, Вонда, Саск. 10.00
Марія Пичка, Гіярд, Саск. 10.00
П. Н. з Вінніпегу 50.00
П. І. Бойченко 50.00
П-тво В. Баран 25.00
П-тво І. Сич 25.00
П-тво Ожийовські 25.00
М. Кузьмічук 25.00
Л. Крірі 25.00
П. Я. Фарина 25.00
П-тво М. Скиба 20.00
П-тво Виктор Купченко 15.00
Г. Бурак 10.00
Ф. Стюрок 10.00
П-тво Маріяни 5.00
П. Кущик 5.00
М. Коржик 5.00
Пані Крутик 5.00
Пані І. Жук 5.00
П-тво Юзики 5.00
М. Кузьмінчук, 5.00
П-то П. Г. Підлубні 5.00
Др. Овсянек 5.00
П-тво М. і А. Москалик 5.00
П-тво М. Папіш 5.00
Пані А. Коновальчук 5.00
Пані М. Кінаш 5.00
П. Дубас 5.00
В. Мандрик 1.00
Нат. Ревак 1.00
Олеся Мороз 1.00
Пані Паньків 1.00
Вол. Кущик 1.00
Пані Буряник, Джесмін, Саск. кв. стопи і збірка 17.00
А. Новак 5.00
М. Телевяк, Лидієт, Ман. 2.00
І. Мельник, Вакав, Саск. 5.00
Петро Пастух, з Шікаго, збр. 25.00
Т. Іващук 10.00
П. Пасічник 10.00
В. Новак, кв. ст. 6.00
Панна Хариш 5.00
І. Мудрий 5.00
М. Кузьмінчук 25.00
Ілія Волянський, Брудергайм, Алта 5.00
Н. Мелен, Молвігил, Ман. 5.00
Ілія Коник, Рутенія, Ман. 10.00
Збірка пань Довганик і Боянівської 5.86
Решта збірки Мандрика і Блонського 2.95

В околиці Дана — колядували панни А. Марко і М. Іщюк.

Пані і пан А. Чайковські 5.00
Панна Марія Чайковська 2.00

По 1 дол.: Антон Чайковський, пані А. Чайковська, пані А. Зазуляк, Богдан Чайковський (малий хлопчик).

Ярослав Чайковський (малий хлопчик) 25 центів.

Разом $11.25

З Форт Франсес. Зібрав Гр. Дрозда — суму 7 долярів від слідуючих:

По 2 дол.: Г. Дрозда, Г. Корав, Італіянин.

І. Тічук 1 доляр.

По 50 цт.: Г. Деметрук, М. Кохман.

По 25 цт.: А. Гандзюк, Г. Ковблик, К. Доманський, О. Молдовін.

Збірка на весіллю Гриньки і Софії Прокінчук в Гаєс, 27 січня, 1926. Прислав о. П. Мельничук.

Молоді $4.50.

Никола Парасюк 2 долярн.

По $1.25: Гриць Олійник, Петро Олійник, Петро Остафійчук.

По 1 дол.: Мих. Хабун, Семко Герега, Федір Рудачик И. Г. Лозинський, п-ні Анна Заватська, Іван Маринович, Микола Кульбицький, Іван Парасюк, Кароль Бечковський Йосиф Заватський, Ілько Герега, Ясько Дядух, Іван Герега, о. П. Мельничук.

По 50 цт.: Василь Булавка, Дмитро Ягельніцький, Петро Рудачик, Яків Рудачик, Ст. Парасюк, пані Домка Федорова Рудачик.

Панна Ольга Заватський 45 цт.

Пані Домка Лозинська 40 цт.

Федір Лісовий 30 цт.

По 25 цт.: Василь Гайдей, Никола Руснак, Б. Гурський, І. Яцишин, п-ні Катерина Демків, п-ні Ст. Базивська, п-ні Юлія Герега, Мих. Бажовський.

По 10 цт.: Регіна Заватська, Єлисавета Рудачик.

Геня Заватська 15 цт.

Емілиян Демків 5 цт.

Дрібна колекта $1.40.

Разом $30.20

З Бінфейт, Саск. Петро Задурович прислав збірку від слідуючих:

По 1 дол.: Антон Ласко, п-ні Кароля (Англічанка), Г. Купченко, П. А. Куддінгтон. (Анг.

По 50 цт.: А. Шутаровський, Федір Герба, вільна датка, Матей Якимович, Петро Задурович.

Разом $6.50

Пані Богоніс, Вінніпег, кв. ст. 12.00

Збірка Микити Чубея в Роза, Ман. в сумі $23.50 від слідуючих:

Тимко Чубей 10.00
Микита Чубей 10.00
П. Галандрига 1.50
Марія Чубей 1.00
Оксана Іванчук .50

В. С. Ковбуз, Вакав, Саск. зібрав за квадратові стопи 29 дол. від слідуючих:

В. Луцюк 10.00
Іван і Параска Вітонюк (Сокаль Саск.) 10.00
Дм. Баєр 5.00
Іван Мельник, 1.00
Пані І. Мельник 1.00
Іван Кулик 1.00
А Кулик 1.00

Назар Боднарчук, Вайта, Ман., переслав збірку на весіллю в п. Н. В. Подольського, в сумі 3.80
В. Гаврилів, Ріджайна, Саск. 1.00
І. Т. Пікуш, Шіго, Саск. (Коляда) 1.00

Я. Клімашко, Ледсток, Саск. прислав 6 дол. від слідуючих:

А. Бойко 2.00
З. Дмуховський 1.00
Я. Клімашко 3.00

(Дальше буде).

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК.

В послідним числі „П. В." в звіті зі збірки на Собор св. Покрови зайшла слідуюча помилка: замість В. Олійник, Гемтон, Саск. має бути **В. Ойстрик, Гемтон, Саск.**

Пані М. Петрусяк, яка мешкала в Вінніпегу зложила 25 дол. на будову Собору. Оголошено було раз 10 дол., а другий раз через помилку тільки 5 дол., а мало бути 15 долярів.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.

(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. —Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангеліє; Ап. — Апостол).

ТРАВЕНЬ.

1. Велика Субота. Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 паремій. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охрестилися". Ап. Рим VI: 3—11. Замісць „Алилуя" — „Воскресни Боже". Єван. Мат. XXVIII: 1—20. Замісць Херувимської пісні співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай за Мною, Мати". Після Літургії благословання хлібів, пшениці, вина і елею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — **а коли завчасно, то досвіта в день Пасхи, перед Воскресною Утренею,** — правиться місятополунощниця після якої Плащеницю заноситься до вівтаря і кладеся її на престолі, де вона остає до віддання Пасхи.

2. Неділя Пасхи (Великдень). О 12 год. в ночі (коли обставини не позволяють, то пізнійше) хрестний похід виходить з церкви і, обійшовши її три рази, спиняється перед зачиненими дверми церкви і починається воскресна Утреня. Починаю з Великої Єктенії, Утреня продовжається в церкві. Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа...". (Так через цілий світлий тиждень). Апостол, Діяння І: 1—8: Єван. Івана І: 1—17. (Читається на ріжних мовах). Після Літ.- свячення пасок. Після заамвонної молитви освячується Артос, який через цілий світлий тиждень лежить на аналойчику в вівтарі, або серед церкви в купі з образом Воскресення. Артос обноситься довкола церкви при хресним обході у всі дні пасхи. Райські двері відчинені через цілий світлий тиждень. В сей тиждень загальниця. Вечірня у всіх ризах. Вхід з Євангелією. Перший Вселенський Собор постановив на протязі цілої Пятьдесятниці не клякати.

3. Великодний Понеділок. Служба така сама, як у неділю Пасхи. Ап. Діян. І: 12—26; Єван. Івана І: 18—28; Після Літургії буває хрестний похід довкола церкви.

4. Великодний Вівторок. Служба така, як у неділю. Ап. Діян. II: 14—21; Єв. Луки XXIV: 12—35.

9. Неділя Томи. Гол. І. Утр. Єв. Мат. XXVIII: 16—20; Літ. Ап. Діян. V: 12—20; Єв. Івана XX: 19—31. Підчас мирования роздається **вірним Артос.**

16. Неділя Мироносиць. Гол. 2. Ут. Єв. Марка XVI: 9—20. Літ: Ап. Діян. VI: 1—7; Єв. Марка XV: 43—47; XVI: 1—8.

23. Неділя Розслабленного. Гол 3. Утр. Єв. Лук. XXIV: 1—12 Літ. Ап. Діян. IX: 32—42. Єв. Ів. V: 1—15.

30. Неділя Самарянинки. Гол. 4. Утр. Єв. Івана XX: 1—10 Літ. Ап. Діян. XI: 19—26 і 29—30. Єв. Івана IV: 5—42.

Православний Календар на Рік 1926.

ТРАВЕНЬ.

1 С. Вел. Субота. Прп. Івана

2 Н. Воскресення Г. Н. І. Хр.
3 П. Світлий Пон. Прп. Теодора
4 В. Світлий Вівт. Смч. Януарія
5 С. Прп. Теодора, еп. Луки
6 Ч. Юрія вмуч., мч. Алекса
7 П. Мч. Сави
8 С. † Ап. і ев. Марка

9 Н. Нед. Томина. Свщмч. Василія
10 П. Свщмч. Симеона
11 В. Якова і Максима
12 С. 9 мучеників в Кизиці
13 Ч. † Ап. Якова
14 П. Прор. Єремії
15 С. Бориса і Гліба

16 Н. Нед. Мирон. † пр. Теод. Печ.
17 П. Мч. Пелагії
18 В. Мч. Ірини
19 С. Прав. Йова Многострад.
20 Ч. Явл. Ч. Хреста в Єрусалимі
21 П. † Івана Бог.
22 С. † Пер. мощ. св. Николая

23 Нед. Розслабл. † Ап. Сим. Зил.
24 П. Свч. Мокія
25 В. Св. Епіфанія і Германа
26 С. Мч. Гликерії
27 Ч. Мч. Ізидора
28 П. Пр. Пахомія Вел.
29 С. Прп. Теодора свмч.

30 Н. Нед. Самар. Ап Андроніка
31 П Мч. Теодота Анк. і проч.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ

„НЕДІЛЬНУ ШКОЛУ"

релігійно-моральний часопис для українських дітей, який виходить кождого місяця і коштує 50ц. річно.

„НЕДІЛЬНА ШКОЛА" виходить накладом Недільної Школи при Соборі св. Покрови в Вінніпегу, під редакцією о. протоерея С. В. Савчука і являється **ідеальним підручником для навчання релігії в Недільних Школах.**

„НЕДІЛЬНУ ШКОЛУ" для Рідних Шкіл, Діточих Громад і для Недільних Шкіл, найкраще замовляти гуртом, присилаючи цілорічну передплату згори. Замовлення на „Недільну Школу" висилати до:

REV. S. W. SAWCHUK
Box 3684 WINNIPEG, MAN.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., ТРАВЕНЬ 1926, ЧИСЛО (26) 5

ЩО ДУМАЮТЬ І ЩО ПИШУТЬ В ГАЛИЧИНІ.

КІЛЬКА ВИРИВКІВ, ЩОБИ НЕ ЗАБУЛИСЯ.

В перемиськім „Українськім Голосі" ч. 16, є стаття о. К. Л., п. з: „Поважна релігійна небезпека", присвячена справі целібату, його наслідкам і взагалі нехристіянській роботі греко-католицького епископату та його наймитів. І ось з тої статті кілька інтересних виривків і фактів. Перше — означення унії, як її розуміє Рим зі своїми:

— Великий прихильник злуки східної церкви з западною і безсумнівний знаток духа Риму, о. Макс Саксонський, писав уже 1910 року в журналі „Рома е Ль'Оріенте" так:

„Я не розумію під унією (такого) цілковитого піддання, яке було би очевидним противенством самому поняттю... В нашім часі Рим розуміє унію лише в такім значінню. Хоч Рим і полишає вірним грецький обряд, але зате віддає унітів вповні в рсдиції папи і навіть римської конгрегації. Греко-католики обовязані підлягати латинським правилам, виключно латинського походження (!) і узнавати під всіми оглядами теольогію латинської церкви. І так вони під зверхною одіжжю, яка нагадує Схід і Службою Божою після східного обряду, роблються латинниками (!), перестаючи бути (!) правдивими представниками правдивої східної церкви (!). Ті люде (уніяти) стають вігідними противенством (!) цілої церковної історії старої доби (!) й історії Сходу."

Ось так Рим розуміє унію! Лишає тобі папа (розуміється до якогось часу!) східну одіж церковну і східну форму Служби Божої, однакож нічо більше! Ціла душа уніята має стати латинською, зірвати всяку звязь з церквою східною; стати противенством (неподібною, противною!) цілої церковної історії старої доби (!), історії Сходу (!) і піддатися вповні під розпорядки Риму. Так уніят має ставати наперекір „історії старої доби", себто наперекір церкві апостольських і після апостольських часів й історії того Сходу, де творилося християнство, де жив Христос й Апостоли і де клалися перші підвалини під церков християнську. Гарна роля!

Така є роля уніята по рецепті Риму — бути противником тій церкві, яку оснував на Сході Христос і Апостоли ,а зате стати рабом папи.

Епископ Хомишин заявився проти зорганізованої громадської сили; проти громадської карности. В однім поклику він говорить:

— Не узнаю бувшого Т-ва св. Апостола Павла, чи нового Т-ва св. Апостола Андрея, а „Ниву" (священичий часопис) рішучо осуджую.... Най кождий священик сам за себе відповідає, а не дає ся поривати масовому настроєви подражнення. В гурті часом під впливом хвилі падають високопарні слова, погрози, рішення, а коли прийде до діла, до відповідальности, тоді кождий ховаєся і звиняєся...

Отже хрунівська порада. До товариств не належ, до організацій ні, з народом не вяжись, жий окремо, сам для себе, а тоді підеш там на службу, де більше заплатять!...

Хрунівська робота епископа Хомишина помагає зростови протестантизму в його діецезії. Там вже один греко-католицький священик став „прічером"; там кількох богословів, бачучи, що їм не дозволяють женитися, покинули католицтво. (А в Америці протестантом став др. Льонгин Цегельський).

Хтось з целебсів видав перед кількома роками без підпису автора книжочку: **„Жонатий клир, а безженство клира"**, де оплюгавлюється жонатих священиків. Опісля в „Ниві" ч. 2-3, з 1925 р. підношено думку, що автором книжочки є сам епископ Хомишин. А ще в „Ниві" ч. 4, з 1924 р. два доктори богословія — о. Гавриїл Костельник і о. Василь Лаба, оскаржують автора книжочки, що він єретик (маніхей, маніхейська єресь в III віку), коли не признає жонатим священичої гідности — однакож ані епископ Хомишин, ані ніхто сих двох закидів не заперечив. Ані Хомишин не каже, що се не він в книжочці плюгавив жонате духовенство, ані ніхто не оправдує закиду, що до ереси. Через те закиди набирають сили дійсних фактів, отже: **епископ Хомишин є автором еретичної брошури!** А що під брошурою підписане „Т-во безженних священиків ім. св. Йосафата в Станиславові, вул. Липова 13", се річи не зміняє.

Не можна проминути в згаданій статті „Українського Голосу" (перемиського) й отсего висказу:

— Першими розсадниками „евангельської це[р]кви" в нашім краю (в Галичині) стали целебси станиславівської епархії.

Треба занотувати й отсей факт, що в статті згадується:

— Коли російська армія (1914) наближалася до Станиславова, епископ Хомишин виїхав до Відня і замешкав в вигіднім пенсіоні; а коли небезпека минула, вернув до дому і заявив перед громадянством: **„Я віддав епархію під опіку Пречистої Діви, а сам пійшов скитатися".**

Зауважуючи, що ще так не висловився жаден владика на світі, автор статті робить таке порівнання:

— Входить до монарха генерал і рапортує: „Пане, в наші окопи вдирається ворог; я здаю армію й батьківщину під опіку Пречистої Діви, а сам вицофуюся далеко в запілля". Чи вийшов би такий генерал від монарха живий?

ПОЛЬСЬКО-РИМСЬКА КОМЕДІЯ В ГАЛИЧИНІ.

Старокраєві часописи доносять, що 25-го лютого 1926 р. відбулася у Львові „Ювилейна Академія", себто врочисті збори з нагоди 25-літної річниці митрополицтва Шептицького. На се свято прибули делегати від духовенства і селян з ріжних сторін. Однакож з станиславівського духовенства ніхто не прибув, помимо того, що Шептицький був передше в Станиславові епископом. Лише від громадянства прибув з Станиславова директор гімназії др. М. Сабат.

Згадуючи про се перемиський „Український Голос" каже, що Станиславів (себто епископ Хомишин зі своїми) постійно бойкотує Шептицького, **маючи з ним якісь рахунки.** Дальше говориться там-же, що такий бойкот **викликав** в усіх загальне обурення на Станиславів, бо се є **пониження** гідности церковної гієрархії.

Для нас, що навчилися міряти життя мірою реальної (дійсної) політики, отта вся поведінка Хомишина виглядає на звичайну комедію. Бо невжеж в католицькій церкві може дійти до того, що епископ ні з сього ні того, може в живі очи бойкотувати митрополита? Де-ж тоді церковна дисципліна взагалі, де засада послуху, де сила і повага митрополичої власти? Де той лад, яким католицька церква хвалиться?!

І нема нічого певнійшого, як те, що Хомишині чи Бойчуки поступають якраз по бажанню і Шептицького і Поляків і Риму. І які-б там „непорозуміння" між греко-католицькими епископами не були, то вони є лише комедією, маневром для туманення загалу. **Аджеж ми бачимо, що де ходить о заподіяння Українцям шкоди, там і Шептицький і Хомишин і Бойчук і Коциловський йдуть рука в руку, як добрі товариші.** В заведенню целібату всі годяться і всі до того пруть; всі вони присягнули вірність Польщі. Шептицький роздає свої маєтки чужим Редемптористам, Хомишин накидає латинський календар, і сам свиткує латинські свята, піддержує хрунівську роботу целебсів, а й Коциловський також поза Хомишином не далеко остався.

Інтересне також, що Коциловському дали вже епископа-помічника (суфрагана), а Хомишиному мабуть дадуть. Дехто з Галичан надіється, що ті суфрагани зможуть, або повинні старатися припинювати епископів від тої хрунівської роботи, яку вони доси робили.

Се також виглядає на комедію і то дуже сумну. Найперше — держіть хруня за епископа, опісля ставте сторожа, щоби здержував хруня від хрунівства. Найперше заставляйте пияка, щоби вчив тверезости, а опісля давайте йому помічника ,щоби відтягав його від пянства. Ащо буде, як і той помічник почне пити? Очевидно тоді треба давати підпомічника, який би уважав на них обох. І так в безконечність.

Така мудрість можлива мабуть тільки в одній Галичині і тільки там можуть до таких способів привязувати якібудь надії.

Певнійше ніж що, що ті помічники-суфрагани є якраз на те, щоби **помагати** епископам, а **не спиняти.** Помагати в тій поганій роботі, яку епископи дотепер робили.

Бо питання — хто має тих суфраганів ставити? Чи народ? Ні! Їх буде ставити католицька церковна і польська державна власть, отже вороги українського народу. Будуть ставити ті, для яких нинішні Хомишині, Бойчуки, Коциловські і Шептицькі працюють. Поставлять отже таких, які будуть для Польщі щиро працювати.

Що суфрагани будуть щиро помагати, про те не можна сумніватися. Не для чогож другого їх і ставлять. Доси нищило греко-католицьку церкву й українську справу трох епископів, а опісля буде вже пять. Тоді Поляки скажуть: „Аджеж пять ваших епископів хочуть целібату, пять присягнули вірність Польщі, отже і ти народе повинен йти в слід за пятьма".

Рим і Польща засудили греко-католицьку церкву, а з нею Українців греко-католиків на загибіль, отже добирають способів, щоби се скорше виконати. Треба, щоби позірно епископ бойкотував митрополита, щоби перед народом показувати між епископами нелад; треба латати епископів суфраґанами, щоби викликати в легковірних Українців надію на поліпшення тоді, коли всіми силами підривається українську силу. Треба всіми способами поширяти і поглубляти деморалізацію серед греко-католицької церкви, щоби так дати Полякам і Римови позірний обовязок приступити одного дня до ліквідації (припинення) греко-католицької церкви, як нездатної до самостійного життя. Скажуть:

— Доси ваша церква була в ваших руках, мала ваших епископів, однакож не було в ній нічого, крім неладу. Так довше бути не може і ми беремо її в свої руки, щоби запровадити новий, божий лад. Ми сторожі церкви, отже мусимо про божий лад дбати". І заводячи новий лад, перемінять церкву на костел, а з ним Українців на Поляків.

Та инакше і не може бути, коли зважимо, що сам Шептицький стоїть проти націоналізму (проти народних справ) і в рядах тих, що мають за задачу цілий Схід перевести на латинство.

УВАГИ ДО „ДУМОК І СПОСТЕРЕЖЕНЬ".

Хочу до „Думок і Спостережень" з минувшого числа (4) „Православного Вістника" додати кілька уваг.

Інтересно, що „Канадийський Українець" розуміє під целібатом лише такий стан, — **„щоби вони (священики) були совершенно свобідні".**

Історія широко оповідає, як то нежонате духовенство в римській церкві уживало тої **совершенної свободи.** Самі папи мали по 16 незаконних дітей (пр. Сикст IV); деякі прелати та аббати мали по півсотні дітей, а прості ксьондзи і собі туда-ж — давай і собі заводити **конкубінат.**

Коли священик держить собі незаконну жінку, то в латинській мові вона звесь **конкубінаткою** (співложницею, любовницею). Було в римській церкві і таке, що заведении був податок: заплатить його священик, отже тоді держи і десять конкубінаток. Було таке, що такого податку вимагали і від священика, який не хотів мати любовниці, себто притьмом пхали його до розпусти, щоби тільки роздобути в такий спосіб який карбованець.

На кількох соборах римської церкви, то тільки було й бесіди, що розпуста священиків. А оден з папів (Сикст IV) сам основав для доходу доми розпусти. — Таке говорить історія.

Римські католицькі церковні письменники (пр. кардинал Кампеджіо) уважають супружество страшнійшим гріхом, ніж найширшу розпусту.

Не диво отже, що „Канадийському Українцеви" так до вподоби **совершенна свобода.** Жінка — припін, а целебсови все вільно. Або як казав папський посол, архиепископ Чяска на львівськім Синоді 1891 року: „Мовчи, отче, за одну будеш мати тисячу". Гуляй, душа, без контуша! — як каже Поляк.

— — — — — — — — — —

Каже „Канадийський Українець", що якийсь український священик зачинав Всеночне в епитрахили, отже не знає уставу. Але не каже „Канадійський Українець", чи згаданий священик на проповіди затуманював людей, як затуманюють ті, що „знають" устав.

Та чи відомі „Канадийському Українцеви" такі факти:

1. Греко-католицький священик причащає тільки хлібом, бо каже, що ложечку забув (очевидно дітиска десь закинули).

2. Греко-католицький священик править в латинських ризах (бо рівнож забудько і свої забув).

3. Греко-католицький священик в часі найстрашніших знущань Поляків над Українцями, ходить в Вінніпеґу до польської „Сокольні" і купує там тикети на польські розіґравки, а також йде до костела помагати Полякам в їх місії.

4. Чи відомі „Канадийському Українцеви" такі випадки, де говориться людям, що православний Українець греко-католикови Українцеви смертельний ворог, а Поляк, Француз, Італієць, Чяска, Дженокі, се рідні браття Українців?

5. Чи відомий „Канадийському Українцеви" випадок, де еп. Будка друкує 1915 р. тайні „Правила" своїм священикам, де вчить, як без формальної зміни обряду й уставу, греко-католиків переводити на римський обряд і устав?

Чи чував про таке „Канадийський Українець"?

Подібного можна навести цілу „літанію", отже питання: Чи знають „устав" люде, що таке роблять? А як знають, то кому з того користь?

Не було би перед Богом гріха, а українському народови не вийшло би ніяке лихо, колиб священик, кождий і завсігди, починав Всеночне в епитрахили. Аджеж в самім греко-католицькім Уставі (Типику) о. Дольницького вказуєся на деякі відмінности кількох Уставів східної церкви, однакож не говориться, що одна форма супроти другої грішна. Перегляньте закарпатський Типикон д-ра Микити, а там знайдете ще инші відмінности. Однакож з того ще нікому лихо не виходить.

Але буває лихо, коли знавець уставу робить і в церкві і поза церквою роботу ворожу свому народови — роботу яничарську, хрунівську, нехристіянську. От де лихо!

— — — — — — — — — —

Католицька церква взагалі говорить, що коли папа почне робити і найстрашнійше зло, то він робить його, як чоловік, а не як заступник Христа, ані як наслідник Петра. Та се ніщо, як „хитрощі малороса". Папа не з верби витесаний, щоби можна його колоти на двоє і казати: „Отся половина свята, а отся грішна!" А коли таке можливе, то можна робити і так: Одну часть папи (Петрового наслідника) поважати, а другу (ту погану) в той сам час за чуприну та в обертаси, коли заслужить. А побожна часть нехай тоді сидить собі з боку і дивиться, як грішна часть заживає дубового сала.

Колиб папські великі гріхи були вислідом **попсованої науки церкви,** як се каже „Канадійський Українець", то папа дійсно був би безвинний. Він сповняв би закон, не знаючи очевидно, що він попсований. Але коли наука церкви добра, а папа (її апостол) поганий, то він якраз і є злочинцем. І як він тоді може вимагати від звичайних людей, щоби сповняли Закон Божий, коли він сам (папа) його не сповняє?

Колй дальше папи своїм привaтним злочинним життям **науки церкви і прав** не нарушують, то послідовно не нарушують таким самим життям **науки церкви і прав** і прості люде. Значить: роби як захочеться, ти сим **науки церкви і прав** не нарушуєш. Злодійство не нарушує заповіди про крадіж; убійство не нарушує заповіди про убійство; непошанування родичів не нарушує заповіди про пошану родичий і т. д. Таке виходить з науки „Канадийського Українця". Се також пахне „совершенною свободою".

Тількож таке толковання, се плянове виправдування злочину! Се робота езуїтів!

К.Г.Ч.

Дрібні Вісти з Галичини.

(З галицьких часописів).

1. В Станиславові в Галичині є шість українських адвокатів, однакож Інститут Непорочного Зачатія Пречистої Діви Марії в Станиславові, якого головою є епископ Хомишин — поставив своїм адвокатом Жида Лихта. І Жидок той вносить позви супроти Українців в польській мові. (Канадійські католики також церковні процеси віддають в руки Жидам).

2. Греко-католицький священик Петро Процак, з Грималева, пов. Скалат, віддав будову свого дому в Тернополи польському будівничому, Місікевичови. Місікевич є великим ворогом Українців. Так 700 долярів заробить Поляк, замісць мав би заробити котрийсь з чотирох тернопільських Українців будівничих, та Українці робітники. Місікевич приймає до роботи тільки Поляків.

3. З Черниляви, пов. Яворів забирають о. Білика, людину чесну і дають туда о. Крушинського. А. Крушинський кирпиник в народній роботі. Селяне рішили не уважати о. Крушинського своїм парохом. Він ще в Вільшаницях забороняв збирати гроші на „Рідну Школу" й опоганював українську справу і роботу. — В Віжомлі, тогож повіту, є целебс (нежонатий священик) і той тільки й робить, що проводить час в „товариських забавах". Читальня опущена, целебс про громадські справи не дбає. — Другий целебс є в Яворові і той всіх зачинає брати під ноги. В церкві був славний великий образ, що давнійше і епископи його подивляли. Целебс без відома громади образ той скинув і десь запроторив. Громада страшно обурена. Це целебс не належить до українських орґанізацій і всюда українській справі лише шкодить.

4. Епископ Хомишин видає в Станиславові хрунівську „Нову Зорю". А хоч він відпекується від неї, однакож виявилося; що епископ Хомишин дав на сю хрунівську ґазету 1000 долярів (не злотих!), а еп. Коциловський 400 долярів. От хто стоїть на верху хрунівства в Галичині!

Т. Д. Возбкитюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ, ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

Не людської гордині й самолюбства, а взаїмної братньої любови й пожертвування за ближніх своїх учив Христос Апостолів, говорячи: „Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як Я полюбив вас. — Більшої сієї любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх" (Ів. XV: 12-13). — Тим заповів їм Христос, щоб ішли слідами свойого Учителя, котрий душу свою дав як викуп за людський рід, бо: „По сьому знати-муть усі, що ви Мої ученики, коли любов мати-мете один до одного" (Ів. XIII: 35). — Хіба-ж може та правдива ознака дійсних Христових учеників істнувати враз із честилюбним й самовладним пануванням одиниці над Церквою?!

На те-ж, щоб Апостоли завжди памятали заховувати Його заповіди, то навчаючи їх при останній вечері сказав їм Христос: „Коли заповіді мої хоронити мете, пробувати-мете в любові Моїй" як „Я охоронив заповіді Отця мого, і пробуваю в любові Його. — Ви други мої, коли робите все, що Я заповідаю вам" (Ів. XV: 10-14). — Чи можуть називатися другами Христа ті, що занехавши заповідь Божу, навчають наук заповідей чоловічих та держать людський переказ?!

Хіба-ж не ясно із тих усіх наук, що Христос не лише, що зовсім не бажав вивисшити котрого-будь із Апостолів, але навіть виразно й недвозначно научав їх і заповідав їм, щоб **навіть не бажали в серці свойому бути наставниками ні одні над другими, ні над народом!**

III. Христос одинокий Пастир-Начальник, будує Свою Церкву на твердій вірі, а не на хиткій людській природі.

Та слуги того, що у **безмежній людській** гордині іменує себе намісником Христа, твердять помимо виразної науки і волі Спасителя, щоб не було між Апостолами старших як у поган, що Ісус таки назначив св. Петра Своїм намісником словами: „Ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву Мою". — Колиб Христос сказав був: „Ти еси Петр і на тобі збудую церкву Мою" — тоді певно й без сумніву треба булоб розуміти, що апостол Петро є основою Христової Церкви. Та Христос зовсім так не сказав, а словами: „Скажу-ж і Я тобі: Що ти еси Петр" похвалив тільки його визнання, його віру, що „Христос — Син Бога живого", притім назвав його щасливим задля тієї віри, бо не людський ум відкрив йому її, тільки Отець небесний. І власне **„на сьому камені" віри себто на тій твердій і як скала непохитній вірі у Христа — Сина Божого, вірі, яка являється не природною здібністю людини, а виключно благодаттю Божою, на вірі** — а не на смертній, хиткій людині, якою був і св. Петро, будує Христос Свою Церкву.

Бо хіба-ж міг Христос будувати Свою церкву на хиткій людській природі? Поглянімо хоч би на самого ап. Петра, на котрому малаб після римської науки бути основана Христова Церква, як описують нам його характер таки самі Євангелисти.

Коли на останній вечері з Апостолами Ісус заповів їм, що вже приходить час, коли Христа возьмуть на муки і розпяття, і що всі вони поблазняться Ним тієї ночі, ап. Петро зараз же сказав поперед усіх: „Хоч усі поблазняться Тобою, я ніколи не зблазнюсь" (Мат. XXVI: 33). — І сказав йому Ісус: „Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати як пшеницю; Я-ж молився за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись навернувшись утверди братів твоїх" (Лук. XXII: 31-32). Коли-ж Петро стояв таки при свому, що: „З Тобою готов я і в темницю, і на смерть іти" (Лук. XX: 33) — „Душу мою за Тебе положу" (Ів. XIII: 37) — то запитав його з жалем Христос: „Душу твою за Мене положиш?" (Ів. XIII: 38) та предсказав йому: „Істино, істино говорю тобі: що сієї ночі, перш ніж півень запіє, тричі відречешся Мене". (Мат. XXVI: 34). — І так воно й сталося. (Про нестійність апостола Петра довідаємося ще й пізнійше з послань апостола Павла).

Чому-ж Христос молився за св. Петра, щоб не поменшала віра його і щоб він навернувшись утвердив братів своїх? — Тому, що власне на особі ап. Петра мало найбільш наглядно показатися, що „дух людський охочий — тіло-ж немічне" (Мат. XXVI: 41), і щоб потім він своїм власним упадком утвердив віру й у других Апостолів, **що не власними силами** — як се думав ап. Петро, коли обстоював, що: „Хоч усі поблазняться Тобою, я ніколи не зблазнюсь", **а тільки при помочі Божої благодати може чоловік чувати душею та доконувати других діл.** Упадок св. Петра мав завжди пригадувати Апостолам **науку про виноградину та виноградне віття, яку дав їм Христос при останній вечері. А сказав тоді** Ісус так:

„Я правдива виноградина, а Отець Мій виноградар. — Яко-ж вітка не може овощу родити від себе, коли не пробувати-ме на виноградині, так ані ви, коли в Мені не будете пробувати. — Я виноградина, ви віття. Хто пробуває в Мені, а Я в йому, той приносить богато овощу: бо без Мене не можете робити нічого" (Ів. XV: 1, 4, 5).

І от власне за те трикратне відречення, а не щоб вивисшити св. Петра понад прочих Апостолів, питав його Ісус Христос по Своїм воскресінні, у Галилеї, аж тричі: „Симоне Йонин, чи любиш Мене?" (гл.: Ів. XXI: 15-17). І так розумів се і сам ап. Петро, бо написано в Євангелію: „Засмутився Петр, що сказав йому в трете: Чи любиш мене? і каже Йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе". (Ів. XXI: 17). І питав його навіть Христос за першим разом: „Чи любиш Мене більш ніж сі?" (Ів. XXI: 15), — бо більше чим другі Апостоли поблазнився Христом тим, що відрікся Його аж тричі. Питав його Христос на те, щоб побудити його до щирого жалю за відречення від свойого Учителя у прикрій хвили та пригадати йому, що тільки той, хто не лише любить серцем Христа, але готов навіть душу свою положити за віру в Нього, як Сина Божого, достойний „пасти вівці і ягнята" стада Христового, якого одиноким найвищим пастирем є тільки сам Ісус Христос. Тільки сам Ісус Христос — бо казав Ісус про себе, навчаючи апостолів: „Я пастир добрий. — І инші вівці маю, що не сієї кошари; і тих Я мушу привести, і голос Мій почують; і буде одно стадо і один пастир" (Ів. X: 11, 16). — Хіба-ж можна розуміти сі слова Спасителя инакше, як так що: Христос доведе Своєю божественною силою до навернення всіх народів до правдивої віри, так що буде одно, — Христове стадо вірних на світі і один пастир того стада — Христос?!

(Дальше буде).

ЗЕРКАЛО НАРОДУ.

При помочі зеркала оглядаємо своє обличча. Зеркалом цілого народу є його просвітні і релігійні інституції. По інституціях судиться велич і культуру народу. У них відбивається його обличча.

Є зеркала, в яких **предмети відбиваються викривлені — викривлене лице, уста, ніс. Ніхто не любить дивитися на себе в таке зеркало.**

Бідні інституції, се немов те викривлене зеркало, в якому відбивається обличча народу у викривленому виді. Свідомий нарід ніколи не позволяє, щоби світ дивився на його обличча через викривлене зеркало. Він будує величаві інституції, які гідно резпрезентують його перед цілим світом.

Одною з таких інституцій, яка має репрезентувати нас перед чужими людьми в Канаді — а то й поза Канадою — є СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ. Перший поверх Собору вже викінчений. Щоб можна приступити до будови другого поверху, треба перше сплатити довг, який тяжить тепер на будові.

Кождий свідомий Українець і кожда свідома Українка повинні зложити жертву на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпеґу. — Жертви слати до:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

За Заряд Українського Православного Собору у Вінніпеґу:

Василь Євистун, голова **Гр. І. Блок,** секр. фін.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ ЧАСОПИС

„ДНІПРО"

орґан Української Православної Церкви в Злучених Державах, який виходить кождої суботи і коштує в Канаді $2.50 річно.

Крім ріжних цікавих вістей з українського життя „ДНІПРО" містить інтересні й поучаючі статті на церковно-релігійні і церковно-народні теми, проповіди на неділі і свята, гарні оповідання й вірші та дописи. — Коли ви інтересуєтеся життям українського народу і української Церкви, то повинні стати передплатником „ДНІПРА". — Адреса:

„DNIPRO"

1944 West Erie Street, Chicago, Ill., U. S. A.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly,
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3884, WINNIPEG, MAN.

ПРИЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

„Український Голос" недавно на питання: Чи признав хто Українську Православну Цекву? — дав відповідь: Українській Православній Церкві признання таке потрібне, як до доброго воза пяте колесо. „Канадійський Українець" з того зробив цілу історію і нарікає, що всі дурять Українців, лише він оден їх просвічує. З того висновує він, що „аранжери" Української Православної Церкви народ ошукують, та що непризнана Українська Православна Церква патріярхами є неважна.

Щоби репетовання „Канадійського Українця" кого не збаламутило, треба поставити таке питання:

Чи котрий з патріярхів заявив вже, що Українська Православна Церква неважна, незаконна? Ні! Значить: Колиб вона незаконною була, то патріярхи **вже сказали би** в чім вона незаконна. А се повинно їх більше обходити, ніж „Канадійського Українця".

Колиб запитав хтось чоловіка, якого ніхто о злочини не посуджує:

— Чи суд признав тебе невинним? — то він мав би повне право сказати:

— Як суд міг мене невинним признавати, коли мене до суду ніхто не кликав? Не судили, бо не було за що, отже не признавали ні сяк, ні так. А коли мене до суду не кличуть, коли за мною ніхто не видить злочину, **то признання суду мені так потрібне, як доброму возови пяте колесо.**

Таке саме і з признаванням Української Православної Церкви. Ніхто не закидав її проступку, отже не треба, щоби хтось її виправдував.

„Канадійський Українець" каже:

— Признання патріярше — се є то, що рукоположення священника. Доки не рукоположений, доти не є священником ... Признання патріярше, се є — дістати апостольську власть.

Ну, не дали патріярхи признання Українській Православній Церкві, зате „Канадийський Українець" **признав східних патріярхів важними.** Каже він, що: не тільки папа дає апостольську власть, але дає її і патріярх. Чому отже „Канадійський Українець" і Рим уважає східну церкву схизматицькою, коли вона має таку саму власть, як папа? Коли Божа благодать є на ній? Коли по Божим законам вона є добра?

Та що було би, колиб знайшовся такий патріярх, або такі патріярхи, що найбільше слушної справи не хочуть признати? Чи через них мала би добра справа пропадати?

Ні! Тоді треба поступити так, як поступили в римській церкві в часі „Великої Схизми". Схизма тя тягнулась 40 літ, **було тоді разом по двох і трох папів нараз.** Бачучи, що з папами годі до ладу дійти, Константський Собор нагнав трох папів, що були разом (Григорія XII, Івана XIII, Венедикта XIII), уневажнив постанови Пізенського Собору (1409) і поставлення кардиналів між 1378 і 1415 р. і поставив **нового** папу, Мартина V. І поставили його не оглядаючись на формальности, ні на те, чи буде на нім „папське наслідство". Бо підчас Схизми **вимерли правні кардинали і 1417 р. зістався лише оден, що міг зватися правним,** а то Венедикт XIII. **Однакож його нагнали і він в виборі нового папи не брав участи,** отже не передав власти. Так Мартин V став папою не силою традиції, не силою „неперерваного наслідства", але силою самостійних постанов собору. На нім і від нього дальше „папського наслідства" нема. Дотого-ж Мартин V передтим брав навіть участь в виборі **ложних папів**, Александра V і Івана XXIII. Се згадує і „Католицька Енциклопедія".

Значить: В конечній потребі неправні вибрали правно правного папу, менші більшого. Та в „Канадійського Українця" все те добре, найліпше.

Не зашкодить пригадати, що визначний католицький авторітет, кардинал Нюман, писав 1859 р., що:

— Були випадки, коли прості міряне ратували віру, яку зрадили папи й епископи, бо — по словам св. Гіларія — уха народу святійші, ніж серця священиків. Тому то „Екклезія доценс" (навчаюча церква, духовенство) не завсігди є ділльним інструментом церковної непомильности.

Показуючи, як православні Українці легковажать патріярше признання, „Канадийський Українець говорить:

— Для них ризи і наші церковні обряди вистарчають на те, щоби їх церков була добра.

Може в „Канадийського Українця" воно инакше, але в самій річи ані ризи, ані обряди, ані благословення патріярхів і папів нічого не варта там, **де народ буде поневолений і темний; де ним будуть торгувати так, як торгує ним папа** (віддавши Українців Польщі), **або царгородський патріярх, проти якого запротестував Митрополит Липківський.** Церкву творить дух праведности, жива правда, а не самі мертві формальности, поза якими може бути саме лукавство і фарисейство.

Патріярхи (отже і папа), се твір пізнійший, твір чисто людський. Поширення церкви вимагало, щоби церковну роботу звести до системи, щоби віддати провід в призначені руки. Се конечність кождої великої організації. Доки отже організація живе нормальним, здоровим життям, доти її провідників уважається конечними і на їх рішення кождий оглядається; коли-ж самі провідники зійдуть на манівці, або супроти незалежних від них відносин стають безсильними, тоді провід організації беруть в руки ті, котрі можуть і котрі уважають себе до того природно найбільше покликаними. Подібні випадки знає історія української церкви, знає й римської.

Візьмімо такий примір: Якийсь народ опинився в такім положенню, що ні патріярх, ні папа йому не може помогти. Однакож він може помогти сам собі, коли напружить всі сили і візьметься до роботи. І почне він роботу без їх благословення, без їх відома — просто тому, що порозумітися з ними не має сили.

Чи можна отже казати, що народ такий поступив незаконно? Безбожно? Чи скаже хтось, що для такого народу повинні бути важнійші такі формальности, як дозвіл висшої власти(яка і сама була безсильна про народ подбати), ніж власне життя, власна свобода? Ні!

Коли „Канадійський Українець" супроти других такий ригорист, то чому не згадує, що Шептицький **висвятив Боцяна сам оден, не оглядаючися, що епископа має поставляти більше епископів?** Чому-ж не оглядався він на канони?

Український народ по розпаді Росії опинився був в такім положенню, що **не мав змоги їздити за формальностями до патріярхів, ані вони не могли до нього приїхати.** Тоді велася боротьба на життя і смерть. (Еп. Хомишин від меншої небезпеки тікав стрімголов до Відня, не оглядаючись на слова: Добрий пастир дає душу за вівці. Він вівці покинув і сам тікав).

Оставлені власній силі почали Українці себе ратувати від загибели. Вони старалися здобути те, що по законам Божим їм належиться. Вони будували власну хату і власну церкву не питаючи дозволу **ані в ворогів, ані в тих приятелів, яких вони не могли тоді бачити.**

Чи мудрійше і побожнійше було би, колиб Українці були сказали:

— Га, коли не можна бачити патріярха і мати його благословення, то лучше пропасти, з коренем згинути, ніж на власну руку щобудь починати.

Сеж була би ознака крайної дурноти. Але з писання „Канадійського Українця" виходить, що вони повинні були так зробити.

Щоби несвідомих баламутити, „Канадийський Українець" каже, що і в політичнім світі новоповставша держава потребує признання других. Подібне, мовляв, і в церкві.

Однакож справа мається трошка инакше.

Народ, що повстає проти тих, які над ним панували і хоче основати власну державу, **нігде і ніколи** не питав признання на таку роботу в других держав. Таку роботу завсігди зачинаєсь без признання і наперекір тим, що опісля признають.

Але коли народови вдасться добути самостійну державу і та держава буде сильна, тоді така держава не дуже дбає, чи її признають, чи ні. З сильним і без признання кождий числиться, сильного і без його просьби всякий признає.

Подібно буває і в церкві — **навіть в римській.**

І коли Українська Церква буде сильна, то її признають не тільки всі патріярхи (се-ж їх христіянський обовязок), але її признає і папа і „Канадийський Українець"

Зрештою сербська і московська церква вже Українську Православну Церкву признали — відносячись до неї, як до правної церкви православної.

Плаче також „Канадійський Українець", що всі силують ся Українців затемнювати, крім нього та католицизму.

На ділі-ж „Канадийський Українець" плаче, що Українська Православна Церква просвічує. Хіба-ж не знаємо, як то католицька церква просвітила галицьких Українців? Їхав сюда чоловік і не знав хто він такий — і звав себе тут то Галішеном, то Москалем (Рошин), то католиком, то Австріяком, то греко-католиком, то ще чим. Тай хіба нині ще таких несвідомих не бачиться? „Канадийський Українець" плаче, що свідомі починають його організацію покидати.

Ще одно. „Канадійський Українець" пише, що Українську Православну Церкву основували атеісти (безбожники), тому вона має кальвінську форму. Отже тепер Українська Православна Церква є вже по словам „Канадійського Українця": **козацька, національна, ґерманосівська, свистунівська, мамина, неоправославна, большевицька, турецька, пресбітерська, новосерафимська, кальвінська, атеістична** (атеістами-ж основана!). Не знати, які то назви прийдуть дальше?

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В днях 11—21 травня, 1926 р., в суді королівської лави в Вінніпегу провадився процес за те, хто є правними властителями церкви в Толстой, Ман. — православні чи греко-католики в злуці з Римом. Процес в де чім дуже цікавий, хоч би вже з того, що греко-католицьку сторону, яка в церковних справах підлягає епископови Будці, заступали адвокати Жиди.

Епископ Будка в сій справі пішов за приміром свого колеґи епископа Хомишина, якого адвокатом є Жид, Ляхса, помимо того, що в Станиславові є шість українських адвокатів, а до того всі вони греко-католики. Але для епископа Хомишина українська народність і греко-католицька віра не значать нічого. Раз ти не дійсний католик (а греко-католики не є дійсними католиками), а до того не Поляк, або Італієць чи Француз; то все одно, що й Жид. Та ні, гірш Жида. Жид-адвокат здобув першеньство над адвокатами Українцями греко-католиками.

— — — — — — — — — —

Греко-католики, духовні діти епископа Будки, наняли адвокатів Жидів, щоб ті заступали в суді їх інтереси — інтереси церковно-релігійні. І се тоді, коли вони могли наняти адвокатів Українців, а до того греко-католиків. Що вони зробили се за згодою, а може й з припоручення еп. Будки, про се не може бути найменшого сумніву. Отже насувається питання: Чому еп. Будка не припоручив своїм вірним наняти українських адвокатів?

Цікаво булоб почути, що думає про се „Канадийський Українець". Він писав колись, що Французи є братами Українців католиків — братами по вірі. Чи скаже він се саме і про Жидів? Чи і Жиди є братами Українців католиків по вірі?

— — — — — — — — — —

Одним зі свідків з греко-католицької сторони на згаданім процесі був о. Бала Свящ. Бала приїхав перший раз до Канади разом з епископом Будкою і був його секретарем через 18 місяців. Після того виїхав до Бельгії, де на протязі яких 7 років вчився від Редемптористів засад правдивої католицької віри (греко-католицька віра не є вповні католицькою). До Канади вернув вже Редемптористом і тепер сповняє обовязки місіонара в Йорктонськім окрузі. Підчас свого зізнания на процесі заявив, що будучи секретарем еп. Будки він їздив до Толстой і правив там богослуження.

— Чи ви споминали папу римського підчас Служби Божої? — запитав його суддя.

— О, так! Се-ж найголовнійша річ! — відповів о. Бала без надуми.

— — — — — — — — — —

Після слів о. Бали, найголовнійшою частю в католицькій Службі Божій — се споминання папи римського. А о. Бала знає, що говорить. Його-ж вчили Редемптористи через сім років.

Отже не споминання Ісуса Христа чи Святої Тройці, чи Матері Божої є найважнійшою частю католицької Служби Божої, а споминання папи...

— — — — — — — — — —

Щоб хто не подумав, що може о. Бала загнався і мильно пояснив науку католицької церкви, то треба сказати, що о. Бала відповів зовсім добре. **Не Ісус Христос, а папа є головою католицької церкви.** Про се не може бути найменшого сумніву. Ось, що читаємо в „Католицькім Народнім Катехизмі":

„Колиб в одній сповідальниці сидів Ісус Христос, а в другій священик, то жаден з них не відпускав би більше гріхів, чим другий."

Коли візьмемо під увагу, що уповажнення відпускати гріхи священик отримує від епископа, а епископ отримує свою власть від папи, то стане ясно, що папа римський приписує собі більшу власть, як Ісусови Христови, бо „дає" свому священикови таку саму власть відпускати гріхи, яку мав Ісус Христос.

— — — — — — — — — —

Наголовнійшою частю в католицькій Службі Божій, — се споминання папи римського, каже о. Бала. Се здивувало навіть адвоката (Жида), який заступав на згаданім процесі інтереси католицької церкви, і в часі обідної перерви він про се так висловився:

— Ну, коли споминання папи римського є найголовнійшою частю в католицькій Службі Божій, то по що сакраментів?

Та ми сего також не знаємо. Але нам натомісць пригадалися слова одного греко-католицького священика про еп. Хомишина:

— В станиславівській епархії еп. Хомишин стоїть по середині церкви, а Ісус Христос в куті церкви.

Чи не так воно в цілій римській церкві?

— — — — — — — — — —

Першим свідком з греко-католицької сторони на згаданім процесі був еп. Будка. Суддя його питає:

— Якого ви віроісповідання?

— Я є греко-католик, — відповідає еп. Будка.

— О, то ви уніят? — питає дальше суддя.

— Ні, я не є уніят, — заявляє категорично еп. Будка. — То нас Росіяне так прозивають. Ми є греко-католики в злуці з Римом.

— Коли ви не є уніят, **то ви є римо-католик,** — відповідає йому суддя.

— — — — — — — — — —

О. Пелех, священик еп. Будки, був також свідкой на процесі.

— Яке ваше заняття? — питає його адвокат.

— Я є священик, — відповів о. Пелех.

— Чи ви є **уніятським** священиком? — питає його суддя.

— Так! — відповів о. Пелех.

— — — — — — — — — —

От вам і чудасія! Епископ Будка категорично **заявив,** що він не є уніят, а його священик, о. Пелех, **заявив** так само категорично, що **він є уніятський** священик. Котрий з них ліпше знає?

— — — — — — — — — —

Неуніятський епископ Будка, римо-католицький архиепископ Беліво (він також зізнавав на процесі), Редемпторист о. Бала і бувший „руска піпа" Сабурин присягали на біблію, а уніятський священик о. Пелех присягав на свічки і хрест.

Чому так? Чому еп. Будка не присягав так, як його священик, або чому о. Пелех не присягав так, як його епископ? Чи маємо вносити, що еп. Будка є римо-католик, а о. Пелех греко-католик?

Епископ Хомишин на ділі є римо-католик і святкує латинські свята; епископ Богачевський в Америці робить так само. Чи малоб таке бути і з епископом Будкою, — між людьми греко-католик, а в себе дома римо-католик? Можеб „Канадийський Українець" був ласкав розвязати нам сю згадку? Спасибі.

— — — — — — — — — —

Уніятський священик Пелех зізнавав на суді, що його прогнали з церкви на Толстой (хотяй на ділі показалося, що він сам парохію покинув) за те, що він не хотів перейти на „православний обряд" і не хотів женитися. Нам цікаво знати отсе:

1) Яка є ріжниця між греко-католицьким і православним обрядами?

2) Чому о. Пелехови казали женитися?

— — — — — — — — — —

Коли сказати „Канадійському Українцеви", що греко-католицькою церквою завідують Поляки, то він за се дуже злиться. Але на вище згаданій розправі показалося, що Поляки вже і в давнину завідували греко-католицькою церквою і то не тільки в Галичині, але навіть в Канаді.

Архиепископ Беліво зізнав підчас процесу, що не митрополит Шептицький, ані не який небудь другий греко-католицький епископ з Галичини, тільки Поляк, кардинал Ледоховскі вислав був до Канади, на початку сього століття, о. Жолдака, який через довший час обслугував тут греко-католиків. Ледоховскі був в Римі головою т. зв. „Конгреґації для Поширення Віри" і ся „Конгреґація для Поширення Віри" **вислала також до Канади епископа Будку.** Иншими словами, епископа Будку прислав сюда Поляк Ледоховскі ... Чи треба ще більше?

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Дальше).

— Де, в якім? — скринули всі три шляхтичі, обступивши Марійку.

— В малій дубовій коробці, під ґоловою батька.

— В домовині? — спитали всі три.

— В домовині.

— Зараз будемо його мати! — крикнув Гаварецький.

— Програв пріор! — додав Лущинський.

— Будете мати? — спитала Марійка. — Хто-ж важиться зазирати в домовину, в котрій лежить небіжчик?

— Марійко! — пояснив Гаварецький. — Могли люде, без зневаження небіжчика класти його в домовину, можуть і виймити його. Також ніхто не буде боятися заглянути в домовину. Покійник був праведна душа, не опир, ані відьмак. Не зробить нікому нічого лихого. Впрочім його не рушиться. Отворимо домовину і з під голови... Не з під голови, а з під подущини, що під головою, виймемо коробку... Небіжчика ніхто й не доторкнеться.

— Робіть, як знаєте. Я не важилася би на таке.

—Попросимо попа, — замітив Титомир. — Ще й наново покропить небіжчика святою водою, помолиться над ним за його душу.

— Се добра гадка, — закінчив Гаварецький. — Пішлім по попа і зараз за діло.

— Піп Крипського тут, прийшов зі мною — сказав Татомир. — Ходім! У кого ключі від гробниці?

— У паламаря, — сказала Марійка. — Його хата за церквою, при самім кладовищи.

Взяли кліщі і долото, та пішли до паламаря. Казали йому відчинити гробницю. Коли почув, що будуть відчиняти домовину послідного пана, щоби видобути коробку, паламар почіхався в потилицю і каже:

— Даремний ваш труд. Там грошей вже нема. Взяли злодії.

— Про які гроші говориш? — спитав Татомир.

— А ті, що були в коробці під головою.

— То не гроші були там.

— Та я їх не бачив. Але якби то не гроші були або не золото, то злодії були би не трудилися. Не розбивали би домовини, не витягали би коробки.

- Взяли коробку?! — крикнув Гаварецький. — Коли? Які злодії?

— Погодіть. Щоби було до ладу, мушу розказати з кінця.... Зараз тої самої ночи по похороні, я з моеї хати побачив крізь вікно світло біля церкви. Я взяв сокиру, тай попід кущі на могилах підкрадався. Дивлюся а то в гробници злодії. Два гайдуки пріора. Ті, що вартували коло небіжчика, коли лежав ще в хаті. Відчинили домовину. Щось пошепки говорили, матіркували, але я не дочув, про що говорять, чого матіркують. Мабуть знайшли грошей менше, ніж надіялися. Хоч я мав сокиру, то все таки боявся приступити до них, бо були два, я один. Нарешті вони вийшли, не зачинивши ні домовини, ні гробниці. Я нахилця за ними. Один почув, що хтось за ними скрадається. Дали ногам знати. Один вісьта, другий гайта. Я за тим гайта, бо знав, що йому загородить дорогу ріка, та що я спіймаю його. Але він бебех у воду. Сарака не знав, що саме в тім місци велика глубінь і крутіж. Втопився.

- Пригадую собі, що пару днів по смерти Липського, яку милю відси вода викинула на поле гайдука, — сказав Титомир.

— Так. Грошей при нім не знайшли. Мабуть взяв той другий, що чкурнув вісьта і втік. Коли гайдук пропав у воді, я вернув, накрив і знова зашрубував домовину, тай гробницю зачинив на другу колодку, бо перша була розбита. Я нікому не говорив про все те, бо в дворі настала инша віра, прийшов инший лад. Небіжчиком, котрий був старої, людської віри, вже ніхто не журився, а з гайдуком пріора небезпечно було задиратися... „Нехай вдавиться тими червінцями, що вкрав небіжчикови!", думав я, тай мовчав. Розказую аж тепер, коли ви прийшли по сі червінці, котрих вже нема.

Шляхтичі вже й не слухали того, що паламар дальше розказував. Стояли розчаровані.

— Злодії нічо не скористали, бо там грошей не було, — промовив Гаварецький, — і нам зробили таку шкоду. Пропала коробка з грамотою. Тепер...

— Пропала коробка? — перебив паламар. — Чого мала пропасти? Злодії прийшли о золоті червінці, не по деревяну коробку.

— То ти її всунув назад небіжчикови під голову?

— Та порожну коробку? Порожну?!

— Вона була порожна? Грамоти не було в ній ніякої?

— Мабуть була, але злодії витрусили її. Як я вернув до гробниці, то на земли в куті лежала порожна коробка і якийсь суверток. Мабуть грамота до святого Петра, щоби скоро впустив небіжчика до неба. Злодіям се було непотрібне, отже взяли тільки гроші, а коробку і грамоту вергли в кут.

— Що-ж ти зробив з тою коробкою і з грамотою? — спитав Гаварецький, дрожачи цілим тілом, неначе в пропасници. — Викинув?

— Нічого не зробив. Я й не доторкнувся того. Ні коробки, ні грамоти. Як злодії кинули в кут, так вони лежать до нині. Безпечно лежать бо від тої пори в ґробници небула жива душа.

— То було доразу так говорити! — Гагарецький аж заревів з досади і втіхи. — Ми прийшли по грамоту, а він цілу годину торочить нам про се й те... про червінці!

— То було до разу так говорити! — звинявся паламар — що не по червінці а по грамоту прийшли. Я був би зараз сказав, що грамота в гробници в куті.

Всі пустилися бігцем до гробниці.

— Є! — крикнув Гаварецький, розгортаючи грамоту — Є! Тепер на коні і до гроду.

— Але візьмімо пару гайдуків і пістолі, — сказав Лущинський, — бо ану-ж пріор яким способом пронюхав, що ми знов до гроду і він ще раз зробить на нас засідку!

— Гайдуків не треба, — відповів Гаварецький. — Як знаємо, що може приключитися, то вистануть наші шаблі і пістолі.

Пігнали чвалом. Чвалали чверть години, коли Лущинський звільнив.

— Бачиш там перед нами якийсь візок? — спитав. — Також до міста.

— Ти гадаєш, що то може пріор, також до ґроду, але з грамотою Липської?

— Дуже можливе.

— Зараз побачимо. Візок котиться поволійше. Переймемо.

По хвили показалося, що то справді пріор.

— Ми нашими кіньми раньше будемо в гроді, ніж він візком, — Все-ж таки він приїде ще заки наша грамота буде вписана.

Готово прийти до бучі. Як там є його приятелі, будуть шаблі в роботі.

— Треба би його якимсь способом задержати. Хоч би силою. Таки шкода, що ми не взяли пару гайдуків. Тепер він лише з одним візником.

— Я маю гадку. Я міг би купити його припізнення до ґроду. Заплачу парою коний.

— Він за пару коний заверне? За ніякі гроші в світі!

— Я його заверну, зглядно придержу на тім місци, де його здоженемо. Але за те буду мусів дати йому пару коний.... Ти гадаєш, що він пішки зайшов би з відси аж до ґроду?

— Він? Так далеко двигав би своє черево?!

— Отже до діла! Як я вийму пістолю, ти зроби те саме. Я одного коня, ти другого.

— Не второпаю!

Відповіди не дістав. Лущинський пустився чвалом вперед. Коли випереджував пріора, зупинив коня і чемно поклонився.

— Ви до ґроду, отче пріор?... Ми також.

Пріор відповів ні се, ні те. Він не мало здивувався, що Лущинський взагаі заговорив до него. Ще й так чемно.

— Чи не підступ се? — думав. — Може вони провідали, що я везу до ґроду грамоту Липської, і тепер загадали відоймити її від мене, так як я відоймив від них завіщання Липського?

Йому стало горячо і зараз по тім на цілім тілі виступив зимний піт.

(Кінець буде).

СЛІВЦЕ ДО СВЯЩЕНИКІВ І УЧИТЕЛІВ.

КІЛЬКА ПИТАНЬ.

Кілько передплатників Ви вже приєднали для „Православного Вістника"?

Кілько Ви вже зібрали на „Пресовий Фонд" „Православного Вістника?"

Чи Ви вже зорганізували Недільну Школу у Вашій околиці?

Кілько передплатників Ви вже приєднали для „Недільної Школи"?

Чи Ви вже причинилися до збірки на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпеґу?

Памятайте: „Ви світло світу... Ви сіль землі!"

АРДАТ, ГОРОД КВІТІВ.

(Істор. оповідання з 70 р. по Христі. — З анг. перек. Т. Д.).

(Дальше).

— Ходімо в город — ми лише розярюємо її. Вона шаліти-ме ось так аж до умучення, поки не засне і в сні бачити-ме ту голову знова, — промовила шепотом Друзіля. — Я бажала-б, щоб не бути нам у сій заклятій кріпости. Вона нещаслива. Чи ти йдеш до Єрусалиму, щоб дістати для нас дозвіл від імператора відїхати до Риму?

— Я зроблю се, сестро Друзіле, тільки не гніви її легковаженням її божевільної любови до Ірода. Жадна з Іродіяд не сміє жахатися. Наше минуле — се чорна стіна позад нас. Наше майбутнє ще чорніще, коли Єрусалим упаде і Юдея опиниться під безпосереднім правлінням Риму. Нашого брата Агриппу усунуть тоді з трону. Він останній в нашому роді. Всьо залежить тепер від позискання ласки Тита. Та коли шлях до Єрихону[1]) забитий військом лекше сказати „Іди до Єрусалиму!" чим піти! Покіль не надійде сею дорогою зі сходу прямуючи до моря, який караван[2]), до котрого я могла-б прилучитися, перебравшись, то як можливо нам уйти бистрих очей римської сторожі, яка стереже воріт?

Вони зійшли на долину по камяних сходах башти серед вдумчивої мовчанки та опинилися у великому замковому городі. Широкий примурок тягнувся понад берегом прямовисного збоча пропасти, над якою знимався замок понад замраченим озером. Лиш від одної сторони був вихід і доступ — вузка гребля до сходу, яка спадала майже прямо до долу, як стіна пропасти по противній стороні, та провадила до рожевих Моавських Гір, що підносилися пасмо вище пасма понад пустиню, червоніючи в містичному[3]) вогні хмар і світла.

Старий Ідумеєць[4]) із цісарської ґвардії сидів у тіни лукової брами, яка вела до греблі. Він зняв з голови свій шолом та голосно позівнув з пронуди. Борода у нього вже дещо посивіла а коротко та рівно підтяте кучеряве волосся побіліло від старости. Коли обі сестри наближилися, проходячи по примурку та опинилися під тінню лукових воріт, він випрямився і засалютував.

— Як тепер шлях до Єрусалиму, старий Юлію? — запитала його Друзіля, відкидаючи полу своєї пурпурно-шовкової накидки назад через плече, так що її наге рамя заблестіло від брансолетів.

— Забиті геть, добрі пані, — відповів на те старий Ідумеєць з неохотою. — Погана служба, ваша високосте, стеречи сибілі, які могли-б причарувати усіх римських ґенералів, якщо вирвалисяб звідсіль до Єрусалиму.

— Що се за стукіт, який чути в долі під мракою? — запитала Вероніка, пробуючи проникнути вагу його відповіди.

— Дзвінки верблюдів якогось каравану, що наближається греблею, або дзвенькіт молотів в кузнях у Єрихоні, де вироблять воєнні машини до облоги.

— Чи богато утікачів по печерах між сим замком, а Йорданом? — запитала знова Вероніка.

— Аж за богато, а ще й до того розбійників у тих скалистих яскинях, що ніяк якій княжній перейти ту дорогу, — відповів старий Ідумеєць.

— Пощо-ж княжна потребувалаби йти тим шляхом, старий Юлію? — усміхнулась Друзіля.

— Тому, що Тит, син Імператора, є на кінці вашої дороги, — і він вказав на стрімкий Єрихонський шлях за Йорданом.

Друзіля засміялася знова. Вероніка перейшла попід лук замкових воріт і глянула понад рожеву імлу світла і хмар на гори пустині.

— Чи є у підземеллях замку духи, дорогий Юлію? — спитала Друзіля.

— Ніяких нема, щоб я знав, зате є списи і мечі оборонити жінок, колиб Тит упав під Єрусалимом, — відповів старий Ідумеєць, наставивши свій спис поперек отвореної брами та загороджуючи ним дорогу княжній Вероніці.

Обі княжни завернули і пішли поволи назад широким примурком.

Старий Ідумеєць сів опять на лавку зі злорадним усміхом на лиці, від якого показалися усі його жовті зуби, немов кли дика.

— Відьми! Чарівниці! — переміняти мужів у свині. Якщо я мав би свою власну волю, я поскидав би їх усіх понад сю безодню у море.

Вони зійшли по камяних сходах із примурка до городу. Рожева й срібна мрака все ще клубилася понад прозорою глубиною зелених вод Мертвого Моря. Воно видавалося далеко в долині зеленим дорогим каменем. Від садів, посаджених на збочах гори доходив запах рож та олеандрів. Далеко в низу за муром форту вони могли бачити плоскі, вкриті черепом, дахи селянських хаток, які притулилися до збочів скали мов гнізда птиць; а на кождому даху повно жінок і дітей, що повиходили на свіжий воздух.

(Дальше буде).

[1]) Єрихон — город на схід від Єрусалиму, — перед рікою Йорданом.
[2]) Караван (арабське), купецька або паломницька валка на верблюдах.
[3]) Містичний — таємний, чародійний.
[4]) Ідумеєць — уроженець Ідумеї, краю на південь від Палестини.

МИЛЬНЕ ОПРАВДАННЯ.

Від часу, коли в Канаді відродилась Українська Православна Церква, почалася проти Неї сильна нагінка зі сторони католицького табору. Ні з одною політичною чи релігійною ґрупою, навіть ворожою, як католицизмові з одного і українському народові з другого боку, не вела ще католицька церква такої завзятої й безпощадної боротьби, як з Українською Православною Церквою. Не вела тому, що згадані релігійні (серафимщина, презбитеріянізм) і політична (большевизм) ґрупи не були для неї страшні, бо вони були, є і лишуться на дальше чужими нашому народові та тріпко принятися на його ґрунті не можуть. Та відродження Української Православної Церкви сильно затривожило канадійських католиків з еп. Будкою на чолі. Вони побачили, що се відродилася та одинока певна пристань, по всьому рідна українському народові, за котрою той нарід так довго вже шукав. Вона стала для католиків страшна тому, що біля неї з часом згортується весь український нарід і відірветься від ненависної, силою накиненої йому зверхности Риму.

І від самого початку відродження Укр. Прав. Церкви в Канаді еп. Будка і його ксьондзи виповіли їй завзяту боротьбу. А почали з того, що взялися на всякому місці чи то в церкві на проповіді, чи то в приватних розмовах, чи то в „Канадійськім Українци", органі еп. Будки, очернювати провідників Укр. Прав. Церкви. Але ті безперервні накиди католиків на Українську Православну Церкву, не тільки що не пошкодили Її, але навіть помогли, бо причинилися до того, що кожда здороводумаюча людина почала шукати як за причиною накидів з одної, так за правдою в основі оборони з другої сторони. Навіть в людей, котрі в початку сеї боротьби на сліпо вірили в роботу католиків і навіть оправдували їх поступовання зглядом Укр. Прав. Церкви, зродився сумнів. В тих людей звилося бажання особистого розслідження справи й випорилася критична думка основуюча віру лише на доказах.

Дотеперішний вислід боротьби є такий, що всі свідоміщі одиниці українського народу в Канаді (з малим винятком тих, які зі згляду на особисті користи або цілковиту залежність від католицького табору лишилися при ньому) є членами Укр. Прав. Церкви й працюють на ниві її розросту. І так утворилося два великі ворожі табори. Один з них з ворожою тенденцією зглядом укр. народу, сильний фінансово, черпаючи засоби з римо-католицької скарбниці — другий не богатий, але сильний вірою в свою перемогу, споєний непоборимою любовю до укр. народу — до всього рідного. Осуд праці, як одного так і другого табору зглядом українського народу, будуть колись покликані до сього люде, а сьогодни ми раді тому вислідові, який вже бачимо.

Лишається ще третий табор, котрий по моїй думці можнаби назвати табором „реконвалесцентів" або виздоровлюючих. Люде сього табору ріжняться від людей двох попередних таборів тим, що не беруть живої участи ні в одному з двох вище згаданих таборів, а хитаються мов моряк на човні без весел серед бурливого моря. Вони, прийнявши в спадщині накинене їх родичам ярмо католицизму, пересякнули ним і тепер, хоч вже в части пізнали вужість його, все таки на поворот від нього до своєї рідньої віри ще не зважилися. Більшість з них се є менше свідомі одиниці нашого народу, котрі при добрій волі і бажанню пізнання правди, знайдуть затрачену стежку, вернуть з блудної дороги, котрою вели їх наймити Риму і стануть в ряди вільних духом і вірних синів свого народу.

Орган еп. Будки, „Канадійський Українець" ведучи боротьбу проти Української Православної Церкви, все закривається „святістю" папи і твердить, що лише віра католицька є правдива і один папа „святий, непомильний і непогрішимий", а всі православні се єретики і відступники. Але коли „Кан. Українцеви" доказано, яка та непомильність папи, — доказано, що папи часто і грубо помилялися, як примиром: Ідолопоклоньство папи Марцеляна; куплення собі папства Виґилієм; Відкинення безсмертности душі папою Іваном XII; зроблення своєю любовницею своєї рідної доньки папою Александром VI. і т. п., тоді то „ Кан. Українець", не можучи опрокинути вище згаданих закидів проти папів заграв в нову дутку. Він тоді признає, що хоч деякі папи були негідними, то „науки церкви Прав вони своїм приватними життєм не нарушили". Не дивно отже, що люде з „третього табору" (котрі в свому життю не мали навіть нагоди навчитися історії свого народу, а не про історію папства) зістали збаламучені писаниною „Кан. Укр.", не вміючи стямитися, а властиво розбирати таких справ критично і лишилися на роздоріжжю.

Коли сим людям пояснюється всі зла вчинені католицизмом над українським народом, як: відбирання і замикання православних церков Єзуїтами і переміна їх на „косцьоли", заборона православним сповняти церковні обряди; забирання монастирських земель; настроювання унітами польських властей, щоб прогнати з краю всіх прав. священиків (лист Йосафата Кунцевича до польського канцлера Сапіги 1662 р.), лист папи до короля Жиґмонта III. щоб огнем і мечем нищив православіє; нинішний целібат і конкордат, - вони не маючи оправдання на своє становище кажуть: папа самий має за свої гріхи відповідати, а для нас він є таки святим і непомильним.

Якже дивитись нам на сих людей? Чи треба їх оправдувати? Безумовно треба. Їх треба оправдувати так, як оправдували колись полоненого яничара беручи під увагу те, що не винен він був тому, що його від дитячих літ виховували в чужій вірі через що він не свідомо ставав ворогом своєї вітчини. Та як такому яничареві пояснилося і з'ясувалось хто він і якого народу він є сином — тоді він вертав назад в свій рідний український ґрунт.

Оттак і тепер по братерськи, треба пояснити і нашим менше свідомим братам їхні мильні погляди — виводити їх з темряви несвідомости.

За їх несвідомість можна їх винувати лише в маленькій части — більша часть вини спадає на їх дотеперішних провідників, які старались такими несвідомими їх затримати.

На те, чи гріх папи є в части гріхом того, котрий візнає папу, можемо сміливо сказати: Так! Чи докази на те можемо взяти наочні житейські примири, котрі підтвердять наші твердження і покажуть справину чи гріх тої людини, котра якийсь ганебний вчинок чи гріх промовчує або укриває.

Знаємо що хто скриває убійника стає сам співучасником його злочину і має гріх; хто скриває злодія, стає його співучасником, коли хтось чинить другому кривду, а хтось її його за те похваляє, то чинить також гріх. Тому люде стараються уникати всяких злочинців, щоби не

викликати на себе лихої слави. З того виходить, що всяким ганебним вчинком ми соромимось, а скриванням чи подвалою злочину чинимо самі злочин і маємо гріх. Скільки-ж більший гріх чинить той (як проти Бога так і зглядом свого народу), котрий свідомий є гріхів і ганебних вчинків папів, звірств і неморальних вчинків папських поплечників виконаних над українським народом — а мимо того визнає і вірує в нього?

На се кождий шан. читач знайде сам відповідь. Я скажу йому тільки, що таке розумування, як: уважати папу „святим", вірити його ксьондзам лише тому, що сам чоловік є католиком, але і в той сам час гидитися гріхами й неморальними вчинками папи, доказуючи те своїм твердженням „то не мій гріх", є не нормальне. Людина, котра зрозуміла, що вчинки папів є гидкі і грішні і соромлячися тим спромоглася бодай на те, щоби словом „то не мій гріх" оправдатися з папського сорому, може також спромочися і на те, щоби осягнути висшу гідність людини, т. е. навчитися думати і бути льогічним. Хтож не хоче думати — доказує розумову нерозвиненість і користи для суспільства така людина не принесе. Ми нікому не докоряємо за його, на нашу думку мильні переконаня, коли вони по його душі оперті в нього на добрій вірі, лише ради свого святого обовязку зглядом свого народу кажемо: Думайте! Шукайте самі правди! Коли всі ті, що є тепер на роздорожі не будуть оправдуватись з накиненого їм сорому пустою фразою „то не мій гріх", але будуть всяку справу розбирати критично, а свій осуд видавати-муть про ню аж тоді, коли про слушність її не будуть мати найменшого сумніву, тоді аж той гріх не буде їхнім.

Д. Д. Лещишин.

Архиєрейські Візитації.

Сьогорічні архиєрейські візитації Їх Високопреосвященства Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з початком місяця липня. Громади, які бажають мати в себе Високопреосвященого Владику на візитації, зволять прислати свої прохання зараз до голови Консисторі, прот. С. В. Савчука, на понизшу адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 25 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Rev. S. W. Sawchuk
779 Burrows Ave.,
Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ СТАТУТ.

Начерк статута українських православних громад в Канаді можна набути в Консисторії, 779 Burrows Ave., Winnipeg, Man. Ціна 25 центів.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Продажа квадратових стіп о. П. Мельничуком в Фіндлейтер, Саск. на суму 9.00
Читальня „Просвіти" ім. М. Павлика в Вітков, Саск. 10.00
Микола Ковтуський, Гислин, Ман. 5.00
М. Канашевич, Ітонія, Саск. 1.00
А. Гринюх, Лейдівуд, Ман. прислав жертви від своєї родини в сумі 35 дол., а се:
А. Гринюх 10.00
Олена Гринюх 10.00
Мих. Гринюх 5.00
Марія Гринюх 5.00
Іван Гринюх 5.00

і в листі пише:

Вже давно збираємося післати свою жертву на сплату довгу Українського Православного Собору. Жалуємо, що не еможемо трохи більше післати, хіба що побачимо пізнійше, можливо воно дасться якось зробити.

Збірка д. Д. Д. Лещишина в Рідкайлі на суму $15.25 від слідуючих жертводавців.
Пан С. Ковчук $2.25.
Пан Н. Демчук 2 доляри.
По 1 дол.: Ю. Шупенюк, С. Загарук, І. Мойсюк, Г. Марчук, Д. Гаврилюк, Н. Марусяк, Бучковський, С. Мойсюк, А. Білонус, В. Дутчак, Г. Корпан.

Гр. Патрух, Фейрфорд, Ман. квадратові стопи 5.00
Георгій Іващук, Григорій Новосад, Гео. Сидорський, Гардентон, Ман.
А. Зварич, Вегревил, Алта, збірка 20.00

в сумі 25 дол. від:
Н. Порайко 5.00
В. Саламандик 5.00
Е. Засідбіда 5.00
А. Зварич 5.00
Мих. Харук, 1.00
Ф. Косташ 1.00
С. Грегорій 1.00
Дм. Фодчук 1.00
Н. Харук 1.00

Теодор Гуменюк з Торонто, Онт. прислав збірку в сумі 10 дол. від:
Мих. Материн 3.00
Павло Гуцуляк 1.00
Т. Гуменюк 6.00

М. Ситник, Пайн Ривер, Ман. 10.00

Збірка п. І. Ковталюка в Рідкайли, Саск. на суму $4.35 від слідуючих:
Пані Василишин 1.00
Пан Василишин 1.00
п. Корнелія 1.00
І. Ковталюк .50
П. Тополя .50
П. Сочанський .35

Збірку на Православний Собор в Вінніпеґу в сумі $85.75, зі Смут Рок Фалс (фабрика паперу) північне Онтеріо, прислав І. Кравчук від слідуючих жертводавців:
По 10 дол.: І. Кравчук, Ф. Верзун, І. Микитюк, і Н. Н.
По 5 дол.: М. Баранюк, і А. Панчук.
По 2 дол.: В. Белов, І. Круткевич, Г Кравчук, С. Карпов, О. Бурлак,
По 1 дол.: А. Огурцов, А. Ткачук, К. Салтіков, Д. Коваленко, І. Семчишин, В. Перчишин, К. Шкуренко, Н. Данко, Г. Каржалов, Е. Дробязко, А Боков, П. Папущак, І. Сверк, Т. Юркін, А. Пилипівка, Г. Наказний, В. Камінський, М. Хома, Т. Марадугін, М. Віфлаанцов, Д. Бішоп і П. Петраш, Г. Бурлака, В. Чокарін, Я. Мелешев.
Н. Н. 50 цт.
Ю. Півторак 25 цт.

Збірка пані Олександри Шеремети в Віндзор, Онт і Дітройт, Міч. на кв. стопи в сумі $17 від слідуючих:
3 дол. Т. Ю. Мартинів.
По 2 дол.: М. А. Шеремета, Олександра Шеремета, Орест Шеремета (син).
По 1 дол.: Лисий Йосиф, Липа Михаїл, Гавриляк Микола, Рихло Анна, Евдокія Цебінь, І. Задорович, С. Гривнак, С. О. Харамбура.

Ст. Бригідир, Барбовр, Саск. 2.00
Ст. Скоблик, Вінніпеґ 10.00
Панна Ганка Романчич, Вінніпеґ 5.00
М. Мандзюк, Форт Віліям, Онт 2.00
Збірка М. Панькова на Елмвуд (Вінніпеґ,) від:
Др. МекФарлен 5.00
Квадратові стопи 13.00
Дрібна колекта .50

І. Карпюк, Албертави, Саск. 2.00
М. Цимбалюк, Саскатун, Саск. 3.00

Збірка І. М. Сторожука, ҐленЕлмо, Ман., на суму $8.00, від:
Стах Королик, 3.00
Т. Дичаковський, 2.00
Дм. Дичаковський 1.00
Анна Дичаковська 1.00
І. Г. Сирник 1.00
І. М. Сторожук 1.00

Марко Котович, Овк Гевон, Ман. 5.00
П-во Миштюки, Гудів, Саск. 10.00
Юрій Ісар, Тідор, Саск. 5.00
Іван Назар, Ледсток, Саск. 4.00
Іван Цюпак 15.00

Збірка п. В. К. в Монтреалі на суму $90.50 від слідуючих жертводавців.
Г. Мех [illegible]
Н. Гайдийчук 5.00
П. Кушлай 5.00
В. Верста 5.00
Н. Н. 5.00
В. Кобітович 3.00
П. Випрук 2.00
Н. Юрійчук 2.00
М. Бабяк 2.00
М. Випрукова 2.00
І. Випрук 2.00
Д. Мокринський 2.00
Н. Гентиш 1.00
Я. Редчук 1.00
М. Антонович 1.00
П. Вікарчук 1.00
В. Садовий 1.00
Н. Попель 1.00
Я. Випрук 1.00
Ясько Випрук 1.00
Н. Даник 1.00
М. Ревуцький 1.00
Г. Курдидик 1.00
І. Ступарик 1.00
М. Чипчар 1.00
В. Квач .50
Д. Лабюк .50
Ю. Война .50
С. Антонюк .50
С. Шеремета .50
Северин Костирський .25

Честь і слава жертволюбивим громадянам за їх щедрі жертви на нашу народню гординю, яка має стати осередком релігійного і культурно народного життя нашого народу в Канаді.

Пан Ф. Полос, з Каннон, Алта., прислав $10.70 з дописсю:

Хвальний Заряде!

На мої руки пані Марія Клим дала корсет (женський) на розігравку, на котрий я продав тикети на суму $9.15. Корсет виграв п. Василь Літкевич і продав ще раз, що принесло $1.75, а се робить разом $10.90 котрі висилаю і дякую всім щирым одиницям, котрі купували і помагали розпродувати тикети.

Пан Ст. Гуральнюк, Ди Па, Ман. прислав $10.00 і слідуючу дописку:

На зазив Укр Православного Собора жертвую і від себе скромну жертву, не велику але щиру і бажаю, щоби в найкоротшім часі наша народна святиня була увінчена на честь і славу Божу і добро українського народу і бажавбим, щоби кождий свідомий Українець причинився хотяйби найскромнійшою даткою на так важну ціль. Сповнім свій св. обовязок негайно, а тим докажемо ворогам свою національну свідомість.

С. Г.

Що Нам Пишуть.

Посилаю передплату на „Православний Вістник". Давби Бог, щоб наш дорогий „Вістник" почав виходити як найскорше що тижня, бо дуже довго чекати на такого дорогого гостя цілий місяць.

Максим Калинич
730 Брик Стріт
Аллентавн, Па., З. Д.

Посилаю свою передплату на „Православний Вістник" і прошу вибачити, що не вислав скорше. Кождий передплатних нашого дорогого часопису повинен висилати передплату наперед, бо „Православний Вістник" опирається тільки на передплатах.

П. Космій,
203 Е. Аве. А.
Ню Йорк.

Такого доброго часопису, як „Православний Вістник" я ще не читав. Я читаю його від першого числа і не переставби бути його передплатником за ніякі гроші. Я є греко-католик, але знаю, що „Православний Вістник" пише правду. Жичу вам як найкращого успіху.

П. Г. С.
Гефорд, Саск.

Православний Календар на Рік 1926.

ЧЕРВЕНЬ

1 В. Свщм. Патрикія
2 С. Муч. Талалея
3 Ч. † Константина і Єлени Царг.
4 П. Мч. Василиска
5 С. Прп. Михаїла еп.

6 Н. Сліпор. Прп. Симеона
7 П. † Знайд. Гол. Івана Хрест.
8 В. Ап. Карпа
9 С. Свмч. Терапонта.
10 Ч. Вознесення Г. Н. І. Х.
11 П. Мч. Теодосії
12 С. Прп. Ісаакія

13 Н. Нед. св. Отців. Мч. Єрмія
14 П. Мч. Юстина Філь.
15 В. С. Никифора Царг.
16 С. Мч. Лукіяна
17 Ч. С. Митрофана Цар.
18 П. Смч. Доротея
19 С. Завпок. Смч. Теодота

20 Н. День св. Тройці (Зел. Свята).
21 П. Всесв. Живот. і Всес. Духа.
22 В. С. Кирила Алекс.
23 С. Смч. Тимотея
24 Ч. † Апп. Вартоломея і Варнави
25 П. Прпп. Онуфрія і Петра
26 С. Мч. Акилини

27 Н. Нед. Вс. Св. Пр. Елисея, С. Мет.
28 П. Пр. Амоса
29 В. С. Тихона
30 С. Мчч. Мануїла і пр.

Пресовий Фонд

„ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Думанський Партемій, Тідор, Саск. .50
Михалевич Іван, Гарперс Корнер, Онт. .50
Кунікевич Мих., Торонто, Онт. 1.00
Н. В. Гавінчук, Смокі Лейк, Алта. 1.00
Н. Іаюк, Арбака, Ман. 1.00
Колекта в Народнім Домі на Толстой в часі концерту 5.10
Дмитро Федорчук, Інсінґер, Саск. .50
о. Д. Сенета, Едмонтон, Алта. 1.00
о. П. Білон, Форт Віліям 1.00
Угринівський Теодор, Мус-Джав, Саск. 2.00
Брацтво св. Софії — Монтреал 2.50
Гр. Бугера, Дуфрост, Ман. 1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.

(Поясненя скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. — Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангеліє; Ап. — Апостол).

ЧЕРВЕНЬ.

6. Неділя Сліпородженого. Гол. 5. Утр: Єв. Івана XX: 11-18. Літ: Ап. Діяння XVI. 16-34; Єв. Івана IX. 1-38.
9. Середа. Віддання Паски.
10. Четвер. **Вознесення Господнє.** Утр: Єв. Марка XVI: 9-20. Літ. Ап. Діяння І: 1-12, Єв. Лука XXIV. 36-53.
13. **Неділя св. Отців** Першого Вселенського Собору. Гол 6. Утр. Єв. Івана XXI. 1-14. Літ: Ап. Діяння XX: 16-18; 28-36. Єв. Івана XVII: 1-13.
18. Пятниця. Віддання Вознесення.
19. Субота Поминальна.
20. Нед. **Зелені Свята. Пятьдесятниця.** День св. Тройці Гол. 7. Ут: Єв. Івана XX: 19-23. Літ: Ап. Діяння II. 1-11; Єв. Івана VII: 37-52 і VIII: 12— Замісць „Святий Боже" — „Ві ті, що в Христа охрестилися" (Єлици). Після Літ. Вечірня і читання молитов зколіноприклоненням, лицем до народу.
21. **Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа.** Піснопіння в сей день майже ті-ж, що й в день св. Тройці. Утр. повседневня. без Єван. і Поліелея. Славословіе велике. Замістць „Чеснійшую" — Ірмос 9 пісни Канону. Відпуст Пятидесятниці. Літ: Ап. Єфес. V. 9-19. Єв. Матея XVIII: 10-20.
26. Субота. Віддання Тройці.
27. **Неділя 1. після Тройці** (Всіх Святих). Гол. 8. Утр: Єв. Матея XXVIII: 16-20. Літ: Ап. Жид. XI: 33-40 і XII: 1-2. Єв. Мат. X: 32-33 і 37-38; XIX: 27-30.
28. Понеділок. Початок Петрівки.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕҐ, МАН., ЧЕРВЕНЬ 1926 ЧИСЛО (27) 6

Жалібні Збори.

Оповита сумом Українська Громада міста Вінніпеґу віддавала дня 30 травня с. р. останню прислугу Памяти Великого Борця за Самостійність України, Головного Отамана Симона Петлюри.

Довідавшись про трагічну смерть С. В. Петлюри, вінніпеґські Українці післали до Парижа кондоленційну каблеґраму й вінок на могилу Великого Героя. — В Українськім Правосавнім Соборі у Вінніпеґу відправлено Панахиду по бл. п. С. В. Петлюрі —а вечером в салі Собору були влаштовані жалібні збори, на котрих промовляло сімох бесідників. Павзи поміж промовами заповнялись співом всіх присутних. Збори простягнулись до пізної ночі.

СОФІЙСЬКИЙ СОБОР В КИЇВІ ВАЛИТЬСЯ.

Всеукраїнська Академія Наук в Києві звернулася до київського окружного виконавчого комітету з письмом, в якім говорить, що один з найдорозших в цілім світі памятників візантійської штуки, слава України, Софійський Собор в Києві, валиться. Коли не будуть пороблені потрібні направи, то Собор може цілковито завалитися.

Софійський Собор є в руках Українців і в нім править митрополит Липківський. Сю церкву збудував ще князь Ярослав Мудрий (1019-1054) і вона є не тільки одною з найвеличавійших, але й одною з найдорозших Українцям будівель в Києві. Перестоявши близько тисячу літ, перебувши татарські наїзди і сотки ріжних нападів, ся церква валиться аж нині під владою большевиків, що ніби мали принести Україні нову і доскональйшу культуру.

НОВІ ДАНІ ПРО ЖИТТЯ ХРИСТА.

Громадка учених і артистів, подорожуючи по середній Азії, Індії й Тибеті, під проводом артиста Реріха, подає до відома, що виправа відкрила історичні документи в Індії, з яких виходить, що Ісус Христос перебував в своїй молодости в середній Азії. Після теорії сих подорожних, сей факт мав би вияснювати, де був Христос до своєї появи в жидівським краю в 29 році життя.

Бл. п. Симон В. Петлюра,
вбитий в Парижи, 25 травня с. р.

З ЦАРСТВА ЦЕЛЕБСІВ.

В 15 ч. перемиського „Українського Голосу" появився допис з Яворова, Галичина, в якому між иншим читаємо:

„Біда у нас з целебсами. Маємо вже в нашім повіті одного целебса, пароха в селі Вижова. Село се... потребувало би пароха енергічного, освіченого і **національно свідомого** та працьовитого. Тимчасом о. парох, хоч целебс і не має видатків на родину ... і повинен мати богато вільного часу, обертає сей час на так звані „товариські забави" в певному середовищі, а **селом цілком не займається. Читальня опущена,** а читальняну крамницю експльоатує приятель отця пароха, що також і мешкання читальні „зареквірував" для себе. **Сей отець парох не є членом жадного нашого Товариства, не платить ніяких вкладок, ніколи не переводить збірки чи то на „Рідну Школу", чи на інвалідів, чи на „Дар Просвіти"...** Такого то одного целебса має наш повіт. Але тому, що одному не весело, прийшов йому до пари другий целебс і то вже до самого міста Яворова. . **Сей молодий целебс також не інтересується громадськими справами, не платить вкладки на „Рідну Школу", не хоче стати ні членом читальні „Просвіти", ні инших культурних товариств."**

Ось яка то благодать ті целебси, якими Хомишин та Коциловський обдаровують греко-католиків в Галичині.

Пише перемиський „Український Голос" в статті п. з. „Нова доба нашої церкви":

„...Ми бачимо, що протягом останніх 25 літ унія в Галичині не то що не стала на ноги, а навпаки, паде і то наде котиться стрімголов у пропасть... Так, в останніх 25 літах ми справді зачали нову добу... Се доба конання нашої (себто греко-католицької) церкви... А може знищення нинішньої унії буде як раз корисне для нашого народу і спричинить справді нову добу нашої церкви?"

Повисші слова пише не будь який „саскатунець", а греко-католицький священик, о. Кирило Методієвський!

В Злучених Державах виходить місячник „Епархіяльні Вісти", для уніятських священиків. В 8 ч. сього уніятського органу, в статті п. з. „О обрядах" з під пера ксьондза Меренкова, читаємо:

„Наш обряд греко-католицький не є ні грецький ні католицький... наш обряд дуже часто виходить на лічну перестарілу карикатуру і понижає і паскудить Богослуження."

Таке пишуть про свою церкву і обряди уніятські ксьондзи.

Висвячення Епископа.

В Перемишлі висвячено нового греко-католицького епископа, о. д-ра Григорія Лакоту, який має помагати епископови Коциловському правити перемиською епархією. Висвячення доконали: епископ Боцян, епископ Коциловський і генеральний вікарій о. Бачинський зі Львова. Митрополит Шептицький і епископ Хомишин не приїхали. З польських біскупів були причасні в часі висвячення епископ Новак і епископ Фішер.

Цікаве, що о. Бачинський брав участь у висвяченню нового епископа, хотяй самий не є епископом. Значить, висвячував низший висшого. Чи може не так?

ПЛОДИ РОБОТИ „ПРАВДИВИХ" КАТОЛИКІВ.

Йосиф Курилас в селі Містки, львівського повіту, перейшов з намови нареченої на латинський обряд. Стрінувшися з польським ксьондзом в костелі, до котрого завела його наречена, він почув таке: „До сього часу, чоловіче, ти був поганином". Батька, що робив йому докори за зраду своєї віри і народу, покалічив сокирою. Курилас має трох братів священиками.

ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА МУЗЕЄМ.

Українська Академія Наук робить заходи для того, щоби цілу Печерську Лавру перетворити в музейне містечко. Сей новий музей обняв би не тільки всі будинки, але усю територію, що належить до Печерської Лаври.

ПОБИТТЯ СВЯЩЕНИКА ВІРНИМИ ЦЕРКВИ.

„Бостон Рекорд" з 7 червня пише: Коли о. Онуфрій Ковальський виходив учора вечером з греко-католицької церкви св. Серця, положеної на розі вулиць Епелтон та Арлингтон, на нього напала роззярена громадка людей під проводом жінок. о. Ковальського попало каміння, патики й зогнилі овочі, заким він пустився бігти вулицею, щоби сховатися в парохіяльнім домі на вулиці Френсис. Погоня стягнула сотки цікавих, наслідком чого поліція мусіла вислати відділ поліцменів, щоби розігнати грізну товпу, яка зібралася перед приходством.

РІЧИ, ЯКІ ТРЕБА ЗНАТИ.

ЦЕРКОВНИЙ СТИЛЬ.

В послідних часах богато українських православних громад в Канаді почали ставити нові церкви. Так приміром в минувшім році побудовано дванайцять нових церков, а в біжучім році буде побудовано не менше пятнайцять.

В виду сего не зашкодить пригадати тим громадам, які задумують приступати до будови нових церков, що церкви повинні бути будовані тільки **після українського православного стилю.** Люде дуже часто не звертають на се уваги і часто приходиться стрічати церкви, які більше нагадують протестантську молитовню чи римо-католицький косцьол, як українську церкву. Правда, на се є свої причини, хоч би те, що будинок простої форми менше коштує, та непотрібно доброго майстра, якого на фармах дуже часто тяжко знайти, але навіть сі причини не є задосить важні, щоби через них, будуючи церкви, відступати від українського православного стилю і приймати стиль римо-католицького косцьола, або протестантської молитовні. Пару сот долярів для громади більше, не великий страх, а гарна церква, в українськім стилю буде гордістю не тільки самої громади, але цілого нашого загалу.

Треба також памятати, що церква мусить бути побудована вівтарем до сходу, і мусить бути в ній іконостас. Образи в церкві повинні бути грецького стилю, а не римського, який, завдяки римським впливам, так поширений в греко-католицькій церкві.

ДЗВОНЕННЯ.

В православній церкві дзвонення малими дзвінками підчас Служби Божої, — як перед „Свят, свят, свят", перед „Достойно есть", по „Воньмим! Святая святим" і в инших місцях, — **нема.** Дзвонять малими дзвінками тільки в римо-католицькій церкві, де мша правиться в латинській мові, якої вірні **не розуміють,** отже дзвоненням дають вірним знати, коли треба клякати, коли вставати і т. й. Иншими словами, дзвонення се нічо инше, як сигнал або команда... В православній церкві вірні розуміють, що коли правиться, отже знають як коли треба заховуватися, і такі „сигнали" їм не потрібні. Правда, дзвонення запроваджено і в греко-католицькій церкві, де воно зовсім непотрібне. Се показує, як власти греко-католицької церкви стараються завести в тій церкві латинські обряди і звичаї.

ШЛЮБ — З ПРИСЯГОЮ ЧИ БЕЗ ПРИСЯГИ?

Люде часто запитують, котрий шлюб є важний — з присягою, чи без присяги? Бо в католицькій церкві проводять присягу, а в православній не проводять.

Треба відразу сказати, що оба слюби важні — той з присягою і той без присяги — хіба що є які инші причини, незалежні від присяги, які шлюб уневажнялиб. Але **Тайна супружества не міститься в присязі і тому православна церква присяги не вживає.** Думка, що коли шлюб є без присяги, то можна брати розвід, а коли з присягою, то не можна, є мильна. **Тайна Супружества є тайною без згляду на присягу.** Се признає навіть католицька церква, яка ввела в себе форму присяги.

В „Католицькім Народнім Катехизмі", одобренім митрополитом Шептицьким, про важність шлюбу говориться таке: **„Супружества некатолицьких християн і поган (!) є важні. Коли такі супруги переходять до католицької церкви, то їх супружество уважається ЗАКОННИМ".** (То тільки в Канаді, для збаламучення людей, греко-католицькі священики дають „другі" шлюби тим, які вінчалися перед некатолицькими священиками). А епископ Будка в своїх „Тайних Правилах" говорить, що **шлюб важний навіть тоді, коли затверджений тільки перед двома свідками, без участи священика.**

Коли отже греко-католицькі священики говорять, що шлюб без присяги є неважний, то говорять те, в що самі не вірять і говорять тільки на те, щоби ширити між людьми лож і баламуцтво.

ПРИЧАСТЯ.

В католицькій церкві причащаючіся приймають причастя клячучи. В православній церкві причастники підходять до священика і приймають Св. Дари стоячи. Так причащалися вже перші християне. Се є згідно з закликом священика до причастників: „Зі страхом Божих і вірою **приступіть!"**

Та щоби тільки в такий спосіб можна причащатися, того сказати не можна. Не так важне те, чи причастник стоїть, чи клячить, як те, з **яким серцем він приймає Кров і Тіло Ісуса Христа.** Але що кождий вірний є зобовязаний заховувати обряди своєї церкви, то і в сім случаю повинен поступати так, як його церква приказує.

СИМВОЛ ВІРИ.

Символ Віри, або як в скороченню називаємо „Вірую", вложили перші два вселенські Собори, які відбулися в рр. 325 і 381.

Другий вселенський Собор також заборонив заводити в Символі Віри будь які зміни. Та папа римський знехтував рішення вселенського Собора і на власну руку додав до Вірую два слова („і Сина"), а саме там, де говориться про походження Святого Духа. На підставі Евангелія знаємо, що Дух Святий походить тільки від Отця (гляди приміром Єв. від Івана XV: 26) і тому в православнім, а сим самим в правдивім, Символі Віри, який вложили вселенські Собори, говориться: „І в Духа Святого..., що від Отця походить (І в Духа Святаго, Господа животворящаго, іже от Отца ісходящаго)". В католицькім же Символі Віри говориться: „І в Духа Святого..., що він Отця і Сина походить".

Православні Українці повинні звернути на се увагу, щоби знали, яка ріжниця між православним а католицьким Символами Віри.

БУКОВИНЦІ — РУССКІ ЧИ УКРАЇНЦІ.

Народна свідомість на Буковині зачала зростати дуже пізно. Школи почали ся пізно і тому старша верства по більшій части неписьменна.

А тут в Канаді в початках взяла буковинських Українців в руки російська місія і давала таких священиків до буковинських церков, що були або родовитими Москалями, або галицькими чи буковинськими москвофілами.

Такі люде не могли освідомляти своїх вірних. Їх задачею було затуманювати. „Ви русскі, і памятайте, що не било і нет Україні", отсе вся мудрість, яку такі священики голосили.

Не диво, що буковинські околиці осталися далеко позаду других. Доперва молодша верства починає оглядатися і сюди і туда і пробує наздогонити те, що занедбано. Однакож і вона має перепони — а ними є таки в більшій части темні старі батьки, які раді задержати той давний, темний лад, до якого вони привикли і якого себе уважають сторо[illegible]и.

Я хочу тут згадати двох буковинських старших священиків, які, хоч се було давнійше, були свідомими Українцями. Були се два брати — **Ізидор Воробкевич** (підписувався Данило Млака) і **Григорій Воробкевич** (Наум Шрам).

Ізидор Воробкевич родився 1836 року, а вмер 1903. Був сином професора в Чернівцях. Змалку жив в Кіцмани, як сирота. Школи скінчив в Чернівцях. Священиком був перше на селі, опісля професором співу в духовнім семинари в Чернівцях.

Був він поетом, писав вірші, також оповідання і уложив богато нотів до світських і церковних пісень. В своїх писаннях виявив себе щирим Українцем. А вже його пісню

Буковино моя мила
Мій солодкий краю. .

повинен би знати кождий Буковинець.

В думі „Мурашка" описує він, як то 1674 р. в боротьбі з Турками поляг полковник Мурашка. Ось виривки з тої думи:

Раз умерти треба,
Чи завтра, чи нині,
Колиж вмерти, то вмираймо
Братя за Вкраїну!
Виїхав Мурашка,
А за ним як бджоли
Летять Сини України:
Орли та соколи.
— — — — — — — — —

Побачивши ладижинську
Високу могилу
Усміхнулась Україна
І заголосила.

Чогож вона усміхнулась?
Що бач її діти
Умирати вміють славно
Як ніхто на світі.

Григорій Воробкевич був молодшим братом Ізидора. Родився 1838, вмер 1884. Був священиком у Львові, був професором в реальній школі в Чернівцях, а вкінци парохом в Топорівцях. Був в нього письменницький талан і він полишив гарні вірші. Ось виривки з його „Думи" про те, як Хмельницький вязався з Москвою:

Нащож тобі іще слави
У Москві шукати?
[illegible] козаки не в силі
Слави добувати?

Так Москалі — лицеміри,
Наварять вам крову,
Недодержать свого слова —
Вдусять Україну!

Вірність царю присягає,
Золотий хрест цілує;
Сам Вкраїну розпинає,
Сам її катує.

На Вкраїні не весело,
Всюди тихо стало —
Все козацтво, все лицарство
Живе повсипало.

Ось так писали колись щирі Буковинці, дотогож священики! Але стара, неписьменна верства, не читала їх писань, не знала їх думок. А опинившися в Канаді вона по неволі, не прочуваючи лиха, піддала себе тим, яким Хмельницький дав Україну. І як повсипало під Москвою все козацтво і лицарство, так повсипало, заснуло на вільній земли життя буковинських Українців.

Доперва тепер поволи розбуджуєсь.

Буковинець.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

На стації в П. Р. чекають на потяг три духовники — униятський, римо-католицький і протестантський. Униятський і римо-католицький ходять попід руку і скоса споглядають на прічера. Той-же стоїть на одному місці і час від часу глипає на них — ніби бачить їх і не бачить. Вкінці ті два підходять до нього, здоровкаються і подають собі руки. Якийсь час болюча мовчанка.

— Що-ж, — перебиває вкінці мовчанку уніят, найбільше балакучий з трох. — Не знати, чи ще довго ми будемо сюди доїздити? Та нова зараза шириться, як степовий пожар...

— Себто ви, як його, про тих неоправославних? — підхоплює через ніс прічер.

— Та вже-ж, що про них, — відповідає уніят.

— Знаєте, — каже прічер вже троха смілійше, — я давно вже думав поговорити з вами, але боявся, що ви мене не зрозумієте... Ми всі три (тут прічер рухом руки показав на себе і двох ксьондзів) повинні порозумітися і працювати спільно. Бо ті неоправославні всім нам шкодять.

— Так, так, — притакує каплан К.

— Та лихо в тім, — каже уніят, — що нема за що їх вчепитися. Мушу признати, що їх робота добра... Крім того працюють щиро і чесно...

— Так, воно так, — перебиває йому прічер, — але се ще не значить, що їм належиться ціле поле...

— То-ж то є, — каже уніят. — Та вони так поводяться, неначе ціла Канада до них належала. Чорт їх знає, як вони то роблять. Є їх щось пятнайцять, але так ними всюди кидає, неначе їх було пятьдесять... За чотири роки пробили собі стежку до кождої української кольонії...

— І до латинської також, — додає каплан К.

— Е, та ви ще не маєте що відказувати, — перебиває йому прічер. — Ми з о. (уніятом) то що иншого...

— Вел, — каже уніят, — на се є тільки одна рада. Ми мусимо працювати спільно...

Надійшов потяг і забрав творців ново-утвореної унії на полудне.

Той, що, сидячи в очекальни при дверях, чув сю розмову, вийшов на перон, поглянув за відподячим потягом і кликнув:

— Шкода ваших заходів, ви новітні Потії і Терлецькі.

— — — — — — — — — —

Кажуть, що „Канадійський Українець" має бути в короткому часі перемінений на греко-католицький гумористичний часопис. Коли се справді станеться, тоді „Канадійський Українець" буде „одиноким гумористичним органом греко-католицького епископа" на цілу кулю земську.

— — — — — — — — — —

Але нам здається, що „Канадійського Українця" вже й тепер можна зачислити до гумористичних часописів. В ньому гумору та сатири кілько захочете — від дошки до дошки. Навіть оповістки та передовиці гумористичні.

От хоч би 22 ч. сего греко-католицького органу. На першій стороні подибуємо оголошення про „**Великий** зїзд **жертводавців** і **прихильників української дієцезальної** колегії св. Йосифа в Йорктоні, Саск.".

Вже в самім заголовкові оголошення повно гумору та сатири. Бо тільки подумайте: відбудеться „великий" зїзд жертводавців і прихильників" йорктонської колегії. Ну, а коли на зїзді будуть справді тільки „жертводавці і прихильники" колегії, то як той зїзд можна назвати великим? Будуть на нім: еп. Будка, брат Ансберт (управитель колегії), „отаман" Босий, оо. Кінцінгер, Ван Гот, Ван Бізен і Прелі (рускі піпи) і може ще двох-трох греко-католицьких священиків. І сей зїзд „Канадійський Українець" називає „великим". Ну, чи не гумор?

— — — — — — — — — —

Колегію св. Йосифа в Йорктоні, яку поставили і якою управляють монахи не-Українці, „Канадійський Українець" називає „українською дієцезальною колегією". Називає він її так тоді, коли добре знає, що українською колегією **повинні управляти Українці.** Що більше, називає її „українською дієцезальною колегією" тоді, коли добре знає, що в Канаді української греко-католицької дієцезії **нема.** Є тут тільки римо-католицькі дієцезії, а епископ Будка є нічим иншим **тільки епископом-місіонарем** для греко-католиків, які знаходяться в межах римо-католицьких дієцезій. Але „Канадійському Українцеви" хочеться пожартувати і він пише про „українську дієцезальну колегію".

— — — — — — — — — —

Заповіджений „великий" греко-католицький зїзд в Йорктоні розпічнеться не будь як. Розпічнеться він „Великою Службою Божою". Еге, в „Канадійського Українця" всьо велике, — і епископ і колегія і „отаман" і зїзд, а навіть Служба Боже велика. Про „велику" Службу Божу ніхто перед сим між греко-католиками не чув, так само, як не чув ніхто про грубу або високу Службу Божу, але „Канадійський Українець" не терпить малих річей і видумав „велику" Службу Божу. Одним словом, сміхун з „Канадійського Українця" хоч куди.

— — — — — — — — — —

Немаючи чим заповнити своєї другої сторони, „Канадійський Українець" відпускає її „канадійському головному отаманови" на поширення своїх закукурічених ідей про „гетьманат". Читаємо там великими буквами таке: „Єсть тільки одна Україна а представник її оден гетьман — Павло Скоропадський".

Хто се прочитає і не розсміється, то йому щось бракує, — більше як певно, що він слабує на нестравність. Бо з такого „віцу" навіть кінь розсміявся-б.

— — — — — — — — — —

В 22 ч. „Канадійського Українця", на 4-ій стороні, подибуємо такий жарт:

„Бурсу для українських хлопців в Саскатуні купили греко-католики **за старанням Їх Преосвященства Епископа Н. Будки в році 1917".**

Для пояснення треба додати, що „Канадійський Українець" жартує собі на кошт епископа Будки, бо в 1917 році, коли то епископ Будка, після слів „Канадійського Українця", мав ніби купувати саскатунську бурсу, **він ціле літо устроював місії, яких єдиною цілею було пошкодити тій-же бурсі. І він так щиро шкодив її, що виклинав з церкви всіх тих, котрі давали на бурсу жертви.**

— — — — — — — — — —

„Канадійський Українець", як „щирий" український патріот, сварить на православних Українців в Вінніпегу за те, що вони ніби то ходили до польського ксьондза колядувати (ми вже доказали „Канадійському Українцеви", що се брехня, але він не робить собі з сего нічого), **а рівночасно тішиться, що греко-католики і Поляки в Айтуні, Саск., минувших Йорданських Свят святили разом воду.** Се також гумор, на який „Канадійський Українець" такий богатий.

— — — — — — — — — —

„Канадійський Українець" зложив присягу „гетьманови" Павлови Скоропадському, і називає тепер всіх тих, які не пішли за його приміром „руїнниками". Але чи можуть бути більші руїнники від самого „Канадійського Українця" і його однодумців, тяжко повірити. Вони зруйнували греко-католицьку бурсу ім. Т. Шевченка в Едмонтоні, зруйнували греко-католицьку бурсу ім. Шептицького в Вінніпегу, зруйнували греко-католицьку бурсу в Саскатуні під управою п. Шашкевича, а тепер ще хочуть зруйнувати Інститут ім. Петра Могили. Та треба сказати, що на Інститутови вони поломлять зуби, а не зруйнують його.

НЕ СПУСКАЙТЕСЯ НА ДУРНИЦЮ.

Ви певно чули байку про ту скрайно лінниву жабу, яка не хотіла ловити комах, тільки сиділа з широко-отвореним ротом та чекала, щоби вони самі до рота лізли. Але що комахи не були на стільки дурні, щоби сами собі шукати смерти, то жаба, просидівши кілька днів в голоді, була вкінці примушена шукати за поживою. Але голодівка так підкопала її сили, що вона могла тільки з великим трудом порушуватися, а про те, щоби кидатися за комахами, не могло бути і думки. Сидить бідна жаба тай проклинає свою долю, аж тут зирк — а над нею бузьок стоїть, відвічний ворог цілого жабячого роду. Кинулася жаба втікати, та дарма! Була охота, та не було вже сили. Зїв бузьок жабу й пішов своїми дорогами, а по жабі ледащиці ніхто й не заплакав.

Між нашими людьми є також такі ледащі, що як та жаба чекають, щоби хтось щось їм дав, але власними силами не хочуть нічого робити. Се всі ті, які роззявивши роти, чекають на „пособія" від Французів, протестантів та Москалів.

Український нарід тільки тоді стане сильний і поважаний другими, коли не стане між ним ані одного, який чекав би на чужу поміч, бо така „поміч" завжди виходить на шкоду.

Православні Українці в Канаді власними силами здобувають собі долю; вони власними силами підтримують свою пресу і свою церкву. Вони власними силами побудували перший поверх Собору св. Покрови в Вінніпегу.

Чи ви же зложили свою жертву на сплату довгу, який тяжить на першому поверхові Собору? Коли ні, то зробіть се ще нині:

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

За Заряд Українського Православного Собору у Вінніпегу:
Василь Свистун, голова Гр. І. Блок, секр. фін.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
[illegible] 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3394, WINNIPEG, MAN.

ВІРА — ОСНОВА СПАСЕННЯ.

„Хто вірує — спасеться", — сказав Ісус Христос і зазначив тими словами, що основою нашого спасення, нашого вічного щастя є тверда і непохитна віра в Бога, що є вічним жерелом Правди і Добра.

Чому-ж надав Христос вірі таке велике значіння? Чому передусім вимагав віри, чому уважав віру неодмінною основою спасення людини? — Тому, що дійсно тільки вона єдина — віра є жерелом всяких чеснот. Тільки вона одна може вчинити нас спосібними доконувати добрих і спасенних діл, якими можливо нам заслужити собі назву Божих дітей, котрі мають осягнути радість вічного щастя від свого Отця Небесного. Тільки тверда й непохитна віра дає нам силу й захоту виконувати **найвеличнішу** заповідь любови ближнього, яку дав нам Христос. Тільки вірою в Бога ми можемо піднестися понад буденну людську злобу та завість і ненависть. Тільки вірою в Бога Правди і Любови ми можемо усовершувати Богом нам дароване суспільне чуття та ублагороднювати наше серце, загрожене зіпсуттям грубого самолюбства, яке окружає нас довкола. Тільки віра, що над усім істнує Бог Правди й Справедливости, помагає нам стояти твердо за правду і справедливість, хоч приходиться нам і терпіти за те.

Коли з одної сторони віра в Бога є опорою для добрих і незіпсованих одиниць у їхньому праведному життю, так з другої сторони для тих, котрі з ріжних причин в більшій степені склонні до лихого, віра, якої вони хоч трохи ще тримаються у свойому серці, є тим каменем остороги, який здержує їх від цілковитого упадку, пригадуючи їм, що істнує над ними Бог, котрий заплатить їм так, як вони заслужили собі на се своїм життя, своїми ділами.

Погляньмо кругом себе по світі! — Чому так богато тепер між нами людей, які тільки й чигають, щоб свого ближнього всілякими способами обманути, щоб витягнути з нього нераз останній гірко запрацьований гріш? Чому так богато між нами таких, що не розважаючи богато стараються розбогатіти всякими нечесними способами? Чому між нами так богато тепер людей, які дбають тільки про те, щоб як найбільше вжити всяких роскошів сього світа, не зважаючи ні на свою людську та християнську честь, ні совість?

Яка-ж тому всьому причина, як не брак віри?! — Всі такі люде не вірять в Бога, Котрий є справедливим судією і віддасть кождому по його ділам те, на що заслужив. А що немає у них віри в Бога Правди і Справедливости, то й немає у них самих почуття правди й справедливости. Образ і подобу святої Божої Істоти вони затемнили у своїй душі і лишилися тільки тілесними, як звірята. Та у свойому зіпсуттю невірства вони стають гіршими від нерозумних звірят, бо звірята руководяться у свойому істнуванню не самим тільки самолюбством, але й якимсь почуттям любови своєї сім'ї й породи, коли ті, що не вірять в Бога, є найгіршими на світі самолюбами, які крім свого тіла, якому догоджують до найдальших границь, не хочуть знати не тільки свого народу, але й своїх найблизших та рідних. Коли-ж виглядає ніби, що вони люблять своїх дітей і дбають про них, то в дійсности вони тільки затроюють своїм тілесним дбанням їхні душі і роблять їх часто гіршими від себе. Бо чи можна назвати людиною батька або матір, які дають своїм діттям всяку можливу вигоду і вчать їх: „Роби, синоньку, так, щоб тобі було добре!"? А на жаль між нами так вкорінилося таке самолюбне виховування дітей, які мають будувати майбутнє нашого народу, що ми у великій більшости святкуємо й досі приповідку, негідну людини, а тимбільше християнина: „Хто бреше, — тому лекше, а хто правдою живе, — тому дихати не дає". І у свойому засліпленню і злобі ми держимося тієї негідної засади, і так поводимось у свойому життю, що справді „не даємо дихати" тим, котрі хотять жити правдою і не віддають нам за нашу злобу тією міркою, якою ми їм платимо, а стараються відкрити нам наші блудні очі на правду й справедливість, на честь та совість.

У своїй нерозумній і злобній упрямости ми уважаємо нашими ворогами тих, котрі пригадують нам і навчають нас, що величну заповідь любови ближнього треба нам сповняти взаїмною братньою любовю і поміччю у громадянському й народньому життю.

Чому-ж воно так водиться звичайно у нас? Чи-ж не тому, що у богатьох між нами немає віри, а у инших знова дуже маленько тієї віри в Бога Правди і Справедливости?! У великої більшости між нами так мало віри в Бога, що можна сміло прирівнати її з невірством. Бо хіба-ж можна сказати, що істнує дійсна віра у того, хто словами визнає і вихваляє Бога і — кажеться — в серці Його має, а сам не робить того, що та віра приказує, того, що голосить найвища заповідь Христа, у якій заключується сама суть цілого християнства, і на ділі не любить а кривдить і словом і ділом свого ближнього?! „Віра без діл мертва", сказав Апостол, себто вона в дійсности не істнує, бо не проявляється тими ділами, що її істнування у людини доказували-б, себто ділами любови. Проте нехай людина, що не доказує своєї віри ділом, не знать як голосно заявляє свою віру перед людьми, то перед Богом вона стоїть на рівні з невірними, ба навіть гірше явно невірного, бо останній принайменше не облудний.

Таким чином ми бачимо, що у людському життю єдино тільки віра є тим фундаментом, на якому основується правдиве моральне життя, а через нього наше спасіння, наше вічне щастя. Дійсна — **жива віра** в Бога, Бога Любови, Правди й Справедливости є основою не лише нашого особистого задоволення і щастя, але й нашого громадського й народнього добробуту через розумне і щире виконування заповіди любови ближнього громадянами у суспільному життю, а вкінці нашого вічного щастя в Бозі. Коли немає у нас твердої і живої віри у правду і добро у краще життя громадянства по Божим заповідям любови, то не може бути у нас також і твердого та живого стремління до того кращого життя, непохитного стремління до того, щоб довести до побіди правди і справедливости над неправдою і кривдою на землі.

Тільки віра в справедливість діла дає людям силу боротися і видержати в змаганнях до осягнення праведної і слушної мети.

Тільки віра в справедливість і слушність нашої справи дає нам снагу поборювати усі злобні рабські затії і наклепи усяких яничарів, чужих прислужників, які без одробинки чести і совісти етараються використати добросердечність і релігійність нашого народа на те, щоб завести його в неволю духа і тіла, задержати його темним і безпросвітним рабом гордого й безбожного Риму і зависної на всяке чуже добро Варшави чи Москви.

Тільки віра в справедливість і слушність нашого права на самостійне життя в сім'ї вольних народів дає нам, не зважаючи на тяжкі часові невдачі, силу до дальшої твердої й безупинної боротьби і надію на здобуття волі для нашої туземної Батьківщини-України, де ми зможемо прозріти у ясному, не закритому заслоною брехні й облуди світлі сонця всего людського роду — Христа.

Коли не стало-б у нас віри, то не стало-б у нас також сили та охоти стреміти, працювати й терпіти задля осягнення справедливої мети — А не може бути у нас непохитної віри в остаточне осягнення всякої справедливої мети, коли не буде у нас твердої віри в Того, котрий є самою Правдою і Справедливістю, Котрий власне вляв у нашого духа віру у все гарне і добре, високе і благородне, чесне і справедливе, і нею відкрив нам живе жерело непобідимої сили до боротьби із Демоном Неправди і Кривди та його слугами за мир духа в теперішньому дочасному і грядучому вічному нашого життя, як дітей найліпшого Отця, Бога Любови.

У твердій і живій вірі у Нього — наша побіда і спасіння.

Т. Д. Волохатюк.

САМА ЛЮБОВ НЕ ВИСТАРЧАЄ.

Пише чоловік до одного великого стору, в Вінніпеґу, таке:

„Є там у вас подостатком всякого добра, отже пришліть мені нове убрання. Але пришліть без грошей, бо я вас дуже люблю".

Йому відписали:

„За вашу любов до нас щиро дякуємо, але коли хочете убрання, то пришліть гроші."

Ви певно скажете, що се байка, бо хто би був стільки наївний, щоби сподівався за дармо убрання. Але се правда. Ми часто отримуємо такі листи:

„Присилайте мені вашу ґазету дальше, але присилайте без грошей, бо я її дуже люблю читати."

Отже ми їм відповідаємо: „Зате що ви любите читати нашу ґазету, ми вам дякуємо. Але передплату таки присилайте, бо коли не буде передплати, то не буде й ґазети."

Ми пишемо се до Вас, не до Вашого сусіда, отже відновіть свою передплату за „Православний Вістник" ще нині.

Т. Д. Волохатюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ, ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

(Дальше).

IV Ні Апостоли ні вірні не уважають ап. Петра головою Церкви.

Колиб Ісус Христос справді настановив був яким чином св. Петра Своїм намісником і старшим над прочими Апостолами, то вони певно булиб уважали Його своїм наставником і відповідно до того булиб відносилися до нього. — Тимчасом, коли заглянемо у книгу „Діяння Апостольські", яку написав евангелист Лука, то побачимо, що св. Петро не мав і на ділі більшої власти чим прочі Христові Апостоли.

І так після вознесіння Ісуса Христа на небо одинайцять Апостолів та ученики, разом до сто двайцять душ, вибирають на внесок апостола Петра споміж учеників, котрі були свідками науки і діл Ісуса Христа, двох кандидатів на місце зрадника Юди, а то Йосифа і Матея, і коли жереб впав на останнього „прилучено його до дванайцяти Апостолів" (Діян. І: 26; гл. також: І: 15-26). — Тут не виступає апостол Петро як намісник або наставник, котрий щось рішає, противно — рішає у сій справі нарада всієї дружини учеників.

Так само було дещо пізнійше також у Єрусалимі, коли після зіслання св. Духа на Апостолів перша громада християн зросла і потрібно було більше служителів. Тоді: „Прикликавши дванайцять (Апостоли) громаду учеників сказали: „Вигледіть-же, брати, сім мужів із вас доброї слави, повних Духа Святого, та мудрости, котрих поставимо на сю потріб. — І вподобалось слово всій громаді; і вибрали" сім мужів, „котрих поставили перед Апостолами, і помолившись положили вони руки на них". (Діян. VI: 2-3, 5-6). — Так отже **апостол Петро** не то що сам не назначує тих сімох служителів т. зв. діяконів, але навіть **не скликає сам громади учеників для наради і вибору, а скликають їх усі Апостоли в купі.** Та навіть і всі **Апостоли вкупі не рішають про положення** даних осіб на **діяконів на основі своєї власної наради, а вибирає служителів ціла громада учеників.** І знова-ж **громада учеників не кладе вибраних людей** перед апостолом Петром, а **перед всіми Апостолами** і не сам тільки Петро а **всі Апостоли положили на них руки.**

Що апостол Петро не був головою Церкви свідчить виразно й те, що коли після укаменування Стефана первомученика діякон Филип проповідував з успіхом в Самарії, то „Почувши Апостоли в Єрусалимі, що приняла Самарія слово Боже, післали до них Петра та Івана" (Діян. VIII: 14) — Хіба-ж не доказує ся обставина цілком ясно, що Апостоли уважали себе рівними і про всякі справи рішали на спільній нараді? Бо чи-ж можливо, щоби підчинені сміли висилати куди їм треба свойого наставника?!

Перехід першого собору Апостолів і Церкви, в Єрусалимі, показує найкраще, що св. Петро не був ніяким настоятелем ні над Апостолами, ні над Церквою.

Апостол Павло та його ученик Варнава охрестили були богато поган в Антіохії, не вимагаючи від них обряду обрізання по закону Мойсея. Сьому спротивилося богато християн жидівського походження. „Якже почався спір і немале змагання Павла та Варнави з ними, то **постановили, щоб** Павло та Варнава і деякі инші з них **пішли до Апостолів та старших** у Єрусалимі **ради сього питання.** (Діян. XV: 2). І ті „прийшовши у Єрусалим, **приняті були від церкви й Апостолів і старших. І сповістили про все,** що Бог з ними зробив" (Діян. XV: 4). Коли-ж почалася і тут суперечка, то „**зібрались Апостоли та старші вглянути в сю річ. — Якже повстало велике змагання,** вставши Петро сказав до них: Мужі брати" (Діян. XV: 6-7), промовляючи про благовістя між поганами, до якого вибрав його Бог. По нім говорили ще Варнава та Павло. „Якже вмовкли вони озвався **Яков,** говорячи: **„Мужі брати, вислухайте мене. Симон оповів,** як Бог перше зглянувся, щоб з поган приняти людей в імя Своє" (Діян. XV: 13-14) [отже тут навіть називає апостола Петра лише його первісним іменем Симон, як рівний рівного, не даючи йому ніякого титулу якогось старшого] і пояснив потребу Євангелія між поганами на основі святих книг, а на його внесення: **„Зволили тоді Апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе вислати"** (Діян. XV: 22), між ними Павла та Варнаву, і передати ними до громади в Антіохії **письмо, яке починалося словами: „Апостоли та старші і брати братам** з поган, що в Антіохії" (Діян. XV: 23) а дальше: „**Зволилось нам зібравшимся одностайно** вибраних мужів післати до вас . . ." (Діян. XV: 25).

Тут бачимо знова, що **про важні церковні справи** не то що не рішає воля чи думка лише самого апостола Петра, але навіть усі Апостоли вкупі не можуть видати постанови, а рішають **„Апостоли і старші і вся церква"**, **зібравшись на наради та перевівши дискусії,** як у всякій дійсно демократичній організації. Тому Антіохійці, як **члени нової громади,** висилають **Павла та Варнаву як своїх відпоручників до „Апостолів та старших в Єрусалимі", перед зібранням „церкви й Апостолів і старших"**, яке принимає їх на місці, **вони складають звіт про поручену їм справу „апостоли і старші і вся церква" переводять наради над предложеною перед ними справою, вибирають** людей **і передають ними до Антіохії письмо, написане в імени „Апостолів та старших і братів зібравшихся одностайно".**

Так отже із описів вибору нового Апостола і діяконів, посилання апостола Петра та Івана до Самарії і переходу першого християнського Собору, в Єрусалимі, можна виносити тільки, що: дружина Апостолів творила лише свого рода комітет предсідників, який одначе не рішав про важні справи без наради старших а то й цілої церкви, а скликував зібрання старших чи й церкви, коли треба було розібрати яку важнійшу справу. У самому-ж комітеті ніхто із членів не був і не вважався старшим або вищим понад других, а всі мали одинакове право і голос та видавали рішення у своїх справах на спільній нараді.

Якраз тим братерством і рівноправністю в організації по постанові й волі самого божественного її Основателя ріжниться правдива Христова Церква від всяких инших релігійних організацій людської установи чи то й християнських, але обезображених злобою людської гордости й владолюбства.

(Дальше буде).

ПРАВДИВИЙ СУСІД.

В книжці „Руно Орошенное", св. Димитрія Ростовського, читаємо про двох сусідів таке:

В Чернигові жило двох сусідів — жили вони по приміру давних християн. Оден з них був убогий, другий богатійший. І богатійший нераз помагав свому біднійшому сусідови.

Та коли одного разу великі клопоти навістили біднійшого сусіда і богатійший хотів йому дати більшу грошеву поміч, біднійший не згодився. Він сказав:

— Видно, що рукою Божою призначено мені нести в життю тягарі і я не хочу їх вкладати на чужі плечі. Ти помагав мені доси, як сусідови, а тепер уже треба мені такої суми гроша, що переходить міру сусідської помочи. Тому помочи тепер я від нікого не прийму. На одно хіба згоджуся: купи в мене кусень поля, бо не хочеться мені, щоби він йшов в чужі руки. А в тебе він, то все одно мені, що передав би я його свому синови.

І богатший сусід вкінци погодився.

Коли однакож надійшли жнива, прийшов богатий сусід до біднійшого і сказав:

— Перше послухав я тебе, тепер твоя черга мене послухати. Купуючи твоє поле, я не знав його добре, а тепер бачу, що воно в двоє вартнійше, ніж я тобі заплатив. Не хочу я отже бути твоїм довжником і тому бери половину збіжа на сей рік, та і на другий мусиш взяти, доки не одержиш повної заплати.

Убогий сусід почав доказувати, що се лише виїмково погідний рік дав такий добрий урожай, а поле зовсім не таке добре; що се лише Боже благословення за ту поміч, яку він давав свому біднійшому сусідови. Тоді сказав богатий сусід:

Певна річ, що Божа рука благословила мою працю, але певно не за мої вчинки, а тільки для моїх вчинків. Не на те, щоби я поскладав дане мені добро в клуні (стодоли) і сказав, як евангельський богач: „Тепер маєш, душе моя на літа многі, отже їдж пий і веселися!" — але на те, щоби я міг сповнити заповіт Христа: „Не збирайте собі великих маєтків на земли", та: „Даром одержали, даром давайте!" І чи на те Бог поблагословив мене, щоби я оден користувався Його благословенням? Та і щож тут великого? Нині я помагаю тобі, а завтра, коли спаде на мене лихо, ти мені поможеш. Упадеш ти — я поможу тобі встати, а впаду я — ти підведеш мене. Се не дарунок, але завсігди сусідська поміч.

І убогий сусід більше не сперечався.

А наука з сього приміру ясна: робіть і ви подібно.

(Як. Пв.)

Релігійний Стан у Франції

В „Ґазеті Косцельній" пишеєсь про релігійний стан у Франції таке: „Брак священиків такий, що около 12,000 парохій не має душпастирів. Погляд, що в Франції є одна трета часть людности, яка признається до католицької віри (хоч і не всі з тих є практикуючі), є ще надто оптимістичний. Як що відчислити католицьку Альзацію і Льотарингію, Бретанію і Флямандрію, то в типовій Франції католиків, що явно признаються до віри, не буде звиш одної пятої части загалу. Там належать до „ідеальних" такі парохії, де практикуючих католиків є 20 процент. В робітничих осередках річ ще гірше мається

„Нива".

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.

ІСТОРИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

(Докінчення).

— Добре, що ми зїхалися, — говорив Лущинський також чемно. — Я чув, що вам дуже сподобалася пара моїх коний. Та, котрою моя жінка все їздить до міста. Мені казали, що ви дуже радо заміняли би отсі ваші коні за ту мою пару. Я чув, що ви лише тому ще не зайшли до мене, бо між нами гнів через дурну бійку на дорозі. Але я міркую, що бійка бійкою і гнів гнівом, а коні кіньми. Се один рахунок а те другий. Ми гніваємося, але з того ще не виходить, щоби ви вїхали безуспішно до моїх коний, а також я до ваших. Ми гніваємося і не говоримо з собою, то правда. Але коні поміняти можемо і далі гніватися, не знати один одного... Хоч ваші коні здохляки, я готов замінятися без вашої доплати.

— Здохляки вони не є, — відповів пріор — Але ви жартуєте.

— Не жартую. Ось ту мій приятель Гаварецький. Знаєте його, що він жартів не знає. Нехай буде свідком, що я йду на заміну.

— Як ви справді не жартуєте, то я готов зробити з вами той гандель... Без доплати?

— Без доплати... Але зараз.

— Нехай буде зараз.

— Отже сі коні вже мої, мої коні вже ваші. Ті, що ними жінка їздить до міста. Ще нині відішлю вам.

— Згода! — пріор крикнув.

— Чуєш, Гаварецький?

— Чую!

— Отже сі коні мої? — Лущинський спитав пріора. — Коні мої і ми дальше гніваємося і не говоримо з собою?

— Ваші, і ми знов не знаємо один одного...

Лущинський витягнув незамітно пістолю, Гаварецький зробив те саме.

— Ті ваші, тепер мої здохляки потрібні мені на шкіру. Найліпше зробити їм зараз кінець.

Лущинський приклав одному коневи пріора пістолю до голови і гукнув стріл. Зараз по тім гукнув другий стріл, бо Гаварецький випалив у голову другого коня.

— Здурів, сказився! — кричав пріор. — Застрілив такі коні. Та я ними ще хотів заїхати до ґроду. Маю дуже важну орудку.

—З моїми кіньми вільно мені зробити що схочу. Вам вільно застрілити ті коні, які приведуть вам від мене. Не станеся ніяке нещастя, як до ґроду прийдете троха пізнійше. Ми там скажемо, що ви їдете до них нехай дожидають вас. Бо ми також до ґроду. Ми витягнули з домовини Липського його завіщання і саме тепер їдемо вписати в книги. Пильнуйте тут, щоби хто не злупив шкіри з коний, бо як шкіри пропадуть, то не дам моїх коний. Бувайте здорові!

Коні шляхтичів запороли землю копитами і по хвили вони щезли з очий пріора.

Пріор післав візника до найблизшого двора, щоби позичив пару коний. До ґроду надіхав аж тоді, коли завіщання Липського вже було вписане і оба шляхтичі доїздили з поворотом до двора Липських.

Розказали Марійці, що сталося, прирекли надтягнути завтра з підмогою і поїхали домів.

В ночи Марійка вислала в сторону містечка звістунів. Коли стало зоріти, надбіг один звістуну і сказав, що на дорозі від міста знялися клуби куряви.

На вигоні коло двора стояла велика юрба узброєних хлопів з села Павла. Марійчині хлопи не всі зійшлися. Деякі потерпали, що стара пані таки виграє, отже боялися пхати палці між двері.

Марійка сіла в коляску і виїхала в сторону міста. За нею рушила товпа народу під проводом Панька. На межи села коляска задержалася. Народ станув великим півкругом по обох боках дороги і на дорозі за колясою.

— Іде підмога! — крикнув хтось.

З гори ліворуч спускалася велика сила озброєного народу. Попереду йшов Гаварецький. З ліса по правім боці дороги виринули гайдуки з мушкетами, та хлопи з ціпами і топорами. Між ними Лущинський. На краю ліса уставлено гармату.

Від міста котилися клуби куряви, що раз близше і близше. Коли вітер задув поперек дороги і відкотив туман, показалося яких пятьдесять гайдуків. Посеред них в ридвані їхав пріор, за ним шість возів черниць. Позаду їшли два вози, кождий з одною гарматою.

Марійка приказала народови стояти на місци, а сама поїхала пріорови на зустріч.

— Що се значить, божевільна? — крикнув пріор. Ти мене в ґроді випередила, але се тобі не поможе. Грамота твоєї мами також вписана. Суд присудить маєток тому, що буде його мати в руках. Але, хоч би й присудив тобі, то таки не виграєш, бо ніхто не обстане за тобою... не дасть тобі тілько гайдуків, кілько треба, щоби з двора вигнати гайдуків кляшторних.

— До мого маєтку доберешся хіба по трупах тих, що навкруги мене. Бачиш, кілько їх?

— Доберуся по трупах! Гей, люде! — крикнув. — Стягати з возів пушки!

— Твої гармати ще на возах. Заки їх стягнуть і уставлять буде по тобі. Наші гармати вже наряджені. Подивися, що стоїть там під лісом. Гармата роззявила свою пащу просто на тебе. Одно моє слово, і твою колясу засипле град картачів. Замісць їти до мене по трупах, сам ляжеш трупом!

По сих словах візник Марійки завернув колясу і поїхав за фронт.

— Назад, до міста! — крикнув Лущинський до пріора і приступив до гармати з запаленим льонтом. — Як до „три" не завернеш, випалю.

Пріор став роззиратися. Аж тепер побачив, яка сила виступила проти него. Бачив, що не переливки.

— Раз! — Лущинський крикнув.

„Два" не потребував говорити.

— Завертай! — пріор гукнув візникови до уха. — Рушай!

Коли візник рушив, пріор підвівся, відвернувсь, погрозив в сторону Марійки пястуком і крикнув:

— Анатема!

— Нехай і так, — відгукнула ся Марійка. — Нехай буде анатема, але на голову апостола ненависти!

Марійка вернула домів. Гаварецький і Лущинський ще лишилися, обсаджуючи своїми людьми всі доріжки і всі стежки, які вели до села Марійки. Се уважали за потрібне на случай, коли би пріор таки не покинув наміру наскоку на двір Марійки.

Скоро коляска Марійки вїхала на подвіре, вона зіскочила, ще заки коляса станула, і пустилася до хати, в котрій лежав недужий. На порозі зійшлася з лікарем, котрий саме тоді виходив з хати.

— Ще жие? — спитала Марійка.

— Жие і буде жити, — відповів лікар. — Лише тепер не йдіть до него, йому потрібний спокій.

Павло справді подужав і скоро приходив до сил. Хоч спокійну до недавна хату мати переміняла в пекло, донька вже не дала себе загукувати. В неї вибилися на верх і кермували її поведенням залізна воля і послідовність її спокійного батька. Вона сама, непитаючи мами, визначила день свойого шлюбу з Павлом.

— — — — — — —

— Скорше осліпну, ніж моїми очима побачу на шлюбнім коврі перед попом мою доньку з шизматиком! — сказала мати і день перед шлюбом Марійки виїхала з села. Поїхала просто до кляштору, котрому записала була маєток своєї доньки.

Черниці, правда, маєтку не дістали, бо безбожні шизматики шаблями і гарматою прогнали пріора, та все-ж таки орден знає, що моя воля була добра. Впрочім, хто знає, чи золото і срібло, яке я везу, не має більшої вартости, ніж маєток доньки. В монастирі буде велика радість, коли почують, чого я приїхала.

Так думала вдова Липсько, коли її ридван вїхав в монастирське подвіре і вона зголосилася до игуменії.

Вибачте, — привитала її игуменія, — але зараз на вступі мушу спитати, що ви привезли з собою на хвалу Божу?

— Себе саму привезла. Хочу до смерти хвалити у вас Господа. Я вам записала маєток. Як виграємо в суді, то й ціле село дістанете.

Ще раз вибачте, але процес богато коштує... Вислід сумнівний. Ще й вигравши в суді, треба взяти маєток шаблею, мушкетом і гарматою. Як маєток вже буде в руках наших гайдуків, то... ви і тоді не трудіться аж сюди до нас, бо ми перейдемо до вашого двора.

— Я не з голими руками. Везу два вози золота й срібла.

— Я жартувала, донечко...

— І я жартувала, матечко, — відповіла Липська, тремтючи з досади. — Нині шлюб моєї Марійки. Вертаю зараз, щоби поспішити на час, та щоби люде не казали, що я відстала від доньки і від віри моїх батьків.

— Пекло, смола, сірка і вогонь вічний!

— Пусте! Нехай би й на дні пекла, коби тілько в купі з моїм родом!

Нехай помилки й хибні засоби не бентежать тебе. Ніщо так не навчає, як визнання своєї помилки. Се один з найголовніших способів самовиховання. **Карлайл.**

Пресовий Фонд

на „Православний Вістник"

Теодор Мантика, Вонда Саск.	.50
Іван Мельник, Вакав Саск.	.50
Вол. Баран, Blumber Ман.	1.00
Іван Борис, Йорктон, Саск.	.50

АРДАТ, ГОРОД КВІТІВ.

(Істор. оповідання з 70 р. по Христі. — З анг. перев. Т. Д.).

(Дальше).

— Я ненавиджу жінок. Колиб я була мущиною, я булаб войовником серед тих, що в Єрусалимі, — сказала Друзіля. — Жінки, се слабі й безпомічні вівці. Вони або гинуть від страху, або божеволіють від минулого, як тітка Іродіяда там у башті — або вовки пожирають їх. Колиб я знала, де таборує мій муж Феликс, я пустилаб на вітер моє королівське майно і прилучиласяб до нього таки завтра.

— Я ні. Я воліла б володіти вовком, — відказала Вероніка в задумі.

Їхні пурпуро-шовкові накидки збивали до долу сніжнобілі платки цвітів киклomenу по обох боках стежини. Вероніка накилилася і зірвала цвіт ромену. Вона почала виривати білі платочки один за другим, все кидаючи їх на землю.

— Що-ж він тобі каже? Осягнеш своє бажання? — запитала цікаво Друзіля.

Пальці Вероніки спочали на останньому білому листочкови.

— Я осягну моє бажання, — сказала вона.

Дзвінкі кроки узброєного чоловіка збудили їх із їхніх денних мрій.

Вони обернулися. Се був старий Ідумеєць.

— Пані! Верблюжий караван якраз надійшов греблею зі сходу. Се були їхні дзвінки, що ви чули! Вони просять дозволу відпочати у нас в часі денної спеки, щоб пуститися до Єрусалиму ніччю через Йордан.

— Хто вони? — запитала гордо Друзіля.

Се й було причиною, чому я прийшов питати вас о дозвіл, княжно! Вони належать до тієї нової християнської банди, яка наробила стільки лиха усім Іродам. Один з них високий, у білій одежі, і з довгою фиялстою бородою, прямує до Грецьких Островів — його імя Аполлос. Я бачив його в Римі, де він проживав у великій почести, поки Нерон не зняв голови пророкови Павлови! Другий — се молодий пресвитер чи що-там таке, із синіми очима, золотим волоссям і, я можу присягнути, що він був невільником Павла в Римі. Його імя улетіло мені із памяти.

— Онисим! — скликнула Вероніка.

— Так, як я пригадую собі тепер, пані, се було дійсно його імя; та він виріс вже на сильного мущину — а той Аполлос, як я суджу по його словах, буде здається приклонником того божевільного пустельника, Івана Хрестителя, що проти його духа шаліє ночами королева Іродіяда. Якщо вони не малиб дозволу з Риму, я велів би їм забиратися геть, та....

Друзіля засміялася пишно.

Вели їм розміститися в Святині Сонця, але не наближатися сюди до Палати! Поясни, що слабість королевої перешкаджує нам приняти їх із належними почестями! Відішли їм найлучші харчі та вели їм цілком свобідно користуватися городом і купелями після їхньої вподоби. Іди — і вона сплеснула в долоні а відтак звернулася до Вероніки.

— Ти осягнула своє бажання, сестро! Можеш прилучитися до їхнього каравану та йти до Єрусалиму і боронити нашої справи перед Титом; тільки мусимо се держати в тайні перед тіткою Іродіядою. Якщо вона пізналасяб, що сей Аполлос є приклонником божевільного анахорета, Івана, котрого криваву голову вона бачить що ночі у своїх снах, вона намагаласяб підсунути йому отрую і тим перекопалаб наші пляни глубше, чим ров під мурами замку. Я беру під свою опіку старшого із білим волосом, якщо ти причаруєш молодого із золотими кучерями. А тепер до Святині Сонця принести жертви Астарті й Венері та усім богиням любови! Іродіяди не можна рушати серед її божевілля; але ми можемо вирватися. Сестро, ти осягнула твоє бажання!

Але Вероніка побіліла.

— Так, — відповіла. — Я осягнула моє бажання! Та прокляття на него! Хіба-ж дочки Ірода мають бути завжди іграшкою Риму?

— Що-ж се нам шкодить, коли ми можемо виграти? — запитала друга. — Набери відваги. Відкинь геть страх! Ми можемо вирватися звідсіля. Іродіяда пережила своє життя і програла. Тепер вона сидить мов той старий дурень та точить піну із божевілля по втраті; та ми ще молоді! Їджмо, пиймо і веселімося, бо завтра повмираємо!

— Ти говориш тепер так, — але перед хвилиною ти дякувала Юпітерови, що твій невільник-муж Феликс одинокий, що полишив дочку Ірода забезпеченою...

Друзіля обернулася мов фурія до своєї сестри. Хитрість причаїлася у її глубоких чорних очах — та на жорстоких пристрасних устах.

(Дальше буде).

ПАМЯТИ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА В. ПЕТЛЮРИ.

Двайцять пятого травня с. р. поніс український нарід велику страту. Далеко, на чужині, в столиці Франції перестало битися горяче серце переповнене щирою любовю до поневоленого українського народу. Вмер Великий [illegible], котрого імя стало символом самостійности України. Сімома револьверовими стрілами перервав московський жид Шмуль Шварцбарт нитку життя Великого Сина України Симона Петлюри, на бульварді св. Михайла в Парижі. Убив фанатик комуністичної Москви Великого страшного їм Українця, котрий ціле своє життя посвятив невпинній праці в користь українського народу.

Головний Отаман С. В. Петлюра родився 10 травня 1879 року в Полтаві, в хаті убогого батька-міщанина. Коли йому було десять років, віддав його батько до Духовного Семинарія в Полтаві. Та не судилось йому кінчити Семинарія. Коли він був в VI. класі, завітав до бурси пок. М. Лисенко. Петлюра на чолі товаришів-бурсаків привитав його й почали всі разом співати українські народні пісні. На те нарвався настоятель семинарія — почались доноси до „Начальства" й скінчилось тим, що Петлюру викинули з бурси. Опинившися поза школою починає молодий юнак заробляти собі на життя працею домашнього вчителя. [illegible] до Галичини у Львів де він починає працювати на літературному полі і слухає викладів на університеті. Перебувши кілька літ на „чорному хлібові" вертає по революції 1905 року назад на Україну й працює в київських гуртках як організатор та досвідчений агітатор — розбуджуючи в них національну свідомість. Коли появилась перша на Україні рідним словом друкована часопись „Громадська думка", бачимо Петлюру між її працівниками. Коли її закрито, а на її місце відродилася „Рада", С. В. Петлюра стає секретарем редакції „Ради", а невдовзі стає редактором нового робітничого часопису „Слово". Не довго щастило йому бути на волі. [illegible] з „революції" московський уряд знова почав утискати всякий національний рух на Україні. Петлюру арештовано. Як тільки вдалось йому вирватись з тюрми, він їде до Петербурга (Ленінграду), щоб там продовжувати народню працю — коли в Київі на рідній землі нема змоги. Щоби вижити, обіймає посаду книговодчика в асекураційному товаристві. По годинах праці, спішить на виклади до університету, а решту вільного часу присвячує народній роботі у петроградській Українській Громаді.

Невдовзі переносять його на службу до м. Москви, але і тут він невпинно працює на рідному грунті, займаючи чільне місце між українським громадянством. Тут стає він редактором нового українського органу видаваного в російській мові „Украинская Жизнь".

Як талановитий публіцист, добрий агітатор — організатор й невпинний працівник на рідньому грунті, набуває Петлюра великої популярности, як між своєю так і між чужою інтелігенцією.

Коли вибухла світова війна, ми бачимо Петлюру в „Земельному Союзі" в котрому його застав й російська революція 1917 року. Коли упав царат, Петлюра зрозумів вагу хвилі і почав перший організувати Національну Українську Армію із здеморалізованих частин бувшої російської армії.

1917 року, в травні, І-ий Всеукраїнський Військовий Зїзд, вибрав його Головою Генерального Військового Комітету — а ІІ-ий Всеукраїнський Військовий Зїзд, що відбувсь в червни 1917 року, затвердив його на тім становищі, на котрому він працював 6 місяців — як організатор Української Армії.

В кінці 1917 року С. В. Петлюра стає кошовим Отаманом, ведучи невпинно боротьбу з большевиками. Коли на Україну прийшли Німці, Петлюра відмовився від міністерського портфеля, який йому пропоновано прийняти в Уряді Центральної Ради, [illegible] з духом того уряду, і пішов працювати на громадську ниву.

[illegible] довідавшись, що Петлюра йде працювати на громадському полі, одноголосно вибрали його головою Київської управи. Тут Петлюра ще раз проявляє свою велику організаторську здібність. Він скликає Зїзд представників всіх Земств України. На зїзді пояснює потребу злуки всіх Земств в одну „Всеукраїнську Спілку Земств", на що він вже був зладив проект. Зїзд приймає його проект і вибирає його головою Всеукраїнської Земської Управи.

Коли правління гетьмана Скоропадського далось добре в знаки всему українському народові, тоді „Національний Союз" почав шукати людини, котра моглаб повести весь нарід проти узурпатора. Такої популярної людини крім С. В. Петлюри, котрий в ту хвилю сидів в тюрмі, не було. Завдяки трьом міністрам з уряду Скоропадського Петлюру випущено на волю. Зрозумівши ситуацію С. В. Петлюра їде товаровим вагоном до Білої Церкви, де стояло около 2,000 Січових Стрільців з Галичини, і як член Директорії та Головний Отаман ще майже не істнуючого війська, видає, разом з другими членами Директорії, маніфест до українського народу, щоб вставав до боротьби проти Скоропадського й Німців. В протягу тижня його горстка стрільців зросла до 100,000 і він з рушницею в руках, на чолі тої армії вже 21 грудня 1918 року ввійшов побідоносно до Київа. Від того часу почалась для Петлюри тяжка праця.

Кожда потреба народу була йому відома й позаїоджена в найкращий спосіб. Потверджуючи закони молодої Української Республики, не забував він і про Рідну Церкву. Як Голова Високої Директорії видає 7 жовтня 1919 року декрет, котрим потверджує закон з 1. січня 1919 року про незалежність Української Автокефальної Православної Церкви від яких будь других церковних урядів — та що Українська Православна Церква правиться своїм священичим Собором. Цілий 1919 рік проходить С. В Петлюрі в боротьбі з ворогами України. Та переможений перевисшаючою силою ворога, він мусів покинути Рідну Землю і жити вигнанцем, далеко за її границями. Й на далекій чужині він невпинно працював для свого народу. Праця його стала страшною для ворогів-окупантів — що доказанням стало через ганебний атентат на нього.

Петлюру вбито — та ідея його буде вічно жити між українським народом. Імя Його стало символом самостійности України. Хай любов і туга українського народу буде вінком на його могилу! **Д. Д. Лещишин.**

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

(Геміютон, Онт.)

День 16 травня буде записаний в історії, як день відродження і пробудження тутешних Українців з віковічного сну.

Саме в день Йорданських Свят сього року появилися летючки, скликаючі місцевих Українців на перші збори в справі Рідної Церкви. Летючки декому нагнали чимало страху. Ініціяторів руху за Українською Православною Церквою мало не вкаміновано за те, що вони посміли думати про своє рідне.

Перші збори, завдяки московським та римським підніжкам, не принесли аж надто великих успіхів і противники Української Православної Церкви, противники чорної так і червоної краски, почали явно радіти та складати собі ґратуляції що „автокефалістам не повело". Але радість їх довго не тривала. Появилися знову летючки, оголошуючи сей раз, що

16 травня відбудеться перше українське греко-православне богослуження, яке відправить о. протоерей Хомицький з Клівленд, Зл. Держави.

Вірні сини свого народа очікували того дня нетерпеливо. Прийшов ожиданий день. Богослуження відправлялося в англіканській церкві св. Филипа. Людей було дуже богато. Протоерей Хомицький з великою щирістю та побожністю поблагословив зібраних і заявив, щоби вислухали Служби Божої з чистими серцями, як пристало на православних християн.

Почалося богослуження. Серця вірних наповнилися неописаною радістю, почувши слова Служби Божої в своїй рідній мові. Слези радости наповнили очі всіх вірних. Після св. Евангелії о. Хомицький виголосив проповідь. Се була проповідь дійсного апостола Слова Божого. Так щиро, так зрозуміло плили з його уст слова, що кожде слово попадало в найглибші закутини серця. Нема, здається такого серця, яке не зворушилосьб від такої проповіди. Не було в ній ні никидів, ні плутаними ні поганих прізвищ, як не раз доводилось мені чути з уст греко-католицьких [redacted]

По богослуженню о. Хомицький виголосив другу проповідь на тему народну. Розказав зворушаючу історію про матір, яку вороги кинули до вязниці, а дітям підставили мачуху. Діти довго по матері тужили, але з часом старші діти повмирали, а молодші матір призабули і так минали літа за літами. Але декотрі діти, які свою матір щиро любили, пригадали собі, що в них була рідна мати і почали старання, щоби з тюрми її увільнити. Та мати забута, то наша Україна, яка мучиться в лютій неволі, а ті добрі діти, то ми, які добиваємось для неї [redacted]

Богослуження скінчилося і вірні діти Рідної Церкви і свого народа розійшалися домів зі щирою вірою, що незадовго будуть мати свого сталого пароха.

Того-ж дня вечером відбулися парафіяльні збори, на яких о. Хомицький виголосив дуже інтересну лекцію про відносини Риму супроти Українців.

Того дня велике щастя „стрінуло Михаїла Дмитруся, одного з борців за Рідний Край, який недавно прибув до Канади, і Анастазію Гогусь. Вони звінчались, а чину вінчання доверши о. Хомицький. Весільна забава відбулася дуже примірно, на якій пригравала орхестра зложена з маленьких дівчат, добре знаних доокола чимим українським кольоніям з їх концертів.

Великого щастя також зазнав маленький Богдан Литвин, син паньства Петра і Марії Литвинів, бо того дня приняв тайну хрещення, як православний. Свідомі родичі тішать ся здоровлям свого синка і дали слово виховати його на свідомого сина свого народа.

Замітне ще те, що на богослуженню було споре число Англійців, які не могли належно надивуватися нашим прекрасним обрядом та співами. На другий день появилася в обох місцевих англійських часописах дуже прихильна новинка, в якій висказується про наш обряд і спів з як найбільшою похвалою.

Що подумали собі французькі єпископи прочитавши ту новинку, можна легко догадатися. Треба вірити, що й греко-католицьким ксьондзам дістанеться немало докорів, а може й нагани, за те, що пособи беруть, а людей затримати при собі не можуть.

Треба вірити, що прийде час, коли український нарід відвернеся від всіх своїх чужих опікунів і пригорнеться до своєї рідної церкви, якою є Українська Православна Церква.

А ви, українські кольонії на сході, пробудіться зі сну, пізнайте правду та ідіть слідом громади в Гемілтоні. Чейже не во вік оставати вам в чужім католицизмі і покланятись чужим божкам, коли вже ціла західна Канада пригорнулася на лоно Рідної Церкви. Ставайте в ряди свідомих. Скликайте віча, організуйтесь в українські православні громади, а дасть Бог, що в короткім часі зникнуть зпоміж нас чужі опікуни і ми всі обєднаємося під покровом Української Православної Церкви.

Іван Шебець.

ЧЕСНА КОМПАНІЯ.

(Сифтон, Ман.)

На Вознесення/10 червня, о. прот. С. В. Савчук з Вінніпегу правив в нас богослуження. Се вже друге українське православне богослуження, яке ми тут мали. Перше правив о. Кучер з Брендону, шість миль на схід від Сифтону. Наші католики й галицькі наймити (бо й сих пару тут маємо) не дуже кричали з приводу першого богослуження, бо воно відбувалося на фармах, отже католицько-кацапського характеру нашого місточка не нарушило. Але не так малася справа з богослуженням, яке відбулося в нас на Вознесення. Воно відбулося в самім місточку, в хаті п. Савчина, і немало нагнало страху нашим католикам та царославним. А се видно було з того, як вони в згаданий день бігали та нараджувалися.

Через дорогу від п. Савчина мешкає царославний батюшка, Данильчук. До нього від самого ранку почали забігати греко-католики, римо-католики, які мають себе за Поляків, і царославні. Батюшка Данильчук правив того дня в Велий Ривер, але в першій годині по полудни був вже дома. Видно, що неміг сарака видержати, щоби не поглянути, що там роблять ті проклятії мазепинці.

Після богослуження відбувся спільний обід, а після обіду о. Савчук мав відчит на тему „Українська Православна Церква — рідна церква українського народу". Відчит відбувся на дворі. Присутні слухали відчиту з великим зацікавленням. З такимже зацікавленний слухала його і „чесна компанія" — уніяти, римо-католики і цареславні, — які зібралися коло хати батюшки Данильчука, бо, як вже згадано повисше, хата батюшки є тільки через дорогу від хати п. Савчина. Слухав відчиту також і батюшка. Але не до смаку були йому слова о. Савчука, а головно коли о. Савчук переповідав, як Москва загарбала під себе Українську Православну Церкву і як силою сего факту обмосковлювала український нарід.

Слова о. Савчука так поділали на московські нерви батюшки Данильчука, що він взяв своє авто, почав їздити дорогою то в один бік то в другий та трубіти кождий раз, коли минав слухачів відчиту. Се так припало до вподоби „чесній компанії," зібраній коло його хати, що вони голосно почала вихваляти помисл батюшки, та заохочувати його до ще інтензивнійшого „протесту" проти відчиту о. Савчука. Коли одначе ні о. Савчук, ані його слухачі не робили собі з дурного поведення кацапа нічого, то він дав спокій і поїхав десь поза місто, щоби не дивитися, як прокляті мазепинці знищують від його поганим групт.

Треба сказати, що поведення батюшки пошкодило не Українській Православній Церкві, тільки йому самому. На відчиті було кількох дуже великих його прихильників, які дуже рішучо висловилися проти дикого поведення батюшки і заявили, що їм аж тепер отворилися очі.

Люде тут тепер тільки й говорять, що про Укр. Православну Церкву та про кацапсько-уніятсько-римо-католицьку чесну компанію.

Православний Українець.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Микола Сироїдів, Вінніпег,	20.00
Гр. Олійник, Вінніпег,	10.00
Н. Пригчун, Тиндал, Ман.	25.00
В. Чумер, Смокі Лейк, Ман.	5.00
Іван Котик, Чіпмен, Алта.	1.00

Збірка о. М. Кучера в Роблін, Ман. на суму $12.45, від слідуючих:

По 1 дол.: о. М. Кучер, Павло Солтис, Василь Стиба, Катр. Стиба, Іван Виличенко, Василь Шульган, Семен Стиба.

По 50 цт.: Татіяна Солтис, Марія Проник, Іван Борега, С. Левак.

Текля Шульган 25 цт.

Теодор Бовнський 30 цт.

По 25 цт.: Петро Гога, Н. Якубовський, Антін Клемецький, Стефан Солтис, Текля Федишок, Анна Марищок, Палагія Федорчук, Андрій Стиба, Анастазія Мідзин.

Катерина Гога і Марія Пикачук по 20 центів.

Григ. Богуцький 15 цт.

Жіноче Т-во в Мічам, Саск. устроїло Базар в користь сплати довгу на Укр. Прав. Собор, з якого виплинуло $175.00

Сердечне спасибіг Жіночому Т-ву в Мічам, Саск. Колиб ми мали по всій Канаді такі славні Жіночі Т-ва як Мічам, то всяка наша народна справа булаб успішною. Рівнож складається сердечну подяку всім [redacted]

Заряд У. П. С.

С. Скобляк	5.00
Роман Антонів	[redacted]

Збірка пані А. Бордет в Толстой, Ман., на суму $22.25 від слідуючих:

Маді і Евленд Бордет 4.00 долярн.

По 2 дол.: Микола Кудрик, Гриць Кудрик.

По 1 дол.: Гнат Галушка, Явдоха Галушка, Петро Галушка, Александра Галушка, Іван К[redacted] Іван Ковальчук, П. Антонійчук, п-ні Єрина Долинчук, М. Жолковський, Л. Боднарчук, Петро Пелешок, Василь Арсеній, А. Бордет, Василь Горобець, Ридкаїв.

Гео. Шевчук, Шалка, Алта.	1.00
Дм. Ліщинський, Горліц, Саск.	1.00
Кароліна Ліщинська, Горліц,	1.00
Л. Ковч, Норквей, Саск.	$17.50
В. Новак, Вінніпег, Ман.	5.00
Н. Яловега, Вінніпег,	10.00
о. С. В. Савчук	25.00
М. Комар, Вінніпег, зложив книжкий дар в сумі	$100.00
Пані М. Р.	5.00
П-на Геня Крутик	5.00
Іван Турчин	10.00
П-ні Тетяна Клим	1.00
Остап Лисайчук, Форд Сіті, Онт.	5.00
Вол. Купченко	10.00
Іван Яловега	10.00
Ілько Будзівський	10.00

Подрібні жертви зібрані п. Вол. Купченком в Брендоні як слідує:

Осип Кондратович	1.00
Никола Галайко	2.00
Олекса Петрашк	1.00
Олекса Федорук	2.00
Николай Федорук	1.00
Анна Касторак	1.00
о. Марія Кучер	3.00
Симон Рутковський	1.00
Дмитро Щурко	1.00
Дмитро Шапка	5.00

Архиерейські Візитації.

Сьогорічні архиерейські візитації Їх Високопреосвященства Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з початком місяця липня. Громади, які бажають мати в себе Високопреосвященого Владику на візитації, зволять присляти свої прохання зараз до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизшу адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 30 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Rev. S. W. Sawchuk
779 Burrows Ave.,
Winnipeg, Man.

Православний Календар на Рік 1926.

ЛИПЕНЬ.

1 Ч. Муч. Леонтій
2 П. Ап. Юди
3 С. Свч. Методій П.

4 Н. 2. Нед. по Зісл. св. Д. Мч. Юл.
5 П. Свч. Евзебія
6 В. Мч. Агрипини
7 С. † Рівдво Івана Хрест.
8 Ч. Мч. Февронії
9 П. Пр. Давида
10 С. Пр. Самсона

11 Н. 3. Нед. по Зісл. св. Д. св. Кира
12 П. Ап. Петра і Павла
13 В. Собор 12 ап.
14 С. Косми і [redacted]
15 Ч. † Пол. Ризи Пр. Богородиці
16 П. Муч. Якинта
17 С. С. Андрія Крит.

18 Н. 4. Н. по З. св. Д. † Кир. і Мед.
19 П. Прп. Анастазія
20 В. Прп. Томи і Акакія
21 С. Вмч. Прокопія
22 Ч. Свщч. Панкратія
23 П. † Прп. Антонія Печер.
24 С. † Княгині Ольги

25 Н. 5 Н. по З. с. Д. Прокла і Іляр.
26 П. Арх. Гавриїла, пр. Стефана
27 В. Ап. Акили
28 С. † Св. Володимира князя
29 Ч. Свщч. Антиногена
30 П. Вмч. Марини
31 С. Мч. Еміліяна

Андрій Іван Шапка (чотиромісячний хлопчик)	2.00
Николай Бурачок	1.00
Кароль Кухарчишин	1.00
Павло Шмігельський	1.00

Архиерейські Візитації

ВПРЕОСВЯЩЕНОГО АРХИЕПИСКОПА ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА В КАНАДІ.

11 липня — неділя — Вінніпег.
18 липня — неділя — Портедж ля Прері.
25 липня — неділя — Еммін

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше.

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ [redacted]

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

О. КУЧЕРА.

27 червня, неділя — Портедж ля Прері.
4 липня, неділя — Брендон.
7 липня, Рожд. Ів. Хрестителя — Роблін.
11 липня, неділя, — Ґарленд.
12 липня, Петра й Павла — Заліся.

48— 9th Str. No. Brandon, Man.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1926 РІК.

(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. — Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Евангелія; Ап. — Апостол).

ЛИПЕНЬ.

4. Нед. 2. по Зісланню Святого Духа. Гол. 1. Утр: Єв. Марка XVI: 1—8; Літ: Ап. Римлян II: 10—16; Еван. Матея IV: 18—23.

7. Рідвво Ів. Хрестителя. Утр. Єв. Лук. I: 24—25, 57—68 і 76—80. Літ: Ап. XIII: 11—14 і XIV: 1—4; Єв. Лук. I: 1—25; 57—68; 76—80.

11 Нед. 3. по Зісланню Св. Духа Гол. 2. Утр. Єв. Марка XVI: 9—20; Літ: Ап. Рим. V: 1—10; Єв. Мат. VI: 22—33.

12. Ап. Петра і Павла. Утр: Єв. Ів. XXI: 15 25 Літ Ап. 2. Кор. XI 21-33 і XII: 1—9. Єв. Мат. XVI: 13—19.

18. Нед. 4. після Зіслання Святого Духа. Гол. 3. Утр: Єв. Лук. XXIV: 1—12; Літ: Ап. Рим. VI: 18-23; Єв. Мат. VIII 5—13.

25. Нед. 5. після Зіслання Святого Духа. Гол. 4. Утр: Єв. Лук. XXIV: 12—35; Літ. Ап. Рим. X: 1—10; Єв. Мат VIII: 28—34 і IX: 1.

28. Середа Св. Рівноап. Князя Володимира Київського.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., ЛИПЕНЬ 1926 ЧИСЛО (28) 7

ЩО ГОВОРЯТЬ ПРО СЕБЕ УНІЯТИ.

В 22 ч. „Дніпра", органі Української Православної Церкви в Злучених Державах, появилася інтересна стаття н. з. „Кріза йде", в якій йде мова про стан греко-католицької церкви в Америці. Інтересна вона хочби тим, що автором її є греко-католицький священик з дієцезії епископа Богачевського, отже треба вірити, що його зізнання про внутрішний стан греко-католицької церкви в Америці є правдиві. Для інформації наших читачів подаємо деякі важнійші уступи зі згаданої статті. Стаття кидає ясне світло і на життя греко-католицької церкви та її духовенство в Канаді.

На початку згаданої статті читаємо:

Відома се річ, що послідними часами посеред греко-католицьких священиків завважується схвильовання, неспокій, шукання виходу з тяжкого положення. Кождий свідомий того, що наближаєся кріза для греко-католицької церкви в Америці. Посеред народу росте нехіть до Української Православної Церкви. Ніякі місії, ніякі брошурки та часописи ніякі переконування того руху не в силі стримати. Проти папи і проти Риму взагалі наросла така ненависть, що її не годен загасити. А епископ Богачевський папа, кардинали, римо-католицькі епископи до того вогню ще доливають олійи.

Дальше автор статті „Кріза йде" нарікає на нетактовне поведення епископа Богачевського і каже:

„Дійшло до того, що священики від епископа сторонять. До него нема чого їхати за радою... Вся архипастирська праця епископа Богачевського замкнена в рамці сухої, канцелярійної формальности... Такі-ж його відвідування парафій. Де він раз був, — там нарід його більше не хоче бачити. За ним лишаються тільки нарікання та розчарування."

Жалується також автор згаданої статті на епископа Богачевського за його байдужність до українських народних справ. Він клопочеться тільки Римом та папою, а „судьба нашого народу, його тяжка недоля, його муки кріваві не тільки здаються не обходити епископа Богачевського. — він отверто говорить, священикам, що український націоналізм шкідливий для церкви і віри."

„Я не знаю", продовжає автор згаданої статті „чи еп. Богачевський памятає писання пророків. Але не пошкодилоб йому до них заглянути, від них навчитися, як треба свій нарід любити. Я не знаю чи еп. Богачевський має поняття про націоналізм, патріотизм католицьких достойників: Бандурського, Каковського, Матулевіча, пок. Цепліка, пок. великого кардинала Мерсієра, кардинала О'Даннела і пр. і пр. Діяльність сих достойників церкви повинна бути приміром для нашого владики Константина ......

Дальше читаємо таке:

Коли сам епископ потайно вводить новий календар і приготовляє постепенну зміну обряду і вимагає сего від священиків, — коли сам епископ показує, що в него нема пошани до того обряду, який повинен мати в нім ревного оборонця, — то як можна сподіватися тої пошани від чужих людей? Не можна тої пошани сподіватися і її нема. Маємо не епископа Ортинського, який з самим Ватиканом вмів завзято боротися, який остро протестував проти постепенного касовання нашого обряду. — маємо епископа, який готовий в кожну хвилю скочити в латинство, аби тільки була певність, що за ним піде нарід.

Автор статті „Кріза йде" висвітлює також один, для греко-католицької церкви дуже болючий інцидент, який наглядно показу, що римо-католики не тільки що не числяться з греко-католиками, але прямо бридяться ними. Недавно ще тому папа римський ясно висказався, що він не вважає греко-католиків за дійсних католиків, а тепер кардинал Мунделяйн (з Шікаго) завдав греко-католикам такого поличника, якого не може не відчути кождий шанующий себе греко-католик. Але, як виходить, не відчув його як слід ані сам епископ Богачевський, ані більшість з його священиків, проти яких той поличник був вимірений. За груба в них на се шкіра... Ось, яким то поличником почастував кардинал Мунделяйн греко-католицьке духовенство:

„Кардинал Мунделяйн запросив греко-католицьких епископів, священиків і вірних до своєї катедри в Шікаго на день 23-го червня. Перед великим здвигом Евхаристичного Конгресу мала бути зарепрезентована греко-католицька церква з своїм обрядом, який на нашу думку далеко кращий, більше експресовий від холодного формалістичного шаблонового латинського обряду. Що-ж діється в послідні дні перед Конгресом? Той самий кардинал, який перед тим відлавав свою катедру до диспозиції греко-католицьких владиків і клиру, відтягає свої запросини. Він приходить до заключення, що не може дозволити, аби в його катедрі ставали до престола греко-католицькі священики, БО ВОНИ ЖОНАТІ. І що з того, що Рим, заключаючи унію, урочисто заприсяг хоронити особливости нашого обряду, — в їх числі і привілей подружжа духовенства? Достойник католицької церкви, имя якого в звязку з Конгресом стало відомим цілому світови, одним своїм словом перечеркує усі її гаранти. Він без сорому заявляє, що жонатий греко-католицький священик не може наближитися до престола його катедри. Се булоб святотатство. Се моглоб борони Господи, осквернить трапезу. Бо ж і подумати: жонатий священик при престолі в римо-католицькій катедрі. Се-ж щось страшне. Целебси, які може сотки разів, — а се доказано нераз, — ломлять свої обіти чистоти, стоять о ціле небо вище від жонатого греко-католицького духовенства, яке так горячо боронить католицьку церкву і має пляни перевести до неї міліони православних...

Що-ж на се епископ Богачевський?

Епископ Богачевський ту зневагу приймає без слова протесту. Я ніяк не здивувавсяб, колиб довідався, що епископ Богачевський тішиться тою зневагою. Се дасть йому змогу говорити: „а бачите, нас не цінять, нас зневажають, бо ми ще не перейнялися чистим католицизмом"

Представмо собі, що сталось би, як би Конгрес відбувався не в Шікаго, але у Львові і митрополит Шептицький заявив кардиналови Мунделяйнови, що ані сам кардинал ані ніхто з римо-католицьких священиків не може відправляти в катедрі св. Юра, бо священики римо-католицькі безженні. Кардинал наробивби такого крику, що сам Ватикан задрожавби. Він би мабуть не захотів брати участи в такім конгресі, де його, достойника католицької церкви, так вибили по лиці.

Але наш епископ Константин покірний „Русин греко-католик". Се така порода, що вже звикла приймати зневаги і на них не реагувати..... Я думаю, що як би еп. Богачевський бодай крихітку шанував наш обряд, — він, на знак протесту проти такого поличника, не взявби участи в Конгресі. Він би скликав священиків, аби з ними порадитися, як відповісти на таку зневагу. Треба би вже раз подумати, що се таке греко-католицька церква, вірна до безтями Ватиканови, що се такий греко-католицький епископ і духовенство, що їх можна в такий спосіб трактувати? Певна річ, що того від епископа годі сподіватися. Він скорше готовий подякувати кардиналови Мунделяйнови, що сей взагалі позволив греко-католицькому клирови взяти участь в Конгресовій процесії. Се-ж не-аби яка ласка. Протестанти і Жиди може будуть в тій процесії без дозволу, але греко-католикам, — де-ж можна без дозволу?

Справді, кріза йде!

РАЗ СКАЗАВ ПРАВДУ.

„Канадійський Українець" все запевнює своїх читачів, що Українці приняли за Володимира Великого віру католицьку, бо, каже він, Греки, від котрих переняв Володимир християнство, були в той час ще католиками. Але буває, що й „Канадійський Українець" забудеться і тоді скаже правду.

Подаючи з газетярського обовязку новинку про розвязання афонської монашої републики „Канад. Українець" ч. 28, мимо своеї волі посунувся в своїй газетярській ревности крішечку за далеко. Забувши на свій обовязок, що треба бути хоч би й в крутні консеквентним подав сим разом ось яку замітку:

„Грецький диктатор Пангальос своїм декретом скасував статут 8.000 монахів на Афонській горі. Монастир сей має за собою більш тисячу літ історії. Там було богато монастирів, в серед них находився один монастир збудований першою (княжою) українською державою і відновлений галицьким князем Ярославом Осьмомислом. Афонська гора була одним з найважнійших осередків православної проти католицької пропаганди на Україні. Там виховався ворог католицтва й унії Іван Вишенський."

Як з сього наглядно бачимо, то вже в першій — княжій добі були Українці православними. А се було ще перед виступленням патріярха Керуларія, себто по словам „Канадійського Українця", ще перед тим, „заки Греки зірвали з Римом".

Доказом сього є хоч би й слова таки самого „Канадійського Українця": „відновив його галицький князь Ярослав Осьмомисл", що панував від року 1153 до 1187. Значить, монастир сей був вже тоді доста старий, коли його князь Ярослав Осьмомисл відновлював.

Ну й відновлював його **не в дусі католицькім, а таки в чисто православнім.**

Видно, що й „Канадійський Українець" часом правду скаже.

„Канадійський Українець" дає признання працівникам Української Автокефальної Церкви.

В 29 ч. „Канадійського Українця" читаємо таке признання працівникам Української Автокефальної Церкви на Україні:

„Духовними провідниками української автокефальної церкви... є слідуючі особи: Бувший премієр — міністер Чехівський, митрополит Липківський Понятенко, епископ Шарлевський, Берецький Ярещенко. ВСІ ВОНИ БУЛИ ГРОМАДСЬКИМИ ДІЯЧАМИ АБО ВІЙСЬКОВИМИ СТАРШИНАМИ..."

Грім.

ПІГУЛКИ.

Ов!?... А то чому відвернули голову прочитавши сей заголовок? Ви певно подумали собі: „Знов якась медична розвідка, що буде промовляти до розуму, аби не курити"... Але ви грубо помилилися, коли так подумали! Прочитайте, а побачите, що говоритиму про такі пігулки, що їх не купується в аптиці, а просто дістається від людей і заживається. Як? Ви не вірите?... І я колись не вірив, але тепер вірю. Вірю, бо самому нераз приходилося заживати їх.

— — — — — — — — — —

Є в Саскачевані місто, не дуже велике, а так собі місто, що в ньому навіть стріткари їздять. Там є й народний Дім, а при ньому Рідна Школа. Одного разу було там таке:

Голова Народного Дому каже до учителя Рідної Школи, що недавно приїхав зі Старого Краю:

— Знаете, пане? Ми думали ,що ви від нас не будете жадати грошей за науку в сьому місяці. Ми всі думали, що ви подаруете свою пейду за сей місяць на Народний Дім, бо самі бачите, що в касі нема грошей.

Учитель голові Народного Дому, який перебуває в Канаді вже 15 років, відповів:

— Добре! Я годжуся! Але вперед подаруйте ви свою пейду за сей місяць. Коли ви думаете, що мені прийшлобся легко зречися грошей за один місяць мимо того, що я лише з тих грошей живу, так я цілком переконаний, що ви без найменшого страху перед завтрішним днем можете обійтися без одномісячної пейди, бо маете кілька тисяч в банку.

— Та я вже досить надавався на Народний Дім і взагалі на народні цілн, — каже голова.

— Перепрошаю! — відповів учитель. — Я переглянув книжки Народнього Дому й нічо не знайшов, щоби ви дарували.

— О! А кілько разів я вас заступив? — каже голова.

— Дивно! Коли? Таж я все вчив; не вилишив ані одної години науки, — відказав учитель.

— Та не се! — каже голова. — Але я позамітав кілька разів у гали...

— — — — — — — — — —

В Рідній Школі при Народнім Домі в одній місті, підчас павзи, секретар Народного Дому, а заразом і „голова" Рідної Школи, до учительки, з університетським образованиям зі старого краю:

— Знаете, панно! Якби ми мали більше грошей, ми взяли би собі учителя з більшим образованиям, як ви.

— А ви, пане, знаете, яке образовання я маю? — питае. учителька.

— Та не знаю, — каже секретар, — але яке образовання може мати баба?!

— — — — — — — — — —

До більшого міста зїхалося кількох студентів. Ходять бідні до школи, сидять дома над книжками, виходять вечерами на повітря, щоби віддихнути свіжим воздухом та набрати сил до науки.

У тім місті є й Народний Дім, а в статуті того Народного Дому стоїть: „Студентів, що обовяжуться працювати в товаристві на його користь, приймаеться безплатно в члени".

Прийшли загальні збори товариства, прийшли й студенти на ті збори, щоби приглянутися народній роботі та набрати практики на будуче.

Один із членів товариства:

— Я ставлю внесення, щоби панів студентів приняти в члени нашого товариства безплатно.

Один із студентів після того, як перейшло внесення:

— Від себе й в імени моїх товаришів дякую за так велику честь, що товариство приняло нас у члени, та ще й безплатно... Ми справді бідні студенти й не маемо відки платити. Мусимо вчитися, але будемо старатися дати час від часу відчит, поможемо співати в хорі, дехто буде часом суфлювати, але ролі перебрати не зможе з нас ніхто, бо наш час призначений на вивчення того, що нам потрібне до нашого будучого звання.

Довго тревающі оплески!

— — — — — — — — — —

Минуло кілька тижнів. Студенти дали кілька відчитів, співали все в хорі товариства й відспівали навіть самн кілька стрілецьких пісень на концерті.

— Але тепер аж кипить робота в нашім товаристві! — говорить після концерту один із старих членів.

— Варто би написати до газети, бо про нас і так рідко хто читав, — говорить други.

— Попроситиб кого із студентів, най напише, — каже перший.

— Е, ні! Ліпше було би, як би таки хто з нас написав, бо вони будуть занадто себе підносити, -відповідае другий.

І в газеті ніхто нічого не читав про роботу, яка кипіла в товаристві завдяки студентам.

— — — — — — — — — —

На кватирі в студентів.

Студенти приготовляються до іспитів.

— Добрий вечір, — сказав режісер драматичного кружка увійшовши в кімнату. — Заняті?

— Так, трохи, — відповів один із студентів чемно.

— Я не на довго, — заговорив режісер. — Маю короtеньке діло до панів. Ви візьмете сю ролю, а ви [illegible] ту, а ви будете грати самого Кармелюка.

— Ой, не піде! — відповіли хором студенти.

— А то чому? — спитав режісер.

— Бо в нас нема часу. Мусимо вчитися! Іспити перед носом! — заявив инший студент.

— Я вже буду суфлювати, — додав знов инший. — Але, щоби вивчитися ролі, на се в нас дійсно нема часу. А в прочім у вашім товаристві є досить членів. Тай ви моглиб взяти одну ролю самі!

— Я не маю часу, — каже режісер, — бо я працюю!

— А ми не працюемо? — питае студент.

— Та... ні! — каже режісер.

ДОБРЕ ВИХОВАННЯ.

Коли говоримо о моральнім вихованню, то до прикмет, які моральна людина посідае зачислюемо: побожність, чесність, щирість, тверезість, високе почуття обовязку, правдомовність, вірність та відразу до всего того, що називаемо гріхом.

Прикмети-ж характеру неморальної людини включають: безбожність (і то на першому місці, бо безбожна людина не тільки що до церкви не ходить, але її Божий закон не відомий, чеснота для неї чужа, щирости в неї немае, почуття обовязку вона не відчуває, правди в неї і не шукай), пянство, картографство, лінивство, обманство, крадіж, чужоложство та всяке инше беззаконство.

Щоби людина була моральною, щоби могла стати корисною для себе самої та для цілої суспільности, — про се треба подбати вже від наймолодших літ — від дитинства.

Характер людини залежить від її виховання. Від виховання молодого покоління залежить щастя або нещастя родини, громади, нації і людства. Будова тоді безпечна, коли під нею є добрий фундамент. Христос сказав: „Чи збирають виноград з тернини, або фіги з бодяків?" (Мат. VII: 16). Коли-ж родичі або виховавчі інституції не дадуть дітям того фундаменту, який є підставою дійсного життя, то певним є, що з таких дітей не буде жадної користи, вони будуть тільки тягаром для суспільности. Людина є лише на стільки вартісною, на скільки добрим було її виховання.

Інституціями, які мають дбати про моральне виховання дітей є: дім, школа і церква.

Щасливі діти, які мають добрих, чесних і розумних родичів; щасливі діти, які мають добрих, розумних і ідейних учителів, бо ті навчать їх не тільки читати і писати, але також — добре жити; щасливий нарід, який має свою рідну церкву, бо вона опікується так дітьми, як і їх родичами.

Школа дбає більше про розум людини, а церква про серце. Люде з високим образованиям, а без релігійного виховання, являються часто найбільше хижими звірями в людській подобі...

Отже на церкві лежить великий обовязок, на який вона не сміє забувати. Обовязок — не тільки дбати про старших людей, але ще більше про дітей і молодіж. До недавна наші церкви, які вони не булиб, звертали на се дуже мало уваги. Вони піклувалися передовсім старшими людьми, а дітей і молодіж лишали на поталу вулиці. І вулиця виховувала їх по свому. Не одного хлопця післала до тюрми, не одну дівчину пустила на бездорожжа, не одну жертву принесла шибениці. З вулицею треба зробити кінець. Коли бажаемо мати добрих, слухняних дітей, коли бажаемо, щоби з них виросли добрі, свідомі одиниці, коли хочемо, щоби було менше злочинів та злочинців у світі — то мусимо заступити вулицю чимсь иншим.

Перед нашою церквою велика задача і вона мусить з неї як слід вивязатися. Вона мусить помагати домови і школі виховувати молоде покоління. А в неї на се є ріжні засоби. Одним з них — се Недільна Школа. Кожда церковна громада повинна подбати в себе про Недільну Школу. Кождий священик повинен доглянути, щоби в його парохіях були зорганізовані Недільні Школи. Кождий народний учитель повинен стати священикови в сій справі до помочі. Кождий батько і мати повинні посилати своїх дітей до Недільної Школи. Памятаймо, що тільки при спільній праці дому, школи і церкви ми зможемо виховувати як слід наших дітей.

Свящ. В. Новосад.

Запренумеруйте своїм дітям діточий журнал „Недільну Школу", який виходить кождого місяця і коштує на рік 50 центів.

Адреса:

„Sunday School" — Box 3684 — Winnipeg, Man.

АРДАТ, ГОРОД КВІТІВ.

(Істор. оповідання з 70 р. по Христі. — З анг. переп. Т. Д.).

(Дальше).

— Дурна, — крикнула вона, прошиваючи її острим поглядом погорди. — Ти вагаешся тому, що Онисим, твій невільник-хлопчина вернув назад мужем? Чи твої чари мають ослабнути чи зміцніти тепер, коли у його жилах кров переливаеться сильним вином мужеськости? Якщо ти — дочка Ірода — маеш вагатися, я пробію тебе моею власною рукою при першому твойому сні. Іди до Єрусалиму! Позискай Тита! Він буде імператором також у свойому часі. Онисим може стрінути тебе в Римі. Привяжи судьбу до своеї волі! Ми йдемо до Саду Святині сієї-ж ночі!

Старий Ідумеець відійшов дзвінкими кроками назад під лук замкових воріт.

— Проклятття на те Іродове кодло! — пробурмотів. — Сі жінки скинули із трону кождого Ірода. Кодло зрадливих гадюк! Пилат — самовбийник, пробився своїм власним мечем. Прокла, його жінка, мучилася до смерти задля роспяття та від страшних снів! Ірод І., — божевільний! Ірод II, — на засланню, а його жінка шаліє тут від крівавої голови анахорета! Хіба-ж не вона веліла стяти його голову свойого часу таки у сьому-ж замку? Ірод III, упав мертвим серед театру у Цезареї — а його молода чарівниця-жінка приготовляе ось-тут нову штуку проти Тита! Ба! Гарна служба для старого вояка стерегти такі гарпії[1]). Я поперетинав би їхні чарівницькі білі шиї, якщо я мав би свою волю.

Сонце сховалося за рожеві гори Юдеї на заході. Їхні шпилі жеврілн наче в крові й вогні понад червоними й жовтими пісками. Вероніка сиділа на лавочці зі слоневої кости в Саду Святині вище сріблистих хмар, що лежали в долі над Мертвим Морем. У руці у неї була китиця сніжно-білих никломенів, яких платочки вона відривала ліниво. Перед нею стояв молодий пресвитер Онисим, убраний в білому як і його учитель; чорні ремені від сандалів обвивалися нище колін, з його шиї звисав меч на золотому шнурку, волосся — золоте як той шнурок, — було підтяте коротко на карку після грецької моди, а його глубокі сині очи дивилися на княжну мов хотіли читати з її душі.

— Де-ж ти бував із Аполосом такі довгі, предовгі літа, мій Онисиме? — запитала вона.

— У Вавилонії й Асирії, помагаючи великому апостолови Петрови, — відповів.

— Тому, котрий відрікся свойого Учителя та відтяв ухо одному слузі підчас суду колись давно, як я се чула від тітки Іродіяди?

— Кажи радше тому, котрий пізнав у свойому упадку власну слабість і котрого серце стало через те чуткіще до всіх, хто упадае на ховзкому місці. Він навчився недовіряти своїй власній силі навіть в любови, тільки — Божій.

Недбало зривала вона квіти кикломенів, а її рамена були ніжні мов бадилини лелії.

— Що-ж учить твій Учитель, Аполосе? Чим ріжниться він від инших?

— Я відповім на се так, як перед літами відповів у Римі Павло, коли Ефез і Коринт*) запитували його у листі, чи мають іти за Павлом чи за Аполосом. Павло ішов за Назореем, Аполос визнавав Івана Хрестителя, і коли приклонники одного й другого мали сперечатися зі собою і так тратити новини з Царства Любови, Павло відповів їм — а се було кілька літ перед тим, коли Нерон убив його — „Павло садить; Аполос наводнюе; а Бог зрощуе".

— Ти говориш наче огородник!

— Я також і ним є, дорога княжно. Ми всі огородники! Огородники на полі квітів, яке Перси звуть Ардатом — Городом Бога, званим Рай.

— Я люблю се. Я можу розуміти се лекше чим Незвісне Царство, не збудоване руками. Я можу йти таким городом завжди, коли-б я могла лише держатися твоеї руки, Онисиме! Сядь у моїх стіп, дорогий товаришу забави з давніх літ, і росповідай мені про твій город — ні, радше сядь біля мене.

Вона потягнула його до себе на лавку зі слоневої кости. Він почервонів наче ті рожеві гори від заходячого сонця.

— Тепер росказуй мені про твій Рай, коли я можу відчувати твої думки, як вони перепливають твоею рукою. Се для мене вистарчаючий Рай!

— Твоя рука, дорога княжно, беться за сильно як для спокою того городу. Се город, де вічне світло, де нема терпіння, ні журби, ні клопоту, ні темноти, ні сну, щоби втратити хоч би годину радости.

— Він наводнений ріками вічного життя. Божі думки є насінням, а воно розцвітаеться у людських квітах. Се наша задача не давати тим людським квітам переміновбатися у отруйний бурян. Квіти сього нашого земського городу мають коріння, яким їх насаджуеться; але насіння людських думок мають крила, які несуть їх туди, куди вони бажають; і я бажав би, щоб і ти прилучилася до нашого Невидимого Городу.

Вона положила його руку на свое лоно і пила його горячий погляд мов спрагнена людина.

— Глянь, там над морем Астарта, вечірна зірка кохання, Онисиме! Чи любов тревати-ме там у нашому городі, як се вона ясніла нам колись давно у Саду Дафни*), коли я вперве читала твої дорогі сині очи?

— Бог Любови є Сонцем того городу, княжно, — відповів він чемно, увільнюючи свою руку від її пристрасного стиснення та вкладаючи в її порожну долоню кикломени, які вона опустила була до долу. — Ти веліка мені розказувати тобі про той город і науку Аполоса. У всіх городах Декаполіди**) проповідував Аполос у Святинях Сонця. Ти знаеш, що Греки люблять і почитають Сонце; та се було Сонце Бога, яке проповідував Аполос — а яке Іван, анахорет, предсказав та Ардат, Город у Раю, де Божі думки є насінням і цвітом на людських квітах".

Вероніка почала знова зривати сніжні білі квіти кикломенів із бадилинок. Її ніжні руки дрожали.

— Покажи мені шлях до того городу, Онисиме.

Її голос був такий тихий, що він нагнувся до її ніжної постаті, щоби зловити її слова.

— Нема иншої дороги тільки жалувати, охреститися, покинути гріх та іти за Світлом Вічного Сина.

Так заняті були собою коханці, що не запримітили високої білої постаті великого учителя Аполоса, котрий наближався дорожиною в товаристві княжни Друзілі.

— Що-ж се та річ, яку ти звеш гріхом? Чи се гріх для мене любити тебе так, як се я тебе кохаю?

— Гріх, се тінь усунення себе від Світла Бога.

Вона почала розбирати се.

— А коли я люблю тебе так, що твое життя обертаеться в рожеву імлу, чи я люблю себе? — запитала вона.

— Гріх, се все те, що держить нас в царстві тіни далеко від Бога. Се можуть бути радощі. Се може бути маеток. Се може бути любов тіла чи власти. Се може бути страх. Се може бути неспокійне бажання. Се може бути сумнів — але все се тінь свойого я.

— А що-ж таке жаль? Чи він може розлучити мене з тобою?

— Ні; але він розлучить тебе із замислом позискання влади, причарувавши римського генерала за Йорданом. Жаль се знищити гріх не грішучи більше та утікаючи від себе самого.

Вона положила свое наге рамя кругом його плеча.

— Але коли я позискаю Тита, сина Імператора, я можу мати і тебе, Онисиме! Ти предкладаеш мені тінисте царство, якого я не можу бачити, ні дотикнутися його руками. Я маю на меті Рим.

— Ти маеш на меті, кохана, людську подобу із глини та заліза, яку бачив пророк Даниїл у видінні. Друге-ж царство збудоване із золота, світла й вічности.

Дві тіни упало поперек місця, де вони сиділи, і княжна Вероніка подалася взад, коли тимчасом молодий пресвитер підійнявся. Аполос у своїй білій филястій одежі кинув довгу величезну тінь поміж них. Він підніс свою загнену пастирську палицю і показав на рожеві шпилі, які розпливалися в містичному вогні хмар і світла; і коли він показував так його піднесена палиця і рамена кидали тінь Хреста між молодого пресвитера і княжну Вероніку, ніжно-хорошу дочку останнього з Іродів.

— Там, — сказав він голосом, який звенів наче срібна труба, голосом, про який задержалося до сегодня передання із Крети, що коли він говорив, то всі срібні богослужебні дзвони святині дзвонили. — Там стоять гори пустині, де спокушувано нашого Христа. Наперед спокушувано його заспокоїти докучливий голод слабого й омлілого тіла. Потім спокушувано його пробувати, чи Бог є Богом на стільки, щоб вратувати його при упадку зі стрімкої стіни; а вкінці йому жертвовано усі царства землі із їхніми богацтвами і пишнотою мов у сні.

— І чому-ж не приняв він домагання, як се вчинив би Римлянин? — запитала княжна Друзіля холодним голосом. — Колиб Він міг був доказати Свое Царство замісць іти на Хрест мов злочинець, так говоріла мені королева Іродіяда, то вся Юдея була-б піднялася і стала по Його стороні та скинула ярмо Риму.

(Докінчення буде).

[1]) Гарпії, се були живочі потвори з крилами і кіхтями, у яких вірили Греки.

*) Грецькі надморські міста — перше у Малій Азії, друге корінній Греції.

*) Лафне — німфа-русалка, любка грецького бога сонця і красних штук Аполлона.

**) Декаполіда або Десятиногород, — округ на захід Генезаретського Озера в Галилеї, північній частині Палестини, яка межувала із Сирією і Фенікією і тому мала між своїми мешканцями богато поган грецької культури.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Українськоі Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 доляр за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
[illegible] — WINNIPEG, MAN.

ПЕРЕДСМЕРТНІ СУДОРОГИ РОСІЙСЬКОЇ МІСІЇ.

Завдяки прихильним обставинам російська православна місія здобула собі була кільканайцять років тому назад між Українцями з Буковини в Канаді дуже широке поле. Сі прихильні обставини — се цілковитий брак в тодішних часах українських православних священиків, як рівнож байдужність церковних властей на Буковині, з якого вони відносилися до прохань Буковинців в Канаді надіслати їм рідних священиків.

Коли російська місія побачила невідрадне положення православних Українців з Буковини, вона поспішила використати його для своїх темних цілий — для обмосковлення Буковинців силою свого цареславного православія. Вона почала посилати між Буковинців своїх неосвічених, але з душею відданих батюшці цареви і матушці Росії, монахів, і ті щиро взялися за виковання свого нехристіянського обовязку.

Буковинці з початку відносилися до російських монахів з повним недовірям і приймали їх тільки під напором обставин. Треба було хрестити, треба було вінчати, треба було хоронити померших — а до кого мали вони з сим вдаватися? Крім московських монахів були тоді де-не-де уніятські ксьондзи, але до сих, зовсім зрозуміло, Буковинці з церковно-релігійними потребами вдаватися не могли. Вдавалися отже до російських монахів — помимо того, що вони були їм ненависні, а то хоч би тому, що не розуміли їхньої московської мови.

А коли з часом повстала так звана серафимщина, то Буковинці принимали Серафимових викропленців дуже радо, бо ті не тільки, що відправляли богослуження після православного обряду, але й говорили до них зрозумілою, українською, мовою, як се було на Буковині.

Але коли серафимці показали своє правдиве обличча, коли запродали себе пресвітеріянам, тоді Буковинці були знову примушені приймати післанців російської місії.

І з часом Буковинці привикли до російських монахів і почали вважати їх за „своїх", забуваючи поволі, що їх священики на Буковині не говорили до них по московськи, ані не вихваляли російського царя та матушку Росію, ані не накидалися на Українців, називаючи їх мазепинцями, хахлами і тим подібне. Що більше, де Буковинці були більше свідомі, де хоч будь що розбирали в церковних і національних справах, туда російська місія почала надсилати галицьких перевертнів кацапів, які, ставши священиками, баламутили за царські рублі буковинських Українців навіть більше як родовиті Москалі. Більше тому, що говорили до них по українськи, вдавали перед ними, коли було треба, Українців, вговорювали в них, що тільки священики російської місії є правними православними священиками, — бо ніби то тільки російська місія має в Канаді правну юрисдикцію, та всякими иншими брехливими способами затроювали уми добродушних, хоч наскрізь вірних православію, Буковинців.

Минав рік за роком і Буковинці так зжилися з російською місією, що в кінці й на думку їм не приходило, що могли десь істнувати православні церкви, які не підлягали-б російському синодови. Для них російська місія в справах православної церкви була альфою і омеґою — початком і кінцем. Чому? Бо російські батюшки, які фактично були царськими аґентами в священичих рясах, вспіли впоїти в добродушних Буковинців, головно в неписьменних та віком старших, що російський синод з царем на чолі мав неоспориму власть над всіми православними в Канаді, а сим самим і над буковинськими Українцями.

І ми бачимо, як Буковинці поволи зживаються з московською мовою, хотяй її не розуміють, як без протесту слухають в своїх церквах молебнів за царя і його поплечників, як спокійно слухають нападів та анатем на мазепинців та хахлів, себто на Українців, а сим самим і на Буковинців, зі сторони московських аґентів. І так поволі національна свідомість між Буковинцями не то що не зростає, але й та, що була, занепадає.

А з національною свідомістю занепадала свідомість взагалі. Фактом є, що буковинські кольонії, яких обслугували московські батюшки, належали і належать до найбільш затемнених українських кольоній. В них ані будь яких організацій, ані Народних Домів, ані читалень. Між сотками українських студентів, які покінчили висші школи, буковинських Українців тільки маленький процент. Між десятками українських учителів, буковинських Українців є тільки двох-трох. А все се завдяки руйнуючій роботі московських аґентів в священичих рясах, які всіми способами старалися недопустити своїх вірних ані їх дітей до науки, до просвіти, бо добре знали, що колиб їх вірні стали свідомими, то їхне панування над ними покінчилосяб. Вони не тільки що не заохочували своїх вірних читати українські книжки і часописи, але противно пляново вбивали в них охоту до читання, підсуваючи їм ріжні московські часописи, яких люде не розуміли і які, зовсім ясно, не могли побудити в них охоти до читання.

Се підсування московських часописів мало ще й инші деморалізаційні вплива на людей. Вони отримували їх безплатно і так з сим зжилися, що й від українських часописів сего сподівалися. А що за українські часописи треба платити, бо вони опираються майже виключно на передплатах, то Буковинці, які належали під російську місію, взагалі нічого не читали. Про те, як вірні російської місії лакомляться на безплатні часописи, свідчить факт, що богато з них читають орган уніятської церкви тільки тому, що його посилають їм безплатно.

Одним словом, царські аґенти в священичих рясах прекрасно вивязувалися зі своєї ролі. Вони, які малиб нести світло, стали носителями темряви, і так щільно оповили нею Українців з Буковини, а то й деяких Українців з Галичини, що ті й сьогодня ходять в темряві та не бачуть Божого сонця.

Не диво отже, що рух за Українською Греко-Православною Церквою, який почався в Канаді кілька років тому назад, не охопив Буковинців до такої міри, як можнаб було сподіватися. Московська отруя занадто пересякла їх орґанізм, щоб вони могли в так короткому часі з неї очиститися. Лож і несвідомість, сіяні царськими аґентами на протязі пару десяток років, надто глибоко запустили своє коріння, щоби так легко можна їх виполоти. Московська темнота надто грубою верствою налягла на уми заблуканих синів українського народу, щоби в так короткому часі могли пробитися кріз неї лучі ясного сонця.

Але се не значить, що може рух за Українською Греко-Православною Церквою зовсім не охоплює Українців з Буковини. Якраз противно. **Між українськими православними громадами в Канаді начисляється десятки буковинських громад, богато з яких належать до найкращих наших громад. Десятки соток свідомих Буковинців в Канаді причисляють себе до духовних дітей Української Греко-Православної Церкві. Нема такої буковинської кольонії в Канаді, — навіть найбільш опутаної московською облудою, де не булоб бодай кільканайцять щирих і свідомих прихильників Рідної Церкви українського народу.**

Але ми сим незадоволяємося. І не задоволимося так довго, як довго між Українцями з Буковини буде знаходитися хоч би один московський аґент, будь він по уродженню Галичанин, Буковинець, Придніпрянець, чи родовитий Москаль. Не задоволимося так довго, поки всі Українці з Буковини не згуртуються під покровом Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Не задоволимося так довго, як довго остане бодай один Буковинець, який не знав би хто він і що він; чий він син і ким закутий.

Ми знаємо, що се не легка праця. Знаємо, що много труду треба положити, много сил треба витратити, щоби дійти до нашої цілі. Але ціль наша така благородна, така взнесла, що не жаль для неї найбільшої праці, не жаль найбільшого труду. Бо чи може бути щось більше взнеслого, щось більше благородного, як визволення братів наших з неволі — з **неволі душевної темноти?**

І той час, коли буковинські Українці, всі до одного, увільняться з під нездорових впливів російської місії вже дуже недалекий. До сего причиниться зростаюча сила Української Православної Церкви, яка захоплює що раз все ширші круги українського загалу, як рівнож упадок самої російської місії в Канаді, а то й в Америці, яка саме тепер переживає, так би сказати, передсмертні судороги.

Більшого безголовля, як те, яке є тепер в російській місії, бути не може. На архиепископа сеї місії є неменше трох претендентів, а то Платон, Филиповський і Кедровський, котрого вислало до Америки большевицьке правительство. Всі три вони жеруться між собою, один одного викидають з катедри, тягаються по судах і до основ захитують місією. Ся боротьба, яка ведеться між претендентами на архиепископського престола поширюється і між священиками. Вони поділилися на ріжні сторонництва і взаїмно поборюють себе. І так в Канаді священики російської місії по-

(Докінчення на стороні 7-ій.)

Т. Д. Волохатюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ, ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

(Дальше).

V. Апостол Павло уважає себе не меншим від прочих Апостолів, навчає, що Головою Церкви є тільки Христос та картає Апостола Петра за лицемірство.

Коли в „Діяннях" нема й натяку про те, аби хто з Апостолів думав навіть про якесь старшинування у Церкві на лад поган, то із „послань" ап. Павла, найбільшого вістителя Євангелія між поганами, довідуємось, що серед деяких християнських громад бували звичайні людські суперечки, котрі споміж їхніх членів лучші християне. „Звіщено бо мені про вас, браття мої", — пише апостол Павло до Коринтян, — „що між вами є незгодини. — Кажу-ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кифин; а я Христів". (І. Кор. І: 11-12). І картаючи їх „тілесними" за такі нерозумні спори говорить: **„Хіба поділивсь Христос?** Хіба Павла роспято за вас? Або в імя Павлове хрестились ви?" (І. Кор. І: 13). **„Хто-ж Павло і хто Аполос?** Таже-ж **вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і кому як Господь дав".** (І. Кор. ІІІ: 5). І дає ось яке порівнання: „Я посадив, Аполос поливав, Бог же зростив" (І. Кор. ІІІ: 6). А з того навчає їх: „Тим то ніщо й той, хто садить, і хто поливає, а хто зрощує, Бог. — Хто-ж садить і хто поливає, сі одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм труді. — **Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля".** (І. Кор. ІІІ: 7-9). А вкінці врозумлює їх словами: **„Одним наш Бог Отець,** від Котрого все і ми в Нього; **і один Господь наш Бог Отець, через Котрого усе** (сталося) і ми через Нього" (І. Кор. VIII: 6), — **„в Котрому маємо викуп кровю Його і прощення гріхів".** (Кол. І: 14). — І кладучи перед очи Коринтянам **завдання Апостолів** каже апостол Павло: **„Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих".** (І. Кор. IV: 1). **Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса, Господа, себе-ж самих слугами вашими Ісуса ради".** (ІІ. Кор. IV: 5). **„Ми не пануємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радости: бо ви стоїте вірою".** (ІІ. Кор. І: 24).

А що деякі християне уважали св. Павла меншим від прочих Апостолів, то він обороняючи післанництво своє та свого товариша й помічника в проповідуванню Євенгелії, Варнаву, каже: **„Хіба-ж я не апостол? Хіба-ж я не вільний?".** (І. Кор. IX: 1). „Ви печать апостолування мого в Господі. — Отсе моя відповідь тим, хто судить мене. — **Хіба не маємо власти, які инші Апостоли, і брати Господні і Кифа** (Петро, - примітка автора)? — Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не робити?" (І. Кор. IX: 2-3, 5-6). — Бачимо, що св. Павло не лише себе самого, але навіть й Варнаву, ученика, не вважає меншим від апостолів. — „Думаю, бо", — говорить він на иншому місці, — „що **я нічим не зоставсь позаду передніх Апостолів.** — Хоч бо я й неук словом, та не розумом". (ІІ. Кор. XI: 5-6). „Ви мене примусили (хвалитись — прим. автора), **нічим бо я не гірший од найперших Апостолів,** хоч я й ніщо". (ІІ. Кор. XII: 11). — Тут треба зазначити, що св. Павло не належав до дванайцять Апостолів, зразу сам як фарисей переслідував християн і аж пізнійше чудесним способом покликаний Христом на апостолування між поганами.

Кажучи про себе, говорить апостол Павло ще ось що: „По благодаті Божій даній мені, яко премудрий будівничий, положив я основину, инший-же будує. Нехай-же кожен дивиться, як він будує". (Кор. ІІІ: 10). **„Иншої бо підвалини ніхто не може положити коло тієї, що лежить, котра є Ісус Христос".** (І. Кор. ІІІ: 11).

Якраз **тільки самого Ісуса Христа уважає св. Павло,** найбільший апостол Євангелія в письмі, **одинокою підвалиною та єдиним головою Церкви** і зазначує се у своїх посланнях при ріжних нагодах: „І все покорив під ноги **Його (Христа,** - прим. автора), — і **дав Його яко голову над усім в Церкві, котра є тіло Його"** (Єф. І: 22-23). — „(Ви, — прим. автора) **збудовані на підвалині Апостолів і пророків, — а угловий** (камінь) **сам Ісус Христом, на Котрому вся будівля докупи споєна росте в Церкву святу в Господі".** (Єф. ІІ: 20-21). — Навчаючи про подружжя апостол пише: **„Як і Христос голова Церкви"** (Єф. V: 23), а в посланні до Колосян говорить про Сина Божого (Христа): „Він є перш усього, і все в Ньому стоїть. — **І Він голова тілу і Церкві".** (І: 17-18).

На якій-же підставі апостол Павло каже, що Христос є головою Церкви, хоч ми знаємо, що в сорок днів по своїм воскресінні Ісус вознісся на небо? На підставі слів Самого Ісуса Христа, бо Він казав про Себе: „Я пастир добрий — **І инші вівці маю, що не сієї кошари, і тих Я мушу привести, і голос Мій почують, і буде одно стадо і один пастир"** (Ів. X: 11, 16). — Як-же збере Христос усіх людей в одно стадо і буде одним пастирем, того стада, коли Він вознісся на небо? А так, що Ісус Христом Своїм божественним духом є завжди між людьми. Він бо сказав до Апостолів перед своїм вознесінням, передаючи їм власть на землі:

„І ось Я з вами по всі дні до кінця світу" (Мат. XXVIII: 20). Тому те-ж і каже апостол Павло про Ісуса Христа: **„Сей же (Христос,** — прим. автора), **через те, що пробуває по вік, непереходяче має священство. — Тим-же й спасти може до кінця приходячих через Нього до Бога, будучи всегда жив, щоб посередникувати за них"** (Жид. VII: 24-25). — Так отже **тільки Сам Ісус Христос є і головою і первосвящеником у Своїй Церкві та її найвищим Учителем** (гл.: Мат. XXIII: 10).

Та св. Павло не тільки що не уважає нікого з Апостолів, отже і св. Петра, якимсь головою Церкви, зглядно навіть не припускає, щоби котрий-будь з Апостоів хоч думав про якесь намісництво в Христовій Церкві (бо-ж у своїм посланні поладнує своїми поясненнями й науками тільки нерозумні суперечки поміж самими християнами Коринту про те, від котрого Апостола чи ученика те приняте християнство лучше), але що більше — хоч сам наймолодший і найпізнійше покликаний апостол, картає одного разу прилюдно апостола Петра за нестійність та лицемірство у вірі. Се бачимо з послання до Галатів, де написано апостолом Павлом ось що:

„І пізнавши благодать, дану мені, **Яков та Кифа** (Петро прим. автора) **та Іван, що здавались стовпами,** дали правиці мені та Варнаві на товаришування, щоб ми (були) для поган а вони для обрізання (себто Жидів—прим. автора). — **Якже прийшов Петр в Антіохію, устав я проти нього в вічі, бо заслужив докору. — Перш бо нім прийшли деякі від Якова, він їв з поганами; якже прийшли, таївся і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання.** — Лицеміріли-ж з ним також і инші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх. — **Та як побачив я, що вони неправо ходять по евангельській істині, то я сказав Петрові перед усіма:** коли ти, бувши Жидовином, живеш по поганськи, а не по Жидівськи, то на що примушуєш поган жити по жидівськи?" (Гал. ІІ: 9, 11-14).

Із сього оповідання бачимо хитку волю св. Петра, яку ми пізнали вже з Євангелія, та довідуємося, що **трох, споміж Апостолів „здавались стовпами" церкви,** а то: **Яков, Кифа** (себто Петро) **та Іван.** На першому місці поставлено Якова, епископа Єрусалиму (духовного осередку апостольського християнства), котрий в дійсности також мав більшу від усіх апостолів повагу, як се видно було на соборі в Єрусалимі. І навіть апостол Петро, що лицемірив із поганами в Антіохії, таївся від тих, що прийшли від Якова. Хіба-ж стидався-б начальник Церкви перед післанцями чи там учениками котрогось із апостолів, які йому підчинені?! А вже хіба можливо припустити, щоб молодший від усіх апостол посмів настоятелеви церкви прилюдно перед громадою докоряти за що небудь?

Такі факти можна пояснити лише тим, що **всі Апостоли були собі рівні як провідники у Церкві, але тішилися так між собою, як і серед громади меншою чи більшою пошаною та повагою, відповідно до своїх заслуг та життя по евангельській істині.**

VI. Апостол Петро не вважає себе головою Церкви, ні намісником Христа, а як товариш-старший учить бути щирими пастирями Божого стада.

Вкінці і **сам св. Петро не приписував собі якоїсь власти, або начальникування над прочими Апостолами.**

Апостол Петро зовсім смирний чоловік. Коли сотник Корнило в Кесарії впав йому до ніг, то він підвів його і сказав: **„Встань! Я такий-же чоловік"** (Діян. X: 26). — У своїх соборних посланнях св. Павло зовсім не говорить про себе як про якогось настоятеля або голову Церкви, а подібно як і апостол Павло пише тільки: „Петр, апостол Ісуса Христа" ІІ: 1, 1) і „Симеон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа" (ІІ: 1, 1). А в першому посланні говорить ось як:

„Старших між вами молю **яко товариш-старший** і свідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись, — **пасіте стадо Боже,** що у вас, доглядаючи **не по неволі ані з поганої користи, а з доброго серця; — ані пануйте над народом, а взором будьте стада; — І як явиться пастир-начальник, приймете невянучий слави вінець.** — Саме так, **молодші коріться старшим, усі-ж один одному корячись, смиренністю підпережіться; бо „Бог гордим противиться, смиреним же дає благодать". — Смиріться під сильну руку Божу, щоб підніс вас угору сього часу."** (І. Петр. V: 1-6).

Хиба-ж видно тут фарисейську гординю римських епископів, які кажуть уважати себе його наслідниками?! Вони-ж тільки сором приносять імени того, котрий сказав: „не пануйте над народом", а „взором будьте стада" і „смиренністю підпережіться" і котрий під „пастирем-начальником" не розумів нікого иншого, лише самого Ісуса Христа.

(Дальше буде).

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНҐРЕС.

Минувшого місяця — від 20 до 24 червня — відбувся в Шікаґо (Злучені Держави) католицький евхаристичний конґрес (зїзд). На конґрес приїхало, як обчислюють, около сім сот тисяч католиків. Був на тім конґресі представник папи, кардинал Бонзано, були епископи з ріжних сторін світа, були кардинали, були звичайні священики, та найбільше таки було простих мирян, які приїхали — одні з цікавости, други з побожности, а ще инші — самі не знали чого.

Ціль конґресу була — показати цілому світови силу і богацтва католицької церкви. Конґрес коштував міліони долярів, — міліони, які зужито на кошти подорожі учасників конґресу, на ріжні декорації та окраси, на ґучні бенкети та напої. Коли отже ходило о те, щоби показати світови, богацтва католицької церкви — то конґрес вповні вдався. На таке марнотравство не годна позволити собі мабуть жадна инша орґанізація.

Та конґрес був скликаний ще й в иншій ціли, про яку, розуміється, голосно не говорилось. Ціль ся — переконатися, на скільки ще римо-католики в Америці вірні папі римському. Треба сказати, що і в сім зглядi конґрес дописав, бо чимало знайшлося католиків, які їхали сотки миль, щоби взяти участь в конґресі, як також чи мало було таких, які рачки лізли до кардинала Бонзано, щоби бодай діткнутися його одежі.

— — — — — — — —

Українці греко-католики, або, як вони себе в Америці називають, „Русини греко-католики", також брали участь в конґресі. Але та „участь" випала дуже мізерна, незначна, хоч і не самі греко-католики за се винні. Вони робили приготовання до такої участи, яка цілому світови заявилаб, що вони ставляться до „святійшого отця" навіть з більшою льояльністю, як самі римо-католики, але не так сталось, як гадалось. Помимо всіх своїх запевнень і доказів, що вони не аби які католики, так папа римський, як і його кардинали та низше духовенство зі своїми вірними уважають греко-католиків за мало що ліпших від поган, а кардинал Мунделяйн (Шікаґо) завдав їм в Америці такого поличника, якого довго попамятають. Як показується, греко-католицькі ксьондзи зі своїм епископом Богачевським просили кардинала Мунделяйна, щоби він позволив їм своєї катедри на греко-католицьке богослуження підчас конґресу, а то на те, щоби показати учасникам конґресу, який гарний є східий обряд. Кардинал Мунделяйн був погодився, але в послідній хвилі свою згоду відтягнув, бо довідався, що між греко-католицькими ксьондзами в Америці є і жонаті, а він не може позволити, **щоби жонаті священики служили коло його престола.** Як бачимо, неаби який поличник для греко-католицького епископа і його духовенства, як рівнож для цілої греко-католицької церкви. Колиб кардинал Мунделяйн поступив в подібний спосіб супроти якого иншого народу, як прим. Поляків, Німців, Анґлійців, Чехів та инших, то вони зналиб, як на таку обиду відповісти, але не те з темними „Русинами". Вони скривилися в чотири погибелі і нарікають — не на папу, ані на його кардиналів, які виконують папські роспорядження, але на якихсь там „ворогів", які нібн то мильно інформують „святійшого отця" про „вірних Русинів".

— — — — — — — — — —

Як відомо, теперішний папа римський є великим приятелем Поляків. До тої міри, що Поляки називають його „польським папою". Сей „польський папа" не забув за своїх улюблених дітей, Поляків, і підчас конґресу, устами свого представника, кардинала Бонзано, передав Полякам не аби який щирий привіт. Кардинал Бонзано привитав Поляків від імени папи такими словами:

„Папа приказав мені запевнити вас, що для него дуже близькі усі Поляки (отже і Поляки не-католики? — Ред.). В дійсности ви так само дорогі папі, як його рідний нарід. Він бачив терпіння вашого народу (чи не терпіння завдані проклятими „Русинами"? — Ред.) на землі ваших батьків (чи не в Східній Галичині? — Ред.). Він серцем завжди з Поляками... Польща доказала світови, що правдивою є прикмета, яку їй приписують: „Польонія семпер фіделіс" (Польща завжди вірна — Ред.).

Ось, яка та справедливість римського „отця". Поляки і святі і добрі і вірні помимо всіх тих звірств, яких вони допускаються над Українцями (також католиками), а католиків Українців римський кардинал помимо їх собачої вірности папі і Римови, навіть до своєї катедри не пустив! (А що говорити про царство небесне? — зам. складача).

Чому папа і його слуги так поводяться супроти греко-католиків, легко відгадати. Папа-ж недавно явно заявив, що греко-католики не є дійсними католиками. Коли отже греко-католики хочуть, щоби папа їх полюбив, то мусять стати дійсними катоиками — **римо-католиками.**

— — — — — — — — — —

Коли кардинал Мунделяйн не позволив греко-католицьким священикам правити Службу Божу в його катедрі, то вони рішили відправити її в місцевій греко-католицькій церкви св. о. Николая. Оголосили вони про се в польськім часопису „Дзеннік Шикаґовскі". А оголосили так:

„Завтра (23 червня — прим. Ред.) у години 10 рано в косьцьолі св. Николая... відбудуться величаві церемонії получені з урочистою Службою східного обряду. Службу буде правити біскуп Діонізій Нараді, при співучасти численного клеру. Вступ до косьцьола лише за білетами. Білети роздає ксьондз В. Еллішій (також Українець!).

Було оголошено, що на се уніятське богослуження прибуде також представник папи, кардинал Бонзано. Але він не прибув і се дуже розгнівало уніятських ксьондзів. Якто, хіба-ж вони не католики, не вірно служать папі і Римови? Але виходить, що кардинал Бонзано иншої думки про греко-католиків, як вони самі про себе. Він певно не прийшов на уніятське богослуження тому, що в ньому брали участь також жонаті священики. А жонате духовенство уважається католицькою церквою за найбільше зло. Католицький ксьондз може жити в конкубінаті, може бути батьком дітей своєї кухарки, може тримати в себе ріжні „сестри", але бути законно жонатим — ніколи!

Отже кардинал Бонзано не був ласкав прибути на уніятське богослуження, але за те прибули менші риби — ріжні біскупи і місіонарі, а між ними таки найбільше „брацюф Полякуф". Звичайно „єдність". „Єден Христус, єдна вяра, **Єден наруд**", як висловився біскуп Генрик Пшезьдзецкі з Янова, на засіданню „східної секції" конґресу, на якім були і уніятські епископи та священики.

— — — — — — — — — —

Каже пословиця: „дурного і в церкві бють". Є також байка про „дурного Балу", якого всюда били, де-б він не пішов. Таке було і з греко-католиками підчас конґресу. На кождому кроці ними поштуркували, виставляли на сміх, поводилися, як з дикунами. Кардинал Мунделяйн не позволив греко-католицьким священикам правити в його катедрі, кардинал Бонзано зіґнорував їх і не пішов на їх богослуження, папа в своїм привіті, якого передав через свого представника конґресови, ані словечком не спімнув про них. А на третий день конґресу вечером бідні уніяти дістали такого морального поличника, і то від Ляха, який переходить границі людського поняття. Ось що читаємо про се в „Дніпрі":

В середу, дня 23-го червня о год. 8-ій вечером уніяти пішли разом з своїми достойниками та з хором на нараду так званої „східно-візантійської секції" конґресу. На сій нараді промовляли польські, чеські, словацькі та румунські епископи. Промовляв також ґенерал монахів Бенедиктинів, кс. Ґален, який збирає чверть міліона долярів на будову уніятського семинара в Філаделфії.

Від імени уніятів промовляв званий доктор Володимир Симекович...

Промови були переплітані виступами всяких хорів. Співав польський хор доброї пів години. Співав чеський хор з сорок хвилин. Співали вони не так то вже гарно, але ніяк не дорівнували українським співам.

Виступив також „український хор" греко-католицької церкви св. Николая. Тому хорови допомагали співаки хору Кубанських Козаків. Хором проводив діриґент хору Кубанських Козаків, — п. Соколов.

Хор відсшівав „Вірую" прегарно. Мало коли доводиться почути такий гарний спів. Публика на салі обсипала співаків бурею оплесків. На салі були присутні епископи Богачевський, Будка, Такач, — був і о. Тарнавський, парох церкви св. Николая, були й инші уніятські священики. Всі вони, було видно тішилися попи сом свого хору. І всі вони тішилися, коли диріґент піддавав співакам голоси до нової пісні.

Але сталося диво. **Коли співаки вже були готові співати другий кусок своєї програми, діриґент вже підніс руки в гору, — на сцену вилетів секретар „східно-візантійської секції", польський римо-католицький ксьондз (Еллішій? — Ред. „П. В.") злопив діриґента за руки і приказав уніятському хорови забиратися зі сцени."**

Усі співаки, а також богато членів церкви св. Николая, так обурилися такою поведінкою „братів римо-католиків", що зараз же демонстративно вийшли з салі.

— — — — — — — — — —

На закінчення треба ще й се пригадати: Перед конґресом, як і в часі конґресу, шікаґовські часописи — анґлійські і польські — подавали короткі відомости і про наших уніятів. Ті відомости вони отримували, треба догадуватися, від самих греко-католицьких ксьондзів. Але на дивне диво в тих відомостях ані разу не згадано про наших уніятів, як про Українців, але як про Русинів, Рутенів, Росіянів, Слявянів, Рутенців-уніятів і т. п. І чи є чого дивуватися, що другі католицькі народи не поважають наших уніятів? Хто-ж може поважати людей, які навіть не знають, хто вони є?

МОЖЕ СЕ І ДО ВАС ВІДНОСИТЬСЯ?

Панове Бизнесмени! Ви закликаете наших людей, щоби підтримували Вас і кличете: „Свій до свого"!

Панове Учителі! Ви закликаете наших людей, приймати до своїх шкіл українських учителів і кличете: „Підпомагайте своїх"!

А чи, Ви Панове Бизнесмени і Панове Учителі, робите так, як навчаєте других? Чи ВИ підпомагаєте своїх? Кілько Ви вже жертвували на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпегу?

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

За Заряд Українського Православного Собору у Вінніпегу:
Василь Свистун, голова Гр. І. Блок, секр. фін.

ПЕРЕДСМЕРТНІ СУДОРОГИ РОСІЙСЬКОЇ МІСІЇ.

(Продовження зі сторони 4-ої).

ділені тепер на чотири групи, — відповідно до того, котрого „архиепископа" над собою признають. Одні признають Филиповського, другі Платона, треті Кедровського а четверті Александра, по котрім вже и слух загинув.

В сій боротьбі, яка тепер ведеться в російській місії треба видіти палець Провидіння. Не мало лиха між українським народом російська місія накоїла, не мало кривди українському народови і церкві нанесла, не мало гріхів вчинила. **А плата за гріх — є смерть.** (До Римлян VI; 23). І скорше, чи пізнійше російська місія між українським народом умре. Боротьба, яка тепер ведеться між її священиками і епископами, се передсмертні її судороги. Ось-ось вибе її послідна година. Инакше воно й не може бути.

КАРА ЗА ПІДСТУП.

В однім східнім краю панував мудрий, але строгий цісар, який любив щирих людей, а ненавидів підхлібників. На його дворі служив гончар і доглядач слонів. Гончар дуже не любив доглядача слонів і хотів в якийсь спосіб на нім пімститися. Він пішов до цісаря і промовив:

— О, пане мій, ти найславнійший володар на цілім світі. Є в тебе подостатком землі і золота, але нема в тебе одного, що має твій сусід. Нема в тебе білих слонів. Накажи-ж свому доглядачеви слонів, щоб він обмив їх так, щоб з чорних стали білі, а тоді не дорівняє тобі ніякий цісар на світі.

Зрозумів цісар о що гончареви ходить і хотів таки зараз прогнати його з двору, але там надумався і сказав покликати доглядача слонів. Коли той явився, він промовив:

— Слуго вірний, нема мені спокою, бо сусід мій, як говорить гончар, має білих слонів, а я ні. Обмий-же моїх слонів так, щоб з чорних стали білі, а моя ласка не опустить тебе ніколи.

Зрозумів доглядач слонів, що се гончар приготовив для него таку лапку і каже:

— Добре, найяснійший мій пане, зроблю се. Але для сего мені треба великої посудини, в якій міг би я слонів мити, отже прикажи гончареви, щоб він зробив мені таку посудину, инакше я не годен виконати твого припоручення.

Звернувся тоді цісар до гончаря і промовив:

Ти чув, що він сказав. Іди і зроби посудину.

Пішов гончар і взявся до роботи, радіючи, що ввів доглядача слонів в клопіт. Але радість його не тревало довго. Яку-б сильну посудину він не зробив, вона розліталася на дрібні кусні так скоро, як слонь ставав в неї ногами. І каже до него тоді цісар:

Який з тебе гончар, коли ти не годен зробити посудини, в якій можнаб обмити слонів з чорних на білих. Іди собі геть з мого двору, щоб я не бачив тебе більше.

І так гончар покарав сам себе за свій підступ.

ЩАСЛИВА „СІМКА".

Доносить „Канадійський Українець", що на відпусті в Мондер, Алта, було сім тисяч греко-католиків. Ні менше ні більше ,тільки сім тисяч. Ані 6,999, ані 7,001, але рівно сім тисяч, як відрахував. Для „Канадійського Українця" число „сім тисяч" має від якогось часу особливе значіння...

МИ РОЗУМОМ СВОЇМ СЯГНУЛИ.

Ми розумом своїм сягнули
Вершин високого знаття,
Та все-ж і досі не збагнули
Тайни щасливого життя
Й шукаємо його в дозвіллі
Та нервів змучених похміллі

Ми увязнили силу пари
І ток електрики запрягли,
Та все-ж не збулися ми мари
Невдоволення на землі
Шукаєм щастя у виґоді,
Тай тут найти його нам годі.

І радіо і грамофони
Для втіхи свіжої у нас,
Та все-ж чомусь сумні тони
Бренять в душі нам раз-у-раз —
Й даремно щастя ми шукаєм,
Хоч поступ і науку маємо.

Літаєм сміло попід небо
Воздушними суднами ми,
Та духом нашим ми аніби
На самім дні пруги тьми —
Й хоч світа знемося панами
Ми все-ж віковічними рабами.

Ми земську кулю розслідили
І кождий звісний нам куток,
Душі-ж своєї не розкрили,
Її природи і думок,
Й чого для неї нам глядіти,
Щоб чула щастя в сьому світі.

В нас величні телескопи
Далекі бачити світи,
В нас теж дотепні мікроскопи
І мікрокосмос віднайти
Та розуму у нас не стати,
Щоб космос духа розпізнати.

І голову ми клоним горду
Перед таємністю буття,
Даром шукаючи аковрдх
Для щастя нашого життя
І ми людьми стаємо бути
Що звуки духа можуть чути.

І ось ми чуєм в себе крила,
Що нас підносять у гору,
У нас ростелиная сила
Від чародійного дару
І очі духа в нас прозріли
І сонце щастя ми узріли.

Бо нам засяло Світло Сходу,
Любови Сонце, що зійшло
Спасінням для людського роду,
Єдине щастя жерело.
Величний заповіт любови
Основа щастя і обнови.

Т. Дмитренко.

ДВА ПОГЛЯДИ НА ВАРТІСТЬ ЖИТТЯ.

НАУКА.

Дочекався я свого свитенька,
Виряджала в світ мене матінка.
Виряджала в світ мати рідная
І промовила мені бідная:
— Нехай сину мій ми працюємо,
Нехай цілий рік ми горюємо;
Нехай сохну я, тато гробиться —
Та на світ поглянь що там робиться.
Та не всіх як ми в землі риються —
Може є такі, що і миються:.
Та не всіх як ми димом курять ся —
Може є й такі, що й не журяться.
Коли найдеш їх милий синочку,
Ти склони себе, як билиночку;
Ти склони себе, як билиночку,
Простели себе, як рядниночку.
Спина з похилу не іскорчиться —
Чоло з пороху не ізморщиться;
Спина з похилу не іскривиться —
Зато ступить пан, тай подивиться.
Зато ступить пан на покірного
І прийме тебе, як добірного —
І в годиночку на дрібниночку...
І підеш тоді милий синочку —
І в панами сам порівняєшся,
В сріблі-золоті закупаєшся;
В сріблі-золоті закупаєш ся,
З полем батьківським розпращаєшся!

Але сталося друге свитенько:
Виряжав у світ мене батенько...
Виряжав мене, путь показував,
Говорив мені і приказував:
— Видиш сину мій, як працюємо,
Видиш сину мій, як горюємо!
Кождий на світі на те родиться..
Не дивись на світ, що там робиться!
Ти на пчіл поглянь: є робучії,
Але й трутні є неминучії.
Так і на світі: Одні риються,
Другі потом їх тільки миються.
Будь ти проклятий милий синочку
Як зігнеш такии свою спиночку;
Як зігнеш таким свою спиночку,
Як простелишся на рядниночку.
І чоло тобі нехай зморщиться,
І хребет тобі нехай скорчиться!
Ти тікай від них, як від гадини,
Ти не жди від них перекладини;
Ти не жди від них перекладини —
Ти у світ іди, не оглядини!
Ти у світ іди, милий синочку,
Ти усе спізнай — і билиночку
Тоді з світом ти порівняєшся —
В добрі розумі закутаєшся —
В добрі розумі закутаєшся,
З полем батьковим привитаєшся

Ст. Руданський.

В повисше поданім віршу Степана Руданського бачимо два погляди на вартість життя чоловіка.

Один погляд — се погляд доброї, але несвідомої матери. Їй здається, що коли син стане паном, коли не буде працювати, коли в нього буде подостатком золота-добра, то вже більше нічого і не треба. А щоби добути таке панство, то можна себе понижувати до послідного, гнутися перед кождим, стелити себе під ноги, як рядно. Вона не знає, що се таке самоповага. Їй хочеться, щоби син розпращався, або навіть відцурався тої ниви, яка його вигодувала і зажив серед инших людей, серед розкоший

Другий погляд — се погляд ідейного, розумного батька, що на першім місци ставить не життя без праці, але життя чесне, діяльне. Він посилає сина в світ не на те, щоби той став паном, але на те, щоби навчився розуму. Батько розуміє, що найважнійше майно чоловіка се розум і почуття власної гідности. І тому він не тільки що не радить прилизуватися до панів, але готує синови проклін на той випадок, колиб син для здобуття панського життя почав перед панами гнутися і так нівечити свою людську гідність. Батькова порада кінчиться тим, що коли син в світі набереться розуму, тоді має вернутися назад на батьківське поле і працювати тут дальше, маючи до того набутий розум.

Мабуть нема в нас другої поезії, де би так сильно підчеркувалася самоповага чоловіка; де би так яскраво показувалося, в чім властива людська гідність.

Руданський, що написав сей цінний вірш, сам на собі досвідчив гіркої поради — не своєї матери, але свого батька

Батько Руданського був священиком в Подільській губернії, але національно несвідомий. Коли син (Степан) уживає в листах до батька і брата української рідної мови, то старий батько обурюється. Він хоче, щоби син рідної мови цурався, й уживав мови московської

Та не такий був син, щоби податися. В письмі до брата він каже:

Заказують мені мою рідну мову. Заказує батько. Але в мене був прадід і прапрадід і вони мені не заказали. Не слухає батько моєї мови, зато мене і по смерти може послухають 14 міліонів моїх однодумців (тодішнє число Українців). Батько може не любить моєї мови через те, що нею говорять у нас мужики Нібито в Московщині не говорять мужики по московськи? Та і чим ми лучші від мужиків? Всі ми рівні у Бога і натури

Родився Степан Руданський 1831 р., в селі Хомутинцях, Винницького повіту на Поділлю. Вчився в духовній семинарії, опісля медицини і став лікарем. Написав богато віршів — веселих і поважних. В життю бідував богато. Вмер 1873 р

гий.

КІЛЬКО НА РІК ВИ ПРОКУРЮЄТЕ?

Курець, який прокурює на тиждень дві, пятнайцять центових пачки тютюну, прокурює на рік $15.60, не вчисляючи папірків. Але пересічний чоловік прокурює найменше два рази стільки. Що-ж сказати про чоловіка, який пускає з димом на рік найменше 15 долярів, а на часопис одного центу „не має"? Чи ви вже відновили свою передплату на „Православний Вістник?"

ВІСТИ З ДІЄЦЕЗІЇ.

Архиепископ Теодорович в Канаді.

Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович прибув з початком липня до Канади і відвідує тут українські православні громади. Перша візитація відбулася в Вінніпегу, в неділю 11 липня, і вийшла на наймасовійшою.

Високопреосвященний Владика як найкраще висловлюється про стан Української Православної церкви в Америці і каже, що рух за Рідною Церквою поширується з [illegible] великою скорістю.

За минувший рік Українська Православна Церква в Америці здобула пять дуже важних місць, де громади однодушно зірвали зносини з Римом і прилучилися до церкви українського народу.

Нові священики.

Українська Православна Церква в Канаді здобула 3 нових священики. Ними є оо. Дмитро Лещишин, Мирослав Подольський і Іван Майба. Вони були введені в священичий стан Високопреосвященним Архиепископом Іоанном о. Лещишин в Вінніпегу, о. Подольський в Вінніпегу (в стан діякона) і в Пандар Парк (в стан пресвітера), а о. Майба в Портедж ля Прейрі (в стан діякона) і в Саскатуні (в стан пресвітера). Молодим священикам желаємо успішної праці на ниві Рідної Церкви.

В найблищому часі число священиків Української Православної Церкви в Канаді збільшиться ще трома новими си[illegible]

Конференція.

Сьогорічна конференція членів Консисторії, членів Видїлу Братства і духовництва Української Православної Церкви в Канаді відбудесь в днях 27 до 29 липня в Саскатуні. Конференція почнеться Архиерейською Службою Божою, яка відбудеться у вівторок, 27 липня, в 9-ій годині рано, в саскатунській братській церкві.

Візитація Архиепископа Теодоровича у Вінніпегу.

Сьогорічна Візитація Високопреосвященного Архиепископа Іоанна Теодоровича в Вінніпегу відбулася в неділю 11 липня. Свято випало як найвеличавійше. Собор св. Покрови був переповнений, по берега. Богато людей, із-за браку місця в Соборі, мусіли стояти на дворі. Обчисляють, що участь в торжестві брало не менше як 1500 вірних Рідної Церкви. Високопреосвященному Архиепископови асистували о. прот. С. В. Савчук, парох в Вінніпегу, і о. В. Новосад, парох в Толстой, Ман.

До великої врочистости причинилося не мало висвячення в діякони оо. Лещишина і Подольського.

Проповідь Високопреосвященного о. Владики була, як завжди, вирізна красномовности і глибокої релігійной думки.

Після Служби Божої відбулося водосвятіє і посвячення церковної площі.

Торжество закінчилося в третій годині пополудни.

Вечером того самого дня в салі Собору відбулася спільна вечера, устроєна Жіночим Товариством при Соборі св. Покрови, в честь Дорогого Гостя. На вечері було около 300 гостей. Настрій вечері був дуже святочний. В часі вечері гості зложили понад тисячу долярів на сплату довгу Собору.

Гостина нашого Дорогого Гостя в Вінніпегу остане надовго в памяти дітей Рідної Церкви.

Свящ. Кучер виїхав до Америки.

Священик Маріян Кучер, який через минувший рік був [illegible] роком в Брендоні, став переведений на парохію в Гара, Оклагома, Злучені Держави, куди виїхав зі своєю женою і маленькою донечкою 27 с. м. Священикови Кучерови желаємо на новій парохії щасливих успіхів.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ

Іван Кравчук, Пайн Ривер	10.00
Гр. [illegible], Пайн Ривер	[illegible]
Збірка піднесена о. С. В. Савчука в Пайн Ривер по весілю [illegible] і Кравчука	10.00
[illegible]	10.00
[illegible]	5.00
[illegible]	5.00
[illegible]	10.00
[illegible], Торонто	2.00
[illegible]	10.00
[illegible] М. Ковалик, Вестбрей, Ман.	2.00
[illegible] о. В. Кудрика на весілю [illegible] в [illegible], Саск.	25.65
[illegible] Классова сторонка в [illegible], Саск.	25.00
[illegible] С. Фербей, Едмонтон	5.00
Н. Р[illegible], Вегревіл	5.00
[illegible] Шерстюк, Вегревіл	10.00
Ю. Стецишин, Саскатун	10.00
[illegible]	10.00
[illegible], Алта	10.00
[illegible] Захарук, Вегревіл з продажі на [illegible]	15.00

[illegible]

По 1 дол.: [illegible]

Тео. Стадник, Шіго, Саск.	5.00
Дмитро Фербей	2.00
Збірка в Ошборн, Ман.	35.00
Збірка в П. Калиньского в [illegible], Алта., на суму 20 [illegible] [illegible]	
[illegible] (учитель)	2.00
[illegible]	2.00
Николай Ба[illegible]	2.00
[illegible]	2.00
Петро Калинський	10.00
А. Савчук, з Пайн Ривер, Алта	2.00
А. [illegible], з [illegible], Алта	1.00

Збірка п. Г. Кирилюка.

Мир. Стецишин 2 доляри.

По 1 дол.: [illegible]

По 50 цт.: [illegible]

[illegible] 60 центів.

Разом	822.00

Збірка Д. [illegible]

Г. [illegible] 7 долярів.

По 1 дол.: О. Пастух і Клим. В. [illegible], Українська [illegible], Петро [illegible]

[illegible] 55 ц.

По 50 цт.: [illegible]

По 25 цт.: [illegible]

П. Фили 30 цт.

Пані Прокіп 20 цт.

Разом	832.05

Колекта на Іванів і Прійабр, Саск., [illegible]

Іванів, [illegible]

По 1 дол.: Антон Кошаневич, Анна Кошаневич, Іван Кошаневич, Петро Кошаневич, Павло Кошаневич, [illegible]

Прійабр

По 2 дол.: Іван Райчиба, Іван Чор[illegible], Михайло Райчиба, Михайло [illegible]

По 1 дол.: [illegible]

Пані А. Фили 50 центів.

Разом	922.50

Панове Марія Марко і Ельзія Сапула збирали ев. на стоті в Поплар Парк: [illegible]

Фіні і Гарри Вас Веселий, Н. [illegible]

[illegible]

По 50 цт.: Михайло [illegible], Іван Чернецький, Василь Чорновецький, Стефан Малиш.

Разом	930.00

Збірка П. [illegible] і Мус Джов, Саск.

А. П. Бондарчук, Вроксхон, Саск.	930.00
Дрібні жертви	6.00
Разом	916.00
Василь Романюк, Брукбі, Саск., на стоті	21.00
Стеф. [illegible], учитель, [illegible]	10.00
І. Вр. Грейт [illegible], Алта	1.00

Збірка пані М. Богацкої і п-ні Т. [illegible]

По 1 дол.: Т. Паніш, Матвус Войцех, М. Шевчук (ав. ст.).

По 25 цт.: [illegible]

По 60 цт.: О. Г. [illegible], М. [illegible]

Стефан Магур 5 долярів.

Разом	910.00
Ліпша збірка	922.73

Пресовий Фонд „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Іван Кінюк, Ривер, Алта	2.00
[illegible], Гефорд, Саск.	.50
[illegible], Рама, Саск.	.50
Пані А. [illegible], Ривер, Ман.	.50
[illegible]	1.00
П-ни Стефанія [illegible], Саск.	1.00
А. [illegible], Саск.	.50
Z. Онопій, [illegible], Саск.	6.00

Православний Календар на Рік 1926.

СЕРПЕНЬ.

1 Н. 6 Нед. по Зісл. с. Д. [illegible]
2 П. 1 Прор. Ілії
3 В. Прав. Симеона, [illegible]
4 С. Марії Магдалини
5 Ч. [illegible] на горі Поч. (1675)
6 П. [illegible]
7 С. Успення св. Анни

8 Н. 7 Н. по З. с. Д. [illegible]
9 П. [illegible]
10 В. [illegible]
11 С. [illegible]
12 Ч. [illegible]
13 П. [illegible]
14 С. [illegible]

15 Н. 8 Н. по З. с. Д. [illegible] Стефана
16 П. [illegible]
17 В. [illegible]
18 С. [illegible]
19 Ч. Преобр. Г. Н. І. Хр.
20 П. [illegible]
21 С. [illegible]

22 Н. 9 Н. по З. с. Д. [illegible]
23 П. [illegible]
24 В. [illegible]
25 С. [illegible]
26 Ч. [illegible]
27 П. Прор. Михея
28 С. Успення Пр. Діви Марії

29 Н. 10 Н. по З. с. Д.
30 П. [illegible]
31 В. Мч. Флора і Лавра

Архиерейські Візитації ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОГО АРХИЕПИСКОПА ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА В КАНАДІ.

25 липня неділя [illegible], Ман.
1 серпня неділя [illegible], Саск.
8 серпня неділя Гефорд, Саск. ([illegible]). [illegible]
15 серпня неділя Едмонтон, Алта.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше.

Прот. С. В. Савчук.
779 Burrows Ave.
Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на 1926 рік.

(Пояснення скорочень: Гол. — глас, Глас, Утр. — Утреня, Літ. — Літургія, Єв. — Евангеліє, Ап. — Апостол)

СЕРПЕНЬ.

1. Неділя 6 по Зісланню Святого Духа. Голос 5. Утр. Єв. Лук. XXIV [illegible]. Літ. Ап. Рим. XII 6-14. Єв. Мат. IX 1-8.

2. Понед. Ілії. Літ. Ап. Якова V 10-20. Єв. Лук. IV 22-30.

[illegible] Неділя 7 після Зіслання Святого Духа. Гол. 6. Утр. Єв. Іоана XX 1-10. Літ. Ап. Рим. XV 1-7. Єв. Мат. IX 27-35.

14. Субота. — Початок Спасівки.

15. Неділя 8 після Зіслання Св. Духа. Гол. 7. Утр. Єв. Ів. XX 11-18. Літ. Ап. 1 Корин. 1 10-18. Єв. Мат. XIV 14-22.

19. Четвер Преображення Господнє. Утр. Єв. Лук. IX 28-36. Літ. Ап. Петра 1 16-19. Єв. Мат. XVII 1-9. [illegible] освячується [illegible]

22. Неділя 9 після Зіслання Святого Духа. Гол. 8. Утр. Єв. Ів. XX 19-31. Літ. Ап. 1 Корин. III 9-17; Єв. Мат. XIV 22-34.

28. Субота Успення Пресв. Богородиці. (Кінець Спасівки). Утр. Єв. Лук. 1 39-49, 56. Літ. Ап. До Филип. II 5-11; Єв. Лук. X 38-42; XI 27-28.

29. Неділя 10 після Зіслання Святого Духа. Гол. 1. Утр. Єв. Ів. XXI 1-14; Літ. Ап. 1 Кор. IV 9-16. Єв. Мат. XVII 14-23.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

[illegible] Української Православної [illegible] Собор

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2084 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., СЕРПЕНЬ 1926 ЧИСЛО (29) 8

ЯКОГО ХРИСТА І ЯК ПАПА ЗАСТУПАЄ.

Давнійше Василіяне в Жовкві видали „Католицький Народний Катехизм" в трох томах (1-ий том 1913 року). Автор Катехизму о. Франц Шпіраго, а на українську мову переклав о. Ярослав Левицький. На катехизмі є одобрення Шептицького з його підписом і печаткою.

І в тім то катехизмі на 269 стороні 1-го тому читаємо [illegible]

— Папський двір є уряджений на взір дворів світських володарів. Папської резиденції стереже 350 жовнірів, а саме: швайцарська сторожа (відділ зложений з 75 людей, котрі походять переважно з Люцерни, в Швайцарії; одягнені по середновічному, сповняють в Ватикані службу придверників); шляхоцька сторожа (числить 75 людей, виключно членів римської шляхти; вони товаришать папі при кождім публичнім виступі, мають вільний доступ до папських кімнат, часом сповняють також обовязки послів, коли пр. треба доручити якому епископови іменовання на кардинала і т. п.); дальше палатна сторожа, зложена з сотки людей; ся служба є почестна і безплатна; врешті 100 жандармів. Як удільний володар каже папа бити власні гроші, роздає ордери, має власну біло-золоту хоругов (сі краски вибрано з огляду на слова св. Петра, які сказав до хромого від уродження: „Срібла і золота не маю", Діян. Ап. 3, 6); папа удержує також на всіх дворах володарів власних послів (легатів, апостольських нунціїв і т. д.). — Кого се може разити і хто би закидав, що пренцінь Ісус Христос не мав жадної вистависти, нехай зважить, що папа не заступає Спасителя переслідуваного і осоромленого хрестною смертію, але Христа, що володіє в небі в найвисшім прославленню. (Сє послідне підчеркнення редакції, крім двох послідних слів, що і в катехизмі підчеркнені). Зрештою треба узгляднити, що папа силою свого уряду мусить зноситися часто з володарями і їх послами; мусить отже пристосуватися до їх звичаїв і етикети, коли не хоче осмішити себе і свого уряду. Прецінь і ми мусимо в зносинах з людьми перестерігати правила доброго тону, принятих (мабуть: приняті, або принятого — Ред.) цивілізованими людьми, коли не хочемо стратити пошани у других; тими самими згладами руководиться і папа.

З наведеного бачимо, що папа, як заступник Христа і наслідник Петра зовсім не подібний до тих, котрих заступає і наслідує. Він окружив себе найвисшою пишнотою, а навіть держить військо найняте з чужого краю, одягнене в середновічні мундури.

Палатна сторожа безплатна, — сказано в катехизмі. — Се члени римської шляхти, — пани, графи, князі, барони. Такими окружає себе папа.

Удільний володар — се світський пануючий. Від папи край відобрали 1870 року, однакож він і нині не хоче забути, чим він був; робить власні гроші, має біло-золоту хоругов. Сі краски поясиюєсь словами ап. Петра: „Срібла і золота не маю", срібло — біле, золото — жовте. Однакож ап. Петро так міг казати, бо в него дійсно срібла і золота не було, а папа сам же робить власні гроші, отже має і золото і срібло. Сі краски можуть тепер мати хіба таке значіння: „Ти, Петре, не мав срібла і золота, а в мене, як бачиш, і срібла і золота не бракує."

Та вже найбільшою несподіванкою є пояснення, якого Христа папа заступає. Христос відходячи звідси, лишив своїх учеників, щоби продовжали його тутешну роботу. Він казав їм:

— Я посилаю вас, як овець поміж вовків . . . Вас будуть гонити, будуть переслідувати, та ви не бійтесь вбиваючих тіло . . . Я взір вам дав — як Я робив, так і ви робіть!

З Христової науки ясно бачиться, для якої роботи лишав Христос Своїх учеників. Не для панования, але для праці. Христос ніґде і ніколи не згадував за якихбудь заступників, які мали-б заступати його небесне панования. Саме поняття такого заступства не має ніякої розумної основи. Се безглузде!

Коли батько іде з дому на празник, то каже синови:

— Мене не буде, отже ти уважай на господарство, як я уважав, доглядай, роби, що треба, поки верну.

Але не можна собі подумати випадку, щоби батько вибираючися на празник, казав:

— Я буду там забавлятися, а ти, як мій заступник, тут забавляйся!

А однакож католики папське заступство так пояснюють.

Подібне порівнання чув я про те саме від одного учителя. Він сказав:

— Йду я на весілля і лишаю другого учителя, щоби за мене вчив. Однакож мій заступник так почав своє заступство пояснити: „Я прецінь заступаю того, що на весіллю їсть, пє і танцює. Отже і мені треба те саме робити". І замісць вчити, він почав би балюватися. Подібно і папа Христа заступає.

Тобі Христе там добре, а мені тут!

Папа не заступає Спасителя переслідуваного й осоромленого хрестною смертю — говориться в катехизмі. І перед [illegible]

1. Хто-ж заступає Спасителя переслідуваного? Хіба Православна Церква, яку і римокатолики нераз гірш Турків переслідували.

2. Якого Спасителя заступали Апостоли і Святі перших віків християнства — переслідуваного, чи пануючого? Кого заступав св. Іван Золотоустий, якого цариця замучила?

3. Звідки папа знає, як і до якої міри небесного Спасителя заступати? Невжеж і Христос в небі окружив себе Швайцарцями в середновічних мундурах, та всякими иншими сторожами — панами, графами, баронами, князями? Аджеж Він проти таких виступав! Його такі замучили!

4. Де, коли, кому Христос казав, що настановляє папу, який заступав би того Спасителя, що в небі?

А ще дальше важне і те, чи справді хрестна смерть осоромила Спасителя. Вже поганський мудрець (Сократ) казав, що вмирати за правду, се честь, а римська церкве вчить, що Христос вмираючи на хресті, тільки сорому набрався. Те саме очевидно відноситься і до Петра і Павла і других Апостолів, яких рівнож замучено. Те саме мусить думати Рим і про всіх мучеників. Осоромили себе, тай годі!

Та легко можна вгадати, звідки випливає подібне толковання римської церкви. Її провідникам ходить о розкішне панования, отже треба Христову науку до своїх інтересів накручувати. На просту міру воно виглядає так:

— Досить того, що Ти, Христе, сорому набрався, нехай отже на Тобі скінчиться. Нерозумно було би, щоби і я також себе на сором виставляв. Ти випробував, а я з Твоєї помилки повинен вчитися розуму.

Папа мусить пристосовуватися до звичаїв й етикети володарів, коли не хоче осмішити себе і свого уряду — говориться дальше в катехизмі. З того виходить, що ціле життя Христа, се був оден великий сором, скандал. Бо-ж власне Христос до панських звичаїв і етикети зовсім не пристосовувався, не хотів пристосовуватися, хоч діявол його до того наклоняв. Не пристосовувалися й Апостоли, ні Святі. Не тільки се — вони проти панів і їх звичаїв виступали, ганьбили їх, осуджували.

Та для українського народу не треба, здається, і згаданого катехизму. Він і без нього повинен би вже раз знати, що папа йде лише за панами, за графами, за кривдителями і кровопійцями і разом з ними закладає ярмо на шию поневоленого українського народу.

Ми і папа мусимо перестерігати правила доброго тону, який є в цивілізованих людей . . . З наведеного знов виходить, що Христос не знав правил доброго (панського) тону, був нецивілізований, дикун і за те порядно відпокутував, осмішивши себе і свій уряд. А папа бачить, що Христос на некультурности зле вийшов, отже поступає противно. Христос звав кривдителів кодлом гадючим, а папа з тим кодлом гадючим єднаєся, пристосовуючись до його звичаїв й ети[illegible]

І чи треба більше пояснень? Хіба не видно зі сказаного, на яких засадах римська церква стоїть, чого хоче, що робить, якому Богу кланяєся?!

Запренумеруйте своїм дітям діточий журнал „Неділь[illegible] Школу", який виходить кождого місяця і коштує на рік 50 центів.

Адреса:

„Sunday School" — Box 2084 — Winnipeg, Man.

Грім.

ПІГУЛКИ.

На фармах перед церквою, після Служби Божої. „Парохіянин" до священика:

— А як буде на Великдень, панотче? Може би ми раз відсвяткували Великдень по старокраєвому й почали в півночі богослуження? І вам не пошкодить, як будете один раз на рік менше спати!

Ціла громада притакує:

— А здалобися! Справді добра думка! Ми далі позабуваємо, що ми христіяне!

— Дуже добре, — відказує священик. — Приїду до нас в великодну суботу вечером, лише щоби хто привіз мене від стациї до церкви.

— То вже не ваша жура, — відказують парохіяне, — лише щоби ви нас не здурили. Бога, або „кара" буде чекати на стациї і привезе вас просто до церкви перед самою північю.

— — — — — — — — — — — —

В суботу великодну після четвертої години по обіді почав падати сніг із дощем. В семій годині вечером заїхав почтиг на двірець. Фармер, що приїхав богою по священика, забрав від нього валізку й сказав:

— Троха зачекайте, бо я маю ще якісь орудки по склепах. За чверть години поїдемо.

Із чверть години зробилося дві годині. За той час сніг таки добре ліпив. Посідали й поїхали. Їзда була тяжка, бо дорога розмокла, колеса стригли в розмякшену землю й одна конина ледви тягла богу.

— Чи прийдуть люде до церкви? — запитав священик.

— Певно! А чому не мали би прийти?! — відказав фармер. — Свяченого вже яких пять років не то що не кушали, але навіть і не виділи.

— Я тому питаю, — каже священик, — бо дивіться яке на дворі. Мокро, зимно! Ледви чи кому схочеться прийти в таку слоту до церкви.

— Сего й ми боялися, що ви не приїдете. Як мене висилали, то таки казили, що я дурно їду, бо вам не схочеться їхати в таку непогоду. А за людей не журіться! Буде повна церква, коби лише помістилися всі!

Пятнайцять мінут по дванайцятій, в півночі, доїзджали до церкви.

Священик, поглянувши на годинник, каже:

— Ми спізнилися трохи, бо в церкві, бачу, вже світиться.

— То нічого, що спізнилися, — відказує фармер. — Ліпше спізнитися, як взагалі не приїхати. А то жалувалибся на вас люде дуже! От, вже світло горить в церкві. Я-ж казав, що буде повно людей.

Заїхали перед церкву. Фармер задержав конину й почекав хвильку. Звернувшися в сторону церковних дверий гукнув:

— Агов! А вийдіть хто! (По хвилі, коли ніхто не вийшов): Може й задрімали, чекаючи вас.

Священик зліз з боґи, взяв валізку і пішов до церкви, а фармер сказав відїзджаючи:

— Я ще поїду до дому, переодягнуся, тай верну з жінкою!

— — — — — — — — — — — —

В церкві горіло світло довкола Гробу Христового, а перед ним клячала старенька вдова зі своїми внуками, двома дівчатками. Віддавши честь плащениці священик спитав її:

— Чи там на хорах є хто?

— Еге! — відказала вдова. — Там є наш „дек".

На хорах заворушилося й зараз зійшов відти „дек" і його троє дітей.

— Се всьо? — спитав священик.

— Та як бисьте побудили наших парафіянів та ще й привезли до церкви, — відказала вона, то були би всі. Як би не я, то й сего Гробу не було би!

— Можеб подзвонити, — порадив священик.

Дяк вибіг на двір і подзвонив.

Година павзи!

Прийшов „парохіянин" і задиханий увійшов до вівтаря. За ним увійшло в церкву ще чотирох парохіянів, двох з них навіть з жінками.

Почалася Воскресна Рання Відправа й скоро скінчилася, бо не було кому співати приписаного порядку. По відправі відбулося свячення пасок таки в церкві, бо не було з чим виходити на двір.

— — — — — — — — — — — —

Священик після того, як побажав всім присутним і відсутним всего добра з Празником Світлого Воскресення, сказав до „парохіянина":

— В третій годині повинна приїхати по мене фіра з кольонії коло В., а звідти маю поїхати на К., де буду правити Службу Божу в 9-ій годині.

— Не знаю, чи дочекаетеся сегодня фіри, — каже парохіянин. — Я чув, що по вас мала приїхати „кара", але ледви чи приїде в таку слоту. А до того воно ще й дуже рано. Хто-ж видів коли таке, щоби так рано йти до церкви?

— Коли не помиляюся, — каже священик, — то се була ваша думка, щоби почати Богослуження в півночі, тай самі парохіяне просили мене, щобя я був точно в опівночі в церкві. А ви кажете, що се дуже рано. Не треба було загадувати, коли не було наміру прийти так рано.

— То ніби чому ви мені се кажете? — каже парохіянин. — Та-ж я прийшов!

— Прийшов?! — відказав священик. — Тай ще дехто прийшов, але коли?

— А ви як хотіли? — почав парохіянин злісно. — Ви може думали собі, що я ще звечера буду тут чипіти?! О-го-го! Забудьте єгомосцю! Се не старий край!

— Коли приходить пора, — каже йому священик, — в якій в елеваторі мають проголоси ціну збіжжа із ґрейнексченджу, так фармері не питають, чи дощ, чи сніг, але летять туди стрімголов, щоби, не дай Боже, компанія не збідніла. Несуть послідний, а часто й позичений, гріш, щоби лише на час прийти й позбутися своєї праці.

— Несуть, то своє, а не ваше, — відрізав парохіянин. — А вам засі до того! Ви гадаєте, що ви в старім краю?! Забудьте! Се Канада! Фріконтрі! кождий може собі робити так, як схоче й коли схоче! Ваше діло церква, а до людей не мішайтесь!

— — — — — — — — — — — —

В почтовім уряді маленького місточка на фармах.

Фармер до урядника — Українця:

— Таже, пане почмайстер, пятнайцять долярів се не шпас! Мой!... За одну неділю аж пятнайцять долярів. Сего й я би хотів.

— Слухайте, пане, — каже урядник. — Ви чейже не будете вимагати від свого священика, щоби він йшов на тижні кудись працювати й заробляти собі на життя. Він має ви[redacted]шу роботу, церковну, і церква повинна дати свя[redacted] удержання.

— Про мене, нехай церква дає! — каже фармер. — Але так як після мене, то пятнайцять долярів се гей забогато.

— Ну, а кілько так після вас належалобся священикови заплатити? — спитав урядник.

— Я гадаю, що й чотири-пять долярів буде з него! — каже фармер.

— Се якраз вистарчить на чотири дні на життя. А з чого буде він жити в прочі дні?

— А що то мене обходить? — каже фармер. — Най жиє собі з чого хоче! Але й бо послухайте, пане чормайстер! Що то ми за піп, як він встидається з нами, фармерами, такими простими, горівки випити? Я знаю, було, в старім краю, то наш таки панотчик, дай їм Боже здоровля, бо ще жиють, таки добре потягнуть собі того, як вони сами нераз казали, дару Божого! А цес?! І не впросиш і не вмолиш його! Ні, тай ні каже: Не пю!

— Добрий і гарний приклад дає вам, — замітив урядник.

— Його діло Службу відправити, охрестити, звінчати, поховати, а не приклади давати! — каже фармер. — То ніби хліб можна їсти, а горівки, яка також з хліба робиться, то вже ні?! І се має бути піп?!

— — — — — — — — — — — —

Ось такі ті пігулки, яких в Америці не купується, а просто від людей дістається.

ВІДСТУПНИКИ ВЕРТАЮТЬ НАЗАД НА ЛОНО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Свого часу декілька православних еромонахів і священиків в Польщі покинули були православіє і перейшли на католицизм (унію), з чого повстала була в католицьких кругах велика радість. Але радість та не тревала довго, бо відступники від православія розкаялись і вернули назад на лоно Православної Церкви. Прохаючи митрополита Діонізія приняти їх назад в склад вірних Православної Церкви, згадані еромонахи і священики підписали заяву такого змісту:

„Бог допустив нас многогрішних впасти у велику спокусу, зрадити Святу Православну Церкву. Від дня зради нашої Православної Віри аж до тепер, совість наша не перестала нас мучити, ми не маємо спокою, нам соромно глядіти православним людям в очи, а також доля Юди страшить нас. Оплакуючи сльозами покути зраду Святої Віри, смиренно просимо простити нам окаянним і знов приняти до Православної Церкви, в якій присягаємо остати до кінця нашого життя."

Є три групи людей: одні, що знайшли Бога й служать Йому; сі люди розумні й щасливі; другі, що не знайшли й не шукають Його; сі безглузді й нещасні; треті, що не знайшли, але шукають Його, і сі люде розумні, але нещасні.

Блез Паскаль.

АРДАТ, ГОРОД КВІТІВ.

(Істор. оповідання з 70 р. по Христі. — З анг. перев. Т. Д.).

(Докінчення).

— Во сила дана Йому Богом, була не для Його власного добра, а на те, щоб привести людей назад до Бога.

— Так якщо королева Іродіяда не схоче повірити в твойого Бога, ти не можеш вилічити її божевілля, — наставала Друзіля.

Обі постаті перейшли в долину поміж олеандрами городу.

Рожево імлисті горя стали обнимати притаєну пару у тінистій площі із пурпуровими фалдами. Холодний вітер повівав із долу від вод озера, яке все ще виглядало наче ма[redacted]

Молодий пресвитер стояв мовчазно. Вероніка дрожала.

— Як ти можеш вірити у твоє невидиме царство, коли твій Цар був роспятий, а Його ісповідники розбіглися тепер із Юдеї по тих печерах? — запитала вона.

— Смерть, се лише човен, щоб переплисти другий понурий Йордан до Городу Бога! — сказав він. — Розсіяне насіння вже сягає від Риму до Ганґесу[1]).

— Куди їде тепер Аполлос?

— Стати епископом Крети.

— А ти?

— Прилучитися до Івана, улюбленця Христа, на Патмосі[2]).

— І ти відходиш?

— За годину — у подорож при холоді ночі.

Далеко на півночі вони могли досягнути сніжні шпилі Ґермону[3]), на якому миготіли лискавки. Уста молодого пресвитера порушались мов при молитві. Княжна Вероніка піднялася, наче, щоб отрястися із мрій і промовила:

— Онисиме! Ти спокусуєш мене покинути останнього з Іродового роду задля Тінистого Царства. Мій брат, король Агриппа, останній з Іродів, облягає разом з Титом бунтівничих зелотів Єрусалиму. Я візьму свойого особистого сторожа Юлія, і їду з тобою.

Лице молодого чоловіка заясніло.

І спід лукової брами виїхали вони у сріблисту місячну ніч: Аполлос попереду на верблюдові, спускаючись до долу вузькою стрімкою доріжкою; княгиня Вероніка також їхала на верблюдові, а її постать була обвинена загорткою; старий Ідумеєць їхав верхом поперед неї на арабському коневі, коли знова молодий пресвитер ішов пішком попри боці княжни. Він держав свій меч у руці.

Все нище і нище спускався караван крутою дорогою; а там де горячий, їдкий малярійний воздух Йордану прямо дусив їх, вкрита ріняками бітумінових лупаків[4]) дорога була розбита мов болото тисячами тих, що втікали спід облоги.

Перед бродом на понурій темній ріці вони пристали, щоб напоїти свої звірята і молодий пресвитер, сівши тепер на свойого коня, їхав з боку попри верблюда княжни, давши знак Ідумейцеві їхати по другій стороні.

— Так я бажав би їхати з тобою через ворота смерти, моя княжно, — промовив він шепотом нахилившися до білого обличчя у підвязаній загортці. — Тут отсе Христос був хрещений і спокушуваний Собою і сатаною та зрікся всієї земської могутности задля спасення людей для Царства Світла. Ти також в иншому часі та у безпечнійшому місці прилучишся до наших рядів через святий обряд хрещення, Вероніко

Та біле обличчя не відловіло ні слова. Вона витягнула своє рамя і діткнулася його чола рукою холодною мов смерть. Відтак караван пустився у брід. Коні плили і трохи відбилися в бік унесені хвилями долів рікою, але верблюди ступали ногами витягнувши свої довгі шиї. Коли задихані звірята добилися до далекого берега серед гущавини верб та олеандрів, Ідумеєць пустився передом робити дорогу, бо вузький Єрихонський Шлях був забитий масою уйшовшого облоги народу, яка посувалася повільно до сходу. Аполлос їхав позаду, при боці княжни, а Онисим провадив її верблюда ідучи пішком.

— І коли ви побачите Єрусалим окружений військом, то знайте, що спустошення його близьке, — сказав Аполлос. — Нехай ті, що в Юдеї, тікають на гори. Вони упадуть від вістря меча. Єрусалим буде подоптаний поганами. Коли сі події надійдуть, тоді глядіть і підносіть ваші голови, бо спасіння наближилося. Знаєте, Ваша Високосте, хто сказав сі слова?

Та княжна не відловіла й словечком; серце похололо у неї від того, що вона бачила у тіни срібного світла зір. Де пишалися роскішні городи Ірода у Єрихоні стояв такий натовп жовнірів, що вони не могли наближитися до воріт города. Брязкіт у кузнях, де виковувано воєнні машини, вчинився тепер грюкотом громів або землетрусу. Там, де вона знала що мусить стояти Святий Город, вона могла розрізнити тільки вежі і башти серед диму полуміни.

Старий Ідумеєць приїхав назад до каравану та завернув свого коня попри верблюда княжни.

— Нам неможливо пробитися через сей натовп, та я росторощу всяку голову під шоломом, яка не поступиться нам з дороги, — сказав він. — Ми повинні були пуститися на право по Дамаскинському Шляху, попри намет ґенерала.

— Що се за запах такий від вогню? — запитала вона нахилившися зі свойого сідла на верблюдові.

— Мертві! Вони палять мерців, яких викидають у Ґеєнську Долину, — відповів старий вояк, — і ся дорога стікає кровю, що спливає по стінах.

— Не бійся нічого, княжно, — відозвався молодий пресвитер, подаючися конем назад охороняти караван. — Ти тільки утікаєш від того світа, що ошукує усіх людей.

І вони почали протискатися дорогою, яка завертала на північ від городу.

— — — — — — — — — — — —

Денний сумерк із мракою, димом і порохами від побоєвища, застав їх на найвищому місці шляху, який провадив зі Святого Городу до Цесареї морем, або до Дамаску далекими сніжними горами.

— Я хотілаб перейти на твойого арабського верхівця, — сказала Вероніка до Онисима. — Не можу їхати довше на сьому верблюдові; він перемучений.

Онисим поміг їй злізти із задиханого верблюда та сісти на його власному коневи, на якому він мало що й їхав верхом. Він відчував дрожання її ніжної постати, помагаючи їй вилізти на сідло.

Далеко кілько лиш око можна було засягнути стояли намети й намети на горбах і на рівнинах; але дим і порохи та мрака закривали Святий Город.

Яких сто кроків від шляху на ліво від них стояв великий, жовтий намет, який певно міг помістити яких тисячу мужа. Над ним блестіли бунчуки із орлами Риму.

— Рушай, — крикнув старий Ідумеєць. — Ми вже безпечні тут. Се намет ґенерала. Вони здержалися були від бою, бо се була жидівська субота, і висилали послів вимагаючи здачі. Нинішний день побачить упадок їхнього Святого Городу і тремтіння поконаних від побідного голосу наших труб.

Караван посувався поволі вперед. Сплячі жовніри, що лежали на землі, піднималися та салютували старому Ідумейцеви. Верблюди порушалися у мраці наче дивовижні духи. Нечайно виглянуло сонце ізза рожевих Моавських гір на сході, і враз затрубіли сурми.

Гори і рівнини немов пробудилися від їхнього голосу, вкриваючись міріядами[1]) воєвничих постатей, які піднималися із землі та виходили із під шатрів. Їхні металеві шоломи відбивали світло сходячого сонця срібним вогнем. Коли розлягся срібний відгомін труб, розбиваючись поміж докружними скалами, кінь молодого пресвитера піднявся на задні ноги в панічному перестраху. Ідумеєць і молодий пресвитер прискочили, щоби вхопити коня за уздечку. Та княжна витягнула руку і затяла дрожачого верхівця по боці ремінним оводом з усієї сили. Кінь скочив у гору і полетів мов на крилах прямо перед намет, в якому спав римський ґенерал.

Старий Ідумеєць повалився мов довгий на землю, перекотився і скочив на ноги з перехиленим шоломом на голові. Здивований молодий пресвитер сидів ще на сідлі на звесиленому верблюдові.

— Прокляття на ню та на усе її лисяче Іродове кодло, — крикнув скажено старий вояк, — зриваючись на рівні ноги. — Я міг був знати, що се тільки підступ, коли вона говорила, що хоче їти з тобою на грецькі острови.

Караван рушив вперед знова. Старий Ідумеєць полетів чвалом на свойому арабському верхівцеви серед шалених скоків в сторону намету ґенерала. Якраз коли світло сонця пробилося через вогненну заслону понад рядами уставленими до бою, молодий пресвитер оглянувся. Старий Ідумеєць скочив вже з коня і заступив дорогу до намету, в якому спав римський ґенерал, наставивши поперек дверей свій острий спис.

— А що Петро зблудив на ховському місці, то се дело його великому серцю чутливість д оусіх, хто довіряє тілови, — сказав Аполлос. Відтак усміхаючись приязно до молодого пресвитера, додав: „Ми усі мусимо навчатися через похибки, Онисиме, але се робить нашу дорогу дивною, і хто іде шукаючи правди окружним шляхом, приходить до місця звідкіля вийшов.

[1]) Ганґес, — свята ріка Індів у Азії.

[2]) Патмос, — малий остров на Грецькому (Егейському) Морі, де пробував на засланні й умер апостол-евангелист Іван.

[3]) Ґермон, — високі гори на північнім краю Палестини.

[4]) Рід глинкового камінин, яке має в собі асфалт, себто природну смолу, від якої й походить удушливий запах.

[1]) Міріяд — грецьке число на означення 10,000, як у церковно-славянському слово тьма.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
[illegible] WINNIPEG, MAN.

ЦАРСТВО БОЖЕ.

(За Г. Петровим)

„Нехай прийде царство Твое!"

Слова „Царство Боже" знані кождому християнинови від дитинства. Коли ще не уміемо читати, повторяемо за старшими: „Нехай прийде царство Твое" — себто „Царство Боже". Відтак цілими літами чуемо ті слова в церкві, читаемо дома, учимося про те в школі. В Евангелію про ніщо иншого не говориться так часто, як про Царство Боже. Царство Боже — **се основна думка науки Ісуса Христа, думка, яка на кождій сторінці Евангелія що раз більше розвиваеться і виясниоеться.** В евангельскім оповіданню нема ані одного слова, ані одного діла Спасителя, котре не відносилосяб до Царства Божого.

Коли Христос навчае, то для того, щоби згадати Царство Боже і пояснити його значіння. Коли говорить до народу на горі, то голосить про правди того Царства; коли на берегах озера оповідае народови причти, то представляе образово тайни Царства Божого: його повстання, розвиток, його будучі боротьби і побіди; коли молиться або навчае молитов, то просить о його прихід.

Одним словом ціла наука Ісуса Христа, ціла її будова — се наука про Царство Боже — наука про його славу, про його значіння, про потребу його на землі.

Повного Царства Божого на землі ще нема. Воно, правда, вже зasноване, початки його вже е, але що воно ще не обняло всього людства, ще не включило всіх в свою область, то тому й молимося: „Нехай прийде царство Твое".

Коли-ж прийде те Царство Боже на землі?

Тоді коли Бог цілковито оселиться в серці чоловіка. Тоді, коли наші погляди на світ і життя буде проникати евангельський дух. Тоді, колй цілий устрій нашого життя буде відповідати вимогам Божої правди. Тоді, коли наші почування будуть перенятi чистою любовю Христа.

Царство Боже наступить для тих, кого гнете грязь і буденність дійсности; для тих, хто ожидае розцвіту добра, хто жажде правди, хто бажае побідити зло.

Коли сими стремлінями перейметься суспільність, цілий нарід або ціле людство, Царство Боже наступить для даного круга людей, для краю, для цілого світа; коли-ж переймуться ним поодинокі люде, то Царство Боже настане тільки для них. Ті, що вдоволені і щасливі з пануючої на землі темряви, безправства, гнету слабих, хто висше всього ставить егоїзм і власні пристрасти, для кого смішним і непонятним е стремління до вічности, — для тих всіх Царство Боже е недосяжне і недоступне.

Чому?

Бо Царство Боже істнуе і може істнувати в першій мірі в серці чоловіка. **Царство Боже, се праведне, морально досконале життя людей на землі, основане Христом і устроене по Його науці. Царство Боже, се цілковита побіда добра над злом в людськім серці.**

Христос поглянув на світ, яким він був в Його часі, і бачив, що весь світ оповитий злом. Се зло було в ріжних видах: переслідування і гнет слабших, роспуста богачів, здичіння товпи, велике самолюбство, хія за тілесними поривами.

И Ісус Христос начеб говорив до світа, до людей:

„Люде, що упадаете ід тягаром неправди і беззаконня, се життя, яким ви жиєте, не дасть вам і не може дати бажаного щастя. Зло родить тільки зло, а щастя походить виключно від любови добра. **Коли хочете знайти щастя, то ходіть за Мною.** Я покажу вам дорогу, яка запровадить вас до душевного спокою. Я покажу вам дорогу, якою зайдете до Царства Божого на землі. А те Царство Боже близько вас, — воно довкола вас, воно ось тут, але треба, щоби воно огорнуло і проникнуло ваші серця, — жерело всякої діяльности, що руководить основою життя чоловіка. Очистьте, отже, ваші серця, зробіть місце для правди і добра, позбудьтеся неправди і насильства, які володіють вами і покайтеся! **Покайтеся, а прийде Царство Боже.**

„Покайтеся!" Ось се перше слово, з котрим Евангеліе звернулося до людства. Тільки від покаяння залежить можливість ліпшого життя, здійснення Царства Божого. „Коли не покаетеся, — говорив Спаситель, — не можете увійти до Царства Божого" (Іван III: 5).

Отже тільки через покаяння, **тільки через зміну свого життя із злого на добре,** може здійснитися Царство Боже на землі.

Грішний митар зайшов припадково до церкви. Вже давно, як він не був в церкві. Ще може дитиною, коли мати брала його з собою. Тепер стоїть в темнім куті церкви, щоб ніхто його не бачив, і слухае пісень, молитов, читання псальмів. І перед ним стае ціле його життя. Життя грішне: . . . Не одного скривдив, не одному пакість заподіяв, не одна сирота плаче на него. І його серце сокрушилося. В очах забаніли слези, — слези розкаяння. Він почав молитися. Не знае він довгих молитов на память, не знае св. Письма, не знае псальмів . . . Але проте його молитва щира, з глибини серця походить. „Боже, будь милостивий до мене грішного", — повторяе він раз по раз і з превеликого жалю за свої гріхи беться в груди. І ся молитва, яка була плодом щирого розкаяння, доконала чуда. Він почув в свойому серці спокій, почув радість, почув душевне задоволення. Ся молитва видвигнула його з багна гріха і винесла на уровень досконалости.

Він увійшов у храм грішником, а вийшов праведником.

Увійшов сином царства зла, а вийшов сином Царства Божого.

Перше в його серці панувало царство сатани, а тепер Царство Боже.

А все се сталося силою розкаяння, силою відродження духа.

Таке відродження духа конечне в кождій людині, коли на землі мае запанувати Царство Боже.

Правда, ви часто почуете, що Царство Боже на землі залежить не від відродження духа, не від морального стану всіх людей, а від самої зміни суспільного устрою законодатним, чи революційним шляхом. Ви часто почуете, що задосить е змінити закони, задосить перестроїти суспільність на нових, деким вироблених економічних і політичних основах, а люде самі тоді переіначуться, стануть кращими, — і настане тоді „золотий вік" — Царство Боже.

Люде, які тримаються таких поглядів, говорять:

„З природи кождий чоловік однаковий. Коли отже поставимо всіх людей в однаково корисних умовах, то всі з них будуть гарні люде. Коли кождий чоловік буде мати забезпечений кусок хліба, коли кождий буде брати однакову участь у праці і радощах життя, то не буде дерунів і убійників і зникне завист та лакімство; витвориться рівність і братерство, настане золота доба. В теперішнім суспільнім устрою одні люде е богаті, а другі бідні, а се робить одних сильнійшими, а других слабшими. І сильнійший поневолюе слабшого, використовуе його, пануе над ним."

Ті, що таке говорять, памятають про все, але забувають про найважнійше: **забувають** про самого чоловіка, про його характер, про його внутрішний світ.

Большевизм в Росії обіцював дати людям „рай на землі", обіцював „золотий вік", і то як раз через заведення змін в економічнім устрою краю, через зрівнання всіх людей, — щоб не було ні бідних, ні богатих, але щоб всі були рівні. А як той большевицький „рай" виглядае? Щоб і не казати. Чому? **Бо досконалу форму суспільного життя можуть витворити тільки люде морально досконалі.**

Чоловік з нахилом до грабіжі буде грабити без згляду на те, чи він бідний, чи богатий. Чоловік, який мае бажання панувати над другими, буде старатися задоволити свое бажання без згляду на те, чи він бідний, чи богатий. Чоловік, який не визнае моральних законів, буде жити неморально без згляду на те, чи він бідний, чи богатий.

Коли отже хочемо будувати Царство Боже на землі, то мусимо починати не від зверхних форм життя, але від внутрішних. Треба перше перемінити характер людей, а з переміною характеру прийде й переміна суспільного устрою. Е люде, які ідять на те, щоби жити, а е знов люде, які живуть тільки на те, щоби їсти. Для сих послідних ви заведіть не знати які ідеальні форми суспільного устрою, то Царства Божого на землі не буде.

Перш всього треба навчити людей, що вартість життя не в роскошах, не в темноті, в грісі, але в моральнім, праведнім життю. Евангеліе навчае нас: „Все сотворене для приемности і користи чоловіка, **але жадна сотворена річ не повинна над нами панувати".**

Значить, **ціль життя — не тілесна роскіш а удосконалення духа.**

Колиб любов і правда Христові були першими в нашім життю, тоді запанувалоб Царство Боже в серці кождого з нас, а з тим запанувалоб Царство Боже між всіма людьми.

Нехай прийде до нас, о Господи, Царство Твое!

Т. Д. Волохатюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ. ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

(Дальше).

Власне як товариш між Апостолами, а не як настоятель над ними, говорить св. Петро у свойому другому посланню про апостола Павла: „Яко-ж і любий наш брат Павло по даній йому премудрости писав вам" (III: 15). Чи називав би він був апостола Павла, який дорікав йому свого часу в Антіохії за нестійність і лицемірство, „любим братом" та чи признавав би був йому „дану йому премудрість", якщо уважав би був себе настоятелем над Апостолами та головою Церкви в римському розумінні?! Противно як намісник в роді папів кинув би був на апостола Павла анатему, як на еретика, що його намісницьку повагу підкопуе.

VII. Заключення.

Із сього, що розказано досі, виходить цілком ясно, що Христос не установив ні не полишив жадного намісника по Собі, а противно дуже виразно виступив проти всякого старшування між Апостолами на лад поганських князів. Зате дав Він їм заповідь, „щоб любили один одного, як Я полюбив вас", та „Навчіться від Мене: бо Я тихий і смирного серця".

З другої сторони ніхто з Апостолів, а вже найменше св. Петро, не уважав себе висшим від прочих або їх настоятелем, ані Апостоли не уважали жадного споміж себе старшим над собою або намісником Христа, памятаючи на заповіді Спасителя, що: „Один Отець у вас, що на небі" і „Одиц ваш учитель" та „Один у вас наставник — Христос, усі-ж ви брати", памятаючи на те, що заповідав їм Христос на останній вечері: „Коли заповіді Мої хоронити-мете, пробуватимете в любові Моїй. — Ви други Мої, коли робите все, що Я заповідаю вам".

Ніхто з них не вивисшався ні не принижував другого, памятаючи завжди на всі ті заповіти та на слова, які сказав Христос до Апостолів на Тайній Вечері: „По сьому знатимуть усі, що ви Мої ученики, коли любов мати-мете один до одного".

Тільки деякі люде серед християнських громад чванилися у свойому людському нерозумові, що вони лучші тим, що хрестились від того чи иншого Апостола чи ученика, але за те й картав їх апостол Павло та пояснив їм, що всі проповідники Евангелія Христового е лише „Божими помічниками" і „слугами Христовими", а „угольним каменем" церковної будівлі та одиноким „головою церкви" е тільки сам Христос.

Так отже бачимо зі св. Письма Нового Завіту, що за апостольських часів ні Апостоли, ні християне навіть не думали про таке становище як намісник Христовий. Проте ні в Евангеліях ні в Діяннях ні в посланнях св. Павла й других Апостолів, які е жерелом й основою християнської моралі і християнського церковного права, не можна найти ніякої підстави ні опори для тих, які у безмежній людській гордости кажуть почитати себе вище самих Апостолів, ба навіть вище самого Спасителя.

VIII. Св. Отці Східної і Західної Церкви пояснюють слова: „Ти еси Петр і на сьому камені збудую церкву Мою", так, як се пояснила і пояснюе Православна Церква.

Та коли розглянемося в історії первісної християнської Церкви, розглянемо **письма св. Отців,** то найдемо там виразно зазначено ними, що і вони **також відповідно до заповіди Христа так як Апостоли не уважали нікого старшим над Церквою крім самого тільки Ісуса Христа.**

Якраз св. Отці і пишуть свої пояснення слів Ісуса Христа: **„Ти еси Петр і на сьому камені збудую церкву Мою",** з якими звернувся Христос до апостола Петра, коли той визнав віру в Нього словами": „Ти еси Христос, Син Бога живого".

Святий Кирил Великий (413—444), александрійський патріярх, пише: **„Я думаю, що під каменем ми повинні розуміти непохитну віру Апостолів".** (4 кн. про св. Тройцю).

Святий Іван Золотоустий (347-407), царгородський патріярх, учить: **„На сім камени я збудував церкву Мою, то е на віріісповідання: Ти еси Христос, Син Бога живого"** (53 проп. про евангелиста Матея).

Святий Августин (354-430), найбільший з Отців Західної Церкви, говорить: „Що значають слова: **збудую церкву Мою на сім камені?** Вони **означають: на сій вірі, на тих словах: „Ти еси Петр** (Petrus) **і на сім камені** (petro—скала) **твого ісповідання, на сім камені слів твоїх: Ти еси Христос, Син Бога живого — Я збудую церкву Мою".** (II. трактат про I. соб. посл. ап. Івана). — Тут треба зазначити, що св. Августин мав найвищий авторітет в науці Церкви тих часів і його розуміння тих важних Христових слів було розумінням всього християнства того часу.

Подібно висловлюеться також св. Еронім (330-420), один з найбільше учених Отців Західної Церкви з того-ж часу. (автор латинського перекладу цілої Біблії т. зв. „Vulgata"): **„Бог основав Свою Церкву на тім камені** (вірі) **і від сього каменя апостол Петро отримав свое імя"** (6 кн. про еванг. Матея).

Так само учили й инші церковні Отці тих часів.

Бачимо про те, що не лише Отці Східної Церкви, але й Отці Західної Церкви ще в 400 літ по Христі учили й поясняли слова: „Ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву Мою" так, як се учить і пояснюе завсігди Православна Церква.

(Докінчення буде).

НА СПАСА.

Як не ясно говориться в святій Евангелії про Преображення Господне, все-ж таки повстае питання, на яке треба дати відповідь: „Для чого преобразився Христос?"

Для того, щоб ще і ще після великих і славних Своїх чудес показати Своїм Апостолам наочним доказом Свое Божество, Свою Единосущність з Отцем, аби вони не похитнулись у вірі підчас Його страждань і смерти, а розуміли і були твердо переконані, що Він страждав і вмер по Своїй волі за гріхи всього світу і щоб проповідували, що Він е істино Единородний Син Божий, Творець неба і землі, всього видимого і невидимого. Для сього Ісус Христос показуе Апостолам Свою Божественну славу на стільки, на скільки Апостоли могли вмістити в собі. Про Божественність Ісуса свідчать пророки Мойсей і Ілля, свідчить і голос Бога Отця: „Се е Син Мій улюблений", але найбільш ясно для Апостолів свідчить про Божественність Ісуса Христа те переживання, яке висловив апостол Петро словами: „Господи, добре нам тут бути" . . .

Апостоли, побачивши Ісуса Христа в Його Божественній славі, почувають настільки велику радість і щастя, що, як каже Евангеліе, апостол Петро сам не знав, що говорить від радости.

Бачити Господа, жити з Господом, відчувати присутність Його в собі — се е найвища радість життя, се е блаженство, яке обіцяв Бог чистим серцем. Щоб досягнути сього блаженства необхідно разом з Апостолами вірувати, що Ісус Христос е дійсно Син Божий і виконувати Його заповіти.

Ще за перебування Ісуса Христа на землі, хто з чистим серцем приймав Його науку, той находив в ній для себе таку утіху, що не хотів уже розлучатись з Божественним Учителем. „Господи, куди нам іти. Ти маеш слова життя вічного", казав один з учеників Ісуса Христа. Христос притягав до Себе людей Своею надзвичайною добротою і милосердям, безмежною любовю до всіх, навіть до ворогів Своїх. Він вливав утіху в серця сумуючих, заспокоював муки совісти грішників, Він кликав до Себе всіх обтяжених працею, аби заспокоїти їх. І кождий, хто приходив до Нього з тугою своею находив щастя і радість в Його особі і Його словах.

Але Ісус Христос і вчера і сьогодня і на віки той самий, як каже Апостол; Він на всі часи е податель дійсної радости і утіхи життя. Сю радість Він дае і нам християнам. Як галузь живе нероздільним життям зі своїм деревом, так і християнин в єднанні з Христом находить благодатні сили, які підтримують його в життю.

Коли на нього життя накладае тяжку працю, коли горе і страждання обступлять його, коли хвилі життя вже готові залляти його, надія на Бога родить в серці його мужність і витревалість в терпінню. Разом з Христом він несе свій хрест, разом з Христом він переживае Голгофту, але в Христі і з Христом він знаходить Царство Боже. В серці християнина нема місця для страху, безнадійности і зневіри. Він завсігди бачить простягнену до нього руку Ісуса Христа, все чуе Його голос: „Се Я, не бійсь". Чути сей голос, відчувати в собі благодатні сили Христові — се е те найвисше щастя, яке християнин находить в свому життю. Сам Ісус Христос називае його Царством Божим, коли каже: „Царство Боже у нас в серці". Почуття надії на Бога, почуття радости від зеднання з Богом служить початком і подобою того блаженства, яке чекае християнина в життю вічному.

Доложім зусилля, щоб досягти сього блаженства; доложім старання, щоб Христос дійсно оселився в нас. Преобразім души наші, щоб не царствував більше гріх в тілі нашім, а царствував Христос.

І коли нами опанували всі мерзоти гріха і маловіря, холодність до Бога й ближніх, злоба й ненависть, осуд і заздрість, невдячність та лініcть, то прикликавши на допомогу Господа нашого Ісуса Христа, що преобразився на Таворі, будемо дбати про любов до Бога і людей, про чистоту нашого серця, про чистоту і святість нашого життя, аби просвітившись і преобразившись душею тут на землі, ми просвітились, як сонце в Царстві Отця Небесного.

Священик Х. Турченко.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В 24 ч. „Канадійського Українця", органі єпископа Будки, „гетьмана" Скоропадського та „обозного" Босого, читаємо таку дефініцію хаосу:

„Замішання — то-б-то хаос — є завсігди там, де розбивається те, що вже істнує."

Иншими словами, хаос, се, по словам „Канадійського Українця", розбивання всього того, що вже істнує. З сего слідує, що кождий, хто розбиває те, що вже істнує, творить хаос. Коли се правда, то мусимо прийти ось до яких ви-[illegible]

Коли поширюємо християнство між поганами, то творимо хаос, бо розбиваємо те, що вже істнує — поганство.

Коли „Канадійський Українець" поборює Інститут ім. П. Могили, то творить хаос, бо розбиває те, що вже істнує — Інститут ім. П. Могили (в сім випадку ми вповні погоджаємося з „Канадійським Українцем").

Коли касували панщину, то творили хаос, бо розбивали те, що вже істнувало — панщину.

Коли який нарід пробує увільнитися з під чужого ярма, то творить хаос, бо розбиває те, що вже істнує — вороже панування.

Коли хто розбиває істнуючий вже хаос, то також творить хаос, бо розбиває те, що вже істнує.

Ну, і так в безконечність. Одним словом хаос!

— — — — — — — — — — —

Редактор органу греко-католицької церкви в Злучених Державах „Америки", др. Назарук, подаючи новинку про те, що якийсь там Бойчук в Скрентоні убив дівчину і ранив її матір, додає від себе таку замітку:

„Се один з тих (себто Бойчук), що їх „виховали" наші „редактори", котрі думають, що Бога нема а чоловік від мавпи походить. І Бойчук в арешті, а „редактори" дальше „виховують нарід".

Се вперше ми довідуємося, що вина за злочини між нашими людьми спадає на якихсь там редакторів, які думають (!), що нема Бога, та що чоловік від малпи походить.

Ми вповні погоджаємось з др. Назаруком, що редактори, які думають, що нема Бога та що чоловік від малпи походить — се погані люде і булоб краще, якби їх не було. Все-ж таки мусимо замітити, що під тими редакторами, „котрі думають, що нема Бога", др. Назарук в дійсности розуміє тих, які не вірять в папу і в папсько-польского післанця, еп. Богачевського. А не вірити в Бога і не вірити в папу, се, не во гнів буде шановному доктоoови, далеко не одно й те саме

Інтересно нам знати ще й те, відколи самий др. Назарук перестав думати, що нема Бога, та що чоловік від малпи походить?

Ми-ж прекрасно памятаємо час, коли шановний др. Назарук зовсім серіозно заявив (в Йорктоні, Саск.), що для нього церква значить те саме, що для біольога ЖАБА!

— — — — — — — — — — —

Довідуємося з 24 ч. „Канадійського Українця", що в Канаді війна. Так, війна люта, безпощадна. Війна, якої світ ще не бачив.

Хто-ж ту війну виповів?

Як то, хіба-ж не знаєте? „Обозний" Босий, — „обозний" славних військ „гетьмана" Павла Скоропадського; „обозний", який управляє „централею" канадійських „січей", яка міститься в йорктонській почтовій скринці. Отсей то „обозний" Босий виповів війну.

А проти кого? Еге, в тім бо то й штука, що ніхто не знає проти кого. Тай як його знати, коли сам „обозний" ще не знає. Він що тільки шукає за ворогом. Ось який „бефель" він видав в 24 ч. „Канадійського Українця":

„Треба знайти ворога, коли хочеться його побороти! Нині все пусто!"

Що за геніяльність в того „обозного". Він навіть знає, що коли хочеться побороти ворога, то треба знати, хто той ворог є. Знає також, що коли хто хоче битися, то мусить мати противника, бо яка-ж там бійка без противника? Кого-ж тоді поборювати?

Отже пан „обозний" пошукує за ворогом. Пошукує в найбільш модерний спосіб — через оголошення в ґазеті.

На скільки нам відомо, ворог ще не зголосився. Але пан „обозний" сим не клопочеться. Він мобілізує свої війська дальше в надії, що ворог таки знайдеться.

— — — — — — — — — — —

Запитує орган еп. Будки, чому протоєрей і адміністратор Української Православної Церкви в Канаді „ходить часом по Вінніпеґу в клерикальнім ковнірци, а часом в краватці?"

Сею дорогою повідомляється всіх інтересованих в сій так важній справі, що відповідь на запит „Канадійського Українця" буде подана тоді, коли еп. Будка, або його орган, відповість на отсі питання:

1) Чому деякі греко-католицькі священики, як Андрухович, Каменецький і другі, ходять часом в клерикальнім ковнірци, а часом в краватці?

2) Чому деякі греко-католицькі священики є жонаті, а деякі тримають кухарок?

— — — — — — — — — — —

23-го липня с. р. відбулася публична ліцитація друкарні „Канадійського Українця". Ліцитація відбулася на підставі судового вироку проти „Канадійського Українця" в користь о. Савчука. „Український Голос" подав про згадану ліцитацію новинку, яка вразила „Канадійського Українця" до тої міри, що він написав „спростовання". В „спростованню" говориться, що ліцитація була не машин „Канадійського Українця", а машин „Канадійської Української Видавничої Спілки", котра „Канадійського Українця" видавала.

Згадане „спростовання" написане в такому тоні, ніби „Канадійському Українцеви" зовсім байдуже, чи машини „Канадійської Видавничої Спілки" були продані, чи ні. Так і виходить з того „спростовання":

„Так моїй жінці треба, нехай мене бють".

— — — — — — — — — — —

В 27 ч. „Дніпра", який виходить в Шікаго, читаємо промову еп. Будки, яку він мав виголосити в Шікаго на бенкеті, устроенім в честь уніятських біскупів, які прибули на евхаристичний конґрес. Між иншим еп. Будка мав сказати таке:

„Я гордий з того, що католицька організація так добре стоїть в Америці, а я належу до неї.. **Таким чудом я в Канаді похвалитися не можу... І мабуть не буду міг і за 20 літ від тепер. Інтеліґенції в Канаді нема.** (Себто греко-католицької інтеліґенції). **Є лише одна інтеліґентна одиниця, що працює зі мною, а се пан отаман Босий з Йорктону. Решта всі проти мене!"**

Дуже інтересне признання. Ми вважали, що в Канаді будь-що-будь є греко-католицька інтеліґенція, яка дуже щиро підпомагає еп. Будку в його праці. Але еп. Будка говорить инакше. А він повинен знати, що говорить...

— — — — — — — — — — —

Дальше еп. Будка мав сказати на згаданім бенкеті ще таке:

„**За цілий час мого побуту в Канаді я не зробив нічого!** Немігім!... Моя дієцезія розтягається на чотири тисячі миль. **Контролю тяжко тримати через неслухняність.** А до того маю до діла з **[illegible]** ворогів. Са **[illegible]** ворогів не дає мені жити. Се **[illegible]** ошукує мене в живі очи..."

Про кого еп. Будка мав так висловитися, не тяжко відгадати. Що не про своїх явних противників, се певно, бо-ж не можна подумати, щоби еп. Будка був на стільки наївний, щоби сподівався **слухняности** від своїх явних противників.

— — — — — — — — — — —

Ще й таке мав сказати еп. Будка:

„З нами ніхто не числиться, **бо ми самі собою не представляємо жадної сили.** Не числиться з нами в Канаді, не числиться з нами в Америці, не числиться з нами Рим, не числиться з нами ніхто! Нема дисципліни. **Або возьміть отсей Конґрес! Скілько тут приїхало наших священиків? З Канади приїхало 12, а з Америки, з дієцезії єпископа Богачевського, не прибуло навіть тілько!** Де-ж тут є послух і дисципліна? Все-ж ви в Америці стоїте о ціле небо **вище, від нас в Канаді."**

— — — — — — — — — — —

Скаржиться еп. Будка, що в його дієцезії нема дисципліни. Ми порадилиб йому віддати її під керовництво „обозного" Босого, може він завів би лад і дисципліну. Вислав би дві-три „карательних експедиції", і був би лад і послух.

— — — — — — — — — — —

На закінчення своєї промови на бенкеті в Шікаго еп. Будка мав сказати таке:

„Шікаґа ніколи не забуду, як твердиню української інтеліґенції, що горнеться до католицької церкви."

На чолі тої католицької „інтеліґенції" стоїть др. Вол. Сіменович. Який з него інтеліґент і католик, можна побачити з його промови, яку він виголосив на тім-же самім бенкеті, що й еп. Будка, і яку переповідає „Дніпро". Др. Сіменович між иншим мав сказати таке:

„Сорок літ тому назад не було тутай 'ане, жадних священиків. Вже з мого старання заложено нівтора греко-католицької церкви. Першим попом був 'ане, о. Волянський, якого я спровадив з Галичини в 1885 році. Волянський пішов з поклоном до айриського біскупа Раєна. Я Раєн 'ане довідався, що Волянський жонатий, казав йому забиратися з хати і вертали до Галичини. Але Волянський не мав грошей на дорогу, а в той час шіфкарта з Шенандо до Гамбурґа коштувала 10 долярів. Отже Раєн хтів за десятку позбутися нашого першого священика, але Волянський десятки не взяв і лишився поміж своїми людьми.

„В той час, як не було 'ане, попів, то шлюби ми собі сами давали в той спосіб, що [illegible] молодятам взятись за руки і тоді [illegible] молодого, чи він 'ане, хоче тої дівки за жінку. А як він відповів, що [illegible] тоді питали 'ане, дівки, чи вона хоче того парубка, 'ане, за чоловіка. А як вона 'ане, згодилася, то се був шлюб і вони потім жили, як чоловік і жінка.

„.... Файний піп, що 'ане, мав файний голос, все мав вонпт за собою. Я, 'ане, [illegible] був попом, бо [illegible] баритон. Надомною розривалися церкви, де я раз, 'ане, заспівав. Але свяченим попом я, 'ане, не був. Роскажу вам один смішний випадок. В одній парохії не було попа. Ото порадилисі ми, 'ане, з людьми, чи я не міг би бути в них за попа. Так воно, 'ане, сі стало. В неділю приходимо до церкви, стаємо до вівтаря, дяки стоять недалеко, я беру, 'ане, два дякони, вбираюсі в ризи і починаємо правити службу. А тутай, я 'ане, ги-ги-ги, що не вмію добре читати. То там, де я не знаю, дякони мені відповідають а я голосно виспівую. Так прийшли ми до святих тайн(?!) Як я, 'ане, задзвонив в дзвінок, а всі люде на колона, 'ане, хлип! Але то не мій фах і ми я підніс чашу до гори і зачав благословити, рипц, 'ане, зачепили за руку і вино, 'ане, грим з тацою до долу та шей сі розляло по мені (Тут публика, яка складалася з самих католиків, вибухла голосним сміхом).

Ось якими „інтеліґентами" і „католиками" богата уніятська церква в Америці!

Свящ. Хв. Турченко.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ З ПОБУТУ В ХАРБІНІ.

Місто Харбін, в Хінах, почало зростати і приймати вигляд европейського міста з часу проведення за царських часів Росією хінської зелізниці (около 25 років тому назад). В сучасний мент Харбін являється міжнародним містом, в якому найшло притулок майже сто тисяч самої російської еміґрації.

Пригнічені московською політикою за царських часів, як і тепер червоними окупантами тої-ж Москви, та Юдеї, Українці, в боротьбі за своє істнування, мусіли шукати кращої долі для себе і своєї родини. З сеї причини вони кидались на всі боки за межі України: в Туркестан, Забайкалля, Сибір та инші, покидаючи свої родючі, кровю своїх предків политі широкополі лани та степи.

Такі обставини життя загнали около міліона наших братів на Зелений Клин, з яких біля пятьдесять тисяч знайшло притулок на хінській зелізниці, осередком якої являється місто Харбін.

Український рух, як маленький відгомін на революцію, почався з 1905 року, а до революції 1917 року виявився в організації „Просвіт", під фірмою „Малоросійського клюбу". Один із таких „клюбів" народився перед великою революцією і в місті Харбіні, який за браком освічених провідників не міг повести широкої просвітної роботи, а обмежився виставами (представленнями) та концертами.

З 1918 року по 1922 рік національний рух на Україні докотився і на Далекий Схід. По всіх містах, як: Чіта, Благовіщенськ, Микольск-Уссурійск, Хабаровск, Владивосток, Харбін та инших заснувались Ради, які скликали зїзди, на яких виносились постанови про приєднання Далеко-Східньої кольонії до України, про відкриття своєї рідної школи та про організації кооперативів, з яких такі кооперативи як: „Шлях", „Згода", „Чумак" та инші хутко розрослися, маючи міліонові буджети, які, дякуючи загальній ситуації в Росії, а особливо на Україні, ще з більшою скорістю розікрались ріжними авантюрниками.

Поміж сими авантюрниками та діячами являлись і люде інтеліґентні з ширшим світоглядом. З таких провідників вславився сотник Твердовський, який зорґанізував курінь українських козаків в місті Харбіні і повів справу так, що влада міста Харбіна опинилась в руках Українців. Київська Центральна Рада довідавшись про се, надіслала директиви до міста Харбіна і назначила Твердовського консулем Далекого Сходу.

Але рівночасно зі зміною обставин на Україні змінялись і обставини Далекого Сходу. Після Колчака ріжні Капелі, Дідеріхси, Семенови та инші силкувались при допомозі Хінців, Японців та инших перебрати владу в свої руки, зупиняючи сим рух українізації, який остаточно був вбитий комуністичною „владою". Консуль Твердовський, дякуючи українським „діячам" в роді таких як К..., що був при ньому призначений секретарем, був проданий генералу Хорвату, зарештований і висланий поза межі Далекого Сходу. З сього менту 1923 р. почався занепад українського відродження в місті Харбіні, де Хінці, користуючись такими обставинами, захватили владу в свої руки.

Втративши всі здобутки, Українці почали гуртуватися навколо свого будинку. В 1923 р. Українці міста Харбіна почали будувати величавий три-поверховий будинок, який при допомозі міліонера Українця І. Шевченка хутко був докінчений. В ньому й була відкрита перша українська ґімназія на Далекому Сході, клюб і церква. Але і тут, дякуючи диктатурі Шевченка, що опираючись на свої міліони, набуті на концесіях, з освітою десятника, під впливом чорносотенних купецьких кол, почав втручуватись в не свої справи. Наприклад директором ґімназії по його настоянню була призначена людина, яка не тільки не знала української мови, але була отвертим українофобом. Завербувавши до себе К..., що служив тоді в большевиків, Шевченко повів боротьбу проти чесних й ідейних Українців і довів справу до того, що сей „Український Клюб", єдина надія і відрада Українців, опинився в руках управління К. В. Ж. Д., се є в руках большевиків.

В сім часі, в кінці 1925 р., вибираючись із совітського „раю" через Сибір, Зелений Клин, Азію, я з великими труднощами, без віз, без грошей, виснажений від пішого мандровання по тайзі та від проїзду по річках Уссура, Амур, Сунгара, на байдаках, то на китайських пароплавах, прибув до міста Харбіна. Мені ще в Київі було відомо, що в Харбіні істнує наша Українська Автокефальна Церква й тому я надіявся одержати необхідні документи та шифкарту від Архиєпископа канадійського та американського, Іоанна Теодоровича, та відпочати після такої жахливої подорожі біля своїх братів.

Та не так склалось, як ждалось.

(Докінчення буде).

ПОВАЖАЙМО СЕБЕ.

Кождий хоче, щоби другі його поважали. Але хто сам себе не поважає, того й другі не будуть поважати.

Ми, Українці, заєдно відказуємо, що нас другі [illegible] поважають. Докажімо, що ми гідні поваження. Се ми можемо найкраще зробити через збудовання наших інституцій.

Одною з інституцій, які віднесуть нашу повагу, се Собор Св. Покрови в Вінніпеґу. Чи Ви вже зложили жертву на Собор св. Покрови?! — Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

Довкола Українського Православного Собору.

Літо має своє право.

Ще у великоднім числі „Православного Вістника" я писав про роботу, яка ведеться довкола Собору. Я не маю на думці самої церковної роботи, себто богослужень, які відбуваються стало, як літо так зима, і иншої церковно-релігійної роботи, але роботу на полі культурно-освітнім. Як звичайно, по всіх українських товариствах в літі є свого рода застій, немов відпочинок. Те саме і в Соборі. Нема тепер ні представлень, ні тих пре гарних концертів з повчаючими відчитами, які були устроювані в зимовім сезоні кождої неділі вечером православною громадою, або Укр. Нар. Домом. Нема тепер, бо сказано — літо.

Але навіть коли вже запанував літний „відпочинок", в салі Собору було кілька концертів — один з них в память 10-ої річниці смерти Івана Франка, а один рівнож в честь Івана Франка, дохід з якого був висланий на памятник І. Франка до Львова. Оба концерти були устроєні Укр. Нар. Домом. Крім сих концертів, були одні Жалібні Збори з приводу трагічної смерти С. Петлюри. Першої неділі після смерти Славного Отамана, по богослуженню, відбулася панахида (в часі богослужень наш парох прот. о. Савчук виголосив дуже гарну проповідь про бл. памяти С. Петлюру) — а вечером відбулися згадані Жалібні Збори, на яких говорило кілька бесідників. Се були перші сего рода збори на канадійській земли і відзначались вони тим, що промови були переплітувані піснями, ані учасники зборів співали стоячи і яких слова були видруковані в програмі.

Хоч згаданої неділі не було ще точних відомостей, коли буде похорон Петлюри, то пізнійше виявилось, що тої то неділі, коли Укр. патріоти у Вінніпеґу молились на панахиді і були присутні на Жалібних Зборах, тої самої неділі там, в чужім Парижі, брати наші ховали борця за Самостійну Україну, який згинув з рук ворога.

[illegible]

В неділю 11-го липня вінніпеґські православні Українці мали честь витати в третє Високопреосвященного Архиєпископа Івана Теодоровича.

Тому, що кажу в третє, згадаю, при яких обставинах ми витали кождого року нашого Архипастиря.

Перший раз Архиєпископ відвідав нашу громаду в 1924 році, зараз по соборі в Йорктоні, на якім представники православних громад і священики попросили Архиєпископа Івана взяти канадійську церкву під свою опіку. Се було якраз три роки тому. Ми, у Вінніпеґу, тоді щойно організували [illegible] і в нас тоді мабуть й думки не було про будову собору. Тоді в нас відправлялися богослуження лише що другої неділі в наньятій англіканській церкві. І так перший раз ми витали нашого Архиєпископа, вислан ника з Київа, в наньятій церкві, але [illegible]

Минулого року витали ми Архиєпископа другий раз. Витали ми його вже не в наньятій церкві, а між мурами розпочатого Собору. При сій нагоді Архиєпископ посвятив угольний камінь Собору і поблагословив розпочате діло.

Була тоді велика урочистість, яка на завжди залишиться в памяти у-[illegible]

Сего року витали ми Архиєпископа в трете. Витали сим разом вже в своїй власній хаті, в соборній салі. (А дасть Бог, що в протягу найблизших років повитаємо вже в самім таки Соборі.)

Саме богослуження випало дуже гарно. Бо і не могло бути инакше. Людей було переповнено. Хор, який завжди співає гарно і тоді співав як найкраще. Сама відправа при участи кількох священиків (оо. пароха Савчука, Самця і Новосада), а до того висвячення в священики двох кандидатів — се все вийшло дуже празнично. Підчас богослуження виголосив Архиєпископ проповідь, яка є дійсно гідною мати назву архиєрейської проповіді. Я не в силі переповісти сеї проповіді, бо треба було хіба записувати. Я лише вискажу своє враження, яке залишилось в мені на завжди. Скажу, що коли-б єпископи всіх віроісповідань так говорили до народа, то нема найменшого сумніву, що далеко кращий бувби тепер устрій на світі. Далі скажу, що я чуюся гордий, що ми маємо такого єпископа. Бо єпископ — син українського народу, вибраний єпископом українським [illegible] і служить для українського народу. Таке враження має кождий, хто лише чув проповідь Архиєпископа.

Богослуження тревало довго. По богослуженню відбувся обхід довкола Собору і посвячення площі.

Вечером того самого дня відбулася спільна вечера в честь Архиєпископа при участи кількасот людей. Вечеру зладило жіноцтво православної громади. Вечера випала як найкраще. Були гарні промови п. Ю. Стечишина, ректора Інституту Могили, Архиєпископа, п. Свистуна й инших. При кінці вечері п. Свистун завізвав до зложення жертв й того вечера разом з вечері і жертв прибуло поверх 1000 долярів.

Треба згадати про працю коло соборної площі. Коли перед минулою зимою скінчено будувати перший поверх, зима заскочила і вже не мож було привести до порядку площі. На кілька тижнів перед візитацією наш парох о. прот Савчук завізвав до жертв на обгороду (фенс) і щоб вечерами приходити і працювати коло площі. Сю роботу робили протягом кількох тижнів головно члени братства при допомозі деяких парохіян. Декотрі члени братства робили кождого вечера. А вже найбільше горіла робота в суботу вечером перед візитацією. На дворі інтеліґент і робітник з шуфлями, молотками, тачками робили що треба було. І тогож вечера докінчено зрівнання площі, ставлення огорожі, так, що по візитації лишилося ще засіяння трави і помальовання огорожі (фенсу).

А знову жіноцтво то було заняте [illegible]. Одні робили приготовання до вечері, яка мала бути на другий день, инші прибирали соборну салю. Направду нашому жіноцтву належиться великий кредит за їх безнастанну працю. Те саме треба сказати й за членів братства.

Треба рівнож згадати й за дві несподіванки. Перша — се новий кивот на престолі, якого досі ще в нас не було. Зробив і подарував його п. Кіщак. Се великий дар і є дуже гарної роботи.

Друга несподіванка — то столи до яких засідали гості підчас вечері. Вони так уладжені, що в одній раді крісел сиділи гості, а на другім раді крісел лежав стіл. В той спосіб вигідно може сидіти кількасот людей. Ті столи легко закладати і здіймати і тепер все будуть служити для подібних оказій.

Пікнік.

В неділю 1. серпня жіноцтво нашої громади й братство устроїли пікнік в дохід сплати довгу. Пікнік випав гарно. Одно, що трохи перешкодило пікнікові, то се, що того дня був чи не найгорячійший день сего року і захмарувалося, то через те богато людей побоювались можливої бурі і не їхали на пікнік. Та все таки людей було богато, які гарно забавились, деякі виграли гарні річи і був дохід для Собору.

Українці цілої Канади, поможіть нам!

Наш Собор має укінчений перший поверх. На нім є довг. Собор є власністю всіх Українців в Канаді. Ми тут, у Вінніпегу, робимо, що можемо, але самі не в силі сплатити довгу. Українці зі всеї Канади за всяку ціну мусять так робити аби сеї зими весь довг був сплачений.

Найбільше сплачуванням довгу занимаєся п. Свистун. Весь свій вільний час від заняття він посвячує на збирання грошей на довг. А се є певною стратою для нас, бо п. Свистун міг би сей вільний час посвятити на иншу роботу —освітно-культурну. Коли вже зайшла мова про п. Свистуна, то я висказку свою опінію, що до його особи. Скажу, що коли чоловік має великий капітал, то сей капітал приносить процент тому чоловікові. Для нас, Українців, п. Свистун є тим великим капіталом і приносить великий процент в формі його праці для піднесення українського народу. І робить він се вже від довгих років.

В звязі з церковною роботою ми робимо роботу, яка входить в обсяг культурно-просвітного руху між нашим народом. Ми тим самим доказуємо, що люде, які є релігійні не є „назадницькі", як се говорять нібито „поступові" яких би то не було красок. Від побудовання соборної салі весь зимовий сезон велася там велика робота на освітно-культурнім полі. Робилася і буде завсіди робитися. І буде краща і користнійша від тих всіх робіт, які роблять ті люде, що кажуть, що церква є „непоступовою". Не скажу я сего, чи при кождій церкві така робота можлива, але я кажу, що наша Українська Православна Церква має величезну роботу не лише на церковному полі, але й на загально просвітному полі.

Тож Українці Канади, поможіть нам як найскорше сплатити довг. Собор буде він роботу, яка буде розтягатися на цілу Канаду. При помочі всіх, в протягу вже кількох найближчих років докінчиться будову Собору, який буде гордістю всіх Українців в Канаді і при якім наступить зединення всіх дійсно свідомих і добрих Українців під один прапор. А се все дуже легке до здійснення, треба лише всім нам стреміти до сього. Початок вже зроблений.

Сорочинський.

УРЯДОВІ ВІСТИ.

Подається до відома всім інтересованим, що Конференція членів Консисторії, членів Виділу Братства і Духовенства Української Греко-Православної Церкви в Канаді, котра відбулася 27—30 липня, 1926 постановила слідуючі перенесення і призначення священиків:

Свящ. Петро Савчук — призначений парохом на Гудів, Феливуд, Мелвил, Айтуна і прочі громади в тім окрузі. Осідок: Гудів, Саск.

Свящ. В. Славар — призначений парохом на Монтреал, Квебек.

Свящ. Ст. Гребенюк — призначений парохом на Саскатун, Гефорд, Кривор, Редісон і пр. громади в тій околиці. Осідок: Саскатун, Саск.

Свящ. Петро Бінюк — призначений місіонарем на Гемілтон, Торонто і прочі міста в тім окрузі. Осідок: Гемілтон, Онт.

Свящ. Дм. [illegible] — призначений парохом на Іст Селкірк, Павлар Парк, Сентон і Ледвин як рівно-ж на Менлі, Росборн, і Сенді Лейк. Осідок: 765 Прічерд, авн. Вінніпег, Ман.

Свящ. Ів. Майба — призначений місіонарем на околицю Дафін, Ман. Осідок: Велий Ривер, з п. Кинфолй.

Свящ. Єронім Грицина — призначений парохом на Шіго, Тіодор, (коло Половини), Ярослав і Йорктон. Осідок: Шіго, Саск.

Свящ. Мирослав Пидгаєцький — призначений парохом на Форт Віліям, Онт.

Свящ. А. Т. Горбай — призначений парохом на Смокі Лейк і околицю. Осідок: Смокі Лейк, Алта.

Протоєрей К. Карстин — перенесений на парохії в Канорі і околиці. Осідок: Канора, Саск.

Прочі священики остали на старих місцях. Їх осідки:

Прот. С. В. Савчук — 779 Борове евню, Вінніпег, Ман.

Свящ. В. Новосад — Толстой, Ман.

Свящ. П. Мельничук — Канора, Саск.

Прот. В. Кудрик — Саскатун, Саск.

Свящ. Д. Карстин — Тіодор, Саск.

Свящ. Д. Сенета — Едмонтон, Алта.

Свящ. І. Кусий — Гатефорд, Алта.

Свящ. Митро Д. Стратійчук — 830 Duplex Block, Принс Алберт, Саск.

За Консисторію Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук — голова.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Збірка пані Ворон і пані Прокопів, у Вінніпегу:

По 2 дол.: пані Мощюк, П. Марко.

По 1 дол.: Срільчук, Ожибовський, А. Галин, М. Лазечко, Майброда, Мороз, І. Прокопів, І. Дрочук, Мр. Ієтрік, П. Свідак, К. Сач, С. Твердовський.

Пані Будівська $1.25.

По 50 цт.: Н. Н., Покропило, І. М. Рій, С. Боднарюк, Огірко.

Р. Петрик, 45 центів.

Парохія 40 центів.

По 25 цт.: Калинович, Н. Прокопів, М. Боднюк, Ф. Літам.

Разом	$23.10

Пані Марія Боговік збірала на цв. стоп від слідуючих:

1 дол.: Ник. Слободян, Павло Гладій, Н. Н., Петро Бакумський, пані Лутчак, Марія Хатловська, Мих. Ожоган, Марія Ожоган, Ів. Базюк, п-ні Л. Базюк, Агафія Гладій, Яків Гавричинський, Марія Велина, Петро Василенко, Анастазія Зюбрицька, Параска Лудар, Семен Кукла, Франк Кучер, пані Довгань, Йосиф Кенс, П. Гренкофф, п. Мадар, пані Мудра, п-ні Марія Порхер, Максим Боговік, Іван Боговік, Іван Боговік, Марія Пелюх, О. Орнаровський, Дмитро Мельник, п-ні Гринюк.

Разом	$31.00

Пані Марія Панків зібрала на цв. ст. М. Михаїл Панків 5 дол.

По 2 дол.: О. Вісліра, Л. Б. Грабовецький, Василій Челядин.

По 1 дол.: Василій Челядин, Кристофор Іваз, Андрій Челяда, Анна Челяда, Василь Палійчук, Василь Мартинюк, Яків Українець, Анна Хома, Кароль Лезетний, Г. Галя, Павло Кіпран, Марія Челядин, Василь Мартинюк, Василій Поріхів, Катерина Поріхів, Володимир Челяда, Анна Кіпран, Гр. Девчук.

Разом	$30.00

П. Кудрановський, Вайта	10.00
Наз. Боднарчук, Вайта	5.00
П-на Ю. Гонковська	5.00
Л. Сівник, Вінніпег	10.00
О. Угринюк	10.00
Панна Бойко	5.00
В. Гаєвовський	10.00
Ст. Шевчук	25.00
М. Кемар	50.00
Пані М. Боговік, цв. ст.	5.00
Мих. Корнюк	5.00
Вас. Новак	5.00
В. Савчук, Павлар Парк, Ман.	10.00
Г. Томашевський, Едмонтон	10.00
Н. Н.	10.00
М. Ситник (учитель) Пайн Ривер, Ман.	10.00
І. А. Сирник, (учитель) Етелберт, Ман.	2.00

Збірка О. Бояківського

І. Q. Едмонтон, Алта.	3.00
Незнаний, Едмонтон, Алта.	10.00
М. Голобіцький, Едмонтон, (студ. медицини)	5.00
Мих. Бойкович, Едмонтон, (студент)	5.00
Я. Г., Едмонтон, Алта	2.00
А. Г., Едмонтон, Алта	5.00
М. Шевчинський, Едмонтон	2.00
С. Попович, Смокі Лейк	1.00
Я. В. Семенюк, Радвей Сентер, Алта.	5.00
Г. Фарина, Смокі Лейк, Алта	5.00
М. Гайдучок, Смокі Лейк, Алта	25.00
В. Зарубій, Вегревіл, Алта	5.00
В. Паук, Вегревіл, Алта.	5.00
І. Фарина, Вегревіл, Алта	5.00
С. Сисак, Вегревіл, Алта.	1.00
М. Нарук, Вегревіл, Алта.	1.00
В. Чоловик, Едмонтон, Алта.	25.00
Ф. Пиник	5.00
С. Леськів, Віліна, Алта.	10.00
В. Гаврищ, Едмонтон,	1.00
Н. М. Острижнюк, Едмонтон	5.00
С. В. Друль (учитель) Гефорд, Саск.	5.00
І. Л. Гефорд, Саск.	1.00
В. Мартинович, Кривор, Саск.	10.00
Пані П. Сичич, Гефорд, Саск.	1.00

Збірка Теодора Семанюка в Красне, Саск. з продажі квадратових стіп:

К. Навальковський 6 долярів.

По 2 дол. Ломберман Дальонсон.

По 1 дол.: В. Сеньків, Н. Юзик, пані Е. Мисак, А. Палинюк, С. Шевчук, М. Гаврищук, Адвокат Ниил, Я. Галіцкий, Ф. Попадинець, М. Максимець.

Разом	$18.00

Збірка С. І. Балана з Сонеф, Саск., від:

І. Кирилюк, 1 віз пшениці, М. Галушка 1 віз пшениці, сума за 2 вози пшениці разом $5.10

По 1 доляреви: С. А. Балан, М. Березовський (гість з Веретін, Саск.), пані П. Балан, Я. Кострина, П. Козоріз, І. Паламарчук, Н. Паламарчук.

По 50 цт.: пані О. Березовська (гість з Веретін, Саск.), п-ні М. Кирилюк, п-ні Ю. Балан, п-ні Н. Галушка, п-ні А. Паламарчук, панна А. Галушка, Т. Котик, Н. Пенулик, В. Марчинюк, В. Сингалюк, І. Кірилюк, С. Сингалюк 35 цт.

Ю. Сингалюк 20 цт.

По 25 цт.: В. Березовський (4-річний син М. Березовського з Веретін, Саск.), С. Слободян, п-ні Н. Слободян, Ю. Майструк (гість з Арран, Саск.), М. Кушнірик, п-ні І. Кушнірик, Н. Пронак, панна Н. Кирилюк (6-літна донька І. Кирилюка).

Разом	$20.25

Збірка В. Романюка з Брукебей, Саск. (цв. ст.) від:

Гр. Яремій, Гейтмор, Саск.	10.00
П. Яремій, Гейтмор, Саск.	5.00
н. Натанчак, Брукебей	5.00
А. Сирівник, Гейтмор, Саск.	5.00
Гнат Бродовий, Гейтмор, Саск.	1.00
Я. Лутцевич,	1.00
В. Оробко, Брукебей, Саск.	1.00
Н. Ткачук Брукебей, Саск.	1.00
Я. Притула Брукебей, Саск.	1.00
М. Романюк, Брукебей, Саск.	1.00
Анна Романюк, Брукебей, Саск.	1.00
Разом	$32.00

Збірка п. Вол. Кутченка:

П. Заварич, Вегревіл, Алта	10.00
М. Дутка, Вегревіл,	10.00
Мих. Черновецький, Каламин, Алта.	10.00

Крім сего п. В. Саламандрик, Вегревіл, Алта. переписав на Собор чотири шери ($400.00) в Укр. Фарм. Ел. Собієй.

О. П. Федір Костюк один шер	100.00
М. Лучкович	1.00
Вол. Мастюк	1.00
Вол. Кутченко	3.00

Тов. Ольги Кобилянської, Форт Віліям, Онт.	13.05
Свящ. П. Бінюк, Форт Віліям Онт. цв. стопи	4.00
Ю. Стечишин, кв. стопи	11.00
Єронім Левицький, Вінніпег	10.00
Н. Коваль, Бігар, Саск.	1.00
Ярослав Коваль (син), Бігар,	.50
В. Шеремета	.25

(Дальше буде)

Православний Календар на Рік 1926.

ВЕРЕСЕНЬ.

1 С. Мч. Андрія
2 Ч. Пр. Самуїла
3 П. Ап. Тадея і мч. Васси
4 С. Мч. Агатоника

5 **Н. 11 Н. по З. с. Д. Мч. Лупа**
6 П. Свщч. Євтихія
7 В. Ап. Вартоломея і Тита
8 С. Мч. Адріяна і Наталії
9 Ч. Пр. Пимена
10 П. Пр. Мойсея Мурина
11 **С. Усік. Голови Івана Хрестителя.**

12 **Н. 12 Н. по З. с. Д. С. Олександри**
13 П. † Полож. Пояса Богор.
14 В. † Симеона Ст.
15 С. Мч. Маманта, пр. Івана П.
16 Ч. Свщ. Антима, пр. Теоктиста
17 П. Свч. Вавил., прр. Мойс. Бог.
18 С. Прор. Захарії

19 **Н. 13 Н. по З. с. Д. Чудо Арх. Мих.**
20 П. Мч. Созонта
21 **В. Рожд. Пр. Діви Марії**
22 С. Йоакима і Анни
23 Ч. Мч. Минодори і проч.
24 П. Пр. Теодори
25 С. Свч. Автонома

26 **Н. 14 Н. по З. с. Д. Корнилія**
27 **П. Воздв. Чесного Хреста**
28 В. Вмч. Никити
29 С. Вмч. Євфимії
30 Ч. Муч. Софії і проч.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на 1926 рік.

(Пояснення скорочень: Гол. означає Голос, Глас; Утр. — Утреня; Літ. — Літургія; Єв. — Євангеліє; Ап. — Апостол).

ВЕРЕСЕНЬ.

5. Неділя 11 після Зіслання Святого Духа. Гол. 2. Утр: Єв. Ів. XXI: 15-25; Літ Ап. 1 Кор. IX: 2-12; Єв. Мат. XVIII. 23-35.

11. Субота. Усікнов. Голови Івана Хрестителя. Піст. Утр: Єв. Мат. XIV: 1-13; Літ: Ап. Діян: XIII: 25-32; Єв. Мар. VI: 14-30.

12. Неділя 12 після Зіслання Святого Духа. Гол. 3. Утр: Єв. Мат. XXVIII: 16-20; Літ: Ап. 1 Кор. XV: 1-11; Єв. Мат XIX: 16-26.

19. Неділя 13 після Зіслання Святого Духа. Гол. 4. Утр: Єв. Мар. XVI: 1-8; Літ Ап. 1 Кор. XVI: 13-24; Єв. Мат. XXI: 33-42.

21. Вівторок. Рождество Пр. Діви Марії. Утр.: Єв. Лук. I: 39-49 і 56; Літ. Ап. Филип. II: 5-11; Єв. Лук: X: 38-42 і XI: 27-28.

26. Неділя 14 після Зіслання Святого Духа. Гол. 5. Утр: Єв. Мар: XVI: 9-20; Літ: Ап. 2 Кор. I: 21-24; Мат. XXII: 1-14.

27. Понеділок. Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста. Піст. Утр: Єв. Ів. XII: 28-36; Літ: Ап. 1 Кор. I: 18-24; Єв. Ів. XIX: 6-11, 13-20, 25-28, 30-35.

Пресовий Фонд „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

Попович Семен — Смокі Лейк Алта.	.25
Кінар Николай — Вонда, Саск.	1.00
Войнетко Іван — Смокі Лейк.	1.00
Лярбанка Ст. — Борден, Саск.	.50
Вол. Свитинський — Рейн, Саск.	.50
Слюсарь П. Л. — Дафін, Ман.	1.00
Збірка п. Заваринюка в Брандоні, Ман. (Імена жертводавців будуть подані другим разом)	6.00

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box [illegible] WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., ВЕРЕСЕНЬ, 1926 ЧИСЛО (30) 9

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ.

З Київа наспіли жахливі вісти. Там розпочато, зі сторони уряду, серіозні переслідування Української Православної Церкви. Найвищий орган Рідної Церкви — Всеукраїнську Православну Церковну Раду — розвязано, а Найпочетнійшого о. Митрополита Василя Липківського, не зважаючи на те, що він хорий, заарештовано. Все се сталось в ночі з 30 на 31 липня сього року. Большевицька міліція перевела тої ночі трус в канцелярії Всеукраїнської Православної Церковної Ради і в помешканнях 12-ти українських православних священиків, при чім забрала всі урядові папери Церковної Ради і Митрополита Липківського. Крім сього на Церковну Раду наложено кари на суму 1500 карбованців, що на тутешні гроші виносить приблизно 750 долярів — сума, на тамошні обставини, дуже велика.

Щоби будь чим оправдати своє дике поведення супроти Української Православної Церкви і її найвищого достойника, большевицький уряд заявив, що арештовання Митрополита Липківського та розвязання Церковної Ради, як рівнож грошева кара є ніби за те, що Українська Православна Церква не зареєструвалася перед урядом, як велить закон. Та се тільки видумана причина. Українська Православна Церква кілька разів старалася зареєструватись, але большевицький уряд не позволив на се. Отже причини переслідування треба шукати де инде. І її не тяжко знайти. Большевицький уряд переслідує Українську Православну Церкву тільки тому, що вона українська, тому, що духовенство і вірні Української Православної Церкви є свідомі своєї національної приналежности. А в очах большевицької влади, се є непростимим гріхом, се рівняється контрреволюції.

Теперішня нагінка большевицької влади на Українську Православну Церкву не є першою. Большевицька влада вже богато разів пробувала її розбити. Проти Найпочетнійшого о. Митрополита вона висувала всякі неправдиві оскарження, непозволяла виїзджати йому з Київа, кричала, що Українська Православна Церква „петлюрівська". Деяких священиків розстрілювано без суду, инших мучено по тюрмах, а ще инших видалювано з України, як приміром архиєпископа харківського, котрого заслано до Туркестану.

Але помимо всіх тих переслідувань, Українська Православна Церква розвивалася, єднала коло себе міліони вірних, подавала їм душевну потіху, — благовістя Спасителя, яка єдина додавала народові сили зносити большевицькі знущання та тримала його при вірі в кращу майбутність.

Большевицька влада з усеї сили старалася понячити Українській Православній Церкві політичну діяльність — діяльність на шкоду урядови, але се її не вдалося, бо Українська Православна Церква в політику не мішалася. І тоді большевицький уряд вхопився за спосіб, яким бридилася б кожна людина, в якої є ще бодай крихітка совісти, а не то уряд, який повинен трактувати всіх горожан краю після справедливости. Коли Українська Православна Церква кількома опадами робила заходи, щоби, згідно з законом, зареєструвати себе, про що доносили навіть американські большевицькі часописи, то большевицький уряд не хотів її зареєструвати, але се не зашкодило тепер тому самому урядови арештувати Митрополита Липківського і розігнати Церковну Раду та наложити на неї 1500 карбованців кари ніби за те, що Українська Православна Церква не зареєструвалася. Отсе має бути большевицька справедливість!

Не треба й казати, що несправедливе переслідування Української Православної Церкви большевицьким урядом дотикає і нас, вірних дітей Рідної Церкви, в Канаді і Америці. Українська Православна Церква є церквою українського народу і хто завдає удар Церкві, завдає його цілому народови. І тому ми в Канаді і Америці мусимо в відповідний спосіб зареагувати проти такого нелюдського поступовання большевицької влади супроти нашої Церкви. Ми мусимо запротестувати перед цілим культурним світом проти такого дикого поведення московських комісарів, які так безправно переслідують нашу Церкву, без суду віддають на муки її служителів.

Але самих протестів за мало. Большевицький уряд наложив на Українську Православну Церкву 1500 карбованців кари. А ся сума, як на тамошні обставини, великанська, її наші поневолені брати навряд чи зможуть заплатити. Отже на нас лежить обовязок помагати їм не тільки самими протестами, але й грішми. Вісім сот долярів на Канаду й Америку се дуже мала сума, але за неї ми можемо вибавити з тюрми хорого о. Митрополита і помочи Церковній Раді стати знову на чолі Української Православної Церкви, якою рядить тепер провізорична Рада, яка зорганізувалася зараз по арештованню о. Митрополита і по розігнанню властивої Ради.

Українські православні священики в Канаді і Злучених Державах переводять тепер між собою збірку на поміч Рідній Церкві, але що така поміч вимагає більшої суми грошей, то до неї повинен причинитися весь український православний загал так в Канаді, як і в Америці. Головно ми, в Канаді, не сміємо відмовити помочі нашій страждаючій матері — Рідній Церкві. До тепер канадійські православні Українці ще нічим не помогли Рідній Церкві на Україні, і тепер якраз прийшла хвиля, коли ми мусимо показати свою любов до Рідної Церкви не тільки словом, але й ділом. Проситься отже весь український православний загал в Канаді зложити свою жертву, в міру своїх сил, на поміч Рідній Церкві при найблищій нагоді. Де є український православний священик, там зложувати жертви на його руки, а де нема, звідтам посилати жертви на руки голови Консисторії Української Православної Церкви в Канаді, о. прот. С. В. Савчука, 779 Боровс еве., Вінніпег. Гроші до Київа будуть вислані через канцелярію Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Шікаго, а всі жертви будуть оголошені в „Православнім Вістнику".

Жертви слати зараз. Памятайте, що Рідна Церква і її найвищий достойник, о. Митрополит Василь Липківський, який мучиться в большевицькій тюрмі хорий, чекають на вашу поміч.

АРХИЕПИСКОП ВЕРТАЄ ДО АМЕРИКИ.

Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович, який звідував канадійські українські православні громади на протязі минувших трох місяців, вертає при кінці сього місяця до Шікаго. Сьогорічні архиерейські візитації випали, як звичайно, дуже успішно, в наслідок чого положення Української Православної Церкви в Канаді значно зміцнилося.

Дорогий Архипастир приїде до Канади слідуючого літа і возьме участь в Українськім Православнім Соборі (зїзді), який відбувається кождих три роки.

ЗВІДКИ БІБЛІЙНИКИ БЕРУТЬ ГРОШІ.

В Ціріху, Швайцарія, відбувся свого часу процес, який до певної міри дає відповідь на питання, звідки дослідники біблії (біблійники) беруть гроші на свою пропаганду?

Д-р Ферман виголосив був свого часу відчит в Ст. Гален (Швайцарія) про діяльність секти „дослідників біблії", в якому зазначив, що ся секта дістає гроші від Жидів на те, щоби вносити замішання в ряди християнства.

Міжнародний Союз дослідників біблії почувся обидженим і вніс через свого адвоката Бінкеле (Жида) скаргу проти д-ра Фермана. Відбувся процес і суд узнав д-ра Фермана невинним. Сензацією сього процесу було доставлення д-ром Ферманом доказу в формі писемної інструкції жидівсько-масонської льожі в Ціріху, в якій стояло між иншим таке: „Даємо дослідникам св. Письма богато грошей, що їх силають братти, які збили підчас війни великі капітали. Сі братти, се Жиди. Передумовою здобуття краю повинно стати використання його слабих сторін та підкопання його підвалин. Католицькі догми є перешкодою в наших плянах: мусимо тому зробити все, щоби поменшити число католиків через ослаблення їхніх догм".

ПАПСЬКІ ВІДПУСТИ — І БИЗНЕС.

При кінци червня с. р. відбувався в Шікаґо (Злучені Держави) католицький евхаристичний конґрес (зїзд). Про сей конґрес ми вже писали дещо, але не зашкодить вернутися до него ще раз і показати, як то папа і його достойники зробили з того конґресу звичайний бизнес. В 25 ч. „Дніпра" появився допис, в якому між иншим читаемо таке:

Великий католицький „шов" в Шікаґо тревав пять днів, — від 20 до 24 червня . . . На конґресі кардинали звертали на себе найбільшу увагу. Нібито христіянський конґрес для вшанування Ісуса Христа, але всюди на першім місци самі кардинали всілякого калібру. Коли-б Христос явився на се збіговиско, Його-б або вигнали, або відіпхнули-б десь в кутик, аби не псував настрою сановитим представникам римського папи.

Усіх кардиналів опроваджувано по місті в окруженню швайцарської ґвардії. А кождий кардинал виглядав собі здорово, — зїхалися самі тучені, добре випасені особи. Треба було воскресити Мартина Лютера з XVI століття, щоби він вірно описав католицький бизнес в Шікаґо в XX століттю. Тоді то, в XVI століттю, папа Лев X оголосив був подібний бизнес, щоби роздобути гроша на будову базиліки св. Петра в Римі. Кождому, хто складав гроші на будову, той папа продавав повний відпуст всіх гріхів; продавав відпусти убийникам, злочинцям, розпустникам, розпустницям, злодіям, паліям. Се довело до Великої Реформації, та пізніще до крівавих воен.

Щось подібного можна було завважити і на конґресі в Шікаґо. Папа Пій XI оголосив повний відпуст для всіх, що візьмуть участь в конґесі в Шікаґо від початку аж до кінця. **Для отримання повного відпусту треба було конечно бути на великій процесії, яка мала місце в місточку Мунделяйн, названім так від імени шікаґовського кардинала, який в тій місцевости має великі простори землі.** Власне там в Мунделяйн, в часі закінчення конґресу вилізло шило з мішка: показалось, що **цілий конґрес мае одну велику і важну ціль: великий бизнес для самого кардинала.** Бо якже можна, щоби кардинал не заробив? Заробили міліони долярів зелізничі компанії, заробили готелі, заробили ресторани, заробили бутлеґери . . . і т. д.

Кождому учасникови конґресу, який приїхав на зачінчення до Мунделяйн, впихали до рук гарненьку книжочку з **хрестиком на верхній окладинці** та з написом: „Кардинал Террас, XXVIII Інтернешенал Юкаристик Конґрес, Шікаґо, Джун 20-24, 1926" Здавалося, що в сій книжочці буде яка гарна наука моралі, любови, миру, всепрощення. Але так лише здавалося. Книжочка була видана для того, **аби оголосити продажу землі в Мунделяйн, Іл.** Мунделяйн — осідок католицької науки (там е римо-католицький духовний семинар), Мунделяйн — в гарнім положенню, Мунделяйн — близько до Шікаґо, того центра американських зелізниць і індустрії, — Мунделяйн — ідеальне місце для мешкання, Мунделяйн — **добре місце для купна „лотів" на заробок.** Так писалось в тій побожній на вигляд книжочці, яку аґенти римського кардинала пхали в руки кождому, хто прибув до Мунделяйн **на закінчення конґресу, аби доступити повного папського відпусту всіх гріхів.**

Ось чому папа римський наказував усім вірним католикам, аби брали участь в конґресі від початку аж до кінця. Ось чому папа настановив повний відпуст для тих тільки, які возьмуть участь в закінченню конґресу в Мунделяйн. Бизнес. Там продавались „лоти", „акри", цілі обшари землі. Кождий вірний католик розумів, що відпуст буде ще повніщий, коли він купить собі кавалок землі та дасть заробити католицьким маґнатам.

То для простого бизнесу закінчення конґресу відбулося аж 36 миль поза Шікаґом. В імя того бизнесу **кілька сот людей було покалічених, десяткам людей поломано ребра, а пять тисяч жінок зімліло серед великого натовпу.**

Подивімся, як пописався на католицькім конґресі рутенський біскуп Богачевський.

В програмі конґресу був науковий мітінґ орієнтальної секції, який відбувся в Армори Гол дня 23 червня о год. 2.30 пополудни і 7.30 вечером. На тім мітінґу був присутний також біскуп Богачевський і то саме в той час, коли до Українців-католиків мав промову **польський біскуп Пшезьдзецкі.** На галі не було **ані одного Поляка,** хіба біскуп Богачевський. Біскуп Пшездзецкі говорив так:

„Ми Поляци кохами наш братні наруд Украінцуф (аби вас так Бог любив, — прим. автора). Украінци билі в неволі росейскей, билі в австріяцкей. Обецне належом оні до Польскі. Польска, як ест добром матком для Полякуф, так ест добром матком і для Украінцуф. На рувні те два братне народи трактує. **Неправдом ест, якоби Украіньцом в Польске даласєм кшивда чи то на полю косьцельним, чи школьним. Офшем, Польска помаґа Украінцом католікам для взмоцнєня сьвєнтей унії. Польска одстемпує їм польскє косьцьоли на грецко-католіцке церкве. Польска велера украінскє католіцкє клєр бардзєй, як їнни. Дай Боже, жеби те два народи зляли сєн в єден і жеби не било мєндзи німі рузніци ані под взглєндем релігійним, ані теж народовосьцьовим"** . . .

Так говорив польський біскуп Пшезьдзецкі. А що на те епископ Богачевський? Коли польський біскуп скінчив промову, еп. Богачевський бив в долоні, аж гомін йшов.

ЧИСТИЛИЩЕ.

Православна церква чистилища не признае. Чистилище, се чисто католицький винахід.

Від якогось часу уніятські ксьондзи, нападаючи на Українську Православну Церкву всякими можливими способами, почали воювати проти неї, зглядно проти її священиків, новим „арґументом". Вони кажуть: „Коли православна церква не вірить в чистилище, то пощо українські православні священики відправляють за померших молебні? Молитви помагають тільки тим душам, які перебувають в чистилищи, а коли православні не вірять в чистилище, то не повинні за померших молитися. Але „новомодні" православні (себто українські православні священики) моляться за померщих тільки на те, щоби баламутити простих людей".

Оттакі нісенітниці плетуть греко-католицькі ксьондзи. На ділі справа мається так:

В чистилище не вірить не тільки Українська Православна Церква, але не вірить в него ціла східна, православна, церква. Також не тільки в Українській Православній Церкві моляться за померших, але моляться за них в **кождій** православній церкві. А моляться тому, бо так навчае нас робити св. Письмо. Апостол Яків (V: 16) і Апостол Павло (І. Тимотея II: 1) кажуть нам **молитися за всіх** людей, а св. Іван Богослов наказуе молитися особливо за грішників (Іван V: 16). Не можна-ж казати, щоби се відносилося тільки до живих, бо умерші е такими-ж членами Церкви, як і живі і смерть чоловіка, з христіянської точки погляду, не може нарушувати звязи між ним і оставшими в живих, бо „Бог не е Богом мертвих, а живих; бо в Него **всі живі**" (Лук. XX: 38). А апостол Павло каже: „Коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираемо, Господеві вмираемо; та, **чи живемо, чи вмираемо, ми Господні**". (Рим. XIV: 8). Отже возносячи молитви за померших, Церква визнае, що вони вмерли тільки тілом, душею-ж живі. А такими молитвами ми тільки виконуемо волю Божу, волю Ісуса Христа, Який сказав, що всякий гріх проститься чоловікови тут, на землі, **і на тім світі,** за виняттком тільки хули на Духа Святого (Мат. XII: 32).

Православна церква вчить, що душі після смерти перебувають в передчуттю або вічного щастя, або вічного прокляття. Але в якім саме місці вони перебувають, не нам вгадувати. Та де вони не знаходилисяб, за них треба молитися, і православна церква се робить.

Що-ж до науки католицької церкви про чистилище, то добре булоб, як би уніятські ксьондзи пояснили людям, **де знаходилися душі померших перед тим, нім католицька церква видумала чистилище?** А також, по що католицька церква молилася за померших перед тим, нім папа видумав чистилище?

Треба сподіватися, що уніятські ксьондзи, через „Канадійського Українця", дадуть людям потрібні пояснення.

[illegible]

„ДНІПРО"

орган Української Православної Церкви в Злучених Державах, який виходить кождої суботи і коштуе в Канаді $2.50 річно.

Крім ріжних цікавих вістей з українського життя „ДНІПРО" містить інтересні й поучаючі статті на церковно-релігійні і церковно-народні теми, проповіди на неділі і свята, гарні оповідання й вірші та дописи. — Коли ви інтересуетеся життям українського народу і української Церкви, то повинні стати передплатником „ДНІПРА". — Адреса:

„DNIPRO"

1944 West Erie Street, Chicago, Ill., U. S. A.

Свящ. Хв. Турченко.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ З ПОБУТУ В ХАРБІНІ.

(Докінчення).

В кінці 1922 року із міста Харбіна був висланий величезний транспорт хліба та ріжних продуктів на Велику Україну, де брати наші в той час тисячами вмирали від голоду. Звичайно, що той транспорт не попав по адресі, бо комуністам тоді треба було подбати про латишські, китайські та московські частини, які хижим звірем літали по Україні, нищучи всю культуру. Не забувалось і про родини юдейських комісарів . . .

З тим транспортом був висланий уповноважений міста Харбіна Х. Солод, нинішне комуністичне сонце між Українцями міста Харбіна, який тоді, представляючися щирим, ідейним українським працівником, радо взявся виконати уповноваження харбінського Свято-Покровського Брацтва. Уповноваження ті полягали в слідуючім: Церковна рада при Свято-Покровській Церкві міста Харбіна ухвалила відправу Служби Божої на українській мові і просить Митрополита Київського і всієї України прислати на се свое благословення, підручники і директиви, — та приняти їх парафію в склад Української Православної Церкви. Підписались голова, секретар та парох о. П. Гордзіевский, якого перед тим по своїй власній ініціятиві викликав із Хабаровська К . . ., як свого старого приятеля.

Солод виконав свою обіцянку і був в Всеукраїнській Православній Церковній Раді і в Митрополита Василя Липківського. Митрополит же передав через нього харбінцянам свое благословення, картку, книжки та инше, все безплатно. Взагалі, віднісся до харбінців так, як батько до своїх діток. Все се Солод привіз і передав до рук К . . ., який, дякуючи „диктаторській вдачі", почав вводити її з сього часу в Свято-Покровській церкві.

Прибувши до Харбіна, я відвідав пароха о. П. Гордзіевського, який мешкав разом з К . . ., і отверто, по братерськи розповів їм, хто я, як до них попав та про свою мету і мрії що до Америки. Але пароху показалось, що я надісланий з Київа на його місце. А К . . . був ображений тим, що я не звернувся до нього з сім питанню, як до „головної" особи. Тому на прохання деяких свідомих Українців, щоби я відслужив Службу Божу на рідній українській мови, Гордзіевський і К . . . почали ставити перешкоди. Почали провокувати. На їх думку, особливо на думку І. П. Шевченка, мені необхідно було відвідати місцевого архиепископа з цареславної церкви і дістати в нього благословення.

Я не погоджувався. На того рода „благословенства" я досить надивився на Україні. Але коли ту пропозицію ухвалила і церковна рада і обібрала для того трох делеґатів, то я пішов. Відчиняючи двері до „владики" я сказав: Се комедія, з якої нічого не вийде.

Архиепископ Методі приняв нас як слідуе, а розпитавшись хто я і вислухавши бажання делеґації, він без вагань дав свое благословення. Приймаючи се благословення, я все таки не вірив в його щирість, бачучи в ньому московський езуїтизм.

Мої підозріння справдились. Парох Гордзіевський, довідавшись про се, сказав: „Хоч владика і дав благословення, але я не погоджуюсь" і тут же пішов до архиепископа з ганебною заявою, що він не може служити разом зі „самосвятом". Щоб вийти з сього прикрого становища, архиепископ поклав на його писемній заяві таку резолюцію: „Вопрос этот нахожу нужним отложить до розяснения его заграничним синодом".

Автокефалісти обурились. Особливо було обурене студентство. Щоб заспокоїти їх, Гордзіевський став говорити, що вся причина його незгоди полягае в сьому, що ніби в мене нема ніякого уповноваження від київського Митрополита, навіть грамоти. А К . . . пустив чутку, що ніби то я убив якусь жінку і тому мусів під чужим призвищем тікати із совітської України. Я дійсно, втративши всяку надію на одержання віза від совітської влади, плюнув на неї і виїхав з большевицького „раю" крадьком.

Навколо Свято-Покровської церкви вивязалась боротьба. Захитавшіся автокефалісти післали телеграми до епископа в Умань, який мене хіротонував і до Митрополита в Київ. Епископ відповів: „Священика Турченка рукоположив епископ Малюшкевич", а в Київі одержано рівнож відповідь, що я український священик. Наслідком сего всего на засіданню церковної ради Свято-Покровської церкви винесено постанову: „Просити архиепископа Методія, щоби він забрав від них пароха Гордзіевського".

Архиепископ мусів звільнити о. Гордзіевського, а на його місце призначив о. Труханова, який не тільки, що згодився служити Службу Божу українською мовою, але навіть обіцяв визнати Українську Автокефальну Церкву, як про се заявив мені К . . . В сі „малоросійські" — хитрощі о. Труханова я звичайно не повірив. З сією думкою я поділився із рештою Українців. В сім часі я одержав уповноваження від Всеукраїнської Православної Церковної Ради, яким вона надала мені право орґанізувати Українську Автокефальну Православну Церкву на теренах Східної Азії.

Щоб обдурити і повести за віс харбінських Українців, К . . . на засіданню церковної ради вніс таку заяву: „Як активний фундатор і ініціятор сієї церкви, як непохитний автокефаліст, прошу раду задержатись від будь яких постанов, щодо автокефалії до одержання мною директив від Всеукраїнської Православної Церковної Ради, які на днях мають надійти".

Побачивши, що із Покрівською церквою справа затягнеться, де які із активнійших „мазепинців" почали думати про те, щоби одержати один із пяти храмів Харбіна, вистроених за царських часів Росією, якими тепер користуеться цареславна церква. Тому, що всі ті храми находяться тепер в юридичнім розпоряджению совітської Росії, якої виконавчим органом в Харбіні являеться Управління Китайської зелізниці, то ми й ввійшли в зносини з управляючим Китайською Восточною Зелізною Дорогою. Прохання ініціятивного гуртка Управління задовольнило. Один із згаданих пять храмів був переданий Українській Автокефальній Церкві. Від Управління поставлені були умови аполітичного відношення української церкви до совітської влади, яке я, як уповноважений і представник Української Автокефальної Православної Церкви, дав на письмі.

Довідавшись про се, російська еміґрація підняла страшний крик і підвела всіх своїх юристів і пресу на ноги. А архиепископ Методій і епископ Нестор поїхали в сій справі в Мукден до Чан-Цо-Ліна, де Українську Автокефальну Церкву не трудно було представити як комуністичну орґанізацію. Користаючись із тієї нагоди, Управління Китайської Зелізниці через уповноваженого комісаря по політичним справам почало вести зі мною переговори про те, аби наша церква увійшла в безпосередні зносини із „живою церквою" і виконувала її директиви. Обіцяли великі і богаті милости, особливо мені, як „злочинцеви", „шовіністови" перейшовшому „незаконно" кордон, всі мої „проступки" пращались.

Вести переговори в сім напрямку я рішучо відмовився. Тим часом, завдяки політиці Карахана (посла совітської Росії в Китаю) і таким спецам, як Іванов (управляючий Китайською Зелізницею) і завдяки тому, що війська Чан-Цо-Ліна погнали народню армію і забрали Пекін, політика Хінців в Харбіні різко змінилася. Управління Китайської Зелізниці опинилось в критичному стані. Побачивши, що я рішучо відмовився стати на шлях симонії, відкинув всі їхні предложення щодо „живої церкви", большевицький політичний комісар Харбіна надіслав мені телеґраму, ніби то з Київа, такого змісту: „Питання підняте Вами в Харбіні серіозне. Необхідний Ваш приїзд для переговорів в Київі. Приїздіть". Коли побачили, що ся „хитрість" не заманила пройшовшого Че-ка і Бупр (будинок примусової праці, себ то вязницю) хахла, вони рішились взятися на ось яку штучку:

До харбінського кримінального розшуку була дана державна телеґрама, в якій говорилося, що ніби то я мав украсти з совітської каси 20 тисяч рублів і утікти. Се зроблено в тій надії, що китайська влада не узнае мене за політичного еміґранта, а видасть, як кримінальника без жадних вагань.

Кримінальний розшук, який складався виключно із монархістів Росіян, рад був послужити і червоним. Мене заарештовано і посаджено в тюрму. Становище було критичне. Був призначений день вивозу. Але Господь і на сей раз не оставив мене, а вивів звідти так, як виводив Він не раз з підваля вязниць, одного разу навіть годину перед розстрілом.

Сталось, що завдяки стараниям зі сторони щирих людей мене з тюрми випустили і я, 16-го червня с. р., прибув щасливо до Америки.

ЯК ГУЦУЛИ ПОЗДОРОВЛЯЮТЬ СЕБЕ.

Гуцул усякого здоровить одним способом, знакомого чи не знакомого. Те поздоровлення звичайно так звучить:

— Слава Сусу Христу!

— На віки слова Богу тай вам, Максимку (чи як там).

— Єк днували (а коли рано, єк ночювали), Николочко, братчику?

— Богу декувати гаразд, ек ви?

— Богу декувати светому, а куди Бог провадить?

— У ермарок, Николочко, хочу шкапе продати, бо ми си не вдало.

— Бог ласкавий, ну здорові будьте, бо мені спішно.

— Дай Боже вам гаразд за чемне слово, бо і мені туди.

Так Гуцули здоровлять кождого, що знае хід привитання. Хто чужинець, то Гуцул пізнае по першім слові привитання, тому не перериває дороги на коротку розмову, але іде далі, вдивляючися загадочно у незнакомого чужинця, мов би питав його, пощо сюди приїхав?

(„Нива").

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орґан Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 2004, WINNIPEG, MAN.

КЛОПОТИ З УНІЯТСЬКИМ ЕПИСКОПОМ В АМЕРИЦІ.

I.

В греко-католицькій церкві в Злучених Державах заворушення. Заворушення ті викликав сам епископ Богачевський, який, як вірний слуга Польщі і Риму, не оглядається на нарід і духовенство, які творять церкву, але силою переводить в життя накази тих, які післали його до Америки, накази Риму і Польщі. Він називає себе Рутенцем, не Українцем, свою епархію рутенською, а нарід Рутенцями. Він святкує латинські свята, процесується з громадами за церковні маєтки, поводиться, як найбільший автократ. І свідоміщі з народу і духовенства почали протестувати проти такої чужої роботи „свого" епископа. Відгомін того протесту почувся аж в Галичині.

В „Літературно-Науковім Вістнику", який виходить у Львові, в числі за липень-серпень, 1926 р. появилася стаття п. з. „Свідомість чи віра", автором якої є Д. Андрієвський. На початку згаданої статті автор констатує факт, що уніяти та прихильники унії в Америці сильно занепокоєні „рутенською" роботою епископа Богачевського та „дорікають йому за брак національного почуття, патріотизму, праці для народу і з народом". Автор завважує, що се негодовання на еп. Богачевського помічається не тільки між мирянами, але й серед духовенства, яке пише дописі і протести, переводить тайні наради та задумує скликати зїзд, на якім малиб зажадати від папи усунення еп. Богачевського і призначення на його місце кращого чоловіка. Але автор статті зовсім не вірить в успіхи такої роботи і в дальшім тягу своєї статті говорить:

„Треба сказати, що усі отсі протести, дописи, нарікання, наради, конспірації, — все те блуканина манівцями. Вона вказує, що наші брати уніяти не навчились глядіти прямо в лице фактам. Усі ті нарікання, дописи, протести та сподівання, що Рим осудить роботу епископа Богачевського і його відкличе, — то стара рутенська фарса.

Хіба ви думаєте, що Рим бажає мати в особі греко-католицького епископа в Америці українського патріота, **який своєю роботою перечеркував би пляни Риму і його союзниці Польщі?** Хіба ви можете сподіватися, що Рим призначить епископом для греко-католиків якого Значка-Яворського, який буде гайдамацькі ножі святити? **Хіба ви думаєте, що Польща погодилась би, щоби епископом для греко-католиків був „небезпечний гайдамака"? Та-ж таких „гадамакуф попуф", як Ніжанковський і Підляшецький, Ляхи розстрілювали. І чи Рим бодай скартав Ляхів за ci розстріли, — хоч убиті священики були греко-католики, „зеднані з Римом"?.**

Невже-ж ви такі наївні діти, що уявляєте собі, немов би то Рим хотів мати в особі рутенського епископа такого великого й незламного патріота, оборнця рідного народу і діяча, яким для Бельгійців був кардинал Мерсіе?

Коли ви так думаєте, то тим доказуєте, що ані історія, ані життя нічого вас не навчили. Йдіть до історії — вона вас навчить, що ціль унії була **не підносити національну свідомість українського народу та показувати йому шлях до визволення. Ціль унії була затемнювати український нарід, відбирати в него найдрібніщі признаки свідомости, перечеркувати його стремління до визволення. Ціль унії була через „єдну вяру", через „вшистко єдно" спровадити українську національну струю в ляцьке море, — аби те ляцьке море стало могутніщим.**

За триста літ ціль унії цілком не змінилась. Відносини так зложились, що її не можна було проводити в життя аж до часу відбудови польської держави. Тепер, коли та польська держава є, коли Рим має в ній вірного союзника, коли Рим бажає бачити Польщу сильною, бажає, щоби могутність Польщі росла коштом Українців, коли Рим доручає Польщі „навертання" православних Українців на католицизм, — чи ви думаєте, що Рим відречеться своїх мрій і стане на боці українського народу та його визвольних стремлінь? **Ви думаєте, що Рим відречеться державного польського народу і стане на вашому боці, на боці частини недержавного народу?**

Рим отсе триста-трийцять літ називає вас Рутенцями, — а ви думаєте, що папа накаже епископови Богачевському явно-славно заявити, що він Українець, його епархія українська, його духовні діти Українці? Ви сподієтесь, що Богачевський, вірний слуга Риму (инакше він не був би католицьким епископом), **що він відречеся Риму і піде з українським народом? Та чи маєте бодай одного епископа уніятської церкви на протязі трох століть, який поважився йти проти політики Риму-Польщі?**

Даремні і пусті сподівання, панове! Заходи ваші, протести, наради, пляни, надії, — се все діточа іграшка. Літами ви служите Римови, бороните його, вчите нарід наш покланятись папі, — а політики Риму не знаєте і не розумієте.

Дарма, що на дорогу даремних сподівань і діточих мрій ви тягнете нарід. **Ми вам предсказуємо,** що на тій дорозі ви пропадете. Нічого не дібетеся, лише сорому наберетесь. Лише підтвердите наш погляд, **що ви сліпі раби, яким миліший батіг пана, ніж шляхи до визволення.** І самі на вашій дорозі само-обману і пустого мрійництва загинете. **Нарід знайде инший шлях, кращий шлях, чесний шлях і правдивий і, оставивши вас в тьмі римсько-польського рабства, піде лавою до своєї національної Української Автокефальної Православної Церкви.**

Бо само життя, а воно непереможне, таким шляхом провадить наш нарід! Се погляд не виключно наш, — се погляд всякого тямущого Українця".

Як бачимо, то вже й наші брати в Галичині почали здебільшого пізнаватися на злобній політиці „найсвятійшого отця" папи і приходять до переконання, що спасення українського народу не в унії з Римом, але в Українській Православній Церкві.

II.

Уряд української **греко-католицької** церкви св. о. Николая в Шікаго оголосив в „Свободі" отвертий лист до епископа Богачевського. Під листом підписався також о. Тарнавський, парох згаданої церкви. В сьому листі урядники церкви св. о. Николая домагаються від епископа Богачевського, щоби він шанував свій нарід і працював для него, і щоби не називав себе Рутенцем, але Українцем, а свою діецезію не рутенською, тільки українською, бо до неї належать Українці. Між иншим в згаданім листі читаємо:

„Ми знаємо, що 90 процент нашого народа, се православні, а наша частина Українців, що були колись і є тепер під Польщею, а переважно ми Галичане, є греко-католиками (в юнії з Римом). Ми сего не цураємося. Коли доля так судила, то ми зістали і католиками, але хочемо бути й Українцями, а не Рутенцями."

Ось якого епископа надали Польща і папа греко-католикам в Америці. Такого, що самі миряне мусять прилюдно пятнувати його за хрунівську роботу та наводити на розум. Славний епископ; нема що казати! Але хіба другі уніятські епископи ліпші?

III.

„Свобода" доносить, що греко-католицька церковна громада в Філаделфії, тобто в місті, де є катедра епископа Богачевського, бунтується проти роботи „рутенського" біскупа. Двайцять три ріжних товариств у Філаделфії, що належуть до церковної громади, вибрали комітет з 9 членів і припоручили йому віднестися до епископа з відповідними предложеннями. Комітет виготовив меморіял, в якім представив свої домагання, і удався з тим меморіялом до епископа Богачевського на авдієнцію. Але „рутенський" епископ делеґатів на авдієнцію не приняв помимо того, що повідомив їх перед тим листовно, що прийме. Він вислав проти них двох священиків, а коли делеґати відмовилися з ними говорити і зажадали побачення з епископом, то священики відповіли, **що епископ боїться до них вийти, бо хтось з делеґатів міг би висказатися образливо проти епископа і тим нарушити його епископську повагу (!).**

Делеґати отже відмовилися говорити з епископськими післанцями і натомісць оголосили свій меморіял в „Свободі", ч. 215. Меморіял є в формі листа до епископа Богачевського, в якому вичислені закиди проти епископа і його катедральних священиків. В меморіялі сильно атакується еп. Богачевського за те, що він невизнає себе Українцем тільки „Рутенцем" і що так само представляє перед світом своїх вірних, як рівнож за те, що простягає руку по громадське майно та наказує своїм священикам накидатися на Українську Православну Церкву. Взагалі церковна громада в Філаделфії запротестувала проти роботи свого епископа дуже рішучо і коли епископ Богачевський не змінить своєї тактики, чого годі сподіватися, то можуть вийти для нього і для його наставників, Польщі і папи, немилі наслідки.

Т. Д. Волохатюк.

НА ЧІМ ЗБУДОВАНА ЦЕРКВА — НА ВІРІ, ЧИ НА АПОСТОЛОВІ ПЕТРОВІ?

(Докінчення).

Але з другої сторони довідуємося в історії, що вже в IV століттю патріярхи Риму, які мали велику повагу і вплив як епископи старої столиці римського царства, почали старатися, щоби присвоїти собі владу над усім християнським світом, і виступали з домаганням перценства і зверхности над усіми епископами. І стреміли вони до тієї цілі мимо того, що сі їхні горді змагання осуджували не лише частні собори таки самих західних (латинських) церков (як от меливійський та 6 картаґінський собор), які реагували на безправні посягання Риму, але й вселенські собори цілої християнської Церкви.

І так меливійський собор африканської церкви, на якому секретарював св. Августин, ухвалив таку постанову: „Хто хоче звертатися до тих, котрі находяться по тій стороні моря (себто — до Риму — прим. автора), той нігде не буде принятий до церкви в Африці". — А 6 картаґінський собор, під проводом картаґінського епископа Аврелія, написав навіть листа до римського епископа Келестина, щоб не важився принимати скарг від африканських священиків і клиру, і щоб не висилав більше своїх легатів до Африки та не заводив у церкві людської гордости.

Щодо Вселенських Соборів, то вже на II. Соборі, у Царгороді 381 р. піднесла римська делеґація домагання правного першенства для Риму. Та Собор признав римському патріярхови тільки першенство почести, як епископови першої столиці римського цісарства, але зовсім не признав йому найвисшої юридичної власти над Церквою, бо се противилося основам організації, які надав Церкві Сам Спаситель. Щодо юридичної власти, всі патріярхи були собі рівні, як се було ухвалено вже на І. Вселенському Соборі, в Нікеї, 325 р. (6 каноном) про трох тодішних патріярхів — іменно Риму, Александрії й Антіохії. Третим каноном II. Вселенського Собору признано патріярхови Царгороду, як епископови другої столиці римського царства, друге почесне місце між 4-ма патріярхами. Сю постанову потвердив пізнійше і IV. Вселенський Собор, в Халкедоні, 451 р. 28 каноном, яким зачислено до ряду патріярхів ще й епископа Єрусалиму. Сю постанову про першенство почести між патріярхами, але рівну юридичну власть кождого у його окрузі потвердили пізнійше VI доповняючий і VII Вселенські Собори (692 і 787 рр.), а вкінці й VIII Вселенський Собор в Царгороді, 879 р. (1 каноном), якого постанови відписали й римські делеґати і який приняв сам папа Іван VIII, а відкликав свою згоду в два роки пізнійше і то лише тому, що царгородський патріярх не згодився віддати під його зверхність болгарської церкви. Сей факт являється власне характеристичною признакою політики римської церкви, яка відкидає без всякого встиду всі ті ухвали Вселенських Соборів, які з огляду на добро цілої християнської церкви не йдуть на руку політичним інтересам і гордости папства.

Та що найдивнійше з усього — то римські патріярхи намагались добути собі верховну владу над усім християнським світом, не лише проти волі Церкви і постанов Вселенських Соборів, але навіть всупереч постановам таки своїх власних попередників.

Ось як осудив папа Григорій І. (590-604) тих своїх наслідників, котрі бажали-б добути собі титул вселенських патріярхів:

„Нехай не бажає ніхто з моїх наслідників приняти собі те нечестиве імя, тому що коли який небудь патріярх присвоїть собі титул вселенського, то титул патріярха не заслугує на довіря. Отже нехай христіяне цураються бажання присвоїти собі титул, який наносить недовіря тим, котрі його собі присвоюють".

А папа Пелягій II. (578-590) пише:

„Не клопочіться о титул „вселенський", — нехай ніхто з патріярхів не бере на себе **ТОГО НЕЧЕСТИВОГО ІМЕНИ,** бо чого нам сподіватися, коли в середині священослужителів являються такі стремління? Над ними сповниться те, що було предсказано: він є князем синів гордости" (Лист 13).

Та остаточно силою пригожих обставин стали римські патріярхи не лише найбільш впливовими епископами у Західній Церкві, але набувши велику церковну державу стали також світськими володарями, та вкінці запанували самовладно над Церквою Заходу, подоптавши святі заповіти Христа та рівноправність всіх епископів.

Кінець-кінцем на глум християнству, додали ще й доґму про непомильність римського папи, що заступивши місце поганського архижреця (pontifex maximus) і цісаря в одній особі з поганських часів, іменує себе вселенським архієреєм і учителем тоді, коли одиноким первосвящеником, що пробуваючи по віки має непереходяче священство, та одиноким учителем та наставником є тільки Сам Христос. Називає себе святійшим отцем тоді, коли один у нас Отець святий, що на небі.

— — — — — — — — — — —

Коли тепер перейдемо собі у памяти, як заповідав Христос жити між собою Своїм Апостолам, а тим самим і їх наслідникам, а якими вчинилися римські епископи, щоб закріпити свою владу над великою частею християноського світа, то зрозуміємо ясно, що вони не можуть називатись „другами" Ісуса Христа, так як вони занехали додержувати „любов" і „смиренність серця", як се заповідав та навчав Христос Апостолів, а поробившись „синами князів гордости" — „навчають наук заповідей чоловічих", які самі собі уложили, щоб „панувати над народом — задля поганої користи", а не щоб „пасти стадо Боже — з доброго серця".

Ото-ж о скільки гіршими являються всі ті, котрі свідомо служать їм — що як фарисеї „зверху являються людям праведні, в середині-ж повні лицемірства та беззаконня" (Мат. XXIII: 28), і хоч кров від крови і кість від кости нашого народу, заводять своїх менших братів у кошару тих, котрі мають на меті закувати народ у кайдани духа і тіла та держати його у тьмі кромішній, невіжі й безпорадности, щоб тим лекше панувати над ним; ведуть його під земський скипетр тих, що як колишні жидівські фарисеї-лицеміри, „Проходять море і землю, щоб зробити одного новоBірця, і коли станеться, роблять його сином пекла, у двоє гіршим їх" (Мат. XXIII: 15).

Вони, служителі римського ідола, є для нашого народу тими фарисеями, що: „зачиняють царство небесне перед людьми: вони бо не входять, і тих, що входять, не пускають ввійти" (Мат. XXIII: 13), тими законниками, що: „взяли ключі розуміння; самі не ввійшли, і тим, що входять, заборонили" (Лук. XI: 52).

Та ні! Вони у двоє гірші від жидівських фарисеїв-лицемірів та законників, бо не лише, що не впускають своїх менших братів до царства небесного і зводять їх на бездоріжжа та дебри латинського ідолопоклонного боготворення гордих лжепророків Риму, а є ще й зрадниками рідного народу, які продали свою християнську і народню честь золотому божкови Ватикану і працюють із завзяттям яничарів гірш самих ворогів для поневолення й закування рідного народу у кайдани духа і тіла.

І от тепер вони — ті яничари — добувають останніх сил своєї гадючої люти і як Юди за чужі срібняки стараються задержати наш нарід, так тут у новому вільному краю, як і там за морем у нашій Батьківщині у кайданах духа, які наложив на нас наш віковічний ворог Польща, щоб закувавши нашого духа закувати також наш народний організм, відібрати нам свідомість нашого нам Богом даного національного „я" і нашого Божого і людського права на самостійне істнування у нашій туземній Батьківщині.

Та даремні всі їхні змагання і заходи і труди, даремна вся їхня злоба і лють, бо прийшов вже час, що опадає тяжка віковічна полуда із очей менших братів, і хоч богато ще заблуканих овечок із нашого народу, то з кождим днем все більше вертається їх на рідну стежку і приходить з радістю на очах у стадо вірних нашої рідної Української Православної Церкви, котра як частина Соборної Православної Церкви Сходу, що держить вірно й заховує незмінно святі заповіді Христа, веде своїх овечок до нашого доброго Спасителя.

Тільки вона одна — наша рідна Українська Православна Церква, церква наших предків, поможе нам за спільним зусиллям усіх дітей великого українського народу добути для рідної країни ту правду і волю, яка належиться нам по всім Божим і людським законам і заведе нас шляхом Правди Того, що життя Своє дав на хресті за всіх людей, до вічної і безконечної щасливости нашого доброго Отця, що на небі.

ҐОРДІЙСЬКИЙ ВУЗОЛ.

Про Александра Великого, який в старині завоював цілий тоді світ, оповідають таке:

Коли він замашерував зі своєю армією до Малої Азії, показали йому там один дуже замотаний вузол (ґудз) линви, який називано Ґордійським Вузлом, і з яким була звязана ворожба, що хто його розмотає, той стане паном цілого світа. Александер Великий не надумуючись довго, розтяв той ґудз своїм острим мечем і сим способом показав, що він має опанувати цілий світ.

І ми мусимо усунути з дороги богато ґордійських вузлів, заки зможемо стати своїми власними господарями. В першій мірі треба нам позбутися рабської улегливости чужим впливам і надій на чужу поміч, а натомісць опертися на наші власні сили.

Будуймо свої власні інституції. Рідна Церква є найважнійшою народною інституцією. Сеї осени маємо сплатити довг на Українськім Православнім Соборі в Вінніпеґу. Жертви слати зараз до:

H. I. BLOCK, — 216 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

Коли хто каже, що любить Бога, а брата свого ненавидить, той лож говорить; бо хто не любить брата, котрого бачить, то як може любити Бога, котрого не бачить?
(I. Післання Ів. Богослова, IV: 4).

I.

Одного разу жив бідний швець Семен, який мешкав з жінкою і дітьми в комірнім в одного селянина. Він не мав ані своєї хати, ані поля і утримував себе й родину з праці своїх рук. Але хліб коштував дорого, а за роботу платили мало, отже все, що заробляв, йшло на прожиток.

Бідний Семен і його жінка мали тільки один кожух, але і той вже леда що тримався купи і вони через цілих два роки складали гроші, щоби купити новий кожух.

Коли прийшла осінь, Семен мав вже дещо складених грошей — три паперові рублі лежали сховані в скрині, а пять рублів і двайцять копійок винні були йому костумери.

I от одного ранку Семен пішов в село купувати новий кожух. Він вдягнув жіночий вовняний лейбик, поверх него натягнув сукняний кафтан, а поверх того підперезався поясом. Відтак виломив палицю, вложив три рублі в кишеню і, поснідавши, вирушив в дорогу. Він думав:

— Коли відберу пять рублів від своїх довжників, то буду мати разом вісім рублів, а се чейже вистане на новий кожух.

Бідний Семен, прийшовши до села, зайшов до одного з своїх довжників, але не застав його дома. Була дома тільки жінка і вона дала йому слово, що пішле до него чоловіка з грішми на другий тиждень, але тепер не може дати ані копійки. Пішов Семен до другого довжника, але сей присягався, що грошей немає і дав йому тільки двайцять копійок.

Тоді Семен подумав купити кожух наборг, але торговець кожухами відмовився наборг давати. Він сказав:

— Принеси гроші, а тоді вибереш кожух. Я вже знаю, як то тяжко впоминатися за своїм.

I так бідний Семен не вдіяв нічого з виїмком того, що дістав від одного мужика двайцять копійок, а від другого пару старих чобіт до направи.

Семен був дуже огірчений на своїх довжників. Він повернув з досади до коршми і, пропивши двайцять копійок, пустив ся до дому. Виходячи рано з дому, йому було холодно, але напившись горівки, йому стало тепло навіть без кожуха. Він йшов дорогою і, стукаючи палицею по замерзлій землі одною рукою та вимахуючи чоботами другою, говорив сам до себе:

— Ось мені тепло і без кожуха. Випив чарочку і кров зараз розігрілася. Отже по що мені кожуха? Йду собі спокійно і вже навіть на довжників своїх не гніваюся. Що за славний з мене чоловік! Чого мені треба? Я можу обійтися й без кожуха. Мені він зовсім не потрібний. Але одна біда: Жінка буде невдоволена. Ну, й справді зле. Де-ж таки, працював, працював, а тут виходить, що даремно — не буде кожуха! Але почекай, один з другим. Як не принесеш гроші, я заберу в тебе капелюх! Ей Богу заберу! Хто-ж коли таке бачив? виплачує мені по двайцять копійок! А що-ж ти годен зробити з двайцятьома копійками? Випити чарку, і те все! Ти кажеш: „Я бідний!" Ну, а я що? Ти маєш хату і худобу і все. А я не маю нічого, тільки свої руки. В тебе родиться твоє власне збіжжа, а я мушу хліб купувати — коли є за що. А на хліб мені треба не менше трох рублів кождого тижня. Коли я тепер верну до дому, то знаю, що в хаті не застану хліба. Знов треба буде видати півтора рубля. Отже ти мусиш віддати мені те, що винен.

При сих словах Семен зближився до каплиці, яка стояла при роздорожу, і побачив поза нею щось біле. На землю залягав вже сумерк. Семен мусів добре напружувати очі, щоби побачити, що воно таке.

— Гм, — промовив він, — я ніколи не зауважав там такого білого каменя. А може то корова? Але воно не виглядає на корову. Голова щось ніби як в чоловіка, але чому воно таке біле? А впрочім, чогоб там мав бути чоловік?

Він підійшов блище. Тепер міг бачити зовсім добре. Що за диво! То був справді чоловік, — але живий, чи мертвий? Він був зовсім нагий і сидів непорушно, опершись об стіну каплиці.

Бідний швець злякався. Він подумав:

— Хтось певно вбив того чоловіка, стягнув одіж і полишив його там. Коли я підійду блище, можу попасти в клопіт.

I він приспішив ходу. Минаючи каплицю, він не бачив більше чоловіка, але коли вже добре минув її і поглянув поза себе, побачив, що чоловік вже не був опертий о стіну каплиці, але рухався і глядів за ним. Семен ще більше злякався і подумав:

— Чи мені вернути до него, чи ні? Коли верну, може статися щось недоброго — хто знає, що він за один? Тай чого він там? Певно не з доброю думкою. Як я піду до него, він може напасти на мене і вдушити. А хоч би і не вдушив, то пощо мені запізнаватися з ним? Що я можу зробити з ним, з таким нагим? Я не годен взяти його з собою й дати йому мою одіж. Се булоб глупо.

І швець приспішив ходу. Він вийшов вже сперед шмат дороги, кол нараз почув викиди совісти. Він став.

— Що ти робиш, Семене? — заговорив він сам до себе. — Чоловік загибає від зимна, а ти боїшся і втікаєш від него. Хіба-ж ти такий богатий, що боїшся рабунку? Ех, Семене, Семене, так не добре!

І Семен, обернувшися, пішов назад в сторону каплиці.

II.

Семен, зближившись до нагого чоловіка, побачив, що він був ще молодий, в самім розцвіті життя. На його тілі не було жадних знаків від побоїв, але було видно, що він добре змерз і видимо боявся. Він сидів, як передше, опершись плечима о стіну каплиці, і навіть не глянув на Семена. Було видно, що був такий ослаблений, що не міг навіть звести очей.

Семен підступив до него блище і молодий чоловік нараз ожив. Він підніс голову і поглянув на Семена благаючим поглядом. Сим поглядом він прихилив до себе серце Семена.

Семен кинув чоботи, які ніс, на землю, розперезався та скинув з себе сукняний кафтан.

— Ось, на маєш. Не говори нічого, тільки вдягай отсе, — промовив Семен, помагаючи молодому чоловікови підвестися на ноги.

Той підвівся і Семен побачив, що його тіло було гнучке і чисте, руки і ноги ніжні, а лице привітне. Семен накинув йому на плечі кафтан, поміг вбрати в рукави руки і, огорнувши його кафтаном щільно, оперезав добре своїм поясом. Тоді зняв свою стару шапку і хотів наложити її на голову незнайомому, але почув холод і подумав:

— Моя голова лиса, а його вкрита буйним волоссям. Отже він може бути й без шапки. Але треба дати йому чоботи.

Він сказав незнакомому сісти на землю, затягнув на його ноги старі чоботи і промовив:

— Ось, так, братчику... А тепер вставай та рухайся, поки не загрієшся. Все се не в наших руках... Ти годен ходити?

Незнакомий підвівся на ноги і поглянув вдячно на Семена, але не міг промовити ані слова.

— Чого-ж ти не говориш? — запитав Семен. — Ми не можемо тут зимувати. Мусимо зайти до якої хати. Ось на, підпирайся моєю палицею, коли не чуєш ся задосить сильним. Тільки рухайся!

Й незнакомий почав поволі рухатися. В короткім часі він йшов вже зовсім добре, навіть не лишався позаду. А там Семен запитав його:

— Звідки ти, коли можна спитати?

— Я не тутешній.

— Я се знаю. Я знаю всіх людей в сій місцевости, але тебе я не бачив ніколи. Як ти зайшов сюда, під каплицю?

— Я не можу сказати.

— Хтось мусів знущатися над тобою.

— Ні, ніхто надо мною не знущався. Бог покарав мене.

— Бог все робить, але ти мусів кудись прямувати. Куди ти хочеш йти з відси?

— Мені байдуже.

Семен здивувався. Незнакомий зовсім не виглядав на якогось злочинця, а і голос його був лагідний, але одно було певне: він не хотів нічого сказати про себе.

— Такі випадки не лучаються кождого дня, — подумав Семен про себе, а там промовив до незнайомого:

— Ну, що-ж, ходи до мене, хотяй в мене буде тобі дуже тісно.

Коли вже зближалися до хати, повіяв зимний вітер і Семенови зробилося холодно.

— Ось так купується кожух! — подумав він про себе. — Йдеш за кожухом, а вертаєш без кафтана. Так, з крім того приводиш до дому нагого чоловіка. Се не до душі буде моїй Мотрі.

На згадку про Мотрю, Семен дещо засмутився. Але коли поглянув на молодого чоловіка, йому пригадався погляд, яким він наділив його коло каплиці, і в його серцю запанувала радість.

(Дальше буде).

Запренумеруйте своїм дітям діточий журнал „Недільну Школу", який виходить кождого місяця і коштує на рік 50 центів.
Адреса:
„Sunday School" — Box 3064 — Winnipeg, Man.

ЯК УНІЯТИ ЛЮБЛЯТЬ ПРАВОСЛАВНИХ.

Греко-католицькі священики і їх часописи безперестанно підбурюють своїх вірних проти православних Українців, не зважаючи на те, що в сей спосіб вони плекають в своїх вірних ненависть до їх братів по народности. Коли звернути на се увагу греко-католицьким священикам, то ті звичайно викручуються.

„То ми тільки проти „свистунівців" виступаємо, „правдивих" же православних Українців ми любимо і поважаємо, як рідних братів".

З якою „любовю" греко-католицьке духовенство відноситься до „правдивих" православних Українців, себто Українців з Великої України, свідчать понищі факти, які наводить перемиський „Український Голос". В 28 ч. згаданого часопису, в статті п. з. „Сліпий фанатизм", читаємо між иншим таке:

„Придніпрянська еміграція (православні Українці — „П. В.") при кінци червня постановила уладити в Перемишлі богослуження по бл. п. отамані С. Петлюрі і звернулася до кількох тутейших громадян з просьбою о поміч. Перемиські громадяне, вичитавши в „Ділі", що в **Тернополі відбулась в греко-католицькій церкві панахида за упокій душі Петлюри**, порадили емігрантам, щоби уладили панахиду в греко-католицькій церкві в Перемишли. В тій ціли відпоручник громадянства пішов до Ординаріяту, щоб виєднати дозвіл. Однак **Ординаріят рішучо спротивився.** Вістка про се блискавицею облетіла ціле громадянство, яке не могло зрозуміти, чому в Тернополі вільно правити панахиду по бл. п. С. Петлюрі, а в Перемишли сего не вільно.

Але припустім, що тернопільське духовенство помилилось, та що перемиський Ординаріят має повну рацію, ставши на становищі приписів. В такім разі питаємо: **Чому Ординаріят виступив з репресіями супроти товариства, яке відступило салю на великодне богослуження для православної української еміграції?**

Знаємо, що в часі війни наші Ординаріяти видали були приказ, **щоб пароxи дозволяли протестантським пасторам відправляти богослуження в греко-католицьких церквах...**

Чому Ординаріяти дали приказ впускати протестантських пасторів до церков, **а замикають їх навіть перед панахидою за упокій душі православної української людини?**

Справи сеї легковажити не можна, бо така нетолеранція супроти православних Українців є шкідлива для греко-католицької церкви. Доказом хай буде поминальне богослужения за упокій душі С. Петлюри, яке уладжено 25-го червня в салі „Народного Дому". Велика саля, (партер і ґалерія), була переповнена греко-католицькими вірними. Не помогли погрози! Навпаки — деякі погрози, як катехита в школі крок. і шиття, ще більше подразнили громадянство. І не дивниця! Національна спільність така могуча, що нині Поляк римо-католик віднесеться прихильніще до польської протестантської церкви, як до української католицької церкви. Се саме є і в Українців і тут ніякі старосвітські приписи нічо не вдіють, бо вони не годяться з духом часу.

Бачить се і перемиський Ординаріят. Через кілька літ панував тут дуже острий курс проти православних. **Сам епископ дуже агресивно виступав проти них в проповідях в церквах над сокальським кордоном.** Як зачуваємо, останніми часами Ординаріят пізнав свою помилку і дав знак духовенству до відвороту. **Але вже за пізно. З погордою відіпхані православні вже не горнуться до наших греко-католицьких церков. Вони волять римо-католицькі костели, бо там їх ніхто не ображує.** Навпаки — латинське духовенство пригортає православних. Приклади: В році 1921 в Перемишлі православному емігрантови, полковникови п. С. уродився синок. Ходив до о. Богачевського (він тепер епископом в Америці), благав, щоб охрестив немовля. На се діставав за кождим разом відповідь, що не вільно йому сего зробити. Пішов полковник до латинського пароха, а сей каже, щоб дитину приніс до христу. Повідомлений про се о. Богачевський раднерад мусів охрестити малого „шизматика", бо прилюдна опінія обурилась.

Другий примір: Перед трома місяцями дістав емігрант артист драматург п. Б. з дому вістку, що його мати померла. Потребою його душі було — помянути покійну матір панахидою. Пішов до греко-католицького пароха і три рази діставав відповідь раз ні, раз так, а за третим разом знову ні. Пішов до латинського пароха, а сей зараз згодився відповідне латинське богослужения відправити. Полковник п. С. і артист драматург живуть тепер в Перемишлі і можуть отсі факти кождої хвилі потвердити."

Ось, як уніятські ксьондзи люблять правдивих православних Українців!

ГРЕКО-КАТОЛИКИ І ПОГАНЕ.

Від заведення унії 1595 р. до 1917 року греко-католицька (уніятська) церква була в Римі під опікою **„Конґреґації для поширення віри"** (Конґреґаціо де пропаґанда фіде). Сю конґреґацію звуть коротко „Пропаґандою" і її задача клопотатись навертанням на католицтво поган. Під зарядом тої-ж „Пропаґанди" були Українці 322 роки, себто що так довго в Римі уважали греко-католиків за поган, яких треба навертати.

Колиж нагадати, як головою „Пропаґанди" був завзятий ворог Українців — польський граф, кардинал Ледоховскі, то стане ясним, що в Римі найвисша власть над греко-католицькою церквою спочивала безпосередно в руках Поляків. А посередно завсігди, бо прим. митр. Сембратович був під впливами намісника гр. Баденього. А нинішний митрополит греко-католицької церкви, також Поляк.

Та не диво. Поляки дали Українцям унію, отже се їх власність і нею вони будуть завсігди орудувати, як їм краще. А знов чоловік, що накинене ворогами приймає за своє і тішиться ним, як своїм, може мати місце лише між дикунами, в яких нема почуття власної гідности.

НАШІ ПРИЯТЕЛІ.

„Православний Вістник" має богато приятелів — так в Канаді, як і в Злучених Державах. Одним з них є п. Михайло Тимчук в Шікаґо. Він не тільки приєднує передплатників, але й на пресовий фонд збирає. Звичайно, як щирий приятель.

Чи Ви, Шановний Читачу, є приятелем „Православного Вістника?" Ану, покажіть свою приязнь ділом.

НА УВАГУ ДОПИСУВАТЕЛЯМ.

Просимо наших шановних дописувателів писати свої дописи на одній стороні картки. Також не жалувати паперу і писати стрічки рідко і не надто дрібно, а то часто приходиться вживати побільшаючого шкла, щоби відчитати написане.

Редакція „П. В."

ДЕЩО З ШІҐО.

Про нашу околицю, здесь, ще не було згадки в „Православнім Вістнику" так, якби в сій околиці не було наших людей. А Шіґо прецінь має в місті свою церкву, має Народний Дім і є осідком українського православного священика. Назбиралобся богато до писання, — але люде дуже часто надіються, що се хтось инший має написати і виходить таке, що ніхто навіть не згадає. Я беру за перо, бо хочу поділитися з читачами нашого дорогого „Православного Вістника" вражіннями з Шіґо. і сподіюся, що й инші околиці напишуть що небудь від себе.

13-го серпня с. р. у нас в Народнім Домі відбувся прощальний вечір устроєний нашою Жіночою Громадою, на якій зійшлися всі жителі з Шіґо, як рівнож зїхалося богато фармерів з околиць Шіґо, Інсінгер і Тюдор. Зїхалися всі, бо мали прощатися з своїм парохом о. В. Слюзаром, якого обовязки кликали на схід Канади, до Монтреалу. Зявились також учителі і новий наш священик о. Грицина.

Вечерок почався вечерою, а коли скінчили вечеряти, приступила пані Савчук з гарним дарунком до о. Слюзаря і просила приняти його від громадянок місточка Шіґо, на милий спомин.

Отець Слюзар подякував за дар і, прощаючи дорогих громадян, які працювали з ним і трудилися на полі церковно-народнім, подякував за щире відношення їх до свого пароха. Пожелав всего добра і щастя всім, а головно успіхів у праці над піднесенням себе під кождим зглядом — і культурним і національним і релігійним.

Потім говорили ріжні бесідники, як пані Слюзар, о. Грицина пп. Цибак, Новосад, Герасимюк, і инші. На салі був гарний настрій. Всі почували ся дітьми одної сімї, — одного народа, котрих веде наша Церква до кращого майбутнього.

Такі хвилі богато причиняються до того, що кріпшає любов між нами, дітьми одного народа, та зростає запал до праці для добра нашого народу і нашої рідної Церкви.

Далеко поза північ тревали промови, та вкінци треба було іти на відпочинок.

В неділю відслужив о. Слюзар, в товаристві нового нашого священика, прощальне богослуження, яке випало величаво. Народу знов прибуло богато — бо того дня вечером о. Слюзар відїздив з Шіґо.

Недовго після відправи зійшлися до Народного Дому діти з Рідної Школи, щоб попрощатися зі своїми учителями, о. Слюзаром і його женою, бо і п-ні Слюзар нераз учила їх в школі, заступаючи о. Слюзаря. Крім дітей зійшлися і старші, — одні цікаві, бо їхні діти були в гурті, а другі з цікавости, як ті діти будуть прощатись з учителем. І побачили, що наука о. Слюзара не пішла в ліс, бо діти вміли пошанувати учителя, а що більше, ті діти плакали за ним мов за рідним батьком. Двоє дітей мали коротенькі промови, котрими крізь сльози прощали свого учителя та просили його послухати ще їх пісень, яких він навчив їх. І співали вони та плакали, а за ними старші і собі потягали та втирали сльози.

На закінчення о. Слюзар дав їм науку, як добрий учитель, як добрий пастир, як добрий батько своїм вихованцям, дітям і будучим робітникам на народній ниві. Всі вони повинні стати такими, щоб їхній учитель і родичі були колись горді з них. Пожелавши всім і дітям і родичам їхнім — многих літ о. Слюзар попрощався з кождою дитиною поцілунком любови.

У вечер відходив поїзд; яким о. Слюзар і його жена мали виїхати на Схід. На двірець зійшлись всі громадяне з Шіґо і околиці. Ще раз на

ЗАМОВЛЯЙТЕ
КИВОТИ, ПРОЦЕСІЙНІ ОБРАЗИ І ПРОЦЕСІЙНІ ХРЕСТИ
в Павла Кіпрана
Замовлення виконує точно, солідно і совісно.
Ціни на бажання. — Адреса:
PAWLO KIPRAN. — 729 Burrows Ave. — WINNIPEG, MAN.

дверці промовляла маленька Калина Савчук до відїзджаючих і вручила їм гарну китицю цвітів. Всі тиснулись до них, щоби з ними попращатись. А коли о. Слюзар і його жена вступили на східці вагона, діти обсипали їх квітами.

Оттак прощали у нас Шіговці нашого доброго священика, а діти свого учителя. Ми гордимось сим, бо се показує, що Українська Православна Церква має щирих і добрих пастирів, які всею душеюприпадають до свого народу, разом з ним радіють та сумують. — Ми щасливі, що діждались часу, коли маємо своїх рідних священиків, що належимо до правдивої нашої церкви та желаємо і прочим нашим братам пізнати правду, а правда освободить їх, так з під опіки Риму, як і з під опіки Москви, а тоді зрозуміють те, чого їхні теперішні опікуни не позволяють їм розуміти.

Нам не по дорозі ні з Карпаторосами, ні з русско-православними, ані з католиками, бо вони тільки й стремлять дро того, щоби ми в темноті ходили, бо коли будемо темні, вони будуть довше між нами панувати. Наспів вже час, щоби ми пізнали хто наш ворог, а хто брат, з ким нам їти, а кого від себе проганяти.

І хто Українець, для того нема иншої церкви, як своя українська, споконвіку православна Христова Церква, котра любовю і працею веде нас дорогою вказаною її Основателем Ісусом Христом.

І. Чорний.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА.

(Ватерфорд, Онт.).

Наше місточко Ватерфорд заселене виключно Англійцями, а довкола нього, по фармах, розселились Українці, числом поверх 50 родин. Рік тому назад не було в нас і думки про церкву, бо забігали до нас тоді московські агенти, та морочили нам голови комуною. Але українські фармері скоро пізнались на фарбованих лисах і їх прогнали. А що тутешні фармері всі релігійні то почали шукати за душевним кормом. І так, декотрі з Буковинців спровадили собі московського батюшку, але не вподобали собі його. Знов греко католики вдались до свого католицького священика в Гемилтоні, але той до них не приїхав, бо не вірив чи фармері зможуть йому заплатити за богослуження.

Аж як ми довідались, що до Гемилтону прибув на стало український православний священик, ми рішили запросити його до себе на богослуження на першу Пречисту, то є 28 серпня 1926 р., що ми й зробили.

На листовне запрошення прибув до нас український греко-православний священик, о. Білон, своїм коштом, не питаючи нас за гроші, як роблять инші священики, та відслужив богослуження в домі п. Бурдейного.

Тутешні фармері мали нагоду перший раз почути слово Боже в рідній мові. Здається, не було душі, якаб не стрепенулась з радости.

Свящ. Білон сказав нам гарну проповідь про відродження Рідної Церкви, як також про накинення нам унії з Римом нашими віковічними ворогами, Поляками.

По відправі п. Бурдейний запросив всіх присутних на спільний обід, не жаліючи також подостатком меду зі своєї власної пасіки. По спільнім обіді всі вийшли в садок, а о. Білон росповідав по товариськи свої пригоди з життя в Українській Армії та в польскім полоні. Фармері з цікавости ставили ріжні питання, на які священик радо відповідав. При кінци о. Білон зібрав малих діточок і давав їм ріжні поучення. Також тутешні фармері погодились зорганізувати на Ватерфорді нову парафію і запросити о Білона приїхати до них на день 19-го вересня.

До Ватерфорду прибув з Гемилтону враз з о. Білоном і д. Шебець, який вже передтим відвідував нас з своєю діточою оркестрою. Він радо витав нову громаду і побажав нам успіху та витревалости в новій праці.

Слава і честь всім тим щирим фармерам, що прибули на Службу Божу та прилучилися до своєї рідної Української Православної Церкви. Також щира подяка панству Бурдейним за їх сердечну гостинність.

Фармер з Ватерфорд.

ПОРА СКИНУТИ З СЕБЕ ЧУЖЕ ЯРМО.

(Кемроз, Алта.).

Всечесний Отче Редакторе!

Посилаючи свою передплату на „Православний Вістник", як також жертву на пресовий фонд, мушу сказати, що „Православний Вістник", є дійсний отвирач очей (як каже Англієць „ай опенер"). Він отвирає Українцям очи і колиб наш загал читав більше „Православний Вістник", то я є певний, що наші збаламучені брати не трималисьб того римського „авторітету", як вони називають римське панування над собою. То тільки таке глупе католицьке поняття що ніби то в нас в Києві на Україні, нема авторітету, а є лише в Італії. Вони зовуть себе Українци, але як воскресла Українська Православна Церква, на чолі котрої стоїть наш брат та щирий син свого народу, Митрополит Василь Липківський, то наші заголюкані брати Українці католики, замісць прилучитися до Рідної Церкви. Ще й тепер підчиняються тому римському „авторітетови", який є нічим иншим, як тільки душевним поневоленням. Час би вже нам крикнути: „Проч з римським „авторітетом", ми маємо свій рідний авторітет в Києві на Україні". Так, браття Українці, доки ми всі так не скажемо, і то не тільки скажемо, але і ділом покажемо, доти між нами не буде ладу, і другі народи не будуть мати нас за людей, але за наймитів та попихачів.

Теодор Каркут.

Пресовий Фонд „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

А. Урбанський, Давфін, Ман. 1.00
Т. Гуменюк, Торонто, Онт. .50
Ф. Кархут, Кемроз, Алта. .50
С. Дирбавка, Борден, Саск. .50

Збірка п. М. Тимчука в Шікаго, Ілл.:

Петро Пастух 1.00
Ник. Кирилюк, 1.00
Ів. Шмігельський 1.00
Ів. Мазурик 1.00
Мих. Тимчук 1.00
Григорій Симочко .50
Ів. Я. Боднарчук .50
Ів. Саламон .50
Йосиф. Мариновський .50
Вас. Дорош .50
Ст. Колодрупський .50
Ів. Кравець .50
Олекса Штогрин .50
Андрій Яремій .50

Збірка п. Запарнюка в Брендоні.

(Загальна сума вже була оголошена в послідвім числі „П. В.").

Всч. о. М. Кучер .50
Пані Б. Ю. Кучер .50
Н. Федорук .50
Пані Ірина Федорук .50
Пані Тетяна Щурко .50
Дмитро Щурко .50
Лука Батицький, .50
Евгенія Шмігельська (4-літна) .10
Петро Запарнюк .50
Іван Касюрак .25
Дм. Шапка .25
Василь Янда .25
Стефан Мазяр .50
Никола Мельник .50
Леся Кучер (8-місячна) .[illegible]

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Он. Останчук, Вінніпеґ 1.00
І. Фреюк, Транскона, Ман. 5.00

Збірка С. Б. Микитюка в Ґудів; як. стоїть:

З Ґудів, Саск.

1 дол.: Ф. Кушнір, Ю. Павлишин, В. Савчин, Марія Савчин, А. А. Загарін, І. Костишин, Н. Кошляй, Н. Жабінський, Бр. Козловський, Г. Козакевич, Й. Чихрун, А. Орищак, В. Галик, Редба, Гр. Савчин, П. Зварич, Щурко, М. Шпак, Я. Пилипів, Ст. Ілащ, А. Гарасимяк, М. Пиковський, І. Сімеповський, С. Б. Микитюк, Ст. Білан.

Я. Вівчар Мелвил, 1 долар.
Гр. Банис Габбард, 1 долар.
О. Банис Габбард, 1 долар.
Гнат Галик Бірмінгем 1 долар.
І. Савчин Фенвуд, 1 долар.
Разом $30.00

Збірка П. Будзінського на весільній забаві в панства Никорчук, Коларно, Ман.

По 1 дол.: П-тво П. Никорчук, п-во П. Будзінські, п-тво М. М. Руски, пані М. Зеленіцька, п-ня П. Драган, п-тво Ю. Сохацькі, А. М. Гуменний.
Дрібна збірка 6.53
Разом $13.53

Збірка пані Баран:

Ник. Марко, Твей, Саск. 20.00
Антін Марко, Крндор, Саск. 10.00

Збірка О. Боншвського:

И. Щербань, Гефорд, Саск. 5.00
С. П. Горбай, Гефорд, Саск. 1.00
В. Боднар, Блейн Лейк, Саск. 2.00
С. В. Друль (учитель), Гефорд. 5.00

Збірка о. П. Білона; як. стоїть:

З Форт Вілліям, Онт.

Володимир Охоцинський 1.00
В. Григоряк, 1.00
Мих. Мандзюк 1.00
Наз. Чепишка, Росланд, Онт. 1.00

Збірка П. Пастуха в Шікаго, Ілл.:

Николай Кирилюк, фунд. $10.00
Михаїл Тимчук, фунд. 10.00
Петро Пастух кн. ст. 5.00
Іван Шмигельський кн. ст. 5.00
Михайло Горобець 5.00
Григорій Семочко 5.00
Василь Лукінчук, 5.00
Ілія Савіцький 5.00
Василь Кирилюк, 2.00
Іван Мазурик 2.00
Іван Соломон 1.00
Йосиф Шкредка 1.00
Николай Ткачук 1.00
Разом $57.00

Збірка О. Боншвського:

Павло Сироїжка, Ст. Джулієн 5.00
п-ні М. Гаврилюк, Ст. Джулієн 10.00
Мих. Ващук, Вакав, Саск. 2.00
А. Д. Васляк, Поплеви ля Прейрі, Ман. 10.00

Збірка В. Свистуна:

П-ні Р. Федорців, Вегревил, 10.00
Петро. Зварич, Вегревил, Алта 5.00
Ник. Черняк, Смокі Лейк, Алта 10.00
С. Костинюк, Смокі Лейк, Алта 10.00
Кость Романюк, Смокі Лейк 5.00
Йос. Данилович, Смокі Лейк, 5.00
Вас. Павчук, учитель, Едвард 5.00
Іван Н. Зеленко, Едвард 5.00
Ник. Мельник, Едвард, Алта 2.00
Йос. Ясенчук, Беліс, Алта 5.00
Танас Матійчук, Беліс, Алта 5.00
Василь Гуцуляк, Беліс, Алта 5.00
Кар. Ляховецький, Беліс, Алта 5.00
Ст. Павлюк, Вильна, Алта 5.00
Вас. Савка, Вильна, Алта 3.00
П. Федорчук, Вегревил, Алта 5.00
М. Н., (учитель), Вегревил 5.00
Діон. Іваснок, Кейлленд, Алта 5.00
Олекса Ткачук, Сода Лейк, 2.00
Ник. Чернявський Коломия 5.00
Ан. Запарнюк, Коломия, Алта 1.00
Йос. Щур, Вегревил, Алта 2.00
Тим. Воробель, Мундео, Алта 5.00
П. Шевчук, учитель, Вегревил 5.00
Йос. Янішевський архітект, Едмонтон, Алта. 10.00
Ник. Порайко, Вегревил, Алта 5.00
Вас. Кирилюк, Вегревил, Алта 5.00
Ів. Прийма, Радвей Сентр, Алта 2.00
Ів. Кульчицький, Радвей Сентр 2.00
Прокіп Мазуренко, Ельдорена 1.00
Юрко Онушко, Скаро, Алта 1.00
Ф. Юрків, Радвей Сентр, 1.00
Гр. Кочан, Радвей Сентр .70
Йос. Дубінський, Редватер, 1.00
Т. Бовцайло, Радвей Сентр 1.00
Ник. Бойшенко, Смокі Лейк, 1.00
Дм. Чорний, Смокі Лейк, 1.00
п-ні А. Г. Мельник, Едмонтон 10.00

(Кромі сего п. Г. Мельник зложив передше 10.00. Рівночасно п-ство Мельники зобовязалися в осени зложити ще 80 дол. і стати ктиторами Собора. Так само п-ство Федорціви з Вегревил обіцяли стати ктиторами).

П. Никола Харук з Коломиї дав два шери Юнайтед Ґрейн Ґроверс і два шери Української Видавничої Спілки, вартости (пар) 100 дол.

Мир. Нагірний, Саскатун, 10.00
Вас. Попович, Вонда, Саск. 5.00
Ів. Кінар, Вонда, Саск. 10.00

(Також обіцює стати ктитором, як рівнож кілька других наших громадян з Вонди).

Мих. Д. Шемелюк, уч., Вонда 5.00
Йос. Корпан, Вонда, Саск. 5.00
Вас. Масюх, учитель, Вонда, 5.00
Ст. Мулька, учитель, Кридор, 10.00
В. Кіндрачук, учитель, Гефорд 10.00
Дм. Пудеалюк, уч., Гефорд, 10.00
Ігнат. Побран, уч., Блейн Лейк, 10.00
Н. Н., учитель, Кридор, 5.00
Н. Н., учитель, Гефорд, Саск. 5.00
Вас. Овсянек, учитель, Гефорд 10.00
Разом збірка В. Свистуна 261.70.

І. Комарянський, Вінніпеґ 1.00
Іван Янів, Шікаго, Ілл. 2.00

Православний Календар на Рік 1926.

ЖОВТЕНЬ.

1 П. Пр. Євменія
2 С. Мч. Трофима.

3 Н. 15 Н. по З. с. Д. Евстафія
4 П. Ап. Кондрата
5 В. Смч. Фоки і Йони
6 С Зачаття Івана Хрестителя
7 Ч. Мч. Теклі
8 П Прп. Евфрозинії
9 С. Івана Богослова

10 Н. 16 Н. По З. с. Д. Муч. Калістр.
11 П. † Прп. Харітона
12 В. Прп. Кирінка
13 С. Смч. Григорія
14 Ч. Покров пресв. Діви Марії
15 П. Смч. Киприяна, Юстини
16 С. Смч. Діонізія

17 Н 17 Н. по З. с. Д. Смч. Єротея
18 П. Мч. Харитини
19 В. † Ап. Томи
20 С. Мч. Сергія і Вакха
21 Ч. Прп. Пелагії
22 П. † Ап. Якова
23 С. Мчч. Євлампія і Євлампії

24 Н. 18 Н. по З. с. Д. Ап. Филипа
25 П. Мчч. Прова і проч.
26 В. Мчч. Карпа і Папіля
27 С. Параскевії
28 Ч. Прп. Евтимія і Пркч. Лукіяна
29 П. Мч. Лонгіна
30 С. Пр. Осії Пркч. Андрея Кр.

31 Н. 19 Н. по З. с. Д. † Ап. Луки

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на 1926 рік.

ЖОВТЕНЬ.

3. **Неділя 15 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 6. Утр.: Єв. Лук. XXIV: 1-12; Літ. Ап. 2 Кор. IV: 6-15; Єв. Мат. XXII: 35-46.

10. **Неділя 16 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 7; Утр.: Єв. Лук. XXIV: 12-35; Літ.: Ап. 2 Кор. VI: 1-10; Єв. Мат. XXV: 14-30.

14. **Четвер. Покрова Пресв. Богородиці.** — Утр.: Єв. Лук. I: 39-49 і 56; Літ.: Ап. Жид. IX: 1-7; Єв. Лук. X: 38-42.

17. **Неділя 17 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 8; Утр.: Єв. Лук. XXIV: 36-53; Літ.: Ап. 2. Кор. VI: 16-18 і VII: 1; Єв. Мат. XV: 21-28.

24. **Неділя 18 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 1; Утр.: Єв. Ів. XX: 1-10; Літ. Ап. 2 Кор. IX: 6-11; Єв. Лук. V: 1-11.

31. **Неділя 19 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 2. Утр.: Єв. Ів. XX: 11-18; Літ.: Ап. 2 Кор. XI: 31-32 і XII: 1-9; Єв. Лук. VI: 31-36.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕҐ, МАН., ЖОВТЕНЬ, 1926 ЧИСЛО (31) 10

ДІТЯМ РІДНОЇ ЦЕРКВИ НА ЗЕМЛІ КАНАДІЙСЬКІЙ І АМЕРИКАНСЬКІЙ МИР І ЛЮБОВ ХРИСТОВІ.

Третий раз я мав велику радість одвідувати Вас, разом з Вами злучатись серцем в молитвах перед Всевишнім, разом з Вами боліти над недолею нашого нещасного народу і разом з Вами міркувати, що і як робити в теперішні, так тяжкі, але і так великі дні в життю нашого Українського народу і його Рідної Церкви.

Надійшла хвилина, коли треба вже підвести певний підсумок нащій праці і накреслити, що робити далі.

Ласка Господня над нами. Він, Милосердний, зжалівсь над нашим ще так несвідомим, ворогами на певні манівці зведеним народом. Народ Український прокидається. Розтулюються очи сліпих, виправляються ноги та руки духовних калік, вливається нова сила в розслаблене тіло нашого народу. Засуджений на смерть і дійсно примерщий Український Нарід підводиться і хоч ще спутаний смертельними путами, як Лазар при його покликанню Сином Божим до життя, все-ж виходить з печери смерти, куди його ворогами положено, виходить на-світло...

Для народу нашого починається нове життя, надходить новий день, йому зоріє нова зоря і кличе його до нової праці, нових стремлінь... Визволений, в злагоді, в спокою він плече-о-плече з другими народами готується йти світлою дорогою за Христом, доходити у свого йому необхідного в теперішнім державно-національнім життю і в ньому здійсняти вічну волю Господню: зводити на землю Царство Боже, як передверря вічного Божого Царства.

Чуда сцілень, воскресінь, які творив Син Божий, будучи на землі, як Син чоловічий, повторюються на наших очах. Не ми, не ми, се Він, з серцем повним великої любови, з Своєю всемогучою божественною силою прийшов до нашого обездоленого народу і творить сі чуда. Маючі очи, щоб бачити, нехай дивляться, — побачать і зрозуміють.

За короткий час мого побуту на американськім континенті Рідна Церква, вісник духовного визволення нашого народу і апостол служіння тільки Христу, а не таємним політичним плянам на знищення нашого народу, більш ніж подвоїлась в своїм числі як в Канаді, так і в Злучених Державах. Чим далі, все голоснійше дзвенить її клич: **в імя Христа до великої праці, коли треба, боротьби за Рідний Український Нарід, бо і він Христовий і нашому духовному волінню Христом доручений!** Чим далі все вище здіймається Свята Хоругов Рідної Церкви. Вороги діла Христового вже втратили марні надії вирвати сю Святу Хоругов з наших рук. Чим далі, все більш робітників і борців за чисте служіння ділу Христа і свойому Народові єднаються навколо сієї Святої Хоругви, закуті міцно святістю їх роботи і їх цілий. Нехай ще не скінчились переслідування, нехай ще нашого старого, немічного тілом, але сильного духом духовного Отця Митрополита арештують, наш центральний орґан розганяють, чистих і ідейних наших вождів, як Архиепископа Харківського Олександра Ярещенка висилають в далекі, дикі краї на повільну смерть, все се нехай, але діла Рідної Церкви нашого Народу вже їм не знищити. Навпаки, Церква-Мучениця, що в дні недолі разом з своїм Народом терпить, се ще одно кільце в нерозривнім ланцюху, який духовно лучить її дітей з нею. Нехай ще також не затихли брудні наклепи, нехай ще і тепер темні, нерозумні діти не хочуть пізнати своєї Матери, та за ворогами кидають їй і прикрі слова і призвіща, все се нехай, — се останні вже прислабші зусилля зламати силу Рідної Церкви. Нехай же діється над нами воля Божа. На свою працю ми вийшли з вірою в незламну правду слів нашого Божественного Учителя: „Не лякайся мале стадо, бо вподобалось Отцеві вашому дати вам Царство" (Лк. XII: 32). „Я дам вам уста і премудрість, котрій не зволіють противитись ані встояти усі противники ваші" (Лк. XXI: 15).

Тепер, Любі Діти Рідної Церкви, особливо мусить голос Матери-Церкви кликати до себе усіх затемнених, а голос її, се слово не тільки Вашого Епископа, чи Пастирів, а усіх Вас. У всенародному зусиллі відродилася Рідна Церква, всенародньої участи в своїй роботі вона завжди жадає і всенародний здвиг, се єдине, що скінчить нелад в нашім народі і приверне йому спокій і єдність потрібної роботи. На полі церкви віками нас ділили вороги, на тому-ж полі ми тепер, коли Господь кличе нас до нового життя, мусимо злучитись. Нерозумно є говорити: справа церковна, се не народня, нам треба „народню" роботу робити. Народне є все те, що потрібно народові і він сам творить. Народ Український сам відродив свою Церкву, вона йому потрібна і діло її є таке-ж народне, як і кожне инше, що виростає з необхідности народних потреб. Час вже настав, велика пора надійшла раз назавжди одійти од того засліплення, яким останні десятиліття хорує наша інтелігенція. Вороги через церкву всосались в серце нашому народові, висисають його силу, розділяють його, затемнюють, а наш інтелігент каже: То церковна справа, вона мене не обходить, вона не „народня", не „пачкуйте її до народних". Ні, не так. Чим нарід живе, чим заповнене його життя, се і є дійсно народне. Хочете служити свойому народові, то не будьте духовно „панами" для свого народу, не одділяйтесь в своїй ідеольоґії, не ставайте в позицію: се для мене, бо я „інтеліґент" і „пан", а се для „хлопа". Будемо так робити, знов повторимо ту страшну помилку, з наслідками якої ще тепер маємо до діла, коли нарід наш інстинктово ділить: се ми „люде", а то „пани". Так не мусить бути. Українська Православна Церква не є московська, задубіла в своїй непорушности і темноті організація, не є і католицька клерикальна каста з своїми специфічними інтересами, часто протилежними інтересам народів і до таємниць керування якою вірні не мають доступу. **Українська Православна Церква є народоправна, жадає найширшої участи в свойому житті од своїх вірних, кожній душі і кожному доброму наміру в ній є місце і кожна інтеліґентна сила, приходяча до неї, має повну змогу виявити себе в церковній роботі і творчости. Українська Православна Церква змагає до того, аби стати ДУХОВО ОРГАНІЗОВАНИМ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ.** Отже коли церква певною стороною своєю не відповідає сучасному інтеліґентному розумінню її завдань, приходьте, разом ставаймо до праці і будемо її творити такою, якою вона дійсно має бути. Але-ж не стійте збоку, заложивши руки за спину та й чекаючи, що як хтось її створить і то такою, що моглаб прийтись Вам до вподоби, то й Ви тоді пристанете. Хочете бути з народом, то близче до його серця, до його душі і те що є в них підносьте, своїм просвіченим розумом піднесьте, та ублагороднюйте. Тоді не формально, не зверху лише, не силою матеріяльних конечностей, а дійсно Ви будете з своїм народом духовно, бо душа з душою, серце з серцем зіллється в найбільше інтимних глибинах витворення релігійного світогляду нації, який завжди лежить в ґрунті цілої народньої ідеольоґії.

„Повідкидайте від себе всі гріхи ваші, якими Ви грішили і сотворіть собі нове серце і дух новий, а тоді чого-ж би вам умирати, доме Ізраїля?... Оберніться-ж і живіте".

(Єзек. XVIII: 31-32).

Прочитаймо усі писання Словом Господнім натхнених старозавітних пророків, а зобачимо: у всіх їх служіння Господу завжди виявлялось разом з горячою любовю до свого нещасного народу. Нема нігде в світі більш яскравого-виявленого благородного патріотизму, як се знаходимо у пророків Єремії, Єзекиїля і инших. Инакше і не могло бути. Любов до Бога, як нам її розкриває Син Божий, знаходиться і виявляється в любові до братів людей. Любов же та мусить бути не плятонічною, а живою, активною виявлятись в формах на кожне покоління сучасних. Та-ж любов мусить і під теперішню хвилю зустрічати і знаходити полагодження усіх наших сучасних болів чи то національних, чи то соціяльних. Церква не сміє відгороджуватись від усіх тих пи-

тань. В розвязанні їх в дусі Євагелії Церква завжди мусить знаходити своє завдання (Заповідь Господня про діяльну любов в картині остаднього суду. — Мтф. XXV: 31-46).

Поставити Церкву Христову в таке положення, що вона не в злуці а в цілковитій розбіжности з інтересами народу, се значить перевернути цілком діло Господне, заставити своїх духовних дітей вірити, що не до добра, не до світла вона веде і що керує нею не Милосерний, все Своєю любовію охоплюючий Господь, а дух зла. Се значить стягнути на себе смертельну на віки кару за хулу на Духа Святого. Після того, коли фарисеї кинули на Сина Божого обвинувачення, що чуда Свої Він творить силою Веельзевула, силою бісовською, Син Божий сказав: „Усякий гріх і хула проститься людям, а хула на Духа не проститься людям. І хто скаже слово проти Сина Чоловічого, проститься йому; а хто скаже слово проти Духа Святого, не проститься йому ні в сьому віку, ні в будучому (Мат. XII: 24-32; Лук. XI:15).

Ті, що так обернули діло Церкви, що воно явно не служить на добро дітей тої Церкви, ті, що заставили вірити, що не Христос керує Церквою, а дух темряви, поневолення, визискування, — дух відвічного зла — діявол, ті будуть відповідати перед Праведним Суддею за хулу на Духа Святого, за сю на віки смертельну провину.

Коли неймовірною жорстокістю впроваджувалася Польщею унія в наш нарід, коли Московщина купувала душі наші для своєї розпорядимости, коли се все робилось не во імя Христа і Його світлого діла Царства Божого на землі, а з темною ціллю порабощення і знищення нашого народу, коли, як і в унії, так і в московській акції, нема ні **крихітки релігійних інтересів, а самі брудні політичні розрахунки, тоді святе діло Христа віддавалось сатані, Христос там не міг бути, на Його місце тоді запросили антихриста, бідні-ж затемнені люде вірять до сього часу, що в унії, чи в московській роботі їм несуть спасіння.**

Там, де Христос в Церкві, там Дух Святий усяку роботу на добро дітей Церкви обєднує, бо Дух Святий охоплює все чисте, добре, любовю навіяне, — Він є всеохоплюючий. Коли-ж Церква не тільки не схоплює найкращих стремлінь свого народу, а навпаки йде проти них, се ясний доказ: Дух Святий відлетів від такої церкви і Христову роботу вона замінила роботою духа зла. Сучасне розложення унії і московської роботи, немов би церковної, посеред нашого народу є прямий наслідок їх тяжких гріхів на протязі трох віків. Послідовно, силою незламаного закону розвитку над ними діється воля Господня: се кара Божа за гріхи минулих століть, за тяжку зневагу Духа Святого, імям Якого сміли вони провадити цілий нарід до рабства, робити чорну роботу для польських і московських насильників.

Отже, в імени Рідної Церкви, як один з її благовісників, словами натхненного пророка Єзекиїля я кличу усіх дітий нашого Народу: **„Повідкидайте від себе усі гріхи Ваші, якими Ви грішили і сотворіть собі нове серце і дух новий, а тоді, чого-ж би Вам умирати, доме ізраїлів?" . . ., Оберніться-ж і живіте".**

Завдання наше тепер: відкинути раз на все великий гріх нашого нещасного минулого, гріх, який стався не по нашій вині, привернути Церкві її первісну чистоту служіння Христу, а оновлена і очищена Церква поведе нарід наш по дорозі Христа. Дорога-ж Христа єдина: коли Церква йде по ній, вона служить своїм духовним дітям, свойому народови, а не бореться з ними.

Для того говорить пророк: **сотворіть собі нове серце і дух новий".** Се **„нове серце", „дух новий"** в тяжких всенародних зусиллях вже створений. В імени того всенародного **„нового серця"** кличеться Вас прийняти **„духа нового"** і разом йти до нового дня, нових творінь. І дійсно, чого-ж би нам умирати доме Український? Обернімось і живімо!

Коли хто не вірить нам, нас се не дивує; невірили також і пророкам в давнину. Але-ж пророчим словом ми скажемо: **„Так говорить Господь: Зупиніться на дорогах Ваших, роздивіться та розпитайте про дороги, що ними ходжено в давезні давна, де дорога до щастя та й ступайте нею, а знайдете впокій душам вашим. (Книг. Пророка Єремії, VI-16). Отже коли не вірите, самі роздивіться та розпитайте про дороги, „що ними ходжено в давнезні давна", самі і зобачите, що чинилось в минулому і зрозумієте те, що діється тепер.**

Українська Православна Церква відродилася всенародним здвигом. Сього року маємо пятилітний ювилей того здвигу. 10-го жовтня, а по Григоріянському Календарю 23-го, був поставлений митрополитом Первосвятитель Землі Української Найпречесніший наш Отець Василь Липківський. Пять літ тяжкої напруженої боротьби і праці минуло. Рідна Церква принята як матір Українського Народу. Нема куточка не лише на рідній землі, але й по цілому світі, де-б діти нашого народу не чули її голосу. З десятків єпископських катедр, з поміж яких одна на американськім континенті, з тисяч уст її благовісників і проповідників несуться тепер її кличі.

Сі пять літ були богаті своїм змістом. В той час, коли Рідна Церква все більше і більш пізнається своїм Народом і приймається, як рідна мати, в той час, все більш і більш викриваються тяжкі наслідки запровадженої до нас унії і московської роботи. Тепер конфлікт самих життевих змагань нашого народу, в суті своїй чистих і християнських з одного боку і темних інтересів штучних сект і напрямків направлених проти народу з другого боку, досяг свого вершка.

Час, крайня пора прийшла і тепер, як пять літ тому, всенародним здвигом подолати тяжкий гріх минулого, привернути Церкві чистоту її служіння тільки Христу і свойому народу, а не темним і таємним силам. Час великий тепер раз на все перемогти ту сумну незгоду, що штучно прищеплена нам нашими ворогами на нашу згубу.

Сей конфлікт назрів тут, де наш нарід вільний, де його стремління можуть явно виявлятись. Тут же в країні волі він мусить покінчитись єдиним правдивим кличем, до якого нас невмолимо підводять і навчання минувшини і сучасні вимоги нашого життя. Клик той мусить бути: **в імя Боже, в імя святого діла Христового, до віри наших славних дідів, до Рідної, самим народом відродженої, Церкви!**

Напівміри не поможуть. Їм тепер не місце. Роботу агента Польщі-унії і роботу московську ми бачимо вже на протязі віків. Пляново, рукою ворога, десь в недосяжних нам таємницях ся робота переводилась і завжди на шкоду нашому народові. Шкідники не можуть змінитись. Вони не в руках, не під контролею народу. Ми не можемо мати жадних ґарантій, що колись може бути инакше. Не місце напівмірам. Не місце ваганням. Памятайте, важиться і то може раз назавжди доля нашого народу. Не може народ, що завжди труїться чужими таємними впливами знайти самого себе, бути сам собою. **Єдина дорога: В імя Божої правди, в імя життя, спокою і розвитку нашого народу, до віри цілого Українського Народу, під Святу Хоругов Рідної Церкви!**

На пятому році з часу свого відродження, в дні великих болів і боротьби, Рідна Церква кличе своїх Дітей до себе: відповідь їх мусить бути у всенародному здвигу. Так було пять літ тому в Києві, в Святій Софії, так мусить бути і тепер на вільних землях Злучених Держав, Канади і Бразилії.

Воля Божа, Любі Брати і Сестри, поставила мене до праці серед Вас, серед дітей нашого народу в розсіянні сущих. До Вас же усіх се моє слово. Не міг його я Вам не сказати. В післанню Рідної Церкви я чую той же Господній наказ, який колись був даний Господом пророку Єзекиїлю: **„Отсе-ж іди до вигнанників, до земляків твоїх, тай говори до них, чи будуть вони слухати, чи не будуть".**

З ласки Божої волею Церкви Архиепископ Американський і Канадійський

† Іоанн Теодорович.

Міннеаполіс, Мін., 7-го жовтня, Р.Б. 1926.

ГОЛГОФТА ЖИТТЯ.

Богато є Голгофт і в життю поодиноких людей і в життю народів. Де-ж правдива Голгофта, там завсігди є Оливний Город, де терплячі заносять свої молитви до Бога.

А на Голгофті стоїть завсігди хрест невинного терпіння. Однакож по муках Голгофти приходить завсігди день Воскресения, день світлої, безграничної душевної радости в душі чоловіка, який в терпінню говорив:

— Отче, візьми сю чашу від мене, коли се може бути. Однакож нехай буде тут не моя воля, тільки Твоя.

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ.

В минувшім числі „Православного Вістника" була поміщена відозва до православних Українців в Канаді, щоби складали жертви на поміч Рідній Церкві (на Україні). До тепер вплинуло чимало жертв, але що загальна збірка ще не досягнула бажаної суми, продовжується збірку ще на один місяць. Закликається священиків, щоби перепроваджували збірки по церквах та щоби взагалі заохочували людей прийти з помічю Рідній Церкві. Пригадується рівнож тим священикам, які ще не зложили своєї жертви, щоби зробили се при найблищій нагоді. На листі жертводавців не сміє бракувати імени ані одного священика. Імена жертводавців будуть подані в слідуючім числі „Православного Вістника".

В 10 числі „НЕДІЛЬНОЇ ШКОЛИ", за жовтень, почалося друкувати гарне оповідання для дітей п. з. „АЗОР", яке ваші діти повинні прочитати. — Оповідання з часів перебування Ісуса Христа на землі і перших років християнства. — Запренумеруйте „Недільну Школу" своїм дітям ще нині.

Передплата 50 центів. — Адреса:

„Sunday School" — Box 2094 — Winnipeg, Man.

ПРАВДИВА ЦЕРКВА ХРИСТОВА.

З хвилею відродження Української Православної Церкви посипалися і сиплються дальше зі сторони уніятської церкви на Українську Православну Церкву обвинувачення, будто би вона була неправдивою і не властивою церквою українського народу, та що тільки одинока католицька церква має право називати себе правдивою Христовою Церквою.

Безпристрастному і просвіченому християнинови не трудно рішити і пізнати, котра властиво правдива церква Хри-

Коли вселенська церква перших віків (до її розділу на грецько-східну і римсько-західну) вірно удержувала і відкривала науку Христову і в правдивім дусі Христовім уладжувала всі свої заведения, то і в послідних часах лише ті християнські товариства продовжали і продовжають дальше своє життя в праведнім Христовім дусі, котрі остались вповні вірними заповітам вселенської церкви перших віків. Коротко кажучи, правдива церква Христова лише та, в котрій все удержується і хорониться в такім виді, в якім було в старинній вселенській церкві.

Коли ми примінимо сю засаду до римсько-західної церкви, то побачимо, що вона проти рішень Вселенських Соборів змінила никейсько-царгородський символ віри і запровадила до него незнану в старинній вселенській церкві науку про зіслання Святого Духа від Сина (filioque); видумала догмат о приматі папи — як мнимого заступника Христового, уложила ще кілька нових догматів, як о чистилищу, індульгенціях, непорочнім зачаттю Богоматері, о непомильности папи. Взагалі ся церква приняла напрям цілковито противний духови старинної вселенської церкви.

Заключення зовсім ясне, що тільки православна церква сходу позістала тою самою, якою була до відступлення від неї церкви західної. Вона схоронила до тепер незмінно науку старинної вселенської церкви **і в сій правдивій науці і вірі виховувався віками український нарід.** Він держав гідно сей прапор Хистовий у своїх руках, про що оповідає нам в першій мірі історія нашого народу. Але на Українців греко-католиків, а головно на їхніх провідників, історія видно не робить найменшого впливу. Вони її або не хотять знати, або як знають, то свідомо противорічать собі і держать дальше частину нашого народу в римськім ярмі. Припустім навіть і таке, що історія не могла переконати передовиків греко-католицизму, що їх прабатьки таки були колись православними християнами, яких зовсім не було потрібно навертати наче поган до християнства — як се діялося за часів ганебло накиненої унії з Римом — то нехай переглянуть хоч бодай один документ таки свого колишнього високого духовного достойника. Документом сим є: **„Окружное послание львівського митрополита Атанасія Шептицького до всего духовенства із 3 мая 1738 р."** Документ сей зберігається в Почаєвській Лаврі і зміст його ніяк не годиться з виводами провідників уніятської церкви, які так завзято „доказують", що правдивою церквою українського народу є церква католиць-

В сім „Посланію" приказується — **під загрозою утрати священичого стану** — справити протягом 8-ох тижнів всі православні церковні книги, які находяться в ужитку по парохіях і монастирях, яких силою перетягнено на унію.

Ізза обширного матеріялу наводжу тільки деякі уривки тих поправок, які на приказ „святого римського трону" мали перепровадитись в усіх церковних книгах. І так:

1. **В Апостолі** виданім 1719 р. на самім початку вимазати слідуючі слова: „по давньому уставу Святої Православної Східної Церкви", а місто них написати: „по уставу церковному".

2. **В Акафисті** з 1719 р. на стор. 127 місто слів: „Спаси і помилуй Господи Святійших Православних Патріярхів, Преосвящених Митрополитів", положити: „Спаси і помилуй Господи святійшого Архієрея вселенського **папу римського,** преосвященного Митрополита".

„Виняти весь канон Преподобним Печерським, почавши від стор. 188 до ст. 201, а на стор. 206 і 207 виняти і вимазати дві молитві до Преподобних Печерських."

3. **В Акафисті малім** з 1683 р. вимазати зі Зборника дванайцять місяців: Св. Отця нашого Алексія Архиепископа Київського, дня 12 лютого і 20 того самого місяця."

4. **В Тріоді постній** із 1717 р. на стор. 18 в першім тропарі місто слів: „щоби милостиво визволив з вічного вогню", положити: „щоби милостиво визволив із чистительних мук".

5. **В Тріоді цвітній** із 1701 р. на стор. 397 в Сінаксарі в понеділок по Зісланню св. Духа, при кінці де находяться слова: „Від Отця Єдиногоісходящого" вимазати слово: „Єдиного".

6. **В Октоїху** з 1700 р. вимазати в заголовку сі слова: „Благословенням Четверопрестольних Патріярхів".

7. **В Молитвослові** з 1720 р. на стор. 21 місто слів: „від Отця ісходящого", напиши: „від Отця і Сина ісходящого".

8. **В Трифологіоні** із 1694 р. приказано вимазати цілий ряд українських святих, і так а) „і святого Отця нашого Петра, митрополита київського"; б) на стор. 477, дня 14 травня: „Переставлення преподобного отця нашого Никити Столиника переяславського Чудотворця"; в) на стор. 585, дня 13 серпня: „і преподобних отців наших Теодора і Василія печерських пострадавших в Київі" і т. д.

9. **В Часослові** із 1726 р. на першій стороні положити замісць: „по Уставу Святої Східної Церкви", — „по Уставу Святої Церкви".

10. **В Типіку,** на стор. 113, дня 25 лютого, вимазати сі слова: „Папу римського обвинуваченого о сімонію".

З наведених уривків „Посланія виходить ясно і не двозначно, 1) **що книги церковні українського народу були змістом православні,** 2) **що український нарід був православним і** 3) **що тільки на приказ Риму в 1738 р. мали змінитися догми Православної Церкви і приняти з насильно накиненою унією римські фальшиві науки.**

Котра-ж, отже, правдива церква, — чи та, що придержувалася через цілі віки і тепер придержується правил установлених первісною вселенською церквою, чи та, що попала протягом віків в ріжні заблуждення? „Посланіє" представляє нам аж надто ясно, що сі заблуждення мали бути вщеплені на приказ Риму та за посередництвом митрополита Атанасія Шептицького в душу українського народу.

Чи дійсно з переконання принимав український нарід сі нові вірування? Ні! Насильний приказ нищити богослужбові православні книжки мав зробити своє діло. З тих книжок виривались і вимазувались цілі уступи непримені католицькій церкві. Замісць православних патріярхів, ставилось папу римського, **українських святих, які потерпіли мученичу смерть за православну церкву, вимазувалось і вводилось культ ріжних Кунцевичів.** Одного з римських папів обвинуваченого о сімонію, отже треба було вимазати се з православних книжок, бо і як же „непомильний" міг заниматися сімонією (святокупством)!

Так розгосподарювались римські папи при помочі своїх відступників у православних богослужбових книжках. На вид осталось будьто би все по старому: ті-ж самі книги церковні, в тих самих окладинках, співають з них як і попередно і на думку не приходить, що вони змістом не ті самі.

Сі зміни робились 188 літ тому взад. На тім однак не скінчилось. Греко-католицька церква приняла в послідних часах — крім римських догм — також ріжні обряди монстранцій, дзвіночків, шкаплерів і т. п.

Чи думають провідники греко-католицької церкви, що криком і очернюванням Української Православної Церкви і її вірних затруть сліди свого власного заблуждення? Чей-же безпрестанні заперечування всего правдивого не належить до „непомильних" догм католицької церкви!

Церква, се інституція Божа, в ній мається і муситься проповідувати правду і тільки правду! Хочеться вірити, що і католицька церква, — яка уважає себе правдивою, — знає аж надто добре, що Син Божий дався розпяти не за лож, а за **правду!** Коли-ж вона, як церква, узнає се твердження правдивим, то хай скаже правду своїм вірним, що український нарід визнавав і тепер визнає — крім маленької горстки — православну віру, та що тільки одинока православна церква осталась вірною в традиціях давній вселенській церкві і що тільки вона заслугує на імя Правдивої Церкви!

о. В. Слюзар.

ПРИМІРНІ СУСІДИ.

— Добрий день, сусідо, а куда так спішно?

— Йду на почту.

— Ов, а то чого? Та-ж газета приходить аж в четвер, а сьогодні що тільки понеділок.

— Та я не за ґазетою. Я отримав в суботу листа від Українського Православного Собору в Вінніпеґу, в якому просять, щоби прислати їм жертву на сплату довгу, який тяжить ще на Соборі. Отже йду на почту, щоби вислати їм хоч десятку.

— Та я також маю від них лист, але я думав зачекати до четверга.

— Нема чого чекати, сусідо. Той два рази дає, хто зараз дає.

— Правда ваша, сусідо. Ось нате вам від мене десятку тай вишліть разом. Напишіть також, що ще й коляду їм пішлю.

— Добре, напишу. Оставайте з Богом.

— Йдіть з Богом.

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу:
H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3004, WINNIPEG, MAN.

ЧИ ІВАН ФРАНКО БЕЗБОЖНИК І ВОРОГ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Епископ Богачевський разом з др. Назаруком в Злучених Державах завзялися доказати, що Іван Франко безбожник. Вони стараються і в український загал вмовити, що Франка не треба добрим словом згадувати. Подібно і Шевченка. Оба вони, мовляв, безбожники.

Проти Франка і Шевченка писала католицька „Америка, що виходить в Філаделфії, а тепер еп. Богачевський розсилає священикам книжочки на розпродаж, в яких називає Франка безбожником. Книжку написав др. Назарук.

Франка звали безбожником в своїй „Праці" бразилійські Василіяне; зве його так і жовківський „Місіонар" (ч. 6, 1926). І тому варта на хвильку призадуматися над тим, чи справді Франко такий великий безбожник і ворог народу, як католики говорять.

Коли добре подумати, то безбожником може бути не тільки той, хто висміває Бога і святі справи, але і той, що устами виговорює побожні слова, до церкви ходить, молиться, а поза тим маючи силу, неволить, мучить, баламутить, дурить, обдирає, та убиває людей. Безбожником можна вважати також чоловіка, який кланяється ворогови, помагає вороги, вірить ворогови і так заповідає лихо своїй церкві і свому народови.

З другої сторони чоловіка, в якого завсігди була щира воля і який всю свою працю віддає для піднесення народу, безбожником не можна звати, хоч би він і не на всі церковні вимоги відповідав. Його віра в його ділах обявляється. Так казав і Христос:

— Не кождий, хто говорить: „Господи! Господи!" увійде в царство небесне, тільки той, що творить волю Отця Мого, що на небі. — Мат. VII: 21.

Івано Франко був щирим сином свого народу. Ціле своє життя він віддав для служби свому народови. Його життя було одною безперервною працею — не для свого добра, тільки для добра своїх братів.

Він був робітником піоніром. Не було тих, які-б йому помагали, але були ті, які йому шкодили. Він не мав богато товаришів, зате мав богато ворогів. Йому треба було відбивати удари не тілько світських, але і духовних.

Одним словом — Франко був полишений сам собі. Працюй сам; дошукуйся нових способів сам; розшукуй, що добре, а що зле також сам. Нізвідки помочі а перешкоди богато.

І чи диво, коли в такім положенню чоловік помилиться? Коли шукаючи дороги, пійде на часок не туди, куди треба? Коли великий народний робітник, який ціле життя посвятив своїм братам, деколи несвідомо помилився, то чи народ може звати се гріхом? Нерозумний, невдячний і безбожний був би такий народ!

Не помилиться тілько той, хто нічого не робить. Спати на печі можна 50 літ без найменшої помилки, або пригоди. Але ані Бог, ані люде таких не потребують. Вони потребують робітників, які хоч деколи і миляться, але щиро працюють. Свідомі люде числять лише щиру корисну працю робітників, а не їх хвилеві помилки.

Чомуж католики так осуджують Франка? Вони кажуть, що се тому, що він виступав проти Бога, церкви, віри і т. д. На діліж не тому! Вони знають, що він будив український нарід до життя і тому вони бояться.

Ніхто розумний не бере творів письменника за непомильну, абсолютну правду. Міг письменник девчім помилятися; дещо з його писань тратить значіння само собою, коли відносини зміняються, однакож лишаєсь завсігди часть, в якій зібрані вічні правди, вічні вартости. Вони все нові, все свіжі і не старіються ніколи. Подібно з усякою роботою.

Те саме і з Франком. Те, що віджило свій вік, можна оставити. Те, що непригоже, можна лишити. Але того не буде богато. Найбільше його писань, се золото, добуте довголітною працею і терпінними його життя.

Так роблять всі розумні люде, так могли би зробити і католики. Та не о те їм ходить. Їм ходить о те, щоби цілком понівечити того, хто хотів бачити свій народ розумним і від непрошених опікунів незалежним. А тими непрошеними опікунами є між иншим якраз католики.

Колиб католикам ходило о безбожників, безвірків, атеїстів, то вони шукали би їх найперше між собою, між своїми.

Вони дошукалисяб, що безбожником є Кунцевич, який переслідував і мучив невинний нарід.

Вони оголосили би безбожницею давну і нинішну Польщу, яка поневолила український і другі народи і кровю, муками, арештами і здирствами хоче їх знищити.

Вони назвали би безбожником папу, який звязав себе з польськими насильниками і помагає їм нівечити Українців

Вони назвали би безбежним твором конкордат папи з Польщею.

Вони осудили би, як явну безбожність, целібат і тих, що його силою напихають, захвалюють і бороничи оплюгавлюють жонате духовенство.

Вони назвали би безбожною саму унію, яку заводжено брехнею, хрунівством і насильством — отже безбожними способами.

Вони назвали би безбожниками тих нинішних епископів і священиків, які тілько й роблять, що силуються запрягти своїх вірних в чуже ярмо і з якими народ мусить зводити боротьбу, як з явними своїми ворогами.

Франкови ніхто не закине, що він йшов проти свого народу. Не закинуть і смертельні його вороги.

Одиакож всякий бачить, що ті, котрі йдуть проти Франка, йдуть також явно проти нашого народу. Ось де стає видно, хто і нащо память Франка обезцінює!

ОБЄДНАННЯ ПОЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОСЦЬОЛА З ПРАВОСЛАВІЄМ.

Вірні Польського-Національного Косцьола в Польщі, числом около 30 тисяч, з ксьондзами Гушно і Петрушки на чолі, перейшли в місяці серпні на православіє. Вони приймають всі догми Православної Церкви, але і на далі затримують західну літургію на польській мові — пристосуючи її до догм Православної Церкви, — і західний, тобто латинський, обряд на стілки, на скілько він не противиться науці православної віри.

Рух за польським Національним Косцьолом почався перше в Америці, де епископом сього косцьола є епископ Годур, а до Польщі був перенесений з Америки епископом Боньчаком, який і стоїть тепер на чолі Польського Національного Косцьола в Польщі. Косцьол сей відірвався від Риму більш з національних мотивів. Богослуження в нім відправляються по польськи, а духовенство жонате. Як тепер виходить, вірні Польського Національного Косцьола поділилися на дві партії і одна з сих партій, під проводом ксьондза Гушно, перейшла на православіє і носить тепер назву „Польсько-Національний Православний Косцьол".

Обєднання двох церков наробило не мало розголосу, так в польських католицьких кругах, як і в православних. На скільки можна предвидіти, обєднання се не вийде Православній Церкві в Польщі на здоровля. Одною з точок обєднання застерігається, що Польсько-Національний Православний Косцьол підпорядковується юрисдикції митрополита Православної Автокефальної Церкви в Польщі в купі з Синодом, який складається зі **епископів обох церков**. А коли взяти під увагу, що Синод фактично завідує цілою церквою і вибирає митрополита, то можна зовсім певно сподіватися, що прийде колись час, коли митрополитом Православної Церкви в Польщі **буде Поляк**. А се станеться з певністю тоді, коли Польсько-Національний Православний Косцьол буде мати в Синоді більше епископів, як Православна Церква. Се може статися на протягу слідуючих 15—20 літ, бо нема сумніву, що Польсько-Національний Православний Косцьол буде зростати скоро, а з тим побільшиться також число польських православних епископів, які будуть мати право засідати в Синоді. Треба отже дивуватися, як міг митрополит Діонізий і його епископи не предбачити сього і не зробити відповідного застереження, щоби польські православні епископи не могли **здобути більшости в Синоді та щоби Поляк не міг стати митрополитом цілої Православної Церкви в Польщі.**

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Римо-католицька Колеґія св. Йосифа в Йорктоні, якою управляють айриські братчики-монахи і до якої стягають студентів Українців греко-католиків мабуть на те, щоби вироблти з них носіїв ідеї „вшистко едно", оголосила свого часу в „Канадійськім Українци" спис учителів, чи там професорів, які вчать в Колеґії. Всі професори, з виїмком „професора" і „обозного" Босого, є брати-монахи. Побіч імен двох братів зазначено, що вони Українці, а коло імени „професора" Босого тільки, що він „світський". Се мабуть значить, що вчений „професор" і „обозний" Босий належить до „світської" нації, иншими словами, походить з цілого світа... Або, як в нас кажуть, приблуда... Нас дуже дивує, що пан „обозний" позволяє на такий жарт зі сторони управи „української" колеґії. Хіба-ж се пошана „авторітету"?

— — — — — — — — — — —

В 306 ч. „Канадійського Ранка", в листі Васля Кузіва, читаємо між иншим таке:

„Я отсе повернув з Київа... Про Україну булоб богато писати, та ми відай незабаром стрінемось в Америці... Церковне життя (православне) в оплаканім стані. **Євангеликів не переслідують**... Натомісць уряд ставиться ворожо до Автокефалістів (себто до Української Православної Церкви — С. В. С.). Митрополита Липківського арештовано, Церковну Раду розігнано, Голову Ради те-ж арештовано, архиепископа харківського заслано до Туркестану" (Підчеркнення „Канадійського Ранка").

Нас, Автокефалістів, дивує отсе: Чому большевицький уряд **не переслідує українських євангеликів** тоді, коли як найострійше переслідує Автокефалістів? Чи може тому, що комуністи є євагеликами, чи тому, що „українська" євагельська церква на ділі московська, так як і уряд, і через се уряд її пособляє? Чи може ще й тому, що євангеликів на Україні так „богато", що уряд навіть не знає про них?

— — — — — — — — — — —

Колиб наші бажання так легко здійснювалися, як легко родяться, то всі ми булиб дуже щасливі. Був би щасливий також „Канадійський Ранок" зі всією своєю братією.

Найбільшим щастям для „Канадійського Ранка" був би перехід Української Православної Церкви на протестантизм, так в Америці, як і на Україні, бо тоді редактори „Канадійського Ранка", як рівнож всі наші українські „євангелики" чеко-хвати запевнилиб своїх „босів", що то вони причинилися до сього. Ну, і булаб радість велика, а ще більші чеки.

Не диво отже, що редактори від „Канадійського Ранка" тільки й мріють про те, як би то було добре, колиб всі Автокефалісти стали „євагеликами". А їх є май-май. Десятки тисяч в Америці, міліони на Україні... То-ж то булиб жнива — сипалисяб чеки, як осінне листя.

Та редактори від „Канадійського Ранка" не спиняються на самих тільки бажаннях. Вони стараються переконати себе, а ще більше тих, які дають їм що місяця чеки, що їх бажання вже здійснилися та що Автокефалісти справді стали „євангеликами".

Ось, що читаємо в 311 ч. „Канадійського Ранка":

„Автокефалія на Україні зреформувалась в євангельську церкву, а автокефалія в Америці скорше чи пізнійше зробить те саме".

Ну, що-ж ви на се?

— — — — — — — — — — —

Пише „Канадійський Ранок", що „автокефалія на Україні вже зреформувалась в євангельську церкву". А зараз таки в слідуючім реченню пише:

„Ми... мусимо твердо тримати прапор чистого Євангелизму в нашім народі хоч **нас тепер і меншість**".

Ну, й розберіть се, як хочете. Автокефалія на Україні начисляє 35 епископів, більш 5 тисяч священиків і більш 25 міліонів вірних. **А коли Автокефалісти вже справді перейшли на протестантизм**, як твердить „Канадійський Ранок", то всі вони тепер — і епископи і священики і вірні — правдиві євангелики. Коли так, то євангелики в українськім народі творилиб вже **більшість**, а не **меншість**.

Знав „Канадійський Ранок" брехоньку пустити, та не знав її підтримати.

— — — — — — — — — — —

Пише „Канадійський Ранок" в 311 числі, що **„Автокефалія на Україні зреформувалась в євангельську церкву"**. Але тільки два тижні перед тим, в ч. 309, помістив сей же „Канадійський Ранок" листа від євангельського проповідника А. О. в Харкові, на Україні, в якім між иншим читаємо такі річи:

„Тут на Україні не богато нас (себто Євангеликів — С. В. С.) тяких, що розуміють необхідність поєднання національної справи з проповідею Євангелії (Їх і в Америці не богато — С. В. С.)... Що до кількости наших членів громад баптиських та євангельських христіян, можна сказати тільки приблизно — 20,000... Зазначую, **що національної свідомости у наших Українських Євангеликів мало**... Проповідників осадчених у нас мало. Більше здатних братів, (значить навіть не проповідників — С. В. С.) що працюють на Україні, буде около сто... Проповідують звебільшого **по московському**, хіба за винятком пятьох братів... Звичайно наша інтелігенція усе українська, але її дуже мало в наших рядах... Наша Євангельська Рада в Харкові мало українська — може двох-трьох чоловіка, що [illegible]. Діловодство в московській мові. Праця — на спілку з Москалями. „Баптиста України" видають в московській мові... З АВТОКЕФАЛІЄЮ (себто — Українською Православною Церквою — С. В. С.) ЗВЯЗКУ НІЯКОГО... АВТОКЕФАЛЬЦІ НАМ НЕ ВОРОГИ, АЛЕ В НИХ НА РЕФОРМУ НАДІЇ МАЛО."

Ось бачите: Раз з **„автокефалією звязку ніякого"**, а два тижні пізнійше — „Автокефалія зреформувалась в євангельську церкву"!

Що то може зробити всемогучий чек!

Від себе скажемо, що писанина „Канадійського Ранка" про „перехід — Автокефалістів на протестантизм се, не во гнів буде редакторам від „Канадійського Ранка" — дешевенька **провокація**. А релігійному часописові се, якось, не лицює.

— — — — — — — — — — —

Минувшого місяця в Вінніпегу відбулося посвячення угольного каміння греко-католицької церкви, в якій має правити, коли буде побудована, бувший царославний протоерей Божик. Чину посвячення доконав епископ Будка при асисті польського ксьондза Сольского. „Канадійський Українець" каже, що ксьондз Сольский тому помагав еп. Будкови посвячувати камінь, бо иншого римо-католицького ксьондза не мож було на час дістати.

Виходить, що посвячення угольного каміня під греко-католицьку церкву, щоб було правосильне, **мусить** бути потверджене римо-католицьким ксьондзом, а що годі було дістати француського або бельгійського ксьондза, то епископ Будка взяв (коли йому не надали) польського.

Що-ж, ми не будемо сперечатися з „Канадійським Українцем" ані з епископом Будкою. Вони краще знають „догми" і „канони" своєї церкви, як ми. Але чому ксьондз Сольский наказував своїм вірним, щоби йшли на посвячення каміня, бо то „вшистко едно" — „еден Буг і една вяра" і, мабуть, „еден наруд"? Тай чому в офіціяльнім звіті про посвячення каміня, який був поміщений за підписом бувшого протоерея Божика в 38 ч. „Канадійського Українця", опущено імя ксьондза Сольського? Чи мав би бувший протоерей Божик стидатися свого нового камрата? Се-ж не гарно!

— — — — — — — — — — —

„Канадійський Українець" і вся його братія стараються зі всієї сили вмовити в своїх читачів, що Українська Православна Церква на Україні большевицька, а її архиереї, між ними і Архиепископ Теодорович, є звичайними большевицькими агентами. А коли свого часу прийшла була вістка, що Українська Православна Церква на Україні старається зареєструватись, згідно з законом, то „Канадійський Українець" аж руки з радости затирав, що ось то, мовляв, Українська Православна Церква переходить на явну службу большевиків.

Але радість „Канадійського Українця" не тревала довго. Большевицький уряд, не зважаючи на запевнення „Канадійського Українця", що Українська Православна Церква „большевицька", почав сильні репресії проти тої церкви і арештував митрополита Липківського, та розігнав Церковну Раду. Отже радість „Канадійського Українця" проминула. Але не на довго. Йому до радости не треба богато. Він почав радіти з приводу переслідування большевиками Української Православної Церкви, а найбільше вже з приводу заарештовання митрополита Липківського. Він так і каже:

Так йому треба. Він чому не хоче підчинитися папі римському? Колиб підчинився папі, та підписав би з папою конкордат, то все булоб добре. А тепер хто вступиться за ним, коли він не має з папою конкордату так, як має його греко-католицька церква в Галичині?

От такий то „Канадійський Українець". Він потрафить грати ролю **донощика**, бо доносить на Українську Православну Церкву в Канаді, що вона ніби то большевицька, а її Архиепископ большевицький агент, і ролю Хама, бо радіє з переслідування большевицьким урядом Української Православної Церкви і її Митрополита. „Канадійський Українець" потрафить також грати ролю, вибачте, дурня.

Дурня, бо вдає, що не знає, що конкордат папа підписав не з греко-католицькою церквою, а з Польщею. Дурня, бо вдає, що не знає, що конкордат між папою і Польщею вимірений не на користь, тільки на шкоду греко-католицькій церкві. Дурня, бо вдає, що не знає, що папа ще ніколи не вступався за греко-католицькою церквою і її вірних перед польським урядом ні перед конкордатом, ні після конкордату. Дурня, бо вдає, що не знає, що конкодатом папа віддав греко-католицьку церкву під цілковиту контролю польському урядови і зробив уніятських епископів і священиків звичайними польськими агентами. Дурня ще й тому, бо вдає, що не знає, що большевицький уряд переслідує Українську Православну Церкву не за її православіє, а за те, що при ній гуртується найсвідоміший елемент українського народу.

Але „Канадійському Українцеви" про се байдуже. Його ціль шкодити Українській Православній Церкві, а щодо способів, то він в них не вибирає.

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

(Дальше).

III.

Семенова жінка покінчила того дня роботу завчасу. Вона врубала дров, принесла води, накормила дітей і сама повечеряла. Після вечері почала роздумувати, коли-б то її розчинити хліб, — сьогодня, чи завтра? Хліба остав ще спорий кусень, отже подумала:

— Семен певно буде їсти в місті, отже вечеряти не схоче. В такому разі сього хліба вистане до завтра.

Вона ще раз поглянула на кусень хліба і промовила:

— Я не буду розчиняти сьогодні . . . Муки остало тільки на один боховець, — отже мусимо перебути з сим аж до пятниці.

Вона заховала хліб і, сївши коло стола, почала пришивати на Семеновій сорочці латку. Вона шила і роздумувала над тим, як то Семен купує десь кожух.

— Коби хоч не ошукали його, — думала вона про себе. — Він такий простий, як лише може бути. Він не ошукав би нікого, але його то й маленька дитина повелаб за ніс. Вісім рублів, се не аби яка сума. Можна купити не аби який кожух за такі гроші. Ну, може не аж з так доброї шкіри, але все таки не з найгіршої . . . Боже, як ми бідували минувшої зими без кожуха! Не було в чім на двір показатися. Як Семен виходив куда, то брав на себе все, що попало, а я мусіла сидіти в хаті. Але щось він довго не вертає. Він повинен би вже давно бути дома. Гм, а може мій голубчик запився де?

Що тільки Мотря подумала про се, як під хатою щось задудніло, а вслід за тим рипнули до сіней двері. Мотря відложила шиття і пішла до сіней. Там побачила двох чоловіків — Семена і ще якогось мужика, без шапки і в сукняних чоботах.

Мотря зразу завважала, що від чоловіка заносить горівкою.

— От тобі маєш, — подумала вона про себе, — пішов і впився.

А коли побачила, що Семен був без кафтана, тільки в лейбику, і що в руках не ніс нічого, її серце завмерло з переляку. Вона подумала:

— Пропив всі гроші! Напився з сим волоцюгою, ще й до дому привів його.

Мотря впустила їх до хати і ввійшла за ними. Вона завважала, що незнакомий був ще молодий чоловік і мав на собі їх кафта Крім кафтана й старих чобіт, не мав на собі більш нічого.

Незнакомий, увійшовши в хату, спустив очі в долину і стояв на одному місці, непорушно. Мотря подумала:

— Якийсь поганий чоловік, з нечистою совістю.

Вона насупилася, стала коло печі й чекала, що вони будуть робити дальше.

Семен скинув шапку, сів на лаві і промовив добродушно:

— Ну, Мотре, може ти далаб нам що повечеряти?

Мотря воркнула щось під носом, але не рухалася. Вона й далі стояла біля печі і глядїла то на одного, то на другого, та похитувала журно головою.

Семен завважав, що Мотря не в своїх і що не думає давати вечеряти, але вдавав, що не бачить сего. Він взяв незнакомого за руку і промовив:

— Сідай, брате, будемо зараз вечеряти.

Незнакомий сів на лаві, а Семен звернувся до Мотрі і запитав лагідно:

— Ну, що-ж, ти не зварила нічого?

Мотря вибухнула гнівом:

— Еге, зварила, але не для тебе. Гарний з тебе хазяїн, нема що казати! Пияк один! Пішов за кожухом, а вернувся без кафтана. А крім того привів до дому сього нагого волоцюгу. Я не маю вечері для таких пияків, як ви оба.

— Ну, ну, перестань, Мотре, — вговорював її Семен, — По що давати язикові волю? Ти повинна спитати перше: „А що се за чоловік . . ."

— Ти скажи мені, перше, що ти зробив з грішми! — перебила йому злісно Мотря.

Семен сягнув рукою до кишені, витягнув гроші і показав Мотрі.

— Ось гроші, але Трефанов не заплатив мені. Казав, що заплатить завтра.

Мотря ще більше розізлилася:

— Ти не тільки, що не купив кожуха, але ще й одинокий кафтан віддав сьому волоцюзі, котрого привів з собою до дому.

Вона вирвала гроші з рук Семена і пішла сховати їх. Вернувшись, вона крикнула:

— Я не маю вечері! Мене не стане годувати всіх пяних волоцюг!

— Слухай-но, ти, Мотре, припини свого язика і послухай, що я маю сказати . . .

— Ого, ніби пяний дурень годен щось мудрого сказати. Дурна я була, що вийшла за тебе. Дала мені мама придане, а ти все пропив. Ти пішов сьогодня купувати кожух, та замісць того ти пропив гроші.

Семен пробував запевнити Мотрю, що він пропив тільки двайцять копійок; він пробував розповісти, де і як він знайшов сего чоловіка, але Мотря не дала йому промовити ані слова. Хоч як воно дивним видається, але вона потрафила говорити по дві слові за раз. Що більше; вона з надзвичайною скорістю пригадувала все те, що мало місце ще десять років тому назад.

Мотря сварилася і сварилася, а там прискочила до Семена і вхопила його за рукав:

— Віддай мені мій лейбик! Се все, що я маю, а ти взяв його від мене і вдягнув на себе. Віддай зараз, ти ледащо! Ну, рухайся, ти дармоїде!

Семен почав скидати лейбик. А коли вже стягнув оден рукав, Мотря сіпнула за лейбик з цілої сили і роздерла його здовж рубця аж до ковніра. Вона видерла лейбик Семенови з рук, закинула на голову і пустилася до дверий. Думала вийти надвір, але спинилася і не знала що робити. Вона хотіла дати волю своїй злости і вийти, але також хотіла почути, що за чоловік був сей незнакомий.

IV.

Вона пристанула і промовила:

— Колиб він добрий чоловік, то не був би нагий. Диви, та він навіть сорочки не має. Колиб він занимався чесними справами, то ти хотяй сказав би мені, де ти його знайшов, такого гарного!

— Що-ж, я пробував тобі се сказати, але ти не дала мені прийти до слова. Їду я дорогою, аж дивлюся, а він сидить під каплицею, цілком нагий і леда що живий. Се-ж зима, знаєш, не літо. Видно, що Бог надіслав мене до него, а то був би загинув. І що я мав зробити? Таке не лучається кождого дня. Я одягнув його, як міг, і привів до дому. А ти успокійся, Мотре. Се-ж гріх. Ми всі мусимо колись вмирати . . .

Мотря отворила уста, щоби дати злісну відповідь, але коли поглянула на незнакомого, дала спокій.

Він сидів на краю лавки. Руки мав зложені на колінах, а голову опустив на груди. На його обличчу малювався великий біль.

Мотря мовчала. Семен промовив дальше:

— Мотре, чи може бути, щоби ти не мала Бога в серцю?

Мотря поглянула на незнакомого чоловіка і її зліст до разу зникла. Вона вернулася від дверий, пішла до печі і почала давати вечерю. Вона налила борщу і поставила последний кусень хліба. Положила також ніж і дві ложки і промовила:

— Беріть і їджте.

Семен діткнувся незнакомого рукою і промовив:

— Присувайся, молодий чоловіче.

Семен надробив хліба в миску і вони почали їсти. Мотря сіла при другім кінці стола, оперлася на руки і дивилася на незнакомого. Її зробилося жаль його. Вона почала жалувати, що так остро повелася супроти нього. В тім незнакомий повеселійшав, біль з його обличча вступився і він, підвівши очі на Мотрю, привітно усміхнувся.

Коли скінчили вечеряти, Мотря зібрала зі стола і почала випитувати незнакомого:

— Звідки ти?

— Я не тутешній . . .

— Як ти попав на сю дорогу?

— Я не можу сказати.

— Хто знущався над тобою?

— Бог покарав мене.

— І ти лежав там, коло каплиці, нагий?

— Так, я лежав там цілком нагий і певно був би замерз, колиб Семен, побачивши мене, не змилосердився надо мною і не дав мені свого кафтана і чобіт. Що більше, він запросив мене з собою до дому, а тут ти нагодувала мене і змилосердилася надо мною. Най Бог винагородить тобі за се.

Мотря встала від стола, взяла Семенову сорочку, яку перед тим латала і штаня та дала їх незнакомому. Потім відшукала старі холошні і дала їх також.

— Ось, на, — сказала. — Я бачу, що ти не маєш сорочки. Вберися в се і лягай відпочивати. Лягай де тільки хочеш — на печі, або на полі.

(Дальше буде).

Чи Ви вже прислали свою залеглу передплату на „Православний Вістник"? — Зробіть се зараз, щоби ми не мусіли счеркнути Вашого імени з лісти передплатників. — Постарайтеся, щоби ваші знакомі читали „Православний Вістник".

ДОВКОЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ У ВІННІПЕГУ.

Недільна Школа.

В неділю, дня 19 вересня, почалась в галі Собору, по літнім перестанку, недільна школа. На перший поклик явилось около 100 дітей. Се були неначе перші вістуни, бо від тоді кождої неділі дітей прибільшуєсь. Недільна школа має спромогу робити велику релігійно-освітну роботу серед української молоді. Ми живемо між Англійцями і маємо нагоду бачити, що значить недільні школи („Сондей Скулс") для їх молоді. В тих „сондей скулс" вчать не лише священники, але й світські люде на високих становищах, навіть як судді і т. п. В православнім Соборі, покищо, все провадження недільної школи лежить головно на нашому пароховім, о. прот. Савчукові, якому помагають передовіші громадяне й громадянки.

Коли я вже згадав про те, що в Англійців беруть участь в недільній школі люде світські, то тимбільше в нас повинні робити сю роботу передові люде, які мають себе за патріотів, поступових, які нераз на зборах чи при инших оказіях кажуть, що „в молоді наша будучність". Булоб добре, щоби ті люде посвячували хоч одну годину в тиждень в недільній школі, і щоби така школа провадилася не лише при Українськім Соборі у Вінніпегу, але при всіх укр. православних церквах в Канаді. До сего часу говорилося ту фразу „в молоді наша будучність" головно на те, щоби посилати дітей до висших шкіл. Але в школах дітей на українських громадян не виховують, як рівнож не всі мають спромогу йти до висших шкіл, а в недільних школах при українських православних церквах є спромога виховувати молодь — менших й старших — на добрих, релігійно-моральних і свідомих громадян краю, в якім живемо, і на свідомих членів свого народу. Всі наші українські священники обовязково повинні провадити недільні школи при церквах.

Архиерейська Служба Божа.

Неділя, 26 вересня, була великою несподіванкою для православних Українців у Вінніпегу, головно тих, які кождої неділі учащають на богослужения. Тої неділі відслужив в Соборі богослуження Архиепископ Теодорович, який зовсім несподівано завітав до нас. І як він сам сказав, йому належить до приємности правити Службу Божу в нашім Соборі, хочби з огляду на хор. Се було його послідне богослужения в Канаді сього року, бо в кілька днів пізнійше він відїхав до Злучених Держав.

Підчас богослуження Архиепископ виголосив довгу проповідь. Він говорив про науку Христа й ролю церкви в людському життю. Говорив, що Христова наука повинна бути примінена на всіх ділянках людського життя. Помиляються люде, коли думають, що наука Христа не може бути примінена до людського поступу. Або що наука Христа є перепоною в національнім, социяльнім чи иншім питанню. Зовсім ні. Власне, коли-б люде були христіянами в повнім значінню того слова, то не було-б нині тих ріжних социяльних чи національних клопотів. Українська Православна Церква є церквою свого народу і є для добра того народу на всіх ділянках його життя. Деякі атеїсти або й инші дорікають церкві, що та стоїть на перешкоді до поступу, або до зміни суспільного устрою на краще. І навіть коли така зміна наступить, то часто церква, вмісто йти разом, точиться зі заду. Ті, що таке говорять, сказав Архиепископ, не є оправдані. Бо правдива церква, якою є Українська Православна Церква, має за мету поширювати науку, культуру й поступ. А церкви, які сего не роблять, занепадають. Се можна бачити у церквах московській і католицькій. Свою проповідь Архиепископ опер на притчі про те, як то цар просив на весілля свого сина гостей. Просив визначнійших людей. Та ті не прийшли, занимаючись ріжними приватними справами. Цар запросив звичайних людей і весілля відбулося. Притча та означає, що Христос прийшов на землю для роботи між всіма людьми, щоб навчити їх праведного життя. Запрошені гості означають передових і учених людей того часу, які відмовлялись від участи в тій роботі. Тоді Христос взяв собі до помочі простих робітників-рибаків і ті пішли за Христом й поширювали Його науку.

При кінці згадав Архиепископ й про батька нашої української православної церкви, якого знову недавно большевики були заарештували . . .

Проповідь Архиепископа зробила велике враження на присутних. Як рівнож велике враження зробила молитва за поневолений український народ.

При тій нагоді зазначу, що в нашім Соборі можна завжди почути дуже повчаючі проповіди. Наш парох, о. прот. Савчук, щодо виголошування проповідей є майстром. Одну з тих проповідей, яку о. Савчук виголосив в неділю, 10 жовтня, вислухали присутні з великою увагою, бо коли слухалося тої проповіди, то здавалося, що те саме і в кождого нас лежить на серці і що то вся правда. Свою проповідь о. Савчук опер на причті про таланти, яким пан обдарував своїх трох слуг. Сю притчу примінив о. Савчук до тих наших людей, які поступають зі своїми здібностями та повинностями супроти життя, супроти свого народу, як той слуга, що закопав свій талант в землю. Богато з нашого загалу, а головно ті, які мають себе за передових людей між українським народом, не виконують своїх повинностей супроти життя взагалі, а супроти свого народу зокрема. І як той слуга, котрий закопав свій талат в землю, зістав строго покараний паном, так ті люде, коли не будуть виконувати своїх обовязків, будуть строго покарані самим життям, самими тими людьми, які покладали на них надії.

Святковання празника.

В четвер, 14 жовтня, припадало свято Покрови Пресв. Богородиці. Наш Собор носить імя сего свята, отже се свято є празниковим днем для православних Українців у Вінніпегу.

З нагоди празника відбулася в неділю, 16 жовтня, дуже гарна спільна вечеря, за яку належиться велике признання нашому славному жіноцтву при Соборі. Но вечері були промови перепліталі піснями. Характеристичним того вечера було те, що між всіми гістьми панував веселий настрій і бесідники по більшій части свої промови переплітали оповіданням веселих епізодів. Лише дві промови були, так би сказати, офіціяльні, а то о. Савчука і п. Свистуна. О. Савчук в своїй промові, яка була перша з ряду, перейшов роботу коло Собору за цілий рік, з якої гості дізналися, хто і як найбільше працював коло Собору, як також довідались про зріст українських православних громад по цілій Канаді.

Знову п. Свистун виголосив довшу промову, в якій говорив головно про те, щоби старатися як найскорше сплатити довг на Соборі, щоб відтак взятись до других народних потреб; і навіть росказав які роботи після його думки повинні робитися по сплаті довгу, який тяжить на першім поверху Собору. Сего вечера зложено і декларовано поважнійшу суму на ту ціль. Я вже згадав, що ся вечера була дуже приємна і весела для всіх. Найкраще сю вечерю схарактеризував гість п. Підлубний, який є членом православної буковинської церкви на Дізраелі вул. Він сказав, що йому здається, що він є на празнику у свого батька на Буковині, якого лишив 20 літ тому назад. Се був добрий вислів, бо таке кождий з нас відчував.

Приготовання до базару.

Жіноцтво при Соборі вже заздалегідь приготовляється до базару, який має відбутися в листопаді. Є надія, що той базар буде так успішний, як і кождого року, бо нашою цілею є як найскорше сплатити довг на Соборі. А що зарад Собору вдається до Українців з цілої Канади за поміччю, то тимбільше ми у Вінніпегу мусимо помочи жіноцтву, щоб базар приніс як найбільше користи.

Початок театрального сезону.

В суботу, 16 жовтня, започаткова-

НЕБУВАЛА ОФЕРТА

„Православний Вістник" на цілий рік тільки за 25 центів!

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК", орган Української Православної Церкви в Канаді, КОШТУЄ НА РІК ОДНОГО ДОЛЯРА. Але щоби дати змогу навіть найбіднійшому чоловікови стати передплатником сього одинокого релігійно-морального часопису в Канаді, який видається Українцями за українські гроші, оголошується на певний протяг часу таку нечувану оферту: „ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК" ЗА 25 ЦЕНТІВ НА ЦІЛИЙ РІК!

ЩО МАЄТЕ ЗРОБИТИ, ЩОБИ СКОРИСТАТИ З СЕЇ ОФЕРТИ?

1) Пришліть нам одного доляра. За сього доляра ми будемо висилати Вам „Православний Вістник" через цілий рік, а крім сього вишлемо Вам відворотною почтою 3 КУПОНИ на передплату „Православного Вістника". Кождий такий купон Ви продаєте своїм знакомим по 25 центів за один і гроші, в сумі 75 центів, **ЗАТРИМУЄТЕ** собі за свій труд. **Таким способом Ви будете читати „Православний Вістник" через цілий рік тільки за 25 центів.**

2) Хто вже купив такий купон на передплату „Православного Вістника" за 25 центів від свого сусіда чи знакомого, той присилає нам згаданий купон і 75 центів грішми і за се отримує „Православний Вістник" через цілий рік, як рівно-ж отримує три нових купони до розпродажі поміж своїх знакомих. Гроші за розпродані так купони, в сумі 75 центів, він затримує собі за свій труд, отже стає передплатником „Православного Вістника" на цілий рік тільки за 25 центів.

УВАГА!
1). Ся оферта не відноситься до залеглої передплати.
2). Старі передплатники мають право користати з сеї оферти на рівні з новими передплатниками.
3). Один передплатник може купити більше, як один купон, але мусить прислати 75 ц. з кождим купоном.
4). В сей спосіб можна передплачувати „Православний Вістник" і на кілька років на перед.

Гроші і купони висилайте на адресу:

The Orthodox Herald, Box 3684, Winnipeg, Man.

ВЖЕ ВИЙШОВ І ПРОДАЄТЬСЯ ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МОЛИТВЕННИК

Виданнє Української Греко-Православної Консисторії в Канаді, за благословенням Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича.

Молитвенник в гарній чорній оправі з золотими витисками.

Ціна з пересилкою — $1.50

Добрий Пастир

Український Православний Молитвенник повинен знаходитися в руках кождого Українця.

Молитвенник є в двох мовах, в українській і старославянській, і в нім є: 1). Ранішні Молитви. 2). Молитви на протязі дня. 3). Вечірні Молитви. 4). Ріжні Молитви, включаючи Молитву за український нарід. 5). Часть катехизмова. 6) Вечірня. 7). Утреня. 8). Служба Божа. 9) Тропарі, Кондаки, Богородичні і прокимени Недільні. 10). Тропарі святочні. 11). Коляди. 12). Церковні пісні.

Замовлення і гроші слати на адресу головн Консисторії: Rev. S. W. SAWCHUK, Box 3684, WINNIPEG, CANADA.

[illegible]

Православний Календар на Рік 1926.

ЛИСТОПАД.

1 П. Прор. Иоіла, муч. Уара
2 В. Вмч. Артема
3 С. Прп. Іларіона Вел.
4 Ч. С. Аверкія
5 П. † Ап. Якова Бр. Госп.
6 С. Муч. Арети

7 Н. 20 Н. по З. с. Д. Мч. Маркіяна
8 П. Вмч. Димитрія
9 В. Мч. Нестора
10 С. † Параскеви
11 Ч. Преп. Анастазії
12 П. Мчц. Зиновія і Зиновії
13 С. Ап. Євсевія і проч.

14 Н. 21. Н. по З. с. Д. Косми і Дам
15 П. Мучч. Акиндина і проч.
16 В. Мучч. Акепсима і проч.
17 С. Пр. Иоаникія, мч. Никандра
18 Ч. Мчч. Галактіона і Епістимії
19 П. Св. Павла Царг.
20 С. Мч. Євронима, Прп. Лазаря

21 Н. 22 Н. по З. с. Д. Арх. Михаїла
22 П. Мчч. Онисиф., Порф., Матрони
23 В. Ап. Ераста Олімпа
24 С. Мчч. Міни, Віктора і проч.
25 Ч. Івана Милост.
26 П. † Івана Золот.
27 С. † Ап. Филипа

28 Н. 23 Н. по З. с. Д. Мч. Гурія і пр.
29 П. † Ап. Матея
30 В. С. Григорія Чудотв.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на 1926 рік.

7. Неділя 20 після Зіслання Святого Духа. Гол. 3. Утр: Єв. Ів. XX 19-31. Літ: Ап. Гал. I: 11-19. Єв. Лук. VII: 11-16.

8. Понеділок. Димитрія. Утр: Єв. Мат. X: 16-22. Літ: Ап. 2 Тим. II: 1-10. Єв. XV. 17-27 і XVI: 1-2.

14. Неділя 21 після Зіслання Святого Духа. Гол. 4. Утр: Єв. Ів. XXI [illegible]

[illegible]

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННИПЕГУ.

[illegible]

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕГ, МАН., ЛИСТОПАД, 1926 ЧИСЛО (32) 11

КОМЕДІЯ УНІЯТСЬКИХ ЕПИСКОПІВ.

В Перемишлі від року 1905 істнує товариство „Українська Щадниця“, яке перед війною відігравало дуже важну ролю в українськім економічнім життю в Галичині. На чолі сего товариства стоїть кождочасний греко-католицький митрополит, — тепер митрополит А. Шептицький. До виділу „Української Щадниці“ входять також відпоручних всіх трох греко-католицьких дієцезій, а крім того священики вибрані Загальними Зборами. До недавна до виділу товариства належали, як відпоручники перемиської дієцезії, о. пралат Зубрицький, о. пралат Мриц і о. мітрат Левицький. Недавно тому сі три члени виділу товариства отримали від свого епископа Коциловського лист такого змісту:

„Приказую отсим в найблизчих трех днях по отриманню отсего письма зложити уряд члена Виділу „Української Щадниці“ в Перемишлі і донести тут о зділанім“.

Перемиський „Український Голос“, доносячи про сей вибрик еп. Коциловського, каже, що се є нічо инше, тільки виразна демонстрація еп. Коциловського проти митрополита Шептицького, який є головою „Української Щадниці“. „Український Голос“ вірить, що ся демонстрація еп. Коциловського проти митрополита Шептицького „буде мати поважні наслідки“.

Але вірити, що еп. Коциловський виступає проти „Української Щадниці“, тільки на те, щоби „допечи“ Шептицькому, се нічо инше, як міркування „хитрого Русина“.

Більше як певно, що еп. Коциловський „демонструє“ проти Шептицького в порозумінню і за згодою, а може й на припоручення самого таки Шептицького. Можна зовсім сміло припускати, що з певних, українському загалови ще не відомих причин, уніятські владики почали обдуманий похід проти „Української Щадниці“. Дуже можливо, що вони почали сей похід на пряме домагання польського уряду, якого слугами вони є, і якому „Українська Щадниця“ є сіллю в оці хоч би тому, що вона вже раз відігравала важну ролю в українськім економічнім життю, отже може ще раз відіграти.

Але щоби замилити людям очі, вони, уніятські владики, починають грати ту саму комедію, яку відограли перед заведенням примусового целібату в Галичині і якою потрафили замилити очи навіть перемиському „Українському Голосови“. Чей-же ще не забулося, як то писалося в галицьких часописах, також і в перемиськім „Українськім Голосі“, що еп. Хомишин заводить примусовий целібат проти волі і проти розпорядження Шептицького, а навіть проти волі Риму. І „Український Голос“ вірив тоді, так, як і тепер вірить з приводу „демонстрації“ еп. Коциловського проти Шептицького, що виступ еп. Хомишина проти Шептицького „буде мати поважні наслідки“. Правда, ті „наслідки“ прийшли — за еп. Хомишиним завів в своїй дієцезії примусовий целібат також еп. Коциловський, а за ним і сам Шептицький. Одним словом, та ніби ворожнеча і неслухняність зі сторони епископа Хомишина супроти свого митрополита, се була звичайна гра для замилення людям очей. І більш як певно, що й ся „демонстрація“ еп. Коциловського проти Шептицького є нічим иншим тільки такою самою грою. Тепер виступив проти „Української Щадниці“ еп. Коциловський, за ним виступить еп. Хомишин, а за ними й самий Шептицький. Вони-ж не аби які актори.

КОЦИЛОВСЬКИЙ НАСЛІДУЄ БОГАЧЕВСЬКОГО.

Всім вже відомо, з якою заїлістю і ненавистю уніятський епископ Богачевський, в Злучених Державах, та його орган „Америка“, виступають проти пок. Івана Франка та в який огидний спосіб опльовують його память. Але може не всім ще відомо, що еп. Богачевський не стоїть одинцем в своїй хамській роботі. Ось доносять галицькі часописи, що еп. Коциловський заборонив своїм священикам брати участь у святах в память Івана Франка та в будь який инший спосіб віддавати память сьому великому синови українського народу. За Коциловським без сумніву піде Хомишин та Шептицький, а тоді мабуть не лишиться позаді і канадийський уніятський епископ. Се має бути признакою, що уніятська церква є „національною церквою українського народа“, як „Канадійський Українець“ і подібні йому стараються в людей вмовити.

Процес за Церкву в Толстой Скінчився.

12-го листопада с. р. закінчився в суді королівської лави в Вінніпегу процес за церкву в Толстой, Ман.

Ся церква була збудована около 25 років тому назад і записана в земельнім уряді, як греко-католицька, але на ділі була весь час від римських властей незалежна.

З приїздом до Канади еп. Будки дісталися в церкву уніятські священики, одначе між ними і громадою провадилася постійна боротьба, бо вони всіми силами перли до того, щоби переписати церкву на корпорацію еп. Будки.

Вислід сеї боротьби був такий, що громада остаточно приняла українського православного священика. Однак кількох старих членів громади далися підбунтувати висланникам еп. Будки і почали проти урядників громади процес за те, що ті ніби взяли церкву в своє посідання і позбавили їх членських прав.

Оскаржені заняли становище, що відправа і православної церкви і греко-католицької відбуваються після грецького обряду і для них не становлять ріжниці, однак ніколи не можуть згодитися, щоб епископ греко-католицької церкви сполученої з Римом мав контролю над церковним маетком.

На запит судді обі сторони заявили, що готові погодитися і коли еп. Будка дасть писемне зобовязання, що ніколи не буде жадати перепису церковного маетку, оскаржені не будуть мати нічо проти відправ уніятського священика в церкві. Суд потвердив сю згоду; обі сторони платять свої кошта і всі лишаються членами парохії, а маеток громади лишається під безпосередною контролею всіх членів громади.

Угода лишається в завішенню, доки еп. Будка не дасть писемного зобовязання.

ВІСТИ З ДІЄЦЕЗІЇ.

ВІДІЗД СВЯЩ. НОВОСАДА.

Свящ. Новосад, який через чотири роки обслугував українські православні парохії в околиці Толстой, Манітоба, виїхав при кінці минувшого місяця на парохію в Злучених Державах. Свящ. Новосад був примушений покинути Канаду через лихий стан здоровля його дружини, якій лікарі приписали переїхати до теплійшого клімату. Свящ. Новосадови желаємо щасливого успіху на новій парохії, а його дружині скорого повороту до здоровля.

МИЛА НЕСПОДІВАНКА.

Українська православна громада св. Покрови в Вінніпегу мала в неділю, 7-го листопада, милу несподіванку. Тою несподіванкою був приїзд Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича з Шікаго до Вінніпегу. О. Владика приїхав до Вінніпегу в суботу вечером, 6 листопада, а відїхав в понеділок по полудни, 8-го листопада. Дорогий наш архипастир приїздив виключно на те, щоби ввести богослова П. Запаринюка в священичий стан!

НОВІ СИЛИ.

Українська Православна Церква в Канаді здобула за минувших два місяці три нових священики. Ними є оо. Т. А. Горбай, Т. Д. Волохатюк і П. Запаринюк. Послідний був введений в священичий стан Високопреосвященним Архиепископом Іоанном Теодоровичем в днях 7—8 листопада, в Соборі св. Покрови в Вінніпегу. Свящ. Запаринюк був теольогом на станиславівськім духовнім семинари. Українська Православна Церква в Канаді начисляє тепер 19 священиків.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В минувшім числі „Православного Вістника" писалося про те, як „Канадійський Ранок" завзявся за всяку ціну зробити Українську Автокефальну Православну Церкву протестантською, „евангельською", і як то йому се не вдається. Один з наших читачів, прочитавши про даремні змагання „евангелистів" насильно „зевангелізувати" Українську Автокефальну Православну Церкву, надіслав нам фейлетон, який ось тут поміщуємо.

— — — — — — — — — — —

Один український „евангелик", прічер, бере 311 число „Канадійського Ранка" і йде з ним до свого „баса". Прийшовщи, каже:

— Радісну новину приношу, ваша милосте. Всі автокефалісти на Україні стали евангеликами, а американські автокефалісти скорше чи пізнійше зроблять те саме.

— Що кажете?! — дивуєся „бас", — хіба-ж се можливе?

— А чому-ж не можливе? — відповідає з докором прічер. — Аво навіть „Канадійський Ранок" пише про се, — і тиче „басови" згадане 311 ч. „Канадійського Ранка".

— Вел, вел, — дивується дальше „бас", — знаменито, знаменито...

— Розуміється, що знаменито, — радіє прічер, — а чи знає ваша милість, чия в сім заслуга?

— Ні, чия?

— Моя і моїх спів-братів! — відповідає гордо прічер.

— Но-о-о? — недовіряє „бас". — Коли так, то ви добре справилися.

— Так, так, ми справді добре справилися. З автокефалістів і сліду не стало!

Прічер постояв хвильку, а там несміло каже:

— Ваша милосте, в мене до вас маленька просьба.

— Яка?

— Може-б ви були ласкаві виписати мені маленький чечик? Не тому, що я може за чеки вам служу, а так, знаєте, для заохоти... Для більшої ідейности...

При сім „бас" круто повернувся, насупив брови, а там і каже:

— Ну, ну, ви й так за богато побираєте... Впрочім, американські автокефалісти ще не з нами. От як би і вони стали евангеликами, то що иншого... Вел — ґуд бай!

— Ґуд бай, ваша милосте. — відповідає фабрикант „евангельського" руху на Україні і пригноблений виходить.

Отже коли доведеться нам колись прочитати в „Канадійськім Ранку", що вже й американські автокефалісти стали „евангеликами", то не треба дивуватися. Коли деяким „евангеликам" сього треба, то треба. Мус — великий пан!

— — — — — — — — — — —

Бувають люде, які не перебирають в способах, якими доходять своїх цілий. Бувають люде, які, коли їм се вигідно, роблять з білого чорне, а з чорного біле.

До таких людей приходиться зачисляти і „Канадійського Ранка". Він, поборюючи Українську Православну Церкву, посувається так далеко, що в живі очи старається зробити з білого чорне, а з чорного біле.

Щоби „Канадійський Ранок" писав явну лож, неправду, сего сказати не можна. Він на таке не пустивсяб. Він же-ж релігійний часопис! З нього так і дише „евангельським" духом. Але говорити, що біле є чорне, а чорне біле, се чейже ніякий гріх. На се може позволити собі навіть такий релігійний часопис, яким є „Канадійський Ранок".

Свого часу сей релігійний часопис друкував статтю п. з.: „Що се є Українська Автокефальна Національна Церква?" Ся стаття так припала йому до вподоби, що він видав її окремою відбиткою. Мовляв: Най люде просвіщаються „евангельською" правдою.

При кінці згаданої статті „Канадійський Ранок" старається доказати, що Українська Автокефальна Православна Церква (на Україні) не є православна. А се він „доказує" ось як:

„**В її назві** (себто в назві Укр. Авт. Прав. Церкви) **нема сказано, що вона „православна" (!) а говориться тільки, що вона „українська", що вона „автокефальна"... та що вона „національна."**

Ну, чи не „доказ"? Так, „доказ", ще й який.

Повна і офіціяльна назва української церкви на Україні є: **Українська Автокефальна Православна Церква.** В скороченню можна вживати, і часто вживається, і таких назв: Українська Православна Церква, Українська Автокефальна Церква, але така назва, тай ще й офіціяльна, як Українська Автокефальна Національна Церква" нікому не відома, хіба „Канадійському Ранкови". Але мимо сього „Канадійський Ранок" написав з приводу такої, ним самим видуманої назви української церкви не аби яку довгу статтю. Ціллю статті є доказати, що Українська Автокефальна Православна Церква не є православна. А щоби свої „докази" чимсь угрунтувати, „Канадійський Ранок" видумав для неї нову назву.

Ми не хочемо казати, що „Канадійський Ранок" говорить свідомо лож. Ні, він тільки доказує, що біле є чорне.

— — — — — — — — — — —

Каже „Канадійський Ранок", що Українська Автокефальна Церква не є православна, бо в її назві, яку він сам собі видумав, нема сказано, що вона православна. Виходить, що ціла річ в назві. Коли так, то „Канадійський Ранок" не є ані „евангельський", ані пресвитеріянський, ані релігійний. А чому? Бо в його назві сього нема сказано.

— — — — — — — — — — —

Але „Канадійський Ранок" не тільки тим славиться, що має здібність робити з білого чорне, а з чорного біле. Він славиться також і тим, що потрафить одну і ту саму річ чи справу за одним разом і цілувати і оплювувати.

Нічим, здається, „Канадійський Ранок" так не прославився, як своїми нападами на церковні обряди. Церковні обряди для нього забобони, а хрест — шибениця. (І то тоді, коли на одній тільки українській протестантській церкві в Вінніпегу пишаються не менше як 6 хрестів!).

Але се не перешкаджає тому самому „Канадійському Ранкови", в статті п. з.: „Що се є Укр. Нац. Церква?" похваляти обряди. Ось, як він про церковні обряди там висловлюється:

„**Все те не конче вимагає, щоби вона** (себто Укр. Прав Церква — С. В. С.) **зрікалася всіх артистичних, обрядових прикрас, до яких око, ухо та серце українських мас привикло... Все те, що має на ціли піднести красу і настрій збірної молитви** (себто церковні обряди — С. В. С.), **се МОЖЕ ОСТАТИ навіть в найкрайнійшій протестантській церкві".**

Отже „Канадійський Ранок" вже удобряє церковні обряди. Вони в нього вже не забобони, а хрест не шибениця. І він настільки добрий, що вже дозволяє Українській Православній Церкві затримати всі церковні обряди, лише молить її, щоби вона стала „евангельською", себто, щоби пішла на службу тим, яким служать редактори від „Канадійського Ранка".

Спасибі вам, панове від „Канадійського Ранка", але вибачте — нам не подорозі.

НЕ СПИХАЙТЕ НА ДРУГИХ.

Український Православний Собор Св. Покрови в Вінніпегу має богато приятелів. Але між тими приятелями є також такі, які, коли просити їх о жертву, кажуть:

— Я дам, але пізнійше. Нехай перше другі дають.

Таким приятелям пригадується, що колиб так всі говорили, то ніколи нічого не булоб зроблено. Не спихайте на других, але сповніть свій обовязок і присилайте свою жертву на Собор св. Покрови ЗАРАЗ!

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу:
M. I. BLOCK, — 810 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ НА УКРАЇНІ.

ЖЕРТВИ ЗЛОЖИЛИ:

Свящ. Д. Ф. Стратійчук	10.00
Свящ. П. Білон	10.00
Свящ. Є. Грицина	10.00
Свящ. Вол. Слюзар	10.00
Свящ. Д. Д. Лещишин	10.00
Свящ. С. В. Савчук	10.00
Свящ. І. Майба	10.00
Свящ. Д. Сенета	8.00
Свящ. П. Запаринюк	5.00
Свящ. П. Мельничук	5.00
Свящ. М. Польський	10.00
Свящ. Т. А. Горбай	10.00
В. С. Ковбуз, Мічзм, Саск.	2.00
Н. Ковтуцький, Гіслип, Ман.	1.00
М. Берлад	1.00
Іван Осьмака	1.00
М. Сирник	1.00
Е. Ляшок, Оттава, Онт.	.50
Н. Н.	1.00
Збірка в Соборі св. Покрови в Вінніпегу	62.75
Збірка в церкві в Тюдор, Саск (коло Половика)	8.60
Збірка в церкві на північ від Канори, Саск. (Свидова)	8.10
Збірка в церкві в Шіго, Саск.	7.15
Збірка в церкві в Тюдор, Саск. (коло Льори)	6.20

Через о. Подольського в Форт Вілліям, Онт., прислали жертви слідуючі:

М. Веньґер	5.00
Стефан Ґалан	2.00
С. Сліпчик	2.00
Іван Крук	2.00
Н. Ситник	1.00
К. Чеховий	1.00
С. Цибульський	1.00
Іван М. Пігуляк	1.00

З Паплар Парк, Ман., через о. Лещишина, прислали жертви слідуючі:

Мих. Марко	1.00
Юстина Олесько	.50
Тимко Вусатий	1.00
Федь Семенюк	1.00
Іван Марко	1.00

З Селкірк, Ман., через о. Лещишина, прислали жертви слідуючі:

Кирило Савчук	1.00
Олекса Сольник	1.00

(Дальше буде)

Збірка на поміч Рідній Церкві продовжується до половини грудня, коли то буде вислана до Київа через канцелярію Високопреосвященого Архиепископа Іоанна.

За Консисторію Укр. Прав. Церкви в Канаді:

Прот. С. В. САВЧУК, голова.

ДОВКОЛА РЕЛІГІЇ І ПОЛЬОНІЗАЦІЇ.

В перемиськім „Українськім Голосі", ч. 39-370, появилась стаття під заголовком: „Релігія — польонізація".

При кінці сеї статті автор її згадує про „незрячих американських братів, які, замісць єднатися під українським прапором, ведуть завзяту релігійну боротьбу і поділились на поборюючі себе два табори: греко-католиків і православних", і каже, що „сліпих і дурних фанатиків одного і другого табору треба вислати до американського кульпаркова".

Ми не будемо обговорювати цілої статті, бо се забралоб дуже богато місця, — для сього треба би повторити все, що в нас вже писалося про греко-католицьку церкву, — але виберемо з неї кілька місць, застановимося над ними, а тоді побачимо, кого треба вислати до кульпаркова (до дому варіятів), — чи конче всіх американських „фанатиків", чи лише — самого автора згаданої статті.

— — — — — — — — — — —

Згадана стаття починається так:

„Українська церква була і є заборолом української народности."

Так! Ми годимося з сим! З сим погодиться кождий, хто бажає бачити український нарід сильним, злученим у одну велику, соборну Україну. Бачимо, що й автор тримається сеї здорової думки.

Дальше пише він так:

„Тому то від часу, коли українські землі перейшли під володіння Польщі, **старалась польська політика українську церкву заступити польським костелом, уживаючи до сего всяких способів."**

Так! Се історичний факт! Сам автор признає, що ніхто инший, як Польща, якої політичний інтерес вимагав заступити українську церкву костелом, відобрала українському народови те заборолом його народности, яким була українська церква, національна церква українського народу.

— — — — — — — — — — —

Котра-ж церква була національною для українського народу в тих часах, коли польська політика взялася її нищити?

На се питання найдемо відповідь у самого автора тої статі. Він пише:

„Церков була причиною крівавих воен, а **боєвим кличем українського козацтва було: „за віру православну."**

От і сам автор признає, що національною церквою українського народу була православна церква. Він признає, що сю православну церкву — заборолом укаїнської народности — старалася Польща знищити.

Історія нашого народ укаже, що Польщі таки вдалося забрати частині українського народу те заборолом і змінити його греко-католцькою церквою.

Але автор чомусь переходить мовчанкою сотки років — змагання златинщити грецький обряд уніятської церкви; мовчки переходить польонізаційний характер польської унії і приходить до 1918 року та говорить, що **„польські політики відновленої Польщі пішли дорогою своїх предків — відразу приступили до завзятої боротьби з українською церквою (греко-католицькою і православною)".**

І нараз говорить автор про дві церкві, про католицьку і православну, але називає їх спільним іменем: українська церква.

За козацьких часів мав український нарід одну національну церкву — православну, а після 1918 року той самий нарід має дві національні церкві. Аж дві?!

Приходиться нам сказати, що автор або не знає церковної історії й історії українського народу, або він (— най вже нам простять читачі —) дійсно кандидатом до кульпаркова, але до дійсного — львівського!

Греко-католицька церква і православна церква — се українська церква! Се національна церква українського народу! Се заборолом нашої народности! Аякже! І православна і католицька-уніятська!

Се може сказати лише така людина, що в дусі глумить собі зі всякої церкви, або що уважає, що всяка церква добра для народу, коли вона лише страшить людей пеклом. Таке може сказати „всякими науками просвічений старокраєвий інтеліґент-патріот", який уважає релігію, церкву, віру в Бога і т. д. дуже хосенними й спасенними річами для простого мужика, бо, мовляв, ми інтеліґенти на всьому розуміємося і нам не треба ні релігії, ні церкви, ні Бога, бо — чоловік і так походить від малпи; нам байдуже, до котрої церкви буде наш мужик признаватись, коби він лише звав себе Українцем, нам байдуже, котра церква буде провадити душею нашого народу, коби він звав себе лише українським! А чи він буде дійсно українським, і серцем і душею, се нам байдуже. Ми розговорюємося про церкву, і греко-католицьку і православну, устами мелемо й називаємо і сю і ту укаїнською, але про те нам всяка церква байдужа, бо ми — не віримо в ніяку церкву, бо для нас церква се те саме, що для біольоґа жаба, як висловився свого часу редактор греко-католицької „Америки", др. Осип Назарук.

А ми не знали, що один нарід, одна нація, може мати аж дві національні церкві. А зі слів автора виходить, що і греко-католицька і православна церква, — се національні церкви українського народу.

Побачимо!

Український нарід принимаючи християнство, приняв православну віру. Про се говорить наш літопис, про се свідчать історичні документи инших народів. Унію (греко-католицизм) накинули нам Польща й Рим.

То-ж котра церква є національною для нашого народу? Чи та, що до неї приступив український нарід по своїй волі, чи тота, що її накинено українському народови проти його волі?!

Розсудіть, дорогі читачі, самі, тай скажіть!

— — — — — — — — — — —

Але автор згаданої статті йде ще дальше в своїх твердженнях, за які, ми бачимо, він не встані дати відвічальности.

Він пише:

„Ми є Українці, а нашими національними церквами є церков греко-католицька і церков православна. **Обі вони нам рідні, святі, Божі."**

Чуєте, Браття?! Ви всі, що родилися в православію, і всі ви, що повернули назад на лоно Рідної Православної Церкви! Чи чуєте, що геко-католицька церква вам рідна!?

І ви мусите вважати її за рідну, бо в противнім разі, вам грозить американський кульпарків! Запамятайте собі се, читачі перемиського „Українського Голосу"! Коли не будете вважати греко-католицьку церкву за свою рідну, так автор тої статті вишле вас до кульпаркова, до дому варіятів! Так, чисто по інквизиторськи!

Поляки вогнем і мечем накинули нашому народови унію, але ти, народе, дякуй їм за сю ласку, бо вони обдарували тебе рідною церквою.

Глум і сміх! Раз говорить автор словами польського посла Прушиньского, що єдність релігії дуже помагає до удержання сущілости народу, чого клясичним взором є Жиди, а другий раз признає згори поділ нашого народу на два релігійні табори догідним суспільности нашого народу.

Дійсно кульпарків! Нічого більше, як варіятство!

— — — — — — — — — — —

Але автор тої статті є теольоґом, та ще й неабияким! Він каже: Обі ті церкви є святі, Божі.

Так, паночку любий! Инакше й ніколи не пишіть, а за те вам напевно причіплять до ваших грудей папський ордер. Та й Польща не помине вас! Бо й де-ж?! Польща й папа не в тімя биті, не то що наші мужики! Польща й папа розуміють, що ви тими словами не твердите нічого иншого, як лише те, що Польська політика, польські інтереси, польонізаційна робота Польщі, і все, що стоїть у звязку з добром Польщі на винищення українського народу, — є святе.

— — — — — — — — — — —

Обі ті церкви Божі! Так каже автор статті.

Боже є те, що Богови миле. Бог жадає від нас, щоби ми творили лише такі діла, які Йому милі. Діла, якими ми наносимо шкоду другим, є Богови немилі, такі діла не можуть бути Божі. Бог любить добро, а ненавидить зло. Коли ми творимо добрі, Богови милі, діла, тоді наші діла Божі, тоді й ми Божі.

Греко-католицька церква є ділом Польщі. Греко-католицька церква є містком, через який український нарід має перейти в польське море. Польща нищить українські школи, Польща заселює українські землі Мазурами, Польща вистрілює українських революціонерів, Польща не розбирає в способах знищити українські державницькі стремління. Але греко-католицька церква є ділом Польщі. А що греко-католицька церква є Божа, то-ж і Польща Божа!

Дивіться, паночку, куди ви зайшли в своїх твердженнях. Та-ж Польща озолотить Вас за таку науку!

(Всі підчеркнення мої).

—к.

НАЙКРАЩИЙ І НАЙДЕШЕВШИЙ
український ілюстрований двотижневик літератури, науки, мистецтва й суспільного життя

НАША БЕСІДА

під редакцією Володимира Островського, виходить 5 і 20 кождого місяця.

Передплата на 1927 рік — 3 дол., на ½ року $1.50
Комплект за цілий 1926 рік — 2 доляри.

Адреса:
„NASZA BESIDA"
POLAND, WARSZAWA, DŁUGA 50 m 47

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
WINNIPEG, MAN.

ЗНАЧІННЯ ОДНОСТРОЮ В ЖИТТЮ.

(Позичена тема).

Чи застановлявся хтобудь [illegible], яке значіння в життю має ношення однострою (уніформу) в практичнім життю?

Коли в Ню Йорку замітачів вулиці вбрали в однострій (в уніформ) — в однакови білий одяг, то деякі часописи і люде довгий час сміялися. Вони питали:

— Пощо того? Що воно поможе?

А однакож показалося, що замітачі в одностроях виповняли роботу точнійше і поводилися краще, ніж без одностроїв.

Чому-ж таке? Тому власне, що чоловік вбравши відповідну одежу свого заняття, почув себе иншим чоловіком. Вона йому пригадувала його обовязки, Вона немов говорила:

— Ти не звичайний член пересічного загалу — ти член організації робітників, які працюють разом з тобою при одній роботі!

Робітник в однострою чув себе сторожем своєї особистої чести і чести своєї організації. А ще дальше він тепер виразно відчував, що від нього залежна чистота міста, що він отже в сій справі авторітет. Його праця рішає, як місто має виглядати!

Однострої мають зелізничі кондуктори і їх помічники. Однострої мають кондуктори трамваїв (стіткар). Однострої мають поліцаї, фаермени, доглядачки в шпиталях, студенти в богатьох краях і школах. Однострій має військо. Однострій мають строго релігійні і напів релігійні організації.

Засада однострою має широке приміненя в життю громадськім поміж усіми народами світа.

Та що я хочу отсим сказати? Яка наука виплиае для нас з сього?

Наука велика, наука така:

— **Стій тісно з своєю Церквою! Стій тісно з своєю церковною громадою, з своїм народом! Стань христіянином в однострою!**

Охотники-вояки, що йдуть позаду армії в своїх звичайних одежах, не є ані силою, ані надією, ані окрасою армії. Вони не підчиняються приказам провідників армії — вони все роблять на власну руку. Вони не мають тих обовязків, що вояки в одностроях, не підлягають військовій карности, не почуваються до відвічальности. Вони можуть починати стріляннину, коли армії приказано строгу мовчанку. Вони можуть своїм діланням несвідомо відкривати ворогови положення армії. Вони можуть спати, коли від армії вимагається найбільшого напруження. Вони можуть тікати, коли справа вимагає найбільшої витревалости. Вони не виявляють ніякої запоруки, що на них можна спуститися, що до них можна мати довіря!

Зовсім те саме і з ходження позаду церковної громади!

Не будь отже і ти тим христіянином охотником, що йде позаду! Не будь тим, що не знати коли прийде і не знати коли відійде і до кого.

Твоє поведення, твоя праця, твоє життя має бути тим одностроєм, що буде вязати тебе з великою релігійною, Христовою армією. Ти мусиш бути безнастанним діяльним членом церкви, робітником, що знає обовязок і відвічальність! Се має бути твій релігійний однострій!

А той однострій буде заявою твоєї релігійної приналежности. Він буде знаком вірности і відвічальности. Буде доказом власти і сили.

Кождий вчинок церковного члена є честю, або соромом для Церкви, як вчинок вояка є честю, або сором для армії. Член церкви є під законом обовязку. На нього завсігди можна числити, як на потрібного робітника. Він є свідомий того, що він є частиною тої сили, на якій Церква і її робота опирається. Він є гордий, що він не ходить самопас, що він належить до діяльної, живої громади; він гордий з тих обовязків, які на нім лежать і з тої гідности, яка з його особою вяжеся.

Він чує, що він не сам — він частина великої цілости, член великої родини. Бо хіба-ж він дармо носить однострій обовязків, однострій праці, однострій відвічальности?! Хіба-ж він дармо зветься великим спільним христіянським іменем!

І тому ви всі, які говорите, що неналежачи до Церкви можете бути добрими людьми і добрими христіянами, запитайте себе:

— Чи без однострою булиб з вас такі добрі вояки, як в однострою? Чи армія без однострою була би такою сильною і певною, як в однострою?

— Чи вам однаково легко було би відбирати на поїзді білети (тикети) в однострою, чи в звичайній одежі? Чи поліція з однаковим успіхом вдержувала би лад в містах, колиб була в звичайній одежі, а не в одностроях?

Більше переконувати не треба! Коли в вас є дрібка щирости, то ви зрозумієте значіння висуненої тут засади.

І тому не будьте охотниками, що волочаться позаду з'організованих відділів. Охотники часто ходять стежками злочинців і їх завсігди треба уважати людьми непевними і підозрілими.

Надягай отже однострій христіянина зараз і ставай до спільної з другими праці! Ставай членом гурта і веди своїх дітей туда! Не виховуй їх на охотників-волоцюг! Лише в гурті, йдучи за одним законом, за одним проводом ти зможеш осягнути ту ціль, до осягнення якої Волею Божою ти на сім світі призначений.

ЯК ПРИНИМАТИ ЗНЕВАГУ.

В старих книжках Сходу читаємо про одного праведного старця таке:

Нераз він учив нарід, щоби не ображатися, коли хто почуе, що про нього люде недобре говорять.

Та знайшовся нерозумний чоловік, який хотів показати праведному чоловікови, що його слова не годяться з ділами. І так одного разу стрінувши він старця на дорозі, почав його найпоганійшими словами називати

Старець мовчав. З його уст не вийшло ані одного слово обурення. Він був спокійний і непорушний, як непорушний небозвід над землею. Коли-ж чоловік затих, озвався старець:

Сину, коли хтось дає другому дарунок, а той не візьме, до кого той дарунок належить?

— До того, що давав, — відповів чоловік.

— Добре ти сказав, — говорив дальше старець, — та ось ти зневажав мене, а я не приняв того, що ти давав мені. По твойому власному судови твій дарунок належить до тебе, задержи його отже собі. Та чи не стане він для тебе причиною лиха? Бо завсігди лихий вчинок приносить лихо тому, при кім він задержується.

Чоловік не відповідав, а старець говорив дальше:

— Злий чоловік, який зневажає праведника, подібний до того, що плює на небо. Його слина не досягає неба, але вертається і падає на його голову.

І ще говорив мудрець:

— Хто другого очернює неслушно, той кидає на другого порохом проти вітру. Завзяття лиходія не заверне вітру і не понесе пороху туда, куда лиходій хоче. Порох вернеться і обсипле його самого. Так всяке лихо, яке ти кидаєш на голову другого, упаде на твою власну голову.

Засоромився чоловік. Другого-ж дня прийшов і просив прощення та прирік, що подібного робити більше не буде.

Чи Ви вже маєте український православний молитвенник

„ДОБРИЙ ПАСТИР"?

Коли ще ні, то замовляйте зараз, бо український православний молитвенник повинен мати кождий православний Українець, кожда Українка і кожда дитина.

Ось, що пише п. **Еміль Сохацький**, з Принс, Саск.:

„Посилаю Вам почтовий переказ на сім долярів і пятьдесять центів на **пять** молитвенників **„Добрий Пастир"**. — Може Вам буде дивно, що я замовляю для одної родини аж пять молитвенників, але тут нема нічого дивного. Коли я, як батько, дбаю про добро тілесне своєї родини, **то повинен подбати і про добро душевне."**

Чи не примірний батько?

Молитвенник „Добрий Пастир" коштує з пересилкою тільки півтора доляра ($1.50). Замовлення і гроші посилайте до голови Консисторії, о. С. В. Савчука, на адресу:

REV. S. W. SAWCHUK — Box 3064 — WINNIPEG, MAN.

МАТИ.

Ми радо клонимо голови перед визначними людьми, — забуваючи, що в девятьдесять пятьох випадках на сто признання і пошана належиться не так нашим героям, як їх матерям, які не тільки що привели їх на світ серед неописаних болів і страждань, але які також, своєю любовю і невтомним чуванням над ними, вивели їх в люде.

Богато, дуже богато визначних людей, коли запитаємо їх, кому вони завдячують свої успіхи в життю, відповідали без найменшого вагання, що своїм матерям. Коли переглянемо біографії славних людей то побачимо, що майже всі вони мали добрих, свідомих, люблячих материй. Не один муж слави признався, що колиб не опіка його матері, він ніколи був би не осягнув таких успіхів в життю, які осягнув. Богато також славних людей в своїй молодости звихнули були з правої дороги і навернулися назад тільки завдяки любови та опіці їх материй.

Славний англійський священик Мургав в молодих літах попав був в зле товариство. Він покинув родинний дім і віддався цілковитій роспусті. Батько його з журби пішов до гробу, а мати передчасно постарілася. Брати і сестри відцуралися його і ніколи навіть не згадували його імени. Але сталося, що одного разу він, знайшовшися в дуже прикрім положенню, зайшов до дому. Брати його і сестри стали проти нього і хотіли викинути його з хати. Але мати, взявши його за руку, промовила лагідним, повним любови голосом:

Сину, брати твої і сестри проти тебе. Вони хочуть вигнати тебе з хати. Але я не позволю на се. Ти моя дитина і я нікому не позволю знущатися над тобою. Ти можеш остати з нами так довго, як тобі подобається.

Любов матері так поділала на блудного сина, що він покаявся щиро, пішов до школи і в кінці став одним з найславнійших священиків в Англії.

Любов матері до дитини прекрасно зображена в отсій легенді:

Один жовнір залюбився в гарній і богатій, але дуже жорстокій дівчині, яка не любила його мами. Коли одного разу він присягався, що для її любови зробить все, що вона йому прикаже, вона сказала.

Коли ти любиш мене, то принеси мені серце твоєї мами

Найблищої ночі жовнір пішов виконати припоручення своєї любки. Він замордував маму, вийняв її серце і побіг темними вулицями до дому дівчини. Але по дорозі спотикнувся і впав. В тім з крівавого серця його матері видобулись слова повні любови і тривоги:

Сину мій, ти зранив себе?

Так, навіть вбивство не могло вбити матірної любови.

Один президент Злучених Держав, будучи студентом, відзначався великою здібністю в школі. Коли укінчив університет, отримав в нагороду золоту медалю. Коли президент університету вручив йому медалю, він пішов чим скорше до своєї матері, вдови, пришпилив їй медалю на груди і сказав:

— Мамо, ся медаля тобі належиться. Колиб не твоя любов і опіка, я нікоди не здобув би її.

Велике признання і пошана належиться матерям, які гідно виховують своїх дітей. І ми бачимо, що чим нарід культурніший, тим більша пошана в нього до материй. Бачимо також, що чим благороднійша, чим краща людина, тим більша в неї пошана не тільки до своєї матері, але до материй взагалі.

З українських визначних людей здається, що ніхто не відносився до материй і материньства з більшою пошаною, як Тарас Шевченко. В його поезіях повно прекрасних висловів про матері, про їх долю та про їх любов до дітей. В своїй поезії „Матері" він таке говорить про красу материньства:

„У нашім раю, на землі,
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим."

А про гірку долю матері, яка, виховавши дітей, осталa на старість сама-самою, Шевченко говорить:

„Літа минають,
Потроху діти виростають,
І виросли і розійшлись . . .
А ти осталася, небого,
І не осталося нікого
З тобою дома. Наготи
Старої нічим одягти
І витопити зимою хати;
А ти не здужаєш і встати,
Щоб хоч вогонь той розвести,
В холодній молишся оселі
За їх — за діточок . . .

А про молоду маму, яка привела на світ першу дитину і яка дорожить нею над усе в світі та чекає нетерпеливо, коли вперше почує з її уст слово „мамо", говорить:

„А воно таке маленьке, —
Воно ще й не лазить;
І коли-то воно буде
Гратись, і промовить
Слово „мамо", — великеє,
Найкращеє слово!"

Так, слово „мама" є справді найкраще слово.

Один англійський часопис оголосив нагороду для того, хто подасть найкраще слово в людській мові. Нагороду виграла мала дівчинка — сирітка. Вона подала слово „мама".

Нема кращого слова, як слово „мама", нема більшого приятеля, як мати, нема між людьми більшої любови, як любов мами.

Коли Ісус висів на кресті, Він поглянув на Свою Матір Діву Марію, яка стояла під крестом і терпіла разом з Своїм Сином. Побіч Неї стояв Його улюблений ученик Іван. І промовив до них Ісус:

— Жено, ось син твій. Сину, ось мати твоя!

Люби його, Мати Моя, доглядай, стережи, як Свого сина. А ти, Мій ученику, будь Її сином, люби Її синівською любовю!

Бо хіба може бути щось кращого, взнеслійшого, чистійшого, як щира любов між матірю і дитиною?

Великий довг винен кождий з нас своїй матері — довг любови, відданости, опіки. Хай ніхто з нас не забуває на се, без згляду на те, якого ми віку і якого стану. Незабуваймо, що будь наша мати стара віком і поглядами, будь вона найзвичайнійшою жінкою — вона наша мати, і все, що в нас є доброго, гарного, благородного, ми отримали в першій мірі від неї.

Не забувайте своєї матері

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люде цураються,
В хату не пускають.

С.

НОВА ЦЕРКВА.

Українська-Православна громада в Едмонтоні вже має свою власну церкву. Вона купила її в Англійців за 6 тисяч долярів, половину якої суми славні Едмонтонці зложили на парохіяльних зборах за один вечер. Честь їм і слава!

АРХИЄРЕЙСЬКА ВІЗИТАЦІЯ В ПРІЛЕЙТ.

(Допис спізнений)

Українська православна громада в Прілейт, Саск., до якої належуть найсвідоміші люде сьої околиці, мала велике щастя витати в себе, дня 5-го вересня с. р., свого Архипастиря, Високопреосвященого Архиєпископа Іоанна Теодоровича.

Наша громада очікувала сього радісного дня дуже нетерпеливо і приготовилася до празника як найкраще. Крім членів нашої громади, зїхалися на се свято православні Українці також з двохсусідних місцевостей. Деякі їхали навіть по пятьдесять миль, щоби тільки побачити свого Архипастиря, висланця рідного Києва.

Хотяй з самого ранку день був хмарний, то вже десь коло десятої години хмари розійшлися і сонце почало ясно світити, нібито також святкувало разом з нами.

Архиєпископа привезли гарним, синьо-жовтими стяжками удекорованим автом. У параднїй брамі, над якою висів напись „Витай нам Владико", привитав о. Владику хлібом і сілью, від імени громади, громадянин Райчиба. У дверях дому, де відбулося богослуження, привітав дорогого гостя наш парох, о. Гребенюк. О. Владика відповів щиро на оба привіти і передав нашій громаді привіт від о. Митрополита Василя та від Церковної Ради в Києві. Відтак почалася Служба Божа в українській мові.

Нарід слухав Служби Божої з великою побожністю і не в одного на очах можна було занвважати слези радости. Після Евангелії о. Владика виголосив прекрасну проповідь про значіння Рідної Церкви. Він також переповів історію відродження Рідної Церкви і про змагання ворогів причинити її розвій. О. Владика також звернув увагу на велике значіння освіти і закликав, щоби давали нашій молоді добре релігійно-національне виховання.

По богослуженню відбувся спільний обід, який випав дуже успішно. Підчас обіду промовляли о. Владика, о. Гребенюк, пп. Бабіцький, Баран, Райчиба і инші.

По обіді відбулась вечірня, після якої о. Гребенюк мав коротку проповідь, в якій підчеркнув заслуги громади на релігійно-просвітнім полі і закликав членів громади працювати щиро і з посвятою і надією.

На кінець треба подякувати церковному зарядови за те, що так гарно і впорядку приготовив все, що було треба, щоби архипастирська візитація випала так успішно. Подяка належиться також п. Райчибі, що відступив свій дім на богослуження, як рівнож всім членам громади і гостям, що прибули на се свято і взяли участь в нім.

Максим Конашевич,
Ітонія, Саск.

Чи Ви вже прислали свою залеглу передплату на „Православний Вістник"? — Зробіть се зараз, щоби ми не мусіли черкнути Вашого імени з лісти передплатників. — Постарайтеся, щоби ваші знакомі читали „Православний Вістник".

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

(Дальше).

Незнакомий скинув кафтан, надів сорочку і пішов спати на під. Мотря загасила світло, лягла коло Семена і прикрилася кафтаном. Вона пробувала заснути, але не могла і заєдно думала про незнакомого. А коли вона пригадала, що в хаті нема ані кришки хліба, як також, що вона дала незнакомому Семенову сорочку і холошні, то таки немало зажурилася. Але коли пригадала, як незнакомий усміхнувся до неї приязно, то стало її на серцю лекше.

Мотря не могла заснути довший час, а коли почула, що Семен також не спить, промовила:

— Семене!

— Га?

— Ви зїли послідний кусень хліба, а я не розчинила більше. Я не знаю, як ми перебудемо завтра. Хіба, що зможу позичити в сусідки Малані…

— Ну, ну, якось перебудемо. Нам вистане.

Мотря мовчала довший час. Потім промовила:

— Він виглядає на порядного чоловіка, але чому він не хоче нічого сказати про себе?

— Певно тому, що не може.

— Семене!

— Га?

— Ми завжди даємо… Чому ніхто нам нічого не дасть?

Семен не знав, що відповісти. Вкінці промовив:

—Ну, ну, ти вже досить наговорилася.

Сказавши се, він обернувся на другий бік і заснув.

V.

Коли Семен пробудився на другий день рано зі сну, то діти ще спали, а Мотря пішла була до сусіди позичити хліба. Що-ж до незнакомого, то той сидів на лаві та глядів на стелю. Він виглядав богато веселійший, як попереднього вечера і Семен промовив до нього на пів жартом:

— Що-ж, голубчику, живіт домагається хліба, а наге тіло одежі. Ти мусиш самий заробляти на своє життя. Що ти знаєш робити?

— Я не знаю нічого робити, — відповів незнакомий.

Семен зробив великі очи і промовив.

— Коли лише хто має охоту, то може всього навчитися.

— Люде працюють і я готов працювати, — відповів спокійно незнакомий.

— Ти як називаєшся? — спитав його Семен.

— Михайло.

— Що-ж, Михайле, коли ти не хочеш нічого про себе говорити, то се твоя справа; але ти мусиш сам себе утримувати. Коли будеш мене слухати і робити те, що я тобі скажу, то можеш оставати в мене.

— Хай Господь заплатить тобі! Я готов на все, тільки покажи мені, що і як робити.

Семен взяв нитку, провів її поміж пальці і показав Михайлови, як робиться дратву.

— Се не велика штука, — він сказав, — ось, дивись…

Михайло дивився уважно, відтак взяв і собі нитку, скрутив її, як слід і в короткому часі дратва була готова

Семен дальше показав йому, як заправляти на кінці дратви щетину, та як володіти шилом і Михайло й сього в коротнім часі навчився.

Щоб тільки Семен не показав йому, Михайло відразу наслідував його, і після двох днів він працював вже так вправно, немов би був шевцем ціле своє життя. Він працював без впину і їв мало, а коли скінчив призначену роботу, сидів тихо і заєдно глядів на стелю. На вулицю він не виходив, говорив тільки тоді, коли була рішуча потреба, ніколи не жартував і ніколи не сміявся.

Одинокий раз, коли він всміхнувся, се того першого вечера, коли Мотря дала йому вечеряти.

VI.

Так минали дні за днями і тижні за тижнями, аж проминув цілий рік.

Михайло через цілий той час жив в Семена і працював для нього щиро і совісно. А слава про нього розійшлася геть аж поза село. Ніхто, говорили, не годен вшити таких гарних і таких мощних чобіт, як Семенів челядник, Михайло.

Люде почали приходити до Семена з роботою зі всіх сторін, аж він якінці доробився і почав складати гроші.

Одного зимового дня, як Семен і Михайло сиділи за роботою, перед хату заїхала тройка з голосними дзвінками.

Вони виглянули з хати через вікно і побачили, як льокай зліз з козла і пішов отворяти сінні двері. Після сього з саний висів пан, одягнений в дорогу шубу, і пустився й собі до хати.

Мотря поспішила отворити двері.

Пан схилив голову і увійшов до хати, а коли випрямувався, його голова мало що не досягала до самої стелі. Здавалось, що він ніби заповняв собою цілу хату.

Семен встав і вклонився панови низько. Він не мало счудувався, побачивши пана, подібного якому не бачив ще ніколи.

Семен сам собою був тонкий; Михайло стрункий, а Мотря суха, як скипка. Але щодо пана, то той виглядав, мов з иншого світа прийшов: його обличча було червоне і повне, а шия, як в бика. Здавалося, що він весь зі сталі.

Пан віддихався, зняв шубу, сів на лаві і спитав:

— Хто з вас майстер?

Семен поступив на перед і промовив:

— Я, ваша милосте.

Пан крикнув до льокая:

— Гей, Федьку, принеси мені ремінь!

Льокай вибіг і приніс завинений пакунок. Пан положив пакунок на столі і промовив:

— Розвени!

Льокай вчинив се. Пан повів тоді пальцем по ремені і промовив до Семена:

— Слухай, шевче, чи бачиш сей ремінь?

— Бачу, ваша милосте.

— Чи ти здаєш собі справу, який се ремінь?

Семен помацав ремінь і промовив:

— Се добрий ремінь, ваша милосте.

Пан визвірився на Семена.

— Добрий ремінь, каже… Дурень один з тебе! Певно, що добрий! Ти ще не бачив такого, від коли живеш! Се-ж німецький ремінь, розумієш? Двайцять рублів коштує!

Семен не міг вийти з дива. А там промовив:

— Ну, справді, де-ж ми мали такий ремінь бачити?

— Так, твоя правда, — потакнув пан. — А чи ти годен зробити мені з сього ремені добрих пару чобіт?

— Так, годен, ваша милосте.

— „Годен" є не аби яке слово. Тільки представ собі добре для кого ти робиш сі чоботи і з якого ремені. Маєш зробити такі чоботи, щоби вони до року ані не викривилися, ані не попоролися. Коли годен, то приймай роботу і край ремінь; але коли ні, то навіть не берися. Я кажу тобі наперед, що коли чоботи до року попоряться або викривляться, то я запру тебе до Іванової хати; але коли вони до року не попоряться, ані не викривляться, то я дам тобі десять рублів за твою роботу.

Семен злякався і не знав, що відповісти. Він поглянув на Михайла, штуркнув його ліктем і шепнув:

— Чи взяти?

Михайло потакнув головою на знак, що взяти і Семен погодився з паном вшити йому такі чоботи, які до року ані не викривляться, ані не попоряться.

Пан крикнув на льокая, щоби той зняв з його лівої ноги чобіт, а там наставив ногу і промовив:

— Бери міру!

Семен відрубав кусень паперу сімнайцять цалів довгий, вигладив його, як слід, клякнув коло пана і, витерши добре руки об фартух, щоби часом не забрудити панови панчоху, почав брати міру.

Семен взяв міру з підошви і з котика і почав міряти лидку, але показалось, що папір закороткий, бо лидка була товста і груба.

— Вважай, щоби чоботи не були за тісні в холявах, — перестерігав пан Семена.

Семен підвівся, щоби вирубати новий кусень паперу. Пан тимчасом почав розглядатися по хаті і по присутних. Він завважав Михайла і запитав Семена:

— А він хто такий?

— Се мій найліпший робітник, — відповів Семен. — Він вшие для вас чоботи.

— Слухай-но ти, — звернувся пан до Михайла, — не забувай, що чоботи мають вислужити цілий рік!

Семен і собі поглянув на Михайла. Він завважав, що Михайло не звертав на пана найменшої уваги, тільки глядів пильно поза нього, неначеб бачив когось поза його плечима. Він глядів і глядів, а там нараз всміхнувся, що аж обличча його проясниlося.

— Що з тебе за дурень, що так скіриш зуби?! — розізлився на нього пан. — Ти краще вважай, щоби чоботи були на час…

Михайло віповів:

— Вони будуть готові так скоро, як буде їх треба.

— Дуже добре, — промовив пан і, вбувши назад чобіт та вдягнувши шубу, пустився до дверий. Але сим разом він забув схилитися і вдарився головою сильно до одвірка. Він вилаявся добре і потер сильно голову рукою, а там всів до саний і відїхав геть. — — — (Дальше буде).

ЛЮДСЬКІ ПОМИЛКИ НЕ Є ГРІХОМ.

Браття, хоч і впаде чоловік в яке прогрішення, ви духовні, направляйте такого духом лагідности, вважаючи про себе, щоби і тобі не бути спокушеним. Один одного тягарі зносіть і так сповняйте закон Христа.

Апостол Павло до Галат VI: 1-2.

Був за княжих часів в Києві суддя, якого знала ціла околиця як дуже розумного і справедливого чоловіка.

Одного разу зайшов до нього зі скаргою купець і почав оповідати, як його брат спричинив йому велику страту.

— Поїхав він до Царгороду, — казав купець, — повіз на продаж пятьсот соболевих шкір, та там і запростив.

Тут оповів купець подробиці цілої події, як її чув від свого брата.

— А чи довго ти з ним в спілці? — запитав суддя.

— Уже тринайцять літ — відповів купець.

— А чи ошукав він тебе коли небудь за той цілий час?

— Що правда, то ніколи ані на волосину. Тому я повірив йому сю послідну нещасну справу.

— А чи щиро дбав він завсігди про твоє добро?

— Що правда, то завсігди щиро, крім отсего одного випадку.

— А чи не думаєш, що він ошукав тебе? Може шкіри він продав і гроші заховав собі…

— Ні, сього я не думаю, — сказав купець, — так він не зробив. Він наразив мене на велику страту своєю недбалістю.

Суддя казав прийти купцеви другого ранку і привести оскарженого брата, а вже він справу полагодить.

— — — — — — — — — — —

Прийшов другий день і купець з своїм братом явилися в суді. Та коли увійшли, то суддя починав уже розбирати иншу справу.

Оскаржуючий оповідав, що він їдучи на лови, наняв найкращого стрільця, якого знав в цілій околиці Києва, та він показався нездарою.

— Найкращого тура, — казав він, — якого побачив я за цілий час ловів, він не поцілив. Та не лише одного тура…

І почав він вичисляти инші випадки, де найкраща звірина утікла з перед очей.

Оскаржений боронився, казав, що він все зробив, що міг, тільки-ж він не всевідючий і як чоловік може помилитися. Однакож суддя не брав всего того під увагу і видав такий засуд:

— Майно — хату і поле стрільця продати і заплатити страту, яку поніс він своєю нездарністю тому, хто його наймав їдучи на лови.

Купець прислухувався цілій тій справі і по її закінченню звернувся до судді:

— Не моя річ мішатися в законні діла, до рішення яких я ані підготований, ані покликаний, однакож чи не міг би я зробити до цілої тої справи своєї уваги?

На те суддя:

— Дуже рад друже, що ти прислухувався і думав. Се знак, що ти рівнож будеш невдовзі суддею. Тепер скажи, що ти думаєш і говори зовсім щиро.

— Я не так рішив би сю справу, колиб я був суддею, — сказав купець звиняючись.

— Якже ти рішив би?

— Я став би на тому, що нема на світі стрільця, який би не хибив і се повинен був знати найперше той, хто стрільця наймав. Сам я між стрільцями був колись непослідний і на стрілецтві не зле розуміюся. Міряєш, міряєш, а там і хибиш. Иншим же разом випустиш стрілу з лука мов знехотя і вже досягнув, що хочеш. Так і тут. Боярин не наймав всемогучого божого ангела, але звичайного чоловіка.

— Тількож уважай, — пригадав купцеви суддя, — що сей стрілець бояринови ані брат, ані ніяка рідня взагалі.

— Се було би в мене неважне, — говорив дальше купець, — в мене рішало би то, що я сказав перед хвилею.

— — — — — — — — — — —

Суддя заговорив поважно:

— Розважав я довго доручену мені вчера твою справу і постановив тебе самого взяти на суддю. Боярин і стрілець, яких ти перед хвилею бачив, се ніхто инший, як ти з своїм братом. Се була твоя власна скарга, поставлена в такій формі, щоби стала тобі зрозумілою. Боярин і стрілець, се мої два товариші, яких запросив я тобі на науку.

Ніяково стало купцеви, коли таке почув, а суддя говорив дальше:

— В усім, що ми в життю плянуємо, в усім, що робимо, ми ніщо, лише звичайні стрільці. І нема між нами такого стрільця, який би не хибив і тому помилка по твоїх власних словах не є гріхом. Нині зробиш помилку ти, завтра я. І ти, коли поручав твою справу братови, то поручав не всевідючому ангелови, тільки помильному чоловікови — такому, як і ти сам. А ти сам вчера заявив, що оскаржуєш брата лише о недбалість в виконанню поручення, в щирість же його віриш, — чи не так?

— Так! — відповів купець.

— І ось тому, — продовжав суддя, — твоя справа ясна і скінчена. Ти сам нині був своїм суддею. Сам ти сказав, що на похибках стрільців розумієшся і їх гріхами уважати не можна. Те саме з стрільцями на ловах, те саме з стрільцями, що досягають инших цілей. Се звичайна, неминуча слабість усіх людей. Крім того пригадаю тобі ще одно: Коли ти так розумно виправдав стрільця, який був бояринови зовсім чужий, то оскілько більше повинен виправдати того, хто є твоїм рідним братом!

— — — — — — — — — — —

Стало тепер все ясно купцеви і він признався, що не щирість, але нерозумна жадоба руководила ним супроти рідного брата. Скінчилося все тим, що заплативши охотно грошеву винагороду судді за науку, помирився з братом, прирікаючи йому повне досмертне довіря.

Минули часи, кол такі судді жили. Нині і судді не ті і судові справи не відбуваються в такий розумний, простий спосіб.

Однакож чи справді перевелися на світі подібні справи? Чи не оскаржують нині брат брата не за нещирість, але за звичайну людську похибку, яку кождий з нас може зробити?

І тому нехай кождий з нас стане тим розумним суддею і судить так справедливо, як судив суддя давних, старих часів. Судімо других в нашім життю так, як бажалиб ми, щоби нас судили.

(„Вк").

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Культурно-просвітний та мистецький сезон в салі Собору почався вже на добре. Я вірю, що читачі „Православного Вістника" поза Вінніпегом є цікаві знати, що робиться в Соборі, в тім осередку українського церковного й культурного руху в Канаді, в Соборі, на сплачення довгу якого Українці з цілої Канади складають жертви. Отже тому я зобовязуюся, як член парохії й уважний слухач того, що діється довкола нашого Собору, оскільки змоги і оскільки редакція „П. В." позволить місця, подавати кождого місяця коротенький перегляд та вражіння з роботи, яка провадиться в салі Собору або в сполуці з Собором. Я буду старатися робити се не тенденційно, а лише так, як воно є.

Члени нашої парохії мають нагоду кождої неділі чути поучаючі проповіди, які виголошує о. прот. Савчук. Кождої неділі присутні любуються співом церковного хору, який є під дірігентурою п. Свистуна. І тут не можу стриматись, щоб не висказати признання хорові за те, що часто змінює арії пісень. Не знаю як кому, але мені дуже сподобалася нова арія пісні „Єдинородний Сину."

Концерт Укр. Нар. Дому.

В неділю, дня 24 жовтня, в 3-ій годині по полудни відбувся концерт Українського Народного Дому. У. Н. Д. устроював десятьлітний ювілей закупна свого будинку. Дуже цікаво було слухати п. Ферлея, який, як один з піонірів на культурнім полі між Українцями в Канаді, розповів, як повставали в Вінніпегу перші українські товариства і як повстало товариство Український Народний Дім. Дуже цікаво було також почути про активну діяльність Українського Народного Дому від початку його існування. Далі цікаво було слухати п. Свистуна, який говорив на тему будучої праці У. Н. Д. між Українцями в Канаді. Приємно було слухати делегатів від місцевих українських національних організацій, як також привіт, який виголосив др. Дикий від Галицьких Українців. Хор під дірігентурою проф Турули відспівав кілька пісень; деякі пісні публика викликувала два рази. Хор співав дуже гарно, хоч можна було завмітити невикінченість деяких пісень. Гарно відіграла мандолінова орхестра під проводом громадянина Парасюка. Тут треба додати, що згадана орхестра від довшого грою. Парасюк повинен більше виступати з орхестрою, а менше зі своїми куплетами, які по більшій частині не відповідають ані своїм змістом, ані викінченням. Сольові співи повинні виконувати тільки співаки, яких голос надається до сього.

Публика також любувалась діточими вправами з вінками, які виконували діти „Рідної Школи" при Укр. Нар. Домі. Людей на концерті було повно, а богато вернулося, з браку місця до дому. З концерту я виніс таке враження, що У. Н. Дім добре зробив би, якби видав пропамятну книгу, в якій булоб списано початки праці на культурнім полі між Українцями в Канаді, та як повстали ріжні інституції і організації: Се потрібно знати головно нам молодшим. Коли ми сюда приїхали, то вже застали ріжні інституції, а не маємо поняття, які зусилля були положені коло їх зорганізовання.

При сій нагоді я хочу порушити одну справу, якої хотяй не можна мішати з роботою Собору, та про яку все таки варто тут згадати.

По згаданім концерті в У. Н. Д. відбулась спільна вечеря. Підчас вечері говорило богато бесідників, між ним й проф. Турула, бувший греко-католицький священик, який тепер провадить хорами в католиків і в Українськім Народнім Домі. Він висловився, що всі Українці, без огляду на релігійні переконання повинні мати одну національну ціль. Велика честь йому за ті слова. Але далі піднесеним голосом він сказав, щоби до релігійних справ ніхто не мішався, нехай сею справою інтересуються лише самі священики. З сим висказом я не годжуся. Ми всі православні Українці — від інтелігента до звичайного робітника — інтересуємося нашою українською православною церквою, бо уважаємо, що справа церковна, є справою народньою, а не лише священиків. Можна лише про медицину сказати, що се справа лікарів, але навіть і в сім випадку лікарі нічого не поможуть, коли люде, які хоч не мають поняття про медицину, не будуть старатися жити гігієнічно та не будуть пильнувати свого здоровля. Лишити церкву самому священикові, не інтересуватись нею, се те саме, що віддати своє здоровля під опіку лікареві, а самому зовсім не дбати про своє здоров-

ля. Так як найкращий лікар нічого не зробить в такому випадку, так і найбільше відданий народові священик нічого не зробить, як народ разом з ним не буде інтересуватися церквою. Слова проф. Турули можливо є добрими для католиків, але ми, православні Українці, дивимося на нашу українську православну церкву як на найважнійшу нашу інституцію і дорожимо нею так, як кождий чоловік дорожить своїм здоровлям.

Відчит-концерт в неділю 31 жовтня.

Тої неділі в салі Собору виголосив відчит п. Ю. Стечишин, ректор Інститута ім. П. Могили в Саскатуні. Відчит був на тему „Берестейська Унія". Бесідник доказав фактами, хто і чому завів унію. Не вірю, чи знайшовся на салі хоч один чоловік, який мігби ще вірити, що унія не була і не є шкідливою для українського народу, як рівнож, що церковна справа не є народною справою. З того відчиту я виніс враження, що є велика ріжниця між тим, як чоловік читає про якусь справу, а чути відчит про те саме. Я, як зацікавлений в справі унії, нераз читав її історію і мав таки добре поняття про неї. Та відчит п. Стечишина неначе розширив те знання про унію, яке я перед тим мав. Присутні слухали п. Стечишина з великою увагою і нагородили його довгими оплесками.

Після відчиту наступила концертова частина вечера, яка була виконана мандоліновою орхестрою під проводом гром. Парасюка і кількома окремими виступами молоденьких музикантів. Гром. Парасюкови належиться признання за виступ його орхестри того вечера. Коби так завжди... Рівнож виступав з деклямацією малий хлопець Яцина. Він є улюбленцем публики вже від кількох літ. Його завжди викликують по два рази, але є дуже пожаданим, щоби підбирати йому відповідні деклямації. — Тому, що його публика дуже радо слухає, повинні підбирати йому деклямації патріотичного змісту, а не тільки про Жидів та Циганів.

Знову несподівані відвідини Архиепископа.

В попереднім числі „П. В." я згадав про те, як наш епископ Теодорович, перед відїздом до Злучених Держав несподівано відвідав наш Собор. І от недавно, бо в неділю 7 листопада, вінніпеґські православні Українці знову мали нагоду послухати архиепископської Служби Божої. Се була велика несподіванка тимбільше тому, бо Архиепископ був вже в Злучених Державах й ніхто й подумати не міг, щоби ми в так скорім часі могли знову побачити його. Ті несподівані відвідини сталися тому, бо Архиепископ приїхав рукоположити богослова Запаринюка на священика.

Дебата-концерт.

В неділю 7 листопада, вечером, відбулася дебата на тему: „Рішено, що республіканський устрій є кращий від конституційно-монархічного."

Республіканський устрій боронили п. Залозецький і студент університету Бунька. Конституційної монархії боронили пп. Ферлей і Гунькевич. Для нас, слухачів, було дуже цікаво слухати дебатантів. І хоч судді одноголосно присудили виграну оборонцям конституційної монархії, то се сталося лише завдяки тому, що оборонці республіканського устрою більше старалися доказувати злі сторони монархічного устрою, чим добрі сторони республіканського. Щож до публики, то вона в великій більшости симпатизувала з оборонцями республіканського устрою. Було б дуже добре щоби в біжучім сезоні було хоч кілька дебат на ріжні теми, бо дебати приносять слухачам велику користь.

Концертова часть була виконана силами православної громади і випала дуже гарно.

Концерт „Взаїмної Помочі".

В неділю вечером, 14 листопада відбувся концерт запомогового [illegible] „Взаїмна Поміч" з нагоди 5-ти річчя його заснування. „Взаїмна Поміч" се одинока загально-українська запомогова організація в Канаді.

„Кождий Українець не лише задля користи, але навіть з християнського обовязку повинен належати до сеї організації" — сказав наш парох, о. прот. Савчук на Службі Божій по проповіді, коли оголошував сей святочний концерт.

„Ми нині святкуємо пяту річницю заснування Взаїмної Помочі, але нині святкуємо не лише ми самі, бо по цілій Канаді є відділи Взаїмної Помочі і вони з нами нині святкують. Зорганізовання всіх Українців у Взаїмну Поміч, заложити приют для старців і приют для сиріт — се наша ціль" — сказав голова 1-го відділу, п. Довганик, у вступнім слові на початку концерту.

„Між Українцями не стане ані одного хруня, згине між ними жебрацький дух та надії, що хтось чужий збудує нам державу, коли ми зорганізуємося в такі товариства, як Взаїмна Поміч", між ин. говорив в дуже гарно опрацьованім відчиті голова головного заряду, п. Мир. Стечишин.

„Українці в Канаді мають бути завжди добрими Українцями, але і добрими Канадійцями; і будуть такими, як будуть вступати до Взаїмної Помочі, яка є на те, аби взаїмно собі помагати" — сказав у кінцевім слові п. Ферлей.

Сей концерт був величавий. Богато людей вернуло до дому з браку місця.

Хор Українського Народного Дому під діріґентурою проф. Турули відспівав богато пісень. Були вони переважно народні, легкі до виконання. Гарно відспівали соля п-на Ґарболінська і п. Самотіака, яких публика по два рази викликувала. П. М. Кумка виголосив деклямацію „Патріота Іван," до якої, я думаю, треба було пояснення. Малий Яцина знову віддеклямував дві веселі деклямації. Дуже приємно було чути гру на скрипці молодого скрипака Філ. ученика проф. Турули.

П. Василь Парасюк, як діріґент мандолінової орхестри, дуже гарно пописався з своєю орхестрою в першій части концерту. І хоч в програмі був зазначений другий виступ мандолінової орхестри, то на велике диво вийшов сам п. Парасюк з ґітарою аби співати свої куплети. Думаю, що сей виступ не відповідав святочному настроєви хвилі хоч і подобався дітям, які його оплескували. Я щиро раджу шановному діріґентови мандолінової орхестри, аби не виходив з такими куплетами, а ще й на поважних концертах. Що иншого, як-би се був вечір сміху. Та поминувши те все, концерт зробив як найкраще враження на людей.

Кампанія за сплатою довгу.

Тепер ведеться кампанія по цілій Канаді, за жертвами, на сплату довгу, який тяжить ще на Соборі. Неодин з нас тепер у Вінніпеґу, який має нагоду бачити ту релігійну, мистецьку й освітну роботу, яка ведеться в салі Собору від його побудовання, думає, що як би був богачем, мав богато грошей, то сам сплатиби той довг, аби мож робити ще більше хосенної роботи і поширити її на цілу Канаду. Та ми переважно робітники й горстка професіоналістів, не маємо так богато грошей. Тому Українці, які мають себе за народовців, патріотів, які люблять свій нарід і свою рідну церкву, повинні в кождім закутку Канади збирати жертви, щоб ще сего року сплатити сей довг. Ми у Вінніпеґу робимо, що можемо. Тепер приготовляємося до великого базару, з якого дохід піде на сплату довгу. Рівнож складаємо жертви. Є надія, що як з цілої Канади відізвуться Українці так, як відізвалися коли ходило о сплату довгу на Інституті ім. П. Могили, то сего року довг буде сплачений.

Скромний.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Збірка п. Н. Бодварчука, в Вайта, Ман. на пікніку $20.75. Жертвували:

І. Лукан,	1.00
Я. Бодварчук	1.00
Ґ. Косован	1.00
Н. Цесіструк	1.00
Н. Ілюк	1.00
С. Шміґельський	1.00
Я. Підлубний	1.00
М. Бодварчук	1.00
І. Буґера	1.00
П. Стадник	1.00
П. П. Подольський	1.00
Ґео. Ілюк	1.00
В. Данильчук	1.00
Г. Гарасимюк	1.00
Я. Ольховецький	1.00
П. С. Кравець	1.00
Н. Бачинський	1.00
Іван Онулик	1.00
Пані Юстина Андреїв	1.00
Пані Ольховецька	.50
Іван Гаврилюк	.50
Г. Шкраба	.50
С. В. Подольський	.25
Разом	$20.75
П. Свелак, Гендон, Саск.	10.00
Пані Л. Глосон, Едмонтон, Алта.	5.00
І. Дуґер, Сода Лейк, Алта.	1.00
Н. К. Сирник, Овк Ривер, Ман.	2.00
Н. Дербавка, Дуфрост, Ман	10.00
Д. Микитюк, Дуфрост, Ман.	10.00
Н. Косташ, Вайдватер, Алта	15.00
Пані Н. Косташ, Вайдватер,	10.00
Н. Спачинський, Едмонтон, Алта.	2.00
І. Коцма, Валдрон, Саск.	15.00
Н. Бінюк, Кендо, Саск.	5.00
Еміґрант, Колчестер, Конн.	1.00
Е. Липюк, Оттава, Онт.	1.00
К. Порхер	5.00
Н. Калин, Кадворт, Саск.	10.00
П. Потоцький, Сифтон, Ман.	1.00
І. Бродар, Гоп, Б. К.	2.00
М. Берлад, Бресейлор, Саск.	2.00
Ґео. Фостій, Вейзел, Алта.	2.00
Вас. Буряник, Габард, Саск.	5.00
Ник. Данисевич, Габард, Саск.	5.00
Йос. Марковський, Колонсей, [illegible]	50.00
А. Урбанський, Ніпава, Ман.	5.00
Ю. Чебрій, Роланд, Ман.	5.00
С. Савчук, Арран, Саск.	1.00
П. Романишин, Марґ, Саск.	5.00
М. Павлишин, Паркман, Саск.	2.00
М. Лозовський, Давфін, Ман.	5.00
М. Чорнейко, Арран, Саск.	10.00

Збірка М. Чорнейка з продажі кв. стіп:

Емілія Чорнейко	2.00
В. Федун	1.00
Пані Анна Чорнейко	[illegible]
П. Пелехатий	1.00
І. Пелешок, Мензі, Ман.	2.00
С. Чіп, Мензі, Ман.	[illegible]
Ст. Пейч, Нортгемтон, Масс.	[illegible]
Олекса і Доня Цьотка, Колфекс Саск.	5[illegible]
Йос. Підсадний, Сандвич, Онт.	5.00
І. Данилевич, Брукебі, Саск.	.50
М. Яцишин, Вінніпеґ	1.00
П. Попель, Вінніпеґ	5.00
Ник. Роґан, Вінніпеґ, Ман.	25.00
В. Ковальчук, Ґледстон, Ман.	1.00
П. Берлад, Сайферс Ривер, Ман.	10.00
Збірка п. Г. В. Галика з Мелвіл. Саск. від А. Пилипового і Ф. Кіндракевича в Бірмінґтем	5.00

Збірка п-ні М. Порхер, в Форт Вілліямі, якій помагала пані Ємчук: по 1 дол. на квадр. стопи:

М. Веньґер, Евдокія Веньґер, П. Веньґер, Анна Веньґер, Марія Веньґер, Наля Банас, І. Нагуляк, Ст. Сторожук, С. Паланиця, М. Петраш, М. Мандзюк, Т. Деренівський, Лука Яцишин, Пр. Антонюк, М. Рабзтіґ, П. Андрус, К. Чеховий Стефан Ткач, П. Ткач, Ф. Ємчук, Катерина Ємчук, Мир. Ємчук, Н. Н., О. Михайлюк, Марія Моцок, В. Бриликський, Василина Козаченко, Ник. Шевчук.

Збірка в Фест Форті, Онт. по 1 доляровн кв. стопи: М. Вербіцький Б. Я. Бойко, Я. Б. Бучовський, А. Шемелюк, І. Кіндратович, Анна Івасенко, Ґео. Качан, Єлисавета Конопська М. Цлопій, Анна Костюк, К. Коґут, Н. Трачинський, І. Шелепюк, Анна Кучерка, М. Банац, М. Богонос, Петро Чепинський, Мих. Чепинський, Марія Чепинська, М. Чепинський, Мир. Чепинський, Ст. Завулян, С. Олійник, А. Кухарищин, Н. Лукавий, Н. Козаченко, Анастазія Глуханюк,

Збірка в Порт Артур, Онт. при помочі пані М. Вириги, по 1 дол. кв. стопи:

П-ні М. Вирига. Гр. Березовський, Марія Гира, С. Вербіцький, Евген Козло, В. Бойчук.

Добровільні жертви в Вест Форті.

Н. Н.	.75
Ст. Ємчук	.25
Н. Н.	.25
А. Печева	.50

Добровільні жертви в Форт Вілліям, Онт.

Гаська Івачевська	.25
Філінка Кушнір	.50
Олена Заячківська	.25

Православний Календар на Рік 1926.

ГРУДЕНЬ

1 С. Мчч. Платона і Романа
2 Ч. Пр. Авдія, мч. Варлаама
3 П. Прп. Григорія
4 С. Введення в [illegible]

5 Н. 24 Н. по З. с. Д. Ап. Филимона
6 П. Св. Амфілохія і Григорія
7 В. Вмч. Катерини, Меркурія
8 С. [illegible] Клим, [illegible] Алекс.
9 Ч. Прп. Алипія
10 П. Вмч. Якова і прп. Палладія
11 С. Прмч Стефана, мч. Іринарха

12 Н. 25 Н. по З. с. Д. Мчч. Пар. і Фіх.
13 П. † Ап. Андрея Первозванного
14 В. Прп. Наума
15 С. Пр. Аввакума
16 Ч. Пр. Софонія
17 П † Вмч. Варвари
18 С. Сави Осв.

19 Н. 26 Н. по З. с. Д. Св. Миколая
20 П. С. Амврозія
21 В. Прп. Потапія
22 С. † Зачаття Св. Анни.
23 Ч. Мчч. Міни, Єрмогена і пр.
24 П. Прп. Даниїла Стовп.
25 С. Прп. Спірідона

26 Н. Нед. Праот. † Мч. Евстрат. і пр.
27 П. Мчч. Тирса, Левкія
28 В. Смч. Елевтерія, прп. Павла
29 С. Прп Аггея
30 Ч Прп Даниїла і 3 молодців.
31 П. Мчч. Севастіяна і пр.

ХТО ПРИСЛАВ?

Наша редакція отримала з Едмонтону допис, але що шановний дописуватель забув подати своє імя, ми отсею дорогою повідомляємо його, що допис не може бути поміщений, аж доки не будемо мати імени дописувателя.

Ред. „П. В.".

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Стефан Слижук, Давфін	1.00
Н. Гуменюк, Вінніпеґ	.50
Ст. Сокульський	1.00
Ник. Пекуш, Шіґо, Саск.	.50
Петро Черевик, Вереґін, Саск.	1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на 1926 рік.

ГРУДЕНЬ

4. **Субота** — Введення в храм Пр. Богородиці. — Утр.: Єв. Лук. 1: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Жид. IX: 1—7; Єв. Лук. X: 38-42 і XI: 27-28.
5. **Неділя 24 після зіслання Св. Духа.** Гол. 7. Утр. Єв. Марк. XVI: 1—8. Літ.: Ап. Єф. II: 14—22; Єв. Лук. VIII: 41—56.
12. **Неділя 25 після Зіслання Св. Духа.** Гол. 8. Утр: Єв. Марк. XVI: 9—20. Літ. Ап. Єф. IV: 1—6. Єв. Лук. X: 25—37.
19. **Неділя 26 після Зіслання Св. Духа і Св. Николая Чудотворця.** — Гол. 1. Утр. Єв. Лук. XXIV: 1-12. Літ. Ап. Єф. V: 9-19 і Жид. XIII: 17-21; Єв. Лук. XII: 16—21 і Лук. VI: 17—23.
26. **Неділя 27 після зіслання Св. Духа.** — Гол. 2. Утр. Єв. Лук. XXIV: 12—35. Літ. Ап. Єф. VI: 10-17; Єв. Лук. XIII: 10-17.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича [illegible]

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3004, WINNIPEG, MAN.

РІК III. ВІННІПЕҐ, МАН., ГРУДЕНЬ, 1926 ЧИСЛО (33) 12

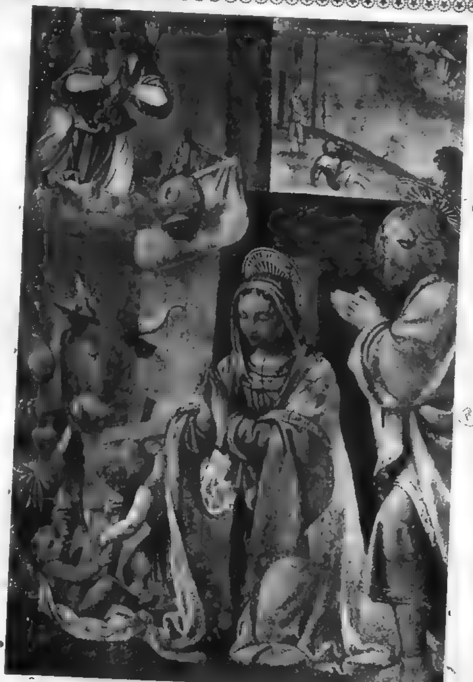

ХРИСТОС РОДИВСЯ! -- СЛАВІТЕ!

Радість засяла світу усьому,
Бо день спасення вже прийшов.
Щастя вернулось духу живому,
В тілі на землю Бог зійшов.
Щоби із Творцем нас примирити —
Христос родився! Славіте!
Ясная зоря світу зійшла,
Що народився Месія,
Й пастир убогий там поспішив,
Де із Дитятем Марія.
[illegible] знов до Бога нас підіймити:
Христос родився! Славіте!

А три владики прийшли зі Сходу
До Вифлеєму в Юдею,
Ждане спасіння людського роду
Бачуть й радіють душею.
Щоб знову духа в нас обновити —
Христос родився! Славіте!
Він підніме нас аж на вершини,
Де Сонце Духа сіяє,
Де станем гідні назви людини,
Що в Бозі образ свій має.
Щоб Божі діти із нас вчинити —
Христос родився! Славіте!

Він очистить нас в огні любови,
Божу подобу вритує,
І поведе нас в царство обнови,
Де мир і правда панує.
Щоби в спасінню нас утвердити —
Христос родився! Славіте!
Він у нещастю поміч єдина
І порятунок в недолі.
Ним відродилась духом Вкраїна
В Рідному Храмі до волі.
Співаймо щиро, Вкраїни діти:
Христос родився! Славіте!

Т. Дмитренко.

ДОРОГИМ І ЛЮБИМ ВО ХРИСТІ ДІТЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ І В КАНАДІ.

Мир, любов і ласка Господня, се „Боже благовоління", про яке ангели співали, віщуючи світови про народження Божественного Немовляти, нехай будуть з Вами.

Нехай вони завитають до сердець Ваших, загостять в домівках Ваших, зіллють любовю серця Ваші, бо світло і радісно ми святкуємо народження Бога великої любови.

ЛЮБІ БРАТИ ТА СЕСТРИ!

Не залишає нас Господь. ні на хвилину без Своєї ласки. І караючи, Він милує, і судячи, Він на праву путь нас навертає. Пригадаймо в день великого Свята Народження нашого Господа і Учителя, Сина Божого, ту хвилину, коли перший раз люде зламали Божу заповідь. Се була хвилина і першого-ж Божого суду і першого-ж Божого змилування. Караючи перших людей, виганяючи їх з раю, позбавляючи їх того, чого вони через свою неслухняність були негідні, Милосерний Отець не покинув остаточно Своїх дітей. Він дав їм нові умови, нові обставини життя. Перед чоловіком Він поставив закон праці і через ту працю закон повільного піднесення, повільного повернення до тої гідности, якої чоловік сам себе позбавив. Неперервним напруженням своєї волі в боротьбі з оточуючим злом і недосконалістю, чоловік, виганаий з раю, має стреміти увесь світ створити раєм, раєм не тільки догідностів життя, але раєм всеохоплюючої любови, раєм, в якому, як колись на світанку життя людства, Бог істини, світла, добра міг би ходити і бути з Своїми світлими дітьми.

Довгу-довгу, тяжку дорогу простелила Божа Воля перед людством, заки воно повернеться до того чим колись було в раю. Се дорога тяжких іспитів, дорога глибоких падінь і високих піднесень. Але не залишив Господь Своїх дітей без підтримуючої надії, без дороговказу. Він дав їм обіт, що звиться з сімени Жони Той, хто переможе і роздавить голову змія, як символа всякого зла. Сей Свій обіт, Господь не раз повторював. Люде розуміли сей Божий обіт, що має прийти Мессія, Спаситель і привернути людству те, що воно втратило. Тепер, в своїй боротьбі зі злом, в своїй несилі, немочі ми зносимо очи до прийшовшого Спасителя і від Нього зачерпуємо своєю вірою необхідних сил. Тоді, в дні Старого Заповіту, до народження Христа, праведники жили вірою в Грядущого Мессію, сею вірою живили свої духовні сили, сею вірою втримувались від падінь.

І от надійшла велика хвиля. Довгі віки нещасне людство, заведене своїми блуканнями, здебільшого, навіть, забувше Божий обіт послати Ізбавителя, чекало тої хвилі. Ізбавитель народився. Настала нова доба в історії людства. Сю нову добу проголошують Вищі Сили своїм співом: „Слава на небі Богові, на землі спокій і над людьми Боже змилування".

Незнатний, в глухім кутку тодішнього знаного світу Він народивсь. В печері, навіть не в хаті. Не в постелю, не в колиску, а в ясла для худоби був Він положений. Що-ж нам говорить про Його Божественність? Що нам дає певність, що ми не милимось? Історія дає нам в наш час найбільше запевнення, найбільший доказ. Мент проголошений Ангелами, як нова доба, дійсно став початком нової доби.

Христос не був фільософом; історія не подає нам, навіть, що Він був письменним, коли не рахувати, що один раз Він писав на піску; не послуговувався Він в своїй роботі усім тим, що тоді репрезентувало чоловічий розум і чоловічу могутність; не піднімав Він жадного великого руху в певних Ним організованих формах; оточений був самими простим людом, рибалками, хліборобами, пастухами, коли був хто коло Нього з учених, він не був з Христом, а проти Нього; помер Він безславною тоді смертю на хресті, — все, здавалось, зложилось на те, щоби і Він і слово Його були забуті. І от тут сталось диво.

Старі династії Вавилону, Мидії, Ассирії, навіть Єгипту, навіть Риму забуті, і коли кля кого ще уявляють собою інтерес, то лише для спеціяльних дослідників старовини. Життя світу далеко відійшло, світ з сим віддаленим минулим рішуче не звязаний. Палати Мемфісу, Пальміри, Неневії, Риму, що колись претендували на вічне існування, — від них і руїн не залишилось здебільшого. В порох вони обернулись. Людські спроби обєднати єдиною владою усі держави і народи, підпорядкувати їх єдиному ладу, обєднати їх в єдиних стремліннях, злучити в єдиній ідеї, сі сміливі, відважні спроби закінчались тільки великою руїною, бо щодо наших часів дійшло від Олександра Македонського, грецького завойовника, що залишилось від величної Римської імперії, які знаки маємо тепер від великої колись імперії Шарлемана в середневіччу, потім Карла Пятого, потім Наполеона Першого і т. д. до наших часів? А сучасні спроби утворення ріжних інтернаціоналів, чи не дають вони нам жалкої, картини: вони обєднують окремі десятки, сотні і часом тисячі, але міліони живуть своїм життям: інтернаціонали не знають їх, як і вони ніколи про ті інтернаціонали не чули. Отже в минулому в спробах світових завойовників, в великих імперіялістичних змаганнях, як і тепер в сучасних інтернаціоналах ми бачимо тільки один закон: світ надто розмаїтий і ріжнобарвний, з так відмінними всюди потребами і інтересами, що чоловіча рука його не може зеднинити, зібрати, злучити.

Але що неможливе для чоловіка, можливе для Бога. Над всіма тими сумними руїнами далекого і близького минулого зноситься високо-високо одна всесвітня імперія, всесвітня влада, всесвітнє царство Христа. Воно повстало з так, здавалось, нікчемної, слабої причини, а поширилось на увесь світ. Воно започаткувалось в країні і в народі фанатичного самоопреділення від других народів, непримиримої до них усіх ворожости, не дивлячись на те, воно обєднало усі народи сучасного культурного світу. Розпочавшись скромною простою проповіддю на берегах Галилейського озера учіння Христа обняло і потопило в собі усі старі системи фільософії, обнимає і тепер самі найвищі змагання чоловічого духа. Народження Христа по своюму значінню дійсно стало на порозі двох епох. Усі процеси життя до Христа з Його приходом закінчились. Життя почалось нове. І тепер все, що є тільки світлого, з неправдою життя борючогося, все воно єднається під єдиним світлим прапором Христа. В імя Його все це діє. Христос єдиний веде тепер людство по дорозі до втраченого раю, по дорозі до Божого Царства. В імя Його переводиться тепер боротьба зі всяким злом.

Український Нарід в хвилині свого визволення також став до боротьби з оточуючим його злом, з Христом і в Імя Його. Відродження своєї Рідної Церкви Український Нарід подає цілому світови як знак, як ісповідання, що він з Христом в своїй роботі, а не проти Нього. Отже се велке перетворення світу учінням Христа, се що і тепер слово Його так же живе і близьке до серця людського як і на перших початках, те що тільки Йому далося обєднати племена і народи, те що дійсна відданість на світі, дійсна любов, чистота і правда, викликаються тільки Його словом, се що Церква Христа і тепер часом в смертельних обіймах безбожжя все-ж росте, живе, розвивається і змагає до поширення по цілому світі, се все невіруючим, безбожникам, противникам Христа ми подаємо, як незбитий доказ Божественности і дійсности приходу Мессії, Христа, Сина Божого.

Ми святкуємо Народження Бога-Слова, нашого Божественного Учителя. Нехай же се святкування в Рідній Церкві нашого Народу буде святкуванням свідомих християн. Їх побожна свідомість нехай розкриє їм всю велику, світову вагу сеї величної події і дасть їх серцям велику радість: „З нами Бог" і велику певність, що з Богом ми дійдемо до усіх святих цілий, що стоять перед нашим поколінням, перед нашим народом. Вищі цілі, вищі стремління ми передамо своїм дітям і нащадкам. І так покоління за поколінням наш нарід і усе людство в тяжкім переборенні зла поволі буде привертати свою попередню гідність, поволі буде створювати з землі втачений Рай-Царство Боже, поволі буде здійснюватись примирення з Богом. Прийде час, народи і люде перестануть ворогувати, на землі запанує Боже Царство, і знов Бог, як Отець, жити-ме поміж людьми і усі Його будуть знати, Йому коритись. Се буде Боже Царство ще тут на землі. В імя такої великої, всеохоплюючої ціли зійшов на землю і народився як чоловік Син Божий.

Царственна була ціль Його приходу на землю. Але не йшов Він царювати примусом, насильством. Ні, царство Його „не од міра сього", се царство злучення усіх в любови, в чистоті і правді. І як такого Царя ми зустрінемо Його приходячого на землю величним гимном. Се буде гимн любови, чистоти і правди для якого в се велике свято ми злучимо свої серця і уста.

† З ласки Божої, волею Церкви Архиєпископ
Американський і Канадійський
Іоанн Теодорович.

КОЛЯДУЙТЕ НА ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕГУ.

З нагоди Свят Рождества Христового кожда українська православна громада повинна зарядити коляду на сплату довгу на Українськім Православнім Соборі в Вінніпегу.

Українські православні брацтва і сестрицтва при добрій волі можуть коляду в своїй місцевости заряди.

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу:
H. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

„СВЯТ-ВЕЧІР" В БРИГІДКАХ.

Бригідки! Хто про них не чув підчас визвольних змагань українського народу за послідні роки. Богато терпінь і мук пережили кращі сини нашого народу у сих мурах, збудованих для зовсім инших цілей. О, колиб стіни ті заговорили! Росказалиб богато, богато... Скілько невинних сліз пролили у сих Бригідках люде, лише за те, що бажали здобути кращу долю свому бідному, поневоленому народові.

Часом доля буває химерна для людей. Тюремні мури на рідних землях стаються усмиряючим средством не для тих, кому повинні бути. Та часами і таке буває...

Хто у 1922 р. був у Галичині, тямить добре, що там годі діялося. Той спокійний нарід („ціхи людек", як називали нас переможці), ображений і обдертий зі всього українського, тягнено силою до виборів. Та він запротестував проти насильників так, як міг. Горіли польські фільварки, летіли у воздух зелізниці, рвалися телефонічні дроти, відбувалися напади на постерунки поліції і т. п., а через цілу Східну Галичину маневрували ватаги узброєних людей, які наводили страх і паніку на всіх, що мали на совісти кривду українського народу.

Одначе слота не дозволила розвинути акції як слід, а Поляки з великою силою взялися до приборкання збунтованого „хлопства". На села пішли відділи військ, поліції і жандармерії, які почали бійкою, лайками, і рабунком усмиряти непокірних Українців, а дальше почали й арештувати та відсилати до тюрем. Здається, що Галичина не памятає подібних часів. По всіх тюрмах, які істнували, карався цвіт українського народу, найсвідоміщі одиниці, ученики середних шкіл, студенти університету, священики, учителі, адвокати, урядовці, селяне. Не лишили в спокою і наше жіноцтво, і воно також, хоч меншим числом, заповняло тюрми.

Час минав. Вибори переведено. Над вязнями переводжувано слідства, а відтак менше підозрілих пускано домів, а більше „небезпечних" вибирано і перевожувано до Львова у Бригідки. Таким чином Бригідки стали центром східно-галицьких тюрем, де зібрано зі всіх закутин Галичини „найнебезпечніших Гайдамаків", які стреміли до відірвання рідної країни від польсько-шляхецької держави. Тими „злочинцями" були переважно студенти українського університету, та ще деякі, в меншій скількости, селяне, ученики, священики і инші.

Коли глянути на Бригідки — то мороз іде по тілі, але ще гірше враження переживає той, кого переведуть через браму і він опиниться на темнім подвірю, окруженім зі всіх боків будинками, з вікон яких виглядають вязні. Не одному нещасному, через вибори проминула осінь, зима, весна та літо у сих Бригідках.

Час проходив, місяці минали і скоро вязні були примушені зустрічати Різдво Христове за кратами. Вже саме те, що були за кратами причинялося до того, що всіх опанував відчай і жаль. Чому доля судила святкувати таке велике свято у неволі, та ще й за кратами?... До того недавні розстріли двох молодих гімназияльних учеників, Луцейка і Крупи, на очах всіх політичних вязнів, бо кождому закидувано переступи § 58, то є головну зраду, за доказання чого чекала кара 10-літної вязниці, або й смерть.

Настав день Навечеря Різдва Христового. Після обіду принесено вязням від „Комітету допомоги вязням" по колачикови, кутю, борщ, тютюну і т. п. Такий дарунок для нас нещасних вязнів мав велике значіння. Ми забули на хвилю, що ми в тюрмі, забули на терпіння, бо бачили, що про нас наші памятають, що як слід оцінюють нашу жертву.

В порівнанню до їди, яку давав заряд тюрми, се був княжий дар, бо ми були жадні чорного хліба та й ложки людської страви. Дар сей ми заховали до вечера, щоб засісти до святої вечері, як велить наш рідний звичай.

Коли надійшов вечер, по всіх „келіях", де сиділи наші вязні, почалось приготовання столів. Позакладали столи стравою, якою обдарували нас наші брати, до якої дехто ще за свої гроші де що докупив. У нашій кімнаті, коли все було приготоване, ми всі зібрались довкола стола і помолились. Оден з товаришів виголосив промову, в якій змалював наше становище і обовязки супроти дорогої вітчини. Духом — говорив він — ми не повинні падати, бо сидимо за ідею, за справи народа. Мусимо тямити, що все має свій кінець, і наша неволя мусить колись скінчитися.

Кождому було прикро на душі, через те, що прийшлося споживати святу вечерю не серед сімї і радощів, як звичайно на Святий Вечер, — але за кратами, в тюрмі, одначе бесіда нашого товариша нас в части заспокоїла.

Після вечері рознеслась коляда „Бог предвічний"... Зразу в одній келії, а дальше в другій, третій... По всіх Бригідках залунали наші гарні коляди. Сторожі тюрми ніколи не дозволяли співати нам пісень, але у той вечер робили нам „ласку" і не перешкаджали, — мабуть тому, бо знали, що на ніщо не придавсяб був їх спротив. Вязні співали, а голос по довгих, темних коритарах лунав та чарував всіх, хто сидів в тюрмі. Тюремна служба збігалась на поверх, де сиділи політичні вязні і вслухувалась в коляди, які виплекав українських дух, — дух якого кайдани не скують ні тюрма не здавить!

Пізно в ночі замовкли всі камери, лише камера зі „Стрийцями" (зі стрийського повіту) не втихала. Там сиділи добрі хористи і чудово вміли колядувати... В нашій камері всі порозміщувалися по кутках, тай роздумували над судьбою... Не оден з тих, які сиділи тепер у Бригідках, тому три роки назад був з крісом в руках, в сій самій порі року, під Львовом... Не в одного ридала душа...

Около півночі всі замовкли... Світла ще блимали по кімнатах, та вязні вже спали. Снили про „Свят-Вечер" серед найблищої рідні, у рідній хаті, на волі... Хоч у сні переживали те, чого не могли пережити на яві.

— — — — — — — — — —

Такі й подібні спомини записались глибоко у душі кождого, хто перебував в тюрмі за волю свого народа. Але нині є люде, які кидають тепер каменем на тих, які колись карались у тюрмі за свій нарід і їм сей спомин присвячую.

Є. Г.

ЩО ОСЯГАЄТЬСЯ ВИТРЕВАЛОЮ ПРАЦЕЮ.

САМУІЛ ЛІ І ГЕНРИК ШЛІМАН.

Щасливий той чоловік, що придбає собі мудрість і чоловік, що вмів добитися до знання.

Коралі дорогі, та не такі, як мудрість, і ніщо з того, що ти бажаєш, не зрівнається з нею.

В правій руці в неї — життя на світі довге, а в лівій у неї — богатство і слава.

Мій сину! Ховай розум і розумний розсудок. Тоді ходити меш безпечно дорогою твоєю і нога твоя не спіткнеться.

Бо Господь буде надією тобі й стерегти буде, щоб за ногу не спіймався. — Прип. Солом. III: 13-26.

Нераз думаєш ти читачу, що колиб в тебе доволі свобідного часу, колиб не було праці, то ти богато навчивсяб, став би розумним. А однакож такі думки, се найчастійше самообман.

Кілько то хвиль, годин, днів, тижнів проминає в тебе кождого року, в яких ані не було важної праці, ані не зроблено нічого корисного. Кілько часу пішло на марне, на пусте, на грішне і шкідливе!

Час, який йде на конечну роботу, зуживається корисно. Шкода лише часу, який пропаде зовсім марно.

Кілько зимою вільних від праці днів, кілько довгих вечерів. Чи не можна би їх отже вжити чи то на загальну книжну корисну науку, на вивчення якоїсь одної галузи науки, чи вивчення ремесла?

Треба лише витревалости. Треба використовувати кожду вільну хвилину, треба держати безнастанно думку на близькім предметі, а осягнеться великі здобутки.

Памятай, що думка може відійти за иншими предметами, за витріщками, як дитина за мотилем і богато часу треба, поки думка твоя вернеться до тебе.

Ось примір, що може витревалою працею осягнути звичайний чоловік.

Був давнійше в університеті в Кембридж професор старожидівської мови, Самуіл Лі. Про нього знаємо, що до 17-го року життя не думав він про инші мови поза свою.

Був він будівничим (теслею), отже ремісником. Та прийшло йому на гадку вчитися чужих мов. Купував він книжку за книжкою, використовував кожду хвилину в день, а ще більше часу вечером і вчився. Його ремесло не перешкодило йому вчитися.

Так йшло з року на рік. Доживши до 31-го року життя, Лі вмів уже 17 чужих мов так точно, що міг вчити їх других людей. Ось якою дорогою дійшов він до становища професора університету!

Другий примір вченого і визначного чоловіка дає нам Німець — Генрик Шліман. Побувши в звичайній школі три роки, Шліман став помічником в крамниці. Щоби в вільних хвилях не дармувати, він почав без нічнеї майже помочи вчитися чужих мов і за кілька літ вивчив їх десять.

Опісля доробився майна, а там почав шукати в Азії за останками старинних міст і повіднаходив присипані такі міста, про які в людські історії не було навіть згадки. Відкопуючи їх з під грубої верстви землі, яка протягом тисяч літ їх накрила, він познаходив богато цінних старинних річий і придбав для науки богато матеріялу.

Ось що може осягнути витревала праця звичайного чоловіка спрямована в одні́м напрямі!

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3004, WINNIPEG, MAN.

РІЗДВО.

„Слава на небі Богові, на землі спокій і над людьми Боже змилування".
(Лук. II. 14).

Проговоріли сі слова нада убогою Вифлеемською стайнею, в часі народження Ісуса. Сими словами славили Ангели Новонародженого Месію, Котрий прийшов на світ, приявши на себе тіло, щоби спасти весь нарід від первородного гріха.

Не в пишних палатах, не на шовковій постелі, але в убогій стайні, в жолобі на сіні спочив Син Божий. Не сильні світа сього, князі та магнати, але бідні, покривджені пастухи прийшли перші повитати Бога живого.

Для сих бідних, поневолених передовсім прийшов на світ Спаситель, щоби потішити їх, і вони перші радісно приняли Його.

Народився Син Божий в часі найбільшого поневолення людського роду. Прийшов на те, щоби побороти зло-неправду й посіяти світло, спокій і любов між людьми. Впала темрява і засяло світло, бо „Слово сталося тілом".

І від тоді рік-річно святкує се свято весь християнський світ. Святкує се свято Різдва і наш Нарід по всіх закутках землі, куди закинула його лиха доля.

Там далеко, на Рідній Землі, святкують се свято своїм стародавнім рідним звичаєм... Багата кутя, дідух з ложкою за перевеслом, рідні милозвучні колядки й віншування — тут, за морем, також своєрідним звичаєм.

Тут і там ся велика урочистість збуджує в наших серцях спомини недавнього, а такого далекого, минулого. Ми линемо думками, ген далеко, за море, до своїх рідних; уносимося думками над рідними степами политими кров'ю наших братів, що поклали свої буйні голови на жертівник Відродження Вкраїни. Наші рідні, по той бік океану, линуть думками до нас, по всіх закутинах землі „сущих", щоб привитати нас в се велике свято.

І не в одного з нас туга здавить серце а горяча непрошена сльоза скотиться по обличчі. Гірка сльоза, та вона стає полекшою для наболілої душі, цілющим ліком на наші духові незгоєні рани. Ся урочиста святочна хвиля збільшує нашу тугу за всім нашим рідним, але й гартує нашу волю, вливає в наші серця віру в перемогу світла над темрявою, — скріпляє наші сили й завзяття до майбутньої боротьби з ворогами українського народу, в котрій ми напевно переможемо.

Так, переможемо! І тоді ми, на своїй вільній землі будемо славити Новонародженого вже вольними устами, виголошуючи ангельські слова:

„Слава на небі Богові, на землі спокій і над людьми Боже змилування."

Д. Л.

Над Вифлеємом зявилась зоря.

Над Вифлеємом зявилась зоря
Й засяла блеском ясним
І розігнала темряву горя
Над народом нещасним.

Зоря потіхи, зоря спасення
Для люду засіяла,
Людському роду благословення
Життя нового дала.

В пірській вертепі родилась Месія,
Щоби прокляття знести,
Що гріх у серцях людей засіяв,
І людський дух піднести.

Піднести дух наш на ті вершини,
Де світло сонце сяє,
Де станем гідні назви людини,
Що образ Божий має.

Щоб нам єдину вказать дорогу
До щастя, до спасіння,
Щоб нам любови дать перемогу
І духа воскресіння.

І в наші душі чарівні сили
Любви й посвяти влити,
Щоб ми за правду святу зуміли
Й життя своє зложити.

Вклякніте, доньки й сини Вкраїни,
Поклін Месії дайте.
І в лихоліття тяжке руїни
Спасителя пізнайте.

Дитині Божій ви принесіте
У дарі серця щирі,
У День Різдвяний, ви приречіте
Стояти кріпко в вірі.

Стояти кріпко в вірі й любови
До Спаса всього світу,
Що всіх покликав нас до обнови
Словами Заповіту.

То-ж обновляймо свою родину
У нашім Рідним Храмі,
А відбудуєм вольну Вкраїну —
Бо Бог буде із нами!

Т. Дмитренко.

ЧОМУ ХРИСТІЯНЕ СВЯТКУЮТЬ НЕДІЛЮ, А НЕ СУБОТУ.

Сектанти „суботники" говорять, що гріхом є святкувати неділю, бо Бог приказав семий день святкувати, а власне за семий день тижня уважається субота. Такі при нагоді і других стараються до святковання суботи намовляти. І тому в сій статті справу сю треба бодай коротко пояснити.

В Другій Книзі Мойсея (Старий Завіт) читаємо, як Господь говорить, даючи Жидам заповіди:

— Памятай, щоби ти суботний день святив. Шість днів працюй і роби всяке діло, семий же день субота Господу, Богу твому. Бо шість днів творив Господь небеса і землю і море й усе, що в них, а перестав дня семого. Через те благословив Господь суботний день і освятив його. — (Друга кн. Мойсея. XX: 8-11).

Знов же в 5-ій Книзі Мойсея читаємо:

— Держи день суботу свято, як заповідав тобі Господь Бог твій. І памятай, що ти був рабом в египетській земли і що вивів тебе звідти Господь... Тому Господь заповідав тобі берегти (шанувати) день суботний. — (Пята кн. Мойсея, V: 12-15).

Тут додати треба, що слово субота, або „сабаш" походить від еврейського слова „шабуа", що по нашому значить „сім". Отже субота значить „семий день".

З наведених уступів видно, що:

1. Бог приказував святкувати семий день в память сотворення світа.

2. Суботу мали Жиди також святкувати на памятку освободження їх з египетської неволі. Та сей приказ міг тільки Жидів зобовязувати.

З наведеного бачимо також, що приказ Божий не мав на ціли котрогось вибраного дня в тижни, але те, що по кількох днях праці має наступити день святочний. Працюй шість днів, а семий святкуй — в тім міститься весь приказ. Бог розумів, що за шість днів чоловік придбає тільки, щоби семото неділю, або про „День осьмий", що рівнож неділю означа- А коли Жиди святкували оден означений день, який ми зовемо субота, то се був лише день принятого ладу. Бо ніхто не знає, кілько тижнів минуло від сотворення; не знає навіть кілько літ.

Чому-ж християне змінили суботу на неділю?

Вже в Новім Завіті читаємо про „День Господний", себто неділю, або про „День осьмий", що рівнож неділю означає. З Нового Завіту видно, що суботу на неділю переміняли самі Апостоли.

А чи Апостоли мали право робити таку зміну? Христос лишив їх будівничими нової церкви і казав: Що звяжете чи розвяжете на земли, буде звязано, або розвязано на небі (Мат. 16: 19). Дальше Христос казав, що зішле їм Духа Правди, а той навчить, що вони мають робити (Іван XVI: 13). Те все вказує, що вони поступали по дозволу Христа і за проводом Божим.

Якіж причини були для такої зміни?

Перше — кожда нова організація, що відділюється від старої громади, мусить прибрати нові форми. Ними вона відріжняєсь від старої. Такі нові форми мусіла прибрати і нова церква.

Друге — було кілька важних подій, які вказували апостолам і першим християнам, що Бог вибрав Неділю на важні справи й освятив ними недільний день. І так:

1. Христос воскрес в неділю.

2. В неділю явився Христос Марії Магдалині й иншим женщинам (Іван XX: 11-18; Мат. XXVIII: 9-10); явився Петрови (Лука XXIV: 34). В неділю явився двом ученикам, що йшли до Еммауса (Лука XXIV: 13-31). В неділю явився Христос ученикам зібраним в Єрусалимі, коли не було Томи, а опісля знов, коли Тома був між Апостолами.

3. В Неділю зійшов Дух Святий на Апостолів (Зелені Свята).

З апостольських писань бачимо, що Апостоли і перші християне сходилися на молитву в неділю (тоді се звали „першого дня в тижни", бо субота була послідним днем). Так читаємо:

Первого дня в тижни, як зібрались ученики на переломлення хліба, проповідував їм Павло... (Діян. XX: 7).

Переломлення хліба, се спомин смерти Христової, нинішна Литургія (Служба Божа).

В иншім місци апостольських писань бачимо, що вже в апостольських часах і християне поза Єрусалимом уважали неділю святим днем, призначеним на святі справи. Християнська громада в Єрусалимі була убога і її переслідували і тому дальші, богатійші і щасливійші громади помагали

християнам в Єрусалимі. Апостол Павло писав до християн в Коринті:

— Що-ж до милостині для святих, як розпорядив я в церквах галатийських, так і ви робіть. Першого дня в тижни нехай кождий з вас у себе складає, наскілько Бог йому щастить, щоби не тоді, як прийду, складку робити.

Се вказує, що „першого дня в тижни", себто в Неділю, християне сходилися і тоді мали складати жертви на поміч убожшим своїм братам.

В „Відкриттю Івана Богослова" читаємо:

— Я був в дусі в День Господний і чув з поза себе великий голос... (Відкр. I: 10).

Вже перші християне почали називати неділю „Днем Господнім" — отже днем посвяченим в память Христа, а головно в память Христового Воскресения. Через те неділя називається в церковній мові „Воскресения", або „День Воскресения". Тому Східна Церква (отже первісна) присвячує недільне богослуження памяти Христового воскресения.

Наше „неділя" походить очевидно від слів „не ділай", не роби ніякого діла, не працюй, отже святкуй.

Що християне найдавнійших часів святкували неділю, про те свідчать також найперші християнські письменники. Так св Ігнатій, ученик апостола, Івана Богослова, пише:

— Коли ті, що були виховані по старому, здобули нову надію і вже не святкують суботи, а лише День Господний, в котрий то наше життя відродилося... то як ми можемо жити без нього? — До Магнез.

Отже бачимо, що ученик апостола говорить про святкування неділі, як про загально принятий поміж християнами звичай. А св. Юстин Мученик пише коло 138 р. по Христі:

В день званий Неділею всі (християне), що живуть по містах чи селах, збираються і читають писання апостолів, або пророків... Опісля проводник заохочує їх до добрих діл.

Дальше описує він подрібно, чому християне збираються в неділю, а також згадує, що того дня збираються жертви між християнами.

Св. Іриней (178 р. по Христі) пише, що християне в неділю не приклонюють коли (не клякають), бо се великий, святий день, який нагадує нам радість воскресения Христового.

Подібних висказів з Нового Завіту і письменників перших віків можна би навести більше.

Важний і сей факт, що хоч між давними християнами повставали спори за справи віри, однакож ніколи не було спорів за те чи святкувати Суботу чи Неділю. Святкування Неділі, було очевидно постановою апостольською і всі християне розуміли завсігди, що так воно повинно бути.

Доперва в не дуже давних часах знайшлися люде, які почали брати справу вузко і поверховно — і додумалися, що треба конче святкувати суботу, бо немов то Богу ходить не о те, як святкувати, але о те, коли маємо святкувати.

До тих, що звучи себе християнами, святкують суботу, належить оден рід баптистів, що звуть себе „Семого дня баптисти". Є також „Семого дня адвентисти". Початок перших належить до 17-го віку, початок других 1844 року.

Прикметою сектантів загалом є вузкоглядність і загорілість (фанатизм). Глубокої, здорової думки в них звичайно нема, практичного змислу нема. Вони готові світ перевернути для дурниці, на яку розумні люде не звертають навіть уваги. На такім підкладі повстала між сектантами віра, що конче треба святкувати суботу, а не неділю.

ОБРЯДИ ЦЕРКОВНІ.

Обрядом називаємо всі ті богослужебні зверхні форми, які якась церква має. Отже до обряду належать молитви і богослуження, пісні церковні, церемонії і порядок, в якім всякі дійства церковні відбуваються. З обрядом вяжеся рід письма і мова уживана в церкві; дальше зверхний вигляд церкви і внутрішна обстанова, а ще дальше звичаї народно-релігійні, а деколи і права народу і духовних.

Християнська церква ділиться на більше ріжних обрядів. І так на Сході є такі обряди: 1. грецький, 2. халдейський, 3. сирійський, 4. коптийський, 5. абісинський, 6 грузинський, 7 вірменський. Однакож сам грецький обряд можна поділити ще на кілька, відповідно до того, який нарід його має, якої мови вживає в богослуженнях і які народні форми і звичаї увійшли до того обряду.

Церква Західна Римська має лише оден обряд і він допускає лише одну мову латинську до богослуження (крім пісень для народу).

Східний обряд, се обряд первісний, особливо обряд грецький. Латинський обряд виробився пізнійше, а хоч на Заході були давнійше також инші обряди, однакож Рим всі другі обряди знищив і завів оден. Те саме має він на гадці зробити нині з тими другими обрядами, до яких має доступ. Так він нині веде до загибелі обряд греко-католицький.

Східні обряди, се найкращі обряди в цілім християнстві.

Латинський обряд дуже убогий проти обрядів східних.

Протестантські обряди, се лише невеликі останки обряду.

Творцями обряду в перших віках християнства були між иншими: св. Ігнатій Богоносець, св. Василій Великий, св. Іван Золотоустий, св. Григорій Богослов, св. Іван Дамаскин, св. Андрій Критський та другі, богоугодні люде.

Латинський обряд повстав пізнійше. В Римі правилося Богослуження в мові гецькій до 3-го віку по Христі.

Власне се був грецький обряд, що захопив був послів св. Володимира Великого, київського князя, так, що ті церкви не знали, чи ми на землі, чи в небі". нувши казали князеви: „Коли ми були в Царгороді в церкві,

ГОЛОС ПРОТЕСТАНТА ПРО РЕЛІГІЙНІ СИМВОЛИ І ЦЕРЕМОНІЇ.

Протестанти при стрічі з Українцями ще і нині силуються в Українців наговорити, що церковні обряди, церемонії, символи і т. п непотрібні і Богу противні.

Читаємо в Біблії, що в Старім Завіті сам Бог приказував церковні обряди з усякими потрібними для Богослуження річами, прикрасами, одежами, кадилами, та що друге (гл. Друга книга Мойсея, гол. 25) — але того протестанти мов і не знають.

Колись, в предків нинішних протестантів, були релігійні обряди і церемонії, та вони їх повикидали. Все те назвали вони забобонами, ідолопоклонством. Вони почали проповідувати, що релігія мусить бути лише в душі, а не в зверхних символах, обрядах то що.

Та минули літа і досвід показав, що те, яке постановила давна Церква — Церква перших віків християнства, було добре і конечне. Не стало в протестантів церковних обрядів, не стало церемоній, не стало прикрас і церковний дім перемінився в звичайний, буденний, неінтересний будинок. Зникла богослужебна ріжнородність. Порозбивали вони ті золоті дорогоцінні начиння, в яких міститься дух релігії і сама релігія почала постійно зникати з їхнього життя, не маючи чого держатися.

А хоч ніякового нині заводити наново до церков те, що з таким розмахом викидали, то все-ж таки постійно підносяться голоси, що так, як тепер є — недобре, що треба чогось такого, як було в давнині в них, або яке є нині в других людей.

В 1926 р. появилася англійська книжка п. з. „Адвенчурас Релиджин", яку написав визначний протестантський проповідник, др. Геррі Емерсон Фасдик. І на 73-ій стороні тої-ж книжки він пише:

„Протестантизм дуже бідний на символізм; він боїться тепла і яскравости; він не хоче служити духовому життю гаркими способами, що промовляють до уяви. Святі гроби з мощами святих, статуї, хрести й ікони (образи), перед якими християне моляться, здавалися протестантам божковальством. Однакож для богатьох з тих, яких протестанти зовуть божковалцями — ті річи є зовсім чим иншим, ніж протестанти кажуть, — вони є способами для піднесення зрозуміння, подібно, як невеличка прикраса, або фотографія, хоч часом і дуже бідненька, може викликати в нашій уяві образ товариша й оживити в нашій свідомости почуття його присутности.

„По традиції й усособленню я чую себе наскрізь протестантом — каже дальше Фасдик — однакож бажаю, щоби ми знали, як в инших богослуженнях піднести уяву народу і зробити, щобй Божа присутність сталася таємничо дійсною. Може колись ми будемо більше свобідно послугуватися символами, знаючи їх дійсну вартість, та розуміючи притім як все те не дорівнує Тому, Якого суди не збагнуті і дороги недослідимі."

Наведений вирибок, се лише частина того, що др. Фасдик про подібне говорить. Він в иншім місци пригадує европейського селянина, як той молиться під хрестом при дорозі, показує будиста, показує магометанина, як кождий з них має святі місця і святі річи — і власне ті річи підносять його уяву і побожний настрій душі. А всего того нема в протестантів — в них є лише голі слова. Длятого в протестантів релігійна уява дуже мала, а з тим мала релігійність, бо власне сила релігійности залежна від того, наскілько ясно і сильно ми собі Бога уявляємо (Стор. 69).

Значить — протестанти осуджуючи всіх і звучи всіх забобонними і безбожними дожили до того, що самі признаються і до свого релігійного убожества, спричиненого браком церемоній.

Що-ж до д-ра Фасдика, то він є і видною особою в протестантськім світі хочби через те, що доси написав він 10 ріжних книжок про справи дотикаючі релігію. Через те і наведені його думки набирають більше значіння і сили.

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

(Дальше).

По відїзді пана Семен промовив:

— Ну, але й твердий пан, як скала! Не забивби його й довбнею. Мало що одвірка не розломав, але йому самому мало що пошкодило.

Мотря похитала головою й промовила:

— Якже-ж їм не бути сильними та здоровими, коли їм так легко живеться? До таких і смерть не приходить.

VII.

Семен промовив до Михайла:

— Ну, бачиш, ми приймили роботу, отже мусимо викінчити її так добре, як тільки можливо. Ремінь дорогий, а пан строгий; ми не сміємо в будь чім помилитися. Твоє око стало вправнійше від мого а рука також, отже на, маєш міру. Ти край для пана, а я буду кінчити отсі капці.

Михайло взявся виконувати приказ. Він взяв ремінь, розпростер його на столі, зложив в двоє, взяв ніж і почав кра-

Мотря прийшла і дивилася, як Михайло краяв. Вона дуже счудувалася, коли побачила, як він крає. Вона розумілася дещо на шевстві і відразу побачила, що Михайло не краяв ремінь так, як крається на чоботи, але зовсім инакше. Вона хотіла звернути йому на се увагу, але подумала:

—Чейже не можна сподіватися, щоби я знала, як робиться чоботи для пана. Михайло розуміється на тім краще, як я. Не буду втручуватися в не своє діло.

Скінчивши краяти, Михайло взяв дратву і почав шити. Але не подвійною дратвою, як шиється чоботи, а одною, як шиється капці.

Коли прийшла обідня пора, Семен підвівся від роботи; поглянув на Михайла і побачив, що той шив не чоботи, тільки капці. Він перелякався.

— А се як? — подумав він. — Михайло жиє в мене вже цілий рік і за весь той час ані разу не помилився, а тепер ось яку помилку зробив. Пан замовив чоботи з грубими підошвами, а він шиє капці, без підошв. Він знищив ремінь. Якже-ж я заспокою тепер пана? Я такого ременю нігде не годен купити.

І він промовив до Михайла:

— Що ти наробив? Мій приятелю, ти зруйнував мене! Ти-ж знаєш, що пан замовив чоботи, ну, а ти що зробив?

Він ще говорив, як хтось застукав в двері. Вони поглянули через вікно і побачили, що то хтось приїхав конем. Вони отворили двері і до хати увійшов льокай того пана, що замовив чоботи.

— Добрий день, — сказав він входячи.

— Добрий день і тобі; що нового?

— Моя пані прислала мене в справі тих чобіт.

— Або що?

— А ось що. Мій пан вже не потребує чобіт, — він вже забрався з сього світа.

— Що ти кажеш?

— Так. Він вже не приїхав до дому живий. Умер на санях. Коли сани приїхали до дому, ми вийшли, щоби помочи панови висісти, але він вже не жив. Перевернувся як мішок і ми мусіли зібрати всі свої сили, щоби зняти його з саний. А його пані післала мене до вас і сказала: „Йди до того шевця, в котрого твій пан лишив ремінь і скажи йому, що чобіт твому панови вже не треба. Скажи йому най вшие з того ременю, і то так скоро, як тільки може, пару капців для покійного пана". От таке мені пані сказала і припоручила зачекати, доки капці не будуть готові та взяти їх з собою до дому. І ось я тут.

Михайло зібрав решту ременю зі стола і звинув його в трубку. Відтак взяв капці, які що тільки скінчив шити, траснув ними до купи, обтер їх фартухом і разом з останками ременю віддав льокаєви. Льокай взяв все те і попращався:

— Бувайте здорові. Жичу вам щастя!

VIII.

Від того часу проминув рік, а там ще два, аж Михайло прожив в Семена цілих пять років. Він жив в такий самий спосіб, як перед тим: Не ходив ні куди, ні перед ким не звірявся і за весь той час тільки два рази усміхнувся, — раз тоді, коли Мотря перший раз дала йому їсти, а другий раз тоді, коли пан замовляв чоботи.

Семен був більше чим задоволений з Михайла і вже ніколи не питав його, звідки він прийшов. Він лише боявся, щоби Михайло не покинув його.

Одного разу вони всі були дома. Мотря ставила горшки на грань, а діти бавилися на лавці і дивилися через вікно. Семен прибивав підошву коло одного вікна, а Михайло прибивав запятки коло другого.

Оден з хлопців побіг лавкою до Михайла, перехилився йому через плече і поглянув у вікно.

— Вуйцю Михайле, погляньте! Якась жінка йде до нас зі своїми дівчатками. А одна дівчинка каліка!

Ще хлопець не скінчив говорити, як Михайло кинув роботу, нахилився до вікна і почав глядіти на двір. Семен дуже счудувався, бо він ніколи передтим не бачив, щоби Михайло заглядав у вікно. А тепер він притулив обличча до самого вікна і глядів на щось довго, пильно.

Семен і собі поглянув. Він побачив жінку, яка йшла через його подвіря. Вона була гарно одіта і вела за руки дві дівчинки. Дівчатка мали на собі кожушки, а голови мали завинені в хустки. Вони були так до себе подібні, що тяжко було їх розпізнати, тільки що одна храмала на ногу.

Жінка увійшла до сіней, знайшла в пів сумерку клямку і отворила двері. Вона пустила дівчаток в хату на перед себе а сама увійшла за ними.

— Добрийдень, приятелі.

— Доброго здоровля! Витайте! Чим можемо вам послужити?

Жінка сіла коло стола, а дівчатка стали побіч неї. Вони були соромливі.

— Сі маленькі дівчатка потребують черевичків на весну, — сказала жінка.

— Ну, що-ж, сему можна зарадити. Ми звичайно не робимо таких малих черевиків, але нічого, зробимо... Се Михайло, мій робітник.

Семен глянув на Михайла і побачив, що той покинув роботу і глядів пильно на дівчаток. Се Семена немало здивувало. Що правда, дівчатка були дуже гарні: вони мали чорні очи, румяні личка і були гарно зодягнені. Але все таки Семен не міг зрозуміти, чому Михайло глядів на них так пильно, неначеб вони були його приятелі, або бодай знакомі.

Семен почав дальше говорити з жінкою і годитися про ціну. Коли погодилися, він взявся брати міру на черевики. Жінка взяла маленьку каліку на коліна і сказала:

— Візьміть з неї дві міри: Зробіть один черевичок на криву ногу, а три на просту; дівчатка близниці і їх ноги однакі.

Семен взяв міру і, показуючи на дівчинку каліку, спитав:

— Як се її сталося?... Така гарна дівчинка... Чи вона вродилася такою?

— Ні, се мама придушила її ніжку, як вона була ще дуже маленькою.

Мотря і собі пристала до розмови. Вона хотіла знати, хто була ся жінка і чиї то діти, і вона спитала:

— То ви, не є їх мамою?

— Ні, я не є їх мамою. Я не є для них ніякою ріднею, і вони для мене ні. Я приймила їх за своїх.

— Коли вони не є вашими дітьми, то ви дуже добре доглядаєте їх...

— А чому-ж я не малаб доглядати їх? Я виплекала їх своїми грудьми... В мене була своя дитина, але Бог забрав її від мене. А сих я доглядаю ліпше, як доглядала своєї рідної дитини.

— Чиї-ж се діти?

Жінка набрала довіря і почала розповідати про дівчат.

— Шість років тому, — вона сказала, — сі дівчатка осиротіли в однім тижни. Їх батько був похований у вівторок, а мати померла в пятницю. Три дні сі маленькі були без батька, а там її мама пішла за батьком... В тім часі я жила з своїми чоловіком на селі. Ми жили з ними в сусідстві. Їх батько був рубачем дров. Одного разу дерево впало на нього і придавило його цілою вагою. Так скоро, як увільнили його з під дерева, він віддав Богові духа. Того самого тижня його жінка привела близнята — от сих дівчаток. Вони були бідні і самітні і нікому було заопікуватися ними — не було ні бабки ні сестри. Мати померла таки зараз після породів, бо коли я прийшла рано, до їх хати, її тіло було вже холодне. Вмираючи, вона мабуть придавила отсю маленьку дівчинку... і в такий спосіб вона стала калікою.

— Люди зійшлися, обмили і спорядили тіло, зробили труну і поховали. Люде зробили, що могли, але сирітки остали... Що було зробити з ними? Сталося, що я була одинока в тім часі, що мала при грудях дитину — вісім тижневого хлопчика, мого першого. Отже я взяла сиріток на якийсь час до себе. Селяне зійшлися, радили, радили, а вкінці сказали мені:

— „Маріє, ти мусиш затримати дітей на якийсь час в себе. Доглядай їх, доки ми не видумаємо, що з ними зробити".

— Я пристала, але зразу подумала, що нема потреби сю каліку годувати, бо вона й так не буде жити. Але відтак я подумала: „Чого-б сей маленький ангел не мав жити?" Мені стало жаль сеї маленької сирітки і я доглядала її не менше, як і другої. І так я мала при грудях свою дитину і сих двоє... Так, я плекала їх троїх. Але я була молода і здорова і мала чим кормити їх. Бог ласкавий дав мені тільки молока в грудях, що вистарчало для них всіх. Я плекала двоїх за раз, а третє чекало. Коли тих двоє накормилися, я брала третеє. І так Бог дозволив мені виплекати всіх троїх. Але коли мойому було на третий рочок, Бог забрав його до Себе. Потім я вже не мала своїх дітей. Але наші обставини поліпшилися і ми зажили лекше. Тепер жиємо з купцем біля млина, побираємо добру платню і жиємо в вигоді. Але своїх дітей не маємо. Як сумно булоб нам, колиб ми не мали сих сиріток з нами! Якже-ж я можу не любити їх? Вони для мене такі потрібні, як віск для свічки. (Кінець буде).

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

НЕЗАБУТНІ ХВИЛІ.

В пятницю і суботу 19 і 20 листопада, 1926 у Вінніпегу, в Вокер Театрі, співав Український Національний Хор Кошиця. Про саме співання не пишу, бо не моя сила списати його. Є такі чудесні річи на світі, яких не можна словами оповісти, ані пером описати. Так не можна ані оповісти, ані описати співання хору Кошиця — хору, який є гордістю нашої нації.

В суботу в ночи, коли хор скінчив свій виступ, Кошиць зі співаками були запрошені на вечеру до Українського Народного Дому. Хвилі, які переживалось в товаристві Кошиця і його співаків, здається, ніколи не повторяться. Одно жаль, що саля У. Н. Д. за мала і не помістила всіх місцевих і позамісцевих Українців, які, незважаючи на се, що вже було по півночі, прийшли, щоб бути на спільній вечері. В часі вечері промовляли ріжні бесідники. Промовляв і Кошиць два рази.

З його першої промови ми переконалися, що Кошиць є прекрасний бесідник. З його промови виявилось, що він і його співаки йдуть тернистим шляхом, переживають ріжні клопоти — а се все задля української слави, української пісні. Сказав і се, що мимо всяких тяжких хвилин і тих ріжних клопотів, вони не пішли і не йдуть на ніякі „федерації" з Москалями чи кимби то не було. Такої щирої, такої патріотичної промови не все доводиться чути, як теж не часто доводиться чути таких оплесків та окликів, як ті, якими привитано того вечера Кошиця і його співаків.

Другу промову Кошиць виголосив з приводу присутности на вечері артиста-балетмайстра, який приїхав до Канади вчити Українців чисто українських танців. Авраменко приїхав був з Форт Віліям до Вінніпегу спеціяльно на те, щоб почути хору Кошиця. Кошиць сказав, що він мав нагоду бачити Авраменка в таборі інтернованих у Польщі, де учив інтернованих вояків армії Петлюри українських танків. Шановний бесідник сказав, що він був тим дуже здивований, бо ніколи не сподівався, щоби в таборі інтернованих можна було осягнути таких успіхів на полю навчання танців, як се осягнув Авраменко.

На другий день, в неділю, на Службі Божій в Соборі було богато позамісцевих людей, які приїхали до Вінніпегу почути хору Кошиця. Були також на Службі Божій й деякі співаки з хору Кошиця. Прийшли, незважаючи на втому та на невиспаність. Прийшли й співали разом з нашими співаками. Оглядалися люде на хори, коли почули Апостола, якого відчитав басом п. Гаси. Оглядалися люде на хори й тоді, коли п. Шандровський відчитав „Вірую". Оба вони співаки Кошиця. Оба прекрасні баси.

Сеїж неділі вечером в салі Собору артист Авраменко виголосив відчит, про відродження українського національного танку. Саля була переповнена. Богато людей стояло. Стояли до кінця, бо такий був цікавий відчит Авраменка. Авраменко сам пережив богато, був в театрі славного Садовського, сам був директором мандрівного театру, був в таборі інтернованих військ Петлюри в Польщі і власне там почав науку мистецьких українських танців. Дуже цікаво було слухати ріжних випадків в його життю. При кінці відчиту він висвітлив деякі образи зі своєї діяльности. Відчит був довгий і не було ніякої концертової порграми, але люде сиділи і „ловили кожде слово", як кажеться. Лише час до часу промовця перервали грімкими оплесками. З промови Авраменка билась сильна любов до України і щира віра в недалеку незалежність України.

Треба додати, що коли Авраменко почав свій відчит, до салі увійшов славний Кошиць, який того вечера був ще в Вінніпегу. Як лише завважили його, то так гей на команду залунали слова: „Слава Кошицеві" і загреміла буря оплесків на що Кошиць відповідав уклонами.

Відчит-концерт в неділю 28 листопада.

Тої неділі п. Свистун виголосив першу часть свого надзвичайно інтересного відчиту на тему: „Куди йде Росія, до соціялізму чи до капіталізму." Ми довідались з відчиту, що відколи Ленін завів в Росії Нову економічну політику, Росія стремить до капіталізму. Відносно України, бесідник доказав, що Україна стремить до самостійности. Свій відчит п. Свистун опер на ріжних англійських книжках, які написали очевидці або делегації, які їздили розглядати обставини в Росії і взагалі в цілім Союзі Радянських Републик.

Концертову програму виконали діти Рідної Школи при Українськім Народнім Домі під проводом учителя М. Кумки. Були хорові співи, соля, декламації і скрипкове сольо.

„За Батька".

В суботу 4 грудня, драматична секція Українського Народного Дому відограла в салі Собору історичну драму з часів Богдана Хмельницького „За Батька". Ми, глядачі були вдоволені грою, а головно грою кількох аматорів, а також самим представленням, яке представляло ті часи, як між народом появлялися післанці і кобзарі від Хмельницького та підготовляли народ до повстання проти Ляхів. При Українськім Народнім Домі ґуртуються найкращі аматорські сили, але вони мусять вивчувати свої ролі на память, инакше роблять самі собі кривду.

Концерт-відчит в неділю, 5 грудня.

Тої неділі п. Свистун виголосив дальшу частину свого відчиту „Куди йде Росія, до соціялізму, чи капіталізму". Відчит дуже цікавий і повчаючий. Між иншим ми довідались, що радянський чи совітський устрій а комунізм не є те саме. Росія вже давно відступила від комунізму і йде до капіталізму, хоч совітський устрій є далі. Навіть може бути таке, що инша партія може захопити владу в Росії чи на Україні, а совітський чи радянський устрій може лишитися на далі. Довідалися ми також, що капітал не означає самі гроші; гроші є середник виміни і є частиною капіталу, до якого входить машинерія, доми, земля і т. и. Богато річей довідались ми з того відчиту, про які ми мали инші поняття...

Концертову програму виконав хор Українського Народного Дому під дірігентурою проф. Туруян. Були теж декламації, соля і скрипкове сольо.

Відчит, концерт 12 листопада.

В неділю вечером, 12 листопада, п. Свистун докінчив відчит: „Куда йде Росія, до соціялізму, чи до капіталізму". Сим разом п. Свистун доказав, що нема ріжниці, а як є, то дуже мала, між суспільним устроєм капіталістичних держав, а Радянського Союза; що робітникам в Росії живеться тепер як не гірше, то не ліпше як перед революцією, бо заробітна платня тепер є ще менша, як перед революцією; що з революції скорнстало головно українське селянство, яке відобрало чужим або засимільованим українським панам землю; Що землю селяни відобрали ще перед тим, нім большевики прийшли до влади; що після очевидців, як Свєнціцкий і Студинський, які недавно, тому їздили на Україну на ювілей Грушевського, на Україні росте не комунізм, але націоналізм; завдяки пропаганді, яку ведуть большевики проти релігії, поширюється страшна деморалізація; що в Радянськім Союзі нема свободи слова. Такого і богато иншого ми довідались з того відчиту.

Концертову частину гарно виконала молоденька дівчина Коваль грою на піяні, а малий Яцина віддекламував два вірші.

„Сон під Судний День."

В суботу, 18 грудня аматори Українського Народного Дому відограли оперетку „Сон під судний день". Та фантастична оперетка вкоротці представляється так: В першій дії на сцені корчемна кімната, за столами селяне, переважно селянська молодь. Жид всіх услугує. Веселість, прекрасні народні співи. Прийшов до корчми і мельник, визначніша особа в селі. Коли всі забралися з корчми, Жид Янкель з жінкою вийшли то другої кімнати. Зістався мельник з жидівським слугою і оба вони говорять про те, що власне сеї то ночі чорт має вхопити одного Жида. Мельник висказує своє бажання, аби чорт вхопив Янкеля, а тоді він, мельник ставби богатшим. Потім полягали спати. — Янкель на ліжку, слуга на стіл, а якийсь піяк вже спав під столом.

В другій дії показуєсь, що чорт дійсно вхопив Янкеля. Се Янкелеви звичайно не до смаку і він доказує чортови, що він не такий то вже грішний, щоби той аж мав брати його з собою. Дальше Янкель почав підмовляти чорта, щоби він пустив його, а взяв мельника, бо мельник також лихвар, а коли не стане Янкель має піти з чортом на один хрувати людей. Стало на тім, що Янкель ма піти з чортом на один рік, а коли мельник буде гірше шахрувати людей, як Жид, то Янкель вернеться, а мельник піде на його місце.

В дальших діях показалося, що мельник справді гірше шахрує людей, як Янкель і люде жалують за Янкелем. Аж опісля року притаскав чорт Янкеля назад.

В остатній дії бачили ту саму сцену, що і в першій дії: Янкель спить на ліжку, слуга на столі, піяк під столом. Прибудився Янкель і перестрашений кличе слугу і розповідає йому свій сон. Незадовго входить мельник також перестрашений і каже Янкелеви, що і йому снився такий сон. Тоді обіцяють що не будуть більше зичити один другому зла.

Щодо самого виконання, то нам приємно було слухати музики, — оркестри з молодих учеників проф. Туруяна; приємно було слухати хорових і сольових співів. А вже всі ми слідили за рухами Жида, які так вірно представляли справдішного Жида. І не диво, бо його грав один з найкращих аматорів у Вінніпегу, Бурянин. П-на Сопко (жінка Янкеля) співала і удала не зле, але рішучо була за молода тут проти своїх дітей. Старший аматор на вінніпегській сцені п. Ковбель, вповні вдоволив нас і співом і грою. Дуже добре відограв свою ролю (чорта) п. Казанівський. Молоді аматори, панни Ферлей і Герболінська, вовсім не остались по заді старих аматорів. Слуга Жида Харко (п. Блонський), слуга мельника (п. Грабинський), парубок (п. Кумка) і другі відограли як найкраще свої ролі.

Взагалі штука випала дуже добре і гості розійшлися домів вповні задоволені.

„Рождественська ніч".

В неділю, 19 грудня було свято Николая. З нагоди свята вечером тої неділі діти Рідної Школи при Українськім Народнім Домі відограли діточу виставу в двох діях, „Рождественська ніч", з під пера п. Гунькевича. На сцені в першій дії ми бачили шкільну кімнату і хлопців, які війшлися на науку до Рідної Школи. Учитель не прийшов, бо був хорий. Діти говорять між собою про те, що їх Рідну Школу мають зачинити, бо бракує грошей на оплати. Хлопці відбули самі збори й рішають йти колядувати на Рідну Школу. Смутком лишилось для них те, що того Різдва в їх школі не буде деревця. Та щойно хлопці вийшли, увійшли дівчата і говорять між собою, що вони підслухали журбу хлопців і за те, що хлопці підуть колядувати, дівчатка своїми силами постараються о деревце, щоб тим зробити несподіванку хлопцям. В другій дії дівчата прибирають ялинку потім входять хлопці з колядою. Трохи пізнійше прийшов і учитель, який щойно встав з ліжка. Діти веселі, колядують, співають розмовляють, аж несподівано входить св. Николай. Сказавши гарну коротку промову до дітей, роздав їм даруночки, далі роздав дарунки тим дітям, які мали відзнаки з Рідної Школи або Недільної Школи при Соборі, а потім роздав всім дітям, які лише були того вечера в салі Собору. А було їх поверх 400. Всіх дарунків було 500 і всі розійшлися. Дарунки були куплені спільно Зарядом Рідної Школи при Укр. Нар. Домі і Собору. Представлення, яке діти відограли під проводом свого учителя п. Кумки, було відогране добре. Що до Николая, то треба признати, що був дуже добре схарактеризований і мовою відповідав своїй ролі. Молоденька панна Коваль і гром. Парасюк зі своїми мандоліністками акомпаніювали колядам.

Базар вже відбувся.

Від 6 до 15 грудня, себто через півтора тижня в салі Собору відбувався базар в користь Собору. Базар був устроєний жіноцтвом згуртованим при Соборі. Були дуже гарні річи до виграння, головно дарунки ручної роботи жіноцтва. Було богато дарунків від шторників, бизнесменів і поодиноких осіб. Дарунки були не лише з самого Вінніпегу, але і з кольоній. На базарі кождого вечера можна було дістати смачну перекуску, яку даром приносило жіноцтво — все лише на те, аби як найбільше було приходу для Собору. І дійсно, як на таких „богачів", які є у Вінніпегу, то базар був успішний, бо приніс чистого доходу понад 1000 долярів.

Приготовання до коляд.

Співаки соборного хору під дірігентурою п. Свистуна роблять проби з колядуванням, щоби в часі Різдва колядувати в місцевих Українців в дохід Собору. Українці з цілої Канади повинні також зарядити коляди на Собор, щоби як найскорше сплатити довг. Український Православний Собор у Вінніпегу є наш народний млеток. Але на нім тяжить ще довг. На той довг повинен дати свою жертву кождий щирий Українець.

Скромний

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ НА УКРАЇНІ.

(Дальше).

Збірка свящ. Т. Д. Волохатюка:
В церкві в Гаас, Саск. 11.30
На весільній забаві п. В. Сметанки, Совоф, Саск. 6.15
В церкві на Арран, Саск. 7.40
Разом $24.85

Збірка свящ. Е. Гришини:
В церкві на Ярослав, коло Йорктону 10.50
В церкві в Йорктоні, Саск. 7.65
Ів. Герасимович, Сего, Саск. 2.00
Разом $20.15

Збірка свящ. Д. Кирстюка:
В церкві Усп. Пр. Богородиці, Шіго, Саск. (коло Купровських)
По 1 дол. Гр. Малищук, І. Мельничук, Ів. Придійчук, Дм. Сірий, Н. Пікуш, Ів. Мельничук, В. Зелінчик, М. Актимійчук, Г. Т. Купровський, П. Придійчук, М. Гудей.
По 60 ц. Т. Мельничук.
По 50 ц. Т. Семенюк, П. Копан, Т. Остапович, Н. Федак, Г. Купровський, Д. Купровський, І. Купровський, В. Федак, Н. Галушка.
По 25 ц. Т. Данилюк, М. Остапович, Т. Довголіс, М. Снагар.
Дрібна колекта $1.05
Разом $18.15

В церкві Усп. Пресв. Богородиці (Дробот, Саск.)
По 1 дол. П. Загарія, Г. Кіницюк,
По 50 ц. М. Кошман, Ст. Франко, п-ні Катерина Кошман, П. Цуркан, О. Гаврилюк, М. Ластівка, Н. Франко.
По 25 ц. Ст. Королюк, В. Кіцан, Б. Франко, І. Кир[illegible]
Разом $6.50

Збірка Укр. Прав. Сестрицтва св. Софії в Монтреалю.
Пані Марія Випрук $2.00
Катерина Випрук 1.05
По 1 дол. п-ні Анна Мах, п-ні Т. Кобітович, Панько Цитульський, М. Гайдейчук.
По 50 ц. Л. Слюзар, А. Попіль, Ю. Война, А. Бабляк, К. Плетенчук, М. Редчук, К. Вікарчук.
А. Верста 45 ц.
По 25 ц. п-ні Ф. Юрійчук, М. Редкевич, Ю. Ревуцька, А. Мокриньска, Клавдия Випрук, Анастазія Вікарчук, К. Вікарчук.
Разом $12.50
Ілія Швець, Вінніпег, 1.00
Свящ. І. Кусий 10.00
Свящ. Т. Д. Волохатюк 5.00
(Дальше буде).

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

[illegible]

[illegible] люди в Гудів не хочуть ніколи оставатися по заду в збірках на народні, чи то на церковні ціли. Дуже пильно стараються, щоби місцева церковна справа виглядала в як найкращім світлі, але не забувають також і за осередок нашого святого церко[illegible] діла, — в се Українська Прав. Катедра у Вінніпегу.

Мені на думці українське весілля, яке відбулося в домі паньства Пінковських минувшого четверга, дня 25 листопада. Дружина д. Пінковський свою пасербицю Наталку за молодого Андруся Пилипова. Весільні гості, як молоді, так і старші забавлялися вірнцево. Щоби надати забаві певної врочистости, шановні присутні гості вложили скромну лепту на Катедру.
Іван Скоробогач 5.00
Наталка Пилипів (молода) 3.00
По 1 дол.: М. Пінковський, Анд. Пилипів (молодий), о. П. Самець, Д. Чабан, Ф. Кушнір, Іван Козій, Н. Кушлай, Н. Пилипів, М. Калинчук, Ів. Щурко, Ю. Герасимюк, Анна Гуцилович, Марія Пилипів, Ю. Павлишин, Петро Зварич, Ю. Пилипів, Анна Козій, Максим Шпак, Демко Пилюк, Н. Н., А. Ф. Пилипів, Руза Галюк, Ів. Галюк, Іван Любий, Л. Яблонський.
По 50 цт.: А. Романюк, Олена Павлишин, В. Думка, М. Придатюк, Гр. Савчин, Р. Савчин, М. Коваль, Ол. Коваль, Іван Герасимюк, Гр. Коваль, Ів. Олійник, Анна Олійник, Анна Шпак, Олекса Петрів, Параска Петрів, Ст. Пилюк, Анд. Татарин, П. Татарин, Аксентій Загарія, А. Скоробогач, В. Солтис, Ів. Бойко, Й. Паньо.
По 25 цт. Сем. Солтус, Марта Солтус, Анна Кушлай, Пр. Кулькович, Ів. Щруг, Як. Сіменовський, Н. Прокопів, Я. Мартинюк, Н. Худик, Н. Мартинюк, Ол. Прокопів, Н. І. Пилипів,
По 10 цт.: Ф. Ковальчук, В. Драгай.
Разом $46.70

З Айтуни:
Харин Теодор 1.00
Титанич Ф. 1.00
Іваницьо Никола 1.00
Разом $4.00

Збірка на квадратові стопи в Ростерн, Саск. Збирали пп. О. Лукіянчук, Я. Навальковський і О. Мисак.
П-ство Гнідульки 10.00
Р. Уліщик 7.00
С. Мисак 7.00
П. Ципту 7.00
П-ство Навальковських 6.00
П-ство Мельники 6.00
О. Лукіянчук 6.00
П. Машка 3.00
По 1 дол.: П. Боднарчук, В. Регуш, В. Уліщик, М. Костюк, А. Костюк, П. Мельник і В. Жуковський, та П. Вознюк в Абердін, Саск.
В. Романович, бизнесмен з Ростерн жертвував 10.00 і обіцяв ще 15 долярів.
Разом збірка виносить $70.00

Збірка М. Халатурника в п-ства І. Ткачука на весілю в Гардентон, Ман. Жертвували слідуючі:
По 1 дол.: Н. Ткачук, п-ні В. Ткачук, А. Божек.
По 75 цт.: І. Онисько.
По 50 цт.: Н. І. Косован, М. Халатурник, Г. Тирон, М. Настюк, п-ні М. Настюк, М. Ірижічук, І. Ірижічук.
По 25 цт.: Т. Лаак, Н. Загара, В. Дикун, Г. Загара, В. Сторощук, І. Делей, А. Колибаба.
По 10 цт.: Н. Коваллок.
Разом $9.10

Збірка п. М. Задорожного в Шумейкер, Онт.:
М. Задорожний 5.00
Ілія Задорожний 5.00
О. Шпаков 2.00
І. Гарас 2.00
По 1 дол.: В. Кушнір, І. Томяк, Катерина Бобінська, М. Кушнір.
Разом $18.00
Мих. Фещук, Вайта, Ман. 1.00
Іван Рій, Вінніпег, 5.00
Товариство Івана Франка в Круквд Лейк, Саск. 50.00

Збірка п. Е. Карпця в Лиділт, Ман., на хрестинах в п-ства А. Микитів. Жертвували слідуючі:
По 1 дол.: Е. Карпець, А. Микитів, В. Кубай, С. Конаровський.
По 50 ц.: пані Н. Теленик.
По 25 ц.: Н. Макух, Т. Гладій.
По 10 ц.: пані М. Макух.
Разом 5.10
Г. Konica, Смит Фолс, Онт. 1.00

Збірка В. Колюка в Петфайндер, Алта.:
По 1 дол.: Г. Яцейко, В. Мельник, П. Макогонюк, М. Саварин, В. Колюк.
По 50 ц.: Анастазія Мельник, Варвара Саварин. — Разом 6.00
Теодор Кравчук 1.00
Волод. Семець 1.00
Ю. Олійник, Вест Форт Вілям 1.00
Д. Ребко, Селкірк Ман. 1.00
Ст. Андрушак, Вінніпег 15.00

Дохід з кошикового балю в Тідор, Саск., дня 26 листопада 1926 Прислав п. М. Лисайчук, як слідує:
В. Бойко 1.75
Т. Мінтян 3.00
Іван Д. Ковак 3.75
П. Малинчишко 2.50
Л. Саїн 2.95
О. Мінтян 4.00
Т. Д. Ковак 2.50
В. Воронюк 1.50
Г. Мінтян 3.00
Д. Мінтян 6.00
Іван Мінтян 4.75
П. Король 3.50
Н. Мінтян 1.75
Іван Король 5.75
Ф. Половик 1.25
Д. Король 1.25
Іван Воронюк 1.25
Г. І. Марко 5.75
Л. Лисайчук 2.25
В. Наклічечний 2.75
П. Турчин 6.75
Т. Вінрак 1.50
В. Е. Кирстюк 4.00
Н. Галаган 6.75
І. Яремків 1.00
Незнаний 4.25
Дохід з тікетів 19.40
Разом $104.65

Збірка п. І. А. Рубашевського, за квадрат. стопи, в Арран, Саск.
По 3 дол.: А. Рубашевський, пані Рубашевська.
По 1 дол.: Вол. Рубашевський, п-ні В. Рубашевська, п-ні Т. Савчук, Й. Иасейка, п-ні Й. Иасейка, І. Гнина, Л. Прокопчук, пані Л. Прокопчук, Георгій Косоловський, М. Косоловський, Йос. Гаврилюк, Д. Яремко, пані Д. Яремко, п-на А. Гриньків, Пав. Савченко, Петро Савченко, Йос. Стрільчук, пані А. Чорнейко, Ст. Бугера, Т. І. Андерсон, (Саскатун), І. А. Рубачевський, Алвена.
Разом $30.00
С. Петро, Торонто, Онт. 5.00
Антоніна Веринюк, Рейні Ривер, Онт. 2.00
Ан. Стасюк, Рейні Ривер, Онт. 3.00
М. Курін, Янів, Ман. 2.50
Н. Пекуш, Шіго, Саск. 2.00

Збірка п. Г. Галика, Бирмінгем, Саск. (переслав С. Б. Микитюк) за квадратові стопи від слідуючих:
Гн. Галик, Бирмінгем, Саск. 1.00
Ф. Кіндракевич, Бирмінгем, 1.00
В. Терлецький, Бирмінгем, 1.00
Г. Козакевич, Гудів, Саск. 1.00
Дм. Галик, Бирмінгем, 1.00
Ів. Козакевич, Глеслин, Саск. 1.00
Ів. Горячка, Бирмінгем, .50
І. Конорський, Айтуна, Саск. 2.50

Збірка М. Халатурника в Гардентон, Ман. на хрестинах в п-ства І. Колибаби і др. 14.40
Жертвували слідуючі:
Іван Загара 1.00
Георгій Сідорський 1.00
Марія Я. Загара 1.00
Митро Колибаба 1.00
Іван Тимчук 1.00
Іван Михній 1.00
Теодор Настюк 1.00
Марія Халатурник 1.00
Анна Халатурник .25
Іван Халатурник .25
Дмитро Халатурник .10
Онуфрій Денисик 1.00
Ілія Колибаба 1.00
Анна Кріляга 1.00
Катерина Чорнописка .10
Діти:
Манолій Халатурник 1.00
Елисавета Халатурник 1.00
Дмитро Воронюк .50
Домна Товстовирик .10
Анна Воронюк .10
І. Никифорук, Стейнбек, Ман. 1.00
Л. Довганюк, Вінніпег, 2.00

Збірка п. І. Масліо, в Мірор, Алта:
Манолій Стринадко, кв. стопи 2.00
Михайло Кирилюк 1.00
Антон Ангел 1.00
Яків Маслій 3.00
Разом $7.00
М. Галабіцький, Лайлстон, Алта. 1.50
В. Милюта, Роблін, Ман. 2.00
М. Н. Маковський, Дарфін, Ман. 5.00

Збірка п. П. Калявського в Мирнам, Алта.:
Федір Хмілар 2.00
Дмитро Чапельський 1.00
Петро Калявський 5.00
Разом $8.00
Н. Шандро, Порт Колборн, Онт 1.00
І. Середюк, Гардентон, Ман. 2.00
П. Онеляник, Шіго, Саск. 2.00
М. Ревуцький, Шіго, Саск. 10.00
Т. Журавель Гоп, Бр. К. 1.00
М. Кульчицький, Глеслин, Саск. 20.00

Збірка п. І. Гавуки в Сиракюз, Н. Й.:
Йоган Гавука 1.00
Антон Вішньовський 1.00
Стефан Вага .50
Ганька Вага .50
Николай Клюзик .50
Василь Кацаба .50
Текля Наміснак .25
Григорій Федорук .25
Михайло Лішчак .50
Разом $6.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Стефан Копоть, Бледворт, Саск. .50
Іван Марушечко, Лейслена, Алта .50
Никола Лирбавка, Луфроєт, Ман. .50
Тан. Мошук, Форт Вілліям, Онт. .50
Матей Савчук, Інсінгер, Саск. 1.10
Мих. Павлишин, Брендон, Ман. .25

Православний Календар

НА РІК 1927

СІЧЕНЬ.

1 С. М. Воніф.

2 Н. Н. пер. Р. Ігнатія Бог.
3 П. Юліянии
4 В. Анастасії.
5 С. 10 муч. в Криті
6 Ч. Навеч. Різдва, Евгенії
7 П. Різдво Христа
8 С. Собор Пр. Богородиці

9 Н. Н. по Р. Стефана
10 П. 20 тис. муч. в Нікоm.
11 В. 14 тис. убитих дітей в Виф.
12 С. Муч. Анисії і Т.
13 Ч. Меланії
14 П. Новий Рік 1927. Василя Вел.
15 С. Сильвестра

16 Н. Н. пер. Просв. Малах.
17 П. Собор 70 Апостолів
18 В. Невеч., Теоктиста
19 С. Богоявлення Господнє
20 Ч. Собор Ів. Хрестителя
21 П. Юрія, Емілiяна
22 С. Полиевкта

23 Н. Н. по Просв. Григ.
24 П. † Теодозія печерського
25 В. Татіяни
26 С. Ермiла, Стратон.
27 Ч. Отців в Синаї
28 П. Павла Т., Івана
29 С. Пок. ок. св. Петра

30 Н. 31 по С. † Антонія Вел.
31 П. Атаназія і Кирила

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1927 РІК.

СІЧЕНЬ

2. Неділя перед Різдвом, св. Отців. Голос 3. Утр.: Ев. Лук. XXIV: 36—54; Літ. Ап. Жид. XI.: 9—10 і 17—40. Ев. Мат. І: 1—25.
6. Четвер Святий Вечір. Канон Різдва. Царські часи. Літ. Вас. Великого з вечірнею. Ап. Жид. І.: 1—9; Ев. Лук. II: 1—20.
7. Пятниця РІЗДВО. Всенічне, що починається великим повечерям, на якому співається „З нами Бог" Утр: Ев. Мат. І.: 18—25. Літ. св. Ів. Золотоустого. Замісць „Святий Боже", „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Галат. IV: 4—7; Ев. Мат. II: 1—12.
8. Субота. Собор Пр. Богородиці. На Утр: Служба вся праздника. Літ. Ап. Жид. II.: 11—18. Ев. Мат. II: 13—23.
9. Нед. по Різдві Святих Богоотців і св. Стефана. Гол 4 Утр: Ев. Ів. XX: 1—10. Літ: Ап. Діяння VI: 8—15; VII: 1—15 і 47—60. Також Галат I: 11—19; Ев. Мат. II. 13—23 і Мат. XXI: 33—42.
13. Четвер. Віддання Різдва Христового. Співается вся служба свята окрім входу і паремій на Вечерні, полієя і Ев. на Утрені, антифонів і входового на Літ.
14. Пятниця. Новий Рік. Обрізання Господнє. Св. Василя Великого. Всенічне. Утр: Ів. X: 9—16. Літ: Василя Великого: Ап. Колосян II.: 8—12 і Жид. VIII: 3—6. Ев. Лук. II: 20—21, 40—52. Лук. VI: 17—23.
16. Неділя перед Водосвяттям. Гл. 5. Утр: Ев. Ів. XX: 11—18; Ап. II. Тим. IV: 5—8; Ев. Мар. І: 1—8.
18. Вівторок. Другий Святий Вечір. (Щедрий Вечір) Піст. Царські часи. Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. І. Тим. III.: 14—16; IV: 1—3; Ев. Мат. III.: 1—11. На Вечірни, як совершається окремо о 2 год. читається 13 паремій. Ап. І. Кор. IX: 19—27. Ев. Лук. III.: 1—6 Велике освячення води. Водосвяття можна також совершати після заамвонної молитви на Літ.
19. Середа. Богоявлення Господнє. Повечірря велике з всеношним. Утр. Ев. Мар. I.: 9—11. Літ. Ів. Золотоустого, „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Тит. II: 11—15, III: 4—7. Ев. Мат. III.: 13—17.
23. Неділя по Водосвяттю. Голос 6. Утр. Ів. XX: 19—31. Літ: Ап. Ефесян IV: 7—13, Ев. Мат. IV: 12—17.
30. Неділя 31 по Зіс. Святого Духа. Гол. 7 Утр. Ев. Ів. XXI: 1—14. Літ. Ап. І. Тим. I: 12—20. Ев. Лук. XVIII. 35—43.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

[illegible]

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2004, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕГ, МАН., СІЧЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (34) 1

ЦЕРКОВНА СПРАВА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Історія греко-католицької церкви в Злучених Державах така сама, як ціла історія греко-католицької церкви взагалі. Всюда і завсігди Рим зі своїми її нищив, а вона плакала, просила, нарікала, слала до Риму делеґації і потішала себе, що колись буде краще. Гідно проти ворога вона не відважилась виступити.

Вже з початку Рим силувався піддати греко-католиків в Стейтах під провід латинських (айриських) епископів. Коли-ж почув клич „Проч з Римом", то прислав епископа Ортинського. По смерти Ортинського не присилав епископа, доки не приїхав український православний архиепископ Іван Теодорвич. Тоді зі страху прислав двох епископів, Такача і Богачевського.

Приїзд епископа Богачевського показався нещастям. Богачевський почав поводитися, як самодержець, як диктатор, почав в живі очі тягнути до латинства. Так прим. в греко-католицькім сиротинци в Філаделфії запровадив свята латинські, сам святкує разом з латинниками. Повів боротьбу проти шанування памяти Івана Франка та Шевченка. На Евхаристичнім Конґресі в Шікаґо йшов рука-в-руку з Поляками; не хоче вживати назви „український", а лише „руський", як того хочуть Поляки і Рим і т. д.

Все те і випровадило греко-католиків з терпцю. Вони післали минувшого літа до Богачевського делеґацію, однакож він не хотів з делеґацією говорити.

„Свобода", що перше до нічого не мішалася, почала містити дописи греко-католиків, де розкривалася руйнуюча робота Богачевського. Кінець кінцем греко-католики скликали на 29-го грудня 1926 до Філаделфії, Па. когрес, щоби порадитись, що їм дальше робити. Делеґатів на конґресі було 130, від 85 парохій.

Обговоривши справу конґрес приняв такі постанови:

1. Греко-католицьку церкву треба називати українською, а не руською.
2. Рим має забрати Богачевського і дати другого.
3. Іменувати кандидатів на епископа повинні священики з представниками парохій.
4. Парохії мають рішати, якого священика хочуть приняти.
5. Церковні маєтки мають бути в руках громад.
6. Український нарід є проти целібату.
7. Конґрес не признає конкордату Риму з Польщею.

А ще дальше — від 1-го січня греко-католицькі парохії не повинні приймати розпоряджень від епископа Богачевського; щоби дієцезальний податок складати комітетови, вибраному конґресом; домаґатись усунення Назарука з редакторства в „Америці" і др.

Деякі делеґати домагалися рішучого відірвання від Риму. Також роздавалися на конґресі відозви від священиків, за відірванням від Риму. Самих священиків на конґресі не було. Вони казали в відозві: Скаже рішуче слово народ — ми з ним. Доки-ж народ не рішився — ми мусимо вижидати. Без народу ми нічого не зробимо.

Як видно з постанов, то конґрес домагається того, чого Рим нікому ще не дав і не дасть. Права, яких домагається конґрес, здобувають люде силою, а не просьбою.

Ще перед конґресом (19 грудня) епископ Богачевський видав осторогу до греко-католиків, щоби жадних церковних конґресів не скликали, бо Бог позволив такі конґреси скликати лише папі, а через него епископам. Хто сього не послухає, той буде відповідно укараний.

По конґресі-ж появилось прокляття епископа Богачевського, з датою 6-го січня 1927. Богачевський виключив з католицької церкви 9 осіб, а між тими редактора „Свободи" д-ра Л. Мишуґу й управителя „Свободи" С. Ядловського. Їм відмовляєсь всяких церковних услуг і відпущення гріхів за те, що поважилися скликати церковний конґрес.

Коли приглянемося близше цілій історії, то виходить ось що:

Роля, в яку поставив себе Богачевський, не є зовсім християнською. Се роля царя Івана Грізного.

До нього шлють делеґацію, щоби обговорити сучасний стан, він делеґації до себе не допускає. З представниками народу не хоче говорити, не хоче порадитись, не хоче послухати бесіди про народні клопоти.

Йому закидають гріхи проти греко-католицької церкви і народу, його посуджують о ворожу роботу — осуджують в пресі і на громадських зборах — однакож він мов і не чує. Ані виправдуєсь, ані пояснює, чому його робота така, як бачать.

Колиж люде вкінци зіхалися, щоби порадитись, що з таким епископом і його роботою почати, він, заступаючись по фарисейськи іменем Христа, проклинає їх. Гремлячи на непокірних він каже:

— А рішаємо се силою власти уділеної нам через Ісуса Христа. Син Божий сказав: „А коли і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митар".

Такий поступок, се наруга не лише над народом, але над самим Сином Божим, Якого словами такий епископ заступається.

Аджеж Христос казав і дітей до себе допускати, а не то старших. Аджеж Христос на роблені йому закиди (що в суботу сціляє і др.) відповідав поясненням, наукою. Аджеж й Апостоли говорили з людьми, лагодили їх спори, розбирали справи. Те саме робили й инші святі люде.

Так було колись. Нині прийшло до того, що епископ наслідує не Апостолів, тільки поганина Нерона (римський цар, що люто мучив християн). Він нагадує російських царів, що казали: Забороняємо вам думати і приказуємо слухати і мовчати!

Але треба знати, що таку засаду має не лише епископ Богачевський, таку засаду має ціла католицька церква. Ми приказуємо — каже вона — а ви недумаючи нічого виповняйте прикази і мовчіть, инакше вас проклинемо!

Ясно, що така засада заперечує засади християнства. І коли Богачевський нагадує слова Христа про церков, то свідомо перекручує значіння висказу. Під церквою Христос розумів певна річ не одного епископа (тих тоді і не було), але церковну громаду, себто громаду вірних.

Яким ходом піде дальше церковна справа в Стейтах, можна сподіватися. Або скличуть другий конґрес, де масово розвяжуться з Римом, або свідоміщі будуть поодиноко відриватися. В усякім разі церковні клопоти там ще не покінчені.

ПРОЦЕС ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ВІННІПЕГУ СКІНЧИВСЯ.

У вівторок, 18 січня манітобський апеляційний суд видав остаточно довго ожидане рішення в справі народної православної церкви св. Михаїла на вулиці Дізраелі в Вінніпеґу.

Церква була заснована в 1918 р., як незалежна православна церква, — незалежна від Риму і Москви. В 1924 р. частина парафіян переперла постанову, щоби усунути точку статута, яка говорила про незалежність церкви від Москви і Риму.

Члени, які противилися такій зміні статута, віднеслися за поміччю до суду і рік тому суддя Елемсон видав рішення, що члени, котрі переперли зміну статута, тим самим втратили право до церкви, як відступники від первісної її цілі. Проти отсего рішення заінтересовані внесли відклик до апеляційного суду, який розбирав справу ще минувшої весни, але вирок видав що лише повисше згаданого дня. Рішенням апеляційного суду людям, котрих суддя Елемсон признав за відступників, привернено членські права, але рівночасно уневажнено зміну статута, отже привернено в церкві ті самі відносини, які там панували до 1924 року, то є до часу, коли частина парафіян переперла зміну статута. В виду сього церква остає і дальше незалежною від Москви і Риму, а членами в ній остають всі ті, котрі вдоволяються її незалежністю.

Проф. С. Шелухин.

В СВЯТО ІВАНА ГУСА.

Містимо сю статтю на те, щоби показати, як чеський нарід обходить память свого великого сина, що життя віддав в боротьбі з неправдою, як рівнож на те, щоби показати, як культурний нарід боронить своїх національних і религійних прав перед ворогами.

Іван Гус родився в 1369 році. В тих часах римська церква мала велику політичну силу, а папа римський був в дійсности світським володарем, але за те моральний уровень римської церкви був до скрайности низький. Римське духовенство, почавши від папи, а скінчивши на рядових ксьондзах, жило в скрайній розпусті і явно доптало науку Ісуса Христа.

Іван Гус, бачивши такий моральний занепад в римській церкві, почав остро картати духовенство за його роспусне життя, не оминаючи і самого папу. За се був покликаний папою до Риму перед церковний суд, але Гус папського росказу не послухав. Натомісць погодився явитися на церковнім соборі в Констанції і там відповісти на обвинувачення проти нього.

Приїхавши до Констанції, був арештований і вкинутий до темниці, де перебув через цілий рік прикований до стіни келії.

7-го червня, 1415 р., був поставлений перед суд, який складався з достойників римської церкви. Тут сказали йому, щоби він відрікся всего того, що перед тим говорив і навчав, а один з судців сказав:

— Колиб судді сказали тобі, що ти маєш тільки одно око, хотяй ти маєш дві, то твоїм обовязком є погодитися з ними.

На се Гус відповів:

— Як довго Бог затримає мене при умі, так довго я не погоджуся на се.

6-го липня, 1415 р., саме в день 42 літних його уродин, Гус був суджений на смерть через спалення на стосі. Вирок був виконаний того самого дня. І так Гус за правду поніс мученичу смерть з рук достойників римської церкви. — Редакція.

Гусів день є великим святом у Чехів, як у Гуситів, так і у католиків, які, не вважаючи на накази з Риму, мають свій розум в справах національного життя і по совісти беруть участь в тім святі правди, свободи, культури, прогресу, цивілізації.

В вечір Гусового свята, коли ви їдете потягом з Праги, вам у всіх напрямках кидається в очі маса вогнищ: то Чехи палять на горбах купи дров і сим нагадують Римови про свято духа. Очевидно, що Рим не може погасити сих огнищ переваги над ним. Так Чехи творять Римови числище його совісти.

В 1925 році на сім ґрунті дійшло до конфлікту. Коли вища влада Републики взяла участь у святі, то папський нунцій, в ознаку протесту, покинув Прагу. Вважаючи і в XX столітті справу релігійної совісти політикою, Ватикан тільки се й міг зробити. Коли б так робили Апостоли, то й Римніколиб їх не бачив і ніколиб не звався апостольською столицею. Чехословацька держава, розуміється, від того протесту й відізду не розвалилася, а живе собі з ласки Божої і без папського нунція, бо сувереном в ній нарід, члени якого вільні вибирати собі по совісти хто яку хоче релігію і ні одна з них не має права претендувати на монополію й вимагати собі панування над иншими.

Ґрандіозний виступ в Празі католичок в 1903 році перед відкриттям монумента Гусови з промовами в честь Гуса проти Риму і католицького духовенства, яке по наказу з Риму провадило в Чехії й Словаччині політику понімечення славян і винищення славянського елементу, показало наочно, що становище Риму серед Чехословаків цілком захитане навіть між католиками: сам Рим підкопав під собою свою-ж позицію. Претенсії Ватиканських ченців правити в XX столітті державами, народами, світом, робити вказівки ученим та політикам і підпорядковувати їх думки й працю своїм клерикальним цілям, бути законом для инакше віруючих просто анахроністичні, щоб не давати їм иншої оцінки.

В Гусових святах 1926 р., не слухаючи наказів з Риму, а більшість і зовсім не визнаючи його компетенції, взяли участь не тільки безчисленні маси народу, а також і організований злет соколів, завдання якого не мають нічого спільного з католицьким царством небесним, принаймнії з тим, якого римські ченці хотілиб собі на землі. Сей злет був всесвітним. Але польські соколи в нім участи не взяли, бо він припав якраз на час, коли відбувається в Чехії національне чеське свято Гуса. Польські католики ухилилися від злету, аби з одного боку показати себе вірними слугами Риму, а з другого боку не образити Чехів своєю сепарацією на Гусовім святі. Галичане, як уніяти, по тій же причині також не брали участи в сокільському злеті, за виключкою еміґрантської ґрупи, змішаної з Наддніпрянцями. Їх посилання на те, начеб то їм не зробили запрошення, не відповідає матеріяльній істині, бо запрошення було, а нарікання на формальности — се просто крутійство. Галичане є уніятами, а 5 років тому назад їх студенство в Відні 7 день славословило Йосафата Кунцевича, як уніятського святого, і митрополита Шептицького, як свого духовного керовника і представника Риму. Натурально, що уніяти, не крививши душею, не можуть славословити Гуса, якого Рим прокляв і спалив. Довго, одначе, се тягтися не може, бо відсталі народи все підтягуються до більш культурних та цивілізованих, — таких як Американці, Англійці, Німці, Французи, а Галичане в своїй духовній культурі все більше й більше підтягуються також і до Наддніпрянців.

Москвини так само не взяли участи в Гусових святах, бо їх Москва не дурно проголосила себе третим Римом.

За те Київ, який Микола Гоголь називає українськими Афінами, взяв активну участь в тих святах. Дуже шкода, що Галичане в сім виступі проявили свій сепаратизм, як проявляють його і в инших численних справах духовного і політичного життя українського народу. Річ, розуміється, за інтеліґенцію, а не за галицький нарід, який сам страдає від такої поведінки інтеліґенції. Але свято Івана Франка показує, що в ній росте перелом.

Українська Автокефальна Православна Церква ісповідує релігію царства духа, правди, братерства, любови, совісти, моралі, свободи. Отсьому вчив і Іван Гус. Тому автокефалісти з України прислали в Прагу доручення покласти вінок на монумент Гусови і взяти участь в його святах. З наслідок сього на Гусовім монументі в числі маси инших вінків лежав і вінок від українських автокефалістів Великому Гусови. Сей вінок звертав на себе особливу увагу своїм написом і своєю українською національною стяжкою. Чехи помістили його якраз в центрі і він всім так кидався в вічі, що Чехи голосно читали чеський напис на нім золотими літерами.

5-го липня в годину дня уповноважений Української Автокефальної Православної Церкви проф. Шелухин і проф. Лорченко виступили перед величезним зібранням народу з промовами в честь Гуса. На жаль я не маю в себе тексту гарної, змістовної і виразної промови проф. Лорченка. Я сказав у свойому слові слідуюче:

Великий чеський Учителю і Апостоле Правди й Свободи!

Мораль, Правда і Свобода є дорогоцінностями всього людства, а тому голос Твій став дорогим для всього людства. Україна, рідна сестра Твого народу по належности до одної славянської Адріатичної раси, все відчувала в Тобі, славний Учителю, рідну душу. І коли в XVI-XVII віках українському народови, як і чеському, довелося вести тяжку нерівну боротьбу проти поработителів, яких одухотворяв Рим, Україна черпала собі сили і з Твого прикладу та Твоїх високих заповітів. Тому сини нації Гуситів після Білої Гори, бувши примушеними еміґрувати від католицьких насильників з рідної землі, знайшли собі братній притулок на Україні серед її народу, рідного Чехам не тільки по расі, а й по духу.

Сі чеські еміґранти прийшли на Україну підчас її боротьби проти Риму та його слуг і принесли з собою свій запал та завзяття, чим стали Українцям в великій пригоді в їх політичній, національній, соціяльній і релігійній визвольній боротьбі української демократії за права і вольности народу.

Змучена в тій боротьбі Україна мусіла шукати собі помочі у сусіднього московського царя. Вона була самостійною державою і зробила се, щоб тим союзом ґарантувати свою незалежність також і від його нападів. Але цар, звучи себе православним, не мав совісти, зрадив, підступно зламав умови договору і узурпаційно потоптав права й свободу українського народу так, як се можуть робити тільки найбезсовістніші узурпатори. Жертвою сього стала і Свята Українська Автокефальна Православна Церква, бо в Московії не тільки цар та бояре, а і її ієрархія духовна були християнами тільки по назві. Москва перед тим проголосила себе Третім Римом, а її цар проголосив себе головою церкви, як римський папа, і таким чином Українська Церква, визволившись від римського папо-цезаризму, стала жертвою московського цезаро-папізму і Третього Риму.

Спорідненість церковна сих двох Римів у темнім нерозумінні християнства виявляється і в тім, що там і там сфальшоване так зване Віно Константина було принято за основу церковної орґанізації цезаризму.

І перший, і третий Рим не визнавали Київського православія, бо воно було не язичеством, а християнством. Московський Собор епископів на чолі з патріярхом Філаретом 16 грудня 1620 року постановив перехрещувати Киян вдруге, по московськи, як хрестив у себе. А в 1655 р. патріярх Никон з своїм духівництвом видав наказ, яким потверджувалося Філаретівське язичеське розуміння християнства. Їх примітивному розумінню і на думку не спадало, що християнство до них прийшло з Київа, і вони палили київські книжки. Колиб прийшов Христос, вони мучилиб Його і примушувалиб хреститися по московському, як язичника. Ратуючись від сих мучень, не мало й инакше думаючих Москвинів тікало в ліси і, аби не дістатися московським „християнам" в руки на катування, палили самі себе на огнищах. Таке було темне, бузувірське і тиранське й православіе в Московії, як і все инше. Почалася в українського народу нова боротьба за свою політичну, громадську, наукову, релігійну свободу

проти московського варвара. В сій боротьбі взяв участь і один з славних нащадків чеських еміґрантів-гуситів Пилип Орлик, що став на чолі руху в ролі Гетьмана України і оборонця її прав, свободи, незалежности.

Як і Гус, він упав в нерівній боротьбі: Гус за чеський, а гусит Орлик — за український нарід, бо правда одна і свобода одна для обох братніх народів. Але Дух істини, правди й свободи непоборимий! Він жив і живе в українській і чеській націях непоборно. Тому Чехи вже на волі в своїй незалежній державі. Великий французький історик Вольтер писав: „Україна все прагне до свободи!"

Буде на волі та в своїй незалежній державі і український нарід, бо дух не поборимий! Сей дух стремління до правди і свободи воплотився в українського народнього поета Шевченка, який огненними словами виспівав славу чеському пророкови свободи и відродження Іванови Гусови і який в 1847 році постраждав тяжко покараний Третім Римом за утворення Кирило-Методієвського Братства для визволення Славян, щоб кожен з славянських народів, в тім числі і український і чеський, мав би свою незалежну державу і незалежні національні інституції, в тім числі і свою незалежну ні від кого національну Церкву.

За се Шевченка і инших було тяжко покарано вязницею й неволею. Але Прометея можна було скувати фізично, духа-ж його ні! Сей дух стремління до світла, правди і свободи знайшов по революції своє воплочення і в Українській Автокефальній Православній Церкві, проти якої, як і проти Гуситської Церкви, повстали всі слуги тьми і творці поработщень.

Український нарід в революції 1917 року після тяжкої боротьби відродив свою державу, але не встояв у нерівній боротьбі з противниками його славянської незалежности. Ся боротьба за правду продовжується і в ній дух Чеха Івана Гуса і Українця Тараса Шевченка не дає борцям упасти й піддержує їх.

Старе ще язичеське римське правило народне казало: „Те, що порочне в своїм початку, не може бігом часу перетворитися в непорочне".

Ся істина, як і богато инших істин, перевятих Римлянами від старих Греків, знайшла свій вираз і в евангельських словах Ісуса Христа, і в апостольській науці, як напр. в Павловім посланні до Римлян (I. гол. 11, ст. 16).

Римський папо-цезаризм і московський цезаро-папізм сеї моральної й соціяльної істини ніколи не визнавали, а вона живе і потверджує себе. Гуса за його правду спалено, але-ж правди спалити ніхто не може, ідеї Гуса живуть і дали життя чеській нації. Серед Золотої Праги стоїть великий монумент Славному Учителеві Правди, а Рим о стільки згубив свою силу, що не міг і не може проти того нічого зробити. Те, що Рим палив своєю язичеською силою примітивізму, не згоріло, бо дух не горить і все знаходить свій час проявити свою внутрішню моральну силу. Чехія незалежна держава, а Гусити вільно святкують день воплощення свого національного духа!

Московський цар, який потім став російським, злочинним нищенням договору з ним суверенної державної України про протекторат утворив собі порочну насильницьку узурпаційну владу над українським народом і знищив разом з народними свободами і автокефалію його церкви, підкупивши для того собі в поміч константинопольського патріярха. За сей протиканонічний юдин акт Константинопольський Синод засудив свого патріярха і позбавив патріяршества. Але на царя се не вплинуло і порочне в основі росло аж до революції 1917 року. Революція скинула царя з його владою і Україна, що була під ним, стала ні під ким, вернулася в своє попереднє державне становище 1654 року і зробилася незалежною суверенною державою, як і була в 1654 році. Разом з сим вернулася в своє становище автокефальности і Українська Православна Церква, бо порочність не могла набрати собі сили безпорочности бігом часу і перетворити узурпацію в право над Україною і над її Церквою. Українська державність знову потоптана чужим насильством, але воно, як порочне, впаде і Україна оживе вільною державою, як і Чехо-Словакія. Відроджена-ж Українська Автокефальна Православна Церква живе й росте! І сьогодні Тобі, Великий Учителю, кладе свій вінок в пошану Твоєї Славної Памяти!

ЧИ ВИ ВЖЕ ПРИСЛАЛИ СВОЮ КОЛЯДУ?

Богато щирих Українців і Українок прислали вже свою коляду на Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпегу. В сей спосіб вони показали свою приналежність до Української Православної Церкви не тільки словом, але й ділом.

Ідіть за їх примірoм і пришліть свою коляду ще нині.

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 219 DUFFERIN AVE, — WINNIPEG, MAN.

ПРИЧТА ПРО ОДНОРОГА.

Через пустиню ішов чоловік. Де не взявся лютий звір — одноріг, і страшно ревучи, кинувся на чоловіка.

Чоловік почав утікати та нараз наскочив на глубоку яму і провалився в неї. Одначож падаючи вхопився за деревце, що росло на стрімкій збочи.

Повис чоловік над безоднею і почав шукати, на чому можна би опертися. І от почув під ногами щось тверде й оперся о нього.

— Слава Богу! — подумав він, я — я безпечний.

Почав тепер чоловік роззиратися. Коли гляне, а при корінні того дерева, за яке він держався, бачить він дві миші — одна біла, друга чорна. І підгризають вони те дерево на перемину.

З жахом відвернувся чоловік і глянув на дно ями, аж там страшна звірюка-змія. Вогнем дише, роззявляє пащеку, сверлує його очима, силкується його зубами захопити. І похололо на серці в чоловіка.

Мимоволі глянув на ту підставу, на якій опиралися його ноги, аж се чотири гадючі голови, що встромилися з камяної щілини.

— Нема мені ратунку, — подумав чоловік, — тут уже моя загибіль!

В тую-ж мить над яму надбіг одноріг і почав жорстоко ревіти і ждав, коли чоловік почне з ями вилазити.

Ненародом глянув він на деревце, за яке держався, а там повисли червоні ягоди і краплі меду. В одній хвилинці чоловік забув усі небезпеки і простягаючи руки, він зривав солодкі ягоди, збирав солодкий мід і любувався ними.

Про кого-ж йде тут річ, читачу?

Чоловік, який тікає, се ти, а одноріг, се смерть. Яма, в яку впадаєш, се обставини твого життя. Деревце, се твій вік, а миші, що підгризають його, се день і ніч, що вкорочують дні твого життя.

Звірюка-змія, що внизу, се вічна загибіль, що жде грішників. А чотири гадюки, се — краса, здоровля, сила й охота до праці. Вони здаються найтривкійшою підвалиною щастя і поводження, та вони в кождій хвили можуть пропасти і зрадити людську надію.

А що ягоди і краплі меду? Се ті проминаючі радощі життя, через які забуваємо часто про наші важніїші справи.

Горе тому, хто без глубокої думки віддасться тим радощам! Швидко минуть вони, не наситять його і лишуть по собі гіркість і жаль за дармо змарнованим життям.

(З духовної повісти п. з. „Варлаам і Йосафат").

ЩО ЗНАЧИТЬ „ЗЛУЧЕНИЙ З РИМОМ".

Є люде, які на запит: „Якої ви віри?" відповідають гордо: „Ми греко-католики, злучені з Римом".

Такого вислову не чув ніхто між Українцями перед кількома роками. Доперва недавно хтось таку фразу зложив і навчив несвідомих, щоби нею хвалилися.

Тимчасом же потрібно лише глянути на згадану фразу, щоби бачити її недотепність.

— Перше — хіба-ж є дві ґрупи ґреко-католиків — одні злучені, другі незлучені з Римом? А як є, то коли почалася одна, а коли друга ґрупа?

Друге — фраза: „злучений з Римом" значить, що хтось є в чужій залежности, що він не є свобідний; що він чоловік на привязі, на шнурку.

І чи розумний чоловік може таким хвалитися?

УКРАЇНКИ!

Передплачуйте одинокий жіночий ілюстрований двотижневик „Жіночу Долю", що виходить уже третій рік і коштує 2 дол. річно. Хочете знати, що діється в Старім Краю, може — у Вашому родинному місці?

Читайте „Жіночу Долю"!

Хочете знати, що робить, як живе й орґанізується українське жіноцтво по всіх землях заселених Українцями?

Передплатіть „Жіночу Долю"!

„Жіноча Доля" має цікавий американсько-канадійський відділ та окрему для молоді й дітей. — А крім того, в кождім числі є різні цікаві оповідання, статті, вірші і т. д. — Адреса:

Kolomyja, ul. Nowa, 1, Eastern Galicia, Poland, Europe.

Купуйте КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „Жіночої Долі" на 1927 рік, необхідний для кождої женщини. — Коштує 60 цт.

Календар і „Жіночу Долю" можна замовляти в пп.:

PETER SHEWCHUK, Station „C", Box 1008, TORONTO 3, ONT.

або

I. CHAJKA, — CANORA, SASK.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX [illegible], WINNIPEG, MAN.

ЧИ ПОВОРОТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ Є ЗМІНОЮ ВІРИ.

Перехід від одної віри, чи одної церкви до другої, е важним кроком в життю і тому люде роблять такий крок довго вадумуючись.

Та не всі переходи від церкви до церкви е одвакові. Що инше, прим., коли переходить християнин до магометанства, а що инше, коли до иншої християнської церкви. Ставши магометанином, він стає противником цілого християнства, а перейшовши до иншої церкви християнської, він стае лише проти тої церкви, котру покинув.

Важне і те, що спонукує людей до переходу з одної до иншої церкви. Причини можуть бути важні, або маловажні; слушні, або неслушні; оправдані, або неоправдані; розумні, або нерозумні. Хтось може переходити до иншої церкви з дурноти; инший з хрунівських інтересів; а може хтось покидати одну церкву, а звязуватись з другою зі слушних причин, подиктованих і совістю і розумом.

Ще дальше — бувають і такі переходи від одної церкви до другої, що хоч на перехід виглядають, а дійсними переходами вони не е. Про сю справу йде дальша бесіда.

Поставмо собі питання: **Чи греко-католик, який переходить до Української Православної Церкви, переходить дійсно від одної церкви до другої? Чи він змінює віру або церкву?**

Відповідь мусить бути: Ні!

Церква Греко-Католицька й Українська Православна, се **Одна Церква** — се **Церква Східна, Православна.** А оскілько вона стоїть на грунті українськім, вона е Українською Православною Церквою.

Аджеж ще і нині в деяких греко-католицьких церквах почуете мабуть: „і всіх вас православних християн". В усіх греко-католицьких церковних книгах (крім найновійших) бачите такі вискази: „утверди в православній вірі", або „і повсюду православних".

Річ в тому, що коли Польща і Рим при помочі хрунів і насильства звязали Українців з Римом і так створили греко-католицьку, або уніятську церкву, **то та церква і дальше була православною, тільки що тепер вона була привязана польсько-римським шнуром до Риму.** Але православною вона була і дальше — цілим своїм виглядом, цілим своїм релігійним змістом.

І з початку сам Рим обіцював виразно, що **православного вигляду уніятської церкви змінюти не буде во віки вічні.**

Так приміром обіцяв, що в „Вірую" можуть Українці задержати „від Отцяісходящого"; що не буде накидати свята „Божого Тіла"; що буде жонате духовенство і др.

Розуміесь, що Рим одно говорив, а друге робив. Від самої унії 1595-6 року він силувався православну церкву, яку звав греко-католицькою, нищити, однакож досяг він того лише в невеликій мірі. Православна душа, що жила в українських грудях, не хотіла тримати того, що папа ворожою рукою до православної церкви напихав і доси напихае.

Ціла отже справа з православною і греко-католицькою церквою стоїть так:

Коли греко-католик переходить до Української Православної Церкви, то він **в якій церкві був, в такій і дальше лишаеся.** Він лише розриває оден з тих шнурків, якими він і його церква **чужими** звязана.

Се можна собі так уявити: лишив батько двом синам грунт. І коли оден син не має на своїй частині довгу, то другий через злих людей, заліз в довги. Його маєток звязаний з банком, чи лихварами. Над ним нагляд мають чужі.

Те саме і з греко-католицькою церквою. Се частина православної церкви і тую власне частину чужі взяли в свою опіку, а її відвічного властителя уважають за наймита.

Коли отже греко-католик стає православним, то лише увільняє свою православну душу з наложених кайдан. Зовсім так, як той господар, що сплачує довг й увільняє своє поле і себе з чужої залежности.

Як лихвар старается втягнути господаря в довг, так лихі люде то хитрощами, то насильством втягнули Православну Церкву в чужу польсько-римську залежність. І як господар не уважае довгу ані щастям, ані славою, ані спасенням, так розумний Українець не може уважати церковного польсько-римського довгу, який вороги силою на український нарід наложили, ані честю, ані щастям, ані гордістю, ані спасенням. Се зневага, се нещастя для чловіка, що шанує себе і знае історію свого народу.

Хтось може згадати ще, що прецінь е якась ріжниця в догмах греко-католицької і православної церкви.

Догми! В тім і сук, що унію запроваджували на те, щоби Українця не навчити навіть читати, а не то щоби вчити його хоч би якихсь догм. Католики Поляки (отже найперші учителі католицизму для Українців) казали: „Український хлоп вродився для ціпа, суховиа, чепиг, а не для книжки" (Проект на знищене Русі). А про догми і не думали.

Догми згадують доперва нині, коли хтось несвідомого греко-католика хоче освідомити. Згадують на те, щоби дальше провадити темного чоловіка на своїм шнурку.

СЛОВА СИНА БОЖОГО ПРО СТАРШИНЬСТВО МІЖ АПОСТОЛАМИ.

В Євангелії св. Марка читаемо в IX-ій голові таке:

— І вийшовши звідси переходили через Галилею і не хотів (Ісус), щоб хто знав.

— І прийшов у Капернаум і будучи в господі, спитав їх: Про що ви дорогою між собою міркували?

— Вониж мовчали. Перемовлялись бо між собою в дорозі, хто більший між ними.

— І сівши призвав дванайцятьох і каже їм: Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх остатним і всім слугою.

— І взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її [illegible]

— Хто одно з таких дітей прийме в імя мое, мене приймає; а хто мене приймає, не мене приймає, але піславшого мене. — Марко IX: 30-37.

З наведеного бачимо, що вже між Апостолами повстала була думка: кого уважати старшим, передовійшим між Апостолами? Та бачимо, що Син Божий зовсім не сказав, що старший Петро, чи Андрій чи Іван, чи Яков. Він дав зовсім иншу міру на старшинство. Він сказав, що той більший, хто заслужить собі працею перше місце.

Син Божий не каже, що Він назначує їм когось за старшого, який би другим Апостолам давав приказн, як урядник. Кождий має по власній волі працювати — а чия щирість буде найбільша і покора найглубша, той буде уважатися межи всіма Апостолами першим. Про инше старшинство Христос не говорить.

Подібне читаемо в Євангелії св. Матея:

— Ви не зовіть себе учителями, оден бо ваш учитель — Христос; усі-ж ви браття.

— І не звіться наставниками, оден бо в вас наставник — Христос.

— Більший між вами нехай буде вам слугою. — Мат. XXIII: 8-11. Також Марка X: 35-45.

І з сего дальшого бачимо знов, що як Христос учив праведного життя, покори, щирости, обовязку робити добро, так і першенство признавав лише відповідно до якости виконаної праці. А лише Він сам був старшим, був тим наставником, що приказує.

І коли пізнійше деякі люде почали уважати себе старшими не за щирійшу працю, тілько тому, що немов-то Христос поставив старшим над Апостолами Петра, а вони наслідники Петра — то се значить, що такі люде не пішли дорогою вказаною Христом, не дорогою Апостолів, але тих фарисеїв, яким Христос робив докори за їх лакімство на першенство.

І тому всі претенсії тих, що уважають себе старшими по апостолі Петрі, е претенсіями, які висуває гордість і вони е противні науці Сина Божого. Христос ані не ставив нікого з Апостолів наперед старшим, ані не говорив про передачу такого старшинства. Він не назначив старшого між Апостолами навіть тоді, коли Апостоли хотіли знати, хто з між них старший і за те спречалися.

БЕСІДА ПРАВОСЛАВНОГО З КАТОЛИЧКОЮ.

Одного разу я пішов до мого добре знакомого, щоби порозумітися з ним в справі скликання перших зборів новозорганізованої української православної громади.

Входячи в сіни його хати, я мимоволі зупинився біля дверий, бо почув ось які слова:

— Жий, молись, віруй хоч і по свому, але визнавай нашого папу святим, тоді будеш нашою сестрою і будеш спасенна. Я тобі і раніш казала, що папа римський е намісником Христа на землі, він е віце-богом. Як Бог святий, непомильний, так і папа святий і непомильний. Як Ісус Христос спас Своею смертю, так і папа, як намісник Христа, спасае всіх тих, хто вірує в його церкву і хто визнае його святим і непомильним. Вибирай одно з двох: Як бажаеш спастися, то віруй в святість папи, а не бажаеш — пропадай. Але памятай, що пропадеш і на сім світі, і на другім...

Чуючи сю нісенітницю відомої фанатичкн католички, пані Р., я не міг далі залишатися в сінях і увійшов в хату.

Моя поява, безумовно, засмутила яру проповідницю. Вона скочила з місця і почала збиратся до відходу.

— Слава Ісусу Христу, — сказав я.

— Слава на віки, — відповіла господиня хати.

— О! й ви тут, пані Р., — звернувся я до католички. — Прийшли проповідувати, просвіщати, спасати грішну душу? Я був невільним свідком вашої жахливої проповіди.

— Чому-ж жахливої?

— Та инакше не годен назвати її, як жахливою, бо після таких страшних слів, які я почув від вас, треба признати непомильним не тільки папу, але й вас...

— Прошу не жартувати, — злісно відповіла мені пані Р. і хотіла йти, але я затримав її питанням:

— Скажіть, будь ласка, на якій підставі ви, католики, приписуєте папі непомильність?

— На тій підставі, що католицький собор, який відбувся в 1870 році узнав, що в ділах віри папа е непомильний. Папа є заступником Ісуса Христа, отже є головою церкви, а як такий помилятися не може.

— А ми, православні, віруемо і свідчимо, що головою церкви є тільки Ісус Христос і непомильною в ділах віри е лише вселенська церква Христова, котра, по слову Божому, „є стовп і утвердження правди" (Тим. III: 15). Ви-ж, католики, засвоюете сю непомильність в одній особі, себ-то папі. І на якій підставі ви се робите? Ісус Христос передав власть благовістя Його науки не одному якомусь Апостолови, а всім Апостолам, від яких перейшла вона на пастирів вселенської православної церкви. Скажіть, яка-ж підстава непомильности папи? Де в слові Божім говориться про папську святість та непомильність?

— Правда, слово Боже не згадує про папську непомильність, але за те згадує воно про те, що Ісус Христос передав церковну власть апостолови Петрови, ну, а апостол Петро передав її папам.

— Гаразд! Припустім, що в Святім Письмі е згадка, що апостол Петро одержав від Ісуса Христа вищі уповноваження влади (хоч на ділі сього в Святім Письмі нема), а з тим і непомильність, але яким же чином сі уповноваження переходять в католицькій церкві з одного папи на другого? Ісус Христос міг їх передати апостолови Петрови, тому, що Він, як Син Божий, був вище Петра. Хто-ж в католицькій церкві вище папи, щоби міг передати йому ті уповноваження Петра? Такої власти, власти над папою, в вашій церкві нема. Кардинали, які вибирають папу, не годні передати йому непомильности, бо самі її не мають...

— Непомильність передаеться папі через особисте священодійство, яким являеться вибір папи.

— Вибачайте, пані, ви помиляетесь. Папа не стає папою через якесь спеціяльне висвячення, а через вибір. Папа має таке саме свячення, як і ті, котрі його вибирають. Ново-вибраного папу тільки коронують, як будь якого світського володаря, а таке корбновання не е ніяким свяченням. Колиб знов признати, що папа має вище свячення, як ті, котрі його вибирають, кардинали, то требаб тоді признати, що папа сам себе висвячує. Правда, чув я, що деякі католицькі священики самі собі слюби дають, отже може таке і з вашим папою, що сам себе висвячує. Через такі недорічности навіть богато католиків, так звані „старокатолики", не вірять в непомильність папи і його зверхність в церкві.

— Треба вам знати, що є й передання, які свідчать про непомильність папи.

— Перший раз про се чую. Стара вселенська церква нічого не знае про сю непомильність. Вселенська церква завжди трималася тої думки, що власть собора стоїть вище власти одної особи, що непомильна одна лише церква. Навіть богато з пап вже після відірвання римської церкви від вселенської православної церкви визнали, що наука про папську непомильність не тільки глупа, але й грішна. Папа Адріян VI писав: „Безусловно, що папа може помилитися навіть в предметах віри, поширюючи своїми постановами або декретами ересь; пап еретиків було богато". Ось що говорить сам папа про папську непомильність. Я хочу задати вам ще одно питаня: Чи визнаете ви, католики, папу Богом, чи чоловіком?

— Безумовно, папа е чоловіком, але в ділах віри він непомильний, як Бог, — відповіла пані Р.

— Коли папа е чоловіком, то чи може він бути непомильним? В Святім Письмі читаемо: „Хто з нечистого може чистим родитися? Ані один". (Йов XIV: 4). „Всі ми много согрішаемо" (Яков 3, 2). „І коли говоримо, що гріха не маемо, то самі себе обманюемо, і нема правди в нас" (Іван 1, 8). Із сих слів Святого Письма видно, що всі люде можуть помилятися і согрішати. Папа е чоловік, значить він і грішить. Наука ваша про непомильність папи е фальшива, бо ставить папу нарівні з Богом, що е смертельним гріхом. Один лише Бог без гріха; ми-ж всі люде, в тім числі і папа, в гріхах народжуемось і в життю согрішаемо. Ви кажете, що папа непомильний в ділах віри. А хіба вам не відомо, що на Пятім Вселенськім Соборі папа Вигилій був засуджений за ересь, від котрої він потім відмовився? На Шестім Вселенськім Соборі папу Григорія передали анатемі, як еретика. Папа Либерій в 4 в. був покараний за аріянську ересь. Папа Зосим в 5 в. відкидав науку про первородний гріх. Отже, як бачите, папи помилялись, і то грубо, в ділах віри. А про їх особисте життя аж страшно згадувати. Історія каже, що між папами були злочинці, розпустники, ошуканці, які ошуканством дісталися на папський престіл; були пали й злодії й еретики, яких виклинали самі таки папи, їх наслідники. Так напр. папа Олександер VI, Боржія (1492-1503) тримав при собі богато роспусниць, а нарешті взяв собі за наложницю свою рідну дочку, Лукрецію, а опісля жив розпустно зі своею сестрою. Він отроїв богатьох людей, а опісля через помилку сам отроївся отруєю, яку приготовив для другого. Помер він без покаяння. Папа Інокентій X (1644-1655) держав при собі стриечну сестру, Дону Олимпію, яка, як уповноважений міністер, розпоряджалась ділами римської церкви. Вона приймала в свойому кабінеті чужоземних послів, образи її були розвішані в кабінетах кардиналів. На папськім престолі засідала також жінка, під іменем папи Івана. А одночасна поява на папськім престолі двох пап в XIV віку, а навіть трох в XV віку, про що говорить? Невже-ж вони всі були непомильними?

— Досить, досить говорити про се, — перебила мені пані Р. — Ви берете за примір тільки негідних папів. Всі-ж инші папи були непомильні, особливо тоді, коли говорили зі своєї катедри. В свойому приватному життю вони можуть бути невірами, можуть грішити, але коли вони говорять зі своєї катедри, тоді Дух Святий сходить на них.

— І тут ви помиляетеся. Як що папа непомильний і святий, то ся непомильність і святість повинна приналежати йому повсякчасно, довинна проявлятись в його приватнім життю. Ви кажете, що папа, як голова церкви, є святий і непомильний, а в приватнім життю він може бути зовсім иншим. Якже се розуміти? Як що на папу, як ви кажете, сходить Святий Дух, коли він говорить про діла віри, то звідси маємо право думати, що Святий Дух впливае і на його приватне життя, отже, що Дух Святий освячує його огидні діла. Хіба-ж ви відважитесь на се? А що ви скажете про папів еретиків? Папа Марцелій (в III віку), приніс в поганськім храмі. Вести офіру поганській богині; Либерій (352-366 р.), Гонорій і инші також попали були в ересь. Невже й сих папів ви визнаєте за святих і непомильних? Чи всі вони знаходились під впливом Святого Духа? Як може перейти власть від Ісуса Христа або від апостола Петра на папу еретика, розпусника, вбійника, а потім від нього на його наслідників? Запевняю вас, що як би так встали з гробу римські епископи перших віків: св. Григорій Двоеслов, Лев III і инші, то вони виявилиб сю облуду вашої католицької церкви, яка вчить про непомильність папи. Вони підкреслилиб нашу православну науку, яка каже: „Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас. Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас." (І. Іван І: 8-10). Як би ви католики читали святу Євангелію, то я певний, що ви не вірилиб неправдивим говоренням ваших ксьондзів. Соромно і гріх, що ви, пані, спокушуєте сю добру жінку йти на дорогу неправди і гріха.

Пані Р. не промовила довший час ані слова, а там сказала:

— Се перший раз чую про такі річи. Колиб знала була про них давнійше, то хто знае, чи я не стоялаб разом з вами.

— Звернути на праву дорогу вам ще не пізно, — відповів я. — При нагоді я ще де що розповім вам, а тоді переконаетеся де правда.

— Добре, буду дуже рада, — відповіла пані Р. і, попращавшись з нами, вийшла.

П. Б.

Л. Толстой.

ЧИМ ЛЮДЕ ЖИЮТЬ.

Докінчення.

З сим жінка пригорнула одною рукою маленьку каліку до себе, а другою втирала сльози, які спливали по її обличчу.

Мотря зітхнула і промовила:

— Стара приповідка добре каже, що „люде можуть жити без батька і без матері, але без Бога ніхто не годен жити".

Коли так говорили, вони нараз побачили, що з кута, де сидів Михайло, розлився по хаті промінь ясного світла. Вони поглянули на Михайла. Він сидів з заложеними руками, глядів вгору і всміхався!

X.

Коли жінка з дітьми відійшла, Михайло підвівся від варстату і відложив на бік роботу. Він зняв з себе фартух, поклонився низько Семенови і його жінці і промовив:

— Прощайте, пятелі! Бог простив мені ... Чи і ви простите?

Тут Семен і Мотря завважали, що то від Михайла било світло, яке вони перед хвилею бачили. Семен піднявся, вклонився Михайлови низько і промовив:

— Я бачу, Михайле, що ти не є звичайним чоловіком і я не маю права ані затримувати тебе, ані ставити тобі питання. Але скажи мені одно: коли я знайшов тебе і привів до дому, ти був сумний; але коли моя жінка дала тобі їсти, то ти всміхнувся до неї і від тоді ти став веселійший. А тоді, коли пан замовив чоботи, ти всміхнувся другий раз і від тоді став ще веселійший. Тепер-же, коли ся жінка привела сих двох дівчаток, ти всміхнувся третий раз і засіяв ясним світлом ... Скажи мені, Михайле, чого сяло від тебе світло і чого ти всміхнувся три рази?

Михайло промовив:

— Світло сяло від мене тому, бо я був покараний, а тепер Бог простив мені. І всміхнувся я три рази, бо мені було призначено пізнати три Божих правди, і я пізнав їх. Одну правду я пізнав тоді, коли твоя жінка змилосердилася надо мною, — і я всміхнувся. Другу правду я пізнав тоді, коли пан замовляв чоботи, — і я вдруге всміхнувся. А тепер, коли я побачив сих маленьких дівчаток, я пізнав трету і послідну правду, — і я всміхнувся третий раз.

Тоді Семен промовив:

— Скажи мені, Михайле, за що Бог покарав тебе і які є ті три правди Божі, щоби і я пізнав їх.

Михайло відповів:

— Бог покарав мене, бо я не послухав Його. Я був ангелом в небі, і був непослушний Богові. Бог післав мене на землю, забрати до неба душу одної жінки. Я зійшов на землю і віднайшов її. Вона була сама одна в хаті і лежала хора. Вона що тільки породила близнята, — двох малесеньких дівчаток. Вони лежали коло неї і плакали ... Вона не мала сили піднести їх до грудей. Жінка побачила мене і зрозуміла, що Бог післав мене по її душу. Вона заплакала і промовила: „Ангеле Божий, я що тільки два дні тому, як поховала мужа — дерево впало на нього в лісі і забило його. Я не маю ні сестри, ні тітки, ні мами, — немаю нікого, хто заопікувавсяб моїми маленькими, які що тільки прийшли на світ. Не бери моеї душі. Позволь мені виховати моїх діточок і вивести їх в люде. Діти не можуть жити без батька і без мами".

— І я вислухав просьби бідної мами. Я приложив одно дитятко до її грудий, а друге подав їй на руки і вернув до неба. Я явився перед Богом і промовив: Я не можу забрати душі мами. Батька забило дерево, а мати породила близнята і вона просить мене, не брати її душі. Вона каже: „Позволь виховати моїх діточок і вивести їх в люде. Діти не можуть жити без батька і без мами". І я не забрав душі мами.

— А Бог промовив:

— „Йди і зроби, як Я велів тобі. А там ти навчишся про три правди — навчишся, **що є в людях,** і **чого людям не дано,** і **чим люде жиють.** Коли навчишся сього, тоді повертай назад сюди."

— Я вернув на землю і забрав душу мами. Її бездушне тіло придавило одно з немовлят і роздавило йому ніжку ... Я взнісся з душею над селом і пустився, щоби віддати душу Богові. Але зірвався вітер, мої крила перестали порушуватися і відпали. Я упав на землю, а душа сама полинула до Бога.

XI.

Семен і Мотря аж тепер пізнали, кого вони зодягали і кормили і хто жив з ними, і вони залилися сльозами радости. А ангел продовжав:

— Я знайшовся на полю, самітний і нагий. До того часу я не знав, що то є людські злидні. Я не знав ні зимна, ні голоду, а тепер нараз я став чоловіком. Я був перемучений, мороз прошивав мое тіло, і я не знав, що маю почати. В віддали я побачив каплицю. Я пішов до неї, думаючи, що знайду в ній захист. Але каплиця була замкнена. Я сховався за неї від вітру. Прийшов вечір. Я був голодний і заморожений до крайности. Нараз я почув чиїсь кроки. Я поглянув і побачив чоловіка. Він йшов дорогою і ніс чоботи в руках. Він говорив сам до себе. Се був перший чоловік, якого я побачив, ставши самий чоловіком. Я злякався і старався сховатися від нього. Я чув, як він запитував сам себе, як йому охоронятися від зимна через зиму і звідки роздобути хліба для жінки і дітей. І я подумав:

— „Я загибаю від голоду і холоду, а ось тут чоловік, якого одинокою думкою є, в що одіти і чим накормити жінку і дітей. Він ніяк не годен помочи мені."

— Чоловік побачив мене і визвірився. Він виглядав ще страшнійше, як перед тим. Він пройшов мимо і я попав в розпуку. Нараз я почув, що чоловік вертається назад. Я поглянув на нього і не пізнав, що то був той самий чоловік. Перше, коли я тільки побачив його, в його обличу я бачив смерть, а тепер-же, коли він вернувся до мене, його обличча ожило і я побачив в ньому Бога ... Чоловік підійшов до мене, зодягнув мене і взяв з собою до дому.

— Коли я прийшов до його дому, жінка вийшла на проти нас і почала сварку. Вона видавалась мені ще страшнійшою, як її чоловік. Мені видавалось, що з її уст видобувалась мертва душа і я аж душився від воні смерти. Вона хотіла вигнати мене на мороз, і я знав, що колиб вона зробила се, вона вмерлаб. В тім чоловік пригадав її Бога. І тоді в ній зайшла зміна. А коли вона подала мені вечерю і гляділа на мене ласкаво, я завважав, що в її обличчу вже не було й знаку смерти; я бачив в ньому Бога.

— І я пізнав першу Божу правду, а саме, **що є в людях.** Я пізнав, що **ЛЮБОВ** є в людях. Мое серце наповнилося радістю, що Бог сповнив Свою обітницю, — і я всміхнувся перший раз. Але я все ще не був приготований пізнати всю правду. Я не міг ще пізнати, **чого не дано людям і чим люде жиють.**

— Я зажив з вами, а коли прожив один рік, пан прийшов замовляти чоботи. Вони мали бути такі, щоби до року ані не викривилися, ані не попоролися. Коли я поглянув на нього, я побачив за його плечима ангела смерти. Ніхто опріч мене не бачив його. Але я знав його і знав, що заки сонце зайде, він забере душу пана. І я подумав: Отсей чоловік плянує жити що найменше один рік і не знае, що заки вечір прийде, він буде вже мертвий.

— І я нараз зрозумів другу обітницю Бога: **„Ти пізнаєш, чого не дано людям".** Я вже знав, що є в людях, а тепер пізнав, чого не дано людям: **Не дано людям знати, що є потрібне для їх тіла.** І я всміхнувся другий раз. Всміхнувся, бо був радий, що побачив свого товариша, ангела, як також, що Бог обявив мені другу правду.

— Але я все таки не розумів ще всього. Я не розумів ще, **чим люде жиють,** і я чекав, доки Бог не обявить мені сього. А тепер, після шістьох років, маленькі дівчата, близниці, прийшли сюда з жінкою. Я пізнав їх і пригадав собі, як вони остали сиротами. І я подумав:

— „Їх мама просила мене не забирати її душі, бо думала, що дівчатка не годні жити без батька і матері. Але друга жінка, чужа їм, взяла їх до себе і виховала їх."

— А коли жінка голубила їх, чужих їй діточок, і плакала над їх долею, я доглянув в ній Бога живого і пізнав **чим люде жиють.** Я пізнав, що Бог обявив мені трету правду і простив мені гріх мій, і я всміхнувся третий раз.

XII.

Ангел засяв таким ясним світлом, що очі не могли глядіти на нього. Він заговорив так врочисто, що слова видались походити не від нього, але з неба. Він промовив:

— Я пізнав, що чоловік жиє не тим, що піклується самий собою, своїм тілом, **АЛЕ, ЛЮБОВЮ.**

— Не було дано матері знати, чого її дітям треба, щоби вони втрималися при життю. Не було дано панови знати, що було йому потрібне, і не є дано знати жадній людини, — чи треба її чобіт на повседенне життя, чи капців на похорон.

— Коли я став людиною, то я втримався при життю не тому, що я піклувався своїм тілом, а тому, що чужий мені чоловік і його жінка мали любов в серцю і пожалували та полюбили мене. Сироти втрималися при життю не тому, що люде нараджувалися, що зробити з ними, а тому, що чужа для них жінка мала в своїм серці любов для них. І так всі люде жиють не тому, що піклуються собою, а тому, що любов є в них.

— Я знав перед сим, що Бог дав життя людям і велів їм жити; але тепер я знаю більше, чим се.

— Я навчився, що Бог не хоче, щоби люде жили тільки для себе і тому Він не велів їм знати, що є потрібне тільки

для них самих. Він бажае, щоби люде жили один для другого і тому обявив їм, що є потрібне для всіх разом.

— Я довідався, що воно тільки так видається, що люде жиють тим, що піклуються собою, — на ділі-ж люде жиють любовю. **Хто жиє в любові, жиє в Бозі і Бог в нім, бо Бог є любов.**

Ангел заспівав гимн слави Богові, а від голосу його аж стіни хатини задрожали.

В тім стеля хатини отворилася і від неба до землі простягнувся стовп вогненний. Семен і Мотря і їх діти впали лицем на землю. На плечах ангела зявилися крила і він знісся в гору.

Коли Семен отворив очі, хатина його була такою, як перед тим, а крім нього і його родини в хаті не було нікого.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпеґу.

Як проминули Свята.

Різдвяні Свята пройшли дуже гарно. Наш парох о. прот. Савчук добре обдуманою проповідаю підніс значіння Різдвяних Свят, а соборний хор, під дірігентурою п. Свистуна, крім звичайних богослужбових пісень відспівав прекрасно кілька коляд.

Знову, що до Богоявлення, то водосвяття відбулося на площі коло Собору. З огляду на сильний мороз, який був того дня, людей було менше, як повинно було бути. Та всеж таки свято відбулося врочисто.

Підчас Різдвяних Свят хор Собору ходив колядувати. Ходив не лише підчас Різдвяних Свят, але й по святах, бо було неможливо в трох вечерах обійти всіх своїх членів.

Люде радо витали колядників і давали щедру коляду. Пересічно давали по 3, 5, 10 і більше долярів. Та якже було не давати, коли по коляду прийшло около 20 хористів и чолі з дірігентом п. Свистуном і колядували на чотири голоси. Віколядувавши таку коляду, як „Бог предвічний", або „Небо і земля", або яку иншу, хор колядував нову коляду, на арію „Видів Бог" ....

В Вінніпеґу, славнім місті
Новина настала,
Православні Українці,
Собор збудували,
Щоб наш нарід зєдинити,
В рідній церкві укріпити.
Тож ми теє нині знаймо,
И коляду на Собор даймо.

Було навіть таке, що український робітник, мешкаючий далеко на передмістю Вінніпеґу, запросив хористів з Собору на спеціяльний вечір до себе, щоб йому заколядували. Ну, і коляду порядну дістали і сильну вечеру мали. А такі річи належать до гарних споминів. То-ж не диво, що коляда на Собор сего року була досить велика, бо поверх 600 долярів, а з колядою дітей Недільної Школи около 700 долярів. За таку щедру коляду належиться признання в першій мірі дірігентови хору, всім хористам і хористкам, а також і дітям з Недільної Школи при Соборі, які не зважали ні на мороз, ні на заметиль, а ходили колядувати; а вже найбільше признання належиться тим нашим українським робітникам й горстці професіоналістів, що так щедро нагороджували колядників.

Оттак пройшли Свята православних Українців в Вінніпеґу.

Концерт і дебата.

В неділю, 26 грудня, любителі концертів і наукових відчитів та дебат слухали дуже цікавої дебати: „Чи Україна може обійтися без Жидів". В тій дебаті виступали наші найкращі бесідники. За тим, що Україна не може обійтися без Жидів, говорили п. Стечишин, редактор „Українського Голосу" і молодий адвокат п. Озеро. Що Україна рішучо може обійтися без Жидів, промовляли п. Свистун і посол Яцимович. Обі сторони так добре арґументували, що судді, які складалися з о. прот. Савчука, адвоката Арсенича і посла до домініяльного парляменту Лучковича, не признали ні одній стороні виграної, а заявили, що „обі сторони мали рацію". Була се дуже цікава дебата, але неможливо її описати, бо дво-годинна дебата забралаб богато місця, якого в „Православнім Вістнику" так мало.

Концерт того вечера був устроений силами православної громади і випав вдоволяючо. Виступали: п. І. Пасічняк з мандоліновим сольом, пп. Свистун і Самотілка з дуетом, п-на М. Угринюк з деклямацією. Також були і другі точки.

„Мартин Боруля".

В суботу, 1 січня, в салі Собору аматори Українського Народного Дому відограли комедію в 5-ох діях „Мартин Боруля". Ми перевели сей вечір дуже весело, бо штука весела, а аматори, головно п. Ковбель, п. Буряник, п-на Гарболінська, п-ні Коваль і п. Казанівський та другі, зовсім вдоволили нас своєю грою. Колиб так Бог допоміг деяким аматорам з Українського Народного Дому добре вивчувати ролі на память, то я певний, що кращих представлень ніхто не відігравав би.

Відчит і концерт в неділю 2-го січня.

Відчит „Дещо про зуби" виголосив молодий дентист др. Гуцуляк. Відчит був доволі довгий, але дуже цікавий. А цікавий тому, бо др. Гуцуляк добре приготовився до відчиту. А видно се було по тих рисунках зубів, які він вирисував на великих паперах і приніс з собою на відчит. З того відчиту ми дуже, а дуже богато скористали. Сей відчит отворив очі богатьом родичам, як вони повинні звертати увагу на зуби своїх дітей, які так потрібні, щоби були здорові діти; отворив очі і нам дорослим, що означають здорові зуби для здоровля. По відчиті було богато запитів, на які др Гуцуляк дуже пояснюючо відповідав. Сього вечера др. Гуцуляк здобув собі велику симпатію між слухачами.

Концертову програму виконала мандолінова орхестра при Українськім Народнім Домі під проводом гром. Парасюка. Свої кусники орхестра виконала дуже добре. Поза тим були: деклямації, соля і український танок.

Відчит і концерт в неділю 16 січня.

Відчит на тему „Політичні орієнтації Українців в Европі" виголосив редактор „Українського Голосу" п. Мир. Стечишин. Шановний бесідник, росказавши нам про теперішні політичні орієнтації Українців в Европі, сказав, що найбільша орієнтація є тепер на Москву; є ще орієнтації на Францію, на Англію, на Польщу. Навіть є монархістичні орієнтації. Обговоривши ті орієнтації, шановний бесідник згадав, що український нарід має вже в історії записані ріжні орієнтації. Приміром Богдан Хмельницький орієнтувався на Москву, були орієнтації на Польщу, на Туреччину. Не можна сказати, щоби ті орієнтації не були без причин, але всі вони виходили на шкоду українському народови. Тому ми повинні орієнтуватися лише на свої сили, а тоді не потрібно нам буде орієнтуватися на чужі держави. Орієнтація на другу державу виказує безсильність народу. По відчиті були питання, на які п. Стечишин відповідав. На питання, в який спосіб можна опертися на свої сили, бесідник відповів, що тоді, коли всі Українці будуть свідомі своєї національности, коли Українці заберуть на своїх землях всі професії, торговлю і промисл в свої руки, як се робили Чехи ще тоді, коли належали до Австрії, то без сумніву виборять собі вскорі незалежність, а початки до сего вже є.

Скажу, що шановний бесідник опрацював свій відчит дуже старанно; кожде слово, було видно, було сказане з розмислом.

Концертову програму виконали діти „Рідної Школи" при Українськім Народнім Домі під проводом учителя п. Кумки. Діточий хор відколядував богато колядок; були також соля і деклямації.

Свято української державности.

В неділю вечером, 22 січня, в салі Собору відсвятковано роковини проголошення самостійности Української держави, що сталося 22 січня 1918 р. на соборній прощі св. Софії в Київі і роковини проголошення Соборности України, що сталося 22 січня 1919 р. на тій самій площі св. Софії в Київі, куди зїхалися делегати земель Галичини й Буковини і проголосили злуку всіх українських земель в одну незалежну Соборну Україну. Свято випало дуже гарно. Саля була наповнена по береги. Промовляло кількох бесідників, а концертову програму виконав хор Укр. Народного Дому. Свято відбулося в такому порядку:

Хор відспівав пісню „Україно мати...", яку публика вислухала стоячи.

По тій пісні промовляв Генерал Сікевич. Він, як очевидець тих подій, сказав, що обі ті події, як 22 січня 1918 р. так 22 січня 1919 р., які торжественно відбулися в Київі — відбулися під страшним ревом ворожих гармат. Генерал Сікевич в своїй довшій промові ясно росказав, в яких страшних обставинах народжувалась українська держава, згадав також і про тих героїв, які полягли в боротьбі за волю України. Як генерал скінчив, вся публика встала і заспівала „Вічна Память" тим нашим братам, що полягли за волю нашого народу.

Дальше п-на Сівик відспівала соло, а за нею балетмайстер В. Авраменко віддеклямував „На смерть Симона" (Петлюри), а коли грімкі оплески не втихали, віддеклямував ще боеву деклямацію „До бою".

Далі п. Мир. Стечишин, говорячи про значіння свята, сказав, що хоч нема тепер ні самостійности ні соборности, то все таки ті події, яких память ми святкуємо, здобули те, що міліони українського народу освідомилося національно і ті міліони стремлять до збудовання самостійної України.

По тім малий Москалик відіграв два скрипкові соля а хор відспівав пісню, по чім п. Гункевич оголосив, що хор відколядує коляду і просив публику, щоби підчас павзи зложив кождий, хто кілько може, як коляду на український Народний Дім.

По павзі хор відспівав дві пісні. Відтак промовляв п. Свистун. Він сказав, що українська трагедія незавсимости полягає в тому, що сусіди, Москва і Польща, є проти неї, бо самостійність України страшенно ослабилаб обі сі держави. Тому то нераз вже Москва й Польща навіть коли між собою ворогували, коли ходило про Україну, подавали собі руки. Так нераз є записано в історії, так навіть було й недавно, де нібн два вороги, червона Москва і біла Польща, в Ризі подали собі руки і розділили українські землі між себе. Та приходить час, що далі так бути не може. Українці на Радянській Україні повинні забрати всі ті державні посади, які займають Москалі й Жиди. Під Польщею Українці повинні робити те саме. А коли найде догідна хвиля, то шляхом революції раз на завжди виборюти незавсимість України, хоч може в ній і лишиться радянський устрій.

Далі учитель Кумка деклямував. п-на Савчук відспівала два соля, а також деклямував студент Чура. Хор відспівав пісню, а п. Арсенич сказав кінцеве слово. Він сказав, що всі народи святкують свята своєї незавсимости. Але ті народи є незавсимі. Вірить, що й Українці дочекаються святкувати свято своєї незавсимости на волі. А тепер нам треба працювати в напрямі цілковитого визволення українського народу, треба памятати на заповіт Шевченка, Петлюри і всіх борців за волю нашого Рідного Краю.

На закінчення хор відспівав гимн „Не пора", якого публика вислухала стоячи. По сім відспівано „Ще не вмерла".

Всі ті гарні промови й прекрасно виконану концертову програму публика вислухала дуже уважно і з піднесеним настроєм. З таким же настроем всі ми розійшлися домів.

Скромний.

ВІСТИ З ВАЙТИ, МАН.

Чатаю українські часописи і дуже часто подибую статті про просвітну працю аматорських кружків на ріжних закутинах Канади. Наша місцевість також не позісталася позаду в сім зглядї.

При нашім Українськім Народнім Домі істнує аматорський кружок, котрий складається по більшій части з учеників і учениць висших ґрейдів. Наш аматорський кружок робить дуже велику роботу на просвітнім полі і щиро працює над піднесенням свідомости в нашій кольонії.

Дня 19 грудня 1926 р. відбувся концерт в честь найбільшого нашого українського каменяра Івана Франка. Хор був під управою нашого українського студента п. Кулачковського, котрий вивчив дуже гарні пісні і не жалував часу на ходження на проби.

Дня 8-го січня відбулося представлення під назвою „Степовий Гість" під управою голови кружка п. М. Мачули. Аматори дуже гарно відіграли свої ролі. Се все завдяки п. Мачулі, який не жалував часу і майже кождого вечера приходив на проби.

На закінчення клички до вас, Українці з околиці Вайти. Ступайте в наші ряди та спільними силами поступаймо вперед на полі просвітнім. Беріть примір з наших членів аматорського кружка.

Очевидець.

БЕРУТЬСЯ НА ХИТРОЩІ.

Читаю „Канадійського Українця" ч. 47, і подибую допис п. з. „Горі Серця", підписаний Українцем з Антонівки. І подумав я: Найже хоч тільки „Канадійський Українець" показав свою щирість, що признався, що він є автором допису.

Пише Українець, що на 31-го жовтня в них відбулось торжественне свято Царя Христа. Я з цікавости до календаря, — але там нема ніякого свята на 31 жовтня для Царя Христа, а є лише общого полиелейного, св. Евангелиста Луки. І я зараз переконався, що се є хитрий підступ римських прислужників, бо і де ж взяти богослуження на 31 жовтня, як його в церковних книгах нема?

Тому я хочу поговорити про се з Антонівцями і з цілим українським загалом. Греко-православна і греко-католицька церкви мають однакі і дуже гарні богослуження (відправи). Сі церкви мають ось які свята на хвалу Царя Христа.

1. Різдво — Царя Христа.
2. Обрізання (Новий Рік) — Царя Христа.
3. Хрещення (Йордан) — Царя Христа.
4 .Стрітення — Царя Христа.
5. Вхід до Ерусалиму (Цвітна Неділя) — Царя Христа.
7. Воскресення — Царя Христа.
6. Страсти — Царя Христа.
8. Вознесення — Царя Христа.
9. Преображення — Царя Христа.

Всі вичислені свята мають в церковних книгах свою власну відпра-

ву, мають Повечеріє, Вечірню, Всеночне, Утреню, Часи, і Службу Божу.

Унітські ксьондзи видумали ще якесь нове свято Царя Христа на 31-го жовтня, котрим хотять туманити народ і перетягати на латинство. Вони мабуть кажуть людям так: На нині нема в книжках Всеночного, отже беріть гай співайте Годзінки, Здроваськи, Аньол Паньскі і Суплікацію, бо то „вшистко єдно", аби Бога хвалити. Ось такий підступ папські прислужники видумали. Вони кажуть, що на 31 жовтня маємо приобіщати рік річне підданство Цареви Христови. Але я і ніхто ще не чув, аби Цар Христос накладав на народ панщину. Цар Христос хоче братньої любови і щирої правдивої віри, а не підданьства. То лише папа хоче підданьства і дав наказ своїм агентам, аби вони приучували народ до підданьства.

Каже Українець, що на Антонівці відправили Суплікацію. Греко-католицька і греко-православна церкви не мають Суплікації, бо то є польсько латинський помисел. Наша православна церква має свої дуже гарні молитви і обряди і польських не потребує.

Я є 73-літний старець, отже що міг, те написав, а дальше прошу шановних читачів, які розуміються на церковних богослуженнях і стоять в обороні свого обряду, нехай будуть ласкаві і від себе пояснити народови, чи є яке свято Царя Христа на 31-го жовтня.

Іван Яголь[illegible]ький.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Олекса і Ірина Грицуняк, Венс, Саск.	15.00
Збірка о. І. Майби в Робліп, Ман.:	
П-ство Пилипові	5.00

Збірка п. Ілії Колибаби на забаві в п-ства П. Халатурників в Ґардентон, Ман.

М. Халатурник	1.00

По 50 цт.: Ґ. Онисько, А. Ковалюк.

По 25 цт.: І. Середюк, п-ні М. Середюк, Ілія Колибаба, Василина Колибаба.

Разом	$3.00

Збірка о. П. Мельничука на кв. стопи в Ґорліц, Саск.:

А. Й. Данильчук	10.00
Дм. Ліщинський	2.00
Разом	$12.00

Збірка І. Мазуркевича в Дамфін, Ман.:

П. Ковтун	10.00

По 1 дол.: п-ні Н. Ковтун, А. Ковтун, В. Лісовський (учитель).

Разом	$13.00

В Роблін, Ман.

К. Горецький (учитель)	25.00
В. Шульган	10.00
П. Слюзар	10.00
С. Новосад	5.00
С. Стиба	5.00
А. Скоробогач	5.00

По 1 дол.: пані М. Садовяк, пані Кат. Басараба, І. Басараба, Тео. Садовяк.

По 50 цт.: М. Ґлютик.

Разом	$64.50

Арран, Саск.:

Ст. Савченко	10.00
Вол. Максимишин	10.00
П. Савченко	10.00
С. Савчук	10.00
Л. Ковальський	10.00
В. Д. Чорнейко	10.00
І. Буґера	10.00
Анна Буґера (Стефана)	10.00
Катерина Ґаталай	10.00
П-на А. Гишка	10.00
П-на Анна Дучишин	10.00
П-на Ем. Калинчук	10.00
В. Ґаталай	10.00
В. Рубашевський	10.00
Разом	$140.00

Норвей, Саск.:

Дм. Бабюк	15.00
Я. Кіщук	10.00
Гав. Охітва	10.00
Прокіп Охітва	10.00
П. Киба	10.00
Ф. Киба	10.00
Ник. Черевик	10.00
В. П. Охітва	10.00
Пані М. Бабюк	10.00
Дан. Ковч	10.00
Іван Черевик	15.00
С. Охітва	5.00
Ан. Юрків	5.00
Пані А. Кіщук	5.00
Пані А. Охітва	5.00
Пані Л. Охітва	5.00
Пані П. Охітва	5.00

По 1 дол.: п-ні П. Черевик, п-ні Ю. Черевик, п-на Т. Киба, п-на О. Юрків, М. Охітва.

По 50 цт.: п-ні Ан. Охітва, п-на П. Кіщук, п-на М. Кіщук, М. Киба, С. Кіщук, І. Кіщук.

Разом	$148.00

Ґасс, Саск.:

С. Бажовський	5.00
Н. Корковський	5.00
П-ні В. Корковська	5.00
П-на О. Завадська	5.00
Ю. Завадський	5.00
Й. Макух	5.00
Гр. Прокіпчук	5.00
Пані С. Прокіпчук	5.00
Он. Рудачек	3.00

По 2 дол.: пані С. Бажовська, п-ні М. Рудачек, Я. Рудачек.

По 1 дол.: п-ні М. Ковч, п-ні Ю. Ґереґа, п-ні Маг. Гишка, Подорожний, п-на Е. Охітва, п-на О. Охітва, М. Бажовський, І. Ковч, Ілія Ґереґа.

По 50 цт.: п-ні Н. Банаховська, Р. Прокіпчук, п-на М. Халатурник.

По 25цт.: п-на Г. Рудачек, п-на Е. Завадська, п-на М. Рудачек, п-на Е. Завадська, п-на М. Корковська, П. Рудачек, М. Корковський, П. Корковський.

Разом	$61.50

Свон Плейн, Саск.:

о. Т. Д. Волохатюк	10.00
В. Матієць	10.00
В. Вавриневич (учитель),	10.00
П. Сорочук	10.00
П-ні А. Сорочук	10.00
П-ні М. Волохатюк	5.00
І. Щур	5.00
П-ні П. Матієць	5.00
Дм. Сорочук	5.00
Мир. Сорочук	5.00
П-ні П. Щур	3.00
Панна Г. Матієць	1.00

По 50 ц.: Ольга Матієць, Дм. Матієць.

Разом	$80.00
Загальна збірка Е. Мазуркевича виносить	$507.00
Товариство ім. Т. Шевченка в Ґардентон, Ман.	24.50
І. Сапач, Ґардентон, Ман.	1.00
Яків Якимішак, Плезант Гом, Ман.	5.00
Йос. Якимішак, Плезант Гом,	5.00
І. Малецький, Дейслєнд, Алта	1.00
Ф. Василик, Стівенстон, Б. К.	2.00
А. Зенко, Ардат, Саск.	2.00
А. Тесарський, Мензі, Ман.	1.00
Н. Н., Інсінґер, Саск.	5.00
Матей Савчук, Інсінґер, Саск.	6.00
Ів. Турчин, Вінніпеґ,	5.00
Ст. Міхоцький, Вінніпеґ,	15.00
Т. Капустянський, Вінніпеґ,	5.00

Збірка між робітниками в папірні в Смут Рок Фолс, Онт., яку переслав д. Гр. Демчук — від слідуючих:

І. Кравчук	10.00

По 5 дол.: Г. Хомишин, І. Микитюк і Православний.

М. Свистун 3 доляри.

По 2 доляри: Г. Демчук, А. Панчук, А. Огурцов, Ф. Бурлак, Т. Марадугін, К. Салтіков, С. Брюховський.

По 1 дол.: Г. Данилюк, І. Крупкевич, А. Пилипюк, П. Варик, В. Муха, І. Семчишин, П. Семчишин, П. Петраш, В. Папущак, П. Папущак, Д. Ґалай, М. Микаржалов, П. Кіць, В. Белов, М. Лебедїв, Е. Лазарук, П. Стефанів, Н. Даньків, С. Карпов, М. Косован, І. Фірташ, М. Яворський.

С. Ґалай 90 центів.

По 50 цт.: Г. Колічук, А. Кмець, М. Сладик, Ю. Наказний, І. Костів.

Разом	$70.40

Заразом взивають робітників других папірень, як в Капускесінґ, Ірока Фолс, Тіміскамінґ, та з майнів в Тимінс і Кобалт, щоби вони занялись між собою збіркою на таку ціль як Український Православний Собор. Щоби вони не дивилися на Козодоїв, які можуть дати, а не дають, а жертвували після своєї змоги, бо ганьба таким, що свого рідного зрікаються.

Всім жертводавцям в імени Собору складається сердечну подяку.

Дм. Ферлей, Брод Велей, Ман.	5.00
І. Швець, Вінніпеґ	1.00
А. Бунька, Саскатун, Саск.	10.00
С. Скорупський, Транскона,	1.00
Гр. Сидор, Транскона	1.00
В. Ткачик, Скобей Монт., З. Д.	2.00
В. Мазурик, Іст Форк, Ман.	2.00
М. Марушечка, Равнд Гил, Алта.	5.00
П. Назар, Ледсток, Алта.	2.00
І. С. Жуківський, Ґвітфорд, Алта	1.00

Збірка п. М. Капацили в Вонда, Саск. на суму $44.50 від слідуючих:

Н. Гарасимчук	1.00
М. Г. Мантика	1.00
А. І. Ірудко	1.00
С. Рак	1.00
П. Грицак	1.00
М. Г. Реґуш	1.00
Н. Мосейнік	1.00
Г. Данчак	1.00
Пані К. Реґуш	1.00
З. Сільські	1.00
К. Боніда	1.00
І. Хомин	1.00
Н. Курмей	10.00
І. Рак	1.00
П. Віділька	1.00
Ґео. Слоуне (Англієць)	10.00
А. Доірон (Француз)	1.00
І. С. Новосад	1.00
Д. І. Михасів	1.00
М. Михасів	1.00
І. Ковбель	1.00
Г. В. Нізен (Німець)	1.00
І. Коваль	1.00
Н. Н.	1.00
Г. Коваль	1.00
М. Капацила	1.00
В. Рожик	.50

Коляда дітей Рідної Школи в Шіго, Саск. Колядували: Іван Хриптуля, Іван Петрук, Василь Бойчук, Андрій Коропатницький, Митро Хриптуля, Влодко Бойчук, Тодир Коропатницький, Стефан Коропатницький, Стефан Хриптуля, Стефан Коропатницький.

Жертвували слідуючі:

По 2 дол.: о. Е. Грицина, І. А. Коропатницький.

По 1 дол.: І. В. Коропатницький, Ґеня Коропатницька, Юрій Туз, пані Туз, Осип Бойчук, Митро Петрук, Василь Редиш, Андрій Савчук, В. Кирилюк, А. Петрущак, Т. Кирилюк, М. Кирилюк, Н. Спренчинатик.

Василь Хриптуля 75 центів.

Т. Анака 65 центів.

По 50 цт.: М. Ґурмедзе, Ґафіца Коропатницька, Петро Галюк, Василина Гуменюк, Тодир Руснак, І. І. Остапович.

К. Кульчицька 40 цт.

По 30 цт.: В. Бокла, Гуменюк.

По 25 цт.: Ізтіля Гуменюк, Мих. Стадник.

$6.20 збірка в Народнім Домі підчас вистави „Целібатник".

Разом	$29.20

Збірка о. П. Запаринюка в Толстой, Ман., на відчиті в Народнім Домі, $14.17

І. Буґера, Мерідейл, Ман.	2.00
Р. Богонос, Гейвуд, Ман.	5.00
Н. Н. Кован, Ман.	2.00
Іван Котик, Чітман, Алта.	2.00
Я. Клімашко, Ледсток, Саск.	2.00

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

В збірці оголошеній з Форт Вільям, зайшли похибки при вічитуванні імен що ось тут простуємо і просимо жертводавців о вибачення.

Було подано:

А. Шемелюк, М. Цьопій, Н. Трачинський, Петро Чепинський, Мих. Чепинський, Марія Чепинська, Март. Чепинський, Мир. Чепинський.

[illegible] бути:

А. Шелепюк, М. Цьопій, Н. Тачинський. Петро Чепесюк. Мих. Чепесюк, Марія Чепесюкова, Март. Чепесюк. Мир. Чепесюк.

А пропущені імена:

Нестор Євчук і Реґіна Вербіцька.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Ю. Мельник, Бруно, Саск.	.50
Н. Косташ, Вайдватер, Алта	1.50
Ів. Кінар, Вонда, Саск.	.50

Збірка о. П. Запаринюка:

В Вайті, Ман., 8 січня 1927 підчас представлення	$8.30
На хрестинах в Ґео. Манчуленка Арлаад, Ман.	5.80
На відчиті в Роза, Ман.	5.28

Православний Календар

НА РІК 1927
ЛЮТИЙ.

1 В. Макарія
2 С. Ефимія
3 Ч. Максима, Неоф.
4 П. Тимотея, Атамазія
5 С. Климента

6 Н. 32 по С. Ксені
7 П. † Григорія Богосл.
8 В. Ксеноф і Мар.
9 С. Пер. мощ. Ів. Зол.
10 Ч. Єфрема
11 П. Ігнатія, Романа
12 С. Трьох Святителів

13 Н. О митарі і фарисею. Кира
14 П. Трифона
15 В. Стрітення Господнє.
16 С. Симеона і Анни
17 Ч. Ісидора
18 П. Агафії
19 С. Кукола, Юліяна

20 Н. О Блуднім Сині, Парт.
21 П. Теодора
22 В. Никифора
23 С. Харлампия, Порф.
24 Ч. Власія, Всеволода
25 П. Мелетія
26 С. Мартиніяна

27 Н. Мясопусна. Авксентія
28 П. Онисима ап.

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ НА УКРАЇНІ.

(Дальше).

Свящ. П. Самець	10.00
Збірка свящ. Т. Д. Волохатюка:	
Сопоф, Саск.	2.85
Беніто, Ман., в хаті п. Д. Бесараба,	4.45
Сван Плейн, Ман.	3.25
Збірка свящ. Д. Киретюка.	
Від себе	5.00

Збірка в церкві св. Ілії,Врокстон, Саск.:

По 1 дол.: А. Шимків, В. Трофаненко, Н. Трофаненко, Д. Трофаненко, К. Трофаненко.

По 50 ц.: А. Гурак, І. Динека.

По 40 ц.: Іван Василинчук.

По 25 ц. О. Бодлар.

Разом	11.65

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК:

В минувшім числі в виказі жертв на поміч Рідній Церкві зайшли слідуючі похибки.

1. п. Іван Гарасимюк, який жертвував 2 дол., походить з Шіго, Саск., а не Сего, Саск.

2. Замісць Панько Цитульський, має бути панство Цитульські.

3. Імя п. К. Вікарчука оголошено два рази — має бути тільки один раз, 50 ц.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

ПОВІДОМЛЕННЯ:

Лісту жертв на Релігійний Фонд, які збирає прот. К. Киретюк, з браку місця відкладається до слідуючого [illegible]

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1927 РІК.

6. Неділя 32 по Зісланню Святого Духа. — Голос 8. Утр.: Еван. Івана XXI: 15-25. Літ.: Ап. 1. Тимотея IV: 9-15. Єв. Лук. XIX: 1—10.

12. Субота. Трох Святих. — Утр. Єв. Ів. X: 1—16. Літ.: Ап. Жидів XIII: 17—21. Єв. Мат. V: 14-19.

13. Неділя Митаря. — Гол. 1. Утр. Єв. Мат. XXVIII: 16—20. Літ.: Ап. 2. Тимотея III: 10—15; Еван. Лук. XVIII: 10—14;

15. Вівторок. Стрітення. — Утр. Єв. Лук. II: 25—32. Літ.: Ап. Жид. VII: 7—17; Єв. Лук. II: 22-40.

20. Неділя Блудного Сина. — Гол. 2. Утр.: Єв. Марка XVI: 1—8. Літ.: Ап. І. Коринтян VI: 12—20. Єв. Лук. XV: 11—32.

27. Неділя Мясопустна — Гол. 3. Утр. Єв. Марка XVI: 9—20. Літ.: Ап. І. Коринтян VIII: 8—13 і IX: 1—2. Єв. Мат. XXV: 31—46.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2884, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., ЛЮТИЙ 1927 ЧИСЛО (35) 2

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ.

„Воскресное Чтеніе", орган православної церкви в Польщі, в ч. 1 за біжучий рік подає деякі відомости про церковне життя на Україні, а зокрема в Києві. Відомости сі отримані приватним листом і говорять, що Українська Автокефальна Церква має в Києві отсі церкви: Софійський Собор (великий), Петропавловську церкву на Подолі і церкву на Деміївці. Говорять сі відомости також, що в Києві є одна унітська церква на Павловській вулиці, в якій богослуження відправляються в українській мові.

Цікаво, що скаже на се „Канадійський Українець", який свого часу висмівав православних Українців за те, що вони відправляють богослуження по українськи і доказував, що українська мова ще не доросла до того, щоби вживати її в богослуженнях. Треба отже сподіватися, що „Канадійський Українець" що найменше поставить папі домагання, заперечити" унітам в Києві молитися по українськи, бо українська мова „проста", „хлопська" і Бог її не розуміє.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД ПОПИРАЄ ШТУНДУ.

З Подєбрад (Чехословаччина) пишуть нам слідуюче: „Тут люде, які повернули з України, кажуть, що большевики підпирають штунду (протестантизм), як тільки можуть. Звільняють від військової служби та підпомагають їх в инший спосіб. Де в селі є декілька штундистів, то всі дивляться на них, як на агентів Державного Політичного Управління (Чеки)."

ФАБРИКА УНЕВАЖНЮВАННЯ ПОДРУЖ.

Римська фабрика до уневажнювання подруж називається „святою ротою". В 1926 р., як звідомляють з Риму, уневажнила св. рота 22 подружа. В протягу року було в святої роти 45 просьб за уневаженням подружа, але брава рота відразу відкинула 21 просьбу, а давала уневажнення лише в таких гідних уваги случаях, як подруже князя Марлборо, котрий з жінкою жив 25 літ і двох синів виховав, поки не здогадався, що він властиво зовсім нежонатий, отже жінка була тільки наложниця, а діти були неправого ложа.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ЦЕРКВИ НА ВОЛИНІ.

Українізація православної церкви на Волині поступає хоч поволі, але певно вперед. В богатьох селах богослуження і проповіди відбуваються тільки в українській мові, а недавно тому заведено українську мову також у Володимир-Волинськім Соборі. Боротьбу за українізацією ведуть переважно миряне, свідомі Українці. Проти української мови в церквах ведуть сильну агітацію Москалі і змосковщені Українці, передовсім духовенство, які ще й тепер стараються переконати самі себе і вищу церковну владу, що Українців не було, нема і не сміє бути, а сим самим не сміє бути і української мови в церкві. Митрополит Діонізій, який є знаний зі своєї нерішучости, знаходиться ще й тепер під впливами Москалів, але все таки мусить робити Українцям уступки і дозволяти на українські богослуження там, де населення сього рішуче домагається.

Що рух за українізацією богослуження прибрав ширші розміри, показує також те, що „Воскресное Чтеніе", орган православної церкви в Польщі, який виходить в московській мові, помістив в чотирох числах статтю свящ. П. Табинського в якій той доказує, що українська мова має всі дані бути мовою богослужбовою та що Українцям прислугує право, по законам Божим і людським, молитися в церквах своєю рідною мовою.

ПРОТЕСТАНТИ ЗАТРИМУЮТЬ ОБРЯДИ.

Довідуємося з „Покутського Слова", часопису, який виходить в Коломиї, що українська евангельська (протестантська) церква в Галичині задержує східні обряди і українську мову в богослуженнях. Отже задержує свічки, кадило, хрест, образи, — одним словом все те, що „Канадійський Ранок", український протестантський часопис, називає причандалами.

ЕВАНГЕЛИКИ ЗАЯВЛЯЮТЬ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ ВЛАДІ.

„Комуніст" з 11-го листопада, 1926 року доносить, що Всеукраїнський Зїзд Евангеликів ухвалив, що „евангелики повинні щиро, не за страх, а за совість піддержувати владу трудящих" на Україні.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ЗЇЗД НА ВОЛИНІ.

Делегація трьох західних повітів Волині внесла до міністерства внутрішних справ і міністерства віроісповідань прохання про дозвіл на скликання українського православного церковного зїзду зі всіх земель Польщі на Благовіщення, 7-го квітня 1927 р. в Луцьку. В урядових сферах у Варшаві до сієї справи поставилися прихильно.

На зїзд буде запрошено: 1) все духовенство, яке в церковній практиці приняло принціп української відправи богослуження; 2) по одному представникови від кождої парафії українізованої, або яка бореться за українізацію церкви; 3) двох делеґатів Луцького Братства; 4) по двох делеґатів від українських культурних організацій повітового значіння і 5) по одному представникови від українських часописів, які провадять постійно відділ церковно-православного життя.

БОГАЧЕВСЬКИЙ ПОЇХАВ ДО РИМУ.

Як ми доносили в минувшім числі „Православного Вістника", — свідоміші з греко-католиків в Злучених Державах запротестували проти шкідливої роботи епископа Богачевського і, скликавши конґрес, винесли між иншим постанову, щоби Рим забрав від них Богачевського, а на його місце надав другого епископа, на якого згодилисяб священики і представники парохій. В наслідок того хаосу, який повстав в греко-католицькій діецезії в Злучених Державах, — Богачевський був покликаний до Риму куда і відїхав дня 12 лютого.

Дуже можливо, що папа, вислухавши Богачевського, як він щиро працює для Риму і Польщі, нагородить свого вірного слугу папським ордером.

ПЕРЕЙШЛИ НА ПРАВОСЛАВІЄ.

Селяне у двох лемківських селах Тиляві і Терстяні покинули греко-католицьку церкву і перейшли на православіє. Се не подобалося унітським церковним властям і вони завізвали старосту із Кросна, який приїхав з жандармами і поліціянтами, щоби усмирити „бунтарів". Однак розвідавши про справу на місці, староста сказав селянам: „Можете вірити, як хочете і в кого хочете".

КАЖЕ, ЩО В РОСІЇ Є РЕЛІГІЙНА СВОБОДА.

Проповідник Кацунов, який обслугує українську протестантську церкву в Вінніпеґу, виголосив недавно проповідь в одній з вінніпеґських протестантських церков. Між иншим він сказав таке:

„В Росії відбувається велике релігійне відродження. Там тепер дозволена велика релігійна свобода . . . і місіонарі знаходять, що кілька сіл нараз послугуються одним примірником Біблії".

Тяжко відгадати, що проповідник Кацунов розуміє під релігійною свободою, але видно, що не те, що другі люде, бо инакше не говорив би, що в Росії є релігійна свобода. Звісним є, що большевицький уряд ставиться скрайно ворожо до релігії і люто переслідує українських церковних діячів, як приміром Митрополита Липківського, який минувшого літа був заарештований, харківського архиепископа Ярощенка, якого вислано на заслання і богато инших. Правда, большевицький уряд не переслідує „живої церкви", але вона є його дитиною, сотвореною на те, щоби вносити в церковно-релігійне життя в Росії і на Україні незгоду і росклад і в той спосіб підкопувати в людей довіря до церкви і релігії. Не переслідує большевицький уряд також евангеликів і за се якраз він удостоївся такої похвали від проповідника Кацунова. Але большевики сприяють евангеликам не тому, що в Росії і на Україні є релігійна свобода, а тому, що сприяють всякій акції, яка вводить в церковно-релігійне життя незгоду і росклад і поширює в той спосіб безрелігійність.

Сумно, дуже сумно, що проповідник Кацунов вважає за відповідне вихваляти большевицький уряд за його „релігійну свободу" саме тоді, коли той уряд вживає найдикших способів, щоби знищити всяку признаку релігійности.

ЗГОРІЛА ЦЕРКВА.

Церква в Толстой, Ман., за яку минувшого літа відбувся процес між греко-католиками і православними Українцями, згоріла в ночі з 6 на 7 січня. Причина вогню невідома, але є припущення, що причиною була неувага людей, які були за дня (в неділю) в церкві.

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ І ЙОГО ПСАЛЬМИ.

Маркіян Шашкевич належить до тих мужів, яких рука Божого Провидіння дає народови, щоби прокладали ту стежку, якою народ мав поступати.

Родився Маркіян 6-го листопада 1811 р., в Підлисю, Золочівського повіту в Галичині — отже є тому вже 115 літ. Ветько його був священником.

Часи Маркіяна, се часи тяжкі для українського народу. Галичина прийшла з під Польщі до Австрії 1772 року — прийшла жебрачкою і калікою. Навіть одинока тодішна українська інтеліге.ція — тодішне духовенство, було крайно темне й убоге. А народ був невільником — панцизняком. Не богато ще зміни бачимо і за часів Маркіяна.

Одною з прикмет темних людей є завсігди і всюди те, що вони не вміють себе і всего, що їхне, поважати. Вони поважають чужу мову, чужі звичаї, чужу історію, чужу ношу, чужі дурниці, а себе і все своє уважають безвартним, поганим, смішним і дурним.

Таке було і за часів Маркіяна. Тодішне українське духовенство говорило поміж собою в дома по польськи — уважаючи польську мову кращою. В церквах по містах проповіди говорено по польськи. Коли хотів хтось щось писати, то писав або мовою церковною, або польською. А вслід за мовою українське духовенство прибирало польські звичаї, перенималося польськими думками. Так поволи українські кости польським мясом обростали.

Маркіян, будучи ще студентом, читав богато і довідував ся, як то піднесли себе з занепаду Серби та Чехи. Він познакомився також з писаннями українських письменників з Великої України — і в нього зародилася думка піднести до самостійного життя Українців в Галичині.

За думкою пішла робота. Кругом себе зібрав Маркіян громадку щирих товаришів і всі вони зобовязалися словом чести, що будуть ціле життя трудитися для добра свого народу. Щоби своїй постанові надати більше сили, вони вписували себе в Альбом, який звали „Нова Зоря" і понадавали собі славянські імена — Маркіян назвав себе „Русланом"; Яків Головацький назвав себе „Ярославом"; Іван Вагилевич „Далибором" і т. д.

Доводилося бідувати Маркіянови в школі, однакож великі думки не покидали його. І першим його видимим ділом був вірш „Голос Галичан", написаний живою українською мовою (1834). Слідуючого року сей вірш надруковано і він богатьом дуже подобався — „був трубою ангела, що будив мерців з гробу".

Того самого року виголосив Маркіян по українськи промову в музею семинарії перед духовною старшиною і гостями. Від тоді деякі питомці (студенти) говорили між собою вже лише по українськи, а не по польськи, як передтим.

Опісля виголосив Маркіян першу проповідь в церкві св. Юра у Львові по українськи, що в тих часах уважалося небувалою річею.

Ще 1834 року хотів він з товаришами видати збірник поезій і прозових творів по українськи („Зоря"), однакож професор теольоґії (богословія) не позволив, та ще і поліція зробила в Маркіяна ревізію. Шукали за забороненими книжками.

Змінивши дещо, Маркін надрукував тую-ж книжку 1837 р. в Будапешті (Будимі) на Угорщині. Книжку назвав „Русалка Днїстровая".

Однакож і тут прийшлося терпіти. Греко-католицька консисторія зробила донос і поліція книжку сконфіскувала. Книжка для греко-католицької консисторії була небезпечна, бо була написана по українськи.

Маркіян висвятився 1838 року і хоч був слабого здоровля і на лихих парохіях (в Гумнисках, в Нистаничах, в Новосілках-Ліських), та працювати не переставав. Читав, писав по українськи, заохочував товаришів до народної праці.

Однакож клопоти, лихе здоровля і напасти тих, яким Маркіянова робота не була до смаку, підорвали скоро його силу і він вмер 1843 р., проживши 32 роки.

Та не вмерла його праця. Посіяне ним зерно принесло обильні овочі. Українська мова від того часу стає мовою книжною в Галичині, а з нею росте всяка праця для відродження українського народу.

Роботу зробив Маркіян велику, хоч його писані твори не великі скількістю. Писав він дуже гарні, дуже сердечні поезії, писав короткі оповідання і перекладав дещо з инших мов.

Між писаннями є кілька українських проповідий, а також три Псальмі, що звуться „Псальми Русланові".

Що до змісту тих Псальмів, то такі вони гарні, такі вознеслі, так дишуть щирою побожністю, що їх сміло можна рівняти з Псальмами біблійними. При їх читанню вчувається, немов нова сила входить в нашу душу, нове світло освічує її. І не то ще — бо для Українця вони ще рідніші, се його власні Українські Псальми!

Їх сміло можна би увести в богослужебні книжки, та поміщати в Молитвенниках.

Для познакомлення з ними читачів „Православного Вістника", ми містимо їх понизше, розлошивши зміст їх на лад Псальмів біблійних і справивши деякі місця до вимог нинішного часу.

ПСАЛЬМИ РУСЛАНОВІ.

Псальма перша.

Не гордися чоловіче розумом твоїм, бо нічим є розум твій перед розумом Божим!

Великий есть Бог і велике імя Його!

З небес на землю, від кінця світа до кінця простираеться воля Його.

Все, що під сонцем і висше сонця, в світі і за світами, розгомонює мудрість безначальну і безконечну.

А перед сею мудрістю марниця всі мудрости наші, як капля перед морем, як червина перед велитом, як годинка перед віками.

Мудрість і воля Його, се двоє і одно, як душа і мисль її, поломінь і огонь.

Мудрість тая світови, що вода рибі, що людям віддих, що надія серцю чоловічому: візьми одно, а погибне друге.

Гордишся чоловіче умом твоїм і розумом твоїм, як день світлом, забувши на сонце, як ворона павляним пірям;

Гордишся і кажеш: нема Бога!

Та тоді і тебе нема!

Сон еси тоді і мара, а твоє імя — вітер на степах України!

А мисль твоя — дим і заворот;

А життя твоє — життя каміння у земли глубоко;

А надія твоя як піна на водах і не лишиться по днях твоїх сліз.

Мраки огорталн тя по сім, а темнота гірка наляже на тебе по тім боці —

Бо Бог хотів, щоби ти світ видів, а ти в тьму влюбився — вволиться тобі воля твоя. !

Псальма друга.

Хто став на скалі сильної віри в Бога, того нійка ворожа сила не по[illegible]

Віра серця мого як Бескид твердо постановилась на любови.

Смуток твій зиидіе і радість сліди його позмітає, а сумна північ буде ясиим полуднем;

І звеселишся, а око твоє заблищить зірницею в бурній пітьмі життя твого;

І огрієшся зоревою свитою тихомиря;

І линяеть над тобою милость Божая, бо надія із серця твого не втекла — бо хто яко Бог!

Сполошиш ми долю і проженеш щастя; день ми споморочиш і світ ми западе;

Нуждою мя вдариш і нашлеш ми злидні; світ ми спустіе і йме воротувати;

Знидіе радість і плач мя огорне; туга ми ранком і вечером журба;

І ніч ми несонна і горювання з сонцем.

Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: та не візьмеш милости і віри не візьмеш;

Та не видреш любови і віри не видреш —

Бо українське в мене серце і віра українська!

Псальма третя.

Коли приходять на тебе незаслужені лиха, не попадай в розпуку. Надійся на Бога, а все лихо минеться.

Хто з Богом, Бог з ним! — говорить наш народ і добре говорить — бо хто яко Бог?

Бо цуратися тобою будуть люде і стануть тя судити сусіди;

І брат твій скаже: нема в мене брата! — і отець твій скаже: нема в мене сина!

А мати твоя назве тя гадиною, син твій підниме руку на тебе;

І свояки твої виречуться тебе і вержуть на тя соромом і будуть неславити тебе далеко і широко, бо не вгодив еси їх лихій волі.

Але ти не журись і не вдавайся в розпуку, бо хто яко Бог?

Той, що велів нічому зродити світи — величне сонце і місяць і тьми звізд; що велів темноті перекинутися в світло;

З котрого долоні сверкнули огні і вдарили води;

Котрого невидиме око видить гадки душ наших;

Котрий звязав собою безначаток і безконець;

Котрого серце — всему світу серце, а воля — гаразд всіх віків і всіх сторін щастя —

Той з тобою, Бог з тобою!

Пр. Вк.

ПРОТЕСТАНТИ І ПРАВОСЛАВНІ.

Кажуть, що коли ґоворимо про кого в його відсутности, то він в той час гикає. І тому не раз почуєте, що коли хто гикне, то каже: „Хтось згадує мене".

Коли се правда, то мабуть ніхто стільки не гикає, як православні Українці. А то тому, бачите, бо ні про кого стільки не говорять, як про православних Українців. Одні їх ганять, другі хвалять; одні виказують до них велику любов, — дійсну, або удавану, — другі велику ненависть (тут удавання вже нема). І діється се в пресі, в церквах, на зборах, явних і тайних, в приватних розмовах, а навіть в приватних сварках.

А що се все значить? Тільки одно, а саме, **що православні Українці і їх Церква представляють дійсну силу, з якою всі, по волі чи по неволі, мусять числитися.**

Так, „автокефальники", як називають нас одні наші „приятелі", або „мамина церква", як називають нас другі „приятелі", — се не ґрупка „крикунів", як називають нас треті „приятелі", — але дійсна, реальна сила, з якою, по волі чи по неволі, всі мусять числитися.

Про се переконалися вже всі наші зорґанізовані противники і декотрі з них, приміром українські протестанти почали міняти фронт: Вони почали висловлюватися про нас вже не так ворожо, а навіть почали обороняти нас перед своїми недавними ще союзниками в боротьбі проти нас. Вони кажуть своїм союзникам: „Гей, ви, а лишіть но тих неправославних в спокою. Вони не такі злі, як ви думаєте. Вони навіть добрі. Ми починаємо любити їх".

Чи та їх любов до нас є любов брата до брата, чи вовка до ягняти, ми не беремося судити. Константуємо тільки факт, що конвенція українських протестантських провідників, що відбулась у Вінніпеґу 20 жовтня, 1926 року, ухвалила, як доносить про се проповідник Павло Крат в 7 числі „Канадійського Фармера", „відноситись до українських греко-православних, як до братів, заперестати відноситись до них, як до православної ересі, і допомагати їм як найбільше стати евангельськими християнами" (!).

Засадою нашого орґану і наших священиків, як рівнож наших світських працьовників на полі церкви, не було і не є накидатися безпідставно на тих, які в справах релігійних і національних є инакших поглядів, як ми. Лайку, накиди, інсінуації та взагалі нехристіянські способи боротьби з противником ми лишали і лишаємо нашим противникам — „Канадійському Українцеви" і його братії і „Канадійському Ранкови", бо і він частенько ступав в сім зглядi слідами орґану еп. Будки. Ми зі своєї сторони тільки відбивали і відбиваємо безпідставні і нехристіянські напади на нас (як приміром доноси на нашу церкву і її працівників перед урядом), які устроюють наші противники, а по за сим ми вели і ведемо реальну, християнську працю між вірними Рідної Церкви, поширюючи між ними Христові заповіти любови, правди і морального удосконалення.

В виду сего не можемо не приняти з приємністю відомости, що українські протестанти рішили заперестати нечесну, нехристіянську боротьбу супроти Української Православної Церкви і її працівників, і добачуємо в сьому початок звороту українських протестантів на правдиву дорогу.

Ухвалюючи на будуче не воювати проти Української Православної Церкви, українські протестанти сим самим призналися, що до тепер вони воювали. Вони осудили себе за своє дотеперішне поведення супроти нашої Церкви і призналися до гріха, а признатися до гріха, се перший крок до поправи. І коли українські протестанти щиро приняли таку ухвалу, то не далекий той час, коли вони вповні зрозуміють мильність свого дотеперішнього релігійного становища і направлять його в той спосіб, що повернуть на лоно одинокої правдивої української церкви, якою є Українська Православна Церква. Инакше і не може бути.

Дивним являється отсе: Орґаном українських протестантів є „Канадійський Ранок". Чому-ж він ані словечком не згадав про повисше згадану ухвалу українських протестантських проводирів, і ми аж з „Канадійського Фармера" про се довідалися? Виходить, що ті, які видають „Канадійського Ранка" не погоджуються з думкою деяких українських протестантів. В сім нічо дивного. Вони добре знають, що зближення українських протестантів до православних Українців може закінчитися тільки одним — **переходом їх на православіє.** А властителі „Канадійського Ранка" сього якраз бояться. Та поживемо, побачимо, що з того всього вийде.

Чи Ви вже вирівнали передплату за „Православний Вістник"? „Православний Вістник" опираєтся тільки на передплаті і „Пресовім Фонді". Инших доходів він немає ніяких. Ото-ж обовязком кождого свідомого Українця є не тільки читати „Православний Вістник", але старатись, щоби ніколи не залягати з передплатою! — Чи Ви будете одним з тих?

„КАНАДІЙСЬКОМУ УКРАЇНЦЕВИ" ПРИСНИЛАСЯ ІНКВІЗИЦІЯ.

Около півтора року тому назад архимандрит Морозов, в Вільні, перейшов на католицизм. З приводу його переходу польська католицька преса наробила чимало шуму. Ось, мовляв, православіе валиться, а католицизм зростає. Разом з польською католицькою пресою радів також „Канадійський Українець". Але радість їх не тревала довго. Морозов, як тепер показується, перейшов на католицизм не з переконання, а ради каріери. Він сподівався стати що найменше католицьким епископом. Але епископом його не зробили, а тим часом совість в ньому обізвалася і він почав жалувати, що зрадив свою віру.

В міру сього він подав прохання до православного синоду в Польщі о приняття його назад на лоно православної церкви, а за своє відступство, сам на себе наложив кару. Синод згодився на поновне приняття заблудившого архимандрита і він тепер відбуває кару, а коли відпокутує своє часове відступство від православія, верне до свого монастиря і віддасться науково-богословській праці.

Про все се доносить обширно варшавське „Воскресное Чтеніе", як рівнож львівське „Діло" з 25 грудня, 1926 року.

Але „Канадійському Українцеви" не до смаку було таке несензаційне закінчення католицької каріери архимандрита Морозова і він видумав инакше. В 6 числі „Канадійського Українця", на першій стороні, читаємо ось яку сензаційну новинку про Морозова, якого „Канадійський Українець" називає чомусь епископом:

НОВІТНІ ІНКВІЗИЦІЇ ПРАВОСЛАВНИХ.

У Варшаві перейшов до католицької церкви російський православний епископ Морозов. Коли православні довідалися о тім, зловили його, звязали і постановили спалити на стосі дерева. Дерево підпалили і епископа кинули, але його попареного в послідній хвилі вратувала і витягнула наспівша в час поліція. „Вина" була, перехід на католицизм. Виновників арештовано.

Той фанатизм нагадує Жидів, котрі переслідують своїх що стають християнами. Се нагадує також „православних", що в такім самім фанатизмі забили св. Йосафата Кунцевича; то толкує „віру" нашої кудривщини, що кличе недовірків кидати свою віру, вертати до православія 17. віку, що забило св. Йосафата і забирало католицькі церкви, толкує дикий висказ одного з протоєреїв в Канаді, друкований в укр. ґазеті: „забили Йосафата Кунцевича сокирою за впертість, те саме належиться всім католикам". Але таким фанатизмом жадна віра не встоїться. Такі неправославні способи забивають „православіе".

Як бачимо, „Канадійський Українець" не задоволяеться самою брехнею про замах на Морозова зі сторони православних, він ще й додає, що православні се чистокровні інквізитори, бо колись там забили Кунцевича, а один з канадійських протоєреїв десь колись мав писати, що всіх католиків треба повбивати сокирою.

На ділі-ж на Морозова зробили напад не православні, **а католики** під проводом уніятського ксьондзаЛіснобродського і то не в Варшаві, а в Вільні.

„Виленськое Утро" з 18 січня с. р. в ч. 1890 доносить, що тамошний уніятський ксьондзЛіснобродський на проповіди, в неділю 16 січня, накликав своїх вірних напасти на Морозова, який живе в монастирі в Вільні, і прогнати його геть, очевидно за те, що він назад навернувся на православіе. По богослуженню Ліснобродський вдався на чолі з сотенною юрбою до кватири Морозова. В дорозі юрба вигукувала: „На стос його, спалити!" Двері кватири Морозова були замкнені. Ліснобродський, ставши під вікном кватири, почав накликати товпу розбити двері. Тим часом „релігійний" захват більшости товпи де що охолов і сами таки вірні Ліснобродського звернули йому увагу, що робити погроми се не по християнськи. Тоді Ліснобродський заявив, що коли вони не розібють дверий і не проженуть Морозова, то він в слідуючу неділю скличе людей з ринку і вони се зроблять. Такі погрози Ліснобродського ще більше настроїли проти нього його вірних і вони заявили, що більше до косьцьола його не пустять та що підуть зі скаргою на нього до його епископа Міхалькевича.

На чім остаточно скінчилися погрози Ліснобродського устроїти погром на помешкання Морозова, сподіємось довідатися з майбутніх донесень преси. Але вже й се, що знаємо про цілу справу з Морозовим доказує, що „Канадійський Українець" в своїм поході проти православних не перебирає в средствах і часто послугується найбільш огидною брехнею.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SOHOL" — Box 3684, — Winnipeg, Man.

„ПРАВОСЛАВНИ[illegible]"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича [illegible]
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
[illegible] — WINNIPEG, MAN.

КАТЕХИЗМ ДИКУНІВ І КАТЕХИЗМ СВІДОМОГО НАРОДУ.

Що релігію треба відгороджувати від справ народу — таке говорять або люде несвідомі, або вороги. Бо власне релігія повинна стояти в середині народнього життя, а не поза його межами.

Погляд, що релігія не має і не має мати нічого спільного з народністю, покутує в Українців потроха дотепер. Так думає дехто з інтелігенції, так вчать дуже часто церковні провідники, речники церковної науки. „Канадійський Українець" перед кількома роками передруковував цілий трактат („Народня чи вселенська церква"), написаний галицьким богословом, де доказувалося, що церква не повинна бути народною та мішатися до народних справ, бо, мовляв, Христос хотів, щоби церква була „вселенська", а не народна.

За такою наукою йде подібна робота. В греко-католицькій церкві від довшого часу церковна власть уважає такого священика добрим і Богу милим, який не дбає за свій нарід. Се, кажуть, правдивий тип апостола.

Інтересно буде нашим читачам довідатися, як дивляться на церковну і народну справу другі народи.

Катехизм, се книжка, яка підготовляє людей на добрих християн і добрих людей. З катехизму отже повинні би ми також довідатися, яке має бути відношення релігії до справ народних.

Та коли переглянути греко-католицький катехизм від давних часів (в мене в руках катехизм ще з 1864 року), аж до нині, **то мабуть не знайдемо й одного прямого натяку про якесь ясне відношення церкви до справ народних.** Весь зміст обнимають лише питання про Бога, про тайни і т. п., а про те, що чоловік має якісь обовязки для спільних справ громадських, що від його суспільного положення залежна також можність і якість його християнської роботи, про те ні згадки. А в новійших греко-католицьких катехизмах можна подибати навіть обчислений замір зводити людей з їх народнього ґрунту. і вести на ґрунт ворожий.

Не так в інших людей. Переглядаю „Підручник Науки Жидівської Релігії", рабіна Тавбелеса, і від першої сторінки бачу, що сей катехизм якраз для Жидів, для їхньої науки, для їх народнього добра. Зараз з початку пояснено, хто се такі Жиди, чому вони називаються Жидами, чому Ізраїльтянами, що се за народ, а дальше впродовж усего змісту бачимо, що тут якраз о Жидів ходить, що релігія має жидівський нарід зробити добрим, розумним і щасливим.

Колиб же позбирати всі греко-католицькі катехизми від давних літ до нині, то чи знайдеться там щось подібне? Ні! **Там не побачите місця, де було би сказано, що наука сього катехизму має на меті найперше добро і щастя українського народу.** Там звичайно самого слова „український" не дошукаєтеся.

Не диво отже, що український народ йшов в світ темним, не знаючи хто він і що він. Не диво, що під поняття народности підтягав він католицизм і на питання: „Якої ти народности?", відповідав: „Я католик".

Инакше також ніж Українці дивляться на релігію Поляки. В них костел уважався завсігди їх народньою справою, народньою твердинею і в їх катехизмах можна знайти і навіть такі вискази між обовязками Поляка: **„Не сповідавай земі Русіном і протестантом".**

Та як розуміють Поляки справу релігії, отже і справу катехизму, побачимо з отсього приміру:

В 1919 році появився польський підручник для катехитів, а його автором є ксьодз др. Ян. Цемневскі. Книжка називається „О новожитном методен научаня релігії" і її потвердив познанський архиепископ Найман. І там між иншим читаємо:

— Катехизм розпочинає науку релігії від питання: На що чоловік сотворений?, але тойже катехизм того самого чоловіка не зробить ще свідомим членом народу (його не усуспільнив). Бере він чоловіка без ніякого виховання (ін крудо), так, як вийшов з лона природи, а сей чоловік напів дикий, мало що не звірина, з низькими і самолюбними інстинктами. Жне він передовсім на те, щоби заспокоїти свої потреби і змислові пожадання, жне, щоби ужити життя. Такому чоловікови говорити про Бога завчасно, бо він не може собі Господа Бога навіть уявити.

— Наперед треба його усуспільнити, що стаєся, коли чоловікови дасть ся почуття, що він належить до своєї родини, до народу, до своєї батьківщини. Доки чоловік не чуєся звязаним з родиною і народом, доти є він в звірячім стані. Доки не полюбить він своєї родини і батьківщини (себто цілого свого народу з усіми його справами), доти дармо йому говорити про любов до Бога.

— Чоловік, що стоїть далеко поза своїм народом, вертає до стану варварства, бо власне найважнійшу і найкращу часть чоловіка становить те, що вяже його з його народом. Для того катехизм, що стоїть на космополітичнім (ненароднім) становищу, має перед собою варвара, який ніколи не зрозуміє як слід науки Христа.

— Поки отже зачнемо говорити дитині про Бога, треба її познакомити найперше з низшими, більше практичними ідеалами, якими є: родина, нарід, батьківщина. І тому на першім місци в катехизмі повинно стояти питання:

„Через що стаємо ся людьми?" — а відповідь повинна бути:

„Людьми стаємося через любов до народу і батьківщини, а також через службу ідеї."

— Потім доперва можна чоловікови говорити про Бога. Инакше Бог буде для нього лише божком. Забуває про те катехизм, для того його наука видає такі малі овочі.

— Нинішний катехизм укладали в 16-ім віку і тоді справа народности не була такою важною справою, як нині. Длятого за підставу релігії взято чоловіка без народности, то є — космополіта. Тоді могло се бути чимсь природним, нині нерозумним. Та мимо того нині катехизм стоїть там, де стояв в 16-ім столітті.

— До удуховлення чоловіка треба йти постепенно, через його ушляхотнення, ународовлення, усуспільнення. Длятого на першім місци повинна стати наука про чоловіка, про народ, про батьківщину, а доперва дальше повинна прийти наука віри.

Так думають польські церковні провідники, так голосять свому народови, однакож Рим не тілько не робить їм докору за те, але уважає ще добрими християнами.

Не те в греко-католиків. Тут голоситься, що греко-католикови вистарчить, коли буде католиком, а більше нічого. Про свій народ, народну справу не треба дбати, — кажуть йому, — бо „націоналізм, се не релігійна справа, але людська". А людські справи, мовляв, противні Богу. Кажуть: „Національна вартість перед Богом не є ніякою вартістю" („Народна чи вселенська Церква", стор. 9).

Така наука веде живцем до того, що признаватися до свого українського народу, працювати з ним, дбати про його щастя, його свободу — се для Українця гріх. І се тоді, коли в сусідів-католиків — в Поляків, голоситься, **що чоловік, який не уважає себе членом народу, не працює для його справи — се дикун, варвар, грішник.** Там кажуть, що хто не любить свого народу, той не може і Бога як слід пізнати і любити, а Українцеви ті самі говорять якраз противно.

Чи не варта отже Українцям пильнійше над тим призадуматись?

В.К.

ЧИ ВИ СПОВНИЛИ СВІЙ НАРОДНИЙ ОБОВЯЗОК?

У всіх свідомих народів кождий член того народу ставить собі за моральний обовязок підпомагати свої народні інституції. У нас ще тільки невелика частина народу почала се розуміти і час від часу посилає свої жертви на піддержування своїх народних інституцій. Такою народною інституцією є Український Православний Собор в Вінніпеґу.

Чи Ви вже зложили від себе жертву на Собор?

Жертви на сплату довгу на Соборі слати на адресу:
H. I. BLOCK, — 219 DUFFERIN AVE, — WINNIPEG, MAN.

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

З Новим Роком почав виходити в Шікаґо, Злучені Держави, місячний журнал п. заг.:

„СІЯЧ"

орган Української Православної Церкви в Злучених Державах. — „СІЯЧ" появився на місце „Дніпра", який заперестав виходити з кінцем 1926 року.

Перше число „СІЯЧА" представляється дуже добре, так щодо змісту, як і формату, отже треба вірити, що український православний загал, так в Америці як і в Канаді привитає новий журнал гідно і постарається розповсюднити його між українським загалом як найширше.

Передплата „СІЯЧА" на Канаду виносить $2.50 річно.

Адреса:
THE SOWER, — 1944 W. Erie St., — CHICAGO, ILL.

ВОСКРЕСЕННЯ ДУХА — В РІДНІЙ ЦЕРКВІ.

„Ось тепер день спасіння" (II. Кор.: VI. 2)
„Одвідав Бог людей своїх" (Лук.: VII. 16).

Була у нашого українського народу Мати рідна та добра, щирозичлива — Українська Православна Церква. Берегла Вона свій народ, дбала про нього зі щирого серця, як мати дбає про сина. Доглядала його та виростала, розвивала його духа, направляла його на правдиву путь християнського життя любови.

Та завидно стало ворогам-сусідам, які лакомі на добро українського народу, загарбали йому його власну хату та відібрали йому волю. (Одначе не могли вони заволодіти його вольною душею). І ось задумали вони закувати нашу Матір рідну у важкі кайдани. Відібрали Їй змогу опікуватися своїм народом, а тоді підступом і насильством віддали його під владу чужої церкви-мачухи.

Одні прикували його до окрівавленої золотої карети римської блудниці, другі до крівавого воза московської перекупниці.

Так до тяжких кайдан тіла добивали вороги ще тяжчі і страшнійші кайдани на народню душу.

Дочка польської політики, названа „унія", і московська прислужниця цареславя роздерли душу поневоленого нахабними сусідами українського народу. Вони прибили й здеморалізували його духа при помочі пофалшованої науки Христа.

І стратив український народ віру й надію у святу Правду та в живу силу своєї душі. Він почав уважати себе слабшим та нищим від своїх захланних сусідів, почав привикати шукати помочі й порятунку для свого духа і тіла у чужих спасителів. Він загубив віру у власні сили, яка одинока може підняти його до верха волі духа і тіла.

Ставши рабом душею, український народ витрачував свої душевні та тілесні сили на службу чужим, своїм-же ворогам віковічним.

І вороги лукаві, виссавши у нього жизненність, положили його на смертну лаву. Присудили йому не жити більше та пустилися виносити домовину українського народу із городських воріт світа сього на кладовище забуття.

Зібрався великий похоронний похід. І йшли за домовиною ближчі і дальші сусіди і вороги і ті, що цікаві були на похоронне видовище.

А Мати рідна — Церква Православна Українська ступала за смертними ношами сина свого бездольного, тяжко засумована, безпотішна, як мати молодця з Наїну. Жаль важкий стискав серце Матері, сліз не ставало тяжке горе вилити.

Вороги раділи, а товпа гляділа обоятно на смуток і ридання печальної Матері.

Та побачив Господь лукаву радість ворогів, а тяжкий безпотішний смуток Матері печальної. Змилосердився над Нею і озвався ласкаво: „Не ридай!" І приступив до домовини українського народу, в яку положили його лукаві вороги віковічні, і промовив до нього: „Встань!"

І піднявся омертвілий український народ, що його вороги тяжкі хотіли закопати у могилу. Господь вивів наш народ із тяжкої ворожої темряви, у якій блукав він цілі віки, повів його до дійсного сонця Правди — віддав його під опіку рідної Матері, Української Православної Церкви.

І воскрес та прозрів духом український народ та почав прославляти живого Бога Істини святої щирим серцем-душею, своїм рідним словом, і став шукати у Нього потіхи та скріплення для себе у важкій боротьбі за краще майбутнє для духа і тіла грядучих поколінь.

В найтяжчу та найнебезпечнійшу годину „одвідав Бог людей Своїх".

Господь змилосердився над нами, одвідав наш народ. В саму найприкрішу пору дав йому великих, повних посвяти та благородньої запалу, післанників, що почули в собі чудодійну силу святого Божого Духа. І ось взялися вони щиро та горячо до великого і святого діла і почали піднімати знесилену й ослаблену у ворожій неволі Рідню Церкву — Матір.

Великими і святими словами сих своїх післанників Господь підняв український народ зі смертних мар, від душевної смерти, до якої привели його віковічні його вороги руками західної й північної мачухи-церкви. Народ побачив перед собою своїх рідних духовних провідників, що не служать ніяким можним світа сього ні мамоні, — провідників, що як вірні й правдиві слуги Христа не бажають „панувати над народом", а являються „взором стада" (І. Петр.: V. 3).

Перед українським народом стали духовні провідники, що є справжнім „світлом світу", що просвічують своїм приміром дорогу до Христа. Вони, як колись перші благовістителі Христових заповітів, мають своїм Учителем і Повелителем самого Спасителя і Його святу науку, а не служать людській гордині.

І ось за їх спасенним проводом український народ підіймається із душевної темряви, у якій держали його цілі століття вороги Христа і Його святої Правди. А ті, що їм нехристіянське владолюбя та служба мамоні чужих церков відібрала віру у Найвищу Правду, прозріли тепер своїми духовними очима. Вони відчули на собі животворну силу правдивого слова Бога живого і стали вірними дітьми своєї рідної Матері-Церкви, яка по правді служить Христу та голосить величній заповіт любови у його чистій несплямленій красі.

Ті, що передше невірні були як Тома, стали вірні і зрозуміли, що „одвідав Бог людей Своїх". Серед великої світової пожежі та нелюдського братовбивства вони пізнали, що „Бог обернув премудрість світа сього в дурощі" (І. Кор.: І. 20), і що тільки „Христос роспятий — Божа сила і премудрість" (І. Кор.: І. 23-24). Ті, що колись „руйнували Церкву Божу" (Гал.: І. 13), як Савло, навернулися, і богато із них стали благовісниками Христового слова, як апостол Павло та не страхаються тяжких переслідувань і смерти за святу Правду.

Серед українського народу пішло благодатне відродження релігійного духа, як колись за часів перших християн. Тому ми можемо сказати словами св. Письма, що справді „ось тепер пора приятна, ось тепер день спасіння" (II. Кор.: VI. 2) для нашого українського народу.

Пробуджені й очищені в вогні всесвітньої та нашої визвольної боротьби, ми відродилися по віках душевної й тілесної неволі до нового, справді християнського життя духом нашим. Бог влив у наші серця могутнього духа віри і ми визволили нашу Рідну Церкву із кіхтів московського цезаропапізму та рвемо духові кайдани ватиканського папоцезаризму, що використовує величню Христову науку для своїх темних політичних цілей.

Правдиві й вічні Христові благовісники та щирі сини рідньої країни понесли правдиве слово Христове між закованих у кайдани духа і тіла братів своїх менших. Вони показуються як правдиві слуги Божі „в терпінню, в горю, в нужді, в тіснотах" (II. Кор.: VI. 4). Вони проповідують правду та справедливість для народу на основі величнього заповіту любови ближнього.

За те ненавидять їх та переслідують їх червоні слуги сатани, що вірять тільки в царство ненаситнього звірячого тіла. За те ненавидять їх та очернюють новітні, християнські фарисеї, що служать також мамоні та людській гордині, що „самі до царства Божого не входять і других не впускають ввійти".

За святе слово Божої Правди ненавидять їх ті, з яких найманити новітніх фарисеїв поробили „двічи гіршими від себе". У своїй темноті безпросвітній, у якій держать їх їхні проводирі продажні, вони ще й уважають, що „приносять Богу службу", накидаючись та очернюючи правдивих слуг Божих.

Та хоч у свойому благовістю сі правдиві слуги Христа „у всьому горюють та живуть у трівозі, то не нарікають і не теряють надії" (II. Кор.: IV. 8), „бо мають дух віри" (II. Кор.: IV. 13). Тому хоч вони „вбогі, то многих збогачуючі" (II. Кор.: VI. 10) своїм словом і духом правди та любови.

І не перестануть вони благовістити святе слово Христове братам своїм меншим, поневоленим та обманеним ворогами Христа і народу. Не перестануть, бо „вірять, тому і говорять" (II. Кор. IV: 13).

Ніщо не спинить побідоносного походу нашої рідної Церкви, яка служить Христу, а не можним світа сього та мамоні. Ніщо й ніхто не спинить, бо „слова Божого не скувати" (II. Тим.: II. 10).

Наша рідна Святиня піднімається з кождим днем в гору все вище і вище, наша Рідна Церква розростається все ширше і ширше, так в нашій Батьківщині, як і тут у Новій Землі.

Не спинить її благословенного й благодатного розвою переслідування її дітьми сатани й антихриста, чи вони червоні чи чорні. Наклепи й брудні очернення зі сторони ворогів завзятих причиняться тільки до більшого її розвою та поширення між обманеними дітьми українського народа.

Як правдиві слуги Божі, слуги Христа, маючи в собі правдивого і щирого духа його божественної науки, благовісники Рідної Церкви „в словах правди, в силі Божій, зброєю премудрости" (II. Кор.: VI. 7) переможуть ворогів Христа і народу.

І недалекий вже час, що ввесь український народ пізнає, що серед найтяжчої нашої недолі „одвідав Бог людей Своїх", що „ось тепер пора приятна", що „ось тепер день спасіння" наспів для нас.

Зніме ввесь український народ тяжку полуду вражої облуди зі своїх очей.

І усі діти України зєднаються у своїй Рідній Святині,

щоб спільно і щирим серцем славити живого Бога Правди Святої, щоб спільно і щирим серцем молити Його о кращу долю для Рідного Народу, щоб разом підносити себе морально та скріпляти свого духа до боротьби за Правду святу, за волю духа і тіла на те, щоб свобідно і розумно, послідуючи святій та величній науці Спасителя, осягнути царство Боже у наших серцях в дочасному і тим заслужити собі його у грядучому вічному життю.

о. Т. Д. В.

КАТОЛИКИ В КАНАДІ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Редакція „Православного Вістника" дістала до оголошення слідуючу резолюцію-протест з Крайдор, Саск.:

РЕЗОЛЮЦІЯ.

Річні Загальні Збори Греко-Католицької Парохії Св. Димитрія в Крайдор, Саск., котрі відбулися дня 20 січня 1927 року, в місточку Крайдор в Українськім Народнім Домі, рішучо протестують проти введеного ЦЕЛІБАТУ в наше греко-католицьке Священство і РИМСЬКИХ ОБРЯДІВ в наш греко-католицький обряд.

Загальні Збори рішучо протестують проти КОНКОРДАТУ, котрий силою введений проти волі нашого безборонного народу в Галичині.

Дальше протестується проти виклятгя з Церкви наших передових людей, яке то практикується тепер в Америці.

Петро Крисак, голова церков. ком.
Гриць Гарах, секретар церк. ком.
Никола Сенькусь, ріф муніціпалу.
Василь Харко, Голова Народного Дому.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Концерт-відчит 30-го січня.

В неділю вечером, 30 січня, виголосив відчит наш парох прот. С. В. Савчук, на тему: „Воля і сваволя". Хто учищає до Собору на богослуження, той знає, що прот. Савчук свої проповіди як найстараннійше опрацьовує. Те саме і з його відчитами. З вище згаданого відчиту ми довідались, що означає воля, де її границі, а що сваволя і до чого та сваволя допроваджує. Воля, себто особиста свобода, дає широкі права, — вона дозволяє чоловікови робити все те, що йому подобається, з виїмком того, що нарушувалоб або ограничувалоб свободу другого. Далі о. Савчук сказав, що аби не переходити границі волі, треба, щоби людина була характерна, мала морально-религійне виховання. Бо людина й з найвищою освітою, з найбільшим образованням, коли її бракує морально-религійного характеру, поповнює дуже страшні й огидні вчинки. Для доказу бесідник наводив статистику, яку видали в Америці на підставі зізнань суддів, адвокатів й инших передових людей Злучені Держав, які по довголітнім досліджуванню прийшли до переконання, що власне брак религійно-морального виховання є причиною того, що в Злучених Державах так богато мордів, рабунків й инших злочинів. Інтересне се, що львину частину тих переступств виконують молоді люде, понизше 20 літ життя. А все те тому, що родичі, які навіть щиро бажають добра своїм діттям й всіми силами стараються, аби їх діти дістали як найширшу освіту, не дбають за религійно-моральне виховання.

Коли о. Савчук скінчив, довгі оплески виказали, що відчитом всі були заінтересовані. Дальше були питання і дискусії в яких забрали слово п. Свистун, адвокат Арсенич і др. З сих всіх бесід виходило, що ми, Українці, повинні звертати як най більше уваги на виховання наших дітей, бо вже й між нашою молоддю, головно по містах, появляються ріжні переступства.

Я скажу, що жаль, що всі Українці по цілій Канаді не можуть чути таких відчитів, які є кождої неділі в салі Собору, бо користь з тих відчитів дуже велика.

Концертову програму виконали члени соборного хору під проводом п. Свистуна. Програма була в такім порядку: хор відспівав „Почаївська Матір Божа"; п. Ів. Пасічняк грав на мандоліні; п. Свистун співав барітонове сольо (два виступи); хор відспівав дві коляді; пп. Пасічняк і Парасюк відіграли дует — перший на мандоліні, другий на гітарі; по сім слідувала декламація і знову хор. Концертова програма була виконана дуже старанно.

Концерт-відчит 6-го лютого.

Відчит виголосив посол Н. В. Бачинський на тему: „Культурне значіння національних танців". Відчит був дуже цікавий. Бо танець звичайно уважають за щось неважне, а ще такі танці, які тепер так розповсюднені між Українцями. Але коли говорити про національні танці, то ті танці є частиною культури даного народу. Майже кожний нарід, а в тім і український, має свої національні танці. Танці є так давно записані в історії людства, як лише далеко та історія сягає.

Шановний бесідник апелював до присутних, щоби використали присутність у Вінніпегу п. Авраменка, спеціяліста й творця українських національних танців, який власне приїхав тому до Канади, щоби вчити українських національних танців. Бо коли між нашим народом поширяться наші національні танці, то тоді закинуться дотеперішні, в богатьох випадках з неморальною закраскою. Бесідник рівнож сказав, що так, як наша пісня підносить нас в очах чужинців, те саме зроблять і наші національні танці.

Концертова програма була виконана мандоліновою орхестрою під проводом гром. Парасюка. Крім виступів орхестри були декламації. Всі точки були виконані надзвичайно добре.

Відчит-концерт в неділю 13 лютого.

Відчит виголосив п. Кухта про свою подорож по Полудневій Америці. Вже давнійше п. Кухта сю подорож описав в „Українськім Голосі". На відчиті п. Кухта показав богато образків (світляних) з тої подорожі. Цікаво було бачити образки з життя тубольців в Полудневій Америці, ріжні будівлі, місточка, оселі, незнані нам дерева; бачили ми, як ростуть банани, чоколядове, гебанове й инші дерева. Бачили Панама канал і ті замки, в яких замикається корабель, коли треба, щоби вода піднесла його, або коли треба, щоби корабель був спущений на низшу воду. Відчит був доволі довгий, але дуже цікавий і корисний.

Концертову програму виконав хор Українського Народного Дому під дірігентурою проф. Туруди. Були теж гарні декламації і скрипкове сольо, яке відограв малий Гунькевич. Як з відчиту так і з концертової програми ми, слухачі, були дуже вдоволені.

Концерт-відчит в неділю 20 лютого.

Сеї неділі адвокат Арсенич виголосив відчит на тему: „Становище Канади супроти Великої Британії в порівнанню зі становищем України супроти Союзу Радянських Республик". Свій відчит п. Арсенич опер на урядових документах, які є надруковані в ріжних книжках. (Богато з тих книжок п. Арсенич приніс з собою, щоб цитувати з них потрібні факти.) П. Арсенич доказав, що Канада супроти Великої Британії є зовсім самостійною державою, а вяжуть Канаду з Великою Британією лише традиційні звязки. Доказав се бесідник ріжними фактами. Що-ж знову до Радянської України, бесідник рівнож доказав богатьма фактами, що Радянська Україна є такою самою залежною кольонією Росії, як була за царату. Бо так, як всі справи, що тичаться самостійного державного життя Канади рішаються в Оттаві, так всі справи, що тичаться державного життя українського народу на Радянській Україні рішаються в Москві. І хоч ніби є в Харкові український уряд, то він виконує лише директиви уряду з Москви.

Відчит був довгий і дуже поучаючий. Бо крім фактів, яке є становище Канади супроти Великої Британії, а Радянської України супроти Росії, ми довідались, як провадиться державне життя Канади, а як провадиться державне життя Совітського Союзу.

Концерт сього вечера був надсподівано гарний. Перед відчитом були: молодий Гуйван, скрипкове сольо; панна Свистун, декламація; панна Ковбель, піянове сольо; учитель Кумка, декламація; п. Парасюк і ще один добродій, дует, перший на гітарі, другий на балалайці. По відчиті була відіграна дуже весела одноактівка. Виступали найкращі аматори, як панна Маруся Угринюк, пані Стечишин, Казанівський, Бурянич і инші. Ся одноактівка була дуже гарно відіграна.

Робота жіноцтва.

При Соборі є також зорганізоване жіноцтво. Воно покищо робить найбільші старання, щоб допомочи в сплаті довгу на Соборі. Та крім сего старається про піднесення знання між жіноцтвом. От хочби таке:

Раз на тиждень жінки сходяться до салі Собору і одна з жінок, яка знає варити або печи щось таке, чого не знають другі, в практичний спосіб в кухні салі Собору, вчить сього других. Се саме з вишиванням і взагалі зі всім, що тичиться жіночих справ.

Се є приміру гідне поступовання. В такий спосіб повинні поступати всі жінки, які є з'організовані при православних церквах.

Скромний.

НОВА ПАРОХІЯ.

(Витков, Саск.).

Минувшого року, в місяці грудни в нас заснувалася українська греко-православна громада, котру обслугує о. Гребенюк з Саскатуну. Членів вписалося 27 і є надія на більше. Богослуження відбуваються в Народнім Домі, бо церкви ще не маємо. Як Бог поможе, в короткім часі побудуємо церкву. На Різдво комітет парохіяльний ходив колядувати на ціль церкви і заколядував 99 долярів. Місцевий амат. кружок відограв на Трох Святих представлення і дохід жертвував на ту саму ціль.

До тимчасового церковного комітету увійшли: Андрій Никифорук, голова; Александер Олексюк, заст. голови; Іван Кіндрачук, касієр; Теодор Мочульський, писар.

Т. М.

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ.

(Ітонія, Саск.).

Дня 14 січня с. р. в нашій школі відбувся перший український концерт в сій місцевости. Перед розпочаттям концерту п. Максим Канашевич дав вступне слово, в якому пояснив значіння концертів та вечерків і закликав родичів виховувати своїх дітей на щирих і свідомих горожан краю і членів свого народу.

Предсідателем був п. Максим Бойчук. Програма складалася з 25 точок. Входили сюда хорові співи, декламації, діяльоги і представлення „Маруснна Ялинка" і „Святий Николай".

По концерті св. Николай роздав діттям дарунки та напімнув їх, щоби добре вчилися і вчащали до церкви.

Після сього відбулася спільна перекуска і забава.

На концерті були також Англійці і дуже хвалили собі так концерт, як і спокійну примірну забаву.

Чистий дохід з концерту призначений на Собор Св. Покрови в Вінніпегу.

М. Бойчук.

РІЧНІ ЗБОРИ УКР. ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В ТОРОНТО — НОВИЙ ЗАРЯД.

Торонто не має ще власної церкви, ані сталого священика і з тої причини богослуження відбувалися до тепер раз що два або три тижні. Послідне відбулося в неділю 30 січня. Того дня була відправлена і Панахида з нагоди свята української державности (концерт відбувся вечером). Перед престолом видніла могила накрита червоною китайкою а над могилою хрест з білої берези та зелена сосна. Через цілий час панахиди стояли біля могили два запорожці з шаблями в руках а свящ. Бігон виголосив патріотичну проповідь. Богато присутних плакало зі зворушення.

Тижнем перед тим відбулися річні збори, на яких вибрано новий заряд на слідуючий рік. Предсідник — Микола Щигель, рек. секретар — Мих. Деренюк, фін. секретар. — Павло Колодій, скарбник — Мих. Материн, заст. предсідника — Микола Сакалюк, виділові Франко Ставарський і Ю. Шупенюк. Контрольори: Микола Фукшанський, Іван Ґураль, Йос. Богуцький. Атанасій Метельський і Вас. Юрійчук увійшли до братства на слідуючий рік. Їм і решті виділовим уділено абсолюторіюм.

Предсідник здав звіт з діяльности організації від дня вибору старого виділу 14 листопада, 1926. До того часу занимався організацією громади і скликанням перших зборів тимчасовий комітет, який був зформувався на 7 листопада, 1926, в присутности Петра Ткача, Івана Кулієвича, Мих. Ґуждя, Мих. Лібера, Вас. Юрійчука, Франка Ставського та Мих. Мишкевича. Перші три увійшли були до тимчасового виділу і сю згадку робиться в ціли, щоби познакомити інтересованих з початками української православної громади в Торонті.

Скарбник Мих. Материн здав звіт фінансовий а опісля слідувала дискусія про лучше опорядковання та ведення дальшої роботи. Се потягне за собою деякі зміни і хоч число парохіян дотепер зростало, то буде воно зростати ще скорше.

Мих. Деренюк, секретар.

КАТОЛИКИ—ПРАВОСЛАВНІ.

(Вінніпеґ, Ман.)

Перечитуючи 5 число „Канадійського Українця" подибав я новинку, повторену за „Українським Голосом" про те, як то якась там циганка в Англії, призналася, що вона взяла циганський шлюб в сей спосіб, що перше її молодий, а по тім вона перескочили через мітлу і відтак жили щасливо через 50 літ, як чоловік і жінка. На закінчення сеї новинки „Канадійський Українець" не видержав, щоби не переїхатись по православних Українцях, та не порадити їм в себе завести такі шлюби.

Читаєш такі нісенітниці, і з дива не можеш зійти, — чому то якраз православні малиб брати собі примір з циганів, а не католики? Хіба православні не мають своїх шлюбів після яких звінчані моглиб щасливо жити до смерти? Хто був в православних церквах, то знає, що чин вінчання у православних є дуже величний. В православній церкві, де обставини на се позволяють, як ось в нашому Соборі в Вінніпегу, то навіть хором співають вінчання і безперечно, що таке вінчання на довгі роки остається в памяти звінчаних.

Греко-католицька церква хотяй присвоїла собі церемонію вінчання як і всі инші церковні обряди від православних, то звела його на ніщо, бо кому доводиться почути вінчання в католицькій церкві, то аж соромно слухати того мелення язиком третого через десяте, наче за панщину. І хіба таке тарахкання можна назвати відправою? Хіба не є се гріхом дурити Бога і людей, що то така відправа? Друге — після „Канадійського Українця" виходить, що католицький шлюб є дійсно „твердий", вічнотреваний, який одинокий приносить щастя подружжу. Вистарчить оглянутися кругом себе, щоби переконатися кілько тих, що брали „тверді" католицькі шлюби нині покинули чоловіки жінок, а жінки чоловіків. І чи не на місци було, щоби католицький редактор пишучи той хвостик до чужої новинки, був вкусився за язик і сказав: „Чи не дебре булоб католицькій церкві завести в себе такі шлюби?"

Т. Іванів.

ПЕРЕПИСКА.

М. Д., Брукебі, Саск. — 1) Чи православні вірять в чистилище, а коли ні, то чому моляться за померших? — Православні в чистилище не вірять, але за померших моляться тому, бо так навчає робити св. Письмо. Апостол Яків (V: 16) і Апостол Павло (Тимотея II: 1) кажуть молитися за всіх людей, а св. Іван Богослов наказує молитися особливо за грішників (Іван V: 16). Не можнаж казати, щоби се відносилося тільки до живих, бо умерлі є такиміж членами церкви, як і живі і смерть чоловіка, з християнської точки погляду, не може нарушувати звязи між ним і оставшими в живих, бо „Бог не є Богом мертвих, а живих, бо в Него всі живі (Лука XX: 38). А апостол Павло каже: „Коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; та, чи живемо, чи вмираємо, ми Господні (Рим. XIV: 8). Отже возносячи молитви за померших православна Церква визнає, що вони вмерли тільки тілом, душею-ж живі. І такими молитвами за померших ми тільки виконуємо волю Божу, волю Ісуса Христа, Який сказав, що всякий гріх проститься чоловікови тут, на землі, і на тім світі, за винятком тільки хули проти Духа Святого (Мат. XII: 32). Отже православні моляться за померших, бо за них треба молитися, хотяй не стараються вгадувати, де, в якім саме місці, душі померших перебувають до Страшного Суду, як се роблять католики, які видумали чистилище. Треба додати, що католицька церква також не завжди вірила в чистилище, хотяй завжди молилилася за померших. Догму про чистилище в католицькій церкві ввів папа Григорій Великий (був папою від 590 до 604 р.), отже питання, де, після науки католицької церкви, знаходилися душі померших перед тим, нім папа видумав чистилище? Та на се питання най відповідають католики.

2) Чи є підстава вірити в непорочне зачаття Пречистої Діви Марії? — Ні. В св. Письмі нема про се найменшої згадки. Догму про непорочне зачаття проголосив вперше Папа Пій IX., 8 грудня 1854 р., і хотяй визнає її тепер ціла католицька церква, вона не була удобрена ніяким собором. Наука про непорочне зачаття підносить, що Пречиста Діва Марія народилася без первородного гріха. В св. Письмі нема нічого, що підтримувалоб таке твердження, противно в св. Письмі виразно стоїть, що всі люде родяться в первороднім гріСі, отже і Діва Марія. Один тільки Бог знає дійсну правду про непорочне зачаття Діви Марії, а що в св. Письмі нема про се найменшої згадки, то так і виходить, що Бог тільки одному папі Пієви IX. обявив про се. А в таке можуть повірити тільки люде, які нічого не думають.

3) Чому в православнім Символі Віри говориться: „І в Духа Святого..., що від Отця походить", а в католицькім Символі Віри: „І в Духа Святого..., що від Отця і Сина походить"? — Символ Віри вложили перші два вселенські Собори, які відбулися в р.р. 325 і 381. Другий вселенський Собор також заборонив заводити в Символі Віри будь які зміни. Але папа римський знехтував рішення вселенського Собора і на власну руку додав до Символа Віри два слова — „і Сина". На підставі Євангелії знаємо, що Дух Святий походить тільки від Отця. В Євангелії від Івана читаємо: „Як прийде Утішитель, що Я пішлю вам від Отця, Духа правди, що від Отця походить, Той свідкуватиме про Мене" (XV: 26). Ось чому в православнім, Символі Віри, який вложили вселенські Собори, а не один чоловік, як в католицькій церкві папа, говориться: „І в Духа Святого..., що від Отця походить".

Д. С., Отон, Саск. — 1) Що є душа? — Душа є безсмертний дух, який перебуває в людськім тілі і який відріжнює чоловіка від звірини. — 2) Чи душа є безсмертна? — Так. — 3) Де перебуває душа по смерти? — Душа після смерти перебуває до Страшного Суду в передчуттю або вічного щастя, або вічного прокляття. Але в якім саме місци вона перебуває, сього ніхто з людей не знає. — 4) Чи є пекло і де воно і яке? — Що пекло є, про те знаємо зі св. Письма. Ось деякі витяги зі св. Письма, які говорять про се: „Тоді скаже Він до тих, що по лівиці: Ідіть від Мене, прокляті, у вогонь вічний, приготований дияволови і ангелам його" (Мат. XXV: 41). І підуть ці (то є грішники) на вічні муки, а праведні на життя вічне. (Мат. XXV: 46) „Лучше тобі одноокім увійти в царство Боже, ніж, дві очі мавши бути вкинутим у вогняне пекло" (Марк. IX: 47. Також 45). „А коли кого не знайдено записаного в книзі життя (то є в книзі праведних), то вкинуто його в огняне пекло" (Відкриття св. Івана Богослова XX: 15). — 5) Як треба розуміти оповідання про богача і Лазаря (Лук. XVI: 19—31) — чи богач і Авраам справді розмовляли з собою і як се могло бути, коли богач був в пеклі а Авраам в небі? — Оповідання про богача і Лазаря є тільки притчою в якій образково представлена кара за грішне життя і нагорода за праведне життя. Отже не можна твердити, що між богачем і Авраамом дійсно велася така розмова, як в притчі сказано. — 6) Чи є чистилище і де воно? — Чистилища нема. Повнійшу відповідь на се питання знайдете повище. — 7) Чи не є гріхом молитися перед образами? Біблійники кажуть, що се є гріхом і на доказ наводять слова зі св. Письма (Ісаї 44: 15—18). — Молитися перед образами, а молитися до образів, се не одно і те саме. До образів ніхто не молиться. А як молится перед образами, то є стоячи перед ними, се не є ніяким гріхом. Та ви певно маєте на думці, чи можна шанувати образи. Отже можна. Коли ми шануємо образи, то не шануємо паперу, фарбів і дерева, з яких образи зроблені, але особу, память їх, які є на образах зображені. Ми шануємо портрети (образи) славних людей, як Шевченка, Франка, Хмельницького і инших, шануємо рівнож портрети своїх родичів, приятелів і близьких, але така пошана не відноситься до портретів, як до таких, але до тих осіб, яких вони зображують. Щож до уступу Ісаї (44: 15—18), то в нім говориться не про шановання образів, а про ідолопоклонство, а се не є одно і те саме. Шановання ікон є угрунтоване на свідоцтві св. Письма. Бог велів Мойсеєви зробити „ковчег (скриню) завіту" (II. кн. Мойсея XXV: 10—6). Сей „ковчег завіту" Жиди вважали за „лице Боже", себто доказом Божественної присутности серед них. Бог також звелів Мойсеєви зробити двох херувимів для скинії; вони уявляли з себе дві постаті з золота по обох кінцях віка на ковчезі завіту (II кн. Мойсея XXV: 18—22). З наказу Божого було виткано фігури херувимів на завісі, що відділяла святе святих від решту храму, як тепер іконостас відділяє вівтар від середньої части церкви. Херувимів рівнож було виткано і на тих килимах, або тканицях, якими вкрито було скриню не тільки з верху, а й з боків, які служили за стіни самої скинії (I кн. Мой. XXV. 1) Крім сього пороблено було різьблених херувимів по всіх стінах храму. Поставлені в скинії та храмі херувими були не простою, звичайною прикрасою а предметом найбільшого шанування. Отже як бачимо, в старозавітнім храмі священні образи були, а зроблено їх було з наказу Божого.

Дальше, в св. Письмі нема нігде згадано, щоби Ісус говорив коли, що храму і образів херувимів у ньому не треба шанувати, противно Він виявляв велику пошану до храму. Прийшовши до церкви в Єрусалимі, Він зовсім не давав наказу викинути з храму образи херувимів, а тільки повиганяв тих, що продавали і купували в церкві. (Іван II: 14—17). Одним словом мати в церкві і в хаті образи, се ніякий гріх, а противно похвальна річ.

8) Чи то правда, що православні в Варшаві кинули епископа Морозова в огонь, але поліція вирятувала його? — Ні, не правда. Обширну відповідь на се питання знайдете на иншому місці в сім числі.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Коляда на Собор в околицях Борден і Редисон, Саск. Колядували: панна С. Дирбавка, панна С. Короленчук, і пп. В. Кіндрачук і Д. Подеалюк.

Коней давали: пп. Ст. Дирбавка, Дм. Дирбавка, А. Д. Кіндрачук, Д. Лазорко і М. Лазорко.

Жертвували слідуючі:

По 2 дол.: Н. Катеринич, Дм. С. Никифорук, Іван Катеринич, М. Лазорко, п-на С. Дирбавка.

По $1.50: П. Ціпвербецький.

По 1 дол.: Стефан Дирбавка, Ф. Буклащук, О. Дирбавка, А. Д. Кіндрачук, Іван Кормиш, Николай Петрів, Іван Н. Гаврищ, Л. Бармаш, А. Куций, О. Лазорко, Ілько Біник, С. Гренит, Д. Никифорук, Н. Котелко, п-на М. Катеринич, В. Кіндрачук, Д. Подеалюк.

По 75 цт.: Іван Гренит, Іван Равлик.

По 50 цт.: Іван Янчук, В. Гринкевич, Іван Боклащук, М. Котелко, С. Біник.

Дрібна колекта $1.40.

Разом $33.90

Вімени колядників складаю щиру подяку тим, що давали коней, а також всім жертводавцям за їх щирі жертви і гостинність.

Д. Подеалюк, касієр.

Збірка О. Кушніра на забаві в п. Н. Стельмаховича в Берлінгтон, Саскачеван:

По 1 дол.: Г. Галик, Г. Савчин, О. Кушнір, Н. Кушнір.

По 55 цт.: А. Галик, Р. Савчин.

По 50 цт.: І. Горячка, Д. Дичук, О. Стасик.

По 25 цт.: П. Ригус, Н. Стельмахович, М. Ригус, В. Зазісник, М. Стельмахович, М. Галик, А. Пикнів.

А. Кіндракевич 10 цт.

Разом	$8.45
С. Козак, Ст. Клавд, Ман.	10.00
М. Курковський, Гаес, Саск. (оміщено)	5.00
Н. Романюк, Ред Пес, Б. К.	2.50
Гео. Коропатніцький, Фоам Лейк, Саск.	[illegible]

Коляда в околиці Давфіну, Ман. Колядували Н. Симчич і М. Склепович.

Жертвували слідуючі:

По 1 дол.: Д. Романчич, Ф. Склепович, М. Склепович, Н. Симчич Ю. Фіцич, І. Фіцич, В. Геник, С. Слижук, В. Слижук, Н. Слижук, Н. Ільницький, І. Мисюрик.

По 50 цт.: І. Скакунець, М. Босик, Ф. Бойко, Н. Мільський, П. Малкович, І. Н. Фіцич.

Разом 15 долярів.

Коляда з Вайта, Ман. Прислав М. Кулачковський, з дописокою:

„Маю велику приємність заслати 14 долярів на Український Православний Собор, яку то суму заколядували хлопці з Вайти на другий день свят. . . .

Збірка п. І. В. Коропатницького в Шіго, Саск.:

По 1 дол.: І. В. Коропатницький, пані Гени В. Коропатницька, П. Місенчук, Л. Терновецький, п-ні Л. Терновецька, Г. Копан, І. Копан.

По 50 цт.: пані П. Місенчук, п-ні Г. Копан, п-ні І. Копан, В. Кузик.

По 25 ц.: п-ні В. Кузик, п-на А. Місенчук, п-на Е. Місенчук, Павло Місенчук і П. Місенчук.

Разом $9.85.

Коляда в громаді церкви Пресв. Діви Марії коло Купровських, в Шіго, Саск. Зібрав п. Георгій Купровський:

По $1.10 Гео. Купровський.

По 1 дол.: Т. Симинюк.

По 60 цт.: Гр. Зазуленчук, Партемій Дудлей.

По 50 ц.: Дм. Вурхевич, Д. Сірий І. Заєчук, Д. Рудей, Пар. Копан.

Разом $5.80.

Збірка Гр. Фарини в Смокі Лейк, Алта з продажі квадратових стін.

По 5 дол.: Федько Дмитрів.

По 2 дол.: П. Дубець, Мих. Мазуркевич, Ак. Велечук, Гр. Фарина.

По 1 дол.: Н. Піранич, Т. Клим.

Разом 15 долярів.

ЗБІРКА В. СВИСТУНА ПІДЧАС ЗІЗДУ В САСКАТУНІ НА 27 ГРУДНЯ 1926.

С. Б. Микитюк, Гудів, Саск. (о. Самцеви)	$50.00
Йос. Марковський, Мічем, Саск. (попередно зложив вже також 50.00)	50.00
Никола Шупенюк, Трегарва, Саск.	[illegible]
Юрко Гребенюк, Гудів, Саск.	20.00
М. Райчиба, Прізейт, Саск.	20.00
Розалія Кульчицька, Глеслин,	10.00
Тодор Е. Алака, Канора, Саск.	10.00
Настуня Сліпченко, Йорктон,	10.00
І. А. Рубашевський, Алвена, Саск.	10.00
Г. М. Марко, Попляр Парк, Ман.	10.00
Іван Мисак, Понечай, Саск.	10.00
Петро Ніванський, Брукcбі, Саск.	10.00
Юстина Павіш, Мічем, Саск.	10.00
М. Стечишин, Йорктон	10.00
Ілля Шкляника, Етелберт, Ман.	10.00
Савела Стечишин	10.00
Петро Кравченко, Кендо, Саск.	10.00
Роман Федорів, Саскатун	10.00
Іван і Софія Грищук, Саскатун	12.00
А. Король, Лізард Лейк, Саск.	5.00
Ілько Голевич, Глеслин, Саск.	5.00
Юрко Павлишин, Гудів Саск.	5.00
Іван Ксьондзина, Вонда, Саск. передав збірку від себе $3.00 від П. Дирбавки і Марини Шкварки по 1 дол.	5.00
С. Лібовіцький, Гудів, Саск.	5.00
Йосиф Калека, Саскатун,	5.00
Яким Рудий, Канора, Саск.	5.00

о. Василь Кудрик 5.00
Йос. Приступа, Бруксбі, Саск. 5.00
Іван Хомик, Вонда, Саск. 5.00
Павло Никифорук, Виткон, Саск. 5.00
Мих. Грицків, Вонда, Саск. 5.00
П. Кройтор, Гемтон, Саск. 5.00
Василь Б. Кіндрачук, Кадворт, 5.00
Стах Рак, Вонда, Саск. 5.00
А. Кульчицький, Глеслин, Саск. 5.00
о. Е. Грицина, Шіго, Саск. 5.00
о. Д. Ф. Стратійчук, Принс-Алберт Саск. 5.00
о. П. Самець, Ґудів, Саск. 5.00
Панна А. Чепесюк, Джедбург, Саск. 5.00
Василь і Настя Оробко, Бруксбі 3.00
М. Гринюк, Саскатун, Саск. 2.00
І. Кіндрачук, Кадворт, Саск. 2.00
Олекса Бунька, Саскатун 2.00
А. Лазар, Саскатун, [illegible]
Д. Янда, Саскатун 2.00
Е. Вавринюк, Кридор, Саск. [illegible]
Г. Яремій, Мелфорт, Саск. 2.00
Семко Голубець, Саскатун 2.00
О. Лукиянчук, Ростерн, Саск. 2.00
М. Бунько, Абердін, Саск. 4.00
Д. Лисайчук, Паплар Парк, Ман. 2.00
П-на Марія Воробець, Сокаль, Саск. 2.00
Пані Марія Новосад, Мічем, Саск. 2.00
Т. Сеньків, Красне, Саск. 2.00
В. і Кароліна Білоростюк, Саскатун 2.00
Томко й Ганя Біліньска, Саскатун 2.00
Федь й Анна Оленюк, Вонда 2.00
п-на А. Рябчинська, Сокаль 2.00
А. і М. Пилипів $1.50.

По доляру жертвували слідуючі: К. Козакевич, Ґудів, Саск., Ю. Томащук, Мічем, Саск., Я. Навальковський Ростерн, Саск., М. Черевик, Мікадо, Саск., І. Солоджук, Дувал, Саск., Ів. Кобильчук, Мелвіл, Саск., П. Люзний, Фінллейтер, Саск., М. Ковбель, Саскатун, І. Курмей, Вонда, Д. Прокопюк, Гефорд, Саск., А. Я. Ковбель, Саскатун, А. Чайковський, Дана, Саск., Ф. Кушнір, Ґудів, Саск., К. Пукиш, панна, Реджайна, Саск., М. Ф. Савіцький, Саскатун, Петро Деренюк, Ватсон, Саск., Іван Шемелицький, Ф. Т. Гаврилюк, Ст. Джуліец, Саск., Анна Мартинович, пані, Кридор, Саск., Пані Павліна Клюкевич, Мічем, Саск., М. Ващук, Саскатун, В. Кіндрачук, Гефорд, Саск., Пані Е. Козяр, Ріджайна, Ф. Остапович, Тюдор, Саск., Склепович, Саскатун, Н. Н., С. Мисак, Саскатун, К. Навальковський, Саскатун, Н. Михайлишка, Радіссон, Саск., М. Мадюк, Саскатун, Ю. Гребенюк, Ґудів, Саск., Панна Анна Пелюк, Ґудів, Саск., Г. Вардиянський, Ростерн, Саск., Мих. Кульчицький, Ґлеслин, Саск., Василь Сливка, Василь Рогальський, Ростерн, Саск., Пані М. Гринюк, Саскатун, Никола Курмей, Вонда, Саск., Пані А. Чайковська, Дана, Саск., Ст. Підвербецький, Радіссон, Саск., Катерина Приступа, пані, Бруксбі, Саск., М Мельничук, Етелберт, Ман, Ф. Мантика, Вонда, Саск.

Братя Дутчаки 50ц.
Н. Н. 35ц.
Л. Навальковська, Ростерн, 25ц.

Збірка І. Мазуркевича в Мікадо, Саск.
В. Черевик 10.00
Пані С. Михасів 10.00

П. Черевик 5.00
Гр. Кащуба 5.00

По 2 дол.: В. Проціак, Н. Милик, Н. Цимбалістий, Я. Дорогой, П. Левчук, П. Кройтор, П. Деменда.

По 1 дол.: Н. Михасів, п-на М. Ягольницька, п-на А. Хонько, Я. Деменда, Г. Король, В. Пернаровський, п-ні В. Цимбаліста, С. Цимбалістий, В. Ґеник, П. Ґеник (з Етелберт).

По 30 цт. п-на Ю. Цимбаліста.

Збірка в Доннел, Саск.:
Александер Вархолік 5.00

По 2 дол.: І Хохоляк, Д. Цимбалістий, Мих. Цимбалістий.

По 1 дол.: Т. Олійник.

По 50 цт.: п-на Н. Цимбаліста.

Збірка в школі Мазепа, Жертводавці з Райн, Верегін і Мікадо, Саск.
П. Ягольницький, Райн, Саск. 10.00
Мих. Черевик, Мікадо, 10.00
А. Ягольницький, Райн, 5.00

По 3 дол.: Гнат Дружка, Ю. Ягольницький.

По 2 дол.: Д. Юрків, п-ні М. Ягольницька, Т. Путера, п-на П. Черевик, Гнат Періг, В. Ковалишин, В. Ойстрик, М. Клімчук, Ф. Остафій

По 1 дол.: П. Ойстрик, п-ні А. Черевик, п-ні О. Ягольницька, п-на Е. Путера, п-на Н. Путера, п-на М. Ойстрик, П. Кройтор, п-ні К. Ковалишин, П. Киба, п-ні К. Клімчук, С. Головатюк.

По 50 цт.: п-на А. Дружка.

Разом $60.50
Дмитро Грячевич, Аран, Саск. 10.00
Подорожний з Інститута 10.00
І. Луків, Норквей, Саск. 2.00
Разом збірка п. Мазуркевича $149.30

Збірка на концерті в Ітонія, Саск. дня 14 січня 1927.
Дохід з концерту 3.00
Мих. Конашевич 1.00

По 50 цт.: п-ні М. Бойчук, М. Конашевич, п-ні С. Конашевич.

По 25 цт.: п-на Ю. Конашевич, п-ні А. Конашевич, п-на С. Мазур, О. Мазур, п-ні Д. Мазур, І. Конашевич.

Разом $7.00

Коляда в Мічем, Саск. Колядували: В. Боднарчук, М. Боднарчук, П. Залещук, А. Токарчук, С. Залещук, Г. Токарчук.

По 2 дол.: Ю. Томащук.

По 1 дол.: В. Залещук, п-ні М. Буряник, П. Залещук, В. Гаврищ, Л. Новосад, М. Павлюк, Марія Ковалик, Юстина Токарчук, Н. Дубчак, Л. Залещук.

Разом $12.00
П-ство С. Шабага, Фіш Крік, Саск. 20.00
Коляда членів Т-ва ім. І. Франка в Дуфрост, Ман. прислав п. Т. Ткачук 5.00
Мих. Сливка, Липтон, Саск. 2.50
Сестрицтво Усп. Пресв. Богородиці Поплар Парк, Ман. (спізнено). 25.00
І. Карпець. Лидіят, Ман. (коляда) 3.00
С. Міхоцький, Вінніпеґ, 15.00
Семен Савчук (малий хлопець) коляда Інсінґер, Саск. 1.00

(Дальше буде)

Дальші жертви на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпеґу, проситься посилати на адресу:

H. I Block,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

ЖЕРТВИ НА РЕЛІГІЙНИЙ ФОНД УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Колектував прот. К. Кирстюк.

З Амстердам, Саск.:
Іван Клитмір $3.00
Шевчук Іван Г. 1.00

З Мікадо, Саск.:
Ортинський Михайло 10.00
Михасів Михайло 10.00
Цимбалістий Микола 5.00
Пані Цимбаліста Віра 5.00
Милик Микола 5.00
Гуцуляк Федь 2.00
Кащуба Гринько 5.00
Прощак Василь 2.00
Деренівський Михайло 5.00
Перперовський Василь 2.00
Григорчук Петро 2.00
Ґеник Василь 1.00

З Норквей, Саск.:
Кіящук Яків 5.00
Бабюк Дмитро 5.00
Охітва Гаврило 5.00
о. Волохатюк Тарас Д. 10.00
Охітва Семко 1.00
Охітва Василь 2.00
Охітва Прокіп 2.00

З Арран, Саск.
Мекмілан В. 5.00
Сарчук Василь 2.00
Чорнейко Василь Л. 5.00
Савченко Стефан 2.00
Савченко Павло 5.00
Марцинюк Василь 2.00
Бугера Стефан 5.00
Чорнейко Ілля 5.00
Саранчук Павло 1.00
Стрільчук Йосип 1.00
Рубашевський Андрій 3.00

З Спан Плейн, Саск.:
Вавринчевич Василь 5.00
Сорочук Петро 5.00
Шкр Іван 5.00
Матієць Василь 5.00

З Ріджайна, Саск.:
Матіен Николай 5.00
Мойсюк Епіфаній 3.00

(Дальше буде).

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

ХТО КРАЩОЇ ЗАСПІВАЄ?

Я тут у Канаді перелетна птиця,
Заедно мандрую, як в ріці водиця.
Троха вчу співати, а троха майструю,
І нераз де дную, там вже не ночую.
Бо нема у мене та власної хати, —
Що буде на старість?
Треба подумати!
Пятьдесятий семий рік уже минае,
В старість подаюся, кутика не маю.
„Православний Вістник" таки хочу [мати,
Даю Вам доляра — прошу посилати.

Юрко Дадубець.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

М. Ковтуцький, бувша почта Гіслип, Ман., — з дороги до Краю $3.00
Н. Кінар, Вонда .50
Збірка о. П. Запарнюка: В Гардентон, Ман. на віднчті, 19 січня, 1927 2.00
Збірка на Зорі 13 лютого 4.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА 1927 РІК.

БЕРЕЗЕНЬ.

6 **Неділя Сиропусна.** Голос 4. Утр: Єв. Лук. XXIV: 1—12. Літ. Ап. Римлян XIII: 11—14 і XIV: 1—4. Єв. Мат. VI: 14—21.

13. **Перша Неділя Посту** Голос 5 Утр: Єв Лук. XXIV: 12 35. Літ Ап Жид XI: 24 26. 32 40 і XII: 1 2. Єв. Івана І.: 43—51.

20 **Друга Неділя Посту.** Голос 6. Утр: Єв. Лук. XXIV: 36—53. Літ: Ап. Жид. І: 10—14 і II: 1—3. Єв.: Марк. II: 1—12.

27. **Трета Неділя Посту. (Хрестопоклінна):** Голос 7. Утр: Єв. Івана XX: 1—10. Літ: Ап. Жид. IV: 14—16 і V: 1—6. Єв. Марк. VIII: 34—38.

Православний Календар НА РІК 1927

БЕРЕЗЕНЬ.

1 В. Памфила
2 С. Теодота
3 Ч. Льва
4 П. Архипа, Теодота
5 С. Льва, Агатона

6 **Н. Сироп.,** Тимотея
7 П. Петра і Атаназія
8 В. Поликарпа
9 С. 1 і 2 найд. гол. Ів. Хр.
10 Ч. Тарасія еп.
11 П. Порфірія
12 С. Прокопія

13 **Н. 1. посту,** Власія, Нест.
14 П. Евдокії
15 В. Теодота
16 С. Евтропія, Клеопія
17 Ч. Герасима
18 П. Канона
19 С. 42 муч. в Аморії

20 **Н. 2. посту,** Єфрема
21 П. Теофілакта
22 В. С. С. 40 мучеників
23 С. Кондрата
24 Ч. Софронія
25 П. Теофана
26 С. Никифора

27 **Н. 3. посту,** Хрест., Вен.
28 П. Агапія
29 В. Савина
30 С. Алексія чол. Бож.
31 Ч. Кирила Єрус.

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ЦЕРКВІ НА УКРАЇНІ.

Свящ. П. Мельничук 10.00
(Давнійше жертвував 5 дол., отже разом 15 дол.)

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

АДРЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СВЯЩЕНИКІВ В КАНАДІ.

Прот. С. В. Савчук, гол. Консисторії, 779 Burrows Ave., — Winnipeg, Man.

Прот. В. Кудрик, Box 1622, Saskatoon, Sask.

Прот. К. Кирстюк, Box 102 Canora, Sask.

Свящ. І. Кусий, Wattsford, Alta.

Свящ. Д. Сенета, 10727 — 95 St., — Edmonton, Alta

Свящ. А. Т. Горбай, Hamlin, Alta.

Свящ. С. Гребенюк, Box 1622, Saskatoon, Sask.

Свящ. Д. Ф. Стратійчук, 830 Duplex Blk., Prince Albert, Sask.

Свящ. П. Самець, Goodeve, Sask.

Свящ. Є. Грицина, Sheho, Sask.

Свящ. Д. Кирстюк, Theodore, Sask.

Свящ. П. Мельничук, Canora, Sask.

Свящ. Т. Д. Волохатюк, Box 98, Norquay, Sask.

Свящ. І. Майба, Box 315, Dauphin, Man.

Свящ. Д. Д. Лещишин, 767 Pritchard Ave., Winnipeg, Man

Свящ. П. Запарнюк, Tolstoi, Man.

Свящ. М. Подольський, 712 Pacific Ave., Ft. William, Ont.

Свящ. П. Білон, 454 Earl Street — Hamilton, Ont.

Свящ. В. Слюзар, 2279 Montgomery St., Montreal, Que.

ПАН-ОТЦІ І ГРОМАДЯНЕ!

Поручаемо Вашій увазі книжки „Нашої Бесіди":
В. Островський — Хрест отця Василя, — повість .... .35
В. Островський — Нові легенди Холмщини. .... .20
В. Островський — Бабин копець. — історичне оповідання з XIII в. .05
Проф. І. Огієнко — Свято української культури .... .12
Д-р В. Дмитрюк — Лікування ран. .... .08
Альбом портретів українських послів і сенаторів .... .10
Календарик „Для Всіх" на 1927 рік. .... .05
Наш Світ, — ілюстрований журнал за 1924 рік. 2.00
Наш Світ. — з 1925 року. 1.00
„Наша Бесіда". — ілюстрований найкращий журнал за 1926 р. 2.00
В. Островський — Політика — Сатирична повість про політиків вищої, нижчої і найнижчої політики. В ній змальовуеться в гумористичному виглядi українські політики .... .25

Хто пришле 1 дол., одержить всі зазначені книжки, крім журналів.

Замовлення висилайте зараз. — Адреса:

„NASZA BESIDA", ul. Dluga 50, m. 47, Warszawa, Poland.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видае Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD,
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., БЕРЕЗЕНЬ, 1927. ЧИСЛО (36) 3

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ В ПОЛЬЩІ.

Недавно тому в Рівнім, на Волині, відбувся зїзд українських культурно-освітних організацій цілої Волині при участи представників Галичини, Холмщини й Полісся. На зїзді зібралося понад 300 делеґатів. Уважаючи церкву одним із найважнійших двигунів культурно-національного життя, зїзд порушив також і справу церковну і виніс таку ухвалу:

„У тих повітах, де нема леґалізованих церковних брацтв, утворити Повітові Церковні Комітети, яко церковну секцію відповідної „Просвіти". Тим комітетам доручити керування справою українізації церкви в своїм повіті, орґанізувати поміч селам у тій справі та установити постійний звязок зі всіма иншими Повітовими Церковними Комітетами в ціли створення врешті Волинської Церковної Ради, яка боронити-ме справу нашої національної церкви, як одної з найважнійших освітних і культурно-виховавчих основ українського народу."

Разом з тим, зїзд засадничо ухвалив і доручив президії вислати до митрополита Діонізія меморіял, в якому перестерігае вищу владу церковну з приводу ненормального положення православної церкви в Польщі і вказуе на цілий ряд життевих потреб, що вимагають негайного полагодження. Між иншим зїзд поставив такі домагання: 1) призначити на прастарі катедри на Волині (в Володимирі, Луцьку і Кремінці) епископів Українців, 2) реорґанізувати та українізувати духовну консисторію в Кремінці, 3) наказати духовенству задоволяти прохання парафіян про українізацію богослуження, 4) потягнути до духовного суду епископа Олександра Поліського за постійну нагінку на українських священиків, а постарадавших священиків приняти на перші вільні парафії Волинської епархії і 5) приступити до видавання митрополичого орґану укр. мовою.

ПРАВОСЛАВНА ДЕЛЕҐАЦІЯ.

З кінцем березня їде до Царгороду, Атен, Білгороду і Софії спеціяльна делеґація з Польщі, під проводом митрополита Діонізія, щоби відвідати екуменічний патріярхат і навязати з ним і иншими автокефальними східними церквами тісні церковні взаемини.

КЕДРОВСЬКИЙ ПАНОМ РОСІЙСЬКОЇ МІСІЇ.

Архиепископ Іван Кедровський виграв в найвисшім суді Ню Йорку процес за власть над російськими православними церквами в Америці, включно з собором св. Миколая в Ню Йорку. Спори над тим, хто е найвисший в російській православній місії в Америці, зачалися ще в 1918 р., коли виїхав з Америки на церковний собор до Росії митрополит Евдоким і вже більше не вернув. На опорожнене Евдокимом місце зголосився канадійський епископ Александер Немоловський, та його авторітету не хотіли признати многі священики російської православної церкви, поки не приїхав до Америки бувший одеський митрополит Платон; йому вдалося намовити Олександра до виїзду до Европи і тоді він сам заняв місце американського митрополита. У міжчасі появився канадійський архимандрит Адам Филиповський в ролі нового православного епископа і він зголосив свою претенсію до митрополичого престола в Ню Йорку, як одинокий російський епископ. Серед тої метушні виїхав до Росії один з російських православних священиків в Америці Іван Кедровський і по короткім часі вернув з документами, потвердженими совітським правительством, що російська православна синодальна (зн. противна патріярхови) церква назначила його митрополитом для Америки. З отсими то документами Кедровський пішов до суду і по довгім процесі, який покінчився 3 березня аж в найвисшім суді стейту Ню Йорк здобув признання законного господаря російської православної місії в Америці. Одною з прикмет російської синодальної церкви е, що епископи тої церкви е не з монахів а зі світських священиків, отже жонаті; митрополит Кедровський так само е жонатий і мае дітей.

КАЖЕ, ЩО ЗНАЕ СВОГО БРАТА.

Про уніятського епископа в Америці Богачевського, його рідний брат пише таке:

„Я знаю епископа від малечку, се-ж мій рідний брат. Він від свого ніяк не відступить, до похибок ніколи не признасться і нікому нічого не простить"...

Гарний епископ!

МОРОЗОВ ПРИНЯТИЙ НА ЛОНО ПРАВОСЛАВІЯ.

Архимандрит Морозов, який покинув був православіе і якого „Канадійський Українець" свого часу „спалив" був на стосі в Варшаві (про се ми доносили в попереднім числі „П. В."), був офіціяльно принятий назад на лоно православної церкви. Акт приняття відбувся в Вільні, 22-го січня 1927, при участи монахів з монастиря св. Духа і много мирян, між якими була також громада уніятів, бувші одновірці Морозова, які заявили, що підуть слідом Морозова і вернуть на лоно православної церкви.

Віленські часописи доносять, що в звязку з поворотом Морозова на православіе, римо-католицький архиепископ Ялбжиковскі, якому Морозов підлягав в часі своеї католицької „каріери", був завізваний папою до Риму.

„ВШИСТКО ЄДНО" В БРАЗИЛІЇ.

В січні с. р. в Куритибі, Бразилія, відбулося посвячення угольного каменя під греко-католицьку церкву. Свято се влаштували монахи Василіяне і як почетного гостя на него запросили **польського конзуля.** Конзуль, звичайно, запрошення приняв і був зустрітий Василіянами з великими почестями. За те всі українські товариства, як рівнож всі свідомі Українці, довідавшися, що на святі мае бути польський конзуль, відмовилися взяти участь в святі.

КАРАЮТЬ ЗА ПІСНЮ.

Читальня „Просвіти" в Пнятині, повіт Перемишляни, уладила в серпні 1926 року концерт. Після концерту зібрані встали з місць і відспівали разом пісню „Боже Великий Єдиний". За се староство в Перемишлянах потягнуло до відічальности голову і секретаря Читальні „Просвіти" і засудило кождого зокрема на кару 10-золотих або один день арешту. Ось так живеться нашим братам під Польщею.

І РАБІНИ ПЮТЬ.

Бориславський рабін Лейба Ляцер вмер нагло. Тому арештовано його секретаря, як підозрілого, що спричинив смерть рабіна. Однакож секція тіла виказала, що рабін вмер наслідком затроєння через надмірне ужиття алькоголю.

РЕДЕМПТОРИСТИ ПРАВЛЯТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

В минувшім числі ми доносили, що в уніятській церкві в Київі богослуження відправляються по українськи, а тепер довідуемося, що в Костополі, на Волині, монахи чину св. Ізбавителя (Редемптористи, такі, як е в Канаді) роблять те саме. А се на те, щоби приеднати собі православне населення, яке веде боротьбу з православними церковними властями за українську мову в богослуженнях.

Редемптористи на Волині відправляють по українськи, а Редемптористи в Канаді називають православних Українців грішниками за те, що ті моляться по українськи.

Се е наглядний доказ, що Рим не вибирае в способах, якими стараеться закріпостити український нарід.

„РУССКІ" ПОЗИВАЮТЬСЯ.

Церковна боротьба, яка ведеться в Алберті від якогось часу між двома таборами в російській православній місії — між платонівцями і филиповцями — дійшла до того, що одні других викидають з церкви при помочі поліції.

Недавно вибрав едмонтонський батюшка Кизюн інджонкшен на яких 12 своїх парафіян, щоби вони не ходили до його церкви і в неділю, 6 марта, поліція стерегла під церковними дверми, щоби ті люде не переступили поріг церкви.

БУДУЮТЬ НОВУ ЦЕРКВУ.

Українська православна громада в Толстой, Ман., рішила приступити сеї весни до будови нової церкви, на місце тої, що недавно погоріла. Церква буде побудована таки в місточку, де православні Українці мають вже парохіяльний дім і Український Народний Дім. На зборах членів громади, які відбулися 14 березня, і на яких промовляв прот. С. В. Савчук, голова Консисторії, зібрано і декляровано около 1300 дол., помимо того, що присутних на зборах не було більше, як половина всіх членів, а то ізза болотистих доріг.

Желаемо громаді в Толстой як найкращих успіхів в їх новім труді.

Чи Ваш сусід передплачуе „Православний Вістник"? — Коли ні, так постарайтеся, щоби він се зробив.

ПІСТ.

Обходимо великий піст, отже на місці буде застановитися над історією і значінням посту.

Піст походить з найдавніших часів. Читаємо в біблії, що Жиди постили вже за часів Мойсея, якого закони і тепер зобовязують Жидів постити в певні призначені дні.

В старозавітних часах люде постили звичайно в часах жалоби, смутку та нещастя.

Принятий спосіб пощення в старозавітних часах був такий: постник одягав бідну одіж, звичайно волосінницю, посипав голову попелом або землею і переводив законом призначений, або добровільно вибраний час на пості і молитві.

Доводиться часто чути від протестантів, що пости видумали ніби то попи для того, щоби баламутити людей. Такий закид є неправдивий. Ісус Христос, основатель християнства, не тільки що не виступав проти посту, але Самий часто постив і приписував постови велику силу і значіння.

Охрестившися від Івана Хрестителя в ріці Йордані, Ісус пішов в пустиню і перебув там сорок днів і сорок ночей в пості і молитві. На памятку сеї події ми і обходимо кождого року великий піст.

Одного разу підійшов до Ісуса один чоловік і сказав: „Учителю, привів я сина мого до Тебе, що має духа німого... Я сказав ученикам Твоїм, щоб вигнали його, але не здоліли". Ісус казав привести хорого до Себе і зараз уздоровив його. Після того ученики питали Ісуса, чому вони не могли уздоровити хорого хлпця і Ісус відповів їм: **„Се кодло нічим не може вийти, тільки молитвою та постом".** (Гляд. Марка IX: 17-29).

Піст, коли він умірковамий, приносить подвійну користь — фізичну, то є тілесну, і душевну. Кождий лікар скаже вам, що умірковамий піст є потрібний для здоровля. Велика більшість слабостей, на які люде слабують, походить з нестравности. А нестравність знов походить з неумірковамости в їді. Люде їдять ситі і тяжкі страви, — їдять богато і часто, аж доки жолудок так не ослабне, що наступає нестравність. В виду сього лікарі не тільки що наказують, щоби їсти до міри, але також радять, щоби час від часу зовсім відтягатися від тяжких і ситих страв, як примірои мяса, і дати жолудкови нагоду відпочати.

Але є друга користь, яку піст приносить і то користь богато більша і важнійша, як користь фізична, а то користь моральна, душевна.

Чоловік має душу і тіло. Душа перебуває в тілі і вже навіть з сього згляду чоловік є зобовязаний дбати про своє тіло.

Але кождий признає, що вартість чоловіка, як такого, не залежить від його тіла, а від його душі. Коли нам приходиться давати осуд про чоловіка, то ми не судимо його по тім чи він гарний з виду, чи ні, чи він простий, чи кривий, чи богато зодітий, чи бідно, але по тім, яка в нього душа, який характер: чи він чесний, правдомовний, милосерний, чи якраз противно.

Фактом є, що чим більше дбає чоловік про своє тіло, тим менше дбає він про свою душу. Коли побачите чоловіка, який тільки і дбає, щоби смачно попоїсти, гарно зодягнутися, смачно випити, то ви так і знаєте, що він дуже мало дбає про свою душу, про свій характер.

І коли Церква приказує постити, то якраз на те, щоби спонукати чоловіка подбати бодай трошка більше про свою душу, як про своє тіло.

Можна навести богато душевних користей, які випливають з посту, але й сих пару, які тут наводимо, показують, що піст є дійсно корисний, а не шкідливий, для людей.

1. **Піст змішняє нашу волю.** Сильна воля, се дуже цінна прикмета характеру. Ніхто не цінить чоловіка слабої волі, то є чоловіка, який хилиться за кождим подувом вітру, який жие не своїм, а чужим розумом, та який є невільником своїх тілесних похотей. І піст як раз спричиняється до змішнення нашої волі. Бо що значить постити? Постити значить відмовляти собі того, чого прагне наше тіло, а без чого воно може обійтися. Хто постить, той запановує над своїми тілесними бажаннями, похотями — значить, ним керують в життю не похоти тіла, а розум, сильна воля.

2. **Піст витворює почуття самопосвяти, самопожертви.** Людина не сміє жити тільки для себе, але і для других. Чим людина краща, чим більше перенята духом заповітів Ісуса, тим вона більше посвячує себе для других, — для членів своєї родини, для громади, в якій жие, для свого народу, для цілої суспільности. Значить, в неї є широко розвинене почуття самопожертви.

Зміст самопожертви міститься в тому, що людина відбирає щось від себе і дає другому. Мати, примірои, буде сама голодна, але послідний кусень хліба віддасть дитині.

Чоловік, який не має почуття самопожертви, не принесить великої користи ані для суспільности, ані для свого народу, ані для товариства, якого є членом. Він ставить себе завжди на першому місці, — свій особистий добробут ставить перед добробутом загальним.

Піст-же виховує в чоловікові прикмету самопожертви. Він спонукує його відмовлятися від особистих, тілесних вигод ради вищого ідеалу — помочі другим.

3. **Піст усмирює похоти тіла і чоловік стає лагідним, щирим, чистим душею. Піст робить чоловіка здібним до гарних, взнеслих діл.**

Журавлі перед своїм відлетом до теплих країв морять себе через якийсь час голодом, щоби позбутися зайвої ваги тіла і бути лекшими до лету.

Так і чоловік силою самовідречення, яке усмиряє його похоти тіла, стає відповіднійший взнестися на крилах морального удосконалення.

4. **Силою посту чоловік виховує в собі умірковамість, повздержність.** Чоловік мусить мати міру у всьому—в їді, в питтю, в спаню, в праці, в говоренню. Чоловік повинен робити і говорити все на час і до міри. І піст якраз приучує чоловіка бути умірковамим.

5. На кінець **піст збільшує релігійність.** В часі посту чоловік мимоволі пригадує на свої обовязки супроти свого Сотворителя і ближнього і більше як коли старається жити після заповідів Божих.

Але треба памятати, що піст постови не рівний. Є піст правдивий і є піст тільки про форму. Нераз побачите, що чоловік не їсть в піст мяса, але натомісць перєїдається пісними стравами. Нераз бачите, що чоловік дуже строго заховує приписи посту, щодо масних страв, але помимо того жие кривдою свого ближнього, роспуствє, обмовляє, дає згіршення другим. Нераз також побачите, як люде постять тільки на те, щоби показатися перед другими. Ось, мовляв, який я добрий та побожний, заховую піст після всіх приписів.

Піст про форму або піст про людське око не є дійсним постом і не приносить великої користи. Не задля форми, ані задля людського ока треба постити, а задля добра душі нашої. І тому говорить Ісус:

„Коли постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: зміняють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками... Ти-ж, коли постиш, намасти голову твою і вмий лице твоє, щоб не здавався людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно" (Мат. VI: 16-17).

С. В. С.

ПРОТЕСТАНТИ ЗА СПОВІДДЮ.

Доносить „Літерарі Дайджест" з 5-го березня, с. р., що між протестантами в Злучених Державах що раз більше даються чути голоси за привернення в протестантських церквах не тільки обрядів, але навіть тайну сповіди.

Славний баптиський проповідник в Ню Йорку, др. Фосдик, який є звісний зі свого модернізму в релігійних справах, в одній зі своїх промов сказав, що протестанти повинні завести в своїх церквах сповідь так, як мають церкви православна і католицька, і признався, що він самий сповідає своїх вірних вже через шість років і переконався, що сповідь є рішучо потрібна для душевного добра людей.

Промова д-ра Фосдика викликала в Злучених Державах велике заінтересовання так в церковних, як і світських кругах. Богато визначних протестантських проповідників пішли за примірои д-ра Фосдика і почали пропаганду за приверненням в протестантських церквах сповіди. Визначнійші з них ось такі:

Д-р. Ковл, — методист.

Д-р. Мур, — баптист, признається, що він сповідає людей кождого дня.

Д-р. Рід, — презбитеріянин, який каже, що сповідь в протестантській церкві булаб фізичним, моральним і духовим спасенням для богатьох знеохочених і в роспуку попавших людей.

Д-р. Сакмен, — методист.

Свящ. Шумейкер, — епіскопал.

В виду сього смішними і глупими показуються виступи деяких українських „протестантів" в Канаді проти Тайни Сповіди, „доказуючи", що сповідь непотрібна, а то навіть шкідлива.

Протестанти ріжного покрою мали час переконатися про вагу і потребу сповіди, і признання для сповіди з їх сторони є дійсно важним, бо є воно признанням не прихильників, а противників, а звісно, що противник незаслуженого признання ніколи не дасть.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В 9 ч. „Канадійського Фармера" хтось запитує, що то значить автокефальна церква, і дістав на се таку відповідь:

„Слово „автокефальний" є грецьке, і означає те саме, що незалежний. Церква Автокефальна, отже, означає Церква Незалежна. Від кого незалежна, ми не знаємо."

Праводмовність є одною з чеснот і коли що „Канадійський Фармер" справді не знає, від кого Автокефальна Церква незалежна, то треба погратулювати йому бодай за те, що не боявся сказати про себе правду. А на будуче „Канадійський Фармер" нехай памятає бодай отсе: Автокефальна Церква є незалежна від Риму, Москви, Варшави, та взагалі від всіх чужих опікунів і впливів. Незалежна вона також від „Канадійського Фармера".

— — — — — — — — — —

„Канадійський Фармер" признається, що він не знає, від кого Автокефальна Церква незалежна. Так і повинно бути: не знаєш, не говори. Але „Канадійський Фармер" не все придержується сеї засади. Запитує його хтось, чи може грекокатолицька громада відобрати свою церкву, яка є записана на корпорацію еп. Будки, і дістає між иншим таку відповідь:

„Коли Ваша церква записана на Епископську корпорацію, то відобрати її відти вже ніяк не можна. Тай пощо відбирати, як власником церкви є громада, а не Епископ... Знаємо, що Епископ Будка, або який інший епископ не може в ніякий спосіб взяти моргеч на церкву, якої не є правним власником, без згоди і підписів церковних тростів. Ваша церква є лише під юрисдикцією (обсягом ділання) еп. Будки, а громада є її правним власником. Таке саме було би, колиб пристали і до автокефалістів."

В сій відповіди є дещо правди, але є більше такого, що з правдою минається.

Правдою є, **що коли громада запише свою церкву на корпорацію еп. Будки, то відобрати її звідтам вже ніяк не годна. Але неправдою є, що власником записаної так церкви є громада, а не епископ.** Бо колиб громада була дійсним власником такої церкви, **то вона малаб право церкву так відобрати, як і записати, а коли сього права вона не має, то вона не є власником церкви.** Бо яким правом могла громада записати свою церкву на епископську корпорацію? Правом власности. Доки громада була власником церкви, доти вона могла зробити з нею, що хотіла, отже і записати на епископську корпорацію. Коли-ж записала її на епископську корпорацію, то тим самим втратила право власности і дійсним власником церкви є епископська корпорація, зглядно епископ, а не громада. **Бо моя хата не є моєю, коли я не маю права розпоряджатися нею.**

Правдою є, „що Епископ Будка, або який інший епископ не може в ніякий спосіб взяти моргеч на церкву, якої не є правним власником", але неправдою є, що се відноситься також до церкви, яка є записана на епископську корпорацію. **А наглядним доказом сего є факт, що епископ Будка чотири роки тому взяв моргеч на церковні лоти в Вінніпегу, які були записані на „Руську Греко-Католицьку Епископську Корпорацію Канади", і які пізнійше були за сей моргеч продані.** Се, що греко-католицький епископ зробив з лотами в Вінніпегу, може зробити, коли схоче, зі всіма церквами, які є записані на його корпорацію.

Неправдою отже є, що громада остає власником церкви, яку запише на епископську корпорацію. Власником її є епископська корпорація, зглядно епископ, а тростіси, яких громада річно вибирає, є тільки тимчасовими адміністраторами церкви, які однакож не мають майже жадного права, бо епископ або його священик може будь коли з уряду їх усунути.

Неправдою також є, що в автокефалістів, як „Канадійський Фармер" називає православних Українців, епископ має такі самі права щодо церковного майна, як в греко-католиків. Юрисдикція українського православного епископа над українськими громадами є виключно в справах віри, а що до церковного майна, **то повними і неоспоримими власниками його є самі громади. Українська Греко-Православна Церква не має жадної корпорації, на яку можнаб записувати церкви, і майно кождої громади є записане тільки на громаду і тільки громада має право ним завідувати.**

— — — — — — — — — —

Наказує „Канадійський Українець", в числі з 5 січня с.р., своїм читачам таке:

Не диспутуйте абсолютно про те, чи наш живучий Гетьман має бути гетьманом, чи ні, бо Він є Гетьманом і Оден Він має право далі стояти на чолі нашого народу, **хочби ми всі і цілий народ сего не хотіли...**

Ну, і що можна сказати на таке? Тільки одно: Богато людей попали до заведень для божевільних, які не проявляли й половини такої дурноти, як та, яка проявляється в повищім „наказі" гетьманців.

— — — — — — — — — —

В 11 числі „Канадійського Українця", в донесенню про Шевченківський Концерт в Читальні „Просвіти" в Вінніпегу, читаємо нагану п. Залозецькому, який виголосив реферат про Шевченка на згаданім концерті, за те, що він, після слів „Канадійського Українця", — „надто непотрібно підкреслював в рефераті аж по кілька раз „гайдамаччину", якою знать одушевлявся, бо се найтрагічнійша сторона нашого Тараса."

Як видно, редактор „Канадійського Українця", ревний приклонник „гетьмана" Скоропадського, не любить гайдамаків. І не диво. Гайдамаки, бачите, досолили панам не аби як, а що гетьманці якраз стремлять до того, щоби влада на Україні спочивала в руках панів, то як-же їм любити гайдамаччину?

Бідний той Тарас Шевченко. За життя переслідували його Москалі за те, що любив Україну і ненавидів Москву, а тепер переслідують його большевики і гетьманці. Большевики ганить Шевченка за те, що він націоналіст та що в своїх поезіях згадує про Бога, а гетьманці за те, що він картав панів та хвалив гайдамаків.

— — — — — — — — — —

Не люблять гетьманці гайдамаччини, бо вона, як пише „Канадійський Українець", „нас (себто гетьманців) руйнує". Прокляті ті гайдамаки. На паль з ними!

— — — — — — — — — —

Та гетьманці не люблять не тільки гайдамаччини. Вони не люблять також назви „Український Нарід".

Накинувся „Канадійський Українець" на п. Залозецького також за те, що той, починаючи свій реферат, звернувся до публики зі словами „Український Народе". Дослівно „Канадійський Українець" каже: „Зворот до публики „Український Народе", якось тхне блофом і демагогією".

Колиб п. Залозецький, замісць слів „Український Народе", вжив був такого слова як хами, бидло, кабане, хлопи або якого иншого „панського" слова, то „Канадійський Українець" був би похвалив його за се. Похвалив би, бо се булоб по панськи і по „скоропадськи".

— — — — — — — — — —

Українська православна громада при Соборі св. Покрови в Вінніпегу оголосила в 11 ч. „Українського Голосу" звіт з своєї фінансової господарки за минувший рік, виказуючи загальні приходи і розходи, як рівнож маєток громади.

Булоб інтересно побачити подібні звіти з господарки греко-католицьких громад в Вінніпегу, от хоч би громади св. Покрови, якої парохом є о. Божик і яка збудувала минувшого року нову церкву.

— — — — — — — — — —

Львівське „Діло", пишучи про безголовя в греко-католицькій дієцезії в Злучених Державах та про усунення д-ра Назарука від редакторської праці в „Америці", закінчує свої завваги такими словами:

„Побажатиб, щоб наші національні й церковні круги в Злучених Державах... злучилися у взаїмнім вирозумілости й пошані для спільної праці в користь українського народу і для добра одноцільної, здисциплінованої греко-католицької церкви. Тільки від того залежати-ме дальша доля, поступ і розвиток української еміграції за океаном."

Нам часто доводиться чути, що національне спасення українського народу тільки в греко-католицькій церкві, а то тому, що в ній не аби який порядок та дисципліна. Коли-б ми жили в Африці або Австралії, і не бачили на власні очі тої „дисципліни", якою так вихвалюються греко-католики, то ми може й повірилиб їх хвальбі. Але приглядаючися тій греко-католицькій „дисціпліні" в Канаді і Злучених Державах, як рівно-ж читаючи про „дисципліну" в греко-католицькій церкві в самій Галичині, ми мимоволі мусимо запитувати: Коли се є дисципліна, то що властиво є анархія? Бо більшої анархії, яка є в греко-католцькій церкві в Канаді та Злучених Державах, годі собі уявити.

— — — — — — — — — —

Каже „Діло", що „дальша доля, поступ і розвиток української еміграції за океаном" залежати-ме тільки від „здисциплінованої греко-католицької церкви".

Коли-б се правда, то українська еміграція за океаном вже тепер мусілаб приготовлятися до вічного сну — разом з греко-католицькою церквою. Та в сім то й річ, що справа мається якраз противно. Власне тільки тоді істновання української еміграції за морем буде запевнене, коли вона цілковито освободиться від ворожих — римських і варшавських — впливів, а се станеться тоді, коли ціла українська еміграція за океаном зірве з накиненою їй в політичних цілях Польщею і Римом унією і верне на лоно Рідної Церкви.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:
„SUNDAY SCHOOL" — Box 3664, — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК“
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте — Address:
THE ORTHODOX HERALD,
BOX 3604, WINNIPEG, MAN.

СПОВІДЬ.

Сповідь часто буває предметом релігійних спорів.

Проти сповіди виступають протестанти, виступають безрелігійні, виступають часто і вірні Церкви, які мильно вважають, що сповідь відбирає, або нарушує їх особисту свободу.

Найбільше популярним закидом проти сповіди є: „Сповідь видумали попи на те, щоби тримати людей в темноті“.

Закидом сим послугуються звичайно люде, які не мають жадного поняття про те, про що беруться говорити, або які з обчисленням ширять лож на те, щоби баламутити людей і ослабляти Церкву.

Сповідь не видумали попи, як говорять противники сповіди і Церкви. Сповідь установив Сам Ісус Христос, основатель Церкви. Посилаючи Апостолів проповідувати Його науку, Ісус Христос сказав їм:

„Ідіть по всьому світу й проповідуйте Євангелію всякому твориву. (Марка XVI: 15). Яко-ж післав Мене Отець, і Я посилаю вас... Кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться“ (Івана XX: 21-23.

Слова сі сказав Ісус Христос до Апостолів, а сим самим до їх наслідників — до тих, які продовжають їх роботу, — до єпископів і священиків Церкви. Їм то дана власть слухати сповіди і давати розгрішення.

Апостоли, виконуючи всі припоручення Ісуса Христа, виконували і припоручення дотично сповіди. Вони сповідалися сами, сповідали і вірних Церкви. А знаємо се з писань Апостолів.

Правда, сповідь в перших роках християнства не була в такій формі, як тепер. Аж до року 390 по Христі сповідь була явна. Каючийся мусів сповідатися зі своїх гріхів в церкві, перед цілою громадою, і священик міг дати йому розгрішення тільки після такої явної, прилюдної сповіди. Явна сповідь була оперта на словах апостола Якова:

„Визнавайте один одному гріхи, і моліться один за одного, щоб сцілитися вам. Много бо може (зробити) молитва праведного ревна“ (Яків V: 16).

Але з часом показалося, що явну сповідь треба перемінити на тайну. А се ізза таких причин:

1) Лучалися випадки, що деякі сповідалися навіть з таких гріхів, яких ніколи не чинили. Робили се з пустої гордости, щоби показати перед другими, які то вони ревні члени Церкви.

2) Через явну сповідь каючийся часто виявляв своїх спільників в дотичнім грісі, і через се богато відтягалося від сповіди, бо не хотіли виявляти імен своїх спільників.

3) Лучалось, що в наслідок явної сповіди, то є прилюдного признанняся до якогось грішного вчинку, приміром до крадіжи, цивільні власти потягали винного до відвічальности.

З огляду на се, явна сповідь була перемінена на сповідь тайну, то є ушну, а священикам заборонено під карою смертельного гріха і суспенди виявляти гріхи сповідаючихся.

Сьогодні сповідь практикується у кождій християнській церкві, хоч і не кожда церква визнає її за св. Тайну, як рівнож не кожда церква придержується одностайної форми сповіди.

В церквах православній і католицькій сповідь є тайна, ушна. Крім сього в православній церкві в разі потреби практикується також сповідь загальна, як приміром між вояками на фронті, перед наступом, коли час не позволяє священикови вислухати сповіди кождого вояка з окрема.

В протестантській церкві сповідь є загальна, тобто сповідаючіся не визнають своїх гріхів перед священиком, тільки спільно моляться і кождий з окрема пригадує свої гріхи в душі і кається за них. В англіканській церкві практикується сповідь ушна і загальна.

Один з закидів проти ушної сповіди і розгрішення є такий: „Сповідник (священик) є такий самий чоловік, як і сповідаючийся, отже як він може відпускати гріхи?“

Сей закид лише о стільки правдивий, що коли сповідаючийся не кається щиро за свої гріхи, то саме розгрішення священика його від гріхів ще не увільняє. Отже обовязком сповідника є в першій мірі взбудити в сповідаючімся жаль за гріхи, взбудити в нім щире покаяння, а опісля дати розгрішення. Через покаяння перед священиком і за молитву священика, Бог дарує прощення гріхів.

Що-ж до закиду, що священик є такий-же чоловік, як і другий, то можна навести ось такий примір. Інжинір, який гонить льокомотивою, є такий-же чоловік як будь хто з пасажирів, але се ще не значить, що будь хто з пасажирів може гонити кітлом, замісць інжиніра. Чому? Бо щоби гонити кітлом, на те треба мати відповідну науку і підготовання, а також треба мати позволення або власть. Хай би чоловік і знав як гонити кітлом, але коли немає на се позволення, не має власти, то не може сього робити. Таке-ж і зі сповідником. Поза власть слухати сповіди і давати розгрішення, він може бути таким-же чоловіком, як і другий, але коли взяти під увагу ту власть, силою якої він є достойний слухати сповіди і давати розгрішення, то він вже не є таким чоловіком, як перший ліпший, але відмінним, так само як інжинір, силою свого фаху і власти, є відмінний від пасажирів, яких везе.

Право і власть слухати сповіди і давати розгрішення отримує священик від Церкви, якій служить, і вірні Церкви не квестіонують такого права і власти, бо вони походять від Ісуса Христа: „Що звяжете на землі, буде звязане на небі, а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі. — (Мат. XVIII: 18). А також: „Кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться“. (Іван XX: 23).

Члени кождої організації чи товариства є зобовязані виконувати чесно і совісно такі обовязки, які організація чи товариство на них наложує. І кождий чесний і свідомий член організації виконує свої членські обовязки і зобовязання.

Те що сказано про члена світської організації, те ще більше треба сказати про члена Церкви. Кождий член Церкви, коли він є дійсним її членом, а не тільки про людське око, є зобовязаний виконувати всі ті обовязки, які Церква на нього наложує.

Одним з обовязків, на ділі милих обовязків, які Церква наложує на своїх вірних є, що вони всі як один мають приступити до Великодної сповіди.

Дбаючи про душевне добро своїх дітей, Церква не може не звертати уваги на їх душевний стан, тимбільше в часі великого посту, коли ми повинні доложити всіх зусиль, щоби наше життя вповні відповідало засадам науки нашого Спасителя.

Роздумуючи над життям і страстями Ісуса Христа, взбуджуймо в нашій душі прагнення кращого, праведного життя, а щирою Великодною сповіддю приготовмося до радісного і світлого свята побіди Життя над Смертю.

Нехай надходячі свята Воскресення Христового не захоплять ані одного сина ні дочки Рідної Церкви без Великодної сповіди.

С. В. С.

ЩО ТАКЕ ПАТРІОТИЗМ.

Часто приходиться нам чути слово „патріот“, „патріотизм“, „патріотичний“... Що означають сі слова?

Слово „патріот“ походить від латинського слова „патріа“, а слово „патріа“ по нашому значить „вітчина“ або „батьківщина“. Отже, „патріот“ — се така людина, що любить свою вітчину, свою батьківщину, свою рідну землю понад все в світі, а „патріотизм“ — се любов до всього рідного. Для патріота все своє має особливе значіння: патріот любить все своє рідне, і не тільки любить, але йому служить, дбає про нього. Людина родиться і росте на рідній землі, серед своїх людей, від яких переймає рідну мову, прикмети і звичаї. Та мова й звичаї так їй близькі, що людина не може инакше дивитися на них, як на свої святощі, завжди обстоює їх і боронить, коли іно тільки з якогось боку робиться замах чи утиск на рідну мову й звичаї.

Коли патріот любить — так би сказати — сі зовнішні прикмети свого народа, то тим більше патріот любить живих, близьких до нього людей, свій рідний народ. Бо-ж і самі сі зовнішні прикмети — рідна мова та звичаї — істнують лиш постільки, поскільки істнує рідний наріd. Через те справжній патріот любить свій народ і рахує своїм обовязком йому служити: боронити його перед ворогами, допомагати його освіті, спряти розвиткови його матеріяльного добробуту, спричинятись до полагодження ненормальних внутрішних відносин у народі — словом жити й працювати для добра свого народу, віддаючи на се свій розум, знання і сили, коли треба, то навіть своє життя.

(„Українська Громада“).

СПОВНЕННЯ ЗАПОВІТУ ЛЮБОВИ.

Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник“.
(І. Ів., IV: 20).

Голосячи Свою божественну науку серед жидівського народу, Ісус Христос дуже часто звертав увагу та клав натиск на те, що не слова, а вчинки свідчать про релігійність та моральну вартість людини. Тому виступив Він проти тодішнього жидівського духовенства, фарисеїв та книжників учителів закону, — котрі учили нарід одно, а самі робили друге. І вони зрозуміли, що мають в особі Ісуса небезпечного противника. І стали завзятими ворогами Його та старалися всякими способами підкопати великий Його вплив на нарід. Найчастійше надсилали до Нього людей споміж своїх кругів, які намагалися поставити Його у противенство до закону Моисея при помочі хитрих й облудних питань. Таким чином фарисеї та книжники сподівалися відібрати Йому повагу й авторітет, якими Христос тішився серед народу, осмішити Того, Котрий „учив як той, що має власть, не як законник“.

І так одного разу приступив до Ісуса Христа один законник у такому злобному намірі тай каже: „Учителю! Що робивши життя вічне насліджу?“ Христос проникнув душу хитрого книжника і спитав його: „В законі що написано? Як читаєш?“ І не остало блудному фарисеєві нічого иншого як переповісти заповіти любови, які подають людям одинокую дорогу до вічного життя

„Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю, та ближнього твого як себе самого.“ (Лук. X: 27).

І сказав тоді йому Ісус: „Право відказав еси. Се чини, то й жити меш“.

Та хитрий книжник не міг очевидно сказати собі з чистою совістю, що виповняє заповіт любови ближнього. Тому старався найти собі якесь оправдання, та запитав Ісуса: „Хто-ж мій ближний?“

Тоді Христос відповів фарисеєві прегарною й глибокодумною приповісттю про милосерного Самарянина, — приповісттю, яка дуже ясно виказує правдиве, бо божественне, розуміння заповіту любови ближнього. Христос подав обманному й лукавому книжникові ось який величній взірець любови:

„Чоловік один йшов з Єрусалиму в Єрихон, і попався розбійникам, котрі обідрали його і рани завдавши, пішли, оставивши напівмертвого.

„Случаєм йшов священик дорогою тією, і, побачивши його, пройшов мимо.

„Так само й Левіт, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо.

„Самарянин же один, ідучи дорогою, прийшов до нього, побачивши його, змилосердився,

„і приступивши, обвязав рани його, ллючи оливу і вино, і, посадивши його на свою скотину, привів його в гостинницю, і пильнував його;

„а на завтра, не вийшовши, вийняв два денарії, дав гостинникові, та й каже йому: Доглядай його, і що над се видаш, я вернувшись, віддам тобі.“ (Лук. X: 30-35).

Скінчивши оповідати приповість отсю, запитав Ісус законника: „Хто-ж отсе з тих трьох здається тобі ближнім тому, що попавсь між розбійників?“

І завстидавшись книжник лукавий не міг дати на се питання иншої відповіди, тільки сю: „Хто зробив милость йому“.

„Іди і ти чини так!“ закінчив Ісус свою розмову із хитрим законником.

У сих двох великих та головних заповітах: заповіті любови Бога і заповіті любови ближнього, поясненім Самим Спасителем у величній приповісті про милосерного Самарянина, міститься суть християнської моралі, християнської праведности, яка є підставою до унаслідження життя вічного“.

Бог сотворив чоловіка по Свому образу і подобі. Образ і подоба Божа в людині се безсмертна душа, яку Сотворитель обдарував розумом, волею та чуттям. Проте суть життя чоловіка, як сотворіння розумного і свобідного та із безсмертною душею, заключається у його відношенню: передівсім до свого Сотворителя, а дальше до себе самого та своїх ближніх.

Розумом повинен чоловік пізнавати Того, Котрий є жерелом його розуму, Котри є Найвищим Розумом вселенної, Котрий у Своїй совершенній премудрости та доброті сотворив світ і сотворив чоловіка на Свій образ та подобу та покликав його до вічного щастя.

Пізнавш Бога, як свого Сотворителя, а заразом і найбільшого Добродія та Вітця небесного, ми відчуваємо природний обовязок любити Його, любити щиро і всім єством нашим, як діти свого батька і добродія.

Бог же наш найбільший Добродій. „Так бо полюбив Бог світ, що Сина Свого Єдинородного дав, щоб кожен віруючий в Нього не погиб, а мав життя вічне“, бо „не післав Бог Сина Свого на світ, щоб осудив світ, а щоб спасся Ним світ“. (Ів. III: 16-17).

Господ Бог дав Сина Свого Єдинородного на смерть, щоб спасти грішний людський рід, щоб піднести чоловіка з гріховної безодні, у яку він попав по своїй свобідній волі, — щоб його „обновити по образу Того, Хто сотворив його“. (Кол. III: 10) і тим чином зробити його дитиною Божою, достойною „унаслідити життя вічне“.

За сю найвищу доброту та милосердя належиться від нас Господу Богу найвища і совершенна синівська пошана і любов. Ми повинні любити Його всією нашою істотою, всіми силами нашого єства, які маємо в дарі від Нього, нашого Вітця Небесного. Ми повинні любити його всім серцем нашим і всією душею нашою і всією думкою нашою, всіми силами нашого чуття і всіми силами нашого духа. Наш розум і наша воля, наші чуття повинні звертатися до Того, Котрий сотворив нас розумними і свобідними, — Котрий вратував нас від прокляття і погибелі гріха смертю Свого Сина Єдинородного і дальше помагає нам Своєю божественною ласкою іти дорогою спасіння, дорогою Своїх святих заповітів задля осягнення вічного щастя для нашої безсмертної душі.

Свою любов до Господа Бога проявляємо, почитаючи Його. Як істоти, зложені із видимого тлінного тіла та невидимої безсмертної душі, ми очевидно повинні почитати Бога і душею — внурішно і тілом — внішно. Сього останнього роду почитання-любови Бога вимагає від нас вже сам природний людський розум і природне людське успособлення. Звідтіль й повстало внішне почитання Бога, яке звемо внішним Богослуженням.

Як тісно вяжеться тіло з душею, так само тісно звязані зі собою внішне та внутрішне Богослуження, коли воно правдиве. Богослуження можемо проявляти одинцем або гуртом. Чоловік почуває себе окремою істотою, яка потребує для себе хвиль самітного розважання та піднесення духа свого. В таких хвилях людина щирим серцем молиться до Бога, розмовляє зі своїм Творцем своєю душею. Та чоловік відчуває також нестримну потребу лучити свої думки з думками других людей, свого духа із духом своїх ближніх. Звідтіль пішло публичне Богослуження, яке рівнож підносить душі людські на духовні вижини своєю спільністю, злиттям душ у щирій і голосній молитві та співі до свого Творця та найлучшого Вітця і Добродія.

Пізнавши й полюбивши свого Творця як нашого найлучшого Вітця і Добродія, ми, як добрі і щирі діти, віримо Йому і надіємось на Нього у всім, цілим нашим серцем та душею. Тому щиро й радо приймаємо Його святе слово, Його святі заповіти, які Він обявив нам через Своїх післянників-пророків та вкінці через Свого Єдинородного Сина і Спасителя нашого, Господа Ісуса Христа. Ми послушні Його святим повелінням, які Він дав нам ради нашого власного добра і щастя, ради спасіння нашої безсмертної душі.

Тому великий і святий для нас не тільки Його заповіт любови до Нього, як нашого Творця і Вітця Небесного, але й заповіт: Люби ближнього свого, як себе самого!“

Мабуть немає нічого більше самозрозумілого чим любов себе самого. Та ми, просвічені світлом божественної науки Христа Спасителя, не глядимо на сю любов очима поган, що любили тіло своє по свому немудрому людському розумінню. „Що бо за користь чоловікови, колиб світ увесь здобув, а душу свою занапастив? Або що дасть чоловік у замін за душу свою?“ — сказав Божественний наш Спаситель. (Мат. XVI: 26). Проте наша любов себе самого не одностороння. Ми любимо себе як образ і подобу Божу. Тим то наша любов себе самого відноситься передівсім до нашої душі, яка сотворена бути „храмом святого Духа“, а якої вічне щастя залежне від свобідних вчинків нашої волі. Ми любимо і дбаємо також розумно і про своє тіло, яке є осідком та оруддям нашої безсмертної душі в дочасному життю. Тіло співділає з душею у добрих вчинках, якими заслугуємо собі спасіння душі, — і воно призначене до прославлення у воскресінню. Проте ми не догаджувати-мемо всяким лихим пристрастям та похотям тіла нашого, памятаючи, що: „Хто сіє тілу свойому, од тіла жати-ме зотління, а хто сіє духу, од духа повне життя вічне“: (Гал. VI: 8).

Коли-ж ми любимо себе як образ і подобу Божу, в яких лежить достойність людської істоти, то ми повинні любити також й усіх людей. Усі люде є нашими ближніми, бо носять у собі рівнож образ і подобу Божу. Шануючи людську достойність ближніх наших, ми шануємо себе й почитаємо Бога, Котрий сотворив нас усіх, — люблячи ближніх як образ і подобу Божу, ми любимо і себе і Бога.

Господь Бог, Жерело Правди і Добра, велів нам показати свою любов до Нього ділом, вчинками нашими доказати, що ми, як справжні Божі діти, любимо правду і добро. Тому, заповівши нам любити Його як свого Творця та Вітця Небесного, заповів нам заразом „любити ближнього свого,

як себе самого". Любов є тільки тоді справді любовю, коли проявляється ділом. Чи можна краще показати свою любов до Бога, як добрими вчинками у відношенню до ближніх своїх, які є образом і подобою Божою?! Вітця нашого Небесного, Бога Любови, можемо любити тільки через любов ближнього нашого.

„Не кождий, хто говорить до Мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне" — сказав Божественний Спаситель, — „а той, хто чинить волю Отця Мого, Що на небі" (Мат. VII: 21). Воля-ж Отця Небесного, щоб ми любили ближніх своїх. Хто не любить ближнього свого, не любить Бога.

„Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник" — учить св. Апостол і Євангелист Іван — „бо хто не любить брата, котрого бачив, Бога, Котрого не бачив, як може любити?" (І. 4, 20). Знова-ж: „Кождий, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець — і не має життя вічного, пробуваючого в ньому" (І. Ів. III: 15), бо „хто не любить брата свого, пробуває в смерті" своїм духом (III: 14).

„Бог — любов" (IV: 8) і тому Він „Сина Свого Єдинородного у світ післав, щоб ми жили через Нього" (IV: 9). „Коли-ж так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити" (IV: 11). Тільки тоді „коли любимо один одного, то Бог в нас пробуває, і любов Його звершена у нас" (IV: 12).

Ось як научає нас словами свого першого соборного послання великий Апостол Любови св. Євангелист Іван, улюблений ученик Спасителя.

Мати Бога в серці — себто любити Бога — значить любити ближнього.

Та за мало не ненавидіти ближнього і тільки словами говорити, що любимо його. Любов словами не є любов. Доказати, що вона є в нашому серці, можемо лише ділом.

„Діточки мої" — відзивається св. Апостол Іван у свойому посланні — „не любім словом ані язиком, але ділом і правдою!" (І. п. III: 18). „Хто-ж має прожиток світа, і видить брата свого, що в потребі, і зачинить серце своє перед ним, як любов Божа пробуває в ньому?" (III: 17).

Нехай же завжди свіжою буде у нашій памяти величня Христова приповість про милосерного Самарянина та наука найбільшого з Євангелистів св. Апостола Івана про любов Бога та ближнього:

„Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник."

„Коли любимо один одного, то Бог в нас пробуває, і любов Його звершена у нас."

„Не любім словом ані язиком, але ділом і правдою!"

Пізнавши єдино правдивий змисл заповітів любови, ми зможемо також розумно й по правді виконувати його. Зрозумівши правдиву суть любови Бога через любов ближнього, ми зможемо по щирости покинути гнів, злобу та лайку, яких так богато між нами. Просвічені совершенним розумінням любови Бога, ми наберемо сили в Христі Ісусі, щоб перестати кривити словом, кривити душею один проти одного, як до сього виховали нас вороги нашого духа і тіла.

І тоді ми справді дозріємо до тог[illegible] кинути з себе давнього чоловіка з ділами його", давнього чоловіка, що марнувався своїм духом, пропадаючи у темряві душевній і не розуміючи волі Божої, — „а зодягнутись в нового чоловіка, що обновляється в врозумі по образу Того, Хто сотворив Його" (Кол. III: 9-10).

Обновившись у розумі по образу нашого Сотворителя і ставши новими людьми, ми справді начнемо „ходити достойно поклику, яким нас покликано" і „яко діти світла" будемо „жити в любові один до одного, держати зєдинення духа в мирному союзі" та дійсно станемо „одно тіло і один дух" (Еф. гл. IV), як християнська громада і як народ.

Не розєднають нас тоді ніякі темні сили. Бо зрозумівши, що любов Бога в любові ближніх, братів, ми також розуміти й виконувати-мемо свої громадянські й народні святі обовязки, як правдиві послідуватeлі науки Христа, як справжні діяльні Християне. Не стане тоді між нами тих нехристіянських самолюбів, які держаться приповідки: Моя хата з краю, нічого не знаю, — які не дбають навіть про душу та кращу долю своїх власних дітей.

Зрозумівши, що одна у нас православна віра свята, яку приняли наші предки за рівноапостольного князя Володимира із Царгороду, ми зєднаємося знов усі як один у своїй Рідній, відродженій Церкві, Котру підняв нам милосерний Отець наш Небесний серед теперішнього нашого тяжкого лихоліття на те, щоб освободила та спасла наші порабощені та опущені душі силою правдивого слова Христового.

Так під покровом своєї Рідної Матері — Української Православної Церкви — служачи Христу достойно, люблячи ближніх-братів „ділом і правдою", удостоїмося дочасного добра в освобдженню з кайдан нашої поневоленої тяжкими ворогами Батьківщини та осягнемо вічне щастя в Господі Христі Ісусі. Амінь.

о. Т. Д. В.

ЛИШЕ ДВА МІСЯЦІ!

На Соборі св. Покрови в Вінніпегу тяжить ще кілька тисячний довг. Щоби не платити процентів, відновлюється кампанію на цілковиту сплату довгу. Кампанію відновлюється рішенням річних зборів членів Собору і оголошується її тільки на ДВА місяці. Кампанію оголошується тільки на два місяці тому, бо віримо, що свідомий український загал в Канаді зложить за той час потрібну суму на сплату довгу.

Кампанія провадиться також у Вінніпегу — між членами і прихильниками Рідної Церкви.

Українці і Українки! Покажіть світови, що Ви свідомі обовязку, який тяжить на Вас, і присилайте свої жертви на сплату довгу на Соборі ще нині.

Жертви посилайте до:

H. I. BLOCK, — 279 JUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Дебата і концерт 27 лютого.

Сеї неділі силами Українського Студентського Кружка в салі Собору була устроена дебата і концерт.

Дебата була на тему: „Рішено, що провінція Манітоба повинна приняти пропозицію продавання пива шклянками, як зазначено в так званім „Сейл оф Бір Ект". Студенти А. Ковбель, і М. Вавриків говорили „за". Між иншим аргументували, що коли буде спромога купувати пиво шклянками, то для такого, який любить випити шклянку пива, не буде потрібно, так як тепер, купувати перміт та що найменше 24 фляшки пива зараз. Рівнож і бутлегерів тоді не буде.

Студенти В. Яремій і В. Склепович були „проти" і доказували, що колиб той закон увійшов в життя, то бутлегери все одно будуть, а крім того люде будуть більше пити.

Обі сторони давали богато добрих аргументів, але сторона, яка була „за", говорила за своїм лішпе і судді, які складалися з адвоката Арсенича, посла Якиміщака і п. Залозецького, призначали їм виграну.

Що до концертової програми, то студентські виступи вповні вдоволили публику.

„Глитай або Павук."

В суботу, 5 березня, заходом Жіночого Товариства при Соборі була відограна драма на 4 дії, „Глитай або Павук". Вкоротці драма представляла нам таке:

В селі живе дуже богатий чоловік Бичок. Богацтво він побільшує таким способом, що позичає сусідам гроші на пиятику і зараховує річні проценти так, що за довг бере опісля ціле майно своєї жертви. Далі штука представляє, що в тім селі живе вдова з дочкою Оленою і зятем Андрієм. Вони дуже бідні люде. Олена з Андрієм живуть в великій взаїмній любові. І власне в тій Олені залюбився Бичок. Чоловік Олени нанявся до роботи на рік в далеку сторону. Се було на руку Бичкові, який залицявся до Олени і помагав в тій цілі її мамі грішми, та Олена і чути не хотіла про Бичка. Андрій написав лист до Олени, повний любови із повідомленням, що вертає з роботи. Бичок, в якого руки попав лист, переписав його так, що буцім то Андрій пише, що він не вернеться, бо полюбив „кращу і богатшу". Олена на пів дуріє. Бичок використовує се, що Олена хоче мати богато грошей, намовляє Олену йти жити з ним. Олена, щоб пімститися на Андрієви, робить се. Але хоч вбирається як найкраще і має гроші, думка про любого Андрія ані на хвилю не покидає її.

Вона попадає в мелянхолійний стан. Тимчасом Андрій вертає до села. Вернув веселий, бо ще не знав, що сталося. По дорозі до дому повернув до Бичка і побачив там Олену. Бичок каже йому, що Олена сама прийшла жити до него. Олена пізнавши Андрія, кидається йому в обійми. Андрій, повіривши Бичкови, відкидає її. Та падає і з розпуки умирає. Далі Андрій довідавшись правди, знову з розпуки вбиває Бичка.

Мораль з тої штуки така, що люде, які грішать, завжди є страшенно покарані.

Що до самого відіграння, то треба сказати, що рідко коли буває, аби аматори відіграли свої ролі так гарно. В важнійших ролях виступали панна Маруся Угринюк (Олена), Пігуляк (Бичок), Дудар (Хандоля) пані Бояківська (вдова) і Бояківський (Андрій), а в менших ролях виступали: пані Стечишин, пані Пастух, панна Ґарболінська, Й. Богоніс, І. Пасічняк, А. Паньків, панна Е. Бойко, В. Парасюк, В. Богоніс, І. Кирилюк, й инші. — Всі аматори грали так добре, що нам, глядачам, здавалося, що ми не на представленю, а бачимо дійсне життя.

Режісером була панна Маруся Угринюк, відома на вінніпеґській сцені, як одна з найращих аматорок.

Концерт Рідної Школи.

В неділю вечером, 6 березня, відбувся в салі Собору концерт Рідної Школи при Українськім Народнім Домі. В концерт входили такі точки: кілька виступів хорових пісень, кілька деклямацій і скрипкове сольо малого Москалика. Рівнож була виставлена одноактівка, комедійка „Князь Марципан", яка випала дуже гарно.

В середині концерту виступив голова У. Н. Д. п. Гунькевич і апелював до родичів, щоби посилали своїх дітей до Рідної Школи, коли хочуть, аби їх діти зістали їх дітьми і дітьми українського народу.

З виступів дітей і їх виконання можна було бачити, що Український Народний Дім має доброго учителя в особі п. Кумки.

Чайний вечерок.

В суботу вечером, 12 березня, в салі Собору відбувся чайний вечерок, на який зійшлася громадка парохіян, у більшости жінок і дівчат. На товариських розмовах проведено приємно вечер. Гром. І. Пасічняк відограв на мандоліні кілька кавалків. Молоденька панна Купченко грала на скрипці. Опісля дівчата розносили перекуску. Після перекуски гості зложили дрібні жертви на ціль Собору.

Панахида по Шевченкові

Тому, що 10 березня припала 66-літня річниця смерти Т. Шевченка, в неділю, 13 березня, була відправлена панахида по Шевченкові. Крім сього, підчас Богослуження, наш парох, прот. Савчук, в своїй проповіді згадав про значіння Шевченка. Він сказав, що Шевченко не тим великий і дорогий для нас, що він мав спеціяльні здібности, як поет, письменник, але тим, що він всі ті свої здібности віддав на жертвенник рідного народу, задля чого поносив терпіння. Колиб Шевченко віддав був ті свої здібности чужому, пануючому над Українцями народові, то не потребував би був терпіти, але був би мав вигідне, легке життя. І власне тому, що Шевченко був вірним сином і рівночасно батьком-пророком

свого народу, тому Українська Православна Церква рік-річно в день його смерти споминає його панахидою.

Дебата і концерт 13 березня.

Сеї неділі відбулася дебата на тему: Московщина більше небезпечна для України чим Польща. Що Московщина більше небезпечна, — доказували прот. Савчук і гром. Ферлей. Що Польща небезпечніща, — доказували гром-е Стечишин і Залозецький.

Се була надзвичайно цікава дебата. Видно було, що бесідники добре приготовилися до дебати. Говорить одна сторона, — кождому здається, що дає такі докази, що ніяк їх збити. Говорить друга, — те саме. Ціль дебати була пояснена о. Савчуком ось такою байочкою: Питали коня, що він ліпше любить: віз чи сани. На се кінь відповів, що для него одно і друге — сволоч. Те саме для України є Московщина й Польща, а розходиться о те, котра з них більша „сволоч". Треба признати, що в дебаті виступали найкращі з наших бесідників і не диво було, що публика була дуже зацікавлена. А що тема дебати була цікава, видно було з того, що саля Собору була переповнена. Судді, до яких входили громадяне Свистун, Н. Бачинський і А. Новак признали виграну (малим процентом) тим, які доказували, що Московщина небезпечнійша для України чим Польща. Загально взявши, дебатанти доказали, що й Московщина й Польща небезпечні вороги України, а як Московщина небезпечнійша, то тим, що вона числом населення далеко більша від України.

Концертову програму виконали Студенти висших шкіл у Вінніпеґу. В програму входили гри на скрипці, піяні, деклямації, квартет і танець матроза. Концертова програма була виконана добре, й публика щиро оплескувала кожду виконану точку програми.

Відчит-концерт 20 березня.

Сеї неділі виголосив в салі Собору відчит молодий український лікар, др. І. Вацик на тему: „Про недугу рака". З відчиту ми довідались, як виглядає недуга рака та що рак може бути на кождій части людського тіла. Далі ми довідались, що хоч недуга рака є дуже страшна, бо на ту недугу рік-річно богато людей умирає, то помимо того, що лікарі віддавна студіють і практикують над сею недугою, до сего часу ще не знайдено причини, через які людина дістає рака, хоч є вже кілька теорій, здогадів. Ліку на рака покищо нема. Найуспішнійшим ліком до сего часу є вирізання рака — операція. А операція рака може бути лише тоді успішна, коли буде зроблена завчасу. В противнім разі людина умирає. На рака хорують люде переважно по 35 році життя. Процентово мущин є більше хорих на рака, ніж женщин. Цікаве й те, що на рака хорують і звірята. Є вже доказано, що недуга рака між звірятами пр. в щурів переходить з родичів на дітей. Покищо не є се досліджене у людей.

По відчиті було богато питань. Питали: чи столова сіль, чи алькоголь, чи курення тютюну — спричиняють недугу рака. Др. Вацик відповів, що згадані річи не є причиною сеї недуги. Присутні слухачі по скінченню відчиту довгими оплесками висказали, що др. Вацик вивязався зі своїм відчитом як найкраще.

Концертова програма була виконана переважно нашими пластунами, згуртованими при Соборі. В програму входили деклямації, гри на устній гармонії, гітарі, сольо п-ні Павлюкевич і монольоґ а на кінці була виставлена комедійка в одній дії п. н. „Школа в Макітринцях". В сій комедійці показували науку в школі. Коли ми дивилися на „учителя" а „учеників", то не могли втриматися від сміху. Бо учителя і учеників грали високі ростом хлопці, а грали малих хлопців. Всі були великими шибениками. Учитель завдавав їм питання, а ученики відповідали, але так, що своїми відповідями приводили публику до сміху.

[illegible]

Жіноцтво при Соборі устроює знову базар. Устроює сей базар і всіми силами старається, щоби видав як найкраще та щоби було як найбільше приходу. А тимбільше тому, бо заряд Собору поновив кампанію за сплатою усього довгу на Соборі. Колиб Бог допоміг, щоби сього року сплатити весь довг на побудованім першім поверху Собору, — то се будьби дуже великий здобуток для православних Українців і взагалі патріотів в Канаді.

Скромний.

КАТОЛИЦЬКА ТВЕРДИНЯ В АЙТУНІ ХИТАЄТЬСЯ.

Ктолицька твердиня в Айтуні хитається. Пан Корчинський, до недавна ще найміцнійша підпора бельгійських попів, грозить, що вижене Бельгійців геть з Айтуни. Хочемо вірити, що він додержить свого слова, бо знаємо його, як чоловіка енергічного, що не відступить від своєї постанови! Так, пан Корчинський вижене Бельгійців з Айтуни, але не вижене їх з церкви, з сиротинця й з Дому Просвіти. Ми всі свідками того, що пан Корчинський промостив дорогу Бельгійцям до Айтуни; на його плечах, так сказати-б, вїхали Бельгійці в нашу кольонію. Як би не пан Корчинський, то в Айтуні не булоби сиротинця (?), не булоби на причуд гарної церкви католицької, але й не булоби обширного Дому Просвіти.

Пан Корчинський вірно служив Бельгійцям. Він їм так прислужився, що український нарід в Айтуні і в околиці не має ніякого права ні до сиротинця, ні до церковного дому, ні до Дому Просвіти. Пан Корчинський каже, що Бельгійці можуть тримати собі церкву й правити голим стінам. „Ми, католики", каже він, „маємо ще галю й там буде правдивий український католицький священик правити нам богослуження". Так, пане Корчинський! Маєте галю в Айтуні, але не ви, католики! Вона належить Долярому, разом з церквою, бо він має на ній, як кажуть, $8000.00!

Пан Корчинський аж тепер прийшов до переконання, що Бельгійці не повинні бути священиками між Українцями, що Українці повинні мати щирих українських священиків, які служилиб вірно й з пожертвованням українському народови. Пан Корчинський візвав навіть Делярія на дебату, на тему: „Чи може Бельгієць бути українським католицьким священиком". Та Делярій не хоче прийняти дебати, бо каже, що з дурнем не хоче дебатувати. Бачите, п. Корчинський, як віддячується вам Делярій, той самий Делярій, якому ви служили, якого сліди ви ще до не давна цілували. Не досить вам того, що Делярій вас, старого — поважного чоловіка, обидив, ні вам того не було досить, бо ви пішли перед Різдвом ще висповідатися до него. Ну, й чи не вигнав він вас?! Правда? Бачите, як далеко вміють поступити Бельгійці з нашим чоловіком?! А скажіть, пане Корчинський, чи відомо вам, щоби священик української православної церкви, чи як ви кажете свистунівської церкви, відправив кого від сповіди в так ганебний спосіб, як се зробив з вами Делярій?!! Правда, що ні?

Ви називаєте Делярія хрунем. Ні, пане Корчинський, не він хрунь, а лише всі ті, що при ньому держуться. Ви хочете українського католицького священика? А що сказав вам при сповіди ваш „український католицький" священик Бала? Чи не казав вам, що для айтунської бельгійської громади булоб дуже добре, як би вас там не було? Бачите, з ким ви весь час держали? Чому ви їм так довго терпіли? Чому ви не відкрили тої тайни, що Делярій говорив на Будку, як ви се вчули, але аж тепер виявляете, й грозите, що ще не одною виявите? Ліпше пізно, як ніколи, але краще булоби для вас, як би ви були з ними ніколи не тримали братерства.

Не думайте, пане Корчинський, що ми вам хочемо дорікати. Боже борони! Ми вам не дорікаємо, а хочемо вас заохотити до боротьби з тим непорядком, який загніздився у вашій церкві. Але не дивіться, пане Корчинський, лише в одну сторону. Подивіться в противну сторону, а побачите церковний дім, який будується виключно датками наших парохіян. Нам не помагають ні Делярії, ні Будки, бо їх поміч не булаби на нашу користь, лише на нашу загибель.

Ми похваляємо ваш замір скликати віча, ми подивляємо вас, що ви пробуджуєте братів не лише в Айтуні, але в цілій широкій доокличности. Честь вам, пане Корчинський, за те, що прозріли; а ще буде слава, коли ви переконаєте ваших собратів, що не з Бельгійцями і не з бельгійськими наймитами їм держати!

— к.

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ парохії Укр. Православного Собору св. Покрови в Вінніпегу.

В неділю, дня 27 лютого, 1927, в годині 3,30 почалися Річні Збори вінніпеґської Української Православної Парохії при Соборі св. Покрови.

На предсідника зборів вибрано одноголосно о. прот. Савчука, пароха Собору. Він отворив наради, попросивши численно зібраних членів і членкинь встати і відспівати „Царю Небесний". Після пісні-молитви покликав секретаря В. Купченка відчитати протокол з минувших річних загальних зборів.

Секретар відчитав довгий протокол, який на внесення пп. О. Богоноса і М. Демчука принято в цілости.

Тепер прийшли на порядок звіти пароха і заряду.

Першим виступив о. прот. Савчук. Він сказав, що минулий рік під всіма оглядами був для нашої парохії успішним. Церква набула більше число вірних, а всі товариства при церкві тішаться добрим розвоєм. Члени парохії жили в примірній взаїмности, а відносини між парохом і головним зарядом та зарядами поодиноких згрупувань й всіх членів парохії — були щирі й сердечні. Тим він радіє й бажає тої щирої взаїмности на слідуючі довгі роки. — Він згадав між иншим про Недільну Школу, яка істнує при Соборі і яка числить понад 150 учнів. — Школа ся видає свій місячний журнальчик і він розходиться й по других Недільних Школах Укр. Прав. Церков в Канаді та Зл. Державах. Ся школа є розділена на 6 кляс і в них вчуть даром отсі вчителі: о. і пані Савчук, п. Богоніс, панна Романчич, п-на Марко і п. Купченко. — Недавно зорґанізувався пласт, а в програмі є згуртувати в клюб молодих дівчат. О. Савчук просить присутних бути активними, відданими і щирими в праці на ниві, яку припоручив нам Господь.

Другий здав свій звіт п. Свистун, як голова парохії. Він зі своеї сторони зазначив, що пройшовший рік дав нам богато і наші мрії на минувших річних зборах не то сповнилися, але переповнились. Бог був ласкавий для нас і страх за довг, який тяжів в великій сумі на Соборі, сьогодні не істнує, бо ми вже куди рожевійше глядимо в майбутнє. Собор сплатив в мин. році звиш 10 тисяч долярів, а се є велика сума, коли зважимо, що видатки удержання є поважні. Говорячи про працю жінок і мущин біля Собору, він сказав, що жінки таки добре понисалися, віддали зі своєї каси пару тисяч долярів. Вони то найбільше займалися базарами і иншими підприємствами, окрасою Собору та иншими річами, які були так дуже хосенни. Не мало зробили й мущини. Вони своїми грішми давали жінкам спромоможність вводити свої плани в діло; вони дали свою працю і гроші на вирівнання великого подвіря і огороду, бо на се каса парохіяльна не дала нічого. Згадав також про церковний хор, якого він є діріґентом, і сказав, що хор є чисельний, а коли хористи будуть точно вчащати на проби, то є певність, що хор нашого Собору буде одним з найкращих церковних хорів в Канаді. Між иншим заявив також, що принято пропозицію п. Пасічняка з'орґанізувати мандолінову орхестру при Соборі і на деякі дорощі інструменти Жіноче Товариство вивінувало гроші. На прикінці він зложив від імени заряду подяку о. прот. Савчукови за його працю душпастирську.

Від Жіночого Товариства забрала слово п-ні Свистун, новововибрана предсідниця Т-ва. Вона говорила про працю Т-ва за минулий рік, яке находилося під предсідництвом пані Марії Баран. Потім здала касовий звіт пані Марія Угринюк.

Від Братства здав касовий звіт п. О. Богоніс.

Буфетчик, п. О. Пастух, здав свій звіт.

Фінансовий секретар парохії, Григорій Блок, здав подрібний звіт головної каси.

Після него говорив п. В. Свистун, як управитель, пояснюючи всі доходи і розходи в дуже ясний спосіб. Він порівнав цифри дуже яскраво так що той звіт головної каси був незвичайно інтересний.

Контрольна комісія, в склад якої входили пп. М. Стечишин, В. Угринюк і О. Климків, заявила, що всі рахункові книжки знайдено в великім порядку; на внесення контрольної комісії збори ухвалили уступаючому урядови вотум довіря.

Тепер приступлено до вибору нового заряду парохії на 1927 рік, і зістали вибраними отсі:

Василь Свистун, голова; Михайло Комар, заступник голови; Гр. Блок, касієр; В. Купченко, писар; С. Ковбель, Вол. Баран, Н. Мандрик, директори; М. Папіш, С. Сокульський, господарі.

Контрольна ком.: М. Стечишин, В. Угринюк, Ю. Ожийовський, М. Пасічняк, Ганна Романчич.

Після вибору заряду вирішено декілька важних справ для добра Собору.

В 7.30 вечером по відспіванню „Достойно є", члени парохії розійшлися домів. Вони розійшлися повні радости, що Боже Проведіння керувало їхньою парохією так ласкаво.

Дай нам Боже такого й біжучого року!

В. Купченко, секр.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ВІННІПЕГУ.

Колядував хор Собору під упрвою п. В. Свистуна.

М. Комар	$15.00
В. Свистун	10.00
П-во Куцики	10.00
Я. В. Арсенич	10.00
Др. П. Гуцуляк	10.00
В. Бугарешта	10.00
Т. Сідорський	10.00
Л. Грабовецький	10.00
М. Крутик	10.00
Іван Прокопів	10.00
Др. Іван Овсяник	10.00
П. Г. Войценко	10.00
Г. Сич	9.00
Др. Г. Новак	7.00
Я. Кулинич	6.00
П. Моргун	6.00
П. Антонів	6.00
Посол Н. Бачинський	5.00
Др. Б. Дима	5.00
Й. Дима	5.00
Т. Федун	5.00
М. Скиба	5.00
Я. Кунинський	5.00
Т. Ревак	5.00

О. Москалик 5.00
М. Кінаш 5.00
М. Кузьмінчук 5.00
М. Харкін 5.00
М. Шереметка 5.00
В. Моканик 5.00
Йос. Богоніс 5.00
С. Ковбель 5.00
В. Купченко 5.00
Р. Дудар- 5.00
О. Д. Лещишин 5.00
П. Строкан 5.00
П. Коновальчук 5.00
С. Вівчар 5.00
Пані Андрущак 5.00
Т. Іващук 5.00
І. Барчук 5.00
П. Папіш 5.00
А. Челяда 5.00
С. Андрусяк 5.00
І. Жук 5.00
Я. Фарина 5.00
Ю. Ожийовський 5.00
Панна Е. Гнатишин 5.00
Стефан Гнатишин 5.00
М. Демчук 5.00
Панна Е. Бойко 5.00
І. Українець 5.00
М. Парастюк 5.00
Н. Прокопів 5.00
П-ні М. Ковалій, 703 Вілліам Аве 5.00
П. Павлюкевич 5.00
Т. Яремко 5.00
В. Челядин 5.00
В. Гарасим 5.00
М. Стечишин 5.00
Л. Якимішак 5.00
О. С. В. Савчук 5.00
П. Кіпран 5.00
А. Струс 5.00
М. Левицький 5.00
С. Сокульський 5.00
А. Старк 5.00
Вол. Баран 5.00
Н. Залозецький 5.00
Емпайр Дроґ Ко. 5.00
Мих. Кумка 5.00
С. Тиховецький 5.00
Н. Гуменюк 5.00
Йосиф Комар 5.00
Мих. Ткачів 5.00
Ґ. Підлубний, Вінніпеґ 5.00
Ґ. Підлубний, Ту Крікс, Ман. 5.00
Ник. Совсун 5.00
Г. І. Блок 5.00
Й. і Софія Баран 5.00
Мих. Паньків 5.00
С. Міхоцький 5.00
М. Пасічник 5.00
Пані Йонкерова 5.00
В. Угринюк 4.00
М. Онуфрейо 3.00
І. Будівський 3.00
В. Довганик 3.00
В. Мандрик 3.00
І. Турчин 3.00
І. Марла 3.00
С. К. Стрільчук 3.00
І. Рій 3.00
В. Палійчук і Стефа Соленка 3.00
І. Симчич 3.00
М. Коржик 3.00
Й. Довганюк, 3.00
Микола Мельник 3.00
Ст. Матвій 3.00
Г. Маріян 3.00
Ник. Дутчак 3.00
В. Никорук 3.00

По 2 дол.: В. Гармацій, І. Бакун старший С. Ревак, Д. Гунькевич, О. Пастух, Е. Гошовський, П. Носатий, В. Баган, п. Федорук, В. Музичук, п. Сас. Й. Каракуць, П. Попель, Н. Н., Л. Сікевич, Н. Роган, Н. Скорохід, І. Парахім, Ф. Шашарівський, І. Сопець, В. Новак, Панна С. Чорна, І. Угрин, А. Колодніцький, О. Дубас, Н. Яловега, В. Батицький, Он. Угринюк, П. Гаевський, І. Цірка, О. Бабинець, С. Шевчук, М. Скрига, Роман Комар, Н. Кришталевич, В. Ґжеховський, О. Климків, І. Гавірко, О. Боянівський, пані Залозецька.

По $1.42: Н. Іванусів.

По $1.75: Паньство Бобко.

По $1.50: М. Манчуленко, С. Когельницький.

По 1 дол.: І. Бакун молодший, п. Мартинюк, пані Е. Романчич, панна Г. Романчич, Д. Скрига, А. Буряник, П. Яцина, Ю. Пасічник, Г. Парахім, І. Петруш, І. Робак, І. Трач, Н. В. Гривнак, пані Гречка, Ґ. Мек, Т. Яремко, Ф. Ґорук, М. Грабовецький, А. Гомик, Ґ. В. Сікевич, К. Федусяк, В. Моров, І. Комаренський, І. Малишка, В. Новак, Н. Джуравець, Ісаак Губка, О. Костинюк, О. Твердохліб, Юлія Сохацька, Ґеня Кирилюк, Докія Матієць, Ник. Собко, В. Паньків, Анна Паньків, В. Полак, Юрко Сокульський, Г. Бойко, В. Ставничка, В. Осинчук, Балук, Ербах Кром.

По 50 цт.: Ф. Орисюк, Н. Мартецький, О. Попович, пані Мадюк,

По 40 цт.: Н. Н.

По 25 цт.: К. Бучковський, Т. Федоряк, Г. Джесе.

Разом $682.32

Коляда на Собор в Вінніпеґу в Септон, Ман. Колядували Ю. Мачула і О. Мех.

По 1 дол.: Й. Назаревич, І. Дубак, А. Сарамаґа, Ф. Мех.

По 50 цт.: П. Мех.

По 25 цт.: С. Малко, О. Мех.

Разом $5.00

Збірка п. П. Черевика з Береґін, Саск. з продажі кв. стіп:

По 2 дол.: П. Черевик.

По 1 дол.: І. Путерія, Н. Ґорчинський, І. Черевик, п-ні А. І. Черевик, п-ні А. П. Черевик, п-ні Е. Святинська.

Разом $8.00

М. Симчич, Ґефорд, Саск. 5.00
Коляда в Оакборн, Ман. 11.50
І. Павлюст, Балкейрс, Саск. 5.00

Збірка на кв. стопи Гр. Фарини в Смокі Лейк, Алта., від:

Ф. Дмитрів. 5.00

По 2 дол.: П. Дубець, М. Мазуркевич. А. Велечук, Гр. Фарина.

По 1 дол.: Т. Клим, Н. Паранич.

Разом $15.00

Н. Романюк, Ред Пес. Бр. К. 2.50
Ґео. Коропатницький, Фом Лейк Саск. 2.00
Ю. Куникевич, Торонто, Онт. 20.00

Збірка Е. Мазуркевича, в Тарнополь, Саск.

По 2 дол.: Гр. Стельмащук.

По 1 дол.: Н. Войцеховський, М. Лисиця.

В Вакав, Саск. (школа Буковина):

По 1 дол.: Гр. Ференюк, В. Никирук. В. Гр. Чопюк, п-ні Л. Никирук.

По 50 цт.: І. Лесько, Ю. Бойко, І. Василик. П. Никифорук.

По 25 цт.: Й. Войцеховський, п-ні М. Гнілиця.

Ст. Джулієн, Саск.

Дмитро Букшован 10.00
Микола Хомин (Івана) 10.00
Семен Михайлюк 5.00
Ю. Михайлюк 5.00

По 2 дол.: В. Михайлюк, В. Н. Буджак, І. Кіндрачук, В. Букшован, Дм. І. Михайлюк.

По 1 дол.: М. Куляк, В. С. Михайлюк. Н. Олексин, В. Коваленко, І. Олексин, П. Михайлюк.

По 50 цт.: п-на А. Сорохан.

В Фовм Лейк, Саск.

Георгій Завзук 25.00
Кирило Новосад 10.00
Я. Кіцул 5.00
Никола Палагнич 5.00
Іван Кушнірюк 5.00
Стефан Міхайлюк 5.00
Василь Рогоза 5.00
Дмитро Кіцул 5.00
Мих. Куек 5.00
Юрій Візнюк 5.00
Іван Бабінчук (Семена) 3.00
Ґео. Коропатніцький 3.00

По 2 дол.: В. Т. Рокочий, Гр. Івасюк, Гр. Остапович, Д. Данилюк.

По $1.50: Н. Фостій.

По 1 дол.: Н. Келенчук, Т. Довгоніс, Л. Міновський, В. М. Ракочий, Ст. Олейнік, Т. Данилюк, І. Чорний, С. Кірстюк, І. Данилюк, п-ні В. Заячук, п-ні К. Ракочий, п-ні Е. Новосад, І. Бабінчук, Ґео. Гевко, В. Чорнопиский.

В Шіго, Саск. (школа Ґвайт Кріх):

Дм. Стан- 5.00
Ілія Воронюк, 5.00
Никола Воловідник 5.00
Пані Катерина Григор 2.00

По 1 дол.: п-ні Воловідник, п-ні Ю. Стан, п-ні М. Григор, п-ні М. Звоздецька, І. Павлюк, М. Воронюк В. Федак, В. Воловідник, П. Воронюк, П. Чибряк, І. П. У. (з Тідор, Саск.). Д. Сокалюк, Гр. Козакевич, І. Купровський, П. Квасниця, І. Григор.

По 50 цт., І. Гвоздецький, Подорожний.

(Дальше буде)

ЗБІРКА НА РЕЛІГІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Колектував прот. К. Кирстюк.

Збірка з Мічам, Саск.

Онуфрій Клюкевич $25.00
Володимир Ковбуз 10.00
Микола Білінський 10.00
Василь Жеребецький 5.00
Константин Токарчук 5.00
Лука Новосад 10.00
Гринько Романишин 5.00
Іван Веґера 1.00
Юрко Гавриш 2.00
Стефан Гаврилюк 5.00
Петро Сеньків 1.00
Ізидор Новосад 5.00
Микола Коновалик 5.00
Йосиф Марковський 5.00
Іван Ганущак 5.00
С. Бедрій 2.00
Іван Дупчак 1.00
Адам Бедрій 1.00
Михайло Павлюк 2.00
Іван Клюкевич 5.00
Юстин Томащук 3.00
Павло Боднарчук 2.00
Іван Борис 1.00
Лука Семенюк 1.00
Федько Коновалик 1.00
Василь Коновалик 1.00
Петро Сторощук 5.00
Василь Івасюк 1.00
Василь Гавриш 5.00
Пані Анна Гавриш Василя, 2.00
Михайло Сорока 2.00
Пані Юстина Папіж 5.00
Василь Заліщук 2.00
Йосиф Боднар, Колонсей Р. Р. Н-о І 1.00
Дм. Шелефантюк, Коносей, Саск. 5.00
Михайло Лазарович, Сокаль Саск. 1.00
Григорій Борис, Кадворт, Саск. 5.00

(Дальше буде.)

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

І. А. Магус— Вонда, Саск. 50
М. Папіш — Вінніпеґ, Ман. 1.00
П-ні Анна Запарнюк — Толстой, Ман. 1.00
Павло Фернайд — Сайпрес Ривер, Ман. 1.00
Тома Малюк — Сенді Лейк, Ман. 1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

КВІТЕНЬ.

3. **Четверта Неділя Посту.** Гол. 8 Утр: Єван. Івана XX. 11—18. Літ: Ап. Жид. VI: 13—20. Єв. Марка IX: 17—31.

6. **Середа: Поклони.**

7. **Четвер. Благовіщення П. Д. М.** Всеношне: Утр: Єв. Луки І: 39—49 і 56. Літ. Ів. Золот. Ап. Жид. II 11—18: Єв. Лук І. 24—38 Канон і Катавасія свята. Замісць „Чеснійшою" приспіви свята.

10. **Пята Неділя Посту.** Гол. І. Утр: Єван. Івана XX: 19—31. Літ: Ап. Жид. IX: 11—14. Єван. Марка: X: 32—45.

17. **Неділя Цвітна.** Гол. 2. Всеношне. Утр: Єв. Мат. XXI: 1—11 і 15—17; На утрені перед Каноном благословення лози: Літ. Івана Золот. Ап. Филипсам: IV: 4—9. Єв. Івана XII: 1—18.

21. **Великий Четвер:** Літ. Вас. Вел. з Вечірнею. Ап. Коринтян XI: 23—32. Єван. Мат. XXVI: 2—20; Івана XII: 3—17; Мат. XXVI: 21—39; Лук. XXII: 43—45; Мат XXVI: 40—75; Мат.XXVII: 1—2. Підчас Літ. готується запасні св. Дари. Вечером Утреня Страстна. 12 Евангелій з дзвонениям, після чого дзвони умовкають до Воскресення.

22. **Великодна Пятница.** Царські часи. Літургія не [illegible] Вечірня у 2 годині. Винесення плащениці.

23 **Велика Субота.** Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 паремий. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охрестилися". Ап. Рим. VI: 3—11. Замісць „Алилуя" — „Воскресни Боже". Єван. Мат. XXVIII: 1—20 Замісць Херувимської пісні співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай за Мною Мати". Після Літургії благословення хлібів, пшениці, вина і елею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — а коли завчасно, то досвіта в день Пасхи, перед Воскресною Утренею — правиться містополуношниця, після якої плащениця заноситься до вівтаря і кладеся на престолі, де вона остає до віддання Пасхи.

24. **Неділя Пасхи (Великдень).** О 12 год. в ночі (коли обставини не позволяють, то пізніше) хресний похід виходить з церкви і, обійшовши її три рази, спиняється перед [illegible] дверми церкви і починається [illegible] Утреня [illegible] Утреня [illegible] Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа..." (Так через цілий світлий тиждень). Апостол, Діяння І: 1—8: Єван. Івана І: 1—17. (Читається на ріжних мовах). Після Літ. свячення пасок. Після заамвонної молитви освячується Артос, який через цілий світлий тиждень лежить на аналойчику в вівтарі, або серед церкви в купі з образом Воскресення. Артос обноситься довкола церкви при хреснім обході у всі дні пасхи. Райські двері відчинені через цілий світлий тиждень. В сей тиждень, загальниця. Вечірня у всіх ризах. Вхід з Евангелією. **Перший Вселенський Собор постановив на протязі цілої Пятьдесятниці не клякати.**

25. **Великодний Понеділок.** Служба така сама, як у неділю Пасхи. Ап. Діян. 1: 12—26; Єван. Івана І: 18—28; Після Літургії буває хресний похід довкола церкви.

26. **Великодний Вівторок.** Служба така, як у неділю. Ап. Діян. II: 14—21; Єв. Луки XXIV: 12—35.

Православний Календар
НА РІК 1927
КВІТЕНЬ.

1 П. Хризанта
2 С. Івана мч., Сергія

3. **Н. 4. посту.** Якова Ісп.
4 П. Василія свмч.
5. В. Никона
6. С. Захарія, Якова
7 **Ч. Благов. Пр. Д. М.**
8 П. Собор Арх. Гавриїла
9 С. Мч. Матрони

10 **Н. 5. посту.** Іляріона
11 П. Марка, Кирила
12 В. Івана л.
13 С. Іпатія еп.
14 Ч. Марії Єгип.
15 П. Тита преп.
16 С. Лазарева суб., Никити

17 **Н. Цвітна,** Йосифа
18 П. Теодула
19 В. Евтихія
20 Григор. Мел.
21 Ч. Страст. Четвер, Ір.
22 **П. Велика Пятниця,** Евпс.
23 С. Вел. Субота, Тер.

24 **Великдень**
25 **П. Світл. Пон.,** Вас., Ярос.
26 **В. Світл. Вт.** Артем.
27 С. Мартина, Евстах.
28 Ч. Трофима
29 П. Агафії
30 С. Симеона

РІЧНИКИ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

Хто хоче набути річники „Православного Вістника" з рр. 1924 і 1925, хай пришле 3 долари, а отримае обі згадані річники в гарній полотняній оправі.

Всіх річників тільки 30, отже спішіться.

Гроші посилати на адресу:

THE ORTHODOX HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MANITOBA.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., КВІТЕНЬ, 1927, ЧИСЛО (37) 4

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим, що в гробах, життя дарував!

Воскресення Твое, Христе Спасе, Анголи прославляють на небі, і нас на землі вчини достойними з чистим серцем Тебе славити!

Паска священная сьогодні нам з'явилася! Паска дивна, святая! Паска таемная! Паска найславніщая! Паска — Христос-Визволитель! Паска найчистішая! Паска великая! Паска для вірних! Паска, що двері райськії нам відкривае! Паска, що освячуе всіх вірних!

Воскресення день і просвітімся святом, і оден одного обнімімо! Скажімо: „Браття" навіть тим, що ненавидять нас! Простімо все ради Воскресення, і так промовмо голосно: Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим, що в гробах життя дарував!

ПРОТЕСТАНТИ ПРО СЕБЕ.

Др. Герберт Периш, ректор протестантської церкви в стейті Ню Джерсі, Злучені Держави, помістив в журналі „Етлевтик Монтлі“, за місяць березень, довшу статтю п. з. „Роснлад протестантизму“, в якій доказує, що протестантизм в Америці скоро занепадае та що теперішне покоління буде свідком цілковитого і остаточного розвалу протестантизму, як релігійної сили

Др. Периш, хотяй самий протестант, не журиться надходячим розвалом нинішнього протестантизму, бо вірить, що на його руїнах повстане краща, дійсно релігійна орґанізація, яка злучить всі протестантські секти в одно — то є, зробить те, чого не здолав зробити протестантизм.

Каже др. Периш, що є дуже пожаданим, щоби в тім процесі перетворенняся в дійсну релігійну орґанізацію, протестантська церква позбулася — „її забобонности (отже і в протестантів є забобони!) і лицемірства... її мертвих молитовних сходин, її сухих і многословних молебнів, її невигладжених, невикінчених богослужень, її „Я є ліпший як ти“ пози, її світських папів, її недорічного і фанатичного довіря до світських законодавців (то є в релігійно-церковних справах), її нетерпимости...

Які-ж є признаки занепаду протестантизму? Одним з симптомів роскладу протестантизму є те, як каже др. Периш, що „бажання і почуття обовязку учащати на богослужения зі сторони вірних майже зникло з лиця землі. Вірні не відчувають супроти церкви найменшого зобовязання. Вони ходять до неї, або ні — як їм вгодно. І платять також, як їм вгодно. Пересічна протестантська церква є подібна до клюбу, в якому нема застережень щодо членства, нема оплат, нема зобовязань“.

Але дійсна сила, яка після думки др. Периша розвалює протестантизм, се гроші. Природними провідниками в Церкві є священики, але в більшости випадках священики не мають жадного голосу щодо фінансової господарки громад, бо вона спочивае в руках світських урядників.

„Наслідки такої системи адміністрації, — продовжає др. Периш, — з вийімком в випадках, де священики є надзвичайних здібностей і сильних особистостей, можна легко собі уявити. Без знання, без уяви, без віри в справу, без вищого ідеалу чим грошева ощадність, — богато світських управителів церков будують лихі, тані церковні будинки, на таких невидних площах... Прославлення Бога і краса богослужень рідко коли приходить їм на думку. Кождий священик, якому доводилося будувати церкву, і кождий архітект знають, якою неограниченою є нездібність таких людей. Правда, вина в сьому не так їх, як тої системи, яка наложує на них такі обовязки, яких вони не годні виконати. Ся сама система, яка робить дійсним головою церковних справ не священика, але світську раду, віддає так богато церковної діяльности в руки здібностями малих і вузкоглядних людей, що приводить номінального провідника (себто священика) до розпуки, який не може завідувати церковними справами, бо він є тільки звичайним платним слугою.“

Др. Периш дальше говорить:

„Я є свято переконаний, що чим скорше протестантизм в Америці згине, тим краще. Його вузький сектанський дух, який доводить людей до розподілу..., робить його невідповідним заступати наше національне релігійне життя... Він (протестантизм) не відповідає великим вимогам людської природи. Як провідник в области моралі, він є поверховий і в своїй місії спасати людей залежить від державного законодавства. З містичного боку він є сентиментальний і нерозумний та вузкоглядний. З точки погляду навчання, він є неясний, негативний і непевний. Як орґанізація, він є нельоґічний і хаотичний.“

Дальше:

„Своїм змістом богослужень, протестантизм особливо недомагає. Він почав з того, що повикидав всяку прояву краси з домів молитви і до тепер не здолав привернути її назад. В найліпшому випадкові протестантські богослужения є холодно-поважні, в найгіршому — скрайно буденні. А краса є даром від Бога і повинна входити в зміст богослужень. Отже нема що дивуватися, що мущини воліють церемонії свого клюбу — з богатими облаченнями, освітленням, служащими і пахучим ладаном, — чим прості і буденні богослуження в церкві.“

Др. Периш бачить причину занепаду протестантизму також в бракові дисципліни. Він каже:

„Стара дисциплінарна система, силою якої вірні протестантських церков були зобовязані приймати і визнавати певні вірування, придержуватися певних засад поведення та виконувати певні зобовязання супроти церкви під загрозою втрати членства, — стала такою забутою і незнаною, як і стара форма символу віри... А де такі членські обовязки ще затрималися в церковних статутах, то вони є тільки мертвими буквами. Зменшення числа членів, велика потреба фондів, завзятий ревалізм між ріжними сектами, — все се, сполучене з гойним духом часу, закинуло колишні членські обовязки супроти церкви в забуття. Велика більшість протестантських церков зроблять будь що і для будь кого, — приймуть будь кого, звінчають будь кого, поховають будь кого. Вони торгують своїм святим крамом по вулицях. Вони розщибаються за людьми, щоби заповнити свої порожні церкви. Вони наклонюють тих, які належуть до инших церков, покидати свої церкви і приставати до нових. Протестантські церкви, се орґанізації без самопевности і поваги. Вони розпадаються.“

Ось такий є той протестантизм, який хочуть накинути нашим людям в Канаді і в Галичині, як „єдину правдиву віру.“

ПОДВИГИ ЦЕЛЄБСА.

В 21 ч. львівського „Нового Часу“ появився допис з села Красне, повіт Золочів, в якому дописуватель описує подвиги місцевого целєбса Познаховського. В згаданому дописові між иншим читаємо:

„Чоловік (мова про Познаховського) молодий, безженний— здавалося, буде мати село з нього хосен, а тим часом грубо помилився той, хто так думав. Наш молоденький целєбс знюхався з панами „власть імущими“ тай забув, де і з кого живе. Найліпшим приятелем і дорадником нашого молодого душпастиря є наказний (призначений урядом — П. В.) війт. Тамто частенько буває наш отець гостем і завжди розмовляє з ним тільки по польськи. Наш отець волить костел, чим свою церкву, якій служити має. І так при кінці шкільного року ходив відправляти Службу Божу до костела для українських дітей з української школи. А є в нашім селі церква і сам коло неї мешкає — тай ніколи ще такого дивогляду не було в нашому селі! Питаємо вас на місці, отче, чи так належить впоювати любов до свого рідного у тих маленьких дитячих серцях? Чи так може виховують дітей польські ксьондзи?.. Вони виховують дітей на вчених і свідомих громадян, а ви що? Отуманюєте — і то маленьких дітей! Але ви навіть і старшим показуєте „властивий шлях“ (по вашому). І тих ви водите до костела навіть в процесійно. Вправді, то вже вам не зовсім вдалося. Довго ждали, заки ваші підлизники знайшли охочих людей брати церковні хоругви і хрест... А чи не гарно то виглядало, як напроти вас вийшло з костела кілька „кумошок“ з польським орлом, а ви під їх проводом машерували через село, як повстанець з 63 року... Влада (польська, державна — П. В.) розуміє добре вашу роботу, а найліпшим доказом є те, що по кожнім вашім „офіціяльнім“ виступі — ходить по селі поліція, списує нібито винних бунтарів, що сміють вам перешкоджати у виконуванню службових обовязків, або „за образев косцьола“. Вже самий той факт, що вас влада дуже береже, — свідчить, що їм ви і ваша робота подобається. Ви отче, були ласкаві давати навіть інформації поліції на своїх парохіян — а знаєте, коли то було? Тоді, як поліція шукала по селі за тими „кто образіл косцьол, кто бунтує люд пшеців ксендзу рускему“. Але що тут дивного? Прецінь походите з польської родини... А скажіть таки сами, яку ви користь приносите нашому селу?... До Читальні навіть не заглядаєте. В Споживчій Кооперативі не купуєте. Кредитовій Кооперативі шкодите. В Соколі хочете бути головою при помочи Староства, бо вихваляєтеся, що поїдете до пана Старости на скаргу, що товариство не хоче вас своїм головою признати, помимо, що вже маєте письмо навіть від Воєвідства, що ви є головою Сокола в Краснім.“

Дальше в дописі пишеться про те, як славний целєбс господарює церковним майном, як випозичає церковні гроші своїм підлизникам і Полякам, а все при чарці горівки, а місцевій українській Споживчій Кооперативі і чесним селянам позичку відмовив.

Що-ж, може подумати не один, погані люде бувають всюди, а шкідлива робота одного целєбса ще не значить, що всі целєбси погані, або що ціла греко-католицька церква чи її духовна управа така-ж зла, як от сей один целєбс.

Хто так думає, той помиляється. По перше, відколи в Галичині заведено целібат, то ще ані про одного целєбса не чув ніхто доброго слова, а тільки нарікання і відкази, що вся їх робота виточена на шкоду українському народови і греко-католицькій церкві. По друге, один або другий целєбс, чи який инший священик, не розпоряджає сам собою, він не є своїм власним паном, а підлягає вищій церковній владі — єпископові і його дорадникам та помічникам. Все, що священик робить, робить на припоручення і за згодою вищої церковної влади, инакше був би доразу суспендований, — позбавлений священичого сану. Але що ми бачимо дотично роботи целєбсів? Бачимо, що помимо їх поганої роботи, помимо тих скарг, які йдуть на них до єпископа, єпископ не тільки, що не карає їх за їхне погане поводження, але ще й нагороджує їх за те титулом добрих, богатих парохій та ріжних привілеїв, якими не тішиться жонате духовенство. В виду сього можемо прийти тільки до одного заключення: вища влада греко-католицької церкви, за згодою і на припоручення Риму та Варшави, веде плянову акцію, яка має на цілі знищити греко-католицьку церкву, а натомісць завести між Українцями в Галичині римо-католицизм. А робиться се за поміччю целєбсів, які всі, як один, подібні до целєбса Познаховського.

Чи Ви вже маєте український православний молитвеник „ДОБРИЙ ПАСТИР“? Коли ще ні, то замовте зараз. Він коштує з пересилкою тільки $1.50. — Замовлення посилати до: Rev. S. W. Sawchuk, Box 3684, Winnipeg, Man.

РАХМАНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

(Леґенда).

Коли земля віддається сонцяшним обіймам, а у церквах бють великодні дзвони — з очей зникає похмурість буднів, усміхнені уста кажуть — „Христос Воскрес“.

Тоді по всій Україні їдять крашанки, а лушпайки кидають на воду.

Пливуть зелені, червоні, квітчасті з писанок-крашанок річками й ставками. Пливуть разом з водою у незнану країну, де люде жиють щасливі, міряють день сходом, полуднем та заходом сонця; рік — вишньовим цвітом, стиглим колосом пшеничним, пожовклим листям та білими інеями.

Календар ім непотрібний — вони щасливі. Свято у них вічне, бо вони нарід вільний, не знають панування чужинців. Країна ся зветься — „Рахмань“. Де вона — ніхто не знає. Мабуть, десь недалеко від нашої землі, тільки за якоюсь рікою, за якимись горами.

Кажуть — колись, колись Рахманці жили з нами в мирі та приязни. Їхні кораблі біловітрилі припливали до наших берегів, а наші до їхніх.

Може десь за Ольги ще, за Святослава. Тоді, як наша країна була така вільна й щаслива.

Але як нарід наш завів у себе сварки, покликали Половців, Татарів одні проти одних; як на землі наші напали сусіди зі сходу й заходу — по наш мід, по нашу пшеницю протяглися грабіжницькі руки; святині наші з вогнем пустили; а городи розсипались в груз — тоді налякалися й Рахманці й відгородилися від цілого світа. Заховалися в горах якихось, за якоюсь рікою, а кораблі наші під чужими вітрилами загубили до них дорогу. Тільки приплила до них вода з українських сторін червона й тепла, і Рахманці пізнали, що се кров, та заплакали над долею нашої землі. Се були перші сльози того щасливого народу, вони падали в кріваву річку, і вода від них ставала знову прозора, як кришталь. Але з тої вільної колись сторони, все плили багряні хвилі, а Рахманці згадували країну, що була мов золотий кружаль вина — і сльози ім текли з очей тисячу років.

Люде українські також памятають Рахмань. Вони знають, що є десь сей щасливий нарід, що немає ніяких сусідів, які раз-у-раз нападалиб на нього, заводилиб свій лад на його землях, нищилиб нікчемно впродовж сотень років.

Памятають наші люде, що щасливі Рахманці не знають календаря — і тому пускають що року лушпайки з крашанок на воду.

Через шість тижнів після наших свят припливуть лушпайки до Рахманії. Тоді Рахманці знають, що на світі Великдень і святкують собі. Молодиці наші одягають тоді чисті сорочки, запаски святочні, не копають в ті дні, не садять, не сіють і кажуть: „Сьогодня рахманський Великдень“.

Так буває що року, із давних давен. І тільки два рази — десять і девять років тому, приплили до Рахманців лушпайки золоті та блакитні й Рахманці прочитали на них:

— „Христос Воскрес! Воскресла й Україна!“

Се був найбільший у них Великдень. Вся Рахманія співала — „Воскрес“ і „Не вмерла“, а нарід виляг на береги й виглядав кораблів біловітрилих, як за Святослава та Ольги.

Але вже через рік приплили до них самі лиш лушпайки червоні і засумували Рахманці, бо знають, що червона краска — се жалоба українська.

Кидайте що року у Великодні свята тільки червоні лушпайки на воду, аж доки не настане день воістину Великого Воскресення, але пускайте також крашанки зелені, щоби Рахманці знали, що в нас міцна надія.

(„Громада“) **Гал. Журба.**

ЗАМІСЦЬ ВЕЛИКОДНОЇ КРАШАНКИ!

Є в Українців звичай, що в часі Великодних Свят одні другим дарують крашанки. Такі крашанки і писанки держаться довго на памятку. Коли по якімсь часі глянемо на них, то все якесь несвідоме почуття вдячности охоплює нас до тих, котрі такий гарний подарунок нам дали. В Старім Краю в часі Великодних Свят робиться ріжні збірки на якісь добродійні цілі, в розумінню, що датки ті заступають крашанки.

Таких крашанок нам найбільше потрібно. В часі Великодних Свят Ви, Українці в Канаді, повинні якнайбільше таких крашанок-жертв дарувати на добрі й рідні українські інституції. Такою інституцією є Український Православний Собор у Вінніпеґу, на котрім є ще довг і на сплату його ведеться тепер кампанія. Хто дасть щедру жертву на сплату довгу на Соборі, в часі Великодних Свят — той дасть най кращу писанку-крашанку — яка останеться на память не лише на якийсь час, але і для будучого нашого покоління.

Жертви посилайте до:

H. I. BLOCK, — 219 DUFFERIN AVE. — WINNIPEG, MAN.

РЕЛІҐІЙНІ СИМВОЛИ.

Символ, се слово грецьке і означає річ, яка, стоячи на місци важнійшої річи, пригадує нам річ важнійшу. Символ отже се знак чогось иншого, се знамя якоїсь великої справи, чи святости, чи ідеалу. Український синьо-жовтий прапор, се знак, се символ українського народу, символ української державности.

В мові церковній уживаєся богато символічних слів і висказів. А в церковнім обряді уживаєся богато річей, що мають символічне значіння. Їх приймаємо не лише так, як їх бачимо і чуємо, але з ними вяжемо инші заначіння, инші поняття. Так прим. коли кажемо „Агнець Божий“, то розуміємо Христа; три бані на церкві є символом (знаком) трох осіб Святої Тройці і др.

Хрест. — Перше місце в християнській церкві займає хрест. Є він знаком нашого спасення, знаком побіди правди над неправдою, добра над злом. Се символ перемоги праведника. Хрест, се символ нашої віри, наших бажань, наших обовязків і стремлінь. Се символ праведного труду, знак терпіння за правду, знак заслуги, яку осягає праведник.

Світло церковне — се символ Божого світла, се знак Бога, як жерела всякого світла. Світло, се знак життя, знак любови, знак живих, щирих почувань до Бога. Світло, се знак побожної радости і палаючої віри в серцю побожних людей. Світло на похороні, се знак, що душа померщого живе в другім світі. Світло се ознака торжества, або почести.

Кадило — се в першій мірі символ наших молитов. Тому і співаємо: „Нехай буде молитва моя, як кадило перед Тобою“. Се також знак нашого поважання для Бога чи святих, від яких просимо благословення.

Вода — се символ чистоти і очищення, а також божого благословення. Бо вода, се животворний дар Божий в життю цілого світа.

Миро — знак душевної Божої ласки, о яку просить і яку приймає просячий.

Хоругви — се знаки тої віри, яку визнають вірні; се знаки, які пригадують християнам їх обовязки, як пригадує війська хоругов обовязки державні.

Богато ще инших річей в церкві є символами, є знаками якихсь висших правд, знаками святости, знаками наших почувань, наших християнських стремлінь й обовязків.

Ще кілька примірів, як в Святім Письмі уживається в бесіді ріжних символів, під якими треба такамо розуміти, що друге.

Христа називається Світлом:

— Я є світлом для світу. Хто йде слідом за мною, не ходити буде в темряві, а мати буде світло життя — Іван IX: 5.

— Доки я в світі — я світло світови. — Іван IX: 5.

Христа називається Каменем:

— Приступаючи до Нього — до Каменя живого, від людей відкинутого, від Бога-ж вибраного, дорогого — І. Петро II: 4.

Христа називається Святинею:

— А храму не бачив я в Ньому, бо Господь Бог Вседержитель — його Храм і Агнець. — Відкриття XXI: 22.

— Озвавсь Ісус і каже їм: Зруйнуйте сю церкву, а я за три дні підійму вам її. — Іван II: 19.

Христа називається Зорею:

— Я корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання. — Відкриття Івана XXII: 16.

Символічними іменами зветься також народ:

— Я виноградина — ви галуззя. — Іван XV: 5.

— Ви сіль землі... Ви світло світу. — Мат. V: 13-14.

В Святім Письмі є ще богато инших висловів, подібних до висловів символічних і ними власне висловлюються великі моральні правди і справи. Всі такі вислови ми звемо загально висловами, або формами фіґуративними.

Всі фіґуративні вислови треба собі вміти відповідно пояснити, щоби нам стали вповні зрозумілими. Та бувають в Біблії вискази, які можуть пояснити лише люде з широким науковим знанням: а є і такі місця, де наймудрійшим людям тяжко ті місця пояснити.

Однакож не в тих трудних місця криється вся мудрість Біблії, як не в найтвердших матеріялах знаходиться конечна для життя пожива. Хто зрозумів головні заповіди і старається по їх вказівкам жити, той зрозумів, що найважнійше і найбільше потрібне знати чоловікови.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА“, який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL“ — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3004, WINNIPEG, MAN.

З ЛАСКИ БОЖОЇ, ВОЛЕЮ ЦЕРКВИ АРХИЕПИСКОП АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЛЮБІ БРАТИ ТА СЕСТРИ!

Коли Господь по Своїм Воскресінню явивсь Своїм Апостолам, Своїй первісній Церкві, перше Його благословіння було „Мир вам!" Церква була в неспокою, в тяжкім безвиходнім горі, в печалі, і сього цілющого Божого благословіння „Мир вам!" перш ѳд усього потребувала. В дні великих змагань Українського Народу і Його Церкви, в дні їх поневолення і гонінь, в дні невірства, байдужности і холодних розрахувань, в дні наших великих печалів, се благословіння Воскресшого Господа „Мир вам!" і я подаю вірним Діттям і Пастирям Рідної Церкви на землі Американській і Канадійській.

Мир Вам! Нехай всі печалі, всі болі та сумніви українських, віруючих во Христа сердець, далеко одлетять і забудуться в світлий день Христового Воскресіння! Ми святкуємо Велик-День! Ми святкуємо свято перемоги неправди, зла, самої смерти! Їх переміг Воскресший Христос.

Всемогутний і непорочний, Він міг не страждати, міг не дати Себе на поругання, опльовування, биття, на тяжкі муки передсмертних корчів на хресті, на саму смерть. Він міг Себе не дати. Се було в Його волі. Однак, Він все се добровільно прийняв на Себе. Каплі крівавого поту великого Божественного напруження падали з Його чола, коли в Гефсиманії, в останній мент перед Своїми стражданнями, Він молив Свого Небесного Отця: „Нехай мимо Мене пронесеться ся чаша" страждань. Але вона не могла пронестись мимо, Син Божий мусів її добровільно прийняти і до дна випити. І Він її прийняв.

Для чого се треба було?

Спасіння всіх грішних людей, примирення їх з Божою правдою мусіли бути куплені великою, всеохоплюючою Божественною офірою. В сій великій офірі, на Голгофті, Божественна Любов принесла Себе в жертву Божественному Правосуддю.

Для чого ще се треба було?

Щоб перемогти неправду, гріх, саму смерть, як їх наслідок, Син Божий мусів реально перенести на собі наслідки неправди, мусів видимо піддатись насильству гріха, мусів дійсно ввійти в ворота смерти, відки ніхто до Христа, своєю силою, назад не вертав до життя. Тільки тоді, перейшовши через неправду, гріх і смерть, міг Він стати їх дійсним переможцем.

Воскресіння Христа не є тільки світле свято довершеної перемоги над гріхом і смертю. Воно не є тільки святом, що радісно говорить нам про вічність, всіх нас чекаючу. Воскресіння Христа є, окрім того, великий символ, повний значіння для всіх часів, для всіх чистих людських стремлінь і боротьби та страждань за них.

Воскресіння Христа нас учить: Коли визволення від вічного, всесвітнього зла і смерти потребувало всеохоплюючої офіри Божественної Любови, подібно-ж тому і визволення від будь якого зла, сучасного певному поколінню людей, потребує від них тако-ж офіри. Тільки офірою любови, що сама себе віддає на жертву, купується перемога, осягається певний поступ.

Воскресіння Христа нас учить: Сам всемогучий Бог перед остаточною перемогою гріха і смерти мусів перенести тяжкі муки і саму смерть, подібно тому і наші чергові перемоги над злом, наша боротьба за визволення від поневолення, за піднесення духовне також мусить мати свої болі, свої страждання. Се необхідна ціна, якою купується все дійсно цінне. Сам Бог заплатив таку ціну.

Нарешті, свято воскресіння Христа для нас завжди свято великої незломної надії, більше, певности в перемозі. Нехай все чисте, прекрасне, святе, нехай воно сучасним брудним натовпом і тепер опльовується, понижається, розпинається і здається, безсило гине. Нехай. Але ми знаємо, такою була доля самого Бога, знаємо, се необхідно, як також знаємо: остаточна перемога за правдою, за світлом, за всім чистим, бо все що бореться за святість, за висшість, воно йде за Христом. Він переміг, Він з мертвих воскрес, — і нас чекає перемога, і навіть в смерті, ми стоїмо перед воскресінням.

Апостоли Христа, Його перша церква, безпомічна, оповита безнадійною печалю, перестрашена перемогою книжників, фарисеїв, церква ся не знала напевне, що Христос воскрес, не хтіла сьому вірити, хоч дивні чутки до них вже долітали, церква ся не знала, що ще хвилина і між ними явиться Переможець сатани і смерти і скаже Своє Божественне „Мир вам!"

Ми, діти Українського Народу і Церкви, в теперішні страшні часи, коли так богато мук перенесено, коли так богато дорогого нам на сучаснім хресті страждань завмерло, коли надії одна за другою зникають, ми не одні, не самі, не безпомічно залишені. Нехай перед нашими духовними очима стане безсмертна картина великого горя першої церкви Христа і як чудно се горе було Воскресшим Сином Божим перемінене на радість. Серця в гору! Христос воскрес! Ще хвилина, ще мент і ми почуємо Його Божественне „Мир вам!"

Свято Воскресіння Христа особливо в теперішній час мусить бути нам дорогим. Се свято нашої певности в перемозі правди. Се свято великої невмирущої надії. На дорові до Царства Божого всі перешкоди, а також і наша сучасни, що лежить в поневоленню і духовній темряві нашого народу будуть силою Воскресшого зломлені. Нам треба тільки вірити Воскресінню Христа і йти за Воскресшим.

Споконвічні кличі християн „Христос воскрес!" „Воістину воскрес!" нехай стануть і нашим гаслом, нашим переможним кличем в день сього великого свята. По вірі нашій дасться нам. Воскресший Христос буде з нами і кожному серцю, всій Своїй Церкві в цілому світі Він тихо скаже: „Не сумуйте, мир вам, Я з вами". Амінь.

† Архиепископ Іоанн.

САМОЛЮБСТВО.

Неодин з нас, подорожуючи зелізницею, нераз бачив, як то на стаціях нарід спішиться, щоби як найскорше дістатися до вагону і знайти собі вигідне місце. Стоїш з боку, і прямо бридко робиться глядіти, як то нарід штовхає ліктями один одного, щоб скорше дістатися до потягу. І хотяй служба накликує раз у раз: „Не пхайтеся, для всіх місця стане!", то ніхто на се не зважає. Сильніший відтручує слабшого і стає на його місці, — більш впертий силою пробивається і стає на переді, хоч по справедливости його місце позаді.

Чому вони се роблять, коли чують, що для всіх місця стане? Хіба служба не каже їм правди? Так, се правда, що там є місця для всіх, але місця ті не однакові. Вони добре знають, що хто прийде скорше, той дістане ліпше місце. Ті знова, котрі остали позаду, дістануть або гірші місця, або й ніяких і будуть змушені їхати стоячи. Увійдете до вагона і з цікавістю приглядаєтесь, як пасажири примістилися. Всі здорові, дужі, сидять вигідно, роскішно, забравши більше місця, як їм належиться. Погляньте на тих, що йшли спокійно позаді, і аж жаль вас огорне. Там кількоро душиться в одній лавці. Там дальше стоїть якийсь слабосилий, тримаючи рівночасно великий тлумок на плечах, під котрим аж вгинається. Там дальше бідна матір стоїть в кутку, тримаючи одну дитину на руках, а друга втомлена тулиться до неї. В другім куті бачите старенького дідуся, який, спираючись на палицю, покашлює раз-у-раз. Але молоді та здорові навіть не звертають уваги на тих упосліджених.

Такі і подібні образці можемо побачити не тільки в поїздах, а також на ріжних зібраниях, а навіть в церквах. Там також знайдемо велике, самолюбне „я" і маленьке погорджене „ти", або „вони".

А спитаймо себе, дорогі читачі, яке місце заняв би Христос, будучи між тими подорожуючими, — перше, чи послідне? Не треба довго думати. Він певно бувби між тими послідними. Він вперше поміг би тій матері з діточками знайти вигідне місце; потім поміг би тому старенькому бідакові, а дальше і тому слабосильному з тяжким тлумком. Колиб вже дав поміч всім, котрі її потребують, то аж тоді шукав би Собі місця. Як остало би для Нього місце, сів би, а як не осталоб, то став би Собі між тими, котрим поміг, і тішивсяб, що вони задоволені.

А чи і ми не повинні так робити? Памятаймо, що самолюбство, се нехристіянська прикмета. Памятаймо також, що щастя здобуте нещастям других, не є дійсним щастям.

Перші місця бувають тверними і вигідними, однак ціна їх може бути зависока.

Свящ. С. Гребенюк.

ЯК КОЗАКИ ОБОРОНЯЛИ ЦЕРКВУ ПРАВОСЛАВНУ.

Після Берестейського Собору 1596 року (на якому затверджено унію з Римом), київський митрополит Михайло Рогоза, разом з трома підлеглими йому епископами, приняв унію, а тодішний польський король, Зигмунт III, видав наказ, щоб усі литовсько-українські епископи пішли за Рогозою, погрожуючи їм, в противному разі, ріжними репресіями. Але тоді-ж саме і в тому самому Берестї відбувся другий Собор, на який зібралося богато заступників православія — духовних осіб, шляхти і виборних від ріжних парафій і міст, а особливо від церковних брацтв. На сьому Соборі всі присутні одноголосно відкинули унію, кинули проклятття на всіх відступників від православія і дали в імени всього литовсько-українського населення приречення міцно стояти за православіє, не щадючи для сього свого життя. Одночасно вони відправили до короля петицію, в якій просили скинути владик — відступників від православія і дати дозвіл на обрання вільними голосами на їх місце осіб з шляхецького стану, що ісповідують грецьку православну віру.

Відповідю на сю петицію було переслідування всіх ревнителів православія, а особливо епископів. Богато з них, щоб затримати своє становище, перейшло на унію; хто не хотів сього зробити, того скидали і призначали на його місце уніята. Гадали, що таким способом цілковито загине православна віра на литовсько-українських землях.

Надія на се не здійснилась і то завдяки, головним чином, запорозьким козакам, що, будучи вірними своїй традиції заступництва за віру православну, своєю завзятістю досягли того, що православну ієрархію було відновлено.

Але перед тим, як оповісти про живу участь запорожців в ділі відновлення церковної ієрархії, не зайвим буде затриматись над загальною характеристикою запорожців, яко оборонців і заступників віри православної.

В Синодальному архіві уніятських митрополитів під ч. 458 знаходиться протестація (протест) київського митрополита Іова Борецького, яку він, разом з иншими епископами, зложив 28 квітня 1721 року польському королеві Зигмунтови III. В сьому протесті Іов Борецький, між иншим, пише таке:

„Козаки — наш рід, наші бр[illegible] і християне правовірні. Про них гадають, що вони простацькі люде, не мають ні знань ні розумі, що вони від духовних отримали внушення... Вони мають від природи гострий розум і Богом даровану розсудливість. А горливість до віри, щирість і любов до церкви з давна живуть в них і процвитають. До сього дня вони рождаються, хрестяться і живуть в тій християнській вірі, яку їх предки разом з Володимиром Святим прийняли від Костантинопольської церкви. Живуть вони не як поганці, а як християне: мають священиків, вчучують Святе Письмо, знають Бога і правила своєї церкви. Коли пускаються в море, вони перш за все творять молитву і свідчать, що за віру християнську йдуть на невірних. Другою своєю метою вони ставлять визволення [illegible]тих до неволі. Дають при сьому побожні обітниці: частину здобичі віддавати на церкви, монастирі, шпиталі і на духовенство. Ради спасіння своєї душі викуповують невільників. Церкви нові і монастирі будують і збогачують. Ще раніш, як ми стали ієрархами і поселились в Київі і на Україні, вони про свою віру заявляли, писали й присягали.

Всім відомо й чути про се далеко, що вони не тільки не потребують примусу духовенства, але й самі стежать за ним, як також і за міщанами, пригадуючи їм, а навіть і загрожуючи, щоб в вірі не було ніякої зміни і щоб з відступниками уніятами не знатися. Досить пригадати про те, що недавно було і що ледво не зайшло в Печерському монастирені зза того, що київський біскуп увійшов до вівтаря. Яке ремство було і яке роздратовання. Насилу їх заспокоїли. Скаргу на ченців Печерського монастиря подали в саме Запоріжжи до Генеральної Ради... Нічого немає дивного в тому, що вони добрі мають відомости про переслідування православних уніятами: з ріжних повітів, міст і сел приходять до них люде, щоб вступити до козацтва — инші по своїй охоті, а инші знов завдяки кривдам, руйнації, як духові так і світські. Ніщо инше не робить тільки заколоту на Україні як унія і переслідування зза неї, а також беззаконіє і утиск бідних людей. Поправді уніяти самі розпалюють гнів козаків, коли гонять до них нашу покривджену братію і наповнюють нею Україну..."

З сих слів видно, що запорожці близько приймали до серця кривди, що терпіла церква православна. Вони не обмежились пасивною ролею прихильників православія і приступали до активних кроків.

В сьому протесті, між иншим, ще говориться:

„В Москві була у єрусалимського патріярха делегація, що складалась з пятнайцяти козаків з отаманом Петром Одинцем на чолі."

Очевидно, запорожці вирішили використати перебування в Москві єрусалимського патріярха Теофана і переконати його, щоб він прибув на Україну і своїм авторітетом установив порядок в Українській Церкві.

І дійсно 22 березня 1620 року патріярх прибув до Києва. На границі з московським царством його зустрів значний відділ козаків з самим гетьманом Петром Сагайдачним на чолі.

В Київі патріярх поселився в будинкові Богоявленського брацтва на Подолі, а самий будинок був оточений сильною охороною, що складалась виключно з запорожців. В Густинській монастирській літописі говориться, що запорожці оточили брацький будинок, „яки бджоли свою матицю".

Петро Сагайдачний скликав нараду з представників від козацтва і міщан і „почали раду в тому чинити, жеби могли пастирів мати в своїй Церкві".

Після сієї наради козаки зявились у патріярха і невідступно почали прохати його, щоб він відновив православну ієрархію.

„Не будеш ти патріярхом, не будеш добрим пастирем, не будеш намісником Христа і Апостолів, як що не висвятиш і не поставиш українському народові митрополита і епископів, а особливо знайшовши нас гонимими і без пастирів."

Так переконували козаки патріярха.

Невідступна просьба запорожців перемогла нерішучість патріярха відновити церковну ієрархію для знищення якої уніятська партія на протязі двайцяти пяти років безупинно клопоталась на всіх соймах польського королівства.

Але сталося... Патріярх розсилає грамоту, в якій запрошує всіх вірних прибути на відпуст (15 серпня) до Печерської Лаври і вказати кандидатів на епископські катедри.

Хиротонія вказаних кандидатів роспочалась в вересні 1629 року і відбувалася в Богоявленській церкві Київського Братського монастиря. Але з огляду на те, що від польського короля не було на се дозволу, православні мусіли застерігти себе від несподіванок з боку досить численних в Київі польських відділів. Час для хиротонії вибрано було пізно ввечері, вікна церкви були заслонені, читали й співали тихо, монастир був оточений значним відділом захорожців.

Таким чином 6 вересня був висвячений на Перемиську катедру Межигорський ігумен Ісая Копинський. 8-го при таких самих обставинах був висвячений на Київську і Галицьку митрополію ігумен Київсько-Михайлівського монастиря, Іов Борецький. Кілька днів по сьому висвячено на Полоцьку Архієпископію Мелетія Смотрицького. А потім вже, по виїзді з Києва, партріях по дорозі, де його охороняло три тисячів козаків, висвятив в Трехмирівському монастирі тамошнього ігумена Ієзекііля Курцевича на епископство Володимирське і Брестське, в Білій Церкві ігумена Ісаакія Борисковича на епископство Луцьке і Острізьке, в місті Живослові висвятив Мелецького ігумена Паісія Іполитовича на епископство Холмське і Більське.

Відновлення православної ієрархії стрінулось з величезним обуренням і лютістю з боку уніятського духовенства. Уніятський митрополит Рутський роспочав інтриги в соймі і перед королем. Було навіть складено універсал, в якому Теофана оголошувано шпіоном турецького султана і ошуканцем, що не тільки не мав патріяршого, але й священичого сану, тому й епископи висвячені ним не мали права виконувати своїх функцій. Мало того, вони по сьому універсалові оголошувались державними зрадниками і, яко таких, їх було сказано ловити і саджати до вязниці.

Але універсал сей не був впроваджений в життя. Польський уряд, в особі своїх найбільш розумних і далекозорих представників, розумів, що видання подібного універсалу може допровадити до поголовного заколоту і кровопролиття. Особливо до занехання сього універсалу спричинився канцлер великого князівства литовського, Лев Сапіга. Він, яко канцлер мусів скріпити універсал своїм підписом і печаткою, але сього не зробив і видавати подібний універсал королеви відрадив. І коли Іов Борецький, щоб виправдати перед королем Теофана і поставлених ним епископів від наклепів уніятів, відправив до нього нововисвяченого епископа Ієзекііля Курцевича, король приняв його і обіцяв узглядни прохання православних.

(„Українська Нива").

Дмитро Волиняк.

МОСКОВСЬКА ГРА.

В наслідок протесту купки володимирських Москалів (сторонників московсько-славянського богослуження) варшавський Митрополит Діонізій разом зі своїм московським синодом дав роспорядження передати український собор в Володимирі Москалям. 25-го березня мала відбутись „урочиста" передача собору. На се, „торжество" передачі собору в руки „істінно православних русскіх" (мов після якихсь поганців!) мав прибути заступник митрополита, виленський архиепископ Теодосій.

Крім того, митрополія на домагання змобілізованої чорної сотні з під стягу „Русскаво Народнаво Обедінения" звільнила заслуженого архимандрита о. Полікарпа зі становища настоятеля володимирського собору і постановила заслати його до Жировецького монастиря на Виленщині; звільнено також решту українського причту собору, п. о. Шероцького, композитора Тележинського і инших, а на їх місця призначено Москалів. Таким чином український собор в Володимирі розгромлено.

Проти такого нечуваного поступовання церковної влади українське громадянство як найрішучійше протестує і вважає таку спробу явною провокацією, направленою проти прав і інтересів українського православного населення.

Л. Толстой.

СВІЧКА.

Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб. Я-ж кажу вам: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою. (Мат. V: 38-39).

Ділось се в тих часах, коли були ще пани і кріпаки. Були тоді пани ріжні: Були такі, які памятали на Бога та на те, що їм прийдеться колись вмирати, — і сі ще мали деякий згляд над людьми. Але були також не пани, а собаки, — вибачте за слово, — і сі до крайности знущалися над народом. Та найгіршими зі всіх були наставники, які стали наставниками з кріпаків. Вибившись з кріпацтва, вони поводилися як вельможі і робили життя для мужиків незносним.

В одного пана був якраз такий наставник.

Кріпаки того пана відробляли панщину точно і совісно. Панські добра були дуже великі, — мав він стави, родючі лани, сіножати і ліси, отже було з чого жити і панови і мужикам, але сталось, що пан вивисшив одного кріпака на наставника і з того часу почалося лихо.

Наставник взяв владу в свої руки і сів мужикам таки добре на шию. Був він чоловік заможний і міг легко жити без гріха, але що був захланний, то попав в гріх. Він примушував мужиків робити на пана більше, як вони були зобовязані: побудував цегольню, запряг до роботи всіх мужиків, — жінок і чоловіків, — і продавав цеглу для власного зиску.

Мужики пішли до пана в Москву і поскаржилися на наставника, але пан відправив їх з нічим. А коли наставник довідався, що мужики ходили до пана зі скаргою на нього, то почав люто мститися на них і їм було ще гірше, як перед тим. Між мужиками знаходилися зрадники, які доносили наставникови на своїх братів; через се люде жили у вічній тривозі, а наставник ставав все гірший і гірший.

З бігом часу наставник став такий лютий, що люде боялися його гірше, як дикого звіря. Коли він йшов селом, то люде бокували від нього, як від прокаженого, і ховалися, де тільки могли, щоби уникнути його очей.

Наставник бачив се, і свідомість, що його бояться, робила його ще лютійшим. І він ще більше знущався над людьми.

Лучалось часто, що таких виродків, як от сей наставник, згладжували зі світа, отже мужики і собі почали плянувати спосіб, в який би могли увільнитися від свого ворога. Зійдуться бувало в якімсь глухім кутку а найвідважнійший між ними так і заговорить:

— Чи ми маємо вічно терпіти від нашого ворога? Ми й так пропащі, а вбити такого чоловіка не є гріхом.

Одного разу перед страстним тижнем, мужики були в лісі. Наставник вислав їх чистити ліс. Підчас обіду вони зійшлися і почали нараджуватися:

— Як нам тепер жити? — говорили вони. — Він знищить нас з корінням. Ані ми, ані наші жінки не маємо відпочинку ні в день, ні в ночі. За найменшу річ, яка йому не до вподоби, він катує нас. Симон вмер під канчуками. Онисим вмер в кайданах. Що ми ліпшого можемо сподіватися від нього?... Він прийде сюди вечером і буде, як звичайно, накидатися на нас. Стягнім його з коня, даймо йому раз сокирою по голові — і кінець. Закопаємо його, як собаку, і кінці в воду... Але одно: мусимо держатися разом і не зрадити тайни.

Так говорив Василь Міняєв. Він був настроєний проти наставника більше, як хто другий, бо той катував його канчуками кождого тижня, а крім того забрав в нього жінку собі на кухарку.

Над вечір явився наставник. Він приїхав верхом. Як лиш явився між мужиками, так зараз почав гримати на них. В одній купі дров побачив він липу.

— Я не казав рубати липи, — закричав він. — Признавайтеся, хто зрубав липу, а то всіх скажу вибити.

Він почав розпитувати, чия то купа, в якій він знайшов липу. Йому сказали, що Сидора. Наставник прискочив до Сидора і почав бити його по обличчу, аж доки той не залився кровю. Потім вибив ще канчуком Василя за те, що той за мало нарубав дров, і з тим відїхав.

Пізним вечером мужики знову зійшлися на нараду і Василь забрав слово.

— Ех, що з вас за люде, — докоряв він їм. — Не люде, а воробці. Так і поводитеся, як воробці. „Постоїмо за собою", цвірінькають воробці, а коли тільки явиться яструб, так всі під стріху ховаються. Так і ви... „Постоїмо за собою, а тільки не зрадити тайни", цвірінькали всі, а коли яструб явився, то всі поховались по корчах. Яструб вхопив, кого хотів і забрав з собою, а воробці вийшли із сховку і далі своє: — „Цвірінь, цвірінь, — нема одного!" — „Кого?" — „Василя". — „Ех, так йому призначено, заслужив собі!" — От таке з вами... Коли рішили, що не зрадите тайни, так і добре... Коли він кинувся на Сидора, ви повинні були збігтися і зробити йому кінець. А ви що? Як воробці: „Не зрадимо, не зрадимо, ми постоїмо за собою", а коли він злетів на нас, всі порозбігалися по корчах!

Такі і подібні розмови велися все більше і більше, аж вкінці мужики твердо постановили вбити наставника.

У Великоду Пятницю наставник оголосив, що всі мужики мусять іти орати на Великдень під овес. Мужики обурилися і пізним вечером, зібравшися у Василя, почали нараджуватися знову:

— Коли він забув Бога, — говорили, — і пускається на такий гріх, то мусимо вбити його. Ми й так пропащі...

Петро Міхаєв був також присутний. Він був мирної вдачі і не погоджався з другими. Вислухавши їх бесіди, він промовив:

— Ви задумуєте великий гріх, браття. Знищити душу — се великий злочин. Знищити душу другого дуже легко, але що станеться з вашою душею? Наставник грішить — се його загибіль. А ми, браття, — ми мусимо зносити наші терпіння....

Василя розізлили слова Петра.

— Він заєдно повторяє отсі слова, — сказав він. — „Гріхом є вбивати чоловіка! Ви знаєте, що гріхом є вбивати такого чоловіка". Так, гріхом є вбивати доброго чоловіка, але навіть Бог не забороняє вбити таку собаку, як наш наставник. Ми вбиваємо не чоловіка, а скажену собаку задля добра людей і не вбити її, булоб більшим гріхом, як вбити... Чого він знущається над людьми? Хотяй би нам і прийшлося відпокутувати за наше діло, то ми повинні зробити се ради других. Люде подякують нам за се. Ти говориш нісенітниці, Петре, Гей, таж вбити його не буде таким гріхом, як орати на Великдень. Ти-ж самий не підеш орати...

Петро відповів:

— Чому ні? Скажуть іти і я піду. Не для себе. Бог знає, чий то гріх... А ми, браття, мусимо памятати на Нього. Я не говорю сего від себе. Колиб ми мали відплачуватися злом за зло, то закон Божий казав би нам се робити. Але Бог наказує нам робити якраз противно. Коли чиниш комусь зло, — воно вертається до тебе. Не штука вбитити чоловіка. Але кров його впаде на тебе. Вбєш чоловіка, — а кров його сплямить твою душу. Ти думаєш: „Я вбив злого чоловіка". Думаєш: „Я знищив язву". А тимчасом приглянься до свого діла і побачиш, що ти взяв на свою душу далеко більший гріх, чим той, за який ти відобрав життя другому. Піддайся злові, а зло опанує тебе.

Мужики не прийшли до згоди. Вони поріжнилися своїми думками. Одні погоджалися з Василем, і були за тим, щоби наставника вбити, а другі погоджалися з Петром і казали, що не можна вбивати чоловіка, але треба терпіти.

Мужики святкували перший день Великодня — неділю. Над вечір війт зявився в селі з панськими слугами і оголосив:

— Михайло Семенович, наставник, наказує, що всі мужики мають вийти завтра рано орати під овес.

Мужики аж сплакали, але не сміли противитися. Рано вони забрали плуги і пішли на панський лан.

В церкві правилося богослуження, по других селах люде святкували, а сі мужики орали!

Михайло Семенович, наставник, встав того ранку досить пізно і вийшов на подвіря. Його жінка і повдовіла дочка, яка приїхала до дому на свята, одягнені по святочному, саме відїзджали повозкою до церкви. Коли вернули з церкви, пили всі чай.

Напившись чаю, Михайло Семенович запалив люльку і казав покликати війта. Коли той прийшов, він запитав його:

— Ну, що-ж, чи ти вислав мужиків орати?

— Так, Михайле Семеновичу.

— Так?! А чи всі пішли?

— Всі. Я самий вислав їх.

— Вислати не штука, але чи орють вони? Іди і поглянь. Скажи їм, що я вийду після обіду поглянути, чи зорали вони одну десятину на кождих два плуги, а до того, — чи добре зорали? Коли-ж знайду щось в непорядку, то не буду зважати, що нині свято... Іди.

— Іду, і зроблю, що звеліли, — відповів війт і почав відходити, але Михайло Семенович завернув його. Він хотів щось сказати йому, тільки не міг почати. По довгій надумі промовив:

— Слухайно, ти, я хочу, щоби ти підслухав, що ті лайдаки говорять про мене — хто з них незадоволений, та як висловляються. Опісля роскажеш мені... Я знаю тих лінюхів. Вони не люблять робити... Все, що вони люблять, то жерти та святкувати. Їм байдуже, що коли орання відложити, то може бути за пізно. Отже підслухуй, що вони говорять, і донеси мені. Я мушу все знати. Йди і зважай — прислухуйся і нічого не скривай.

Війт обернувся і вийшов. Він сів на коня і поїхав в поле до мужиків.

(Дальше буде).

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Шевченківський Концерт.

В неділю, 27-го березня, в салі Собору відбувся величавий концерт в память Шевченка. Концерт був устроєний Українським Народним Домом. Людей на концерт прийшло так богато, що не то що всі місця були заняті, але мусіли стояти по всіх закутинах салі. Крім сего богато людей вернули домів. Між тими, які мусіли вернутись з браку місця, було богато таких, які повинні були бути на концерті. Се повинно бути наукою раз на завжди, що коли концерт оголошений на таку а таку годину, то треба бути найменше пів години перед означеним часом в салі.

Програма концерту була виконана в такім порядку:

Вступне слово виголосив Д. Гунькевич. „На смерть Тараса" — віддеклямував Василь Авраменко. „Заповіт" — співав хор. „Ой гляну я подивлюся" — сольо пані Ферлей. Мандолінова орхестра відограла дві українські пісні. „Посланіє" — деклямував Василь Яцина. „Жалібний марш" співав хор.

Тепер слідував відчит, який виголосив гром. І. М. Пігуляк на тему: „Чий Шевченко". В відчиті шановний бесідник сказав, що Шевчеко не був поетом якоїсь партії, групи, кляси чи секти. Шевченко був поетом всего українського народу. Шевченко любив не якусь партію, клясу чи секту. Він любив понад все цілу Україну, весь український нарол. І за той весь український народ Шевченко ціле своє життя страдав. Тому ніяка група, партія чи секта не може казати, що Шевченко їх, але кожда група, як вона уважає себе українською, завжди в річницю роковин смерти Шевченка повинна віддати глубоку пошану тому, хто воскресив український нарід до життя і який бажав, щоб той нарід був самостійним, щоб той нарід сам рядив собою.

Відчит не був довгий, але в ньому було сказано богато. Публика була дуже вдоволена з відчиту.

По відчиті була павза, а там продовжалася програма: „Гамалію" (з деклямацією, яку деклямував гром. Трач), відспівав хор. Скрипкове сольо панна О. Угринюківна. „Чого мені тяжко" і „Садок вишневий" — сольо панни Сливчуківної. „Ой умер батько" — хор. „Сон" — віддеклямувала панна Ферлей. „Думи мої" — хор.

По тім сказав знамените кінцеве слово гром. Ферлей. Між иншим він сказав: „Ми рік річно святкуємо память нашого пророка. А щоби ті свята оставалися памятними, ми повинні кождого свята зробити якусь обітницю. Сего року Українці в Канаді, а принайміні ті, які є зібрані на нинішнім святі, повинні постаратися, щоби в їх хаті був Кобзар Шевченка і щоби той кобзар не тільки раз перечитати, але завжди читати його, бо чим більше читаємо Кобзаря, тим більше знаходимо в нім глубоких думок". Кінцеве слово гром. Ферлея зробило велике враження на присутних.

По тім хор відспівав: „Ще не вмерла Україна" і на тім закінчився концерт.

Концертові точки, як хорові так і инші, вповні вдоволили зібраних. Бо будь-що-будь, Український Народний Дім славиться тим, що має найкращий хор, яким тепер дірігує проф. Туруля. Хорові акомпаніювала смичкова орхестра. Треба додати, що публика бурливими оплесками повитала на сцені гром. Василя Авраменка, який пречудно [illegible] грав.

При кінці ще раз зазначую, що свято Шевченка випало величаво. Але здається мені, що воно булоб випало ще величавійше, колиб таке було:

„Заповіт" повинен був відспівати мужеський хор, бо та арія, яка зладжена на мужеський хор, робить сильне враження на присутних.

Образ Шевченка, який був так гарно удекорований, заступали цілком співаки. Образ повинен бути напереді, а не по заді співаків. Ми хочемо перше бачити образ Шевченка, а відтак аж співаків. Я певний, що коли було місце на образ за співаками, то могло знайтися і перед співаками. Бо не дуже то гарно виглядало, що коли промовець звернувся до образу Шевченка, між співаками зробилося замішання, бо не знали що робити, чи розступитися, щоби було видно образ, чи стояти на місці.

Мандолінова орхестра повинна була виступати по павзі, а в часі павзи, коли куртина засунена, повинні були розставити крісла. Орхестра грала не довго, а ношення крісел на сцену і зношення зі сцени забрало богато часу.

Коли співали „Гамалію", то булоб далеко більше ефекту, якби декляматор був в козацькім строю, хоч не зашкодилоб, щоб на таких концертах цілий хор виступав в національних строях.

„Дівочі Мрії".

В суботу, 2 квітня, в салі Собору аматори Укр. Народного Дому відограли штуку „Дівочі Мрії", яку написав лише кілька літ тому гром. С. Ковбель. Хоч у Вінніпегу вже два рази грали сю штуку, то вона є така займаюча, що я був перенятий нею так, неначеб перший раз бачив її. В штуці виступало з більшими й меншими ролями 21 осіб та гурти хлопців і дівчат. В штуці було кілька сольових та хорових пісень, до яких акомпаніювала орхестра під дірігентурою проф. Турули.

Штука має дуже гарну підставу. В селі живе селянин Чайка. В него є одиначка Орися, в якій закоханий молодий коваль Марко. В тім селі живе син дідича, Ясьо, який зводить селянські дівчата. Марко післав сватів до Орисі. Родичі Орисі радо сватів привитали. Орися, яка теж мріє про панича Яся, не може рішитися. Кінець першої дії кінчиться тим, що Орися лягає спати на присілі перед хатою.

В дальших діях бачимо, що Орися пішла мешкати до панича, убрана в панські шати. Вкоротці вона бачить, що Ясьо обманчик і вона втікає від нього. По якімсь часі бачимо Орисю на службі у Жида, коршмаря, але вже з дитинкою. По всяких злиднях задумала втопитись в криниці. По воду прийшла дівчина Галя. Надійшов і Ясь та зачав залицятися до Галі. Орися не витримує, підбігає до Яся і дає йому дитину. Той кидаєсь і дитина упадає в криницю. Орися наробила крику — прибігли люде. На тім спускаєсь завіса.

В останній дії та сама сцена, що при кінці першої. Орися спить на присілі під хатою. — Нараз вона починає в сні кричати. Мати вибігає з хати і будить її. Аж тепер показалось, що те все, що ми бачили між першою і остатною дією — се тільки сон Орисі. Кінчиться штука тим, що Орися радо витає сватів від Мар-[illegible]

Штука гарна, повчаюча, лише задовга. Можна би було обійтися без чарки, бо і так декто говорить, головно з тих, які виросли в Канаді, що ще не бачили українського представлення, аби в нім чарка і горілка не грали головної ролі...

Режісером був самий автор, гром. Ковбель.

Концерт-відчит 3. квітня.

Сеї неділі відбувся концерт і відчит заходом Українського Народного Дому. Точки концерту, крім кількох хорових пісень і деклямацій, — були майже ті самі, що й на Шевченківськім святі. Бо ще на Шевченківськім святі було оголошено, що через те, що богато людей вернуло домів з браку місця, точки того концерту будуть виконані ще раз сеї неділі.

Відчит сього вечера виголосив аптикар гром. Залозецький на тему: „Дещо про сон" (спання).

Відчит розділений на дві части і сеї неділі гром. Залозецький виголосив першу частину. З відчиту ми довідалися, що сон є потрібний нам, аби відзискати утрачені сили, як фізичні так і умові. Природа вимагає, що молодим людям треба довше спати, як старшим. Щоби чутись здоровим, то фізично працюючі повинні спати від 6 до 8 годин, а умово працючі довше. В сні пульс бється слабше, є повільнійший віддих, віділюючі органи є менше чинні. Одно серце від уродин аж до смерти (звиїмком в слабостях) бється не змінно як в день, так і у сні. Хоч здається, що і мозок спить, то є докази, що в сні були почини ріжних великих діл. Не один був вже випадок, що хорий, попавши в твердий сон, пробуджувався здоровий. Сплять не лише люде, звірята, але навіть ростини, дерева.

Відчит-концерт 10 квітня.

Сеї неділі концерт був устроєний силами Собору. Програма була виконана в такому порядку: Гром. Пасічняк — мандолінове сольо; п-ні Гаєвська (учителька) — сопранове сольо; гром. Свистун — барітонове сольо; студент Юзвин грав кілька кавалків на устній гармонії; панна Гарболінська — сопранове сольо; хор Собору під дірігентурою гром. Свистуна відспівав „Почаївська Божа Матір". На кінці була коротенька весела одноактівка п. н. „Фотограф" в якій виступали панна Маруся Угринюк і громадяне Гр. Блок і М. Пасічняк.

Концертова часть була виконана вдоволяючо, а видно се було з того, що кожду точку публика довго оплескувала. В одноактівці можна було завважити невикінченість, але коли взяти під увагу, що до неї зачали приготовлятися лише кілька годин перед виставою, то випала досить добре.

Відчит виголосив гром. Стечишин, редактор „Українського Голосу" на тему „Наші організаційні недомагання". Колиб так було можливо надрукувати сей відчит в цілости, то булаб велика користь для всіх читачів „Православного Вістника". Та на жаль не можна мені запамятати цілого відчиту. Хоч відчит був довгий, то був такий цікавий, що публика не показала найменшого умучення, як нераз можна зауважити на публиці, коли є довгі, хоч і цікаві відчити.

Гром. Стечишин зазначив, що свій відчит опре на своїм 25-літнім життевім досвіді в ріжних організаціях в Канаді і в Злуч. Державах. Між иншим сказав таке: Кожда організація повинна мати ціль, яку всі члени повинні розуміти, знати й стреміти до неї. Коли нема такої цілі в організації — організація гидіє і все в такій організації виринають через дрібниці ріжні непорозуміння. Як не всі члени, то бодай більшість членів, а обовязково провідники, повинні бути ідейні, — значить, працювати для даної цілі з самопожертвованням. Критика є потрібна річ, але критика мусить бути річева і справедлива. А в Українців звичайно критикують колючо, аби лише вколоти. В українських товариствах часто підозрівають одні других. Як одним так і другим здається, що лише вони праві. Нема льояльности супроти заряду, супроти инших членів, як рівнож нема подяки тим, яким подяка справді належиться. За найменшу дрібницю нераз приходить до сварки, а навіть до ослаблення та розбиття організації. Натомісць не звертається уваги на важні справи, задля яких дана організація існує. Біда, як організація не має цілей, біда, як має маловажну ціль, а найбільша біда, як організація має забогато цілей, яких неможливо виконати. Злочином супроти організації є те, коли члени належать до організації, а не знають, що за ціль має дана організація, або що робити, аби дійти до наміченої цілі. Біда є в таких організаціях, коли члени в очи світять, а поза очи виговорюють на членів своєї організації. Часто-густо в українських організаціях є завдрість, а з того й ненависть, яка допроваджує до ворожнечі.

Відчит гром. Стечишина присутні слухачі нагородили довгими опле[illegible]

Базар.

Як пишу сі рядки, то в Соборній салі ще продовжується базар устроєний жіноцтвом при Соборі. На базарі є до виграння прекрасні річи, головно вишивки, даровані місцевими і позамісцевими членами і прихильниками Української Православної Церкви. Заказується, що Базар буде досить успішний і є надія, що принесе поважний дохід на сплату довгу на Соборі.

З нагоди Великодних Свят.

Православні Українці і взагалі Українці патріоти повинні підчас надходячих Свят памятати про довг, який ще тяжить на Соборі. Бо сей довг, се неначе мур, через котрий треба перелізти, аби вийти на широке поле. Скорше сплатиться довг, скорше пошириться робота на культурному полі від вінніпегських Українців по цілій Канаді. Українська Православна Церква не є ще всім для українського народу, але Українська Православна Церква є одним з найголовніших чинників в українськім життю, бо вона має за ціль робити лише добро для українського народу.

Тож треба памятати про той довг, — сплатити його як найскорше і взятися до дальшої праці.

Скромний.

НОВА КНИЖКА.

З під пера І. М. Пігуляка, який приїхав до Канади з Буковини перед трома роками, вийшла з друку брошура п. н. „Українська Православна Церква в Румунськім Ярмі і Буковинці в Канаді".

Зміст брошури можна поділити на три части. В першій частині автор переповідає коротко історію Буковини і буковинських Українців взагалі, а історію Української Православної Церкви на Буковині зокрема.

В другій частині автор переповідає, в який спосіб Румуни, занявши Буковину, взялися нищити, при помочі сигуранци, культурно-освітні та церковно-релігійні здобутки Українців, послугуючися при тім найдикійшими способами — терором. Особливу увагу звернули румунські наїздники на Українську Православну Церкву, — як на інституцію не тільки релігійну, але й національну, — і почали румунізувати її в дикий спосіб, не звертаючи найменшої уваги на протест зі сторони українського священства і народу. Вони скасували автономію Української Православної Церкви і силою прилучили її до церкви румунської. В Консисторії заборонили урядувати з українською стороною по українськи, а по цілій Буковині богослуження по церквах й урядовання в церковних урядах завели тільки по румунськи. Всіх українських совіт-

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

З Новим Роком почав виходити в Шікаго, Злучені Держави, місячний журнал п. заг.:

„СІЯЧ"

орган Української Православної Церкви в Злучених Державах. — „СІЯЧ" появився на місце „Дніпра", який заперестав виходити з кінцем 1926 року.

Передплата „СІЯЧА" на Канаду виносить $2.50 річно.

Адреса:

THE SOWER, — 1944 W. Erie St., — CHICAGO, ILL.

ників, радників та інспекторів в Консисторії усунено, а на їх місце наставлено румунських. Українських богословів не висвячують, а до духовного семинаря Українців не приймають, хіба що вони перейдуть на Румунів. В Чернівцях на 8.000 Українців і 2.500 української шкільної дітвори нема ані одної української церкви, а в українських школах релігії вчать тільки по румунськи.

В третій частині брошури автор спиняється на буковинських Українцях в Канаді. Переповідає коротко, в який спосіб російська місія поширила свої впливи між Буковинцями та в який спосіб деморалізувала і дальше деморалізує їх в справах національно-просвітних.

Треба сказати, що брошура п. Пігуляка являється дуже цінним матеріялом до історії Української Православної Церкви так на Буковині, як і в Канаді і повинна бути як найширше розповсюднена між православними Українцями, головно між тими, які походять з Буковини. З неї вони довідаються, що російська місія не має найменшого права посягати по буковинських Українців в церковних справах і що ті повинні як найскорше звільнитися від її впливів.

Згадана брошура коштує 25 цт. і можна замовляти її в книгарни „Українського Голосу".

ЗБІРКА НА РЕЛІҐІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Колектував прот. К. Кирстюк. Вонда. Саск.

Дмитро Прокопчук 4.00
Іван Регуш 1.00
Іван Магус 10.00
Теодор Веліґроцький 2.00
Іван Хомик 5.00
Іван Кінар 10.00
Пані Марія Кінар 5.00
Гаврило Майко 5.00
Федь Мантика 5.00
Пані Софія Мантика 2.00
Михайло Гриців 2.50
Пані Марія Гриців 2.50
Федь Коваль 2.00
Пані Каролька Коваль (жена Ф.) 1.00
Омелян Слоневський 2.00
Андрій Грицак 1.00
Микола Кінар 5.00
Пані Юстина Кінар 3.00
Йосиф Курилович 1.00
Войтко Гутник 1.00
Іван Панов 1.00
Дмитро Шабаґа 5.00
Микола Гриців 3.00
Пані Софія Гриців (ж. Миколи) 1.00
Іван Щербань 2.00
Пані Катерина і Д. Капаціла 5.00
Володимир Дубінський 1.00
Михаїл Прошпин 1.00
Ілько Щербань 2.00
Стефан Пасічник 1.00
Корнилій Бойда .50
Михаїл Капаціла 5.00
П-ні Марія Капаціла (ж. Мих.) 5.00
Данило Михасів 5.00
Михаїл Кінар 10.00
Пані Марія Кінар (ж. М.) 5.00
Микола Курмей 1.00
Пані Настя і п. Гр. Мантика 2.00
Іван Новосад 5.00
Василь Попович 5.00
Пані Марія Попович (ж. В.) 1.00
Іван Коваль 5.00
Микола Курмей 5.00
Пані Йоанна Курмей (ж. М.) 5.00
Іван Козак 5.00
Михаїл Максимович 1.00
Іван Гарасимчук 2.00
Микита Мельник 1.00
Теодор Магус 5.00
Федь Крутій 5.00
Олекса Бунька, Саскатун, Саск. 5.00
Дмитро Бунька, Абердін, Саск. 5.00
П-ні Меланія Бунька, Абердін 5.00
Кость Бідулька, Ростерн, Саск. 1.50

(Дальше буде)

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Дальша збірка п. Е. Мазуркевича
В Шіго, Саск.
Хведор Кушнір 20.00

І. Коропатніцький (Василь) 10.00
Юрко Лис 10.00
П-ні М. Трицина 5.00
Василь Радиш 5.00
Дм. Остапович 5.00
Мих. Гині 5.00
І. Коропатніцький (Ґеорґіїв) 5.00
Іван Фостій 5.00
Осип Бойчук 5.00
Теодор Кирилюк 2.00
Теодор Коропатніцький 2.00

По 1 дол.: пані: Анна Онуфрейчук, Параня Рудей, Марія Кирилюк, Вас. Хриптул, Евдокія Кіцул, Катерина Коропатніцька, Катерина Стадник, Катерина Онуфрейчук, Марія Радиш, Оксана Петрущак, Фрозина Костинюк, Теодора Бойчук, С. Коропатніцька. Панни: Катерина Чміль, Г. Коропатніцька, Марія Ґалюк, А. Коропатніцька; Василь Коропатніцький, В. Хриптул, Ґеорґій Онофрейчук, Ґеорґій Купровський, І Онуфрейчук, Дм. Рудей, Ст. Лазецький, Т. Завадський, Н. Лонгул, Юрій Воронюк, А. Стадник, С. Ладика, О. Галюк, Л. М. Кіцул, Т. Костинюк, І. Кульчицький.

В Тідор, Саск.

Дмитро Лисайчук 10.00
Василь Наконечний 10.00

По 1 дол.: Л. Сайн, п-ні М. Кіцул, п-ні К. Сайн, В. Прокопюк, І. Король, Ґео. Мінтян, Катерина Воронюк, Ґео. Дронек, Т. Остапович, І. Мінтян, П. Гуцул, В. Кірстюк, Т. Радиш, І. Воронюк, А. Думанський, Т. Мінтян, П. Мисинчук, Т. Віндяк, К. Кірстюк, Н. Кіцул, Іван Франко, Ст. Кінащук, Ник. Герела.

В Інсінґер, Саск.:

Матей Савчук 3.00

По 2 дол.: Гео. Побережник, І. Кирилюк, Ю. Доменка, Т. Сіпка, Вас. Корійчук.

По 1 дол.: Ґео. Копей.

Разом збірка виносила $357.00

Збірка в Ітонія, Саск. на концерті:

Дохід з концерту 3.00

По 1 дол.: Павло Канашевич.

По 50 цт.: пані М. Бойчук, М. Канашевич, п-ні С. Канашевич.

По 25 цт.: п-на Ю. Канашевич п-на С. Мазур, О. Мазур, п-ні Д. Мазур, І. Канашевич, п-ні А. Канашевич.

Разом $7.00

С. Колоть, Бладворт, Саск. коляда на Собор 7.00

С. Савчук, Інсінґер, Саск. 1.00

П. Василишин 5.00

Коляда в Зетланд, Алта., переслав В. Запорожан, від слідуючих:

По 1 дол.: В. Запорожан, І. Волянин, І. Сірман, П. Запорожан, В. Саламандик, М. Запорожан.

По 75 цт.: п-ні П. Дибак.

По 55 цт.: Д. Сенька.

По 50 цт.: п-на М. В. Запорожан

По 30 цт.: п-на Дибак, п-на М. Дибак, п-на М. М. Запорожан.

По 25 цт.: П. Дибак, п-на М. П. Запорожан.

Разом 10.55

Л. Подеалюк, переслав коляду від п. С. Бицкала 1.00

Збірка на весіллю в п. В. Сметанюк в Сопоф, Саск. 2.55

Никола Палюк, кв. ст. 1.00
Іван і Анна Фірман, Брукебі, Саск. 1.50

Збірка на хрестинах в п. П. Зелінського в Мікадо, Саск. Переслав о. П. Мельничук від слідуючих:

Гр. Зелінський, 5.00
С. Г. 5.00
П. Зелінський 5.00
П-ні П. Зелінська 5.00
І. Скоревич 4.25
П-ні Г. Зелінська 1.00
С. Зелінський 1.00
Б. Мазур 1.00
Ю. Гладун 1.25

Разом $28.50

Коляда в Кридор, Саск: колядою занявся п. Евген Ваврнюк, жертвували:

Г. П. Харко 2.00

По 1 дол.: Мих. Барановський, С. Мулька, Т. Ваврнюк, А. Воробець, П. Штикалко, А. Марко, Н. Рихло,

По 50 цт.: С. Мазяц, С. Юсипчук, Саскатун.

Разом $10.00

В Мічем, Саск. колядували панни А. Марковська, Е. Папін з місцевими дівчатами, а возив їх п. А. Грицюк. Жертвували:

По 1 дол.: пані Ю. Папін; І. Коновалик, В. Ковбуз, І. Новосад, С. Гаврилюк, В. Бурянмк.

По 2 дол. О. Клюкевич.

Разом $8.00

В Каворі, Саск. збіркою занявся п. О. Лукійчук. Жертвували:

По 1 дол.: Н. Савасий, о. П. Мельничук, В. Габора, П. Денис.

Разом $4.00

Збірка в Українській Православній Церкві в Гефорд (коло Пискливця) на заклик о. Гребенюка:

Зібрано 5.00

В Вонді, Саск., збіркою занявся п. М. Шемелюк. Жертвували:

По 2 дол.: Ф. Магус, Никола Кінар, Мих. Кінар.

По 1 дол.: Я. Кирилович, І. Палій.

Разом $8.00

Пан Юрко Білик, передав о. Гребенюкови 5.00

Разом всего $40.00

Збірка п. М. Голубіцького, на концерті в школі „Воля" ч. 2970, в Ґлеслин, Саск., як коляда на Собор св. Покрови від слідуючих:

Стефан Гаврилів 5.00
Кирило Рипка 5.00

По 2 дол.: І. Микитюк, Н. Корпач, Ілько Галевич, Т. Кульчицький, Микола Кульчицький.

По 1 дол.: Гілько Гаврилів, В. Павлишин, Д. Пилат, І. Федуняк, Я. Чуй, І. Микуляк, І. Биколей, М. Сирватка, Ю. Озімловський, Ф. Міхнюк, Ч. Міхнюк, п-ні М. Корпач, п-ні М. Пилат, п-ні А. Голубіцька.

По 50 цт.: С. Г. Кемптон (Анґлієць), П. Г. Ґірман (Анґлієць), І. Пилат, п-на К. Кульчицька, п-на М. Кульчицька, Дм. Пилипів, Клевд Тейлор (Анґлієць), Ф. Джінкарс

По 25 цт.: В. Козакевич, Н. Пилипів.

Разом $41.50

Збірка С. Цибака, в Свan Плейн, Саск.:

По 50 цт.: С. Цибак.

По 25 цт.: В. Прокопчук, І. Цибак, П. Рудницький, Вол. Гуменний, Дм. Кивалюк.

Разом $1.75

Збірка п. Г. Сліпченка в Йорктону:

По 1 дол.: М. Стечишин, Г. Сліпченко, С. Гулька, п. Ваврикевич, п-ні Кройтор, о. Є. Грицина, І. Когут, п. Семець.

Дрібна збірка .55

Разом $8.55

Дохід з представлення в Мелвил, заряджене п. М. Гарасимяком $4.80

Збірка п. А. Колибаби на хрестній забаві у п-ства Козаків в домі п. І. Махнія. Жертвували:

По 2 дол.: п-тво Козаки.

По 1 дол.: І. Махній, І. Тимчук, п-ні С. Сідорська.

По 75 цт.: Манолій Федорюк

По 50 цт.: Гео. Загара, Н. Богуш.

По 25 цт.: Н. Насічук, М. Федорюк.

По 10 цт.: Санхіра Насічук.

Разом $7.25

Коляда з Ґудів, Саск.: Колядували: В. Я. Бурак, І. Гарасимяк, п-на А. Гарасимяк, Гумілович, І. Пилипів і кількох инших. Возив Колядників п. Ст. Пилипів. Жертвували слідуючі:

По 2 дол.: М. Мачула, о. П. Самець.

По 1 дол.: Ф. Мельник, І. Гарасимяк, п-ні А. Гумілович, І. Пилипів, Ю. Павлишин, Дм. Лозинський, М. Пянковський, В. Пилипів, І. Кузій, П. Питляк, Ст. Огородний, Т. Черепущак, С. Доманський.

По 50 цт.: п-на А. Гарасимяк, п-ні Савчин, Г. Савчин, А. Орищак, Мих. Кузій, Я. Бурак.

Разом $20.00

ЗБІРКА НА ОГОРОДЖЕННЯ ПЛОЩІ СОБОРУ.

Др. Ів. Овсиник 6.00
В. Свистун 5.00
М. Папік 5.00
В. Челядин 5.00
С. Сокульський 5.00
В. Баран 5.00
С. Міхоцький 5.00
Й. Боrоніс 5.00
Ю. Ожійовський 5.00
В. Я. Арсенич 5.00
С. Ковбель (роботою) 5.00
П. Г. Войценко 5.00
Г. І. Вюк 5.00

Православний Календар

НА РІК 1927

ТРАВЕНЬ.

1 Н. Томин, Івана
2 П. Івана Ветхоп.
3 В. Теодора
4 С. Януарія
5 Ч. Теодора, Луки
6 Вмуч. Юрія
7 С. Сави

8 Н. Мироносиц. †.Єв. Марка
9 П. Василія свмч.
10 В. Симеона
11 С. Ясона і Макс.
12 Ч. 9 муч. в Киз.
13 П. † Ап. Якова
14 С. Єремії прор.

15 Н. 3. О розсл. † Бор. і Гл.
16 П. † Теодозія печ.
17 В. Пелагії
18 С. Ірини муч.
19 Ч. Йова многостр.
20 П. Явл. зн. ч. Хр.
21 С. Ап. Єв. Ів. Бог.

22 Н. 4. О Сам. Пер. мощ. Ник.
23 П. Симеона З.
24 В. Мокія
25 С. Епіфанія
26 Ч. Гликерії муч.
27 П. Ісидора, Максима
28 С. Пахомія Вел.

29 Н. 5. О сліпор. Теодора
30 П. Андроніка
31 В. Теодота м.

В. Угринюк 5.00
Іван Жук 5.00
Я. Фарина 5.00
Я. Кулинич 5.00
Й. Москалик 5.00
Е. Гошовський 5.00
Н. Кінаш 5.00
Софія Баран 5.00
М. Скиба 5.00
М. Кузьмінчук 5.00
А. Сич 5.00
М. Комар 5.00
Д. Якиміщак 4.00

По 3 дол.: Ст. Шевчук, В. Новак, Марія Адамчук, М. Хариш.

По 2 дол.: Ґ. Угринюк, В. Ґжеховський, Г. Бачинський, С. Матвій, А. Новак, М. Стечишин, Ф. Шашарівський, Ф. Ґорук, П. Павлюкевич, Н. Крутяк, Я. Українець, І. Сопець, В. Батицький, Д. Данько, В. Мандрик, М. Яловега, О. Пастух, Н. Гуменюк, О. Угринюк, К. Поркер, Пані Куцик, І. Симчич.

По 1 дол.: М. Угринюк, Ю. Гуменюк, А. Блонський, П. Ковальчук, о. С. В. Савчук, Марія Прокопів, В. Мороз, Ст. Комаранський, М. Шкреметка, С. Ревак, Д. Душенко, В. Загаевич, С. Фурда, І. Мудрий, Н. Н., В. Біленький, В. Музика, С. С., М. Коваль, К. Киба, Теодор Гривнак, Г. Івашко, Др. Б. Дима, Др. М. Мігайчук, П. Грабинський, Р. Дудар, В. Дідунин, Н. Н., Н. Мельник, Пані Сич, П. Яцина, І. Ковальчук, М. Роган, І. Бакун, М. Манчуленко, Анна Юзик, панна Юзик, М. Паньків.

По 50 цт.: А. Ґрейнюк, Н. Задорович, Д. Юзик, Г. Бурко, Й. Кудачковський, пані В. Сікевич, В. Сікевич, І. Яцина, М. Палюк.

Ю. Шах 25 центів.

Разом $228.75

(Дальше буде.)

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

ТРАВЕНЬ.

1. **Неділя Томи.** Утр: Єв. Мат. XXVIII. 16—20. Літ: Ап. Діяння V. 12—20. Єв. Івана XX. 19—31. Підчас мировання роздається вірним Артос.
8. **Неділя Мироносиць.** Гол. 2. Утр.: Єв. Марка XVI. 9—20. Літ: Ап. Діяння VI. 1—7. Єв. Марка XV. 43—47 і XVI. 1—8.
15. **Неділя про Розслабленого.** Гол. 3. Утр: Єв. Луки XXIV. 1—12. Літ: Ап. Діяння IX. 32—42. Єв. Івана V. 1—15.
22. **Неділя Самр.** Гол. 4. Утр: Івана XX. 1—10. Літ: Ап. Діяння XI. 19—26 і 29—30. Єв. Івана IV. 5—42.
29. **Неділя сліпородженого.** Гол. 5. Утр: Івана XX. 11—18. Літ: Ап. Діяння XVI. 16—34. Єв. Івана IX. 1—38.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3534, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., ТРАВЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (38) 5

ХОМИШИН — ПОЛЬСКІ БІСКУП.

16 березня 1927 р. видано в Варшаві відозву „Біскупуф польскіх до верних в Польсце". В тій відозві польські епископи остерігають нарід перед небезпеками, що загрожують католицькій церкві і Польщі. Зазначується в ній, що духовеньство в Польщі є тісно звязане з будучністю польського народу і вітчини та що воно повинно відвертати небезпеки, що грозять церкві і вітчині. Відозву підписав кардинал А. Каковскі і всі польські епископи, як рівнож Й. Теодорович, як львівський архиепископ вірменського обряду. Цікаве однакож те, що між підписами польських епископів видніє й підпис Григорія Хомишина, що до недавна був відомий ще як греко-католицький епископ зі Станиславова. Підписався просто, як „польскі біскуп", навіть без такого застереження, як архиепископ Теодорович, котрий виразно зазначив, що він є вірменського обряду.

ПОПІВСЬКЕ ХРУНІВСТВО В ГАЛИЧИНІ.

В польських ґазетах читаємо, що в селі Гнила, повіт Турка, знайшовся греко-католицький піп Петро Янів, який в день іменин Пілсудського відправив торжественне богослуження на інтенцію польського міністра військових справ, навівши до церкви місцеву митну сторожу, яка разом з „ксендзом" відспівала наприкінці богослуження гимн „Боже цось польскен".

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ В ФРАНЦІЇ.

18 квітня відбувся в Парижі другий Церковний Зїзд Українських Парафій у Франції. На зїзді були представлені парафії в Парижі, Шалеті, Ліоні, Кнютанж і Оден-ле-Тіш. На зїзді прочитано привітання і благословення від архиепископа Іоанна Теодоровича. Зїзд приняв між ин. такі постанови: забезпечити пан-отця матеріяльно, поширити і розвинути церковне життя в в теренах Франції і всіма засобами підтримати те, що досі здобуто. До нової Церковної Ради в Франції вибрано: Голова — Ґенерал О. Удовиченко; члени — І. Добровольський, Василів, Юськевич і Бацуц.

БОРОТЬБА ПРОТИ БОГАЧЕВСЬКОГО НЕ УСТАЄ.

Унятський епископ Богачевський вже повернув з Риму (куди був покликаний в наслідок боротьби проти нього зі сторони його вірних) і на Великдень вже відправляв в своїй катедрі у Філаделфії архиєрейську Службу Божу.

З його поворотом спалахкотіла наново боротьба проти нього, яка була в часі його відсутности де що притихла. І так, на сам Великдень дійшло коло катедри епископа до немилої для нього демонстрації. Богачевський на Службу спізнив і нарід, знетерпеливлений довгим ожиданням на епископа почав виходити з церкви. Саме тоді показався епископ і між людьми почулися крики: „Проч з ним до Варшави!" „Він не варт носити корони!" і тим подібні. Священики почали людей вспокоювати і закликувати назад до церкви, але ті вже не вернули.

По других місцевостях боротьба проти епископа також не устає. В місті Честер, коло Філаделфії, парафіяне, що провадять боротьбу з епископським канцлером, Ващишином, спровадили собі иншого католицького священика, щоби посвятив їм паски, коли Ващишин відмовився їм се зробити.

Дальше, 26-го квітня, суд у Філаделфії видав чартер для „Української католицької церкви" в тім місті. Видачі чартеру противився епископ Богачевський, в якому вжито назви української замісць „рутенської" церкви. Суддя відкинув спротив Богачевського як безосновний.

Ось таку „писанку" привіз еп. Богачевський своїм вірним від папи, — неспокій і ненависть.

ЖІНКИ СВЯЩЕНИКАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

Євангельський Синод в Німеччині заявився за допущенням жінок до священства. Жінки одначе не можуть виходити заміж. Виходячи заміж мусять покинути духовне звання. Будуть вони кінчити ті самі школи, що й чоловіки і будуть головно учительками по дівочих заведеннях, шпиталях і тюрмах. Не будуть могли одначе давати шлюбів, ховати і хрестити, ні не будуть могли уділювати сакраментів.

ЄВАНГЕЛИКИ АСИМІЛЯТОРАМИ.

Євангелики на Україні є обєднані у „Всеукраїнський Союз Євангельських Християн", головою якого є Москаль Егоров. Які з „українських" Євангеликів Українці видно хочби з того, що згаданий Союз містить свої оголошення **в українських** часописах **по московськи!** Крім сього з України в листах пишуть:

„Євангелики ставляться скрізь ворожо до всего українського, а тягнуться на московським налигачі".

ПОСТУП ПРАВОСЛАВНИХ В АМЕРИЦІ.

В Джанставн, Па., Злучені Держави, купили православні Українці бувшу греко-католицьку церкву. Вартість тої церкви обчисляють найменше на 150.000 дол. Куплено її за 60,000 дол. Парохом в Джанставн є о. Л. Білянський, бувший греко-католицький священик, тепер православний.

ПЕРЕМІНЮЮТЬ ЦЕРКВИ НА КЛЮБИ.

Уряд Радянської України мав видати розпорядок, наслідком якого позамикано деякі церкви і перемінено їх на робітничі клюби. Се не є якесь спорадичне розпорядження. Бо послідними часами „Ліга безбожників" розпочала на цілій совітській території ширшу діяльність, особливо в Ленінграді. Балтійська преса доносить, що совітські власти арештували рівнож 60 високих православних духовних достойників, що належать до Тихонівської церкви, щоби перешкодити в той спосіб виборови патріярха.

НОВА ҐРОМАДА.

У Виндзор, Онт., зорганізувалася недавно українська православна громада. На перших організаційних зборах вписалося 40 членів і є добрі вигляди, що число членів скоро подвоїться. На разі громаду обслугує о. Білон з Торонто.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Подається до відома українським православним громадам в Канаді, що сьогорічні архиерейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з початком липня, отже громади, які бажають витати в себе Високопреосвященого Архипастиря, зволять вже тепер зголошуватися до голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK, 779 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

ЦЕРКОВНИЙ СОБОР.

Повідомляється всіх інтересованих, що за благословенням Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича, Пятий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді, зложений з священиків і делеґатів від українських православних парохій, брацтв і сестрицтв відбудеться в першій половині липня, 1927, в місті Саскатуні, Саск.

Ввиду сього припоручається всім українським православним парохіям, брацтвам і сестрицтвам в Канаді вибрати при найблищій нагоді своїх представників на Собор (не більше двох представників від кождої парохії, брацтва і сестрицтва) і повідомити про такий вибір Консисторію, подаючи кілько представників з даної парохії на Собор поїде. Се потрібне на те, щоби вже заздалегідь можна подбати про приміщення учасників Собору.

На Собор рівно-ж запрошується гостей, вірних Української Греко-Православної Церкви в Канаді, однак лише уповноважені делеґати будуть мати право рішаючого голосу.

Точна дата і програма Собору будуть оголошені в слідуючім числі „Православного Вістника".

За Консисторію Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова. **Прот. В. Кудрик,** заст. гол.

За Українське Православне Брацтво в Канаді:

Вас. Свистун, голова. **Ю. Стечишин,** секретар.

Дано в Вінніпеґу, Ман., дня 16 травня, 1927.

У всяких справах дотично Собору проситься писати до голови Консисторії на адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK, 779 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНЦІ НЕ ВІДДАЮТЬ СОБОРУ.

Соборна церква у Володимирі Волинськім була давнійше вже віддана Українцям і в ній правидися богослуження по українськи. Але не до смаку се було російським чорносотенцям, які мають великий вплив на православну ієрархію в Польщі, і вони виєднали ў Священичого Синоду дозвіл на відібрання від Українців Собору.

„Торжество" відібрання від Українців Собору було призначене на Свято Благовіщення. Мав приїхати сам заступник митрополита, архиєп. Феодосій з Вільна. Але, довідавшися про настрій у Володимирі, Феодосій вирішив до тої справи не мішатися. Тоді на власну руку 27 березня спробував зліквідувати українську службу в соборі новий настоятель, о. Боришкевич, але се йому не вдалося і він мусів втікати з Володимира у Кусниці і поки що звідти „управляти" своєю новою парафією. Таким чином, на Благовіщення — на торжество „истинно-русскаво православія" — лишився тільки молодший священик, о. Широцький, який відправив службу Божу позвичаю — українську.

Але тимчасом настоятель переслав із Кусниц нове роспорядження архиєп. Феодосія — правити літурґію в соборі по черзі; раз по славянськи, раз по українськи. В наслідок того, свящ. Широцький оголосив надалі черґування служб, але зараз же наразився на рішучий протест парафіян. Ледви він вспів вийти з церкви, як його оточив величезний натовп народу з домаганням — не міняти українського богослуження в соборі, щоби не робити непотрібного заколоту. Розбираючись трохи ліпше у місцевих умовах, і бачивши недавно, як скомпромітувався на сьому настоятель Боришкевич, здається, о. Широцький буде змушений — або „дипльоматично" захорувати, або вчинити волю народа.

От таку галабурду спричиняє сама церковна влада, яка, наперекір кількатисячній парафії, хоче силоміць скасувати українську відправу богослужень у Володимирській катедрі — аби тільки прислужитися жменці Росіян чорносотенців. Але треба вірити, що Українці будуть знати, як постояти за свої права і не тільки що не віддадуть Москалям Собору, але й цілу церкву увільнять від їх впливів.

НЕЩАСЛИВА ВЕЛИКОДНЯ ПРОГУЛЬКА.

Про нещасливу великодну прогульку доносять з Катеринослава на Україні. Бажаючи відсвяткувати Великдень як найкраще, двайцять осіб з Катеринослава взяли човен і виїхали Дніпром на прогульку. Човен був замалий і затонув з прогульковцями.

УКРАЇНСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ НА БОГОСЛОВСЬКОМУ ФАКУЛЬТЕТІ.

Рух за українізацією богослужень, який тепер так поширюється на українських землях під Польщею, захопив і православний Богословський відділ варшавського університету. Більшість студентів того відділу складають Українці з Волині, Полісся та Холмщини і вони звернулися до митрополита Діонісія з проханням о дозвіл відправи черґових богослужень українською мовою. Прохання на жаль не було цілковито узгляднено, бо студенти Українці дістали дозвіл на відправу богослуження лише в будені дні в церкві інтернату.

Склали студенти митрополитові, також і подання про затвердження проповідницького гуртка, але й досі не одержали жадної відповіді.

Перша служба пройшла урочисто. Гарно співав студентський хор, з натхненням служив п. отець. Студенти-теольоги-Українці входять до „Української Студ. Громади".

ПРИВІТ З ЧЕХІЇ.

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді отримала від церковної громади в Подебрадах привітного листа такого змісту:

„Рада Православної Парафії в Подебрадах. засилає своє щире поздоровлення з Великодними Святами і промовляє: „Христос Воскрес"! Най в сей день слави на небі і миру на землі серця Українців поновляться ще більшою любовю до нашої многострадальної Батьківщини. — Сердечне спасибі, що нас не забуваєте і „Православний Вістник" надсилаєте!"

Голова Парафіяльної Ради: **И Мельник,**

Секретар: **Дмитро Савкевич.**

БРЕШИ, АЛЕ МІРУ МАЙ...

Запитує хтось редактора „Канадійського Українця" про наш орґан і отримує в части таку відповідь: „Не читаємо цілком т. зв. „Православного Вістника"; що виходить у Вінніпеґу і для того не можемо Вам відповісти, чому в тім а тім числі „П. В." дає „Канадійського Українця". (Гл. ч. 18 „Кан. Укр.").

Редактор „Канадійського Українця" катеґорично заявляє, що він цілком не читає нашого орґану, але в тім самім 18 числі „Кан. Укр." появилася новинка п. з. „Большевицький уряд попирає штунду", яку „Кан. Укр." передрукував з (35) 2 ч. „Православного Вістника". Отже виходить одно з двох: або редактор „Кан. Українця" читає „Православний Вістник", та не хоче до сього признатися, або передруковує річи з других часописів, не читаючи їх. Ані одно, ані друге не приносить редакторови „Кан. Українця" чести.

МІСТО ПЕРШОЇ ХРИСТІЯНСКОЇ ГРОМАДИ.

На місці, де стояло колись місто Єфез, в якому апостол Павло заложив в 50 р. першу християнську громаду, переводяться розкопи в наукових цілях. Єфез відіграв в перших віках християнства визначну ролю. Тут між иншим відбулися два собори. Перший єфеський собор відбувся в 431 р. і визнав подвійність природи в Ісусі Христі: божеську і людську. Опісля Єфез почав підупадати, а в 1391 р. заняли його Турки і колись велике місто зникло. Між иншим в Єфезі відкопано катакомби (печери в землі, в яких збиралися перші християне на богослуження), а в них каплиці з цінними мальовилами; найдено також гроби, а над ними цінні оливні лямпи з малюнками зі старого завіту.

КАТОЛИЦЬКИЙ СЛЮБ.

Католицький архиєпископ Руіц-і-Фльорес, в Мексико, оголосив пастирського листа, яким дозволяє католикам в його дієцезії вінчатися без священика. Бажаючі пібратися, мають закликати свідків, мякнути і відмовити приписані молитви, а після того зложити слідуючу заяву, перше молодець, опісля невіста: „Я, **Н. Н.,** перед Богом і свідками заявляю, що я бажаю взяти собі за жену (чи за мужа) Н. Н., так, як свята римо-католицька церква приписує".

ОБІКРАВ ЦЕРКВУ І УПАВ ТРУПОМ.

В церкві Матери Божої Анґельської в Бруклині, Н. Й., якийсь невідомий чоловік обікрав церковну скарбонку, та заледви відійшов кілька кроків від скарбонки, як упав трупом. В його кишені найдено около 15 дол. центами, ніклями та десятаками.

„КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ" ВЖЕ ПРОТИ „АМЕРИКИ".

Недавно ще тому „Канадійський Українець" дуже щиро поручав своїм читачам „Америку", орґан епископа Богачевського в Злучених Державах. Але ті часи вже минули і тепер „Канадійський Українець", орґан еп. Будки, повідомляє, що він не може поручати своїм читачам „Америки", орґану еп. Богачевського. Ось, яка любов між уніятськими епископами та їх орґанами.

ПРОТ. САВЧУК В ФОРТ ВІЛЛІЯМ.

Протоєрей С. В. Савчук, голова Консисторії Української Православної Церкви в Канаді, відвідав в неділю, 8 травня, Форт Вілліям і відправив богослуження в місцевій українській православній церкві. Пополудни того-ж дня о. Савчук звідав Товариство „Просвіта" в Вест Форті, а вечером виголосив відчит в Товаристві „Просвіта" в Форт Вілліям про орґанізації взагалі, а про орґанізацію „Взаїмна Поміч" зокрема. На закінчення бесідник закликав членів місцевого відділу доложити всіх старань, щоби приєднати до Товариства „Взаїмна Поміч" як найбільше нових членів.

СВЯЩЕНИК ПОДОЛЬСЬКИЙ В ШПИТАЛІ.

Свящ. М. Подольський, парох в Форт Вілліям, Онт., перебув операцію на сліпу кишку і алсер і знаходиться тепер в шпиталі. Операція вдалася щасливо і о. Подольський приходить скоро до здоровля так, що є повна надія, що найдалі до 25 с. м. він зможе повернути назад до своєї душпастирської праці.

ПО КАТОЛИЦЬКИ.

Депеші з Риму доносять, що Марконі, славний винахідник бездротного телеґрафу, заручився з молодою і гарною графинею Марією Беці-Скалі, яка походить з папської родини. В сьому не булоб нічого дивного, як би не те, що Марконі є вже старший віком — має 53 роки, а що більше, **Є ЖОНАТИЙ.** На те, щоб міг одружитися з молодою графинею і споріднитися з папою, він подався о розвід від своєї першої жінки. О розвід подався, звичайно, до папи, а зглядно до „святої роти", яка такими справами занимається, і хотяй рота першого слюбу ще не уневажнила, то Марконі помимо того заручився вже з другою, — очевидно за розгрішенням папи, — а що доброго, то нім буде розвід, Марконі може й оженитися. Ось так воно в католиків: коли ти богіатий, то все тобі можна.

(**Замітка:** Коли повисша новинка була вже зложена, часописі донесли, що „свята рота" вже уневажнила перше подружжа. Марконія і то на тій підставі, що ніби то Марконі і його жінка погодилися перед шлюбом, що будуть могли розійтися, як схочуть. Звичайні католицькі викрутаси!)

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

З Новим Роком почав виходити в Шікаґо, Злучені Держави, місячний журнал п. заг.:

„С І Я Ч"

орґан Української Православної Церкви в Злучених Державах. — „СІЯЧ" появився на місце „Дніпра", який заперестав виходити з кінцем 1926 року. Передплата „СІЯЧА" на Канаду виносить $2.50 річно.

Адреса:

THE SOWER, — 1944 W. Erie St., — CHICAGO, ILL.

Проф. І. Огієнко.

СВЯТИЙ МЕТОДІЙ У ВЯЗНИЦІ.

Історичний нарис з часу боротьби триязичників*) проти Богослуження живою мовою.

Наблизилися великі роковини, — в 1927 р. минає рівно одинайцять віків з дня народження ґеніяльного апостола всеславянського, св. Кирила-Константина. Константин, в чернецтві названий Кирилом, народився в 827 р. (або при кінці 826 року) в грецькому місті Солуні, і отсе якраз тепер настали великі роковини — 1100 років з дня уродження сього найбільшого культурного діяча всеславянського, якого знає тільки наша історія. Праця Константинова, разом з працею його старшого брата Методія, була працею на користь цілого славянства, і тому в сі великі роковини згадають солунських братів напевне усі славянські народи, без ріжниці сьогодняшньої віри їх.

Константин рано впав в нерівній боротьбі проти триязичників, що густою лавою пішли на Богослуження живою мовою, мовою славянською, яку вони згорда звали варварською. Умираючи, горяче молився св. Кирил: „Господи, Боже мій, вигуби триязичную ересь" (себ-то тих, що йдуть проти Богослуження живою, народною мовою). Недокінчену справу освіти славянського народу, умираючи, передав Константин свойому братові Методію. Передсмертне прощання з братом усе переповнене глибоким смутком за долю його та за долю роспочатої любої справи. „Поміраючи — читаємо в Житті Методія з X віку, — промовляв Константин до брата свого Методія: Ото, брате, були ми з тобою, як оті два воли спаровані, одну борозну тягнучи... І отсе падаю я на полі, свої дні покінчивши... Ти дуже закоханий в гору (Олимп), але-ж не смій ради гори покинути науку (славянам) свою, бо нею ти зможеш більше спастися"...

Се був передсмертний заповіт братові, і Методій чесно його виконав. Методій мужно став проти триязичників-пилатників, і сміло поніс славянам науку Христову рідною мовою. І зараз же, на перших кроках зазнав він великих перешкод та нелюдських страждань, про які я й хочу отут росповісти. Моє сумне оповідання нехай буде замісць ювилейної квітки на дорогу могилу святим братам.**).

По смерти св. Кирила (помер 14 лютого 869 р.) епархія Паннонсько-моравська була офіційно заснована, і Методій поспішав до неї, тепер вже як архиепископ її. Життя св. Климента в 4-ім розділі поетично оповідає, що „загубивши Методій сотрудника й сопутника, правдивого брата у всьому, по плоті й у Господі, сумував в душі з почуття людського та по звичці; але з другого боку він потішав себе стільки-ж коли не більше, сподіваючись мати в Кирилі помічника собі на службі учительства тим більше, чим дійсніща сміліость, яку мав Кирил, наближаючись до Бога, скинувши плоть. А коли настав час іти на епископію тої землі, Методій припав до братньої могили, безнастанно кличучи дорогого Кирила, виплакав свою фізичну самоту, просив собі молитов його на поміч, і пішов в дорогу з учнями". Життя Наума в 3-му розділі додає до сього, що „коли святі (Методій з учнями) виповнили побожну справу й захотіли вернутися кождий до себе, майже увесь нарід біг з міста разом з ними, випроваджаючи їх, і відпустив їх з великою честю та повагою". Се було десь в 869 році.

Методій відправився на Моравію; пізніще в листі до князя Святополка з 879 р., папа Іоан VIII писав, що Методія висвятив***) і „післав до вас" (до князя моравського) папа Адріян; виходить, Методій мав їхати на Моравію. Але дорога лежала йому через Паннонію, і він перше прибув туди; не забудьмо, що й лист папи Андріяна II з 869-870 р. так само посилає Методія до двох князів — Ростислава й Коцела. Думаю, що Методію і в Римі дано наказ спочатку попрацювати власне в Паннонії, бо як раз за сю землю найбільше сперечалося німецьке духовенство з Римом, доказуючи, ніби Паннонія належить їм. Тепер, маючи вже осібного архиепископа на сю землю, папа хотів відразу поставити Паннонію в безпосередню залежність від себе. В Паннонії на князівському столі сидів Коцел, близький приятель Методія, котрий полюбив його та закохався в славянськім Богослуженню ще підчас першого побуту в нього св. братів. Політичне становище славянське було тоді міцним, і князь Коцел певне залюбки затримав Методія в Паннонії.

І Методій в друге роспочав свою апостольську працю в Паннонії, але тепер уже яко архиепископ її. Праці було подостатком, бо брати перед тим працювали тут не довго, вийшовши з Моравії. Найпершою справою для Методія було заведення, правильніще — поширення славянського Богослуження; а се була справа не легка, бо в Паннонії бракувало свого славянського духовенства, — треба було перше подбати про підготування такого. Методій певне знову заклав школу в Паннонії, як то було й перед тим. Думаю, що перекладами Святого Письма та Богослужбових Книжок Методій в Паннонії не займався, бо не мав на се часу, — він сі переклади, як росказує Життя Методія в 15 розділі, закінчив пізнійше в Моравії; тепер же було йому не до перекладів.

Праця Методієва відразу пішла на добре, бо ще за першого побуту тут, як знаємо, Коцел дав св. братам коло 50 учнів, — частину їх висвячено в Римі, частину міг тепер висвятити вже й сам Методій, і Служба Божа та навчання скрізь пішли живою рідною мовою; нарід щиро тішився тим, і лавою сунув до Методія, кидаючи церкви німецькі, де йому правлено незрозумілою латинською мовою.

Але працювало в Паннонії й вороже німецьке духовенство, підлегле архиепископови зальцбурґському (по-славянському — сольногородському). Воно вважало Паннонію своєю землею, доводячи се тим, що Паннонія останні 75 років дійсно належала до дієцезу зальцбурґського. Рим же уважав сю землю віддавна своєю, яку в нього забрано силою; властиво, найбільше прав на Паннонію мав патріярх царгородський, бо в давнину земля ся належала до грецької церкви. Ясно, що боротьба мусіла роспочатися, і вона швидко й роспочалася; але обектом сеї запеклої боротьби став тепер сам Методій, як людина, що впроваджувала серед Славян таке немиле й некорисне Німцям Богослуження живою мовою.

Не довго користувався Методій своїми правами архиепископа. За короткий час він устиг поширити славянську службу по своїй епархії, до неї пристала значна частина народу. Люд кидав чужих йому латинських священиків і горнувся до своїх. Становище для німецького духовенства ставало що раз більше грізним, бо воно втрачало свої заробітки. Архипресвітер Рихбальд, що постійно жив в паннонській столиці Блатно, змушений був покинути Паннонію разом з частиною свого духовенства; втікачі подалися до Зальцбурґу, де й поскаржилися свойому архиепископови Адальвину. Що саме трафилося, докладно довідуємося з так зв. зальцбурґського Меморандуму 871 р., поданого тоді папі; тут епископат німецький оповідає*), що він спокійно володів от уже 75 літ Паннонією, і „за той час ані один епископ, звідки не прийшов би він, не мав духовної влади в тій прикордонній полосі, крім зальцбурґських первосвящеників, і ні один пресвітер, прийшовши з чужої землі, не смів понад три місяці виконувати там свої треби, не доставивши перед тим епископови своєї відпустки з другої епархії. Так було там, аж поки не явилася нова наука фільософа Методія".

Цікаво-б знати блище, що-ж то була за „нова наука" Методія? Відповідь на се дає нам той сам Меморандум; тут читаємо, що роспорядження німецьких королів точно виконувались в Паннонії, „аж поки не появився якийсь Грек, на імя Методій, з новоскладеними славянськими письменами, котрий, в своїй бундючній мудрости, вигнав латинську мову, римську науку й споконвічні латинські букви; він довів до того, що одна частина населення тої землі зненавиділа Літургії, Євангелія та Служби церковні латинською мовою"... Отсе була нова наука Методія...

Як бачимо, в Паннонії розпочалася вперта „триязична" боротьба, якої до того зазнали св. брати в Моравії. Але справа для Німців була тепер постільки гіршою, що сю ненависну їм „нову науку" поблагословив уже папа, а сам Методій став архиепископом, а до того ще й леґатом папським. Архиепископ зальцбурґський за своїм епископатом, втрачуючи добрі прибутки (десятина), розлютилися страшенно на Методія, і чекали тільки догідного випадку, щоби покінчити з ним раз на завсігди. Звичайно, архиепископом вони його не визнали, — вважали його лише за чужинця-приходька, що увірвався до чужої епархії; навіть в своїм Меморандумі до папи вони згірдливо пишуть про Методія: „quidam graecus, Methodius nomine...

Але зручна година покінчити з Методієм приспіла скорше, як сподівався того німецький епископат.

(Дальше буде).

*) Ті, які остоювали, що тільки в трох мовах можна молитися до Бога, а то грецькій, латинській і еврейській.

**) Се розділ з нової праці проф. Огієнка: „Константин і Мефодій, їх життя та діяльність".

***) У той час, в половині IX-го віку не було ще офіційного поділу церкви на православну й католицьку, а тому Грек Методій міг приняти свячення папи.

*) Меморандум 871 р. написаний латинською мовою, подаю його тут в перекладі.

Чи Ви вже маєте український православний молитвеник „ДОБРИЙ ПАСТИР"? Коли ще ні, то замовте зараз. Він коштує з пересилкою тільки $1.50. — Замовлення посилати до: Rev. S. W. Sawchuk, Box 3684, Winnipeg, Man.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар на 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3694, — WINNIPEG, MAN.

ЦЕРКОВНИЙ РУХ НА ВОЛИНІ.

Як доносять українські часописі в Польщі, на Волині розпочалася остра церковна, а зглядно церковно-національна боротьба між православними Українцями з одного боку, а церковною ієрархією і Москалями з другого боку.

Боротьба ся почалася вже давнійше з того, що Українці домагалися, щоби богослуження і проповіди в українських церквах відбувалися в українській мові. Митрополит Діонізій ніби дав на се свою згоду, але на ділі сам він, як і підчинені йому епископи, ставили, і ставлять ріжні перешкоди, щоби не допустити до українізації богослужень, послугуючися при тім часто нечесними способами, як приміром ріжними тайними, для Українців шкідливими роспорядженями, переслідуванням українських священиків, передаванням українських церков Москалям і т. п.

Українці, побачивши, що церковна ієрархія щораз більше обмежує їх церковно-національні права і привілеї, та не дотримує свого слова щодо українізації богослужень, почали рішучо домагатися від неї справедливого трактовання.

Перше таке рішуче домагання висловив зїзд українських культурно-освітних орґанізацій цілої Волині при участи представників Галичини, Холмщини й Полісся, який відбувся в місті Рівнім, на Волині, і на якому брало участь понад 300 делеґатів. Зїзд сей ухвалив і доручив президії вислати до митрополита Діонізія меморіял, в якому перестерігає вищу владу церковну з приводу ненормального положення православної церкви в Польщі і вказує на цілий ряд життевих потреб, що вимагають негайного полагодження. Між иншим зїзд поставив такі домагання: 1) призначити на прастарі катедри на Волині (в Володимирі, Луцьку і Кремінці) епископів Українців, 2) реорганізувати та українізувати духовну консисторію в Кременці, 3) наказати духовенству задоволняти прохання парафіян про українізацію богослуження, 4) потягнути до духовного суду епископа Олександра Поліського за постійну нагінку на українських священиків, а пострадавших приняти на перші вільні парафії Волинської епархії і 5) приступити до видання митрополичого орґану українською мовою.

Послідовно в українських церковних кругах виринула думка скликати український православний церковний зїзд зі всіх земель Польщі, на якому малиб бути обмірковані й вирішені життеві духовно-релігійні потреби українського народу в межах Польщі. Зїзд мав відбутися в місті Луцьку на Благовіщення, 7-го квітня, 1927. На зїзд запрошено: 1) все духовенство, яке в церковній практиці приняло принціп української відправи богослуження: 2) по одному представникови від кождої парафії українізованої, або яка бореться за українізацію церкви; 3) двох делеґатів Луцького Брацтва; 4) по двох делеґатів від українських культурних орґанізацій повітового значіння і 5) по одному представникови від українських часописів, які провадять постійно відділ церковно-православного життя.

Польська влада дозволила скликати зїзд, за те-ж Священичий Синод (митрополит і епископи) поставився до зїзду ворожо і благословення свого не дав, а навіть загрозив, що всі священики, які візьмуть участь в зїзді, будуть покарані — суспендовані.

Синод подав декілька причин, чому він не може дати дозволу на український церковний зїзд, але дійсна причина криеться в тому, що Синод боїться, щоби зїзд не заявився за злукою з Українською Автокефальною Церквою.

Але помимо зборони Синоду, духовенство таки зголошувалося до участи в зїзді, тільки висловлювало думку, що день зїзду — свято Благовіщення — не відповідний, бо священики не можуть залишити на той день своїх парохій. Ввиду сього зїзд відложено до 5—6 червня.

Дня зїзду очікують нетерпеливо обі стороні — його прихильники і противники. Українці стараються повести справу в мирний спосіб і вдруге вислали прохання до митрополита Діонізія, щоби дав свое благословення на зїзд. Коли-ж він сього не зробить, то зїзд все одно відбудеться, через що авторітет митрополита, як рівнож Синоду дуже обнизиться.

Для пояснення треба додати, що православне населення Волині складається 98% з Українців, а тільки 2% Москалів. Але помимо сього вся церковна влада знаходиться в руках Москалів, а Українцям навіть не дозволено молитися в своїй рідній мові. Не диво, отже, що свідоміщі між Українцями рішили стати панами в своїй хаті і позбутися московських опікунів. Треба тільки пожелати, щоби вони повели справу рішучо та пляново і не опускали рук, аж доки не увільнять Рідної Церкви з московських духових кайдан.

КОВАЛЬ ПРОВИНИВ, ШЕВЦЯ ПОВІСИЛИ.

В минувшім числі „Православного Вістника" ми помістили статтю п. з. „Протестанти про себе", яка дуже не сподобалася „Канадійському Ранкови" і він давай лаяти нас за те, що ми посміли, при помочі таки протестантського „рефлектора" кинути троха правдивого світла на протестантизм, як релігію.

Ми не маємо найменшої охоти полемізувати з „Канадійським Ранком", скажемо тільки, що він вдався зі своєю лайкою по невластивій адресі, — замісць лаяти нас, повинен був вилаяти д-ра Периша, якого погляди і вислови про протестантизм ми й передрукували. Від себе, кромі пару невинних завваг, ми не писали нічого, — ми тільки переповіли те, що др. Периш, **протестантський проповідник**, говорить про протестантизм. Що він говорить правду, ми мусимо вірити. Він же самий протестант, а до того проповідник. Коли-ж др. Периш сказав щось таке, чого „Канадійський Ранок" не любить, як приміром, що протестантизм є нерозумний, вузкоглядний, нельоґічний, хаотичний і т. п., то яким правом „Канадійський Ранок" накидається за се на нас? Чи може „Канадійський Ранок" вимагає, щоби ми, православні, **обороняли протестантизм перед протестантами?** Треба впасти на голову, щоби сього вимагати, а виходить, що „Канадійський Ранок" якраз сього від нас вимагає.

„Канадійський Ранок" тако-ж висловлює сумнів, чи др. Периш є справді протестантським проповідником. Можемо запевнити „Канадійського Ранка", що, на стільки ми могли розвідати, др. Периш є такий-же евангелик і протестант, як і редактор „Канадійського Ранка", а що „Канадійський Ранок" „не пізнає" його, то нічого дивного: „Свої своя не познаша".

ПРО ОДНО СЛОВО З БІБЛІЇ.

У двайцятій голові другої книги Мойсея, вірш пятий, сказано: „Бо я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконня батьків на дітях у третьому і четвертому роді тих, що ненавидять мене".

Сі слова дали привід до толковання, що Бог мстивий. Сими словами зацікавився мадярський дослідник Біблії, Веньямин Донат, знаменитий знавець еврейської мови. Він провів богато часу над еврейськими книгами дошукуючись правдивого значіння еврейського слова „покед", яке перекладено на всі мови на слово „караю". Він вишукав, що слово се перекладено мильно, бо значить воно не „караю", а „пригадую собі".

Відкриттям Доната зацікавилася біблійна комісія при Ватикані і вона запросила Доната до Риму, щоб він виложив їм свої думки. Донат зробив се і доказував, що дотичне місце в Біблії треба перекладати так: „Бог **пригадує собі** гріхи батьків аж до четвертого покоління", а через те — треба розуміти дальше — лагіднійше осуджує внуків та правнуків. Коли Донат скінчив свій виклад перед комісією, голова комісії показав йому лист від ерусалимського патріярха, в якім той звертає увагу біблійної комісії, що уваги Доната про згадане місце в Біблії правдиві.

Треба додати, що в послідних часах знатоки еврейської мови віднайшли богато слів в Біблії, які були хибно переведені з еврейської мови, і через се ті уступи в Біблії, в яких появляються так слова, мають инше, мильне значіння, як в оригіналі.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВІДПИСАЛИ НА НАШ ЛИСТ?

Свого часу ми розіслали до православних Українців в Канаді листи з просьбою, присилати жертви на сплату довгу, який тяжить ще на Соборі св. Покрови в Вінніпеґу.

Богато щирих Українців на наш лист вже відповіли, присилаючи жертви, відповідно до своїх сил. Але так само богато ще не відповіли. Чи і Ви належите до сих? Коли так, то відповіджте на наш лист ще нині і пришліть свою жертву на сплату довгу на Соборі.

Жертви слати на адресу:
H. I. BLOOK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

За Укр. Православний Собор св. Покрови в Вінніпеґу:
В. Свистун, голова. Віктор Купченко, писар.

ПРАВДА В ЛЮБОВИ.

Закон через Мойсея даний був, благодать і правда через Ісуса Христа сталася. — Ів. І: 17.
Зрозумійте правду і правда освободить нас. Ів. VIII: 32.

Найвища премудрість і доброта Божого Провидіння встановила шлях, яким мала вести людський рід до останньої мети — спасіння безсмертної душі сотвореної на образ і подобу Божу.

І в безмежній доброті Своїй повів Сотворитель людський рід до вічного життя, як добрий отець веде свою дитину умілою рукою від перших днів її життя у бурливе й небезпечне майбутне.

Заховавши надію спасіння для грішного людства у вірі в единого Бога Сотворителя через вибраних праведних мужів Авраама, Ісаака і Якова у їхньому потомстві, Боже Провидіння забезпечило задержання тієї надії на краще грядуще для людського роду через закон Мойсея.

Закон Мойсея мав забезпечити своєю неумолимою суворістю удержання віри в единого Бога аж до приходу Спасителя людського роду. Строгість приписів Мойсеевого законодавства мала заховати окремішність народу, вибраного для несення на протязі століть ідеї Мессії, ідеї спасіння людства від прокляття гріха, серед темряви поганського суевірря та духової безнадійности.

І твердий закон Мойсея виконував свое призначення цілі віки, доки не прийшов час, що треба було зійти Синові Божому на світ дарувати для людського роду благодать та обявити йому Правду, щоб освободила його.

Прийшов Ісус Христос — і обявив людям Отця Свого, найбільшого Добродія людства — Отця Небесного, що благодать зісилає на людей своїх.

Прийшов Спаситель людського роду, щоб освободити нас від прокляття гріха Правдою Своеї Божественної Науки — Науки Любови.

На місце неумолимої строгости закона та страху перед карою і перед суворим Еговою, Син Божий приніс людям Любов — синівську любов до Отця Небесного та всеобхоплюючу братню любов поміж людьми.

В тому единому слові міститься Божа Правда, міститься весь Новий Завіт. Тому то не дав Христос обширного законодавства релігійного, в якому означено було-б усе до найменших подробиць, як у законі Мойсея.

Твердий і докладно опреділений закон Мойсея був тяжким, хоч і необхідним, ярмом для народу, вибраного заховати віру в единого правдивого Бога. Зате Завіт Христа найпростійший і не тисне нас тягарем страху. „Ярмо мое любе і тягар мій легкий" — сказав Божественний Спаситель (Мат. XI: 30).

Страх перед карою чинить найтяжчою навіть найменшу працю. Зате Любов творить легким найтруднійше й найнебезпечнійше завдання.

Дух Любови має проникати думки та проявлятися в життю тих, хто вірує в Сина Божого. Дух Любови поведе праведним шляхом життя тих, хто бажає життя вічного для своеї душі. Дух Любови навчить способів почитання Бога душею і тілом. Тому те-ж Дух Любови повів розвоем християнського Богослужіння.

І коли ми бажаємо бути дітьми Правди, котру обявив Син Божий, то треба нам ту Правду зрозуміти, щоб вона справді освободила нас. Треба нам зрозуміти, що правда не може істнувати тільки в думці, а мусить проявлятися ділами. Тими-ж ділами, через які проявляється Правда, е діла Любови.

Бог — Найвища Правда, що проявилася в Любові до людського роду. В любові Своїй сотворив Бог світ і людей. З любови до людей „Бог дав Сина Свого Єдинорідного, щоб кождий віруючий в Нього не погиб, а мав життя вічне". (Ів. III: 16). З любови до людського роду Син Божий пролив Свою кров на хресті.

І ми, як діти Правди, повинні доказати се ділами любови у нашому життю, любови до ближніх своїх. Бо „коли е яка заповідь, у сьому слові міститься: Люби ближнього свого, як сам себе" (Рим. XIII: 9).

Коли-ж буде у нас Любов, якої научив нас Христос Своєю Божественною Наукою та святим приміром, тоді правдиве християнське життя, життя в любови, не буде для нас невигідним тягарем закону. Тоді також любим буде для нас ярмо християнських обовязків, які означила Церква, руководячись заповітом Любови, — любови Бога і ближніх.

Єдино зрозумівши, що Правда в Любови і через Любов, ми перестанемо бути сліпими рабами закону і форми, якими ми були досі у душевній темряві під пануванням самолюбних фарисеїв християнства, а станемо справді дітьми Благодати і Правди через Христа Ісуса. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

НА ПОКЛАД.

Всі ми памятаємо нашу подорож кораблем, коли то ми їхали до сего нового світа. Там бачили ми людей, котрі в часі морської бурі мусіли тяжко хорувати. Бачили таких, які хорували лекше; а були і такі, що не хорували зовсім, — вони навіть любувались подорожию і приглядались з покладу, як корабель боровся з филями, підносячись вгору та опадаючи в долину. Бачили ми й таких, що співали через цілий час морської подорожі.

Однак велика часть подорожних лежала днями і ночами хорі в ліжках і показувались на поклад хіба тоді, як корабельна прислуга силою примушувала їх до сього.

Одним з таких був і я. Майже цілий тиждень пролежав в ліжку. Цілий світ ходив тоді горі ногами. Не було, здається, нічого такого, щоб було мені миле. Умучення і нудьга не позволяли мені ні їсти, ні спати. Качавсь я на всі боки днями і ночами. Нераз служачий, коли приносив їсти, глузував з мене:

— Дивись, — каже, — які ті люде веселі, що на покладі. Співають, гуляють, сміються, а ти тільки нудьгуєш, та стогнеш. Чому-б тобі не вийти на гору та подивитись на море, як сонце гарно купається в ньому? Ти в сій темноті та тяжкому воздусі, ніколи не виздоровієш.

Побував він мене ріжними способами витягнути на поклад, однак дарма. Я вмісто послухати його доброї ради, навіть гнівався на нього. Але одного дня він рішився поставити на своїм.

— Ти мусиш мене нині послухати, — каже мені. — Ходи, я не відступлю від тебе, доки не підеш зі мною на поклад.

— Як мені вставати, — кажу, — коли на ногах не можу встояти?

— Нічого, — каже він. — Зразу я тебе підтримаю, а пізнійше вже й сам будеш стояти. Побачиш, що ти не такий то і слабий, як про себе думаєш.

Я почав зодягатися, а він покликав собі до помочі ще одного служащого. Взяли вони мене під руки і прямо витягли на поклад. Сів я на покладі, звісив голову і не можу навіть очима повернути. Досадно стало мені і думаю: „Хай весь світ завалиться, я за ним не буду жалувати. Бо за чим тут і жалувати, як тут одна тільки мука?"

В невдовзі побачили мене знакомі і почали розраджувати. Оден підняв мені голову, другий бере за руку, третий словами розраджує:

— Піднеси голову та отвори очі, дивись, як гарно кругом!

Вкінці я переміг себе, підвівся і глянув кругом. Побачив я ясне сонечко, котрого давно не бачив, побачив гарне, спокійне море. А коли в додатку до сього я втягнув повні груди чистого, свіжого воздуху, то так мов на світ народився. А коли я опісля сходив вдолину, то прямо не міг знести того тяжкого воздуху, в котрім я нидів цілий тиждень. Аж тоді я пізнав ріжницю між темною, брудною каютою і простором, зі свіжим воздухом і сонцем, покладом.

Дорогий Читачу! Всі ми пливемо кораблем життя, яким часто кидає буря. Буває деколи, що лихо-горе оповиє нашу душу, і ми уявляємо собі сей світ гірким, непривітним, повним журби, проклонів, нарікань. І коли чоловік зжиеться з таким поглядом, тоді дарма говорити йому про щось красного, доброго. Він нарікає на всіх і на вся, проклинає цілий світ, що такий несправедливий для нього. Але треба памятати, що найчастійше не в світі вина, а в самому чоловікови. Світ однаковий для всіх, та не всі ми однаково в ньому живемо. Часом другі звертають нам увагу на наші помилки, але хіба ми послухаємо їх доброї ради? Ні, ми ще й гніваємося за се тай кажемо: „Дайте нам спокій. Така наша доля. Мусимо вже так доплисти до пристани нашої життевої подорожі".

Читачу! Чи недосвідчив ти чогось подібного сам на собі? Життевий закон учить нас, що хто піддається біді, той добровільно спускається на дно життя. Та доки серце беться в нашій груди, доти повинна бути надія на краще, доти ми повинні ступати вперед та шукати способів, якими побороти трудноші життя. До відважних і думаючих належить світ. Се розумів Апостол, коли писав до перших християн: „Встань спячий і воскресни із мертвих, а освітить тя Христос".

о. С. Гребенюк.

МОЛИТВА.

О, Святий Боже, Тебе благаю,
Дай мені сили, здоровля дай;
Скріпи на дусі, провадь щоденно,
У кождім ділі Ти помагай.
Дай розносити в темноту світло,
Дай розгонити смуток і тугу;
І не страхатись трудної праці,
Дай витревалість зносить наругу.

Лагідним словом, чи ділом добрим
Дай помагати ближньому свому,
Подати руку діду-старцеви,
Осолодити слезу малому.
Розумне серце дай мені, Отче,
І терпеливість і доброту,
І я немічна у слід Твій піду,
Й буду чинити волю Твою.

А. Гнидовська.

Л. Толстой.

СВІЧКА.

(Докінчення).

Жінка наставника прислухувалася розмові її чоловіка з війтом. Вона була лагідної вдачі і доброго серця. Коли лише могла, припиняла чоловіка в його нагінці на людей і ставала по стороні мужиків. Вона приступила тепер до чоловіка і промовила:

— Михаєю любий, не допускайся гріха в такий великий день, в свято воскресения Господа увільни мужиків, Христа ради!

Михайло Семенович не зважав на слова жінки. Він тільки сміявся з неї.

— Вже давно правда, — промовив він, — як ти коштувала канчука за те, що втручувалася в не свої справи, га?

— Михайле любий, я мала поганий сон про тебе. Звільни мужиків!

— Ну, ну, — промовив наставник, — я завважав, що ти від якогось часу взносишся надто високо, думаючи, що канчук не досягне тебе...

Михайло Семенович встромив свою запалену люльку жінці в уста і прогнав її геть. Тоді сказав подати собі обід. Він зїв троха зимного мяса, пиріг, капусту з салом і тісто варене на молоці. Тоді напився черешняку і закусив солодким тортом. Після сього покликав кухарку і сказав її співати, а сам взяв ґітару і приґравав їй під такт.

Михайло Семенович був у веселому настрою. Він перебирав пальцями по струнах ґітари і жартував з кухаркою.

В тім ввійшов війт, вклонився низько і почав здавати звіт з того, що бачив і чув на полю.

— Ну, й що-ж там, орють? Докінчуть свої загони? — спитав його Михайло Семенович.

— Вони зорали вже більше, як половину, — відповів війт.

— А сказів не лишають?

— Ні, я не завважав. Орють дуже добре. Вони бояться...

— А земля розсипається добре?

— Так, земля розсипається добре; така мягка, як пух.

Наставник хвильку мовчав, а там спитав:

— Ну, а що вони говорять про мене? Проклинають?

Війт почав мнятися і Михайло Семенович наставав на нього, щоби сказав йому всю правду.

— Скажи мені все. Ти не будеш говорити свої власні слова, але слова других. Коли скажеш правду, я винагороджу тебе, але коли обманиш, то вважай! Живцем спечу! Гей, Катюша, дай но йому сивухи, най набере відваги!

Кухарка увійшла і принесла війтови горівки. Він подякував її, випив, отбер губи і подумав:

— Що-ж, не моя вина, що вони не похваляють його. Я скажу йому правду, коли він настоює на се.

І війт, набравши відваги, почав говорити:

— Вони невдоволені, Михайле Семеновичу, дуже невдоволені.

— Так, але що вони говорять? Скажи мені.

— Вони повторяють одно: „Він не вірить в Бога".

Наставник зареготався.

— А хто говорить се?

— Всі се говорять. Вони кажуть: „Він запродав себе чортови".

Наставник знов зареготався.

— Се знаменито! — крикнув він. — А тепер скажи мені точнійше, хто саме так говорить... Васька говорить?

Війт не хотів доносити на своїх братів, але що він був в гніві з Василем, то відповів:

— Василь більше, як хто.

— Ага! Що-ж він каже? Говори!

— О, страшно повторювати, що він говорить. Каже: „Його не мине нагла і страшна смерть".

— Ов, хитрий лайдак! Чого-ж він чекає, чого не вбе мене? Але він не годен: його руки закороткі, щоби досягнути мене! Стрівай тільки, Васька, ми порахуємося! А тепер про Тішку. Той собака також воркоче, що?

— Так, всі вони про вас зле говорять.

— Так, але що саме говорять?

— Говорять щось страшного.

— Що такого страшного? Говори, не бійся!

— Кажуть, що з вас кишки вилізуть.

Михайло Семенович був дуже задоволений. Він вибухнув веселим сміхом.

— Побачимо, кому перше. Хто-ж говорить се, Тішка?

— Ніхто не говорив нічого доброго. Всі відказують, всі грозять.

— Ну, а Петро Міхаєв, що він каже? Певно також нарікає на мене.

— Ні, Михайле Семеновичу, Петро не нарікає на вас.

— А що-ж?

— Він тільки один, що не говорить нічого. Він хитрий мужик. Мені було дивно з нього, Михайле Семеновичу.

— Чого-ж?

— З того, що він зробив. І всі мужики дивувались з нього.

— Що-ж він зробив такого?

— Я сам добре не розумію. Він оре на Туркиновім горбі. Коли я зближався до нього, я почув, що він співає. А на його плузі, між чепигами, щось блестіло.

— Ну?

— Виглядало, як маленький вогник. Я підійшов близше і побачив, що то була маленька воскова свічка — коштує яких пять копійок, — прикріплена до поперечки між чепигами. Свічка горіла і вітер не задув її. А Петро, зодягнений в чисту білу сорочку, ходив за плугом і співав воскресні пісні. А коли вкінці загону обертав плугом, свічка заєдно горіла.

— А що він казав?

— Нічого. Тільки подивився на мене, похристосувався і почав співати дальше.

— Ну, а що ти йому сказав?

— Нічого. Але мужики прийшли і почали насміхатися з нього. Вони казали: „Міхаєв, молися дальше, а відмолиш гріх за орання на Великдень"!

— А він що?

— Тільки отсе: „На землі спокій, між людьми благоволення". По сім взяв за чепиги, нагнав коня і, співаючи тихим голосом, орав дальше. А свічка горіла і вітер не задув її...

Наставник перестав сміятися. Він відложив ґітару, схилив голову і задумався.

Він сидів так довгий час, а там, відпустивши кухарку і війта, положився на ліжко. Він зітхав і стогнав важко, аж почула жінка і прийшла до нього. Вона заговорила до нього, але він не звертав на неї уваги, тільки повторяв:

— Він побідив мене. А тепер моя черга.

Жінка промовила:

— Так іди і відпусти їх до дому. Може ще не сталося нічого злого. Перед сим ти ніколи не боявся хочби не знати, що зробив. Чого-ж ти боїшся тепер?

— Я пропащий, — відповів він. — Він побідив мене. Побідив, побідив!

Його жінка кликнула:

— Що ти заєдно повтаряєш: „Він побідив мене, він побідив мене!" Іди і відпусти мужиків до дому і все буде добре. Іди, я скажу осідлати коня.

Слуга привів коня. Жінка намовила наставника поїхати в поле і відпустити мужиків.

Михайло Семенович сів на коня і поїхав в поле. Коли приїхав до воріт, селянка отворила ворота і він вїхав в село. Як люде тільки побачили його, зараз поховалися від нього — одні по городах, другі за угла, треті по хатах.

Наставник переїхав через ціле село, аж приїхав до воріт на другому кінці села. Ворота були зачинені і він не міг отворити їх з коня. Він кликав і кликав, щоби хтось отворив йому ворота, але ніхто не показувався. Злізши з коня, він отворив ворота і пробував знов сісти на коня, ставши одною ногою на паль. Вложивши другу ногу в стремено, почав підноситися на сідло. В тім кінь сполохався свині, яка надбігла дорогою і кинув собою до плота. Наставник, будучи важким чоловіком, стратив рівновагу і впав на пліт. В плоті стерчав заострений паль. На сей паль впав наставник. Він розпоров собі живіт і повалився на землю.

— — — — — — — — — —

Мужики вертали з поля пізним вечером. Коні форкали і не хотіли пройти через ворота. Мужики почали шукати за причиною. Коло воріт лежав Михайло Семенович, обличчам до гори, з роспростертими руками і шкляними очима. Кишки вилізли з нього і розлізлися по землі, а кров червоніла довкола нього. Земля не хотіла пити її....

Мужики злякалися і поїхали другою дорогою, тільки Петро Міхаєв зліз з воза і підійшов до наставника. Побачивши, що той не жиє, він примкнув йому очі, поміг синові померщого вложити тіло на віз і відпровадив його аж до палати.

Коли пан довідався про все, що сталося, він дарував мужикам податок. А мужики навчилися, що Божа сила проявляється в добрі, а не в грісі.

ПРИГАДКА.

Проситься шановних передплатників, які не вирівняли ще своєї передплати за „Православний Вістник", щоби вони зробили се як найскорше, в противному разі будемо примушені перестати висилати їм часопис. „Православний Вістник" отримується тільки з передплат, отже кождий передплатник мусить мати свою передплату вирівнану.

Адміністрація „Православного Вістника".

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Як проминули Великодні Свята.

Я думаю, що сьогорічні Великодні Свята були найвеличавіші від часу, коли зорганізувалася українська православна громада у Вінніпегу. Сім-тижневий піст проминув в більше релігійнім настрою, як звичайно, а настрій той підносив наш парох о. прот. Савчук своїми проповідями підчас посту.

В страстні дні завдяки сестрицтву й братчикам при Соборі була зроблена велика несподіванка для парохіян, а се — Гріб Христа. Гріб виглядав так: Стоїть скала. В скалі видовблений гріб, так як описано в св. Письмі. В гробі лежить плащениця. До видовбленого в скалі гробу ведуть сходи. По боках сходів збудований східного стилю паркан. Довкола видовбленого гробу ріс мох, так як й буває на скалах, а між мохом десь не десь росла квітка. Самий-же вхід до гробу був прикрашений прекрасними квітами. По боках скали стояли великі пальми. Подальше від скали стояв великий хрест, дійсної величини. Під хрестом стояла списа і держальце з губкою. Зі скали витрискували два водограї. По боках гробу стояли вирізані і помальовані два римські озброєні жовніри, які виглядали наче живі. Дивлячись на те все, що виглядало так артистично, але і так природно, на душі робилось так мило, що чоловік мимоволі переносився думкою в давню минувшину, до первісного гробу Спасителя.

До плащениці приходило богато людей, а в ночі, з суботи на неділю, люде відвідували гріб Спасителя через цілу ніч.

В суботу вечером відбулося свячення пасок при великій участи парохіян.

Початок богослуження на неділю було оголошено на шесту годину рано. Вже в шестій годині було богато людей. По Надгробнім приступлено до обходу. Коли по три-разовім обході довкола Собору вернено до середини, то коло гробу за той час зайшла зміна. Не було вже хреста, не було жовнірів, а перед входом до гробу лежав відвалений камінь, на якому сидів золотоволосий ангел і тримав в руці прапор з написом „Чого шукаєте живого між мертвими"? Мені, як і богато иншим, зразу здавалося, що то був намальований ангел, але придивившися ліпше пізнав, що то дівчина, Любка Ковбель. Вона пересиділа на свойому місци непорушно через цілу Великодню Утреню.

Підчас Утрені салі Собору заповнилася людьми по береги. Иншим богато мусіли стояти на дворі, бо не було місця. Всі присутні, після православного звичаю, тримали запалені свічки.

В часі богослуження, як звичайно, співав прекрасно соборний хор під проводом гром. Василя Синєгуна. Прот. Савчук в своїй проповіді підніс значіння сего Великого Свята для всіх християн взагалі, а для українського народа зокрема. При кінці своєї проповіді сказав, що воскресения Христове має символічне значіння і для українського народу, який знаходиться тепер на Голгофті, після чого воскресне до самостійного життя.

Великий був сей день і радісний для нас. Але було в нім сумне. Бо того дня по полудни відбувся похорон Ю. Самотіяки, знаного у Вінніпегу члена українських організацій та члена „Взаїмної Помочі". Був се так величавий похорон, що не один говорив, що такого похорону ще в свойому життю не бачив.

Перед вечером на соборній площі відбувалися гаївкові забави, в яких весело забавлялись старші й молодіж.

Так проминув перший день Великодня.

Треба згадати, що на сі Великодні Свята справлено дві нові хоругви. А саме: сестрицтво св. Покрови одну і братчики св. Андрея Первозванного другу.

Вірю, що мені, як одному з тих, що дорожать своєю Рідною Церквою, як одному з тих, що вважають, що Рідна Церква є лише для добра нашого рідного народу, можна зложити признання і подяку всім тим особам, які причинилися до звеличання свята. Та щоб не вичисловати поодиноко всіх працьовників, які працюють для добра Собору і взагалі для добра Рідної Церкви, а їх в нас дуже богато, я кажу в короткі: нехай буде честь і слава всім тим, кому ся слава і честь належиться!

Концерт-відчит 17 квітня.

Сеї неділі вібувся в салі Собору концерт і відчит заходом Українського Народного Дому. Програма концерту була в такім порядку: Виступ мандолінової оркестри під проводом гром. Парасюка. Гром. Даркович незвичайно гарно віддеклямував Шевченкове „Посланіє". Мушу замітити, що є приємність слухати такого декламатора. Гром-ка Павлюкевич гарно відспівала сопранове сольо. Молодий Гуйван відограв скрипкове сольо і на домагання публики виступив другий раз. Гром. Грабинський пробував щось деклямувати про „патріота", але не знав добре на память.

По тім слідував відчит, а по відчиті була відограна весела комедійка на одну дію п. н. „Ревком". Комедія взята з часів горожанської війни на Україні. Ми бачили ріжні „орієнтації" серед старшин, які „орієнтувалися" після обставин. Як треба було, то орієнтувалися і на большевиків. Коли до одного старшини мав прийти большевицький комісар, то старшина зі страху кажжінці порвати червону спідницю і поробити великі кокарди, які и причіплювали собі обоє. А коли комісар зайшов, то старшина заявляв, що він вже давно є комуністом. Штука була відіграна добре і вдоволила слухачів.

Відчит виголосив гром. Залозецький на тему: Дещо про спання: Се була друга частина відчиту на сю тему, про першу частину я згадував в минувшім числі „Православного Вістника". З сего відчиту ми довідалися богато цікавого, бо бесідник наводив богато примірів. Я навету хоч дещо з його відчиту.

Є докази що ум працює у спанню. Можна се бачити хочби і з сего: Чоловік, який мешкає при залізниці, буде спати хоч залізниця їде попри його хату. Се тому, бо ум вже привичаєний до сего. А той самий чоловік пробудиться, коли почує несподіваний, хоч далеко менший гуркіт, як робить залізниця. Нореа, як сидить при хорому, може зовсім спокійно спати, хоч на дворі шаліє буря і бють громи. Але нехай хорий лише тяжче віддітхне, нореа зараз пробудиться. Сего не можна приписувати слухові, але умові. Знову велику тайну спання можна бачити у лунатиків, себто тих, що в спанню ходять і то нераз такими місцями, що на яві вони ніколи сего не моглиб зробити. Людина в такім стані потрафить виконати таку умову працю, якої не зробилаб на яві. Були випадки, що у спанню були написані славні події або музичні твори. Взяти знову загіпнотизовану людину, себто таку, яку впроваджено в штучний сон. Таку людину можна голкою вколоти і вона не відчує сего. А мимо сего слухає і виконує все те, що наказує її той, який загіпнотизував її. І коли пробудиться така людина вона нічого не памятає. Далі: людина, яка спить нормально в ночі, досконалійша, здоровійша, спокійнійша ніж та, яка мало спить, не може спати або є раптово буджена. У звіриннім світі чим більше розвинене ество, тим більше воно спить. Деякі вчені лікарі кажуть таке: хорий в горячці попадає в непритомність. А коли такий хорий засне хочби й штучним способом, то пробуджуєсь здоровшим і є на дорозі до здоровля. Хорого, який призначений недосипляти, тяжко лічити. Люде, які працюють в ночі, а головно репортери, друкарі, скоро підривають своє здоровля, скоро стають умово вичерпані й корують на нерегулярність циркуляції крови. Один англійський лікар сказав таке: „Хто відкриє причину природного сну й винайде штучний спосіб на викликування його у потребі, той стане найбільшим лікарем людства". Далі бесідник наводив богато доказів про те, що недостаточне спання відбивається на здоровлю. Закінчив бесідник свій відчит такими словами: „Спання ублагороднює людину, відбудовує тілесно, відроджує духово. Щасливий той, що, поклавшись спати, засипляє в надії, що завтра принесе йому блага, ще більші від тих, якими обдарило його вчера". Публика нагородила бесідника довгими оплесками.

На кінці мушу справити одну ошибку: в минувшім числі „Православного Вістника", описуючи першу частину сего відчиту, я сказав, що у спанню віддихаючі органи є „менше чинні", а мав сказати „більше чинні".

Скромний.

ЦЕРКОВНА ДЕБАТА.

(Бон Мадон, Саск.)

У нашій забутій стороні починають Українці будитися з глибокого зимового сну. Доказом сего була дебата на тему: „Рішено, що православна церков є лучша, як католицька". Дебата відбулася 10 квітня в школі Камінка. Участь в дебаті брали — місцевий учитель п. Масцюк з афірмативної сторони і фармер п. Ант. Войцехівський, з неґативної сторони. До школи зібралося повне число громадян, не лише з околиць, але були навіть гості з Вакав. Зі свого боку п. Масцюк наглядно показав „вартість", так моральну як і догматичну, католицької церкви і в виду сього судді віддали йому без застереження пальму побіди.

У відповідь на се католики почали лаятися і то в такий спосіб, як водиться на ринку, а не між людьми, що претендують до назви „культурних". У сім католицькім наступі вела одна жінка, затемнена словами ксьондза, який на проповіді наказує своїм овечкам щоби не читали українських православних часописів, та не слухали їх „єресів". Ой овче! І для вас булоби хосенним читати православні часописі, можеб пробудилося ваше національне почуття, яке на жаль досі у летаргу.

До оцінки вартости місцевих католиків під оглядом освіти, хай послужить сей факт, що їх діяч взявся доказувати з календаря „Кан Фармера", присвяченого не справам віри, а лічению худоби, лучшість католицької церкви від православної, та говорив ще инші нісенітниці так, що самі католики обурились на його безглуздя і оден з них, староскраєвий студент, дав йому належну відправу і поучення, по чім славний оборонець католицизму зник зі салі серед сміху гостей. Тільки такими оборонцями, як згаданий діячок і йому подібними по розумі братами, що богато кричать, а в дома не мають навіть свого часопису „Канадійського Українця", може похвалитися теперішня католицька церква. Час вже і таким крикунам пробудитись і взятися до дійсної праці самоосвітної над собою, щоби не бути погордою чужих, а посміховищем і погордою своїх.

П. Масцюкови належиться від православних Українців щире українське спасибіг за працю, яку веде він на запущеній народній ниві на нашій кольонії.

Очевидець-православний.

ЗВІТ З БАЗАРУ.

Базар, устроєний Жіночим Товариством при Українській Православній Церкві в Едмонтоні, відбувся 16 — 18 грудня, 1926 р.

Загальний прихід базару	$945.90
Розхід	74.50
Чистий прихід	$871.40

Річи дарували слідуючі пані:

Шандро — скарф; Батюк — скарф; Катерина Солован — сентер; Міхайлюк — сентер піс; Ничас — пошевки; Живінюк — сукенку; Галюк — ковнір і маф; Михайлишин — сукенку; Шевчишин — вишиваний обрус; Боднарук — скарф і 3 миски; Стороженко — пошевки; Фодчук — рушник; Мельник Павлова — кушин; Солован — сентр піс; Кузик — бафей сет і рушник; Рурик — сукенку; Говда — скарф; Мигас — рушник; Янішевська — сукенку і український горсет; Проник — скарф; Фербей — сукенку; Слік — сентр піс; Лукінюк — гачкований і подушку; Даниловин, Івана — кушин-тап; Фаращук — скарф; Палатнюк — рушник; Соляник Івана, рушник; Олійник — ті сет; Челядин — сентр піс і скарф, Марія Зварич — 3 фартушки і український горсет; Плаваюк — сукенку; Лазарук — лялька; Раранговська — станик; Романюк, — венет сет; Бабюк — кушин тап і шапку; Лупул — Шапку; С. Олійник — пуларес, Головай — сентр піс; Снятинчук — 2 вишиваних фартушки; Марусяк — 10 фунтів цукру; Д. Донкін — 1 вишиваний обрус; Дик — фартушок.

Панночки з Едмонтону дарували:

П. Демчук — кушин; В. Дранко — кушин; В. Мельник — кушин-тап; А. Мельник — скарф; М. Верхомин — бафей сет; С. Китюк — ті сет; М. Янішевська — сентр піс; К. Солован — ті сет; Крет — сентр піс; А. Чорна — миску; Семака — венет сет; Соляник — венет сет; Сестри Стецишин — трей кавер і пошевки; В. Боднарук — кушин.

Панове в Едмонтону дарували:

Т. Донкин — вишиваний обрус; Д. Фербей — скриньку; Глова — 2 мітли; Д. Соляник, — і мітлу і цигорничку; Васильків — Різдвяний кейк; Т. Туркс — джелі павдер; А. Солован — тютюнярку; Пекарня Данилюк (Імпіріял) — 9½ доз. булочок; Пекарня Николайчук (Домініон) 4 колачі; С. Романюк — пачку яблок; Лазарук і Стечишин — 2 пачки японських помаранчів.

Англійські фірми дарували:

Пен Майн — 4 тони вугля; Джеймс Ремсей Лит. — 12 туз. горнят і підставок; Давсон Майн — 2 тони вугля; Армітедж — МкБейн — ломбру на столи; Годсонс Бей Ко. — вартости $7.50; Гейнерс — 20 фунтів вінерс; Е. С. Д. — 3 ґальони айскріму; Нешинал Гом Форнишінг Ко. — кушин; Бловей Генрі — лямпу; Подерськийс — тацу; Вок Райт Шю Стор — мешти; Флемінг Драг Стор — 3 гребені; Нортерн Гардвейр — сет кухонного начиння; Смит Драг Стор — щітку; Трудел Фор Ко. — 2 ковніри; Іствуд Міт — 1 кавалок бекен 6 фунтів; МекКочен — 2 стінні фотографії; Мисис Фергусон — вартости $5.00; Кристі Грент — светер; Вест оф Інгленд — полотно; Леді Крисні — 3 парі ручників; Альберта Трейдінг Ко. — 1 пачку чоколяди; Маркс Конфекшинері — 2 пачки чоколяди; Бон Маршеі — 1 пачки чоколяди; Шельдон'с Стор — синтер, блюзку, шаль і шапку.

З околиць дали пані:

Пані з Вегревил:

Скора — вовняну сукенку; П. Зварич — Різдвяний кейк; А. Зварич, — кушин; Порайко — рукавиці.

Пані з Коломиї:

Саламандик — кушин; Григорійчук — сукенку; Г. Винничук — 2 курки і куску.

Вінніпег:

Пані П. Гуцуляк — бафей сет.

Айтуна:

М. Бучковська — ручники; А. Тетенин — сукенку і шапку.

[redacted]:

М. Гнідан — вовняну коцарь; Д. Гнидан — вовняну коцарь.

Смокі Лейк:

Панна О. Данилович — сентр піс вишиваний фартушок.

З Брітіш Коломбії:

Пані Г. Лонг — сентр піс.

Востон:

Панна Топольницька — подушку. пані Топольницька — подушку.

Еґрімонт:

Пані С. Гунка — 2 курки.

Во:

Пані Ела Челфдин — пошевки.

Жертвували гроші:

Товариство ім. Лесі Українки 25.00
Іван Никифорук 10.00
Пані Ів. Никифорук 5.00
Шовкоплес 5.00
Сиротюк, золотих 5.00
Калинч 2.00

По 2 дол.-пані: О. Сенета, Мельник Петрова, Неймина Готка, Др. Болонджер.

По 1 дол: пані Андрусів, Н. Н.

Колекта пані Шандро і пані Стороженко 7.00
Колекта пані Стороженко і п-ни Б. [illegible] 5.00

Кімберлі, Б. К.:

В. Фіцович 10.00
М. Копер 5.00

Калоппа:

Пані М. Винничук 5.00
П-ні Никифорук 2.00

Камари:

П-ні Васюта 3.00
Пан С. Олексний 2.50

Дейлвейс:

Пан Марушечко 2.00

Леклобірн:

Пані Деделюк 3.00

Спенс Лейнс:

В. Чупер 5.65

Вегревіл:

Т. Гошко 4.00

Радвей Сентр:

Іван Семенюк 1.00

Гемілтон:

о. П. Білон 1.00

Тикети розпродували:

Пані: Христина Адамець, Челядин, Шевчишин, Михайлишин, Солован, Кузик, Янішевська, Міхайлюк, Шандро, Яндова, Гуцуляк, Слінченко, Н. Рурик, М. Мельник, Лупу І, К. Стороженко, П. Галюк, Фербей, о. Горбай, о. Сенета, о. Кусий, о. Самець, о. Гринина, панни. О. Магера, П. Левчук, А. Мельник, М. Топольницька, М. Мельник, Маліцька, панове: Дукельський, Сорохан, Мриглод, Пасняк, Н. Бабюк, Н. Гринуляк, П. Мельник, Ткачук, Марушечко, Фарина, Зарубій, Знюк, Фіцовіч, Я. Рудий Н. Радомський, Кос, Косташ, Солдан, Завадюк.

Слідуючі особи виграли фанти на Базарі.

М. Топольніцький ч. т. 344, М. Годиш ч. т. 1021, П. Пшик ч. т. 1547, Т. Олійник ч. т. 2060, В. Челядин ч. т. 74, Д. Мотика ч. т. 756, К. Середа ч. т. 1537, Т. Ткачук ч. т. 570, Т. Михайло ч. т. 2698, М. Паламар ч. т. 783, В. Шаручний 2117, М. Мельничук ч. т. 2034, С. Шандро ч. т. 119, В. Тересько ч. т. 246, Н. Карашовська ч. т. 1035, Н. Порайко ч. т. 1244, Н. Засільбіда ч. т. 1159, панна МекЛійн ч. т. 478, Н. Франчук ч. т. 428, Н. Мурко ч. т. 1435, М. Повчак ч. т. 2209, Ю. Стечишин ч. т. 1344, Імірія Іейкерї ч. т. 683, Т. Адамець ч. т. 1091, Н. Колікович, ч. т.1374, А. Разго, ч. т. 1760, К. Деделюк ч. т. 617, Ф. Ага ч. т. 148, Р. Фріда ч. т. 1224, Л. Фодчук ч. т. 846, М. Онищук ч. т. 642, Ю. Кузик ч. т. 21, Т. Сайк ч. т. 2270, М. Прокопчук ч. т. 869, Т. Мекентайр ч. т. 673, Н. Ласкінський ч. т. 1574, Т. Танцьонний ч. т. 967, Я. Круляк ч. т. 323, М. Мельник ч. т. 169, Н. Бабяк ч. т. 2408, П. Полигойкий ч. т. 2159, В. Чумер ч. т. 1267, Р. Іванчук ч. т. 1611, С. Російчук ч. т. 1502, Н. Костащук ч. т. 29, Ф. Климочко ч. т. 460, МекФарденд Шу Ка. ч. т. 1730, М. Лакуста ч. т. 411, Ю. Яремко ч. т. 2393, Т. Ткачук ч. т. 356, Д. Юзик ч. т. 823, С. Стечишин ч. т. 1149, Ф. Матійчук ч. т. 683, Я. Олекиний ч. т. 1294, Ф. Магера ч. т. 1407, М. Стечишин ч. т. 982, В. Фіцович ч. т. 1051.

Всіх тих, котрі отримали тикета до розпродажі, проситься звернути гроші або тикети назад.

Всім жертводавцям і учасникам базару, щире пасибі.

За базаровий комітет:

Пані Р. Галюк, голова.
Пані М. Михайлишин, секр.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Збірка п. М. Голубіцького в Гаслем, Сеск. від слідуючих:

Іван Микуляк 10.00
Танас Кульчицький 5.00
Разом $15.00

Пані А. Бурдет, Емерсон, Ман. 3.00
А. Лисий, Понтай, Сеск. 3.00
А. Н. Слинченко, Бюкенан, 25.00
Н. Іванцьо, Джесмин, Сеск. 3.00

Збірка о. Є. Грицини у церкві в Тілор, Сеск. (коло Льорі) 2.65
Пані Василина Стахарук .50
Разом $3.15

Збірка І. Мазуркевича у Бронстон, Сеск.:

Пані Катерина Павчук 25.00
Максим Слупський 10.00
Подорожний 10.00
Юрко Витонюк 2.00

По 1 дол.: І. Багрій, Гео. Вітвіцький, С. Рогатинський, А. Шинкін, І. Д. Тимчук, Гео. Цалин, пані Д. Витоних, пані Н. Цалин, В. Трофаненко, п-ні М. Журавель, Н. Трофаненко.

По 50 цт.: Пані М. Шинга, І. Фанчак.

По 25 цт.: Д. Гнатюк.

У Бронстон — Шевчер школі:

Ник. Сологуб 10.00
П-ні О. Сологуб 10.00
І. Франчак 10.00
Н. Трофаненко 10.00
Д. Трофаненко 5.00
П-ні М. Трофаненко 5.00
В. Іващук 5.00

По 1 дол.: Н. Іващук, п-ні О. Трофаненко, В. Гео. Іващук.

В Калдер, Сеск.:

Д. Шульман (уч. докл.) 10.00
І. Гільчук 10.00
Гр. Мостовий 10.00
І. Денека 2.00

По 1 дол.: пані А. Денека, п-ні А. Мостова, П. Прокопець, Гео. Григорій, М. Гільчук, І. Артименко, С. Ціц, А. Рабчук, п-ні А. Рогатинська, п-ні К. Онофрейчук, А. Медвідь, Е. Ціц, п-ні К. Прокопець.

По 50 цт.: І. Когут.

Дальша збірка І. Мазуркевича: Тілор, Сеск. — Калдервейл школі:

І. Іссар 10.00
Василь Козьми Король 5.00

По 1 дол.: А. Гелмида, п-ні О. Іссар, п-ні Е. Гелмида, В. Н. Іссар, В. Лисак, І. Гнатюк, Г. Радиш, Катерина Якубович, Марія Король, Катерина Король, Н. Іссар, Гео. Король, І. Козак, В. Чиропіта, В. Т. Король, Л. Сейн, В. Наконечний, Д. Лисайчук, І збірка хлопців і дівчат в школі.

Дробот, Сеск. — Добровоуц школа:

Прокіп Загарія 5.00
Стефан Кінащук 5.00

По 1 дол.: І. Новак, В. Москалюк, Т. Кінащук, І. Лорійчук, М. В. Дробот, Л. Ластівка, Гео. Підгорний, В. Кінащук, п-ні М. Цуркан, Гео. Кінащук, Гр. Стінка, Д. Дробот, В. Шкварчук.

По 50 цт.: пані Л. Бішак.

Лорі, Сеск. — Лисенко школа:

Гр. І. Марко 10.00

По 1 дол.: Н. Білокриний, Д. Ковак, Л. Він[illegible]

Тілор, Сеск. — Веренц школа:

По 1 дол.: п-на Л. Сайн, п-ні А. Бойко, Я. Руснак, Д. Кірстюк, Н. Колибаба, Н. Мірка, Т. Козак.

По 60 цт.: В. Глухман.

По 25 цт.: С. Українець.

По 15 цт.: М. Кірстюк.

Сторновей, Сеск. — Ангов школа:

Михайло Вінтоник 10.00
Федько Вінтоник 10.00
Михайло Захарук 10.00
В. Д. Р. Тацюк (уч.) 10.00
Онофрій Вінтоник 5.00
Іван Мацюшок 5.00
Дмитро Вінтоник 2.00
Юліян Ягольницький 1.00

Гедес школа:

Дмитро Жибчук 5.00
Стефан Бригідир 5.00
Юрій Лердан 10.00
Разом збірка Мазуркевича $294.25
Парастюк, Брендон, Ман. 2.00
І. Г., Гарденток, Ман. 10.00

Збірка п. І. Карплюка на весіллю в панни А. Соловій і К. Негрея в Албертон, Сеск. Жертвували слідуючі:

По 1 дол.: К. Негрей, Анна Негрей, Е. Ринта, Олена Ринта, Гасьо Шин, Н. Ковальчук, Ю. Сафко.

По 50 цт.: І. Шин, Ям. Боднарчук, І. Боднарчук, Марія Боднарчук, І. Карплюк, Марія Карплюк, С. Соловій.

По 25 цт.: Анна Боднарчук, Я. Білянський, Анна Білянська.

Разом $11.25

Збірка І. Мазуркевича. Мелвил, Сеск.:

П. Козак 5.00

Пірстон, Сеск.:

І. Осик 5.00

Рейн, Сеск.:

Дмитро Гулак, 5.00
Онофрій Поненюк .50

Борден, Сеск.:

Павло І. Летник 10.00
Мих. Стратійчук 5.00
Мих. Васкалів 5.00
Гео. Гошуляк 5.00
Гр. Стратійчук (уч) 2.00

По 1 дол.: п-ні Т. Хоптій, Н. Хоптюк, Ц. Білик, М. Кінах, І. Кінах, Т. Джаман, І. Джаман, Т. Соломон.

Менні, Ман.:

Подорожний 5.00

Поплар Парк, Ман.:

Іван Марко 10.00
Григорій Лисайчук 10.00
Тимко Бусятюк 5.00
Максим Марко 5.00
Дмитро Гінкевич 5.00
Тео. Гуменюк (уч.) 5.00
П-ні П. Марко 5.00
П-ні М. Лисайчук 5.00
Федько Семенюк 5.00

По 2 дол.: М. Марко, В. Олесько, п-ні Юстина Олесько, М. Марцевич, п-ні К. Марко.

По 1 дол.: П-ні К. Савула, п-ні М. Гуменюк, п-ні А. Кирилюк, п-ні Ю. Семенюк, Іван Кирилюк.

Разом збірка Мазуркевича $125.50

Збірка за ік. стоми п. В. Кіндрачука в Гефорд, Сеск.

Слідуючі продали сего року: Пані М. Тимофійчук, Ст. Валбург. 1.00
М. Тимофійчук, Ст. Валбург 1.00
Пані П. Ф. Харабін, Норт Бетлфорд, Сеск. 1.00
Пані А. Кіндрачук, Вітков, Сеск 1.00
А. Кіндрачук, Вітков, Сеск. 1.00
І. Кіндрачук, Вітков, Сеск. 3.00
Пані І. Кіндрачук, Вітков, Сеск. 2.00
Разом $10.00

П. Свєдак, Гедон, Сеск., подарував на суму 10.00

Збірка п. П. Качурика в Ла Валі, Онт. на святах в п-ства Гнатюків:

Н. Косович 5.00
Н. Гнатюк 4.00
П. Качурик 2.00
Гео. Гнатюк 2.00
П. Лесецький 1.00
Ст. Ткач 1.00
П. Соколотюк .75
П. Пестів .25
Разом $16.00

Збірка п. Т. Розенюка з Мерідейл коло Роблін поміж Українцями з Буковини:

Православна Буковинська Церква 5.00
Іван Вінчарук 1.00
Пан Ел. Вінчарук 1.00
Яків Никифорак 1.00
П-ні А. Никіфорак .50
Разом $8.50
Добродій з Мелвил, Сеск. .04
Гео. Гаврелюк, Баудет, Мин. (Злуч. Держави) 5.00

Збірка п. Д. Гошка, Іннесл, Алта. на обіді в п-ва Засидьбіди:

По 1 дол.: п-во П. Засидьбіда, Е. Засидьбіда, З. Гошко.

По 50 цт.: п-тво І. Тропак, М. Гушка, Д. Гошко.

Разом 4.50
П. П. Герасимчук, Смут Рок Фолс, Онт. 3.00
Я. Мірецький, Ст. Ендрюс, Ман. 10.00

Збірка п. П. Галушки в Пайн, Ман.:

П. Галушка 1.00
Гр. Кудрик 1.00
Т. Кудрик .50
Разом $2.50
П. Клімашко, Ледстон, Сеск. 2.50
В. Рурак, Венкувер Б. К. кв. ст. 1.00
М. С. Бабин, Принс, Сеск. 1.00
Н. Н., Трейл, Б. К. 5.00
В. Б. Мельничук, Савт Слокен, Б. К. 1.00
Ст. Пейч, Нортгемтон, Мас. (Зл. Держави) 5.00
К. Шепенен, Калдер, Сеск. 5.00

Збірка п. П.Конора в Кенора, Онт.:

По 2 дол.: Н. Атаманюк, Н. Сокацький.

По 1 дол.: П. Катеринюк, Т. Атаманюк, С. Конобіль, В. Савчук, Д. Степанюк.

Разом 11.00

І. Дутер, Сода Лейк, Алта 1.00
Симон Возняк, Бруксбі, Сеск. 5.00
Мих. Ревуцький, Шіко, Сеск. 5.00
Іван Мельник, Вакав, Сеск. 1.00

Православний Календар

НА РІК 1927

ЧЕРВЕНЬ.

1 С. Патрикія
2 Ч. **Вознес. Госп.**, Талатея
3 П. Констант. і Олени
4 С. Василиска

5 **Н. Св. Отців, Михайла**
6 П. Симеона
7 **В. † 3. Найд. гол. св. Івана**
8 С. Ап. Карпа
9 Ч. Терапонта
10 П. Никити
11 С. Теодозії муч. (Суб. зад.)

12 **Н. Св. Тройці**
13 **П. Св. Духа**
14 В. Юстина
15 С. Никифора, Ів.
16 Ч. Лукіяна
17 П. Митрофана
18 С. Доротея, Маркіяна

19 **Н. 1. по С.**, Іларіона, Вис.
20 П. Теодота свящ.
21 В. Теодора стр.
22 С. Кирила, Текл
23 Ч. Тимотея, Ант.
24 П. Вартоломея
25 С. † Онуфрія пр.

26 **Н. 2. по С.**, Акилини
27 П. Елисея прор.
28 В. Амоса прор.
29 С. Тихона чудотв.
30 Ч. Мануїла

В. Ленько, Су Лукавт, Онт. 5.00
Ю. Мельник, Бруно, Сеск. 10.00
С. Гресько, Бруно, Сеск. 1.00
Ю. Гассан, Голівуд, Кал. 5.00
Ст. Ринний, Прісвил, Ман. 5.00
І. Вахнинин, Ледвин, Ман. 5.00
Мих. Мачула, Тулів, Сеск. 5.00
В. Ковальчук, Плумас, Ман. 4.00
Антін Причун, Тиндал, Ман. 5.00
Василь Назаревич, Келгари, Алта 10.00
о. М. Подольський, Фт. Він. Онт. 2.00
П. Костюк, В. Форт Він., Онт. 1.00
Дві панночки Гната Бартка з Гефорд, Сеск. 2.00
Петро Васильців з Абердін, Сеск. 2.00
Василь Оробко, Абердін, Сеск. 2.00
Разом $6.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД.

Іван Михалевич, Гарперс, Корнер, Онт. .50
Д. Зіновський, Ледвин, Сеск. 1.50
Мих. Капацила — Вонда .50
Дм. Подольський, Фт. Віліям, Онт. .75

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

ЧЕРВЕНЬ.

2. Четвер. **Вознесення Г. Н. І. Х.** Утр: Єв. Марка XVI: 9—20. Літ: Ап. Діяння І: 1—12; Єв. Лука XXIV 36—53.
5. **Неділя святих Отців в Нікеї.** Гол. 6. Утр: Єван. Ів. XXI: 1—14. Літ: Ап. Діяння XX: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII: 1—13.
6. Пятниця. Віддання Вознесення.
7. Субота поминальна.
12. **Нед. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День св. Тройці.** Гол. 7 Утр: Єв. Ів. XX: 19—23. Літ: Ап. Діяння II: 1—11; Єв. Івана VII: 37—52 і VIII: 1—2. Замість „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літургії Вечірня і читання Молитов з коліноприклоненням, лицем до народу.
13. **Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа.** Пісноління в сей день майже ті, що й в день св. Тройці. Утр: повседневна, без Єв. і Полієлея. Славословіє велике. Замість „Чеснійшую" — ірмос 9 пісні Канону. Відпуст Пятьдесятниці. Літ: Ап. Єфес. V: 9—19. Єв. Матея XVIII: 10—20.
19. **Неділя 1. після Тройці (свіх святих).** Гол. 8. Утр: Єв. Мат. XXVIII: 16—20. Літ: Ап. Жид. XI: 33—40 і XII: 1—2. Єв. Мат. X: 32—33 і 37—38; XIX: 27—30.
26. **Нед. 2. по Зісланню Святого Духа.** Гол. 1. Утр: Єв. Марка XVI: 1—8; Літ: Ап. Римлян II: 10—16; Єван. Мат. IV: 18—23.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2004. WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕГ, МАН., ЧЕРВЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (39) 6

НАЙСТАРША УНІЯТСЬКА ГРОМАДА ЗРИВАЄ ЗВЯЗЬ З РИМОМ.

Уніятська громада в Шенандоа, Па., Злучені Держави, постановила не сповнити приказу Риму та не впокоритися перед епископом Богачевським, і видали заяву такого змісту:

Громада заявляє, що унія нашої церкви з Римом запроваджена була колись у насильний і підступний спосіб при допомозі відвічного ворога нашого народа, Польщі.

Громада заявляє, що Рим усе ломив унію, касував права уніятської церкви, заходився завести примусове безженьство священиків, відобрати священикам право уділяти тайну миропомазання, насильно накинути нам свій календар, накидати культи святих, не принятих нашим народом, і т. и. Громада заявляє, що висланник Риму епископ Богачевський від самого приїзду до Америки робив тихі заходи в напрямі постепенного скасовання уніятської церкви.

Громада заявляє, що Рим ішов усе на спілку з Польщею проти національних стремлінь нашого народу, а його представник у Америці звертався проти народних організацій, проти святковання памяти великих українських людей та зводив на ніщо допомогову акцію для старого краю в боротьбі нашого народу проти утиску наїздників.

Громада заявляє наконець, що наші свідомі церковні громади старалися звернути увагу Римови на се ломання прав унії, але Рим громад не вислухав, сі зажалення зігнорував, а замісць сього зажадав безумовного покорення перед епископом Богачевським, висланим сюди переводити тут римську політику. Сим Рим дав доказ, що Рим не відступить від своєї політики, зверненої проти світських людей та загрозою проклонів проти духовенства Рим доказав, що він хоче страшити наш нарід способами, вживаними в середновічних часах.

Супроти сього шанандорська громада вважає потрібним зірвати звязь з римсько-католицькою церквою. Вона висказує переконання, що розвій подій доведе й другі церковні громади до такого самого переконання.

Парохом в Шенандоа є о. Середа.

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА НЕ ДАЄ СВОЄЇ ПЕЧАТКИ ДЛЯ ЗАЯВИ РИМОВИ.

На своїм мітингу, що відбувся 5 червня, українська греко-католицька громада в Перт Амбой, Ню Джерзі, ухвалила виточити процес, щоби добитися для себе заряду церковним добром, а рівночасно постановила відмовити печатки для поміщення її на заяві священика до папського делегата. В сей спосіб громада хотіла зазначити, що Рим і Богачевський можуть заставити упокоритися священика, але не громаду.

БОРОТЬБА З РЕЛІГІЄЮ НА УКРАЇНІ.

„Вісти" з 5 травня с. р. повідомляють: „На останньому засіданню президії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету під головуванням Петровського розглядали питання про закриття деяких молитовних домів на Україні. Діло в тому, що до президії центрального виконавчого комітету надійшло через комісаріят внутрішніх справ богато прохань від населення, робітничих зібрань, громадських організацій та селянських зборів, про закриття деяких молитовних домів. Сі прохання населення підтримали місцеві органи влади. Президія виконавчого центрального комітету дала згоду на закриття житомирської синагоги, синагоги в містечку Китайгороді, винницької округи, католицької каплички в селі Великі Зазулинці, шепетівської округи, старої церкви в селі Молинці, бердичівської округи, старого католицького костела в селі Рудому, білоцерківської округи, старообрядової церкви в селі Микульському, кремінчуцької округи, католицького костела в селі Новоолександрівці, зіновіївської округи, старої церкви в селі Овсяникове, зіновіївської округи і церкви в селі Червоному, харківської округи. Помешкання всіх сих синагог, церков і костелів буде використано для культурно-освітних потреб трудящих."

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ШКОЛИ.

Аббе Кастрейн оповідав на зїзді католицької Жіночої Ліги в Монтреалі 7 червня, що він відбув минувшої зими подорож по Канаді і довідався, що в теперішню пору є около 40 революційних шкіл в яких вчать дітей большевизму.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Подається до відома українським православним громадам в Канаді, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з початком липня, отже громади, які бажають витати в себе Високопреосвященого Архипастиря, зволять вже тепер зголошуватися до голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK, 779 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

ПЯТИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Повідомляється всіх інтересованих, що за благословенням Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича, Пятий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді, зложений з священиків і делегатів від українських православних парохій, брацтв і сестрицтв відбудеться 20 і 21 липня, 1927, в місті Саскатуні, Саск.

Ввиду сього припоручається всім українським православним парохіям, брацтвам і сестрицтвам в Канаді вибрати при найблизшій нагоді своїх представників на Собор (не більше двох представників від кождої парохії, брацтва і сестрицтва) і повідомити про такий вибір Консисторію, подаючи кілько представників з даної парохії на Собор поїде. Се потрібне на те, щоби вже заздалегідь можна подбати про приміщення учасників Собору.

На Собор рівно-ж запрошується гостей, вірних Української Греко-Православної Церкви в Канаді, однак лише уповноважені делегати будуть мати право рішаючого голосу.

ПРОГРАМА СОБОРУ:

Середа, дня 20-го липня:

I. **Архиєрейська Служба Божа в місцевій церкві в 9-ій годині рано.**

II. **Перша Сесія Собору від години 11.30 рано до год. 1 по полудні:**
1. Молитва Царю Небесний.
2. Вибір президії і секретарів Собору.
3. Реґістрація делегатів і провірення їх повновластей.
4. Отворення Собору Високопреосвященим Архиепископом Іваном
5. Привіти делегатів.

III. **Друга Сесія Собору від години 3.00 до 6.30 по полудні:**
1. Докінчення привітів делегатів.
2. Слово Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича.
3. Звіт з діяльности Української Греко-Православної Церкви в Канаді від послідного Собору — Голова Консисторії, о. прот С. В. Савчук.
4. Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді, його дотеперішня діяльність і плани на будуче — гром. В. Свистун.

Четвер, дня 21-го липня:

IV. **Трета сесія Собору від год. 9 рано до 12.30 по полудні:**
1. Релігія — підстава здоровля нації — о. прот. В. Кудрик.
2. Домініяльний чартер нашої Церкви — гром. Мих. Стечишин.
3. Обовязки нашої Церкви супроти молодіжи, — о. П. Самець.
4. Священик і парохія — о. прот. С. В. Савчук.
5. Наша Церква і просвітно-культурна робота — гром. Мир. Стечишин.

V. **Четверта сесія Собору від години 2-ої до 6.30 по полудні:**
1. Справа дієцезального фонду (включаючи фінансовий звіт-.
2. Справа нашої преси.
3. Вибір членів Консисторії і Виділу Брацтва.
4. Внески.
5. Закриття Собору.

За Консисторію Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова. **Прот. В. Кудрик**, заст. гол.

За Українське Православне Брацтво в Канаді:

Вас. Свистун, голова. **Ю. Стечишин**, секретар.

Дано в Вінніпеґ, Ман., дня 16 червня, 1927,

У всяких справах дотично Собору проситься писати до голови Консисторії на адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK, 779 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

ПЕРЕГЛЯД ЦЕРКОВНОЇ БОРОТЬБИ В АМЕРИЦІ.

Як нашим читачам відомо, в греко-католицькій церкві в Злучених Державах ведеться ще від минувшого року боротьба проти епископа Богачевського. Боротьба та виникла в наслідок шкідливої роботи епископа Богачевського, — шкідливої так для самої греко-католицької церкви, як рівно-ж для цілого українського народу.

Приїхавши до Америки, Богачевський почав поводитися як диктатор і почав явно тягнути до латинства. Він запровадив в греко-католицьким сиротинци в Філаделфії латинські свята, та і сам святкує разом з латинниками. Він повів боротьбу проти шановання памяти Франка і Шевченка, а на Евхаристичнім Конгресі в Шікаго йшов рука в руку з Поляками. Він також не хоче вживати назви „український", а лише „руський", як роблять се Поляки і Рим.

— — — — — — — — — — — —

Свідоміщі з греко-католиків затрівожились такою чужою роботою свого епископа і післали до нього делеґацію, щоби обговорити з ним сучасний стан церкви і її потреби, але Богачевський делеґації не приняв.

Тоді греко-католики скликали на 29-го грудня, 1926 до Філаделфії Конґрес, щоби порадитись, що мають дальше робити. На Конґрес прибуло 130 делеґатів, які репрезентували 85 парохій. Конґрес напятнував роботу Богачевського і приняв між иншими такі постанови:

1. Греко-католицьку церкву треба називати українською, а не руською.
2. Рим має забрати Богачевського, а на його місце дати другого.
3. Іменувати кандидатів на епископа повинні священики з представниками парохій.
4. Церковні мастки мають бути власністю громад.
5. Український нарід є проти целібату.
6. Конґрес не признає конкордату Риму з Польщею.
7. Від 1-го січня, 1927, греко-католицькі парохії не мають приймати розпоряджень від епископа Богачевського.

— — — — — — — — — — — —

Ще перед Конґресом Богачевський видав осторогу до греко-католиків, щоби жадних церковних Конґресів без його дозволу не скликали, а хто сього не послухає, той буде відповідно укараний. Богачевський дотримав свого слова і після Конґресу виключив з католицької церкви 9 осіб, — їм відмовлено всяких церковних услуг і відпущення гріхів за те, що поважилися скликати церковний Конґрес.

Треба завважати, що священиків на Конґресі не було. Деякі з них видали до учасників Конґресу відозву (відозва не була підписана), в якій сказали, що коли народ скаже рішуче слово, то і вони підуть за ним.

Народ як вмів, так своє слово, устами своїх представників на Конґресі, сказав. Тоді лишилось для священиків сказати і своє слово.

В наслідок таких заворушень в його дієцезії, Богачевський був покликаний до Риму, куда і відїхав дня 12 лютого. Між легковірними греко-католиками повстала радість, що ось то папа послухав голосу людей і відкликав Богачевського, але більшість не раділи з його відїзду, бо знали, що він не привезе нічого доброго.

— — — — — — — — — — — —

Тим часом, дня 23 лютого, 1927 в Ню Йорку відбувся зїзд тих греко-католицьких священиків, які противилися політиці еп. Богачевського. На зїзд прибуло понад 30 священиків. Від деяких, які не мали змоги приїхати на зїзд, прийшли телеграфічні заяви солідарности. Зїзд рішив: Віднестися до папи, через папського делеґата в Вашинґтоні, і поінформувати його, що епископ Богачевський став такий непопулярний, що задержання його, як епископа в Америці, може спричинити велике відступництво від греко-католицької церкви.

Зїзд рівно-ж запротестував проти всякого вмішування Польщі в справи греко-католицької церкви, а з окрема в справу назначування епископів для греко-католицької дієцезії в Америці. Присутні на зїзді священики підписали відповідну заяву, завзиваючи своїх вірних не знеохочуватися в боротьбі, а стояти міцно при своїм, аж доки їх домагання не зістануть вирішені в користь греко-католицької церкви.

Перший згадану заяву підписав мітрат о. др. Йосиф Жук. Коли Богачевський довідався, що о. Жук брав головну участь в зїзді священиків, він, через свого заступника, суспендував його і заказав йому виконувати обовязки священика. Таке варварське поведення Богачевського супроти заслуженого священика і свого бувшого учителя спричинило ще більшу відразу між людьми до свого епископа, але на тім і скінчилося.

— — — — — — — — — — — —

Повернувши саме на Великодні Свята назад до Америки, Богачевський почав поводитися супроти людей і священиків ще більше по дикому, як перед тим. Зараз таки було видно, що папа не тільки що не дав йому нагану за його поведення, але ще й похвалив його за його вірну службу Варшаві і Римови і припоручив на дальше вірно виконувати припоручення сих двох відвічних ворогів українського народу і церкви. Що більше, папа явно став по сторо Богачевського і його хрунівської роботи і через свого делеґата (посла) в Вашинґтоні розіслав ганебного змісту листа до всіх українських греко-католицьких священиків, які обороняли права і традиції своєї церкви перед заходами Польщі і Риму. Згаданий лист говорить дослівно так:

„Всечесніший і Дорогий Отче:

„Свята Конґреґація Східної Церкви є глибоко засумована вісткою, що ви взяли участь у недавнім негіднім, ворожім та публичнім русі проти вашого Епископа, преосвященого Константина Богачевського, русі, який не лицює ніякому католицькому священикови.

„Ваша участь у недавнім забороненім зїзді в Ню Йорку та йобжалування тідні резолюції, які вийшли від того зїзду, тим більше заслугують на нагану, бо вони зраджують дух, який є всякий, тільки не Католицьким. Що більше, такий публичний заговір проти Епископа мусів природно викликати скандал серед вірних.

„Того рода вчинки не можуть бути толеровані в Католицькій церкві, і тому ся Апостольська Делеґація, в імени й на припоручення Святої Конґреґації Східної Церкви, та не забуваючи про вашу давнійшу працю, нагадує присягу, якою ви свого часу обіцяли послух церковній владі, та приказує вам відкликати в належний спосіб усі сі поступки — який то відклик буде публично оголошений — і приказує вам заявити на письмі свою пошану і своє підданьство й послух свому Епископови.

„Наконець, я залучаю осьтут приписану форму відклику. Я остерігаю вас, що як ви не виконаєте сього приказу протягом 15 днів і не вишлете мені сього залученого відклику, підписаного вами особисто й потвердженого печаткою вашої церкви, то ся Апостольська Делеґація, в імени Святої Конґреґації Східної Церкви, поступить проти вас після постанов Канонічного Права. Ваш щирий,

П. Фумасоні-Біонді, Архиеп. Діоклії,
Апостольський Делеґат."

До сього листа доданий формуляр відклику, який священики мають підписати. Сей відклик звучить так:

„Я, (імя), підписаний священик Грецької Рутенської Католицької Церкви Америки, відкликую отсим і відкидаю кожду й всяку річ, яку я самий або на спілку з другими, священиками або світськими людьми, зробив проти свого Епископа, проти Католицької науки й на соблазнь вірних.

„Я щиро признаю, що я брав участь в заслугуючім на догану русі, і тому я відкликаю кождий вчинок, яким я причинився своїм голосом або іменем до того заговору. Що більше, я отсим обіцяю все бути послушним приписам Святих Канонів, яким я колись присягав. Я обіцяю показувати належну пошану й підлеглість свому Епископови. Наконець, я обіцяю, що й тепер і на будуче я буду старатися після своїх найкращих сил направити соблазнь і шкоду, зароблену моїми безправними вчинками."

— — — — — — — — — — — —

Після оголошення в пресі повисше наведених документів, між свідоміщими греко-католиками повстав переполох. Вони почали побоюватися, що священики не встоять при своїм рішенню і поклоняться Богачевському та підпишуть заяву. Такі побоювання видавалися нам безпідставними, бо як можна подумати, щоби будь котрий священик міг так упідлити себе, щоби підписати таку ганебну заяву. Але, як виходить, вірні греко-католицької церкви знають краще своїх священиків і їх моральну вартість, чим ми.

З донесень української американської преси виходить, неначеб всі ті священики, які так дуже грізно і голосно виступали проти Богачевського, мали вже підписати заяву з відкликом і покаянням, так, як се наказав їм апостольський делеґат. Мали-б підписати навіть і ті зі священиків, яким їх громади приобіцяли піддержку у боротьбі з епископом. Також є вістки, що викляті минувшого року світські люде, які протестували проти хрунівської роботи Богачевського, також підпишуть відповідні покаянні письма і епископ за те здійме з них клятву.

Коли се правда, то треба сказати, що всі ті, які покорилися Богачевському, а зглядно Варшаві і Римови, упідлили себе до тої міри, що все одно, що наплювалиб собі в лице. Вони поступили як раби, поступили, як собака, що лиже руку, яка її бє. Вони поступили негідно супроти себе самих і супроти тих, які покладали на них надію. Вони стали неменшими, коли не більшими, зрадниками народних інтересів, як сам Богачевський.

— — — — — — — — — — — —

Ми хочемо вірити, що донесення преси про таке упідлення тих, на яких народ покладав надії, є неправдиві. Хочемо вірити, що бодай половина з них, а ні, то бодай кождий десятий буде на стільки чесний і відважний, що не зрадить інтересів своєї церкви і свого народу. Хочемо вірити, що Рим та Варшава ще не вспіли цілковито вбити в них почуття людської гідности і почуття любови до свого народу. Хочемо вірити, але чи найблища будучність не заведе нас?

Боїмося, що так, бо греко-католицькі священики вже протестували раз проти Риму (в 1905 році), вони вже кричали раз „Проч з Римом!", але на тім і скінчилося. Після їх протестів та криків Рим заховстав їх ще краще, як перед тим. Боїмося, що і тепер таке станеться, бо уніятські священики так вже виховані, що знають тільки чужим служити та перед ними плазувати. А щоби скинути чужі окови та перейти на службу свому народові, на те в них нема ані здібности, ані моральної відваги. Вони, звісно, — раби. І тому ті греко-католики, котрим дорогий ще свій нарід, повинні шукати виходу з польсько-римської душевної тюрми власними силами, не оглядаючись на своїх духовних провідників, які вже не раз зрадили їх.

Проф. І. Огієнко.

СВЯТИЙ МЕТОДІЙ У ВЯЗНИЦІ.

(Дальше).

Як я вже росповідав, по довгих та запеклих війнах з Німцями Моравія вийшла таки переможцем; нічого не поміг Німцям і їхній напад в 869 р., — князь моравський Ростислав вийшов з нього в користю. Не перемогли Ростислава Німці, та перемогла його домова сварка, така звичайна у всіх Славян. Племенник Ростиславів, князь нитранський Святополк, зійшовся з герцогом баварським, воєводою східної марки Карломаном, сином Людовика Німецького, котрому ще так недавно Ростислав допомагав. Карломан почав підмовляти Святополка скинути Ростислава й самому стати князем моравським; звичайно, Карломан мав на думці тільки викликати колотнечу в Моравії, а самому скористати з того. Святополк пішов на сю хитрість і почав рити проти Ростислава, а на початку 870 р. відкрито піддався з своєю землею Карломану. За таку зраду Ростислав дуже розгнівався на племенника, і наказав схватити його та задушити.

Але зрада була вже й круг самого Ростислава: Німці — особливо їхнє духовенство на Моравії — хитро розставили свої сільця, і защепили зраду між боярами Ростиславовими. В кінці Ростислава виманено в засідку, де його й піймав Святополк, а свої люде не допомогли князеві, бо й вони йому зрадили... Святополк зараз же передав Ростислава Карломану, а той закував ненависного творця моравської незалежности в кайдани, і відвіз його до Реґенсбурґу, до лютого його ворога, до свого батька Людовика Німецького. А сам Карломан поспішив на Моравію з великим військом, заняв міста та фортеці, завів управу на німецький лад і настановив на Моравію намісниками двох своїх ґрафів — Енгельскалька та Вільгельма; звичайно, Карломан забрав собі все велике майно Ростиславове. Моравія знову втратила самостійність і опинилася в німецькому ярмі. Усе се сталося з середині 870 року.

Отсе й настав зручний момент латинникам покінчити з Методієм. Тепер Святополк увесь опинився в німецьких руках, особливо в руках німецького духовенства, котре, здається, приймало дуже діяльну участь в зраді проти Ростислава, бо було на нього люте за заведення Богослужения славянською мовою. Святополк оточив себе німецьким духовенством, і взагалі був схильний до латинства. Для Методія настала тепер дуже скрутна година...

У сей саме час, почувши знову під ногами силу, архиепископ зальцбурґський Адальвин наказав Методію явитися до нього на суд. Я такої думки, що Методія просто схопили й арештованого силою відпровадили в Реґенсбурґ на суд, — тут мали судити й зрадженого нещасливого Ростислава. Методій був архиепископом, до того ще й папським леґатом, ото-ж ні в якій залежности від архиепископа зальцбурґського він не стояв, а тому й не пішов би на суд до нього добровільно, коли-б той його просто був кликав; Методія мусіли схопити й силою запровадити до Адальвина. Звичайно, князь Коцел не мав тепер сили заступитися за свого приятеля: при новім положенні, сам непевний свого стану, князь паннонський мусів терпеливо все зносити й сидіти тихо...

Де відбувся суд над Методієм, точно не знаємо, не знаємо й часу, коли саме він був; я такої думки, що суд над Методієм відбувся одночасно з судом над князем Ростиславом, — а се було в місті Реґенсбурґу в листопаді 870 року (деякі вчені, правда, відносять суд над Ростиславом та Методієм на 871 рік). На се вказувало-ж і те, що на суді сьому, як знаємо з Життя Методія, розділ 9, був якийсь король.

Про суд над Методієм росповідає нам Життя Методія, але оповідання се, на жаль, коротке й позбавлене подробиць. Коли вернувся Методій на свою архиепископію, то „старий ворог — читаємо тут, — заздрий до доброго й противник правди, підняв серце на нього у ворога моравського короля (въздвиже сердьце врагу Моравьскаго краля на нь) зо всіма епископами, що (винуватили), — нащо навчаєш у нашій єпархії? Методій відповідав: „Коли-б я був знав, що вона ваша, пішов би собі звідси, але се епархія св. Петра. Правду кажу вам, — коли ви ради честолюбства та лакомства протиканонічно зазіхаєте на давні кордони, забороняючи науку Божу, то стережіться, щоби не виляти вам своїх мозків, хотячи костяним тіменем пробити зелізну гору". На се злобно відказали Методію: „Зле тобі буде!" Методій відповів: „Я правду говорю й перед цісарями, і не боюся, а ви робіть зо мною, що хочете... Я-ж не кращий від тих, що за правду в муках позбулися й життя". Було богато сперечання тут, але не могли вони перемогти Методія. Тоді король говорить зненацька („краль із ница"): „Не затрудняйте мого Методія, бо він уже, ніби коло печі, впотів"... Методій на те: „Так, володарю; одного разу люде стріли спітнілого фільософа й запитали: чого ти спітнів? Він їм відказав: Бо з нерозумними сперечався"... Посперечавшися на таку відповідь, розійшлися, а Методія заслали до Швабії, і державли півтретя року".

Так росповідає Життя Методія про суд та заслання Методія до швабської вязниці. В сім оповіданні є декілька темних місць, тяжких до зрозуміння: особливо цікаве тут, хто то був „Краль из ница", що заступився за Методія? На суді Ростислава були Шваби, Франки й Словяне (ті, що брали участь у зраді свойому князеві), вони певне були й на суді Методія, хоч можливо думати, що для суду Методія скликано осібний духовний синод. Звичайно під королем, про якого згадує тут Життя Методія, бачать князя Святополка, що пізніще дійсно називався королем; переплутаний вираз „из ница" часом читають із Нитри, бо Святополк був князем нитранським; часом вбачають тут в сім королі Людовика Німецького, бо то-ж він був звичайно королем; але се твердження Брюкнера відпадає вже хочаб через те, що на початку Життя Методія моравський князь найвиразніще названий королем. У всякому разі се темне місце, ще не росплутане, але скоріще тут треба бачити дійсно князя Святополка, котрий певне мусів приїхати до Реґенсбурґу для свого затвердження; йому, а не королю Людовику, природним було заступитися за нещасливого архиепископа.

Деякі вчені, особливо західні, довго не визнавали історичного значіння за Життям Кирила та Життям Методія, а тому відкидали й суд над Методієм та його увязнення, ніби як звичайні леґенди. В. А. Бильбасов, наприклад, так пише про сей суд: „Весь розсказъ IX главы — судъ баварскаго синода і заточеніе Меѳодія — мы признаемъ за легендарный вымыселъ". Але нововідкриті в 1879 р. листи папи Іоана VIII не тільки підтвердили суд над Методієм, але й подали надзвичайно цікаві нові подробиці про нього.

Разом з Методієм осудили й князя Ростислава за „зраду" німецькому королю: немилосерні судді присудили Ростислава на кару смерти, але Людовик Німецький „змилосердився" над ним: Ростиславу тільки викололи очі й вкинули навіки до вязниці, де він скоро й помер... Звичайно, усе за те, що ціле життя своє князь прагнув добитися самостійности для Моравії... Так Німці покінчили з тим князем, що запросив Константина та Методія на Моравію запроваджувати Богослуження живою мовою.

Вкинули до якоїсь монастирської вязниці й Методія; се-ж було так натурально: засудили творця моравської незалежности, мусіли засудити й його помічника, що своєю „новою наукою" богато допоміг сій незалежности. Німцям однаково була немилою незалежність Моравії чи то політична, чи церковна. Триязичники та пилатники взяли тепер гору: проповідник ненависної їм „нової науки" — науки про Богослуження живою мовою — опинився нарешті у вязниці, в їхніх руках...

(Дальше буде).

СКОВОРОДА І ГУБЕРНАТОР.

Український фільософ Григорій Сковорода ніколи не уважав себе низшим від людей, що були на високих становищах, не підхліблявся їм, не прислугувався. Хоч в самого була лише палиця, сопілка і торба, однакож він умів з усім тим бути вдоволеним і щасливим.

Коло 1766 року Сковорода був в Харкові. З того часу оповідають таку пригоду:

Сидів собі Сковорода коло гостинного двору і грав на флейті. Повз (попри) него проїздив харківський губернатор Євдоким Щербінін. Пізнавши Сковороду, він звелів зупинити коні та післав свого адютанта запросити фільозофа до себе в повіз.

— Іх екселенція просять вас потрудитися до них, — сказав адютант.

— Яка екселенція? — запитав Сковорода. — Скажіть їй, що я її не знаю.

Здивований адютант не знав з початку, що відповісти свому начальникови. Але все-ж мусів переказати, що чув. Почувши се губернатор, сказав:

— Тепер пійдіть, та скажіть, що просить його Євдоким Олексієвич Щербінін.

Адютант передав слова ґенерала. Тоді Сковорода каже:

— А, сього я знаю! Добрий чоловік і неабиякий музика. І зараз пішов до повозу.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:
„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка,
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
[illegible] — WINNIPEG, MAN.

НЕ О КАНОНИ ЇМ ХОДИТЬ...

Вороги Української Православної Церкви, — так прислужники Москви, як і прислужники Риму, — не вибирають в способах боротьби проти неї. Вони бачуть, як скоро Рідна Церква українського народу зростає, бачуть, як весь свідомий загал український горнеться до Неї, бачуть, що в міру сього їх власні впливи між народом що раз меншають — і вони в роспуці хапають за найогиднійші способи в боротьбі, хапають за лож, очернення і підступ, забуваючи, що свята справа, як вони свою справу люблять називати, не потребує ані ложі, ані очернення, ані підступу.

Одним з найбільш вживаних закидів проти Української Православної Церкви зі сторони її ворогів, се закид, що нібито Українська Православна Церква є неканонічна, не легальна. А чому? Тільки тому, що вона є автокефальна, то є самостійна, тільки тому, що вона незалежна ні від Риму, ні від Москви, ні від Варшави.

Щоби легше зрозуміти безпідставність закиду неканонічности проти Української Православної Церкви, пригадаймо собі події, силою яких Українська Православна Церква стала автокефальною, то є самостійною.

До великої революції в 1917 р., церква українського народу була підчинена московському синодові, головою якого на ділі був цар. Революція отже застала на Україні самих московських, або зовсім обмосковщених епископів. Скинувши з себе ярмо царату і рішившися жити самостійно, український нарід забажав освободитись рівнож і з московської неволі на церковному полі.

Але така думка, розуміється, не до серця була московським епископам на Україні. Вони показалися найзавзятійшими ворогами України і найзавзятійшими оборонцями „единой неділимої" Росії. І вони виступали як найострійше не тільки проти змагань українського народу мати вплив на свою церкву, але й проти його змагань мати свою державу.

Але український нарід постановив раз на все скинути з себе духовні московські окови і на Україні повстав рух за автокефальною (самостійною) українською православною церквою, за тою самою православною церквою, яку мають другі народи, як Греки, Серби, Румуни, Сирійці і инші, та за тою самою церквою, яку український нарід мав перед 1686 роком, коли то Українська Православна Церква була силою підчинена церкві московській.

Українське духовенство спочувало рухови за самостійною українською православною церквою, а що бажання автокефалії було однодушне в цілого українського народу, то й скликано Все-український Церковний Собор, на який зїхалося українське духовенство та представники церковних громад.

Москалі-епископи, які також були на собор запрошені, не приїхали. Собор рішив подякувати московським епископам за їх службу і заповнити епископські катедри епископами — Українцями. Собор вибрав кандидатів на епископів і представив їх екзархови московської церкви на Україні, митрополитові Михайлові в Києві, до рукоположення.

Але він відмовився їх рукоположити. Чому? Чи тому, що вони були негідні, грішні люде, якісь еретики? Ні, не тому, а тільки тому, що вони були національно свідомі Українці. За кваліфікацію для того, чи хтось може бути епископом, представник московського патріярха вважав не те, чи кандидат на епископа є добрий християнин і має потрібну здібність, тільки те, чи він Москаль, чи ні, та який його погляд на національну справу.

Що лишилося тоді Українцям зробити? Одно з двох: Або покоритися московським еретикам (бо инакше тих московських епископів назвати не можна) і дальше покірно двигати на собі ярмо московської церкви, або піти слідами первісних християн. І Українці зробили послідне. Вони пішли за приміром александрійської та вірменської церкви, пішли за приміром з апостольських часів і рукоположили свого митрополита в той самий спосіб, як колись в Антіохії рукоположено св. Павла на апостола, рукоположили його чистими руками віруючого і чесного православного духовенства вібраного на церковнім Соборі, а не забрудженими руками царських прислужників.

Треба сказати, що Українська Православна Церква повстала з виразної волі Божої. Український нарід з волі Божої відновив свою церкву, беручи примір з апостольських часів. А що було добре і вистарчаюче для Апостолів, що було добре і вистарчаюче для св. Павла, те певно є добре і вистарчаюче для голови Української Православної Церкви.

Вороги Української Православної Церкви розуміють се дуже добре. Вони добре розуміють, що ласка Господа Бога є з усіми християнами, що мають Бога в серці, бо сказав же Христос, що де зійдуться два-три в імя Боже, там Бог є між ними. Вони добре розуміють, що годі сказати, що Бог є між тими, котрі не мають Бога в серці, але підхлібством, підкупством, або хитрощами дістали від сильних світа сего якесь церковне достоїнство, як діставали московські епископи від царя. Вони також добре розуміють, що коли Собор вірних християн, в пості і молитві перебуваючих, поклав свої руки на свого вибранця, щоб старшим був між ними, то певно скорше ласка Божа зійде на него, чим тоді, коли поклали на него руки двох людей, які не мали Бога в серці, але на яких колись попередно поклали руки такі-ж самі, як вони, два чоловіки без Бога в серці.

Все се дуже добре розуміють вороги Української Православної Церкви, але зрозуміло, що вони не можуть до сего признатися, бо сим пошкодилиб своїм замірам і бажанням продовжити своє панування над українським народом. Отже вони і дальше баламутять темних людей, що будьто би Українська Православна Церква нелеґальна, неканонічна.

На ділі-ж бачимо, що вони обстоюють церковні канони (права, закони) тільки тоді, коли їм се на руку, але коли бачуть, що канони стоять на дорозі їх замірів, навіть нечесних, то не звертають на них жадної уваги. Нічо не може бути більше протиканонічне, як приміром **насильне прилучення** української церкви до московської в 1868 році, але „оборонці" канонів сей факт зовсім промовчують. Коли-б місце, то можнаб навести десятки а то й сотки випадків, де так московська, як і греко-католицька та римська церкви ломили і ломлять церковні канони (в богатьох випадках конечність сього вимагає), але вони промовчують се і заєдно кидають каменем на Українську Православну Церкву за її нібито неканонічність.

— — — — — — — — — — — —

До тих, що люблять кинути час від часу на Українську Православну Церкву каменем, за її „неканонічність", належить і варшавське „Воскресное Чтеніе", орґан митрополита Діонізія. Але як відноситься до церковних канонів саме „Воскресное Чтеніе"? Полишаючи сим разом „канонічність" самої автокефалії православної церкви в Польщі, ми спинимося коротенько на статті п. з. „Гдѣ Выходъ?", яка появилася в 9 числі згаданого орґану митрополита Діонізія.

„Воскресное Чтеніе" говорить в згаданій статті про гірке, майже безвихідне положення московської православної церкви в Росії, про ріжні сторонництва, які в ній витворилися і які нищуть її безпощадно, і на запит, в який спосіб можна вратувати московську церкву в Росії від цілковитої загибелі, відповідає: Тільки через вибір московського патріярха, на місце покійного патріярха Тихона.

Але вибір той не мав би статися в Росії. Ні, не в Росії, а поза її межами, в Сербії, де перебувають бувші московські епископи, які покинули Росію ще в часі війни. І отсі то епископи, без епархій, без пастви, малиб вибрати з поміж себе московського патріярха, який правив би православною церквою в Росії — не з Москви, як осідку московського патріярха, а зза кордонів Росії — із Сербії!

Давши таку „мудру" раду на вратування московської церкви, „Воскресное Чтеніе" завважало, що такі пляни противляться церковним канонам. Але що йому церковні канони? Воно так і каже:

„Не слід, після нашої думки, спинятися над тим, що правління (церквою — П. В.) зза границі не строго згідне з Канонами Церкви. КОЛИ КОРАБЕЛЬ ПОТАПАЄ, ВЖИВАЄТЬСЯ ВСІХ СПОСОБІВ ДЛЯ ВИРАТУВАННЯ ПОДОРОЖНИХ. Треба спасати Русску Православну Церкву, а там на місци. (себто в Росії —П. В.) не строго і до тепер відносились до точного виповнювання канонічних вимог."

Отже ясно: **Коли корабель потапає, треба вживати всіх способів, щоби вирятувати пасажирів, а коли церкві загрожує упадок, або бодай занепад, то треба ратувати її, НЕ ЗВЕРТАЮЧИ УВАГИ НА КАНОНИ.**

Се говоримо не ми, українські автокефалісти, а **орґан митрополита Діонізія,** який повинен знати, що говорить. І ми з ним вповні погоджуємося. Коли треба ратувати церкву, то годі оглядатися на канони. **Так, а не инакше поступив український Собор, який рукоположив митрополита Василя Липківського.**

Але дивне тільки отсе: Чому „Воскресное Чтеніе" признає право за Москалями не оглядатися на Канони („Воскресное Чтеніе" ще й хваляться, **що московська церква ніколи не придержувалася строго канонів**), коли треба ратувати церкву, але не хоче признати того самого права за Українцями? Чи Москалів не зобовязують ті самі канони, що й Українців, а коли ні, то чому? Чи Москалі милійші Богові, як Українці, чи що? Цікаво-б почути, яку відповідь „Воскресное Чтеніе" має на сі питання.

Та ми знаємо одно: Не о канони ходить Москві і Римови та Варшаві, а о панування над українським народом. І український нарід повинен мати се на увазі і не давати баламутити себе чужим.

АРХИМАНДРИТ ТИМІНСЬКИЙ.

З кінцем лютого с. р. помер у Ростоках на Буковині о. Архимандрит Тит Тарас Тимінський, колишній кандидат на українського православного епископа на Буковині.

Родився він р. 1858 у Пядиківцях над Прутом, де його батько Юрій був бідним дяком, що мав 40 пражин города і 40 гульденів річної платні, але все-ж таки вивів своїх четверо дітей в люди. До ґімназії ходив Тит у Чернівцях і змалку захоплювався усім рідним. Будучи в семій клясі відібрали Тита до війська, до полку артилерії, що стояв у Львові. Полкові старшини позволили йому вчитись до матури, яку здав екстерністом і записався на фільософію. У Львові познакомився з тодішнім українським життям. Заходив до академічного товариства „Дружній Лихвар", де стрічався з ідейною молодю, що стояла на чисто народнім ґрунті. Вислуживши три роки при війську, покинув Львів, вернув на Буковину і записався в Чернівцях на теольоґію.

Бл. п. Архимандрит Тит Тарас Тимінський.

Тоді коли наша буковинська молодь, гуртуючись у наскрізь москвофільському „Союзі", потапала в кромішній тьмі, — він одушевлявся Шевченком і був свідомим українським націоналістом. Через свого брата Івана, урядовця в дирекції скарбу, головного ініціятора заснування „Народного Дому" в Чернівцях, познакомився з О. Ю. Федьковичем, з яким жив аж до його смерти в дружніх взаємних.

По укінченню теольогії був сотрудником у Бергометі, а опісля в селі Тороках на Гуцульщині, де й померла йому дружина в молодому віці. Потім перенісся в Кіцманеччину, де був 10 літ парохом у Хлівищу, а вкінці перейшов знов на парохію до Довгополя над Білим Черемошем, де був аж до весни 1918 р. Був усюди примірним душпастирем і великим приятелем меншого брата. В Отаках, присілку Довгополя, вибудував школу своїм коштом, удержував довгі роки кількох учеників в Чернівцях, щедро спомагав бурси в Чернівцях і у Вижниці. Сам незвичайно працьовитий, цінив дуже всіх людей праці. Жив усе в як найкращих звязках з народніми вчителями.

Був членом „Просвіти" і „Наукового Товариства ім. Шевченка" і всіх буковинських товариств. Слідив усе пильно за всіми проявами нашого національного життя. Інтерес до науки не опускав його ніколи. Не було української книжки, якої би собі не спровадив. Побіч богословських книг читав залюбки фільософічні твори Локка, Юма, Фаєрбаха, Гекля, Вундта... Займався ґеоґрафією, антропольоґією, етноґрафією; сам ще студентом богословія списував етнографічні матеріяли — драгоманівкою. Його величезна бібліотека, на яку обертав увесь лишній гріш, виповнювала дві кімнати. Були там книги з усіх областей людського знання в мовах українській, німецькій, російській, та есперанто, яким Покійний дуже цікавився. Взагалі Він був високо освіченою людиною.

В політиці не брав активної участи, бо уважав себе до неї нездатним через свою незвичайну отвертість. Тільки в часописі „Буковині" публікував час до часу статті на біжучі теми. І так в 1892 році виступав він проти всемогучого тоді митрополита, Сильвестра Моραря-Андрієвича, який у спілці з тодішнім президентом краю, бароном Алезанім, нищив усе українське, а Покійного мав особливо на оці як Українця і „соціяліста" — в цілій низці статтей в „Буковині", що вийшли опісля відбиткою п. з. „Пастирске посланіе митрополита Моραря та его румунізаторскі змаганя супроти православних Русинів на Буковині". — Відважно, по мужеськи виступав він проти господарки загорілого румунізатора і то тоді, коли одні наші священики ховали голови в пісок, а инші таки отверто прикидалися Волохами! Думки, які висловлював тоді Покійний у своїх статтях, лишилися до кінця дороговказом у церковній політиці Українців на Буковині. Вже тоді домагався Покійний від австрійського правительства поділу православної дієцезії на дві, волоську та українську, з окремими консисторіями і владиками.

По берестейському мирі в 1918 р. австрійське правительство, яке вже й до війни давало Українцям на Буковині деякі концесії в церковній адміністрації, — рішило перевести в діло поділ дієцезії на дві з окремими владиками під спільним митрополитом. І тоді то вибір владики впав на Покійного. Австрійське правительство іменувало його Архимандритом і мало в порозумінні з ним відділити українську територію та утворити окрему консисторію. Вибір на особу владики не міг бути кращий. Одначе радість Українців на Буковині не тревала довго, бо скінчилася з розвалом Австрії. І так не довелось Покійному здійснити свої патріотичні пляни для добра українського народу на Буковині.

В листопаді 1918 р. заняли Буковину Румуни. В короткім часі Українці стратили все, за що боролися цілі десятки літ. Тодішній румунський міністер для Буковини Фльондор, зажадав зараз димісії о. Архимандрита, а коли Покійний не хотів добровільно на се згодитись, то Фльондор його сам усунув, призначивши йому смішну пенсію, бо 500 леїв місячно, саме стільки, щоб не вмерти з голоду. По спенсіонуванні перебував Покійний ще два роки в Чернівцях, а опісля перейшов до свого сина Володимира, пароха в Розтоках.

Легко зносив Покійний Тимінський невзгодини останніх літ, бо для себе майже нічого не вимагав. Боліло його тільки те, що вбожество не дозволяло йому спішити з помічю иншим, до чого був привик, а пригноблювало його тільки одно: народнє лихоліття. Маючи з природи зелізне здоровля, гас Покійний в останніх роках на очах. Але ніколи не опускав його давній оптимізм. До останньої хвилі вірив, що правда переможе, що теперішня хвилина в житті нашого народу се тільки чорний привид, який мине скоро, що такий нарід, як наш, що виявив стільки відпорности не пропаде і вкінці осягне те, до чого змагає.

І так зійшов супокійно в могилу великий ідеаліст, незвичайно людяний і праведний священик, горячий український патріот, безперечно один з найбільших Українців, яких видала буковинська українська земля.

(„Діло").

НЕ ОДНАКОВІ ВЛАДИКИ.

Католицький кардинал Мерсіє (Бельгієць) сказав одного разу таке: **„Не має совершенного християнина, що не був би совершенним патріотом"**. А що кажуть про се владики уніятської церкви, які входять за Українців? Вони навчають своїх вірних, що тільки той є добрим християнином і католиком, хто наслїпо виконує розпорядження папи, хотяй би ті розпорядження були виточені на явну шкоду українському народови.

Владики владикам не рівні.

Релігійний Фонд Укр. Православної Церкви.

Колектував о. К. Кирстюк.

Никола Цалин	5.00
Юрко Котелко	5.00
Г. Небоженко	3.00
Петро Новосад, учитель, Ванда	5.00
Вакав, Саск.:	
Георгій Гринюк,	5.00
Іван Карпінка	1.00
Іван Василів Луцюк	5.00
Ст. Джуліен, Саск.:	
Дмитро Лазорко	10.00
Василь Лабач	4.00
Михайло Коваленко	1.00
Семен Михайлюк	5.00
Ф. Т. Гаврилюк, інсп.	5.00
Дмитро Гафтоник	1.00
Андрій Бойчук	2.00
Андрій Олексин	3.00
Бокшован Семен	2.00
Гриць Сорохан	3.00
Козьма Матейчук	1.00
Петро Сорохан	1.00
Василь Стефанюк	2.00
Іван Хомин	1.00
Іван Олексин	2.00
Василь Михайлюк	6.00
Тарнопіль, Саск.:	
Василь Савчук	2.00
Іван Гришевич	1.00
Віммер, Саск.:	
Іван Шмиґельський	5.00
Михайло Дутчишин	1.00
Михайло Федак	1.00
Михайло Кучінський	1.00
Тимко Романюк	5.00
Тимко Ксьондзина	1.00
Василь Процко	5.00
Петро Деренюк	2.50
Саскатун, Саск.:	
Іван Грицук,	[illegible]
Юліян Стечишин	5.00
Гефорд, Саск.:	
Н. Н.	[illegible]
Василь Овсяник	3.00
Михайло Симчич	5.00
Василь Сулятицький	10.00
Дмитро Сулятицький	1.00
Іван Гунчак	1.00
Тимко Бурлак	2.00
Д. Корпан	1.00
Михайло Гунчак	5.00
Стефан Бойко	5.00
Іван Пискливець	1.00
Д. Симчич	1.00
Гнат Бартко	2.00
Петро Лазарович	2.00
Бруно Збишевський	2.00
Йосиф Щербань	2.00
Кридор, Саск.:	
Антін Марко	5.00
Василь Мартинович	5.00
Яким Д. Бабин	5.00
А. П. Воробець	5.00
Андрій Воробець	10.00
Василь Сарчук	8.00
Стефан Мулька	2.00

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Лев Толстой.

З ІСКРИ ПОЖАР.

Приступивши тоді Петро до Него, промови:

— Господи, скільки раз грішити буде проти мене брат мій, і я прощати-му йому? До сім разів?

І сказав йому Ісус: — Не кажу тобі: До сім разів, а: До сімдесять разів по сім.

Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотів взяти перелік від слуг своїх.

Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів.

Як же не мав він, що віддати, звелів пан його продати його, й жінку його, й дітей, і все що мав, та й віддати.

Упавши тоді слуга, поклонився йому, кажучи: — Пане, потерпи мені, а все віддам тобі.

Змилосердився-ж пан слуги того, відпустив його, й простив йому довг.

Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив сотню денаріїв; і вхопивши його, давив, кажучи: — Віддай мені що [redacted]

Упавши тоді товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: — Потерпи мені, і все віддам тобі.

Він же не схотів, а відійшовши, кинув його в темницю, поки віддасть довг.

Бачивши-ж товариші його, що сталось, жалкували вельми, й, пішовши, сказали свойому панові все, що сталось.

Тоді, призвавши його пан його, сказав йому: — Слуго недачий, увесь довг той простив я тобі, як благав ти мене; чи не слід було й тобі помилувати товариша твого, як і я тебе помилував?

І, розгнівавшись пан його, передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому.

Так і Отець мій небесний робити-ме вам, як не прощати мете кождий братові свойому від сердець ваших провин їх.

Мат. XVIII: 21-35.

Жив в селі господар Іван Щербак. Жив гарно. Сам був робітник в повній силі, та три сини на ногах: оден жонатий, другий парубок, а третий підросток, — їздив кіньми і зачинав орати. Стара Іваниха була баба розумна і господарна, і невістка попалась тиха й роботяща. Тільки й було неробучого рота в хаті, що старенький старий отець; він семий рік лежав на печі на дихавицю.

У Івана всего було досить: трое коний з жеребятем, корова з теличкою, пятнайцять овець. Баби обували, обшивали хлопів і робили в полі; хлопи господарили. Хліба ставало поза новий. Вівсом збували податки і всі потреби. Тільки би жити Іванови з дітьми. Та хата об хату жив з ними сусід, Гаврило Хромий, Син Григорія Іванового. І завелась з ним у Івана ворожнеча.

Поки жив старий Гордій і господарував отець Івана, жили вони по сусідськи. Треба бабам сита або цебрика, треба чоловікам мірошника або колесо змінити до часу, то посилають бувало з одної хати до другої і по сусідськи помагають оден другому. Забіжить теля на гумно, то зженуть та тілько скажуть: „Не пускай, у вас ще не спрятана стирта". А того, щоби ховати та замикати в гумні або в шопі, або набріхувати одні на других, того й зроду не бувало.

Так жили за старих. А почали господарити молоді — почалось инакше. А все пішло з марниці.

У Іванової невістки вчасно почалась нести курочка. Стала молода збирати покладки під великодні свята; що днини йде за покладком під шопу до воза. Раз, видно, діти сполошили курку і вона перелетіла через пліт до сусідав і там знеслася. Чує молодиця: кудкудаче курка. Думає вона собі: „Тепер нема часу: треба убратися на свято; пізнійше зайду та візьму".

Пішла вечером під шопу до воза: нема яйця! Стала молодиця допитувати свекрів, чи не взяли вони. „Ні, кажуть, не брали". А Тараско, каже: „Твоя чуботачка знеслася на дворі у сусіда; там кудкудакала і відтам прилетіла". Дивиться молодиця на свою чубату: сидить вона разом з когутиком на жердці, вже очи завернула, спати зібралася. І спитала би її, де знеслася, та не відповість. І пішла молодиця до сусідів. Стрінула її стара і спитала:

— Тобі, молодице, чого треба?

— Та що, — каже, — бабусю? Моя курочка сьогодня до вас перелітала; чи не знеслась вона де тут?

— І на очі не бачили! У вас свої, дякувати Богу, давно несуться. Ми свої позбирали, а чужих нам не треба. Ми доню, по чужих хатах не ходимо збирати яець!

Уразилася молодиця, сказала лише слово, сусідка ще двое і стали жінки лаятися. Ішла Іваниха з водою, й почала також. Вискочила Гавриличa, стала сусідці докоряти: випімнула, що було, та й ще приплела, чого не було. І пішла тріскотня; всі кричать нараз. „Ти сяка, ти така, ти злодійка, паплюжниця, ти й старого свекра голодом мориш!"

— А ти жебрачка! Ти моє сито подерла; а й коромесло у тебе наше, та дай коромесло!

Ухопились за коромесло, вилляли воду, здерли хустки, стали битися. Надїхав з поля Гаврило, заступився за свою жінку. Вискочив Іван з сином, стовпились у купу. Іван, хлоп здоровий, всіх пороскидав; Гаврилови вирвав клапоть бороди. Збігли ся люде; на силу їх розняли.

От і з чого пішло.

Завинув Гаврило свій жмут бороди в папірець і поїхав до сільської управи судитися.

— Я, каже, — не на те її плекав, мою бороду, щоби її рябий Іван дер!

А його жена хвалиться сусідам, що вони тепер Івана засудять, зашлють на Сибір. І пішла ворожнеча.

Умовляв їх з печі старий зараз з першої днини, та не слухали молоді. Говорить він їм:

— Пусте ви, діти, робите і з пустого починаєте. Погадайте лише, що вся справа пішла у вас через яйце. Підняли діти яйце: ну, Бог з ним! В однім яйци користи мало. У Бога для всіх стане. Ну, сказала дурне слово, то ти його поправ: научи, як ліпше сказати. Ну, побились, грішні люде; буває й се. Ну, підіть же, перепросіться і конець всему. А піде на суд, то гірше вам буде.

Не послухали молоді старого; гадали, що те все старий говорить не до річи, а так тілько бурчить по старечи.

Не покорився Іван сусідови.

— Я, — каже, — бороди йому не рвав, він її собі сам висмикав; а його син мені обірвав петельки і цілу сорочку на мені. Ось вона!

І поїхав Іван судитися. Судились вони і у мирового і у волосного. Поки судилися пропав у Гаврила сворінь з воза. Посудили баби за той сворінь Іванового сина.

— Ми, — кажуть, — бачили, як він ночію підходив попід вікно до воза; а кума говорила, що він заїздив до коршми і там з тим сворінем напрошувався коршмареви.

І знов стали судитися. А дома що днини то лайка, то бійка. І діти лаються, у старших навчаються і жінки зійдуться на ріці, не так праниками бють, як язиками цокотять, а все на лихо.

Зразу висуджували хлопи оден на другого; а потім таки й на правду, де тілько що недобре сховане, зараз і пірве. І так само привчили і жінок і дітей. І стало їх життя все гірше і гірше. Судилися Іван Щербяк з Гаврилом Хромим і на зборах і у сільській управі і у мирового, так що й всім суддям навкучилось. То Гаврило на Івана наведе грошеву кару, або арешт, то Іван на Гаврила. І чим більше пакостили оден другого, тим більше озлоблялись. Собаки схопляться, то чим більше друться, тим більше озьвіряються. Собаку бють з заду, а вона думає, що то її тота кусає, і ще більше розпалюється. Так і ті хлопи. Поїдуть судитися, їх покарають одного чи другого грішми або арештом: і за все те у них розпалюеся серце одному на другого. „Пожди но! — мовляв. — Я тобі все те віддам!" І так ішло у них шість літ. Тілько старий на печі все говорив одно. Начне було упоминати:

— Що ви, діти, робите? Киньте ви всі свої обрахунки, роботи не занедбуйте і на людей не злобіться, то ліпше буде. А то чим більше злобитесь, тим гірше.

Не слухають старого.

На семім році зайшло о те, що на весіллю Іванова невістка стала при людях ганьбити Гаврила, стала йому виказувати, що його прохопили з чужими кіньми. Гаврило був пяний, не здержав серця, ударив бабу і шибнув так, що вона цілий тиждень пролежала; а баба була вагітна. Зрадів Іван, поїхав з просьбою до судді.

— Тепер, — думає, — розвяжусь з сусідом; не минути йому Сибіру.

Та знов не вийшло по його думці. Не приняв суд просьби. Оглянули бабу: баба встала і знаків нема. Поїхав Іван до мирового, і сей переслав справу до сільської ради. Став Іван заходитися у сільській раді, поставив писареви та старшині пів ведра солодкої і вистаравя, що присудили висічи Гаврилови спину. Прочитали Гаврилови на суді рішення.

Читає писар:

— Суд постановив покарати селянина Гаврила Хромого двайцятьма різками при волосній управі.

Слухає Іван рішення та глядить на Гаврила, що він буде робити. Вислухав Гаврило і побілів, як полотно, повернувся і вийшов до сіней. Вийшов за ним Іван; хотів він до коня та почув, говорить Гаврило:

— Гарно! — каже. — Він мою спину висіче! Запалиться вона у мене, але щоби у него не запалилося щось важнійшого!

Зачув ті слова Іван і зараз вернувся до суддів.

— Судді справедливі! Він грозить мене спалити. Він сказав се при свідках.

Пізвали Гаврила.

— Чи говорив ти таке?

— Я нічого не говорив. Січіть, коли ваша власть. Видно, що мені одному треба терпіти за свою правду, а йому все вільно.

(Докінчення буде).

Коли ви ще не вирівнали передплату за „Православний Вістник", то зробіть се зараз. За газету треба платити, як і за все инше.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Панько Божик, колись русско-православний, а тепер греко-католицький священик, написав книжку, яку можнаб назвати „Збіркою сплетень про Українців в Канаді". Кілько в тій книжці всіх сплетень на купу, покищо тяжко сказати, бо їм же ність числа, але одну з них опрокинено вже публично.

В 24 числі „Канадійського Українця" на першій стороні читаємо ось таку заяву, написану чорним друком:

ЗАЯВА.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу о ласкаве поміщення в „Канад. Українци" слідуючої моєї заяви:

В книжці „Церков Українців в Канаді" на стороні 128, помістив о. П. Божик таке:... „На другий день, в неділю, Українці, греко-католики, масово були присутними на панахиді по Шевченкови в церкві св. о. Николая, котру відслужив о. Атанасій Филипів"...

Отсим заявляю, що я ніколи і нігде ані панахиди ані ніякого богослуження по Шевченкови не правив. Рівнож заявляю, що в церкві св. о. Николая, котрою завідують ОО. Василіяни, ніколи ніякого богослуження по Шевченкови не було.

о. А. Филипів Ч. С. В. В.

Побіч сеї заяви є поміщене оголошення тої якраз книжки, яке зачинається словами: „І ви і ми кажемо, що такої книжки ще не було." І дійсно, здається, що такої збірки сплетень, не тільки в українській, але і жадній иншій мові ще не було.

— — — — — — — — — — — —

Книжка о. Панька Божика була одобрена до друку епископом Будкою. На другій стороні книжки так і написано: „Позволяю печатати ... Никита, Епископ."

Звичайно сплетень не можна друкувати, але Панько не в тімя битий: Ану, давай, попрошу епископа, щоби позволив друкувати книжку, а позволить, тоді нема мені чого боятися. Напишу, що схочу. Так і зробив.

— — — — — — — — — — — —

Перед появою книжки о. Божика був лише один рід брехні, а після появи є два, — брехня звичайна і брехня дозволена, апробована епископом.

— — — — — — — — — — — —

Епископ Будка позволив о. Божикови надрукувати книжку, а о. Божик присвятив її за те епископови. Як каже англійська пословиця: „Ти почіхай мене, а я почіхаю тебе"

— — — — — — — — — — — —

Літературні критики кажуть, що книжка о. Божика заиме, щодо літературної вартости, перше місце по „посланіях" Макарія.

— — — — — — — — — — — —

Закінчуючи свій твір, о. Божик просить, щоби звернути йому увагу на всі неточности і слабі сторони його книжки, щоби він міг відповідно поправити її при другім виданню. Користаючи з сього, ми радимо шановному авторови одно з двох: Або попросити когось грамотного, щоби написав на ту саму тему зовсім нову книжку, або додати до теперішної книжки „Акафист до св. України", з під пера таки самого о. Божика, і світлину — колись русско-православних, а тепер русько-католицьких цимбалів, а тоді книжка стане гумористично-музикальним архитвором.

— — — — — — — — — — — —

Кажуть, що найславнійший професор музики і композитор в Канаді, Порфір Думка, вложив під ноти на цимбалах славний твір о. Божика „Акафист до св. України", в якому вельмишановний автор називає Україну „видумкою Німців", „радостею Турків" і такими подібними похвальними назвами.

— — — — — — — — — — — —

В 24 числі „Канадійського Українця" подибуємо на першій стороні імена шістьох українських кандидатів на послів до манітобського парляменту, які мають такий вигляд на вибір, як о. Божик на виграння нагороди Нобля за написання своєї книжки. Імена згаданих кандидатів „Канадійський Українець" обвів чорними рамками, мов на знак жалоби. Тільки і бракує, щоби додати на горі чорний хрестик, а в споді слова: „Вічная їм память", — розуміється в політичному змислі.

— — — — — — — — — — — —

Як виходить з оголошення про сьогорічний католицький відпуст в Йорктоні, в тім місті сталася недавно велика подія, про яку однак чогось ширший загал нічого не знає. Подія ся, се ні менше, ні більше, тільки поява чудотворної ікони Божої Матері! Не вірите? Ось, що читаємо в згаданім оголошенню, про відпуст, яке подибуємо в 24 числі „Канадійського Українця":

„Всі, хто любите Матінку Божу ... спішіть до чудотворної Ікони Матери Божої Неустанної Помочі!"

Не поміг руським попам святий Альфонс, не поміг і святий Бернард, отже вони давай нову штуку. Оголосили, що мають чудотворну ікону Матері Божої, може хоч в такий спосіб заманять темних людей до своєї кошари.

ЧИСЛА ЦЕРКОВНІ.

Числа, яких нині загально уживаємо, зовуться Арабськими числами (або цифрами), бо їх мали винайти Араби. Арабські числа, се: 1, 2, 3, 4, 5 і т. д.

Однакож давні народи за числа вживали буквів. Инакше сказавши — вони числили буквами.

Так числили Жиди, Греки, Вірмени, Грузини, так і доси в тих народів подібне числення вчасти вживається.

Числення буквами уживала завсігди церков православна. Греки числили своєю азбукою, Славяне своєю, инші своєю. Буквами означувано сторони книжок, дні, місяці, роки і др. І такого способу вживається в великій мірі доси.

Але що пересічний чоловік церковних буквових чисел не знає, а нераз хотів би знати, хочби тому, що знати не зашкодить, то пониже подаємо церковні числа — розуміється нинішними звичайними буквами і без титлових значків на горі. Ось вони:

а—1, в—2, г—3, д—4, е—5, ѕ—6, з—7,
и—8, ѳ—9, і—10, аі—11, ві—12, гі—13,
ді—14, к—20, ка—21, кв—22, л—30,
м—40, н—50, (кс)—60, о—70, п—80,
ч—90, р—100, с—200, т—300, v(у)—400,
ф—500, х—600, (пс)—700, (оо)—800, ц—900.

За тисячу (1000) берeсь „а", додаючи в тім місци де долішні протинки („а) маленьку чертку з двома перехрестями (з двома перехрестями хрестик); за 2000 берeсь „в", за 3000 берeсь „г", за 10,000 берeсь „і", за 100,000 берeсь „р" і т. д. додаючи при тисячах завсігди хрести перед буквою на долині.

Яснійше можна сказати так: Коли „а" значить 1, то „а" з хрестиком значить 1000; „в" значить 2, а „в" з хрестиком значить 2000; „г" значить 3, а „г" з хрестиком означає 3000 і т. д. Отже хрестик значить тількo, що в арабськім численню три зері. Коли до „1" додамо три зері, то вже буде одна тисяча; додамо до „2", буде 2000 і т. д.

Рік 1926 буде по церковному „ацк« (замісць хрестика тут поставлено дві протинки).

УВАГА: В церковнім письмі на „кс", „пс" є окремі поодинокі букви, а що тих в тутешній друкарни нема, отже подано їх в подвійній формі і взято в скобки. Нема також довгого грецького „о", що в церковнім письмі подібне до „ш", отже тут подано сю букву як „оо". Що-ж до числа 400, то його означують буквою „v", або буквою „у". Також треба зауважити, що „6" означаєсь буквою подібною до латинського „s", яка в церковнім читалась за „з", а число „9" означуєсь грецькою буквою, яку ми читаємо за „ф", „т", або „фт".

ЯКА ВАША ВІДПОВІДЬ?

Сотки людей вже зложили свої жертви на сплалут довгу Українського Православного Собору, кождий після своєї змоги. Коли ви ще не дали нічого, а можете дати так не відкладайте на довго. Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Концерт-відчит в неділю, 22 травня.

Сеї неділі концерт був устроєний силами дітвори Недільної Школи і товариств дівчат та хлопців при Соборі.

Відчит „Націоналізм і націоналісти" виголосив гром. В. Свистун. В своїм відчиті бесідник пояснював, що означає слово нація, націоналісти. Нацією називається той народ, який є самостійний або стремить до самостійности. Націоналіст се той, який розуміє, що лише тоді буде добро на світі, коли кожда нація буде самостійна. Як не можна назвати нормальною таку людину, яка кождого дня має себе за щось иншого, так не можна назвати нацією той нарід, який не є сталий у своїх стремлінних до самостійного життя, або який не знає, що йому належиться самостійне життя. Бесідник говорив також про інтернаціоналістів, які знову-ж вірять, що лише тоді настане кращий лад на світі, коли зникнуть нації, які поодиноко творять держави, а в цілім світі буде одинаковий устрій.

Після тверджень бесідника, є правдивійше те, що тоді буде кращий лад на світі, коли кожда нація буде самостійна і буде удосконалювати своє життя після своїх здібностей, бо-ж всім відомо, що майже кожда нація має свої спеціальні здібности, а всі ті здібности повинні бути зужиті в першій мірі для добра свого народу, а опісля для добра всього людства.

Говорячи про українських націоналістів, бесідник порівнав їх з інтернаціоналістами. Коли інтернаціоналісти цілого світа слухають „святої" Москви, поміж Українцями-націоналістами є кількадесять партій. Те множество партій є одною з причин, чому Українці не мають самостійної держави. Дуже погано представляються стакі Українці-націоналісти, які не знають що відповідати, коли прийдеться їм дискусувати з інтернаціоналістами. Дуже далекі від правди є і ті Українці, які думають, що вони є вже великі націоналісти тому лише, що належуть до драматичного або співацького гуртка. Націоналіст мусить ясно розуміти ціль націоналістів. Мусить розуміти, що на Україні аж тоді буде добре всему українському народові, коли Україна буде незалежна. Також, говорив бесідник, не можна називати себе націоналістами й думати, що на Україні вже є добре, бо там є „українізація". Не треба забувати, що се є українізація в першій мірі Москалів і помосковщених Жидів, які за-

нимають ріжні становища між українським народом і, щоб не викликувати гніву народу, вчаться його мови. Але нехай там заспіває хто „Ще не вмерла Україна", то його зараз розстрілюють.

Відчит був дуже цікавий, бо гром. Свистун, як вчений і як бесідник говорить так, що кождий слухач користає з його відчиту. Одно, що концертова програма була за довга, як і самий відчит, отже не було часу на питання. А в відчиті бесідник зачепив такі справи, що варто було їх передискусувати.

Програма концерту тим разом була надзвичайно гарна. Хор дітвори Недільної Школи виступав кілька разів і дуже гарно пописався. Хором диригував дяк Собору, гром. Міхоцький.

Були також декламації, соля, дует і гра на устній гармонійці. А найкраще що було в програмі, то українські національні танки малої й більшої молоді, бувших учеників балетмайстра Авраменка. Треба додати, що танцюючі українські танки мусять бути вбрані в українські народні строї. Завдяки гром. Авраменка, який привіз з собою взори чистих українських строїв, кождий, хто учащав до його школи, справив собі прекрасний стрій.

Сі танки, як і спів, є гордістю нашої нації.

Жалібні збори в неділю, 29 травня.

Сеї неділі по богослуженню відбулася панахида по бл. п. Симона Петлюри, а вечером в салі Собору відбулися жалібні збори з приводу першої річниці його трагічної смерти.

Жалібні збори відбулися в такім порядку: На сцені на столі між квітами стояв образ Петлюри. Гром. Свистун, голова зборів, кількома словами сказав про значіння тих зборів і попросив, щоби присутні на салі встали і відспівали „Не пора".

По відспіванню тої пісні вийшов на сцену генерал Сікевич і говорив на тему: „Петлюра, великий вожд України". В своїй промові генерал говорив про життя Петлюри, який ще від шкільних літ терпів задля української справи — був вигнаний з рідних околиць, а навіть з України. Підчас революції він був перший, що організував українське військо. Петлюра був великий патріот і все своє життя віддав для української справи. Та лютий ворог, який хоч казав, що Петлюра вже не має значіння, все таки його боявся і найняв Жида, який вбив в підлий спосіб безборонного Петлюру на вулиці Парижа.

По промові генерала присутні встали і відспівали „Ви жертвою в бою нерівнім лягли", слова якої, як і других пісень були видрукувані на програмі, яку кождий мав в руках.

Зараз по тім виступив на сцену гром. Авраменко і пречудово віддеклямував поезію, яка була написана якраз в часі, коли на Київ наступали вороги. Се сказав Авраменко перед тим, нім зачав деклямувати. В деклямації говориться, що коли з під Києва виженуть ворогів, підуть стрільці визволяти Львів від Ляхів. Говориться теж про Петлюру, як про батька стрільців.

По деклямації виступив на сцену гром. М. Стечишин і говорив на тему: „Петлюра і питання самостійної України". Гром. Стечишин говорив досить довго і пояснював про те, чи мають деякі люде хоч найменшу рацію говорити, що Петлюра „запродав" Галичину Польщі. Петлюра боровся за самостійність України. Петлюра, як патріот бажав й соборности, та обставини були такі, що не було можливости, аби всі українські землі злучити і виборсти самостійність для всіх українських земель в один час. Петлюра боровся, щоб бодай більша частина українських земель була самостійна, а коли якийсь нарід має вже самостійність, то річ природна, що веде боротьбу й за соборність.

Гром. Стечишин наводив богато примірів з инших держав, які також зразу не були соборними, а насамперед вели боротьбу за самостійність, а відтак за соборність. Наводив бесідник приміри, що богато народів, які вели боротьбу за самостійність, мусіли часто зрікатися частин своєї землі.

Не можна Петлюрі закидати, що він „віддав" Галичину Польщі, бо Галичина вже була в руках Польщі.

Фактом є також те, що колиб Петлюра не був змушений Москалями, то до ніяких угод з Польщею булоб не прийшло.

По промові гром. Стечишина всі присутні встали і відспівали „Видиш брате мій, а по тім говорив прот. Савчук на тему: „Два великі вигнанці з рідної землі". Сі вигнанці — се гетьман Мазепа і отаман Петлюра, яких історія дуже подібна. Гетьман Мазепа, який боровся з Москалями за самостійність України, через Москалів, які побідили його, мусів втікати з рідної землі і умер в Туреччині. Петлюра, який також боровся за самостійність з Москалями, мусів також втікати з України і в Парижі, де далі працював для ідеї самостійної України, загинув з рук Жида. Згадав прот. Савчук і про те, що в історії говориться про те, що гетьмана Мазепу зрадили ті, на яких він покладав надії, так само зрадили Петлюру богато тих, які тоді, коли він мав силу, славили його. Що доля обох тих патріотів подібна, видно і з того, що Москалі всіх тих Українців, які хотіли самостійности або мали себе за Українців, називали мазепинцями, а тепер називають Москалі тих Українців, які хотять самостійности Україні, петлюрівцями. Та так, як свідомі Українці зовсім не ображувалися тим, коли їх називано мазепинцями, яке в Росії означало щось дуже поганого, так і тепер свідомі Українці не повинні ображуватися, коли вороги називають їх петлюрівцями. — бо петлюрівцями називають тих, які хотять і борються за самостійність України.

По промові прот. Савчука відспівано: „Ой впав стрілець", а там говорив гром. Арсенич на тему: „Держім високо національний прапор". Гром. Арсенич говорив коротко, але його слова запали глибоко в серце кождому.

Він сказав, що тепер повівають над українськими землями ріжні прапори — прапори тих, які панують над українськими землями. Прапор український є синьо-жовтий, і буде той прапор доти, доки над Україною буде синє небо, доки українська земля буде родити золото-жовту пшеницю. І прийде той час, коли той синьо-жовтий прапор скине усі чужі прапори, а сам замаїть над всіми українськими землями.

По промові гром. Арсенича відспівано „Ой у лузі червона калина" і „Ще не вмерла Україна" і на тім Жалібні Збори закінчилися.

Недільна Школа.

В неділю, 29 травня, Недільна Школа закінчила свій рік. Цілий сей рік до Недільної Школи учащало кождої неділі около 150 дітей, які були поділені на класи. Кожда класа мала свою назву і свого учителя. І так: Кляса св. Володимира, найстарші хлопці — учитель гром. Віктор Купценко. Кляса св. Ангелів, найстарші дівчата, — учителька панна М. Марко. Кляса св. Покрови, середні дівчата — учителька панна Г. Романчич. Кляса св. Ольги, малі дівчата — учителька панна М. Марко (молодша). Панна Марко перебрала сю клясу від Нового Року, до того-ж часу вчила сю клясу пані О. Савчук. Кляса св. Николая, менші хлопці — учитель гром. Й. Богоніс. Початкові діти учила добродійка Ольга Савчук. Прот. Савчук управляв, як з[illegible] цілою школою, і все був присутний, а коли хто з учителів не прийшов, то о. Савчук заступав його місце.

Діти учащали до школи регулярно і можна було зауважити, що ходили дуже радо. Такі недільні школи є не то що корисні, але рішучо потрібні, коли хочемо, щоби наші діти були виховані в українськім і релігійно-моральнім дусі. Такі діти з ревністю лишаться при українській православній церкві і колись заступлять нас старших, щоби продовжати роботу нами почату.

Товариства дівчат і хлопців при Соборі.

При Соборі зорганізувалися товариства дівчат і хлопців шкільного віку. До товариства належать не лише самі студентки і студенти, але молодь, яка є в шкільнім віці. Головна ціль товариств є, познакомлювати членів з українськими справами, з якими треба буде їм в життю стрічатися. Товариства рівнож плекають спорт.

Згадані товариства устроїли в вівторок вечером, 24 травня, спільну вечеру в честь своїх родичів, на яку запросили і гостей. На куртині було [illegible] великими буквами: „Витайте родичі". Підчас вечері були ріжні промови і концертові виступи, а при кінці кортеньке представлення.

Такий вечер приносить велику користь, бо витворює між дітьми і родичами взаїмну любов і пошану, що причиняєсь до гарного родинного життя.

Насадження дерев.

Братчики при Соборі зі свого боку стараються, щоби соборна площа виглядала як найкраще. Думали засіяти площу травою, але відложили до слідуючого року, а натомісць засадили довкола площі дерева і живий пліт. Колись, як виростуть дерева, як живий пліт розростеться, площа буде виглядати, як малий парк. Тим, що так щиро трудяться для церкви, належиться щире признання за їх працю.

Сиромний.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В четвер, 9 червня, умер в Вінніпегу один з найбільше відомих українських громадян Вінніпегу, Стефан Басістий. Уроджений 3 квітня 1883 р. в селі Кобиловолоках, пов. Теребовля, покійний приїхав до Канади близько двайцять літ тому і майже постійно жив в Вінніпегу, де будучи здоровим був дуже активний в товариськім та громадськім життю. Належав до основателів Українського Народного Дому, опісля був одним з основателів Товариства „Взаїмна Поміч" і остаточно був одним з основателів української православної громади. Його похорон в неділю 12 червня був величавим доказом любови і поважання, яке він мав між Українцями Вінніпегу. Людніщого похорону в Вінніпегу мабуть ще не було. Земля йому пером!

Православний Календар

НА РІК 1927

ЛИПЕНЬ.

1 П. Леонтія
2 С. Юди ап., Зосима

3 Н. 3. по С. Методія
4 П. Юліяна
5 В. Евсевія
6 С. Агрипіни
7 Ч. Різдв. св. Івана Хрестителя
8 П. Февронії
9 С. Давида Т.

10 Н. 4. по С. Самсона
11 П. Кира і Івана
12 В. Ап. Петра і Павла
13 С. Соб. 12 Апост.
14 Ч. Косм. і Дам.
15 П. Пол. Риз. Пр. Б.
16 С. Якинта і Анатоля

17 Н. 5. по С. Андрея крит.
18 П. Кирила і Методія
19 В. Атаназія
20 С. Томи прп., Акакія
21 Ч. Прокопія муч.
22 П. Панкратія
23 С. Антонія печерського

24 Н. 6. по С. Ольги княг.
25 П. Прокла і Іларія
26 В. Собор св. Гавр.
27 С. Онисима
28 Ч. Князя Володим. рівноап.
29 П. Антиногена
30 С. Марини муч.

31 Н. 7. по С. Еміл.

Ник. Скорохід, Вінніпег	5.00
В. Загаєвич, Вінніпег	10.00
Разом	392.00
Всч. о. Т. Д. Волохатюк, Арран, Саск., писанка	5.00
Н. Г. Сирник, Овк Ривер, Ман	2.00
І. Й. Савчук, Торонто, Онт.	2.00
Йосиф Боднар, Торонто, Онт.	1.00
Макарій Гамкало, Айлей, Алта.	2.00
Никола Рак, Вонда, Саск.	10.00
Пані Е. Глосоп, Едмонтон	10.00
Пані М. Мудра, Вінніпег,	5.00
Никифір Федірчук, Вайта, Ман.	5.00
А. Д. Василик, Портедж ля Прейрі, Ман.	1.00
Івні Васняк, Портедж ля Прейрі	2.00
П. А. Василик, Портедж ля Прейрі, Ман.	2.00
Григ. Балущак, Суріс, Ман.	2.00
І. Колодюк, Пайн Ривер, Ман.	1.00
Ф. Д. Гаєвич, Ледсток, Саск.	1.00
Василь Стадник, Гудлендс, Ман.	5.00

і додає від себе таку дописку:

Посилаю 5 долярів, і бажаю нашій православній церкві огнених успіхів в усіх її змаганнях духовних і дай Боже, щоби цілий наш український нарід був один нерозлучний в усіх закутках земської кулі і стремів до одної ціли духово, політично і дай Боже, щоби кождий член нашої великої родини причинився до нашого Воскресення і щоби як найясніше і найскорше залунала слава нашої Славної Неньки України.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

[illegible]

3. Неділя 3 по Зісланню Св. Духа. Гол. 2. Утр: Єв. Марка XVI: 9—20. Літ: Ап. Рим. V: 1—10. Єв. Мат. VI: 22—33.

7. Різдво св. Івана Хрестителя. Утр: Єв. Лук. I: 24—25; 57—68 і 76—80. Літ: Ап. XIII: 11—14 і XIV: 1—4; Єв. Лук. I: 1—25; 57—76 і 80.

10. Неділя 4. по Зісланню Св. Духа. Гол. 3. Утр: Єв. Лук. XXIV: 1—12; Літ: Ап. Рим. VI: 18—23; Єв. Мат. VIII: 5—13.

17. Неділя 5. по Зісланню Св. Духа. Гол. 4. Утр: Єв. Лук. XXIV. 12—35; Літ: Ап. Рим. X: 1—10; Єв. Мат. VIII: 28—34 і IX: 1.

24. Неділя 6. по Зісланню Св. Духа. Гол. 5. Утр: Єв. Лук. XXIV: 36—53; Літ: Ап. Рим. XII: 6—14; Єв. Мат. IX: 1—8.

31. Неділя 7. по Зісланню Св. Духа. Гол. 6. Утр: Єв. Івана XX: 1—10; Літ: Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX: 27—35.

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

З Новим Роком почав виходити в Шікаго, Злучені Держави, місячний журнал п. заг.:

„СІЯЧ"

орган Української Православної Церкви в Злучених Державах. — „СІЯЧ" появився на місце „Дніпра", який заперестав виходити з кінцем 1926 року.

Передплата „СІЯЧА" на Канаду виносить $2.50 річно.

Адреса:

THE SOWER, — 1944 W. Erie St., — CHICAGO, ILL.

ДАЛЬША ЗБІРКА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Никола Кирилюк, Вінніпег	2.00
Антін Геник	25.00
В. Лісовий, Транскона	10.00
Збірка в Рокстон	40.00

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684. WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕГ, МАН., ЛИПЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (40) 7

ДОДАТКОВІ УМОВИ КОНКОРДАТУ.

„Сіяч", орган Української Автокефальної Православної Церкви в Злучених Державах, подає додаткові умови римсько-польського конкордату, які держиться в тайні і через те публично їх не оголошувано. Додаткові умові дістала редакція від одного греко-католицького священика з Галичини. Вони говорять:

Іменовання епископа для Русинів греко-католиків в Галичині і для еміґрантів з Галичини належить тільки до президента Річи Посполитої Польської та Польського Сенату;

Епископи для греко-католиків стоять під юрисдикцією польського примаса (тепер є ним кардинал Каковскі), а на еміграції під протекторатом посла польської держави;

Епископи греко-католицькі мають в короткім часі перевести в своїх дієцезіях календар нового стилю, щоби святкувати свята враз з римською церквою;

Греко-католицькі епископи мають постепенно запроваджувати причастія лише під одним видом, як се діється в римській церкві;

Греко-католицьким епископам забороняється висвячувати, або приймати священиків жонатих та небажаних для польської держави;

Греко-католицькі священики обовязані доносити урядови про „елементи ворожі польській державі", хоч би вони були й близші в родині, та своїми впливами, розмовами і напімненнями навертати їх до льояльности для польської держави;

Рухоме і нерухоме майно греко-католицької церкви переходить на власність польської католицької церкви і в разі якихнебудь бунтів та спорів під заряд польської держави;

Інституції, школи, шпиталі і т. д. греко-католицької церкви переходять під контролю польської католицької церкви;

Греко-католицькі епископи і священики мають постійно працювати в напрямі злуки їх церкви з римо-католицькою.

Сі додаткові постанови конкордату підписали: Папа Пій XI, кардинал Ґаспарі, польський президент Мосціцкі і примас Каковскі.

КАТОЛИКИ ПРОТИ ЗГОДИ МІЖ ЦЕРКВАМИ.

Сего року має відбутися в Женеві конгрес всіх християнських церков, скликаний з метою зближення ріжних відмін християнських релігій та вірувань. На той конґрес запрошено також і католицьку церкву.

Тепер папа римський видав наказ всім католицьким організаціям і церквам, щоб вони не сміли їхати на той конгрес. Видно католицька церковна управа боїться, що на тім конгресі будуть обговорюватися такі питання християнства, які були-б небезпечні для авторитету католицької церковної влади.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОСЦЬОЛ ЗРОСТАЄ.

Польський національний косцьол в Америці, головою якого є епископ Годур, начисляє тепер 150 тисяч вірних. В Польщі сей самий косцьол має около 50 тисяч вірних. В виду скорого зросту числа вірних в Польщі, у Варшаві буде побудована в скорому часі епископська катедра. Як виходить, то Польща починає по трохи охолодати в католицизмі.

СЕ СТАЛОСЯ В „АТЕЇСТИЧНІЙ" РОСІЇ.

Коли держава силоміць запровадила атеїзм, то з того ще не виходить, що вона атеїстична. В Кустанії на Сибірі сталося таке: Чотирнайцятьох релігійних фанатиків замкнулися в каплиці, підпалили каплицю і згоріли в ній, співаючи гимни. Фанатики вважали, що смерть в вогни допровадить їх до спасения. Вогнева сторожа не могла ні вгасити каплиці, ні виратувати фанатиків.

МОСКОВЩИНА БОРОНИТЬСЯ.

Червня 5 і 6-го відбувся в Луцьку на Волині Український Церковний Зїзд православного громадянства, де було 800 делегатів. Сей зїзд радив над українізацією і забезпеченням Української Православної Церкви під Польщею. А 16-го червня було в Почаєві „Почаевское Епархіальное Собраніе", себто наради московського духовенства, яке є проти того, щоби церква між Українцями була українська.

Про се говориться обширніше на 2-ій сторони сього числа.

ПРАВОСЛАВІЄ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Дня 14 травня перейшло на православіє населення сіл на Лемківщині, Королевої Руської і Богуші. Оба сі села творять одну парохію, в котрій через 25 літ був парохом пок. о. Іван Русиняк. Він, як уніятський священик більше плекав православіє. До католицизму, зокрема-ж до унії чув відразу. „І вас усіх православних християн" виголошував з особливим притиском і се переконувало людей, що вони є православні. По його смерти приїзджали до села католицькі священики, які однаїє пропускали у відправі слово „православні". Селяни перестали посилати фіри по греко-католицького священика і написали до Варшави за православним. Перед самим приїздом православного батюшки селяни замкнули церкви в обох селах і греко-католицького [illegible] вже до церкви не впускали. В день приїзду батюшки громадські уряди в обох селах [illegible] всех без винятку мешканців на православіє.

ПЛАТОН УСУНЕНИЙ.

Синод російських православних епископів, які перебувають в Сербії, усунув митрополита Платона як завідуючого російською православною місією в Злучених Державах і Канаді і на його місце [illegible] архиепископа [illegible], який два роки тому був в Канаді і прославився тим, що в Мус Джьо, Саск., був [illegible] гнилими яйцями.

Більш як певно, що Платон не послухає синоду епископів в Сербії і буде дальше мати претенсії до російської місії в Злучених Державах і Канаді, а се внесе ще більший нелад в місію, бо Аполінарій буде добиватися свого і буде бунтувати священиків і парохії проти Платона.

ЦЕРКОВНИЙ СОБОР ВИПАВ УСПІШНО.

Пятий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді відбувся в днях 20-21 липня, 1927, в Саскатун, Саск. і випав надзвичайно успішно. Точний звіт з Собору буде поданий в слідуючім числі „Православного Вістника".

Перед Собором, а саме в днях 14-17 липня, відбулася Пастиральна Конференція духівництва Української Православної Церкви в Канаді, а в днях 1[illegible]-19 липня відбулася Конференція Консисторії, членів Виділу Братства і духівництва.

Високопреосвященний Архиепископ Іван був присутний на обох конференціях як рівнож на Соборі.

Зі звітів священиків і делегатів сконстатовано великий ріст Рідної Церкви за минувших три роки, [illegible] так що до числа громад і парафій, як рівнож що до змінчення стану поодиноких парафій.

На Соборі відбувся вибір членів Консисторії і членів виділу Братства. В склад Консисторії увійшли о. протоєрей С. В. Савчук, о. прот. Василь Кудрик, о. Петро Самець, о. Володимир Слюзар, гром. Мирослав Стечишин, і гром. Ф. Т. Гаврилюк.

Головою Консисторії вибрано одноголосно о. прот. С. В. Савчука.

До виділу Українського Греко-Православного Братства в Канаді увійшли громадяне Василь Свистун, Юліян Стечишин, Ізидор Новосад, Николай Харук і Дмитро Баер.

Головою Братства вибрано одноголосно гром. В. Свистуна.

НИЩАТЬ ЦВИНТАРІ.

Большевицький уряд нищить монастирські цвинтарі, нищить гроби (могилки), а також хрести. Кращі з них забирає і кудись вивозить.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Подається до відома українським православним громадам в Канаді, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді вже почалися і Владика відвідає слідуючі громади:

7 серпня	неділя	Радвей Сентр, Алта.
14 серпня	неділя	Вакав, Саск.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше. В справах візитацій звертатися до голови Консисторії, на адресу: Rev. S. W. SAWCHUK, 770 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

1. Український Православний Зїзд.

Як ми вже доносили свого часу, на Волині ведеться остра церковно-національна боротьба між православними Українцями з одного боку, в церковною ієрархією і Москалями з другого боку.

Боротьба ся почалася з того, що Українці домагалися, щоби богослуження і проповіди в українських церквах відбувалися в українській мові. Митрополит Діонізій ніби дав на се свою згоду, але фактично сам він як і підчинені йому епископи ставили ріжні перешкоди, щоби недопустити до українізації богослужень. Українці, побачивши, що церковна ієрархія що раз більше обмежує їх церковно-національні права і привілеї, почали рішучо домагатися від неї справедливого трактовання.

Минувшої зими відбувся в місті Рівнім, на Волині, зїзд українських культурно-освітних організацій цілої Волині при участи представників Галичини, Холмщини, Полісся і Підляша, на якому брало участь понад 300 делегатів і який остро запротестував проти чисто московської політики ієрархії Православної Церкви в Польщі. Послідовно в українських кругах виринула думка скликати український православний церковний зїзд зі всіх земель Польщі, на якому малиб бути обмірковані й вирішені життеві духовно-релігійні потреби українського народу в Польщі.

Такий зїзд відбувся в днях 5—6 червня, 1927 року, в місті Луцьку, на який прибуло около 800 делегатів і гостей. Митрополит Діонізій заказав священикам брати участь в зїзді під загрозою суспенди і через се українське духовенство участи в зїзді взяти не могло, хотяй богато зі священиків надіслали зїздови писемні привіти.

Зїзд вибрав Церковний Комітет, яко виконавчий орган Зїзду і уповажнив його: 1) представити владі духовній та цивільній всі постанови Зїзду та висловлені на ньому побажання, яко голос репрезентованої Зїздом української людности, і 2) чинити надалі всі взагалі можливі старання і заходи для здійснення постанов Зїзду та оздоровлення нашого церковно-громадського життя в дусі, заповіданому Зїздом.

2. Резолюції Українського Православного Зїзду.

Між иншими Зїзд приняв такі постанови:

1. Український Православно-Церковний Зїзд констатуе повне безладдя й занепад у церковно-громадськім життю православної церкви в Польщі — як у внутрішньому її укладі, так і в зовнішних відносинах. Головну причину сього грізного стану Зїзд вбачае в ігноруванню засади соборности та в усуненню мирян від участи в церковних справах, як то було спокон-віку основною ознакою Східньої Церкви, зокрема-ж православної церкви на наших землях ще перед подiлом Польщі.

2. Український Православно-Церковний Зїзд стверджуе, що всі народи землі покликані до Царства Божого, — що народів упривілейованих правдиве християнство не знае; через те кождий нарід, згідно з засадами православної східньої церкви та її церковно-історичною традицією, мае право до виявлення свого релігійного життя у своерідних національних формах, які не тільки не розединують Христової громади, а ще й збогачують Вселенську Церкву своею многобарвністю та своерідним ароматом окремих національних культур і національних характерів. Сей дух вселенського православія уможливив на протязі 2000 літ християнської ери повстання кільканайцяти православних національних церков — сестер, які відправляють богослуження більше ніж 40 живими мовами ріжних народів світа, згідно з апостольським заповітом і прикладом.

3. Там, де національний вигляд церкви придушувано силою, — там все повставала загроза єдности церкви, як се доводить відступництво Коптів і Сирійців, оружна боротьба за національну мову богослужения на Балкані, історія повстання Української Автокефальної Православної Церкви на Великій Україні і т. д. Тому Зїзд застерігае сучасну православну ієрархію від повторення таких історичних помилок і підкреслюе, що ріжноплеменний склад православної пастви в Польщі вимагае особливо тактовного й прихильного заспокоення церковно-релігійних потреб кождої національности, зокрема-ж української, як чисельно переважаючої. Зїзд домагається видання Св. Синодом ясного виконавчого розпорядку до постанови від 3 вересня 1924 року, аби раз на все усунути з церковного життя постійний стан ферментації та боротьбу між населенням і духовенством (особливо низшим) на тім тлі.

4. Зїзд домагається відновлення в нашій церкві старовинних українських церковно-народніх звичаїв та обрядів, скасованих російською духовною і царською владою.

5. Зїзд постановляе: на всіх землях, де переважае українська людність, мовою православного богослуження повинна бути тільки мова українська. Лише в окремих місцевостях, де знайдеться поважна скількість прихильників славянського богослуження (особливо по містах з російською еміграцією та зросійщеним міщанством) належить призначити по одній церкві (не соборній) для відправи славянської, або відправляти славянською мовою ранні літургії. Але навіть і на сих славянських Службах Божих Святе Евангеліе, Апостол, псальми та проповіди повинні виголошуватися виключно мовою українською, яко мовою переважаючої автохтонної людности.

6. Для справедливого переведення сих реформ і взагалі впорядкування церковно-громадських відносин, Зїзд категорично домагається обсадження трьох епископських катедр на землях з переважаючою українською людністю епископами-Українцями, з правами правлячих архіереїв і членів Св. Синоду. Зїзд уважае се першим і невідкличним кроком до попередження назріваючого всенародного протесту проти ворожого чужонаціонального епископату православної церкви в Польщі. Одночасно повинні бути реорганізовані духовні консисторії та повітові протоієрати, що були до сього часу розсадниками обрусительства.

7. Зїзд рішучо відкидае всі наклепи російської преси та російських політичних діячів — як світських, так і духовних — котрі явно роблять з церкви знаряддя російського імперіялізму, а в той же час силкуються скомпромітувати український церковний рух, як нібито рух політичний, а навіть підступно намагаються звязати його з большевицькою пропагандою. Зїзд перестерігае, що така нечесна і провокаційна робота неминуче поглибить антагонізм між російським та українським народами, а поскільки в сю роботу політичних організацій втягується православне духовенство, то тим самим у церкву вноситься елемент політичної та соціяльної боротьби, яка грозить самому істнуванню церкви, коли у пастиреві нарід буде бачити тільки агента московської реакції і шовінізму.

8. Зїзд оповіщае все православне духовенство Волині і Південного Полісся, що від нині заяви парафіян про відправу богослужень українською мовою повинні задовольнятися без відговірок, без відтягання і без покликування на церковну владу, а в противнім разі повстане питання про можливість дальшого перебування ворожого народові духовенства на теперішніх парафіях.

9. Зїзд домагається негайної українізації внутрішнього діловодства православної церкви, — з окрема постановляе записувати у всіх церковних документах імена православних парафіян тільки в українській вимові (напр. Іван, Василь, а не Ян, Базилі і т. п.).

10. З огляду на рішучий наступ організованих російських кол — світських і духовних — проти українського церковного руху, Зїзд зобовязуе всіх присутних делегатів, а також і все українське громадянство на місцях без ріжниці партій — подвоїти освідомлюючу працю серед людей у брацтвах та инших культурно-національних організаціях, збирати гроші на Церковний Комітет на боротьбу за права українського народу в церкві, а разом з тим розкривати заміри російської чорної сотні, яка бореться не за церкву, а за свої старі впливи серед нашого народу и стремить розростатися штучно коштом малосвідомої частини нашого населення, затягаючи його до своєї братовбивчої роботи.

3. Як церковна ієрархія поставилася до домагань Українців.

Десять днів після українського церковного зїзду в Луцьку, а саме 16—17 червня, відбувся в Почаїві духовний зїзд волинської епархії, на якому брав участь також митрополит Діонізій. Зїзд, складаючийся з московського духовенства, виніс між иншими такі ухвали:

1. Богослужбовою мовою може бути тільки мова церковно-славянська.

2. Українізація церковно-парафіяльного ладу в точці, що торкається питання при виборність духовенства й Вищої Церковної Влади, е цілком неканонічною вимогою, а разом із тим такою, що може кинути Православну Церкву в Польщі на шлях політичної боротьби, й тому ні в якому разі неможлива до приняття.

3. Просити Вищу Церковну Владу про найскорше видання виправлених перекладів богослужбових книжок і Слова Божого з рівнобіжними текстами церковно-славянським і українським задля вжитку в школі й дома.

4. Довідавшись із постанов Митрополитальної Ради, про страшний (?) стан Богословської Науки в Волинській Духовній Семинарії при користанні виключно українською мовою без допущення російських книжок, рішуче просити належну Державну Владу про необхідність з наступного шкільного року введення в програм семинарії російської мови, як необхідної в семинарії, поруч української.

5. Волинське Епархіяльне Зібрання з почуттям найглибшого обурення довідалося, що на Луцькому Українському Зїзді 5—6 червня 1927 року, неправно названім церковним, відбувшімся за дозволом Уряду, в присутности його представників і при категоричній забороні з боку Вищої Церковної Влади, було допущене ображення голови Православної Автокефальної Церкви в Польщі (такої образи на ділі не було — П. В.). Зібрання, підкреслюючи завжди й незмінно льояльне поставлення Православної Церкви в Польщі до польської державности, не може погодитися з таким фактом неповаги в поставленні до Неї та одноголосно ухвалило з приводу сього свій протест. Подібні зїзди на майбутне ні в якому разі не можуть бути допущені. Зібрання знаходить необхідним просити Уряд заборонити ворожницьку діяльність вибраному луцьким зїздом комітету, що мае свое постійне перебування в однім із міст Волині, а також у ріжних містах повставшим філіям його, бо вони несуть розруху в церковний лад, а всьому населенню Волині оголосити через парафіяльних священиків по церквах і розяснювати все, що сі комітети провадять, за дорученням луцького зїзду, свое руйнуюче діло на шкоду Православної Церкви й підлягають церковному судови, тому з ним і в жадні зносини не входити та жадних розпоряджень до виконання від нього не приймати.

6. Торкаючись питання стосунку до парафій, у котрих українізація Божої Служби вже запроваджена, визнати необхідним 1) Митрополитові Діонізію звернутися до всього народу Волині з відповідною Архипастирською відозвою, котра-б ясно виявила бажання Його Блаженства про припинення українізації Служби Божої та церковно-парафіяльного ладу; 2) ступнево ввести в сі парафії ясне зрозуміння всеї шкідливости, до котрої провадить стремління до розриву з попередньою нашою тисячелітньою історією, через відкинення славянської мови, а також звязку з другими православними Славянами; 3) видання брошур і листків, що мають вияснити всі історичні неправди, які ввели українізатори в душу народа; 4) заложення при кождій церкві брацтва, що дбало-б про піддержання церковно-славянської мови.

7) У Володимирі Волинському в соборі правити Службу Божу тільки на церковно-славянській мові

8) При викладанні по школах Закону Божого молитов навчати обовязково лише в їх славянськім тексті.

9) Вживання російської мови в казаннях за Службою Божою, при викладанні Закону Божого по школах і для вжитку в переписці інституцій церковних поміж собою — не мусить бути трактоване яко користання мовою чужої держави, а як вживання мови рідної або братерськи-близької синам Православної Церкви в Польщі нарівні з мовою українською

Коментарі до повищих ухвал волинського епархіяльного зїзду зайвші. Вони ясно показують, о що ходить московським чорносотенцям. Ходить їм о дальше панування над українським народом, помимо того, що Москалі, в порівнанню до Українців, становлять дуже малий відсоток православного населення в Польщі. Але треба вірити, що український нарід в Польщі вже пробудився і не дозволить, щоб кількох Москалів панували над ним.

ОХ, ДОКИ, ПРАВЕДНИЙ ВЛАДИКО.

(По Псалому XIII.)

Ох, доки, Праведний Владико,
Будеш Вкраїну забувати
Й від нас у тісноті великій
Твое святе лице ховати?
Коли — коли, наш Боже милий,
Ти зглянешся на Україну,
Коли-ж Ти станеш милостивий
На нашую страшну руїну?
Невже-ж по віки нам скорбіти
Душею й серцем у неволі?
Невже-ж по віки нам боліти —
По правді втраченій і волі?
Невже-ж по віки ворог лютий
Над нами підніматись буде?
Невже-ж по вік в ярмі, забуті
Остануть вірні Твої люде?
Дай нам розради слово, Боже!
Нам, що в кайданах виростали,
А Слово нам Твое поможе,
Щоб ми рабами не остали.

Ти просвіти нам наші очі,
Щоб не заснули ми на віки
У темній фарисейства ночі
Як духові раби-каліки.
Не дай-же духом нам заснути,
Щоб вража сила не зраділа!
Не дай нам Істини забути,
Якої іскра не зотліла!
Так, Боже Істини Святої!
Ти заховав нам око ясне
І жарівні додав нової,
Що світло Правди в нас не згасне.
Закутим у кайдани тіла
Живого духа дав обнови —
І в нас росте могуча сила
Святої Правди і Любови.
Тож ми на Тебе уповаєм,
Що Твоя Правда нам поможе —
Й Тобі ми славу заспіваєм
На вольній Україні, Боже.

Т. Дмитренко

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштуе лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НЕ ЗАНЕДБУЙМО НАШОЇ ДУШІ.

Одна богата пані привела на світ двох синів. Хотяй оба вони були гарні і здорові, то сталось якось так, що мати полюбила одного з них більше, як другого. Від першого дня взяла його коло себе, пестила, голубила, кормила грудьми, зодягала гарненько, як тільки могла. Одним словом, віддалась йому тілом і душею. Другого-ж сина, від першого дня віддала своїм слугам, щоб опікувалися ним.

Вже ось-ось рік зближається її синам. Кождого дня виходить мати зі своїм любим сином на траву, тішиться, грається з ним, а про другого навіть й не згадае. Аж нараз захорів її любий синок, що був при ній.

Ратуе вона його, як тільки може, однак дарма. Післала по лікаря. Оглянув [illegible] дитину і ствердив, що дитина перекормлена; се спричинило страшну горячку, котрої дитина не всилі витримати.

Коли мати довідалася, що її любий син умре, нагадала собі про другого сина, на котрого забула зовсім. Посилае слугу, щоби принесла його до матері. По хвили вертае слуга з нічим

— Де е син мій другий? — питае мати.

— Дорога пані! — каже вона. — Твій другий син також умирае.

— Та як же се, — питае вона, — хіба жартуеш, чи що?

— Ні, не жартую я, пані, — відповіла слуга. — Тоді, коли ти доглядала сего сина [illegible] богато, коло того другого не було нікого. Жив він в нужді такій, що й страшно подумати. Слуги не доглядали [illegible] змінювали одеж. Се спричинило на тілі викиди. З голоду висох він, мов кістяк. З сеї то нужди попав він в тяжку хоробу і тепер бореться зі смертю.

Мати, почувши се, задрожала з болю і сорому. Волосся рвала на голові, однак дарма. Мусела двох синів в оден день відпровадити до гробу. Нищивше не могла перенести викиду совісти, що то вона сама причинила смерть своїм діттям, — збожеволіла і кинулась в ріку.

Дорогий Читачу! В нашім життю лучається подібне. Богато нас е тою матірю. Тіло і душа наші, се ті діти. Много з нас любить одно з сих дітей забогато, ціловито занедбуючи в той час друге.

Для тіла нема в нас нічого задорогого. Даемо йому їсти, пити, гарно зодягаемо. Одним словом, догаджуемо, як тільки можемо. А про душу часто зовсім забуваемо. Коли хто згадае нам про щось красного, як про церкву, читальню, добру книжку, тоді ми кажемо: „У мене нема часу ні грошей на се". І так прожиє чоловік ціле свое життя, дбає тільки про свое тіло, а занедбуе свою душу. А що за користь з такого чоловіка, котрий нічого доброго по собі не лишив? Їв, пив, гуляв, аж вкінці прийшов час вмирати. Доперва аж тоді прийде йому питання: „Що то я доброго на сім світі зробив?" Та вже запізно.

Так як ся мати пізнала свій блуд запізно, так кождий з нас може пізнати свій блуд запізно. Отже застановімся над своїм життям ще поки не запізно і звернім його на праву дорогу.

Свящ. С. Гребенюк.

КІЛЬКО Є ПРАВОСЛАВНИХ ХРИСТІЯН.

В теперішню пору Вселенська Православна Церква складається з 11 помісних православних церков, з котрих 5 грецьких: Константинопольська, Елладська, Кипрська, Александрійська і Синанська; всего до 7,200,000 душ. З Славянських, а іменно: Українська і Російська до 100 міліонів, Болгарська і Сербська 9,200,000 і Румунська коло 6 міліонів. Дві Арабських: Антіохійська і Єрусалимська до 350,000. Таким чином численність всіх православних перевисшае 123 міліони. Всі ті церкви автокефальні, т. е. независимі в внутрішнім устрою одна від другої, але творять одну православну церкву, для того, що мають одну голову Христа, одну науку і мають общення в таінствах і богослуженнях.

ЧИСЛО ХРИСТІЯН:

Після вознесення Христа Спасителя на небо число Християн стало побільшуватися і до кінця першого століття по Христі всіх християн числилось вже на 500,000.

В II	столітті	2,000,000		" XII	"	80,000,000
" III		5,000,000		" XIII	"	75,000,000
" IV	"	10,000,000		" XIV	"	80,000,000
" V	"	15,000,000		" XV	"	100,000,000
" VI	"	20,000,000		" XVI	"	115,000,000
" VII	"	24,000,000		" XVII	"	155,000,000
" VIII	"	30,000,000		" XVIII	"	200,000,000
" IX	"	40,000,000		" XIX	"	350,000,000
" X	"	50,000,000		" XX	"	564,510,000
" XI	"	70,000,000				

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор. Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 2604. WINNIPEG, MAN.

ІДЕАЛИ.

Мойсей перебував на горі Синай через сорок днів і сорок ночей. Гора Синай являється дивним витвором природи: Вся вона з рожевого граніту і блистить до сонця, мов на червоно розжарене зелізо. Атмосфера довкола гори раз спокійна, тиха, повна сонішнього світла і тепла, то знов переповнена шумом вітру, відгомоном грому та ясними блискавицями.

На сій горі Мойсей перебув сорок днів і сорок ночей на розмові з Богом.

Вивівши жидівський нарід з египетської неволі, Мойсей побачив великі моральні недостачі в своім народі. Перебуваючи в неволі, він затратив був кращі прикмети свого характеру: став лінивий, роспустний, байдужий, забув на Бога.

Се є по більшій части прикмети кождого поневоленого народу...

Мойсей зрозумів, що жидівський нарід, такий, як він був тоді, не був відповідний до самостійного життя, не був приготований вступити до обіцяної землі. Бо хотяй він увільнився з політичної неволі, то все ще находився в неволі душевній, яка сама собою о много разів страшнійша від неволі політичної. Бо що з того, що чоловік має вільні руки, коли скована в нього думка? Що з того, що чоловік має вільні від оков ноги, коли в нього окови на душі — окови темноти, роспусти, байдужности, безбожности?

І Мойсей почав водити Жидів по пустині. Почав водити на те, щоби вони за час свого блукання в пустині скинули з себе душевне ярмо, щоби відродилися, щоби вступили до обіцяної землі новими, кращими людьми. А щоби досягнути сього, Мойсей рішив поставити перед їх очима певні ідеали, до яких вони стремілиб, вказати їм на мету, до якої вони прямувалиб.

Він був свідомий того, яку велику задачу бере він на себе, добре знав, що до виконання її треба майже надлюдських сил. Але се не спиняло його. Запалившись любовю до свого народу, він не зважав на ніякі трудноші, на ніякі перешкоди, і стремів тільки до одного: зробити свій нарід кращим, ліпшим; зробити його щасливим.

Але як?...

І ось він відходить на гору Синай, щоби на самоті вирішити питання, які ставали перед ним. Там він пробуває сорок днів і сорок ночей сам один. Та ні, не сам один, а в присутности Бога.

Після означеного часу, Мойсей почав сходити з гори Синай на долину. В руках ... гранітові плити, на яких вириті були закони для його народу, закони дані йому Богом.

В його серцю неописана радість. Він спішить назад до свого народу, щоби, силою законів Богом даних, запровадити його до дійсної обіцяної землі — **до душевного відродження.** Спішить, щоби поставити перед ним Богом освячені ідеали, які мають бути дороговказом для нього до кінця світу. Спішить, а в його серцю радість, надія...

О, горе, яке розчарування чекало його!

Зближившись до табору, він почув голосні співи і музику. Підійшовши близше, він побачив як ті, котрих він вивів з египетської неволі поклонялися золотому телцеві, якого зробили собі в його неприсутности, і танцювали нагі і пяні. Вони вказували на золоте теля і кликали пяними голосами:

„Ось бог твій, Ізраілю, що вивів тебе з египетської землі (2-га Книга Мойсея XXXII: 4).

Нараз крики утихли. Всіх очі звернулися в сторону гори Побачили Мойсея.

Він стояв, мов гранітова статуя. Вітер розвівав його довге, як сніг біле волосся, а очі його палали вогнем... Всіх огорнув жах на вид сього надприродного чоловіка. Він-же розмовляв з Богом, він-же наказував морю розступитися, він же за одним помахом палиці добував воду з каміння!

Гнів, який Мойсей душив в собі на вид роспусного поведення його народу, вибух повною силою!

І слушно!

Пяна товпа виступила проти Бога, подоптала його, Мойсееву, науку, знехтувала його напімнення — і покланяеться золотому божкови!

І гіркі слова докору попливи з уст Мойсеевих. Гнів запанував над ним і він не знав, що йому почати. Одна думка над усі иншi брала верх в його голові:

— Як годні такі люде, раби гріха, зрозуміти мої ідеали? Пощо здалися їм закони життя, які я несу їм, з гори Синай? Чому-б не махнути рукою на все і позволити їм покланятися золотому божкови? Вони-ж тільки до того здатні!

І Мойсей, піднісши таблиці, на яких були вириті Заповіти Божі, високо понад голову, кинув ними зі всеї сили об скалу.

На вид розбитих таблиць, він опамятався. Він відчув, немов би він розбив не гранітові таблиці, але свої ідеали, які плекав в своїй душі через довгі-довгі роки Він відчув, що розбив те, що конштувало його ціле життя...

І він запанував над своїм гнівом. Запанував і почав изнову стреміти до своеї ціли. Почав нанову відбудовувати таблиці законів... Але що більше, почав писати заповіди не лише на камінних таблицях, але і у серцях людських.

З тим Мойсей став ще більшим чоловіком, як перед тим. Він показав свою дійсну силу, свій характер. Він не знеохотився, не попав в роспуку, не зневірився. Він почав дальше вести свій нарід до обіцяної землі, аж доки, перед самою своею смертю, не побачив її.

Людей можна поділити на дві кляси: на матеріялістів й ідеалістів.

Загально беручи, матеріялісти се ті, які дбають в першій мірі про добробут свого тіла; ... ті, які важуть життя вагою тілесних вигод. Матеріялісти — се ті, які живуть тільки на те, щоби їсти і спати. Се ті, які поза маетком і тілесною вигодою не бачать більше нічого. Се ті, які заедно питають „А яка користь буде мені з сего або того? Кілько зароблю я на сім або на тім?" Се ті, які покланяються золотому телятеві — мамоні!

Вони говорять:

— Школа, церква, організація, поступ, освіта, патріотизм? — Все се, братчику, пусте, все дурниця. Давай, випємо ще по одній! Що ви кажете? Про Бога, про душу, про мораль, про обовязки та цілі життя? — все се, товаришу, нісенітниці. Ось, гляди, я побиваю твого короля своїм тузом! Так, все пусте, все нічого не варта! Один жолудок мій, ко-б здоровий був, один тільки доляр могутний, одна роскіш тіла!

Чи ви можете уявити собі світ з самих таких людей? Чи хотілиб ви жити в ньому, колиб всі люде були такими? Певно, що ні! Се була-б гидота, не життя!

Противні матеріялістам — ідеалісти. Ідеальна людина звертае головну увагу на духову сторону життя. Ідеальна людина не жие тільки для себе, але й для других. Вона вірить, що життя дане їй не на те, щоби тільки доглядати себе самого, а до того тільки свого тіла — жолудка, — але на те, щоби удосконалювати свій характер; вона вірить, що життя дане їй на те, щоби своею працею, на якім то полі не булоб, причинитися до поступу свого народу і цілого людства, причинитися до того, щоби зробити світ кращим, привітнійшим, ліпшим.

Всякі здобутки, які має сьогодня кождий нарід зокрема і людство взагалі, треба завдячувати в першій мірі людям — ідеалістам.

Кождий реформатор, — релігійний чи який инший, — був ідеалістом. Він ставив собі за мету ввести певну ідею в життя народу і віддавав тій справі весь свій час, всю свою енергію, ціле свое життя. І то навіть тоді, коли приходилось йому боротися проти найбільш завзятих і лютих ворогів його ідеї. А таких ворогів має кождий реформатор. Се зовсім зрозуміле: він сягае своїм розумом далеко вище і далеко дальше, як його сучасники і вони виступають проти нього хоч би вже через те саме, що нерозуміють його.

Американський президент Лінколн прославився головно тим, що за його старанням знесено в Америці невільництво. Нині нема ані одної людини в Канаді, а то й в Америці та в цілім цивілізованім світі, яка оборонялаб невільництво, але около 100 років тому назад невільництво вважалося за зовсім природний суспільний устрій, і Лінколнови приходилося вести завзяту і довгу боротьбу з прихильниками невільництва. Але він не піддавався. Кінець-кінців вибухла домашня війна, між противниками невільництва з одного боку, а прихильниками невільництва з другого в наслідок якої невільництво було знесене:

За свою оборону невільників Лінколн пожив смерти —

був замордований одним зі своїх противників. Пожив смерти, але не відрікся своїх ідеалів.

Панщина вважалася колись конечною формою суспільного устрою, ніби то Богом даною. Колиб проти панщини був виступив будь хто з не-кріпаків, то вважалиб були його за божевільного, за шкідливого для суспільности. Але з часом знайшлися люде, які зрозуміли, що панщина е великим злом і несправедливістю і почали боротися проти неї. І в тій боротьбі Правда, завдяки її вірних, неустрашимих приклонників, вийшла побідоносною: панщина була скасована, кріпаки були визволені зпід пяти панів

Коли Шевченко почав писати по українськи, то висміваля його за те не тільки Москалі, але й самі Українці. Вони говорили, що українська мова е мовою хлопів, що вона до літератури не надаеться. І не одну гірку чашу довелося Шевченкови за се випити. Але він не зважав ні на наруги, ні на політичні переслідування: стояв твердо при своїх поглядах і завзято боровся за свої ідеали. І кінець кінців вийшов побідником.

Добре, а кому-ж кождий реформатор, кождий ідеаліст має завдячувати свої остаточні успіхи?

Тільки самому собі: своїй витревалости, своїй непохитній вірі в слушність своеї справи. Ідеаліст віддае свое життя за свої ідеали, але ніколи не відрікається їх, ніколи не піддаеться зневірі.

На се можна навести сотки примірів навіть з нашої власної історії. Вона знае десятки, ба й сотки мучеників, які життя свое віддали за свої ідеали, але не відріклися їх. Вистарчить навести тільки такі всім знані імена, як Шевченко, Франко, Павлик...

До сих треба додати тисячі а то й міліони синів і дочок нашого народу, які зложили життя свое за свободу українського народу. За що вмирали всі герої українського народу, — від найдавніщих часів нашої історі по нинішний день, — як не за свої ідеали?

Або візьмім таки наше життя тут, в Канаді.

Ми тут, правда, маемо „жолудкових патріотів", які говорять, що український нарід в Канаді мусить загинути, що пуста вся наша робота, пусті всі наші заходи на релігійно-культурному полі. „До нічого, вони кажуть, і товариства і організації і бурси і церква, бо нас однако чекае неминуча смерть". Одним словом, все пусте, тільки жолудок важний і доляр могучий.

Але в нас е й такі, які инакше дивляться на світ Божий. Є в нас люде ідейні, гарні, працьовиті. І завдяки їм ми не тільки, що не вмираемо, але зростаемо. Завдяки їм ми маемо нині і організації й інституції і Рідну Церкву. Завдяки їм ми здобуваемо пошану і признання в наших сусідів.

Взяти хочби Українську Православну Церкву. Рух за Рідною Церквою в Канаді почався завдяки гурткови ідейних одиниць і вона сьогодня являеться найсильнійшою нашою церковно-народною організацією в Канаді. Ще нема сім років, як Українська Православна Церква мала всего чотирох священиків і кілька парохій. Були тоді люде, які говорили, що Українська Православна Церква в Канаді, се тільки мрія, яка ніколи не здійсниться. Але минуло всего шість років і Церква зросла до тої сили, що згрупувала коло себе найкращий наш елемент. А все се завдяки в першій мірі тим людям, які не боялися постояти за свої ідеали.

Велика дяка Богові за те, що Він в Своїй премудрости дав людині бажання стреміти до доброго, до кращого в життю. Велика дяка Богові за те, що запалив в душі людини іскру любови до поступу, до освіти, до правди Дяка йому за те, що осінив наш розум Своею святою правдою, яка направляе наші стопи по правдивій дорозі в життю. Дяка Богові ще й за те, що в нашій церковно-народній організації ґрупуються люде, які цінять кращі річи в життю, і які працюють з посвятою на славу Божу і для добра нашого народу.

С. В. С.

ЖЕРЕЛО ВОДИ ЖИВОЇ.

„Вода, що Я дам йому, жерелом води, що тече в життя вічне". — Ів. IV: 14.

— Всякий, хто пе воду сю, забажае знов. — Хто-ж напеться води, що Я дам йому, не забажае до віку; а вода, що дам йому, е жерелом води, що тече в життя вічне. (Ів. IV: 13-14).

Та промовив Божественний Спаситель до Самарянки при криниці Якова.

І сказала до Нього жінка:

— Добродію, дай мені сієї води, щоб не жаждувала ані ходила сюди черпати. (IV: 15) — не розуміючи, про якої води жерело говорив Христос.

Не про жерело води для тіла нашого, говорив Спаситель світа. Бо всякий, хто пе воду, щоб заспокоїти спрагу уст своїх, знов жаждувати-ме. Христос говорив про жерело води для духа нашого.

Тіло наше потребуе води задля вдержання свого дочасного життя. Дух наш потребуе води иншої, такої, яка дала-б йому силу до життя вічного. Душа наша спрагнена води із жерела, „що тече в життя вічне".

Безсмертна душа людини сотворена Вічним Духом, Котрий е Богом Правди. І Він — Сотворитель — влив у нашу душу вічно живе бажання правди. Та жажда правди, дарована духові людському його Творцем, е тією животворною силою, яка мае повести нас — образ і подобу Бога — до Нього, Вічної і Совершенної Правди.

І дух людський, що е образом Духа Божого, стремів і стремить до правди. Звідтіля появилися серед людського роду великі люде, фільософи, що старалися заспокоїти те високе й благородне, Богом дароване, стремління — шукали правди.

І всі вони намагалися найти силою свого духа дорогу до життя, яке вдоволило-б людське серце, бо розуміли, що правда мае проявлятися в життю людей. Кождий із них бажав прислужитися людству, що шукало щастя. І всілякі дороги й способи задля осягнення сієї мети вказували вони і вказують ще й досі.

Та ні одна із них не явилась вдоволяючою, — бо дух людський обмежений, у свойому розумові. Розум людський не е самим світлом, а тільки слабеньким відблеском правдивого Світла, Найвищого Розуму — Бога, як світло місяця е тільки відблеском світла сонця. Обмежена у свойому розумі людська істота не могла бути жерелом, яке заспокоїло-б спрагу духа людського, жажду правди.

То-ж найбільший наш Добродій і найлучший Отець наш, що на небі, обявив нам жерело, що може справді і на все заспокоїти нашу душу, „жерело води, що тече в життя вічне".

Тим жерелом води, що може заспокоїти вічну жажду правди у людського духа, — **наука Спасителя світа, наука Любови.** Вона е тим **„жерелом води, що тече в життя вічне".**

У Своїй божественній науці Син Божий і Богочоловік, Котрий е „дорогою і правдою і життям" для людського роду, обявив нам Правду, котрої прагне безсмертна душа людини, Правду, котра може вдоволить вповні людського духа, забезпечити йому правдиве щастя Він — **Христос — показав нам шлях до тієї Правди, Правди життя вічного для нашого безсмертного духа — щастя в дочасно- й грядучому, в Заповіті ЛЮБОВИ.**

Так! Правдивою дорогою до дійсного життя, до життя вічного — життя духа, правдивою дорогою до дійсного щастя, до щастя вічного — щастя духа, едино тільки ЛЮБОВ.

Ніякі, найкраще здавалося-б обдумані й обчислені теорії й закони задля заведення кращого життя між людьми не осягнули наміченої високої цілі: щастя людського роду. Не осягнули — бо опиралися на самому розумі, обмеженому розумі людини, та силі до переведення законів в життя. То-ж закони остали мертвими, бо не було у них живого духа, що надав би їм живих форм у життю громадянства, життю людства.

Доперва наука Христа, наука Любови, обявила спрагненому людському духові вповні вдоволяючу, бо **живу Правду,** показавши едино правдивий шлях до живої Правди — шлях живої всеохоплюючої Любови: „Люби Бога свого. Люби ближнього свого, як сам себе".

Тільки жива Правда може вдоволити живого людського духа — образ і подобу Бога, Духа Живого, дати йому щастя. Живою-ж Правда е тоді, коли проявляеться ділами. Тими-ж ділами, через які проявляеться Правда жива, — живі діла, діла Любови.

Тільки Любов може дати духові людському вдоволення і щастя. Любов Бога, що проявляеться через любов ближнього

Не будьмо-ж так, як Самарянка, що не зрозуміла слів Христа про жерело води живої. Зрозуміймо, що живе правдиве християнство в живій правдивій любові, любові Бога і ближніх. Зрозуміймо, що жива правдива любов Бога у живих, правдиво щирих ділах любови ближніх своїх.

Нехай же сіяе між усіми нами сонцем ясним та гріе нас своїм теплим промінням правдива Любов — взаїмна щира Любов в родинному, церковному й народньому громадянському життю! А станемо дійсно правдивими християнами. У наших серцях пічнеться царство Боже, царство Правди. Бо ми поклонятися-мемо Отцеві Небесному, як правдиві поклонники, „духом і правдою" — в любові Бога через живу любов ближніх.

Коли так розуміти-мемо християнство, що Царство Боже мае початися між нами, вже на землі у серцях наших, щирих, не лукавих, — тоді божественна наука Христа Спасителя, наука Любови, стане для нас справді **„жерелом води, що тече в життя вічне".** Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Лев Толстой.

З ІСКРИ ПОЖАР.

(Дальше).

Хотів ще щось сказати Гаврило, та затряслись у него і губи і щоки і він відвернувся до стіни. Намикалися навіть судді, дивлячись на Гаврила.

— Щоби він справді, — думають вони, — не зробив що злого сусідови, або й собі самому!

І став говорити старенький суддя:

— А ось що, братчики: погодіться ви ліпше по доброму! Ти, брате Гаврило, — чи добре ти зробив, що ударив вагітну жінку? Ну, добре, що Бог помилував; а то який би був заподіяв гріх! Чи добре? Ти послухай мене та поклонись йому; а він тобі дарує. Ми перепишемо се рішення.

Почув се писар та й каже:

— Так не можна, бо після 117-го параграфу не було добровільної угоди а запало рішення суду і рішення повинно увійти в силу.

Але суддя не послухав писаря.

— От, — каже, — свербить язик! Перший параґраф, брате, памятати на Бога; а Бог велів погодитися.

І став суддя знов умовляти мужиків, але надаремно; не послухав його Гаврило.

— Мені, — каже, — без одного пятьдесять літ, у мене жонатий син, і з роду мене не били; а тепер такий Іван привів мене під різки, і я йому маю поклонитися! Ну, нехай буде; попамятає мене Іван!

Знову затремтів голос у Гаврила; не міг більше говорити. Він повернувся і вийшов.

Від уряду до хати було десять верст; Іван пізно вернувся домів, — вже жінки вийшли стрічати худобу.

Випряг він коня, нагодував і увійшов в хату. В хаті не було нікого. Діти не вернули ще з поля, а жінки стрічали худобу. Увійшов Іван в хату, сів на лаві і задумався. Пригадав він собі, як Гавриїлови оголосили рішення і як він побілів і відвернувся до стіни. І защеміло у него серце. Прирівнав він до себе, колиб його присудили висічи. І жаль йому стало Гаврила. І чує він: закашлявся старий на печі, обернувся, спустив ноги і зліз з печі. Зсунувся старий, приволікся до лави і сів, бо втомився. Відкашлявся, оперся об стіл і каже:

— Що-ж? Засудили?

— Присудили двайцять різок, — відказав Іван.

Похитав старий головою і каже:

— Зле, Іване, ти робиш. Ох, зле! Не йому, а собі зле робиш. Ну, висічуть йому спину; а тобі полекшає від того? Що?

— Пізнійше не буде! — сказав Іван.

— Що не буде? Чи-ж він гірше робить від тебе?

Розсердився Іван і каже:

— Як то, що він мені зробив? Він був би мені жінку вбив на смерть! Та він і тепер грозить мене спалити. Що-ж, клянятись йому за те?

Зітхнув старий і каже:

— По всьому вільному світі ти Іване ходиш і їздиш, а я на печі вже кілька літ лежу; ось ти й думаєш, що ти все видиш, а я нічого не виджу. Ні, сину, тобі нічого не видно, тобі злість очі заступила. Чужі гріхи перед очима, а свої за спиною. Ти сказав, що він зле робить... Коли би він оден зле робив, не було би лиха. Чи лихо між людьми від одного заводиться? Лихо між двома. Його зло тобі видно, а свойого ти не бачиш. Якби він сам був злий, а ти добрий, лиха би не було. А бороду хто йому висмикнув? А по судах хто його тягав? А всього на него виговорюєш. Сам погано живеш, і від того йде лихо. Не так я, сину, жив і не так вас учив. Ми, із старим, з його батьком, — чи так жили? Ми жили по сусідськи! У него вийшла мука, прийде жінка: „Дядьку Флоре, муки треба!" „Іди, молодице, до комори та набери, кілько треба". У него бувало нема кого з кіньми післати: „Іди, Івасю, з кіньми!" Або у мене не стане чого, — іду до него: „Дядьку Гордію, того а того треба". „Бери, дядьку Флоре!" Оттак у нас бувало й легко було нам жити. А тепер що? Отсе колись тут росказував жовнір за Плевну. Що-ж, у вас тепер війна гірше тої Плевни. Чи се життя? Не гріх то? Ти мущина; ти господар дому; від тебе йде примір. А чи того учиш свою жінку та дітей? Собачитися! Ось колись отсе чую, Тараско, той смаркачина, лає тітку Ірину при матері, а матір сміється. Чи то добре? Від тебе-ж іде примір. Ти в дурі своїй подумай: Чи годиться так? Ти мені слово, а я два; ти мене в лице, а я тобі два рази? Ні сину; Христос по світі ходив та не так нас учив. Тобі слово, а ти змовчи; його самого совість переконає. Оттак Він учив нас! Тобі раз в лице, а ти настався ще; на, бий, коли я заслужив. А його совість зганить; він і покориться і тебе послухає. Так то Він нам приказував, а не носа задирати. Що-ж, мовчиш? Чи добре я говорю?

Мовчить Іван, слухає.

Закашлявся старий, на силу відпочав, та знову став говорити:

— Ти думаєш, що Христос нас зле учив? А тож усе для нас, для нашого добра. Ти бодай про земне життя подумай! Чи тобі ліпше — чи гірше стало від тоді, як у нас отта Плевна завелася? Порахуй, кілько добра ти протратив на суди, кілько проїздив та прохарчував? У тебе сини — такі орли піднялись; тобі би жити та в гору йти: а у тебе достатки стали маліти. А від чого? Все від того — від гордости твоєї! Тобі з дітьми треба в поле їхати, та сіяти, а тебе злоба жене до суду. Не в час зореш, не в час посієш, то вона, матінка, й не зародить. Овес чому не вродився? Ти коли його сіяв? З міста приїхав. А що висудив? Собі на шию! Ех, сину! Ти памятай на свою роботу, роби з дітьми на полі та дома, а скривдить тебе хто, так ти по Божому вибач, а й в роботі буде тобі вільнійше і на душі все у тебе буде легко.

Не відзивається Іван.

— Ось, що, Івасю! Послухай мене старого! Піди ти, запряжи малого, їдь зараз таки в управу, полагодь там усі справи і піди рано до Гаврила, погодись з ним по Божому та до себе запроси — завтра і так свято, постав самоварчик і розвяжи всі гріхи, щоби їх більше не було, та і жінці і дітям закажи.

Відітхнув старий, помовчав трошки, а там продовжав дальше:

— Іди, Івасю, не відкладай! Гаси вогонь в початку; а розгориться — тоді його не спиниш.

Хотів старий ще щось сказати, та не доказав: прийшли жінки до хати, зацокотіли як сороки. До них вже всі вісти дійшли, і як Гаврила засудили на різки і як він хвалився спалити. Всьо довідалися і свого додали і вже з Гавриловою жінкою вспіли на вигоні вилаятися. Стали розказувати, як їм Гаврилова невістка грозила референтом; референт мов тягне за Гаврилом, він усю справу тепер переверне. А учитель мав уже другу просьбу написати на Івана до самого царя; а в просьбі тій списано все, і за сворін і за город, і половина господарства тепер на них перейде.

Вислухав їх Іван і знов у него похололо на серці; і він постановйв миритись з Гаврилом.

У господаря в хаті все роботи богато. Не починав Іван розмови з жінками, а встав, вийшов з хати і пішов на гумно та до стодоли. Поки упорався з роботою, вже й сонечко зайшло за хату, приїхали й діти з поля. Вони орали під зиму на ярину. Стрів їх Іван, розпитав про роботу, поміг уладнатися, відложив розірваний хомут до направи; хотів ще попритати жердки під шопу, та вже цілком смерклося.

— Тепер повечеряти та лягати спати! — подумав собі Іван; взяв розірваний хомут і пішов до хати.

До того часу, за пильною роботою, Іван забув про Гаврила і про те, що говорив йому батько. Ледви дійшов до дверий і вступив в сіни, аж чує: зза плота лає когось сусід хрипливим голосом. Спинився Іван, постояв, послухав, поки Гаврило лаявся; похитав головою і пішов до хати.

Ввійшов він у хату. В хаті засвітили: молодиця в куті сидить за кужелю, стара ладить вечерю, старший син крутить волоки до постолів, другий сидить при столі з книжкою, Тараско збирається на ніч.

В хаті все гарно, весело, колиб не те лихо, лихий сусід. Ввійшов Іван сердитий, скинув кітку з лавки і насварив на жінок, що шафлик не на місці. І не сходили йому з думки Гаврилові слова, як то він на суді відгрожувався і як отщо про когось хрипливим голосом гукнув: „Убити його варто"!

(Докінчення буде).

ВЛАДИКО, ТВОРЧЕ ВСЬОГО СВІТА.

(По псалому VI.)

Владико, Творче всього світа,
Чому гнівом на нас палаєш
І на Твої [illegible] діти
Ти [illegible] сипнеш?
Помилуй, Боже, Україну,
Народ закутий у кайдани,
Та у нову страшну руїну
Дай лік на наші тяжкі рани.
Бо в крові нас враги скупали,
[illegible] смерть віло
В тривозі ми безрадні стали,
Без сили на святее діло.
Останки сил у нас маліють,
Враги зривають цвіт народу,
І сильні злобою радіють:
Не стане вкраїнського народу.
І серце Неньки-України
В крові, з тяжкого болю вяне,
Що в час найтяжчої руїни
Борців за волю їй не стане.
Ридає Мати безпотішна
Та над долею тяжкою,
І ослабає безпомічна
Під яничарською рукою.
І душу нашу огорнула
Тяжка розпука у неволі:
Невже-ж на все про нас забула
Господня милість у недолі?!
О, зглянься, Боже наш, над нами.
Не дай живцем нам пропадати!
Ратуй нас перед ворогами,
Що правду раді поховати!
Почуй дітей Твоїх моління,
Вилічи рани, дай нам сили!
Пішли нам, Праведний, спасіння
І піднеси нас із могили!
Нехай не зрадіють лукаві,
Що правду й волю поборили.
А хай засяють в повній славі
Величні Божії глаголи.

Тарас Дмитренко.

Проф. І. Огієнко.

СВЯТИЙ МЕТОДІЙ У ВЯЗНИЦІ.

(Дальше).

Суд над Методієм був чистою сваволею: архиєпископа, та ще до того й папського леґата, міг судити тільки патріярх. Але зальцбурґський архиєпископ не визнав призначення Риму, став дибки проти нього і засудив Методія. Засудив безправно, безпричинно, бо за що було власне судити? Тепер Методій прийшов з наказу папи як леґат його, а Богослуження славянською мовою затвердив і поблагословив той самий папа, — де-ж канонічна причина віддати Методія судови? Звичайно, причина була одна: отся „нова наука" Методія — Богослуження народньою мовою — розбуджувала в славянському народові сильні самостійницькі почуття, підносила його на дусі, додавала йому національної гідности, взагалі — витворювала „сепаратизм", а все се було таким невигідним для Німців, що хотіли раз уже покінчити з тими неспокійними Мораванами. Можна було ще погодитися з тим, щоби Мораво-Панонська епархія відійшла собі впрост до Риму, — будуть з того, правда, великі матеріяльні втрати, увірветься десятина, але-ж край таки лишиться під Німцями, — колиб папа прислав був римського архиєпископа з латинською мовою та наукою. Але необережний папа прислав „лукавого" Грека, котрий будує нову церкву так, що коли вона не зможе припасти Візантії, то Німцям уже у всякому разі не припаде. Німці вжили усіх заходів, і творець самостійної моравської церкви опинився в їхніх руках, а на моравському престолі сидів тепер їхній прихильник. Чи також в такий зручний момент німецьке патріотичне духовенство уважалоб на канони, що були проти них, і послухалося папи?

І Методій опинився в тюрмі, у вязниці тяжкій та принижуючій. Опинився там по довгих моральних знущаннях та по нелюдських фізичних катуваннях. Опинився серед лютих ворогів, серед тих запеклих триязичників, з якими так завзято боровся його покійний брат, боровся й він сам. Не змогли пилатники прибрати до рук своїх того „новатора" Константина, за те могли тепер до схочу помститися на браті його, на його наслідникові, що навіть самого папу „окрутив" своєю еретичною „новою наукою" ...

І коло трох років промучився в тяжкій монастирській вязниці перший архиєпископ моравський. Вимагав він не один раз правдивого суду над собою в Римі, — та хто його послухає тепер? Писав він до Риму, пересказував післанцями, — але Рим уперто мовчав, бо листи Методієві перехоплювано, та й в самому Римі порядки не були нормальними... І старий архиєпископ — Методію було тоді десь попад 50 років — мусів катуватися в нелюдських умовинах тяжкої вязниці.

Дійсно, безмірно траґічна картина: закований в кайдани, принижений та забутий, червіє сивий перший архиєпископ славянський в тіснім монастирськім увязненні, червіє й конає, безсилий хоч чимсь боронитися проти знущання ворогів, що його постійно оточували й пильно стерегли... Певне, богато гірких дум передумав Методій за час свого довгого увязнення, і певне ще сильнійше скріпився у своїх переконаннях в правдивости й необхідности для Славян Богослуження народньою мовою. Так глибоко вірив він в сю величну ідею любого брата свого, в ту ідею, що в її обороні передчасно поклав Константин і життя своє. І тепер він мав би може зрадити сій ідеї й пристати самому на триязичну ересь? Перестати правити Служби Божі живою мовою? Ні, Методій ще так виразно памятав слова передсмертної молитви брата свого: „Господи, Боже мій, вигуби триязичную ересь!" Памятав він і передсмертне прохання Константинове до нього — не сміти ради вигід цьогосвітних „кидати науки своєї", як каже Життя Константина. Терпіння та муки дійсно змушують слабих до зради своїм переконанням, але людей сильної волі вони тільки ще більше зміцнюють на дусі.

У сей час відбулася зміна на папському престолі: слабовільного Адріяна II замінив з 14 грудня 872 р. (був папою аж по 15 грудня 882) енерґійний та невтомний Іван VIII, тонкий дипльомат та впертий практик; перед тим він 20 років був архидіяконом в Римі, і певне знав особисто обою святих братів, Константина та Методія. От сей папа енерґійно взявся визволяти Методія з вязниці.

Іван VIII не любив Німців і був все по стороні королів франконських. Видно, неканонічний суд над Методієм та його безправне увязнення зачепили тепер папську амбіцію й розлютили Івана VIII. Чутливий дипльомат, він відразу побачив, як справа сього неоправданого увязнення може пошкодити йому не тільки в очах Славян, але і в самій Візантії, де певно знали про увязнення свого післянця Методія.

А на Моравії дуже скоро трафилися важливі події, яких Німці ніяк не чекали. Засівши Святополк на престолі зрадженого дядька свого, переконався відразу, що Німці йому не приятелі. Він бачив, що нарід прягне до самостійности, і косим оком поглядає на його німецькі залицяння; се привело князя до скорого опамятання, і поставило його на ту саму дорогу, що нею ціле життя своє йшов і Ростислав. Тепер Святополк обеднав Моравію, бо до неї він прилучив і свою Нитрянщину. Але німецькі намісники, Енгельскальк та Вільгельм, пильним оком сторожили Святополка, і скоро підмітили його самостійницькі наміри. Вони донесли про се Карломанові, а той негайно покликав князя до себе на суд весною в 871 р. Суд був короткий: Святополка замкнули до вязниці, а там його чекала доля зрадженого Ростислава...

Та не скорився вільнолюбний моравський нарід на таку сваволю. Бачив він, що Німці увязнили вже двох їхніх князів, увязнили й старого їхнього архиєпископа, — і завзято повстав проти ворогів. На чолі повстання став священик чернець Словомир, родич арештованих князів і певне учень св. братів. Повстання відразу приняло великі розміри й охопило цілу Моравію; Німців скрізь почали дошкульно бити.

Щоби вирвати в повстанців гасло, за яке вони билися, Карломан випускає Святополка на волю, щедро обдарувавши його та перепросивши за арештування, а також посилає його на чолі великого німецького війська проти повстанців.

Святополк охоче приймає предложення, і з військом йде на Моравію, а там тихо дає знати, чого саме він прийшов. Так дійшов Святополк аж до Велеграду, столиці Моравії, а там став на чолі моравського війська, і несподівано сильно вдарив на Німців. Більша частина німецького війська була перебита... Моравія знову стала незалежною, а нарід вибачив Святополкові його нелюдський вчинок супроти Ростислава.

Святополк добре знав, що Німці попильнують зараз же відімстити йому за сю „зраду", а тому почав горячково готуватися до нової війни. Для сього він закликає до себе на спілку Чехів, а щоби союз став тіснійшим, оженився в осени 871 р. з Людомирою, сестрою чеського князя Боривоя (як молода їхала до Моравії, на неї напав епископ вюрцбурґський Арнт, з своїм військом, і молоду спасли від нього тільки хитрістю). На другий рік, в 872 р. два величезних війська напали на Святополка: одне, під проводом архиєпископа майнцького, напало на Чехів і дуже їх побило; друге військо, під проводом Карломана, пішло на Моравію, але Святополк витовк його до ноги... А в 873-м році, не чекаючи нового нападу німецького, Святополк з великим військом, сміливо перейшов Дунай — і страшно сплюндрував Баварію; Німці скрізь з жахом утікали, а Святополк усе палив та руйнував на своїм шляху, мстячи Німцям за такі самі розрухи його рідного краю... Побачивши Людовик Німецький, що війну програно остаточно, став просити Святополка помиритися.

Такий настав політичний стан Моравії в той час, як Методія морено в швабській тюрмі. Як бачимо, положення се голосно наказувало папі Івану VIII заступитися за невинного вязня; не виключене, що й сам провідник моравських повстанців, священик Словомир, не забув також про увязненого моравського архиєпископа, і нагадував про се Святополкові, а може давав знати й до Риму. Справа болгарська так само змушувала Івана VIII заступитися за Методія: папа енерґійно домагався від Візантії передачі йому болгарської церкви, але приклад з Методієм голосно говорив, як Рим боронить славянських ієрархів, коли вони лишаються православними. Ось через усе се папа Іван VIII змушений був боронити Методія не з якоїсь прихильности до нього, а тільки боронячи свої права на Мораво-паннонську епархію та з політичних тодішніх мотивів.

(Докінчення буде).

ВИРИВКИ З СТАРИХ КНИГ.

З нещирим чоловіком не входи в ніяку справу — ні спільну працю, ні бесіду, ні не вибирайся з ним в дорогу. Він буде тобі тягаром.

Коли приходиться тобі поріжнитися з людьми, не доводи незгоди до крайности. Може прийде час, коли тобі знов треба буде з людьми для спільної праці зійтися. Твоє непорозуміння з людьми не повинно бути таке велике, щоби загороджувало тобі дороги до людей, або людям до тебе.

Коли говориш про свого противника, памятай, що він може стати колись твоїм товаришем.

Зробив ти кому мале зло, — уважай його великим. Зробив ти кому велике добро — уважай його малим.

Боже благословення зійде на того, хто помагає убогому. Подвійне благословення дістане той, хто помагаючи убогому, відноситься до нього щиро.

Коли ви ще не вирівнали передплату за „Православний Вістник", то зробіть се зараз. За ґазету треба платити, як і за все инше.

НА ПОБІЛЬШЕННЯ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

На послідній сесії Пятого Українського Православного Собору, який відбувся 20—21 липня, 1927, в Саскатуні, Саск., обговорювано справу нашого органу і вирішено, що „Православний Вістник" має бути побільшений при найблищій нагоді так, щоби виходив хотяй два рази на місяць, а що на таке побільшення треба відповідного фонду, то рішено звернутися до українського православного загалу з закликом, прийти в поміч нашому видавництву в формі добровільних жертв. Збірку на фонд побільшення „Православного Вістника" започатковано таки на Соборі, коли то зложено 125 долярів готівкою і декляровано 28 долярів.

Віримо, що кождому православному Українцеви ходить о те, щоби орган його Церкви виходив як найчастійше і що ніхто не пожалує дати від себе бодай малу жертву на побільшення „Православного Вістника". Звертаємося отже до всіх вірних Української Православної Церкви зі щирою просьбою, причинитися до сього богоугодного діла.

Жертви на побільшення „Православного Вістника" дотепер готівкою зложили:

Свящ. П. Мельничук	$25.00
Гром. В. Свистун	15.00
Свящ. Петро Самець	10.00
Гром. Г. Сліпченко	10.00
Гром. Ник. Харук, Веґревил	10.00
Гром. Д. Мензак, Форт Віліям	5.00
Гром. І. Мисак, Пюнічай	5.00
Гром. Дм. Шапка, Брендон	5.00
Гром. Юліян Стечишин,	5.00
Свящ. М. Подольський	5.00
Свящ. Е. Грицина	5.00
Прот. В. Кудрик	5.00
Прот. С. В. Савчук	5.00
Свящ. Вол. Слюзар	5.00
Гром. С. Возняк, Бруксбі,	2.00
Гром. В. С. Ковбуз, Мічам	2.00
Гром. Дм. Малиш, Вилловбрук	1.00
Гром. Н. Козакевич, Ґудів	1.00
Гром. Н. Кушлай, Ґудів	1.00
Гром. Т. Мочульський, Вітков	1.00
Гром. А. Пилипів, Фенвуд	1.00
Пані Мисак, Пюнічай, Саск.	1.00
Разом	$125.00

ДЕКЛЯРУВАЛИ.

Свящ. П. Самець	15.00
Гром. Дм. Шапка,	5.00
Гром. В. С. Ковбуз	3.00
Гром. Ю. Стечишин	5.00
Разом	$28.00

Жертви слати на адресу.
THE ORTHODOX HERALD
Box 3684 Winnipeg, Man.

Релігійний Фонд Укр. Православної Церкви.

Колектував о. прот. К. Кирстюк.

Ґудів, Саск.:

Іван Щурко	$10.00
Яким Мартинюк	5.00
Іван Костишин	5.00
Максим Шпак	2.00
С. Б. Микитюк, учитель	10.00
Марія Катеринич, учителька	10.00
Никола Козакевич	3.00
Никола Пилипів	20.00
Іван Пилипів	2.00
Гринько Савчин	5.00
Федір Терлецький	.50
Прокоп Коліковнч	2.00
Пані Настуня Мачула жена Мих.	2.00
Янко Ліщ	1.00
Олекса Баляс	2.00
Михайло Бойко	1.00
Дмитро Чабан	2.00
П-ні Парася Мельник ж. Федора	1.00
Аксентій Загарія	5.00
Юрій Гребенюк	2.00
Гнат Козакевич	5.00
Пані Катерина Козакевич ж. Гн.	2.00
Дмитро Лисичський	5.00
Федір Скоробогач	2.00
Олекса Петрів	2.00
Андрій М. Пилипів	1.00
Андрій Лозінський	2.00
Федір Кушнір	5.00
Дмитро Зварич	2.00
Іван Кузій	1.00
Никола Дорош	1.00
Пані Анна Шпак, ж. Максима	2.00
Стефан Глібовіцький	1.00
Пані Настасія Мартинюк ж. Як.	1.00
Пані Настасія Щурко, ж. Ів.	1.00
Пані Олена Павлишин (вдова)	1.00
Петро Зварич	5.00
Яків Чухрун	2.00

Габард, Саск.:

Андрій Ковалів	2.00
Іван Ковалів	2.00
Василь Буряник	5.00
Онуфрій Чорней	1.00

Фонвуд, Саск.:

Никола Пилат	10.00
Михайло Орищак	5.00
Федь Титенич, Айтуна, Саск.	2.00
Пані А. Титенич, ж. Фед.	1.25
Николай Бойкович, Айтуна,	1.00
Михайло Калинчук, Айтуна	1.00
Василь Савчин, Лорлі, Саск.	2.00

(Дальше буде).

Консисторія Укр. Греко Пав. Церкви в Канаді.

В ЧІМ СИЛА НАРОДУ?

Сила народу не в чисельности, не в тім, як великі простори землі він занимає, але в тім, яка є його свідомість і чи він є все готовий до жертвенности.

Коли Ви ще не жертвували на Український Православний Собор, так жертвуйте нині, засилаючи жертву на адресу:
M. I. BLOCK, — 210 DUFFERIN AVE., — WINNIPEG, MAN.

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

З Новим Роком почав виходити в Шікаго, Злучені Держави, місячний журнал п. заг.:
„СІЯЧ"
орган Української Православної Церкви в Злучених Державах. — „СІЯЧ" появився на місце „Дніпра", який заперестав виходити з кінцем 1926 року.
Передплата „СІЯЧА" на Канаду виносить $2.50 річно.
Адреса:
THE SOWER, — 1944 W. Erie St., — CHICAGO, ILL.

ЗРІСТ РЕЛІҐІЙНОСТИ В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

Московський комуністичний часопис „Труд" доносить, що протиреліґійна пропаґанда, ведена з великим накладом грошей і праці, принесла одну невдачу. Часопис констатує, що реліґійний рух огорнув навіть широкі кола російського пролетаріяту. Робітники всяких промислових підприємств взялися до будовання церков, не жалуючи часу й засобів. Православні церкви будують часто зараз коло фабрик. Так приміром побудовано церкву при комуністичній фабриці „Комуністичний розвиток" у Володимирі. Инша фабрика в Пензі виставила також церкву для своїх робітників. Так само і в инших фабричних осередках в Росії будують робітники церкви. Протиреліґійні маніфестації кінчаться часто потурбованням їх проводирів.

ЗІРВАЛИ З ЕП. БОГАЧЕВСЬКИМ.

Українська греко-католицька парохія св. Петра й Павла в Куртіс Бей, Меріленд, Злучені Держави, заявила через свій церковний уряд, що вона зриває з рутенським епископом Богачевським всякі зносини.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ

повинен в себе мати образи тих борців за наше краще майбутне, котрі тепер на Великій Україні працюють над визволенням нашого народу з кайданів московського церковного поневолення і стоять на чолі Рідної Церкви Українського Народу „Епископат Української Автокефальної Православної Церкви". Велика, дуже добре виконана світлина, де на тлі подій церковної історії представлений Апостол духовного відродження українського народу Митрополит Василь Лепківський зі всім Епископатом. Розмір 22X17. Два примірники з поясненями на листках й пересилкою дорученим пакунком коштують всього один доляр. Замовлення слати на адресу:
Kost Zinetych
Proftova ulice 341
Zazne Podebrady.
Chechoslovakia, Europe.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

За старанням кількох щирих православних громадян в Коністон, Он., ми відограли 4-го червня, 1927 р. представлення під назвою „Як жінки чоловіків морочать", на ціль греко-православного Собору в Вінніпеґу. В представленню брали участь слідуючі особи: За Ничипіра — Антін Карпяк, Настю — пані Анна Вандзяк, Москаля — Йосиф Щудло, Опанаса — Петро Грицай, Ганну — Доця Кулик, фельдфебля — Ілько Білаш.

Чистого доходу з представлення остало $4.50. До того ще зібрано добровільні жертви від слідуючих осіб:

По 1 дол.: Ю. Вецал, Т. Бігун, Ілько Білаш, А. Корпяк, П. Моткалюк, П. Грицай, С. Чорний.

По 25 ц.: Д. Паращук, С. Кулик.

Разом переслано на Собор в Вінніпеґу $12.00

Щире Спасибі всім аматорам і жертводавцям.

Д. Паращук.

Олекса Бородій, Сокаль, Саск.	2.00
Т. Золотуха, Мус Джьо, Саск.	2.00
П. Л. Самець, Келд, Ман.	5.00
І. Вінтоник, Сокаль, Саск.	5.00
Н. Н., з Брендону	5.00

Православний Календар

НА РІК 1927

СЕРПЕНЬ.

1 П. Мокрини
2 В. Іллі прор.
3 С. Симеона юрод.
4 Ч. Марії Магд.
5 П. Теофіля, Трофима
6 С. Бориса і Гліба

7 Н. 8. по С. † Усп. св. Анни
8 П. Ермолая
9 В. Пантелеймона
10 С. Прохора, Нікон.
11 Ч. Калин., Серафини
12 П. Сили, Андроника
13 С. Евдокима правед.

14 Н. 9. по С. Маков.
15 П. Перен. мощ св. Стефана
16 В. Ісаакія і Дал.
17 С. 7 отр. в Еф., Евдок.
18 Ч. Евсигнія
19 П. Преобр. Господ.
20 С. Дом., Пульхерії

21 10. по С. Еміліяна
22 П. Матея ап.
23 В. Лаврентія м.
24 С. Евпла, Клявдії
25 Ч. Фотія, Аникити
26 П. Максима
27 С. Михея, Теод. п.

28 Н. 11 по С. Усп. Пр. Богородиці
29 П. Перенес. обр. Госп.
30 В. Мирона м.
31 С. Фльора і Лавра

С. Ковбель, Вінніпеґ,	1.00
Л. Гавалко, Кріпсдейл, Алта	1.00
Л. Івашук, Сенді Лейк, Ман.	.50
М. Хариш, Вінніпеґ, Ман.	2.00
Г. Сидор, Транскона	1.00

Збірка з нагоди імения Параскевії Пилипів, дочки А. Пилипова в Ґудів, Саск., дня 20 червня. Збирала сама Параскевія Пилипів; переслав С. Б. Микитюк. Жертвували

По 1 дол. п-на П. Пилипів, о. П. Самець, С. Б. Микитюк, В. Савчин, пані М. Савчин, Іван Савчин (син), Ф. Кушнір, Н. Пилат, В. Галик, п. Федук, І. Паланичка, Ф. Кушнір, (з Шіго), Г. Козакевич, п-на М. Катеринич, п-на А. Пілюк, Н. Козакевич

По 50 цт.: Ю. Матковський, п-ні М. Пилат,

По 25 цт.: п-ні Н. Галик.

Разом	$17.25
Іван Мадюк, Саскатун	5.00
Василь Буряник, Габбард, Саск	5.00
Н. Іванусів, Вінніпеґ,	2.00
А. Ґренюх, Лейлівуд, Ман.	5.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА"

Федір Мушій, Мензі, Ман.	.50
Василь Буряник, Гобард, Саск.	1.00
Н. Залозецький, Вінніпеґ	.25
П. Сведак, Гендон, Саск.	2.00
Ф. Третяк, Рама, Саск	.25
Свящ. Е. Грицина, Шіго, Саск.	.50
Іван Нагуляк, Форт Віліям, Онт.	1.00
Петро Лисак, Форт Віліям	.20
Н. Шевчук, Ролю, Саск.	.25

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

СЕРПЕНЬ, 1927.

7. — Неділя 8 по Зісланню Святого Духа: Голос 7. Утр. Єв. Ів. XX: 11—18; Літ: Ап. І. Корин. I: 10 — 18; Єв. Мат. XIV: 14—22.

14 — Неділя 9 по Зісланню Святого Духа: Голос 8. Утр. Єв. Ів. XX: 19—31. Літ: Ап. І. Корин. III: 9 — 17; Єв. Мат. XIV: 22—34.

19 — Пятниця — Преображення Господнє: Утр. Єв. Лук. IX: 28—36; Літ. Ап. Петра I: 10—19; Єв. Мат. XVII: 1—9. Після заамвонної молитви освячується садовина.

21 — Неділя 10 по Зісланню Святого Духа: Голос I. Утр. Єв. Ів. XXI: 1—14; Літ. Ап. І. Корин. IV: 9—16; Єв. Мат. XVII: 14—23.

28 — Неділя 11 по Зісланню Святого Духа і Успення Пресв. Богородиці: Голос 2. Утр: Еван. Ів. XXI: 15—25. Літ: Ап. І. Коринт. IX: 2—12 і Филипия II: 5—11, Єв. Мат. XVIII: 23—35 і Лук. X: 38—42; XI: 27—28.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., СЕРПЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (41) 8

МАХІНАЦІЇ ПОЛЬСЬКИХ ЄЗУЇТІВ НА ХОЛМЩИНІ.

Пишуть до львівського „Діла":

Дивним дивом вертають тучаси єзуїтських надуживань з початку 17 століття: реліґійні розярення і боротьба на тлі реліґійного переслідування тут у повнім ході, хоч се в 20 віці приносить ганьбу польським церковним кругам. Ось кілька з багатьох прикладів. В останню суботу і неділю до села Костомолоти, положеного над самим Бугом на Підляші, села чисто українського, родинного села посла д-ра Дмитріюка, приїхав православний священник Медвідь, запрошений селянами для відправи богослуження. А що єзуїти хотіли вже там посадити свого ксьондза, то при помочі поліції, зібраної з околиці, з Кодня, а навіть з Білої, не допустили до відправи, відібрали від старших братів насильно ключі й багнетами поліції вигнали людей й священика та замкнули церкву і ключі забрали. Розярені люде ніяк не хотіли віддати церкви і мало не прийшло до розливу крови, що зрештою грозить в найближчій будуччині.

Недавно знов на весну 1927 року забрали єзуїти насильно церкву в селі Бзіте (пов. Краснийстав), при чім були заворушення, а опісля з підпалу (5 підпалів було!) погоріло в місці 15 латинників.

З церкви в містечку Кодень єзуїти забрали чудотворну ікону і возять її по Польщі та показують людям. І в цій церкві засіли єзуїти.

МША НА СЛОВІНСЬКІЙ МОВІ.

Папа римський затвердив нове видання мші в мові словінській. На просьбу загребського епископа, по сьому виданю на словінській мові дозволено відправляти мшу в костелах. А чому папа не позволить греко-католикам правити Службу Божу в українській мові?

ЗНЕВАЖЕННЯ ОСТАНКІВ НЕБІЖЧИКА.

Ксьондз Бончар з Ясьмежі наказав викопати й усунути з цвинтаря тлінні останки дитини за те, що родичі сеї дитини перейшла до „Польської Народової Церкви". Батько дитини Франц Мазур заскаржив ксьондза до суду, й суд засудив кс. Бочара на 14 днів арешту.

РИМ ЗАТВЕРДИВ ЦЕЛІБАТ.

За останних кілька років уніятські епископи перестала ставити на священиків жонатих, запроваджуючи таким робом ступнево целібат уніятських священиків. Уніяти почали з сього приводу знімати голос і робити заходи в Римі, аби було покладено беззаконні кінець. Преса галицька питання ставила все в такій площині, що се є самоволя перемиського і станиславівського епископів, бо львівська епархія ще жонатих на священиків ставила. Аж нарешті тепер прийшла на жалоби відповідь з Риму. Ся відповідь має форму післаня до перемиського епископа Коциловського й говорить, що Рим не бачить в діяльности епископа нічого, що противилосяб законам церкви і роспорядкам папського престолу. А таким чином „кождий тямущий зрозуміє, що тим письмом Рим затвердив целібат в уніятській церкві", жалуються уніяти.

ПОКИНУЛИ ФІЛАДЕЛФІЙСЬКУ КАТЕДРУ.

В неділю, 14 серпня, в Філаделфії, Па. (Злучені Держави) було відправлене в церкві при Норт 9-ій вулиці осібне богослуження для тих греко-католиків, які зірвали з рутенством еп. Богачевського. На богослуженню було понад 400 парохіян, які відбули по богослуженню мітинґ в галі під церквою і рішили це ходити до катедри еп. Богачевського так довго, доки її майно не перейде в заряд громади.

ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ.

Серед протестантів виникл думка встановлення протестантського патріярхату в Єрусалимі. Найбільше сю думку піддержують Шведи. Вони виставляють кандидатом на се становище Задерблюма, архиепископа Упсальського.

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ РІЧНОЇ ПЛАТНІ.

Пресбитеріянська парафія в Монтреалю, яка є в злуці з пресбитеріянською церквою в Злучених Державах, запросила професора Кер-а з Вінніпеґу, щоби був її парохом. Згадана парафія належить до найбогатших парафій в Канаді і запропонувала професорови Кер-ови десять тисяч долярів річної платні, коли що він погодиться стати її парохом.

РОЗВАЛ ПОДРУЖОГО ЖИТТЯ.

Радянське подружне право, яке робить шлюби й розводи дуже легенькими, цілковито здеморалізувало населення. Навіть комуністичні ґазети починають з сього приводу робити алярм. Петроградська „Красная Ґазета" стверджує, що 25 на сто подруж у Петрограді тривають від двох до шести тижнів. Найчастійше женяться й розводяться як раз члени комуністичної партії.

Згадана ґазета каже, що найбільше женяться в дні, коли одержують платню, а розводяться, коли в кишені не буває грошей. Уже в кілька днів по виплаті подружжі й розводові бюра переповнені жінками з попідбиваними очима, ранами й иншими доказами, що їх чоловіки пропили свою платню в радянських коршмах.

По радянському праву для розводу вистарчає заява одної сторони. З сього користуються молодці-комуністи й розводяться потайки від своїх жінок-дівчат, коли ті стануть матерями. Або чоловік повертається з роботи й довідується, що його жінка в кілька днів встигла вже й розвестися з ним і взяти шлюб з иншим. Міцні лише ті подружжа, які беруть шлюб у церквах.

АРЕШТ МИТРОПОЛИТА СЕРГІЯ.

На терені цілою совітської Росії поновилося переслідування духовенства. Митрополита Сергія, котрого недавно було випущено на волю, знов заарештовано. На Україні заарештовано 18 священиків і вислано в Сибір. В Арменії заборонено зїзд духовенства.

В БОЛЬШЕВИЦЬКІМ РАЮ.

В совітських републиках є 200 тисяч бездомних дітей. Сі діти тиняються по вулицях міст і місточок та займаються злодійством.

СОБОР В ЛІБАВІ ПРИСУДИЛИ ПРАВОСЛАВНИМ.

Собор православний в Лібаві в Латвії було відібрано від православних і передано протестантам. Православні звернулися в суд, котрий признав права православних на церкву, й повернув їм її.

СМЕРТЬ ОСНОВАТЕЛЯ ЧЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ.

В Празі помер на 47 році життя Карло Тарський, основатель і голова чеської національної церкви, котрий виявляв деякий нахил до обєднання з православною церквою. Карло Тарський пірвав всякі звязки з католицизмом.

РОЗСТРІЛ ЕПИСКОПІВ В СУЗДАЛІ.

Повідомляють, що в останні часи большевики розстріляли кілька епископів і священиків, які знаходилися в арешті, в Суздалі, в монастирі-вязниці; а також арештували около 40 священиків і монахів на Кавказі в околиці Сочі.

ПРО КАНОНІЗАЦІЮ ПІЯ X.

Єзуїтські ґенерали звернулися до папи римського з просьбою про канонізацію (зробити святим) бувшого папи Пія X.

ОБНОВЛЕНІ ОБРАЗИ.

„Українська Громада" подає: „Слідом за обновленням образу в селі Більові на Рівенщині, почали надходити вісти з ріжних місць про дальші обновленням. Обновилися образи в кількох селах Луцького повіту, а зокрема аж три в селі Воютині, Торчинської громади, з них два в самій церкві.

Про масові обновлення образів повідомляють і з Дубенщини: Варковичі, Зруддя, Білобережа та ин.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Подається до відома українським православним громадам в Канаді, що сьогорічні архиерейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді вже почалися і Владика відвідає слідуючі громади:

28-го серпня — неділя і Успення Пресв. Діви Марії — Шіго, Саск. (коло Купровських). — Посвячення церкви.

4-го вересня — Айтуна, Саск. (місто).

11-го вересня — Вішард, Саск.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше. В справах візитацій вдаватися до голови Консисторії, на адресу: Rev. S. W. SAWCHUK, 779 Burrows Ave., WINNIPEG, MAN.

ЛИСТ УНІЯТСЬКОГО КСЬОНДЗА ДО РИМО-КАТОЛИЦЬКОГО КАРДИНАЛА.

Як доносять „Дніпро", уніятський священик в Бостоні, Масс. (Злучені Держави), Онуфрій Ковальський (бувший кандидат на польського ксьондза), написав до римо-католицького кардинала О'Коннела в Бостоні такого листа:

„Ваша Еміненціє!

„Припадаю на коліна і благаю Вас порадити мені, в який спосіб я міг би дістати дещо фондів на мою місцеву церкву, щоби її вратувати. Процес з незалежниками (так він називає українську громаду) дальше тревае перед „мастером" п. Френч-ом.

„Ми знаємо, що вони проваляться, але вони можуть апелювати до Найвищого Суду в справі остаточного вирішення, а се протягне процес на необмежений час;

„В міжчасі церква не має ніякого доходу; всі незалежники перестали складати жертви; вони забрали гроші з каси. Добрі католики залякані, їм грозили і їх били, — отже вони не знають, де вони є і також чекають. Насильство поповнено наді мною і над другими людьми; бунтівники злочинно забрали всі річи з церкви і мимо судового приказу, змінюють замки на дверях так скоро, як я їх змінив, отже я мушу бити вікна, щоби дістатися до середини.

„Як би ми стратили майно, то ми мусілиб починати все на ново, бо в цілім місті є коло пятьсот католицьких родин, а крім того ще яких три тисячі родин, яких треба навертати з шизми, отже ми не можемо бути без церкви. Се значилоб: треба будувати бодай церкву і помешкання для пароха. Але мої люде є не лише матеріяльно бідні, **вони також слабі жертводавці на церкву.**

„Як що ми остаточно, після довгої тяганини в суді, виграємо процес, перед нами будуть такі видатки:

„Перше: двайцять тисяч долярів довгу на церкві (морґедж і особисті довги); друге: необхідність будови якогось помешкання для пароха, бо такого тепер нема, а воно краще виплачувати власний будинок, ніж платити високий рент.

„Тому, на всякий случай, беручи на увагу деморалізацію і **безпомічність мого рутенського-українського народу**, ми не можемо істнувати без допомоги Вашої Еміненції.

„Яка буде та допомога, се я оставляю на рішення Вашої Еміненції.

„До речі, в такій же боротьбі в Вунсакет, Р. Ай. (з тої причини, що большевики, автокефали, протестанти і т. п. в шаленім наступі, призначенім на знищення католицизму між Українцями, проголосили війну проти рутенських католиків, щоби ослабити рух за злукою з Римом посеред сорок міліонів Славян, тобто ріжних славяських народностей), Преосвященний епископ Гикей з Провіденс і його церкви в Вунсакет допомагають щиро отцю Верговському.

„Ми хочемо показати незалежникам і автокефалам в Бостоні і околиці, що вони не можуть знищити католицької церкви; що вона не пропаде в серцях Українців, але навпаки переможе їх діявольську роботу (їх анти-католицьку пропаганду, знеславлювання папи, крадіж всіх моїх священичих риз, чаш, монстранцій, свічників, престольних обрусів і безчисленних инших святотатств, зневаг і злого трактування моеї особи).

„Так воно станеться, коли вони побачать, що Ваша Еміненція і Ваші священики і церкви інтересуються нами і нам помагають в нашій боротьбі проти пекла (гел) і його слуг; коли вони побачать, що добрі, але покищо нечисленні і бідні українські католики дістануть фінанси в видимій формі (церква, помешкання для священика і т. п.), а се є можливе лише при допомозі Вашої Еміненції.

„Тому я плачу перед Вашою Еміненцією словами св. Петра: „Доміне, сальва нос, перімус" (Господи, спаси нас, загибаєм!).

„В терпеливім очікуванню Вашої скорої поради і потіхи залищаюсь,

„Вашої Еміненції послушний і покірний слуга в Христі,

о. Онуфрей Ковальський."

До повищого листа, з якого аж воняє рабством і жебрацьким духом, вистарчить зробити такі заввагй:

1. Церкву в Бостоні ксьондз Ковальський називає **„своєю"** церквою, хотяй він її не будував, ані не купував, ані не давав на неї грошей. Так само церковні річи називає він **„своїми"**, хотяй вони куплені громадою, а не ним. В виду сього, повстає питання: Хто присвоює чуже майно — чи громада, яка з послідного тягнулася, аби те майно придбати, і тепер його перед Ковальським обороняє, чи ксьондз Ковальський, який бе в церкві вікна, щоби дістатися до середини, та який називає чужі річи **своїми?**

2. Який з Ковальського пастир, коли він входить до церкви через розбиті вікна? **„Пастир добрий" входить дверми,** а не вікнами, як злодій.

3. Ковальський вдається о поміч не до свого епископа Богачевського, а до римо-католицького кардинала. Що се значить? Се значить, що дійсними господарями в греко-католицькій церкві чи то в Галичині, чи в Канаді, чи в Злучених Державах не є Українці — ані вірні, ані священики, ані навіть епископи, — але Поляки, Французи, Бельгійці та Айриші, — самі римо-католики.

„ЧОМУ Я ЗРИВАЮ З ЕП. БОГАЧЕВСЬКИМ."

Американська „Свобода" містить заяву о. Петра Середи, пароха греко-католицької парохії в Шенандо, Па., яка недавно зірвала з епископом Богачевським, такого змісту:

„Хвальна Редакціє:—

„Яко парох української греко-католицької церкви в Шенандо, Па., заявляю, що зриваю всякі зносини з епископом Богачевським і перестаю уважати його своїм епископом. По довгій розвазі прийшов я до сего переконання, що як довго буде в Америці епископом Богачевський, напруження між ним а духовенством і вірними в українській греко-католицькій діецезії не устане. Через те знова напруження стає священикови, коли він стоїть у звязи з епископом, прямо неможливою всяка робота, не тільки на церковнім, але навіть на народнім поли.

„Не тільки я, але всі другі священики терпимо безмежні душевні муки, коли бачимо занепад нашої церкви і ту страшну прірву, що повстає між церквою а народом. А до того всего довів прецінь українську греко-католицьку церкву її власний епископ своєю впертістю, своїм автократичним режімом, своєю нещасливою гетьманською політикою і своєю безсердечністю в поведенню зі своїм священством.

„Подаючи сю заяву до публичного відома, взиваю заразом всіх своїх Товаришів, що стояли разом зі мною в Священичім Товаристві, а рівнож і других собратів, щоби ради добра своєї церкви і свого народу обєдналися ще раз в розвязане епископом Товариство і ратували церкву, поки ще час. Як бувший секретар Товариства прошу всіх Собратів звернутися до мене в справі віднови нашого Товариства.

„Я свідомий того, яка мене жде від епископа Богачевського кара. Але я рівнож свідомий того, що публична опінія пятнує нас як відступників, що зачали, а не докінчили того, чого по нашій совісти і нашім переконанню треба було для добра справи Христової і нашого народу. Того пятна на собі стерпіти я довше не можу і рішаюся на оту публичну заяву.

о. Петро Середа,

український греко-кат. парох в Шенандо, Па."

БОРОНЯТЬ РОЗПУСТИ.

В середині червня 1927 був в Сан Франціско Конґрес Протестантської Епископальної Церкви, який зазначився тим, що на нім священик Генри Люіс обороняв розпусту. Часописи писали тоді між иншим таке:

— На конґресі Протестантської Епископальної Церкви священик Генри Люіс, ректор церкви св. Андрея в Енн Арбор, Міш., обороняв вчера (14-го червня) молоде покоління, яке позволяє собі на „сексуальні експерименти". Беседа викликала заінтересовання. Епископ Моррей виступив сильно в обороні „святости дому". Другий епископ, Парсонс, і двох священиків стали по стороні Морея. За Люісом заявилося богато делеґатів.

— Люіс підчеркував, що нинішна молодіж вірна свому ідеалови, який би він там не був. Хлопці і дівчата знаходяться в життю і серед життя. Їх інтересують сексуальні справи. Вони пробують експериментів. Ви не можете прикладати до нинішнього часу міри старих віків — віків Вікторії, або віків біблійних патріярхів.

Не кождому така мова Люіса зрозуміла, отже, коли перекласти на мову щоденну, то вийде коротко, що Люіс боронить розпусти. Він каже, що коли хлопців і дівчат інтересує розпуста, то нехай собі жиють, як хочуть. Давно се уважали злом, але нині ми не можемо того злом уважати. Хоче молодіж розпустно жити, нехай жие. Се її ідеал. Не треба її перешкаджати.

Таке відважується говорити на церковнім конґресі священик і має за собою число одномишленників-делеґатів.

До такого докочується протестантизм. Він зачинає вже і проти Біблії і проти досвіду історії і проти здорового розуму протестувати.

Зовсім слушно хтось вже казав, що протестантська Америка, се на будуче ґрунт для будийських або турецьких місіонарів.

Чи Ви вже жертвували на УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР у Вінніпеґу, гордість цілого українського народу в Канаді? Кождий православний Українець повинен причинитися до збудовання сеї народньої святині. — Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave., — WINNIPEG, MAN.

Проф. І. Огієнко.

СВЯТИЙ МЕТОДІЙ У ВЯЗНИЦІ.

(Докінчення).

Маємо декілька офіційних листів папи Івана VIII, в яких досить докладно висвітлюється вся справа увязнення Методія. Листи сі знайдено тільки в 1879 р. в Британськім музею, а до того часу про суд над Методієм було дуже мало відомостей. Для розсліду всеї сеї справи папа Іван призначив свого леґата, епископа Анконського Павла, якого він післав в Германію до короля Людовика Німецького та в Баварію до архиепископа зальцбурґського. Епископови Павлови дано писану Інструкцію, що саме він має говорити в тих місцях, куди його посилали. Королю Людовику епископ Павло повинен був зясувати всі права римського престола на Паннонську епархію, — се як відповідь на зальцбурґський Меморандум баварського епископату; певне, епископат сей скаржився й королю Людовику на висвячення Методія. Так само папа енерґійно боронить свої права на Паннонію і в своїх листах до Людовика Німецького та до його сина Карломана, короля Баварського. Сьому останньому папа писав в році 873: „Епископство паннонське ми знову вернули собі, і знову відновили, тому брат наш Методій, котрого поставив апостольський престол на архиепископа теї провінції, нехай вільно виконує по давньому звичаю всі епископські обовязки."

До 1879 року відомий був лише короткий уривок з Інструкції епископови Павлови — оборона римських прав на Паннонію; але новознайдена Інструкція має в собі ще й те, що мав сказати Павло епископам баварським (сього уривка давніще пильно заховували від учених): „Я післаний до вас, — так мав говорити епископ Павло баварському епископату, — зовсім не для того, щоби сперечатися за епархію, а для того, щоби вернути на катедру того, кого ви силою відігнали від неї от уже три роки. Дійсно, по церковних канонах епископа не можна судити перше, як буде він введений на свій стіл, і як послужить пів року. А коли Адальвин і Германрих (епископ пассавський) будуть вимагати суду **над** нашим епископом Методієм, скажи їм: Ви без канонічного приговору осудили епископа, котрого післав апостольський престол, кинули його до вязниці, **били по щоках,** заборонивши священне служення, і три роки тримали його далеко від катедри, не вважаючи на його прохання до апостольського престола, які він посилав за сі три роки. Ви самі недостойні явитися на суд, від якого ви ріжними способами ухиляєтеся, а тепер ще прикидаєтесь, ніби шукаєте справедливости, але все поза апостольським трибуналом. Мене прислано сюди для того, щоби заборонити вам священне служення на такий саме довгий час, на скільки ви позбавили служення високодостойного мужа, і щоби дати йому змогу спокійно користати епископськими правами стільки часу, скільки ви позбавили його епископства. А коли **ви маєте щось** проти нього, приходьте з ним до апостольського престолу: тих і других буде вислухано, тим і другим даний буде приговор. Так повинно бути, коли судова справа йде поміж архиепископами, — в такім випадкові не подобає, щоби їхню справу судив хто инший, а не патріярх". До сього Інструкція додає, що епископ Павло повинен був разом з Методієм відправитися до князя Святополка, не зважаючи на слова епископів, якби вони говорили, ніби те зробити незручно через військові події.

Крім сеї Інструкції, папа Іван VIII написав ще суворі листи до епископату баварського. В листі до архиепископа зальцбурґського Адальвина папа виставляє його головним винуватцем переслідувань Методія, і **вимагає, щоби він особисто повернув** Методія до його архиепископської гідности.

Більш суворо пише папа суфраґану Адальвина, епископу пасавському Германриху: „Уважаємо, — для оплакання злоби твоеї не хватило б і жерела сліз, як у пророка Єремії. Своєю лютою жорстокістю ти випередив злобу не кажу епископа, але й кождого мирянина, навіть тирана; ти був подібний до дикого звіря, коли брата й епископа нашого **Методія катував тюремними муками, держав його серед зими, під дощем, під голим небом,** відняв у нього управління церквою, йому довіреною, і до того ошалів, що коли Методія приведено на собор епископів, **ти кинувся на нього з батогом,** тільки инші спинили тебе... Чи-ж то епископське поступовання? Іменем Бога Всемогучого та св. апостолів Петра і Павла, і владою нашою, позбавляємо тебе права виконувати таїнства, і забороняємо священне служення. А коли ти не явишся на відповідь до Риму з сим достойним епископом Павлом і з святіщим братом нашим Методієм, то будеш покараний відповідно до твоїх провин".

А другому суфраґанови Адальвина, епископу фрейзинґенському Ганнону папа писав: „Твоє нахабство та сваволя вищі не тільки за хмари, але й за саме небо. Ти захопив собі владу апостольського престола; ти, немов патріярх якийсь, дозволив собі судити архиепископа, а що **важніще** — захопив собі владу над братом своїм, архиепископом Методієм, леґатом апостольського престола, а при тому поступав як тиран, і зовсім не згідно з канонами, а тим усім ти образив апостольський престол. А коли Методій просив, згідно з святими канонами, прибути на суд святого апостольського престолу, ти йому того не дозволив, але, нарадившися з своїми учасниками та прихильниками, ти виніс йому ніби приговор, яким позбавив його священного служення, і **вкинув до тюрми.** Мало того, — називаючи себе слугою св. Петра, що боронить його насліддя в Германії, ти не тільки не сповістив нас про страждання, які терпів Методій у вязниці, **закутий у кайдани,** твій брат і епископ, леґат нашого престола, вища опіка про котрий належить нам; а коли наші запитували тебе в Римі про Методія, ти брехливо запевняв, ніби зовсім не знаєш його, а між тим власне ти й є виновник, підмовник та творець усіх його страждань. Через усе отсе повинен ти негайно явитися до Риму, а коли ні, то по весні будеш відлучений від церкви, аж поки не явишся з покорою".

Як бачимо, папа Іван VIII дуже енерґійно взявся за визволення Методія. Про сі заходи папи знає й Життя Методія, де читаємо: „Дойшло до папи і він дізнався (про увязнення Методія); папа післав клятву на них (епископів баварських), щоби не правили Мші чи то Служби всі королівські епископи, аж доки того (Методія) держать. І тому відпустили його".

Листи папські були написані десь перед місяцем травнем 873 р., хоч року в листах нігде не поставлено; кажу перед травнем, бо архиепископ зальцбурґський Адальвин помер 14 травня 873 року. Треба думати, що скоро по сих листах. десь в кінці 873 року, але можливо, що й на початку 874 року, Методій був звільнений з вязниці і пущений на волю. Життя Методія сповіщає, що Методій висидів у вязниці „полтретя літа", себ-то два і пів року, — се час самого увязнення, бо папські листи твердять, що Методій був позбавлений волі три роки, — се час і суду над ним, а суд сей міг тягнутися довший час. Звільнили з тюрми може й через енерґійне заступництво князя Святополка, чого певне домагався від князя священик Словомир.

Можна допускати, що звільнення Методія з тюрми наступило вже в 874 році, коли становище Моравії зовсім зміцніло. Розбиті Німці ще в 873 році спішно просили Святополка помиритися. Святополк погодився. І вже в 874 р. відбувся в травні чи в червні зїзд в Форхгеймі (Foraheim, замок в Баварії, над річкою Радницею, що впадає до річки Могани), де й складено мирову, яку хотів собі Святополк. Післанцем Святополковим на сім зїзді був якийсь священик Іван з Венеції. Слідом за Моравами пішли й Славяне полабські: вони повстали й перебили Німців, а самі піддалися під Моравію: ось тому північний кордон моравський перейшов тепер аж до самого Марбурґу; Чехія так само увійшла в ближший стосунок з Моравією. Так з кінця 873 року відродилася знову, а в 874 році на сеймі в Форхгеймі була признана Велико-Моравська Держава. Через таку політичну силу Моравії баварський епископат змушений був (може по Форхгеймській умові 874 року) відпустити Методія. Архиепископ моравський, по трохлітних стражданнях в швабській тюрмі, був випущений на волю.

Життя Методія росповідає нам, що всі сі несправедливі судді над Методієм, чотири епископи баварські, зазнали кари Божої за свій нелюдський вчинок: „Вони не збулися суду св. Петра: з них чотири епископи померли". Дійсно знаємо, що судді Методієві повмирали в часі 873—875 р.: архиепископ зальцбурґський Адальвин помер 14 травня 873 року (а по Бильбасову II. 99—21 квітня 873 р.) епископ пассавський Германрих — 2 січня 874 р., (по Бильбасову II 99—ніби 26 грудня 874 р.), епископ Фрейзинґенський Ганнон — 9 жовтня 875 р. Хто був четвертий суддя, не знаємо: Бильбасов II. 99 припускає, що то був Латфрид, епископ сабонійський з зальцбурґської провінції, що помер в 875 р.; Воронов думає, ніби-то міг бути може Емерих, епископ реґенсбурґський.

З инших жерел про увязнення Методія знає тільки Життя св. Наума (писане мовою грецькою), але розповідає про се в розділі 4-5 зовсім леґендарно. Методія ніби арештовано разом з його учнями (ся звістка про арешт і учнів Методія може бути правдивою) в землі Аламанів, і по жорстоких муках кинено до вязниці, але трафився землетрус, кайдани з увязнених спали, двері вязниці відчинилися — і вони вільно пішли собі далі, тішучися, що сподобились постраждати за Духа Святого, як апостоли за розпятого Господа". Автор Життя Наума сплутав тут арешт Методія з арештом його учнів в 886 році зараз по смерти Методія († 6 квітня 885 р.).

(„Духовний Сівач").

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX [illegible], WINNIPEG, MAN.

ЯК ЧУЖІ ВЧАТЬ УКРАЇНЦІВ РОЗУМУ.

В „Канадійському Ранку" з 24 травня є дві статті, одна наступає за другою і перша другій перечить, а друга перечить сама собі.

Під першою підписаний Белеґай і він то каже, що протестантські церкви викинули:

— Всякі людські додатки, як догми й ухвали ріжних соборів і синодів, як і всяку церемоніяльну домішку давних поганських жреців.

Отже по словам Белеґая церковні церемонії, се поганські річи. Та зараз в другій статті того-ж „Ранка" говориться, що:

— Перше Бог заповідав Мойсееви, щоби жидівські священики приносили жертви палення, мирні жертви за гріхи.

Отже бачимо, що тут вже жертви повстали Божим приказом, а не поганською видумкою. Що під жертвами розуміється і кадило і свічники і ризи і др. річи, які можна звати церемоніями, видно з загального змісту обох статий.

Що отже оден уважає поганським, те другий уважає Божим.

— — — — — — — — — —

В другій статті говориться з початку, що Бог постановив жертви, але:

Ті всі жертви, котрі були в Законі Мойсеевому, мали силу лише до приходу Христа — каже „Ранок."

Та зараз дальше наводить він слова Давида та пророків (Ісаії, Еремії), через яких Бог мав говорити, що він 1000 літ перед Христом жертв зовсім вже не хотів, що кадило йому огидне. „Хто кадить, той все одно, що моливсяб до ідола (божка)".

Так отже з початку зазначується, що жертви і кадило мали тревати до приходу Христа, а зараз дальше сказано, що до Христа ще було 1000 літ (від Давида), а Бог вже не хотів ні жертви, ні кадила. Як Богу захотілося, так і відхотілося.

Але коли воно так, то чому-ж Давид каже: „Тогди положать на Твій олтар телців"? Пощо їх класти, коли Бог їх не хоче?

— — — — — — — — — —

Белеґай в 1-ій статті говорить, що:

— Нині богослуження в протестантських церквах ведесь на взір богослужень апостольських часів.

Та чи справді так воно е? Ні! Перше — ніхто не знае, як точно виглядало богослуження в часах апостолів. Нігде не записаний порядок богослужень, ані не знати чи всі апостоли мали якесь одно богослужения, чи кождий сам собі богослужения складав відповідно до хвилі.

Друге — від самого повстання християнська церква прибирала з кождим днем, тижнем, місяцем, роком нові, тревалі форми — нові звичаї, церемонії, богослужения. Инакше сказати — церква розвивалася, виповнялася змістом, розширювалася, отже постійно збільшала форму, як збільшае рослина, коли росте.

І тому можна сміло запитати всіх тих, які кажуть, що протестантська церква подібна до апостольської:

— До котрого року апостоловання вона подібна? Чи до того часу, коли Дух Святий зійшов на апостолів? Чи 10, 20, 30, 40 літ пізнійше? Чи до часу, коли ще всі апостоли жили, чи до часу, коли ще жив послідний з апостолів? А дальше: Чому не вернутись їй до самих часів Христових?

Легко поставити твердження, та не лгко його доказати. Найпевнійше, що і найбільше протестантські протестанти зовсім не знають, до котрого року в апостольських часах свою церков притулити. Мабуть вона зовсім до апостольських часів не належить, а лише до чисто недавних — протестантських.

— — — — — — — — — —

Ще дальше Белеґай каже:

— Нині протестантський проповідник не вбираесь в кольорові убрання, не кадить, не молиться до деревляних фігур чи образів.

В сказанім з Белеґаем можна згодитися. Однакож хоч в ризи не вбирається, зате вбирається в чорну тогу, немов тоґа Богу милійша, ніж ризи.

Правда і те, що протестанти до деревляних фігур чи образів не моляться. Але до всего того не моляться також православні і всі другі, в яких фігури чи образи знаходяться.

Бо люде моляться перед фігурами та образами, а не до фігур та образів. А то не все одно. Се знають також і протестанти, однакож в других вговорюють, немов ті до образів і фігур моляться.

Вговорюють, бо таке диктуе їм політичний інтерес.

— — — — — — — — — —

Понаписувавши всякої собі суперечної всячини, „Ранок" питае:

— Чи Бог хоче тепер жертви, або свічку (!), або світити оливою (!), або кадила? Хто може доказати зі Святого Письма, що Ісус приносив жертву палення, або кадив? Або що апостоли кадили? Або що заповідано Ісусом, або його апостолами, щоб кадити?

Який нахабний зміст повисших питань, така і їх форма, — неграматична, кострубата. Видно, що хтось лише напасти шукае. На подібні питання можна відповісти лише питаннями такого змісту:

Хто докаже Святим Письмом, що Ісус й апостоли ніколи не кадили ні жертв палення не приносили? Де в Біблії сказано, що всего того не було? Чи Мойсеїв закон мав тревати до приходу Христа? А коли так, то чому Давид і пророки проти нього виступали вже перед тим і їх слова приймаé „Ранок" за слушні? — Ще дальше — чи Христос й апостоли видавали „Ранок", або казали видавати? Чи будували церковні будівлі, як нині протестанти? Чи вживали орґанів, хорових співів, чи платили чеками, чи їздили зелізницями й автомобілями і чи казали їздити?...

Коли отже вертати до апостольських часів, то не лише тим, що в церкві мають бути голі стіни, але цілим життям. Могло життя в апостольських часах таким бути, нехай буде і тепер. Тоді лише можна буде себе до апостольських часів тулити і на других пальцями показувати.

ЯК ПОСТУПАЕ СВІДОМИЙ ЧОЛОВІК.

Як ми доносили в минувшім числі нашого органу, в днях 5—6 червня, 1927 року, в місті Луцьку, на Волині, відбувся український православний церковний зізд зі всіх земель Польщі, який рішуче запротестував проти московської політики православної церковної ієрархії в Польщі та поставив домагання, щоби в українських православних церквах богослуження і проповіди відбувалися тільки в українській мові. Десять днів після згаданого зізду в Луцьку відбувся в Почаєві духовний зізд волинської епархії, на якому брав участь митрополит Діонізій та духовенство. Зізд сей виніс ухвалу, що богослужбовою мовою може бути тільки мова церковно-славянська, а ніколи українська, та що треба розпочати рішучу боротьбу проти українізації церкви, забороняючи українське богослужения навіть в тих парохіях, де досі правилося по українськи.

На зізді був також присутний український православний священик, о. Пащевський, який один на весь зізд говорив по українськи.

Свящ. Пащевський розправився як найкраще з тими, що виступали проти української мови в церкві, доказуючи їм фактами й історією народів і церков, що кождий нарід, коли бажае, може молитись Богу своею рідною мовою. Між иншим о. Пащевський сказав:

„Сам я жадних заборон відправляти Службу Божу по українськи не послухаю і не злякаюсь жадних репресій. Виколите мені очі, я буду правити по українськи на память і жадні арґументи ваші мене не переконають в противному... Я глибоко переконаний і се раджу всім і Вам, Владико, мати на увазі, що спасіння нашої церкви перед грядучою бурею, яку ви, панове, сієте, і перед народнім гнівом, е тільки в тому, щоби скрізь в місцевостях, замешкалих православним українським населенням і де того українське население бажае, була введена українська мова в богослуженнях, школах і в навчанню релігії. Сей шлях единий, що може вратувати церкву нашу від потрясень, неминучого розколу і инших небажаних наслідків."

Патріотична і християнським духом перенята промова о. Пащевського, що правда, не переконала московських учасників зізду, але нема сумніву, що голос о. Пащевського донесесь до широкого загалу українського народу в Польщі і заохотить його до витревалости в боротьбі за свої церковно-народні права. А імя о. Пащевського буде записане в українській церковній історії, як відважного і щирого борця за права українського народу і його церкви.

Коли ви ще не вирівнали передплату за „Православний Вістник", то зробіть се зараз. За ґазету треба платити, як і за все инше.

БУДЬМО ДОСТОЙНІ ХРИСТА.

„Хто хоче йти за Мною, нехай відречеться себе, і візьме хрест свій, тай іде слідом за Мною" (Мар. VIII: 34).

Проходячи одного разу із Апостолами селами Галилеї, запитав Христос їх, — вибранців та приятелів найближчих Своїх, — за кого мають Його люде. І Апостоли оповідали Йому, що одні мають його за Івана Хрестителя, другі за Ілию або иншого з пророків.

Тоді промовив Христос до них: „Як же ви скажете? Хто Я?" І озвався на се апостол Петро: „Ти еси Христос, Син Бога живого".

Апостоли вірили кріпко у те, що Ісус е справді Христос, Син Божий, Месія, що прийшов спасти нарід Ізраїля. Вони вірили, що Він, як Син Божий, має також Божу силу і вжие її на те, щоб спасти жидівський народ від ненависної неволі поганського Риму та віддати Жидам панування над світом.

Та Христос розбив доразу їхні задушевні сподівання і мрії про те, що Він прийшов здобути для жидівського племени владу над народами світа. Він „почав навчати їх, що мусить Син чоловічий богато терпіти, і відцураються Його старші, та архиереї, та письменники, та вбють Його, і в третий день воскресне Він" (Мар. VIII: 31).

Коли-ж виповів се Христос, то ап. Петро, що перший заявив свою віру в Нього як Месію, вельми здивувався сьому. І взявши Ісуса осторонь почав докоряти Йому, що підриває у своїх учеників віру в Себе, як Сина Божого, бесідою про смерть Свою. Ніодин із простодушних Апостолів не міг уяви ти собі, щоб на Христа, Сина Божого, посмів хто піднести руку, щоб Христос, Син самого Бога, дав Себе знеславити.

Тоді Христос докорив ап. Петра перед прочими учениками за спокушування: „Іди геть, Сатано! Бо думаеш не про Боже, а про чоловіче" (Мар. VIII: 33). Відтак покликав Апостолів та народ, що прийшов слухати Його науки, та промовив отсі слова:

„Хто хоче йти за Мною, нехай відречеться себе, і візьме хрест свій, тай іде слідом за Мною" (Мар. VIII: 34).

Сими словами Христос означив як найкраще, чого вимагае Він від тих, хто бажае стати справжнім Його учеником, достойним Його святого імени, показав, як мають поступати ті, що раді осягнути спасіння.

Христос як Месія прийшов на світ виконати велике діло спасіння людського роду. Він взяв на Себе велике і святе завдання, важкий хрест, який треба було Йому донести аж до смертного кінця, щоб діло спасіння людського роду було довершене.

Щоб виконати Своє велике і святе завдання, Христос в першій мірі відрікся Себе самого, Свойого власного добра, найвисшого щастя і слави як Син Божий, як друга Особа Пресвятої Тройці. Він зійшов на світ, приняв [illegible] тіло з його людським чуттям радощів і болів, і став Сином чоловічим між людьми і жив Він [illegible] як людина.

А коли прийшов час Його [illegible]

[illegible]

І коли ми бажаємо бути [illegible]

[illegible]

Лев Толстой.

З ІСКРИ ПОЖАР.

(Докінчення).

Подала стара Тарасови вечерю. Попоїв він, надів кожушину, кафтан, підперезався, взяв хліба і пішов на вулицю до коней. Хотів його старший брат провести, та Іван сам встав і вийшов перед хату. На дворі вже цілком стало темно, захмарилось і піднявся вітер. Зійшов Іван з ґанку, підсадив сина на коня і підігнав за ним лоша, а там постояв, послухав, як Тараско поїхав долі селом, як зїхався з другими хлопцями і як вони геть відїхали, що їх і не чути.

Постояв, постояв Іван коло воріт, і не виходять у него з голови Гаврилові слова: „Щоби у тебе щось важнійшого не запалилося!

— І себе, — думае собі Іван, — не пожалує. Така посуха та ще й вітер! Зайде де з заду, підложить вогонь, та й сліду по нім нема! Спалить злодій і стане невинний. От колиб так його зловити, вже не увійшов би!

І так ся думка залягла Іванови в голові, що не пішов він назад на ганок, а просто зійшов на вулицю, за ворота, поза угол.

— Давай, обійду обійстя; хто його знае! — подумав Іван і пішов тихою ходою попід ворота.

Щойно зайшов він за угол, поглянув здовж плота і провиділось йому, неначе на тім углі щось шуснуло, ніби висунулося і назад сховалося за угол.

Спинився Іван і притих; слухае і дивиться: все тихо, тільки вітер листочками на лозині тріпоче і по соломі шелестить. Було темно, хоч око вибери а то вдивились очі в темноту, і видить Іван весь угол і стріху. Постояв він поглядів: нема нікого.

— Видно, привиділося, — подумав Іван, — а все таки обійду.

І пішов, крадучись, попід шопу. Ступае Іван тихо в постолах, так що й сам своїх кроків не чуе. Дійшов до угла, аж дивиться: на тім кінци щось блиснуло і назад скрилося.. Так і вразило Івана в серце і він спинився. Тільки пристанув, на тім самім місци спалахнуло ясн ійше і виразно видно, як спиною до него сидить чоловік в шапці, прикучнувши, і жмут соломи розпалюе в руках.

Затовклось у Івана серце в грудях мов птиця і напружився весь та пустився великим кроком. Сам під собою ніг не чуе.

— Ну, — думае, — тепер не втече, на місці приловлю!

Не далеко дійшов ще Іван, аж нараз засвітилось ясноясно, а за хвильку на тім місці цілим полумям спалахнула солома під стріхою, і понеслась на стріху. А Гаврило стоїть і цілого його видно.

Як яструб на жайворонка, кинувся Іван на Хромого.

— Звяжу! — думае. — Не втече тепер!

Та зачув, видно, Хромий кроки, оглянувся і — наче заяць плигнув попід шопу.

— Не втечеш! — закричав Іван і кинувся на него.

Тільки хотів він його вхопити за ковнір, як Гаврило вирвався йому з під рук і Іван вхопив його за полу. Пола увірвалася, а Іван як довгий повалився на землю.

— Ґвалт! Держіть! — крикнув він, зірвався і побіг дальше.

Поки Іван піднявся, Гаврило вже був коло своеї хати; але й тут настиг його Іван. Та тільки хотів він його схопити, як нараз щось його запаморочило, — мов каменем ударив хто в голову.

Се Гаврило, коло хати підняв дубовий кіл і коли Іван підбігав до него, з усеї сили вдарив його по голові.

Запаморочило Івана, іскри посипались з очий, потемніло в очах, і захитався він. Коли отямився, Гаврила вже не було; було ясно як в день, а від його хати, мов би машина йшла, так щось гуділо і тріщало. Іван обернувся і побачив, що його задня клуня вся у вогні, а бічну також захопило; і вогонь і дим і огарки соломи гнало з димом на хату.

— Що-ж се, братці! — крикнув Іван, підняв руки і вдарив ними себе по боках. — Та-ж мені тільки було вирвати з острішини та задоптати!

Хотів Іван закричати та дух йому захопило і не добув голосу. Хотів бігчи — ноги не рушаються, одна за другу зачіпае. Пішов поволи, зробив два кроки, захитався, знов йому заперло дух. Постояв, відітхнув і пішов. Поки він обійшов клуню і дійшов до вогню, бічна клуня була в вогні, захопило вже й угол хати і ворота; з хати валив вогонь і не було до неї приступу.

Народу збіглось богато, та не було що діяти. Сусіди виносили своє і виганяли з обійсть худобу. Після Іванової занялася Гаврилова хата; піднявся вітер, перекинуло через вулицю. Мов мітлою змело половину села.

У Івана лише старого винесли та самі повискакували в чім були, а все инше лишилося. Крім коний, що були на нічлігу, вся худоба згоріла: кури погоріли на сідалах; вози, плуги, борони, скрині, збіжжа в засіках — все згоріло.

У Гаврила худобу вигнали і дещо повиносили.

Горіло довго, — всю ніч. Іван стояв коло свого обійстя, дивився та тільки приговорював:

— Що-ж се, братці! Тілько було вирвати та задоптати!

Але коли завалилася стеля в хаті, він поліз в сам вогонь, хопив обгорілий сволок і став тягнути з вогню. Баби побачили його і стали кликати назад; але він витаскав сволок і поліз за другим та пошпортнувся і упав в вогонь.

Поліз за ним син і витягнув його. Спалив собі Іван бороду і волосся, попалив одіж і попік руки — та нічого не чув.

— Се він з горя одурів! — говорив народ.

Став вогонь погасати, а Іван все стояв і тілько приговорював:

— Братці, щож се? Тілько було вирвати…

Над ранком прислав війт за Іваном сина.

— Дядьку Іване, твій батько вмирае; велів тебе прикликати попрощатися.

Забув Іван і про батька і не розумів, що йому кажуть.

— Який — батько? Чого?

— Велів тебе прикликати попрощатися; він у нас умирае в хаті. Ходімо, дядьку Іване!

Ледви порозумів Іван і пішов за війтовим сином.

Коли старого виносили, окинуло його соломою і вогнем і обпалило. Його занесли до війта подальше, де не горіло. Коли Іван прийшов до батька, в хаті була лише сама стара війтиха і діти на печі. Всі були при вогні. Старий лежав на лаві і споглядав на двері. Коли син увійшов, він порушився. Стара підійшла до него і сказала, що прийшов син. Він велів прикликати його близше. Іван підійшов і тоді старий промовив:

— А що, Івасю, чи не говорив я тобі? Хто спалив село?

— Він, тату, — сказав Іван. — Він, я й застав його. При мені він і вогонь підложив під стріху. Мені було лише вихопити жмут соломи з вогнем та задоптати і нічого би не було.

— Іване! — сказав старий. — Моя смерть прийшла, а й ти будеш вмирати. Чий гріх?

Іван вліпив очі в батька і мовчав; він нічого не міг вимовити.

— Перед Богом кажи: чий гріх? Що я тобі казав?

Аж тепер опамятався Іван і все порозумів. І засопів він носом та впав на коліна перед батьком, заплакав і сказав:

— Мій батечку! Даруйте мені ради Христа! Винуватий я перед вами і перед Богом!

— Слава Тобі Господи! Слава Тобі Господи! — сказав він і звернув очи на сина.

— Івасю! А, Івасю!

— Що, отче?

— Що-ж тепер треба робити?

Іван все ще гірко плакав.

— Не знаю, батечку, — сказав, — як тепер і жити будемо.

Заплющив старий очі, помолов губами, мов би збирав сили і знов розплющив очі і сказав:

— Проживете! Як будете жити з Богом, то проживете!

Помовчав старий, усміхнувся і сказав:

— Гляди, Івасю, не кажи хто підпалив! Чужий гріх покрий, Бог два простить!

Обі руки зложив старий під серцем, зітхнув, простягнувся і віддав Богу духа.

Іван не сказав на Гаврила і ніхто не довідався від чого була пожежа. І зійшло у Івана серце на Гаврила, а Гаврило дивувався, що Іван на него нікому не доносить. Зразу боявся його Гаврило, а потім й привик. Перестали сваритися хлопи, перестала й їх родина. Поки будувалися, жили обі родини на однім обійстю; а коли відбудувалося село і обійстя розмістилися ширше, Іван з Гаврилом лишилися знов сусідами в однім гнізді.

І жили Іван з Гаврилом по сусідськи так само, як жили їх батьки. І памятае Іван Щербак на приказ батька і на Божу установу, що гасити вогонь треба в початку. І коли йому хто зробить щось злого то він не про те дбае, щоби відомститися за те, а про те, як би можна те зло направити. А коли йому хто скаже лихе слово, то він не про те дбае, щоби відповісти ще гірше, а про оте, якби навчити його не говорити так; так само учить і жінку та дітей.

Іван Щербак розжився і став жити ліпше, як перед тим.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштуе лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

ЧУЖА ПРЕСА ПРО МОСКОВСЬКУ ПОЛІТИКУ ПРАВОСЛАВНОЇ ІЄРАРХІЇ В ПОЛЬЩІ.

„Глос Правди" з дня 27 червня, розшифровуючи правдиві настрої зверхників православної церкви в Польщі пише:

„Від 1925 року при Варшавському університеті істнуе „Православний богословський відділ", який має на ціли вишколення православного духовенства для православної людности. Сей богословський відділ в теперішний час начисляе щось аж 145 студентів, що перебувають в спеціяльно урядженому на сю ціль інтернаті. Більшість з тих студентів — Українці з Волині. Як свідчать факти, на православному богословському відділі провадиться робота в „істіно-руском" напрямку, що йде до защіплення російського націоналізму.

Приймаючи студентів до інтернату, бувший інспектор інтернату, випитував студентів Українців до якої національности вони себе зараховують і суворо наказував: — „тут нема ніяких Українців, є тільки Росіяне". Створилася в інтернаті дуже прикра атмосфера — ігноровання Українців, яке було підтримане управлінням інтернату. Гурток богословів православних, ігноруючи Українців, причинився до того, що до теперішнього Гурта зовсім не входять ті студенти, котрі признаються до своеї української національности. Студентів Українців з Гурта усунено, не подаючи мотивів. Управа інтернату складається з бувщих денікінських офіцерів, котрі намагаються переконати студентів Українців, що вони Росіяне і накидають їм російську мову при кождій нагоді. Таким чином, під опікою вищої церковної влади, твориться у Варшаві фортеца російського націоналізму.

Недавно, з наказу митрополита, управа інтернату переводила слідство в справі надіслання студентами богословами привитальної телеграми Луцькому Церковному Українському Зїздови. Студентів, що належать до сієї ґрупи і підписали телеграму, церковна влада має замір усунути з інтернату, хоч зїзд було скликано за дозволом польської влади.

Треба зазначити, що грошеву допомогу вища влада церковна дає лише тим богословам, котрі визнають себе Росіянами. Ніхто з Українців стипендій не одержує.

Сими днями в Почаеві відбувся зїзд духовенства Волинської епархії під проводом митрополита Діонисія (Гляди „П. В." ч. (40) 7 — П. В.). На тому зїзді винесено цілковиту заборону уживання в Богослуженню української мови і впроваджується російську мову до Кремянецької духовної семинарії і в той же час наказується духовенству виголошувати проповіди виключно російською мовою.

Зїзд православного духовенства Волині в Почаїві мав характер чисто російський. Брало в ньому участь богато визначних членів „Рускаго Народнаво Обедненения" і бувших членів „Союза Рускаво Народа".

Такі настрої, близьких до митрополита православних священників, викликали обурення серед населення православної Волині."

МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗІЙ ПРОБУЄ ПРИЙТИ ДО ПОРОЗУМІННЯ.

13-го липня, 1927, митрополит Діонізій запросив до себе деяких українських громадян, з котрими відбув нараду в справі тих питань, котрі повстали в церковному життю і котрі так віддалили значну частину православної пастви від вищої церковної влади.

Характеристичною ознакою сієї наради являється той знаменний факт, що до неї не було запрошено нікого з таких українських діячів, яким Український Церковний Зїзд в Луцьку дав уповноваження на обстоювання інтересів української православної людности в українській справі перед чинниками як церковними, так і урядовими.

Запрошуючи українських громадян, іґноруючи Український Церковний Комітет, вища церковна влада сподівалась мабуть зломати едність українського фронту в церковній справі.

Зрозуміли се і ті українські громадяне, котрі взяли участь в нараді і задеклярували виразно свое становище. Підчеркнули вони в своїх промовах, що зявились у митрополита не яко уповноважені представники українського населення, а яко приватні особи, погляди і думки котрих не можуть відограти рішаючої ролі. Одночасно зазначили вони, що мир і едність в церкві будуть лише тоді осягнені, коли вища церковна влада знайде дорогу до порозуміння і зближення з українською людністю через Український Церковний Комітет.

Цікаво, що митрополит, котрий фактом скликання наради хотів очевидно заманіфестувати свое бажання дійти до порозуміння з Українцями-православними, освідчив недвозначно, що церковно-славянська мова е підставою Православної Церкви і що радикальні зміни в сій справі можуть внести повний розлам серед православної людности.

Щоби дати вираз настроїв української православної людности, всі учасники наради заявили рішучо, що розлам серед православних буде внесено власне тоді, як що за церковно-славянською мовою буде збережено становище домінуюче і почаївські постанови, котрі заключають в собі цілий плян боротьби з українським рухом будуть заакцентовані і виконані митрополитом. Вони заявили, що вища церковна влада повинна дійти до порозуміння з представниками Українського Церковного Зїзду; в склад епископату повинні ввійти епископи-Українці; місцеві органи церковні повинні бути зближені до української людности, а найкращим до того способом е призначення до них духовних Українців; в тих парафіях, де переважае українська людність, мовою Служби Божої повинна бути мова українська; там де мала би залишитись мова літургічна церковно-славянська треба нею користатись не в тому зрусифікованому вигляді, в якому вона була за давних часів, як її запровадив російський синод, а в тому вигляді, в якому вона була за давних часів передмосковських, то значить зі зближенням її до мови української. Проповіди і внутрішні церковні взаємовідносини повинні відбуватись тільки в мові українській.

Звіт з Пятого Собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

І. Пасторальна Конференція.

Пятий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді попередила Пасторальна Конференція і Конференція Священиків, членів Консисторії і членів Виділу Брацтва. Собор як рівнож обі Конференції відбулися в Саскатуні, Саск. Наради відбувалися в салі Інститута ім. Петра Могили.

Пасторальна Конференція відбулася в днях 14 до 17 липня, 1927, в якій брали участь Високопреосвященний Архиепископ Іван Теодорович і всі священики з виїмком двох, які не могли прибути на Конференцію з незалежних від них причин.

Програма Конференції включала слідуюче:

1. Молитва „Царю Небесний".
2. Отворення Конференції — о. Владика.
3. Богослужбовий обряд.
4. Про добірність проповідей — прот. В. Кудрик.
5. Поведення священика — прот. С. В. Савчук.
6. Недільні Школи — о. В. Слюзар.
7. Видавництво.
8. Товариство Укр. Прав. Священиків в Канаді. — о. М. Подольський.
9. Про співжиття священиків — о. П. Самець.
10. Місіонарська діяльність нашої Церкви — о. С. Гребенюк
11. Запити учасників Конференції в духовних і церковно-правних справах.
12. Біжучі справи.

По отворенню Конференції молитвою „Царю Небесний" і по вступнім слові о. Владики, приступлено до програми.

В першу чергу взято справу введення одностайних форм в богослуженнях. Се показалось потрібним із за того, що вірні Української Греко-Православної Церкви в Канаді, походячи з ріжних закутин українських земель, придержувались подекуди церковних звичаїв, які були практиковані в місцевостях їх походження, й через се часто лучалось, що в межуючих з собою парохіях практикувались відмінні церковні звичаї. Конференція вигладила такі ріжниці і приноручила священикам обявити про се у своїх парохіях.

Конференція рішила, що текст виголошення при Великім Вході мае бути слідуючого змісту:

„Святу Українську Православну Церкву, Найпочеснійшого Отця нашого Високопреосвященого Архиепископа Василя, Митрополита Київського і всеї України, Боголюбивого Отця нашого Іоанна, Архиепископа Канади і Америки, зо всею їх Богом береженою отарою, чесне священство, Христове дияконство нехай помяне Господь Бог у Царстві Своїм.

„Боголюбиву і Богом бережену Україну, Всесвітлійшого короля нашого Юрія V, всю палату і воїнство його, канадійську державу і пресвітлий уряд її, боголюбивий і Богом бережений український нарід — нехай помяне Господь Бог у царстві Своїм.

„Українське Православне Брацтво і Сестрицтво Канади, повік незабутних і жертволюбивих ктиторів Церкви нашої, боголюбивих фундаторів і ктиторів і парафіян храму сього, вас і всіх православних християн нехай помяне Господь Бог у Царстві Своїм, нині і повсяк час, і на віки вічні".

В справі катехизації Конференція винесла слідуючу ухвалу:

„Конференція рішає, що кождий священик е обовязаний провадити катехизацію дітей зараз по Службі Божій, на підставі розподілу матеріялу. — Священики е обовязані провадити журнал катехизації для контролі над працею так для себе самих, як також для введення в стан праці своїх наслідників. — Конференція вибирає комісію, яка мае установити мінімум праці, яку священик мае на протязі одного року з дітьми перейти."

В неділю, 17-го липня, в місцевій церкві відбулася архиерейська Служба Божа при участи всіх присутних священиків. Перед Службою Божою священики приступили до сповіди

Тому, що священики були на Конференції, Богослужень в згадану неділю по кольоніях не було.

ІІ. Конференція Священиків, членів Консисторії і членів Виділу Брацтва.

Конференція відбулася 18 і 19 липня, 1927.

Програма конференції включала слідуючі точки:

1. Молитва „Царю Небесний".
2. Отворення Конференції — о. Владика.
3. Читання звіту з послідної Конференції.
4. Звіт священиків про стан церковно-народнього життя по парафіях.
5. Звіт з життя Діецезії за минувший рік — голова Консисторії, о. прот. С. В. Савчук.
6. Звіт з діяльности Брацтва за минувший рік і пляни на будуче. — голова Брацтва, п. В. Свистун.
7. Фінансовий звіт — голова Консисторії і голова Брацтва.
8. Діецезальний фонд.
9. Видавництво.
10. Біжучі справи включаючи справу домінїяльного чартеру для нашої Церкви.

В своїх звітах, писемних і устних, священики заявили, що стан так поодиноких парафій як і цілої Церкви за минувший рік значно змінився. Старі парохії значно піднеслись морально і матеріяльно, як рівнож при

єдналося богато нових парохій і місійних округів.

Звіт з життя Дієцезії за минувший рік, предложений головою Консисторії, о. прот. С. В. Савчуком, між иншим виказав слідуюче:

1. Замітний зріст Української Православної Церкви в Канаді, доказом чого є хочби факт, що в сю пору треба що найменше чотирох нових священиків.

2. Число передплатників „Православного Вістника" за минулий рік значно побільшилося і є необхідна потреба видавати „Православний Вістник" що найменше два рази на місяць.

3. Згідно з рішенням попередніх двох Конференцій, Консисторія видала минувшої осени український православний молитвенник „Добрий Пастир", який скоро розходиться.

4. Минувшого року видруковано для вжитку громад метрикальні книги (хрестів, слюбів і похоронів) і заведено систему рекордовання кождої метрики в Консисторії так, що кождий хрест, слюб і похорон рекордується не тільки в даній громаді, але також в Консисторії. Се но те, щоби забезпечити збереження рекордів на випадок, колиб парохіяльні книги в будьякій громаді стали знищені огнем, чи в який инший спосіб, як рівнож, щоби зберечи метрикальні рекорди з тих округів, де нема ще зорганізованих парафій. До метрикальних рекордів в Консисторії втягнено всі метрики від самого початку істновання Української Православної Церкви в Канаді.

5. Відчувається великий брак українського православного катехизму, отже Конференція повинна підприняти кроки, щоби такий катехизм був виданий, як найскорше.

6. Показується велика потреба домініяльного чартеру для нашої Церкви і Конференція повинна порекомендувати Соборови винести в сій справі відповідну ухвалу.

Розміщення священиків.

На ранішній сесії другого дня нарад розглядано справу переміщення священиків і вирішено таке розміщення:

о. прот. С. В. Савчук — Вінніпег
о. прот. В. Кудрик — Саскатун — Кендо.
о. Д. Лещишин — околиці Вінніпеґ.
о. П. Запарнюк — Толстой, Вайта і околиці.
о. І. Майба — Давфін і околиці.
о. Є. Грицина — Шіґо і околиці.
о. П. Самець — Ґудів, Саск. і околиці.
о. С. Гребенюк — Брендон.
о. Т. Д. Волохатюк — Коломия, Бюфорд, Алта. і околиці.
о. Д. Кирстюк — Тюдор, Саск. і околиці.
о. Д. Стратійчук — Ґонеймун, Вонда, Ріджайна, Саск.
о. П. Мельничук — Вакав, Ст. Джуліен, Мічам, Тарнополь, Саск.
о. А. Т. Горбай — Гемлин, Алта. і околиці.
о. Д. Сенета — Канора, Саск. і околиці.
о. І. Кусий — Ватсфорд, Алта і околиці.
о. М. Подольський — Форт Віліям і Форт Френсес, Онт.
о. В. Слюзар — Монтреал.
о. П. Білон — Едмонтон, Алта.
о. К. Кирстюк — перенесений вже раніще до Злучених Держав на сталий побут.

На округи і парафії незгадані повище священики будуть надані в найблизшому часі.

Після сього були відчитані і розглянені аплікації кандидатів на богословів. Про рішення Конференції кождий кандидат отримає офіціяльне повідомлення від Консисторії.

На пополудніщній сесії голова Консисторії і голова Братства дали фінансовий звіт за минувший рік, який був удобрений і принятий одноголосно.

Крім сього було обговорено і вирішено богато біжучих справ, між иншим справу домініяльного чартеру для Української Православної Церкви в Канаді та справу нашого видавництва.

Засідання Конференції було закрите молитвою і многолітсвієм.

(Дальше буде.)

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

Що робиться в літі.

Як завжди в літі, так і сего літа, як у всіх організаціях і товариствах, так і у Соборі, не робиться такої роботи, як в зимовім сезоні, а се нема тих сходин в ріжних освітних справах, нема тих гарних концертів та повчаючих відчитів. Літо — се неначе відпочинок по зимовій праці; щоби знову мож працювати з повною енергією слідуючої зими.

За те вірні Української Православної Церкви учащають кождої неділі на Службу Божу — і то стало. Учащають, бо відчувають потребу душевного корму, який можна знайти тільки в церкві. Учащають, бо Служба Божа правиться на українській мові. Учащають, бо наш обряд є гарний, а соборний хор прекрасно співає. А навіть коли-б і се поминути, то до Собору вартв ходити на Службу Божу хочби задля проповідей о. прот. Савчука, нашого пароха. Я ходжу стало на богослуження, але ще ані разу не чув, аби о. Савчук говорив щось на тих, які є ворогами нашої церкви. Ні, о. Савчук говорить лише на те, щоби люде мали дійсну користь з тих проповідей, щоби між православними Українцями поширювалася любов і вирозумілість одних до других та вирозумілість і толеранція навіть супроти тих Українців, які ворожо є настроені проти Української Православної Церкви. Наслідки з тих проповідей є такі, що кождий Українець патріот бачить, що наша церква є церквою божою і церквою українського народу.

Проби соборного хору відбуваються і в літі один раз на тиждень. Проби хору відбуваються головно тому, бо дірігент хору, гром. В. Свистун уважає, що для піднесення краси богослуження є добре час від часу змінювати арії пісень після ріжних композицій.

Саме тепер в салі Собору робиться чищення й відновлювання — аби Собор виглядав як найкраще.

Пікніки.

Заходом сестриць і братчиків при Соборі, відбулося сего літа два пікніки, які, головно другий, були дуже успішними, бо задоволили присутних ріжними забавами і буфетом. Найбільше до пікніку причинилися жінки, які старалися, щоби буфет був як найдобірнійший. Деякі з жінок показали себе богатощедрими.

Пікнік дітей Недільної Школи.

В суботу, 6 серпня, за старанням о. Савчука й других учителів Недільної Школи, устроено в прекраснім Кілдонан парку пікнік для дітей, які учащали до Недільної Школи при Соборі. На пікніку було поверх сто дітей, які під проводом громадян В. Свистуна і Віктора Купченка весело забавлялись у ріжнородні гри на дуже гарній площі. При кінці посідали діти довкола столів під високими деревами, а присутні громадянки й громадяне подавали дітям ріжні перекуски, яких було так богато, що діти були вдоволені під кождим зглядом. Діти були дуже веселі, а як були чим невдоволені, то тим, що не було з ними в часі забав любленого ними о. Савчука, бо о. Савчук припровадивши дітей до парку мусів іти на похорон, а коли прийшов то час було дітям йти до дому. Що діти були вдоволені, можна було бачити з того, що ще й тепер хваляться тим пікніком перед своїми родичами та перед своїми товаришами й товаришками, які не були на пікніку.

Прощальний вечер.

В четвер, 11 серпня, співаки соборного хору і деякі громадяне устроїли прощальний вечір для громадян Ґаєвських, які виїхали недавно з Вінніпеґу — гром. Ґаєвський на університетські студії в Едмонтоні, а його дружина учителювати десь в околиці Едмонтону. Гром-ка Ґаєвська (бувша панна Ю. Угринюк) є знана у Вінніпеґу, як одна з найкращих сопранових співачок. До соборного хору належала від самого початку. Вона так любила співати в соборному хорі, що коли минулого року учителювала кількадесять миль поза Вінніпеґом, то дуже часто приїздила в неділі і співала в хорі на богослуженню. На тім вечерку, який відбувся в домі гром. В. Свистуна, були товариські забави і гри. При кінци гром. Свистун, як дірігент соборного хору, сказав коротку промову, в якій підніс заслуги гром-ки Ґаєвської за її участь в соборнім хорі. Зазначив він й те, що відізд гром-ки Ґаєвської є великою втратою для хору. Але він сподієсь, що де-б вони обоє не були, вони будуть працювати для тої самої справи, що й ми. Далі гром. Свистун висказав надію, що громадяне Ґаєвські з часом знову вернуться до Вінніпеґу і громадянка Ґаєвська знову своїм співом збогатить хор Собору. Рівнож гром. Свистун вручив відізджаючим дарунок, який купили хористи і в імени членів хору та церковної громади пожелав їм всего найкращого.

Сумний похорон.

В суботу, 13 серпня, відбувся похорон бл. п. Юстини Міхоцької, жінки соборного дяка. Той похорон був тим сумнійший, бо покійна була доволі молода і опустила крім мужа і вамужної дочки ще й шестеро діточок. Тяжко було кождому дивитись на ті діточки, які плакали за своєю мамою, яку відпроваджували на вічний спочинок. Дуже сумно було й тому, бо покійна ще так недавно брала участь в праці сестрицтва при Соборі. Похорон був величавий, бо покійна належала до „Взаїмної Помочі", і на похороні було богато членів сего товариства, як також членів православної громади. Похоронну службу відправляли о. Савчук і о. Лещишин. Співав хор Собору. Земля її пером!

Скромний.

Православний Календар
НА РІК 1927
ВЕРЕСЕНЬ.

1 Ч. Андрея страт.
2 П. Самуїла
3 С. Тадея ап.

4 Н. 12. по С. Агатоника
5 П. Лупиа, Іринея
6 В. Евтихія
7. С. Тита, Вартол.
8 Ч. Адріяна, Нат.
9 П. Сави, Пімена
10 С. Августина

11 Н. 13. по С. Усік. г. Ів. Хр.
12 П. Олександра
13 В. Пол. пояса Пр. Б.
14 С. Симеона
15 Ч. Маманта, Івана
16 П. Теокт., Антима
17 С. Вавила, Мойсея

18 Н. 14. по. С. Захарії
19 П. Чудо Арх. Михаїла
20 В. Созонта
21 С. Рідзво Пр. Богородиці
22 Ч. Йоакима і Анни
23 П. Минод., Митр.
24 С. Теодори прп.

25 Н. 15. по С. Автонома
26 П. Корнилія
27 В. Воздв. Ч. і Ж. Хр.
28 С. Никити, Порф.
29 Ч. Евфимії, Людм.
30 П. Софії і 3 доч.

РЕЛІГІЙНИЙ ФОНД У.Г.П.Ц. В КАНАДІ.

(Колектував о. прот. К. Кирстюк.)

Гемтон, Саск.:	
А. Вільчинський	1.00
Іван Теслик	2.00
Гаврило Курилюк	2.00
Андрій Крипакевич	10.00
Василь Прокопець	1.00
Михаїл Фридрик	$10.00
П-ні Анастасія Фридрик, ж. М.	10.00
Василь Самборський	5.00
Іван Прокопець	1.00
Василь Крепакевич	5.00
Мирон А. Крепакевич	10.00
П-ні. Анна Крепакевич, ж. Мир.	5.00
Іван Васлянчук	1.00
Микола Крипакевич	2.00
Давфін, Ман.:	
Адвокат А. Вавринюк	15.00
Петро Ковтун	3.00
Давид Угрин	2.00
Михайло Триндик	2.00
В Читальни Просвіти, за рікою (а то: Василь Пекалюк 50 ц.; Н. Горбанович 25ц.; Р. Пекалк 1.дол.; М. Кофлен 25ц.; С. Ґура 50ц.; пані Д. Пекалюк 25ц.)	2.75
Етелберт, Ман.:	
Ілия Шклянка	25.00
Іван Шевчук	1.00
Юрій Григорчук	10.00
Панна Марія Мельничук	5.00
Пані Евдокія Масюх	2.00
Тимофій Ворончак	2.00
Микола Колодій	2.00
Іван Яблонський,	2.00
Стефан Вишнецький	1.00
Франко Пелехатий	2.00
Іван Пелехатий	2.00
Михайло Подольський	1.00
Петро Біловус	.50
Михаїл Демчук	2.00
А. В. Маґіс	2.[illegible]
п-на Марія Шевчук	3.[illegible]
Володимир Мельник	1.00
Гнат Мандрик	5.00
Петро Бурдейний	2.00
[illegible]. Сирник	5.00
Василь Григорчук	5.00
Данило Коновальчук	5.00
Гнат Бурдейний	1.00
П-на Марія Ґреґор	5.00
Пайн Ривер, Ман.:	
Пані Анеля Топоровська, ж. Ом.	9.00
Омелян Топоровський	10.00
Григорій Басараба	10.00
Юліян Харжевський	5.00
Антін Цюник	10.00
Павло Кравчук	10.00
Григорій Кравчук	5.00
Яків Цюник	3.00
Петро Кравчук	5.00
А. М. Гуменний	5.00
М. Ситник	5.00
Михаїл Русин	5.00
Василь Бойчук	5.00
Гнат Кравчук	5.00
Пані Марія Цюник, ж. Антона,	5.00
Пані Параска Цюник, ж. Вас.	2.00
Іван Сімйончук	2.00
Михаїл Польовий	5.00
Петро Арсенчук	2.00
Панна Анна Ґреґор	5.00
Панна Циліва Харжевська	5.00
Ілько Григоришин	1.00
Яків Назаревич	5.00
Назарко Січкар	5.00
Ґарланд, Ман.:	
Михаїл Погорецький	1.00
Григорій Гикавий	1.00
Павло Гикавий	1.00
Іван Левіцький	5.00

(Дальше буде.)

Консисторія У. Г. П. Ц. в Канаді.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.
ВЕРЕСЕНЬ.

4. Неділя 12 по Зісл. Св. Духа Голос 3. Утр: Єван. Мат XXVIII: 16—20; Літ: Ап. І. Кор. XV: 1—11; Єв. Мат. XIX: 16—26.

11. Неділя 13 по Зісл. Св. Духа. Голос 4; Утр. Марка XVI 1—8; Літ: Ап. І. Кор. XVI: 13—24; Єван. Мат. XXI: 33—42.

18. Неділя 14 по Зісл. Св. Духа. Голос 5; Утр: Єван. Марка XVI: 9—20. Літ: Ап. II. Кор. I: 20—24. Єван. Мат. XXII: 1—14.

21. Середа, Рожество Пр. Діви Марії: Утр.: Єван. Лук. І: 39—49 і 56; Літ: Ап. Пилип: II: 5—11; Єван. Лук: X: 38—42 і XI: 27—28.

25. Неділя 15 по Зісл. Св. Духа: Голос 6. Утр: Єван. Лук. XXIV: 1—12. Літ: Ап. II. Кор. IV: 6—15; Єван. Мат. XXII: 35—46.

27. Вівторок, Воздвиження Ч. Хреста: Піст. Утр: Єван. Ів. XII: 28—36; Літ: Ап. І. Кор. I. 18—24; Єван. Ів. XIX: 16—11, 13—20, 25—28, 30—35.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., ВЕРЕСЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (42) 9

СТРАШНА ПОВІНЬ В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ.

(За львівським часописом „Новий Час".)

На нещасне наше Підкарпаття грянула у останніх днях сонова стихійна катастрофа. Нагальна буря з громами, нечуваною зливою та хмароломами, яка почалась в ночі з 30 на 31 серпня та перенеслась над цілим Підкарпаттям, спричинила катастрофічний вилив **Сяну, Дністра, Стрвяжу, Тисьмениці та їхніх доплививів. В громадах Перемишль, Добромиль, Сянік, Лисько, Самбір, Старий Самбір, Дрогобич та Рудки, виливші ріки залили богато сіл, а навіть деякі міста.** Ріка Тисьмениця виступивши з берегів, залила **Борислав, Рихтичі, Прищиці, Вороблевичі, Меденицю, Варнаву, Михаловичі** та цілу низку инших сіл. **В Дрогобичі залила вода низче положену частину міста,** сильно загрожуючи робітничу оселю рафінерії „Польмін" та рафінерії „Польмін" та „Ґаліція". В околиці Дрогобича не знесла вода один тільки міст на Тисьмениці, **решта мостів під водою.** Зелізничий міст Дрогобич - Тустановичі - Борислав зірваний. З цілої низки сіл приходять безперервні заклики про поміч.

СТРИЙЩИНА ПІД ВОДОЮ.

З черги вилив Стрий, у якому рівень води піднісся поверх 5-ти метрів. **Залита більша частина міста Стрия,** в першу чергу Лани, міський парк, Підзамче, Вільшина та вулиці: Крива, Болехівська аж до вул. Скільського. Вода підійшла аж до центра міста на віддаль 200 метрів.

Стрийський **присілок Мартинівка під водою** і зовсім відрізаний від міста, при чому вода **залила 170 будинків.** В цілому стрийському повіті вода спричинила жахливі втрати, **заливаючи цілковито полудневу та східню частину повіту,** зриваючи зелізничі шляхи, мости та телефонічні сполучення.

Вода покрила м. ин. села: **Любінці, Дашаву, Жулине, Кліденицю, Голобутів, Ножухів, зелізниче сполучення з Дрогобичем, Бориславом, Сколем, Долиною та Станиславовом перервано. Ріка Клодниця** залила довкола всі поля, дороги, зірвала 3 мости біля Завадова та **залила м. ин. цілковито село Бриґідин** на лінії Дрогобич—Стрий. Найбільше загрожене є містечко **Соколів,** віддалене від Стрия 25 кільометрів на полудневий схід, **відрізане цілком від світу виливом Свічі.** Вода доходить до 3 метрів, люде хоронятьтся на деревах і дахах та закликають рятунку, якого годі дочекатися з причини незвичайно недбайливо веденої рятункової акції. **Під водою опинилося також село** Стрихань.

ВИЛИВ ДНІСТРА.

Також незвичайно великі втрати нанесені виливом Дністра, Стрвяжу та Бистриці. **Вся околиця на просторі біля 10 миль під водою.** Цілком або частинно під водою опинилися села: **Чаплі, Кружики, Заріча, Бабина, Корналовичі, Піняки, Мельники гор. та долішні, Радовичі, Зади та Береги. Вода досягнула також Самбора та розлилася по вулицях міста.** В залитих селах **пішли з водою стодоли разом з цілим збором.** В околиці Босовиська вода зірвала зелізничий тор на просторі 180 метрів.

СКІЛЬЩИНА ЖЕРТВОЮ ОПОРУ.

В Скільщині **вилив Опір, зриваючи в околиці всі мости,** залив поля та наніс величезні шкоди. Хмаролім **залив відомий тартак Ґредлів у Сколім,** при чому пішло з водою 3,000 кубіків дерева. Втрати Ґредлів з тої причини **виносять півтора міліона злотих.**

Біля Синевідська зірвала вода та **понесла з собою 14 селянських хат.** Міст в Синевідську зірваний цілком, тор зелізничий між Конюховом та Лубінцем загрожений на просторі 200 метрів. Опір під Сколем піднісся на 3.80 метрів над нормальний рівень та **несе величезні дерева та цілі хати.** Електрівня на Погорилі під Сколем знищена. **Вода залила села: Рихавці, Хоровичі, Дідушиці, Стинаву та инші. Є жертви в людях.**

ЖАХЛИВИЙ ВИЛИВ ЧЕРЕМОШУ.

З Снятина доносять про жахливий вилив Черемошу. **Місто Кути, села Княже, Залуче, Завале та Драгасимів під водою. Повінь нанесла вели-**

(Продовження на стороні 6-ій.)

Українці Канади!

Сумні і застрашаючі вісти наспіли до нас із Західних Земель України.

В ночі з 30-го на 31-го серпня с. р. почалась небувала катастрофа повіні на цілім Підкарпаттю. Нагальна буря з нечуваною досі зливою та хмароломами, перенеслася понад цілим Підкарпаттям, в наслідок чого вилили ріки: Сян, Дністер, Прут, з доплививами Тисмениця, Стрий, Свіча, Лімниця, Бистриця, Черемош і инші менші ріки. Води сих рік затопили сотки наших сіл, містечок і міст. Біля сорок тисяч квадратових англійських миль галицької і буковинської землі найшлося під водою. На тім величезнім просторі залиті околиці отсих важнійших міст і місточок: Перемишль, Сянік, Самбір, Рудки, Комарно, Борислав, Дрогобич, Турка, Тустановичі, Сколе, Болехів, Стрий, Жидачів, Калуш, Долина, Станиславів, Надвірна, Делятин, Городенка, Заліщики, Коломия, Снятин, Косів, Кути, Вижниця, Сторожинець, Чернівці і инші. Словом, залите майже ціле наше Підкарпаття від Перемишля в Галичині через Чернівці на Буковині геть аж в глибину Бесарабії. Біля 600 сіл вода знищила цілком, а сотки потерпіли більші, або менші шкоди. У водних филях загинули сотки людей. У богатьох випадках розшаліла вода вдиралася до хат і там топила неприготованих на небезпеку людей. Звідомлення подають наразі, що в наслідок тих нещасть втопилось 300 людей, 2000 людей покалічених, а сотки тисяч осталося бездомних, без одіння, без хліба, вижидаючи для себе поратунку. Але його покищо нема. Бо ненаситні води забрали зі собою і рознесли по далекім просторі сільські будинки, весь і так мізерний домашний дорібок. Десятки тисяч сільських господарств, тяжка праця і труд цілих поколінь — знищені.

Мале нещастя можна все описати, але нема в людській мові слів, щоби описати ними плач і розпуку голодних, холодних і бездомних Земляків наших; нема слів, щоб описати розпуку батьків, ридання матерей і жалібне квиління дітей.

Марево крайної нужди і голодової смерти зависло над головами нашого народу в Рідним Краю! А горе се тим більше, що той Рідний Край ще й досі не віджив після военного і повоенного лихоліття і страхіття.

В обличчю сего великого і небувалого нещастя наш нарід простягає зза моря, з наших рідних, а зруйнованих тепер земель до нас свою виснажену руку і благає нас в розпуці:

ПОМОЖІТЬ! — РЯТУЙТЕ!

Зі Львова наспіли на днях до поодиноких українських центрів в Канаді алярмуючі каблеґрами з просьбою о негайну поміч жертвам повені. А з дальших звідомлень доводуємося, що нещастя те є богато більше, ніж зразу здавалося. Бо се нещастя на нашій Рідній Землі тепер так велике, що треба його зачислити в ряд найбільших катастроф світа наших часів.

Заскочені фактом того нещастя Українці в Канаді приступили негайно до зорґанізовання акції допомоги Рідному Краєві. І на його просьби до нас о поміч — ми, Українці Канади, відповіли і запевняємо однодушно:

ПОМОЖЕМО! — ПОРЯТУЄМО!

Зараз по отриманню звісток про нещастя і розміри повіні в Рідним Краю, в центрі Українців Канади, у місті Вінніпеґу, покликано до життя два Комітети для перепровадження акції допомоги Рідному Краєві серед Українців в Канаді. І так:

1-ий Комітет під назвою „ПОМІЧ КРАЄВІ" зорґанізований з ініціятиви Централі Гетьманських „СІЧЕЙ" в Канаді у місті Вінніпеґу, рішив переводити акцію допомоги серед Українців Греко-Католиків в Канаді, послугуючись до того органом „Канадійський Українець".

(Продовження на стороні 2-ій.)

2-ий же „КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ПОВЕНИ В ГАЛИЧИНІ І БУКОВИНІ", зорганізований з ініціятиви Української Греко-Православної Церкви в Канаді — рішив переводити таку саму акцію допомоги Краєві, послугуючись до того органами „Український Голос" і „Православний Вістник".

Оба згадані Комітети уконституувавшися, приступили до праці, незалежно один від одного.

Тому однак, що нове нещастя в Галичині і Буковині аж надто серйозне і вимагає згідної праці всіх Українців живучих в Канаді, без огляду на їх релігійні і політичні переконання, то істнуюче в Канаді Товариство „УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ" з осідком його екзекутиви у Вінніпегу, скликало надзвичайні збори свого Товариства, які відбулися дня 14-го вересня вечером в Читальні „Просвіта" у Вінніпегу — в ціли обговорення власне тої спільної акції несення помочі Старому Краєві всіми Українцями в Канаді. На згаданих зборах між иншими визначними українськими громадянами міста Вінніпегу, були також присутні редактори всіх українських національних часописів у Вінніпегу і представники обох вище вже згаданих Комітетів. В часі сих нарад всі присутні однозгідно признали, що тільки Товариство „Український Червоний Хрест" в Канаді, яке своїми гуманними цілями обєднює все українське громадянство в Канаді — є в спромозі і повинно перевести сю акцію допомоги Рідному Краєві на цілій території Канади. По вичерпуючім обговоренню всіх справ, збори сі рішили, що:

1. Товариство „Український Червоний Хрест в Канаді" з його головним осідком у Вінніпегу, обнимає головний провід ведення акції допомоги Рідному Краєві серед всіх Українців в Канаді.

2. Два вище згадані Комітети підчиняються з тою хвилею в акції допомоги Головній Екзекутиві Товариства „Український Червоний Хрест" у Вінніпегу і служать її тільки як помічні тіла у веденню нею всеканадійської акції допомоги жертвам повені.

3. В тій ціли вибрано нову Екзекутиву Українського Червоного Хреста у Вінніпегу, в склад якої увійшли і представники обох згаданих Комітетів.

4. Для успішного переведення всеканадійської збірки допомоги Рідному Краєві, Головна Екзекутива Українського Червоного Хреста приступила вже до плянової роботи, якої хід і результати будуть оповіщувані докладно в українській національній пресі в Канаді.

Хоч як сумно і болючо діткнула нас всіх вістка про нове нещастя в Рідним Краю, то однак ми з вдоволенням зазначуємо факт, що в тім, так многоважнім ділі, Українці в самім центрі українського життя, в Вінніпегу, обєдналися до спільної акції і сподіємося, що сим самим духом обєднання і співпраці перейметься і весь український загал в Канаді, а особливо наші світські і духовні провідники.

В обличчю великого нещастя і в потребі негайної помочи Рідному Краєві —кличемо все Українське Громадянство в Канаді негайно надсилати добровільні і щедрі датки для жертв повені. Рівночасно завзиваємо всі українські церковні парохії і Громади, товариства і організації в Канаді до організовання акції допомоги і збірок на місцях після тих плянів і вказівок, які їм будуть надіслані на днях від Головної Екзекутиви Українського Червоного Хреста у Вінніпегу прямо, або через повище згадані Комітети.

ПОМІЧ ПОТРІБНА НИНІ! ЖЕРТВИ ЗБИРАЙТЕ І ПОСИЛАЙТЕ ЗАРАЗ!

Жертви і письма в справі допомоги жертвам повені посилати на адресу:

THE UKRAINIAN RED CROSS ASSOCIATION
Box 3008 Winnipeg Man.

ЗА ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ТОВАРИСТВА „УКР. ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ"
О. Дик, гол., Я. В. Арсенич, заст. гол., Г. Підлубний, к. с., О. Г. Гикавий, сек.

ДИРЕКТОРИ:
В. Балешта, п-ні А. Понкерова, С. Ковбель.

КОНТРОЛЬОРИ:
В. Босий, З. Бичинський, М. Стечишин.

ВІД КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ПОВЕНИ В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ!

Повисший зазив Екзекутиви Товариства Український Червоний Хрест в Канаді уважаємо своїм власним і як такий вповні піддержуємо і ще раз виясняємо, що від тепер наш Комітет Допомоги українським Жертвам Повени в Галичині і Буковині провадить акцію допомоги дальше під проводом Головної Екзекутиви Червоного Хреста у Вінніпегу.

ЗА КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ПОВЕНИ В ГАЛИЧИНІ І БУКОВИНІ:
Прот. С. В. Савчук, голова, Г. І. Блок, секретар, Н. Богоніс, касієр.
В. Свистун, В. Купченко, п-ні М. Баран, п-на Г. Романчич — члени.

П. Карий.

СЛЬОЗИ БОЖОЇ МАТЕРИ.

(Оповідання се написане з приводу боротьби за українську мову в Православній Церкві в Польщі. — Ред.).

...А там, геть далеко за темно-зеленим сосновим молодником, що так бадьоро пнеться по боках невисокого спадистого горбка — розгортується безкраїний краєвид на зеркалову поверхню золотого в сонячних проміннях озера, оточеного з усіх боків чорно-зеленим вінком прибережного ліса.

А за озером в блакитній імлі легких водяних опарів, як три свічки перед Божим вівтарем тягнуться до синього неба три бані увінчані хрестами і струнка, рожева від сонця, дзвіниця старої церкви.

А навколо, як білі пелюстки вишневого квіту, розкинуті малі хатки невеличкого села.

Стара, ох як стара та церква. Століття минули, тисячі разів сповивали її в білі пелюшки снігові завірюхи, тисячі разів палали на їх золотих хрестах вогневі, сонячні поцілунки.

Чимало поколінь — як річка, що струмить в чорну безодню — перейшли, під її темними склепіннями перейшли, сковзнули і зникли.

І від сотень, тисяч сих счезлих в темряві небуття людей нічого, нічого не зостало — лише збите каміння підлоги та стерті від поцілунків вірних ступні ніг Розпятого на хресті...

Покоління счезли, згинули. Прийшли, мигнули несмілою тінню и відійшли. Навіть могил тих людей немає — все зрівняв, зорав зелізний плуг часу.

А церква все така-ж стоїть — смутна, чорна, похмура, наскрізь продимлена згаром свічок, наскрізь перейнята солодкими нахощами ладану й воску і... немов чекає чогось терпеливо і смутно.

Смутні, похмурі, темні обличчя святих і глибоким смутком світяться темні очі Богородиці з маленьким Христом на руках і здається, що тремтять, блищать в таємній глибині сих очей невиплакані святі сльози.

А під образом ледви видно нерівні, напівстерті слова, пахнучі тлінням століття:

— Се я, негідний Раб Божий Алексій Гордієнків, уфундовав сей образ святий коштом власним для врятування души і прикладу вірним... року Божого 16..."

Смутком віє і від темних стін і з зажурених очей Божої Матери, і від написів, що поклала рука покійника...

Але не все сумувала-журилася стара церква... І тепер ще, як утихомириться шум денної метушні, і Бог темним покровом накриє світ — не спить стара церква і, як старий чоловік, думає свою думу, споминає минуле..

Увиляється їй — струнко тягнуть до неба на славу збиті нові соснові стіни. Яскраві фарби образів, палає цілий ліс свічок перед вівтарем.

Повно в церкві вірних. Як поле цвитуче блищать червоні і сині жупани, золотом грають, кострять поручні шабель.

Низько до самої землі хиляться перед обличчям Божим чубаті, голені козацькі голови.

А з лівого боку, як барвінок, як золотоцвіт, — на омитій дощем луговині тиснуться сотні жіночих хусток і очіпків.

Тихим шепотінням струмить до неба палка молитва.

В хмарах блакитного ладану виступає на амбону тінь молодого пан-отця і раптом, як цілющий струмінь живої води, на спрагнені, змучені души ллються прості, ясні, рідні слова, рідна мова:

„— Вставайте, як один, — говорить він. — Бороніть рідньої віри православної, стійте до останньої краплі крови за святу церкву православну... Любіте, брати, пригноблену Батьківщину свою"!

Високо над натовпом, золотим промінням, засвітився благословляючий хрест.

Сотні шабель, як блискавиці, запалюються над козацькою лавою і хвилю стоять нерухомі, як сотні свічок, готових палахнути крівавими язиками офірного полумня, що зродилося з власної і ворожої крови...

Бачить стара церква — ох, як виразно бачить — чудесним світлом оживають, усміхаються бездонні очі Божої Матері і тягнуться над головами вірних живі тремтячі благословляючі руки Дитятка Ісуса.

А в руках Архистратига починає дріжати зелізний меч і кидають вогонь його живі очі.

Сірими плямами йдуть, пересовуються роки, десятки, сотні років. Перед очима старої церкви проходять образи инші: Якісь позбавлені кольору, сірі юрби людей, одягнених в сірі уніформи, з голеними потилицями. Якісь сплакані, залляті сльозами жінки.

Сльози, сльози, сльози...

З амвони суне ледова крига незрозумілих, не своїх слів, і не до обличчя Божого, не до неба струмить; а сірим туманом над церковною підлогою стелиться. Неясні гугниві співи, напів плач, напів ридання, напів жалість...

Як ляльки в вертепі, один змінює другого численні служителі олтаря. Але ані разу не почується з амвони просте сердечне слово. Не віє від вівтаря живою душею — лише форми; навіть рухи самі, і ті закуті в кайдани формальної рутини. І зривається традиція живого єднання Бога з людом.

Вже церква не є місцем, де бесідує Бог Отець з дітьми своїми. Є тільки велика канцелярія, де Найвища Влада приймає через свого секретаря по формі складені подання, рапорти, скарги... По формі складені, належним коштом оплачені*)....

...Так, — богато снила в своїх мріях стара церква — хіба пригадати усе, що як живе стояло, коли затихав денний гомін, коли поволі сходив на чорне небо срібно-білий молодик і бавився в зеркаловій глибині заснувшої води озера...

З кождим роком все більше чорніли обличчя старих угодників Божих, все більш та більш наповнювалися невиплаканими слізьми сумні очі Божої Матері...

Але надійшов час і вибила го[д]ина.

Як кріваве море вогню і смерти, пронеслися над старою церквою страшні роки війни.

Памятає вона червоні від вогню ночі, луни пожарів, несамовитий гук стрілів, стони ранених і храпливі проклони вмираючих... Памятає, як під самими стінами її вбивали люде один одного, памятає...

Смерть, смерть, смерть...

То була чорна ніч, червоним полумям пожежі освітлена.

А після — прийшов ранок. Весняний, ясний, радісний.

І не знали, чи голосно бити в дзвони, чи плакати від радости, коли почула ся церква старе, як її вік, нове і радісне, як перший усміх дитини, під своїм чорним склепінням своє рідне напівзабуте слово.

І як тоді, на початку віків, на початку її істнування прийшло те Слово — просте, несподіване, ясне, як наче б не було тих похмурих століть...

Став на амвоні молодий струнким, як дубок пан-отець з ясними блакитними очима і заговорив — до самої души народньої, заговорив. З самим серцем народнім заговорив, з самою змученою душею свого народу, з нею бесідував. І знова падало, як перед війною, то Слово, як роса освіжаюча на спрагнену душу народню, як бальзам лікуючий на вогневицю страшної рани...

Кажуть, — люде ясно бачили, як усміхнулося сумне обличчя Божої Матері. Кажуть люде, — не видно було застиглих в очах її вікових сліз... Перестала плакати Мати... Бо-ж то таке просте, [illegible] чи не [illegible] Мати, коли [illegible] вертаючого з тяжкої неволі сина свого?

Був ясний весняний ранок. Купалася в морі сонячного проміння свіжа зелень прибережних садків, [illegible] на сонці золоті хрести церкви і як наречені дивилися в зеркало позолоченої сонцем води озера, білоцвітні яблуні і пишалися своєю вродою

Геть, геть далеко, сірим рядом простягнувся битий шлях, в здовж нього сила народу.

Весь шлях закидано зеленим листом, прибрано, [illegible] лено кольоровим рядном, килимами, закидано, весняними квітами.

Дріжить, тремтить уся церква від стін, аж до хрестів, дріжить від радости, від великої радости, сміється срібляним сміхом переливних дзвонів, що до самого далекого неба видзвонюють славу Богові й радість Україні, дзвонів, що співають на цілий світ:

"Бий, бий, дзвонь! Бий, бий, дзвонь.

Дзвоніть дзвони, бийте гучно! — бо їде, їде до церкви сам Батько церкви, їде наш Епископ**). Їде Епископ і добрий Отець привитатися зі своїми дітьми, помолитися враз з ними перед престолом Божим.

Бють дзвони, радісні і веселі: Дзвонь, дзвонь, витай!

Далеко, далеко на шляху підноситься мала хмарка пороху. Все близше, близше вона. Видно стрункі ряди кінної молоді, що в військовім риштунку виїхала зустрінути Епископа.

Видно вже яскраві жупани і чумарки гонорової ескорти кінних селян. Видно прибраний цвітами повіз в якому їде дорогий гість.

Тісною лавою стоять вздовж дороги люде в найкращих одягах і низькими поклонами витають високого гостя...

Сходить з повозу маленька, низенька постать в чорнім клобуку і після привитання жваво вступає до церкви

Не бють, а співають, сміються, плачуть, до самого неба дзвонять живим людським голосом дзвони...

Витай, витай!...

Під радісний переклик — спів дзвонів починає Батько Церкви Службу Божу. Низенько до самої землі в глибокому поклоні схилився нарід.

Тихо. Чути, як поволі легким ходом виходить перед вівтар Епископ — весь в золоті-тяжкої парчи, з золотою, засипаною дорогоцінним камінням мітрою на голові. Насувається хвиля глибокої тиші.

Що се? Чи-ж правда? Чи не помиляються люде?

Тихо! Тихо!... Перестаньте, зупиніться дзвони!

Не бийте, не співайте до неба!...

Замовчіте!

Бо...

Бо не було весняного ранку, не було ясного ранку після чорної страшної ночі.

Бо не було живого слова!

Нічого не було!

Не було! Не було!

Бо не слово живе, не бесіда Батька з сином плине з висоти амвони...

Ні — як тоді, як століття тому, як на початку неволі, знов плине з церковної амвони ледова крига незрозумілих, не своїх слів, що не йде до Бога, а сірим гнилим туманом, мглою припадає до церковної підлоги — не струмить до неба, не тулиться до души, не лине до серця..

Падают з висоти амвони злі слова, яким не хоче вірити розум, не хоче приймати вухо.

"...Не смієте говорити з Богом мужицькой мовой.. Бо апостоли не були Українці .. Ваша мова оскорбляет Бога... Бо не можна простим словом промовляти до величности Божої...*)

Тихо стає в старій церкві, як в домовині.

Бо чи-ж не є то слово домовиною, трухлявою домовиною з якої встають [illegible] встають знов —-прокляті згнилі трупи [illegible], неволі і ворожнечі — чорна мара колишньої неволі?...

І [illegible] з амвони останнє слово проповіди — амінь [illegible], ніхто не підтвердив...

Всі мовчали...

Заніміли....

Стара церква також мовчала. Бо — стара вона — богато [illegible] за свій трьохсотлітній вік. Нічому вона не дивується

Але коли розійшовся по хатах пригноблений нарід, коли опустіла церква, а над затихлою землею розкинув Бог чорну плахту ночі і через вузенькі вікна слабим струмінням [illegible] в церкву білі смуги неживого місячного світу — ділялися в ній дивні річи.

Тихо, разом з блідим неживим світом місяця, крізь грати вузеньких вікон стрункими шерегами війшли до церкви [illegible] в пожовклих жупанах, з блискучими [illegible] і стали тісною лавою аж коло самої амвони. А [illegible] уся бліда, зіткана з повітря й місячного [illegible] молодого пан-отця

[illegible] коліна..

До самої землі схилилися

[illegible] в могильній тишині.

І дивним рухом, ступаючи ніжно і легко, вийшла з рами старого образа сама Матір Божа, осяяна блідим світлом місяця.

[illegible], чиста як ясність лелії, вийшла [illegible] олтарем Божим з Сином на руках.

І [illegible], як вода чиста з гірського жерела покотилися з її очей святі сльози

Як трава під острою косою впали на землю тіни давно вмерлих лицарів.

І тихо — тихо — як нічне шепотіння листя на деревах цвинтаря пролунало...

— „Будьте мирні, любіте брат брата, бороніть святої віри, не цурайтеся мужицької мови дідів і прадідів ваших.

Бо розуміє Син мій кожду мову людську, навіть мову могил, навіть мову мовчання рабів...

Бо немає для Нього пана й мужика, великого й малого, сильного й слабого

Він розуміє кожде слово, аби було то слово любови і пробачення, а не ненависти й пімсти."

І довго, як розсипані перли падали на землю одна по одній сльози Божої Матері, а з неба тихо неслося:

„Щасливі будете, коли ганьбити-муть вас і гнати-муть вас і наговорювати-муть всяке слово лихе на вас не по правді через Мене."

(„Укр. Нива").

---

*) Мається на думці часи, коли Українська Православна Церква була насильно підчинена московськім владикам, які тільки й робили, що служили вірно московському цареві.

**) Епископ Симон — Москаль.

*) Говорив се епископ Симон, 29-го травня, 1927 в місті Кремениі.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684, WINNIPEG, MAN.

ЧИ ІСУС ХРИСТОС ОСУДИВ ОБРЯДИ?

Кілька днів тому наша редакція отримала від одного евангелика (так він себе називає) в Саскачевані листа, в якому він закидає нам, що ми ширимо між вірними Української Православної Церкви ідолопоклонство (так і вжив сього слова), бо накликуємо їх заховувати церковні обряди та „молитися до образів". Лист кінчиться закликом до нас, викинути з нашої Церкви „всі церемонії, бо Ісус Христос не наказував молитися до образів та світити свічки в білий день".

Про церковні обряди в нас вже нераз писалося, але що справа ся, як виходить, людей і далі інтересує, то вважаємо за відповідне спинитися над нею ще раз і бодай коротко пояснити значіння церковних обрядів взагалі, та ушановання образів зокрема.

Обрядами називаємо всі ті богослужебні зверхні форми, які якась церква має. Отже до обряду належать молитви і богослуження, церковні пісні, церемонії і порядок, в якім всякі дійства церковні відбуваються. З обрядом вяжеться зверхний вигляд церкви і внутрішня обстанова, а ще дальше звичаї народно-релігійні.

Є звичайно поняття, що церковні обряди чи церемонії є тільки в церквах православній і католицькій, а в протестантських церквах їх нема. Такий погляд є мильний. Нема ані одної церкви, навіть найбільш протестантської, яка не мала б обрядів. Навіть в найбільш протестантській церкві придержуються певних форм богослуження, які не є нічим иншим, тільки обрядами. І так прим. в протестантських церквах нема фелонів, та за те проповідники надівають чорні тоги; в протестантських церквах вірні не хрестяться, та за те в часі молитви замикають очі і схиляють голови; в протестантських церквах не клякають, та за те у важнійших місцях богослуження встають на ноги. А все се є нічим иншим, тільки обрядами. Коли отже протестанти накликають православних чи католиків викинути з церкви обряди, як річ непотрібну, то повинні бути послідовними і викинути всі обряди з своєї церкви. Та сього вони зробити не годні, бо тоді прийшлосяб і самі церковні будинки скасувати, бо хіба-ж вони не належуть до обрядів?

Пощо церковних обрядів? — питають протестанти.

Відповідь на се така: Церковні обряди мають символічне значіння. Символ, се грецьке слово і означає річ, яка, стоячи на місці важнішої річи, пригадує нам річ важнійшу. Символ, отже, се знак чогось иншого, се знамя якоїсь великої справи, чи святости, чи ідеалу. Хрест, приміром, є знаком нашого спасення, знаком побіди правди над неправдою, добра над злом; хрест, се символ нашої віри, наших обовязків, се знак заслуги, яку праведник осягає. Світло церковне, свічки, се символ Божого світла, се знак Бога, як жерела всякого світла, се знак життя і побожної радости і палаючої віри в серцю побожних людей. Світло на похороні, се знак, що душа помершого живе в другім світі.

І так всі річи в церкві, всі обряди церковні є символами, знаками, якихсь висших правд, знаками святости, знаками наших почувань, наших християнських стремлінь й обовязків.

Христос не наказував заховувати церковні обряди, — кажуть протестанти.

Так, в Євангелію може й нема сказано, що треба заховувати церковні обряди, але чи можуть протестанти доказати словами з Євангелія, що не можна палити в церкві свічок, що не можна кадити, що не можна мати в церкві образів? В Євангелії сього не сказано.

Що більше, знаємо з Євагелія, що Сам Ісус Христос заховував церковні обряди і звичаї жидівського народу та послугувався символічними висказами та вчинками. Він обходив після старозавітного звичаю свято Пасхи, яке Жиди святкують на памятку свого виходу з египетської неволі. Він, підперезавшися рушником, обмив ноги Апостолам, на знак Свого служіння їм і на знак, що й вони повинні служити один одному. Більшість притч Ісуса Христа — се символічне представлення Царства Божого. Навіть приняття хрещення водою від Івана Хрестителя та і саме ломання хліба підчас Тайної Вечері — се символи великих правд, великих тайн.

Отже хто говорить, що Ісус Христос виступав проти обрядів, символів, той, що найменше, не знає, що говорить.

Молитися до образів, се ідолопоклонство, — кажуть протестанти.

Так, молитися до образів, — се ідолопоклонство. Але втім то й річ, що православні до образів не моляться. Що православні моляться **перед образами**, то правда, але се не те саме, що молитися **до образів**. Молитися перед образами, то є стоячи перед ними, не є ніяким гріхом. Коли ми шануємо образи, то не шануємо паперу, фарбів, дерева, з яких образи зроблені, але осіб, память їх, які на образах зображені. Ми шануємо портрети (образи) славних людей, як Шевченка, Франка, Хмельницького і многих, шануємо рівнож портрети своїх родичів, приятелів, і близьких, але така пошана не відноситься до портретів, як до таких, але до тих осіб, яких вони зображують.

Коли навіть цілуємо образи святих, то цілуванням сим ми не віддаємо чести паперови і деревови, з яких образи зроблені, але тим особом, памяти їх, які на образах зображені. Чейже нераз лучається, що дочка чи син, [illegible] великім пориві любови до свого батька чи матері цілує їх портрет, але тільки глупий може сказати, що та дочка чи син висказує сим актом любов до портрету, як такого, а не до свого батька чи матері.

На закінчення треба сказати ще й се: так як самі обряди не годні зробити з чоловіка праведника, так і саме відкинення обрядів ще не [illegible] спасения. Для сього потрібна повна віра в Ісуса Христа, як рівнож потрібне життя згідне з Його наукою. Кожда ж річ, яка зміцнює побожність в чоловікови і помагає йому зрозуміти правду, [illegible] є доброю річчю. До таких річей належуть і церковні обряди.

ПОМАГАЙТЕ ОДЕН ОДНОМУ.

Святе діло робить, хто помагає убогому. Одначе святійше діло робить той, хто навчить і поможе убогому, щоби той міг сам собі помагати.

Закон Божий вложений в наше життя, говорить, що ми зобовязані помагати:

1. Дітям, тому, що в них нема можности собі самим помагати. І хто помагає дітям виховуючи їх, той виховує своїх будучих помічників.

2. Старим людям, бо вони рівнож не можуть собі помогти. Хто шанує і помагає старим, той здобуває собі право на чужу поміч, коли він постаріється.

3. Людям слабим. Нині ти помагай їм, завтра прийде до тебе слабість і вони тобі поможуть.

4. Калікам, бо тим відобрано можність самим собі помагати. Хто калікам помагає, той забезпечує себе на випадок каліцтва. Люде знаючи його колишню щедрість, радо йому поможуть.

5. Людям, що припадково попали в нещастя. **Памятай, що нині попав в нещастя твій сусід, завтра попадеш ти і тобі треба буде помочі.**

Скупар і немилосерний не заслугує на поміч, коли опиниться в нещастю. Він не сіяв, отже не повинен збирати.

Закон Божий, на якім засновується життя, се розумний і вірний закон і щасливі люде, які його виповнюють. Їм добре буде на сім світі, а по смерти вони рівнож станугь на стороні праведників і почують слова:

— Прийдіть до Мене щасливі, бо Я був голодний і ви Мене нагодували; був в дорозі і ви Мене приняли, був в нещастю і ви помогли Мені. А що доброго вчинили одному з братів ваших, Мені ви вчинили.

Поміч тим, які помочи потребують, се та добра часть, про яку сказав Христос Марті:

— Марія добру часть вибрала, яка ніколи не відійметься від неї.

Чи Ви вже дістали, для себе і для своїх дітей, український православний молитвеник
„ДОБРИЙ ПАСТИР"
який повинен знаходитися в кождій українській православній хаті? — Замовлення слати на адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

ПОКОРА.

„Серцем тихим і покірним Бог не погордує" (Пс. 50)

Покора — се одна з християнських чеснот, яка повинна прикрашувати душу кождого християнина. Се прикмета душі, яка ублагороднює чоловіка, робить його милим окруженню, а що найважнійше [illegible] приємним самому Богови Творцеві.

Чеснота покори [illegible] се свідомість чоловіка, яка говорить, як немічним, слабосильним, малим є він супроти Бога, а також розяснює, яким він є в дійсности в [illegible] других людей. Колиб чоловік знав собі дійсну ціну, то [illegible] менше було би проступків і гріхів і краще би [illegible] взаємне життя. А то часто люде себе переціняють, бо [illegible] собі приписують, а коли керуються якимись [illegible] то майже все доведуть їх до катастрофи. Не той має вартість, що себе переціняє, а більше люблять люде таких, що себе не [illegible]. Таким дають і признання помимо того, що вони за ним не дуже побиваються.

Власна хвальба сорочки не дасть, [illegible] каже наша пословиця, і се ясне, що всякий чоловік, який себе хвалить, мусить бути дуже мало вартісним. Се часто [illegible] ті, що себе хвалять, але не можуть позбутися самохвальби, бо до неї вони привичаються, се їхній налог, і хоч бачуть, як другим неприємно слухати їх самохвальби, то не можуть [illegible]. Хвалиться, бо в них нема чесноти покори, або не уважають християнської покори за чесноту.

Чеснота покори нам потрібна, а навіть конечна. Так як певним є, що кождий християнин мусить [illegible] віри під утратою спасення [illegible] кождий християнин повинен посідати всі християнські чесноти, бо аж тоді буде він дійсним християнином. Чоловік є дійсним християнином аж тоді, коли посідає всі чесноти і тоді [illegible] заповіди Божі та живучи [illegible] гріха.

Чеснота покори є [illegible] потрібна тому, що Ісус Христос навчав бути покірним і смиренним [illegible] себе понад других [illegible] Коли хто хоче бути великим [illegible] (Мат. XX. 26). Нам треба бути смиренними [illegible] будемо, коли будемо [illegible] [illegible]

[illegible]

а не повстане він, коли не будемо розуміти, як великим є Бог. Почитання Його задля величі, здержувати буде наше легковаження, а збільшить покору, що є спасенним для християнина.

Ісус Христос не лише учив покори, але Сам нам дав примір сеї чесноти, бо упокорився аж до смерти на хресті. Покорився, через що доконав великого діла спасення людського роду, упокорився і побідив зло, гріх і смерть. І ми, коли уоружимося в чесноту християнської покори, поконаємо богато зла, здобудемо собі богато скарбів для нашої душі. Найголовнійше, коли ми будемо покірними, то не зможемо грішити гордістю, [illegible] гріхом першим між гріхами і першим, взагалі який появився як зло у сотвореним Творцем світі. А гордих, тих, що не мають покори, або грішать браком її, Бог карає так, як покарав ангелів, які повстали проти Нього, або будівничих вавилонської вежі в Старому Завіті.

З чесноти покори родиться послух. Добрий християнин мусить підчинитися науці Сина Божого і науці Його Церкви. Послух християнина Церкві є обовязковий для християнина, бо хто не слухає Церкви Христової, той дарма, що уважає себе християнином, він не є членом Христової громади, бо „коли-ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник" (Мат. XVIII. 17). [illegible]

[illegible]

Свящ. Є. Грицина.

РОСІЙСЬКА ЦЕРКВА ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ.

[illegible]

Приповість Про Господаря, Що Нанимав Робітників.

(Мат. XX: 1-16).

Один господар виноградник мав.
І скоро тільки сонце встало,
Він поспішив у город, бо чимало
Робітників наймить потребував.

От і згодив десяток він який,
По одному динарію на днину,
І зараз-же у першую годину
Післав усіх у виноградник свій.

Та праці в йому ще було богато.
І вийшов він в годину третю знов,
Та инший гурт робітників найшов,
Що їм прийшлося без діла стояти.

— Ідіте й ви, якщо у вас охота!
У винограднику моїм робота
Найдеться і для вас також.
А скільки вам за працю право буде,
То я і заплачу. — І радо люде
Пішли, веселі, що ще заробити мож.

Оттак по ряду пан той виходив
У шестую й девятую годину
І все людей до праці находив,
Що раді були мати дня бодай частину.

І перед вечером ще раз
Господар на торговицю приходить,
І знов людей гурток находить,
Що без діла простояли весь час
—Чому-ж, — промовив він до них,
Ви стоїте отак весь день без діла?
Хіба-ж воно не шкода та не гріх?!

І відповіли люде йому:
— Ніхто нас до роботи не найняв,
І так для нас сей день пропав,
Хоч до роботи в нас охота й сила.
- Ні! не пропав! — господар їм сказав, —
Ідіть, у винограднику мойому
Наставник працю ще й для вас найде.
А те, що право вам буде,
Одержите відходячи до дому.

А в вечері, як сонечко зайшло,
Господар виноградника оттого
Свойому доморяднику звелів:
Поклич усіх робітників,
І, скільки у роботі їх було,
Ти кождому денарія одного
За працю в мене в нагороду дай,
Виплату-ж від останніх починай!
І доморядник по велінню пана
Призвав уперед тих, що найпізніш прийшли,
І дав їм по денарію цілому.
Прийшли вкінці і перші, що з самого рана
У винограднику були,
Та сподівались більшої заплати,
Бо-ж довше їм прийшлося працювати,
І теж дістали тільки по одному.
І дивно дуже стало їм,
Й вони на пана нарікати стали:
— Та-ж сі останні лиш годину працювали,
А ми тяженько день цілий робили
Й південну спекоту зносили,
І ти із нами їх зрівняв зовсім.
Озвавсь тоді хазяїн до одного,
Що більше всіх негодував на нього:
— Не кривджу я тебе, мій друже.
Хіба-ж зі мною не зголився ти
До праці за денарія піти?!
Чому-ж ти невдоволений так дуже?
Я-ж заплатив, що обіцяв тобі!
Чому-ж кривдуєш ти собі?!
Що я останньому охоту маю
Не менше чим тобі вділить?
Хіба-ж не вільно вже мені робить
З добром моїм, що сам я забажаю?!
Чи може око тим лихе твоє,
Що серце добре для всіх моє?!

Оттак останні первими будуть,
А первi на останніх ізійдуть.
Бо призваних чимало,
Та вибраних мало.

Т. Дмитренко.

НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПРО ДУШУ.

Др. Чарлс Мейо, славний американський хірурґ з Рочестер Мінн., висловився недавно про душу в таких словах:

„Модерні хіхурґи й досі не відкрили людської душі, хоч досліджували кожду частину людського тіла і знають докладно його склад і чинність."

Заява д-ра Мейо була нічим иншим, як переченням безсмертної людської душі.

Відомий в Америці історіограф, Френсис Тревелин Милер, відповів на сю заяву д-ра Мейо в листі до редакції поважного американського дневника „Ди Ню Йорк Таймс" як слідує:

„Слова д-ра Мейо цілком оправдані, але хто коли небудь твердив, що душа має осідок в анатомії людини? Хто коли небудь твердив, що душа є фізичний орґан, або що вона в який небудь спосіб стоїть в нерозривній лучности з фізичним орґанізмом?"

А дальше п. Милер ставить такі питання:

„Чи наука хірурґії відкрила думку в мізку людини? Чи хірурґічна наука відкрила ідею в умі людини? Чи знайшла ся наука зелізничу льокомотиву, або радіо, або сталеву фабрику, або автомобіль, або пятьдесять-поверховий будинок, або бруклинський міст в голові людини? А проте ми знаємо, що усі ті вище названі річи повстали в наслідку ідеї, невловимої й невідкритої досі думки, яка зародилась в людському умі.

„Все, що чоловік збудував, кождий механізм і кожда будівля, було лише матеріяльним здійсненням одної із незмірних думок, або невидимих ідей. А однак не було і нема такого хірурґа, який міг би гадку чи ідею розрізати, піддати операції або цілком усунути з людського мізку.

„Ще жаден учений не бачив думки, не чув її, заки вона знайшла вислів в словах або в ділах. А проте всі ми признаємо, що думка істнує і що вона є наймогутнійшою річею в світі.

„Чи хто небудь відкрив в серці або в анатомії людини любов чи ненависть в видимій формі? Чи хто небудь, коли небудь знайшов осідок сміливости або [illegible], або смутку, добра або зла, в орґанізмі людини? Чи який небудь хірурґ знайшов осідок свідомости, або такі замітні річи, як індивідуальність, персональність і ґеній? Чи відкрив який хірурґ осідок характеру людини? Чи відкрив хто небудь поезію, музику, мистецтво, або науку в анатомії людини? Чи хто небудь може відкрити в особі самого д-ра Мейо той орґан, силою якого він є славним хірурґом?

„Нам кажуть, що модерний механік в великій фабриці може зложити досконало всі орґани чоловіка. Але як дати йому силу руху?

„Перед нами велике питання і ані др. Мейо, хоч як славний і великий вчений, ані жаден инший вчений ніколи не віднайшов і ніколи не віднайде тої сили руху в людському орґанізмі

„Се є сила руху, що істнує поза самим всесвітом, — се незмінні закони, які держать планети в їхній дорозі і в русі.

„Назвіть сю силу як хочете, — Богом чи думкою; вибирайте таку назву, яка вам подобається; факт остає той самий: ся сила істнує."

(„Січ").

Повінь в Галичині і на Буковині.

(Продовження зі сторони 1-ої.)

чезні втрати в людях та майні.

ПОВІНЬ В ПЕРЕМИЩИНІ.

З Перемишля доносять, що наслідком нагальної бурі вилила ріка Віґор та залила великий простір кількадесяти квадратових кільометрів від Ніжанковець через Перемишль аж до Медики. Вода залила місцевости: Ніжанківці, Коїлники, Ясманичі, Сілець, Гурко, Гуречко та инші, наносячи величезні втрати.

Вилив йшов з такою силою, що мешканці загрожених сіл ледве втікли з життям, оставляючи будинки та худобу на поталу стихії. Повінь не пощадила також Перемишля та залила вулицю Сіяну разом з цілою дільницею Переколанням.

Наслідком піднесення рівня води на 4 метри, вилив також Сян, заливаючи низче покладені простори, а саме: Вільче, Болоня, Побережка, вулицю Надбережну та околицю загального шпиталю.

ПОВІНЬ В ЛІСЬКОМУ ПОВІТІ.

З Устрик дол. доносять про стихійну бурю, яка шаліла там 30 серпня на цілім просторі від Заґіря аж по Хирів. Наслідком величезної зливи та хмаролому вилили ріки, зірвали мости та зелізничий шлях на лінії Устрики — Кросценко. Получення з Сяноком та Львовом перерване.

ВОЗДУШНА ТРУБА НАД СТАНИСЛАВІВЩИНОЮ.

Розгуляна стихія не пощадила також Станиславівщини.

30-го серпня в годині 4-ій по полудни розшаліласа в околиці Ляцьке Шляхецьке та Марковець могутня воздушна труба. Вся околиця буквально знищена, кількадесять хат розбила хуртовина до тла. Воздушна труба зривала хати просто у воздух, кидаючи їх з страшенним тріском у простір. Гук та тріск розвалених будинків був так сильний, що було чути його аж до Станиславова. На ціле щастя люде були в той час в полі так, що покінчилося всього на кількадесяти тяжко ранених.

В той-же день вилили рівночасно ріки: Бистриця Солотвинська, Надвірнянська, Лімниця та декілька менших. Всякий звязок між цілою низкою місцевостей перерваний. Міст на Бистриці грозить заваленням. Східна частина Станиславова, а саме Кнининська Кольонія у воді. Лімниця пливе серединою Переґінська, Брошнів під водою. У сій місцевости 40 домів та кількасот людей залила вода з усіх сторін та відрізала від світу. Допомоги від урядових чинників не має майже ніякої.

Галич та міст на Дністрі загрожені.

В Яремчі шаліла буря з громами, які вдаряли безупинно у скелі, розбиваючи їх та заваюючи дороги величезними обломами каміння. На зелізничій лінії Станиславів — Ворохта перерваний звязок під Микуличином. Перерваний також звязок між Станиславовом та Стрием. Потяги з Станиславова доходять тільки до Калуша.

ЖАХЛИВЕ ЗНИЩЕННЯ В ДОЛИНІ ЧЕРЕМОШУ.

Наслідком стихійного виливу Черемошу залита ціла узбережна околиця на ширину двох кільометрів. Цілі села здовж бігу ріки опинилася під водою, а з міст залиті: Кути, Снятин, Залуче та Вижниця (по румунськім боці). В Кутах доходила 1-го вересня вода на Чумицях до висоти двох метрів, люде шукали спасення на дахах та деревах. Черемош, який змінив русло, пливе тепер далі через Кути. Втрати величезні в людях, худобі, та майні. Ріка несе цілі хати та тисячі кубічних метрів різаного дерева. Втрати йдуть у міліони.

Звіт з Пятого Собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

(Продовження.)

Перший день нарад, — середа 20-го липня.

[illegible]

[illegible] Церкві і завізвав шановних делеґатів, щоби щиро і со[illegible] над справами своєї Церкви [illegible] слави Божої і для добра [illegible] ського народу.

Н[illegible] Собору почалися після обіду і були отворені молитвою „Царю Небесний". По молитві забрав слово Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович [illegible] Собор [illegible] себе [illegible] і від Високопреосвященого Митрополита о. Василя Липківського та від Всеукраїнської Православної Церковної Ради в Київі. „Отець Митрополит як рівнож Церковна Рада та ціла Українська Православна Церква на Україні живо інтересуються життям нашої Церкви в Канаді та радіють нашою роботою і нашими успіхами", — сказав о. Владика.

По привітній промові о. Владики присутні делеґати вибрали президію Собору, до якої увійшли о. Володимир Слюзар, як предсідник [illegible] Стеценко [illegible] секретарів [illegible] і гром. В. Бурянника.

Високопреосвященний о. Владика був почесним головою Собору.

По вступнім слові предсідника Собору вибрано комісію до провірення уповноважнень делеґатів, до якої увійшли: о. П. Самець, гром. С. Михайлюк і гром. Мир. Стечишин.

Після сього почалися привітні промови делеґатів. З браку місця годі переповісти всіх промов, вистарчить сказати, що всі делеґати підчеркували гарний розвій своїх парафій, та значне поширення впливів Української Православної Церкви від послідного Собору. Коли є в нас які недомагання, то се брак священиків, через що богато громад мусять [illegible] богослуженнями на рік, або й менше, а повинно мати що найменше два богослуження на місяць. Через се [illegible] церковною молодіжю годі робити таку церковно-релігійну роботу, як треба-б.

Після промов делеґатів відбулася коротка перерва, а там забрав слово о. Владика. Він переповів коротко про гарний зріст Укр. Православної Церкви за час його служіння як її Архипастир (як примір може послужити те, що застав 6 священиків, а тепер є 20) і сказав, що є найкращі вигляди, що Рідна Церква буде і дальше зростати аж доки не пригорне до себе всіх дітей українського народу.

Між иншим о. Владика припімнув, що Собор повинен застановитися над справою нашої преси і дієцезального фонду та завізвав, щоби вірні Рідної Церкви змщнювали в собі релігійного духа. Наша церква не є лише національною інституцією, вона є в великій мірі інституцією релігійною і такою вона мусить все остати. Тепер в нас національна справа є справою актуальною, але як український нарід збудує свою державу, тоді національне питання не буде таким актуальним, як тепер. Отже колиб Рідна Церква була лише інституцією національною, якою дехто може бажавби її бачити, тоді вона з повстанням української держави моглаб [illegible]. Церква ж [illegible] має істнувати вічно, а буде вона істнувати вічно тільки тоді, коли буде дійсною релігійною інституцією, якою є вона тепер.

Після промови о. Владики забрав слово о. протоєрей С. В. Савчук, голова Консисторії, і здав звіт з діяльности Української Православної Церкви в Канаді від послідного Собору. Прот. Савчук переповів про важніші події в життю нашої дієцезії за минувших три роки і зазначив, що рік 1924 стане важним роком в історії нашої Церкви. В тім році Рідна Церква в Канаді отримала свого рідного Архипастиря, як також почав виходити того року „Православний Вістник". Инші важні події в життю дієцезії за минувших 3 роки, згадавши коротко, такі: 1) Будова першого поверху Собору св. Покрови в Вінніпеґу, 2) переведення духовного курсу, в наслідок чого ряди наших священиків збільшилися о 6 нових сил, 3) поширення нашої діяльности на східну Канаду, 4) видання українського православного молитвенника „Добрий Пастир", 5) надруковання і заведення системи рекордовання кождої метрики в Консисторії, 6) переведення успішної кампанії на сплату довгу на Соборі св. Покрови в Вінніпеґу. Прот. Савчук згадав також про церковні процеси в Йорктоні і Толстой та про свій процес проти „Канадійського Українця" і пояснив їх значіння для нашої роботи.

На закінчення о. Савчук рекомендував Соборови винести рішення, щоби постаратися для Української Православної Церкви в Канаді о домініяльний чартер., щоби вона могла леґально істнувати.

(Дальше буде.)

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

Цікаві проповіди.

Через недавних кілька неділь наш парох о. прот. Савчук дав серію проповідей про церковно-релігійну роботу взагалі, та про церковно-релігійну і церковно-просвітну роботу Української Православної Церкви зокрема.

Свящ. Савчук сказав, що між деякими людьми, головно між такими, які претендують на інтеліґентів, є принята переконання, що ми в Канаді замісць робити „народну роботу", — клопочемося маловажними справами а саме, справами церковними. Вони говорять: „Покиньте ваші сварки про церкви та про віру, а натомісць робіть народну роботу".

З такої бесіди виходить, що церковно-релігійна і церковно-народна робота — се „сварка за церкви і віру", а не корисна робота, отже до народної роботи її зачисляти не можна.

Свящ. Савчук в своїх глибоко обдуманих проповідях обговорив ясно сю справу, наводив ріжні приклади з життя і доказав, що люде, які кажуть нам лишати церковно-релігійну роботу на боці і „робити народну роботу", не знають що говорять і не знають, що треба розуміти під дійсною народною роботою. Що ж є та дійсна народна робота? Народна робота, сказавши коротко, се робота, яка приносить народови користь, — се робота, яка підносить нарід морально, культурно, економічно, політично. Дальше о. Савчук сказав, що церковно-просвітна і церковно-релігійна робота, яка освідомляє нарід і підносить його морально, — отже є корисною для народа, є дійсно народною роботою, і хто виступає проти такої роботи, той не є патріотом свого народу, а скорше ворогом народніх інтересів. Доказав дальше о. Савчук, що Українська Православна Церква, будучи рідною церквою українського народу є якраз тою церквою, яка робить дійсну народну роботу, отже хто виступає проти Української Православної Церкви, той виступає проти народної роботи, виступає проти інтересів свого народу.

Иншим разом говорив о. С. В. Савчук про те, чи віра і народність мають з собою що спільного, чи ні. Є люде, які кажуть: „На що нам сваритися про те, котра віра ліпша, або про те, котра церква краща? Віра се одна річ, а народність друга. Чоловік може бути такої віри, як хоче і належати до такої церкви, як хоче, бо се його особиста справа. Головне те, аби він був національно свідомий, і аби шанував свої народні святощі."

Прот. Савчук сказав, що в теорії воно справді так виглядає, немовби віра се одна справа а народність друга, але в життю, в практиці, воно виходить зовсім инакше. Яскравий і болючий примір маємо з українських латинників. Вони, так в старім краю, як і в Канаді вважають себе за Поляків мимо того, що говорять тільки по українськи і що походять з українського роду. Чомуж вони вважають себе за Поляків? Тільки тому, що є римо-католиками і ходять до польського костела та моляться по польськи. Отже можете говорити [illegible] хочете [illegible] віра є одна справа, а народність друга, то факт остає фактом, що Українці, які стали латинниками [illegible] Поляками. І се є [illegible], бо як може Українець, чи його дитина, остати Українцем, коли він ходить до костела, де польський ксьондз говорить польські патріотичні промови, де співають похвальні пісні до Пречистої Діви Марії, „крульови польськей", де раз-у-раз говориться, що Поляки і „Русини" — се одно і те саме, бо визнають одного папу і т. п.

Се, що сказано про Українців латинників, треба сказати і про тих Українців, які знаходяться під впливами російської православної церкви, та про тих, які знаходяться під впливами [illegible] місіонарів, які [illegible] людей, що „Україн[illegible]" і т. п. Отже мусить бути ясним для кождого думаючого чоловіка, що в практичному життю між церквою і вірою та між народністю є звязь, якої ніяк не можна легковажити. Се дуже добре розуміють [illegible] українського народу і тому [illegible] ну старалися [illegible] ся тепер підчинити його церкви своїм впливам.

[illegible] вказав о. Савчук [illegible], що колиб тепер Українці належали до своєї церкви, то зовсім инакше представлялаєб доля українського народу. Бо церква має більший вплив на людей чим яка инша інституція. Задачею церкви є виховувати нарід, — аби він був моральний, добрий, освічений, та щоби йому добре велося. Але коли нарід не має своєї церкви, то чужа церква робить зовсім на школу даному народови. І так ще раз о. Савчук ясно доказав, що Українська Православна Церква є так важною, як важні є воля і незалежність українського народу. А люде, які ворожо відносяться до Української Православної Церкви, шкодять, свідомо або несвідомо, інтересам українського народу.

Арґументи о. Савчука були такі льоґічні, що не вірю, чи міг би і най-

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

завзятійший противник Української Православної Церкви будь що їм вакинути.

Дійсно, люде, які все ходять до Собору, мають не лише душевне вдоволення, але дістають також правдиву науку — як християнську, так і народну.

Чайний вечер.

Жіноцтво при Соборі устроїло в неділю, 28 серпня, чайний вечер в дохід Собору. Сей чайний вечер відбувся в просторім домі громадян Ковблів. Зійшлися люде, розмовляли між собою про ріжні справи, співали, бавились, а там засідали гуртками до столів до чаю і перекуски, По перекусці клали на полумисок срібні гроші, хто кілько міг. Сей вечер приніс поверх 20 долярів на Собор. Крім сього такий вечер належить до гарно проведених хвиль.

Жіноцтво при православних церквах у всіх місцевостях повинно наслідувати сей спосіб і дохід з таких чайних вечерів повинен йти на Собор чи на яку иншу народну ціль, або і на ціль місцевої церкви.

Родинний пікнік.

В день Робітничого Свята (Лейбор Дей) члени православної громади при Собрі устроїли родинний пікнік. Устроїли його в той спосіб, що родичі разом з дітьми зібралися в Кілдонан парку і принесли з собою перекуску.

На площі всі разом забавлялися а вечером засіли спільно до стола, спожили перекуску та співали ріжні українські пісні. В парку було богато людей ріжних народностей і вони з цікавістю прислухувалися нашим пісням.

Піврічні збори православної громади.

В неділю, 11 вересня, в 8 годині вечером відбулися піврічні збори православної громади при Соборі. Збори сі були майже виключно ділові, на яких заряд представив касовий стан громади. Показалося, що за останніх 6 місяців сплачено поважнійшу суму довгу та що збільшилося громадське майно. На сих зборах рішено, щоби зробити ще одну кампанію за жертвами на сплату довгу, який тяжить на Соборі. Вибрано комітет, який мае занятись плянами культурно-освітної роботи в Соборі на зимовий сезон.

Рівнож вибрано комітет, який мае занятись збіркою жертв на допомогу тим Українцям, які щойно потерпіли від страшних повенів в Галичині й Буковині.

Крім сього на сих зборах гром. М. Стечишин здав звіт з Собору, який недавно тому відбувся в Саскатуні, а на якім гром. Стечишин був делеґатом від православної громади у Вінніпегу. Звіт був дуже цікавий.

Український танець й пісня.

В четвер, 1 вересня, в салі Собору відбувся вечер українського танку і пісні, який устроїв артист-балетмайстер В. Авраменко з частиною своїх учнів і співаків. Люде, які прийшли подивитися на виставу, були вповні вдоволені, бо всі точки, яких було богато, випали дуже добре, а деякі по мистецьки. Хоч всі танки були прекрасно виконані, то на мене найбільше враження зробили ґаїлки і танок-сольо, який танцювала панна Ґарболінська. Зробив на мене сильне враження і „козацький герць" зі шаблями. Я бачив той танець кілька разів, але ще не бачив, аби так іскри сипалися з шабель, як сего вечера.

Пісні також були гарно відспівані, в чому заслуга у великій мірі гром. Гассана, який співав в хорі і рівночасно проводив хором.

Сам Авраменко відтанцював сольо „Вільний Гуцул". Сього танку я не в силі пером описати, бо треба його було бачити. Вистарчить сказати, що слава, яку Авраменко здобув собі за його діяльність на поли українських народних танців, є вповні заслужена.

Коли я вже згадав про гром. Ґассана, то ще додам, що коли він перебував у Вінніпегу, то кождої неділі співав в соборнім хорі та читав [illegible]

Скромний.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ЕДМОНТОНІ.

Рішенням місячних зборів Жіночого Товариства при Українській Православній Церкві в Едмонтоні, які відбулися дня 8-говересня, 1927, припала мені досить трудна задача до виконання, якої я ще в життю не робила, а се, написати до „Православного Вістника" про діяльність нашого Товариства.

Чи вивяжусь з сеї задачі як слід, не знаю, але постараюсь вивязатись після змоги, як найкраще...

Ми жінки при Українській Православній Церкві в Едмонтоні наглядно переконалися, що спільними силами можна богато зробити, і отсе з нагоди нашої річниці хотілаб я поділитися з другими жіночими орґанізаціями нашими успіхами за перший рік нашої праці. Був би гріх, колиб хтось подумав, що до дня 26 серпня, 1926 року, коли то зорґанізувалось наше Товариство, едмонтонське православне жіноцтво дармувало. Ні, так воно не було, але не робило воно ще тої роботи, за яку взялося від дня зорґанізовання свого Товариства.

Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві зорґанізувалось на те, аби помочи своїм мужам в здійсненню їх плянів. На перших наших сходинах, які відбулися в домі п-ні Боднарук, вписалось 16 членкинь, і вибрали до заряду п-ню Н. Михайлюк як голову і п-ню Михайлишин як секр. Тих 16 членкинь почали щиру та завзяту працю, — устроюючи чайні вечері, представлення та забави.

Коли наша громада несподівано купила церкву, ми ще завзятійше взялися до праці. За рік від завязання товариства — від дня 26-го серпня, 1926 р. до дня 26 серпня, 1927 року — зробили ми загального приходу $2,211,29, а членьство зросло з 16 до 30 членкинь.

Всі гроші пішли на сплату та украшення нашої церкви і салі.

Церква наша гарна, велика, площа простора (з трох лотів), при церкві є саля, де нам дуже вигідно сходитися.

При салі є кухня і все потрібне на вгощення 150 осіб за один раз. Купили пяно, тай думаемо про богато инших річей для украшення так церкви, як і салі.

Дня 23-го серпня, 1927 року, устроїла наша громада працальний вечер для пані і о. Сенети, нашого бувшого пароха, який перенісся до Канори, в Саскачевані, а до Едмонтону мае приїхати о. Білон.

Від громади працав о. Сенету гром. Е. Боднарчук, голова, від жінок п-ні Крет, від співацько-аматорського кружка гром. Дукальський і п-на Демчук, а гром Михайлюк, адвокат, на закінчення працав від всіх. Коли вручили о. Сенеті дарунок, почались сильні та довгі оплески, серед яких почав о. Сенета дуже зворушаючу бесіду, бо такої несподіванки не мав ще в свойому життю, як сам про се висловився.

Едмонтонське жіноцтво і громада бажае о. Сенеті і його пані як найкращого поведення на новому місці.

Дня 27-го серпня, 1297 устроїло нам мужеське Братство річницю-несподіванку в салі при церкві, де приймали нас кавою. Від коли є в нас своя власна саля, від тоді ми вже не справляемо нікому несподіванок в їх домах, як передше, а коли вже задумаемо зробити комусь несподіванку, то сходимося всі до салі, принесемо перекуску, приготовимо чай чи каву і дійсна несподіванка починаесь тоді, коли хтось почне виголошувати, в чію честь ми зійшлися. Таке зробили і з нами... Ми дійсно здивувалися, коли, засівши всі до перекуски, пан Михайлишин, заступник голови, почав промову в нашу честь. Аж тоді ми зрозуміли, чого то мущини так доносили та підкладали дров, заглядали чи горить в печі, та чи кава вже готова. Я не думаю переповідати всего того, що говорив п. Михайлишин в нашу честь, щоб не виглядало на самохвальбу. Дуже похвально говорив пан Лазорович, — настоятель Інститута, — і адвокат Михайлюк, як то завзято та щиро ми працювали і праця наша увінчалася успіхами. Пан Лазорович, який ще не довго в Едмонтоні, подивляв нашу роботу і всі три додавали нам охоти до дальшої праці.

Всі участники забави радили з успіхів спільної праці, весело бавилися і співали, а пізним вечером розійшлися домів.

На місячних зборах, 8-го вересня, задумали жінки братися знова до праці по довгих літних вакаціях і комітет вже плянуе, з чого то почати. Задумали збиратися кождого четверга в тижни на шиття, вишивання та гафтовання, на що запрошується всіх женщин і панночок,— запрошується і тих, що вміють сю роботу, як і тих, що ще не вміють, бо тут буде якраз нагода сего навчитися. Сходини відбуваються в салі при Українській Православній Церкві. Женщин і панночок, які бажалиб вписатися до Товариства, просимо памятати, що місячні збори відбуваються кождого четверга по першім в місяци.

Здоровлю щиро всі жіночі Товариства при українських православних церквах і бажаю як найкращих успіхів в праці для добра нашого народу.

п-ні А. Шевчишин.

ВІД РЕДАКЦІЇ. — З великою приємністю містимо повищий допис і ґратулюемо Жіночому Товариству в Едмонтоні за його так успішну працю на користь своїй церкві. Принагідно завзиваемо всі Жін. Т-ва при укр. православних церквах дописувати до „Православного Вістника" і ділитися одні з одними своїми успіхами та способами праці в несенню моральної і матеріяльної помочи своїм церквам. В короткому часі „Православний Вістник" почне виходити частійше, а тоді й місця буде більше на такі дописі.

Редакція „П. В."

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

Ілько Швець, Брендон, Ман. 2.00
Микола Вічак, Симсон, Саск. 1.00
М. Антонишин, Роркетон, Ман. 2.00

Збірка п. С. В. Друля в Гефорд, Саск.
По 1 дол.: І. Ґабрись, С. В. Друль, Г. Бартко, В. Зазулінський, В. Цалинюк, Л. Сікора, І. Семко, Михайло В. Симчич, Марія Кейко
По 50 цт.: І. Ощипок.
По 25 цт.: В. Хорт.
Разом $9.75
Кость Федірчук, Вайта Ман. 5.35

Збірка Н. Лукавого в Форт Віліям, Онт.
По 1 дол.: Ґео. Качан, Н. Лукавий
По 50 цт.: В Григоряк, Стефанія Григоряк, М. Бундза.
По 25 цт.: І. Перотяк, Н. Бучовський, В. Зяґаровський, К. Когут, І. Шапка, А. Чернявська, Я. Чорноус, П. Чернявський, В. Білінський, Н. Шевчук, Я. Гельмич.
Разом $6.25

Пані К. Радик 3.00
В. Боднарчук, Сіменс, Саск. 10.00
Добр. І. Геник, МекРорі, Саск. 100.00
М. Павлишин, Паркмен, Саск. 1.00
Катерина Демчинська, Амстердам, Саск. 3.00
Н. Солоничин, Вавота, Ман. 10.00
Жіноче Т-во в Тарнополь і Буковина, Саск. 50.00
Разом $64.00

Сердечне спасибіг всім жертводавцям, а з осібна п. І. Геникови за його княжий дар.

Г. І. Б., касієр.

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

Православний Календар
НА РІК 1927
ЖОВТЕНЬ.

1 С. Евменія

2 **Н. 16 по С.** Трофим. Сав.
3 П. Евстафія, Татіяни
4 В. Кондрата
5 С. Фоки, Іони
6 Ч. † Зач. Ів. Хрест.
7 П. Теклі муч.
8 С. Евфрозини, Пафн.

9 **Н. 17 по С.** Пр. св. ап. Ів.
10 П. Калистрата
11 В. Харитона
12 С. Киріяка
13 Ч. Григорія
14 П. **Покров Пресв. Богородиці**
15 С. Кипріяна, Юстини

16 **Н. 18 по С.** Діонізія
17 П. Єротея
18 В. Харитини
19 С. Ап. Томи
20 Ч. Сергія і Вакха
21 П. Пелаґії
22 С. Ап. Якова

23 **Н. 19 по С.** Евлампія
24 П. Филипа, Теофана
25 В. Прова
26 С. † Карпа муч.
27 Ч. † Параскевії
28 П. Лукіяна, Евфимія
29 С. Льонгина сот.

30 **Н. 20 по С.** Андрія, Осії
31 П. Луки ап.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „П. В."

Павлишин М., Паркмен, Саск. 1.00
А. Гринюк, Лейдівуд, Ман. 1.00
П. Л. Самець, Давфин, Ман. .50
Войціховський В., Тарнополь, .50
о. Г. Хоміцький, Клівленд. З. Д. 1.00
Г. Коваль, Біґар, Саск. 1.00
Л. Шапка (на побільшення „П. В.") Брендон, Ман. 5.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.
1927.
ЖОВТЕНЬ.

2. **Неділя 16 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 7 Утр. Єв. Лук. XXIV: 12—35 Літ: Ап. 2 Кор. VI. 1—10; Еван. Мат. XXV: 14—30.
9 **Неділя 17 після Зіслання Святого Духа. — гол. 8. Утр: Еван. Лук.** XXIV. 36—53. Літ: Ап. 2 Кор. VI: 16—18 і VII. 1; Єв. Мат. XV 21 -28.
14. **Пятниця. Покрова Пресв. Богородиці** — Утр Єв. Лук. І: 39—49 і 56; Літ. Ап. Жид. IX. 1—7; Еван. Лук. X: 38—42.
16. **Неділя 18. після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 1. Утр: Єв. Ів. XX: 1—10; Літ: Ап. 2 Кор. IX: 6—11; Еван. Лук. V: 1—11.
23. **Неділя 19 по Зісланню Святого Духа.** — Гол. 2 Утр: Еван. Ів. XX: 11 18; Літ Ап. 2 Кор. XI: 31—32 і XII: 1—9; Еван. Лук. VI: 31—36.
30. **Неділя 20 після Зіслання Святого Духа.** — Гол. 3 Утр: Еван. Ів. XX: 19—31. Літ: Ап. Гал І. 11—19; Єв. Лук. VII: 11—16.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ

повинен в себе мати образи тих борців за наше краще майбутнє, котрі тепер на Великій Україні працюють над визволенням нашого народу з кайданів московського церковного поневолення і стоять на чолі Рідної Церкви Українського Народу.

„Епископат Української Автокефальної Православної Церкви".

Велика, дуже добре виконана світлина, де на тлі подій церковної історії представлений Апостол духовного відродження українського народу Митрополит Василь Липківський зі всім Епископатом. Розмір 22X17. Два примірники з поясненями на листках й пересилкою дорученим пакунком коштують всього один доляр. Замовлення слати на адресу:

Kost Zinevych
Proftova ulice 341
Lazne Podebrady,
Chechoslovakia, Europe.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2024, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., ЖОВТЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (43) 10

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Листопад — місяць історичного значіння для українського народу в Галичині та инших земель Західної України. Дня 1-го листопада 1918 р. народ порвав пута неволі, знявся до вірлиного лету.

Одначе девяті роковини відновлення Української Держави на західних землях України святкуемо в ярмі. Борцям за волю Рідного Краю волосся сивіє з журби... Молоде покоління вчиться в чужій школі поклонятися чужим богам.

Але велика ідея — невміруча. Місяць листопад посвятімо на се, щоб усвідомити її українському загалові з цілою силою. Пригадаймо старшим, навчімо молодих незломної присяги вірности для сеї ідеї.

Одночасно се місяць українських інвалідів, місяць допомоги тим, котрі любов до України засвідчили ранами і каліцтвом. Вони порвалися на велике діло і не кинули піднятого прапора, хоч сльози матерів і сестер лилися вслід за ними, рвали їх серце, кликали спочити по невимовних трудах у батьківській хаті.

Не покинули його, коли дошкулював голод і холод.

Держали міцно, коли тиф підкошував їх, десяткував стрілецькі ряди.

Ще міцніше стискали долоні, коли чули ворожу наругу.

Ся наруга важким каменем спадае на них тепер, коли вони стали безпомічними каліками. Але вони не йдуть просити милостині у чужих, котрі плямлять святе їх діло і небуденне імя героїв.

В листопаді переводили ми щорічно в цілій Галичині збірки на інвалідів Української Галицької Армії. Сього року ся традиційна збірка не відбудеться. Ні львівський ні станиславівський воевідський уряд не дав на неї дозволу, мотивуючи відмову перетяженням населення ріжними збірками та потребою негайної допомоги жертвам повіні. В сьому катастрофальному році населення Галичини справді не може дати належної помочі своїм інвалідам.

Тяжка відповідальність перед майбутнім нації велить нам усіма силами шукати порятунку. Своїх борців-інвалідів, носіїв великої ідеї визволення Рідного Краю мусимо отулити опікою.

Тому в сьому невимовно прикрому часі звертаемося знов з надіями до Вас, Дорогі Заморські Брати!

Рік-річно Ви даете наглядні докази, що шануете своїх національних героїв, складаючи численні жертви на їх удержання. В сьому році Ви з помітною прихильністю приняли гасло вибудування дому українських інвалідів. До сього діла зі запалом взялася Стрілецька Громада в Філаделфії. Жертви української еміґрації в порівнанню з минулими роками дещо зросли. І за сю жертвенність, за сей патріотизм на ділі — велика Вам шана і вдячність!

З огляду на велике нещастя, що навістило Галичину, ми сподіемося, що українське громадянство в Америці посвятить місяць листопад на допомогу інвалідам Української Галицької Армії. Увесь прибуток зі свят, академій і фестинів віддайте борцям за рідну землю.

У стародавній Греції давали великі нагороди й почести тим, хто переміг на всенародних ігрищах. Оскільки більше належиться нашим мученикам-інвалідам!

Допоможіть інвалідам, бо в них і через них шануемо велику всеукраїнську ідею!

У Львові, в жовтні 1927 р.

ГОЛОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ
у Львові, вул. Руська ч. 3/II.

Дм. Паліїв, містоголова. **Т. Мартинець**, секретар.

УБІЙНИК ПЕТЛЮРИ УВІЛЬНЕНИЙ.

В Парижу, в Франції, відбувся в днях 17—26 жовтня процес проти Самуїла Шварцбарта, який 25 травня, 1926 р. вбив на вулиці Парижа Головного Отамана військ Української Народньої Републики, Симона Петлюру. Помимо того, що Шварцбартови доказано вину вбивства, бо впрочім він і сам признався до злочину, лава присяглих увільнила його від вини і кари. Се в Франції називається „справедливість".

НОВОМОДНИЙ УКРАЇНЕЦЬ.

Митрополит московської церкви в Америці, Платон, сказав недавно в Чарлерой, Па., що він „русскій Украінец". — „Українець з роду а Москаль по народу". Иншими словами, українські кости обросли московським стервом.

БОЛЬШЕВИКИ МАЮТЬ НОВИЙ КЛОПІТ.

Большевицькі ґазети пишуть, що витрачені комуністами гроші на антирелігійну боротьбу пропали, не давши жадних наслідків. Релігійність в останні часи зростае й навіть захопила кола пролетаріяту. Робітники ріжних предприемств, задовольнившись уже цілком клюбами й театрами всякими, повертають до релігії та починають будувати церкви, не жалуючи на се ані засобів, ані часу. Протирелігійні демонстрації тепер кінчаються часто-густо побиттям їх проводирів. В останні часи збудовано церкви в фабриках у Пензі й Володимирі.

ПОБИЛИ ЖІНКУ СВЯЩЕНИКА.

З Мондер, Алта. доносять, що в російськім православнім парафіяльнім домі в неділю, 16 жовтня, мала місце небувала бійка. До дому впало кількох мущин, злапали жінку російського православного священика Івахнюка за волосся і тягали її по кімнаті та побили так сильно, що треба було відвезти її до шпиталю.

Оскілько відомо, в Мондер є дві російські православні фракції — прихильники Платона і прихильники Филиповського. Перших обслугуе священик Хруставка, а других Івахнюк. Між парафіянами від довшого часу ведеться боротьба о посідання церкви і парафіяльного будинку.

ПАПА ХОЧЕ СВІТСЬКОЇ ВЛАДИ.

„Оссерваторе Романо", орган Ватикану, пише у послідні́м своїм числі, що „Римське питання" можна буде лише в той одинокий спосіб належито розвязати, коли „Апостольська Столиця" одержить незалежну територію, без огляду на се, якби мала вона й не була. Наведені слова важні тому, що Ватикан перший раз від упадку папської світської влади в Італії виразно сказав, чого хоче й які є його мінімальні домагання.

Почавши від 1870 року, себто від упадку світської влади папи, усі папи, а іменно Пій IX, Лев XIII, Венедикт XV і Пій X всегда протестували проти положення, у якім находиться папство й домагалися повної свободи й независимости для голови католицької церкви. Ніоден однак зі згаданих папів не заявив досі виразно, в який спосіб можна буде вдоволити домагання „покривджених папів". Сталося се доперва тепер, коли папа переконався, що того, що колись посідали його попередники, ніяким чином назад не одержить.

УНІЯТСЬКИЙ ЕПИСКОП ДЛЯ БРАЗИЛІЇ.

Бразилійський орган оо. Василіян „Праця" пише, що після його інформацій, епископство для бразилійських Українців сталося актуальною справою й незадовго належить сподіватися іменування греко-католицького епископа. Догадуються, що епископом іменують когось з галицьких Василіян.

УКРАЇНЦІ В ДІТРОЙТ ПІРВАЛИ ЗВЯЗКИ З РИМОМ.

Українці в Дітройт, Міш., при церкві св. І. Хрестителя, при вулиці Сікот, пірвали звязки з Римом, а свою церкву назвали українською православною. Таке говориться в новинці з дня 15 жовтня. Парохом сеї церкви є о. Пелехович.

ПЕРЕКЛАД БОГОСЛУЖБОВИХ КНИЖОК.

Митрополит Діонізій (в Польщі) звернувся до міністерства ісповідань з просьбою о асиґнування коштів на переклад і друк українських богослужбових книжок. Міністерство до сеї справи поставилось прихильно.

ЩО ПОТРІБНЕ ДО ГЛУБШОГО РОЗУМІННЯ БІБЛІЇ.

Майже кождий, писменний і неписменний український протестант вірить, що він є непомильним знавцем Біблії. Кождий з них думає, що він так непомильно розуміє релігійні правди, що може з чистою совістю всі чужі йому церкви осуджувати, нищити і нові релігійні системи заводити.

Се звичайний самообман людей, які не знають, що вони нічого не знають. Се слабість людської несвідомости.

Є умово хорі люде, які уважають себе царями, міністрами, генералами, пророками, ватажками. Може чоловік бути рільником, або робітником, а заслабши уважає себе Ганнібалем, Сковородою, Едісоном, Бісмарком, Наполеоном.... Таку слабість звуть „мегальоманія", себто слабість великости.

На таку слабість заслабають також Українці, які відійшли від свого народу і пішли до сектантів. Для таких отже в першій мірі може отся стаття бути наукою. В ній показано загально на які галузи ділиться богословська наука — отже наука про Бога, Його волю, Його діла, Його закон. А що основою християнської науки про Бога є Біблія (мається на думці Старий і Новий Завіт), отже можна сказати коротко, що християнське Богословіе, або Теольоґія, се наука, яка розкриває і пояснює зміст Біблії.

Нині на світі є богато богословських книжок, є окремі знавці богословської науки; є окремі школи, де богословської науки вчать.

Виходить, що коли би Біблію можна добре розуміти без богословської науки, як се думає наш сектант, тоді не треба ані богословських книжок, ані знавців богословія, ані духовних семинарів.

Тимчасом же богословські книжки вчених богословів і богословські школи мають навіть ті секти, до яких Українці заблукуються. Не треба отже великої мудрости, щоби собі сказати:

— Коли Біблію можна добре розуміти без богословської науки, то пощо тоді богословських книжок і шкіл? Коли-ж такі книжки і школи є, то знак, що вони потрібні і що без них не можна Біблії так добре розуміти, як з ними.

Хто би собі таке сказав, той не виривавсяб з своїм знанням і певна річ не йшов би шукати „правди" по чужих сектах і не відходив би від свого народу.

ПОДІЛ І ЗНАЧІННЯ ГАЛУЗЕЙ БОГОСЛОВІЯ.

Богословська наука, як її розуміють самі протестанти, ділиться загально на такі головні відділи:

1. **Науки Помічничі** при науці Богословія.
2. **Апольоґетика** — доказ й оборона істнования Бога.
3. **Екзеґетичне Богословіе** — вияснення святого Письма.
4. **Систематичне Богословіе** — система віри й обовязків, які випливають з Божого Обявлення.
5. **Практичне Богословіе** — наука про те, як Божий Закон поясняти і якими способами переводити його в практичне життя.
6. **Історичне Богословіе** — що обнимає історію розвою віри в теорії і практиці.

Тепер же кождий з вичислених шістьох відділів ділиться знов на окремі галузи. **Помічничі Науки** обнимають такі галузи:

а) Загальна Історія людства.
б) Археольоґія — що відкриває форми життя і культури старинних народів.
в) Етнольоґія — наука про походження і розвій народів.
г) Порівнавча фільольоґія — наука про розвій і походження мов, як чинника людської культури.
ґ) Порівнавча наука релігій — критичний розбір і схожість релігій в засадах і т. д.
д) Фільозофія — наука про причини, цілі і закони життя і її вплив на релігію.
е) Психольоґія — наука про закони і чинности людського розуму, людської душі, людської натури.
ж) Естетика — про красу і її закони в Будівництві, Музиці, Бесідництві, Малярстві і др.
з) Фізичні науки — і їх відношенняся до фільозофії, релігії.
и) Статистика — що показує стан людської культури взагалі, отже і стан релігійний.

Бачимо отже, що самі „Помічничі Нуки" діляться на десять окремих галузий.

Апольоґетика розпадається на два головні відділи:
а) Докази істнования Бога.
б) Докази правління Божої волі та обовязків і призначення чоловіка.

Екзеґетичне Богословіе показує, що саме Бог людям обявив і тут маємо такі галузи:

а) Критичний розгляд Святого Письма.
б) Біблійна Фільольоґія — про мову, стиль Святого Письма і др.
в) Біблійна Археольоґія — що показує географічні, політичні й инші услівя, серед яких Святе Письмо повстало.
г) Герменевтика — правила і засади конечні для доброго зрозуміння і толкования Біблії.
ґ) Історія толковань Біблії в ріжних часах.

Крім того є ще кілька инших галузей сього відділу.

Систематичне Богословіе розпадається на такі галузи:
а) Властиве Богословіе, про Божі прикмети, Боже провидіння і др.
б) Антропольоґія — наука про сотворення, природу чоловіка і др.
в) Сотеріольоґія — наука про спасення. Сюди належить Христольоґія — наука про Ісуса Христа.
г) Християнська Етика — про засади і правила життя і людських обовязків, як вони виявляються в Біблії.
ґ) Есхатольоґія — про послідні річи: смерть, суд і позагробове життя.
д) Екклезіольоґія — про Церкву, як інституцію в її границях і складі.
е) Полемічне Богословіе — що обороняє правдиву науку, яку викривлюють еретики.

Практичне Богословіе ділиться на такі головні галузи:
а) Розбір науки про Церкву і її призначення.
б) Означення Божих постанов для Церкви, способів її управи і др.
в) Спосіб пристосовання церкви до суспільних чи історичних вимог.
г) Становище членів церкви.
ґ) Церковні провідники.

Наведені галузи діляться ще на окремі розділи, як Літурґіка, проповідництво і др.

Історичне Богословіе обнимає 1) Історію Біблійну і 2) Історію Церковну. Маємо тут такі відділи:
а) Помічничі науки.
б) Історичні жерела.
в) Історія церковно-історичної літератури.

Тут є ще кілька окремих галузей, як Патристика, Патрольоґія (про Отців Церкви перших віків, їх писання і науку) і ще деякі другі.

Всіх отже менших галузей, на які діляться шість головних відділів, маємо тут 35. Колиб же кождій галузи присвятити 10 сторін книжки, то вийшло би 350 сторін. Колиб по 100 то вийшло би 3500 сторін, отже сім книжок по 500 сторін кожда.

Однакож при сто сторонах не обійдеться. Згадати для приміру саму „Герменевтику", М. С. Террі, що властивого змісту має 470 сторін дрібного друку.

Взяти англійське екзеґетичне видання, т. з. „Експозерс Байбл", то воно обнимає 49 книжок, а кожда книжка має від 500 до 600 сторін пересічно. Отже всі разом мають коло 26,000 сторін. А всі ті 49 книжок належать лише до першої галузи третого відділу, себто поясняють критично зміст Біблії.

Подібне і в других випадках.

Щож тепер сказати про українського сектанта, який навіть не чув, чи є на світі якісь богословські науки, чи є якісь методи дослідів, без яких Біблії як слід розуміти не можна! І коли він починає за зміст Біблії сперечатися і ганити других, що ті не розуміють „слова Божого" так добре, як він, то чи не виставляє себе такий чоловік на публичний сміх?! Чи не заслаб такий на мегальоманію?

Не диво, що такі за „правдою" вандрують від секти до секти. Не диво, що такі стають творцями дальших нових сект між такими темними, як самі. Не диво, що таких чужі політикуючі секти пляново використовують для скріплення своєї сектантсько-політичної сили.

Для кращого зрозуміння поставмо собі такий примір. Знайшовся чоловік, який сказав: „Сонце, місяць і звізди так мені доступні і видні, як всякому астрономови і з того виходить, що я можу також студіювати і голосити людям астрономію". І зачинає такий чоловік вимірювати пядею величину сонця і місяця. Вилізає на осику, чи на стирту сіна, щоби близше придивитися на звізди. Що можна би сказати про такого „астронома"? А що треба би дальше сказати, колиб він зачав критикувати дійсних астрономів і казати, що всі вони не знають того, що він? Се-ж був би чоловік без здорового розуму.

Те саме і з нашими сектантськими непомильними знавцями Біблії. Астрономія потребує і відповідного підготовання й інструментів, а таксамо потребує і студійовання Біблії. Того, що хтось видить звізди, ще не вистарчає для а-

строномічних-студій, а того, що хтось читає Біблію, ще замало для основного її зрозуміння.

Инша річ, що несвідомому чоловікови не може в голові поміститися, як се може бути, щоби чоловік, читаючи Біблію не міг її як слід розуміти. Його вузкий розум не може уявити більшого, всесторонніўшого розуму, як не може уявити собі дитина розуму старших людей. А прецінь знаємо, що хоч дитина бачить якусь річ чи справу таксамо, як старший, вона ніколи не може розуміти її так, як старші. Вона розуміє по діточому. Те саме з Біблією.

Однакож для звичайного розсудного, практичного чоловіка сонце, місяць і звізди потрібні. Від сонця має він світло і тепло; від місяця світло і поділ часу; звізди дають світло і красу і по них можна знаходити час і напрям серед ясної ночі. Се все практичні користи. Про критичну чи наукову астрономію тут нема і мови. Про таке рішають лише вчені астрономи.

Те саме і з Біблією. Для розумного чоловіка є вона моральним дороговказом, є заохотою, є потіхою. Її зміст настроює чоловіка до праведного життя. Але не більше. Хто хоче Біблію критично розбирати, той конче мусить мати найперше відповідне підготовання. А треба і те памятати, що бували і вчені люде, які в критичнім розборі Біблії милилися і доперва пізнійше їхня помилка показувалася помилкою. Щож сказати про звичайного чоловіка, який перечитавши трошка Біблії і заохочений сектантським аґітатором, зачинає видавати супроти других людей і церков авторітетні критичні рішення; осуджує чужі віри, дошукується, що в їх науці забобонне, що грішне, що противне Богу. Чи не подібний такий знавець Біблії до того астронома, який сидячи на верху осики рішає, в чім астрономічна наука не розуміє дійсних законів руху небесних тіл?!

Таким отже, і всім тим, що мають нахил до критичних і реформаторських студій, отся стаття повинна пригадати, що Біблію вчені люде давно вже прослідили і розібрали з усіх сторін, маючи до того і талан і повну можність і наукове підготовання. Щоби отже можна самому критично Біблію розбирати, то треба конче і найперше познакомитися з тим, якими способами вчені доси Біблію розбирали і до яких висновків прийшли. Хто-ж з тим не познакомиться, той при найщирійшій волі зійде на манівці і других збаламутить.

Стаття ся не призначена однакож для опамятання чужих політикуючих сект і їхніх аґентів. Вони свідомо роблять, що роблять, руководячись власним інтересом.

СЕКТА А ЦЕРКВА.

Коли люде більше читають і більше чують, то вчаться і нових слів і починають їх в бесіді вживати. З новими словами виробляються і нові поняття, яких людська свідомість перше не знала.

Однакож буває і таке, що люде не зрозуміють властивого значіння нового слова й уживають його де треба і де не треба. До таких належать слова: **секта, сектант, сектантський, сектантство.**

Слово „секта" походить від латинського слова „секаре" — відкраювати, відтинати, відділяти. Мабуть і наше слово „січи, відсікати" походить з того самого пракоріння індоевропейської мови.

В релігійнім життю „сектами" почали називати ті еретицькі гуртки нововірців, що відривалися від первісної, стародавної церкви й основували нові церкви, з новою наукою, з новими формами.

Дословно слово „секта" значило тут: відломок, відривок, відтинок від головного церковного пня. Загально-ж слово „секта" прикладалося до протестантських церков, а не до церков Східної Православної і Західної Римської.

Церков Східна Православна є найстаршою, бо сягає апостольських часів і на основах покладених Апостолами розвивалася. Такою перетревала вона доси, отже не стала вона ніякии відломком, ні відривком. Вона була і є головним пнем, з якого виросла опісля нова галузь — Римська Церква.

Що-ж до Церкви Римської, то вона уважалася цілі сотні літ рівноправною з церквою Східною Православною — була немов природною галузею, природною частию Східної Церкви. Коли-ж опісля вийшов між згаданими церквами розділ, то се не підорвало їх первісного значіння.

Через те ані Церкви Православної, ані Римської свідомі люде сектантськими церквами (відломками) не називають. Се є первісні церкви, а не якісь відломки.

Церкви сектантські, се церкви, що повстали пізнійше, отже ті, які ми називаємо загальною назвою — протестантські. Через те сектантами називають лише протестантів.

Несвідомі-ж люде ставлять слово „секта" на рівні з словом „церква", „релігія", „віра". Вони переносять його навіть на инші віри. Замісць сказати: „були там люде ріжних вір — Магометане, Буддисти, Жиди, Християне", чоловік каже: „були люде ріжних сект — Магометане, Буддисти..." Таке уживання слова „секта", се викривлювання властивого поняття слова. Так твориться жарґон понять.

Коли отже вчитися нових слів і нових понять, то вчитися розумно. Що-ж до наведеного приміру, то треба запамятати отсе:

Церква Східна Православна і Західна Римська не є сектами.

Церква (або віра) Магометанська, Буддийська, Жидівська, се також церкви, або віри, а не секти.

Зате „сектами", або „сектантськими церквами" звуться всі ті, що повідривалися від головного церковного пня, або ті, що опісля ще ділилися на нові і ще новійші ґрупи. Се в християнстві відноситься до церков протестантських, або взагалі тих, що на подібний лад творилися, а те саме правило прикладається до подібного явища і в нехристіянськім світі. І там є також первісна церква і є секти, себто ґрупи, що від неї відпали.

ПРИПОВІСТЬ ПРО ЛУКАВОГО СЛУГУ.

(Мат. XVIII: 23-35).

В одній країні цар могутній жив,
Що право народом своїм ладив.
Задумав він добро своє узнати
І став від слуг своїх перелік брати.
Богато їх до нього приводили,
І всякий з них не марнуваши сили
Всі обовязки чесно виповняв,
То-ж сміло перед царський трон ступав.
На прикінці ще привели одного,
Що завинив в скарбницю царську много:
На десять тисяч талантів
Віддать й одного навіть не зумів.
І цар велів на покриття довгу
Продать ледачого слугу
І жінку його і дітей в неволю
Й забрать добуток весь, що в хаті і на полю.
Почувши царське рішення грізне,
Що неодмінно його не мине,
Слуга, упавши перед троном долі,
Почав благати милосердя й волі:
„Будь милостив мені, мій царю й пане!
Я працювати-му що сили стане
І довг тобі віддам увесь,
Лиш не продай мене в неволю днесь!
І цар, зачувши жалібне благання,
Покірне довжника свого прохання,
Для нього милосердя показав,
Пустив його, ще й довг подарував.
І вийшов довжник з царських хоромів
Та став шукать своїх товаришів,
Котрії задовжились у нього,
Як гроші він дістав у пана свого.
І ось попав йому довжник до рук,
Що завинив денаріїв сто штук.
І вхопив він його та став давити:
Віддай, що винен, коли рад ще жити!
Глядить отой — нема йому поради,
Припав до ніг та став просить пощади.
Та кинув раб товариша в тюрму,
Аж поки не віддасть довгу йому.
А бачили і другі сю пригоду
Та жалкували за таку негоду,
І до царя вони пішли
Й про все, що сталось, йому донесли.
І цар призвав знова раба до себе
І так сказав йому: „Для тебе,
Ледачий рабе, милостив я був,
І навіть довг простив тобі, забув.
Як ти на вколішках мене благав,
Я змилування над тобою мав.
І чи не слід було слузі мойому
Помилувати друга, що в ногах був йому?!"
І цар велів лукавого слугу
Віддать мучителям у руки,
Щоб задавали йому муки,
Аж доки не віддасть всього довгу.
Так і Отець небесний ме карати
Усякого, хто не буде прощати
Від серця щирого провин своїм братам,
Хоч у гріхах він проживає сам.

Т. Дмитренко.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684. WINNIPEG, MAN.

РЕЛІГІЙНА І НАРОДНА РОБОТА.

Часто доводиться чути, як деякі люде, приміром старокраєві інтелігенти, дивуються, що передовійші Українці в Канаді інтересуються церковно-релігійними справами. Сі люде пишуть і говорять: „Лишіть релігійні справи для попів і для простих людей, а сами робіть кориснійшу роботу".

Коли-ж запитати тих людей, яку саме кориснійшу роботу треба робити, то вони відповідають: „Як то яку? Робіть народну роботу! Організуйте нарід, просвіщайте його, вчіть політики, а не бавтеся церковними та релігійними справами".

З такого говорення виходить, що релігійна робота не є народною роботою. Погляньмо, чи такий погляд правдивий.

Що треба розуміти під народною роботою? Під народною роботою треба розуміти таку роботу, яка є на добро народу. Народною роботою є кожда робота, яка підносить і зміцняє в народі мораль, освідомлює народ, поліпшує його економічний стан, виробляє в ньому політичну зрілість, причинюється до його політичного визволення і т. п.

Одним словом народна робота се робота, силою якої нарід стає кращий, свідомійший, культурнійший, ліпший, щасливійший.

А чи релігійна робота приносить народови якусь з тих користей? Коли не приносить, то ясно, що всі ми, які робимо релігійну роботу, не робимо народної роботи і наші критики мають слушність, коли кажуть, що через релігійну роботу ми занедбуємо народну роботу. Коли-ж релігійна робота приносить народови користь, тоді всі ми, які робимо релігійну роботу, робимо тим самим і народну роботу і наші критики не мають слушности.

Щоби відповісти на повище питання, а саме, чи релігійна робота є корисна чи ні, нам слід застановитися над тим, що є релігія?

Релігія, — се розуміння Божого закона, тобто розуміння відносин між Богом і людиною, як рівнож відносин між одною людиною і прочими людьми.

Релігійний чоловік вірить в Бога і жие після Його заповідів. В свойому життю, чи то як член суспільности, чи як член свого народу, чи як член громади, дійсно релігійний чоловік завсігди руководиться Божими заповідями, завжди підчиняється Божій волі. В виду сього він є гарним, добрим чоловіком.

Значить: Хто є дійсно релігійним чоловіком, він тим самим є добрим мужем і батьком, добрим сусідом і приятелем, добрим членом товариств і організацій і, в кінці, добрим, чесним членом свого народу. А коли так, то ясно, що робота, яка робить його таким, тобто релігійна робота є для народу не лише потрібна, але й конечна, а тим самим вона входить в обсяг народної роботи. Коли отже хто робить релігійну роботу, той робить народну роботу, а хто виступає проти релігійної роботи, той виступає проти народної роботи.

Люде, які виступають проти релігії і релігійної роботи, передовсім підкопують в народі мораль, підкопують почуття обовязку, підкопують почуття людської гідности, підкопують саме істновання свого народу, а таких чейже не можна називати приятелями свого народу.

Бо погляньмо, які є овочі безрелігійности. Совітська Росія є одинокою державою, де уряд борється проти релігії. Робить він се в той спосіб, що переслідує, арештує та розстрілює духівництво, забирає церкви і обертає їх на клюби та театри, підпомагає проти-релігійні організації, скасував релігійне подруже, через що можна побиратися і розводитися, кілько кому хочеться, навіть кождого дня в році.

А які наслідки сього всього? Грабіжи і вбивства там на дневному порядку; обман і всяке лиходійство торжествують, родинне життя знищене, в наслідок чого в сю пору знаходяться в совітських републиках хмари бездомних дітей, про що пишуть самі совітські часописи; деморалізація захопила навіть малолітних дітей, кождого року вмирають сотки тисяч людей на венеричні недуги.

Другий примір страшних овочів безрелігійности маємо у Франції, яку треба зачислити до найбільш безрелігійних держав по Росії. Які-ж наслідки безрелігійности у Франції? Такі, що французький нарід, в наслідок великої деморалізації, вигибає. Статистика показує, що у Франції кождого року більше людей вмирає, як родиться, а се тому, що здеморалізовані подружа, замісць родити і виховувати дітей, гонять тільки за роскошами та вигодами життя і так самі копають гріб своїй нації.

Погляньмо врешті на Злучені Державн. Крадіжи, рабунки, вбивства там на дневному порядку. В однім тільки 1924 році було в Злучених Державах одинайцять тисяч (11,000) душегубств. Де причина такого здичіння? Всі признають, що в браку релігійности.

Взявши під увагу повисші факти, мусимо сказати таке: Кождий, хто бореться проти релігії, хто поширює безрелігійність, — спряє тим страшним наслідкам, які безрелігійність наносить. Він пхає людей в обійми деморалізації і провадить нарід до загибелі. А не богато ліпший є і той, хто на те все є байдужий.

Хто нищить релігійю, то нищить не тільки церкву та церковні обряди, він нищить душу народу, — він наносить йому душевну смерть.

Нехай се памятають всі вороги релігії. Передовсім нехай памятають ті, що виступають проти релігії ніби то во імя патріотизму (бо й такі є). Нехай памятають, що вони не патріоти, а вороги свого народу.

С. В. С.

ЗНАЧІННЯ ВЕЧІРНІ І УТРЕНІ.

Вечірня.

Вечірня має свою назву з того, що відправляється в вечір. В ній ми дякуємо Богові за прожитий день і просимо Його о ласку провести без гріха ніч.

Вечірня представляє собою Старий Завіт, коли ще не було Спасителя, згадує про прихід Ісуса Христа, Який розігнав темряву духа так, як сонце розганяє темряву ночі („Світе Тихий") і своїм закінченням („Нині відпускаєш, Владико...") пригадує нам кінець нашого життя, отже взбуджує в нас покаянні чувства і заставляє нас стреміти до того, щоби стрітити годину смерти з чистим серцем.

Утреня.

Утреня відправляється з почином дня в подяку Богові за щасливо перебуту ніч. В Утрені просимо Бога о ласку перевести щасливо, без гріха надходячий день.

Властиву Утреню попереджає молебень за державну владу. Властива Утреня представляє нам собою Новий Завіт. Вона починається словами „Слава Святій, Одноістотній, Оживляючій і Неподільній Тройці, Отця і Сина і Святого Духа, нині і повсяк час, і на віки вічні", якими священик благословить Святу Тройцю, Таїнство, яке в Новім Завіті було вже обявлене. Слова „Слава Богові в висоті, а на землі спокій, на людях благовоління" пригадують нам Різдво Христа. „Шостопсалмієм" віддаємо хвалу Богові старозавітною молитвою, а „Полієлеєм" (Хваліте імя Господне...) пригадуємо собі, що Господь милосерний. В тропарах „Ангельський хор здивувався..." („Ангельський Собор...") оспівується Христове воскресення і прихід Мироносиць до гробу, а Євангеліє, яке дальше слідує, представляє проповідуючого Христа по воскресенню. Псальми Хвалитні пригадують, що через відкуплення наступила віднова цілого світа, а „Славословіє" пригадує, що Христос, „Світло світа", взяв на Себе гріхи всего людського роду.

Приповість про двох синів.

(Мат. XXI: 28-31).

У чоловіка два сини було.
І каже він, прийшовши до одного:
— Піди до виноградника мойого
Й робити-меш сегодня там діло.
Та в сина не було якось охоти,
І відповів: — Не піду, тату, я!
Коли-ж одумався вже опісля,
Зібрався та й пішов ще до роботи.
Та по відмові батько поступив
Дорогою і до другого сина:
— Така догідна, — каже йому, — днина!
Може-б у винограднику мені
Ти трохи своєї помочі вділив,
Бо сам я все зробити не в стані.
А син, не думавши богато,
Щоб тільки збутися із хати тата,
Сказав: — Піду! — Та зовсім не пішов.
Отсе-ж котрий із них вітця послухав?
Чи той, що обіцяв, та ніг не рухав,
Чи той, що хоч відмовив, та пішов?

Т. Дмитренко.

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Христова Церква се є братерство всіх народів, бо Христос, виряджаючи Своїх учеників на благовістя, сказав їм: „Ідіть і навчайте всі народи . . . навчайте їх додержувати все, що Я заповідав вам" (Мат. XXVIII: 20).

Що-ж такого заповідав Христос Апостолам, а через них і всім народам, що його повинні всі народи додержувати? „Се заповідую вам, — каже Своїм ученикам Христос, — щоб ви любили один одного" (Іоан XV: 17). З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, коли матимете любов поміж собою" (Іван XIII: 35). Отже головний заповіт Христа до всіх народів се той, щоб жили поміж собою в любові, в братерстві, щоби спільними силами будували братерське життя всіх народів на світі, — себ то всесвітню Христову Церкву.

Але єдиний шлях, щоб досягнути сього всесвітнього братерства народів се є той, щоби з початку кожний народ сам з себе утворив Христове братерство, утворив свою рідну Церкву. Отже Христос Спаситель, утворюючи всесвітню Церкву, не тільки що не відкидав сим національного розвитку народів, а як раз навпаки Своїм заповітом, щоб усі народи єднались в братерство, Він вимагає від кождого народа найбільшого національного розвитку. Кождий народ повинен перш за все добре попрацювати над самим собою, дослідити сам себе, зрозуміти й виявити всі свої здібности, всі таланти, які дав Бог народові, повинен показати иншим народам, що він є і чого він вартий — одним словом повинен вирости як певна національна одиниця, а над усім показати своє християнське лице, утворивши свою рідну Церкву, щоби стати готовим до братерського єднання з иншими народами.

Та Церква Христова є той будинок, який будується при занадто тяжких умовах і з великою боротьбою. Поки не доросли народи до християнської досконалости, — а вони всі ще до неї дуже далекі, — доти й братерство народів є ще дуже далека мрія . . . А дійсність що раз висуває жахливі події воєн, заколотів поміж народами, боротьби народів за владу, за богацтво, за зверхність над иншими, навіть за знищення одних одними . . .

Часто в розпач, в одчай впадають глядачі на сю міжнародню розруху: чи буде-ж коли той спокій на землі, те братерство народів? Тільки Церква Христова невпинно будується серед усіх народів, будується й на їх закладах, їх руїнах, будується і на їх мріях, і на їх розпачі, будується і на їх пригнобленні на їх відродженні, будується і своєю невпинною будівлею підтримує надію, що настане час, коли спокій буде на землі, коли Боже зимилування станеться над людьми.

Будується Христова Церква й серед нашого українського народу, будується при звичайних умовах перемоги й неволі, життя й смерти . . . і ми Українці, щоб бути нам свідомими, повинні знати й те, як з початку й до наших часів провадиться будівля нашої Церкви.

I.

Українська Церква в давньому минулому.

Християнська віра на Україні повстала ще з часів апостольських. Ріка Славута-Дніпро, що майже посередині перерізує Україну, з давних давен була тим шляхом, яким зносилися південні народи з північними. Ся-ж славетна українська ріка стала провідником до нас і Христової віри. Є переказ, що сією рікою святий апостол Андрій Первозванний доплив з благовістям Христової віри до тих гір, що на них потім заснувалось місто Київ, на одній з сих гір він поставив хрест й сказав, що на сих горах засяє благодать Божа.

Літ через триста по Різдві Христовому в Херсонесі, на півдні України, працювали на благовістя Христової віри сім херсонських епископів — Василь, Єфрем, Капітон та инші, память яких святкує наша церква 7 березня, і всі вони були замучені за свою проповідь. На першому Вселенському Соборі 325 року був присутний уже епископ Ульфіла Скитський. Се був епископ того народу, що жив тоді по степах української землі, а трохи згодом, на початку V-го віку, св. Іван Золотоустий, патріярх Царгородський, посилав до скитського народу своїх благовісників і в своїх промовах дуже хвалив побожність скитського народу, що перейнявся вже вірою Христовою. Та ось з V-го віку сама Україна на довгий час стає тим шляхом, що ним переходять східні народи на захід і своїм великим переселенням топчуть, нищать і руйнують усі ті здобутки, які придбали народи, що жили на Україні, заливають своїми хвилями й самі сі народи.

На початку тільки IX-го віку ся течія переселення народів утихає і на Україні бере гору нарід слав'янського роду, що називався „Русами".

У Русів починається громадянське життя на чолі з князями, і ріка Дніпро знову стає шляхом до зносин з південними народами, найбільше з Греками, а разом з тим і шляхом поширення християнської віри між Русами. Осередком Руси стає сього часу місто Київ на Дніпрі. У половині IX віку київські князі Аскольд і Дир, як розповідає передання, поплили човнами на Царгород війною, але під Царгородом на морі зчинилася велика буря й руські човни море розбило й потопило, а київські князі Аскольд і Дир ледви вратували життя своє. Ся буря зробилася після того, як царгородський Патріярх Фотій з чудотворним образом Божої Матері, „Влагерньским", прийшов з молебнем до моря. Зворушені сим чудом Аскольд і Дир прийняли хрещення, а також прийняли Христа й богато людей з їх дружини.

З початку X віку за князя Ігоря в Київі була вже церква Св. Іллі пророка, а жінка Ігоря княгиня Ольга вже сама поїхала до Царгороду, прийняла хрещення й вернулась до Київа з священиками і благовісниками з Греків, і за се наша Церква шанує її як святу. Нарешті, внук св. княгині Ольги, великий князь київський Володимир, звоював город Херсонес на півдні України, що належав Грекам, приняв хрещення й одружився з грецькою царівною Ганною, а в Київі спочатку охрестив свою сімю, а потім видав наказ, щоб і весь народ зійшов у ріку Дніпро й охрестився.

Се „Хрещення Руси" сталося в 988 році в літку й святкується тепер 15 липня, в день смерти князя Володимира. Хоч темна частина тодішнього суспільства й робила опір проти переміни віри Киян, але та охота, з якою пішов наш народ до хрещення на заклик князя Володимира, показує, що народ наш в свідоміщій його частині тоді вже був досить свідомий і що до християнства він не задовольнявся поганським суевірством і з поміж инших вір знав грецьку віру за найкращу.

Зараз таки-ж після хрещення Руси в Київі та по його околицях пішла жвава організація церковного життя під управою царгородського патріярха. Тому, що й перший митрополит київський, Св. Михаїл, і його духівництво були Греки, Церква київська стала будуватися на зразок грецької-царгородської. Царгородська церква в той час захоплена була зовнішньою державною величністю й монашеським аскетизмом.

І в Київі та в його околицях Св. Володимир, його син Ярослав та инші князі стали будувати величні храми також на зразок грецьких. Деякі з них, як Св. Софія в Київі, Спас у Чернигові стоять ще й досі. Від Греків перейшло до Київа й монашеське життя, тут Преп. Антоній і Теодосій заснували Київо-Печерську Лавру, заснувалися й инші монастирі. Відправляти-ж Службу Божу цілком чужою грецькою мовою було для Киян зовсім не зручно, а перекласти богослужбові книжки на рідну мову також було неможливо тоді, бо у нас не було тоді ще навіть свого письменства. Ось тут до послуги нашій Церкві й стала праця Св. Кирила та Методія, що склали азбуку для Славян-Болгарів і переклали книги святі на старо-болгарську мову.

Мова ся тоді ще мало ріжнилась від тієї, якою говорили Кияне, і тому Служба Божа стала у нас з самого початку відправлятися слов'янською старо-болгарською мовою. Народ наш, його князі, монахи, духівництво зразу-ж захопились і християнською освітою: вони заводили школи, збирали книгозбірні, часто подорожували й на схід і на захід з метою освіти, і тому, що не було у нас своєї азбуки й письменства, користувались і для освіти працею Кирила і Методія, через те й освіта наша в старі часи мусіла бути під сильним впливом книжної старо-болгарської (славянської) мови.

Але вже й у ті часи були спроби переходити й у церковному благовісництві й навіть у відправах Служб Божих на рідну мову. Сим можна пояснити велике поширення з міста Київа православної віри не тільки по всій Україні, а й далеко на північ. Можна було сподіватись, що Русь, себто наш народ під впливом світла Христової віри широко розвине й високо піднесе всі свої природні здібности. На жаль, Україна й тоді ще не досягла спокою від захожих народів, що наваловались зі сходу і, прямуючи на захід, затримувались, або й назавжди осідали на українських просторах. Народи сі — Печеніги, Половці та инші — дуже пустошили тоді нашу землю.

(Дальше буде).

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НЕ ЗАКОПУЙМО ЗНОВА ТАЛАНУ!

„І злякавшись, пішов я та сховав твій талан у землі.

„Возьміть від него талант, та дайте тому, що має десять талантів.

Кожному бо маючому всюди дасться, і надто мати-ме; у немаючого-ж, і що має, відніметься від него.

І виканьте слугу нікчемного у темряву надвірню."

(Мат. XXV: 25, 28-30).

У цілому ряді гарних приповістей ізобразив Христос Спаситель Царство Боже. І одною із найкращих та найбільш повчаючих є приповість про таланти: Один господар призвав слуги свої та передав їм свої достатки: одному пять талантів, другому два, третьому один — кожному по його силі. А сам відїхав. І ось той, що дістав пять талантів, орудував ними та придбав других пять, а той, що взяв два, придбав других два. Той же, що взяв один, закопав його у землю.

Коли-ж вернув господар, то перший слуга приніс перед нього десять талантів, а другий чотири. І одного і другого нагородив господар щастям, яким сам втішався: „Увійди в радощі пана твого!"

Та приступив і третій слуга та промовив: „Пане! Знав я тебе, що жорстокий еси чоловік, що жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не россипав; і злякавшись, пішов я та сховав твій талан у землю. Отсе маєш твоє" (Мат. XXV: 24-25). І здивувався господар вельми, та прогнівився, що такий лукавий та ледачий був слуга той, та й рішив: „Візьміть же від нього талан, та дайте тому, що має десять талантів. — Кожному бо маючому всюди дасться, і надто мати-ме; у немаючого-ж, і що має, відніметься від нього. — І вкиньте слугу нікчемного у темряву надвірню". (Мат. XXV: 28-30).

Як кожна приповість Христова, так і приповість про таланти містить у собі важну правду життя та науку.

Господарем, що роздав слугам своїм таланти, сам Господь Бог, а слугами — ми люде. І як не кожному слузі господар дав однаке число талантів, так і Сотворитель не кожній людині дає однакий талан, однакі здібности й дарування тіла і духа. Ми бачимо се в кожній родині, кожному гурті й громаді та у кожній ділянці життя.

Завданням та обовязком слуг господаря у приповісті було розроблювати одержані таланти, придбати ними ще більше їх до приходу свойого пана. Так також життевим завдання та святим обовязком кожної людини на світі розвивати дарування духа і тіла, щоб удостоїтися „ввійти у радощі пана Свого" — радощі царства небесного.

Господь Бог дає нам здоровля для тіла, щоб ми берегли його та скріплювали для власного добра та добра ближніх своїх. Господь Бог дає нам також менший чи більший дар розуму та душевних здібностей, щоб ми розвивали їх та скріплювали на хосен собі та родині, громаді та народові — ближнім своїм, яких велів Бог любити як себе самих. Ми жиємо на світі сьому, щоб працювати не лише для себе, але й для ближніх своїх. Бо тільки тоді ми виконувати-мемо заповіт любови, тільки тоді ми будемо правдими православними християнами.

Та обовязок розвивати свій талан відноситься не тільки до поодиноких людей. Подібно як одиниці наділює Бог ріжними даруваннями також цілі народи. І вони також, як збірні одиниці великої громади народів світа, обовязані розвивати талан свойого духа, свої душевні здібности для добра свойого, як народа, для добра майбутніх поколінь, за котрих кращу долю, кращу будуччину духа і тіла, вони відвічальні перед Сотворителем.

Кожний народ повинен у свойому віковому життю розвивати талан, дарований йому Творцем світа. Тільки-ж не лише для свойого власного хісна — себто хісна своїх грядучих поколінь, але й для добра ближніх своїх — народів світа, що творять разом велику громаду—людство. Кожний народ обовязаний поглублювати та скріплювати свої здібности, усовершувати себе, щоб таким чином причинитися до усовершення людства — себ-то збудування Царства Божого, якому непохитну основу дав Христос Спаситель Своею величньою Наукою Любови, любови усіх людей на світі.

Ми можемо легко завважати серед нашого окруження, в життю громадянства те, що сказано Ісусом Христом при кінці приповісті про таланти. Ті люде, котрі не мають щастя втішатися більшим таланом, звичайно й того невеликого, який посідають, не стараються розвинути як слід. І стається із ними те, що сталося із ледачим слугою, котрий закопав свій талан, щоб його не стратити. Справджується на ледачих а небогатих, що „у немаючого, і що має, відніметься від нього" і той їхній і так невеликий талан дістаєаться тим, котрі більший мали та не дармуючи розвивали його та помножували. „Кожному бо маючому всюди дасться, і надто мати-ме", щоб віщо не пропадало марно на світі а все приносило свій овоч.

Таке саме буває і в життю цілих народів на землі. — І наш український народ досвідчив сумної правди сієї приповісті на собі на протягу своєї незавидної історії.

Творець світа обдарував наш народ не одним цінним таланом, не одною гарною душевною прикметою, яких трудно нераз найти у наших сусідів. Ми споконвіку були народом щиро релігійним, богобоязливим, набожним. Отець Небесний влив у наші серця цінний дар: любов правди і справедливости, любов свободи, і дарував нам щирого братерського духа. Тяжко було дітям України глядіти байдужно на неправду і кривду, на фалш та облуду, на неволю і насильство. Такої гостинности і ввічливости, як у нашого народу, трудно було стрінути деинде у світі.

Оттак Отець Небесний не пожалів нам талану, не пожалів нам гарних та многонадійних дарів духа і серця. А всі сі цінні душевні прикмети, вкупі із щедрими даруваннями умових здібностей, творили дорогий скарб, великий талан, що віддав Бог нашому народові до роспорядимости.

Ти чи не вчинили ми як той ледачий слуга, що одержавши один талан і той закопав у землю? Так! Ми справді допустили себе до того, хоч отримали від Бога не один тільки, а більше талантів. Замісць розвивати дарування свойого духа, замісць скріплювати та утверджувати їх, ми вдоволилися тим, що Господь наділив нас ними і ми маємо їх.

Ми закопали наш талан у землю і він почав вкриватися поволокою, яка обезобразила його. Ховаючи його, ми не подбали навіть про те, щоб охоронити його перед ушкодженням, не подбали, щоб він не тратив принайменше своєї первісної краси та вартости. І ось із любови свободи витворилася свавільність серед синів українського народу і підупало та ослабло почуття братерства. Любов правди і справедливости, що не терпіла неправди та кривди, перетворилася у лукаве самолюбство, яке спонукувало кривдити та неволити братів своїх для своєї вигоди і наживи. Тоді вороги використали самолюбство та сваволю нашу на те, щоби поневолити весь наш народ. І ось замісць щирої релігійности появилася фарисейська облуда та жажда наживи у пастирів продажних і вони віддали народ свій, вже закований у кайдани тіла, ще й у неволю духа.

І по сотках літ неволі наш добрий і щирий народ змінився до непізнання. Поширилося і вкорінилося між нами лукаве самолюбство та облуда і нікчемне рабство, таке противне колись духові українського свободолюбного роду. Брат брата, сусід сусіда одурює та ворогам видає ради наживи. Люде думають самого Бога обманути своєю нещирою поверховною набожністю, яка не виказує діл а заслонюється тільки словами.

Одначе, хоч і обезображений зверху, талан наш остався здоровий і чистий у свойому ядрі. Народ наш не втратив ще зовсім своїх гарних душевних дарувань любови правди та свободи і щирої побожности. І ось коли чаша терпіння нашого переливається через край, Господь Бог посилає нам ангела душевного відродження у Рідній, не поневоленій вже, Церкві, щоб не загинула наша віра в побіду правди і справедливости, що їх ми все ще любимо.

І справді ми можемо сказати словами Святого Письма: „Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасіння" (II. Кор. VI: 2) та що у наші дні „одвідав Бог людей своїх" (Лук. VII: 16). Правдиві пастирі Христові і щирі сини рідного народу „словами правди, силою Божою, зброєю праведности" (II. Кор.: VI: 7) очистять наш талан від ржавої поволоки самолюбства, рабства й облуди і поможуть нам розвинути наші душевні дарування. І опять засяє світло наш талан серед народів світа, і зросте та скріпиться як сьому слід бути, для добра грядучих поколінь нашого народу та добра людства взагалі.

Тож не тратьмо дорогих та спасенних хвиль нашого християнського відродження, не проявляймо погубної рабської байдужности, до якої призвичаїли нас вороги. Наші брати за морем, хоч у тяжкій неволі тіла і духа, працюють щиро з усіх сил над очищенням душевної ржі, щоб видобутися на світло із темряви вікового душевного отупіння та засіяти яснійше чим коли блеском душевних дарувань українського православного народу. О, скільки-ж більше праці для тієї святої мети вимагає Сотворитель і Рідна Церква та Рідний Народ від нас, що живемо у країні волі!

Від нас також залежить очищення занедбаного у віковій неволі таланту нашого народу та дальший світлий його розвій. Не допустімо-ж до того, щоби Творець і Вседержитель світа відібрав від нас талан наш, як відібрав від ледачого слуги, та не віддав його богатшим наародам, а наш народ не кинув у темряву надвірню прокляття грядучих поколінь та вічне забуття світа.

Нехай же наша щира праця над своїм душевним, християнським піднесенням у сьому краю поможе українському

народові відзискати як найскорше те, що втратив він для свойого духа за цілі віки тяжкої неволі. Поможім йому як вірні сини нашої Рідної Матері, Української Православної Церкви, розвинути та скріпити талан щирої релігійности, любови правди і свободи для добра грядучих поколінь українського народу.

Так, усовершуючи себе, а через те і свій рідний народ, ми причинимося також до усовершення людства, себ-то до збудовання Царства Божого, якому непохитну повік основу дав Христос Спаситель Своею величньою Наукою Любови.

Тоді, як справжні православні християне, виконуючи святі завдання свойого дочасного життя і тим починаючи Царство Боже у серцях наших, удостоїмося „ввійти у радощі Пана свого", радощі зединення безсмертної нашої душі зі своїм добрим Сотворителем і Отцем Небесним у грядучому вічному життю. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ХРИСТІЯНСЬКА І ЖИДІВСЬКА СІМЯ.

Проф. В. Бошко, умістив в „Пролетарській Правді" цікаву статтю про так зв. „аліментарні" справи („голос радянської судової практики в аліментарних справах"), се значить про відшкодовання на утримання дітей при супружих розводах і инші подібні справи. Аналізуючи зібраний статистичний матеріял про 300 „аліментарних" судових процесів у Київі, професор Бошко зробив між иншим цікаве спостереження, що розклад сучасної сімї в нинішних умовах майже не доторкнув жидівської сімї. Жиди міцно тримаються своїх старих родинних та супружих звичаїв, натомісць дуже легко піддаються новим впливам та звичаям християне, а зосібна Росіяне, які займають перше місце в „аліментарних" процесах.

РОСКЛАД СЕРЕД ДІТЕЙ.

Петроградська офіційна статистика стверджує, що між кешеньковими злодіями совітської Росії в минулому році було 66 дітей низше 10 літ.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Архиєрейська Візитація.

В неділю, 25 вересня, вінніпегські православні Українці мали велику приємність витати в Соборі Високопреосвященого Архиєпископа Івана Теодоровича. Се була його остання візитація в Канаді сього року

Вже в суботу пополудни, а головно по вечері, роблено приготовання, а саме збудовано високу браму, яку удекоровано гарно дубовим листям На брамі видніла напись великими буквами: „Витай Владико"

В неділю Архиєпископ відслужив Службу Бэжу при співучасти нашої пароха о. Прот. Савчука та о. Гребенюка з Брендону.

На Богослуженню була повна церква людей і як що було замітне, то те, що сим разом на архиєрейськім богослуженню не було тих, які приходять з цікавости, як се було попередними роками, але були самі члени і вірні Рідної Церкви.

Підчас богослуження о. Владика виголосив прекрасну проповідь, взявши за підставу проповіди головну заповідь Божу: „Люби Господа Бога твого цілим серцем і душею, і ближнього твого, як себе самого". Можна сказати, що слухати нашого Архиєпископа, як він говорить, належить до рідких хвиль в життю, бо таких гарних бесідників, як він, мало коли приходиться чути.

Вечером того дня жіноцтво згуртоване при Соборі зладило спільну вечеру в честь Архиєпископа, на якій було богато гостей. І сим разом наше славне жіноцтво доказало, що потрафить зладити не аби-яку вечеру, а наші дівчата знову доказали, що потрафлять як найліпше обслугувати гостей.

Вечеря була переплітана українськими піснями і промовами Господарем вечері був гром. В. Свистун Промови говорили отсі: Гром. В. Свистун, генерал Сікевич, о. прот. Савчук, редактор „Українського Голосу" Мир. Стечишин, адвокат Арсенич, гром. Данильченко, гром Пігуляк і, на кінці, Архиєпископ Теодорович.

Бесідники сконстантували, що Українська Православна Церква зробила до сего часу гарну роботу, але перед нею лежить ще велике завдання, а саме обєднати весь український загал в Канаді.

По промовах артист-балетмайстер Василь Авраменко виголосив патріотичну декламацію. По декламації гром. Авраменко сказав короткі промову, в якій згадав і про нещастя повені, яке навістило наших братів в Галичині і на Буковині. Хоч сего вечера не було в пляні збирати жертв на поміч потерпівшим від повені, то помимо сього зібрано кільканайцять долярів.

„Наталка Полтавка".

Заходом Жіночого Т-ва ім. Лесі Українки при Українськім Народнім Домі відограно в суботу, 1-го жовтня, штуку „Наталка Полтавка". В штуці виступали: гром. Ковбель, пані Ковбель, гром. Буряник, п-на Кіпран, гром. Вішньовський і гром. Кумка. Публика була доволі вдоволена сею виставою.

Концерт Жіночого Т-ва ім. Лесі Українки.

В неділю, 2 жовтня, Жіноче Т-во ім. Лесі Українки при Українськім Народнім Домі, з нагоди святковання своєї річниці устроїло концерт в салі Собору, який відбувся в такім порядку: П-ні Коваль — вступне слово; хор Укр. Народного Дому — пісня; мандолінова орхестра; декламація малого Яцини; хор — дві пісні; п-на Сівик — сольо; малий Гункевич — скрипкове сольо; хор — дві пісні; докторова Дима — реферат про значіння жіночої організації; хор — дві пісні; п-ні Евгенія Ситник, яка недавно приїхала з Галичини, зложила привіт від Союза Українок в Галичині.

Недільна Школа.

В неділю, 9-го жовтня, розпочалася наука в Недільній Школі при Соборі. На перший день зійшлося около 100 дітей, що свідчить, що для Недільної Школи заказується добрий рік. Сього року крім о. прот. Савчука в Недільній Школі вчать п-ні Ольга Савчук, панни Марія і Анна Марко, п-на Олена Бугера, студентка учительської школи (Нормал Скул) і питомиця Інституту ім. Петра Могили в Вінніпегу, гром. В. Купченко і гром. Й. Богоніс.

Співацько-Драматичне Т-во „Боян" при Соборі.

При Соборі заснувалося Співацько-Драматичне Т-во „Боян". Тому, що при Соборі провадиться не лише церковна робота, але й освітно-культурна, заснованиє сего товариства було конечним. Тепер при Соборі є такі товариства і секції: Сестрицтво св. Ольги, Брацтво св. Андрея Первозванного, Недільна Школа, Жіноче Товариство, Товариство Дівчат, Просвітна секція і Співацько-Драматичне Т-во „Боян". Кожда з сих секцій виконує окрему роботу Т-во „Боян" має працювати виключно на співацько-драматичнім полі при Соборі. На початок вписалося поверх 40 членів. Названо се Товариство „Бояном" тому, що ініціятори і перші члени сего Товариства — се члени бувшого Т-ва „Боян". До заряду, який складається з 3-ох осіб, увійшли: В. Батицький, голова, Гр. І. Блок, секретар, Й. Богоніс, касієр. Режісерами є п-на Маруся Угринюк, знана як одна з найкращих аматорок у Вінніпегу, і гром. О. Боянівський, також знаний співак і аматор. Дірігентом є гром. М. Пасічняк, один з піонірів-дірігентів у Вінніпегу, довголітний дірігент бувшого товариства „Боян".

Товариство хоче також отворити при Соборі школу нот і співу. Після моєї думки — се товариство є одною з найважнійших секцій при Соборі і тому щасть йому Боже в його праці.

Концерт Т-ва Дівчат при Соборі.

В неділю, 9-го жовтня, Т-во Дівчат при Соборі устроїло концерт, з якого весь дохід віддано на поміч потерпівшим від повені в Галичині і на Буковині. В сім концерті взяли участь самі дівчата. Програма концерту була як слідує: українські національні танці; п-на Маруся Угринюк, декламація; молоденька п-на Купченко скрипкове сольо; п-нни О. Угринюк і М. Свистун — дует. По сім п-ні Е. Ситник говорила про страшне нещастя повені в Галичині і на Буковині і завізвала присутних зложити жертви на поміч потерпівшим від повені. Після промови п-ні Ситник відбулася збірка на сю ціль, після чого відбулася одноактівка п. заг. „Медвідь". Виступали в ній дві панни Марія і Анна Марко (обі грали ролі мущин) і п-на Церковна. Всі три повисались дуже добре

При кінці о. Савчук прочитав імена жертводавців і виголосив, що з колекти при дверях і зі збірки на салі зібрано на поміч потерпівшим від повені около 140 долярів. Сі гроші передано до Українського Червоного Хреста.

Концерт і відчит в неділю 16 жовтня.

Сеї неділі концерт був устроєний силами православної громади та студентами з Інституту П. Могили в Вінніпегу. Рівнож сеї неділі розпочався відчитовий сезон в салі Собору.

Відчит виголосив гром. В. Свистун на тему „Будучність України". В своїм відчиті гром. Свистун ясно підчеркнув, що будучність України залежить від самих Українців. Між иншим говорив про брак тактики між нашими людьми. Говорив про наших провідників та відношення людей до них. Буває дуже часто таке, що люде працюють щиро разом з провідником, провідник чесно тримається своїх та його однодумців ідей, але нараз хтось зааґітує проти даного провідника — і люде майже моментально стають противниками свого вчерашнього провідника. Ще вчера величали його, а нині лають його — хоч провідник, яким був вчора, таким є нині.

Концертова програма складалася з таких виступів: громадяне Свистун і Боянівський — дует; студентка Гикава — грала на пяні; студентка Власюк — декламація; молодий Евген Угринюк, при акомпаніяменті студентки Третяк, — скрипкове сольо (2 рази); хор студентів і студенток з Інститута ім. П. Могили під дірігентурою гром. Свистуна відспівав три пісні. Хор сей зробив приємне враження на присутних, бо ми бачили на сцені ту молодь, яка щойно взялася до школи і хоч мусить посвячувати час на науку, знаходить ще й час для української пісні.

В другій частині була виставлена весела одно-актівка, „Не повелося", в якій виступали питомці Інститута — п-на Олена Бугера, Мандзюк та Бачинський

Чайний вечерок.

Т-во Дівчат при Соборі уладило в суботу, 22 жовтня, в салі Собору чайний вечерок. На тім вечерку присутні провели весело кілька годин на товариських розмовах, а по чайнім приняттю п-на Жук відограла два соля на пяні, а п-на Купченко два соля на скрипці. Вечерок закінчено співанням народних пісень.

Скромний.

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ПРИ УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ЕДМОНТОНІ.

Як я вже згадувала в попередному числі „Православного Вістника", що на мене припала трудна задача дописувати до „Православного Вістника" від нашого Жіночого Товариства в Едмонтоні, — задача така трудна, що я вже з першою дописею так зробила, як ті женці, що: „Пішли в поле жито жати тай забули серпи взяти". От таке і моє. Взялась може за не своє діло тай дещо забула, отже вернутись до нашої минувшини ще раз і доповнити те, що опустила попереднім разом.

До заряду нашого Товариства на 1926 рік ввійшли: голова пані Михайлюк, заступниця голови п-ні Шандро (Івана), секретарка пані Рурик, заступниця секретарки п-ні Михайлишин, а касієрка п-ні Фербей. До контрольної комісії увійшли: п-ні Стороженко, п-ні Федчук і п-ні Шевчишин. До комітету забавового: п-ні Михайлишин, Галюк і Шевчишин. Комітет представлень: п-ні Шандро, Стороженко і Рурик. Господинями були: п-ні Боднарук, Янішевська, Онищук, Каланча, Мельник (Івана) і Саік. На сім місці треба признати, — хоч мені, жінці, може і не випадає хвалити свій пол, але я покликуюся на похвали, яких ми удостоїлися від наших мущин та гостей, яких ми мали честь приймати, — що пироги, голубці, борщ — таки український — були дуже смачні і ми їм дуже богато завдячуємо... Сказано, що добра господиня тримає хату за три роги, а ми тримали таки за всі чотири... Нехай се признання буде в заплату нашому жіноцтву за їх тяжкий труд...

Є ще в нас і церковний комітет, до якого входять пані Боднарук, Михайлищин і Шевчишин.

Для переведення Базару в осени 1926 року головою була п-ні Галюк, а секретаркою і касіеркою п-ні Михайлишин. Отсей заряд урядував аж до 20-го січня, 1927 року, бо того дня були в нас річні збори, помимо того, що вік нашого Товариства числиться ще лише на місяці.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ.

Через редакцію „Православного Вістника" можна замовляти всі церковні річи, як фелони, хоругви, чаші, кадила, свічники і инше.

Церковні громади і панотці в Злучених Державах — Позір!

На церковних річах для вжитку в церквах в Злучених Державах митової оплати нема, отже можете замовляти сі річи через нашу редакцію на чім заощадите чимало грошей.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE ORTHODOX HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

На 1927 р. уряд Товариства складається з отсих: Голова п-ні Крет, заступниця голови п-ні Мельник (Івана), секретарка п-ні Сиротюк (Михайла), заступниця секретарки п-ні Рурик, а касієрка п-ні Михайлишин. До контрольної комісії увійшли: пані Шандро, Стороженко і Галюк. Господинями остали ті самі, бо таких булоб гріхом змінати (більше, що до їх кваліфікацій говорити не треба), тільки вибрано їм до помочі ще одну, а се паню Куриш, яка має до сього діла неабиякі кваліфікації. При сій нагоді згадаю ще, що панство Стороженки виїхали до Брітіш Коломбії ізза здоровля пана Стороженка, яких відсутність ми дуже відчуваємо. Наше Товариство почувається до милого обовязку подякувати їм прилюдно за їх щирі труди для нашої громади.

Отсе, що я написала тепер, повинна була написати попереднім разом, але ліпше пізно, як ніколи. Для справедливости треба додати, що і найліпший заряд не зробив би богато, колиб всі члени не помагали, а наші членкині якраз подають зарядови помічну руку в кождому ділі.

А тепер спинюся над справами, які мали місце почавши від дня 8-го вересня. Сходини наші з шиттям відбуваються кождого четверга вечером. Членкині вишивають, шиють, гачкують, а навіть і церують. В суботу, 1-го жовтня, устроїли ми забаву в салі Інститута, яка випала вдоволяючо, а тепер приготовляються до вистави представлення, але се вже входить в програму Співацько-Аматорського Кружка.

Згадувала я попередно про те, як ми прощали нашого пароха, о. Сенету, а тепер згадаю про принятя о. Білона, який приїхав до нас з Торонта. Випало так, що привітна вечера відбулася в п-ства Шевчишиних, бо о. Білон прибув самий, без дружини, а нам се було не по серцю, бо ми хотіли як найскорше познакомитися з панею Білон.

Перше богослуження о. Білон відправив 18-го пересня.

Ми, жінки, дуже нетерпеливо ожидали приїзду п-ні Білон. Нетерпеливість та походила троха з жіночої цікавости, а ще більше з заздрости, що мущини вже мають о. Білона, дуже симпатичного чоловіка, а ми на паню Білон мусимо чекати. Остаточно довідалися ми, що пані Білон вже в дорозі. Вона приїхала до нас в суботу, 8-го жовтня, вечером. Вся наша громада зібралася і нетерпеливо очікували приїзду п-ні Білон. Правда, о. Білонови ми нічого не сказали про наші заходи, бо так, знаете, не водиться...

Гром. Лазаровича з дружиною і пп. Боднарука та Шевчишина вислали ми з автомобілем на двірець, а самі в церковній салі лагодилися, бавилися та нетерпеливо очікували... Точно в 11 год. вечером прибули наші очікувані гості. Всі познакомилися, а відтак засіли за стіл і почався приймом. Розмовляли, розпитували про подорож. Панове Михайлишин і Михайлюк виголосили бесіди, на які відповіли пані і о. Білон дуже щиро. Нашому пароховм і його дружині бажаємо як найкращого побуту між нами. Дасть Бог, що в нас життя піде ще краще, як до тепер.

На місячних зборах Товариства, 6-го жовтня, задумали ми устроїти другий Базар, який має відбутися в днях 7-10 грудня, але заряд вибрали аж 13-го жовтня.

На голову вибрано п-ню Михайлюк, на заступниць голови п-ню Шевчишин і п-ню Данилович, на секретарку пані Білон, на касієрку п-ні Михайлишин, а на членів комітету паню Прокопюк, п-ню Шандро і п-ню Мельник (Петра).

Господинями були вибрані пані Боднарук, Онищук і Куриш. Вибрали ми ще й комітет до відвідування хорих по шпиталях, до якого ввійшли пані: Шандро, Пронюк, Галюк і Батюк.

В суботу, 15-го жовтня, устроїло наше Товариство забаву, з якої дохід, в сумі 35 долярів, призначений на потерпівших від повені в старому краю. Ми бавились, щоби можна втерти кілька сліз нещасній матері, що не має чим прикрити тай нагодувати своїх діток.

Пригадую ще раз нашому жіноцтву в Едмонтоні, що сходини жінок відбуваються кождого четверга в 8-ій годині вечером, в салі при церкві, і всі, що мають охоту, можуть сміло приходити. Гостям ми раді.

Всіх, що мають охоту і бажання помочи нам в базарі, просимо присилати свої жертви на руки пані М Михайлишин, 9344-103 А. Аве., Едмонтон, Алберта. За всі дари щиро дякуємо вже наперед

П-ні Анна Шевчишин.

ВИТАЙ ВЛАДИКО.

(Мікадо, Саск.)

Неділя, 16-го вересня, остане на довго в памяти Українців в Мікадо Того дня витав в нас дорогий гість в особі Високопреосвященого Владики Іоанна Теодоровича. Помимо того, що через кілька днів перед візитацією дощі падали майже неустанно, члени церкви приготовлялись, щоби візитація відбулася як найуспішнійше. А вже в суботу то чимало труду вони піднесли, тимбільше, що того доня було дуже зимно і віяв сильний північний вітер.

На другий день, в неділю, погода майже не змінилася, а що дороги були в лихому стані, то здавалось що з сусідних кольоній мало хто приїде. Однак помимо сих невигод церква була майже набита, що показує, що наш загал зростає в свідомости і прихильности до Рідної Церкви.

Після утрені люде з священиком вийшли на дорогу привитати о. Владику. Тутешний старенький громадянин, Н. Ягольніцький, привитав Його перший від нашої громади старим українським звичаєм, хлібом і сіллю Хор, під умілою дірігентурою п. П Кройтора, місцевого учителя, заспівав Владиці грімке „Многая Літа". В дверах о. Мельничук знова привитав достойного гостя щирими словами і всі присутні ввійшли до церкви. По відспіванню хором гарного „Увійди Архиерею" і по вступнім слові, привіті, Владики, почалась архиерейська Служба Божа на українській мові.

Позволю собі згадати дещо з науки Високопреосвященого Архиепископа. Його щирі слова голосили нам любов, згоду і заохоту до дальшої праці. Між иншим він сказав таке: „Богато людей стараються відріжнити народню роботу від церковної роботи тоді, коли між церковною а народною роботою ріжниці нема, бо обі вони є звязані з народом, для народу. Церква власне на те істнує, аби працювати для народу".

По богослуженню взялися членкині і члени до приготовання спільного обіду. Нема що казати, але столи дійсно вгиналися від всячини. Як би був звився в ту пору козацький полк, то будби голодний не відійшов Честь нашим членкиням, що такий гарний обід приготовили, не жалуючи труду, часу і кошту.

По обіді п. П. Кройтор заняв місце предсідателя і почалися промови визначнійших присутних гостей.

Перший говорив п. Сліпченко з Йорктону. Своїми палкими словами він закликав присутних до єдности і до дальшої невпинної праці.

По нім говорив п. М. Стечишин, адвокат з Йорктону. Він говорив про відродження і поступ Української Греко-Православної Церкви в Канаді. В протягу своєї бесіди він сказав одну інтересну і дуже влучну історійку, як то раз Хінці спарилися, чи мають носити косу чи ні, яку їх вороги, примушували їх носити, як признаку підданьства і рабства. П. Стечишин порівнав сю сварку про хінську косу до сварок між нашими людьми про те, до котрої чужої церкви їм належати, тобто чи затримати їм признаки рабства, які вороги наші накинули нам в формі чужих церков, чи ні. Час нам залишити такі сварки і приеднатися до Української Православної Церкви, яка едина є рідною церквою українського народа.

Слідуючим бесідником був о. Сенета, який був колись греко-католицьким священиком Він між иншим сказав: „Я приеднався до Української Греко-Православної Церкви тому, бо вона служить українському народови і кождий щирий український священик в Галичині зробив-би те саме нині, аде конкордат і польське ярмо не позволяють на се!"

Дальше забрав слово п. Мазуркевич. Він порівнав Українську Православну Церкву до квітки, котра росте і розвивається всюда, де лише чуємо рідне слово.

На закінчення предсідник попросив о. Владику забрати слово, який короткими, але щирими словами завізвав присутних триматися кріпко своєї Рідної Церкви і працювати щиро для добра українського народу. Отець Владика запалив в наших серцю іскру любови до всього, що рідне.

Службу Божу закінено піснею Боже Великий Єдиний, Нашу Вкраїну Спаси", а спільний обід гимном „Ще не вмерла Україна".

С. Мисак.

РЕЛІҐІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Збирав о. К. Кирстюк).

Канора-Свидова.	
Реваковський Гриць	$1.00
Бюкенан. Саск.	
Сліпченко Андрій	20.00
Мікадо, Саск.	
П-на Хсењко А., учителька	5.00
Снятинський Волод.	5.00
Ягольницький Іван	1.00
Черевик Петро	1.00
Юрків Данило	1.00
Черевик Василь	1.00
Ясінько Федь	1.00
Ягольницький Павло	2.00
Бойчук Петро	1.00
Малінський Николай	2.00
Ковалишин Лавро	2.00
Ортинський Йосиф	5.00
Ягольницький Юліян	1.00
Дружка Гнат	2.00
Ягольницький Петро	1.00
Путерія Тодер	5.00
Ягольницький Августин	1.00
Ягольницький Андрій	1.00
П-ні А. Черевик жена Івана	2.00
Снятинський Юліян	1.00
Ойстрик Петро	0.50
Кондра Михайло	1.00
Тимрак Петро	1.00
Клімчук Михайло	0.50
П-ні Черевик А. жена Петра	1.00
П-ні Ягольницька М. жена Ю.	1.00
П-ні Снятинська Д. жена Вол.	0.50
П-ні Дружка Пар. жена Гната	0.50
П-ні Путерія Ст. жена Тодера	1.00

СПРАВКА:

В ч. за липень було оголошено, що п. Стефан Любовіцький в Гудів, Саск., зложив 1.00. Має бути $5.00.

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Православний Календар

НА РІК 1927

ЛИСТОПАД.

1. В. Иоїля прор.
2 С. Артемія
3 Ч. Іляріона Великомученика
4 П. Аверкія
5 С. Ап. Якова, брата Господнього

6 Н. 21 по С. Арети, Атан.
7 П. Маркіяна
8 В. Великомученика Димитрія
9 С. Нестора
10 Ч. Параскеви, Неонилі
11 П. Анастазії
12 С. Зеновія, Зеновії

13 Н. 22 по С. Стахія, Нарк.
14 П. Косми і Дамяна
15 В. Акиндина
16 С. Айталя, Йосифа
17 Ч. Йоанікія
18 П. Галактіона
19 С. Павла еп., Климда

20 Н. 23 по С. Єрона, Лазаря
21 П. Соб. св. Михаїла Архистратига
22 В. Онисифора
23 С. Ераста, Ореста
24 Ч. Міни, Віктора
25 П. Івана Мил., Ніля
26 С. Івана Золотоустого

27 Н. 24 по С. Филипа ап.
28 П. Гурія і Самона
29 В. Ап. Матея
30 С. Григорія нек.

ЗВІТ З ПЯТОГО СОБОРУ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Справка: В звіті з Собору в минувшім числі зайшла друкарська похибка. В другій колюмні, в 31 рядку згори, замісць слів „вона є в певній мірі інституцією релігійною", має бути: „вона є в **першій** мірі інституцією релігійною".

(Через брак місця в сім числі, докінчення Звіту з Собору буде поміщене в слідуючім числі)

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

А. Урбанський, Дауфін, Ман.	1.00
М. Волянський, Радвей Сентр, Алта.	6.00
М. Гринюк, Вакав, Саск.	10.00
Анна Райчиба, дохід з пікніку в Глеслин, Саск.	20.00
Добродій з Врокстон, Саск.	45.00
Яків Маслій, Мірор, Алта	2.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOOK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „П. В."
Петро Стадник, Вайта, Ман. .50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

1927.

ЛИСТОПАД.

6. Неділя 21. по Зісланню Святого Духа: Голос 4 Утр: Єв. Ів. XXI: 1—14. Літ: Ап. Гал. II: 16—20. Єв. Лук. VIII: 5—15.
8. Вівторок. Дмитрія Вмч.: Утр: Єв. Мат. X: 16—22 Літ.: Ап. 2 Тим. II. 1—10. Єв. Ів. XV: 17—27 і XVI: 1-2.
13. Неділя 22. по Зісланню Святого Духа: Голос 5. Утр: Єв. XXI: 15—25. Літ: Ап. Гал. VI: 11—18; Єв. Лук. XVI: 19—31.
20. Неділя 23. по Зісланню Святого Духа: Гол. 6. Утр: Єв. Мат. XXVIII: 16—20. Літ: Ап. Еф. II: 4—10; Єв Лук. VIII: 26—39.
21. Понеділок. Собор св. Михаїла. Утр: Єв. Мат. XIII: 24—30 і 36—43; Літ: Ап. Жид. II: 2—10. Єв. Лук. X: 16—21.
27. Неділя 24. по Зісланню Святого Духа: Гол. 7. Утр: Єв. Марк. XVI: 1—8. Літ: Ап. Еф. II: 14—22 Єв Лук. VIII: 41—56.

АРТИСТИЧНО-РІЗБЯРСЬКА РОБІТНЯ всеї церковної утвари

Ризи — церковне біля.

Виробляю головні і бічні престоли, кивоти, тетраподи, процесійні образи, хрести і т. п

Всякі роботи виконую солідно з найлучшого матеріялу і по можливо найдешевшій ціні. Замовлення виконую негайно.

ПАВЛО КІПРАН, властитель.

720 Burrows Ave.,
WINNIPEG, MAN.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD

ОРҐАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕҐ, МАН., ЛИСТОПАД, 1927 ЧИСЛО (44) 11

НОВИЙ МОСКОВСЬКИЙ „СВЯТИЙ".

„Народне Слово" (виходить в Пітсбургу, Па., Злучені Держави) доносить, що епископ російської місії в Канаді, Арсеній, будучи недавно в Злучених Державах, мав проповід в Менфілд, Па., в якій мав сказати, що Распутін — се святий, який рівняється з Апостолами Распутін, як наші читачі пригадують собі, був пяниця і роспусник, який доступив був великої ласки в царя Николая II і його цариці, і який був вбитий на те, щоби увільнити царську родину від його неморальних, шкідливих впливів. Епископ Арсеній мав ось так висловитися про Распутіна:

„Богато святих має руський народ, а один святий рівний з Апостолами — се Распутін, якого убили недовірки... За ним плаче уся Росія. Він був чудотворець. Моліться до нього, люде."

Коли се правда, що еп. Арсеній таке говорив, то російська місія дійсно докочується до цілковитого морального занепаду. Жаль тільки, що в Канаді є ще певне число настільки темних Українців, що тримаються російської місії і її агентів. Дуже можливо, що і їм невдовзі скажуть молитися до „святого чудотворця Распутіна"...

ОПОДАТКОВАНІ МЕРЦІ.

Як повідомляють „Известия" (ч. 190), у Ташкеті місцева большевицька влада, вишукуючи грошевих засобів для своїх потреб, стала дерти буквально і з живого і мертвого. Аби сі останні також відчули на собі авторітет пролетарської держави, вони були оподатковані. Той, хто має на своїй могилі деревляного хреста, платить один карбованець, хто камяний — три, а хто лежить під зелізним або маруровим — має платити пять карбованців. Чи внесли мерці протест за накладені на них податки, газета не подає.

НОВИЙ СВЯЩЕНИК.

Українська Православна Церква в Канаді здобула одного нового священика в особі о. Івана Данильчука, якого призначено на парохію в Форт Вілліям, Онт.

НОВА НАГІНКА НА УКРАЇНЦІВ ЗІ СТОРОНИ ЦЕРКОВНОЇ ВЛАДИ В ПОЛЬЩІ.

В 28 (63) ч. „Української Ниви", яка входить в Варшаві, читаємо:

5 і 6 червня в Луцьку відбувся величавий церковно-народний зїзд.

Зїхалось на сей зїзд 800 делегатів зі всіх закутків Волині, Полісся і Холмщини.

Українське громадянство пильно прислухувалося до нарад сього зїзду і підносило молитви до Творця, аби рука Всевишнього осінила сей зїзд мудрими ухвалами, достойними чести і гідности синів українського народу.

Зрозуміло, що найбільш чуло поставилась до того зїзду наша молодь. Як правдиві і чесні сини українського народу, відгукнулась на сей зїзд і група українських студентів теологів на варшавськім університеті і надіслала привітальну телеграму зїздові.

Отже, сини українського народу виконували національний обовязок, пішли разом з українським народом у боротьбі за розмосковлення православної церкви і повернення її стародавніх традицій, які скасував російський царат, віддавши церкву православну до послуг „союза рускаго народа", перетворивши пастирів у членів погромних організацій.

Церква мусить бути поза політикою — ось голос українського народу. До сього голосу приеднався і група студентів-теольогів, синів українського народу.

Скінчився зїзд, розїхались делегати, розносячи Правду Божу, а студенти Українці позостались самі, без всякої громадської опіки і віддані були на ласку церковної адміністрації та тих „порядків", які панують на теольогічному відділі, де нема навіть професорської колегії, і все віддано на ласку чи неласку церковної адміністрації. Апелювати на чини сеї адміністрації нема до кого, бо автономія сього відділу по суті находиться в руках одиниць. Звідти і приняття на третій курс і другі вчинки, які найшли відповідне освітлення на сторінках преси, як української так і російської.

В інтернаті почалося слідство проти студентів Українців, почали допитувати хто післав телеграму і т. п.

Минув час Розїхалися студенти на вакації і коли тепер знову приїхали до Варшави, **то для найбільш активних студентів двері було замкнено і відібрано від них стипендії.**

Голодова смерть загрожує сим студентам тепер, бо вони, сини українського народу — сини бідних батьків!

БАПТИСТИ З БАПТИСТАМИ СВАРЯТЬСЯ.

В Торонті відбувалася конвенція онтарийських і квебекських баптистів. Жовтня 13-го прийшло на конвенції до великих сварок. Давнише лучилося там було більше церков в Баптиське Місийне Виховавче Товариство і між ними від давна не було згоди Провідником меншости, яка виступала завзятою боротьбою против більшости, був свящ. Т. Т. Шилдс, дальше священики Линтон і Лонен Згадані зі своми прихильниками завсігди закидали, що згадане Товариство занадто заразилося модернізмом (новими думками незгідними з релігійними правдами.

На конвенції сторона Шилдса закидала стороні противній, що та відійшла від правдивої віри, а дальше Шилдс з своїми хотів добитись контролі над розходами Товариства, які річно виносять коло 350,000 долярів. На стороні Шилдса є коло 25 церков.

Цілий день тягнулися сварки Одні других оскаржували, одні другим робили закиди, сходячи навіть на чисто особисті справи.

Сторона Шилдса побачивши, що вона в меншости, почала обструкцію, що тревала годину. Крики були не до описання, бесідників заглушувано вереском. Прийшло навіть до того, що оден священик трутив другого з плятформи. Меншість крім крику послугувалася також піснями проти більшости Другого дня (14 жовтня) більшість прогнала з конвенции меншість. Прогнані числом около 300 зібралися окремо, щоби обміркувати плян дальшої боротьби

Протестанти при зустрічі з нами кажуть „Ви не знаєте Святого Письма, в вас повно забобонів, ви блукаєте манівцями... Пізнайте „правду", як ось ми, а „правда" освободить вас".. Та найкращою відповідю на їхні слова є події на згаданій конвенції 3 них видно, як то „евангелики" пізнали „правду" і як та „правда" проводить їх правими стежками.

ДРІБНІ ВІСТИ.

Большевики конфіскують і нищать книжки за слово Бог, написане великою буквою.

Комуніст Поплавський, директор музею в Конотопі на Чернигівщині, звелів розкопати могилу гетьмана Розумовського, і дістав з неї урну з серцем гетьмана, котру розбив на мітінгу перед слухачами, доводячи у такий спосіб останнім, що буржуазія без серця.

Польська преса все далі жалуєсь на сильне поширення серед католиків безліч сект; з сього боку де-хто прирівнює Польщу до Північної Америки.

Ксьондз Адам Орачевський (Поляк) в Америці оголосив себе основником нової католицької секти, котру зве „Святою Соборною Церквою", а себе охрестив папою Адамом П. Адам „другий" видав вже відозву, у котрій пише, що хоче зібрати 100 міліонів долярів, аби купити 50,000 акрів землі. Ксьондз Орачевський ще минулого року виступав з лекціями на патріотичні теми у Львові.

У Петербурзі большевики зробили анкету серед дітей такого змісту. Дітям ставилось питання: що зробив би запитаний, коли-б мав шапку-невидимку. На анкету відповіло без підписів коло 5000 дітей, й майже всі написали, що „пограбували-б усе золото", „перебили-б Англійців", „крала-б пудру" і т. п. Ось такі плоди борстьби большевицького уряду проти релігії.

В Каїрі в Єгипті еврейський учений історик д-р Шехтер найшов рукопис з матеріялами про київського князя Олега. Академик П. К. Коковцев признав автентичність рукопису і означив його повстання до 12 віку. На жаль рукопис сильно ушкоджений і знищений часом, тому в деяких місцях годі його відчитати. Не вдалось також на основі того рукопису вияснити справи, якою здавна займеться наука, а саме: часу переходу хазарів на жидівську віру.

У Перемишлі застрілився недавно поставлений уніятський священик Дримало. Причина — незгода уніятського епископа на вступлення Дримали в шлюб перед поставленням його в сан.

НЕБЕЗПЕКА МАЛОВІРСТВА.

І пішов (ап. Петро) по воді, щоб йти до Ісуса. Та, бачивши сильний вітер, злякався і почав тонути. (Мат. XIV: 29—30). каже їм Ісус: „Колиб ви мали віри за зерно гірчиці, то нічого не булоб вам неможливого. (Мат. XVII. 20.)

В Євангелії від св. Матея оповідається як одного разу Ісус Христос ішов по розбурханому морі до учеників Своїх і як апостол Петро просив Христа, щоб позволив йому іти до Нього по воді. І коли Спаситель велів йому іти до Себе, він пустився іти по морі. Та, бачучи сильний вітер, стратив сміливість, злякався, і зараз же почав потапати. І тонучи, кликнув він до Ісуса: „Господи, спаси мене!" І простяг Ісус руку Свою до нього та підняв з води і промовив: „Маловіре! Чому сумніваєшся?" Та й увів його в човен.

Те, що оповідає св. Євангелист Матей у сій події про апостола Петра, криє в собі глибоке символічне значіння та високу моральну науку для кождої християнської одиниці, гурту-громади та й цілих народів. Особливо-ж дітям українського народу, котрі опинилися у сьому новому краю, слід вважно застановитися над сією подією.

По волі-неволі ми полишили судно Батьківщини нашої дорогої і пустилися по розбурханому морі пристрастей і пороків світа сього іти до кращого майбутнього не лиш тіла, але й духа нашого, добиватися до берега не тільки тілесного, але й душевного визволення, проживаючи у сій новій нашій вітчині.

Здавалосяб, що за три десятки літ нашого переселення, за життя одного покоління нашого у сьому краю, ми повинні були вже дійти до справжнього душевного визволення, стати справжніми дітьми Христа у життю нашому.

Та коли ми вглянемо сегодня в особисте, церковно-громадське чи загально-народне християнське життя серед нас, то всякій вдумчивій людині трудно не завважати зразу-ж, що щось із ним не в ладі, що щось йому бракує.

Ми побачимо, що наше християнське життя родинне, гуртове, народне не то що не усовершується, не виказує розвою до кращого і вищого степення, як слід би сьому бути у вільній країні, а противно ще й занепадає все глибше, паде до нищого уровеня навіть, чим стояло воно на землі наших батьків — у неволі.

Ми спостережемо із прикрістю сумну, безпотішну дійсність, що те наше християнське життя не показує справжнього християнського обличчя. — Ми перестаємо жити правдивим християнським життям любови і через те брак в нас згідливости й братерської помочі. Між нами завелися „завість та сварня і незгода" (пор. І. Кор. III: 3) і між сусідами і по громадах і в цілому народові у приватному та громадянському народньому та релігійному життю. Кривдженням братів своїх на чести і майні ми стараємось збогатити себе в дочасному життю, життю нашого тіла. Ми як ті Коринтіяне, до котрих великий учитель Церков (як називає св. Церква ап. Павла) написав у посланні: „Ви самі кривдите та обдираєте, та ще й братів" (І. VI: 8) і „брат з братом судиться, та ще й перед невірними" (III:63). Стаємо все більш тілесними тільки, а тратимо душевний характер нашої людської та християнської істоти. Поганські пороки самолюбства і гордости, а в парі з тим облуди й нікчемности, кермують нашими думками і вчинками, нашим поведенням і працею навіть у всіх гуртах, кругах та на всіх областях нашого християнсько-громадянського життя. Давно недостає вже нам християнської щирости.

І так замісць підниматися душевно все вище, ставати „звершеними як Отець наш Небесний" (гл. Мат. V: 48), ми упадаємо щораз нище, тонемо щораз глибше у морі демооралізації й зіпсуття сього світа.

Чому-ж ми, що прямували і прямуємо, а щонайменше бажаємо здається прямувати до кращого майбутнього нашого духа, до кріпкого й безпечного берега нашого душевного визволення, через море морального розвалу світа сього, потапаємо духом своїм все глибше і глибше?

Прямування апостола Петра, що полишив човно своє і товаришів своїх, прямування його до Христа по розбурханому морі та його потапання в дорозі до мети — не тільки що достоту символізує наше життя у новому світі. Воно вказує нам також на причину, чому і ми потапаємо на небезпечному, як те море розбурхане, шляху до світлої мети нашого християнського духа.

Апостол Петро доти ішов поверх бурливих вод моря, доки вірив, що може іти так силою Того, до Котрого він хотів іти і Котрий кликав його до Себе. Та скоро тільки він почав сумніватись, чи можливо йому — людині — іти поверх хвиль морських, то зараз-же й став потапати. Його віра змаліла, він вчинився маловіром — і почав тонути.

І що ми тонемо сегодня у новому краю духом своїм у морі морального роскладу світа сього на бурливому шляху до світлої мети душевного визвоління у Христі, то причиною сьому, що у нас поменшала вельми віра в осягнення мети, що ми стали маловірами.

Правда! Не можна сказати, що ми не були маловірами вже у краю батьків наших. — Щоб вчинити нас маловірами, о се подбали вікові вороги нашого тіла і духа. Доки предки наші мали „батьків у Христі" (пор. І. Кор. IV: 15) пастирями своїми, які бували „взором стада" (І. Петр. V: 3), доти їхній живий примір плекав і утримував між нашим народом живу і сильну віру. Та ворогам на перешкоді була для їхніх поганих політичних цілей сильна віра прарідів наших. І ось вони постаралися дати нас під духовний провід „наставників в Христі" (І. Кор. IV: 15), яким ходило тільки о „панування над народом" (І. Петр. V: 3) і які „пасли стадо Боже для поганої користи" (V. 2), служачи вірно можним світа сього.

Вони підривали нашу сильну і тверду віру, затемнюючи світлий образ Христа Спасителя і фалшуючи Його Божественну науку Любови. Та все-ж не змогли вони підкопати у нас віри, що Творець світа се Бог Правди і Любови, Справедливости і Милосердя, що Він Отець наш Небесний, що ненавидить неправду і кривду. І хоч від пастирів „наставників" (бо „батьками" вони не були) не бачили ми взору правдивого християнського життя, то все-ж віривчи в Отця Небесного, ми вірили в правду і любов, справедливість і милосердя між собою тут на землі, уважаючи себе братами у Христі. Проте, хоч не одержували ми душевної освіти правдивої Христової науки, то все-ж життя наше показувало таки християнське обличчя. Бо ми глибоко у серці свойому носили ще образ Бога Правди і Любови і остерігалися кривди й ненависти супроти братів своїх.

Із Богом у серці ми прийшли також у сей новий край. Між нами панував ще християнський дух предків наших. Ми любилися, сходилися та помагали одні другим у всьому справді по християнському закону, по братерськи, по сусідськи. Не видно було у нас зависти і ворожнечі. Діла наші показували, що у нас була ще віра, справжня жива віра.

А тепер, коли ми вже розжилися та діждалися кращого матеріяльного буття, не стало нам того християнського духа, який проникав наше життя на початках у сьому краю. Мовчить чомусь наша совість, коли ми „обдираємо, та ще й братів своїх" і кривдою тяжкою доходимо до земського добробуту. А яке пожиття наше? Як тяжко серед нас за щиро-сердечну християнську стрічу і сходини! Сусід глядить на сусіда як на тяжкого ворога, родичі дітей а діти родичів проклятими уважають. Ні любови, ні пошанівку, ні згідливости. Всякий глядить, як би другому дошкулити, як би братові яму підкопати. Ненавидимо себе нераз в одному храмі, де спільно — але облудно без справжньої щирости у серці нашому — молимось, неначе на глум над Богом Правди і Любови, Ісусом Христом.

У новій країні серед вільних обставин життя ми чомусь дали себе звести з дороги віри всяким тайним і явним ворогам душевного й тілесного добра нашого народу. Ми стали тілесними, забуваючи про життя вищої частини нашої людської істоти — життя безсмертної душі. Віра наша у Божу Правду змаліла дуже. Ми всумнилися в науці Любови і Царства Божого, що проповідував Христос, Спаситель світа. Бачучи супротивний вітер грішного світа і не маючи охоти боротися із ним, ми уважаємо, що праведність християнська у людському життю се нездійснима мрія. А хоч отверто й не хочемо сього сказати, то у практиці держимося засади: Хто правдою жиє, тому дихати не дає.

І ось так, забуваючи, що „неправедні царства Божого не наслідять" (І. Кор. VI: 9) ми вчинили навіть церковне життя наше тереном поганського самолюбства і гордости, облуди й нікчемности. Ми вже давно стратили розуміння Церкви Христової як інституції Божої, в котрій духовні пастирі се „слуги Христові і доморядники тайн Божих" (І. Кор. IV: 1), які не сміють занедбувати дарування священства, а пильнувати себе і науки, щоб спаслися самі і ті, що слухають їх (гл. І. Тим. IV: 14 і 16). Ми вже не раді слухати здорової науки, а любимо вибирати собі учителів, котріб ласкали слух наш, і відвертаємо слух наш від правди (гл. II: Тим. IV: 3 і 4). І так одні свідомо, другі несвідомо сходимо зі шляху правдивого християнського життя.

Ми надто всумнилися в науці Христа і в осягненні найвищої цілі християнства в дочасному життю людства — себто заведенні царства Божого між людьми на непохитній і певній основі щирої братньої любови.

Не диво проте, що ми тонемо у морі поганських пристрастей, яких страшні буруни перекочуються вже поверх наших голов. Не диво, що завмирає у наших серцях те, що найважніше — бо благороднійше — у нашій людській істоті: високі пориви нашої безсмертної душі до добра і краси в дочасному й вічному життю.

Найважнійша річ при всякому доброму змаганню се не стратити зперед своїх очей наміченої цілі. Коли навіть зійде

хто з правильної дороги, але не забуде на свою остаточну мету, той ще не пропавший.

І ми повинні бути вдячні Богові Правди, що нашому християнському народові, вкинутому ворогами у душевну темряву, не дав стратити з очей ясної зорі-мети православного християнства: через визволення душі і тіла від неволі і темряви гріха осягнути світле царство Боже, що починається вже на землі у серцях справжніх, православних своїми ділами, християн.

Царство Боже не пропало ще для нас. Та на небезпечному шляху до тієї світлої мети ми по своїй і не своїй вині потапаємо серед моря світового зіпсуття. Потапаємо, вменшивши силу свою до боротьби з розбурханими хвилями тілесного життя через наше маловірство.

Невжеж, бачучи перед собою погибіль нашого душевного життя від маловірства нашого, ми обоятно спускатисямемо на дно розбурханого моря?! Невжеж немає в наших серцях горячого щирого бажання ратунку нащій душі християнській перед моральним упадком світа сього?!

Ні! Ми не хочемо пропадати! Ми-ж доказали, що сильніше чим коли бажаємо визволитися душею і тілом від неволі гріха, щоб стати справжніми християнами та осягнути Царство Боже, до якого кличе нас Христос.

І щоб не потонули на шляху до тієї світлої мети, ми, знесилені маловірством, яке вщепили нам вороги нашого спасіння, кличемо як апостол Петро зі щирого серця до Христа: Господи, спаси нас!

І „Син Чоловічий", що „прийшов спасати погублене" (Мат. XVIII: 11) подасть нам радо Свою Божественну Руку небесної помочі та дарувавши нам ласку сильної живої віри, поможе нам визволитися від неволі гріха. І легко буде нам тоді осягнути праведність християнську, яка видається нам нездійснимою мрією. Ми порозуміємо велику правду слів, які сказав Христос до учеників Своїх: „Колиб ви мали віри за зерно гірчиці, то сказалиб отсій горі: Перейди звідсіля туди! — то й перейде. І нічого не буде неможливого вам" (Мат. XVII: 20).

Сильна жива віра викорінить зпосеред нас поганську гордість та самолюбство, облуду й нікчемність, що не дають нам стати на дорогу правдивого християнського життя. Бо ясно стане нам, що: „Коли не навернетесь та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне" (Мат. XVIII: 3).

І тоді ми станемо справжніми дітьми Христа і щирими братами у Христі, що їх вяже животворний дух Христової науки Любови в одно духовне тіло, котрого головою Христос, в одну щиру християнську громаду.

І так показуючи себе справдішними православними християнами всякого часу і у всякому ділі, ми також будемо справді на певному шляху до осягнення Царства Божого в Христі Ісусі в дочасному земному і грядучому вічному життю. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ПРИПОВІСТЬ ПРО ВЕЧЕРЮ.

(Лук. XIV: 16-24).

Задумав чоловік один
Вечерю справити в свойому домі,
Щоби усі приятелі й знакомі
Веселих в нього зазнали хвилин.
Немало він запросив в гостину.
Коли-ж готове вже усе було,
Що лиш добірного найтись могло
В його пивниці та його коморі,
Післав він вірного слугу у днину,
Щоби по всіх запрошених пішов
Сказать, що пан з вечерою готов
І жде гостей своїх у перші зорі.
Почав післанець за рядом вступати
До всіх, кого господар запросив.
Та дивне диво! Кождий находив
Якусь вимівку, щоб гостем не стати.
Один таку подав слузі причину:
— Купив я ниву, й мушу сьогодня
Піти й оглянути, яка вона.
То-ж вибачай, що не піду в гостину!
І в другого найшлось діло важне:
— Три дні, як пять ярем волів купив я,
Та й до сьогондя ними не робив я,
Тому для мене довше годі ждать,
А їхню силу треба спробувать,
Чи оплатиться мій видаток.
Сподіюся, що сей випадок
У твого пана оправда мене.
А в третього причина ще важнійша:
— Я одружився нині, брате мій.
І як в гостину йти мені як стій?
Хіба-ж мені дружина не милійша?!
Оттак вернув слуга з нічим домів
І пану своєму все те оповів.
І пан його у гнів попав й досаду
Й звелів йому: — Хутенько, ти, спіши
На вулиці городські й на дороги
Та поприводь усіх в мої пороги.
Кого зустрінеш тільки, не лиши.
Усіх збирай в одну громаду
Чи се нуждар, чи се каліка бідний,
Усяк буде для мене в гості здібний.
І виконав слуга приказ по слову
Та став казать до пана свого знову:
— Все сталося, як ти звелів, мій пане.
Та все ще місця много осталося,
Бо гостей стільки не найшлося:
Щоб обсадить столи всі, їх не стане.
— То вийди — пан сказав йому на тее —
На пригородськії шляхи також
Й збирай людей усяких, скільки мож,
Коли досить зібрати було годі,
Щоб повно було у моїй господі
В таке святочне веремя важнее.
Бо з тих, що я в гостину запросив,
Ніхто на поклик мій не поспішив.
Тому й вечерять з них ніхто не буде,
Піти не мавши щирости у груди.

Т. Дмитренко.

СВЯЩЕНИК ОСУДЖУЄ ЕПИСКОПА.

В англіканській катедрі Св. Павла в Лондоні скоїлася в неділю 16-го жовтня с. р. небувала в історії англіканської церкви подія. Коли епископ Барнес готовився до проповіди, виступив священик Г. Р. Буллок-Вебстер з гуртком молодших людей і сказав:

— Я жадаю, щоби Барнесови відібрати епископську гідність і викинути з церкви на так довго, аж він покається і відкличе свої помилки. Се-ж зневага супроти вірних, щоби епископ говорив з проповідниці матірної англіканської церкви.

Се сказавши, Вебстер зі своїми вийшов з церкви.

Приводом до сього виступу було те, що епископ Барнес в иншій церкві говорив передтим, що Дарвін знищив цілу систему богословія, доказавши зовсім слушно, що чоловік походить від малпячого роду.

По відході Вебстера епископ говорив проповідь, однакож сим разом говорячи про дарвінізм, закрашував його релігійними красками.

Подібні факти, як сей, се лише доказ, що церкви, в яких подібне діється, стоять на березі пропасти. В них замісць релігійних практичних засад здобувають перевагу руйнуючі наукові теорії. А наслідок такий, що члени церкви порозходяться і церква перестане істнувати.

АРТИСТИЧНО-РІЗБЯРСЬКА РОБІТНЯ
всеї церковної утвари

Ризи — церковне білля.

Виробляю головні і бічні престоли, кивоти, тетраподи, процесійні образи, хрести і т. п.

Всякі роботи виконую солідно з найлучшого матеріялу і по можливо найдешевшій ціні. Замовлення виконую негайно.

ПАВЛО КІПРАН, властитель
729 Burrows Ave.,
WINNIPEG, MAN.

Чи Ви Вже Маєте Календар „Українського Голосу" на рік 1928?

Календар надзвичайно богатий ілюстраціями і змістом і має поверх 250 сторін друку.

Визначний український письменник в Канаді пише таке про сей календар:

„Прийміть мої щирі гратуляції за видання такого гарного каледаря. Він заслугує на почесне місце в кождій українській бібліотеці".

Календар коштує тільки 50 центів з пересилкою.

Спішіть з замовленням, бо календар дуже скоро розходиться.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

UKRAINIAN VOICE, — Box 3626, — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор. Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684, WINNIPEG, MAN.

ПРО ПОШАНУ СВЯТИХ ОБРАЗІВ.

Церква Православна, се первісна, найстарша церква. Вона сягає часів Апостолів, часів їх близших і дальших учеників.

І власне Православна Церква має гарні — бо найкращі обряди, вона поважає релігійні образи (ікони), поважає хрест, має богослужебні річи, які при відповідних молитвах передає на службу Богу.

Церкви протестантські, се церкви, що повстали зовсім недавно. А хоч з початку здавалося їм, що стародавні християне не розуміли релігійних правд, а протестанти точнісенько їх пізнали, однакож показалося, що в протестантів була лише „великих слів велика сила". Самі вони поділилися на богато сект і дальше виринають між ними щораз нові групи, які вже і з самою Біблією не дуже церемоняться. Се доказ, що люде блукають нерозумними єретицькими манівцями.

Однакож се була би їхня приватна справа, коли-б вони не йшли походом проти нас. І се тоді, коли дійсні протестанти нарікають, що їхне протестантство зійшло на манівці.

Ми бачимо протестантську напасть супроти нас не в дійсних, з діда-прадіда протестантах, але в протестантах Українцях, що перейшли до протестантів чи то як несвідомі люде, чи як наємні робітники.

Такі замісць цілу увагу і працю звернути для добра тих, до яких пристали, всю свою силу звертають на напади супроти Українців непротестантів. Через те і остілько ми мусимо ними інтересуватися.

Протестанти, нападаючи на Православну Церкву, не перебирають в способах. Вони розумують мало і то лише поверховно, а головна їх зброя, то крутня, перемішана з осмішуванням Православної Церкви. Подібно колись робили Єзуїти, коли перетягали православних до католицизму.

Так осмішують протестанти хрест, осмішують образи, кадило, свічки, молитви посвячень і посвячені Богу речі, осмішують церковні богослужебні ризи і др. В нападах на Православну Церкву доходять нераз до найявнійших безхонь. Ось недавно один з найвизначнійших українських протестантів в Канаді привселюдно висміває свячену воду, кажучи, що так вода смерділа, що треба було аж кадити, щоби не чути було її смороду.

Річ ясна, що такий спосіб проповідування, се деморалізація. З него віє таким безбожним духом, що його ніякими органами не заціткаєш, ніякими гимнами не заглушиш, ніякими тоґами не закриєш і ніякими біблійними цитатами не вибілиш. Від початку до кінця одна велике безбожність, помальована тут то там релігійними красками.

Такими бачимо ми тих протестантів, які на нас безпосередно нападають. Се люде, що голосніше за всіх кричуть: Господи! Господи! (як колись Ваалові жреці), але їхні діла показують їхне невірство.

Коли говорити про пошану релігійних образів, то мусимо поставити собі найперше таке питання:

Чи людський розум, людська душа, людська совість вяже в практичнім життю з певними річами почуття святости, почуття гідности і величности?

Відповідь буде, що — так!

Люде шанують ріжні прапори, або краски тих прапорів, носять їх, плещуть з їх появою, прикрашують ними себе, свої доми й инші річи. Люде перед прапорами хилять голови, себто кланяються їм, встають перед ними на знак пошани, клянуться ними, стають в їх обороні перед тими, що їхній прапор зневажають, з прапором на переді йдуть у бій за свою справу.

Так роблять і протестанти!

Але запитати-б по протестантськи: Що-ж се прапор? Що се краска прапору? Помальоване полотно, що можна купити за кілька центів. А краски — вони-ж всюди порозкидані по цвітах, по листю, по землі і небі, себто вони річи найбільше буденні. Та чи справді так воно?

Люде поважають фотографії близьких і поважаних людей — рідних, товаришів, провідників, учених, мудрців. І поважають не лише як образи — себто папір (чи полотно) і фарбу так уложену, що пригадує нам таку-то особу. Вони привязують до них нераз дуже велику моральну вартість. І то навіть протестанти!

Скажімо, що хтось понівечив з розмислом фотографію народного героя, або подоптав ногами образ короля, або державний прапор. Чи сказав би хтось, що чоловік понівечив лише папір, або полотно, яке коштувало кілька центів чи долярів? Ні! Найбільше протестантський суддя сказав би, що такий чоловік зневажив самого короля й саму ідею державности і відповідну до того назначив би йому кару. Про папір і фарбу не було би тут і мови. Тут протестант суддя бачив би щось більше, ніж папір і фарбу.

Так розходяться слова з практичним життя! Навіть в протестантів!

Люде шанують всякі відзнаки. Вони шанують річи, яких уживали дорогі їм люде, або великі і славні мужі. Такі річи в людей мають моральну (а не грошеву) вартість.

Люде будують і поважають памятники, насипають могили, відвідують місця, де творилися славні події, де лежать кости великих людей.

Люде хоронять з пошаною тіла померших, хоч коли брати на міру наших всекритикуючих протестантів, то з трупом не може вязатися жадна моральна вартість. Се-ж нижче всякої вартости.

Згадати-б вкінци, що всякі врочисті хвилі, як коронація пануючого, як уведення осіб на високі становища, як привіти поважаних осіб — все те відбувається з певними церемоніями, з певними формами, з певними предметами, одежами, прикрасами. Таке буває і в протестантів!

З наведеного виходить, що в людськім життю є вічний, непоборимий закон, який вяже з певними річами поняття і почуття святости, поняття гідности і пошани. Людські кращі думки, людські глубокі почування мусять втілятися в видимі форми, в видимі річи. І так вони свою власну вартість переносять також на ті річи. І життя потребує таких річей!

На основі отже того відвічного Божого закону, розумні люде бачать ріжницю між предметами буденними і предметами святочними, між предметами звичайними і предметами святими. На основі того самого Свого закону постановив був Бог в Старім Завіті форми жертв, святі предмети і богослужебні форми, приказуючи тим самим наглядно ісполняння в життю такого Свого вічного закону. Вічного, — бо закон той навіть в тих, які проти нього голосно протестують, кождого дня в ріжних формах виявляється.

Чоловік не може жити самими ідеями, самими думками, самою уявою. Він має душу і тіло і потребує, щоби його душевні чинности брали на себе також форму тіла — видиму форму. Такий відвічний Божий закон. Коли-б люде повикидали всі свої прапори, всі відзнаки, всі ріжнородні звичаї, церемонії, попалили історичні памятки, порозкидали музеї, поніщили відзнаки, то не тільки не поступили би вперед, але поступили би назад.

Однакож стараються нерозуміти всего того українські протестанти, що поза голі букви Біблії не бачать нічого більше. Вони до тої міри стратили розум, що уважають се немов релігійним обовязком зневажати ті річи, які ще в Старім Завіті були предметами святости, як кадило, богослужебні ризи, церковне світло, освячення і др. Нема в них і тілько поняття, щоби розуміти, що річи, які були раз Богу милі, чи які Бог уважав для релігійного життя людей потрібними, не могли так нараз стратити вартости. Вони не могли стати аж такими поганами в очах Божих, що нині Бог навіть радіє, коли бачить, як український протестант ті річи вуличними, дикунськими способами плюгавить. Бог-же не дитина!

Де глянемо, то всюда бачимо, що життя на кождім кроці потребує і має предмети святости. Має їх і життя дійсних протестантів. А нема предметів до пошани лише в звірів і в тих розкритикованих людей, що в імя кількох буквів Біблії виповіли війну і розумови і совісти і самому Божому законови.

(Докінчення буде).

ОБІКРАВ 7 ТИСЯЧ ЦЕРКОВ НА 300,000 ДОЛЯРІВ.

Рой Марсден, арештант в Коломбос, Огайо, засуджений там за обкрадення церкви на 40 літ вязниці, признає вся, що тою роботою він займався 28 літ і що на протязі того часу обікрав приблизно 7,000 церков, переважно католицьких й епископальних, не з особливої прихильности до тих вір, а тому, що в них більше золота і срібла. Свою добичу на протязі того часу оцінює на 300 тисяч долярів. Сімнайцять церков в Канаді підпалив, щоби в замішанню легше красти. Між иншим Марсден приймає на свій рахунок торічний пожар славної церкви св. Анни в Монтреалі, св. Павла в тім самім місті і катедри в Квебеку.

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Дальше).

З другого боку знесилювали Русь і внутрішні міжусобиці князів. Ся небезпека життя примушувала богатьох Русів покидати Україну, йти на північ і селитися там, між тамошніми народами иншого роду (фінського), як от Веж, Меря, Муром та инші та шукати собі там спокійніших осель. Руси тоді були освіченіші ніж тамошні народи; вони почали засновувати там міста, як от: Ростов, Суздаль, Юр'їв, Володимир, Ярослав, Москва та инші. Через свою освіту Руси взяли гору над тамтешніми народами і навіть накинули тим народам своє імя Русь. За ними подались на північ і найбільш самовладні князі, як от Юрій, так званий Довгорукий, Андрій, так званий Боголюбський. Їх потягла туди мрія про те, щоб на спинах тих темних народів піднести своє самодержавство, бо український нарід, як більш звиклий до громадського життя дуже обмежував самовладство князів.

Сі князі заснували в сих народів перші самодержавні князівства: Ростовське, Суздальське, Володимирське та инші, що знаходилися на північ від України. Там покладено початок громадському життю народу, що потім гуртувався навколо Москви. Сей народ привластив собі й імя народу київської землі й став зватися руським.

Тільки-ж сей народ виявляв уже тоді виразно инші прикмети рабства, підданства, але разом з тим і загального гуртування, та намагання всіма засобами досягти панування над иншими народами... Уже тоді вони виявили ворожнечу до своїх родичів — Русів київських, і сі з того часу стали вже навіть ухилятися від назви „Русь" й почали зватися Українцями, а київська земля — Україною (назва Україна зустрічається в літописах у перше в половині 12 віку).

Тікаючи на північ з мріями самодержавства, князь Андрій Боголюбський забрав у Вишгороді (пригороді міста Києва) чудовий образ Божої Матері; є переказ, що сей образ намалював Євангелист Лука. Андрій Боголюбський поставив сього образа у Володимирі, і з того часу його стали звати Володимирським*). А коли князь Андрій стягнув собі військо з нового народу Суздальців та Ростовців, то він перш за все пішов війною на Київ, щоб його знищити, або хоч знеселити, і ще за 80 літ до приходу Татар так його жорстоко спустошив та пограбував, що випередив і Татар; тоді попалено було в Києві всі церкви, монастирі, забрані були з них всі коштовні річи, навіть образи і дзвони, та побито й взято в полон безліч народу. Була мета познущатися з Києва та його мешканців, принизити їх, опанувати ними. Тут уже князь самодержавний Андрій із своїми підданцями виразно показав, як поставиться московське самодержавство до Українців та до їх церкви й на майбутнє...

Не встиг ще Київ поправитись від погрому князя Андрія (з півночи), як насунула на нього нова орда — татарська. Прибувши зі сходу величезними загонами, Татари в половині XIII віку здобули й зруйнували Київ і всю Україну і на довгий час припинили в ній вільне громадське життя. Україна була спустошена, майже всі її мешканці розбіглися — одні подалися на північ до московського народу, другі на захід у карпатські гори... Київські митрополити, що поставлялись в Царгороді, також стали уникати Києва й прямували до Володимиру, а потім до Москви, що хоч недавно ще заснувалася, але князі її пішли на послуги до Татар, стали збирати на них данину, а тим часом і себе не забували: набивали свою калитку (перший московський князь так і звався Іван Калита) і всіма засобами й зброєю, а більш того калиткою та татарською ласкою підбивали під себе инші князівства „збирали, мовляв, Русь" під Москву й скоро надали їй на довгі віки всеросійське значіння.

Київські митрополити робили їм тут велику допомогу, а про свою київську отару згадували тільки тоді, коли треба було брати за неї данину... А брали не жаліючи... На одного митрополита Кияне скаржились, що він всю оздобу церковну і посуду переносить до Москви і весь Київ опустошив тяжкою даниною (Митрополит Філярет, Історія Рускої Церкви, пер. III, стор. 6).

Україна з Києвом від навалу Татар та північних сусідів більш як на 100 літ зникла з обрію життя, потонула в руїнах і навіть Св. Софія в Києві на довгий час стала притулком тільки для совів та для кажанів...

Скінчилась перша весняна доба Української Церкви, що так була ясно зацвила, зазеленіла, але страшенною бурею знесено з неї верхи, поламано віття, розвіяно листя...

Та сам корінь залишився свіжий, здоровий. Корінь то се сам український нарід. Залишений своїми громадськими й духовними керовниками, український нарід сам, селяне й міщане — мешканці сіл і міст українських, — сам, своїми власними силами став визволятись зпід руїн татарщини, сам став відновляти й свою рідну православну церкву і в її відродженню здобував собі найбільшу силу. Ся сила була така могутня, що коли в XIV віці опанували Україною й Києвом литовські князі, то вони під впливом українського народу й самі мусіли прийняти православну віру. Щоб задобрити Українців, вони навіть відділились від московського митрополита и обрали окремого київського митрополита, хоч він і жив у столиці Литви, у Вильні. Тільки в самому кінці XV віку митрополит Макарій задумав добратися з Вильна до Києва, але по дорозі його вбили Татари, і тільки мощі його, що й до нині спочивають у Св. Софії, було привезено до Києва.

Хто-ж керував Українською Церквою тоді? Хто дбав про охорону православної віри, про піднесення духовного життя? Сам православний український нарід. Після татарського погрому він фактично 200 літ залишився без керівництва епископів, з великими труднощами здобував собі навіть священиків з Литви, Москви, або Волощини, але сам вже тоді єднався, гуртувався в церковні громади-братства, сам керував своєю церквою.

В кінці XIV віку Україна підпала під владу польських панів, фанатичних католиків. Але й вони мусіли з повагою ставитись до Української Православної Церкви та припиняти утиски проти неї. Хто-ж примушував до сього польських панів? Ні митрополита, ні епископів на Україні, принаймні в її осередку, — Києві, тоді ще не було. Сам український народ своїм братським гуртуванням так зміцнив і підніс православну церкву, що й фанатична католицька Польща мусіла з сим рахуватись. Разом з тим, під тим же християнським натхненням, кращі сини України давали могутню відсіч Татарам, дуже обмежили їх напади на Україну.

Настав час, коли нарід український піднявся на величну боротьбу за свою волю з польським панством. Українська Православна Церква стає тою силою, що відограє велику ролю в сій соціяльній боротьбі. Українська Церква се є мужицька „хлопська" віра, як її називали Поляки, а католицька се є „панська" віра. Борючись з польськими магнатами за свою мужицьку долю й волю, українське селянство й робітництво разом з тим боролось з вірою „панською"-католицькою і за свою „мужицьку" віру — за Рідну Церкву. У сій соціяльній боротьбі Українська Церква була душею нашого народу, що давала йому найбільш натхнення й сили на сю боротьбу.

За могутнім зростом і захистом українського народу, життя на Україні стало безпечніше, і тільки з початку XVI віку оселяються нарешті у Києві митрополити, а по инших місцях — епископи. Київ знов стає осередком Української Церкви.

Але не на користь Українській Православній Церкві була ся нова зверхність над нею митрополита й епископів. Польська влада задумала використати сих керівників для своїх міркувань; в боротьбі з українським народом ся влада стала втручатися в життя Православної Української Церкви, стала призначати на вищі церковні посади людей нечесних, недостойних, аби тільки вони для влади були вгодні. Сі польські урядовці в сані епископському, що приймали сей сан для пихи та розкошів, а не для служіння Богові й народу, не могли звісно задовольнити українську православну людність, що звикла чесно й совісно ставитись до своєї церкви і сама керувати нею.

І от між епископами та українськими брацтвами зразу-ж пішли великі непорозуміння. Не маючи собі підтримки в боротьбі з своїми епископами на місці, брацтва вдалися під захист царгородського партіярха і він стає на боці брацтв. Тоді українські епископи пішли на ганебну зраду віри свого народу: куплені польською ласкою, вони вдалися до римського папи, підлягли під його зверхність й обіцяли й народ український підбити під його ноги, просили тільки папу залишити народові православний обряд, щоб ся їхня зрада менше була помітною народові.

І от року 1596 відбувся собор у Бресті; на сьому соборі майже всі українські епископи, призначені польською владою, з своїм митрополитом прилюдно визнали сю „унію", себто єднання з римським папою — підлеглість йому. За епископами пішло трохи не все українське панство, пішло прямо в католицьку віру. Отже народ знову залишився без верхів — без епископів і панства, але зостався вірним православній своїй церкві, що з нею сполучив і свою волю, та розпочав жорстоку боротьбу з своїм панством і епископами за свою прадідну віру.

(Дальше буде).

*) Коли Москвини воювали з Поляками в XVII. віку і з Французами в XIX віку, вони сей украдений з Києва образ носили перед своїм військом.

ПОБОЖНІ ПІСНІ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Вже в далекій давнині почалося складування побожних, релігійних пісень серед українського народу. Церква має свої пісні (Тропарі, Стихири і др.), однакож вони не могли вповні задоволити вірних. Вони замало звертали уваги на живе, широке життя. І тому люде побожні, люде пройняті релігійним духом почали складати окремі побожні, релігійні пісні, де виявляли свої думки і почування.

Такі пісні складалися і серед православних Українців і пізнійше серед уніятів. В більшій мірі автори пісень невідомі.

Могли їх складати побожні монахи, що роздумували над марністю світа, над самообманом людей, над нерозумною людською гордістю. Могли бути побожні священики, могли бути дяки, або взагалі люде письменні, з поетичним, побожним почуттям.

Однакож деякі автори пісень знані бодай з імени. В старих збірниках побожних пісень такі імена подані під заголовками пісень, звичайно так: **„Андрієвски по краегранесію"**. Тим „по краегранесію" зазначувалося, що перші (крайні) букви кождого стиха пісні зложені разом, дають імя автора. Так приміром в давних збірниках відома великодня пісня: „Ієрусалиме світел над звізди" показує, що її автором є **Іван Ґешицкий.** Знов же подана тут в перерібці пісня „Коли я гляну", називає автором **Андрієвського.** В мові церковній перший її стих починається словами; „Ах смотри кто жив", другий стих: „На лица аз зріх", третий; „Драгу твар в церї" і т. д. В перерібці на се не звертано окремої уваги.

Зазначити треба і те, що новійші видання пісень справлювано і через те імена авторів затиралися. Приміром одна пісня починалася колись так: „Лакнущий світе" і зазначено, що її автором був Лукаш Длонски. В пізнійших виданнях слово „Лакнущий" замінено на „Обманний" і тут вже імя автора губиться.

Деякі старі побожні пісні складені мало нині зрозумілою церковною мовою, инші мішаниною мови народної з церковною.

Щож до змісту, то всі побожні пісні нашого народу діляться на чотири відділи: 1. Пісні в честь Божу (Христа, Тройці, св. Духа, або подій, що з Особами св. Тройці вяжуться); 2. Пісні в честь Богородиці; 3. Пісні в честь Святих; 4. Пісні покаянні, про марність життя і т. д.

Окремо знов кождий відділ ділиться на менші відділи, прим. пісні в честь Христа діляться на Коляди, пісні Великодні, Вознесенські і др.

Коли католики зачали ширити унію між Українцями, тоді складали вони також окремі побожні пісні, де зазначували засади, догми, чи погляди церкви католицької. Було таке, що до істнуючих вже додавали строфи, чи слова змісту католицького. Се все робилося вже не з побожности, а з політичних обчислень. Приміром автор пісні „Тройца Бог Отец", василіянин Тимофій Щуровський, сам перед смертю перейшов на латинський обряд.

Заголовки давних збірок були ріжні, прим. „Книга глаголемая псалми избрання", або „Богогласник", „Гласопіснець" і др.

Найбільше з побожних пісень можна сміло звати псальмами — Українськими Псальмами. Зміст їх буває гарний, нераз дуже вэнеслий, або повний життєвої мудрости, життєвого досвіду, життєвих пережиць. Такі пісні мусять заставити кождого до глубокої думки, до пильнійшої застанови. Загалом же всі вони підносять увагу чоловіка до Бога, пригадують йому його християнські і людські обовязки.

До таких пісень належить подана тут в перекладі пісня: „Коли я гляну". В мові церковній вона дуже незрозуміла.

Серед нашого народу нині мало вона відома, хоч дехто її ще співає — звичайно не точно таким голосом, як подають ноти „Богогласника". Можна сказати, що народ мельодії пісень часто на краще поправляє, отже таке і тут.

Коли „Православний Вістник" буде мати змогу, то подаючи побожні пісні, буде подавати і ноти для тих, що ноти знають і можуть самі з нотів вчитися і других вчити. Та покищо такі пісні подобаються кождому, хто їх уважно перечитає.

В.

ПІСНЯ ПРО НЕСТАЛІСТЬ ЖИТТЄВИХ ПРИНАД.

(З давного Богогласника перероблена).

Коли я гляну на давний мій вік,
Який я тут був в світі чоловік —
Всім близький в моді, в богатім роді,
Не знав я горя і серед моря.
Днесь все минає, сон мій зникає,
А лиця черти ждуть уже смерти.
Мене манило лице румяне,
Нині для мене воно ледяне;
Радощі світа всіх іскушають,
В солодких втіхах отрую мають.
Се днесь я знаю й гірко вздихаю,
Що такі світа зрадливі літа.

Лице румяне мав я мов рожу,
Нині з постелі встати не можу;
Красоту лиця земля покрила,
Там тінь чорніє, де рожа цвила,
Прозоре око в чолі глубоко,
Взнестись не може до Тебе Боже.

Яке змінчиве житейське море —
Ранком утіха, вечером горе.
Весело нині — танці, музики,
Завтра в тім місци смертельні крики.
То-ж не вір в сили, кріпкії жили,
Бо всі порвуться і попсуються.

Слабість всю силу враз переможе
І тебе зложить на смертне ложе;
За кашлем вийде душа від тіла,
Ніхто не скаже, де ся поділа —
Ані спитаєш, ані вгадаєш,
В якому краю — в пеклі чи в раю.

Житейське море буря вкриває,
Хто плив по ньому, той потопає:
Одних затопить десь серед моря,
Других затопить вечірня зоря.
Де впав безбожник, будь осторожний,
Щоб грішна сила не побідила.

Дай твої труди на добру справу,
На щастя людям, на Божу славу!
Що лише маєш — все те від Бога
І знов до нього тобі дорога.
Золото ясне — й воно дочасне
І його в гробі не треба тобі.

Усім принадний дочасний сей вік,
Ним утішаєсь кождий чоловік.
Та зрозуміє де в нім облуда,
Коли діждеться смертного суда.
По світу дарах зложать на марах,
Людську подобу несуть до гробу.

Ломить смерть нагло царську силу,
Сильних й могучих кладе в могилу.
І хто не думав зовсім о Бозі,
Гордий й могучий паде в дорозі.
Смерть не питає і всіх рівнає —
Царі і вбогі падуть їй в ноги.

Велика правда, що всі помремо,
Достатків з нами не заберемо,
В нашії хаті другії будуть
Й могилу нашу навіть забудуть,
Ми-ж підем на суд, понесем свій труд.
Важка дорога на суд до Бога.

БІЛЄТИ НА ВСТУП ДО РАЮ.

Турок Абдул Сеід мав в Єрусалимі малу крамничку продажі паперу, що приносила йому дуже скромний дохід. Думаючи над поліпшенням своєї долі, він впав на щасливу думку. Продав свою крамницю і замісць продавання листівок-краєвидів Єрусалиму, став про давати — карти вступу — просто до раю... Назвався заступником Магомета на землі і голосив, що пророк доручив йому продаж вільних місць в своїм небі, з чого дохід мав іти на бідних магометан. Абдул Сеід заанґажував трох аґентів, котрі обїздили цілу Палестину і продавали білєти „вступу до раю" по ціні від 50 до 2000 фунтів штерлінґів — відповідно від заможности того, що купує. В короткці Абдул Сеід став богатим, бо „інтерес" ішов чудово.

Аж одного дня сини одного якогось легковірного богача зажадали від Абдула звороту виплачених батьком двох тисяч, а коли Абдул опирався віддати гроші, заскаржили його до суду. Перед судом покликувались на те, що батько їх є таким страшним спекулянтом (лихварем), що не можна й припустити, аби міг дістатись до неба. А коли Абдул Сеід помимо того прирік йому побут в небі, то він є звичайний обманець. Суддя був такої самої думки і продавець „білєтів до раю" помандрував до вязниці.

Догадуються, що Абдул Сеід навчився сеї штуки від римських папів, які продають „відпусти" та індульґенції.

Будуйте Умову силу

свого народа! Передплачуйте ілюстрований журнал

„П Р О М І Н Ь"

для своїх дітей! Річна передплата в Канаді $1.50; в Америці $1.75. Досі вийшло 11 чисел.

Адреса:

„PROMIN" PUBLISHING CO.
623 Selkirk Ave.
WINNIPEG, MAN.

БОРОТЬБА ЗА ВОЛОДИМИРСЬКИЙ СОБОР НЕ УСТАЄ.

Як ми вже доносили, влада православної церкви в Польщі відобрала Собор в Володимирі Волинськім від Українців і передала Москалям, помимо того, що Москалів в порівнанню з Українцями є в Володимирі майже не видне число. Українці запротестували проти такого трактовання зі сторони церковної влади, але Собор остає в руках Москалів і досі. Замісць Собору церковна влада дала Українцям маленьку, стару церкву, яка однак не може змістити і третини Українців, які вчащають до неї на українські богослуження. Але Українці на се не зважають. Вони зібрали між собою гроші на відновлення церкви і вона тепер пишається жовто-блакитними кольорами та золотими хрестами. Але Володимиряне не зрікаються також своїх прав до собору. Вони післали скаргу на несправедливе відібрання від них Собору до св. Синоду і приготовляються до дальшої боротьби проти нахабних Москалів та московських владик.

ЯК ВИ ДБАЄТЕ ПРО СВОЇХ ДІТЕЙ?

Щоби з Ваших дітей виросли гарні, чесні і розумні люде треба за молодих літ дати їм релігійно-моральне виховання. В сім поможе Вам богато діточий журнал „НЕДІЛЬНА ШКОЛА", який виходить кождого місяця і коштує лише 50ц.

Передплату посилайте на адресу:

„SUNDAY SCHOOL" — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

Звіт з Пятого Собору Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

(Докінчення.)

Другий день нарад — четвер 21 лип.

Ранішню сесію другого дня нарад отворено молитвою „Царю Небесний". По молитві п. Свистун виголосив реферат на тему „Українське Греко-Православне Братство в Канаді, його дотеперішня діяльність і пляни на будуче".

Бесідник пояснив, що церковні братства на Украні відограли в нашій історії велику ролю, а також не малу ролю відограло Українське Греко-Православне Братство в Канаді. Наше Братство мало на цілн відродити в Канаді Українську Православну Церкву і вивязалося зі своєї задачі як найкраще. Осягнувши свою головну ціль, Братство заняло в нас на якийсь час підрядне становище, але воно мусить істнувати і дальше, бо воно має спромогу нести Церкві велику моральну і матеріяльну поміч. Тут бесідник спинився над діяльністю льокальних Брацтв і Сестрицтв, як прим. в Вінніпегу, Едмонтоні та Монтреалі і вказав, що такі льокальні Брацтва і Сестрицтва є рішуче потрібні при кождій парохії. А щоби вони могли добре працювати і розвиватися, то повинні бути звязані в централю. Діяльність льокальних Брацтв і Сестрицтв повинна включати слідуюче:

1) Украшення церков.

2) Скріплення моральности та поширення прінціпу любови в громадськім життю.

3) Взаїмна поміч.

4) Опіка над хорими, немічними і сиротами.

5) Поширення виховавчої роботи та поширення нашої преси і видавництв.

6) Церковний спів—хори.

Після реферату про Брацтва і Сестрицтва, п. Свистун зреферував справу домініяльного чартеру для нашої Церкви. Справу сю мав реферувати п. Мих. Стечишин, адвокат з Йорктону, але що він мусів несподівано відїхати до дому, то передав свій реферат п. Свистунови.

Бесідник пояснив, що аби наша Церква могла леґально істнувати, вона мусить мати домініяльний чартер. В тім чартері має бути зазначено, хто ми є, до кого належимо, як епископа вибираємо, та до кого належать церковні маєтки. В справі церковних маєтків мусить бути ще й провінціяльний чартер, на кожду провінцію, бо домініяльний чартер не має ніякої звязи з майном. До сего є провінціяльний чартер, який зазначує, що церковне майно належить виключно громадам. Після реферату п. Свистуна Собор виніс відповідну ухвалу, яка є подана понизше.

Після сього приступлено до вибору членів Консисторії і членів виділу Братства.

На внесок о. Д. Кирстюка і гром. Мир. Стечишина до Консисторії увійшли: Духовні — о. прот. С. В. Савчук (голова), о. прот. В. Кудрик (місто голова), о. П. Самець і о. Вол. Слюзар (члени). Світські — Мих. Стечишин, Ф. Т. Гаврилюк і Н. Харук.

На внесок о. П. Самця і гром. В. Буряника до виділу Братства увійшли громадяне: Василь Свистун (голова), Ю. Стечишин (секретар), Ізидор Новосад, Семен Михайлюк і Дмитро Баер (члени).

Першою точкою на пообідній сесії була справа діецезального фонду, включаючи фінансовий звіт. Справу діецезального фонду реферував о. прот. С. В. Савчук. Він також здав фінансовий звіт з діецезального фонду за роки 1924—1927 (по день Собору). Дальше о. прот. Савчук зреферував коротко справу нашого орґану „Православного Вістника" і заявив, що для того, аби „Православний Вістник" сповняв свою задачу як слід, він повинен виходити бодай два рази в місяць і рекомендував Соборови винести в сій справі відповідну ухвалу. Учасники Собору віднеслися до питання дуже прихильно і рішили, щоби „Православний Вістник" при найблизшій нагоді видавати два рази в місяць, та щоби оголосити збірку на побільшення нашого орґану. Згідно з сею ухвалою присутні делегати зложили на побільшення „Православного Вістника" 125 долярів готівкою і 28 дол. декляраціями, про що було донесено в (40) 7 числі „Православного Вістника".

Після сього слідували реферати о. прот. В. Кудрика, на тему „Релігія — підстава здоровля нації" і гром. Мир. Стечишина, на тему „Наша Церква і просвітно-культурна робота". Оба реферати були як найкраще оброблені і виголошені і всі присутні слухали їх з великим заінтересованням, нагороджуючи обох бесідників гучними оплесками.

Перед закриттям Собору о. Владика подякував всім священикам і світським працівникам на ниві Української Православної Церкви в Канаді за їх щиру працю для Рідної Церкви, як рівнож подякував учасникам Собору за труд, який вони віднялн беручи участь в Соборі і підніс всім „Многих літ".

Після сього о. прот. Савчук подякував від імени Собору Високопреосвященому Архиепископові Іоаннові за його дотеперішню працю на ниві Рідної Церкви в Канаді і підніс многоліття о. Владиці і Високопреосвященому Митрополитові В. Липківському.

Собор закрито молитвою „Достойно є" і національними гимнами — українським і англійським.

Ухвали приняті Пятим Собором Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

1. В. Свистун—В. Гавриш: Пятий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді припоручує Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді підприняти відповідні кроки для внеднання домініяльного чартеру для Української Греко-Православної Церкви в Канаді та ухвалює, щоби кожда громада зложила на покриття коштів чартеру не менше як десять долярів.

2. М. Нагірний—Т. Сеньків: Собор вибирає чартерову комісію до якої входять: о. прот. С. В. Савчук і гром. Вас. Свистун, Мих. Стечишин і Мир. Стечишин.

3. Ю. Стечишин—В. Гавриш: Собор припоручує церковним громадам організувати льокальні Братства і Сестрицтва, які мають бути звязані в централю на підставі статута виробленого головним виділом Брацтва. Собор рівнож припоручує, щоби Брацтва і Сестрицтва були згадані в домініяльнім чартері, як частина церковної організації та щоби льокальні Брацтва і Сестрицтва вносили річно по 25 центів від кождого свого члена до центральної каси.

4. Н. Кошлай—П. Вівчар: Собор рішає, що кождочасний голова і секретар Брацва мають право брати участь в нарадах Консисторії.

5. І. Мисак—о. П. Самець: Собор рішає, щоби при найблизшій нагоді приступити до видавання „Православного Вістника" два рази в місяць та взиває вірних Української Православної Церкви в Канаді складати жертви на побільшення „Православного Вістника".

6. В. Свистун—о. П. Мельничук: Собор рішає, що слідуючий Собор має відбутися 1930 року і що Собори від того часу мають відбуватися кождих пять літ та що се має бути зазначене в чартері. Колиб зайшла потреба, то Консисторія може, в порозумінню з виділом Брацтва, скликати Надзвичайний Собор по своїй власній ініціятиві, або на домагання громад, в якому випадку Консисторія запитує всі парохії і вразі підтримання домагання скликання Собору одною третиною (1/3) всіх парохій, Собор скликується.

Секретарі Собору:
о. М. Подольський, о. Є. Грицина (заступав о. Подольського при кінці Собору) **і В. Буряник.**

ДОВКОЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ В ВІННІПЕҐУ.

Відчит-концерт в неділю, 23 жовтня.

Відчит сеї неділі виголосив гром. М. Стечишин, ред. „У. Голосу" на тему „Провідники народу". В відчиті між иншим було сказано, що який би то на світі народ не був культурний та розумний, то все таки провідники в нім [illegible]. Провідники є добрі і злі, однакож від якости народу залежить, які провідники в нім переважають, бо провідником є той, за котрим хтось другий хоче іти. Коли люде скорше волють йти за злим, чим за добрим, то причина спадає не так на провідників, як на те, що люде хочуть, аби їх до злого провадити. Не можна всіх провідників однаково судити, не можна добрих провідників судити за провідників злих. Закид, що „всі наші провідники є злі", є найпоганійшим очерненням свого народу, бо він значить, що за добрим ми не хочемо йти. Нарід не може бути ліпший від своїх провідників а як нарід є добрий, то се найлучший доказ, що й провідники його не є всі злі. Нас виховувано сотки літ в переконанню, що ми злі і між нами не може бути нічого доброго, і тому ми склонні занадто себе обезцінювати, а враз з тим і своїх провідників. Провідників треба піддержувати, а не робити їм перепон; роблення перепон провідникам — се робота на користь ворогів, котрі організацію, чи й цілий нарід найуспішнійше поборюють тоді, коли можуть підірвати авторітет провідників.

Концертова програма була в такому порядку: 4 малих дітей виступали в танках; панна Надя, Бояніська — два скрипкові соля, при акомпаніяменті панни Гикавої на пяні.

В другій половині програми була виставлена весела дво-актівка „Хоч раз моя правда", в якій виступали [illegible] п. Пасічняк Гр. Блок. Вишньовський, пані Стечишин і панна М. Угринюк.

Відчит-концерт 30 жовтня.

Сеї неділі виголосив відчит о. прот Савчук на тему „Значіння історії для народу". Бесідник доказав, що нарід, який знає свою історію, є національно свідомий. Такий нарід вчиться зі своєї історії — так зі своїх похибок, як і з добрих діл — і знає як має в даному випадку поступати. Нарід, який знає добре свою історію, не йде за кличами чужих агентів. Одна з головних причин, чому український нарід не має ще своєї держави, є та, що далеко більша часть українського народу не знає своєї історії, — не знають хто вони і чиїх батьків діти і через се піддаються впливам чужих агентів, яких насилають між нас наші вороги. Відчит був дуже цікавий. По відчиті була дискусія.

В концертовій програмі виступали отсі: панна Жук — грала два рази на пяні; Волошиновський — деклямував; Веньгер, студент з Інституту ім. П. Могили у Вінніпеґу, два скрипкові соля, при акомпаніяменті панни Гикавої; студентка Костинюк — деклямація; гром. В. Свистун відспівав 3 соля.

Рівнож була одно-актівка „Обманули", в якій виступали панни Марія і Анна Марко, панна Церковна та студент Мандзюк.

Відчит-концерт в неділю, 6 листопада.

Відчит сеї неділі виголосив дентист

ДРУКУЄТЬСЯ І ЗА ДВА ТИЖНІ ВИЙДЕ З ДРУКУ

Календар „РІДНА НИВА" На Рік 1928,

ВИДАННЯ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

Календар богатий змістом і ілюстраціями, в який входять світлини і життєписи релігійно-культурних діячів з нашої історії, **Церковний Устав на рік 1928,** гарні оповідання, поради для фармерів, всячина, відомости з життя канадійських Українців і ин. **Ціна тільки 40 ц.**

Замовляйте вже тепер, бо наклад невеликий.

Замовлення і гроші слати на адресу:.

ORTHODOX HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

др. П. Гуцуляк на тему: „Циркуляція крови в людському тілі". Слухачі скористали з того відчиту дуже богато, бо довідались, як циркулює кров та яку роботу виповняє вона в людськім організмі. По відчиті слухачі давали д-рови Гуцулякови ріжні питання, на які він давав вдоволяючі відповіди.

Концертову програму виконали сили Товариства „Боян" при Соборі. Се був перший виступ сего недавно зорганізованого Товариства і на тих людей, які стоять при Соборі, понис Товариства „Боян" зробив приємне враження.

В концертовій програмі були такі виступи: Хор, при акомпаняменті панни Гикавої, відспівав: — „Хто зна, що каже дзвін"; — Волошиновський — декламував два рази; пані Бояніврька — сопранове сольо; молодий Гикавий — скрипкове сольо (два рази); гром. Міхоцький — сольо; хор — „Ой дівчина Уляна" (два рази).

Шесті роковини 1. відділу „Взаїмної Помочі".

В неділю, 13 листопада, 1 відділ Українського Запомогового Товариства „Взаїмна Поміч" у Вінніпеґу устроїв в салі Собору концерт в нагоди шестих роковин свого існовання. Концерт відбувся в такім порядку

Голова 1 відділу, гром. Довганик, сказав вступне слово, в якім зазначив, що Товариство „Взаїмна Поміч" поступає вперед, бо вже є відділи по цілій Канаді.

По тім була концертова програма: Хор Українського Народного Дому — 3 пісні; малий Яцина — декламація; виступ мандоліневої орхестри при Українськім Народнім Домі; знов малий Яцина — танок „Запорожець".

По сім слідував реферат, який виголосив гром. Мир. Стечишин, голова Головного Уряду „Взаїмної Помочі". В рефераті він підчеркнув, що солідарність в українських орґанізаціях, а головно в такій орґанізації як „Взаїмна Поміч" — се фундамент кращої будучности українського народу.

Після відчиту була продовжена концертова часть свята, як слідує:

Хор Укр. Нар. Дому — 3 пісні; В. Казанівський — декламація; малий Яцина — танок „Чумак"; В. Парасюк — сольо; молодий [illegible] — скрипкове сольо.

На тім скінчилася концертова програма, по чім гром. Ферлей сказав кінцеве слово, в якім зазначив, що Товариство „Взаїмна Поміч" має перед собою великі цілі, між иншими будовання сиротинця та приюту для старців. Власне 1 відділ в тій ціли устроює базар, з якого весь дохід йде на фонд сиротинця.

Відчит і концерт в неділю, 20 листопада.

Відчит виголосив гром. В. Свистун на тему: „Зворотний момент в історії Українців Канади". З відчиту присутні довідались цікавих річей. бо гром. Свистун говорив, як повстав Інститут ім. П. Могили в Саскатуні та які обставини спричинились до того, що в Канаді відродилась Українська Православна Церква. Говорив також і про філію Інститута ім. П. Могили в Вінніпеґу та про велику жертвенність щирих людей які складали навіть по тисячу долярів на Інститут ім. П. Могили в Саскатуні. Завзивав також, щоби Українці в Вінніпеґу ставали членами Інституту ім. П. Могили.

Концертову програму виконали студенти з Інституту ім. П. Могили в Вінніпеґу. Програма була така: Студенти Веньґер і Ковтун — скрипковий дует, (два рази); Крипякевич — декламація; Кількох студентів виступили з „орхестрою", яка складалась з ріжних „інструментів" (прим. балія до праня заступала бубен). І своїм виступом не аби як розвеселили публику; студентка Ничко — декламаіція; хор під дірігентурою громадянина Свистуна — 3 пісні. На кінець була відіграна весела одноактівка „Лихо з жінкою, лихо і без жінки". Виступали студенти Крипякевич, Волохатюк і Ђачинський та студентки Костинюк і Бугера. Я вже в иншім числі „Православного Вістника" підчеркнув, що студенти своїм виступом зробили гарне враження на публику. Сим разом враження було ще краще.

Мандолінова орхестра при Соборі.

Якраз тепер при Соборі організується мандолінова орхестра під проводом гром. П. Угринюка. До орхестри вже вписалося около 40 хлопців і дівчат; є вигляди, що вона буде велика числом. Гром. Угринюк старається, щоби орхестра могла робити виступи як найскорше. Заряд Собору зробив дуже добре, що подбав о таку орхестру.

Сафомин.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖІН. Т-ВА ПРИ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВІ В ЕДМОНТОНІ.

Після забави на поміч потерпівшим від повені в старому краю, то є від 15 жовтня, ми „відпочивали" аж до 29-го жовтня, котрого то дня ми устроїли масковий баль з нагородами за найкращі костюми, по три для женщин і для мущин.

Першу нагороду отримала наша членкиня, пані Галюк, яка дуже гарно представляла Україну. Другу дістала учителька п-на М. Говда, яка представляла середнього віку панію, а третю дістала п-на Янішевська, — молоденький ніжний альт співацького кружка при українській православній церкві.

З мущин перша нагорода дісталася п. Ткачукови, який знаменито представляв Жида, другу нагороду отримала учителька п-на Онищук, яка знаменито представила старо-англійського лорда, а третю дістав мущина, якого імени, на жаль я не знаю, за костюм принца.

Дня 31 жовтня справляли ми, вже разом з мущинами, для дітвори Недільної Школи „галовін" і спросили всіх дітей, яких лиш можна було запросити. Панове Галюк і Боднарук прибрали відповідно до вечера салю, а братство постаралось о яблока і морожене. Членкині і мами понаносили всяких ласощів і вже в семій годині вечером саля була наповнена дітворою по береги. Діти, поперебирані в ріжнородні костюми, весело бавилися та співали. Не бракувало і старщих, які розсівшися довкола, приглядалися забавам дітей та вгадували, чиї котре діти, бо пізнати було не легко. Я вірю, що неодна мати й батько пригадали собі того вечера свої діточі веселі та безжурні літа. Старших було дуже богато, бо такої оказії в нас ще небуло. Вірю, що дітвора була більше, як задоволена, а також і родичі, бо їх діти, замісць бігати вулицями, бавились гарно та весело, маючи до вибору всяких ласощів. Не буде гріхом, коли я в імени всіх нас подякую нашому громадянинови п. Е. Боднарукови за його добру думку для того вечера. Коли пізнійше зійшлась і старша молодіж, як панни Мельникові та другі, то було богато ріжних забав, а коли наша молода піяністка, п-на А. Мельник, сіла коло пяна, наші молоденькі танцюристи дуже скоро пригадали нам нашого славного балетмайстра Авраменка. Пізним вечером пані Боднарук приготовила горячого кокоа, а п. Г. Шевчишин позасаджував дітвору за столи — перше найменших, щоб їм не було кривди, — а пані і панночки подавали кокоа і перекуску, перше дітворі, а відтак старшим.

Після перекуски замішався між дітвору наш член учитель — студент інжінірії, п. Д. Олекшій, і наробив їм богато несподіванок. При кінці відспівали національний гимн і розійшлися веселі домів.

Думаю, що вечір 31 жовтня остане на довго в памяти так дітвори, як і старших, які там були, а я в імени всіх дякую всім тим, що причинилися до збогачення того вечера. Коли ми, матері, зрозуміємо, що доля наших дітей залежить від нас самих, та що будучність нашого народу залежить від доброго виховання нашої молодіжи, то доложимо всіх сил, щоби дати нашим дітям, як найкраще виховання.

На місячних зборах Товариства, дня 3-го листопада, дійшло до нашого відома, що бувша активна громадянка української православної громади у Вінніпеґу, учителька п-ні Гайовська, яка недавно перенеслась до Алберти, знайшлась в шпиталі, де мусіла піддатися операції. Пані Білон запропонувала купити для п-ні Гайовської китицю цвітів, на що зараз посипались датки, а на прикінці показалось, що можна, а навіть треба створити на такі цілі осібний фонд. В кілька днів пізнійше дійшла до нас друга сумна вістка, а саме, що наша членкиня п-ні Мельник знайшлася також в шпиталі, а там і п-ні Зварич (жена Петра) з Веґревіл, та ще мати нашої членкині аматорсько-співацького кружка, п-ни Перхомин. Отже ми тепер дуже раді, що маємо фонд на цвіти для хорих і тепер не оминемо жадної нагоди, щоби його не побільшити, або доповнити, коли зменшиться.

Дня 8-го листопада, в день св. Димитрія, справляли жінки іменини Дмитрам, яких знайшлося між нашими членами двох, а саме пп. Пронюк і Олекшій. а також оден симпатик, п. Фербей. Того вечера після вечері зійшлася наша громада до салі, де п. Е. Боднарук привитав зібраних короткою бесідою, вказуючи на членів, які носять імя св. Димитрія. По черзі попросив кождого Дмитра на середину, де кождому з осібна справили овацію, а відтак заспівали многих літ і засіли до чаю.

В суботу, дня 12 листопада, справляли ми забаву „ДраНтивих", на якій знов були нагороди за строї, але сим разом по дві для женщин і мущин. Першу нагороду дістала панна Янішевська, яка вшила собі найбіднійше убрання — суконку, хоч модну, але вшиту з двох відмінних мішків, яка впадала в очі головно своїми великими написами фірм.

Другу нагороду дістала п-ні М. Дептюк, бувша членкиня нашого Товариства, яка живе тепер в Ляк ля Біч, і після літної праці приїхала до нас в гостину. Перша нагорода для мущин припала молодому веселому та жвавому хлопцеві, який звернув на себе увагу своїм найбіднійшим убранням та своїми рухами. На превелике здивовання гості пізнійше довідалися, що се не хлопець, а панна Маруся Мельник представила так добре такого жвавуна. Друга нагорода припала нашому громадянинови п. Даниловичеві, який позбирав на себе семилітне драНтя.

В неділю, 13 листопада, святкувала українська православна громада річницю купівлі церковного будинку. Що правда, свято відбулось кілька тижнів пізнійше, як повинно було бути, але в нас так богато всякої праці, що не можна нам устроїти всього на бажаний час.

Вечера відбулась в шестій годині вечером в салі при церкві, де засіло до столів більше, як 150 осіб. Після вечері забрав слово предсідатель [illegible] Боднарук. Він говорив про ціль вечері та про відродження Рідної Церкви, а також про те, як то наша громада прийшла в посідання теперішнього [illegible]. Другим бесідником був п. Михайлишин. Він висловив радість, що [illegible] з Рідної Церкви скинені та що її духовні діти повертають до своєї рідної матері. Дякував також всім за участь в річниці і завзивав до дальшої праці. Третим з бесідників був о. Білон, який присвятив чи не всю свою промову для жіноцтва. Заохочував до плекання рідної культури та до шановання наших народних святощів. Четвертий говорив п. Лазарович, настоятель Інститута ім. М Грушевського, який вказував на велику вагу релігії, та рідної церкви для кождого народу, а тимбільше для Українців. Питання релігії є питанням життя, бо релігія причинилась чи не найбільше до цивілізації світа. Пятим бесідником був наш молодий доктор Верхомин, який звернув увагу на ті всі трудноші, які мусіла поборювати Укр. Прав. Церква а також і наша громада. Минулись всі ті інтриґи таки ніби своїх — минулось все, бо тих кільканайцятьох завзятих і витревалих одиниць відважно поборювали всі перешкоди та спішили до витиченої цілі. Після кождої промови співали пісні, якими проводив п. Лазарович. От так в девятькувала наша громада річницю купівлі церковного будинку.

З нагоди гостини балет-майстра Авраменка і його трупи в Едмонтоні, наше жіноцтво висказало й му признання за його працю на Рідній ниві. А зроблено се в той спосіб, що дня 16 листопада улаштувало Жіноче Товариство в честь п. Авраменка і його трупи вечерю, після якої бавилися співали і танцювали до пізної ночі.

Пані Анна Шевчишин.

Православний Календар
НА РІК 1927
ГРУДЕНЬ.

1 Ч. Платона, Романа
2 П. Авдія, Варл.
3 С. Григорія, Прокля

4 Н. Н. 25. по С. Введ. П. Б.
5 П. Филимона ап.
6 В. Григорія, Амф.
7 С. Катерини вмч.
8 Ч. Климента
9 П. Алипия
10 С. Якова, Палладія

11 Н. 26. по С. Стефана, Ір.
12 П. Параона, Филумена
13 В. † Ап. Андрея
14 С. Наум., Филирета
15 Ч. Авакума
16 П. Софонія
17 С. Вмч. Варвари.

18 Н. 27. по С. Сави
19 П. Миколая Чудотворця
20 В Амврозія
21 С. Потапія
22 Ч. Зач. св. Анни
23 П Міни, Ермогена
24 С. Даниїла стовп.

25 Н. Н. Праотців Спірид.
26 П. Евстратія, Евгенія
27 В. Филимона
28 С. Елевтерія
29 Ч. Аггея, Теоф., Тир.
30 П. Даниїла прор.
31 С. Севастіяна

НА ПОБІЛЬШЕННЯ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

Свящ. Т. Д. Волохатюк, Веґревіл, Алта	5.00
Никола Пікуш, Шіго, Саск.	.50
Федір Мех, Септон, Ман.	.50
Жіноче Тов. при Укр. Прав. Цер. в Едмонтоні, Алта.	5.00
Ст. Копоть, Бледворт, Саск.	.50
Ст. Мриглод, Калмар, Алта.	.50
Іван Борис, Йорктон, Саск.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ.

ГРУДЕНЬ.

4. Неділя 25 по Зісланню Св. Духа. Введення в Храм П. Д. М.: Голос 8. Утр: Єв. Марк. XVI: 9—20. Літ: Ап. Ефесян IV: 1—6 і Жид. IX: 1-7: Єван. Лук. X: 25—37 і Лук. X: 38—42 і XI: 27—28.

11. Неділя 26 по Зісланню Св. Духа: Гол. 1. Утр: Єван. Лук. XXIV: 1-12. Літ. Ап. Ефес. V: 9—19. Єван Лук. XII: 16—21.

18. Неділя 27 по Зісланню Св. Духа: Гол. 2. Утр.: Єван. Лук. XXIV: 12-35 Літ. Ап Єф. VI: 10—17; Єван. Лук.XIII: 10—17.

19. Понеділок. Св. о. Николая: Утр. Єван. Івана X: 9—16. Літ. Ап. Жид. XIII 17—21. Єван. Лук. VI: 17—23.

22. Четвер. Зачаття св. Анни. Утр: Єван. Лук. VIII: 16—21. Літ: Ап. Галат. IV: 22—31. Єван. Лук. VIII: 16—21.

25. Неділя Праотців: Голос 3. Утр: Єван. Івана XX: 11—18. Літ. Ап. Колоссян III: 4—11. Єван. Лук. XIV 16—24.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

Видає Українська Православна Видавнича Спілка.

THE ORTHODOX HERALD
ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

THE ORTHODOX HERALD, Box 2884, WINNIPEG, MAN.

РІК IV. ВІННІПЕГ, МАН., ГРУДЕНЬ, 1927 ЧИСЛО (45) 12

Христос Раждається!

НАД ВИФЛЕЄМОМ ЗАСІЯЛА ЗОРЯ.

(На нуту: „Во Вифлеемі, нині новина.")

Над Вифлеемом засіяла зоря
Щастям-Едемом у темряві горя.
З темної ночі стала ясна днина,
Як зняла очі Божая Дитина.

Сонічком ясним Божі очі сяють,
Усім нещасним доленьку звіщають.
Боже Дитятко ручку піднімає,
На нове життя всіх благословляє.

Благослови й нас, Ісусе маленький:
Дай час щасливий для Вкраїни-Неньки.
Даруй нам долю, щасливу годину,
Верни нам волю, вільну Україну.

Т. Дмитренко.

ПРО ПОШАНУ СВЯТИХ ОБРАЗІВ.

Українські протестанти зневажають наші (бож не свої!) образи кажучи, що Бог е проти пошани образів. Мовляв — Бог заборонив уживання образів в другій заповіди, коли сказав, щоби не робити жадного зображення і не покланятися йому.

Тимчасом же читаемо в Біблії, що Господь казав Мойсееви, щоби той зробив „ковчег (скриню) завіту" і поставив на нім вироблених двох золотих херувимів.

— І зроблять вони скриню з дерева акації... і виложиш її щирим золотом.. І зробиш віко з золота щирого... І зробиш два херувими золоті по обох кінцях віка на скрині.. І сходитимусь з тобою там і говорити до тебе з віка і з поміж двох херувимів... — 2 кн. Мойс. 25: 10-11, 17-18, 22.

І Жиди уважали святою річею отту „скриню завіта". Вони носили її врочисто в важних походах. Як „скриню завіта" піднимали, то казав Мойсей: „Встань, Господи", а як зупинялись, то говорив „Вертайся, Господи". — 4. кн. Мойс. 10: 35-36.

Так отже „скриня завіту", се вже був свого рода образ (ікона) Небесного Отця і тому образови Жиди віддавали найбільшу пошану. Крім неї, як бачимо, було ще двох золотих херувимів (ангелів) на верху „скрині завіту" — отже знов образи. Крім того були херувими виткані на завісі (заслоні) і тих килимах, які служили за стіни. А се все було вже зроблено по тім, як Бог дав Десять Заповідей. — 2 книга Мойсея 26: 31-33 і 26: 1.

Пізнійше Соломон побудував постійний великий храм і там було ще більше образів. В Біблії читаемо; що в Соломоновім храмі були два великі херувими в головній части святині. Дальше були повироблювані херувими по стінах, по дверях і деякій посуді церковній. Крім того були там повироблювані воли (12 їх), льви, огірочки, гранатові яблока, пальми, висячі квіти.

Ось дотичні місця в Біблії про те:

— Почав він (Соломон) будувати храм Господеви. — І Царів 6: 1.
— А по кедрині була з середини різьба і квітки висячі. — Тамже 6: 18.
— А по всіх стінах храму навкруги вирізьбив різьбою херувимів і пальмових дерев і висячих квіток, що з стіни неначе виходили. — Тамже 6: 29.
— На обох дверних крилах повирізувано херувимів, пальми і висячі цвіти. — Тамже 6: 32.
— Таксамо поробив і до входу в храм двері і повирізував на них херувимів, пальми і висячі квітки. — Тамже 6: 33-35.
— Попід краями-ж були огірочки по десять на локоть. — Тамже 7: 24
— На стінах же між виступами були повироблювані леви, воли, херувими й так само звисали вінки, неначе ремені. — Тамже 7: 29.
— І повирізував він на дошинках з міди й на углах херувимів, леви й пальми, скільки де було місця, й квіткову повязь довкруги. — Тамже 7: 36.
— І чотириста гранатових яблок до кождої сітки. — Тамже 7: 42.
— І світильники — пять праворуч і пять ліворуч. — Тамже 7: 49.

Бачимо отже, що в Соломоновім храмі було чимало подобій того, що на небі і на землі, себто образів, однакож Бог не тілько не гнівався, але ще сказав:

— Я освятив сей храм, що збудував еси, оселивши там на віки імя мое, і мої очи і мое серце будуть там віковічно пробувати. — І. Царів IX: 3.

Коли Бог освятив храм, то очевидно освятив цілу будову і що в ній — себто і херувимів і левів і волів і яблока й огірочки і свічники і пальми і цьвіти. Все воно стало освячене, отже святе. Всі ті річи Соломон зробив і передав на службу Богу і вони стали предметами святости і пошани.

Таке було і передтим. Читаемо в Книзі Ісуса Навина, що Ісус Навин „упав ниць перед ковчегом Господним". — Ісус Навин 7: 6. А Давид каже: „Буду покланятися перед святим храмом Твоїм і хвалити імя Твое". — Пс. 137: 2.

Видно отже, що і Мойсей і Давид, який збирав матеріял на церков і Соломон розуміли Другу Заповідь цілком инакше, ніж наші протестанти. Вони розуміли так, як і Бог її розумів і як здоровий розум каже розуміти і тому Богу був такий храм до вподоби. Инакше сказатиб — тоді так розуміли Другу Заповідь, як її розуміла і розуміе Православна Церков. Бог заборонив робити образи, фігури чи инші подібности і брати їх за дійсних богів, як се робили деякі народи. Але Бог не забороняе робити і поважати образів чи предметів призначених для Його служби.

Престол освячується тим, хто сидить на нім. Хто-ж зневажае небеса, той зневажае і сидячого на небесному престолі.

Людське „я" розтягаеться і на матеріяльні річи належачі до того „я". Хто понівечив чужу одежу, той зробив лихо самому її властителеви. Хто шануе того, котрий на возі їде, той не буде обкидати болотом його воза. Він і такий віз в гарнім місци поставить, показуючи тим пошану до того, хто на нім їхав. Хтож зневажае чужу власність, той зневажае і того, чия власність. Однакож такої ясної правди не розуміють наші протестанти!

В цілій науці Сина Божого ми не знаходимо і натяку на те, що з церкви треба образи повикидати. Під образом же треба розуміти не лише образи херувимів, які тоді в церкві були, але і всі инші подібности, як воли, леви, квітки і др. Все те було відбиткою, формою дійсних річий, отже образами.

Не тілько те. Христос сам поважав церков. Побачивши купців, що на святім місци розвели торговлю, і тим святе місце зневажали, Христос повиганяв їх кажучи:

— Хіба не писано, що дім мій домом молитви звати меться у всіх народів? Ви-ж зробили його вертепом розбійників. — Марко 11: 15-17.

Тодішні купці були, як видно, предками наших протестантів. Вони святого місця і святих річей не признавали, отже і не поважали, як не поважають і наші протестанти. Та не так розумів справу Христос і тому наганяв тодішних протестантів з святого місця канчуком.

Не вчили й Апостоли, що образів не треба шанувати. Вони і до церкви на молитву ходили. — Діяння 2: 46; 3: 1; 22: 17-19 і другі подібні.

Виголошуючи свою визначну промову в Атенах, апостол Павло говорить:

— Ходячи і дивлячись на святині ваші, знайшов я й жертівник (олтар) з написню: „Невідомому Богу". Отже кому ви невідаючи кланяетесь, того я проповідую. — Діян. 17: 23.

Отже апостол Павло не тільки не зганив Греків за жертівник, але ще сказав, що поважаючи жертівник, вони тимсамим поважають самого Бога, в імя якого жертівник збудований. Так отже сей жертівник був образом самого Бога.

На Апостольськім Соборі апостол Яков заявив, що пошана образів і святих річей буде і в новозавітній Церкві. Він наводить слова пророка Амоса:

— Потім навернуся і відбудую скинію Давидову (себто церкву), що повалилася і зруйноване в ній відбудую і полагоджу. — Діян. 15: 16.

Бесіда отже йде про відбудову знищених форм та образів, а не про їх нищення.

Сектанти кажуть, що християнство в перших віках було в чистім вигляді, отже гляньмо на ті віки.

Історія показуе, що християне 2-го і 3-го віку шанували образи. На стінах катакомб (підземних ходів, печер, кімнат), на гробницях і деяких річах, що збереглися доси з тих часів, бачимо образи Спасителя в виді Пастиря; е малюнки Різдва Христового; образи Хрещення, або першого чуда в Кані. Бачимо там й образ Богородиці Діви з предвічним Младенцем на руках і зіркою вгорі. Дальше образ Благовіщення, образи апостолів Петра і Павла і других Апостолів, а також старозавітних праведників і пророків. (Опис римських катакомб Фон-Фрікена і в других подібних описах).

Християнські письменники перших століть, як Минуцій Фелікс, Тертуліян, Оріген кажуть, що тодішні погане обвинувачували перших християн за те, що ті шанують хрест. Замітний факт! Православна Церков стоїть і нині при тім, при чім стояли тодішні християне, а нинішні сектанти стоять нині при тім, при чім стояли давні погане. Вони повторяють проти православних давні поганські обвинувачення!

Минуцій Фелікс в творі „Октавій" каже, що християне поважаючи хрест, пошану свою відносять до Сина Божого, що був розпятий на хресті.

Тертуліян каже, що в його часах (2-го століття по Христі) на чашах виробляли образ Спасителя в виді доброго Пастиря.

На семім Вселенськім Соборі ясно зазначено, що образів не уважаесь Богом і що віддавана перед образами пошана відноситься до того, кого образ пригадуе.

Образи, се те саме, що книжки, що учителі. В книжці пишеться буквами і словами, на образі пишеться красками (фарбами). Хто отже виступае проти образів, повинен виступати і проти писаного чи друкованого Старого і Нового Завіту. Аджеж книжка розповідае те саме, що образ. Людський розум може ріжними способами записувати і передавати свої думки.

Старинні Египтяне писали гієрогліфами. Було се письмо образове. Там замісць наших букв бачимо ріжні образці, як око, ріжні птахи, звірі або голови звірів, людські руки, змії і т. п. Колиб отже святе Евангеліе написати гієрогліфами, то замісць письма вийшло би богато дрібних малюнків-образків. На міру сектантів таке Евангеліе треба би викинути, бо там замісць букв е ідоли.

Сектанти на свое оправдання кажуть:

— Я-же Бога малювати, коли Його ніхто не бачив? Про се і в Святім Письмі говориться.

Тількож знаемо ми з Святого Письма, що Бог в ріжних видах являвся людям. І коли малюеться на образах, то лише в таких видах, в яких Бог людям являвся. Духової сторони Бога, Його божеських прикмет, Його мудрости, Його сили і др. ніхто не малюе. Сего людський розум не обійме і не напише, хоч би і хотів.

Що Бог являвся людям, про те в Біблії богато разів згадуеться:

Авраамови явився Бог в виді трьох мужів. — 1. книга Мойсея, 18: 1-10.

Яков бачив також Господа. — Тамже 32: 25-30.

Мойсей бачив образ Господний". — 4 кн. Мойс. 12: 8; 5 кн. Мойс. 34: 10.

Пророк Ісаія бачив Господа на високому престолі, а кругом Серафими покликували: Свят! Свят! Свят! Господь сил небесних! — Ісаія 6: 1-15.

Даниіл бачив Господа в виді старця. — Дан. 7: 9-14.

Евангелист Іван бачив Господа в образі Сина Чоловічого. — Відкриття 1: 13; 4: 3-3.

Господь Ісус Христос явився в образі людськім, а Дух Святий в виді голуба. — Лука 3: 22; Діян. 2: 3-4.

Коли отже Господь являв себе, то можна про ту появу і малювати буквами і словами в книжці і красками на папері. Так увіковічнюеться події.

Сектанти наводять богато місць з Біблії для доказу, що Бог е проти ідолів, як прим. 2 кн. Мойс. 20: 3-5; 5 кн. Мойс. 4: 12-28; 5: 8; 27: 15; Псал. 113; 12-16 і богато з пророків. Та коли приглянутись, то видно, що бесіда йде завсігди про те, щоби виробів людських рук не уважати дійсним Богом.

Так се і розуміе Православна Церков. В неї образи, се не боги, тільки портрети, відбитки, тіни божества, святости, праведности, божественних подій. І люде поважаючи їх, поважають ту святість, яка являеться в їх душі, чи в їх свідомости при їх уживанню.

І коли православні моляться при образах, то моляться не до образів, але перед образами. Се те саме, що Псалмопівець говорить про церкву:

— Одного з Господа прошу, одного тілько бажаю: жити в Домі Господнім поки життя мого, щоб дивитись на благость Господню і служити в храмі Його. — Псал. 27: 4.

— Згадуемо, о Боже, про милосердя Твое, в середині храму Твого. — Псал. 48: 9.

Образи отже заступають молячимся храм, або самі е частинками храму і тому таксамо перед ними і між ними хочеться згадувати про божественні справи.

Се зрештою вічний закон життя, що щоби в нас був взнеслий, побожний настрій, то мусить бути і відповідна обстанова, відповідне окруження. Ніхто не виходить з хати на молитву до стайні, до хліва, ані не зупиняеться для молитви серед гною, чи болота. Яке окруження, такий буде і настрій.

Друга Заповідь каже: „Не роби собі кумира (боввана, божка) ні всякого подобія, не покланяйся і не служи йому", — а з того ясно видно, що не можна робити образів і фігур неправдивих богів, не можна їм покланятися, ні служити.

Але сим не забороняеться робити образів правдивого Бога, ані його ангелів, чи тих людей, які праведно Богу служили.

Деколи сектанти кажуть:

— Коли хтось покликуеться на Старий Завіт, нехай все робить точно так, як тоді було.

Тут вони мішають принцип, силу, дух закону з його хвилевим витвором. А так розумні люде не роблять.

Мойсей збудував на приказ Божий першу малу церков (храм) для Жидів. Соломон же понад 400 літ по тім збудував другу велику церков з власної волі і по баженню свого батька, Давида. Але церква Соломонова розмірами і богацтвом прикрас дуже ріжнилася від церкви Мойсеевої. Однакож Бог однаково приняв як одну, так і другу.

Мойсей і Соломон йшли шляхом одного і того самого закону. Оден стремів до того, що і другий. Оден сповняв обовязки по своїм силам, другий по своїм в імя того самого закону. Мойсей положив підвалини, Соломон будував. Так і Старий Завіт був підвалиною, Новий Завіт же будовою. І нерозумно було би нищити будову на те, щоби до підвалин вернутися. І так Церков Православна підвалин не руйнуе, однакож верхний будинок збудувала по своїй можности і потребі.

— Чомуж е в вас образи чудотворні і нечудотворні? — кажуть деколи сектанти?

На се можна відповісти словами Христа: „рід лукавий і перелюбний шукае ознаки". — Мат. 12: 38-39; 16: 4.

Чуда, се діла рук Божих і люде не можуть ані чудів вимагати, ані чудів заперечати. Вони повинні до таких питань ставитися обережно і поважно. Бо хто знае, що Воля Божа не може виявлятися через вибрані Богом образи, чи инші предмети?

В Старім Завіті „ковчег завіту" розділив води Йордану. — Ісус Навин 3: 15-16. Той-же „ковчег (скриня) завіту" творив чуда між Филистимлянами. — 1 кн. Самуіла, гол. 5 і 6.

Бог творив чуда через мідяного змія при Мойсееви. — 4 кн. Мойс. 21: 8-9.

Плащ Ілії поділив воду Йордану для пророка Елисея. — 1. Цар. 2: 14.

В Новім Завіті одежа Спасителя творила чуда. — Мат. 9: 20-22; 14: 36. Лука 6: 19.

Хустки і рушники апостола Павла творили чуда. — Діян. 19: 12, — як творила всякі ознаки тінь апостола Петра. — Діян. 5: 15.

Коли-ж протестанти все те признають, то чому воля Божа не могла би виявлятися через деякі образи, на яких намальовано Господа, чи угодників Його? Хто розсудний і совістний скаже, що він знае, що таке неможливе? Хто знае пляни Господні?

Деколи протестанти кажуть:

— Коли цілуете образ, на якім побіч святого намальоване якебудь инше сотворіння, кінь, віл, чи що, тоді і того звіра шануете. Шануете святого Юрія, шануете і коня.

Однакож здоровий розум каже, що люде шанують лише те, що мають на гадці шанувати. Коли я кажу: „Добрий день!" чоловікови, то кажу йому, а не його капелюхови, що в нього на голові, ані коневи на якому він їде.

Таксамо жадне сотворіння на образі не приннижуе святого образа. В Біблії згадуються також всякі сотворіння — коні, воли, осли, льви, заяці, свині, згадуеться діявол, згадуються злі люде, але се Біблії ні трохи не понижуе. В Ерусалимській церкві були крім образів херувимів також образи волів і львів, але се не понижало святости церкви. Ані ніхто не каже, що люде сходилися до церкви, щоби волам кланятися.

Коли Христос віздив до Ерусалиму на молодім ослови, то люде стелили одежу на дорогу і кидали пальмове гилля. І по всім тім ступав осел. По загальнім же толкованню наших протестантів повинно виходити, що се люде так поважали того осла, на якім Спаситель їхав. Або що стелячи одежі під ноги ослови, вони зневажали Спасителя.

Бувають ще инші напасти протестантів на православну церкву, яких тут годі вичисляти. Так, приміром, кажуть вони деколи, що Православна Церква вже занадто стара і варта заміняти її за молоду, або просто обкидають її прозвищами, як „дідівська" в розумінню „жебрацька", „старецька" і богато чого подібного.

Все те е робота нехристіянська, нерелігійна, а навіть протирелігійна взагалі. Вона веде до деморалізації і безбожности.

ДРІБНІ ВІСТИ.

Синод Православної Церкви в Польщі на своїм черговім засіданню розглядав питання відношення церковної влади до Луцького зїзду, який відбувся в червни, 1927, й до діяльности вибраного ним комітету, і розвязав його у той спосіб, що припоручив митрополитові Діонізієви покликати згаданий комітет заперестати свою діяльність, в противному разі та діяльність поставить комітет поза Православну Церкву. Иншими словами, Синод грозить членам комітету виключити їх з Православної Церкви. Синод рівнож підкреслив бажання бачити на вакантній катедрі на Волині епископа українського походження. Більш як певно, що на самім „баженню" і закінчиться, а епископом Синод поставить Москаля.

Старокраеві ґазети пишуть, наче-б то бувший гетьман Скоропадський, його зять Монтрезор, митрополит Шептицький та наречений другої доньки гетьмана Василь Габсбург (Вишиваний) ведуть політичну акцію, що мае на меті востановлення на Україні гетьманату ціною православної віри.

Відвідавший недавно Київ др. Макарушка пише, що церкви живоцерковницьких парафій стоять пусті, другі переповнені.

Польські ґазети з великим задоволенням нотують прилюдне виступлення з промовою в польській мові митрополита Шептицького.

Чи Ви Вже Маєте Календар „Українського Голосу" на рік 1928?

Календар надзвичайно богатий ілюстраціями і змістом і мае поверх 250 сторін друку.

Визначний український письменник в Канаді пише таке про сей календар:

„Прийміть мої щирі ґратуляції за видання такого гарного каледаря. Він заслугуе на почесне місце в кождій українській бібліотеці".

Календар коштуе тільки 50 центів з пересилкою.

Спішіть з замовленням, бо календар дуже скоро розходиться.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

UKRAINIAN VOICE, — Box 3626, — WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor,
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD
BOX 3684, WINNIPEG, MAN.

СВІТЛО ПІЗНАННЯ.

„Різдво Твое, Христе Боже наш, принесло Світло пізнання цілому світові."
(Тропар Різдва).

„Різдво Твое, Христе Боже наш, принесло Світло пізнання цілому світові". Такими глубокоумними словами оспівує Церква свята Різдво Того, Котрий явився „Сонцем праведним" для людського роду. Таким чином у Різдвяному Тропарі найшло вислів глубоке розуміння післанництва Христа — як Спасителя світа.

Син Божий прийшов на світ, щоби засіяти „Світлом пізнання" людському родові, що потапав у тяжкій та гнітучій темряві духового невіжества. Бог явився у тілі між людьми, зійшов „Сонцем праведним" після темної ночі, щоби при Його ясному світлі побачили люде єдиний вихід, єдиний шлях із темної безодні гріха та смерти на ясний світ добра і життя.

Не один велитень духа людського, із пророків та мислителів-фільософів, бажав та старався стати сонцем у життю свого племени чи народу. Та всякий із них показався тільки блудним вогником, що світив справді серед нічної пітьми та не міг заяснiти до тієї степені, щоби вчинити із ночі людського духа принайменше світанок, при якому можнаб розпізнати бодай головний напрям, куди ітй людському родові до кращого майбутнього. Ні один із них не мав сили викресати зі своєї душі стільки вогню, щоби його тепло вменшило хоч трохи холод морозної ночі людського самолюбства, розігріло справді серця поколінь бодай його одноплемінників до кращого життя, життя духа. Всі вони являлися тільки зорями, нераз ясними навіть на темному нічному небозводі, та днини із ночі, навіть самого світанку тільки, вони вчинити не могли.

Аж прийшов вкінці час, в якому призначено було Божим Провидінням зійти дневі для людського роду.

Зійшла рання зірниця — „Голос покликуючого у пустині" — Іван Хреститель, — а за ним і „Сонце праведне" появилося — Син Божий, Христос,

І засяв Він „Світлом пізнання" цілому світові Правдою Своєю, як сонце світле та ясне та огрів увесь світ Любовою Своєю, як сонце тепле та животворне. Бо як сонце дає світло дня та тепло життя усьому живучому на землі, так Син Божий освічує та оживляє духа людського роду. Світло пізнання і життя духа для нас у Богочоловіці — у Його світлій та животворній Науці Любови.

Своєю Божественною Наукою став Христос єдиним справдішним „Світлом пізнання", єдиним справдішним „Сонцем праведним" для всього людського роду. Наука любови ближнього, ізображена так гарно у величній приповісти про милосерного Самарянина, показала людям шлях, якого не могли найти ніякі пророки ні мислителі людські, — шлях до кращого майбутнього людського роду в життю дочасному й грядучому — у царстві Божому, у царстві Любови. Христос дав нам пізнання того царства Любови — єдиної Правди, бо Правди Божої.

І наш український народ освітило світлом пізнання „Сонце праведне" — Христос. І теплом Своеї любови грів Син Божий дітей України, давши Себе пізнати їм як Бог правдивий і Спаситель людства.

Та прийшов тяжкий час, що опинились ми по волі-неволі у морозній темряві духової ночі. Довгі віки закривали вороги наші перед нами сонце Правди Христової, поневоливши Церкву нашу рідну — Православну Церкву Рівноапостольного Володимира. І нам, що стратили „батьків в Христі" а опинилися під „наставниками" тільки, яких накинули на наші шиї чужі, трудно було доглянути шлях до царства Божого, царства Любови. Ми не могли хіснуватися теплом „Сонця праведного", бо вороги держали нас в морозному затінку, щоб теплі й животворні проміння Його не оживили нашого омертвілого у тяжкій неволі духа, не збудили його до нового, правдивого християнського життя „дітей світла".

Та Христос — Божественний Учитель Правди і Любови не забув вірного Йому народу. Він проломив мури вязниці нашого християнського духа і знова настав для нас милий ясний день. Ми знова наче на світ народилися по мертвоті вічного холоду, яким прибили нас до дна підземної безодні лукаві сусіди — фарисеї Християнства.

Христос вивів нас із темної безодні духового невіжества та духової смерти до ясного світла пізнання Його Святої Науки і нового духового життя, освободивши й відродивши нашу Православну Церкву рідну, Церкву батьків наших, що за Неї клали вони свої голови буйні.

Він — Спаситель наш поміг нам скинути вікові кайдани духового рабства із нашої християнської душі, щоби вчинити нас гідними стати знову дітьми Його, що явився „Світлом у темряві" і для заблудших також та зведених із правдивої дороги спасіння, дороги живого православного християнства.

Тож поклонімось Йому — „Сонцю праведному" — щиро, як правдиві „діти Світла", що фарисейської облуди не знають в життю свойому, що їм чужі діла темряви, діла злоби.

Бо тільки тоді, коли діла у нас справді будуть православні, родячись зі щирости сердець наших християнських, ми справді достойно „ходячи поклику, яким нас покликано" достойно теж поклонимося Тому, Котрий став і для нас „Світлом пізнання" через Різдво Своє у Вифлеємі —

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Навчиться Собака Бічи За Возом, Побіжить І За Саньми.

Митрополит Діонізій, голова Православної Церкви в Польщі, поза те, що відноситься до православних Українців як найпоганійша мачоха, знаний ще й з того, що дуже підхліблює польському урядові. Що тільки уряд, чи навіть і незначний представник уряду, йому скаже, так він зараз те й робить, хоч і на явну шкоду повіреній йому церкві. Одним словом — митрополит Діонізій вірно служить польському урядові, за що тішиться в уряді не аби якою повагою (?).

Та не те було колись — тоді, коли батюшка цар був в повній своїй силі, а теперішний митрополит Діонізій був лише архимандритом. Року 1907 архимандрит (тепер митрополит) Діонізій був редактором „Холмскаго Народнаго Листка" і так тоді Поляків шкварив, що аж любо читати. Не предвиджував тоді сердега, що ще прийдеться йому колись лизати руки тих самих Поляків, яких він так збирав до громади. „Українська Нива" передруковує одну статтю зі згаданого „Листка", в якій між иншим читаемо:

„Що-ж, куцохвостий Полячку, хоч би ти і все польське чорнило вимазав, то не очернить тобі матушку Росію в очах її вірних синів. Указуєш на голод в Росії і на достатки в Польщі. Але і в Польщі ти, нерозумний самохвальку, спричиниш голод, коли кріпка рука не загнуздає тебе. Хіба ти забув, як в часі послідного повстання банди польських бунтарів вмирали з голоду? В моїй рідній хаті ті нещасні зіли мало що не цілу бочівку сирих квашених бураків і чвертку непровіяного гороху... Поляки — завжди Поляки. Не бачив і не побачить від них добра холмсько-підляшський нарід... **Поляк є лукавий і не заслугує на довірря навіть тоді, коли показує русскому чоловікови ознаки поваги і пошани"...**

От таке писав колись митрополит Діонізій про Поляків, — про тих Поляків, в яких тішиться тепер великою „повагою і пошаною", забуваючи на свої власні слова, що „Поляк є лукавий і не заслугує на довірря навіть тоді, коли показує русскому чоловікові ознаки поваги і пошани".

Каже пословиця: „Навчиться собака бічи за возом, побіжить і за саньми". Таке і з митрополитом Діонізієм: служив колись вірно батюшці цареві, а тепер служить таксамо вірно „куцохвостому" та лукавому Полякові.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ

Календар „РІДНА НИВА" На Рік 1928,

ВИДАННЯ „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСТНИКА".

Календар богатий змістом і ілюстраціями, в який входять світлини і життеписи релігійно-культурних діячів з нашої історії, **Церковний Устав на рік 1928**, гарні оповідання, поради для фармерів, всячина, відомости з життя канадійських Українців і ин. **Ціна тільки 40 ц.**

Замовляйте зараз, бо наклад невеликий.

Замовлення і гроші слати на адресу:

ORTHODOX HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Дальше).

За малим не всі унiятські епископи та їхні прибічники поробилися страшними катами українського народу, підбиваючи його під унію. Між сими ворогами найбільшою жорстокістю вславився епископ полоцький Йосафат Кунцевич; від його вчинків навіть Українцям терпець урвався й вони його вбили. За се уніятські ксьондзи и досі вважають його мучеником і захисником уніятської церкви.

У боротьбі з унією та з своїм панством і епископством за свою волю й свою віру народ український став знесилюватись, але старий Дніпро, що колись приніс до Київа св. апостола Андрія, а потім приніс силу Хреста українському народові, тепер приніс до Київа нову могутню силу, що стала на захист віри й волі нашого народу. Се була сила славного запоріжського козацтва. До Київа прибув гетьман Петро Конашевич Сагайдачний і записався з усім своїм військом до Київського богоявленського брацтва і з того часу козацтво виступало як найбільша сила на боротьбу з унією та на захист православної віри. Козацтво займає тут чільне місце не тільки в релігійній, але й в національній боротьбі українського народу з Поляками і з уніятськими ксьондзами.

Року 1620 Петро Сагайдачний зустрів і привіз до Київа Єрусалимського патріярха Теофана, що висвятив для Української Православної Церкви обраних народом православних епископів замісць тих, що зрадили народ та пішли до унії. Патріярх Теофан висвятив на митрополита Йова Борецького і 5 епископів і таким чином відродилась ієрархія Української Православної Церкви. Під захистом козацтва Українська Церква знов почала жити повним життям, а унія мусіла притихнути, бо, крім козацької зброї, українські Брацтва дуже озброїли народ православний і духовною зброєю. Брацтва заснували по Україні школи, друкарні, огнища освіти, придбали й виховали великих учених, благовісників та знавців богословія, а в Київі було засновано й славетну вищу школу Київо-Братську Колегію. Тоді-ж почалися спроби відправ Божих Служб рідною мовою. Від XVI віку дійшов до нас переклад Євангелії на українську мову, Словник української мови Павла Беренди, говорились проповіди українською мовою.

По смерти Йова Борецького митрополитом Київським короткий час був Ісаія Копинський, що також висвячений був патріярхом Теофаном, а потім року 1632 був вибраний українським представництвом в Варшаві і поставлений на митрополита київського українськими епископами у Львові славетний Петро Могила. Під керуванням сього вищого духовного керовника Українська Православна Церква досягла найбільшого розквіту; своїм світлом наша церква освітлювала вже й московську церкву, що, відокремившись і від царгородської церкви і від західньої освіти перебувала в повній темряві й суевірстві, хоч завдяки сій темряві вважала себе за найбільш чисту православну...

Під великим розквітом Української Православної Церкви унія мусіла загинути; але за неї вступилась польська держава, — і от між польською державою і українським козацтвом під проводом Гетьмана Богдана Хмельницького року 1649 починається велика рішуча боротьба за життя чи смерть, за волю й вільну православну церкву українського народу. Се був найвеличнійший момент в історії українського народу та його церкви, бо тоді наш народ остаточно скинув з себе кайдани польського панства й Українська Православна Церква, а з нею й увесь народ досягли найбільшої сили й своєю волею, своєю освітою, своїм впливом на український народ дивувала ввесь світ. Здається починалась тоді нова світла доба вільного життя українського народу під світлом вільної рідної церкви...

Але довга й тяжка боротьба, що до решти знесилила польську державу, богато крови виточила й з українського народу, козацьким трупом покрила ся боротьба українську землю. А в сей час уже ширяв над нею двохголовий орел з півночі — московський цар і московський партіярх. Ширяв не з християнським співчуттям меншому братові, щоб йому допомогти в тяжкій пригоді, а з хижим наміром — запустити в слушний час пазурі в тіло пораненого, до смерти знесиленого такогож православного, як і він українського народу.

Сей слушний час настав. Року 1654 українська старшина на чолі з гетьманом Богданом Хмельницьким мусіла віддати себе і свій народ під братерську ніби великодушність царя московського, а замісць того потрафили в тяжкі лабети підданства, мусіли одягти на себе ще тяжчі ніж польські кайдани московського боярства, а потім дворянства. А вільна велична Українська Православна Церква попадає під владу московського патріярха, втрачає свою волю, стає частиною московської церкви, над вільним життям її ставиться хрест, кладеться вона в могилу московського церковного керування, привалюється каменем московського царського самодержавства, припечатується казенною печаткою російського „святейшого", мовляв, синоду, на варті коло її могили стає оберпрокурор синоду з своїм урядом...

Так скінчилась сумна давня доба минулого життя Української Православної Церкви. Життя се вбите й поховане... Але воно повинно воскреснути, бо воскрес і вийшов з домовини убитий первосвященниками еврейськими Христос — Голова Церкви...

II.

Як позбавлено Українську Православну Церкву Автокефалії та як порвано її моральний звязок з царгородським патріярхом.

Українська Православна Церква з самого початку була вільною, тобто автокефальною, ні від якого стороннього церковного, а тим паче від керовництва московського вона була незалежною, бо була далеко старіща московської церкви й навіть сама-ж сю церкву и породила.

Коли-ж київські митрополити підчас татарської навали втікли до Москви, Українська Церква сама від них відмовилась і хоч тільки в XVI віці дочекалась бачити в Київі свого київського митрополита, то до Москви не зверталась. Церква наша вважала, що краще ій тримати безпосередний, тільки моральний, звязок з царгородським патріярхом. У тяжких пригодах свого життя вона спиралася на авторітет царгородського патріярха, від нього чекала підтримки й одержувала її, коли ій се було потрібне, в свойому-ж внутрішньому життю вона була цілком вільною.

Та ось сталося приєднання України до Москви року 1654. Хоч се приєднання сталося ніби на умовах братерства (мовляв „вільний з вільним"), але Москва и тоді вже инакше не уявляла собі сього братерства, як повним підданством українського вільного народу, що за волю свою до повного знесилення боровся, — підданством під „крепкую царськую руку", себто поневолення українського народу. Та чи-ж можна було московському боярству терпіти, щоб у невільного народу та була вільна церква? Навпаки, треба було московському урядови та боярству насамперед Українську Церкву позбавити волі, щоб лекше було тоді перевести й громадянське поневолення українського народу.

Як же се зробити? Церква-ж справа делікатна, се є вільне братерство, вільне сполучення людей. Нахабно, грубим насильством зламати сю волю, як се звичайно робиться у державних стосунках, небезпечно, та й канони церковні її заповіти Христові ясно забороняють підбивати одну церкву під владу другої. А тут ще й Українська Церква и її керовники були страшенно проти сполучення України з Москвою. Коли з сього приводу Богдан Хмельницький уперше зібрав раду в Чигирині і став навертати народ до злуки з Москвою, Черкаський протопоп Гурський виступив з палкою промовою проти сієї злуки, і всі до нього приєднались, а Богдана називали зрадником. Коли ся злука все таки сталася, її не визнав тодішній київський митрополит Сильвестр Косов; він відмовився й сам присягати цареві московському й приводити до присяги духівництво заявивши, що він з своїм духівництвом „живе сам по собі" й ні під якою чужою владою бути не хоче".

Трийцять два роки Українська Церква вперто боролась проти підлеглости Москві и після смерти митрополита Сильвестра сама, незалежно від Москви, обирала собі митрополитів. Так було обрано Дениса Балабана, а після нього Йосипа Тукальського. А коли Москва все таки намагалась надіслати до Київа свого митрополита, то навіть заступник київського митрополита Методій з усім духівництвом року 1660 пішли до московського воеводи у Київі й стали кричати: „Коли митрополит приде до нас з Москви, то ми запремось по монастирях і хіба тільки за ноги нас виволочуть тоді, як московський митрополит буде в Київі. Нам краще смерть прийняти, ніж митрополита з Москви".

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР СВ. ПОКРОВИ в Вінніпегу відновив Кампанію на сплату довгу, який тяжить ще на будинкові Собору. — ПРИШЛІТЬ НА СЮ ЦІЛЬ СВОЮ КОЛЯДУ.

Гроші слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave., — WINNIPEG, MAN.

НАШІ СТАРІ ТРЕБНИКИ.

Требником називається богослужбова книга, що містить в собі молитви і служби, означені іменем „треб", — звідки й сама назва — „требник". Назва треб найбільше належить таїнствам, але прикладається взагалі для молитов, що обіймають усе життя члена церковної громади від народження його до смерти. Тому требник на Сході має назву — Евхологій або Молитовник.

Перші требники рукописні й друковані.

Перший требник, перекладений св. Кирилом та Методієм, перейшов до нас з болгарської церкви. Перший друкований славянський требник появився в кінці 15 століття. В публичній бібліотеці в Петербурзі заховалися уривки требника, про який гадають, що його друковано у Цетіні в 1493—1495 роках. На думку Шафарика, се видання послужило зразком для дальших видань требника, що друкувалися у Венеції.

На Україні друковані требники вперше маємо 1606 р., коли одночасно появилися два требники — в Острозі („Требникъ, імѣя въ себѣ церковная разная послѣдованія, іереомъ подобающая") та в Стрятині („Молитвѣнникъ или требникъ, изъ греческаго языка на словенскій переведенный и изслѣдованний"). Після того требник кілька разів видавано, з більшими чи меншими змінами, у Вільні (1617, 1618, 1622, 1624 і дальших років), в Евю (1638), в Київі, коли 1646 р. було видано відомий требник митрополита Петра Могили („Евхологіонъ, албо молитвословъ, или требникъ, имѣяй въ себѣ церковная различная послѣдованія іереомъ подобающая. Отъ святыхъ Апостолъ прежде, потомъ же отъ святыхъ и богоносныхъ отецъ въ различнихъ временах преданная"). Найбільше значіння, з погляду впливу на фіксацію нашого богослужбового обряду, мали требники еп. львівського Гедеона Балабана (1606 р.) та митр. Петра Могили (1646).

Требник епископа Гедеона Балабана.

Требник епископа Гедеона Балабана видрукувано в Стрятині, де сей епископ засобами своїми та свого кревняка Федора Балабана заклав друкарню і ґімназію. В передмові до требника видавець оповідає, що задовго ще до того („множае десяти лѣтъ") на одному з епископських соборів (мабуть на соборі 1591 р.) обговорювано справу „о великомъ разногласіи дѣйствій церковныхъ", особливо-ж „съ требнику", і тоді доручено було йому „всяко попеченіе и тщаніе сотворити о исправленіи книги тоя, реченаго требника", а також служебника. Взявшися до діла, епископ Гедеон зібрав богато списків требників та служебників як на Україні, так і в Волощині, Молдавії, Сербії, та, крім того, звернувся за порадою та допомогою до патріярха александрійського Мелетія Пігаса. Партіярх поставився з великою увагою до сього прохання і прислав требник, „добрѣ исправлений по древнихъ святыя Горы требникахъ", з власноручним потвердженням та благословенням на друк. Як уже згадувалося, еписком Гедеон віддав переклад сього требника на розгляд собору досвідчених священиків, і собор уважав за потрібне доповнити текст требника матеріялом із „давніх славянських" списків, — матеріялом, що був принятий в богослужбовій практиці нашої церкви; було в сей требник перенесено деякі чини з старих рукописних требників, хоч тих чинів не було в патріяршому спискові, наприклад, чин, як приймати еретиків, „чинъ освященія мира" та инші. Для нас в даному випадку власне й мають значіння сі зміни й додатки, якими требник відріжняється від грецького оригіналу і в яких зафіксовано обряди української церковної практики.

Крім матеріялу власне богослужбового, є в требнику епископа Гедеона Балабана і частина церковно-правна — „От правилъ св. Апостолъ и богоносныхъ св. отецъ заповѣди различны".

В полемічній українській літературі требник епископа Гедеона став улюбленою книгою, на яку покликалися свої й чужі. До видання требника митрополита Петра Могили він був зразком, за яким слідували требники инших видавців. Взагалі епископ Гедеон був ініціятором в справі поправлення й видавання богослужбових книг — попередником митрополита Петра Могили.

Требник митрополита Петра Могили.

Найповнійшим требником для дальших часів став требник митрополита Петра Могили. В передмові до його видавець пише, що все життя серце його боліло, коли бачив він, як противники та фалшиві браття Православія кривдять православних, безсоромно називаючи наших духовних неуками, грубіянами в богослужбових справах, закидають Українцям, що вони поеретичіли, не знають числа, форми, матерії, інтенції і наслідків тайн та ріжно їх відправляють; видавець і має збити всі неслушні закиди своїм Требником. Помилки в старих требниках були, але ті помилки не шкодять спасінню. Читаючи сю книгу, — каже видавець, — легко зрозуміти, що спосіб відправи св. тайн у нас одностайний, — досить порівняти наш евхологіон з грецьким. Коли в требниках, виданих в Острозі, Львові, Стрятині, Вільні трапляються похибки писарські й помилки, то вони не змінюють самої істоти тайн; вийшли вони з простоти й нерозсудку коректорів, з необережности писарів або появилися в той час, коли не було православної ієрархії і коли ті, що важилися такі книги цензурувати та їх на світ видавати, не богато розумілися в таких справах й мало уважали на те, що було в тайнах матерією або формою, більше дбаючи про свою користь; тому богато потрібних річей пропущено, а непотрібних пододавано.

Таким чином метою требника митрополита Петра Могили було довести до одностайности церковну практику та обряди. В сім не можна було покористовуватися матеріялом сусідної московської церкви — через неповноту та несправність її требників. Не могли служити для сеї цілі і самі грецькі требники, незалежно від їх справности, бо українська церковна практика виробила богато оригінальних особливостей, котрі треба було заховати, очистивши їх на основі старих жерел Східної Церкви. Тому широко використані в Требнику старі рукописні требники. Крім того не вагався митрополит Петро Могила переняти із західної церкви те, що не противилося духові православія і годилося з практикою Православної Церкви. З католицьких требників взято деякі статті поясняючого значіння, наприклад, статті про тайни хрещення, миропомазання та покаяння, про відвідування хорих, про те, кого не належить християнським порядком ховати. Деякі статті складено на основі матеріялу латинського требника, при сім, розуміється, матеріял той пристосовано до провідних ідей православної науки, — наприклад, статті про маслосвяття, перша глава про тайну шлюбу, „уставъ како вскорѣ причастити больного" та ин. В поясненнях требника митрополита Петра Могили досить є думок, що після, за час спільного життя Української Церкви з московською, викликали протести й осуд з боку сеї останньої, наприкад, думки про час пресуществлення св. дарів, про значіння покути і т. ин.; думки сі здавна істнували в нашій церкві, і митрополит Петро Могила лише зафіксував їх у свойому Требникові.

О. Лотоцький.

(Кінець буде.)

ЖИДІВСЬКА ТЕМНОТА.

Перед монастиром сестер Серцанек у Львові було небуденне збіговище. Юрба Жидів хотіла спасати увязнену там дівчину, доньку купця Проміса, яка щезла ще весною безслідно. Серед темних Жидів ще досі панує пересуд, що християнські черниці поривають жидівські дівчата в монастир, де їх насильно охрещують. Родину Промісів повідомив хтось, що бачив їх доньку у вікні згаданого монастиря. Справа пішла в суд і представники суду при великім збіговищі мали відобрати увязнену дівчинку. Але виявилось, що згадана дівчина лише здалека подібна до згубленої Промісівної.

КАРДИНАЛ, ЩО МАЄ СТАТИ СВЯТИМ.

У Ватикані ведеться тепер т. зв. „процес" над життям і вчинками кардинала Белирміно, якого мають проголосити святим. Збір кардиналів і урядовці конгрегації мають ще висловитись, чи два чуда згаданого кардинала були дійсними чудами і чи є підставою до його беатифікації.

ОРИГІНАЛЬНИЙ ПРОТЕСТ.

Ортодоксійна жидівська громада у Варшаві запротестувала проти підмог для жидівського театру, який, на їх думку, складається із безбожників. Безбожниками є вони тому, що грають занадто веселі песи.

ДРІБНІ ВІСТИ.

Сталін, в розмові з Американцями, що його відвідали, заявив, що боротьба з релігією буде й надалі тревати в Росії, бо „большевики за науку, а не за забобони".

В долині коло Синайської гори знайдено скарб, вартість котрого виносить 20,000 фунтів стерлінгів і котрий складається з річей часів царя Ірода. Скарб належав колись розбійникам, що панували свого часу в сій місцевости та переховувся у зовсім поржавілих скринях.

В жовтні відбулося в Римі поставлення самим папою першого Японця в біскупи католицькі.

У Володимирі, на Волині, почав виходити український місячник, присвячений церковним справам. Назва місячника „Рідна Церква".

В часі РІЗДВЯНИХ СВЯТ не забудьте на своїх Братів і Сестер в Старім Краю, які потерпіли від повені. — Жертви шліть до Українського Червоного Хреста, — Box 3008, — Вінніпег, Ман.

ПОДБАЙМО ПРО ЛУЧШУ ЧАСТИНУ.

„Марто, Марто, журишся та побиваєшся про многе, — одного-ж треба. Марія-ж добру частину вибрала, що не відніметься від неї."
Лук. X: 41-42.

„Блаженні ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його".
Лук. XI: 28.

У містечку Витанії, в сусідстві Єрусалима, проживала побожна родина: дві сестрі, Марта і Марія та брат Лазар. Ся родина віддана була душею Христові, у Котрого вірила щиро як у Месію та Спасителя світу і радо гостила Божественного Учителя у своїй небогатій хатині. І Христос любив сю щиру та богобоязливу родину, і коли тільки проходив околицями Єрусалиму то завсігди навідувався до тієї спокійної і милої хатини у Витанії.

Оттак одного разу був Ісус Христос у гостях у тієї родини. І ось одна зі сестер, Марта, зайнялася приготуванням обіду для дорогого Гостя, а друга, Марія, сівши у ногах Ісуса, слухала слова Його. І бачучи се Марта озвалася до Ісуса: „Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене зоставила послугувати? Скажи-ж їй, щоб мені помагала". І промовив тоді до неї Ісус: „Марто, Марто, журишся та побиваєшся про многе, одного-ж треба. Марія-ж добру частину вибрала, що не відніметься від неї".

Так і на світі бувають двоякі люде. І не серед тих, що про ніщо не дбають, про ніщо не журяться. А серед тих трудящих та дбайливих, котрим на серці добро їхне та їхніх дітей. Одні, як та Марта, журяться та побиваються про всяке дочасне добро. Другі-ж, як Марія, вибрали добру частину, що не відніметься від них. Одні стараються набувати статки та забезпечити собі й дітям тільки матеріяльний добробут. Другі-ж зуживають як найбільше своїх сил на те, щоби добути добро, яке не відніметься від них — доброго духа.

Яких-же людей більше серед нашого українського народа у сій країні? Перших чи других? Чи треба може надумуватися нам, щоби відповісти на се питання? Доразу всякому ясно, що ні. Кождий з нас без вагання признає, що тих других аж надто маленько піднімається понад тьму-тьменну тих перших. І тому у соромі лиця та з жалем у серці нашому мусимо признатися, що належимо до ряду тих народів у світі, які забули про добру частину життя свого, забули про життя своєї душі. Бо не тільки між поодинокими людьми, але й між цілими народами можна завважати ріжницю старань і змагань за добро. Одні із них дбають більше про матеріяльне добро, другі про духове. Особливо у сій країні, де стільки всяких народів проживає, легко всякій вдумчивій людині запримітити сю ріжницю. Легко також пізнати, що наш український народ остає і досі, по трийцяти літах свойого переселення у країну волі, серед тих перших, що „журяться та побиваються про многе", забуваючи подбати про „лучшу частину".

Ми вийшли зі своєї рідної країни пригноблені та бідні на душі і на тілі. І дісталися ми у вільний, та непривітний „край надій твердих людей". Ми опинилися у країні лісів та пущі. І прийшлося нам перш усього подбати, щоби собі і дітям своїм добути кусок насущного. І ми показалися також „твердими", гідними горожанами сього краю, що потребував важкої невсипущої праці задля свого збудування. Ми корчували та ломали ліси і пущі, видираючи їм рік-від-року все більші лани під золоту пшеницю та буйний овес. І так літа за літами ми ставали все заможнійщі. Наше дочасне добро збільшувалося та росло з року на рік. Ми осягнули у сьому краю добробут і вигоду, про які на землі батьків наших навіть мріяти не могли.

І ми, що тому трийцять літ поселилися серед пущі та замінили її у лани золотої пшениці, не устаємо у своїй невсипущости до праці. Далі невтомно як і передше журимося та побиваємося про побільшення нашого майна, про помноження наших вигод, про зріст нашого матеріяльного добробуту.

Та за тою буденною журбою та побиванням про дочасне добро, добро нашого тіла, ми майже зовсім забули про лучшу частину нашого життя, про добробут вищої частини нашої людської істоти, про добро духа. Забули про збогачення нашої душі, не подбали про душевне добро, яке не відніметься від нас, забули, як легко і в кожду хвилю можуть пропасти для нас наші матеріяльні надбання.

Невже-ж ми, прочищуючи пущі Канади, допустили зарости боддячам та терням нашій душевній ниві?! Ні! ми-ж, здається, не зовсім таки забули про лучшу частину нашого життя, хоч є і такі серед нас, які не хотять про неї ні чути, ні знати. Хіба-ж забули ми про душу нашу, коли нераз, ще самі хатини не маючи тільки землянку, тягнулися на храм Божий, на церковцю, в котрій можна-б було почути слово Боже — для спасіння нашого і наших дітей?! Ми-ж, здається, не забуваємо про Бога, про віру батьків наших, про рідний храм та обряд! І гарно прибираємо свої церковці та не забуваємо про них, а що неділі і свята сходимося помолитися та поклонитися Богу!

Усе се гарно, усе се богоугодно. Але вся та наша праця, більша чи менша, і все те наше старання, хоч би й зовсім щире, і вся та наша, здавалося-б, побожність, — уподобить нас Марті, котра бажала угостити Христа, прийняти щиро як гостя дорогого.

Ми справді щирі та запопадливі у внішньому почитанню Христа, як Марта, бажаємо прийняти Його, як уміємо найкраще у своїх церковцях. Одначе й нам сказав би Христос „добру частину вибрати, що не відніметься від нас".

Ми забуваємо про важніще. Забуваємо про те, що слід нам прийняти Христа Спасителя як найдорощого Божого гостя не тільки у рукотворному храмі, у церквах наших, але — що богато важніще — у нерукотворному храмі сердець наших. Тоді ми справді вповні достойно приймемо Його як Марія, що вибрала добру частину — і слухала слів Христа.

І нам треба не тільки дбати про церковці наші та не забувати про них у дні Господні, але також слухати слово Боже вважно та щиро, як Марія у ніг Христових. Слухаючи його, ми пізнаємо, що воно слово життя, слово спасіння для нашої безсмертної душі. І тоді ми не тільки не занедбаємо церков наших, не забудемо про віру і обряд предків наших. Ми також „не залишимо важніщого в законі: суду, і милости, і віри", будемо „се робити, та й того не залишати" (пор. Мат. XXIII: 23), як учив сього Христос. Слухаючи щиро слово Боже, ми зрозуміємо слова Божественного Учителя і Спасителя нашого, що: „Блаженні ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його".

Зрозумівши се, ми вже не тільки слухати-мемо вважно слово Боже, але й хоронити-мемо щиро святі Христові заповіти. Аж тоді ми справді „достойно благовістя Христового ходити-мемо" (пор. Филип. I: 27), аж тоді ми станемо справжніми православними Християнами, бо право славити-мемо Ісуса Христа ділами своїми, виконуючи завжди і всюди закон Його, закон Любови.

Хоронімо-ж слово Боже, сповняючи на ділі Христові заповіти: дбаючи не тільки про матеріяльне добро для себе та дітей своїх, а побиваючись передусім про душевні скарби, про ту лучшу частину, яка не відніметься від нас ні від дітей наших. Хоронімо слово Боже, „не про своє кожен, а також про другого кожен дбаючи" (пор. Филип. II: 4) в громадянському, церковному й народньому життю, як правдиві Християне, як справжні діти Христа, Бога Любови.

Так слухаючи слово Боже та хоронячи його примірним християнським життям любови як члени родини і як громадяне, ми забезпечимо душевні скарби — ту лучшу частину для дітей наших. І вони просвічені християнським знаниям та зрощені у християнських прикметах духа і серця, не гайнувати-муть її та збільшувати-муть свій матеріяльний добуток, щоб похіснуватися ним для зросту й помноження „лучшої частини", для збогачення свойого духа і духа будучих поколінь.

Тоді доперва ми справді ступимо та дітей своїх поведемо на шлях блаженства, себ-то на шлях царства Божого, царства вічного щастя і життя, досяжного тими, „що слухають слово Боже, та й хоронять його".

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу

Відчит-концерт в неділю, 27 листопада.

Відчит сеї неділі виголосив гром. Я. В. Арсенич на тему „Кляси і професії". З того відчиту ми навчились, що говорення, неначеб то було між людьми лише дві кляси — капіталістична і робітнича — не відповідає дійсности. Бесідник назвав 5 кляс, яких можна нарахувати в суспільнім життю. Після бесідника, людей можна поділити на такі кляси:

1. Судді, священики, стейтсмени, артисти і т. п. — люде, які працюють на те, щоби людське життя зробити кращим.
2. Робітники особистої услуги: голярі, домашня услуга і т. п.
3. Робітники — посередники: купці, банкирі, перевощики і т. п.
4. Робітники ріжних фахів та звичайні робітники.
5. Всі ті, які не годні робити: каліки, немічні і т. п., як рівнож ті, які не хочуть робити.

Відчит був дуже повчаючий. Не один зі слухачів задумався і мусів вповні погодитись з тим, що в теорії воно може й виглядає, що є лише дві кляси — але в дійснім життю показуєсь що иншого.

По відчиті були ріжні питання, на які гром. Арсенич відповідав.

Концертова програма була виконана силами товариства „Боян" при Соборі. Точки були в такім порядку: „Сповнилась міра" — хор „Бояна"; студент Пакуляк — деклямація. Софія Вовк, при акомпаніяменті на пяні Наталки Максим вич. — спів і танець; В. Гуйван, в супроводі пяна Наталі Гикавої — скрипкове сольо; „Гандзя" (два рази) і „А мій милий умер" — хор „Бояна".

Рівнож була віліграна дуже гарна і весела одно-актівка „Вуйкова похибка". В ній виступали: панна Маруся Угринюк, пані Стечишин, громадяне Блок, Вишньовський і молодий Богоніс. Се був другий виступ товариства „Боян" від часу його зорганізовання, що вказує, що при Соборі ведеться робота на мистецькім поли в повнім значінню того слова.

Відчит-концерт в неділю, 4 грудня.

Відчит на тему „Значіння кооперативного руху в світі", виголосив гром. М. Залозецький. Відчит був доволі довгий, бо півтори години а

по відчиті були дискусії. В своїм відчиті гром. Залозецький вказав на значіння „кооперативи, даючи ріжні дані про розвій і стан кооперативного руху в ріжних краях світа. При кінци свого відчиту бесідник вказав на те, що Українці в Канаді при добрій волі і довірю в себе самих мають велику нагоду закладати ріжні кооперативи, які піднеслиб нас економічно.

Концертова програма була виконана заходом Товариства Дівчат при Соб. рі. Були такі точки: пані Боянівська і панна Маруся Угринюк - дует (2 рази); панна Церковна — декламація; панни М. Марко і Чорна та гром. Гр. Угринюк і В. Матвіїв — гітаровий квартет (3 рази); на кінці була виставлена весела одноактівка: „Вихинь Його!", в якій виступали панни А. Марко, Н. Яремович та громадяне Боянівський, Саранчук, Кирилюк, Н. Роґан і А. Роґан.

Відчит-концерт, 11 грудня.

Відчит виголосив гром. М. Стечишин на тему „Верчення з середини". Відчит був про таких людей які влазять до якоїсь організації, вдають добрих членів, вдають, що їм лежить на душі добро організації, але рівночасно в тайний, підлий спосіб розбивають організацію з середини, підкопуючи довіря до провідників та настроюючи членів одні проти других. Через се організація ослабає і паде, до чого якраз такі „вертителі" стремлять. Таких „вертителів" звичайно підставляють ворожі організації. Сим способом боротьби проти немилих їм організацій і людей послуговуються по майстерськи большевики.

Шановний бесідник ілюструвал свій відчит ріжними прикладами, взятих з життя ріжних народів та організацій. По відчиті були питання і відповіди.

Концертова програма була виконана силами молоді при Соборі. Точки були в такім порядку: панна Надя Боянівська, при акомпаніяменті на піяні панни Канчар, — скрипкове сольо (два рази); В. Свистун — сольо (два рази); В. Матвіїв і Нюфолд — гітаровий дует (два рази); Гриць Угринюк — тенорове сольо (два рази); Іван Пасічняк — мандолінове сольо (два рази).

Була також відіграна одноактівка „Облудили себе", в якій виступили панна М. Марко і гром. Крипякевич.

Базар.

В тижні від 29 листопада до 3 грудня, а відтак від 7 до 9 грудня відбувався вечерами в салі Собору базар устроєний Жіночим Товариством і Сестрицтвом при Соборі. На базар було подаровано нашим жіноцтвом богато гарних і цінних ручних робіт. Розігравка тих р'чей відбулася в послідний вечер базару а протягом всіх вечерів були розіграваки ріжних дрібних річей, як з гросерії, забавок для дітей і ин. Ті розіграваки відбувалися при помочі „колеса щастя".

Сей базар приніс поважний дохід на сплачення довгу на Соборі, бо около 650 долярів чистого доходу. Коли взяти на увагу, що сего року кольонії не помагали нам в базарі так, як се водилось в минувших роках, бо в богатьох місцевостях православні громади устроювали свої базарі, в користь своїх місцевих церков, а дальше, коли взяти під увагу, що ми ще маємо в Вінніпеґу богато противників, які саме тепер почали всіми силами кампанію проти Собору, — то можна сміло сказати, що базар випав дуже добре.

Товариство „Боян".

В товаристві йде робота як найкраще. Проби співу відбуваються два, а часом три рази в тиждень. Члени беруть участь в ріжних одноактівках, представленнях і взагалі у ріжних виступах на концертах в соборній салі. Гром. М. Пасічняк, діріґент, старається, щоби вишколити хор як найкраще. До хору в більшости належать молоді сили, а се запевнює хорови світлу будучність.

Вже тепер можна бачити, що коли далі так буде йти праця, то наш хор буде одним з найкращих хорів у Вінніпеґу.

Мандолінова орхестра.

До мандолінової орхестри під проводом гром. П. Угринюка ходить на науку поверх 40 дітей. Не всі они вчаться тільки на мандолінах, але й на скрипках і ґітарах. Є виглядм, що під умілим проводом гром. Угринюка орхестра буде виступати в невдовзі на концертах.

Ораторський кружок.

При товаристві „Боян" зорганізувався недавно Ораторський Кружок. Молоді хлопці, члени кружка, сходяться раз на тиждень і вправляються в публичнім бесідництві (промовах). Жичу членам Кружка як найкращих успіхів.

Скромний.

ЩО ЗНАЧИТЬ ДОБРА ВОЛЯ.

(Толстой, Ман.)

Чимало писалось в „Українськім Голосі" про кольонію Толстой, Ман. Писалось і добре і зле, писалось і про голосний процес за церкву, яка опісля згоріла.

Хто не знає сеї околиці, той певно подумає: Околиця богата, люде заможні, то що для них кілька соток, коли ходить о справедливість?

Так і я думав, поки не побув тут якийсь час і не розглянувся та не розпізнав тутешніх обставин. Річ мається не так, як я думав попередно.

Сего року господарка в сій околиці так не допісала, що не то щоб біжка якого міг будь хто з фармерів продати, але, навіть для курей чарного бушля ячменю годі в них випитати.

Та не се спонукує мене до писання, а друга, важнійша справа, яка варта уваги. Се щирість і жертвенність тутешніх людей на загальні народні ціли. Я знаю богато кольоній де наші люде стоять без порівнання лiпше матеріяльно, як, тут. Але там учуєш від кождого стільки нарікань на злий урожай і недостаток. Біда! Навіть чотири тисячі цілих не намолотив! А я сподівався щонайменше сім!" Значить, що коли сподівався сімох, а дістав чотири то не цілих, то хоч бери тай загибай з голоду. На часопис нема, на жертву для загибаючого брата без стріхи над головою в ріднім краю нема, — нікому нічого нема, бо не зібрав стільки, скільки сподівався.

І мені, який перебував на Толстой прийшлося робити порівнання між тим, що я бачив і чув на богатих кольоніях в Саскачевані і сим, що чув і бачив в Толстой!

Як я згадав вже, згоріла церква минока потіха людей, що з нею жилися, як з рідною матірю. І куди ж віруючому християнинови подіся? Де шукати душевної розради і потіхи? Треба церкви, — і то дуже треба. Вже нехай там говорять собі люде по містах, що хочуть, про церкви, але вони не мають понятя що значить для кольонії церква. А в Толстой нестало церкви. Що почати? А що-ж, нема, то треба так робити, аби була. І взялись люде до праці. І нині, колиби хто з цікавих прийшов сюда, то побачивби, чого можна доказати при добрій волі і завзяттю. Я знаю, що колиби хто перейшов цілу кольонію від хати до хати, то не знайшовби одного доляра, якого фармер мігби видати без страху, що відбирає дитині від рота. Та церква росте. І то це якабудь, така гарна, що не помилюсь, коли скажу, що коли буде викінчена, то буде належати до найкращих церков в Канаді.

А колиб ви, шановні читачі, могли побачити, як щиро сі люде працюють коло своєї церкви кождого дня, не зважаючи навіть на тріскучі морози. Церковця росте з кождим днем все вище і вище і коли глянути на щиру жертвенність сих людей, то так і побачиш, що нема нічого на світі, що моглоб їх розеднати і видерти їм їхню непереможну віру в себе і свою Рідну Церкву. Пишучи се, мені прийшло ось таке на думку: Колиб така щирість і завзяття були всюди у наших переселенців, то не булоб у нас неписьменних, не булоб запроданців, що темних тягнуть до чужих корит, не булоб задовжених народних інституцій, одним словом, булоб менше в нас горя і лиха, колиб в нас всюда була така щира і добра воля та завзяття, яке є в Толстойців.

Дехто із збаламучених скаже: „Школа тої щирої волі коли вона лиш для церкви проявляється"

Уважай читачу. Се є міра, якою міряється мораль людини. Коли людина замкне кулак для церкви, то не отворить його для ніякої иншої справи. А коли людина щира для церкви. І то для своєї рідної Української Православної, то знак, що вона вже не сліпа і не глуха та що і на другі важні справи не байдужа. Колиб всяка друга народня справа знайшла таке щире попертя всюда як тут, то моє порівнання булоб невластиве, але того нема. А тут я не знаю одної хати, деб не було української часописи, чи книжки. А все то за послідний гріш.

Вибачте мені славні Толстовці, що я позволив собі заговорити про вас Я у вас гостем не на довго, але не можу замовчати про те все, що я бачив у вас, — не можу не піднести вашої щирої праці і жертвенности для приміру нашим братам по других кольоніях, щоби вони наслідували вас.

С. Ковбель.

НОВА ГРОМАДА.

(Іннисфрі, Алта.)

Українці місточка Іннисфрі, зровумівши і пізнавши, хто вони і чиї діти, запросили до себе на день 13 листопада о. Волохатюка, свящ. Української Греко-Православної Церкви який приїхав і відправив Службу Божу в домі п. Николая Пайша. По Богослуженню і обіді на заклик о. Волохатюка завязали ми Комітет Червоного Хреста, котрий зібрав зараз $16.80. По тім о. Волохатюк піддав гадку, щоби зорганізувати в нашім місточку українську греко-православну громаду, на що всі присутні радо згодилися і зараз таки приступили до діла. На разі вписалося пятнайцять членів.

Іван Виличко.

Православний Календар

НА РІК 1928

СІЧЕНЬ.

1 **Н. Н. перед Різдвом**
2 П. Ігнатія свмч.
3 В. Юліяни мч.
4 С. Анастазії вмч.
5 Ч. 10 муч. у Криті
6 П. Навеч. Різдва Евг. прмч.
7 С. **Різдво Христове**

8 **Н. Н. по Різдві. Соб. Богор.**
9 П. **Стефана первмч.**
10 В. 10 тисяч муч. у Нікомидії
11 С. 10 тис. дітей убитих у Віф.
12 Ч. Анисії прп.
13 П. Меланії прп.
14 С. **Нов. Рік. Обр. І. Х. Вас.**

15 **Н. Н. пер. Просв.** Сильвестра
16 П. Малахія прор.
17 В. Собор 70 ап.
18 С. Навеч. Богоявлення. Теон.
19 Ч. **Богоявлення Госп.**
20 П. Собор Івана Хрест.
21 С. Георгія і Еміліяна прп.

22 **Н. Н. по Просв.** Полієвкта
23 П. Григорія прп., Домет
24 В. † Теодозія прп.
25 С. Татіяни мч., Евпраксії
26 Ч. Ермила Страт. мч.
27 П. Преп. Отців убит. в Синаю
28 С. Павла і Івана прп.

29 **Н. Н. 32 по Зісл. Св. Духа**
30 П. † Антонія Вел. прп.
31 В. Атаназія і Кирила еп.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

НА РІК 1928

СІЧЕНЬ.

1. Неділя перед Різдвом, Св. Отців: Голос 4. Утр.: Ев. Ів. XX: 1—10. Літ.: Ап. Жид. XI 9—10 і 17—40. Єван. Мат. I 1—25.

6. Пятниця. Святий Вечір: Канон Різдва. Царські часи Літ. Василя Вел. з Вечірнею Ап. Жид. I: 1—12. Єв. Лук. II: 1—20.

7. Субота. Різдво Христове: Всеношне, що починається великим повечірриям, на якому співається „З нами Бог". Утр. Єв. Мат. I.: 18—25. Літ. св. Ів. Золотоустого. Замісць „Сва ста охрестилися". Ап. Галат. IV.: 4—7; Єв. Мат. II.: 1—12.

8. Неділя по Різдві. Собор Пресв. Богородиці: Голос 5 Утр.: Єван. Івана XX.: 11—18 Літ.: Ап. Галат. I.: 11—19. Єван. Мат. II.: 13—23.

9. Понеділок. **Стефана Первомученика:** Утр.: Єван. Івана XV.: 17—27 і XVI.: 1—2. Літ.: Ап. Діяння VI.: 8—15, VII.: 1—5 і 47—59. Єван. Мат. XXI.: 33—42.

14. Субота. **Новий Рік. Обрізання Господне. Св. Василя Великого:** Всеношне. Утр.: Ів. X.: 9—16. Літ.: Василя Великого: Ап.. Колосян II.: 8—12 і Жид. VIII.: 3—6. Єв. Лук. II.: 20—21, 40—52. Лук. VI.: 17—23.

15. Неділя перед Просвіщенням (Водосвяттям): Гол. 6. Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—31; Ап. 2. Тим. IV.: 5—8; Єв. Мар. I.: 1—8.

18. Середа. **Другий Святий Вечір** (Щедрий Вечір): Піст. Царські часи. Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. 1. Тим. III.: 14—16; IV.: 1—5; Єв. Мат. III.: 1—11. На Вечірни, як правиться окремо, о 2 год., читається 12 парамій. Ап. 1. Кор. IX.: 19—27. Єв. Лук. III.: 1—8. Велике освячення води. Водосвяття можна також доконувати після заамвонної молитви на Літургії.

19. Четвер. **Богоявлення Господне (Йордан):** Повечірря велике з всеношним. Утр. Єв. Мар. I.: 9—11. Літ. Ів. Золотоустого. „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Тит. II.: 11—14, III.: 4—7. Єв. Мат. III.: 13—17. Водосвяття.

22. Неділя по Водосвяттю: Голос 7. Утр.: Єван. Ів. XXI.: 1—14. Літ.: Ап. Єф. IV.: 7—13. Єв. Мат. IV.: 12—17.

29. Неділя 32 по Зісл. Св. Духа: Голос 8. Утр.: Єван. Івана XXI.: 15—25. Літ.: Ап. 1. Тимотея IV.: 9—15. Єв. Лук. XIX.: 1—10.

АРТИСТИЧНО-РІЗБЯРСЬКА РОБІТНЯ

всеї церковної утвари

Ризи — церковне біля.

Виробляю головні і бічні престоли, кивоти, тетраподи, процесійні образи, хрести і т. п

Всякі роботи виконую солідно з найкращого матеріялу і по можливо найдешевшій ціні. Замовлення виконую негайно.

ПАВЛО КИПРАН, властитель
729 Burrows Ave.,
WINNIPEG MAN

Title: **ВІСТНИК**

Dates covered: **Ja 1928 - D 1966,**
Ja - D 1970
(complete)*

This publication has been microfilmed with the cooperation of:

Ukrainian Greek Orthodox Consistory
Winnipeg, Manitoba

*Manitoba Provincial Library has microfilmed 1967 - 1969 and 1971 - 1972 (complete)

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., СІЧЕНЬ, 1928 ЧИСЛО (46—47) 1—2

ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК ЗА СПОВІДДЮ.

Комісія Умової Гігієни в Ню Йорку застановлялась на своїх недавніх зборах над зростом умових недуг в Америці. Звіт тої комісії вказує, що в лічницях умових недуг є під тепершню пору 300,000 недужих а що року приходить 76,000 нових пацієнтів. В комісії засідають крім поважних лікарів-психіятрів, також визначні люде, які думають над тим, в який спосіб запобігти зростови божевілля в Америці і як лічити умові слабости.

Протестантський пастор Гері Емерик Фасдик (баптист) був присутний на засіданю тої комісії. Він сказав: „Сповідь, яку протестанти викинули дверима, повертає назад вікном в цілком нових формах, з новими методами, що пристосовуються до духа протестантизму, але з головним завданням помагати людям в їх журбах і гризотах. Духівництво протестантських церков називає ту нову форму сповіді всілякими іменами, як „клиники для згрижених", „особисті конференції в духовних справах", „протестантська сповідальниця" і т. п. Треба признати, що протестантські церкви починають розуміти, що сповідь може вратувати від божевілля богато людей, які терплять грижу сумління з причини поповненого гріха, або з причини инших чисто душевних страждань".

УКРАЇНЦІ В ДЕТРОЙТ ПІРВАЛИ ЗВЯЗКИ З РИМОМ.

Українці в Детройт, Міш., (Злучені Держави), гуртуючіся при церкві св. Івана Хрестителя, на вулиці Сікот, пірвали усі звязки з римським папою і епископом Богачевським та прилучилися до Української Православної Церкви в Америці. Се сталося на їх мітинґу, 1 січня, 1928 року.

ЗЛОДІЙ ЗАСТУПАВ ПОЛЬСЬКОГО КСЬОНДЗА.

До польського ксьондза в Криниці прийшов перед святами ксьондз, ніби присланий від епископа, щоби ксьондза пробоща на якийсь час заступати. Ксьондз пробощ повірив злодієви перебраному за ксьондза, дав йому ключі від костельної і парафіяльної каси і згодився, щоби його заступив. Злодій відправляв богослуження, хрестив, давав слюби, ховав померших і за се брав подвійну платню. Вкінци забрав з каси все, що було і втік.

НОВИЙ МИТРОПОЛИТ В КИЇВІ.

В місяці жовтні, 1927 р. в місті Київі відбувся Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор. Після канонів Української Автокефальної Православної Церкви Всеукраїнський Собор відбувається кождих пять років. Згідно з сим Другий Всеукраїнський Собор повинен був відбутися в році 1926, а не відбувся тому, бо державна влада не дала на його скликання свого дозволу. По довших стараннях Всеукраїнська Церковна Рада остаточно добилася від уряду позволення на скликання Собору, який і відбувся, як згадано повище.

Вичерпуючих відомостей про діяння Собору ще не маємо. Маємо тільки повідомлення про зміну, яка зайшла на митрополичім престолі. Зі згаданого повідомлення довідуємося, що Собор в купі з Найпочеснійшим Митрополитом Василем Липківським одноголосно поклав духовний провід в Українській Автокефальній Православній Церкві на Всечесного епископа Миколая Борецького, вибравши його Митрополитом київським і всієї України. Така зміна, очевидно, була конечна ізза старого віку Високопреосвященого Митрополита Василя (йому 65 років), як рівно-ж ізза його слабого здоровля, підкопаного так тяжкою працею на церковній ниві, як і большевицькою тюрмою, в якій довелось йому мучитися літом 1926 року.

Хотяй Високопреосвящений Василь Липківський перестав бути офіціяльним головою Української Автокефальної Православної Церкви, імя його буде записане в історії, як першого апостола відродження Рідної Церкви українського народу.

Близші відомости про особу нового Митрополита подамо так скоро, як їх отримаємо.

НОВИЙ ВІДДІЛ.

Через послідних два роки, а саме від 1 січня 1926 до 31 грудня 1927, за старанням о. прот. С. В. Савчука виходив у Вінніпегу діточий релігійний місячник під назвою „Недільна Школа".

„Недільна Школа" була присвячена так для української православної дітвори, як і для учителів Недільних Шкіл, які вживали сего журнала як один з підручників при навчаню релігії.

Про потребу такого видавництва, як „Недільна Школа", свідчить хочби те велике число передплатників, які „Недільна Школа" за так короткий час свого істновання здобула, і то не тільки в Канаді, але і в Злучених Державах.

Ідучи однак на стрічу домаганням многих наших читачів, — домаганням, аби отворити в нашим органі релігійний відділ для дітей, ми прийшли до порозуміння з о. прот. Савчуком, силою якого „Недільна Школа" перестає виходити як самостійне видавництво, а натомісць буде виходити як відділ у нашим органі, починаючи з сим числом. Тих-же передплатників „Недільної Школи", яких передплата ще не скінчилася, повідомляється, що пороблено відповідні заряджения, аби їм з такої зміни не було кривди

Редакція „Вістника".

„ВІСТНИК" --- ДВО-ТИЖНЕВИК.

(Оферта на місяць лютий.)

Починаючи з сим числом, „Вістник" буде виходити два рази на місяць — кождого першого і пятнайцятого — і буде коштувати на рік $1.50.

З нагоди такої зміни оголошуємо слідуючу оферту:

Кождий, хто пришле цілорічну передплату на „Вістник" в сумі $1.50, отримає як премію календар „Рідна Нива" на рік 1928.

Кождий, хто пришле дворічну передплату на „Вістник" в сумі $3.00, отримає, як премію календар „Рідна Нива" і книжку „Єзуїтська Преподобниця".

Повища оферта оголошується тільки до кінця лютого 1928 р., отже користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині.

Гроші слати на адресу:

THE HERALD, — Box 3084, — WINNIPEG, MAN.

ПАПСЬКИЙ ШАМБЕЛЯН — АДВОКАТ ДЛЯ РОЗВОДІВ.

В Ню Йорку відкрив канцелярію папський шамбелян — Кекчісі. Він розіслав свої картки до таких католиків, які хочуть дістати розвід на основі католицького церковного права. На тих картках він так оголошує свій „бизнес":

„Кавалер Джіячінто Кекчісі
Папський Шамбелян,
Адвокат і знаток Канонічного Права з Риму відкрив свою канцелярію в цілі порад тим, хто бажає отримати уневажнення супружества в римо-католицькій церкві і в усіх инших питаннях канонічного права".

Ось до чого дійшла римська курія! Представник папського двору відкриває бюро в Ню Йорку і отверто проголошує, що він приїхав в цілі давати поради тим, хто бажає отримати уневажнення супружества в римо-католицькій церкві. Що більше, не можна собі представити, щоби папський шамбелян починав такий „бизнес" без відома папи. Загально відомим є, що кождий католик, який звертається до папи з будь яким проханням, повинен зложити йому дар „відповідно до свого майна і становища". Одна богата Американка-католичка мала зложити такий „дар" в сумі $100,000 за те, що папа уневажнив її шлюб з мужем, що був протестантом.

БІДНИЙ БІСКУП.

Уніятський біскуп Хомишин купив в лікаря д-ра Овчарського велику будівлю в Станиславові за 106,000 долярів. Сю велику будівлю виставлено перед війною. Се чотириповерхова каменица, де є готель, театр, приватні мешкання, каварня, банки, склепи. В будівлі є електрівня, яка достачає світла четвертій части міста, а також власна система водопроводів і вкінці фабрика свічок. Сей будинок дає річно приходу до 20,000 дол. Кромі того біскуп Хомишин закупив цілий блок камениць з парком за $48,000.

ВІДІБРАЛИ ЦЕРКВУ ВІД ЕП. БОГАЧЕВСЬКОГО.

31-го грудня, минувщого року, була судова розправа Українців в Мекаду, Па. за церкву з епископом Богачевським. Ходило до кого має належати українська греко-католицька церква в Мекаду, Па., до парохіян чи до епископа Богачевського. Суд признав право власности громаді, а не епископови Богачевському.

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ*)

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА АРХИЕПИСКОПА КАНАДІЙСЬКОГО І АМЕРИКАНСЬКОГО.

Любим во Христі Духовним Пастирям і Дітям Української Православної Церкви на землі Канади і Америки Благословіння Господа Ісуса Христа во Вифлеємі нарожденого. Нехай се Боже благословіння сповнить серця Ваші духовною радістю в дні Різдвяних Свят, нехай напоїть їх тим миром і любовю, знести які на грішну землю і народивсь наш Господь і Спаситель Ісус Христос.

„Люде, сидячі у темряві, побачили світло велике і тим, що сидять у країні і тіні смертній, засяяло світло". (Мат. IV: 16)

ЛЮБІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Наведені слова з Святої Євангелії дають нам ясно зрозуміти і оцінити, що дало світові народження Сина Божого: в духовній темрямі засяяло всім народам велике світло. Се світло розігнало страшні тіни, страшні привиди, якими люде були окружені тоді на землі. Ідоли Греції, Риму і Єгипту хіба не були тільки страшними привидами і нічим більше. Релігії і всі системи фільозофії старого світу до народження Сина Божого хіба не були тільки тінями, які відбивали в собі безцільність тодішнього життя і безнадійність смерти. Так, люде дійсно сиділи тоді „у країні і тіні смертній".

„І от сповнилась повнота часу, післав Бог Сина Свого, що родивсь від Жени" (Гал. IV. 4).

В тиху зоряну ніч, що вкрила на відпочинок всім поля і горбки навколо Вифлеєму, в самій скромній обстановці, в печері, куди часом заганяли худобу, народивсь від Пречистої Діви Марії Син Божий. Дійсно прийшов Він на землю, принявши вигляд слуги.

Нічого з того, що звичайно вказує на богацтво і славу сильних на землі, нічого з того не було при Його народженні. Мати не мала навіть куди положити Божественне Немовлятко і положила Його в ясла для худоби. А, однак, ніч народження Сина Божого стала зворотним ментом в цілій історії людства. Для всіх народів з висчою цивілізацією ніч ся свята. Всі ті народи в своїй великій любові до Христа-Дитяти, любови, що віками лилася з сердець їх, оповили ніч Його народження святими легендами, побожними піснями, колядами. Нема другого свята на землі, в якеб серце людське вложило більше свого дорогоцінного скарбу любови, ніж ся свята Різдвяна Ніч. Наш побожний український нарід особливо урочисто вміє святкувати се свято. В побуті нашого народу з давних давен се свято головне. Яке незмірене богацтво духовної творчости в своїх колядах і других побожних піснях приносив віками і тепер приносить наш нарід до ніг Святої Дитини в сю Святу Різдвяну Ніч, як жертву любови, як офіру свого серця.

Чому-ж так сталося? Чому забуті народження великих царів, чому навіть цілі народи зійшли з землі у безвість забуття, а народження Христа стало незглядимою печаттю історії і цивілізації людства?

В земній бідности відбулось народження нашого Спасителя, але се народження осяяне вищою, небесною, Божою славою. Вищі, таємничі сили, ангели знесли на землю вість про народження Бога в чоловікові на ній. Проголошені тоді були тими вищими силами великі обітування: „Слава на небі Богові, на землі спокій, між людьми благоволення" (Лук. II: 14). Се все зійшло на землю з народженням Сина Божого. Ми, які живемо на землі девятнайцять віків пізнійш по тій Святій Ночі, ми знаємо, що обітування сі не були даремні. Людство, переходячи по землі через віки своїми поколіннями, свідок їх повільного, по мірі нашого зросту в правді Христовій, виповнення. Тому Ніч ся стала так великою і святою.

Першими повірили в обітування Святої Ночі і вклонились Христу невчені, але прості і чисті серцем пастухи з околиць Вифлеєму. Вість вони прийняли від ангелів.

За ними, керуючись великою зорею, прийшли зі сходу мудрці. Їх вже не лише віра, а і їх знання, їх наука привели до Христа. В Ньому вони пізнали нову, вічну зорю, що буде сяяти у всі віки всім народам.

Нарешті, побожні роздумування і віра Праведного Симеона розпізнали в Божественнім Дитяті „спасіння, що приготовив Господь перед лицем всіх людей, світло на відкриття народам".

Пройшли роки. Божа Дитина виросла. Люде почули тихі, любовні слова Христового благовістя. Люде зобачили Божественне світло, що веде їх до спокою Царства Божого, до щастя пізнати свого Отця і бути з Ним, і люде, а потім і цілі народи пішли за Христом. Пішли і прості, як пастухи вифлеємські, і учені, як мудрці зі сходу, і побожні, як Симеон. Покинули народи темряву колишніх віків, відкинули безцільність життя і безнадійність смерти і прийняли за провід слово Того, Хто сказав: „Я світло світу" (Іван. VIII: 12).

З великими трудностями, в великих болях і боротьбі, але все ж обітування Святої Різдвяної Ночі про славу Богові, про спокій на землі, про благовоління між людьми все більш і більш сповнюються.

Приглянътеся до серця, до душі сучасного людства. Ви зобачите на місці завмираючого безвірря великі шукання Бога, Одвічного Духа, що всьому життя і лад дає. Все більш чується голосів: „Слава Богові на небі!"

Знов приглянътеся до головних змагань людства. Ви зобачите могутні стремління і зусилля всіх народів до спокою і миру на землі. Створені для того великі міжнародні організації, яких старий світ не знав. І хоч ще істнують війни, або погрози воєн, але все се на сконі.

І еще приглянътесь до хожноденних інтересів людства. Ви зобачите, що світ мучиться в тяжких напруженнях, світ хоче породити „благовоління між людьми", щоб брат брата не визискував, щоб не народжувалось так богато ненависти. І економічно-клясові напруження, — вони теж служать тій великій цілі, що проголошена ангелами в ніч народження Сина Божого.

Все се сталось тому, що в Велику, Святу Ніч народивсь Спаситель світу і „люде, що сиділи у темряві, зобачили світло велике"...

Брати та Сестри! Хоч великі обітування Святої Різдвяної Ночи ще не сповнились у всій повноті, хоч ще богато в світі неправда, хоч велику неправду терпить і цілий наш нарід в своїм поневоленню, але завдяки народженню Сина Божого світ на дорозі до правди. Правда, хоч поволі, але явно перемагає кривду. Світло і істина заступають місце темряви і облуди.

Вклонімось же, Брати та Сестри, нарожденому Богові в чоловікові!

Витаймо радісно прихід нашого Учителя і Спасителя!

Славмо Божу Любов даровавшу нам Сина Свого!

Народження нашого Господа дало нам невмирущу надію, що остаточно зникне зло і неправда і люде в любові всі дружно підуть на зустріч чекаючого їх Божого Царства.

Нехай же свято Різдва Христового буде для всіх великим святом. Славлючи Божу милість до нас, витаючи радісно Нарожденого Господа, знесімо-ж до Божого престолу наші горячі благання, щоб всі ті, що ще тепер „сидять у темряві, побачили велике світло" у Христі і щоб великі обітування ангелів в Христову Різдвяну ніч справдились вповні і щоб стала

„На небі Богу слава,
Спокій на землі і
Добра воля між людьми."

Амінь.

Архиепископ Іоанн Теодорович.

*) З технічних причин різдвяне число нашого органу було надруковане три тижні перед часом і через се Архиепископське послання доручено нам за пізно, щоби могло було піти до різдвяного числа.—Редакція.

10,000 КОЛЕКТОРІВ.

Собор св. Покрови у Вінніпегу вислав перед Різдвом до членів і прихильників Української Православної Церкви десять тисяч колекторів для збирання жертв на остаточну сплату довгу, який тяжить на Соборі.

Колекторами тими — се книжочки-памфлети, в яких описана дотеперішна діяльність Собору св. Покрови у Вінніпегу, як рівнож подані плани дальшої роботи.

Просимо перечитати згадану книжочку уважно і присилати свою жертву зараз.

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BROOK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

Чи Ви Вже Маєте Календар „Українського Голосу" на рік 1928?

Календар надзвичайно богатий ілюстраціями і змістом і має поверх 250 сторін друку.

Календар коштує тільки 50 центів з пересилкою.

Спішіть з замовленням, бо календар дуже скоро розходиться.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

UKRAINIAN VOICE, — Box 3626, — WINNIPEG, MAN.

НЕЗНИЩИМА ТА ВСЕНЕОБХІДНА ОСНОВА.

„Камінь, що відкинули будівничі, сей стався головою угла". Лук. XXI: 42.
„І хто впаде на сей камінь, розібється, на кого ж він упаде, роздавить його."
Лук. XXI: 44

Христос, як Спаситель світа, прийшов відкрити Правду людям. Тому приходилося Йому сказати неодно гірке слово правди лицемірному жидівському духовенству, фарисеям, котрі „залишили важніще в законі: суд і милость і віру" (Мат. XXIII: 23) та, маючи ключі розуміння закону, „замикали царство небесне перед людьми, самі не входили, і тих, що раді були ввійти, не пускали" (гл. Мат. XXIII: 13).

Не диво проте, що лицемірні та владолюбні фарисеї стали непримиримими ворогами Христа. Коли богато із них приходило навіть слухати Його науки, то тільки на перевідини, а не по щирости серця, щоби збудовувати себе словом Великого Учителя.

Христос знав, що фарисеї раді погубити Його, як предки їхні пророків, а зовсім не бажають стати будівничими Царства Божого, якому Він був основою як Син Божий та Спаситель світа. Тому прирівнавши їх у приповісті про виноградник до виноградарів, що убили сина господаря свого (гл. Мат. XXI: 33-39), пригадав їм пророцтво псалмопівця про Месію: „Камінь, що відкинули будівничі, сей стався головою угла" (Лук. XXI: 42; пор. Псал. 118: 22 і Ісая 28: 16). А тоді й сказав до них: „І хто впаде на сей камінь, розібється; на кого ж він упаде, роздавить того" (Лук. XXI: 44).

Христос прийшов на світ, щоб оснувати Царство Боже, яке так гарно представив у цілому ряді приповістей. І сам Він, як Божественний Учитель Нового Завіту, став незнищимою та всенобідною основою Царства Божого Своєю Наукою Любови. Будівничими Його царства стали невчені, але щирі серцем люде, Христові вибранці із простого народу, Апостоли, а після них усі їхні щирі серцем наслідники, справжні слуги Христа.

Жидівське духовенство, фарисеї, відкинули угольний камінь Царства Божого — Христа. Коли ж нові будівничі стали будувати на Ньому будівлю Царства Божого — Христову Церкву, то фарисеї були теж першими ворогами, які впали на той камінь, щоб розторощити його. Але теж на них перших справдилися слова Христа: „Хто впаде на той камінь, розібється!".

Не розуміючи всесвітнього післанництва Месії, але відчуваючи, що час Його припадав на їхні дні, Жиди глядїли для себе політичного Месії, котрий визволив би їх від ярма ненависного Риму та віддав їм панування над світом. З одної сторони старалися вони знищити в зародку християнство — навіть нікчемними доносами до своїх ворогів Римлян на своїх же братів Жидів-Христіян, котрих уважали зрадниками жидівської нації. З другої давали себе зводити всякими політичним авантурникам, що видавали себе за Месіїв, аж доки Римляне не знищили Єрусалиму та не розігнали жидівського народу скитатися по світу. — Так розбилися Жиди об угольний камінь Царства Божого, який хотіли розторощити.

Жиди були першими в ряді будівничих, що відкинули угольний камінь, а також першими ворогами, що об него розбилися. Після них появлялися все нові вороги будовання Царства Божого, або будівничі, що відкидали одиноку та певну основу — Христа.

Христові будівничі, Апостоли та ученики, розійшлися по просторій римській імперії та стали поширювати величню будівлю Царства Божого наукою братерської любови усіх людей без ріжниці раси і стану. І ось вже на початках свойого всесвітнього розвою стрінула Христова Церква сильного та страшного ворога, що завзявся знищити до основи нову, нечувану доті та чудну для нього будівлю Царства Божого, що „не від світу сього". Поганський світогляд здеморалізованого до краю римо-грецького духа цілою силою наперся на релігію вселюдської любови, уважаючи її загрозою для істнування держави, опертої на невільництві. У морі крови по тюрмах та амфітеатрах намагався поганський світ затопити Царство Боже, царство любови, вагою своєї дикої сили роздавити його основу. І майже триста літ силкувалося поганство досягнути бажану ціль. Та розбилося воно вкінці об угольний камінь Царства Божого — Христа, Учителя Любови. Поганське самолюбство перемогла християнська любов і хрест побідно піднявся над римською імперією.

Та Христові будівничі ніколи не припиняли поширення будівлі Царства Божого. Слово Христової науки падало немов важкий камінь на поганство всяких народів і роздавлювало його. Перед проповідью Царства Божого не могло встоятися ідолопоклонство. Всі нові раси та племена збільшували сімю християнських народів.

Аж ось новий та грізний, завзятий ворог загрозив християнству. А був він небезпечнійший тим, що — як здавалося — мав теж на меті поширення Царства Божого. Та брав він за основу його не Христову науку любови, а засаду сили: „огонь та меч Магомета". Довго змагався войовничий іслям із царством Христа, втішаючися навіть малими частинними перемогами, поневолюючи на віки цілі християнські народи. Та й сьому ворогові прийшлося податися перед християнством.

Одначе ще небезпечніщі чим зовнішні показалися внутрішні вороги Царства Божого. Найшлося серед Христових будівничих чимало таких, котрі мало або й зовсім не дбали про будову Царства Божого на основі науки Христа. Натомісць вони захотіли підступом на її основі збудувати царство людської гордині. При помочі мук і кари на братів своїх думали вони осягнути свою нехристиянську ціль. Сі новітні, християнські фарисеї, що самі не входили до царства і тих, хто рад був ввійти, не пускали, спричинили чимало знищення у будівлі Царства Божого, замісць скріпити його та утвердити. Та чи ж не змогли вони ушкодити угольного каменя Царства Божого, основи християнства, не вспіли знівечити віри в правду чистої науки Божественного Учителя. Чи менш чи більш могутні людською силою вони порозбивалися о всепобідний угольний камінь та доживають свого нікчемного [illegible]

Вкінці появилися у нових віках нові будівничі, будівничі кращого майбутнього людства. Здавалося, що вони не якийсь новий рід ворогів Царства Божого, яким розходилося звичайно тільки о расове чи кастове панування. Ні! Фільософи та політичні реформатори нових часів говорять вже від півтора сотні літ про кращий лад для світа сього. А основою поліпшення дочасного життя людей положили вони людський розум та людську силу. І розходилася широко по світу їхня наука та прибирала всякого рода живі форми під проводом все нових будівничих кращого майбутнього людства.

Всі вони відкидали угольний камінь Царства Божого, основу кращого життя між людьми — Христа із Його вселенською Наукою Любови. Вони уважали Його навіть перепоною на шляху до осягнення своєї мети — людського царства, раю на землі. Бо Царство Боже, царство щирої братньої любови стало незрозумілим для їхніх умів. Кращий лад на світі хотіли вони оснувати на партийних програмах та державних законах, які укладав людський розум, сухий — без серця, без чуття.

Усі вони менше чи більше завзято нападали на угольний камінь. Та „хто впаде на той камінь, розібється!" — сказав Христос. Тож усі вони кінець-кінцем розбивалися об нього. Останні із них та найзавзятійші противники і вороги Христової науки Царства Божого нетто, що не перемогли його, а навпаки [illegible] та доживають своїх [illegible] днів.

Отак злобні вороги Христа [illegible] визнають свою безсильність супроти Нього. І хоч [illegible] не вгасає а зростає, то все одно мусять [illegible] Юліян Апостат: „Ти побідив мене, Галилеянине" [illegible] нікчемність людського ума, людського знання [illegible] уважали, що Христос — той угольний камінь Царства Божого справді являється перепоною на шляху до кращого майбутнього людства, [illegible] у наслідках похибку. Після численних і всякого роду невдачних проб заведення кращого ладу на світі при помочі самого людського розуму [illegible] переконується людство, що даремна його праця. Людський ум, за обмежений, щоби непомильно найти стежку спасіння для людства, лишень раз переконується про се. Коли ж він і придумає який кращий лад, то приходиться удержувати його, як взагалі всякий порядок людський, силою. [illegible] людський розум, находиться знова як людський розум на людську силу находиться знова як людська сила. І нішо, хоч як воно здавалосьб людям добре та гарне, при людському авторитеті моральному чи фізичному встоятися не може.

Проте всякий щирий будівничий кращого майбутнього людства, пізнавши вкінці обмеженість та безсилля людського розуму, спішить опертися у своїх добрих змаганнях на тому угольному камені, який нераз [illegible] відкидав, спішить опертися на Христові. Хто тільки щиро бажає добра для людського роду, пізнає скорше чи пізнійше, що одинокою і певною основою кращого майбутнього людства є Царство Боже, яке проповідував Христос, угольний камінь його, і Царство Боже, що починається вже на сьому світі у серцях наших, пройнятих щирим духом братерської любови.

Щира любов, якої учив Христос, Спаситель світа, забезпечить Царство Боже в родині та громаді, серед цілих народів. І ціле людство, яке опинилося на нещасливому шляху до щастя, шукаючи його в особистому вдоволенню, тая, що веде щира братерська любов Царства Божого до кращого майбутнього в дочасному і вічному життю. Амінь.

Свящ. П. Д. Полоцький.

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить двічі в місяць.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границею $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3664, — WINNIPEG, MAN.

ЗМІНА НАЗВИ.

Весьмиєсом змінюємо назву нашого органу. Робимо се з кількох практичних мотивів. Українці мають ту слабість, що видумують як найдовші назви... [illegible]

[illegible]

Редакція „Вістника“.

УНІЯ.

(Розмови сусідів)

[illegible]

(Далі буде).

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Далі).

Отже справа з підбиттям Української Церкви під Московську Церкву була досить складна. Треба було насамперед порвати зв'язок Української Церкви з царгородським патріярхом, а потім примусити Українців приймати до себе митрополита з Москви. І се Москві треба було так зробити, щоб свого „православія“ не скомпромітувати, щоб не порушити канонічних законів, а про заповіти Христові — байдуже, бо не на тих заповітах стоїть московське православіє... Треба було так викрутувати, що нібито сам царгородський патріярх відмовляється від Української Церкви і свої права на неї передає московському патріярхові, та що Українці самі нібито просять собі митрополита з Москви.

Як же се зробити? Ти не даремно московському політикою керували хитроумні дяки (вощі і урядовці), вони завжди старалися перехитрити й людей, і самого навіть Бога, щоб досягти свого і зрадою й обманами, а найбільше „государевим жалованьєм“ (грішми)... І от московські дяки починають... [illegible]

[illegible]

(Далі буде)

ВІД УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Повідомляється отсим дорогих всіх жертводавців, які зложили свої лепти для потерпівших від повені в Галичині і на Буковині, що Заряд Українського Червоного Хреста в Канаді вислав досі для жертв повені через „Український Центральний Комітет Допомоги Жертвам Повені“, у Львові — десять тисяч долярів. Гроші були вислані в такий спосіб: 11 жовтня, 1927 р. $2,000; 12 листопада $2,000; 10 грудня $2,000; 20 січня, 1928, $4,000.

На всі пересилані гроші має Заряд Українського Червоного Хреста від пересилаючих фірм (банків) посвідки. З Львова отримано досі посвідки на $8,000.

Дальші жертви для потерпівших від повені вишлеться пізнійше, т. є тоді, як призбирається більша сума грошей.

Заряд Українського Червоного Хреста.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ХТО МИ Є?

Ми є Українці. Українців на світі є дуже богато — около сорок мільонів, або пять разів тільки, кілько є всіх людей в Канаді.

Українці живуть по цілім світі, але таки найбільше Українців на Україні.

Наша мова називається мовою українською і є найкращою на цілім світі. Свідомі українські хлопці і дівчата ніколи не забувають своєї мови, але розмовляють нею, де лише можуть. Так поступають лише свідомі хлопці і дівчата других народів.

Кождий нарід на світі має свою церкву. Український нарід також має свою церкву. Вона називається: Українська Православна Церква.

Наша церква називається українською тому, що нею управляють самі Українці, а не чужі люде.

В Українській Православній Церкві священниками і єпископами можуть бути тільки Українці. В нашій церкві богослуження відправляються в українській мові. Українська віра православна. Православна значить те саме, що правдива.

Православну церкву оснував Сам Ісус Христос. Він є головою нашої церкви і рядить нею через Святого Духа.

Всі українські діти повинні любити свою церкву і поводитися так, щоби принести її честь і славу.

Хто не любить свого народу і своєї мови, а також своєї церкви, того ніхто не поважає.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

СОТВОРЕННЯ СВІТА.

Був час, коли світа не було. Не було ні неба, ні землі, ні місяця, ні сонця, ні дерев, ні цвітів, ні звірят, ні людей. Одним словом, не було нічого того, з чого складається світ, а був тільки один Бог, бо Він завжди був і є і буде.

Світ був сотворений Богом. Бог сотворив світ Своїм всемогучим словом. Він сказав: „Най буде небо і земля". І так сталося. Він сказав: „Най будуть сонце, місяць і звізди". І се сталося. Сказав також: „Най будуть у воздусі птахи, а у воді риби, а на землі ріжні рослини і звірята", і все те сталося. Так Бог сотворив цілий світ.

Бог сотворив також і людей. Перші люде називалися Адам і Ева. Бог сотворив людей і дав їм душу і тіло. Душа людини є безсмертна то є, вона ніколи не вмирає.

Адам і Ева жили в раю. Там вони були щасливі, але що не послухалися Божій волі, то були з раю вигнані. Вони мусіли тоді тяжко працювати і зносити всякі невигоди і терпіння, але Бог змилосердився над ними і післав їм дітей і їм стало веселіще.

— — — — — — — — —

Бог сотворив світ в шістьох днях, а семий день освятив для відпочинку. Так і люде повинні шість днів працювати, а семого дня відпочивати.

Сей день відпочинку називається неділя. В неділю треба іти до церкви і там спільно прославляти Бога та дякувати Йому за все те, що Він нам дає. А як нема церкви, то треба проводити недільний день на побожнім роздумуванню, на поважних розмовах і на читанню добрих книжок і газет.

ДІТИ АДАМА І ЕВИ.

По вигнанню Адама і Еви з раю, Бог післав їм двох синів. Старший син називався Каїн, а молодший Авель. Каїн був хліборобом, Авель-же пастухом.

Каїн був злісний, суворий і нещирий. Авель-же був лагідний, люблячий і щирий.

Одного разу вони приносили жертву Богові. Каїн приносив жертву з польового врожаю, а Авель з ягнят.

Авель любив Бога цілим своїм серцем і приніс в жертву Богові що найкращі ягнята. Жертва Авеля була принесена зі щирого серця і була Богові мила. І Бог приняв її.

Але коли Бог поглянув на жертву Каїна, то побачив, що вона не була принесена зі щирого серця. Він побачив в серці Каїна гордість, заздрість і облуду, тому не приняв його жертви.

Замісць того, щоби покаятися і просити в Бога прощення, Каїн загнівався на свого брата Авеля, — загнівався так, що аж на лиці змарнів. І каже йому Бог:

„Чого ти гніваєшся, і чого ти змарнів? Перестань гніватися, бо гнів тебе погубить".

Але Каїн не послухав Божої пересторони і ще гірше ненавидів свого брата. Одного разу він випровадив Авеля в поле і там на самоті убив його.

Тоді промовив Бог до Каїна:

„Каїне, де брат твій, Авель?"

Бог хотів в сей спосіб зворушити сумління Каїна, хотів, щоб він побачив, який великий гріх він виннив і щоби покаявся. Але серце Каїна було на стільки закаменіле, що він відповів зухвало:

„А хіба-ж я знаю, де брат мій? Хіба-ж я його сторож?"

Тоді Бог промовив знов до него:

„Що ти зробив? Кров брата твого кличе до неба о пімсту. Від нині будеш проклятий на землі, і не буде тобі спокою. Земля, яку ти зросив кровію брата свого, не дасть тобі жадної користи. Ти будеш волоцюгою і утікачем на землі."

Тоді Каїн почав жалувати свого вчинку, але не тому, що жаль йому було його брата, а тому, що боявся за себе. Він каже Богові:

„Коли Ти проженеш мене від лиця Твого і я буду утікачем і волоцюгою на землі, то хто небудь убє мене."

І каже йому Бог:

„Я поставлю на тобі знак, щоби всі знали, хто ти є. І коли-б хто убив тебе, то спаде на нього кара сім разів більша, як на тебе."

Господь Бог є такий добрий і милосерний, що навіть над Каїном змилосердився і не позволив, щоб хто убив його.

Каїн узяв свою жінку і пішов від людей. Від тоді він вже ніколи і нігде не мав спокою, бо совість гризла його за його гріх.

На місце Авеля Бог післав Адамови і Еві третього сина, який називався Сит. Він був добрий і лагідний, такий, як Авель, а його діти і внуки були також добрі. За те діти і внуки Каїна були злі.

БЛУДНИЙ СИН.

Один чоловік мав два сини. Старший син був слухняний і роботящий, а молодший якраз противно: він не любив працювати, не любив свого дому, не дуже любив тата і брата. Одного разу він каже свому батькови:

„Дайте мені мою пайку маєтку, а я піду собі геть. Я не люблю нашого поля, ані нашої хати, ані нашого села, ані нашого краю. Піду собі до чужого краю, до великого міста, і буде мені там добре і весело".

Батько просив його, аби він не робив сего, але він не послухав його і, взявши гроші, покинув рідну хату і рідний край та пішов в чужину.

На чужині було йому якийсь час весело і мило. Грошей мав богато, отже і товариші знайшлися. Але коли грошей не стало, то й товариші покинули його і він лишився сам один.

Щоби не вмерти з голоду, він мусів стати в одного пана на службу і йому припало годувати свині. В тім часі настав великий голод і пан давав йому дуже мало їсти. А що він був голодний, то їв дещо з того, чим годував свиней. Та коли пан довідався про се, то казав його добре вибити. Для пана його свині значили більше, як той син, що покинув свого батька і свій дім і свій край. Тоді сей син каже:

„В батька мого є всього подостатком, а тут, в чужім краю, навіть з свиньми не позволяють мені їсти. Я верну назад до рідного краю, верну до дому. Впаду батькови в ноги і буду просити, щоби простив мені мою провину. Буду просити, щоби бодай за слугу приняв мене".

Він так і зробив. А коли батько побачив його, то простив йому все і приймив його назад за сина.

Від того часу він став гарним і чесним чоловіком, бо пізнав, що гріхом є покидати свого батька і свій рідний край. Він пізнав також, що ніхто не шанує і не любить „блудного сина", то є того, хто покидає своїх людей і йде до чужих.

Неділя Блудного Сина припадає сього року 12 лютого.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ

Календар „РІДНА НИВА" На Рік 1928.

Замовляйте зараз, бо накладнеобмежений.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE HERALD, — Box 3604, — WINNIPEG, MAN.

НАШІ СТАРІ ТРЕБНИКИ.

(Докінчення).

Требник митрополита Петра Могили складається з трох частин. В першій міститься богослужбовий порядок (чин) усіх семи тайн в додатком деяких суголосних чинів; наприклад, в чинами хрещення і миропомазання сполучено чини про принятя до церкви Жидів, поган, еретиків, відступників та розкольників; в чином маслосвятя получено чин молебнів за болящих, на ісход душі, чини похорону мирян та священиків і инші. В другій частині уміщено чини ріжних посвячень, приміром, посвячення води, церков та церковних річей образів, посуди церковної тощо. В першій частині подано чини молебнів та молитов на ріжні випадки: на Зелені Свята, піднос посуди, солоду, пошести і такі инші.

Як видно із змісту Требника, митрополит Петро Могила не обмежився самим викладом молитов та обрядів, а додав до того цілі трактати пояснень по істоті церковних служб та науку на ріжні випадки церковної практики — не тільки літургічні, але й канонічні.

– Ти маєш тепер, — звертається видавець до читача, — дуже потрібну тобі книгу. Знайдеш в ній чини відправи св. семи тайн церковних, що складена мною по грецьких евхологіях та старих рукописних славянських требниках. Маєш в ній і певну науку про те, що таке тайна, в чому сила та чинність кождого таїнства, як маєш приготовуватись до виконання таїнства, як уважно та благовійно маєш відправляти їх та подавати вірним, як научати нарід Божий, щоб приступав до таїнств та відповідно поводився в ріжних випадках, що при тім можуть нагодитися. Маєш в сій книзі живий чин і порядок ріжних пояснень та ріжних молитов і молебнів . . . Маєш певну науку про весь церковний порядок.

Таким чином Требник став для церковних осіб підручною книгою не лише технічного-богослужбового, але й провідного церковно-правного значіння. Порівнюючи Требник митрополита Петра Могили з попередніми требниками, бачимо в нім значні зміни. Деякі чини, молитви та обряди, що бачимо в попередніх требниках, він не приймав у свій Требник, инші скоротив, деякі поширив та додав, а всі уважно переглянув та зредагував. Маємо, крім того, у Требникові біля 37 нових чинів, яких не має в попередніх требниках; деякі з тих чинів, як уже згадувалося, складено по зразках однородних чинів латинського требника (про посвячення церковних річей — одягу, образів, хреста, дзвонів та инші); але й поза тим маємо ще біля 20 чинів, яких не бачимо в друкованих грецьких та славянських требниках, і які митрополит Петро Могила міг або взяти із старих рукописів, або з сучасної йому практики української церкви.

Молитви й служби уложено мовою церковно-славянською, а в поясненнях та науках бере перевагу тодішня українська книжна мова. З погляду мови Требник митрополита Петра Могили заслугує серіозної уваги не лише фільольогів, але й богословів. Тут маємо богату богословську термінольогію, доконану видатними науковими силами того часу і в більшости придатну й для часу нашого, чи як цілком готові терміни, чи основний матеріял для фільольогічного перетравлення відповідно нинішним вимогам наукової науки.

Требник митрополита Петра Могили був вже готовий принаймні в головних своїх частинах, ще 1640 р. і, як свідчить Йоаникій Голятовський, того року ухвалений на київському церковному соборі („апробован от синоду кіевского"). Коли на сьому соборі і не увесь Требник розглядався, то, в усякому разі, деякі його частини*). Але думають (митрополит Макарій Булгаков), що Требник доповнювано і після собору 1640 р. аж до видання Требника в 1646 р. Наприклад, бачимо тут проповідь митрополита Петра Могили, яку виголосив він 1645 р.; бачимо тут також і такі чини (для посвячення церковних річей), що за відсутність їх у православних докоряв їм Касіян Сакович в своїй „Перспективі" 1642 року. Але можливо, що митрополит Петро Могила, виголошуючи проповідь 1645 р., скористувався притім уже готовим та ще не оголошеним матеріялом з Требника. Так само могли бути вже складені та лише невідомі Саковичеві і чини на посвячення церковних річей, і, таким чином, наведені уваги не поборюють думки, що Требник міг бути, в цілости апробований собором 1640 року.

Требник митрополита Петра Могили має значіння історичне в церковному праві. Се найбільш повний і систематичний із усіх требників православних і він став основою для видання требників надалі — у нас, на Україні, та на Московщині. Окремі статті його увійшли у книжки російської церкви, наприклад, „Известіе учительное" в російському служебнику, „Чин присоединенія иновѣрцев", „Книга молебныхъ пѣній", „Дополнительный Требник" та инші. І тепер доводиться вдаватися до Требника митрополита Петра Могили, коли правляться служби, яких у російських требниках немає (наприклад, чин на заснування монастиря, чин „на обрѣтеніе мощей" та инші). Розділ Требника про шлюбні справи перенесено в Кормчу книгу російської церкви („О тайнѣ супружества", „О сродствахъ въ тайнѣ супружества"). Основою для сих трактатів послужили, крім жерел східних, жерела латинської церкви, основно перероблені відповідно конфесіональній ідеольогії Церкви Православної. Ся оригінальна комбінація жерел Східньої та Західньої церкви стала в російській і українській церкві провідною канонічною нормою в шлюбних справах.

(„Духовний Сіяч") О. Лотоцький.

*) Приміром „Канонъ 26-ий собору кіевского, бывшаго року 1640 потребной процессіи и о литіи около церкве", а саме щоб священик по [illegible] хоронній процесії йшов перед тілом небіжчика, а не позаду його, та щоб правлячи літію навкруги церкви, йшов він заходу на схід—проти сонця, а не від сходу на захід (не по сонцю). „Канонъ 56-й собору кіевского [illegible] 1640 о потребѣ священническихъ и о [illegible] по немъ" [illegible] того маємо в Требникові постанови в справах, що розглядалися на сім соборі, — наприклад, про те, щоб не запрошувати в кумы ченців та черниць, неодружених та еретиків, щоб після переносу святих дарів на великому вході не творити [illegible] земного поклону, щоб не випадок коли залишиться [illegible] не молоко, взяти його не ссати та не зберігати для дальшого вжитку.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу

Представлення „Обмін".

В суботу, 17 грудня, силами співацько-драматичного товариства „Боян" при Соборі було відіграно драму „Обмін". Драма ся була грана перший раз в Вінніпеґу. Се була перша драматична вистава товариства „Боян" від часу його зорганізування. Все, що я можу коротко сказати про се представлення, то щиро пожелати товариству „Боян", аби все в такий спосіб виставляло свої штуки. Бо кождий і всі, хто був на представленню був вдоволений грою. А се є великий кредит для товариства. Правда, треба підчеркнути що в штуці виступали одні з найкращих аматорів і се власне було причиною, чому представлення випало як слід. Виступали отсі: панни Маруся Урчинюк і Ст. Чорній, пані М. Боянівська, громадяне М. Пасічник, Осип Боянівський, Ю. Блок, Юс. Бокоцій, О. Вишньовський. Режисером був гром. О. [illegible]

Відчит-концерт в неділю, 18 грудня.

Сеї неділі виголосив відчит про [illegible] Василь Сaвчук [illegible] український гетьман [illegible] [illegible] великий політик [illegible] історію української політики від часу гетьмана Хмельницького. Хмельницький, щоби здобути самостійність для України [illegible] заключував союзи з Татарами, [illegible] сусідами України. Та на тих союзах український нарід не вийшов добре. Хмельницький добачив [illegible] дали вони сильні, не можуть бути союзниками України, але [illegible] Тому Хмельницький [illegible] [illegible] Україну [illegible] [illegible] життя.

Инші гетьмани, як Сірко, Виговський, Дорошенко, Мазепа були також [illegible] Мазепа проти Польщі, а Польщею проти Москви, а Татарами проти Москви або Польщі і на відворот. Гетьман Мазепа через довгі літа був в союзі з Москвою, хоч Москва наслідувала український нарід. Але політика Мазепи була така, щоби в ниніш часі український нарід прийшов до сили, а коли стане сильним, тоді боротися з Москвою. І тому на старости літ пішов в союз з Швецією [illegible] [illegible] державою. І він [illegible] проти Москви.

Богато инших прикладів наводив шановний бесідник.

Виходячи з його міркувань, що історія остерігає нас перед союзами з Москвою або з Польщею. Коли вже мусять бути союзи, то з подальшими сильними державами, які не є настільки заінтересовані в панованню над Україною, як наші безпосередні сусіди.

По відчиті була дискусія.

Концертову програму виконали в більшій части студенти з Інституту ім. П. Могили в Вінніпеґу і соли Собору. Програма була в такім порядку:

Іван Пасічник і Пинищук — мандолиновий і гітаровий дует; студент [illegible] — деклямація; гр. В. Санєтун і Пань Урчинюк — дует; В. Матвіїв і [illegible] — гітаровий дует; хор студентів — [illegible] одноактівка, комедія, в якій виступали студенти [illegible] [illegible] [illegible] студенти Кришталевич і Федорович.

Прощальний вечір.

В понеділок вечером 19 грудня члени т-ва „Боян" і парохіяни Собору устроїли прощальний вечір панні Марусі Урчинюк, одній з наших найкращих співачок і драматичних сил, яка виїхала до Альберти до своєї сестри. Треба зазначити, що панна Маруся Урчинюк помагала в праці на драматично-співацькім полі не лише в тім товаристві „Боян", але злучилася пізнійше з Народним Домом. Працювала пізнійше в Народнім Домі, а коли зорганізувалася православна громада, вона належала до перших, які пристали до неї. Коли виринула потреба зорганізувати співацько-драматичне товариство „Боян" при Соборі, то вона була також одною з перших, яка з радістю вписалася до товариства, аби приймати на ублюбленім нею драматично-співацькім полі.

На прощальнім вечірку були гарні забави і співи. При вечері наш парох, о. Савчук, сказав коротку промову, в якій зазначив, що ми дійшли, щоби [illegible] панну Марусю Урчинюк, яка відїжджає від нас до Альберти, і піднес її великі заслуги для нашого Собору. При вечері промовляли [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Панна Маруся Урчинюк була дуже зворушена і зі слезами на очах сказала, що вона з великим жалем відїжджає від нас, з якими так довго працювала, але запевняє нас, що коли поверне, то буде дальше з нами працювати, а як ні, де вона не буде, буде працювати з тими людьми, які працюють для тої самої ціли, що й ми.

Говорили далі гром. В. Санєтун, голова парохії, В. Гавришкий, голова „Бояна" і панна Романчук — від жіноцтва. Всі вони висловлювали щирий жаль з приводу її відїзду і зложили всі желання її щасливої дороги, то всі висловлювали бажання, аби вона вернула до нас як найскорше.

В лиці панни Марусі Урчинюк товариство „Боян" при Соборі утратило найкращу аматорську силу. Але

[illegible]

Вечір-концерт в неділю, 25 грудня.

[illegible]

Концерт Т-ва „Боян" на Бруклендс.

[illegible]

Вечір-концерт в неділю, 8 січня.

[illegible]

Свято Української Державности.

[illegible]

Сирський.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ПРИ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВІ В ЕДМОНТОНІ, АЛБЕРТА.

[illegible]

Пані Анна Шевченко.

Православний Календар НА РІК 1928

ЛЮТИЙ.

1 С. Макарія
2 Ч. Евфимія
3 П. Максима, Неоф.
4 С. Тимотея, Анаст.

5 Н. Муч. Клементія
6 П. Ксенії
7 В. Григорія Богосл.
8 С. Ксенофонта і Марії
9 Ч. Пер. Мощ. Ів. Золотоустого
10 П. Єфрема
11 С. Ігнатія Бог.

12 Н. Бог. св. Трьох Св.
13 П. Кира і Ів. Безср.
14 В. Трифона
15 С. Стрітення Господнє
16 Ч. Симеона й Ан.
17 П. Ісидора
18 С. Агафії

19 Н. Митроп. Вукола
20 П. Парфенія
21 В. Теодора Стр.
22 С. Никифора
23 Ч. Харлампія
24 П. Власія, Пресв.
25 С. Мелетія

26 Н. Сирник-Март.
27 П. Улисеннія
28 В. Онисима
29 С. Піонія

[illegible]

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЛЮТИЙ.

5. Неділя Митаря: Гол. 1. Утр. Єв. Мат. XXVIII.: 16—20. Літ. Ап. 2. Тимотея III.: 10—15. Єв. Лук. XVIII.: 10—14.

12. Неділя Блудного Сина. Трох Святих: Гол. 2. Утр.: Єв. Марка XVI.: 1—8. Літ.: Ап. 1. Коринтян VI.: 12—20 і Жид. XIII.: 17—21. Єв. Лук. XV.: 11—32 і Мат. V.: 14—19.

15. Середа Стрітення Господнє: Великдень. Утр. Єв. Лук. II.: 25—32. Літ. Ап. Жид. VII.: 7—17.; Єв. Лук. II.: 22—40.

19. Неділя Мясопустна: Голос 3. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. 1. Коринтян VIII.: 8—13 і IX.: 1—2. Єван. Мат. XXV. 31—46.

26. Неділя Сиропустна: Голос 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 1—12. Літ. Ап. Римлян XIII.: 11—14 і XIV.: 1—4. Єван. Мат. VI.: 14—21.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3686 WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВИННІПЕГ, МАН., 1-го ЛЮТОГО, 1928 ЧИСЛО (48) 3

СТАН ЦЕРКОВ В НІМЕЧЧИНІ.

Перепис населення Німеччини переведений в 1925 році подає цікаві інформації про церковне життя Німців. Показується, що від Світової Війни до 1925 року католицька церква і ріжні протестантські церкви стратили по 2 проценти членів, значить пропорціонально по два члени на кожду сотню. Пропорціонально католицька церква стратила більше членів. Перед війною 98 і пів процента мешканців Німеччини належало до котроїсь церкви. Після війни число членів церков впало до 69 і пів процент.

Протестантів в Німеччині нараховується на сорок міліонів, католиків двайцять міліонів. Німецька національна церква (лютеранська) числить трийцять девять і пів міліонів вірних, а до инших протестантських сект признається пів міліона мешканців Німеччини. Старокатолицька церква в Німеччині має 33 тисячі вірних. (Старо — католицька церква є у всьому така сама, як римо-католицька, з тою лише ріжницею, що не признає папи головою церкви.) Віроподмінних робіт невірующих людей є в Німеччині пів тора міліона. Жидів є 564 тисячі.

20,000 УНІЯТІВ ПРИЙМАЮТЬ ПРАВОСЛАВІЄ.

Польська преса подає відомости, що приблизно 20,000 уніятів під Польщею перейшло на православіє. Факт сей занепокоїв католицькі круги, які, довідавшись, що місіонарі православія спричинять наслідки далеко поважнійші, ніж до сього часу думалось, домагаються, щоб спеціяльно акцією „ново-католицизму" було припинено дальше відпаданнє повинні католицизму в Польщі і було направлено вже понесені страти.

УНІЯТСЬКА ПАРАФІЯ ПРИЙМАЄ ГРИГОРІЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР.

Уніятська парафія в Нью Бритен, Конн., Злучені Держави, постановила на своїх річних зборах святкувати всі свята після григоріянського календаря. Різдво святкувалося парафія ще після старого юліянського календаря, але Великдень сього року буде вже обходити по новому стилю, — значить тоді, коли його обходять римо-католики і протестанти.

ЗГОРІВ КАТОЛИЦЬКИЙ СЕМИНАР.

Вогонь знищив семинар св. Ксаверія в Квебеку, побудований 150 літ тому. Сторож будинку і його родина лиш з трудом врятувалися. Поліція в сім случаю зовсім певна, що має до діла з підпалом. Якийсь маніяк підпалює від кількох місяців католицькі інституції і вже знищив в той спосіб два сиротинці. В одному з них згинуло 32 дівчат. Кромі того в двох католицьких інституціях, що перед вогнем у згаданому семинарі, запримічено в пору підпал і запобіжено пожарові.

ПРАВОСЛАВНИЙ ЗЇЗД У ЛЬВОВІ.

Дня 17 грудня, 1927, у Львові відбувся перший зїзд делегатів православних парохій в Галичині, скликаний за благословенством митрополита Діонісія. В зїзді брало участь кількадесять делегатів, які репрезентували більш як 20 сіл, які перейшли в 1927 році на православіє. Наради зїзду відбувалися в салі Народного Дому.

ЦЕРКВА НА ДНІ ОКЕАНУ.

Мешканці графства Ессекс, в Англії, частина котрого перед сто роками була затоплена морем, були свідками незвичайного явлення. Море віддалило від берега дальше, як звичайно, — майже на 4 кілометри, — і з води показалася старовинна церква, відома серед рибаків, як „церква — примара". Зруйновану церкву, зовсім обліплену морськими раковинами, було видно через кілька годин, після чого знов сховалася під хвилями. Але сього було досить, щоби посіяти жах серед населення рибаків. Жіноцтво й старики заповнюють, що чули звуки дзвонів і бачили тіни монахів.

НІМЕЦЬКА ШКОЛА І РЕЛІГІЯ

Німецьке правительство оголосило проект нового шкільного закона, силою якого був би в Німеччині потрійний під релігійним оглядом тип школи: 1) „спільна школа", оперта на загальній релігійній моральности, 2) „віроісповідна школа" і 3) „світська школа", оперта на світській етиці без ніяких релігійних тенденций. Всі три типи шкіл тішились би однаковою опікою з боку правительства; а вибір школи для дитини залежав би від волі батьків.

ПЕРШЕ НАРІД, А ВІДТАК ПАПА.

На зборах републиканського клюбу промовляв американський римо - католицький священик і капелян 165 полку американської піхоти. Він сказав: „Як би папа був світським панучим і воював з Америкою, то я пішов би до війни проти папи"

А богатьох греко-католицьких священиків ставлять на першому місці папу, конкордат з Польщею, а відтак нарід.

ПЕРЕГОВОРИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ З ВАТИКАНОМ.

До Риму виїхали представники Чехословаччини для дальших переговорів в справі остаточного поладнання конфлікту, який виринув був між Чехословаччиною й Ватиканом з нагоди обходу річниці Гуса.

ВАТИКАН МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ

Сими днями переведено в Ватикані загальну розпродаж всіх коней і повозів. Від тепер і в самім Ватикані і поза його мурами всі його достойники уживатимуть тільки автомобілів.

ОФЕРТА ДО КІНЦЯ ЛЮТОГО.

Почавши з Новим Роком, „Вістник" виходить два рази на місяць — кождого 1-го і 15-го — і коштує на рік в Канаді $1.50, а за границею $2.00.

З нагоди такої зміни оголошуємо слідуючу оферту:

Кождий, хто пришле ЦІЛОРІЧНУ передплату на „Вістник", отримає, як премію, календар „Рідна Нива" або календар „Українського Голосу" на рік 1928.

Кождий, хто пришле ДВОРІЧНУ передплату на „Вістник", отримає, як премію, календар „Рідна Нива", або календар „Українського Голосу" на рік 1928 і книжку „Єзуїтська Преподобниця".

Користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині!

THE HERALD, — Box 3686, — WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В БОСНІЇ.

В минулім році (1927) Українська Православна Церква в Боснії значно зросла. Перед кількома роками був там тільки один священик і 217 родин, а тепер є вже два священики і 305 родин. Кромі сего в кождій український кольонії Рідна Церква має богато прихильників так, що заходить конечна потреба в ще двох священиках.

В місяці грудні в Срем. Карловцях засідав Архиерейський Собор і Синод Сербської Автокефальної Православної Церкви. Митрополит Василь Попович, якого юрисдикції правослвні Українці тимчасово підчиняються, передав Соборові виготовлений Українцями меморіял та горячо заступався за Українцями, домагаючись для них помочі так моральної, як і матеріяльної. Собор з великим одушевленням приняв до відома про визвольний рух українських кольоністів в Боснії та приняв цілий ряд корисних для Українців резолюцій.

ОРИГІНАЛЬНА ЦЕРКВА.

У Бержемот, англійськім містечку, посвячено церкву, єдину в своїм роді; призначену виключно для дітей. Парох Мур, що дав почин до її будови, є той думки, що така церква причиниться чимало до змінення релігійного настрою дітей. Діти виберуть собі самі голову церковного братства, паламаря та органіста. Родичам буде вільно ходити до сеї церкви тільки у виїмкових випадках. Ся ідея найде без сумніву відгук в Англії.

ДОБРЕ БУТИ ГЕНЕРАЛЬНИМ ВІКАРІЄМ.

„Кетолик Реджістер" помістив в 5 числі (з 2 лютого, 1928) лист від генерального вікарія греко - католицької церкви, о. П. Олексіва в Вінніпегу, в якім той дякує римо-католицькому товариству „Кетолик Чорч Екстеншин Сосаєті" за чек, яким се товариство його нагородило. Чи не показує се; яку роботу греко-католицькі священики роблять?

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

Нині відпускаеш...

Богато пророків і праведників Старого Завіту бажало у свойому серці дожити великої хвилі появи Месії, побачити своїми очима Спасителя людського роду.

Та тільки одному Симеонові Богоприємцеві судило Провидіння Боже таке велике щастя, таку незмірну радість. Дух Святий сповістив його у серці його, що він удостоївся у Бога тієї високої ласки — побачити Богочоловіка: „Не бачитимеш смерти, перш ніж побачиш Христа Господнього". (Лук. II: 26).

Як то неодин із нас смертельників рад би принайменше побачити лице славних людей свойого народу! А ось не чоловіка тлінного, але самого Бога в тілі увидів старенький праведний Симеон. Та не тільки повидів своїми власними очима Христа-Месію Симеон старенький, але й прийняв Його на свої руки від Святої Матері, Пречистої Діви Марії, що принесла Сина свого у Єрусалим — поставити перед Господом первородня свого, по закону Мойсея.

Тому зрозуміла нам велика мудрість старенького праведника, коли він узяв самого Бога на свої руки, зрозуміла нам його велика душевна втіха та незмірне щастя, що ним переповнений у своїй душі він промовив: „Нині відпускаеш слугу Твого, Владико, з упокоем". (Лук. II: 29).

Справді із блаженним миром-упокоем у праведній душі своїй, може він перейти від світу сього — бо побачив своїми очима праведними „спасіння" людського роду. Побачив Месію-Богочоловіка, який прийшов на світ як немовля безпомічне, як слаба людська істота перед лицем людей.

Із блаженним миром-упокоем може він прилучитись до батьків своїх, бо побачив своїми очима праведними „світло на відкриття" (Лук. II: 32), світло, що відкривае Правду Божу усім народам землі а народові його рідному стане на славу. Побачив „Сонце Справедливости, що просвітить тих, хто у темряві" (Тропар Стрітения), що „принесе світло пізнання цілому світові". (Тропар Різдва), що розкрие й освітить перед усіми племенами земними святу мету, до якої стреміти людському духові: мету правди й справедливости в Бозі, та спрямуе людський рід до тієї світлої мети одиною правильною і певною дорогою — дорогою святої любови, яка обхоплюе всіх людей.

Тому то радів так духом своїм праведний Симеон Богоприемець, що прийняв Бога самого на свої старечі руки.

І у свойому ясновидінні, дарованому йому Духом Святим, він зрозумів, що Месія, Котрого він держить на своїх руках, прийшов на світ „на падання і вставання многих" і „на ознаку, проти котрої говорити-муть", „щоб відкрились многих сердець думки" (Лук. II: 34135).

Прийшов Месія на світ, „на падання многих". Прийшов, щоби стати тим „каменем спотикання", на який упадуть і розібються і який упаде та розібе всіх, хто у серцю свойому не людина. Всіх, хто в духові свому не знав щирости, хто признае тільки самолюбість у свойому життю і нікому не бажае добра, не бажае світла правди й справедливости, а любується й утверджуе темряву душевну у ближніх своїх, щоби у тьмі безпросвітній духа тим лекше панувати над душею і тілом менших несвідомих братів.

Для всіх ворогів Правди Месія прийшов стати „ознакою, проти котрої говорити-муть", бо Христос відкрие перед очима усіх людей їхню облуду та злобу і лукаве самолюбство та нікчемну обману. І станутъ вони завзятими противниками Христової Науки Любови.

Та всякі вороги світла духа, світла правди й справедливости, з іменем чи без імени Христа на устах, не устоять проти божественої сили правдивої науки Богочоловіка. Богато було їх уже, одних і других, на протязі двох тисячеліть та й досі. Та всі вони упали і ніхто з них не встоїть проти світлої науки спасіння людського духа у правдивій щирій вселюдській любові. Перемогла їх в минувшині і переможе їх в майбутньому сила божественної мудрости Христа Спасителя. Христос — Сонце Праведне світити-ме повік людському родові, якому Він приніс „світло пізнання".

Бо прийшов Месія як „світло пізнання", світло відкриття", „щоб відкрились многих сердець думки". Зійшов Богочоловік на землю на те, щоби через Його святі і праведні діла, від Його святої божественої науки відкрились, ожили думки сердець міліонів і міліонів людей. Щоби ті, хто уживае свого розуму на те, на що Сотворитель нам його дарував, розважали й застановлювалися глубоко над своїм еством; еством людини, над метою людського життя у кожного чоловіка зокрема і всякого народу на землі та й цілого людства взагалі. Щоби через таке відкриття, ожиття думок люде доброї волі пізнали в собі високе людське достоїнство образу Божого в души безсмертній із розумом та волею. Щоб усі ті, хто хоч невиразно десь глубоко у закутині свого людського серця чуе Бога, носить іскру Божої правди й справедливости, пізнали, що спасіння людського духа у всеобхоплюючій любові. Щоби, пізнавши сю велику святу правду живого життя духа, люде встали, піднеслися з гріховної безодні душевної темряви та вчинили себе гідними спасіння у всеобнимаючому животворящому Духові всесвіта, Духові, що е жерелом нашої безсмертної душі.

Так прийшов Месія на світ „на вставання для многих", на піднесення людського роду до ясних вижин правдивого живого життя духа. Бо Він — священик. Тим то держучи Його на своїх старечих руках радів праведний Симеон Богоприемець.

— — — — — — — — — —

І ми переживаемо у наші дні важні хвилі, блаженні хвилини спасіння християнського духа нашого народу.

Праведний Симеон побачив спасіння і славу народу свого, що опинився у неволі під римським ярмом у поганських кайданах. Бо побачив „світло відкриття" Правди народові свойому і світові цілому про життя духа.

А ми у наші дні удостоїлись щастя у Бога бути не тільки свідками, але й подвижниками душевного християнського відродження нашого народу. Ми не тільки бачимо очима своїми, але й беремо участь в душевному обновленню народу нашого, котрого не лише тіло, а й духа закували вороги Христові в темряву тяжку на те, щоби ми забули про людське достоїнство, що ним наділив нас Бог як людей, дарувавши нам безсмертну душу із розумом та свобідною волею.

Так! Божа благодать відкрила нам „світло пізнання" правдивої науки Христової, не обкроеної „міродержителями тьми віку сього", не пофалшованої новітніми фарисеями.

Бог післав нам „світло відкриття" правдивої науки Спасителя людського роду, відродивши й обновивши Своею ласкою святою нашу Святу Матір Церкву — Православну Христову Церкву українського народу, що закована була силою у кайдани омертвіння духовного міродержителями темряви та фарисеями, ворогами Христа і народу.

Рідна Церква відкрила нам суть правдивого християнства, правдиве розуміння Божественної Науки Богочоловіка. Ми пізнали, що спасіння духа людського не в сліпій вірі а в мудрому розумінні Христових величніх заповітів, у живій вірі, що проявляеться ділами добрими та щирими. Ми пізнали, що правдиве християнство се Любов — любов ближнього на ділі і тому правдивий послідуватель Христа, правдивий християнин буде „голодний правди й справедливости" не лиш для себе як Божого образу, але й для усіх, хто носить Божу подобу. Наша Рідна Церква удостоїлася в Бога великої благодати, високого післанництва — відкрити „світло пізнання" незрячим і обманеним дітям українського народу, відновити правдиве християнське душевне життя перших століть, і так стати опорою правдивого християнського духа, що „не по законі заповіді тілесної, а по силі життя незотлінного" і тому перемагае темряву і неправду.

Приймімо-ж щиро і глубоко у серцях своїх заховаймо те світло пізнання науки Богочоловіка, яке отворив нам Бог у наші дні, дні тяжких досвідів та гіркої недолі, через слуг своїх вірних та щирих синів нашого рідного народу.

Нехай Христос стане для нас піднесенням з темряви душевної, фалшу, порабощення й несправедливости, а не паданням опять у темряву і неволю духа!

Нехай відкриються думки сердець наших, нехай прозріють наші очі душевні ясно бачать і нехай обновлений наш розум ясно розуміе суть Христової Заповіді любови, щоби ми могли вести правдиво богоугодне християнське примірне життя і тому чули себе заспокоенними й готовими сказати кождої хвилини:

Нині відпускаеш слугу Твого, Владико, з упокоем. Бо бачили очі мої спасіння народу нашого, світло, що відкрило поневоленому духові народу нашого правду, яка поведе нас до кращого життя в дочасному та вічного щастя у Бозі в грядучому. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Чи Ви Вже Маєте Календар „Українського Голосу" на рік 1928?

Календар надзвичайно богатий ілюстраціями і змістом і має поверх 250 сторін друку.

Календар коштуе тільки 50 центів з пересилкою. Спішіть з замовленням, бо календар дуже скоро розходиться.

ЗАМОВЛЕННЯ І ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ:
UKRAINIAN VOICE, — Box 3626, — WINNIPEG, MAN.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

II.

Слідуючої неділі Дмитро Чернецький взяв книжку „Берестейська Унія" і пішов до Степового. Тут застав також Василя Гнідого.

— Сідайте, сусідо, — попросив Степовий. — Як бачите, я й кума Гнідого запросив. Прийдіть, кажу йому, а то я з тим православним книжником не дам собі ради.

— Жартуйте здорові, — відповів Чернецький. — З вас також незгірший книжник.

— Що правда, — каже Гнідий, — то люде вас обох книжниками називають. Їм, кажуть, адвокатами бути, а не фармерувати. Яка їм користь з тих книжок та ґазет? — питають. За них ні коня не купити, ні корови.

— Люде, як люде, — відповів Степовий. — Я їм і не дивуюся. Але ось і наш священик каже мені: Уважай, Миколо, аби ті книжки не закрутили тобі голови. Доглядай землиці святої, а книжки лиши для тих, які не мають що робити...

— Що-ж, — каже Чернецький, — ріжні бувають священики. Наш, коли приїде, то все якісь нові книжки привезе. Відколи до нас доїзджає, то так зарядив, що кождий член мусить бодай одну ґазету передплачувати.

— Ну, та нехай там, — каже Гнідий. — Краще беріться до читання тої книжки, яку ви принесли. А велика вона?

— А ось, яка, — каже Чернецький, подаючи йому книжку.

— Ов, яка велика. А хіба ви годні сьогодня її прочитати?

— Скільки зможемо, стільки прочитаемо.

— Я думаю, що ми так зробимо, — каже Степовий. — Ви, сусідо, вже її раз читали, отже знаете, що там е важнішого, а що менше важного. Беріть отже тільки те, що важне.

— Добре, — каже Чернецький. — Я навіть маю дещо олівцем позазначувано.

Сусіди сіли коло стола і Чернецький отворив книжку.

— Спинимося перш всього над вступом до книжки, на стороні першій, — каже він. — Перше, що кидається в очі, то те, що в книжці Українців називається Русинами. Се тим дивнійше, що книжка видана за гроші греко-католицьких богословів у Львові, а друкована отцями Василіянами в Жовкві. З сего слідуе, що греко-католицьке духовенство іде рука в руку з Поляками і називае греко-католиків невластивим іменем. Се робить впрочім сам Митрополит Шептицький, американський епископ Богачевський і другі.

— Вибачте, — втручується Гнідий, — хіба-ж се таке велике зло?

— А вже-ж, що зло. — Через се греко-католики не знають, хто вони е і називають себе то Русинами, то Австріяками, то Поляками, а в Америці, за поводом епископа Богачевського, навіть Ґріками та Орієнталами.

— Тому то й в Канаді при послідним переписі населення тільки 60 тисяч Українців записалися, як Українці, а решта записались як Австріяки, Поляки та Бог зна' як, — докинув Степовий.

— Так, — каже Чернецький, — але ідім дальше. Я нераз говорив вам, що унія повстала на бажання Польщі. Сей погляд підтримуе і ся книжка. От вже і у самім вступі до неї, на стороні першій, говорить автор, що Берестейська Унія **„належить без сумніву до подій великої ваги в історії Польщі"**. А чому? Бо, як каже сам автор, в слід за унією **„пішло роздвоєння руського народу на два сторонництва: унітів і неунітів, які через довгі літа себе взаїмно поборювали"**.

— Нехай і так, — каже Гнідий. — Нехай, що уніяти і неуніяти поборювали себе через довгі літа, то яка з того користь Польщі?

— Яка? Ясно, яка. Де два бються, там третий користае. Таке було і з унією. Уніяти і неуніяти, себто самі Українці, взаїмно себе поборювали і сим ослаблювали свої сили. А чим Українці ставали слабшими, тим лекше було Польщі їх поневолювати. Що більше, уніяти, головно українська шляхта, перейшовши на унію, переходили послідовно на римо-католицизм, в наслідок чого польщилися і пропадали для свого народу. Польський король Жигмунт III добре знав, які будуть наслідки унії і тому, як читаемо у вступі до сеї книжки, він був її **„речником, прихильником і покровителем"** (ст. 2). Читаемо дальше в згаданім вступі, що „Польща мала богато причин так релігійних, **як і політичних,** щоби злучити руський нарід з собою також на полі церковнім" і якраз **„з політичних зглядів старалася Польща о релігійну злуку Русинів з католицькою Церквою"**, а се тому, бо **„Польща так довго не була певна Руси, як довго була вона** (себто Русь) **неуніятською... Се зрозумів добре тодішний коронний канцлер Ян Замойскі, а з ним і Жигмонт III. І для того оба попирали усильно змагання епископів до релігійної Унії, підготованої вже езуїтськими писателями"**. (Стор. 2—3). Як бачимо, в ділі унії кромі короля Жигмонта вславився також коронний канцлер Ян Замойскі та Єзуїти. Першим двом ходило о цілковите поневолення українського народу, а Єзуїтам о те, щоби поширити свої погубні впливи на Україну.

Степовий слухав уважно слів Чернецького, а там каже:

— Ану, чекайте, най я уважно прочитаю наведені вами уступи.

Чернецький подав йому книжку і той прочитав замітні уступи.

— Важне признання, — промовив він по короткій надумі. — Признання, що Польща, накидаючи Українцям унію, робила се не з релігійних зглядів, а **з політичних.** Її не ходило о спасення українських душ, а о політичні користи для себе. А все таки, сусідо, з сего ще не виходить, що унія е злом сама в собі. Польща могла мати і нечесні заміри супроти Українців, коли унію заводила, як приміром Українців спольщити, але з сего ще не виходить, що ті її заміри здійснилися. От хоч би ми з кумом, ну і більше нас, — ми уніяти, але хіба ми через се вже не Українці?

— Ви цікаво арґументуєте, — сказав сміючись Чернецький. — Не в тім річ, кілько вас уніятів остало Українцями, а в тім, **кілько унія Українців спольщила.** Впрочім, колиб унія була справді українською справою, як стараються вповіти в вас ваші священики, то ані одна уніятська родина булаб для Українців не пропала.

— Ну, ну, ми до сего ще вернемося, — каже Степовий. — Ідім дальше.

— Дальше, — продовжав Чернецький, — подибуемо виводи автора, що ніби то Польща не дуже підпомагала діло унії і через те унія не осягнула таких світлих результатів, як повинна була осягнути, себто не підбила під себе весь український нарід. Дослівно читаемо таке:

„Польща на жаль не використала як слід побіди віднесеної над схизмою духом... Коли унія була вже принайменше формально довершена, она не давала їй відповідного поперття, але виставляла еї на жир численних ворогів, та **дивилася байдужно, як бунтівники безкарно** підбурювали **проти** унії спокійну руську людність". (Стор. 5).

Дальше пишеться про те, що польське **правительство „повинно було дати відчути свою силу і повагу також старому князеви Острожському,** коли той став отверто на революційнім становищу зглядом уніятських епископів та **самого** короля". (Стор. 5).

— Як бачите, автор „Берестейської **Унії" жалується, що** Польща за лагідно поводилася з неуніятами. Як те **„лагідне** поведення" виглядало, ви, сусідо, добре знаете, бо читали історію. Польські ксьондзи і урядники православних на кождім кроці переслідували, православні церкви замикали та Жидам в аренду давали, канчуками православних на унію переводили. Але для католицького епископа Ліковського, автора сеї книжки, замало того катування, за мало тої православної крови, якою зрошено унію, і він жалується, що польське правительство „за лагідно" супроти православних поводилося. Що се, як не жажда крови зі сторони католицького достойника церкви? Мабуть вірно Тарас Шевченко описав римського папу у поемі „Єретик".

Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить,
А на апостольськім престолі
Чернець годований сидить.
Людською кровію торгуе
І рай у найми оддае.

(Дальше буде).

Мати.

Нема більшої любови над любов материнську. Вона любить свої діти завжди і коли через них мусить терпіти, то й тоді їх не забувае і готова за них терпіти і вмерти. Перегляньмо історію людства, а знайдемо там найкращі приміри такої любови

А однакож як мало материнську любов поважають; як мало деякі діти свою матір люблять. Часто зовсім її не поважають. Аж потім, коли матери не стане, зачинають розуміти, що стратили найліпшого свого приятеля; що відійшло від них їх найдорозше добро

Тоді би її виглядали, зустрілиби з любовю і втіхою — але вже за пізно

Так світ відплачуе своїм найліпшим людям за любов і щирість.

Любімо свою матір завжди, не забуваймо її терпіння і клопотів, не забуваймо її любови. Так найкраще її відплатимося й вона буде нам завжди хоч би за найменшу щирість і прихильність вдячна.

Відплачуймо за любов любовю.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

ЦЕРКВА І НАЦІОНАЛІЗМ.

Кілька тижнів тому ми отримали від одного нашого читача лист, в якому він між иншим пише таке:

„Як знаете, я є великий націоналіст... Коли почався рух за Українською Православною Церквою, то я зараз прилучився до нього, бо я вірив, що Українська Православна Церква буде чисто національною інституцією... Але я завівся. Я переконався, що Українська Православна Церква є така сама, як і другі церкви: Вона накликає людей до побожности, накликає, аби ходили до церкви та сповідалися, накликає, аби молилися... А нам сего не треба... Нам треба національної церкви, яка дбала би про Україну і про український нарід, а не морочила людям голови про небо, та про святих. Як український патріот, я тільки до такої церкви можу належати... Тепер такий світ настав, що церква мусить бути поступовою, а не триматися середновічних забобонів..."

Коли ми на повисщий лист звертаемо увагу, то тільки тому, що він прекрасно показує, як то деякі „поступовці" розуміють справу церкви. А що таких „поступовців" нажаль можна надибати бодай по одному примірникови в кождій околиці, то не зашкодить приглянутися їм блище та показати, як вони мало знають про справу, про яку беруться говорити з таким авторітетом.

Перш всього що до самої особи автора листа. Коли-б судити людей по їх словах, а не по ділах, то автор листа був би справді патріотом — і то дуже щирим патріотом. Але діла голоснійші, як слова, а вони говорять про патріотизм нашого „поступовця" далеко не те, що говорять його слова. Він деклямує про свій патріотизм на кождому кроці, при кождій нагоді, але коли прийдеться показати той патріотизм ділом — жертвою, або працею — то він ховається у найдальший кут, щоб ніхто його не добачив.

Він називає себе поступовим і каже, — що Церква повинна бути поступовою і не триматися „середновічних забобонів". Але ми знаємо його „поступовість" і знаємо, чому він віру в Бога, молитву, побожність і т. п. називає забобонами. Робить він се тому, бо для нього поступовість — се нічо инше, тільки легковажсння тих моральних засад, після яких Церква наказує своїм вірним жити. Через се він і Українську Православну Церкву називає забобонною, — забобонною, бо вона заставляє людей жити чесно, побожно, заставляє їх жити після науки її Основателя і Голови — Ісуса Христа.

— — — — — — — — — —

Треба згори сказати, що люде, які думають, що Церква повинна бути тільки національною інституцією та що не повинна звертати уваги на такі „забобони", як віра в Бога, побожність, сповідь і тим подібне, є або умово хорі, або настільки несвідомі, що не мають найменшого поняття, що таке Церква, яке її завдання та що треба розуміти під національною церквою. Бо що є Церква? Церква се, коротко, збір, товариство всіх тих, які вірують в Ісуса Христа і жиють після Його науки.

Коли чоловік, примірон, ходить до церкви, платить членську вкладку і виконує всі свої зобовязання, як член церковної громади, але рівночасно не вірить в Ісуса Христа, не вірить в Бога, такий чоловік не є членом Церкви. Коли, дальше, чоловік належить до церковної громади і сповняе всі свої членські обовязки супроти неї, але рівночасно не жие після науки і заповітів Ісуса Христа, — він не є дійсним членом Христової Церкви. Отже, повторяємо, членами Церкви є тільки ті, які вірують в Ісуса Христа і жиють після Його науки.

Яка-ж є задача Церкви? Задачию Церкви є провадити своїх вірних до Бога, провадити їх до удосконалення духа, яке має завершитися Царством Божим на землі, — Царством, яке проповідував Ісус Христос і під яке положив перші підвалини, основуючи Свою Церкву, Царство в якому панувати-ме не людська злоба і ненависть, а досконала Любов і Правда.

Отже задачию Церкви є піклуватися душею чоловіка, піклуватися його духовим життя, життям вічним.

Але чоловік має і тіло — місце перебування душі. Отже дбаючи про душу, Церква не може не дбати і про тіло чоловіка, себто про його дочасне життя. І Церква, — дійсна, правдива Церква Христова робить се.

Церква не є строго науково-просвітною інституцією, — але вона інтересується і мусить інтересуватися просвітними справами своїх вірних.

Церква не є економічною інституцією, але вона дбає і мусить дбати про матеріяльний добробут своїх вірних о стільки, о скільки се є в її силі.

Церква не є політичною інституцією, але заходять випадки, коли вона і в політичних справах повинна і мусить дати своїм вірним провід, а передовсім навчати їх про велику вагу виконування своїх обовязків, як горожан краю і членів свого народу.

Так само хоч Церква не є строго національною інституцією, то її обовязком є стояти на сторожі національних прав її вірних, бо від національної свободи і свідомости залежить щастя і розвій народу.

— — — — — — — — — —

Українська Православна Церква є правдивою Церквою Христовою. Вона затримує і поширює науку свого Основателя, вона совісно виконує Його заповіти. А будучи правдивою Церквою, вона щиро дбає про добро й інтереси своїх вірних, про добро й інтереси українського народу.

Найбільшим скарбом кождого народу — се свобода, самостійність. Українська Православна Церква, дбаючи про добро й інтереси українського народу, працює в тому напрямі, щоби Українці, як нація, були самостійні, щоби мали свою державу. А що першою вимогою до самостійности, до державности є національна свідомість, то Українська Православна Церква якраз і поширює між своїми вірними ту національну свідомість, яка остаточно поможе її увільнитися з під чужого панування.

Між Українцями є ріжні церкви і церковні організації, але жадна з них, кромі Української Православної Церкви, не піклується національним добробутом українського народу.

Уніятська церква не робить сього. бо вона дбає в першій мірі, про добро Риму і Варшави.

Московська церква не робить сього, бо вона дбає про добро Москви

Протестантська церква не робить сього, бо вона дбає про інтереси тих, які її Українцям накидають.

Одна тільки Українська Православна Церква вповні дбає про національні інтереси українського народу, одна тільки Українська Православна Церква заслугує на назву рідної церкви українського народу, одна тільки Українська Православна Церква служить виключно для українського народу. І тому вона є національною церквою українського народу.

Але се ще не значить, що Українська Православна Церква займається тільки національними справами своїх вірних і більше нічим, — як деякі „поступовці" хотілиб, щоби вона робила. Ні! Українська Православна Церква є на першому місці Христовою Церквою і на першому місці дбає про моральний стан вірних, знаючи, що коли чоловік буде моральним, коли буде добрим, свідомим, чесним християнином, то тим самим він буде добрим і свідомим членом свого народу.

Бельгійський кардинал Мерсіе сказав: „Хто не є добрим патріотом (націоналістом), то не є добрим християнином".

Так, се правда. Але правда також, що хто не є добрим християнином, той не може бути добрим патріотом.

Грошелюб, скупар, який дбає тільки про себе, не є добрим християнином. Він також не є добрим патріотом, бо на народні цілі не дає, народну справу не підпирає, народні потреби йому чужі.

Чоловік, який зраджує свою жінку, не є добрим християнином. Він також не є добрим патріотом, бо своїм поведенням поширює деморалізацію, яку чейже не можна назвати добром для народу. Що більше, чоловік, який зраджує свою жінку, може зрадити, коли буде задосить сильна спокуса, свого приятеля, своє товариство, свій нарід.

Таких примірів можна навести і більше, але вистарчить і сих двох.

Отже ті, які хочуть бачити в Українській Православній Церкві національну інституцію хай знають, що вона такою є. Але хай рівнож знають, що вона такою є тільки силою того, що вона є правдивою Церквою Христовою, якої вся діяльність спрямована на славу Богу і на користь її вірних, — на користь всього українського народу.

МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР"
повинен бути в кождій українській хаті. Ціна $1.50.
Замовлення і гроші слати на адресу.
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Дальше).

III.

Як Українська Церква повернула собі волю.

Українська Церква ніколи не мирилася з підлеглістю московському церковному урядові. У найтящі часи московського панування за Петра I, Катерини II та Миколи I українська свідома людність завжди захоплена була мрією про повернення Українській Церкві прав вільности. Тільки непереможна сила російського царського самодержавства тримала Українську Церкву, як і православні церкви инших, підлеглих Москві народів, у московській церковній підлеглости, і сам цар вважався головою церкви.. Тому, коли російське царське самодержавство було скинуто року 1917 й не стало тієї неволі, то церкви всіх сих народів стали визволятися.

Цілком природно, що почався церковно-визвольний рух і в Українській Церкві. Уже в квітні й травні 1917 р., майже по всіх епархіях України скликано було епархіяльні Собори; на тих Соборах уперше брали участь, як члени Соборів, не тільки духівництво, а й миряне. На всіх сих Соборах винесено було бажання про вільне життя Української Церкви і єдиним засобом встановлення нових відносин до Московської Церкви (про автокефалію тоді ще не говорили голосно) вважалося скликання Всеукраїнського Церковного Собору.

Київський Епархіяльний Собор обрав навіть комісію, що мала дбати про скликання Всеукраїнського Собору.

Ся комісія звертались у сій справі до петроградського святійшого синоду і до всеросійського церковного собору, що тоді відбувався у Москві, але дозволу на скликання Всеукраїнського Собору не одержала. Бачучи, що російська церковна влада й без царя-самодержця залишається самодержавною, ті члени комісії для скликання Всеукраїнського Собору, що не хотіли скоритися перед волею Петрограду та Москви, примушені були стати на революційний шлях і в листопаді 1917 р. проголосили себе Всеукраїнською Церковною Радою, як підготовчим органом до скликання Всеукраїнського Церковного Собору, бо комісії закидали, що вона, будучи тільки епархіяльним органом, не має права працювати у всеукраїнському маштабі

Ся перша Всеукраїнська Церковна Рада, що крім членів епархіяльної комісії мала в собі ще 60 членів, на чолі з архиєпископом Олексієм Дородницинним, своєю надзвичайно енергійною діяльністю примусила й московський собор звернути на неї увагу й добилась того, що сам московський патріярх, Тихон, тоді тільки що обраний, мусів погодитись на скликання Всеукраїнського Собору.

Сей Собор зїхавсь у складі до 400 чоловіка і зачався 7 січня 1918 року у місті Київі. На Соборі виявилось, що велика більшість членів була прогресивного настрою і була перенята прагненням до автокефалії Української Церкви; московські епископи не зібрали і сотні своїх прихильників, навіть уся майже президія Собору була з членів Всеукраїнської Церковної Ради. Але не встиг сей Собор зорганізуватися, як у половині січня 1918 р. вибухла у Київі громадянська війна, й він мусів припинити свою працю й розїхатися.

Як наслідок сієї війни, до Київа в лютому прийшла большевицька влада; але в березні насунули Німці, а в квітні „обрано" було гетьмана Скоропадського. Пішла хвиля повної реакції й повернення до „єдиної неділимої", за спиною гетьмана посідали людці, що завзято намагалися відновити „попсовані" революцією відносини України до Москви. Звернули вони увагу й на церковну справу... У травні року 1918 зібрано було в Київі Епархіяльний Собор для обрання митрополита*).

Собор той складався з самих чорносотенних церковних кол Київа, з додатком кількох „хліборобів", що їх голосами обрали гетьмана. Склався „собор" цілком подібний до того „московського" собору на Україні за гетьмана Самойловича року 1685, коли обрано було на митрополита зрадника Гедеона Четвертинського, що підбив нашу Церкву під зверхність московського патріярха. „Московський Собор" року 1918 за гетьмана Скоропадського зробив ще гірше — він обрав на київського митрополита великого ворога України, Москаля, голову „Союза Русского Народа", заступника московського патріярха митрополита Антона Храповицького.

Для ствердження сього митрополита й відновлення старих стосунків з Москвою в червні зібрано було другу сесію Всеукраїнського Церковного Собору. Але се вже був зовсім инший теж „московський" Собор. Більшість членів Собору першої сесії не мали змоги прибути. Замісць них епископи

*) Київського митрополита Володимира було вбито грабіжником-бандитом в січни 1918 року.

привезли кого сами хотіли й праця Собору пішла цілком по московському шляху: Антона Храповицького ствердили, весь склад Всеукраїнської Церковної Ради виключили з Єобору, вся його робота звелась до того, що тодішні султани, коли зачули про намір Української Церкви визволитися, звеліли Соборові ще гірше кувати кайдани на Українську Церкву... Була в вересні ще й третя сесія сього Собору в тому-ж напрямку, але нею вже ніхто не цікавився...

Всеукраїнська Церковна Рада, ще в січні 1918 року, після першої сесії Собору перетворилась в Кирило-Методієвське Брацтво, яке майже нелегально працювало за часи гетьманщини в Київі, а коли в кінці 1918 року гетьман втік і знову зчинилась тяжка громадянська війна, більшість членів його переїхала до Камянця-Подільського і там продовжували працю в напрямі визволення Української Церкви.

Тим часом у Київі з початку 1919 року більш-менш, стало осідає радянська влада. Згідно з радянським законом, храми й инше церковне майно перестають бути власністю церкви, а стають власністю держави, й храми можуть даватись в користування релігійних общин, які зареєструють свій статут у влади.

У березні 1919 року склшкався перший український гурток для заснування общини, в склад якого увійшли майже всі члени колишньої Всеукраїнської Церковної Ради, що перебували в Київі. До них пристали також нові прихильники українського церковно-визвольного руху.

Але перші кроки сього гуртка були досить скромні: він не хотів поривати традиційних звязків з епископатом і звернувся до епископа Назарія, що тоді правив київською епархією за відсутністю митрополита Антона*), і прохав його, аби він дозволив в пустій малій церкві Софійського Собору відправити страсти і Великдень з читанням Євангелій українською мовою. Коли-ж епископ Назар і се скромне прохання з обуренням відкинув, український гурток склав свій парафіяльний статут і звернувся до влади з проханням зареєструвати українську парафію й відпустити в її користування один з храмів міста Київа.

Після деяких ускладнень перша українська парафія, нарешті, дістала в своє користування величний Собор св. Миколая на Печерському, збудований гетьманом Мазепою. Протягом своїх клопотань і пристосовання до нових умов церковного життя, український гурток зясував собі нові свої завдання що до визволення Рідної Церкви и прийшов до висновку, що він не може обмежатись заснуванням одної української парафії для себе, а повинен дбати про заснування українських парафій так в місті Київі, як і поза межами його по всій Україні і назвав себе теж Всеукраїнською Церковною Радою нового складу, з тією ріжницею, що першого складу Всеукраїнська Рада почала визволення Української Церкви зверху, скликанням Всеукраїнського Церковного Собору, а Всеукраїнська Церковна Рада нового складу почала визволення знизу, заснуванням українських парафій.

У квітні 1919 р. Всеукраїнська Церковна Рада нового складу вперше остаточно зорганізувалась і за голову її обрано було Михайла Наумовича Мороза, а за секретаря Івана Васильовича Тарасенка. Але й Всеукраїнська Церковна Рада не хотіла поривати звязку з епископатом і звернулась до епископа Назарія за благословенством на відправу Божих служб українською мовою в Миколаївському Соборі на Печерському, що його передано владою в користування української парафії. Епископ Назарій побоявся і „скрепя сердце" дав на се благословенство. І от на 9 травня 1919 року (храмове свято) призначено було першу службу в Микільському Соборі першою українською парафією. Про се зроблено було оголошення по всьому Київі і воно викликало надзвичайне зацікавлення. 9-го травня 1919 року се дійсно був день відродження Української Автокефальної Церкви. На всеношній і на Службі Божій зібралась така сила народу, що не тільки в Соборі, а й навкруги його було тісно. Славетній український композитор небіжчик Леонтович склав на се свято свою літургію й сам дірігував хором; весь нарід плакав, чуючи рідні співи, Євангелію й псальми своєю рідною мовою, відчуваючи, що вперше після віків неволі — зібралися вільні діти своєї рідної матері Української Церкви... В той день в склад першої української парафії записалось кілька тисяч Українців.

(Дальше буде).

*) Його було вивезено за кордон.

Чи Ви вже маете календар „Рідна Нива" на рік 1928? В нім є ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ на рік 1928, інтересні статті, гарні оповідання і много инших річей, які ви повинні прочитати. Календар гарно ілюстрований. Ціна з пересилкою тільки 40 центів.

Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА.

Около тисячу років тому назад Українці були поганами. Поганами називаємо тих людей, які не вірять в правдивого Бога.

Українці перестали бути поганами, коли приймили християнство. Приймити християнство значить вірити в Ісуса Христа і жити після Його науки. Вірити в Ісуса Христа значить вірити, що він є Син Божий.

Українці приняли християнство від Греків. Греки, се нарід, який живе в Греції, на полудне від України. Вони стали християнами богато скорше, як Українці, бо до них занесли Христову науку Апостоли.

Є переказ, що і на Україні був один Апостол, а саме Апостол Андрей, але що він через Україну тільки переїздив, то не міг богато для християнства зробити.

Українці приняли християнство за князя Володимира Великого, який князював в Київі. Київ, се перше місто на Україні, так як Оттава перше місто в Канаді, а Вашинґтон перше місто в Америці.

Володимир Великий

Володимир Великий закликав до Київа з Греції священиків і єпископів і ті навчили людей християнської віри, а потім охрестили їх в Дніпрі.

Дніпро, се найбільша ріка на Україні, яка впливає до Чорного Моря. Місто Київ лежить над рікою Дніпром. Для Українців Київ є найкращим містом в цілім світі, а Дніпро найкращою рікою.

Коли Українці приняли християнство, то в Київі повстало богато прекрасних церков. В Київі є найкращі церкви на цілім світі.

Найкращою церквою в Київі є Собор св. Софії.

В Соборі св. Софії богослуження відправляє перший достойник Української Православної Церкви, який має титул Митрополита Київського і всієї України.

Теперішним Митрополитом Української Православної Церкви є Високопреосвящений Миколай Борецький.

Крім Митрополита в Українській Православній Церкві є тепер більше як трийцять Архиепископів і Епископів. Вони всі доглядають, щоби в церкві провадилася добра робота. Вони висвячують також священиків.

Головою Української Православної Церкви в Канаді і Америці є Високопреосвящений Архиепископ Іван Теодорович, який мешкає в Шікаґо і який приїзджає до Канади кождого літа, аби відвідувати церкви.

МИТАР І ФАРИСЕЙ.

Одного разу Ісус Христос, навчаючи народ, який горнувся до Него, щоб почути Його науку, сказав таку притчу:

Два чоловіки прийшли до церкви молитися. Один був фарисей, а другий митар. Фарисей став гордо серед церкви, підніс очи вгору і так молився:

„Господи, дякую Тобі, що я не такий грішник, як отсей митар."

А митар став скромно у куті церкви, бився в груди і так молився:

„Боже, прости мені гріхи мої, Боже, будь милостивий до мене грішного".

Сказавши сю притчу, Ісус Христос промовив:

Направду кажу вам, що молитва митаря, а не фарисея була Богові мила. Митар щиро каявся за свої гріхи, а фарисей в своїй гордости не тільки що навіть не подумав про свої гріхи, але ще й вивисшав себе понад другого.

Неділя Митаря і Фарисея припадає сього року 5-го лютого.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

СОТВОРЕННЯ АНГЕЛІВ.

Крім видимого світа Бог сотворив також невидимих духів, яких називаємо ангелами. Ангели є найдосконаліїші сотворіння Божі. Вони мають розум і волю, але не мають тіла і тому ми не бачимо їх.

Бог сотворив ангелів, аби вони Його прославляли, любили, Йому служили і хоронили людей від злого.

Ангели, призначені для охорони людей, називаються ангелами хоронителями. Ангела хоронителя має кождий чоловік.

Спершу всі ангели були добрі і святі. Вони корились Богові і славили Його.

Але задля великого щастя деякі з ангелів стали гордими і спротивилися Божій волі. Вони хотіли бути такі, як сам Бог.

За се Бог покарав їх тим, що відобрав від них Свою ласку і скинув їх до пекла.

Злих ангелів називаємо дияволами. Вони ненавидять Бога і наклонюють людей до злого.

ПОТОП.

В минувшім числі ви читали про те, як Каїн убив свого брата Авеля, та як Бог покарав його за те. Читали також, що на місце Авеля Бог післав Адамови і Еві третього сина, Сита, який був такий добрий і лагідний, як Авель.

Нащадки Каїна, то є діти, внуки, правнуки і т. д., були злі. Вони тільки й дбали, щоби легко та весело прожити, та щоби видумувати все нові забави та розривки. За те нащадки Сита були добрі, працьовиті і лагідні і жили згідно з Божим законом.

Через довгі роки нащадки Каїна і нащадки Сита жили окремо. Але розмножуючись, вони почали сходитися і тоді нащадки Сита, задивившись на нащадків Каїна, почали і собі жити безбожно і неправедно.

Побачив Господь їх грішне життя і сказав:

— Знищу чоловіка на землі, знищу все, — від чоловіка до скотини, від гадини до птиць небесних.

Але серед людей остався ще один праведний чоловік, який називався Ной, і якого Господь Бог не хотів губити разом з грішниками. Він сказав до Ноя:

— Збудуй собі ковчег (то є корабель), і висмоли його зверху і з середини, та зроби з боку двері, а зверху вікно. Коли ковчег буде готовий, увійди до него з жінкою і з синами та з їх жінками і візьми з собою по парі всяких птахів, звірів, гадів, та всякої поживи подостатком.

Послухав Ной голосу Божого і зробив так, як Бог йому велів. А коли увійшов у ковчег, то на землю почав падати дощ і падав без перестанку через сорок днів і ночей, аж доки вода не закрила всю землю, навіть найвищі гори. І так потонули всі люде і все, що жило на землі, а остався один тільки Ной з його родиною і ті звірята, що були з ним в ковчезі та ті, що живуть у воді.

Вода заливала землю майже пів року, а там повіяв теплий вітрець і води почали опадати.

Ной отворив віконце в корабли і випустив ворона, щоби переконатися, чи води уступили. Ворон перелітав сюди й туди, та до коробля вже не вернув.

Після сього Ной випустив голубку, але вона, не знайшовши сухого місця, вернула до корабля.

Сім днів пізнійше Ной випустив знов голубку і вона вернула аж під вечір та принесла в дзьобку розвиту галузку з оливного дерева. Ной сим дуже утішився, бо се був знак, що води уступили з землі. Коли-ж в тиждень після сього він випустив голубку ще раз, то вона до корабля більше не вернула.

Коли минув час Божої кари, Ной вийшов з ковчегу зі всім тим, що поховалося там від потопу, і приніс Богови жертву (подяку) за те, що не погубив його. І промовив до него Бог:

— Не буду Я більше проклинати землю за діла людські, не буду нівечити нічого живучого. Поки буде стояти земля, поти будуть сівба і жнива, холод і тепло, літо і весна, день і ніч.

З оповідання про потоп бачимо, що Бог милує праведних, а карає грішників.

КОЛИ Є НАСТУП --- ТРЕБА ЙОГО ВІДБИТИ!

НА НАШ СОБОР ЗАВЗЯЛИСЯ ВОРОГИ ЗРОБИТИ ДУЖЕ СИЛЬНИЙ НАСТУП. НАСТУПАЮТЬ ПЕРЕВАЖНО БРЕХНЯМИ І НАКЛЕПАМИ.

НАСТУП НАЙКРАЩЕ ВІДБИТИ СЛІДНИМ ПОПЕРТЯМ СОБОРУ НА СПЛАТУ ДОВГУ, ЩО ТЯЖИТЬ НА СОБОРІ. СЕГО РОКУ ДОВГ СЕЙ МУСИТЬ БУТИ СПЛАЧЕНИЙ.

ЖЕРТВИ СЛАТИ ДО:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

ЗА УРЯД СОБОРУ:

В. Свистун, голова. Вік. Купченко, секретар.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Протестантський „Канадійський Ранок", який видається чужими для Українців, часто закидує нам, православним, що ми темні та непросвічені і накликує нас, щоби ми вже раз порвали з забобонним православієм і ступили на правдиву дорогу — на дорогу протестантизму. А чому? Бо протестантизм, як впевняє нас „Канадійський Ранок", се одиноке світло, яке провадить людей до спасення, се одиноке світло, яке відкриває людям очі, се одиноке світло, яке розгонить темноту.

Яке світло уявляє собою протестантизм для Українців, довідуємося з 15 числа „Канадійського Ранка", в якому подибуємо статтю про протестантизм на Волині, Поліссю, Підляшу і Холмщині. Починаєсь згадана стаття такими словами:

„Приглядаючись до розвитку евангельського руху на землях Волини, Полісся, Підляша і Холмщини — приходимо до сумних висновків і розважань. ТУТ ХАОС І ВІЧНІ ШУКАННЯ. І чи-ж можна щось більшого очікувати, коли він є зданий на руки людей, КОТРІ ВЗАГАЛІ НІКОЛИ НЕ РОЗБИРАЛИСЬ В ЖИТТЄВИХ ВІДНОСИНАХ..., НІКОЛИ НЕ БРАЛИ ДО РУК НІЯКОЇ КНИГИ, НІ ГАЗЕТИ І ТЕПЕР... ВЗЯЛИСЯ ЗА СВЯТЕ ПИСЬМО, ЩОБ ГОЛОСИТИ ВІЧНУ ПРАВДУ!"

— — — — — — — — — — — —

Каже „Канадійський Ранок" православним: „У вас темнота і несвідомість, у вас забобонність. Ходіть до нас. У нас нема забобонних попів, які кажуть вам хреститися, святити воду та почитати образи. У нас просвіта, поступ, культура" і разом з тим тиць пальцем на носіїв „протестантського світла", які „ніколи не орали до рук ніякої книги, ні газети і тепер взялися голосити Вічну Правду!"

— — — — — — — — — — — —

Та щоби хто не подумав, що то тільки на Волині, Поліссю, Підляшу і Холмщині є такі „вчені" проповідники протестантизму, то скажемо, що є їх чимало і в Канаді. Стрітились ми одного разу з українським евангеликом і він давай нас переконувати, що церковні обряди се забобони. „Хто вам таке говорив?" — питаємо. „В Біблії так сказано", — відповідає він певний себе. „А в якому місці?" — питаємо дальше. „Пророк такий-то, глава така-то, стих такий-то", — відповідає нам все ще певний себе. Подали йому Біблію і кажемо: „Ану, знайдіть нам те місце". Взяв він Біблію і шукає та шукає, а там і каже: „Я у вашій Біблії не можу того місця знайти. Я не знаю, що се за така Біблія. У моїй воно є". „Не дивуйтесь, кажемо, се тому, що нашу Біблію не можна догори ногами читати".

А він, бачите, неписьменний був тай Біблію догори ногами тримав. Але се не шкодило йому проповідувати нам „Вічну Правду". Чисто по протестантськи.

— — — — — — — — — — — —

Читаємо в згаданій статті ще й таке:

„Вони (себто протестантські проповідники) хочуть сліпо вести нарід... Та може воно й не дивно, бо сі люде в більшости не української народности, які не розуміють болячок сего народу і його святих почувань. Є між сими людьми і люде з українськими призвищами, але тільки з призвищами, бо вони вже давно перейшли до іншої народности, а сьогодні навіть зі своєю мамою инакше не балакають, як по московськи, а на зібраних волять говорити мовою московською чи польською, вон тільки не українською..."

— — — — — — — — — — — —

Читаєш повисший уступ і здається тобі, що то про протестантизм між Українцями в Канаді написано. А головно слова про „національну свідомість" проповідників... Бо і в Канаді є такі „українські" проповідники, яких діти не знають української мови і „зі своєю мамою (ну, тай з татом) инакше не балакають, як по анґлійськи.

— — — — — — — — — — — —

Автор згаданої статті ось такими словами звертається до „українських" протестантських проповідників:

„Подивіться на жнива евангельської роботи на землях Волині, Полісся, Підляша; подивіться, яку ви вщепили там ненависть до українського слова!... Подивіться, як наші місцеві брати втікають від книжки, а всякого, хто її читав, називають „книжником", як вони оминають наші культурно-освітні й инші установи, вони виреклись чудової української пісні, вони оминають всяке громадське життя"!

— — — — — — — — — — — —

Ну, чи не просвіта, чи не поступ, чи не культура? Далеко не те, що між православними Українцями, які так далеко посунули у своїй забобонности, що відправляють богослуження на українській мові. Не те „українські евангелики": На Волині, Поліссю і Підляшу вони говорять на зібраннях мовою московською чи польською, а в Канаді (примітом в Вінніпеґу) мовою анґлійською. Як поступ, так поступ. Хтоб там молився „хлопською" мовою?

— — — — — — — — — — — —

— Ви темні, забобонні, — кажуть нам евангелики. — Ходіть до нас, ми вас просвітимо, — а рівночасно „втікають від книжки", „оминають культурно-освітні установи", соромляться рідної мови.

— — — — — — — — — — — —

Коли вже зайшла мова про темноту, то треба додати ще й отсе речення зі згаданої статті в „Канадійському Ранку":..

„Чи не є це темнота, коли наші брати кажуть, що потяг є вимислом сатани?"

Отже чорне, на білім: Евангелики вірять, що потяг є вимислом сатани, простійшим словом — чорта!

— — — — — — — — — — — —

Дивний нарід ті „українські евангелики". Почитати образи, святити воду, хреститися — се в них забобони, темнота. Але вірити, що потяг є вимислом чорта, се в них — просвіта!

— — — — — — — — — — — —

Ні, ніяк нам не зрозуміти „українських евангеликів"!

Вже лекше нам зрозуміти „Акафист до св. України", написаний славнозвісним, бувшим „русским", а тепер уніятським цимбалістим. Там всьо ясно й зрозуміло, як на долоні. Ось хоч би „Кондак VI":

„Избранная демоном продательного народу Украино, уродишася на світ піти похвальния пісни врагам своим, ти различних золь обстояніе, будь таковая во віки! Ми от рода в род стидашеся тобою будем, Аллилуя!"

З ЖИТТЯ В РОБЛІН, МАН.

(Допис. спізнений).

Українська громада в Роблін, Ман. від якогось часу поділилася на два сторонництва — на православних і католиків.

Католики хотяй мають два Народні Доми, то роботи у них не видно ніякої. Хотіли колись православні виграти „Наталку Полтавку" в Народнім Домі, та заряд зажадав 5 долярів. Коли православні згодилися дати, тоді двох членів католиків обіцяли дати 25 долярів, щоби православних не впустити. Православні бачучи з сього більшу користь для Народного Дому, бо що 5 долярів, то не 25, відіграли штуку в шкільнім будинку, але оба „щедрі" члени Народного Дому чомусь ще до нині не зложили до каси Народного Дому обіцяної ними суми.

Деякі з тутешніх католиків сліпо придержуються вказівок деяких своїх проводирів, які говорять: „Чим ти є, тим будь. Яким є, таким будь. Не вір в історію України, бо там нема правди, а самі байки. Що маєш, того тримайся. Не сходися з православними, бо тебе збаламутять. Не йди до православної церкви, бо тебе виклену. Православних Українців нема, бо Володимир Великий приняв віру католицьку, а не православну".

За се православна громада йде поступенно вперед. Візьмімо хоч би і се, що за так коротенький час свого істновання і при таким малім числі членів, православні вже побудували свою церкву і дня 14 серпня 1927, священик Майба відправив в ній першу Службу Божу.

Велику радість можна було зауважити на обличах членів, коли з уст священика почули перший раз „Благословенне царство..." в власнім храмі.

Церква була переповнена, бо богато братів греко-католиків, не зважаючи на погрози свого пароха прибули на богослуження. По богослуженню і по слові о. Майби, в якому він навів коротко історію нашого народу в Канаді, про те, як то ми будували церкви і віддавали їх в руки еп. Будки, а тепер знов мусимо будувати, та про значіння Православної Церкви для Українців, — відбувся відчит на тему „Наша орієнтація в даний мент".

По відчиті відбулося загальне приняття гостей, без ріжниці релігії, і тут на місці буде зложити щиру подяку православному жіноцтву за їх труд при влаштованню обіду.

Богато думок роїлося в голові, коли я вертав до дому. Були хвилі радости, але були і хвилі болю, коли то я пригадав собі тих братів, які ще так горячо попирають католицизм і на розказ їх провідників складають присягу вірности тим, які ссали кров наших прадідів і дідів, а нині ссуть з наших братів.

Дав би то Бог, аби вони як найскорше прозріли і стали разом з нами до праці на славу і добро нашого народу.

Тутешній.

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

Гефорд, Саск., 3 лютого 1928

Хвальна Редакціє „Вістника"!

В залученню посилаю 5 долярів, з яких прошу призначити 4.50 дол. на передплату, а 50 ц. на пресовий фонд.

При сій нагоді відзиваюся до Шановних Передплатників нашого дорогого органу, щоби вони не тільки вирівнували на час свою передплату, але щоби також приєднували нових передплатників. Я передплачую „Вістник" ще від вересня, 1924 року і так люблю його читати, що за ніяку ціну не перестав би бути його передплатником. Мене дуже врадувала відомість, що „Вістник" став вже дво-тижневиком і зі щирого серця бажаю, щоби він став як найскорше тижневиком. Може дехто думає, що се не так легко зробити, але я думаю, що се дуже легко, як би ми тільки хотіли трошки попрацювати і поширити сей одинокий український релігійний часопис між нашими знакомими і приятелями.

„Вістник" подає такі відомости з церковно-народного життя і містить такі гарні і повчаючі статті на церковно-просвітні і релігійно-моральні теми, яких не містить жадний інший часопис і через се він повинен знаходитися в кождій українській християнській хаті. „Вістник" є дійсно часописом для християнської родини, бо є в нім річи не тільки для старших, але і для дітей так, що кождий член родини знайде в нім щось цікавого і повчаючого.

Вірю, що сих моїх кілька слів заставлять Шановних Читачів попрацювати трошки для нашого дорогого „Вістника" і причинитися до того, щоби він почав як найскорше виходити кождого тижня.

Здоровлю щиро всіх читачів,

Іван Ґабраш.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

Коляда в Мічам, Саск. — Колядували: П. Залещук, С. Залещук, А. Токарчук, Г. Токарчук, В. Боднарчук, Н. Боднарчук і П. Залещук. — Возили: В. Боднарчук і П. Залещук. Дали коляду слідуючі жертводавці:

По 1 дол.: Ю. Тамащук, А. Марковський, Р. Марковський, Н. Сорока, Ю. Паліш, О. Клюкевич, Н. Білінський, Ю. Гуцал, М. Бабій, С. Цибах, В. Залещук, П. Максимишин, С. Боднарчук, В. Гавриш.

По 50ц.: П. Новосад, М. Гаврилюк.

Разом [illegible]

М. Гуцал, Етелберт, Ман. 5.00
Н. Зюбрак, Оксборн, Ман. 5.00
П. Друль, Менжі, Ман. 1.00

Збірка М. Задорожного в Шумахер, Онт.
По 3 дол.: Мих. Задорожний.
По 2 дол.: Ілько Шавала.
По 1 дол. Ілько Задорожний, Іван Гарас, Іван Томяк.
По 60 ц.: Микита Доманович.
Разом 8.60

Збірка п. Андрея Рубашевського в Арран, Саск.
По 1 дол.: І. С. Чорнейко, В. С. Чорнейко, А. Рубашевський.
По 50 ц.: М. Медвідь, С. Савчук
По 25 ц.. В. Д. Чорнейко, С. Бугера, В. Мартінюк, Ю. Стрільчук, Ю. Кусаловський, М. Кусаловський, С. Греба, І. Гичка.
Разом 6.00

Ізидор Новосад, Мічем, Саск. 5.00
Іван Козак, Аберділ, Саск. 2.00

Коляда з Фостон, Саск. — Колядували: П. Малещак, В. Шнидлюк, П. [illegible] П. Базюк, П. Кізлик, М. Базюк.— Коляду дали слідуючі жертводавці:

Петро Шевдак	5.00
Василь Фисович	5.00
Петро Малещак	3.00
Іван Базюк	2.00

По 1 дол.: Ліна Базюк, В. Шнидлюк, Ст. Лисишин, П. Ганкевич, М. Фарбир, п-ні Марія Ямнюк, О. Коржик, І. Зазуля, О. Палагнюк, Н. Лемко, Ст. Зазуля, Й. Николаш, С. Чайковський, Н. Галіч, Й. Галіковський, п-ні Е. Ейнарсон.
По 50ц.: п-ні К. Лисишин, Т. Т. Данчук, П. Кралька, І. Н. Зазуля.
Разом $33.75

Юрко Бабіцький, Прілейт, 10.00
Пані Е. Гленська, Ниагара Фалс, Онт. 2.00
Т. Пліська, Мирнам, Алта. 2.50
Іван Гось, Монесен, Па. (З. Д.) 1.00
Ю. Дибик, Шумахер, Онт. 5.00

Коляда в Прілейт, Саск. -- Колядували: І. Райчиба, п-ні Т. Райчиба пані Ева Райчиба, Л. Капусцяник, І. Коломия, С. Сорочка. Коляду дали слідуючі жертводавці:

Аксентій Паленчук	10.00
Пані Марія Паленчук	5.00
Семко Паленчук	5.00
Петро Придан	3.00
Никола Проскурняк	3.00
Вол. Цвіклевич	2.00
Мих. Райчиба	2.50
Микола Доля	2.50
І. Мудрий	2.00

По 1 дол.: Ст. Слотюк, В. Рапик, І. Паленчук, В. Паленчук, пані Д. Паленчук, п-ні А. Паленчук, І. Чарнецький, Н. Паленчук, Вол. Паленчук.
По 70ц.: К. Крим.
По 50ц.: Т. Райчиба, Й. Козловський, Л. Капусцяник.
Разом $49 20

Валдемір Янчинський, Кечен, Саск. 20.00
Стефа Захарук, Мірор, Алта. 1.00
Александра Захарук, Мірор, 1.00

Коляда з Віннард, Саск., предлав добр. П. Дептух:
По 1 дол.: Іван Мисак, Олекса Лисий, Петро Дептух.
Разом 3.00

Максим Калинич, Алертаун, Па. (Злуч. Держави). 1.00

Збірка добр. І. Дзера, Кенора, Онт. в компі:
По 1 дол.: І. Побережник, Ф. Лемитрук, І. Олиник, П. Шеремета, І. Дзера. — Разом 5.00

Релігійно-Просвітне Т-во., Пембина, Н. Д. (Злуч. Держави) 2.50

Коляда дітей Рідної Школи в Шіго, Саск.:
о. Є. Грицина 5.00
По $1.05: І. В. Коропатницький.
По 1 дол.: Юрко Лис, І. А. Коропатницький, Осип Бойчук, Т. Коропатницький, В. Коропатницький, І. Туз, В. Радиш, А. Петрушак.
По 50ц.: Т. Руснак, І. Гуменюк, П. Галюк, Ілай Гуменюк, п-ні Г. Коропатницька, М. Бокла.
По 35ц.: В. Гуменюк.
По 30ц.: І. Овсянек, І. Мороз.
По 25ц.: Г. Купровський, М Стадник, І. Кульчицький, В. Бойчук (12 літ), Вол. Бойчук (10 літ), М. Грумеда, В. Коропатницький, (13 літ), Ганя Коропатницький (10 літ).
Разом 20.00

Коляда в Борден Саск. — Колядували: Д. О. Лазорко, Д. М. Лазорко, М. Кушнір, п-на С. і М. Дирбалюка.
По 1 дол.: о. М. Подольський, М. Лозук, Ю. Величка, П. І. Бітик, Д. Лазорович, І. Гранат.
По 50ц.: М. Д. Котелко, О. Лазорко
Разом 7.00

Коляда з Гудів, Айтуна, Фенвуд, Гобард і Мелвил. Колядували. п-ни А. Орищак, Е. Кушлай, С. Солтис, п. Ткачук, Кушнір, Гр. Шевчук, Микитюк, Скоробогач, Мартинюк, Козакевич, В. Бурак, С. Пилипів і В. Кіндрачук. — Коней давали: п. К. Павлишин, І. Орищак, Гр. Кушнір о. П. Самець.
По $2.75: Н. Пилипів.
По 2 дол.: о. П. Самець, П. Лисечко.
По 1 дол.: І. Костишин, І. Щурко, В. Пилипів, І. Пилипів, Ст. Ілащ, М. Козій, Д. Козій, Д. Колозінський, І. Козій, М. Мачула, п-ні М. Орищак, Г. Баяс, пані Г. Савчин В. Ветерик, Т. Огризло, Ф. Дідух, Г. Майо, В. Сенюк, В. Савчин, Г. Козакевич, С. І. Микитюк, Я. Чихрун, п. Черепушак, Й. Чихрун, Н. Козакевич, Я. Вівчар.
По 75ц.: В. Солтис.
По 50 ц.: Д. Грегор, Н. Лешко, А. Лозінський, Ф. Терленький, А. Пилипів, В. Панько, Н. Кушлай, Ф. Пилипів, Ю. Гребенюк, Ф. Скоробогач, Н. Юзик, п. Вівчар, М. Романів, І. Софронюк, М. Дебюк, К. Аламовський К. Вівчар.
По 25ц.: Н Гудій, С. Майо, І. Май М. Тимик.
Разом 43.00

Слідуючого дня колядники [illegible] ти з о. П. Самцем на Айтуну, де бу[ло] богослуження. По богослуженню присутні парафіяне зложили коляду на свою церкву, а також і лепто на Собор в Вінніпегу. Жертвували:
Укр. Прав. Парохія в Айтуні 3.00
По 2 дол.: Т Хорищ
По 1 долярови Н. Булич, Т. Нимировський, п-ні Бурянник, п-ні Ф. Бойкович, о. П. Самець, Ф. Трач, М. Сашко М. Ковіль, П. Крик.
По 50ц.: М. Кудрик, С. Ригус
По 40ц.: Н. Небожейко.
По 25ц.: Г. Гринько.
Разом 15.6

Збірка пп. О. Боднарчука і А. Вишневецького в Ст. Кавд. Ман. [в] суму 36 дол.:

А. Вишневецький	10.00
М. Козак	10.00
Олексій Боднарчук	10.00
В. Гаврилишин	5.00
Дмитро Репешка	1.00

В. Дибик, Шумахер, Онт. 5.00
Іван Стасюк, Гонор, Ман. 10.00

ЗБІРКА НА УКР. ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ЧАСІ ЗІЗДУ В САСКАТУНІ

Пані Анна Романович з Ростерн, Саск.	$15.00
Василь Романович з Ростерн	10.00
Юрко Білик, Борден Саск.	10.00
Мих. Райчиба, Прілейт, Саск.	10.00
Тео. Остапович, Тізор, Саск.	10.00
Андрій Воробець, Кридор,	10.00
Антось Марковський, Колонсей	10.00
Василь Сарчук, учитель	10.00
Панна Софія Лирбавка, учит.	10.00
Іван Чайковський, учитель	10.00
Іван Райчиба, Прілейт	5.00
Онуфрій Клюкевич, Мічем,	5.00
Стефан Тимрик, Гемтон,	5.00
Іван Грищук, Саскатун	5.00
Оніфан Лукіянчук, учитель	5.00
Василь Гуцал, Мічем	5.00
Никола й Ірина Курмей Вонда	5.00
Йосиф Ортинський, Верегін	5.00
Король Навальковський, учитель, Ростерн	10.00
Кость Токарчук, Мічем	5.00
Пані Софія Новосад, Саскатун	5.00
Панна Анна Онуфреїв, учителька	5.00
Гринь Марко, учитель	5.00
Панна А. Чепесюк, учителька	5.00
Григорій Косташ, учитель, Гефорд	3.00
Д. Максимюк, учитель	4.00
С. Мисак, Гемтон, учитель	3.00

По 2 дол.: — Пані Юстина Токарчук, Мічем, Іван Стратійчук, Канора, Леон Гордійчук, Саскатун, Іван Хомин, учитель, Анна Трохи, учителька, Ілля Шкавник, учитель, Василь Гавриш, Мічем, Мих. Ортинський, Верегін, В. А. Войціховський, Тарнополь, Андрій Никифорук, Вітков, пані Марія Зварич, Вегревіл, Алта., Іван Грицюк, Кадворт, Василь Запорожан, Ловерна, С. Б. Микитюк, Гу[illegible], Мих. Гринюк, [illegible], учитель.
По 1 дол.: — панна Катерина Пукіш, Ріджайна, пані Марія Будиська, Канора, Онуфрій Сокіл, Петро Семків, учитель, Г. Ф. Савицький, учитель, Петро Сторощук, Мічем, Михайло Черевик, Мікадо, Т. Ясінько, Гемтон, Никола Гриців, Вонда, Ф. Іванишин Кадворт, Павло Мельничук, І. Ф. Грицик, Вонда, пані Н. Стефанишин, Норктон, пані С. Михасів, Мікадо, пані Павлина Клюкевич, Мічем, пані Тетяна Кройтор, Фом Лейк, Мирон Нагірний, Саскатун, Б. І. Сирник, Кридор, учитель, П. Лазарович, Едмонтон, Тео. Золотуха, Мусджав, Г. Шевчук, Ріджайна, Палько Кройтор, учитель, Атанасій Видзяк, Тідор, Іван Вівчар, Мелвил, Г. В. Слюченко, Норктон, Іван П. Кер[illegible], Пино, А. Гавринюк, Давфин, Ман., Леонид Сікевич, Вінніпег.
По 50ц. — пані В. Павлюк, Мічем, пані А. Гаврищ, Мічем, пані А. Басараба, Саскатун.
Разом з Саскатуну $219.50

К. Деменська Амстердам, Саск. 1.00
М. Павлишин, Тармен, Саск 1.00
[illegible], Норктон, Саск 10.00

Збірка п. І. В. Семенюка в Радвей Сентр, Алта.

І. В Семенюк,	1.00
Ф. Юрків	1.00
І. Рудик	1.00
А. [illegible]	1.00
Я Мулик	1.00
Д. Гобанко	1.00
Н. Савчук	1.00
М Мельнико	1.00
І. Каленський	1.00
Н Гарашюк	1.00

ЖЕРТВИ

Зложені на [illegible] п. В Свистуна [illegible] в Едмонтоні.

Н Вишньчук, Роял Парк, Алберта	$25.00
Вал Бойцун	10.00
Н. В. Гливчук	10.00
Петро Зварич	10.00
Ілля Киряк	10.00
Василь Гаврилюк	10.00
Пані Наталія Мельник	10.00
В Паручний	5.00
П-ні Розалія Федорків	5.00
Никола Харук	5.00
В. Никифорук	5.00
А. Батюк,	5.00
Іван Прийма	5.00

По 3 дол.: Петро Василишин, Вол. Ку[illegible]
По 2 дол.: Д. С. Фербей, п-ні Марія Фербей, Іван Семенюк, Іван Никифорук, М Шевчук, С. Мригл[о]д, В Стешин, М Мазуркевич, Андрій Соловій, І Киріяк, Мих Бойкович, Мих Черніявський, п-ні Софія Харук.
По 1 дол. В Овсяник, М. Зюбрик, П. С. Адамець, Г. Фарион, В Зарубій п-ні К Скорп Ю Стечишин, о В Кудрик Г Шевчишин Е Боднарук, І І Воробець, Г Гнітан Е рук, Н Романюк Й. Фідович, Н На[illegible] З сіїбіда, В. Г. Чумер, Г Михайлюк Антоній Зварич Парася Зварич, С Грегорій, Й. Ясенчук, Павло Томчук, Павло Мельник, Г В Кущ, Н Н. п-ні М. Михайлюк, др. П. Верхомін о. Т. Д Волохатюк, Іван Гнітан Іван Данилович, п-на Марія Брицик, Вол Мацюк Петро Шевчук Ксені Кузик, Г. Гунчуляк, О. Слівінський Мирон Ткачук, Іван Гунчуляк, Дмитро Ст[illegible]мандик, Олекса Чернецький, М Беренда, Іван Воєвідка, Іван Процишин Марися Угринюк С Невчас, П Гараннюк, О. Шевчук, п-на Чемчук, Павло Закус, Іван Зварич, Ілля Мазуркевич, Василь Челядин, п-ні Челядин п-на С Никифорук, пані Христя Адамець, панна Е Невчас, пані Косташ П Лазарович
Кромі повисшого п. П. Мельник з Едмонтону передав від слідуючих:
І. Фербей, 2 долярп
По 1 дол В Чоботар, Д Юльчак, Никола Бабюк, Никола Марцин, К. Пиндюк, Т Кархут, П П Мельник, Мих. Гринівка, п-ні Мотря К[illegible], Доня Гнідан, Дан. Карашевський, п Михайлишин, Т Гаврилюк, Іван Сазимандик.
По 25ц. Лука Палегойкий і Н П
Разом з Едмонтону $221 50
(Дальше буде)

Православний Календар
НА РІК 1928
ЛЮТИЙ.

16 Ч. Симеона й Ан.
17 П. Ізидора
18 С. Агафії

19 Н. Масоп. Вукола
20 П Партенія
21 В. Теодора Стр.
22 С. Никифора
23 Ч. Харлампія
24 П. Власія, Всевол.
25 С. Мелетія

26 Н. Сироп. Март.
27 П. Авксентія
28 В. Онисима
29 С. Памуха

БЕРЕЗЕНЬ.

1 Ч Теодора
2 П. Льва, папи
3 С. Архипа, Теод.

4 Н. 1 Посту. Льва еп.
5 П Тимотея
6 В СС Муч. в Е.
7 С. Полікарпа
8 Ч. 1 і 2 н. г. Ів. Хрестителя
9 П. Тарасія еп.
10 С Порфірія

11 Н. 2 Посту [illegible]
12 П Власія Пест
13 В. Касіяна
14 С. Евдокії
15 Ч Теодота,

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Ан Кренкевич, Гемтон, Саск	1.00
М. Бердд, Хайей, Алта	.50
Григорій Гнідан, Запате, Алта	1.00
Іван Габраш, Гефорд, Саск	.50
Микола Порайко, Вегревил Алта	.10
В. Гаврилюк, Вегревил, Алта	.60
С Грегорійчук Вегревил, Алта	.60
Василь Гарасюк Вегревил, Алта	.10
М Кушкевич, Торонто Онт.	1.00
Свящ Т. А. Горб'в, Гейнин, А	1.00
П. Думанський, Тізор, Саск	.60
П. Стадник, Вайта, Ман	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ
НА РІК 1928
ЛЮТИЙ.

15. Середа. **Стрітення Господнє:** Всепошне. Утр. Єв. Лук. II.: 25—32. Літ.: Ап. Жид. VII.: 7-17; Єв. Лук. II.: 22-40.
19. Неділя Мясопустна: Голос 3. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. 1. Коринтян VIII : 8 -13 і IX.: 1—2. Еван. Мат. XXV. 31—46.
26. Неділя Сиропустна: Голос 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 1 -12. Літ. Ап. Римлян XIII.: 11—14 і XIV.: 1—4. Еван. Мат. VI.: 14—21.

БЕРЕЗЕНЬ.

4. Перша неділя Посту: Голос 5. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. Жид. XI.: 24—26, 32—40 і XII.: 1—2. Єв. Івана І.: 43—51.
11. Друга Неділя Посту: Голос 6. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. Жид. І.: 10—14 І.II.: 1—3. Єв. Марк. II.: 1—12.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЛЮТОГО, 1928. ЧИСЛО (49) 4

ПАПСЬКА ЕНЦИКЛІКА.

Римський папа видав з початком року послання, яке звуть енциклікою. Послання видане з нагоди недавних переговорів представників англіканської церкви з представниками римо-католицизму. В англіканській церкві є партія, яка стремить до єдности з Римом. Ся партія готова була визнати номінальну власть римського папи з тим застереженням, що папа не може за богато мішатися в справи англіканської церкви. До порозуміння не прийшло тому, що Рим вимагав цілковитого послуху папі, признання непомильности папи, приняття латинської мови в відправах і т. п.

В своїм посланню папа повторив стару байку про те, що папи є наслідниками св. Петра і заступниками Ісуса Христа на землі, — що всі християне, які не признають папи, є еретики, та що вони мусять покаятися і признати, що провинилися перед Богом через відступництво від Риму, — та що лише католицька церква має власть проповідувати правдиву науку Христа. В посланню папа підніс, що лише католицька церква є християнською церквою, значить, що всі ті християне, які не признають папи, не можуть навіть рахувати себе християнами. Одним словом Бог і правда і спасення і ласка Божа, все те є лише в Римі, в папській шкатулці.

Наслідок тої папської енцикліки такий, що в англіканській церкві раз на завжди пропала думка поєднання з Римом, а в християнськім світі, взагалі, утвердилось переконання, що Рим хоче, щоби всі християне припали до папського пантофля в рабській покорі і признали папу ідолом.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД ПРИЗНАВ КЕДРОВСЬКОГО.

Апеляційний суд в Ню Йорку видав остаточне рішення в процесі Івана С. Кедровського, архиепископа російської православної церкви, признаного большевицьким урядом. Кедровському признано право правити російськими православними церквами в Злучених Державах.

Сей вирок відсунув від заряду церквами митрополита Платона Рождественського. Він також признає, що святійший синод у Москві, який признають большевики, є правним зарядом російської православної церкви.

ЧЕХІЯ І РИМ.

Чехословаччина від двох літ вела гострий спір з Ватиканом себто з дипльоматами папи римського. Було більше причин сего спору, але найважніща ся, що чехословацький уряд підпирає чеську національну церкву, яка утворилась по війні і до якої перейшло досить богато католицьких священиків разом з вірними. За те, що чехословацький уряд признав сій церкві такі самі права, які мала католицька церква, прийшло до спорів між Ватиканом а чехословацьким урядом. А коли перед двома роками відбулась урочистість в честь Івана Гуса і коли в тій урочистости взяв участь чехословацький уряд з президентом Масариком, сей спір так загострився, що папський нунцій виїхав з Праги, а чехословацький посол виїхав з Ватикану.

Недавно прийшло між Ватиканом і Чехословаччиною до порозуміння, силою якого чеський уряд буде предкладати Ватиканові своїх кандидатів до заіменовання їх єпископами. Також Ватикан зобовязався поділити всі дієцезії відповідно до границь Чехословаччини, бо дотепер було таке, що деякі части Чехословаччини належали до дієцезій чужих епископів, особливо словацькі католики підлягали владі мадярських епископів так, як се було перед війною. Від тепер сего вже не буде. З огляду на сю угоду, бувший нунцій Мармаджджі вертає знову до Праги.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

БОРОТЬБА ПРОТИ ПЛАТОНА.

У російській місії в Америці, ну і в Канаді, ціле безголовля. Нема, здається, такого російського епископа в Америці, який не був би виклятий одною чи другою партією. Деякі з них навіть ексомуніковані. Так, приміром, митр. І. Кедровський ексомунікований митрополитом Платоном Рождественським, а сам митрополит Платон Рождественський також визнаний неправним і заборонений в священослужінню Карловацьким Синодом Заграничих Російських Епископів.

В наслідок постанови сего Синоду до Ню Йорку прибув з Сан Франціско архиепископ Аполінарій, як призначений тимчасово керуючим російською місією. З його приїздом до Ню Йорку там зміцнилася боротьба проти Платона. Архиепископ Аполінарій зібрав богато прихильників і ними вже винайнято помешкання під нову, що тепер організується, російську православну церкву.

Одночасно з тим митрополит Кедровський відібрав судовою дорогою від Платона еміґрантський дім, який до сього часу був у володінню Платона. Сей дім є в Ню Йорку на 14 вулиці. В домі є домова церква.

ШУКАВ ЗА ГОЛОВОЮ.

Дивний випадок стався в Парижі. Один чоловік переходив вулицю і впав під колеса автобусу, який несподівано надіхав. Колеса автобусу зовсім відрубали йому голову так, що вона впала дальше від тулову. Яке-ж було здивовання людей, коли чоловік без голови встав і руками так вимахував, гей-би шукав голови. Зробивши кілька кроків, упав він на землю і вже не рушався.

КУХАРКИ ПОЛЬСЬКОГО КСЬОНДЗА КУПИЛИ ГР.-КАТ. ЦЕРКВУ.

З Вілмінгтон, Дел., Злучені Держави, доносять, що кухарки польського ксьондза, Яна Ґульча, пробоща римо-католицького костела св. Гедвіґа (одна кухарка називаєсь Анна Шулявська), купили на ліцитації (шеріф сейл) тамошню греко-католицьку церкву. Заплатили за ню 5 тисяч долярів.

ЖЕРТВА ЗАБОБОНІВ.

В селі Доброва, в Польщі, захорувала селянинови мала дівчина. Хотів він поклйкати лікаря, але сусіди відмовили і він покликав ворожбита, сільського вівчаря.

Ворожбит приказав висмарувати дівчину баранячим лойом, привязати до дошки і так з нею тричі обійти цегольню, що й зроблено. Ще мали дівчину всадити в розпечену піч на три мінути, але в пору наспів сільський учитель і збавив її від смерти.

ЖИД МОВЧАВ 30 РОКІВ.

В Чорткові (Галичина) помер в домі чудотворного рабіна т зв. „шойсік" — то є „чоловік, що мовчить". Сей цікавий собою Жид є знаний не лише в Польщі, але й за границею. Колись був дуже маючим купцем та торгував стрільним порохом. Коли перед 30 роками раз чогось посварився з жінкою, крикнув: „А щоб ти згоріла!" Кілька годин по сім проклоні вибух порох, що наробив великої шкоди. Склеп був цілком знищений, а жінка і дочка купця згоріли в огні. Нещасний Жид бачив здійснення свого проклону. Пішов до чудотворного рабіна в Чорткові просити, щоби за гріхи наложив не него покуту. Рабін заявив, що язик, який вимовив такий страшний проклін, повинен мовчати. Тяжка була покута, але каючийся Жид додержав її і мовчав 30 років, а дні і ночі пересиджував в божниці. Лише на один вийнмок в тій покуті позволив йому рабін: о 12 годині в ночі „шойсік" висказував у двох, трох словах свої бажання. Хоч по кількох роках покути рабін дарував йому решту кари, він мовчав дальше.

Грішний Жид оставив цінні рукописи, які вислано до научних архівів в Берліні.

(„Н. Є.")

ОФЕРТА ДО КІНЦЯ ЛЮТОГО.

Почавши з Новим Роком, „Вістник" виходить два рази на місяць — кождого 1-го і 15-го — і коштує на рік в Канаді $1.50, а за границею $2.00.

З нагоди такої зміни оголошуємо слідуючу оферту:

Кождий, хто пришле ЦІЛОРІЧНУ передплату на „Вістник", отримає, як премію, календар „Рідна Нива" або календар „Українського Голосу" на рік 1928.

Кождий, хто пришле ДВОРІЧНУ передплату на „Вістник", отримає, як премію, календар „Рідна Нива", або календар „Українського Голосу" на рік 1928 і книжку „Єзуїтська Преподобниця".

Користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині!

THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

ЗМІНА АДРЕСИ.

При зміні адреси не забудьте подати свою стару адресу.

ЩЕДРІСТЬ.

„Продавайте достатки ваші і подавайте милостиню"... (Лука XII: 33).

Нам нераз доводиться стрічати людей, які поза свою власну особу і свої власні интереси нічого не бачуть і живуть тільки для себе. Протилежні до них є люде, які більше живуть для добра своїх ближніх, для загалу, чим для себе, які загальні справи ставлять вище від своїх особистих справ, та які є щедрими у всяких громадських чи народних справах. Бачучи одних і других, у нас мимоволі збуджується відраза до перших, а любов і пошана до других. Буває се тому, бо діла їхні — і перших і других — самі домагаються або відрази, або любови. Наша совість, яка є справедливим судією у всіх справах нашого життя, говорить нам, що не добрими є ті, які живуть лише для себе та свого жолудка, а противно гарними і добрими є ті, які живуть також для других.

До перших мусимо зачислити людей лакомих та таких, які не розуміють цілн свого життя, а до других — людей богатих у християнські чесноти, а передовсім у чесноту щедрости, бо вони роздають нераз і труд і майно для добра своїх ближніх і на славу Божу. Щедрих людей всі поважають і люблять; через нашу щедрість ми нераз можемо отворити закаменіле серце твердого недовірка, який зрозуміє, в наслідок нашої щедрости, висшість християнського духа, та навернеться до громади Христа.

До тих, що труд свій віддають для добра ближніх, треба зачислити всіх людей, які посвячують себе для загальної справи, — себто всіх народних робітників. До таких належать великі мужі і пророки в Старому Завіті, а у новому великі і знатні подвижники Христової науки і ґенії людства. До тих знов, які майно роздають убогим, зачислити треба також всіх тих, які жертвують на народні цілі, та які підпомагають кожде добре діло.

Щедрих трудами чи майном Бог любить і милує. Першим додає Бог сили і здібности, щоби могли віддати труд свій для добра ближніх, а другим подає засоби, щоби могли виконувати добрі діла, бо „Бог має силу збогатити всякого благодаттю". (II Кор. IX: 8). Знаємо добре, як то Господь Бог наділяв великих людей в Старім Завіті всякими здібностями, щоби їм допомогти краще віддати себе для услуг свого народа. Йосиф має дар вияснювати сни, через що осягає високу гідність і уряд, силою чого ратує свій нарід від голодової смерти. Мойсеєви дає Господь дар творити чуда і силу, щоби на становищі провідника свого народу міг краще виконувати свої обовязки. Давидови, малому і незамітному, дає Бог силу побороти Голіята, а відтак дає здібности укладати глубокі змістом псальми, щоби у вибраному народі розбудити побожність до Творця. Соломонови Бог посилає глубоку мудрість на те, щоб сей звеличав Господа, а пророкам дає дар віщовання, щоб ті навертали нарід з дороги неправди і затримали віру в одного Бога.

Жетволюбивих Господь збогачує так, що хоч вони дають жертви і милостиню, то все остає їм стільки, скільки їм потрібно. Через се жертволюбиві люде не біднїють, а радше біднїють ті, які є скупарями, лакомими і ненаситними.

З вище наведеного бачимо, що Господь любить щедрих, а Сам Ісус Христос, Божественний Спаситель казав: „Продавайте достатки ваші і подавайте милостиню" (Лук. XII: 33). Иншими словами, учив Він нас бути щедрими супроти наших ближніх. Коли чоловік настільки зрозуміє науку Сина Божого, що достатки — майно своє буде жертвувати на те, щоби помогти ближнім своїм, то сим найкраще докаже, що він направду любить свого ближнього. Ми повинні поступати після науки Ісуса Христа, Який обіцяв нагороду у вічному життю всім тим, які підуть за голосом Його. Отже хоч через щедроту супроти наших ближніх ми утратимо деякі скарби сього світа, то натомісць осягнемо великі скарби на небі, бо Христос наказував: „Усе, що маєш, продай та роздай убогим, а матимеш скарб на небі"... (Лук. XVIII: 22).

Чоловік з природи бажає бути щасливим. Всякий чоловік змагає до щастя і в ріжних поняттях зображує собі своє щастя. Є такі, що чуються щасливими, коли вони ситі, инші, коли можуть вдягнутися в прекрасну одіж, ще инші, коли є героями дня, коли про них всякий говорить і т. п. Але найбільше є таких, які своє щастя добачують в тому, щоби посідати богато майна і грошей. Однак ніхто ще не найшов і не найде чоловіка богатого, а заразом і щасливого. Хоч нам з боку на вигляд буде видаватися, що такий то маючий чоловік є щасливий, то колиб ми могли поглянути в його душу, ми побачилиб, як йому далеко ще до щастя. Христос, як правдивий Бог, бачив серця заможних людей, бачив, що вони ідуть противними шляхами, ідуть в обійми злого духа і Він кликав до них: „Не можете служити Богови і мамоні" (Лук. XVI: 13). Хто хоче бути дитиною Бога, мусить служити Йому, а станеться се тоді, коли чоловік зверне свою увагу не на майно і золото, але на Бога і Його заповіди.

Люде, які матеріяльні добра уважають за ціль свого життя, а всіми иншими справами легковажать — не осягнуть нагороди від Бога, бо „лекше верблюдові крізь ушко голки пройти, ніж богатому в царство Боже ввійти". (Мат. XIX: 24). Всякий, хто вганяє за маєтком, є захланний, заздрісний, він ненавидить кождого чоловіка, якому трохи краще живеться, як йому. Длятого Син Божий радить молодцеві: „Іди, продай, що маєш і дай убогим". (Мат. XIX: 21), бо хоч сей молодець і знав закон Божий, то все таки, щоб бути звершеним, Христос велить йому усунути головну перепону на дорозі до совершенности — а то любов матеріяльного добра.

Майно не сміє бути одинокою ціллю нашого життя, однак се не значить, що майно є злом само в собі. При помочі майна можна зробити богато добра, — чи то бідним помочи, чи хорих поратувати, чи на якусь народню ціль дати.

Сам Христос похвалював щедрість. Коли бідна вдовиця кинули у церковну скарбону дві лепти, Спаситель сказав, „що вдовиця вбога ся більш усіх вкинула", (Лук. XXI: 3), а се тому, бо вона віддала на добрі цілн все своє майно. Між жертвуючими було богато, які далеко більше кидали у скарбону як та бідна вдова, але вони кидали лише частину свого майна, а вдова кинула все, що мала. Господь Бог бачить не лише жертву, але також і щирість з якою жертва віддана, не лише руки наші, але і серце, отже і після щирости нашої дасть нам нагороду.

За часів Ісуса Христа було богато таких людей, які, коли давали милостиню або на яку ціль жертвували, хотіли щоби їх діла всі бачили, а часто самі голосно сим величалися. Де лише трафилась нагода повеличатись своєю „щедрістю", вони се робили. Таких людей не бракує і в наших часах.

Спаситель наш їх осудив. Він научав не творити добро для марної слави, бо кожде діло творене задля марної цілн є марним. Длятого Він кликав: „Остерігайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили... коли подаєш милостиню, то не трубя в трубу перед собою, як роблять лицеміри... щоб здобути славу у людей". (Мат. VI: 1-2).

Отже будьмо щедрими, помагаймо нашим ближнім, даваймо жертви на ріжні цілн із щирого серця, ізза нашого християнського обовязку, а не на те, щоб себе показати перед людьми. Краще буде наше діло, коли ми будемо творити його задля самого діла, а не на те, щоби нас величали.

Людина з природи відчуває потребу товариського життя. Чоловік лише на найнизшому щаблі культури жиє сам для себе. А культурний чоловік шукає товариства, гурту, організації і спільними силами творить життя, удосконалює його, опановує сили природи, поступає вперед на всіх ділянках життя. А товариське життя тільки так довго тревае, як довго заховується засаду: не роби другому, що тобі не миле, а роби те, що добре і хосенне для других. Иншими словами будь щедрий.

Чоловік нещедрий — се скупар. Такий чоловік ніколи не може здобутися на добре діло. Через лакімство і скупість він часто кривдить других. Через те лакомі і скупі все неспокійні, все трівожаться, а думка у них одна: зібрати як найбільше майна, в який би то спосіб не було, аби тішитися його посіданням. А се не є наша мета. Ми повинні не тільки самі жити, але також давати можність жити другим. Ми не сміємо кривдити других: „Хто кривдить убогого, щоб умножити своє богацтво, той віддасть ще богатшому й збідніє". (Прип. Сол. XXII: 16). Яке марне є богацтво. Чоловік мусить все лишити на сім світі в годину смерти. Ізза маєтку свого тремтить чоловік ціле своє життя, через жадобу збогатіти заподіває кривду своїм ближнім, задля маєтку забуває на Господа Бога — а на кінці оставляє маєток на землі і стає перед суд! Ми повинні добре над сим застановитися, щоб не запропастити душі своєї задля мамони. Коли би люде вглублялися у правди Христової науки, а що найважнійше, коли би жили після сеї науки, то ставалиб все кращими, і благороднійшими та зближалисяб до свого Отця, що на небі.

„Світ перейде і хотіння його", а лише ті будуть жити вічно, які „чинять волю Божу" (Соб. Післанн. Ів. Богосл. II: 17). У сих словах міститься наука для нас. Богацтво, почести, маєтки, золото і т. и. все се тільки дочасне. А люде повинні дбати не про те, що красить наше тіло, а про те, що прикрашує душу. І тіло і все, що належить до нього, останеться тут, а у друге, вічне життя перейде душа, отже дивімся, щоби придбати скарбів для душі, якими є християнські чесноти, а одною з них — щедрість.

Богато людей, які гонять за богацтвом, не уважають щедрість за чесноту. Вони не тільки що тратять одну з християнських чеснот, але попадають в ще більші гріхи, занапа-

(Закінчення на стороні 7-ій.)

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

З кухні увійшла господиня дому і принесла перекуску.

— Ану-те на бік з вашими книжками, — каже вона. — Книжки книжками, а їсти треба.

— Що там їда, кумо, — каже Гнідий. — Ми тут таке читаємо, що й про їду забули.

— Ну, сього я не сказав би, — каже жартом Чернецький. — Я, знаєте, придержуюся того, що в церкві читають: „Чоловік жиє не тільки духом святим, але і хлібом".

— Гов, сусідо, — сміється Степовий. — Ви перекручуєте. В церкві не так читають, як ви кажете, а ось так: „Чоловік жиє не тільки хлібом, але і духом святим".

— А мені здається, що ви оба перекручуєте, — каже їм Гнідий.

— Хоч би і так, то нам можна, — каже Чернецький, — бо ми сього не вчилися. А ось униятські священики хоч і вчилися історії про унію, то так її тепер перекручують, що тільки сяд тай плач.

— Видно, що не дурно пересиділи 20 років у школі, — каже Гнідий. — Навчилися добре крутити...

По перекусці Чернецький взяв знов до рук книжку і промовив:

— Ми тільки що скінчили читати вступ до книжки, а тепер приступимо до першого розділу, який починається на стороні 9-ій...

— А про що в нім пишеться? — питає цікаво Гнідий.

— Про відносини між церквою українською і церквою римською. Автор старається доказати, що коли Українці приняли християнство за Володимира Великого, то приняли і католицьку віру. Пробує се доказати тим, що в часі, коли Русь приняла від Греції християнство, між церквами грецькою і римською остаточного розколу ще не було, та що нібито царгородська церква підчинялася тоді римському папі, як голові цілої християнської церкви.

— Воно в дійсности так і було, — перебив Чернецькому Степовий. — Розкол між церквами східною і західною стався в році 1054. Значить, до того часу церкви східна і західна були в злуці і визнавали одного папу, отже обі були католицькі. А що хрещення Руси відбулося в році 988, значить 66 років перед схизмою, то ясно, що Русь охрестилася в вірі католицькій. Чейже сего факту ніхто не годен заперечити.

— А що? — каже Гнідий до Чернецького. — Кум Степовий загнав вас в кут, з якого ніяк не вийдете.

— Вам тільки так видається, — відповів Чернецький. — Історичні факти зовсім що иншого говорять. Я не думав сього питання в наших дискусіях порушувати, але коли ви бажаєте, то ми можемо і над сим застановитися.

— Я думаю, що ми повинні се зробити, — відповів Степовий. — Для мене се питання являється дуже важним, бо коли український нарід, принимаючи християнство, приняв католицьку віру, то яким ви правом можете називати православну церкву рідною церквою українського народу? Ну, а коли український нарід приняв дійсно православну віру, то в такому разі...

— Ну, що в таком у разі? — підхопив Чернецький. — Чому не докінчуєте?

— Та нехай, докінчу опісля. А ви краще представте свої арґументи на доказ, що український нарід не приняв католицької віри.

— Добре, най буде і так, — промовив Чернецький. — Отже уважайте: історичним фактом є, що папа римський вносив роздор і непослух в організацію християнської церкви вже в самих початках її організованого життя: він не слухав розпоряджень вселенських соборів, які зобовязували всі християнські церкви і всіх патріярхів, заводив на свою руку зміни в правдах віри, вивисшав себе понад других єпископів і ширив ересь. За таке його поведення він був строго осуджений вселенським собором, котрий відбувся в 692 році. На тім соборі були також представники від папи Сергія І. Сей собор, між иншим, строго осудив примусовий целібат духовенства, який завела в себе римська церква, і потвердив рішення четвертого вселенського собору, що римський папа і патріярх царгородський є собі рівні. Представники папи підписали протокол собору на знак своєї згоди на всі ухвали, які на нім запали, але папа помимо того не підчинився розпорядженням собору і, заказавши оголошувати їх в підчинених йому церквах, продовжав дальше свою політику. В сей спосіб папа зробив перший крок до розламу між церквами східною і західною — розламу, за який відвічальність паде на церкву західну, а не східну.

— Дальше в 867 році відбувся собор східних патріярхів, який, розглянувши хибні звичаї та науки римської церкви, осудив їх як еретицькі і екскомунікував папу Николая І. Важнійші причини, які спонукали згаданий собор до такого кроку, були отсі: 1. Римська церква наказувала постити в суботу; 2) завела примусовий целібат духовенства; 3) не признавала права священикам доконувати миропомазання; 4) що найважнійше, самовільно додала до Символа Віри („Вірую") слова „і Сина" (в католицькій церкві „Вірую" через те виходить так: „І в духа Святого, що від Отця і Сина походить) і сим пішла проти постанови другого вселенського собору, який Символ Віри уложив.

— В 879 р. був відновлений в Царгороді перерваний собор з 869 р., на котрий знов прибули папські делегати. Сей собор викляв (екскомунікував) всіх тих, які самовільно і проти рішення вселенських соборів додавали будь що до Символа Віри. Папа римський знов не підчинився ухвалам собору і тим самим став другий раз виклятий зі складу вселенської церкви.

— Послідну пробу опамятати західну церкву й направити її на правдиву дорогу зробив патріярх Михайло Керулярій. В 1053 році він написав разом з болгарським митрополитом листа до західної церкви, в якім вказував на хибність науки і поступовання папи. Коли папа і сим разом не покаявся, царгородський патріярх скликав собор, на який прибуло около тисячу єпископів і священиків і сей собор проголосив в 1054 році третє з ряду викляття папи і римської церкви.

— Отже тепер вам буде ясно, яку віру приняв український нарід за князя Володимира Великого. Охрещення Руси сталося в 988 році то є 296 років після того, як папа римський був вперше осуджений собором в 692 р., 121 років після того, як він був виклятий перший раз в 867 році, а 109 літ після того, як папа був виклятий другий раз, в 879 році. Говорення, отже, що український народ приняв в 988 році віру католицьку є чистим баламуцтвом і ложею. Що-ж до 1054 року, на який ви покликуєтеся, то в нім тільки закінчилася остаточна проба зі сторони східної церкви навернути римську церкву до правдивої соборної апостольської церкви.

— Володимир Великий і весь український народ приняв християнську віру з Царгороду, **отже приняв таку віру, яка тоді там була,** а саме віру православну. Ось що каже про се сам Володимир Великий: „Въспріялъ есмъ святое крещеніе отъ грецьскаго царя и отъ Фотія, патріярха царегородьскаго" (Історія України, том III., стор 285, вид. 2). Чи треба ще більшого доказу, яку віру приняв український нарід? Не малої ваги є також факт, що через кілька перших століть християнства на Україні єпископами і митрополитами були майже виключно Греки, **яких посилав туда царгородський патріярх**, а він чей-же не посилав туди католиків, тільки православних, бо сам був православний.

Чернецький відітхнув і поглянув на Степового.

— Ну, що ви думаєте про се? — спитав його.

— Не знаю, — відповів той, — чи факти, які ви подали, є правдиві?

— Так, — відповів Чернецький. — Все се можете знайти в церковній історії. Впрочім немало світла кидає на се питання сам єпископ Ліковський, автор сеї книжки. Він також старається доказати, що Українці приняли католицьку віру, але так в своїх „доказах" заплутується, що доказує якраз те, що старався опрокинути. На 3-ій стороні читаємо:

„Був колись час, коли Русь узнавала єпископа римського головою цілої Церкви і доперва настав в **початках XVI** цілковитий роздор між Римом, а руською Церквою".

Але на 9-ій стороні читаємо таке:

„Руська церков була основана в часі єдности і злуки Царгороду з Римом і витревала в ній аж по конець **XI віка,** мимо того, що царгородський патріярх Михайло Керулярій попав в схизму."

Отже на 3-ій стороні читаємо, що роздор між „руською церквою" і Римом мав статися аж в **XVI віку,** а на стороні 9-ій читаємо, що він стався ще в XI віку, отже о 500 років скорше. Котра дата правдива? А крім того погляньмо, як та „єдність" між „руською церквою" і Римом на ділі виглядала:

„Руська церква не зриває з Римом мимо того, що і наслідники Михайла Керулярія (царгородський патріярх) позіставали в схизмі, хотяй і дальше приймає митрополитів з Царгороду." (Сторона 10).

Цікаво та злука „руської церкви" з Римом виглядала, дуже цікаво. Була злука, „руська церква" визнавала папу римського головою церкви, а поза се **„дальше приймає митрополитів з Царгороду"**.

— Я бачу, то справа представляється зовсім не так, як я думав. Чи будемо читати дальше?

— Ні, мені до дому пора, — відповів Чернецький. — Чи зможете прийти до мене оба в неділю? Будемо продовжати.

— Добре, прийдемо.

(Дальше буде).

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

ПО ДІЛАХ ТРЕБА СУДИТИ.

Найдорощим скарбом народу — се свобода, самостійність. Українська Православна Церква, будучи рідною церквою українського народу, працює в тому напрямі, щоби Українці, як нація, були самостійні, щоби мали свою державу. Між Українцями є ріжні церкви і церковні організації, але жадна з них не піклується національним добробутом українського народу так щиро, як робить се Українська Православна Церква. Тому вона й є національною церквою українського народу.

Але дехто може подумати: Те саме говорить про себе і греко-католицька церква. Вона також називає себе рідною церквою українського народу, вона також запевняє, що вона дбає про добро й інтереси українського народу, вона також претендує бути національною церквою українського народу. Що більше, те саме, хоч і не тими словами, говорять про себе церкви московська і протестантська, які за всяку ціну стараються — перша затримати, а друга поширити свої погубні впливи на український нарід.

Отже ставляться перед нами питання: Котра церква говорить про себе правду, а котра ні? Котрій треба вірити, а котрій не треба вірити? По чім маємо судити, котра з них є дійсно рідною, національною церквою українського народу, а котра ні?

Ісус Христос сказав: „По ділах ваших будуть судити вас", — Не по тім, що ви говорите про себе, не по тім, як ви представляєте себе, а по ділах ваших будуть судити вас.

По ділах, отже, треба судити і ті церкви та церковні організації, які претендують бути для українського народу рідними, близькими, всеспасаючими.

— — — — — — — — — —

Українська Православна Церква має за собою історію. Її історія є така давна, як давним є християнство на Україні. Історія каже нам, що Українська Православна Церква була завсігди носителькою освіти і культури між українським народом. Вона будувала й утримувала шпиталі і школи, вона поширювала між народом друковане слово, вона підтримувала в народі національну свідомість.

Не диво, отже, що вороги наші, Польща і Москва, стараючися поневолити нас, добирались перш всього до нашої Церкви. Вони добре знали, що так довго, як український нарід має свою рідну, від нікого незалежну церкву, яка плекає в нім любов до всього рідного, — до мови, до пісні, до історії, — так довго неможливо його поневолити. І вони старалися за всяку ціну хоч знищити, хоч опанувати Українську Церкву, в результаті чого Польща силою накинула Українцям унію, а Москва силою підбила Українську Православну Церкву під московського патріярха.

В Історії України богато пишеться про те, яку важну ролю відограла Українська Православна Церква в культурно-національнім життю українського народу, головно в часах його лихоліття.

В наслідок злуки Польщі, Литви і України під одним королем (Люблинська унія, 1569 року), українське національно-культурне життя стало дуже занепадати і українській нації грозила цілковита заглада. Але на дорозі до національно-культурної смерти українського народу стояла його церква — Церква Українська Православна.

Ось що пише про значіння Української Православної Церкви для української нації в тих часах наш славний історик Михайло Грушевський:

„Релігія, се прапор національности в тім часі; боротьба віри православної й католицької, се боротьба культури русько-візантійської й польсько-латинської. Церква се предмет особливої уваги й опіки української суспільности, заразом **показчик її національної сили й значіння, пульс її національного життя, її діяльної енергії.** (Культурно-Національний Рух", сторона 23).

Отже в тих часах **„Православна Церква була единим національним представительством української народности — вона була її НАЦІОНАЛЬНИМ СТЯГОМ, а заразом головною опорою національної культури".** (Історія України, стор. 219).

Польща добре розуміла, яке значіння мала Українська Православна Церква для українського народу і тому почала нищити її зі всеї сили. Одним зі способів нищення Української Православної Церкви було заведення унії, — тої унії, яку тепер хоче дехто зробити українською національною церквою.

Але український нарід сильно боровся проти унії, бо перейти на унію значило і значить те саме, що відразу відречися свого народу і перейти на службу ворога. Ось що читаємо про се в історії:

„Православна Церква була національна церква пригнетеної народности, вона була її **одинока національна інституція і відриватися від неї значило відриватися ВІД СВОЄЇ НАРОДНОСТИ".** („Культурно-Національний Рух", стор. 47). Бо хто відривався „від единого українського церковного ґрунту, той приеднувався до культури польської і відривався від української народности". (Історія України, стор. 219).

Треба отже признати, що коли Польщі не вдалося цілковито опанувати український нарід і заразити його погубними впливами унії, то сталось се тільки завдяки Українській Православній Церкві, яка була тоді, як говорить історія, одинокою українською національною інституцією і яка завзято боролася проти ворожих наступів на український народ зі сторони Польщі.

Українська Православна Церква боролась подібно і проти другого ворога українського народу — поти Москви. І **хоч** Москва з часом заволоділа нею і підчинила її під свого патріярха, то і тоді ще Українська Православна Церква через довгі-довгі роки піддувала в серцях своїх вірних ту іскру національної свідомости, яка підчас всесвітньої війни розгоріласяу полумінь національного відродження.

Так, Українська Православна Церква показалася в минувшині дійсно рідною, дійсно національною церквою українського народу. Такою вона є і тепер. Вона і тепер боронить український нарід перед його ворогами, вона і тепер поширює між своїми вірними національну свідомість, вона і тепер працює в тому напрямі, щоби Українці, як нація були самостійні, щоби мали свою державу. Дасть Бог, що праця її і її вірних дітей увінчається успіхом Богові на славу, а українському народові на користь.

Марія і Марта.

(Лук. X: 38-42).

Сегодня в Марти і Марії
Щаслива днина радісна,
У їх хатинонці малій
Витає милая весна.
Чому-ж так радісно сестрицям
У їх хатинонці малій?
Чому ясніють їхні лиця,
Веселість сяє з їх очей?
Чи може хвилю любу-милу
Сей день сестрицям пригадав?
Чи вістоньку яку веселу
Від роду хто їм передав?
Не тим сіяють їх оченька,
Що згадують щасливі дні.
Не тим радіють їх серденька,
Що брат здоров на чужині.
У них велике нині свято
І радісний, щасливий, день —
Бо загостив у їхню хату
Той, що підняв святий огень.
Бо увійшов у їх пороги
Той, що зняв полумя святе
І на нові повів дороги,
Що з Ним до щастя дух іде.
Бо загостив у їх хатину
Той, що в Нього слова життя
(Бо сам Він вічний, без почину),
Той, що життю вказав путтє.
Тому радіють сестри нині
І Гостя раді привитать

В своїй біднесенькій хатині —
Зі серця щирістю опять.
І Марія в ногах у Нього
Усіла, як щораз сливе,
І слова слухає живого,
Що з уст Спасителя пливе.
А Марта? І вона бажає
Пошану Гостеві дати,
І пильно, як вона се знає,
Огнища стала берегти, —
І на обід ладна' Христові
Пструків смачних та ще й коржів.
А Марія огнем обнови
Ввіймається від Божих слів.
І Марті жалісно вчинилось,
Що мусить поратись сама,
Що все за нею залишилось, —
І мовить до Христа вона:
„Чи, Господи, не буде годі,
Що Марія на мене все здала?!
Скажи її, щоби в заході
Мені хоч трохи помогла."
Озвавсь тоді Ісус та промовляє:
„О Марто, Марто! Вір мені!
Про неодно журба тебе зїдає,
Одного-ж треба людині.
Марія-ж добру вибрала частину,
Що і в найтяжчую життя
Від неї не відніметься годину,
А завжди вкаже їй пуття."

Т. Дмитренко.

ПОМОЖІМ САМИ СОБІ.

Коли ми самі собі не поможемо, то чужі нам не поможуть! Се знає кождий свідомий Українець. Рівнож се є відоме кождому свідомому Українцеві, що коли де чужі нам помагають, то вони сподіються з тої своєї помочі в сотеро скористати.

Український Православний Собор в Вінніпеґу є нашою народньою інституцією і мусить опертися тільки на силах українського народу, щоби відповісти свому завданню на полі релігійнім. Обовязком кождого свідомого Українця є зложити хоч би найменшу лепту на сплату довгу, який ще тяжить на Соборі. — Жертви слати до:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Дальше).

Богато з тих, що записались в Печерську парохію були мешканцями центру міста Київа. Вони склали з себе другу українську парохію й прохали у влади храму в осередку міста Київа. Їм дано прекрасний Андріївський Собор. Епископ Назарій та його прибічники вже різко запротестували проти сього, предявили якість своеї претенсії, але влада віддала ключі від Андріївського Собору українській парохії представники якої все таки пішли за благословенством до епископа Назарія.

Ще більш „скрепя сердце" епископ Назарій благословив уже тільки на одну українську службу в Андріївському Соборі в неділю після Зелених Свят, але, дякувати Богові, там українська Служба Божа провадиться і досі*)...

Уже тижнів через два після сього й предковічна святиня українського народу, Софійський Собор перейшов на користування української парохії. Се була воля загальних зборів парохії. Мандата від влади на користування Софіївським Собором парохія одержала на передодні Петра й Павла лище за кілька годин до богослуження. Благословенства на українську службу в Софії епископ Назарій вже не дав, посилаючись на те, що се його катедра, але Служба Божа за вимогою народу мусіла відбутись уже й без його благословенства. Потім він закликав українське духівництво, що служило в Софії, загрожував йому забороною служби, позбавленням сану, але, нарешті, скінчив на тому, що доніс про всі сі останні київські події в Москву, патріярхови Тихонові, вимагаючи від нього суворої кари Українцям...

Тим часом Всеукраїнська Церковна Рада жваво працювала над перекладом Служби Божої на українську мову і 10 липня 1919 р. в св. Софії відбулось друге урочисте свято — відправлена була перша літургія цілком українською мовою. На се свято запрошували й епископа Назарія й прохали його затвердити обраних священиків на парохію Софіївську, Андріївську й Миколаївську, але він прогнав наших представників, — не хотів з ними й говорити... Тільки на Спаса було оголошено відповідь Патріярха Тихона на донос епископа Назарія. Відповідь складена досить невиразно в штучно-лагідному тоні; в ній не було ні заборони Служби Божої ні инших кар українському духівництву, як того сподівався епископ Назарій, а був лише заклик до Українців, щоби слухали епископа, непорушно виконували його волю й щоб терпеливо чекали, поки все заспокоїться й збереться Російський Церковний Собор, який також і Українців задовольнить.

Як би наочним виразником сього задоволення, якого Українцям треба чекати з Москви, через два тижні сталася навала денікінців на Київ, і в першу голову вони відняли від Українців всі церкви і передали „тихонівцям"; прибув митрополит Антоній і все українське духовенство віддав під суд. Де кому з українських церковних діячів прийшлось виїхати з Київа й прибути до Камянця. Там в зібраннях Кирило-Методіевського Брацтва вони сповістили про заснування в Київі українських парохій і про обрання нової Всеукраїнської Церковної Ради. Всі члени Кирило-Методіевського Брацтва цілком влились в сю нову течію українського церковно-визвольного руху, свою працю, як окремого органу припинили і склали з себе Українську Парохію в Камянці.

В грудні 1919 р. радянська влада вигнала „денікінців" з Київа і знову ним опанувала. Церкви, що відібрані були денікінцями від українських парохій, знову було їм повернуто, Українці ще здобули собі дві церкви — Петро-Павловську на Подолі й Іллінську — коло вокзала. Але й славянське духівництво, на чолі з епископом Назарієм також уже набралось більше сміливости, пристосувалось до умов життя в радянській державі, мабуть і відповідні інструкції з Москви одержало і від 30 квітня 1920 р. епископ Назар уже сам видав наказ, яким всі священики українських парохій забороняються в Службі Божій, хоч ніякого суду над ними так і не переводилось. Очевидно, сим хотіли зразу одним замахом придушити український церковно-визвольний рух; українським парохіям приходилось або зачинити свої церкви, або приняти славянських священиків.

Тоді, з приводу сієї смертельної загрози, Всеукраїнська Церковна Рада зібралась на свій пленум 5 травня 1920 року і одноголосно ухвалила, щоби українські священики не корилися сьому наказу епископа Назара і разом з тим винесли постанову, що від нині Українська Церква не вважає словянських епископів, що знаходяться в підлеглости московському патріярхові, своїми духовними пастирями, а вважає їх ворогами Української Церкви і тому проголошує автокефалію Української Церкви, — незалежність її від московської ієрархії. Про се Всеукраїнська Церковна Рада випустила „Перший лист" до всіх дітей Української Церкви. Сього листа прочитано було по всіх церквах, і вся українська людність радо його приняла і до ухвали Всеукраїнської Церковної Ради про автокефалію Української Церкви приедналась. Зеленими Святами зібрано було й конференцію з усіх українських парохій — на якій було більш 200 чоловік. На ній намічено було й кандидатів на епископів українського духівництва, але про час й спосіб їх висвячення ще нічого не було вирішено. А між тим без свого епископа довго не можна було залишатись.

Справа наша почала дуже поширюватись по селах, — до Української Церковної Ради приеднувались десятки селянськи парохій і прохали священиків. В сей час Всеукраїнській Церковній Раді стало відомо, що в Полтаві архиепископ Парфеній не тільки не забороняє Служби Божої українською мовою, а й сам править по українськи і заснував в місті Полтаві українську парохію. Зараз же Всеукраїнська Церковна Рада вирядила до Полтави делеґацію в складі голови Ради М. Н. Мороза, протоерея Василя Липківського і священика Юрія Жевченка, які прибули туди на початку серпня 1920 року. В Полтаві делеґація знайшла дуже гарне Українське Церковне Брацтво, цілком з ним сполучилася, і всі разом пішли до архиепископа Парфенія й упросили його, щоби він приняв нашу Церкву на всій Україні під свій епископський догляд. Архиепископ Парфеній погодився і Українська Автокефальна Церква придбала таким чином собі власного архиепископа. Всеукраїнська Православна Церковна Рада стала надсилати до архиепископа Парфенія своїх кандидатів на священиків і діяконів і при допомозі Полтавського Брацтва їй пощастило висвятити у архиепископа Парфенія більше чим 30 священиків, отже справа наша мала змогу ширитися.

Але й славянське духівництво не спало. Всі славянські епископи на Україні обедналися круговою порукою, склали з себе свій синод і в лютому 1921 року сей синод видав наказ, яким все українське духівництво позбавляється сану й виключається з „духовного звания", а Всеукраїнська Церковна Рада касується й мусить розвязатися. Безумовно, ся постанова славянського, чи краще московського синоду була цілком безглузда, бо вже майже рік пройшов, як Українська Церква проголосила себе автокефальною, від московського епископату незалежною. В березні зібрався Перший Київський Повітовий Собор і він сю постанову московського синоду цілком відкинув. Ся постанова московських владиків, коли була ними оголошена, викликала лише ще більше зацікавлення з боку української людности Рідною Церквою та співчуття їй. В травні 1921 р. відбувся Ґуберніяльний Собор Київщини, який ще раз дав достойну відповідь московському синоду на Україні з приводу його заборон і „анафеми" на Українську Церкву й призначив на першого жовтня 1921 року скликання Всеукраїнського Церковного Собору.

Але наш архиепископ Парфеній не витримав характеру. Правда, з самого початку він мало нашу справу розумів, він мав якісь свої особисті міркування, цілком противні нашій Церкві, таємно від Всеукраїнської Православної Церковної Ради листувався з патріярхом Тихоном і запевняв його, що тільки для того і взяв нашу Церкву під свій догляд, щоб затримати її в підлеглости патріярхови, називав себе в листах до патріярха московського „послушним сином" його. Полтавське брацтво в його імени переконувало нас Киян, що автокефалія Української Церкви се є лише далекий ідеал, а не дійсність і таке инше. На Ґуберніяльний Собор Київщини архиепископ Парфеній ніби-то збирався їхати, але буцім захорів і не приїхав. На сьому Соборі його обрано Київським Митрополитом, але коли, після Собору, до нього в Полтаву приїхала делеґація від синоду епископів і загрозила йому заборонами та відлученням, він зовсім від Української Церкви відрікся і став у звичайні для тихонівського епископату ворожі до нас відносини. Подій Всеукраїнського Церковного Собору він, безумовно, не визнав. Він помер в січні 1922 р., перед смертю випустивши цілком ворожу відозву проти нашої Церкви.

(Докінчення буде).

*) В осени 1925 р. сю церкву відібрано від української парохії і передано „обновленцям".

Чи Ви вже маєте календар „Рідна Нива" на рік 1928? Ціна 40 ц. Замовлення слати на адресу:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ІСУС В ПУСТИНІ.

Коли Ісусови Христови було вже трийцять років і коли Він мав почати вчити людей, Він прийшов до Івана Хрестителя над ріку Йордан, щоби охреститися від нього.

Іван Хреститель відмовлявся і промовив:

— Мені самому треба у Тебе хреститися, а Ти прийшов до мене?

На те Ісус відповів:

— Зроби се тепер, бо так годиться нам чинити всяку правду.

Тоді Іван Хреститель погодився, а коли Ісус вийшов з води, то показався над Ним Дух Святий в виді голуба і почувся з Неба голос Божий, який говорив:

— Се є Син Мій любий, Якого Я вподобав.

Ісус Христос приняв хрещення на те, щоби показати людям, що і вони повинні хреститися.

Після хрещення Ісус Христос пішов в пустиню. Пішов Сам один. Пішов на те, щоб постити і молитися і роздумувати над тим, як і чого має навчати людей.

В пустині Ісус Христос перебув сорок ночей. Тільки подумайте: сорок днів і сорок ночей в пості, на молитві, на роздумуванню!

При кінці сього часу Ісус Христос був вже приготований вертатися назад між людей і навчати їх, що Він є Син Божий і що Бог післав Його на спасення людям.

Але поки ще Ісус Христос полишив пустиню, злий дух хотів спокусити Його, хотів привести Його до гріха. І каже злий дух до Ісуса:

— Коли Ти є Син Божий, то перетвори сей камінь у хліб.

Ісус Христос постив через той довгий час і був голодний. Він міг був перетворити камінь у хліб і наїстися, але Він знав, що гріхом є слухати підшепту злого духа і тому відповів:

— Не самим хлібом жити-ме чоловік, а кожним словом, що виходить з уст Божих.

Тоді злий дух вивів Ісуса на високу гору і показав Йому звідтам всі царства світа, — всі богацтва, славу, роскоші — і промовив:

— Все се я дам Тобі, коли Ти поклонишся мені.

На се відповів Ісус Христос:

— Геть від мене, сатано! Тільки одному Богові треба кланятися і Йому одному служити.

По сім злий дух відійшов геть, а Ісус Христос вернув між людей і почав ширити між ними Свою науку.

Ісус Христос перебував в пустині через сорок днів і сорок ночей в пості і молитві. На память сього ми обходимо кождого року перед Великоднем Великий Піст, який починається сього року з днем 27-го лютого.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

І. ВАВИЛОНСЬКА ВЕЖА.

Нащадки праведного Ноя, котрого Бог спас разом з родиною перед потопом, так розмножилися, що їм стало тісно жити в купі і вони рішили розійтися по світі. Але нім се зробили, сказали:

— Давай, збудуємо велике місто, а в нім високу вежу. Вежа має бути така висока, щоби сягала аж під небо. Коли се зробимо, то наше імя стане славне на цілий світ, і всі будуть про нас говорити.

Вони почали будувати місто і вежу, але Богові не подобалася їх гордість і самолюбство і Він зіслав на них кару. Він помішав їм мову і вони не могли одні других розуміти, бо всі говорили иншими мовами. Вони залишили будову міста і вежі і розсипалися по цілій землі.

По якімсь часі розсіяні народи забули про правдивого Бога і жили дуже грішно. Вони перестали покланятися Богові, а натомісць покланялися сонцю, місяцеві, вогневі, людям і звірятам. Вони також покланялися ідолам, то є бовванам зробленим з дерева і каміння.

Людей, які покланяються ідолам, називаємо ідолопоклонниками, або поганами. Ще й тепер є такі люде, які не знають правдивого Бога і покланяються ідолам. Але їх стає чим раз менше, бо наука Ісуса Христа поширяється чим раз більше. Колись прийде час, коли всі люде по цілім світі будуть покланятися правдивому Богові.

Місто, яке нащадки Ноя почали були будувати, називаємо Вавилон. Слово Вавилон значить те саме, що помішання язиків.

2. АВРААМ.

Між поганами жив один праведний чоловік, який називався Авраам. Він був дуже побожний і вірно служив Богові, то є покланявся Йому і чинив Його волю.

Але прийшов час, коли і в родині Авраама почав де хто покланятися ідолам. Тоді промовив Бог до Авраама:

— Вийди з землі, в котрій живеш, покинь свій батьківський дім і йди в країну, котру Я тобі покажу. Там будеш благословенний, а через тебе будуть благословенні всі народи землі.

Се тому Бог сказав Авраамови, що через него будуть благословенні всі народи, бо з його роду мав прийти Спаситель світа — Ісус Христос.

Авраам взяв свою жінку Сару і свого братанича Лота — а також свої слуги і слуги Лота — і вибрався з ними в дорогу.

Коли Авраам прийшов до землі Ханаан, явився йому Бог і сказав:

— Сю землю дам тобі і твоїм потомкам.

Авраам подякував Богові і поселився в землі ханаанській. Разом з ним поселився також Лот.

Але вони не жили довго вкупі. Слуги Авраама і слуги Лота часто сварилися між собою за пасовиско, отже Авраам сказав Лотови:

— Нехай не буде сварки між мною і тобою, і між моїми слугами і твоїми, бо ми брати. Краще буде, як ми розійдемося. Коли ти підеш на ліво, я піду на право; а коли ти підеш на право, то я піду на ліво.

Лот послухав ради Авраама і пішов над ріку Йордан. Там він оселився в місті Содомі. Авраам-же остав в гористій околиці Хеврону.

Через Авраама і його потомків удержувалася від тепер правдива віра аж до приходу Ісуса Христа.

3. МЕЛХИСЕДЕК.

Цар міста Содоми провадив війну з сусідними царями, але йому не щастило. Одного разу вороги напали на землі над Йорданом, ограбили місто Содому, а жителів сего міста разом з Лотом і його родиною забрали в неволю.

Коли Авраам довідався про се, він зібрав своїх слуг і пустився за ворогом в погоню. Він напав на них серед ночі і побив їх, а тих, що були взяті в неволю, освободив.

Коли Авраам вертав до дому, проти него вийшли царі і жителі тих земель, які були над Йорданом, і дякували йому за те, що він побив ворога. Між ними був також цар міста Салиму, який називався Мелхиседек. Він був не тільки царем, але також священником правдивого Бога. В подяку за те, що Авраам освободив людей з рук ворогів, Мелхиседек приніс жертву Богові — з хліба і вина.

ВІРА.

По морі плив корабель. На ньому було богато подорожних.

Нараз звіялася сильна буря. Чорні хмари нависли над водою. Здавалося, що вони замкнули корабель на спіненому, схвильованому морі.

Досвідний керманич корабля мусів напружувати всі свої сили, щоби удержати корабель у рівновазі й не дати йому розбитися об підводні скелі.

Подорожних узяв страх. Діти плакали, жінки кричали й благали Бога, щоб ратував їх. Навіть чоловіки споглядали з тривогою то на грізні морські филі, то на хмари. Коли тільки блискавка продерла чорну пітьму, вибухав новий зойк на кораблі.

Тільки одна людина сиділа спокійно на свойому місці. Був се невеличкий хлопчина. Вітер розвівав йому волосся на голові, але він не зважав на се. Якби не чув криків і плачів — дивився спокійно перед себе на море.

Люде дивувалися, що він сидить так спокійно і один подорожний приступив до него і спитав:

— Ти не боїшся бурі, дитино? Ти один з усіх нас виглядаєш бути спокійним.

Хлопчина глянув на подорожного ясними очима і відповів упевнено:

— Чого-ж я маю боятися? Адже-ж при кермі сидить мій тато!

Хлопчина не боявся бурі, бо він вірив в здібність свого тата не позволити кораблеви розбитися об скелі.

Так само не боїться нічого той чоловік, котрий має віру в Бога і уповає на Него.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Шукаючи колись там за якоюсь книжкою, нам попав у руки твір звісного вченого і греко-католицького священика, о. Божика. Твір сей, брошурка на 49 сторін, носить таку назву:

Правда и обманъ.

Чи апостолъ Петръ билъ голова апостоловъ
и чи такимъ его постановилъ Інсусъ Христосъ

— — — — — — — — — — —

Знаючи, що о. Божик є греко-католицьким священиком і як такий буде доказувати, що папа римський є заступником Ісуса Христа і тим подібне, ми хотіли кинути славний твір славного католицького вченого ще в дальший кут, як той, в якім ми його знайшли. Але приглянувшись книжці близше, ми не тільки що не кинули її, а противно перечитали від дошки до дошки і мусимо признати, що книжка дуже інтересна. Інтересна так мовою, як і змістом.

— — — — — — — — — — —

Правда, про саму мову богато сказати не можемо. Як вона називається, де, в якім краю і який нарід нею говорить — ми не знаємо. Знаємо тільки, що не є се мова українська, ані московська, ані сербська, ані хорватська, ані білоруська. Знаємо також, що в Канаді тяжко знайти десять людей (включаючи і о. Божика), які уважалиб сю мову за свою рідну. Отже віднайдений нами твір о. Божика се не аби яка цінність. Ми є певні, що „Правда і Обманъ" займе колись перше місце побіч другого славного твору о. Божика „Акафист до св. України".

— — — — — — — — — — —

На першій сторові книжки „Правда и Обманъ" читаємо, чому автор написав її. Читаємо, що хтось, десь, колись писав, що папа римський є намісником Христа та що тільки католицька віра є правдива, а православна ні, отже автор книжки, себто о. Божик, почуваючи себе до обовязку показати світови, де є „правда" а де „обман", рішив написати книжку, опрокидуючи всі ті „іезуитскіи пльотки" (по українськи: „єзуїтські сплетні") про першеньство папи. Еге, так він і каже: „Будемъ толковати где властиво тая „правда" а где тоже „Обманъ", аж доки помаленько не перейдемъ всѣ іезуитскіи пльотки".

— — — — — — — — — — —

Що воно таке ті „єзуїтські пльотки" — ми точно не знаємо, але догадуємось, що то якийсь спеціяльний предмет, який входить в обсяг католицької теольогії.

— — — — — — — — — — —

Своє пояснення починає автор так:

„Народна пословиця говоритъ, що отъ голови риба смердитъ. **То само можна примѣнити, и до того чи Інсусъ Христосъ постановилъ ап. Петра головою церкви и началникомъ свв. Апостоловъ.**

. . . Но Інсусъ Христосъ такимъ ап. Петра не дѣлалъ, такимъ дѣлаютъ ап. Петра іезуити папи римскіи и вся клика католическои западной церкви."

Що спільного має риба з апостолом Петром та з папою римським, — не знаємо, отже лишаємо се для наших читачів. Ми думаємо, що се одна з тайн тої нової науки, що називається „єзуїтські пльотки".

— — — — — — — — — — —

Свящ. Божик дальше доказує, що ап. Петро не був ніяким старшим між Апостолами та що Ісус Христос виразно учив, „щоби старшіи межи апостолами жаденъ не присвоювалъ собѣ якои власти а **ксендзы то переробили на свое копыто** и кажуть що Петро старшій, що онъ билъ предводителемъ апостоловъ".

Від себе додамо: о. Божик, будучи католицьким священиком, знає, що говорить . . .

— — — — — — — — — — —

Доказавши всім католикам, отже й папі і еп. Будкови, що апостол Петро не був першим між Апостолами, а сим самим папа, який уважає себе за наслідника ап. Петра, не може уважати себе за першого між епископами, о. Божик переходить до схизми і доказує, що не православна церква відорвалась від римської, а римська від православної і через се схизматицькою церквою є не православна церква, а католицька, а найбільшими схизматиками є власне папи, які „додали що Духъ Святий сходитъ и отъ „Сина", значитъ папи умнійшіи (мудрійші) отъ Христа, бо направили Его науку".

Свящ. Божик злий на папів ще й за те, що вони „завели въ свои церкви межи священиками станъ безженства а допустили жити имъ съ сьострами". (Сторона 10). А „хиба може вже бити больша розпуста над ту якъ ксендзъ іезуитъ жіетъ съ 10—15 сьострами?!" (Стор. 11).

— — — — — — — — — — —

Богато ще цікавих річей довідались ми з книжки „Правда и Обманъ", але треба троха і на другий раз лишити.

ЩЕДРІСТЬ:

(Продовження зі сторони 2-ої.)

щують ще більше свою душу. „Котрі-ж хочуть збогатіти, впадають у напасть і тенета і в хотіння многі і нерозумні і шкідливі . . . корінь бо всього лихого сріблолюбство, котрого инші бажаючі ,заблудили від віри і себе пробили многими муками". (І. До Тимотея VI: 9-10). Що жадоба гроша і майна шкодять вірним, про те знав св. апостол Павло, тому пише се у своїм посланню. Жадоба майна, лакімство — се гріх, який потягає за собою богато инших гріхів. Не богацтво дасть нам спасення, але праведне життя і добрі діла.

Щедрими маємо бути в справах свого народу. Наш нарід має богато справ і цілей, які вимагають від нас жертв і поперття. Спомагаючи народну справу, спомагаємо своїх ближніх, підносимо їх з біди або р[ат]уємо від заглади. Ми не сміємо бути скупими у народних [с]правах. Наша вартість не в тому, як богато ми про себе гов[о]римо, а в тому наскільки ми є щедрими супроти справ нашого народу.

Як бачимо, — щедрість є прикметою доброго християнина, як рівнож доброго члена свого народу. Отже будьмо щирі у всіх проявах нашого життя, отворім наші руки для наших ближніх, докажімо, що ми є власниками отої гарної християнської чесноти, якій імя — щедрість.

Свящ. Є. Грицина.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу

Спільна Вечера.

В неділю вечером, 29 січня, в салі Собору відбулася спільна парафіяльна вечера, в якій взяло участь около 200 осіб. Вечерю устроїло жіноцтво при Соборі і вона випала під кождим зглядом вдоволяючо. Підчас вечері промовляли гром. В. Свистун, о. Савчук і гром. Купченко. Крім промов були такі концертові виступи: панни М. Свистун і Олга Угринюк — дует; гром. Гр. Угринюк — сольо; громадянин В. Свистун і Осип Боднівський — дует. Були також загальні співи. Вечера мала щиро-товариський настрій. Промовці натискали на те, щоби ми, які розуміємо вагу і значіння Рідної Церкви, стояли твердо при ній та працювали для добра Рідної Церкви, а тим самим для добра українськоого народу. Велике признання належиться жіноцтву при Соборі за його труд при устроєнню вечері.

Відчит-концерт в неділю, 5 лютого.

Відчит на тему „Як треба розуміти самостійніст" виголосив гром. В. Свистун. З відчиту ми довідались богато цікавих річей.

Основою відчиту було те, що на зїздах в Едмонтоні і Саскатуні покликано до життя Союз Українських Самостійників — то є організацію тих Українців, які стоять у справах національних, церковних, політичних та економічних на самостійнім ґрунті.

До Союза Українських Самостійників належуть всі українські організації, які погоджуються з програмою та ідеольоґією Союза.

Союз Українських Самостійників, як центральне тіло, має давати провід в культурно-просвітному життю Українців в Канаді.

Концертова програма була виконана товариством „Боян". Точки програми були в такім порядку:

1) „Ой там за горою" — хор „Бояна", 2) „На йорданській річці" — хор „Бояна", 3) деклямація — П. Статанюк, 4) „Стелися барвінку" — хор „Бояна" (два рази); 5) гітарове сольо — Пилипчук (3 рази); 6) „Гей ви стрільці січовії" — хор „Бояна". Була також відіграна весела одноактівка „На першій гулі", в якій виступали: пані А. Стечишин, панна С. Чорна, Ів. Кирилюк і Ів. Пасічняк.

Відчит-концерт в неділю, 13 лютого.

Сеї неділі відчит виголосив гром. І. Шклянка на тему „Три головн. прінципи в життю". Відчит був взятий з виховавчої ділянки і був широко і ясно оброблений. В коротці зміст відчиту був такий:

Першим прінципом в життю шан. бесідник назвав використування умових здібностей людини. Кожда людина має умові здібности, лише треба їх відповідно використовувати. До розвинення умових здібностей у молоді причиняються отсі чинники: школа, дім, церква. Підчеркнув також бесідник, що ніколи не запізно розвивати свої здібности.

Другим головним прінципом в життю се є праця. Без праці здоровий чоловік не може бути. Найчастійше той не любить працювати, хто розминувся зі своїм званням.

За третій прінцип бесідник уважає примірність. Поступати так в життю, аби люде наслідуючи нас, примірно жили. Українці, коли хочуть, аби їх діти мали гарний примір, повинні старатися, щоби їх учили щирі українські учителі.

Концертову програму виконали студенти з Інституту ім. П. Могили з Вінніпегу. Програма складалась з виступів мішаного хору (два рази), хору студенток, веселого хору „Гультіпакіа", веселого монольоґу, деклямації і веселої одноактівки.

Програма випала дуже добре.

Робота в товаристві „Боян".

Проби співу відбуваються 2 рази на тиждень — в понеділок і середу, а часами і в пятницю, але лише тоді, коли в найблизшу неділю має бути виступ хору на концерті. Всі инші пятниці є зарезервовані для соборного хору. Дірігентом хору „Бояна" є гром. Пасічняк, який належить до піонірів дірігентів у Вінніпегу. Він був колись дірігентом в бувшім т-ві „Боян", а пізнійше в Народнім Домі. Він перший вивів на сцену в Вінніпегу оперу „Запорожець за Дунаєм", яка тішиться такими успіхами.

Число членів в товаристві „Боян" постепенно зростає. Головно молоді хлопці горнуться до товариства, а се є запорукою, що товариство „Боян" буде внедовзі тішитись одним

з найсильніших хорів у Вінніпегу. Щасть Боже!

Хор „Бояна" приготовляється тепер до Шевченківського свята.

Мандолінова Орхестра.

Кождого четверга сходиться до салі Собору около 45 хлопців і дівчат, одні з мандолінами, другі зі скрипками, а ще инші з гітарами — сходяться на науку гри на згаданих інстументах. Вчить їх гром. П. Угринюк.

Є надія, що в короткому часі мандолінова орхестра почне свої виступи на концертах.

21 відділ „Взаїмної Помочі" при Соборі.

При Соборі зорганізувався 21-ий відділ т-ва „Взаїмна Поміч". На цілн є приєднати як найбільше нових членів до сеї організації з тих людей, які ґуртуються при Соборі. Є виглядн, що при Соборі з часом буде один з найсильніших відділів „Взаїмної Помочі.

Скромний.

ПРИМІРНИЙ КАТОЛИК.

(Шіго, Саск.)

Є в нас, люде добрі, „примірний" католик. Родився він на Буковині, хрестився в православній церкві, учился в школі православної релігії, кандидував в Канаді на православного священика. Але тепер він вже став великим католиком і гордиться тим, що належить до католицької церкви так, як давнійше гордився тим, що належав до православної церкви. Але гордиться він сим тільки між католиками, бо коли стрінеться з протестантським приятелем (а стрічається він з ним досить частенько), то гордиться перед ним своїм протестантизмом. Стільки щодо його релігійних „переконань".

Що-ж до політичних переконань, то має він їх неменше, як і релігійних — по одному на кождий день тижня. Сьогодні він гетьманець, завтра републіканець, позавтра анархіст. Сьогодні є Українцем сто процент, а завтра є прихильником скорої асиміляції. Перебував він одного разу через кілька днів в одного свідомого нашого чоловіка і запримітив, що діти пробували говорити до мами по англійськи, але мама не відповідала їм, аж доки вони не звернулися до неї в рідній мові. Завважив се наш „примірний" католик тай далі доказувати мамі, що вона зле робить, що до дітей по англійськи не говорить. „Вони й так засимілюються, каже він, отже ви не повинні боронити їм говорити по англійськи. Чим скорше стануть вони Англійцями, тим ліпше буде для них."

Кажуть, що свідоміші католики соромляться таким здобутком для своєї церкви, але несвідомі, які тут в значній більшости, і таким „дчеим" членом тішаться. Звичайно, на безрибю і рак риба.

Корчун.

КУПІТЬ СОБІ

український православний молитвенник

„Добрий Пастир"

Молитвенник в гарній чорній оправі з золотими витисками.

Ціна з пересилкою $1.50.

Гроші і замовлення слати до:

THE HERALD

Box 3684, — Winnipeg, Man.

ПРИЗНАННЯ КОЛЯДНИКАМ.

(Гефорд, Саск.)

Коляди підчас Різдвяних Свят мають що найменше подвійне значіння — вони зміцняють в людях релігійно-національного духа, як рівнож причиняються до збирання жертв на церковні та культурно-просвітні цілі.

Як минувшими роками, так і сего року члени нашої укр. прав. громади висилали колядників, які заколядували для церкви поверх $160. Колядники ходили трома ґрупами. Першою ґрупою, яка складалась з дівчат і молодших женщин, проводила пані П. Симчич. Другою ґрупою, яка складалась зі старших членів, проводив гром. І. Ґабрись, а третою, яка складалась з хлопців, проводив гром. П. Симчич. В імени церковної громади складаю щиру подяку всім колядникам за їх труд на користь громади і желаю їм сього доброго. Вони доказали свою свідомість і жертвенність ділом, а не тільки пустою балачкою, як між нашими людьми часто водиться. Всяке громадське діло вимагає самопосвяти, отже коли хочемо поліпшити свою долю, то мусимо бути готові принести таку жертву, якої життя від нас вимагає.

Православний.

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ В ЕДМОНТОНІ.

РІЧНІ ЗБОРИ.

Річні збори братства св. Івана при Українській Православній Церкві в Едмонтоні відбулись в неділю вечером, 15-го січня 1928.

До заряду на біжучий рік увійшли слідуючі:

Іван Шовкоплес — голова; Павло Онищук — заступник голови; Андрій Батюк — писар; Дмитро Пронюк — заступник писаря; Павло Мельник — скарбник. До контрольної комісії вибрано слідуючих: Іван Данилович, Йосиф Янішевський і Дмитро Олекший.

КОЛЯДА.

Сьогорічна коляда на Українську Православну Церкву в Едмонтоні була дуже успішна. Коляду зложили слідуючі:

По 5 дол.: В. Челядин, Т. Стечишин, П. Турко, пані А. Олійник, Д. Марех, Д. Юсипчук, І. Никифорук — **По 4 дол.:** Ю. Кузик. — **По 3 дол.:** С. Васильків, Ю. Борішів, С. Бальман. — **По $2.50:** І. Шовкоплес. — — **По 2 дол.:** Е. Михайлюк, П. Лазарович, П. Мельник, І. Мельник, Г. Саїк, Г. Шевчишин, С. Невчас, Д. Пронюк, А. Фодчук, Д. Рараговський, С. Рожанюк, М. Червень, К. Ляховецький, І. Данилович, І. Николайчук, А. Солован, Д. Фербей, П. Волошинський, А. Батюк, В. Чоботар, С. Свитинчук, Н. Шпатовський, І. Кінасевич, І. Юрчак, пані Колюк, Д. Балко, В. Марчишин, Н. Романюк, Ю. Сиротюк, панна Марія Верхомин.

По $1.50: Паньство Корнута.

По 1 дол.: О. Олекший, Г. Михайлишин, І. Боднарук, Г. Боднарук, А. Боднарук, П. Лінінський, М. Опульський, В. Челіх, В. Совонюк, М. Яхніцький, Ю. Яхніцький, С. Вітюк, М. Линка, Т. Томашевський, А. Гавриляк, П. Рудько, П. Будник, І. Скорий, М. Сиротюк, К. Гудима, Н. Галюк, М. Говда, пані Куриш, Ю. Макух, М. Мороз, С. Ґреґош, М. Ровенчич, Г. Томяк, В. Андрусів, С. Лакуста, С. Гомнюк, Р. Роблецький, О. Дукельський, П. Мазурик, М. Сіравський, М. Мазурик, М. Демчук, М. Мельник, С. Танасюк, В. Данилюк, М. Біловський, М. Мальований, І. Ахтимійчук, В. Стешин, Ф. Заяць, В. Воробець, П. Онищук, І. Живинюк, М. Чехніта, Ю. Яремко, В. Тимків, Ю. Лазарук, Ю. Скрипник, М. Кимак, І. Лахович, Д. Палій, С. Кінасевич, І. Нечек, С. Топольніцкий, І. Гукало, М. Годищ, Д. Семенюк, М. Коренчук, В. Костюк, Д. Чорний, Г. Федин, П. Варшавський, Мидвей Ґросері, Ф. Савчук, І Савчук, І. Чабан, І. Чупка, С. Марусяк, А. Федів, П. Мельник, І. Голейчук, Дж. Стівенсон, М. Зварич, Й. Янішевський В. Павлюк, Ф. Винничук, С. Головач, І. Слюзар, Г. Богонос, о. П. Білон, Н. Чабанюк, І. Каланча, Н. Червоняк, С. Клодніцький, Г Булэчак Я. Ласачук, М. Максимюк, А. Мудинський.

По 75 цт.: П. Онищук, О. Мишук. — **По 70 цт.:** п. Олійник. — **По 50ц.:** В. Симотюк, П. Павлюк, В. Надурак І. Ґудз, І. Міськів, Ф. Якубен, О. Довганюк, П. Жатарук, Р. Фірманюк, С. Челядин, Г. Єник, М. Вірста, С. Юр, В. Леба, М. Липка, І. Цирулик, пані М. Доскоч, пані Ю. Онушко, панна П. Воркун, П. Пархін, І. Решняк, Д. Долинюк, пані Кольба, І. Ґамій, К. Бесіда, В. Неконечний. — **По 35ц.:** Г. Згода.

По 25цт.: Гавтун, А. Черняк, А. Ленкевич, П. Андрусів, М. Біліньский Мекленен, Н. Морщук, А. Винничук

По 20 цт.: Ф. Колсон. — **По 10 цт.:** В. Поліш.

Разом $224.85

Крім сього діти з Недільної Школи заколядували $76.00.

Дмитро Олекший

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. ПРАВ. СОБОР В ВІННІПЕГУ.

Збірка о. П. Самця в Укр. Прав. Церкві в Фенвуд, Саск. — Жертви зложили:

По 1 дол.: П. Куцюк, Ф. Федук, М. Ґалик, М. Пилипів, Настуся Федук, Т. Огризко.

По 75ц.: Г. Галик.

По 50ц.: Дм. Бугай, А. Савчин, п. Дичук, В. Терлецький, М. Пилипів, Г. Гавриляв, Н. Пристай, Н. Стелмакович, О. Стасик, І. Бойко, В. Тимків, Кася Федук, Л. Микитюк, Кася Пилипів, Ф. Дідур, А. Пилипів, Ю. Ригус, М. Стельмахович.

По 35ц.: Н. Терлецький, Ф. Мендик, Анна Гумилович,

По 30 ц.: В. Бугай.

По 25ц.: Дм. Загацій, М. Тимків, С. Гельмич, М. Федук, Ф. Бугай, Ф. Терлецький, Іван Пилипів, Н. Ригут, С. Калитюк, І. Ригус, В. Хонько, Анна Галик, В. Гумилович, Ф. Кіндфакевич, С. Русіняк, П. Іванів, Кася Терлецька, Кася Гумилович, Марія Пилипів.

Дрібна колекта від дітей $1.55.

Разом $23.40

Український Студентський Кружок „Каменярі" в Канора, Саск. заколядував для Собору від слідуючих:

По 3 дол.: Прокоп Біловус.

По 2 дол.: С. Трембач, І. Ганевич

По 1.50: М. Сушельницький, Я Стратійчук.

По $1.05: О. Данильчук.

По 1 дол.: Яків Данильчук, І. Бин. В. Куруляк, Гнат Стратійчук, І. Джаман, В. Хабунь, Т. Кітчен, П. Демчук п-ні Зарян, Д. Хабунь, Н. Віцко. П. Денис, Р. Стратійчук, Г. Ф. Стратійчук, І. Ф. Стратійчук, Василь Ф. Стратійчук, І. Ф. Кіцук, М. Горецький Т. Дутчак, Н. Грицик, П. Парасюк, Г Реваковський.

По 50 ц.: І. Гуменюк, С. Маринґюк. І. Кіндрацький.

В хаті п. Якова Реваковського:

По 1.25: Я. Реваковський.

По 1 дол.: В. Остапович, П. Смутило, П. Петрик.

По 50ц.: Ф. Гоголь.

По 45 ц.: Іван Лижняк.

По 25 ц.: Іван Олійник.

Разом заколядовано 40.00

Мих. Пєтрівський, Ошава, Онт. декл. 5.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,

210 Dufferin Ave., Winnipeg

Православний Календар

НА РІК 1928

БЕРЕЗЕНЬ.

1 Ч Теодора
2 П. Льва, папи
3 С. Архипа, Теод.

4 Н. 1 Посту. Льва еп.
5 П. Тимотея
6 В. СС Муч. в Е.
7 С. Полікарпа
8 Ч. 1 і 2 н. г. Ів. Хрестителя
9 П. Тарасія еп.
10 С. Порфірія

11 Н. 2 Посту. Прокопія.
12 П. Власія Нест.
13 В. Касіяна
14 С. Евдокії
15 Ч. Теодота
16 П. Евтропія, Кл.
17 С. Гарасима

18 Н. 3 П. Конона мч.
19 П. 42 муч. в Амореї
20 В. Єфрема, Павла
21 С. Теофілякта
22 Ч. С. С. 40 муч.
23 П. Кондрата
24 С. Софронія

25 Н. 4 П. Теофана
26 П. Никифора
27 В. Венедикта
28 С. Поклони
29 Ч. Савина
30 П. Алексія ч. Бож.
31 С. Кирила Єрус.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

БЕРЕЗЕНЬ.

4. Перша неділя Посту: Голос 5. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. Жид. XI.: 24—26, 32—40 і XII.: 1—2. Єв. Івана I.: 43—51.

11. Друга Неділя Посту: Голос 6. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. Жид. І.: 10—14 і II.: 1—3. Єв. Марк. II.: 1—12.

18. Трета Неділя Посту (Хрестопоклінна): Голос 7. Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап. Жид. IV.: 14—16 і V.: 1—6. Єв. Марк. VIII.: 34—38 і IX.: 1.

25. Четверта Неділя Посту: Гол. 8. Утр.: Єван. Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Жид. VI.: 13—20. Єв. Марка IX.: 17—31.

28. Середа. Поклони.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го БЕРЕЗНЯ, 1928. ЧИСЛО (50) 5

ЦЕРКОВНО-НАРОДНИЙ ЗІЗД НА ПОЛІССІ.

Недавно відбувся український церковно-народний зїзд в Бересті. На зїзд прибуло 52 делегати та запрошені гості з повітів: Берестейського, Пружанського й Дрогічинського. Ініціятори зїзду робили спроби через Громадський Комітет на Поліссі порозумітися в питаннях церковного життя з епископом Подільським Олександром ще перед зїздом, однак звернення їх залишилося без відповіди.

Зїзд приняв між иншими такі ухвали:

1. „Зїзд домагається виділення з Поліської епархії повітів заселених українською людністю, а саме: Берестейського, Кобринського, Пружанського, Дрогічинського, Пінського, Столинського, частини Косівського та Лунинецького в окрему епархію, на чолі якої має стати епископ Українець, згідно з постановою Луцького Церковного Зїзду.

2. Православна Церква в Польщі повинна зберегти непорушно всі старовинні церковно-народні українські звичаї, як у богослужбових чинах, так і в устрою церкви, особливо-ж повинна зберегти соборне та виборне начала в церкві, як споконвічні засади „Східного православія".

3. Богослужбовою мовою в Поліській епархії, всюди, де того побажають парафіяне, повинна бути мова українська на підставі ухвали Синоду від 3 вересня 1924 року.

4. З приводу жорстоких переслідувань українського духовенства на Волині в останні часи з боку варшавської митрополії під диктат „Російського Народнього Обєднання", звільнення священиків Українців з парафій, заборони їх у священослуженні та зарядження над ними тенденційних слідств для тероризування їх, зїзд висловлює свою солідарність зо всім українським духовенством, що падає жертвою сього наступу російських шовіністів і політикуючої церковної влади й з приводу сього постановляє вислати протест до влади церковної і цивільної.

5. Для упорядковання Православної Церкви в Польщі необхідно негайно встановити православну українську ієрархію.

6. В разі неможливости встановити українську православну ієрархію, або в разі призначення на „українських" епископів задекларованих ворогів українського народу (як се е проектовано вищою церковною владою), зїзд постановив роспочати переговори з урядом в справі леґалізації Православної Української Церкви в Польщі з окремим статутом і окремим епископатом.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КИЇВІ.

Підчас святковання 10-ої річниці комуністичного перевороту в Києві відбулися протибольшевицькі демонстрації. Після промов у великому театрі зачали співати інтернаціонал, але студенти Українці підняли таку бурхливу демонстрацію з окликами: — „Хай живе самостійність", що спів інтернаціоналу мусіли припинити. Органами ДПУ переведено богато арештів серед студентів Українців. Совітська преса вимагає рішучої боротьби з тенденціями самостійництва України.

РИМСЬКИЙ ЕПИСКОП КИНУВ КЛЯТВУ НА 51 КАТОЛИКІВ.

Римо-католицький епископ Гикей з діецезії Правиденс, Ровд Айленд, кинув клятву на 51 французьких католиків з тої-ж діецезії. Французи запротестували ще в 1920 р. проти вживання фондів з французьких парафій на будову католицьких шкіл. Коли їх протест не поміг нічого, вони внесли скаргу до суду. Рівночасно вони звернулися до папи з проханням, щоби він приказав епископу Гикею, повернути французьким парафіям гроші та щоби дозволив їм продовжувати судовий процес проти епископа. Від папи не отримано відповіди. Папська відповідь прийшла на руки епископа Гикея. Та відповідь була така: кинути клятву на непокірних Французів, що поважилися шукати в католицькій церкві правди.

Чого можуть сподіватися від папи українські греко-католики, які тепер ведуть боротьбу проти рутенського епископа.

НЕ ХОЧЕ ПОЛЬСЬКОГО ОРДЕНУ.

Польський консулят в Куритибі хотів вручити президентови стейту Парани (в Бразилії) ордер „Польонія Реститута". На сю врочистість зроблено відповідні приготовання і запрошено богато осіб з кругів урядових і товариських. В останній хвилі президент відмовився від приняття ордеру.

РОЗВОДИ В ПАРІ ЗІ ШЛЮБАМИ.

Совітська статистика за 1927 рік виказує, що в тім році було на 5 шлюбів 4 розводи. А початок 1928 року виказує, що в скорому часі буде цілковите зрівнання шлюбів з розводами. Совітська влада пояснює се тим, що одна і та сама пара за один рік пять або шість разів розводиться і побирається. А се комуністам на руку, бо в той спосіб скорше дійдеться до комуністичного ідеалу. Бо-ж шлюб є на їх думку нічим иншим як звичайним цивільним контрактом, який можна кождої хвилі розвязати без огляду на те, чи тут котра зі сторін завинила, чи ні. Біда тільки з дітьми, бо многі хотіли би їх передати совітській владі на виховання, а совіти не мають змоги їх годувати.

РІЖНІ ВІСТИ.

Перейшли на православіє в Галичині села: Рожджалів і Корочин сокальського повіту.

Утворився комітет, що поставив своїм завданням викуп із приватних рук православного кладовища українських козаків у селі Щипіорні коло міста Каліша, яке власник землі хоче зорати.

Орґанізації атеїстичні в Росії одержали свого часу наказ комуністичної партії на Різдвяні свята особливо інтенсивно працювати в напрямі боротьби з религією.

Ірляндські епископи почали боротьбу з новими танцями.

ВИКЛАДИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

З днем 28 січня с. р. на Православному богословському відділі варшавського університету роспочалися виклади з української мови проф. Зайцева. Спеціяльним розпорядженням митрополита Діонисія обовязується всіх студентів теольоґії вчащати на сі лекції. Іспити з української мови мають бути також обовязковими.

СЛУЖБА БОЖА В ФРАНЦУСЬКІЙ МОВІ.

У Парижі в російській православній церкві відправлено св. Службу Божу на французькій мові. Мета: створення православної парафії для тих, що народилися й виросли у у Франції та забули свою мову.

ПОВЕРНУВ НА ПРАВОСЛАВІЄ.

Православний священик Тиховський перейшов був на унію, але переконавшись, що то таке унія, розкаявся і звернувся до митрополита Діонисія з просьбою о приняття його назад на лоно православія. Священик Тиховський в своїм листі до митрополита пише:

„Звертаюся з покірнійшою просьбою до Вашого Блаженства милостивого Архипастиря Православної Церкви вислухати мою сповідь і дарувати мені все те зло, що причинив Православній Церкві своїм переходом з Православної Церкви в унію. На се все намовив мене протоєрей Нікольський в Тересполя і католицький священик Генальський з Тересполя, обіцяючи мені золоті гори. І я як людина молода послухав висше згаданих отців і змінив прадідну православну віру. З того часу минув вже рік як се нещастя сталось наді мною і від того часу не мав спокою і сумління мене гризе, що я зрадив свою православну віру. На практиці я зобачив, що значить унія. Унія то лише політичний обман, то отуманення темних людей, а не віра, котра би вела людей до спасіння, бо такої віри ніколи не було і не може бути.

Я щиро каюся в своїм проступці, на колінах прошу дарувати мені се все і приняти знова до православної віри, яка є вірою моїх прадідів, отців і моя і яка мусить засіяти по всьому світі і у нас в Галичині, бо то є віра правдива православна, апостольська вселенська".

Просьба о. Тиховського була узгляднена.

ЖИДІВСЬКИЙ МЕСІЯ В ЄРУСАЛИМІ.

В Єрусалимі молодий Жид який живе в хатині, на півночи Єрусалиму, претендує на „нового месію". Він має великий ґурт своїх противників ґурт своїх прихильників і учеників, та як ходить між населеням легенда, творить чуда. Правовірні Жиди обурені до живого відступником зібрались перед його хатиною-келією і зажадали категорично, щоби він залишив місто. Владі прийшлося поставити сильні відділи поліції, щоби охороняти „месію".

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В минувшім числі ми згадували про нечайно віднайдену нами книжку о. Божика і обіцяли написати про неї більше. Для відсвіження памяти наших читачів, подаемо про неї ось такі відомости:

Назва книжки — „Правда и обманъ".

Автор — теперішний греко-католицький священик Пантелеймон Божик

Мова — кацапська.

Ціль — доказати, що тільки православна церква е правдива церква, та що наука католицької церкви про непомильність папи і т. п., се нічо инше, тільки „іезуитскіи пльотки".

— — — — — — — — — — — —

Доказавши, на підставі Святого Письма, що римська церква неаби як поперекручувала науку Ісуса Христа, о. Божик дальше доказуе, на підставі історії, що Рим мечем і вогнем поширював між Українцями унію. На 11-ій стороні його книжки говориться дослівно таке:

„Правда, были на Руси гоненія, лилася кровъ, слишно было плачъ и рыданіе, но то не было за кару, що Русь приняла „схизму", а що Римъ завелъ унію. **Що православны не хотѣли перейти на унію въ Лисанцѣ на самий Великдень вырѣзано всѣх людей въ церкви, почавши отъ священника та скончавши на жѣнкахъ і малихъ дѣтехъ".**

— — — — — — — — — — — —

Ось, як унія заводила свою „святість". Заводила вогнем і мечем! На доказ сего о. Божик наводить лист князя Сапіги (римо-католика) до митрополита Рутського, в якому він (Сапіга) скаржиться на Йосафата Кунцевича за його жорстоке поведення з православними. Лист сей, як подае його о. Божик, звучить між иншим так (переводимо з кацапської мови на українську):

„Жаль мені писати на свого владику Кунцевича, але Бог свідок, що сльози невинних православних людей заставляють мене до сего. **Плач і ридання** чути в Полоцьку, Могилеві, Витебську і по других містах та селах, **бо рука владики Йосафата погружена в невинну православну кров. Крім того, що** силою забирае від них церкви, **він рубае їм голови, приказуе відрубувати в руках пальці, а враз з жінками убивае і малих дітей . . .** Владика не повинен такого робити. Коли його гайдуки мордують православних, **він глядить крізь вікно на муки і в долоні плеще . . ."** (Стор. 12-13).

— — — — — — — — — — — —

Навівши лист князя Сапіги, який так ясно показуе, яким „праведним" та „святим" був уніятський святий Йосафат Кунцевич, о. Божик додае від себе:

„Отже и не диво, що такого злодѣя убили, бо що было другого изъ такимъ зробити". (Сторона 13).

— — — — — — — — — — — —

А далі, на тій-же 13 стороні своєі книжки, о. Божик каже:

„Унія увѣнчала Русь терновимъ вѣнцемъ, одѣла в багряну (кроваву) ризу . . . Представмо собѣ, що не будь той уніи, якъ хорошо былобы намъ и якіи сильны мы былибн."

Дійсно побожне бажання! А до того католицького священика!

— — — — — — — — — — — —

Дальше автор твору „Правда и обманъ" говорить:

„Наконецъ треба спомнить и то, що западная церков (себто католицька) **вся погружена въ кровъ праведниковъ."**

На доказ сього наводить він факт, що коли римські хрестоносці заняли були Константинополь, то нападали на сусідні околиці і люто переслідували православних. І так напали на Атонську гору і православних монахів Іверської Лаври, які не хотіли приняти католицизм, старших потопили а молодших забрали до Риму, де продали їх Жидам в неволю. Наводить о. Божик і инші факти кровопролиття римською церквою, згадуе і святу інквізицію та додае:

„Ян Гусъ, Бруно, Коперникъ и другіи великіи мужи науки и цивилизаціи **впали жертвою облудного Рима на горѣючом кострѣ за то, що не хотѣли признати за справедливость папскіи пльотки."**

Отже в католицькій теольогії крім „езуїтських пльотків" е ще і „папські пльотки". Не треба й казати, що „папські пльотки" від езуїтських старші, важнійші. Більш як певно, що вони й непомильні . . .

— — — — — — — — — — — —

Переповівши „історію схизми", о. Божик спиняеться над наукою католицької церкви про намісництво папи і каже, що католики тому не визнають православної церкви за Христову, бо вона не визнае папи, а де нема папи, там нема Христа. Сам о. Божик, розуміеться, не вірить в се і тому з обуренням каже:

„І скажіть, люде добрі, чи можна більшу брехню писати? „Де папа, там Христос" . . . Ну, а як умре папа і нім на його **місце виберуть другого, то вже нема Христа?** А були і такі часи в римській церкві, коли і по кілька неділь **не було папи, а були і такі (часи), коли і по кілька місяців, як умер старий папа, нового не могли вибрати; а часом то і кілька років.** Отже сим признають самі Єзуїти, що в той час в їх **церкві не було Христа, бо не було папи. Ну, а хтож був тоді з їх церквою? Як не було з ними Христа, то був чорт, бо хтож міг бути?** А знов були і такі часи, **коли в католицькій церкві було аж три папи,** які взаїмно себе виклинали і взаводи та на перегони старалися доказати людям, що один мае більше право до ключів царства, як другий. Тут приходить знов на думку, що як де папа там і Христос, **то коли було три папи, то було аж три Христи.** От і наука католицької „непомильної" церкви!" (Стор. 15—16).

От так іде католикам католицький священик.

— — — — — — — — — — — —

Ні, не любить о. Божик папів, дуже не любить. А хоч тепер може і любить, то не любив їх тоді, як писав свою книжку, і то дуже не любив. Та як же їх любити, коли вони надали **„західній** (себто католицькій) **церкві бурливого парубоцького характеру"** (що за теольогічний вислів!). Як же їх любити, коли вони такі облудні, такі горді? А звідки та гордість в них? Звісно звідки:

„Самъ чортъ надалъ гордости римскимъ папамъ и они дали себѣ слово виступити противъ ученія Христового. О столько чортъ повліялъ на паповъ и вѣрнихъ западной церкви, що они отреклись Христового ученія" . . . (Сторона 18).

Цікаво нам одно, а саме, хто „повліялъ" на о. Божика, що він також відрікся „Христового ученія", себто православія? Він каже, що на папів і вірних західної церкви „повліялъ" чорт, ну, а хто „повліялъ" на него?

Як Повстали Цвинтарі.

Не дуже то давні часи, коли завдяки старанням гігіеністів і вчених почали люде класти цвинтарі далеко від густо замешкалих осель.

Засновування цвинтарів довкола церков і відправа похоронних обрядів у церквах е тісно звязані з ідеольогією християнської віри.

В перших століттях християнства ніякий християнин і не думав ще, щоби по смерти його тіло похоронено в середині міста. Епископ, котрий вибирав місце вічного спочинку й пильнував похоронних звичаїв, уважав лише, щоби тіло християнина не лежало біля тіла поганина.

Гроби, на основі виразних римських законів, були поза містами, найчастійше при сільських дорогах, щоби пригадати мандрівникові суету його життя. Навіть цісарі мали тут свої гроби, приміром Авґуст і Тиберій при дорозі Аппія, Доміціян при дорозі Лятіна в Римі.

Перші християне хоронили померших в городах або серед піль, але найчастійше у так званих катакомбах, себто в підземних місцях молитви, де збиралися для відправи обрядів і де теж нераз у довжезних і широко розгалужених підземних ходах поміщували труни з тілами своїх одновірців. Коли вкінці скінчилися переслідування християн, закорінився великий пошанівок для тлінних останків перших християн (головно мучеників за віру). Отже всюди, де спочивали такі тлінні останки, почали будувати престоли (вівтарі), каплички, а нераз навіть церкви. Потім, як повставало все більше церков, старалися збільшити їх святість і значіння й поміщували в престолах мощі й тіла святих й мучеників.

Тепер також сучасні жиючі християне старалися, щоби по смерти їх тіла помістити по церквах. Для тої цілі складали жертви й фундації. Біля церкви хоронили також людей славних, заслужених для віри. Хоронили їх в церквах, у престолах і в підземеллях. Початок зробив тут цісар Константин, який замовив собі гріб у церкві св. апостолів у Царгороді, яку сам уфундував.

ВДОВИНА ЛЕПТА.

В святім Євангелію е притча про те, що вдовина лепта, яка складалася з послідних двох грошів, значила більше, як великий дар богача, тому, що вдова дала послідне, а богач лиш маленьку частину свого майна.

Ми не відзиваемося до вас, щоби і ви віддали послідний цент, чи весь маєток, який посідаете, але дайте кождий, кілько можете, а се вистарчить, щоби сплатити довг, який тяжить ще на Соборі св. Покрови в Вінніпегу.

Коли кождий щирий Українець дасть те, що може, то сповниться наша українська приповідка: „Громада по нитці, бідному сорочка".

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

ЗА ЗАРЯД СОБОРУ:

В. Свистун, голова. **Вік. Купченко,** секр.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Коли сусіди зійшлися слідуючої неділі в Чернецького, щоби продовжати свої дискусії, Степовий промовив:

— Сьогодня, сусідо, я прийшов уоружений у дві гармати, **якими о прах** розібю вашу проти-уніятську позицію. Мені лучилась нагода сього тижня говорити з нашим священиком і він дав мені такі факти, проти яких ніякі ваші аргументи не встоять.

— Що-ж то за гармати такі? — спитав цікаво Чернецький. — Давайте їх зараз сюда.

— Поволеньки, сусідо, поволеньки, — жартував Степовий. — В мені заграла інквізиторська кров і я думаю бодай троха налюбуватися вашими муками. А якаб там для вас мука, колиб я випалив обі гармати зараз тай то в тій хвилі? Тільки „бабавх!" — тай по вас. А я не так. Я буду добиратись до вас поволеньки. Перше з сього боку, а потім з того: тут ножем рубну, а там вогнем припечу; то ніготь вирву, то шкіряний пасок з плечий здеру. Чисто так, як робили з еретиками за часів святої інквізиції.

— Фу! Мене вже страх зібрав, — сміеться Чернецький. — Але що-ж, як треба на муки, то й на муки підемо. Хіба ми не з козацького роду? Отже — починайте.

— Гаразд. Минувшої неділі ви переконували мене, що в часі, коли Русь приняла від Греції християнство, римська церква вже не була в злуці з церквою грецькою і через те Русь приняла таку віру, яка була тоді в Греції, себто віру православну, а не католицьку. Говорили ви таке?

— Так, говорив. І так воно було.

— Нехай буде і так, але з сего ще не слідуе, що унію з 1596 року завели Поляки, та що для неї не було історичної підстави.

— А хіба-ж була?

— Так, була. Українська церква заключила була унію з Римом на довго перед берестейською унією з 1596 року.

— Справді? А де і коли се сталося?

— На соборі у Фльоренції, в Італії, в році 1439!

— Чи се е одна з ваших гармат, про які ви згадували?

— Так.

— Ну, то шкода було марнувати порох. Як я вам зараз докажу, ваш вистріл не наніс нашій позиції найменшої шкоди. А докажу вам се так на підставі отсеї книжки, „Берестейська Унія", як і на підставі історичних фактів.

— Рад почути, — відповів Степовий.

Отже спинимося над фльорентійським собором. Передовсім застановимося над тим, хто, як і для чого сей собор скликав. Щоби не забирати богато часу, скажу коротко, що почин до скликання згаданого собору дав грецький цісар Іван IV, а зробив він се з **чисто політичних причин.** На Грецію налягали Турки зі всіх боків і цісар Іван думав, що коли між Східною і Західною церквами прийде до злуки, то він тоді дістане від католицького Заходу поміч проти Турків. Він отже запропонував папі скликати Собор і сей погодився. Собор відбувався зразу в Феррарі, а пізнійше в Фльоренції. Від православних на собор явилось около 700 делеґатів, між ними такі визначні особи, як цісар Іван, царгородський патріярх Йосиф II, київський митрополит Ізидор і инші. Через довгий час представники обох сторін не могли прийти до порозуміння, — православні домагались, щоби римська церква у спірних питаннях закинула свою фальшиву науку, та приняла науку православної церкви, а католики зі свого боку домагалися, щоби православні визнали науку римської церкви про першенство папи та про походження св. Духа і від Сина.

— Колиб не цісар Іван, то до порозуміння булоб зовсім не прийшло, але він настоював на грецьких учасників собору, щоби вони, ради сподіваної помочі із Заходу проти Турків, пішли на деякі уступки. Кінець кінців зладжено акт унії, який підписало з боку православних лише мале число делеґатів (з 700 делеґатів підписали тільки 33). Решта делеґатів не погодились на унію, а противно остро проти неї виступили.

— З фльорентійської унії не вийшло нічого. Схід осудив унію як найстрогійше і богато з тих православних, які підписали акт унії в Фльоренції, були пізнійше у відповідний спосіб покарані за зраду православія.

— До тих, що підписали акт унії, належав також вище згаданий київський митрополит Ізидор. Погляньмо, отже, хто він такий був:

— В році 1437 царгородський патріярх іменував київським митрополитом власне сего Ізидора, який був тоді ігуменом монастиря св. Димитрія в Царгороді. Патріярх зробив се без порозуміння з великим московським князем Василем, (в тих часах престіл київського митрополита знаходився в Москві), отже князь віднісся до Ізидора дуже неприхильно, тим більше, бо знав, що він був прихильний до унії з Римом. Коли скликано ферраро-фльорентійський собор, Ізидор поїхав на нього, а з ним поїхав суздальський епископ Аврамій та богато Українців і Москалів — так духовного як і світського стану, — всіх около сотки („Берестейська Унія", сторона 15). Але зі всіх сих делеґатів акт унії підписав один **тільки Ізидор** і за се папа іменував його надзвичайним своїм легатом для Польщі, Литви і Руси, а в чотири місяці пізнійше іменував його також римським кардиналом.

— Вертаючи до Москви, Ізидор переїздив через Польщу. Коли приїхав до Санча, польське населення привитало його дуже величаво. Відправивши в місцевім польськім костелі богослуження, Ізидор поїхав до Кракова і відправив богослуження **в польськім катедральнім соборі.** Се показуе, що польський уряд і духовенство та нарід вже тоді бачили, які будуть для них користи з унії — користи у фомі златинщення і спольщення Українців.

— Але хоч Поляки величаво витали Ізидора, то не таке привитання дістав він від своеї пастви. Ліковський пише:

„По его прізді (до Москви), скликав великий князь до Москви **всіх владик** суздальського князівства. Але вже підчас торжественного визду до столиці не подобалося цареви (не тільки цареви, але всім вірним—С.В.С.), що Ізидор казав нести перед собою латинський хрест апостольського леґата. Обурення его збільшилося, коли Ізидор підчас літургії, котру відправив з великим торжеством в цьвітну неділю в присутности цілого князівського двора, владик та численного народа, згадав імя папи, котрого православні не згадують. А коли по літургії митрополичий диякон почав читати акт Унії, князь повстав з місця, та ганьбив митрополита, **як облудного патриярха, убийника душ, еретика,** — і тим так осьмілив мовчаливих доси владик, **що они одноголосно осудили флорентійську Унію"** („Берестейська Унія", ст. 18).

— Після богослуження Ізидор був увязнений і замкнений в чудівськім монастирі, звідки опісля втік і в році 1443 появився на папськім дворі.

— По утечі Ізидора, на київського митрополита був вибраний архиепископ Йона, великий противник фльорентійської унії. Папа, правда, і після сього старався у ріжний спосіб поширити свої впливи так на Московщину, як і на Україну, але се йому не вдалося. **Так нарід як і духовенство були рішуче проти унії з Римом.**

— Правда, прихильники унії стараються твердити, що через кількадесять років після фльорентійської унії київська митрополія була в едности з Римом, але навіть епископ Ліковський, автор „Берестейської Унії", каже, що **„по розслідженню документів, які відносяться до сего періоду, ми не можемо без застереження приняти сего погляду".** До такого висновку Ліковський доходить на підставі листа короля Казимира Ягайловича до св. Йоана Капістрана, в якім він пише, щоби Йоан прийшов навертати православних на унію, як рівно-ж на підставі листа папи Павла II, з року 1468, в якім папа скаржиться, що діло унії на Литві і Руси не поширюеться. Крім сього „папа Александер VI говорить про київського митрополита, Йосифа Солтана і **про Русинів взагалі, як про відступників від Апостольського Престола".** („Берестейська Унія", ст. 21). Коли-б Русь була визнала фльорентійську унію і підчинилася папі, то він, розуміеться, такого не писав би.

— Повисші факти ясно свідчать про те, що на Україні фльорентійської унії не визнали і не приняли, та що Українська Православна Церква ніколи папі не підчинялася, ані його не визнавала. Хто-ж говорить инакше, той робить се для ширення баламуцтва. Доказів про се можу навести богато більше, але вірю, що і сих вистане. Отже, як бачите, сусідо, перша ваша гармата до нічого.

Степовий троха подумав, а там промовив:

— Що-ж, може гармата і добра, але я не знав, як з неї вистрілити і тому куля не попала там, де я хотів.

— А я думаю, куме, що ви добре стріляли, тільки набій був такий слабий, що не долетів до цілі, — додав від себе Гнідий. — А тепер послухайте, яка думка прийшла мені до голови. Кажуть католики, що Русь охрестилася в католицькій вірі. Коли так, то пощо було заводити унію взагалі? Пощо зложувати до купи те, що вже е вкупі? Таке саме і з фльорентійською унією. Коли Русь сю унію визнала і підчинилася папі, то пощо тоді було берестейської унії з 1596 року?

— Ого, куме, — каже Степовий, — ви також проти мене?

— Ні, я тільки кажу те, що мені видаеться правдою.

Ну, нехай. Я бачу, що перший вистріл з моеї гармати розминувся з цілию. За те я певний другого вистрілу.

— Добре, стріляйте! — каже Чернецький.

(Дальше буде.)

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

В РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА.

Український нарід вважає Шевченка своїм пророком. Імя його стало прапором, а память стала святою для кождого свідомого сина українського народу.

Ще за давніх часів, темних часів тяжкої неволі в московськім ярмі, Шевченкові роковини стали нам за національне свято. Коли „на всіх язиках все мовчало", раз на рік, в сей день, озивалася з домовини живцем похована Україна, — озивалася голосно й прилюдно. Збирали тоді до церкви усе, що було живого на нашій землі, — сумні мельодії урочистої панахиди, а ввечір, на концертах, всі побожно вставали на могутні згуки „Заповіту" . . . Роковини ті були чи не єдиною ознакою нашого національного життя, демонстрацією перед світом нашого істнування . . . Вони стали традицією, національним святом.

І тепер, коли по роках непереставної боротьби за визволення, по тім, як Україна повернула хоч на якийсь час до вільного державного життя, ми маємо своє національне свято — свято відродження української державности — 22 січня, сей день, Тарасові роковини, не позбавився свого значіння і надалі остає національним святом українського народу.

Святкуючи Шевченкові роковини, ми шануємо не тільки великого поета, „апостола правди і свободи", але й великого патріота, великого борця за вільну Україну . . .

Шевченківське свято має для нас велике громадське значіння: воно є святом національної єдности. В сей день український нарід сходиться на тому, що його обєднує, а не на тому, що його розділяє. Де тільки бренить українське слово, де тільки бється українське серце — там в сей день діти українського народу виразнійше чим коли почувають себе єдиною нацією з єдиним ідеалом самостійної і соборної України. Нехай, що до того ідеалу самостійної і соборної України далекий і тяжкий шлях, нехай, що ідемо до нього ріжними стежками, — сьогодні ми всі разом. І в сьому велике значіння Шевченківського свята.

— — — — — — — — — — — —

В сей день, де тільки бренить щире українське слово, єдиними устами й єдиним серцем співають „Заповіт":

„Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі —
Було видно, було чути,
Як реве ревучий . . .
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровю
Волю окропіте."

Вдумаймося в слова „Заповіту", перейміmось його настроями, думками, його музикою . . .

Перенесімось думкою туди, на далекі береги рідного Дніпра, де на високій могилі біліє — ні, білів недавно ще — білий хрест . . . Могила. Могила — „на Вкраїні милій".

„На Вкраїні милій" — та поневоленій. А вільною стане вона тоді, коли ми вповні виконаємо заповіт нашого пророка:

„. . . Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте!"

„Кайдани порвіте!" — А чи-ж вони порвані? Хіба не чуємо їх брязкоту страшного? Хіба не вїлися вони у намучене тіло Матері-України? Ми чуємо, в журбі і в сумі повсякденнім, ми побиваємося, плачемо гірко.

І бачучи нашу муку несвітську, наші сльози гіркі, озивається до нас устами благочинного наш пророк:

„Не плачте, братія:
За нас і душі праведних і сила
Архистратига Михаїла.
Не за горами кари час.
Молітеся, братія".

І молимось. Молимось, але памятаємо добре і те, що шлях до волі через кров, що воля вимагає і вимагатиме нових жертв, нових трудів, нової боротьби. І до тої боротьби повинні ми бути готові.

Не тільки ридати, не тільки відказувати на люту долю, але ділом треба виконувати заповіт Шевченка:

„Вставайте,
Кайдани порвіте!"

(За В. Прокоповичем).

ШЕВЧЕНКОВИ

(в 67-му річницю смерти).

Поклін Тобі, великий наш Кобзарю,
Від всіх дітей, що батьком Тебе звуть;
Від тих, які по Твоєму закону
Шляхом тернистим уперед ідуть.

Поклін Твоїм тим думам все-величним,
Котрі збудили передвчасного мерця,
Котрі пустились на темнії когорти,
Щоб їм у час доїхати кінця.

Поклін Твоїм незаведним терпінням,
В яких кріпшав Твій геній доброти;
В яких вливав кровю серця вмиті
Безсмертні статуї правди й свободи.

Поклін прийми від нас, Пророче, Батьку!
І своїм духом над нами вітай!
Дай правду пізнати, людей зрозуміти!
І до життя-волі усе загрівай.

Ів. Данильчук.

ПЕРЕТЕРПІВШИЙ ДО КІНЦЯ --- СПАСЕТЬСЯ.

Чому Бог не здержить рук мучителя і дозволяє в муках гинути праведному? — запитав раз молодий ученик святого Теодозія Печерського.

— Сину, — відповів святий, — ти забуваєш слова Христа, таке питаючи. Син Божий казав, що хто перетерпить до кінця, той спасеться. Смерть праведного, се лише перехід від життя дочасного до життя вічного і більшу працю він сповнить тут, більша заслуга жде його по смерти. Тай хіба не всі живучі мають вкінци умерти? Сяк, чи так, а смерти не минути.

— А чи може небесна заплата винагородити вповні ту муку, яку люде терплять? — питав дальше ученик.

На те святий муж:

— Ти бачив, як з маленького макового зерна виростає велика билина з принадним цьвітом. Ти знаєш, як з малого жолудя виростає великий дуб. І чи думаєш, що рука, яка те все творить, не може створити такого щастя, яке в сотеро заплатить за кожду хвилю тутешного терпіння? Коли-ж зі смертю не гине наша душа, то чого нам терпінь і смерти боятися? Бог вічне Життя, а душа зі смертю висвободжуєсь від терпінь життя і опинюється в руках вічно живого Бога.

ЯК БАЛАМУТЯТЬ ЛЮДЕЙ.

З Тідор, Саск., надіслали нам два документи, які показують, в який то „релігійний" спосіб протестантська місія взялася поширювати між Українцями свої впливи. Перший документ се оповістка такого змісту:

ОПОВІСТКА!

Повідомляеться Українську Публику в Тідор і околиці — що дня ———— лютого, с. р. в місточку Тідор, Саск., в ———— о год: ——— д. М. Березинський — з Вінніпеґу, Ман. — дасть виклад на тему — Що треба знати і робити, щоби мати здоровле. Виклад е інтересний для старших осіб — і для моподіжи:

Вступ за вільними датками:

Користайте з нагоди довідатись про многі важні річи.

Другий документ, се копія листа п. Березинського до протестантського прічера в Тідор, Е. О. Конґдон-а. Березинський повідомляє Конґдона, що він обїзджає українські місцевости, дає „наукові лекції" та устроює „евангельські мітинґи", отже приїде і до Тідор. Він просить Конґдона назначити там день і місце мітинґу.

Як видно з повище наведеної оповістки, „лекція" мала бути на тему „Що треба знати і робити, щоби мати здоровля". Та замісць говорити про здоровля, прічер Березинський накидався на попів, виступав проти сповіди і причастя та в инший спосіб аґітував проти православної церкви, вихваляючи рівночасно церкву протестантську.

Маємо відомости, що прічер Березинський мав свого часу „наукову лекцію" також у Вайті, Ман. Мав говорити про „Богацтво", але почав про богацтво, а скінчив про протестантську церкву в Коломиї.

Видно, що погано коло наших „евангеликів", коли вони аж на такі штуки мусять братися, щоби заманити людей на свої „собранія".

Митрополит Василь Липківський.

ПРАВОСЛАВНА - ХРИСТОВА ЦЕРКВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(Докінчення).

Таким чином, перед своїм Всеукраїнським Собором наша Церква знов залишилась без єпископа. Зроблено було пробу післати двох своїх кандидатів на єпископа в Грузію для хиротонії, але доїхавши до Харкова вони мусіли вернутись назад і прибули в Київ як раз в день відкриття Всеукраїнського Церковного Собору. На сьому Соборі, звичайно, самим кардинальним питанням явилось питання про набуття єпископа для Української Церкви. На Собор запрохано було екзарха Михайла і всіх єпископів, що перебували на Україні, але ніхто з них не прибув і Собор мусів почати свою працю без єпископів. Від Собору ходила окрема делеґація до екзарха Михайла з проханням прибути на Собор і задовольнити Українську Церкву поставленням їй єпископа, по обранню Собора. Екзарх Михайло, хоч на Собор прибув, але прилюдно на ньому заявив, що він Собором його не визнає і його прохання про єпископа не задовольнить.

Після сього Всеукраїнський Церковний Собор за допомогою вічного архиєрея Христа вчинив велику подію остаточного визволення Української Православної Церкви зпід неволі московської і 21 жовтня обрав, а 23 руками свого пресвітерства (І. Тим. IV: 14) поставив на першого архиєпископа і митрополита Київського і всієї України протоєрея Василя Липківського. Московські єпископи в безсильній злобі, що Українська Церква нарешті зовсім вирвалась з їхніх рук, не зупинились перед усякою неправдою і наклепами на сю величню подію відновлення Українською Церквою свого єпископату. Але життя, сей найбільш правдивий свідок і суддя, уже виправдало сю подію не тільки як акт остаточного відродження Української Автокефальної Православної Церкви і визволення її від завали московської, але як головну підвалину її нового чистого і вільного життя.

IV.

Рідна мова в Українській Церкві.

Господь Спаситель наш свою божественну науку викладав народові його рідною мовою — се безперечний факт. Христос проповідував простому народові — селянам, робітникам, що не розуміли иншої мови, крім своєї рідної; Христос провадив бесіди з простими жінками, що тільки й знали свою рідну мову, що на ній говорили вони з своєю родиною. Коли всі сі прості люде захоплювались Христовою наукою, то перш за все через те, що чули її на своїй рідній мові. І Апостолам своїм Христос дав найперший дар для навчання всіх народів — се дар говорити на мовах і говірках; дар сей вони одержали під час зішестя на них Святого Духа на те, щоб кождому народові проповідувати Христову науку його рідною мовою. І св. Апостоли свято виконували сю волю свого Навчителя. Св. апостол Павло у посланні до Коринтян каже: „Дякую Богові, я маю дар говорити на всіх мовах, але в церкві перед народом я краще готовий сказати пять слів на його рідній (зрозумілій для нього) мові, ніж десять слів на мові незрозумілій" (Кор. XIV: 18-19). Ясно, що вживання рідної мови у відправах Божих Служб — се є воля Христа і заповіт Апостолів.

Цікаво, що й керовники російської Церкви цілком се визнавали. Так вони приєднали до святих отців Степана, Просвітителя Зирян, що проповідував Зирянам і переклав святі книги на зирянську мову і правив службу по зирянському. Російський Синод благословив переклад богослужбових книг на татарську мову і відправу Служби Божої сією мовою. Архиєпископ Микола Японський з благословенства Синоду переклав святі книги на японську мову і правив Службу Божу по японськи.

Чого-ж се так вороже поставились керовники російської церкви до рідної мови українського народу? Чому вони до останніх часів не тільки не благословляли відправи Служби Божої нашою мовою, а навіть вважали се за великий гріх і сю неправду вбили в голову навіть богатьом людям українського народу? Кажуть, що славянська мова священна, бо на сю мову попереклала́ли святі книги святий Кирило та Методій, просвітителі Славян. Але сі святі переклали книги на славянську мову (правдивіще на болгарську) через те, що йшли проповідувати Славянам (Болгарам), бо, як казав св. Кирило, проповідувати народові віру Христову на незрозумілій для нього мові се все одно, що писати вилами по воді. Отже, колиб вони йшли тепер проповідувати українському народові, безумовно, вони переклалиб книги на українську мову.

Мовою священною треба вважати всяку мову вже через те, що всяка мова є Божий дар, а всякий Божий дар найкращий і звершений (Як.І. 17) і Божі дари перш за все на славу божу треба й приносити. Російський Синод визнав уже за священну і мову зирянську і мову татарську і мову японську, то чому-ж він не хоче визнати за священну мову і українську? Коли кажуть, що не можна молитися на тій мові, на якій й дома балакають і на базарах лаються, то се цілком дурна вигадка.

Хіба на японській, татарській молдаванській та на инших мовах не говорять і дома й на базарах не лаються? А російський Синод благословив же молитися на сих мовах. Хіба й инші народи світу, як Німці, Англійці й другі не моляться на тих своїх мовах, на яких і скрізь балакають? Чому-ж тільки Українцям сього не можна дозволити? Тай ніде ні в Св. Письмі, ні в церковних канонах не сказано, що сього не можна робити.

Отсе з боку церковного, а з боку Христових заповітів та церковних канонів нема й бути не може ніяких перешкод, що до вживання Українською Церквою рідної мови у богослуженнях. Навпаки, коли Українська Автокефальна Православна Церква почала відправляти богослуження рідною мовою, то сим вона тільки виконала заповіт Христа та св. Апостолів і св. Отців. Очевидно, що коли Російська Церква та її духівництво стоять проти вживання української мови для українського народу в богослуженнях, то се вони роблять з міркувань не церковних, не релігійних, а тільки з міркувань старого політичного ладу, що нічого спільно з церквою та релігією не мають. Не хотять української мови на богослуженнях, бо взагалі не хотять визнати українського народу, як окремого народу, рівноправного з иншими народами світу. Се вже міркування політично-державні, а внесення політичних міркувань у релігійне життя народу се вже само по собі буде ґрунтовним порушенням Христового заповіту, бо Христос сказав: „Царство Моє не від світу сього" (Іоанн XVIII: 36).

Коли римський папа вимагає, щоб католики молилися тільки латинською мовою, то се тільки через те, що римський папа видає себе за єдинодержавця — князя церкви всіх народів і тому всіх заставляє молитися тією мовою, якою сам молиться, бо й сам Церкву Христову в противність словам Христа він зробив царством від світу сього. Не личить же керівникам Православної Церкви брати приклад з римського папи . . . Рідна мова в церкві се є перша ознака істини православія, як братерства і рівности всіх народів перед Богом проти панування неправди в церкві.

ВЧЕНИЙ.

Саля... Світло... Народ вколо...
І бесідника я бачу,
З його слів я чую мудрість,
З його рухів вчену вдачу.

Се учений. Мудрі речі
З його уст пливуть в долину;
Про природу, силу ума,
Непропащую пилину.

Про закони днесь відкриті —
Здобутки людий науки,
Проміні нові, невидні,
Про нечутні ухом звуки.

І хилилось перед всім тим
Недовіре осторожне,
Одно серце полишилось
Від тих мудрощів порожне.

І згадав я, що колись то
Жили святі, добрі люде,
Прості, бідні — та не було
Нинішної в них облуди.

Говорити про науки
Не уміли і не брались,
Говорили лиш про тее,
Чим до серця доторкались.

Мудрувати не уміли,
Та уміли чесно жити,
І за людську й Божу правду
Вміли життя положити.

І тому мене ні трока
Не захопить вчена мова,
Коли у ній я не чую
Сердечного правди слова.

А. Б. В.

ХТО ТИ?

Як не знаєш, хто ти є,
А хотів би знати:
Хто прабатьком твоїм був,
Хто твоя праматн, —
То прозрівшого спитай,
А він тобі скаже,
І загадку, яку маєш,
Він тобі розвяже.
Він скаже, що Україна,
Люба і рідненька,
Що пестила й годувала
Тебе — твоя ненька.
І що Січ була і буде
Завсігди праматн,
А Дніпро прабатьком твоїм —
Чи знаєш се брате?
А що ти був і все будеш
Лише Українець,
Хоч би братавсь з ким сам хочеш,
Ніяк ся не змінищ.
Хоч по польськи „пацір
муаіш"
І лиш раз хрестишся,
То народність все одпака —
Її не зречися.
То-ж чому тобі ходити
У римську кошару,
Чому тобі становити
Вівцю в їх отарі?
Геть покинь і відречися
„Вшистко єдно" — нині;
Йди до віри батьків твоїх —
Там твоя святиня.
Зверни очи ти до сходу
І хрестися тричі, —
Туди Ненька, Січ, козацтво
Тебе нині кличуть.

А. М. Гназдовська.

КУПУЙТЕ!

Чи Ви вже маєте календар „Рідна Нива" на рік 1928?
Ціна 40 ц. Замовлення слати на адресу:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ГОСТИННІСТЬ АВРААМА.

Одного разу сидів Авраам біля дверий своеі оселі (намету) і побачив на дорозі трох подорожних. На дворі була велика спека і подорожні були дуже умучені. Авраам підійшов до них, вклонився їм і промовив:

— Прошу вас, не минайте мойого дому. Відпочиньте троха під деревом, а я принесу води і умию ноги ваші, та принесу хліба для поживи вашої. Відпочавши та підкріпившись підете, куда вам треба.

Авраам сказав своїй жінці Сарі, щоби приготовила їсти, а сам приніс води і умив подорожним ноги. Коли пожива була вже готова і подорожні їли, то Авраам стояв коло них і служив їм.

Коли подорожні відпочали і попоїли та відходили дальше в дорогу, старший між ними промовив до Авраама:

— Коли я зайду до тебе через рік в сю саму пору, то в тебе народиться син і ти даш йому імя Ісаак

З сим подорожні відійшли, а Авраам і Сара пізнали, що то сам Бог і Його ангели у виді подорожних гостили у них.

ІСААК.

Через рік справді Господь післав Авраамови сина, якого назвали Ісааком. Воля Божа була, щоб Авраам на свойому синові показав свою віру в Бога. Коли Ісаак підріс, Бог сказав Авраамови:

— Візьми сина свого единородного, якого ти любиш, і принеси Мені його в жертву на горі, що Я покажу тобі

Авраам встав вранці, осідлав осла, нарубав двор, узяв з собою двох слуг і сина свого Ісаака і рушив в дорогу. Третього дня ще здалеку побачив Авраам призначену гору і сказав своїм слугам:

— Зоставайтеся тут з ослом, а я з дитиною підем на гору і, поклонившись Богові, вернемося до вас.

Взяв Авраам дрова і дав їх нести Ісаакови, а сам узяв вогонь і ніж, та й пішли на гору. Каже Ісаак.

— Отче, е у нас вогонь і дрова, а де-ж ягня для жертви?

Авраам відповів:

— Бог постарається о ягня на жертву, сину мій

Коли прийшли на гору, що показав Бог, Авраам поставив там жертівник, розклав дрова і, звязавши сина свого Ісаака, положив його на жертівник поверх дров. Вже простяг Авраам руку, щоб узяти ніж та заколоти сина свого, аж озвався до него ангел Господень і сказав:

— Аврааме, Аврааме! Не накладай руки на хлопця і нічого не роби йому. Тепер я пізнав, що ти любиш Бога і не пожалував для Него сина свого.

Поглянув Авраам навкруги себе і побачив барана, що рогами заплутався в гущавині. Авраам взяв його і приніс в жертву замісць сина свого Ісаака. І вдруге озвався до Авраама ангел Господень з небес:

— Так каже Господь: За те, що не пожалував ти для Мене сина свого, поблагословлю тебе і розмножу рід твій, як зорі небесні, як пісок край моря. Твої нащадки опанують городи поган, і через твого нащадка благословитимуться всі народи на землі, бо ти послухав слова Мого.

Сими словами Господь Бог обявив Авраамови, що Ісус Христос народиться з його роду (потомства).

Ловля Риб і Вибір Перших Апостолів.

Одного ранку Ісус Христос стояв коло озера Генисаретського і навчав людей.

Перед Ним стояло богато народу, а поза Ним простягалося синє озеро. Сонце піднеслося понад озером і освічувало його своїми ясними лучами.

Ісус говорив Своїм лагідним, милозвучним голосом, а люде слухали Його з найбільшою увагою.

Число слухачів ставало щораз більше. Вони всі хотіли стояти як найблище до Ісуса і не тільки слухати Його слів, але також дивитися на Нього.

При березі стояли два човни. Один з них належав до Петра. Ісус увійшов в сей човен, відплив троха від берега і навчав людей дальше. Тепер вже всі могли не тільки слухати Його слів, але й дивитися на Нього.

Коли Ісус скінчив промовляти до людей, Він звернувся до Петра і каже:

— Відплинь на глибину і закиньте сіти.

Петро відказав Йому:

— Учителю, ми цілу ніч трудилися і не зловили нічого. Але коли Ти кажеш закинути сіти, то закинемо.

І як се зробили, зловили стільки роби, що аж сіти почали рватися. Тоді рибаки махнули рукою на своїх товаришів, що були в другім човні, і ті прийшли і помогли їм рибу витягнути. Риби було так богато, що човни майже потапали.

Коли Петро побачив таке чудо, він припав до ніг Ісуса і сказав:

— Відійди від мене, Господи, бо я грішний чоловік.

Ісус промовив до него лагідно:

— Не бійся, від тепер будеш ловити людей.

Се значить, що Петро перестане бути рибаком і буде навертати людей до Бога.

Иншого ранку, коли Ісус проходив попри те саме місце над озером, Він побачив Петра і його брата Андрея, як вони ловили рибу. Ісус промовив до них:

— Ідіть за Мною, Я зроблю вас ловцями людей.

Се також значить, що вони мали навертати людей до Бога.

Вони покинули свої човни і сіти і пішли за Ісусом.

Трошки дальше вони побачили двох братів, Якова і Йоана, з їх батьком, Заведеем, які лагодили свої сіти.

Ісус і до них закликав, щоби йшли за Ним, і вони, полишивши свої човни і свого батька, пішли за Ісусом.

В сей спосіб Ісус вибирав Своїх Апостолів, молодих, здорових і чесних людей, які мали помагати Йому поширювати Його науку та боротися проти неправдивої науки книжників і фарисеїв.

Памятайте, що коли Ісус сказав рибакам закинути сіти в воду, вони послухали Його, хоч думали, що риби певно не зловлять, бо вони цілу ніч закидали сіти і нічого не зловили

Памятайте також, що коли Ісус покликав Петра і Андрея, Якова і Йоана, то вони покинули все і пішли за Ним. Покинули човни і сіти, покинули дім і родину, покинули приятелів і рідне село і пішли за Ісусом.

Пішли за Ним, бо любили Його. І кожда дитина, котра любить Ісуса, також піде за Його покликом, то є, буде жити після Його науки. Буде любити Бога, буде любити своїх родичів і братів і сестер і буде любити всіх своїх ближних. І нічого не буде робити такого, чим моглаб прогнівити Бога, або чим моглаб нанести шкоду своїм ближнім.

Така дитина стане учеником Ісуса Христа, так як стали ті рибаки, котрі пішли за Ним.

ІСУС — ПРИЯТЕЛЬ ДІТЕЙ.

Ісус Христос дуже любив дітей. Він часто збирав їх коло Себе, говорив до них і навчав їх, як мають жити і поводитися.

А діти також любили Ісуса. Коли Він тільки зявлявся в місті, або в селі, діти зараз бігли до Него, розпитували де Він був і що бачив та просили, щоби Він росказав їм будь що.

Одного разу Ісус навчав нарід через довший час. А коли скінчив, матері приносили до Него своїх дітей, щоб Він благословив їх. Але Апостоли не хотіли припустити їх до Ісуса. Вони казали:

— Чи не бачите, що Учитель змучений? Дайте Йому нині спокій. Принесете до Него дітей завтра.

Але Ісус Христос сказав до Своїх учеників:

— Не бороніть дітям приходити до Мене, бо їх е царство небесне. Бо кажу вам, що хто не буде невинний, як діти, не ввійде до царства небесного.

І тоді матері несли своїх дітей до Ісуса, а Він клав на них руки і благословив їх:

Ісус сказав, що до дітей належить царство небесне. Але Він говорив се про гарних і добрих дітей. Ісус Христос любить всіх дітей, але найбільше таки любить дітей добрих. Коли хочете, щоби Ісус любив вас, дорогі діточки, то будьте добрими і лагідними, а Ісус певно буде любити вас.

ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ.

Зі Старого Краю наспіли образи святих, мальовані нашими знаними малярами-емігрантами, бувшими козаками української армії. Образи мальовані на полотні оливними фарбами. Образи е ріжні і ріжної величини. Копійовані з образів в Київських церквах. Образи е напрестольні й до украшування іконостасів та церков, як також образи на хоругви й до украшення хат. — Кількість не велика, тому спішіть з замовленням. При замовленню належить подати ширину й височину образа.

По інформації й замовлення пишіть на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

ДОПИСИ.

ВІД ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ПРИ СОБОРІ СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ.

(Звіт з річних зборів).

Річні збори Жіночого Товариства при Соборі св. Покрови у Вінніпегу відбулися дня 14 лютого с. р. в соборній салі, при участи трийцять трох членкинь.

Збори отворила голова Жіночого Товариства, п-ні О. Свистун, при чім дала короткий огляд з річної діяльности Товариства і висловила щиру подяку членкиням, які причинилися до успіху згадної діяльности Пані Свистун рівнож висказала свое велике задоволення зі згоди, яка панувала в Товаристві; подякувала членкиням за їх кооперацію із зарядом та пожелала Товариству як найкращих успіхів на будуче. На закінчення попросила присутних, щоби вибрали предсідницю до перепровадження зборів. На предсідницю вибрано п-ню С. Купченко.

П-ні Купченко подякувала за вибір та приступила до перепровадження зборів. Першою точкою на програмі був звіт з попередних зборів, прочитаний секретаркою п-ною М. Марко

По тім слідував читаний звіт з цілорічної діяльности Товариства, який висказав, що впротягу 1927 року Жіноче Товариство устроїло два базарі, три вечері (одна в честь Архиепископа Іоанна Теодоровича друга для членів парохії, трета загальна), два пікніки (один для членів парохії, а один загальний), дві забави з нагоди двайцятьпять літнього ювилею супружества (устроені в честь панства Ковблів і Гошовських) та одну пращальну забаву в честь панни Марусі Угринюк з приводу її виїзду з Вінніпегу.

З початком минувшого року членкині мали сходини кождої середи в салі Собору, на яких практикували у куховарстві та ріжних ручних виробах. Товариство купило минувшого року о стільки більше кухонного начиння, що при устроенні якоїб не було оказії не потребує більше визичати. Так само придбало богато инших річий, які хоч не е так замітні, але в кождім разі придатні.

По перечитанню звіту з річної діяльности, покликано панну Г. Романчич, щоби дала звіт фінансовий П-на Романчич, будучи фінансовою секретаркою, заявила, що вона буде зобовязана говорити і за касієрку, п-ню Якиміщак, котра з причини стану свого здоровля не могла явитися на зборах.

Фінансовий звіт виявив, що прихід за минувший рік був $1,900.00 Після сього наступила дискусія над членськими вкладками і рішено, щоби членська вкладка виносила одного долара річно, так як і минувшого року. Через виповнення вкладки в Жіночім Товаристві, членкиня набуває членські права і в Сестрицтві і на оборот.

Збори висловили щиру подяку Сестрицтву св. Ольги за його невтомну працю і кооперацію і пожелали йому як найкращих успіхів на будуче.

Після сього приступлено до вибору заряду на 1928 р., до якого увійшли слідуючі особи:

Пані М. Угринюк — голова, п-ні О. Свистун — заст. голови, п-на Г. Романчич — секретарка рекордова, п-ні Д. Гуцуляк — заст. секр., п-ні М. Бояцівська — секр. фінансова, п-ні О. Ярецко — касієрка.

До Контрольної комісії увійшли: пані Д. Міхоцька, пані О. Бачинська і п-на М. Марко.

Комітет до відвідин хорих складається з п-ні Лещишин, п-ні Гошовської і п-ні Хариш

На закінчення члени Товариства побажали собі згоди, едности і витревалости у дальшій праці. З великою вірою у зміцнення Товариства, духово і матеріяльно, та з злохотою до поновної діяльности членкині розійшлися домів

Марія Марко, секр.

КОЛЯДА НА ЦЕРКВУ.

Наша православна громада у Фенвуд, Саск., висилала сього року колядників на ціль нашої церкви. Колядували слідуючі: М. Пилипів, Стефан Гельмич, Ф. Богай, І. Пилипів, І. Ригус, І. Микитюк, Н. Ригус, В. Тимків, В. Богай, Н. Терлецький і В. Пилипів. Колядники призначили із заколядованої суми 10 доларів на Собор св. Покрови в Вінніпегу. Коляду зложили:

По 2 дол.: п. Саас, Н. Козакевич Ф. Пристай, Ан. Савчин, М. Савчин М. Пилипів, Ф. Федьк, Ф. Киндракевич.

По 1.45: Ф. Терлицький.

По 1 дол.: С. Ґловар, Іван Сідлович. Гнат Галик, І. Стельмахович, Ю. Ригус, М. Богай, С. Богай, Н. Пилат, Кость Пилат, І. Богай, Г. Козакевич Н. Богай, Н. Пристай, М. Загацій, В Пиньків, Анна Гамилович, В. Тимків Ф Скоробогач Ю. Гребенюк, Ник Яцків, Олекса Монастирський, Марина Пилат, Андрусь Пилипів, Михайло Стельмахович, Петро Коцук, Василь Терлецький, Олекса Стасик, Михайло Савчин, Олекса Кушнір, Гнат Гавриляв, Андрусь Кіндракевич, Никола Коцук, Максим Галик, Гринь Савчин, Никола Стельмахович, Василь Галик, Іван Горачка, Кася Пилат (Шікаго), Митро Галик, Михайло Галик Васитів, Михайло Галик

По 75ц.: Дм. Бугай, П. Ригус

По 50 цт.: М. Манович, М. Тимків, Віслак (Німець).

Сала в Ґудів, Саск. 8.90

В Ґудів, Саск. колядовано на Пордан Коляду дали:

По 2 дол.: В. Ковальчук, Н Пилипів.

По 1.50: М. Смоць, І. Козій, Дм Лозинський.

По 1 дол.: П. Поторока, о. П. Самець, І. Орішак, учитель Бурак, Т. Огрізло, М. Бойко, А. Лозинський, С. Думанський, П. Виґерак

По 50ц.: Мих. Лозинський.

По 30ц.: М. Митофір

По 25ц.: Ст. Перфинюк.

Ст. Гельмич

КОЛЯДА НА РІДНУ ЦЕРКВУ В КАНАДІ.

(Давнінґ, Алта.)

Колядували: Гр. Веренька, Дм. Белцик, М. Веренька, п-ні М. Веренька, п-ні Василина Веренька, п-ні К. О. Горбай. Колядників возив п. Гр. Веренька. Коляду зложили:

По 3 дол.: Юрій Веренька.

По 2 дол.: В. Міхальчук.

По 1 дол.: А. Попович, І. Магас, С. Магас, В. Чабанюк, І. Рибінський, Я. Зотик, С. Гордей, Т. Левицький, О. Левицький, І. Мочульський, Н. Буяр, С. Шиемко, М. Рогатинчук, І. Шерстенка, Г. Веренька, Д. Шерстенка, І Миленка.

По 75ц.: І. Мазур.

По 50ц.: Д. Белцик, А. Фриеско.

По 40ц.: Т. Ткачук.

По 25ц.: Д. Дацик, М. Мочульский.

Збірка в церкві на Гемлин, Алта. виносила 9 долярів.

Разом 33.65

Всім жертводавцям щире спасибі.

Свящ. Т. А. Горбай.

ЯКІ В НАС ЛЮДЕ.

(Шіго, Саск.).

Хто читає українські часописи, той вже не один допис читав з Шіго. Читач, який слідить за дописами і судить після них місцевости, про які в них пишеться, мусить вірити, що кольонія Шіго є одною зі свідоміщих наших кольоній. Однак, як що кольонія Шіго має заслуги в життю українського народу, то ті заслуги мають не всі мешканці сеї околиці, а лише свідоміщі із них.

Коли хто каже, що церква не грає ніякої ролі в народнім життю, той або помиляється, або умисно хоче відвернути увагу людей від так важної справи. Хто хоче доказів, що чужа церква може нам пошкодити, а не хоче читати історії і слідити по книжках, той най приглянеться життю шіговської кольонії, а певно переконається, що церква відограє найважнійшу ролю у життю тутешних Українців. Церква — се виховуюча інституція, отже коли вона в добрих руках, то не шкодить рідній справі а помагає, коли-ж нею керують вороги або їхні наемники, иншими словами коли вона у ворожих руках — то вона народній справі шкодить.

Наших поселенців в околиці Шіго можна поділити на три групи. православних Українців, „Русинів-католиків" і „руских-православних", або, як вони себе також називають, „Карпаторосів".

Від коли наше народне життя оживилося в Канаді та оживилось воно і серед Українців в Шіго і околиці, а вислідом сего е Народний Дім і ріжні товариства, як аматорський гурток, читальня, Рідна Школа, Жіноча Громада, „Взаїмна Поміч" і три українські церковні парохії. Люде, які в сій групі, се найсвідоміща часть тутешних мешканців. Вони дбають про народні справи, працюють коло піднесення освіти і не жаліють жертв на народні справи тут і в Старім Краю. Словом, се гордість нашого народу і нашої нової вітчини Канади, се люде, які не хочуть „цілою колодою по світу валятись", а хочуть жити повним, правдивим життям Тепер, під впливом церковної роботи, життя між прав. Українцями ще краще розвивається і поступае вперед. Тимчасом дві прочих групи (католики і Карпатороси) остались позаду і коли так постоять на своїм теперішнім становищи ще кілька літ, то наш нарід мусить поставити над ними хрестик, бо вони для нього пропадуть.

Приглянься життю „Русинів-католиків" (так їх називають їх священики), які стоять під сильним впливом пініа. Вони нічого не роблять, а для української справи е часто такими чужими, як примір Китайці ча Башкіри. Говорять вони українською мовою, а позатим годі пізнати, до якого народу себе зачисляють. До Української Церкви відносять са ворожо, бо їм рідлійша накинена унія з Римом, чім своя Рідна Церква. Повтаряють за своїми пінами ріжні нісенітниці на Українську Православну Церкву та стоять осторонь українського життя. До Народного Дому не ідуть, коли там е вистава або концерт чи відчит, бо се православні устроюють, а православні се, після науки католиків, гірші чортів. Поляк для них рідлійший, чим православний Українець, бо кажуть, що вони з Поляками одної віри Заснували якусь Січ, яка від самого початку свого істновання дістала параліж, і тепер тільки слави, що була Січ. Десь там хотів буковинський католик будувати „Католицький Народний Дім" на те, щоби католики не їшли між православних Українців, але се йому не вдалося. От і вся робота. Сі католики, се відрубана скиба нашого народу. Вони хоч на волі, але в католицькій неволі мучаться. Правда, е між ними такі, що хитаються і для них тим краще буде, коли рішаться як найскорше та покинуть ярмо Риму, яке накоїло нашому народови вже стільки шкоди.

Що вони читають? Більшість зовсім не читає, а ті що читають, то читають тільки одну газету, в якій тільки правди і освіти, що в науці піпів А що знають? Знають, що їх віра „правдива", а православні се їх найбільші вороги хоч і Українці. Не знають історії свого народу, бо їм не позволяють читати їх духовні провідники. Також знають, що Українці тому програли війну, бо їх Бог покарав за те, що хотіли ділити землю митрополита Шептицького. Се довідалися вони від свого „ксьондза" минулої осени.

Які бідні ті католики! Слухають наруги від свого духовного отця і мовчать, а то тому, бо так їм наказують бельгійські і французькі піпи Де е свідомі Українці між вами, братя католики? Ви хочете, щоби нас називати Українцями, але ділами не показуете свого українства. Говорите по українськи, бо инакше не вміете, але сама мова ще не вистарчае. І Жид може говорити по українськи, але се не робить його Українцем. Пора вам обтрястися з тої темноти, в якій ви опинились, і спішити під покров Української Православної Церкви, яка е жерелом і запорукою живучости українського народу.

Є ще трета група знана тут під назвою „кацапи". Се Українці з Буковини, які побачивши кацапських батюшків на початках свого перебування в Канаді, так до них привикли, що забули про те, що православні на Буковині не мали ніяких звязків з Московщиною, а тим більше з московською церквою. І хоч вони на початках мусіли задовольнятись батюшками з російської місії, то сегодня, коли е свої священики і своя Українська Церква, їх нічо не може оправдати за те, що вони дальше тримаються російської церкви, або филиповщини. Коли вони несвідо-

мо загрязли в кацапському болоті, то се ще можна їм прощати, але коли деякі з них свідомо не хочуть ґорнутися до Української Церкви, і свідомо служать чужим, то їх ніякше тяжко назвати, як тільки зрадниками свого народу. Що вони роблять для народної справи? Нічо' Ціла їх народна робота звелась до того, що скупчилися коло одної церкви та слухають глупих теревенів московського аґента.

Був в них колись оден батюшка, який учив їх дітей „народних" пісень як „Ще не вмерла Русь святая" або „ Пора, пора, пора Москалеви і Ляхови служить"! Тішились родичі, що „мудрий" панотець так „мудро" учив співати їх дітей! Кацапські батюшки здебільшого самі темні, отже і своїх вірних в темноті змінюють. Вони показують своїм вірним грушки на вербі, а ті їм вірять, бо звідки їм дещо знати, як самі не читають. Скаже їм кацапський батюшка, що в українській церкві нема образів та що вірні там не хрестяться, то йому й вірять, бо деж би панотець говорив неправду. Але самі не підуть та й не переконаються, чи правду батюшка говорить. Бувають случаї, що аж тепер люде переконуються (по кількох літах), що неправду говорили їм їх батюшки про Українську Православну Церкву.

Розумний нарід запроданців гонить від себе, а наш годує їх та ще й величається ними, так якби не було в нас дійсних провідників, які чесно і щиро ведуть нас до правди і світла.

Уніяти і Карпатороси не горнуться до ніякої народної роботи. Їх не обходить ніяка справа ні тут, ні в Старім Краю, бо їх просвіщають такі „просвітителі", які самі нічого не знають. Вони ради того, щоби не підходити до них за жертвами, — а свідомі Українці мусять складати жертви — ховаються за кацапську або уніятську рясу, тай цілий світ їх не обходить.

Таке то життя в нашій околиці. Давби Бог, щоби наші брати отряслися з римської і московської темноти і облуди та приєдналися до Рідної Церкви українського народу, бо в ній тільки наше спасення!

І. В.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу

Коляда на Український Православний Собор у Вінніпегу. Колядували хористи Собору з п. Свистуном на чолі.

М. Комар	10.00
М Папіш	10.00
Іван Прокопів	10.00
Г. Т. Блок	10.00

КУПІТЬ СОБІ

український православний

[illegible]

„Добрий Пастир"

Молитвенник в гарній чорній оправі з золотими витисками. Ціна з пересилкою $1.50.

Гроші і замовлення слати до:

THE HERALD

Box 3684, — Winnipeg, Man.

Ю. Ожибовський	10.00
Л. Ґрабовецький	10.00
Ґнат Сич	10.00
Вас. Загаєвич	10.00
П-ство Циганевичі	10.00
Др. І. П. Овсяних	10.00
П. Г. Войценко	10.00
Вік. Купченко	10.00
Я. В. Арсенич	10.00
Василь Свистун	10.00
Ст. Сокульський	6.00
Дм. Стасюк	6.00
П-ство Кузьмінчуки	6.0
М. Крутяк,	5.00
М. Скиба	5.06
Прот. о. С. В. Савчук	5.00
П-ні Дорощук	5.00
М. Челяда	5.00
В. Бугарешта	5.00
Гриць Угринюк	5.00
С. Шевчук	5.00
Ст. Матвій	5.00
Ол. Старк	5.00
С. Котельницький	5.00
Никола Прокопів	5.00
Мир. Стечишин	5.00
Вас. Скегар	5.00
Д. Яремко	5.00
Др. П. Гуцуляк	5.0
Д. Якимішак	5.0
Яр. Кунинський	5.00
Вас. Угринюк	5.00
П-ство Шашарівські	5.00
А. Колтек	5.00
М. Пасічник	5.0
П-на Ст. Чорна і Марія Клим	5.00
І. Андрусяк	5.00
Я. Фарина	5.00
В. Баран	5.00
Й. Богоніс	5.00
І. Іваніцький	5.00
М. Міхоцький	5.00
Я. Українець	5.00
Н. Кінаш	5.00
В. Лехів	5.00
М. Хариш	5.00
М. Волошиновський	5.00
В. Моканик	5.0
о. Д. Д. Лещишин	5.0
Ілія Симчич	5.00
С. Тиховецький	5.00
Н. Залозецький	5.00
Емпайр Дроґ Стор	5.00
П. Жук	5.00
М. Паньків	5.00
П-ство Дубики	5.00
Н. Іванусів	5.00
Н. Баран	5.00
Дм. Данько	5.00
О. Рудан	5.00
Лм. Остапович	5.00
О. Остапович	5.00
Й. Остапович	5.00
Дм. Бокла	5.00
В. Манчуленко	5.00
М. Коржик	5.00
І. Парахін	5.00
п-ні М. Момотюк	5.00
п-ні М. Онуфреів	5.00
Н. В. Бачинський	5.00
А. Колодницький	5.00
П. Куцик	5.00
М. Демчук	5.00
п. Рогая	3.00
п. Мараз	3.00
п. Строкан	3.00
Н. Мандрик	3.00
п. Антопів	3.00
Н. Задурович	3.00
п-ні П. Батицька	3.00
Ник. Яловега	3.00
Н. Гуменюк	3.00
Др. Г. Новак	3.00

По 2 дол.: П. Кіпран, Анна Марко, Марія Марко, О. Дубве, В. Кізюк, Іван Рій, С. Юськів, п. Мороз, Ґео. Підлубний, О. Боянівський, Н. Никорук, М. Манчуленко, І. Мудрий, М. Лазечко, Т. Марко з Криддор, Саск., М. Лучкович, Л. Сікевич, І. Рудик В. Поташник, Г. Пендулик, А. Геник, І. Бучковський, С. Колбель, В. Новак, п. Яремович, Е. Гошовський, Г. Парахім, п. Пасічник, п-ні Залозецька, Катруся Карбаник, п. Будівський, п-ні Т. Басіста, Ф. Зюбровський, Вол. Сікевич, М. Турецький, п-ні С. Парастюк, Н. Кришталевич, С. Климків, Ґео. Маковійчук.

По $1.50: п-на Г. Романчич, І. Ґродніцький, І. Кмиранський.

По 1 дол.: Н. Мельник, О. Пристайко, Вол. Блажевич, О. Угринюк, Леся Шевчук, І. Яремій, Н. Совсун, М. Сумка, Розалія Сікорська, І. Пасічняк, п-на Г. Стамбурська, Гр. Нецан, п. Кирилюк, І. Ногорняк, п-ні М. Совсун, М. Бойко, Й. Вишньовський, Н. Марко, (Тарнополь, Саск.), І. Пирч, п. Дух, І. Коваліs, (Айтуна, Саск.), М. Скрипник, П. Статанюк, П. Гаврисишин, Н. Дутчак, Ф. Ґрох, о. І. Данильчук, П. Угринюк, п. Маріян, п Должанський, М. Король, Марія Адамчук, Анна Оренчук, П. Кримський, п. Слободян, І. О. Бакун, п-на О. Церковна, Я. Шах, П. Носатий, П. Олійник, А. Струс.

По 50 ц.: Ґео. Менинський, п. Холоднюк, Кася Кобилко.

По 25ц.: І. Андрусяк, Ф. Койцан, Ґео. Мек, Дівчата в хаті Строкана.

По 10ц.: Н. Н.

Оля Шевчук	1.00
п. Кирилюк	1.00

Збірка п. В. Гуменного в Ітонія, Саск.:

По 2 дол.: В. Гуменний.

По 1 дол.: П. Конашевич, Саверка Конашевич, Мих. Боярик.

Разом 6.00

З коляди на українську православну церкву в Фенгуд, Саск., яка виносила 80 дол. уділено для Укр. Православного Собору 10.00

Збірка п. А. Ґринюка в Лейдівуд, Ман.:

По 3 дол.: А. Ґринюк.

По 2 дол.: Оля Ґринюк.

По 1 дол.: Маруся Ґринюк.

Разом 6.00

Збірка п. В. Калина в Форд, Онт.

По 1 дол.. Н. Турко.

По 50 ц.: В. Турчин, В. Калин, О Лисий, Я. Гайда.

По 25 ц.: І. Лихий, Т. Касюрак.

Разом 3.50

Коляда в Редфілд, Саск., на забаві в п-ства А. Олексюк. Колядували школярі Е. Олексюк, К. Олексюк Розалія Мочульська, Марія Свистун і старші: п-на Н. Андрущак, п-на Т Возняк, І Іван Свистун. Жертвували

По 2 дол.: А. Кіндращук.

По 1 дол.: А. Олексюк, Т. Мочульський.

По 75 ц.: І. Свистун.

По 50 ц.: Н. Яковишин.

По 25ц.: п-на Н. Андрущак, Т. Возняк, Ф. Зиґмунт, Т. Червінський, А Шумліч.

Третого дня свят (9 січня) підчас представлення на Витков, Саск. п. Т Мочульський завізвав присутних до збірки на Собор, причім зібрано добровільних жертв на суму 3.25. — Отже разом прислано 10.00

Збірка п. Гр. Бугери в Дуфрост Ман.:

По 4 дол.: Гр. Бугера.

По 1 дол. П. Буґера, і Ів. Саламандик з Сенків, Ман. — Разом 6.00

Іван Божек, Прілейт, Саск.	5.00
А. Осадча, Амстердам, Саск.	.50
П. Герасимчук, Смут Рок Фолс, Онт.	2.00

Передали з Толстой п. Ковблем:

Н. Тофан,	10.00
А. Тесарський	2.00

Збірка п. В. Квасниці в Тідор, Саск.:

По 2 дол.: Василь Квасниця.

По 50 ц.: Андрій Меншир.

По 40 ц.: В. Ісар.

По 35 ц.: Ник. Гуцул.

По 25 ц.. П. Квасниця, Ішар Марія Квасниця, В. Лисак, В. Білокрилий Фрозина Білокрила. — Разом 5.25

М. Савчук, Інсінґер, Саск.	5.00
А. Урбанський, Лавфін, Ман.	1.00
Кат. Лемчинська, Канора, Саск.	.50
І. і К. Радик, Вуднорт, Ман.	5.00
М. А. Волохатюк, Овкборн, Ман.	5.00
Д. Ферлей, Брод Валей, Ман.	1.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK.

210 Dufferin Ave., Winnipeg

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Матей Савчук, Інсінґер, Саск.	.50
Й. Федейко, Кат Найф, Саск.	.50
Іван Лебедович, Зелена, Ман	.50
Катерина Горбай, Сквер Гил, Саск.	.50

Кепон, Алта. По 10ц. жертвували. Ф. Попов, І. Верига, К. Дзяткевич, Т. Древняк, А. Кулик, С. Кулик, М. Шмир, К. Древняк, І. Сенькус, С. Боднарук, Ан. Кулик.

ҐЕМАРЮКА, АЛТА. По 10 ц. жертвували: Г. Матійчук, І. О. Саламандик, І. Соколовський, В. Гаврилюк, В. Підгірний, П. Запорожан, І. Филипенко, М. Кочман, О. Сңук, В. Ситник, П. Осатенко, І. Підгірний, С. Голайда, І. Роґуський. І. Воркун (Брудергайм, Алта.) Н. Шевчук (Веґревіл, Алта.)

А. Урбанський, Давфін, Ман.	1.00
М. Папіш, Вінніпеґ, Ман.	1.00
Л. Ґавалько, Крипсдейл, Алта	.50

Православний Календар НА РІК 1928

БЕРЕЗЕНЬ.

15 Ч. Теодота
16 П. Евтропія, Кл.
17 С. Гарасима

18 Н. 3 П. Конона мч.
19 П. 42 муч. в Амореї
20 В. Єфрема, Павла
21 С. Теофілякта
22 Ч. С. С. 40 муч.
23 П. Кондрата
24 С. Софронія

25 Н. 4 П. Теофана
26 П. Никифора
27 В. Венедикта
28 С. Поклони
29 Ч. Савина
30 П. Алексія ч. Бож
31 С. Кирила Єрус.

КВІТЕНЬ.

1 Н. 5 П. Хризанта
2 П. Івана мч., Серг.
3 В. Якова, Томи
4 С. Василія свмч.
5 Ч. Нікона
6 П. Захарія, Якова
7 С. Благов. П. Д. М.

8 Н. Цвіт. С. Ар. Г
9 П. Матрони
10 В. Іляріона
11 С. Марка
12 Стр. чеcн. Івана
13 П. В. Пят. Іпат.
14 С. В. суб.

15 Н. Великдень.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

БЕРЕЗЕНЬ.

18. **Трета Неділя Посту (Хрестопоклінна):** Голос 7. Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап. Жид. IV.: 14—16 і V.: 1—6. Єв. Марк. VIII.: 34—38 і IX.: 1.

25. **Четверта Неділя Посту:** Гол. 8. Утр.: Єван. Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Жид. VI.: 13—20. Єв. Марка IX.: 17—31.

28. Середа. **Поклони.**

КВІТЕНЬ.

1. **Пята Неділя Посту:** Гол. 1. Утр.: Єван. Івана XX.: 19—31. Літ. Ап. Жид. IX.: 11—14. Єван. Марка: X.: 32—45.

7. Субота. **Благовіщення П.Д.М.** Всеношне. Утр.: Єван. Луки I.: 39—49 і 56. Літ. Ів. Золот. Ап. Жид. II.: 11—18. Єв. Лук. I.: 24—38. Канон і Катавасія свята. Замісць „Чеснійшую" приспіви свята.

8. **Неділя Цвітна.** Гол. 2. Всеношне. Утр.: Єв. Мат. XXI.: 1—11 і 15—17. На Утрені перед Каноном благословення лози. Літ.: Ів. Зол. Ап. Филипян. IV.: 4-9. Єв. Ів. XII.: 1.18.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 15-го БЕРЕЗНЯ, 1928. ЧИСЛО (51) 6

БОРОТЬБА З РЕЛІҐІЄЮ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

В Одесі відбулася нарада тамошньої орґанізації безвірників. На нараді виступили з рефератами комуністи Жиди Самуелі та Рахліс. Самуелі між иншим заявив:

„Комуністична партія залишила вже боротьбу з реліґією шляхом репресій, тепер беремося до неї „научним підходом". Нам треба боротися з реліґією розумово, мусимо здобутися на богато добрих аґітаторів - безбожників, які усвідомили би село, що реліґія, по словах Леніна, се опіюм для народа".

На нараді стверджено величезне скріплення реліґійности мас. Рішено домагатися від уряду України збільшення переслідування українського духовенства, яке незвичайно активне не тільки на реліґійному, але також на зненавидженому національному ґрунті.

ПАПА МАЄ КЛОПІТ З МАДЯРАМИ.

На свого кардинала-примаса в Мадярщині папа іменував епископа Шереді, по походженню Словака. Мадярським аристократам не подобалось, що кардиналом - примасом став не родовитий Мадяр, але словацький ренеґат. Мадярський уряд також запротестував, але папа таки іменував Шередія, покликуючись на се, що лиш мадярському королеви прислугує право предкладати кандидатів на епископів, а що тепер нема короля, то папа має сам право іменувати того, кого схоче. Оноді відбулась його інтронізація, т. е. вступлення на престол. Але тепер стрінувся Шереді, а з ним і Ватикан з небувалою демонстрацією. На інтронізацію не прибув ані мадярський премієр, ані міністер суспільної опіки, **який є католицьким священиком.** Мало того. **Всі архиепископи і епископи збойкотували інтронізацію і з цілого епископату явився лише епископ Роп.** Ся демонстрація мадярського епископату викликала велику сензацію, а приклонники Шередія внесли інтерпеляцію в мадярськім соймі.

Як бачимо, тут навіть цілий мадярський епископат не „приняв рішення апостольського престола з християнською покорою", уважаючи іменовання кардинала-примаса не справою віри, але актом політичним, накиненим Мадярам ватиканськими політиками.

1000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! 1000

ОФЕРТА ДО КІНЦЯ КВІТНЯ.

З нагоди чотири-літньої річниці нашого орґану оголошуємо кампанію на приєднання 1000 нових передплатників для „ВІСТНИКА", як рівнож на відновлення старих передплат. Услівя кампанії слідуючі:

Кождий, хто пришле ЦІЛОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $1.50, отримає, як премію, календар „Рідна Нива", або календар „Українського Голосу" на рік 1928, а коли вже має згадані календарі, то книжку Дмитра Тягнигоре „Козацьке Серце" (50 центів).

Кождий, хто пришле ДВОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $3.00, отримає, як премію, один з повище зазначених календарів або книжку „Козацьке серце" (ціна 50 центів) і чудове оповідання з українського життя п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60 центів).

Кождий, хто пришле ТРИРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $4.50, отримає, як премію, слідуючі книжки:

1). Один з повище зазначених календарів, або книжку „Козацьке Серце" (ціна 50 ц.), 2) Чудове оповідання п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60ц.) і 3) Надзвичайно гарну повість в двох томах п. н. „Олюнька" (ціна 80ц.).

НАГОРОДИ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Кождий передплатник, який приєднає 5 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $1.50.

Хто приєднає 10 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $3.00.

Хто приєднає 15 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $4.50.

Хто приєднає 20 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $6.00.

Ті, які приєднають більше, як 20 нових передплатників, отримають спеціяльну нагороду.

Книжки вибирати з каталоґа „Українського Голосу".

Всі передплатники отримають премію без згляду на те, чи передплату пришлють самі, чи зложуть на руки нашому аґентови.

Користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині!

THE HERALD, — Box 3684. — WINNIPEG, MAN.

ХИТРИЙ КСЬОНДЗ.

Польський ксьондз, Оконь, бувший посол до сойму, їздив по передвиборчих вічах і виголошував кандидатські промови. Щоби додати собі блеску, він перебирав чотирох своїх аґітаторів за поліціянтів, котрі по промові ксьондза Оконя вдавали, що його арештують. Тоді ксьондз Оконь виголошував до перебраних поліціянтів палку промову ніби в обороні селян — поліціянти клякали перед ксьондзом Оконем і кидали збрую, а селяне на руках носили свого „оборонця". Але довідались про се правдиві поліціянти і замкнули ксьондза Оконя разом з його поліціянтами.

СЕЛО ХИРІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ ПЕРЕЙШЛО НА ПРАВОСЛАВІЄ.

Село Хирів, на Лемківщині, числом 450 осіб, перейшло з греко-католицизму на православіє. Першу Службу Божу відправив православний священик о. Іваськів. Село Хирів є в кросняськім повіті.

БУДУТЬ МАТИ НОВОГО ЕПИСКОПА.

Ходять слухи, що епископ Будка, який перебуває тепер в Галичині, до Канади вже не верне та що на його місце має приїхати новий епископ, правдоподібно перемиський епископ - суфраґан Лаба. Дня 7 і 8 с. м. в Вінніпеґу відбувся зїзд греко-католицького духовенства, на якім, на скільки нам відомо, обговорювано власне справу нового епископа. Говорять, що присутні на зїзді священики заявилися однодушно за тим, щоби новим епископом був один з канадійських священиків. В сій справі вислано каблеґраму до папи. Як говорять, кандидатами на епископа являються між иншими генеральний вікарій о. Олексів, о. Оленьчук і о. Н. Бартман.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

ПЕРЕЙШОВ НА УНІЮ.

Філаделфійська „Америка" доносить про інтересний набуток тамошнього уніятського епископа Богачевського Він приняв в склад свого священства д-ра Миколу Копачука, котрий після війни приїхав був до Канади, спроваджений тутешніми православними Українцями на адміністратора Української Православної Церкви. Як такий показався він зовсім невдоволяючим і по короткім побуті в Канаді перенісся до Злучених Держав, однак і там не загрів довго місця між українськими православними священиками, які виключили його зміж себе. По довших та неуспішних стараннях о приняття назад до Українсьої Православної Церкви, опинився у епископа Богачевського.

ПЯТНО КАЇНА.

Убійника Головного Отамана Симона Петлюри, Шулима Шварцбарта, не допущено до Палестини. Після того, як французький суд оправдав Шварцарта, Шварцбарт спостеріг, що йому небезпечно по світі ходити і він зачав ховатися, а далі хопився пляну поселитись десь там, де Українців є найменше, а Жидів як найбільше. Він отже задумав поселитись в Палестині, але тут стрітила його велика несподіванка. Велика Британія, яка має мандат над Палестиною, відмовилася дати йому на се дозвіл.

Через се для т. зв. національного жидівського героя, котрий в парижськім суді з захватом оповідав про те, як він убив великого українського провідника, не стало тепер безпечного місця на землі. Велика Британія зі своїм розумінням справедливости не хоче признати душегуба пожаданим горожанином Палестини, хоч йому вдалося викрутитися від належної йому кари. Пятно Каїна переслідує його.

ДИВНА СЛАБІСТЬ.

Париський науковий журнал „Новини медицини" пише, що в одній з лондонських лікарень лікують голяндського матроза, дивного феномена, яким цікавиться ввесь медичний світ. Він хорий на один із видів „мосхизової хороби". Шкіра його має властивість міняти кольор двічі на день. Зі звичайної білої вона робиться зовсім чорною, далі за кілька годин знову блідне і робиться білою.

СВ. СПОВІДЬ ТА СВ. ПРИЧАСТЯ.

Христос — Син Божий прийшов на світ, щоби оснувати Царство Боже між людьми, Царство Любови. Щоб людський рід старався добути те Царство Боже, бо „Царство Небесне добувається силою" (Мат. XI: 12), поставив Христос перед людей великий і святий ідеал, до якого кождій людині треба стреміти: „Отсе-ж бувайте звершені, як Отець ваш, що на небі, звершений" (Мат. V: 48).

Та всяка людина, як ество незвершене, як сотворіння, є слабосила по своїй природі. Тому то й трудно її задержати ввесь час перед своїми очима хоч би й як гарний та світлий ідеал та невпинно стреміти до нього. Тож Божественний Спаситель не тільки велів нам стреміти до звершености та тим здобувати для себе та ближніх своїх Царство Боже. Він подав нам також Свою Божу поміч, даруючи нам духовні средства, які поможуть нашій безсмертній душі осягати все вищий степень звершености.

Тими святими духовними средствами задля нашого звершення, установлені самим Божественним Спасителем для нашого спасіння, є Святі Тайни. Після вступних Таїнств Христіянства, Св. Хрешення та Св. Миропомазання, найважнійшими для життя кождого христіянина Таїнствами являються: Свята Сповідь або Покаяння та Святе Причастя Тіла і Крови Христової.

Як усі прочі Тайни, так і сі дві установив сам Спаситель наш Ісус Христос.

СВ. СПОВІДЬ.

„Кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться" (Ів. XX: 23)

Святу Тайну Покаяння або Сповіди установив Ісус Христос ясно і недвозначно, коли явився Своїм Апостолам зараз першого дня по свойому Світлому Воскресенню та промовив до них: „Мир вам! Якож післав Мене Отець, і Я посилаю вас" — а після сього дихнув на них і сказав: **„Прийміть Духа Святого. Кому відпустите гріхи, відпустяться їм; кому задержите, задержаться"** (Ів. XX: 21-23).

Сими словами дав Христос Апостолам власть відпускати або й задержувати людям їхні гріхи. Самозрозуміло, що власть отся перейшла на наслідників Апостолів — епископів та священиків, бож Христос оснував Свою Церкву не для самих лише Своїх Учеників та їхніх сучасників. Христова Церква істнувати-ме до кінця світу, щоб ширити Царство Боже на землі, і „ворота пекольні не подужають її" (Мат. XVI: 18). Иншим разом, перед Своїм Вознесениям на Небо, посилаючи Апостолів у світ проповідувати Його Божественну Науку, сказав Христос до них: „І ось Я з вами по всі дні, до кінця світу" (Мат. XXVIII: 20). Се знова не означує нічого иншого як те, що Христос держати-ме у Своїй святій опіці не лише Апостолів, але й усіх щирих їхніх наслідників, що працювати-муть для поширення Царства Божого, до кінця світу.

З другої сторони се, що Христос дав Апостолам власть відпускати або задержувати гріхи, означує, що вони мають і виконувати її у відношенню до тих, що тій власти підлягають, себто у відношенню до вірних. З сього виходить також, що обовязком кождого христіянина визнавати свої гріхи перед тими, що мають власть відпускати або задержувати їх, себто перед епископами та священиками.

До визнання своїх гріхів, себто до Св. Сповіді, обовязаний **кождий христіянин,** бож усі ми грішні на сьому світі: **„Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас"** (І. Ів. І: 8). Адже святих серед нас смертних людей шукати не можемо: **„Немає людини, щоб пожила й не згрішила: бо Ти єдиний, Господи, без гріха"** (молитва в Ектенії за померлих).

Сповідь мусить бути очевидно словним визнанням гріхів христіянином у каятті перед Христовим слугою — епископом чи священиком. Колиб не мало бути словної сповіді, то яким чином міг би священик відпускати чи задержувати гріхи, не знаючи їх, не знаючи їхньої природи, їхньої сили. А Христос же Своїми словами: „Кому відпустите гріхи, відпустяться їм: кому задержите, задержаться" виразно й неодмінно установив необхідну потребу внішнього відпущення гріхів.

Так а не инакше розуміли Св. Тайну Покаяння або Сповіді перші христіяне: **„І многі з вірних приходили, і визнавали, і обявляли учинки свої"** (Діян. XIX: 18).

Проте не може бути найменшого сумніву про обовязок кождого православного христіянина приступати до Св. Сповіді для словного визнання своїх гріхів та отримання розрішення, коли в даному випадку позволяє на се церковний закон. Бо Апостолам та їхнім наслідникам, себто Навчаючій Церкві, дав Христос власть встановлювати та зносити церковні закони, коли говорячи про послух Церкві зі сторони вірних промовив до Своїх Учеників: „Істино говорю вам: Що звяжете на землі, буде звязане на небі; а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі" (Мат. XVIII: 18).

Таким чином Православна Церква опирається в своїй науці про св. Сповідь на заповітах Ісуса Христа та Апостолів, які практично примінювалися першими Христіянами і які лягли в основу постанов Вселенських Соборів Православної Христової Церкви.

Христос сказав про Себе: „Я Світлом у світ прийшов, щоб усякий, хто вірує в Мене, в темряві не пробував" (Ів. XII: 46). І Православній Церкві, як Церкві Христовій противна всяка темрява та невіжа. Проте освічує вона дітей своїх Світлом Христової Науки, щоб „не бували вони нерозумними, а розуміли, що є Воля Божа" (пор. Еф. V: 17), розуміли святі й спасенні права-обовязки христіянського життя, виконували й користувалися ними в повному обемі, так як тепер оглашених серед нас — принаймение під церковно-правним оглядом — звичайно вже немає. Тим більше, що в Христовій Церкві права й обовязки її членів тісно й нерозривно переплетені зі собою і обовязки христіянина є в дійсности звичайно великими й богатими привілеями користуватися обильними і щедрими дарами Божої Благодати, що так особливо ясно виступає у Святих Таїнствах Сповіді та Причастя.

Православному христіянинові, як христіянинові розумному та свідомому, не може очевидно се все бути неясним. Коли-ж кому мимо того, може із якої благої причини — фалшивого сорому чи блудносинівської минувшини тощо, ніяково якось примінитися до постанов своєї Церкви, хоч вони істнують для душевного добра її дітей — то треба пригадати собі, що марно пропускаємо дорогі хвилі нашого короткого туземного життя, замісць збирати собі скарби добрих христіянських учинків, які переважилиб на Останньому Суді наші численні провини проти Бога та братів наших.

Коли ми не приноровлюємо нашого життя до вимогів, які ставить до своїх дітей наша Православна Церква, то як вона може уважати нас справжніми, віруючими своїми членами? Та вона й не судить нас, як не судив Христос тих, хто слухав слів Його та й не вірував. Як Христос „прийшов, не щоб судити світ, а щоб спасти світ" так і Церква Його не осуджує, а старається навернути на стежку спасіння своїх блудних синів. (Пор. Ів. XII: 47). Та зате треба нам памятати отсі дальші слова Спасителя: „Хто цурається Мене, і не приймає слів Моїх, має собі суддю: слово, що Я промовляв, воно судитиме його останнього дня" (Ів. XII: 48).

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

(Докінчення буде).

ВАЖНЕ РІШЕННЯ.

Священний Синод Православної Церкви в Польщі розглядав недавно справу свящ. Чистовського, який вже два рази переходив на унію і вертав назад на православіє, і вирішив, що священик, який раз змінив віру, може бути принятий знов до Православної Церкви лише як мирянин.

ДЕРЕВО, ЩО ЛЯГАЄ СПАТИ.

У містечку Мізор, в Індії, росте незвичайне дерево, що звертає на себе увагу довколичної людности. Кождого вечера навколо загадкового дерева збирається великий натовп людей, що з цікавістю слідкує за тим, як се дерево лягає спати. Коли лише згаснуть останні проміні сонця, дерево починає перехилятися на бік і до півночі лежить на землі. По першій годині в ночі воно починає підноситися і зі сходом сонця випростовується цілком. До сього часу не вияснено ще причини того незвичайного явища.

Не сподійтеся, що ви можете знайти душевний спокій без віри.

НАЙСТАРША КНИЖКА.

Найстарша книжка, яка заховалась до наших днів, походить з 3,350 року перед Христом. Написана вона на папирусових листках в Єгипті і списані в ній науки про тодішні звичаї. Між иншим на однім листку написана така знаменна наука: „Як що ти розумний чоловік, старайся про свій дім, люби свою жінку, живи її, убирай і прикрашай, бо в тім має вона уподобання. Втішай її, як довго ти живеш, бо добром вона є, яке повинно бути гідне свого власника. Не будь зглядом неї жорстоким в поведенню. Радісним настроєм більше осягається, ніж дикою силою. Свіжий є тоді її віддих і жваве її око, яке блестить у зеркалі. Радо хоче вона мешкати у твоїм домі і з охотою та любовю працювати в нім".

АРХИЕПИСКОП АЛЕКСАНДЕР ВЕРТАЄ?

Московського архиепископа Александра Немоловського, який був давнійше в Канаді і Америці, вигнано з Царгороду, де він перебував від часу виїзду з Америки. Ходять чутки, що він знову приїде до Америки на місце Платона.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Степовий троха подумав, а там промовив:

— Ви, православні, говорите, що унія — се діло Риму і Польщі, а не українського народу. Нехай і так. Але чому ви не хочете признати, що унія принесла українському народови не аби які користи?

— Які-ж то користи унія принесла?

— Які? А ось, які: Перед унією Українська Православна Церква знаходилася в страшнім моральнім занепаді. Вина за той занепад спадала головно на духовенство, вище і нице, яке було неосвічене і роспусне і дбало тільки про свої матеріяльні користи, а не про душевну користь своїх вірних. Се і причинилось до того, що Українці приймили унію з таким великим одушевленням. З унією вони отримали гарних, високоосвічених і високоморальних епископів і священиків, отримали освіту і правдиву віру. Отже, як бачите, унія принесла українському народови користь, а не шкоду, як православні вічно деклямують.

Степовий скінчив і поглянув визиваючо на Чернецького. Той промовив:

Про те, які користи та яку шкоду унія Українцям нанесла, ви будете мати ясне поняття аж тоді, коли ми доведемо наші розмови до кінця. Що-ж до моральної вартости творців і пропагаторів унії, то про се також будемо у свій час говорити. А тепер я спинюсь над вашим закидом, що Українська Православна Церква перед унією була морально занепала та що Польща і Рим на те тільки й завели унію, щоби Українців ратувати від моральної загибелі. Для обговорення сего питання я буду послугуватися не тільки книжкою „Берестейська Унія", але також книжкою, „Культурно-національний рух на Україні в XVI-XVII віці", яку написав наш історик Михайло Грушевський і яку я буду називати экоротка „Культурний рух на Україні". Згода?

Чому ні, згода..

— Гаразд. Кажете, що перед унією Українська Православна Церква була в оплаканім стані... Так, се правда, але хто довів її до такого оплаканого стану і в яких цілях? Се питання великої ваги. Як ми вже давнійше говорили, польський уряд добре знав, що так довго, як Українці мають свою національну церкву, так довго ніяка сила не зможе їх спольщити. В виду сього польське правительство рішило відобрати Українцям їх національну церкву і накинути натомісць церкву чужу — католицьку. Для здійснення сих плянів мала послужити унія. Ось, що читаємо про се в книжці „Культурний рух на Україні" на стороні 125:

„Зараз же по прилученню Західної України (до Польщі) виникли в церковних католицьких **і польських правительствених кругах** гадки про її скатоличення. З початку сподівалися се зробити через просту заміну православної ієрархії католицькою: король, роздаючи церковні уряди, мав роздавати їх особам католицьким. Се одначе показалося неможливим, бо грозило занадто сильною опозицією серед української суспільности. **Польське правительство приходить кінець кінцем до виводу, що католицьку церкву і католицьку ієрархію треба творити поруч православної, а православну українську церкву скасувати не можна — треба старатися хіба злучити її з католицькою дорогою унії, щоб вона признала над собою власть папи й приняла догмати римської церкви".**

Отже бачите, — перебив Чернецькому Степовий. — Ані церковні католицькі, ані польські правительственні круги не думали заводити унії в якихсь політичних, для Українців шкідливих цілях, а просто з церковно-релігійних мотивів. Їм ходило о те, щоби злучити православну церкву з католицькою, себто, щоби православна церква признала над собою власть папи й приняла догми римської церкви, иншими словами, щоби Українці приняли правдиву віру.

— Так, так, — каже Чернецький, — але пощо вони так бажали сего? Ви думаєте, що їм ходило о спасення українських душ, а я докажу вам, що їм ходило о що инше: їм ходило о винародовлення українського народу.

— Мені дивно, як ви можете таке говорити, — відповів Степовий. — З вашої бесіди виходить, що як тільки Українець став римо-католиком, то так зараз і польшився.

— А хіба ні? Чи богато можете показати мені українських латинників, які булиб щирі, свідомі Українці? Що знаходяться між ними і свідомі Українці, се правда, але їх дуже мало. Велика більшість з них уважають себе або Поляками, або самі не знають, хто вони є. Ну, а в тих часах, про які ми говоримо, було ще гірше. Тоді православіє було найважнійшою, в дійсности одинокою національною прикметою Українців, і хто зрікався православія, той зрікався української національности. Ось, що говорить про се Михайло Грушевський в своїй книжці „Культурний рух на Україні":

„Прапором релігійним заступається (в тім часі) **прапор національний, і під окликами інтересів релігії ведеться боротьба задля інтересів національних,** політичних, з мотивів клясових і економічних" (Сторона 22). А троха дальше він говорить: **„Релігія се прапор національности в тім часі...** Церква, се предмет особливої уваги й опіки української суспільности, заразом **показчик її національної сили й значіння, пульс (живчик) її національного життя,** її діяльної енергії" (Сторона 23).

— Ну, що ви про се? — спитав Чернецький.

— Дуже ясно сказано, — каже Гнідий.

Говоріть дальше, — відповів знехотя Степовий.

— Добре, — каже Чернецький. — Значіння православія, як національної прикмети українського народу в тих часах, видно ще й з инших висловів Грушевського. Підбивши під себе українські землі, Польща мала „плян заміни місцевої церковної православної ієрархії ієрархією католицькою **і з тим малаб покінчитися всяка окремішність українського народу.** Плян сей правительству прийшлось залишити з огляду на супротивлення українського громадянства..." („Культурний рух на Україні", стор. 10). А дальше: „Стрічаємо й такі випадки, де від жениха-Українця, що сватає панну-Польку, **жадають, аби перед шлюбом він перейшов на католицтво, себто розірвав свою звязь з своєю національністю..."** (там-же, стор. 12).

— Повисші цитати ясно показують, що в тих часах релігія і національність були одно й те саме: Хто був православний, той був Українець, а хто був католик, той був Поляк і то не тільки поверховно, а з переконання, отже не диво, що польське правительство з таким завзяттям накидало Українцям католицизм, — воно знало, що з католицькою вірою накидає їм і польську національність. Але що Українці на католицьку вудку не хотіли ловитися, то польське правительство і Рим рішили наставити їм ту саму вудку у новому виді, — а іменно дати їм замісць римо-католицизму — унію! Але вони предбачували, що Українці і на сю вудку не дадуться так легко зловити, отже рішили заздалегідь приготовляти ґрунт під унію. Вони почали із того, що взялися переслідувати Українську Православну Церкву та підкопувати в людей довіря і поважання до неї самої, як і до її духовенства. Перш за все польський король присвоїв собі право назначувати православних епископів і митрополитів і назначував таких людей, які тільки сором церкві наносили, чого польському урядови тільки було й треба. Ось, що читаємо про се в книжці „Берестейська Унія":

„Від XV віка ввійшло в звичай, що сам король іменував митрополита і епископів... **Легко догадатися, що в таких обставинах звичайно не рішали гідности, чесности і заслуги священичі кандидатів на опорожнені епископства, але инші згляди, що не мали ніякої лучности з гідністю і урядом пастирським.** Владиками не стають монахи... знані з святости життя, та високої науки, але по більшій части люде світські..., що шукали на старість вигідного життя та обильного жерела доходів: **звичайно якийсь королівський писар, литовський скарбник, часом властитель більшої посілости** в воєвідстві, **домовий приятель можних князів на Руси...** Нераз епископство не було ще опорожнене, **а вже вони старалися в королівській канцелярії о так звану експектативу. Коли-ж знова не помагала протекція, сягали по бажану гідність при помочі гроша.** Лучалося і таке, **що куплену гідність відпродувано иншим за більшу ціну".** (Сторона 29-30). А було і таке, **що король продавав одно епископство двом кандидатам і то тоді, коли дане епископство ще не було опорожнене** (Там-же)

Певна річ, що такі епископи не приносили чести православній церкві, одначе тільки несвідомий чоловік може винувати за се саму церкву. Винувати треба католицьку Польщу, яка в такий ганебний спосіб знущалася над українським народом і його рідною церквою. (Дальше буде.)

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ІНСТИТУЦІЇ.

Обовязком кождого Українця є спомагати чисто українські інституції, які не є залежні від чужих, а стоять на чисто народнім ґрунті і працюють тільки для піднесення моралі і добробуту українського народу.

Такою українською морально-виховавчою народньою інституцією є Український Православний Собор в Вінніпегу. **Тому обовязком всіх Українців, котрі тільки розуміють потреби нашого народу в Канаді є помочи по своїм силам сплатити довг, який тяжить на Соборові св. Покрови в Вінніпегу.**

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOOK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

За Уряд Собору:

В. Свистун, голова. Вік. Купченко, секр.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: in Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

В ЧОТИРИ-ЛІТНУ РІЧНИЦЮ.

Перше число нашого органу (під назвою „Православний Вістник") появилося в квітни 1924, отже з кінцем сего місяця кінчиться четвертий рік істнования нашого видавництва.

Випускаючи в світ перше число нашого органу, ми поставили були перед собою певні завдання і виложили певну програму, отже віримо, що на місці буде застановитися тепер бодай коротко над тим, на скільки наш орган виконував до тепер ті свої завдання та на скільки придержувався своєї програми.

Дотично наших завдань і нашої програми ми писали в першому числі нашого органу (за квітень 1924) таке:

„Православний Вістник" появляється на те, щоби заступати інтереси Української Православної Церкви в Канаді.

„До тепер Українська Православна Церква в Канаді користала з гостинности світських українських часописів, головно „Українського Голосу", який нераз прямо з самовідреченням заступав Українську Православну Церкву... За гостинність і прихильність „Українського Голосу!..„ Українська Православна Церква є і на все остане дуже вдячна, але й здає собі з того справу, що годі надуживати гостинности і занадто її використовувати. Зрештою скорий зріст Української Православної Церкви вимагає органу, посвяченого виключно справам нашої Церкви. І задачею „Православного Вістника" є дати місце для стать про чисто релігійні справи а зокрема для обговорення внутрішних справ Української Православної Церкви.

„Православний Вістник" буде містити статті на моральні та теольоґічні теми, буде писати про справи загального громадського значіння, о скільки вони дотикають Церкви, буде подавати історичні матеріяли та наукові розвідки а в міру можливости також оповідання та поезії релігійного або морального змісту. І, очевидна річ, буде подавати вісти з церковного життя.

„При сім „Православний Вістник" буде мати завсіґди на оці добро українського народу і охорону його перед кривдами, прикритими плащиком религії.

„Поки що „Православний Вістник" буде виходити раз на місяць. З ходом часу і з поправкою матеріяльного стану видавництва „Православний Вістник" буде виходити частійше, зглядно буде побільшувати свої розміри і поправляти свій вигляд. Се сподіємося доказати в скорім часі, числячи на те, що Шановні Члени і Прихильники Української Православної Церкви подадуть нам помічну руку в поширюванню „Православного Вістника" і збиранню передплати на него".

Ось такі цілі і завдання поставили ми перед собою чотири роки тому. Як-же ми з них вивязалися? Можемо з чистою совістю заявити, що коли взяти під увагу ті надзвичайно важкі обставини, в яких нам довелось роботу не тільки починати, але й до тепер продовжати, то ми вивязалися зі своїх завдань як найкраще. Хто хоче про се переконатись, той тільки потребує переглянути наші старі числа. Чи „Вістник" містив статті на релігійно-моральні та теольоґічно-наукові теми, так, як зобовязався? Так, містив! Чи писав він про церковно-народні справи, висвітлюючи при тім нечесну роботу ворогів українського народу, які закриваються релігійним плащиком? Так, висвітлював. Чи містив він оповідання та поезії релігійно-морального та національного змісту, як рівно-ж вісти з церковного життя? Так, містив.

Одним словом — „Вістник" до тепер як слід виконував свої завдання супроти своїх читачів і передплатників. І то не тільки щодо змісту, але також щодо обему, бо почав виходити як місячник, а тепер виходить як дво-тижневик.

Але се ще не значить, що наші дотеперішні здобутки вже на стільки великі, що ми можемо на далі сидіти із заложеними руками. Ні, перед нами нові завдання, нові цілі. Виходить тепер „Вістник" два рази на місяць, — треба, щоби виходив кождого тижня. Виходить він на 8 сторін друку, — треба, щоби виходив на 16 сторін. Містить гарні статті на релігійно-моральні і церковно-народні теми, — треба, щоби містив два рази стільки. Відпускає одну сторону для дітей, треба, щоб відпускав дві сторони.

А коли все се зможе статися? Тоді, коли шановні читачі і передплатники нашого органу, як рівнож весь український православний загал сповнять супроти „Вістника" свій обовязок так, як „Вістник" сповнив і сповняє свої обовязки супроти них.

Наші читачі і передплатники мають повне право вимагати, щоби „Вістник" виходив на час, та щоби був інтересний змістом, але й ми маємо право вимагати від них де чого: Ми маємо право вимагати, щоби вони передовсім на час вирівнували свою передплату, щоби приєднували для „Вістника" нових передплатників та щоби час від часу присилали, так від себе, як і від своїх приятелів, бодай малі жертви на пресовий фонд „Вістника".

Так наші шановні передплатники, як і весь український православний загал мусять памятати, що „Вістник" не виходить для бизнесу, а для того, щоби ширити між нашим загалом релігійну і національну свідомість і як такий має повне право сподіватися моральної і матеріяльної помочі не тільки від своїх читачів і передплатників, але від цілого українського православного загалу в Канаді.

На иншому місци в сім числі проголошуємо кампанію за новими передплатниками для „Вістника". Доложіть старань, щоби „Вістник" знаходився в кождій українській християнській хаті!

МАЛЕ ДОВОДИТЬ ДО ВЕЛИКОГО.

На високій скалі стояла струнка вежа, що служила за вязницю. І сидів там невинний чоловік, що попався туди ворожими заходами.

В доглядачів вязниці не було милосердя. До стін вежі не було приступу. Сторожі час від часу оглядали вежу з усіх сторін, щоби хтось не подав вязневи помочі.

А в вязня того був щирий товариш. Він здалека показав вязневи знаками, що робить заходи до його визволення і казав слідити за тим, що буде діятися.

В саме полудне, коли ніхто не сторожив, підкрався щирий товариш під стіну вежі. Він поприв'язував довгі шовкові, майже невидимі нитки до тіла кількох хрущів і пустив їх на стіну вежі. А кожда нитка своєю довжиною могла досягнути вікна терплячого товариша. До долішного кінця кождої нитки він привязав такіж самі довгі дві нитки, до кінця двох чотири, до чотирох вісім, аж поки вкінци привязав такий шнур, що по нім міг чоловік спуститися в долину.

За час оден з хрущів доліз до вікна. Побачивши його, вязень почав приглядатися і побачив нитку, як було видно — людською рукою привязану.

І почав він обережно тую нитку підтягати. За час в його руці було вже дві нитки, там чотири, дальше вісім, шіснайцять... І він побачив, що він уже на дорозі до визволення.

В пополуднішну пору сторожі оглядали вежу, але шовкових ниток не завважили. Колиж надійшов вечер, вязень підтягнув решту ниток, на кінци яких був шнур з конечними до втечі приладами.

Слідуючий схід сонця зустрів вязень молитвою вже на волі — далеко від зловіщих тюремних мурів.

Подібні шовкові, майже невидні нитки ведуть усіх людей — одних до праведности, волі і щастя, других до гріха і недолі.

Син Божий казав ученикам: „Не спіть, а моліться, щоби не ввійшли в напасть". І хто не спить, той побачить ті шовкові нитки, на кінци яких є щира воля, є розуміння праведности, є святість життя, є здоровий розум, є характерність, є присутність самого Бога. І тягнучи безнастанно ті нитки до себе своєю щирою працею і витревалістю, він вкінци здобуде ті цінности, які для нього наготовано.

Хто одначе лінивий, і чия совість дрімає в вежі байдужности, того грішна сила такими з початку невидими шовковими нитками безнастанно обмотує, аж поки не стануть вони грубшими і грубшими, а вкінци закінчаться посторонками, яких вже годі розірвати.

Шовковою, невидною ниткою починається кожде добре стремління, кожда щира праця, кожда добра привичка і кожда користна наука. І коли будеш таку нитку безнастанно тягнути, ти здобудеш великі цінности. І твоя душа стане тоді свобідною від кайдан гріха, від докорів совісти.

Але такими-ж майже невидимими шовковими нитками починається і кождий гріх. З початку вони мов павутина, а з часом стають грубші, сильнійші, аж поки не закінчаться сильними злочинними, гріховними кайданами. Тоді вони звязують чоловіка так, що освободитися від них дуже тяжко.

Жадна зла привичка не була з початку привичкою. Жадна пристрасть не була з початку пристрастю. Байдужість не була з початку байдужістю. Самолюбство не було з початку самолюбством. Кождий гріх починався маленькою немов тінь думкою, маленьким вчинком, аж поки не став великою гріховною скалою.

Так доходиться до великого добра і так доходиться до великого зла. Котрі отже нитки ведуть ваше життя?

З БОЖОЇ ЛАСКИ

І ВОЛІ ПРАВОСЛАВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ АРХИЕПИСКОП МИКОЛАЙ БОРЕЦЬКИЙ, МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ.

Всечесним Архипастирям, побожним пастирям і всім отцям, братам і сестрам — вірним дітям Святої Церкви Української.

Рукою Господньою (Іер. 31, 1) й волею Святого Всеукраїнського Церковного Собору поставлено мене першим слугою для Вас, мої дорогі друзі — побожні отці, брати і сестри.

Сталася Божа воля (Євр. 5, 4). Щиру сповідь моїх немощів і слабости сил моїх Святий Собор відхилив непохитною вірою в істину Божого слова про те, що „сила Божа і в немочі звершується" (2 Кор. 12, 9). І ось нині звертаюсь я до Вас, мої любі, з повним сердечної любови братерським привітанням і горячою молитвою, щоб милість Господня схороняла Вас, благодать Божа освячувала життя Ваше і ласка Його, щоб ніколи не лишала Вас.

Що скажу я нині Єдиному Голові і Первосвященикові всесвітньої Церкви, Спасителю Богу, стоючи перед величним і тяжким подвигом служіння Йому в рідній Церкві? — „Ти взяв мене, Господи, і взято мене; Ти сильніщий від мене переміг (Іер. 20: 7). Отче, о, коли-б Ти схотів пронести чашу сю мимо мене... Коли-ж не може чаша ся проминути мене, щоб мені не пити її, нехай буде воля Твоя". (Лук. 22; 42; Мат. 26: 42).

Що-ж скажу я Вам, мої рідні, що Вас мені дав Господь?

Моліться за мене, брати мої, щоб у спокійній совісти я міг і тепер і завжди повторити слово апостольське: „Ні про що я не дбаю і не дорожу душею своєю, аби з радістю скінчити путь мою і ту службу, що приняв я від Господа Ісуса"... (Діян. 20: 24).

Стійте в вірі, брати. Святу віру християнську, сей великий дар Божий, що його побожною щирістю і великими жертвами своєї любови наш український нарід споконвіку охороняв, своє життя і працю нею освячував, і Ви зберігайте на віки вічні, як найдорощий скарб душі нашої, як найбільшу святиню, що її дав Господь побожному нашому народові, що з давніх давен і по нині називає себе народом хрещеним. „В щирости не слабійте, духом палайте, Господеві служіть (Рим. 11: 36), живучи по вічним Заповітам святої Євангелії Його.

Святу Церкву нашу Православну, Автокефальну, рідну, що з ласки небесного Отця і Бога нашого благодатю Животворчого Духа святого відродилася для нового, вільного і творчого життя на славу Господа нашого Ісуса Христа, на служіння правді і любові на землі — побожно вшануйте своєю щирою любовю і повсякчасною взаємною братньою допомогою. Відбудована чистим поривом віри і силою любови побожного народу українського до Господа Бога в надії на Його всемогутню допомогу, наша Свята Церква і надалі незмінно будувати-ме своє життя на тому-ж самому грунті, про який каже нам св. Апостол, що „ніхто не може покласти другої основи, крім тої, яку покладено, що є Ісус Христос"... (1 Кор. 3: 11). Ми згадуємо, якою холодністю, або байдужністю зустріли наші церковні неоднодумці і неприхильники відродження рідної Церкви. Минуло декілька років і якими тихими і сплутаними стали їх заперечення. Скільки того, що осуджували і проклинали, скільки того вони самі запровадили в своїм житті, бо до сього їх примусила непоборна сила правди, принесена в церковне життя відродженням Української Автокефальної Православної Церкви. І тут, на рідній Україні, і скрізь, де тільки трудна доля розкидала дітей нашого народу, — всюди наш віруючий люд іде до нашої Святої Церкви, як до жерела свого духовного життя, правди і світла для душі; до неї він несе свою радість і подяку, в ній він оплакує своє горе і підносить до Отця світу свої благання. Ми чуємо, як і за кордонами рідного краю, під владою чужинців — Українці Волині, Холмщини, Підляша і Галичини — звертають свої очі до вільної Христової Церкви серед свого народу і віримо, що настане час, здійсняться їх мрії і святі надії і тоді вкупі з нами „помоляться на волі невольничі діти".

Раніш у щирій надії, а нині ще й з молитовною подякою Всемогутньому Богові згадуймо і памятаймо завжди, мої любі, Господнє милосердя, ласку і щедрість Його благодати, що ними відродилась до нового вільного життя наша Свята Українська Церква.

„Отже, стійте в вірі, що її дав нам Христос і не підпадайте знов під ярмо рабства" (Гал. 5: 1). Перед усім світом ми, „Колись не народ, а тепер народ Божий; колись непомиловані, а тепер помиловані". (1. Петр. 2: 10), говорили і скажемо: „Господь є виправдання наше"... (Іер. 23: 6).

Будьмо-ж, мої дорогі, достойні Божої ласки... Любіть Бога, любіть один одного, любіть всіх на землі...

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця, і причастя дарів Святого Духа нехай будуть зо всіма Вами"... (2 Кор. 13: 13).

Дано в св. місті Києві з катедри св. Софії
Р. Б. 1927, м. жовтня, 30 дня.

Митрополит Київський і Всієї України
† МИКОЛАЙ БОРЕЦЬКИЙ.

Лист Найпочестнійшого Отця Митрополита МИКОЛАЯ БОРЕЦЬКОГО до Архиепископа Американського і Канадійського ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА.

Київ, Р. Б. 1928, м. лютого 9-го дня.

Всечесний і Дорогий Брате о. Іоанне!

Вашого листа ми одержали, і я, виконуючи бажання Ваше, поспішаю до Вас з відповіддю.

Не торкаючись по суті Ваших запитань, відповіди на які Ви в свій час дістанете від Президії Всеукраїнської Православної Церковної Ради, я бажав би найперше і тільки запевнити Вас, мій Дорогий Брате, і довірені Вам Американську і Канадійську Церкви в моїй щирій відданости і братерській любові.

Відроджені Вашою мудрістю і огріті Вашою любовю, якими Ви мені так відомі і памятні по наших сумісних трудах на Поділлю, споминн про які ніколи не зникнуть з мого щиро-прихильного до Вас серця, наші Американська і Канадійська Церкви тим самим уже спочатку стали мені близькими і рідними.

Прошу дуже, Дорогий Брате, передати Вашій Церкві в Америці і в Канаді мої щирі побажання успіху в Господній роботі і розквіту на Американській і Канадійській землях. Прошу їх запевнити, що молитви мої і благословіння всієї нашої церкви завжди будуть зо всіма Вами.

Велика віра в Божу допомогу зміцнюється в мені ще більш тепер, коли рукою Господнею і волею Собору я, немічний і недостойний, покликаний був прийняти на себе великий тягар первосвятительства нашої Церкви і тим ще тісніще злучитися з її цілим організмом і пройнятися її життям, її думкою, її волею.

Не відокремлюючи довірених Вам Американської і Канадійської Церков ані на єдиний мент цілого організму нашої Української Автокефальної Православної Церкви і тісно звязуючи їх життя з життям нашої Матері-Церкви я непохитно вірю, що Американська і Канадійська Церкви відчують ту щирість посвяти, з якою я приймаю на себе своє первосвятительське служіння і в спокою та в злагоді попровадять далі нашу святу роботу, як в спокою і злагоді вона тепер провадиться на нашій Рідній Землі.

В сих надіях, мій Дорогий Брате, я витаю Вас, Американську і Канадійську Церкви миром і любовю і, доручаючи себе Вашим святим молитвам, залишаюсь до Вас з глибокою пошаною.

Слуга Христовий Миколай, Митрополит.

ЙДИ І БІЛЬШЕ НЕ ГРІШИ.

Прийшла раз до Йова Почаївського жінка і сказала:

Святий отче! Великий гріх творю я, та не можу його позбутися.

— А який се гріх? — запитав праведник.

— Я люблю других надмірно судити й обмовляти. Покажи мені, отче, мій гріх на примірі, а може я зрозумію і переможу свою пристрасть.

І сказав праведний муж:

— Вийди на ґород, нарви вязочку квіток і принеси мені.

Коли жінка принесла, сказав Йов:

— Тепер іди дорогою й обривай листки і цьвітки і кидай на одну і другу сторону. Коли-ж все обірвеш, вертай до мене.

І жінка зробила, як було їй сказано. Коли-ж вернулася, сказав знов святий муж:

— Йди і позбирай назад все, що ти порозкидала.

— Се неможливе — зауважила жінка — бо я кидала всюди і вітер збирав та кидав далеко від мене.

— Отсе тобі і примір, — сказав тоді Йов. — Запамятай, що сказаного ти вже не позбираєш і не завернеш і заподіяної шкоди не винагородиш. Говори отже лише те, що конечне і без чого не можна обійтися. А коли пристрасть зачне брати над тобою перевагу, зроби ось так, як тепер робила. Чи ясний тобі сей примір?

— Ясний, — відповіла жінка.

— Добре! Іди і більше не гріши!

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ЙОСИФ.

У Ісаака було два сини-близнюки, старший Ісав і молодший Яків. Яків мав дванайцять синів, з яких наймолодший називався Венямин, а старший від него Йосиф. Яків дуже любив своїх синів, але найбільше таки любив Йосифа. А се тому, що Йосиф був лагідний і послушний і ніколи не робив батькови прикрости. За се батько справив йому гарну, дорогу одіж. Старшим братам се не подобалося і вони завидували Йосифови.

Одного разу Йосиф мав дивний сон. Снилося йому, що він разом з своїми братами вязав снопи на полі. В тім його сніп піднявся і станув, а снопи братів поклонилися йому. Иншим разом Йосифови снилося, що йому кланялися сонце, місяць і звізди.

Коли він росказав про сі сни своїм братам, вони ще більше незлюбили його. Вони сміялися з нього й казали:

— Ти певно думаєш, що будеш царем над нами, а ми будемо покланятися тобі. Сего ніколи не буде…

І від тоді брати постановили ймститися на Йосифови.

НЕСОВІСНІ БРАТИ.

Одного разу вони відійшли далеко від дому пасти вівці. Йосиф був дома. Одного дня каже батько до нього:

— Йосифе, піди і довідайся до твоїх братів, чи здорові вони, та як їм поводиться.

Се була далека дорога, але Йосиф пішов радо. А коли брати побачили його здалека, то запалали до него ненавистю і сказали:

— Ось йде сновида. Вбиймо його, і побачимо, чи поможуть йому що його сни.

Між братами був один, Рувим, який любив Йосифа. Він хотів вратувати його, але боявся своїх братів. Ото-ж він сказав:

Не вбиваймо Йосифа, але вкиньмо його до висохлої керниці, най там вмре з голоду.

Рувим говорив се тому, бо хотів ночию витягнути Йосифа з керниці і відвести до дому.

Брати згодилися на слова Рувима і коли Йосиф прийшов до них, вони зняли з нього дорогу одіж і вкинули його до керниці

По якімсь часі надїхали туда купці на верблюдах. Вони везли до Єгипту ріжні товари на продаж. Один з братів сказав:

— Що нам з того прийде, коли ми вбємо Йосифа? Ліпше продаймо його купцям. Не приходить нам вбивати брата.

Вони так і зробили. Рувима між ними тоді не було. Він доглядав овець на другім кінці поля. Коли по якімсь часі він вернувся і брати сказали йому, що вони з Йосифом зробили, то він дуже засмутився.

Тоді брати замочили одіж Йосифа в крові з ягнити і віднесли її до батька та сказали:

— Сю одіж знайшли ми на полі. Чи не є се одіж Йосифа?

Яків поглянув на одіж і гірко заплакав. Він сказав:

— Так, се одіж Йосифа. Лютий звір пожер його.

І Яків довго плакав за своїм улюбленим сином.

ЙОСИФ В НЕВОЛІ.

Купці продали Йосифа одному урядникови єгипетського царя, званого фараоном. Йосиф служив вірно свому панови, але його жінка не злюбила Йосифа і наказала свойому чоловікови вкинути його до вязниці.

В тій самій вязниці сиділи за якусь провину два урядники фараона — підчаший і пекар. Одного ранку Йосиф побачив, що вони дуже засмучені. Він запитав їх, чого вони сумують, і вони сказали, що мали дивні сни, яких не знають розібрати

— Мені снилося, — сказав підчаший, що я видів корч виноградини, а на тім корчи три галузки, що зацвили й видали ягоди. Я витиснув їх у фараонову чашу і подав фараонови.

Подумав Йосиф і сказав:

Сей сон значить, що за три дні ти будеш увільнений. А тоді, прошу тебе, заступитися за мною перед фараоном, бо я сиджу тут невинно. А що тобі снилося? — запитав він тоді пекаря.

Мені снилося, — відповів той, — що я ніс на голові три коші хліба. У верхнім коші була страва, яку фараон любив, а птиці прилітали і розносили її.

— Сей сон значить, — сказав Йосиф, — що за три дні фараон покарає тебе смертю, а птиці рознесуть твоє тіло.

Так і сталося. В три дні після сього фараон покликав підчашого до його давнього уряду, а пекаря засудив на смерть.

Продовження історії про Йосифа буде в слідуючому числі.

Вїзд Ісуса до Єрусалиму.

Навчаючи людей, Ісус Христос знав, що Він має бути розпнятий. Знав, що має вмерти за людей, щоби в сей спосіб відкупити їх від первородного гріха. Знав також, коли Він мав бути розпнятий, а саме в часі свята Пасхи, яке Жиди обходили на памятку свойого виходу з Єгипту.

Отже як наближався час, коли Ісус Христос мав віддати Себе на муки, Він пустився з Своїми учениками до Єрусалиму, — найважнійшого міста в жидівськім краю. А коли прийшов на Оливну Гору, близько Єрусалиму, то сказав до двох Своїх учеників:

— Ідіть до того села, що бачите перед собою, а побачите там на роздорожу припнятого осла. Відвяжіть його й приведіть сюда. А колиб хто спитав вас, по що ви се робите, то скажіть, що Мені його треба".

Ученики пішли до села і знайшли там привязаного осла, як сказав їм Ісус. Коли вони відвязували його, деякі з людей що стояли там, спитали їх:

— Пощо ви відвязуєте осла?

Вони відповіли:

— Учителеви нашому треба його.

І ті більше не займали їх.

Привівши осла на Оливну Гору, один з учеників накинув на него свою одіж. Тоді Ісус сів на осла і поїхав до Єрусалиму.

Де кому може бути дивно, що Ісус Христос хотів їхати на ослі. Треба однак знати, що в тім краю на ослах їздили всі визначні люде, навіть пророки і царі, а тимбільше на білих ослах.

За Ісусом ішли Його ученики і богато людей. Многі з них стелили свою одіж по дорозі, якою Ісус їхав, инші різали гилля з дерева і вжелювали ними дорогу, а ще инші несли в руках пальмові віти і вимахували ними з радости. Всі вони радісно кликали:

Осанна сину Давидовому! Благословенний той, хто йде у імя Господнє! Осанна на вишинах!"

Але між людьми були також фарисеї, які не любили Ісуса. Вони казали Йому:

— Скажи своїм ученикам, щоби так не кричали.

На те Ісус відповів:

На правду кажу вам, що колиб вони замовкли, то каміння почалоб викликувати.

Коли Ісус вїхав до Єрусалиму, заворушилося ціле місто. Люде питали:

Хто се такий?

А приятелі Ісуса відповідали:

— Се є Ісус, пророк з Назарету Галилейського.

Вони так говорили, бо ще не знали, що Ісус був Син Божий.

В Єрусалимі Ісус пішов до церкви і став навчати людей. Зараз обступили Його хорі, сліпі і каліки і Він уздоровляв їх. Діти, що бачили ті чуда, славили Ісуса і співали:

— Осанна Сину Давидовому!

Словом „осанна" Жиди витали пророків і королів.

На памятку торжественного вїзду Ісуса до Єрусалиму, обходимо Цвітну Неділю, в яку святять по церквах галузки з лози, „шутку", і роздають людям.

Цвітна Неділя припадає на тиждень перед Великоднем. Сего року Цвітна Неділя припадає на день 8 квітня.

ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ.

Зі Старого Краю наспіли образи святих, мальовані нашими знаними малярами-емігрантами, бувшими козаками української армії. Образи мальовані на полотні оливними фарбами. Образи є ріжні і ріжної величини. Копійовані з образів в Київських церквах. Образи є напрестольні й до украшування іконостасів та церков, як також образи на хоругви й до украшення хат. — Кількість не велика, тому спішіть з замовленням. При замовленню належить подати ширину й височину образа.

По інформації й замовлення пишіть на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Думали ми дати вже спокій і о. Божикови і його книжці „Правда и обманъ", але знаходимо в ній ще так богато інтересних і повчаючих річей, що не можемо не поділитися ними з нашими читачами. Бо хотяй о. Божик є нашим противником, то се ще не значить, що ми не можемо дати йому признання за те, за що признання йому належиться.

— — — — — — — — — —

Передовсім треба дати йому велике признання за його відвагу. За відвагу, з якою він висвітлює у своїй книжці головні гріхи і ересі католицької церкви і її папів, за відвагу, з якою він пішов опісля до епископа Будки і просив о приняття в ряди унiятських священиків, за відвагу, з якою він тепер ділом і словом цілує те, на що колись, будучи кацапським священиком, плював. Так, о. Божик відзначається не аби якою відвагою.

— — — — — — — — — — — —

Дальше треба дати йому признання за глибоке знання католицької теольоґії, хотяй, на скільки нам відомо, ніколи її не вчився. Знання се він показує тим, що як найосновнійше висвітлює і опрокидує мильну науку католицької церкви і негідне поступовання деяких її більших і менших достойників.

— — — — — — — — — — — —

Його знання теольоґії взагалі, а католицької зокрема є таке глибоке, що він навіть знає, що так православна церква як і католицька визнають тих самих сім святих тайн. Що більше, він навіть знає, що святі тайни, доконані православним священиком, визнаються католицькою церквою, а тайни доконані католицьким священиком, визнаються православною церквою. Але чи придержуються сего унiятські ксьондзи? Де там, не придержуються. Ось, що вони роблять:

„Језуіти — ксенжулки, щобы забити до решты умъ унiятскому роду таку дитину (охрещену православним священиком) брали і нѣбы перекрещовали и казали собѣ за то платити, **але то не было крещенье, а малпованье, щобы была причина гроші взяти и показати хлопови, що то крещеніе нелегальное, а за латинскимъ православний перекрещовати не** буде только миромъ помаже бо в латинянъ миромъ помазуютъ только бискупи (въ Канадѣ и за унiятскимъ ксьендзомъ треба миромъ помазувати бо ксьендзамъ вразъ изъ целебатомъ Французы подъ карою смерти тое заборонили) но не перекрещовати" (стор. 26).

Отже ясно: Французи заборонили унiятським священикам під карою смерти миропомазувати. Свящ. Божик ще жиє і з сего треба вносити, що він совісно придержується заборони Французів, значить — він тільки хрестить, а не миропомазує.

— — — — — —

Дальше о. Божик доказує, що богослуження в унiятській церкві далеко не таке врочисте, як в православній. Се тому, бо в унiятських церквах мають статуї Кунцевича та портрети папи в ярмурці, як рівнож тому, бо на дорозі унiятським священикам до виконання їх обовязків як слід стоять монахини. Ось, послухайте:

„Уніятъ въ нашой церкѣ побачить скромного служащого священика и старенького паламаря, якій ему услугує, тимъ часомъ коли ксендзъ служить въ асистенціи сьостровъ, якія окружають престолъ **и не можуть очей оторвати отъ выголеного ксендза, якій выглядаетъ на пересѣчного кавальера буковинского або галицкого надъ Днѣстромъ"**. (Сторона 30).

— — — — — — —

З приводу повищої ревеляції о. Божика, між двома його знакомими вивязалась така розмова:

— Чи ти чув, що о. Божик вже голить бороду?

— Так, чув. Цікаво чому?

— Мабуть тому, що як сам він говорить, виголений ксьондз виглядає на буковинського кавалера.

— — — — — — — — — —

Священик Божик не забув і за чистилище згадати — але не на те, щоби науку о чистилище обороняти, як пристоїть робити кождому доброму католикови, а на те, щоби її опрокинути. Переповівши коротко історію чистилища і науку католицької церкви про него, о. Божик з обуренням викрикає:

„Чи не здурѣет человѣкъ отъ такои науки? **Где источник, где жерело сеи науки? Его нема, его видумано ажъ въ 1482 роцѣ!** Ну, а доки сія наука открилась на западі, доки єи канонизовано чи не умирали люди съ малими неспокутованими грѣхами? Конечно умирали и то міліонами, такими значитъ заполнилось якесь третое мѣсто (місце), бо до пекла ихъ не принято, понеже замало до того было гріхов, до неба такъ само нѣ, бо было гріховъ уже за богато **та и въ чистилищи ихъ нема, бо оно еще и самому Римови было незнано. Гдежъ тѣ души тепер? Думаю що и сто Кунцевичей не угадаетъ"**. (Стор. 32).

— — — — — — — — — — —

Опрокинувши науку про чистилище, як фальшиву і наукою Ісуса Христа не оправдану, о. Божик вертає ще раз до папської непомильности і з патосом говорить:

„Минаютъ дни за днями, плывутъ спокойно мѣсяцѣ за мѣсяцями, лѣта за лѣтами **въ Ватиканѣ стала побита правда, знехтований людскій розумъ такъ и досегодня.** Чи се не самому Богови обида, що Христосъ сказалъ, що никто не святъ только один Богъ а **тут подобного нам чоловѣка** (себто папу) **поставили на ровнѣ съ самим Богомъ? Не вжежъ сим не розпинается опять Христос? Не вжежъ симъ опять не тягнется Его на Голгофу?** — Не вжежъ симъ опять не палиться живымъ на кострѣ Бруна, Коперника, Галея? Осуди собѣ самъ читатель". (Сторона 38).

— — — — — — — — — — —

Повищий цитат так нам вподобався, що ми рішили закінчити ним наші спостереження про твір бувшого кацапського, а тепер унiятського священика Пентелеймона Божика.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Концерт в неділю, 19 лютого.

Сеї неділі не було відчиту, а був лише концерт, устроєний Товариством Дівчат при Соборі. Концертова програма складалася з таких точок: „Подільський козачок" — танцювала маленька танцюристка Галя Тихоновецька; декламація — панна М. Свистун; ґітаровий терцет — відограли панне А. Марко, В. Матвій і Нюфолд; „Запорожец" — відтанцював малий танцюрист Павло Трач; скрипкове сольо — відіграв молодий хлопець Михайло Нападій; „Коломийка" і „Гопак колом" — відтанцювали Галя Тихоновецька і Павло Трач; ґітаровий дует відіграли панна А. Марко і Ґром Нюфолд.

По сих точках була відіграна весела одноактівка „Дракони", в якій виступали пані Стечишин, панни А. Марко, О. Церковна, Ґ. Кирилюк, А. Харниш і Осип Бояківський.

Концертова програма випала дуже гарно, а головно малі танцюристи зробили як найкраще враження на присутних. Вони ученики Авраменка і з ним їздили по Західній Канаді минувшої осени.

Чайний вечерок.

В суботу, 25 лютого, Жіноче Товариство при Соборі устроїло чайний вечерок. Перед перекускою гості весело забавлялися під проводом п. Свистуна. Доброю прикметою тих забав було те, що брали в них участь всі — молодь і старші. Перекуска була дуже богата, за що належиться щира подяка нашому жіноцтву.

По перекусці відспівано кілька пісень, по чім всі розійшлись вдоволені домів.

Дохід з чайного вечера призначений на ціль Собору.

Відчит-концерт в неділю, 26 лютого.

Відчит на тему „Як британські домінії здобули собі самостійність" виголосив гром. М. Мандзюк, студент Інституту ім. П. Могили в Вінніпеґу.

В своїм відчиті бесідник переповів, яку боротьбу вели британські кольонії за свою самостійність. Говорив головно про Канаду, Ірляндію і Полудневу Африку. З сього відчиту ми довідались, що свобода, яку має Канада, не прийшла так легко. За неї треба було зводити важку боротьбу, розуміється — кількадесять літ тому.

Українці мають з сього велику науку, що без боротьби, і то тяжкої боротьби самостійности важко здобути.

Бесідник наводив ріжні дані про визвольну боротьбу і відчит був дуже цікавий.

Концертова програма була виконана силами товариства „Боян" при Соборі. Були отсі точки:

Пані Бояківська, при акомпаніяменті панни Пирч — сопранове сольо; чотири-літна дівчинка, К. Комар, — декламація; панна Пасічняк — декламація; панна Пирч — фортепянове сольо (два рази); Гр. Угринюк, при акомпаніяменті панни Пирч — тенорове сольо; студент Тамчак — дуже веселий монольоґ.

Була рівнож відіграна весела одноактівка: „Як вони женихалися", в якій виступали: панна Оля Угринюк, Ів. Кирилюк, Н. Роган, І. Пасічняк, П. Статанюк, і Пакуляк.

Представлення „До Віри Батьків".

В суботу, 3 березня, товариство „Боян" при Соборі відограло нову драму „До віри батьків". Драма ся недавно здраматизована о. К. Кирстюком з історичної повісти В. Будзиновського.

В першій дії бачимо таке: На ліжку лежить хорий український козак хуторянин, Липський. Коло него є одинока дочка і жінка. Липський відчуває свій кінець і хоче священика Та якби випадково входить пріор францішканського ордену. Він хоче сповідати Липського, але той хоче українського священика. Жінка вмовляє Липського, що пан-отець виїхав. Але вона так умисне говорить, бо вона під впливами пріора стала католичкою. Вкінці прийшли два Липського сусіди, які довідались про його недугу. При них він написав завіщання, в якім говорить, що весь свій маєток дає Марійці, але під тим услівям, що вона не вийде заміж за католика. При кінці першої дії входить молодий козак, Павло Кринський, який їде до Хмельницького воювати проти Польщі. Павло любить Марійку і обіцяє Лупському одружитись з нею.

В другій дії бачимо, що пріор так вплинув на Липську і Марійку, що вони обі стали такі ревні католички, що готові майно своє жертвувати на польський монастир. Марійка ві-дай час очікує від Павла, якого дуже любить, але вже з тою надією, що Павло ради неї покине православну віру і стане католиком. Приїхав Павло. Марійка намовляє його на католицьку віру, але він твердо стоїть при вірі своїх батьків і через се розходиться.

В третій дії виявляється, що коли Павло виїхав від Липських, кінь на якім він їхав сполошився і скинув його на землю. Від сего отворилася вже загоєна рана і Павлови загрожує смерть. Його вносять непритомного до хати Марійки. Марійка ратує його. Павло бажає висповідатися перед смертю, але православного священика нема. В ту пору надходить пріор і Марійка намовляє Павла, аби він висповідався в него. Павло погоджується, але пріор каже, що він перше мусить виречися православної віри, на що Павло, розуміється, не погоджується. Підчас розмови з Павлом пріор так поводиться, що Марійка, а відтак Липська переконуються, що пріорови не о їх души ходить, а о їх маєток. При тім явився давній слуга Липського і приніс з собою правдиве завіщання, яке пріор був викрав. Коли Павло прийшов до притомности, Марійка урочисто заявляє, що вона вертає до віри батьків. Стара Липська заявляє те саме. Павло виздоровляє.

Драма гарна, а аматори відограли свої ролі як найкраще. Грали отсі: пані Бояніська, пані Бачинська, панна Г. Кирилюк, пп. І. Комар, Осип Бояніський, Г. Блок, І. Кирилюк, Коржик, Вишньовський.

Драма ся вкоротці вийде з друку. Драматичні кружки повинні виставляти її по своїх місцевостях.

Дебата і вечер сміху в неділю, 4-го березня.

Сеї неділі була устроена дебата на тему: „Рішено, що жінки повинні брати участь в громадськім життю". З афірмативної сторони говорили пані О. Свистун і студентка з Інституту ім. П. Могили панна Ничик, а з неґативної громадяне В. Кучченко і Й. Богоніс. Дебата була дуже цікава. Дебатанти лописалися дуже добре. Шановні дебатантки боронили своєї сторони так відважно і так річево, що судді призвали неґативній стороні лише дуже незначну перевагу.

Студенти з Інституту ім. П. Могили у Вінніпегу устроїли вечер сміху. Точки програми були дуже добре виконані і гості не мало насміялись з їх ріжних штук.

Відчит-концерт в неділю, 11 березня.

Сеї неділі виголосив відчит др. Ів. Ґулай, на тему „Українська Галицька Армія". В відчиті шановний бесідник оповів про діла Української Галицької Армії, яка почалася ще тоді, коли підчас світової війни при австрійській армії було зорґанізовано Українські Січові Стрільці. Оповідав обширно про боротьбу з Поляками за Львів, як рівнож про инші бої, які зводила Українська Галицька Армія аж до того часу, коли перейшла Збруч.

По відчиті були питання, на які др. Ґулай відповідав.

Концертова програма була виконана товариством „Боян" при Соборі. Програма складалася з таких точок:

Хор відспівав „Зажурились Галичанки" (два рази); панна Віра Гаріс — сольо; панна Оля Богоніс і її учителька, панна Леся Пирч, — фортепяновий дует; хор — „Ой виїхав козак"; панна Симчик — гра на гармонійці; панна Пасічник — деклямація „Співка"; хор — „По опеньки ходила".

Була також відіграна весела одноактівка п. н. „Він не заздрісний", в якій виступали пані Стечишин, Г. Блок, Й. Богоніс і Н. Базюк.

Відчит-концерт в неділю, 18 березня.

Сеї неділі відчит виголосив гром. В. Свистун на тему: „Життя і Гаитти". Відчит п. Свистуна був так добре оброблений і такий інтересний та повчаючий, що я навіть боюсь переповідати його, щоби не зробити йому кривди. Вистарчить сказати, що це від одного слухача довелось мені почути оттакі слова:

„Се є один з найсильніших відчитів пана Свистуна. Я вірю, що п. Свистун повинен свій відчит надрукувати."

Концертова програма, яка була устроена силами т-ва „Боян" і Т-ва Дівчат складалася з таких точок:

Панна А. Марко, Нюфолд і В. Матвій на ґітарах а І. Пасічник на мандоліні відограли 4 кавалки; маленька дівчинка Циганевич — деклямація; панна Гаріс — сольо-спів; маленька дівчинка Комар — декл[illegible]ція; Саранчук і М. Мандзюк — діяльоґ.

Була відограна одноактівка „Живий Мертвець", в якій виступали: Іван Пасічник, Іван Кирилюк, В. Вишньовський, П. Статанюк і Ст. Гуцуляк.

Скромний.

НОВА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА.

(Калмар, Алта.)

Українці в Калмар, які гуртувалися колись при греко-католицькій церкві, пірвали звязки з римським папою та з єпископом Будкою і дня 13 лютого 1927 р. скликали збори в справі зорґанізовання української православної громади. На перших зборах вписалося дванайцять членів, вибрано церковний заряд, куплено два акри землі під церкву (за суму вісімдесять долярів) і записано її на Українську Греко-Православну Парафію в Калмар.

Дня 2 червня 1927 р. відбулося в нас перше українське православне богослуження, яке відправив о. Д. Сенета в домі п. І. Фіцовича. Того самого дня по полудни відбулось по-[illegible]

Від того часу справа наша поступає дуже гарно вперед. Ціла кольонія заінтересувалась нашою роботою, включаючи православних Українців в Едмонтоні.

Були люде, що дивились зза плота і сміялися з нас, кажучи, що з нашої роботи нічого не буде. Инші звали нас свистунівцями і протестантами та проклинали нас і обкидували болотом, але ми на них не зважали, а робили своє. Найбільше мали і маємо противників зі сторони греко-католиків, бо так їх навчили їх отці духовні.

Але, кажу, ми не зважали на ніякі перепони а, закотивши рукави, зі словами „Боже помагай" взялися до праці. Згодили майстра, п. П. Турецького, який зобовязався побудувати нам церкву за шість сот дол. Церква має 44 стопи довжини, а 30 стіп ширини. Покищо церква ще не викінчена, бо заскочила зима. Є надія, що з приходом весни робота піде вперед.

Збірка на Українську Православну Церкву в Калмар була до тепер дуже успішна. Жертви зложили слідуючі:

І. Фіцович	$100.00
В. Фіцович	100.00
Д. Карпиовський, два акри землі вартости	80.00
С. Олесний	50.00
С. Мриглод	50.00
Паньство Матей і Юзефа Марушечка з Ровд Гил, Алта.	50.00
Ю. Васюта	46.45
І. Манчак	[illegible]
І. Пирч	20.00
В. Павлик	15.00
Т. Сич	10.00
Дм. Конюх	10.00
П. С. Адамець дарував цвяхи вартости	10.00
Збірка в Ледук і Калмар принесла	28.50
Разом	$595.95

Стефан Мриглод.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу

І. Малецький, Лейсленд, Алта	1.00
А. Сарамаґа, Септон, Ман	10.00

Збірка Йос. Фінка в Септер, Саск.:

По 2 дол.: О. Паличчук, В. Гринчак.

По $1.70: Максим Канасевич.

По $1.10: Ник. Бойчук.

По 1 дол.: о. Д. Стратійчук, І. Фінк, М. Райчиба, П. Канасевич, Ник. Доля, п-ні Марія Паличчук, Ст. Крук, Я. Фінк, Ст. Палатар, М. Бойчук, Л. Кравчук, Й. Фінк, І. Коломия, Д. Чернецький, Т. Стачишин, І. Райчиба, І. Дірк, Б. Нобл, Ф. Скоробогач, П. Скоробогач, Н. Н.

По 85ц.: п-ні Анна Скоробогач.

По 50ц.: Зелений, М. Кучер, О. Гізин, Г. Бойчук, Г. Фінк, В. Фінк, Л. Капустяник, Н. Чернецький, О. Ку-[illegible]

По 30ц.: К. Бойчук.

Разом	33.45
М. Харук, Веґревіл, Алта.	10.00
Н. Будівський, Овкборн, Ман.	5.00
о. Т. Д. Волохатюк, коляда	4.00
С. Самець, Давфін, Ман.	.75
П. Угринюк, Вінніпеґ.	5.00

СПРАВКА:

В коляді з Вінніпегу пропущено було імя А. Тесарський 1 дол.

Також в коляді з Прілейт, Саск., яку прислав п. І. Райчиба пропущено імя Сеник Файчук, 3 дол. Шановних жертводавців проситься о вибачення.

Г. І. БЛОК, касієр.

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

КВІТЕНЬ.

1. **Пята Неділя Посту:** Гол. 1. Утр.: Єван. Івана XX.: 19—31. Літ. Ап. Жид. IX.: 11—14. Єван. Марка: X.: 32—45.

7. Субота. **Благовіщення П.Д.М.** Всеношне. Утр.: Єван. Луки I.: 39—49 і 56. Літ. Ів. Золот. Ап. Жид. II.: 11—18. Єв. Лук. I.: 24—38. Канон і Катавасія свята. Замісць „Чеснійшую" приспіви свята.

8. **Неділя Цвітна.** Гол. 2. Всеношне. Утр.: Єв. Мат. XXI.: 1—11 і 15—17. На Утрені перед Каноном благословення лози. Літ.: Ів. Зол. Ап. Филисян. IV.: 4-9. Єв. Ів. XII.: 1.18.

12. **Великий Четвер:** Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. I. Коринтян XI.: 23—32. Єван. Мат. XXVI.: 2—20; Івана XIII.: 3—17; Мат. XXVI.: 21—39; Лук. XXII.: 43—45; Мат. XXVI.: 40—75 і XXVII.: 1—2. Підчас Літ. готується запасні св. Дари. Вечером Утреня Страстна, 12 Євангелій з дзвоненням, після чого дзвони умовкають до Воскресення.

13. **Велика Пятниця:** Царські часи. Літургія не правиться. Вечірня в 2 годині. Винесення плащениці.

4. **Велика Субота:** Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 паремій. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охрестилися". Ап. Рим. VI.: 3—11. Замісць „Аллилуя" — „Воскресни Боже". Єван. Мат. XXVIII.: 1—20. Замісць Херувимської пісні співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай за Мною Мати". Після Літургії благословення хлібів, пшениці, вина і елею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — а коли завчасно, то досвіта в День Пасхи, перед Воскресною Утренею — правиться містополуношниця, після якої плащеницю заноситься до вівтаря і кладеться її на престолі, де вона остає до віддання Пасхи.

Православний Календар

НА РІК 1928

КВІТЕНЬ.

1 Н. 5 П. Хризанта
2 П. Івана мч., Серг.
3 В. Якова, Томи
4 С. Василія свмч.
5 Ч. Никона
6 П. Захарія, Якова
7 С. Благов. П. Д. М.

8 Н. Цвіт. [illegible] Ар. Г.
9 П. Матрони
10 В. Іларіона
11 С. Марка
12 Стр. четв. Івана
13 П. В. Пят. Іпат.
14 С. В. суб.

15 Н. Великдень.
16 П. Світ. Пон. Ник.
17 В. Світл. Втор. Йос.
18 С. Теодула
19 Ч. Евтихія
20 П. Григорія Мел.
21 С. Іродіона

22 Н. Томина. Еппс.
23 П. Теренгія
24 В. Лазарева суб.
25 С. Василія, Яросл.
26 Ч. Артемона
27 П. Мартина, Евст.
28 С. Трофима

29 Н. Мирон. Агафії
30 П. Симона, Ак.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го КВІТНЯ, 1928. ЧИСЛО (52) 7

З НАГОДИ СВІТЛОГО СВЯТА ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

РЕДАКЦІЯ „ВІСТНИКА" ПЕРЕСИЛАЄ СВОЇМ ЧИТАЧАМ І ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ

НАЙЩИРІЙШІ ЖЕЛАННЯ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

КОНВЕНЦІЯ МЕТОДИСТІВ.

В Філаделфії відбулася річна конвенція методисько-епископальної церкви. В конвенції взяли участь представники філаделфійської округи тої церковної організації. Звіти виказували, що в послідному році в окрузі побудовано 21 нових церков вартости півтора міліона долярів. На конвенції порішено, що пенсія проповідників тої церкви не сміє бути менша, як 2 тисячі долярів річно, крім помешкання. До сего часу найменша платня методисько-епископальних проповідників виносила $1,500 річно, крім помешкання.

ПЕНСІЇ ДЛЯ СВЯЩЕНИКІВ.

Епископальна Церква в Америці має 18-міліоновий фонд призначений на пенсії для старих і немічних своїх священиків. Кождий епископальний священик, який скінчив 68 [illegible] життя, або не може виконувати своїх обовязків через слабість, отримує з того пенсійного фонду [illegible] долярів тижнево на утримання.

ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛЯРІВ ДЛЯ ПАПИ.

Кардинал Мунделайн з Шікаґо, Злучені Держави, виїхав до Риму, щоби передати папі американський дар в сумі півтора міліона долярів. Гроші сі призначені на розбудову Конґреґації для пропаґанди віри. Мунделайна приняли в Римі з великою парадою, а папа мав з ним півтора-годинну конференцію.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Устав із гробу,
Смертні окови розірвав,
І побідив юдейську злобу
А стяг любови підійняв,
По ночі фалшу і неволі
Засяв нам Сонцем Правди й Волі.

Христос воскрес! Та із могили
У безнадійний лютий час
Підняв всесильно Він і нас,
Яких живцем похоронили,
І вирвав нас із забуття
Та до нового зве життя.

Христос воскрес! Щоби підняти
З могили темної людей
І світлий шлях їм показати,
До правди й Волі шлях святий,
Щоб люде всі, як Божі діти
Жили братами в сьому світі.

Христос воскрес! І Україну
На дусі з гробу підіймив
І світлом правди просвітив.
Тож в світлу Воскресення днину
Радіймо радістю з небес:
Христос воскрес! Христос
воскрес!

Христос воскрес! І Україна
Воскресне-вольна свобідна
І всіх дітей збере вона,
Як прийде та свята година,
І понесеться вольний спів:
Воскресний день для нас наспів!

Т. Дмитренко.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Священика К. Лавренчука з села Жорнова, дубенського повіту на Волині, за те що правив кілька років підряд Службу Божу на українській мові, вища церковна влада звільнила зовсім з парафії, а консисторія прислала иншого пан-отця, котрий став правити Службу Божу по славянському. І от на Новий Рік та Водохреща майже всі парафіяне, що зібралися до церкви з двох сіл — Жорнова і Обилова, не дали новому панотцеві правити Служби Божої по славянському [illegible] „Геть до Москви!" Церкву через [illegible] запечатано, а Служба Божа [illegible] не правиться. [illegible] села Жорнова та села [illegible] подавали прохання до митрополита, щоб їм повернено було пан-отця, але прохання так і залишилося „гласом вопіющого в пустині". („У.Н.")

ТАКОЖ „КСЬОНДЗИ".

Варшавська [illegible] арештувала двох [illegible] обманців, [illegible] виступали на варшавськом бруку під покришкою ксьондзівської реверенди. Один з них „купував" по селянах біжутерію, [illegible] зроблені векселі [illegible] богослужіння, хрестив, сповідав і т. п. Слідство виявило, що жаден з них не знав слова по латиньськи.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

1000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ОФЕРТА ДО КІНЦЯ КВІТНЯ.

З нагоди чотири-літної річниці нашого органу оголошуємо кампанію на приєднання 1000 нових передплатників для „ВІСТНИКА", як рівнож на відновлення старих передплат. Услівя кампанії слідуючі:

Кождий, хто пришле ЦІЛОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $1.50, отримає, як премію, календар „Рідна Нива", або календар „Українського Голосу" на рік 1928, а коли вже має згадані календарі, то книжку Дмитра Тягнигоре „Козацьке Серце" (50 центів).

Кождий, хто пришле ДВОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $3.00, отримає, як премію, один з повище зазначених календарів або книжку „Козацьке серце" (ціна 50 центів) і чудове оповідання з українського життя п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60 центів).

Кождий, хто пришле ТРИРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $4.50, отримає, як премію, слідуючі книжки:

1). Один з повище зазначених календарів, або книжку „Козацьке Серце" (ціна 50 ц.), 2) Чудове оповідання п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60ц.) і 3) Надзвичайно гарну повість в двох томах п. н. „Олюнька" (ціна 80ц.).

НАГОРОДИ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Кождий передплатник, який приєдназ 5 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $1.50.

Хто приєднає 10 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $3.00.

Хто приєднає 15 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $4.50.

Хто приєднає 20 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $6.00.

Ті, які приєднають більше, як 20 нових передплатників, отримають спеціяльну нагороду.

Книжки вибирати з катальоґа „Українського Голосу".

Всі передплатники отримають премію без згляду на те, чи передплату пришлють самі, чи зложуть на руки нашому агентови.

Користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині!

THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

СВ. СПОВІДЬ ТА СВ. ПРИЧАСТЯ.

(Докінчення).

СВ. ПРИЧАСТЯ.

„Прийміть, їжте: Се есть Тіло Мое. — Пийте з неї всі: Се есть Кров Моя Нового Завіту." (Мат. XXVI: 26-28).

„Як не їсте Тіла Сина Чоловічого і не пете Його Крові, не маете життя в собі" (Ів. VI: 53).

„Хто їсти-ме Хліб сей і питиме Чашу Господню недостойно, винен буде Тіла і Крові Господньої." (І. Кор. XI: 27).

Святу Тайну Причастя Тіла і Крови Своеї установив Ісус Христос на Останній Вечері, яку мав зі Своїми Апостолами, в ночі перед Своїми Страстями:

„Якже вони їли, **взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав Ученикам, і промовив: Прийміть, їжте: Се есть Тіло Мое. — І взявши чашу, і віддавши хвалу, подав їм, промовляючи: Пийте з неї всі: Се бо есть Кров Моя Нового Завіту, Що за многих проливаеться на оставління гріхів."** (Мат. XXVI: 26-28; Мар. XIV: 22-24 і Лук. XXII: 19-20).

Установляючи Святе Причастя заповів Христос Апостолам. „Се чиніть на мій спомин" (Лук. XXII: 19). Тими словами дав їм Спаситель і власть і повеління совершувати сю Велику і Святу Тайну на душевне благо і спасіння віруючих у Нього, бо без Причастя Пресвятого Тіла і Чесної Крови Сина Божого не може бути життя вічного у нас.

Про се виразно сказав Ісус Христос на довго ще перед Своїми Страстями, тоді коли наситив пять тисяч людей пятьма хлібами та двома рибами. Після такого великого й нечуваного досі чуда народ хотів схопити Ісуса та вчинити Його царем. Колиж Ісус скрився перед народом та перейшов ніччу через Назаретське Озеро до Капернаума, то й туди подалась за Ним товпа та найшла Його знова другої днини. Тоді озвався Христос до народу: „Шукаете мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб та й наситились. — Трудіться не для їжи погиблючої, а для їжи, що зостаеться в вічне життя, котру Син Чоловічий вам дасть" (Ів. VI: 26-27). І коли Жиди просили, щоб всякого часу дав їм хліб сей, промовив до них Ісус:

„Я Хліб Живий, Що з неба зійшов. Коли хто їсть сей Хліб, житиме повік; а Хліб, Що Я дам, се Тіло Мое, що Я дам за життя світу." (Ів. VI: 51).

І на сі слова почали Жиди змагатися між собою, як можна тіло свое дати їсти. Тоді знова озвався до них Христос та промовив отсі памятні слова:

„Істинно, істинно говорю вам: **Як не їсте Тіла Сина Чоловічого і не пете Його крові, не маете життя в собі. — Хто їсть Тіло Мое і пе Мою Кров мае життя вічне,** і Я воскрешу його останнього дня. — **Тіло Мое справді есть їжа, і Кров Моя справді есть напиток. — Хто їсть Тіло Мое і пе Кров Мою, в Мені пробувае, і Я в ньому. — Як післав мене Живий Отець і Я живу Отцем, так і хто їсть Мене, і той жити-ме Мною".** (Ів. VI: 53-57).

Після такої ясної науки самого Сина Божого немислимо вже хіба сумніватися про необхідність для нас принимати Животворче Причастя Пресвятого Тіла і Крови Христа Спасителя задля унаслідження життя вічного, задля осягнення спасіння!

Що Святе Причастя е справді Тілом і Кровю Ісуса Христа під благословленими видами хліба і вина, учили на основі науки Божественного Спасителя і Апостоли, бо се було ясно їм та зрозуміло зі слів Сина Божого. Ось що пише Великий Учитель Церкви Св. Апостол Павло у Першому Посланню до Коринтян:

„Чаша благословенна, котру благословляемо, хіба не е общення Крови Христової? Хліб, що переломлюемо, хіба не е общення Тіла Христового?" (X: 16).

І переповідаючи установлення Св. Тайни Причастя Ісусом Христом на Останній Вечері (гл. XI: 23-25) пише Великий Апостол до Коринтян у тому-ж посланню:

„Скільки бо раз їсте Хліб сей і Чашу сю пете, смерть Господню звіщаете ... **Тим-же, хто їсти-ме Хліб сей і питиме Чашу Господню недостойно, винен буде Тіла і Крови Господньої".** (XI: 26-27).

Розуміючи на основі науки самого Сина Божого, що причастя Тіла і Крові Його необхідне для спасіння вірних, Апостоли та ученики совершували сю Святу Тайну, найчастійше в неділю себ то день Воскресення Христового, а вірні сходилися разом, щоби слухати слова Божого і молитися та принимати Святе Причастя:

„Пробували-ж в науці апостольській, і общині, і **в ламанню хліба, і в молитвах"** (Діян. II: 42). — **„Первого-ж дня в тижні, як зібрались ученики переломити Хліба,** проповідував їм Павло" (Діян. XX: 7).

Необхідність принимати Святе Причастя така самозрозуміла, що Св. Апостолові Павлові приходиться дорікати нерозважним та винолюбним Коринтянам з приводу сього, що вони не сходяться принимати се Святе Таїнство: „Якже сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню Вечерю їсти" (І, XI: 20).

Коли-ж Святе Причастя е самим Тілом і самою Кровю Ісуса Христа, то не можна очивидно приступати до Нього як до звичайної трапези. До приняття сього Святого Таїнства треба нам достойно приготовитись, бо: **„Хто їстиме Хліб і Питиме Чашу Господню недостойно, винен буде Тіла і Крови Господньої"** (І. Кор. XI: 27). Так пише Св. Апостол Павло до Коринтян, що не конче розважні були під тим зглядом, і остерігае їх перед погубними наслідками недостойного принимання св. Причастя, навчаючи їх та напоминаючи:

„Нехай же розгледить чоловік себе, і так нехай Хліб їсть і Чашу пе. — Хто бо їсть і пе недостойно, суд собі їсть і пе, нерозсуджуючи про Тіло Господне" (XI: 28:29).

На се-ж, щоб чоловік розгледів себе, свою душу й очистив її від скверні гріха а тоді міг достойно приступити до Господньої Трапези, достойно приняти Тіло і Кров свойого Спасителя, установив теж Христос Святу Тайну Покаяння — Святу Сповідь.

Так отже на основі науки самого Божественного Спасителя та Його Святих Апостолів ми не можемо мати найменшого сумніву, що без Причастя Пресвятого Тіла і Крови Христової немислимо нам бути справжніми православними християнами, немислимо нам мати насліддя в життю вічному Царства Божого, немисливо нам осягнути спасіння.

Та Святе Причастя треба нам принимати достойно, щоб замісць життя вічного не заслужити собі вічного суду. Тіло Христове се справді їжа і Кров Його се справді напиток, але ся Їжа і сей Напиток Божественні. Тому треба приступати до них із чистим серцем та чистою совістю. І Божетвенний Спаситель установив також Святу Тайну Покаяння або Сповіди на те, щоб ми могли розглядіти себе, свою душу і очистити її від скверні гріха щирим каяттям за наші провини та розрішенням із уст священика.

Коли святе Причастя треба нам принимати достойно, то достойно також, себто по щирості серця треба перевести нам і Святу Сповідь.

В першій мірі треба нам щиро, не заталюючи навіть найприкрійшої для нас правди про себе, сповідатися зі своїх гріхів. Бо не виявляючи всеї правди про свій душевний стан перед слугою Христовим, ми „обманюемо не чоловіка, а Бога" (пор. Діян. V: 4) і „спокушуемо духа Господнього" (V: 9) і тим стягаемо на себе вічний осуд, поповнюючи непростимий гріх проти Святого Духа, що „не проститься ні в сьому віку ні в будучому" (Мат. XII: 32).

Коли-ж ми щиро сповідаемося зі всіх наших гріхів, тоді щиро також зможемо жаліти, каятись, що провинилися ми перед Отцем своїм Небесним, переступивши Його святі заповіді, установлені Ним для нашого власного добра, для спасіння нашої душі. Щире каяття за гріхи наші без сумніву поможе нам дотримати постанову й обіту поправи, який складаемо перед священиком на Хрест Святий, та направити кривду заподіяну нами ближнім своїм — а без сього не можемо говорити про свою поправу ні надіятися милосердя Божого до наших незлічимих провин.

Така щира сповідь справді піднесе й освітить нашу прибиту й затемнену пристрастями душу. Після такої щирої сповіди ми з очищеним, оправданим та піднесеним духом достойно приступимо до Господньої Трапези для „общення Тіла і Крови Господньої" і Святе Причастя вийде нам „не на суд або осудження, а на сцілення душі і тіла нашого" (Молитва перед Причастям). Бо тоді ми пробувати-мемо в Христі і Христос пробувати-ме в нас (пор. Ів. VI: 56) і Він утвердить та укріпить нас Своею Божою силою та великим милосердям у безперервному стремлінню до величнього й святого ідеалу, який положив Він Сам світити сонцем ясним і оживляючим нашій безсмертній души. **„Отсе-ж бувайте звершені, як Отець ваш, що на небі звершений"!** Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ПРОСЬБА ВІД УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕҐУ.

Святкуючи в радости і щастю свято Воскресення Христового, не забувайте на свій народний обовязок — спомагати по Вашій змозі народні інституції, які працюють для добра нашого народу. Такою інституцією е Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпеґу.

ПРИШЛІТЬ НА НЕГО ВІД СЕБЕ ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ В ФОРМІ ЖЕРТВИ НА СПЛАТУ ДОВГУ, ЯКИЙ ЩЕ ТЯЖИТЬ НА СОБОРІ.

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave., — WINNIPEG, MAN.

За Український Православний Собор в Вінніпеґу:

Вас. Свистун, голова. Вік. Купченко, секретар.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Чернецький зняв окуляри і потер очі. Степовий добув тютюн і взявся набивати люльку.

— А мені ось що з голови не сходить, — промовив Гнідий, виймаючи й собі тютюн. — Все се, що ви читаете і говорите е знане і нашому епископови і нашим священикам. Чому-ж вони помимо того підтримують роботу, яка, після вашого твердження, явно призначена на нашу згубу?

— Тяжко сказати, — відповів Чернецький. — Я думаю, що на се е що найменше дві причині: Перша причина е в тому, що богатьом уніятським священикам зовсім не дорога народня справа. Вони дивляться, щоби їм було добре. Друга-ж причина в тому, що деякі з них так виховані, що справи Риму і папи ставлять понад все инше. Для них мабуть навіть національна зрада не е такою страшною, як зрада інтересів Ватикану.

— Се правда, — докинув Гнідий. — Знаете, я чув, що як в однім місті зявився польський консуль, то кількох уніятських священиків на перегони бігли до него з візитою.

— Я ще не таке чув, — каже Степовий, — але хіба то правда? Я чув, що український епископ одного разу цілих три дні гостив в польського консуля.

— Се можливе, — каже Чернецький. — Впрочім то не мусіла бути приятельська гостина. То могла бути чисто урядова візита. Чей-же відомо, що в наслідок конкордату уніятські епископи підлягають польському урядови. Отже чи не можна припускати, що вони мусять час від часу здавати перед урядом звіти?

— Чому ні, зовсім можливе.

В тім відхилились двері і в них показалась Чернецька з перекускою.

— Славно! — кликнув Гнідий, поспішаючи її на поміч. — Давайте, я поможу вам

По перекусці Гнідий промовив:

— А тепер до діла. Пригадалось мені, як то я десь чув, що навіть перед унією бували випадки, що польські католицькі біскупи управляли православною діецезією. Правда се, чи ні?

— Так, правда, — відповів Чернецький. — Ось, що читаемо про се в книжці „Культурний рух на Україні":

„В галицькій епархії, до котрої належала східна Галичина й Поділля, дійшло до того, **що право іменувати т. зв. намісника для управи сеї епархії присвоїв собі католицький арцибіскуп львівський, і православним тільки ціною величезних заходів і хабарів роздапих на короліаськім дворі удалося добитися відновлення православної ієрархії в галицько-львівській** епархії в 1530-х рр." (Сторона 11).

Значить, той арцибіскуп мав на се позволення від польського короля?

— А вже-ж, що мав. Так польському урядови як і Римови ходило о те, щоби Українців скатоличити, отже між католицькими церковними й правительственними кругами, було в сій справі повне порозуміння. Католицька церква в Польщі нищила всіма засобами Українську Православну Церкву та поширювали між своїми вірними ненависть і відразу до неї і її вірних. Вона „защіпляла своїй католицькій, польській і литовській суспільности виключні погляди й **зневажливі** відносини до православного обряду, віри, культури, моральности... На кождім місці тутешній (західної України) Русин мав нагоду почути, **що він схизматик, майже поганин, мусів боронити свою стару батьківську віру від плянів заміни її католицькою церквою..."** (Культурний рух на Україні, стор. 19).

— А треба знати, що польське правительство нищило православіе і в більш прямий спосіб:

„Православна віра під польським режімом не тільки сама підпала ріжним ограниченням. Приналежність до „грецької схизми" (себ-то до православія) **обмежала особисті, горожанські права,** тубильців-Русинів — в містах і селах, в користанню з привілеґіованого німецького права, в промислових заняттях, в шляхетських і міських урядах, в процесах і контрактах... Не-католикови не було місця в цеху... Не-католикови не можна було бути членом міського маґістрату чи инакшим урядником... Навіть **простий процес судовий йому було трудно вести, бо він не міг зложити законом установленої католицької присяги."** (Культурний рух на Україні, стор. 20).

— Польське правительство старалося всіма способами заохотити та примусити православних переходити на католицизм, а одним із способів було пониження в очах православних їх церкви і духовенства. Ось, що читаемо про се в „Берестейській Унії", на стороні 44:

„Неборакіа попів трактовано на рівні з простими хлопами і ставлено низше від гарбарів і шевців, а до того на університетах уміщувано їх підписи по всіх, на самім кінці; на них самих і за кожду церковну обслугу накладано податки, на яку то несправедливість не були наражені ані жидівські школи, ані татарські мечети... Яка-ж тоді пошана для руських попів... коли вони мусять їздити з підводами і ходити з плугами на роботу своїх панів?" ......

Та бувало ще й гірше. Бувало і таке, що польські пани казали бити православних священиків буками, та в инший спосіб знущалися над ними. Не тільки над духовенством, але й над цілим православним населенням знущались польські пани і ксьондзи. Для приміру вистарчить навести два випадки, про які довідуемось з книжки „Культурний рух на Україні":

В році 1582 папа Григорій зреформував календар. Львівський арцибіскуп Соліковський намовляв православних, щоби приняли новий календар, але ті відмовились. Тоді, як читаемо в згаданій книжці, „Соліковський на різдвяну вілію 1583 р. **заборонив православним Львовянам відправляти святочне богослуження по старому календарю, вислав свого брата з ксьондзами і товпою узброених слуг на православні церкви й ті підчас богослуження силоміць повиганяли духовенство й людей з усіх львівських православних церков, церкви запечатали арцибіскуповою печаткою й заборонили в них служити.** Подібні насильства чинилися й по инших місцях. **В перемищині, в маетностях Гербурта дідич скликав перед Різдвом до себе попів з своїх маетностей і казав, аби святкували Різдво разом із ним, по новому стилю; вони не схотіли й дідич вислав їх до вязниці..."** (стор. 120-21).

— А ось, ще один образець, як то „по християнськи" поводилися католики супроти православних

„Львівські католики... росночали гостру кампанію проти православних. З православної сторони так вичисляли кривди, які їм приходилося терпіти: **міські власти кличуть їх попів перед свій суд і за неставлення беруть до вязниці братчиків. Наказують попам приносити їм до дому якісь дарунки. Забороняють попам переходити через ринок зі Святими Тайнами до хорих з засвіченими свічками і в ризах. Не позволяють нести мертвих через ринок з процесією по обряду грецької віри. Не дозволяють ходити в свята з процесією, з хрестами з міської церкви на передмістя. Дітям з грецької (православної) школи не позволяють ніяких ремісій: забороняють їм в вербну неділю їти через ринок з квітами і співанням „осанна в вишніх". Школярів убогих „менликів" (прошаків) бють по улицях, затягають до своеї школи й там збиткуються. Убогих жебраків наших випихають з домів своїх. Набігають в ночі на нову брацьку церкву (що будувалася тоді), нищать інструменти, паскудять, навіть на олтар. Не приймають православних до ремесла, забороняють їх визволяти з науки. Русинів, що служать у католиків, примушують ходити до костела, впихають їм мясо в рот під час посту, мордують за те, що вони ходять до своеї церкви. Зведених на католицтво, колиб хотіли вернутися назад до своеї віри, мучать, мордують і до вязниці дають. Змушують святкувати свята по новому календарю. В свята по старому календарю витягають на роботу господарів і челядь, беруть кари і саджають до вязниці. З катедри костельної й на ратушу перед всіма називають нас поганами й хулять наші святині церковні; забороняють дзвонити в нашій церкві відповідно до наших порядків, а в свята нового календаря не позволяють дзвонити скорше, ніж вони почнуть."** (Культурний рух на Україні — сторона 144-45).

Скінчивши читати, Чернецький промовив до Степового.

— А тепер скажіть мені, сусідо, чи справедливо е кидати каменем на тодішну Українську Православну Церкву за її недомагання і недостачі, які були витворені її ворогами з явним обчисленням на те, щоби її знищити? Даючи-ж свою відповідь, памятайте, що в тих часах, про які говоримо, політичне і релігійне життя Українців було під цілковитою контролею Польщі

— Що-ж, — промовив Степовий, — виглядае, що й другий вистріл з моеї гармати не попав до ціли. Але се ще не значить, що я піддаюся вам. Я все таки вірю, що українські владики, які завели унію зробили се з чесних мотивів, без згляду на те, які мотиви мала Польща та римо-католики, та що унія принесла нашому народови бодай деякі користи.

— Про се будемо розбирати в наших наступних розмовах.

— Де-ж ми зійдемося слідуючої неділі?

— Я запрошаю вас до себе. — каже Гнідий. — В мене буде також мій шваґер, отже най і він дещо почуе.

— Добре, нехай буде і так

(Дальше буде.)

Коли ти спостеріг у комусь-то помилку, направ її лагідно, й зауваж йому, в чім він помилився. Коли твоя спроба лишиться безуспішна, обвинувачуй тільки себе або, ще краще, нікого не обвинувачуй, тільки будь і надалі лагідний

Марк Аврелій.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

СЛОВО НА ВЕЛИКДЕНЬ.

(Святого Отця нашого Івана Золотоустого).

Хто побожний і боголюбний, — нехай утішиться з сього величного й світлого свята. Хто розумний слуга — нехай весело ввійде в радість Господа свого. Хто змучився постом, нехай візьме нагороду тепер.

Хто працював від години сьомої вранці, нехай одержить сьогодні заплату справедливу. Хто по девятій годині прийшов, нехай святкує з подякою. Хто по дванадцятій годині прибув, нехай не тривожиться, — бо втрати ні в чому нематиме він. А хто спізнився й на годину третю — приступай без вагання. І хто прибув лише в час пятий з полудня, — нехай не лякається спізнення: милосердний Владика, — Він приймає останнього, як і першого; Він заспокоює однаково — чи хто спізнився, чи хто працює від ранку.

І останнього Він милує, і про першого дбає; і тому дає, і сьому дарує.

І діла Він приймає, і думку витає; і зроблене шанує, і намір Він хвалить.

От тому у радість Господа нашого всі увійдіть: і одні і другі заплату візьміть!

Богаті й убогі — разом веселіться!

Витревалі й недбайливі, — ушануйте сей день!

Хто постив й хто не постив — веселіться сьогодні! Стіл заставлений — роскошуйте усі; Паска Святая — нехай ніхто не вийде голодним! Всі споживайте з бесіди віри, всі споживайте з богацтва добротливости!

Нехай ніхто не нарікає на вбожество, бо царювання все людне настало!

Нехай ніхто зза гріхів не впадає у смуток, бо прощення з гробу засіяло!

Ніхто нехай не лякається смерти, бо нас визволила Спасова смерть; знищив її Той, Кого тримала вона

Пекло полонив, Хто до пекла зійшов. Засмутив того, хто спробував тіла Його.

І віщуючи се, Ісаія голосно кликав. „Пекло — казав — засмутилося, стрівши долі Тебе". Засмутилось, бо знищене. Засмутилось, бо зневажене. Засмутилось, бо смерть йому заподіяно. Засмутилось, бо збурене. Засмутилось, бо звязане. Взяло людину, — а на Бога натрапило. Взяло землю, а стріло небо. Взяло, що бачило, — і впало через те, чого не добачило.

Де жало твое, смерте? Де перемога твоя, пекло? Христос Воскрес — і ти звалене. Христос Воскрес — і попадали демони. Христос Воскрес і радіють Анголи. Христос Воскрес і життя вільно точиться.

Христос Воскрес — і в гробі ні одного мерця: бо повсталий із мертвих Христос стався первістком для покійників. Йому слава і влада на віки вічні!
Амінь.

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ
Високопреосвященого Архиепископа Американського і Канадійського ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА

„Сей день, що його дав нам Господь, радіймо і веселімось сьогодня"
(З Великодної Служби).

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Любі Брати і Сестри!

В життю чоловіка є радости, які його захоплюють в дивний спосіб. Поверхово думаючи, радіти ми можемо тільки тим, що розуміємо. Однак, переживання кождого з нас говорять нам противне: є радости, які захоплюють нас незалежно від повноти нашого розуміння, захоплюють нас тим більш, чим менш ми їх можемо обняти своїм слабим розумінням. До таких радощів належить радість великого нашого свята Воскресення Господнього.

Пригадаймо: всі ми були дітьми, наше розуміння було нерозвинене, а однак з якою радістю, з яким світлим, незабутним почуттям і тремтінням серця ми зустрічали велике свято Воскресення Господнього. Не раз тепер думається: віддав би все своє знання, все теперішне розуміння за ту колишню святу, діточу, чисту віру, за ті святі, непорочні, чисті радости, які тоді, нічим не сполохані, наповнювали діточе серце. Так, розуміння треба мати у всьому, воно потрібне, воно нам дає певну свідомість. Але Господь знає свої таємничі для нас путі до нашого серця. В часи дитинства серце наше особливо було розкрите для приняття Господа. Воскресший Господь, несучий з Собою світло, радість, перемогу і надію на вічність вільно входив тоді до нашого серця і переповнював його великою радістю, хоч може значіння свята в цілому ми і не розуміли.

Однак більшість з нас не діти. На нас лежить обовязок все пізнати, у всьому розібратись, до всього ставитись свідомо. Господь дав нам розум, дав нам здібність його розвивати і ми маємо з нього користати. Попробуємо коротко, в кількох словах розібратись, чим нам так дороге свято Воскресення Нашого Господа

Чоловіка в життю оточують великі і непримиримі протилежности. Він жие між світлом і темрявою, він знає добро і зло, він відчуває радість і горе, перед його очима краса і повнота життя як і знищення та пустота смерти

Чоловік прагне світла, стремить до добра, хоче радощів і жадний краси та повноти життя. В серці чоловіка незнищима жадоба життя і всього, що його творить світлим і щасливим По своїй природі він не мириться з темрявою, злом і смертю. Всі зусилля людської цивілізації — доказом того

Християнська велика релігія, дана нам Самим Богом глибоко відповідає людській природі Вона нас учить: духовна темрява і зло є наслідки нашої недосконалости, наших помилок і гріхів. Через них треба перейти по дорозі до очищення, до святости. Горе і смерть — необхідне викуплення, перенести яке треба кождому, щоб досягнути вічного життя і вічних радощів

Все життя Сина Божого на землі сього нас учить. Уділом Його було страждання і терпіння. Він не казав нам уникати сих страждань. Навпаки, кождому Він казав: „візьми хрест свій і йди за Мною". Свій хрест Він доніс до кінця. В тяжких муках на Голгофті, висючи на хресті, закінчив Він своє життя. Здавалось: марно пропало те Велике Життя Здавалось: зло, що піднялося на Нього, могло святкувати свою цілковиту перемогу. Але так тільки здавалось. По смерти сталося славне Воскресення Христа. Се Воскресення стало святом великої перемоги над злом і смертю, стало нашою надією на вічне життя, для всіх гинучих за правду борців стало символом їх остаточної перемоги. Се дає нам велике свято Воскресення Сина Божого.

Всі наші земні радости починаються і кінчаються тут на землі. Всі вони скоротечні. Хвилина, або година ціле їх життя. Тому, що вони скороминучі, тому вони нас задоволити не можуть. Ми завжди жадні щастя і радощів, земні-ж радости минають і лишають за собою пустку і нову жадобу. В радощах свята Воскресення Господнього ми відчуваємо подих вічности: Господні обіти і Господнє Воскресення відкривають перед нами безконечність вічного життя нас чекаючого. Хто свято вірить Христовому Воскресенню, той вже в теперішнім життю, принаймі в святі хвилини свята Воскресення живе життям вічности

Коли християнство є велика релігія, глибоко відповідаюча потребі чоловічої природи, то Воскресення Христа є могутнє, дійсно божественне завершення сеї релігії, даюче людству те, чого воно найбільше жадає. Темрява, зло, горе і смерть сама зникають в Воскресенню Христа.

Вийдім-же, Брати і Сестри, на зустріч Воскресшому Христу, зустрінемо і піснями вдячности прославимо Його, як нашого Небесного Вожда, ведучого нас до вічносит

Марія Магдалина принесла Апостолам радістну вістку „Христос воскрес!" Зявлення воскресшого Сина Божого в перший-же день переконали всіх вірних в великій правді Христового Воскресення. Перші члени Христової Церкви: Апостоли, Мироносиці і другі Ученики Христа радісно витали один одного: „Христос воскрес!". На зустріч неслось святе і переконане: „Воістину вокрес!" Сі перші радісні клики в день Христового Воскресення стали радісними і переможними кличами Христової Церкви через всі віки.

Витаймо-ж і ми, Брати і Сестри, одно одного тим святим кличем радости і віри в Господнє воскресення і нехай до наших сердець загостить та-ж радість, якою повні були серця Святих Апостолів і Святих Жінок Мироносиць.

З ласки Божої, волею Церкви

Архиепископ ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ.

До суперечок прислухуйся, але в змагання не встрявай, Борони тебе Боже від запалу й нестями, хоч би й навіть у найменшім виявленні. Гнів усюди не до ладу, а найбільше у справедливій справі, бо затемнює й каламутить її. **Гоголь.**

В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО.

„Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим, що в гробах, життя дарував".

Ся пісня є найкращим висловом радости і надії християнської душі, які вона відчуває у сей великий празник Воскресення Христового. Здається, що геній християнства не годен вже нічого кращого видумати над сю пісню, бо хоч вона як коротка, а в ній міститься все те, що Христове Воскресення дало світові.

Пісню сю нині кождий співає: і старий і малий, і бідний і богатий; співає навіть той, хто ніколи не співає, бо смуток і злидні в нім голос потушили. А нині і він співає, співає, бо сама пісня на уста тиснеться. А з нею часто і сльози тиснуться до очий, — сльози радости, полекші, надії... То так вже Бог дає. То сам Бог плекає в нашій душі якусь таємну тугу за чимсь кращим, великим, святим, за чимсь вічнотреваючим.

В сей день не один думкою лине у далеку, рідну землю, згадує літа свої молоді, коли то невинне серце діточе ще дуже відчувало Божу радість... „Се день, що створив його Господь, — радуймося й веселімося у сей день".

Сам Бог в воскресній пісні оповіщує всему світові про остаточну і рішучу побіду життя над смертю, правди над неправдою. Бо на короткий час здавалось, що неправда взяла верх над правдою. Пригадаймо собі, як то було: При помочі Юди вороги Ісуса увязнили Його. Судили, на словах ловили, від Анни до Каяфи водили, перед Пилатом поставили. І свого допняли, — засудили невинного Ісуса на ганебну смерть, — на розпяття. А коли Ісус в страшних муках на ти Син Божий, то зійди з хреста" — казали Йому. А коли Ісус в надлюдських муках попросив о крапельку води, — то жовч подали. Коли-ж Ісус віддав духа, то Тіло Його привалили тяжким каменем, гріб запечатали, сторожу поставили. А тоді руки з радости затирали.—

Та не довго триюмфували, коротка їх радість була. Бо вже третого дня вся їх диявольська робота в нівець обернулась. Не помогли їм декрети, ні присуди, ні тяжкий камінь на гробі, ні штики римських жовнірів: **Христос воскрес!**

* *

„Христос воскрес із мертвих, смертію смерть здолав, і тим, що в гробах, життя дарував".

В сій пісні міститься основа Христової Церкви, якої наука опирається на Христовім Воскресенню. Воскресення Христове є найважнійшим доказом правдивости християнської науки. „Коли Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна і віра наша", — каже св. апостол Павло (І Кор. XV: 14).

А коли Христос воскрес, то і мертві воскреснуть. Непохитна віра в сю правду одушевляла Апостолів, давала надлюдську відвагу і витревалість святим мученикам. Вони вірили в своє воскресення. Бо як Ісус воскрес із мертвих, так і нас вокресить із мертвих.

У вескресення з мертвих вірили вже в найдавнійших часах. Праведний Йов вірив в своє воскресення, кажучи: „Я знаю, що живе мій Спаситель, і що Він послідного дня воскресить мене і я буду в моїм тілі оглядати Бога". (Порівняти — Йов. XIX: 25-27). Оскільки-ж з більшою певністю могли говорити про се очевидці Воскресення Ісусового. Св. Павло говорить: „Як в Адамі всі умирають, так в Христі всі ожи-вають, кожен своїм порядком". (І. Кор. XV: 22-23). І св. Павло викликає радісно: „Де в тебе, смерте, жало? Де в тебе, пекло, побіда? — Богу-ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа" (І Кор. XV: 55, 57).

Так, в день сей наповняється необмеженою радістю серце кождого віруючого християнина. Але треба памятати, що за мало є відчувати і перейматися сею радістю тільки в день Воскресення Христового. Св. Павло каже: „Коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що в горі, де Христос сидить по правиці Бога. Про вишне думайте, а не про земне. (Колосян III: 1) Коли знаємо, що гріх завдає смерть душі, то завжди уникаймо гріха, щоби жити у воскресенню. Памятаймо, що коли душа наша умертвена гріхами, то ми не можемо відчути повної радости Воскресення Христового, ми не можемо вповні скористати з него. Щоб се сталося, ми мусимо встати з гробу гріховного, мусимо скинути окови сатани, мусимо навернутись до Бога через щире покаяння. „Очистьте-ж старий квас, щоб ви були нове місиво... бо пасха наша Христос, заколена за нас. Тим-же святкуймо не в старому квасі, ані в квасі злоби лукавства, а в опрісноках чистоти і правди". (І. Кор. V: 7-8). Тільки так обновлені на душі зможемо стати справжніми учасниками Воскресення Христового.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Свящ. В. Новосад.

ПРО ЦЕРКОВНІ СПРАВИ НА УКРАЇНІ.

В 13 числі „Дніпра", органі Української Православної Церкви в Злучених Державах, подибуємо лист з Києва, писаний до кореспондента „Дніпра" в Европі, який подає загальний огляд церковного життя на Україні. Лист писаний на початку грудня 1927 року і звучить між иншим, як слідує:

...Опишу Тобі тепер наші церковні справи. Як ти знаєш, наша Українська Автокефальна Православна Церква від самого початку дуже гарно розвивалась. Ми чекали, що вона відразу зібє славянську та обновленчеську церкви з їх впливу на віруючі маси. Але се не обійшлося без тяжкої боротьби. Противники почали агітувати серед віруючих проти нашого єпископату, як „самосвятського", тобто одержавшого хиротонію соборно через положення рук презвитерських а св. Софії. Люде почали лякатися і відноситись недовірчиво, але скоро зміркували, що се звичайна політична боротьба і нарід почав горнутись до своїх панотців, бо вони проявили дійсно народню вірність і відданість національній справі.

Проповіді в церквах наших найкращі, співи чудові і рідня мова в богослуженнях зачаровує молящих. Було чути, що се дійсно своя віра, особливо як стали відновлювати старі звичаї і обряди церковні. До св. Софії приходило навіть богато партійців слухати натхнені промови Липківського, нашого митрополита і батька всієї організації Наш уряд ставив тяжкі перепони матеріяльного характеру по утриманню храмів і плаченню грубих непосильних податків. Людям не ставало засобів і деякі парафії не могли утримуватись та тимчасово закривались. Направа храмів таки дуже тяжко відбивається на буджеті парафіяльних рад. Так собор св. Андрея, що в наших руках від липня 1919 року, парафія насилу може утримувати. Храм на Деміївці в тяжкому стані, бо має боргу 2000 рублів.

Але-ж Українська Автокефальна Церква має в Києві аж 14 храмів. Перечислю їх: Собор св. Софії. Собор св. Миколая (Маленин), Собор св. Пета і Павло на Подолі, Собор св. Михайла, церква св. Тройці, церква св. Ілії, храм Покровського монастиря на Соломянці, храм в Святошині, храм на Деміївці, церква на Каранаївських Дачах (бувший монастир), Собор св. Андрія Первозванного, останніми часами старались добути ще храм Иорданський, але покищо не удалось — не [illegible] років собор св. Михайла був в посіданню [illegible] від „дієвої" церкви, котра вже обєдналась з нашою і увійшла в склад наших Церковних Обєднань. А вони (дієва церква) мали в своїм посіданні три парафії в Києві: Покровську, Пріорську та Труханівську... [illegible] Богу, що ся [illegible] скінчилася. — Щоби стало ясніще, скажу, що Тихонівці (стара московська славянська церква) посідають 6 храмів (малу Софію, Покрову, Братський монастир, церква св. Миколи на Поділі, Трьох Святителів і Десятинну). Синодальчики (обновленська жива церква) мають лише чотири церкви: Лавру, де міститься їхня духовна школа, Собор св. Володимира, церква св. Георгія і храм всіх Скорбящих.

Наша церква, хоч бідна, та найрухливійша і все стремить та перебирається до кращого. Життя в ній беться більше за всі инші церкви. Більш-менш так само на провінції, хоч декуди відчувається брак здібних організаторів-священиків

Церква наша є [illegible] життя відродження усього українського народу і тому вона також в періоді унормування і стабілізації церковного життя, крім тих перепон, про які і у нас і за кордоном знають, має ще перепону у спеціяльній нервовости в гром[illegible], котра иноді межує з істеричністю, — се наслідок пси[illegible] переживань останнього десятиріччя і голоду...

За[illegible] Всеукраїнський Церковний Собор в Києві. Собор розпочався в неділю 16 жовтня 1926. **Головне питання перед Собором було про прийняття резигнації митрополита Василя Липківського. Більш ніж два роки митрополит знаходився ніби під домашнім арештом і фактично не міг робити візитацій на провінції. Його здоровля дуже підупало і він почував потребу спочинку і спокійнійшої праці. З тяжким серцем Собор погодився на резигнацію. Митрополитом одноголосно обрано Архиепископа Миколу Борецького дня 24 жовтня. В неділю 30 жовтня він був торжественно посвячений на митрополитанське служіння. Чину посвячення доконав епископат з митрополитом Липківським на чолі.**

Новий митрополит, архиепископ Борецький, людина ще не стара, народжений в 1876 р. Довгий час він був протоєреєм в Гайсині на Поділлі, а відтак епископом в Зіновєвську. Людина дуже гарна, розумна, тактовна і освічена. Всі раділи, що доля керування Церквою випала власне на нього, бо він зуміє виконати сей тяжкий обовязок. Заступниками йому обрані архиепископ професор Оксіюк і архиепископ Константин Малюшкевич Собор обрав новий склад Всеукраїн-

(Докінчення на стороні 7-ій)

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

МУКИ І СМЕРТЬ ІСУСА ХРИСТА.

1. ТАЙНА ВЕЧЕРЯ.

В Перший день Пасхи*) Ісус засів з Своїми Апостолами до спільної вечері. Се була Його послідня вечеря з Апостолами і Він навчав їх, що і як вони мають любити, коли Його вже не буде з ними.

Щоби пригадати Апостолам, що вони повинні один одного любити і один одному помагати, а також, що не повинні бути гордими, Ісус Христос встав від вечері, наляв води до умивальниці і умив Апостолам ноги.

Тоді знов сів до стола, взяв хліб в руки, поблагословив його і поділив поміж Апостолів та промовив:

„Прийміть і споживайте, се є Тіло Моє, що за вас дається на відпущення гріхів".

Відтак взяв чашу з вином, помолився і подав ученикам кажучи:

„Пийте з неї всі, се є Кров Моя Нового Завіту, що за всіх проливається на відпущення гріхів."

У сей спосіб Ісус Христос установив святе Причастя, яке люде приймають з рук священика після сповіди

Тоді Ісус засумував і промовив до Апостолів:

— Направду кажу вам, що один з вас зрадить Мене"

Апостоли дуже засмутилися і кождий почав питати, чи то він мав би зрадити Ісуса. Коли спитав також Юда, то Ісус відповів:

Так, ти; що думаєш робити, роби скоро".

Другі Апостоли не чули сеї відповіди.

Ісус знав, що Юда змовився з книжниками і фарисеями видати Його за гроші і тому сказав се. Тоді Юда вийшов і пішов до тих, з якими змовився проти Ісуса

2. ІСУС В ОЛИВНІМ ГОРОДІ.

Після вечері Ісус пішов з Апостолами на Оливну Гору, до городу, молитися. Він молився довго і щиро. Молився, щоб Бог дав Йому сили перенести терпіння, які Його чекали

Пізною ночию до городу прийшли Жиди, щоби схопити Ісуса. Їх провадив Юда. Він дав їм такий знак: „Той, Кого я поцілую, се Ісус"

Юда підійшов до Ісуса і поцілував Його. Ісус став перед товпою і запитав:

Кого шукаєте?

Вони відповіли:

Ісуса Назарянина.

Ісус Сказав:

— Се я. Можете Мене брати, але полишіть Моїх учеників, най ідуть собі в спокою.

Апостол Петро хотів боронити Ісуса. Він виняв меч, кинувся на одного з Жидів і відтяв йому ухо

Ісус промовив до Петра:

Сховай меч. Хто мечем воює, від меча гине

Відтак діткнувся раненого Жида і уздоровив його. Потім віддався Жидам в руки

3. ІСУС ПЕРЕД СУДОМ.

Жиди повели Ісуса перед найвищу жидівську раду, щоби судити Його. Вони знали, що Ісус був невинний, але підкупили свідків, які свідчили фальшиво, що Ісус виступав проти Бога і сміявся з церкви. Тоді суддя запитав Ісуса:

— Чи ти є Христос, Син Божий?

На се Ісус відповів:

Так! Я є син Божий!

Тоді Жиди почали кричати:

— Він повинен умерти!

Так засудили Ісуса на смерть. Жиди мучили Ісуса. Вони били Його тростинами, плювали в лице і в инший спосіб знущалися над Ним. А в пятницю повели Його перед Пилата, цісарського заступника, щоби він затвердив засуд смерти.

4. ІСУС ПЕРЕД ПИЛАТОМ.

Пилат перепитав Ісуса і побачив, що Він невинний. Він хотів увільнити Його, але боявся Жидів.

Тоді задумав взятися на спосіб і каже до Жидів:

— Є звичай, щоби на свято Пасхи випустити на волю одного вязня, за котрим нарід уступиться. У вязниці є злодій і робійник, Варава. Кого хочете, щоби я випустив на волю — Вараву, чи Ісуса?

Пилат думав, що Жиди скажуть увільнити Ісуса. Але вони засліплені ненавистю до Ісуса, закричали:

Вараву, Вараву! Увільни Вараву!

І каже тоді Пилат:

— А що я маю зробити з Ісусом?

Розіпни, розіпни Його!

І Пилат засудив Ісуса на смерть.

5. СМЕРТЬ ІСУСА.

Жиди вложили на плечі Ісуса тяжкий хрест, на якім мали Його розпняти, і повели Його на гору Голгофту. По дорозі сміялися з Него і плювали Йому в лице. А коли Він під тягарем хреста падав на землю, то били Його немилосерно тростинами і кричали, щоби ішов скорше.

Але вкінці Ісус не міг вже дальше іти. Тоді Жиди сказали одному Симеонови з Киринеї, який вертав з поля, щоби він поніс хрест Ісуса на гору. Той се зробив.

На горі Жиди розпняли Ісуса на хресті, прибиваючи Його руки і ноги великими цвяхами.

Під Хрестом стояло богато Жидів і насмівалися з Него.

Там була також Його мати і Апостол Іван. Вони дивилися на муки Ісуса і їх серця розривалися з жалю за Ним.

Ісус Христос висів на хресті довгий час, аж прийшла хвиля Його смерти. Він тоді промовив:

Боже, передаю в руки Твої духа Мого".

По сих словах склонив голову і умер.

Люба дитино: Чи знаєш ти, за кого Ісус Христос терпів такі муки і за кого вмер на хресті? За всіх людей. Також за тебе. Так, Він за тебе терпів страсти і за тебе був прибитий на хресті. Чи не хотілаб ти віддячитися Йому, чи не хотілаб зменшити Його терпіння? Певно, що хотілаб. І ти можеш се зробити. А знаєш як? **Люби Його завжди, як Він тебе любив і любить. Памятай на Него і жий після Його науки.** У сей спосіб ти віддячишся Ісусови за Його велику любов до тебе.

ВОСКРЕСЕННЯ ІСУСА.

Ісус Христос був роспятий в пятницю. Коли Він висів на хресті, померкло сонце і пітьма покривала землю через три годині, хоч був день. Коли прийшла хвиля Його смерти, Ісус промовив:

Боже, передаю в руки Твої духа Мого

По сих словах Він склонив голову і вмер. Разом з тим затряслася земля, що аж скелі розпадалися і почали діятися великі чуда. Люде, що прийшли дивитися на роспяття Ісуса, розбіглися в переполоху домів. Лишилися лиш знакомі Ісуса, між ними деякі побожні жінки, які гірко оплакували Його смерть.

Під вечір два ученики Христові — Йосиф з Ариматеї і Нікодим — занялися похороном Ісуса

Вони зняли Тіло з хреста, намастили пахучими олійками, завинули в чисте полотно і понесли до гробу, який знаходився в поблизькім городі. Гріб сей був висічений у скелі і був призначений для Йосифа. В нім ніхто ще не лежав. Положивши Тіло до гробу, ученики привалили вхід до нього великим каменем і розійшлися, бо надходила субота, яку Жиди святкували, так як ми тепер неділю

Тоді пригадали собі книжники і фарисеї слова Ісуса Христа, що Він воскресне з мертвих. Вони боялися, щоби ученики Ісуса не забрали Його Тіла з гробу і щоб опісля не сказали, що Він воскрес. Вони прийшли й запечатали гріб і поставили при нім військову сторожу, щоб ніхто не міг підійти ночию до гробу.

На третий день після смерти, в неділю рано, воскрес Ісус з мертвих так, як було предсказано Ним Самим і пророками. До схід сонця затряслася земля, з неба зійшов Ангел і відвалив камінь від гробу на знак, що він вже порожний.

Жовніри, які стерегли гробу, перелякалися і повтікали до міста. Вони росповіли, що сталося, але Жиди дали їм гроші і сказали:

Коли хто буде питати вас, що сталося, то скажіть, що ви заспали, а ученики прийшли і викрали тіло з гробу.

Але брехнею не можна закрити правди. Правда завжди виходить на верх. Після Свого Воскресення, Ісус Христос показувався Своїм ученикам богато разів і сим дав доказ, що Він направду воскрес.

Своїм Воскресенням Ісус Христос доказав, що Він є Син Божий і що всі, що вірують в Нього, також колись воскреснуть до щасливого вічного життя.

На памятку, що Ісус Христос воскрес, обходимо кождого року свято „Воскресения Ісуса Христа", яке називаємо також „Великоднем", то є Великим Днем.

На Великдень поздоровляємо себе словами „Христос Воскрес", на які відповідаємо „Воістину Воскрес", що значить — „направду воскрес".

*) Се свято Жиди святкують на памятку свого виходу з египетської неволі.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Пише нам передплатник з Америки:

„Як вам відомо, в Злучених Державах можна побачити ріжні дива світа. Одно таке диво можна побачити і в нас — в Питсбургу, Па. Диво се — то церква з шибеницею. В дійсности — з двома шибеницями. Є то „українська евангельська церква", в якій проповідує прічер Дмитро Галенда. На доказ, що пишу правду, залучаю світлину".

Дивимось на світлину і бачимо: фронтовий вид церкви (зовсім не церковного стилю) з двома банями, а на них трираменні хрести. „При чому тут шибениці?" — думаємо. Аж читаємо підпис: „Так виглядає евангельська церква в Питсбургу. Протестанти кажуть, що не слід шанувати хреста, бо хрест — то шибениця. Коли так, то вони, поставивши на своїй церкві два хрести, **поставили дві шибениці.** Напишіть, чи Ви вже бачили таке чудо?"

Наша відповідь:

Дорогий Передплатнику! Не думайте, що тільки в Америці є такі дива, як церква з шибеницями. У Вінніпегу є українська протестантська церква, на якій є не менше, як пять хрестів, отже, після науки самих протестантів, пять шибениць. В тій церкві правив колись теперішний редактор протестантського органу, а тепер править други такий, як він, але се зовсім не шкодить згаданому редакторови висміввати в своїй газеті хрест та називати його шибеницею. Є люде, бачите, які думають, що коли вони плюють самі собі в лице, то тим доказують свою „поступовість" та висшість над другими.

— — — — — — — — — — — —

Говорять, що о. Бартман відтягнув свою кандидатуру на унятського епископа, а се тому, бо задумує виїхати до Европи за емігрантами.

— — — — — — — — —

Пише одна кацапська газета, з приводу ріжних процесів московських епископів:

Якъ бы тіи гроши (себто гроші видані на процеси) поміняти на **сребло,** то можнобы выковати уже **золотого** тельця, або фигуру Адама, або **якого другого процесовича".**

Цікаво нам знати дві річи: 1) Як можна зробити зі срібла золотого тельця та 2) з ким Адам процесувався.

А ЩО ТИ РОБИВ?

Я був вірним членом церкви через трийцять літ, сказав раз старший літами чоловік своєму старенькому священикови, — коли однакож я заслаб, ледво двох людей мене відвідало. І ви знаєте, панотче, яким опущеним я себе тоді чув? Тоді зрозумів я, яке то в людей самолюбство. Знають себе, а більше нікого. Такі люде! І чи можна звати їх християнами?

— Мій друже, — запитав сиволосий священик, — а кілько слабих ви відвідали, кілько помочи дали другим людям на протязі тих трийцять років?

Задумався чоловік. Кому дав поміч? Де? Коли, в якім випадку?

Ні, панотче, — сказав він, — я про подібне ніколи не думав. Свій гріх я тепер бачу

Таке явище можна часто стрітити. Богато людей простягають руки і серця до людей і до Бога, але замикають они коли Бог в виді убогого і нещасного простягає до них руки

ПРО ЦЕРКОВНІ СПРАВИ НА УКРАЇНІ.

(Продовження зі стор. 5-ої).

ської Православної Церковної Ради, на чолі якої став харківський протоєрей Леонтій Юнаків, перший кандидат на епископа. До Ради увійшов також проф. Володимир Чехівський епископ Яків Чулаївський, а секретарем епископ Марко Грушевський, та инші люде певні й міцні. Всі переконані, що Церквою в ті бурливі часи будуть керувати достойні люде і становище Церкви зміцниться та пошириться її вплив

Собор ухвалив інститут діяконес, вечірні братські „agaпи", новий складений митрополитом Липківським Статут Церкви. Ухвалено було навязати братерські зносини з другими церквами та приймати участь в релігійних конгресах, але в характері необовязанім. Про сі питання були на Соборі відчитані доповіди уповажненого Церкви за кордоном, Брата Бачинського. Усі доповіді будуть друковані в журналі „Церква й Життя".

Пороблено заходи до негайного відкриття нашої богословської школи. Дозвіл від влади вже мається. **Митрополит Липківський має бути ректором.** Школа має велике значіння для Церкви і на її утримання мають перевести спеціяльні збірки по всіх парохіях.

Ми тут дивимось з вірою і певністю у майбутнє, маємо повне довіря до наших керовників, бо знаємо, що всі вони безумовно стремлять до духовного визволення рідного народу...

Омега.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ЕМІГРАНТІВ.

Надходить велике свято — Христового Воскресення. Веселий гомін радісної воскресної пісні покотиться звінким тоном понад українські простори, розпорошуючи хоробливі сумніви та сіючи зерно надії. Звук тої пісні перенесеться широким океаном і віддіб'ється відгомоном на вольній землі Америки в серцях наших братів і сестер. В них вирине милий спогад запаху рідного барвінку, любої музики дзвонів та прегарний образ молодечої гри в „Зельмана, зайчика чи воротарчика. В той день мимохіть полине думка під рідну батьківську стріху, згадається Рідний Край та його доля

Ой, незавидна вона!

Розшарпане живе тіло рідного народу гоїть свої рани та готується до дальшої затяжної боротьби за своє право господаря. А — готуючись — мусить думати про здорові резерви для зміни й наступства, про свою дітвору, на якої душу напосілися всі сили теперішних володарів.

. . . .

— Української школи в Польщі — нема

Українська дітвора може стати противником наших змагань, або рівнодушною до них. Одно гірше від другого.

Освідомлення дітвори, витворення в неї прихильности до рідного народу, запалу та охоти до саможертви — вложено на „Рідну Школу", яка веде сю роботу боротьбою за державну українську школу, власними 103 виховавчими заведеннями: діточими садками, захоронками, різного роду школами, бурсами, курсами, бібліотеками, видавництвом тощо.

Великанських коштів сеї установи, 220,000 долярів, край самий не може покрити, бо знищений, або виснажений осінною повінню.

Та все-ж таки в нас серця в гору, бо не тратимо віри в силу й живучість власного народу. Шукаючи опори для нашої праці — ми з подивом згадуємо на нашу еміграцію, яка серед чужого моря на протязі років не тільки вдержала своє національне обличчя, але й нераз доказала своєю щедрою рукою, що вона тільки будує Україну

І в сі дні воскресення, при наші всенародньою волею зиями „Рідної Школи". хай зединяться серця серед українського народу для спільного великого діла, для запевнення нашої національної майбутности шляхом виховання характерної молоді. Нехай кождий Українець(ка) і кожда українська установа зложить свій даток як дар на „писанку" для „Рідної Школи". Від сього обовязку не можуть нікого здержувати політичні переконання, бо „Рідна Школа" не робить ріжниці у вихованню повіреної дітвори.

Обєднаймося думкою і чином для виховання української дитини, а наближимо день воскресення України.

Головна Управа „Рідної Школи":

І. Кокоруда, голова, **Лев Ясінчук,** організаційний референт, **М. Струтинський,** секретар.

Листи власні і складкові слати на адресу:

Ridna Szkoła,
Lwiw, Rynok, 10 II., Poland

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Бл. п. Настя Кісь.

Дня 19 березня, 1928 в Мензі Ман. упокоїлася бл. п. Настя Кісь в дому Македанська. Покійна походила родом з села Постолівки, гусятинського повіту в Галичині. До Канади прибула разом зі своїм мужем Тимішем Кісь 1899 року, й осіли на фармі. Покійна була примірною господинею й матірю. Доки могла лиш, то працювала, аж поки тяжка хороба (параліж) не положила її до ліжка на 7 довгих літ. Покійна полишила засмученого мужа і дітей, внуків та правнуків. За життя хотіла покійна справити якісь річи до Української Православної Церкви на Мензі та вже волю її виконав її муж, даруючи в її імени Плащеницю вартости 75 долярів, як і жертву 10 дол. на Український Православний Собор у Вінніпегу, та 5 дол. на Пресовий Фонд „Вістника".

Уродилася дня 14 січня, 1851 року, отже прожила поверх 77 літ.

Похорон відправив укр. правосл. ний священик, Д. Д. Лещишин, дня 21 березня 1928. Великий здвиг народу свідчив про повагу, якою користувалась покійна між своїми приятелями та знакомими

Земля їй пером.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

БОЛЬШЕВИКИ РУЇНУЮТЬ ЦЕРКВИ.

Московська міська рада ухвалила зруйнувати протягом 1928 року 11 церков в причини необхідности упорядкування вулиць.

Поміж призначеними до зруйновання знаходяться церкви, що збудовані ще в 16 віці, а саме: церкви св. Параскеви та Страстний Монастир.

ПЕРША ВІДПРАВА.

(Йорктон, Саск.).

Перша відправа в новопобудованій Українській Православній Церкві в Йорктоні, Саск., відбулась 22 січня, 1928 р. при участи оо. Грицини і Сенети.

Гості були з Фом Лейк, Шіко, Інсінгер, Тідор, Рокетон, Канора і др. Церква була битком набита. По Утрені Служба Божа. Нав'язуючи до слів Євангелія про господаря, котрий справляв обід і кликав званих і вибраних, сказав проповідь в патріотичному дусі о. Грицина, місцевий парох. При кінці Служби мав проповідь о. Сенета, котрий прибув до Йорктону з Канори. Він мимо сего, що був перестуджений, сказав таку проповідь, що всі присутні там громадяне та члени церкви слів його ніколи не забудуть. Його головні тези се любов до ближнього свого та прощення ворогови. Сьогодня наша Рідна Церква кличе усі своїх слуг, щоб її діти вертали до неї. Як може не любити мати своєї дитини? Як може щирий Українець не розуміти завдань і конечної потреби Рідної Церкви? Я, — сказав він, — сам був під зверхною владою Риму, але впевняю вас, політика Риму не була для нашого поступу та добра. Ми опинилися всещіло під владою чужих і нема досить слів обурення на релігійне поневолення нашого народу. Треба одначе сказати, що свідомі і чесні одиниці не йдуть на чужу ласку, але в тяжких обставинах своїми власними зусиллями будують свій Рідний Храм. Чому не можемо розуміти відступників, котрі буцім для нашого добра дають нам все те, що нас не єднує але розбиває? Коли має хто дійсні переконання, противні нашим, не накидайтесь на них, не ганьбіть, не лайте. Ми віримо і мусимо твердо вірити, що правда побідить, а правда є по стороні Рідної Церкви.

Після богослуження відбувся спільний обід в Народнім Домі. Підчас обіду говорив п. Стечишин серед яких обставин довелося збудувати нам рідний храм в Йорктоні.

Вечером відбувся відчит і концерт. Програма була така: декламація, пролог „Мойсея" Ів. Франка — В. Семець, спів гуртка студентів, — „Ой там замурились, скрипкове сольо — Мик. Яговлицький, жіночий хор „В гаю зеленім", декламація студента Данильчука „До Основяненка", український національний танок „Гопак колом" виконаний знаменито і з чуттєм, студенти п-на А. Черевик і її брат Федь Черевик, (публика була захоплена), жіночий хор — „Реве та стогне", сольо на гармонії „Краковяк" — п-на Ювик з Кемсек, (вернена ще раз грала українську мельодію), маленька 6-літня Ольга [illegible] скрипкове, — Орест Стечишин, сольо-спів панна Дідик, „На що мені чорні брови", декламація „Світовечказка" — В. Семець, спів при гітарі — пані Кройтор, український національний танець — гурт. виступ. По концерті були бесіди. п. М. Стечишин, голова Народного Дому — привраження з нинішнього дня і вечера, о. Сенета, про силу волі і духа, о. Грицина, про потребу частійшої нашої народньої і товариської кооперації, п. А. Славченко [illegible] Щоб ми могли дещо збудувати, мусимо [illegible] гроші, без них все пуста фраза. Але коли ми даємо заробляти свій тяжко запрацьований гріш чужим, щож тоді жадати від українського бизнесовця. Промовляли ще п. І. Шуляк та пані Кройтор про потреби жіночих організацій.

На закінчення відспівано „Ще не вмерла" і „Гад сейв [illegible]".

В. Семець

ЩО НАМ ПИШУТЬ.

Ричард, Саск. 6 березня, 1928. — Хвальна Редакціє! — Я недавно прибув зі старого краю до Канади. Читав тут богато часописів, та найбільше мені сподобався „Український Голос" і „Вістник", бо тільки ті часописи ведуть людей доброю дорогою. І як би весь український загал читав ті часописи, то український нарід жив би в любові, і не був би закутий в ворожі кайдани. Я вже „Український Голос" маю, а на „Вістник" посилаю щорічну передплату.

Остаюсь з пошаною,

Петро Маліцький

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку о. прот. В. Кудрикови за те, що він відвідував мене, коли я лежав хорий в шпиталі в Саскатуні, Саск., і приносив мені до читання книжки і газети. Хто мав нещастя лежати [illegible] [illegible] в часі мого нещастя.

Василь М. Рачовий,
[illegible]р, Саск.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА"

Тимін Кісь — Менві, Ман.	5.00
Пані Є. І. Глинська — Найгра Фолс, Онт.	.50
Ст. Дирбавка — Дуфрост, Ман.	.50
Ілія Волинський — Брудергайм, Алта.	.50
І. А. Магус — Вонда, Саск.	.50
В. Бурвиць, — Веків, Саск.	1.00
Ів. Лесько — Вонда, Саск.	.50

Збірка о. І. Кусого в хаті п. Дмитра Сорокана, Заваля, Алта.:

По 1 дол.: Іван Гнідан, Василь Сорокан.

По 50ц.: Василь Сорокан, Д. Никифорук, Н. Верестюк, В. Білинський, Іван Гордей.

По 25 ц.: Іван Солован. Разом 4.75

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928 КВІТЕНЬ.

12. Великий Четвер: Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. 1. Коринтян XI.: 23—32. Еван. Мат. XXVI.: 2—20; Івана XIII.: 3—17, Мат. XXVI.: 21—39; Лук XXII.: 43—45; Мат. XXVI.: 40—75 і XXVII.: 1—2. Підчас Літ. готується запасні св. Дари. Вечером Утреня Страстей, 12 Євангелій з дзвоненням, після чого дзвони умовкають до Воскресення.

13. Велика Пятниця: Царські часи. Літургія не правиться. Вечірня в 2 годині. Винесення плащениці.

14. Велика Субота: Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 паремій. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охреститися" Ап. Рим. VI.: 3—11. Замісць „Аллилуя" — „Воскресни Боже". Еван. Мат. XXVIII.: 1—20. Замісць Херувимської пісні співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай мене Мати". Після Літургії благословення хлібів, пшениці, вина і елею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — а коли завчасно, то досвіта в День Пасхи, перед Воскресною Утренею — правиться містонолуношниця, після якої плащеницю заноситься до вівтаря і кладеться її на престолі, де вона остає до віддання Пасхи.

15. Неділя Пасхи (Великдень). В 12 год. в ночі (коли обставини не позволяють, то пізнійше) хрестний похід виходить з церкви і, обійшовши її три рази, спиняється перед замкненими дверми церкви і починається Воскресна Утреня. Почавши з Великої Єктенії, Утреня продовжається в церкві. Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже" — Всі ті, що в Христа..." (Так через цілий світлий тиждень). Апостол, Діяння І.: 1—8. Еван. Івана І.: 1—17. (Читається на ріжних мовах). Після Літ. свячення пасок. Після заамвонної молитви освячується Артос, який через цілий світлий тиждень лежить на аналойчику в вівтарі, або серед церкви в купі з образом Воскресення. Артос обноситься довкола церкви при хрестнім обході у всі дні пасхи. Райські двері відчинені через цілий світлий тиждень. В сей тиждень, загальниця.

Вечірня у всіх ризах. Вхід з Євангелією. Перший Вселенський Собор постановив на протязі цілої Пятьдесятниці не клякати.

16. Світлий Понеділок: Служба така сама, як у неділю Пасхи. Ап. Діян. І.: 12—17 і 21—26; Еван. Івана І.: 18—28; Після Літургії буває хрестний похід довкола церкви.

17. Світлий Вівторок: Служба така, як у неділю. Ап. Діян. II.: 14—21; Єв. Лук. XXIV.: 12—35.

22. Неділя Томина: Утр.: Єв. Мат. XXVIII.: 16—20. Літ. Ап. Діяння V. 12—20. Єв. Івана XX.: 19—31. Підчас мировання роздається Артос.

29. Неділя Мироносець: Голос 2. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Діяння VI.: 1—7. Еван. Марка XV.: 43—47 і XVI.: 1—8.

ТРАВЕНЬ:

6. Неділя про Розслабленого, Георгія вмч.: Гол. 3. Утр.: Єв. Луки XXIV.: 1—12. Літ.: Ап. Діяння IX.: 32—42 і Ап. Діяння XII.: 1—11; Єв. Івана V.: 1—15 і Івана XV.: 17—27, XVI.: 1—2.

13. Неділя Самарянки, Якова апостола: Гол. 4. Утр.: Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап. Діяння XI.: 19—26 і 29—30 і Діяння XII.: 1—11; Еван. Івана IV.: 5—42 і Луки V.: 1—11.

Православний Календар НА РІК 1928

КВІТЕНЬ.

15 Н. Великдень.
16 П. Світ. Пон. Ник.
17 В. Світл. Втор. Пос.
18 С. Теодула
19 Ч. Евтихія
20 П. Григорія Мал.
21 С. Іродіона

22 Н. Томина. Евпс.
23 П. Терентія
24 В. Лазарева суб.
25 С. Василія, Яросл.
26 Ч. Артемона
27 П. Мартина, Евст.
28 С. Трофима

29 Н. Мирон. Агафії
30 П. Симона, Ак.

ТРАВЕНЬ.

1 В. Прен. Івана
2 С. Івана стар. л.
3 Ч. Теодора
4 П. Януарія, ісп.
5 С. Теодора, Луки

6 Н. Розсл. Юрія
7 П. Сави
8 [illegible] Марка
9 В [illegible]
10 Ч. Симеона
11 П. Якова і Макс.
12 С. 9 муч. в Киз

13 Н. Самар. † Якова
14 П. Єремії
15 [illegible]

ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ.

Зі Старого Краю наспіли образи святих, мальовані нашими знанними малярами-емігрантами, бувшими козаками української армії. Образи мальовані на полотні оливними фарбами. Образи є ріжні і ріжної величини. Копійовані з образів в Київських церквах. Образи є напрестольні й до украшування іконостасів та церков, як також образи на хоругви й до украшення хат. — Кількість не велика, тому спішіть з замовленням. При замовленню належить подати ширину й висоту образа.

По інформації й замовлення пишіть на адресу:

Н. І. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го КВІТНЯ, 1928. ЧИСЛО (53) 8

КОМУ ЗАВДЯЧУЮТЬ СВІЙ УСПІХ.

Старинні біблійні герої, по доконанню великого діла все говорили, що зробили се з ласки Божої. Горді тирани противно говорили. Вони, як що коли зробили, то чванилися і називали себе богами.

Німецькі і ірляндський летуни, котрі недавно перелетіли Атлянтійський Океан з Европи до Америки, в своїй історії про чудний перелет висловлюються з подякою до Бога. Кажуть вони: „З ласки Божої, ми перелетіли".

36-годинна боротьба з елементами природи, мраки, бурі, вихору, студені то-що, дали нагоду відважним і ученим Німцям відчути і пізнати, що де біда найбільша, там поміч Божа найблища.

Професійний атеїст, що не хоче вірити в те, чого не видить, доходить до зміни в своїй опінії підчас землетрусу або на океані в мраці, в бурі і перед невмолимою смертю.

РИМ ВИКЛИНАЄ ТИХ, ЩО ЗАПІЗВАЛИ ЕПИСКОПА.

Свята Конгрегація в Римі виклява кількадесять визначних французько-канадійських католиків, що запізвали католицького епископа з Род Айленд, Гикса, до світського суду за те, що він ужив парохіяльні фонди французьких громад на будову айриських шкіл. Позов проти епископа підписало 62 визначних католиків. Ватикан заборонив вірним читати католицьке видавництво „Ля Сентінель" та викляв його редакторів і співробітників за те, що держали з тими, що пізвали епископа.

„МЕКСИКО НЕ ВОЮЄ З РЕЛІГІЄЮ".

„Мексико не воює з релігією", — каже през. Мексика Еліяс Калес. „Боротьба Мексика з католицькою церквою має на цілі тільки доказати, що держава має мати першенство. Ми не провадимо війни з релігією, але ми рішилися, щоби релігійні тіла не викликали роздорів. Католицьке духовенство в Мексику є заангажоване в політичній пропаганді. У многих случаях священики управляють тепер бунтом у ріжних провінціях проти правительства. Ми запровадили постанову, що всі священики мають реджіструватися у правительства і здержуватися від політичної агітації та обминати збори, не звязані з церковною роботою. Ми також розпорядили, щоби священики не носили публично священичих риз. Священики відмовилися послухати сего. Вони відмовилися відправляти в церквах". На питання, чи священикам має бути заперечене право голосу, сказав Калес: „Так, католицьким священикам має бути заперечене право голосу і право горожанства з тою хвилею, коли вони піддаються чужій зверхности, а саме коли вони ставлять послух Римови висше від вірности свому краєви".

ЗАБОРОНА ХРЕСТІВ.

В Росії появилося оголошення, що уживання хрестів на цвинтарях вже не відповідає вимогам теперішнього життя. В звязку з сим оголошенням заборонено всім різбарям, каменярам та артистам виконувати хрести.

ПАТРІЯРХ ЄРУСАЛИМУ ВМИВАЄ НОГИ.

На подвірю церкви св. Гробу в Єрусалимі, старий православний патріярх, який є сторожем Христового Гробу, вмивав в страсний четвер 12 квітня ноги 12 старим священикам, наслідуючи в той спосіб свого учителя Христа. Тисячі християнських паломників, Жидів і Магометан приглядалося сему. Церемонія вмивання ніг відбувається в Єрусалимі кождого року в страсний четвер.

ТУРКИ ВІДДІЛИЛИ ЦЕРКВУ ВІД ДЕРЖАВИ.

Турецький парлямент ухвалив додаток до конституції, яким касує ті постанови турецької конституції, в яких уважалося магометанську релігію пануючою релігією в державі. Згідно з тим новим додатком до конституції, турецькі парляментарні посли не будуть присягати на Аллага (Бога), як се було до сего часу, але будуть присягати на свою честь.

ДВОХДЕННІ ПОДРУЖЖА.

Московська преса поміщує цікавий присуд найвищого суду: кождий, хто звійде в подружі звязки на протяг одного або двох днів, відповідатиме згідно із карним кодексом за насильство на особі жіночого пола. В присуді не сказано, чи трохденне подружжа вважає радянське законодавство вже „нормальним?

Українці! Складайте при кождій нагоді жертви на Український Православний Собор св. Покрови у Вінніпегу!

ЯК СВЯТКУВАЛИ ВЕЛИКДЕНЬ В МОСКВІ.

1,50[illegible] людей арештовано в Москві через святкування Великодня, а 21 погибло, з того 15 безпосередно від „водки". Шість було убитих припадково, або у бійках, а много людей були ранені револьверами та ножами серед ріжних пияцьких галабурд. Підчас свят випили Москвитяне чотири і пів мілiона фляшок „водки" і два мiлiони фляшок вина. Підпилі люде [illegible] під автомобілі, вози і стріткари, инші пили навіть нафту. Так святкували Москвитяне Великдень. Великдень вважається у совітській Росії від пару літ за офіціяльне свято „пробудження весни".

ПОЛЬСЬКИЙ ПАПА.

До Варшави приїхав новий папський нунцій, себто посол папи римського в Польщі. Обовязком папського нунція в Польщі є опікуватися католиками Польщі та посередничити між католицькими церквами і папою. Нинішний папа не хоче знати, що його овечками є також Українці. Він знає тільки Поляків, бо висилаючи до Варшави нунція, так сказав до него: „Люби Польщу, як свою власну батьківщину. Се батьківщина, яку тобі дає сам Господь через свойого заступника на землі. Люби її так, як я її люблю". Як бачимо, сей папа ще Господа Бога втягає в свою ляхоманську політику.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

1000 НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ОФЕРТА ДО КІНЦЯ КВІТНЯ.

З нагоди чотири-літної річниці нашого органу оголошуємо кампанію на приєднання 1000 нових передплатників для „ВІСТНИКА", як рівнож на відновлення старих передплат. Услівя кампанії слідуючі:

Кождий, хто пришле ЦІЛОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $1.50, отримає, як премію, календар „Рідна Нива", або календар „Українського Голосу" на рік 1928, а коли вже має згадані календарі, то книжку Дмитра Тягнигоре „Козацьке Серце" (50 центів).

Кождий, хто пришле ДВОРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $3.00, отримає, як премію, один з повище зазначених календарів або книжку „Козацьке серце" (ціна 50 центів) і чудове оповідання з українського життя п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60 центів).

Кождий, хто пришле ТРИРІЧНУ передплату на „Вістник" в сумі $4.50, отримає, як премію, слідуючі книжки:

1) Один з повище зазначених календарів, або книжку „Козацьке Серце" (ціна 50 ц.), 2) Чудове оповідання п. н. „Кайдашева Сімя" (ціна 60ц.) і 3) Надзвичайно гарну повість в двох томах п. н. „Олюнька" (ціна 80ц.).

НАГОРОДИ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Кождий передплатник, який приєднає 5 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $1.50.

Хто приєднає 10 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $3.00.

Хто приєднає 15 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $4.50.

Хто приєднає 20 нових передплатників, отримає в нагороду книжок вартости $6.00.

Ті, які приєднають більше, як 20 нових передплатників, отримають спеціяльну нагороду.

Книжки вибирати з катальога „Українського Голосу".

Всі передплатники отримають премію без згляду на те, чи передплату пришлють самі, чи зложуть на руки нашому агентови.

Користайте з нагоди і присилайте передплату ще нині!

THE HERALD, — Box 3664, — WINNIPEG, MAN.

ПОМОЖИ НАШОМУ НЕДОВІРСТВУ, ГОСПОДИ.

(Мар. IX: 24).

Нераз приводили до Ісуса Христа тяжко й невилічимо хорих. Бо широко по жидівській країні та й поза її межами розійшлася Його слава, як великого чудотворця.

І от одного разу привів один батько свого малого сина, опанованого духом лихим глухим та німим, що мучив його, кидаючи то в вогонь то в воду. І став той батько просити Христа, щоб змилосердився над його недолею тяжкою та уздоровив його дитину.

Тоді озвався до нього Христос: „Коли можеш у те віровати, то все можливе віруючому" (Мар. IX: 23). А батько заголосивши промовив крізь сльози до Христа: „Вірую, Господи: поможи мойому недовірству" (IX: 24).

І потішив Христос обездоленого батька того та уздоровив йому дитину його дорогу, одиноку може надію його на старі літа.

Подія, яку оповідає нам св. Євангелист Марко про уздоровлення хлопчини від духа глухого та німого, може богато дечому навчити і нас, що живемо девятнайцятьсот літ після сього випадку в століттю високої модерної цивілізації. Бо хіба-ж немає вже отих духів лихих тепер на світі?! Чи може перевелися вони серед людського роду?! Ні! Бушують вони і досі у серцях людських. І якрйз у наші дні лихі вони більше чим колибудь передше опановують своєю лихою силою злоби та ненависти, непоміркованости та зажерливости богато, аж надто богато людей у всіх верствах сучасного громадянства.

Пригляньмось уважно нашому життю, як ведеться воно у нас: серед наших родин, по наших громадах та товариствах, серед цілого нашого громадянства, цілого нашого народу. Загляньмо глубоко у наші серця, у нашу душевну істоту — а побачимо певно й неодмінно, як міцно опанував нас, як кріпко затягнув нас у свої пекольні узли дух глухий та німий. Ми безумовно зрозуміємо, нам безперечно стане ясно, що сей дух лихий глухоти й німоти трясе нашим еством. Ми пізнаемо безсумнівно, що він, опутавши наші почування пристрастю, кидае нас без милосердя то в вогонь то в воду, намагаючись погубити нас — нашу душу і наше тіло.

Бо хіба-ж не глухі ми на добру щиру раду?! Хіба-ж не глухі ми на слово Боже, що навіяне горячою любовю до братів своїх голоситься нам устами рідних пастирів?! Хіба-ж не глухі ми на науку Христову, що подаеться нам у Церкві нашій рідній по велінню самого Божественного Учителя чистою — не по фарисейськи фалшованою для поганих мірських цілей?!

І хіба-ж не німі ми, коли Мати наша рідна — Церква Свята кличе до нас словами св. Апостола і Євангелиста Йоана: „Не любім словом, ані язиком, а ділом і правдою" (І. Ів. III: 18)?! Хіба-ж не німі ми, коли батьки (не наставники лише) наші в Христі (пор. І. Кор. IV: 15) взивають нас мистерігатися кривди, не робити ближнім, що нам самим не мило?!

А коли ми й відкликуемося на слово Боже, то хіба може як митар, що бачить і розуміе свої провини, чи радше негодуючи за щире батьківське слово, за щирий батьківський докір?! Чи й не про наші дні предсказав великий Учитель Церков св. Апостол Павло, що: „Буде час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителів, ласкані від них слухом, — і від правди відвернуться" (II. Тим. IV: 3-4)?!

Чи не тому то нам так тяжко, чи не тому то нам так трудно жити по християнськи, по Божому?! Ох! і як неприемно нам подумати лише про те, що треба нам вкінці таки „відложити діла темряви" (гл. Рим. XIII: 12), до яких ми так привикли з діда-прадіда у неволі! Як ніяково нам погодитися з тією думкою, що ми як „діти світла" (гл. Еф. V: 8) — бо-ж уважаемо себе не темними а розумними християнами — обовязані „чесно ходити, не в прожорстві та пянстві, не в любодіянні та розпусті, не в сварні та зависти" (гл. Рим. XIII: 13)!

Нераз воно може й прикро нам, нераз може ми паленіемо самі перед собою від сорому і приглушена совість наша десь глибоко у серці нашому докоряе нам за те, що так трудно приходиться стрінути серед нас християнську праведність, що так тяжко доказати нам, що й ми живемо справді по християнському закону.

Та по правді ми не можемо аж надто дивуватись сьому незавидному нашому душевному станові, нашим великим душевним недомаганням, тяжкому душевному калікуванню. Ми-ж „були колись тьмою" (пор. Еф. V: 8). За тяжкі гріхи незгоди, свавілля й самолюбности стратили колись предки наші „батьків у Христі", що посилала їм Мати Рідна — Церква Українська Православна. І остали вони без пастирів, що були „світлом світу" і сяли ясним світлом добрих діл своїх перед духовними дітьми своїми (гл. Мат. V: 14, 16) та вели їх словом та примірном святим на стежку спасіння.

На їхне місце прийшли „наставники" тільки — чужинці ворожі, або хоч і свої брати то такі, що запродали себе з душею і тілом ворогам. І ось вони запанували над душами прадідів наших, закувавши Церкву — Матір нашу у кайдани. І не чули вже батьки наші величньої науки про Отця Небесного — Бога Правди і Любови. Бо не мали тієї правди і любови в собі фарисеї, що в імя Христа проповідували не істину а лож, не любов а ненависть до братів. А приміром своїм нечестивим вели вони нас не на стежку спасіння, стежку праведного християнського життя, а на дорогу гріха, дорогу роспусти та злоби та зажерливости.

І під впливом їхньої фалшивої науки та їхнього нечестивого життя зблід у душі нашій світлий та ясний образ Бога нашого, Отця Небесного. Ми, здаеться, не перестали бути християнами, не перестали, здавалося-б, вірити у Бога. Та християнство наше далеким стало від справжнього, віра наша далекою від справжньої розумної віри у Бога Правди і Любови. Найсвятійший Творець наш не представлявся вже у наших душевних очах. Тим, Котрого образом і подобою ми повинні бути, ми вчинили Його образом і подобою нашого грішного ества — як колись у давнині погане. Раби у земних панів наших ми зображували собі Вседержителя світу таким же паном на небі. Ставши у неволі несправедливости та продажними самі ми уважали, що зможемо відкупитись у Бога поверховною побожністю без християнських учинків любови.

Захиталася у наших серцях правдива віра у Творця нашого як Бога Правди і Любови і стало серед нас самих дуже мало правди і любови. Тим то так трудно було між нами за християнську праведність, за справжне християнське життя — життя любови ближнього, любови братів своїх та пожертвування за правду і справедливість для свого поневоленого народу, хоч усі ми стогнали у важкому погубному ярмі духа і тіла у ворогів наших вікових. Кожний оглядався тільки на себе, кожний журився тільки своїми власними клопотами, дбав лише про свое власне спасіння — бо так учили нас фарисеї християнства. Ми й не свідомі були того, що через се тільки віддалюемо себе від Христа, Який сказав: „Хто хоче душу свою спасти, погубить її; хто-ж погубить душу свою задля мене та Євангелії, той спасе її" (Мар. VIII: 35).

Позбавлені правдивого розуміння християнства, зовсім окрадені майже з образу і подоби Божої у душі своїй поработценій, ми опинилися на розбурханому морі світа сього в новій вільній країні. І ось прийшли ратувати нас нові фарисеї християнства, знова-ж поработителі душ і тіл наших. І відняли вони від нас без всякого милосердя та совісти ще ті марненькі останки Божого образу і подоби, які лишились у душі нашій ще від часів вільних колись предків наших, що не знали кайданів духа ні тіла.

І осталися ми без вічно-оживляючого християнського чуття любови ближнього, любови братів своїх. Того чуття святого майже не слідно стало у наших серцях, бо вирвали нам його хитро та підступно нові й обновлені вороги нашого народу й віри нашої, що все-ж таки пригадувала нам православну віру прадідів наших.

(Докінчення буде).

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ДЕРЖАВНЕ УТРИМАННЯ ДЛЯ ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА.

Польське міністерство віроісповідань повідомило православну митрополію, що православне духовенство й церковнослужителі будуть одержувати утримання від держави в таких розмірах:

Настоятель парохії 70 — 25 золотих місячно; вікарий священик 55—20; діякон 30—15 і дяк 20, в залежности від висоти доходу з маетку парохії та церковних оплат.

Розміри сього „утримання" говорять самі за себе. Треба до сього додати, що за сими грішми треба їхати ще до староства, наймати підводу, щось витратити на їжу, стратити день, а може ще й пару годин почекати.

(„Новий Час".)

ДРУКАРСЬКА ШТУКА В КИТАЮ.

Друкарська штука була відома Китайцям ще в семім століттю по Христі. До таких заключень дійшов французький учений Пелліо. Він доказував, що Китайці знали вже папір в 105 році по Христі, а чорнило 500 році по Христі. Будійські магічні формули були друковані в Китаю вже в 764 році по Христі. З Китаю переходила друкарська штука до країв, положених на східних берегах Середземного моря, а звідтам до Марока, а з Марока перенесли Магометани оту штуку друкарську до Еспанії.

Другий учений др. С. Райнах доказував, що друкарську штуку в формі різьби на дереві знали вже старі Римляне за часів Юлія Цезаря, але в пізнійших часах про те забуто.

УНІЯ.

(Розмова сусідів.)

(Дальше).

Слідуючої неділі перед обідом Чернецький і Сеповий та їх жінки їхали до Гнідого. По дорозі розмовляли про ріжне, аж зійшли вкінці на обом їм інтересну тему — тему церковну.

— Ви читали послідне число нашої ґазети? — спитав між иншим Степовий.

— Читав, — відповів Чернецький.

— А завважали ви, що там пишуть про вашу церкву? Кажуть, що православний рух між Українцями вже підупадае і що е надія, що в скорому часі по православних і слід загине.

— Як так, то католики повинні радіти. Однак тої радости по них не видно. Противно, вони заедно пишуть і говорять так в своїй пресі, як і чужій, що уніятська церква розвалюеться, а Українська Православна зростае. І так воно в дійсности е. Рух за Українською Православною Церквою не устае, а противно охоплюе що раз ширші круги. Доказом того е хоч би те, що Українська Православна Церква потребуе навіть тепер бодай десять священиків більше, бо ті, що е, не в силі всіх парохій обслугувати. А ось в уніятській церкві справа зі священиками маеться якраз противно.

— Так?

— Так. Деякі з них, не маючи де дітися, беруться до иншого хліба. То еміґрантів спроваджують, то на біржі (ґрейн ексчендж) грають.

— Чув я, чув, що один поїхав за еміґрантами аж до Варшави. Але ось що мені не ясно. Коли тутешні уніятські священики не мають що робити, то пощо епископ спроваджуе, як кажуть, десять нових священиків з Галичини?

— Мабуть думае, що ті успішнійше поведуть боротьбу проти православія. Також може думае, що чим більше їх буде, тим тяжше буде за парохії, отже тим завзятійше будуть увихатися, щоби затримати людей при собі.

— В сім може бути троха правди.

Приїхавши до Гнідого, вони застали там Петра Залісного і його жінку. Залісний був старщий віком і був через довший час старшим братом в уніятській церкві. Але від коли його дочка, учителька в другій провінції, вийшла заміж за православного, від тоді він втратив ласку в свого пароха і перестав бути старшим братом. Але Залісний помимо сего остав ревним греко-католиком і надалі. На дочку він так загнівався, що навіть на її вінчанню не був, а крім того написав листа, що раз вона „відцуралася своеї віри і пішла за схизматика", то він не уважае її більше своею дитиною, хіба що вона навернеться назад до „правдивої віри" і наклонить до сего свого чоловіка.

Зате Залісна була инакших поглядів, як її чоловік. Будучи на вінчанню дочки, яке відбулося в українській православній церкві, її довелося перший раз бути на українськім православнім богослуженню. Воно її дуже вподобалося. Вона слідила пильно, як і що там правилось і прийшла до переконання, що все те, що вона наслухалась від уніятських священиків про Українську Православну Церкву, була чиста видумка, обчислена на те, щоби зогидити її перед уніятами. Її говорили, що в Українській Православній Церкві священики відправляють богослуження в козацьких шараварах, що образів там нема, що ніхто там не хреститься і тим подібне і вона повірила, бо якже не мала вірити? Та-ж се говорили уніятські ксьондзи. А тим часом вона побачила гарно прибрану церкву, побачила пристойно облаченого, смирного та поважного священика, почула гарний спів. Одним словом — все було як найкраще. А що найбільше їй припало до серця, то українська мова в богослуженню. Вона ходила до церкви на богослуження з маленької дитини і її здавалося, що вона розуміла в богослуженню, головно в Службі Божій, кожде слово, а тепер нараз переконалася, що вона навіть такої звичайної молитви, як „Отче наш" як слід не розуміла. Припало їй до серця також і те, що священик на проповіди не накидався на немилих йому людей, ані не називав вірних биками, сусликами, стовпами і тим подібне, як се нераз доводилося їй почути в уніятській церкві. Одним словом — Залісна дуже вподобала собі ціле богослуження і заразом переконалася, що православні Українці не е такими страшними, як уніятські ксьондзи їх малюють.

Повернувши до дому, вона поділилася зі своїми вражіннями з чоловіком, але він не перейнявся її новими поглядами, а противно вилаяв її добре за те, що вона „заразилася схизмою". Після сего Залісна з чоловіком про православіе не говорила, але коли почула, що будь хто з її знакомих накидаеться на православних Українців, то не могла стерпіти, щоби не сказати бодай кілька слів в їх обороні.

— Пощо таке говорите, кумо? — каже вона, — Та-ж вони такі християне, як і ми.

— А вам хто таке казав? Якби вони були такі християне, як ми, то вірилиб у „свентего ойца" (то так деякі греко-католики папу кличуть; се по польськи, отже й, на їх думку, більше по католицьки), так, як ми віримо. А хто в „свентего ойца" не вірить, той не вірить ні в Єзуса Христа, ні в Матку Боску.

— Чому не вірять, вірять. Вірять і в Ісуса Христа і Матір Божу. Я була між ними, то знаю. І скажу вам, що в них навіть краще, як в нас...

— Ого-го-го, то і вас вже, кумо, збаламутили? То певно ваша дочка і зять такого розуму вас навчили.

— Я, слава Богу, маю свій власний розум, — каже Залісна. — Він може не такий великий, як в кого другого, але вистарчае на те, щоби пізнати, що біле, а що чорне.

— А я своїї віри таки не покину! — втручуеться в розмову ще одна кума. — Чого трималася в старім краю, того тримаюся і тут.

— Де там, кумо, — каже її Залісна. — Ви тут зовсім того не тримаетеся, чого трималися в старім краю. Хіба ви в старім краю бачили французьких і бельгійських попів, так, як тут бачите? Хіба там наша церква була в руках Французів так, як тут? А хіба наші священики в старім краю були самотними парубками так, як тут? Де там. Там були поважні, жонаті священики, які знали, як з людьми жити...

От такі і подібні розмови вела Залісна між жінками, аж доки не довідався про се її парох. Одного разу він завів з нею про се розмову, але опісля жалував того. На його запит, чи то правда, що вона хвалить Українську Православну Церкву, вона сміло відповіла:

— Так; бо я переконалася, що все те, що ви говорили проти православних — е неправда. Ви нераз говорили, що вони безбожники — а то неправда, бо безбожники церков не будують і в них не моляться. Ви говорили, що вони тримаються жидівської віри, не вірять в Ісуса Христа — а то не правда. Ви говорили, що вони якісь Турки чи Араби — а то також не правда, бо вони такі-ж Українці, як і ми. Ви богато ще инших річей говорили проти них, і я переконалася, що все те була неправда. Отже як ви хочете, щоби я тепер вірила вам? Впрочім, коли хочете, щоби я і другі (бо і другі знайдуться) не перейшли до православних, то старайтеся затримати нас при собі доброю роботою, а не ложею.

За таку різку мову парох був би радо викинув Залісну з церкви, але боявся, бо вона тішиться в громаді не аби якою повагою. Він отже дав спокій.

Залісна тим часом довідалась від Гнідого про ті розмови, які Чернецький і Степовий ведуть на церковні теми. Вона ними дуже заінтересувалася і хотіла за всяку ціну втягнути до них свого чоловіка. Вона звірилася з сим перед Гнідим і той попросив її з чоловіком до себе на неділю в гості. На ту саму неділю запросив також Чернецького і Степового, щоби продовжали свої дискусії про Унію.

(Дальше буде.)

ЯК ВИ СВЯТКУВАЛИ?

А чи згадали Ви, підчас сего Великодня, про те, щоби зложити від себе лепту на Український Православний Собор? Коли ні, — то і по Великодни не буде за пізно заслати лепту на сю українську народну святиню.

Великдень — свято на яке всі нетерпеливо чекають, як молоді так і старі — проминув. Остали тільки гарні спомини про перебуті свята, та надія других за рік діждатися.

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave., — WINNIPEG, MAN.

ЗА ЗАРЯД СОБОРУ:

В. Свистун, голова. **Вік. Купченко**, секр.

ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ.

Зі Старого Краю наспіли образи святих, мальовані нашими знаними малярами-еміґрантами, бувшими козаками української армії. Образи мальовані на полотні оливними фарбами. Образи е ріжні і ріжної величини. Копійовані з образів в Київських церквах. Образи е напрестольні й до украшування іконостасів та церков, як також образи на хоругви й до украшення хат. — Кількість не велика, тому спішіть з замовленням. При замовленню належить подати ширину й височину образа.

По інформації й замовлення пишіть на адресу:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave. — WINNIPEG, MAN.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на рік.

[redacted]
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3684, — WINNIPEG, MAN.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

I. Завдання Церкви.

Що Церква є найважнійшою інституцією для народу, — се мусить признати кожда здорово думаюча і чесна людина.

Церква є одинокою наскрізь моральною інституцією і не дасться нічим другим рівновартним заступити — як не заступимо нічим матірної любови для дитини. Задачию Церкви на першому місці є дбати про душу своїх вірних, то є — провадити їх до Бога, провадити до удосконалення духа, яке має завершитися Царством Божим на землі, — Царством, яке проповідував Ісус Христос і під яке положив перші підвалини, основуючи Свою Церкву, — Царством, в якому панувати-ме не людська злоба і ненависть, а досконала Любов і Правда.

На другому місці завданням Церкви є піклуватися дочасним життям своїх вірних. Отже Церква, дійсна Христова Церква, мусить інтересуватися попри справи душевні також справами просвітними, національними та всякими иншими, від яких залежить дочасний добробут її вірних.

Українська Православна Церква робила се за весь час нашої історії. Вона весь час стояла на переді життя, як моральний і просвітно-національний провідник нашого народу, як ідеал єдности і сили народу. В часах небезпеки, в часах великої народної праці під її покровом ґуртувалися завжди найкращі сини народу. На її моральних основах і при її співучасти провадилася не одна велика народна робота. Її іменем присягали в усіх часах ті, які врочисто принимали на себе великі морально-народні обовязки.

Українська Автокефальна Православна Церква має перед собою великі завдання. Завдання сі—се розбудити і повести український нарід до нового, кращого життя. Завданням Української Православної Церкви є поширювати і аміцняти між своїми вірними правдиву науку і заповіти Ісуса Христа. Завданням Української Православної Церкви є також увільнити український нарід від чужих, релігійних і політичних впливів (впливів московських, польських римських, протестантських) і помочи йому здобути собі самостійність, здобути свою державу. Для осягнення сеї цілі, Українська Православна Церква всіми силами поширює між своїми вірними національну свідомість, яка є першою вимогою до самостійности.

• • •

Щоби будь яка орґанізація могла як слід виконувати свої завдання, вона мусить мати добрий провід. Нехай орґанізація має як найкращі цілі, най вона має як найосновнійше обдуману програму, най вона має як найліпше опрацьований статут, — то коли передові люде, себто провідники орґанізації не будуть відповідні, — коли вони будуть чи то байдужі, чи нечесні, чи з малими здібностями, — така орґанізація ніколи не зможе як слід виконувати своїх завдань.

Се саме треба сказати і про Церкву. Щоби Церква могла як слід сповняти свої релігійно-моральні і просвітно-національні завдання, вона мусить мати як найкращих провідників, на її чолі мусять стояти як найкращі одиниці, — одиниці з гарним, чистим характером, яким лежить на серці добро свого народу.

Провідниками в Церкві є передовсім духовенство — священики. Щоби Церква була такою живою інституцією, якою вона повинна бути, то треба, щоби священики були дійсно, по словам Спасителя, „сілью землі", і „світлом світу". Коли-ж священики будуть уявляти собою вивітрену сіль та померкле світло, то ясно, що Церква не зможе як слід виконувати своїх завдань, — ясно також, що вона не зможе встояти.

В слідуючім числі застановимося над сим питанням обширнійше.

Нема більш безсумнівної речі, ніж смерть, що чекає кождого з нас, а тимчасом усі живуть так, ніби смерти немає.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

В своїм поході проти Української Православної Церкви українські „евангелики", а зглядно їх прічери, вигукують:

— Гей, православні! Ваші попи деруни. Вони деруть від вас платню. Не те ми! Ми задурно народови служимо! Ми за треби грошей не беремо!

От так і подібно горлають протестантські наймити, вибачте, прічери, а рівночасно в 4. числі свойого органу „Віра і Наука" пишуть:

„У евангельських церквах за релігійні послуги майже не платиться".

„Майже не платиться", — значить **таки щось платиться.** Отже і в евангельських церквах є оплати за „релігійні послуги", себто за треби, — є те, за що прічери так сильно накидаються на православних священиків. Чи не роблять вони, як той злодій, який втікає та кричить: „Ловіть злодія!"?

— — — — — — — — — — — —

— **Евангельські проповідники не беруть від своїх вірних** грошей, — хваляться прічери.

Так, правда, вони не беруть від своїх вірних, Українців, грошей (бо инакше годі булоб їх при протестантизмі задержати — зам. складача), за те беуть їх від тих, котрі між Українців їх посилають. **Беруть від чужих.**

— — — — — — — — — — — —

Чи священик повинен побирати платню за свою працю?

Священик потребує жити так, як кождий другий. Він мусить їсти, мусить зодягатися, мусить утримувати дім, родину. Він мусить купувати книжки і ґазети, мусить жервувати на ріжні добродійні, просвітні та релігійні цілі, мусить платити за колейові білети. На все се потрібні гроші. Хто-ж має ті гроші дати? Відповідь на се може бути тільки одна: ті, для кого священик працює, для кого віддає свій час, свою енерґію, свій труд, свої здібности. Иншими словами — вірні. Хіба се не справедливо?

— — — — — — — — — — — —

„Слуга достойний своєї плати" — каже Святе Письмо. Що се значить? А те, що кождий чоловік має право жити зі своєї праці — будь вона фізична чи умова. Ті, які накидаються на священиків за те, що вони побирають за свою працю винагороду, хай застановляться над сим: Чому лікареви можна брати винагороду за свій труд, а священикови ні? Чому адвокатови можна брати винагороду за свою працю, а священикови ні? Чому учителеви можна побирати платню, а священикови ні? Чому робітник і фармер має право жити з своєї праці, а священик ні? А вкінці ще й се: **З чого священик мав би жити, колиб він віддавав для своїх вірних, для церкви, весь свій час, а платні не брав?**

— — — — — — — — — — — —

— Православні попи беруть гроші, — вигукують прічери так, неначе-б не знати яку тайну відкрили, або неначе-б православні з тим крилися.

Не є ніякою тайною, що українські православні священики побирають платню. Не є також ніякою тайною, що протестантські прічери побирають платню. Що більше, не є ніякою тайною, що так одні як і другі побирають платню від тих, кому служать (так впрочім всюда водиться).

— — — — — — — — — — — —

Українські православні священики побирають платню від своїх вірних, **бо їм служать.**

Українські протестантські прічери побирають платню від презбитеріянської місії, бо **її служать.**

Ось така ріжниця між українськими православними священиками і українськими протестантськими прічерами щодо побирання платні (не входячи в те, що прічери побирають не менше два рази стільки, як православні священики, бо побирають найменше 150 долярів на місяць).

— — — — — — — — — — — —

Протестантські прічери накидаються на українських священиків за те, що ті побирають від своїх вірних гроші. Але не накидаються на себе за те, що побирають від презбитеріянської, для **Українців чужої місії** чеки.

Виходить таке: Ганьба православним священикам за те, що вони служать своїм вірним і за те, мають від них утримання. Честь українським протестантським прічерам за те, що вони роблять між Українцями чужу роботу і побирають за те **від чужих чеки!**

— — — — — — — — — — — —

Виходить дальше таке:

Ганьба служити своїм, а честь служити чужим. **Иншими** словами: Хай живе хрунівство!

Коли се справді погляди українських протестантських прічерів, — то хорони нас Господи від голоду, мору, трусу, зливи, вогню, меча, домової війни — і від протестантського духа.

УКРАЇНСЬКИЙ МОНАСТИР НА АФОНСЬКІЙ ГОРІ.

Далеко від нас, під ясним небосклоном південного неба, на Афонській горі знаходиться правдива українська обитель (монастир), Іліїнським скитом від давних давен названа.

Звідки-ж взявся тут сей живий куточок далекої України з правдивим колодязним журавлем, що сам, здається, почуває себе ніяково під чужим небом Македонії і жалісно якось поскрипує при легенькому дотику старих тремтячих рук афонського ченця?

Ото-ж треба знати, що український Іліїнський скит (монастир) є справжнім дитям запоріжського козацтва і повстав він на мусульманському Сході у другій половині XVIII віку.

Основатель його, відомий Паїсій Величковський, належав до тої плеяди славних духовних діячів, що ними так богата була стара Україна, і з котрої вийшли майже всі відомі російські ієрархи XVIII віку. Не маючи замилування до духовної служби державі, Паїсій обрав собі більш скромну і безвісну долю аскетичного, подвижницького життя.

Родом з Полтави, син настоятеля місцевої соборної церкви, вихованець Київської духовної школи, — молодий Величковський уже від хлопячих літ виявив непереможний потяг до монашого життя, що духовим зором своїм неслося кудись високо, до Бога. З 17 року життя він вже числиться серед послушників Любецького монастиря, а два роки пізнійше приймає іночеський постриг в Медведівському Миколаївському монастирі Київської епархії.

Недовго після того, переслідування православних з боку уніятів примусили новопостриженого Платона шукати захисту за мурами Києвсько-Печерської Лаври. Однак тут він залишається недовго. Жадоба самітности і духових подвигів не знайшла собі тут повного задоволення і примусли молодого монаха відійти спочатку до Волохії, а потім — в 1746 р. — на Афон. Краса південної природи і захоплююча тиша гаїв і заток зробили на нього найсильнійше враження. Подібно, як преподобний Антоній Печерський, він рішив залишитися на Афоні, щоби, перед лицем безмежного неба, — цілковито віддатися свойому ідеалові пустельного життя. Він оселився в покинутій келії грецького монастиря Пантократора і приняв тут другий постриг з іменем Паїсія.

Суворе життя і моральна сила українського подвижника дуже скоро притягли до нього учнів. Підлягаючи їх намовам, Паїсій залишив своє самітне життя та, разом із новими наслідувачами, переселився спочатку до монастиря св. Рівноапостольного Імператора Константина, а незабаром після того, в 1757 р., почав — за дозволом влади Пантократора — будувати скит в імя св. пророка Ілії, в мальовничій лісовій місцевости. В основу монастирського життя він положив суворий устав, який приписував однакове для всієї братії, — починаючи від ігумена і до наймолодшого інока, — трудове життя і повну рівність як в одежі, так і у виконанні послуху. А все се сполучалось із обовязковою для всіх тяжкою фізичною працею, як рубання дров, оброблювання ріллі і т. п.

Повстання українського скиту на Афоні збігається саме з часом тяжкого іспиту для Правобережної України. Се був час, коли по всьому Правобережжу панувала завзята національна і релігійна боротьба, що закінчилася страшним вибухом коліївщини. Тоді не мало Українців, кидаючи все — родину й своє добро, — тікали, за прикладом батьків, на волю, в „Великий луг", в „Січ-мати", міркуючи повернути звідти в спокійні часи. Инші-ж знов, більше несміливі, шукали за монастирськими мурами спасіння, і молитвою та постом старалися вимолити кращу долю собі й рідному краєві. Але й одні і другі, врешті решт, знесилювались у нерівній боротьбі та в даремному очікуванні ліпшої долі губили надію на краще завтра. Гнані-ж з усіх боків, сходились вони в глухі пустині і скелисті сторони Сходу з тим, щоби, далеко в глибокій самітности, знайти забуття і душевний спокій.

Таких утікачів „з миру", викинутих життєвими хвилями на скалисті береги Афону, збиралось коло о. Паїсія все більше. Незабаром число братії настільки збільшилося, що новозбудований Скит не був уже в стані прогодувати її. Отже, не бачучи иншого виходу, Паїсій був примушений залишити Афон; він поділив іноків на дві частині і з більшістю їх подався шукати нового притулку в Молдаво-Волохії.

Він там і помер в 1794 р. як настоятель відомої Нямицької лаври.

Від 1764 р., на протязі майже сто років, українська обитель, що залишилась сиротою, не знаходила в своїх ігуменах достойного наслідника Паїсія. Братія, що зосталася в монастирі, складалася напочатку майже виключно з Українців, до котрих з часом прибувало немало старих „січовиків", які розбрелися по білому світі після розорення їх рідного гнізда. Кінець 18 і перша половина 19 віку були епохою занепаду Іліїнського скиту, не зважаючи навіть на посильну допомогу йому з боку запорожців, що селилися в межах Туреччини і на Кубані. Від запорожців на користь монастиря перейшли рибні ловлі на Дунаю; старанням запорожців збудовано на початку 19 віку соборну монастирську церкву. А в ризниці її знаходяться й по нині богаті подарунки війська запорожського...

До своїх опікунів і заступників на Чорноморщині втік, з собою несучи монастирські скарбницю та святощі, і Парафій-ігумен, коли 1822 р. почали громити Афон Турки... Лише піля підписання миру Росії з Туреччиною в 1830 р. розсіяна братія повернула до свого запустілого скиту. В густій, дикій рослинности іліїнські монахи з великими трудностями могли знайти сліди свого колишнього притулку.

Любов до свого рідного гнізда з боку Українців-монахів швидко підняла його з цілковитої руїни. Мов та комашня, коли байдужа стопа перехожого ростопче її муравлище, кинулись ченці до праці і незабаром монастир знов засяяв своїми золотими маківками під ясним промінням південного сонця.

По смерти Парафія, монастир довший час переживав безладдя і аж в 1841 році зявився на чолі братії Паїсій II., який не самим тільки імям, але і невимовною красою духа нагадував першого заснувателя скиту.

За трийцять років управління другого Паїсія, Іліїнська обитель відродилася та зросла так морально, як і матеріяльно.

— — — — — — — — — —

Що Іліїнський Афонський скит дійсно був духовною дитиною запорозького козацтва, і що між Запорожською Січею і монастирем сим істнував від самого його заснования живий звязок, свідчить дуже цікавий документ. Сим документом є зізнання монаха Іліїнського скиту Гавриїла, яке він зложив перед Київською Консисторією в 1769 р., у звязку з невідомою нам блище справою. Ось сей документ (в скороченні):

„1769 року лютого 18 дня, в канцелярії Київської Консисторії, чернець Гавриїл Питка зізнанням показав: що світське імя йому було Григорій; родився він полку Миргородського в місті Сорочинцях від родителів: отця Самуїла Шевця і матері Зиновії. Жив він, Гавриїл, при своїх батьках років чотирнайцять. Коли-ж отець його залишив дім і пішов на Січ жити, то мати Гавриїла, не могучи прогодувати його, відправила до своєї сестри, де проживав він місяців 9. Відійшовши від тітки і злучившись із січовими козаками, поїхав в Січ до батька, при котрому мало поживши, пристав в службу до козака куріня Нижнестеблівського Павла, прозваного Налою, і служив при ньому років три. А відставши від нього, служив ще при козакові куріня Куренівського Грицькові Білому років через два. Після того сам в Січі ріжними промислами занимався до 1761 року. Того-ж року і поїхав на гору Афон з тим, щоби по свойому бажанню отримати чернецький чин в якому-небудь монастирі. Коли прибув туди, зявився у скиту святого пророка Ілії в начальника Паїсія і оголосив своє бажання приняти чернецтво. Паїсій взяв його на послух, тримав світським при собі до великого посту 1762 року, а того посту першої седмиці в суботу, постриг його в ченці. По постриженню-ж в ченці жив він, Гавриїл, в тому скиті через великий піст до Святого Воскресення. А святами відправив його Паїсій з ієродіяконом Парфенієм до його преосвященства, нинішнього митрополита Київського Арсенія, щоби попросити його о позволення збирати в Київській епархії жертви на Іліїнський монастир... Після року вони поїхали в Січ, де через слабість Гавриїла проживали 1764 року, до червня місяця, поки він видужав. По видужанні-ж... поїхали вони в Драгомирний монастир. В травні, 1766 р. Гавриїл та чернець Спиридон, з послушником Михаїлом і з двома трохконними візками, були післані на Україну для справлення потреб, про що було дане їм свідоцтво, по котрому то свідоцтву за приїздом в Січ Запоріжську, з дозволу кошового, Гавриїл і Спиридон в Січі Запоріжській милостиню збирали... В 1767 р., місяця квітня, Гавриїл поїхав в місто Ромен для купівлі дзвона, який і тепер є на Січі... Того-ж липня прибув знов до Січі і проживав там до місяця жовтня 1768 року..."

Чернець Гавриїл, викладаючи свою біографію, дає разом з тим цінні відомости про стосунки Запорожців до Іліїнського скиту. З показання Гавриїла ми довідуємося, що вже у перші часи історії скиту в числі його братії були і січові братчики. Сам Гавриїл був вихованцем „матері-Січі", куди прийшов малим хлопцем. А із Січі подався на Афонську гору в Іліїнський монастир та приняв чернецький постриг. Видно, що сей шлях від козакування в Січі до суворого монашого життя в Іліїнському скиті був знаний січовикам і перше, і не першим пішов його уторювати чернець Гавриїл.

З другого боку, з автобіографії ченця Гавриїла ясно видно, яке щире відношення істнувало у сих братчиків до козаків, та яка велика була прихильність січовиків до своїх мона-

(Докінчення на стороні 7-ій).

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

МИРОНОСИЦІ.

Коли Ісус Христос умер на хресті, два побожні мужі, Йосиф і Нікодим, зложили Його тіло у гробі, недалеко гори Голгофти, і відійшли домів, бо заходила суботи.

Третього дня раненько кілька побожних жінок пішли до гробу Ісуса, щоб намастити Його тіло дорогими олійками — миром. По дорозі вони говорили між собою:

— Хто нам відкотить камінь від гробу? — бо був дуже тяжкий.

Але коли прийшли до гробу, — то побачили, що камінь вже був відвалений. На нім сидів Ангел, який промовив:

— Не бійтеся! Ви шукаєте Ісуса Назарянина, який був роспятий. Його нема тут. Він воскрес! Ідіть і скажіть Його ученикам, що Він воскрес і що жде на вас в Галилеї.

Між жінками, що йшли до гробу Ісуса, була й Марія Магдалина. Вона пішла скорше від других, а як побачила, що камінь від гробу відвалений, побігла до Апостолів Петра і Івана і сказала їм:

— Взяли Господа з гробу і не знаємо, де положили Його.

Оба Апостоли удалися до гробу і переконалися, що гріб був порожний. Вони вернули сумні до дому.

Але Марія Магдалина не вернула з ними. Вона хотіла довідатися, де поділося тіло Ісуса. Вона заглянула до гробу й побачила двох Ангелів в білих одежах. Вони промовили:

— Жінко, чого плачеш?

Вона відповіла:

— Взяли Господа мого і не знаю, де положили Його.

Відтак обернулася і побачила коло себе Ісуса, але не пізнала Його. Вона думала, що се огородник. Він спитав її:

— Жінко, чого плачеш?

Марія Магдалина, думаючи, що огородник повинен знати, де поділося тіло Ісуса, промовила жалісно:

— Пане, коли ти взяв Його, скажи мені, де ти Його положив. Я возьму Його...

Ісус промовив:

— Маріє!

Вона подивилася на Нього, пізнала і крикнула радісно:

— Учителю!

Вона хотіла обняти Йому ноги, але Він промовив:

— Не дотикайся Мене, бо Я ще не відійшов до Отця Мого. Іди до братів Моїх і скажи їм, що Я відходжу до Отця Мого і Отця вашого, Бога Мого і Бога вашого.

Ісус відійшов, а Марія остала сама в городі. Її серце було повне радости, бо вона перша побачила Його.

Друга неділя по Великодни називається „Неділя Мироносиць", бо тоді обходимо память тих побожних жінок, які йшли до гробу, щоб намастити тіло Ісуса миром.

Ми повинні памятати на любов Мироносиць до Ісуса Христа і йти за їх приміром — любити Його і служити Йому, то є, заховувати заповіди Його.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

(Продовження з ч. 6).

ЙОСИФ УПРАВЛЯЄ ЄГИПТОМ.

Йосиф сидів у вязниці ще довгий час, бо підчаший забув про нього. Але Бог не опускав його. Після двох літ приснилося фараонови, що з ріки Нілю вийшло сім гарних і товстих коров і паслися на березі. За ними вийшло з ріки сім худих коров, які також паслися. По якімсь часі вони пожерли сімох товстих коров, але помимо сего остали худі.

Фараон пробудився від такого дивного сну, але в короткім часі заснув знов. Сей раз снилося йому, що з одного стебла виросло сім повних колосків, а відтак сім порожних. І порожні колоски зїли повних.

Фараон почав рано роспитувати за кимсь, хто пояснив би йому ті сни. Підчаший пригадав собі Йосифа і сказав про него фараонови.

Фараон покликав його до себе і росказав йому свої сни. Йосиф сказав:

— Бог обявляє тобі, царю, що маєш робити. Оба сни мають те саме значіння. Сім товстих коров і сім повних колосків означають, що тепер буде сім літ урожаю. Сім худих коров і сім порожних колосків віщують через сім літ голод, який опісля наступить. Вибери мудрого чоловіка, щоби в часі урожаю збирав збіжжа до шпихлірів, а відтак уратував нарід від голодової смерти.

Фараон вподобав собі Йосифа і промовив:

— Не має мудрійшого чоловіка від тебе. Ти будеш моїм заступником на цілий край і всі мають тебе слухати.

І в такий спосіб Йосиф став управителем Египту. В літах урожаю він нагромадив богато збіжжа, а як настав голод, продавав збіжжа не тільки Египтянам, але й чужим людям.

БРАТИ ЙОСИФА ПОКЛАНЯЮТЬСЯ ЙОМУ.

Голод, який навістив Египет, був також в ханаанській землі, де жили брати Йосифа і батько, Яків. Одного разу сказав Яків до своїх синів:

— Чув я, що в Египті продають пшеницю. Підіть і купіть дещо збіжжа, щоби ми не померли з голоду.

Вони так зробили. Коли приїхали до Египту, Йосиф пізнав їх, але вони його не пізнали. Каже до них Йосиф:

— А що ви за люде? Може ви шпіони які?

Вони налякались і сказали:

— Ні, пане, ми чесні люде. Нас було дванайцять братів, але одного вже нема, а наймолодший остав з нашим батьком дома.

Йосиф сказав:

— Коли ви чесні люде, то нехай один з вас остане тут під сторожею. А ви вертайте зі збіжжам до дому і привезіть сюди свого наймолодшого брата, щоби я переконався, чи ви говорите правду.

І з сим Йосиф увязнив Симеона.

Коли брати відїзджали, то говорили між собою із жалем:

— Ми справедливо покутуємо за кривду, яку ми заподіяли нашому братови Йосифови.

Вони думали, що Йосиф не розуміє їх бесіди. А він відвернувся і плакав з радости, що його брати вже поправилися.

Коли вони приїхали за збіжжам другий раз, то привезли з собою свого наймолодшого брата, Венямина. Йосиф ще раз випробував своїх братів, чи вони поправилися, а коли переконався, що вони вже не такі, як були, то промовив:

— Брати мої, я брат ваш, Йосиф. Скажіть мені, як мається мій батько?

Брати налякалися і не могли промовити ані слова. Але Йосиф промовив до них лагідно:

— Не бійтеся! Сам Бог післав мене перед вами в Египет, щоби я міг тепер помочи вам в часі голоду. Їдьте до дому і просіть батька, щоби приїхав з вами сюда, бо ще буде пять літ голоду.

Він попращався з ними щиро і вони поїхали до дому.

ЯКІВ ПЕРЕСЕЛЮЄТЬСЯ В ЕГИПЕТ.

Коли брати Йосифа вернули до дому і сказали свойому батькови, що Йосиф жиє і що має велику власть в Египті, Яків дуже врадувався. Він сказав:

— Їду зараз до Египту і побачу ще свого сина, поки жию.

Він так і зробив. Забрав з собою всю свою родину і поїхав до Египту, а коли Йосиф довідався, що він їде до него, виїхав йому на стрічу і привитав його щиро. Всі плакали з радости і зворушення.

В Египті Яків прожив ще сімнайцять літ. Йосиф дожив глибокої старости, бо жив аж сто пятьдесять років. Коли вмирав, то сказав до своєї родини:

— Я вмираю, але Господь не покине вас і виведе вас колись з сеї землі до землі батьків наших. Тільки жийте праведно і сповняйте волю Божу.

Слова Йосифа пізнійше сповнилися.

ПРАВДИ ВІРИ.

Слідуючі Правди Віри повинна знати кожда українська дитина.

1. Бог є один, що все сотворив, всім управляє і все удержує.
2. Бог є в трох Особах, то є: Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий. Всі три Особі Божі називаємо Пресвятою Тройцею.
3. Син Божий став чоловіком і вмер на хресті для нашого спасення, воскрес і вознісся на небо.
4. Дух Святий, що походить від Бога Отця, зійшов на Апостолів і оживляє Святу Православну Церкву.
5. Людська Душа є безсмертна.
6. Для осягнення спасення потрібні: Ласка (благодать) Божа, Віра і Добрі Діла.
7. Церква, Яку оснував Ісус Христос на землі і Якою Він, як її Голова, управляє за посередництвом Духа Святого через Епископів і Священиків, є **Єдина, Свята, Соборна і Апостольська Церква.**
8. Українська Православна Церква є частиною Єдиної Святої Соборної і Апостольської Церкви.

УКРАЇНСЬКИЙ МОНАСТИР НА АФОНСЬКІЙ ГОРІ.

(Продовження зі сторони 5-ої).

хів. Гавриїл, з ієродіяконом Парфенієм, післаний на Україну для збору „милостивого подаянія" на скит, на протязі цілого року жив у Січі. Другим разом сі монахи живуть у Січі довший час (більше двох років) і почувають себе тут як дома. Звідти виїздять вони до Ромен, Київа; сюди звозять свої річи, куплені для монастиря... Везуть у Січ наче до дому, отже видно, що почували себе тут, як дома. Сей звязок Запоріжжа з Іліїнським скитом на Афоні можна пояснити тільки тим, що значна частина братії сего монастиря була „від православно-іменитого краю запоріжського", як писав в 1768 році до коша сам Паїсій Величковський, оснуватель скиту. („Духовний Січ").

Д. Цьома.

ВІДОМОСТИ З КИЇВА.

Часопис „Дніпро" доносить:

З приватного листа довідуємося, що на початку березня біжучого року відбулися в Київі збори пленума Всеукраїнської Православної Церковної Ради. Нараджувалися головно про тяжке фінансове становище Ради і єпископату. З сеї виключно причини досі не розвязане питання про відкриття власної Богословської Академії а також регулярне видання „Церква і Життя". Церковний календар на біжучий 1928 рік, що браком коштів і з цензурних мотивів (шкода, що наш кореспондент не пише з яких власне? — Ред.) скорочений на половину. Митрополит Василь здоровий, але не приймає активної участи в церковних справах. В ряди годи править Служби Божі в соборі Св. Софії і його натхнені казання слухає повнісенький Собор.

Загалом Церква наша далі живе під страснотерпним хрестом і підозрілим доглядом цивільної влади.

ДЗВІН УПАВ НА ПРОЦЕСІЮ.

З Мадриду, Еспанія, повідомляють, що у місті Саламанца сталася особлива катастрофа. Підчас процесії, що проходила біля костела св. Сидора, один з розколиханих дзвонів обірвався і впав з дзвіниці на гурт дівчат, з котрих 3 забито та кілька ранено.

ЩИРА „ПІПА".

Повідають якхі люде,
Мабуть свистунівці,
Що годують влохо „піпи"
Свої бідні вівці.

Проклятії „схизматики"
Навіть повідали,
Що раз від „боскої піпи"
Ось таке чували:

„Коли гляну на вас, люде,
У сім Божім храмі,
Мушу зараз подумати,
Що то буде з вами?

По одному відходите,
Як ті блудні вівці
Й по одному хапають вас
Кляті свистунівці.

І коли нас отак далі
Покидати-мете,
То в двайцять літ православні
Усі ви будете.

Й потонете в православію,
Як у воді камінь,
А для Риму пропадете
На вік віков. Амінь."

І заплакали гіренько
Усі старі люде,
Що з їх дітей православне
Покоління буде.

Комар.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Вечерок сміху.

В суботу 24 березня, питомці Інституту ім. П. Могили в Вінніпегу устроїли в салі Собору вечерок-сміху. Було виставлено кількнайцять точок, які своїм змістом і виконанням не аби як розвеселили гостей. Вечерок сміху студенти закінчили своїм грімким бурсацьким кличем.

10-мінутові промови і концерт в неділю, 25-го березня.

Сеї неділі не було відчиту, але були натомісць 10-мінутові промови, кожда на иншу тему. Промови говорили члени ораторського кружка, який складається з молодих членів Товариства „Боян" при Соборі. Всіх промов було сім. Говорили: Ю. Роган: „Будучність людства"; І. Кирилюк: „Чому по українських товариствах нема богато українських хлопців"; Ед. Роган: „Українці в Канаді мають нагоду піднести себе"; Ю. Волошиновський: „Українці в Канаді можуть придержуватися своїх традицій і бути добрими Канадійцями"; Н. Роган: „Причини злочинів"; Мих. Кирилюк: „Що є шкідливе для людського здоровля" і В. Батицький: „Значіння „Українського Голосу" для наших народних справ".

Треба сказати, що всі бесідники говорили дуже добре, за що публика нагородила їх гучними оплесками.

По промовах була відчитана і ухвалена протестаційна резолюція в справі засуду польським судом Атаманчука і Вербицького.

В концертовій програмі були такі точки: Ів. Пасічник — мандолінове сольо, мала дівчина, М. Циганевич — декламація, орхестра Берковського — відіграла кілька кавалків.

На кінці була відіграна весела одноактівка. „Її недуга", в якій виступали отсі: п-ні А. Стечишин, п-на М. Пасічник, Гр. Блок, О. Вишньовський і Й. Богоніс.

Свято Шевченка.

В неділю, дня 1-го квітня, православні Українці святкували в салі Собору Свято Шевченка. По Службі Божій була відправлена панахида по Шевченкові. В вечір, силами Товариства „Боян" і питомців Інституту ім. П. Могили в Вінніпегу відбувся святочний концерт в салі Собору. Програма була така: „Заповіт", муж. хор Т-ва „Боян"; „Минули літа молодії", барітонове сольо — В. Свистун; „Чигрин", декламація — Вік. Купченко; „Як би мені черевики", сопран-сольо — п-ні М. Боянівська; „Ой у саду, у саду", міш. хор студентів Інститута П. Могили: „Еспанський танець", скрипкове сольо — П. Веньґер; „Дніпро реве", міш. хор Т-ва „Боян"; барітон-сольо — Вас. Свистун; Святочна промова — прот. С. В. Савчук; „Ой чого ти почорніло", міш хор студентів Інститута П. Могили: „Розрита могила", декл. — панна М. Пасічник; „Угорська рапсодія", фортепянове сольо — п-на Л. Пирч; „І богата я", алтове сольо — п-ні М. Рій; „Катерина", міш хор Т-ва „Боян".

Крім сего на бажання публики п-ні Боянівська співала другий раз, як також п. Веньґер відіграв другий раз скрипкове сольо. Крім того, артист-балетмайстер Авраменко виголосив дві дуже гарні патріотичні декламації.

На закінчення відспівано „Ще не вмерла Україна".

Концерт випав дуже артистично. На сцені була могили, яку устроїли брати Дубики. На могилі був хрест. Могила була так ґарно устроєна, що з салі здавалось, що се дійсно могила, поросла зеленою травою, в якій де-не-де росли квітки.

Концертові точки були віддані дуже гарно. Хори, а головно хор „Бояна", який співав між иншим „Катерину", вивязалися дуже добре.

Хором „Бояна" дириґував п. Мак. Пасічняк, а хором Студентів п. Вас. Свистун. Акомпаніювала на піяні учителька музики, п-на Леся Пирч.

Збори Товариства „Боян".

Співацько-Драматичне Товариство „Боян" при Соборі, яке заснувалось минувшої осени, було так занятє працею, головно пробами та ріжними виступами в зимовім сезоні, що не мало часу скликати збори по Новім Році і скликало аж на день 4 квітня 1928. На зборах голова Товариства, В. Батицький, коротко переповів про те, як Т-во „Боян" заснувалось і про те, як воно тепер працює для добра Собору. Опісля секретар, Г. Блок, перечитав протокол з перших зборів, а далі перечитав імена членів, яких є 80.

Після того обговорювано деякі справи, які відносяться до роботи Товариства на будуче.

Вибрано також новий заряд на слідуючий рік, до якого увійшли: В. Батицький — голова, Гр. Блок — секретар, Йос. Богоніс — касієр, Ю. Волошиновський — бібліотекар, пані Стечишин і п. Комар — гардеробщики, Мих. Кирилюк, — інспіцієнт.

Голова Товариства зложив подяку п. Блокові за його дарунок драматичних книжочок, вартости около 20 долярів. Зложив подяку також прот. Савчукові за перерібку з англійської мови трох одноактівок для вжитку Товариства.

Між иншим було рішено, щоби заряд Т-ва через літо приготовив плян праці на другий сезон і щоби, оскільки можливо, проби співу відбувалися і через літо. Припоручено, щоби бібліотекар старався о богато книжок, а гардеробщики о гардеробу.

Диріґентом остав далі п. Пасічник, а режісером п. Боянівський.

Відчит і концерт 8 квітня.

Сеї неділі концерт був коротший як звичайно, бо складався з кількох виступів гри на інструментах, в яких виступали І. Пасічник, В. Метвій, Ю. Волошиновський, В. Базюк і инші. Гр. Угринюк гарно відспівав тенорове сольо. Був також діяльоґ, в якім виступали І. Пасічник і І. Кирилюк.

За те був довший відчит, бо май же двогодинний. Відчит виголосив п. В. Свистун на тему: „Життя і гниття". Се було докінчення відчиту, який п. Свистун виголосив дві неділи взад. Відчит був дуже цікавий.

Великодні Свята.

Як кождого року, так і сего Великодні Свята православні Українці обходили дуже урочисто.

Після „Страстей" у Великий Четвер громадяне Сокульський, Ожийівський, Блок, Сорохтей, Кізюк і инші зладили Божий Гріб. Гріб був прекрасно удекорований квітами, о що постаралося сестрицтво. В Велику Пятницю, по полудни, відбулася Вечірня і винесення плащениці, з вечером Єрусалимська Утреня. В суботу вечер, у девятій годині, відбулося посвячення пасок.

Великодне богослужения почалося в 6 годині рано. По занесенню плащениці відбувся обхід довкола церкви після чого відбулися Утреня і Служба Божа. Підчас Служби Божої наш парох виголосив недовгу, але гарну проповідь про значіння свята. Людей було богато, а хор співав дуже гарно. По полудни, після Вечірні, молодь бавилась на площі Собору гаїлок, але не дуже довго, бо того дня було досить зимно і почав падати сніг.

Куплено лота.

Тому, що при Соборі ведеться не тільки релігійна, але й національно-культурна робота, при Соборі є світські товариства, як Співацько-Драматичне Товариство „Боян", Т-во Дівчат, мандолінова орхестра і ин. Крім сего потреба вимагає, щоб при Соборі зорганізувати молодь і створити Рідну Школу. А всеї тої роботи рішучо неможливо провадити в салі Собору, яка служить і на богослуження і на концертові вистави. Взявши се все на увагу, заряд прийшов до заключення, що при Соборі повинна бути побудована саля, яка служила б на ґімнастичну салю, Рідну Школу і инші подібні установи. А щоби салі не будувати на площі Собору, бо уважається, що краще буде, як площа буде незабудована, то куплено 1 лот землі зараз біля Собору, при вулиці Боровс. Лот ко-

---

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

штує 340 долярів. На спеціальних зборах члени парохії удобрили купно лота і зложили та деклярували потрібну суму на закупно лота.

Хоч потреба такого будинку є дуже пекуча, бо без него годі провадити ширшу культурну роботу при Соборі, то питання будови салі ще не вирішено, а то тому, що на салі Собору тяжить ще довг.

Українці Канади! Не забувайте, що Собор є центром нашого церковно-культурного життя в Канаді. Зрозумійте се і складайте жертви на сплату довгу на Соборі. Вінніпеґські Українці, гуртуючіся при Соборі, щиро працюють і жертвують, що можуть, але вони не в силі самі сплатити довг. Українців самостійників і патріотів є богато в Канаді, отже якби кождий дав жертву від себе, то довг був би сплачений ще сего ро-...

Концерт-відчит в неділю, 22 квітня.

Відчит виголосив п. Бачинський, посол до манітобського парляменту на тему: „Закон про пенсію для старих людей". В відчиті бесідник пояснив про сей закон і ми довідались, хто має право на пенсію і хто складає ті гроші, які уряд виплачує на пенсію. По відчиті було кілька пи-...

Концертова програма складалася з національних українських танців укладу артиста-балетмайстра В. Авраменка, виступу мандолінової оркестри зорганізованої при Соборі під проводом учителя п. П. Угринюка, та веселої одноактівки п. н. „Танцюрист". Танки були такі: „Козачок подільський" — маленька дівчинка, Галя Тиховецька; „Катерина Херсонська". — панни Угринюк, Бояніська, Харниш і Жук та Іван Пасічник і Сильвестер Кунінський; „Чумачок" — малий Едвард Тиховецький; „Гопак колом" — ті самі, що і „Катерину Херсонську"; „Козачок подільський" — панни Угринюк і Жук. До танків пригравав п. П. Угринюк на скрипці і панна Леся Пирч на піяні.

Мандолінова орхестра виступала три рази і грала та співала отсі пісні: „Косарі", „З тої гори високої". „Сіяв мужик просо". Дві пісні два рази. Мандолінова орхестра зробила на публику дуже гарне вражіння. Є се молоденькі хлопці (грають на скрипках) і дівчата, і учитель, гром. Угринюк, докладає богато праці вчучуючи їх грати. Публика оплесками висказала, що була вповні вдоволена виступами мандолінової орхестри. Рівнож танцюристи були нагороджені довгими оплесками.

В одно-актівці виступали отсі: пані Боянівська, пані Міхоцька, пані Стечишин, панна Пасічник і громадяне Г. Блок, О. Вишньовський і П. Статанюк.

Сафоминий.

БАЛАМУЦТВО МОСКОВСЬКОГО БАТЮШКИ.

(Сторновей, Саск.)

На днях заряд нашої ново-зорганізованої Української Греко-Православної Церкви у Сторновей отримав лист від московського священика Вербового.

Згаданий священик не є нікому знаний в наших громадах і ніхто його до нас не запрошував. Пару тижнів тому він почав докучати дяєому телефоном, а далі осмілився і написав листа. Чого він хоче? О що йому ходить? Він се знає. Ми зна-...

Пару тижнів тому він переїздив через Брокстон і говорив одному нашому таке: „Я є старший над священиками. Богато священиків, які не є дійсними священиками, ходять і обдурюють парафії кажучи, що їм можна відправляти..." А хто вас обслугує? — вискрічило касненьке пи-...

„Свящ. Сенета." — каже наш чоловік. „Ов, я такого священика не знаю", — каже кацапський батюшка з наміром підкопати до свящ. Сенети довіря. Ну, та і не дивно, що він такого священика не знає, бо наш священик не має нічого спільного з московськими агентами.

Далі батюшка Вербовий вдає з себе велику рибу, записує адресу одного нашого урядника і каже: „Я розвідаю справу і напишу". Але видно було по нім, що він сам більше шукає за „джабом".

По якімсь часі він справді написав лист, зміст якого є дуже цікавий хочби тому, що автор його вдає з себе Українця, а на ділі є нічим иншим, тільки москвофілом.

Не думаю, щоби котрий московський священик здобув українську православну парафію у подібний спосіб, бо кота у мішку ніхто не купить. Московському найминтові лишаєсь тільки сидіти та через дірку у плоті поглядати на українську православну церкву, хотяй вона так до себе манить. (Целебс з Йорктону також аж оближеться, як подумає, кобн то вона привернулася до папи)

Думає собі батюшка Вербовий „Гм, я себе також називаю православним, отже може громада не буде знати ріжниці і я здобуду парафію". З сим наміром він устругав листа аж на дві сторони.

Пише: „Чувши що у вашій церкві обслугує свящ., котрий по імени православний но з прав. церквою не має нічого спільного". — Хитро. Думає: Бодай підкопаю довіря до українського священика, може не всі знають, як справа з священиками мається. Може знайдеться бодай оден туман, що піде за мною. Бо подумайте: не знає особи отця Сенети, а знає, що він не має нічого спільного з православною церквою. Що не має нічого спільного з московським православієм, то ми сего не заперечуємо, але що відноситься до Української Православної Церкви, то ми про се ліпше знаємо, як батюшка Вербовий.

Пише батюшка Вербовий дальше: „.... бо жадна вища власть, ні жаден патріярх ні грецький, ні антіохійський, ні єрусалимський, ні сербський, ні російський, (піпа з Йорктону буйби ще додав „ані римський") не дали свого благословенства — кромі Липківського і йому подібного Федоровича", (не Теодоровича). Ось тут батюшка Вербовий показав свою рабську душу. Він, як підданий Москві, ніяк не може зрозуміти, як то Українець може відважитись працювати для свого власного добра без дозволу на се від чужих, приміром від Москви та Варшави або Риму? Тож над Українцями панували чужі через сотки літ, отже як вони сміють робити щось на власну руку, сего не може зрозуміти московський батюшка. Після його поняття, Українець сотворений слухати диктатури своїх гнобителів, а більше зась. Мусить таки бути власть з Риму, Варшави, Москви, або ⸗ з Румунії та Сербії, щоби тільки не з Києва. Де-ж йому, московському слузі, вільну думку мати, на вільних крилах піднестися?

Коли священик Вербовий дістав власть і благословенство з Москви, то най він іде до Москалів і їм покаже свою власть, а побачить, як довго буде їхати на московськім возі, доки його на розвору не посадять. Пощо йому іти між Українців? Видно, що та „власть" і „благословенство" дані йому тільки на баламучення українського народу.

Дальше батюшка Вербовий береться на хитрощі і каже в своїм листі „Тим більше що ви є Галичан то розумію вас чоловіка свідомого (хвалить так, як аґент, котрий приходить продати чоловикові щось таке, що йому зовсім непотрібне.) і вірю що не думаєте іти з дощу під ринву."

А ми кажемо: Відорвавшись від римських властей і пішовши до московських, як нам радить свящ. Вербовий, то булоб справді „з під ринви та на дощ". Але шкода ваших зусиль, батюшко Вербовий, вам не вдасться витягнути нас зі своєї рідної хати, з Української Православної Церкви, під московську ринву.

Батюшка Вербовий пише дальше „У Галичині переходять селяне у православіє але не у такое православіє якое основали паники тут у Канаді, але у тое що звали і звуть московськими. (Ось, о що йому ходить) Нині, не тільки Лемки, але Чехи. Угроруси соединяються до сего православія (брехня!) і ми до сего як ідейні (!) повинні стреміти"

Ось, бачите, які мудрощі батюшка понаписував

Дальше, — „Православна (московська) віра у Канаді поверх 40 літ, але не зробила нікого Москалем то вірю що і вас не зробить". — Що нас не зробить, то се правда, бо ми з московським православієм не маємо нічого спільного, але що з вас і вам подібних зробило московське православіє перекінчиками свого народу, то се також правда.

Ось такий лист написав нам батюшка, який радить нам єднатись з Москалями, а то тому, бо, наші священики не мають власти від чужих. А ми на се кажемо: Українські священики тому власне наші, що не підлягають чужим властям Колиб вони підлягали чужим властям, то булиб для нас такі чужі, як і батюшка Вербовий і йому подібні, і ми їх не трималиб.

Ми отже радимо московським агентам самим собі танцювати під такт музики чужих властей, а нас до того танцю не заохочувати, бо ми тільки що сіли відпочивати після подібного танцю з римськими целебсами.

Ми вже увільнилися від чужих впливів і знаємо до якої ціли прямуємо. У нас тепер важна хвиля, а ви зі своїм московським православієм між нас не пхайтеся, бо пошиєтесь в того, що на похороні свого батька козачки свище...

А у инші українські зорганізовані кольонії також не залізайтеся, бо дістанете такого облизня, як у нас на Сторновей.

Православний Календар НА РІК 1928

ТРАВЕНЬ.

1 В. Преп. Івана
2 Ш. Івана стар. л.
3 Ч. Теодора
4 П. Януарія, ісп.
5 С. Теодора, Луки

6 Н. Розсл. Юрія
7 П. Сави
8 † Еванг. Марка
9 Василія свящ.
10 Ч. Симеона
11 П. Ясона і Макс.
12 С. 9 муч. в Киз.

13 Н. Самар. † Якова
14 П. Єремії
15 † Бориса і Гл.
16 С. † Теодозія печерського
17 Ч. Пелагії
18 П. Ірини муч.
19 С. Йова многостр.

20 Н. Сліп. Я. Ч. Хр
21 П. Ап. Єв. Ів. Бог.
22 В. Пер. м. св. Ник.
23 С. Симеона З.
24 Ч. Вознесення Господнє
25 П. Епіфанія
26 С. Глнкерії муч

27 Н. С. Отців
28 П. Пахомія Вел.
29 В. Модеста, Теод.
30 С. Андроніка
31 Ч. Теодота М.

УВАГА! При зміні адреси обовязково подавайте свою стару адресу.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА"

К. Палиґа, Колфакс, Саск. —	.50
Ф. Е. Анака, Канора, Саск. —	2.00
Пані А. Бурдет, Емерсон, Ман.	.50
Ю. П. Сохолотоцький, Смокі Лейк, Алта. — — — —	.50
Гр. Новосад, Зелена, Ман. —	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ТРАВЕНЬ.

6. Неділя про Розслабленого, Ґеоргія вмч.: Гол. 3 Утр.: Єв. Луки XXIV.: 1—12. Літ.: Ап. Діянн. IX.: 32—42 і Ап. Діян. XII.: 1—11; Єв. Івана V.: 1—15 і Івана XV.: 17—27, XVI.: 1 2.

13. Неділя Самарянки, Якова апостола: Гол. 4. Утр.: Івана XX 1—10. Літ.: Ап. Діяння XI: 19—26 і 29—30 і Діяння XII.: 1—11.:; Єв. Івана IV.: 5—42 і Луки V.: 1—11.

20. Неділя Сліпородженого: Гол. 5. Утр.: Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Діяння XVI.: 16—34. Єв. Івана IX.: 1—38.

21. Понеділок. Івана Богослова: Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап.: 2. Петра III.: 1— 18; Єв. Ів. XIX.: 25—27 і XXI.: 24—25.

24. Четвер. Вознесення Г. Н. І. Х.: Утр.: Єв. Марка XVI.: 9— 20. Літ.: Ап. Діяння I.: 1—12; Єв. Луки XXIV.: 36—53.

27. Неділя св. Отців в Нікеї: Гол. 6. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14. Літ.: Ап. Діяння XX.: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII.: 1—13.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го ТРАВНЯ, 1928. ЧИСЛО (54) 9

Уніятський Ксьондз Перед Судом.

Елеонора Ферґосон Каже, Що о. Филима Одружився з Нею і Сам Собі Дав Шлюб.

СПРАВА ПІШЛА ДО ВИЩОГО СУДУ.

Анґлійські часописи з Торонта і Гемилтону, Онт., подають відомости про дуже інтересну судову розправу, яка мала місце в Гемилтоні і в якій обвинуваченим виступав греко-католицький священик, о. Йосиф Филима. Дотично сеї справи „Ді Торонто Дейлі Стар" з 26 квітня, 1928, написала між иншим таке:

„Греко - католицький священик, о. Йосиф Филима, парох церкви св. Духа в Гемилтоні, ставав нині в поліційнім суді, обвинувачений, що він устроїв удаваний шлюб між собою і Елеонорою Ферґосон з сего міста. Обвинувачення, яке зробила Елеонора Ферґосон перед поліцією є, що вона жила кілька літ з о. Филимою, думаючи, що вона законно одружена. Відтак, каже вона, він лишив її на заході і приїхав до Гемилтону, де її вдалося його найти. Вони були подружені в греко-католицькій церкві, каже ся жінка, і священик сам собі давав шлюб. Священик явився нині в суді. Обвинувачення зроблене в понеділок. Після 309 секції закона підпадає карі сімох літ вязниці всяка особа, яка уряджує удаваний або мнимий шлюб між собою і якою небудь жінкою, або яка свідомо урядить такий шлюб для якоїсь иншої особи. О. Филиму заступає М Дж. О'Райлі і справу відложено на один день".

Прелімінарне переслухання.

Прелімінарне переслухання відбулося в пятницю, 27 квітня, 1928, і часописи („Ді Торонто Стар" і „Ді Гемилтон Спектейтор") з того дня подають про се між иншим та-...

Обвинувачуюча о. Филиму, Елеонора Ферґосон, зізнала слідуюче: Родилась в Австрії. Перший раз познакомилась з о. Филимою 12 років тому в Брентфорд, Онт., в греко-католицькій церкві. Пізнійше о. Филима приходив до її хати. В 1917 році вони звінчались в греко-католицькій церкві в Гемилтоні. Шлюб давав сам о. Филима. Він запровадив оскаржуючу до церкви, надягнув на себе ризи, привів її до престолу і заявив, що вони стали чоловіком і жінкою. Після того вони жили разом через три роки. Люде почали говорити і казали, що вона була його любкою і тим подібне. Вони донесли епископові і той переніс о. Филиму до Саскачевану.

Новий донос.

По якімсь часі оскаржуюча поїхала до о. Филими до Саскачевану і знов жила з ним якийсь час. Історія повторилась: люде почали говорити і писати листи до епископа. В наслідок сего о. Филима мусів знов переноситись на нову парохію.

„То був тільки блоф".

„Сим разом він не хотів взяти мене з собою, — заявила оскаржуюча, після донесень згаданих часописів. — Він казав, що більше мене не хоче та що хоче гарної молодої дівчини замісць мене. Я сказала, що піду до епископа і росповім йому про все, але він казав не робити сего, бо він втратив би заняття (джаб) Тоді він сказав, що буде платити мені по 450 долярів річно, аж доки я не вийду заміж знову. Я спитала його, як я можу вийти заміж знову, а він відповів: „О, ми не одружені. То був тільки блоф".

Після зізнань оскаржуючої, вона аж тоді довідалась, що вона не була леґально одружена з о. Филимою, коли він запропонував їй вийти заміж за кого другого.

Не була господинею.

„Чи ви були коли його господинею?" — запитав адвокат О'Райлі, який заступав о. Филиму.

„Ніколи!" — відповіла оскаржуюча.

„Чи він казав вам, що ви були одружені з ним?" — спитав адвокат О,Райлі?

„Так, в тім часі, коли, як я вірила, ми вінчались. Він є священик і я повірила йому".

„Чи були які свідки?"

„Ні, тільки він, і Бог, і ч. Він не мав лайсенсу. Я повірила у все, що він казав. Він мав на собі ризи, стояв коло престола і промовляв до Бога. Я є його жінкою навіть тепер, бо він заявив перед Богом, що я його жінка, і я в се вірю".

Фотоґрафія „шлюбу".

Державний адвокат предложив для евіденції фотоґрафію, яка мала-б ніби представляти „шлюб" о. Филими з оскаржуючою. На тій фотоґрафії стоїть о. Филима на сходах перед престолом у церкві, убраний в церковні ризи, а перед ним клячить обвинувачуюча.

„Не забудь горівку".

Були предложені і читані також листи від о. Филими до його мнимої жінки, а се на те, щоби показати інтимні відносини між ними. „Не забудь прислати мені горівку і вино" — стояло написано в однім листі.

„Віддайте до вязниці".

„Що ви думаєте осягнути, віддаючи справу до суду? Що ви хочете, аби з ним зробити?"

„Віддайте його до вязниці!" відповіла оскаржуюча „Він є ганьбою для людей Він прогнав мене три рази".

Шлюб важний?

Суддя висказав думку, що з морального боку шлюб о. Филими з оскаржуючою є важний. Однак не хотів би брати на себе відвічальности сказати, чи він також леґальний перед законом, себто чи вінчаючийся має право давати сам собі шлюб.

Тисячу долярів кавції.

Оскаржений, о. Филима, заявив, що він не винний і зажадав, щоби його справу розглядав вищий суд. Його випущено на волю за кавцією 1000 долярів готівкою.

ЕПИСКОП ЛОЙД ПРОТИ ЖИДІВ.

Анґліканський епископ Лойд з Принс Алберт підніс знову свій голос протесту проти іміґрації, сим разом проти жидівської іміґрації. Він каже, що дістав з Єрусалиму лист з нарікaннями на кольонізаційну раду, зорганізовану Канадійською Тихоокеанською Зелізницею, яка дістає іміґрантів з Палестини Епископ каже: „Коли Жиди з Єрусалиму є достаточно добрим матеріялом для зелізниць, аби спроваджувати їх до Канади, то крайна пора вже взяти іміґрацію з рук зелізниць".

ПОСЛИ РОБЛЯТЬ ПЕРЕПОНИ РОЗВОДАМ.

В парляменті в Оттаві вийшла небувала історія з розводами. Для розводу у східних провінціях Канади потрібно ухвали парляменту. Комісія сенату розсліджує поодинокі розводові справи і одобрює їх а палата послів від давних часів одобрювала без дискусії рішення сенату. Сего року в парляменті є около 300 розводових справ, переважно з Онтеріо. Є се майже небувале число розводових справ. І якраз теперішню пору вибрав посол Вудсворд з Вінніпеґу, аби з сеї нагоди зробити в парляменті клопіт. Він зажадав, аби палата розбирала внесені подання о розводи кожде з окрема. Як має палата послів право одобрювати розводи, то повинна і вглядати в кожду справу розводу, каже він. Однакож як би палата послів взялася до сего, то розводові справи заберуть більшу часть сесії. В сей спосіб хоче Вудсворт приневолити парлямент, аби він зрікся прав рішати про розводи, а лишив се право поодиноким провінціям.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

Польське міністерство освіти створило комісію для перекладу православних церковних книг із церковно-славянської мови на українську мову. В сій комісії братиме участь також гроденський епископ Олексій, як заступник православної митрополії.

У ВАВИЛОНІ ПЕРЕД 5,400 ЛІТАМИ.

Жінки у Вавилоні, в Месопотамії, тому 5400 літ носили на голові золоті сітки довкола волося, а мущини вже тоді вбирали золоті маски на лице. Такі предмети, що походять з того часу, відкопала в околицях Вавилону наукова експедиція пенсильванського університету і Британського Музею.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

ПОМОЖИ НАШОМУ НЕДОВІРСТВУ, ГОСПОДИ.

(Мар. IX: 24).

(Докінчення).

Зведені до краю зі спасенної стежки християнства ложними науками та ще гіршим приміром поработителів нашої все-ж таки християнської душі, ми просякли до старшої степені самолюбним та рівночасно й самогубним матеріялізмом. І вже, хоч би й бажали були щиро, то не могли бути світлом, стати взором для дітей своїх. І вони пропадали морально таки нам на очах. Кров і кість наша ставала для нас не потіхою і розрадою на старі літа а прокляттям, на яке ми по правді й заслужили.

Серед бурі пристрастей нового грішного світа лишилися ми безпомічні, без співчуття у людей, що звали себе християнами а звели нас із дороги християнства. **Осталися ми** безпомічні, страшно опущені, безнадійні. Бо Бога, що единий міг бути нашою надією та порятунком, у серцю свойому ми вже майже не мали, не відчували. Противно у душі нашій розпаношився лихий дух глухоти й німоти самолюбства та кидав нас без милосердя то в вогонь то в воду пристрастей. Кожного часу грозила нам моральна погуба, душевна смерть як християнам і як народові. Помимо великого матеріяльного добробуту, про який нам колись навіть у сьому краю вже і мріти було немислимо, вона марою страшною стояла перед нами.

Тоді ті, котрі не стратили ще зовсім надії, згадали, що існує ще для нас рятунок. І звернулися вони до единого порятунку у недолі, единого Спасителя, единого Лікаря душ наших — Христа, найшовши Його у Відродженій на Рідній Землі й Обновленій Церкві Батьків наших православних, та просячи у Нього Його Божої помочі й змилування над поневоленим та окраденим народом нашим. А за ними щораз ширші круги зведеного й обманеного народу українського ступають на дорогу Рідної Церкви, щоби приблизитися до Великого й Чудотворного Лікаря душ людських, що единий може уздоровити і нашу опановану духом лихим душу. Одні по щирости серця, бажаючи освободитися від порожнечі й бездіпля самолюбного, безідейного життя. Другі, зневірившись у всяких фарисеїв християнства а бажаючи найти правду, яка б ущасливила їхнього обманеного християнського духа. Ще инші, перебувши всякі так дуже можливі у сьому краю переходи вір й безвірря, а нігде не могучи найти собі душевного задоволення, яке може дати лише певна і спокійна духова пристань — прийшли і стали у наші ряди, надіючись найти у Церкві свойого народу заспокоєння **своїх неясних** бажань та поривів.

Усі ми стоїмо сегодня перед нашим Спасителем і Лікарем Ісусом Христом. Опановані в меншій чи більшій степені лихим духом глухоти й німоти самолюбства, якому передали нас вороги наші, що тримали нас у духовій неволі, потребуємо уздоровління нашої хорої душі. І всім нам поможе Христос — Единий Лікар душ людських. Тільки-ж і до нас кличе Син Божий устами Рідної Церкви: „Коли можете у те вірувати, то все можливе віруючому". Так: Коли можете вірувати, що Я лічу ваші хорі душі, то **Я сціллю розбиті похотями світа сього серця ваші**, то Я уздоровлю вас!

Та як тяжко нам вірувати у те, нам — що нераз уже далеко-далеко відійшли від твердого та безпечного **камення** віри, хоча й даремно так довго шукаємо опори для своїх слабких ніг та зрадливій та непевній пісковині модерного та як завжди плиткого недовірства! Зневіра, чи можемо колинебудь ще стати на якому певному фундаменті, що дав би безпечну стійку опору для праці нашого життя — ота зневіра чорна гадиною обвилася кругом нашого серця, заморожуючи наші щирі людські чуття. А та пуста людська гордість, так небезпечна для нашого розуму! Вона затемнює всякі ясніші проблески здорової думки, страшить нас фалшивим соромом, не дозволяє нам признатися, що ми блукали як блудні сини — хоч ми давненько **вже те гаразд таки** впізнали.

Неізслідимі та незбагнуті стежки Провидіння Божого, якими веде Воно людей до спасіння. Творець наш є Вітцем Небесним, добрим до праведних та милосерним до лихих, а Божественний Спаситель на те й на світ прийшов, щоб спасати загублене, щоб лічити недужих

„Дужий не треба лікаря, а недужим" (Мат. IX: 12) — сказав Христос. Чи серед розбурханого моря пристрастей високо цивілізованого нового світа, в якому живемо, не доволі мали ми нагод переконатися про хорість нашої душі здеморалізованої, що нераз сама про себе сумнівалася?! Або про недужість нашого обмеженого та затемненого всякою похіттю розуму з його плиткою зарозумілістю?! Коли-ж розважно розбирати-мемо світ наш, то впізнаємо, що із новими відкриттями та добутками науки **появляються все нові та все** тяжчі загадки життя, що їх не розвязати слабому умові людини. І всякий вдумчивий чоловік враз із поширенням та поглубленням людського значіння кріпне та щиріше вірить у Вседержителя вселенної та нище клонить голову перед Його всемогуністю та премудрістю.

Пора вже й нам прозріти і пізнати діло Божого Провидіння в тому, що ми опинилися на спасенній стежці Рідної Церкви. І коли ще можливо й досі нераз неодному із нас боляк модного, плиткого й нерозумного недовірства не дає ступити цілим еством своїм на шлях повного християнського життя і держить нас на степені оглашених, не дозволяючи нам користуватися усіми божественними дарами, які полишив для нас Христос Спаситель, щоб мож нам лекше осягнути та вдержатися при християнській праведности — то розуміючи не від тепер та аж надто глубоко відчуваючи безпомічне слабосилля нашої несовершенної людської натури, станьмо і другою ногою у храмі Бога Живого та скинувши гнітучу поволоку фалшивого сорому із лиця свого, звернімось до Божественного Лікаря і Спаса душ наших зі щирою горячою молитвою: Поможи нашому недовірству, Господи!

Тоді Христос поможе нам і виведе нас із гнітучої нічної темряви, в якій ми знемагали душею своєю, на оживляюче світло ясної Божої Правди. Бо Він — „Світло правдиве, що освічує кождого чоловіка, що приходить на світ" (Іван І: 9).

І перестанем ми блукати безцільно у життю нашому, шукаючи все чогось нового та не знаходячи собі мети, яка запалювала-б нас та додавала-б все свіжого жару до чесної плідної праці. Перед нами сіяти-ме сонцем ясним вічно нова і завжди оживляюча, як те Боже сонце на небі мета, що її поставив перед людський рід Спаситель світу, мета Царства Божого, царства щирої любови між людьми, любови „ділом і правдою".

Освободжені Христом від лихого духа глухоти й німоти душевної, ми „поминати-мемо наставників наших, що говорять нам слово Боже, і позираючи на їх життя, послідуватимемо вірі їх" (гл. Жид. XIII: 7). Зрозумілим та цінніщим всього на світі стане для нас наше православне християнство. І любим вчиниться для нас ярмо обовязків православного християнина та легкий їхній тягар. Пізнавши бо одиноку святу мету, мету Царства Божого, яку по велінню Сина Божого і Спасителя роскриває перед нами православне християнство, ми найдемо вплокоєння та вдовоління душам нашим, блукаючим та розбитим (пор. Мат. XI: 28-30).

І так працюючи щиро для тією величньої і святої мети ми знова найдемо Царство Боже у серцях наших і огріє Воно теплом своїм, животворним теплом любови, наші українські родини, а за сим і весь наш розбитий та поневолений український народ. Тоді ми виконаємо святе завдання нашого дочасного туземного життя та удостоїмося вічного щастя у Царстві Божому грядучого віку. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

У польській републиці офіціяльно 31%, а фактично 40% непольського населення, для яких польська мова не є рідною. **Тим** часом непольських шкіл є тільки 15%. В усій Польщі є 3,153,936 учеників, з котрих число тих, яких рідня мова польська, виносить 2,339,754 т. є 75%, а непольська 814,123 (25%). Уже з сих цифр видно, які утиски роблять непольським дітям, бо на 40% людности тільки 25% дітей йде до школи, а з них 15% не до польської. Отже богато дітей лишається дома і ні до якої школи не ходять.

Учні, що ходять до державних шкіл, 87.1% вчаться виключно польською мовою, двома мовами (в „утраквістичних" школах) 6,4%, а українською мовою тільки 3,5%.

На Волині, де польська людність становить лише 17%, а инші — 83%, діти вчаться виключно польською мовою. Там нема ніякої державної школи з викладовою українською мовою.

БУДУТЬ БУДУВАТИ ЦЕРКВУ В СМОКИ ЛЕЙК, АЛТА.

На річних зборах української православної громади в Смоки Лейк, Алта., які відбулися 22 квітня, 1928, рішено приступити до будови церкви.

Членів вписалось вже споре число і до сего часу зложили на сю ціль готівкою звиж 500 долярів, а декларували поверх 1500 долярів.

Сподіватись треба, що число членів вскорі побільшиться, бо кождий вже пізнав і зрозумів, що Рідна Церква служить для морального і національного піднесення нашого народу.

До комітету будови вибрано С. Костинюка, С. Поповича і В. А. Чумера.

Кождий читач „Вістника" повинен при кождій нагоді збирати передплату на „Вістник". Чим більше буде передплатників „Вістника", тим більша буде змога побільшити „Вістник". Отже нехай кождий читач щиро візьметься до праці і нехай збере як найбільше передплатників.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Коли наші знакомі приїхали до Гнідого, вони вже застали там Залісного і його жінку. Залісний немало здивувався, коли побачив, що **Чернецький** приїхав до Гнідого. Він уважав Гнідого за твердого католика і ніяк не міг зрозуміти, яким способом він міг запросити до себе „схизматика" в гості. „Видно, — подумав він, — що світ горі ногами обертається, Петрова сотня зближається. Такий файний чоловік, а до того письменний, тай з „схизматиком" собі заходить. Не дурно то казав наш єгомосць, що наука не приносить добра, та що то через науку і ґазети світ став грішний".

Залісному пригадалася пересторога уніятського священика, який нераз йому говорив:

— Ті православні, — то дуже небезпечні люде. Від них полу рубай та втікай, бо вони дуже вміють перетягати людей на свою віру.

Пригадавши собі сю пересторогу свого пароха, Залісний, скориставши з того, що новоприбувші гості вийшли до сусідної кімнати роздягнутися, промовив потихо до жінки:

— Збирайся, поїдемо до дому.

— Свят, свят, Господи, а тобі що?

— Я з „схизматиками" не хочу гоститися.

— Бійся Бога, чоловіче, — каже Залісна, — Не роби комедії. Хіба він тебе зїсть, чи що? Або він не такий чоловік, як і ти?

— Ні, не такий ...

— Про мене, — каже Залісна — Коли хочеш зробити посміховисько з себе, то їдь. Та-ж тебе тоді цілий світ висміє: „Ади, який відважний, — скажуть, — Побачив православного на пів милі тай втік, аж закурилося за ним".

Заки Залісний вспів відповісти, гості повернули до світлиці, посідали і завели розмову то про се, то про те. По якімсь часі Чернецький звернувся до Залісного і каже:

— Знаєте, я дуже здивувався, коли побачив вас тут. Я не думав, що ви схочете бути з православними в одній хаті.

— А то чому ні? — каже Залісний, поглянувши перше на свою жінку. — Хіба ви не такі люде, як і ми?

— А вже-ж, що такі, але дехто з ваших думає, що в нас є роги. Хто знає, може й ви таке про мене подумаєте, бо ми зійшлися сюда читати одну книжку, яку спільно читаємо, і мені може прийтися сказати деяке терпке слово проти вашої церкви. А може ми сьогодні не читалиб? — звернувся він до Степового і Гнідого. — Не хотів би я робити панови Залісному прикрости.

— А се по якому? — втручується Залісна. — Не бійтесь, він не такий, як ви думаєте. Був старшим братом через двайцять років і знає всі артикули, як на долоні.

Залісна знала, як підхлібляти свому чоловікови

— А вже-ж, що знаю, — каже Залісний, присуваючись до стола. — Не бійтесь, можете говорити, що хочете. Я не дам собі ставати на ноги.

— Славно, — каже Гнідий, — за се я вас люблю. Так і видно, що походите з козацького роду.

— А вже-ж, що так.

— Тільки одна біда з козаками, — каже Гнідий підсміхаючись. — Вони билися за православну віру.

— Хто там знає, за яку віру вони билися, — відповіла скоро Залісна, поглядаючи на Гнідого значучо. — Ані ви там не були, ані ми. Билися, то билися, а нам що до того? От ви краще беріться до книжки, щоби до обіду хоч що троха прочитати.

— Най буде і так, — каже Чернецький, виймаючи книжку „Берестейська Унія" і сідаючи коло стола. Ану, сідайте близче, стіл великий, місця доволі.

— Ви сідайте коло мене, — каже жартом Степовий Залісному, — бо наш господар потягає вже за православієм, отже буде нас двох на двох.

— А жінки що? — каже Чернецька. — Хіба ми не в рахубі?

— Та чому ні, в рахубі, але ви краще будьте невтральні, бо може прийдеться втихомирювати нас.

— Не такі то ви войовничі, — каже Залісна. — Ану, починайте.

— На якій стороні починаємо? — питає Степовий.

— На 61, то є третий розділ, в якім говориться про „переговори, котрі попередили „Берестейську Унію".

— А є там щось особливо цікавого?

— Не так богато, хіба те, що автор проти своєї волі і **дальше доказує, що унія — се діло польського уряду, Єзуїтів та польських ксьондзів, а не діло українського народу, як стараються тепер вмовити в нас уніятські священики. Щодо ролі Єзуїтів у справі унії, то ось що Ліковський про се говорить:**

„Перед приходом Єзуїтів до Польщі, через більшу часть XVI в. **не стрічаємо зі сторони польського уряду ані зі сторони руського духовенства** (епископів і священиків) **навіть найменшого сліду яких небудь змагань, або хотяй би лиш намірів** воскресити давну єдність східної Церкви з західною" („Берестейська Унія", сторона 61).

— А дальше:

„Головним осередком ширення Унії було з початку Вильно, де були визначнійші люде в езуїтськім монастири ... Найревнійшим подвижником гадки про Унію між виленськими **Єзуїтами був Петро Скарга"** („Берестейська Унія", стор. 62.)

— Якої народности був Скарга? — спитав Гнідий.

— Польської. Він був здібним чоловіком і всі ті свої здібности віддав на те, аби завести унію. В 1590 р. він написав про унію книжку, в якій накликає православних до злуки з Римом, а польський уряд і нарід до завзятійшої праці над ділом унії, бо з унії для Польщі буде велика користь.

— Чому тільки для Польщі? — каже Степовий — Ви забуваєте, що прихильники унії мали також на увазі добро правдивої церкви, то є церкви католицької.

— Що пропаґаторам унії не ходило о справи релігійні, як такі, про се свідчить хочби те, якими способами вороги українського народу і церкви старались православних до унії нахилити. Робили вони се переслідуванням та підкупством. В згаданій своїй книжці Скарга запевняє православних, що унію можнаб завести дуже легко, бо папа від них богато не вимагає, тільки, щоби іменував митрополита, а що до богослужень, то вони лишилисяб такими, як і перед тим. Скарга рівнож представляє православним владикам, які політичні користи вони з унії малиб:

„Держава (польська) в дочасних річах була би могучійша і більше довіряли би вам преславні польські королі .... тай наділяли би вас висшими урядами" („Берестейська Унія", сторона 65).

— Ану, прочитайте ті слова ще раз, — каже Гнідий.

Чернецький зробив се і питає:

— Що вас зацікавило?

— А от що: Каже Скарга, що колиб Українці приняли унію, то Польща сталаб могучійшою. Чому так? Тому, бо Українці, покинувши Українську Православну Церкву **покинулиб з часом і свою народність** і сталиб Поляками. Ну, в тоді ясно, що Польща булаб моґучійша. Се одно. А друге, що звернуло мою увагу, то отсе: Каже Скарга, що колиб українські владики приняли унію, то польські королі відносилисяб до них з більшим довірям. Чому? Бо ставши уніятами, вони перейшлиб на службу Польщі. Чи не можна сего сказати бодай про декотрих уніятських епископів і сьогодні? Прошу дальше

— Прошу вас звернути увагу, — сказав Чернецький, — ще на одно. Каже Скарга: „Польські королі ... наділяли би вас висшими урядами". А за що? За те, що вони перейшли на унію. Кажуть уніяти, що унія діло Боже. А хіба Боже діло треба купувати ціною „висших урядів"?

— Виходить, що треба, — каже Гнідий. — А що там більше цікавого?

— Спинимоси ще хіба на однім уступі, який кине дещо світла на чужу роботу між Українцями в Канаді. Ліковський пише, що папа вислав був свого посла Антона Поссевіна до Польщі і Росії на розвідини, які є вигляди на унію. В своїм звіті до папи Поссевіні **„дораджував папі заложити з власних фондів руську колеґію для убогої руської ... молодіжи. Там могла би вона мати удержання даром і оброзавала би ся ... під управою Єзуїтів, а вихована в католицькім дусі, працювати-ме над наверненням** (до католицизму) **свого власного народу"** („Берестейська Унія", сторона 67).

— Що-ж тут є такого важного? — спитав Степовий.

— Що? А ось що: Вже тоді папа і Поляки знали, що найпевнійший спосіб перетягання Українців на католицизм та на їх винародовлення, — се чужі академії і колеґії. А тепер скажіть, чи не маємо ми повної підстави підозрівати, що такі самі цілі має приміром Колеґія св. Йосифа в Йорктоні, яка є утримувана для Українців **чужими людьми за чужі гроші?**

— Справді добра заввага, — каже Гнідий. — Колиб чужі для нас люде не мали в тім якихсь своїх цілей, то чи вони витрачувалиб гроші на роботу між нами? Я певний, що ні.

— Пора обідати, — каже Гнідий.

— Добре, — відповів Чернецький. — Ану, жінки, поможіть господині з обідом.

— Знаємо про се і без вас, — відповіла Залісна жартом. Вона була дуже рада, що її чоловік уважно прислухувався до розмов сусідів.

(Дальше буде.)

Яка велика сила в людині, котра чинить завжди по волі Бога й усьому Йому покірна

Марк Аврелій.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кожного місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік. — За границю $2.00 на р.к.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Subscription per annum: In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
THE HERALD, — Box 3564, — WINNIPEG, MAN.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

II. Кваліфікації священика.

Провідниками в Церкві і активними працівниками на її полі є передовсім священики. Отже від священиків в першій мірі залежить, о скільки Церква є такою живою інституцією, якою вона повинна бути, то є, о скільки вона виконує свої завдання супроти своїх вірних.

* * *

Кожда жива організація стремить до того, щоби принести своїм членами як найбільше користи. Кожда жива орґанізація стремить також до того, щоби приєднати собі як найбільше членів, себто, щоби захопити як найширші круги людей, щоби здобути силу і повагу. Се відноситься так до світських організацій, як і до Церкви.

Існовання і розвій орґанізації залежить від провідників. Провідниками в Церкві є священики, отже існовання і розвій Церкви залежить в першій мірі від них. Коли священики будуть щирі, ідейні і працьовиті, то й церква їх буде дійсною живою організацією. Коли-ж священики будуть байдужі, нещирі, безідейні, то й церква їх, як організація, буде бездушним тілом.

* * *

Церква є важною, вдійсности найважнійшою інституцією між людьми. Згідно з сим треба сказати, що священиче звання є надзвичайно важне і надзвичайно відповідальне.

Священик мусить бути учителем і провідником так для старих, як і молодих, так для родичів, як і їх дітей, так для людей простих, як і вчених.

Він мусить бути дійсним християнином, його життя, так приватне як і громадське, мусить бути взірцеве, наскрізь релігійно-моральне.

Він мусить дбати про добро Церкви і її вірних, мусить совісно виконувати свої обовязки, мусить словом і ділом вести людей до кращого, взнеслійшого життя

Він мусить стояти близько життя своїх вірних: їх радощі мають бути його радощами, а їх смуток, його смутком.

Він мусить бути щирим і свідомим сином свого народу, мусить зміцняти в національній свідомости своїх вірних, мусить сам працювати і других до праці накликати на добро і славу рідного народу.

А для сего всего він мусить мати певні кваліфікації: він мусить мати відповідну освіту — так світську, як і духовну, — щоби міг бути дійсним провідником своїх вірних, то є, щоби міг дати їм добрий провід і раду не тільки в справах церковно-релігійних, але також в справах культурно-просвітних і громадських та родинних.

Він мусить бути добрим проповідником (не конче таким, що голосно говорить, а таким, що говорить до речі), добрим організатором, добрим знатоком людської душі.

Одним словом, — священики повинні бути, по словам Ісуса Христа, „світлом світу" і „сіллю землі"; инакше Церква не зможе як слід виконувати своїх завдань, вона не зможе мати на людей таких добрих впливів, які вона повинна мати.

* * *

Знаючи, якими дійсні священики повинні бути, і на скільки доля Церкви спочиває в руках священиків, Українська Православна Церква старається мати в себе як найкращих священиків. За час свого існования Українська Православна Церква в Канаді мала цілі десятки зголошень від ріжних людей, щоби приняти їх в ряди її духівництва. Богато зі згаданих кандидатів покінчили повні теольоґічні студії в Галичині і на Волині (деякі з них мали вже навіть свячення), отже мали, здавалосяб, відповідні кваліфікації на українських православних священиків в Канаді. Але помимо того їм треба було дати відмовну відповідь, хотяй в нас і сьогодня великий брак священиків.

Се зроблено тому, бо засадою Української Православної Церкви в Канаді є приймати в ряди своїх священиків тільки як найвідповіднійших кандидатів, тільки таких, про яких нема обави, що вони будуть дійсною додатною силою. Що-ж до старокраєвих священиків та укінчених теольоґів, то їм булоб дуже тяжко привикнути до тутешних обставин, булоб дуже тяжко зжитися з тутешніми звичаями і обичаями, отже булоб їм також тяжко дати для Церкви таку працю, якої Церква в Канаді від своїх священиків вимагає.

Засадою Української Православної Церкви в Канаді є приймати на священиків передовсім канадійських Українців, — або таких, які тут уродилися, або таких, які живуть в Канаді вже від довшого часу і які вже, як дехто каже, „сканадієнізувалися". Вони знають тутешні відносини, знають, чого Церква від них сподіється і чого вони можуть сподіватися від Церкви, знають нашу ідеольоґію і наші стремління, отже з них і священики булиб відповідні.

На жаль таких кандидатів на священиків зголошується дуже мало, — так мало, що Українська Православна Церква мусить обходитися з двайцятьма священиками тоді, коли є місце на трийцять, або й більше.

Ми маємо десятки своїх студентів, які кінчать вищі школи і які вибирають собі ріжні професії, але нема в сю пору ані одного старшого студента (маємо на думці українських православних студентів), який би висказав бажання посвятитися для праці на ниві Рідної Церкви. Ставиться отже перед нами питання, чому воно так є? Чому молодий чоловік, який хоче працювати для свого народу, не бачить для себе можливим посвятити себе священичому званню, яке дає таку нагоду працювати для свого народу, якої не дає ніяке инше звання?

На се питання є кілька відповідей і ми застановимося над ними при найблищій нагоді.

ОДНА З КАТОЛИЦЬКИХ МОЛИТОВ.

„Нива", ч. 2, 1928 подає таку новинку:

Польський ксьондз Мешкіс-Черські надрукував свій твір п. з.: „Война" і в тім творі є така молитва:

Ах, Господи, дай нашим раменам силу, доцільність нашим гарматам, видержливість танкам (те, що в-англійськім тенк, себ-то зелізний военний віз); нехай наші літаки будуть невидні, нехай наші ґази всюди розливаються, дай їм прикмет подібних до твоєї святої милости. В імя тієї любови, котрою любиш нас, нехай ворог поляже як трава, якої діткнулася коса твоєї справедливости, нехай їх земля і жінки стануть неплідні, нехай їх діти підуть на жебри (старцювати, хліба просити), нехай їх дочки покриються соромом, нехай їх кулі й удари йдуть на нас, як ягнята, а наші як тигри, нехай вирвуть з них серце і кров і нехай нарешті послідне і перестане нам шкодити ворожа далекоглядність і злість. Наша душа та сама з перед тисячі років, однаково ненавидить ворога й однаково вона не простить, так і Ти не прости безбожним, але вкарай їх так, щоби перестали нам шкодити і ласкаво не перешкаджай нам, коли будемо робити їх нешкідливими на тепер, на завсігди і на віки вічні. Амінь.

„Нива", се орган галицького греко-католицького духовенства і подає сю молитву за польським „Пшеґльондем Віленьским". Від себе „Нива" додає між иншим:

Черви грішної, дикої, поганської політики розточили до решти всю церковність і всю Христову віру в такого типу, в остався тільки „сморід бісовського розполітикування".

А кождий думаючий читач мусить сам собі додати, що той „сморід бісовського розполітикування" Поляків благословить папа, як найкраще християнство. Яке їхало, такого здибало!

Православний Синод в Варшаві.

Відбулася перша сесія синоду православної церкви в Польщі, ведена у Варшаві під проводом митрополита Діонізія, перед його виїздом за кордон. В сесії синоду взяли участь між иншими виленський архієпископ Теодозій, ґроденський епископ Олексій і поліський епископ Олександер. Більша частина нарад синоду торкалася організації православних парохій. На основі ухвали синоду церковні власти доходитимуть судовим шляхом тих церковних православних маєтків у Польщі, які тепер з ріжних причин є в посіданню публичних інституцій або приватних осіб. Щодо православних духовників, які перейшли на унію та хочуть повернути на православіє, синод постановив, що приймаючи з поворотом тих духовних до православної церкви, треба позбавляти священичої гідности і духовних свячень. На внесок поліського і ґроденського епископів синод ухвалив утворити кілька повітових православних місійних комісій у східних воєвідствах Польщі.

УКРАЇНЦІ! ПРИ КОЖДІЙ НАГОДІ ЗБИРАЙТИ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕҐУ. НА СОБОРІ ТЯЖИТЬ ДОВГ, ЯКИЙ ТРЕБА ЯК НАЙСКОРШЕ СПЛАТИТИ, АБИ НЕ ОПЛАЧУВАТИ ПРОЦЕНТІВ.

ЧУДА НА УКРАЇНІ.

Як відомо, большевики ведуть завзяту боротьбу проти релігії, послугуючися при тім так репресіями, як і агітацією. Але показується, що боротьба ся не приносить бажаних большевиками наслідків, бо релігійність між народом не тільки що не занепадає, а противно зростає. В звязі з сим дуже інтересними являються відомости про чуда на Україні — відомости, які подає „Етноґрафічний Вістник" (за рік 1925, книжка перша), що його видає Українська Академія Наук у Київі. Ось, що читаємо про се в московській газеті „Взрождение", яка виходить в Парижі:

Кореспонденти Академії (себто Української Академії Наук) з великим старанням зібрали серед населення в Київщині, на Волині і на Поділлю легенди, пісні та оповідання, які відносяться до того релігійного руху, що в 1923 році поширився по цілій Правобережній Україні та що виявився в поставленню множества хрестів в так званій „Йосафатовій долині" близько подільського села Галиченці та в паломництві (в прощі) до Розпяття в селі Калинівці, також в подільському повіті.

Ось, що росказують: Стояв в Калинівці хрест при дорозі. На хреті Розпяття. Салдат — большевик — вистрілив у Розпяття. З рани потекла кров. Прийшла Божа мати, обмила рану слезами, утерла її Своїм волоссям, але кров все тече і тече.

Почали люде ходити до хреста і хто щиро молився, того просьба була вислухана. Настали чуда: сліпі бачили, хорі виздоровляли, а зі сліз Богородиці повстало жерело.

Є много народних пісень, які оспівують сю подію. В одній з них співається:

В чистім полі на горбочку
Чистить москаль вінтівочку*).
Ой чистить він, прочищає,
На хрест Божий він стріляє.
На хрест Божий деревляний,
Як вистрілив — зробив рану.
Зробив рану під рукою,
Полилася кров річкою.
Полилася кров річкою,
Іде народ молитися.
Іде народ молитися,
На храм Божий дивитися.
Коло хреста того мати**)
Стала народ умовляти:
„Простіть мені, сину мому,
Сину мому, проклятому".
Її люде відказують:
„Нехай йому Бог прощає".
„Щоб ти, сину, не родився,
Що весь народ стрівожився".
„Не лай, мати, що вродився,
Увесь народ пробудився;
А то люде усі спали,
Тай за Бога забували.
Вже до церкви не ходили,
Малих дітей не хрестили.
Уже церкви замикали,
А театри встановляли.
А театри — лихі штуки,
На тім світі тяжкі муки".

— — — — — —

Друга легенда записана про Йосафатову долину, коло села Галичинці:

В долині пас пастух стадо — не малий хлопчина, а дорослий чоловік. Хотів він набрати з керниці води, аж дивиться, — стоїть жінка з роспущеним волоссям, в золотім вінку. Каже жінка:

„Набирай собі води, а я почекаю на того прохожого, що там іде".

Підійшов подорожний і почали обоє розмовляти, а пастух слухає. Каже подорожний:

„Всю землю перейшов, і одно тільки бачив: гріх, кров, убійство; треба вигубити половину людей".

А жінка заступається:

„Помруть родичі, а малі діти будуть плакати, жалуватися."

Помяк подорожний:

„Добре, тільки болізни зішлю на них, нехай хорують".

А жінка знов просить:

„Не роби того, люде будуть мучитись. Краще роби чуда. Побачуть люде Божу силу і може бути, що покаються, перестануть в гріхах жити.

„Добре, — каже прохожий, — нехай будуть чуда, людям на науку. А ти, чоловіче, іди і проповідуй, щоби всі знали".

*) Рушницю.
**) Мати салдата, який стріляв до хреста.

І зникли.

Пастух зрозумів, що то був Христос і Богородиця, росказав про се людям і коло керниці поставили хрест. То був перший хрест на Йосафатовій долині; по нім появились другі. Почалось паломництво (проща); з далеких міст, цілими селами, повні релігійного удушевлення, ішли люде до Галичинців, на Йосафатову долину, несучи хрести. На Волині записано слідуючу думу про паломництво до Йосафатової долини:

Щасливая та путь,
Що поклонники*) йдуть.
Аллилуя, аллилуя,
Що поклонники йдуть.
Не самі вони йдуть,
Їх Ангели ведуть.
Їх ангели ведуть,
Херувими поють.
Херувими поють,
В Новий 'Русалим**) ідуть.
В Новий 'Русалим ідуть,
Христу жертву несуть.
Щасливий той день,
Що там Новий 'Русалим.
Там Господь походив,
І слідочки полишив.
І слідочки полишив
І сім ран получив
За восьмою пострадав,
За нас грішних християн.
За нас грішних християн,
За нас всіх простріляли на хресті.
„Ви, поклонники Мої,
Ви не вірили Мені.
Ви не вірили Мені,
Що Я ранен на хресті.
Ви, поклонники Мої,
Поклонітесь ви Мені,
Поклонітесь ви Мені,
До сирої землі".
Сім ангелів ідуть,
В руках чаші несуть.
В руках чаші несуть,
Кров Христову зберуть.
Кров Христову зібрали,
На престолі поклали.
На престолі поклали,
Службу Божу відправили.
Службу Божу відправили,
Увесь світ накормили.
Увесь світ накормили,
Водою покропили.

*) Ті, що йдуть поклонятися.
**) Єрусалим.

МОЛИТВА БЕЗБОЖНИКА ВИСЛУХАНА.

В однім місті в Німеччині жив молодий та здоровий коваль, Йоган Шмідт на імя.

Йдучи одного вечера з роботи до дому, він побачив на стінах, парканах та стовпах великі плякати, на яких була ось така оповістка:

„У годині 8-ій сего вечера, в салі готелю Гофман, доктор Браун з Берліну виголосить відчит, в якому безсумнівно докаже, що Бога нема. Вступ вільний".

— Гм, — подумав Шмідт, — треба піти і послухати.

Безбожник з Берліну говорив більше, як півтора години, „доказуючи", що Бога нема, а всі його „докази" зводились до того, що висміван Бога і віру в Него та говорив, що чоловік не має душі, отже нема і позагробового життя. На закінчення він сказав:

— Як ви чули, я доказав як найосновнійше, що Бога нема. А коли я помиляюся і Бог є, то він повинен покарати мене за те, що я його так висміваю.

Після сих слів Браун підніс руки в гору, як до молитви, і промовив на глум:

— О, Боже, коли ти є, то зішли ангела свого, най він дасть мені раз поза уха за те, що я так висміваю тебе.

Почувши се, Шмідт, який сидів на переді, встав зі свого крісла, підійшов до бесідника і сказав:

— Бог почув твою молитву. Але що для таких драбів, як ти, Він ангелів не посилає, то мусиш задовольнятися Йоганом Шмідтом.

При сім Шмідт так „помацав" доктора Брауна поза уха, що той аж присів.

Присутні нагородили Шмідта гучними оплесками.

Після сего Браун до того міста зі своїми відчитами більше не показувався.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ВСТАНЬ І ЙДИ.

В Єрусалимі був ставок з цілючою водою, що звався домом милосердя. Ангел Божий сходив що року і порушав воду, а хто перший після її порушення в ній скупався, одужував, хоч би не знати як був хорий. Ставок окружляло пять будинків, а в них лежало безліч хорих і калік. Всі вони чекали порушення води.

Між ними був один чоловік, що трийцять і вісім років лежав недужий. До нього приступив Ісус і спитав:

— Чи хочеш бути здоровий?

Недужий відповів:

— Господи, не маю чоловіка, щоби мене заніс до води, коли вона порушиться. А заки я сам зайду, инший випередить мене.

Ісус змилосердився і сказав до нього:

— Встань, возьми своє ліжко і йди.

І зараз виздоровів недужий, взяв своє ліжко і відійшов.

* * *

Памятку сего чуда Ісуса Христа обходимо третої неділі по Великодни, яка тому називається „Неділя розслабленого".

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

МОЙСЕЙ — ХЛОПЧИК В КОШИКУ.

В попередних числах сторінки „Недільної Школи" ви читали про Йосифа. Читали про те, як він був запроданий братами в неволю і як він опісля став управителем Єгипту.

Читали також про те, як його батько, Яків, і його брати переселилися на сталий побут до Єгипту і як Йосиф вмираючи предсказав, що Господь колись виведе їх нащадків із землі египетської і заведе до землі рідної.

Тут треба згадати, що батько Йосифа, Яків, називався також Ізраїль, і від сего імени його нащадки, то є Жиди, називалися і ще називаються Ізраїльтянами.

Від смерти Йосифа проминуло богато-богато років. Нащадки Якова і його синів розрослися в великий нарід і дуже розбогатіли, так, що египетські фараони, то є королі, почали боятися, щоби Ізраїльтяне з часом не замогли їх. Вони забули про прислуги Йосифа і почали Ізраїльтян переслідувати. Заставляли їх до тяжких робіт — як працювати в цегольнях, двигати каміння, копати рови та робити всяку иншу тяжку роботу, — а наставники, поставлені фараоном, били їх немилосерно.

Але се не помагало. Ізраїльтяне зростали що раз більше і фараон вкінці видав розказ, щоби всіх ізраїльських новонароджених хлопчиків убивати або кидати в воду.

Одна Ізраїльтянка мала гарного хлопчика і ховала його перед фараоновими слугами через три місяці. Але коли вкінці побачила, що довше хлопчика ховати не можна, виплела кошик і облила його смолою, щоби не протікала до нього вода. Тоді положила хлопчика в кошик і пустила на річку, між очерет при березі.

Сестра того хлопчика, Маріям, стояла здалека і наглядала, що дальше станеться. По якімсь часі прийшла до річки купатися фараонова дочка. Вона побачила кошик на воді і сказала служниці, щоби витягнула його на берег. Коли отворила кошик, і побачила в нім гарного хлопчика, то стало її жаль дитини і сказала:

— Се певно ізраїльська дитина. Я назву його Мойсей — то є виратуваний з води.

Тоді сестра хлопчика, Маріям, підійшла до дочки фараона і сказала:

— Пані, як хочеш, я приведу Ізраїльтянку, котра виховає для тебе сего хлопчика.

Вона відповіла:

— Добре, іди і приведи її до мене.

Маріям пішла і привела свою маму, котра взяла Мойсея і виховувала, аж доки він не підріс. Потім віддала його фараоновій дочці і та приняла його за свого сина.

Мойсей виріс на царському дворі і вивчився всіх наук египетських. Він дістав високу посаду, але ніколи не забував, що він Ізраїльтянин, то є Жид, і все любив свій нарід. Як було сказано повище, Єгиптяне дуже знущалися над Жидами і Мойсей нераз помагав своїм людям перед Єгиптянами.

Одного разу він побачив, що Єгиптянин бє Жида. Мойсей обстав за Жидом і забив Єгиптянина. За те фараон хотів покарати Мойсея, але він втік до землі Мадіямської; оженився там з дочкою священика Йосифа і проживав в тім краю через 40 років, доглядаючи овець свого тестя.

ГОРЮЧИЙ КОРЧ.

Одного разу Мойсей загнав вівці далеко в пустиню, аж під гору Хорив. Тут він побачив велике чудо. Він побачив, що серед корча горів вогонь високим полумям, але корч не запалювався. Мойсей дуже здивувався і підійшов блище до корча, щоби побачити, що воно таке. В тім він почув голос, який промовив:

— Мойсею, не приближайся до корча. Визуйся, перше, бо місце, на якому стоїш, є святе. Се говорить до тебе Бог твій і Бог цілог ізраїльського народу.

Мойсей при[illegible] лицем до землі, а голос говорив дальше:

— Я виджу, [illegible]к Єгиптяне знущаються над Ізраїльтянами і тому хочу вивести їх з египетської неволі. Хочу завести їх до обіцяної землі, до красного краю Ханаан, що тече медом і молоком. Іди до фараона і кажи, щоби випустив ізраїльський нарід з неволі.

Мойсей сказав:

— Ізраїльтяне мені не повірять, коли я скажу, що мені явився Господь і приказав вивести їх з Єгипту.

Голос промовив дальше:

— Що маєш в руці?

Мойсей відповів:

— Маю в руці палицю.

Кинь палицю на землю!

Мойсей так зробив і палиця перемінилася в змію. Він налякався і почав втікати. Тоді промовив Господь:

Не бійся! Візьми змію в руку.

Мойсей послухав голосу Господа і коли діткнувся до змії, вона перемінилася назад в палицю. Тоді промовив Господь:

Іди до Єгипту і роби там чуда, а нарід повірить тобі і піде за тобою.

Мойсей так зробив. В Єгипті він зійшовся зі своїм братом Ароном, скликав Ізраїльтян і оповів їм, що його післав Господь, щоби вивести їх з египетської неволі. З початку Ізраїльтяне не хотіли повірити йому, але коли побачили чуда, яких він доказував своєю палицею, то повірили.

На другий раз довідаєтеся, що дальше сталося з Мойсеєм і з жидівським народом в Єгипті.

САМ СЕБЕ ПОКАРАВ.

Жив одного разу праведний чоловік. Він мав знакомого купця, який часто приходив до нього позичати грошей. А коли купець віддавав йому гроші назад, то праведний навіть не дивився, кілько тих грошей було, тільки казав:

Поклади їх там в скринку.

І купець сам клав гроші до скринки. А коли йому треба було грошей, він знов йшов до праведного позичити, а той казав йому.

- Візьми собі там зі скринки.

Купець загляне в скринку і візьме кілько йому треба. І задумав одного разу купець погане діло: задумав праведного одурити і гроші в нього вкрасти. Приніс він одного разу гроші праведному, а той, як звичайно, каже:

- Поклади гроші в скринку.

Купець пішов до скринки і подивився до неї, але грошей до неї поклав, тільки до своєї кишені. Тоді попращався з праведним і пішов до дому.

По якімсь часі купцеви знов забракло грошей. Пішов він, як звичайно, до праведного позичати. Прийшов, тай каже:

- Я знов до вас. Позичте, будь ласка, грошей.

Праведний відповів:

— Піди до скринки та візьми, кілько тобі треба.

Купець пішов до скринки, але грошей там не було. Звернувся він до праведного і каже:

- У скринці грошей нема.

Праведний відповів:

- - Крім тебе до скринки ніхто не заглядав. Колиб ти поклав був гроші до скринки, а не до своєї кишені, то тепер міг бись їх звідтам взяти. А так вибачай.

Купець почав жалувати свого вчинку і упав праведному до ніг. Праведний простив йому, але що грошей у нього більше не було, то купцеви не міг помочи.

І так купець пішов до дому з порожними руками, і ні до кого було йому о поміч вдаватися. Але і на нікого було йому жалуватися, бо сам собі лиха наробив.

По довгій розмові подбай пригадати все те, про віщо було говорено, й ти здивуєшся, оскільки порожне й непотрібне, а часто й погане було все, що говорилося.

БОРОТЬБА БОЛЬШЕВИКІВ З БОГОМ І ЦЕРКВОЮ.

Большевизм залив Україну хвилями свого розлютованого моря під виразним гаслом: „Без Бога".

Большевизм Бога не тільки що не визнає, не тільки що не шанує, але трактує Його, як свого ворога, з яким треба боротися. І тому силується усунути Бога зі свого шляху.

Коли в 1919 році большевики сунули на Україну, то через пару годин після заняття ними того чи иншого міста з усіх парканів і стовпів промовляли величезні плякати:

„Бога нема. Бог — се вигадка царів, попів і капіталістів".

„Позагробового життя нема. Людина ніякої душі не має і нічим не відріжняється від худоби. Вмер і перестав істнувати."

„Людина живе лише на землі, отже лиш про се життя треба дбати."

Ось такий загальний зміст перших большевицьких плякатів на Україні.

— — — — — — —

Від слів пряма дорога до вчинків.

Але ся дорога не така коротка, як се большевикам здавалося. Плякати не помогли.

І ось зявляється декрет:

„Релігійні громади можуть істнувати, але не мають права на володіння майном. Все церковне майно є власністю держави . ."

Але декрет декретом, — а Бог і далі знаходив місце в серцю вірних.

— — — — — — —

Що-ж роблять большевики? Вони собі сказали:

- Коли не можна знести віри в Бога декретами, відразу, то треба робити се потрохи, постепенно. І почали. Ось кілька образків, як вони се робили.

Церква. Правиться Служба Божа. Підчас богослуження входять до церкви большевики, з червоними зірками (пятигранна звізда, яку большевики приняли за свою державну відзнаку, є також жидівською національною відзнакою). Вони стоять в церкві в шапках, курять та голосно розмовляють. А колиб хто сему спротивився, того арештують і „под стенку" — розстрілюють.

— — —

Або таке: Приїзджають большевики до села й дають наказ відчиняти церкву й влаштувати в ній мітінґ. На мітінґу большевики курять, плюють на підлогу, стіни. Се на те, щоб подоптати в людей віру в Бога та любов до цер[illegible]

Але й се не помагало. Бог і на далі панував в серцях людей

— — — — — — —

Нарешті взялися большевики до духовенства. Що дня приходили вісти:

— Вигнали такого-то священика

— Заарештували такого-то

Того-то взяли „закладником"

— Того-то розстріляли .

Надійшла чутка.

— Арештовано священика з С . . Найшли в нього зброю, ладунки. Кажуть, що розстріляють.

Але не розстріляли. Парафіяне явилися важкою масою й вимагали звільнення. А большевики тоді з масами ще рахувалися . . .

— — — — — — — —

Публичне зневажання релігії вважалося за геройство. А таких „героїв" було богато.

Ось місто. Вулицею їде на коні большевик і всміхається. Люде знають, чого він всміхається: на ньому блюза з церковної парчової одежі. **Вкрав у якійсь церкві фелон і вшив собі блюзу.**

Або такий факт: Большевики казали перевірити всі бібліотеки й усунути з них шкідливі книжки. Знайшли Єванге[illegible]

— Викинути, знищити! — каже комуністка, — бо се баламутить людей!

Але були там інтеліґенти-Українці, які були мобілізовані большевиками для праці в освітному відділі. Вони-то запротестували проти того, щоби викидати з бібліотеки Євангеліє. Кажуть:

— Євангеліє можна розглядати як книжку, потрібну для науки.

І Євангеліє остало в бібліотеці, але не для звичайних читачів, а тільки для „мужів науки".

— — — — — — — —

За весь час свого панування на Україні, большевики свого відношення до церкви і релігії не змінили. Вони і далі ведуть боротьбу проти Бога і церкви. Способи сеї боротьби девчому змінилася, але ціль боротьби та сама: Знищити віру в Бога.

В.-ський.

ЧОРНІ КРУКИ ЗБИРАЮТЬСЯ.

Люблять уніяти казати, що їхня церква є наскрізь національна, оплот українства, що, мовляв, православні Українці мусять перейти на унію і тоді Рим силою свойого авторітету оборонить їх перед Москвою та Варшавою. А се тому, бо Рим має таку повагу, вплив, силу в світі, що Москалі з Ляхами запобігають в нього ласки. Однак діла доказують, що навпаки Рим запобігає ласки і догоджає нашим ворогам, аби лише вони дозволили йому поширити його впливи.

Рим дуже добре знає нашу історію і розуміє, що чубаті правнуки Святослава Завойовника не дуже охоче ходять в ярмі коли зрячі. Отже, щоби володіти ними то треба, щоби вони надалі залишилися у фізичній і духовній неволі в чужинців. Тому Рим так охоче підпирає Москалів і Ляхів.

З московським архикнязем, який претендує на престол, Кирилом Володимировичом (жінка його католичка), Рим склав угоду, що коли він буде царем, то поширить унію і панування Риму на цілу Росію. Взаміну Рим обіцяє його разом зі шляхтою підпирати як морально, так і на початку грі[illegible]

Богато з московських шляхтичів, коли побачили, що Рим благословляє кріпацтво, стали переходити на унію. Туди-ж посунули і „наші" сторонники „популярної монархії" в надії, що може справді римські ксьондзи мають таку чудодійну силу, що повернуть давно втрачені маєтки та добробут.

— — — — — — — — — —

В головному місті Чехії, Празі, була уніятська українська парафія. Тепер її скасовано. Московська уніятська парафія істнує надалі. До Франції що року виїзджає богато Українців з Галичини на роботу, так, що разом з політичними емігрантами складають чималу скількість католиків. Давно вже вони клопочуться перед своїми властями, щоби було прислано українського католицького священика. Кажуть, що Шептицький було наважився розпочати в сій справі заходи на власну руку, але негайно наспіла заборона з Риму. Кажуть, що се було зроблено на інтерпеляцію Поляків. В сей саме час в Парижі істнує московська уніятська парафія. Українці мусять ходити, наколи хочуть бути католиками, до московської і польської церков і там винародовлюватись.

— — — — — — — — — —

За римські гроші відомий україножер-Москвин князь Волконський видав книжку, мовами: московською, французькою і англійською під заголовком „Історична правда і українська пропаганда", де знеславив і обілляв помиями український визвольний рух і доводить, що є лише „один руский нарід". Знає Рим навіщо гроші дає. Книжка ся дуже подібна по змісту до акафисту католицького достойника Божика

— — — — — — — — — —

Коли до Львова приїхав папський нунцій, то уніятські духовні вихвалялись перед ним золотим хрестом, який подарував Богдан Хмельницький львівським міщанам за стійкість в обороні православія. В сім виявили брак самопошани і поваги до українського героя та історичних діячів, а також глузували зі своїх прадідів. Вважаючи Кунцевича святим своїм, позбавляють себе права нарікати на Поляків, бо Поляки роблять те саме, що робив Кунцевич — по їх словам національний український святий.

— — — — — — — —

„Громадський Голос" (ч. 24 з березня 1928) доносить, що до Варшави прибув новий посол Ватикану папський нунцій Мармаджі. Він подав до відома польської преси останні слова папи римського, коли він виїздив у Польщу: **„Люби Польщу,** — говорив папа, — **як свою власну батьківщину. Се є батьківщина, яку дає тобі сам Господь через свойого заступника на землі. Люби її так, як я її люблю".** Дальше заявив нунцій, що він справді рішив новій батьківщині жертвувати всі свої сили і почування.

Здається, що кождому після сієї заяви повинна впасти полуда, яку утворила казочка про захист під опікою Риму.

— — — — — — — —

Провадиться торговля нами. Отже горить і треба ратувати. Ті інтеліґенти, які кажуть, що в Канаді провадиться шкідлива боротьба між „православними" та „греко-католиками" нехай зрозуміють, що замісць того, щоби байдуже дивитися на те, як провадиться закріпощення Українців при помочі чужої церкви, нехай ліпше приєднаються до праці ратування і перевиховання їх на духовних українських Спартанців. Тільки при сій умові ми зможемо істнувати в світі і бути рівноправними і рівновартісними другим народам, а не рабами чужих інтересів. Передумовою нашого самостійного буття мусить бути абсолютне визволення з під чужих впливів і усамостійнення всіх проявів нашого духовного життя. (Подебради, Чехословаччина).

Дмитро Савкевич.

НОВИЙ ТРЕБНИК АНГЛІКАНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Три палаті, з яких складається собор Англіканської Церкви, одобрили в Лондоні 27 квітня новий требник більшістю 243 голосів. В требнику пороблено зміни відповідно до бажань опозиції в парляменті, яка 15 грудня відкинула перший проект змін требника. Поправлений проект змін требника піде тепер знов до одобрення або відкинення в парляменті. Голосовання за новим требником ішло так: єпископи 32 голоси „за", 2 „проти"; духовенство 183 голоси „за" 59 „проти"; миряне 181 „за", 92 „проти".

МОЛИТВА.

О, Боже мій, дай мені сили
Життя своє чесно прожити,
Дай сили весь вік до могили
Боротись, терпіти, любити.
За край свій сльозами политий
Всю душу, весь розум віддати,
Свій нарід, в кайдани забитий,
Від мертвого сну піднімати.
Дай сили надій не губити
І міцно свій прапор тримати,
За правду і волю життя положити
І сліз і знесиля не знати.
Дай сили о, Боже, всі муки,
Весь сум свій від світу ховати
І в чорні хвилини роспуки
Дай сили спокійно страждати.

Наталка Волошка

ВОСКРЕСЕННЯ.

Страждав, і вмер, і у трумні лежав,
І в третій день, як мовили пророки,
Господній Син побідно з мертвих встав.

Дух Божеський життя могильний
сумерк подолав
І сяйвом обіллав скорботний світ
широкий.

Так не умре й великий нарід мій!
І хай тепер у сутінках могили
Й хова він свої мовчазні сили,
Хай ще лежить у ланцях і німий,
Та вдарить час так довго жданий,
І встане Велитень могутній і живий.

О. Оверкович

Українці! Складайте при кождій нагоді жертви на Український Православний Собор св. Покрови у Вінніпегу!

УВАГА! При зміні адреси обовязково подавайте свою стару адресу.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЦИГАНСЬКІ ХРЕСТИНИ.

Прийшов Циган до мужика
Тай став нарікати:
— Тяжко тепер бідоласі
В світі проживати.
Ніхто тобі не поможе,
Ніхто не порадить.
Всюди й завжди бідакові
Та біднота вадить.
Не дай Боже пригодоньки.
Випадку в родині,
Навіть хресту по Божому
Не даси дитині.
Ціле село обпанував,
Вже із ніг валюся,
Та, де кума мені взяти,
Я й досі журюся.
Ані бідний ні богатий
Послухать не хоче,
Та ще й з тебе бідолахи
Сміється у очі.
Як ще й у вас, сусідоньку,
Серця не найдеться,
То погибать нехрещеній
Дитині прийдеться.
— Видно діло, — мужик каже, —
Що я піти мушу.
Не візьму-ж гріха на свою
Християнську душу.
Взяв крисаню на голову,
Надягнув свитину:
- Тепер підем, каже, куме,
Хрестити дитину.
— Ой кумочку-голубочку!
Що мені робити?
Не маю чим, — Циган каже, —
Дитиночки вкрити.
— Давай, жінко, яке крижмо!
Мужик промовляє,
- Може часом іще дещо
В скрині завадкає.
Узяв Іван полотенця
Останній кусочок.
Та затримав його Циган
Іще на часочок:
- Біда в мене, голубчику,
До самого краю.
Навіть куска насущного
У хаті не маю.
Та в Івана насущного
Теж в хаті не було.
Том хазяйка у сусідки
Його роздобула.
Завів Циган свого кума
В шатро при дорозі:
— Тепер хіба відпочинем, —
Каже, — по тривозі.
— Нема часу відпочивать!
Се-ж робітня днина! —
Каже мужик та й питає:
— Де-ж ваша дитина?
— Мудре ваше, куме, слово! —
Циган каже йому, —
Я гадав, що вже застану,
Як прийдем до дому.
А тут тебе клята баба
Соромом укрила.
Є вже й кум, вона-ж дитини
Й досі не вродила.

Комар.

ЖИТТЯ НА КОЛЬОНІЇ.

(Арбака, Ман.)

Вже довший час не було жадного допису з Арбаки. Здавалосиб, що тут іде всьо добре, але воно так не є. Ми маємо Народний Дім, побудований ще 1918 року. Від того часу ми відограли кільканайцять представлень і дали кільканайцять концертів. Минувших Різдвяних Свят ми дали концерт під проводом місцевого учителя п. Жаровського. На програмі були пісні мішаного хору; перша була колядка „Бог Предвічний".

Тепер хочу написати ще про церковну справу. В нас церква збудована вже поверх 20 років. В ній служили російські батюшки, аж до часу відновлення рідної нам Української Православної Церкви, коли то ми взяли українського священика. Правда, не обійшлося і без боротьби, але прихильники матушки Расеї відступили від церкви і збудували собі каплицю, до котрої доходить батюшка.

А „невтральники" лишилися під проводом одного неграмотного і не пішли ані до церкви, ані до каплиці, і так ходили як заблукані вівці, аж до минувшої осени. А минувшої осени давай будувати другу церкву і то лише через одну секцію у ріг. Збудували будинок 16x18 стіп і наняли собі батюшку, котрий посідає велику науку, бо аж чотири класі народної школи, але вони собі його дуже хвалять, тому що то він такий, як вони. Тепер вони учаться представлення, в чому помагає їм наш місцевий учитель, чого він не повинен робити.

Він каже, що у него, як учителя, всі люде однакові. Ми се знаємо, що учитель не повинен мати ріжниці межи податковцями тої школи, в якій він вчить, але коли учитель є Українець і каже, що належить до Української Церкви, то не повинен помагати будувати церкву для російських батюшків, які роблять між Українцями московську роботу. Не пасує чесному чоловікови служити двом панам.

Православний Українець.

ПРОПОВІДЬ УНІЯТСЬКОГО СВЯЩЕНИКА.

(Бон Мадон, Саск.)

Ніхто не є так поневірений в Канаді, як наш український нарід. Тай то не тільки чужими, але також своїми. Ось один примір:

На Новий Рік прибув я з недалекої околиці на Бон Мадон, до своїх знакомих. Пішли ми до греко-католицької церкви. По скінченню Утрені почув я в захрестії сварку. Пізнійше, ще перед Службою Божою, виходить із захрестії о. А. і виголошує проповідь. Тої проповіди я не забуду, доки буду жити. Замісць голосити парафіянам Боже слово — слово любови, спокою, єдности та побажати їм всего найкращого з Новим Роком, став він накидатися на людей та взивати їх такими словами, про які не годиться писати. А все те через те, що один з парафіян пригадав о. А. про якусь занедбану Службу Божу за усопших. По скінченню тої проповіди, почалась Служба Божа. Отець А. повторив свою проповідь підчас Служби Божої, але ще з додатком терпкіщих слів, якими називав своїх парафіян. Після Служби Божої парафіяне, вислухавши такої науки від свого пароха, звернулися до него, таки в церкві, з такими самими словами, як він до них. Вже мені сорок літ минуло, але я ще такої проповіди не чув як та, яку я почув на Бон Мадон. Дивно, що наш нарід позволяє на те, аби з ним так обходилися.

Час вже нам пробудитись і не позволити, щоби поводилися з нами, як з дикунами. Гуртуймося коло Української Православної Церкви а вона попровадить нас до кращого життя і на сім світі і на другім.

Г. В. Очевидець.

Православний Календар

НА РІК 1928

ТРАВЕНЬ.

15 † Бориса і Гл.
16 С. † Теодозія печерського
17 Ч. Пелагії
18 П. Ірини муч.
19 С. Йова многостр.

20 Н. Слп. Я. Ч. Хр.
21 П. Ап. Єв. Ів. Бог.
22 В. Пер. м. св. Ник.
23 С. Симеона З.
24 Ч. Вознесення Господнє
25 П. Епіфанія
26 С. Гликерії муч.

27 Н. С. Отців
28 П. Пахомія Вел.
29 В. Модеста, Теод.
30 С. Андроніка
31 Ч. Теодота М.

ЧЕРВЕНЬ.

1 П. Патрикія свмч.
2 С. Талалея мч.

3 Н. Св. Тройці.
4 П. Сош. Св. Духа. Вас.
5 В. Михайла еп.
6 С. Симеона стовп.
7 Ч. Найд. Голови св. Івана
8 П. Ап. Карпа
9 С. Терапонта свмч.

10 Н. Всіх Святих
11 П. Теодозії муч.
12 В. Ісаакія прп
13 С. Єрмія ап., Єрмея
14 Ч. Юстини
15 П. Никифора патр., Івана

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ТРАВЕНЬ.

20. Неділя Сліпородженого: Гол. 5. Утр.: Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Діяння XVI.: 16—34. Єв. Івана IX.: 1—38.

21. Понеділок. **Івана Богослова:** Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап.: 2. Петра III.: 1—18; Єв. Ів. XIX.: 25—27 і XXI.: 24—25.

24. Четвер. **Вознесення Г. Н. І. Х.:** Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Діяння I.: 1—12; Єв. Луки XXIV.: 36—53.

27. Неділя св. Отців в Никеї: Гол. 6. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14. Літ.: Ап. Діяння XX.: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII.: 1—13.

ЧЕРВЕНЬ:

3. Неділя. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День св. Тройці. Гол. 7. Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—23. Літ.: Ап. Діяння II.: 1—11; Єв. Івана VII.: 37—52 і VIII.: 12. „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літ. Вечірня і читання Молитов з коліноприклоненням, лицем до народу.

4. Понеділок. **Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа.** Піснопіння в сей день майже ті самі, що й в день св. Тройці. Утр. повседневна, без Єв. і Полієлея. Славословіе велике. Замісць „Чеснійшую" — Ірмос 9 пісні Канона. Відпуст Пятьдесятниці. Літ.: Ап. Єфес. V.: 9—19. Єв. Матея XVIII.: 10—20.

10. Неділя Всіх Святих: Голос 8. Утр.: Єв. Мат. XXVIII.: 16—20. Літ.: Ап. Жид. XI.: 33—40 і XII.: 1—2. Єв. Мат. X.: 32—33, 37—38 і XIX.: 27—30.

Український Релігійний дво-тижневий в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ТРАВНЯ, 1928. ЧИСЛО (55) 10

Правящим Єпископом На Волині Має Бути Українець.

Серед української кольонії в Варшаві ходять вперті чутки, що Волинь буде мати своїм епархіяльним архиереєм Українця, і то навіть дуже скоро. Розказують, як факт, що сього вимагає уряд і що з тим вже погодився навіть митрополит Діонісій, якому дуже не хочеться віддавати богатої волинської епархії. Нібито на останньому засіданню свящ. Синода переведено навіть відповідну постанову — згоду синода щодо кандидата на волинського єпископа. Тим кандидатом ніби має бути особа, що в уряді Української Народньої Републики займала високий пост, а тепер перебуває в Парижі. Особа ся покищо є в стані світському, але усім своїм моральним складом та настроями надається до стану монашого. Крім того, високий рівень освітний служить порукою, що з нього буде добрий єпископ.

Урядові сфери хочуть, щоби хіротонія нового єпископа відбулась як можна скоріще, зате вищі сфери духовні хочуть її відтягнути. Але найбільшою причиною невиясненої цілої тої історії є те, що сам намічений кандидат ще не дав оконечної своєї згоди бути єпископом. Причиною його нерішучости та зволікань є не тільки певні сумніви та самокритика, цільком зрозумілі у осіб освічених і інтелігентних, але й непевність, чи санкціонує український нарід всі ті зобовязання, які прийдеться дати перед урядом новому волинському владиці. Непевність ся цілком на місці...

ТУРБОТИ ПРО ЖИДІВ.

Жидівська телеграфічна агенція доносить з Москви, що союзний Радянський Уряд іменував комісію, що має провірити причини тяжкого господарського положення жидівського населення міст та місточок на Великій Україні та Білоруси. Рівночасно ся комісія має опрацювати плян боротьби з антисемітизмом на Великій Україні, що постійно зростає та загрожує новими погромами.

Цікаве, коли Москва визначить подібну комісію для провірення тяжкого економічного положення українського села та мас українських безробітних?

Турецький Суд Засудив Американські Учительки.

В Бруссі, Туреччина, 30 квітня засуджено американських учительок, Мисс Едит Сендерсон, Луіл Дей і Джені Джілзон, котрі провинилися проти турецького закона тим, що вчили в школі турецьких дітей християнської релігії.

Розправа тягнулася дуже довго і про неї писала вся американська преса. Запавший вирок дуже легкий. Учительки засуджено на 13 долярів кари і по три дні арешту, який мають пересидіти у себе дома. Мимо того учительки внесли рекурс до вищого суду.

$141,420 НА МІСІЙНУ РОБОТУ.

Манітобська конференція Канадійської Злученої Церкви (союза методистів, презбитеріян і конґреґаціоналістів) призначила сего року 141,420 долярів на домашню місійну роботу. З тої суми призначено між иншим на видавництво часопису „Канадійський Ранок" 9,000 долярів, а на шпиталь у Вайта, Ман., призначено 4,150 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В КИЇВІ.

Сього року ходить до київських трудових шкіл 9884 дітей; з того до української школи ходить 5482, до російської 3241, до жидівської 960, а до инших 251. 1975 українських дітей ходить до російських шкіл. Київські Жиди воліють посилати свої діти до російської школи, ніж до своєї або української. Дуже кепсько має стояти справа з українськими книжками по бібліотеках для шкільної дітвори.

ПОКИНУЛА ПЕРЕД ШЛЮБОМ.

В Ню Йорку хотів Італієць, барон Джорджо Маріо Суріяні, оженитись з Американкою, акторкою Винифред Беррі. І вона також ласа була статись бароновою. Але барон дармо ждав у церкві на шлюб, бо його мила не явилась.

Вона дізналася, що він оголошував уже в газетах, що оженится з якоюнебудь Американською, що має гроші, а злакомиться на баронський титул. Се обурило панну Беррі і вона сказала, нехай собі далі шукає такої якоїнебудь, що має гроші.

В Польщі І На Далі Бють Політичних Вязнів.

На засіданню польського сойму посол Дзенглевскі вніс до міністра справедливости інтерпеляцію в справі побиття поліцією політичних вязнів. Подія відбулася 18 березня в місті Пінську на Поліссю. До тюрми без ніяких поважних причин покликано відділ поліції. Вязнів виводили по двох з келій і кидали на сходах між стоячих на долині поліцаїв, які били нещасних так сильно, що лиця побитих творили одну криваву рану. Побиті зізнають, що при тій нелюдській масакрі був присутний підпрокуратор повітового суду, якого вязні не можуть назвати по імени. Так само зізнають другі вязні, так політичні як і кримінальні, що до їх келій доносився страшний крик катованих і лайки та насмішки поліцаїв. Між катованими була одна жінка.

ПАПА ПРОТИ ДІВОЧИХ ЗМАГАНЬ.

Папа виступив проти гімнастичних змагань дівчат. Він написав отвертий лист до кардинала Помпілі, вікарія римської дієцезії, протестуючи проти публичних гімнастичних змагань, які заповіджено в Римі, а на яких мали виступати дівчата. Папа каже, що публичні виступи атлеток є противні добрій і здоровій педагогіці; він сам не осуджує фізичних вправ, але дімає, що вони повинні відбуватися в відповідним окруженю а не бути предметом публичних видовищ.

ВДАВАВ КСЬОНДЗА.

Жандармерія в Пекушах, високомазовецького повіту, арештувала якогось Романа Ярослава Білозера зі Львова, що уходив за греко-католицького священика, носив реверенду, виголошував проповіди і допустився сфальшовання посвідки про укінчення станиславівського духовного семинаря та свідоцтв індентичности. Білозера відставлено до львівських арештів.

МЕЧЕТ У ВАРШАВІ.

У варшавській мусулманській кольонії зродився проект збудовання мечету (церкви для мусульман), для чого покликано комітет будови, що займеться збіркою фондів і реалізацією проекту.

Якою Правдою Годує Своїх Читачів.

„Канадійський Фармер", з 16 травня 1928, в новинці п. з. „Гість з Едмонтону", ось так інформує своїх читачів: „Автокефальникам не щастить в Едмонтоні, бо не мають ще навіть своєї церкви".

Уважаємо за свій християнський обовязок поінформувати „Канадійського Фармера", що неправдою є, немов би то автокефальники в Едмонтоні не мали ще навіть своєї церкви. Натомісць правдою є, що вони мають прекрасну церкву, яку купили ще в 1926 році і яка під кождим зглядом перевисшає „катедру" єпископа Будки. „Канадійський Фармер" повинен годувати своїх читачів більш точними інформаціями.

ГУЧНЕ ВЕСІЛЛЯ.

Рабін-чудотворець з Вижниці над Черемошем справляв оноді весілля для свого 18-літнього правнука, який женився з 16-літньою правнучкою рабіна-чудотворця з Санча. Весілля відбулось в місточку Тето на румунсько-чеській границі. — Зїхалось 10 тисячів гостей, які зїли 10,000 яєць, 7,300 курок, 3,000 кільограмів мяса і т. д. На ринку відбулось вінчання, а опісля ціла 10-тисячна товпа зачала плескати і витинаючи гопака відпровадила звінчану пару до хати. Кажуть, що в часі сего гопака товпа видавала такий дикий вереск, що худоба полошилась, а шиби в вікнах дзвеніли.

НАЙВИЩІ ДЕРЕВА СВІТА.

Англійський учений подорожний відкрив недавно найвищі дерева світа. Він зі своїм сином і одним приятелем вирушив в наукову подорож в глубину Бразилії. Пятнайцять місяців не було ніякої вістки про них, аж врешті инший учений подорожний, бразилієць, здибав їх коло дівичого ліса (в якім ще не була людська нога). Тут разом відкрили вони дерева високі на 160 і 170 метрів. До тепер знали люди дерева, які були високі на 100 метрів.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

Юхані Ахо.

ПОРАДА БЛАЗНЯ.

(З фінської мови переклала М. Славінська).

На площі малого міста між будинком ратуша і сусідним домом зібрано ріжні знаряди для мук: скрипиці, лещата, набиті цьвяхами діжки, розпалені обценьгй... Посеред площі приготовлено вогнище для еретика, як що він не покається в свойому блуді, не зречеться його і не скориться єдиній церкві, що ратує — церкві католицькій.

Єретика повісили за руки до стовпа, привязали йому до ніг тягарі і лишили так. Але він раз-у-раз кричить:

- Не визнаю, не зречуся свойого, не покорюся!

Його кладуть на лавку з зелізними цьвяхами, але його протест лунає на зустріч мучителям і всім тим, що скупчилися на площі, на вулицях, на стріхах та у вікнах.

Дають його на муки розпаленими кліщами, і шкіра його присмажується, але все марно. Не хоче еретик признати свойого блуду, не хоче зрікатися, не хоче скоритися.

Великий інквізитор, кардинал, який особисто, на закликання папи, появився з Риму придушити ересь, не може дати собі ради з сією впертою завзятою людиною. Покаяння, зречення свого блуду і добровільне піддання було-б для нього приємніще, ніж ауто-да-фе, бо у вищих церковних колах на сей спосіб дивляться вже не охоче.

Кардинал сидить на балконі ратуша в свойому пурпуровому одязі. Він кличе перед себе катів і каже їм, щоби обіцяли мученому, його роду і цілому його місту повну милість. Але еретик з призирством відкидає пропозицію спокусників.

Тоді терпець великого Інквізитора уривається. Дихаючи гнівом, він наказує катови відрубати еретикови ліву руку. Але сей підносить свою праву руку і пропонує катови, щоб і ту відрубав. Чим страшнійші його муки, чим тяжші страждання, тим дуще він кричить і тим дальше розноситься його заклик. Він звучить через всю площу, лунає вулицями, скрізь стіни входить до будинків — навіть і за мури міські долітає той голос.

Краплі поту зявляються на чолі кардинала. Йому-ж було доручено примусити еретика зректися своєї присяги, визнати свої хиби, скоритися... Як що сього не буде, йому загрожує гнів святого отця, ради кардиналів.

— Що дає йому таку надприродну силу? — питає інквізитор сам себе і своє оточення.

Та ніхто не вміє пояснити, бо завжди бувало так, що коли кого брали на муки, він скорявся...

Аж нараз виходить з юрби придворний блазень, якого кардинал звик возити скрізь, і бажає дозволу сказати своє слово.

- Говори! -- промовив великий інквізитор.

Затуліть йому-рота! — радить блазень, — крик зменшує його біль, коли-ж він не зможе злекшити його криком, страждання подвоїться.

— Дурна порада! — каже великий інквізитор, — Як же він може признати свій гріх та покаятися, коли ми затулимо йому рота?

— Хто мовчить, той згоджується...

— Ха-ха-ха, послухайте, який мудрий отсей блазень! Твоя рада хитра, — тішиться інквізитор.

Він негайно наказує катови зробити так, як порадив блазень. І ось до рота мученика вставляють кілок, та міцно привязують ззаду за шиєю. І коли знов вішають його на стовп з циновий тягарем на ногах, він мовчить; коли садять на лавку, знов мовчить і коли палять кліщами — знов мовчить.

Отжеж народ, не чуючи його крику, тепер сам починає кричати. З площі та вулиць, з дахів та вікон несеться наче з одних уст могутний заклик:

— Не зрікайся! Не визнавай! Не корися!

І мученик не скорився. Хоча він сам вже не міг підняти голосу, але й не відчував так остро своїх мук і ще міцнійше запевнявся в своїй вірі, коли чув довкола крик.

І витримав він до кінця, поки не випустив духа в руках своїх мучителів.

Тоді з площі та вулиць, з дахів та вікон залунав новий крик:

Не зрікся, не покаявся, не скорився!

Великий інквізитор, лютий, рвав на собі волосся. А блазень сміявся собі нишком, бо се-ж його рада спричинилась до того, що увесь нарід кричав в той час, як мученик примушений був мовчати.

ІСТОРІЯ ПОВТОРЯЄТЬСЯ.

Улюбленим способом боротьби, якого „Канадійський Українець" уживає в своїм поході проти Української Православної Церкви в Канаді, є інсинуації та закиди, немов би то Українська Православна Церква та її провідники запродалися протестантам і за протестантські гроші роблять протестантську роботу. У своїх інсинуаціях та закидах проти Української Православної Церкви і її провідників „Канадійський Українець" свого часу пішов був так далеко, що справа опинилася була в суді, в наслідок чого „Канадійський Українець" і компанія, яка його тоді друкувала, були засуджені заплатити о. С. В. Савчукови 7,000 долярів, як відшкодовання за очернення. Після такого прикрого досвіду „Канадійський Українець" перестав був на якийсь час воювати проти Української Православної Церкви і її провідників інсинуаціями та неопертими на фактах закидами. Але тепер знов засвербів язик „Канадійського Українця" і він заговорив на старий лад, хотяй і новий в него редактор.

В 19 числі, з 9 травня, 1928 р., „Канадійський Українець" помістив (з приводу баламутної новинки, яка появилася в „Мейл енд Емпайр" в Торонто і яку опісля передрукував „Кетолик Реджістер") на редакційній стороні статтю п. з. „На службі у чужих", в якій між иншим робить ось такі твердження і закиди проти Української Православної Церкви і її провідників:

„То, про що ми писали кілька літ тому назад, сповняється. А щож ми писали? Ми писали, що українська автокефальна церква котиться по протестантській лінії і подавали причини, чому. Тепер виходить на денне світло ще щось більше А іменно, що стовпи автокефальної церкви разом зі своїм Теодоровичем запродалися протестантам і вступили на дорогу нової еволюції. Так як ми пророкували так і сталося. Вийшло шило з мішка.... Ми твердимо дальше, що автокефальна церква, підпомагана протестантськими грішми працює на шкоду укр. іміграції в Канаді і як така є шкідлива і небезпечна для Українців в Канаді."

Тому, що закиди, зроблені „Канадійським Українцем" проти Української Православної Церкви і її працівників є брехливі, справу віддано до суду.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Цікавих річей можна довідатися з „Канадійського Ранка". Ось, хоч би таке:

В 24 числі сего часопису подибуємо славне-преславне оповідання п. з. „Лише для хлопа". Говориться в тім оповіданню про те, як то один „пан" навчав одного „попа", що він має робити, аби не допустити людей переходити на протестантизм. Ось, послухайте:

„Ви", — каже пан попови, „маєте найбільше відстрашувати наших людей від протестантів та від тих Робітничих Домів."

Як бачимо, „Канадійський Ранок" ставить протестантизм на рівні з Робітничими Домами. Цікава комбінація: протестантизм і Робітничі Доми. Релігія і большевизм! А може й не релігія? Хто його знає...

Читаємо дальше:

„Ти розумієш, Петре, що то значить асиміляція?..... Асиміляція значить, робити себе иншим, ставати подібним до другого народа. От як ми Українці в Канаді, **богато з нас залишили старі примхи, деякі некультурні звичаї,** а приняли дещо від Англійців-Канадійців і робимо себе подібними до них" (Підчеркнення наше).

Коли говоримо, що хтось засимілювався, то маємо на думці, що він між иншим вже забув свою рідну мову, або на стільки її цурається, що не хоче нею говорити.

„Канадійський Ранок" каже, що засимілюватися значить залишити „старі примхи" та „некультурні звичаї". Чи маємо з сего вносити, що рідна мова се „старі примхи" та „некультурні звичаї"?

Коли кажемо, що хтось засимілювався, то маємо на думці, що він відрікся своєї народности та перестав свій нарід любити.

„Канадійський Ранок" каже, що засимілюватися, се значить залишити „некультурні звичаї" та „старі примхи".

Невже-ж любов до свого рідного народу — се „некультурні звичаї" та „старі примхи"?

Ще одну цікаву річ довідуємося зі згаданого оповідання. Читаємо в нім таке:

„Наші перші українські проповідники Євангельської Церкви в Канаді... показали народові, що під тими гарними обрядами повністю сотки літ тримало наш український нарід **в темноті і вчили як дбати про душу,** а про тіло нічого, забуваючи на те, що „Менс сана ін корпоре сано" (Підчеркнення наше).

Виходить, що вчити, як дбати про душу, се **тримати людей в темноті.** І се пише не большевицький часопис „Безжобник", а орган українських евангеликів.

Вчити людей, як дбати про душу, се тримати людей в темноті, каже автор оповідання „Лише для хлопа". А се тому, каже він, бо „Менс сана ін корпоре сано" себто „В здоровому тілі, здорова душа".

Значить: коби здорове тіло, а душа вже сим самим буде здорова.

Значить дальше:" „Невермайнд душа, коби жолудок повний".

Чи не большевицька релігія?

„Канадійський Ранок" друкує одну сторінку по англійськи. Чи має се значити, що він асимілюється, отже залишає „старі примхи", та „некультурні звичаї"?

Любов до людей дає правдиве внутрішнє добро, якого не можна відняти тому, що любов зєднує людину з другими людьми і з Богом.

ЖИТТЯ В ІМЯ ХРИСТА

„Щоб віруючи (в Христа, Сина Божого) життя мати в імя Його". (Ів. XX 31)

Яке-ж отсе життя на думці має Св. Апостол, пишучи отсі слова в своїй Євангелії?

Відповідь на се питання дав нам сам Божественний Спаситель у Своїй розмові з фарисеєм Нікодимом, князем жидівським. Сей бачив і розумів по великих ознаках, що Христос „від Бога прийшов Учителем" (Ів. III: 2) і став тайки Його учеником. Йому то сказав Ісус, що „так Бог полюбив світ, що Сина Свого Єдинорідного дав, **щоб кожен віруючий в Нього не погиб а мав життя вічне"** (Ів. III: 16).

Отже прийшов Христос, щоб ті, хто віруватимуть в Нього, осягнули життя вічне. Проте не життя дочасне на світі сьому, життя тільки тлінного тіла, а життя те, що продовжується в грядучому віці, вічне життя безсмертної душі.

Прийшов Син Божий на світ, щоб ублагороднити дочасне життя людського роду. Прийшов, щоб Божий образ і подобу, які затрачувалися до решти в людському роді, вратувати від заглади. Щоб привернути безсмертній душі людини її святість, як Божому творінню, просвітити її розум та освитити, ублагороднити її волю і тим вчинити її достойною життя вічного і те життя вічне принести і дарувати її.

Бо хто-ж инший міг вчинити се для хорого і заблуканого людства окрім Того, Котрий одинокий міг як Син Божий сказати: „Я Дорога і Правда і Життя" (Ів. XIV: 6). Тільки Христос як правдиве Життя є одиноким жерелом правдивого життя, життя вічного для людського роду.

Сю велику і важну правду прегарно зобразив Божественний Спаситель Апостолам Своїм на Тайній Вечері: „Я правдива виноградина — ви віття. — Якож вітка не може овочу родити від себе, коли не пробувати-ме на виноградині, так ані ви, коли в Мені не будете пробувати -- бо без Мене не можете робити нічого" (Ів. XV: 1, 5, 4, 5).

Проте без Христа, Сина Божого, ми не зможемо родити овощу добрих учинків, як не може родити овощу вітка без виноградини. Без віри в Сина Божого не зможемо творити нічого справді доброго, справді вартісного або благородного по свойому походженню, по своїм спонукам.

Тільки грозна, що родились на вітках правдивої виноградини, мають солодість правдивого благородного винограду — бо тягнули соки для себе з правдивої, благородної виноградини. Так і грозна-овощі добрих учинків людей, що є вітками правдивої виноградини Христа, дають нам відчути солодість правдивого благодіяння, справді благородного діла — бо тягнули справді благородні соки Божественної Науки Любови, що голосив Христос Спаситель. Добрі учинки через Христа і в Ньому, отже учинки любови є справжнім благодіянням, бо благородна їхня основа і їхня спонука, їхне походження — Син Божий і Його Божественна Наука Любови.

Коли-ж ми і творимо, здається, добрі учинки, але без тієї благородної, божественної основи й спонуки, тоді відчувається брак солодости у їх, іменно щирости, яку може зродити тільки любов. Ми тоді являємось вітками хиба тільки дикої виноградини, що родить вправді овоч — але грозна її квасні та терпкі, бо инакшими вони й не можуть бути. Сухий розум та холодна розвага, якщо вони велять нам творити добро кому — хоч би й не з користолюбної спонуки, не здібні дати добрим ділам нашим солодости щирости й любови благородного християнського вчинку. Тільки свідомість і почуття, що ми сповняємо святі заповіти Того, Котрий є „Дорогою і Правдою і Життям", єдино може влити солодість щирости, любови нашим учинкам добрим. Тільки тоді овочі життя нашого дочасного будуть справжніми солодкими грозанами правдивої благородної виноградини.

Ми уважаємо себе вітками правдивої виноградини Христа, коли звемо себе християнами і православними християнами та любимо й дорожимо сією святою назвою. І добре робимо. Нам слід любити й дорожити величньою та святою назвою православних християн — правдивих дітей Христа.

Та слід нам також не забувати, щоб ми достойні були сієї святої назви. А достойні ми її тоді, коли являємось справжніми вітками правдивої виноградини— Христа. Тими вітками, що зеленіють та овощ приносять, що родять солодкі грозна справжніх християнських вчинків любови.

Родити-ж сі благородні овочі зможемо ми тоді, коли як вітки правдивої виноградини тягнути-мемо соки її оживляючі та благородні, які криються у Божественній Науці Сина Божого, Науці Правди і Любови, в її величних заповітах.

Виконуючи ті величні Христові заповіти любови зі щирого серця, ми приносити-мемо овощі, правдиві солодкі грозна справжніх християнських вчинків. І богато приносити-мемо овощу, бо пробувати-мемо в Христі і Христос пробувати-ме в нас (пор. Ів. XV: 4).

І коли так пробувати-мемо в Христі, котрий є Життя, і Христос пробувати-ме в нас, то й відчувати-мемо у своїй душі життя вічне, життя Царства Божого. Творячи добрі діла, щирі не облудні діла любови ближнім, ми найдемо те вдоволення душевне, те щастя, що в життю грядучому нашим буде на завжди. А те блаженне чувство душевне цінніще всіх дочасних маєтків. Ніякі достатки та вигоди світа сього не в силі заступити нам того величнього і святого почуття справжнього щастя, яке відчуваємо тоді, коли кому добро зробили щиро. Навіть пригадавши собі хвилини такого справжнього щастя після доброго щирого учинку ми відчуваємо блаженство у свойому серці. Вони падуть у нашу душу, окружену темрявою лукавого світа, неначе ясні соняшні проміні у темну яму. „І в темній ямі як на те зелена травка пороста" — говорить про таке блаженне почуття у гарному порівнанні наш поет-кобзар.

Дбаймо-ж про те, щоб ми могли у свойому дочасному життю мати найчастійше такі блаженні хвилини справжнього душевного вдолення, справжнього щастя, що є проблеском вічного щастя у грядучому безконечному життю.

Проте, як вітка на правдивій виноградині — Христові, не переставаймо тягнути життядавчі сокі його Божественної Науки Любови, щоб не стати нам часом сухою віткою, що овощу родити не може та не здатна нікому і нінашо, хіба щоб відтяти її та кинути в вогонь (пор. Ів. XV: 6). Противно — як правдиві православні християне будьмо правдивими, живучими вітками на правдивій Виноградині Життя, якою є Христос. Вітками, що безперервно тягнуть оживляючі й благородні соки із Неї і тому приносять солодкі овощі правдивої благородної виноградини — благородні овощі щирої любови ближніх.

Оттак пробуваючи у Христові і як живучі вітки Його живлячись животворящими соками Його Божественної Науки, ми приносити-мемо солодкі овощі справжнього християнського життя, життя любови по наших родинах, по наших громадах. Тоді полюбляться вкінці усі діти українського народу, поневоленого та зведеного тяжкими ворогами на манівці та дебри духовного упадку та морального зіпсуття, з якого так трудно піднестися. Тоді й ціла та велика та крислата вітка, якою є наш християнський український народ православний на правдивій Виноградині Життя — Христові, вітка, до якої так довго не допускали життядавчих соків Христової Науки Любови фарисеї християнства, перестане сохнути. Почавши тягнути оживляючі соки Правдивої Виноградини Життя з відродженням Рідної Церкви, вона зазеленіє ще краще як колись та принесе ще обильніщі овощі, солодкі овощі братньої щирої любови.

Очивидною буде тоді віра наша в Христа, проявляючись по наших родинах та громадах ділами любови, що свідкувати-муть про віру в народі нашому.

І ми справді, як живучі вітки на Правдивій Виноградині — Христові, „віруючи життя мати-мемо в імя Його". Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Не Плачем, а Працею Направляти Лихо.

Один праведник попав у роспуку, бо де не поглянув, всюда бачив грішне життя

Ох, Господи, -- молився він часто, забери мене зі світа най я не дивлюся на се грішне життя.

Одної ночі приснився йому сон. Снить ся йому, що ангел Божий зійшов на землю і забрав його до неба. Тоді ангел промовив:

Поглянь в долину і скажи мені, що там бачиш?

Я бачу темрявою окутий світ.

Пригляньця ліпше, чи ти пізнаєш його?

Так, пізнаю, -- відповів праведник, — се світ, з якого я тільки що прийшов

— А тепер скажи мені, що ти бачиш на ньому?

Бачу людей із завязаними очима. Вони не бачуть, куда йдуть. І богато з них падають у пропасть, понад яку веде дорога.

І промовив ангел:

Люде із завязаними очима — се ті, які не знають цїли і завдань життя. Дорога, якою вони йдуть, — се життя. Пропасть, у яку падають, се пропасть гріха. А тепер скажи мені, що ти волієш: остати в небі, чи вернути на землю і отворяти людям очі на їх грішне життя?

— Позволь мені вернути на землю, ангеле Боожий, — відповів праведник. - Як мені оставати в небі, коли брати мої пропадають в пропасти гріха?

З сим праведник пробудився. Від того часу він не тільки оплакував грішний стан людства, але працював щиро, щоби його направити.

Важне не те місце, на якому ми стоїмо, а той напрям, по якому ми посуваємося.

Голмс.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

III. Винагородження священика.

В минувшім числі, обговорюючи справу кваліфікацій священика, ми поставили при кінці статті такі питання: Чому між десятками українських православних студентів в Канаді, які кінчать вищі школи і які вибирають собі ріжні професії, нема в сю пору ані одного студента, який виявив би бажання посвятитися для праці на ниві Рідної Церкви? Чому молодий чоловік, який хоче працювати для свого народу, не бачить можливим посвятити себе священичому званню, яке дає таку нагоду працювати для свого народу, якої не дає ніяке инше звання?

На сі питання постараємося дати бодай коротку відповідь.

* * *

Одною з причин, чому наші студенти не проявляють охоти посвятити себе священичому званню, є безсумніву те, що вони недоцінюють значіння церкви для народу взагалі, а Української Православної Церкви для українського народу окрема. Вони недоцінюють тої великої нагоди, яку священик, як слуга Церкви, має — нагоди працювати для свого народу не тільки на полі церковно-релігійнім, але також на полі просвітно-національнім. Їм здається, що остаточна ціль і завдання Церкви — се богослуження і тайни, отже піти молодому, здібному студентови на теольогію, се все одно, що закопати свої таланти в землю.

Що такий погляд мильний, се зрозуміє кождий, хто над справою хоч будь що застановиться. Власне, що жадне инше звання не потребує такого знання і здібностей, такої витревалости та моральної відваги, як потребує священиче звання. Про се говорилося в попередній статті, отже злишним булоб розводитися над сим знову.

* * *

Другою причиною, чому студенти не хочуть іти на теольогію, се те, що український загал, головно ті, які уважають себе за передових, відноситься до духовного стану з легковаженням. В сім згляді грішать, хоч як воно дивно не виглядає, навіть ті, які в церкву вірять, до церкви ходять, її підтримують та під кождим зглядом уходять за добрих членів церкви. Коротко кажучи, причини такого легковаження духовним станом є такі:

1) Священик є слугою Церкви, але в нас се розуміється так, що він є слугою людей, отже не рідко лучається, що люде зі священиком обходяться дійсно так, як обходяться зі слугою...

2) Протестантська місія, стараючися поширити свої впливи між канадійськими Українцями, робила се в той спосіб, що її агенти висмівали віру, церкву й обряди, з якими люде зжилися, та підкопували повагу і довіря до священиків, якіб вони не були. Протестантські проповідники, побираючи платню з місії, вмовляли в людей, що вони „за дурно" проповідують слово Боже, а не за гроші, як православні та католицькі священики, які, після тверджень протестантських агентів, були нічим иншим, тільки дерунами, дармоїдами, грошелюбами. Така агітація зі сторони протестантських агентів зробила своє. Люде почали відноситися до релігійних справ байдуже, а то й ворожо, а до священиків як до дармоїдів, які тільки тому пішли на теольогію, щоби легко жити. На сім, звичайно, і повага протестантських проповідників потерпіла.

3) Нема де правди діти, що і самі священики богато причинилися до того, що люде відносяться до духовного стану з легковаженням. Так в російській православній, як і в греко-католицькій та українській протестантській церквах і місіях були такі священики, які своїм поведенням та ділами тільки сором і неславу наносили так Церкві, як і духовному званню. Подекуди не краще і тепер...

* * *

Третою і чи не головною причиною, чому українські студенти не хочуть іти на теольогію се ті матеріяльні злидні, в яких пересічному українському православному священикові приходиться жити.

Українські православні священики живуть в таких матеріяльних відносинах, що українським православним священиком може бути тільки той, хто має задосить моральної та фізичної відваги пожертвувати себе та свою родину для Рідної Церкви, не питаючи, що станеться з ними завтра.

Щодо матеріяльного винагородження за свою працю, то український православний священик є цілковито залежний від своїх вірних. Він побирає як платню тільки те, що громади йому платять, на кольонії в найкращому випадкові 60 долярів на місяць та доходи за треби, які дуже рідко приносять більше, як 150 або 200 долярів на рік. Отже пересічна платня українського православного священика виносить від 900 до 1000 долярів на рік. За сі гроші він мусить вижити з жінкою і дітьми через цілий рік: мусить оплачувати рент і меблі (бо парохіяльних домів в нас майже нема), харчі і одіж; лікаря і дентиста, книжки і газети, податок на дієцезальний фонд (15 долярів) і розмет на кошти Конференції (50 до 60 долярів), а також їзду зелізницею та датки на ріжні народні ціли. „Решту" грошей може вложити до банку „на чорну годину" та на вивчення своїх дітей!

* * *

Є три річи, про які український православний священик не сміє думати, коли хоче остати вірний присязі, яку зложив Церкві: Він не сміє думати, що сталосяб з ним і з його родиною, колиб він занедужав; не сміє думати, що станеться з ним і з його дружиною на старости літ; не сміє думати, що сталосяб з його родиною, на случай його смерти. Про сі три річи український православний священик не сміє думати, инакше готов покинути священиче звання і піти на роботу до фабрики, або до асикураційної компанії, або на фарму.

* * *

Один знаний нам православний священик мав нещастя захоріти на довший протяг часу. Дійшло до того, що в хаті не було куска хліба. Жена священика пішла до церковних урядників просити, щоби видали з церковної каси 25 долярів хоч як позичку, хоч як завдаток на рахунок платні. Але урядники відмовили: „Не можемо, — кажуть, — бо як панотець умруть, то хто нам віддасть? Вині, бо, адіть, хліба в хаті не маєте". А треба знати, що священик служив тій громаді через довший час і був людьми не аби як люблений.

* * *

Ось вірний образець, як деякі люде цінять священика.

На кольонії I... в Саскачевані є два московські священики. Один з них, А., визнає епископа Арсенія, а другий, Б., Филиповського. Одного разу два урядники тої церкви, в якій служив свящ. А., зійшлися в жидівським сторі і завели таку розмову:

— Знаєте, наш батюшка забогато бере, — каже один.

— А вже-ж, що за богато. Десять долярів за неділю, то не аби що. Го-го, чого би я хотів, як би я заробляв по десять долярів на день.

— Чую, що той другий батюшка служит за девять долярів.

— Так? То треба нам його взяти.

— А вже-ж, що треба. Хоч він з другої місії, то се нічого. Оба до одного Бога моляться.

— Певно. А що девять долярів, то не десять.

Слухає Жид (с[illegible]ник) їх розмови, тай каже:

— Ну, газди, коли вам ходить тільки о те, хто тазший, то я буду правити вам за пять долярів. Бігме буду!

* * *

Люде від священика вимагають дуже богато, але свої зобовязання супроти священика зводять до мінімум. Священик мусить бути і пристойний і добрий і товариський; він мусить бути добрий бесідник, добрий організатор, добрий співак; мусить давати відчити, улаштовувати концерти, вчити хорального співу. А разом з тим він не сміє вимагати справедливого винагородження за свою працю, бо він на те священик, щоби собою жертвувати, він на те священик, щоби спомагати громаду, він на те священик, щоби робити за спасибі. Отже: „Хочете, пан-отче, служити в нас за пять долярів на неділю, то добре, а не хочете, то ми напишемо за другим панотцем".

ПАПА А ХРИСТОС.

Папа має безліч титулів і гербів. Він приняв титул **найвищого жидівського первосвященика** „Суммус Понтіфекс" (Найвищий Священик), а також титул **головного поганського жерця** з римських часів, „Понтіфекс Максімус" (найвищий священик). Папа носить потрійну корону, звану тіярою, на знак, що він „є володар неба, землі і „преісподніх". Вже в восьмім століттю починається звичай цілування папських ніг, як виявлення пошани для „Заступника Христа".

Христос мав корону з терня, — папа носить золоту корону політичної власти. Наш покірний Спаситель падав на коліна і вмивав ноги Своїх учеників, — а папа простягає свою ногу до цілування. Христа ложно оскаржували, що Він оголосив себе жидівським царем, — а папи через одинайцять сот літ послугувались великою армією для охорони свого італійського царства. Син Божий не мав де голови приклонити, а папа мешкає в палаті окруженій орієнтальним блеском. Спаситель світа йшов скрівавленими ногами на Голгофту і на раменах двигав тяжкий хрест, — а папу, серед блеску і виставности, сидячого на золотім троні (ношах), несуть слуги на раменах.

(„Дніпро").

ЩЕ ПРО „УКРАЇНСЬКОГО СВЯТОГО" ЙОСАФАТА.

Зрозумійте правду, й правда визволить вас.
(Ів. VIII: 32).
Я дорога, правда й життя.
(Ів. XIV: 6).

Ісус Христос, говорячи до навернених Жидів, сказав, що тільки шуканням і пізнанням правди можна освободитись від всякого гріха, який опутує своїми сітями не тільки поодиноких людей, а часто й цілі покоління. Пізнавати отже правду належить до христіянських чеснот. Вірити однак комусь наслїпо, значилоб не мати власного переконання про ті правди, які кладемо в принціп нашого життя. Такого поступовання мусять вистерігатися всі, яким лежить дійсна правда на серцю, та яким ходить о те, аби не попасти в сіти ложі. До праведного життя можна примувати тільки по дорозі правди.

Річ природна, що не всі йдуть слідами правди. Є рід людей, які закриваються правдами Христовими, їх проповідують, однак ділами своїми доказують зовсім щось противного. Вони держуться більше народної пословиці, що „хто правдою жие, тому дихати не дає". Не без причини зложив наш нарід сю пословицю. Закріпощений, збиткований та переслідуваний, нарід наш бачив на протязі кількох сот літ тяжкої неволі тільки одну кривду та неправду. Бачив він, що неправдою його підбито, неправдою та підступом загарбано навіть його найцінніший скарб: його прадідну віру. Якеж инше вiображення міг він мати, коли бачив те торговання правдою власними очима.

Всеж таки, коли поставимо собі питання, чи змінились в теперішнім часі обставини на лучше, то скажемо, що так! Ізза темних хмар неправди пробиваються що раз яснійше лучі правди, які наш нарід знайшов у своїй відродженій Рідній Церкві та ступив тисячами на дорогу життя, яку вказав Ісус Христос.

Для тих, що не доглянули ще правди, призначена ся стаття з тою метою, щоб добре над нею застановились, пошукали за правдою і, знайшовши її, стали рівнож на шлях духового відродження своїх рідних братів.

* * *

Духовні провідники греко-католицької церкви уважають унію не аби яким скарбом українського народу. Пишуться статті, в яких доказується, що се благодать Божа, за яку український нарід не в силі віддячитися Богові, переочуючи свідомо, що творцими її не була воля Божа а звичайний політичний маневр польського короля Жигмонта III, якому допомагали коронний канцлер Ян Замойскі, польський кардинал Мацейовский та двох своїх запроданців — Інатій Потій і Кирило Терлецький.

Над унією не стану розводитись, бо хто уважно перечитує біжучі числа „Вістника", той знайде виложено надто обширно і річево в який спосіб та з якої причини її заведено. Зверну до властивої теми про „українського святого Йосафата".

Ті самі духовники, що хвалять унію, доказують рівнож, що уведений культ святого Йосафата, мученика за „сияту унію, треба як найбільше поважати, бо се дійсний „український святий", якого удостоївся наш нарід в часах тяжкого переслідування за „правду"!

Пошукаймо за доказами сего їхнього твердження, послугуючись не „схизматицькою" історією Грушевського чи инших наших істориків, а візьмім під розвагу „суто католицькі жерела до опрокинення неправди. Чейже не хочеться вірити, щоби учені греко-католицькі теольоги не студіювали історії унії. Закид сей був би неоправданий і несправедливий. Доказом їхнього заінтересовання являється перевід польського твору „Берестейська Унія", яку написав епископ Едвард Лікозський, на українську мову. Переводу доконали Василь Кузьма і Осип Заторський, а о наклад постаралася „Читальня українських богословів ім. Маркіяна Шашкевича у Львові". Впрочім ще до видання сего твору українською мовою (1916 р.) користувався ним о. Савицький у своїй праці над розвідкою „Інатій Потій". Що-ж говорити вже про саму церковну історію!

Щоби належно схарактеризувати „український патріотизм" святого Йосафата [illegible] читача до твору „Берестейська Унія", сторона 287.

„Міняв отже його (себто Йосафата — В. С.) як канцлер (Лев Сапіга — В. С.) [illegible] польського патріоти."

(Річ в тім, що Йосафат переслідував в нелюдський спосіб православних і за ті переслідування напоминав його канцлер литовський Лев Сапіга).

З повисше наведеного уривку виходить, що автор твору „Берестейська Унія", польський епископ Ліковський, уважав Йосафата **польським** патріотом! Однак думка ся не мусить бути міродайною для Українця греко-католика, бо вона висловлена польським епископом, якому певно залежало на тім, щоб представити Йосафата Поляком. Щоби усунути і сей сумнів, наведу уривок з листа Йосафата, зверненого до Льва Сапіги, [illegible] дував православних, однак польського патріотизму шляхом не зрікається.

І так:

„Противно нема найменшого сліду моєї [illegible] котрою би я розпр645 ума **бунтівничих людий шкідливих Річипосполитій.** Радше старався я і стараюсь керувати у власти і в моїй пастирській повинности Божою волею, волею **Його Королівського Величества і доброи Річипосполитої**" (стор. 287).

Обговорюючи дальше у своїм листі справу козацької помочі для Польщі, добачує в тім велику небезпеку, бо козаки домагаються приниження переслідувань Пр[illegible] Церкви т[illegible] нення-її давних привилеїв. Як бачимо, Йосафатови не ходило о знання українського народу, а о Річпосполиту, за котру він, як польський патріот, й дрожить.

„І якої обезпеки має сподіватися за вітчина" говорить він дальше у своїм листі, — „коли в ній позволять **козакам** і псевдовладикам на то, чого вони домагаються, а що нарушить велику справедливість" (стор. 288).

Свого листа закінчує „український святий" вельми патріотично, та на жаль не в українськім, а в польсько-шовіністичнім дусі слідуючими словами:

...„Колиб на то всьо не звертали, і котру шкоду поніс переставлено вище як Унію, і [illegible] **(проти Божої волі), треба боятися**, щоби той сам Бог не покарав своїм справедливим судом **милої вітчини** і то задля тих самих козаків."

Як дуже побоювався „український святий" за „милу вітчину" Польщу! Чи треба ще більшого доказу його „українського" патріотизму?

* * *

Коли-б наведені історичні дані не могли переконати тих, які твердо вірять, що Йосафат Кунцевич був українським а не польським патріотом, постараюсь доказати на підставі иншого католицького жерела нестійність такого переконання.

В XVII-ім томі католицької енциклопедії, на стороні 589 читаємо в переводі з англійської на українську мову між иншим таке:

„Новостворені польські кардинали, кардинал [illegible], примас Польщі і кардинал Каковські, варшавський архієпископ, поставлені 15. грудня 1919 р., принесли з собою з Риму символічну свічку св. Йосафата. В день канонізації св. Йосафата, 27 червня 1867 р., звернув Пій IX. питомцям польської колегії в Римі назад воскову свічку, яку передано йому після давно-установленого звичаю, наказуючи їм зберігати її в колегії до того часу, поки можуть засвітити її у **вільній та незалежній Польщі.** Бенедикт XV висловив свое душевне переконання в прилюдній промові до нових кардиналів, що саме тепер настав час для сповнення заповіту [illegible] (Пія IX-го — В. С.), а ректор вище названої польської колегії вручив святочно при сій нагоді кардиналам свічку. Її передано у варшавську катедру з великою церемонією, а **президента Пілсудського запрошено засвітити її п' час понтифікальної відправи. При сій нагоді виголосив святочну проповідь монсіньоре Пелчар який був споминним свідком канонізації св. Йосафата.**"

Чи потрібно більше доказів?

Всеж таки мимоволі насувається питання: **Чому Рим не віддав ту символічну свічку греко-католицькій церкві, яка уважає себе церквою українського народу, щоби засвітити її у вільній та незалежній українській державі? Щей до того** свічку „українського" святого! Вонаж — себто українська держава — істнувала [illegible] і вела завзяту боротьбу о свою независимість з наїздником Поляком! А тут дивне диво! **Генерал Пілсудський засвічує з одного кінця свічку, а другим її кінцем виганяє проклятих „гайдамакуф"** із власної хати за благословенням тогож [illegible] „святого отця" та „українського святого Йосафата".

Чому-б не сказати людям правду та виснити отверто сю подію, яка не є не[illegible] греко-католицької [illegible]. В чиїм інтересі лежить затаювання таких важних подій, не тяжко здогадатися. Однак жаль дивитись на збаламучену масу людей, яка несвідомо поклоняється чужим святим, замісць своїм.

Пора найвисша, щоби заблудші брати греко-католики пізнали правду та віддали поклін **своїй Рідній Церкві** і довше не хилились перед золотими телцями.

„Зрозумійте правду, й правда визволить вас."

Свящ. Волод. Слюзар.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється українські православні громади, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з днем 1-го липня. Громади, які бажають витати в себе о. Владику, зволять прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу. Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблищому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 15 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Дано в Вінніпегу, дня 15 травня, 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова.

Листи висилати на адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave., — Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СЛІПОРОДЖЕНИЙ.

(Євангеліє від Івана IX: 1-38).

Одної суботи був Ісус зі Своїми учениками в Єрусалимі. Ідучи дорогою, вони стрінули чоловіка, який ціле своє життя не бачив нічого, бо був сліпий зроду. Ученики спитали Ісуса:

— Учителю, хто провинився, що сей чоловік народився сліпий? Чи се за його гріхи, чи за гріхи його родичів спала на него така кара?

Бо Жиди вірили, що коли чоловіка навістить яке нещастя, то се за чиїсь гріхи,

Ісус відповів Апостолам:

— Ні він не згрішив, ні його родичі. Він народився сліпим на те, щоби обявилась на нім сила Божа.

Тоді Ісус плюнув на землю, розробив порох зі слиною, помазав сим очи сліпому і сказав:

— Іди і вмийся в купелі Силоамській.

Силоамська купіль знаходилася в полудневo-східній части Єрусалиму. Сліпий пішов до неї, вмився, як сказав йому Ісус, і зараз прозрів.

А коли вернувся до дому, то його сусіди не хотіли вірити, що то він самий і одні казали, що то він, а другі, що тільки подібний до него. Він сказав їм:

— Так, се я той, котрий був сліпий зроду.

— А як ти прозрів? — питали його здивовані сусіди.

Він відповів:

- Чоловік, який називається Ісус, помазав мені очі порохом розмоченим слиною і сказав, щоби вмитися в Силоамській купелі. Я так зробив і прозрів.

— А де той чоловік? — питали його дальше.

— Я не знаю, — відповів їм.

Коли довідалися про се чудо фарисеї, які дуже не любили Ісуса, то почали кричати:

Сей Ісус не від Бога, бо не шанує суботи.

Фарисеї вчили, що в суботу, яку Жиди святкують так, як ми неділю, не можна нічого робити, навіть хорому помагати. Вони думали, що коли скажуть людям, що Ісус не шанує суботи, то сим самим відвернуть їх від Него. Але люде сказали:

— Колиб сей Ісус не від Бога, то він не міг би робити такі ознаки.

Тоді фарисеї питають того, котрому Ісус привернув зір очий:

— А ти що кажеш? Хто є Ісус?

Він відповів:

Ісус є пророк.

— Ні, — кажуть фарисеї. — Він не є пророк. Він грішний чоловік.

— Чи грішний, не знаю, — відповів той, — але знаю, що я був сліпий, а тепер бачу.

Фарисеї розлютились на него за те, що він обороняв Ісуса і прогнали його геть.

Коли Ісус почув про се, прийшов до него і каже йому:

— Ти віруєш у Сина Божого?

А він спитав:

— Хто Він, Господи, щоби я увірував в Него?

Ісус каже:

— Той, Хто тепер говорить з тобою, се Він.

— Так, Господи, я вірую, — сказав прозрівший і поклонився Йому.

І каже Ісус:

— Я прийшов на світ, щоби ті, котрі не бачать, побачили.

Се значить, щоби люде пізнали правдивого Бога і поклонялися Йому.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ЧУДА В ЄГИПТІ.

В минувшім числі ви читали про те, як Бог дав Мойсееви силу переміновати палицю в змію, щоби в сей спосіб показати Ізраїльтянам, що він був направду післаний Богом вивести їх з неволі.

Після того Мойсей вернув до Єгипту і своїми чудами переконав Жидів, що він був направду післаний Богом вивести їх в неволі. Після того він пішов зі своїм братом, Ароном, до фараона і сказав:

— Господь Бог приказує тобі випустити ізраїльський нарід з Єгипту на пустиню, щоби там він приніс жертву Богові.

На те фараон відповів:

— Що я маю когось там слухати! Я не знаю вашого Бога і не випущу Ізраїльтян з неволі.

І від того часу казав фараон ще більше знущатися над Жидами.

За се Бог післав на фараона і на Єгиптян ріжні тяжкі кари, як помір, град, чиряки на людей і худобу, та богато инших кар. А коли фараон все таки противився Божій волі і все таки не хотів випустити Жидів з неволі, тоді Бог сказав до Мойсея:

— Ще одну кару зішлю на Єгипет і тоді сам фараон буде наставати, щоби Ізраїльтяне чим скорше виходили з Єгипту. Тоді най кождий ізраїльський батько заколе однорічне здорове ягня і кровю його нехай помаже двері й пороги свого дому. Се буде охороною для Жидів, бо в почі, чотирнайцятого дня сього місяця, повмирають в египетській землі всі первородні Єгиптяне з виїмком тих, котрі будуть в домах назначених кровю ягняти. Саме-ж ягня спечіть і хутко їджте його, бо в сю ніч буде „пасха", то є „перехід". Будьте також приготовані в дорогу, бо сеї ночі виведу вас з Єгипту.

Ізраїльтяне зробили все, що їм Бог через Мойсея обявив. А коли прийшла та страшна ніч, то повмирали всі первородні Єгиптяне, між ними і перворoдний син фараона.

У всіх нежидівських домах в Єгипті знявся великий плач. Тоді фараон прикликав до себе Мойсея і сказав:

— Ідіть собі всі з Єгипту і служіть свойому Богові. Заберіть з собою також стада ваші та благословіть мене.

Мойсей зібрав скоро всіх Ізраїльтян і вони вийшли з Єгипту зі всім, що мали. Вони також забрали з собою кости Йосифа.

На памятку виходу з Єгипту — Жиди святкують кождого року свято пасхи.

ПЕРЕХІД ЧЕРЕЗ ЧЕРВОНЕ МОРЕ.

Вийшовши з Єгипту, Ізраїльтяне йшли без перестанку, аж прийшли над Червоне Море. Тут вони розложились табором і відпочивали.

Нараз побачили, що за ними поспішало богато узброеного війська. Се було військо фараона. Коли Жиди вийшли з Єгипту, фараон почав жалувати, що випустив їх з неволі і дав росказ своїм жовнірам, щоби догонили Жидів і завернули їх назад до Єгипту.

Коли Жиди побачили, що Єгиптяне доганяють їх, вони почали нарікати на Мойсея і говорили:

— По що ти вивів нас з Єгипту?

Але Мойсей відказав:

— Не бійтеся! Побачите, як Господь виратує нас!

Тоді він взяв свою палицю і простер руку над море, а вода розступилася на право і на ліво, як мур. Вітер висушив дно моря і Жиди перейшли на другий беріг.

Єгиптяне побачили се і собі пустилися за Жидами, але Мойсей обернувся, простягнув свою руку над море, і води зійшлися та затопили всіх Єгиптян.

Коли Жиди побачили, як Бог спас їх перед Єгиптянами, вони заспівали пісню в подяку Богови.

ЧУДА В ПУСТИНІ.

Від Червоного Моря Жиди пішли в пустиню. По якімсь часі їм не стало поживи і вони знов почали нарікати на Мойсея за те, що вивів їх з Єгипту. Вони говорили:

— Ліпше було нам остати в неволі, бо там бодай хліба було подостатком.

І сказав тоді Господь до Мойсея:

— Нехай знають люде, що маю їх в Своїй опіці. Я зішлю їм хліб

І на другий день вранці впали з неба білі зернятка, які вкрили землю наче роса. Жиди чудувалися і питали Мойсея:

— Що се таке?

— Се хліб, який Бог зсилає вам з неба, — відповів Мойсей. — Беріть і їджте до схочу.

Жиди отримували сю чудесну поживу, яку називали „манною", через сорок років, аж доки не зайшли до обіцяної землі.

Иншим разом не було в пустині води до пиття. Люде дуже терпіли без води і богато захорувало. Тоді Бог промовив до Мойсея:

— Удар палицею в скалу!

Мойсей зробив се і зі скали потекла вода.

Бесіда Ісуса з Самарянкою.

Одного разу вертав Ісус з учениками з Єрусалиму до Галилеї. Їм прийшлося переходити попри самарійське місто Сихар. Ісус втомився і сів при керниці, за містом, щоби відпочати, а ученики пішли до міста купити їсти.

До керниці надійшла Самарянка й Ісус промовив до неї:

— Дай мені пити.

Вона дуже здивувалася, бо Жиди і Самаряни жили у великій незгоді і спитала:

— Як можеш жадати від мене води, коли Ти Жид?

Тоді Ісус почав навчати її хто Він є, а щоби переконати її, що Він є дійсно Месія, який прийшов спасти всіх людей, а не тільки Жидів, то виявив її гріхи, яких вона давнійше допустилася, а про які ніхто не знав.

Самарянка увірила в Ісуса і дякувала Богові, що позволив їй видіти Месію. Вона побігла до міста і сказала людям:

— Ходіть, а побачите Христа.

Самаряне вийшли і запросили Ісуса до себе. Він перебув у них два дні і богато Самарян увірило в Нього.

СТРАШНА НУЖДА СЕРЕД ГУЦУЛІВ.

По страшній повені, що навістила Гуцульщину, до щенту зруйновані Гуцули пішли шукати заробітків. 8 Гуцулів з Яблониці і Конятина стали на роботу у баківських лісах. Там їх визискували гірше, як Негрів, так що робітники покинули все й хотіли вертати домів. Доведені до розпуки, виголоднілі, обірвані спродали все із себе, всі свої сокири й пили і вислали до міністерства праці делегацію, щоби воно зарадило їхньому страшному лихові. Замісць помочі міністерство веліло шупасом відставити нуждарів до села.

Ось так дбає польський уряд за бідне населення!

Українці! Складайте при кождій нагоді жертви на Український Православний Собор св. Покрови у Вінніпегу!

УВАГА! При зміні адреси обовязково подавайте свою стару адресу.

Довкола Українського Православного Собору

Концерт 21 відділу „Взаїмної Помочі".

В неділю, 29 квітня, в салі Собору був устроений концерт з рамени 21 відділу „Взаїмної Помочі". Тим концертом 21 відділ закінчив свою дво-тижневу кампанію за приєднанням нових членів

Концерт був даний силами товариства „Боян" при Соборі. Короткий реферат про значіння такої організації як „Взаїмна Поміч" виголосив редактор „Українського Голосу", п. Мир. Стечишин.

Концертова програма була в такім порядку: 1) „Глубоким сном", — сопранове сольо пані Боянівської в супроводі хору „Бояна"; 2) „Козачок Подільський" — танцовала Мирося Купченко; 3) музичний терцет: одна мандоліна і дві гітари — Ів. Пасічняк, В. Матвій, панна Мрко; 4) „Журавель" — танцювало 8 дівчат: Анна Паньків, Анна Андрусяк, Марія Андрусяк, Емілія Стечишин, Марія Басіста, Оля Басіста, Оля Пасічняк і Софія Блок; 5) орхестра Берковського відіграла 4 кусники; 6) „Коломийка" — танцювали: Ів. Пасічняк і С. Кунінський; 7) „Зайчику" — хор „Бояна"; 8) декламація — виголосила панна Пасічняк; 9) „Запорожський Герць" — танцювали Ів. Пасічняк і С. Кунінський.

Хором дірігував п. М. Пасічняк. Танками, укладу артиста-балетмайстра В. Авраменка, проводив Ів. Пасічняк. До танків грали на піяні панна Леся Пирч, на скрипці п. П. Угрнюк.

Відчит-концерт в неділю 6 травня.

Сеї неділі виголосив відчит п. Ю. Стечишин, ректор Інституту ім. П. Могили в Саскатуні, на тему: „Княжа доба на Україні". Відчит хоч суто історичний, був у так приступний спосіб виголошений, що всі присутні слухали його з великою увагою. З сего відчиту ми навчились богато. Він заохотив неодного до читання української історії, яка має таку цікаву минувшину.

Концертова програма складалася з таких точок: учитель музики Джордж Борноф з 16 скрипаками, своїми учнями, відіграв 5 ріжних кусників, які присутні щиро оплескували.

Були теж 3 виступи танкові, в яких виступали самі дівчата.

На кінці була весела одно-актівка: „Знахорка Солоха", в якій виступали: пані Стечишин, панна Марко, Панна Пасічняк, Гр. Блок, О. Вишньовський, Ів. Кирилюк, і Саранчук.

Базар.

Жіноче Товариство і Сестрицтво при Соборі устроїли базар від 30-го квітня до 5-го травня. Взявши на увагу те, що базар устроювався вже на весні і тикети були танші, як попередними разами, то базар був дуже успішний, бо приніс поверх пів тисячі долярів чистого доходу для Собору.

Запомогове Братство.

В неділю, 13 травня, при Соборі зорґанізувалося Українське Православне Добродійне Братство св. Андрея, цілею якого є нести своїм членам моральну і матеріяльну поміч в разі слабости та на випадок смерти. Хотяй при Соборі істнує відділ „Взаїмної Помочі", то з огляду на те, що членом „Взаїмної Помочі" може стати тільки особа, якій нема більше, як 45 років, показалась велика потреба запомогового товариства, до якого члени моглиб вписуватися без огляду на свій вік. Докладнійші відомости про ново-засноване добродійне брацтво будуть подані пізнійше.

Скромний.

СПРАВКА.

У 8 ч. „Вістника", з 15-го квітня, 1928, під дописом „Баламуцтво Московського Батюшки" пропущено через недогляд імя автора, яким є п. В. Тацюк, що на отсім місці справляємо.

Редакція.

ВСЕГО ПОТРОХИ.

(Кендо, Саск.)

Урожай минувшого літа був тут дуже убогий. Декому і насіння не повернулося. Серпня 8-го прийшов мороз, а по морозі прийшла ще сильна ржа. В сих сторонах такого не памятають. Ржа є тут новістю. І давнійших жнив (1926 р.) також мороз збіжжу пошкодив.

Щодо громадського життя, то і наша околиця не без партій — є православні, баптисти, є большевицько вірні, а є і такі, що належать до організації „ні сюди, ні туди".

Під сю пору стаття д. Божка в „Українськім Голосі", де він описує большевицький рай, заінтересувала тутешній наш загал. Тут є трохи людей з його сторін, він сюди заїздив і разом з ним кількох поїхало було до совітської Росії з сеї околиці. Деякі з них вже навіть вернулися, иншi раді вернути, коби можна.

Але не всі приймають статтю д. Божка однаково. Більшість приймає оповідання д. Божка за вповні вірне і ставлять в заслугу Божкови те, що він побачивши свою колишню помилку, розкрив її людям. За минувших два роки приїхало сюди кільканайцять родин з Глухівського повіту, Чернигівської губернії і ті кажуть, що Божок говорить вірну правду. Та мимо того є тут ще кількох таких, що і дальше свято вірять в большевицький рай, або удають що вірять.

В сусідній на схід околици, Ігел Крік, була сильна большевицька орґанізація. Мала вона великий Робітничий Дім, під назвою „Прогрес" що належав до вінніпеґської большевицької централі. Та відколи вернулось там кількох з комуни, а головно М. Божок (брат Петра Божка якого оповідання читаємо в „У. Г.") то „Прогрес" перестав бути тим, чим він був. Він зірвав звязок з вінніпеґською централею.

Большевицький рух появився в нашій околици ще 1917 року і насаджували його тут ріжні руки. І життя на тім чимало потерпіло. Деякі люде до тепер се відчувають. Та всеж большевицьке явище вже зникає.

В парі з пропаґандою большевицькою йшла і йде в нас инша пропаґанда — баптиська. Розумієсь, що і вона добра не приносить. Де є одна семя (родина), там хочуть зробити дві. Де жив сусід з сусідом по братськи, там стараються їх розєднати

Большевизм розєднував, заводив ворожнечу за те, що десь там за морями робилося. Се була ворожнеча за питання громадського, економічного та політичного харектеру. А наслідки — деморалізація загалу

Баптизм робить в великій мірі подібне. Ріжниця хіба та, що тут зброєю являється не якась там економічно-політична теорія, але Біблія Але наслідки ті самі.

Колиб нині зайшов до нас большевицький агент, та зачав себе і своїх вихвалювати, то тут мабуть кождий сказав би: хвальба хвальбою але які за вами діла? Словами можна дечого богато говорити

Подібне питання треба приклaсти і до другого явища — до баптизму.

Ще в осени минувшого року був в Манітобі в околиці Толстой дебата між православними і протестантами. Про ню писав опісля широко „Канадійський Ранок". Зміст дебати нашим баптистам не був по душі і вони відгукнулись в „Канадійськім Ранку".

Правда, не чули вони тієї дебати самі, а тільки довідались з „Ранка", однакож обираються суддями й учителями тих, що відважились з протестантами дебатувати. Вони в своїм відгуку осуджують поведення священика Кудрика; співчувають Березинському, що велику муку витерпів через „таку темноту", яка з ним дебатувала, та ще дещо.

Мало бути таке, що в Толстой зачеплено і наших баптистів, отже їх се заболіло і вони в „Ранку" виправдуються, але так, що хто тутешню околицю знає, той з таким виправданням незгодиться.

Можна би сказати: се місцева справа і про ню не слід писати в часописі, однакож так воно не є. Хто невірно яку будь справу перед загалом представляє, той зводить думку читаючого загалу на манівці і виробляє всюди хибний погляд на справу.

Тутешні баптисти зводять все до того, що вони божі люде, а православні їх вороги. Мовляв — за нами нема ніяких гріхів, а коли якісь гріхи в нашій околиці є, то всі вони на стороні православних. Тимчасом воно трохи не так.

В тутешній околици є Англійці протестанти, однакож досі не було ніяких спорів між православними і ними. Одні другим не стають в дорозі, одні других не обмовляють, не осуджують, не прозивають. Сказавши — жиють по дружньому, по християнськи. Вони кажуть: ми протестанти і ними будемо, а ви православні і будьте ними, коли вам так добре.

А тепер запитатиб: чи подібно поступали і поступають наші баптисти в відношенню до православних? Чи не прозивають їх язичниками? Чи не накидаються православним з своєю баптиською „правдою" та „істиною"? Чи не оплюгавлюють того, що для православних святе?

Хотілосяб, щоби того не було, та що вдієш, коли таке є! А про се і широкому загалови треба знати, щоби самому себе не ошукувати, як ошукалися ті, що повірили такимже гарним словам большевицької пропаґанди.

Відгукуючись в „Ранку" на згадану дебату, тутешні баптисти кажуть, що Англійці в тутешній школі хотіли мати танці, але баптисти запротестували і коли вибрали своїх тростісів, то позбулись тієї нечести у наших школах". Та на ділі справа мається так: тростісами є оден православний, оден Чех і оден баптист і в школі, о яку ходить, забави не заборонені.

Натякають ще наші баптисти на свою церкву, що в ній нема місця для розпустників, самогонщиків, курців і танцюристів. Справді інтересна класифікація грішників! Курець в них се такийже самий грішник, як і розпустник, як самогонщик

Ну, коли курець такий же злочинець, то можна показати пальцями не тільки на православних, але і на протестантів — може навіть на тих, що дають чеки наємним апостолам Бо розумні люде курення до великого злочину не зачисляють, хоч не уважають чеснотою. Курять же і протестантські священики, курять державні міністри, може курять і члени королівської родини. Отже і їх треба би за те злочинцями уважати?

Тай ще одно — треба було згадати ще инших злочинців: брехунів ошуканців, дурисвітів, обмовників, убийників. Бо і такі бувають і вони більші злочинці, ніж курці може навіть гірші, ніж самогонщики. Закінчуючи свій допис баптисти кажуть, що „бажали би, щоб і Кудрикові кадила і кропила так деморалізували його парохіян, як то зробило Євангеліє, що ми проповідуємо тут на Лизард Лейку".

Та щоби балачка не була голословна, добре буде поставити кілька питань і так:

1. Яка була остаточна причина смерти Китая?

2. Що заставило Шакотків, себто баптиських провідників, відплатитись А. Королеви не дуже по християнськи? А він же був приняв їх до себе в часі їх прибуття зі старого краю, як рідних?

3. Що довело до того, що А. І. нині знаходиться в такім матеріяльнім (коли не моральнім) стані, як він є?

4. Яке є якиі відношення бувшого баптиського проповідника, Просивюка, до баптистів і яке їх до нього?

5. Деякі люде були на баптиській конвенції 1924 взірцем для всіх (як тоді говорялося), як от Шк., а де вони тепер? І чому?

Можна би поставити ще деякі питання, та і сих досить. Коли наші баптисти на них відповідять троха ширше, тоді неоднo виясниться. А вони повинні використати нагоду і зачеплені справи якнайширше розібрати на науку всему загалови.

На закінчення ще одно: понприїзди ли сюди імігранти (православні) і деякі з них навіть дуже нарікають, що баптисти репиком чіпляються: „Ставай та ставай баптистом! Відрікайся свого і бери наше!" Дехто каже, що вже до живих печінок допек и.

Коли такі скарги від людей чуєш, то що приходиться думати? Що казати? А може тут ті імігранти лише комусь собі таке на добрих звітах вигадують.

Радіб ми думку баптистів про [illegible] те почути. П. К.

НОВА ЦЕРКВА В РІДЖАЙНІ.

(Ріджайна, Саск.)

Прошу помістити у вашом[illegible] писусих кілька стрічок. З [illegible] тамтих місцевостей, де знаходяться Українці, можна подибати дописі, в яких описується життя і поступ місцевих людей і організацій, а про Українців в Ріджайні нема жадної чутки так як би їх тут не було, або нічого не робили. Але так воно не є. Українці в Ріджайні можуть похвалитися незбиким поступом [illegible] послужити за примір для других. Маю на думці головно поступ православних Українців, які побудув[illegible] недавно свою церкву. Українська православна громада в Ріджайні зорґанізувалася дня 10 лютого, 1924 року під проводом свящ. С. Гребенюка. Що своєї церкви не було, а міститися по чужих церквах було невигідно, рішено за всяку ціну побудувати свою власну церкву. Згідно з сим мат горстка свідомих людей, покладаючись на власні сили, приступила до будови церкви 17-го вересня 19[illegible] року. Із браку фондів будова бу[illegible] на якийсь час припинена. Наші вороги почали тішитись, що ми не маємо чим кінчити церкву, отже церква пропаде. На жаль треба сказати що і деякі члени зневірились. Але недовго тішились наші вороги. Православні Українці не впали на [illegible] сі ані на силах і постановили, що сеї зими мають ще церкву докінчити. Як постановили, так зробили. Кожний член, працюючи цілий день при роботі, йшов вечерами працювати коло церкви, отже по якімсь часі церква була викінчена.

Появилось оголошення, що 1-го квітня, 1928 року буде отворення Української Греко-Православної Церкви в Ріджайні. На таку відомість кождому православному Українцеви забилось серце з радости, а вороги наші опустили носи в долину.

В місцевій англійській пресі появилась довша стаття, що православні Українці будуть мати торжественне отворення своєї церкви.

Богослуження відправили о. прот. Кудрик і о. Стратійчук. По відправі жіноча орґанізація приготовила спільний обід для всіх присутних. Підчас обіду були ріжні бесіди. Говорив також о. Кудрик, пояснюючи ціль церкви і церковної орґанізації. Голова церковної громади, п. Н. Марчук, виголосив коротку, але зворушуючу промову, закликаючи всіх членів до згоди і християнської любови, та до витревалости в церковно-громадській праці.

На другий день скрізь можна було почути розмови між місцевими Українцями про свято попереднього дня. Всі хвалили що було гарно відправа та запитували, коли знов [illegible] їде священик.

С[illegible]лючого тижня появилося оголошення, що в суб[illegible] вечером, 11 квітня, буде в Українській Православній Церкві свячення пасок. Всі вродувались, що будуть мати свячення [illegible]. На означений день приїхав до нас о. прот. В. Кудрик і хотяй се була субота, то церква була битком набита.

На будуче буде обслугувати нашу церкву [illegible] Ф. С[illegible] скатуну.

На закінчення завзиваю всіх Українців, де ще нема української православної церкви, щоби гуртувались під покров Української Греко-Православної Церкви, яка одиноко є рідною церк[illegible]ю нашого народу. Також всім, які причинилися будови нашої церкви та взяли участ в її отворенію, я в імени заряду складаю сердечну подяку

А. Щирецький, секретар

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР У ВІННІПЕҐУ.

Тиміш Кісь, Мензі, Ман.	$10.00
Марія Мельничук, Ольга, Ман.	5.00
Ст. Копоть, Бладворт, Саск.	5.00
С. Хлипавка, Верміліон, Алта.	5.00
Я. Галів, Вудлендс, Ман.	5.00
Г. Петрук, Фейрфорд, Ман.	2.00
Ф. Є. Анака, Канора, Саск.	3.00
А. Дзьобко, Кромер, Ман.	5.00

Збірка Студентського Кружка в Мус Джьо, Саск. Переслав п. Ів. Данильчук:

По 1 дол.: Ст. Швець, Вас. Джейсон, Ів. Василишин, п-ство Т. Золотухи, п-тво А. Білоус, Д. Угринов-ський.

По 50ц.: І. Дропко. — Разом 6.50

Свящ. В. Слюзар в Торонті — свячення пасок — збірка на Собор в Вінніпеґу.

У великодну пятницю с. р. відвідав Торонто свящ. В. Слюзар з Монтреалу. Через день і вечером відбувалося свячення пасок а крім того відбулася по 7-ій годині утрення і проповідь про значіння морального виховання для нашого народу при Українській Православній Церкві.

Слідувало опісля докінчення збірки жерта на Собор св. Покрови, започатковане перед тим місцевим комітетом.

Збірка принесла $26.25 від слідуючих:

По 5 дол.: Т. Гуменюк.

По 2 дол.: Мих. Материн, Мих. Деренюк, Павло Колодій, Марійн Купікевич.

По 1 дол.: Мих. Гуджа, Мих. Мишкевич, Ст. Шеремета, Д. Буртник, Мих. Дорош, Мих. Сеник, Трофим Ґураль, Ник. Васильовський, Петро Ткач, Роман Карман, Ів. Ґураль, Ст. Феськів, Ів. Колодій.

По 25ц.: Федір. Метельницький

Збірка на заклик о. Ів. Данильчука в церкві св. Іл[illegible] у Вроксон, Саск. Переслав п. І. А. Павчук.

Жертвували слідуючі:

По 5 дол.: М. Слупський.

По 1 дол.: І. А. Павчук, Д. Трофаненко, В. Трофаненко, Н. Трофаненко, К. Трофаненко, Н. Салагуб, В. Василенчук, В. Рогальський, Д. Пурич, А. Іващук, Н. Іващук.

По 55ц.: І. Онофрейчук.

По 50ц.: О. Дубець, А. Рурак, Н. Пурич. — Разом $18.05

Збірка п. Ю. Гуцала в Стенен, Саскечеван за квадр. стопи:

По 1 дол.: І. Васильців, Ст. Анака, п-ні Оксана Анака. — Разом 3.00

Ан. Рубашевський, Арви, Саск. 1.00

Збірка на концерті памяти Шевченка в Кепон, Алта, на зазив о. Т. Д. Волохатюка. Переслав добр. Антін Кулик. Жертвували:

Никола Шкапляк	5.00
Стефан Кулик	2.50
Дрібна колекта	14.40
Разом переслано	21.90
О. Дубас	15.00
Ф. Шашарівський	10.00
о. Т. Д. Волохатюк, писанка	5.00
А. Вишневецький, Ратвел, М.	2.00

Слідуючі члени Собору зложили [illegible] або декларували на будову лота під [illegible] Собору

Мих. Комар	30.00
Ю. Ожиїовський	25.00
П. Г. Войценко	25.00
Вік. Купченко	25.00
Тео. Циганевич	25.00
Вас. Свистун	25.00
Н. Залозецький	25.00
М. Папіш	16.00
Г. І. Блок	15.00
Д. Данько	10.00
Я. Боґоніс	10.00
Мир. Стечишин	10.00
Н. Крутяк	10.00
Пані М. Залозецька	10.00
Т. Яремко	10.00
С. Сокульський	10.00
М. Сорохтей	10.00
В. Угринюк	10.00
М. Коржик	10.00
Ник. Скорохід	5.00
В. Жутаєвич	5.00
О. Дубас	5.00
О. Боянівський	5.00
Н. Совсун	5.00
П. Антонів	5.00
Он. Угринюк	5.00
Д. Дубик	5.00
Ник. Роґан	5.00
Н. Прокопів	5.00
Н. В. Б[illegible]нський	5.00
Н. Кіпр[illegible]	5.00

Дальші жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK

Box 3626 Winnipeg, Man.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

Православний Календар НА РІК 1928

ЧЕРВЕНЬ.

1 П. Патрикія свщ.
2 С. Талалея мч.

3 Н. Св. Тройці.
4 П. Сош. Св. Духа. Вас.
5 В. Михайла еп.
6 С. Симеона стовп.
7 Ч. Найд. Голови св. Івана
8 П. Ап. Карпа
9 С. Терапонта свщ.

10 Н. Всіх Святих
11 П. Теодозії муч.
12 В. Ісакія прп.
13 С. Єрмія ап., Ермея
14 Ч. Юстина
15 П. Никифора патр., Івана
16 С. Лукіяна

17 Н. 2 по С. Митр.
18 П. Доротея, Марк
19 В. Іларіона, Вис.
20 С. Теодота свщ.
21 Ч. Теодора стр.
22 П. Кирила, Теклі
23 С. Тимотея, Ант.

24 Н. 3 по С. Вартол
25 П. † Онфрія прп
26 В. Акилини муч
27 С. Елисея прор.
28 Ч. Прор. Амоса
29 П. Тихона чудотв
30 С. Мануїла

НА ПЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Збірка о. Т. Д. Волохатюка.

Венкувер, Б. К.: Ф. Богд[illegible] 50ц

По 10ц.: Василь Москаль, Петро Жа[illegible]рий, Федір Павлишин, Ф[illegible] Вас[illegible]лик, Ів. Гаврилюк, Василь Рур[illegible]к, Юрко Ільчина, Николай Іванцьо, Іван Щербанюк — Кепон, Алта. .10

Калина Петрук, Коломия, Алта. .05

Ілія Волянський — Брудергайм, Алта 25

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЧЕРВЕНЬ:

3. Неділя. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День св. Тройці. Гол. 7. Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—23. Літ.: Ап. Діяния II.: 1—11; Єв. Івана VII.: 37—52 і VIII.: 12. „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літ. Вечірня і читання Молитов з колінопреклоненням, лицем до народу.

4. Понеділок. Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа. Піснопіння в сей день майже ті самі, що й в день св. Тройці. Утр. повседневна, без Єв. і Полієлея. Славословіе велике. Замісць „Чеснійшую" — Ірмос 9 пісні Канона. Відпуст Пятьдесятниці. Літ.: Ап. Ефес. V.: 9—19. Єв. Матея XVIII.: 10—20.

10. Неділя Всіх Святих: Голос 8. Утр.: Єв. Мат. XXVIII.: 16—20. Літ.. Ап. Жид XI.: 33—40 і XII.: 1—2. Єв. Мат. X.: 32—33, 37—38 і XIX.: 27—30.

17. Неділя 2 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 1. Утр.: Єв. Марка XVI: 1—8; Літ.: Ап. Римлян II.: 10—16; Єван. Мат. IV.: 18—23.

24. Неділя 3 по Зісланню Св. Духа: Гол. 2. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Рим. V.: 1—10. Єв. Мат. VI.: 22—33.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го ЧЕРВНЯ, 1928. ЧИСЛО (56) 11

„КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ" ПЕРЕПРОШУЄ ПРАВОСЛАВНИХ.

ОРҐАН ЕПИСКОПА БУДКИ ПРИЗНАЄТЬСЯ, ЩО ЙОГО ЗАКИДИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ БУЛИ ЛОЖНІ І БЕЗПІДСТАВНІ І ЗІЗНАЄ, ЩО УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СЛУЖИТЬ ДОБРИМ І БЛАГОРОДНИМ ЦІЛЛЯМ ТА ЩО ЇЇ ІСТОРІЯ Є ЧЕСНА І ЧИСТА.

Як ми вже доносили в минувшім числі нашого часопису, „Канадійський Українець", орґан еп. Будки, помістив в 19 числі, з 9 травня, 1928 р., статю, в якій накинувся на Українську Православну Церкву в Канаді і на її працівників, закидаючи між иншим, що „стовпи автокефальної церкви зі своїм Теодоровичем запродалися протестантам і вступили на дорогу нової еволюції" та що „автокефальна церква, підпомагана протестантськими грішми, працює на шкоду української іміґрації в Канаді і як така є шкідлива і небезпечна для Українців в Канаді".

Тому, що закиди зроблені „Канадійським Українцем" проти Української Православної Церкви в Канаді і її працівників були брехливі і безпідставні, Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович, о. прот. С. В. Савчук (голова Консисторії) і п. В. Свистун (голова Братства) в імени своїм власнім і в імени Української Православної Церкви в Канаді, припоручили своїм адвокатам; Гіп, Арсенич і Морчісон, виточити проти „Канадійського Українця" судовий процес за очернення. Внаслідок сего видавці „Канадійського Українця" і „Канадійського Фармера" оголосили в 22 ч. „Канадійського Українця", з 30 травня, 1928, спростовання, в якім відтягають всі свої закиди проти Української Православної Церкви і її працівників і, пятнуючи ті закиди як ЛОЖНІ І БЕЗПІДСТАВНІ, ПЕРЕПРОШУЮТЬ ВСІХ ПРОВІДНИКІВ, ЧЛЕНІВ І ПРИКЛОННИКІВ Української Православної Церкви за кривду заподіяну їм через оголошення проти них згаданих ложних закидів і тверджень.

В згаданім спростованню міститься не тільки відтягнення всіх закидів проти Української Православної Церкви, але також признання, що Українська Православна Церква в Канаді робить ДОБРУ, ЧЕСНУ І КОРИСНУ РОБОТУ для українського народу та що її історія є ЧЕСНА І ЧИСТА.

Крім спростовання в „Канадійськім Українци" появилось коротше спростовання в 22 ч. „Канадійського Фармера", з 30 травня, 1928.

Дословний зміст обох спростовань є поміщений на 2 стороні нинішного числа „Вістника".

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ.

Православна церква в Польщі має 2,879 службовців а то: митрополит — 1, епископів єпархіяльних — 4, вікарних — 2, членів консисторій — 20, директорів канцелярії св. Синода — 1, секретарів консисторій — 5, ріжних референтів — 11, урядовців св. Синода і консисторій — 7, возних 6, пан-отців — 1,030, благочинних і настоятелів — 370, дияконів — 53, дяків — 1,373; далі йдуть ріжні інтернати зі штатом — 53 осіб.

ПЕРЕСТОРОГА.

Нас повідомляють, що якийсь Іван Савчук їздить по українських православних кольоніях і представляє себе як кандидата на українського православного священика та говорить, що його вислала Консисторія для обїздки православних кольоній з відчитами.

Отсим подається до загального відома, що згаданий Іван Савчук не є ані ніколи не був кандидатом на українського православного священика як рівнож не є і ніколи не був уповноважнений Консисторією їздити з відчитами та колектувати які небудь гроші.

Дано в Вінніпеґу, дня 30 травня 1928.

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук, голова.

Тайна Еспанського Жіночого Монастиря.

Ріжними шляхами, виминаючи гостру еспанську цензуру, дісталася до европейських а далі до американських газет вістка про страшну траґедію в одному еспанському жіночому монастирі в Еспанії. Еспанську ґазету, що про сю справу пробувала писати, замкнено і обложено великою грошевою карою. А справа ся була така:

Один високий еспанський військовий старшина, що був вірним католиком, післав свою дочку на „моральне виховання" до жіночого монастиря. Дочка по деякому часі почала жалуватися, що в сьому кляшторі процвитає розпуста. Батько не вірив і віднісся до управительки школи зі запитом, що є на ділі. Його успокоїли, що все в порядку і він казав дочці дальше ходити до сеї школи. Нараз одного дня дочка не вернула домів. Батько пішов до школи і спитав, що з нею. Монахині відповіли, що вона вийшла до дому, як звичайно і вони не знають, що сталося. Батько тим не заспокоївся і почав домагатися, щоб йому для заспокоєння дозволили переглянути всі кімнати в монастирі. На се монахині нерадо згодилися, робили йому при сьому ріжні перешкоди, а накінець в одну кімнату не хотіли пустити. Офіцер виперея силою, розбив двері і найшов свою дочку закатовану на смерть і повішену на гаку. Батько в розпуці добув револьвер і на місці застрілив чотири монахині. Що далі сталося, невідомо, тому, що еспанські цензори, як згадано, не позволяють довідатися щось більше про цілу справу.

НЕМА СВЯТ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ.

Віддавна учителі Українці, що вчать по польських школах у Станиславові, були в греко-католицькі свята вільні від науки, щоби могли піти до церкви. Аж сього року видала кураторія розпорядок, що учителі Українці мусять у польських школах учити в греко-католицькі свята.

Таким чином в станиславівськім воєвідстві, де живе такий великий процент Українців, учителі Українці мусять учити навіть у такі великі свята як Зелені свята. Дуже можливо, що се сталося за згодою еп. Хомищина, який, як звісно, також святкує латинські свята.

Україна Не Гине.

З кождим днем приходять відомости з Радянської України, з яких видно, що Москалі чим далі, то дужче занепокоєні українським рухом, що набирає поважної сили. На харківськім всеукраїнськім зізді комсомолу цілий ряд делеґатів указував на поширення діяльности Українців, яких Москалі називають „Петлюровцями".

Делеґат з Київа, якийсь Витенський (не Українець) особливо підкреслював діяльність української автокефальної церкви в Київі, де головою церковної ради є колишній премієр міністрів з часів Директорії Володимир Чеховський. На 100 членів української автокефальної церкви припадає 70 бувших активних діячів збройної боротьби проти радянської влади.

В богослуження введено драматичні моменти з боротьби України за визволення.

Володимир Чехівський написав богосл[illegible] „Визволення", котре вже правилося в Софійському соборі в Київі і очевид[illegible] [illegible] по всіх укр[illegible] церквах.

М[illegible] теперішне положення України в такому вигляді: все руйнується, український нарід гине, але гряде Месія і зви[illegible] українськии поневол[illegible]

АНТ[illegible]МІТИЗМ.

На Укр[illegible] [illegible]вика-ми зростає дуже сильно антисемітизм, себто ворожнеча до Жидів. Є вісти, що в деяких сторонах були досі напади громадянства на Жидів. Окремо протижидівський настрій зростає се[illegible] студентства, яке до жидівських студентів відноситься як до ворогів. Такий настрій є і в армії. Большевицьке (себто в першій мірі жидівське) начальство докладає [illegible] старань, щоби виступи проти Жидів припиновати.

ОБКРАДАЮТЬ ЦЕРКВИ.

В Яворнику, пов. Ряшів злодії закралися до церкви і вкрали 92 злотих і скриньку з церковними документами. Також в Аршичині, пов. Дубно злодії обікрали церкву, вилømивши замок.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

„КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ" І „КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМЕР" ПЕРЕПРОШУЮТЬ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ.

Понище подаємо зміст спростовань, які появилися в ч. 22 „Канадійського Українця і „Канадійського Фармера":

СПРОСТОВАННЯ.

В 19. числі „Канадійського Українця" із 9 мая на четвертій стороні ми помістили статтю під заголовком „На службі у чужих".

Високопреосвященний Іван Теодорович, о. С. В. Савчук і п. В. Свистун в імени своїм власнім і в імени Української Греко-Православної Церкви в Канаді та людей сполучених з ними, як провідників сеї церкви, внесли через своїх адвокатів, Гіпа, Арсенича і Морчісона, зажалення і протест проти змісту і тверджень у згаданій статті.

Ми уважно перейшли всі закиди, що містяться в згаданій статті і без найменшого вагання заявляємо, що всі твердження і замітки, які там містяться, є неправдиві.

Неправда є, що протестанти піддержують Українську Автокефальну Церкву в Канаді. Те, що ми писали кілька літ тому, і що ми писали в сій статті, є неправдиве.

Ми писали, що Українська Автокефальна Церква в Канаді котиться по протестантській лінії і подали причини на таке твердження. Що ми писали, була неправда і причини не були правдиві.

Не є се правда, що провідники Української Автокефальної Церкви враз зі своїм епископом Теодоровичем запродалися протестантам і ступили на дорогу нової еволюції. Наші предсказання були ложні і не сталося так, як ми предсказували.

Історія Української Автокефальної Церкви в Канаді є чесна і чиста. Її засновано на спонтанічне бажання українських народних мас в Канаді. Наше порівнання сеї церкви з серафимщиною, бодруґівщиною і макарівщиною і твердження, що її засновано, аби „підтинати крила сп. Будці", є неправдиві.

Звязь з Українською Греко-Православною Церквою в Канаді Високопреосвященого Ґерманоса, сирійського митрополита, і теперішня звязь Високопреосвященого Івана Теодоровича були чесні і пошани гідні та були понад всяке підозріння.

Не є се правда, що товариства, які з початку трималися тої церкви, публично відпекуються її, або що поважні люде в пресі пятнують сю церкву, як шкідливу для Українців в Канаді, або що парохії вертають до церкви своїх батьків або що автокефальні священики переходять до инших церков. Епископ, священство і провідники Української Автокефальної Церкви в Канаді є поваги гідні, вповні віддані своїй церкві і віддають з посвятою свою силу для поширення Української Греко-Православної Церкви в Канаді і в користь тих, що до неї привязані, і як кожда инша релігійна група служать цілям, пожаданим серед українських поселенців в Канаді, бо стараються піднести їх на висший рівень, до вснеслих ідеалів.

Наші твердження, що протестантські церкви фінансово піддержують Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, є ложні і безпідставні.

Українська Греко-Православна Церква в Канаді не працює на шкоду української іміґрації в Канаді, але противно служить добрим і благородним цілям і наші твердження в згаданій статті, приписуючі брак доброї волі і скриті цілі людям, звязаним з сею церквою, були і є неправдиві і ми отсим щиро перепрошуємо Високопреосвященого Архиепископа Івана Теодоровича, о. С. В. Савчука і п. В. Свистуна та всіх инших провідників, членів і приклонників сеї церкви і висловлюємо щирий жаль за кривду, заподіяну оголошенням очернюючих тверджень і натяків про них. На будуче будемо докладати всіх старань, щоб недопускати невідповідальних людей, аби уживали колюмни нашого часопису на вироблення очернюючих нападів на епископа, священиків і провідників Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Видавництво Канадійського Українця і Канадійського Фармера.

The Ukrainian Peoples Press Ltd.
The National Press Limited.

**

АПОЛЬОҐІЯ.

В „Канадійськім Фармері" з 9. травня, 1928, була надрукована новинка п. з. „Протестантські жінки приготовляють конференцію для Українців". Ся новинка була живцем перебрана у переводі з „Мейл енд Імпайр" і в ній згадувалося, що архиепископ Теодорович мав би прибути на конференцію, уряджувану в Торонто на місяць червень „Союзом Протестантських Жінок".

Тепер переконуємося, що та новинка не містила правди про Архиепископа Теодоровича, а наш коментар, начеб то протестанти піддержували українську (автокефальну) церкву в Канаді, не був слушний.

Длятого „Канадійський Фармер" висловлює свій жаль й перепрошує за надрукування тої новинки з коментарем так Архиепископа І. Теодоровича як і других осіб, які є звязані з тою церквою і стоять на її чолі

Видавництво
„Канадійського Фармера".

СКАРГИ ЛЕЖАТЬ РОКАМИ.

Секція РСІ міської ради в Київі розглянула деякі урядові установи (інституції), щоби знати, як вони задоволяють народ. Виявилося приміром, що в головним почтовім уряді лежать цілі пуди (пуд-40 фунтів) всяких скарг, яких ніхто по 6 до 12 місяців не розглядає. В фінвідділі скарги лежать без розгляду і по 13 місяців. В наркомфіні на 91 скарг відповіджено на три скарги.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється українські православні громади, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з днем 1-го липня. Громади, які бажають витати в себе о. Владику, зволять прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу. Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 15 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Дано в Вінніпеґу, дня 15 травня, 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова.

Листи висилати на адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave., — Winnipeg, Man.

УКРАЇНСЬКІ ХРАМИ В КИЇВІ.

По донесенню недавних вістий Українська Православна Церква має в Київі 14 храмів (церковних будинків), а то:

1. Собор св. Софії.
2. Собор св. Миколая (Мазепин).
3. Собор св. Петра і Павла на Подолі.
4. Церква св. Тройці.
5. Церква св. Ілії.
6. Храм Покровського Монастиря на Соломянці.
7. Храм у Святошині.
8. Храм на Деміївці.
9. Церква на Каравайських Дачах (бувший монастир).
10. Собор св. Андрія Первозванного.
11. Церква св. Михаїла.
12. Церква Покровська.
13. Церква Пріорська.
14. Церква Труханівська.

Послідні три парафії належали передше до „дієвої" церкви, та недавно злучилися з Церквою Українською Православною.

Стара московська церква має в Київі 6 храмів:

1. Мала Софія.
2. Покрова.
3. Братський монастир.
4. Церков св. Миколая на Подолі.
5. Трох Святителів.
6. Десятинну.

Церква „обновленська" має 4 храми:

1. Лавру.
2. Собор св. Володимира.
3. Церкву св. Георгія.
4. Всіх Скорботних.

Виходить, що дві другі церкві разом мають в Київі 10 храмів, а Церква Українська Православна 14.

СХОВАНИЙ СКАРБ.

Недавно в однім місті умер жебрак. Коли він за життя стояв на розі вулиць, ніхто не звертав на него особливої уваги. От жебрак собі, тай тільки. Днями простягав руку по милостиню, а вечерами зникав, а куди, ніхто не клопотався.

Коли-ж про його смерть повідомили уряд міста, той післав двох людей до його нужденної хатини, щоб пошукати чи не знайдуть яких записок, які вказалиб, хто той жебрак був та чи має він яку родину. Коли ті два люде переглянули його лахи, в які він одягався кождого дня, то на превелике своє здивовання знайшли зашитих десять тисяч долярів. Дальше на дні куфра, під лахами, знайшли банкову книжку на пять тисяч долярів. Ріжних посвідок і векслів від розпозичених грощей на пять тисяч долярів. Отже разом жебрак сей вартував около 20 тисяч долярів. Коли ся вістка рознеслась по місті, вона здивувала всіх. А здивувала тому, бо, бачучи його жебрацький спосіб життя, ніхто не сподівався, щоби він мав такий маєток.

Але нема чого дивуватись. Хіба мало є подібних йому жебраків на світі? Між нашими людьми знайдемо дуже богато йому подібних. Ми знайдемо людей, що якаб справа важна не була, вони її не бачуть, про неї нічого не знають, помічної руки не простягнуть. В них одна вимівка: „Нема і нема". А щоб свою скупість прикрити, вони будуть ходити і в лахах і в голоді, щоб тільки світ не дізнався про їх скупість.

Христос сказав: „Нехай світло ваше (то є ваші добрі діла) світить перед людьми". Отже жиймо так, щоби діла наші були світлом, дороговказом для других людей.

О. Г.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Підчас обіду Залісна старалася звернути розмову на біжучі церковні теми

— А дивіть, як то файно, — каже вона, — що ми всі зійшлися і за одним столом сидимо. Чи подумав би хто, що між нами є і католики є православні? А то дехто думає, що як тільки зійдуться православні з католиками, то так і мусять бійку заводити. Правда, що ти також так думав, га? — звернулася вона до свого чоловіка жартобливо.

— Та чого я мав би так думати? — відповів Залісний. — Як розумні люде, то все потрафлять по людськи з собою обійтися.

— А вже-ж, що так, — каже Гнідий. Ось, хоч би наш сусід Чернецький: що він православний, то правда, але що добрий чоловік, то також правда. І я за се його люблю.

— Ну, ну, — каже Степовий, — ви любите Чернецького не тільки тому, що він добрий чоловік, але і тому, що він православний.

— Ов, а се по якому?

— А по такому, що ви такий самий православний, як і він, ну, а лисі коні, як то кажуть, знаються.

— Що ви кажете? — нібито здивувалася Залісна. — Кум Гнідий вже православний? Чуєш старий? — звернулася до чоловіка. — Ти повірив би таке про кума Гнідого?

— Е, що ти слухаєш кума Степового, — відповів Залісний. — Вони жартують. Правда, куме Гнідий?

— Та поки що правда, лише не знаю, доки. Те православіє так поширюється, як степовий вогонь, отже хто його знає коли воно й мене і вас може захопити. Таке може бути, що ще й наш епископ стане православним.

— Господи Боже борони! — скрикнув Залісний трівожно і перехрестився тричі. — Ви по що таке говорите? Се-ж гріх

— Ха-ха-ха! — засміявся щиро Гнідий, — але бо й наликав вас. Ну, ну, не журіться. Православні може-б і не приймили його. Звичайним священиком він не може бути, а епископа вони мають свого.

— А цікаво, чого він так довго не вертає? — каже Залісна.

— Кажуть, що вже й не верне.

— Так? А хто тоді буде на його місце?

— Рим когось пришле.

— А може хто з тутешних ксьондзів буде?

— Хто його знає, може й буде.

— А чули ви про того ксьондза, якого засудили на грубі гроші за те, що якомусь там чоловікови жінку відмовив?

— Чув, але він тепер вже не є ксьондзом.

— Ні? Але був. І хтоб то сподівався такого по нім.

— А хіба то правда? — обурився Залісний. — От видумують наші вороги на святу католицьку церкву, що тільки хочуть.

— Де там видумують, не видумують. Се у Вінніпеґу сталося.

— А чому в наших газетах про се не писали?

— От також знайшли церкову Богу молитися! Де-ж наші газети про таке напишуть. Як би так щось на православних, то певно, що написалиб. Ще й прибільшилиб.

Скінчивши обідати, сусіди взялися наново до читання.

— А про що там дальше пишеться? — спитав Степовий.

— Про підготовчі кроки до унії, — відповів Чернецький. — Тому, що в сім уступі нема нічого надзвичайно цікавого, я тільки переповім його зміст, спиняючись лише на більш важних місцях.

— В другім розділі сего уступу говориться про побут царгородського патріярха Єремії на Литві і Руси, в 1588 і 1589 роках. Митрополичий престол був тоді опорожнений і король іменував митрополитом мінського архимандрита Михайла Рогозу. Отже патріярх Єремій висвятив його на архиепископа, але дуже нерадо. Се тому, бо патріярх передчував, **„що Рогоза буде відступником грецької Церкви"** та тому, **„що на вибір Рогози вплинули Єзуїти, бо Рогоза мав дати їм безсумнівні докази своєї охоти приняти унію"**. („Берестейська Унія" сторона 75). В два тижні після сього в Берестю відбувся синод, на якім патріярх підніс луцького епископа, Кирила Терлецького, до достоїнства екзарха. Се був неабиякий удар для нововибраного митрополита, бо вивисшивши луцького епископа на екзарха, патріярх сим самим поставив його над митрополитом. А зробив він се без сумніву тому, бо думав, що Терлецький буде чесно боронити православної церкви проти католиків і польського уряду. Такі-ж самі надії покладав на Терлецького і нарід, але, як пізнійше побачимо, Терлецький не був гідний того довіря, яке патріярх і нарід до нього показали.

Чи се був той самий Терлецький про котрого колись там наш священик говорив, що він і Потій були найголовнішими творцями унії?

Так, се той самий. Нарід і духовенство мали зразу до него довіря і тому то й патріярх нагородив його такою властю. Про Терлецького будемо мати нагоду ще не раз говорити, отже ідім дальше. Патріярх Єремій перед своїм поворотом до Царгороду зробив ще одно діло, яке пізнійше чималу ролю відограло у справі унії. А саме, він підніс братства у Вильні і Львові до гідности ставропигійських братств, себто виняв їх з під власти місцевих епископів і віддав своїй безпосередній власти. Що більше, він уповажнив сі братства наглядати над висшим і нисшим духовенством, слідити щоб воно гідно поводилося й сповняло свої обовязки та доносити патріярхови про неслухняних.

Не всі українські православні владики були задоволені з побуту і діл патріярха Єремії і так скоро, як він від'їхав, деякі з них почали думати про злуку з Римом. Перед в сім ділі вели луцький епископ Терлецький і львівський епископ Балабан, але кождий з инших понук: епископ Балабан хотів унії, бо був злий на патріярха за те, що той виняв львівське братство з під його власти, а Терлецький стремів до унії в **наслідок впливів, які мали на нього польські католицькі і політичні мужі, головно канцлер Ян Замойскі і біскуп Бернард Мацейовскі.** Ось, що про се читаємо в книжці „Берестейська Унія" на стороні 84:

„По відїзді Єремії (то є царгородського патріярха) з краю, **найбільше залежало Мацейовскому на приєднанню для унії Терлецького** . . . Хоч скупі і дуже уривочні маємо вісти про взаїмні зносини одного епископа з другим (то є Терлецького з Мацейовским), то вже з сего, що знаємо, **можна заключати, що ті зносини відбувалися часто і що одинокою їх ціллю і предметом була Унія.** Нерішеному і хиткому з початку Терлецькому, **додавав Мацейовский відваги, . . . служив йому опісля за посередника між ним, а королем і канцлером. Звідси без сумніву немала часть заслуги доведення Унії до кінця, належиться Мацейовскому".**

— Про ролю сего польського біскупа в справі унії прийдеться нам ще кілька разів говорити, бо він мав вплив на всіх важнійших творців унії.

Що-ж до того, з яких причин і мотивів польські державні кола підпомагали діло унії, про се ми вже говорили, але не зашкодить прочитати дотично сего питання кілька уступів з сеї книжки і відсвіжити нашу память. Ось послухайте

„У Канцлера Замойского і Жигмонта III. (отже не в українського народу) дозріла гадка, відлучити руську Церков від царгородського патріярха, а з'єдинити з католицькою. У Жигмонта III. дозріла ся гадка переважно з релігійних причин (?) . . . **у Яна Замойского головно з політичних причин . . .** Що Русини із-за єдности віри хилилися більше до Росії і на неї оглядалися (себто оглядалися на її поміч проти Польщі), се знали тодішні державні мужі в Польщі. Рутський в однім своїм листі до римської Пропаганди каже, що Русини **були завсігди нераді Полякам . . . Політичний змисл** (отже не добро церкви, ані слава Божа) **вимагав відтягнути Русь від православія."**

— Заходи Мацейовского і Яна Замойского та їх товаришів в справі унії почали скоро приносити результати. В році 1590 митрополит скликав до литовського Берестя синод, на який запросив крім епископів і архимандритів також і світських визначних людей. Тимчасом на кілька днів перед синодом зїхалися, на заклик Терлецького, до Белза чотири епископи, то є побіч Терлецького, епископи львівський (Балабан), пинський (Пелчицький) і холмський (Збіруйський), і підписали між собою угоду зірвати з патріярхом і підчинитися папі. Після сього поїхали до Берестя на синод, **на якому однак нічого не говорили про своє рішення.** Синод застановлявся між иншим над великим гнетом, якого Українська Православна Церква дізнавала зі сторони польського уряду і католиків, і рішив звернутися до короля з жалобою проти такого гнету. Жалоба мала бути підписана всіма епископами і мала бути вручена королеви епископом Терлецьким. Розїзджаючись з синоду, епископи поставили свої підписи і печатки на блянкетах, на яких Терлецький мав опісля умістити жалобу на гнет церкви зі сторони католиків, і вручити її королеви. Але замісць жалоби на гнет церкви зі сторони католиків, Терлецький **умістив на блянкетах вище згадану заяву** чотирох епископів в Белзі, якою вони зобовязалися зірвати з царгородом і підчинитися Римови. Значить, Терлецький **сфальшував підписи епископів на користь унії,** отже можна справедливо сказати, що унія в грісі почалася . . .

Терлецький, в порозумінню з Замойским і Мацейовским, вручив королеви белзьку заяву і отримав на неї відповідь, в якій „король заявляє **свою вдячність** підписаним на заяві епископам, за їх готовість до Унії, **прирікає їм і всім, що підуть за їх примірам, свою опіку і охорону перед переслідуванням, . . . обіцює боронити їх урядів і маєтків** і запевнює їм непорушимість обряду і **рівні привілеї з латинським духовеньством".** („Берестейська Унія", сторона 90-91).

(Дальше буде).

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

IV.

В минувшім числі ми коротко зупинялись над тим, як наші люде здебільшого відносяться до своїх священиків. Не відрічи отже буде зупинитись над тим, як трактують своїх священиків чи проповідників члени инших церков.

Для приміру наведемо редакційну статтю, поміщену свого часу в одному з найповажніщих американських дневників, „Ді Шікаго Трибюн". Згадана стаття була написана з приводу кампанії на збірку 15 міліонового фонду для пресвітеріянських проповідників і звучить так

„Вилл Гейз сказав в своїй промові до великого числа бизнесменів, членів презбитеріянської церкви таке: „Ми не можемо жити без священиків, які ведуть нас до Бога".

„Людство дійсно не може обійтися без сих людей, але велике щастя, що потреба священиків не міряється платнею, яку вони отримують. Убожество християнських священиків є так старе, як само христіянство

„Він Гейз промовляв в справі збірки 15-міліонового фонду призначеного на утримання і пенсію проповідників його віроісповідання. Він твердив, що зібрання такого фонду оживить релігійний рух.

„Презбитеріянська церква вибрала добрий спосіб для оживлення релігійного руху. Життя та обставини, в яких знаходиться духовенство, не може заманювати молодого повного амбіції чоловіка до духовного стану. Священики є люде. В службі вони знаходять велику радість, але сама радість не вистарчає: Їх праця мусить бути належно оцінена і винагороджена тими, кому вони служать. Для оживлення і зміцнення релігійного руху церква потребує для духовного стану здібних та енергійних людей, — людей, які стремлять до того, аби в життю добитися успіхів. Чи богато таких людей, які готові ціле життя провести в убожестві, на старість уповати на запомогу і думати, що вони не промарнували життя?

„Гроші видані на утримання і забезпечення духовенства, се найкращий релігійний „інвестмент" для членів будь якої церкви".

* * *

В інтересі церкви є мати добрих, здібних священиків. А добрі, здібні священики з неба не падають. За ними треба шукати на землі. Щоби отже мати добрих, здібних священиків, треба заохочувати добрих, здібних людей, аби посвячувалися священичому званню. А найліпшою заохотою до сего буде те, коли вони будуть бачити, що праця священика є як слід оцінена і як слід винагороджена.

* * *

Так, як тепер є, то священики на загал не отримують за свою працю ані належного признання, ані відповідного винагородження. Через се майже кожда церковна організація відчуває брак священиків, бо здібні, енергійні та повні амбіції молоді люде вибирають собі більш поплатні та більш вдячні професії, як священство. Бо що може заохотити молодого, здібного студента піти на теольоґію і жити в злиднях ціле своє життя, коли він може піти, приміром, на права або на медицину і забезпечити собі як найкращу будучність? Що може заохотити молодого, енерґійного студента піти на теольоґію і бути залежним від ласки і неласки людей ціле своє життя, коли він може вибрати собі одну з многих, добре поплатних і вдячних професій і бути своїм власним паном? Що може заохотити молодого, здібного студента піти на теольоґію і жити у вічній трівозі про завтра, та про те, що станеться з його родиною, на случай його смерти або каліцтва, коли він може вибрати собі будь яку иншу поплатну професію і в спокою та добробуті провадити життя, забезпечуючи своїй родині гарну будучність?

* * *

Скаже дехто: А хіба священик повинен вбиватися за маєтком так, як перший-ліпший професіоналіст, або бизнесмен? Хіба він не повинен працювати більше для слави Божої, чим для матеріяльної користи для себе?

На се треба відповісти: Священик справді не повинен вбиватися за маєтком. Він справді не повинен добачувати в грошах одинокої цілі свого життя. Він справді повинен дбати більше про справи душі, чим про справи тіла. Але се треба сказати не тільки про священиків, а про всіх людей. Всі ми повинні дбати більше про свою душу, чим про своє тіло. Але се ще не значить, що ми повинні вимагати, аби люде жили в нужді, в голоді, в холоді. Се ще не значить, що священики мусять жити в нужді, бо инакше не будуть вірні свойому званню.

* * *

„Голодним волом хліба не доробишся", каже народна пословиця. Голодний віл не потягне плуга, хоч би і була в него охота та воля.

Працівник, який живе у вічній трівозі про завтра, який заєдно клопочеться про те, як вижити на одним доляровi тоді, коли треба двох, який заєдно думає про те, як би то заспокоїти настерливих вірителів, — такий працівник ніколи не годен виконувати як слід своїх обовязків, він ніколи не годен віддати свому званню повної справедливости.

Отже в інтересі церкви, як і всякої иншої інституції є, щоби її працівники отримували відповідне винагородження. В інтересі кождої церковної громади є, аби її парох побирав таке винагородження, яке вистарчалоб йому на прожиток, бо тільки тоді він зможе віддати громаді весь свій час, всю свою енерґію, всі свої здібности.

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ДИВОГЛЯДИ.

Передімною два протестантські часописи „Сеятель Істіни" і „Післанець Правди".

В першім (з квітня 1927) бачимо такий образок: Простір і в просторі ангел держить Біблію, на якій написано „Святая Библия" і **дотого-ж нарисований на ній хрест.**

Під образком стаття, в якій обговорюється, як „многомилионному русско-украинскому народу" дати Біблію. Оповідаєсь, що большевики дозволили в Петербурзі друкувати Біблію, але треба 25,000 долярів, щоби друк почати, отже американські протестанти повинні би сю суму збирати.

„Післанець Правди" також з квітня 1927 року і там є стаття переведена з „Сеятеля Істіни", п. з. **„Про пошановання хреста".** В статті доказуєсь, що коли Христа розпяли на хресті, то розпяли і гріх, а коли Христа зняли, то гріх зостався на хресті. Значить — **хрест грішна річ!** І ту грішну річ „Сеятель Істіни" на Біблії в себе малює, як, очевидно — річ дуже гарну.

Дійсно таке безглузде можливе лише в протестантів! Недармо-ж вони на сотні сект поділилися і ще діляться.

В тім-же „Післанци Правди" є також осторога, щоби баптисти в Польщі не дали зводитися иншим протестантам. До таких належать, як там пишеться:

1. Пятидесятники (трясуни), що підкопують віру баптистів в діяльність св Духа.
2. Адвентисти (суботники), що опираються на людських обявленних і піддають вірних під старозавітну неволю.
3. Руселізм, який не є від Господа.
4. Дарбисти, хоч і братя баптистів по вірі, але підкопують всякий порядок й устрій в церквах, розвивають анархію (нелад).

Засадою протестантів є: Читай Біблію і толкуй та розумій, як хочеш і можеш. Ніхто не може тобі казати, як Біблію розуміти. Авторітету над тобою нема . .

Ну, і почали люде кождий по свойому Біблію толкувати та натворили безліч сект, які (цілком природно!) мусіли ставати одні другим в дорозі. І от тоді ті самі поклонники „вільного толкования Біблії" давай оббиратись одні другим за авторітетів та гукати: „Гей, ви то своїм толкованням підкопуєте віру! Ви то своїм толкованням накладаєте на людей неволю! А ви всякий порядок перевертаєте до гори коренем . . . і так далі і так далі.

Люде з розумом наперед знали би, що коли кождий чоловік буде Біблію толкувати і розуміти по свойому, **то розумні будуть розумно толкувати, дурні по дурному, діти по дитячому, анархісти по анархістичному, злочинці по злочинному, недбалі по недбалому.** Таке не тільки з Біблією, але з товариським статутомум, таке і з державними законами. І тому-то в людей розумних толкують все найрозумніші, а звичайні йдуть за їх толкованням. Се-ж засада ладу серед людей!

Що-ж до засади протестантської, то вона анархістична в самім зародку, через те на ній тільки нелад може виростати.

І тому протестанти поширюючи Біблію мусять рівночасно поширювати нелад — релігійний нелад в першій мірі. Мусять поширювати те, що самі нині переживають — нелад і релігійний занепад.

Звідси виходять такі дивогляди, **що і хрест на Біблії малюють і хрест нівечать.** Що кождого чоловіка уважають рівноправним толкователем Біблії, не признають ніяких авторітетів в толкованню, а рівночасно самі накидаються на авторітетів для чужих, а також і для своїх одновірців і їх толкования осуджують

Сповняється евангельський висказ, що коли сліпий сліпого буде провадити, то оба впадуть в яму. А те, що сліпий може мати в руках Біблію, від упадку його не вратує. Бо щоби видіти дорогу, то треба найперше власні здорові очи мати, а щоби Біблію розуміти, то треба мати власний здоровий розум.

К.

ШАНУЙМО СВЯТОЧНІ ДНИ.

„Памятай день святий святкувати"
(4-та Божа Заповідь).
„Установлені свята святкувати".
(1-ша Заповідь Церковна).

Як далеко сягає людська культура, так далеко сягають відомости про свята, — про дні присвячені певним справам, а вільні від фізичної праці. Чим висше розвивалась культура, тим частійше подибуємо свята, хоч ріжні народи ріжно свята святкують.

По більшій части свята бувають звязані з релігією. Навіть погане, хоч не знають правдивого Бога, посвячують певні дні на те, щоб у них величати свого Сотворителя та Життядавця.

Чим релігія більш досконала, тим і свята бувають більш доцільні та більш побожно святковані. В історії маємо згадки про свята поганських народів — приміром Єгиптян, Римлян і инших, а також наших предків з перед 988 року по Христі, але сих свят не можна рівняти зі святами христіянськими. Ціль і значіння свят Богом і нашою святою Церквою установлених є величні Свята, які ми, як христіяне обходимо, є призначені для звеличання нашого Бога Творця, а також для піднесення і ублагороднення нашого духа

Свята є конечні. Їх треба визнавати і святкувати згідно з уложеними для сего приписами. Свята є конечні, бо сам Господь Бог приказав святі дні святкувати „Памятай день святий святкувати" — каже четверта заповідь Божа. Видно, що свята для людей є спасенні, коли Господь у Своїй Премудрости наказує людям їх обходити

Які свята повинні ми святкувати? Ось, що каже Святе Письмо: „Се свята Господні, що обявите їх **зборами святими**". (3 Кн. Мойсея XXIII: 2). Значить, ми обовязані обходити такі свята, які призначила наша свята Церков, бо Церква — се святий збір дітей Божих. Коли Церква установляє свята, то їх треба без спротиву святкувати

Як треба обходити свята, про се також говорить Господь через Мойсея. В святочні дни „ніякого діла не робити мете". Треба у сі дні здержуватись від праці, треба відпочивати „по всіх осадах ваших". Ще богато місць можна навести із Святого Письма, де Господь приказує в святі дні приносити жертви подяки Йому! Бо свята, се дні, призначені для відпочинку тіла, і для зміцнення духа, се дні призначені на те, щоб чоловік приніс подяку Богові, щоб Його величав, як Творця, щоб удосконаленням свого духа зближився до Нього.

Ісус Христос не знищив Старого Завіту, а доповнив його. Ісус сам святкував і научав нарід святкувати. На свято пасхи іде Він в Єрусалим, до міста і святкує після звичаю. В святочні дні Син Божий іде до церкви і там голосить до народу Свою науку, підносить їх побожність та скріпляє їх віру.

Наша свята Церква придержуеться Заповідей Божих і науки Ісуса Христа. Вона наказує вірним святкувати крім неділі, також инші свята, присвячені ріжним подіям з життя Сина Божого, Богородиці і Святих. Впроваджуючи святкування свят, Церква має на ціли збільшити побожність своїх дітей, виховати їх на добрих христіян, заохотити до наслідування всего, що для них добре і спасенне. Словом, Церква, установляючи свята має на ціли лише добро для своїх вірних, а ніколи шкоду.

Твердження, які нам часом доводиться чути, що святковання свят є шкідливе для людей, не мають підстави. Для приміру можна взяти большевицьку державу. Чи може добробут совітських републик збільшився через те, що большевики скасували свята? Чи може хоч є вигляди на кращу будуччину? Ні! Бо добробут залежить в першій мірі від моральної вартости людини, а релігійні свята власне збільшають моральну вартість людей. Тільки високо моральні люде можуть піднести добробут краю. Та хоч большевики покасували церковні свята, то позаводили свої „пролетарські", значить, без свят не мож бути. Тоті пролетарські свята мають на ціли поглубити большевицьку ідею, але чи можна рівняти сю погубну ідею з христіянською релігією? Большевизм нищить людину, а христіянство удосконалює її, зближає до Бога.

Нераз приходиться бачити, як люде не придержуються приписів святої Церкви, не заховують свят. Такі люде не думають, що роблять. Хто христіянин, хто уважає себе членом Церкви, а не виповняє обовязків своїх, як христіянин, як член Церкви, той поповняє злочин, бо переступає Заповідь Божу і Заповідь Церкви.

Наші люде часто дивляться на других, що ті не святкують, та й собі не святкують. В таких случаях часто можна переконатися, що ті, на яких задивляються, не належуть до нашої Церкви, отже не мають тих самих обовязків, що ми Вони мають свої обовязки відповідно до того, до якої церкви чи секти належуть. Часом-же чоловік з розмислом грішить, отже ми не повинні на нього дивитися і собі грішити.

Деколи можна почути таке: „Тому, що я святкував, то поніс таку а таку страту". Або каже дехто: „Я скористав, бо в свято молотив, а сусід мій стратив, бо святкував". І одно і друге неправда, бо хоч скористав на часі, то стратив на вазі або ціні. Бога не можна перемудрувати. Чоловік жиє хвилиною, а Господь вічністю. Видається чоловікові, що йому краще без Господа жити. І добре йому і грошей призбирує і другі заздростять йому. Але що відтак станеться з всім тим, що придбав гріхами? Не знає! А чи ми не буваємо свідками, якто майно, нераз навіть дуже велике, нищиться в короткому часі? А причина? Нечесно і не по правді зібране майно виходить на шкоду як не тим, що його зібрали, то їх нащадкам.

На кінци треба згадати ще й про те, що люде часто перецінюють малі свята, а недоцінюють великих свят, то є ставлять так звані церковні свята на рівні а то й вище від свят врочистих. Коли є сумнів, які свята слід святкувати, а які ні, то найкраще порадитися священика. У нас нема забогато свят, а коли хто так говорить, то або не розуміє значіння свят, або обходить такі свята, яких Церков не обовязує святкувати.

Свящ. Є. Грицина.

ЗАСЛАНІ В МОНАСТИР.

Православні Українці під Польщею (Волинь, Холмщина) добиваються, щоби богослуження в церкві правилося по українськи, а також, щоби єпископами для них були не Москалі, як досі, але Українці. І власне українське громадянство мало на увазі двох людей, яких бажало мати для себе єпископами, а то — архимандрита Полікарпа, настоятеля Собору у Володимирі і протоєрея Н. Абрамовича з Володимирщини. Щоби Українці не мали своїх церковних провідників, митрополит Діонісій (Москаль) заслав згаданих двох в монастир - першого десь на Віленщину, другого в монастир на Волині. Ось що значить, коли церква якогось народу під проводом чужих людей! Таке воно всюди.

ЦЕРКОВНА СПРАВА НА УКРАЇНІ.

Хоч большевики ніколи не жаліли рук, щоби релігійне життя нищити, однакож овочі тієї їх роботи не такі великі, як большевикам бажалосяб. В большевицьких часописах повторяються нарікання, що від церкви не можна відорвати не тільки звичайного народу, але також і богатьох фабричних робітників.

В „Комуністі" ч. 89, є велика стаття М. Постоловського, в якій він обговорює церковну справу на Україні. Зміст згаданої статті в скороченню такий:

„Большевики протягом пяти років церковної справи на Україні не змінили. Панотці усяких церков показали себе рухливійшими і розуміють потреби життя краще, ніж большевицькі агітатори. Коли комуністи шукають наукових способів боротьби з релігією, то життя тимчасом невеличкими подіями значно посуває релігійну справу вперед.

„Священик не йде з большевиками сперечатись, він робить свою роботу там, де можна. А нині знає він також теорії Леніна, Маркса. Понадто він організує хори і вміє з иншою наукою підійти до жінок, з иншою до молоді. І накидатись на нього тяжко, бо живе він сам в злиднях

„Бувають випадки, що на великих підприємствах, з великими комуністичними осередками, релігійний рух виявляється з великою силою. Або хоч би в Харкові в минулім році релігійні громади мали 47,000 членів. З того 11,500 припадає на робітників.

„Навіть для комуністичних партійних організацій церковний рух виявляє щораз несподіванки. Їм тяжко з ним боротися. Те, що стоїть при церкві, щораз більше вперто держиться і завзятійше на церковнім поли працює. В тім большевики бачать жерело, з якого випли符ває протибольшевицька і протижидівська робота

„Робітництво щораз більше звязується з церквою, церковні громади ростуть, церковні доходи збільшаються. З усіми тим комуністам на Україні тяжко боротися

„Панотці знають писання Маркса, а большевицькі агітатори не знають Євангелія, Біблії, і взагалі релігійного життя не розуміють. От де трудність!

„Не досить того, бо ще й число церковних працівників збільшається. Року 1914 було на Україні 26 архиереїв (єпископів) нині є їх 95. Панотців було тоді 10,565, а тепер є 10,700. А кілько таких, що до духовенства не належать, однакож і вони працюють.

„А хоч церковним виданням ставиться безліч перепон, все-ж комуністи за послідний рік і половини того не надрукували (розуміється — проти церкви), що ріжні релігійні організації."

Дальше Постоловський накликує, щоби комуністи збирали всі сили до протицерковного походу.

Подібні нарікання повторяються частенько. Лихо комуністів ще в тім, що народ церковні видання читає, а комуністичних не хоче брати і на цигаретки.

Ще такий факт: Робітники заводу (фабрики) „Комуністичного авангарду" і Крюківського зелізничного вузла зібрали гроші на будову церков. Коли чрезвичайка вислала агентів, щоби будові церков перешкодити, робітники їх просто розігнали. Не помогла і карна експедиція. Робітники заявили, що вони без церкви жити не можуть.

Ось так церковне життя на Україні малюють самі комуністи.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ВОЗНЕСЕННЯ ІСУСА НА НЕБО.

Після Свого воскресення Ісус Христос перебував на землі ще сорок днів. Він часто являвся Апостолам і навчав їх, що мають робити, коли Він відійде від них до неба.

В сороковий день Він явився їм послідний раз. Се було в місті Єрусалимі, в одній хаті, в якій Апостоли сходилися на молитву і наради. Він був з ними через довший час і пригадав їм все те, чого вчив їх перед Своєю смертю, а саме, що Він є Син Божий і що Він терпів і вмер на те, щоби спасти рід людський від первородного гріха, який Адам і Ева вчинили в раю, переступаючи Божу заповідь, і який перейшов від них на всіх людей.

Він також обіцяв їм зіслати з неба Святого Духа, Який просвітить їх розум і наповнить їх серця відвагою, щоби вони могли правдиво і відважно навчати людей про життя і науку Ісуса Христа. Він сказав їм:

— Зістаньте в Єрусалимі, доки не зійде на вас Дух Святий, Котрого Я зішлю вам з неба.

Відтак сказав їм, щоби йшли за Ним, і повів їх на Оливну Гору.

Верх гори був покритий зеленою травою і яскравими цвітами. Вгорі синіло небо, а по нім плили літні, білі хмари. В долині лежало місто Єрусалим, якого білі мури блестіли до сонця. В далечині, в сторону Вифлеєма, де народився Ісус, синіли гори . . .

Апостоли знали, що се вони бачуть Ісуса послідний раз і їх серця були переповнені смутком. Як вони бажали, щоби Він не покидав їх, щоби ще хоч трохи побув з Ними. Але вони знали, що сего не буде і запитали Його:

Господи, коли Ти знов прийдеш на землю і поставиш Своє Царство?

Ісус відповів їм:

— Не вам знати, що Отець Небесний постановив у Своїй силі. Але ви отримаєте силу, коли Дух Святий зійде на вас, і буде свідчити про Мене по всім світі

Тоді Він поблагословив їх, вознісся і сховався за хмарою.

Апостоли довго гляділи на небо за Ісусом, аж явилися їм два Ангели і промовили:

Чого ви глядите на небо? Сей Ісус, Котрий вознісся на небо, прийде колись так само, як відійшов.

Тоді Апостоли вернули до Єрусалиму.

На памятку сеї події святкуємо свято „Вознесення Ісуса Христа", яке припадає в сороковий день після Великодня Сего року Вознесення припадає на 24-го травня (мая).

ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА.

Після вознесення Ісуса Христа, Апостоли вернули до Єрусалиму й перебували враз з Пречистою Дівою Марією й иншими вірними в однім домі на молитві.

Вони очікували Святого Духа, Якого обіцяв їм Ісус Христос.

Десятого дня після вознесення Ісуса Христа були жидівські Зелені Свята. Всі Апостоли були зібрані того дня на молитві.

Нараз, у девятій годині рано, вчули вони сильний шум, що неначе буйний вітер наповнив увесь дім. Над кождим Апостолом показався огнений язик і спустився на него. Се був Дух Святий, що зійшов на Апостолів у виді вогнених язиків.

Апостоли зараз стали відважні і сміливі і зрозуміли добре науку Ісуса Христа, якої перше добре не розуміли. Вони також отримали від Святого Духа силу говорити ріжними мовами, які тоді на світі були, хотяй перед тим їх ніколи не вчилися.

Після отримання Святого Духа Апостоли розійшлися по ріжних краях і проповідували науку Ісуса Христа.

Бог є в трох Особах, то є: Бог Отець, Бог Син і Бог дух Святий. Отже Дух Святий, се трета Особа Божа. Він є правдивий Бог і Утішитель. Він потішив Апостолів і потішає всіх христіян, що до серця Його приймають.

Христіяне, — се люде, які вірують в Ісуса Христа. Щоби бути повним христіянином, треба бути охрещеним. Силою хрещення отримуємо ласку Святого Духа так, як отримали Апостоли.

Чи ви бачили коли, як священик хрестить маленьку дитину?

На памятку, що Дух Святий зійшов на Апостолів обходимо свято „Зіслання Святого Духа". Се свято припадає в пятьдесятий день після Великодня. Воно також називається Зеленими Святами. В сей день вбираємо хати зеленню — листям і галузками. Се є дуже гарний звичай і його треба затримати.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ.

Ізраїльтяне жили в египетській неволі дуже довго і через се стали безбожними і розпусними. Вони сварилися, билися і робили одні другим ріжні пакости. Мойсей бачив се і знав, що так довго, як Ізраїльтяне не станють ліпшими людьми, так довго вони не зможуть дійти до обіцяної землі, то є до землі, де ніхто не буде над ними панувати.

На третім місяці своєї мандрівки по пустині Ізраїльтяне розложилися табором під горою Синай. Мойсей пішов на гору Синай і перебув там сорок днів і сорок ночей на молитві. Втім часі Бог обявив йому десять заповідей, після яких Ізраїльтяне мали жити.

Після тих заповідей люде мають жити і тепер, коли хочуть бути добрими і чесними та побожними. Заповіди сі такі:

1. Я є Господь Бог твій; нехай не буде в тебе инших богів, крім Мене.

2. Не роби собі ідола і нічого подібного до того, що на небі вгорі, ні до того, що на землі внизу, ані до того, що в водах і під землею; не покланяйся їм і не служи їм.

3. Не призивай імени Господа Бога твого надаремно.

6. Не вбивай.

7. Не роби перелюбу.

8. Не кради.

9. Не свідчи неправдиво проти ближнього твого.

10. Не пожадай нічого того, що є ближнього твого.

СОРОКЛІТНА МАНДРІВКА.

Зпід гори Синай Ізраїльтяне пішли в пустиню і зайшли аж до границі обіцяної землі, — землі Ханаанської.

Мойсей післав двайцять чоловіків і припоручив їм оглянути той край Ханаан і розвідати, чи можна Ізраїльтянам в ньому осісти.

Коли вони вернули, то тільки два з них — Ісус Навин і Халев — хвалили той край, а решта десять говорили, що хоч земля там добра і плодюча, то завоювати її не можна, бо народ там живе сильний і войовничий і має великі та добре охоронені міста, яких не можна буде здобути.

Ізраїльтяне почали тоді знов нарікати на Мойсея за те, що він вивів їх з Египту, і почали бунтуватися проти нього.

Мойсей з своїм братом Ароном та Ісус Навин з Халевом умовляли Ізраїльтян і казали, що треба вірити і надіятися на Бога, а Він поможе їм так, як вже нераз помагав. Але народ забував на попередню поміч Божу і не слухав своїх провідників, а навіть хотів убити їх камінням. За те Бог оповістив таку кару на Ізраїльтян:

— Всі ви, що нарікали на Мене, не увійдете до обіцяної землі, крім Ісуса Навина та Халева; аж синам вашим дам побачити землю, що вам не сподобалася. Але і вони мусять блукати по пустині через сорок років, аж доки не вимруть там батьки їх.

І так завернув Бог Ізраїльтян назад в пустиню, де вони блукали через сорок років, аж доки не вимерли всі ворохобники між ними.

Ізраїльтянам сприкрилась їх довга мандрівка і вони часто нарікали на Бога. За се вони були покарані: Зявилося богато їдовитих вужів, від яких згинуло богато народу. Тоді нарід покаявся і навернувся до Бога, а Бог простив йому. На приказ Божий Мойсей зробив мідяного вужа й повісив його на стовпі. Коли хто, вкушений їдовитою змією, дивився з вірою на мідяного вужа, то вилужував і не вмирав.

Коли минуло сорок років, Ізраїльтяне знов прийшли на границю Ханаану.

Тут Бог обявив Мойсееви, що прийшла година його смерти. Мойсей попращав нарід, передав провід Ісусови Навинови, а сам пішов на гору Небо. З сеї гори показав Бог Мойсееви обіцяну землю ізраїльського народу, але самому Мойсееви не довелося увійти до неї. Він помер на горі, маючи сто двайцять років, а весь нарід довго плакав по нім.

ХТО ТИ ДИТИНО?

Хто ти, дитино, розкажи сміло?
Я Українець серцем і тілом!
А який знак твій, твої прапори?
Лев жовтий смілий на синім поли.
Хто твої предки, твоя родина?
Я свого роду вірна дитина;
Оттого роду, що головами
За волю, долю стелить степами.

СМЕРТЬ БЕЗБОЖНИКА.

Одній французький норсі довелось доглядати хорого Волтера, звісного француського атеїста (безбожника) і бути свідком його смерти.

По якімсь часі її покликали доглядати небезпечно хорого Англійця, який жив в Парижі.

— А чи він релігійний чоловік? — спитала норса.

— Так, дуже. Або що?

— Бо я була свідком смерти Волтера і запевняю вас, що не погодиласяб бути свідком смерти другого безбожника за ніякі скарби світа. Страшнійшої смерти, як його, я в своїм життю не бачила.

ЗВИЧАЇ ЧИ ЗАБОБОНИ.

Несвідомі люде нераз звуть звичаї забобонами, не знаючи, що се дві окремі справи, два окремі поняття.

Звичаї — добрі звичаї — се частина культури, частина способу життя. Весільні звичаї, се культура народня. Святочні звичаї, похоронні, святочно-господарські — се все народна культура, а не забобони. Се ті форми життя, якими наші почування і наші бажання виявляються та наші духові потреби задоволяються.

Ніхто не каже, що вмивати лице, чесати волосся, білити хату, мити вікна, вішати на стіну образи, обтикати їх квітками, поздоровляти знакомих — що все те забобони. Се ознаки людської культурности. Се річи, яких життя потребує і без яких воно було би убоге і нікчемне

Те саме треба сказати і про всякі звичаї, що вяжуться з важнійшими хвилями в життю. І вони є частию народної культури І без них життя було би некультурне й убоге.

Дехто ще так думає: що для життя не є конечним, без чого чоловік може обійтися, те забобон і його можна позбутися.

Однакож таке міркування не розумне. Обійтися можна без богатьох річий: хати можна не замітати, стін не білити, лиця не мити, волосся не чесати, нікого не поздоровляти і при всім тім життя бути цілком здоровим Та питання: Чи лучше з чимсь, чи без чогось? Не про самеж тілесне здоровля ходить, але і про духове.

Що-ж се забобон? І се звичай, тілько-ж такий, з яким вяжесь явна діточа легковірність. Скажімо, що хтось починаючи орати хухає три рази на леміш, бо думає, що так плуг буде лучше орати. Се був би забобон, хоч і цілком нешкідливий. Або палив би хтось ворота кождого року і на їх місце нові робив, щоби вівці добре велися. Се був би забобон, дотого-ж шкідливий.

Але — молиться хтось перед початком роботи, крестить постіль, на яку лягає, се вже не забобон. Се піддавання себе Божому Промислови, отже річ моральна, свята.

Деколи навіть тяжко сказати, чи щось є культурний звичай чи забобон. Коли щось нешкідливе і вдоволяє людей, то се звичай в того, хто його має. Для когось чужого се може забобоном здаватися. Коли хтось навіть до малого звичаю привязує велику думку, велику ідею, велику ціль, коли уважає її символом (знаком) чогось висшого, то такий звичай не є забобоном. Се важна річ.

Взагалі дійсних забобонів, яких би треба позбутися, є в нас дуже мало.

Та треба памятати ще одно:

Коли оден нарід хоче культуру другого народу, а з нею і народ знищити, то починає пляново все звати забобонами і висміювати, що другий народ має. Він забобонами прозиває річи і звичаї церковні (як нині протестанти), звичаї святочні, весільні і взагалі всі форми, в яких виявляється культурне життя народу. Так українську церкву, мову, звичаї, одежу висмівали колись Поляки, щоби Українцям все українське вогидити і дати їм опісля польський костел, польську мову і звичаї. Але розумні люде такій ворожій балаканині не вірять.

Та бувають і такі легковірні, що ледво чужий чоловік вказав на щось пальцем, як ніби забобон, як вже вони починають думати, що може се справді так, а там і роблять точно, як чужий чоловік хоче. Такі люде не знають, що вони самі свою культуру, отже своє життя, свою силу, свою самоповагу нищать.

Треба завсігди тямити, що добрі звичаї, се культура, а культура, се велика цінність: Життя без культури, се життя дикунів. І тому свідомий народ свою культуру, свої звичаї, свої культурні вартости цінить, боронить, живе ними і за ніщо їх не позбудеться. Він і молоде своє покоління вчить тими звичаями жити, їх поважати, їх боронити, як культурне батьківське і народне майно. Як те, на чім народ може свою кращу будучність творити.

КИЇВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТ МИКОЛА БОРЕЦЬКИЙ.

Першим митрополитом теперішної Української Православної (Автокефальної) Церкви був Василь Липківський Та коли через старість і переслідування большевиків його сили почали опускати, він правління церквою мусів передати новій силі. Сам же він мав взяти на себе обовязок провадження духовного семинаря.

Дня 24 жовтня 1927 року обрано новим митрополитом архиєпископа Миколу Борецького, а 30-го жовтня в неділю його врочисто висвячено. Чин висвячення виконав митрополит Липківський з єпископами.

Нинішний митрополит Микола родився 1870 року. Довгий час був протоєреєм в Гайсині на Поділлю, опісля єпископом в Зіновєвську.

Заступниками митрополита вибрані архиєпископ професор Оксіюк і архиєпископ Константин Малюшкевич.

НЕКУЛЬТУРНІСТЬ.

Не все, що серед народу можна знайти, є його культурою. Пянство, злодійство, скупість, самолюбство, проклони, неморальність, хрунівство, байдужість — се все до культури не належить. Се гріхи, се злочини, отже се некультурність. І такі гріхи не є народними — вони є в кождого народу раз менше, раз більше.

Культурою уважаємо лише те, що гарне, що добре, що розумне, що вдоволяє, що не приносить нікому лиха.

РАХМАНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

В українського народу є поговірка, що десь далеко є нарід, що називається Рахмани. Народ той не вміє мабуть числити часу. Хто коло ріки живе, то лушпиння з свячених яєць кидає на воду, щоби вода понесла його до Рахманів. Побачивши шкаралупи, вони довідуються, що се вже Великдень, отже починають також святкувати.

Що се ті Рахмани, годі нині точно знати. Вчені шукали подібних слів в чужих мовах і знайшли, що ся поговірка вяжесь з дуже далекими часами і сторонами. Є в арабській мові слово „рагмет", що значить: милосердя, ласка. „Рагмет окумак" по арабо-турецьки значить: за померших Бога молити. „Раг манаг" в староіранській мові значить: ласкавий Бог. Взагалі виходило би, що під Рахманами треба би розуміти померших, що знаходяться в иншім світі і для яких просимо божого милосердя. Виходилоб, що Рахмани — се померші наші предки. Инші вчені звязують се імя також з иншими жерелами, та мабуть іранსько-арабське жерело найбільше певне. Очевидно давно мусіли бути про Рахманів точні і широкі оповідання, та протягом довгих віків вони забулися. Нині лишилася тільки мала, неясна згадка.

ОХОТНИКИ — НАПЕРЕД!

Генерал переглядав військо. Щоби переконатись, на скільки вояки свідомі своїх обовязків, він підійшов до одного з них, який стояв у передному ряді, і промовив:

— Як називаєшся?

— Іван Пилипів, прошу пана ґенерала!

— Слухай, Пилипів, — продовжав ґенерал. — Припустім, що се війна. Припустім дальше, що нам треба висадити онтой міст у воздух, щоби перервати наступ неприятеля. Але до моста можна дістатися тільки наражуючи своє життя, бо його острілює ворожа артилерія. Щоб ти зробив, якби я дав росказ: „Охотники, які зголошуються висадити онтой міст у воздух, наперед!"

— Я скочив би скоро вбік, щоби зробити охотникам місце пройти! — відпалив не надумуючись довго Пилипів.

* * *

Кілько з нас поводяться в такий самий спосіб тоді, коли якась справа вимагає від нас помочі, самопожертви? Кілько з нас, замісць того, щоби самим приложити руки до доброго діла, стаємо збоку, щоби зробити місце другим?

А дійсний воїн сього не зробить. На поклик „Охотники наперед!" він перший виступає з ряду.

Будьмо дійсними воїнами і відзиваймось на кождий поклик до доброго діла

ВЕЛИКДЕНЬ.

Великдень — належить до свят „подвижних", себто рухомих. Він може бути найскорше 22-го березня (марта), а найпізнійше 25 квітня числячи по церковнім календарі. По новому календару се буде 4 квітня і 8 травня (мая). Великдень отже пересувається на протязі 35 днів.

Час від Великодня до Зелених Свят називається **Пятьдесятниця**, себто час, що обнимає 50 днів.

Сорок днів по Великодни припадає свято Вознесення (в четвер), а 10 днів по тім Зелені Свята.

ПАНОТЕЦЬ І ПАНІМАТКА.

В українській мові тутул „панотець" (акцент на „е") уживається в відношенню до священиків:

„Наш панотець старий чоловік, вже трийцять літ церкві служить". „Се панотче вам, а се нам".

В поважнім відношенню дітий до батька взагалі:

„Мій панотець до самої смерти празників не цурався, а горівки і в рот не брав. Він і церковним титаром (старшим братом, старостою) був".

В відношенню до всякого старого, поважного чоловіка:

„Просимо, панотче, поблагословити свого сина в дорогу".

Подібно вживається і слово „паніматка" або „паніматуся". Крім жінки священика, паніматкою звуть молодші звичайно старшу господиню дому:

„От ми і до вас, паніматко, на хвилиночку забігли".

Титул „священик" занадто урядове.

Титул „піп" занадто просте. Саме-ж собою значить воно „отець". Греки тепер кажуть „папас". Від того-ж і слово „папа".

Титул „батюшка, — се московщина.

Титул „ксьондз", „єгомосць", се живцем переняте від Поляків.

На Закарпаттю священика звуть „паном".

ПОКАЗУЄТЬСЯ ГОЛОВА ПОМЕРШОГО.

Норвежська преса описує, що в норвежськім маленькім сільци, Вілес, в одній хаті мешканці бачуть голову старця — шевця, який йомер у тій хаті 60 літ тому. Ся голова появляється що вечера на шибі хатини. Особливо виразно її видно, коли небо захмарене. Місцеві люде кажуть, що се природне, бо відомо, що швець продав за життя душу чортови, а один норвежський лікар пояснює се теж природно: імовірно за життя шевця його обличчя відбилось на шибі мов на фонографічній плиті, підчас великої бурі з блискавками і досі там залишилось. Місцеве населення з обуренням відкинуло проект окружного комісаря, щоби виняти сю шибу і післати її до Осло для наукового досліду.

ЦІКАВЕ ЯВИЩЕ НА ВОЛИНІ

На терені Волині останними часами помічується надзвичайно цікаві явища, які дають підстави припускати, що тут мається справа з можністю вульканічних вибухів.

Так недавно біля села Харлупи Олицької ґміни зауважено, що земля піднеслася, утворивши форму насипу, при чому була настільки горячою, що сніг ростопився в мить. Сей насип е досить великого розміру.

В околицях села Шустаки Дядковицької ґміни нагло запала земля, утворюючи яму таких розмірів, що в ній сміливо могло-б поміститися два великих будинки. Не менш цікаве й характеристичне явище зауважено в селі Тушебині Варковицької ґміни. Біля сього села знаходиться гора, з якої чути звуки, що подібні до звуків перед вибухом вульканів.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ЧЕРНІВЦЯХ.

„Рідний Край" подав новинку, що дня 25 березня відбувся Шевченківський концерт в Чернівцях, уладжований співацьким товариством „Буковинський Кобзар". В програмі були декламації, співи і музика. Радісним і приємним обявом було прибуття на свято селян, з далеких сторін Буковини.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

КОСТЕЛЬНІ ДЗВОНИ І ПОСОЛ ПУТЕК.

На члена партії „Визволене" д-ра Путка наложив краківський митрополит інтердикт, себто церковну кару, яка забороняє йому входити до костела і приймати св. Тайни. Причиною сеї кари була зорґанізована ним звантуда в костелі в Хочві у звязку із завішуванням там нових дзвонів, жертвованих парохіянами і американськими еміґрантами. Посол Путек вносив скарги до старОства проти місцевого пароха, змальовуючи фальшиво всю справу, а накінець з участю молоди вирубав у воротах костела діру, розбив замок і доробив ключ, а молодь під його проводом вдерлась до костела підчас богослуження з протестами „ганьба".

„СВЯТИЙ" ВОДОПАД.

В 1913 році відкрив Англієць Джеймс Скат-Брави, в африканських пралісах на границях британської Східної Африки а Родезією один з найбільших водопадів на світі. Скат-Брави і люде, які з ним брали участь в науковій подорожі, погинули, а відкритий через них водопад лишився дальше таємницею для культурного світа.

Недавно ондаче жінка Бравна найшла між його паперами фотографічну знимку того водопаду і записки, після яких можна було найти місце, де він находиться. Так воло і сей вдруге відкрито. Його води падуть з високої скали на 1200 стіп в долину. Африканські жителі - тубільці вірять, що злі духи спричиняють гук і рев води водопаду, а щоби усмирити і улаr скавити злих духів, вони посвячують часом в жертву „духам" малі діти — кидаючи їх з гори в воду водопаду, де сі нещасливі діти гинуть страшною смертю. Для сеї жертви вибирають тубільці одно з близнят, звичайно дівчину, а родичі близнят почуваються щасливими, коли можуть одно з близнят посвятити злим духам для усмирення їх лютости. Англійський уряд, який під сю пору контролює названу африканську околицю, — старається карними законами викорінити сей так страшний забобон серед африканських дикунів.

ЦІКАВИЙ РОЗПОРЯДОК.

У Будапешті має вийти розпорядок, який заборонює писати про самогубства, під загрозою двох тижнів тяжкої вязниці. Влада хоче сим способом зменшити епідемію самогубств серед молоді, яка читаючи описи жертв набирає знеохоти до життя Такий розпорядок має одну велику прикмету: неодин молодець накладає на себе руку під впливом прибільшеної уяви мріючи про ефект свого видрукованого прізвища в ґазеті!

ПЕРЕХОДИ НА ПРАВОСЛАВІЄ В ГАЛИЧИНІ.

Після донесень старокраєвих часописів, цілі українські села а навіть цілі області в середній і західній Галичині переходять на православіє. Покидають греко-католицький обряд і творять православні парафії. Почавши від Перемишля у воєвідстві Львівськім, рух сей обняв повіти Дрогобич, Кросно, Ясло, Горлиці, Грибів і дійшов до Новосандецького повіту в Краківськім воєвідстві.

ЗВІТ З БАЗАРУ.

Отсим подається до відома всім інтересованим звіт з базару при Українськім Православнім Соборі у Вінніпеґу, котрий відбувся в днях від 30 квітня до 5-го травня, 1928 р.

Базар пішов досить успішно, бо приніс чистого доходу $542.52.

Всім тим, що причинилися чим небудь до збогачення нашого базару, щира подяка.

Тут слідують імена всіх пань і панів, які жертвували річи на базар:

ПАНІ: Климків, Дубик, Басісти, Комар, Волошиновська, Яремко, Іващук, Циганевич, Яремович, Левішини, Іванусів, Бачинська, Роґан, Сікевич, Рій, Гуцуляк, Савчук, Сорохтей, Сокульська, Хариш, Матвіїв Кани Тетяна, Стечишин, Гошовська, Пасічняк, Симчич, Коржик, Совсун, Дорощук, Папіш, Шевчук, Бучковська, Яловега, Челяда, Жук, Найлс, Свистун, Українець, Блок, Паламарчук, Данько, Остапович Д., Шашарівська, Йонкер, Залозецька, Мандрик, Богоніс, Прокопів, Паньків, Стецька, Хома, Куцяк, Новак, Сліпець, Угринюк Стефанія, Будівська, Міхоцька, Ожійовська, Керелюк, Скорохід, Боянівська, Колтек, Момотюк, Чорна К., Угринюк Марія, Арсенич, Купченко, Угринюк В., Снєгар, Марінко.

ПАННИ: — Романчич, Марко Марія, А. Стамбурська, Фіцич, Паламарчук Ксеня, Паламарчук Н., Залозецька, Блащук, Демчук, Кліш, Весович.

Пані Кулачковська з Вайта, Ман., пані Карпець з Лидіят, Ман., пані Блащук з Ленсдави, Ман., і пані Бурдет з Емерсон. Панство Котельніцькі і Гривнаки.

ШТОРНИКИ: — Сафрін, Ґрабовецький, Метос, Попович, Ітон, Андрусяк, Стейман, Аптика Лазечка, Фотоґрафіст Шапіра, Годсон Бей, Фемлі Шю Стор, Роял Шю Стор, Філков, Бер Ко., Телман, Волч, Маерс, Коґн, Ґуткінс, Стал Вікер Ко., Ню Йорк Ко., пані Будний, Каржинські, Гаврищ, Капорський, Фінклер, Ґледстон і Кар, Орецкий, Лардей і Елмвуд Саседж.

Пай на базар:

ПАНІ: — М. Угринюк, Яремко, Роґан, Хариш, Блок, Куцяк, В. Новак, Сокульська, Момотюк, Стечишин, Гошовська, Купченко, панна Г. Романчич, п-на Фіцич, п-на Марія Марко, Кирилюк, Циганевич, Симчич, Тиховецька, Прокопів, Савчук, Коржик, Українець, Кузьмінчук, Данько, Остапович, Остапович, Богоніс, Шевчук, Бетицька, Демчук, Залозецька, Кіпрач, Довгапик, Совсун, Пасічняк, Марійн, Зоппа, Сліпець, п-на А. Стамбурська, п-на М. Високович, Котельніцька, Комар, Боянівська, Міхоцька, Ожійовська.

Також щира подяка всім тим, що занялися продажею тикетів. — Особлива подяка для пані Богоніс, бо вона сама продала 18 книжок тикетів, також панови Коржикови, що давали услуги автом в збиранню фантів по сторах.

За заряд Жін. Т-ва і Сестрицтва.
Ганна Романчич, секретарка.

Православний Календар
НА РІК 1928
ЧЕРВЕНЬ.

15 П. св. Івана Сучавського.
16 С. Лукіяна

17 Н. 2 по С. Митр.
18 П. Доротея, Марк.
19 В. Іларіона, Вис.
20 С. Теодота свяч.
21 Ч. Теодора стр.
22 П. Кирила, Теклі
23 С. Тимотея, Ант.

24 Н. 3 по С. Вартол.
25 П. † Онфрія прп.
26 В. Акилини муч.
27 С Єлисея прор.
28 Ч. Прор. Амоса
29 П. Тихона чудотв.
30 С. Мануїла

ЛИПЕНЬ.

1 Н. 4 по С. Леонт.
2 П. Юди ап., Зос.
3 В. Методія
4 С. Юліяна
5 Ч. Евсевія
6 П. Агрипіни
7 С. Різдво св. Ів. Хр.

8 Н. 5 по С. Февр
9 П. Давида Т.
10 В. Самсона
11 В. Кира і Івана
12 Ч. Петра і Павла
13 П. Соб. 12 Ап.
14 С. Косм. і Д

15 Н. 6 по С. П. Р. П. Б

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928
ЧЕРВЕНЬ:

17. **Неділя 2 по Зісланню Св. Духа:** Гол.: 1. Утр.: Єв. Марка XVI: 1—8; Літ.: Ап Римлян II.: 10 16; Єван Мат. IV.: 18—23.

24. **Неділя 3 по Зісланню Св. Духа:** Гол. 2. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Рим V.: 1—10. Єв. Мат. VI.: 22—33.

ЛИПЕНЬ:

1. **Неділя 4 по Зісланню Св. Духа:** Гол 3. Утр: Єв. Лук. XXIV.: 1—12; Літ.: Ап. Рим VI: 18—23; Єв. Мат. VIII.: 5 13.

7. Субота. **Різдво св. Івана Хрестителя:** Утр.: Єв. Лук. I.: 24—25; 57—68; 76 і 80. Літ. Ап. Рим. XIII.: 11—14 і XIV.: 1—4; Єв. Лук. I.: 1—25; 57—68; 76 і 80.

8. **Неділя 5 по Зісланню Св. Духа:** Гол. 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 12—35; Літ. Ап.: Рим. X.: 1—10; Єв. Мат. VIII.: 28—34 і IX.: 1.

12. Четвер. **Петра і Павла:** Утр.: Єван. Івана XXI.: 15—25. Літ.: Ап. 2. Коринтян XI.: 21—33 і XII.: 1—9. Єван. Мат. XVI.: 13—19.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

[redacted]
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 15-го ЧЕРВНЯ, 1928. ЧИСЛО (57) 12

Не Можуть Заволодіти Селом На Україні.

На 7 всеукраїнськім зїзді Комуністичного Союзу Молоді, який відбувся в Харкові в кінці квітня сего року, підчас дебатів один з учасників зазначив, що богато комсомольських осередків ще не засвоїло правильного ставлення до нових форм клясової боротьби на селі. А тим часом, тепер зростає на селі новий ворог — „попівщина", як висловився промовець У деяких районах священики намагаються зорґанізувати молодь у спілки „християнської молоді" й утворюють ріжні гуртки то що. Школи селянської молоді в богатьох місцях поставлено кепсько, що пояснюється тим, що соціяльне виховання не у діляє їм майже ніякої уваги.

ПЕРЕХІД НА ПРАВОСЛАВІЄ.

Після статистики, оголошеної у православному орґані „Православная Карпатская Русь", на Пряшівщині перейшло на православіє більше як 1000 родин. На зїзді православних в Межилаборцях були заступники від 26 сіл. Серед українського населення, що є під Словаками, вже зорґанізовано 11 православних парафій. На жаль, сей православний рух є в той-же час москвофільський.

НАЙШЛИ СТАРІ РИМСЬКІ САНДАЛИ.

При викопуванню ями під фундамент будинку в самій середині міста Лондону, найшли робітники старі римські жіночі сандали (постоли) ще з тих часів, коли у Великій Британії панували Римляне більше як півтора тисячі літ тому назад. Сандали були знаменито заховані. Зроблені вони з трех верств скіри, счіпленої з собою бронзовими гачками. На внутрішній стороні підошви був в скірі вибитий римський орел, знамя римської цісарської влади.

ДВІ ЦЕРКВИ В ОДНІЙ.

При розбиранню церкви „Трох Святих" в Москві показалося, що та церква заключає в собі дві церкви. Церква „Трох Святих" закриває собою, мов футерало, другу церкву, меншу і значно давнішу. Для археольоґів і знатоків московської старини се відкриття є великою несподіванкою. Ні в старих плянах, ні в церковних літописах нема ніякої згадки про старшу з сих двох церков.

Хвалить Українську Мову.

Др. Францішек Штам, чеський учений, каже, що українська мова найбільше надається на те, щоби стати мовою міжславянського порозуміння. Він твердить, що жадна мова не є настільки зрозумілою для всіх Словян, як українська мова. Се вже нераз говорили про нашу мову Англійці, котрі вчилися словянських мов: вони признають, що коли навчаться по українськи говорити, то зрозуміють і другі словянські мови.

НЕ ХОТІВ ПУСТИТИ ПРАВОСЛАВНОГО СВЯЩЕНИКА НА ЦВИНТАР.

Перемиське громадянство стоїть під вражінням трагічної смерти Мирослава Бенька, абсольвента української гімназії, який, не здавши іспиту зрілости, безпосередно після проголошення йому неґативного висліду застрілився на ґімназійному коридорі. Покійний був молодим хлопцем, мав що лиш 18 літ Був сином судового урядника. Людина чесна і працьовита і його праця проявилася також практично при останніх соймових виборах. Декому се було сіллю в очах і саме перед матурою чути було погрози, „що ніхто з Вовча (де якраз мешкав і ділав покійний) не здасть сього року матури".

Ховав покійного при великім здвизі народу в неділю 20 травня православний священик, бо греко-католицьке духовенство — відмовилося відати йому послідну прислугу. Мало того. Свящ. Голинський пішов на цвинтар і ожидав на похоронний похід, маючи намір не допустити православного священика на кладовище. Однак се йому не вдалось, бо учасники усунули його з цвинтару.

РІДНА МОВА НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.

76.4 процент всього населення України визнали українську мову за свою рідну. По містах визнали за свою рідну українську мову 37 проц., на селі — 86 процент. З числа осіб, що зачислили себе до Українців, 94 процент визнали за рідну українську мову, 98 процент Росіян визнали рідну російську мову, 75 процент Жидів — жидівську, 44 процент Поляків - польську, 95 процент Німців німецьку. По містах тільки 74 проц. українського населення визнали укр. мову за рідну.

Епископ Арсеній Програв Процес.

До правління російською православною місією в Канаді мають претенсії два епископи — Арсеній і звісний Адам Филиповський. Недавно між ними двома відбувся в Едмонтоні суд про церкву в Мондер, Алта. Судця вирішив, що церква в Мондер підлягає юрисдикції еп Адама Филиповського, а тим самим знайшов, що еп Арсеній не є правним епископом на Канаду

ЦЕЛІБАТ.

Польська ґазета „Ілюстровани Курер" пише, що целібат, який заводять в двох греко католицьких епархіях, вже дуже пошкодив греко католицькій церкві. Деякі богослови не хотіли, ставши священиками-целібатниками, жити в грихах, і пішли як пише „Ілюстровани Курер" на Балкан, там покінчили східно-православні духовні семинарі, повисвячувалися на священиків і тепер вертають до рідного краю та між греко-католиками ширять східне православя.

НЕ ПРИЗНАЮТЬ СВЯТ.

На 24 травня, себ-то на саме свято Вознесення міністерство освіти у Варшаві призначило в Галичині державні іспити для учителів середних шкіл. Відомо, що між кандидатами є чимало й Українців Вибраний речинець подобає на глум

КОНФЕРЕНЦІЯ БЕЗВІРНИКІВ.

Щоб запобігти релігійному рухові на Україні, московські окупанти скликали в Харкові зїзд спілки безвірників, на якому зорґанізовано „Всеукраїнську раду безвірників", що складається з 29 членів і 4 кандидатів. Ось список тих осіб, що думають боротися з українським народом на церковній ниві: Маркітан ЦК КП (б) У), Рабічев, Голубь, Чайкін, Гінзбург, Івановскай, Петроф, Навіцкай, Барейка, Ґайбаф, Палякоф, Барадін, Ґарохав. Дімітрієф, Крафцоф, Шпік, Штен, Семенская, Сурґальоф і т. д. (Отакі все-українські прізвища).

МАРЕВО ГОЛОДУ НАВИСЛО НАД ГАЛИЧИНОЮ.

З усіх сторін Галичини приходять страхітливі вісти, що країна стоїть перед нечуваним голодом. Наслідком холодів і морозів засіви в більшій половині винищені. В деяких околицях селяни переорюють ґрунта і починають наново сіяти

Папський Шамбелян Покидає Католицьку Церкву.

В православній церкві в Філядельфії мав в неділю, 3 червня, правити богослужения о. Константин І. Курилло, бувший греко - католицький священик та папський шамбелян.

Сим кроком о. Курилло видимо остаточно зірвав всякі зносини з римо-католицькою церквою. Про своє зірвання повідомив він апостольського делеґата у Вашинґтоні Пієтро Фумасоні-Біонді, складаючи в своїм письмі вину за свій поступок на поступовання епископа Богачевського супроти вірних і священиків українського обряду католицької церкви. О. Курилло пише, що він не може спокійно дивитися, як епископ Богачевський на приказ Риму позбавляє свою церкву найсвятійших прав, їй належних, та як він ображає українські серця. О. Курилло заявляє, що його крок є протестом проти нарушення прав українського народа; він волів запротестувати в сей спосіб, покинути церкву, в якій він мав високі почести, та станути звичайним священиком в православній церкві, як душити своє сумління

О. Курилло вислав теж письмо до митрополита Андрія гр. Шептицького, в якому покликується на лист до папського делеґата та заявляє, що він далі не може мовчки терпіти поступовання епископа Богачевського. О. Курилло сподіється, що його крок розбудить до реакції всіх тих, що добачують споневірку церкви, але ще мовчать. О. Курилло упевняє митрополита, що серед грабовання прав народа в церкві він найшов душевне заспокоєння аж тоді, як покинув Рим.

З оглядУ на те, що о. Курилла епископ Богачевський уважав одним зі своїх головних прихильників, віддавав йому ріжні почести, віддавав йому редаґовання ріжних своїх органів, називаючи його найкращим знатоком української мови і покликався в своїй боротьбі проти священиків на його повагу, — крок о. Курилла викликав серед Українців немалу сензацію.

УВАГА!

Від 1 січня, 1928 року річна передплата за „Вістник" виносить $1.50 в Канаді, а $2.00 за границею.

ХОЧЕШ ОДУЖАТИ?

(Ів. V: 6).

Оповідається в Євангелії від Св. Івана така подія із життя Божественного Спасителя:

Бувши одного разу в Єрусалимі зайшов Ісус Христос до купелі, що звалась по-еврейськи Вифтезда. У хідниках кругом тієї купелі лежало богато всяких недужих, що ожидали движення води. Бо певного часу Ангел спускався у купіль і збивав воду, і хто перший дістався у воду після того, той зараз же одужував.

І був там один чоловік, що трийцять вісім літ хорував. До нього то приступив Ісус Христос та спитав: „Хочеш одужати?" І відповів недужий Йому: „Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібеться вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, инший поперед мене влазить". Тоді озвався до нього Христос: „Устань, візьми постіль твою, та й ходи!" І зараз одужав чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив. (Гл. Ів. V: 1-9).

Нераз уздоровлював Ісус Христос недужих в часі Свого перебування на світі сьому як Богочоловік. Та Він як Бог любови та милосердя не перестав бути Лікарем людського роду і після Свого вознесіння. І досі уздоровлює Він душі людські — так одиниць як і цілих народів — такі хорі нераз тяжко та розслаблені похоттями і пристрастями дочасного світа. А тих хорих душевно на світі чимало.

І наш український поневолений народ тяжко недужий та розслаблений. Особливо-ж тяжко недугуємо ми душею своєю у лихі дні часу нашого, дні духового зіпсуття і невіри. Бо недужий наш народ вже десятки літ, а одинока надія, то є надія дістатися до Вифтезди, до купелі волі, що чудотворною являється деколи для народів — опускала нас все більше по кождому движенню її. Не було і немає у нас приятеля, що поміг би нам дістатися до купелі у щасливу хвилину..

А ми-ж такі хорі та все тяще недужими стаємо. Серце наше нездорове — воно затроєне віковою недугою рабської самолюбности, що переходила без перешкоди з одного покоління на друге. Немає вже у ньому здається й одного куточка, для щирої братньої любови, готової до пожертвування за другів своїх.

Недуга наша ослабила і наш розум і він давно вже стратив правдиве розуміння справжнього життя, живого, діяльного життя любови у праці для душевного добра для дітей і внуків, братів своїх, для свого народу. Нам мало зрозуміле вже правдиве християнське а проте й правдиве громадянське життя взаїмної допомоги і щирої праці для добра громади, добра рідного народу в теперішньому і майбутньому.

Око наше, кріваве й ослаблене важкою віковою недугою, давно уже не в стані ясно глядіти на світ. Що гірше — воно не може обхопити поглядом своїм навіть нашого власного життя, вузенького й короткого життя одиниці.

Бачучи таку тяжку безнадійну недугу нашу, вороги наші прикидувались приятелями, що хотять лічити нас. Лічити нашу душу, яку самі зрадливо довели до тяжкого розслаблїння, закувавши нас у кайдани та держучи нас сотні літ у безпросвітній неволі. А від їхніх ліків-отрути ще гірш нечистою ставала наша кров і серце наше, ще слабше працював наш розум, ще темніще глядїло наше око.

Оттак приковані до постелі тяжкою недугою рабського розслаблїння ми стратили вже надію дістатися колибудь до Вифтезди волі, що знялаб із нас болючі струпи та очистила кров нашу і серце і розум.

Та ось у ту найтяшу хвилинуу, коли ми забуті всіми лишалися на поталу невмолимій смерти, підступає до нашої постелі Той, що є Єдиним Лікарем душ людських — сам Христос Спаситель. І, знаючи, як довго уже ми нездужаємо і як дуже тяжко вже ми розслаблені своєю душею, питає нас устами Рідної Матері — Церкви Української Православної: Чи хочеш одужати, український народе?

Хто-ж не хотів би одужати?! Чи найшласяб на світі людина, яка не булаб рада піднятися здоровою та кріпкою із ложа тяжкої хороби?!

А однак! Як відзиваємося ми на слова Спасителя, що бажає уздоровити нас?! Чи справді бажаємо ми щиро одужати силою Христа у Церкві Рідній? Чи може противно — люба нам наша віковічна недуга рабського розслаблїння? З його лукавством, що затроює завистю і злобою наше, створене до любови, серце; що затемнює хмарою самолюбства наш розум, створений, щоб просвіщав себе правдивим розумінням життя в Христовій науці любови! З його поганським розгардіяшем — що вкриває наш організм струпами ненависти й незгоди!

Справді — з недугою рабського розслаблїння, що переносилася у нас з рода в рід, що в ній ми родилися, ми вже так зрослися, що видається вона нам природною в нашому життю недужому. Здається нам, що такі ми й повинні бути. Що це гірше й небезпечнійше — ми навіть вважаємо себе здоровими, не добачуючи своїми хорими очима, що на нас уже й здорового місця немає.

І тепер, коли ми тратимо вже ясне розуміння і трудно вже нам відріжнити душевну недугу від душевного здоровля, ми справді лежимо „у воріт смерти", стоїмо над безоднею християнської й народньої погибелі.

Тож коли заховалася ще у нашому серці іскра щирої любови до дітей наших, так ради їхнього ратунку, ради їхнього спасіння зберімо останки добрих, здорових думок у розумі нашому, щоб могли ми пізнати своє тяжке душевне розслаблїння!

Тоді певно не бажати-мемо лежати дальше на постелі тяжкої недуги, що держить розслабленим наш народ вже цілими віками. Ні! Ми безсумнївно схочемо виздоровіти душею своєю так для свого власного блага, як і для спасіння грядучих поколінь нашого, так довго безталанного народу. І зі щирістю бажання сердечного промовимо ми до Божественного Спасителя: „Господи! Немає нікого, хто поміг би нам. Ти нам поможи, Ти нас уздорови, як уздоровив колись розслабленого!"

І, бачучи наше щире бажання стати здоровими душею своєю, Христос уздоровить нас — як милосерний та чоловіколюбний Лікар душ людських. Уздоровить наше серце і розум та дасть ясність очам нашої душі!

Тоді також виздоровіють наші родини, а за ними і громади наші і ввесь наш розслаблений тяжкими пороками рабства український народ. І уздоровлені Христом, ми вже чисті серцем і просвічені розумом, пройняті щирою братньою любовою та скріплені правдивим розумінням життя в Христі, зможемо працювати для збудування Царства Божого серед нас у дочасному, щоб заслужити собі тим на продовження його в грядучому вічному життю. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ЯК СВ. ПЕТРО НОСИВ КАМІННЯ.

Ходить між людьми така історійка:

Переходив одного разу Ісус з Апостолами засіяну ниву. Побачив Він на ній богато каміння тай каже:

· Колиб кождий з вас взяв по одному каміневи, то нива краще зародилаб.

Послухали Апостоли слів Ісуса тай взяли по каміневи: той взяв менший, а той більший, кождий відповідно до своїх сил. Але не те апостол Петро. Він підняв маленький камінь, от так завбільшки кулака, тай пішов разом з другими.

Коли прийшли на другий кінець поля, каже апостол Іван до Ісуса:

— Учителю, ми голодні, а хліба в нас ні кришки.

Ісус промовив:

— Хто працює, той не буде голодний.

З тим Він помолився, поблагословив каміння, яке Апостоли з поля принесли, і перемінив його в бохонці хліба.

Ідять Апостоли і мають подостатком, тільки один Петро остав голодний, бо його бохончик хліба не більший кулака.

Вертаючи назад через поле, Апостоли знову взяли по каміневи, не чекаючи навіть, щоби Ісус заставив їх до того. Апостол Петро взяв сим разом найбільший камінь зі всіх Апостолів, і хоч як важко було його нести, то він ніс радо, бо вже наперед тішився, який то великий бохонець хліба він буде мати.

На другім кінци ниви плила ріка Йордан. Коли Апостоли прийшли над беріг Йордану, Ісус промовив:

Киньте каміння в ріку!

А поглянувши на Петра, промовив:

— Най кождий робить добрі діла не тому, що сподіється нагороди, а тому, що так належиться робити. Праведністьбо є винагородою сама в собі.

Голодова Смерть На Грошах.

В Лодзі жив чоловік з жінкою, Марцель і Емілія Банах, в дуже бідній хатчині. Він мав 70, а вона 58 літ. Нужда і голод завжди панували в їх хаті. Недавно пішла Банах по милостиню до уряду громадського і просила, щоб її з чоловіком приняли до дому убогих, бо в дома нема чим поживитися. Уряд громадський виплатив їй 30 золотих, щоб мали з чого жити до кінця квітня, а опісля обіцяв приняти їх до дому убогих. В означенім реченци приїхала громадська підвода, яка мала відвезти обоїх до закладу. Коли громадські санітети увійшли до хати Банахів, побачили, що Банахова тяжко хора лежить у ліжку, а біля неї труп її чоловіка. Стверджено, що старий Банах умер з голоду, а Банахова також з тої самої причини тяжко захорувала. Санітети хотіли її відвезти до дому убогих, але вона сказала, що лишень тоді згодиться на се, як їй доможуть забрати все, що має в сіннику. Як ні, то воліє тут умирати. Санітети обіцяли помогти, а тоді Банахова казала їм розтяти сінник, на котрім лежала. Санітети здивувались дуже, коли знайшли векслі на кількасот золотих і досить богато золотих монет по 5 і 10 рублів. При Банаховій знайшли також тих 30 злотих, які вона одержала від громадського уряду на прожиток. Виявилося також, що векслі виставили люде, які у Банахів позичили гроші.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Залісний майже весь час сидів мовчки, але вкінці не втерпів і заговорив:

— Ви всіма силами стараєтеся доказати, що творці унії були нечесні, безбожні люде, яким не ходило о добро Церкви і українського народу, але о добро Польщі і Риму та о добро своє власне. А чому ви нічого не скажете про таких святих і славних мужів, як Потій і Кунцевич, яким ніхто не годен закинути нечесних замірів в ділі унії? В своїх розмовах ви вибираєте про унію тільки те, що найгірше, а все добре оминаєте.

— Ваш закид несправедливий, — каже Гнідий. — Ми нічого не вибираємо, ані оминаємо, а беремо все так, як в сій книжці, „Берестейська Унія", написано. Коли-ж ми в ній не можемо знайти нічого доброго про унію, то не тому, що не хочемо, а просто тому, що про унію нічого доброго не можна сказати.

— Ви помиляєтесь, — каже всміхаючись Чернецький. — Я не сказав би, що про унію не можна нічого доброго сказати. Унія, так як і всяка инша річ, має добрі і злі сторони.

— А що, бачите? — кликнув радісно Залісний. — Навіть кум Чернецький признають, що унія має і добрі сторони.

Залісний так в тій хвилі полюбив Чернецького, що аж назвав його кумом.

Як ви се розумієте? — спитав Гнідий Чернецького.

· А ось, як, — відповів той. — З точки погляду Польщі і Риму унія є добре, святе діло, бо вона виміряна на їх добро і славу. Але з точки погляду українського народу і його церкви, унія є найбільше зло, бо виміряна вона на їх поневолення і загладу. Чи ясно вам?

· Так, ясно, — каже Гнідий. — Можна сказати ще й таке: Коли унія є добра для Польщі, то вона не може бути добра для українського народу. А що унія для Польщі є добра, про се свідчить сам факт, що вона повстала на бажання і за старанням польського правительства та польських біскупів, а не на бажання і за старанням українського народу.

· Як ви можете говорити, що унія не повстала на бажання українського народу? — вмішався до розмови Степовий. — На унію погодилися всі українські православні владики.

· По перше — не всі українські владики погодилися на унію, а подруге — владики не мали права заводити унії без відома і волі народу.

— Як то не мали права? — здивувався Залісний. — Вони, як провідники церкви, рішали в імени народу і нарід таким рішенням був зобовязаний.

— Ні, не так воно, — відповід Чернецький. — В Українській Православній Церкві був завжди такий устрій, що загальні важнійші церковні питання були вирішувані не самими владиками, а соборами, на яких брали участь крім представників духовенства також представники мирян (світських людей). Крім того українські владики підлягали до якоїсь міри царгородському патріярхови і без його відома і згоди не мали права робити переговорів з папою. Щоби се було вам яснійше, візьмім ось такий примір: Епископ Будка є вашим епископом, правда?

— Так.

— Ви є зобовязані слухати його у всіх церковних справах, правда?

— Так.

— І ви се робите?

— Робимо.

— А що ви сказалиб, колиб він на власну руку, без відома людей і без відома папи, перейшов на протестантизм і актом унії підчинив протестантам канадійську греко-католицьку церкву? Чи ви погодилисяб на таке? Чи ви послухалиб його наказу і стали протестантами?

— Певно, що ні. Хотяй він наш епископ, але він не має права переводити нас, і то без нашого відома, на иншу віру.

— Зовсім слушно. Таксамо українські владики-запроданці не мали права без відома українського народу заводити унії. Коли-ж вони перейшли на унію, то зробили се тільки у власнім імени, а не в імени українського народу, і український нарід їх рішенням не був і не є зобовязаний.

— Але не забувайте, що добру річ можна другому і силою накинути.

Добру річ? Хіба унія се добра річ? Хіба ті знущання, які український нарід переніс на собі зі сторони Польщі і Риму за унію, — се добра річ? Хіба польщити український нарід, як то робить унія, — се добра річ? Хіба ріки української православної крови, які потекли в наслідок унії — се добра річ? Хіба . .

— Ну, нехай там, — перебив Чернецькому Залісний. — Ідім дальше. От ви ще не відповіли на моє питання, а саме, чому ви нічого не згадуєте про Потія і св. Кунцевича. Чей-же не можете не признати, що вони були святі мужі і в ділі унії тільки й дбали, що про добро українського народу і його церкви.

— Що ми до тепер про них не згадували, то тільки тому, що ще не прийшов був час. А ось тепер якраз приходимо до того часу, коли Іпатій Потій вИринув на українськім церковнім полі. Сталось се в 1593 році, коли то король Жигмунт іменував його на володимирського епископа, на місце помершого епископа Хребтовича. Номінацію Потій отримав за те, **„що мав за собою великі заслуги біля вітчини (Польщі), тимбільше, що був звісний королеви зі свого прихильного настрою зглядом Унії"**. („Берестейська Унія", сторона 92).

Отже, як бачите, король не іменував Потія на епископа за його побожність, або за його український патріотизм, **а за те, що він був патріот польський і прихильник унії.**

– Ставши епископом, Потій взявся за діло унії зі всеї сили. Тимчасом Терлецький, підбадьорений Замойським, почав обїздити епископів, щоби наклонити їх до унії і зискати їх підписи. Іпатія Потія він застав **в домі біскупа Мацейовского,** де Потій і підписав декларацію за унією. Довідавшися, що Терлецький має вже підписи епископів, Замойський повідомив його, що король бажає особисто бачитися з Потієм і митрополитом Рогозою в справі унії. Терлецький хоч повідомив про се Потія, то не повідомив митрополита. Він натомісць сам поїхав до короля до Кракова і представився йому з підписами епископів за унією, які мав в руках. Автор „Берестейської Унії" каже, що Терлецький взяв такий крок, себто, пішов до короля без порозуміння і згоди зі сторони митрополита, „з незвісних нам близше причин" (гляди сторона 99), а на ділі причини треба шукати в тому, що митрополит почав відтягатися від унії і Терлецький боявся, щоби він, пішовши до короля, не попсував діло. Отже він перебіг митрополита, зявився в короля і запевнив його, що всі епископи є однодушно за унією.

— Важним для нас є те, в який спосіб творці унії переводили се „боже діло", як католики називають унію, в життя. Ось, що читаємо про се в „Берестейській Унії" на стороні 99:

„Діялося се (себто поїздка Терлецького до короля) **в тайні так, як взагалі все, що до тепер в тій справі** (то є в справі унії) **роблено. Боялися іменно, щоби наслідком передвчасного виявлення переговорів перед ширшою публикою, не вмішалися в них не покликані одиниці і щоб через те не пішло все марно."**

Цікаво, кого так боялися творці унії? Звісно, що нікого иншого, **тільки православного народу, який і чути не хотів про унію з Римом.** Мимоволі отже насувається питання: Не вже-ж свята справа, за яку дехто уважає унію, потребує аж злодійських методів, щоб перевести її в життя?

— З часом бачимо Терлецького і Потія (бо митрополит почав видимо відтягатися від заходів коло унії) на королівськім дворі в Кракові, куда вони поїхали, на те, аби докінчити діло унії. Переговори з ними вели такі „приятелі" українського народу і церкви: зі сторони короля Лев Сапіга (литовський канцлер), Ян Замойський (коронний канцлер) і біскуп Вернард Мацейовський, а зі сторони папи римського папський нунцій (делегат) на польськім дворі.

Отже були зарепрезентовані всі — з вимком тих, кого ся справа найбільше обходила, а саме — **з вимком українського народу.**

Після докінчення переговорів в Кракові, король зажадав, щоби Терлецький і Потій таки зараз виїхали до Риму і віддали українську церкву під власть папи.Вони в кілька днів вірнійше поїхали.

— Поїхали без відома і згоди українського народу?

· Так.

Як-же український загал та українська шляхта приняли вістку про виїзд Потія і Терлецького до Риму?

Про се погоримо на другу неділю, відповів Чернецький, поглядаючи через вікно на заходяче сонце. — Я запрошую вас всіх до себе. Прийдете?

Прийдемо, — відповіли всі, навіть Залісний

З сим сусіди розїхалися домів.

(Дальше буде.)

ДЕРЕВО СМЕРТИ.

Американська преса пише, що в Африці відкрито нове дерево, що має своєрідні властивости й називається деревом смерти. Коли скалічити кору такого дерева, то з нього починає текти рідина, найменша скількість якої вбиває найдужчу тварину. Випари сього дерева так само смертельно впливають на живі організми. Людина, що пробуде коло дерева пів години, отроюється і вмирає. Досі на се дерево ніхто не звернув уваги.

За повідомленням американської преси, до Африки їде спеціяльна наукова експедиція, що має дослідити се дивовижне дерево.

СЛОВА МУДРОСТИ.

Правдиві слова не бувають приємні.
Приємні слова не бувають правдиві.

Добрі не бувають суперечні. Суперечні не бувають добрі.

Правда і добро — неподільні.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

[illegible]
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum.
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РАЮ.

БОРОТЬБА З РЕЛІГІЄЮ.

Перед Великоднем, як і підчас самих Великодних Свят, большевики провадили по ріжних містах сильну протирелігійну кампанію, стараючися всіма силами відтягнути людей від святкування. До сего вони вживали ріжних способів: агітували в пресі, улаштовували протирелігійні мітінги та манифестації, обвинувачували церковників в контрреволюції, а на передодні свят як і в самі свята улаштовували протирелігійні концерти і вистави та організували походи. Одним словом робили все, що було в їх силі, щоби підкопати в людей релігійність і пошану до Великодня. Який-же був успіх того протирелігійного походу? Успіху, як признаються самі большевики, не було жадного. Ось кілька примірів.

* * *

В Москві робітники, йдучи до церкви, напали на переносне кіно, яке показувало протирелігійні образки, і знищили його, при чім тяжко побили оператора кіна і його шофера.

* * *

Артисти Малого театру, не зважаючи на погрози большевиків, відмовилися виступати на сцені в Страстну Суботу. В других театрах артисти заявили, що не будуть грати після 10.30 години вечером. Большевики домагались, щоби представлення були грані до кінця, загрожуючи артистам обвинуваченням в саботажі. Тоді артисти почали грати так скоро, що покінчили вистави вже чверть по десятій, по чім, як пише одна большевицька газета, **„поспішили до церков, не успівши навіть як слід умитися".**

* * *

Хотяй антипасхальний відділ при комісаріяті освіти улаштував „вечер гумору і сатири", який мав продовжатися у Великодну Суботу від 9 години вечера до 2 години в ночі, то, як признає часопис „Комсомольська Правда", протирелігійна кампанія зовсім не вдалася, **бо церкви**, як звістили большевицькі шпіони, **були битком набиті.** В церковних хорах співали оперові співаки, між ними і ті, які не хотіли виступати в Малім театрі. Большевицькі газети грозять, що артисти дістануть за се „належну відповідь".

* * *

З яким неуспіхом ведуть большевики протирелігійну роботу, видно хоч би з сего: большевицькі газети (отже власне ті, які ведуть протирелігійну боротьбу), з 14-го квітня (Великодної Суботи), оголошують на першій стороні, що слідуюче число вийде аж в середу, 18 квітня. Значить — **навіть большевицькі редакції святкували Великодні Свята.**

* * *

Большевицька газета „Правда" пише: „Булоб самообманом думати, що до церков ходять тільки старі діди та баби. **Сотки тисяч молодих людей можна побачити в церквах і сектантських молитовнях".**

* * *

Одна большевицька газета доносить, що в деяких містах в церковних хорах співають **комсомольці (члени комуністичного союза молоді).** А в однім місті проти розповсюднення між фабричними робітниками протирелігійного журнала „Безбожник у станка" виступив — **секретар комуністичної ячейки!**

* * *

Провідник безбожників, Ярославський, в розмові з співробітником „Рабочої Газети" висловив між иншим великий жаль зза того, що богато людей, які є зобовязані виступати проти будовання церков, часто беруть участь в збиранню фондів на їх будову. Ярославський висказав також своє велике обурення на те, **що артисти державних театрів співають в церковних хорах.**

* * *

„Комсомольська Правда", в статті під заголовком „Пасха в промисловім центрі", між иншим пише:

„Собор палав огнями... **Чотири тисячі віруючих** переступали з ноги на ногу і шептали молитви. Славний протодиякон вийшов з вівтаря і, сіяючи ризами, попрямував до притвору. Він грімко сповістив вірних о Христі, котрий воскрес із мертвих.

В глухій мовчанці вірні... обійшли довкола церкви і стали в притворі. Тут знов гладкий протодиякон здивував всіх своєю золотом тканою ризою і могучим басом. Молодий хор сповістив вірующих.

Ангел кликав до благодатної
Чистая Діво, радуйся!
І знову кажу: Радуйся!
Твій Син воскрес по трох днях
із гробу.

Церковники не поскупились і дібрали хор з молодих сильних голосів... Співати пішли молоді урядовці і кількоро дітей з хору клюбу ткачів.

Молодих совітських робітників (тих, що ходять до церкви) треба передати громадському суду, висміяти, головно тих, що в буддень співають і обертаються в нашім робучім клюбі, а в свята тягнуться до крилоса. Крилос і клюб не йдуть впарі.

В другій церкви було менше гарно, але і там попи не повстидалися. Церква була битком набита.. По вулицях і в клюбах висіли плякати

„Прогонимо старий лад."
...З Богом нового ладу не устроїмо".

Але, з чим ми виступили в бій в тих трох святочних днях? Церква виставила свою артилерію: красою сіяючі храми, і хори, і чорні агітатори... Старі звичаї і обичаї дали о собі знати в ті дні... **пеклись колачі, краснились писанки.**

Хто кого побідив в ті дні? Безсумнівним є одно, **що активність церковників виросла. Вони зробили все, щоби привернути на свою сторону робітників. У нас же протирелігійна пропаганда ослабляє."**

* * *

В Петрограді недавно сталося таке: Большевики, стараючись доказати людям, що тіло святих зберігаєсь довгий час не Божою силою, а силою певних хемікалій в землі, виставили на показ мощі святого Теодозія Чернигівського, думаючи в сей спосіб підкопати в людей пошану до угодників Божих. Але населення стрітило появу мощів святого Теодозія в публичнім місці не так, як того большевики хотіли. **Нарід почав численно ходити до мощів з поклонами** і большевики, зрозумівши в чім річ, мощі сховали.

* * *

Недавно в Петрограді порозкидувано кимсь листівки, в яких большевицька влада порівнується до Антихриста.

* * *

Большевицькі часописи подають, що в декотрих районах Петрограду населення випиває річно по 200 фляшок горівки на кожду дорослу особу. Обчисляють, що до большевицької каси вплине сього року пів біліона рублів з горівчаного монополю. Се також наслідки протирелігійного походу большевиків

* * *

„Комсомольська Правда" пише, що боротьба безбожників проти релігії не приносить бажаних наслідків. Се тому, бо на вечерках безбожників комсомольці **не слухають протирелігійних викладів, а приходять тільки на те, щоби випити та закурити.**

ПРОТЕСТАНТИ ПРО СЕБЕ.

Зі статистик „Менс Чорч Ліг" в Ню Йорку видно, що в 1927 році з 9,299 презбитеріянських церков 3,269 не здобули ані одного нововірця (чоловіка, щоби до них навернувся); з 8,765 баптиських церков 3,474 не здобули ні одного, а таксамо з 16,581 церков методиських 4,651 не збільшилися хоч би одним наверненим. Се значить, що 32 процент згаданих церков не в силі були й одного чужого чоловіка до себе навернути

Президент згаданої Ліги, Робсон, подає такі причини безсильности протестантських церков.

1. Упадок поваги Біблії.
2. Молодше поколиння не приймає християнства за провідну силу цивилізації і не відчуває духових і моральних обовязків.
3. Новітне виховання, яке головний натиск кладе на науку, а не на духову обяву, висловлену в Біблії
4. Легковаження церкви старшими
5. Церква зійшла до такого стану, що обминає головні засади віри, які мають бути суспільною і духовою силою загалу.
6. Брак спільної праці між світськими людьми і духовенством. Люде світські не розуміють, що їх обовязком є таксамо дбати, щоби церква була представницею духового життя громади.

Так кажуть про свій церковний стан самі протестанти. Вони твердять, що протестантизм стає безсильний, що протестантський загал щораз більше байдужіє для релігії.

Подібні голоси з боку протестантів повторяються дуже часто. Але наперекір всему тому протестантські агенти ночи не досипляють, думаючи, як би то Українців до тої занепадаючої протестантської віри перетягнути.

І сей власне факт повинен був Робсон додати, як головну причину занепаду релігійности серед протестантів. **Ці агенти, се апостоли і представники безвірства** — і серед непротестантського і самого протестантського загалу.

Мудрого запитали: „Що таке наука?" Він сказав: „Те, щоб знати людей". Його запитали також: „У чім полягає доброчинність?" Він відповів: „У тім, щоб любити людей".

Хінська мудрість.

ДЕНЬ СВ. ЮРІЯ.

(6 травня).

Прийшла весна. Світле сонце починає посилати своє горяче проміння на землю. Теплом дмухнув вітерець. Радісно зацвірінькали птахи. Недавно був Великдень — перше весняне свято, свято Воскресення Христа, а разом і свято воскресення природи. Аж ось надійшло друге свято, що тішиться великою пошаною у нашого народу — св. Юрій.

Святий великомученик Юрій здавендавен користується великою пошаною всього християнського світу, а навіть і магометан. Його імя служить гаслом і привітом у Французів при судових поєдинках і на війні; його образ зустрічається на родинних і державних гербах і на монетах у Ґенуезців, Англійців, Німців, Італійців і инших. Навіть Турки шанують св. Юрія.

У Греків і у славянських народів, що приняли християнство з Греції, св. Юрій вважався за покровителя поля і овочів. Відси та глибока релігійна пошана до св. Юрія з боку хліборобських племен. На Україні господарі під час Богослуження запалюють свічки перед образом Юрія, щоби він доглядав їх овечок, а властителі скоту, особливо „чередники" і „ватажники", на Юрія постить до заходу сонця. Инші навіть не гонять худоби на пашу на Юрія, а тільки годують її дома в сей день.

На Україні на Юрія відбуваються хресті ходи на жита. Священик після Служби Божої йде з хрестним ходом на поля, править там молебні і окропляє святою водою жита, що в сей час уже добре зеленіють, а иноді й колоситься. Селяне всі разом моляться про добрий урожай. Потім просять священика, що би він обійшов поле кождого окрема, прочитав Євангелію і окропив свяченою водою.

У північно західній Росії є звичай сього дня рано ходити по полях з водою і їжою і обтикати межу кісточками, що збереглись від пасхального столу. При сих обходах співають:

Юрію, вставай рано,
Відмикай землю,
Випускай росу
На тепле літо і т. д.

На Білорусі також істнує повіря, що Юрій весною рано відмикає сиру землю і випускає росу. Там співають:

Святий Юрій, післанець Божий,
До Бога пішов:
Узяв ключі золотії,
Відімкнув землю сиресеньку,
Пустив росу теплесеньку
На Білу Русь і на весь світ.

Білорусини-ж звуть св. Юрія водоносом, і в сей день відбувають процесію для освячення води в криницях і річках.

Анальогічні думки висловлює й одна волинська пісня:

Та Юрій матку кличе:
Та подай, матко, ключа
Відімкнути небо,
Випустити росу,
Дівоцькую красу."
Та Юрій матку кличе:
Та подай, матко, ключа
Відімкнути небо,
Випустити росу,
Парубоцькую красу.

Згідно з народнім переконанням, освячена в день св. Юрія вода сприяє врожаєви ніль. Вона відома під назвою Юрієвої роси і нею окроплюють поля і посіви під час хресних ходів. В Юрієвій росі нарід вбачає також цілющий засіб проти ріжнього роду хоріб. Відси стало звичаєм говорити про безнадійно хорих у весняний час, що не вийти їм на Юріеву росу. Цілюча сила юріевської води і роси вяжеться з днем св. Юрія тому, що свято сього угодника найбільше близько вяжеться з початком весни. Коло Юрієвого дня звичайно починаються теплі дощі, підносяться всходи посівів. скот виходить на пашу. Отже цілком природно було нашим предкам віддати все се під опіку св. Юрія і встановити на його честь особливі хресні ходи і водосвяття.

Св. Юрія вважають також захисником скотини, і тому сей день рахується святом пастухів. У день св. Юрія в більш північних краях перший раз виганяють скотину в поле. Рано господарі зганяють скот в одно місце; священик служить молебень з водосвяттям, після чого благословляє пастухів на їх цілолітню працю. Потім пастухи, разом з мешканцями всього села, гонять обраний скот в поле. В поли гостять пастухів, обдiлюють їх полотном і грішми. Виганяючи скот в поле, співають:

Юрію ти наш хоробрий!
Спаси ти нашу скотину,
В полі і за полем,
В лісі і за лісом,
Від вовка хижого,
Від медведя лютого,
Від звіря лукавого.

З сих прикладів ми бачимо, що святий Юрій рахується опікуном виключно рільництва і скотарства. А підставою для такого вірування послужило власне [illegible], що день св. Юрія припадає на пору, коли розпочинаються роботи, від наслідку яких залежить усе життя хлібороба. До половини квітня скот можна пускати в поле самопасом, бо засіви ще не починаються, а скот, що пасеться без догляду, не може наробити шкоди. На кінець квітня озимина знаходиться вже в такому стані, що не може поправитись, коли її зість або потопче скотина. Відси виникає необхідність пасти скот чередами і наймати для сього пастухів. Цілком зрозуміло, що землероб, який дивиться на скот, як на головну опору господарства, бажає доручити свою худобу під якийсь вищий захист, — віддає його отже в опіку св. Юрія.

Беручи під свій захист худобу, Юрій, як говорять в народі, в день вигону скоту сам особисто виїздить на поле на свойому білому коневі й хоронить скотину від хижих звірів, особливо вовків, що звуться навіть „юрієвими собаками". Він же пильно стежить за пастухами, допомагаючи тим з них, що добре бере жуть худобу, і суворо караючи тих, що не добре ставляться до своїх обовязків. Звіреви Юрій віддає в їжу тільки ту скотину, що могла б зашкодити людині: наприклад, корову або вівцю, що заражені чумою.

Память св. Юрія обходять два рази на рік: 6 травня і 9 грудня. „Юрій починає роботи в полі, Юрій і кінчає" — говорить народня приповідка. І повторення дня св. Юрія весною і в осени спричинилось до того, що нарід призвичаївся в деяких місцевостях починати літні роботи від весняного Юрія, а кінчати їх осіннім Юрієм.

На Московщині день св. Юрія був дуже важливим терміном у сільському господарстві, бо сього дня селяни користали з права переходу від одного поміщика (пана) до другого. Цілком зрозуміло, що всі очікували його з величезним нетерпінням і звязували з ним богато надій.

Святий великомученик Юрій жив при кінці третього віку після Різдва Ісуса Христа, за римського імператора Діоклетіяна. За молодих літ вступив він до війська и незабаром своєю відвагою і мужністю заслужив на рангу військового трибуна. Але в сей час Діоклетіян піднимає жорстоке гонення на християн і бачучи переслідування християн, Юрій стає в їх обороні. Всі дивуються відвазі Юрія. Цісар намовляє його поклонитися поганським богам і обіцяє йому за се нагороду, але Юрій відмовляється від сеї царської пропозиції. Перше за все відправили святого до вязниці, розстягли на землі, ноги вложили в колодки, а на спину положили тяжкий камінь. Так минула ніч. На другий день знову повели Юрія до цісаря. Цісар знов кличе святого принести божкам жертву і пропонує за се ріжні дари. Але святий [illegible] відмовляється. Тоді починається [illegible] Діоклетіян велить привязати його до колеса з ножами. Юрій зніс муку. Потім цісар наказує кинути святого на три дні до рова, наповненого вапном, велить обути святого в залізні чоботи з довгими цвяхами в середині, наказує бити його воловими жилами, примушує пити отруйні зілля. Святий Юрій все зносить. Щоб його випробувати, цісар пропонує йому воскресити помершого — і Юрій воскресив. Ведуть потім Юрія до поганської божниці, — святий одним своїм словом розторощує ідолів. Після [illegible] наказ цісаря Юрієви відрубу[illegible].

(„Духовний Сіяч")

БРАТЕРСТВО.

Тургенев, славний російський письменник, оповідає [illegible] свою пригоду.

Вишовши одного вечера на прохід, він стрітив жебрака, який простягнув до нього руку по милостиню. Тургенев пошукав в кишенях, але не знайшов ані одного гроша. Він звернувся до жебрака і промовив [illegible]

— Жалую дуже, брате, але не можу дати тобі сим разом нічого.

Жебрак всміхнувся до нього щасливо і промовив:

[illegible] наймилішу милостиню, яку я коли отримав.

Ми не завжди можемо помочи нашому ближньому грішми, але завжди можемо нагородити його ласкавим словом та братньою любовю

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється українські православні громади, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з днем 1-го липня. Громади, які бажають витати в себе о. Владику, зволять прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу. Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблищому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії не пізнійше, як 15 червня, щоби можна завчасу виробити плян візитацій.

Дано в Вінніпегу, дня 15 травня, 1928.
Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. Савчук, голова.

Листи висилати на адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave., — Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПЕРША ХРИСТІЯНСЬКА ГРОМАДА.

На Зелені Свята зійшлося в Єрусалимі богато Жидів зі всіх країв. Коли на Апостолів зійшов Святий Дух (глядіть про се в минувшім числі) і коли довкола дому, де вони були зібрані, повстав великий шум, неначе шум бурі, богато людей побігли подивитися, що сталося.

До них вийшли Апостоли і почали промовляти ріжними язиками. Люде чудувалися і говорили:

— Що се має бути, що всі вони походять з Галилеї, а мають силу розмовляти ріжними мовами?

Тоді виступив Апостол Петро з другими Апостолами і почав навчати людей про Ісуса Христа. Богато людей увіріло в Ісуса і ще того самого дня охрестилося майже три тисячі душ.

Так повстала перша християнська громада.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ІСУС НАВИН.

По смерти Мойсея Ісус Навин післав двох післанців, щоби вони розглянули добре землю Ханаан і вивідали, в який спосіб можна її завоювати.

Післанці зробили, як Ісус Навин наказав їм, а коли вернули назад і розповіли про те, що вони чули і бачили, Ісус Навин дав приказ Ізраїльтянам вирушати в дорогу.

Вони перейшли ріку Йордан і підійшли до міста Єрихон. Місто се було обведене високим і міцним камінним муром, отже було тяжко його завоювати. Але вкінці місто було завойоване, а по нім також ціла земля Ханаанська.

Ізраїльський нарід складався в тім часі з дванайцятьох племен, або родів. Завоювавши край Ханаан, Ісус Навин поділив його на дванайцять частин і дав кождому родови одну частину. Через довгий час Ізраїльтяне не мали царів і рядили собою самі.

СУДДІ.

Якийсь час Ізраїльтяне жили ґарним, побожним життям і зростали в силу. Але по смерти Ісуса Навина вони почали сходитися з поганами, які жили в сусідстві з ними, і часто забували на правдивого Бога. Вони попадали в розпусту і покланялися ідолам, за що Бог карав їх.

З часом сусідні поганські народи почали нападати на Ізраїльтян і загрожували їх життю і майну. В часах нещастя Ізраїльтяне знову навертались до Бога і каялися за свої гріхи. І тоді між Ізраїльтянами знаходилися хоробрі і чесні мужі, а вони освободжували Ізраїльтян з рук ворогів. Сі мужі також судили нарід і тому називалися суддями. Їх було у ріжні часи пятнайцять, а найславнійші з них були Гедеон, Самсон і Самуїл.

ГЕДЕОН.

Одного часу напали на Ізраїльтян Мадіянитяне. Ізраїльтяне попали в переполох і не знали, звідки шукати помочі. Вони щиро каялися за свої гріхи і Бог дав їм суддю Гедеона, який походив таки з ізраїльського народу.

Коли Мадіянитяне почали нападати на Ізраїльтян, Гедеон думав тікати від ворога і молотив собі пшеницю для харчів на дорогу. Але коли вже мав вибиратися в дорогу, почув в собі голос Божий, який наказував йому не тікати, тільки зібрати військо і йти на ворога. Гедеон послухав голосу Божого і на перший поклик зібрав 32 тисячі війська. Але щоби Ізраїльтяне опісля не могли хвалитися, що вони побідили ворогів власною силою, без Божої помочі, Гедеон оповістив тим, що зібралися на його поклик таке:

— Хто з вас боїться іти на ворога, той най вертає до дому.

В наслідок такого приказу вернулося до дому 22 тисячі війська, а осталось тільки 10 тисяч. Але Гедеон вважав, що й сего війська за богато, отже постановив вибрати з поміж них тільки самих найхоробрійших жовнірів.

Він привів ціле військо над річку і жовніри почали пити воду. Деякі з воїнів відкидали на бік списи і щити, клякали на коліна, нахилялися над водою і так пили. Инші знов не відложували на бік свого оружжа, тільки тримали його в одній руці, а другою черпали воду жменею і так пили. Коли ціле військо напилося, Гедеон відділив тих жовнірів, які вклякали над річкою від тих, які черпали воду жменею, а коли перечислив їх, то побачив, що тих других було всього триста людей. І з ними то Гедеон рішив піти на ворога.

Ріжниця між тими, що клякали над річкою і тими, що пили воду жменею, була така: Перші були неуважні і догоджали собі. Вони відкидали оружжя на бік і на них ворог міг легко напасти і побити. Другі-ж трималися на осторозі і їх ворог не міг заскочити несподівано.

Вибравши в такий спосіб що найліпших воїнів, Гедеон пішов на ворогів. Одної ночі, коли ворог спав, Гедеон дав кождому зі своїх воїнів трубу і великий збанок із запаленим в середині смолоскипом. Як підійшли вони до ворожого табору, розбили враз збанки і смолоскипи засвітились. Воїни тоді затрубіли голосно в труби і, кидаючись на ворога, закричали:

— Меч Господа і Гедеона!

Мадіянитяне переляклися. Вони подумали, що на них напало велике військо і серед великого заколоту стали вони вбивати один одного. Так згинуло їх дуже богато, а їх табор з усім добром дістався в руки Ізраїльтян.

Ізраїльтяне щиро дякували Гедеонови за те, що він спас їх від ворога і хотіли вибрати його на свого царя. Вони сказали:

— Будь нашим царем, а по тобі най буде царем твій син, а по нім його син.

Але Гедеон відповів:

— Ні, я не хочу бути вашим царем; най Сам Бог царює над вами.

Зі всіх пятнайцять суддів, Гедеон, пятий з ряду, був найвідважнійший, наймудрійший і мав найбільшу віру в Бога.

МИЛОСЕРНИЙ КОВАЛЬ.

Любіть один одного,
як Я вас любив.
(Іван XV: 12).

Один богатий купець вертав до дому пізною ночію. Дорога вела попри кузню.

Коли купець зближився до кузні, він почув, що коваль ще кує, хотяй доходила вже північ. Купцеви жаль зробилося коваля, що він так до пізна мусить працювати. Він вступив до кузні і промовив:

— Чого ти, добрий чоловіче, так до пізна працюєш? Час тобі на відпочинок. Хіба-ж ти так мало заробляєш в день, що мусиш працювати аж до півночі?

— Ні, добродію, — відповів коваль. — Я заробляю для себе в день досить. Але мій приятель вже довший час лежить хорий і не може заробити на утримання себе і своєї родини. Тому я працюю кождого вечера по дві годині, а гроші, які я в тих двох годинах заробляю, віддаю мойому хорому приятелеви.

— Добрий чоловіче, — каже йому купець. — Я бачу, що ти маєш добре серце, але хіба-ж твій приятель зможе коли віддати тобі гроші назад?

— Віддати? — спитав коваль. — А хіба-ж я даю йому на те, щоби потому відбирати назад? Я за себе не журюся, коби йому помочи. Він зробив би для мене так само.

Купець полюбив доброго коваля і подумав нагородити його. На другий день він прийшов знов до коваля і каже:

— На тобі в дарунку отсі гроші. Купи собі за них зеліза і побільши кузню. В сей спосіб зможеш більше зробляти і скласти хоч маленький маєток на старі літа.

Але коваль промовив:

— Я дякую вам за ваше добре серце, але я грошей приймити не можу, бо я їх не заробив. Коли ваша воля, то дайте їх мойому бідному приятелеви, бо він їх більше потребує. Та і для мене буде з того полекша, бо я тоді не буду мусіти працювати до пізної ночі, щоби зробляти для мого приятеля.

Купець ніяк не міг спонукати коваля приняти гроші і пішов за його порадою та дав їх його хорому приятелеви.

Про милосерного коваля рознеслася слава по цілім місті і богато людей пішло за його добрим приміром, — помагаючи тим, які потребували помочі.

БОГ КАРАЄ З ЛЮБОВИ.

Робітники направляли електричні дроти. Один кінець наелектризованого дроту упав неспостережено на хідник. Хто наступив би ногою на него, той пожив би смерти.

Хідником надійшов прохожий. Один з робітників, спостерігши лежачий на хіднику дріт, почав кликати до прохожого, щоби не наступив на него. Але із-за галасу і шуму вулиці, прохожий не чув голосу остороги. Він ішов задумано вперед; ще кілька кроків — і зачепить ногою у дріт. Робітник крикнув ще голоснійше, але той не чув. Тоді робітник схопив молоток і цілою силою кинув ним в прохожого. Молоток вдарив його в голову і він повалився непритомний на землю, кілька кроків від дроту.

Коли прохожий прийшов до себе і коли йому пояснили в чім річ, він щиро дякував робітникови за те, що той вратував йому життя.

— — — — — — — — — —

Бог часто карає чоловіка на те, щоби спасти його, — щоби направити на добру дорогу.

КОЖДА ДИТИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

РОЗКРІПОЩЕННЯ ФІНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(Кореспонденція з Подебрад, Чехія).

За сумної памяти московського царату, московські володарі намагалися зробити православну церкву зброєю закріпощення других народів. Але всі їхні заходи були марні, бо правда, основа нашої церкви, побідила. Визволені народи стали будувати своє власне життя, а духовні прояви їх найліпше розвиваються під опікою своєї народньої православної церкви.

Співробітник фінської ґазети „Uusi Suomi" вів розмову з головою фінської православної церкви Германом, архиепископом Карелії та всієї Фінляндії. Наводжу уступ сієї розмови цікавий для нас Українців.

В нас, — заявив архиепископ, — справ дуже богато. Коли наша церква відокремилась від московської, все в ній було московське; і мова, і духівництво, і ризи, і богато иншого. Моєю головною метою являється поступова націоналізація фінської православної церкви, котре поперше мусить виявитись у введені фінської мови в богослуженню і переміні славянських надписів на образах на фінські. Дальше я проектую запровадити в життя нові ризи. Вони будуть вузші, зроблені з мягкої матерії і прикраси на них будуть біло-сині (фінські національні барви), а в парелії чорно-червоні.

Вже в теперішній час наші церкви поступово перебарвлюються в біло-сині барви. Що торкається будовання нових, то вони не будуть мати тепер московського стилю. Він буде або північний, або візантійський. Також наші священики надалі не будуть носити московського двойного хреста. Каблучки ланцюжка мати-муть форму свастики.

В дальшій розмові архиепископ Герман між иншим сповістив про запровадження в деяких православних церквах Естонії дуті і смичкові орхестри, що він спостеріг за час своєї подорожі туди. Естонська церква цікава для нас ще й тим, що в ній правилось по естонськи ще за московського панування і було се канонічне, а коли Українці стали вимагати відправи в рідній мові, то Москвини наробили ґвалту, що се „базарна мова", яка ображає Господа.

Всі сі реформи обовязкові лише для Фінів, і не торкаються московських церковних громад, які підлягають адміністративно архиепископу Герману, але залишили в себе все своє по старому.

Се так робить культурний фінський нарід, на чолі зі своїм добрим пастирем. На українських землях під Польщею архипастирі, кревні теперішних планетарних реформаторів, продовжують надалі політику духовних жандарів-обруситeлів.

Сим шляхом вільного церковного життя пішли і Грузини. Православна народня церква найліпша форма для розцвіту душі і настане той час, коли вільні церкви окремих народів обединяться у вільну спілку по справжніх заповітах Христа.

В сей час церква греко-рутенська „цілком національна", як дехто старається в людей вмовити, всіма силами намагається натягнути душу нашого народу на цілком чуже латинське копито, і запровадити поклонення римському папі (який носить титул „Понтіфекс Максімус", себто титул поганського головного жреця в старому Римі. Католики наслідю переняли в своїй церкві устрій старої поганської віри). Але як опадає зі заживаючої рани струп, так само зійде з душі Українців польсько-римська інтриґа.

Що торкається „євангельських спасителів" то наш нарід, який має високо-аристократичну душу та замилування до краси, ніколи не задовольниться примітивизмом і відчуває огиду до фалші. Тому се явище є в нас наносне і недовго тріваюче.

Добре було би, наколиб далекі заокеанські земляки не забували, що ми маємо чудовий свій народний церковний стиль. Вони повинні будувати церкви в сьому стилю, щоби другі народи бачили скарби нашої душі. Проекти можна дати замовити теперішньому ректору Української Господарської Академії в Подебрадах, професору Тимошенку, великому знавцю сієї справи.

Димитро Савкевич.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Великий хляп.

Довідуємося з англійського часопису „Фрі Прес", з дня 9 червня, що на манітобській конференції Злученої Церкви Канади, яка відбулася недавно у Вінніпеґу, промовляв також прічер Березинський (той самий, який, як кажуть, на своїх відчитах „Про здоровля" не забуває спімнути терпким словом і православних). Між иншим прічер Березинський мав сказати в своїй промові таке:

„На однім з моїх відчитів я сказав, що **як би я міг** зорґанізувати групу Українців, скажім з 50 тисяч людей, . . . я завізвав би їх покинути бодай на один рік курити, за що кождий курець мусить платити що найменше 20 долярів. В сей спосіб зібранoб фонд з одного міліона долярів." (Підчеркнення наше).

Що голова, то голова: зорґанізувати 50 тисяч курців, кождий курець най дасть 20 долярів і маєш ні менше, ні більше тільки рівно один міліон долярів!

Чи може бути лекший спосіб збирання фондів? Ніколи!

Прямо дивно, як така ґеніяльна думка могла зродитися в голові звичайного чоловіка.

— — — — — — — — — —

Нема сумніву, що винахід прічера Березинського, як збирати фонди, буде мати великий вплив на дальший розвій людського поступу. Є повна підстава припускати, що за пятьдесять або сто років може зявитися новий великан ума, який, удосконалюючи винахід п. Березинського, заявить на протестантській конференції в Райн або в Кендо таке:

„**Якби я міг** зорґанізувати **сто** тисяч курців і якби кождий курець **хотів** дати по **сорок** долярів, то я зібрав би фонд з **чотирох** міліонів долярів".

— — — — — — — — — —

Є підстава припускати, що в далекій будуччині, коли по таких славних людях як Едісон, Форд, Марконі і слух загине, повстане ще більший великан ума і заявить на протестантській конференції в Петрофці або в Ґлен Елмо таке:

„На однім з моїх викладів я заявив, що **якби я міг** зорґанізувати один міліон курців і **якби вони хотіли** дати по тисячу долярів, то я зібрав би фонд з **одного біліона** долярів!"

— — — — — — — — — —

Є підстава думати, що . . . Але годі! Прямо голова крутиться на саму згадку, які наслідки в будуччині може принести винахід п. Березинського. В запропонованій ним спосіб можнаб зібрати фонд на рівні зі всіми скарбами світа.

Тоді не требаб чекати на чеки . . .

„Якби я міг зорґанізувати . . . 50 тисяч Українців", каже п. Березинський. Еге, якби . . .

Така балаканина прічера Березинського пригадує нам сміхованку, в якій говориться: От, якби всі дерева на світі стали одним деревом, а всі моря одним морем, а всі сокири одною сокирою, і якби тою одною сокирою зрубати те одно дерево, і якби те одно дерево впало в те одно море, отто був би великий привеликий хляп!

— — — — — — — — — —

З того, що появилось про се в „Фрі Прес" видно, що промова п. Березинського на конференції протестантської церкви була в формі звіту: п. Березинський здавав перед конференцією звіт зі своєї діяльности між „новими Канадійцями". У таких звітах подається звичайно те, що найголовнійше. Є отже підстава думати, що і п. Березинський подав у своїм звіті передовсім те, що уважав за найголовнійше. А тим найголовнійшим була власне байка про пятьдесять тисяч курців, або про великий хляп.

— — — — — — — — — —

Коли прічер Березинський, як протестантський подорожуючий місіонар на Манітобу і Саскачеван, не мав чим більше похвалитися перед своїми хлібодавцями як тільки тим, що то він **одного разу на однім відчиті сказав**, то треба признати, що результат протестантської місії між Українцями в Канаді, се також великий хляп!

— — — — — — — — — —

А в тім хто його знає, може п. Березинський і не дурно говорив своїм хлібодавцям байку про великий хляп. Чи не хотів він в сей спосіб запевнити їх, що ось-ось збере для них між Українцями міліон долярів, отже най не бояться а виписують чеки дальше, як виписували? Хто його знає . . .

Новомодний монастир.

„Канадійськая Жизнь", орган московського єпископа Арсенія, доносить в числі за травень таке:

„Дня 17 квітня с. р. відбулося торжество посвячення в чин священика Теодора Івасюка, бувшого дяка . . . Першим місцем для священодійствія призначене єпископом Арсенієм для о. Теодора в **Вознесенськім монастирі** в Сифтоні, куда він і виїхав **зі своєю жінкою** Параскевією, де желаємо йому щасливих успіхів . . ." (Підчеркнення наше).

Отже о. Теодор поїхав до монастиря з своєю жінкою . . .

Цікавий монастир, нема що казати. Не менше цікавий і „отець ігумен". Взагалі цікаві часи настали . . .

Що То Була Манна?

Гебрейський університет в Єрусалимі вислав научну експедицію на синайський півострів, щоби розслідити явище „манни", про яку згадує біблія як про єдину поживу Жидів в часі їхньої мандрівки крізь пустиню. Після довгих дослідів експедиція вернула і проголосила таке: На побережах Середземного Моря росте вічно зелена ростина „тамаріск", про яку згадує й Біблія під назвою „єшель". В місяцях: червні, липни і серпні виділяє та ростина субстанцію, яка має ті прикмети, що згадувана в біблії манна. Сю рослину можна часто-густо стрінути в долинах синайського півострова. Експедиція ствердила, що ся субстанція не походить від самого тамаріску, але від иншої ростини, що на тамаріску виростає.

ЧАСОПИСИ У 53 МОВАХ.

Якщо можна вірити „Вечірній Москві", в Совітській Росії виходять тепер часописи у 53 мовах. Крім 25 відомих европейських мов є там 28 таких: абхаська, аварська, адигейська, балкарська, башкирська, бурятська, вотська, дар[illegible], [illegible], кабардинська, карачаєвська, кирґіська, комі, кумикська, лат[illegible], ласька, марійська, мордовська, таджицька, турк[illegible], [illegible], хевсурська, черкеська, чеченська, чуваська та якутська.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

Жалібний концерт.

[illegible] Українськім Православнім Соборі святк[illegible] смерти Головного Отамана Симона Петлюри, який два роки тому згинув з рук Жида Шварцбарта [illegible] Парижі.

[illegible] Українськім Право[illegible] [illegible] нам народ [illegible] сказав кілька слів з нагоди [illegible] [illegible] ніколи не [illegible] [illegible] й покійний Симон Петлюра. [illegible] тлюрі.

[illegible] конц[illegible]

[illegible] програми [illegible] образ Петлюри. Образ був [illegible] гарно убраний [illegible] рушником. Над образом [illegible] прапори, [illegible] деревця.

К[illegible] таким порядку.

[illegible] слів про трагічну смерть [illegible] чоловіка [illegible] Петлюра ми робили помилки [illegible] [illegible] не робили [illegible] Петлюра був чесний чоловік і великий український патріот і все, що він робив, робив для самостійної України за яку і життя віддав.

По вступній промові [illegible] мішаний хор Товариства „Боян" при Соборі, під діріґентурою п. Пасічника, відспівав пісню „Споминаєсь ми[illegible] ра".

Далі панна М. Пасічник віддеклямувала дуже гарну і підходящу до сеї хвилі декламацію. Після сього мандолінова орхестра, зложена з самих дівчат, під проводом свого учителя, п. П. Угринюка грала з запалом і співала сумну пісню про долю козака.

Тепер на сцену вийшов генерал Сікевич, особистий приятель покійного Петлюри. Генерал Сікевич переповів кілька споминів з тих часів, коли він вперше близше познакомився з Симоном Петлюрою. Наводив також епізоди з часів революції на Україні, яких він був наочним свідком. Богато з присутних втирали очі, слухаючи про те, що переживав наш український нарід. Генерал звернувся до образа Петлюри, і між иншим сказав: „Спи, батьку, спи спокійно. Ми, які остали, в живих, будемо докладати всіх сил, щоби виповнити твій заповіт, а се — боротись доти, доки не здобудемо Самостійної України!"

По промові генерала хор „Боян" відспівав „Воєнну пісню".

По тій пісні на сцену вийшов п. Кість з бандурою і співав та грав на бандурі сумну козацьку думу.

На кінці хор „Бояна" відспівав „Козака несуть". По тім хор і всі присутні відспівали „Ще не вмерла Україна". На тім закінчився жалібний концерт, який був поважний і вповні достроєний до хвилі.

Вакації дітей з Недільної Школи.

В неділю, 27 травня, діти з Недільної Школи мали останню науку сезону, бо діставши [illegible] Прот. Савчук, як управитель Недільної Школи праці [illegible] дітей, склав [illegible] що діти сего шкільного сезону, зробили гарний поступ.

Тепер діти очікують нетерпеливо пікніку, бо як кождого, так і сего року сподіються мати свій спеціяльний пікнік.

Дещо про Товариство „Боян".

Співаки Товариства „Боян" в літнім сезоні мають проби співу тільки раз на тиждень. Хоч трохи співаків розїхалось до роботи, хор не перестав свою діяльність і проби спі[illegible] [illegible] п. Пасічника, відбуваються реґулярно. Ті проби будуть дуже помічні на зимовий сезон, бо співаки навчаться нових пісень.

Члени „Бояна" дивляться на світ веселійше, бо головний уряд Собору купив вже трохи ґардероби, а саме [illegible] суму 160 долярів. Хоч ґардероби потрібно ще богато більше, то на початок і се стане в великій пригоді. Також пані Бовнівська подарувала дещо ґардероби.

Рівнож бібліотекар товариства „Боян" старається, щоби бібліотека „Бояна" мала богато книжок.

Мандолінова орхестра.

Мандолінова орхестра під проводом п. Угринюка відбуває свої проби раз в тиждень. Є надія, що на слідуючий сезон орхестра буде помагати в концертових виставах на сцені Собору.

Скромний

> **АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.**
>
> Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба насилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
>
> Rev. S. W. SAWCHUK,
> 779 Burrows Ave.
> WINNIPEG.

ВІСТИ З АМЕРИКИ.

(Пембіна, Норт Дакота.)

Хвальна Редакціє! — Прошу помістити у Вашім часописі моїх пару слів.

Читаю часописи і подибую відомости про ріжні місцевости, в яких живуть наші люде, а про нашу місцевість не находжу нічого.

Довідуюсь, що по инших місцевостях Українці роблять просвітньо-народну роботу, а в нас такої роботи до недавна майже не було, бо не було кому за неї взятися.

В нас є вже тепер молода організація, яка щиро працює на церковнім полі. До сеї організації заохотив нас о. Запаринюк, з Толстой, Ман, за що йому належиться велике признання і подяка. Хоч громада наша не велика, то постепенно зростає і поступає вперед. Противників не маємо, і дай Боже, аби їх і не було, бо де порозуміння і любов, там і робота. Наша організація числить тепер 29 членів і членкинь, які щиро працюють на церковно-народнім полі. Наша громада зорганізувалася на другий день Різдва, коли то о. Запаринюк мав в нас богослуження. Того дня заколядували 11 долярів, які призначено на будову церкви. Було се в домі панства Романа і Ольги Сиваків.

Дещо пізнійше панство Іван і Розалія Підчаші справляли іменини своїй донечці Катерині; присутні гості дали їй дарунок в сумі 5 долярів, які вона зараз таки жертвувала на будову церкви.

Дня 9 лютого наші членкині устроїли товариську забаву з танцями і перекускою. Гостей, молоді і старших, прибуло богато і забава випала як найкраще. Дохід з забави, в сумі 22.50 долярів призначений на будову церкви. Забава відбулася в домі панства Сиваків.

Другим разом напишу більше.

Р. С.

СПІЛЬНИЙ ОБІД.

(Витков, Саск.)

Українське православне сестрицтво у Витков, Саск., устроїло в неділю, 22 квітня, спільний обід, на який прибуло около 150 осіб.

Рано о. Подольський відправив в Народнім Домі богослуження, після чого відбулася на цвинтарі панахида.

Около 2 години по полудни почався обід. Обід почався молитвою і відсніванням „Христос Воскрес". Під час обіду відбулися промови. Перше слово забрав о. Подольський. Він поґратулював сестрицтву за такий успішний обід, подякував за їх тру[illegible] і пожелав нашій організації як найкращого успіху. Після сього переведено колекту, яка принесла 55 долярів. Сі гроші призначено на будову церкви. Далі забрала слово пані Міхайловська. Вона подякувала всім гостям за їх присутність і жертвенність.

Обід випав як найкраще, за що членкиням нашої організації належиться щире признання і подяка.

Після обіду відбувся короткий діточий концерт, який приготовив о. Подольський. З концерту присутні були дуже задоволені.

Згадану неділю наша громада провела дуже врочисто, подяка за що належиться всім тим, що до свята будь чим причинилися.

За Сестрицтво:
П-ні Василина Никифорук, голова.
П-ні Параска Никифорук, секр.

Православний Календар НА РІК 1928

ЛИПЕНЬ.

1 Н. 4 по С. Леонт.
2 П. Юди ап., Зос
3 В. Методія
4 С. Юліана
5 Ч. Евсевія
6 П. Агрипіни
7 С. Різдво св. Ів. Хр.

8 Н. 5 по С. Февр
9 П. Давида Т
10 [illegible] Самсона
11 [illegible] [illegible]ира і Івана
12 Ч. Петра і Павла
13 П. Соб. 12 Ап.
14 С. Косм. і Д.

15 Н. 6 по С. П. Р. П. Б.
16 П. Якинта і Анат
17 В. Андрея крит
18 С. Кирила і Мет.
19 Ч. Атаназія
20 П. Томи прп.
21 С. Прокопія мч

22 Н. 7 по С. Панкр
23 П. Антонія печерського
24 В. Ольги княгині
25 С. Ілярія і Прокла
26 Ч. Соб. св. Гавр
27 П. Онисима
28 С. Володимира Великого

29 Н. 8 по С. Атиногена
30 П. Марини мч.
31 В. Якинта Рим

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЛИПЕНЬ:

1. Неділя 4 по Зісланню Св. Духа: Гол. 3. Утр.: Єв. Лук. XXIV 1 12; Літ.: Ап. Рим VI 18 23, Єв. Мат VIII.: 5 13.

7. Субота. Різдво св. Івана Хрестителя: Утр., Єв. Лук. I.: 24 25; 57 68; 76 і 80. Літ. Ап. Рим. XIII.: 11—14 і XIV.: 1 4; Єв. Лук. I.: 1 25; 57 68; 76 і 80.

8. Неділя 5 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 12 35; Літ. Ап.: Рим. X.: 1 -10; Єв. Мат. VIII.: 28 - 34 і IX : 1.

12. Четвер. Петра і Павла: Утр.: Єван. Івана XXI.: 15—25. Літ.: Ап. 2. Коринтян XI.: 21—33 і XII : 1- 9. Єван. Мат. XVI : 13 19.

15. Неділя 6 по Зісланню Св. Д.: Гол 5. Утр. Єв. Лук. XXIV.: 36 -53; Літ. Ап. Рим XII.: 6- 14; Єв. Мат. IX.: 1 -8.

22. Неділя 7 по Зісланню Св. Духа: Гол. 6. Утр.: Єв. Івана XX.: 1 -10; Літ. Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX.: 27—35.

23. Понеділок. Антонія Печерського: Утр.: Еван.: Мат. XI.: 27 30. Літ.: Ап. Галат. V.: 22—26 і VI.: 1—2. Еван. Лук VI: 17 23.

28. Субота. Св. Володимира—Українського князя: Утр.: Еван. Івана X.: 9—16. Літ.: Ап. Галат. I.: 11—19. Еван.: Івана X.: 1 -9.

29. Неділя 8 по Зісланню Св. Духа: Голос 7. Утреня: Єв Ів.: XX.: 11—18; Літ.: Ап. 1. Коринтян I.: 10—18; Єв. Мат. XIV.: 14—22.

Український Релігійний Двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го ЛИПНЯ, 1928. ЧИСЛО (58) 13

БОГОСЛУЖЕННЯ У ВОЛОДИМИРІ УКР. МОВОЮ.

22 травня в день храмового свята в Миколаївській церкві у Володимирі Волинськім відбулася урочиста Служба Божа на українській мові при величезному здвизі народу. На свято прийшло богато парафій з повіту, в тім числі прийшла ціла парафія села Микулич з хресним ходом і з міста Устилуга на чолі з панотцем Федором Комаревичем. В місті процесію зустріла процесія з хрестами й корогвами з Миколаївської церкви. Маленька церковця не могла вмістити всіх богомольців, отже 90 процент, що бажали помолитися в церкві, через те змушені були стояти під голим небом на цвинтарі й прибічних вулицях.

НЕВДАЧНИЙ КІНЕЦЬ СВІТА.

Сотні тисяч визнавців секти так званих англійських ізраїльтян вірило, що дня 30 травня с. р. в полудневих годинах зачнеться кінець світа, про що мав сповіщати якийсь напис на піраміді Хеопса. Члени тої секти, виключно християне, назвали себе англійськими ізраїльтянами, — впевняючи, що вони є безпосередніми нащадками жидівських племен, розігнаних королем Саргоном.

ПРОТИ ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

Один з авторітетів англіканської церкви лондонський теольоґ Дін Індж, відомий із своїх фільософічних творів, виголосив у соборі Вестмінстер проповідь присвячену експериментам над відмолодженням робленим д-р Вороновим. Він заявив, що ганьбою є факт, що стільки інтеліґентних людей вірить небилицям такого чоловіка, як Воронов.

ЮВИЛЕЙНЕ ЧИСЛО „ВІСТНИКА"

В днях 18—19 липня, 1918, в Саскатуні, Саск., відбулися перші українські церковні збори, на яких зорганізовано Українське Православне Брацтво та взагалі покликано до життя Українську Греко-Православну Церкву в Канаді. Тому, що робляться приготовання відсвяткувати в другій половині сего місяця десятьлітний ювілей істновання Української Православної Церкви в Канаді, слідуюче число „ВІСТНИКА" вийде в побільшеній формі і буде присвячене головно відродженню і дотеперішньому розвоєві Української Православної Церкви в Канаді.

КАТОЛИЦЬКО-ПОЛЬСЬКА ПРОПАГАНДА.

Часопис „Люд Католіцкі" пише: „З ініціятиви католицького епископа на Підляшшу папа одержить дар на спомин його першого приїзду до Польщі. Дар сей буде уфундований зі складок і представлятиме білого орла з золотим серцем, в якому будуть уміщені грудки мученичої землі з парафій Дрелів і Платулін, де Москалі кулями і багнетами надармо старалися змусити парафіян-униятів до переходу на православіє".

Так підробляється історія і сучасна дійсність та ведеться пропаганда. З українського населення робиться на папері польське, а боротьба підляських Українців за Рідну Церкву виставляється як боротьба за латинство.

„ЗА БОГАТО ШКОЛЯРІВ ВІРИТЬ У БОГА".

В московській „Рабочій Газеті" читаємо: „У сергієвськім повіті, московської губернії, майже всі волостні школи в руках осіб духовного походження, що дістали освіту в духовній академії та парохіяльних школах. Виховання тих учителів веде до того, що в повіті 75 процент школярів вірить у Бога". „Рабочая Газета" обурюється, що там мало дітей є атеїстами.

ПАПА СКАРЖИТЬСЯ.

Папа видав другу енцикліку (відозву), в якій говорить про „занедбання моралі і релігії" та скаржиться, що деякі правительства „зговоряються проти Господа і його Церкви". Що се значить?

Нічо, се тільки папська дипльоматія, яка папу і його римську церкву називає Христом і Його Церквою. Ми віримо, що нема на світі християнської держави, яка зговорялася-б на Господа і Його Церкву, або відкидала-б християнську мораль і релігію. Правда, є такі правительства в світі, що осуджують мораль і релігійні практикування папи і його церкви, бо мають до сього добрі причини і особливе право.

ЗАПЛАТИВ ЗА ПСА 1,900 ДОЛЯРІВ.

Англійський проповідник, П. Спаркс, який живе в Торонті, купив оноді в Англії пса, расы „бульдог", за якого заплатив не богато, тільки 1,906.25 долярів. Не зле згадьому проповідникові діється, коли позволяє собі на такі вибрики.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА БУКОВИНІ.

Пише черновецький „Рідний Край": Епархіяльна рада Буковини радила недавно в Чернівцях. Та потішного з тих нарад не вийшло нічого для православних вірних. Обізвався дехто й за українську мову в проповідях та в науці віри Христової. Але сам Ністор відповів, що православна церква — то національно-румунська церква й тому там має панувати румунська мова. Ми все думали, що церква православна — Божа установа — мати для всіх, хто православної віри. А тут нам кажуть, що ми помиляємося. Ті, що радять у нас православною церквою, забули про Бога та й зробили з церкви установу для румунізовання українського народу.

ЗРОБИЛИ З ЦЕРКВИ КАНЦЕЛЯРІЮ.

У селі Старому, Бориспільського району, на Київщині, большевики відобрали від селян церкву і переміняли її на помешкання для сільської ради та на громадську канцелярію.

ПРОФ. ТУРУЛА БУДЕ ЗНОВ СВЯЩЕНИКОМ?

Ходять слухи, що професор Турула, бувший греко-католицький священик, буде назад принятий в склад уніятських священиків в Канаді і наданий на парохію в східній Канаді.

Професор Турула недавно фіґурував як головна особа в процесі, який виточив проти него Мартин Мазур за перелюблення його жінки, і суд присудив йому заплатити Мазурови 10,000 долярів відшкодовання. Процес Мазура проти Турули продовжався цілий тиждень і був свого рода сензацією.

Проф. Турула має в Старім Краю законну жінку і діти.

СТАЛИЙ ВЕЛИКДЕНЬ В АНГЛІЇ.

Англійський парлямент приняв закон, яким встановляється сталий день для Великодня. Се свято від тепер будуть обходити в Англії в неділю по другій суботі кождого квітня. В инших краях Великдень припадає на першу неділю по першій повні по весннім зрівнанню дня з ночею, а се припадає від кінця березня до 25 квітня, залежно коли є повня по 21 березня. Се правило важне також і для тих християн, що придержуються старого календаря, з тим, що 21 березня у них є 13 днів пізнійше.

РЕЛІГІЙНЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

„Варшавський „Курер Червони" повідомляє з Шльскає, що в околиці Еленьої Гури повстала релігійна секта Вайсенберґа, зложена з протестантів, які вірять в ріжні чари й близький кінець світу. Кількох членів тої секти попало вже в релігійне божевілля, супроти чого мусіли їх відвезти до дому божевільних.

Подібно, як в Канаді біблійники, які в 1925 році чекали кінця світа.

ПОРЯДОК

Архиерейських візитацій Архиепископа І. Теодоровича в Канаді.

16 липня, неділя — Форт Віліям, Онт.

22 липня, неділя — Прілейт, Саск.

29 липня, неділя — Саскатун, Саск.

Листи в справі архиерейських візитацій треба посилати до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на повищу адресу:

Rev. S. W. Sawchuk,
779 Burrows Ave., Winnipeg.

> **ПОВІДОМЛЕННЯ.**
>
> Повідомляється всіх інтересованих, що сьогорічна Конференція духівництва, членів Консисторії і членів виділу Брацтва Української Греко-Православної Церкви в Канаді відбудеться в днях 18—19 липня в Саскатуні, Саск. Тому, що Конференція є найвищим органом Української Православної Церкви в Канаді між Соборами, вона в тім часі вирішує та полагоджує всі важнійші справи дієцезії, отже церковні громади, як і поодинокі особи, які бажають предложити Конференції які прохання, скарги чи заваги, повинні надіслати їх до Консисторії найдальше до 16 липня, 1928.
>
> Дано в Вінніпеґу, дня 30 червня, 1928.
>
> Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
>
> Прот. С. В. Савчук, голова.
>
> Листи до Консисторії треба насилати на руки голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на адресу:
>
> Rev. S. W. Sawchuk,
> 779 Burrows Ave.
> Winnipeg, Manitoba.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

Товчеться, як Марко по пеклі.
(Українська приказка)

I.

Було в Петрівку. Зелена по пояс трава вкривала степи, вихрилась, слалась і як море грала; набіжить вітерець, покотиться хвилею, нахилить, розібе її, і вона зажовтіє, заголубіє і зачервоніє квітами.

На синьому небі ні хмарки; сонце зверху накрива теплом і широким промінням, як золотим дощем, кропить кожен листочок, кожну билинку, а з трави обдає, свіжить пахучим холодком. Дишеш, не надишешся, як буває в Спасівку горяч, після довгої подорожі, ні наситиш жидоби, допавшись до холодної кериниці. Здається тільки й видно небо й землю, а скільки ще навкруги тебе тієї твари божої! Куди не глянь, під кождим кущиком, листочком, кишать коники, комашня, як розмальовані метелики, мигтять з квітки на квітку; а високо, під ясним небом, вються орли, хмарою літають дрохви, журавлі, хохітви; ковбчики, неначе гвоздиком прибиті, на однім місці махають крильцями, виглядаючи добичі. Деколи залопотить, розляжеться трава, і сайгак, злякавшись свого-ж шелесту, летить як на крилах, схиливши на спину довгі свої роги. Кругом тебе усе живеть, усе дише, дзиркотить, висвистує, а оподалік, незнати відкіля, виявляються озера, бущім чарами наливаються, мріють, котять хвилю за хвилею і як море вкривають землю. Тільки де-не-де синіють, неначе острови, оточеній могили; і знов як не було, мання розвіялось, рознеслось, і знов зелена трава скрізь стелиться по степу.

Весело глянути на сі степи запорожської України; усе очі до себе пригортають, а серце мліє, смутні думки летить в невідомий край, а за ними рветься й душа, бо нема для неї притулку на землі, як нема чоловікові захисту на широкому степу.

Жар починав стухать, сонце близилось до землі, оточившись довгими паростями проміння, неначе підняло сто рук, щоб обняти степи на добраніч. Вітер як з лісу повіяв холодком і рознесив квітчані пахощі. У свою чергу озвались вечірні пташки: підпідьомкали перепела, деркотіли деркачі, висвистували овчарники, кигикали і квилили літаючи чайки.

Аж ось в траві неначе искра блиснула, і виявився, як з землі виріс, на вороному коневі січовик, в червоному жупані й в кабардинці на бакир. Ремінний пояс врізався в його тонкий стан, за поясом і в кубурах стреміли пистолі, біля боку висіла шабля в срібній піхві, а за плечима мотався булдимок. Січовик був ще молодий, тільки вус вирівнявсь; ясно гляділи його карі очи, а уста ніби усміхались; усякий-би пізнав по його юнацтву і безсумному погляду, що не вирвався ще йому світ не почало й лихо. Їхав він тихою ходою, озираючись по сторонам, ніби гуляв собі: то закурника піснею, то нахилиться з коня, зірве квітку, втішається нею і, побачивши кращу, кине і зриває другу.

Вже звечеріло. Широкі тіни простяглись і мережили степ; захід сонця занявся полумям і на-супроти обдав ярким світлом гребень гори з могилами. Січовик скинув очима у даль, шукаючи, на якій би йому могилі заночувати. Дивиться, на самій вищій могилі щось мріє, чорніє: спершу здавалось йому за шульпіку, а як зблизився, побільшало, неначе орел; ще проїхав кілька гонів, роздивився, аж то чоловік, і сидів він нерухомо, неначе камяна баба на могилі.

— От добре, — пробубонів про себе січовик, — післав мені Господь на ніч товариша.

Спустившись в балку, він зупинився біля криниці, набрав з баклагу води, напоїв коня і повів його в поводу. Зійшов на гору, вже і до могили зблизивсь, а чоловік сидить собі, не ворухнеться, неначе закляк, не оглянеться на січовика й не чує шелесту від його важкого поступу. З виду він і по одежі не гевал, не бурляка, а щось не просте: татарська кучма насунулась йому на очи, ніс закандзюбився, як у кобця, а довгенні сиві вуса аж до грудей доставали. На плечах у нього був накинуутий чорний подолянський кобеняк і в верзунах, як обуваються в Карпатських горах Гуцули. Не видно було при ньому ніякого оружжя, тільки в руці держав він ціпок і біля боку лежала торба.

Зблизившись до могили, січовик попустив коневи попруги, приарканив, дивиться, а чоловік усе сидить, не оглянеться і не поворухнеться.

— Бач, як задумався, — прошопотів січовик, заходячи з боку, — а мене і не бачить: постривай же, я тебе сполохну, — та скільки духу й крикнув: пугу! аж луна по степу покотилась.

Однак від сього покрику чоловік не сполохнувся, не притьма оглянувся він і хижо з підлоби глянув на січовика. Страшно горіли вірлооці його очі, неначе іскри з них посипались. Січовик хотів було ще в друге пугукнуть, та й припинився, бо як списом шпигнуло його тим поглядом, неначе холодна жеретія обвилась і здавила йому серце. І не схаменувся він, як, знявши кабардинку, низенько вклонився, бущім свому кошовому, і з повагою промовив:

— Добрий вечір, чоловіче!

Чоловік зміряв січовика очима і не промовивши слова, відвернувся. Нахмурився і січовик; заграла молода кров, заіскрились очі; розсердила його та зневага.

— Слухай чоловіче, — озвався січовик, — за поздоровкання мусиш віддякувать, а не відвертати пику і чорти батька зна куди стромлять свої волові очі, як кішка в каганець!

Чоловік мовчав, усе дивлячись пильно у ту-ж саму сторону, як і спершу дививсь.

— Чи чуєш, що я тобі кажу? — знов гримнув січовик, підступаючи.

— Не позакладало, чую … — пробубонів чоловік, не ворухнувшись.

— Чого-ж мовчиш?

— Нічого казать; коли я тобі не подобаюсь, іди собі дальше, степи просторі.

— Не я до тебе прийшов, а ти забрався в чужу солому, та ще й шелестиш! Степи наші запорожські От що!

— Хто се тобі казав?

— Я тобі кажу!

— Коли ваші, чом же ви їх не орете, не засіваєте, не користуєтесь ними?

— Січ не пшеницею степи засіва, а кріпостями, паланками, от що!

— Погані-ж будуть ваші жнива; не собі дбаєте; правда твоя, мине вік, другий, і сі степи ригнуть золотом, сріблом, та не буде вам з того ніякої користи. Не подякують тих, хто кровю своєю їх поливав і своїми кістками огороджував!… Так не кажи мені, козаче, що степи ваші: Божі вони і того, кому Він дасть ними користуватися!

Поки хвалько нахвалиться, будько добудеться! Уставай же, та йди собі до вражої матері за те, що ти цураєшся мого товариства; не хочу з тобою на одній могилі ночувати, от що!…

— Як не хочеш на одній, так шукай собі иншу…

— Вибачай, чоловіче, — гримнув січовик. — У мене такий звичай, що кудиб я не прийшов, то вже відти не піду, поки сам не схочу.

— Такий саме звичай і в мене…

— Вставай же, кажу, тобі, — скрикнув січовик, — не то я тебе по запорожськи підведу!

— Чи не схотілось тобі, козаче, тичка подуть? — спитав чоловік, зареготавшись на ввесь степ, неначе само пекло зареготало.

— Я тебе так подму, — гукнув січовик, ще гірш розсердившись, — що аж на тій могилі опинишся.

— Гляди, козаче, не то мене не зведеш, та й торби моєї не підіймеш…

— Брешеш, підійму, і потилицю ще тобі нею натовчу!

Січовик справді хотів було затопить по гамалику, ухопивсь за торбу, та сюди-туди, і з місця її не зворухнув; попробував обома руками взяти, аж заморивсь від натуги, а все таки не зворохнув.

— Що там таке в торбі? — бубонів січовик, поглядаючи то на чоловіка, то на торбу, — який там біс сидить?… Я-ж таки не аби який, підкови розгинаю, коня підіймаю, а гемонської торби і з місця не зворухнув… Скажи мені, чоловіче, — спитав він, — що ти таке на світі: чи який характерник, чи може сам чорт?

— Не характерник і не чорт, — відказав чоловік, схиливши на груди голову, — тільки чортова у мене доля.

— Яка-ж у чорта доля?

— Не така, як у людей!

— Се й не питаючи знав… А ти мені скажи, який там біс сидить у твоїй торбі, що вона така важка?

— Подивись…

Січовик розвязав мотузок, засунув руку в торбу і витяг голову старої бабусі. Аж звомнив він, глянувши на неї, і трохи з рук не випустив. Як вчора відрубана: біле волосся було скуйовджено і облито запеклою кровю, брови нахмурились, не закриті очі грізно дивились, рот розкрився, страшно було глянути на вид старої: здавалось, бущім вона в останній час кого проклинала.

— Чия се голова? — спитав січовик, прозоро поглядаючи на чоловіка.

— Мамина…

— Хто-ж її відчесав (відрубав)?

— Я!…

Ти?… рідну неньку!… Мій Боже милий, чом же Ти не затримав такої грішної руки?!… — скрикнув січовик, опускаючи голову в торбу. — Що-ж там ще у тебе? — спитав він дивлячись на чоловіка.

— Подивись…

Січовик знов поліз в торбу і витяг другу голову, молодої, дуже гарної дівчини. Джегерелі і дрібушки ще не порозплітались, тільки довга коса, чорна як гайворон, позлипалась запеклою кровю. Очі були трошки прищурені, а устонька, як терен синії, відкриті й зубки, неначе перли нанизані, біліли й блестіли.

— Мій Боже милий, яка-ж гарна! — скрикнув січовик. — І на таку піднялась рука?!…

Піднялась, коли відрубана…

Чия-ж се голова?

Сестрина.

Чи не ти і сю відчесав?

Відгадав!

Знаєш, чоловіче, — зітхнувши промовив січовик, — на усьому світі нема нещасливійшої твари як ти, — от що!

(Дальше буде).

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Слідуючої неділі сусіди зійшлися до Черницького. Привитавшись взаїмно та обмінявшися кількома словами про погоду, вони засіли довкола стола і завели розмову про біжучі церковні справи.

— Ви читали послідне число „Канадійського Українця"? — запитав Гнідий Степового.

— Читав, — відповів той.

— А ви? — звернувся він дальше до Залісного.

— Читав, — відповів той неохотно.

— Я також читала, — похвалилася Заліска, не чекаючи, аж Гнідий її запитає.

— Ви певно маєте на думці те „Спростовання", яке появилося в 22-му числі „Канадійського Українця". Чи так? — спитав Черницький.

— Так! — відповіли Гнідий і Заліска разом.

— Що-ж ви думаєте про него? — питав дальше Черницький.

— А що-ж можна думати? Вибили себе по писку, аж любо, — відповіла Заліска.

— Я думаю, що то кара Божа на них, — каже Гнідий. — Кара за ті несправедливі і брудні напади, якими вони воювали проти Української Православної Церкви в Канаді за час її істновання.

— Воно справді треба добачувати в тім палець Божий, — каже Черницький. — Більшої кари як та, яку вони понесли відтягаючи всі свої закиди проти Української Православної Церкви і її провідників, не можна собі уявити.

— Та якби то лише відтягнути закиди, то щеб нічого. Але вони признають і твердить, що ті їх закиди були ложні і безпідставні, иншими словами, признаються, що вони писали брехню не маючи на те найменшої підстави.

Крім того вони в своїм Спростованню признають, що Українська Православна Церква є добра і корисна для українського народу та що її епископ, священики і світські провідники є люде чесні, поваги гідні і вповні віддані своїй церкві.

А також хвалять митрополита Германоса. Кажуть, що його звязь з Українською Православною Церквою була чесна і пошани гідна та була понад всяке підозріння.

— А дивіть, дивіть. А колись називали його Жидом, Арабом, Турком та Бог знає чим і твердили, що він взяв Українську Православну Церкву під свою тимчасову опіку тільки для бизнесу. — А навіть писали, що він не є ніяким епископом ані митрополитом.

— Ой, чи одно вони писали, а тепер мусіли відкликати.

— Ну, щож, відкликали, бо мусіли відкликати, — промовив Залісний. — Як притиснути чоловіка до стіни, то він не одно відкличе. Але питання, чи він щиро відкликає? Крім сего кажуть, що „Канадійський Українець" є тепер в чужих руках, отже те Спростовання греко-католиків не зобовязує.

— Ні? А колиб воно їх зобовязувало?

— Тоді, колиб походило від греко-католицьких церковних властей.

— Воно-ж від них походить.

— Як ви се розумієте?

— Ось, послухайте, як: Чи „Канадійський Українець" був органом епископа Будки і греко-католицької церкви в Канаді?

— Так.

— Чи епископ Будка або його заступник заявив будь коли, що „Канадійський Українець" вже не є органом епископа Будки і греко-католицької церкви в Канаді?

— Ні.

— Значить, він і далі є органом?

— Ну, так.

— Він заступає інтереси греко-католицької церкви. І промовляє в її імени?

— Так.

— Коли ви прочитаєте щось в „Канадійським Українци", то ви приймаєте те за правду так, як би сказав вам сам епископ або ваш священик, правда?

— Ну, так.

— Отже ви мусите також приняти за правду все те, що „Канадійський Українець" написав в своїм Спростованню.

Залісний не відповідав.

— А дальше ще й се, — продовжав Черницький, — Ви кажете, що згадане Спростовання не походить від греко-католицьких церковних властей, та що греко-католицькі церковні власти не мали нічого спільного з тою справою. Коли се правда, то чому канцелярія епископа Будки заплатила адвокатські кошти в злуці з сею справою?

— Як то заплатила?

— А ось, як: Коли в 19 числі „Канадійського Українця" появилися брехливі закиди проти Української Православної Церкви і її провідників, то архиепископ Теодорович, о. Савчук і Василь Свистун, діяючи в імени своїм власнім та в імени прочих духовних і світських працівників Української Православної Церкви, припоручили своїм адвокатам вичочити проти „Канадійського Українця" процес за очернення. В наслідок сего видавці „Канадійського Українця" погодилися помістити спростовання і заплатити сто долярів коштів. Ті кошти були заплачені чеком з канцелярії греко-католицького епископа, який то чек підписали секретар і заступник уніятського епископа.

— Може й так. Але мені таки видається, що якби епископ Будка був дома, то видавці „Канадійського Українця" спростовання були-б не помістили.

— А що булиб зробили?

— Булиб пішли до суду.

— Не бійтеся, не дурні вони булиб іти до суду з такими брехливими і безпідставними закидами, а то булиб дістали подібну відправу, як два роки тому, коли то суд присудив їм заплатити о. Савчукові 7,000 долярів за очернення…

Настала коротка павза, а там Степовий промовив:

— Ми краще перейдім до читання „Берестейської Унії", щоби хоч один розділ нині прочитати.

— Згода, — каже Черницький, розгортаючи книжку. — На чім ми скінчили минувшої неділі?

— На тім, як український загал та українська шляхта приняли вістку про виїзд Потія і Терлецького до Риму.

— Так, пригадую, — відповів Черницький. — Отже ідемо далі. Слухи про те, що деякі православні владики задумали перейти на католицизм, почали ходити ще на якийсь час перед виїздом Потія і Терлецького до Риму і дуже затрівожили українські православні брацтва, шляхту і низше духовенство та взагалі український православний загал. В наслідок сего Митрополит Рогоза, який зпочатку бу за унією, (він певно розумів унію инакше, як католицькі і польські круги), опісля виступив проти неї. Зі світських людей найзавзятійше боровся проти унії князь Острожський…

— Задержіться на хвилинку, — перебив Черницькому Залісний. — Я-ж чув від нашого священика, що князь Острожський був весь час за унією, і аж опісля виступив проти неї з якоїсь там особистої причини.

— Таке балакання безпідставне, — відповів Черницький. — Ось, що читаємо про се в „Берестейській Унії" на стороні 111:

„Князь Константин Острожський був далеким від переговорів в справі Унії, що велися між руськими епископами, а королем і его канцлером, Яном Замойським. Не втаємничили его в них з боязни перед шкідливим его впливом на переговори." Хіба-ж сі слова не доказують, що Острожський немав нічого спільного з унією?

— Коли-ж князь Острозький отримав листа від Потія, в якому той старався наклонити князя до унії, то він дав Потієві дуже рішучу і прикру відповідь. Ось, що читаємо про се на 112 стороні:

„На той лист прийшла (від князя Острожського до Потія) відповідь (24 червня), але дуже прикра; не називає вже князь Потія своїм пастирем і рішучо протестує проти проектованої Унії, а для надання більшої ваги свому протестови, видає рівночасно відозву до духовенства, шляхти і народу, в якій перестерігає їх перед зрадниками-епископами. З кількох уступів тої відозви можемо пізнати, як великою ненавистю палав вже тоді князь Острожський до епископів і до унії".

А тих кілька уступів з відозви князя Острожського звучать ось як:

„Наші ложні пастирі, митрополити і епископи, засліплені славою світа і самолюбством, стали вовками, відступили від одної правдивої і святої нашої східної віри і наших зверхних пастирів, східних патріярхів, а перейшли до західних. До часу лише ховаються в овечу шкіру і не виявляють правдивих своїх замірів, але вже порозумілися з собою, як Юда з Жидами, щоби продати Христа, щоби виставити на поталу всіх правовірних християн… Тому, що більша часть православних горожан наших сторін уважає мене своїм провідником, хоч я уважаю себе тільки рівним братом всіх, з боязни, щоби я не відповідав перед Богом і вами, скоро дійшли до мене певні відомости про явних відступників і зрадників Христової Церкви, заявляю вам всім разом і кождому з осібна, що я спільно з вами буду завзято опиратися тим ворогам нашого спасения, щобисьмо не впали в їх підступні сіти… Щож може бути більш безстидним і безправним, як коли шість чи сім переворотних людей порозуміється з собою, щоби опустити наших патріярхів, і хоче нас всіх, як би німих за собою потягнути? Що нам з таких пастирів?" (Берестейська Унія", сторона 114).

— Ну, але раз їм віхав! — промовила вдоволено Заліска. — Так їм і треба!

— Не перебивай! — промовив незадоволено Залісний. — Думаєш, що епископи налякалися його відозви?

— Так, налякалися і то не аби як, — промовив Черницький. — Про се свідчить факт, що Потій після тої заяви поїхав до Острожського і старався перегнути його на бік унії. Він „упав ему (Острожському) до ніг і просив зі слезами в очах, щоби не противився святому ділу, але радше попер їх своєю могучою опікою… Здавалося, що Потія слова поділали на князя; бо сей при кінці розмови заявив ему, щоби лише виєднав у короля синод, а він буде на тім синоді старатися, щоби єдність довершилася на славу Божу і користь Церкви. Був то лише обман! Князь… носився з иншими плянами!" (Берестейська Унія", сторона 115).

(Дальше буде).

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кожного місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1,50. — Foreign — $2,00

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

V. В чім сила організації.

Кожда свідома одиниця розуміє значіння і вагу організації. Якість і скількість організацій, між даним народом, се одно з мірил культурности того народу: чим нарід культурнійший, тим більше в нього організацій, які охоплюють кожду ділянку його життя — релігійну, просвітну, економічну, політичну.

Коли говоримо про значіння організацій, то маємо на думці тільки добрі організації, бо є й такі, які приносять людям тільки шкоду. До сих належуть чужі, ворожі нам організації, яких завданням є використовувати нас для своїх, нам шкідливих цілей. Приміри таких організацій маємо з ріжних католицьких та сектантських товариств, які оперують між нашими людьми.

— — — — — — — — — —

Що-ж то таке є організація?

Організація, кажучи коротко, се спілка, союз або злука людей, які в даних справах мають однакові погляди і стремління і тому організуються, то є лучаться, щоби йти спільними силами до спільної цілі.

— — — — — — — — — —

Організація складається з членів. Отже **які члени, така й організація.** Коли члени є свідомі, ідейні, енергійні, то і організація буде такою. Вона буде розростатися, буде що раз дальше поширювати свої впливи, буде як слід вивязуватись зі своїх завдань.

Коли-ж члени будуть несвідомі, байдужі, скупі та вузкоглядні, то й організація їх буде слабою, неактивною, мало корисною.

Значить: **Сила організації не в скількости, а в якости її членів. Не в тім діло, кілько членів дана організація має, а в тім, які вони є.** Організація, що числить сотню добрих — свідомих і щирих членів, є богато сильнійша, як організація, що числить тисячу злих — несвідомих. і байдужих членів.

— — — — — — — — — —

Говоримо про добрих і злих членів організації. По чім-же пізнати доброго члена організації?

Добрий член організації передовсім вповні погоджується з цілями і завданнями, то є з програмою організації, до якої належить. Він також чесно і совісно виконує свої членські обовязки і на кождому кроці дбає про моральне і матеріяльне добро організації та її членів. Докладнійше:

Добрий член організації не є членом тільки тому, щоби з організації користати, але також тому, щоби принести організації користь. Коли йому отже приходиться рішати про справи організації, то він не руководиться тим, що є добре або зле для него особисто, але тим, що є добре або зле для цілої організації, для всіх або бодай для більшости членів. Він отже ніколи не каже: „Я так хочу, бо мені так добре". Він завжди говорить: „Так треба, бо так добре для організації".

Добрий член організації виконує точно свої членські обовязки, — як, приміром, платить на час членські вкладки і розмети, ходить на збори і засідання і тим подібне — помимо того, що се може приходити йому досить важко.

Добрий член організації не вбивається за незаслуженими почестями та не вивисшає себе понад других членів, памятаючи, що кождий член — здібний і менше здібний — має для організації свою вартість.

Добрий член не критикує безпідставно других членів, а коли хоче заохотити їх до праці та до виконування їх обовязків, то робить се в першій мірі не криком і лайкою, а примірним поведенням.

Добрий член не ставить своєї волі вище волі організації, а коли організація рішить щось проти його голосу, то він не виступає з організації і не гнівається на инших членів, які мали в даній справі противні від него погляди, але підчиняється рішенню організації і приймає його за своє власне. (Член тільки тоді є оправданий виступити з організації, коли вона змінила свою програму, або коли він основно змінив свої погляди і переконання).

Добрий член заховує всі домашні тайни організації і не виносить їх між чужих для організації людей.

Добрий член організації поводиться, — так в приватнім, як і громадянськім життю, так в організації, як і поза нею, — у такий спосіб, що приносить своїй організації тільки славу, честь і користь.

Добрий член організації ніколи не приймає уряду, коли не відчуває себе компетентним на него, або коли знає, що час, або здоровля, або які инші перешкоди не позволять йому виконувати як слід обовязків, які є сполучені з таким урядом.

Добрий член організації ніколи не розтягає особистих справ на цілу організацію, ані не зводить особистих порахунків з немилими йому особами на шкоду організації.

Добрий член обороняє свою організацію перед її противниками, як також старається приєднати для неї як найбільше нових і **добрих** членів.

— — — — — — — — — —

Вичислені повисше прикмети доброго члена можна примінити до членів **кождої організації** — будь вона релігійна, просвітна, економічна, політична чи яка инша — отже також до членів церковної громади.

НИЩЕННЯ З СЕРЕДИНИ.

Один вчений каже, що білі муравлі (терміти) в Африці, які кормляться деревом, є найбільш скриті і підступні сотворіння на світі. Навіть коли роблять напад на цілий ліс, що часто буває, то роблять його в такий спосіб, що дуже тяжко їх дослідити. Таке і з хатними меблями. Вечером, приміром, чоловік сидить на кріслі і не бачить в ньому жадної хиби. На другий день рано крісло виглядає так само, як і попереднього вечера, але коли сісти на него, а то й тільки діткнутись, — воно розсипається на порох.

Що сталося? Білі муравлі зробили в ночі напад, виїли з середини ніжок, поруча і поперечок все дерево і оставили з крісла тільки шкаралупу.

* * *

Так як білі муравлі точуть дерево з середини, так гріхи точуть приватне і суспільне життя людей.

[illegible]

Два сусіди, Петро і Микола, процесувалися за межу через довгі роки, аж вкінці Петро продав своє поле Стефанови, щоби тільки не жити в сусідстві з Миколою. Купивши в Петра поле, Стефан пішов до Миколи і спитав його:

— Скажи мені, сусідо, де після твоєї думки, повинна бути межа між моїм і твоїм полем?

Микола відповів:

— Так, як тепер, то межа є о цілий крок задалеко на моїм боці.

— Добре, — каже Стефан. — Ми посунемо межу о два кроки на мій бік.

— Чому о два кроки? — спитав здивовано Микола. — Один крок вистарчить.

— Що там один крок землі між сусідами? — відповів Стефан. — Згода значить більше, як та земля.

Микола поглянув пильно на Стефана а там, стискаючи йому сердечно руку, промовив:

— Сусідо, ти отворив мені очі. Межа остане там, де вона є тепер.

ГОЛОВА ПАПИ ПАВЛА IV.

В 1559 році помер римський папа Павло IV. по призвищу Караффа.

Римляне ненавиділи його, як жорстокого тирана-фанатика, творця відомого „індекса" заборонених книжок, вдохновителя інквізиції. Ледви він вмер, як озлоблені ним вірні повипускали з темниць всіх увязнених ним людей, знищили всі папські герби, скинули з постаменту величезну статую папи, яка мала сім метрів висоти. Відбили в неї голову, три дні серед наруги таскали її по місті, а вкінци кинули з моста до річки Тибру. Саме імя сего папи було так зненавиджене, що навіть слово „караффа" (рід шкляної посудини з довгою шийкою) довго не вимовлялося і заміналося „ампулою".

Минуло більш як триста років. В 1876 році почали чистити корито ріки Тибру і понаходили богато обломків мармору, які посклададали в підвалинах замку Ангела.

Недавно директор державного музею, генерал Берґатти, знайшов серед сеї купи мусору велику, папською тіярою прикрашену, марморову голову. Пізнано, що се голова тої самої статуї папи Павла IV, яку 369 років тому назад під радісні крики натовпу було кинуто з моста до ріки.

ДО ПРАЦІ.

Праця єдина з неволі нас вирве:
Нумо до праці, брати!
Годі лякатись! На діло святеє
Сміло ми будемо йти.

Праця єдина нам шлях уторує;
Довгий той шлях і важкий,
Що аж до щастя і долі прямує, —
Нумо до праці мерщій!

Праця не згине між людьми даремне,
Сонце засвітить колись;
Дякою нас тоді люди згадають, —
Ну-же до праці берись!

Хоч у недолі й нещасті звікуєм, —
Долю унукам дамо.
Ми на роботу на світ народились,
Ми для борні живемо.

Сміливо-ж, братя, до праці ставайте,
Час наступає — ходім!
Дяка і шана робітникам щирим,
Сором недбалим усім!

Борис Грінченко.

УТВЕРДЖЕННЯ ЦЕРКВИ.

„Ти дав, Господи, на утвердження Церкві Твоїй Петрову твердоту та Павлів розум і світлу мудрість".
(2. Стихира Стиховня).

В добу найтяжчого духового упадку жидівського народа, що опинився серед моря здеморалізованого суспільства римської імперії, появляється Той, Котрого ждали Жиди віками, стративши свою державу. Та не могучим царем чи вождом, не архиереєм чи вченим равві серед учителів Мойсеевого закону, виступає Месія перед свій народ. Як убогий тесля із Назарету вандрує Христос — Син Божий по жидівській землі і проповідує синам Ізраїля Благовістя Царства Божого в любові.

Облудні й самолюбні жидівські духовники, фарисеї, не мали найменшої охоти прихилитися до нечуваної науки, яка осуджувала їхнє лицемірне життя. Лише дехто із них ставав тайно прихильником дивного пророка.

Та Христос не шукав собі серед лицемірних фарисеїв помічників у поширенні Царства Божого, що мало обняти собою світ. До такого великого й святого завдання, як праця для спасіння людського роду через проповідь Божественної Науки Любови, потребував Син Божий щирих сердець та щирих уст. А їх дарма булоб шукати серед лицемірних та лукавих учителів закону, що самі не входили та людей не впускали у Царство Боже.

Божественний Учитель вибрав собі простих та невчених, але за те щирих для доброї справи людей, убогих рибалок. Вони відчули в Ісусові Христові Вищу Істоту Вічного Духа, що захоплював їхнє незіпсуте фарисейською облудою та лукавством серце чисте та щире. У Нього найшли вони „слова життя". І коли злобні фарисеї представляли Христа перед народом за Везлевула, за сатану, а сам народ мав Його за котрогось із давнійших пророків, то невчені але чисті серцем рибалки — Апостоли відчували і вірили і визнали ту віру словами одного спомі-ж себе, апостола Петра: „Ти еси Христос, Син Бога Живого" (Мат. XVI: 16).

На сю щиру заяву віри сказав Христос: „Щасливий ти, Симоне, сину Йонин; бо тіло і кров не відкрили тобі, а Отець мій, що на небі. — Скажу-ж і Я тобі: Що ти еси Петр, і на сьому камені збудую Церкву Мою, і ворота пекельні не подужають її" (Мат. XVI: 17-18).

Не будував отже Христос Церкви Своєї на лицерному жидівському духовенстві, що не мало віри у правду в серцях своїх. Ні на слабосилій людській природі основував Спаситель світу величню будівлю християнства. В основу Царства Божого поклав Син Божий ту силу, **яку дарує Бог щирим людям, тверду й непохитну як скала віру в Правду,** яку Він проповідував Своєю Божественною Наукою любови задля спасіння людського роду.

Всяка добра справа може збудовуватися тільки на твердій вірі, що така справа добра, справедлива. Без віри у справу нічого тревалого не збудував ніхто і не збудує. Христова Церква будувалася на твердому камені, на твердій основі віри в Христа Спасителя, яку бачимо в Апостолів та перших християн. Та тверда й непохитна віра у Правду в Науці Сина Божого є певною запорукою, що й ворота пекольні не подужають Церкви Христової.

Та з другої сторони до будовання доброї справи треба не тільки самої віри. Щоби провести гарну справу до успішного завершення, потрібно ще й повного знання та ясного розуміння її. І таке совершенне знання та ясне розуміння Своєї Науки подав Христос Своїм Апостолам через Утішителя, Духа Правди, Котрого зіслав їм по Своїм вознесінню. І тоді вони, совершенно свідомі святости Євангелія Царства Божого, не мовчали вже „страха ради жидівського". Їхня віра покріпшала розумінням Правди та свідомостю свого післанництва і вони неустрашимо понесли Благовістя Царства Божого між народи світа.

Крім того покликав собі Христос „орудля вибранє", колишнього найтящого противника Своєї Науки, а потім найщирійшого та найкращого ширителя її, апостола Павла, щоб силою його мудрости утвердити віру в спасіння людського роду.

Тому то й співає Свята Церква у празник сих двох великих Апостолів: „Ти дав, Господи, на утвердження Церкві Твоїй Петрову твердоту та Павлів розум і світлу мудрість".

І справді без твердоти віри, яку характеризує святий апостол Петро своїм визнанням, не можна представити собі, як утрималосяб християнство через перших триста літ, які відзначалися тяжкими переслідуваннями. І знова без світлої мудрости, яку виявив святий апостол Павло, як моглоб воно зорганізуватися у ту велику громадянську силу, яка поборола остаточно глубоку деморалізацію поганського світа. Із твердотою віри апостола Петра віддавали перші християне своє життя за Євангелію Царства Божого, і з мудрістю апостола Павла розтинали пліть поганської гнилої фільософії та рівночасно устроювали життя між собою у взірцевому ладі й порядку, проникненому духом любови.

Твердота віри і світла мудрість, яких жерелом є Божественна Наука Любови, давали і дають внутрішній організації християнства ту силу, якою воно побіджує світ і через яку ніхто його не подужає. А дороги до тієї сильної внутрішньої організації християнства, яка творить його справжньою живою та кріпкою громадою любови, начеркнув апостол Павло по дарованім йому „розумі та світлій мудрости".

„Будь взором для вірних у слові, у життю" — пише апостол Павло в посланні до Тимотея, котрого рукополагав на епископа для Ефеської Церкви. — „Не занедбуй твого дарування, котре дано тобі з положенням рук священства. — Пильнуй себе і науки, се бо роблячи і сам спасешся і ті, що слухають тебе." А в посланні до Тита, котрого поставив епископом для Критян, говорить: „Докоряй нещадно, щоб здоровів були в вірі, — не вважаючи на байки, ні на заповіді людей, що відвертаються від правди. — Напоминай і докоряй з усяким повелінням." (І. Тим. IV: 12, 14, 16; Тит. I: 13, 14; II: 15).

Всі сі повеління показують, яку тяжку відвічальність має Навчаюча Церква, її душпастирі, за своїх духовних дітей. Скільки розуміння та посвяти для святої справи Євангелії Царства Божого та якої великої та щирої батьківської любови до своїх духовних дітей — вимагає праця Христового слуги.

Люблячий батько буває взором у слові і життю для своїх дітей, навчає і докоряє, коли треба. Знова-ж люблячі діти повинуються батькові для свого власного добра. Так само за мало того, що душпастир працювати-ме із батьківською любовю для спасіння своїх духовних дітей. Треба, щоб і духовні діти зі своєї сторони відносилися зі синівською любовю до свого духовного батька, коли спасіння бажають. Тому то звертається святий апостол Павло до вірних християн із батьківським повелінням: „Слухайте наставників ваших і коріться їм; вони бо пильнують душ ваших, маючи перелік за них віддати; щоб з радістю робили, а не зітхаючи, не користь бо вам се". (Жид. XIII: 17).

Як неможливо люблячому батькові повести свої діти до добра без їхнього синівського послуху в любові, так неможливо також душпастиреві повести до спасіння своїх духовних дітей, за яких має віддати перелік перед Богом, коли не буде з їхньої сторони щирого послуху його науці, його проповідуванню. Справдішне християнське життя, що веде до Царства Божого в дочасному і грядучому вічному, може істнувати тільки тоді, коли проникає його дух обопільної щирої любови, так душпастирів до духовної отари, як і духовної отари до душпастирів.

Рік-річно святкуємо память великих „світильників Церкви, що краще сонця засяли на тверді віри: Петра, каменя віри, і Павла, проповідника віри і учителя вселенної" (зі Стихир празника). Та вповні достойно відсвяткуємо память сих двох великих Апостолів тоді, коли зрозуміємо, що до справжнього християнського православного життя потрібні нам твердота віри апостола Петра та розум і світла мудрість апостола Павла, „істинного учителя і тайнника Христового" (Стихира Празника).

Маймо проте тверду непохитну віру по святому приміру апостола Петра та розуміймо Євангелію Царства Божого по святій науці апостола Павла, „учителя вселенної". Тоді запанує серед нас щира любов, яка проникати-ме не тільки духа душпастирів у праці задля спасіння їхніх духовних дітей, але й духа духовної отари у щирому синівському послухові своїм душпастирям, що пильнують душ їхніх, за які мають дати перелік перед Пастирем-Начальником, Ісусом Христом, на Останньому Суді. Тоді з радістю а не із пригнобленням, як доводилося воно досі, працювати-муть наші душпастирі, бо бачити-муть овочі своєї праці в любові, яка кермувати-ме життя вірних у відносинах між собою та до своїх духовних провідників.

Чим скорше пошириться серед нас та обопільна щира любов між душпастирями й вірніми, тим скорше обніме наш загал те блаженне почуття, якого так бракує нам у наші дні духового упадку, почуття, що ми справді живуща вітка Христової Церкви, якої утвердженням „Петрова твердота і Павлів розум та світла мудрість". Тоді не страшні будуть для нас ніякі ворожі сили. Бо основуючись на твердій і розумній вірі в Євангелію Любови, ми як справжні діти Христа заведемо серед нашого зведеного та поріжненого народу Царство Боже любови в дочасному, що удостоїть нас його і в грядучому вічному життю. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

СВЯЩЕНИК І БЕЗБОЖНИК.

Каже безбожник до священика:

— Я не знаю, як ви можете вірити і других вчити, що Ісус Христос відкупив Своєю смертю людей від гріха? Для мене така віра — се дурощі.

— Як так, то ви і святий апостол Павло з собою погоджаєтеся.

— Так? — спитав цікаво безбожник.

— Так. В своїм першім посланню до Коринтян апостол Павло пише: Слово про хрест погибаючим — се дурощі; нам-же, що спасаємось, сила Божа!. (І. Коринтян, І: 18).

Безбожник задумався і не промовив більше ані слова.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

МОЛИТВА.

Кождого раня і вечера молимося. Молимося також в неділі і в свята в церкві, на богослуженню.

А чи знаете ви пощо ми молимося?

В першій мірі молимося на те, щоби подякувати Богові за все те, що Він нам дав.

Бог дав нам життя. Він дав нам родичів, братів і сестер, дав нам приятелів і товаришів, щоби ми мали з ким жити, з ким сходитися.

Бог своторив цілий світ і все, що на світі. Він сотворив сонце, місяць і звізди; сотворив землю і води; сотворив дерева і цвіти, звірі і птахи. Одним словом, Бог сотворив все те, з чого складається світ. А люде жиють на світі і всім тим покористовуються, бо все те сотворене для людей. І за се ми маємо бути Богові вдячні, маємо за се Йому дякувати.

Отже молимося на те, щоби подякувати Богові за Його велику ласку для нас.

Молимося також на те, щоби просити Бога і дальше тримати нас в Своїй опіці і дати нам сили і витревалости жити після Його заповідів і волі.

Отже можна сказати, що молитва є розмовою з Богом. Значить, коли молимося, то розмовляємо з Богом. Але се тільки тоді, коли наша молитва є щира, не силувана.

Отже вважайте: Коли молитеся, то моліться так, щоби ваша молитва була дійсно розмовою з Богом.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

САМСОН.

В минувшім числі ви читали про суддю Гедеона, — про те, як він побідив Мадіянитян та як висвободив від них Ізраїльтян. А тепер почуєте про другого суддю, який називався Самсон.

Після смерти Гедеона Ізраїльтяне знов почали жити по грішному. Вони забули на всі ті терпіння, які доводилось зносити їх предкам за їх грішне життя, і вони знов почали забувати на Бога, жили розпусно і покланялися ідолам.

А хто грішно жиє, на того мусить колись прийти кара. Так прийшла кара і на Ізраїльтян. Через їх розпусне життя, вони дуже ослабли і на них напали Филистійці та завоювали їх. Ізраїльтяне покаялися і почали знов жити побожно, а Бог післав їм суддю Самсона, який помагав їм визволятися від Филистійців.

Самсон був дуже сильний чоловік, а сила його полягала в тім, що він не стриг волосся.

Одного разу на него напав в полі лев. Самсон зловив його і розірвав руками на двоє. Иншим разом, в битві, Самсон ослячою кісткою убив около тисячу Филистійців.

Одного разу Самсон прийшов до филистійського міста, що називалося Газу. Филистійці дуже зраділи, коли вчули про се і позамикали всі ворота в мійських мурах, думаючи, що тепер Самсон не мине їх рук. Але Самсон підійшов до воріт, поклав їх разом з стовпами собі на плечі і відніс на недалеку гору.

Самсон хотів оженитися з одною Филистійкою, яка називалася Далила. Вона вивідала від него, що колиб обстригти йому волосся, то сила покинула би його. Як Самсон спав, Далила обстригла йому волосся і покликала Филистійців. Вони звязали його, викололи очі і кинули у вязницю.

У вязниці Самсонове волосся виросло знов, а з тим повернула його давна сила.

Одного разу Филистійці привели Самсона до своєї божниці (поганської церкви) і там почали насміватися з него і з Бога. Тоді Самсон порішив життя своє віддати, щоби тільки покарати ворогів. Він попросив, щоби повели його до слупів, на яких спочивав верх божниці. Коли се зробили, він помолився Богові, уперся руками в стовпи і зрушив їх з місця. З сим божниця завалилася і задавила на смерть около три тисячі Філістійців, а з ними і Самсона.

Так Самсон віддав своє життя в боротьбі з ворогами свого народу.

БУЛКА.

В однім селі, в старім краю, жили два хлопці — Івась і Дмитрусь.

Вони жили в сусідстві, тільки через дорогу, і були великі приятелі. Ходили разом до школи, сиділи в одній лавці і разом бавилися. Одним словом, були приятелі. Тай то не будь які, а такі, що один за другим, як то кажуть, в воду скочив би, один з другим горіхом ділився.

Одної неділі тітка Івася приїхала до них в гості і призла йому гостинця. Тай якого гостинця — гарну, білу булку!

Івась подякував тітці за гостинця і кулею вибіг на двір, щоби відшукати Дмитруся і поділитися з ним булкою.

Але на дворі спинився, щось подумав і вернувся назад до хати. Тут відшукав свою шкільну торбу, сховав булку до неї і пішов бавитися.

На другий день по школі Івась і Дмитрусь вертали разом до дому. В дорозі Івась, показуючи на свою торбу, сказав:

— Ану, Дмитре, відгадай, що я маю в торбі?

— Овва, хіба-ж се така штука? — відповів Дмитро сміючись. — Маєш книжки, зошити, перо олівець.

— А що більше?

— Ну, ще хіба бібулу.

— А більше?

— Ов, ще щось більше? Як так, то кажи, бо не відгадаю.

— Маю гарну, білу булку! — відповів гордо Івась.

— Булку?! А то звідки?

— Вчора тітка Ірина мені дали. Ось она, поглянь, — й Івась, витянувши булку з торби, показав її Дмитрусеви.

— Мой, мой, мой, — захоплювався Дмитрусь, — а яка румяна, як помальована. Так і видно, що з найбіліщої муки в світі.

— Певно, що так. Лиш богаті пани і Жиди їдять такі булки, як отся моя. А тепер сядемо ось тут при дорозі і будемо кушати, чи вона така добра, як гарна.

Хлопці посідали на траві, Івась витягнув ножик і, прижмуривши око, розкраяв булку на дві рівні половині.

— Ой, тай біла-ж вона, біла, — приговорює Дмитрусь і аж слинку ликае. — Як би я був паном, то самі булки їв би.

— А я ще й з молоком, — додає Івась.

— Ну, а я цукром посипав би, — не дається випередити Дмитрусь. — Кажу тобі, що нема нічого ліпшого в світі, як булка з молоком і цукром.

— Може так, — каже Івась, — але ся булка смачна і без молока та цукру. Ану, покушай лише.

І при сім Івась дав Дмитрусеви одну половину булки.

Дмитрус підніс її до носа і крикнув з захватом:

— А як вона пахне! Ніби що тільки з печі витягнена. Я...

В тім Івась перебив йому:

— Ов, а то хто йде дорогою?

Дмитрусь приложив руку до очей і подивився напроти сонця на дорогу.

— Хіба-ж не пізнаеш? Се старий Опанас. Той, що за милостинею ходить.

— Справді він, — сказав Івась. — Кажуть, що він дуже бідний.

— Так, бідний, а до того вже не довиджає. Бачиш, як він шукає палицею дороги?

Хлопці дивилися на діда довший час, а там Івась промовив:

— Знаєш, Дмитре, то мусить бути дуже велике нещастя не мати що їсти і де спати, а до того ще й не видіти добре.

— Так, то справді велике нещастя. Якби другі не помагали йому, то він вмер би з голоду.

В сій хвилі старий Опанас зрівнався з хлопцями, але не завважав їх. Він дивився просто на перед себе і пошкандибав дальше.

— Не знати, Івасю, чи дід Опанас їв коли булку? — відозвався по хвилі Дмитрусь.

— Хто його знає, чи їв. Він коби чорного хліба мав подостатком.

— А хіба чорний хліб, що, не добрий? — спитав Дмитрус, а по якімсь часі додав: — Знаєш, Івасю, я зовсім не люблю булки. Який там в ній смак? От булка, тай тільки.

— Воно справді так, — потакнув Івась, — який там смак в булці? З муки, як і всякий инший хліб.

— Ну, а що-ж ми зробимо з нашою булкою? Я не маю найменшої охоти її їсти.

— Я також ні, але що зробити з нею? — ніби журиться Івась.

— Ну, справді, що зробити з нею? — також ніби журиться Дмитрусь.

— Знаєш що? Даймо її дідови Опанасови! — каже Івась.

— Щаслива гадка! — крикнув Дмитрусь, — так і треба зробити.

Хлопці весело засміялися, а там Дмитрусь, взявши обі половини булки, побіг за дідом Опанасом.

— Дідусю, гей дідусю! — крикнув він.

Дід Опанас пристанув і обернувся. Дмитрусь прибіг до нього, встромив йому в руку булку і сказав:

— Се від мене і від Івася.

З сим він побіг назад до свого приятеля.

Дід Опанас почав шептати молитву за здоровля милосерних хлопців, а хлопці, обнявшись по приятельськи за шиї, пішли веселі та щасливі до дому.

С.В.С

КОЖДА ДИТИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE HERALD

Box 3684, Winnipeg, Man.

ДО ПЕРЕХОДУ о. КУРИЛЛИ НА ПРАВОСЛАВІЄ.

Як ми вже доносили в минувшім числі, о. Константин І. Курилло, бувший уніятський священик і папський шамбелян, покинув католицьку церкву і перейшов на православіє. Понизше подаємо зміст прохання о приняття в склад духівництва Української Греко-Православної Церкви, яке о. Курилло вручив Високопреосвященому Архиепископові Іоаннові Теодоровичеві перед своїм переходом на православіє. Подаємо також зміст листів о. Курилли до митрополита Шептицького і папського делегата в Вашінгтоні. О. Курилло призначений парохом української православної парохії в Філаделфії, Па., — в тім самім місті, в якім знаходиться катедра уніятського епископа Богачевського.

Прохання.

„До Всемилостивого і Високопреосвященного Владики **Іоанна Теодоровича**, Архиепископа Української Православної Церкви в Америці і Канаді.

С І Х!

„Ваше Високопреосвященство!

„Після зрілої розваги, за Божою помічю, приведений дійсним пересвідченням до пізнання Правди в Рідній Українській Православній Церкві, звертаюсь із окервавленої кривдами і гвалтом стежки. Пізнавши невітцівське поведення Риму, — розжалений ізза нехтувань, немилости і розвалу зі сторони греко-католицького епископату в користь ворогів уніятської церкви і українства, — підписаний, — вимолившi собі від отсю ласку в Ісуса та Його Пресвятої Матери а одночасно Матінки України, прохає Вас, Високопреосвященний Владико, прийняти його до Української Православної Рідної Церкви та заприсягнути прилюдно на вірність Її та Її Владі, щоб із того менту статися служителем при Рідній Престолі на спасення своє і повірених душ та на добро України

„Прохаючи за Вашим Архієрейським благословінням о приняття, підписаний залишається з синівською любовю Рідному Владиці і Пан-отцеві Епархії.

Свящ. Константин І. Курилло

В день передпраздника Вознесення Г. Н. І. Х., 1928 Б. Р.

П. С.: При тому підписаний одночасно складає всі свої гідности й чини з Риму та гр.кат. ієрархії.

Лист до митрополита Шептицького.

Ваша Ексцеленціє, Дорогий Владико!

Дійшло вкінці до того, до чого дійти мусіло. Хоч як прикро повідомляти Вас про се з огляду на мої почування до Вашої Достойної особи, то однакож краще се самому зробити.

Травня 26-го с. р. я заслав протест до апостольського Делегата в Вашінгтоні проти політики Риму супроти Українців і Греко-католицької Церкви. Знаючи і з історії і з недавних подій, як Рим ставиться до таких протестів, я повідомив Апостольського Делегата, що зриваю звязь з Римом і унією.

Не знаю, чи мій крок заставить китких і мовчаливих до реакції за поневірку Церкви і нас, за сльози і стони народу і в Рідним Краю і на еміграції, за споневаження національної гідности та застроєння громадського життя. Але я довше не можу мовчати, — не можу йти проти голосу мого розуму, серця і сумління.

Берестейською Унією з Римом загарантовано Греко-католицькій Церкви її давні права. Сі права нераз були потоптані і знехтовані. Зразу топтав їх Рим. При теперішному папі топчуть і нівечать їх греко-католицькі епископи, які повинні їх боронити.

Завдяки невтомній праці кращих своїх синів Греко-католицька Церква вважалась українською церквою. Тепер вона знов впряжена Римом в чужу, руйнуючу і шкідливу Українському Народові політику. Конкордатом заключеним між теперішним папою і владою польської держави Греко-католицька Церква є примушена йти проти визвольних змагань своїх дітей. Вона поставлена перед завданням гасити самі найсвятійші і найчистійші пориви своєї духовної пастви. Вона, що мала бути Матірю своїм дітям, поставлена перед завданням виховувати рабів і підніжків польського ворожого гнету на нашій Землі

І в Рідним Краю і тут за морем, те саме:

„До чаші налито отрути.
А ворог напрасний і злий
Став над карком і каже
Пий!" . .

Прохання, мольби і протести священства і вірних проти діяльности нового, повного нетакту епископа не найшли в Римі послуху. Вперто а послідовно продовжується ся страшна робота, яка несе руїну нашому Народові.

Довго я страждав і мучився, Дорогий Владико. Я молив Господа, щоби Він показав мені ту стежку, на яку я повинен стати. Боже Провидіння простелило передо мною сю стежку: **Я вернув до Церкви дідів і прадідів моїх. Із того менту мене овіяв такий спокій, якого я ще не мав, — бо я довг сповнив. Тільки в Рідній Церкві нашого Народу можна ратувати українські душі для Ісуса і України перед Римом і тими гонителями, яких він прислав в теперішні, так сумні часи.**

Вірю, що Син Божий благословить мій рішучий крок і допоможе мені попрацювати для спасення українських душ в Рідній Українській Православній Церкві на кращу будучність, дасть Бог, усіх колись споєних Українських Земель в Одну Велику, Соборну Україну.

Свящ. Константин І. Курилло.

Лист до папського делегата.

Ваша Ексцеленціє!

Епископ Богачевський на приказ Риму, як Вам відомо, позбавляє нас найбільш тиранським способом наших найсвятійших прав, гноблячи нас під кождим зглядом; не хоче розуміти, що він прибув сюди помагати нам і вживає нас для виконування його забаганок і примх.

Я не можу довше мовчазно дивитись на криваві рани Греко-католицької Церкви і на біль Української Душі.

Усім моїм єством протестую проти духовного поневолення нашого обряду і мого дорогого Українського Народу.

Рівночасно, складаю всі почести і відзначення, які я отримав з Риму і від Греко-католицької Ієрархії.

Покидаю Руську Греко-католицьку Церкву, щоби бути покірним слугою Ісуса і Його народу при **престолі єдиної Історичної і Апостольської Української Православної Церкви.**

Залишаюсь в спокійній свідомости, що я сповнив свій найбільший обовязок,

Ваш в Христі
Свящ. Константин І. Курилло.

Дійсно могутній є той, хто перемагає самого себе.

Блеккі.

Той, хто нічого не боїться, є більш могутній, ніж той, кого всі бояться.

Шіллер.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється українські православні громади, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді почнуться з днем 15-го липня. Громади, які бажають витати в себе о. Владику, зволять прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу. Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблищому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Конситорії; як найскорше.

Дано в Вінніпеґу, дня 15 травня, 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова

Листи висилати на адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave., — Winnipeg, Man.

„СПАСИТЕЛІ".

Від недавного часу зявляються в околиці Тідор і Шіго „спасителі", які нібито хочуть нас спасати (лиш не кажуть від кого), але ми знаємо, що їм ходить о що инше. Ми від довшого часу мали нагоду бачити, як то наш нарід, розбитий на ріжного рода партії, жив життям байдужим. Тепер наш нарід почав вже отрясатися з байдужности, розуміючи, що в єдности сила. Для того то в згаданих околицях життя прибирає гармонійні форми і вже зачалась праця, яка принесе користи для тутешнього нашого загалу Наші учителі і священики Української Православної Церкви розбудили нашу народну свідомість, приспану ріжними презбитеріянським, серафимськими і иншими сектантськими ажепророками, так що сьогодня околиці Тідор і Шіго звертають на себе уваги ширшого нашого загалу.

Замітили се презбитеріяне і давай висилати до Тідору свого проповідника, Макса Березинського, щоби він вмішався між наших поселенців та відновив презбитеріянську роботу, яка вже тут давно була започаткована, але провалилася. Проповідник Березинський бере гроші від своїх хлібодавців і тому мусить виказатись роботою. Він отже їде до Тідору, але перед своїм приїздом порозумівається не з нашими людьми (бо вони його не бажають), але з презбитеріянським англійським прічером. Наймає собі галю і оголошує відчит на тему: „Що треба робити, щоби бути сильним і здоровим" А на відчиті тім говорить про релігійні справи. Мені дивно, чому то п. Березинський так себе маскує. Будучи презбитеріянським прічером, він повинен був ясно оголосити, що хоче основувати протестантську парафію, отже тоді похвалилиб його люде бодай за те, що не криється бодай зі своїми замірами. Для прічера, який голосить слово Боже та учить моралі, не пасує в такий спосіб підходити до людей. Треба робити ясно і отверто.

А яке добро несе для нас п. Березинський і його секта? На мою думку ніяке! Ми в Тідорі бачимо пару бувших презбитеріян, але кому вони корисні? Живуть собі, ніякою справою не інтересуються, не йдуть з життям, нікому в нічому не помагають, не дають [illegible] свого життя стали на роздорожу. Відбились від українського народу, а Англійцями не можуть стати. Одним словом не беруть жадної участи в громадському життю, отже можна сказати про них, що їх нема. Колиб Канада мала всіх таких мешканців, то не скоро йшлоб у ній життя і поступ. Щастя отже, що таких не богато.

Ще раз і ще приїздив прічер до Тідору. Бідні презбитеріянські прихильники очікували масового переходу православних Українців на протестантизм, але завелися. Нам право-

славним Українцям не треба протестантських прічерів, бо ми маємо свою Рідну Церкву і своїх священиків, яких сами оплачуємо, а не чужі нам люде. Вони для нас добрі, ширять просвіту та дбають за нас. Ми виконуємо свої обовязки супроти нашого народу і Канади щиро і совісно. Ми знаємо, що треба нам трудитись і учитись, а не шукати легкого хліба і чеків. Тому ми радимо прічерові Березинському йти зі своєю наукою між поган та навертати їх на презбитеріянізм. Най йде між Японців, Хінців, диких мешканців Африки, а не між нас, що знаємо добре світло Христової науки.

Крім протестантських „спасителів" наш нарід має ще й инших, а то зпід стягу Росела. Ті „спасителі" се два „дослідники біблії", оден з Вінніпегу, а другий з Дорми, Саск. Перший машиніст, а другий фармер. Оба приїхали гарним автом, винайміли готель, мусіли їсти і заплатити за галю, в якій мали свої „мудрі" виклади. Все се дорого їх коштує і тому мусять мати гроші, а ті гроші дістають з „гед офісу". Між наших людей ідуть голосити слово Боже, хоч самі нічого не знають крім деяких цитатів з Біблії. Їм ще самим треба науки, але що то шкодить брати гроші і марнувати час? Прецінь на фармі, чи при варстаті тяжко і горячо, зовсім не те, що їхати автом та вечерами образки показувати.

Стає такий біблійник і кричить: „Ваша віра незціла, ваші священики деруни і гіпокрити, лише ми правдиві апостоли Христа". Дальше вони переконують людей, що Христос не Бог, що чоловік не має душі і т. п. „Не треба людям" — кажуть — „церкви, бо церква се люде". Але в Інсінґер їх лідер помимо того говорив перед православними, що і вони будуваліб церкву, але за мало мають одновірців.

Ті „апостоли" пересталиб апостолувати, скоро перестaлиб отримувати гроші з „гед офісу". Розмовляючи з ними, зараз пізнати, що не віддані вони Богові. Такі „апостоли" кричать, що священики беруть гроші, а чомуж вони самі беруть гроші? Кажуть вони, що апостоли не брали грошей, а чи апостоли їхали автом? А сі біблійницькі „апостоли" їздять і то неаби якими.

О що ходить тим „апостолам"? Їм ходить о те, аби виказатися перед хлібодавцями, що вони працюють, отже не за дурно беруть чеки. А їхні хлібодавці мають знова свою ціль. Їх цілею є наш нарід роздробити та підкопати в нім повагу до всіх тих, які працюють для його добра. Якби у нас не було таких, що за Юдин гріш роблять погубну роботу, ми сьогодня пишалисьби культурою, освітою та славою. А то запроданці наші погубляли нас на протязі цілої нашої історії, яких то запроданців не бракує і тут в Канаді.

Живемо в часах, коли не так легко народ завабити, як колись. Не спішать люде за презбитеріянськими ані Роселовими „апостолами". І зовсім зрозуміло. У нас є своя Рідна Церква, є чудові пісні і Богослуження, наші священики голосять гарні палкі та повчаючі проповіди. Лише Рідна Церква гоїть наші, віками наболілі рани, — тому наш нарід не проміняє своєї церкви за секту. А всякі Березинські, Скороди і Приймаки та їм подібні краще зробилиб, колиб не йшли між Тідорців і Шіґрайців, а кудись, де їх ще не знають. Коли хочуть когось учити, то мусять перше самі учитись. Неповинні також поступати скрито, а так, як личить людям побожним та чесним, тим більше проповідникам слова Божого.

Тідорський.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА В ТОРОНТІ.

Не кожді свята сприяють однаково православним Українцям в Торонті. На Великдень мусіли задоволитися самим посвяченням пасок, за те на Зелені Свята відбулася тут відправа, якої не було ніколи перед тим.

На 3-го червня правив в Торонті, за згодою православної громади в Монтреалі, свящ. Вол. Слюзар, парох в Монтреалі. Велике то було свято, на яке зібралося в церкві кількасот людей. Добірний спів а до того вінчання молодят — Антона Спільчука з Василиною Храпко — та обряди звязані зі слюбом не мало причинилися до святочного настрою. Церковний спів так підчас Служби Божої, як і підчас вінчання спочивав в добрих руках, бо проводили ним такі фаховці, як Вас. Свистун, діріґент хору при Соборі св. Покрови у Вінніпегу, і Юрій Гассен, діріґент хору при Українськім Народнім Домі в Торонті. Першому з них припало читати „Вірую", а другому апостол.

Свящ. Слюзар виголосив знаменитy проповідь, в якій згадав між иншим, що робота Української Православної Церкви в Канаді є чесна і чиста і через те Церква зростає. Найтяжших 10 літ в історії сеї Церкви вже пережилося і тепер прийшла черга для таких часописів, як „Канадійський Українець" і „Канадійський Фармер" признати слушність і корисну роботу Української Православної Церкви для нашого загалу в Канаді (само признання зі сторони „Канадійського Українця" помогло самій тій газеті, бо люде аж дерлися над 22 числом, а ціна його пішла була в гору). Головна річ є видержати при своїм, а час покаже богато.

Т. Торонтенко.

ЯК МИ ЗБИРАЄМО ГРОШІ НА ЦЕРКВУ.

(Пембіна, Норт Дакота.)

Наша громада старається всіми силами побудувати як найскорше церкву. На сю ціль ми вже збираємо фонди, а як збираємо, покажуть отсі приміри:

Дня 12 лютого, 1928, родичі панни Миланії Сивак справляли її іменини. Присутні гості зложили для неї дар в сумі 17.40 дол., які вона жертвувала на будову української православної церкви в Пембіна.

Наші члени і членкині в Кавалір, Норт Дакота, устроїли кошиковий баль з музикою і танцями. Дохід з продажі кошиків, в сумі 76.20 долярів, призначений на будову церкви. В домі панства Сиваків устроєно забаву з музикою, з якої було доходу 18 долярів. На іменинах Ольги Сивак зібрано 6.75 дол., а на забаві з танцями 16 дол. На іменинах пані Єлени Лугин, зложено 25 долярів. Всі сі гроші були жертвовані на будову церкви.

На іменинах пані Єлени Коверчук зложено 14.55 дол., які також були жертвовані нею на будову церкви.

Всіх грошей в касі маємо $243.75.

Всім жертводавцям щира подяка за їх жертвенність. Дасть Бог, що в короткому часі будемо мати свою [illegible]

Р. Сивак.

ЕМІҐРАНТ ПРО РІДНУ ЦЕРКВУ.

(Септон, Ман.)

Хвальна Редакціє: — Прошу ласкаво помістити на сторінках вашого дорогого органу пару стрічок від еміґранта, який через переслідування зі сторони „брацоф Поляків" був змушений кидати Рідний Край та шукати кращої долі за морем.

Случайно судьба занесла мене в околицю Септон. Тут істнує українська православна громада і я мав нагоду бути на українськім православнім богослуженню, котре відправив о. П. Запаринюк.

По богослуженню о. Запаринюк мав в школі відчит про значіння церкви в життю народу. Він пояснив, яку ролю в життю українського народу відограла кожда з трох церков: Українська Православна Церква, московська православна церква і греко-католицька церква та спинився на тім, яка є користь для народу з його рідної церкви, а яка школа з чужої церкви, або церкви, яка є в чужих руках.

Надзвичайно мило вражало мене Богослуження в українській мові. Я відчував, як душа моя вдносилась враз з піснею на рідній мові до Творця вселенної, дякуючи Йому, що зволив у Своїм Милосердю просвітити уми провідників і вірних Рідної Церкви та зберегти їх на лоні віри наших предків. Майже до сліз зворушений опускав я святу церковцю, рідне наше пристановище і захист.

Пізнійше з розмови я довідався, що до збудовання і утримання церкви на Септон найбільше причинилися такі члени: Андрій Сарамага, Іван Турко, Паранька Мачуга, Теодор Мех, Йосиф Назаревич та Іван Лубих. Честь їм і слава. Про них можна сказати словами Спасителя, що віра їх спасла їх. І дійсно велика мусіла бути їх віра, коли так їх мало, а відважились взятися за таке велике і Богу угодне діло.

На кінець з глубини мого серця складаю найсердечнійшу подяку всім провідникам і робітникам Рідної Церкви, котрі не злякались тяжких трудів та перешкод зі сторони ворогів, але невпинно і відважно йдуть вперед і поширюють світло правдивої віри між нашим народом. Вірю свято, що недалекий той час, коли світло правди осінить уми всіх синів і дочок українського народу і вони злучуться під прапором Української Православної Церкви Богові на славу, а нашому народові на користь.

Дмитро Легінь.

Православний Календар

НА РІК 1928

ЛИПЕНЬ.

15 Н. 6 по С. П. Р. П. Б.
16 П. Якинта і Анат.
17 В. Андрея крит.
18 С. Кирила і Мет.
19 Ч. Атаназія
20 П. Томи пра.
21 С. Прокопія мч.

22 Н 7 по С. Панкр.
23 П. Антонія печерського
24 В. Ольги княгині
25 С. Ієрія і Прокла
26 Ч. Соб. св. Гавр.
27 П. Онисима
28 С. Володимира Великого

29 Н. 8 по С. Атиногена
30 П. Марини мч.
31 В. Якинта, Емія.

СЕРПЕНЬ.

1 С. Мокрини
2 Ч. Ілиі прор.
3 П. Симеона юрод.
4 С. Марії Магд.

5 Н. 9 по С. Теоф.
6 П. Бориса і Гліба
7 В. † Усп. св. Анни.
8 С. Єрмолая
9 Ч. Пантелеймона
10 П. Прохора
11 С. Калин., Сераф.

12 Н. 10 по С. Сили
13 П. Евдокима
14 В. В. Ч. Х.
15 С. Пер. м. св. Стефана

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

М. Павлишин — Фирлайт, Саск. .50
М. Деренюк — Торонто, Онт. .50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЛИПЕНЬ:

15. **Неділя 6 по Зісланню Св. Д.:** Гол. 5. Утр. Єв. Лук. XXIV.: 36—53; Літ. Ап. Рим. XII.: 6—14; Єв. Мат. IX.: 1—8.

22. **Неділя 7 по Зісланню Св. Духа:** Гол. 6. Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10; Літ. Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX.: 27—35.

23. Понеділок. **Антонія Печерського:** Утр.: Єван.: Мат. XI.: 27—30. Літ.: Ап. Галат. V.: 22—26 і VI.: 1—2. Єван. Лук. VI: 17—23.

28. Субота. **Св. Володимира—Українського князя:** Утр.: Єван.: Івана X.: 9—16. Літ.: Ап. Галат. I.: 11—19. Єван.: Івана X.: 1—9.

29. **Неділя 8 по Зісланню Св. Духа:** Голос 7. Утреня: Єв. Ів.: XX.: 11—18; Літ.: Ап. 1. Коринтян I.: 10—18; Єв. Мат. XIV.: 14—22.

СЕРПЕНЬ.

2. Четвер. **Іллі Пророка:** Утр.: Єван. Лук. IV.: 23—30; Літ. Ап. Якова V.: 10—20. Єв. Лук. IV: 22—30.

5. **Неділя 9 по Зісланню Св. Духа:** Гол. 8. Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—31. Літ.: Ап. 1. Корин III.: 9—17; Єв. Мат. XIV.: 22—34.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЛИПНЯ, 1928. ЧИСЛО (59-60) 14-15

18-19 ЛИПНЯ 1918 —— 18-19 ЛИПНЯ 1928

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ З НАГОДИ ДЕСЯТИЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(18-19 ЛИПНЯ 1918 Р. — 18-19 ЛИПНЯ 1928 Р.)

„Хваліть та оповідайте про Господа, бо добрий, бо віковічна ласка Його до Ізраїля", весь нарід кликав грімким голосом, прославляючи Господа за те, що заложено дом Господній."
(Книга Ездри, III: 11.)

Во імя Бога, нашого Визволителя:

Любі Брати та Сестри!

Небогато літ минуло з часу, коли започатковалась в Канаді робота Української Православної Церкви. Сього року святкуємо перші десять літ її життя. Се наш перший ювілей.

Може дехто подумає: І що-ж тут святкувати? Всього тільки десять літ!

Так, Любі Брати та Сестри, се тільки перші десять літ, але вони нам безмежно дорогі. Се роки відродження Рідної Церкви, роки тяжкої, напруженої боротьби за право її на життя, роки її перших, ще слабих кроків, роки, в які повільно розкривалося, якою хоче бачити, якою, власне, творить свою Рідну Церкву Христова віра пробудившогося до нового життя Укр. Народу.

На дню всього буває: то чиста і спокійна блакіть неба, то хмари набіжать, то тихий і благородний дощик, то страшні громовиці і блискавки бурі, то знов погідний час і сонце всіх благословить, — усього на дню буває. Все-ж, найкраще за все ранок: тоді сонечко сходить, воно шле землі свої перші горячі поцілунки, а земля і все на ній прокидається з великими обітницями нового життя, нових творінь.

В життю Рідної Церкви теж ще всього буде, але найкращий час її життя се її перші роки, — її ранок, коли вона розпочинає своє нове життя новими обітницями, новими стремліннями, новими змаганнями.

Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович.

Подібне і в життю чоловіка: всього він зазнає, всяких перемін. Будуть змінятись і печалі і радости, але початок всьому народження його і найкращий час в життю його се дитинство і юність. Се тільки тоді він почуває себе чистим і непорочним.

Сі перші десять літ, се народження Рідної Церкви, се її чиста юність, коли з святою вірою, з непорочними новими кличами вийшла вона і ми всі в ній на занедбану Христову ниву в нашім народі. Сі перші десять літ назавжди залишаться в споминах нашої Церкви і Народу, як роки перших чистих поривів, першої святої праці Відродженої Рідної Церкви. Богато ще всякого зустріне в своїм життю Рідна Церква, але перші роки її життя і змагань не забутні.

Ми знаємо, життя народів і їх вірувань числяться віками і тисячеліттями. В звичайних умовах десять літ надто малий період часу, щоб його святкувати. Але се наш перший ювілей, ми святкуємо перші десять літ своєї роботи. Сими першими кроками, сими першими шуканнями за ті десять літ, що минули, ми можливо зазначили нашу дорогу на богато прийдешних віків. У всіх народів, у всіх церков перші дні їх зародження се найдорощі спомини. Ми повинні свято вірити, що наш перший десятилітний ювілей одмічує час, що назавжди залишиться світлим в історії нашого духовного життя в Канаді.

В нашім побожнім Українськім Народі споконвіку був звичай, що на весні господар, перше ніж вийти для праці на свою ниву, приходив до церкви і щиро моливсь Богу, прохав Його благословіння на свій засів і на зріст його і ставив перед образом Господнім свічку, як знак своєї любови, своєї відданости Богові. З Богом завжди виходив наш нарід на свою тяжку працю.

Подібне і тепер. Великий час нашого національного відродження, се весна в життю нашого народу, весна по довгій холодній зимі, коли всі прояви нашого народного життя були заморожені і здавалось застигли назавжди. Прийшов час і пробудив Господь наш нарід, кличе його до нового життя й нової праці. Під животворчими теплими подувами нових ідей і кличів розмерзається, прокидається Рідна Земля. Український Нарід великий господар своєї землі — виходить на свою нову вільну працю; підніcся він переорувати свій забутий, запущений переліг, нове сімя в його коші, він започатковує новий засів. Український Нарід і тепер такий, яким був завжди. Перед своєю новою і великою працею він звернувсь до Бога, він не забув великої заповіди Господньої: „Дбайте перше про царство Боже, а все инше додасться вам". В своїх всенародних зусиллях нарід наш відродив свою прадідню церкву, се він засвітив перед Господом велику свічку своєї відданости Господу, своєї любови до Нього.

Всюди наш нарід той же самий. Те що ділось в Рідним Краю, те започатковалось і в Канаді, хоч і далеко від Рідної Землі. Рідна Церква започаткувалась в Канаді в зовсім осібних умовах і обставинах, незалежно від великих рухів в Рідним Краю, але в один і той же час. Чи не треба бачити в тому особливий знак духовної єдности нашого народу?

Господь поблагословив нас успіхом як в Рідним Краю, так і в новій придба-

ній вітчині, на землі канадійській. Наш нарід побожно засвітив перед Господом свічку своєї віри відроджуючи Рідню Церкву для нелукавого служіння Господу і Його цілям. Господь ласкаво приняв сю жертву від побожного серця нашого народу: **Свічка засвічена не гасне, все більш і більш розгорається і світить тепер ясним і чистим полумям нашої віри і любови до Бога в своїй Рідній Церкві. Богато було тих, що силуувались її погасити; Господь нехай їм простить, але воля Божа не попустила на се... Десять літ вже світить ся свічка перед Божим престолом. Се наш ювілей.**

В тихій побожній молитві схилимось перед Господом і будемо благати Його, щоб і далі жертва серця нашого народу Йому Всемилостивому так же ласкаво приймалась, щоб не попустив Він Всемогутний, щоб та свічка наша погасла. Благаючи так Господа і самі зложимо обітницю, що в святе діло Рідної Церкви ми вложимо наші найчистійші стремління до Господа і Його вічної правди в невмирущій надії на прихід Його царства до людей.

Коли по довгій неволі нарід ізраїльський повернув до своєї землі і відбудовував в Єрусалимі свій храм, люде плакали з радости і Бога прославляли за Його ласку. Ми, Любі Брати та Сестри, також по довгій темряві і неволі сподобилися з ласки Божої відновити свою прадідну Церкву. Се тепер наш ювілей, се тепер наша радість.

Нехай же радісні і молитовні кличі Ізраїля в час його радости стануть і нашими кличами. Молитву Ізраїля я подав на початку свого послання. З повним правом ми можемо повторити тепер сю молитву, сі кличі радости, бо і ми тепер духовний Ізраїль нашого Господа, бо і на ділі нашого визволення і відродження спочиває Його ласка і благословіння.

Прославляйте-ж Господа за те, що заложено в нас Дім Господній, хваліть та оповідайте про Господа, бо добрий Він, бо віковічна ласка Його до нас, — Його дітий, Його духовного Ізраїля. Амінь.

З ласки Божої і волею Церкви

Архиепископ Іоанн Теодорович.

Питсбург, Па.

В ЧІМ НАСЛІДУВАТИ ХРИСТА.

Трома річами виявлялося життя Ісуса Христа — Молитвою, Наукою і Добрими Ділами. Тими самими річами мусить виявлятися життя дійсного християнина.

Але молитва з усіх перша. Хто вміє щиро і нелицемірно молитися, того уста не скажуть неправедного слова і того діла будуть праведні.

Коли-ж хто занедбує молитву, того слова не будуть мати переконуючої сили і того діла не будуть мати вигляду праведности.

Молитва є угольним каменем дійсного релігійного, праведного життя. Вона є угольним каменем релігії. Хто отже занедбав молитву, той викинув головний нарожний камінь з будинка праведного життя. Такий дім нині чи завтра завалиться.

Ксьондзи За Зміною Одягу.

Одяг священиків видається Італійському духовенству за горячим на тамошній клімат, а при сьому перестарілим і, що-правда, сильно негігієнічним. Тому воно домагається зміни „реверенд" на звичайні піджаки, які носять у ріжних краях некатолицькі священики.

Прот. С. В. Савчук.

ПЕРШІ КРОКИ ДО ЗАСНОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

На передодні заснования Української Православної Церкви в Канаді, український загал був поділений, відносно церковного питання, на три групи (не рахуючи горстки протестантів). До першої належали всі греко-католики, а радше, всі „практикуючі" греко-католики, котрі без протесту приймали все те, що на-

Високопреосвященний Архиепископ
Микола Борецький,
Митрополит Київський і всеї України.
(Давніша фотографія).

кидав їм епископ і піпи. До другої належали православні, які находилися під духовною опікою російської місії, а до третої поступова світська інтелігенція, як учителі і студенти, та свідоміші фармері й робітники, котрі, хоч на ділі були релігійні, стояли осторонь від обох церков, бо не годилися з тими порядками, які в них істнували. Ся трета група, на чолі з поступовою пресою, остро виступала проти надужить, яких допускалися проводирі обох церков, і була окликана греко-католицьким епископом Будкою і його піпами (французькими і бельгійськими місіонарями) „безбожниками", „атеїстами", „націоналістами" іт.п.

Щодо церкви греко-католицької, то в ній являлися такі недостачі:

1) **Рим завів в Канаді примусову безженність греко-католицького духовенства, а се противиться греко-католицькому обрядови і українським церковно-народним традиціям.**

2). Українські громади були обслугувані французькими і бельгійськими місіонарями, які приймила грецький обряд тимчасово, з ціллю латинщити греко-католиків. Всупереч своїм обіцянкам, епископ Будка не тільки, що не віддалив тих піпів, яких застав, але принимав ще і нових і давав їм ріжні привілеї, які йшли всупереч народним інтересам.

3). Число українських священиків було недостаточне, а до того не всі вони відповідали свому покликанню. В наслідок целібату часто трафлялися погані історії, які відтручували нарід від церкви.

4). Епископ примушував громади записувати церковні маєтки на його корпорацію, в міру чого церковні маєтки ставали власністю епископа, а не тих, котрі їх придбали.

5). Народність греко-католицького епископа в Канаді не є запевнена; епископом може бути **Француз, Бельгієць,** або й **Поляк,** щоби був тільки греко-католицького обряду. Крім того, греко-католицький епископ в Канаді є тільки епископом-місіонарем, без дієцезії, і Рим може відкликати його будь коли, а греко-католицьку церкву віддати під цілковиту і явну юрисдикцію римо-католицьких епископів.

6). Епископ Будка і його священики старалися захопити під свою контролю народно-просвітні інституції, як бурси (головно Інститут ім. Петра Могили), Народні Доми, читальні і инші, збудовані народом, за народні гроші.

7). Епископ Будка і його священики поводилися в не-християнський і середновічний спосіб з тими, котрі були членами, або прихильниками народних інституцій (головно Інститута ім. П. Могили), що не піддалися під їхню контролю, і відказувалися їх сповідати, хрестити і хоронити, і взагалі давати їм будь яку духовну обслугу.

В наслідок сього всього розвій народньо-просвітної і церковно-релігійної роботи був загрожений, бо бачучи зле поступовання своїх духовних проводирів, нарід почав зневірюватися й ставати байдужним до всего.

Щодо положення православних Українців (Буковинців), то вистарчить сказати, що вони знаходилися під духовною окупацією російської місії, **яка затроювала в них до послідного національні почування і як не московщила їх цілковито, то робила їх байдужими на всякі національно-просвітні справи.**

Довірочні Збори в Церковній справі.

З початком літа 1918 р. в Західній Канаді завязався Народний Комітет з 30 членів, який поставив собі за ціль, знайти вихід з тодішнього невідрадного церковно-народного положення між Українцями в Канаді. Сей Комітет вислав 26 червня, 1918 р. запрошення тим передовим людям, котрі інтересувалися церковно-народною роботою, прибути на довірочні збори в церковній справі, котрі заповіджено в Саскатуні, Саск., на 18 і 19 липня того року. Збори рішено відбути довірочно тому, що їх ціллю було пізнати настрій серед свідоміших одиниць щодо церковного питання, як також тому, щоби дати учасникам Зборів свободу в висказанню своїх думок. Але найважнійшою причиною довірочности було бажання не розагітовувати занадто і передчасно публичної опінії в напрямі якогось церковного руху, колиб показалося, що на такий рух нема відповідного ґрунту.

Прот. С. В. Савчук,
Адміністратор Української Православної Церкви в Канаді.

Згадане запрошення звучало так:

Саскатун, Саск., 26-го червня, 1918

ВП. Пане!

Отсим маємо честь запросити Вас на **довірочні збори,** котрі відбудуться в салі Українського Народного Дому на розі вулиць Ай, і 19-ої — **на днях 18 і 19 липня 1918, для обговорення церковно-народних справ.**

Вам відомо, що наші церковно-народні відносини в Канаді під теперішню пору є дуже, а дуже невідрадні. Помимо сего, що наша греко-католицька церква, до якої належить більшість нашого народу в Канаді, дістала по довгих старанях і благанях епископа в особі Їх Преосвященства **Кир Никити Будки, то греко-католицькі вірні не мають відповідної духовної обслуги, раз через се, що нема тут достаточного числа греко-католицьких священиків, — а другий раз через се, що не всі вони відповідають свому високому покликанню.** До того ще сі священики є целебси, а не жонаті, як сего вимагає греко-католицький церковний обряд і наші народно-церковні традиції. Найприкрійшим зі всего є факт, що наша церковна греко-католицької церкви політика ведеться по **бажанням і під стислою контролею французької римо-католицької церкви, в супереч нашим народним інтересам.**

Відомо Вам також, Добродію, що в останніх часах між духовенством під проводом Їх Пре-

Високопреосвященний Архиепископ Василь Липківський,
перший митрополит відродженої Української Православної Церкви.

освященьства Никити Будки і світською інтелигенцією, яка гуртується коло народних інституцій, як бурси, Народні Доми, читальні і т. д. зачалася велика боротьба, в котрій духовеньство хоче затвердити клерикальну контролю над народними інституціями і цілою народною роботою взагалі. Дійшло вже навіть до того, що Їх Преосвященство разом з духовеньством беруться навіть за середновічні способи в боротьбі зі своїми противниками, бо приміром відмовляють сповідати греко-католицьких вірних, котрі є членами народних інституцій, відмовляють хоронити їх на церковних цвинтарях, а навіть грозять церковною клятвою провідникам народних інституцій і цілому народові зорганізованому в тих інституціях. Тому, що наша народна церковна справа находиться в лихім і невідраднім становищу, треба зараз без жадної проволоки зарадити сему, і ми сю справу з богато свідомими одиницями нашого народу обговорювали, мали вже кілька віч в сій справі і про се вже писалось дещо в пресі — і вислідом сего всего являється **Народний Комітет зложений з понизше підписаних людей.** Сей Народний Комітет отсе **запрошує Вас на висше згадані Довірочні Збори,** **котрі мають обговорити, рішити і вияснити наше церковне становище, з осібна вирішити відносини церкви до народних інституцій і народних справ взагалі.**

Сі збори мають застановитися над сим, як зарадити всім нашим церковним недостачам; як усунути крайно шкідливий для церкви і народу целібат (безженність) священиків; як увільнити нашу церкву від погубного впливу французько-бельгійських піпів; як забезпечити те, щоби наші церковно-народні маєтки не були власністю одиниці, але церковних громад; як забезпечити, щоби нашим епископом і нашими священиками в Канаді були лиш Українці, а не чужинці.

На сі збори можуть явитися лише ті, що дістали отсе запрошення, яке просимо принести з собою.

Остаємось з глубоким поважанням,

НАРОДНИЙ КОМІТЕТ.

3 МАНІТОБИ: — **В. Кудрик,** редактор; **О. Г. Гикавий,** редактор; **Я. В. Арсенич,** адвокат; **Т. Д. Ферлей,** посол; **Д. Якимішак,** правник; **Іван Петрушевич,** секретар-касієр; **В. Мігайчук,** ріф муніципалу; **Павло Гикавий,** фармер; **В. Романчич,** фармер.

З САСКАЧЕВАНУ: — **Ф. Гаврилюк, Б.А.,** учитель; **Йосиф Богоніс,** учитель; **Стефан Савчук,** секр.-касієр; **А. Воробець,** сторник; **Мих. Стечишин,** правник; **А. Боднарчук,** фармер; **Василь Михайлюк,** фармер; **П. Швидкий,** фармер; **Б. М. Саник,** секр.-касієр; **Д. Я. Стратійчук,** бакир; **Т. Сталник,** фармер; **А. Марковський,** фармер; **П. Маньчур,** фармер; **Мих. Чорнейко,** учитель; **Іван Кульчицький,** купець.

З АЛБЕРТИ: — **Гнидко Гошко,** фармер; **І. І. Рурик,** учитель; **А. Т. Кібзей,** мелик; **С. В. Микитюк,** учитель; **Петро Зварич,** фармер; **М. Суткович,** фармер.

(Мимоходом кажучи, около третина з членів Народного Комітету є тепер явними ворогами Української Православної Церкви).

На Збори прибуло не менше як сто пятьдесять делегатів, котрі представляли собою чи не кожду українську кольонію в західній Канаді. Нема, отже, найменшого сумніву, що Збори **були** вповні компетентні висказати бажання, настрій і потреби народа.

Настрій Зборів був поважний, врочистий. Учасники Зборів відчували, що вони всі разом і кождий зокрема, творили історичний факт, котрий має рішити, чи український нарід в Канаді має зажити в церковних і народних справах життям свобідним, так, як прагне його серце і розум і так, як велить йому його народня гідність, чи має остати і на далі під котролею Риму, Варшави та Москви.

Перший День Нарад.

Збори отворено молитвою „Царю Небесний". По молитві вибрано президію, до якої увійшли Ф. Т. Гаврилюк, П. Швидкий і А. Жилич (оба послідні вже покійні). Наради Зборів почалися вступною промовою Васия Свистуна, в котрій він дав короткий огляд церковних відносин в Канаді, спиняючися з окрема над змаганням епископа Будки покласти свою руку на весь народно-просвітний рух в Канаді і на церковні маєтки, котрі український народ придбав собі тяжкою працею.

По сім був виголошений реферат Михайла Стечишина про церковні корпорації взагалі і про домініяльну корпорацію епископа Будки з окрема. Він показав значіння сеї корпорації з правничого становища і доказав, що після неї епископ є **повним завідателем, контрольором і повним, сталим і вічним директором всього церковного** майна **рухомого і нерухомого. А коли** зважити, що греко-католицьким епископом в Канаді може бути і не-Українець, то стане ясно, що епископська греко-католицька корпорація є тільки підступом Риму до загарбання українських церковних маєтків.

Дальше слідував реферат Василя Свистуна про історію Східної і Західної Церков і про Берестейську Унію. Він показав, що Східна Церква була завсігди більше толерантна як Західна, ніколи не уживала таких варварських средств до поборювання своїх противників як Західна Церка (прим. св. Інквізиція), і була все більше демократична у своїм устрою як Західна. А щодо Берестейської Унії, то вона була накинена Українцям проти їх волі і була вимірена на їх златинщення і спольщення. Спиняючись на церковному положенню в Канаді, референт завважав, що греко-католицька церква в Канаді своєю роботою відчужувала від себе найкращі елементи народу, зробила нашу інтелігенцію цілковито байдужою до церковних справ і викликала, нетактовністю свого епископа і деяких його священиків, загальне невдоволення і навіть безрелігійність.

В дискусіях, які вивязалися після обох рефератів, Збори прийшли до одноголосної згоди, що одиноким **виходом з невідрадного церковного положення є** акція попри, а навіть помимо **епископа** Будки, а то тому, бо епископ Будка доказав своєю нетерпимістю, нетактовністю як також легковаженням всіх тих, з котрими мав до діла, що всякого рода робота в порозумінню з ним є неможлива.

При кінци першого дня нарад вибрано комітет, який мав приготовити відповідні резолюції і плани дальшої робота і представити їх на другий день Зборам.

Другий день нарад.

Другий день нарад Довірочних Зборів почався відчитанням резолюції приготованої резолюційною комісією, яка пропонувала заложення Українського Греко-Православного Братства, котреб занялося організацією Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Над резолюцією вивязалася була широка дискусія, при кінци якої Збори приняли

резолюцію одноголосно, серед великого одушевлення всіх присутних. Резолюція звучала так:

„Зважнвши, що голова руської греко-католицької організації в Канаді безуслівно домагається повного перепису майна церковних громад на руську-греко-католицьку епископську корпорацію, котру після уставу сеї корпорації становить сама особа епископа або руські греко-католицькі парафії та місії, котрих одиноким управителем є сам епископ, та

Зважнвши, що після уставів сих корпорацій, руські греко-католицькі парафії, т. є громади, є позбавлені всякого права заряджування церковним громадським майном, та

Зважнвши, що згаданий епископ заборонив духовну юрисдикцію жонатим українським священикам в Канаді (котра заборона є против прав і привілеїв нашого обряду), а противно завів целібат, т. є безженність священиків, та

Зважнвши, що згаданий епископ дав юрисдикцію римо-католицьким місіонарам, отцям Редемптористам, серед нашого руського греко-католицького народу, та

Зважнвши, що сей епископ приписує собі виключну власть і контролю над всіми нашими просвітними і другими інституціями і змаганнями, та

Зважнвши, що той епископ заряджує справами церкви против всяких демократичних принціпів сего краю, котрих держиться український нарід в Канаді, та

Зважнвши, що той епископ часто поводился так, що компромітував Українців в Канаді, та

Зважнвши, що всякі просьби і старання ся поступових елементів українського народу натискаючі на епископа, щоби сповняв свої обовязки з більшою терпимістю і поправним поступованням показувалися безуспішними, та

Зважнвши, що той епископ чисто в нехристіянський спосіб відмовляє духовних услуг тим церковним громадам, котрі не хотіли передати свого церковного громадського майна без застережень під епископські корпорації, та

Зважнвши, що той епископ грозить виклятям членів ріжних просвітних організацій в Канаді, котрі не є під його контролею, та приказав своїм священикам, щоби не сповідали та не давали розгрішення таким членам, та

Зважнвши, що теперішна руська греко-католицька церква є вислідом церковної унії силою наложеної на часть нашого народу Польщею в 1596 р. та що її попирала Австрія,

Тому ми, представителі ріжних українських околиць і громад Західної Канади отсим рішаємо як слідує:

Заложити Українську Греко-Православну Церкву в Канаді на слідуючих засадах:

1. Ся церков є в сполуці з другими східними православними церквами і приниває ті самі догми та той самий обряд,
2. Священики мають бути жонаті.
3. Маєтки громад мають бути власністю громад церковних і церковні громади мають ними заряджувати
4. Всі епископи мають бути вибрані загальним собором священства і делеґатів від церковних громад та братств.
5. Церковні громади мають право приннмати і віддаляти священиків.
6. Для того, щоби виповнити цілі і постанови сего зїзду, сей зїзд рішає завязати Українське Греко-Православне Братство в Канаді, котре має:
   а) Заінкорпорувати ново засновану церкву в Канаді.
   б) Заложити Український Православний Духовний Семинар.
   в) Організувати українські греко-православні церковні громади.
   г) Дістати відповідних священиків для тих громад.
   ґ) Зробити приготовання і скликати Собор прихильників і членів сеї Церкви для викінчення її організації."

По сім приступлено до організування Українського Греко-Православного Братства. По вписі членів вибрано Головний Виділ Братства, до якого увійшли:

Василь Гавриш, Тимко Гошко і А. Жилич, як президія. Михайло Стечишин, Я. В. Арсенич і Петро Зварич, як секретарі (Мих. Стечишин був вибраний головним секретарем). Петро Швидкий, В. Мигайчук, А. Шандро, як організатори.

До ширшого Комітету, члени якого мали організувати місцеві братства і парохії, увійшли:

В. Гривнак, Ю. Підвербецький, Іван Гаврищ, О. Галилюк, М. Ганик, Ст. Пелюк, П. Сулинацький Іван Сорока, Гр. Лисечко, Семен В. Савчук, В. Михайлюк, Пилип Мамчур, Ст. Матейшин, М Стасишин, Іван Васлей, І. Дзюба

Тому, що Довірочні Збори відбулися в як найбільшій однодушности і зробили велику позитивну роботу, знайшовши одинокий можливий вихід з невідрадного церковного положення, було рішено подати звіт з нарад до публичного відома через оповіщення в пресі, що було і зроблено, дня 7 серпня, 1918 року.

Так пороблено перші кроки до заснования Рідної Церкви в Канаді.

Свящ. Д. Д. Лещишин.

ДЕСЯТЬ ЛІТ.

Десять літ минає від часу, коли на Довірочних Зборах, які відбулися в Саскатуні, Саск., в днях 18-19 липня, 1918 р., і які були скликані в справі вирішения тодішнього церковно-народного питання в Канаді, було рішено: „Відновити Українську Греко-Православну Церкву".

Про причини, які дали почин до відродження Рідної Церкви, шановний чи-

Митрополит Германос
який був епископом Укр. Прав. Церкви від 27 листопада 1919, до 16 липня 1924.

тач довідається на иншому місці сього числа. Я хочу коротко спинитися тільки на тому, що ми здобули за минувших 10 літ та чого можемо сподіватися в будучині.

Дуже смілий і на часі був клич „Відновити Рідню Церкву", та не так легко було перевести його в життя. Перед піонірами, які перші кинули сей клич, було богато трудностий, які не знати було як поконати, а перевести сей клич в життя була крайна пора. Найбільша трудність полягала в тому, що сього рідного кличу не міг відразу зрозуміти й оцінити весь наш український загал в Канаді. Друга трудність, яка стояла на перешкоді до переведения сього кличу в життя, полягала в тому, що в нас тоді ще не було свого духівництва.

Що загал наш не зрозумів відразу сього кличу, се не диниця. Не зрозумів він тому, бо його навчили були уважати за своє рідне те, що було накинене йому нашими ворогами. Сі вороги нашої церковної (та і державної) незалежности — Москва і Рим, — цілими століттями нищили наші духові здобутки, відбирали від нас все, що наше рідне, а в тому числі і Рідну Церкву, яка одинока стояла на сторожі прав нашого народу і його державности, та яка була забороло против польсько-московських асиміляторських затій. Робота наших ворогів вдалася їм, отже і не диво, що клич за відродженням Рідної Церкви в Канаді знайшов зпочатку відгомін лише в серцях свідоміщих синів і дочок нашого народу.

Друга велика недостача наша в перших роках відродження Рідної Церкви, — се брак нашого рідного духівництва — епископа і священиків.

І одній і другій недостачі треба було зарадити. В першому випадку треба було свідомійшим одиницям освідомляти менше свідомих, в другому-ж — треба було вистаратися о свого епископа.

На першому Соборі членів і прихильників Української Православної Церкви, який відбувся 28 грудня, 1918 року в Саскатуні, Саск., при участи 300 делеґатів, справу епископа було взято під розвагу і удобрено думку Братства, щоби тимчасовий духовний провід над Українською Православною Церквою віддати російському епископови Александрови. Епископ Александер погодився на се і між ним та митрополитом Платоном з одного боку, а між Українським Православним Братством з другого, заключено дня 16 липня, 1919 року угоду, якою оба згадані достойники російської місії визнали Українську Православну Церкву повноправною і від російської місії незалежною. Після сього зусилля провідників Української Православної Церкви мали бути звернені на поширення ідеї Рідної Церкви, бо головна недостача — епископ — була, вірилося, полагоджена.

Та в недовгім часі показалося, що епископ Александер погодився взяти провід над Українською Православною Церквою не тому, що співчував з православним українським рухом, а тому, що хотів мати Українську Православну Церкву за орудля, яким заманював би український нарід до московської місії. Коли-ж переконався, що се йому не вдасться, знехтував свою угоду з Українським Православним Братством і виступив против Української Православної Церкви. Але сей обман епископа Александра не захитав віри провідників українського православного руху в успіх початої праці. Вони з подвійним завзяттям почали шукати иншого виходу.

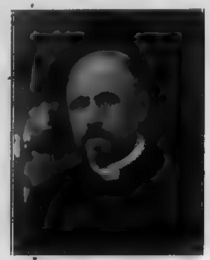

Протоєрей Василь Кудрик.

За порадою о. д-ра Германа, ректора українського православного духовного семинара в Саскатуні, вдалися провідники українського православного руху до антіохійського митрополита Германоса, щоби той приняв Українську Православну Церкву під своє духовне керування, на що митрополит Германос згодився і офіціяльно, на Соборі 27 листопада, 1919 р., приняв Українську Православну Церкву під свій духовний покров аж до часу, коли вона дістане свого рідного епископа. Чотири священики з російської місії, які прилучились були до українського православного руху і які до часу розриву з епископом Александром, здавалося прихильно ставилися до ідеї Рідної Церкви, тепер пішли слідами свого епископа і почали вести ворожу акцію против Української Православної Церкви. В виду сего вірні Української Православної Церкви почали нетерпеливо очікувати хвилі, коли зможуть дістати своїх рідних священиків.

В березні, 1920 року, епископ Германос рукоположив трох перших українських православних священиків, а то о. С. В. Савчука, о. П. Самця і Д. Ф. Стратійчука. (Новим робітникам-місіонарам припала тяжка праця, бо кождий мусів обслугувати по одній провінції).

Вороги, що зразу висмівали сей рух і невірили в його успіх, тепер, — побачивши, що він приймає широкі розміри — почали всіми силами поборювати його та накидатися на провідників Української Православної Церкви, не перебираючи в способах боротьби. Головно понисувались в тому греко-католицькі ксьондзи, не виключаючи і епископа Н. Будки. Вони так богато вилили жовчі на адресу православних, що наслідки того були такі, що матері цуралися своїх дітей, діти родичів, сусід сусіда.

Мимо того всього, рух приймав ширші розміри і треба було надати йому своєрідний напрям, іменно той, якого ми давно хотіли.

В листопаді, 1920 року, на третому Соборі Української Православної Церкви, рішено, щоби Братство і Консисторія Української Православної Церкви в Канаді поробили заходи, аби Українська Православна Церква в Канаді увійшла в органічну злуку з київською митрополією, а також поробити заходи, щоби дістати свойого рідного епископа на Канаду.

Праця велася дальше і що раз глибше запускала своє коріння в душу народу. Свідоміщі католицькі громади почали переходити на сторону Української Православної Церкви і те ще більше заклопотало наших противників. Почалися нові напади, які покінчилися процесами, що випали в некористь католиків. Ті процеси причинилися в певній мірі до нашого зросту, бо вони освітлювали правдивий бік справи, закриваний провідниками ворожих нам таборів, і люде почали розуміти, де правда і куди їм йти. До Української Православної Церкви приставало чим раз то все більше свідомих одиниць, а се було запорукою дальшого успіху. Прибуло знова кілька священиків, котрі незважаючи на тяжке матеріяльне становище, щиро віддалися праці, а тим самим і діяльність Української Православної Церкви поширилася. Приступлено до видавання свого органу, „Православного Вістника", що також богато причинилося до зміцнення Рідної Церкви.

Хоч Українська Православна Церква мала епископа в особі митрополита Германоса, то бажанням її було як найскорше мати свого рідного Владику. Те бажання вневдовзі сповнилося. Дня 13 лютого, 1924 року, прибув з України до Злучених Держав Архиепископ Іоанн Теодорович і обняв провід Української Автокефальної Церкви в Америці. До нього то звернулися канадійські православні Українці з проханням приняти їхню Церкву під своє керування. Архиепископ Іоанн погодився на те і прибув на Собор, який відбувся в Йорктоні 16-17 липня, 1924 р. та офіціяльно обняв провід над Українською Православною Церквою в Канаді.

З тої хвилі праця пішла скорим темпом вперед. Та і вороги не спали. Накидам з їх боку, так на епископа, як і на священиків Української Православної Церкви, не було кінця. Та сильні вірою провідники і передові сини і дочки Укра-

Священик Д. Д. Лещишин.

їнської Православної Церкви не зневохочувалися в своїй праці, і чим дальше поширювали світло правди. Чим раз густіще повставали православні громади, будувалися церкви, а також побудовано перший поверх Собору св. Покрови у Вінніпеґу, катедру нашого епископа.

В місяці червні 1925 року прибуло 6 нових священиків, праця на рідньому церковному ґрунті приняла великі розміри і дала задоволяючі плоди.

Переглядаючи коротко нашу десятилітну минувшину, можемо з радістю зазначити, що богато праці зроблено і що найтяжчі часи вже проминули. З маленької горстки однодумців перших Довірочних Зборів виросло за десять літ понад 100 громад, при яких в більшости існують Недільні Школи, той розсадник здорового релігійно-морального зерна в діточих серцях. При церквах існують ріжні культурно-просвітні організації, які працюють для добра нашого народу. В додатку до сего, заложення свого органу („Вістник") та побудовання Собору, свідчать про життєздатність людей, які се діло ведуть. Перед правдою й працею, яку веде Українська Православна Цреква і які є її живлом, капітулюють наші противники, чи то п[о] волі, чи по неволі (неґативний вислід [проце]су для католицького органу „Кан[а]дійського Українця" з о. С. В. Савчуком, в році 1925, та спростовання в „Канадійськім Українци" з 30 травня, 1928 р.).

В теперішню пору переводиться праця над скріпленням наших здобутків, над забезпеченням тої традиційної соборноправности в нашій Церкві, яку нам силою Москва і Рим відняли. Пророцтва наших ворогів не сповнилися. Ми поборoли всі труднощі й перешкоди на нашому шляху і з твердою вірою і постановою глядимо відважно вперед. Все се зроблено за десять літ.

Десять літ... Короткий се час в життю народу, хоч довгий і тяжкий він був для тих, котрі пережили його в тяжкій боротьбі з ворогами українського народу. І нині, коли ми оглянулися на те, що ми пройшли й зрозуміли сучасне, то про майбутне можемо сміло сказати: Недалекий той час, коли ми побачимо всіх наших братів зєднаних в одно, під покровом Рідної Церкви. А се все залежить від нас самих, від наших змагань. Ми самі ковалі свойого щастя! Сильна віра в перемогу правди хай буде нашою заохотою до дальшої праці. Всім-же піонірам українського православного руху віддаймо в сей день ювілею десяти-літного існування Рідної Церкви в Канаді пошану й честь за їх труд і щиру працю, та йдімо їхніми слідами вперед.

Свящ. Д. Ф. Стратійчук.

ЖЕРЕЛО УСПІХІВ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

Коли поглянемо на дотеперішню нашу працю на ниві нашої відродженої святої Української Православної Церкви

Свящ. Д. Ф. Стратійчук.

в Канаді, то з великою радістю бачимо, що наша праця увінчалася надзвичайно великими успіхами. Наші релігійні противники з подивом глядять на розвій нашої Церкви і не рідко висказують здивовання, що наша Церква, без ніякої фінансової підержки з боку чужих (яку то піддержку отримують всі инші церкви між Українцями) могла дійти до так світлого розвою і захопити такі широкі верстви нашого народу в Канаді.

В чім-же лежить наш успіх? Чому Українська Православна Церква в Канаді могла дійти до такого великого зросту в так короткім часі?

Перше всего тому, бо вона була для народу потрібна. Чужі церкви, або церкви, які входять за наших, однак вдійсности знаходяться під кермою і впливом чужих людей, не могли задоволити духа українського народу. Річ природна, що нарід се відчував, тому й клич за Українською Православною Церквою, церквою предків наших, не проходив мимо, а знаходив собі дорогу до сердець свідомійшого і церковними справами інтересуючогося нашого громадянства в Канаді. Нарід наш полюбив Українську Православну Церкву, бо зрозумів, що вона, будучи частиною Соборної Апостольської Церкви, є правдивою Христовою Церквою, а попри те нарід відчував, що вона є йому рідною, душі його дорогою церквою. На доказ сього наведу хоч би таке:

Вісім років тому назад мене призначено місіонарем на провінцію Алберти. Боже Провидіння судило, щоби я був першим українським священиком в Алберті.

До того часу всі священики, які там обслугували православні церкви, були або Москалі, або ряні москвофіли. Одна православна парохія почувши про мене, запросила мене відслужити Богослуження в їх церкві. Доїзджаючи до церкви, я завважив над дверми напись такого змісту: **„Українська Греко-Православна Церква"**. Знаючи, що в їх церкві служили священики з російської місії, я немало здивувався, побачивши на церкві таку напись. По Богослуженню я спитав людей, чи вони, як ставили напись на церкві, вже чули про рух за відродженням Української Православної Церкви в Канаді. Вони відповіли:

„Ні, коли ми ставили свою церкву, то тоді українського православного руху ще не було, але ми добре розуміли, що наша церква є українська православна і що колись Бог позволить нам дочекатися українського священика".

„А що казали про вашу напись російські священики?" — я питав дальше.

„Російські священики тої написи дуже не любили, — була відповідь, — але проте Богослуження в церкві правили".

При нагоді скажу, що як я пізнійше розпізнав, ті люде дійсно знали, чиї вони сини, яких батьків діти. Вони знали, що вони є Українці та що їх церква є українська.

Нераз доводилось бачити, що люде підчас українського богослуження були зворушені до сліз. Вони признавалися, що церковні співи на українській мові і мольби за Рідний Нарід наповняли їх серця радістю, а їх очі сльозами.

Траплялось і таке: По Богослуженню приступає до мене старенький чоловік і каже: „Отче, тепер я вже можу спокійно умирати, бо дочекався того, чого я довго ждав. Я дочекався відродження нашої Рідної Церкви і почув українського священика, як він в рідній мові засилав мольби до Господа Бога за наш поневолений нарід".

Висше наведені приміри, взяті з життя, ясно вказують, що Українська Православна Церква відродилася не тому, що певні одиниці сего бажали, але тому, що бажав сего нарід. Тому і такий світлий розвій за перших десять літ її істновання.

Дехто може сказати: Воно правда, що свідомійша частина народу розуміла вагу і потребу своєї церкви, але все таки треба було великої праці, щоби Українську Православну Церкву в Канаді поставити на такі трівкі підвалини, на яких вона спочиває сьогодня.

Так, наш успіх треба завдячувати тяжкій праці. Треба було богато праці, треба було богато труду, але, додам, ще треба було також Божої помочі і Його благословіння. Не богато можуть люде зробити доброго без помочі Божої. По наших успіхах пізнати, що Господь Бог благословив щиру працю вірних Своїх дітей на ниві Його святої Церкви. Всемогучий Творець помагав нам тим, що посилав для нашої церкви світлих, умілих і чесних керманичів, котрі провадили святе діло до світлих результатів. Успіх всякої організації залежить в першій мірі від умілого, доброго проводу, а се відноситься також до церковної організації. Тими світлими і мудрими керманичами нашої святої Церкви, се в першій мірі її архипастирі — Високопреосвящений Митрополит Германос і Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович. Перший з них погодився бути тимчасовим епископом нашої Церкви безкорисно, з чисто християнських мотивів. А знов улюблений наш Владика, Високопреосвящений Іоанн, з великою любовю і ревністю працює для слави Божої і справи народної, і як дійсний Апостол проводить Церквою по істині Божій.

Розвій нашої Церкви залежав також в дуже великій мірі від праці наших священиків. Боже Провидіння судило, що священиками ставали одиниці, які дійсно віддавалися всеціло свойому священичому званню, які з великою посвятою працювали для Рідної Церкви, не оглядаючися ні на невигоди, ні на своє здоровля, не оглядаючися на те, що і вони самі і їх родини вели нуждение, повне невигод життя, не оглядаючися на те, що їх религійні противники напалали

Свящ. П. Самець.

на ніх в питомий їм спосіб, уживаючи лжі, очернень, наруги, не оглядаючися і на те, що часом і їх духові діти не відносилися до них по щирому. Українські православні священики не зважали на ніякі трудноші, але щиро і відважно продовжали святе діло.

Розвій нашої Церкви залежав також много від праці світських людей, які гуртуються в Українськім Греко-Православнім Брацтві. Сі люде, часто інтелігенти з високим образованням, віддали богато енергії, труду і праці для справи Рідної Церкви. Працювали і свідомійші фармері і робітники, — словом сказати, — працювали всі ті, що любили Рідну Церкву, всі ті, які розуміли значіння і вагу її для нас самих і для наших грядучих поколінь. Всі вони відчували любов до Рідної Церкви і та любов заохочувала їх до праці. Праці отже треба завдячувати світлий розвій нашої дорогої Церкви. Дальший розвій її лежить також в праці. Він залежить від того, кілько ми освідомимо наших братів і сестер, котрі ще доси блукають по чужих таборах, помагаючи робити чужу, для нашого народу шкідливу роботу.

Коли ми хочемо бачити за слідуючих десять літ наші церковно-религійні успіхи відповідно побільшені, то мусимо і свою працю і свою жертвенність також відповідно побільшити. Ми мусимо більше щирости і любови своїй Церкві показати, мусимо старатися більше до Матери рідних її дітей привернути.

Длятого ті, котрі вже почали для Рідної Церкви працювати, хай роботу свою продовжують, хай руки їх не ослабають; а ті, що ще рук своїх до праці не приложили, нехай не бояться спізнення, бо Господь дає заплату однаково, як тим, що почали о семій годині рано, так і тим, що почали о пятій по полудни.

ВЕЛИКИЙ ГІСТЬ ПЕРЕД ДВЕРМИ.

Ось стою під дверми і стукаю. Коли хто почує мій голос і відчинить двері, увійду до нього і вечеряти буду з ним, а він зо мною. — Відкр. III: 20.

Уява маляра створила і поставила перед очима людей такий образ:

Стоїть старинний, величавий дім. Вікові дерева закрили його своєю тінню. Перед порогом повиростали буряни. Стежка до нього подорожником позаростала. А на дворі стало уже темно, хмари з бурею надтягають.

В такій непривітній годині під дверми дому стоїть подорожний. Голова його не покрита, ноги босі. Лице поважне, терпеливе. Одягом своїм нагадує він стародавних священиків. В руці в нього ліхтар.

І стукає він до дверий. Але не виходить ніхто, щоби відсунути засув і впустити подорожного. Знадвору-ж нема клямки — видно, що двері лише з середини отвираються. Але подорожний не відходить. Його терпеливість велика, з його очий пробивається свята любов праведника. Він хоче внести світло до хати й освітити її.

Яке-ж значіння такого образа?

Так стоїть перед твоєю душею Син Божий з своєю наукою і стукає до твого серця. Кругом тебе ніч байдужности і самолюбства; кругом шаліють громи грішного життя; мороз закаменілости віє холодним вітром, але великий Гість не відходить. Він жде і стукає, поки ти почуєш його голос, отвориш двері твого серця і впустиш його до себе на вечеру.

Так довго стукав Христос колись до грішних сердець, поки двері Закхея грішника отворилися. Поки отворилися двері Магдалини. І нині він стукає до кождого серця, до кождої совісти. Ні холод твоєї душі, ні буря грішного життя не відводять Його від твоїх дверий. Він знає, що Йому треба в тебе бути.

Але отворити двері мусиш ти сам. Знадвору нема доступу до засува, він в середині, отже в твоїх руках.

Католики Про Католиків.

„Нива", яка виходить у Львові, є органом греко-католицького духовенства в Галичині, і бере в оборону грецький обряд і українські церковні права, а „Нова Зоря" є органом епископа Хомишина і його целєбсів та пропагує латинізацію греко-католицької церкви. В ч. 14-15 „Ниви" таке читаємо про нову „Зорю":

„Фактом є, що „Нова Зоря" від якогось часу сходить на брукову газету. Число 29 „Нової Зорі" з 22. V. с. р. вже таке брукове, що **шануючі себе люде, а передовсім священики, вже не зможуть вдаватися в полеміку з таким часописом**".

Свящ. Д. Кирстюк.

Михайло Стечишин.

КІЛЬКА СПОМИНІВ.

Ось кілька споминів з тих часів, поки повстала Українська Православна Церква в Канаді. Пишу з памяти, бо переглядати матеріяли і записки, які я маю з тих часів в своїм приватнім архіві, забралоб богато часу, котрого я тепер не можу посвятити. Зрештою дещо ще памятається і то досить добре.

* * *

В літі 1917 року між Інститутом ім. П. Могили і епископом Будкою розгорілася боротьба і то дуже остра. Почав її епископ Будка, а то своєю розмовою з п. В. Свистуном, яка відбулася 16 червня на зелізничім двірци в Канорі, Саск. (я був свідком тої розмови), і своїм публичним виступом проти Інституту на місії в церкві на Антонівці (близько Канори), 17 червня. Тут епископ Будка вдарив на Інститут всею силою і авторітетом, які церква епископови дає.

Дальше слідували виступи епископа Будки проти Інституту на місіях в Йорктоні, Айтуні і деяких других місцевостях в Саскачевані і Алберті.

Михайло Стечишин.

На кількох з тих місій я був присутний, як на Антонівці, Алвені і Гефорд.

Ціле питання було: Чи записати Інститут на корпорацію епископа Будки? Через те, що Інститут вже тоді мав свою власну корпорацію, сего не можна було зробити, не поломивши всіх законів державних, які відносяться до корпорацій і компаній. Та епископ Будка сего не хотів розуміти і не звертав найменшої уваги на те, що ми, перша дирекція Інституту, не могли на власну руку, без згоди і волі шеровців, Інститут йому віддати. Він натомісць воював проти нас всею силою церкви, стараючися нас, молодих людей, понизити в очах нашої суспільности.

Про себе скажу, що я серіозно застановлявся тоді над тим, що лучше булоб зробити? Я тоді вірив, що корпорація греко-католицької церкви є демократичною інституцією, бо так про неї писав Петро Карманський в „Канаді", яка виходила в Вінніпеґу в 1913 чи 1914 році.

Я тоді ще був греко-католиком; греко-католицьку церкву уважав за народну інституцію, котра остаточно, після пророкувань Семена Демидчука, мала поширитися і на Велику Україну, та вірив, що греко-католицька церква стане нашою народною українською церквою. Одначе закон не дозволяв дирекції Інституту, без відповідного уповноваження від шеровців, віддати майна другій, цілком иншій корпорації. А сего хотів епископ Будка.

* * *

Пригадую собі літний, теплий ранок в 1917 р. Я йшов в неділю до греко-католицької церкви в Саскатуні. Ся церква була тоді над рікою, біля римо-католицького костела. Беріг ріки уквітчався зеленню. Бульварди підстрижені, зрошені водою. В недалекій англіканській церкві дзвонили дзвони, неначе музичні скалі відгравали. В греко-католицькій церкві служив о. Каменецький. Я пішов на хори.

Почалася проповідь. О. Каменецький почав про життя людини. Ілюстрував алегорично з одної поеми Івана Франка. Корабель на морі, буря, хвилі, ріжні небезпеки — ось як в життю людини... Дуже гарно почав, але скоро перейшов на справу перепису Інституту. Говорив переконуючо і доказував, що нема небезпеки записати майно Інституту на епископську корпорацію, бо то **„наша корпорація"**, яка вповні забезпечує майно і національний характер інституції, які на неї записані. В часі проповіди я сильно був подався за тим, щоби Інститут записати на епископську корпорацію...

По проповіди я вийшов з церкви і пішов до правничої бібліотеки. Хотів переглянути статути епископської корпорації, щоби переконатися, чи ми в дійсности мали яку причину відмовити домаганням епископа Будки. „Тільки, чи отворена бібліотека?" — думав по дорозі. Двері були отворені і я увійшов до середини.

* * *

Я знайшов у статутах застрашаючі річи. Та корпорація (домініяльна), яку рекомендував нам епископ Будка, о. Каменецький і инші уніятські священики та колись Петро Карманський — то собі звичайна римська філія, в котрій нема, — **абсолютно нема** забезпечених наших народних та церковних прав. Там нема ніякого демократизму. Сам епископ Будка не має сталої дієцезії (в Канаді він є лише епископом-місіонарем і є тільки титулярним епископом для Патари, місцевість в Малій Азії). Нарід не має слова в тій організації.

Я поробив відповідні записки, а опісля переглянув і провінціяльні статути греко-католицької церкви. Остаточно написав статтю про епископську корпорацію, котра була друкована в 1917 році, перше в „Українськім Голосі", а опісля передрукували її „Канадійський Фармер" і „Ранок".

Через те, що я вже тоді знав, що опублікування матеріялу, який я зібрав, викличе великий переворот, я в дійсности вагався чи друкувати свою статтю, чи ні. Написав я її і вона у мене лежала два чи три тижні. Я навіть не хотів і не відважився показати її свому приятелеви В. Свистунові. Тоді були шкільні вакації, старші студенти, з котрими можна було переговорити таку справу, були розкинені, як учителі, по школах по Саскачевані — і я не мав людини, з котрою я міг би був своїми відкриттями поділитися.

* * *

Одного разу загостив до мене учитель (тепер шкільний інспектор) Гаврилюк. Ми були добре знакомі зі школи у Вінніпеґу. Я відважився звіритись перед ним зі своїм відкриттям про епископську корпорацію. Я перечитав йому свою статтю і питаю: „Що ви думаєте? Друкувати се?" П. Гаврилюк був сконстернований новими фактами. Він сказав мені: „Друкуйте. Як не хочете, то я сам подам се до друку. Дайте мені ту статтю, а я не буду вагатися підписатися під нею".

Одним словом порадив мені за всяку ціну надрукувати та ще й підписатися повним іменем.

Післав я статтю до „Українського Голосу". Чекаю тиждень — нема; другий нема. Поїхав я до Вінніпеґу (там була тоді моя хора жена і бачився в сій справі з п. Войценком (менеджером „Українського Голосу"). Він порадив мені написати до редактора, В. Кудрика (тепер священика), котрий був тоді на фармах на відпочинку. Я написав. О. Кудрик відповів мені (по невчасі, бо стаття тимчасом була надрукована), щоби зачекати з такою справою. Показував також на наслідки боротьби, яка почнеться.

Я тоді свято вірив, що епископ Будка не розумів, що сталося з його корпорацією. Я думав, що він, приїхавши до Канади і не знаючи законів, попав під вплив Французів та римо-католицької церкви і ті додали до його корпорації те, що сами хотіли. Я вірив дальше, що наколи епископ Будка довідається про те все, то змінить свою політику в такім напрямі, що буде старатися поробити до своїх статутів поправки, та забезпечить сяк так нашу народність, створить дійсну дієцезію, стане дійсним епископом (не лиш титулярним), та дасть сяке таке забезпечення нашому народови щодо національности слідуючих епископів і т.п.

Одначе так не сталося. Хоч зразу „Канадійський Русин" (тепер „Канадійський Українець"), орган епископа Будки, признав, що в інкорпорації пороблено „промахи", але греко-католицька церква не зробила найменшого зусилля тих промахів направити. Противно сю справу церква то промовчувала, то кпила з закидів, то остаточно обороняла.

* * *

В осени, мабуть в місяці листопаді, перед зіздом 1917 р., припадково зійшлося нас кількох в домі п. Мегаса в Саскатуні. Були там: Мегас, Свистун, Гаврилюк, Сліпченко, я і ще дехто. В дискусії, яка вивязалась між нами на тему тодішної боротьби, ми ділилися своїми поглядами. Шукали виходу. Знаю, що я і ще один з вище згаданих — заявили, що коли церква не змінить своєї політики, то ми не будемо мати иншого виходу, як тільки виступити проти її роботи і вернутися до церкви православної. Між присутними було також кількох, які в той час церковними питаннями не хотіли журитися. П. Мегас, почувши думку нас двох, що треба виступити з уніятської церкви і вернути до церкви православної, сказав: „Панове — ви зачіпили велику справу. Римська церква має страшно велику силу і ви впадете, хотяй по вашій стороні слушність".

На 18 і 19 липня, 1918 р., відбулися Довірочні Збори і від тих днів почалася історія Української Православної Церкви в Канаді.

Інспектор Ф. Т. Гаврилюк,
член Консисторії і предсідник Довірочних Зборів, 18-19 липня, 1918.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3084, WINNIPEG MAN.

З НАМИ БОГ.

„Коли Бог з нами, то хто проти нас?"

(До Римлян: VIII: 31).

Українська Православна Церква в Канаді обходить десятилітний ювілей свого істновання, — десятилітний ювілей своєї праці над піднесенням українського народу та над поширенням Царства Божого на землі.

Десять літ — се короткий, навіть дуже короткий час. Але за тих десять літ православні Українці зробили велику роботу: Милосерний Господь благословив їх труди і зерно, яке вони посіяли на Христовій ниві десять років тому, виросло у могуче дерево, яке розпростерло свої віти по цілій Канаді.

Ми маємо повне право бути горді з наших дотеперішних здобутків на ниві Рідної Церкви. Ми є вповні оправдані віддатися в часі святковання ювілею радісним почуванням ізза тих світлих успіхів, які Рідна Церква за так короткий час свого істновання осягнула.

Але рівночасно ми не сміємо забувати, що той розвій і ті успіхи та здобутки Рідної Церкви не є ділом тільки рук наших; вони є ділом рук Того, Котрий сотворив і править вселенною, Котрий безнастанно піклується навіть найменшою комашкою, Котрий у Своїй Премудрости защепив в душі людини неустанне прагнення до Правди, до Поступу, до Волі духа, щоби вона силою тих прагнень взносилася понад марні примани світа сего і дорогою постепенного удосконалення піднеслася на висоту досконалости.

Так, не самим нашим обмеженим людським силам, а силі Всемогучого Господа Бога нашого завдячуємо такі світлі, такі цінні здобутки Рідної Церкви за перше десятиліття її істновання. Ото-ж святкуючи сей перший наш ювілей, віддаймо Богові нашому належний Йому поклін і славу; піднесімо до Нього у щирій молитві наші серця, прославляймо у сі дні радости імя Його!

— — — — — — — — — — —

Святкуючи сей наш перший ювілей, нам пригадуються не тільки самі світлі моменти з нашої десятилітньої праці на полі Української Православної Церкви, не тільки самі світлі успіхи та здобутки; нам пригадується також важка, невпинна праця, ціною якої ми ті здобутки купили, нам пригадуються і ті люті переслідування, яких Українська Православна Церква зазнала зі сторони противників Божої Правди.

Переслідування, яких православні Українці зазнали від своїх противників, нагадують собою переслідування перших християн, коли то вороги Христа переслідували Його послідовників всіма лютими способами, на які тільки могла спромогтися людська злоба. Правда, гонителі українського православія не брали православних Українців на фізичні тортури, вони не роспинали їх на хресті, не палили вогнем та не кидали на жир диким звірам. В часах, в яких живемо, такі способи боротьби проти противників недозволені... За те противники Української Православної Церкви уживали инших способів боротьби проти немилих їм людей, способів, які своєю лютістю мало що ріжнилися від тих, якими послугувалися гонителі перших християн. Вони послугувалися проти Української Православної Церкви і її вірних ложею, очерненням, наругою. Нема визначнійшого православного Українця, якого вони не старалисяб очернити, нема в нас святощів, які вони не старалисяб зогидити, нема одного гарного діла, проти якого вони не виступалиб цілою силою.

Але що з того? Стріли їх на них самих оберталися. Ані безпідставні напади, ані злобні очернення, ані перекручування правди, чим всім противники наші воювали проти нас, не пошкодили Рідній Церкві. Противно, вони помагали їй, бо нарід, порівнуючи науку і засади Рідної Церкви з наукою і засадами чужих між нами церков, мав нагоду на власні очі переконатися, яка є ріжниця між світлом а темрявою, між правдою а ложею, між ділом Божим а ділом сатани.

Ні, не могли вороги спинити зросту Української Православної Церкви. Помимо безпощадних нападів і ріжних перешкод з їх сторони, Рідна Церква дальше і дальше поширювала свої впливи, все більше і більше приєднувала вірних, аж доки не згуртувала під своїм покровом найсвідомійший елемент між Українцями в Канаді.

Ні, не всилі були вороги Божої Правди знищити Української Православної Церкви помимо того, що вживали до сего найлютійших способів. І мимоволі пригадуються слова апостола Павла:

„Хто нас годен розлучити від любови Христової — чи горе, чи тіснота, чи гонення, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч? Ані одно з сих, бо у всьому тому ми побіджаємо через Возлюбившого нас... **А коли Бог з нами, то хто проти нас?** (Римлян: VIII: 31-37).

Так, коли Бог з нами, то хто проти нас?

Коли Українська Православна Церква в Канаді за перших десять літ свого істновання так світло розвивалася і змiцнялася, так успішно поборювала всі трудности і недостачі, то сталось се не тільки силою того, що її провідники і вірні в тім напрямі працювали, не тільки силою того, що вона має за собою історичне право бути рідною церквою українського народу, не тільки силою того, що ворожі нам організації не виявляють життядатної сили, — се сталось єдине силою того, що — з нею Бог! **„А коли Бог з нами, то хто проти нас?"**

— — — — — — — — — — —

Святкуючи десятилітний ювілей істновання Рідної Церкви в Канаді та набираючи сили до дальшої праці на її ниві, уповаймо єдине на Бога і на милість Його; най вся наша праця і всі наші труди будуть виміряні не для пустої слави світа сего, а для вічної слави Господа Бога нашого, а Він у Ласці Своїй благословити-ме змагання наші і вони увінчаються повними успіхами Йому на славу, а нашому боголюбивому народові на користь.

З нами Бог!

ЩО КАЗАВ ІВАН ФРАНКО ПРО РАДИКАЛЬНУ ПАРТІЮ.

Іван Франко належав до тих, що клали підвалини під радикальну партію в Галичині.

Року 1913 радикальна партія святкувала Франків ювілей. Се свято відбувалось в салі Народного Дому у Львові. Про се свято пише в „Новім Часі" (ч. 65, 1928) Микола Голубець й оповідає, яку оцінку дав Франко роботі радикальної партії.

Бесідники говорили промови — говорив Голубець, говорив Кирило Трильовський. Франко сидів на переді, слухав і плакав. Нараз Франко піднявся з місця...

— Я був певний, — каже Голубець, — що Франкови подобаються похвали для него бесідників і він подякує та скаже кілька симпатичних фраз.

Тимчасом почулося те, чого ніхто не сподівався. Франко зворушений до плачу говорив менше більше так.

- До помилок, які я в життю зробив, належить моя праця коло підвалин радикальної партії. Розвиток сеї партії дав змогу діставати жир демагогам, подібним, як передбесідник .. Трильовський. На ділі нещастям нашого народу є те, що партія, для якої я клав підвалини, захитала в народній душі основи християнського світогляду. Наша молодіж не знає Святого Письма — вважає його непотрібним для читання. Колиб я мав дати вам якусь пораду на будуче, то я би вам, особливо молодим, радив частійше сповідатися і приступати до святих Тайн і в той спосіб наближуватися до Бога...

Се був головний зміст Франкової бесіди.

Шкода, що Голубець не розказав подрібно, яке враження робила на присутних Франкова бесіда, і ще дальше — чи приклали радикали Франкову пораду до своєї роботи.

Молодечий вік, се вік, коли чоловік готов подумати, що він все знає, що він непомильний. Молодому хочеться йти всім на перекір, не звязувати себе ніякими законами, ні обовязками, все перевертати, ломати, нищити. В тім молодість бачить свою силу, свою перемогу.

Але минає час і життя приводить молодого чоловіка на поле практичности і каже:

- Досить критикувати других, ти покажи тепер, що ти будуєш. Покажи не те, що ти думаєш, але що ти тревалого і користного вмієш зробити!

Тут доперва починає чоловік дошукуватися, чи те, що він доси робив і думав, було розумне, чи дурне, користне чи шкідливе.

Щасливий молодий чоловік, який мав доброго учителя і той сказав йому:

— Не вір свому молодечому розумови, доки не здобув досвіду практичним життям. Легко других не слухати, але ти-ж сам готовишся на того, хто має другим приказувати. Легко критикувати других, але тяжко буде виконувати роботу, яку нині другі роблять. Розсудок й обережність, се найкраща стежка, якою молодий повинен поступати.

Святе Письмо так говорить до молодих людей:

— Веселися, молодику, в молодости твоїй, попускай серцю заживати радощів часу молодощів твоїх, ходи за нахилом серця твого й за бажаннями очей твоїх — тільки знай, що за все те Бог на суд тебе поставить. Памятай про твого Творця замолоду, доки не прийшли дні лихі і не настали роки, про які скажеш: „Не до вподоби вони мені. (Еккл. XI: 9; XII: 1).

Ідеал — у тобі самому. Перешкоди до осягнення його — також у тобі. Твоє становище — се той матеріал, із котрого ти повинен здійснити свій ідеал.

Мир. Стечишин.

ОСНОВА СУСПІЛЬНОСТИ.

Літак і радіо стають для нас вже буденними річами а для наших дітей вони виглядають на так природні і буденні, як для нас колись був природний звичайний віз, або звук дзвона. А богато з того, що для нас самих в діточім віку було зовсім буденним, наші діди і прадіди були-б вважали за велике чудо. Те, що ми щодня бачимо, чуємо і чого дотикаємося, стає для нас на стільки повседневним, що ми й не думаємо про него і не застановляємося над ним. Однакож чи ми думаємо про якусь річ, чи ні, значіння її через те не зменшується.

Наші змисли стрічають кождого дня тисячі річей, на яких навіть не спинюємо своєї уваги, хоч наш розум міг би добачити в них найбільші чудеса. Кому прим. приходить на думку спинити свою увагу на такім буденнім предметі, як листочок трави? Коли вчений розслідить листочок трави, то скаже, що він складається з дрібки води і з вугля та й ще з деяких химічних складників, котрі дістає ростина будьто з землі, будь з воздуха. Вчений може дуже точно обчислити ті складники, але нехай би він спробував зложити їх в такий спосіб, щоби зробити з них такий самий листочок трави. Ніяке людське знання, ніяка людська фізична, чи умова, сила сего не зробить. Значить, ніяка людська сила не може порівнатися з тою силою, яка може створити мізерний листочок трави. Літак і радіо є діточі забавки в порівнанню з найзвичайнійшим листочком трави.

Листочок трави розвивається після певних і твердих законів. Він втягає в себе з землі та з воздуха точно означені химічні складники, укладає їх в точно означений спосіб і прибирає точно означені форми. Нема того, щоби один листочок трави розростався як шпилька, а другий як лопух. На одній землі росте побіч себе буряк і пшениця; кождий вчений скаже, що їх химічні складники не є однакові, але буряк черпає з землі і воздуха одні складники для себе, а пшениця инші. Одні корінці тягнуть з землі соки у квітку, але одні соки йдуть в квітці на утворення бадилля, другі на творення листя, а треті на утворення цвіту, що своїми красками манить наші очі.

Твердий закон керує ростом ростин, ще твердший закон керує ростом звірят, а ще твердший ростом людей. Вчені біольоги стверджують, що дитина у лоні матері в кількох тижнях переживає те, що переживали її предки через міліони літ розвою людського життя на земли. Коли дитина уродиться, вона вже має деякі прикмети, через котрі вона є неподібна до других дітей, але котрі дістаються дитині після твердого незмінного закону.

Вчені дуже точно обчисляли, що як розложити людське тіло на його химічні складники, то можна дістати з него стільки а стільки води, а стільки вугля, стільки сірки, заліза і т. п., але ніякий вчений не зумів тай не поривається зложити до купи бодай складники людської шкіри, щоби зробити з них в штучний спосіб хоч чверть квадратового цаля шкіри, якою можна-б залатати рану, або зробити хоч одну крапельку штучної людської крови.

Ніякий вчений не вспів ще навіть до того дійти, щоби перемогти закон, після якого вода шумить, коли до неї вкинути соди.

Те, як вода шумить від соди, як трава росте, як живі сотворіня та люде розвиваються, як унаслідняють прикмети по своїх предках, називають з вчена природними законами, або законами природи. На ті закони не від нині звертають розважні люде свою увагу. Поки люде навчилися не то читати та писати, але навіть говорити, то вже знали хоч деякі закони природи, старалися їх розуміти і пізнати їх жерело. Жерело законів природи вони назвали Богом.

Чим більше на лоні природи живуть люде, тим пильнійше завважують закони природи, завважують і памятають, що все в світі має не тільки свою причину, але й свою ціль. Люде, що живуть подальше від природи, прим. у місті, є більше склонні легковажити собі природу і не застановлятися над її законами. Таким людям і не приходить так скоро на думку, що прим. кождий листочок трави формується після пляну і має якусь свою ціль, що кожда клітинка в ростині і людині має своє призначення і що Сила, котра призначує ціль кождому листкови і кождій клітині, мусить так само призначувати ціль для кождої людини. Та люде вже з самого початку цивілізації здавали собі справу з того, що кожда людина приходить на світ для якоїсь цілі, а не появляється оттак припадково. Через те вони й старалися пізнавати ціль свого життя, пізнавати волю Божу. Тут і були початки релігії. Пізнавати ціль людського життя, пізнавати волю Божу є й тепер завданням релігії.

Релігійні люде стараються зрозуміти ціль свого життя і пізнати волю Божу. В чім-же потрібно людям найбільше знати волю Божу, як не в своїм відношенню до других людей? Для людини від найдавнійших часів по нинішний день побіч журби про те, що їсти і пити, в що вбратися і куди схоронитися перед непогодою та студінню, найголовнійшим питанням є: як відноситися до других людей? Питання, як відноситися до других людей є основним питанням кождої релігії від найдавнійших часів. Побіч сего питання всі инші питання бліднуть. Пізнавати волю Божу щодо того, як жити з другими людьми, се головна річ релігії. Отже релігія се в сути речи шукання способів найкращого співжиття людей з людьми. Не булоб релігії, не булоб нині людства, бо люде були-б позагризали одні других, як дикі звірі. Коли люде могли вдержатися на земли, то тільки завдяки тому, що навіть в найдикійшім своїм стані мають якісь проблиски релігії, котра каже їм бодай своїх найблизших не вбивати, а помагати їм і кооперувати з ними. Коли люде вдержалися на верху всего, що живе на земли, то тільки завдяки релігії, яка облагороднювала їх і заставляла не винищувати себе взаїмно, а співділати з собою. Релігія дала основу для родини, громади, суспільности. Релігія є основою суспільности. Не було-б релігії, не було-б суспільности.

Свою теперішню цивілізацію завдячує людство релігії, а спеціяльно християнській релігії, яка поставила для людей, як головний закон для співжиття, правило: „Люби ближнього свого, як самого себе. Роби ближньому свому те, що хочеш, аби другі тобі робили". Ніяка друга релігія не стала висше від християнства щодо того, як люде мають одні до других відноситися і се не є ніякий случай, що якраз християне стали на переді всего людства. Очевидна річ, що і християнський світ має ще богато своїх хиб; не всі люде, що називають себе християнами, є християнами в дійснім значінню того слова, бо не всі виконують закон Христа, не всі люблять ближнього свого, як самого себе; та все-ж таки ідеал Христової науки, будучи ясною провідною зорею бодай для якоїсь частини християн, потягає за собою і тих, що тільки християнами себе називають.

Висше християнського ідеалу співжиття людей на земли не пішов доси ніякий реформатор людства, ніякий фільозоф, ніякий провідник. Навпаки ми завважуємо, що навіть ті, котрі беруться валити християньство, як забобон, обман і т. п., ставлять людям за ідеал якраз те, що в християнстві є ідеалом. Вороги християньства крадуть з християнської релігії її головні науки, правила та закони і хваляться ними, як чимсь новим, що вони самі видумали. Соціялізм, комунізм виступають нині як суперники християнства, але як пошукаєте за ідеалами соціялізму та комунізму, то побачите, що вони вкрадені в християн, з тою тільки ріжницею, що злодії споневіряли та забрудили їх.

В імя споневіряних ідеалів християнства виповідають легкодухи війну християнству, а не маючи на чім опертися, ховаються за — науку. Наука, мовляв, зруйнувала основи релігії, бо вона тепер творить чудеса і доказала, що ті чудеса, про які є оповідання в святих релігійних книгах та переказах, не істнують. Нема тепер таких чудес, як добування води зі скали, пробуджування мертвих, оздоровлювання недужих, появи духів, отже кажуть, що немає на чім релігія опертися, — а за тим нема Бога, нема ніяких Божих законів, нема обовязку робити те, до чого державний закон не приневолює.

Нема чудес? А чи треба розумній людині більшого чуда, як те, що перед її очима твориться листочок трави? Чи треба більших чудес, як ті явища, що відбуваються кождого дня довкола нас, як говориться по вченому після законів природи? І що саме є те диво, що називається законами природи? Хто ті закони укладав і укладає? Чому ніяка сила не може їх змінити, а людина в найлучшім разі може їх тільки пізнати? Ні, **усі дотеперішні здобутки науки ані на йоту не заперечують істновання Бога.** Заперечують його тільки плиткі, поверховно думаючі люде, які пізнавши дрібочку, думають собі, що вже пізнали все. Вони не вірять в Бога а вірять в закони природи, так як би сі закони самі від себе повставали. Однакож така віра в сути речи нічим не ріжниться від старинного вірування, що світ стоїть на великій черепасі, а черепаха на ще більшому слоневи, але на чім слон стоїть, про се вже не говорилося.

Заперечування істновання Бога не є вершком знання, а доказом умової обмежености. Можна не вірити в Бога, як в старого чоловіка з довгою сивою бородою, але годі не вірити в него, як Жерело Життя і Закону. Заперечувати Бога, значить заперечувати природний закон, а заперечувати природний закон значить заперечувати всяку науку з її відкриттями.

Однакож боротьба з релігією має ще другу, темнійшу сторону. Сею стороною є нищення основ суспільности, о яку ворогам релігії ніби найбільше ходить. Історія людства знає вже про кілька випадків, коли цивілізація доходила до дуже високого степеня а потім падала. Чому так ділося? З цивілізацією приходив добробут, добробут вироджував легковаження релігії і безвірство, а коли безвірство розпаношувалося, то нарід, що дійшов до цивілізації, ледачів, а ледачі люде або віддавалися розпусті, гнили в ній і вимирали, або нападали на них сусідні дикійші народи і винищували їх. Що бувало вже нераз в історії людства, те грозить йому й тепер, тільки з тою ріжницею, що тепер загибіль загрожує не якомусь одному народови, а цілому людству.

Люде забувають за Бога, забувають Його закони, не думають про ціль свого життя. Одні, купаючись в роскошах, вважають за свою ціль „уживати світа" без того, щоби давати щось від себе другим

людям. Рівночасно другі, менше щасливі, стративши також сперед своїх очей ціль свого життя, забувають про потребу співділання з другими людьми і доходять до того, що за ціль ставлять собі боротьбу зі всіми щасливійшими та здібнійшими, боротьбу, яка остаточно може допровадити до винищення цілого людства. Втрата сперед очей ідеалу співділання між людьми розточує нинішню суспільність, як черви розточують дерево і як релігія не найде способу опамятати людство, то треба приготовлятися на новий упадок людського роду і поворот його останків до дикуньства, з котрого знов прийдеться двигатись тисячі літ.

В. Свистун.

ПЕРЕД ДЕСЯТИ РОКАМИ.

(Особисті спомини.)

З нагоди десятилітнього істнування відродженої Української Православної Церкви в Канаді насуваються мені декілька спомнів, з якими хочу поділитися з читачами „Вістника". Десять літ здаються дуже коротким протягом часу, а кілько то важних подій в злуці з відродженням Української Православної Церкви зазначили свій слід в нашому життю за той розмірно короткий час.

Перше, що здивує всіх прихильників і неприхильників Української Православної Церкви, то ся обставина, що Українська Православна Церква, яка так пишно розвинулася і дальше розвиваеться в Ка-

Василь Свистун.

наді, повстала або відновилася заходами світських людей. При формальнім заложенню Української Православної Церкви не було ані одного священика, який міг був сяк чи так стати помічним в сій справі. Світські люде через своїх репрезентантів з ріжних околиць західної Канади покликали до життя Українську Православну Церкву, на довірочній конференції в днях 18—19 липня, 1918 року. Вислідом нарад конференції було заложення Українського Греко-Православного Брацтва, як тіла, що мало перевести формальну організацію Церкви через навязання зносин з відповідними православними владиками і через пороблення відповідних кроків для того, аби Церква дістала священиків.

Конференція з 18—19 липня, 1918 р. була підготовлена подіями, що мали свое місце в роках 1916 до 1918. Мені судила доля взяти безпосередну участь і визначну ролю в тих подіях, що привели до заснування Українського Греко-Православного Брацтва, як також в дальших подіях в звязку з розвоем нашої Церкви, тому я позволю собі переповісти їх так, як вони затрималися в моїй памяти.

Безперечно, що відродження Української Православної Церкви в Канаді було прискорене заснованням Інституту ім. П. Могили в Саскатуні і звязаним з ним жаданням епископа Будки, щоби сей Інститут записати на його епископську корпорацію. Се жадання епископа стрінулося з рішучим протестом членів Інституту ім. П. Могили, що знова викликало остру боротьбу епископа Будки і католицької церкви не тільки проти Інституту, але також проти осіб більше або менше зідентифікованими з Інститутом і з „Українським Голосом", який справу Інституту взяв в гідну оборону, а навіть проти родичів, що мали своїх дітей в Інституті. Дійшло до того, що епископ Будка зачав уряджувати спеціяльні місії проти Інституту, а дальше пішов аж так далеко, що заборонив своїм священикам давати духовну обслугу для тих, що з Інститутом сяк або так були звязані

Для мене особисто безпосередним товчком, що вказав на завязання Української Православної Церкви в Канаді, була проповідь епископа Будки, яку він виголосив в Саскатуні на самий Великдень (1918 р.) в тамошній католицькій церкві. Я був тоді настоятелем Інституту П. Могили і особисто не зірвав ще зносин з католицькою церквою, противно я причислив себе ще приналежним до сеї церкви і того дня зі студентами Інституту був в церкві і співав на хорах. Епископ сказав там таку характеристичну проповідь, що вона стала в моїм життю важним переломовим моментом в моїй церковній приналежности. Епископ зачав свою проповідь в такий спосіб:

„Христос Воскрес! Гратулюймо Йому за його воскресення! І я воскрес також. Мене вже поховали були мої вороги, але [бачите] отут мене перед собою". (Епископ був слабий через довший час перед тим і лежав в шпиталі в Торонто)

Дальше епископ розвівся над значінням Великодня як свята забуття особистих враз і свята всепрощення. Він сказав:

„На Великдень прощаемо найгіршим нашим ворогам. На Великдень прощаемо злочинцям, навіть душегубцям, але е деякі наші вороги, яким ніяк не можна прощати, навіть на Великдень. Се ті, що організують бурси без мого відома і тримають там свої діти, ті, що організують Народні Доми проти моеї волі, ті, що читають заборонені часописи".

Дальше епископ спинився на тім, чи мае він право накладати церковні кари на тих, що такі річи роблять, і заявив, що він радився учених латинських теольоґів, які сказали йому, що він мае повне право заборонити своїм священикам відмовляти всяких церковних чи релігійних услуг тим всім, що так поступають. І для більшого ефекту він оповів історію з похороном дитини десь на фармах в Манітобі.

„Приїхав я на візитацію до одної церкви на фармах в Манітобі і тростіси тої церкви оповіли мені, що в їх громаді жив чоловік, який не сповняв своїх членських церковних обовязків а навіть позволяв собі на критику священиків і епископа церкви. Вмерла в того чоловіка дитина. Тростіси заборонили йому поховати його дитину на церковнім цвинтарі, але він самий в ночі, без їх дозволу, поховав дитину на тім цвинтарі. Тростіси запитали мене, що їм робити. А я сказав їм таке: Коли ви не викинете тої дитини з цвинтарю, то я, епископ, сам се зроблю".

Дальше говорячи на тему цвинтарів епископ сказав таке:

„В кождій нашій громаді повинно бути два цвинтарі. На однім цвинтарі повинна бути напись: „Се цвинтар для людей". І на тім цвинтарі треба хоронити кождого доброго католика. На другім цвинтарі повинна бути така напись: „Се цвинтар для свиней". І на сім цвинтарі треба хоронити всіх тих, що проти католицької церкви виступають".

Дальше зазначуючи, що він брехні не поклониться, хоч би вона була коронована, а правді поклониться, хоч би вона була в сміттю, епископ чув себе так певним, що крикнув:

„Я смерть наложу на тих всіх, що виступають проти мене!"

Ся проповідь, в якій він як найострійше накинувся на Інститут ім. П. Могили, послугуючися кількома видуманими брехнями, поділала так на мене, що я таки в часі його проповіди з хорів запитав його: „Чи можу вас щось спитати?" Епископ Будка очевидно замахав руками і крикнув: „Ні, ні, ні!" А в той самий час кілька католицьких рук вхопило мене, щоби спинити дальший розговір. Я вже кінця проповіди не хотів слухати, але вийшов на двір під церкву, де вийшло також більш як половина людей, які таки зараз поділилися на два табори, прихильників і противників еп. Будки. Перед церквою я сказав кілька слів до зібраних людей, підчеркуючи, що хоч епископ сказав в своїй проповіди. „Я брехні не поклонюся, хоч би вона була коронована, а правді поклонюся, хоч би вона була в сміттю" то в дійсности він поступив якраз противно, бо поклонився брехні, тому що в своїй проповіди ужив аж десять брехонь. Мої слова долляли ще оливи до огню. Люде зачали таки не на жарт сваритися, так що приходило до бійки, і якийсь видно церковний урядник мусів зателефонувати до поліції, звідки приїхав поліційний віз, щоб людей розігнати з під церкви, однак віз приїхав вже трохи за пізно.

Повисша проповідь еп. Будки відібрала в мене всяку надію на можливість уздоровлення відносин на церковному полі в межах католицької церкви. А відносини сі були оплакані. Католицькі священики в величезній більшости церкву як найбільше підкопували своїм занедбуванням обовязків і своїм невідповідним згіршаючим життям. Епископ Будка показався на скрізь некомпетентним і лялькою в руках латинських священиків, що приняли наш обряд і робили в греко-католицькій церкві роботу „вергчення з середини", себто переміни греко-католицької церкви на латинську. Самий епископ Будка такій латинізації дуже потурав, видаючи навіть спеціяльні „Тайні Правида" для своїх священиків, в яких

Ізидор Новосад,
який жертвував на ціль Братва 1000 дол.

давав їм поучення як постепенно заводити латинські практики в греко-католицькій церкві. До того епископ і його священики цілою силою перли до записів на епископську корпорацію церковних маетків. Цілий той час епископ і священики переводили в життя вроґантську теорію, що всі громадські організації і інституції в Канаді можуть істнувати тільки з благословіння католицької церкви. Епископ хотів на український нарід наладити, як я нераз висловлювався, „кінські окуляри", спекулюючи на народній темноті. Треба було тільки будь якого сірника, щоби розвести великий огонь протесту проти цілої нерозумної і ароґантної політики еп. Будки і католицької церкви. Треба було тільки певної іскри, щоби запалити той весь вибуховий матеріял, якого назбиралось доволі в нашім народі. І таким сірником, такою іскрою стала великодня проповідь епископа Будки 1918 року.

Вечером того самого дня я виїхав до Мічем, Саск. і в поїзді передумував над проповіддю еп. Будки, над церковним положенням в Канаді і над виходом з того нещасного положення, в якім опинилася церковна справа в Канаді. Будучи свідомим великого значіння церкви для нашого народу в Канаді, так з релігійно-моральної, як і з національної сторони, я упевнив себе, що одинокою розвязкою церковного питання може стати тільки відновлення нашої прадідної православної церкви, яка й так обеднує в своїх межах девять десятих нашого народу. Чому-ж мали-б ми, що належимо до тої десятої частини нашого народу, не злучитись з рештою девять десятих? Ся розвязка вдарила в мою свідомість неначе ясна полумінь. Я був певний в той момент, що ся розвязка е правильна, певна, ясна, і що ідучи по дорозі відновлення Української Православної Церкви, ми обеднаемо наш народ в Канаді, увільнимо його від середновічних пут, в яких старалася тримати нас католицька церква, і запевнимо всесторонний розвій нашого народу в Канаді, забезпечивши його будучі покоління від релігійно-моральної і національної смерти.

Сі свої гадки я піддав під розвагу людям в Мічем, де я в великодний понеділок мав промову на тему відродження Української Православної Церкви. Сю гадку приняли присутні, з великим одушевленням. Се було для мене добрим покажчиком, що розвязка була добра, і довірочна конференція, яка відбулася в липні того самого року мою гадку цілком підтвердила. Десятилітний розвій Української Православної Церкви в Канаді показуе наглядно, що тільки так, а не инакше можна було розвязати болюче церковне питання. Богато трудів перенесли працівники на церковнім полі, але праця їх принесла обильні плоди. Українська Православна Церква в Канаді здобула собі вже право горожанства. Що більше, наш нарід в Канаді, Злучених Державах і в Европі зачинае чимраз виразнійше відчувати, що цілий він мае злучитися під омофором Української Православної Церкви.

Протирелігійний Декрет.

Повідомляють з Москви, що большевицький уряд видав новий протирелігійний декрет із забороною організаціям релігійного характеру засновувати які-небудь гуртки і допомічні організації включно до бібліотек. Декрет обкроюе у великій мірі свободу релігійних послуг і уладжування богослужень. Декрет мали видати під натиском протирелігійних товариств, які звернулися до уряду з меморіялом, вказуючи на безсилість боротьби з релігійними настроями без співпраці адміністраційних репресій.

ПРИВІТ З АМЕРИКИ.

УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ БРАЦТВУ В КАНАДІ.

Дорогі Браття!

В Свято Десятиліття Української Православної Церкви в Канаді шлю Вам від імени часопису „Дніпро" і від себе особисто щирий братній привіт і грімко, від душі і від серця кличу: **Слава! Слава! Слава!**

Не знаю на еміґрації другої української організації, яка за десять літ, — тих останніх десять літ, на протязі яких все, що нарід наш великими жертвами творив і будував, розвалювалось ворогами і розсипалось розбратом та міжусобицями, — зробила-б таку велику роботу, як Українське Православне Брацтво в Канаді.

Перед десятьма роками Ви починали сівбу. Ваш лан вже був із'ораний тяжкими трудами та надлюдськими жертвами і зрошений потом Ваших Діячів, які пе-

Свящ. П. Білон.

ред десятьма роками гуртувалися коло Вашої Інституції, яка терпеливо та послідовно клала на ниві українського життя в Канаді скибу за скибою. Ті Діячі і тепер між Вами і з Вами. А ся Інституція, яка приготовляла поле для засіву, — се „Український Голос". Він був осередком тих ідей, що горіли в серцях творців Вашого Брацтва, — що горять-палають ще яснійшим полумям в серцях його членів.

Зерно, яке Ви почали сіяти перед десятьма роками, нагадуе Євангельське гірчичне зерно: малесеньке і дрібне, а повне життездатности і сили.

За Вашим Брацтвом, за Тими, що його творили і для него працювали та працюють, — десять літ тяжкої праці, десять літ самовідречення, самопожертви, відданости, вірности та переможного походу все вперед і вперед. На жертвеннику, на якім залишився ще досі свіжим попіл Ваших сил, Ваших літ молодих і здоровля і енергії, через десять літ, рік за роком, виростали нові світлі здобутки та успіхи. Перед десятьма роками Вас було небогато. Вороги були численні міцні, бутні і горді. Нині Ви **сила!** Вороги нині розпорошені. Сили їх розвіялись, мов дим, під вихром Вашої праці і Вашого походу все вперед та вперед. Гордість їх і бундючність лежать знівечені в поросі їх нікчемности. Ви перемогли! Але ні, не Ви перемогли,

перемогла ворогів Правда, перемогла ворогів та ясна і чиста Справа, якій Ви служите, — Христова Українська Православна Церква перемогла! Вона в імя Свого Божественного Основателя і Голови Ісуса Христа нині благословляе Вас на дальшу працю.

Бо так, як в сумні часи руїни та занепаду Рідної Церкви і Рідного Народу наші Брацтва вратували Матір-Церкву від розвалу, а Нарід від яничарства і заникнення, так в сумні часи духовного поневолення та нівечення нашого народу в Канаді Ваше Брацтво, немов Архангел Божий, палаючим мечем віри і любови відігнало від скованої душі народу нікчемних наемників ворожих, лакомих торгашів, агентів і асиміляторів, а жаждущих Христової Правди Братів і Сестер привело до відродженої між нами, ХРИСТОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

По десятьох роках свого істновання **Українська Православна Церква в Канаді мае більше сотні церковних громад. Що року помножується число нових парафій і Пастирів. До половини доведена будова Українського Православного Собору Святої Покрови, який для Православних Українців в Канаді е тим, чим для Братів та Сестер наших на Україні е Собор Святої Софії в Києві. Тисячами примірників розходиться між людей післанець Рідної Церкви „ВІСТНИК". При Українській Православній Церкві в Канаді гуртується свідомий елемент, який е фундаментом розвитку народу. При Українській Православній Церкві в Канаді бачимо не лише фармерів та робітників, бачимо нашу українську інтеліґенцію, яка приміром глибокої віри навчае наших старокраевих інтеліґентів, що дійсний інтеліґент е віруючий чоловік. При Українській Православній Церкві в Канаді бачимо кадри будучих українських діячів і провідників, що знатимуть, як шанувати та помножувати ту спадщину, яку їм віддадуть у свій час теперішні провідники.** Все се без сумніву показуе, що працю Української Православної Церкви на протязі тих минулих, може найтяжчих літ, **благословив Сам Господь.**

Приймить-же в День Вашого Свята разом з тим щирим привітом такі-ж щирі побажання: **Щоби Господь Бог надалі благословив Вашу працю, щоби помагав Вам у всіх починах, щоби дозволив Вам святкувати двайцятиліття Вашої праці з усіма віруючими Українцями в Канаді зединеними вірою та любовою під омофором Рідної Української Православної Церкви!** Щоби, мимо державних кордонів і ріжниць, між Православними Українцями в Канаді і в Злучених Державах ще більш зміцніла едність і любов і обопільна братня поміч і порада в спільній праці на ниві Рідної Церкви — Богу на славу, а Українському Народові на благословиння і добро!

З щирою пошаною і братньою любовю остаюсь,

прот. Іван Ґундяк.

Майферзвил, Па., 6 липня 1928.

Свящ. І. Кусий.

В. Батицький.

НАШІ ЗДОБУТКИ.

Перед десяти роками не було в Канаді Української Православної Церкви. Тоді ніхто з Українців і не припускав, що в Канаді колись буде УКРАЇНСЬКА Православна Церква.

Перед десяти роками була між свідомими Українцями журба з приводу того, що церкви, до яких Українці належали, були під чужим, для Українців шкідливим проводом.

Через се свідомі Українці Канади зорганізували десять літ тому, в 1918 р., Українську Православну Церкву — Рідну Церкву українського народу.

Вже десять літ істнує Українська Православна Церква в Канаді і за той час осягнула між иншим ось такі здобутки, які запевняють її дальший розвій:

Свящ. Петро Мельничук.

Українська Православна Церква в Канаді є під духовним проводом Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича, висланника з серця Української Землі — Києва.

Українська Православна Церква має двох славних протоєреїв, в особах о. С. В. Савчука, який є адміністратором Української Православної Церкви в Канаді, парохом при Соборі св. Покрови у Вінніпегу, та редактором „Вістника", і о. В. Кудрика, знаного всім Українцям в Канаді, як старого редактора, журналіста та глибокого мислителя.

Українська Православна Церква в Канаді має 19 священиків і всі вони, як вірні сини свого народу і своєї Церкви, працюють щиро для добра народу і Церкви.

Українська Православна Церква в Канаді має по цілій Канаді, де лише живе український нарід, свої парохії, при яких гуртуються найсвідоміщі сини і дочки нашого народу.

До Української Православної Церкви належуть всі визначніші Українці, світські люде, між ними п. В. Свистун, який є головою Українського Православного Братства, головою православної громади при Соборі св. Покрови у Вінніпегу, головою Інститута ім. П. Могили та головою Союза Українців Самостійників.

Українська Православна Церква має свій орган „ВІСТНИК", який проповідує мораль, ширить просвіту та поширює між Українцями впливи Рідної Церкви.

Українська Православна Церква має богато гарних церковних будинків.

Українська Православна Церква має побудований у Вінніпегу перший поверх Собору св. Покрови, який є осередком Української Православної Церкви в Канаді.

В Соборі крім Богослужень провадиться також культурно-просвітна робота (така робота, хоч в меншім розмірі, провадиться при всіх українських православних церквах в Канаді).

При Соборі істнують такі церковно-релігійні і просвітні організації:

Сестрицтво св. Ольги, Добродійне Брацтво св. Андрея Первозванного, Жіноче Товариство, яке є відділом Союза Українок в Канаді, Недільна Школа, в якій вчать крім пароха також світські учителі, Рідна Школа, Мандолінова Орхестра, та Співацько-Драматичне Товариство „Боян". Є також Просвітна Секція, яка устроює відчити і дебати зимовою порою, є Ораторський Кружок молодих хлопців, як також льокується 21 відділ Товариства „Взаїмна Поміч".

Українська Православна Церква в Канаді і всі організації, які кооперують з нею, стремлять до того, щоби піднести український нарід на як найвищий морально-культурний уровінь.

Чи не є се великі здобутки? Чи не маємо ми повної підстави бути горді з них? Чи не сміємо ми сподіватися, що за других десять літ під омофором Рідної Церкви згуртуються як не всі, то велика більшість Українців в Канаді?

Лиш працюймо в сім напрямі щиро, а успіхи запевнені.

БОЖЕ ГОСПОДАРСТВО.

Цілий світ, се велике Боже господарство, а ми робітники на його ниві. Він каже нам:

Я даю вам силу, даю поживу, даю здоровля, і ви працюйте в тому місци мого господарства, в якім я вас поставив. Більше від вас не вимагаю. Сповняйте обовязки по вашим силам, а про решту я сам буду клопотатися.

Як велике Боже господарство, ми не знаємо. Нам приходиться тільки подивляти велич Божого Розуму і силу Божої Руки.

Ми не розуміємо, як з малого зерна виростає велика рослина. Як ніжна трава пробиває землю, щоби видістатися на поверхню.

Допчучи по чудах, ми не бачимо їх і кажемо, що чуда на світі не діються. Говоримо, що раді би чудо бачити, забуваючи, що цілий Божий світ, се збірка самих чудес.

Чи подумав хто з вас, як Бог наводнює свою велику ниву? Води пливуть, збираються в озерах, в морях. Кілько людських машин треба би, щоби розводити воду з моря по просторах землі! А Божа премудрість владила сю справу на свій лад. Зібрана вода парує, вітер забирає її і переносить в далекі сторони. Там вона остуджується і спадає дощем. І так се повторяється безконечними віками.

Таким ладом відбувається всяка робота в великому Божому господарстві таким способами і на такі великі розміри, що нам в кождім місци приходиться повторяти слова псальмопівця.

— Як великі діла Твої Господи і все Ти сотворив премудрістю своєю!

Православіє в Галичині.

Міністерство релігійних справ в Польщі повідомило воєвідський уряд в Станиславові, що митрополит православної церкви в Польщі, Діонізій, подав до міністерства прохання про затвердження відкриття трох нових православних парохій в Галичині, а саме в місті Туркові над Стриєм, в селі Бутлі, турчанського повіту і в Берлогах, калуського повіту.

Дотепер в Галичині перейшло на православіє 43 греко-католицьких громад.

СВОЯ СПРАВА НАЙВАЖНІЙША.

В недавнім числі жидівського часопису „Бнай Бріт", редакційна стаття так починалася:

Кругом слона зібралося пять чоловіків — Англієць, Німець, Француз, Американець й американський Жид. Оглянувши звіра вони рішили, що кождий з них має написати розвідку про слона. І написали.

Англієць написав про лови на слонів в Африці.

Француз написав про любов слонів.

Німець написав дуже розумну розвідку про будову тіла слона.

Американець написав про „більших і лучших" слонів, які повинна виховати будучність.

Кождий з чотирох дивився на слона відповідно свому успособленню і способови заінтересованю в життю.

Що-ж написав Жид?

Він написав: „Про слона і будучність жидівського народу".

***

Але яка звязь може бути між слонем і Жидами та їх будучністю?

Звязи не було жадної. Жид такої звязи і не дошукувався. Він писав про слона, що попало, як про справу для нього цілком безвартну і непотрібну, а дальше перейшов на ту справу, яка для нього завсігди є найважнійша — **на будучність свого народу.** Тут доперва виложив він всю свою вмілість, всю свою увагу, всю свою душу.

Инакше сказавши — Жида на світі інтересують лише ті справи, з яких може бути добро його народови. Сильні, пануючі народи можуть собі дозволяти на справи інтересні, але безкористні, одначе не може на таке дозволити собі Жид. Він, як той бідак під лісом, що денно й нічно стереже свого неширокого поля, знаючи, що колиб його убогий засів дичина знищила, так і йому самому ніяк **жити.**

Справ інтересних для ока, для духа є на світі безконечне число. Можна дуже інтересно описувати хмари, сонце, звізди, сотворіння на дні моря, життя африканських комах, але можна в той сам час занедбувати найважнійше — **будучність свого народу.**

Тому наймудріще й одиноко мудро поступає той, хто на перше місце ставить справи найважнійші. А першою з таких справ є будучність власного народу.

Хто зрозуміє велике значіння народної будучности, той розкриє перед собою таке безмірне поле інтересної праці, що за ціле своє життя він тої праці не переробить. І знайде в ній тільки незрівнаної ціни, що не схоче звертати уваги на справи безкористні.

Хто має уха, нехай слухає! Хто має розум, нехай розуміє!

Свящ. Т. А. Горбай.

Свящ. Вол. Слюзар.

УНІЯ В СВІТЛІ ІСТОРИЧНИХ ФАКТІВ.

Українська Православна Церква була в геройській добі нашої історії гордістю українського народу. А коли історичні обставини склались так, що наш нарід опинився в чужих займанщинах, почався рівночасно добре обдуманий похід і на його останню та найсильнішу твердиню — Українську Православну Церкву, — тому, що приналежність до неї уважалося, після висловів наших славних істориків, за національну свідомість. Зрозумівши вагу нашої Церкви для народу як наші, не щадили наші вороги смертоносних ударів у сьому напрямі. Вони уживали для сього всяких можливих способів, і от случайно попав мені під руки важний лист-документ, зі змістом якого хочу поділитись з ширшим нашим загалом, з нагоди десятилітнього ювілею істовання Рідної Церкви в Канаді.

Є се саме лист віленської єзуїтської колегії до київського митрополита Ро-

Свящ. Володимир Слюзар.

гози з часів підготовання унії, який міститься в історії польського історика Лукашевича на сторони 70-ій, том I. Сей лист являється найкращим доказом ганебних, нелюдських і нехристіянських способів, яких уживали католицькі круги у своїм наступі на загладу нашої Церкви а тим самим і нашого народу. До сего злочинного діла польські єзуїти підготовили добре обдуманий плян, згідно з яким підбиралися до ріжних верстов нашого народу, придержуючись випробованого життевого старо-римського правила: „Поділи, а відтак пануй".

Лист між иншим звучить так:

„Нашим бажанням є, щоб ви (себто митрополит Рогоза) взяли під розвагу тут подані поради і напімнення, як доказ нашої доброзичливости взглядом вас самих, як рівнож взглядом загального добра католицької церкви.

„Тому, що ми свідомі того, що нашим обовязком і завдання є пособляти в першій мірі зростові вселенської церкви, віримо, що й зріст нашої доброзичливости супроти вашої особи не противиться цілком інтересам того-ж загального добра, углядаючи рівночасно ваші заслуги та запоруки, виявлені відносно тої-ж самої святої церкви у вашій приданости до неї. Для католиків буде се справді жерелом великого задоволення, коли поставиться їх перед фактом довго-дожиданої злуки, переведеної за старанним і розумним проводом так поважного духовника, яким являється ваша особа. Великою почестю буде для вас також, коли ви, будучи головою східної церкви в сім краю (в Польщі — В. С.) займете в раді державній місце побіч прімаса — гнезненського архиепископа. Однак се буде можливим тільки тоді, коли ви освободитеся із всякої залеглости від патріярха, який находиться під панованням невірних (Турків — В. С.) та зірвете цілковито стичність з ним; бо так довго, як не зірветься всяка звязь, не позволять королеві (польському — В. С.) і церковним достойникам (католицьким — В. С.) релігійні як також державні взгляди наділити вашу особу тим привілеєм."

Цікаво нам тут зазначити, яку то чудну політичну причину подають єзуїти, може й правдиву з їхнього державно-правного погляду. Мовляв: православний митрополит Києва не може засідати в польськім сенаті із-за підлеглости чужосторонному церковному авторитетови — в сьому случаї царгородському патріярхові. Забули сердеги, що всі польські римо-католицькі єпископи, які засідали в соймі, находилися в сто-раз більшій залеглости від папи римського. Видно, що політичні і церковні круги уважали його не папою римським, а папою польським.

Вернімся однак до дальшого змісту листа і так:

„Не побоюйтесь ніяких перепон і трудностей; велика часть з них вже усунена, а остатки можна буде поконати також при мудрім розважі та постійно нищити їх при помочі виготовленого пляну.

„Ви маєте в королівстві (польськім — В. С.) та в Литві богато приватних прихильників, як також і могучу партію (політичну — В. С.), яка піддержує вас, а в разі потреби постоїть за вами ціла католицька церква. Хто-ж посмів би навіть й подумати про ваше уступлення з престолу (митрополичого — В. С.), коли ви постараєтесь заздалегідь, по приміру західних епископів, о вибір заступника з правом наслідства, для якого будьби запевнена королівська згода під тим услівєм, що був би готовим вступити у ваші сліди (як виритель унії — В. С.)? На все инше, як примиром на священство так і на нерозважні виступи безумної черні, не звертайте уваги.

„Відносно священства, так могли би ви держати його дуже легко в послусі от хоч би такими средствами:

„Не назначуйте на опорожнені місця визначних людей, бо такі не дадуться повести, але людей звичайненьких та убогих, головно таких, щоб у всім були зависимі від вас; зменшуйте і урівайте доходи — під будь яким претекстом — всім тим, що противляться або не підчиняються вам і передавайте їх (себто доходи — В. С.) віригідним, та не забувайте стягати від кождого (священика — В. С.) з них річні датки на митрополію. Дуже уважно слідіть за тим, щоби ніхто не противився вашим розпорядженням головно з тим, що добились матеріяльного добробуту; коли підозріваєте декого, так переносіть одних з місця на місце, а инших не допускайте до надмірного збогаченняся, наділюючи їх почесними урядами, звязаними з видатками, які мусілиб вони покривати з своїх доходів. Старайтесь окружити себе певним числом протопопів, які бувають звичайно слабше образовані, та підготовляйте їх завчасу виконувати ваші розпорядження. Накладайте на священиків податки, уживаючи їх для святої церкви, та глядіть перед всім за тим, щоб не сходились на наради без вашого довзолу; а колиб посміли деякі з них виломатися в сьому напрямі з ваших розпоряджень, так до вязниці з ними.

„Зглядом світських людей, а з осібна дотично простолюддя... уважайте оскільки змоги на те, щоб не дати їм причин до збагнення ваших дійсних плянів і замірів. А колиб поминно всего прийшло до непорозумінь, радимо вам не виступати проти них явно; а противно, старайтеся перетягнути в мирний спосіб провідників на свою сторону, уживаючи до сего наскрізь відданих вам людей, а в разі потреби виглядів на добрі посади або й подарунків.

„Обряди (римські) не повинносе уводити в життя нагло, **а постепенно з часом.**

„Дуже важним є не обминати дебат і оспорювань з східною церквою; а противно, вживати подібних средств, щоби затерти за вашим поступованням всякі сліди, та замилити очі не тільки простолюддю, а й вищим кругам.

„Бажаним було-б також основувати сепаратні школи для їхньої (себто української — В. С.) молодіжи, оскільки учеником не було би вборонене посіщання католицьких церков та докінчення їхнього образовання у школах нашого закону (єзуїтських колегіях — В. С.).

„Виразу „унія" треба обовязково викинути з ужитку; не буде тяжко заступити його иншим словом, яке-б не так разило загал. „Ті, що доглядають слонів, не з'одягають червоної одежі"

„Дотично шляхти (української — В. С.) з осібна, є пожаданим у великій мірі **збудити в них погорду до еретиків** (православних — В. С.), а щоби викорінити їх цілком, **повинносе піддержувати католиків** (Поляків — В. С.) **в їхніх змаганнях до того. Після нашої думки, ся остання рада має величезне значіння, бо так довго, як еретиків не знищиться в нашому краю,** не можна сподіватися повного порозуміння і злуки між грецькою а католицькою церквою.

„Про все проче уповаймо в першій мірі на Бога (ось, які побожні — В. С.), а відтак на щиру зпобігливість його величества короля, **який держить у своїх руках право розпорядимости церковними маєтками, рівнож надіймося і на ревність дідичів, які, маючи у своїх добрах (маєтностях) право патронату, допустять до Богослужень тільки уніятів; віруючи рівночасно, що так побожний і майже святий монарха (?) та його дорадники, загорілі приклонники католицької релігії, які вже почали переслідувати противників святої католицької релігії, почасти за поміччю судів а почасти при помочи сойму,** дадуть в такий самий

Свящ. Є. Грицина.

спосіб відсіч і заїлии схизматикам, так, що хоч не хоч вони змусять підчинитися власти святого отця.

„Нас монахів не забракне при поперттю сеї справи, не тільки нашими молитвами, але й активною працею у божім винограднику".

Зміст сего листа говорить сам за себе, отже нема потреби над ним розводитись.

Як бачимо з наведеного документу, руководились єзуїтські „святці" загально відомими їхніми підступами, щоби поширити власть папи й на українській землі, а з державно-польської точки зріння, щоби **спольщити ту часть українського народу, якого кинула судьба польському орлові на жир.**

Тих „святих" способів не відрікся Рим в Злуці з Польщею по-сьогоднишний день. Хто критично задивляється на історичні події, той ніяк не зможе уважати наші виступи проти католицизму серед нашого народу несправедливими, тенденційними. Про тенденційність можна-б говорити тільки тоді, коли-б ми руководились видуманими доказами, однак вище поданий лист, один тільки коли-б у нас не було крім него ніяких инших документів — вистарачив-би на оправдання наших змагань увільнити Українців раз **на все з кігтів Риму**, який є чи не найбільшим ворогом наших національних ідеалів.

Перед нашими очима грізні наслідки тої єзуїтської праці серед нашого народу. Релігійна боротьба, яка тревала віками, продовжується й до сегодня. В сій боротьбі стоїть з одного боку чиста українська душа, яка не терпить ніяких кайданів і повільно освобождується з них, а з другого боку римські недобитки, які і на дальше придержуються єзуїтських способів до закріпощення української душі.

Всіх тих, що в своїй несвідомости й дальше носять чужі кайдани та допомагають ворогові роз'єднувати своїх рідних братів, напоминає Рідна Церква в так важну історичну хвилю устами творця нашого всенародного відродження:

„Розкуйтеся, братайтеся!
. . . .
Вам Бог помагає:
За вас сила, за вас воля
І правда святая.."

НЕ ЗАБУВАЙМО СВОГО ПРИЯТЕЛЯ.

З нагоди десяти-літнього ювілею існования Української Православної Церкви в Канаді, хочу коротенько згадати у „Вістнику" про наш народний часопис, „Український Голос", який чимало причинився до відродження Рідної Церкви. Треба тут розуміти властиво не часопис, але тих передових Українців, які на те „Український Голос" видають, аби за його поміччю поширювати між Українцями в Канаді просвіту і національну свідомість та побуджувати в них бажання піднести себе на вищий уровень культурности. На сторінках „Українського Голосу" обговорювалися і обговорюються ріжні культурні народні справи і коли нині є в Канаді щиро народні організації та інституції, то всі вони започаткувались на сторінках „Українського Голосу".

Від самого свого заснования „Український Голос" учив, що коли Українці хочуть піднести себе на вищий рівень поступу і стати на рівні з другими культурними народами, то мусить передовсім увільнитися з під чужих впливів і власними силами здобувати собі кращу долю, а не чекати на поміч чужих.

Коли ми приїхали до Канади, то не мали того, що вже тепер маємо. В Канаді ми дістали найбільшу благодать — волю. Нам тут вільно організуватися і жити свобідним життям, згідно з конституцією сего краю. Свідомі Українці, яких органом є „Український Голос", стремили і стремлять до того, щоби на кождій ділянці нашого народного життя не було чужого впливу, ні чужого заряду, а щоби все було в наших руках, як се повинно бути у дозрілих і певних себе людей.

Одним з найважніщих чинників в народнім життю є церква. Але всі церкви, до яких канадійські Українці належали перед десятьма роками, були під чужим впливом і зарядом. Через се їх впливи на наш нарід були більш погубні, чим корисні. Се можна сказати так про справи національно-просвітні, як і релігійно-моральні.

Православні Українці належали до російської місії, отже були під проводом Москалів. Галицькі Українці належали до унійтської церкви, отже були під проводом Риму і Польщі.

А ті чужі впливи відбилися на нашому життю дуже шкідливо.

Українці в Канаді, які належали до російської православної церкви, у[redacted] **себе за „русских", себто за Москалів. Знову-ж в унійтських церквах, в яких служили переважно бельгійські і французькі місіонарі, на першім місци стояли справи Риму, а не справи українського народу.**

А яка тепер є зміна! Між українським народом в Канаді відродилася його Рідна Церква — Церква Українська Православна, якої виключною ціллю є служити Богові і українському народови.

До зорганізовання Української Православної Церкви і до поширення її впливів причинився дуже богато „Український Голос". Він вділяв місця на своїх сторінках для тих наших передових людей, які клопоталися церковною справою і які уважали, що церковна справа є важною народною справою.

Першим і довголітним редактором „Українського Голосу" був теперішний протоєрей о. Василь Кудрик. Він попри инші народні справи, інтересувався дуже живо також справами церковними, присвячуючи для них в „Українськім Голосі" чимало місця. Через се Українці в цілій Канаді заінтересувалися церковними справами та почали робити заходи, щоби увільнитися з під чужих церковних впливів.

Якраз десять літ тому, як в липні 1918 року „Український Голос" доніс всім своїм читачам по широкій Канаді та инших краях, де він лише доходить, що Українці в Канаді зорганізували Українську Православну Церкву — рідну церкву українського народу.

Вже десять років минає, відколи Українська Православна Церква почала поширювати між канадійськими Українцями свої впливи, здобуваючи все більше і більше вірних, якими стають в першій мірі свідомі Українці — читачі „Українського Голосу"

„Український Голос" і далі не жалує місця для церковних справ, бо уважає, що церковна справа є народною справою. Він не зважає ані на противників Рідної Церкви, ані на „індиферентів", яким байдужа церковна справа, але як дійсний народний часопис, інтересується всім тим, що є для народу дороге і корисне, в тім числі і Українською Православною Церквою.

Бо як би то було, коли-б наша Батьківщина стала свобідною, а церкви наші були в руках Москалів, або в руках польських чи римських агентів? Чи вдержалася-б тоді Україна самостійною? Певно, що ні. А також і на еміграції, коли наш нарід хоче задержати свою народність, то може зробити се лише при помочі Рідної Церкви.

Тому і ми, канадійські Українці, які живемо у вільній країні, де ніхто нас не переслідує за наші релігійні переконання, як переслідують наших братів на рідній землі, повинні гуртуватися під покровом Рідної Церкви, бо вона дбає про наше добро і наше спасення.

Святкуючи десяти - літний ювілей існования Української Православної Церкви в Канаді, ми повинні пригадати собі всіх тих, які причинилися до відродження Рідної Церкви, отже повинні згадати і „Український Голос". Тому то я і написав сих кілька слів, як вірний член Української Православної Церкви, бо хочу отсим віддати признання і подяку „Українському Голосові" за його працю для добра Української Православної Церкви, а сим самим для добра українського народу.

„Український Голос" поміг Українській Православній Церкві дуже богато і православні Українці повинні від себе давати йому всяку моральну і матеріяльну поміч, на яку їх стати.

В. Батицький.

Жіноче Товариство При Українській Православній Церкві в Монтреалі.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ЗРОЗУМІЙМО ЧАС І ПОРУ.

(Діяння 1: 7).

В час, призначений Божим Провидінням, виступив Ісус Христос перед свій народ і почав проповідувати йому Царство Боже. Слухали Жиди науку нового великого пророка і чудотворця, і богато їх вірило, що Він Месія, котрий має спасти Ізраїля, котрий має скинути з рідного народу ненависне римське ярмо та відбудувати жидівське царство.

І богато учеників прилучилося до Ісуса Христа.

Та одного разу почав навчати Христос: „Як не їсте Тіла Сина Чоловічого і не пєте Крови Його, не маєте життя в собі". (Ів. VI: 53). І жорстоким здалося се слово не тільки народові, що слухав слів пророка, але й ученикам Ісуса, що ввесь час за Ним слідом ішли, що мали нагоду близше пізнати науку Месії. Не могли вони зрозуміти Христа і покинули Його тієї-ж хвилі.

Тільки вибранці, други Христові, Апостоли, осталися при Ньому. І спитав їх тоді Спаситель: „Чи й ви хочете йти?" А вони сказали Йому: „Господи! До кого йти нам?! У Тебе слова життя вічного. — І ми увірували і взнали, що Ти єси Христос, Син Бога Живого". (Ів. VI: 68-69).

Тільки отсей малий гурток найшов у науці Ісуса слова життя вічного та увірував справді, що Він Христос.

А все-ж таки, хоч як щиро прилягли Апостоли своїм серцем до Ісуса і хоч як твердо вірили вони, що Він Христос, то розуміти як слід науку свого Учителя вони не могли. Вони також задивлялися на Ісуса Христа як на Месію очима жидівського народу свого часу. Очима тілесними, не душевними і не инакші надії покладали вони на Нього, як покладав жидівський народ.

Навіть після хрестної смерти і воскресіння Христа вони не в силі були зрозуміти загально-людського післанництва Месії. Ось Ісус виводить вже їх на Оливну Гору і прощає їх благословляючи перед Своїм вознесінням на небо, а вони ще питають Його: „Господи! Чи не під сей час поставиш ти знов царство, ізраїльське?" (Діян. 1: 6). Під Царством Божим, яке проповідував Христос, вони розуміли земське царство свого народу.

Христос знав, що Його ученикам, які були все-ж таки людьми і синами свого народу, трудно піднятись до правдивого розуміння Його Божественної Науки про спасіння людського роду. Не їхньому слабому людському умови поняти було величню проповідь Царства Божого **для всіх народів, для всего світу.**

Тому ще перед Своїми Страстями обіцяв Христос Своїм Апостолам Духа Правди, **Котрий научить їх усього і пригадає їм усе** (гл. Ів. XIV: 17, 26). А перед Своїм вознесінням, коли вони, все ще думаючи про жидівське царство, питали Його, чи не тепер Він поставить його, озвався до них Ісус: „Не вам есть розуміти час і пору, що Отець положив у Своїй власти. — **А приймете силу, як зійде Святий Дух на вас; і будете Мені свідками в Єрусалимі і у всій Юдеї й Самарії, і до краю землі."** (Діян. 1: 7-8).

І коли Дух Святий, Дух Правди, Котрого прислати обіцяв їм Христос, зійшов на них і просвітив їхній ум, їхні думки, вони ясно порозуміли, пощо прийшов на світ Син Чоловічий, пощо учив, терпів та воскрес Христос, Син Божий. Вони порозуміли тоді, що Месія є Спасителем душ людських. Утішитель, Дух Правди, як „світло і живе жерело ума" (3. Стихира на Хвал.), **дарував Апостолам ясне і живе розуміння науки Христа як Науки Царства Божого — Царства Любови, що має поширитись на всі народи світу, на ввесь людський рід. Що тим чином має душу людську, яка зійшла на манівці, привернути опять до її Сотворителя, Отця Небесного, і вчинити людей дітьми Божими, дітьми Світла, щоб достойні були Царства Божого й у вічному життю.**

З таким розумінням Благовістя про Царство Боже розійшлися Апостоли, а по них їхні щирі наслідники по світу і стали свідками Христові до краю землі.

* * *

Ми переживаємо у наші дні великий час, важну добу в історії українського народу. Добу, яку після її великого значіння для духового життя нашого і грядучих поколінь можна би прирівняти до часів Христа в історії Жидів

Свящ. М. Подольський.

По довгій ночі фарисейської темряви лицемірства появляється для жидівського народу світло велике, ясне Сонце Правди — Христос. Так для нашого поневоленого українського народу минається уже страшна душевна темрява, в якій держали нас віками фарисеї християнства — наші відвічні вороги. Бо й нам засяло тепер ясне Сонце Правди, Христос — у Рідній Церкві, яку Він воскресив до нового життя і через яку Він навчає нас, навчає добру і правді

Жидівський народ, слухаючи науку Ісуса і бачучи Його діла, вірив, що Він Христос, що Він Месія, котрий спасе Ізраїля. І ми слухаючи благовістя Рідної Церкви і бачучи її працю серед нас, віримо, що Вона спасе наш прибитий душею, поневолений народ.

Та треба уважати, щоби не гляділи ми на Рідну Церкву тілесними очима, як глядів на Христа жидівський народ. Треба уважати, щоби серед нас не було таких, котрі готові покинути Рідну Церкву, як покинули Христа богато із Його учеників, почувши від Нього слово, чого не могли порозуміти, — слово про необхідність Причастя Тіла і Крові Сина Божого задля життя вічного.

Церква Христова піклується душами людськими. Проте нам, тілесним більше чим душевним, трудно нераз ще й досі у благовістю Царства Божого, яке проповідує нам Рідна Церква, найти слова життя вічного — життя душі. А Рідна Церква роскриває перед нами нову ясну царину душевного життя, без облуди а з вірою в правду, життя, якого ми досі не знали. І кличе нас Вона як добра мати рідна жити тим новим ясним життям для нашого власного добра, для нашого власного щастя.

Нехай-же не видається нам дивним та неймовірним Царство Боже, благовіствуване нам Рідною Церквою! Щоб не зневірились ми у Христовій Науці як ті ученики, що покинули свого Учителя, не могучи порозуміти слова Його! І щоб не втратили ми життя вічного, яке отвирає нам Христос і якого так прагне наша безсмертна душа!

Не будьмо-ж байдужні до материнського поклику Рідної Церкви! Отворімо і розум свій і серце для її благовістя! А зрозуміємо всю красу нового світлого життя і повіримо, що й нам можливо при Божій помочі піднятися на душевні вижини правдивого християнства.

Тоді найдемо ми слова життя в науці Рідної Церкви як найшли слова життя в науці Христа Його Апостоли. Тоді ми бажати-мемо щиро остати вірними дітьми Рідної Церкви, в якій бачимо спасіння рідного народу. А дух Правди, що зійшов на Апостолів та просвітив їх ясним розумінням післанництва Христового й утвердив їх у завданню їхньому, бути свідками Христові до краю землі, просвітить та утвердить і нас як щирих дітей Христової Православної Церкви українського народу, якою Він кермує.

Тоді зрозуміємо ми ясно високе післанництво Рідної Церкви, яку воскресив Христос до нового життя на те, щоб Вона правдивим благовістям Царства Божого освободила так тяжко поневолену душу українського народу та повела його на ясний сонячний шлях кращого душевного життя в дочасному і грядущому.

Зрозуміємо також „час і пору", яку поставив Отець Небесний перед нашим поневоленим на душі та розбитим народом, вертаючи йому Церкву батьків його відроджену й освободжену від кайданів віковічних.

І утверджені у правдивому християнському братолюбію, яке благовіствується нам у Рідному Храмі, ми станемо свідками Христовій Правді у Церкві Рідній перед усім українським народом своїм богоугодним та братолюбним життям. Воно свідкувати-ме про істнування Царства Божого серед нас, дітей Української Православної Церкви, і поширить його на всіх дітей українського народу аж до краю землі для його дочасного та вічного добра. Амінь.

Свящ. Д. Сенета.

ЯК ДО НАС ВІДНОСЯТЬСЯ.

(Спостереження православного Українця.)

Минае десять літ від часу, як Українці в Канаді почали гуртуватися при Українській Православній Церкві. Вже десять літ, як Українська Православна Церква провадить український нарід чесним шляхом до кращого життя. Вже десять літ, як священики й передові вірні Української Православної Церкви працюють в тім напрямі, щоби весь український нарід злучився під прапором Української Православної Церкви. Але також вже через десять літ противники Української Православної Церкви всіми силами стараються шкодити Рідній Церкві українського народу.

Брати наші уніяти, а головно їх духовні і світські провідники ріжними способами воюють проти нашої Церкви. Хоч вони Українці, як і ми, то проти жадної иншої церкви так не воюють, як проти Рідної Церкви українського народу. Чому? Мабуть тому, що справи Риму е їм блищі, як справи українського народу.

Наші брати уніяти слухають своїх провідників на сліпо. Як би вони знали свою історію, то знали-б, що Українська Православна Церква е рідною церквою українського народу і що тільки Українська Православна Церква може принести як найбільше добра для нашого народу. Але дасть Бог, що колись не буде ані одного уніята в Канаді, а всі будуть вірними Української Православної Церкви. А буде се тоді, коли уніяти станують свідомими Українцями і на підставі історії довідаються, хто примусив їх предків переходити на унію.

* * *

Ворожо до нашої Церкви відносяться також наші брати, які належуть до російської церкви. А головно їх батюшки, які виговорють проти нашої Церкви несотворені річи.

Про сих наших братів скажемо: Не винні вони за свою несвідомість. А що вони несвідомі, се певно. Бо чи може бути на світі більше несвідома людина як та, що не знае, якої вона народности? А такими е чи не всі Українці, які належать до російської місії. Нам отже треба працювати над їх освідомленням, а коли вони стануть свідомі, то й стануть членами Української Православної Церкви.

* * *

Ворожо до нашої Церкви відносяться також ріжні секти, як презбитеріяне, біблійники і инші.

Провідниками тих сект між Українцями е звичайно платні аґенти. Люде, які йдуть за їх проводом, се в більшій части ті люде, яким байдужі свої справи, які в народній роботі майже не беруть ніякої участи. Як на їх провідників, так і на них нема що звертати великої уваги, а то хоч би тому, що їх небогато. Але о скільки е нагода, ми повинні старатися освідомлювати їх і навертати до Рідної Церкви і до свого народу.

* * *

Ворожо відносяться до нашої Церкви також большевики. Роблять се тому, бо їх провідники переконують їх, що церква е на службі панів, які при її помочі поневолюють робітників.

Большевикам не треба дивуватися. Вони е люде скрайні. Є між ними такі, які перше були скрайними католиками, скрайними презбитеріянами, скрайними біблійниками. Вони на сліпо йдуть за їх провідниками. А ті провідники служать не для добра українського народу, але для добра Москви. Большевикам і в голові не може поміститися, що ціллю Української Православної Церкви тільки і е добробут українського народу. Большевики не знають того, що коли-б сталося таке нещастя і всі люде стали безбожниками, якими е большевицькі провідники, то за кілька поколінь здичіли-б. Але большевизм — не вічний. За наших часів він повстав, за наших часів і згине. Жаль лише тих людей, які повірили демаґоґічним кличам московських аґентів і зійшли з доброї дороги.

* * *

Крім вище згаданих груп, е між Українцями ріжні люде, які в ріжні способи показують свою ворожнечу до Української Православної Церкви.

Є люде, які признають, що Українська Православна Церква робить добру роботу, але самі до неї не належуть і навіть проти неї виступають, а тому, бо вони е „з засади" проти церкви.

Такі люде уважають себе за дуже свідомих і чесних людей, але такими вони не е, бо розумний і чесний чоловік не буде виступати проти церкви, коли бачить, що церква робить добру роботу.

* * *

Є і такі між Українцями, які кажуть, що світські люде не повинні клопотатися церковною справою, бо се е справа попів. Вони кажуть, що ми повинні інтересуватися культурно-просвітними та всякими иншими народними справа, а церковні справи лишати на боці.

На се треба сказати: Коли ми, православні Українці, інтересуемося церквою, то власне тому, що церква — се народна справа. Ми уважаемо, що церква, як релігійно-моральна інституція е найважнійшим чинником в життю народа. А щодо людей, які говорять, що церковною справою повинно інтересуватися тільки духовенство, то вони або не знають, що говорять, або з обчисленням поширюють між людьми баламуцтво.

* * *

Є між Українцями і такі, які кажуть, що церква вже пережила своє, отже ми не повинні інтересуватися церквою та церковними справами.

Таким людям треба сказати: Вже не одна річ на світі пережилася, але віра в Бога між людьми була, е і буде. Вона ніколи не стане пережитком, отже не стане пережитком також і церква.

* * *

Є ще й такі, які говорять, що церкви е на те, аби тримати людей в темноті. А коли так, то проти церкви треба виступати, отже треба виступати також проти Української Православної Церкви.

Люде, які так говорять, міряють всі церкви одною міркою. А се несправедливо. Про російську православну церкву в дійсности можна було сказати, що вона тримала Українців в темноті і вчила їх, що вони „русскі". Таке можна сказати і про католицьку церкву, яка дбае про інтереси Риму, а не про інтереси українського народу. Але не можна сего говорити про Українську Православну Церкву, яка е під контролею Українців і тільки Українцям служить.

* * *

Ось такі е в нас противники. Але ми на них не маемо що оглядатися. Коли будемо твердо стояти при нашій Церкві, коли будемо щиро працювати на її полі, то в скорому часі наші противники стануть нашими приятелями.

Скромний.

Нова Комісія Для Перекладу Церковних Книг На Українську Мову.

15 червня с. р. при департаменті ісповідань міністерства освіти в Варшаві відбулося орґанізаційне зібрання членів бувшої комісії для перекладу церковних книг і Святого Письма на українську мову. Ціллю зібрання була орґанізація комісії на нових підставах.

Згідно з принятим статутом комісія від тепер мае вже бути не при митрополії, а як автономна наукова установа мае підлягати міністрові освіти й ісповідань, будучи лише під протекторатом митрополита. На голову комісії вибрано проф. Огієнка.

В першу черґу комісія постановила закінчити редакцію і друки великої напрестольної Євангелії в українській мові й опрацьовувати програму науки православної релігії для нижчих і середніх шкіл та духовної семинарії, по яких мали-б бути уложені комісією відповідні підручники.

Слова правди - завжди без прикрас і звичайні. Марселін.

Церковний уряд Української Православної Парохії Св. Софії в Монтреалі.
Сидять з ліва на право: Я. Випрук, о. В. Слюзар, М. Дронюк, П. Кошлай. Стоять з ліва на право: С. Антонюк, С. Гайдичук, М. Юрійчук, С. Попіль, Д. Мокриянський.

Друга Часть

ВІСТНИК

Сторони 17-24

SECOND SECTION — THE HERALD — PAGES 17—24

Прот. В. Кудрик.

ОГЛЯД ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН В ГАЛИЧИНІ.

(Від 1772 року до нині).

Галичина перейшла з під Польщі під Австрію 1772 року. Історія оповідае, що тодішні греко-католицькі церкви були більше похожі на хліви, ніж на церкви. Духовенство було настільки темне, що не було кого поставити епископом. Доперва Австрія виховала (від 1774) кільканайцять студентів в Відни і ті могли вже занятн місце провідників в греко-католицькій церкві.

Унія була призначена на місток, по якім мали православні Українці перейти до костела. Маючи перед очима таку ціль, Поляки найперше деморалізували Православну Церкву, а пізнійше тягнули до упадку греко-католицьку, щоби заміннти її костелом.

Пригадати хочби, що перед 211 роками Поляки були зложили цілий плян з 13 параграфів, де подрібно обговорювалося, якими способами український нарід знищити. Плян сей називався: **„Проект на зніщення Русі зєднюченей року 1717".**

Говориться в тім проекті, що доки Українець не стане латинником і Поляком, доти треба його нівечити, до урядів не допускати, обдирати, висмівати, переслідувати, не допускати до шкіл. Духовенство треба держати в темноті й убожестві; треба видумувати на нього всякі брехні; треба намовляти богословів, щоби нежонатими висвячувалися (в целібаті!), треба духовних переслідувати. **„Так ми вже богато Українців перевели на Поляків** — говориться там-же — **І е надія, що дальше переведемо. Коли-б же Українці бунтувалися і боронилися, то вирізуймо їх; а коли всіх вирізати було би годі, то віддаймо їх Татарам, а ті їх виловлять."**

Розуміється, що Рим такі розбійничі способи вповні благословив і називав Поляків найкращими християнами.

Ціла греко-католицька церква була тоді в руках Поляків. Вони назначали для неї епископами або Поляків, або своїх наймитів, які тільки й робили, що власну церкву нівечили.

Року 1720 скликав греко-католицький митрополит Лев Кишка провінціяльний собор до Замостя, на якім рішено поробити богато змін в греко-католицькій церкві. А 1722 видано книжку п. з. **„Собраніе Припадков,** краткое і духовним особам потребное", в якій все зводиться до переводу греко-католиків до костела. Говориться там, що церква повинна до бажань костела достроюватися (пр. на стор. 20); поясноється, що паламар („вратар") е в церкві на те, щоби з церкви собак виганяв (стор. 52, на обороті); пригадується греко-католицьким священикам, що українські священики мають довгі молитви, а доходів жадних, а польські „пацери" (молитви) короткі, а доходи великі (стор. 56, на обороті), себто натяк, що хіба не краще туда йти, де короткі молитви, а великі доходи? І ще богато дечого подібного.

Так отже не тільки Поляки поодиноко і польський уряд греко-католицьку церкву нищили, але заставляли до такої роботи і самих церковних провідників, як се е і нині. Можна собі отже уявити, що тоді український нарід переживав.

* * *

Під Австрією Українці трошки відотхнули і тут греко-католицька церква прибрала „національний вигляд". Розуміється, що Римови і Полякам був той національний вигляд не в смак і вони докладали і тайно і явно всіх способів, щоби силу української греко-католицької церкви нищити. Так роблено заходи, щоби повикидати з церков іконостаси; в Требники заводжено „літанії"; впроваджено латинське свято „Божого Тіла" (Божего Цяла); свято „Непорочного зачаття"; проголошено свято польського прислужника, Йосафата Кунцевича і складено йому богослуження; віддано василіянські монастирі під власть польських Єзуїтів; пофалшовано (в Римі) ухвали львівського Синоду з 1891 року. Се був Синод, на якім Рим силувався завести в греко-католицький обряд 40 латинських святих і перепертн справу целібату. На Синоді був папський делеґат, архиепископ Авґустин Чяска і він то потішаючи тих, що не хотіли на целібат годитися, сказав: „Мовчіть! Нежонатий за одну буде мати тисячу". А протицелібатні ухвали того Синоду в Римі пофалшували і зробили з них ухвали прихильні целібатови. Подібних фактів можна би начислити богато більше.

Така ворожа Українцям робота була можлива тому, що загал був несвідомий, а провід церкви був часто в руках людей, що служили всім і вся, тільки не свому народови. Саме греко-католицьке духовенство **ще довго під Австрією говорило в дома по польськи і говорило польські проповіди. Епископами і митрополитами були часто люде, що замісць служити свому народови, служили Полякам і Римови.** До таких належать хоч би митрополит Йосиф Сембратович (від 1870 до 1882 р.), Силвестер Сембратович (від 1885 до 1898), Юліян Куїловський (вмер 1900 р.).

Коли-ж греко-католицька церква прибрала національний вигляд, то завдяки якраз тому духовенству, яке не оглядалося ані на Поляків, ані на Рим. Се сталося завдяки тим одиницям, які розуміли, що Рим і Польща, то однакові наші вороги.

Робота Поляків і Риму постійно провадилася. По Куїловськім митрополитом став польський ґраф Шептицький (1900 року). Рівночасно станіславівським епископом став звісний Григорій Хомишин. І взагалі виховувано щораз більше таких духовних, які служили-б Римови, а не свому народови.

Окремий натиск кладено при вихованню на справу і задачі унії. Давнійше духовенство, що стояло близше народу, справою унії не інтересувалося. Пізнійше усувано при вихованню священиків народну справу на бік, а наперед висувано справу унії, Риму, католицизму. Словом — підготовлювано ґрунт для Риму і Польщі.

* * *

Такими застав галицьких Українців 1914-ий рік.

До военного часу належать такі виднійші події в історії греко-католицької церкви, як заходи епископа Хомишина, щоби завести латинський календар, дальше скасовання слова „православний".

Коли-ж над Галичиною запанувала Польща, тоді греко-католики знов опинилися в таких відносинах, як були за давної Польщі.

В 1919 і 1920 роках Поляки арештували в Галичині 419 священиків (разом з монахами), монахинь 41, а богословів 6. Разом 466 осіб. Розуміється, що деяких священиків навіть на смерть замучили

А кілько звичайного народу арештували, мучили й поубивали, того і почислити годі. Море крови і сліз потекло і тече доси. Такого добра запопали галицькі Українці дісгавшись під панування Польщі а через ню під панування Риму! На крики і кров Українців Рим мовчав, а Польщу щедро благословив.

* * *

Рік 1925 приніс греко-католикам нові кайдани. Тоді саме (10-го лютого) заключено угоду Польщі з Римом, або так званий „конкордат". Сим конкордатом передав Рим греко-католицьку церкву цілком в руки Полякам. На основі конкордатової угоди епископів для греко-католицької церкви мае назначати папа, порадившись перше з Поляками (Артикул XI). Про греко-католицького священика мае рішати польська поліція, чи йому можна дати парохію (Артикул XIX). Греко-католицькі епископи складають присягу на вірність Польщі і зобовязуються боронити її перед небезпекою (Артикул XII)

Що отже в греко-католицькій церкві зосталося нині з українського? Нічого! Зрозуміло, що така церква дуже скоро перестане істнувати. Поляки обсадять епископства і парохії своїми людьми — Поляками, або хрунями — і тоді кінець усьому. З церков зроблять костели.

Про батьківську прихильність Риму до греко-католиків свідчить хоч би такий факт: **1925 року був в Римі евхаристичний конгрес" (відпуст). Поїхали туди й Українці і хотіли пійти до папи на авдієнцію, однакож папа не хотів з ними говорити і їх не приняв. Зате приняв польську делегацію.**

* * *

Ще инший удар наніс Рим з Польщею греко-католицькій церкві, а тим ударом е „целібат". Епископи Хомишин і Коциловський завели в себе примус висвячуватися в безженстві, а Шептицький дивиться і мовчить. Нині в Галичині целебсів (нежонатих духовних) е вже поважна громада і всі вони тільки й роблять, що оплюгавлюють краще жонате духовенство і взагалі роблять лише те, що Римови і Польщі на користь.

Нині целебси згуртовані там в товариство св. Йосафата і мають свій часопис, „Нову Зорю", що видається у Львові під фірмою „УХО", (себто української християнської організації). Гроші на її видавання дае епископ Хомишин з про-

дажі церковного поля. Редактором „Новоі Зорі" є Осип Назарук, що був давнійше в Каналі. Вся писанина в „Новій Зорі" звернена проти грецького обряду і жонатого духовенства, а підносить під небеса костел.

Органом жонатого духовенства є „Нива", що видається у Львові, а її редактором є о. др. Г. Костельник. Разом з „Нивою" держиться також перемиський „Український Голос".

Свящ. П. Запаринюк.

Довший час між „Нивою" і „Новою Зорею" ведеться завзята боротьба. „Нива" бере в оборону грецький обряд й українські церквні права і договорюесь деколи до того, що Рим не такий святий, як малюють і що таким святим він ніколи і не був. В похвалах, якими Рим нераз себе обсипає, є богато брехні, крутарства і фалшовання.

* * *

Однакож впливи римсько-польського виховання так повикривлювали розум людей, що навіть кращим людям годі нині прийти до рівноваги. Годі признати дійсність дійсністю. Звідти безконечна боротьба між фактами і тим, чого людей в школі навчено.

Ясне, як сонце, що католицька церква йде хрестним походом, щоби церкву греко-католицьку й український нарід знищити. Вона з тим ані не криється, ані не відпекується. В ясний білий день сиплеться безцеремонно удар за ударом на голови греко-католиків і вже чимало крови потекло з розбитих так голов. Нераз приходиться в гіркий кулак трубіти від католицького стусана. Та як тільки добре виплачуться, зараз почнинають стару пісню:

— Боронімо поваги католицької церкви! Боронім поваги Риму і святійшого вітця! Боронімо поваги наших епископів! Шукаймо способів, щоби унію по цілій Україні поширити!..

Але перед ким ту католицьку церкву боронити і чи вона іх оборони потребує, про те в них ні гадки. Вони знають одно: іх навчено такої пісні, а з пісні слів не викидається. Отже і співають, щоби скорше дні минали.

Через брак здорового способу думання не можуть греко-католицькі духовні виробити тревалих засад власної народної політики, не можуть зібрати в одно порозбиваної сили. Бігають з одного кута в другий, а до дверий не потрафлять. Не відважаться сказати, що рука, яка іх бе, є рукою ворога.

Користаючи з такого дурману, ворог поступає крок за кроком і всадовлюється щораз сильнійше. Вже позасновували свої гнізда чужі Редемптористи і беруть в руки місійну роботу, отже опановують українську проповідницю. А що Редемпторист, се рідний брат Єзуїта, про те ніхто не думає. А бодай ніхто не говорить. Зате похвали для Редемптористів можна чути.

* * *

Не маючи перед собою своїх певних провідників, греко-католицький загал йде за ким попаде, або сам шукає собі виходу. Одні цілком байдужіють, другі підпадають в якійсь мірі під вплив протестантів, треті піддаються напорови польсько-римської пропаганди, а четверті переходять на православіє.

Самі греко-католики поділилися нині в Галичині на дві групи. Перша — старші священики („візантійці"), що раді задержати в церкві грецький обряд, а з тим і права української церкви і народу. Сюди належить і кращий, свідомий загал. До групи другої належать греко-католицькі епископи, нежонате духовенство (целебси), Василіяне і всякого роду хруні. До сеї групи належить Назарук, Панейко, С. Томашівський. Ся група старається, щоби церкву на костел перемінити й Українців з тілом і душею Полякам в руки віддати.

Перша група могла би сильно опиратися на народі, колиб її політика була певна і ясна, щоби завсігди звала біле білим, а чорне чорним, а не як доси. А про що не можна сказати гіркої правди, щоби бодай мовчала, а не вихвалювала на всі лади, як доси повторяється.

Друга, суто католицька група опирається на польських законах, польських „подаяніях", польській поліції і взагалі на польській силі та криміналах.

* * *

Мусить звернути на себе увагу роля, яку виконує митрополит Шептицький. До сварки обох груп назверх не мішається; Хомишина й Коциловського немов лишив назверх в спокою і вдає, що вони його не хочуть слухати. Взагалі робить, як в тій казці: „Мовчи язичку, будеш їсти кашку".

Інтерес українського народу диктує кождому думаючому чоловікови, що Шептицький поступає, як звичайний польський дипльомат. Його зверхна мовчанка, се плянове неробство; удаване безсилля, се побожна міна чужого хитрого політика, що сам нічого не робить і других від роботи відсуває.

Так каже інтерес українського народу, отже найвисший в таких справах авторітет. Однакож серед греко-католицького духовенства є ще люде, які сього не розуміють. В них Шептицький є мучеником, бідаком, якого епископи не слухають, зневажають. І тоді, коли він пальцем свого авторітету навіть не кивне, щоби припинити неслухняних, або щоби себе боронити, наївні люде послідних сил добувають, беручи його в оборону. Мають очи, а не бачуть.

* * *

Ось таким ходом йшла доля греко-католицької церкви в Галичині від давна і йде до нині. Чим все те закінчиться, не тяжко вгадати. Коли люде не прийдуть до голови по здоровий розум і не стануть твердо на ноги, то кінця сподіватися недалеко. Польща з Римом будуть поступати, греко-католики будуть відступати, аж вийдуть з свого на чуже. А тоді кінець і церкві і церковним маєткам і народови

Зрештою — коли хтось инакше сю справу собі уявляє, нехай скаже.

„Лемківщина Горить".

Під таким заголовком перемиський „Український Голос" помістив статтю, в якій торкається православного руху на Лемківщині і в якій між иншим пише:

„Не зважаючи на се, що наш нарід — — особливо на окраїнах, де найбільше загрожує йому латинізація, а з тим і польонізація — дуже привязаний до східного обряду, наші латиністи силоміць переводять реформи в дусі тої-ж латинізації. Понад 300 літ уживали і уживають греко-католики прикметника „православний" — тільки нашим латиністам видався сей прикметник так страшним, що, як слушно пише „Н[иві]а", воліли заступити його прикметником „правовірний", хоч сим прикметником величаються виключно магомедани — ісповідники Аллаха...

І ся нещасна „реформа" була іскрою, що запалила Лемківщину. От що пише проф. о. Др. Г. Костельник:

„Православний похід на Лемківщині зачався від того, що вірні жадали повернення їм виразу „православний". Се ясно вказує на властиву причину релігійної революції між Лемками. Хоч як се парадоксально звучить, всеж таки воно правдиве, що властивою причиною православної революції на Лемківщині є напір латинських елементів на „східну" душу, яка зі страху, щоб не затратити самої себе, відкидає все „західне" — навіть у вірі з Заходом"...

Під „латиністами" треба розуміти в першій мірі уніятських епископів.

Під Румунським Ярмом.

„Рідний Край" доносить: На українські села дають православних парохів Румунів на велику шкоду церкви. Але ще гірше, коли церковна влада обдаровує наші громади парохами, яких не хотять мати в себе румунські села. Опорожнилася парохія в Товтрах. Є богато гідних православних священиків української народности, котрим по справедливости належалася-б отся парохія. Та зачуваємо, що церковна влада задумує туди дати Румуна, заслуги якого такі, що тепер перенесети його мусять з тої парохії за кару за такі провини, за які і писати встидно, та й карний закон забороняе говорити. А він і слова українського не знає.. Так то на кошт уркаїнських вірних дають в наше село пароха, якого-б повинні віддалити геть зі служби, а не висшати його, даючи ще ліпшу парохію. Де є справедливість?

Свящ. С. Гребенюк.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Увійшла Чернецька і перебила читання.

— Ану, старий, — каже вона, — перестань мучити гостей читанням. Якби всі люде так приймали гостей, як ти, то ніхто не хотів би в гості їхати.

— Що-ж, най вибачають, — каже Чернецький. — Як знаю, так приймаю

— Святу правду кажете, кумо, — жартує Гнідий. — Якби кум Чернецький знав політику, то замісць книжки, на столі стояла би чотири-гранна фляшка. А ми замісць сидіти мов коло мерця, співалиб, що аж на четверту фарму булоб чути.

— Так, так, — потакує Залісна. — Так, як минувшої неділі в Гриця Заливайка. Гостилися, гостилися, а далі давай тягатися за чуби. І так гості розїхалися з гостини, мов вояки з поля битви і поперевязуваними головами, з попідбиваними очима та з поломаними ребра[ми].

— Ото раз гостина.

— Шкода, що ви не були там, правда?

— А вже-ж, що шкода. Хіба кум Чернецький будь чим нас почастує?

— А вже-ж, що почастую.

— Чим?

— Борщем

— Славно! Давайте його сюди.

— — — — — — — — — —

По обіді Гнідий каже:

— Давайте, підемо на двір, посідаємо в холоді і будемо продовжувати читання.

Так і зробили. Тоді Гнідий каже:

— На чім то ми скінчили перед обідом?

— На тім, як то пропаґатори унії всіма силами старалися нахилити на свій бік князя Острожського.

— А, так. Виходить, що князь мав не аби яку силу і поваґу між українським народом.

— Так. Навіть король числився з ним. Коли-ж довідався, що князь жадає скликання синоду, який вирішив би справу унії, то післав до него двох своїх послів, щоби ті намовили його погодитися на унію. Але дарма. Князь не тільки, що не погодився на унію, але ще й других відтягав від неї. Він вплинув на львівського епископа Балабана і той не тільки, що відтягнувся від унії, але ще й протест зложив проти того, що епископи, на власну руку, **без згоди і порозуміння з духовенством і народом**, заводять злуку з Римом. Він також закинув Терлецькому, **що той пошахрував на користь унії підписи епископів** . . .

— А се як сталося? — запитала Залісна.

— Ми про се вже раз говорили, — відповів Чернецький. — Виходить, що епископи дали були Терлецькому свої блянки (лістовий папір) зі своїми підписами. На тих блянках Терлецький мав списати **скарги на переслідування польським урядом Православної Церкви і вислати чи вручити ті скарги королеви. Але замісць скарг, Терлецький помістив на блянках згоду на унію, неначеб всі епископи були за унією та просили короля о її заведення.**

— А чи ще хто з епископів виступив проти унії? Так, перемиський епископ Михайло Копистенський, а опісля і сам митрополит Рогоза.

— Що-ж до князя Острожського, то він так противися унії, що навіть готов був виступити проти неї з оружною силою. **Вачимо се з листа, який він вислав на протестантський синод в Торуні. Між иншим він пише:**

„Я є того переконання, що коли сильно в тій справі (унії) опремося, то Єго Королівська Милість не буде против нас насильно виступати, бо зі мною одним може прибути . . . если не **двайцять, то певно пятнайцять тисяч людей, а не знаю чи Їх Милість пани папісти, кажу духовні зможуть тільки людей зібрати... Хіба кухарками моглиб нас засипати, а не почотом. Наші священики мають з ласки Божої шлюбні жінки тай чесні діти правого ложа.** Не мало є також Їх Милостей панів литовських, і то велике число, котрі станут по нашій стороні. Ті правди, котрі наші духовні (епископи) потайки і підступно нам накинули, посилаємо до Їх-Милостей. При помочі тих правд **перетягали нас на сторону ворога Сина Божого, а піддаючи нас під покров Антихриста** (папи), відлучили нас від Господа Христа" . . . („Берестейська Унія", сторона 117-18).

— Видно, що князь Острожський і пожартувати вмів . . .

— Про що ви?

— А про тих ксьондзівських кухарок . . .

— Ага . . . Ну, так, мабуть князь знав тодішний звичай католицьких ксьондзів.

— Е, що там кухарки. Продовжайте.

— Згаданий лист князя Острожського попав в руки короля. „Постава князя і викликане ним в деяких верствах руської людности негодовання проти унії, **затрівожили короля і його окруження.** Тому скликав король . . . раду міністрів, деяких литовських і польських сенаторів, та нунція Маляспіна (тільки не представника українського народу), щоби розважати, що має робити; чи розпочате і близьке сповнення діло довести до кінця і вислати епископів до Риму, чи радше задержати їх від подорожи. Одноголосно рішено здержати безпроволочну подорож (Потія і Терлецького до Риму) і **чекати, аж князь Острожський охолоне в своїм завзяттю і займе зглядом унії приязнійше становище".** („Берестейська Унія", сторона 118).

— Але тимчасом до Кракова прибули Потій і Терлецький і їх приїзд спричинив при королівськім дворі нові наради. Між учасниками нарад були такі, які, хоч і були за унією, то піддавали гадку, щоби справу унії рішав синод, а то й собор, а не кількох одиниць. А се тому, щоби православні не мали прчиини опісля говорити, що унію накинено їм силою, без їх відома і згоди. Инші-ж учасники нарад противилися скликанню синоду або собору, бо добре знали, що **український нарід і духовенство ніколи не погодиться на унію з Римом.** Вони отже „доказували", що собор не потрібний та що **„Русини не можуть нарікати на наснлування їх совісти, коли самі їх пастирі домагаються Унії".** („Берестейська Унія", сторона 119).

— А ось, як воно, — перебив Чернецькому Гнідий. — Виходить, що колиб епископ допустився навіть найбільшого насильства над своїми вірними, то се, після науки католицького теольоґа не буде насильством, а то тому, бо його допустився епископ. Кажіть, що хочете, але дуже вигідна наука.

— Таке виходить. Дальше, як читаємо в „Берестейській Унії", учасники нарад звернулися до Потія і Терлецького і „поставили їм слідуючі питання: Чи суть певні, що до митрополита і прочих епископів? Чи суть певні, що до духовенства, шляхти і народу? Що відноситься . . . до духовенства, то сподіються, що піде за їх голосом, **бодай в їх діецезіях...** Крім того заявили, що коли. . . повернуть домів без успіху (себто, коли не вїдуть зараз до Риму, але будуть чекати, аж нарід скаже своє слово), скажуть їх противники, що католики усунули їх від себе, а **патріярх мимо того позбавить їх урядів, скоро довідається о їх переговорах в справі унії".** („Берестейська Унія, сторона 119).

— Ага, вийшло шило з мішка, — промовив Гнідий. — Самі признаються, що в ділі унії їм не ходило о душевне добро своїх вірних, **але о свої уряди. Боялися,** кажуть, що патріярх позбавить їх урядів . . . Значить, **уряди були для них важнійші, як своя рідна церква.**

— Не дивуйтесь, хіба Юда не продав Христа за трийцять срібняків? Так як Юда продав Христа, так само негідні владики продали свою Церкву. **Продали за уряди і почести, які папа і польський уряд їм обіцяли.** Що так воно було, а не инакше, говорять навіть отсі слова:

„Нунцій поручив папі епископів, що їхали до Риму (Потія і Терлецького) і радив єму, **щоби для забезпечення (!) Унії домагався покликання до сенту всіх руських епископів, або бодай деяких з них"** („Берестейська Унія", сторона 120)

— Отже бачите: для **забезпечення** Унії треба покликати владик до сенату, бо не буде для них місць в сенаті, не будуть попирати Унії. Се є „святе" діло, як дехто Унію називає. Зрадники епископи віддали Римові і Польщі Православну Церкву, а зате мали отримати почести — у формі місць в сенаті. Владики-зрадники, правда, місць в сенаті не дістали, та за те стали святими в уніятській церкві

Чернецький троха помовчав, а там промовив:

— А тепер приходимо до четвертої частини сеї книжки. Частина носить таку назву: „Книга четверта. Епископи Іпатій Потій і Кирило Терлецький їдуть до Риму, щоби в імени цілого руського епископату піддати руську Церкву під власть папи".

— Перше, що кидається в очі, то ось що: Пише біскуп Ліковський (автор „Берестейської Унії"), що Потій і Терлецький їхали до Риму, „щоби **в імени цілого руського епископату" піддати** Українську Православну Церкву під власть папи. **А хто дав їм право говорити в імени цілого руського епископату? Прецінь не всі епископи були за унією.** А хоч би навіть і всі епископи були за унією, то чейже Українська Православна Церква **не була їх приватною власністю, яку вони могли віддати папі без відома і згоди народу.** На се я звертаю особливу увагу тому, щоби всім було ясно, що коли хто говорить, що унію заведено на бажання українського народу, **то говорить неправду. Унію заведено на бажання і з волі польського уряду і римського папи, а тих кількох православних епископів, які на унію погодилися, відограли тільки ролю Юди і більш нічого. Бо ніхто чейже не може серіозно твердити, що кількох епископів-запродавців мали право говорити в імени міліонів вірних.**

На сім сусіди рішили перервати дискусії і зійтися слідуючої неділі в Степового.

(Дальше буде).

Люде людям допомагають. Без такої допомоги люде не можуть жити. Але ся допомога повинна бути обопільна. А в життю так само буває, що одні допомагають, а другі тільки користуються з сеї допомоги, щоби руйнувати життя.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

МИЛОСЕРНИЙ САМАРЯНИН.

Одного разу до Ісуса Христа приступив законник, то є учений в жидівськім релігійнім законі, і почав з Ним розмову.

Законники вдавали з себе праведних людей, хоч не були ними і дуже не любили Ісуса, бо Він часто картав їх за їхнє ґрішне життя.

Сей законник, котрий почав з Ісусом розмову, також не любив Його. Він хотів зловити Ісуса на словах, щоби показати тим, які увірили в Него, що Ісус не знає жидівського релігійного закона, отже не може людей вчити. Він отже запитав Ісуса:

— Учителю, що я маю робити, щоби заслужити на життя вічне?

Ісус відповів:

— А в законі що є про се написано? Ти є законник, отже знаєш закон. Скажи мені, що каже закон робити, щоби бути спасеним?

Законник промовив:

— Закон говорить: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю; а ближнього твого, як себе самого.

Ісус тоді сказав йому:

— Ти сказав правду. Роби і ти так, то будеш спасений.

Але законник і сим не вдоволився. Йому захотілось поставити Ісусови ще одно питання:

— А хто є мій ближний? — він запитав.

У відповідь Ісус Христос розказав таку притчу:

— Один Жид ішов з Єрусалиму до Єрихону. На дорозі напали на него розбійники. Вони обрабували його і тяжко побили,

Коли побитий чоловік лежав при дорозі напів мертвий, дорогою надійшов жидівський священик. Він побачив побитого чоловіка, але навіть не підійшов до него, тільки пішов своєю дорогою.

По якімсь часі надійшов тою дорогою левит. (Левити були слугами в жидівській церкві). Він підійшов до побитого чоловіка, поглянув на него і пішов дальше.

Троха пізнійше надійшов инший подорожний. Він був по народности Самарянин. Самаряни і Жиди жили у великій незгоді. Але коли сей Самарянин побачив нещасного чоловіка, якого так тяжко побили розбійники, то змилосердився над ним, хотяй той був Жидом, і поратував його. Він обмив його рани, намастив їх оливою і поперевязував. Потім посадив його на свого осла і завіз до гостинниці. Там доглядав його через цілу ніч, а рано прикликав господаря гостинниці і сказав йому:

„Тут даю тобі гроші, за які доглядай того хорого, якого я вчера привіз. За кілька днів я верну назад і коли сих грошей не стане, то я дам більше".

Сказавши сю гарну притчу про милосерного Самарянина Ісус Христос звернувся до законника і запитав його:

— Хто з тих трох здається тобі ближнім тому, котрий попав між розбійників?

Законник відповів:

— Той, хто поміг йому.

Каже йому Ісус:

— Іди і роби так само.

З сеї притчи про милосерного Самарянина бачимо, що нашими ближними є всі ті, котрі потребують нашої помочі.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

САМУЇЛ.

Самуїл був не тільки суддею, але також пророком, то є, він міг предсказати, що станеться в будуччині. Він був посвячений на службу Богові ще змалку, і Бог відкривав через нього Свою волю людям і допомагав йому визволяти жидівську землю від Филистійців.

Жиди дуже любили Самуїла, бо він правив ними добре.

Коли Самуїл постарівся, він доручив своїм синам, щоби вони правили народом. Але сини не були такі мудрі, як він, а що більше, не були справедливі. Отже Жиди часто скаржилися Самуїлови на його синів і просили, щоби він поставив їм царя, так, як мали инші народи.

Самуїлови не сподобалося таке бажання Жидів, бо він хотів, щоби Сам Бог був царем над ними. Він отже молився, щоби Бог обявив йому, чи має вислухати просьбу Жидів і поставити їм царя, чи ні, на що Бог обявив йому таке:

— Я сповню бажання жидівського народу, але сповісти їм перше, які права буде мати цар, який буде панувати над ними.

Самуїл зробив се. Він обявив Жидам, що цар буде вимагати від них великого послуху і буде строго обходитися з ними, але Жиди заявили:

— Нехай буде; ми таки хочемо царя, — хочемо, щоби цар панував над нами так, як над другими народами.

Тоді промовив Бог до Самуїла:

— Послухай їх домагання і постав над ними царя. На другий день надішлю до тебе чоловіка, отже постав його царем над Ізраїльтянами.

ЦАР САУЛ.

У одного чоловіка Киса пропали ослиці і він післав сина свого Саула шукати за ними. Саул взяв з собою одного слугу і довго шукав за ослицями, але не міг знайти їх. Тоді слуга сказав йому:

Зайдімо до Самуїла, а він може скаже нам, де ділись ослиці.

Самуїл приняв їх щиро і сказав Саулови:

— Ослицями не журися, вони сами вернуть до дому. А ти оставай у мене гостем.

На другий день, дуже рано, Самуїл збудив Саула і сказав:

— Вставай, бо час тобі відходити. Я проведу тебе.

А коли вийшли за місто, сказав Самуїл до нього:

— Скажи слузі твому, нехай він іде наперед, бо я маю обявити тобі слово Боже.

Коли слуга пішов наперед, Самуїл взяв посудину з дорогим олійком, яку мав з собою, полив олійком голову Саула і, поцілувавши його, сказав:

— Сим помазав тебе Господь на царя над народом ізраїльським. Іди до дому і чекай, доки Господь не покличе тебе взяти провід над Ізраїльтянами.

Пізнійше Самуїл скликав нарід, щоби вибрали собі царя. Вони зійшлися і рішали жеребом, хто має бути царем. Жереб впав на Саула і він став царем жидівським.

Саул спершу поводився добре, але згодом став гордий та неслухняний. Одного разу Самуїл в імени Бога сказав йому, щоби він не починав війни з Филистійцями аж доки він, Самуїл, не принесе жертви Богові. Але Саул не послухав його і сам приніс жертву. Тоді Самуїл обявив йому волю Божу, що за такий непослух, він перестане бути царем.

НЕ ПИТАЙ, А ПОМАГАЙ.

Захотів лис пити тай пішов до керниці. А керниця була глибока, глибока, без відра ніяк води не досягнеш. Пробує лис досягнути води, пробує, та ніяк не може. Пробував і сяк і так, аж перехилився задалеко і полетів коміть головою в воду. А вода зимна, зимна, аж коло серця заболіло.

Січе зубами бідний лис тай чекає, чи не надійде хто, щоб вирятувати його з нещастя. Аж надходить вовк. Зрадів бідний лис тай до нього:

— Ох, братчику, голубчику, сам Бог наднїс тебе сюди. Виратуй мене бідного.

Побачив вовк, в якім лис нещастю, тай давай його жалувати:

Бідний, ти голубчику, — каже. — Ти впав в керницю?

— Еге, упав. — відповідає лис. — — Ратуй мене бідного.

— Та вже-ж, що треба ратувати, — каже вовк. — А як воно сталося, що ти впав туда?

Перехилився задалеко тай впав. Ратуй, братіку, бо гину від зимна.

— Бідний, ти, бідний, — жалує його вовк. — То кажеш, що вода зимна?

— Ой, зимна, зимна. Ратуй чим скорше.

Так, так, треба ратувати. Не можна-ж тебе так оставити... Тай змерз ти, правда?

— Ой, ще й як змерз, — леда говорить лис. — Ратуй, соколе, бо не витримаю.

— Бідний, бідний; а довго ти вже в воді?

— Ой ще й як довго, — говорить лис, тремтячим голосом від зимна. — Ратуй, бо загину, — і лис аж росплакався

— Не плач, голубчику, не плач. Не завдавай жалю мойому серцю, — аж прослезився милосерний вовк. — Чого-ж ти не був більше осторожний? А то готов жінку і діточок осиротити.

І вовк таки добре росплакався.

— Ах ти сякий-такий! — крикнув на нього лис з цілої сили. — Перше витягни мене з води, а тоді будеш питати та навчати.

• • •

Наука з сего є: Коли бачиш когось, що потребує помочі, то не питай як, через кого і від коли він в нещастю, але помагай йому чим скорше.

ЩО СТАНЕТЬСЯ З ТВОЇМИ ДОСТАТКАМИ.

Один священик пішов до одного самотного богача просити о жертву на приют для сиріт. Богач сей поводився, мов не знати, який бідак.

— Чого ви хочете від мене? — відпирався він, — Все дай і дай і дай, а звідки я візьму тільки грошей? Йдіть собі геть. Що мене обходять ваші сироти?

В три тижні після сього богач помер і оставив 60 міліонів долярів маєтку.

• • •

Чи не про таких сказав Ісус: „Безумний, сеї ночі душу твою візьмуть у тебе; що-ж станеться з достатками твоїми?" (Лука XII: 20).

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Чоловік швидко повернув голову і пильно глянув на січовика, ніби хотів роздивитися, від кого почув сю річ.

— Козаче, — сказав він журливо, — не тобі першому показував я сі голови, не тобі одному і признався; всі-ж від розумної голови казали, що нема на світі й звіря лютійшого від мене, — і не брехали вони; однак ти від щирого серця сказав святу правду; на усьому світі нема нещасливійшої тварі як я!... Мене усе відцуралось: і небо, і земля, і саме пекло! ... Мене прокляла мати, прокляв і батько з того світа, — я Каїн!... А тобі мене жаль, як побідженого, нещасливого... Спасибі тобі, козаче, дай руку, побратаємось!

Чоловік простягнув руку як лопату, обвинуту товстими жилами, неначе мотузками.

— Вибачай, чоловіче, — відрізав січовик, — хоч мені тебе й жаль, а прочварі, Каїну, руки не подам, і побратимом не буду.

Чоловік аж з місця підскочив, так його вразила ся відповідь; хоч низший він від січовика, а як роздрочився, так страшно й глянуть на його постать: плечі й груди як башта, кулаки як дві довбешки, пополотнів, очі кровю поналивались. Не звомпив же й січовик, на пяд не відступив, і сміло дивиться чоловікові в очі...

— Як! — гримнув чоловік, заскреготавши зубами. — Ти гребаєш моєю рукою, моїм товариством?... Чи ти знаєш, блазень, що колись і я був січовиком, колись за велику увагу ставили моє товариство?

— Може колись, — перехопив січовик, — та не тепер...

— Так виймай-же шаблю і боронись: за сю уразку я визиваю тебе на чесний двобій! ..

— Не чесний буде двобій битися з шаблею проти голих рук, а давай чим здужаєм! — січовик згорнув кулаки й став на поготові.

— Не бійсь, і з шаблею не порівняєшся!

— Боюся тільки нечесної смерти; Бог нас порівня, а розсудить совість! — відказав січовик наступаючи.

Як від води стухає полумя, так остання відповідь січовика припинила ярість чоловіка; не здержав він і його смілого погляду, понурився і назад відступив...

— Совість... совість..., — глухо промовив він, — ні, ні, не мені проклятому брататись з тобою; не тобі простягати і руку суцізі!

Чоловік приник до землі й важко застогнав, здавалось і могила з ним стогне...

— Не сердся, чоловіче, за мою шпарку відповідь, — з жалем промовив січовик. — Як будеш гинути, я від тебе не відцураюсь і обидві руки тобі простягну.

Чоловік підняв голову й глянув на січовика.

— Ти з Січи? — спитав він стиха.

— Еге, — відповів січовик, сідаючи поруч з чоловіком.

— По волі, чи недоля туди тебе запроторила?

— Не знаю, як тобі й казать. От слухай, не богато розказувати. — Закохався я в дівчині, в нашому таки селі, і хотів одружитись, так батько моєї судженої не згодивсь. „Дівча", каже, „ще молоде, та й ти молодий, іди собі у кіш, повештаєшся тамечки років зо три, покоштуй гіркої, і коли Господь приведе вернутись, то ми тоді вас і одружимо". Моя ненька, — батька у мене нема, вмер, — дуже вбивалась, однак не відмовляла: „Іди, каже, синку, коли так треба, нехай Бог помагає, бо й батько твій там був; прийдеш і ти собі козацької слави". Так ото тепер і повертаюсь до дому. Придбав, як кажуть, і тієї слави; так запорожці, — матері їх ковінька, нехай здорові будуть! — таке прізвище приложили, не знаю як і неньці казать: Кобзою прозвали, от що! ...' Вже було почали Підковою звати, бач, підкови розгинаю, а тут мені на лихо нечиста мати кобзаря принесла; співав собачий син, співав, та поклав кобзу, а я не доглядівся де вона, сів на неї та й потрощив діявольську личину; от мене і прозвали Кобзою. Оттаке, бач, прилучилось.

— Не журися, козаче, не прізвище прославляє чоловіка, а чоловік прізвище; не за горами і той час, як розкинеться широкий простір задля козацького герця.

— Була така чутка й у нас в коші перед моїм виїздом; прибіг з Чигирина військовий писар Хмельницький, лагодились збирати раду... Хотілось і мені зостатися, так дівчина-ж, козацьке слово...

— А дуже ти кохаєшся в своїй дівчині?

— Як би не дуже, який би його біс і покинув Січ!

— А хто тобі поручиться, що вона й досі тобі вірна, й досі тебе кохає?... Вернешся, а вона ще краща стала, вирівнялась як біла тополя, тільки вже не твоя, а другому досталась... Що ти тоді робити-меш?... Кажи!...

— Тоді-ж то й буду казати.

— А буває, що сама-же ненька нараїть суджену свого сина одружитись з другим... Щоб ти тоді зробив, як би з тобою скоїлось таке лихо?... га?...

— Неподібне вигадуєш; де-ж ти чув, щоб рідна ненька втопила долю своєї дитини! Та й дівчина, котра кохає свого судженого, скорійше умре, як з ким иншим одружиться. Коли-ж з такою розвела, як ти кажеш, то й добре зробила; шукай собі иншу, вірну дружину...

Знайшлась та инша, рідна сестра, — сама-ж кинулась заспокоїть побідженого. Се-ж її й голова в торбі!...

— Рідна сестра! — обізвався Кобза, важко зітхнувши, — та й гарна-ж, на віки гарна!

— А коли-б ти, козаче, побачив сю голову на повних плечах, на стройному стану, колиб вона глянула на тебе живими очима, почув би її голосок, і устонька, як маківка червоні, стулились з твоїми устами? ...

— Ну годі, ка-зна що вигадує, та ще й проти ночі!...

— Облила вона пошарпане серце, — розказував чоловік, не слухаючи Кобзи, — дрібною сльозою живущої і зцілющої води й на який час загоїла його, та загоїла на превелике лихо: загорілось воно знов коханням, люто, скажено загорілось, і усього мене запалило... І в той час як гориш тим пекельним вогнем і жадоба палить твоє нутро, з неба, з самого раю, бризнула роса; чи вдержався-б не напиться тієї води?..

— Та ну тебе к бісу, — скрикнув Кобза, затикаючи вуха. — Страшно тебе й слухати! — Що ти мене на покусу підводиш, чи що? Лучше ти мені скажи, який там бісяка сидить у твоїй гемонській торбі, що вона така дуже важка? Здається, дві голові не богато заважать?

Що в мене в торбі? — озвався чоловік, піднявши голову. — Нечистая моя і жартувать став.

— Совість?... Оттаке ще вигадай!

— Совість тяжкая, важкая, невсипущая, що не дає мені спокою, гризе мене й день і ніч, вже більш як пів віка ношуся з нею і до кінця світу, до страшного суду буду носитися, поки не зробиться вона легенька, що й мала дитина її підійме...

— Коли-ж вона полекшає?

— Тоді, як добрими ділами покрию превеликі й тяжкії мої гріхи, а без сього не прийме мене ні земля, ні само пекло...

— Шкода, бачу, — пробубонів Кобза, а опісля спитав. — Здавалось, казав, що й ти був січовиком?

— Був.

— Як же тебе там звали, чи не чув чого про тебе й я?

— Так звали, як піп охрестив, другого прізвища мені не прибрали.

— Яким же іменем тебе піп охрестив?

— Марком.

— Те-те-те, чув, богато де чого чув! — казав Кобза, витріщившись на чоловіка: — Чи не той ти Марко, що товкся по пеклі?

— Той самий...

II.

Піднялась роса й як серпанком вкрила степ; небо потемніло, зорі вияснились; ніч тепла та пахуча простягла чорні крила й всю землю пригортала й тулила, неначе ненька свою дитинку до грудей. Все живе затихло, примовкло, тільки сови та пугачі літали над головами Кобзи і Марка, скиглили, пугикали, та й ще більш додавали суму. На темному небі чорним обрисом виявлявся з боку Марків вид, і видно було, як підіймались його груди, і чутно, як важко він дихав. Боязко глядів на него Кобза, в його душі змінялись то жаль, то погорда; здавався він йому й харпаком і побідженим. Задивившись на нього, забув він і голод і свою втому.

— Можеб ти, чоловіче, червяка заморив? — спитав Кобза. — У мене є важкі чабаки!

— Мого червяка нічим не заморищ, — відізвався Марко.

— Чи не хочеш глитнуть горівки? І горівка у мене є.

— Напоїла вже мене лиха доля, буде з мене!...

— Чого-ж так важко дихаєш, занедужав, чи що?... Засни, спочинь, воно й полекшає!

— Засни, спочинь... — обізвався Марко, ніби усміхаючись. — Нема для мене на сім світі ні сну, ні спочинку; я вже забув, коли й спав...

Хіба-ж так давно?

— І батька твого ще не було тоді на світі...

— Як же ти на світі Божому отсе живеш, не сплючи?

— Замісць сну я що суботи умираю й оживаю, щоб знов вмирати!

— Сьогодня, здається, субота, — усміхаючись сказав Кобза. — Побачимо, як же ти вмирати-меш!

— Бодай не довелось тобі бачить...

— Де-ж твоя душа вітає, як ти вмреш, коли, як і сам кажеш — що й пекло її не прийма?

— Моя душа тимчасом літає по світу, та збирає мої тяжкії гріхи і зносить у сю торбу, — і Марко озирнувся на свою торбу.

— Не знати що й вигадує, — бубонів собі під ніс Кобза, а самого як морозом окотило, неначе за комір хто хапав... Здавалось йому, буцім і відрубані голови ворушились в торбі й шепотіли між собою. . Однак, щоб не виявить свого суму, він ще, по запорожському звичаю

(Дальше буде).

СОБОР — ОСЕРЕДОК РЕЛІҐІЙНОГО І КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

При Соборі Св. Покрови у Вінніпеґу, який є серцем Української Православної Церкви в Канаді, провадиться широка релігійна і культурно-просвітна робота, яка є корисна не тільки для Українців міста Вінніпеґу, але для цілого українського загалу в Канаді.

При Соборі істнують такі організації:

1) Добродійне Брацтво св. Андрея Первозванного; 2) Сестрицтво св. Ольги; 3) Жіноче Товариство; 4) Співацько-Драматичне Товариство „БОЯН", 5) Недільна Школа; 6) Рідна Школа; 7) Товариство Дівчат; 8) Товариство Хлопців; 3) Просвітно-Наукова Секція, яка устроює відчити і дебати і 10) 21 відділ Товариства „Взаїмна Поміч".

СОБОР ЗАСЛУГУЄ НА МОРАЛЬНУ І МАТЕРІЯЛЬНУ ПОМІЧ ВСІХ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ.

Діти з Недільної Школи при Соборі Св. Покрови у Вінніпеґу.

Церковний хор при Соборі св. Покрови у Вінніпеґу. Диріґент гром. В. Свистун.

Медицина й Релігія.

83 найвизначнійших німецьких психіятрів (лікарі умових недуг) і неврольоґів (лікарі нервових недуг) вислали до Райхстаґу, де ведеться боротьба за тип державної школи між віруючими й атеїстами, декларацію такого змісту: „В нинішних часах злощасної боротьби політичних партій за німецьку школу й молодь нападається в непочитальній глупоті також і на християнство. Ми підписані психіятри й неврольоґи, обсервуючи щоденно найглибші тайни людських душ — остерігаємо голосно і поважно перед підкопуванням хочби найменшим ділом християнської віри в серцях нашої молоді. **Віра, се одиноке пристановище наше, особливо в нинішних бурливих часах. Християнська релігія є і завсігди остане фільософією, психольоґією й етикою соціяльного життя".**

Не Хоче Бути Катом.

Єдиний дотеперішний офіціяльний кат на строві Куба повідомив уряд про свою димісію. За час свого урядовання він виконав присуд смерти на 20 особах. У вільні хвилини від заняття богато роздумував про життя, смерть і кару та злочинців і прийшов до висновку, що кара смерти — безглузда.

ПРАЗНИК.
(Пайлар Парк, Ман.)

Читаючи наш дорогий часопис, знаходжу вісти з ріжних місцевостей про рух на релігійнім полі, але про нашу місцевість не знаходжу нічого.

Певно другі кольонії думають, що релігійне і просвітне життя в нас завмерло зовсім. Однак противно. Хотяй нас не так богато, то робота в нас провадиться досить інтензивна. Маємо гарний Народний Дім, який ми сего літа відреставрували та який може бути взірцем для сусідних кольоній. Рішено також прибудувати сего літа церкву, бо замала. Члени віднеслись до сеї думки дуже прихильно, отже треба вірити, що ще сего року церква буде побільшена.

На другий день Зелених Свят наша парохія обходила празник, котрий залишиться на довго в нашій памяти. По богослуженню, яке відправив о. П. Запаринюк, всі зійшлися до Народного Дому на спільний обід, приготований нашим сестрицтвом. Обід почався молитвою „Царю Небесний".

Підчас обіду відбулись промови. Перший промовляв п. Іван Марко. Він переповів коротко про злидні, які перші наші поселенці мусіли зносити і апелював до молодіжи, щоби памятали на се та продовжали ту роботу, яку їх родичі започаткували. По нім говорив п. Михайло Марко. Він говорив про значіння організацій взагалі та про церковні організації зокрема.

Третий промовляв о. П. Запаринюк. Він говорив про значіння рідної церкви для народу а також переповів коротко історію відродження Української Православної Церкви в Канаді і на Україні та про її теперішний стан. При кінці своєї промови о. Запаринюк подякував нашим сестрицям за їх труд для добра нашої громади та поґратулював їм за так успішний обід.

Послідна забрала слово пані Денисюк, щиро дякуючи гостям за їх присутність і жертвенність.

Празник випав надзвичайно врочисто, за що належиться щира подяка всім тим, які до него причинилися.

М.

ЖИТТЯ В БОГДАН, МАН.

Около 7 миль на захід від місточка Етелберт, Ман., простягаються гарні сині гори (Duck Mountains). Літною порою гори зодягаються в зелень і виглядають дуже гарно. Тут збіжжа не так вмерзає, як в других околицях, а се тому, що гори стримують зимні вітри і морози.

Наші фармері мешкають зі східної сторони гір. Наші фарми виглядають, неначеб були обведені гарним, зеленим вінком. Літною порою етелбертці приїзджають і любуються нашими горами, а зимою ідуть в гори на польовання мусів, оленів і инших звірят.

Вже буде около 20 до 30 років, як наші фармері тут осіли. Як є добрий урожай, то чуємося всі щасливі без ріжниці чи бідний, чи богатий. Мені приємно сказати, що в нас менше незгоди і ненависти, як в других околицях.

Минувшого року ми почали будувати українську православну церкву. Робота йде знаменито і церква вже майже на укінченню. А се тому, бо люде, які високо цінять свою Рідну Церкву, взялися до роботи щиро. Мушу пригадати, що наше жіноцтво також не лишається по заді, але бере участь в церковній роботі на рівні з мущинами. І тому наша церковна робота ведеться досить успішно. Священик Маяба вже правив в згаданій церкві богослужения.

Вже буде три або чотири роки, як католики (Українці) почали будувати свою церкву, однак будинок ще й до тепер нескінчений. Ми не маємо до них жадної урази і жичимо їм як найкращого успіху, але булоб для них далеко краще, як би вони приявчилися до рідної церкви своїх предків — до церкви Української Православної.

В 9 числі „Канадійського Українця", з дня 15-го лютого появився короткий допис з нашої околиці, мабуть з трома підписами. Дописувателі кажуть, що їх Свистунівці розбили. На се скажу:

Ми знаємо, що добродій Мандрик дав землю під нашу церкву, але в него не було Свистуна, аби годив або платив за згадану землю. Ми знаємо, що Православна Церква істнує вже більше як девять сот років, але Свистуна тоді ще на світі не було. Ми знаємо, що на Великій Україні всі Українці православні, а там Свистуна нема. Ми знаємо, що майже ціла українська Буковина є православна, а Свистуна там нема. Дуже диво, що декотрим католикам так сидить в їх головах.

Що-ж до п. Свистуна, то я розумію, що він є добрим горожанином сего краю, добрим патріотом свого народу та вірним членом Рідної Церкви. До сего всі свідомі люде стремлять, і йому сего ніхто не може заборонити. Чого-ж католики так ним страхаються?

В нашій околиці живуть переважно Українці з галицької України, які перед своїм приїздом до Канади були під ляцьким ярмом і католицькою церквою. На канадійській землі ми свобідні, маємо право і нагоду здобути назад те, що нашим прадідам вороги силою відобрали. Ми, члени Української Православної Церкви, апелюємо до всіх наших братів: Ставайте з нами в ряди, нехай між нами запаніє любов на користь Українській Православній Церкві і на користь українському народові.

Д. Коновальчук.

ДЕЩО З ЛЕДВИН, МАН.

Прошу Хвальної Редакції „Вістника" помістити пару слів в нашім дорогім органі про нашу околицю. Наша околиця заселена переважно Українцями, споре число яких належить до Української Православної Церкви. Ми маємо свою церкву, котру скінчили будувати минувшої ве-[redacted]

Попередно була в нас старенька церква, побудована кільканайцять років тому назад, однак по процесі з греко-католиками, який то процес ми виграли, — вона згоріла.

Та ми не зневохотилися і взялися до будови нової церкви і тепер слава Богу знов маємо дім Божий. Просвітна робота поступає в нас вперед. Задумуємо побудувати сего літа ще Український Народний Дім, на який зібрано вже гроші. Завзято беремося до роботи, бо бачимо, що лиш „в своїй хаті своя правда і сила і воля", як сказав наш геній Т. Шевченко.

До сего часу, як був який концерт, чи забава, чи відчит, то сходилися в домі п. Зінковського, який не відмовляв своєї хати.

П. Зінковський веде між ними перед так в роботі церковній, як і народній. Ми бажаємо, щоби і в других громадах були такі Зінковські, які не жалувалиб ні часу ні праці для своєї Рідної Церкви, яка сіє правдиве зерно Христової науки між українським народом.

Православний Ривертонець.

БУДУЮТЬ НОВУ ЦЕРКВУ.
(Розборн, Ман.)

Читаючи наш любий „Вістник", знаходжу вісти майже з кождої околиці, де живуть православні Українці. Від нас не було ще нічого і другі околиці готові подумати, що в нас нічого не робиться. Однак так воно не є. Від часу, коли ми покинули московську місію і приєдналися до Української Православної Церкви, наша громада піднеслась в гору на религійнім, так і на народнім полі. Хотяй тут ще крутяться платні протестантські агенти, то вони від нас не вискають нічого, бо ми знаємо, хто вони такі. Громада наша хотяй і не дуже так велика, то рішила сього року побудувати нову церкву, бо в старій годі всім зміститись. До праці взялись горячо і щиро, а се завдяки головно церковним урядникам, котрі є щирими працівниками на громадськім полі. А чи не найбільше працюють наш предсідатель і секретар, які не жалують ні часу, ні труду, щоби тільки довести розпочате діло до кінця.

Будову церкви задумуємо до кінчити ще сеї осени так, щоби могли витати сього року в ново-збудованій церкві нашого дорогого Владику, о. Іоанна.

Здоровлю щиро читачів „Вістника" і желаю, щоби всі Українці в як найкоротшому часі зеднатися під омофором Української Православної Церкви.

Православний.

Хор Співацько-Драматичного Товариства „Боян" при Соборі Св. Покрови у Вінніпеґу. Диріґент гром. М. Пасічняк.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В МОНТРЕАЛІ.

В часі історичного свого розвою переживали всі народи тяжкі та критичні часи, однак стільки горя та лиха, скільки переніс наш нарід, не переніс мабуть ніякий инший народ. Але як нація молода, із зародками непожитної волі до життя, іде і наш нарід слідами инших, поборюючи всякі трудности, які стрічає на своїм тернистім шляху, який веде до осягнення волі.

Порівнуючи історію инших народів із нашою, добачуємо без найменших трудностей, в чім шукати причин нашого упослідження судьбою. Ніхто не заперечить того, що церква була саме найважнійшим чинником розцвіту кождого народу. А в міру того, чим скорше нарід зрозумів як приміннтися своєю вдачою до науки Христової і витворити свою Рідну Церкву, тим скорше ставав на шлях правдивого розвитку.

І в нас витворилося зрозуміння ваги Рідної Церкви не пізнійше чим в инших народів, та виїмкові політичні і суспільні обставини не дали її розвинутись як слід. На щастя істнувала вона на стільки, щоб закарбувати в душах своїх дітей свое

[illegible] матері. І та память рідної, любимої матері дала силу видержати нашому народові століття лютих переслідувань, даючи в найглубших закутинах всенародної душі надію на її воскресення.

І оберегалась ся надія в душах нашого народу, як в старому краю так і тут на іміграції. Головно тут на американськім континенті, не дала вона нам загинути в чужому морю. І коли прийшов час дійсного воскресення її, знайшла вона відгук по всіх закутинах широкої Канади і Америки. Правда, що так, як колись Христа, так тепер нашу Рідну Церкву не хочуть признати сучасні книжники і фарисеї Месією нашого народу. Одначе живий народ очищується зі простягненим здоровим ів струпів за [illegible]

Як по всіх усюдах серед канадійської іміграції, так і в найсвідоміщих одиницях нашого народу в Монтреалі, жевріла несвідомо іскра памяти Рідної Церкви і дала почин до заснування церковної громади. Перші життеві прояви сеї громади були дуже трудні — як воно звичайно в початках буває, — а тим більше, що Монтреал являється гей-би відірваним островом українсько-канадійської іміграції. Та приповідка „час найлучший лікар", здійснюється і тут. Церковна громада росте з дня на день, головно завдяки її запопадливої праці не тільки на полю церковнім, але й на народнім. З приходом сталого пароха, о. В. Слюзаря, прибрали своєчасні відрубні. життеві прояви сеї громади всенародний характер, який проявляється в ляльності праці.

В зрозумінню того, що в дітях будуччина кождого народу, звернулося увагу на доцільне виховання молодіжи за помічю Рідної та Недільної Шкіл, до яких учащає звиж 60 дітей. В ціли підготовання молодіжи для громадської праці, згуртувались дітвора в діточе товариство „Молода Україна".

Не аби яким важним чинником більш оживленого громадського життя являється „Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві", яке в нічім не уступає активности в порівнанню до жіночих громад західної Канади. Із запопадливістю питоменною взагалі всему жіноцтву віддають вони в громадській праці, головно в даних ділянках її, прямо неоцінимі услуги. Їхне зрозуміння ідеї Рідної та Недільної Шкіл, а в злуці з тим пристособлення домашнього виховання дітей до вимог сих двох інституцій, моглоб послужити взагалі приміром доброго [illegible]

> **АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.**
> Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
> Rev. S. W. SAWCHUK,
> 770 Burrows Ave.
> WINNIPEG.

Оздобою монтреальської православної громади є хор, одинока стала співацька дружина в місті, яка по вишколенню о. Слюзаром, піддержує велич церковного Богослуження під дірігентурою добр. Гр. Яничака. Дотично світського співу, зазнав сей хор загального признання і зі сторони чужинців з нагоди його концертових виступів.

Ядром всего православно-церковного та звязаного з ним суспільно-громадського життя поміж Українцями в Монтреалі є „Українська Православне Братство", яке заавилося ще до приїзду священика і уможливило взагалі ту працю, яка сьогодня тут провадиться. Своєю вірою і видержливістю, в суперечь накленам та вгірдливим насмішкам зі сторони в першій мірі тими племінно своїх, та духом чужих ворогів, показалися справжніми піонірами наших стремлінь до кращого майбутнього.

Для вображення дійсного розмаху праці посеред сеї завзятої громади муситься згадати і товариство „Запорожська Січ", яке прибрало собі за мету ширення просвіти серед ширшого засалу, головно посеред дозрілої молодіжи, уживаючи для осягнення своїх цілей драматичних вистав, концертів, пікніків, забав то що.

Виїмкова становиско займає монтреальська православна громада в справах жертвенности. Ваявши під увагу, що в склад її входять майже виключно самі робітники, які працюють тяжко за мізерну платню, не можна надивуватися тим цифрам гроша, який видано як на льокальні справи так і на справи загально українські. Се зародки нового типу Українця, що працює не словами, а ділами.

Мимоволі пригадується зі святого письма притча про сівача, в якій говориться між иншими про зерно, яке, впавши на добру ріллю, видало стократний плід.

Зерно правди сіяне Рідною Церквою впало в Монтеалю рівнож на здорову почву, отже дасть як на церковнім, так і на народнім полю свої стократні плоди.

Монтреалець.

БОЖЕ, БЛАГОСЛОВИ.
(Келгарі, Алта.)

Всяке добре діло є в руках Божих і у всякому доброму ділі Бог помагає. Хто береться зі щирістю добре діло робити, той може надіятися на Божу поміч.

Возьмім на примір нашу Українську Греко-Православну Церкву. Які вона переслідування зносила зі сторони царату, Польщі і Риму, кілько жертв впало в її обороні? Вороги наші її замучили, поховали, ще й каменем привалили і думали, що вона вже ніколи не встане. Одначе так не сталося. Божої сили ніхто побороти не годен. Впав царат, впали і царські закони, а тоді добрі люде беруться за добре, святе діло і при помочі Божій відживає, так як та трава на весні по великих морозах наша рідна Українська Православна Церква, якої головою є Високопреосвященний Николай Борецький в Києві. І коли ми приглянемося її добрій роботі, то нема сумніву, що вона скоро охопить весь український [illegible]

Українці в Канаді, як частина свого народу, зрозуміли і пізнали, що є своє рідне, і вертають громадно до своєї прадідної віри, в ту, котру нам силою накинули, лишають тим, котрі служать за оклади Польщі і Римові.

Українська Православна Церква заінтересувала і нас калгарських Українців. Давно ми вже збиралися спровадити українського православного священика до Келгарі і в кінці так і зробили. В неділю, 10 червня, сего року прибув до нас з Едмонтон о. Т. Д. Волохатюк і відправив Богослуження в українській мові. Аж душа радувалася, так гарно було слухати Богослужения в своїй рідній мові. Кожде слово було зрозуміле нам. О. Волохатюк виголосив проповідь на тему Євангелії, гарно, спокійно, як кождому чесному священикові пристоїть. Не кричав, не злостився, не накидався на инші церкви, як се роблять деякі уніятські цилябси. Станують вони на проповідь, прочитане Євангелія лишуть на боці, а сами кричать, злостяться, кулаками трясуть, накидаються нечесними словами на Українську Православну Церкву і на їх священиків, а потім на своїх таки парохіян, називаючи їх образливими словами. Таким способом вони думають втримати католицизм між Українцями, але дарма. Нам вже досить ясно, хто свій — а хто чужий, і хто приятель — а хто ворог. І тому то Українська Православна Церква зростає з кождим днем, а уніятська падає. Прийде час, що і ті долари, які вони побирають від римо-католиків на місійну роботу між Українцями не поможуть їм

Вечером, у 8 годині, о. Волохатюк дав відчит про Українську Православну Церкву від її початків аж до тепер. В своїм відчиті він представив, яке вона добро приносить для нашого народу так ясно і зрозуміло, що навіть Українці иншого релігійного переконання признали правду о Волохатюкови і публично заявили, що за таку корисну роботу, яку вона робить для українського народу, Українська Православна Церква заслугує на повне признання від них. По відчиті були запити, на котрі о. В. відповідав вдоволяючо. По відчиті люди розійшлися домів, а неділя 10 червня остане в нашій памяти, як день, в який здійснилися наші мрії і започаткувалася українська православна громада в Келгарі.

Православний.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу.

Я. Гаврнчинський	1.00
Мр. Діксон	.50
П-ні М. Мех (жена Федора), Саптон, Ман.	5.00
Іван Скриньський, Стюартборн,	1.00

Збірка п. В. Івашка в Оакборн, Ман.:

По 1 дол.: Марієн Гандрох, Мих. Ґапка, Тимко Зюбрак, п-ні П. Той.

По 50ц.: Федір Можилівський, В. Івашко. — Разом 5.00

Переслав о. Подольський збірку на весілю в п. Стефана Гаврилюка в Глаелин, Саск. Збірку започаткував п. Іля Галевич. Зібрано 20.00

Збірка на рату між членами Собору:

П-тво Ю. і К. Ожийовські	10.00
Семен Юськів	10.00
Теодор Яремко	5.00
Стефан Сокульський	5.00
Йос. Воронік	5.00
Панотець С. В. Савчук	5.00

Православний Календар
НА РІК 1928
СЕРПЕНЬ.

1 С. Мокрини
2 Ч. Іллі прор.
3 П. Симеона юрод.
4 С. Марії Магд.

5 Н. 9 по С. Теоф.
6 П. Бориса і Гліба
7 В. † Усп. св. Анни.
8 С. Ермолая
9 Ч. Пантелеймона
10 П. Прохора
11 С. Калин., Сераф.

12 Н. 10 по С. Сила
13 П. Евдокима
14 В. В. Ч. Х.
15 С. Пер. м. св. Стефана
16 Ч. Ісаакія і Дал.
17 П. 7 отр. в Еф.
18 С. Евсигнія

19 Н. 11 по С. Пр. Г.
20 П. Домотея, і Пул.
21 В. Емілієна сп.
22 С. Ап. Матея
23 Ч. Лаврентія
24 П. Евпла, Клавд.
25 С. Фотія, Аникити

26 Н. 12 по С. Макс.
27 П. Михея, Теод.
[illegible] Пр. Богородиці
29 С. Пер. Обр. Госп.
30 Ч. Мирона м.
31 П. Фльора і Лавра

Михайло Хариш,	5.00
Стефан Міхоцький	5.00
Віктор Кулченко	5.00
Михайло Демчук	5.00
Василь Новак	5.00
М. Мандрик	5.00
М. Сорохтей,	5.00
П-ні А. Микитюк	2.00
Разом	82.00
Збірка на направу даху Собору:	
С. Котельницький	5.00
Вас. Кіяюк	5.00
о. С. В. Савчук,	5.00
Г. І. Блок	5.00
С. Сокульський	3.00
Вас. Новак	1.00
М. Коржик	1.00
Вік. Купченко	.50
Вас. Заґаевич	.50
Разом	26.00

Жертви слати на адресу:
Н. І. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ
[illegible]
СЕРПЕНЬ.

2. Четвер. Іллі Пророка: Утр.: Еван. Лук. IV.: 23—30; Літ. Ап. Якова V.: 10—20. Єв. Лук. IV: 22—30.

5. Неділя 9 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8. Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—31. Літ.: Ап. 1. Корин III.: 9—17; Єв. Мат. XIV.: 22—34.

12. Неділя 10 по Зісланню Св. Духа: Голос 1. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14; Літ.: Ап. 1. Корин. IV: 9-16; Єв. Мат. XVII: 14-23.

19. Неділя 11 по Зісланню Св. Духа. Преображення Господнє: Голос 2. Утр.: Єв. Лук. IX.: 28—36; Літ.: 2. Ап. Петра I.: 10—19; Єв. Мат. XVII.: 1—9. Після заамвонної молитви освячується садовина.

26. Неділя 12 по Зісланню Св. Духа: Голос 3. Утр.: Еван. Мат. XXVIII.: 16—20; Літ.: Ап. 1. Кор. XV.: 1—11; Єв. Мат. XIX: 16—26.

Український Релігійний двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го СЕРПНЯ, 1928. ЧИСЛО (61) 16

ТРИ НОВІ ПРАВОСЛАВНІ [illegible]

З Варшави доносить, що в скорому часі будуть утворені три нові православні епископства під Польщею. Місцем осідку сих епископств будуть міста: Володимир, Луцьк та Берестє. Епископом у Володимирі стане протоєрей Павелко; епископом у Луцьку — архимандрит Дамаскин, намісник Почаївської Лаври; епископом у Берестю — архимандрит Полікарп Сікорський, ігумен православного монастиря в Жировицях.

Як доносять з Почаїва, архимандрит Дамаскин мав відмовитися приняти гідність епископа.

ВСЕЛЮДНИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ПОЛЬЩІ.

З Варшави доносять, що на домагання польського уряду(!) синод православної церкви в Польщі рішив скликати на осінь с. р. вселюдний православний собор, в якому крім православного духовенства візьмуть також участь делегати населення.

ОСТРОЖСЬКИЙ ЗАМОК ЗАПОВІДНИКОМ.

В Старому Константинові на Волині зберігся замок Константина Острожського, збудований в 16 століттю. Протягом 17 століття замок богато разів опановували Татари. Богато пережив він і підчас доби Хмельницького та руїни. Тепер народний комісаріят освіти порушив перед радою народних комісарів справу проголошення Острожського замку за історично-культурний заповідник.

ПОРЯДОК
Архиерейських візитацій Архиепископа І. Теодоровича в Канаді.

19 серпня — Йорктон, Саск.
26 серпня — Гефорд, Саск.
28 серпня (вівторок) — Успення Пресв. Богородиці — Ґлеслин, Саск.
2 вересня—Едмонтон, Алта.
9 вересня — Редвей Сентр, Алта.
16 вересня — Сучава, Алта.
21 вересня (пятниця) — Різдво пресв. Діви Марії — Вілингдон, Алта.
23 вересня—Мюсідора, Алта.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше. — В справах візитації вдаватися до голови Консисторії, на адресу:
Rev. S. W. Sawchuk,
770 Burrows Ave., Winnipeg.

КАЖЕ, ЩО МАЛО КАТОЛИКІВ В ПОЛЬЩІ.

„Поляк Католік" з 1 травня містить знаменну статтю М. Стажинського п. з. „Католики в імени". Автор застановляється загально над питанням: Чи є в Польщі католики? і стверджує, що „правдивих свідомих католиків-Поляків дуже мало".

„Се безперечний факт" — пише Стажинські, — „що більша частина наших нібито віруючих католиків не посідає навіть елементарного знання підтсав віри. Не знають вони катехізму і тому часто трафляється, що найфантастичніщі та найбільші дикі власні помисли або прямо таки зачуті від недоуків і недовірків, вважаються правдивими наказами релігії".

„Богато є також таких католиків, які розсівають зовсім мильні поняття про догми, приміром догми о вічнім життю, нерозривність подружжа, тощо. Треба зі стидом ствердити, що представники нашої інтеліґенції стоять богато нище щодо незнання засад св. віри і взагалі науки католицької церкви від народних мас".

БЕЗРОБІТТЯ В ХАРКОВІ.

„Українська Нива" доносить: У Харкові, як подає „Комуніст", є до 35,000 безробітних; серед них — понад 13,000 жінок і до 2,500 підлітків.

Одна особа, що повернулася сими днями з Харкова, переказує такий випадок, як безробітні діти дістають собі шматок хліба. „Потяг зупинився на стації Козятин. Відразу його обсипала хмара голодних дітей. Вигляд їх був жахливий, — в лахміттях, у ранах ,з якимись зловредними висипками на обличчях і руках, сі діти нагадували більше тварин. Увесь час стояв стогін: — „дядінька, дай копійку, дядінька, ми їсти хочемо, сжальтеся над нами!"

Коли сей добродій витяг з кишені гроші, то ся хмара так накинулася на нього, що довелося вже спасати від них своє життя. Нема що говорити, що сей голодний натовп витяг усе з кишені. А в додаток до сього подряпав руки й лице тієї людини, що хотіла щиро допомогти дітям.

ПРАВОСЛАВНИЙ ЕПИСКОП ДЛЯ ГАЛИЧИНИ.

В старокраєвій пресі появилися чутки про недалеке іменовання православного епископа на Східну Галичину. Кромі сього мають бути утворені православні деканати у Львові, в Тиразі (під Самбором) і в Кракові.

КАТОЛИЦЬКА ПРЕСА.

Папа римський надіслав редакції католицького часопису „Вінер Кіхерблят" письмо з горячим признанням за його діяльність. Сей часопис мимо дуже трудних матеріяльних умовин осягнув в днях наклад 110,000 примірників. Дуже слабо розвивається католицька преса в Злучених Державах. На 70 католицьких тижневиків лиш дуже мале число друкується в накладі понад 1,000 примірників. На 4 міліони католицьких родин в Злучених Державах лиш 570,000 передплачує католицьку часопис.

МУДРИЙ РАБІН.

Недавно до рабіна в Бельску зголосилася жидівська пара, яка конечно хотіла розвестися. „Родичі ваші хочуть, щоб ви розвелися?" — питає рабін. „Хочуть". „А дітий своїх ви питалися?" „Та діти дурні ще, одно 6, а друге 8 літ". А рабін каже: „Ну, то ми почекаємо аж діти виростуть і будуть мудрі!" І дивуючись розумови рабіна, спокійно відійшла пара домів.

ҐРІМ УДАРИВ У КОСТЕЛ.

В Паркано, Швеція, на кордоні Фінляндії, підчас богослуження, в моменті, коли шкільні діти приступали до Причастя, вдарив у костел ґрім. Повстала паніка, якої жертвою впало 2 особи, а 2 особи згинули під падучими бальками. На загал, 80 осіб є тяжко ранених, при чому стан декотрих безнадійний.

ВЕЛИКА СТАТУЯ.

В Ріо Де Жанейро, в Бразилії, почали будувати велику статую Ісуса Христа, яка буде 40 метрів висока а 30 широка. Спаситель буде зображений з розпростертими руками в виді хреста.

Статуя буде на видним місци і буде в ночи освітлена обильним електричним світлом і можна буде її бачити навіть з моря. Під фігурою буде каплична, яка може помістити 500 осіб.

АРХИЕПИСКОП МЕТЕСОН РЕЗИҐНУЄ.

Анґліканський архиепископ Самуїл Прічард Метесон з Вінніпегу оповістив 5 серпня, що він резиґнує зі становища прімаса анґліканської церкви в Канаді. Архиепископ Метесон був на становищі прімаса Канади через 20 літ. Анґліканські епископи в Канаді мають зібратися 22 вересня в цили вибору нового прімаса.

З НАРАД КОНФЕРЕНЦІЇ.

Сьогорічна Конференція священиків, членів Консисторії і членів Виділу Братства Української Православної Церкви в Канаді відбулася 18—20 липня, в Саскатуні, Саск. Конференцію отворив Високопреосвященний Архиепископ Іоанн короткою промовою (по молитві „Царю Небесний"). Програма Конференції включала між иншими такі точки: звіт священиків про стан парафій, звіт голови Консисторії, о. прот. С. В. Савчука, звіт голови Братства, п. В. Свистуна, справа відсвяткования десятилітного ювілею істновання Української Православної Церкви в Канаді, принятя кандидатів на священиків, справа видавництва і ин.

Зі звіту священиків показалося, що стан так поодиноких парафій, як і цілої Церкви за минувший рік значно зміцнився. Старі парохії значно піднеслись морально і матеріяльно, як рівнож приєдналося кілька нових парафій і місійних округів.

Конференція вирішила богато важних питань, як рівнож намітила плян праці на будуче. Між иншим Конференція приняла в склад українського православного духівництва свящ. Е. Олендія, бувшого священика російської місії, а також приняла в кандидати на священиків п.п. Кузьмінського і Галицького — перший з Галичини, другий з Буковини.

Дотично відсвяткования десятилітнього ювілею істновання Української Православної Церкви в Канаді рішено, щоби в кождій церкві відбулося ювілейне богослужения і щоби при тій нагоді збирати жертви на ювілейний фонд, який є призначений на загальні потреби дієцезії та на пресовий фонд „Вістника".

Перед замкненням Конференції о. Владика обявив, що священики на своїм приватнім засіданню, у відсутности оо. протоєреїв Савчука і Кудрика, предложили йому свою однодушну просьбу, щоби Конференція винагородила згаданих отців протоєреїв у відповідний спосіб за їх дотеперішню працю на полі Рідної Церкви в Канаді. Згідно з сею просьбою Конференція однодушно рішила, щоби нагородити о. протоєрея Савчука гідністю митрофора (мітрата), а о. протоєрея Кудрика золотим хрестом.

Конференція закінчилася відспіванням молитви „Достойно єсть".

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— От бач, — каже, розвязуючи свою сунку, — щоб твоя торба полекшала, тобі треба каятись та спасатись, а мені так добре їсти та запивати.

Та се кажучи, і почав чабака трощить; уклав і другого і третього, а далі гантнув з фляшки на потуху горівки, та, викресавши вогню, запалив люльку. Марко не промовив до Кобзи слова й не озирнувся. Чим дальше заходила ніч, тим важче він дихав, тим гірше гризла його нудьга; бідолашний не знаходив собі місця: гедзався, буцім підпалювали його вогнем, і трепотів, неначе трясця його трясла. Кобза налагодився було цілісіньку ніч не спати, щоб про всяк случай бути на поготові; а не вспів добре смикнуть люльки, як вона випала з рота, голова схилилась на сунку і втома неначе лещетами стулила його тіло...

— Ненько... Зінько... — пробубонів він, потягуючись, і захропів. Та не на довго.

О півночі заколихалась і затурготіла під ним земля, гук і галас розбуркали його. Схопившись він озирнувся навкруги і від жаху окамянів. Перед Марком стояла старенька бабуся і дуже гарна молодиця з дитинкою на руках. Стара грізно дивилася на Марка; її очі як вогнем палили; скуйовдане й розпатлане волосся, біле як молоко, розвівалось вітерцем, підіймалось, ворушилось, неначе купа гадюк; а дівчина висока, showвита, схиливши голову на груди, тулила до себе дитинку.

Кобза тільки скинув на них оком, зараз пізнав Маркову матір і сестру. Невеличка скибка місяця похмуро освічувала виходців з того світу. Марко ледви держався на ногах; волосся піднялось до гори, піна била з рота, у грудях і ревіло і стогнало...

— Зникніть, одкасніться від мене! — хрипів він, відмахуючись руками. — Доки ви будете карати мене?

— Поти, — заголосила мати й сестра, — поки не спасеш своеї душі й наших душ, загублених тобою!

— Що-ж мені робити на світі?... Хіба не бачите моеї праці, хіба вам ще мало моїх мук?... Рідна ненько, сестро, змилуйтесь, дайте мені бідолашному спочинку хоч на одну тільки часинку!

— Нема нам спочинку, не буде й тобі. Ратуй себе, ратуй і нас!

— Тату, тату! — запищала дитинка, простягаючи до Марка рученята. — Ратуй, ратуй!...

— Ратуй себе й нас! — загомоніло по степу, й із землі піднялись купи мерців, простягаючи до Марка костисті руки, й всі зблизились до нього...

— Зникніть! Відкасніться!! — заревів Марко, як віл на ревищі, й вихопивши спід кобеняка черкеський кинджал, замахав перед собою.

— Ратуй себе й нас! — заверещала й застогнала ватага мерців і прожогом кинулась на Марка...

Блиснув кинджал раз, в друге, й обезголовлені мати й сестра гепнули об землю. Заколихалась і затуркотіла могила, розступилась земля і з глибокої ями, як з води, виринув дідизний старець. Біле волосся розкинулось по плечах, борода доходила до пояса, й сам білий як крейда, тільки очі тліли синьоватим вогнем, як горить сірка. В руках держав він відсічені голови.

— Батьку, змилуйтеся! — скрикнув Марко, ударивши себе в груди.

— Проклинаю тебе, сину, — застогнав дід, — проклинаю на сім і на тім світі!

— Проклятий! Проклятий! — почулось кругом Марка, й купи мерців висунулись з землі й замахали руками. Від сього крику покотилась луна, й кожда могила відкликнулась: „Проклятий!... проклятий!..."

Дід кинув Маркови відсічені голови, й від замаху його рук повіяло холодним чадом. Марко заскреготів зубами, скрикнув, скорчило його судорогами й він бебехнув об землю...

У Кобзи, дивлючись на все отсе, здавило серце, у грудях сперся дух, вся кров захолола, й він також, як неживий, простягся на могилі...

Вже свитало, як опамятався Кобза. Важко зітхнув він, відкриваючи очі, на грудях неначе каменюка гнітила. Згадуючи, що довелось йому бачити у ночі, він добре не тямив і не здужав збагнути: чи то йому снилось, чи справді на яву усе те ділялось. Підвівшись, Кобза озирнувсь, дивиться, рання зоря вже височенько й схід сонця як жар червоніє Марко лежав навзнак, страшно було на нього й глянути: зрячки позакочувались йому під лоб і блищали одні білки, судорогою скривило йому на бік рот, зуби вискалились, а волосся стреміло до гори, як буйволина грива. Сестрина голова притулилась оддалі. Торба лежала порожня. Кобза боязко оглянув Марка, руки його зовсім охолодніли й увесь одубенів; де не взялась та комашня і, чуючи труп, лазила по його виду. Доторкуючись до нього, й у Кобзи похололо на душі.

— Мертвий, мертвий, — бубонів Кобза, відступаючи від Марка. — Бачу, не збрехав, кажучи, що умре!... Що-ж мені тепер на світі робити, чи покинути його, чи підождати, поки оживе?

Кобза задумався...

— Зостанусь, — шепотів він. — Що буде, то буде! Коли оживе, буду йому товаришом, а ні — поховаю; усе-ж таки хоч яку небудь молитву прохарамаркаю над грішним, і не покину його трупа на поталу грачам та звірю.

Так мізкував собі Кобза, а тимчасом прокинувся Божий мир: застрекотіли коники, заспівали пташечки, дрохви, журавлі, хохітва, підіймались табунами й летіли за своїм насущним... Сонце із-за гори викинуло золоте проміння і от-от лагодилось глянути на землю. Кобза упав на коліна й став молитися. Не устами молитва його творилась, а теплою душею; полинула вона до Милосерного й напиваючись Його благодати, забула землю, забула й саму себе... Кобза не скінчив ще молитви, як почув назад себе, що щось затріщало й застогнало. Дивиться: встае Марко, важко дихае й хижо водить мутними очима, а вид його такий-же блідий, як і у мертвого, і так-же стремить і волосся до гори. Страшно було дивитися на него мертвого, а ще страшнійше було бачити, як він оживав... Підвівшись, Марко важко зітхнув і боязко озирнувся; найперше кинулась йому у вічи сестрина голова...

- Сестро моя милая, сестро моя любая, — чуло промовив він, дивлячись на неї. — Збавив я тобі віку, занапастив долю, і загубив твою душу!

Далі з жахом кинувши оком на матірну голову, скрикнув:

- Мати моя рідна, на що ти мене на світ породила, чом мене маленьким в колисці не задавила?

З останнім словом Марко дуже застогнав і почав рвати на собі волосся і стусовать себе у груди. Дрібні краплі крови й поту текли по його лиці, а з очей не пробивалась ні одна сльозинка.

— Годі тобі стусувати себе, — відізвався Кобза, — від сього не поможеться, лучше пічни ранок молитвою. От що тобі треба!...

— Не вимолиш, — відказав Марко, схиливши на груди голову, — коли тієї молитви нема оттут! — і Марко приложив руку до серця. — Перечитував я на свойому віку усі акафисти, тропарі, псалми, на память їх вивчив, по цілісіньким дням і ночам харамаркав, а торба моя від сього не полекшала. Доводилось мені й скарби знаходити; богато набудував я церков, монастирів; богато роздавав старцям, бідним, неймущим, а ще більше задля того, щоб відмолювали тяжкії мої гріхи, — а торба моя усе таки не полекшала. Чужим словом і чужими грішми не ублагаеш Господа; ті молитви й скарби в нас самих; шукай їх у твоїм серці, у твоїй душі; коли-ж там нема, то вже ні в кого їх і не позичиш...

— Неписьменний я, так не знаю, яку тобі на се відповідь дати; мені здається, що на те поле, хоч воно й твое, не ходи жати, котрого ти не орав і не засівав. Коли у тебе бракує того насіння, позич його у другого. Хоч той другий і не відмолить твоїх тяжких гріхів, так може навчить, як ублагати милосерного Господа, на путь спасення наведе, от що!...

Марко мовчки зирнув на Кобзу й питаючо на нього поглядів; видно було, що ся відповідь гаразд таки його торкнула.

У яку сторону ти йдеш? — спитав він, підводячись.

— До Лохвиці, — відказав Кобза задумавшись. — Там моя ненька, там моя й суджена...

Та не там твоя доля! — додав понуро Марко.

- Що було, те бачили, а що буде, те побачимо, — відказав Кобза, махнувши рукою.

Однак пора рушать; поки не розійдемось, будеш мені товаришом, дорогою побалакаемо

Куди-ж ти мандруеш?

У Лубні, туди пішов мій шлях.

Що-ж маеш там чинити?

Що доведеться. Як ти вчора приїхав, той шлях мені привиджувався: бачив кілька слобід і Лубні.

Звідси? — спитав Кобза дивуючись. — Яка-ж мара показувала тобі ті слободи й Лубні?

Невсипуща злая моя доля!... Годі теревені гнути, час рушати, ходім, ходім!...

Марко почав ховати у торбу відрубані голови, а Кобза пішов до свого коня.

Через яку часинку Марко, закинувши на плечі свою торбу, рушив, а поруч нього йшов Кобза, ведучи у поводи свого коня. Широко ступав Марко, здавалось і ваги ніякої не було у нього на плечах, тільки видно було, як жили напружились на шиї і руках, а ноги грузли в землю аж по самісінькі кісточки.

(Дальше буде).

Судно На Смерть.

Невдовзі мають затопити в морі навмисне китайський корабель „Гайлінг". Се судно переслідувало якесь нещастя від його збудовання. Його збудовано 1909 року і в першій подорожі пук котел та покалічив 11 людей. В повороті один моряк ошалів і застрілив 5 людей. Підчас війни перевозили ним вояків і тоді посварилися з собою два відділи і в сварці погибло 100 людей. В иншій подорожі вибух на сім судні пожар. Врешті моряки боялися служити на нім — і вірили, що духи погибших переслідують судно. Корабель назвали инакше, а він далі свое. Тепер постановили, що краще втопити його, ніж мае робити шкоду.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Слідуючої неділі сусіди зійшлися до Степового. Отворивши книжку „Берестейська Унія", Чернецький промовив:

— Ми мусимо поступати з нашим читанням троха скорше, а то ми й до Різдва не скінчимо.

— А хочби й до Великодня, то що? — каже Залісна. — Над такою важною справою варта й посидіти.

— І се правда, — відповів Чернецький. — Впрочім, я не про себе говорю, а про вас всіх. Щодо мене, то я готов і цілий рік якусь важну справу обговорювати, та обдумувати, щоби лише як слід її зрозуміти.

— Можете бути певні, що й ми так, - каже Гнідий, — отже продовжайте дискусії в такий спосіб, в який вам видається найліпше. Чи добре я кажу? — звернувся він до других.

— А вже, що добре, — відповіли всі, навіть Залісний.

- Отже продовжаемо, — каже Чернецький. — Минувшої неділі ми спинилися над заголовком четвертої частини сеї книжки, в якім то заголовку говориться, що Потій і Терлецький поїхали до Риму, на те, **„щоби в імени цілого руського епископату"** піддати українську церкву під власть папи. Як пригадуете собі, я звертав вашу увагу на те, що Потій і Терлецький не мали жадного права „в імени цілого руського епископату" підчиняти Українську Церкву під власть папи, бо не всі епископи на унію годилися. Дальше я звернув вашу увагу й на те, що хотяй би і всі епископи були за унією, то се ще не давало їм права розпоряджатися Українською Православною Церквою так, як їм хотілося, бо-ж вона не була їх приватною власністю. Щоби унія зобовязувала Українську Православну Церкву як таку, то треба було, щоби ціла Церква, то е **духовенство і миряне** погодилися були на неї. Такої згоди Церква не дала, а згода двох-трох зрадників чей-же не зобовязуе цілої Церкви. А на скільки творці унії числилися з народом, бачимо хоч би з сего цитату:

„Перед їх відіздом (себто перед відіздом Потія і Терлецького до Риму) видав король, дня 24 вересня ... універсал до Русинів, повідомляючи їх про свою **волю і бажання**, щоби всі його піддані хвалили Бога одним серцем і одними устами" („Берестейська Унія", ст. 123).

— Отже бачите: підпомагаючи діло унії, король руководився **своею волею і своїм бажанням, а не волею і бажанням українського народу**, який в такий важній справі, як унія, повинен був мати нагоду сказати свое рішаюче слово.

— Що-ж до тодішнього папи, то ним був Климент VIII, який був перед тим папським нунціем, то е послом в Польщі. Він був великий приятель Польщі, так як і теперішний папа, який називае Польщу своею другою вітчиною, та благословить Поляків на всяке варварське діло проти Українців, хотяй Українці уніяти визнають папу за голову своеї церкви та моляться до него, як до святого.

— Читала я, читала, — перебила Залісна, — як то папа в 1925 році не хотів приняти Українців греко-католиків до себе на авдіенцію, а Поляків приняв.

— Так, се правда. Його не дурно називають „польським" папою. Крім того він виразно заявив, що уніяти не е повними католиками, отже ясно, що він з ними, як з не-католиками, не хоче мати нічого до діла.

— Але ідім далі. Епископів-зрадників, Потія і Терлецького, приняли в Римі дуже радісно, обіцюючи їм, як і всім тим, які підуть за їх приміром і перейдуть на унію, всякі блага. Між иншим папа обіцяв, що обряди і календар в уніятській церкві останутъ назавжди ненарушені, себто такі, як були до хвилі унії, а **„навіть не вимагав, щоби Русини до нікейського символа віри додавали „і Сина"**. („Берестейська Унія", сторона 124). Як бачимо, папа тоді все обіцював, але пізнійше свої обіцянки цілком забув і сьогодня обряд в уніятській церкві подекуди е більше латинський, як грецький. Що більше, під впливами Поляків і Риму в уніятській церкві заведено ріжні чужі (латинські) свята і чужих святих — всяких Алфонсів та Бернардів, а навіть Йосафата Кунцевича, який катував Українців та якого Поляки називають своїм національним святим.

— А тепер поглянмо, як український нарід приняв відомість про те, що Потій і Терлецький підписали унію. Уніятські ксьондзи хочуть вмовити в своїх вірних, що український нарід приняв унію з великим одушевленням, але що се неправда свідчить сам автор „Берестейської Унії", епископ Ліковський. Ось, що він пише:

„Коли (Потій і Терлецький) опускали родинний край, вибираючися до Риму, вже з далека доходив до них **відгомін бурі**, яка збиралася над їх головами". („Берестейська Унія", стор. 128). А коли вертали з Риму до дому, то просили папу, аби він дав їм поручаючі листи до короля та инших приятелів унії, бо боялися гніву українського народу, - того народу, який зрадили. Папа такі листи дав, а то до таких осіб як кардинал Радивил, краківський епископ Карнківський, канцлер Замойський і ин. отже **до самих чужих**, українському народови ворожих людей. Се також свідчить про те, хто хотів унії і хто її підпирав: український нарід, чи вороги українського народу.

— До короля папа між иншим писав, щоби він дав уніятським епископам, в заплату за їх працю для унії, місця в сенаті, на рівні з католицькими епископами. В сей спосіб він здобуде собі прихильність уніятських владик, иншими словами **підкупить їх**, так, що вони будуть **служити вірно не тільки Римови, але і Польщі**. Папа так і пише королеви: „А вже говорити Тобі не потребую про те, **які користи прийдуть з того** (з наділення уніятських владик гдіністю сенаторів) **для цілого Твого королівства**" („Берестейська Унія", стор. 129).

Отже знов таки говориться про користи з унії тільки для Риму і для Польщі і ані словечком не згадуеться про користи для українського народу, — завважав Гнідий.

— Певно, що ні. А се тому, бо унія не була виміряна на користь українському народови, **тільки на шкоду**. Але ідім дальше. Щоби надати унії хоч будьякого значіння в очах українського народу, папа римський та инші творці унії рішили скликати по повороті Потія і Терлецького з Риму, синод, на якім православні владики мали торжественно підписати акт унії. Але митрополит Рогоза синоду не спішився скликати, а противники унії тимчасом приготовляли народ до опору проти унії. Для сего вони використали земські соймики, котрі вибирали послів на будучий варшавський сойм. „Ті соймики, особливо київські, волинські, минські, новогородські, полоцькі, давали бажану нагоду противникам унії, а передовсім їх провідникови, старому князеви Константинови Острожському, підбурювати руську шляхту проти унії і її творців: Потія і Терлецького... **В згаданих округах не відбувся ні один соймик, на котрім би не заложено протесту проти злуки Русинів з Римом, довершеної Потіем і Терлецьким, і на котрім би не поручено послам, щоби жадали на соймі в Варшаві, усунути з уряду Потія і Терлецького і признати довершений ними в Римі акт неістнуючим"**. („Берестейська Унія", сторона 130).

Коли-ж зійшовся варшавський сойм (в травні, 1596 р.), то **„піднесли посли руської землі разом з князем Острожським..., великий крик проти Унії і головних її творців. Однак король їх не слухав і тому вони в послідний день сойму заявили в присутности сенату і сойму, що Потія і Терлецького, котрі без відома східних патріярхів і руського народу, самовільно піддалися під власть папи, не будуть уважали за своїх пастирів і не допустять їх до власти над собою. Крім сего виголосив князь Острожський в присутности короля бесіду, повну жалів на релігійний гнет.** Відписи своїх протестів розіслали посли в цілі успішної агітації по всіх воевідствах і долучали їх ту і там до городських актів" („Берестейська Унія", стор. 130).

Як бачимо, унії хотів папа і Поляки, а не український нарід.

— Боротьба з приводу унії розгорілася на добре.

„Побіч князя Острожського виступило до боротьби проти унії еще перед синодом в Бересті **ставропігійське братство при св. Тройці в Вильні**. Вплив того братства не ограничався на самім Вильні, **але сягав вже тоді далеко поза границями литовської столиці на Литві і полудневій Руси.** На чолі опозиції виленського братства станули в тім часі дидаскал Стефан Зизаній (Кукіль) і двох братських князів: Василь і Герасим... Вони (Василь і Гераснм) виступали на проповідницю церкви св. Тройці і з неї підбурювали нарід проти епископів, називаючи їх публично зрадниками східної Церкви, котрим всі правовірні повинні виповісти послух" („Берестейська Унія", стор. 131) і за се обох **король засудив на вигнання з краю** (сторона 132).

Щоби розоружити противників унії, король зарядив скликання синоду, який мав унію затвердити, думаючи, що в сей спосіб нарід заспокоїться, бо ось віби то сам ваш православний синод погоджаеться на унію. Та на скільки той синод мав репрезентувати український загал, видно з того, що на нім могли брати участь **тільки ті світські особи, які були прихильні унії** („Берестейська Унія", стор. 132).

На сім читання перервано, бо господиня покликала сусідів до обіду.

КУПЛЕНА ВІРА.

На зїзді представників презбитеріянської церкви в Ленкестері постановлено зібрати в Америці пів міліона долярів на поширення презбитеріянізму в ріжних краях Европи. На сьому зїзді було говорено, що ся віра шириться і в Італії, і в Чехії, і на українських теренах, але треба більше грошей, то вона ширитиметься краще, бо инакше — говорили — все пропаде.

Чи не куплена віра?

„ВІСТНИК“
[illegible] часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ПРАВИЛА РУСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Тайні „Правила“ епископа Будки).

Католицькі провідники в Канаді говорять і пишуть, що не було причини до того, щоби від греко-католицької церкви відриватись і засновувати Українську Православну Церкву. Одні з них кажуть, що се розбивання українського загалу, другі кажуть, що се гріх. З греко-католицькою церквою, мовляв, все було добре, вона чесно сповняла супроти Українців свої обовязки.

Таке вони кажуть несвідомому загалови, хоч самі знають, що говорять неправду.

Унія від самого початку була призначена на місток, по якім Українець мав перейти до латинства. Українців греко-католиків уважали за матеріял, з якого мають будуватися костели. Таке було в Европі, таке опісля в Канаді.

Сама українсько-канадійська історія дає нам чимало фактів, які вказують, що провідники греко-католицької церкви і видними і невидними способами пильно дбають, щоби перевести греко-католиків до латинства. Одним з таких фактів є **„Правила Русько-Католицької Церкви“**.

Історія тих „Правил“ така:

Ще 18 серпня 1913 року видав папа декрет, яким дозволяв греко-католикам в Канаді переходити до костела.

Епископ Будка, як очевидно той, який постанови декрету мав вводити в життя, порадився з канадійсько-французькими епископами й архиепископами, після чого вироблено начерк „Правил“. Тоді скликано „Собор руського католицького духовенства“ до Йорктону (27-29 листопада 1914), передискутовано проект і віддано о. др-ови Редкевичеви, щоби зладив до друку.

Таке оповідається в вступнім епископськім слові, під яким є такий підпис:

Дано в Торонто, Онт., в Духовнім Семинари, дня 23 січня, 1915 р.

НИКИТА

Епископ Канадийських Русинів.

На заголовковій картці „Правил“ чи [illegible]

ВІННІПЕГ, МАН. Р.Б. 1915.

З Друкарні „Канадийсько-Української Видавничої Спілки“.

Сторін друку має книжка 76 (без азбучного показчика).

Але хоч книжка надрукована 1915 року, про її істновання ніхто не знав, крім греко-католицьких священиків. Та і не диво. В епископськім слові виразно чи[illegible]

„Книжка ся єсть друкована виключно для ужитку наших священиків. Не вільно її продавати, чи давати кому другому, як лише руському сьвященикови в Канаді, апробованому руським епископом“.

Доперва по яких трох роках оден примірник „Правил“ видістався на Божий світ і показав цілком ясно, якими тайними плянами провідники греко-католицької церкви послугуються.

В „Правилах“ богато є такого, що можна завсігди всім знати. Але є і таке, про що звичайний греко-католик не повинен був довідатися й очевидно через те послідне „Правил“ не можна було нікому „продавати чи давати“.

На стороні 29 і 30 подрібно обговорюєсь, як би то греко-католиків перетягати до костела.

Сказано тут, що **„де нема греко-католицької церкви, або священника, або де доїзд священникови утруднений (!) там можуть вірні руського обряду приноровитися цілковито до обряду латинського — з того однак ніяк не слідує зміна обряду.“** Відтак пояснюєсь, що вірні можуть заховувати латинські свята, пости і др.

Дальше йде каламучення води, щоби лекше риба ловилася. Очевидно думали, що декому з священиків може бути того за богато, отже скомпоновано якусь плутанину думок, в якій тяжше розібратися. Говориться тут, що **„для простого народу віра, обряд і народність, то нерозлучні добра“** (не так, як для панів!); що **„за зміною обряду слідує в нашого народу і зміна народности, проте змушувати (!) нарід до приноровлення до латинського обряду, се в очах загалу** (чи може факту?) **латинщити нашу церков і винародовлювати Русинів“.** Ще дальше ніби звертається увагу, що папський декрет стоїть рішучо проти зміни обряду (але за „приноровленням“, а се те саме, що зміна!).

В слідуючім параграфі говориться, що нарід обминає костел і через те, що він йому і мовою і формами чужий і тому священики (греко-католицькі!) повинні відповідною наукою наближати нарід до костела, **„та з натиском повторяти, що часове приноровлення до латинського обряду не потягає ніяк за собою зміни обряду“.**

Так отже в наведенім дословно реченю накладаєсь на греко-католицьких священиків обовязок вговорювати в людей брехню. Мовляв — йдіть люде до костела, не бійтесь, ви свого обряду не зміните! Се таксамо, як колиб шинкар радив тверезому чоловікови: „Йди до корщми, пий разом з пияками, спи з ними під корчемною лавою, однакож будь певний, що пияком не станеш“.

В дальшім параграфі говориться, що хоч і в околиці є „руський“ священик і церква, то всеж можна достроюватися до латинського обряду, та що в латинські свята треба би в церкві мати богослуження.

В иншім місци „Правил“ (ст. 52) говориться, що: **„Великий хрест на церкві має бути однораменний“**, та що на будову іконостасу треба аж окремого дозволу (зн. не позволять — не смієш будувати!).

При кінци книжки в „Декреті“ читаємо, що: **„Вірні Русини навіть в околицях, в котрих є священик руського обряду, можуть в латинського сповідатися“** та що: **„всім вірним котрого будь обряду позволяється, що можуть приймати з побожности Тайну Евхаристії в котрім будь обряді“.**

Крім наведеного і згаданого знайдеться ще дещо гідне уваги.

З наведених уступів думаючим людям мусить бути ясно, що греко-католицька церква знаходиться в руках чужих Українцям людей і що вся робота тих людей обчислена на те, щоби Українців златинщити. До того стремить Рим, до того стремлять всі римо-католики і такі самі обовязки мають в „Правилах“ греко-католицькі духовні. Знищення греко-католицької церкви, отсе їх ціль!

По всім сказанім не може бути двох питань, що Українцям в подібнім положенню робити. Тут є лише оден вихід: Увільнитися від лукавих й облудних провідників та спасителів і шукати Божої правди без їх дволичного авторітету. До того кличе всіх добрих людей їх розум і їх совість і до того накликає їх Божий Закон.

Так частина греко-католиків вже зробила — і так повстала Українська Православна Церква в Канаді.

Зміна Границь Православних Епархій в Польщі.

Згідно з постановою Свящ. Синоду з дня 2 листопада 1927 р. й рескриптом міністра релігій з дня 19 квітня с. р. заведено в Польщі зміну границь православних епархій на терені Польщі.

Згідно з сею зміною, Волинська епархія буде обнимати терен тільки Волинського воєвідства, крім Мелецького монастиря на Ковельщині. Се значить, що від Волинської епархії відходять до сусідньої, Поліської епархії, повіти: Камень-Каширський і Сарненський. Обшар Поліської епархії зливається з обшаром Поліського воєвідства, а також до неї прилучається Мелецький монастир. Вілінське воєвідство й повіти: Ліда, Воложин і Стовбці Новогрудського воєвідства утворюють Вілінську епархію. Гроденську епархію утворюють Білостокське воєвідство й повіти: Слонім, Барановичі, Несвіж і Новогрудок Новогрудського воєвідства. Решта терену Польщі складає епархію Варшавську.

РОЗМІЩЕННЯ СВЯЩЕНИКІВ.

Повідомляється всіх інтересованих, що Конференція членів Консисторії, членів виділу Братства і духівництва Української Православної Церкви в Канаді, яка відбулася 18-19 липня с. р. в Саскатуні, Саск., вирішила і затвердила таке розміщення священиків:

Прот. С. В. Савчук — Вінніпег.
Прот. Вас. Кудрик — Саскатун-Кендо.
Свящ. Вол. Слюзар — Монтреал, Кве.
Свящ. П. Білон — Форт Вілім, Онт.
Свящ. Т. Д. Волохатюк — Едмонтон, Алта.
Свящ. С. Гребенюк — Брендон, Ман.
Свящ. П. Запаринюк — Росборн, Оксборн, Мензі, Портедж ля Прейрі, Поплар Парк, Селкірк і ин. в околиці Вінніпег.
Свящ. Є. Грицина — Толстой, Вайта, Ман. і околиці.
Свящ. Д. Д. Лещишин — Давфін, Ман. і околиці.
Свящ. Д. Сенета — Канора, Саск. і околиці.
Свящ. Д. Кирстюк — Калдер, Врокстон, Лорій, Черпіваці, Саск.
Свящ. Д. Ф. Стратійчук — Шіго, Тідор, Фом Лейк, Саск. і околиці.
Свящ. П. Самець — Будів, Айтуна, Фенвуд, Саск. і околиці.
Свящ. П. Мельничук — Вакав, Ст. Джулієн Тарнополь, Саск. і околиці.
Свящ. І. Кусий — Мікам, Вонда, Ріджвайна, Саск. і околиці.
Свящ. М. Подольський — Гефорд, Саск. і околиці.
Свящ. І. Майба — Ватсфорд, Алта. і околиці.
Свящ. Т. Горбай — Гемлин, Смокі Лейк, Редвей Сентр, Алта. і околиці.
Свящ. Е. Олендій — Бюфорд, Брудергайм, Редватер, Алта. і инші.

Повисше розміщення входить в силу з днем 1-го вересня, 1928.

На инші парафії, не згадані повище, священики будуть надані в найблизшому часі.

Дано у Вінніпегу, Ман., дня 15 серпня, 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:

Прот. С. В. Савчук, голова.

ЩОБ БУЛИ ОДНО!

(Ів. XVII: 11).

„Любивши своїх, що були в світі, до кінця любив їх“ — говорить Св. Апостол і Евангелист Іван про любов Ісуса Христа до Своїх Учеників (Ів. XIII: 1). І коли прийшов час розлучатись Йому зі Своїми Апостолами, молиться Син Божий перед Своїми Страстями до Отця Небесного: „Отче Святий, збережи їх в Імя Твоє, тих, котрих дав єси Мені, щоб були одно, яко-ж Ми“ (XVII: 11).

Найкращим образом і доказом любови серед членів якого гуртка чи громади являється єдність духа, єдність думки. Образом найсовершеннійшої єдности а проте любови є Отець і Син. Її представив Ісус Христос апостолові Томі, коли той просив Його показати Йому Отця: „Я в Отці і Отець у Мені“ (Ів. XIV: 10, 11).

О таку совершенну єдність в любові, щоб були одно як Отець і Син, просить Христос у Отця Свого для Своїх вибранців, для Своїх Апостолів, яких посилає у світ. У світ, що „зненавидів їх: бо вони не з світу, яко-ж Я не з світу“ (Ів. XVII: 14). Тільки могутня й чудотворна сила єдности, що в любові, могла зберегти їх від зла лукавого світа, що зненавидів їх за нове, незрозуміле для нього слово, яке передав їм Син Божий від Отця Небесного, слово Правди в Любові.

Та не лише тільки за Своїх вибраних Учеників молився Христос перед Своїми Страстями: „Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірують в Мене, — щоб усі одно були; яко-ж Ти, Отче, в Мені і Я в Тобі, щоб і вони в Нас одно були“ (Ів. XVII: 20-21).

Проте за всіх нас, що звемо себе Святим Іменем Його, молився Христос до Отця Небесного, щоб були ми одно в Бога, як Отець в Сині і Син в Отці.

Апостоли приняли слово Христа і зрозуміли, що Він дав їм слово Божої Правди від Отця Небесного. І по Вознесінню Господньому вони, освячені Божою Правдою, силою Духа Святого, Котрий „наставляє і утверджує і просвіщає“ (6. Стихира Літ. Вознес.), понесли між народи світу проповідь Божої Правди у величньому Христовому Заповіті Любови; щирої святої братньої любови, що своєю чудотворною силою еднала серця людей в одну велику і святу громаду — Христову Церкву.

Продовжувалась ся свята проповідь над щирими наслідниками Христових Друзів і зростало Царство Боже, Царство Любови серед людей. Не страшним було Христовій Громаді те, що ненавидів її світ, як ненавидів перше Христа. Щира свята любов зберігала їх в святости і єдности. Життя християн перших віків, таких крівавих тяжкими переслідуваннями, роскриває перед нами найкращі цвіти тієї єдности, що у любові і через любов, по заповіту Христа: „Більшої сієї любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх“ (Ів. XV: 13). Вірячи в Христа, Спасителя людського роду, Бога Любови, вони готові були кожної хвилі віддати своє дочасне життя за Його Науку Правди у Любові. Тому теж готові вони були положити душу свою за братів своїх, яких любили щиро, з якими були одно у святій любові.

Така свята й чудотворна єдність, що у любові і через любов тільки можлива, по образу найсовершеннійшої єдности любови між Отцем і Сином, проникала родинне й громадське життя перших християн. Через те почували вони себе справжніми дітьми Христа, Бога Любови, і Царство Боже, Царство Любови процвітало серед них.

Наш український народ живе серед лукавого світу, що ненавидить його. І нам потрібно тієї святої єдности, що у любові, щоб зберегтися нам від зла. Нам, серед котрих лжепророки та лжеучителі поширили зіпсуття і зневіру.

І чим скоріще зрозуміємо ми сю пекучу потребу у сучасному нашому життю, тим скоріше повернемо при помочі Спасителя до правдивого християнського життя любови і згоди. Чим скоріше усунемо із наших звичаїв лукавство і незгідливість, що не покидають нас і досі, хоч минулася вже для нас неволя, тим скоріше очистимо себе від пятна недовірчивих та незгідливих рабів, що досі не затерлося іще на наших душах — і ми станемо здібними до християнської єдности і любови.

Тоді доперва ми зможемо почути себе справді Божими дітьми, як почували себе перші Християне, що їх любов вязала у одно святе і могутнє тіло Христової Церкви. Коли щира братня любов, запалавши святим і невгасимим вогнем у серцях наших обновлених благовістям Рідної Церкви, проникати-ме наше родинне та громадянське і народне життя, тоді всі ми, діти українського, розбитого ворогами, народу, станемо одно.

Тоді збережемось ми від зла лукавого світа і не страшно буде нам, що він ненавидить нас. Бо ми, почуваючись одно як свята Христова Громада, працювати-мемо спільним і щирим зусиллям для поширення та укріплення Царства Божого серед рідного народу для його дочасного і вічного добра.

Таким чином ми виконаємо не тільки завдання свого дочасного життя, як добрі і щирі діти українського християнського народу, як сього вимагає від нас Божественний Спаситель, Котрий казав своїм Апостолам: „Радніщ ідіть до загублених овечок дому Ізраїльського“ (Мат. X: 6). Ми виконаємо також своє дочасне завдання як член великої всесвітної Громади християнських народів.

Заводячи Царство Боже між українським народом ми причинимось до зросту правдивого християнського духа серед народів світа, щоб усі вони були одно як справжні діти Христа, — і тим заслужимо собі на Царство Боже грядучого віку, як правдиві православні християне. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА БУКОВИНІ.

Епархіяльний зїзд.

Тижневик „Рідний Край“, який виходить в Чернівцях, Буковина, в числі з 10 червня с. р. пише:

Аж тепер може прозріють наші люде, що зробили дуже зле, що не вибрали своїх щирих Українців до епархіяльного зїзду (на Буковині), а віддали свої голоси на румунських кандидатів, бо крім о. проф. Катеринюка й о. д-ра Богатирця, ніхто ніколи не вломинався на епархіяльнім зїзді за наші кривди на церковнім полі. Сі два священики домагалися справедливости для православних Українців від самого початку, від 1926 року. Але не найшли ніякого підпертя, через що були навіть здемісіонували аж два рази. На приречення владики, що буде відноситися прихильнійше до їх домагань, стали вони знов брати участь у нарадах і рішеннях зїзду.

На послідним епархіяльним зїзді, що відбувався в Чернівцях (від 14 до 17-го травня) сі два священики забирали голос по кілька разів і вломинались за права православних Українців на Буковині. Між иншим внесли вони пропамятне письмо на руки владики, що дав його під обраду зїздови, а зїзд поручив його культурній секції, аби його докладно перестудіювала та прийшла з конкретними внесеннями на слідуючім зїзді, що буде в осени.

В сім пропамятнім письмі домагають ся сі наші два священики, аби церковна власть сповнила бодай мінімум духової екзістенції нашого народу, а іменно:

1) Аби на наші парохії не давали румунських священиків;

2) Аби до духовної семинарії приймали пропорціональне число нашиx богословів;

3) Аби давали запомоги й стипендії й нашим учечникам і студентам, головно тим, що обіцяють вчитися на священиків;

4) Аби відновлено славянську страну в семинарії й катедральній церкві;

5) Аби на богословськім факультеті вчили, як передом, української пастиральної й проповіди та церковно-славянської мови;

6) Аби в духовній семинарії й дасикалії вчили, як то було до недавна, читання церковно-славянських книг, славянського ритуалу й славянського церковного співу;

7) Аби в народних і середних школах учили наших дітей молитов і релігії в рідній, матірній мові;

8) Аби видрукувано поновно українські молитвенники й учебники релігії;

9) Аби для поборювання сектярів та для православної релігійної пропаганди настановлено осібного проповідника-місіонаря Українця;

10) Аби церковну газету, пастирські листи, книжочки релігійно-морального змісту, популярну догматику, молитвенники і календарі друкували й в українській мові;

11) Аби в наших парохіях правили богослуження й проповідували в нашій мові;

12) Аби в монастирі Крищатику, що має будуватися, були черці нашої народности, а що найменше, щоби знали добре нашу мову та щоби правили богослуження в нашій мові.

Інспектор Цопа, що його вибрали своїм заступником священики Кіцманеччини, говорив передними разами, що наші діти дуже скоро научуються румунської мови й від третої народної кляси треба їх учити лиш у румунській мові, а що ще дальше скаже, будемо чути, а пан Сімйон Гіж, що його вибрали наші православні Українці, як кождого разу, так і тепер домагався їх зромунізовання.

Тож побачимо, що з сих домагань сповнить наша церковна влада. А наш нарід най буде вважний, най знає, хто йому добра желає, а хто ні, та бодай при слідуючих виборах до епархіяльного зїзду най вибирає лише своїх щирих і свідомих Українців.

КОЖДА ДИТИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР“. ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ІСУС ВОСКРЕШАЄ ДІВЧИНУ.

Один старшина в жидівській церкві, який називався Яір, мав дванайцять-літну дочку, яка тяжко захорувала.

Яір пішов до Ісуса Христа, впав Йому до ніг і промовив:

— Учителю, дочка моя єдина вмирає. Прошу Тебе, ходи і уздорови її.

Ісус пустився іти до хати Яіра, а за ним пішло богато народу. Ще не дійшли до дому, як зустрів їх післанець і сказав до Яіра:

— Не труди Учителя, бо дочка твоя вже вмерла.

Яір гірко заплакав, а Ісус сказав:

— Не плач, тільки віруй, а дочка твоя буде жити.

Коли Ісус прийшов до дому Яіра, застав там богато людей, які плакали за умершою. Ісус казав чужим вийти з кімнати, де лежала умерша, а остати лише родичам і тром Апостолам.

Тоді Ісус підійшов до вмершої, взяв її за руку і сказав:

— Дівчинко, встань!

І зараз встала дівчина, немов нічого з нею не було сталося.

Її родичі дуже дивувалися сему і щиро дякували Ісусови за Його ласку.

БУРЯ НА МОРЮ.

Одного дня Ісус навчав людей до самого вечера. Коли відпустив людей до дому, вступив на корабель, який стояв при березі озера і сказав до Своїх учеників:

— Переправмося на другий беріг.

Вони витягнули якор, піднесли вітрила і виплили на озеро. Коли так плили, Ісус з великого умучення уснув. Згодом піднялася сильна буря. Ученики злякалися і почали кликати:

— Ісусе, спаси нас, бо погибаємо!

Ісус пробудився і промовив до них:

— Маловіри, чого боїтеся? Я з вами!

З тим Він підніс руку над озером і буря устала. Корабель доплив щасливо до берега, а ученики Ісуса шептали між собою:

— Хто Він є, що приказує вітрам і ті слухають Його? Він направду є Син Божий!

Коли нас навістить яке нещастя, як слабість або журба яка, і коли ніхто з наших приятелів не може нам помочи, то не треба ще тратити надії. Не треба, бо є хтось, хто годен помочи нам, треба тільки вдатися до Нього. Ним є Ісус Христос, Син Божий. Він кличе до нас: „Не бійтеся, Я з вами... Прийдіть до Мене всі, а Я дам вам спокій... Хто до Мене приходить, Я нікого не відкидаю".

Отже вдаваймося до Ісуса Христа зі щирим серцем, а Він ніколи не відкине нас.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ЦАР ДАВИД.

В минувшім числі ви читали, як суддя Самуїл, з Божого наказу, помазав Саула на царя жидівського. Читали також, як Саул, ставши царем, став гордий і неслухняний і за се утратив Божу ласку.

Після сього Самуїл пішов з наказу Божого в місто Вифлеєм і там помазав на царя Давида, сина Єсеєвого.

З часом Саул тяжко захорів, — його огорнула нудьга і туга і він не знав, що з собою почати. Його тоді порадили, щоби він розважався музикою і сказали, що в місті Вифлеємі у Єсея є син Давид, який добре грає на гуслах.

Давида покликано до царя, а коли він грав, то злий дух відступав від Саула і йому ставало краще.

Одного разу Ізраїльтяне воювали з Филистійцями. Між Филистійцями був сильний великан, Ґоліят. Він часто ставав перед ізраїльським військом і кликав:

— Для чого нам усім воювати? Нехай краще хто один з вас вийде проти мене і, коли убє мене, то Филистяне будуть вашими рабами, а коли я убю його, то ви будете служити нам!

Але ніхто з Ізраїльтян не важився виступити проти Ґоліята, хотяй цар обіцяв великі нагороди. Так стояло військо одно проти одного через сорок днів, а Ґоліят виступав наперед кождого вечера і кождого ранку та викликав охочих битися з ним. А що ніхто з Ізраїльтян не важився виступити проти нього, то він що раз більше лаяв Ізраїльтян та брав їх на глум.

Брати Давида служили у війську і Давид одного разу пішов відвідати їх. Коли Давид почув, як Ґоліят висміває ізраїльтян, він сказав:

— Я піду битися з ним.

На те сказав Саул:

— Ти ще молодий, а він сильний та змалку звик до військової справи.

На те Давид відповів:

— Коли я пас вівці у свого батька, то бувало, що приходив лев або медвідь і хапав вівцю; я тоді доганяв його, відбирав від нього вівцю, а його вбивав. Коли Бог визволяв мене від льва і медвідя, то визволить мене і від сего Филистійця.

Тоді Давид поклав в свою торбину пять камінців, взяв процу (катапульку — прилад, яким кидають камінці) і вийшов проти филистійського велитня. Ґоліят поглянув на нього і сказав:

— Хіба я собака, що йдеш на мене з камінцями і палицею?

— Ти йдеш на мене із зброєю, а я йду на тебе во імя Господа, Якого ти зневажаєш, — відповів Давид.

Давид тоді витяг швидко камінець, вложив до проци і так сильно влучив Ґоліята в чоло, що той повалився на землю. Коли Филистійці побачили се, вони почали втікати. Ізраїльтяне погнали за ними і перемогли їх.

Коли Саул і Давид вертали до дому, нарід виходив проти них і витав їх. Але Давида витали більше, як Саула і сей почав завидувати Давидові та надумався його вбити. Тоді Давид відійшов геть і не вертав, аж доки Саул не помер.

По смерти Саула царем жидівським став Давид. Він царював 40 років. Бог обіцяв Давидові, що з його роду повстане Спаситель світа.

Давид написав богато побожних пісень. Пісні сі називаємо псальмами.

ЦАР СОЛОМОН.

Після Давида царем став його син Соломон.

Соломон був добрим царем і прославився своєю мудрістю. Слава про його мудрість розійшлася була по далеких краях і богато мудрців приходили зі всіх країв, щоби поговорити з ним та навчитися дечого від него.

Свою мудрість цар Соломон виявляв головно в тому, що мудро правив своїм царством і мудро судив людей.

Одного разу до Соломона прийшли дві жінки, щоби він розсудив їх. Обидві вони жили в одній хаті і обидві мали маленьких синів. Але одної ночі один з них нагло помер. Його мати взяла тоді його тіло і підклала його другій жінці, а собі взяла її живого сина. Раном жінки почали змагатися, чия є жива дитина, а що кожда казала, що її то пішли до Соломона на суд:

Коли Соломон вислухав їх, він сказав до свого слуги:

— Візьми меч, розрубай живу дитину на двоє і дай кождій жінці по половині дитини.

Почувши се, одна жінка каже:

— Добре, нехай буде і так. Не буде ні її, ні мені.

Але друга жінка впала перед Соломоном на коліна і просила його:

— Ні, ні, не рубайте дитини! Краще віддайте їй живу дитину! Най дитина жие!

Тоді Соломон сказав:

— Віддайте живу дитину сій жінці, яка не хоче, щоби її рубати. Вона є мати сеї дитини і тому хоче, щоби дитина жила. Друга-ж жінка не є мамою дитини і тому погоджається, щоби розрубати її на двоє.

І всі тоді побачили, яку мудрість дав Бог Соломонови, щоби судити людей.

Иншим разом до Соломона приїхав в гості один богатий князь. Він чув про велику мудрість Соломона і хотів самий випробувати його, чи він справді такий мудрий, як про нього говорили.

Він поставив перед Соломоном дві квітки. Одна квітка була правдива, а друга була зроблена з воску, але обі були так подібні до себе, що ніхто не міг сказати на око, котра квітка правдива, а котра ні.

— О, царю, — сказав гість до Соломона, — цілий світ говорить про твою мудрість. Подивися і скажи мені, котра з сих квіток правдива, а котра з воску?

Цар поглянув на квітки і сказав до свого слуги:

— Винеси сі квіти до городу.

В городі були пчоли. Вони шукали за медом. Побачивши дві квітки, вони прилетіли до них, але сідали тільки на одну з них. Тоді Соломон звернувся до свого гостя і сказав:

— Мої очи не могли розпізнати, котра квітка правдива, а котра ні. Але пчоли обявили мені се. Квітка, на котру вони сідають, є правдива, а друга з воску.

Соломон прославився також великим храмом (церквою), який збудував в Єрусалимі. Храм сей був збудований з дуже дорогого каміню і дерева, і забрало сім літ часу, нім його докінчено.

Але на старість Соломон почав забувати на Бога і почав заходити до поганських церков. Тоді обявив Бог Соломонови таке:

— Ти не сповнив Моеї заповіди і за се після твоєї смерти тільки частину твого царства віддам твойому синові, а над більшою частиною буде панувати твій підданий.

Слово Боже почало сповнюватися ще за життя Соломона. В краю наступив заколот, бо Соломон був марнотравний і утискав людей великими податками, а по смерти Соломона царство його було розділене на двоє.

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ НА УКРАЇНІ.

Український нарід прийняв християнство з Царгороду 988 року за св. князя Володимира Великого. Від тоді в Києві були митрополити, що належали до царгородського патріярха. Але вони правили церквою самі, патріярх в їхні справи не мішався. Через те Українська Православна Церква на ділі була вільною і незалежною.

Як же Татаре знищили Київ, переніся 1299 київський митрополит на північ до Володимира, а 1325 до Москви. Від тоді митрополитами ставали Москалі і вже не дбали про добро України.

Через те року 1414 вибрано знов в Києві митрополита і від тоді Українська Православна Церква дальше жила своїм самостійним життям. Митрополити в Москві були для Москалів, а Україна мала дальше своїх митрополитів в Києві.

Коли року 1654 Хмельницький звязався з Москвою, то українське православне духовенство ще 32 роки не належало до церкви московської. Воно сподівалося від Москви лиха і протестувало, коли Москва посягала по українську церкву свою руку.

Але Москва не думала лишити української церкви свобідною. Року 1685 московськими заходами вибрано митрополитом Гедеона Святополка, що йшов на руку Москві. Протести духовенства не помагали. Того-ж Гедеона московський патріярх висвятив невдовзі проти волі народу на митрополита. А Москва подарувала Гедеонови карету, обшиту оксамітом, з мідяними прикрасами і шестерма кіньми

Тепер треба було залагодити діло з патріярхом. Москва післала свого посла, Микиту, з золотом до єрусалимського патріярха, але той не хотів за гроші українською церквою торгувати. Ще й докірливого листа написав цареви і патріяркови (Москва мала тоді патріярхів).

Не хотів з початку й царгородський патріярх віддати української церкви Москві, та зробив се під напором турецького уряду. Москва дала йому 120 соболевих шкір і 200 червінців. Так одні продали, другі купили українську церкву, самих Українців не питаючи. Се сталось 1686 року.

Від тоді українська церква була в чужих руках і чужі нею для свого добра орудували. Москва завела московську вимову при читанню церковних книг, в проповіди завела московську мову, позаводила деякі московські звичаї, словом — зробила з церкви спосіб для московщення Українців.

Як же 1917 р. упав царат, тоді пригадали собі Українці, що в них є своя церква й освободили її з московських рук.

Тоді на Україні було 25 епископів ріжних степенів — всі вони були Москалі. Духовенство в великій мірі було або московське, або змосковщене. І всі вони поставилися до української церкви ворожо, робили трудноці, перешкоди, баламутили народ. Казали, що вона не має права з московських рук освободжуватися.

Та Українці на те не зважали, вибрали собі свого Митрополита й Українська Православна Церква почала продовжати працю на українській ниві. В богослужения введено українську мову,повідновлювано українські звичаї...

Нині навіть вороги Українців признають, що Українська Православна Церква робить на Україні велику Божу і народну роботу. Помимо большевицьких переслідувань вона поширює поле своєї діяльности в усіх напрямах.

Крім большевиків є її ворогами також церква московська, церква жива (большевицька) та ще деякі. Московську церкву піддержують головно Москалі, а з Українців до неї належать передовсім найтемніші та старі люде, які не розбирають, що своє, що чуже. Такі всюди є колодою серед дороги.

Така в короткім начерку історія Української Православної Церкви на Україні.

ДАЙ.

Дай бідному, як Бог дав тобі.

Дай хорому, щоби подякувати Богові за здоровля.

Дай сліпому, бо ти маєш очі і бачиш світ.

Дай кривому, бо дорога довга, а твої ноги здорові.

Дай каліці і дякуй Богові за руки.

Дай тому, що в неволі, бо ти вільний і без кайданів.

Дай голодному, бо ти ситий.

Дай товариству, бо ти без нього самотний і опущений.

Дай Церкві, бо ти без неї не людина.

Дай все, що маєш, а будеш вимен ще богато.

А як ти сам німий, кривий, сліпий чи глухий, — то дай, що маєш, в імя Боже, а за се в нагороду почуєш: „Ти все те зробив для Мене".

Витрати На Красу в Злуч. Державах.

Ґертруда Лейн, видавниця одного з американських журналів, заявила недавно на зборах американського товариства для рекламових аґенцій, що в Америці є 14 міліонів жінок, котрі підстригають своє волосся. Коли-б — каже — те все обстрижене волосся поставити на вагу, то воно важилоби 3,400 тон.

Американські жінки витрачують річно великанську суму: один міліярд і вісімсот міліонів долярів на свої прикраси. Се так велика сума, що нею можна би оплатити всі народні довги кількох малих европейських держав.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Сего літа провадиться при Соборі живійша робота, як минувшими літними сезонами. На літний сезон вибрано пікніковий комітет, якого обовязком є подбати, щоби кождої неділі було щось устроєне, як не пікнік по полудні, то чайний вечер. Крім першого чайного вечера, програма инших неділь була виконувана після плану уложеного пікніковим комітетом.

Неділя, 24 червня.

Сеї неділі мав бути пікнік і навіть був оголошений, але був дощ і пікніку не мож було устроїти. За те вечером був устроєний з рамени жіночого товариства чайний вечір, який проведено дуже гарно. З чайного вечера було доходу 26 долярів.

Неділя, 1 липня.

З рамени жіноцтва при Соборі устроєно сеї неділі пікнік. Місце на пікнік знаходиться на Ст. Вітал. На пікніку було богато людей, була гарна програма, але було також богато комарів. Рідко котрого літа є такі комарі, як сего літа. Родичі, які були з дітьми, мусіли скоро через комарів вертати до дому.

Неділя, 8 липня.

Сеї неділі заходом пікнікового комітету було устроєно членами Собору несподівану забаву для панства Комарів. Гром. Комар є заступником голови нашої громади. Ся несподівана забава вдалася дуже гарно завдяки двом комітетовцям, а се пп. Папік і Сорохтей. Всіх людей було близько сто. Забава відбулася дуже гарно. В імени членів Собору було вручено панству Комарам скромний дарунок.

Пятниця, 13 липня.

Сеї пятниці вечером був устроєний в салі Собору прощальний вечерок для панни Г. Романчич, членкині нашої громади і Жіночого Товариства. Панна Романчич виїхала до Едмонтону, де має працювати з рамени провінціонального департаменту рільництва. Вечерок був щирий, але на жаль не всі знали про него і тепер жалують, що не були на нім. Панні Романчич желається найкращих успіхів на новім полі праці.

[illegible]

Сеї неділі був устроєний пікнік. Пікнік був подібний до першого, а то хочби тим, що комарі були такі самі, як і на першім пікніку. На пікніку був присутний п. В. Свистун, який того дня вернув з відчитової поїздки по східній Канаді і Злучених Державах. Кождий засипував п. Свистуна питаннями про відносини на Сході та в Злучених Державах. П. Свистун відповідав на питання та оповідав свої вражіння з подожі.

Неділя, 22 липня.

Сеї неділі пікніковий комітет устроїв чайний вечерок в честь „Українського Голосу" і тих його робітників, які щиро працюють в організаціях при Соборі. Се була несподіванка, бо крім пікнікового комітету ніхто про се не знав. Ми всі думали, що се є як звичайно чайний вечерок в дохід Собору. З дрібної колекти зібрано 15 долярів, які жертвовано на пресовий фонд „Українського Голосу".

Неділя, 29 липня.

Сеї неділі відбувся пікнік 21 відділу Товариства „Взаїмна Поміч", який льокується при Соборі. Се був перший пікнік сего року, на якім не докучали комарі. Тому то на пікніку було більше життя, а вечером члени Товариства „Воля" співали богато пісень, до яких прислухувалися учасники пікніку та чужинці, які близько мешкають і які на голос пісні прийшли на місце пікніку.

На сім пікніку було кілька Українців з Шікаго, які приїхали на вакації до Канади, а також були з Алберти учитель Василишин, та учителька пані Ґаєвська, яка на вакації приїхала до родичів у Вінніпегу.

Неділя, 5 серпня.

Сеї неділі відбувся чайний вечерок в салі Собору. Се був один з найкращих вечерків сего літа. Зійшлася в більшости молодь і провела вечір на товариських забавах і співах.

Рідна Школа при Соборі.

Зараз в початках літних вакацій при Соборі отворено Рідну Школу. Спочатку були ріжні клопоти, а найбільше той, що не було місця на ведення школи. Думалося з разу, що дітей буде мало, отже рішено провадити школу в малій кімнаті. Та дітей прийшло більше. І шкільний комітет був примушений відкрутити частину крісел з великій салі і на їх місце примістити шкільні лавки. Учителем є п. О. Болківський.

Сорохтей.

ПОЗА МЕЖАМИ РІДНОГО КРАЮ.

(Подєбради, Чехія.)

Опинившись на чужині, українська еміграція зазнала найліпшої гостинности в Чехословаччині. Президент сеї держави, Масарик, разом зі своїми однодумцями, памятав, які тяжкі були початки відродження Чехів зза браку своїх освічених людей. Він тому вирішив допомогти Українцям закладаючи високі школи з українською викладовою мовою і даючи гроші на їх утримання і на прожиття студентів. Чимало Українців було принято до чеських шкіл. В невеличкому місті Подєбрадах було відчинено Українську Високу Господарську Школу. Після її відкриття президент Масарик заїздом до По-

добрад вавістив Українців, зацікавився їх успіхами і підкреслив, що Українці як ніхто иниший потребують освічених людей і він сам бажає їм всього доброго, а навіть колиб наші політичні шляхи розійшлися, то Чехи і Українці мусять мати до себе теплі почуття.

Українська кольонія в Подєбрадах, що складається з професорів і студентів, з перших же часів свого буття почала думати як би вдоволити свої релігійні потреби. Заклалося Кирило-Методіївське Братство, яке і турбувалося сим. На чолі його стояли найповажніші наші діячі, як проф. В. Біднов і Др. Модест Левицький.

Свого пан-отця не мали, а заїздило до нас періодично священих Чех. Відправи відбувалися в старовинній каплиці, котру радо нам виповічала чехо-словацька парафія.

Відвідав нас голова Чеської Православної Церкви, Архиепископ Саватий, якого ми щиро витали.

Коли до Чехії приїхав православний священик Українець, то по бажанню віруючих заклали парафію, яка істнує і по нині. Вважаємо себе частиною Рідної Церкви з осередком в Київі, тому ми і звернулися до найпочеснішого Митрополита Василя по благословення. Одержали від нього і від Всеукраїнської Церковної Ради дуже привітне послання з низкою українських богослужебних книжок в подарунок з Рідного Краю. З Канади одержуємо „Вістник", з якого довідуємося про життя далеких-близьких. Надсилають його нам даремно, за що складається редакції щира подяка.

Недавно загостив до нас п. Ю. Сірошинин і богато оповідав про життя за океаном, про зріст Рідної Церкви, про шкільництво, про то, що Українці в Канаді сміливо дивляться тепер в майбутнє. Все се почути нам було дуже радісно, бо чомусь дехто з тих, що раніш заїздили до нас з Канади оповідали, що за пару років Українці винародовляться і зникнуть і сего спинити не можна. Наприклад се казав Павло Крат.

Обслуговує Українців в цілій Чехословаччині пан-отець Григорій Крижановський. Людина високоосвічена, щирий Українець. Своїм тактовним поводженням він завоював до себе любов парафіян. Викладає він релігію в українській гімназії для емігрантів в Жевниці біля Праги. На жаль скрутний матеріяльний стан не дозволяє нам запрошувати пан-отця часто і відправи відбуваються періодично. Так само робить ся в Празі і в инших околицях, де є значні скупчення Українців.

По ініціятиві нашого п.-отця ми рішили на подєбрадському кладовищу збудувати каплицю і під нею переховувати всіх наших небіщиків до того часу, аж буде змога віддати їх на Україну і там поховати в рідній землі. Місто дає даремно землю, а православні Чехи обіцяють допомогти грішми і матеріялом для будівлі. Ректор Академії, проф. Тимошенко, вже накреслив дуже гарний плян в народному українському стилю.

На великий жаль Підкарпадська Україна в церковному відношенню не відлягає Чехам в Сербам. Православною церквою там керує присланий з Білгорода епископ Іриней — страшний русофіл. Унійтське духовенство там змадеризоване, темне, і погано зорганізоване так, що не витримує наступа навіть московського православія. Православними священиками там більшість бувші денікінські фельдфебелі. Емігранти Українці ізза правного свого положення там активно працювати не можуть, бо адміністрація краю знаходиться в руках русофільської чеської партії. Всеж між тамтейшими Українцями національна свідомість росте і в боротьбі виконується; русофільство вже там не страшне і має місцевий характер і незабаром зникне. Є там богато українських шкіл, як низших так і середних, в яких вчаться і виростають свідомі майбутні Українські провідники. Як вища форма прояву національної свідомости мусить звитися і рух за свою Рідну Церкву. Тепер наш рух йде від гаслом, що душа всіх Українців міститься в Київі.

Парафіяни

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ВІСТИ З БОГДАН, МАН.

Хвальна Редакціє „Вістника"! — Прошу ласкаво помістити моїх кілька слів про нашу околицю Богдан, Ман. Пишу їх з приводу допису, є кий появився в „Канадійськім Українци" з 15 лютого сего року, під заголовком „Допоможіть нам у будові церкви".

Пишеться в тім допису, що православні так пошкодили католикам, що ті не годні викінчити своєї церкви через них. Роздумую я над сим і не знаю в який саме спосіб ми їм пошкодили, бо ми не старалися робити їм жiдної пакости, хіба тільки те, що відлучилися від них. Вони праводоподібно хотіли, щоби ми збудували їм церкву і щоби вони взяли її в свої руки та віддали там, де вона не повинна бути. Щоби читачам „Вістника" було ясніше, як дійшло до того, що в нас повстало дві громади — православна і унійтська, — подаю отсі факти:

Українців в околиці Богдан є досить мало; вони розділилися на два сторонництва так, що дві третих з них є католики, а одна трета православні. Ті, котрі належуть до католицької церкви не годні поступати вперед, бо вони не працюють спільно, але сихають одні на других. Тому в них робота не йде так успішно, як в православних, хотяй сих є менше, як католиків.

Католики почали будувати церкву ще в 1925 році, але не знати, коли її викінчуть, бо до тепер побудували лише стіни і дах. Коли католики організувалися до будови церкви, то мали збори кілька разів, на яких і ми православні брали участь. Ми хотіли побудувати одну українську православну церкву, але що їх було о половину більше, то вони не згодилися на се і почали будувати католицьку церкву. Але тільки звели стіни і на тім скінчили. Пізнійше вони знов скликали збори і знов хотіли, щоби ми пристали до будови церкви. Але що ми хотіли, щоби вона була українська православна, а вони на те не пристали, то ми взялися до будови своєї української православної церкви. Будову розпочали з початком липня, 1927 року.

Наша церква тепер майже викінчена і вже відбулося чотири рази богослуження. Церковна робота зпочатку йде досить добре, отже як так буде поступати дальше, то хотяй числом нас мало, ми сподіємося, що не лишимося по заді православних Українців по других кольоніях.

Перед Українською Православною Церквою є будучність, бо до неї горнуться найсвідоміші одиниці нашого народу. А наші духовні і світські провідники дбають про долю свого народу і працюють для його добра. Вони також вчать нашу молодіж, щоби не забувала, хто вона. Щодо школи, то мешканці з околиці Богдан присилають своїх діточок до школи, щоби були свідомими горожанами краю і членами свого народу.

В околиці Богдан відбувся недавно пікнік, котрий випав дуже гарно. Були рікні перегони, за які були роздані нагороди. По пікніку шкільні діти відспівали кілька гарних пісень, які випали дуже гарно, за що належиться учительці сеї школи щира подяка.

На пікніку були і православні і католики. Вони всі спільно забавлялися, аж нараз виступив один католик і почав лаятися поганими словами, не зважаючи на те, що там були крім дорослих людей також молодіж і діти. Встид і ганьба, що знаходяться такі, які позволяють собі на таке дике поведення. В такий спосіб ми своїх дітей на гарних людей не виховаємо.

Д. Голубінський

ЖЕРТВИ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Згідно з рішенням сьогорічної Конференції оголошується збірку на Ювілейний Фонд Української Православної Цекви в Канаді.

До тепер вплинули такі жертви

ЗБІРКА о. П. ЗАПАРИНЮКА.

Поплар Парк, Ман.:

Колекта в церкві	$6.10
З ювілейних відзнак	9.40

Сифтон, Ман.:

Колекта в церкві	5.30
З відзнак	2.70

ЗБІРКА о. Д. ЛЕЩИШИНА:

Вайта, Ман.

Колекта в церкві	10.80
З відзнак	3.45

ЗБІРКА о. Є. ГРИЦИНИ:

Василь Квасниця, Тідор, Саск.	.25
З відзнак	7.50

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді,
Прот. С. В. Савчук, голова.

Православний Календар НА РІК 1928

СЕРПЕНЬ.

16 Ч. Ісакія і Дал.
17 П. 7 отр. в Еф.
18 С. Евсигнія

19 Н. 11 по С. Пр. Г.
20 П. Домотея, і Пул.
21 В. Емілівна оп.
22 С. Ап. Матея
23 Ч. Лаврентія
24 П. Евпла, Клавд.
25 С. Фотія, Аникита

26 Н. 12 по С. Макс.
27 П. Михея, Теод.
28 В. Успення Пр. Богородиці
29 С. Пер. Обр. Госп.
30 Ч. Мирона м.
31 П. Фльора і Лавра

ВЕРЕСЕНЬ.

1 С. Андрея Страт.

2 Н. 13 по С. Самуїла
3 П. Тадея ап.
4 В. Агатоника
5 С. Лупа, Іреней
6 Ч. Евтихія
7 П. Тита, Вартоломея
8 С Андріяна, Нат.

9 Н. 14 по С. Сави
10 П Августина
11 В. Усік. г. Ів. Хр.
12 С. Олександра
13 Ч Пол. пояса П. В
14 П Симона
15 С Маманта, Івана

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Осип Кравець, Іністфрі, Алта.	.10
Мих Герматій, Редватер, Алта.	.10
Мих. Попіль, Редватер, Алта.	.10
Ник. Зінюк, Редватер, Алта.	.10
Василь Школьний. Редватер,	.10
Федір Хаба, Редватер, Алта.	.10
Федір Мурин, Редватер, Алта.	.10
Никола Боднарчук,	.10
Петро Луклан	.10

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

СЕРПЕНЬ.

19. Неділя 11 по Зісланню Св. Духа. Преображення Господнє: Голос 2. Утр.: Єв. Лук. IX : 28—36; Літ.: 2. Ап. Петра І.: 10—19; Єв. Мат. XVII.: 1—9. Після заамвонної молитви освячується садовина.

26. Неділя 12 по Зісланню Св. Духа: Голос 3. Утр.: Еван. Мат. XXVIII.: 16—20; Літ.: Ап. 1. Кор. XV.: 1—11; Єв. Мат. XIX.: 16—26.

28. Вівторок. Успення Пресв. Богородиці: Утр.: Еван. Лук. І.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип. II.: 5—11; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

ВЕРЕСЕНЬ:

2. Неділя 13 по Зісланню Св. Духа: Голос 4. Утр.: Марка XVI.: 1—8; Літ.: Ап. 1. Кор. XVI.: 13—24; Еван. Мат. XXI.: 33—42.

9. Неділя 14 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 5. Утр. Еван. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. 2. Кор. І.: 20—24 і II.: 1—4. Еван. Мат. XXII.: 1—14.

11. Вівторок. Усікнення Голови Івана Хрестителя: Утр.: Еван.: Мат. XIV.: 1—13. Літ.: Ап. Діяння XIII: 25—32. Еван. Марка VI.: 14—30.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ВЕРЕСНЯ, 1928. ЧИСЛО (62) 17

ПАПА ДУМАЄ ВИЇХАТИ З ВАТИКАНУ.

З Риму подають, що папа римський Пій XI думає виїхати з Ватикану над море. Се був би перший випадок за 58 літ, бо від 1870 року жаден папа не виходив поза мури Ватикану.

МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗІЙ У МІНІСТРА СВІТАЛЬСЬКОГО.

Дня 27 липня відбулася конференція поміж польським міністром освіти Світальським і православним митрополитом Діонізієм. На конференції говорилося про стан православної церкви в Польщі.

КОРОНУВАННЯ ЧУДОТВОРНОЇ ІКОНИ В САМБОРІ.

В самбірській церкви відбулося 28 серпня свято коронування чудотворної ікони Богородиці, з нагоди 200-ліття як появився там сей чудотворний образ. Буде се перше свято коронування образу Богородиці в греко-католицькій церкві, а також ще один примір „вшистко єдно".

ЦІКАВИЙ ДОКУМЕНТ.

В Жилинцях, пов. Борщів, віднайшов між актами в церкві тамошний парох о. Курдлик цікавий документ. Се статут брацтва тверезости з 1761 року писаний ручно. З цікавих постанов того статута є такі: При вступі до товариства член платить червоного польського вписового і має добре „уконтентувати" ціле брацтво, а за пияньство карано членів прилюдно буками і то під дзвіницею.

НАЙСТАРШИЙ ЧОЛОВІК У СВІТІ.

Ся новинка подобає на літню сензацію. Вона передана лондонським „Дейлі Кронікл". В одним селі під Шангаєм святкував недавно день своїх 250-літніх уродин один Китаєць. Се мудрець, що ціле життя пильнував суворих правил і неодин з його учнів має давно поза сто літ. Найважніші три правила його життя: нічим не хвилюватись, ходити легко і спати, як... чутка собака. Чінг Йонг був жонатий 14 разів і має 180 синів і доньок. Зір його ще прегарний, память чудова, а нігті фантастично довгі, по китайському звичаю. Коли англійське жерело правдиве, то ті, що хочуть довго жити, най ідуть туди і вивідають в сього мудреця, що не сварився ні разу з своїми 14 жінками: яка є тайна його довговічности.

РЕСТАВРУЮТЬ СОФІЙСЬКИЙ СОБОР?

З совітських пресових жерел вийшла відомість, що Народній Комісаріят Освіти видав київській краєвій інспектурі гроші на реставрацію Софійського Собору. Вже почалися реставраційні роботи під керовництвом відомого реставратора ленінградського професора Кіпіка.

НОВІ ДАНІ ПРО ВБИВСТВО ПЕТЛЮРИ.

Про вбивство С. Петлюри виходять на яву все нові подробиці. Показується, що в справу сього убивства були вмішані й відомі комуністи-большевики Ілля Борщак та Полоцький. Ілля Борщак є Жид і називався перше Еміл Барщак, а Полоцький, жидівський банкир з Полтави. На організацію вбивства С. Петлюри дістав і Борщак від большевицького посольства 100,000 француських франків.

НАЙСТАРША ПОДРУЖА ПАРА.

Югославянські журналісти заявляють, що відкрили найстаршу подружу пару в світі, в селі Вербита. Муж Дмитро Филипович має 110 літ, жінка 107 літ, а подружені вони 80 літ, ні разу не були в місті і живуть в згоді. Коли жінку хотіли відфотографувати, вона відповіла, що вони спізнилися на 90 літ.

УКРАЇНА ГОРИТЬ.

Московська „Правда" подає, що на радянській Україні ширяться пожежі в застрашаючий спосіб. В Дніпропетровськім окрузі занотовано одного місяця 370 пожеж. Совітська влада визначила премії за викриття паліїв.

СУДДЯ ВБИВ АРТИСТКУ.

Зрозумілу сензацію в урядничих кругах Варшави викликало вбивство 40-літньої театральної артистки Марії Коженьовської, якого справником є 23-літний слідчий суддя Юліян Пінес. Він добровільно зголосився на поліцію, де заявив, що вбивство було припадкове, бо він думав, що бравнінг не є наладований і для того так необережно з ним обходився. Слідство однак виказало, що мається тут до діла з плянованим вбивством. Іменно Юліян Пінес хотів оженитися з 15-літньою донькою артистки, однак на се не годилася мати. Критичного вечера дістав у друге відмовну відповідь, що випровадило його з рівноваги і він її застрілив.

ЯК ПОЛЯКИ ШАНУЮТЬ УНІЯТСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Староста львівського повіту Екгард виводить наново таблиці шляхетсько-єзуїтської титулятури греко-католицького духовенства. І так о. Петро Пилипець, ярчівський декан і парох в Підбірцях, містоголова Повітового Народнього Комітету Львівщини, одержав дня 23 липня с. р. за підписом бувшого вицевоєводи, а тепер старости львівського повіту ось як затитуловане урядове письмо: „До п. Пйотра Пилипець попа в Подборцах". Було-б неймовірне, колиб не було правдиве.

БАНДИТИЗМ В ГАЛИЧИНІ.

В Озимині, самбірського повіту, бандити напали в ночи на хату богатого міщанина М. Зачківського, ограбили його та покалічили його та жінку.

У Бориславі трох бандитів Степ, Фражанський і Нівка хотіли спробувати [illegible] енергії на прохожих і покалічили кілька осіб.

У стрийському парку у Львові товариші пробили смертельно ножем 25 літнього робітника Романа [illegible] Букала, винуватців не найшли.

У Брусні Старім, любачівського повіту, парубок Сафат Химь затупив потайки свою стрийну і втопив в ставі, його арештували.

У Гусятинщині арештували парубка з Вільховиці Комаховського, обвинуваченого о вбивство сільського купця Лібшица ще з перед 5 літ. Злочин вийшов наверх через любку Комаховського, Гусарчукову, яка знала про вбивство і раз у суперечці з ним, коли він її бив, сказала про се голосно, так, що чули посторонні люде. Комаховський признався до вини.

ЗАВІЩАННЯ ДИВАКА-МІЛІОНЕРА.

В Ню Йорку помер американський міліонер Пікок. В завіщанню покійного [illegible] застереження, щоби з цілого його майна виплатити його жінці тільки 5 долярів. „Полишаю моїй жінці тільки таку квоту з причин, які вона добре знає", писав Пікок. Пятеро дітей Пікока одержало по 100 долярів кожде й тільки наймолодший син Дрон одержав решту майна в сумі 5 міліонів долярів..

ФРАНЦУЗИ ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

Група католицьких священиків у Франції зачали агітацію проти целібату (безженства) священиків.

ЧОТИРИ ЖЕРТВИ ЗАБОБОНУ.

[illegible]

АРХЕОЛЬОГІЧНА ЗНАХІДКА.

[illegible]

ПОРЯДОК

Архиерейських візитацій Архиепископа І. Теодоровича в Канаді.

2 вересня — Тарнополь, Саск.

9 вересня — Едмонтон, Алта.

16 вересня — Редвей Сентр, Алта.

21 вересня (Рідзво Пресв. Діви Марії) — Сучава, Алта.

23 вересня — Вилинґдон, Алта.

27 вересня (Воздвиження Чесного Хреста) — Мисцізора, Алта.

30 вересня — Коломия, Алта.

[illegible] Консисторії [illegible]

Rev. S. W. Sawchuk.
779 Burrows Ave., Winnipeg

ЖЕРТВИ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

[illegible]

[illegible]	$20.00
[illegible]	[illegible]

Збірка о. Н. [illegible]

МЕНЗІ, МАН.

Колекта в церкві	[illegible]
З відзнак	[illegible]

РОСБОРН, МАН

Колекта в церкві	[illegible]
З відзнак	[illegible]

Збірка о. Д. Лещ[illegible]

РОУЗ, МАН.

Колекта в церкві	4.80
З відзнак	5.[illegible]

ТОЛСТОЙ, МАН.:

[illegible]	11.75
[illegible]	[illegible]

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. САВЧУК, голова

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

III.

— Роскажи-ж мені, Марку, що ти за чоловік на світі, — спитав Кобзар, — що тяжкими своїми гріхами так споскудив свою душу, що тебе, як сам кажеш, не приймає ні земля, ні саме пекло?

— Добре, — відказав Марко, трохи [illegible]шись, — роскажу: ти мені якось подобався, може пригодиться тобі те, що від мене почуєш, може й ти мені пригодишся, або й тобі, так от слухай. Батько мій був з самих найперших січовиків, що осідлались конем на Чортомлику. [illegible] тую польський король Стефан Батор, надавши їм лицарську регулу, щоб вони боронили святу віру [illegible] хрещений люд від дряніжних Татар і Нагайців. Не дуже подобались Татарам і Нагайцям такі сусіди, як наші запорожці; побачили вони, що самі не справляться, от і підняли проти Січи отту [illegible] Кабарду. Так чого вже вони не робили, а нічогісінько не вдіяли: вибивали запорожців сотнями, а в Січ надходило тисячами. Однак дуже таки надокучила Кабарда січовикам; от вони, завдавши чосу Татарві, відпровадили чималий загін і проти Черкесів [illegible] [illegible], був мій батько. Перебравшись через [illegible] і Кубань, наші сіроми спалили не одну [illegible], не одну тисячу й народу винищили.

[illegible] порядкували запорожці [illegible], батько мій закохав [illegible] року й як повертались у Січ, то [illegible] з собою. Вернувшись на Запорожжя, віддав він ту дівчинку на руки одній бабусі, що жила в [illegible]-Кодаках; у те время була вже там чимала оселя. Так і сія-ж то дівчинки виросла дуже гарна дівчина, такої [illegible] мій батько [illegible] своє покинув [illegible] мої й мати [illegible] батько мій пішов [illegible] [illegible] і він з лицарями зробив[illegible]. Тільки не на довго; і року [illegible] собі любенько, як [illegible] Черке[illegible] набігли на Січ і вибили [illegible] порожців. Таке було... Почувши про се, король Батор одним своїм словом [illegible] Україні [illegible] і мале [illegible], пішов і мій батько. [illegible] його кохав, душі в собі [illegible] батько не робив, як її не [illegible] одна, й [illegible] з Татарами. [illegible].

По військовій регулі, як і досі забо[illegible] жінкам проживати у коші, а [illegible] пештатися за військом; так мати [illegible] перебралась козаком, бо себе вона була чималого зросту, браво їздила верхи, не первина й биться, бо перва, ще в Старих Кодаках, з селянами відбивалась від Татарви. Так отто, кажу, глянувши на [illegible] хист і терень, ніхто-б і не подумав, що вона молодиця. Особливо як уже понужнили дряніжників, вона поруч з батьком билась з ворогами. Довгенько таки й помотилися з ними, аж поки не протурили татарську орду за Перекоп. Помилував Господь на війні мого батька й матір, тільки одним покарав: війна ще не [illegible]нилась, як моя мати стала вагітна. Що-ж тут на світі було робити батькови? Між товариством шила в торбі не сховаєш, а як старшина довідається, що з ним була жінка, то, по військовій регулі, за се повинен він смертної кари.

— Подумав, погадав отто мій батько, та й перевіз у ночі матір на довгий остров на Дніпрі, вкритий відвічним лісом. Зоставив він їй клунок з харчами, рушницю, пистолі, щоб було чим оборониться від звірини, та покинувши її на волю Божу, знов повернувся до товариства. Поки ще возились з Татарвою побіля того острова, батько частенько навідувався до матері, а як вже понужнили дряніжників до Перекопу, то довго не вертався. Без нього вже мати й на світ мене породила. От де і як я на світ народився!... Через місяць після родин, без хліба й без пудьги, мати занедужала й в неї не стало корму. З острова вийти не можна було, ще пештались та крутились по степах Татари й Нагайці, що поховались від запорожців по плавнях і в драговині; та крім сього кругом сама пустиня, нема людей, тільки хижий звір. Що тут було чинити бідолашній матері? Голодна дитина кричить і б'ється біля грудей; здавалось їй і душу свою-б віддала, коли-б тією душею нагодувала сина. Минув день, другий і я так отощав, що ледви дихаю (се мені сама ненька розказувала). От, мати й згадала, що як була ще в Кабарді, то чула, що [illegible] таке лихо приключилось [illegible], як кидалась вона по [illegible] драла по гніздах нуцьмерників прокол[illegible] груди й давала дитині ссати кров.

[illegible] На тім ще грубім дереві, під корою [illegible] мої [illegible], [illegible]; от вона злізли на се дерево, драла гайворонят, розрізувала їх і годувала мене кровю від живих тварин; я ссав з великою хіттю і заспокоївсь.

Небаром після сього вернувся з війни мій батько, мати з радощів одужали, однак покорму знов не виникло і мене мусіли годувати кровю, аж поки не виходували... Так отто бачиш, котою [illegible] почала мене мати [illegible] ручками текла, породила на [illegible], в пустині, й вигодувала, як вовченя, кровю від живої [illegible]. Так не дивуйся, що я не вдався у других людей і що доля моя [illegible], а не чоловіча...

[illegible] З четвертого року, як став себе памятати, я був дуже ласий і жадний [illegible] було, як бачу, що ріжуть на потраву птицю або й порося, то аж дрижу, так мені кортіло напитися тієї крови. А як пішов мені шестий рік, то [illegible] неньки; я був непокірна, злюща дитина. Тільки було настане весна, то зараз і чкурну в ліс, та так і живу, мов хижий звір; деру по гніздах нуцмерників і пю [illegible] кров; а як виведеться вже птиця, то я, неначе той звір, таскав ягнят [illegible] Ha [illegible] тільки, як уже приморозить, вертався я в батьківську хату.

— Бувало [illegible] бачить мене мати й обіллється [illegible] сльозами; батько потримає [illegible] за чуба, стусне, а мені й [illegible] зиму слова від мене було не почуєш, і в очі нікому не глину й ховаюсь від людей, неначе вовченя яке. Мені минув отто вже чотирнайцятий рік, як мати народила дочку, отсю саму сестру, що голову її ношу в торбі... Чим дальше підростав, тим сіріш ставав я хижим, непокірним. Раз звився я з батьком і убив би його на смерть, коли-б чужі люде не оборонили його; бо вже й тоді таку силу мав, що й двох дужих чоловіків не справились би зі мною. Після сього батько прогнав мене від себе; так літо й осінь блукав я по лісах, а зимою жив по людях, у наймитах. Не було у мене ні товариша ні побратима, і ні до кого не лежало у мене серце, ніхто й мене не любив; всі від мене жахались, як від чорта.

— Мені минув двайцять і перший рік, як я закохався в одну гарну дівчину, в нашім таки селі, люто, скажено закохався, і вона мене дуже покохала... Закохавшись, я став смирний і покірний як те ягнятко; що-б було вона мені не веліла, я все робив. Заборонила їсти сире мясо — я перестав; казала ходити до церкви — я ходив і від щирого серця молився. Їй, бач, як добрій душі, хотілось, щоб я жив в рідній хаті й був слухняним, покірним сином, — я пішов до батька, покаявся перед ним і батько прийняв мене як рідного сина, а мати плакала не нарадуючись... Так отто пройшов рік другий, і я тоді був щасливий: кохав, і мене кохали... Потім я став сватать мою дівчину, однак ні її батько, ні мій, не згодились і відказали мені, як і тобі, козаче, а радили, щоб я поїхав на три роки у Січ. Нічого було робити, [illegible] бо того бажала й моя голубка суджена, щоб придбав собі козацької слави. „Як тобі, — казала вона, — [illegible] придбать тієї слави, ти один розженеш усю орду!" Я мав не чоловічу силу: кулаком, як довбнею, убивав во[illegible] [illegible] шестірню; а раз стрінся в лісі з медведем і задавив його власними руками. Люто я бився з ордою; давно то минуло, а й досі ще згадують Марка, і поки світ сонця не забудуть.

— Через три роки я повернувся з Січи до дому, та не на радість, а на превелике лихо. Моя суджена, як я вже тобі нагадував, познялась з моєю матірю, і одружилась з другим. Що тоді зі мною робилось, не буду тобі й розповідати... Мене палило пекельним вогнем, мені здавалось, що я не наситив би своєї пімсти, колиб висмоктав з самого серця кров моєї судженої і її чоловіка! Однак я удавав буцім-то мені й байдуже, а в глупу ніч, як у селі поснули, пішов до моєї судженої, задавив зрадницю і її чоловіка, а хату запалив... У ту добу була страшенна буря, так від тієї хати згоріла більша половина села. Ніхто в селі не знав, що я вернувся з Січи, так і не подумали на мене.

— Наситивши свою пімсту, я знов поїхав у Січ, і може-б там до смерти зостався, колиб через кілька років не приїхав у кіш з нашого села козак і не дав [illegible], що батько мій умер, а ненька з сестрою без підмоги й живуть в нужді. Я вернувся до дому, щоб заспокоїти неньку з сестрою; та не з моїм бач, хистом було зробити те, чого бажав... Мати з гори дуже постарілася, а сестра виріснилась як біла тополя: нічого мені про неї і розказувать, сам бачив, яка вона була!... Ще до мого приїзду засватали її за одного вдівця, не молодого вже чоловіка. Не хотілось було сестрі з ним одружитись, так мати приневолила подавать рушники, бо він був собі заможний хазяїн.

— Через місяць, як повернувся з Січи, я так закохався в сестру, що душі в собі не чув. І вона бідна не дивилась на мене як на брата, тільки було доторкнусь до її руки, або скину на неї оком, то вона як жар почервоніє і затрепотить.

(Дальше буде).

Доброчинення тільки тоді являється доброчинністю, коли воно є жертвою.

РІЖНИЦЯ МІЖ ЦЕРКВОЮ ПРАВОСЛАВНОЮ А ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЮ (УНІЯТСЬКОЮ).

Українці з Придніпрянщини часто уявляють собі, що церква унійтська (греко-католицька), се свого роду костел.

Знов же несвідомі греко-католики (уніяти) уявляють собі, що церква православна, передовсім же Українська Православна, се щось цілком неподібне до уніятської церкви. Відомі навіть випадки, де уніяти питали:

А чи є в вашій церкві молитви? Чи є Отченаш? Чи ви хреститеся і кілько разів? Чи є „Вірую"?

Коли 1595 р. (23 грудня) польські владики підписали унію з Римом, то самої церкви вони не змінили. Православна церква і в унії осталася дальше православною, лише тепер ключі від неї перейшли в римські і польські руки.

Будова церкви осталася та сама. В церкві остався іконостас і дальше. Богослуження осталися точнісько ті самі, мова церковна та сама, церковний календар той сам, співи церковні ті самі.

Одинока видна зміна була та, що священик в уніятській церкві споминав [illegible] папу, а не патріярха. А [illegible] називав православними [illegible] славних християн"; [illegible] всюди православних" і т. п.

Унія нової церкви не створила, [illegible] лише православних церков [illegible] в руки. Уніяти [illegible] ходили і досі ходять до церкви православної, лише унія відобрала від них право до їх[illegible] церкви.

Доперва коли по [illegible] минуло троха літ, зачали [illegible] помічниками старатись [illegible] в православно-уніятські [illegible]. Однак народ противився [illegible] завели аж тілько, [illegible] православний вигляд. Навіть слова „православний" [illegible] уніятської церкви [illegible] 900 літ. Доперва 1918 року в Галичині [illegible] слова „православний" не уживати. Розпорядження про те оголосив Шептицький 20 березня, 1918 року.

Чим же нині ріжниться Українська Православна Церква від греко-католицької?

Вона ріжниться не своєю [illegible], не богослуженням, не обрядами. З [illegible] боку обі ті церкви, се одна і та сама православна церква.

Треба мати на увазі і те, що оскілько уніятська церква є тою самою, що і православна українська, остілько вона є українською. Оскілько уніятська церква затримала православні форми, остільки належить вона до українського народу. А власне Рим і Польща [illegible] православні форми уніятської церкви заміняти костелом. Тоді доперва уніятська церква ріжнилаб ся від православної (бо не була би вже церквою, але костелом) і тоді доперва вона перестала би бути українською.

Ріжницю між Українською Православною й уніятською церквою можна пояснити такими примірами:

Було двох братів і від батька дістали вони секцію землі. За час лихі люде втягнули молодшого брата в клопоти і наложили на його частину землі купу довгів. Земля отже остала та сама, але частина старшого брата була без довгу, а частина молодшого в довгах по уха. Контракт першого в його руках, контракт другого в руках чужих. Старшого брата ніхто не контролює, а молодшого довжники обраховують — кілько намолотив збіжжа, кілько продав, кілько має худоби і т. д.

Частина старшого брата, се те саме, що Українська Православна Церква. До неї ніхто з чужих не має права, не має доступу, не може нею розпоряджати.

Частина молодшого брата подібна до церкви уніятської, якою розпоряджають чужі, а уніяти мусять слухати і мовчати.

[illegible] мо інший примір. Два брати [illegible]. Один ключі від комори ховає в своїй кишені, другий [illegible], в кого позичав грошей. Перший свою комору відмикає і замикає, коли сам хоче, другий мусить просити, щоби хтось відомкнув.

Третий примір. В одним селі були дві православні церкви. [illegible] обмотали баню одної церкви грубим шнуром і його кінець потягнули до Варшави, а через Варшаву до Риму [illegible], щоби [illegible] [illegible].

[illegible] Рим [illegible] перетерли [illegible]

[illegible], що в нашім цер[illegible] можна звати ворогами, а в обидвох їх вороги зветься приятелями, злочинців прав[illegible]

[illegible]

[illegible]

І [illegible] Шептицький [illegible]

[illegible] комори в чу[illegible]

[illegible] будинок чужо[illegible]

[illegible] церкви [illegible]

[illegible] Православна церква [illegible] намісником Христа [illegible] Петра.

[illegible] тим, чим [illegible] був намісником Христа [illegible] як Христос робив [illegible] Петровою дорогою. А він іде і проти Петра і проти Христа.

[illegible] Церква [illegible] Христос [illegible] Петро [illegible] і сам Петро [illegible] жали наші старшими й Отці Церкви святий Іван Золотоустий, [illegible] святий Кирило Александрійський і [illegible] богато.

Вона знає, що богато папів було явними злочинцями. Знає, що папів було нараз по двох, по трох.

Вона знає, як папи цілі сотки літ били рука в руку з ворогами українського народу — з Поляками.

Вона знає, що і теперішний папа назвав себе великим приятелем Польщі і не жалує її своєї помочі. А з українською, греко-католицькою делегацією 1925 р. не хотів і говорити.

І богато подібного знає Українська Православна Церква, знають її вірні.

Не знають про те лише уніяти. Бо ті, які накинули Українцям унію, докладають всіх старань, щоби уніятам закривати очи і запаморочувати розум. Тому уніяти не знають того, що повинні знати.

БОГ І СМЕРТЬ.

(Гуцульська легенда)

Коли Бог створив [illegible] людей і все, що живе [illegible], то [illegible] Він і Смерть. Була во[illegible] до людини, [illegible] гарна, мала [illegible] серце і людську душу і була добра.

Одного разу [illegible] до Себе Смерть і каже їй:

— Дивись, [illegible] лісу, [illegible] жінку, [illegible]

Пішла Смерть по душу [illegible]

Зайшла до хати [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Бог по [illegible]

[illegible] перед Смертю [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ти бо [illegible] черяка? Як же могла ти думати, що Я не подбаю про малих шістьох діточок [illegible], по душу якого Я посилав тебе, коли Я памятаю про черяка, який лежить у середині каменя на дні моря?

І, сказавши [illegible]

І [illegible] Смерть [illegible] без[illegible]

Федір [illegible]ько.

Хочеш себе зро[illegible] на людей і їх діла. Хочеш [illegible], в серце до себе заглянь. Шілер.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границею — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3084, WINNIPEG MAN.

СЕ ТРЕБА БИ ЗНАТИ ТУТЕШНИМ ГРЕКО-КАТОЛИКАМ.

В Галичині церковна справа стоїть нині так: римо-католики зорганізували в греко-католицькій церкві свою групу. До неї належать греко-католицькі епископи, нежонате греко-католицьке духовенство (целебси), ну, і всякого роду світські хруні. Всі вони працюють спільно в тім напрямі, щоби греко-католицьку церкву якнайбільше плюгавити, а на її місце заводити костел.

В способах ся група не перебирає. Дехто працює дипльоматичними способами (прим. митрополит Шептицький), инші способами цілком вуличними — брехнею, безосновними нападами, насильством і т. д.

Органом (часописом) сеї групи є „Нова Зоря", якої редактором є Назарук, той, що був колись в Канаді.

Органом духовенства, що боронить греко-католицької церкви і Східного обряду, є „Нива" і між нею та „Новою Зорею" провадиться письменна боротьба.

На який лад пише „Нова Зоря" і як „Нива" відповідає, наведемо кілька примірів з „Ниви" ч. 6, 1928 року.

* * *

— У народів на Заході положили тревалі основи правдивої культури місіонарі висланні католицькою Церквою. Вони голосили правди віри і життя з віри, перетворили і відродили ті народи до тревалої духовної культури... В українськім народі не прийшло з вірою з Візантії (з Царгороду, з Греції) таким відродження духове, внутрішне. У нас не було католицьких місіонарів, а апостоловання в нас св. Ап. Андрея, се тільки бажана побожна легенда. По урядовім указі наш народ охрещено, по формі зареєстровано, як християнський нарід, але внутрішне його життя не було перетравлене і відроджене духом надприродної віри.

Таке пише „Нова Зоря". А „Нива" відповідає:

— Для сього „мудрия", якого віза „мудрість" полягає в обезцінюванню (депреціяції) всього, що наше, Христос — ніщо, евангеліє — ніщо, мільони (так мільони!) наших священиків, що від принятя християнства аж до сього часу голосили в нашім народі Христову віру — ніщо... А що наш нарід не мордував християнських місіонарів і не робив їх мучениками, чи се йому має брати за зле? Або Христос і ті світлі вістуни, що їх дає Евангеліє, не вистарчають для навернення їх?

В наведенім уступі „Нива" зазначує, що се треба уважати добром, коли св. Володимир запровадив християнство спокійним способом без насильства, без пролиту крови, як се очевидно бувало в римській церкві. Дальше „Нива" каже:

— А наш нарід цілий навернувся до Христа і через цілі століття гинув за ту віру в боротьбі з татарами й Турками, складаючи Христови в жертві тисячі й тисячі безіменних мучеників. Західні народи під тим оглядом не можуть рівнятися з нашим многострадальним народом.

Отже сим „Нива" зазначує, що наш український нарід, який належить до Східної Церкви, не тільки не вбивав других, яких би можна до мучеників числити, як західні народи, але сам йшов на смерть в обороні Христової віри, отже себе давав на мучеництво. Римська Церква величається тим, що в неї одиниці давали життя в обороні віри, а в нас життя [illegible] тисячі й тисячі. Отже Українці з своєю Східною церквою і своїми мучениками стоять о много висше, ніж Церква Західна.

* * *

Дальше „Нова Зоря" пише:

— Під сею [illegible] (зверхною) мертвою формою зачався внутрішний духовний розклад. Повстали церковні роздори, в сектанстві розщепали [illegible] Церкви й держави... В лоні Східної, [illegible] Церкви витворився гнилючий [illegible], який спричинив гнилючий розклад. І звідси в ній ті сектанства, бунти, інтриги і роздори, які спричинили тяжкий упадок держав[illegible].

Отже „Нова Зоря" каже, що Східна Церква була дика, некультурна, тому там творилися вічно секти і нищили Церкву і державу. На те відповідає „Нива":

— Історичні факти так стоять: у Східній Церкві творилися щораз нові секти саме в тих віках, доки вона була в єдности з Римом. А по роздорі сектанство змаліло. Зате на Заході сектанський рух став зматагатися (збільшатися) саме по східному роздорі (Катари, Вальдензи, Альбігензи, Вікліф, Гус, протестанти...). Сила сектанства представляється нині на Заході так: Католиків є около 330 міліонів, протестантів около 220 міліонів, отже відношення 3 до 2. В часах [illegible]рінства на Сході було також таке відношення. Однакож нині сектантів, що вийшли з лона Східної церкви є дуже мало — мабуть не більше як десята частина.

Значить — справа на Заході стоїть богато гірше. Там на 3 католики припадає двох протестантів, а на Сході супроти одного сектанта стоїть девять православних.

* * *

Ще дальше „Нова Зоря" пише:

— Бог упокорив лютно Росію... За глибокими людської совісти цілими століттями, прийшов страшний пожар на Росію і вона горить вже довго і буде горіти, доки зовсім не спопеліє. І коли вона вже навернутися (до католицизму), то навернеться хіба з того „дикого покоління, яке виросте з під большевицького режиму і яке позбудеться всякої релігії, а в кожнім разі візантійського духа (значить: позбудеться Східної Церкви!), бо, як сказано — легче есть навернути з атеїзму, ніж з православія.

На таке відповідає „Нива":

— Гей, гей! Як то страшно йти з Богом навзаводи й диктувати Йому, що він має робити. Бо тільки подумайте: ніякий нарід так соромно не покинув католицької Церкви, як англійський за Генрика VIII і Єлисавети. А прецінь саме від тоді сей нарід ставав щораз щасливійшим і могучійшим, поборов він католицьку Еспанію на морі (буря помогла) і нині є першою державою, якої ще не було на світі. Чому-ж не спопелів?

— Певна річ, що православні, які борються за Христа з антихристами-большевиками є „союзниками Христа" і такими союзниками католиків. І ми повинні з цілої душі бажати їм побіди, а не „спопеління"...

* * *

А тепер запитатиб: з котрою стороною стоять канадійські греко-католики — з стороною „Ниви", чи з стороною „Нової Зорі"? З стороною добрих людей, чи злих? З синами народу, чи з його ворогами?

Найвченіші з них стоять свідомо з „Новою Зорою". Менше вчені, зате щирі люде, бачать злочинну руку Риму над нашим народом і шукають виходу. А цілком несвідомі, неписьменні, старі — так ті нічого не знають і нічого не думають. Се матеріял напів мертвий. Він не знає і не хоче знати, чи на світі є якась „Нива", якась „Нова Зоря" і якась між ними боротьба і за що. Він не знає, що се Східна, чи Західна Церква, він не знає чи є за ними якась давна, чи нинішна історія. Він не знає, хто він такий, що він за нарід, отже він є мертвим камінням, що доля порозкидала по земли. А каміння за себе не рішає. Його забере, хто схоче і хто зможе і побудує для себе — хто хату, хто курник, хто стайню для коней.

Хто має уха — той нехай слухає!

ЧИ ЗНАЮТЬ ВОНИ ЩО РОБЛЯТЬ?

(На увагу греко-католикам в Европі).

Коли одного ранку почне падати дощ і всюди повно болота, нам здається, що це цілий світ мокне в дощи. Коли-ж настане погода, то здається, що на цілому світі нігде нема дощу. Так наша уява веде нас до хибних висновків!

Бувають люде, що не вміють задержати рівноваги, не вміють, ставши на середині, держати в руках кінців двох крайностей.

Коли таким людям подобаєтесь — вони славословлять вас, мов святих. Коли-ж малою річею не догодите, осуджують вас як найстрашнійших злочинців. Вчерашнього дня вони ніколи не памятають.

До похвали і догани таких людей ніхто не привязує ніякої ваги. Їх сміх і їх плач можуть однаково не мати оправдання. В їх життю нема послідовности.

Подібне явище бачимо в життю Українців греко-католиків, головнож в Европі. Воно виявляється передовсім в тих статтях, що доторкаються римського відношення до Українців.

Коли кліщі римської політики занадто стиснуть греко-католикам горло, ті починають з болю корчитися і вигукують:

— Що Рим?! Що папа?! Хіба не знаємо хто він такий? Ми-ж історію добре знаємо! Тільки ще трошки потисніть, а ми не побоїмося всего про вас народови розказати. Все розкриємо. Уважайте на свій інтерес! Рим... Аджеж Східна Церква старша, ніж римська, бо заснована самими Апостолами. А римська церква, се дочка, та ще і яка... Ще дрібку потиснете, а все розкажемо! Бо хіба нам не відомо, що і папа не такий святий, як говориться і що не він рішає про спасення?...

Дістається тоді й унії, що мовляв:

— Аджеж цілий світ знає хто заводив унію і нащо. Вона-ж собі ніщо инше, як місток для переводу Украніців в польський табор...

Не щадять тоді й епископів.

— Десятки літ і аж по нинішний день не має наша церква дійсних епископів народолюбців — пишуть вони. — Рим, Варшава, Перемишль, Станіславів, Львів, се одна, ворожа нам рука. Епископи боронять не народні, але ворожі нам інтереси. Се-ж давно всім відоме...

Але приходить позірна зміна. Рим стиснувши до якоїсь міри, більше кліщів не стискає — відпочиває. Очевидно думає він:

— Нехай привикнуть до того, що є, а тоді вже дальше потисну.

Такий хвилевий відпочинок уважають нерозумні люде вічним і безмежним благословенням. Починаються тоді похвальні гимни:

— Святий град Рим, слава й окраса вселенної! Що подібне Римови?! Нема Риму — нема спасення, нема життя. Вся власть, вся святість, всі чесноти зібралися в Римі в особі найсвятійшого отця. На вічні муки піде, хто проти Петрового насліднинка лихе слово проговорить. Будемо з Римом — ми щасливі! Підемо проти Риму — пропадемо і тут і на другому світі. Аджеж ще ніхто з поважних людей не сказав на Рим лихого слова. Всі клонять перед могучістю Риму свої голови...

Тоді й унія стає не тою, що була:

— Не забуваймо, ох, не забуваймо слів святого отця: „Пер вос меі Рутені." (Через вас, мої Русини... сподіюсь, на-

(Докінчення на стороні 5-ій.)

ПРОЗРІВШИ СИЛОЮ ХРИСТА.

Одного разу переходив Ісус Христос зі Своїми учениками вулицею Єрусалиму. І ось стрінули вони при дорозі чоловіка, сліпого з роду. І спитали ученики в Ісуса:

„Учителю, хто згрішив: він чи родичі його, щоб сліпим родився?"

Відказав Ісус: „Ні він не згрішив, ні родителі його, тільки щоб явились діла Божі на ньому".

Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво зі слини, та й помазав грязивом очі сліпому,

і сказав йому: „Іди вмийся в купелі Силоамській (що перекладом Післана). Пішов же і вмивсь, та й прийшов видющий. (Ів. IX: 23-, 6-7).

Сусіди-ж, побачивши його видючим, дивувались та роспитували його, як прозрів він, а тоді й повели його до фарисеїв. Вони-ж, довідавшись, що се Ісус вчинив таке нечуване досі чудо — а було се в суботу — сказали: „Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить" (IX. 16). Та не повірили вони ще чоловікови, аж поки переконались від родичів його, що справді сліпим родився. Все-ж не по серці було їм признати пророком Того, Хто гірку правду говорив їм у вічі. І не признали. І прогнали чоловіка, що вважав пророком Божим Ісуса, Котрий відкрив очі його. Він же, побачивши знову Ісуса, повірив у Нього як Сина Божого і поклонився Йому.

Наш народ через цілі століття був тим сліпцем при дорозі, що милостині прохає у прохожих. Сліпцем, що минає богато людей — та всім байдуже, що переживає він у своїй души, і рідко хто навіть подає що сліпцеві „Христа ради".

Тяжка була наша сліпота безпросвітня. Віками держала вона нас у темряві, з рода в рід переходячи. Сліпими родились батьки, діди й прадіди наші у важкій неволі тіла і духа.

Давно втратили ми світло душевне правдивої науки Христа. Те світло успіли відняти від нас вороги вікові через гріхи нашого племени. І стали ми безпомічно, безпотішно темними рабами тілом і духом. Рабами гріха — а через те рабами ворогів наших. Буйна самолюбність та незгідливість покарали нас по заслузі важкими кайданами, що болючо врізувались у наші руки і ноги, що ранили нашу душу.

І не було ратунку нашій буйній, непокірній для правди душі. Ми, як раби гріха і темряви, з кожним поколінням привикали все більше до гріховної грязи, до душевної темноти. Все рідше й невиразніше відзивалась у нас людська істота десь на дні нашої обезображеної рабством душі. Все рідше й невиразніше зарисовувалась неозначена згадка про краще від теперішнього минуле. Ми забули майже зовсім, що давно колись прадіди наші все-ж таки видючими були. Вкінці вже навіть і промінчика надії на відкриття наших душевних очей ми у серці свойому прибитому, зрезигнованому не могли заховати.

Так стояли ми на людному шляху край рідного та не свойого поля — темні, безпросвітні. Стояли та прохали у прохожих милостині для нашої душі. Бо душа наша зубожіла страшно, стративши ясне світло Науки Любови, що єдина може збогатити духа людського справжнім ,бо духовим добром.

Та як на тому біблійному сліпцеві так і на нашому народі мало показатись діло Боже і Божа слава. Надійшов нашим шляхом Христос. І, зачувши кроки нового прохожого, що наближався до нас, ми підняли руку свою по милостиню. Та подорожний сей затримався довше біля нас і мідяка не поклав нам на долоню. Зате несподівано вчинив Він для нас те, про що ми вже й мріти не мали здібности ні сили. Він відкрив наші душевні очі, помазавши їх прахом Землі нашої Рідної і велівши нам умитись у Силоамі — „післаній" нашому народові купелі Рідної Церкви.

І хто з нас тільки пішов та й умився в купелі Рідної Церкви, видючим став. І побачили ми знову прозрівшими очима своєї душі Христа. Христа — Учителя Любови, Котрого бачити не дали нам вороги, що осліпили нас, похіснувавшись отрутою тяжких наших гріхів проти братньої любови. А побачивши Його знову ми пізнали, що не пропали ми ще безнадійно. Що є ще для нас ратунок певний, що є ще для нас спасіння. Що можемо ми ще піднятись на благородні вижини християнського й народнього духа — через щиру й жертвенну братню любов, яку роскриває перед нами Христос у Рідній Церкві.

І звісно стало кругом, що прозрів український народ. І появилися зараз біля нас фарисеї — вороги наші вікові. На превелике своє здивування та смуток побачили вони, що справді прозріли ми душею своєю. Ми — що старцем-сліпцем стояли край свого власного предківського поля. І заскреготали вони зубами, що прозрівши ми очищуємо себе від пороків лукавого рабства та зодягаємось в нову душевну одежу людей вільних у Христі, що стараємося стати справжніми дітьми Христа, дітьми Світла, справжніми християнами.

Не від Бога се уздоровління! Не по закону воно! — гукають вони кругом нашого народу, що уздоровлений Христом умившись в купелі Рідної Церкви відроджується до нового справжнього християнського життя. Не по закону — бо не так сталось, як сього потрібно. Не по закону — бо шкодить їхньому пануванню над душею й тілом українського народу.

Та нам, прозрівшим силою Христа, Сина Божого, не клонити вже своєї голови перед лукавими фарисеями, що вчинили нас старцями-сліпцями на души нашій. Уздоровлені та освободжені від темряви Христом, віруймо і покланяймося Йому Одному як Богові Правди. Бо Він, відкривши наші душевні очі, дав нам можність пізнати велику й животворну Правду Своєї Божественної Науки — що спасіння наше в живій, щирій братній любови. Що в щирій, жертвенній братній любові спасіння нашого християнського та народнього духа. Що тільки щира, жетвенна братня любов, яка доказує своє істнування у нашому серці благородними вчинками у буденному і святочному життю, вчинить нас справжніми дітьми Христа, дітьми Царства Божого.

Прозрівши проте душевно силою Христа у Рідній Церкві, побачивши ясне Світло Христової Науки Любови братів своїх, докажімо, що дійсно дороге нам чудотворне уздоровління нашої душі. Докажімо, що розуміємо, в якій страшній душевній темряві ми пробували досі. Проте, відзискавши силою Христа світло душі, не поводімось далі як старці-сліпці, не носімо на собі многопорочної одежі рабства. Противно, викиньмо зі свого щоденного приватного й громадянського життя всі ті пороки лукавства та незгоди, якими обложила нас душевна сліпота у неволі. І зодягнувшись у світлу одежу чеснот правдивого православного християнства, станьмо справді вільні духом у Христі. Свідомі того, що ми вже видючі, не сміємо ходити далі робом лукавих та незгідливих рабів. Аж надто довго творили ми діла темряви несвідомо, бувши сліпими. Не творімо-ж їх далі, уже свідомо як видючі, щоб гріх наш не остався при нас та щоб тим тяжчий не прийняли ми осуд.

То-ж усі ми, як діти Святої Православної Української Церкви, прозрівши силою Христа у Ній як купелі „післаній" дітям українського народу, покаймось у тяжких гріхах нашого народу і докажімо ділами щирого братолюбя у щоденному приватному й громадянському життю, що ми не тільки видючі уже душевно, але також правдиві діти Світла, діти Христа. І коли наші учинки, світлі та благородні, доказуватимуть, що ми діти Світла в дочасному життю, тоді достойні будемо остати дітьми Вічного Світла і Сонця Правди, Христа, також і в грядучому віці. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ЧИ ЗНАЮТЬ ВОНИ ЩО РОБЛЯТЬ?

(Докінчення зі сторони 4-ої).

вернеться до Риму схід" — слова папи). Не забуваймо, що наша задача поширити унію на цілий український і московський схід. Аджеж унія, се святість, се краса, се благоліпіє, гордість, спасення українського народу...

А припічнуть на хвилину епископи, як зараз починають і їх величати:

— Аджеж всім відомо, як наші владики щиро дбають за добро церкви і народу, стережуть його прав, боронять перед ворожими затіями. Наш, отже, обовязок бути їм послушними, боронити їх поваги...

Коли-ж завтра почнуть кліщі дальше затискатися, то нараз замовкає пісня славословительна і починаєсь наново крик осуду, крик протесту, гомін письменних погроз, щоби позавтра почати наново благословити тих, котрих нині проклинають. І так в безконечність.

Коли хтось робить на подібний лад, то чи знає він, що біле, що чорне, що грішне, що святе? А коли він серед громади провідник, учитель, то чи знає громада якою дорогою поступати? Такі суперечні вигуки тільки деморалізують громаду.

Дальше — чи з подібними людьми може хтобудь числитися? Ніколи! Ворог з такого сміється, як з дурня, а добрі люде бачать в нім дітвака. (В.).

„ПАТРІОТ".

Чи чували коли, браття,
Про такого „патріота",
Що у нього на приміті
Завжди „народня робота"?
Не думайте, що у нього
В голові які дурниці —
Щира праця для громади
В нього завжди на язиці.
Всякії нові дороги
Для піднесення народу
Безумовно все находять
В першого у нього згоду.
Всяку добру нову справу
Він не тільки похвалює.
Але навіть признається,
Що давно у пляні має.
І на всяке добре діло
Він готовий помагати —
Тільки не кажіте йому
І від себе щобудь дати.

Комар.

Хочете, щоб про вас добре говорили, не говоріть про себе нічого доброго.

Паскаль.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

НЕМИЛОСЕРНИЙ СЛУГА.

Одного разу Ісус сказав таку притчу: В однім краю жив цар, який мав богато слуг. Одного разу він задумав зробити обрахунок з ними.

Коли почав рахуватися, приведено до него одного слугу, котрий винен йому був десять тисяч талантів (так називалися гроші). Але слуга сей сказав:

— Царю, я не маю звідки заплатити тобі. Почекай мені.

Але цар промовив:

— Або заплати мені, або скажу продати тебе і твою жінку і твої діти в невільники, а гроші оберну собі на довг.

Тоді впав слуга цареви до ніг і просив його так щиро, аж той змилосердився над ним і дарував йому весь довг.

Слуга дуже врадувався сим і пішов скоро до дому, щоби сказати жінці про своє велике щастя. По дорозі він стрітив свого приятеля, який винен був йому малу суму грошей і крикнув до него:

— Віддай мені мої гроші, бо я довше не можу чекати.

Його приятель відповів йому:

— Я дуже радо віддав би тобі твій довг, приятелю мій, але Бог мені свідок, що тепер не маю. Почекай ще троха, а я встараю і віддам.

Але слуга навіть слухати не хотів і кричав:

— Коли ти не віддаш мені грошей, то я кину тебе і твою жінку і твоїх дітей до вязниці.

Його товариш просив і плакав, але слуга не змилосердився над ним, тільки казав кинути його разом з родиною до вязниці.

Коли цар довідався про се, закликав слугу до себе і сказав:

— Ти слуго нечесний! Я дарував тобі весь довг, який ти був винен мені; чи і ти не повинен був змилосердитися над твоїм приятелем так, як я змилосердився над тобою?

І казав тоді цар вкинути слугу свого до вязниці, аж доки він не заплатить довг свій.

Сказавши сю притчу, Ісус промовив:

— Так і Отець небесний вчинить вам, коли не відпустите кождий братови свому від серця вашого провинн його.

Се значить: Коли ми хочемо, щоби Бог простив наші провини, наші гріхи, то і ми повинні прощати нашим ближним, коли вони зроблять нам що злого.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПОДІЛ ЖИДІВСЬКОГО ЦАРСТВА.

В минувшім числі ви читали про царя Соломона. Читали, що він був мудрий і славний, але на старість почав заходити до поганських церков і через те Бог обявив йому, що після його смерти жидівське царство роспадеться на двоє.

По смерти Соломона зійшлися Жиди і промовили до Ровоама, сина Соломонового:

— Батько твій наложив на нас великі податки; коли ти зменшиш їх, то будеш нашим царем і ми будемо вірно служити тобі.

Ровоам відповів їм на се:

— Прийдіть до мене знову за три дні, а я дам вам свою відповідь.

Коли Жиди відійшли від него, Ровоам скликав старших людей, що були в раді його батька, Соломона, і спитав їх, що вони радять йому робити. Вони відповіли:

— Коли вислухаєш просьби людей і будеш для них ласкавий, то будеш царювати над ними ціле твоє життя.

Але Ровоам не послухав їх ради і вдався о пораду до своїх молодих товаришів, а ті сказали йому:

— Дай людям ось таку відповідь: „Мій батько наложив на вас великі податки, а я наложу ще більші.

Ровоам послухав їх глупої ради і коли люде зійшлися на третій день, щоби почути його відповідь, він дав їм таку відповідь, як радили йому товариші.

Після такої відповіди тільки два племени жидівських погодилися мати царем Ровоама, а решта десять племен вибрали собі царем Єровоама, котрий був слугою Соломоновим.

Таким чином царство Ровоама стало називатися царством юдейським і мало за свою столицю місто Єрусалим. Царство Єровоама стало називатися царством ізраїльським і мало за столицю місто Самарію.

ЦАРСТВО ІЗРАЇЛЬСЬКЕ.

Цар ізраїльський, Єровоам, з прикрістю бачив, що Ізраїльтяне ходять на богослуження до царства юдейського, бо в Єрусалимі був храм (церква), який побудував цар Соломон, а в Самарії, столиці царства ізраїльського, храму не було. Цар Єровоам боявся, що коли його піддані будуть ходити до Єрусалиму, то поволі прийдуть до думки злучитися з царством юдейським.

І от тому він порішив зробити ідолів (божків), щоби нарід молився до них і не ходив до Єрусалиму. Він поставив ідолів — золотих телят, — у двох кінцях свого царства і сказав народови:

— Не треба вам ходити до Єрусалиму молитися. Ось вам два золотих боги, моліться до них.

Нарід послухав грішної ради царя Єровоама і замісць правдиво Бога, почав покланятися золотим телятам.

Після царя Єровоама, і другі царі ізраїльські поклонялися ідолам та заохочували нарід до сего. В сей спосіб ізраїльтяне впали в ідолопоклонство.

За се Бог покарав царство ізраїльське. Асирійський цар завоював його і забрав більшу частину людей у свій край, а на їх місце оселив поган із свого царства. Сі погане стали називатися Самарянами, від міста Самарії, що було колись столицею ізраїльського царства.

Самаряне приняли з часом правдиву віру, але не цілком, бо де що залишили і зі своїх поганських звичаїв, а між пророками визнавали лише одного Мойсея.

ЦАРСТВО ЮДЕЙСЬКЕ.

В царстві юдейськім всі царі походили з роду Давидового і деякі з них були дуже чесні і справедливі.

Дуже добрим і справедливим був цар Езекія, який управляв царством мудро і совісно і навчав людей, щоби не забували на правдивого Бога. Але були також царі розпусні і безбожні, які наклонювали людей покланятися ідолам, і через се Бог часто карав і самих царів і народ.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ГОРДІСТЬ.

Кінь і осел зустрілись на вузенькому місточку. Кінь каже ослові:

— Дай мені пройти.

А осел уперся, не рушиться з місця й каже:

— Дай ти мені пройти, я достойніший від тебе.

— Замовчи, нікчемне сотворіння! — гордовито промовив кінь. — Ти задумав собою величатися? Дурнійшого від осла й у світі нема. Недармо в людей пословиця зложилась: дурний, як осел. А кінь розумне звіря. Я приношу чоловікови велику користь.

— А ти, хоч і розумний, за те Богові противний, — каже осел. — Ти такий ненажерний, що тобі й корму не настарчиш. Коли ховалася Божа Мати з Ісусом у яслах від розбійників, то ти все сіно пожер. Йому нічим було прикритися. А я, хоч і дурний, зате угодний Богу. На мені Мати Божа їхала, втікаючи від царя Ірода в Єгипет; на мені і Ісус їхав до Єрусалиму, а ти що... Кінь повинен уступити ослови й слухати його.

Ото вони сперечались, сперечались, один другому перейти не давали. А далі кінь по своїй гордости кинувся напролом, щоб збити осла з мосту, а самому перейти.

Осел уперся, не посунувся назад, і обидва попадали в воду. А потім бовтаються у рівчаку і не можуть ніяк вилізти.

На ту пору біг по містку собака, розпитав, з якої причини вони попадали, й сказав їм:

— Обидва ви дурні! Гордість і глупота між собою сестри. Як би один з вас був розумний і дав другому перейти, було-б усе гаразд.

З КНИГИ ПРЕМУДРОСТИ ІСУСА СИНА СИРАХОВОГО.

ПОЯСНЕННЯ: — Старий Завіт в Біблії грецькій, а також в нашій славянській ділиться на 50 книг. Знов-же в Біблії, яку переклав на мову українську П. Куліш, І. Левицький і Пулюй і яку видрукувало англійське Біблійне Товариство, Старий Завіт має лише 39 книг. Значить — одинайцять книг тут бракує. Книги ті такі:

1. Друга книга Ездри; 2. Книга Товита; 3. Книга Юдит; 4. Книга Премудрости Соломона; 5. Книга Премудрости Ісуса, Сина Сирахового; 6. Книга Пророка Варуха; 7. Післання Еремії; 8. Перша Книга Макавейська; 9. Друга Книга Макавейська; 10. Трета Книга Макавейська; 11. Трета Книга Ездри.

Переклад Куліша має лише ті Книги, які мала еврейська Біблія палестинська, чи ті книги, які з неї доси лишилися. А Біблія, що була переведена на грецьку мову в Александрії около 300 літ перед Христом, заховала більше книг. З тої власне грецької Біблії зроблений славянський переклад.

Коли в перекладі Куліша 11 книг недостає, то зрозуміло, що остілько тут зміст Старого Завіту неповний й убожчий. Остільки там менше доброї науки, остільки менше добрих примірів.

Низше подаємо зміст Першої Голови (1-го розділу) Книги Ісуса сина Сираха. Всіх Голов згадана книга має 51, повний зміст сеї книги трошки більший, ніж Євангеліє Матея.

Ся книга була написана по еврейськи, опісля-ж переведена на грецьку мову. Вона перше звалася „Еклезіяст".

Голова I.

1. Всяка премудрість від Господа і з Ним перебуває на віки.

2. Хто почислить пісок моря, і каплі дощу, і дні вічности?

3. Хто прослідить висоту неба і простір землі, і глубину і премудрість?

4. Премудрість була сотворена перед всім і розуміння мудрости від первовіку.

5. Жерело Премудрости — слово Бога найвисшого, а дороги її — вічні заповіди.

6. Кому відкрито корінь премудрости і хто зрозумів всі поради її?

7. Оден є премудрий і страшний, сидячий на престолі своїм — Господь.

8. Він сотворив її, і бачив її, і змірив її,

9. І вилив її на всі діла свої,

10. І на всяку річ по милости своїй, особливож наділив нею тих, що люблять Його.

11. Страх Господний—се слава і честь і веселість і вінець радости.

12. Страх Господний радує серце, дає веселість і втіху і довготу життя.

13. Боячомуся Господа добре буде при кінци його життя і в день смерти він осягне благословення. Страх Господний — дар від Господа і ставить чоловіка на стежку любови.

14. Любов до Господа — се найславнійша мудрість; а кого любить Він, того обдаровує по своєму розумінню.

15. Початок мудрости — боятися Бога; вірним була вона дана в утробі матері. Вона побудувала собі поміж людьми сильну основу і з ними буде жити завсігди

16. Повнота премудрости — боятися Господа, вона обдаровує людей овочами своїми

17. Вона наповнить усім цілий їх дім, чого забажають і комори їх своїми прибутками.

18. Вінець премудрости — страх Господний, що приносить спокій і сильне здоровля; однакож одно і друге є дарами Божими і Він радує серце тих, що люблять Його.

19. Він бачив її, і виміряв її, і вилив свідомість і розумну науку, як дощ і збільшив славу тих, що посідають її.

20. Корінь премудрости — боятися Господа, а галузи її — довге життя.

21. Страх Господний відганяє гріхи; хто-ж не має страху, той не може виправдатися.

22 Не може бути виправданий несправедливий гнів, бо сама його лють є упадком для чоловіка

23. Терпеливий буде стояти до часу, а після того веселість відвідає його.

24. Коли до часу він здержить від розголосу свої слова, то уста вірних розкажуть про його розум.

25. В скарбницях премудрости зложені приповістки розуму; але грішник ненавидить страху Господнього.

26. Коли бажаєш мудрости — хорони заповіди, а Господь дасть її тобі.

27. Премудрістю і знанням є страх перед Господом, а служба Йому виявляється в вірі і лагідности.

28. Нехай недовіря не мішається в тебе з страхом Господним і не приступай до Нього з роздвоєним серцем.

29. Не лицемір перед другими й уважай на слова уст твоїх.

30. Не підноси себе, щоби не упасти і не стягнути неслави на душу твою. Бо Господь відкриє твої тайни і понизить тебе серед громади за те, що ти не мав правдивого страху Господнього і в серцю твоїм повно лукавства

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3084, Winnipeg, Man.

НА ПОРОЗІ ВІЧНОСТИ.

Хто з нас не пригадує, яке поважне враження оплановує нашу душу, коли ми на цвинтарну землю вступаємо. Коли навіть уважно здалека на цвинтар погля- [illegible]

Кругом мовчанка. Се не наш звичайний, гамірливий світ. Щоденних людських клопотів і турбот тут не видно. Тут мовчанка вічности.

Тільки деколи тишу мовчанки заворушить земне життя. Та не надовго. Прийшли люде, похоронили померщого, поболіли душею, поставили хрест, заспівали „Вічна память" і розійшлися до дому. І знов спокій, поки зберуться когось иншого хоронити — нині одного, завтра другого, позавтра третого ..

— І мене таксамо похоронять — думає кождий з людей.

І все на тім кінчиться.

Однакож цвинтар не є місцем вічної смерти. Се двері з одного світа до другого; се поріг, через який життя переступає в инший світ.

Ви зайдіть на цвинтар гарного літного дня в неділю чи свято — пійдіть померших відвідати, подивитись, помолитись, згадати. Ви зайдіть туди з повною свідомістю великої справи.

Які-ж почуття зродяться там в вашій души? Страху в вас не буде, але буде почуття пошани, почуття вічности. Ви почуєте там, що є два світи — оден світ буденних, часто марних, а навіть нерозумних клопотів, другий світ великого, вічного життя. Серед гробів ви побачите себе наче в зеркалі — побачите своє земляне тіло і свою безсмертну душу. Там стане вам ясно, що в життю важне, що звичайне; що може закінчитися ще сьогодня, а що не вмре ніколи.

Гляньте ви уважно на порослі травою гроби, на нові і похилені хрести, а в нашій уяві почнуть виринати образи живих людей. Хтось був в життю вам близький і він вмер. Все одно, чи він тут похоронений, чи деинде. Все-ж на такім самім цвинтарі. А з ним звязана велика частина вашого найкращого життя. Все пригадається — радощі, горе, сум... Сивий дідусь, похилена добра бабуся, батько, мати, брат, сестра, знакомі, товариші... Кілько їх!

І кругом такаж сама історія. Ось там хтось з таких людей, як наші близкі — чиїсь батько, мати, чиясь дочка, син, чоловік, жінка, дитина... А за кождим з них довга життєва історія — найкраще їм самим відома. Богато тайн забрали вони з собою до гробу. І ми свої заберемо. Є в життю богато такого, чого нікому крім нас не треба знати. Така Божа Воля. А кілько буває такого, що хотілосяб комусь розказати, та нема кому — людей таких нема. І воно могилою покриється. Одному Богу буде воно відоме...

Велика історія вам пригадається, яка николи з такою силою не пригадується. І великі, святі, чисті думи ви понесете з собою в світ з цвинтарного місця. Не ті думи, які мучать здоровля і заповнюють душу буденщиною, але такі, які вас очищують, підносять на дусі, ублагороднюють. Такі думи, які на довгий час рівноважать ваше життя.

Мені довелося колись в днях мого життя зайти на старий-стародавній цвинтар. Великі дерева повиростали поміж могилами. Посхилялись хрести, в землю позасувались. Може нема між живими тих, що садили сі дерева, що хрести будували. Але є те, що їх рука зробила — діло їх живе поза ними.

Бачу на хрестах написи — се мова померших. Вони оповідають нам, хто вони. Але бачу гроби без хрестів, без написів і ті до вас не можуть промовити.

Читаю написи і зупиняюсь. Три могилі передо мною побіч себе. На крайних хрести з написами, а середний без хреста. Тільки буйна трава виростає.

Приглядаюсь на написи на хрестах — вже минуло шістьдесять літ, як їх тут поставлено. А середний без напису, та і він з тих же часів. Давні часи!

І моє око нараз зупиняєсь на самій могилці під хрестом. І мені не хочеться вірити, що ціла могила гарно цвітами обсаджена. А так же воно було. Видно, що чиясь рука дбає про могилку, доглядає її, відвідує, нагадує. Понад шістьдесять літ уже... І хочеться знати хто се, хочеться відгадати, чиє любляче серце не забуло того, хто був йому близьким. Чи се вірна дружина відвідує могилу свого мужа? Чи муж свою дружину пригадує? Чи люблячa дочка, чи добрий син... Чи вірна товаришка старечою рукою прикрашує могилу своєї подруги?... Не знаємо. А така велика жертва!

На двох других могилах нема квіток. На одній хрест, а на обох дикою травою вистелено. Ніхто їх не відвідує. Може-ж кому, та забули. А може нема кому відвідати

Коли вдумаєтесь в долю тих трох могилок, то вам стає перед очи така картина:

Одного дня на весні зявляється сиволоса, стареча постать коло першого гробу. Слабими руками вона дбало розправляє землю, сіє уважно квітки, підправляє могилку. Се-ж дорога для неї річ. А відходячи, призадумуєсь і щирою молитвою поминає померщого, щоби завтра знов його могилку відвідати... Який святий вчинок! Яка велика, богоугодна жертва!

І ваше зворушене серце питає:

— Що відчувають в такій хвилі похоронені в двох других могилках? Чи не жаль їм, що нікому їх відвідати? Чи не відчувають вони свого сирітства? Чи не виглядають вони, коли то чиясь близька їм рука доторкнеться їх могили...

Такі благородні думки співчуття родяться тоді в вашому серцю і ви схиляєте голову, щоби щирими словами молитви облегчити той сум, який привязує до невідомих вам померших ваша благородна уява.

І ось тому для людей добрих, для людей праведних, для людей думаючих цвинтар не є крайною смерти. Перед Богом нема мертвих — перед ним всі живі.

Цвинтар, се лише поріг, через котрий чоловік переступає з світа хвилевого в світ вічний. Се двері, через які переходиться з життя дочасного до життя безконечного.

Тому власне ставши на порозі тих дверий, ми нашою душею відчуваємо ту вічність. Ми чуємо там голос з иншого світу — з того світу, куди перейшли ті, яких ми споминаємо. Око нашої уяви заглядає в ту країну вічности, де безнастанно світить світ лиця Господнього.

(В.).

Лихе слово шкодить відразу трьом: тому, про кого зле кажуть, тому, кому кажуть зле, але найбільше тому, хто лихословить.

Св. Василій Великий.

Цурайтеся лихого слова й неправдивого свідчення. Нехай ваш язик служить вам знаряддям правди.

АРХІЄПИСКОПСЬКА ВІЗИТАЦІЯ В САСКАТУНІ.

I.

Члени української греко-православної парохії в Саскатуні знова дочекались того щасливого дня, коли в неділю, 29-го липня, відбулась візитація Архієпископа Йоана Теодоровича. День був на причуд гарний і здавалось, що навіть погода сприяла поважному і доброму ділу. Людей було богато. Навіть з далеких околиць Мічам, Вонда, Ст Джуліен, Кридор та других приїхали вірні, щоби побачити і почути слів свого провідника церкви.

Зі священиків були о. Прот. В. Кудрик, парох місцевої церкви, і о. Дм. Стратійчук.

Старший брат привитав Преосвященного, а потім почалась відправа. Надзвичайно цінна та інтересна була проповідь. В ній Преосвященний обговорив здобутки і високі цілі церкви та показав які важні є завдання церкви супроти суспільства.

По відправі відбувся спільний обід в Інституті, уладжений сестрицтвом церкви в Саскатуні. Всі гості засіли до одного спільного стола. По обіді ще промовляли поважнійші гості, і пізно розійшлись та розїхались всі в свої сторони, будучи ще сильнійше переконані, що спільна робота на спільній ниві принесе сподівані овочі. Ів. Д.

II.

В неділю, 29-го липня 1928, саскатунська православна громада святкувала великий празник, бо витала в себе Високопреосв. о. Архіеп. Івана Теодоровича.

День був гарний, погідний, не за горячий. Народу зїхалося поважне число. Було також богато позаміських Українців — фармерів й учителів.

Церкву прибрано зеленню. При вході на цвинтар зроблено браму з зелених галузей, на якій виднівся широка синя лента з жовтим написом: „Витай нам Владико!".

Утреню правив о. Стратійчук. Архієпископська Служба Божа почалася коло 11-ої години. З о. Владикою служили оо. Стратійчук і Кудрик.

В брамі привитав о. Владику старший брат церковний, п. І. Прісеньний (походить з Київщини) з хлібом-сілью, як український звичай велить. При вході до церкви дівчата сипали Владиці під ноги цвіти.

Настрій був величавий. Дяки співали гарно. А вже кождому лишилася в памяти проповідь о. Владики. Говорив він про долю українського народу, про минулі і нинішні стремління і про ті відвічні шляхи, які Божа Рука поклала перед нашим народом. Навівши слова ап. Павла про конечність єдности серед народу, о. Владика так змалював те розбиття серед нашого народу, яке нині [redacted]

Коли в сторону прикливу моря буде дув і-східний вітер, то вода підійде дуже далеко на берег. Коли-ж прийде відплив, то в ямах і заглубинах лишаєсь вода. Так повстають маленькі озерця. Разом з водою вітер загнав також рибу. Тут вона відгороджена від того великого океану, в якім свобідно плаває її рідня. Коли знов прийде сильний приплив, вона може висвободитись, коли-ж ні, то озерця з часом висохнуть і риба за- [redacted]

Такі сильні вітри знає історія українського народу. Вони також повідривали з океану народнього життя великі частини народу. І ті відорвані, відгороджені від народнього пня з початку тужать за рідними, але з часом забувають. Вони зачинають почувати себе самостійною групою, а навіть чужою тим, від котрих їх відорвано. І живучи окремо вони миліють.

Ось чому наш народ нині розбитий і сам себе не пізнає! Та Божий промисел дбає за свій нарід. По літах поділу приходить зміна відносин і розбитий народ знов єднаєсь в одну первісну цілість. Кінець проповіди звязав о. Владика з памятю українського князя Володимира Великого, якого память церков попереднього дня святкувала.

По богослуженню місцеве православне жіноцтво приладило спільний обід в будинку Інституту П. Могили. Гостей на обіді було поважне число. Тут рівнож о. Владика сказав переконуючу беседу про вічну силу релігійного закону в життю.

Се вже мабуть третє подібне свято саскатунської православної громади. За першим побутом о. Владики і погода була непригожа і православна справа стояла слабше. За другим було дещо краще, а тепер стало видно, що православна робота набрала уже поважної сили, що народна свідомість значно підросла.

Се нехай буде заохотою для дальшої праці. Хто щиро працює з тою свідомістю, що його робота чесна, що вона має благородні цілі, той не повинен ніколи зневірюватись.

А властиво наша православна робота, се перекопування тої перегороди, яка є поміж озерами, в яких наш народ чужа сила позаганяла. Ми їх перекопаємо і зілємося всі в одним великім українськім морі, де не буде тих рівнинь і тих подалів, які є ще нині. Тоді буде в усіх одна думка, одна праця, отже те, чого бажав ап. Павло словами:

— Благаю-ж вас, братте, іменем Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі і щоб не було між вами роздлення, а щоб були зеднані в одному розумінню і в одній мислі. — І. Кор. І: 10.

Вечером тогож дня п. Свистун з Вінніпегу мав в Українськім Народнім Домі інтересний відчит про те, на яких поглядах засновують свою роботу Українські Самостійники. Поруши при тім богато інтересних побічних справ, освітлюючи ними свої твердження. Між иншим дещо гіркого перепало большевикам. Однакож ніхто з п. Свистуном не спереча. Очевидно факти й аргументи були надто ясні.

Так саскатунські Українці і деякі гості з поза Саскатуну мали цілий день настільки вартним, що певно не довго залишиться він в їх памяти.

Так фактом стає вислів, що коли церковна робота набере сили, то з нею і всяка инша громадська робота буде відповідно сильна, йдучи в парі з церковною. У.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ВІДОЗВА.

До прихильників і Симпатиків Української Греко-Православної Церкви в околицях Смокі Лейк, Едвина, Пакан і Ворсвійт в провінції Алберті:

Дорогі Родимці!

Вам відомо, що з упадком російського царизму воскресла наша рідна Українська Православна Церква на Україні, яка вже в 1917 році вирвалась з оковів російської бюрократії і по кількасот-літній неволи почала на ново дихати своїм власним українським духом.

Сей дух перейшов і до нас Українців тут за море і вже в 1918 році починають Українці як в Канаді так і в Америці відновляти рідну церкву, організуючи Українські Православні Брацтва, та будувати церкви, в котрих без опіки і чужих впливів Українці моглиб Бога хвалити, підносити себе висше морально і просвіщатись.

Вам тоже відомо, що від трох років в місточку Смокі Лейк істнує Українське Греко-Православне Брацтво, котре сего літа рішило побудувати власну церкву в сім місточку.

На сю ціль закуплено в гарнім місци при головних улицях одинайцять лотів і почато вже будову. Салер і фундамент вже скінчені.

Членів при нашій громаді є вже споре число, однак сим вдоволятись ще не можна тоді, коли сотки Українців в сих околицях ще не вписалось до сего брацтва. Тому члени і комітет Української Православної Громади в Смокі Лейк кличуть всіх щирих Українців вписуватись в члени рідної церкви, а своєю лептою і симпатією поможуть збудувати гарну церкву, яка буде і окрасою сего місточка і гордостею всіх Українців сеї околиці.

ЗА КОМІТЕТ БРАЦТВА:
Н. Войценко, Н. Гавинчук.
Ів. [redacted]

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ:
С. Костюкон, С. Попович.
В. А. Чумер.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу.

Збірка Д. Теодора Ойстрика в Гемтон, Саск. Жертвували слідуючі:

Свящ. Йоанн Кузий	1.00
Йоанн Шевчук	.50
Ґ. Королюк	.50
Т. Ойстрик	.50
І. Прокопець	.50
Т. Т. Самборський	.25
[redacted]	3.25

Жертви слати на адресу:
H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

Православний Календар НА РІК 1928

[redacted]

1 С. Андрея Страт.

---

2 Н. 13 по С. Самуїла
3 П. Тадея ап.
4 В. Агатоника
5 С. Лупа, Іренея
6 Ч. Евтихія
7 П. Тита, Вартоломея
8 С. Андріяна, Нат.

---

9 Н. 14 по С. Сави
10 П. Августина
11 В. Усік. г. Ів. Хр.
12 С. Олександра
13 Ч. Пол. пояса П. Б.
14 П. Симона
15 С. Мамалта, Івана

---

16 Н. 15 по С. Теокт.
17 П. Вавила, Мойсея
18 В. Захарії
19 С. Чудо св. Михаїла
20 Ч. Созанта
21 П. Рожд. Пресв. Діви Марії
22 С. Йоак. і Анни

---

23 Н. 16 по С. Минод.
24 П. Теодори прп.
25 В. Автонома
26 С. Корнилія
27 Ч. Воздв. Чесного Хреста
28 П. Никити, Порф.
29 С. Евфимії, Людм.

---

30 Н. 17 по С. Софії

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

[redacted]

2. Неділя 13 по Зісланню Св. Духа: Голос 4. Утр.: Марка XVI.: 1—8; Літ.: Ап. 1. Кор. XVI.: 13—24; Єван. Мат. XXI.: 33—42.

9. Неділя 14 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 5. Утр. Єван. Марка XVI: 9 20 Літ Ап. 2. Кор. І.: 20—24 і II.: 1—4. Єван. Мат. XXII.: 1—14.

11. Вівторок. **Усічення Голови Івана Хрестителя:** Утр.: Єван.: Мат. XIV.: 1—13. Літ.: Ап. Діяння XIII: 25—32. Єван. Марка VI.: 14—30.

16. Неділя 15 по Зісланню Св. Духа: Голос 6. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 1—12. Літ.: Ап. 2. Кор. IV.: 6—15. Єван. Мат. XXII : 35—46.

21. Пятниця. **Різдво Пресвятої Діви Марії:** Утр.: Єван. Лук. І.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип: II.: 5—11; Єван. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

23. Неділя 16 по Зісланню Св. Духа: Гол. 7. Утр. Єв. Лук. XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. 2 Кор. VI.: 1—10. Єван. Мат. XXV.: 14—30.

27. Четвер. **Воздвиження Чесного Хреста:** Піст. Утр.: Єв. Ів. XII.: 28—36; Літ.: Ап. 1. Кор. І.; 18—24; Єван. Івана XIX.: 16—11, 13—20, 25—28, 30—35.

30. Неділя 17 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 36- 53. Літ.: Ап. 2. Кор. VI.: 16—18 і VII.: 1; Єв. Мат. XV.: 21—28.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ВЕРЕСНЯ, 1928. ЧИСЛО (63) 18

НАГОРОДА ЗА ПОШИРЕННЯ ПРАВОСЛАВІЯ.

Варшавська „За Свободу" подає, що керманич львівської православної парохії єромонах Пантелеймон нагороджений чином ігумена за успішну православну пропаганду в Галичині, за велику працю в справі повернення у православя бувших уніятських парохій в Галичині. Посвячення нового ігумена в митрополичому соборі у Варшаві (на Празі) довершив кремянецький епископ Симон 15 серпня. Підчас сього свята новий ігумен виголосив „прочувствованное слово".

НАПАД НА ЦЕРКВУ.

В ночі 12 серпня около третьої години юрба з 200—300 Поляків-кольоністів напала на дім православного священика Закидальського в Вишгородку, Кремянецького повіта. Між юрбою був і польський ксьондз Зентара. Напасники вимагали від священика церковних ключів. Кричали: „Віддай, попе, ключі, бо ми прийшли молитися". Священикови грозили навіть смертю. Кричати за ратунком не було як, бо коло кождого вікна стояла сторожа. Священик відмовлявся тим, що не має церковних ключів. Тоді напасники привели до священика церковного старосту і сторожа і від них також вимагали ключів. Нарешті нападеним вдалося наробити ґвалту. Збіглися з цілого села люде, вирятували священика і напасників прогнали. Підчас того Поляки ранили селян Форштея і Рудницького. Першого ранено заступом, чи шаблею в голову, а другого пострілено смертельно в груди. Допєрва коло 12 години в полудне приїхав повітовий староста і комендант поліції і почали слідство. Отсе вже четвертий раз юрба Поляків-католиків пробує так без права і суду відібрати церкву в православних селян.

А. ФИЛИПОВСКИЙ ШУКАЄ ПОМОЧІ В МИТРОПОЛИТА ДІОНІЗІЯ.

Адам Филиповський, який уважає себе епископом російської місії в Північній Америці, звернувся до митрополита Діонізія з просьбою, щоби той приняв його і його парохії під свою духовну юрісдикцію. Митрополит Діонізій звернувся о пораду в сій справі до царгородського патріярха Василя.

СУД ВИДАВ ВИРОК ПРОТИ БОГАЧЕВСЬКОГО.

Стейтовий суд в Ню Бритен, Конн., видав 29 серпня рішення в справі позву тамошньої української церковної громади проти епископа Богачевського. Ходило о те, хто має право правити церковним добром. Суд видав рішення проти епископа Богачевського, а саме, що майном має правити сама громада через своїх тростів, вибраних більшістю громади.

Суд рівночасно усунув епископа Богачевського зі становища троста та заборонив йому на будуче мішатися до господарки сеї церковної громади.

КАСІЄРОВИ ЗАБРАКЛО ОДИН МІЛІОН ДОЛЯРІВ.

Не богато, лиш один міліон долярів, забракло з каси місійної ради баптиської церкви в Атлянта, Джорджія. Страта викрилася, коли зник без сліду касієр тої ради Клинтон С. Карнс. Полишені ним книжки показують, що в касі мало бути міліон долярів, однакож ніхто й зі свічкою не може їх знайти.

МІЖ АНҐЛІКАНАМИ Є РУХ ЗА ЗЛУКОЮ.

Між Анґліканами є рух за злукою зі Злученою Церквою Канади. Показалося се 8 вересня, коли на засідання Ґенеральної Ради Злученої Церкви Канади, яке відбувається в Вінніпегу, прийшли з братніми поздоровленнями делеґати від Анґліканської церкви і самі в своїх промовах піддали думку про зеднання зі Злученою Церквою. Про злуку говорили: свящ. Рег, парох вінніпеґської церкви Всіх Святих, адвокат Віліямс і канцлер дієцезії Мекрей.

ЖИДИ ЖДАЛИ НА КІНЕЦЬ СВІТА.

Ціле жидівське населення містечка Хмільника на Поділлю зібралося з кінцем липня в місцевій божниці, дожидаючи „кінця світа". Хтось поширив чутку, що дня 28 липня зударить з землею комета й тоді прийде страшний суд. Всі Жиди з Хмільника приняли сю чутку за факт і почали готовитися до невідкличної смерти. Зійшлися в божниці, билися в груди й почали взаїмно сповідатися з своїх прогріхів і обманств. Але ніч проминула спокійно і хмільницькі Жиди вернули до хат і до своїх ґешефтів з вірою, що комета впала на Польщу, а Хмільник спасся від заглади.

АРЕШТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ.

Як доносить радянська преса, большевицькій чрезвичайці (ДПУ) вдалося викрити в червоній армії „українську освідомлюючу організацію", що працювала в сепаратистичному всеукраїнському дусі. Всіх підозрілих тепер масово арештується під закидом „петлюрівщини". Особливо богато червоноармійців-Українців арештовано у частинах червоної армії, що стоять в Кременчузі, Черкасах, Умані та Катеринославі. Близщих відомостей брак.

ПЕРЕМІНЮЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ НА ПОЛЬСЬКІ.

В полудневій Золочівщині всі школи перемінені на чисто польські. Не помагають ніякі рекурси. У всіх селах перетягають польські священики, лісничі й „матечки" українське населення на латинський обряд. Більшість греко-католицьких священиків зовсім тим не цікавляться, так наче-б се їх не обходило. Всі школи перемінені просто по наказу на польські. Діти марнують час і нічого не вчаться, не розуміючи по польськи.

В Новосілках перенесена школа до тамошнього „кляштору", де „матечки" вчать дітей польських молитов. Наслідок: старші вже діти не вміють читати українського письма. В усіх сих селах є лише малий відсоток латинників, Поляків нема зовсім.

В Трудовачі, де є півтора процент латинників, а ні одного Поляка, шкільний інспектор наказав увести утраквізм.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ЖЕБРАНИНУ В ЄРУСАЛИМІ.

Жебранина в Єрусалимі буде незадовго заборонена. Заборона, яку приготовано „до оголошення, усуне з під „стіни плачу" сотки старих жидівських жебраків, що є невідлучним видовищем Єрусалиму. Скликано збори жидівської громади в Єрусалимі, щоби намітити плян запевнення удержання для убогих, які здобували собі прожиток жебраниною. Кажуть, що число жидівських жебраків дійде до тисячки.

ДИВНИЙ ЗІЗД.

В Празі в Чехах відбувся зїзд глухонімих цілого світа. Зїзд виглядав зовсім по людськи і тільки був тим кращий від усіх инших, що на ньому був повний спокій. Усі „промовці" говорили на міґи.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Повідомляється всіх інтересованих, що Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді назначила священика Петра Самця подорожуючим місіонарем і припоручила йому обїхати всі українські православні громади, які знаходяться в провінціях Саскачеван, Алберта і Манітоба. Священик Самець є також уповажнений збирати жертви на загальний місійний фонд Української Православної Церкви.

Всечесним отцям духовним і хвальним церковним урядам припоручається подавати свящ. Самцеви помічну руку в його праці.

Дано у Вінніпегу, Ман., дня 15 вересня, Р. Б. 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ПОРЯДОК

Архиерейських візитацій Архиепископа І. Теодоровича в Канаді.

16 вересня — Редвей Сентр, Алта.

21 вересня (Різдво Пресв. Діви Марії) — Сучава, Алта.

23 вересня — Вилинґдон, Алта.

27 вересня (Воздвиження Чесного Хреста) — Мюсідора, Алта.

30 вересня — Коломия, Алта.

Дальший порядок візитацій буде поданий пізнійше. — В справах візитації вдаватися до голови Консисторії, на адресу:

Rev. S. W. Sawchuk,
779 Burrows Ave., Winnipeg.

ТРУП В СТІНІ БИДИНКУ.

У Варшаві підчас перебудови одного з домів на вулиці Підваля, знайшли в мурі кістяк невідомого чоловіка. Підозрівають, що се слід убивства доконаного невідомими злочинниками, які вмурували трупа в стіну.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Петро Кравченко, Кендо, Саск.	$2.00
Мазуркевич М., Ст. Пявл де Метіс, Алта.	.50
Ф. Богдан, Венкувер, Б. К.	.50
Іван Козак, Абердін, Саск.	.50
Попович В., Вонда, Саск.	.50
Павлишин М., Фирлайт, Саск.	.50
Деренюк Мих., Торонто, Онт.	.50

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Вже збирались до вінця, як я підстеріг у ночі судженого моеї сестри, задавив його й почепивши йому на шию камінюку, кинув його труп у Дніпро... Невсипуща думка й тривога в серці, що усякий має право відняти від мене мою сестру-коханку, зробила мене лютим звірем; ревниці, неначе горячим зелізом, палили мое нутро. Тільки було хто стане залицятися, — а їх до біса було, — або сестра на кого ласкаво спогляне, то вже тому не ходити по світу й дійшло до того, що всі люде в селі стали нас цуратись і обходити нашу хату.

— Минув рік, ми скажено кохались; здавалось, те щире кохання заглушило нашу совість, затримало й руку Божу, щоб покарати грішників.., Я знов став добрим сином, працював один за трох і забезпечив від нужди матір з сестрою... Минуло ще кілька місяців, і моя сестра стала вагітна... Бідна наша нейька й в голову собі не клала, щоб між нами стався такий великий гріх. До якогось часу ми ховалися від неї, а там, як зблизились родини, ми відпросились у матері у Київ, Богу, бач, помолиться... Ми блукали по лісах, по нетрях, по-над Дніпром і Тясмином, місяців зо два. Сестра в гущавині терніввика породила з великими муками, й поки була не при памяти, я задавив дитину й сказав сестрі, що воно породилось неживе...

— Задавив дитину?! — скрикнув Кобза. — Не побоявся і гріха, не було й жалю?...

— Не було... — похмуро відказав Марко. — У той час я ще їй завидував: коли-б, думаю собі, оттак і мене маленьким було задавили!... Ну, а як сестра, трохи одужала, то хотіла було йти у Київ, відмолювать свої і мої гріхи, так я не згодивсь, і ми повернули до дому. Однак, як ми не таїлись від матері, а вона таки провідалась про наш гріх; мене не було дома, як вона допросила сестру, і та призналась і повинилась їй. Мати билась, обливалась сльозами, не знала вже що й робити і як бути, і повела сестру до попа. Усе йому розказала, а пан-отець, глянувши на її щире покаяння, звелів матері відвести її у монастир на покуту, а мене потурить у Січ. Вернувся я до дому над вечір, як вже світло засвітили — було се як-раз у суботу, — дивлюсь: сидить мати, обнявши сестру, і обидві гірко плачуть. — „Чого се рюмаете?", питаю.

— Почувши мое запитання, мати хуткo схопилась, а сестра ще гірше стала плакати. „Хіба, — скрикнула мати, — совість тобі нічого не каже, від чого ми так вбиваемось?... Теперички я знаю, хто збавив віку Оришці (так звали мою суджену) та її чоловіку, хто й село спалив, хто повбивав і тих, котрі залицялись до твоеї сестри! Може ти, оглашений, і дитину її задавив?... Тікай-же, каже, з моїх очей, поки я тебе ще на віки вічні не прокляла; а сестри, що на віки загубив, запропастив, більш не побачиш, я її відведу у монастир і пострижу в черниці, щоб відмолювала свої тяжкії гріхи..."

— Мати отто думала мене усовістить, налякать та тільки гірше ще мене роздратувала. — „Не буде по твойому, — гримнув я, — ні ти, ні сам чортяка не відійме від мене сестри; вона моя з душею і з тілом!" — „Цураюсь тебе, — озвалась сестра, плачучи, — віддаю себе Богові й до кінця віку буду відмолювать тяжкії наші гріхи!..." Сестрина відповідь ще більш і ще гірше мене розлютила; я зараз побачив, що на віки стратив її кохання. Глузд мій помутився, усе, на що я не глядів, здавалось мені облитим кровю. Мені спало на думку, ухопить сестру на оберемок і утекти з нею у ліс.

— Тільки що я зблизився до сестри, мати загородила мені дорогу. — „По трупу мойому, — заголосила вона, хапаючи мене за груди, — тільки дійдеш до твоеї сестри!..." — „Пусти! — гримнув я, як віл на ревищі, — пусти, вона моя, або чортова; не піде ласкою, так я її заріжу!" — „Ріж мене, четвертуй! — закричала сестра, — а я з тобою не піду, відрікаюся від тебе на вік вічний".

— Я був неначе скажений; не памятаю і теперички, як я вихопив кинджал, як піднялась рука, і як сестрина голова з трупом покотилась на долівку... — „Проклинаю тебе, — заголосила мати не своїм голосом, — на сім і на тім світі, проклинаю! Проклинаю і той час, в який я на світ тебе, гаспида, породила!..." Блиснув кинджал у друге, й мати простяглась біля сестриного трупа... Я хотів і сам зарізаться, однак не допустила кара Господня: закрутилась в мене голова, у грудях сперся дух, і я як неживий бебехнувся на долівку, між трупами матерним і сестриним... Страшно дуже було глянути, як я опамятувався... На долівці лежали без голов трупи матері й сестри, підлитії кровю, і сам я був ввесь облитий тією кровю.

— Повиносивши скоріш з хати на город трупи без голов, я викопав під бузиною в гущавині яму й закопав покійників. Однак, як вже я не шукав відсічених голов, а не знайшов: не знати куди вони із хати поділись... Нічого мені тобі й розказувати, що діялось у мене на душі й серці... Скільки разів хапався я за кинджал, щоб зарізаться, та неначе яка невидима сила тримала мене за руку... Опівночі була велика страхота: кругом хати загув страшенний вітер; на горищі ревіло й тріщало, неначе дах зривало з хати; кругом стін скребло, у комині гуло, вікна дзирчали, у хаті усе ходором заходило, і з долвки, неначе з води виринув, — вийшов мій батько. В руках держав він відсічені голови неньки й сестри.

— Страшно було глянути на грізний вид старого батька: чуприна моя піднялась до гори, у вухах загуділо, як з цебра окотило мене холодною водою, і я почув батьківську мову: „Проклинаю і я тебе, сину, з того світу; не прийме тебе ні земля, ні пекло; будеш ти оглашений, як той Каїн, блукать по світу до страшнього суду, аж поки добрими ділами та щирим покаянням не спасеш своеї душі й загублених тобою душ!... Носися-ж по світу з тяжкою твоею совістю і сими головами; що суботи Божої будемо до тебе приходити!..." З останнім словом кинув він мені відсічені голови й зник...

IV.

Після сього росказу, Марко, схиливши на груди свою бідолашну голову, важко дихав... Видно було, що згадавши прошле й свою гірку долю, дуже засмутилась його душа й защеміло таки серце...

— З того часу, — знов почав він жалібно, — оттак, як бачиш, козаче, блукаю по світу й нічого собі не вдію... Радився я з ченцями, з попами, і один тільки пустельник в Карпатських горах, отцо мені сказав: „Відпущення гріхів і нагороду від Господа той тільки добуде, хто сповняе Його святий закон і волю, не з користи й благ будущої жизни, а на втіху й велику радість своїй душі й серцю; хто, як сказав Спаситель, возлюбить ближнього як себе самого."

— Почувши оттакі пустельникові речі, став я згадувати усе те добро, що доводилось робити людям, і вийшло, що робив я не від щирої душі, а тільки, щоб збавитись від важкої торби й осоружного світу... Що-ж мені робити, коли — як живу на світі в мою зелізну душу й камяне серце не западало ще жалю до мого ближнього й на макове зернятко!...

— А полекшала твоя торба, — спитав Кобза, — з того часу, як ти з нею носишся?

— Часом і полекшае, а часом ще важша стане.

— Роскажи-ж мені ще, Марку, як ти там по пеклі товкся і порозганяв звідти усіх чортів?

— Ось, як воно діялось, слухай, — Було се у ті часи, як Ляхи з козаками жили чесно, по братерськи. Хоч не одної матері були ми, значить, діти, так закон же оттої посполитої річи для кождого був рідним батьком. Не було тоді й чутки про ту гемонську унію, на Вкраїні не лаялись ще католиком; Єзуїти й патери не шинкували людською кровю, магнати не топтали закону й не знущались над козацькими привілеями. Добре тоді жилось на Вкраїні, тільки не мені, я блукав по світу, як і тепер блукаю, і не бачив кінця моїй лютій муці. Скільки разів навірявсь наложити на себе руку, а нічого не вдіяв: повішусь — гиляка зломиться; бурхнусь в воду, щоб втопиться — плаваю як цурупалок; звалюсь з високої скелі в глибокий бескид або у кручу — й скочусь неначе то покотьоло, не забившись. Тільки ще гірш, — видно, прогнівляв Господа, бо кождого разу, після таких замірів, торба моя ще важча ставала...

— Дуже таки обридло мені вештатися по осоружному світу з нудьгою, та з з отсією торбою: піду, думаю собі, ще в пекло, хоч буде гірше, та инше, як там кажуть люде. От і став я шукати знахорів та всяких характерників і розпитувати дорогу у пекло. І довго я розпитував про ту дорогу: одні казали — держи в праву руку, на схід сонця, де проклали зірочки дорогу у Русалим, а другі раяли: іди та й іди позустріч, як іде Волосожар; а деякі ще инше направляли; от як птиці летять на зиму у вирій, то туди держи шлях, тільки лівійше. Оттак я ходив, ходив, і таки напав на таких, котрі сказали мені, що недалечко від Почаева, у галицькій землі е дупло, відкіля на наш світ вилазять з пекла чорти.

— Довгенько таки блукав я по галицькій землі, поки знайшов тамечки таку бабу-ягу й превелику чарівницю, що добре знала дорогу у пекло, бо й самій доводилось нераз там бувати. Не хотіла було вража баба мені казати, та як висипав я їй на стіл жменю дукатів, то от вона зараз і згодилась. „Так, чоловіче, — каже, — не дійдеш ти до пекла, не здержиш того пекельного вогню, а от, як я тобі дам напитися чортового зілля, то сама земля під тобою розступиться і ти зараз опинишся у пеклі, а там вже роби, що сам знаеш".

(Дальше буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

По обіді, коли чоловіки покурили, а жінки помили миски, Чернецький взяв книжку до рук і промовив:

— Ми тепер приходимо в своїм читанню до Берестейського синоду. Як ми читали перед обідом, король зарядив скликання синоду, аби той удобрив і затвердив унію. Зі світських людей на синод мали бути допущені тільки ті, які були прихильні унії, отже ясно, що коли король скликав синод, то йому ходило не о те, щоби український нарід висказав на нім свою думку в справі унії, а о те, аби замилити українському народови очі, що ось ніби то унію Українцям ніхто не накинув, а вони сами, через своїх представників на синоді, заявилися за нею.

— Перед синодом, який був скликаний на день 6-го жовтня, 1596 р., оба сторонництва - противники і прихильники унії - завзято працювали, старалючися позискати на свій бік український загал. Але пропаґатори унії стрічалися з дуже малими успіхами. Нарід стояв твердо при православію і не думав підчинятися папі. Сам Потій стрічався в своїй діецезії з неаби якими перешкодами. Берестейське братство ставило йому такий сильний опір, що він, „немогучи поконати его опору був змушений братство розвязати і усунути его провідників від сьв. Тайн і від всяких духовних потіх" („Берестейська Унія", стор. 133). Також не мало клопоту в своїй діецезії мав Терлецький, головно зі сторони Жидичинського монастиря, на чолі якого стояв своик львівського епископа Балабана, Григорій Балабан.

Противники унії, на чолі з князем Острожським, заздалегід приготовлялися до виступу на синоді проти унії. В сій цїли Острожський і оба ставропігійські брацтва, виленське і львівське, звернулися до Царгороду о поміч, жадаючи звідтам вислання вчених богословів і пастирського листа до вірних (православних). Але що в тім часі царгородський патріярший престіл був опорожнений через смерть патріярха (патріярша столиця була завідувана адміністратором), то поміч православним Українцям прийшла на той час не з самого Царгороду, а з Александрії. Александрійський патріярха Піґас „прислав князеви Острожському довший пастирський лист, в котрім **ганить відступників від царгородських патріярхів, ганить також римських епископів, що неправно присвоюють собі зверхність над східною Церквою, а князя Острожського і разом з ним вірно стоячих при давній Церкві** висилавляе і заохочуе до дальшої витревалости" („Берестейська Унія", сторона 133). Сей лист привіз князеви Острожському Кирило Люкаріс, давнійший учитель Острожської Академії, а пізнійше наслідник патріярха Мелетія Піґаса, як александрійський патріярх. За Люкарісом прибув також, з приводу синоду, Никифор, якого царгородський патріярх ще перед своею смертю іменував був своїм заступником.

— Що-ж до учасників синоду, то зі сторони приклонників унії були такі: 6 православних епископів і 3 архимандрити, **3 латинські біскупи, 4 Єзуїти** (а саме: Петро Скарга, Юстин Раб, Мартин Лятерна і Каспер Ногай) і **королівські посли:** князь Радзівіл, литовський канцлер Лев Сапіга і Берестейський староста Дмитро Галецький.

— Що-ж до противників унії, то на синод прибули: **два православні епископи, Гедеон Балабан і Михайло Копистенський, князь Острожський, „23 послів руських країв, богато з парохіяльного клиру, заступники чотирнайцяти брацтв, як: виленського, львівського, луцького і инших, кількох архимандритів, а на їх чолі архимандрит Печерської Лаври Тур, сербський митрополит Лука, двох протосинкелів (то е заступників патріярхів) Греків, Никифор і Кирило Люкаріс".** („Берестейська Унія", стор. 137).

— Отже вже те саме, кілько і які делегати були за унією а кілько проти унії, свідчить, як український нарід до унії відносився. Між духовними приклонниками унії на синоді було тільки 9 православних на **7 римо-католиків.** А коли додамо до римо-католиків 3 королівських посли, то так і вийде, що з визначнійших делегатів на синоді зі сторони приклонників унії було **10 римо-католиків на 9 православних.** Але помимо сего знаходяться люде, які чи то через несвідомість свою, чи для свідомого баламуцтва стараються впоїти в людей, що унія не була Українцям накинена, бо вони самі за нею заявилися на Берестейськім синоді.

— Учасники синоду відразу поділилися на два табори, — на приклонників і противників унії. Коли митрополит Рогоза відправляв перед синодом богослуження, то ніхто з противників унії не брав в ньому участи.

— Коли-ж заступник царгородського патріярха отворив наради синоду, то приклонники унії не прийшли і через се Никифор завізвав писемно митрополита Рогозу прибути на синод. А коли той не послухав, то на другий день пішла до нього делеґація, яка складалася з сімох архимандритів і на чолі якої стояв архимандрит Печерської Лаври Никифір Тур, і відчитала митрополитови друге упімнення, „щоби разом з епископами прийшов на синод... і **оправдався, чому злучився з латинниками. Заразом загрозили, що если того не зробить, зложить його патріярший протосинкель** (заступник) **і його товаришів з епископської гідности, як непослушних".** („Берестейська Унія", стор. 139). Коли королівські посли довідалися про сю делеґацію, вони просили князя Острожського, аби його сторонництво погодилося на виміну гадок і диспуту між делеґатами одного і другого сторонництва. Слідуючого дня така диспута справді відбулася, а вечером того самого дня православне сторонництво (противники унії) дали королівським послам писемну заяву, в якій між иншим говориться:

..„Взявши під розвагу, як люди дають тепер причини до заключення згоди (себто до унії), як також, **що нема на то згоди цілої східної Церкви,** а особливо дозволу Патріярхів; бачучи, що заключення того зединання (унії) повірено **владикам по більшій части підозрілим,** а ріжниці в правдах християнської віри, яких е не мало, не можуть бути тут (на синоді) усунені; нині отже не видимо сильної підстави тої згоди (унії)... А коли ціла східна Церква, а особливо патріярхи, котрим як зверхности духовній підлягаемо, на се згодяться... коли всі ріжниці в правдах віри і обряді між східною і західною Церквою будуть усунені і коли в той спосіб устелиться дорога до **цілковитого і тревалого зединення,** тоді ми охотно до неї прилучимося" („Берестейська Унія", стор. 142-3).

— Значить, — перебив Степовий, — православні не виступали проти самої злуки з католицькою церквою, а ходило їм тільки о те, аби на таку злуку погодилася східна Церква.

— Так.

— Ну, то вони не були ворогами унії, а ходило їм тільки о деякі формальности. А коли так, то чого вам так на унію накидатися?

— Вибачте, не ходило їм тільки о деякі формальности, а о самий зміст злуки. Ми і тепер віримо, що колись прийде до злуки між Східною і Західною Церквами, до такої злуки, як була тоді, коли ще папа римський, а за ним і ціла Західна Церква, не попав в блуд і не відстав від правдивої Христової Церкви. Але така злука не буде подібна до унії, яка **тільки й зробила, що підчинила уніятську церкву Римови та Варшаві, — підчинила не на користь вірним уніятської церкви ані на славу Богу, а на користь і славу Риму і Польщі. Дійсна-ж злука Східної й Західної Церков станеться тоді, коли папа забуде свое „першенство", свое „намісництво Христа" та свою „непомильність", ступить на дорогу правдивої науки Христової і підчиниться волі і науці Православної Церкви і П вселенським Соборам. Тоді й наступить злука обох церков,** а зглядно **не злука а приеднання римської Церкви до Апостольської Православної Церкви, від якої вона відстала.**

— Се не скоро станеться...

— Не нам про се судити, не нам збагнути пляни Божі. Ми тільки знаемо, що прийде колись час, коли буде один пастир, Христос, і одно стадо, а чи се станеться скорше, чи пізнійше, не нам про се судити. Але вернімося до повище згаданої заяви православних. Заява ся була наслідком постанов, які православні того дня ухвалили, а іменно: а) „щоби митрополита і владик, котрі стояли по його стороні за Римом, позбавити урядів, б) щоби на тім синоді нічого не постановляти зглядом унії руської Церкви з західною **без дозволу патріярхів і цілого Сходу і без цілковитого усунення всіх ріжниць в правдах віри, але держатися витревало східного богослуження і обряду істнуючого від давна і затвердженого правами, привилеями і згодами, а навіть присягами королів,** в) щоби не приймати нового календаря, який явно противиться церковним канонам, але уживати давного". („Берестейська Унія", стор. 142).

— Того самого дня, коли православні дали повисше згадану відповідь чи заяву королівським послам, одержав митрополит і епископи прихильні унії трете напімнення прийти на синод. Коли митрополит Рогоза отримав се упімнення, він відповів: **„Не знаю, чи ми справедливо, чи несправедливо поступили, але піддалисьмося західній Церкві!"**

(Дальше буде).

ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ ВСІ...

В одній з американських газет появилося таке оголошення:

„Дорога Марійко! Ми так уболіваемо над твоею неприсутністю і так чекаемо на твій поворот! Нам байдуже, де ти до тепер була, якими дорогами ходила, тільки вернися назад до нас! Ми прощаемо тобі все, тільки вернися до дому і звесели наші наболілі серця. — Твої люблячі тебе родичі."

Велика любов родичів до дітей! Але вона не е навіть відблеском тої Любови, Яка пробиваеться зі слів Спасителя, якими Він кличе до Себе всіх заблудших:

— Прийдіть до Мене всі скорбящі і знеможені, а Я дам вам спокій.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 за рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3064, WINNIPEG MAN.

МИТРОПОЛИТ ДІОНІСІЙ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ В ЦЕРКВІ.

Як нашим читачам вже відомо, в Православній Церкві в Польщі ведеться від якогось часу остра боротьба між Українцями і Москалями. Хотяй Українці становлять в згаданій церкві подавляючу більшість, то за те управа церкви спочиває в руках самих Москалів, бо так митрополит Діонісій як і прочі епископи — Москалі і ведуть церковну політику так, як того бажає московське чорносотенське товариство „Русское Народное Обединение" — себто на шкоду Українцям, а тим самим і самій церкві. Ся церковна боротьба між Українцями і Москалями ведеться головно довкола питання про заведення в церквах, там де більшість вірних сього бажає, української мови, а також, головно послідними часами, довкола питання висвячення на українські епархії українських епископів. Що тичиться української мови в богослуженнях, то митрополит Діонісій дав на те свою згоду ще в 1922 р., але пізнійше, під напором своїх московських дорадників, сю свою згоду перекреслив ріжними переслідуваннями так тих парохій, як і священиків, які відважилися завести в своїх церквах українську мову. Тепер-же, під сильним напором зі сторони Українців, митрополит Діонісій ніби знову став по стороні Українців і навіть видав пастирський лист до свого духовенства, в якім наказує, що в українських церквах богослуження і проповіди мають бути тільки в українській мові. Чи се розпорядження митрополита Діонісія буде мати які конкретні і корисні наслідки для Українців, покищо годі сказати. Та воно має для нас бодай ту вартість, що найвищий достойник Автокефальної Православної Церкви в Польщі, сам Москаль, документально признав, що українська мова є гідною бути мовою богослужбовою та що не є гріхом правити Службу Божу в українській мові, як то говорять своїм вірним московські прислужники в Канаді, ріжні збанкротовані „владики" та їх тупоумні батюшки.

Понизше подаємо деякі витяги з вище згаданого пастирського листа митрополита Діонісія:

Одним з найдорощих скарбів народу українського, як і кожного народу, є його рідна мова, і як кождий инший нарід, нарід український повинен любити свою мову, вчитися її й удосконалювати, всемірно дбаючи про збільшення літератури на своїй мові, як оригінальної, так і перекладної, і всебічно тую мову збогачувати. Коли в певних випадках і спостерігаємо ми в українській мові брак деяких термінів або їх неусталеність, то памятаймо, що се не повинно ні для кого бути приводом, щоб мову сю висміювати або зневажати. Навпаки належить кождому, хто любить свій нарід і кому дороге все рідне, прикладати всіх сил, щоб мову свою виробляти й знання свої в ній поповнювати, стежучи за працею наукових товариств і установ та окремих учених, які покликані про те дбати й для розвитку української мови працюють. Особливо прикро, а часом навіть і образливо чути від деяких людей українського-ж таки походження, що українська мова — мова мужицька, хлопська. Погляд такий є фальшивим і повстав в наслідок того, що люде, які так судять, забувають, що літературна мова кождого народу прийшла через ті самі етапи розвитку, через які проходить і мова українська.

Особливо тепер, коли ми бачимо, як в остатні часи мова українська завойовує собі все ширші права, охоплюючи всі галузи науки й життя, **дивним би було й ненормальним, коли-б її було занедбано в царині життя церковно-релігійного.**

І з історичного погляду, і по самій своїй природі релігійна сторона життя людського, як сторона найінтимніша, повинна передусім знайти вираз в рідній мові кождого народу.

На жаль ми бачимо, що наше духовенство не все й не скрізь використовує один з наймогутніщих засобів впливати словом живим на свою паству для піднесення її моральности й релігійности, занедбуючи свій обовязок проповідування Слова Божого. З особливим натиском підкреслюю, що о. о. настоятелі повинні на кождій відправі виступати з проповідями і навчати паству свою при кождій нагоді. Але проповідництво наше, про піднесення якого я завсігди буду дбати з неослабною енергією тоді тільки досягне своеї мети, коли проповідники промовлятимуть до народу живою, зрозумілою для нього мовою...

Так само і викладаючи дітям Закон Божий, о. о. законовчителі повинні провадити лекції в рідній мові учнів...

Всечесне духовенство Волинської епархії повинно знати, що постанов Св. Синоду від 16. VII, 1922 р. і 3. IX, 1924, котрими унормовано справу вживання української мови в богослуженні й житті церковному взагалі, Вища Церковна Влада ніколи не переглядала наново і не скасовувала. Непорозумінням є думати, що ухвали Волинського Єпархіяльного Зїзду 1927 р. мають більше, ніж постанови Св. Синоду, значіння і ніби то волинські ухвали скасовують ухвали Св. Синоду...

Через те скрізь, де згідно з умовами місцевого життя і на бажання парафіян, Служба Божа має відправлятися по українськи... Кождий священик повинен памятати, що **ні канонічних, ні догматичних перешкод до відправлювання Служб Божих в українській мові, як і в кождій иншій, Православна Церква не має....**

Розяснюючи все се Всечесному духовенству, одночасно пропоную всім священнослужителям, що трудяться на українській ниві духовній, надсилати до Митрополії свої праці й критичні замітки до перекладів Св. Письма та Богослужбових текстів на українську мову і заохочувати до того і тих вірних, які такою працею займаються....

ЯКІ ЛЮДЕ БЕРУТЬСЯ ПОШИРЮВАТИ ПРОТЕСТАНТИЗМ В ГАЛИЧИНІ.

Три роки тому, коли в Галичині (в Станиславівщині) почався, завдяки долярам з Канади й Америки, протестантський рух, один уніятський ксьондз, на імя Федір Сташинський, почув в собі „велике покликання" проповідувати, звичайно за доляри, протестантську науку.

По трох роках свого долярового „апостолування", Сташинський вернув назад до католицької церкви заявляючи, що робить се тому, бо всякі секти, се вода на чужий млин та що він лише в католицькій церкві зможе найти „спокій совісти і спасіння". З приводу кроку Сташинського орган евангеликів в Галичині помістив статтю, в якій між иншим читаємо:

...„Заходить великий сумнів щодо якости „переконання" п. Федора Сташинського, якщо візьметься під увагу хоч би той факт, що він вже **два рази покидав і вертався „на лоно св. Католицької Церкви"**, шукаючи там **внутрішного спокою і спасіння...** П. Сташинському по щирости бажаємо, щоби вже раз увійшов у себе та осягнув якийсь сталий релігійний світогляд..., Правда, він займається тепер розбиттям укр.-еванг. руху в Станиславівщині, який поширював через три роки. Дивно лише, як само прийшов він до так наглої зміни переконання, бо слід зазначити, що ще кілька днів перед своїм переходом він завзято нападав у статті „Іван Франко", поміщеній у „Вірі і Науці", ч. 12-13 на українське духовенство та „єзуїтськовасиліянських прислужників".

„З жалем мусимо признати, що хоч п. Федір Сташинський проповідував Євангелію Христа Спасителя, однак його приватне життя чим дальше, тим більше не відповідало великому покликанню евангельського проповідника... Хоч евангельська церковна зверхність напоминала його кілька разів, щоби змінив свій спосіб життя, він не поправлявся, а своїм поступованням, довів до сего, що дня 6 червня с. р. явилася перед зверхністю церковною у Станиславові делегація старобогородчанської евангельської громади з зажаленням на його **неморальне поступовання...** Що-й-но тоді він зачав шукати „спокою душі" і „спасіння" в инших церквах. З достовірних жерел знаємо, **що він перш усего удався був до православної Церкви**, одначе там не принято його, бо знаний був він там ще з часів свого православного діяконування. Тоді звернувся він до греко-католицького Ординаріяту в Станиславові і його принято до гр. кат. Церкви" (підчеркнення наші — В.).

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКУ АВТОКЕФАЛЬНУ ЦЕРКВУ.

З наказу уряду совітська преса збільшила протирелігійний похід. Число „Пролетарської Правди" з 1-го серпня присвячене сій боротьбі, головним чином боротьбі з Українською Православною Автокефальною Церквою.

З писанини совітської преси довідуємося, що, не дивлячись на всі утиски, **Українська Автокефальна Церква є міцною й користається з довіря всього українського народу.**

На чолі церкви стоїть Всеукраїнська Православна Церковна Рада.

Власне, проти неї й росочала похід совітська преса. Та культурна місія, яку провадить Церковна Рада, не до вподоби наймитам Москви, і вони накинулися на релігійні видання Церковної Ради, головним чином на „Короткі промови для допомоги проповідникам церкви".

Сю книжку написали митрополит В. Липківський, архиепископи Малюшкевич і Шараївський та вчений Чехівський.

Який би напрям не був у минулому, вчинки у теперішньому можуть змінити його.

ЄДИНИЙ ШЛЯХ СПАСІННЯ.

„Шукайте перш Царства Божого та Правди Його, се-ж усе додасться вам".

(Мат. VI: 33).

День Господень — день спокою та відпочинку для тіла, а для душі — день молитви, день думки та розважання. Забудьмо-ж на хвилю, що живемо ми у невгомонному своїм безупинним шумом та стукітнею, у нелюдиному страшним виром своєї так безоглядно самолюбної матеріяльної культури — двайцятому століттю. Відвернімось геть від житейського гамору наших днів, відірвімось хвилю від житейських турбот нашого буття. І перенесімось духом своїм девятнайцять сот літ взад — над береги Середземного Моря.

Могутня римська імперія, збудована кровю та залізом, стала кріпкою ногою далеко й широко кругом нього. Вельможні та горді Римляне панують над десятками країн, десятками народів. І жидівський народ носить залізне римське ярмо.

Не перше воно в нього. Не одно вже ярмо віддалось у його шию. Бо в неодній неволі доводилось терпіти жидівському народові на протягу його довгої та кривавої історії. Носили його сини Єгипту й Асирії, Вавилону й Персії. І хто тільки з близщих та дальших сусідів на протягу двайцяти сот літ не рад був заволодіти потомками Ізраїля?

Володіли вони тілом, та володіли й духом жидівського народу. І сліди неволі й рабства оставили на його душі. З рабською упримістю супроти слова Правди ще від часів Мойсея не приймав він задатків духового добра — задатків Царства Божого, які посилав йому Єгова через Своїх пророків, що ведені духом Божим старалися завернути рідний народ з погубної стежки поган. І так просякало племя Ізраїля все дуже поганським світоглядом. Світоглядом тілесного життя, по якому їжа більша життя а одежа тіла.

Таким був теж поганський світогляд тодішнього римського цісарства. Він заключувався в засаді матеріялістичного грецького фільозофа Епікура: їж, пий і веселися! Його наукою перейнялись богаті володарі світа, вельможні та горді Римляне, які тягнули незмірні скарби зі всіх сторін велитенської імперії. А їхній примір потягав за собою все ширші верстви населення світової держави. Бо що-ж могло видаватись принадчивійшим для людини, чи була вона богата чи убога, свобідна чи невільна, як старатись зазнати за короткого тутешнього життя стільки тілесного добра, скільки можливо?

Проте тілесний, матеріялістичний світогляд Епікура запанував всевладно по цілій римській імперії. Не остався він без свойого погубного впливу і на жидівський народ, що й так уже носив у своїй душі сліди неодної поганської неволі та духового зіпсуття. Секта Садукеїв се й були жидівські епікурейці, для яких життя людини кінчалося з її фізичною смертю. Тож дбали вони твердо про те, щоб добути для себе на сьому світі як найбільше земної роскоші. І проповідували свою науку вживання світа сього, хоч і числили себе ісповідниками закону Мойсея. Правовірні-ж фарисеї, хоча й голосили закон Мойсея та науку пророків і ставили їм памятники, були тільки облудними лицемірами, а на ділі не кращими від поклонників Садока. Проте жидівському народові, вибраному Провидінням нести ідею душевности людської істоти, грозив повний та остаточний духовий розвал, що своїми погубними наслідками став би був фатальним для всего людства.

В таку критичну пору посилає Боже Провидіння Спасителя, щоб ратував вибраний народ а за ним потопаюче в морі погубного матеріялізму людство. Щоб завернув із погубної стежки синів Ізраїля а через них увесь людський рід і показав йому властивий шлях добра. Добра не проминаючого тілесного а вічного душевного. Щоб став для людського роду ясною провідною зорею, яка не допускалаб його заблудити безповоротно і ратувалаб сяйвом своїм у тяжкий час духового упадку.

І вийшов Божественний Учитель перед світ, так тяжко зубожілий духом, народ та став навчати його. Навчати, не як зарозумілі та облудні письменники, а як „маючий власть" (Мат. VII: 29), як Син Божий, що прийшов спасати людську душу, в першу чергу душу свого народа. Народа, що прибитий поганською неволею та деморалізований чужими й своїми, затрачував до решти душевність людської істоти а схилявся в сторону служіння мамоні.

„Шукайте перш Царства Божого та Правди Його; се-ж усе додасться вам". Так навчав Христос у Своїй першій всенародній проповіди, у Свому благовіствуванню на горі.

І три роки мав жидівський народ нагоду слухати величню Науку Царства Божого. Та він слухаючи Христа не розумів Його. Не розумів, що Царство Боже, Царство Духа, важніще царства людського, царства тіла. І не пішов він за покликом Христа, як не пішли його предки за покликом Пророків. Батьки не слухали післанців Єгови а далі ходили стежками поган та служили чужим богам і втратили земне царство, втратили волю рідньої країни. Сини не послухали Того, Кого Бог післав у першу чергу для їхнього спасіння. І замісць будувати Царство Боже між собою та заводити правду Його, вони намагались добути царство земне свого народу, яке не малоб у собі правди як і поганське царство Римлян. Не послухали вони віками вижиданого Месії — убили свого Спасителя, як вбивали їхні батьки Пророків.

І став їх дім пустий — як се заповіли непокірному Правді жидівському народові Пророки Божі. Сповнилось, що заповів Христос, не бачучи віри в синів Ізраїля: „Многі прийдуть від сходу й заходу, та й сядуть у Царстві Небесному.

А сини Царства будуть повикидані у темряву надвірню: там буде плач і скреготання зубів" (Мат. VIII: 11, 12). І досі пробувають вони у тій темряві, розбрившись по всіх кінцях землі, без справжньої душевної радости труженика, а у вічному тремтінні за достатки світа сього.

Як богато схожого в долі Жидів до приходу Христа і в долі українського народу! І ми на протягу своєї довгої та кривавої історії носили не одно ярмо та своїй шиї. І кожна неволя, в якій ми проживали, оставляла все яскравіще пятно рабства на нашій душі. І нас деморалізували всякі вороги, хоч і не погане здається, бо християнами звали себе перед світом. Деморалізували фальшовиним християнським світоглядом, що не відповідав духові Христової Науки Любови. Деморалізували своїм лицемірним та грішним життям. А в тій погубній для нас роботі помагали їм свої-ж продажні фарисеї-лицеміри ради наживи. Появились і новітні садукеї, які представляючи себе учениками Христа взялись нищити останки доброго християнського життя серед нас. Вкінці не забракло нам і новітних явних епікурейців, що стали підходити т ай досі підходять до нашого народу з наукою Епікура в новій формі. І принадчиві соціялістичні кличі, що зродились на ґрунті визиску й поневолення, і тому поза фізичним життям не бачать життя духа, легко принимаються серед нашого народу, поневоленого й визискуваного більше чим другі. Остання й найбільша небезпека. Небезпека матеріялістичного поганського світогляду, що доводить невідмінно до повного духового упадку, як сьому учить нас історія народів. Найгрізнішого упадку, з якого ратунку немає. А ми, не розважаючи богато, приймаємо їх, неначе незнать який великий дарунок — з рук наших ворогів, не нашу власну погибіль.

Та в сей найнебезпечніший час, в пору найтяжшої грози, починає лунати серед нас могутне слово Правди Христової Мати наша Рідна — Українська Православна Церква, Яку визволив із ворожих кайдан Христос для нашого спасіння, кличе до нас: „Шукайте перш Царства Божого та Правди Його; се-ж усе дасться вам".

І від сього, чи приймемо та порозуміємо ми як слід сю глубоку науку Спасителя людського роду, залежати-ме: чи прийшовші від сходу й заходу на землю нашу вороги потопчуть до решти нашого духа і ми опинимось у темряві забуття, чи противно — переможемо ми ворогів нашого істнування та станемо народом гідним християнського та народнього імени.

Тугощиї й непокірні Науці Правди та Любови, як Жиди науці післанців Єгови — Пророків, були ми досі. Не принимали ми щирого, навіяного любовю до свого народу та журбою о його майбутнє, слова докору мужів, котрих посилало нам Боже Провидіння, щоб завернули наш народ з погубної дороги рабського лукавства та незгідливости. За хліб, який підносили вони для нашого духа, ми віддячували їм каменем злоби й ненависти, відплачували чорною невдячністю рабів своїм визволителям. Подібно буйним та нерозважним синам Ізраїля ми радо слухали та й досі слухаємо влесливих слів ворогів наших та їхніх прислужників, що підсичують наше лукаве рабське самолюбство та піддержують у нас порожнечу духа.

Тяжкі гріхи нашого народу! І-но за-слузі караємось ми досі у неволі як народ без пуття і без самопошани. Тому й долі та волі немає у нас.

Невжеж не покаємось ми у погубних гріхах рабського самолюбства й лукавства й незгідливости?! І невжеж, розуміючи, що від нашого власне покоління залежне майбутнє нашого народу, ми погодимось як ті вічні, нікчемні серцем раби, загинути у темряві забуття навіть без найменшого докору останків людської совісти у нашій душі?!

Як жидівському народові Месію, так для нас Рідну Церкву Бог посилає для нашого спасіння, для нашого ратунку з найтяжщого духового упадку, в якому ми колибудь були досі. Для нашого ратунку з духового засліплення й отупіння, в якому опинились ми через гріхи батьків наших та наші власні. Зрозуміймо-ж велику науку Христа, яку голосив Він для спасіння свого народу, і яку голосить тепер Церква Рідна для спасіння нашого християнського й народнього духа: „Шукайте перш Царства Божого та

(Докінчення на стор. 7-ій).

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

БОГАЦТВО І ЖЕРТВЕННІСТЬ.

I. МОЛОДИЙ ЧОЛОВІК І БОГАЦТВО.

Одного разу підійшов до Ісуса молодий чоловік, який був дуже богатий, тай запитав:

— Учителю, скажи мені, що маю робити, щоби заслужити собі на вічне життя?

Ісус відповів йому:

— Коли хочеш заслужити собі на вічне життя, то шануй заповіди.

— А які заповіди? — питає дальше молодий чоловік.

— Ось які, — каже Ісус: — Шануй батька твого і матір твою, не кради, не убивай, не свідчи ложно і люби ближнього твого, як себе самого.

Молодий чоловік придумався і каже:

Я сі заповіди все заховував. Чого мені ще не достає?

Ісус відповів:

— Коли хочеш бути праведним, досконалим, то іди, продай все, що маєш, роздай гроші убогим і йди слідом за Мною. За се отримаєш велику нагороду на небі.

Коли молодець почув се, він дуже засмутився і відійшов геть від Ісуса. Тоді Ісус сказав до учеників Своїх:

— Бачите, як тяжко богачеви увійти до царства небесного? Він більше любить гроші, як своїх ближніх. Він більше любить гроші, як свою душу.

* * *

Саме богацтво не є гріхом, але гріхом є любити богацтво більше, як своїх ближніх, — більше, як свою душу. Богато є людей, що хоч мають великі маєтки, то бідним ніколи не поможуть. Богато є таких, що хоч мають гроші, то ніколи не дадуть ані на школу, ані на добру газету чи книжку, ані на церкву, ані на яку иншу добру ціль.

І про таких-то людей Ісус одного разу сказав:

— Лекше верблюдові пролізти через вушко голки, чим богачеви увійти до царства небесного.

Се тому, бо богач звичайно дбає більше про маєток, чим про свою душу.

Таких людей, що люблять гроші над все у світі, називаємо скупарями, і їх не любить ні Бог, ні люде.

За те любить Бог людей щирих і жертволюбивих.

II. ВДОВИНА ЛЕПТА.

Ісус Христос сказав одного разу таку притчу (історійку):

Одного разу складали люде жертви на якусь там добру ціль. Давали, хто кілько міг і хто кілько хотів. Богаті давали більше, бідніїщі давали менше. Але богато богачів давали з гордости. Вони підходили гордо до стола і складали свої жертви так, щоби всі виділи, кілько вони дали.

Між людьми була також бідна вдова. Вона підійшла до стола несміло і зложила свою жертву. Зложила всього одну лепту (маленький гріш), бо більше не мала. То був одинокий гріш, який вона мала, але і його зложила на добре діло:

Сказавши сю притчу, Ісус Христос додав:

Направду кажу вам, що та бідна вдова зложила найбільше за всіх. Хоч другі жертводавці зложили більші жертви, то вони не віддали всього свого маєтку. А вдова та віддала все, що мала і тому вона дала найбільшу жертву.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОКИ.

Коли жидівське царство поділилося на два царства, — на ізраїльське і юдейське, — Бог став часто посилати між людей пророків. Пророки були праведні люде, що з натхнення Святого Духа відкривали людям Божу волю. Вони вчили людей, як мають жити, та наводили грішників на праведну дорогу. Вони також предсказували, що має статися в будуччині, і тому називалися пророками. Деякі пророки проповідували лише на словах, а инші також писали книги, які збереглися аж до наших часів. Писання пророків творить частину Біблії (Старий Завіт).

З пророків ізраїльських є найбільше знані отсі: Ілія, Елисей і Йона, а з пророків юдейських є Ісаія, Еремія, Михей і Даниїл.

ПРОРОК ІЛІЯ.

Пророк Ілія жив за часів царя Ахава, около девятьсот років перед Ісусом Христом. Цар сей був найгірший, якого ізраїльтяне мали. Він поклонився золотим божкам, зробленим на вид телят, а також Ваалові, якого погане вважали богом сонця.

Пророк Ілія накликав царя, щоби поправився, але він не послухав. Тоді Ілія сказав:

— За твоє грішне життя і за грішне життя всього ізраїльського народу, Бог зішле кару на ізраїльське царство і буде посуха і голод.

Ахав хотів за сі слова Ілію вбити, але Бог обявив пророкови, щоби пішов над ріку Хорам і там скрився, аж доки не буде йому обявлено, що має дальше робити.

Ілія так зробив. Він скрився в пустині, коло ріки Хорат і жив там через цілий рік.

Тим часом в краю настала велика посуха, — не було ні дощу, ні роси, і на полі нічого не родило.

Через рік висохла і ріка Хорат і тоді Бог обявив Ілії:

— Встань тай йди до міста Сарепти, до одної жінки, якій Я наказав, щоби тебе живила.

Коли Ілія підійшов до згаданого міста, він побачив одну жінку, що збирала дрова. Вона була вдова і мала одного сина. Ілія сказав до неї:

Принеси мені, прошу, хліба і води.

На те вдова відповіла:

Бог мені свідок, що не маю хліба. Є в мене лиш трошка муки в горщику і трошка оливи в баньці. І от збираю дров, щоби спечи з того що-небудь для себе і для сина, а коли те зїмо, тоді помремо з голоду.

Ілія відповів:

— Не бійся, іди і спечи мені перше коржик, а відтак спечеш для себе і для сина. Коли вчиниш се, то засіб муки і оливи в тебе не зменшиться за увесь час голоду.

Вдова зробила, як Ілія сказав її, і з того часу засіб муки і оливи в неї справді не зменшився.

Ілія від того часу жив в домі тої вдови, аж сталося, що син її занедужав і вмер. Мати гірко плакала за сином, але Ілія заспокоїв її і почав молитися:

— Господи Боже мій, молю Тебе, щоби вернула душа хлопця до тіла його.

Бог вислухав молитву Ілії і хлопець воскрес. Тоді сказала вдова до Ілії:

— Тепер бачу, що ти є чоловік Божий і що слова твої походять від Бога.

ЖЕРТВА ІЛІЇ.

Коли через три роки і шість місяців не було дощу, Бог промовив до Ілії:

— Іди до царя Ахава, бо Я зішлю вкоротці дощ на землю.

Ілія зробив так, як велів йому Бог, а коли Ахав побачив його, то закричав люто:

— Чого ти непокоїш мене і моїх людей?

На те Ілія відповів:

— То не я непокою тебе і твоїх людей, а гріхи твої, бо ти забув правдивого Бога і поклоняєшся Ваалови.

Ахав відповів:

— Ваал є правдивий бог.

— Ні, — каже Ілія, — є тільки один правдивий Бог, а Ваал не має ніякої сили. А коли хочеш переконатися про се, то принесемо жертву: ти Ваалови, а я Богові, але вогню під жертвою не будемо класти, тільки будемо молитися, щоби вогонь зійшов з неба. На чию жертву зійде вогонь, того буде правдивий Бог.

Ахав на се погодився. Сперше жреці (ті, що приносили жертву) Ваалові збудували жертівник, положили на нього дров, на дрова заколене теля і відтак увесь день кричали:

— Ваале, Ваале, вислухай нас!

Але вогню не було. Після сього Ілія сказав до людей, які там були:

— Ходіть до мене.

Коли вони прийшли, Ілія збудував жертівник, наклав на нього дров, на дрова положив жертву з вола, і казав полити дрова і жертву водою. Після того він почав молитися:

— Господи Боже, покажи, що Ти є правдивий Бог, і що я, слуга Твій, учинив се після приказу Твого. Вислухай, Боже, молитву мою, щоби сей нарід пізнав Тебе і навернувся до Тебе.

Що тільки Ілія скінчив молитися, як з неба спав вогонь і запалив жертву. Коли нарід побачив се, він впав лицем до землі і славив правдивого Бога.

Після сього Ілія щиро молився і Бог зіслав на землю дощ.

Коли жінка Ахавова почула, що сталося, вона хотіла Ілію вбити, але він скрився перед нею. Після того Бог обявив Ілії, що він вкоротці буде взятий з землі на небо і припоручив йому помазати на пророка Елисея.

НАЙБІЛЬШЕ ВІДКРИТТЯ.

В Шкотляндії жив свого часу славний лікар, Сер Джеймс Симпсон. В молодшім віці він зовсім не інтересувався релігійними справами і весь свій час та всі свої здібности віддавав для науки медицини. Але в старшім віці, коли буйність і нерозум молодости проминули, він почав інтересуватися релігійними справами, аж доки не став наскрізь релігійним чоловіком. І ось одного разу підступає до него молодий лікар та питає:

— Скажіть мені, пане доктор, яке найбільше відкриття ви в своїм життю зробили?

Молодий лікар сподівався, що доктор Симпсон назве одне зі своїх відкрить на полі медицини. Але яке було його здивовання, коли славний лікар відповів:

— Найбільше моє відкриття було те, що я є великий грішник та що Ісус Христос є моїм Спасителем.

НЕМА ЛИХА БЕЗ ДОБРА.

Жив одного разу заможний чоловік, про якого знали далеко поза його околицею. Пишні сини, продливі дочки, а надто гостинна вдача господарів дому — недарма-ж всі знали їх далеко і широко.

Хіба можна синам і дочкам визначної родини не дозволяти собі на розкоші? Треба дорогої одежі, треба бувати в гостях неоден раз, не лишаючись в нічому позаду других. Не можна відставати від гідного товариства.

Любив і господар широке життя. Не можна-ж добрих людей обминати, не можна до себе не запрошувати. А всюди самі гідні люде, самі други і товариші.

Не минуло богато часу, як заможна родина почала убожіти. Оден недостаток віз за собою два нові. Убожество стало всім помітне. Други перестали навідуватись і помічничої руки годі було знайти. Довги росли й обростали колишній добробут, висмоктуючи з нього послідну кров.

Журба і сором окружили колишній пишний двір. Тепер ворота його були день і ніч зачинені, щоби не завернув в них колишній добрий знакомий.

Одної ночі лежав господар і не спав сон його не брався. Шукав і не знаходив він виходу. Що дальше почати — не знав. І хто йому тут поможе?

Усіх знакомих перебрав, всіх товаришів понагадував, всіх добрих людей перечислив і ні оден з них не був нині для нього таким, як колись. Нараз нова думка стукнула йому до голови:

Адже-ж хіба ти не віриш, що Боже Око бачить всякого чоловіка і його рука провадить тих, що надіються на Нього? Хіба не знаєш, що Божа поміч завсігди приходить там, де людська сила кінчиться? І чи не сором тобі, що шукаєш помочі там, де її так мало, а не звертаєшся туда, де її так богато?

Се говорив голос совісти — той голос, до якого чоловік ніколи не прислухувався.

І почав чоловік розглядати своє положення з такої сторони, з якої ніколи не розглядав.

— Що-ж — думав він, — я уважаю себе нещасливим, та хіба-ж справді се таке велике нещастя? Є люде, яких всі мають за убогих, а вони і веселі і не жалують, що на світі живуть. А є справжні нещасливці — каліки, слабі, бездомні старці, сироти беззахистні. Не те в мене. Ціла моя родина здорова, сильна, тай по заплаченню довгів дещо з мого майна останеться. А там при праці й ощадности не загинемо. Тай народна мудрість каже, що нема лиха без добра. Хто знає, може і моє лихо на добро нам вийде...

І чоловікови стало цілком ясно, що йому робити. Вставши ранком, він розказав всім домашним свою думку. Одні приняли її потакуючо, инші мовчки. Ніхто не спречався.

А думка була така: продати все майно, посплачувати довги, перебратися в иншу сторону і там з тим, що лишилося від довгів, починати нове господарство. Руки в усіх здорові, сила є. Так він і зробив.

Минали місяці, минав рік від того часу. І одного дня господар пригадав своїй родині, що отсе завтра рік, як вони сюди перебралися і зажили новим життям. З сього приводу — казав він — треба завтрішний день гідно зострітити і святкуючи оглянутися на минуле й розглянути теперішне.

Другого дня обід приладжено під розлогою липою. Всі виглядали здорові і веселі. За обідом батько родини промовив:

— Отсе рік для нас нового життя, нового досвіду. Я жив сей цілий рік, як ніколи перед тим. Я життя важив, и досліджував його, я богато передумував. І до яких висновків я прийшов? До таких, що лихо вийшло нам на добро. Здоровля ми не стратили, розуму набралися. Ми не гірші, ніж були колись, ми лучші. Колись ми проводили богато часу дармо, нині ми працюємо. Нині ми творимо, а давно готове зуживали. Колись ми були залежні від майна і без нього уважали себе пропащими, нині бачимо, що людське життя найпевнійше основуєсь і стоїть на власнім труді. Колись ми розкидали наше добро на розкоші, нині навчилися ощадности. А се великий і гідний набуток. Колись нам не вистарчало богато, а нині вистарчає нам мало, знак, що ми стали розумнійшими. Колись судили ми наших приятелів, що нам не помагають, а нині бачимо, що їхня поміч нам була непотрібна. Ми можемо самі собі помогти. Чужа поміч робила би нас залежними, а нині ми свобідні. Колись ми мали знакомих, що підхлібляли нам задля богацтва, нині ми вільні від підхлібників. Колись майно не мало в нас ціни, нині ми вміємо кожду дрібку праці належно оцінити. Зводячи все те до купи я прийшов до висновку, що дійсно нема лиха без добра. Дорога, якою попровадила нас Божа Рука, стала для нас спасенням. Ми стали кращими людьми, хоч перехід від давнього до нинішнього був для нас дуже болючий. Я вповні задоволений тим, що сталося і думаю, що кожде з вас також. Нині моя любов до вас більша, ніж була в минулому. Тоді звязки наші були поверхові, нині внутрішні — нині нас вяже спільна праця і та щира поміч, яку собі взаїмно жертвуємо. Тепер я розумію, що лише на таких основах будуєтьси здорове родинне і взагалі щастя людей. Я вдячний нині Всевишньому і молю Його, щоби і дальше благословив нас, як дотепер...

І голови всіх схилилися покірно на знак щирої подяки Божій Премудрости.

Згідні з батьковими висловили свої думки і другі члени родини, зазначуючи, що лихо, яке довелося пережити, не понижило їх людської гідности, не вменшило їх щастя, ані не зробило їх серед життя нещасними і безпорадними. Противно! — воно дало їм новий розум і нову силу, якої вони перше не розуміли.

Подібне в більшій чи меншій мірі приходиться переживати усім людям на світі. Та щасливі вони, коли почувши голос совісти, піднесуться розумом понад хвилеве лихо. Бо лише дорогою труду, дорогою важкого досвіду люде вчаться вартости життя розуміти.

ЯК „ЩИРІ КАТОЛИКИ“ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО СВОЇХ БРАТІВ.

В 34 ч. перемиського „Українського Голосу“ появилася стаття п. з. „Також християне“, в якій обговорюється нехристіянське та некультурне поведення львівського ігумена Василіян (Галущинського) і органу епископа Хомишина, „Нова Зоря“, проти всіх тих, які не хочуть так думати, як вони думають, та не хочуть піддатися їх команді. В статті також обговорюється, як не по христіянськи уніятські церковні чинники, марки львівського ігумена та станиславівського епископа відносяться до православних Українців, на доказ чого подається між иншими такий випадок:

В маю оден ученик греко-католицької перемиської гімназії поповнив самовбійство. Не одержав від греко-католицької церкви похорону, як се велить припис. Батько удався телеграфічно і телефонічно до Митрополита Діонізія (голови Православної Церкви в Польщі), а сей дозволив на похорон в обряді православнім... Зараз по похороні появляється в ігуменськім органі (в „Новій Зорі“) денунціяція (донос), **що православні з большевиками уладили похорон.** Сю підлу брехню варшавська агенція католицька підбила своїм сосом і наробила крику, що в Перемишлі є православні большевики... Очевидно уряд розпочав слідство. І треба було протоколів і зізнань греко-католицьких свідків, щоб спинити слідство.

Ось так поводяться „щирі католики“ супроти своїх братів по народности. Чи не по христіянськи?

ЗЛО НЕ ВСЕ ДАСТЬСЯ НАПРАВИТИ.

До одної фабрики ваз прийшов богатий купець, який хотів купити для своєї молодої жінки в дарунку дорогоцінну вазу. Купець сей, розмовляючи з властителем фабрики, час від часу вживав проклонів та соромицьких слів, не зважаючи на те, що близько нього стояв молодий хлопець, послугач. Хлопець сей, який з роду не чув таких слів, зразу соромився слухати бесіди купця, але що далі почав не тільки з захватом прислухуватися соромницьким жартам, але й сам почав вмішуватися до розмови. Завважав се властитель фабрики і постановив провчити купця.

Коли купець вибрав що найгарнійшу вазу, яка там була і сказав, щоби фабрикант завинув її для нього, сей послідний узяв вазу так необережно, що вона впала на землю і розбилась на дрібні куски.

Купець сильно розлютився і накинувся на фабриканта за те, що той розбив таку гарну, таку дорогу вазу. На се фабрикант відповів:

Мій приятелю, я можу зробити ще не одну, а тисячу таких ваз як ся, яку я розбив. Але є річи, яких годі заміститн раз вони знищені. Я можу зробити для тебе таку саму вазу, як ся, яку я розбив, але чи годен ти вернути сій дитині ту невинність, яку ти своїми проклонами і соромницькими словами знищив?

Купець засоромився, просив вибачення і обіцяв на будуче поправитися.

ЄДИНИЙ ШЛЯХ СПАСЕННЯ.

(Докінчення зі стор. 5-ої).

Правди Його; се-ж усе додасться вам“.

Шукаймо-ж Царства Божого, Царства Любови в душах наших! Шукаймо його щиро, із глубини нашої так тяжко зубожілої душі. А коли найдемо його в собі, коли щира братня любов, яка чинить людину готовою душу свою віддати за другів своїх, запалає святим вогнем у серцях синів і дочок України — тоді певно додасться нам Богом і Сотворителем нашим і все проче, потрібне нам для нашого дочасного і вічного добра. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Будучність Народу.

„Хто працює [illegible] будучність, той [illegible] перед [illegible] [illegible] праці, що [illegible]". („Вісник" ч. [illegible], р. [illegible], стаття „[illegible]".)

Ранші газетної статті примушують автора стисло одповісти на питання: В чім полягає будучність народу?

Будучність народу, як видно із прикладів всесвітньої історії, залежить від тому, щоби нарід задержав свою національність; систематично і всесторонно задоволював свої духовні потреби шляхом плекання релігії, науки, штуки, і матеріальні потреби, розвязуючи народню господарку по ідеї найвисшого ідеалу.

Наприклад, Німці мають короткий, але змістовий девіз: „Німеччина понад все! Завдяки свому девізу, Німеччина не загинула; уже поправилась від розгрому по світовій війні.

Чеському народу, за прикладом Івана Гуса, Амоса Каменського, геніяльний провідник життя, професор і президент Т. Г. Масарик щіпив ідеал „Служення правді".

Професор Масарик, ще в жовтні 1921 р. посітив Українську Господарську Академію в Подебрадах. В своїй промові коротко сказав:

„Ми, Чехи, в 1860 р. заснували перший кооператив. Перед війною було їх на Чехах 10. І сі 10 кооператив допомогли збудувати чеську республику. А вам Українцям, треба мати 100 кооператив. Тоді доперва здобудете самостійну українську державу. Стреміть до найвисшого розвитку націоналізму. А через високо розвинений націоналізм, за прикладом наших і ваших великих людей Шафарика, Палацкого, Шевченка, Костомарова, Драгоманова, до ідеї вселюдности, вселюдности в ідейному змислі слова".

Наведені слова геніяльного мислителя Масарика мусять кождому свідомому Українцеві служити провідною зорею до кращого будучого українського народу, бо сими шляхами здобули державність Фіни, Естонці Литва і инші.

Як відомо, в 1920 році недобитки української армії, після невдачної спроби збудувати українську державу, опинилися за кордоном; одні в таборах Польщі, другі в таборах Чехословаччини.

Свідома, інтеліґентна меншість таборитів в Чехословаччині укінчила ріжні високі, середні фахові школи і понесла свою працю українському народу.

В Галичині напр. в 1924 р. 8 чоловік заснували перший кооператив „Маслосоюз". На початку було 30 членів, з капіталом 30,000 злотих.

В 1927 році „Маслосоюз" збільшився до 160 членів, має 4 банки, 8 парових молочарень, з переробкою річно понад 1,000,000 літер. Оборот капіталу виносить 21,000,000 польських золотих. На сі гроші утримуються в краї народні, середні і високі школи.

Частина Українців таборитів з 1924 р. обсадила серед Русинів-Лемків на Словаччині народні школи і провадить національно-культурну працю. З рамени сих же учителів Українців засновано „Молочарське товариство у селі Вишня Полянка. Район товариства 20 кв. м. В район включено міста: Зборів, Бардіов біля Прешова. При товаристві заряджена молочарня, на обробку молока 2000 літер денно. Строї для молочарні дало Міністерство Земельних Справ. До товариства вступило 52 членів.

Мета молочарського товариства: помогти Русинам найліпше скапіталізувати господарські сировини: молоко, овочі, [illegible], в ціли поліпшення господарки краю, закуп збіжжа потрібного селянам і продаж його по мінімальних цінах, заведення хову рогатої худоби, саарських овець, свиней раси йоркшайр.

Два відсотки з чистого доходу товариство дає на культурно-просвітні установи серед Русинів. Як приняти на увагу, що українські села в районі Зборова, Бардіова віддавна світової війни, в 1915-16, були спалені, що Русини живуть на узгірі Карпат, де слабо родить лише ячмінь, овес і барабоя, що жадних фабрик і підприємств в околиці на 80 кв. миле не істнує, що наші учителі і священики достають мізерну платню 500 корон місячно, за яку вистачає лише впроголодь вижити, то тим більше треба подивляти і підтримувати святе діло мучеників ідеї української державности і непохитних борців за волю українського народу. І так, будучність українського народу залежить на тому, щоби нарід і кождий із нас стремів до захоплення в свої руки українського народного господарства.

Чехи від 1918 року перебрали в свої руки 80 відсотків народньої господарки, а чого ми досягнули?

[illegible]
молочарський технік.

Вишня Полянка, Чехословаччина.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Сего літа праця в організаціях, які гуртуються при Соборі, була досить жива. Кождої неділі було устроєне якесь підприємство, як не пікнік, то чайний вечерок. Та пікніки не були сего літа такі вдачні, як сего можна було сподіватися. Хоч площа, на якій православні Українці устроювали пікніки, була гарна, за те не дописувала погода. Але щодо чайних вечерків, то всі вони були дуже удачні і вже так увійшли в життя, що коли-б не устроєно якої неділі, коли не було пікніку, чайного вечерка, то не булоб де піти і тому на протязі сього літа лиш одної неділі крім богослуження нічого більше не було.

Пікнік для дітей.

В суботу, дня 25 серпня, заходом управи Недільної Школи при Соборі був устроєний для дітей з Недільної і Рідної Школи при Соборі пікнік, який відбувся в гарнім Кілдонан парку. Пікнік сей був для дітей не дуже веселий а то з тої причини, що коли зійшлися коло Собору, щоби їхати разом на пікнік, довідалися про несподівану смерть своєї товаришки, 13-літньої Анни Паньків. Тому, що покійна не хорувала, а майже здорова пішла на операцію на тансиле, і в кілька годин по операції померла, мало хто про се знав, бо покійна мешкала дальше на передмістю Вінніпегу.

Коли зближався час похорону, діти стали в два ряди перед Собором і чекали на тіло покійної.

Хоч по кілька разів питало богато дітей, чи се правда, що померла їх товаришка, то все таки не давали віри. Повірили, коли в Соборі побачили в трумні свою товаришку, яка виглядала як та гарна квітка передчасно скошена.

Коли по похоронній відправі тіло покійної повезли на цвинтар, приїхала спеціяльна стріт-кара, [illegible] діти всіли і під проводом учителя Недільної Школи поїхали до Кілдонан парку.

Крім дітей на пікніку було повне число старших людей.

Неділя, 26 серпня.

Сеї неділі також мав відбутися пікнік православної громади, але через непогоду не відбувся. Зато був гарний чайний вечерок зі співами і товариськими забавами.

Неділя, 9 вересня.

Сеї неділі відбувся чайний вечерок, і, після мене, належав до найуспішніших. Прийшло богато молоді а також і старших громадян. Було кілька позамісцевих гостей. Молодь провела час на ріжних товариських забавах та співах, а старші на розмовах.

Треба додати, що на чайні вечерки жінки приносили перекуску, за що належиться їм щире спасибі!

Рідна Школа.

Через літні вакації провадилася в салі Собору школа рідної мови. В школі учив зразу п. Бошнівський, а відтак, коли його особисті обставини так склалися, що він довше науки не міг провадити, школу обняв молодий студент університету п. Волошиновський. Дня 31 серпня школу розпущено до часу, коли отворяться публичні школи, які не отворилися на 1 вересня через пошесть (діточий параліж), яка тепер є у Вінніпегу. Останнього дня науки в Рідній Школі були присутні від Шкільного Комітету прот. Савчук, голова, В. Батицький — секретар і М. Панків. Прот. Савчук перевів з дітьми малий іспит, з якого показалося, що діти зробили за так короткий час науки гарний поступ. Дітям сказано, що іспит, на якім будуть присутні і їх родичі, відбудеться пізнійше.

На днях Шкільний Комітет мав засідання, на якім вирішено, що по вакаціях наука в Рідній Школі буде провадитися 4 рази в тиждень по 4-ій годині.

Сорокіний.

Поширюйте „Вістник" від хати до хати, з рук до рук!

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

НА РІК 1928

ВЕРЕСЕНЬ

16 Н. 15 по С. Теопт.
17 П. Вавила, Мойсея
18 В. Захарії
19 С. Чудо св. Михаїла
20 Ч. Созонта
21 П. Рожд. Пресв. Діви Марії
22 С. Йоак. і Анни

23 Н. 16 по С. Минод.
24 П. Теодори пр.
25 В. Автономія
26 С. Корнилія
27 Ч. Воздв. Чесного Хреста
28 П. Никити, Порф.
29 С. Евфимії, Людм.

30 Н. 17 по С. Софії

ЖОВТЕНЬ

1 П. Евменія
2 В. Трофима
3 С. Евстафія Тат.
4 Ч. Кондрата
5 П. Фоки, Йони
6 С. † Зач. Івана Хрестителя

7 Н. 18 по С. Теклі
8 П. Евфрозини
9 В. †Пр. св. І. Хр.
10 С. Калістрата
11 Ч. Харитона
12 П. Киріяка
13 С. Григорія

14 Н. 19 по С.
15 П. Кипріяна

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ВЕРЕСЕНЬ:

16. Неділя 15 по Зісланню Св. Духа: Голос 6. Утр.: Еван. Лук. XXIV.: 1—12. Літ.: Ап. 2. Кор. IV.: 6—15. Еван. Мат. XXII.: 35—46.

21. Пятниця. **Різдво Пресвятої Діви Марії:** Утр.: Еван. Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип.: II.: 5—11; Еван. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

23. Неділя 16 по Зісланню Св. Духа: Гол. 7. Утр. Єв. Лук. XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. 2 Кор. VI.: 1—10. Еван. Мат. XXV.: 14—30.

27. Четвер. **Воздвиження Чесного Хреста:** Піст. Утр.: Єв. Ів. XII.: 28—36; Літ.: Ап. 1. Кор. I.: 18—24; Еван. Івана XIX.: 16—11, 13—20, 25—28, 30—35.

30. Неділя 17 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8. Утр.: Еван. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. 2 Кор. VI.: 16—18 і VII.: 1; Єв. Мат. XV.: 21—28.

ЖОВТЕНЬ:

7. Неділя 18 по Зісланню Св. Духа: Гол. 1. Утр.: Єв. Ів. XX.: 1—10; Літ.: Ап. 2 Кор. IX.: 6—11; Еван. Лук. V.: 1—11.

14. Неділя 19 по Зісланню Св. Духа. Покрови Пр. Діви Марії: Гол.: 2. Утр.: Єв. Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. 2 Кор. XI.: 31—32 і XII.: 1—9 і Жид. IX.: 1—7; Еван. Лук. VI: 31—36 та Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВИННІПЕҐ, МАН., 1-го ЖОВТНЯ, 1928. ЧИСЛО (64) 19

ДИКЕ ПОВЕДЕННЯ УНІЯТСЬКОГО ЕПИСКОПА В ЦЕРКВІ.

Недавно відбувалося в Самборі, в Галичині, свято коронації чудотворного образу Божої Матері. На святі був також перемиський епископ Коциловський. Проповідь виголосив о. Кульчицький. Говорив про значіння віри і церкви та про почитання Богоматері. Вказував, що богато людей, які відкололися були від церкви, опісля вертали до неї, як до єдиного певного й тривкого захисту. Між иншим сказав, що й Андрій Чайковський, відомий український письменник, про якого говорили, що він ворожо відноситься до греко-католицької церкви, помістив в перемиському „Українськім Голосі" статтю, в якій зазначив своє неґативне відношення до православної й протестантської пропаґанди в Галичині.

Нараз сталося щось нечуваного. Саме в момент, коли о. Кульчицький назвав Чайковського й „Український Голос", епископ Коциловський, який слухав проповіди, крикнув до проповідника: „Отче, не говоріть нісенітниць! Говоріть про чуда Матінки Божої!" Проповідник, заскочений нечуваним поведенням епископа в церкві, [illegible] заявив: „Я зараз докінчу, так що все буде добре". **„Отче, злізьте! — загремів тоді епископ.** Нехай господар церкви докінчить проповідь!" О. Кульчицький опустив проповідницю, а проповідь „докінчив" парох.

Се некультурне поведення еп. Коциловського викликало загальне обурення, а з [illegible] многих почулися на адресу свого зненавидженого епископа такі слова: **„Владико, злізайте з престола!"**

За те дуже похваляє еп. Коциловського за його поступок — польська преса. „Слово Польське" пише, що еп. Коциловський накинувся на о. Кульчицького ніби за те, що той „розпочав (свою проповідь) від атаків на державу і ґльорифікації сепаратистичного Українського Народного Обєднання", за що епископ як польський патріот, сказав йому злазити з проповідальниці. „Слово Польське" дальше пише:

„Епископ Коциловський не може бути присутний на всіх богослуженнях в кождій церкві, не може теж слухати всіх „проповідників"... А що вони говорять, коли в церкві нема о. еп. Коциловського? Чи знають про се поводи? Чи знають про се старости?... Найвисший час, щоби не лише о. еп. Коциловський, але перш усього чинники з уряду покликані (отже поліція!) пильнувати на своїх становищах державного інтересу, замкнули уста всім щоденно сьогодня з верхин безкарности виступаючим переворотникам приказом: „Злізайте!" — так доглянуть, щоби вони вже більше не відважилися поборювати державу і деморалізувати населення."

Коментарі мабуть злишні. Поведення еп. Коциловського не гірше австрійського фраґтра в касарні, а не епископа в церкві. Та за те він удостоївся від польської преси похвали як польський патріот!

НОВИЙ ЛАТИНСЬКИЙ КОСТЕЛ НА ВОЛИНІ.

Повстав він у Ковлі. Маґістрат дарував під костел площу. А що в Ковлі майже немає Поляків, поза урядовцями та иншими нетривковими і переходовими польськими елементами, то фонди на будову збирати дуже важко. А на се найшов раду будучий парох костела кс. Ф. Шварбаховскі. Він поїхав до Америки і збирав там значну суму долярів. Крім того асиґнував повітовий ковельський соймик немалу суму на [illegible] з податкових грошей стягнених там виключно майже з українського православного населення. Отже фонди на будову є. З Америки приїхали тепер до Ковля делегати і привезли нову порцію долярів від тамошніх Поляків. Делегати [illegible] при тій нагоді осади польських колоністів і військових осадників і тішаться успіхами полонізації не тільки Ковельщини, але й усеї Волині. Душею польонізаційних змагань на Волині є очевидно згаданий уже кс. Шварбаховскі, що за свої „заслуги" для католицтва дістав від папи відзнаку бриліянтової звязди з папийним хрестом і титулом командора. Вже давнійше дістав за такі заслуги номінацію на апостольського протонотарія. Не зашкодить пригадати, що кс. Шварбаховскі походить з Великої України і там він орґанізував польські леґіони в 1917 і 1918 рр., і нагороджений за свою християнсько-католицьку працю численними польськими військовими відзнаками.

ОБІКРАЛИ ЦЕРКВУ.

В селі Опарипці Дубенського повіту невідомі злочинці обікрали православну церкву.

ДРУГА ЧАСТЬ КЛОПОТІВ О. ФИЛИМИ.

Доносить телеграма з Гемилтон, Онт., з 14 вересня до вінніпеґської „Трібюн":

Отця Осипа (Йосифа) Филиму, греко-католицького священика, віддано нині в поліційнім суді під суд присяглих під замітом кривоприсяги.

Обвинувачення повстало із його процесу в травні, коли він був обвинувачений, що постарався о удаваний шлюб з панею Елеонорою Ферґосон його бувшою господинею, тоді його оправдано. [illegible], що 25 травня перед суддею Еваном він [illegible], що не жив з панею Ферґосон в Вінніпеґу як чоловік з жінкою. Перед [illegible] суддею Джефом [illegible] [illegible] [illegible] висталення обвинувачення проти него. П-ні Ферґосон [illegible], що вона жила в Вінніпеґу під ч. 225 [illegible] [illegible] Филимою. П-ні Джо[illegible], яка жила давнійше на 225 [illegible] Ст., в Вінніпеґу, по[illegible] [illegible] в травні 1926 р. [illegible] Ферґосон в своїх кімнатах до вінніпеґа. Вона сказала, що вони жили там [illegible] „Отаз"

НЕ ОХРЕСТИВ ДИТИНУ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКУ СОРОЧКУ.

На Ковельщині в селі Верб[illegible] принесли до хресту [illegible]. Кум, молодий парубок, [illegible] українську сорочку. Московський батюшка почав кричати [illegible] „Ти [illegible] взяти [illegible] сорочку? Коли не [illegible] иншого, то [illegible] крестить ребьонка". Кум [illegible] сорочки [illegible] нація". [illegible] дитину [illegible] хрестити до Ковля.

РУМУНСЬКА МОВА В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ.

Православний [illegible] [illegible] розпорядження:

„З докладів церковних інспекторів [illegible], що в богатьох церквах бракує румунських книжок для церковних [illegible]. Тому [illegible], щоби вони постаралися зараз купити всі румунські книги і ними користувалися при всіх церковних відправах в найближчім [illegible]. Се дається чесному священству до відома і до виконання".

(Се рівняється примусовому заведенню румунської мови в українській церкві.)

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Повідомляється всіх інтересованих, що Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді на начало священика Петра Самця подорожуючим місіонарем і припоручила йому обїхати всі українські православні громади, які знаходяться в провінціях Саскачеван, Алберта і Манітоба. Священик Самець є також уповажнений збирати жертви на загальний місійний фонд Української Православної Церкви.

Всечесним отцям духовним і хвальним церковним урядам припоручається подавати свящ. Самцеви помічну руку в його праці.

Дано в Вінніпеґу, Ман., дня 15 вересня Р. Б. 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук,
голова

СТАТИСТИКА ЗЛОЧИНІВ В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ.

[illegible] кримінальну статистику Совітської Росії, згідно з [illegible] на терені Совітської Росії в 1927 році [illegible] 15 [illegible] [illegible] самогубств [illegible] 4,500 розбоїв [illegible] [illegible] від 16 до 20 років.

ХОТЯТЬ ЗМЕНШИТИ ПАРАФІЇ.

[illegible] закриття [illegible] Митрополит [illegible] закрити [illegible] [illegible] [illegible] права вести [illegible] парафіях [illegible] точною.

ПОРЯДОК

Архиерейських візитацій Архиепископа І. Теодоровича в Канаді.

30 вересня — Коломия, Алта.
7 жовтня — Кадворт, Саск.
14 жовтня — Вінніпеґ, Ман.

В справах візитацій належить [illegible] до голови Консисторії, на адресу:

Rev. S. W. Sawchuk,
779 Burrows Ave., Winnipeg.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— Зварила отто баба-яга в горщечку якесь зілля, пошептала, пошахрувала над ним, накрила покришкою і повела мене в глибокий яр, та ідучи усе приказує: „Не оглядайся назад, не оглядайся!" Дійшли ми до величезного каменя, а кругом нього ріс густий чагарник: от вона мені й каже: „Сідай же, козаче, біля сього каменя, звідси прямий і найблизший шлях у пекло. Як випеш отсе зілля не віддихаючи, то сама земля під тобою розступиться і ти разом опинишся в самісінькім пеклі."

— Сів я біля того каменя і разом випив те зілля, дуже воюче й гірке. І двох гонів не відійшла від мене баба-яга, як затуркотіла й заворушилась підо мною земля, заколихався камінь, щось загуло й мене разом потягнуло в глибину... Глянув я в гору, так те дупло мені неначе маленьке віконце. Оттак осідала підомною земля, осідала, аж поки не стукнувся об пекельні ворота. Були вони камяні, дуже товсті й широкі, й від великого жару потріскались.

— Глянувши у щилину — так мені й блиснуло у вічи усе пекло. Якраз підо мною стояв зелізний стіл, так розпалений, що аж побілів, неначе сонце сяє. Кругом того стола сиділа чортяча старшина, а самий найстарший сатана розлігся на високому дзиглику. Коло старшини товпились чорти й чортенята: деякі з чортенят чіплялись за павутину, а инші визирали з трішин. Чорти об чімсь радились, і гвалтовно гомоніли, часто згадували Ляхів і козаків.

— Став я прислухуватися, аж чую, найстарший сатана й каже: „Зібрав вас, панове чорти й чортенята, щоб порадиться з вами, що нам на світі робити з тими анахтемськими Ляхами й козаками?... Знущаються вони над нами та й тільки; не бояться і не поважають нас, з того світу женуть ироди!... Невгомонна шляхта розпоіла венгжином половину моїх післанців, чортів, а другу половину звербували собі в товариство ті шмаровози, розбишаки, козаки-запорожці. Та не тільки козаки на тім світі обиджають нас, а в саміськім пеклі небезпечно від них: з чистилища швендаються собі у пекло люльки палити, неначе в корчму або в шинок який!... Чи чули ви?, — каже сатана, показуючи в гору, — щось гуркнуло біля воріт; духом чую, що се мабуть який небудь псяюха запорожець, — з того світу лізе в пекло на наше безголовя!...

— Духом чуєш, — кажу собі, — постривай лишень, ще й оком своїм діявольським побачиш!... „На тім світі", знов почав найстарший сатана, „таку силу набрали іродові котолупи, запорожці, що і Татар і Туркоту лущать, а вже що роблять з Жидовою, так і ми, дарма що чорти, того не вигадаем у пеклі. Біда з ними, та й тільки. — каже, почухавши потилицю: — чого вже я не роблю, чого не вигадую, нічого не вдію з діявольськими синами. Вигадав отто їм тих Аріян, запровадив школи й друкарню в Рахові і Білгораї, думав — от заведуться за ту віру, так ні, бачу, їх не одуриш: не тільки крови не пролилося, а й мономахії між ними не було! А на соймі так розумно псяюхи порадились, хоч би так і нам чортам. „Яке нам діло", відказали, „до їх віри" себ то у Аріян: „аби вони були вірними синами й оборонцями річипосполитої!" Не сучі сини як вигадали, аж шолуди тоді на мене напали, трохи з серця не сказивсь!... Теперечки тільки мені й надії, що на те католицтво й патерів; так я отсе здався на мого Фарнагія, чи не налагодить він того діла, щоб яким небудь побитом розбити те гемонське братерство Ляхів з козаками; так минуло вже кілька років, як не маю від нього ніякої звістки... Гей, Фарнагію!", — гримнув найстарший сатана, стукнувши кулаком об стіл так, що аж іскри всіх чортів обсипали й чортенята, мов груші в осени, посипались з стелі на долівку. „Фарнагію! Появись!"

— По другому покрику сатани, швидко вискочив з землі, неначе овражок, патер з проголеним тімням, в чорній капотці, себто в сутанні, низенько вклонився, та й спитав: „А чого вам треба, пане сатано?" — „Тю на твого батька!" скрикнув сатана, зареготавшись на все пекло: „по яківському се ти убраний?" — „Се на мені езуїтська одежа", відказав Фарнагій, всміхаючись: „дуже шпарко заволали, так не вспів в свої тілеса перекинуться". — „Що-ж ти там робив?" спитав сатана, витріщившись на нього.

— „Те робив", каже Фарнагій, „що з ласки вашої звеліли, щоб розігнать те райське братерство Ляхів з козаками; так отсе тепер зеднався я з патерами езуїтами й став між ними найстаршим, як вони там кажуть: од мажором, а де й глоріум, енералом в переях. Та й моторні-ж з біса сучі сини, ті езуїти!" додав Фарнагій, мотнувши вязами: „нічого корить, з ними обійдусь і без чортів. Отсе недавно тільки перебрались у крулевство, будемо запроваджати школи, колегіяти, будувати кляштори й костели, а там згодом і унію підсунемо. Оттоді вже заведуться Ляхи з козаками й почнуть один одного товкти та шпарить: а щоб ще гірш їх роздратувати, то ми деяких живцем замуруєм по кляшторах, деяких спалимо, у инших жили витягнем, не одному горячого сала за шкуру заллемо; на тім світі зробив їм пекло, і до віку вічнього нас згадувати-муть!"

— „Гляди", перехопив сатана, „щоб того не сталось, що з Аріянами: хирява шляхта на сеймі знову усе до гори ногами переверне!" — Не бійтесь, вельможний пане сатано", усміхаючись відказав Фарнагій: „я їм вигадав таку тройчатку, чи пак дисциплинту, що як почустрим нею невгомонну шляхту років з двайцять, то де той і глузд і гонор у них подінеться; з панів переведуться на шолудивих кошенят!"...

— „Те-те-те!" скрикнув сатана, вискаливщись: „спасибі тобі, Фарнагію, за твою вигадку! Дуже дякую... Тепер й сам бачу, що буде: розумному досить. На віки вічні розійдуться Ляхи з козаками. Ляхи, з лукавства та з гонорства, зведуться на невіть, що й так одуріють, що жінки між ними стануть розумнійші від чоловіків. Вони будуть у жінок прихвостні, а нам воно й на руку ковінька... Накину я на них німецького батька, московським морозом окочу, та ще жидівського пива їм наварю, та й нехай пють, поки не луснуть. А у тих шмаровозів, козаків, спалю усі слободи, хутори й не оставлю ні одної церкви, усі віддам Жидам на аренду; зроблю з козачої матері мачоху й запроваджу між ними панство!"

— Та й роздратував же мене такою річю діявольський син! Як крикну я: „Брешеш, сатано, ніколи сього не буде!..." І як стусану у ворота раз, в друге, та так їх з петлями, з пробоєм і вивер, та вкупі з ними й сам хряпув якраз на самого сатану й всю чортову старшину. Чорти перелякались, та в розтіч, а я як ухоплю чорта-патера за ноги й давай ним, неначе келепом, трощить бісів. Вони тікають від мене, а я мов помелом їх мету, та все дальш, та все дальш, у пекло пру; дуже таки розлютувався і сам себе не тямив. А тут дивлюсь — неначе вулиця яка, усе казани, казани, казани, з горячою смолою і сіркою, а у тих казанах киплять грішники; так я як ударю патером по казану, то він і перевернеться, горяча смола та сірка неначе вогненна річка розливаються, а душі грішників пищать як курчата, та ховаються по кутах.

— Оттак добіг я до одного великого казана, і тільки замірився, щоб вдарить, коли бачу, аж з того казана виглядають: моя мати, сестра й душі всіх тих, що я загубив; як заголосять: „тікай, Марку, звідси, ва сім світі ти нас не виратуєш, а тільки на тім!" Як побачив я їх, то й патера з рук випустив: стою собі, як той телепень, та очима тільки лупаю. А тут де не взявся здоровенний чортяка, духом підхопив мене з заду, а чортенята налітались і миттю приробили йому довгенні крила, та й помчав він мене у те саме дупло, у яке спустився я в пекло. Може-б я випручавсь від того чорта, що мене ніс, так бісів син став крутитися, несе в гору, та знай крутиться та й крутиться, мов та дзига. Голова у мене закрутилась, не опамятався, як він мене й на сей світ виніс...

— Прокинувсь, дивлюсь, сиджу я там, де мене яга посадила біля каміня, і вже сонце встає ізза гори; отто цілісіньку ніч товкся по пеклі!... З того часу, оттак як бачиш, знов блукаю по світі, і того діждався, що усе те здіялось, що намірялись у пеклі чорти зробити: брати стали лютими ворогами, Ляхи звелись на невітьщо, запроваджують гемонську унію, а церкви Божі у Жидів в аренді...

Як скінчив Марко своє оповідання, вони дійшли до високої могили, від котрої простяглись дві дороги, одна прого, а друга пішла у праву руку. Був полудень і сонце дуже припікало. Марко й Кобза зійшли на могилу й посідали, щоб трохи відпочати.

— Скажи-ж мені, Марку, — спитав Кобза, — як бачу ти усе знаєш: що-ж тепер буде з нашою Україною?

— Що буде, то один тільки Господь знає, — відказав Марко, понурившись. — А те, що було, усі знаємо: гетьмана Косинського в Бресті живого замурували Єзуїти в Августинськім кляшторі; у Варшаві Наливайка спалили у мідному бику; з Остряниці жили витягли; з Полуруса живого здрали шкіру й тисячі ще других замордували лютими муками.... Тепер знов потече річка крови; побачимо, що то зробить Хмельницький, чи поможе йому Господь милосерний відчахнути руський люд від дряпіжних Ляхів і прихилити до одної матери нашої православної церкви!... Прощай же, козаче, — додав Марко, встаючи і скинувши очима на дорогу, що пішла у праву руку, — працай, се твоя стежка. Мені здається, що ми з тобою нераз ще стрінемося на тім полі, що орють шаблею, сіють смертю і поливають чоловічою кровю, думаючи, чи не виросте на йому щасливійша доля для людей...

Кобза й Марко обнялись, пильно глянули один одному в вічи й розійшлись кожен по своїй дорозі.

(Дальше буде).

Не зневажай свого становища: в ньому ти мусиш діяти, страждати й перемогти. На кождому пункті землі ми однаково близькі до неба і до безмежного.

Аміель.

УНІЯ.

(Розмова сусідів.)

(Дальше).

— Коли митрополит Рогоза повідомив православних, що ані він, ані прочі єпископи, що були прихильні унії, на наради синоду не підуть, бо вже рішили підчинитися папі, тоді синод видав декрет, яким позбавив уряду так митрополита, як і єпископів, які стояли з ним. Декрет сей був виданий 9-го жовтня, 1596 року.

Того самого дня, „коли королівські посли побачили, що даремними є їх старання біля погодження обох сторін, візвали (!) митрополита і руських єпископів, щоби приступили до сповнення своєї задачі" („Берестейська Унія", стор. 143), себто, щоби проголосили врочисто свій перехід на унію. Отже знов бачимо, хто в справі унії вів перед: королівські посли **розказують** митрополитові, що він має робити.

— Публичне проголошення унії сталося в церкві св. Николая. По відправленій митрополитом Службі Божій, польський (!) архиепископ Гермоген відчитав в імени присутних православних єпископів заяву про їх перехід на унію.

Тут Гнідий перебив Чернецькому й каже:

— Слухаю, як ви читаєте, тай мимоволі робиться мені жаль тих єпископів-відступників. Бачу, що їх тягнули до тої унії, як вівцю назаріз. Кромі Потія і Терлецького, прочі єпископи мабуть самі не знали, що вони робили, а властиво, що з ними робили. Тут їм росказують королівські посли, тут польські біскупи, а тут Єзуїти. Там їх підштовхнуть, там потягнуть, а там облудним словом заохотять. Ось, навіть своєї власної заяви про перехід на унію не відчитали самі, тільки польський біскуп.

А ось, що сталося по відчитанню згаданої заяви, — продовжав Чернецький. — „По відчитанню того акту **кинулися латинські і руські єпископи в обняття, і на знак єдности ... пішли всі походом до латинської церкви...** („Берестейська Унія", сторона 145).

Ось, як воно! — аж в долоні сплеснула Залісна. — Ось, коли то повстало те **„вшистко едно"**, яке так поширюють наші уніятські єгомосці. „Пішли походом до латинської церкви"! Не дурно то наш єпископ, як відвідував нашу церкву, **то перший раз зайшов до косцьола!**

— Що кажете? — нібн здивувався Гнідий, бо-ж йому про се все було добре відомо. — Хібаж се можливе?

— Бачите, що можливе. На власні очі бачила. Ми тоді провожали його з процесією.

— Ну, а люде що на те?

— Або ви не знаєте наших уніятів? Й собі пішли за єпископом. Один Бог, кажуть, і в церкві і в косцьолі. Поляки-ж такі католики, як і ми, нібн то братя, отже чому не віддати честь косцьолові? А як вийшли з косцьола і пішли дальше, до нашої церкви, то одна старша сестриця ще й „Аньол Панські" заспівала.

— Ну, се справді „вшистко едно", — каже Гнідий. — А цікаво, чи польський біскуп зайшов би до уніятської церкви?

— Та де зайшов би, — відповіла Залісна. — Хіба-ж він вже не був у тім косцьолі, до якого наш єпископ повертав? Був і то аж два рази, але на нашу церкву навіть не глянув.

— Дайте сему спокій, — перебив їм Залісний, — най кум Чернецький читають дальше.

— Добре, — каже Чернецький, — будемо читати дальше. Коли митрополит Рогоза і його товариші явно зірвали з православієм і перейшли на унію, то православні видали ось такий протест:

„Ми сенатори, достойники, урядники і лицарі також і духовні релігії грецької, сини Східної Церкви, зібрані на Синод до Берестя, довідалися нині і то від високоповажаних панів післаних на той синод Єго Королівським величеством, що ви заключили якусь угоду межи грецькою а римською церквою разом з Митрополитом і кількома владиками, **відступниками грецької Церкви. Їх вже вчерашнього дня за той проступок усунули** з уряду і правом духовним позбавили всіх достоїнств, бо робили се без нашого відома і **проти нашої волі і всякої справедливости.** Тому спротивляємося сему і всім особам, а їх поступовання уважаємо несправедливим. **Постановлено отже не лише за ним не іти, але навіть при помочи Божій всіми силами проти него боротися.** За се будемо всіми силами підпирати і спомагати своє рішення і то саме будемо просили Єго Королівське Величество. Сей наш спротив посилаємо до берестейського города, щоби его вписали в тамошні книги". („Берестейська Унія", стор. 146).

— Крім сего протесту православні вислали прямо до короля свою депутацію, зложену з двох осіб. Депутатам вручили писемну інструкцію (лист), в якій пояснюють, чому противляться унії, а саме: „а) руська церква становить тільки часть Східної Церкви і від 600 літ признає царгородського патріярха, отже не годиться відступати від патріярха і принимати унію без його дозволу... б) не довіряють владикам, котрі одержали поручення заключити унію, в) не можуть приняти зединеня з західною Церквою, котра уважає папу за найвисшого голову Христової Церкви, **бо Східна Церква має Самого Христа Бога за найвисшу голову Церкви...** Тому просять короля, щоби усунув з урядів митрополита і з ним зединених єпископів, а наділив тими достоїнствами инші особи". („Берестейська унія", сторона 149).

— Крім сего „того самого дня розіслав князь Острожський відозви спільно з духовними і шляхтою, що були на зборницу (синоді) до соймиків руських і литовських земель і напоминав їх, щоби **незанедбали зобовязати послів на найблизший варшавський сойм, що будуть попирати їх протест проти Унії."** („Берестейська Унія", сторона 149).

— Дальше заступник патріярха Никифор виготовив відозву до православного духовенства, взиваючи їх в імени патріярха, щоби не піддавалися митрополитові і єпископам-відступникам, але аби й далі остали вірні православію та аби вибрали собі нових єпископів і митрополита.

— Треба згадати, що Никифір важко заплатив за участь в берестейськім синоді та за оборону православія взагалі. Він був з наказу короля заарештований і засуджений (помимо горячої оборони князя Острожського) на вязницю в мальборськім замку, де він і помер.

— Коли король Жигмонт довідався про події в Берестю, він видав універсал (відозву), в якім зобовязує Українців визнавати своїми єпископами лише тих єпископів, які підчинилися папі. Універсал кінчиться словами: „Тому, щобисьте знали про се (себто про заведення унії) і від нині, щобисьте не уважали Копистенського і Балабана (єпископи, які не приняли унії) за своїх владик і єпископів, не брали від них, **яко проклятих** благословеня, ані з ними не приставали! А щоби се кождий знав і щоби кождий міг се виповняти, приказуємо вам воєводам, старостам, дідичам, настоятелям, самим намісникам і їх урядникам, також війтам, радним, лавникам, щоби сему рішенню берестейського синода в нічім не противилися, а других наших підданих, **еслиб ему спротивлялися, карали".** („Берестейська Унія", сторона 154).

Отже бачите, — каже Гнідий. — Перед проголошенням унії заохочували до злуки з папою масними словами, гарними обіцянками, а по заключенню унії **карами!** Яка скора зміна.

Так. А найбільше сю зміну відчули таки владики, які перейшли на унію. Коли їх намовляли перейти на унію, то обіцювали їм Бог знає, які блага, головно піднести їх до сенаторської гідности, нарівні з польськими біскупами. Але в королівськім універсалі не згадується про се ані словечком, отже — обіцяв пан кожух, тепле його слово. Перед унією римські біскупи кликали зрадників-єпископів своїми братами, цілувалися з ними та обіцювали вппмнутися за них перед королем. Але так скоро, як ті перейшли на унію, як зірвали з своєю церквою, як попалили за собою мости; так скоро римські біскупи показали свої правдиві зуби і **самі противилися тому, щоби уніятські єпископи були допущені до сенату.** Отже король Жигмонт навіть не поставив в сенаті внеску, щоби піднести **уніятських єпископів** до сенаторської гідности. З приводу сего автор „Берестейської Унії" каже.

„Була се перша нещасна хиба польського уряду в справі унії ... Не сумніваємося, **що чарови сенаторської гідности** не був би оперся ані Гедеон Балабан, ані Михайло Копистенський" ... (сторона 155).

— Еге-ж, так як тепер не можуть опертися деякі уніятські достойники польським маркам та ордерам...

Так. Що-ж до православних, то вони стояли міцно при своїм. Весною 1597 р. вони отримали від патріярха Мелетія кілька відозв, в яких він „хвалив усе, що порішив берестейський синод під проводом Никифора, затвердив позбавлення уряду митрополита і зединених з ним владик, а крім того визначив для Руси трох ексархів: (єпископа) Гедеона Балабана, (єпископа) Михайла Копистенського і князя Острожського. Перші два мали виконувати в его імени на цілій Руси духовні уряди в епархіях уніятських єпископів" („Берестейська Унія", сторона 155).

— На сім ми скінчимо нинішне читання, — сказав Чернецький, замикаючи книжку, бо вже пора до дому.

— А на другу неділю зійдемося в нас, промовила Залісна, — правда старий?

— Так, так, просимо до нас, — потакнув Залісний за жінкою, хоч він сему і не дуже був рад, бо через дорогу від него мешкав твердий католик і той міг донести священикові, що Залісний гостить в себе таких непевних людей, як Чернецький.

(Дальше буде.)

Виконуй волю Бога, як свою, тоді Він буде виконувати твою волю, як Свою; поступися з своїм бажанням для догодження Його бажанню, тоді Він зробить так, що инші поступляться своїми бажаннями для догодження твоїм бажанням.

Талмуд.

Яка велика сила в людині, котра чинить завжди по волі Бога й у всьому Йому покірна!

Марк Аврелій.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ЖАЛОБА УНІЯТІВ ПРОТИ СВОГО ЕПИСКОПА.

На днях ми отримали додаток до перемиського „Українського Голосу" (ч. 49, 1927), в якім подибуємо два дуже цікаві документи, а саме, жалобу проти перемиського епископа Коциловського, яку гурток українських громадян в Перемишлі вислав був в грудні, 1926, до Риму, і відповідь Риму на неї. Документи сі як найясніще освітлюють відносини в греко-католицькій церкві та наглядно показують, що Українцям уніятам нема що сподіватися від Риму справедливости. Згадана жалоба проти епископа Коциловського відкриває такі страшні відносини в перемиській дієцезії (та в греко-католицькій церкві взагалі), що редакція „Українського Голосу" згаданого додатку до 49 числа до Канади не посилала. Боялись мабуть, що подані в ньому відомости занадто відкрилиб тутешнім уніятам очі та переконалиб їх, що нема їм чого довше при уніятській церкві стояти.

Жалоба проти Коциловського заявляє 28 закидів і є за довга (займає 3 газетні сторони), щоби її в цілости передрукувати, отже ми мусимо ограничитися до подання тільки того, що найголовнійше, наводячи при тім деякі уступи жалоби дословно. Після жалоби розберемо також ту відповідь, яку папа на неї дав.

1. На першому місці закидують Коциловському, що він „зараз по вступленні на престол розпочав мішатися до внутрішнього діловодства в Інституті дівчат домагаючись між иншим, „щоби видізнадав катехитов [illegible] професора середних шкіл, а при тім еще [illegible] мешканєм [illegible] в [illegible] Дівочім Інституті". Коли-ж йому представили, що Інститут має довги і не має змоги [illegible] для браку фондів, та „що не випадає, щоби катехит мешкав в Інституті разом з дівчатами," то епископ загрозив, що коли його не послухають, то він не приділить до школи Інститута катехита, що й зробив так, що через більше як три місяці учениці школи Інституту релігії не вчилися. „[illegible] на представлення Директора гімназії [illegible] до Кураторії, що дівоча гімназія Інститута в волі епископа без катехита, отже безконфесійна, епископ [illegible] катехита, приневолив одначе Виділ Інститута, що мусів катехитові дати помешкання в Інституті і катехит досі там мешкає. Того катехита, котрого удержує Інститут, установив епископ своїм канцлером і через се він для браку часу не сповняє своїх обовязків катехита як слід, бо уділяє тільки шість годин науки, а решту заступають його ріжні молодики, недосвідчені, без практики, що ствердив шкільний візитатор, а з котрих учениці просто сміються... Се безперечно не причиняється до піднесення релігійного духа серед молодіжи." Наслідком такого нетактовного поведення Коциловського було те, що загальні збори Інститута усунули його з покровительства Інститута. За се він опісля потягав до відвічальности тих священиків, які були членами Виділу Інститута. Через таке поведення Коциловського, священики відказалися бути членами Виділу і тому у Виділі Інститута, заснованого і розвиненого двома попередниками Коциловського, „нема тепер ані одного священика".

2. В Перемишлі істнує товариство „Сирітський Захист", яке зорганізувалося (ще підчас війни) за старанням світської і духовної інтелігенції в Перемишлі. Ставши епископом, Коциловський прийшов на збори і заявив, що „Сирітський Захист", — то „я" і що він перебирає в свої руки цілий заряд товариством, привлащивши домагався, щоби товариство змінило свій статут в тім напрямі, щоби більшу частину членів Виділу іменував епископ. Всі представлення з боку інтелігенції і прохання, щоби епископ вдоволявся правом іменовання тільки половини членів Виділу, не зістали узглядені... Др. Дроздовський зі сльозами в очах просив епископа, щоби [illegible], що робить, та дораджував йому, щоби засягнув поради в членів капітули. На се одержав горду відповідь від епископа: „Я в нікого не шукаю поради, тільки в Христа". Мимо готовости до співпраці світської інтелігенції [illegible] він (Коциловський) світській інтелігенції мішатися до заряду, приказав священикам виступити з Виділу і з товариства „Сирітський Захист".

В наслідок такого глупого поведення Коциловського, товариство „опинилося в руках соціялістів разом з двома одноповерховими каменицями в найближшім сусідстві палати епископа".

3) „Перед кількома літами заменував епископ капітульним крилошанином о. д-ра Константина Богачевського (тепер [illegible] в Америці) молодого, недосвідченого, а загонистого чоловіка. Новоіменований крилошанин і парох попав таки зараз у ріжні конфлікти з вірними через свій нетакт, загонистість та нетерпимість по зразку і вказівкам свойого автократичного архиерея і покровителя. В Перемишлі при катедралі [illegible] находиться давнє братство церковне „Святителя Николая"... По статуту належали до того братства так духовники, як і міряни всіх клас, а головно майже вся перемиська інтелігенція. Др. Богачевський, як парох і тимчасовий [illegible] братства, при помочи відданих собі і спроваджених на Загальні Збори товариства кухарок усунув з Виділу братства майже всіх визначнійших світських діяльних членів з інтелігенції, що цілими роками трудилися в хосен товариства, та перевів новий вибір до Виділу людей неграмотних і несвідомих в ділі ведення того церковно-гуманітарного товариства через що, правлячи сам (себто Богачевський) безоглядно товариством, довів його майже до упадку і виставив міліонове майно товариства, придбане працею високо-релігійних і патріотичних одиниць, на велику небезпеку". Коциловський про все се добре знав, бо до него ходили з зажаленнями, але він не тільки що не спинив Богачевського в його руйницькій роботі, але ще й пособляв йому. На доказ того, що епископ став зненавидженим своїми вірними не тільки в самім Перемишлі, але в цілій своїй дієцезії, наводиться в жалобі такий факт: „Коли епископ Йосафат прибув на концерт в честь св. муч. Йосафата до Дрогобича, то зібрана публика поважилася криками й свистами зневажити свойого загально зненавидженого архієрея".

4) В кілька місяців по своїм вступленню на епископський престол, Коциловський суспендував, не подавши причини, архіпрезвітера Волошинського, 72 літного високо заслуженого священика, а коли о. Волошинський предложив против суспензії відклик до папського нунція, то Коциловський суспензію зніс на пять годин перед розпочаттям канонічної візитації катедральної церкви. Сей нерозважний крок Коциловського сильно підкопав повагу до нього зі сторони духовенства і мирян.

5) В липні 1918 р. еп. Коциловський переводив канонічну візитацію катедральної церкви, капітули й парохії, після чого „засуспендував цілу капітулу і її діяльність, заборонив відбувати засідання капітули і назначив ординаріятського комісаря до всіх справ капітули і катедральної церкви в особі наймолодшого крилошанина". Коли капітула запротестувала проти такої безпідставної кари, то Коциловський відповів, що його зарядження не мають (!) прикмет кари, а були „видані в дусі батьківського (!) рішення". Суспензія капітули тревала 2½ роки, що противиться канонам церковного права, була тяжкою кривдою і обидою, викликала велику депресію у клиру й вірних, показала наглядно всякий брак пастирського благорозуміння і розсудку у епископа". Коциловський також звільнив від урядів крилошан Волошинського, Подолинського і Войтовича, не подаючи на се жадних причин, однак по кількох місяцях привернув їм уряди. „Ся дитиняча, нерозважна забавка новоіменованого епископа, яка свідчила про безграничну самоволю владики, дуже болючо діткнула і капітулу і весь клир. Страшно подумати, що епископ в часі загального повоєнного безладдя, коли саме треба було все лучити і всі рани гоїти, відважився на таку по діточому нерозважну забавку в свою нову владу владики й архиерея".

6) „В 1920 р. на засіданні консисторськім напав епископ в брутальний спосіб піднесеним голосом на найстаршого віком пралата-ювилята о. Івана Войтовича... Се зробив епископ в присутности всіх крилошан. Сю тяжку обиду й пониження відчув о. Войтович з глибокия болем, вийшов із консисторії сам і від того часу став хворіти та вкоротці в 1921 р. помер, жалуючися перед смертю, що через владику сходить в могилу."

7) Архидіякон капітули о. Мирон Подолинський, оден з найздібнійших членів капітули, муж великої науки, попав був з епископом в конфлікт і се так вплинуло на нього, що тяжко смертельно розхворівся і помер".

(Дальше буде).

Ксьондз з Револьвером.

В селі Дубечно, Ковельського повіту мав місце слідуючий випадок: На сіножать, яка належить до православної парафії, вийшли косарі косити траву. Коли се побачив ксьондз католицький, який від року осів в тім селі і завів так званий „католицизм східного обряду", то почав скликати своїх послідовників і разом з ними вибіг на сіножать і з револьвером в руці зажадав від косарів аби перестали косити. Православні пропонували віддати сю справу на вирішення поліції. Коли прийшла з дрючками допомога з приписного села, кинувся він на косарів і змусив їх утікати. Підчас бійки ксьондз особисто гонився за одним косарем і стрілив 4 рази. Наслідком бійки 7 православних було тяжко побито.

ЗОВЕ НАС ДО ПОКАЯННЯ ХРИСТОС.

Дужим не треба лікаря, тільки недужим. — Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння.
(Мат. IX: 12. 13)

Уздоровивши розслабленого у свому таки городі, переходив Ісус попри митницю, на якій сидів митник Матей. І озвався до нього Ісус: „Іди слідом за мною!" І пішов Матей за Христом та став Його учеником і апостолом. Тільки перше попросив він Ісуса з Його учениками до свого дому на обід. І поприходили тоді богато митників та грішників і позасідали за столом з Ісусом та Його учениками. Побачили се фарисеї та стали дорікати ученикам Христа: Як се ваш учитель їсть із митниками та грішниками? Тоді промовив до них Ісус: **„Дужим не треба лікаря, тільки недужим. — Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння.**

Прийшов отже Син Божий на світ, щоби Лікарем бути для свого народу та для людського роду взагалі, Лікарем людської душі. Своєю Божественною Наукою, яку голосив жидівському народові через три роки і яка поміщена у благовістю Апостолів, відкривав Христос небезпечні своєю їддю та пошесністю гріхи людського духа а рівночасно подавав лік на них, взиваючи людей до покаяння.

„Дужим не треба лікаря, тільки недужим". Се ясне й самозрозуміле всякій людині. Тому то й прийшов Христос лічити недужих душею, грішників. Тому прийшов „звати не праведних а грішних до покаяння".

У сих словах Божественного Учителя обявлено не тільки Його власне високе завдання як Спасителя, але також важне й відповідальне завдання Його Апостолів та справжних їхніх наслідників, що по даруванню Св. Духа й по душпастирській праці. Бо Свою власть, дану Йому Отцем Небесним, лічити душі людські Наукою Царства Божого, передав Христос їм. І не виконав би свойого святого обовязку слуга Христа, котрий не хоронив би заповіді Його, не провадив би Христової праці: отвертою та ясною Наукою Царства Божого відкривати людям очі на їхні душевні хороби й недомагання, на їхні гріхи, і взиваючи до покаяння лічити їхні душі. Христос висвітлював душевні слабости свого народу у всіх його станів. Не слід і слузі Христовому закривати дійсного душевного стану своеї духовної отари та присипляти і так слабоньку чуйність нераз тяжко хорого та здеморалізованого людського духа, коли бажає він справді бути пастирем і лікарем її, коли справді бажає бути достойним святої служби Пастиреві-Начальникові і Лікареві душ людських, Христові.

Лічення тіла вимагає тілесної й душевної співпраці хорого. Без тієї співпраці, і то важної та щирої, трудно лікареві привернути хорій людині здоровля. Лічення-ж душі вимагає її без порівнання більше і кладе її найосновнішою умовиною виздоровління. Тому то взиває Христос грішників до тієї конечної співпраці в ліченню їхньої хорої душі до покаяння.

Хто з нас на світі сьому може сказати, що він дужий душею, що він не потребує душевного лічення через покаяння?! Хто з нас, живучих на землі, без гріха?!

Не має на світі людей фізично вповні здорових. Тільки одні з нас лекше хорі, другі тяще, у одних більше надії на краще здоровля, у других її менше. Та кожен старається всіми силами та способами лічити себе, щоб здоровшому бути.

Немає також на світі людей перфектно здорових душею. „Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас" (І. Ів. І: 8). У кожної людини, а подібно сьому і в кождого народу, менші чи більші душевні недомагання — гріхи.

Якже відносимось ми до здоровля нашої душі? Ми дорослі й розвинені люде! Ми, що мали аж надто уже доволі часу пізнати та порозуміти, що ми найбільш душевно хорі може серед народів світа! Чи хочемо ми признати собі щиро й отверто, що ми хорі — та й дуже?! Ні! Ми, наче на глум, самі славимо себе цілком здоровими здоровіщими всякого народу на світі. Хоч розум каже нам, що немає совершенного здоровля на світі та що ми таки вельми недужі. Чи хочемо ми порозуміти, в якому небезпеному душевному стані ми находимося сьогодня?! Ми, що в країні волі та добробуту маємо нагоду і можність застановитись та пізнати, що наша хороба все тящою стає і загрожує вже нашому істнуванню як християн, як народу!

Так! Ми порозуміли і бачимо, що ми хорі та й дуже. Але гордість наша, нерозумна та пуста гордість визволеного раба, не дозволює нам, як колись фарисеям, признати себе важко розслабленими усякими гидкими пороками рабства — самолюбства, лукавства та незгідливости. Нам соромно признатись до вікових гріхів нашого племени, гріхів, що довели та держать нас досі у неволі в тій чи иншій формі, неволі тіла і духа. Соромно признатись — хоча знаємо та розуміємо дуже добре, що за цілі століття порабощення мали вороги аж надто доволі часу відібрати від нас і так не світле наше душевне здоровля, і відібрали.

Кот, коли слуги Христові, благовісники Царства Божого у Рідній Церкві, як правдиві душпастирі, не згідні бути по нашому бажанню тільки учителями, що ласкають слух наш погубною хвальбою (пор. 2 Тим. IV: 3), як се роблять всякі лжеучителі, а проповідують здорову науку Царства Божого, говорячи нам у вічі правду про гріхи нашого народу — ми не хочемо слухати гіркої правди про себе і відплачуємо чорною невдячністю тим, котрі працюють для нашого спасіння, як се робив жидівський народ своїм пророкам, що завертали його з погубної стежки. І не з радістю а зітхаючи приходиться працювати благовісникам Рідної Церкви серед свого українського народу, терплячи від нього всяку кривду та наругу.

Коли-ж завернемо ми з погибельної дороги упрямих та непокірних Правді Божій батьків наших, дороги вікових гріхів нашого племени, гріхів, що завели нас над пропасть страшну?! Схаменімось, поки це час! Бо прийде каяття, та вороття не буде. Коли упадемо самохіть у безодню, справедливо заслужимо собі на вічне прокляття у Бога й у людей.

Крайня пора порозуміти нам останній час, останню нагоду, яку дає нам, невдячним дітям, Отець Небесний, яку посилає нам Христос через Рідну Церкву, щоб вилічити нас із тяжкої вікової недуги українського народу — рабства, що доточує вже наш мізок, затроює до решти наше серце і кров, що гангреною обкидує все наше тіло. Усуньмо з нашого лиця лукаві рум'янці сорому і отверто та щиро признаймось до тяжкої і небезпечної недуги. І щиро, від серця, приймімо ратунок і лік, який посилає нам Христос у Благовістю Рідної Церкви: покаймося глубоко та щиро в гріхах наших власних і наших батьків, в гріхах самолюбства, лукавства та незгідливости.

Тільки щирим каяттям в гріхах наших ми обмиємо нашу грішну душу і виздоровіємо на своїй душі силою Христа. Аж тоді станемо ми достойні величньої й святої назви Христа, яку носимо на собі, і спасемо себе і дітей наших. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

СИЛА ВІРИ.

Около 280 року по Христі, громада християн була засуджена цісарем Максиміліяном на муки за їх віру. Між жовнірами, які приглядалися мукам християн, був молодий, двайцять-вісім літний військовий старшина, на імя Адріян, який в глибокій задумі глядів на мучеників. Нараз прокинувся з задуми, підійшов до християн і спитав:

— Закликаю вас Богом, Якого ви визнаєте, скажіть мені, хто дає вам сили зносити всі сі муки?

— Наш Спаситель, Ісус Христос, — відповіли вони.

— А яка буде нагорода ваша за ваші терпіння?

Мученики відповіли словами святого письма:

— „Чого око не виділо, ні ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, що люблять Його" (І. Кор. II: 9).

Почувши се, Адріян підійшов до поганських суддів і промовив:

— Запишіть і моє імя. Я став християнином!

Цісар, довідавшись про се, сказав кинути його до вязниці. У вязниці, в якій сиділи християне, Адріян навчився більше про Ісуса Христа і Його науку, а коли прийшла на него черга, радо віддав своє життя за християнську віру, бо ані намови, ані муки не могли склонити його відречися Христа. Велика є сила віри!

ЯК ЛЮДЕ ПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ РУМУНСЬКОЇ МОВИ В ЦЕРКВІ.

В газеті „Рідний Край", яка виходить на Буковині, один дописуватель пише:

Одної неділі, 1920 р., приходимо до нашої церкви, а тут є і кілька жовнірів-граничерів з їх офіцером. Чуємо, пан-отець почав правити на половині по румунськи. Ми подивилися один на одного і нічого не кажучи вийшли всі до одного з церкви (навіть жінки вийшли). Не ідемо до дому, а чекаємо коло церкви, аби пан-отець закінчив і вийшов на двір. По часі виходить він. Ми до него: „А се що, пан-отче, ви починаєте вже правити по румунськи?" „Так, — каже отець, — такий наказ від владики". „А ми би красно вас просили, — заговорили майже всі, — аби ви правили нам і дальше лише по нашому — по українськи. А коли і прийде який Румун, то най помолиться по своєму а відправи нам задля него не псуйте". „Не можу, — каже пан-отець, — приказу ломати" і пішов. Пішли і ми і до церкви не ходили 6 місяців ані один. Молилися дома. Куди наш пан-отець ходив і кого радився, не знаємо. Виділи тільки, що він ходив часто селом та все просив людей, аби ішли до церкви. „Там, — каже, — відправа ваша; волоського вже нема". Та аж по пів році люде поволи зачали привертатись до церкви. Але в церкві від того часу ми вже не чули в відправі румунського ані слова.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ІСУС ВОСКРЕШАЄ ВДОВИНОГО СИНА.

Одного разу Ісус пішов зі Своїми учениками з міста Капернаума до міста Наїн. Вони вийшли рано, заки ще сонце почало пригрівати, і йшли зразу берегом озера, а дальше поміж густими деревами, які охоронили їх перед горячими лучами сонця.

Другого дня пополудни, вони вийшли на долину, недалеко міста Наїн, яка в той час була покрита достигаючим збіжжам, а під вечір того самого дня станули під мурами міста.

Саме коло брами міста вони стрітили похоронний похід. На переді походу йшло декілька чоловіків, які вигравали на трубах сумні похоронні арії. За ними ступали жінки, співаючи тихим голосом пісні та пригравачи з тиха на інструментах, званих кимвалами. За ними ішла старенька жінка, вдова, яка тяжко ридала, бо то ховали її одинокого сина. За нею чотири чоловіки несли домовину, за котрою ступало богато сумуючих приятелів і знакомих.

Ісусови сказали, що померший був одинокою підпорою своєї старенької матері, і що тепер вона лишилася сама одна в світі. Йому стало жаль бідної вдови і Він, підійшовши до неї, сказав:

— Не плач.

Тоді приступив до тих, що несли домовину і сказав, щоб положили її на землю. Вони се зробили, дивуючись, чого Він хоче від них. А Ісус поглянув на помершого і промовив голосно:

— Молодче, кажу тобі, встань!

Молодець отворив очи, підвівся на ноги і почав питати, де він є і що з ним сталося. Тоді Ісус взяв його за руку і віддав його матері.

Ті, що бачили се, почали радісно кликати. Вони говорили:

— Великий пророк повстав між нами і Сам Бог явився між людьми!

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ЄЛИСЕЙ.

В минувшім числі ви читали про пророка Ілію і про його жертву, якою він навернув людей до правдивого Бога. Коли ж Ілія постарівся, Бог обявив йому, що він буде взятий з землі на небо і припоручив йому помазати на пророка Єлисея.

Одного разу Ілія йшов з Єлисеем. Ілія сказав йому:

— Поки я з тобою, проси мене, що хочеш.

На се Єлисей відповів:

— Я бажав би подвійно мати в собі ту духову силу, яку ти маєш.

Ілія відповів:

— Богато ти жадаєш, а проте одержиш се тоді, коли мене буде взято від тебе.

В тім часі зявилася огненна колісниця з огненними кіньми і Ілію взято на небо. Єлисей бачив се. До ніг його впав плащ Ілії, немов би на знак того, що Єлисей буде мати те, чого так бажав. Єлисей взяв той плащ і дух Ілії спочив на ньому.

Єлисей творив богато чудес. Після того, як Ілію взято було на небо, Єлисей підійшов до ріки Йордан. Він вдарив по воді плащем Ілії і вода розступилася а він вільно перейшов на другий беріг.

Одного разу побачили Єлисея діти і почали насміватися з нього, бо він був лисий.

Єлисей сказав, що за таку неповагу до старших, вони будуть Богом покарані. Зараз вибігли з ліса дві медведиці і роздерли богато дітей.

Иншим разом до Єлисея прийшла удова і сказала, що її чоловік вмираючи лишив великий довг. Сей довг вона не має чим сплатити і через те хочуть взяти від неї її двох синів в неволю, щоби вони той довг відробляли.

Єлисей спитав її чи вона має будь який маєток, і почув, що все, що вдова мала, була одна посудина з олієм. Тоді Єлисей сказав її, щоби вона позичила у сусідів як найбільше посуд і налила до них зі своєї посудини олію.

Вдова так зробила і сталось, що олій з її посудини не переставав литись, аж поки не наповнилась вся посуда, яку вона позичила. Вдова тоді продала олій і вторгувала стільки грошей, що не тільки остало на довг, але ще й осталось грошей на прожиток з дітьми.

Ще иншим разом Єлисей уздоровив одного богатого урядника сирійського царя.

Урядник сей називався Нееман і слабував на тяжку слабість — проказу (його тіло було покрите гнойовими ранами). У него була одна дівчина невільниця, яку порвали були з ізраїльської землі в неволю до Сирії. Коли Неемана ніякі лікарі не могли вилічити, тоді ся дівчина сказала його жінці:

— Коли-б мій пан пішов до пророка в Самарії, який називаеться Єлисей, то він вилічив би його.

Коли Нееман довідався про се, він поїхав до Єлисея і став перед його домом. Єлисей вислав до нього свого післанця, який сказав йому:

Іди і обмийся сім разів в ріці Йордані а будеш очищений.

Нееман зробив се і виздоровів. Тоді він вернувся до Єлисея і промовив:

— Я переконався, що нема иншого правдивого Бога, тільки Той, Котрому ти покланяєшся. Прошу тебе прийми від мене подарунки за те, що ти зробив для мене.

Але Єлисей відповів:

— Не треба мені твоїх дарунків. Дякуй Богові, що нагородив тебе ласкою Своєю.

Нееман подякував ще раз Єлисееві і пустився в дорогу до дому. Коли він був вже в дорозі, слуга Єлисея, на імя Гіезій, дігнав його і сказав:

— Пан мій приказав мені сказати тобі отсе: „Що тільки прийшли до мене два ученики пророчі. Дай їм в дарунку один талан (около 600 долярів).

Почувши се Нееман, промовив:

Я дуже радий, що хоч в такий спосіб можу віддячитися Єлисееви за те, що він зробив для мене. Ось тут маєш не один талан, а два.

Гіезій взяв гроші і вернув до дому. Єлисей тоді спитав його:

— Куди ти ходив?

Гіезій відповів:

— Нікуди я не ходив.

Він сказав се тому, бо він неправду говорив Нееманові, що Єлисей посилав його до нього за грішми. Тоді Єлисей розгнівався на Гіезія за те, що він говорив неправду і промовив:

— Хіба дух мій не був при тім, як Нееман давав тобі гроші? Хіба я не знаю, що ти обдурив його на те, щоби збогатитися? За кару струпи Неемана перейдуть на тебе.

Так і сталося і тіло Гіезія вкрилося струпами. Так Бог карає за гріхи.

Єлисей прославився і по своїй смерти. Сталось, що по якімсь часі по його смерти напали на землю розбійники, які грабували майно і вбивали людей. Одного разу сталося, що люде ховали одного умерлого недалеко від гробу Єлисея. Саме тоді появилися розбійники і люде зі страху вкинули тіло помершого до гробу Єлисея. Коли тіло дотикнулося костей Єлисея, померший зараз ожив.

ДВІ ЖЕРТВИ

Один богатий цісар задумав зробити собі славу і постановив збудувати своїм коштом велику церкву.

Він оголосив про се по цілім своїм царстві і наказав, щоби ніхто не посмів будь чим причинитися до будови тої церкви, бо хотів, щоби вся слава припала йому.

Цісар дотримав постанови і збудував найгарнійшу церкву, яка в тім краю була. Стіни її були з дорогого мармуру, а в середині вся аж сіяла від золота.

Коли церква була вже скінчена, цісар наказав прибити над двермн золоту таблицю і виписати на ній його імя, щоби всі знали, що то він, за свої гроші, збудував таку гарну церкву.

Слуги цісаря се зробили, але яке було велике здивовання всіх, коли на другий день рано побачили, що на золотій таблиці над дверми виписане імя не цісаря, але якоїсь жінки.

Коли цісар про се довідався, він дуже розізлився і казав знов виписати своє імя.

Се зробили, але на другий день рано побачили на таблиці знов імя тої жінки.

Коли се повторилося кілька разів, цісар дав розказ, щоби відшукати ту жінку, якої імя все появлялося на золотій таблиці, і привести до него.

Слуги цісаря довго шукали за жінкою, аж вкінці віднайшли її. Се була старенька вдова, яка жила в великій нужді.

Коли привели її до цісаря, він крикнув на неї люто:

— Як ти сміла причинитися до будови моєї церкви. Хіба ти не чула мого розказу, щоби ніхто не посмів дати ані одного гроша на будову?

На се старенька жінка відповіла:

— Пане мій, я бідна вдова і часто куска хліба не маю в хаті, отже не могла причинитися до будови твого храму, хоч би була і хотіла. Все що я зробила, то дала клаптик сіна волам, які так тяжко тягали каміння на будову.

Почувши се, цісар задумався тяжко. По якімсь часі його лице прояснилося і він промовив лагідно до старенької вдови:

— Я бачу, що твоя жертва милійша Богові, як моя. Я будував церкву не з побожности, а з гордости, бо хотів, щоби люде мене величали. А ти дала свою жертву зі щирого серця і хоч вона дуже маленька, бо тільки клаптик сіна, то вона милійша Богові, як моя, бо дана з милосердя. Ти навчила мене великої правди і твоє імя остане раз на все на золотій таблиці.

Від того часу цісар змінився, — з гордого і неприступного чоловіка, став милосерним і справедливим, якого всі любили, як рідного батька.

ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ У ВОЛОДИМИРІ.

(Від найдавнійших часів.)

Від часів князя Володимира Великого, а властиво з 992 року, у Володимирі Волинськім (тепер під Польщею) істнували такі православні церкви:

1) „Стара Катедра" чи „Володимирів Храм", в імя Успення Пресвятої Богородиці, що збудував її св. Володимир Великий 992 року на високому крутому березі річки „Луга" 2—3 верстви від Володимира, де тепер знаходиться передмістя Володимира — село Федорівка.

2) „Катедральний Собор" чи „Мстиславів храм". Побудував його 1157—1160 рр. князь Мстислав Ізяславич в імя Успення Пресвятої Богородиці.

На протязі віків сей собор богато разів був зруйнований й ніново перебудований. Ціле століття собор стояв у руїнах, до 1886 року, коли спеціяльна комісія започаткувала підготовчу працю по відбудованню його.

Нині собор, як і „епископський замочок" при ньому й дзвіниця, потребують направи.

3) Церква св. Димитрія, що побудовано її за часів Волинського князя Володимира Васильковича (1271-1289 рр.).

Про сю церкву згадується в Іпатієвському літопису: „Князь Володимир Василькович, в княженіи своем, у Володимери списа святого Дмитрея всего, и съсуди служебние сребрание скова, и икону пречистия Богородица окова сребром с каменіем дорогим, и завіси золотом шиті, а другіе оксамитице с дробницою и всіми узорочіи украси ю".

Як видно далі з літопису, церква та була побудована з каміння.

На якому, власне, місці була побудована св. Дмитрієвська церква, точно невідомо, але з певністю можна догадуватись, що вона стояла на місці „Старої Катедри".

Св. Дмитрієвська церква була зруйнована підчас одного з татарських наїздів в кінці 14 або на початку 15 віку.

При роскопках 1886 -1889 рр. було найдено богато де чого цікавого на місці „Старої Катедри", а властиво, св. Дмитрівської церкви.

Так в одному з гробів знайдено череп дорослого чоловіка з забитим цвяхом в тімя.

Такий же череп знайдено і в урочиську „Михайлівщина" на місці бувшої церкви св. Архистратига Михаїла.

Така находка вказує, з яким звірством Татари катували полонених.

— На одному камені, що знайдено його при роскопках є видряпана постать воїна великокнязівської доби в латах з великими шпорами, в довгій вишитій одежі, з піднятими до гори руками; в одній руці воїн тримає булаву, а в другій — хрест.

Догадуються, що сей малюнок на камені виявляє з себе князя Володимира Васильковича, як будівничого церкви.

4) Церква св. великомученика Федора Стратилата знаходилась в урочиську „Стара Катедра", очевидно на місці зруйнованої Татарами камінної св. Дмитрівської церкви.

Перший раз про св. Федорівську церкву згадується в документі князя Федора Андрієвича Сангушка з 1547 року, 9 листопада, що Сангушко завіщав „до церкви Святого Федора у Володимери пять коп грошей".

1683 року та церква „от глибокой старости сгнила", як говориться про те у „візиті" Володимирських церков 1695 року.

5) Церква св. Василія Великого, котру побудовано, як переказує легенда, на протязі одної доби козаками великого князя Володимира 992 року на високому горбі в урочиську „Риловиця" над правим берегом річки „Луга".

1844 року сю церкву перебудовано на московський смак, і вона істнує до сьогодні.

При сій церкві коронилась старовинна Євангелія Виленського друку 1575 року і инші дорогоцінні старовинні речі.

6) Церква Введення у храм Пресвятої Діви Марії істнувала з першої половини 14 віку до 1859 року.

Та церква стояла на горбі між тюрмою (колишнім „Замком") і Василівською церквою недалеко від річки „Луги".

При церкві був дзвін з написею „1346 року".

В актах 1664 р. згадується про священика о. Теодора Шомаковського, що він був „презбитер Воведеновскій, протопопа православний Володимирскій".

1859 року церква та згоріла і більше не істнує.

7) Церкву св. великомученика Юрія Побідоносця побудовано в першій половині 14 віку на тому місці, де 1316 року в бою з Литовським князем Гедимином загинув Галицько-Волинський князь Юрій І. Львович, в урочиську „Риловиця".

Та церква істнувала до кінця 17 віку.

На місці бувшої колись церкви лежить великий надгробний камінь, під яким, як передають, поховано князя Юрія І Львовича.

8) Церква святих Богоотців Йоакима і Анни або „Замкова".

Князь Мстислав Данилович, — як оповідається в Іпатієвському літопису з 1291 року, — побудував над могилою своєї бабки, жінки Романа Мстиславича, часовню, котру пізнійше було перебудовано на церкву в імя св. Йоакима і Анни.

Церква стояла у „Володимирському Замку".

У другій половині 16 віку священиком при тій церкві був дворянин Йосиф Горяин, який більше 20 років захищав у судах церковну землю від ріжних захватчиків

1566 року мешканці с. Фалимичів, які приналежні були до володіння князів Радзивилів, заграбили хліб на церковній землі.

О. Йосиф Горяин поїхав у Фалимичі до княжого управителя маєтком, польського шляхтича Станислава Граєвського зі скаргою.

Граєвський, замісць задовольнити о. Йосифа, „звелів попа поймати, и в вязенье, в ланцух и в колоду посадити, а своему дьяку и тивону казал его кийми бити, а двум возницам за руки держати".

Сидів у „вязеньї" о. Йосиф, аж поки шляхтич Граєвський не виманив у нього запису „на 100 мац жита".

Коли і з яких причин знищено церкву св. Йоакима і Анни, — невідомо.

9) Церква св. великомученика Прокопія стояла на лівому березі річки „Луга".

Коли і хто побудував ту церкву, — невідомо.

У шлюборозводному акті Василя Загоровського з 3 лютого 1584 року згадується про священика тієї церкви Дмитра Прокопинського.

Той о. „Дмитер" около 1596 року перейшов на унію.

1668 року уніятський епископ Ян-Михаїл Потій видав священикові о. Мартину Жуковецькому „патент на церкву св. мученика Прокопія у Володимери".

Коли перестала істнувати і була знищена „Прокопинська" церква, — невідомо.

10) Церква св. Миколая Чудотворця стояла на „жидівській" вулиці, близько камяної жидівської синагоги.

Коли і ким була побудована та церква, — невідомо.

В Іпатієвському літопису з 1235 р. говориться, що Волинсько-Галицький князь Данило Романович, збираючись на війну, молився „Богу і святому архиерею Николі иже каза чюдо свое".

1590 року грецький епископ Теофан скаржився до Володимирського суду на „невірних Жидів — бахурчиків", що вони кидали камінням в хрестний похід, який проходив з Успенського собору „до церкви заложення святого Николи, на жидовській улиці".

1794 року „при погоренії цілого места Володимера з дня 14 липца на 15" згоріла й Миколаївська церква, а Жиди самочинно захопили церковну садибу і побудували на ній свої будинки.

Про самочинний захват Жидами церковної садиби тодішній священик Миколаївської церкви Іоан Парчевський завів в міському магістраті судову справу.

Та церква в сучасний мент не істнує, і її не треба змішувати з нині істнуючою соборною св. Миколаївською церквою.

11) Церква св. великомучениці Параскеви або як инакше її називають „Пятницею".

Між теперішньою вул. Пілсудського (бувш. Ковельською) і Миколаївською церквою в церковній, соборній садибі стоїть високий камяний стовп з хрестом вгорі.

На сьому, властиво, місці стояла колись „Пятницька" церква, а недалеко від неї була „брама Запятницька" чи міські ворота.

З документів 1570 року видно, що при Пятницькій церкві священиком був Андрій Кацеревич і о. Малофей, який мав судову справу, щодо церковної землі, з бувшим Володимирським старостою Андрієм Сангушком.

1593 року священиком при Пятницькій церкві був Данило Пятницький, а з 1599—1607 р. — Михайло Самсацький.

Сей дворянин з походження „презвитер церкви святое Пятници, ерей Михайло Самсацкий" 27 червня 1599 року скаржився до Володимирського суду, що коли він вертався увечері з церкви „до господи своея, там где мешкане свое мам, до дому бурмистра міста Володимирського пана Трохима Матьфиевича", то на нього напав арендатор пана Алексія Скретуського, Петро Чаплицький, котрий „з рынку откулясь з корчьмы упившися шол", „поносив його бранными словами" і наніс йому тяжку рану в голову „посередь тимени".

У 1820 роках після пожежі, з наказу Волинської Духовної Консисторії, Пятницьку церкву було розібрано, а деякі церковні річи, між ними й великий деревяний восьмираменний хрест (3 арш. 7 вершків), обкладений 1761 р. чистим сріблом і позолочений, було перенесено до соборної св. Миколаївської церкви, а тепер той хрест знаходиться в Катедральному соборі за престолом.

(Конець буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE HERALD

Box 3684, Winnipeg, Man.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Зібрав о. Кусогоr

Збірка на Мюсідора, Алта.	2.15
Мих. Бабюк, Мюсідора, Алта.	.25
Іван Андрієць, Мюсідора, Алта.	.25
Теодор Українець, Мюсідора	.25
Теодор Дребит, Мюсідора, Алта.	.25
о. П. Мельничук	1.50
С. Копчук, Реджайна, Саск.	.15

НАЙБІЛЬША КНИГА.

Найбільша книга світа се Тибетська Біблія або Шандтур. Вона складається з 108 томів оправлених у шкіру, по 10,000 сторінок у кождому. Кождий том важить 10 фунтів, а картки мають здовж 58, на ширину 20 центиметрів. У цій великанській книзі є виложена религія індійського пророка Будди, а дорога вона така, що рідко хто має її. Одно монгольське племя хотіло мати в себе таку біблію і мусіло дати за неї аж 700 коров.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

(Рама, Саск.)

День 20 серпня був дуже сумний для українських поселенців у Рамі. Того дня упокоївся Федір Третяк, візначний член православної громади.

Федір Третяк, рожденний року 1895 в селі Кривеньків, повіт Гусятин, приїхав до Канади з надією заробити дещо, щоб поліпшити власну долю і тимчасом помогчи своїм сердешним родичам дома. Він осівся у Рамі, де сім літ тому назад оженився.

Покійний Федір був чоловіком думаючим, тож коли побачив велику несправедливість католицизму для українського народу, він почав усією силою направляти наших людей на добру дорогу. Сим він собі дійсно заробив на імя „першого основателя православної церкви на Рамі." Як апостоли Христа нераз відрікалися, так і наші браття вагалися куди іти. Але Федір стояв непорушний аж до послідних своїх днів.

Так він працював поміж нами; тому даючи пораду, другому-ж скріпляючи віру своєю незломною певністю себе. Прийшов 12 лютий с. р. і нещастя захотіло погратися з Федором. Він припадково захорів на сплячку. Відвезено його до захоронки, де він поздоровішав. Коли вернув домів, напав його параліж, в якім і вмер. Від 12 лютого аж до дня своєї смерти Федір неміг висказати своїх думок, бо страшна хороба відобрала мову.

Енергійний Федір однакож не лишив всего. Лежав спокійно, ожидаючи смерти, про яку сумніву не було, але знаками і иншими способами показував і напирав до дальшої роботи у відновленню Рідної Церкви.

Федір оставив численну родину. Ся родина була забула стежку до його дверий в часі його недуги. По смерти всьо перемінилось. Неначе чорна хмара злетілася родина і давай Федора брати на „святий цвинтер", щоб його поховати „по божому", а не закопувати його на якійсь там оборі" (як вони називають православний цвинтар). Православний дух був сильний і побідив. Його родина виреклася і на похороні, який відбувся 22 серпня, Євангелія не цілували і не клякали, „щоб параліж на нас не перейшов."

Отсим складаю подяку всім тим, що йому поміч давали підчас недуги, тим що не пожалували труду і на похорон прийшли а найбільше отцю Сенеті і панові Стратійчукові з Кінори, котрі помогли послідну обслугу йому віддати, і тим що співчувають з його молоденькою дружиною і двоїма діточками.

Також подаємо просьбу до шановної родини і односельчан, щоби по змозі дещо жертвували на памятник померщого.

Вічна Йому Память.

Йосиф Гладій з Рами, Саск.

НОВА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА.

(Ендербий, Бр. Ко.)

День 3 вересня остане на довго в памяти Українців місточка Ендербий, B. K., бо того дня ми гостили в себе українського православного священика, о. Волохатюка, який приїхав до нас з Едмонтону. Богослуження о. Волохатюк відправив в домі п. Демка Смаги на Степен Ренч. Ми перший раз мали нагоду почути богослужения в українській мові і неодному з нас сльози радости заливали очі, коли з уст священика поплила в українській мові молитва за український нарід. Бо доки нас обслугували греко-католицькі священики, ми ніколи не мали нагоди почути в церкві про наше рідне, а тільки про Рим та про чужого нам папу. Тепер вже ми маємо нагоду почути від наших рідних священиків правдиву науку, — науку про те, як маємо жити і що маємо робити, щоб злобути собі кращу долю і увільнити наш нарід з ворожої неволі. Наш український нарід в Канаді вже зрозумів, в якій церкві його спасення, і тому то Українська Православна Церква так скоро зростає. За так короткий час свого відродження вона має вже двайцять священиків, має свого рідного Архиєпископа, має тисячі вірних. Дасть Бог, що в короткому часі вплив Рідної Церкви ще більше поширеться, а істновання між нами чужих церков остане тільки немилим спогадом.

Підчас богослуження свящ. Волохатюк мав дуже гарну проповідь, а після богослуження, по обіді, мав дуже інтересний і повчаючий відчит в минувшини українського народу. По відчиті гості розійшлися домів, а о. Волохатюка забрав до себе п. С. Тимчишин. Там він переночував а рано п. Тимчишин відвіз його автом до стації Сикомус, звідки відїхав до Едмонтону.

На 9 вересня ми зійшлися до п. Демка Смаги і обговорювали церковну справу, в наслідок чого зорганізувалася в нас парохія, до якої на разі вписалося 13 членів. Вибрали також комітет з двох людей, до якого увійшли пп. Ворончак як секретар і Стах Тимчишин як трост. Є надія, що наша громада скоро зросте, бо люди почали церковними справами інтересуватися. В скорому часі сподіємося знов мати богослужения.

Іван Ворончак,
Стах Тимчишин.

КІЛЬКА УВАГ З ПРИВОДУ ПРОПОВІДИ.

Переїзджаючи по українських кольоніях в своїм власнім інтересі, я заїхав і на Твей, Саск. Сю місцевість замешкують переважно Галичане греко-католики. Один мій знайомий запросив мене до греко-католицької церкви св. Духа, в якій правив тоді, як мені казали, о. Дрогомирецький. Приходимо і застаємо казання. Слухаю, а о. Д. уболіває над недолею Автокефалістів, що мало не плаче. Каже він: Вони є заблудші вівці і царства Божого не побачуть, бо царство Боже можна осягнути тільки через греко-кат. церкву, якої головою є сам папа римський. Дальше казав, що православні священики не є добрі священики, бо вони були лише три дні в школі. „А я, каже, сидів в шкільній лавці 19 років, отже я можу бути священиком". А я думаю собі: Колись говорили унійські єгомості, що православні священики були в школі 6 місяців, пізнійше говорили, що лише 3 місяці, а тепер вже тільки 3 дні. Що-ж, не в тім річ, хто кільки в шкільній лавці сидів, а в тім, що він за той час навчився. Неодин і за 20 років того не навчиться, що инший за один рік або й менше. Ось, я вчився кравецтва. За один рік моєї науки я міг вже сам кроїти і шити убрання, в другий був 6 літ на науці, але не вмів навіть добре ґузика пришити. Таке саме і з наукою в школі. Неодин ходить до школи кільканайцять років, а все одно дурнем остане... Коли-ж православні священики справді були лише такий короткий час в школі, як унійські ксьондзи кажуть, то виходить, що вони мають неаби які здібности, що з такою малою шкільною освітою заганяють в кут унійських „вчених" єгомосців, — заганяють своєю доброю, корисною роботою і гарним чесним поведенням.

Подумав я собі ще й таке: Плаче о. Дрогомирецький над православними, що ті царства Божого не побачуть, бо папа їх туда не пустить. А Христос казав: „Не плачте надо Мною, а над собою". Се треба також сказати унійським священикам: Не плачте над православними, а плачте радше самі над собою. Ваші прадіди були православними і може були мучені за православну віру, а ви тепер накидаєтеся на православних і висміваєте їх. У вас головою церкви є папа, а у нас Сам Христос. Отже котре є Христова Церква — католицька чи православна?

На православних не накидайтеся, бо вони роблять Божу і народну роботу, а добру роботу треба хвалити, не ганити. Коли хочете показати, що ви ліпші від православних, то доказуйте се ділами, а не криком.

І. С.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK,
770 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА РІК 1928

ЖОВТЕНЬ.

1 П. Евменія
2 В. Трофима
3 С. Евстафія Тат.
4 Ч. Кондрата
5 П. Фоки, Йони
6 С. † Зач. Івана Хрестителя

7 Н. 18 по С. Теклі
8 П. Евфросинії
9 В. †Пр. св. І. Хр.
10 С. Калістрата
11 Ч. Харитона
12 П. Киріяка
13 С. Григорія

14 Н. 19 по С.
15 П. Киприяна
16 В. Діонізія
17 С. Єротея
18 Ч. Харитини
19 П. Ап. Томи
20 С. Сергія і Вакха

21 Н. 20 по С. Пелагії
22 П. Ап. Якова
23 В. Евлампія
24 С. Филипа, Теоф.
25 Ч. Прова
26 П. † Карпа муч.
27 С † Параскевії

28 Н. 21 по С. Луки
29 П Льонгина сот.
30 В. Андрея, Осії
31 С. † Луки ап.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу.

Прислав п. А. Кулик з Кепон, Алта жертви і коляду від слідуючих жертводавців:

Братство св. Володимира в Кепон, Алта.	10.00
Василь Клим	1.00
Каспер Древняк	1.00
Федько Попов	1.00
Філько Древняк	1.00
Антон Кулик	1.00
Разом	15.00

Жертви слати на адресу:
H. J. BLOCK.
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЖОВТЕНЬ

7. Неділя 18 по Зісланню Св. Духа: Гол. 1. Утр.: Єв. Ів. XX.: 1—10; Літ.: Ап. 2 Кор. IX.: 6—11; Еван. Лук. V.: 1—11.

14. Неділя 19 по Зісланню Св. Духа. Покрови Пр. Діви Марії: Гол.: 2. Утр.: Єв. Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. 2 Кор. XI.: 31—32 і XII.: 1—9 і Жид. IX.: 1—7; Еван. Лук. VI: 31—36 та Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

21. Неділя 20 по Зісланню Св. Духа: Гол. 3. Утр.: Еван. Ів. XX.: 19—31. Літ.: Ап. Гал. I.: 11—19. Єв. Лук. VII.: 11-16.

28. Неділя 21 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14. Літ.: Ап. Гал. II.: 16—20. Еван. Лук. VIII.: 5—15.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЖОВТНЯ, 1928. ЧИСЛО (65) 20

АРХИЕРЕЙСЬКА ВІЗИТАЦІЯ У ВІННІПЕГУ.

В неділю 14 жовтня відбув архиепископ Іоанн Теодорович візитацію в Українськім Православнім Соборі в Вінніпегу. Хоча погода в той день недописувала, візитація відбулася дуже величаво. Підчас Служби Божої саля Собору була битком набита і вимовну та вельми поучаючу проповідь Владики вислухали присутні з великою увагою. Так само успішно відбулася того самого дня вечер парафіяльна вечеря в честь Владики; ніколи ще не було так богато людей на подібних вечерях в Вінніпегу.

Докладнійший опис візитації подаємо на иншому місці в сім числі.

Високопреосвящений Архиепископ перебував у Вінніпегу до 18 жовтня, коли то відїхав до Мінеаполіс, Мінн., Злучені Держави. У вівторок, 16 жовтня, о. Владика відбув довші наради з представниками Консисторії і Братства, на яких вирішено богато важних справ дотично адміністрації Української Православної Церкви в Канаді.

РОБОТИ В СОФІЙСЬКОМУ СОБОРІ.

Київські наукові мистецькі сили, які зорганізувало духовенство, що купчиться при управлінню Української Автокефальної Церкви, закінчують у Софійському соборі велику роботу, що її провадили під керовництвом відомого художника-реставратора — проф. Д. Кіплика.

На полудневих сходах собору було відкрито фрески та стінні росписи з 11 століття. Декілька разів протягом довгих віків сі шереви було перемальовано, а деякі й зовсім заховано кладкою (фреска палаца) або покрито фарбою. Отже нашарування нових фарб, що псували чи зовсім ховали справжні стародавні оригінали, тепер знято й фрески закріплено.

БЕЗБОЖНИКАМ НЕ ВЕДЕ.

Центральна рада союза безбожників большевії стверджує, що в останньому часі змінився вплив церкви на робітників. Тому рада наказала професійним союзам звернути особливу увагу на пропаганду безбожжа на курсах для робітників у клюбах і робітничих домах. Не зважаючи на все се, релігійність збільшується.

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В РУМУНІЇ.

Православна церква в Румунії стає чим раз більше знаряддям політики. Се показує найліпше епархіяльний зїзд Буковинської митрополії. Досі було на Буковині 4 чисто українські протоєрейства, придністрянське, кіцманське, черемошське, вижницьке і путивельське, 4 переважно румунські а решта 4 мішані. Щоби священики з чисто українських протоєрейств не могли вибрати до епархіяльної ради ані одного Українця, покасовано 2 чисто українські протоєрейства й понадто поділили всі протоєрейства так, що українські священики ані в однім не матимуть більшости. А що й миряне вибирають своїх заступників із кождого протоєрейства окремо, то не можна буде мати Українцям своїх заступників в епархіяльній раді. Православні Українці творять 60 процент вірних в буковинській митрополії, а не матимуть ніякого слова в своїй рідній церкві.

УКРАЇНСЬКІ ЕПИСКОПАТИ НА ВОЛИНІ.

В доповненню до тих інформацій, що ми вже подавали раніше, друкуємо тепер останні звістки, які подають старокраєві газети про відкриття нових епископатів на Волині. Згідно з ними буде утворено три епископські катедри: у Володимирі, в Луцьку та в Берестї. Епископом в Берестї буде архимандрит Полікарп Сікорський, ігумен православного монастиря в Жировицях, у Володимирі протоєрей Павленко. Всі сі епископства повстають у звязку з приняттям українського напрямку в православній церкві в Польщі.

РУБАЮТЬ ХРЕСТИ СОКИРАМИ.

За одну ніч невисліджені люде знищили усі придорожні хрести і фігури, від Жовкви до Куликів (в Галичині). Деревляні хрести і фігури рубали сокирами, а камінні розбивали молотами. Так знищили до 300 хрестів і фігур.

ПРИЧИНИ РОЗВОДУ.

Синод православної церкви в Польщі на останній своїй сесії виніс таку постанову: „Коли одна з подружніх сторін засуджена найменше на три роки тяжкої тюрми, то друга сторона може просити свою духовну владу о розвід і дозвіл вступити в нове подружжа".

У ПІДЗЕМЕЛЛЯХ ВАТИКАНУ.

Недавно вибралася до римських катакомбів група італійських паломників, які впали жертвою жахливої пригоди, тому, що пустилися в підземелля без досвідченого провідника. До провідництва зголосився один з паломників. Після півгодинного побуту в підземеллі, коли паломники хотіли вернутись, показалося, що провідник перестав орієнтуватися. Почалося мандрування по коридорах і келіях, повних кістяків та трупячого задуху. Свічки паломників зуживалися й гасли. Ситуацію ратували нечисленні електричні лямпки, які згодом також зуживалися. Прибиті жахом паломники погодилися вже з думкою страшної смерти. Вкінці один із них завважив маленький відблиск ясного світла. Посуваючись у його напрямі добилися вкінці помучені та знеможені голодом до забутого коридору. По залізній драбині, яка була прикріплена до одної зі стін, вилізли вони до отвору заваленого великою каменюкою. Щойно завдяки останнім зусиллям найдужчих відвалили паломники камінь і добулися по одному на верх.

ДОЗВІЛ УБИВСТВА ЗІ СПОЧУВАННЯ.

В проекті нового чехословацького карного кодексу є параграф, що дозволяє лікареви вбивати безнадійно хорого пацієнта в метою влекшити його терпіння. Як відомо, таке вбивство (евтаназія) карають досі всі кодекси і проект чехословацького кодексу суперечить пануючим поглядам на сю справу серед правничо-медичних кол у Відні та Берліні. Лікарське товариство у Відні рішило більшістю голосів на своїм засіданню, що евтаназію не можна допустити як правило, а судця може хіба в деяких випадках звільняти лікаря від кари. Німецький кодекс осуджує надалі евтаназію і домагається за неї кари.

ПОГРОМ КУБАНСЬКИХ КОЗАКІВ.

До Загреба в Югославії приїхала громадка кубанських козаків, які в світових столицях попisуються мистецькою їздою на коні. Представлення сталося однак місцем ворожих демонстрацій супроти козаків. Студентська молодь обкидала камінням козаків і спалила прапор, який відібрала козакам.

СЕР ВІЛІЯМ ДЖОЙНСОН-ГИКС ПРОТЕСТУЄ.

Головним противником змін в требнику англіканської церкви був в парляменті Великої Британії секретар внутрішних справ сер Віліям Джойнсон-Гикс, шампіон евангелицизму. Коли за його стараннями парлямент два рази відкинув запропоновані церквою зміни требника, збори епископів оповістили, що церква не буде мати нічого проти того, коли де будуть уживати зміненого требника. Сего сер Віліям мабуть не сподівався. Тепер він оголосив протест проти рішення епископів. Він пригадує епископам, що вони бажали завсігди заховувати в церкві закон і порядок і тому повинні бути послідні до того, щоби радити людям, аби вони брали собі без дозволу парляменту те, чого хочуть, скоро в законний спосіб не можуть того дістати.

„ДУХИ".

В селі Мостова, пов. Лиманова, жиє від якогось часу Іван Ваврик, що давнійше був циганом, а потім покинув циганське життя та виставив собі хату. Та від того часу переслідує його якийсь „дух". Іменно, як тільки згаситься в хаті світло, починає щось кидати кусниями глини в нього. Ваврик дуже боїться. Сю справу хотів вияснити і місцевий комендант поліції, але і його обкидав дух глиною. Ніхто не знає, що за причина сього дивного явища — а сам Ваврик каже, що се батьки його переслідують за те, що він покинув свобідне циганське життя і осів на ріллі.

Иншу натуру мав „дух", що страшив по ночах людей у Старолені коло Познаня. Люде прилапали його, а поліція пізнала в нім якогось Кінбера, що звільнений амнестією повнив кілька крадіжей і в той спосіб боронився перед тими, що засідали на нього. Того духа замкнено під ключ. Нема сумніву, що подібний дух переслідує також цигана Ваврика.

ЦІКАВИЙ ДОКУМЕНТ.

В Жилинцях, пов. Борщів, віднайшов між старими актами в церкві тамошний парох о. Курдидик цікавий документ. Се статут братства тверезости з 1761 р. писаний ручно. З цікавих постанов того статута є такі: При вступі до товариства член платить червоного польського вписового і має добре „уконтетувати" ціле братство, а за пиянство карано членів прилюдно буками і то під дзвіницею.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

V.

Довго стояв Кобза на могилі, проводжаючи очима Марка; вже й гора його покрила, а йому здавалось, що Марко ще дивиться на нього своїми вірлоокими очима й ніби чує поважну його мову. Жалем нило серце у Кобзи по Маркови; однак як вже він не коверзував, щоб вирятувати його й навести на стежку спасіння, а нічого не здужав вичумати.

Над вечір приїхав Кобза у велику слободу. На майдані збілось богато народу; якось похмуро озирались вони і про щось радились. Глухо розносився по майдані їх гомін, ніби приток води далеко десь рвав греблі й хвилі буркотіли, розливаючись по долині.

Побачивши січовика, громадяне оточили Кобзу й стали його розпитувати...

— Чи заступляться-ж то за хрещений люд наші запорожчики? Чи вони поможуть нам оборонити святу віру й наші козацькі вольности?...

— Як таки не заступиться, люде добрі, — відказав Кобза, запиняючи коня. — На те-ж вони і січовики, щоби обороняти святу віру й хрещений люд; та вже й Хмельницький у коші, щось радиться і порядкує...

— Чули, чули, — загомоніла громада, — прислав він і до нас гінця, привозили й грамоту з Київа, від владики, і він благословляє нас на рушення!... Віддячим діявольським синам, — гукали громадяне, — віддячим!...

Усюди, де не проїздив Кобза, народ ворушився: усюди вже запобігли гонці Хмельницького з грамотою від владики, й нараїли люд на святе діло. У сі слободи пограничної з Московщиною України не заходили ще жовніри й ксьонзи, не шинкували й Жидова, так ніхто не боронив рушенню слобожан.

На четвертий день пути, з високої гори; Кобза побачив село Лицарі. Дуже затокотіло в його грудях серце, глянувши на рідне село. Усе, що тільки було в нього милого на світі — суджена, мати, сестра, усе неначе живе стало перед його очима.

— Чи живі-ж вони, чи здорові? — подумав Кобза задумавшись.

Змінився він на виду й брови насупились, як спало йому на думку запитання Марка: „А хто тобі поручиться, що суджена твоя і досі тобі вірна, й досі тебе кохає?"

— Ні, ні, — заспокоював сам себе Кобза. — Зінька мене кохає; душі в собі не чує, вона чесного роду й не накине на себе недоброї слави!...

Було вже за полудень. Слобода геть-геть простяглась понад річкою, і хати, оточені вишневими садочками, привітно виявлялись ізза липових і клинових заростів. Кобза став приглядатися, щоби побачити свою рідну хату, як з вулички по дорозі напроти нього вийшло весілля. Попереду, біля червоної хоругви, казились пяненькі молодиці й стара баба: танцювали, вибивали тропака й крутились з парубками; дальше ішли молоді, а за ними музики, бояре, дружки, дівчата й народ і співали весільної „Не бійся, матінко, не бійся, в червоні чобітки обуйся... а-у!...

Кобза як не випинав баньки, щоб розглядіти молодих, однак не розглядів: одно далеченько, а друге в юрбі за народом — не видно. Тільки побачили молодиці Кобзу, зараз підбігли до него й спинили коня.

— Січовик, січовик! — заторохкотіли вони, хапаючи його за чоботи, — злізай з коня, злізай, випемо по чарці, потанцюй з нами!

— Стрівайте, — гукав Кобза, — глядіть, щоб кінь не забив котру:

— Не злякаємось ми ні тебе, ні твого коня, — верещали пяненькі молодиці. — Злізай, кажуть тобі, а не злізеш, то ми й самі стягнемо тебе!

— Оттак налигайся, — озвався Кобза, злізаючи з коня, — що й мене не пізнали?

— Павло! Павло! — (так звали Кобзу) скрикнули деякі молодиці, — чи се-ж ти?

— А то-ж хто?

— Чи ти-ж живий? — питали вони, прозоро на нього дивлячись. — Була-ж така чутка, що ти вже вмер.

— Брехали їх батька сини, та й вони з ними, — відказав Кобза зареготавшись. — А ви мені скажіть, чи живі та здорові моя Зінька, ненька, сестра?

— Зінька! — озвались молодиці, ударивши руками об поли. — Оттаке спитай!

— Ох лихо! — загомоніли деякі відступаючи. — Що-ж тепер буде?

Поки оттак перекинулись словом, підійшов старший дружба з фляшкою, щоб почастувати січовика.

— Павло! — скрикнув він, витріщившись на Кобзу, й випустив з рук фляшку з чаркою. — Не в добрий же час тебе сюди принесло!...

Всі зажурено дивились на Кобзу, куди поділись жарти й сміхи, а тимчасом надійшли й молоді.

Побачивши Кобзу, молода з жахом відступила назад, а Кобза, глянувши на неї, змінився на виду й побілів як крейда. Перед ним стояла його суджена, Зінька, висока, сановита молодиця, в грезетовому очіпку, повитому тонким серпанком. Коралі й дукачі як жар горіли на її повних грудях. Музики й співи замовкли, усе неначе вмерло й народ, обступивши Павла й Зіньку, дивились на них, притаївши дух...

— Зінько! — стиха промовив Кобза, укорливо дивлячись на неї. — Так то ти додержала свого слова?

— Козаче, — відказала Зінька, схиливши на груди свою голову, — мене завірили люде, що тебе нема вже на сім світі... Матуся мене приневолила...

— Матуся приневолила, завірили люде, а ти швидко повірила, згодилась і на віки занапастила мою долю!...

— І свою, козаче! — Зінька затулила хусткою очи й гірко заплакала...

Один із старостів, з сивим вусом, підійшов до Кобзи.

Слухай, козаче, — сказав він, узявши його за руку. — Доля відчахнула від тебе твою суджену, а Бог зеднав її з другим!... Іди-ж собі до твоеї неньки й заспокій стареньку, бо й вона дуже за тобою побивається!

— Ідіть, ідіть, чого стали? — гукали деякі старости й дружки. — Не поможеться, нічого розмовляти!

— Не піду, — скрикнула Зінька не своїм голосом, озирнувшись на молодого, — нехай з ним ті їдуть, що мене завіряли, нехай живе з тією, котра мене приневолила!...

Зінька зірвала з себе квітки, очіпок, рвонула намисто, і коралі й дукачі посипались на землю.

— Павле, — заголосила вона, кріпко обхватуючи руками його шию, — прости мене нещасливу, я від тебе відреклась, відрікаюсь тепер і від світу Божого!

Ледви розвели руки Зіньки й відірвали небогу від Кобзи. Весілля стало неначе похорони: ті молодиці, що співали й казились, захлипали, веселе товариство й приданки повісили голови, а молодий стояв як опарений, понурившись, і не посмів і очей звести на Зіньку.

— Ратуй мене, Павле, — голосила Зінька, пручаючись як несамовита, — ратуй мене нещасливу! — і зімліла на руках старостів і дружок.

Перезва повернула назад у село. Попереду несли Зіньку, розпатлану й розхрістану, неначе мертву; за нею народ, а позад всіх ішов молодий, похнюпивши ніс. Зостався тільки Кобза на тім місці, де побачив Зіньку, і деякі з приданків збирали розкидане намисто й дукачі. Довго стояв бідолаха задумавшись а там, знявши кабардинку, глянув на небо й важко зітхнувши промовив:

— Мій Боже милий! Дякую Тобі, що звів мене з Марком, не піду я по його дорозі, покоряюся Тобі, нехай буде надо мною свята Твоя воля!...

З останнім словом Кобза перехрестився і пішов до матері. Мати сиділа з дочкою на призьбі і здалека побачила сина. Не зчулась вона, як кинулась йому на зустріч, повисла на шию і тулила його до свого серця. Вона думала, що на віки стратила сина, аж несподівано неначе сам Господь повернув його до матері. Однак нерадісно, а смутно гляділа стара на свого сина: таке вже Бог дав серце матері, що коли її дитина жива й здорова, то щоб була й щаслива, тоді тільки його й задоволиш.

— Сину мій милий, сину мій любий, — журливо промовила мати, — нерадісною вісткою тебе стрічати-му...

— Знаю, мамо, знаю, — перехопив Кобза, — стрівся з нею... Нехай її Господь помилує...

Кобза, привитавши сестру, віддав її свого коня розсідлати, а сам з матірю увійшов в хату й помолившись перед іконами, стиха промовив:

— Не журися матінко, ми усі ходимо під Богом, нехай же і воля Його буде над нами!

— Нехай, сину! — відказала стара, перехрестившись. — Не покине Він нас, милосерний!

Увійшла в хату й сестра, і з матірю посідали поруч Кобзи, і раді-б то, побачивши його живого й здорового, і смутні, дивлячись, як він бідолаха, звісивши на груди голову, понуро глядів на долівку.

Стали вони йому отто розказувати, як Зінька побилась почувши, що його десь на війні убили; як мати й родичі улещали її і приневолювали одружитись з Петром, і як вона довго відмовлялася, та вкінці й згодилась: отто у суботу дівич-вечір відбули, — а в неділю повінчали.

У саму ту часнику, — думав собі Кобза, — як я побачився з Марком, її заручин, а як слухав його оповідання, її повінчали!... Мабуть і того карае лиха доля, хто з ним і стрінеться!

Того-ж вечера зайшов до них у хату Остап, син сусіда, молодий ще парубок. Уляна, — так звали сестру Кобзи, — глянувши на нього, почервоніла як калина, й Остап якось понуро озирався на неї. Кобза зараз побачив, що вони один одного покохали. Не помилився він, однак Остап ще не залицявся; не до весілля було, коли як кажуть люде, село горить, а тут треба ратувати рідний край.

(Дальше буде).

Не зневажай свого становища: в ньому ти мусиш діяти, страждати й перемогти. На кождому пункті землі ми однаково близькі до неба й до безмежного.

Аміель.

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ІЄРАРХІЇ ПІСЛЯ УНІЇ.

На Берестейському соборі 1596 року Київський митрополит Михайло Рогоза, з трома підлеглими йому епископами, приняв унію, а тодішний польський король Жигмонт III видав наказ, аби всі західно-українські православні епископи з своїми епархіями прилучились до унії, погрожуючи карою тим, котрі того не зроблять.

Одночасно з сим собором, відбувся в тому-ж Бересті другий собор, котрий складався з великої скількости оборонців православія, на чолі з намісником патріярха Царгородського Никифором, епископів, князів Острожських, священиків, української шляхти, виборних від ріжних міст і парафій, а особливо від церковних братств. Всі зібрані на сьому соборі одностайно відкинули унію і дали за весь литовсько-український нарід клятву, чи обіцянку, твердо стояти на сторожі православія, не жаліючи свого життя. Одночасно з сим, надіслали до короля Жигмонта III петицію, про усунення владик-відступників і про дозвіл вибрати на їх місця осіб, які сповідають грецьку православну віру.

Відповіддю на повищу петицію були переслідування всіх православних, а переважно епископів. Декотрі з них, аби затримати за собою епископські катедри, зраджували православію, а стійких серед них звільнювалось і їх місця заповнялись прихильниками унії. Минуло 25 років після Берестейського собору, і на всю православну Україну підлеглу Польщі залишився лише один еп. львівський, котрий не приняв унії. Сторонники унії тішили себе надією, що зі скасуванням православної ієрархії — сама собою зникне і греко-православна віра. Але надія та не сповнилась, головно завдяки запорожським козакам, які щиро піклувалися про відновлення православної української ієрархії. Щоби зрозуміти, яку ролю відогравали запорожські козаки у відновленню ієрархії, варто підкреслити релігійно-моральну характеристику запорожського війська, зроблену в той час компетентними в сій справі чинниками. В рукописях синодального архіву уніятських митрополитів під ч. 458, занотована протестація київського митрополита Іова Борецького, котру він з иншими ієрархами 21 квітня 1621 року склав польському королеві Жигмонту III. В сій протестації Іов Борецький між иншим пише так:

„Запорожські козаки — наш рід, наші брати і християне православні. Про них думають, що вони простий нарід, котрий не має ні фаху, ні розуму, і що знаходяться під впливом своїх духовних пастирів. В них від природи гострий розум і Богом наділені здібности. Щира любов до Церкви Православної з давен, давен живе в них і між ними процвитає. Се-ж бо те племя славне народу руського з насіння Яфетового, що воювало грецьке царство Чорним морем і сухопутно. Це з того коріння військо, що за Олега, монарха руського, в своїх моноксилах по морю й по землі (приробивши до човнів колеса) плавало й Костянтинополь в облозі держало. Це-ж вони за Володимира Святого, монарха руського, воювали Турцію, Македонію, Ілірик. Це-ж їх предки разом з Володимиром хрестились, віру християнську від Царгородської церкви приймали і по сей день у сій вірі родяться, христяться й живуть. Живуть вони не як погани, а як християне: мають священиків, вчать Святе Письмо, знають Бога, правила своеї Церкви. Коли відїзджають в море, вони перш за все спільно помоляться Господу Богу в доказ того, що їдуть за віру християнську на невірних. Другою своєю ціллю мають: визволяти забраних до неволі. Перед відїздом в бусурманські землі, складають урочисту обітницю, частину здобичі вділяти на церкви, манастирі, шпиталі і духовенство. Ради спасіння душі своеї, викупають невільників. Будують нові церкви, манастирі і взбагащають їх. Наколи перебувають в безлюдних місцях, памятають про віру, то тим більше веселяться про добробут віри своеї, коли повернуться до дому; маючи батьків, братів і рідних серед духовенства. Перед тим, як ми стали ієрархами і оселились в Київі і по всій Україні, вони за свою віру заявляли, писали і присягали. Відомо і чути далеко, що вони не тільки не потрібують вобудження до того з боку духовних осіб, але і самі доглядають, як за ними так і за міщанами. Пригадують їм, навіть з погрозами, щоб у вірі не було жадних змін і щоб з відступниками уніятами не було зносин. Варто пригадати, що недавно сталось в Печерському (Київському) манастирі, коли уніятський епископ увійшов до вівтаря*), який заколот був. Ледви їх заспокоїли. На черців Печерського манастиря подали скаргу в саме Запоріжжя до кошового. — Не має в тім нічого дивного, що вони мають відомости про переслідування православних уніятами: з ріжних повітів України, з міст і сел приходять люде, аби записатись в козаки; одні по своїй волі, инші в наслідок обид і знущання, як духовні так і світські. Ні що инше не викликає стілько смут і заколотів на Україні, скілько унія і переслідування за неї Руси, а також сваволя і утиски бідних людей. Дійсно уніяти самі розпалюють ненависть козаків, коли гонять до них нашу переслідувану братію, а уніятами заливають Україну..."

Під коректною зверху формою повищого протесту, таївся в нім дуже небезпечний зміст; здержива пересторога і погроза відчувалась під сією повною власної гідности обороною козацтва. Се було ідейне угруповання і теоретичне оправдання того змагання, що незабаром мало прокинутись з нечуваною доти силою і цілком наново переділити межі східних славянських держав.

Протестація митрополита Йова Борецького і инших православних ієрархів дає нам кілька даних, що дозволяють зробити висновок істнування зносин запорожських козаків з ерусалимським патріярхом Теофаном. В січні і лютому 1620 р. були в Москві ерусалимський патріярх і запорожські козаки, кількістю пятнайцять людей, на чолі з отаманом Петром Одинцем. Можна ствердити, що перед відїздом з Москви на Україну — патріярх був познайомлений з релігійною справою православних в польсько-литовській державі. Самий факт приїзду патріярха в Київ не був для запорожців нежданим. На кордоні зустрічає патріярха загін запорожців, на чолі з гетьманом Петром Сагайдачним, і з великою пошаною супроводить його до Київа, куди прибули 22 береня 1620 року.

В Київі високошановному гостю відступлено було місце в будинку Богоявленського братства на Подолі, — де він знаходився під захистом магістратської влади, а також під особливою охороною запорожських козаків. В Густинській монастирській літописі говориться, що козаки оточили і берегли братський дім „обточіша его стражбою, акі пчели матіцу свою".

Дозволу від польської влади на залагодження церковно-ієрархічних справ патріярху не було дано, але він на підставі своїх уповноважень від Царгородського патріярха рахував себе в праві не тільки відвідувати церкви і монастирі в Київі і околицях, а також окремими благословенними грамотами затверджував істнування православних брацтв, даючи їм права патріярших ставропігій.

З Київа їздив патріярх в козацький Терехтемировський монастир, на запрошення запорожців. Приїзд до Київа патріярха Теофана сам по собі сприяв переведенню в життя думки щирих прихильників православія відновити занепавшу церковну ієрархію. Під час сього приїзду і політична загальна ситуація найбільш відповідала для остаточних переведень в життя необхідних задоволень інтересів Православної Церкви. В той час польській державі погрожували війни з сусідними державами. Крім того, католицькій державі небезпечним тоді було ворогувати зі своїми численними православними підданими, а тим більше було небезпечно суперечити з запоріжським військом, котре святим своїм обовязком рахувало захист перед уніятами православія, а також неодноразово ратувало Польщу від її ворогів.

Всіма сими обставинами скористався гетьман Петро Сагайдачний. Він і запрошені ним оборонці православія „почали раду чинити, жеби могли пастирей православних мети в церкві своей". Після такої ради зявились вони до патріярха і вперто домагались, аби він відновив православну ієрархію. Найбільш активна роля належить запорожському війську. Митрополит Іов Борецький в своїй протестації пише:

„Правда, були такі люде, що не радили святійшому патріярхові сього робити ізза тих небезпек, котрі тепер погрожують нам (новохіротонізованим ієрархам), але люде лицарські і запалені духом сказали його святійшеству: „Не будеш ти добрим пастирем, не будеш намісником Христа і апостолів, доки не посвятиш і не поставиш українському народові митрополита і епископів, особливо коли знайшов нас переслідованими і без пастирів."

Вперте домагання запорожців перемогло патріярха.

„Духовний Січ". К. Ільницький.

(Кінець буде.)

*) Мова про те, що [illegible] запорожців, під проводом курінного атамана, [illegible] до манастиря і [illegible] унітського епископа для розправи. (Автор)

ЧИ УНІЯТСЬКА ЦЕРКВА Є НАЦІОНАЛЬНОЮ ЦЕРКВОЮ.

В 202-3 чч. „Діла" появилася стаття, п. з. „Православя", яку написав звісний український письменник Андрій Чайковський. Між иншим в тій статті говориться:

Треба справити одну пануючу у нас думку, а то, що буцім-то уніятська церква зберегла національний характер нашого народу в Галичині.

Коли придивитися до сього питання близше, то покажеться навпаки, що не уніятська церква створила свідомість української національности, лиш народ, прийшовши поза церквою до національної свідомости, знаціоналізував церкву і змусив її стати національною [illegible] рідною, хоч ще не зовсім.

Чи се є тайною, що корифеї нашої уніятської церкви поборювали во время оно в часі весни національної свідомости за Маркіяна Шашкевича національний рух між галицькими Українцями? Ніхто инший лише цензорат св. Юра проскрібував Русалку Дністрову. Ніхто инший лише наші владики писали свої куренди по польськи, а священики по церквах говорили польські проповіди, а в дома вживали розговірної польської [illegible]

Опісля заміняли в проповідях польську мову церковно-московською тарабанщиною, а щойно опісля під напором освідомленого національного народу знайшлися проповідники живою українською мовою.

Чи могли освідомити національно українську масу ті уніятські ординаріяти, що до недавна писали свої куренди і т. и. тарабанщиною і придержувалися „етимольогічного правописанія", або ті отці духовні, що боялися фонетики гірше чорта, а Українців прозивали „українчиками", „кулішами" — Україна — укра(в)і на! (пок. Еміліян Залуцький, теребовельський парох), або ті оо. Василіяни, про котрих з таким пієтизмом згадують польські історичні письменники?... Якже супроти таких різких фактів можна говорити, що уніятська церква освідомила народ і зберегла його українську національність?

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященого Архиепископа Американського і Канадійського Іоанна Теодоровича.

ЛЮБІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Віра Христова в перші апостольські часи йшла до всіх племен і народів з Єрусалиму. Її розносили з того Святого Міста святі Апостоли і їх „спутники".

Єрусалим і перше, з давних давен життя народу, який був Богом покликаний заховати правдиву і святу в Старім Заповіті віру, був для праведників Старого Заповіту освячений особливою Божою ласкою і Його благословінням. Свята гора — Сіон, на якій стояв Єрусалимський храм, вважалась місцем особливої Господньої присутности, единим місцем, де можна було приносити священні жертви Єгові, Єдиному, Вічному Богу. На Єрусалимі і на його Святій горі Сіоні спочивали всі надії і благословіння, що давались старозавітному Ізраїлю. Святий Сіон, оспіваний і оплаканий святими пророками і другими праведниками Старого Заповіту став найдорозшою святістю Ізраїля.

Такою-ж святістю Святий Сіон залишивсь і для нас, — поклонників Живого Бога в Новім Заповіті: Святий Сіон, місце колищньої особливої Божої присутности, став для нас символом Святої Церкви, в якій завжди і невідлучно перебуває Святий Дух. Місто Єрусалим, колись едина столиця Богоносного народу Ізраїля Старого Заповіту, став всесвітною духовною столицею богоносного народу Ізраїля Нового Заповіту, себ то столицею Христової Церкви всіх людських племен і їх ісповідань, бо там, в Єрусалимі відбулось наше спасіння, там була принесена едина, остаточна і все покриваюча Жертва Божественної Любови. Так се відчувалось і в перші апостольські часи Христової Церкви. Церква і тоді памятає за свій Єрусалим, за колиску своєї віри.

Перші християне вміли любити і шанувати свою духовну матір Церкву єрусалимську. Вони знали, що в Єрусалимі, знищенім римською неволею дуже тяжко живеться „святим" себто першій Христовій громаді на чолі з її епископом Яковом, по переданню, братом Господнім. Жертви на підтримку Матери-Церкви збирались всюди. Організує такий збір сам великий апостол народів Святий Павло. Він же нам і засвідчив з яким духом готовости і радости складали свої жертви перші християне. Як приклад святої жертвенности Святий Апостол ставить нам вірних в церквах Македонії Він пише про них: „В великих нещастях але в повноті їх радости, хоч і в їх крайній бідности вони віддали великі богацтва їх щирости. Дійсно, я свідчу, що вони давали з своєї власної охоти по їх силі а навіть понад силу, настоюючо прохали нас явити їм ласку, щоб вони могли взяти участь в допомозі, призначеній святим", себто членам Єрусалимської Церкви. Обставини Єрусалимської Церкви і ревність християн з Македонії мусять бути великим прикладом для нас, любі Брати і Сестри.

Так, ввесь християнський світ має свою духовну столицю Єрусалим і серце його — святу гору Сіон. Сі місця, то спільна святість всіх християнських народів. Все-ж, крім сеї спільної для всіх християн святині, кожен нарід має свою, так мовити, колиску своєї віри, має своє святе місце, де почалась його віра, де пролунали перші слова Христового благовістя і де побожний дух народу особливо виявлявсь на цілому протязі його історії. Таким святим для кождого християнина-Українця місцем е наша древня столиця Київ і її серце—та наша найголовнійша святина — Свята Софія, у всі віки і тепер головна катедра церкви нашого українського народу. З XII віку стоїть ся святина, — мовчазний і величний свідок нашої сивої минувшини. Ділила вона всі, як ясні, так і сумні менти нашої історії.

Покоління за поколінням нашого народу народжувались і сходили з землі. За кожним поколінням виявлялись все нові змагання за життя народу, нові завдання, нові настрої і стремління: все напливало нове життя. Але кожне покоління несло всі свої радости і печали до своєї предковічної святині — Святої Софії. Там, в тяжкі дні виливав наш нарід свої печали в слезних благаннях, прохаючи Божого заступництва, такmже всенародно, в урочистих співах, в дні радости, складав наш нарід свою подяку Господеві. О, як би старі, вікові мури Святої Софії та могли розказати нам все, що вони чули з уст нашого народу як в радости і ясних сподіваннях, так і в лютім горі і безвихідній тузі, се булаб найповнійша і найсвятійша історія нашого народу. В далекій, сивій давнині до Святої Софії приходили великі і могутні наші князі з своєю, закутою в залізо дружиною-воїнами і там молились разом з своїм народом. Був наш нарід тоді великий і славний. Надійшли пізнійше тяжкі часи: Київ обступила татарва. Скільки тоді горя, сліз і крови побачили вікові мури нашої святині?! Остання страшна січа була навколо і в самій святині, се була розпучлива боротьба на смерть. Вже Київ був залятий татарвою, але останні герої-оборонці воліли смерть, ніж живими бачити споганення нашої великої святині. Свята Софія була завалена тілами останніх героїв-оборонців та їх нещасних жінок і дітей. Скільки тоді передсмертних благань і криків розпуки та проклять бусурманів вислухали святі мури Софії?! О, як би тільки вони могли все розказати!... І кого тільки пізнійш під собою не бачили старі мури нашої предковічної святині? Бачили вони орди і Татарів, і дикої Литви, і московських „ратних людей" і розбещених Ляхів; всі вони чобували під стінами нашої святині, знаменуючи собою всі чергові нещастя нашого народу. Правда, ще блеснуло на короткий час нам сонечко і стіни Святої Софії витали в себе великого нашого народного вожда гетьмана Богдана Хмельницького, але та світла хвилина не тягнулась довго. Пройшло трохи більш піввіка і останні оборонці волі нашого народу на чолі з своїм гетьманом Іваном Мазепою, лишаючи назавжди рідну землю, в ночі, криючись, в останнє прощали святі мури нашої всенародної святині.

Пригадаймо нарешті наші недавні часи. Хіба не до Святої Софії, сеї нашої духовної твердині в дні нашого бурливого пробудження і потім жахливої боротьби за життя рідної нації, понеслись, потекли всі струмочки схвильованих народних настроїв і хотінь? Там, коло сеї нашої вікової святині, на Софійській Площі радісно і урочисто-хвилююче продзвеніли слова і кличі пробудженого Українського Народу. Сі незабутні слова і кличі несли благовістя про обеднання в едину велику і неподільну українську родину-націю всіх українських дітей, про злучення в одну велику, соборну землю-державу Україну всіх розшарпаних сусідами наших земель. Там, коло Святої Софії знайшли своє велике обеднуюче слово всі струмочки згаданих схвильованих народних настроїв. Наш нарід знайшов себе і став великою, свідомою себе нацією. Се було тільки десять літ тому і старі мури Святої Софії, які так богато бачили, дивились на се.

Три роки пізніш (1921) там-же в Святій Софії, на свято Покрови на Всеукраїнськім Церковнім Соборі остаточно довершилось велике діло духовно-релігійного визволення нашого народу. Всемогутнім Господом покликана до життя предковічна рідна Церква нашого Українського Народу, та церква, яку в імя як польського, так і московського затемнення нашого народу було знівечено і на смерть засуджено. Цілі віки вона була завмерла, але Милосерний Господь зглянувсь на нас своєю ласкою і дивне видиво про кістяки на полі і як вони ожили справдилось в наші-ж дні в життю нашого народу. За Св. Пророком Єзекиїлем ми можемо сказати: „Спочила на нас рука Господня і вивів нас Господь в дусі і зупинив серед поля, і було там повно кістяків". І сказав нам Господь: „Скажіть пророцтво про сі кістяки, скажіть їм: ви, кістяки сухі, вислухайте слово Господне! Так говорить Господь Бог до сих костий: Ось Я вдихну в вас духа, щоб ви поробились ізнов живими, і обложу вас жилами і поростете тілом і покрию вас скірою і повдихаю дух у вас, і станете живими і зрозумієте, що Я Господь". (Єзекиїль XXXVII: 1, 4-6). Ми вволили волю Божу, ми промовили се Господне пророцтво, се нове слово життя до нашого народу і кістяки історії нашого народу і його церкви ожили, воскресли і тепер вказують і стелють нові стежки в будуччину нашого народу.

Мої Дорогі! Се все, славне в життю нашого народу і нам так дороге, ділось в Святій Софії і навколо Її. Чи можемо ми забути про сю нашу всенародню Святиню і про тих, які і тепер там, в ній і навколо неї в тяжкій біді і недостатках, та при всяких утисках влади безбожників підтримують велике діло нашого духовного визволення і настановляють наш нарід на чисту і святу Христову стежку життя? Робота ся робиться для Бога і Його вічних цілий Царства Божого для людей, але вона робиться в святій і щирій вірі, що велике духовне обеднання нашого народу на Христовій дорозі, перш від всього і понад все потрібне для майбутного розвою і щастя нашого народу. Ні, Брати і Сестри, ніхто з нас, я певен, не забуде своеї всенародної святині і тих, які тепер в ній працюють. Нехай нашою урочистою обітницею стануть високоповчаючі і благородні слова любови до своєї святині з 137-ої псальми: „Нехай язик мій прилипне до гортані моеї, коли не згадаю тебе, як не поставлю Єрусалима над усі радощі мої" (стих 6).

Час тепер, пора велика, мої Дорогі, не тільки на великі слова, а і на такі-ж діла. Рідна Церква, серце якої там в Святій Софії, потребує нашої допомоги. Пригадайте, як щиро допомогали в біді македонські християне Матері-Церкві в Єрусалимі. Пригадайте, що значить для нашого народу Свята Софія і та робота, яка в ній переводиться на добро його і нехай в нашім дарі Матері-Церкві, як колись у македонських християн „одкриеться велике богацтво нашої щирости" (2, Кор. VIII: 2). Нехай дар наш Матері-Церкві буде від кожного по його силі тут, до кождого по його потребі там. Давайте не тому, що сю жертву призначив церковний провід, не тільки щоб сповнити обовязок, ні, до своєї жертви Ви долучіть трошки серця, трошки щирої любови і відданости своїй Матері-Церкві і нарешті трошки радости, що Ви можете давати, що Господь дав Вам на се змогу: „Господь любить того, хто радісно дае". (2 Кор. IX: 7).

Памятайте, Брати і Сестри, се жертва для Бога і нашого народу. Все, що робиться во імя любови до Бога і свого брата, ніколи не пропадає: „Хто сіє скупо, скупо і жатиме, хто сіє щедро, щедро і жатиме". (2 Кор. IX:6).

Боже благословіння нехай буде над всіма Вами.

†

З ласки Божої і волею Церкви
Архиепископ Американський і
Канадійський

Іоанн Теодорович.

Жовтня 2-го, 1928 р.
Веґревил, Алта., Канада.

ПРИПОРУЧАЄТЬСЯ

всечесним отцям духовним прочитати повисше архипастирське послання по церквах та зарядити збірку на допомогу Рідній Церкві на Україні. Жертви посилати впрост до канцелярії Високопреосвященого Архиепископа Іоанна на адресу:

Archbishop's Chancery, 1944 W. Erie Street,
Chicago, Ill., U. S. A.

повідомляючи при тому Консисторію про день, місце і суму збірки.

Дано у Вінніпеґу Ман.,
дня 15 жовтня, Р. Б. 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. Савчук, голова

НА ЖИТЕЙСЬКОМУ МОРІ.

(Мат. XIV: 28-32).

В Євагелії від Св. Матея оповідається, що одного разу ішов Христос по розбурханому морі до Учеників Своїх, що плили рибацьким човном. І коли пізнали Апостоли свого Учителя, Петро озвався до Ісуса:

„Господи, коли се Ти, звели мені йти до Тебе по воді". — Він же промовив: „Іди!" І вийшов Петро з човна, і пішов по воді, щоб іти до Ісуса. — Та бачивши сильний вітер, злякавсь, і почавши тонути, кричав, говорячи: „Господи, спаси мене!" — Ісус же простяг зараз руку, вхопив його і каже до нього; „Маловіре, чого всумнився єси?" — І як увійшли вони в човен, утих вітер.

(Мат. XIV: 28-32)

Життя християнина від колиски до гробу се наче перехід через море.

Зразу, у нашому діточому та молодечому віці, ми ще не здаемо собі справи із подорожі, в яку виправило нас життя. Ми остаемо під оком дорогих і близьких нам осіб та людей, під опікою родичів та вихователів. Нерозвинені та недозрілі ще тілом і душею у сій добі нашого життя, ми безжурно переходимо першу частину нашої подорожі. Наша діточа чистота, наша молодеча невинність чинить нас легкими і держить нас на поверхні розбурханого моря. Впрочім, наївна добродушність сього віку не добачуе навіть бурунів, які переливаються кругом нас. Як те легеньке перо держимось ми ввесь час на верху без тяжкого зусилля. Як та краплина оливи тримаемось ми на поверхні, не знаючи бурі. Оттак ідемо ми все наперед себе. Ідемо, а де далі все вирaзнійше прямуемо, як християне з роду, до Христа, Котрого як менш або більш ясну мету життя представили нам наші опікуни, родичі й вихователі, що самі прямуючи до неї держать нас у свойому крузі на житейському шляху.

Та приходить пора у нашому життю, що ми розвинулись та дозріли тілом і душею. І ось ми виходимо спід опіки та дбайливости близьких нам, та починаемо ступати по морі вже тільки власними силами і власним розумом та вповні свідомі сього. Ми доходимо остаточно до ясного розуміння своєї подорожі і виразно бачимо перед собою свою мету. Як дозрілі християне ми прямуемо уже вповні свідомо до мети, яка сяе на границі нашого дочасного життя. Прямуемо до Христа, Котрий Своєю величньою та святою Наукою Любови кличе нас через Царство Боже, яке помагає нам започаткувати у серцях наших, в дочасному до Царства Божого у вічности.

Повні енергії та благородного завзяття, ми ставимо смілі кроки молодої людини-християнина поверх житейського моря. Та немае вже у нас наївної добродушности діточого й молодечого віку. Ми скоро запримічуемо, що море, яке судилось нам у життю переходити, не чисте і спокійне, як се воно видавалось нам у дитинстві та молодости. Ми бачимо, що море се, по якому судилось нам проходити шлях життя, се море людських пристрастей, море зіпсуття й соблазни. А від пристрастей грішної людської природи воно буриться безустанно, хвилює-переливається ввесь час. І вихор діявола не вгавае ні на мить та до небес знимае хвилі людської злоби й ненависти.

І бачучи супротивні хвилі моря пристрастей і злоби, опущені на свої власні сили, ми часто починаемо лякатись на такому небезпечному шляху життя. В нашу душу закрадаються сумніви, яких не знали ми при перших благородних поривах молодого свідомого християнина. Ми починаемо тратити тверду й непохитну віру в осягнення мети, віру, що дійдемо до Христа, Котрий кличе нас іти до Нього. Достоту як Апостол Петро, що всумнівся, чи дійде він, чоловік, поверх розбурханого моря до свого Учителя. А враз із тим, подібно апостолові Петрові, починаемо потапати все глибше й глибше у бурливому й брудному морі світа сього.

Тепер крім небезпеки затонути грозить нам, християнам, ще страшнійша небезпека — у боротьбі з розбурханим морем за дочасне життя втратити спеpед очей мету, до якої прямували, Христа. І щаслив той, хто у сей грізний час тієї мети з очей не згубить, а потапаючи кликне до Того, Котрий зове його до Себе почерез бурливе море зіпсуття, кличе як апостол Петро до Христа, Спасителя душ людських: Господи, спаси мене! Він урятований. Христос подасть йому Руку Своєї Божественної Помочі і поведе його поверх шаліючих бурунів пристрастей і соблазни житейського моря аж до тихої пристани святого спокою вічного життя.

Ми — діти християнського українського народу. Та у свойому дитинстві й молодости не зазнали ми щирої й розумної опіки свідомих християнських родичів, не отримали доброї та ясної науки від совісних християнських вихователів. Не мали ми свідомих християнських батьків та материй, і совісних християнських вихователів у нас не було. Не було їх й у дідів-прадідів наших, що за гріхи свої тяжкі втратили своїх і совісних благовісників Царства Божого а опинились під чужими та несовісними, що тільки закривались іменем Христа а служили діяволови та мамоні. Тому цілі покоління нашого народу і ми самі ставали у дозрілому віці на житейському морі полищені на власні сили, та без потрібної християнської свідомости, без ясно означеної мети християнина, без виразного образу Христа Спасителя, до Котрого треба нам прямувати як християнам.

Сей брак християнської опіки й науки у діточому й молодечому віці дався відчути своїми погубними наслідками особливо важко нашому поколінню, у країні батьків наших як і тут на чужині. Бо в наші лихі дні неспокійне, розбурхане житейське море прибило нас людською злобою та зіпсуттям тяжко як ще ніколи. Страшні буруни соблазни стали переливатись поверх наших голов, а сірчана хлань людської злоби добувалась у наше нутро і палила нас немилосерно. Розшалівші ворожі стихії, а за ними невимовний ляк і розпука, відбирали нам останки сил і стали ми потапати. Все глибше й глибше тонули ми. Вже не було перед очима нашої душі ясної мети християн — Сина Божого. Ми давно уже втратили її, піддавшись нахабним хвилям зіпсуття житейського моря, перестали бути дітьми Христа духом своїм. Хіба часом назва Його осталась йще при нас, мов на глум зі Спасителя.

Та ось у хвилю найтяжчої грози десь на дні нашої душі озвалось давно забуте слово: Христос. І потапаючи, ми більш інстинктовно чим свідомо, кликнули у крайній розпуці: Ісусе Христе, спаси нас! І почув Христос розпучливе благання нашої розбитої, потапаючої душі та подав нам Свою Божественну помічну Руку через Рідну Церкву. Бо Він — Бог Любови й Милосердя для людини в її дочасному життю.

Держімось проте кріпко тієї Божої Руки та йдімо слухняно за проводом рідної матері, Церкви Української Православної. Повернувши під її опіку як діти в найтяжчій хвилині життя нашого народу, будьмо щирі та вірні її, щоб могли ми стати свідомими своїх святих обовязків християнськими родичами, здібними дати щиру й розумну опіку синам і дочкам нашим в іхньому дитинстві й молодости. Щоб діти наші, бачучи нашу щирість і вірність Церкві своїй, перейнялись доброю та ясною наукою наших душпастирів-вихователів та зросли у християнській невинности і чистоті, розумі та свідомости, що так потрібні їм, коли почнуть власними силами ставити кроки на житейському морі зіпсуття і людської злоби, прямуючи до світлої мети — Христа.

Даймо-ж своїм дітям ту розумну і тверду віру в осягнення світлої мети православного християнина — Царства Божого в дочасному і грядучому. Віру, якої не могли дати нам наші родичі на небезпечну житейську дорогу. Тоді доперва заслужимо собі на прощення дотеперішних наших тяжких провин і найдемо у серцях своїх Царство Боже, якого не могли ми найти у собі досі, в сучасному, та досойні станемо його у вічному життю. Амінь.

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СІЯЧ.

Одного разу Ісус сказав таку притчу: Вийшов сіяч сіяти насіння своє. Як він сіяв, деяке зерно впало край дороги. Воно було притоптане прохожими і вибиране птаством небесним.

Инше зерно впало на камінь. Воно, посходивши, висохло, бо не мало вогкости.

Инше впало між тернину. Воно зійшло й почало рости, але тернина поглушила його.

Ще инше впало на добру землю. Воно виросло і дало овоч у сотеро.

Сказавши сю притчу, Ісус промовив: „Хто має уха слухати, най слухає".

Питали-ж Ісуса ученики Його: „Що значить притча, яку Ти сказав нам?"

Ісус відповів: „Ось, що значить притча ся: Насіння, — се слово Боже. Зерно, що впало край дороги, се ті люде, які слухають слово Боже, але опісля забувають на него, піддаються спокусі і грішать. Те зерно, що впало на камінь, се люде, які з радістю приймають слово Боже, але памятають на него тільки до якогось часу, а там забувають і знов живуть грішно. Зерно, яке впало між тернину, се люде, які хоч вислухали слово Боже, то богацтво і роскішне життя заглушують його і воно не дає овочу.

Що-ж до зерна, яке впало на добру землю, то се ті люде, які вислухавши слово Боже, хоронять його в серцю своєму і творять добрії діла.

(Лука: VIII: 5-15).

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ЙОНА.

По смерти Єлисея Бог покликав на пророка Йону. Бог сказав йому:

— Іди до міста Неневії і проповідуй там правдивого Бога, бо місто те буде скоро зруйноване.

Але Йоні не сподобався такий приказ Божий і він не послухав Його. Він сів на корабель і поплив зовсім у другий бік. Коли корабель відплив на широке море, знялася така страшна буря, що корабель от-от мав утонути. Ті, що були на кораблі, вірили, що на кораблі є якийсь великий грішник і що то через него Бог зіслав на корабель таке нещастя. Вони кинули жереб, щоби довідатися через кого саме спіткало їх таке лихо. Жереб упав на Йону, і Йона признався до гріха та сказав:

— Киньте мене у море, а буря пере-[illegible].

Його кинули у море і буря зараз утихла. Але Йона не втопився. З наказу Божого кит (велика риба) проковтнув Йону і він перебув в череві кита три дні і три ночі, а після того Бог звелів китові викинути Йону на беріг. Тоді Йона пішов до міста Неневії і виконав Божу волю.

Коли жителі Неневії довідалися, яке тяжке лихо їм загрожує, залишили своє грішне життя, каялися і молилися, щоби Бог простив їм їх гріхи. Тоді Йона повернув в землю ізраїльську.

Пророк Йона жив около 826 років перед Ісусом Христом.

УПАДОК ЦАРСТВА ІЗРАЇЛЬСЬКОГО.

Господь Бог не переставав посилати Своїх святих пророків до ізраїльського народу, які словами і ділами навертали його до покаяння та доброго життя. Але помимо науки пророків, нарід ставав що раз гірший, ставав що раз більше покланятися божкам (ідолам).

Аж вкінці вичерпалася Божа терпеливість і наступила строга кара. Ассирійський цар, Салманассар напав несподівано з великим військом на ізраїльську землю, обсадив Самарію, столицю (головне місто) ізраїльського народу, а по трох роках облоги здобув її, при чім забрав у неволю богато Ізраїльтян і самого ізраїльського царя Осию.

Дальше Салманассар спровадив до вилюдненого ізраїльського краю богато поганського народу. Вони змішалися поволі з Ізраїльтянами, утворили з ними один нарід і звалися Самарянами. Сю наву приняли вони від міста Самарії.

Віра Самарян була мішаниною віри поганської і жидівської. Самаряни дуже ненавиділи мешканці царства юдейського, які називали себе Юдеями або Жидами.

Ті Ізраїльтяне, які попали до ассирійської неволі, вже ніколи не вернули до свого краю і царство ізраїльське цілковито упало і більше не істнувало.

АНГЕЛ І ДРОВОРУБ.

Одного разу, близько великого й густого ліса жив дроворуб зі своєю родиною.

Він утримував себе й свою родину з того, що заробляв рубаючи дрова, а що заробіток його був дуже малий, то і він і його родина жили у великій нужді.

Одного дня дроворуб пішов рубати дрова над глибокою рікою.

Рубає він, рубає, аж нараз сокира злетіла з топориська (держака) і впала у воду. А ріка в тім місці була така глибока і так бистра, що не було й мови, щоби дроворуб міг видобути з води свою сокиру.

Сів він на березі тай гіренько заплакав, аж нараз зявляється йому ангел тай питає:

— Чого ти плачеш, добрий чоловіче?

— Якже мені не плакати, коли мав я одну сокиру, тай та пропала. Чим же я тепер заробляти-му на хліб-сіль для моєї родини?

— Чекай, я тебе поратую, — сказав ангел, тай пірнув у воду.

За хвильку зявився він знов над водою, тримаючи сокиру в руці. А сокира та була з чистого золота, — так сяє, так ся, аж за очі бере.

— Ось, маєш твою сокиру, — каже він, наставляючи її дроворубови.

Поглянув дроворуб на золоту сокиру тай ще жаліснійше заплакав.

— Не моя се сокира, — каже він. — Моя була зі звичайної сталі, а отся із золота.

— Стрівай, не плач, — каже ангел. — Піду, пошукаю, може віднайду твою сокиру.

Пірнув ангел знов у воду і виніс другу сокиру.

— Ось, на, се певно твоя сокира, — каже він до дроворуба.

Поглянув на неї дроворуб тай ще дуще заплакав.

— Ні, не моя се сокира, — каже він крізь сльози. — Моя була зі звичайної сталі, а ся зі срібла. Ох, горенько моє, чим-же я буду дрова рубати, на хліб заробляти?

— Не плач, не плач, добрий чоловіче. Може мені ще вдасться відшукати твою сокиру.

З сими словами пірнув ангел в трете у воду. По якімсь часі виринув він знову, тримаючи в руці сокиру зі сталі.

— Чи се твоя сокира? — спитав він дроворуба.

— Се, се, — крикнув радісно дроворуб, простягаючи руку по сокиру. — Спасибі тобі, що вирятував мене від великої біди, а то й від голодової смерти.

— Добрий чоловіче, — каже до нього ангел, — за те, що ти був чесний і не злакомився на золоту сокиру, я дарую й тобі. Купи собі за неї хату і поле і жий щасливо.

З сим ангел зник, а дроворуб пішов щасливий та веселий до дому, щоб розказати жінці і дітям про свою пригоду. Він зробив так, як ангел йому порадив: продав золоту сокиру, купив хату і поле і зажив з родиною щасливо.

А в дроворуба того був брат, який хоч був богатий, то молодшому братови не то що не помагав у його недолі, але навіть не признавався до нього.

Почув він, що брат його розбогатівся, тай пішов до нього.

— Скажи мені, братчику, — каже він, — як ти так скоро розбогатівся?

— А так і так, — каже той. — Рубав я над рікою дрова, аж впала моя сокира у воду. Сів я на березі тай заплакав гіренько, аж зявився ангел тай дав мені золоту сокиру. „На", каже, „продай її тай купи собі хату і поле". А я так і зробив.

Почув се старший брат тай далі до дому. Взяв він стару свою сокиру тай пішов в ліс, над воду, рубати дрова.

Зрубав він одну деревину чи дві, а далі — бух! — тай кинув сокиру у воду. Сів він тоді над водою тай гіренько заплакав. Зявився йому ангел тай питає.

— Чого ти плачеш, чоловіче добрий?

— Як мені не плакати, коли мав я одну сокиру тай та упала у воду?

— Чекай, добрий чоловіче, — каже ангел, — може я тебе поратую.

Пірнув він у воду тай виніс золоту сокиру.

— Чи се твоя сокира? — питає він.

— Се, се! — кликнув радісно старший брат! — Се якраз моя сокира. Спасибі тобі, що поратував мене нещасного.

— Ні, се не твоя сокира, — відповів ангел. — Твоя сокира була з зеліза, а до того стара і вищерблена. А що ти злакомився на чужу річ і сказав неправду, то лізь тепер самий у воду та шукай собі своєї сокири.

Ангел зник, а старший брат пішов засоромлений до дому.

Він не тільки, що не дістав золотої сокири але ще й своєї позбувся.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

церковно-народний ілюстрований журнал

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"

який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50

„Духовний Сіяч" є присвячений справам Православної Церкви.

Адреса:

„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wołyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ У ВОЛОДИМИРІ.

(Від найдавніщих часів.)

(Дальше).

12) Церква в імя Різдва св. Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана була побудована в урочиську „Лозовщина" в половині 15 віку.

Про Предтеченську церкву і священика при ній отця Єгимаха Івановського „протопопа Володимерського", згадується в одному шлюборозводному документі з 3 лютого 1584 року.

1661 року унінтський епископ Адам Потій видав „патент на церков Рождества св. Іоана Предтечи протопопу Мартину Жуковецькому".

Коли Предтеченська церква була знищена і перестала істнувати, — невідомо.

13) Церква св. Іоана Золотоустого побудована була в другій половині 15 віку в урочиську Лозовщина", близько Предтеченської церкви.

У „візиті" 1695 року вона, як і Предтеченська церква, названа „стародавнею". Про сю „стародавню" церкву і священика при ній, бувшого крилошанина Володимирського Собору, „Манойла Івановського" згадується в документі з 3-го лютого 1584 року.

1669 року священиком при сій церкві був уніят „Григорей Лозовицький, светого Иоана Златоустого".

Коли сю церкву було знищено, — невідомо.

14) Церква св. Апостола і Євангелиста Луки невідомо коли, де і ким була побудована. Про неї згадується лише у „візиті" 1695 року та є деякі невиразні спогади у старих володимирчан.

15) Церква св. Косьми і Демяна. — Як оповідають старі володимирчане, си церква стояла в урочиську „Проїздники" та істнувала до кінця 17 віку.

Ким і коли була побудована, про те нема жадних історичних документальних даних, хіба що тільки її назву зафіксовано у „візиті" 1695 року.

16) Церква св. Архистратига Михаїла і при ній монастир знаходились в урочиську „Михайловщина" недалеко від св. Василівської церкви, на тому місці, де колись стояв поганський ідол („древнеславянское божище") і де ще за часів поганських (до 992 р.) приносилися жертви ідолам.

Коли і ким побудовано Михайловський монастир, — точно невідомо.

Перші історичні відомости про Михайловський монастир подані в Іпатієвському літопису під 1268 роком.

Іпатієвський літописець оповідає, що князь Войшелк, старший син Литовського князя Миндовга „приїха на святій неділи в Володимерь, і ста в монастирі Святого Михаила великого, Марколт же Німечин зва к собі всі князі на обід, Василька, Лва, Войшелка, і начаша обідати і пити і веселитися; Василко же напився поїха домовь спать, а Войшелк поїха до манастиря, ідеже стояшеть. И посем Лев поїха к нем ув манастирь і поча молвити Войшелкови: „куме! напиемся", і начаша пити. Дівол же... вложи в серце Львови, уби Войшелка занистю, отже бяшеть дал землю Литовськую брату его Шварнови, і так бисть конець убитья его; спритавше (т. е. Василько і Шварн) тіло его і положиша в церкви святого Михайла ведикого".

В історичних актах з 1502 року 11 серпня згадується, що в числі маєтків князів Сангушків між иншими був „манастирь Святого Михайла у Володимери".

1547 року 9 листопада князь Федор Сангушко, староста Володимирський і Виницький, в свойому духовному заповіті дав „на манастир Святого Михайхаила у Володимері пять коп грошей."

Михайловський монастир істнував ще 1550 року, що видно з документу з 27 жовтня 1550 року, де говориться, що міщанин м. Володимира „Стецько Куделич" продав свою хату на Михайловщино „Архимандриту Михайловського манастиря Іони Бережецькому за 30 коп грошей литовських".

Михайловський монастир перестав істнувати около 1569 року. А про св. Михайловську парафіяльну церкву згадується останній раз в акті з 7 січня 1621 року, коли священик Михайловської церкви м. Володимира о. Яків Залуський скаржився на Володимирського Жида-шинкаря Беніаша, який, одержавши ліа заклад в сумі 20 грошей від о. Федора, вікарія о. Залуського, церковну книгу, перезаклав її в другі руки, а саме — протопопу Володимирському Григорію Лозовицькому.

На місці стародавньої Михайловської монастирської церкви в сучасний момент стоїть тільки деревяний хрест і коло нього камяна плита.

17) Церкву Святих Дванайцяти Апостолів Христових і при ній монастир побудував Володимирський князь Володимир Василькович (1272—1289 р.) на правому березі річки „Луга" при дорозі на Білі-Береги.

До сієї церкви-монастиря парафіянами були частина міщан м. Володимира і село Дубники. Про долю Апостольської церкви з 18 віку заховалася в памяти народній така легенда:

Коли центр міста Володимира з бігом часу і обставин пересунувся з заходу далі на схід, а церква лишилася поза містом, то міщане-парафіяне вирішили перенести її в центр міста на куплений ними у Жидів участок землі напроти Домініканського кляштора. Але ксьондзи домініканці не дозволили того зробити. Тоді міщане всі як один зійшлися разом і за допомогою спеціяльних пристосовань в одну ніч перенесли на куплене місце й поставили Апостольську церкву.

Року 1790 та церква загоріласе; ксьондзи-домініканці не допустили гасити пожежу і вона згоріла до щенту.

„Укр. Нива". **Володимирчанин.**

(Кінець буде.)

Добра людина — се та, котра памятає свої провини і забуває свої добрі вчинки, а недобра — се та, що робить навпаки.

Не пробачай собі, й тоді будеш у змозі пробачати другим.

Ніщо так не змякшує серця, як свідомість своєї провини, і ніщо так не окаминює його, як свідомість своєї безвинности.

Талмуд.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Візитація Архиепископа Іоанна Теодоровича.

Неділя, 14 жовтня с. р. була великим днем для православних Українців в Вінніпегу. Сего дня припадало свято св. Покрови, яке є празниковим святом вінніпегської православної громади. В той день також була архиерейська візитація Високопреосвященого Владики Іоанна Теодоровича, епископа канадійського і американського.

Приготовання до сього свята почалось ще в суботу. Гром. Дубик (по фаху декоратор) з братами взяли на себе обовязок прикрасити Собор. Взятий на себе обовязок виконали совісно, бо як з надвору так і з середини соборна саля була прикрашена зі смаком. Вечером зійшлися більше діяльні члени Собору і поставили браму, яка була прибрана єдлиною. На брамі видніє артистично виконаний напис „Витай Владико".

В суботу хоч було холодно, але була погода. Всі були певні, що і неділя така буде, бо чисте зоряне небо ще пізним вечером не показувало на непогоду. Тому то й було велике розчаровання для кождого, коли в неділю рано на дворі почалася слота. Та все-ж таки людей зійшлося надсподівано богато, бо саля Собору була переповнена. Слота зовсім не пошкодила в сьому великому торжестві, хіба в тім, що по Богослуженню мало бути водосвяття на дворі і процесійний обхід довкола Собору, чого через слоту не можна було зробити.

Всенічне почалося в 9 годині рано а після нього була утреня. Правив о. Грицина, парох в Толстой, Ман. Коло 11 години люде і священиками, з хоругвами і хрестом вийшли перед Собор на стрічу Архиепископові. Хор під проводом п. В. Свистуна співав витальну архиерейську пісню Гром. Демчук привитав о. Владику хлібом і сіллю, після чого о. прот. Савчук, наш парох, витав його короткою промовою від нашої громади. Після сього увійшли до церкви. Помолившись перед престолом, о. Владика виголосив коротеньку промову, в якій висказав свою подяку за щире привитання та закликав всіх до щирої спільної молитви. Підчас облачення Архиепископа хор співав „Боже Великий, Єдиний". Крім архиепископа, Службу Божу правили о. Савчук і о. Грицина. Настрій був дуже релігійний. Люде уважно слухали Богослуження, а хор старався якнайкраще співати. Проповідь, яку виголосив о. Владика, люде вислухали з великою увагою. Архиепископ говорив про значіння свята св. Покрови для християнства взагалі, а для Українців зокрема. Говорив також про значіння віри. А говорив так, що кождий, хто слухав його слів, мусів перейматися духом віри.

При кінци Богослуження о. Савчук запросив всіх членів і гостей на вечерю, устроєну нашим жіноцтвом в честь Архиепископа.

Архиепископ також говорив коротко при кінці Богослуження. Він оголосив, що на другу неділю буде збірка на поміч Рідній Церкві на Україні, яка терпить страшні знущання зі сторони безбожників, які панують на Україні."

По закінченню Служби Божої відбулося миропомазання, після чого вірні розійшлися домів.

В вечер того дня відбулася в салі Собору висше згадана вечеря.

[illegible] канайцять громадян, молодих і старших, і взялися до уставлення столів. Робота йшла скоро і нім жінки поприходили, столи вже були уставлені. Пані—жінки і дівчата—взялися до роботи: одні приготовляли вечерю, другі накривали столи. Около 8 години вечером люде засіли до столів. При столі на підвисшенню засіли Архиепископ, о. Савчук, о. Грицина, о. Запаринюк, господар вечері і голова парохії, п. В. Свистун, генерал Сікевич і кілька гостей з колоній.

Треба додати, що вже було кілька вечер устроєних в честь Архиепископа і завжди було богато людей, але се вечеря таки побила рекорд щодо числа присутних гостей. А що було замітне то те, що було богато молоді, в першій мірі членів товариства „Бойи" і членів соборного хору.

По вечері були короткі промови, переплітані співами народних пісень.

Перший говорив п. Свистун, який підчеркнув, що наша громада щиро радіє, коли може витати в себе Високопреосвященого Гостя, нашого Архиепископа. Він подякував також тим, які причинилися до устроєння сего свята, в головно п. Дубикови і його братам за прикрашення Собору та жіноцтву за устроєння вечері.

П. Мир. Стечишин, редактор „Українського Голосу", підчеркнув, що

се вже пята вечеря в честь Архиепископа. І він чується дуже вдоволеним, що бачить між присутними так богато нових лиць. Підчеркнув і те, що є великою приємністю бути з людьми, які вірять в свої сили. А такими є члени нашої громади, бо Українська Православна Церква операється тільки на українськім народі і служить лише для українського народу.

Адвокат Арсенич підчеркнув значіння Української Православної Церкви, зазначивши, що істновання Української Православної Церкви в Канаді примушує другі церкви, які є між Українцями, робити бодай де що кращу роботу, як робили до тепер. На закінчення шан. бесідник сказав, що Українська Православна Церква є одним з найважнійших чинників в життю канадійських Українців.

Генерал Сікевич говорив коротко зовсім по військовому, і також висказав своє вдоволення з приводу таких зібрань в честь Архиепископа на яких він, відколи приїхав до Канади, завжди був присутний.

О. Грицина підніс значіння української православної громади у Вінніпегу і підчеркнув, що на вінніпегську громаду дивляться українські православні громади з цілої Канади. Він висловив побажання, щоби православні Українці у Вінніпегу і надалі працювали так, як до тепер і були на далі приміром для других православних громад. Поб... також, щоби Українці Вінніпегу побудували як найскорше другий верх Собору, впевняючи, що канадійські Українці поможуть їм в тім великім ділі.

Наш парох о. Савчук говорив коротко, зазначуючи, що вечері в честь Архиепископа, крім того, що дає нагоду гостям провести весело вечір у добрім товаристві, лишає по собі також корисні наслідки, а се піднесений настрій і заохоту до дальшої праці.

Останній говорив сам Архиепископ, який говорив дещо довше і дуже гарно. Між иншим він сказав, що йому завжди є мило гостити між вінніпегськими православними Українцями і дякував їм за щире приняття. Звернув увагу на те, що наші брати в Галичині часто дивуються що в Канаді є ніби релігійна боротьба. Він сказав, що Українці в Галичині не доцінюють значіння церкви для народу, тому не звертають на неї належної уваги. Зате Українці в Канаді шукають такої стежки, по якій всі Українці без ріжниці клас могли б разом йти. Тою стежкою являється Українська Православна Церква, бо вона провадить всіх Українців, без ріжниці клас до кра-

щого життя, до кращої долі.

На кінці п. Свистун подякував Владиці, промовцям і всім гостям, за їх участь у вечері і підніс Архиепископові, всім тим, що причинилися до вечері та співакам соборного хору, — многоліття.

Після того всі присутні відспівали „Ще не вмерла Україна" і з найкращими вражіннями розійшлися домів.

Так, коротко переповівши, переділи православні Українці міста Вінніпегу сей великий день в році — празник св. Покрови і архиерейську візитацію.

Збори Т-ва „Боян".

В середу вечером 12 вересня відбулися збори співацько-драматичного товариства „Боян" при Соборі.

Збори були скликані в тій цілі, щоби обговорити справу надходячого зимового сезону. На зборах вибрано два комітети, перший з яких має клопотатися драматичними виставами. До сього комітету увійшли Режісер О. Бовнівський, діріґент М. Пасічняк, В. Купченко і панна Пасічняк.

До другого комітету, який має занятися—влаштованням концертів, увійшли: п-на А. Харпш, п-ні Бовнівська, п-ні А. Стечишин, Г. І. Блок, Сапанчук, Ів. Пасічник.

Вирішено також, щоби проби співу відбувалися два рази в тиждень а також принято деякі инші ухвали

Рідна Школа.

Як в публичних школах так і в Рідній Школі при Соборі наука почалася аж в жовтні. Причина такого опізнення була та, що у Вінніпегу по- ... небезпечна слабість ... Перший ... в Рідній Школі відбувся в понеділок 8 жовтня. Учителем є п. Ю. Волошиновський, студент університету. Школа провадиться в салі Собору. Школа провадиться 4 рази в тиждень, від 5 до 7 години вечером

Неділя, 16 вересня.

Сеї неділі вечером в салі Собору був устроєний чайний вечер. Було богато гостей, головно молоді, які гарно бавились та співали пісень. Були також гості зпоза Вінніпеґу — п. Г. Саінченко з Саскачевану, п. Бондарчук, з Вайти, Ман.

Неділя, 23 вересня.

Сеї неділі жіноче товариство при Соборі устроїло пайовий вечер. Пані поприносили паї, а мущини купували по 2 ф. за 1 цента, але не від ваги пая, а від ваги властительки пая. Продаж відбувався в такий спосіб: Пані поскладали свої паї на столі, а мущини йшли рядом попри стіл і кождий з них брав пай. Після того кождий мущина знаходив панію, якої пай вибрав, приводив її до ваги і платив за пай по одному центови за 2 фунти ваги властительки пая. Сього вечера було богато гостей. Попри товариські забави була коротенька програма, в якій виступали: панна М. Купченко — скрипкове сольо (2 рази), пані Бовнівська — сопранове сольо (два рази), панна М. Купченко і Е. Угринюк — скрипковий дует; Гринь Угринюк — тенорове сольо (два рази).

Між гостями був присутний п. Ю. Стечишин, який якраз вертав з Европи до Саскатуну.

Неділя, 30 вересня.

Сеї неділі відбувся чайний вечер, який був подібний до попередних.

Неділя, 7 жовтня.

Сеї неділі члени Т-ва „Боян" і члени церковного хору зійшлися до салі Собору і провели вечір на гарних товариських забавах та співах. Були також і старші громадяне, які провели вечір на розмовах.

Взявши на увагу ті щонедільні сходини, які відбувалися в сали Собору в літнім сезоні, то бачимо, що в Соборі поза релігійні богослуження провадиться робота і на культурно-національнім полі. Одно, що православні Українці в Вінніпегу мусять зрозуміти, се велику потребу салі, в якій булаб Рідна Школа та в якій відбувалисьб ріжні товариські сходини. Всі ті, що працюють коло Собору, бачать, що коли буде така саля, то при помочи тої роботи, яка буде в ній вестися, можна буде вратувати богато української молоді, яка тепер виховується на вулиці.

Скромний.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба насилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЖЕРТВИ НА МІСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Колектував о. Петро Самець.)

З Мелвил, Саск.

Михайло Грегорчук	$5.00
Василь Сеник	3.00
Іван Копчук	2.00
Яків Вівчар	2.00
Олекса Козубський	2.00
Василь Хонько	2.00
Григорій Лисечко	2.00
Антін Скегар	2.00
Іван Софроняк	2.00
Михайло Лебюк	2.00
Павло Вівчар	2.00
Кость Вівчар	2.00
Петро Кузь	2.00
Никола Гудій	2.00
Васил Пилат	2.00
Марія Ткачук	1.50
Стефан Вівчар	1.00
Клемент Адамовський	1.00
Василь Федорко	1.00
Разом з Мелвил	$38.50

Бирмингем, Саск.

Петро Ригус	2.00
Олекса Кушнір	1.50
Михайло Савчин	1.50
Стефан Загарій	1.00
Федор Фредерик	1.00
Іван П. Теслик	1.00
Разом з Бирмингем	$8.00

З Канори, Саск.

Теодор Анака	$10.00
Гринь Ревакoвський	5.00
Антошка Ревакoвська (жена)	5.00
Олекса Рудий	10.00
Ольга Бархолік (учителька)	5.00
Анна Пилюк (учителька)	5.00
Стефан Білоус	2.00
Василь Лесик	5.00
Іван Ганевич	5.00
Панько Рудий	5.00
Проць Білоус	2.00
Петро Г. Стусик	2.00
Іван Мадюк	2.00
Др. А. Цимбалістий	3.00
Іван Д. Стратійчук	5.00
Роман Стратійчук	2.00
Йосиф Ременда	2.00
Никола Д. Стратійчук	2.00
Григорій Ф. Стратійчук	1.00
Разом з Канори	$78.00

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук, голова.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.
НА РІК 1928

ЖОВТЕНЬ.

16 В. Діонізія
17 С. Єротея
18 Ч. Харитини
19 П. Ап. Томи
20 С. Сергія і Вакха

21 Н. 20 по С. Пелагії
22 П. Ап. Якова
23 В. Евлампія
24 С. Филипа, Теоф.
25 Ч. Прова
26 П. † Карпа муч.
27 С † Параскеві

28 Н. 21 по С. Луки
29 П. Льонгина сот.
30 В. Андрея, Осії
31 С. † Луки ап.

ЛИСТОПАД.

1 Ч. Йоїля прор.
2 П. Артемія
3 С. Іларіона Вел.

4 Н. 22 по С. Авер.
5 П. Ап. Якова
6 В. Арети, Атаназ.
7 С. Маркіяна
8 Ч. Димитрія вмч.
9 П. Нестора
10 С. Параскеви

11 Н. 23 по С. Анаст
12 П. Зеновія, Зен.
13 В. Стахія, Нарк.
14 С. Косми і Дамяна
15 Ч. Акиндина

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Дальше.)

Збірка о. П. Запаринюка:

Сенді Лейк, Ман., — за відзнаки	$3.40
Тиндал, Ман. за відзнаки	4.45
Збірка о. П. Мельничука, за відзнаки	36.00
Збірка о. Д. Сенети, за відзнаки	15.00
Збірка о. І. Кусого, за відзнаки	20.00
Збірка о. Т. Горбая, за відзнаки	12.75
Збірка о. Д. Кирстюка, за відзнаки	15.00

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук, голова

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Вайта, Ман.

Збірка в Недільній Школі	1.50
Яків Підлубний	1.00
Константин Федірчик	.50
Николай Пікуш, Шіго, Саск.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

ЖОВТЕНЬ:

21. Неділя 20 по Зісланню Св. Духа: Гол. 3. Утр.: Еван. Ів. XX.: 19—31. Літ.: Ап. Гал. I.: 11—19. Єв. Лук. VII.: 11—16.

28. Неділя 21 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14. Літ.: Ап. Гал. II.: 16—20. Еван. Лук. VIII.: 5—15

ЛИСТОПАД.

4. Неділя 22 по Зісланню Св. Духа: Гол. 5. Утр.; Єв. Ів. XXI.: 15—25. Літ.: Ап. Гал. VI.: 11—18; Еван. Лук. XVI.: 19—31.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ЛИСТОПАДА, 1928. ЧИСЛО (66) 21

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Вже перед кількома літами замітний католицький діяч др. Кірш писав, що римська церква в Чехах на Моравії і Шлеску стратила 1,400,000 вірних. Терер страту римської церкви в Чехословаччині оцінюють на 1,800,000 душ. Православна церква і евангельсько-ческа дістали около 100,000 нових членів, евангельсько-німецька церква і Ческі Братчики около 34,000. Число членів нової витиримської католицько - народної церкви було подане в 1925 р. як 800,000. Дуже богато католиків лишилося поза церквою, як люде до справ релігії індеферентні. То велике пересунення належить до найбільших, яке на полі релігійного життя в наших часах сталося.

СЕМІНАРІЯ „СХІДНОГО ОБРЯДУ".

Римо-католицька влада відкрила в Дубні в побернардинськім монастирі спеціяльну семинарію, яка буде випускати ксьондзів для уніятських церков (жондова унія, або католицького східного обряду). До семинарії приймають осіб, що скінчили римо-католицькі семинарії.

Такими езуїтськими засобами 17 століття підготовляється „всепуджице" й унія на українських землях.

ЗАБОРОНА ОСНОВУВАННЯ „ПРОСВІТИ"

Станиславівське воєвідство заборонило основувати читальню „Просвіти" в Ляхівцях, тому, що „читальні „Просвіти" на терені сього воєвідства стали в останньому часі осередками агітації та політичної діяльности". Иншими словами: товариство, яке ще не істнує, не може повстати, бо є можливість, що воно наслідуватиме инші щодо яких також нема доказів, що вони є протизаконні!

НА УКРАЇНІ ПАНУЄ ПОШЕСТЬ ТИФУ.

Більше ніж 10 тисяч населення полудневих районів України захорували на тиф. Що дня вмирають сотки людей. Боротьба з епідемією утруднена браком ліків та поживи для населення. В богатьох районах школи, кінематографи та инші публичні установи замкнено, щоби не розповсюднювалася через них зараза.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ПАРТІЯРХАТ.

З політичних новинок українського життя в Галичині, слід авернути увагу на конференцію, яку відбув митрополит А. Шептицький з польським премієром Бартлем. Конференція тревала півтори години. Митр. Шептицький обговорював положення гр. кат. церкви під Польщею та справу сотворення патріярхату сеї церкви. Політичних справ митрополит не торкався, порушив їх натомісць премієр Бартель, старaючися вивідати від митрополита про можливости „польсько-українського порозуміння". Що відповів на се митрополит, покищо невідомо. Польська преса приносить відомости про сю півторагодинну конференцію митрополита Шептицького з польським премієром Бартлем, на якій обговорювано справу греко-католицького патріярхату. Проект патріярхату висунув митрополит і мотивував його відносинами, які запанували в греко-католицькій церкві. Польська преса підчеркує факт, що конференція митрополита з Бартлем, є першою в свойому роді, від коли істнує Польща.

НА УКРАЇНІ РІЗКАМИ БЮТЬ СЕЛЯН.

Большевицька влада на Радянській Україні відновила найсумнійші часи чорної царської реакції. Визначний большевицький комісар Молотов заявив, що на Україні бють різками селян. Одного разу вибили 300 селян, яких загнала міліція до пожарної команди. Там селян у присутности їх жінок та дітей били різками за якусь незначну дурничку, що не подобалася місцевим большевицьким сатрапам.

НОВА ЖИДІВСЬКА СЕКТА.

В містечку Кицевичі в Польщі повстала нова жидівська секта, що признає науку Христа. Відправу богослуження вона провадить в гебрейській мові.

ЦЕРКВА В МОДЕРНОМУ СТИЛЮ.

В північній частині Берліна, біля Шевгавзералле, посвячена та відкрита для вірних нова католицька церква, збудована в наймодернійшім стилю. Вона в дусі конструктивізму. Нема в ній ніяких прикрас, скрізь панує проста лінія і вся будівля нарушує вповні дотеперішню світову традицію католицьких косцьолів.

КАТАСТРОФА В СОФІЙСЬКІМ СОБОРІ.

Часописи доносять, що в Київі в Софійськім Соборі обірвався в головній дзвіниці дзвін, ваги 25 тон. Дзвін розбився на кілька частин. Причина катастрофи — довголітній брак ремонту забудовань.

ПРАВОСЛАВІЄ В ПОЛЬЩІ.

В польській державі живе 3,500,000 православних. В тім є 2,450,000 (70 процент) Українців, 980,000 (28 проц.) Білорусинів, 52,500 (1½ проц.) Росіян, 17,500 (½ проц.) инших. Хоч Москалів найменше, церковна єрархія є в їх руках.

РЕЛІГІЙНЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

В селі Смидині, на Ковельщині штундистська громада перейшла в „пятидесятництво". „Пятидесятники" визнають хрещення лише тоді, коли на віруючого сходить „Дух святости", а ознакою сього має бути те, що хрещений говорить „ріжними мовами". Смидинці запросили до себе „пророків", які почали говорити про те, що вони можуть „ціляти" людей, знають їхні гріхи й говорять на кождих мовах. А се знания мов виявлялося в тому, що вони викрикували ріжні дикі звуки. ба барам, си су-са-рам і инші.

Молячись пятидесятники рвуть на собі волосся, бються головою об стіну, тремтять, вигукують, випускають з рота піну, а далі — мявкають, виють, крякають, кукурікають і т. д. Се значить, що на них зійшов „дух" і вони говорять ріжними мовами.

Одного ранку Смидинці побігли по вулиці з дикими вигуками: „Ходім зустрічати Христа, що йде з янголами", а зустрічаючи православних, били їх і кричали: „Покайтеся, йдіть з нами зустріти Христа". Одним словом, божевільні. Церковна влада післала, з метою навернення їх, своїх „казьонних" місіонарів-росотяпів. Ледви, чи буде користь.

СЕКТА „КРІВАВОГО МІСЯЦЯ".

В селі Великі хутори біля Вільна викрито нову релігійну секту т. зв. „Крівавого Місяця". До секти належали з жіночого пола тільки замужні. Члени секти мали витатуваний на правому рамені місяць. Члени секти се переважно Росіяне й Білоруси.

ГОЛОВНІЙШІ ЦЕРКВИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

На підставі статистики, яка була переведена 1926 року, видно, що в тім році в Злучених Держвах було 213 ріжних релігійних сект, які нараховували 54,624,976 членів.

Римо-католицька церква нараховувла 18,604,850 членів і мала 18,930 церков.

Методисти мають 19 церковних тіл і нараховують вісім міліонів членів. Найсильнійші з них є Методисти-Епіскопали. Їх церква має 4,000,000 членів і 26,130 церковних громад.

Баптисти, з виїмком німецьких „Дункерс", які є незалежні, нараховують 8,445,000 членів і 18 церковних тіл. Баптисти Негри рахують теж 3,196,000 членів.

Презбиреріянська церковна організація має 2,625,000 членів і 15,840 церков.

Жиди мають 2,948 релігійних організацій і 4,087,000 членів

Протестантсько - Епископальна церква мала 7,345 церков і 1,859,000 членів.

Монгольська церковна організація має теж 1867 церков, які нараховують 606,500 членів.

НОВЕ ПОЯСНЕННЯ БІБЛІЇ.

З нагоди річниці 100-літних уродин Л. Толстого, комісар освіти СССР Луначарський у своїй промові про великого московського письменника зазначив, що біблія є рівнож виявом боротьби селянства... з капіталізмом.

ЛІКАР-ЧУДОТВОРЕЦЬ ПІД КЛЮЧЕМ.

В Перемишли арештовано Михайла Гринишина, який мандрував по селах та ріжними „гокус-покус" лікував недужих. Найчастійше сей „лікар" послугувався в своїх практиках цитатами „Чародійських книг" чи инших „Мудроців Соломона" які то видання, знаючи забобонність наших селян, з метою зиску поширюють ріжні, переважно жидівські видавці.

ВАРШАВСЬКІ ДІТИ ПЮТЬ.

Секція гігієни при магістраті в Варшаві оголосила в часописах жахливу статистику. 7 процент варшавських дітей пє до семого року життя. Дівчата пють більше від хлопців. Пяних дітей в шкільнім віці є 1.5 проц. до 2 проц.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

V.

Як повечеряли, щось притьма убігло в сіни і дуже хрипнуло дверима. Уляна тільки що відчинила двері, щоб поглянути, кому-б се бути, як ускочила в хату Зінька. Неначе несамовита, страшно було й глянути на небогу: в одній сорочці, розхрістана, розпатлана, щоки горять, з очей іскри сиплються. Така страшенна!...

— Де мій Павло? — скрикнула вона, хижо озираючись, — де його поділи, де?!... він живий... я його бачила!...

Усі боязко дивились на Зіньку. Кобза перший кинувся до неї і притуливши до грудий, чуло промовив:

— Зінько! заспокійся, я від щирого серця тебе прощаю, нехай тебе так Господь помилує!

— Де мій Павло, — голосила Зінька, хапаючи за груди Кобзу. — Віддайте мені його, він мій!...

— Зінько, та я-ж перед тобою, хіба не бачиш? — відказав Кобза, чуло дивлячись їй в очи...

— Його голос! — белькотіла Зінька, прислухуючись. — Павле! — питала вона, — де ти? Не цурайся мене, оборони від злих людей... мене отруїла рідна ненька... ратуй!...

Зінька притулилась до грудей Кобзи і зімліла на його руках...

За Зінькою слідком прибігли її мати, чоловік і ще кілька жінок, з плачем вони вхопили небогу й як неживу понесли до дому. Кобзина мати, сестра й Остап пішли провести нещасливу; а Кобза на самоті, схилившись на стіл, облився гіркими сльозами, потім устав і від щирого серця помолився Богу. Теплая молитва звалила з його душі важкую гирю і він трохи заспокоївсь...

Минуло кілька днів, Зіньці усе ставало гірш та гірш; горіла вона, неначе вогнем її палило, нікого не пізнавала й мусіли її дуже пильнувати, бо у ночі схопиться і сама не зна куди біжить, як навіжена.

Що дня навідувався Кобза до Зіньки; на його руках вона й душу Богові віддала... Йому-ж довелось її і поховати, бо від жалю мати занедужала, а чоловік не знати куди й подівсь. Покійницю, опріч Кобзи, його матері, сестри й Остапа, ніхто й на кладовище не провів. Бо у те время наступили тяжкії часи на Вкраїні. Кождий відцурався від всього, що тільки є милійшого на світі чоловікови: роду, худоби й кохання. У кождого одна була думка, одні заміри: віддячитись лютим ворогам і заборонити святу віру й рідний край від своєвільних Ляхів і дряпіжних ксьондзів...

Тільки що настав великий піст, так зараз скрізь по селах і хуторах стали пекти сухарі, різати свиней на сало, і усі ті запаси розвозили по лісах, по пущах, і закопували в землю. З Рильська, Путивля і Вілогорода повернулись бувалії козаки, що після побиванок під Кумейками, на Говтві й Стариці, позаходили до якого часу в Московщину з Гунею і ще деякими ватажками. Понавозили вони з собою пушниць, пистолів, ратищ, шабель і великі запаси пороху й олива. А з Запоріжжя находило таки чимало братчиків-січовиків. Давали вони військову пораду, збивали народ до купи й наставляли сотників і тисяцьких...

Після великодних свят гонці з Запоріжжя дали звістку, що Богдан Хмельницький повертається вже від кримського хана й веде з собою орду, і щоб народ розходився по лісах і рушав в сторони Лубень і Переяславу. Тільки і позіставались на страж божий при своїх дворищах старі й немічні, а останні розійшлись. деякі з дітьми помандрували в Московщину, а другі молодиці і дівчата поплелись собі за козаками.

Кобза з Остапом, помолившись Богу, попращались з своїми кревними і потягли з сіромами у гай. Простували вони до Лубень, невеличкими купами, кождий по своїй стежці, бо були між ними такі люде, що направляли їх темними лісами, щоб не виявити сили перед Ляхами, особливо стереглись вони проходячи біля замку князя Еремії Корибута-Вишневецького, того, що православний народ за його лютість прозвав кровопійцею.

VI.

Недалеко від Лубень, над річкою Сулою, на високій горі ізза відвічного ліса виринали башти стародавнього замку князів-Корибутів-Вишневецьких. По високому почорнілому даху, темних мурах, вкритих мохом і плісню, по обвалених підпорах, що время неначе шашель поточило, видно було, що не один рік минув, як стоїть ся будівля.

Рід Корибутів-Вишневецьких іде від Корибута, сина Великого князя литовського Ольгерда Гедиминовича, народженого від тверської княгини Уляни Олександрівни. Князі Вишневецькі владіли на Україні великими маєтками від границі царя московського до Київа і від річки Десни аж до Говтви, понад Дніпром, увесь край належав Вишневецьким і називався Вишневеччиною.

Князі Вишневецькі держали православну віру й були заступниками українського народу. Скрізь по городах і селах понабудовували вони монастирів і церков; за те і нарід поважав їх рід і підчас якої незгоди йшов за своїм князем, на оборону рідного краю і віри православної. Князь Дмитро Іванович Вишневецький в чотирнайцятому віці служив московському цареві Івану-Четвертому й воював по його царському указу з Татарами й Черкесом. Князь Михайло Михайлович Вишневецький був жонатий з дочкою волоського господаря Раїною Могила, двоєрідною сестрою київського митрополита Петра Могили. Від сего то подружжа народився Еремія. Еремія після смерти батька зістався хлопятком, і мати, щоби забезпечити сина перед латинством, віддала його в руки свому духовнику, архимандриту Густинського монастиря Ісаії Копинському. Так Господь же не постиг їй віку, і молодого князя віддали в руки дядькові, католику, Костянтину Вишневецькому. Однак княгиня Раїна вмираючи зарікала сина не піддаватися католицизмові.

— Сину мій, — казала вона, благословлячи Еремію, — Коли ти не покинеш нашої віри, то і Господь милосерний тебе не покине, і благословення моє по весь твій вік буде над твоєю головою; будеш ти й твій рід в богацтві й великій повазі у людей; як же не послухаєш матері, то я тебе проклену з того світа, а Бог і люде від тебе відступлять і рід твій викоріниться.

Не послухав таки Еремія матері, і так воно сталось, як вона йому пророчила; Еремія стратив своє богацтво, а з смертю сина його Михайла, що був обраний на польське королівство, урвався і рід Вишневецьких-Корибутів...

Еремія, хижий від уродження і вихований ще в єзуїтських школах в запеклій ненависти до православія, прийнявши латинство став найлютійшим гонителем православного народу. Князі Вишневецькі ніколи на Україні не проживали, а деколи тільки навідувались, бо володіли ще великими маєтками на Волині, Поділі, Галичині і Литві. Еремія, як оженився з Гризельдою Замойською, переїхав в сей замок на життя з своїм семейством. Не по своїй волі він тут осадивсь, були то заміри Єзуїтів, щоб, орудуючи руками й силою князя, приневолювати православний люд до унії і запроваджувати латинство.

Тяжко докоряли у ті часи бідолахам дряпіжники ксьондзи: волосся до гори підіймається, читаючи про ту невгоду літописню скрижалю, написану сльозами й кровю замордованих мучеників. З живих здирали шкіру, виколювали очі, кишки висотували, жили тягли. Церкви Божі віддавали Жидам в оренду, діти зіставлялися нехрещені, парувались невінчані, вмирали без покаяння, ховали покійників без христіянського погребу. Князівські челядниці, яропужі Ляхи, вештались по місточках, селах і хуторах, і що схотіли те й робили: забирали у селян останню худобу, на очах батька й матері насилували дочок, в церквах бенкетували й знущались над Божою святинею...

Нема на світі нічого лютійшого й між хижим звірем, як Ляхи прибравши до рук силу. І чорт того не робив з грішниками, що вони діяли з людьми... Після побиванок у 1637 року під Кумейками й у 1638 р. на Говтві й Стариці стали Ляхи запроваджувати унію також і по лівому березі Дніпра. По приказу Еремії богато вже захопили православних церков і монастирів і попереробляли їх на костели й кляштори.

Переїхавши на Україну, Еремія на диво обновив предківський замок. З обох боків старої будівлі прибудував ще по крилу покоїв і зєднав їх кружганками, а по середині в сторону саду над самою кручею неначе повис просторий ганок. Дуже закрашував будівлю той ганок, убраний довкола й по східцях мармуровими обличами й деревами з заграничних сторін, пересаджених в величезних діжках, окутих зелізними обручами. Яких там між ними не було дерев, кущів: на иншім попростягались такі листи, що під одним три чоловіки сховаються від дощу, а на других такі дрібненькі, як пшеничні зернятка. Одно стовбом подралось до гори, або гадюкою скрутилось, друге кущем розпустило свої віти, і листва, неначе шовкові китиці, повисли аж до землі й вся та заросль, вкрита цвітом і квітками й до шнурка розставлена купами, здавалась зачарованим садом-раєм земним. Дикі пущі, що оточували наоколо замок, тисячами рук перероблені на паркову садовину: сотні дубів, лип і кленів в кілька обхватів, зрубано, а скрізь попростягались доріжки, порозкидались грядочки й усяка квіточина. Здалека провели й зібрали родники, течії, і ціла річка води текла в сад, гула як на лотоках, місцями переливались по перекатах і гуркотіла вливаючись в Сулу, а місцями великі бризки кришталевим стовбом стрибали до гори й наливали сажавки, обложені плитовим камінням. Аж з Переяслава понавозили величезних камінюк і понакладали гори скель, ніби так сам Господь їх поробив... По всьому садові набудували гульбищ, печер, халабудок і всяких панських витребеньків.

(Дальше буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

Заліска приготовлялася для гостей цілий тиждень. Вона пекла, варила, мила, аж вкінці Залісному було того забогато.

— Так приготовляєшся, як на весілля або хрестини, — каже він їй. — Аж Микитиха звернула на се увагу і питала мене нині, яких то важних гостей ми сподіємося, що ти так приготовляєшся.

— Микитиха най пильнує свого носа і най нами не журиться, — відпалила Заліска. — Її певно свербить язик, що немає що ксьондзови на нас донести.

— Як так, то завтра перестане свербіти, бо як вона тільки побачить в нас Чернецького, так зараз побіжить до ксьондза прискаржити нас.

— Най біжить. Нам з ним і так вже не по дорозі...

— Хто його знає, з ким нам по дорозі, — відповів Залісний. — І одні себе хвалять і другі, а хіба я знаю, по чиїй стороні правда?

— Як ще не знаєш, то шукай, аж доки не будеш знати. Що до мене, то я вже переконалася, що правда по стороні православних і навіть не думаю з сим довше скриватися. Я навіть думаю, що ми повинні стати членами їх церкви.

— Е, ти дуже спішишся, — відповів Залісний невдоволено. — Перше добре розвідай, що і як, і аж тоді роби. А то ні сіло, ні впало, — давай в члени записуватися. Ти думаєш, що те все правда, що Чернецький говорить?

— Не тільки Чернецький, але всі ті, що розуміються на справі, так говорять. Чекай, ще й ти переконаєшся, що в уніятській церкві для нашого народу спасення нема.

— Як переконаюся, то перейду на православіє, а до того часу дай мені спокій

— Не маєш чого сердитися. Шнуром нікого не тягнуть.

Коли сусіди зїхалися в неділю до Заліских і почали читання, Чернецький промовив:

Сьогодня будемо читати про те, як православні боролися проти унії після її заведення. Головним провідником тої боротьби був, розуміється, князь Константин Острожський. А як він завзято і успішно проводив тою боротьбою, видно вже хоч би з того, з якою ненавистю відноситься до него автор „Берестейської Унії" та всі вороги православія. Тут треба звернути увагу на отсе: Автор „Берестейської Унії" старається запевнити нас, що український загал — так світський, як і духовний — не був ворожо настроєний проти унії і колиб не князь Острожський, то унія булаб принилася між українським народом без жадної опозиції. Але таке твердження є зовсім безпідставне. Український загал був рішучо проти унії і без агітації зі сторони Острожського, коли-ж Острожський відограв головну ролю в боротьбі проти унії, то доконав того в першій мірі як провідник в боротьбі, а не як агітатор.

Боротьба проти унії і її творців прибирала часто дуже острі форми. Ось, що читаємо про се в „Берестейській Унії" на стороні 160-61:

„Коли митрополит Михайло Рогоза вибрався на пастирську візитацію своєї дієцезії, щоби особистим впливом і збдиженням до духовенства і народу... научити їх чим є унія і які користи (!) духовні і дочасні (!) запевняє вона Русинам, знайшов так підбурене проти себе населення, що коли збдижався до Слуцька, принято його градом каміння і коли би карита, в якій сидів, не була його заслонила, ледви чи був би уйшов з життям. За те епископи неуніятські: Балабан і Копистенський,... мимо того, що королівський універсала засуд на них потвердив, певні опіки могучого князя (Острожського), позіставали спокійно на своїх епископських престолах і виконували дальше епископську судовласть. Балабан навіть, яко патриярший екзарх (заступник), відвідав сусідні дієцезії, заняті уніятськими епископами, справував в них св. Тайни і висвячував неуніятам священиків. Так само архимандрит печерської Лаври в Київі, Никифор Тур, вернув до свого монастиря і виконував в нім уряд помимо того, що король дав митрополитови Рогозі, який перейшов на унію, презенту на архимандрию в ціли побільшення его малих доходів. Тур не зважав на се, Лаври не опускав і отверто бунтував Киян проти митрополита і уніятських епископів.

Князь Константин Острожський використовував всяку нагоду, аби не позволити унії поширюватися. Він підносив на всіх соймах скарги і жалі проти уніятських епископів, жадаючи усунення їх з урядів, яко відступників від Церкви і тим самим засідаючих неправно на епископських престолах, а коли його скарги не все знаходили відгомін на соймах, звертався тоді до литовського трибуналу, в якім западали звичайно засуди епископам неприхильні" (сторона 163).

Противники унії руководилися проти неї такими закидами: 1) Її заведено без дозволу і згоди царгородського патріярха і без згоди духовенства, шляхти і народу. Иншими словами — її накинули православним вороги православія і українського народу: Рим і Польща.

2) Акт унії підписали не дійсні представники українського народу, а лише кількох епископів зрадників, які не мали права в імени народу унії підписувати.

3) Унія була політичним ділом, а не релігійним.

Але не можна сказати, аби православним легко приходило боротися проти унії. А се головно тому, бо польський уряд, причинившись до унії прокладував її на кождім кроці.

Ось, що читаємо про се в книжці „Культурно-національний рух на Україні", яку написав історик Михайло Грушевський:

„Де тільки і як тільки можна, польське правительство, не спиняючися ні перед чим, робило все на те, аби скріпити впливи і силу уніятської групи... Тому наказує послух (уніятським) владикам і силкується всіх православних привести до послушности їм, як своїм законним пастирям". (Сторона 172).

Для зміцнення унії, король покористовувався правом патронату „і вже від 1595 р. король роздає владицтва під умовою, що кандидат буде держатися унії. А поки зіставалися між ієрархією (між епископами) противники унії, він (король) старався їм на кождім кроці дати почути свою тяжку руку, та їх коштом зміцнити сили уніятів" (Там-же).

Але помимо того православні не уставали в боротьбі. Князь Острожський виступив проти унії на соймі в Кракові (1603 року) і „не хотів зі своїми сторонниками приступити до нарад, доки православні не будуть заспокоєні під зглядом релігійним, то значить, доки не усунеся епископів уніятських з їх престолів. Коли сего бажання не сповнено, а сойм в наслідок сего був розвязаний (!), удалися сторонники (православні) до трибуналу литовського і внесли жадання усунення з урядів митрополита і зединених епископів. Трибунал видав дійсно ц 1606 р. заочний засуд на митрополита і епископів, котрого однак не виконано, бо король на се не дозволив". („Берестейська Унія" — сторона 168).

— Але на слідуючий рік князь Острожський і його сторонники досягнули свого. Вони на варшавськім соймі примусили короля видати конституцію на слідуючих основах:

„Успокоюючи грецьку релігію, котра з давна має свої права, прирікаємо, що духовних гідностей і дібр не будемо роздавати инакше, як лише після їх фукцій і давного звичаю наших предків т. є. шляхті руського народу і чисто грецької релігії не відносячися з упередженням до їх совісти і права, ані не відбираючи їм можности відправляти богослуження після давних їх обрядів... Також церковні брацтва грецької релігії зіставляємо при правах і привілеях..." („Берестейська Унія", сторона 168-69).

— Треба сказати, що повисші уступки король і правительство поробили тільки під сильним напором зі сторони православних, — отже уступки ті не були щирі і правительство на кождому кроці старалося їх назад цофнути.

А тепер слід застановитися над тим, яку ролю відограли в боротьбі з унією православні церковні брацтва, а також як віднеслись до унії запорожські козаки...

Най і так, — перебив Чернецькому Гнідий, — але я перш всього пропоную зробити коротку перерву та покурити. Ми так уважно вас слухали і не перебивали, що нам належиться перерва. Чи правду я кажу? — звернувся він до решти гостей.

А вже-ж, що правду, — сказав хтось там. — Давайте покуримо. А ви, жінки, ідіть до кухні та погляньте, чи наша господиня варить для нас обід.

— Ходіть, ходіть, — каже Заліска. — Подивитесь, що є ліпшого, та відкладемо для себе. (Дальше буде.)

А ЩО ДАЛЬШЕ.

При кінці університетського року, питає учитель одного з учеників:

— Ну, хлопче, ти вже скінчив свій курс?

— Так, — відповідає ученик.

— А що дальше думаєш робити?

— Думаю вибрати якусь професію, оженюсь і буду доробятися маєтку, — пояснив ученик.

— А що дальше?

— Дальше покину роботу і обїду увесь світ.

— А тоді?

— Тоді, як вже постаріюся, зажию спокійно.

— Ну, а що дальше?

— Дальше? Що-ж би дальше. Думаю, що треба буде вмирати.

— Так, вмирати. А що буде з тобою потім?

На се послідне питання ученик не мав вже відповіди. А чи ти маєш, читачу?

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
церковно-народний ілюстрований журнал
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
„Духовний Сіяч" є присвячений справам Православної Церкви.
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wołyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ЖАЛОБА УНІЯТІВ ПРОТИ СВОГО ЕПИСКОПА.

В передпослідній числі нашого органу, ми почали друкувати в скороченню зміст жалоби проти уніятського перемиського епископа Коциловського, яку гурток українських громадян в Перемишлі вислав був в 1926 році до Риму. В згаданім числі ми переповіли зміст перших сім закидів проти епископа Коциловського (ціла жалоба завіряє 28 закидів), а понизше подаємо зміст дальших закидів, при чому наводимо деякі уступи жалоби дословно.

8. „Дня 6 січня, 1920 р. при нагоді складання побажань перед Рождеством Христовим усім мішаним клиром, епископ **обидив** в присутности молодшого клиру старших членів капітули, які по сій обиді без відповіди **покинули палату...** Всі отсі суспензії і обиди всіми шанованих і заслужених для церкви й народа церковних достойників викликували... ненависть і обурення проти епископа, тому нічого дивного, що коли епископ по сих інцідентах являвся денебудь публично, то крім священиків ніхто його не здоровив, **але прямо всі його.в місті до нині ігнорують і ніхто з мирян не буває і не ходить до нього**".

9). Епископ Коциловський безправно присвоїв собі другий поверх у головнім домі капітули, де поміщувався IV рік духовного семинаря і його настоятелі. Проти сего **„самовільного присвоювання собі чужої власти"** члени капітули внесли жалобу до Риму, але хотяй се діялося ще в 1923 р., до сего часу „остаточного вирішення в сій справі ще не видано"... Ся справа свідчить про зарозумілу впертість Коциловського. Вона стала відомою „всьому клирові, парохіянам і широким кругам суспільности та **принесла для непоміркованого та впертого владики неславу**".

10. В травні 1923, Коциловський усунув бур архипрезвітера Волошинського від проводу капітули, подаючи за причину ніби те, що той на засіданнях капітули не брав його, себто Коциловського, в оборону. Проти такого кроку Коциловського капітула запротестувала перед папським нунцієм у Варшаві, який полагодив сю справу **„і вона скінчилась компромітацією епископа, що викликало у загалу насмішки з його особи**, бо вже в січні 1924 р. о. Волошинський знова обняв провід в урядованні капітули. Та на превеликий жаль капітули і церкви о. архипрезвітер Волошинський, **замучений манією переслідування зі сторони непогамованого й безсердечного свойого епископа,** розпращався в скорі 1924 р. з сим світом, полишаючи в серцях всіх вірних жаль до епископа, **заявляючи, перед смертю, що через епископа сходить в могилу**".

11). Коциловський робив капітулі богато трудностів при затвердженню контрактів купна, продажі ґрунтів з фондації Лаврівського і капітула аж мусіла вносити скаргу до папського нунція. Се також показує, на скільки в епископа Коциловського брак такту та розсудку.

12). В 1918 році Коциловський, проти постанов статута капітули, приневолив пралата Мрица, щоби той відкликав своє прохання о промоцію на схоліярха капітули, хотяй на основі статута капітули ся промоція о. Мрицові належалась. **„Сим насильством заподіяв епископ о. Мрицові кривду та став вводити анархію, нехтуючи статут капітули".**

13). В 1926 р. епископ **самовільно і на власну руку** спричинив номінацію наймолодшого капітульного крилошанина архипрезвітером капітули, через що зломив права капітули, які є затверджені римським престолом.

14). „Так само заіменував собі епископ, **нікого не питаючися,** ґенеральним вікарієм наймолодшого крилошанина Константина Богачевського, чого правительство не приняло до відома, поручило усунути його з крилошанина і пароха і відмовило платні, заявляючи, що не буде полагоджувати ніякого письма ним підписаного так, що о. Богачевський мусів виїхати до Америки (на епископа!), а ціла справа викликала тільки насмішки з владики і його заряджень".

15) На професорів в духовнім семинарі Коциловський покликав молодих **невідповідних священиків** (одного на 5-ім році священства, а другого на 2-ім році), які „по скінченню богословських студій **не складали ніяких іспитів ані ригорозів на професорів...** через що сам епископ обнизив в очах питомців і загалу вірних науковий цензус, потрібний доконче для учителів".

16). Для приняття кандидатів духовного стану епископ з правила не взиває старших віком і богатих досвідом крилошан, лиш установляє ніби комітет з молодих крилошан, **очевидно безженних, а властиво поручає се одному з наймолодших собою уставленому крилошанинові, який зовсім не вибирає найздібнійших учеників.** Кандидатів не іспитують із предметів та здібностей, ... **але питають кождого кандидата, чи годиться після інтенції епископа остати священиком в безженнім стані і се є одинока вимога до приняття кандидата".** Сего рода вибір і приняття кандидатів довели до того, „що в теперішнім часі питомці з I і II року, ... **се збираннина усяких жебраків і безрадних молодиків.** Тепер до духовного стану зголошується тільки той, що не має матеріяльної змоги записатися на університет, — і хотячи бути принятим до духовного семинаря, **прирікає безженність і в своїй молодечій нерозвазі кривить душею... Такі целебси становлять предмет посміховища і глузувань серед загалу вірних, а між теперішніми питомцями поширилася в застрашаючий спосіб гіпокризія і цинізм. Горе нашій греко-католицькій церкві і нашому народові з такими будучими духовниками і пастирями, а все те з вини епископа.**

17) Автори жалоби дальше пишуть: „Із представлень до святого престола зі сторони духовенства і віруючих мірян, висланих туди ще в 1925 р., повинно бути загально відомо, що епископ Йосафат насильно формує целібат (так, неначеб він не робив сего на росказ Риму!) ... Нефортунними промовами і проголошенням целібату епископ, який має спеціяльний талант промовляти і говорити так, щоби його ніхто не розумів, а він сам міг свої слова ad libitum пояснити й. інтерпретувати, спричинив остентаційне ґреміяльне виступлення цілого I і II року духовного семинаря в 1925 р.... Проти сего насильного й незаконного заводження целібату клир на своїх деканальних соборчиках ухвалив відповідні представлення і резолюції, які епископ питомим собі гордим способом знехтував... Зі всенароднім голосом своїх духовних отців і своїх вірних проти загального примусового целібату епископ не числився і не числиться (а хіба Рим числиться?), уважаючи себе в своїй непомірній гордости й зарозумілости за наймудрійшого, за всевладного, перед ніким невідвічального пастиря вірних, котрі мають бути тільки безгласним і бездушним стадом... Він в своїм насилуванні до целібату у своїх промовах до питомців говорив, що **„сам Христос обявив, щоб я целібат впровадкував"** (!). Коли вказували йому, Коциловському, на те, які можуть бути наслідки целібату, а саме, що вірні можуть відпасти від церкви, то він висловився: **„Най загал відпаде, і при мені лишиться тільки горстка, а я не відступлю від свого зарядження, яке я роблю по обявленні самого Христа".** В наслідок сего вірні, „бачучи наругу з основ своєї греко-католицької церкви", наругу, яку наносить і епископ Коциловський, ставленник папи, вірні „зневірюються до решти в яку небудь справедливість та авторітет" папи і розбігаються в розтіч. „Завважити тут треба, що епископ, бачучи нехіть і ненависть до себе, уважає себе мучеником, вірить і підозріває всюди неістнуюче (тепер вже істнуюче!) православіє (схизму) і начеб то веде з ним боротьбу, наслідуючи тим недостойно (чому ні, зовсім достойно!) святого Йосафата.

18) За попередників Коциловського питомці четвертого року духовного семинари співали хором в неділі і свята в катедрі. Се підносило торжественність богослуження і люде масово ходили до церкви. Але Коциловський **„заборонив питомцям співати в катедрі, а при великих Службах Божих в неділі і свята співають дячки недоуки, а співають так, що інтеліґенція і міщане зовсім відтягаються ходити на торжественні богослужения.** Вірні відносилися з проханням до владики о зміну сего зарядження, але епископ відповів: **„Питомців я маю для себе".**

19). Епископ кумулює уряди в капітулі, так, що, прим., „два соборні крилошани є рівночасно професорами в богословськім семинарі а третий соборний крилошанин є сталим катехитом у видділових школах". Вони побирають повійну платню, але обовязків своїх як соборних крилошан **не сповняють,** бо на се не позволяє їм їх час. Через се о. Мриц, прелат-схоліярх, 70-літний старець, був приневолений сповняти додатково ще й обовязки катедрального пароха, декана і проповідника, до чого силою конституції був обовязаний наймолодший крилошанин.

(Дальше буде).

ВІН ЗНАЙШОВ МЕНЕ.

Одного разу приходить молодий Китаєць до місіонаря і просить, щоби він його охрестив і приняв до своєї христіянської громади. Священик хотів переконатися, чи чоловік сей здає собі справу з того, що робить, тому питає його:

Скажи мені, яким способом знайшов ти Христа?

Китаєць, не надумуючись довго, відповів:

— Я не знайшов Його, а знайшов Він мене і кличе до Себе.

ЛЮБОВ НЕ ЗНАЄ ГРАНИЦЬ.

В часі збірки на добродійну ціль, одна бідна вдова дала свого послідного доляра. Люде, знаючи її вбогість, питались, чи не буде ся жертва для неї за велика.

На се вона усміхнулась і каже:

— Любов границь не знає.

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ІЄРАРХІЇ ПІСЛЯ УНІЇ.

(Докінчення).

Від імени патріярха були розіслані грамоти до православних громадян, аби вони вибирали з посеред себе осіб, гідних для посвящения в епископський сан. Православні з великою радістю відгукнулись на заклик Теофана: зїхались у великій скількости до Київа на престольне свято (15 серпня ст. ст.) Печерського монастиря і тут вибрали кандидатів на епископські катедри. Хіротонія вибраних кандидатів почалася в жовтні місяці 1620 року.

6-го жовтня був першим висвячений на Перемиську катедру — межигірський ігумен Ісаія Копинський. Хіротонія його відбулася в Богоявленській церкві Кієво-Братського монастиря. Але тому, що на відновлення православної ієрархії не малося дозволу від влади, то принято було застерігаючі міри. Для хіротонії вибрано пізню годину, вікна церкви було позавішувано, читали і співали тихо, а монастир був оточений загоном запорожців. Крім патріярха, в хіротонії Ісаії брали участь болгарський митрополит Неофіт, що вже кілька років жив в західно-українських монастирях, а на той час був умисне викликаний до Київа.

8 жовтня в тій же Богоявленській церкві, з такими-ж обережностями й при співучасти тих же ієрархів, посвячений був на Київську і Галицьку митрополію - ігумен Кієво-Михайлівського монастиря Іов Борецький. Хутко після того посвящений був на Полоцьку архиепископію Мелетій Смотрицький. Пізнійше вже, по відїзді патріярха Теофана з Київа, по шляху на схід, ним посвящені були (при співучасти попередніх ієрархів, котрі супроводили до кордону патріярха, під охороною трох тисяч козаків) в Терехтемирівськім монастирі, — місцевий архимандрит Єзекиїль Курцевич на епископство Володимирсько-Берестейське; в місті Білій Церкві ігумен Ісаакій Борискевич — на епископство Луцько-Острізьке; в місті Животовку мірецький ігумен Паїсій Іполитович на епископство Холмсько-Белзьске. Можливо, що в той час на Туровську і Пинську катедру призначеним був грецький Стагонський епископ Авраамій.

Відновлення православної ієрархії з крайнім незадоволенням і злістю зустрінуто було латино-уніятською владою. І уніяти пустили в рух всі можливі засоби для скоршого її знищення.

З наклепу уніятського митрополита Рутського, Теофана в універсалах було оголошено шпіоном турецького султана і шахраєм, що не має не тільки патріяршого сану, а навіть і духовного. Посвящені-ж ним епископи обвинувачувались в непослуху королівській владі, в зраді держави, підбуренню народу.

Але, безперечно, такі універсали лекше було писати і розсилати, ніж виконувати і переводити в життя. Православні мешканці держави, а особливо запорожці, старанно оберігали відновлену ієрархію, і застосовання до них наказів могло викликати бурю народнього незадоволення. Зрештою сам тодішній уряд, в особах своїх найбільш розумних і далековидних представників, передбачав ті кепські наслідки, котрі могли виникнути після виконання королівських універсалів. Канцлер великого князівства Литовського, Лев Сапіга, котрому було надіслано згадані універсали для офіційного скріплення, — довший час вагався, прикласти до них чи не прикласти печатку, мотивуючи своє вагання пересторогою народнього незадоволення з боку православних громадян, а особливо козаків, у котрих „сила богато значить".

Беручи під увагу таке цілком слушне застереження, король змушений був змінити своє неприхильне відношення до відновленої православної ієрархії.

Київський митрополит Іов Борецький, маючи на увазі добробут Православної Церкви і бажаючи спростувати перед королем наклепи католицького сторонництва на патріярха Теофана і оправдати його працю в православній ієрархії, — післав до Жигмонта III для особистих розяснень (уникаючи посередників в такому питанню) — новопосвященого епископа Єзекиїля Курцевича. Король досить ласкаво приймив епископа і на прощання сказав: „Маєш нашу згоду, передай иншим (ієрархам), щоб поступали так же (тоб-то, щоб особисто звилися до короля), — в тому разі вони дістануть нашу милість". Через епископа Курцевича передані були митрополиту Борецькому і архиепископу Смотрицькому охранні грамоти, котрими ґарантувалась їх поїздка до Варшави

Борецький і Смотрицький, заручившись охранними грамотами, в початку 1623 року приїхали до Варшави, подали королеві петіцію про затвердження православної ієрархії, встановлення привілеїв і прав Православної Церкви.

На засіданнях сойму польський уряд, зважаючи на настирливости своїх православних підданих, а переважно запорожського козацтва, — змінив суворі королівські універсали і запевнив спокійне істнування відновленої ієрархії.

[illegible] таку обіцянку, православні епископи особливу увагу звернули на [illegible] стан Православної Церкви. З сією метою скликуються собори, підшукуються засоби, аби уникнути злиднів церковного життя, піднимається щабель загальної освіти серед духовенства і в народі, видаються книги релігійно-морального змісту, — то були перші кроки наших ієрархів, що до піднесення на вищий позем української культури.

На початку XVII віку центром просвіти і вогнищем культури на Україні стає знову Київ, давній політичний і культурний центр південно-руських земель, а відновлення православної ієрархії було новим кільцем у ланцюзі історичних споминів і традицій.

В Печерській Лаврі та коло Київського Богоявленського братства збирається гурт учених, котрі в братській школі (заснованій 1615 р., а з 1632 р .колеґія, пізнійше переіменована в академію) виробляють нові форми освіти і письменства; зміцнюються традиції Київа, як культурного осередка на цілу Україну. Звідси виходить майже все, що лишило який-небудь слід в українському житті.

Поширений релігійний рух став охоплювати всі західно-українські землі, але переважно базувався в Київі, котрий з часом хиротонії Іова Борецького в сан митрополита знову зробився резиденцією Київських митрополитів.

„Духовний Сіяч". К. Іваницький.

СІЯЧ.

Був весняний день. Подекуди земляниця покривалась свіжою зеленою травичкою. Плугатор вже краяв довгі скиби на ниві. Як скінчив орати, дав коням їсти, а сам взяв через плече сівеньку повну золотої пшениці і почав розкидати зерно по ріллі руками, бо не мав потрібної машини-сіварки.

Світ веселий і надійний довкола. Пташки весело щебетали свої пісні, тішилися молоденькою весною. Свіжий воздух наповняв груди працівника. Весело було йому і він підспівував собі під такт розмаху рукою, що кидала зерно. Сонце гріло, огрівало землю, легенький туман підносився над свіжозораною нивою.

В такий час вийшов тато з малим Грицем на поле. Гриць ходив до третьої кляси і мав вже 12 літ. Він дуже любив читати і був — на свої літа — розумним і цікавим хлопцем, першим учеником в своїм селі.

Гриць придивлявся, як сіяч кидав зерно, а там заговорив:

— Любий татку! Яка то велика сила Божа! Таке маленьке зерно падає в землю а виростає у велике стебло з колосом, та вертається зерном знова до сіяча. Тай не само вертає, але з десятками таких-же зерен, як воно.

— Добре ти зауважив, Грицю. Милосерний Господь так велів, що в природі все так буває. З малого зерна маку — велика маківка росте, а то і кілька, з тисячами зерен; з малого жолудя — ростуть великі дуби тінисті; з малих жерел — повстають великі ріки; з малого насіння — струнке стебло і повний колос. А як в природі, сину, так діється і з людьми. І добро і зло є вже з природи в серцю людини. Коли допустиш, щоби на ниві твого серця росла пшениця-добро, тоді добро тобі вродиться і принесе овоч, після твоєї заслуги. Коли-ж зерно зла буде рости в твоїм серцю, то також принесе свій овоч, але тобі на шкоду. І зерно добра і зерно зла є маленьке, як і зерно пшениці, і росте воно так, як пшениця. Коли сіяч пильнує своєї ниви, своєї пшениці, виполює осет, бодяки, щоб більше простору, світла, тепла мала пшениця, щоб красше росла, так і чоловік, коли буде всяке зло викорінювати зі свого серця, а добро зберігати, тим більш корисним, пожиточним та милим буде він і для себе і для ближніх, і для Бога. На ниві трудно позбутись бурянів, коли вони довгий час ростуть і глибоко пустять коріння. Лекше знищити одно зерно насіння чим за рік насіння з одного колоска, за два роки сорок, пятьдесять колосків. Добрий господар виполює на ниві корч молочію так скоро, як тільки його побачить. Недбалий господар за одним корчем не хоче через пліт перелазити. За рік недбалий має вже на своїй ниві сотки корчів молочію, а доброго господаря нива чиста. Так само буває з серцем людини. Малий гріх веде до більшого гріха. Як кілька малих жерел творять велику ріку, так малі гріхи ведуть до великих.

— Памятай, Грицю, отсього сіяча. В тебе тепер весна життя твого. Сій пшеницю — добрі думки, слова, діла в своїм серцю тепер щоб в старших літах, в осени твого життя, мав що збирати, тай щоб збирав з радістю, не зі слезами.

О. П. Яковенко.

ДО НЕЇ НЕ НАЛЕЖИТЬ.

Малий Івась завважав, що одна книжка лежала завжди на однім і тім самім місці і ніхто її ніколи не рухав. Дивно йому було, що тато і мама читали і переглядали ріжні книжки, а на ту навіть не звертали уваги.

Одного разу взяв він її і, перегортаючи листок за листком, побачив в ній гарні святі образки, які дуже йому сподобалися. От він і питає мами:

— Мамо, чи ся книжка є Божа?

— Так, — відповіла мама.

— Ага, то я вже знаю, чого ви її ніколи не читаєте. Ви не рухаєте того, що до вас не належить.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРИТЧА ПРО ПШЕНИЦЮ І КУКІЛЬ.

(Мат. XIII, 24-30; 36-43).

Одного разу Ісус сказав таку притчу:

— Царство небесне подібне до чоловіка, що посіяв добре насіння на своїй ниві. І як люде спали, прийшов ворог його й насіяв кукілю між пшеницею; та й пішов. Коли засів зійшов і почав колоситись, тоді показавсь і кукіль. Слуги-ж господаря прийшли й сказали йому:

— Господарю, чи не добре-ж насіння сіяв ти на твоїй ниві? Відкіля-ж взявся кукіль?

А він їм сказав:

— Ворог-чоловік се зробив.

Слуги-ж сказали йому:

— Хочеш, ми підемо та виполемо його?

А він сказав:

— Ні, щоб вириваючи кукіль, не вирвати разом з ним і пшениці. Нехай росте разом і те й друге до жнив, а в жнива я скажу женцям: зберіть перше кукіль і звяжіть його в снопи, щоб спалити його, а пшеницю зберіть у мою клуню.

Коли Ісус, відпустивши нарід, прийшов до хати, приступили до Нього ученики Його, кажучи:

— Розясни нам притчу про кукіль на ниві.

Він сказав їм:

— Сіяч доброго насіння се Син Чоловіческий, а нива се світ, а добре насіння се сини Царства, а кукіль — сини лукавого; а ворог, що посіяв його, се диявол, а жнива — кінець віку, а женці — Ангели. Як збирається кукіль і вогнем палиться, так буде при кінці віку сього. Пішле Син Чоловіческий Ангелів своїх і зберуть з царства Його всі спокуси і тих, що чинять неправду, і вкинуть їх у піч вогненну: там буде плач і скрегіт зубів. Тоді праведники засяють, як сонце в Царстві Отця їх. Хто має уши слухати, нехай слухає.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ЗАНЕПАД ЦАРСТВА ЮДЕЙСЬКОГО.

Так як до жителів царства ізраїльського, так і до жителів царства юдейського Господь Бог посилав численних пророків, аби ті взивали нарід до покаяння і праведного життя.

І жителі царства юдейського навертались дуже часто в повнім покаянню до Бога, але таке покаяння тревало лиш через короткий час і через се царство щораз все більше занепадало, помимо того, що пророки юдейські старалися навернути нарід на праву дорогу.

Найбільше знані з пророків юдейського царства є отсі: Ісаія, Михей і Даниїл.

ПРОРОК ІСАІЯ.

Господь покликав Ісаію до пророцтва, і мав пророк таке видіння:

Він бачив Господа на високому і піднесеному престолі. Кругом нього стояли серафими, кождий з шістьма крилами: двома закривав собі лице, двома закривав ноги, а двома літав. І поклинували вони один до одного:

— Свят, свят, свят Господь сил, вся земля повна слави Його!

І хитались підвалини й пороги від голосного поклику їх, а будинок сповнився димом. Бачучи се, промовив Ісаія:

— Горе мені, погибель моя! Бо я людина з нечистими устами, й живу між людьми нечистими, — а се-ж очі мої бачили Господа сил небесних!

На се прилетів до нього один серафим із жаріючим вуглем, що взяв кліщами з жертівника і приторкнувшись ним до його уст та промовив:

— Приторкнулось отсе до твоїх уст, і взято від тебе беззаконність твою, і з гріха твого ти очищений.

І почув він голос Господень, що говорив:

— Кого-б мені післати і хто там піде?

Тоді сказав Ісаія:

— Ось я, пішли мене.

І відказав голос:

— Іди й промов до тих людей: слухатимете й не розумієте, і дивитиметесь очима, та не бачитимете, запеклося серце в сього народу, й тяжко чують ушима, та й очі свої затулили, щоб не бачити очима й не почути ушима; і не второпають серцем та й не навернуться, щоб я їх оздоровив.

І промовив пророк:

— Доки-ж сього, Господи?

А Господь сказав:

— Поки не опустіють міста й не зістануться без осадників, а доми без людей, та поки земля отта цілком не стане пустинею. І далеко займе Господь людей в неволю, і пусто-глухо в землі стане. І коли-б ще десята частина зосталась на ній і назад вернулась, та знов буде спустошена; але як із теревинта й з дуба, коли їх зрубати, зостається корінь, так святе насіння вийде з коріня того.

Пророк Ісаія пророкував, що юдейське царство зруйнують вороги, Юдеїв буде відведено у полон, а опісля вони знову повернуться у рідну землю. Особливо ясно пророкував він про спасителя, Ісуса Христа, що він походити-ме з роду Давидового та народиться від діви.

Пророк Ісаія описав події з життя Спасителя такими рисами, наче-б се писав не пророк, а сучасник, що бачить все те на власні очи: що Він буде не лише чоловік, але разом і Бог, що Він просвітить усіх людей своєю наукою, прийме на себе гріхи усього світа, пострадає за них і визволить усіх, хто вірує у Нього, від вічної загибелі.

— Люд, що в темряві блукає, — каже пророк, — побачить світло велике; живучим в країні тіни смертної світло засяє. Ти розмножиш нарід, даси йому радощі великі; звеселиться він перед Тобою, як веселяться, коли обжинки справляють, як радуються, коли здобич ділять. Бо ярмо, що його давило, й палицю, що його побивала, й тростину у гнобителя його — Ти поломиш; бо хлопятко народилося нам — син даний нам; власть на раменах Його, а дадуть імя Йому: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, Князь мира. Царству Його й миру Його не буде границь; на Давидовім престолі й царстві Він сяде, щоб утвердити й укріпити Його судом справедливим від тепер повіки. Він взяв болі й недуги наші на себе; а нам здавалось, що се Бог Його покарав, побив та понизив. Він же поранений був за гріхи наші й мучений за беззаконня наші; се кара за ввесь мир наш упала на нього, і ми Його ранами оздоровлені. Всі ми блукали, як вівці, кождий ходив своєю дорогою, — провини-ж усіх нас вложив Господь на Нього одного. Його брано на допит, та Він терпів добровільно й не відкривав уст Своїх; неначе вівцю на заколення, Його ведено, і як ягня перед постригачем німує, так і Він не відчиняв уст Своїх. З узів і від суду пірвано Його, хоч рід Його — хто Його збагне. Вирвано Його з землі живущих; за проступки людей моїх претерпів Він смерть. Визначили гріб Йому з злодіями, — та Його поховано в богатого, бо не вчинив Він гріха, й неправди не було в устах Його. Та Господу вгодно було Його вбити, то-ж віддав Його на муки; але як принесе Він життя своє за жертву примирення, то й узрить потомство довговічне.

ДВА УЧИТЕЛІ.

Жили колись у старовину двоє побожних старих людей. І обидва вірили у правдивого Бога і навчали людей. (Бо в тім краю були погане — такі, що поклонялися ідолам). І хоч навчали вони людей, а поміж собою вони не могли ніяк погодитися.

Один з них був недобрий і він говорив.

— Як хто чим прогрішиться, то треба його зараз покарати. І чим більша буде кара, тим краще: за те він спасения доступить.

І він накладав на людей великі покути і суворо додержував увесь закон.

Другий-же був милосерний і казав:

Покарати можна, та що з того буде? Не за всяку провину треба карати. Треба бути до людей милосерним.

Одного разу прийшов до суворого один поганин і каже:

- Я хочу навчитися справедливої віри. Навчи мене! Тільки ось як: щоб ти навчив мене усіх законів, поки я обернуся на одній нозі.

Суворий розсердився і прогнав його

Тоді поганин пішов до милосерного і каже йому:

– Хочу навчитись справедливої віри. Навчи мене! Тільки ось як: щоб ти навчив мене усіх законів, поки я обернусь на одній нозі.

Милосерний подумав і сказав:

— Добре, сину! Роби людям се, чого собі бажаєш!

Поганин здивувався і питає:

— Отсе все?

- Все, — каже милосерний. — У сих кількох словах увесь закон, а все инше, — воно тільки вияснює сей закон.

Поганин задумався і думав довго, а тоді сказав:

— Твоя правда.

І він почав вірити у правдиву віру і робити так, як милосерний казав.

ЗГУБЛЕНИЙ ДІЯМАНТ.

Одна богата пані одідичила по своїх предках дорогий діямантовий перстень.

Одного разу, проходжуючись вулицею міста Парижа, вона зняла рукавичку, з котрої зсунувся перстень та впав через ґрати до каналу. З розпуки сама не знала, що робити. Шукала перстеня кінцем своєї парасолі, однак на дармо.

Прохожі заважали, що вона знаходиться в клопоті і хотіли помочи, але вона навіть не позволяла нікому прийти близько, тільки шукала способу, в який би її самій вдалося діямант віднайти. Вкінци, не вагаючись довго, закотила рукав, вложила руку в бруд каналу і по кількох хвилях шукання витягнула перстень та пішла щаслива дальше.

Чи не в подібний спосіб ратує Христос всіх тих, котрі губляться в бруді хріха? Так. Він шукає за кождим грішником, витягає його з калюжі гріха і кладе між святих в місці слави Своєї.

ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ У ВОЛОДИМИРІ.

(Від найдавніших часів.)

(Докінчення).

18) **Церква св. Спаса** й при ній монастир стояли на горбі на північно-захід від мурів катедрального собору.

Коли й хто збудував той монастир, невідомо. У грамоті короля Сигизмунда I з 26 травня 1508 року згадується, що він віддає в „заставное володіння" князю Андрію Олескандровичу Санґушко „замок наш Володимер, і з местечком нашим Литовижом (нині село Володимирського повіту) і з монастиром нашим святого Спаса".

Від князя Андрія Санґушка Спаський монастир перейшов у володіння до його сина Федора Санґушка, який 1547 року 9 листопада в свойому духовному заповіті офірує „на монастир святого Спаса у Володимери двадцет коп грошей".

У володінні князів Санґушків той монастир був до 1563 року.

Року 1563, 28 лютого король Сигизмунд-Август „пожаловал монастир святого Спаса в мисте Володимерском лежачій з (давним) именем Яновом і з двема землями Подгайци і Радочеж под местом Володимерским" з людьми, землями й сінокосами — „в пожизненное" володіння дворянину Павлові Григоровичу Оранському.

Року 1580, з дозволу короля Стефана Баторія, Павло Оранський передав Спаський монастир зі всіма землями свойому старшому синові Михайлові, при чому Стефан Баторий наказує Михайлові Оранському „управлять сим монастирем слушне і радне, по обичаю греческої релігії, і розмножать хвалу Божію".

Року 1597 Спаський монастир було обернено на унію. Року 1633 королівським указом було віддано монастир в аренду уніятському архимандриту Пахомію Оранському. В руках уніятів Спаський монастир поступово нищився і около 1660 року його було цілком спустошено й зруйновано.

Лишилася тільки Спаська церковця, яка проіснувала невідомо як довго, бо послідний раз про неї згадується в документі з 15 серпня 1760 року

19) **Церква св. Пророка Ілії**, невідомо коли й хто її збудував на березі річки „Луга" в урочиську „Ільїнщина". Згадується про церкву св. пророка Ілії в історичних документах 16 віку, коли один міщанин міста Володимира Конахович випросив її (церкву) в короля з тією умовою, що він (Конахович) висвятиться на попа і буде в тій церкві правити богослуження. Але він не додержав своєї умови й 1568 року продав церкву св. пр. Ілії володимирському городничому-дворянинові Василю Петровичу Задоровському. За те тодішний Володимирський епископ Теодосій Лазовський посадив Конаховича „в ланцюг" і вніс протест проти продажі.

Справа тягнулася три роки і 1571 року король вирішив справу на користь Загоровського, свого маршалка, і він був колятором Іліської церкви аж до часів нападу Кримських Татар на Волинь, коли він 1577 року попав до них у полон, де й помер.

Уніятський епископ Іпатій Потій 10-го серпня 1596 року з бандою озброєних слуг увірвався до церкви і в ній „руками своїми власними олтар... обидрал, і все з него і посвещения его всі скинул і на оном антиминс неподвижний... взял і одрал... чим дом Божий ни во што обернул і знищил"...

А священикові тієї церкви Карпові Мелешковичу заборонив правити Службу Божу.

Того-ж дня, 10 серпня 1596 року, княжна Маруша Збаражська (вдова Загоровського) внесла скаргу на Потія до міського володимирського суду. Через 12 років, 1608 року, Люблинський трибунал признав за Марушою Збаражською право на Ільїнську церкву.

Тепер Ільїнської церкви у Володимирі нема; лишилася на память тільки назва — „Ільїнщина" — того місця, де колись стояла церква.

20) **Церква св. Онофрія Великого** й при ній монастир, невідомо коли й хто їх збудував, на лівому березі річки Луга на острові Волосові, тепер Онофріївщині, напроти катедрального собору на верству від нього.

В описі церков і маетків Володимирської епископії, який складено 15 квітня 1593 року, значиться: монастир в гаї святого Онофрія, у вострві на ріці Лугу, до того монастира і ґрунт, остров Волостав, належить".

Монастир той перестав істнувати в 17 віці. Церква струхлявіла й розсипалась, а церковні річи перед тим перенесли до инших міських церков.

21) **Соборна церква св. Миколая Чудотворця** стоїть на Миколаївській вулиці. Тепер у ній правиться служба Божа в українській мові. Церква дуже мала (тісна), бо має заледви около 14 квадратових сяжнів разом з олтарною частиною. Більша половина богомольців кождої Служби Божої завжди стоїть на дворі під церквою, бо в церкві всі не можуть поміститися.

22) **Христорождественський монастир** побудував 1755 року Слонімський староста Іґнатій Садовський для Єзуїтів. Року 1786 з наказу польського короля Станислава-Августа монастир було передано у володіння уніятів-Василіян.

Року 1840 сей уніятський монастир було передано православним.

В сучасний момент бувший Христорождественський монастир в руках римо-католиків.

До монастиря належало 259 десятин землі.

Крім вищезазначених церков, до Володимирської православної епископії у Володимирі з 992 року ще належали: „Святогорський монастир" і дві церкви: „Успенія Пресвятої Богородиці" й „св. Живоначальної Тройці", що знаходяться в селі Зимно, колишній резиденції Великого князя Володимира.

ДУМКИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Говорять між собою люде:

Чим ріжниться греко-католицька церква в Канаді від инших церков? Тим, що в неї епископом — Будка.

Чому „Канадійському Фармерові" все на думці „маркета" (ринок)? — Бо він все виставлений на продаж.

Чого головний канадійський обозний менше показується в зимі, чим в літі? Бо він — Босий.

Чому редактор „Канадійського Фармера" ніколи публично не ґоворить? — Бо він — Гикавий.

Чому про редактора „Канадійського Українця" так мало люде знають? Бо він — Дикий.

— — — — — — — — — —

Недавно у Вінніпеґу відбулося посвячення угольного каміня під греко-католицьку школу. Чину посвячення доконало трох уніятських священиків. На се свято були запрошені представники всіх українських організацій міста Вінніпеґу, отже і представники православних Українців. Але коли представники давали привіти, то православних представників до слова не допустили. Не допустили, — хоч і запросили, бо вони православні, а школа — греко-католицька. За те попросили до слова **протестантського проповідника Шейвера, який має свою церкву близько згаданої школи і який за послідних кілька літ тільки й робив, що перетягав греко-католиків, головно їх дітей на протестантизм, що йому до великої міри щастило. Але греко-католицькі священики на те не зважають, запрошують його на своє свято, дають йому слово, витають, як одного зі своїх, і то тоді, коли православних Українців трактують, як чужих.**

Проповідник Шейвер, звичайно, був дуже вдячний греко-католицьким священикам за таке тепле принятття. Щоби в будь який спосіб виявити свою вдячність, він оголосив, **що на будуче богослужения в його церкві будуть відбуватися в українській мові, щоби в той спосіб лекше перетягати на протестантізм — греко-католицьких дітей.**

Кажіть, що хочете, але ліпшого приміру **„вшистко єдно"** між двома церквами (в сім випадку між уніятською і протестантською), як сей, тяжко знайти.

— — — — — — — — — —

Бувший редактор „Канадійського Ранка", Зиґмунт Бичинський, виїхав до Галичини поширювати там при помочі канадійських долярів евангельського духа. З сеї нагоди „Канадійський Ранок" присвятив свому бувшому редакторові похвальну статтю, в якій називає його **„великим приятелем Українців"**.

Можна назвати „приятелем Українців" Англійця, коли що він ним є, можна називати Німця, Француза, Італійця,— але як можна називати „приятелем Українців" Українця, за якого п. Зиґмунт Бичинський себе видавав, — сего ніяк не можемо зрозуміти. Хіба, — що він ніколи Українцем не був і не є, а входив за Українця тільки з конечности — для успішнійшого поширювання між Українцями протестантського духа.

— — — — — — — — — —

„Канадійський Фармер", який свого часу відкрив, що „греко-католицький календар" походить ще з перед християнських часів, в числі з 24 жовтня с. р. зробив нове відкриття, а іменно, що „найвища духовна влада" Української Православної Церкви в Канаді „та сама що й автокефальної церкви в Польщі". Треба сподіватися, що в близькій будуччині „Канадійський Фармер" зробить ще одно відкриття, а саме, що Канада знаходиться під тою самою владою, що й Німеччина.

— — — — — — — — — —

Говорять, що один визначний греко-католицький священик, говорячи в однім місті підчас посвячення угольного каменя під греко-католицьку церкву, мав називати греко-католицьких священиків **„ґаліщен прістс"** (говорив він по англійськи). Коли-ж опісля звернули йому на се увагу, то він мав сказати:

— Я мусів так говорити, бо Англійці булиб не розуміли, що то таке „украініян прістс".

— — — — — — — — — —

Зачуваємо, що з уваги на те, що східні народи не хочуть приставати до Шаповалової Вільної Спілки Народів Сходу, згадана спілка має вкоротці зреформуватися і перемінитися на Спілку Микитів Цілого Світа. Поки-що намічені члени є: Микита Шаповал, Микита Мандрика, Микита Баран, Микита Будка і — **Лис Микита.**

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА У ФРАНЦІЇ.

Католицька преса доносить, що брак католицьких священиків у Франції є дальше дуже значний. З виїмком кілька західних округів, всі терплять на брак духовенства. Тепер в 47 округах в 4,400 громадах нема священиків. В цілій Франції числять 5,000 — 6,000 громад, що потребують ще одного священика, не згадуючи вже про передмістя Парижу, де положення є особливе. Одинокий спосіб, щоб запобічи сему недостаткови бачуть католицькі круги в світськім апостоляті, котре має до тепер 3,000 добровільних катихитів.

Варто-б піддати думку, щоби еп. Будка змилосердився над Францією та відпустив її кілька своїх французьких „попів".

ЗАВОРУШЕННЯ В ХОДО-[illegible]

В Ходорові є великий став, який належить до цукроварні. Сей став є причиною, що довкола міста є великі багна, які затроюють повітря і є причиною численних недуг. Також що кілька років став виливаючи, заливав околичні місцевости. Ходорів і околичні села вже 30 років борються за усунення сього розсадника хоріб. Вкінці їм урвався терпець. Недавно сотки жінок рушили на застави й знищили їх, спускаючи зі ставу воду. Поліція була змушена уступити перед напором жінок. Не поміг нічого й приїзд старости з 50 поліцаями, ані жадання покликання війська. Вкінці староста мусів під натиском населення уступити й зарядив осушення багна.

КОМУНІЗМ НЕ ДІЙШОВ ДО ТУРКЕСТАНУ.

Хоч російський Туркестан належить до совітської Росії, то десять літ большевицького панування не далися там доси відчути. В Туркестані панують дальше старі звичаї, між якими найважніщий є звичай плачення „каліму", або купна жінки. Так само панує там дальше многоженьство. Організація комуністичної партії в Стар-Даріїнску звернула доперва тепер на се увагу, головно ізза того, що навіть деякі комуністи придержуються сих старих звичаїв. Зорганізовано спеціяльне товариство для поборювання пережитків магометанства в Туркестані.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба висилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЖІНКИ В КИТАЮ ПОДЕШЕВІЛИ.

Тисячі канадійських Китайців, які коротають тепер свій вік в самоті, моглиб тепер подружитися, як би могли з жінками назад до Канади вернути. Націоналістичне правительство назначило максимальні ціни за жінок. Будучий зять не сміє від тепер заплатити за свою жінку більше, чим 150 долярів, як що вона ще дівчина, а за вдову має заплатити не більше, як 100 долярів.

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ЗВЕРХНІСТЬ ПАПИ.

Всі християни всіх ісповідань знають, що жерелом віри християнської є Новий Заповіт. Він містить признані всіми за правдиві 4 Євангелії — Матея, Марка, Луки та Івана, далі — Діяння Апостолів, які написані евангелистом Лукою, Послання Апостолів і Відкриття св. Івана.

І церква римська так само признає ті св. книги едино авторітетними, натхненими св. Духом, одним словом — вважає їх Словом Божим. Всі-ж инші книги перших віків християнства, що мають назву „Євангелій" або „Діянь апостолів", признає римська церква неправдивними і, так само як і Церква Православна, називає їх „апокрифами".

Але так є тільки в засаді. В дійсності римська церква часто черпає свою науку й віру з тих самих „апокрифів", з тих самих легендарних оповідань, ложних вигадок людських.

Найважнійшим таким „апокрифом" для римської церкви є так звані „Діяння апостолів Петра й Павла", що походять з 6 століття по Христі. Адже-ж се є гарний „доказ" перебування ап. Петра в Римі та його папства в сьому місті. „Діяння" оповідають, нібито апостол Петро, не могучи перенести страхіть і переслідувань християн у столиці імперії, хотів був її покинути. Але перейшов йому дорогу Сам Христос з хрестом на плечах. Апостол Петро тоді спитав: „Куди йдеш, Господи?" Господь йому відповів: „Йду, щоби другий раз за тебе бути розпятим". Се ніби так вплинули на апостола Петра, що він вернувся до Риму і тут приняв муки, будучи розпятий головою вниз.

Правдиві писання Нового Заповіту суперечать тій легенді і через те, м. и. римська церква старається не допустити своїх вірних до читання св. Письма. Бо й справді: щоби то було, коли-б віруючі католики, читаючи св. Письмо, довідались, що їх віра в походження влади римських пап безпосередньо від апостола Петра основана на фальшивій вигадці, а не на справжніх історичних фактах? Адже коли ап. Петро зовсім не був у Римі, як про [illegible] же апостол Павло в Посланию до Римлян, та як виказують правдиві Діяння апостольські, тоді стає ясно, що Рим не є столицею апостольською, а папа не є наслідником Петра. Тоді захиталась би і впала ціла система римської церкви. Тоді і для католиків стало-б ясним, що твердження римської церкви про свою единоправдивість і единоспасаемість побудовані на неправді і легендах.

С. Б-ч.
„Духовний Сівач".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 6 жовтня 1928 заснув в Брендоні, Ман., вічним сном один з найповажнійших українських громадян Іван Батицький, проживши 65 літ. Покійний походив з села Сколошова, повіт Ярослав, де уродився в 1863 році. До Канади прибув 1911 р., заїхав до Брендону і там осів на стало. В перших роках свого побуту в Канаді працював на секції, при залізній дорозі, опісля працював в місті, а ще пізнійше тільки підчас жнив на фермах. В своїм вільнім часі був дуже діяльним і щирим членом Українського Народного Дому, Рідної Школи і Української Православної Церкви. Особливо для сеї послідної найбільше себе був посвятив. Хоч був старий і убогий, давав жертви все і всюди. Був членом Рідної Школи і платив до неї по 25 долярів річно, хоч дітей не мав і не міг посилати їх до школи. На Українську Православну Церкву жертвував около 100 долярів і крім сего жертвував себе самого, бо хоч був вже слабий, то працював як не більше, чим другі, то й не менше від других. Хоч не був сам грамотний, то передплачував часописи, носив їх в кишени і як стрітив когось грамотного, просив, аби йому прочитав. За свою працю був і переслідуваний. Коли одного разу вертав пізно з Народного Дому, на него напали на дорозі і старого та слабого побили. Та назад його не прибер і він ще щирійше працював. Коли в три дні перед смертю був у Покійного, він питав мене, як Народний Дім, як церква, як Рідна Школа. До самої смерти був добрим сином українського народу.

Похорон відбувся 10 жовтня при участи двох священиків, місцевого пароха о. Гребенюка і о. Савчука з Вінніпеґу. Прощальну проповідь мав дома о. Гребенюк. Великий здвиг народу відпровадив тіло Покійного до церкви а там по відправленю панахиди сказав гру прощальну проповідь о. Савчук. Відтак відвезено тіло Покійного на кладовище. Коли домовина поволи спускалась в могилу, дяки співали послідне „Вічная Память".

Спи спокійно, дорогий наш Друже, і нехай канадійська земля буде тобі пером. Смерть його оплакують в Канаді подруга Параська і найстарший син Лука а в Старім Краю два молодші сини, Дмитро і Микола.

[illegible] Косарик.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

НА РІК 1928

ЛИСТОПАД.

1 Ч. Йоіля прор.
2 П. Артемія
3 С. Іларіона Вел.

4 Н. 22 по С. Авер.
5 П. Ап. Якова
6 В. Арети, Атанас.
7 С. Маркіяна
8 Ч. Димитрія вмч.
9 П. Нестора
10 С. Параскеви

11 Н. 23 по С. Анаст.
12 П. Зеновія, Зен.
13 В. Стахія, Нарк.
14 С. Косми і Даміяна
15 Ч. Акиндина
17 С. Йоаникія

18 Н. 24 по С. Галакт.
19 П. Павла еп.
20 В. Єрона, Лазаря
21 С. Собор св. Михаїла
22 Ч. Онисифора
23 П. Єраста, Ореста
24 С. Міни, Віктора

25 Н. 25 по С. І. Мил.
26 П. Івана Золотоустого
27 В. Филипа ап.
28 С. Гурія і Самона
29 Ч. Ап. Матея
30 П. Григорія чуд.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

З Вернон, Б. К.

Олекса Гаралюк	.50
Іван Гаюман	.50
Петро Щерба	.10
Іван Смага	.10
С. Плетенчук, Монтреал	.50
Збірка о. І. Кусого:	
Георгій Ткачук, Веґревіл, Алта.	2.00
Андрій Зварич, Веґревіл, Алта.	1.00
Теодор Пшик, Іннісфрі, Алта.	1.50
М. Бойкович, Мирнам, Алта.	1.00
Георгій Маковійчук, Веґревіл,	.50
Збірка о. Лещишина.	
Н. Мельник, Шортдейл, Ман.	.50
Ф. Перхалюк, Шевлін, Ман.	1.00
Ф. Мушій, Мензі, Ман.	1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

НА РІК 1928

ЛИСТОПАД.

4. Неділя 22 по Зісланню Св. Духа: Гол. 5. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 15—25. Літ.: Ап. Гал. VI.: 11—18; Еван. Лук. XVI.: 19—31.

8. Четвер. **Димитрія:** Утр.: Єв. Мат. X.: 16—22. Літ.: Ап. 2 Тим. II.: 1—10. Єв. Ів. XV.: 17—27 і XVI.: 1—2.

11. Неділя 23 по Зісланню Св. Духа: Гол. 6 Утр.: Еван. Мат XXVIII.: 16—20. Літ.: Ап. Єф. II.: 4—10; Єв. Лук. VIII.: 26—39.

18. Неділя 24 по Зісланню Св. Духа: Голос 7. Утр.: Еван. Марк. XVI.: 1—8. Літ.: Ап. Єф II.: 14—22; Єв. Лук. VIII.: 41—56.

21. Середа. **Собор св. Михаїла Арх.:** Утр.: Еван.: Мат. XIII.: 24—30 і 36—43. Літ.: Ап. Жид. II.: 2—10. Еван. Лук. X.: 16—21.

25. Неділя 25 по Зісланню Св. Духа: Голос 8. Утр.: Еван. Марк. XVI.: 9—20. Літ. Ап. Єф. IV.: 1—6. Єв. Лук. X.: 25—37.

Український Релігійний двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕҐ, МАН., 15-го ЛИСТОПАДА, 1928. ЧИСЛО (67) 22

КРОВАВА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА БОРОТЬБА У ЛЬВОВІ.

В день першого листопада прийшло у Львові до кровавої боротьби між Українцями і польською поліцією та товпою. Наслідки боротьби для Українців дуже серіозні.

Каблеграма, яка прийшла до редакції „Українського Голосу" з Берліна з датою 7 листопада говорить:

„Першого листопада у Львові полялася кров. Поліція стріляла до десять тисяч Українців, що йшли на цвинтар.

„Ляцька товпа і військо обстрілювали Академічний Дім.

„Українці ставили опір. Сто шістьдесять ранених.

„Ляцька товпа знищила „Діло", „Просвіту", „Маслосоюз" і „Центросоюз", трибуну „Сокола-Батька" і богато установ.

„Зниники шлено.

„Ляхи скинули жінку Філясевича з вікна другого поверха.

„Масові арешти Українців.

„В соймі демонструють українські посли. Ляхи в соймі грозять дальшими репресіями і арештом послів.

„Студентів не пускають до шкіл. У.В.О."

Телеграма новинкарської агенції „Асошіейтед Прес" з Варшави з 3 листопада про сі події доносила:

„Результати розрухів у Львові в четвер (1 листопада) були далеко поважніщі, чим виглядало з перших донесень. Сто двайцять осіб ранено, шість з них смертельно. Арештовано 60 Українців.

„Українці були зійшлися у великій салі, щоби взяти участь в панахиді за тих, що погибли в українсько-польській війні. При тій нагоді два українські посли мали виголосити палкі промови, звернені проти польської влади. Коли Українці почали виходити з церкви, побачили, що вони зі всіх боків окружені польською поліцією. Тоді зачалася стрілянина і двох поліцаїв ранено. Заатаковано кінну поліцію. Пополудні відбулася демонстрація польських студентів і з того приводу прийшло знов до стрілянини".

Вістка про погром Українців у Львові викликала велике заворушення між Українцями в Канаді. Вінніпеґські Українці негайно створили спільний комітет з відпоручників ріжних українських організацій і в день 8 листопада устроїли в салі Інститута Просвіти спільне протестаційне віче, в імени якого вислано телеграми з протестами проти польських насильств до канадійського правительства і до Ліґи Націй. Крім сего спільний комітет два дні перед тим вислав від себе телеграму до премієра Кінга, звертаючи йому увагу на події у Львові та взиваючи його, аби ужив своїх впливів в користь безборонного українського населення Галичини.

„ПАТРІОТИЗМ" МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО.

Митрополит Шептицький має між Українцями численних сикофантів, або людей, що хоч нещиро, але дуже голосно виспівують йому похвали за всякі його дійсні, чи уроєні заслуги для українського народу. Сі сикофанти приписують Шептицькому заслуги, які йому навіть не снилися, а все те вихвалювання має на цілі представити Шептицького великим українським патріотом. На жаль, від часу до часу стається щось, що перечеркує всі ті похвали. Так сталося й тепер. З нагоди десятих роковин відновлення польської держави, приготовляють Поляки скрізь святочні обходи і для того в першій мірі закладають ювилейні комітети. Між иншими членом такого комітету назначено митрополита Шептицького. Шептицький приняв се назначення без спротиву. Цікава річ, чи недавного погрому Українців у Львові не устроїв якраз той комітет, в котрім митрополит Шептицький є членом...

7,000 ШЛЮБІВ ДЕННО В ЕВ-[illegible]

Мимо великого крику, що подружжя упадає й число народин зменшається, найновійші статистичні відомости успокоюють нас дещо. Довідуємося, що кождого дня присягають собі вірність і любов 7,000 мущин і тільки-ж само жінок, що робить загальну суму 2,500,000 подруж річно. Треба зазначити одначе, що в сій статистиці не є зазначені СССР, бо, як говорять, там денно заключається 10,000 подруж а 15,000 розводів.

Найбільше женяться в Болгарії, Бельгії й Угорщині, найменше в Ірляндії й Норвегії. Найбільше дітей родиться в Португалії й Литві. Пересічно начисляють в Европі 20,000 уродин денно.

ЗДИЧІННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ МОЛОДІЖИ.

Перед найвисшим судом у Москві судили справу комсомольця Холкіна, яка була яскравим доказом, до якої деморалізації і здичіння довели большевицькі протирелігійні способи виховання молодіжи. Холкін вже в 12 році був завзятим большевиком, не узнавав жадного авторітету, а коли його батько противився большевицьким вибрикам сина, сей холоднокровно замордував батька „буржуя". Ся справа увійшла йому безкарно. По двох роках, маючи 14 літ, замордував він також з таких „ідейних" причин як батька свої дві сестри, дістаючи дальше завзятим комуністом. Свідомий того, що йому нічого не станеться, замордував Холкін ще свою братову а коли його брат оженився вдруге, тоді забив і брата. В той час виключено його з організації комсомольців, але не за убійство, лиш за те, що він обікрав свого „товариша" комуніста. Аж тепер зачали проти него доходження за поповнені убійства. Але окружний суд в Челябінську увільнив убійника, постановивши примістити його в закладі для „маловартісних" людей. Аж на рекурс прокуратора знесено сей засуд і справу Холкіна розглядає тепер суд в Москві.

БОРОТЬБА З РЕЛІГІЄЮ.

Центральний комітет комуністичної партії ухвалив змінити протирелігійну пропаганду на Україні. Опріч кадрів агітаторів, мається ще побудувати протирелігійні музеї. Згідно совітських даних, з робітничих районів, де шириться релігійний рух, є найбільш сильним Донецький район, де, не дивлячись на зміцнену антирелігійну агітацію, сей рух захоплює все більші шари робітництва.

НОВІ ПРОФЕСОРИ УКРАЇНЦІ.

В біжучому академічному півріччі на відділі православного богословя при варшавському університеті будуть провадити науку такі нові професори Українці: О. Лотоцький і Біднов. Таким чином разом з проф. Ів. Огієнком і лектором П. Зайцевим православний богословський відділ матиме вже 4 українських професори. Куратором богословського відділу і в сьому році буде митрополит Діонізій.

КАЖЕ, ЩО ВБИВ ОБРЕГОНА ДЛЯ ДОБРА КАТОЛИКІВ.

8 листопада скінчився в Сан Ангель, Мексико, процес Хозе де Леон Тораля, який убив вибраного на президента Альвара Обрегона. Тораль заявив в суді, що він рішився убити нововибраного президента, вважаючи се за одинокий спосіб покінчення релігійної боротьби в Мексику. На процесі Тораль сказав, що мав намір відібрати життя не тільки Обрегонови, але й собі, аби не було більше проливу крови ізза релігійних спорів. На питання судді він сказав: „Я робив на добро всіх католиків. Се було моє післанництво від Бога. Я не знав, які безпосередні наслідки се вбивство буде мати, але я був певний, що католикам стане від него лекше".

Враз з Торалем ставала перед судом монахиня Концепціон, обвинувачена, як його спільниця.

Тораля признано винним і засуджено на кару смерти. Так само винною признано монахиню Концепціон і її засуджено на 20 літ тюрми. Оба засуди були найвисші, які предвиджує закон.

ЩЕ ЧУДОТВОРЦІ.

Поліція в Галичині прилапала аж двох „чудотворних" лікарів-дурисвітів. Одного з них прилапано в Мишковицях біля Тернополя в хвилі, як крав гроші, лікуючи хорого, а другого приарештовано на донос людей, від яких побирав і гроші і кури і масло за ліки в Перемищині. Перший називається Іван Боровський і сам походить з Борщева, другому на імя Михайло Гринишин, з Молодович пов. Перемишль. Оба „чудотворні доктори" здаватимуть справи зі своєї штуки перед судом, а практикувати будуть напевно в криміналі.

ЛЮДИНА, ЩО СПІЗНЯЛАСЯ 10 ХВИЛИН.

Недавно помер в Тісвік в Англії торговець сукном Тома Нюмен. Він оставив біля трох міліонів золотих майна й цікаве завіщання: „В свойому життю мав я звичку на засідання, концерти, на свої промови, приватно чи публично завжди приходити десять хвилин пізнійше. Дуже радо задержав би я сю звичку до кінця: любі приятелі, опізніть мої похорони на 10 хвилин!" Одначе злобні люде кажуть, що до торговця сукном Томи Нюмена смерть прийшла 10 хвилин скорше.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Перед замком, по Лубенському шляху, за останні чотири роки неначе який город збудувавсь. На просторому майдані, біля мурованого костела, стояли курені на три тисячі кварцяного війська, та официни чи що для двірської челяди і приїзшої шляхти. Від майдану йшла ціла вулиця шинків, коршмів, яток з жидівським крамом. Подальше від сеї будівлі, біля ставка, стояв ніби замок який, оточений лісом; то була князівська псарня з стайнями й якимись официнами для псарів, доїзджаючих та ще якихсь лакузів.

З того часу, як Єремія осадивсь на життя в Вишневеччині, гості ні на часинку не переводились; що дня одні виїзжали, другі приїздили; що дня були і проводи і стрічі. Князі, магнати, значні пани і шляхецтво, з жінками, з дітьми, приїздили з Литви, Королівства, Волиня, Поділля, Угорщини, Волощини і бавились по цілим місяцям. Зі всього світу навозили у замок найдорощих напитків і зїсного. А з Рейну й Угорщини бочками провадили рейнське й усякі напитки; з Ковеля меди, з Київа бакалію, від Дніпра й Дону всяку рибу, кавяр, балики.

Гуляли Ляхи, бенкетували, а народ бідував, знищився. У робочу пору тисячами вигонювали розкопувати дороги, гатити греблі, насипати розкати, прочищувати садові парки. А щоб шляхта й челядиниці князя не сиділи голодні, з кождої хати брали відсипного й десятину. Невеличка ще біда сі побори, колиб не осоружна шляхта збирала їх; вештались вони по селах неначе дряпіжна Татарва, й часом заберуть усе до нитки, а деколи, як не сховається гарна дівчина або молодиця, то й їх прибгають.

Оттак гуляли Ляхи, поралисъ ксьондзи, дуріли, казились, точили сльози й кров народа; їм і байдуже, що бідолахи опивають вже нестерпучу. Удача під Кумейками, на Говтві й Стариці завязали їм очи; не бачили вони, що довкруги них діється, і в голову собі не клали, яке лихо стереже. От і тепер понаїздили до князя гості: з Литви приїхав Алберт Радзівіл з панами й своїми челядницями, усе шляхта; з Корця — родич Єремії, князь Корецький з дочкою; з Немирова — князь Четвертинський, з Клевані — князь Чорторийський і богато ще других значних панів з жінками та з дітьми й своїми маршалками.

VII.

Найдорощим гостем Єремії був князь Четвертинський. Ось яка тому причина. Князь ісповідував православну віру и кріпко тримався свого закону. Як біля нього не заходжувались Єзуїти, яких бісиків йому не підпускали, а нічого не вдіяли; та вже чого вони не зроблять, як до чого припаде, здається і сам сатана не вигадає, іскушаючи праведників, що виковерзують ті Єзуїти.

У князя Корецького була одним одна дочка, така гарна, уродлива, що кращої здавалось, в цілім королівстві не було. Не один з магнатів і князів умизгався з князівною, не один і залицявся, і кождому довелось в свою чергу покоштувати гарбуза. Вже думали, чи не наладилась княжна до кляштору, бо дуже була побожна, усе тільки й бавилась з мнішками та з патерами.

Гостюючи ото раз в Заславлі у Сангушок, уперше довелось їй побачити отсього князя Четвертинського. Княжна хутко до нього прихилилась, тільки з ним одним танцювала, розмовляла й гаразд таки причарувала й його до себе.

З сього часу Четвертинський частенько навідувавсь до князя Корецького й по всій Волині пройшла чутка, що неприступна панна сама запобігла Четвертинського. Увесь край дивувався, що які лицарі, які магнати залицялися до княжної, а вона ні на кого не глянула, а сього неназного, миршавого й вже немолодого притьма покохала. Ось як виявлялась ся загадка. княжну змалку виховували в кляшторі якихсь-то візиток, під дозором Єзуїтів, не в страсі Божім, а, як кажуть, в страсі сатанівськім... Як обтинають крильця пташечкам, щоб вони не позалітали, так і її небогу приборкали, віднявши від неї власну волю, хіть і самотність. По шіснайцятому році княжна мусіла з кляштора повернутися до батька, матері у неї не було, вмерла.

У той день, як вона мала виїздити, післали її мнішки в каплицю, помолитися чудотворній іконі Матері Божоі, щоби вони милосерна не покидала її і за мурами кляштора. Проживши з малку в кляшторі, княжна лякалась своеї волі; здавалось їй, що тільки й світа, тільки і щастя в тих мурах, що покидала. В каплиці не було нікого. Княжна увійшла одна смутна, з гнітучим серцем, і обливишись сльозами упала перед іконою і стала молитися. Коли чує, ніби то від самої ікони, поважний голос:

Моя любая дитино, заявляю тобі мою волю: мусиш визволити з хизми немировського Четвертинського і одружитись з ним. Не журись, коли на сім світі не будеш щасливою, бо на тім уготую тобі вічне панство!

Почувши волю Божої Матері, княжна затрипотіла і простягнувшись на помості хрестом, довго лежала як нежива; потім хутко встала і зложивши на хрест рученята, від щирого серця промовила

Нехай буде воля Твоя святая наді мною недостойною!

Княжна вийшла з каплиці з веселим серцем, так їй легенько стало на душі після того чуда, що Матір Божа сама виявляла їй свою волю. Не знала вона бідна, що та воля була не Милосерної Цариці, а ошуканство дряпіжних Єзуїтів.

З сього часу у княжни була одна тільки думка: як би заполонить Четвертинського і визволити його з багна схизми. Минуло три роки, і княжна на дивовижу, величаво розцвила. Ціла ватага лицарів, магнатів умизгались біля її ніжок, і ні разочку-ж то не стало їй на думку змінити волі найсвятшої матки; а князь Четвертинський так уже в неї закохався, що й себе з дуру не тямив. Як побачили Єзуїти, що заміри їх визріли, і звеліли ксьондзови Затенському, що невідлучно жив при Єремії, довести діло до кінця. Так отсе Єремія і запросив до себе в гості князя Корецького, а княжна попросила Четвертинського провести її до Вишневеччини.

Усе зробилось, як бажали Єзуїти. Збитий з пантелику князь Четвертинський мусів відречися від віри своїх предків і одружитись з княжною Корецькою.

Єзуїти дуже радувались і втішались своєю вдачою; вони знали, що за князем не одна тисяча православного народу прихилиться до унії і його помістя вкриються костелами і кляшторами.

В замку Єремії готовили бенкет, якого ще на Вишневеччині нікому не доводилось бачити. З князівських льохів викочували бочки з рейнським і барила зі всякими напитками. Тисячі бутельок виставляли рядочками. У кухні неначе пекло яке палало; на майдані перед замком вкопували риштовання задля вогнених штук. Військова шляхта обїзджала коней, пробувала броню і готовилась на випередки і турнії. З слобід і хуторів нагнали народу тисячами; рівняли дороги, підгачували греблі, у парку прочищували підземні труби задля фонтанів і кашкадів, і розчищали доріжки.

Зранку сього щасливого задля католиків дня, якісь подупанки, в срібних гилягах на баских і убраних конях, розїзджали геть по околиці з сурмачами і оповіщували народові, що сьогодня перед обідом князь Четвертинський приймає святу католицьку віру, а над вечір повінчається з княжною Амалією Корецькою, і що день закінчиться весільним бенкетом.

Заявляли отакечки не з тим, щоб запрошувати нарід на те весілля, ні, то був тільки звичай великих панів, магнатів, бо і замкова брама не відчинялась сіромам і голоті. Парк також оточувала вартова сторожа, так ніхто з селян і не побачив. як князь Четвертинський відрікся від батьківської віри, і як його повінчали з Ляхівкою. Почули тільки гук з замкової гармати, раз перед полуднем, і в друге над вечір.

VIII

Ярко освітились салі, кружганки і кімнати князівського замку. Тисячі восковних свічок палали в сторучних ліхтарях і панікадилах, що неначе стяжки, зіткані з кришталевих ниток, спускались з стелі і висвічувались як блискавки в горобину ніч. Стеля і стовпи блищали золотом; зложенни з найдорошого дерева поміст вилискувався як замерзле плесо. Над вікнами висіли з оксаміту та ще з чогось завіси з вигафтованними на них птахами, звірями, квітами і візерунками, а двері і мармурові коминки вершились великокняжними гербами: на червоному полі погонь. По кружганках і бокових покоях стояли столи, заставлені туровими рогами, капелюхами і чарками з чистого золота. Яких потрав, закусок, люгомін і напитків не було на тих столах! Що тільки милосерний Господь сотворив задля цілого світа, то все там склалось до купи задля одних тільки панів...

Бенкет ще не починався, ждали, поки одягнуться і спорядять княгиню. Тим часом магнати і великі пани, пані і панянки зібрались у кімнатах княгині Гризельди; а ротмістри, хоружі і шляхецтво розходжували собі по салі, гомоніли, крутили вуси і бразчали бронею і острогами.

На приґанку під стелею містилось може чоловіка з сімдесять князівської музики і співаків; у вікна заглидало сотні голов простої челяди. По тимчасовому звичаю магнати і великі пани не боронили своїм служащим дивитися на їх бенкети й ігрища, тільки в сю добу не богато назбиралось того люду, бо опасовались, щоб не понаходило бурлацтва і гайдамак, що цілими ватагами вештались по лісах, а пустили тільки замкову черню. Однак як не пильнували вартові жовніри, а деякі з чужих прокрались таки у парк, бо в одно вікно заглядав Кобза, а біля него стояв Остап.

(Дальше буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3084, Winnipeg, Man.

УНІЯ.

(Розмова сусідів.)

(Дальше).

По перерві, коли чоловіки накурились а жінки вернули з кухні, Чернецький промовив:

— Як я сказав вже перед перервою, нам тепер слід застановитися над тим, яку ролю відограли в боротьбі з унією українські православні брацтва та запорожські козаки. Щодо ролі брацтв, то автор „Берестейської Унії" представив її досить вірно в окремім розділі, отже на місці буде прочитати деякі уступи сего розділу дослівно:

„За голосом князя Острожського в боротьбі проти унії і епископів унітських, йшла передовсім від него зависима шляхта, а особливо шляхта волинська і українська. До руських міщан і до народу його голос мало ще доходив. А прецінь сему, що бажав знищити унію (себто Острожському), мусіло залежати на тім, щоби покликати до боротьби з противниками всі верстви руського населення. **Найблизше міщанства, а по части і селянства стояли брацтва церковні.** Вже в часі унії були вони досить численні на Руси, а з початком XVII віка повстають вони щораз густійше так, що в тім часі находимо їх не лиш у Львові і Вильні, але в Минську, Луцьку, Могилеві, Слуцьку, Київі, одним словом у всіх значнійших містах Руси і Литви. Деякі з них, як виленське і львівське, мали в другій половині XVI віка в народі велике поважане та широкий вплив. Складалися вони головно з міщан і то не лиш міщан міста, в якім вони іствували, але також міщан инших доокoличних руських міст. Коли заключено берестейську унію, **стрічаємо в рядах братчиків крім міщан, також руську шляхту, а навіть магнатів і руських князів, як князів Острожських, Четвертинських, Огінських, графів Тишкевичів і инших.** Вступлене руської шляхти, а особливо кн. Острожських в члени брацтв пояснимо собі тим, що хотіли вони в той спосіб забезпечити участь брацтв, а тим самим міщаньства в борбі проти унії в наслідок їх організації, яку патріярхи надали ставропігійським брацтвам. але сей завив, получении з вступленням шляхти в члени брацтва, був для них одним товчком більше, щоби сю боротьбу розпочати і в ній видержати." („Берестейська Унія" — сторона 178).

Прочитавши сей уступ, Чернецький промовив:

— Перед унією, брацтва занималися головно ділами милосердя, себто — спомагали убогих, вдів та сиріт, будували і прикрашували церкви, підносили величавість Служби Божої. Коли-ж заведено унію, **брацтва значно поширили свою діяльність.** Ось, що читаємо про се в „Берестейській Унії", на стороні 179: „**Від тепер (себто від заведення унії) закладають (брацтва) школи і друкарні, а головною своєю задачею уважають боронити православіє і всіми силами противлятися унії. Нововступаючі члени зобовязувалися осібною присягою, що ані злим приміром, ані силою, ані страхом не дадуть себе відвести від православія, а царгородські патріярхи при кождій нагоді пригадували їм в своїх грамотах, що вони суть головним заборолом старинної церкви, загроженої унією.** Силою признаної собі власти сими грамотами, доглядають брацтва від тепер не лиш своїх членів; не лиш міщан і духовенство свого міста, сіл і міст доокoличних, але звертають також своє бачне око на епископів, чи стоять вони твердо при православній вірі" (себто чи не сприяють тайно унії).

— З часом брацтва, в наслідок великого зросту числа членів, як рівно-ж зросту матеріяльних средств, головно через жертви і записи поодиноких членів, „**прийшли до такого значіння, що їх уважали репрезентантами руського (українського) народу особливо в часі, коли руська шляхта що раз численнійше переходила або до латинської церкви, або до унії. Вони то висилали на сойми депутації і упоминалися о знасиловані права руського народу і обмежені привілеї міщанства. Коли на соймі не могли осягнути своєї цілі, не зражувалися неудачою, але зі всіми своїми скаргами і жалями удавалися впрост до короля. Подиву гідну в тій мірі оказувало передовсім львівське ставропігійське брацтво".**

— Брацтва уявляли собою примір високорозвиненої та здисциплінованої організації. „**В ціли успішного ділання були поодинокі брацтва не лиш в живій звязи з собою, повідомляючи себе взаїмно про свої праці, боротьби, і перешкоди, які переходили, та шукаючи ради і помочі одні у других, але були також в звязи з царгородськими і александрійськими патріярхами, котрі їх заохочували до витревалого опору проти унії".** („Берестейська Унія" — стор. 180)

— Дальше, брацтва удержували висші школи, учителі яких були часто люде з високим образованням, **а при школах друкарні,** з яких розходилися у великій скількости полемічні письма, — а все се значить, що церковні брацтва представляли тоді на Руси велику силу.

Завдяки львівському брацтвови, у Львові не принялася унія аж до кінця XVII віка, помимо того, що уніятські митрополити Потій і Рутський сами приїзжали до Львова посіяти там зерно унії. Не помогло також і те, що в 1629 р. всі уніятські епископи відбули у Львові свій зїзд. Львівське старопігійське брацтво стояло сильно на сторожі православія і не допускало унії до Львова.

Та ще мабуть сильнійшим від львівського було виленське брацтво св. Духа. „**Воно чулося так могучим і так собі легковажило (уніятського) митрополита і королівськиську власть, що коли Потій загорнув під свою власть всі виленські церкви з виїмком церкви св. Духа, воно зворохобило проти него священиків в 1607 і передало всі церкви, а навіть катедру в руки неуніятів. Допевра при помочи королівської власти міг їх Потій наново відзискати, при чім сам мало не стратив життя".** („Берестейська Унія" — сторона 181).

— В лоні виленського брацтва знаходилося богато „найзавзятійших противників проти унії і найздільнійших полемічних писателів", як читаємо на 181 стороні „Берестейської Унії". Двох з них були Стефан Зизаній (про якого було вже згадано в попередних розмовах і який проводив брацтвом та писав полемічні письма проти унії) і Мелетій Смотрицький, спершу учитель в братській виленській школі, а опісля архимандрит монастиря св. Духа у Вильні та архиепископ полоцький.

„Горе мені бідній, горе нещасливій 1610 р. видав книжку п. з. „Тренос" (що значить похоронний плач), або плач Православної Церкви на виродних своїх дітей, які покидають її і переходять на унію, як рівнож на гнет зі сторони польського уряду і католиків. Твір сей здобув собі був велику популярність і відограв велику ролю в боротьбі проти унії. Між иншим в „Треносі" читаємо:

„Горе мені бідній, горе нещасливій (так плаче Православна Церква), ах, з усіх боків з дібр ограблений, горе мені, на світську ганьбу мого тіла з шат обдертій, горе мені невносимими тягарами обтяженій. **Руки в оковах, ярмо на шиї, пута на ногах, ланцюг на плечах, меч над головою обосічний.** День у болях і ранах, ніч у стогоні і вітханні, літо парне, що зімлієш, зима морозить до смерти. Нужденно бо наготу терплю і аж на смерть переслідують мене. Колись чудова й богата, тепер опоганена й бідна, колись королева, усім світом удюблена, тепер усіма погорджена й мучена. Все, що живе, всі народи, всі горожане земли, приступіть до мене, послухайте мого голосу, пізнаєте, чим була я давнійше, й задивуєтеся. Посміховищем світу тепер я є, а колись була я для людей і ангелів подивом. Красною була я перед усіма, принадною і милою, гарною, як зірничка на сході, красною, як місяць, чудовою, як сонце, одинокою у своєї матери, вибраною для моеї неньки одинокою чистою голубкою, непорочною, без ніякої плями й товра або чогось подібного..."

А найбільше терпіння спричинили Православній Церкві її таки рідні діти, які зрадили її і виреклися, перейшовши на унію. Про них то вона говорить:

„**Родила я діти й виховала, а вони виреклися мене та приложили руку до мого упадку...** В день і в ночі плачу й сльози, як річні потоки, роняться по моїм обличчі, то нема кому потішити мене... **Мої крівняки далеко від мене, мої приятелі стали неприятелями, мої сини, позавидувавши гадючому племени, жалять мое життя зарадливими жалами...**"

— Дальше Православна Церква звертається до тих епископів, які перейшли на унію, та накликає їх до поправи. Звертаючись до Потія, вона між иншим кличе:

Згадай, сину, що недавно перед тим сталося з твоєю братією, що стояли на тій самій дорозі, що і ти... (Михайло Рогоза) еще за життя ходив мов мертвий, і серед розпучливих окликів помер наглою смертию... **А другого полоцького Германа... справедливим Божим судом еще за життя, часто навіть при самім відправленню богослужения, на великий пострах для всіх, там присутних, злий дух сильно і страшно метав по церкві і зачатої Літургії не дав єму скінчити, аж до самої смерти... Пятий, а найблизший твій товариш луцький Терлецький, що прикрасив себе нераз чоловікоубійством, розпустою і иншими подібними чеснотами, про яких знає цілий луцький повіт... поспішив за другими."**

„Тренос" остільки показався для творців унії небезпечний, що король Жигмунт заказав його розпродувати і читати.

— Закінчуючи бесіду про ролю брацтв в боротьбі проти унії, не можна не згадати й про брацтво київське, яке хоч належало до найпізнійше основаних, то своєю школою, яку митрополит Могила підніс до гідности Академії (Могилянська Академія) розвинуло широку і успішну агітацію проти унії, а в обороні православія. Київському брацтву до великої міри треба також завдячувати і те, що козацтво стало завзято в обороні православної церкви, через що унія не принялася ані в Київі, ані на Україні взагалі, з виїмком Галичини.

А тепер ми приходимо до того, яку ролю запорожські козаки відограли в боротьбі проти унії...

— Але перше всього пообідаємо, — перервала Чернецькому Залісія

— Мудре слово, — каже Гнідий. — Я до їди охочий. Ану, сусіди, геть від стола. Най жінки несуть борщ.

(Дальше буде.)

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
in Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ЖАЛОБА УНІЯТІВ ПРОТИ СВОГО ЕПИСКОПА.

Жалобу сю внесли до Риму перемиські Українці проти Коцилоаського. Тут містимо зміст закінчення жалоби.

20) Епископ Коциловський відзначається між нашим великою ненавистю до старших і заслужених священиків, головно членів епископської капітули. Через се він поіменував, „не питаючи гадки капітули, крилошанами **молодих недосвічених, собі сліпо відданих людей,** а в останне... заіменував, не питаючи нікого, крилошанином епископської капітули о. Василя Гриника,... **в пятім році його священства, якого одинокою кваліфікацією є хіба се, що є целебсом."**

21) Своєї власти нагороджувати заслужених священиків епископ Коциловський вживає на те, **„щоби несправедливим наділюванням ліпших приходів та ріжних почестий деморалізувати підданий собі клир та єднати собі поодинокі менше характерні особи".** Через се коло епископа гуртуються „осібняки, що з рабства, а не з переконання обстоюють ідеали настоятеля епархії, наприклад примусовий загальний целібат і тим подібне... Вони стали виключними товаришами владики і відгородили його від загалу. Богато, хоч не годяться з поглядами і руїнницькою роботою епископа, не мають цивільної відваги виявити своє переконання зі страху перед безмежною мстивостю епископа. Терор зі сторони епископа... деморалізує богатьох слабодухів."

22. „Епископ Йосафат від часу свого вступлення на престол звернув особлившу увагу на всякі товариства, **оперуючі капіталами** і в таких товариствах бере собі виключний провід..." Він заснував, на примір, товариство „Епархіяльна Поміч" і сам себе назначив президентом і покровителем, через що в товаристві **„свобода слова, гадок і голосу є сильно зашахована, товариство не має ніякої симпатії..."** Але помимо сего Коциловський форсує се створене собою товариство **„усякими дозволеними і недозволеними засобами, вимушуючи при всяких нагодах датки й пожертви на сю ціль.** Рівночасно треба завважати, що епископ **покликав се товариство до життя тільки тому, щоби припинити або знищити інституцію „Фонд для вдів і сиріт по священиках", в якій після статутів він є покровителем і...** повинен був його піддержувати й підпомагати."

23) Попередні епископи опікувалися українськими культурно-просвітними інституціями, але не те Коциловський. Він, „крім заснованої собою „Епархіяльної Помочі" для священиків, **зовсім не належить до ніякого Товариства, не журиться нашими інституціями, не навідується до них, хоч пастир повинен бути там, де його стадо, не наділює майже ніякими жертвами ні датками... З усіми народними добродійними інституціями веде епископ Коциловський боротьбу так, що не тільки сам не є їх членом, але ще заборонює священикам належати до їх виділів. Що більше: замісць жертв і датків на сі інституції веде тепер наш владика зі своїми** (себто українськими) **інституціями безвідствині процеси, послугуючися при сім нелицюючими для владики викрутами..."**

24) Попередники епископа Коциловського „полагоджували усі спраави з інтересованими сторонами майже все мирно в дорозі угоди. Тепер епископ Коциловський веде безупинно ріжні спори й процеси, які не лицюють з його становищем".

25) Епископ Коциловський вивисшає себе при кождій нагоді. **„З осібна дуже часто в проповідях свої теперішні життєві прикрости порівнує з терпіннями Христа, чим викликує з одної сторони соблазнь, а з другої сторони насмішки з себе."**

26) В році 1906 засновано в Перемишлі одиноку всенародню щадничу касу „Українську Щадницю", в якій поміщується усі капітали греко-католицьких церков, бенефіцій, фондацій і стипендій. Є се інституція наскрізь католицька, бо після статута кождочасний галицький митрополит є протектором Щадниці, а засідають у виділі делегати усіх трох греко-католицьких епископських Ординаріятів, а кромі сього входить з вибору до виділу оден прелат і оден катехит". Проти сеї то католицької інституції епископ Коциловський розпочав без найменшої причини завзяту боротьбу, **заказуючи священикам належати до її виділу.** Своє поведення Коциловський умотивовує тим, що нібито люде, які є близше звязані зі Щадницею, поширюють православіє. Доказом поширювання православія для Коциловського був факт, що „голова Бурси св. Миколая, п. Білинський (який є начальником бюра Щадниці), практикуючий католик, який примірно що неділі і свята ходить на богослужения зі **своєю дружиною** — позволив закордонним православним Українцям, отже нашим по національности братам, емігрантам утікачам зпід совітської влади, устроїти собі в їдальні інститута оден раз в часі свят православне богослужения в часі, коли ані молодіжи, ані служби задля святочних ферій не було в інституті". За те, отже, що начальник бюра Щадниці, п. Білинський, позволив православним Українцям відправити в бурсі, яка з Щадницею не має нічого спільного, своє богослужения, Коциловський виступив проти Щадниці і почав всіма способами шкодити її. Треба однак додати, що страх перед „схизмою" **зовсім не спиняв Коциловського наймати для своїх ріжних процесів адвоката, який є явним приклонником православія і який ніколи не показується в греко-католицькій церкві...**

27) У десятиліття смерти Івана Франка „урядила Українська організація в цілім краю великі ювілейні торжества, получені з поминальними богослуженнями... Та хоч бл. п. др. Іван Франко, великий геніяльний муж науки, був як християнин католик по [illegible] **похоронений** епископ, Коциловський **признав його по смерти атеїстом і заборонив відправляти по нім поминальні богослуження, а тих священиків (навіть деканів, які перед виданням сего дивного заказу відправляли богослуження, потягнув до відвічальности.** Тим своїм поступком проти великого поета, котрого смерть митрополит галицький Шептицький назвав найбільшою стратою для України — обурив епископ Коциловський ціле українське католицьке громадянство до живого і дав привід до ще **більшого ворогування й ненависти против себе."**

28) **Автори жалоби проти Коциловського заявляють, що для них найбільш болюче є те, що епископ Коциловський стратив весь авторітет і повагу, чим наносить сором і ганьбу не тільки епископському престолови, але цілій греко-католицькій церкві.** На доказ сего наводять, „що не тільки в ріжних українських часописах находимо часто ріжні обидливі для епископа дописи, але в найбільш почитній українській часопися „Український Голос", впало страшне слово на адресу епископа Йосафата: „Шубравець". Більшої обиди ледви, чи коли який єрарх діждався від своїх вірних". Пригадують також, що Петро Карманський, бувший приятель і шкільний товариш Коциловського, написав йому отвертий лист, в якім пригадує йому на його буйне життя перед тим, нім став епископом. Крім того оден з поважнійших членів Брацтва при церкві Успенія Пр. Богородиці у Львові, Іван Сас Лісковацький, в місяці січні 1925 р. на зборах брацтва зробив зовсім ясний і явний натяк на. неконче бездоганне попереднє життя нашого владики (упавших прилюдно слів не пристойно нам повторювати), а коли присутні з острахом звернули висше названому братчикови увагу, що може се тільки підозріння, то названий братчик заявив готовість довести правду своїх слів. — І такий саме владика вводить в Перемиській епархії целібат. І пише до него Карманський в своїм листі: „Вам легко одним почерком переписати вирок смерти сему привілеєві (себто привілеєві свобідної женячки у греко-католицького клиру), бо коли Ви від мірської суєти тікали у холодні мури римської колегії, Ви вже мали за собою цілу історію..."

На закінчення своєї жалоби автори її заявляють: „Просимо о розслідження справи і усунення зла. — Нас страшно болить наше політичне поневолення нашої церкви і що мимо всьої правди і всіх законів, які за нами говорять, мусимо таку аномалію терпіти. — **Як би у нас була своя держава, а бодай своя територіяльна влада, то такого рода шкідники — епископи ані хвилі не сміли-б збезчещувати наш старинний славний епископський престол."**

В слідуючім числі обговоримо відповідь Риму на жалобу греко-католиків проти їх епископа.

З НІЧОГО ЩОСЬ.

Було в Німеччині. Знакомий короля священик натякнув королеви, що хотів би в придворній каплиці говорити проповідь. Того було за богато королеви і він сказав, що тему для проповіди він сам дасть проповідникови. Значить — не буде часу приготовитися.

Приходить час проповіди, а теми нема. Доперва коли священик підходив до проповідниці, підносять йому королівський папір.

Ставши на проповідниці священик глянув на папір, аж там нічого не написано. Глянув на другу сторону — таксамо. Показує він тоді оден бік паперу і каже: „Тут нема нічого!—, показує другий бік і знов: „І ту тнема нічого!" І починає проповідь на тему:

— Для нас нема нічого, але пригадаймо, що з нічого Бог сотворив сей цілий великий світ...

Проповідь була дуже влучна і подобалася королеви. І священик здобув королівське довіря.

ЯК ПРОВОДИТИ СВЯТОЧНІ ДНІ.

І благословив Бог день сьомий, і освятив його святим...

(І. кн. Мойсея: II. 3).

Споконвіку Божою Премудрістю установлено для людей день відпочинку — „день семий". Господь Сотворитель — спочив у „семий день", вказуючи нам на обовязок посвятити сей день Йому. В Старому Завіті тим „днем відпочинку" була субота. Але християне святкують неділю — на памятку Воскресения Ісуса Христа. А наша свята Церква, маючи на увазі добро своїх духовних дітей, установила на протягу історії ще деякі святочні дні, призначені памяти ріжних подій в життя Церкви чи Святих.

Побожні люде розуміють добре, що то є день святочний. Чи се неділя, чи свято — вони його використовують для свого душевного добра, для справ, яким призначені сі дні. Однак як богато є людей, які хоч ніби і розуміють, що то неділя або свято, та не проводять їх як слід, а тільки марнують час. А змарнований час — се безповоротно пропащий [illegible]

Святочні дні треба проводити побожно, після науки нашої святої Церкви, — а тоді ті дні будуть мати для нас велику вартість, нераз далеко більшу, чим робучі дні. В робучі дні ми працюємо на хліб життя дочасного, а оскільки більше ми повинні трудитися для життя вічного! Колиб ми як слід розуміли, які важні є для нас свята і неділі, то ми цінили би їх більше і користалиб краще для нашого добра дочасного і вічного, як робимо се тепер.

Для дочасного добра неділі і свята нам дуже потрібні, а навіть конечні. Чи змогли би ми все трудитися, а не відпочивати? Ні! Сам простий розум говорить нам, що відпочинок нам конечний так само, як пожива чи воздух. Отже як пожива чи воздух скріпляє людський організм, так і відпочинок його також скріпляє. Длятого то не можна обійтися без відпочинку людині. А не можна бути без відпочинку, то й не можна бути без днів призначених на відпочинок, — а ними є святочні дні.

Наше тіло повинно відпочивати у святочні дні. За те дух наш повинен скріплятися, повинен набирати сил. Дух наш повинен бути бодрий, сильний, бо сила духа важнійша, чим сила тіла. Коли-ж нам скріпляти свого духа — чи в робучі дні? Хто працює, той знає, що в той час майже не можливо думати про справи нашого духа, нашої душі, і для того ми бодай у святочні дні повинні подбати про нашу душу.

Святочні дні призначені для нашого добра. Лише ми повинні їх провести так, щоби для добра вони були проведені. В сі дні всюди, де є церква і де відправляють Богослужения, треба іти обовязково до церкви помолитися. Молитва — се розмова нашої душі з Богом, тому ми не повинні її занедбувати, а особливо в неділі і свята через правдиву молитву повинні освятити нашу душу.

„Ніякої роботи не будете робити (у святочні дні), а приносити огняні жертви Господеві" (III. кн. Мойс. 23, 25). Так колись наказував Господь через Мойсея жидівському народові. Тоді ще приношувано „огняні" жертви в подяку Господу Богу. В теперішних-же часах приноситься безкровну жертву Нового Завіту по церквах, і ми є обовязані бути присутними підчас її приношення та при тому молитися. У церкві ми повинні дякувати Богові за Його Доброту і Ласку, які отримуємо від Нього. Там, перед Богом, ми повинні відкрити нашу душу, висказати свої бажання і просити о поміч; там треба нам благати Господа о здоровля і щастя для себе, для наших ближніх, о добробут нашого народу і краю. В побожних щирих молитвах ми наближаємося до Бога, підносимо свою душу до нашого Сотворителя; у них ми знаходимо лік для своєї душі, кріпимося на дусі, а віроючи у Всемогучість Бога і Його поміч — робимо у своїй душі постанови звичайно спасенні і добрі для свого добра і на славу Богу.

Особливо не вільно забувати нам відвідувати церкви в святочні дні. Сього вимагав Господь ще до приходу Спасителя, бо казав: „Субіт моїх пильнуйте і перед **святинею моєю благовійте".** (III. кн. Мойс. 19, 30). А Христос, Який учив людей живим примірои, ходив також у святочні дні до святині. „І прийшов по звичаю свому в день суботний до божниці" (Лук. 4, 16). Се показує нам, що ми повинні також спішити у церкву і там молитися.

Та не лише маємо ходити до церкви, а маємо також там весь час молитися, уважно слухати Служби Божої і науки. А то часто лучається, що прийде чоловік до церкви і замісць молитися Богу та слухати Богослуження, пробуде весь час на дворі та проведе його на невмістних балачках.

Буває часто, що нема церкви в даній околиці, або як є церква, то нема кождої неділі відправи, але й тоді, коли нема Богослуження в церкві, ми не повинні занедбувати святочних днів. Ми є обовязані той час, коли в церквах служиться, провести на молитві дома. Добре взяти молитвенник і читати знаходячіся в ньому молитви. І дітей своїх до сего призвичаювати, а тоді наші діти будуть дійсними християнами. В кожнім молитвеннику є часть катехизмова і її добре переходити з дітьми, з чого діти краще утвердяться у християнській вірі. Проведені в такий спосіб неділі і свята защеплять в нас побожність, а враз з тим процвитати будуть серед нас християнські чесноти.

Так до обіду. А по обіді деколи буває Вечірня. Тоді є обовязком християнина поспішити до церкви і вислухати Вечірні. Поза відправами в церкві, поза молитвою дома — є ще трохи часу відпочати, а також обговорити справи, які відноситься до господарства та родини. А дальше є ще богато часу на читання газет і книжок, на сходини у Народнім Домі чи читальні, на обговорювания корисних громадських і народних справ. Світ сьогодня вимагає знання — і нема галузи з обсягу знання, про яку не писалобся в часописах і книжках. Хто хоче чогось научитися, все знайде для себе науку. А хто нині не читає, не учиться, не має вартости. З таким ніхто не числиться. Малограмотність можемо скоро викорінити з посеред нас, коли тільки вільний час в святочні дні посвятимо на читання. Збільшимо свій умовий скарб, то й збільшимо і добробут краю і поліпшимо наше життя.

В Народних Домах чи читальнях повинно би відбуватися або спільне читання, або корисні розмови про громадські справи. Ми повинні у неділі і свята читати, вчитися, набирати знання, збогачувати свій ум.

На жаль богато є ще таких, які не розуміють як проводити святочні дні. Коли свято, так свято — вони кажуть, і „святкують", — бо сплять цілісінький день. Нічо їх не обходить, нічим не інтересуються, кромі їди. Наїдяться — і знов сплять. А надмірне відпочивання — нездорове.. Се лінивство, се гріх.

Инші „святкують" в той спосіб, що пють ціле „свято" самі, або в товаристві. І чим більше свято, тим більше треба випити, тим більше треба наговорити поганих слів, тимбільше треба переповнити жолудок. Хіба се святковання?

Богато є і таких, які в свято тільки й роблять, що обсуджують всіх своїх сусідів, всіх з якими мали через тиждень діло, всіх немилих їм осіб. Зійдуться і замісць щось доброго прочитати, чи переговорити, гайнують час на обмові. Замісць здобути собі через святкования користь, здобувають собі гріха, обмовляючи ближніх і збільшуючи їхні хиби.

Є також такі, що особливо в свята тягнуться до міста (робилиб се і в неділі, але в неділі все позамикано по містах) і там цілий день вистоюють по склепах і на вулицях. Кому таке вистоювания і марнования часу корисне? Нікому. Се не є правдиве християнське переведения святочних днів.

Чому люде не святкуються так, як треба святкувати? По перше тому, бо не знають направду, як проводити святочні дні. По друге тому, бо деякі люде свідомо спротивляються Божим і церковним заповідям, свідомо грішать. Хто-ж, як не вони, повинні застановитися над сим своїм поведенням і себе змінити? Кождий, хто себе називає християнином, і дійсно ним хоче бути, — мусить повинуватися Богові і Церкві.

Дні відпочинку, дні святочні заведені Церквою згідно з волею Божою, отже мусимо їх як слід святкувати і зближатися до Господа Бога.

Свящ. Є. Грицина.

ПОЛЯКИ НИЩУТЬ УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ.

Як довідуємося з телеграфічних донесень, польська поліція у Львові напала дня 1 листопада с. р. на Українців, які ішли походом на цвинтар, аби віддати честь українським поляглим героям за свободу свого народу, вбила та ранила 160 Українців, а польська дика юрба через кілька днів нищила українські інституції.

Ставиться питання: Чому українські інституції були і є сіллю в очах Поляків? Чому Поляки звернули свою особливу увагу на повисше згадані українські інституції і пішли проти них походом?

Тому, бо в тих інституціях Поляки добачили силу українського населення в Галичині. Тому, бо подібні інституції, — се очі народу, тимбільше народу поневоленого, які провадять його до свободи і волі. Отже — будучність українського народу в його релігійно-культурних та просвітно-економічних інституціях.

Одною з таких інституцій є Собор св. Покрови у Вінніпегу, який провадить не тільки релігійну, але також культурно-просвітну роботу, і тому заслугує на поперття зі сторони всіх свідомих та щирих Українців в Канаді.

На першому поверху Собору тяжить ще довг, який треба конче сплатити, аби можна приступити до дальшої будови. В сій цїли відновлюється кампанію за збіркою жертв на сплату довгу на Соборі.

Не відкажіться від свого обовязку і пришліть негайно свою жертву.

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

За Український Православний Собор:
В. Свистун, голова; М. Комар, заст. гол.; В. Купченко, секр.; Гр. І. Блок, касієр; М. Папіш і С. Сокульський — господарі.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРИТЧА ПРО БОГАТОГО І ЛАЗАРЯ.

(Лук. XVI, 19—31).

Одного разу сказав Ісус таку притчу:

— Оден чоловік був богатий і одягався в дорогу одіж та забавлявсь що дня весело. Був же-ж один убогий, на імя Лазар, що лежав перед ворітьми його у струпах і бажав покормитись кришками, що падали від стола богача; і пси приходячи, лизали рани його.

Прийшло вмерти убогому, і віднесений був ангелами на лоно Авраамове; помер же і богатий, і поховали його. І в пеклі, піднявши очі свої, будучи в муках узрів оддалеки Авраама і Лазаря на лоні його; і заголосивши, він сказав:

— Отче Аврааме! Помилуй мене і пішли Лазаря, нехай умочить кінець пальця свого у воду та прохолодить язик мій, бо мучусь у полумінї сїй.

Сказав же Авраам:

— Сину! Згадай, що ти прийняв добре своє за життя свого, а Лазар так само лихе; тепер він тут тішиться, а ти муку терпиш; та й ще до всього того між нами і вами велика безодня учинена, щоб ті, котрі хотять перейти звідсіля до вас, не могли, а ні звідтіля до нас не переходили.

Сказав же він:

— Так прошу тебе, отче, пішли його до дому батька мого, бо у мене є пять братів; нехай посвідчить їм, щоб і вони не пішли у се місце муки.

Авраам каже йому:

— Мають Мойсея і пророків, нехай їх слухають.

Він же сказав:

— Ні, отче Аврааме! А коли хто з мертвих прийде до них, то покаються.

І сказав йому Авраам:

— Коли Мойсея і пророків не слухають, то хоч би хто й з мертвих воскрес, не повірять.

ХРИСТОС СЦІЛЯЄ ДЕСЯТЬ ПРОКАЖЕНИХ.

(Лук. XVII, 11—21).

Як ішов Ісус у Єрусалим, проходив поміж Самарією та Галилеєю. І коли входив в одно село, зустріли Його десять прокажених чоловіків, котрі стали оподалік; і заголосили вони, кажучи:

— Ісусе Наставниче, помилуй нас!

Побачивши їх, Він сказав їм:

— Підіть, покажіться священикам.

І сталось, як вони йшли, очистились. Один же з них, побачивши, що він одужав, вернувся, голосом великим славячи Бога, і припав лицем до ніг Його, дякуючи Йому; і той був Самарянин. Озвавшись же Ісус, сказав:

— Чи не десять очистились, а девять де? Чом не вернулись вони дати хвалу Богові, тільки чужородець сей?

І сказав йому:

— Встань, іди: віра твоя спасла тебе.

Як же фарисеї запитали Його, коли прийде Царство Боже, Він, відповідаючи їм, сказав:

— Не приходить Царство Боже так, щоб його можна було спостерігати і не скажуть: „Ось тут воно", або: „Он там!" Бо ось Царство Боже витає в вас. Воно є у серці чоловіка.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ЄРЕМІЯ.

За часу царя юдейського Йосі, Господь покликав пророка Єремію.

Покликуючи Єремію, Господь сказав йому, що перше ніж він народився, призначив його пророком для народів.

Коли Єремія відмовлявся, кажучи, що не вміє говорити, Господь обіцяв йому, що буде з ним, щоб йому помагати, а за тим діткнувся його уст і сказав:

— Се вложив Я слова Мої в уста тобі. Я поставив тебе нині над народами й царствами, щоб по твойому пророчому слові вони падали і вставали..

Опісля показано Єремії видіння. Господь запитав його:

— Що ти бачиш, Єреміє?

Той відповів:

- Бачу жезл з дерева, що пильнує.

— Бачиш гаразд, — сказав Господь, — бо Я пильную слова Мого, щоб його сповнити (себто: буду пильнувати за виконанням того, що провіщу через тебе).

І вдруге запитав його Господь:

— Що бачиш?

Єремія відказав:

— Бачу, — кипить горнець, підлуваний вітром з півночі.

Господь тоді промовив до нього:

— Від півночі прийде лихо на всіх мешканців землі сієї за те, що покинули Мене й приносили жертви богам иншим та припадали ниць перед роботою рук своїх. А ти говори їм все, що Я накажу тобі. Се я вчинив тебе неначе міцним містом, зелізним стовпом та мідяною стіною на всю оту землю проти царів юдейських, проти князів їх, проти священиків і проти царів юдейських, проти князів їх, проти священиків і проти народу землі сієї. І хоч будуть вони воювати проти тебе, та не подужають тебе, бо Я з тобою, щоб ратувати тебе.

З сього часу пророк Єремія ясно пророкував, що за свою нечисть нарід юдейський дістане тяжку кару: його переможуть вороги, відведуть його у полон до Вавилону, і буде він у неволі 70 літ. Таке пророкування подав він цареві юдейському Йоакимові, коли Навуходоносор, цар Вавилону, наближався до Єрусалиму. І дійсно, пророкування те сповнилося і наслідком опанування Єрусалиму Навуходоносором було перше переселення Євреїв у Вавилон. Цар Седекія, поставлений Навуходоносором, склав союз із кількома царями — идумейським, моавитським, амонитським, тирським та сидонським проти Навуходоносора. Тоді Господь повелів Єремії положити собі на шию ярмо та через послів, які були на той час в Єрусалимі, післати таке-ж ярмо і до пяти царів, що вступили з царем юдейським у союз проти Вавилону.

Гіркі пророкування Єремії викликали гнів, обурення проти нього та переслідування. Знаходились віщуни, що говорили зовсім инше, — що було більше до вподоби тодішним людям. Один такий віщун Ананія віщував, начеб то іменем Божим:

— Розірву ярмо царя вавилонського. Через два роки верну в се місце увесь посуд дому Господнього, що позабирав Навуходоносор.

І зняв Ананія деревляне ярмо з Єремієвої шиї та й поломив його і сказав:

— Так говорить Господь: то я розірву за два роки ярмо Навуходоносора, царя вавилонського, на шиях у всіх народів.

Та надійшло слово Господнє до Єремії, щоб сказав він Ананії:

— Так говорить Господь: ти поламав ярмо деревляне, а замісць нього наведеш ярмо зелізне.

А що до самого Ананії, оповістив Єремія, що він помре того-ж року, бо говорив наперекір Господеві; і так сталося.

Коли военоначальник Навуходоносорів Навузардан взяв Єрусалим після облоги, Єремію було заковано у кайдани разом з иншими полоненими, щоб разом з ними відвести у Вавилон. Але Навуходоносор велів Навузарданові, щоб не чинив нічого лихого Єремії та опікувався ним. Єремія оселився у Масифі, де пробував намісник царя вавилонського Годолія.

Один з юдейських военоначальників Ізмаїл убив Годолію і все населення Масифи примусом повів до амонитян. Тоді другий военоначальник Йоанан кинувся за сим навздогін, відбив полонених і повернув їх до дому. Сам же Ізмаїл утік до амонитян. Йоанан і вся військова старшина просила Єремію навчити, що їм чинити, обіцюючи виконати все, що Господь скаже через нього. Як упливло десять днів, сказав Єремія волею Господньою:

— Коли зістанетесь у сій землі, то Я вас побудую, а не повалю, насаджу вас і не повиривую, бо Я з вами, щоб вам помагати. Коли-ж ви скажете: не хочемо жити в сій землі, та й не послухаєте волі Господа вашого, а скажете: ні, таки підемо в землю египетську, то знайте, що поляжете від меча, голоднечі й моровоі пошести в тому місці, куди захотіли йти, щоб там пробувати.

Але Йанан та його прибічники не послухали голосу пророка та й пішли до Єгипту, взявши з собою і пророка Єремію.

ДОБРІ ДІТИ.

Добрі діти подібні до гарних білих цвітів, яких листочки чисті, не заплямлені. А злі діти подібні до цвітів зівялих, або до таких, яких листочки покриті брудними плямами.

Всі люблять гарні свіжі цвіти, але ніхто не хоче цвітів зівялих, ушкоджених.

До яких цвітів ви, діточки, подібні?

Добрі діти приносять родичам потіху, честь і славу, а злі діти журбу, клопіт і неславу.

Добрі діти родичам вінець, а злі кінець.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
церковно-народний ілюстрований журнал
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
„Духовний Сіяч" є присвячений справам Православної Церкви.
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wolyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

ДІТИ ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ.

Большевики заговорили з нагоди шкільного року про своє дотеперішнє большевицьке виховання та про долю дітей. Усі часописи присвятили тій справі богато місця — а виходить з нього, що в ніякім краю на світі не є так зле дітворі, як у большевицькій державі, про яку комуністи кричали і кричать, що вона буде раєм для всіх. Комуністи проголосили, що моральність, супружество і родина — се буржуазні видумки, а найвищим законом є тільки природна похоть. Тому нині в большевиків можна навіть три рази в тижні женитися тай розводитися з жінкою. Такий стан мусів відбитися на дітях, яких комуністи уважають за державне добро і до яких ні батько, ні мати не мають ніякого права. Щоби забити в дітях родинні почування, большевики постановили, що всіх дітей держава забирати-ме до захистів, де вони будуть виховуватися на правдивих комуністів. І що-ж показалося? Ще в літі тамтого року писала вдова по Ліваном у „Правді" таке:

„У захистах ми маємо 800 тисяч дітий, а кілька міліонів дітий є записаних беззахистними. Куди їх подіти? Ми мало про них думаємо. І чи ми такі безсильні, що не можемо знайти для них ліпшого ратунку, як той, щоб вернути їх родичам?"

Того року число беззахистних дітей ще збільшилося. Як сі діти живуть, про те пише харківський „Комуніст" таке:

„Голодні, обдерті, змерзлі тиняються вони по місті, сплять по вулицях, по виходках, по пивницях брамах і під вагонами. Всюди їх гонять, викидають, бють, поштуркують. На їх лицях і рак і скорбут (страшна хороба з нужди, при якій тіло відпадає кусниями) і рани і прищі, а деякі так ослаблені, що не мають сил жебрати."

А „Правда" пише:

„Сі діти загрожують публичному спокоєві, бо як не дістануть милостині, то крадуть. Вони навіть гуртуються в банди і нападають прохожих. Чи-ж можна сьому дивуватися?

Урядова статистика виказує, що на 100 дітий у большевицькій державі є 88 альноголіків, 20 убійників, а на 100 малолітних дівчаток 58 удержується з розпусти.

Се починає вже застановляти большевицьких проводирів і в одному з останніх чисел питає „Комуніст":

„Хто понесе прапор революції — як ми старі революціонери за кілька літ минемося? Оті голі, обдерті, хорі духово і тілесно діти?"

ПЕРЕКЛАД КОРАНУ.

Коли в Царгороді був каліфат, ніхто не мав права перекладати коран на турецьку мову. Тепер републиканський уряд в Ангорі скасував сю заборону, щоби кождий Турчин міг читати коран. Специяльна комісія старається, щоби переклад було зроблено як найкраще та щоб появився ще сього року. (Коран у Турків є те саме, що в нас Євангеліє).

КРАДІЖИ В ЦЕРКВАХ.

До церкви в Кипячці пов. Тернопіль добулися злодії в ночі і підваживши віко скарбони забрали 18 долярів і 70 зол. Досі їх не прилапано.

В Ямници коло Станиславова вломився до церкви злодій, розбив скарбону і забрав 50 зл. Поліція в короткім часі відкрила пташка. Показалось, що тим злодієм, що допустився святотатства у своїй церкві, є господар з того самого села Василь Мудрій. Тепер сидить він вже за ґратами.

АВАНТУРА НА ВІДПУСТІ.

В Камінці Струміловій парубки вийшовши з церкви по відпусті, розпочали сварку з доброго дива з поліціянтами. Поліціянти почали боронитися і покалічили одного, на назвиско Зуба. На ринку зібралася велика товпа і щойно більший віддїл поліції запровадив лад між відпустовцями.

115-ЛІТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОВСТАНЕЦЬ.

У Гомлі, в Совітській Росії, відбувався процес проти повстанської збройної організації. Організація під проводом Ів. Ященка кілька літ нападала на станиці міліції в районі Гомля й Річиці. Муніцію доставляв дідуган Каленик. Трох провідників ватаги засудили на розстріляння. Присуд виконали негайно. 115-літнього Каленика засудили на досмертну вязницю, а 6 осіб на тяжку вязницю і каторгу.

ЗНОВУ ПРО НОВИЙ СТИЛЬ.

„Українська Громада" повідомляє, що до митрополита Діонізія надійшло посланіє від царгородського патріярха у справі нового календарного стилю в церковному життю. Патріярх знову нагадує митрополитови православної церкви в Польщі про конечну потребу введення нового стилю. При тому патріярх радить увести його негайно, не чекаючи собора і його постанов.

КПИНИ З ПОДРУЖЖА.

Як совітська Росія зробила собі кпини з подружжа, видно найкраще з вістки з Ленінграду з 8 листопада. До уряду, що реєструє подружжа, прийшла одна пара зареєструватися. За 5 мінут вони вже були чоловік і жінка. За 15 мінут пізнійше обоє вернулися, говорячи, що хочуть вже розводу. Чому? Бо не можуть погодитися, де мають мешкати. За пять мінут їх подружжа було вже розвязане.

МОНАСТИР КОЛЬОНІЄЮ ДЛЯ БЕЗПРИТУЛЬНИХ.

Президія київської міської ради постановила виселити мешканців з приміщень монастиря св. Іони і організувати в сьому монастирі дитячу кольонію для безпритульних, підібраних в Київі підчас останньої облоги.

ЖИДИ, ЩО ВІРЯТЬ В ІСУСА ХРИСТА.

На совітській границі в містечку Куцевичі повстала нова жидівська секта, котра признає науку Ісуса Христа. Недавно відбулися організаційні збори секти під проводом Г. Маргулеса родом з Угорщини. На зборах відмовлено „Отче наш" в еврейській мові й постановлено заложити семинар секти в Польщі. Секта приймає Новий і Старий завіт.

ДІВЧИНА БУЛА 16 ЛІТ МІЖ БОЖЕВІЛЬНИМИ.

В заведенню для божевільних в Ляс Беґас, Ню Мексіко, найдено дівчину, яка була там 16 літ, хоч була зовсім здорова на умі. Запроторила дівчину до заведення її мачоха. Родичі дівчини розвелися, коли їй було 6 літ. Батько взяв дівчину з собою, але відтак оженився другий раз, а мачоха постаралася зробити дівчину божевільною. Тепер правдива мати довідалася, що з її дочкою сталося і видобула її на волю.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Недільна Школа.

В неділю по полудни, 28 жовтня, отворилася в салі Собору Недільна Школа. Вписалося близько 100 дітей. Недільна Школа при Соборі провадиться ще від тоді, коли у Вінніпегу почалися православні богослуження. Приємно є бачити, що кількадесять дівчат і хлопців, які від самого початку ходили до Недільної Школи, належать вже до дорестаючої молоді, яка за пару років стане працювати з нами старшими на українській ниві при Рідній Церкві. З учителів були присутні прот. Савчук, і пп. Віктор Купченко і Йосиф Богоніс. По [illegible] прот. Савчук сказав коротку промову до дітей, в якій між иншим зазначив, що для старших дітей будуть уладжені окремі класи щось в роді клюбів і їх сходини будуть відбуватися вечерами на тижни.

Отворення концертового і відчитового сезону.

В неділю, 28 жовтня, отворено в салі Собору зимовий сезон концертів і відчитів. Концерт був устроєний Товариством „Боян", а відчит виголосив п. Ю. Стечишин, ректор Інституту П. Могили в Саскатуні.

Програма була в такім порядку

Голова Т-ва „Боян", В. Батицький, сказав коротку промову, в якій між иншим завзивав всіх ставати в ряди працівників на українській ниві при Рідній Церкві. Звернув увагу родичам, які мають дорестаючих дітей щоби посилали їх до Т-ва „Боян", підчеркуючи, що коли наша молодь не буде належати до українських товариств, то від неї не буде можна сподіватися української роботи.

По тім слідувала програма. Хор „Бояна" відспівав „Чорна хмара зза Лиману", панна М. Пасічняк віддекламувала „Рідний Край", І. Пасічняк, В. Пилипчук і М. Стечишин відіграли ґітаровий і мандоліновий терцет (на жадання публики два рази), діти Маруся і Михайло Циганевичі та Галя Тиховецька танцювали народні танки (пригравали п. Петро Угринюк і Оля Богоніс), хор відспівав „Щигликове весілля".

Тепер слідував відчит. На сцену вийшли пан Ю. Стечишин і посол Бачинський, який був предсідником. П. Бачинський висказав своє вдоволення, ізза того, що на концерт і відчит зійшлося таке поважне число людей, і завізвав, щоби приходили так численно через цілий сезон, а богато на тім скористають. Дальше представив п. Стечишина, який почав свою промову на тему: „Враження з подорожі до Европи".

Щоби відчит не вийшов надто довгий, він спинився головно на Галичині і оповідав про тамошне життя. Відчит був дуже цікавий, а бесідник так добре говорив, що на бажання людей мусів продовжати відчит, хоч була пізна пора.

Тому то по відчиті з огляду на пізний час програму скорочено і виконані були лише такі точки: сольо на пяні вілограла панна Оля Богоніс, ґітарове сольо (два рази) — В. Пилипчук, і хор „За городом качки пливуть". На закінчення хор і публика відспівали „Ще не вмерла Україна" і на тім концерт закінчився.

Публика була дуже вдоволена як з концерту, так і з відчиту. Хор під управою п. М. Пасічника співав пісні бездоганно і дивлячись на сили, які є в хорі, можна сміло сказати, що хор „Бояна" належить до найкращих українських хорів. Рівнож і другі точки програми випали добре.

Щож до відчиту, то вистарчить сказати, що ті, що чули його, говорили, що й до рана сиділиб і слухали п. Стечишина.

Відчит і концерт в неділю, 4 листопада.

Сеї неділі відчит виголосив п. В. Свистун. Тому, що він їздив через ціле минуле літо з відчитами по східній Канаді і Злучених Державах, він дав відчит на тему „Враження зі Східної Канади і Злучених Держав". Відчит був довгий, але був дуже цікавий. П. Свистун, розказавши про політичне життя Українців в Східній Канаді, зазначив, що вони всі бажають бути зеднані з Українцями Західної Канади. Тому дуже радо витали п. Свистуна, як голову організації „Союза Українців Самостійників в Канаді". Щож до Злучених Держав, то є велика ріжниця між тамошними а канадійськими Українцями. Американські Українці стоять вище

від канадійських Українців під зглядом заломоговних організацій, бо деякі з них мають мільйонове майно. Що-ж до культурно-просвітних та національних справ, то вони стоять богато нижче. Українці в Америці також не відограють як горожане такої ролі в життю Америки, як Українці в життю Канади. Причини до сього є ріжні. Найважнійшою причиною є факт, що Українці в Канаді в більшости живуть на кольоніях і уважають Канаду за свою прибрану вітчину, а крім сего наші провідники виховані в Канаді, які поруч народну роботу на українській ниві, інтересуються, як горожане сього краю, і політичним життям Канади. Провідники-ж в Америці є в більшій части інтелігенти зі старого краю, почувають себе емігрантами і тому самі, а за ними і український загал клопочуться більше старо-краєвими справами.

Концертова програма була дана силами товариства „Боян". Перед відчитом були такі виступи: гітаровий терцет — В. Пилипчук, В. Матвій і М. Стечишин. „Запорожець", декламація — С. Саранчук, скрипкове сольо — Мирося Купченко, „Місяцю ясний", тенорове сольо — Гриць Угринюк, фортепянове сольо — Леся Тиховецька. В народних танках виступали: в козачку подільським — Софія Блок і Оля Пасічник. В коломийці — пані Стечишин, панна Харим, В. Пилипчук і М. Стечишин. Точки сі були виконані дуже добре.

По відчиті була відіграна одно-актівка „Горобчик", в якій виступали пані Боявіська, пані Стечишин, панна Кирилюк, панна Пасічник, Гр. І. Блок і Ів. Пасічник. Одно-актівка вийшла слабо, видно було по деяких аматорах що не знали роль, а що найгірше — за тихо говорили. Та се мабуть в великій мірі тому, що се перша одно-актівка сего року.

Концерт і відчит в неділю, 11 листо-[illegible]

Концертові точки йшли в такім порядку: гітаровий і мандоліновий дует, відіграли В. Пилипчук і Ів. Пасічник. „Козацька Дума", декламація, виголосила пані Рій. „Ой де світи місяченьку", сопранове сольо, відспівала пані Боянівська. На жадання публики пані Боянівська відспівала другу пісню „Ой мамо". Дспіву пані Боянівської акомпаніювала панна Натали Гикава. Сольо на гавайській гітарі — В. Пилипчук (на бажання публики 2 рази). „Діти", декламація, яку виголосила маленька дівчинка Марія Циганевич. Опісля слідували народні танки в яких виступали: маленька дівчинка Совсун, танцювала козачок, подільський, молоді дівчата: Софія Блок, Оля Пасічник, Емілія Стечишин, Анна Андрусяк, Марія Андрусяк і Марія Пилипчук відтанцювали „Катерину". Панна Харим і М. Стечишин танцювали „Козачок подільський", (на бажання публики 2 рази). До танків приграваєли п. П. Угринюк на скрипці, а панна Третяк на піяні.

Відчит на тему „Москвофільство і польонофільство" виголосив редактор „Українського Голосу", пан Мир. Стечишин. Відчит був довгий, але дуже цікавий і повчаючий. Слухачі з великою увагою слухали шановного промовця.

З відчиту слухачі довідались, що є ріжниця між приязнею до других народів в народів пануючих і народів поневолених. Для Українців бути прихильником Москви, або Польщі, які гнетуть його нарід, є те саме, що бути зрадником свого народу. Ні при помочі Москви, ні при помочі Польщі не можна збудувати української держави. На доказ промовець представляв історичний хід взаємин між Україною а Москвою та Польщею, а відтак представив, як відносяться до українського питання ріжні теперішні московські та польські партії. Ніодна московська, ніодна польська партія не відноситься до Українців справедливо. Українці повинні старатися, щоби кождий член українського народу був свідомий і готовий кождої хвилі стати до боротьби за самостійність, бо лише свідомий нарід може виборотн собі волю і опісля її оборонити.

По відчиті були питання, на які п. Стечишин відповідав. Предсідником був прот. Савчук.

По відчиті була виставлена весела одно-актівка „Людські язики", в якій виступали: панна Роган, панна Кирилюк, пані Стечишин, Г. Блок, І. Кирилюк, С. Саранчук і В. Пилипчук.

Сарожний.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ПРАЗНИК.
(Монтреал, Кве.)

Українська православна громада св. Софії в Монтреалю обходила 30 вересня с. р. свій празник.

Згаданого дня, у 8 годині вечер, члени громади зійшлися до салі Рідної Школи, щоби відсвяткувати річницю істнования нашої громади. Свято випало дуже гарно і було на нім около сто гостей кромі дітей. О перекуску постаралися Жіноче Товариство і Братство.

Вечеря почалася молитвою „Отче наш".

Підчас вечері були промови. Перший забрав слово о. Слюзар, наш парох. Він подякував гостям за їх присутність та підніс заслуги членів нашої громади за їх витревалість в тяжкій праці на полі Рідної Церкви на славу Богу і на користь нашому народові. Згадав і про те, що помимо сильних атаків зі сторони противників, ідея Рідної Церкви в Монтреалі що раз ширше закорінюється і число наших однодумців з кождим тижнем зростає.

Опісля говорила голова Жіночого Товариства, добродійка Слюзар. Вона мала довшу промову, при кінці якої подякувала членкиням Жіночого Товариства і членам Братства за їх труд коло устроєння вечері, яка так гарно випала.

Гості розійшлися домів вдоволені та з вірою у світлий зріст нашої громади.

Від Жіночого Товариства належиться щира подяка тим жінкам, які причинилися до устроєння вечері, як рівнож подяка мужеському хорови за те, що цілий вечір веселив гостей українськими піснями.

[illegible]житься також подяка п. Голубцеві за його басові соля, та п. Яковови Випрукови за те, що трудився цілий день і зносив до салі все, що тільки було треба.

ПАМЯТИ ПОК. ІВАНА ТЮХТІЯ, З ГЕМИЛТОНУ, ОНТ.

Прожив Ти, Земляче, недовго на сім світі. Гірка доля вигнала Тебе, як і всіх нас, з Рідної Землі шукати кращої долі за морем. Приїхавши в чужий край, не застав Ти тут ні роду, ні знакомих. Але своєю щирою вдачею Ти скоро здобув собі приятелів, які тепер оплакують Твою смерть. Ти працював щиро зі своєю дружиною в Товаристві Драгоманова, та інтересувався всякими народними справами, не даючись нікому звести з правої дороги.

Ти не одного еміґранта перетримав в своїм домі, не одним бідним заопікувався зі своєю сопругою, не одно діло милосердя полишив по собі. І тому, коли прийшла вістка, що Ти розпращався на віки зі світом і зі своїми близькими, то тяжкий сум і біль пройняв наші серця.

Спи, Дорогий Земляче! Хто Тебе тільки знав, то згадує не злим тихим словом. Бо Ти любив свій народ і його історію, любив працювати на його ниві, стояв кріпко при своїх переконаннях. А вмираючи, дав живий примір Українцям і Українкам міста Гемилтону, як треба любити своє рідне, бо висказав сильне бажання, аби відпровадив Тебе на вічний спочинок священик Рідної Церкви українського народу.

І коли монтреальський парох, о. Володимир Слюзар, повернув з Гемилтону і розповідав про Твій похорон, то слези смутку заливали нам очі. Але коли він оповів про те, який заніг народу відпроваджував Тебе на вічний спочинок, то наш смуток вчасти розвіявся, бо ми довідались якою повагою і любовю Ти тішився між людьми і переконались, що Твої добрі діла остануть для Тебе довголітним памятником.

Спи, Дорогий Брате, сном вічним, а земля най буде Тобі пером.

Катерина Випрук,
Монтреал, Квебек.

ЖЕРТВИ ДЛЯ РІДНОЇ ЦЕРКВИ НА УКРАЇНІ.

Збірка в Соборі св. Покрови у Вінніпегу	60.17
Збірка о. Є. Грицини:	
Гардентон, Ман.	6.50
Роза, Ман.	9.23
Вайта, Ман.	12.45

Збірки проситься висилати впрост до канцелярії Впреосв. Архиепископа Іоанна, повідомляючи рівночасно Консисторію про місце, час і суму кождої збірки.

Гроші висилати на адресу:

Archbishop's Chancery,
1944 W. Erie St.
Chicago, Ill., U. S. A.

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.
НА РІК 1928

ЛИСТОПАД.

17 С. Йоаникія

18 Н. 24 по С. Галакт.
19 П. Павла ен.
20 В. Єрона, Лазаря
21 С. Собор св. Михаїла
22 Ч. Онисифора
23 П. Ераста, Ореста
24 С. Міни, Віктора

25 Н. 25 по С. І. Мил.
26 П. Івана Золотоустого
27 В. Филипа ап.
28 С. Гурія і Самона
29 Ч. Ап. Матея
30 П. Григорія неок.

ГРУДЕНЬ.

1 С. Платона, Романа

2 Н. 26 по С. Авдія
3 П. Григорія
4 В. Введ. Пр. Богородиці
5 С. Филимона
6 Ч. Григорія, Амфілоха
7 П. Катерини вмч.
8 С. Климента

9 Н. 27 по С. Алипія
10 П. Якова, Паллад.
11 В. Стефана, Ірини
12 С. Парамона
13 Ч. † Ап. Андрея
14 П. Наума
15 С. Авакума

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.
(Дальше).

Колекта о. П. Заміриновича:	
Тиндал, Ман., з відзнак	4.45
Ледвик, Ман., з відзнак	5.37
Колекта о. Т. Д. Волохатюка:	
Кепон, Алта., збірка в церкві	10.06
Кепон, Алта., з відзнак	9.95
Калмар, Алта., з відзнак	2.25
Колекта о. Є. Грицини:	
Арбакка, Ман., збірка в церкві	4.62
Арбакка, Ман., з відзнак	.50
Колекта о. Мельничука:	
Кадворт, Саск., з відзнак	20.00

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. САВЧУК, голова.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ
НА РІК 1928

ЛИСТОПАД.

18. Неділя 24 по Зісланню Св. Духа: Голос 7. Утр.: Єван. Марк. XVI.: 1—8. Літ.: Ап. Єф. II.: 14—22; Єв. Лук. VIII.: 41—56.

21. Середа. Собор св. Михаїла Арх.: Утр.: Єван.: Мат. XIII.: 24—30 і 36—43. Літ.: Ап. Жид. II.: 2—10. Єван. Лук. X.: 16—21.

25. Неділя 25 по Зісланню Св. Духа: Голос 8. Утр.: Єван. Марк. XVI.: 9—20. Літ. Ап. Єф. IV.: 1—6. Єв. Лук. X.: 25—37.

ГРУДЕНЬ.

2. Неділя 26 по Зісланню Св. Духа: Голос 1. Утр.: Єв. Лук. XXIV.: 1—12. Літ. Ап. Єф. V.: 9—19. Єв. Лук. XII.: 16—21.

4. Вівторок. **Введення в Храм Пресвятої Богородиці:** Утр.: Єв. Лук. I.: 39—40 і 56. Літ. Ап. Жид. IX.: 1—7; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

Український Релігійний двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3064
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ГРУДНЯ, 1928. ЧИСЛО (68) 23

НЕНАВИСТЬ ДО БОГА У БОЛЬШЕВИКІВ.

„Католік Таймс" цитує слова большевицького комісаря Луначарського, які він сказав про релігію на однім конгресі:

„Ми ненавидимо християнство і християн. Найліпші з них се наші найзавзятійші вороги. Вони проповідують прощення і християнську любов — що противиться нашим засадам. Християнська любов се перешкода для розвитку революції; всіми орудниками мусимо таку науку побоювати...Ми потребуємо ненависти. Мусимо вміти ненавидіти, лиш тоді зможемо заволодіти світом. Вже вдалося нам змести з лиця землі світських царів, тепер черга на Царя небес. Боротьбу з релігією треба продовжати далі і в християнських і в магометанських краях".

НОВІ ЖЕРТВИ АНТИУКРАЇНСЬКОЇ РОБОТИ.

До Волинської Духовної Консисторії прийшов наказ митрополита, щоби перенести з Володимира з соборної церкви до иншої парафії дяка Тележинського. Також має бути перенесений з парафії села Лопушна (пов. Кремянець) дяк Шеметило. Обидва вони люде освічені, Тележинський має високу музичну освіту, власні композиції і організацією церковного українського хору богато спричинився до поширення національної свідомости серед Володимирського громадянства. Шеметило також завів у селі Лопушному добрий хор, який співає в церкві по українськи. Обидва ті примусові перенесення громадська опінія ставить у звязок з протиукраїнським походом російщини, що особливо активно почала працювати після відомої митрополичої відозви у справі українізації церковної служби.

ЯСНОВИДЮЧИЙ ХЛОПЕЦЬ.

У замойскому повіті в Люблинщині, в селі Михайлові, появився якийсь хлопець-чудо. Довкола нього збирається юрба народу, перед якою він виголошує релігійні промови та показує свою ясновидючість. Хлопчина немов читає в думках кождого, хто до нього підійде. Подає він точний вік уперше баченої людини, її імя та прізвище. Таксамо вміє подати хід життевих подій, говорить кілько дана особа має грошей у кишені, тощо. Хлопцем зацікавилися вчені.

КАТОЛИКИ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ПРАВОСЛАВНИХ.

В послідних часах на Волині спостерігається цікаве явище, яке мало місце й перед війною, а саме: католицьке населення, головно селяне, все більше зливається з окружаючим його населенням православним і починає учащати до православних церков, замісць до католицьких. Рух сей о стільки поважний, що луцький католицький біскуп рішив надрукувати і поширити між католиками Волині брошуру, направлену проти участи католиків в православних богослуженнях.

ЕДМОНТОНСЬКА ГРОМАДА ДАЄ ДОБРИЙ ПРИМІР.

Едмонтонська українська православна громада купила на днях гарну хату коло церкви, і в сей спосіб розвязала питання про помешкання для священика. За її приміром повинні піти другі наші громади і забезпечити своїм парохам стале помешкання.

ПРАВОСЛАВНИЙ ІНТЕРНАТ У ВАРШАВІ.

У Варшаві на Празі, близько православної митрополичої катедри, зачали будову нового інтернату для студентів православного богословського виділу варшавського університету коштом польського уряду. Дня 19 м. м. на тім місци відправив торжественне богослуження з водосвятієм митр. Діонізій в присутности делегатів польського уряду і професорів університету та молоді.

ПОРОЗУМІННЯ КАТОЛИКІВ З СОЦІЯЛІСТАМИ.

Австрійський канцлер Зайпель має намір переглянути своє відношення до соціялістів, щоб могти в найблизшому часі створити урядову коаліцію християнських суспільників і соціялістів.

ВЕСЕЛИЙ ЖИД.

Один Жидок в Чернівцях, Буковина, незашанував своїм гумором навіть божниці. Ще перед набоженством понасипував у цілій божниці перцю і приглядався пізніще, як то пчихала ціла божниця. Се поступовання викликало обурення побожних Жидів, що віддали справу поліції. Ся покарала виновника 14-ма днями арешту за викликання публичного згіршення.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Дня 1 листопада с. р. арештовано в Єзуїтськім городі: Олександра Малиновського з Волині, уч. III курсу сем., Романа Луня, уч. II курсу сем. — Разом з арештованою під Юром і випущеною вже на волю Іреною Криськівною, сиділи в поліційних арештах арештовані під Юром Ольга Павлівна і Оксана Пачовська.

В ночі з дня 4 на 5 листопада переведено ревізію у студентки філ. Соні Бачинської, після чого її арештовано. В суботу 3 листопада арештовано після переведення ревізії Олександра Цибульського, студ. філ. замешкалого при вул. Личаківській ч. 127. — Арештовано після переведення ревізії студентів Володимира Гошоватюка і Антона Гошоватюка.

НАПАСТУЮТЬ НА ВУЛИЦЯХ.

Польські корпоранти у Львові напастують на вулицях міста українську шкільну молодь обидвох полів, зриваючи їм українські відзнаки або шапки. Між иншим напали польські корпоранти на Сикстуській вулиці на студента університету Ігоря Старосольського, якого поважно ранили в голову за те, що той мав пластову відзнаку. Старосольського, сина відомого адвоката й вченого проф. Володимира Старосольського, відставлено на ратункову стацію.

ЗНЕСЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ В РУМУНІЇ.

Румунська рада регентів підписала декрет про скасовання воєнного стану в Румунії, що був заведений урядом Братіяна. Сим декретом скасовано також цензуру преси та заборону вільних зборів населення. Сей декрет вироблений урядом Маніва згідно з його обіцянкою передтим, заки він прийшов до влади. Нове полекшення в публичному життю населення зустріло з ентузіязмом. Воєнний стан затримано лише в десятьмилевій смузі понад кордоном.

ЗАСУД ТОРАЛЯ ПІДДЕРЖАНИЙ.

Висший суд Мексика одобрив 1 грудня засуд Хозе де Леон Тораля, який убив президента держави Обрегона, і його спільниці, монахині Концепціон. Тораль має бути розстріляний, а монахиня має відсидіти двайцять літ в тюрмі.

ПРОТЕСТИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

В Харкові відбулися протипольські демонстрації. На вічу принято ряд резолюцій проти переслідування Польщею національних меншостей. Подібні резолюції ухвалено на вічах у Києві, Одесі та Полтаві. Крім сього Союз українських письменників та Всеукраїнська Академія Наук вислали відозву до вчених усього світа з протестом проти переслідувань Українців в Польщі.

БОЛЬШЕВИКИ НАРІКАЮТЬ НА СЕЛЯН.

З приходом совітських виборів, які відбуваються в грудни, поширюється по цілім Совітськім Союзі тероризм богатих селян проти активних комуністів, а навіть убивання їх. Таке оповідає телеграма з Москви з 30 листопада. Однак та сама телеграма оповідає, що правительство вже кілька місяців провадить кампанію проти таких селян і в послідних часах ще скріпило її. Богаті селяне, або кулаки, противляться намаганням большевиків скомунізувати рільництво і правительство називає їх реакціонерами.

ФІЛЬМОВІ ОБРАЗКИ — НЕ ВИСТАВИ.

Судця Десолніє з висшого суду в Монтреалі рішив 28 листопада, що фільмові образки не є театральними виставами в розумінню закона про пошановання неділі і тому не є заборонені в неділю.

ОПОВІСТКА.

Повідомляється всіх інтересованих, що з припоручення Консисторії Української Православної Церкви в Канаді вищ. Петро Мельничук почав відвідувати деякі місцевости в провінції Саскачеван і в місяці грудні відвідає і відправить богослуження в таких місцевостях:

16 грудня — Вакав, Саск.
19 грудня — Тарнополь, Саск.
23 грудня — Фенвуд, Саск.
30 грудня — Радимно, Саск.

Повисший порядок богослужень місцевого порядку не зміняє.

Дано у Вінніпегу, дня 3-го грудня, Р. Б. 1928.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук,
голова.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Як одягли молоду княгиню, увійшов у салю Еремія, ласкаво привитав панів і віддав музиці приказ бути на готові. Еремія був з себе високого зросту і сухорлявий. Зпід широких, нахмурених брів хижо, вовчим поглядом, визирали його сірі як полудна очи; уста завжди усміхались, ніби судорогою так звело їх на віки, а довга, руда борода закривала груди. Обличчю князя найгірш додавало лютости високе чоло, з глибокою морщиною між очима, і чуб жорсткого волосся, що неначе щетина стремів до гори. Еремія одягнений був в богатому контуші з срібними китицями і поворозками, шалевим поясом підперезаний і в жовтих сапянцях; біля боку моталась карабеля, обсаджена самоцвітами. Виглядав він сановито, піднявши голову і трохи перегнувшись назад, що виявляло в ньому і панську пиху і лицарську відвагу. Князь вийшов в салі, а слідком за ним і шляхецтво, запрошувати панянок на той танець, що по двоє ходором ходять та розмовляють.

Тільки що зявилась на дверях перша пара, разом заторохкотіли барабани і заграла музика. Еремія по переду вів молоду княгиню, у другій парі йшов молодий з княгинею Гризельдою, а за ними магнати і шляхецтво. Молода княгиня усіх засліпила своєю красою; здавалось, тільки її одну і видно було. Йшла вона, неначе та лебедочка плила, в білім як сніг убранні. Зпід віночка білих квіточок хвилею спадала аж до землі пелена, зіткана буцім з павутини; на віночку, грудях і по всій сукні блистіли як зірки дорогі каміння.

Кобза затріпотів побачивши княгиню, і затаївши дух пильно на неї дивився. Тим поглядом пронизав він княгиню аж до самого серця так, що як вона проходила біля того вікна, де стояв Кобза, то ніби зачарована повернулась і скинула на него очима. Затокотіло кріпко у Кобзи горяче серце, заіскрились очи, здавалось йому, неначе з самого неба глянув на нього ангел, повитий білою хмарою і оточений зорями.

Народ, що стояв біля вікон, дивувався, дивлячись на панський бенкет; иншому і не снилось того, що тепер довелось побачити. Деякі випявши баньки аж цмокали і бубоніли:

— Глянь, глянь, як блищить золото, як сяють самоцвіти, дороге намисто, які убрання, батечки!...

— Яка гарна, сановита молода! — похвалили деякі.

— А молодий, який миршавий, — озивались инші.

— Сьогодня відрікся він від батьківської віри, — додав дід. — Побачимо, чи довго-ж він бавитиметься з своєю Ляхівкою! ..

Кобза все чув, що старий розказував, і хотів глянути на нього, бо знакомий голос був, — та ніяк не зміг відвести очей від молодої, і вже як пішли польського танця по других покоях, тоді тільки він озирнувсь. .

— Здоров був, Барило! — скрикнув Кобза, простягаючи до старого руку. — Яка нечиста мати тебе сюди принесла?

— А тебе яка? — спитав дід усміхаючись.

— Я тут не один, — прошепотів Кобза.

— І я не один!

— Хто-ж ще з наших січовиків?

— Побачиш...

— Та й гарна-ж молода! — стиха промовив Кобза вітхнувши.

— Оттакої ще! Ти-ж жонатий?

— Ні... — відказав Кобза понурившись.

— Як ні?

— Не питай...

— Тим то, бачу, у тебе і очи рогом лізуть на чужих жінок?...

— Я думав, що красшої від моєї Зіньки на світі не було, аж бачу...

Кобза не договорив, бо пари танцюристів увійшли у залю, і він знов вирішився на молоду. Як проходила княгиня біля того вікна, де стояв Кобза, то знов на нього поглянула і так ласкаво, привітно, що здавалось йому, ніби ще й усміхнулась...

Після того танцювали краковяка і другі танці; а отто як натомилось, то шляхетство розійшлось по кружанках потягнути люльок та посмакувати напитків, а панни і панянки, побравшись за руки, проходжувались по салі. Молода княгиня поруч з якоюсь панею підійшла до того вікна, де стояв Кобза, і хоч розмовляла по польськи, однак він усе зрозумів.

— Подивись, — сказала молода, показуючи на Кобзу, — який гарний козак.

— Гарні в нього очи, неначе ґранати блищать, — відказала пані, пильно дивлячись на Кобзу. — тільки груба хлопська твар.

— Така врода мені милійша, чим жіноча красота нашої шляхетної молодіжи.

— Глянь, глянь, як він на тебе пильно дивиться! Ти його причарувала, він закохався в тобі!.... .

— Що ти вигадуєш, — відказала княгиня, почервонівши. — Як таки можна хлопови закохатися у княгиню, сього йому і на думку не спаде.

— Не знаєш ти, бачу, сих схизматиків: вони такі смілі і необачні, що не то закохаються у княгиню, а ще думають, що й вони такі-ж люде, як і ми!.

— Однак усе-ж таки люде... Знаєш, що я тобі скажу? — і княгиня понурилась. — Я превелика грішниця, мені жаль їх, жаль схизматиків. Патери кажуть, що менш гріха дінвола пожаліть, як схизматика.

— Молись до „найсвентшої матки", щоб вона, милосерна, відвернула тебе від сього великого гріха.

— Молюся, від щирого серця молюся, а як гляну на їх муки, на їх прихильність до своєї віри, то так мені зробиться важко на серці, що часом і сльозами вмиюсь...

— Бач, яка чула! .

Як шляхта трохи віддихала, знов почали вибризкувати мазура. Люде, що повідходили, давили один одного, проштовхуючись до вікон.

Молодої вже не було в залі, віддихала вона на ґанку, де зібрались магнати і значні пани і панни. Ніч була тиха, тепла, пахло бузком, конвалією, а кругом ґанку горіли каганці, і розмальовані ліхтарі скрізь порозвішувані на деревах.

Кобза з Остапом відійшли від вікна, спустились з гори і, оббігши кружанки, притаїлись біля ґанку.

Магнати вели розмову про політику: дуже сварились на запеклих схизматиків, на Запорожців і нарікали на московського царя.

— Чого вже не роблю, — казав Еремія, — з тими гаспидовими схизматиками; а нічого не вдію: сотнями вішаю, четвертую, саджаю на палі, а вони ще гірше підіймаються, лютують. Що дня то там, то там убивають моїх жовнірів, захоплюють обози, підпалюють магазини з хлібом і припасами.

— Таке саме і у нас в Литві, — додав Олбрехт Радзівіл, — особливо ті діявольські Пінчуки богато лиха нам наробили. В Могильні замордували езуїта Андрія Боболія; в Пинську і Янові вирізали усіх ксьондзів; в Несвіжі забили шість езуїтів і богато шляхти і Жидів, в Новогрудках спалили езуїтський кляштор разом з патерами.

— Пінчуки то все одна пся кров, козацька, — сердито гримнув Еремія. — Як би на мене, то я усіх би на шибеницю, до останнього викорінив би.

— А хто буде тоді відбувати панщину? — загомоніли деякі пани...

— Легко сказати, усіх на шибеницю, — відізвались другі. — Схизматиків до сто чортів, і прядива на мотузки не настарчишся!...

Молода княгиня скрикнула і з ляком скочила з свого місця. За ґанком щось гепнулось і затріщало, продираючись між кущами, а далі чути було, як побігло з гори. Всі пани, скільки їх було на ґанку, хутко підійшли до молодої з запитом, що їй прилучилось? Княгиня з переляку тріпотіла й зблідла як стіна.

— Хтось, — сказала вона, боязко озираючись, — ізза ґанку зірвав з мого плеча цілюбну квітку!...

— Нечуване зухвальство, Езус-Марія! — крикнув Еремія, ударивши кулаком себе в груди. Потім взяв за руку княгиню і стиха промовив: — Заспокійся, моя крульово, заспокійся; на дні морськім знайду винуватого й покараю, як ще нікого не карав!...

Еремія скоро зібрав усе шляхетство, військових, росказав їм, що сталось, і хижо озираючись додав:

— Панове! Ратуйте мій гонор, об однім тільки вас благаю, приведіть мені його живого!...

Музики стихли, бо вся шляхта й військові розбіглись по парку шукати злодія. Крик і гомін счинився довкола замку: бражчали зброєю, тупотіли бігаючи по доріжках, і гукали, перекликаючись між собою. Переполохані панянки тулились по кутках, як овечата розігнаної вовком отари. Еремія то проходжувався по покоях і всіх заспокоював, то виходив у парк, і кождого, когоб не стрів, нетерпеливо питав:

— Піймали харциза, піймали?

На ґанку пані обступили молоду княгиню і дивувались, кому-б то зірвати ту квітку.

— Коли він злодій, — міркували вони, — то скорше було-б йому хапнути за дороге намисто, як за квітку...

Молода трохи заспокоїлась, з блідої почервоніла вона як маківка; однак, як почулось з парку: „ловіть, держіть, спиняйте!" княгиня з жалом зіскочила з дзиглика, знов зблідла, аж дух сперся у грудях, і прислухувалась, ніби боялась, щоб не піймали того, хто її скривдив; а як почулось: „піймали, піймали!", то вона знов упала на дзиглик і, закривши рученятами очи, схилилась на бильце неначе зімліла.

(Дальше буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР".
ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3634, Winnipeg, Man.

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

По обіді Гнідий промовив до Чернецького:

— Ви перед обідом сказали, що ми дійшли вже в нашім читанню до того, яку ролю в боротьбі проти унії відограли запорожські козаки. Се пригадує мені, як то я чув минувшого року на уніятськім відпусті, що козаки були звичайними розбишаками і горлорізами, а ніякими лицарями.

— Що кажете? — аж скрикнула Залісна. — Хто таке міг говорити?

— А хто-ж би, „руська піпа", який провадив місією.

— Аж не хочеться вірити, — додала від себе Чернецька. — Де-ж би він відважився так чернити наше славне козацтво? Ну, а люде що? Хіба могли слухати таке?

— Були такі, що почувши такі слова з уст „піпи" плюнули з досади в його сторону і пішли геть. А були й такі, що уважно його слухали та побожно головами помахували.

— Гай, гай, ото люде! — бідкалася Залісна. — Їм плюють в лице, а вони ані оком не моргнуть.

— Нічо дивного. Люде до всякої погани привикнуть, — каже Чернецький — А те, що „піпа" в такий огидний спосіб збещестив наших славних предків, се вас най не дивує. Він — „піпа", чужинець, для нього наші національні святощі не істнують. Але я дам вам примір, де уніятський священик — українського, а не чужинецького походження, потрафив насміватися з наших святощів не гірше, як „піпа"...

— Примірóм? — не втерпівши, обізвався Гнідий.

— Примірів богато, та вистарчить навести один. Випадок, який я маю на думці, стався в Манітобі, в околиці Окбурн. Один молодий уніятський священик на відчиті в згаданій місцевости висміяв Тараса Шевченка, називаючи його пяницею, а його поезії „дурними коломийками". Між иншим мав таке сказати: „Як би я потягнув добре з фляшки, то ще кращі коломийки написавби". Як бачите, сей молоденький ксьондз ні вчім не уступає перед „піпою".

— Не знати, чи їх так внучують, чи вони такі родяться?

— Тяжко сказати. Та берімося хіба до читання.

— І я так думаю, — каже Степовий.

Чернецький розгорнув книжку і промовив:

— Передовсім будьте приготовані на те, що автор „Берестейської Унії" точно так дивиться на козаків, як і той „піпа", про якого ми тільки що говорили. Він старається представити їх в як найчорнійшім світлі, щоби тим самим оподанити православну віру, яку козаки так завзято боронили. Ось, що читаємо на стороні 188 „Берестейської Унії":

„Запорожські козаки, яко збір збігців ріжнородної людности і з ріжних країв, не великий могли мати інтерес в борбах і спорах уніятів з неуніятами. Хто небудь попав в колізію з законом свого краю, чи Русин, чи Поляк, чи Молдавин, чи Німець,.... утікав на Запороже.... У сего рода людей, що жили при тім майже виключно з добичі і розбоїв, релігійний момент не може відгравати великої ролі."

— Як бачите, для автора „Берестейської Унії" — козаки були звичайні розбійники, а що більше, не були самі Українці, а Поляки, Молдавани, Німці...

— Почекайте-но, — каже Гладій. — Ви вчепилися бідного автора, який по народности є Поляк, за його вороже відношення до козаків, а що сказати про тих уніятів, Українців, які сю книжку в українській мові видали? Вони зробили перевід з польської мови і дали на її видання гроші, — значить, вони погоджаються зі всіма думками автора, в тім числі і з його думками про козаків. Се аж надто ясно показує, як уніятські правлячі круги до української історії та до українських героїв відносяться.

— Зовсім слушна заввага, — промовив Чернецький — А що до того, що козаки щиро інтересувалися справами своєї віри і церкви, то про се не може бути найменшого сумніву. Ось, що пише про се Михайло Грушевський в книжці „Культурно-національний рух на Україні", на стороні 189:

... „Статочнійшим і серіознійшим верствам, що стояли на чолі теперішньої (себто в часах боротьби проти унії — В.) козаччини, релігійні справи були такі близькі і самозрозумілі, що не потребували ніякої спеціяльної проповіди, агітації — досить, коли в сих справах козаччина могла взяти участь і нею заважити на розвою й долі сеї боротьби. Не було властиво перебільшення або фальши в тім, що писали новопоставлені владики (про них буде мова дальше — В) в своїм меморіялі, приладженім для правительства (весною 1621 р.), відкидаючи обвинувачення в аґітації серед козаків" (аби вони відмовили Польщі помочі у війні за те, що та накинула Українцям унію — В.).

Згаданий меморіял звучить між иншим так:

„Що до козаків, то про сих рицарських людей знаємо, що вони наш рід, наші братя і правовірні християне. Про них думають, що вони простаки, не мають ані знания, ані розуму, й були намовлені духовними (для оборони православія проти унії — В.). Але ми як не відводимо їх від належної послушности ані бунтуємо, так і не навчаємо їх розуму в справах і учинках їх. Вони мають природжений дотеп і Богом дарований розум, і ревність та любов до віри, побожности, і церкви між ними живуть і процвитають, певно, здавна.... Се-ж вони за Володимира, святого монарха руського, воювали Грецію, Македонію, Ілірик. Се-ж їх предки разом з Володимиром хрестилися, віру християнську від константинопольської церкви приймали, і по сей день в сій вірі родяться, хрестяться і живуть. Живуть не як погане, а як християне: мають пресвитерів, учаться письма, знають Бога і закон свій. Як же думати, щоб вони самі від себе, за ласкою Божою, не мали пильнувати віри і спасення свого? Треба тільки вважати на їх побожність: коли йдуть на море, перше за все моляться, заявляючи, що за віру християнську йдуть на невірних. Другою своєю метою ставлять визволення невільників... задля спасення душі своєї викупляють невільників: церкви нові і монастирі будують, мурують і збогачують. І коли в місцях безлюдних памятають про віру і побожність і засвідчують се, то тим більше пильнують і пікуються нею на волости, вертаючися до дому, де мають батьків, братів і свояків серед духовенства. То певно, що на цілім світі ніхто по Бозі не чинить зневоленому християнству такого великого добродійства.... Ще раніше того, як ми стали владиками і до Київа та на Україну завитали,... вони вже свідчили свою віру, писали, посольства посилали й присяги складали (в справі віри). Річ се знана і звісна широко... Вони (козаки) ще самі пильнують їх і міщан, пригадують і навіть грозять їм, щоб у вірі не було ніякої переміни і не було ніякої спілки з апостатами уніятами... Нічо не чинить стільки заколоту на Україні, як унія і утиски Руси через неї, та безправність і утиски убогих людей. По правді самі уніяти розпалюють гнів козаків, гонячи до них нашу покривджену братію та наповняючи нею Україну... Серцями й замислами козацькими не керуємо. Бог керує ними, і Він тільки знає, на що заховує ті останки тої старої Руси та розширяє їх правицю і силу їх на морю й на землі довго, широко і далеко. Бог держить їх і ними править".

Як бачимо, козаки зовсім не були такими дикунами та горлорізами, як автор „Берестейської Унії" та деякі уніятські церковні круги стараються їх представити. Крім повисше наведеного меморіялу, маємо ще один документ, який идає ясне світло на сю справу. Документ сей — се заява, зложена в київськім ґроді козацькою депутацією в 1610 р., в якій між иншим говориться:

„Будучи синами тої-ж соборної апостольської східної церкви, іменем всього війська козаків запорожських, що з любови своєї до розмноження слави Божої і народу християнського до храмів Божих, церков Господніх, всякими прикрасами їх наділяють, прикрашують і поміч чинять, — іменем тих всіх товаришів, що пробувають на службі річипосполитій при його королівській милости, ми разом з їх милостями панами, з народом тої православної віри, релігії старожитньої, хочемо стояти при духовних особах, які не відступили і не відкинулися її, і проти завзяття напасників на нашу старожитну православну релігію головами своїми її боронити." („Культурний рух на Україні", сторона 194).

Ось так відносилися козаки до православної віри. Не диво-ж, що коли розійшлася вістка, що єрусалимський патріярх Теофан в повороті з Москви прибуде на Україну, гетьман Сагайдачний, за порадою Йова Борецького, архимандрита Печерської Лаври, запросив його до Київа. Зроблено се в ціли, аби Теофан висвятив православних владик на місце тих, що перейшли на унію.

До Київа патріярх Теофан приїхав 23 березня, 1620 р., де був врочисто принятий самим Сагайдачним, духовенством, військом і народом.

(Дальше буде).

ЧИСЛО СВЯЩЕНИКІВ В ПЕТРОГРАДІ.

В Петрограді в сю пору є 532 священики, в тім числі 506 православних. Монаше життя в Росії большевиками далеко не знищене. І так, примірóм, в Новгородській губернії є 1,551 монахів, або один монах на кождих 627 жителів, а в Псковській губернії є 1,334 монахів, себто один на кождих 400 жителів.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
церковно-народний ілюстрований журнал
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
„Духовний Сіяч" є присвячений справам Православної Церкви.
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wołyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кожного місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ВІДПОВІДЬ ПАПИ НА ПРОТЕСТ УНІЯТІВ.

В кількох послідних числах нашого орґану ми містили зміст жалоби, яку перемиські Українці вислали до папи против свого епископа (Коциловського). Жалобу підписали сорок визначних і заслужених громадян, а між ними такі широко знані, як надрадник суду Роман Дмоховський, адвокат др. Теофіль Кормош (вже помер), редактор Михайло Струтинський, адвокат др. Володимир Загайкевич і инші.

Се не була перша жалоба, яку Українці греко-католики вислали до Риму. За час істновання греко-католицької церкви уніяти вислали до Риму стільки ріжних скарг, протестів та петицій, що їм вже рахуби нема. Дійшло до того, що на них ніхто вже не звертає уваги. А головно папа. Він так привик до уніятських скарг та протестів, що коли й зверне на них увагу, то тільки на те, аби над уніятами поглумитися, або щоби заподіяти їм ще більшу кривду як та, проти якої вони протестували.

Не инакше поступив папа і з жалобою проти епископа Коциловського. Він дав її авторам таку відправу, якої вони до смерти не забудуть.

Перш всього, папа о стільки зігнорував ними, що навіть не відповів їм на їх жалобу. Зробила се Свята Конґреґація для Східної Церкви, але і вона не звернулася зі своєю відповіддю до авторів жалоби. Її відповідь була у формі листа до папського нунція (посла) у Варшаві, копію якого нунцій вислав епископови Коциловському (отже не тим, що жалобу вислали!). І не диво. Лист той повний похвали і признання Коциловському, а натомісць повний зневаги і закидів проти авторів жалоби. Лист носить дату 9-го травня, 1927 і, поминувши самий вступ, який пояснює о що ходить, починається так:

„Отся Св. Конґреґація для Східної Церкви в власному крузі діяння і на виразне припоручення (отже не на власну руку) Його Святости тепер щасливо пануючого Папи Пія XI, розслідила з усею увагою і пильністю всі поодинокі закиди які містяться в скарзі (себто в скарзі проти Коциловського — В.)... вона подала до відома епископови Коциловському всі закиди зроблені проти нього; відтак постаралася о пояснення в сих справах з достовірних жерел, і від осіб поважних та вищих понад всякий заміт. Крім сего порівнала теперішні закиди з численними актами і документами, які находяться вже в Св. Конґреґації і які відносяться точно до того самого предмету і справи, що й ті закиди, та були вже предметом осуду тої-ж Св. Конґреґації."

Тут слід зробити пару завваг. Пише Св. Конґреґація, що вона „постаралася о пояснення в сих справах з достовірних жерел і від осіб поважних та вищих понад всякий заміт", але не каже, які то саме ті „достовірні жерела" та „поважні і вищі понад всякий заміт" особи, яким вона так довіряє? Та хоч і не каже, то нам не тяжко відгадати, хто вони. Нема сумніву, що поза самого Коциловського Св. Конґреґація засягнула інформацій в польських біскупів та в польського уряду, які, зрозуміло, не могли проти нього неприхильно висловитися, бо-ж він дуже „пожондни Русін", який для слави Риму і добра Польщі якраз і робить ту роботу, за яку Українці післали проти нього до папи жалобу.

Друге, на що треба звернути увагу, то се: Пише Св. Конґреґація, що вона має численні акти і документи, „які відносяться точно до того самого предмету і справи, що й ті закиди та були вже предметом осуду тої-ж Св. Конґреґації". — Значить, вона прекрасно знає, що Коциловський робив і робить і більш як певно, що вона навіть каже йому, що він має робити, як поступати. Коли отже Коциловський виступає проти Української Щадниці, підкопує „Фонд для вдів і сиріт по священиках", пляново нищить Інститут для дівчат та инші українські інституції і установи, — то робить се не на власну руку, а за порозумінням і згодою, а то й на розказ папи.

В листі дальше читаємо таке:

„Св. Конґреґація є змушена тепер — по належній і зрілій розвазі і розслідi, задля чистої правди і справедливости (!), заявити се, що... зі всіх тих закидів, деякі не мають ніякої основи в дійсности і суть тимсамим безпідставні; в других ходить о вчинки епископа слушні і похвальні (!), які але толкується (примiром целібат — В.), або навіть перекручується; в инших знов приписується епископови вина, котру належало би приписати другим (точно, як в тій послови що коваль провинив, а шевця повісили — В.), — і вкінци в инших закидах виявляється йому в вину се, що противно не було нічим иншим, як тільки сповненням його пастирського обовязку і висліддом його світлої ревности".

До повисшого цитату коментарі мабуть злишні. Для Риму, закиди проти Коциловського, — закиди пороблені поважними і широкозвісними греко-католиками та підтримані незбитими доказами, — є „безпідставні", бо все те, що Коциловський робив і проти чого його вірні протестували, було „нічим иншим, як тільки сповненням його пастирського обовязку і висліддом його світлої ревности"! Отже коли греко-католицький епископ шкодить українським культурно-просвітним та економічним інституціям, кривдить вдови і сироти по українських священиках, допче права і привилеї греко-католицької церкви (примiром в справі целібату), — се все в очах папи є нічим иншим, як тільки „сповненням пастирського обовязку" і „висліддом ревности"! Чи треба ще більшого доказу про папську „святість?"

А та „справедливість" і та „вітцівська опіка" папи, на яку так покликаються та покладають греко-католики, пробивається найкраще з того, що папа видав свій вирок в користь епископа Коциловського не перевівши слідства або канонічного процесу і не переслухавши свідків та не провіривши пороблених проти Коциловського закидів. А хіба чув вже хто про такий суд, який видавав би вирок без переслухання спорячих сторін та без провірення цілої справи? Такої „засади справедливости" придержується лише „справедливий" та „по вітцівськи любячий" греко-католиків папа. І то придержується він її тільки супроти уніятів. Бо колиб він так поступив супроти Поляків, або Німців, або Француз, то ті знали б, яку відповідь йому дати.

Що найбільше вразило папу в цілій жалоб, то отсі слова в ній: „Якби у нас була своя держава, а бодай своя територіальна влада, то такого рода шкідники — епископи ані хвилі не сміли би ЗБЕЩЕЩУВАТИ НАШ старинний славний епископський престол".

Папа називає сей вислів „темним, нетерпимим і негідним", а називає його таким тому, бо Рим та його прислужники, уніятські епископи, стоять на сторожі інтересів Польщі, а не Українців-уніятів (вже й не кажемо про весь український нарід), вони вводять у греко-католицьку церкву таку політику, яка є користна для Поляків, а погубна для Українців. І звісно, що колиб Українці мали свою державу, або свою „територіяльну владу", то такі епископи, як Коциловський і йому подібні не довго осталиб на українських епископських престолах. Про се папа добре знає і тому згадчий вислів так його болюче діткнув.

Поминаючи деякі явні викрути та баламуцтва Св. Конґреґації про відносини в Інституті дівчат, в Сирітськім Захисті і ин., приходимо до справи целібату:

„Щодо закиду в справі духовної Семинарії, чи краще сказати у справі целібату питомців, що намірюють бути священиками, то Свята Конґреґація мусить ствердити, що... се не перший раз лметься в сій справі до Св. Конґреґації і до Апостольського Престола прошення, рекурси чи протести. Від давна вже вороги целібату спричинили і піддержують сю злочинну (!) і недорічну (!) агітацію умів в перемиській дієцезії, поза нею, та й дуже далеко від неї. Тому то отся Св. Конґреґація узнає і засвідчає, що преосв. перемиський епископ, своїми розпорядками виданими для своєї Семинарії, не нарушив в нічім нижнього загального права Східної Церкви, ані стану річей, що його дотепер признавала Апостольська Столиця... Тому то Апостольський Престол (себто папа — В.) і вся Св. Конґреґація, котра вже перше знала і добре знає, все, що епископ Коциловський зробив і запровадив у своїй епархії, щодо своїх вірних, щодо Товариств і Інститутів виховавчих, добродійних і релігійних, щодо орденів, щодо Капітули, а особливо щодо духовної Семинарії, мусить всвідчити і засвідчає отсим, що він у всім тім не робив нічого, щоби противилося законам Церкви і розпорядкам Апостольського Престола."

Нераз бувало, що коли Шептицький, Коциловський та Хомишин, всі разом, або кождий з окрема зробили щось таке, що було на явну шкоду українському народові або греко-католицькій церкві, то греко-католики, а головно їх короткозорі провідники давай підносити крик:

— Наші владики сякі-такі. Вони роблять нам кривду. Давайте, пішлемо проти них скаргу до святійшого отця папи римського і все про них роскажемо. А святійший отець за нами вступиться, він не дасть нас кривдити, він нас любить, як дітей рідних. Давайте, напишемо до него жалобу і всі кривди, які зазнаємо від наших епископів, перед ним відкриємо.

В такій ціли була написана і вислана і ся жалоба, про яку йде в нас тепер мова.

Автори жалоби вірили, що папа святий та добрий; що Коциловський робить шкідливу роботу на власну руку, без відома папи, (навіть про целібат так думали); що вистарчить донести папі про ті кривди, які Коциловський їм наносить, а папа зараз їх припинить.

Але що натомісць сталося? А ось що: папа відповів, що вся робота Коциловського є йому добре відома та що Коциловський нічого не робить на власну руку, а тільки на припоручення папи. Отже ціла робота Коциловського (а тим самим Шептицького і Хомишина) се на ділі робота папи, робота ворожого до Українців Риму.

Отже слати проти Коциловського жалобу до Риму за те, що він виконує припоручення того-ж Риму — се, що найменше, смішне та нерозумне. Але сего не хочуть зрозуміти навіть передові греко-католики і тому посилають до Риму жалобу за жалобою. Посилають жалоби до папи — проти папи. А такими жалобами та петиціями вони, очевидно виставляють себе тільки на сміх і наругу, бо помочі з них жадної.

Як ще довго будуть уніяти топтати стежки до Риму з ріжними жалобами і петиціями, годі сказати, але хочеться вірити, що недалекий той час, коли вони, пізнавши правду, завернуть з чужої стежки, що веде до Риму, і ступлять на рідну стежку, яка веде до Київа.

ПО ТОЙ БІК МУРУ.

(З історії відродження Рідної Церкви на Україні).

Відокремили сьогоднішні червоні окупанти Україну від цілого світа залізним кордоном військ і намагаються всіма силами перешкодити, щоби звідти і туди не долітала жадна вістка. Хотять, щоби лекше їм було знущатися над народом, але все-ж як пильно не стежать — проходять звідти відомости. Всі, хто вирвався з того пекла, кажуть, що одинокою порадницею і опікункою є наша Українська Православна Автокефальна Церква. Нарід всією душею горнеться до неї і всіма силами її боронить і обстоює.

Деякими такими відомостями хочу я поділитися з заокеанськими земляками. Правда, се з часів перших кроків нашого церковно-національного життя, але розгон сей не ослаб хоч і перешкоди з боку большевиків збільшилися.

Писав мені мій батько, тепер вже небіщик, автокефальний священик на Поділлю, балтського повіту, таке: Недалеко нього було велике село Секретарка. Селяне сього села почули, що заклалася церква щиро народня, де відправи провадиться в українській мові, де нарід бере живу участь в її життю, вирішили розпитати про се і післали в сусідню батькову парафію найповажнійших своїх громадян. Попереджені про се парафіяне прибрали церкву зеленню, і підготовили добре хор, а батько правив дуже урочисто. По богослуженню запросили делегатів на спільний обід, підчас якого богато говорилося про ті кривди, які заподіяли нам Москалі. Все се післаним так подобалося, що по повороті до дому вони вжили всіх сил, і ціле село вирішило приєднатится до Рідної Церкви.

Звернулися до свойого священика, щоби той також перейшов разом зі всіма, але він був москвофіл і відмовився. Тоді селяне попросили його опустити парафіяльний будинок, і обіцяли дати фіру, щоби той мав змогу виїхати до міста.

Просили мойого батька, щоби той приїхав до них в неділю і відправив по українськи, бо вже дуже ціле село хоче почути богослуження в рідній мові. Батько був хорий і відмовився. Тоді звернулися до найближчого молодого українського священика з просьбою се зробити і той приїхав до них.

В кождому селі є такі бабуні, що відправу знає не гірше за самого священика і жадна подія з церковного життя без неї не обійдеся, чи то похорони, чи хрестини. Те село також мало таку бабуню. Перейшла вона разом зі всіма до Рідної Церкви. В понеділок якось вона йшла на поле працювати попри церкву і зі здивованням побачила, що церкву відчинено. Чим скорше пішла вона туди і побачила, що їхній священик разом з дяком і кількома ще священиками-кацапами святили церкву. Бабуня побігла на поле, наробила крику, розповідаючи, що кацапи пересвячують церкву. Обурені селяне побігли до села і почали виганяти з церкви кацапів. Большевик-Жид, начальник міліції ледви випросив в розлючених людей кацапів. Діякон в переляку забіг до олтаря і сховався під престолом. Селяне вирішили, що тому, що місце се святе і силою його брати звідти не можна, то поставили біля дверий двох хлопців вартових і наказали їм, що коли тому кацапу захочеться їсти, то сам вилізе, отже щоби вони привели його до громадського уряду на суд. Діякон в ночі кинувся було до відчинених дверий, але запримітивши вартових, повернувся, вибрав в олтарі вікно і через нього втік. Після сього він в переляку посивів — з чорного як ворон зробився білий, як сніг і обіцявся, що вже ніколи не буде пересвячувати церкви по автокефалістах.

Українське місто живе нині одним життям і переживаннями з селом. Московська еміґрантська ґазета (правдивіше жидівська) „Руль", обговорюючи в передовиці справу українізації в сумом заявляє, що большевики викликали з лісу українського вовка, фальшиво приписуючи зріст національної свідомости „українізації". Як примір наводить місто Одесу. Ізза одеської катедри була суперечка між тихонівцями і автокефалістами, яка скінчилася в користь останніх. В призначений для передачі день явилося дуже богато тих і тих. Вся площа біля катедри та довколишні вулиці були повні народу. Тому, що автокефалістів була подавляюча більшість, то Москалі, щоб не передатя катедри Українцям, наклали на двері свою колодку. Счинилася сварка. Жінки почали бабакати зонтиками. Викликали кінноту, яка нічого вдіяти не могла.

Фабричний робітник з міста Запоріжжя пише до свойого сина на еміґрації листа і описує, як в них закладалася автокефальна парафія. Купка Москалів не хотіла передати церкву, то робітники силою її забрали.

Батько мойого товариша, старий священик, що звик до славянської відправи і тому залишився при тихонівській церкві, скаржиться, що автокефалістам священикам є „смажене і варене", а йому приходиться голодувати. Автокефалісти ведуть провід в культурному життю. Хвалить, що в них є порядок, бо їхній епископ добрий організатор і коли іде ревізувати парафії, то не попереджує про се, а часто навіджає несподівано. Вкінці син вговорив з еміґрації старого батька перейти до автокефальної церкви.

Так взявши примір з Господа Ісуса Христа, що гнав крамарів мотузком з храму, — наш нарід також визволяє свою Матір, Рідну Церкву, з московсько-польських лабет. Якими мізерними і жалю гідними мусять бути намагання кацапів за помічю своїх гайдуків знов повернути в фізичне і духовне рабство наш нарід. Або стремління наших духовних маяновців запровадити релігійну анархію, таку завше осоружну нашому народови. Земляки за океаном мусять взяти приклад зі старого краю і також гнати від себе крамарів, торгуючих їхніми душами за чужинецькі чеки.

Дмитро Самович.

Подєбради, Чехія.

„УМРЕМО ЗА ЦЕРКВУ"

(До історії „польської унії" в селі Жабче на Волині).

До яких засобів змушене звертатися українське населення Волині, щоб оборонити свої найелементарнійші права, свідчать події в селі Жабче.

Кілька родин сього села, незадоволених старенькими священиком, штучно перетягнено на так звану „жондову унію". Латинський луцький епископ негайно призначив до Жабча ксьондза Рудницького, влада передала православну церкву „уніятам" (всього 7 родин на кілька тисяч православних), а „уніятський" декан силоміць захопив усі будинки й цілий врожай, належний до православного священика.

Епископальна курія в Луцьку була досягненням захоплена, а тим часом „наверненi" пiячили, захоплювали чуже майно, нападали на православних і чинили бешкети. Протверезені уніяти таким побожним захованням „правдивих християн", довідавшись правди, почали подаватись до „заднього ходу".

Одночасно ограбоване православне населення енерґійно домагалося від влади повернення йому церкви й майна. Та нічого не помагало. Поліція станула по боці уніятів. Зривання уніятами печаток і замків з церкви, заграбування будинків, збіжжа і т. д., — все се проходило для них безкарно. Натомісць на православних, що виступали в обороні своїх прав, посипалися протоколи й судові кари. Населення нарешті втратило терпець, і ось що сталося: В неділю, 15 жовтня, православні ввійшли до церкви й відправили Службу Божу. В понеділок, 16 жовтня уніяти захопили церкву й правили по свойому. На їхню Службу прибули масово православні, які по закінченню Служби Божої залишилися в церкві й заявили, що з неї не вийдуть. Їх і зачинили в церкві (23 мущин і 5 жінок). Отак вони й ночували в церкві, заявляючи, що вмруть у ній, а не віддадуть на- [illegible]

Сей крок православних підняв на ноги всю владу — повітову й воєвідську. До Жабча стягнено поліцію з трох постерунків. Поліція з уніятами (всього кілька осіб) відчинила церковні двері й запропонувала православним вийти, але ті замкнулися знутра й заявили, що вмруть, а не вийдуть, доки вища влада не поверне їм церкви.

Вкінці воєвідство вирішило післати до Жабча православного декана, який намовив би „затворників" вийти з церкви, обіцюючи, що церква після того буде запечатана й уніятів до неї не допустять та що справа буде передана прокураторові, який, ствердивши на місці, кого є більше, тим і передасть церкву.

Чим скінчилася ся ганебна середньовічна історія захоплення православної церкви, — нам ще невідомо. В кождому випадку треба зазначити, що способи „навернення" Українців і захоплення їхніх церков, які вдавалися в XVII століттi, тепер римо-католикам не вдадуться, бо українське селянство потроху навчилося боротися за свої права.

БОРОТЬБА ПРОТИ РЕЛІҐІЇ НЕ УСТАЄ.

Боротьба проти релігії в совітських републиках не устає, а противно загострюється. Пару місяців тому совіт народних комісарів оголосив новий закон про боротьбу з релігією, яким забороняється релігійним організаціям організування всякого рода жіночих, молодечих та діточих кружків співу, шиття, спільного читання і т. п.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

Лазар.

Ісус мав приятеля, якого дуже любив. Він називался Лазар і мешкав в селі Вифтанії, близько Єрусалиму. Лазар мав дві сестрі, які називалися Марія і Марта, і які жили разом [illegible] Ісус часто заходив до їх дому і навчав їх Своєї науки.

Одного разу, коли Ісус відійшов в далекі сторони, Лазар захорів. Йог[illegible] післали післанця до Ісуса в надії, що Він прийде і уздоровить їх брата.

Але поки Ісус прийшов, Лазар умер. Марія і Марта плакалй гірко по братови і не давалися потішити сусідам і знакомим, які прийшли, щоби розрадити їх в горю.

А коли Марта почула, що Ісус вже йде, вийшла Йому на зустріч і сказала:

— Господи, колиб Ти тут був, не вмер би брат мій.

А Ісус каже до неї:

— Воскресне брат твій. Хто вірить в Мене, то хоч би вмер, буде жити. Чи віриш в се?

Марта відповіла:

— Так, Господи, я увірувала, що Ти є Христос, Син Божий.

Тоді Марта пішла і покликала Марію. Марія прийшла, впала до ніг Ісусови та крізь сльози промовила:

— Господи, колиб Ти тут був, не вмер би брат мій.

Всі плакали. І Ісус плакав разом з ними.

Тоді пішов Ісус до гробу, в якім Лазар лежав вже четвертий день, а за Ним пішли обі сестри і богато людей.

Ісус сказав відвалити камінь від гробу. Коли се зробили, Він зніс очі в гору, помолився і закликав:

— Лазаре, вийди!

Лазар зараз вийшов і настала велика радість між людьми. Богато з тих, котрі бачили се чудо, увірували того дня, що Ісус є направду Син Божий.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ДАНИЇЛ.

Зчасом мешканці царства юдейського почали так грішно жити, що навіть ріжні кари, які Господь Бог посилав на них за те, не могли їх навернути на праведну дорогу. Вони покланялися божкам, гонили пророків, а навіть кількох з них убили. Вкінці скінчилося Боже милосердя над ними і сталося те, що пророк Ісаія предсказав, а саме — скорий упадок юдейського царства.

Сталося, що в році 606 перед Ісусом Христом вавилонський цар Навуходоносор напав на місто Єрусалим і здобув його, а царя і старшину міста забрав у неволю.

Шістнайцять років пізнійше жителі краю юдейського старалися увільнитись зпід панования Навуходоносора. Але Навуходоносор прийшов під Єрусалим ще з більшим військом, як перший раз, обляг місто і в півтора року здобув його, після чого жителів зі всієї землі юдейської забрав в неволю так, що лиш мале число лишилося їх в краю. Він також спалив ціле місто, забравши з него перш всього всі дорогоцінности, навіть посуду, яка була в жидівській церкві.

В тім великім нещастю для тих Ізраїльтян, які були взяті у вавилонську неволю, одинокою потіхою було хіба те, що Навуходоносор взагалі лагідно з ними обходився. До тої неволі дісталося також кілька хлопців з роду царського і княжого. Цар Навуходоносор приказав вибрати з них найздібнійших і найкрасших і навчати їх всякої мудрости, щоби опісля ужити їх до своєї служби. Приказав він також, аби тим хлопцям подавали страву з царського стола, а то на те, аби вони добре живилися.

Між тими вибраними хлопцями були чотири приятелі, які називалися Даниїл, Ананія, Місаїл і Азарія. Хлопці сі відмовилися їсти страви з царського стола, а то тому, бо богато з тих страв були заказані законом Мойсеевим. Вони натомісць просили свого доглядача, аби він давав їм їсти лише овочі, а пити лиш саму воду. Доглядач не погоджувався, бо боявся, що коли вони помарніють, то цар покарає його за те. Але хлопці просили його, аби позволив їм кормитися овочами через десять днів, а побачить, що вони не схуднуть. Так і сталося. По десятьох днях показалоси, що Даниїл і його три приятелі не тільки що не схудли, але ще й краще виглядали, як їх товариші, які їли страви з царського стола.

Тоді доглядач дозволив їм їсти й пити все, що вони хотіли. За се Бог дав їм таку здібність до науки, що на іспиті вони показалися лішими за всіх своїх товаришів, а особливо Даниїл, якому Бог дав ще й силу пояснювати сни.

Дивний сон.

Одного разу Навуходоносор бачив дивний сон, але коли пробудився, то забув його. Тоді він скликав всіх мудрих людей і звелів, щоби вони нагадали йому його сон та пояснили, що він значить. Мудрці ті сказали:

— Царю, ми не годні сего зробити, бо то понад людську силу відгадувати думки та сни других людей.

Цар за се на них так загнівався, що казав скарати тих всіх мудрців смертю. Разом з ними мали бути покарані смертю також Даниїл і його три товариші. Тоді Даниїл промовив до Навуходоносора:

— О, царю, дай мені один день часу, а я пригадаю і поясню тобі твій сон.

Цар на се погодився, а коли Даниїл прийшов до дому, то промовив до своїх приятелів:

— Моліться разом зі мною до Господа Бога, аби Він обявив нам сон Навуходоносора, инакше доведеться нам гинути разом з иншими.

Бог вислухав їх щиру молитву і Даниїл пішов до Навуходоносора обявити йому його сон. Він промовив:

— О, царю! Коли ти лягав спати, то думав про те, що буде на землі після тебе. А коли ти заснув, тобі приснився великий ідол, в якого голова була золота, груди й руки срібні, черево і стегна мідяні, а ноги почасти залізні, а почасти глиняні. Опісля відвалився від гори камінь тай ударив ідола по ногах. Ідол розсипався, а камінь збільшився так, що укрив собою всю землю.

— Так, правду кажеш, — погодився Навуходоносор. — А тепер поясни мені сей дивний сон.

— Отже слухай, царю, — промовив Даниїл. — Сон сей значить ось що: Золота голова ідола, — се твоє царство, царство вавилонське. Після твого царства настануть три инші царства, одно по одному, але вони вже не будуть такі славні і величні, як царство вавилонське. А після них почнеться Царство Боже, яке пошириться по цілому світі.

Цар Навуходоносор довго роздумував над словами Даниїла, а відтак промовив:

— Направду великий є Бог твій, коли дав тобі таку силу.

Від того часу він наставив Даниїла найстаршим над вавилонськими ученими людьми (мудрецями), а трьох його товаришів начальниками в землі вавилонській.

Про те, що дальше сталося з Даниїлом і його приятелями, довідаєтеся в слідуючім числі.

Апостол Андрей на Київських Горах.

Є перекав, що апостол Андрей, один з дванайцятьох Апостолів Ісуса Христа, був перший з христіян, що прибув на Україну. Він хотів дістатися з міста Синопи (в Малій Азії) до Риму і приплив рікою Дніпром аж до того місця, де лежить тепер Київ, а побачивши київські гори, кликнув до своїх товаришів подорожі:

— Чи бачите ті гори? Прийде час, коли з тих гір буде сіяти світло Божої правди. На тих горах повстане місто а в ньому много церков.

Слова Апостола Андрея здійснилися. На тім місци лежить сьогодня славне місто Київ, в ньому много-много церков, першою між якими є Собор св. Софії, в якім відправляє перший достойник Української Православної Церкви, Митрополит Микола Борецький.

Тут подаємо вірш про побут апостола Андрея на київських горах. Вірш сей можна деклямувати на концертах Недільної Школи. Написав його Василь Щурат.

Благословенна давно
Цвисти ще мусиш, Україно!
Твоїм Дніпром несло судно
Святу апостольську дружину*)
І київських високих гір
Діткнулися святії стопи.
І понеслися з них в простір
Слова апостола Синопи.
„Благословлю вас, гори, днесь!
Колись над вами город**) стане,
Що, дивуючи світ увесь,
Господнім воїном восприйме***).
І вас, степи, благословляю!
Колись прославитесь ви людом,
Що трудом вчинить з вас ріллю
І запанує власним трудом.
І заздрих на чуже добро
Він прожене, бо буде в силі.“
„Амінь!“ — загомонів Дніпро
Й поніс до моря срібні хвилі.
І всів святий Андрій в судно,
Що понесло його й дружину.
Благословенна давно
Цвісти ще мусиш, Україно!

*) Дружина — товариство подорожі.
**) Город — місто.
***) Восприйме — стане, явиться.

Тільки чужими очима можна бачити свої хиби.

Хінська приповідка.

Дійсно могучий той, хто перемагає самого себе.

Східна мудрість.

Про Чудо на Україні.

Одна большевицька газета, „Красная Нива“, пишучи про безсильність большевицького уряду здушити релігійний рух на Україні, згадує про одно чудо, вістка про яке розійшлася чи не по всій Україні. Вістка ся передавалася з села до села та з губернії до губернії у писемній формі — летючкою. Ось зміст такої летючки:

„Чудесне явлення. Господи благослови!

Се явлення сталося в селі Домладові, Чернигівської губернії, 30 липня, 1927 р., перед Спасом. Показалося воно двом хлопцям, які пасли худобу. Було се так: Один Емелян, а другий Николай, одному 14 літ, другому 12. Хлопчики побачили на небі хмару рожевої краски, а також стовп від землі до неба і хрест; а на хресті був чоловік. І він увільнився від хреста і став перед ними у воздусі, три аршини від землі. Під ногами було надзвичайне світло. Він був окружений семицвітною дугою, і явилось множество ангелів. Нараз отворилася брама і хмара взнеслася на небо. Він приходив правду говорити і хто був на полі, всі чули і радувалися. А потім Господь сказав хлопчикам:

„Слухайте голосу Мого! Скоро прийду судити нечестивий мир за те, що старші не заховують заповідей, а молодші говорять „нема Бога!“ Ні, Я є, і для того явився, щоби не ослабляя віра, а ще більше зміцнялася. Скоро Я почну вигублювати нечестивих, котрі від Мене відступили. Вони пізнають Мене в своїх муках, а праведні возрадуються. До семого поколіния покараю відступників“.

При Розбиранню Церкви.

В совітській Росії виходить місячник „Безбожник“, який виключно присвячений боротьбі з релігією. Недавно в Москві комуністи розбирали церкву і „Безбожник“ вислав на те „торжество“ свого кореспондента. Йому довелося донести свому шефови, що „торжество“ не випало так „урочисто“, як „Безбожник“ того бажав, а натомісць перетворилося на яркий антисовітський мітінг. Кореспондент почув між громадою людей, які приглядалися знищенню церкви такі і подібні розговори:

— Ось, що роблять! Наполеон, — бісурмен, неприятель, а на храми Божі своєї руки не простягав. А товариші говорять, що Бога нема і церкви нищуть!

— Що-ж, лекше нищити, як будувати. Що їм? Я читала, що скоро й храм Христа Спасителя будуть розбирати.

— Ось, у мене небіж, який служить в уряді і він то каже, що до 1933 року в Москві і одної церкви не стане, тільки до одних синагог (жидівські церкви) будуть ходити.

— Церкви розбирають тому, бо ми не протестуємо, — вмішався инший до розмови. — Ми дивимося і мовчимо, як череда баранів.

Між тим проти комуністів чути було такі виклики: „Ви діти дiявола, ви служите сатані, ви антихристи, лжепророки!“

Кореспондент „Безбожника“ признає, що тільки уливний дощ розігнав товпу та що ще далеко до того, аби викорінити в серцях людей віру в Бога.

Громадський Колектор.

Завжди, як була громада
У потребі фінансовій,
Він зі щирого серденька
Був до помочі готовий.
І громада тую щирість
Вміла гарно оцінити,
Коли тільки було треба
Яку збірку де робити.
Бо „на початок“ ніколи
Він доляра не жалів.
Не із тих він, що за центом
Серце в їх із жалю мліє.
Та й нема йому потреби
На серденьку умлівати,
Бо до збірки він доляра
Не думає зачисляти.
Хто-ж таку велику втрату
На дорібку допускав би?!
Хіба є хто, що на таку
Аж доляра викидав би?!
Адже всякий тії нікеі
Призбирує при нагоді,
Бо в неділю можуть стати,
Коли треба, у пригоді.
Та й невжеж воно годиться
Поміж ніклями самими
Одинокого доляра
Залишати мов на кпини?!
Тож колектор, очевидно,
Знов бере доляра в жменю
І так прямо, без вагання,
У свою хова кишеню.

Хитрії були до біса
Пятьцентові патріоти!
Та колектор перехитрив
Всю громаду без турботи.

[illegible]

ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ, КНЯЗЬ УКРАЇНСЬКИЙ

Володимир Великий був внуком княгині Ольги і засів на київським престолі по смерти свого батька, Святослава. Він був надзвичайно мудрий і войовничий князь. Побідами розширив він українську державу на схід і захід і прилучив до неї також східну часть нашої Галичини. Але вславився Володимир не тільки своїми побідами, скільки офіціяльним заведенням христіянства на Україні, чого доконав в 988 році (охрещення Руси) і за що церква назвала його святим.

Так св. Володимир Великий, як і ціла Україна приняли христіянство від православної Греції, отже приняли православну віру.

Охрестивши Русь, Володимир приложив усіх старань, щоби поширити в своїх землях христіянську культуру. В наслідок сего пішло будовання церков, наставлювано священиків і віддавано їм дітей в науку, — „почав Володимир брати дітей у значнійших людей і віддавати на науку“, — каже про се літопись.

Започатковану роботу Володимиром Великим між українським народом продовжає в наших часах Українська Православна Церква. — Осередком роботи, яку провадить Українська Православна Церква в Канаді, є Собор святої Покрови у Вінніпегу.

Собор святої Покрови у Вінніпегу провадить попри релігійну також і культурно-просвітну роботу і тому заслугує на поперти зі сторони всіх свідомих та щирих Українців в Канаді.

На першому поверху Собору тяжить ще довг, який треба конче сплатити, аби можна приступити до дальшої будови. В сій цілі відновляється кампанію за збіркою жертв на сплату довгу на Соборі.

Не відкажіться від свого обовязку і принесіть негайно свою жертву.

Жертви слати на адресу касієра Собору:

H. I. BLOCK, — 210 Dufferin Ave., — WINNIPEG, MAN.

За Український Православний Собор:

Вас. Свистун, голова; М. Кошар, заст. голови; Вл. Кумченко, секр.; Г. І. Блох, касієр; [illegible] і С. Сокульський, господарі.

Довідка Українського Православного Собору у [illegible].

Відчит і концерт в неділю 18 листопада.

Концерт був устроєний силами Т-ва „Боян“, а відчит виголосив посол до манітобського парляменту, п. П. В. Бачинський.

Програма концерту була така: скрипкове сольо — відіграла Мирося Кумченко при акомпаніменті панни Трезяк на піяні (два рази). Вийнок з „Гайдамаків“ віддеклямував п. Гриняк. Фортепянове сольо — відіграла Леся Тиховецька. Гітаровий дует — В. Матвій і М. Стечишин. Всі вище наведені точки вийшли дуже гарно. Гарно було почути, як мала Леся Тиховецька грала на піяні. Те саме можна сказати про Миросю Кумченко. Тепер були національні танки, до яких пригравали п. П. Угринюк на скрипці, а Оля Богонік на піяні. В танках виступали отсі: „Козак подільський“ — відтанцювала мала Стефанія Сокульська. „Журавель“ — танцювали Софія Блох, Оля Пасічник, Мирося Кумченко, Марія Пилипчук, Марія Андрусик, Анна Андрусик, Оля Юськів, і Емілія Стечишин. „Козачок подільський“ відтанцювали Мирося Кумченко і Едвард Тиховецький. Дівчата були убрані прекрасно в українські строї і відтанцювали згадані танки добре.

Після слідував відчит п. Бачинського на тему:

„Водопад Севен Систерс“. Про той водопад люде богато чули, але не богато знали подробиць про него. Знали одно, що правительство Брекена [illegible] сей водопад Вінніпегській Електричній Компанії. Проти сего виступали ріжні критики і писали богато проти сего кроку в англійських часописах. П. Бачинський пояснив слухачам, що правительство Брекена вирентувало сей водопад Вінніпегській Електричній Компанії тому, бо уважало се для горожан Манітоби за найкориснійше. І тут п. Бачинський представив мотиви, якими руководилося правительство Брекена.

П. Бачинський наводив також закиди критиків і доказував в чім вони є хибні.

Що відчит заінтересував слухачів, видно хочби з того, що по відчиті було богато питань, на які п. Бачинський відповідав. Предсідником був п. Мир. Стечишин.

По відчиті була відіграна весела одноактівка: „Депутати до Відня“, яка випала дуже добре. В ній виступали Ос. Вовнівський, С. Саранчук, М. Пасічник і ін. Кирилюк.

Відчит і концерт в неділю 25 листопада.

Сей неділі концерт був даний силами питомців Інституту ім. П. Могили в Вінніпегу. Концертова програма складалася з хорових виступів (4 пісні) під проводом п. Свистуна, деклямації, квартету, секстету, веселого і добре відданого монольогу, мандолінової оркестри і своєї визувки короткої одноактівки. Тому, що не знаю імен тих студентів, які брали участь, не подаю їх. Щодо самого [illegible], то оскі то-

[illegible] добра, а [illegible] слово.

[illegible] о. С. В. Савчука на тему: „[illegible]". В [illegible] о. Савчук обговорив програму Союзу Українців Самостійників в Канаді. [illegible] був дуже [illegible], бо [illegible], але [illegible] було, [illegible] слово [illegible].

Тема сього відчиту є [illegible] в [illegible] Канади, а [illegible] Злучених Держав, бо о. Савчук в своїй [illegible] по Канаді і Злучених Державах [illegible] відчитами і про програму Союзу Українців Самостійників.

Кол. читачі „Вістника" [illegible] про програму Союзу Українців Самостійників в Канаді, [illegible] собі [illegible] „Союз Українців Самостійників в Канаді", [illegible] 25 ц. Набути можна в [illegible] „Українського Голосу".

Базар.

В тижни від 12 до 17 листопада відбувався в салі Собору базар. Через цілий тиждень кождого вечера відбувалися розігравки [illegible]. Головна розігравка — річей на 25 центові тикети і 10 дорогих річей на 50 центові тикети — відбулася аж на другий тиждень — в пятницю і суботу. Дуже [illegible] було, що [illegible] процент річей виграли люде з поза міста Вінніпег, з [illegible] сторін Канади а навіть і Злучених Держав.

Базар приніс около 1000 долярів чистого доходу, отже був успішний.

Спрaвоздавець.

ЦЕРКОВНА СПРАВА В АРБАККА, МАН.

Наша Арбакка [illegible]. У нас почалась робота Української Православної Церкви ще на самих початках її відродження. Тому то наша громада і належить до тих піонірських громад, які отверто і явно, не чекаючи на других, станули на сторону нашої Рідної Церкви.

Розуміється, що серед нас були москвофіли. Російські священики, через кількадесять літ обслуговуючи нас, оставили сліди своєї роботи. Прихильники російської церкви більше вірили батюшкам, чим історії або своїм церковним [illegible]. Богато було таких, які [illegible] на згадку про Україну або про Українця священика. Їм у голові не могло помістится, що може бути Українець священик або в українській церкві. Вони боронися проти всего, що наше рідне і українське. Нераз вірити не хотілось, що люде [illegible] темні та несвідомі, що [illegible] собі [illegible] справи,

[illegible] від [illegible]. Прямо [illegible] до російських священиків.

А що було в громаді людей поступові, освічені і розумні, то не хотіли дати себе водити російським пройдисвітам. Почали виступати проти них, а горнутись до Української Церкви і наших священиків. Вони [illegible], [illegible] бесіду чи роботу Росіян добре розуміли і не хотіли з ними годитися. Почали намагатися увільнитись з під російських [illegible]. Треба було боротися, бо за батюшками [illegible] [illegible] члени. Боротьба українства з [illegible] продовжувалась. Дивно, хто не розумів річи, [illegible] те все непотрібним, однак сеї боротьби треба було. Клику [illegible] москвофілів зі Старого Краю, які використовували наш нарід, нашу довірчивість на те, щоб нас [illegible] і [illegible]. Вони від [illegible] віками і тут між нами [illegible] та [illegible] до руїни і дальше ведуть. Хто хоче бути вільним, мусить увільнитись з під опіки Москаля, Поляка чи кого иншого. Се розуміли члени і нашої громади. Для того старалися освободитись від Москалів. Нічого дивного.

Прийшов час, коли громада від піонерів свідоміщих одиниць [illegible] на обслугу українських православних священиків. Але приємніще стало в околиці. Люде погодились з собою і життя [illegible] гарно і весело.

Та лихо не спить. Москалі програли, але не закладали рук. Вони, коли побачили що вже стратили громаду, почали розглядатись, щоб почати розклад у нашій громаді. Знайшли собі [illegible]. Висвятили його на священика, а [illegible] своїх приятелів, кумів, сватів та ще кого перевів у російську віру „настоящого русскаго" епископа Арсенія. Став наш земляк Іваськ священиком. Йому нема що дивуватись. Але дивно, що деякі [illegible] люде пішли за ним. Іваськ за [illegible] продав своє первородство-українство, став „русским". Одначе дивно, що дехто з наших членів громади пішов його слідами. Куда їде Іваськ, всім знане.

Через се деякі члени відлучились від нас і побудували собі церкву, куди запросили канадських батюшків, ну, і вже задоволені. Призвичаїлись бути під опікою Москалів, отже не в силі знести свободи. Вернулись в російське ярмо. Хто виросте в темноті, той не може видержати на сонці. Так і наші члени. Вони з Москалями [illegible], для них Москаль то брат, а Українець то ворог.

Відлучившись від нас, вони думали, що наша старенька церковця [illegible], завалиться і скінчить своє істнування. Одначе над всіми чуває Господь Бог. Він допоміг нам нашу церкву відновити, поправити і помалювати так, що вона тепер виглядає мов писанка. Наша громада зробила [illegible] довг, і хоч нема нас богато, то все таки ми той довг сплатили і сегодня сміло глядимо у будучність. Коли у нас є Богослуження, то ми можемо слухати науки нашого священика, як любо дивитись, як той священик дбає про старших про справи громади, про наших дітей, [illegible] їх релігії, а молодих [illegible]. Нема у нас москвофілів, то і не треба. Нам краще без них. Але дивно тим, чому то наші люди не [illegible] [illegible] і не [illegible] від себе Москалів?

Ми о. Дмитра у нас було Богослуження. Наш священик, о. Гриценко, відправив молебен з нагоди десятьлітнього істнування і праці Української Православної Церкви в Канаді, про що в кількох словах представив зріст і розвій нашого церковно-народного життя в Канаді. В той сам час батюшка Москаль відправляв посвячення хреста на цвинтарі. Справедливо його наші нагнали. Коли з боку на те дивитись, то зараз видно упертість наших несвідомих людей. Дивні такі. Люде разом вийшли з одного села, разом їхали в Канаду, разом бідували, а коли стало краще, розділились, але так, що одні змагають до правди, добра, просвіти і свідомости, а другі сидять в московському болоті та радуються, коли їх батюшка Москаль або й Буковинець-кацап болотом обкидає їх рідні святощі. Час вже прозріти всім членам нашого народу.

По обіді того самого дня були церковні річні збори. Був [illegible] порядок і вдоволення з поступу нашої громади. На зборах був наш парох о. Гриценко, якого присутні вибрали одноголосно предсідником зборів. Він пояснив нам в широкій промові про значіння церкви і праці в ній та закликав до єдности, любови і одностайности всіх членів громади. Збори відбулись успішно. Члени склали дещо грошей і вибрали заряд на слідуючий рік, до якого увійшли: Коваль, Іван, Теод. Стефан і [illegible]. Загально у нас все гарно і добре.

А як кацапи стоять? Ніякої просвіти їм не треба. Живуть собі та [illegible] і радуються московським [illegible]. Там де ще Москалі обслугують наших людей, там темнота, безпросвітність, бійки і лайки. Гей, Буковинці і Галичане! Таж ви нащадки славних козаків, борців за права нашого народу! Прочитайте історію, учіться і шануйте своїх, а відпихайте чужих. Гуртуйтесь в рядах свідомих Українців і горніться до Української Православної Церкви. Не вірте Москалям ані їх наємникам. Перестаньте своєю працею годувати своїх ворогів. Час пробудитися зі сну, час вийти з московського болота! Чим скорше се зробите, тим краще буде для вас і ваших дітей! Що зробили для нашого народу московські агенти? Ослабили наш нарід, [illegible], обрабували з чести, побожности, любови [illegible], а узброїли в нетерпимість, [illegible], безбожність, пянство, і байдужність, безпросвітність і темноту.

Кождий, хто Українець, хто любить свій нарід, хто цінить Шевченка, Франка, Федьковича і инших, хто почуває в душі, що Москаль добра нам не жиче, повинен піти під омофор Української Православної Церкви та перестати бути рабом Москви і ворогом свого рідного народу.

Українець з Буковини.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба висилати на руки голови Консисторії, протопрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
770 Burrows Ave.
WINNIPEG.

Козацьке Серце

1 24 [illegible] Дмитра Тагнигоре повинні бути в кождій українській хаті. Ціна 50 ц. Замовляйте в:

UKRAINIAN VOICE
Box 3626, — Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

НА РІК 1928

ГРУДЕНЬ.

1 С. [illegible], Романа

2 Н. 26 по С. Авдія
3 П. Григорія
4 В. Введ. Пр. Богородиці
5 С. Филипа
6 Ч. Григорія, Амфілохія
7 П. Катерини муч.
8 С. Климента

9 Н. 27 по С. Алипія
10 П. Якова, Палад.
11 В. Стефана, Івана
12 С. Пармена
13 Ч. † Ап. Андрея
14 П. Наума
15 С. Авакума

16 Н. 28 по С. Софонії
17 П. Вор. Варвари
18 В. Сави
19 С. Миколая Чудотворця
20 Ч. Амвросія
21 П. Патапія
22 С. Зач. св. Анни

23 Н. 29 по С. Мини
24 П. Даниїла стовпника
25 В. Спиридона
26 С. Евстратія, Евг.
27 Ч. Филимона
28 П. Елевтерія
29 С. Аггея, Теоф.

30 Н. Пррок. Дан.
31 П. Севастіяна.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Стефан Пастенчук, Монтреал.	.50
Василина Кулачковська, Войта, Ман.	[illegible]
Йосиф Дорогий, Канора, Саск.	.50
Дмитро Капацила, Вонда, Саск.	.50
Іван Гриценко, Вернон, Б. К.	1.00
Мих. Гринюк, Вакав, Саск.	1.00
В Буковик прислав дохід з представлень в Мічам і Вакав.	25.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

НА РІК 1928

ГРУДЕНЬ.

4. Вівторок. **Введення в Храм Пресвятої Богородиці:** Утр.: Єв. Лук. I.: 39—40 і 56. Літ. Ап. Жид. IX.: 1—7; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

9. **Неділя 27 по Зісланню Св. Духа:** Гол. 2. Утр.: Еван. Лук.: XXIV.: 12—35. Літ. Ап. Еф. VI.: 10—17. Єв. Лук. XIII.: 10—17.

16. **Неділя 28 по Зісланню Св. Духа:** Голос 3. Утр.: Еван. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. Колоссян II.: 12—16. Єв. Лук. XIV. 16—24.

19. Середа. Св. **Миколая Чудотворця:** Утр. Еван. Івана X.: 9—16. Літ.: Ап. Жид. XIII.: 17—21 Еван. Лук. VI. 17—23.

22. Субота. **Зачаття св. Анни:** Утр.: Єв. Лук. VIII. 16—21. Літ.: Ап. Галат. IV.: 22—31. Еван. Лук. VIII. 16—21.

23. **Неділя 29 по Зісланню Св. Духа:** Голос 4. Утр.: Еван. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап. Колоссян III.: 4—11. Еван. Лук. XVII.: 12—19.

30. **Неділя Праотців:** Голос 5. Утр.: Еван. Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Колоссян III.: 4—11. Еван. Лук. XIV.: 16—24.

Український Релігійний Двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3624
WINNIPEG, MAN.

РІК V. ВИННІПЕГ, МАН., 15-го ГРУДНЯ, 1928. ЧИСЛО (60) 24

Арештування Діячів Української Церкви.

Черновецький „Час" з 21 листопада подає відомість про свіжі арештовання українських культурних і громадських робітників так по містах, як і на провінції цілої України. В Київі арештовано митрополита української православної автокефальної церкви Василя Липківського, Володимира Чехівського, його брата Миколу і поверх півтори сотні других українських громадян, між якими є інжінір Григорій Крутій, проф. музики Петро Артемович, Гнат Колцуняк і др. В Полтаві арештований епископ Юрій Жеребко, колишній богослов духовної семинарії в Черніівцях, кількох священиків української церкви та проф. історії Щепетів. В Житомирі арештовано епископа Орлика та всіх священиків української православної автокефальної церкви. По селах арештовано не лише культурних робітників, але також богато свідомих селян. З причини браку місця по вязницях чекісти замикають арештованих по церквах.

Причини арештувань не знані нікому.

Український День в Соймі.

У вівторок дня 13 листопада на порядок дня прийшли чотири наглі внески в справі львівських подій, а саме: у[країнського] клюбу, українського соц.-радикального клюбу, вшехпольський і правительственного бльоку. Українські внески домагалися вибору спеціяльної соймової комісії і покарання винних серед поліції і польських салдатів що нищили укр. майно. Очевидна річ, що польський сойм сі внески відкинув. Натомісць перейшов внесок правительственного бльоку, який доручає урядови переслідування випадків і строгого покарання винних, маючи на думці очевидно Українців. Того дня промовляв при першім буджетовім читанню д-р Лев [illegible]ський. Коли бесідник згадав що у львівських випадках з[а]винила в першу чергу польська поліція, присутний на салі міністер внутрішних справ генерал Складковскі крикнув: „Певно, що поліція винна, бо була супроти вас надто поблажлива". Сей нечуваний провокаційний оклик польського міністра спричинив на україн[ських] лавах самозрозуміло бурю.

Українці Домагаються Від Польщі Відшкодовання.

Львівські українські установи, котрі потерпіли від польських погромів в день 1 листопада, зажадали від ради міністрів у Варшаві звороту страт у висоті 1,500,000 золотих ($177,000).

Українські установи у своему домаганню стверджують, що хоч погроми тривали три дні, влада до того не мішалась і що польські студенти прилюдно до вини признались. Коли польська влада відмовиться покрити страти, то справа піде перед Лігу Націй в Женеві і Постійний Суд Міжнародної Справедливости в Гаґ, столиці Голяндії, де виявиться, що Польща не спосібна вдержати ладу і порядку в окупованих краях, та що там не влада править, а товпа, себто що в Польщі як і колись царить анархія.

Хто Править Совітською Росією.

Політичне бюро офіційного становища в уряді совітської Росії не має, але воно править нею. Тепер у склад Політичного Бюра [illegible] Рикова [illegible] члени Політбюра Молотов та Бухарин, [illegible]. Сам Сталін [illegible] по втік зі школи і став професійним революціонером. Раніше Політбюро мало в [своїм] складі освічених комуністів, але вони тепер у більшости проходолоджують свої ноги в холоднім Сибірі.

Політбюро зорганізовано так, що в ньому є представники всіх галузей державного управління крім справ [заграничних]. Але сю [illegible] політику веде не Чичерін і не Літвінов, а Сталін. Ст[алін] старанно підобрав склад Політбюра й через нього контролює всю Росію, хоч не має жадного офіційного становища в уряді.

Священик, Що Втік з Сибіру.

[illegible] приїхав [illegible] Т[illegible]вський, бувший [illegible] [illegible] [illegible] на смерть, а згодом [illegible] і який помер в Римі. Тарновського, помилувано, заслали на Сибір, де він жив 5 літ. В травні с. р. він утік до Владивостока, пройшовши пішки 750 миль, а звідти виїхав у Японію.

Священик Обвинувачений За Зложиванння.

Спеціяльна депеша до „Фр[і] Прес" з Форт Вилям з дня 1. грудня подає відомість, що того дня ставав перед тамошнім поліційним судем На[й]лінгом священик греко-католицької церкви о. А. Кракоцкі, обвинувачений, що спроневірив $2,750. Обвинуваченого випущено на волю за залогом в сумі $3,000, поки не відбудеться розправа у висшім суді. В суді було сказано, що священикови дав гроші якийсь рік тому чоловік на імя І. Н[illegible] порани, — оба мали стати [illegible] спільники в бизнесі збіжевих двер[ей], однакож священик мав програти ті гроші на спекуляції збіжжам.

Напад Селян На Жидівські Кольонії.

Польські газети повідомляють, що на жидівські хлібо-робські кольонії Успенка і Кр[illegible], в Покровському районі, на Україні, напали сусідні селяне. Підчас їхнього нападу ушкоджено кілька кольоністів та пограбовано їхнє сільсько-господарське майно.

Арештування Українців у Чернівцях.

Повідомляють з Черновець: Дня 11 листопада з нагоди 10-ліття Польщі відбулась заходом польсько-румунського товариства приятелів Польщі в черновецькому театрі свято[чна] академія.

Коли оркестра заграла польський гимн, кількох Українців старалося вчинити замішання. Поліція арештувала їх.

В 11 годині Українці кинули кілька каменів до польського консуляту. Один камінь розбив шибу в дітячій кімнаті консуля Вороненького.

ПАН[ЗЕР]ХИЛА НА МОРІ.

Недавно тому затонула була на морі підводна французька лодка „Онжін" враз з залогою і досі її не найдено. Кілька днів тому правили панахиду по нещасних моряках. Великий кружляк „Едгар Кіне" виїхав на те місце, де лодка пропала і віддав 21 гарматних стрілів на честь 21 втоплених вояків. Опісля відправив священик відповідне поминальне богослуження, а на воду вкинено 21 вінців, неначе на спільний гріб поляглих.

„Почцівий Ксьондз"

Польська газета „Америка[-Ech]о" пише:

Монтреал, Канада. — Тутешні Українці хотіли шкалювати нашу Польщу, але недопустив до сего почцівий ксьондз русінськи Міхал Грігорійчук, котрий хоч приїхав сюди молодим і тут вчинився на ксьондза, не є заражений гайдамацтвом, але є почцівим ксьондзом, що любить свій край і Польщу. Українські народні товариства скликали мітинг, щоби запротестувати проти нинимих погромів Українців у Львові. До співучасти запросили також католицькі товариства ім. Тараса Шевченка, тов. ім. Франка і Богдана Хмельницького. Відбули кілька мітингів і чекали, що скаже ксьондз пробош, бо без него католицькі товариства не хотіли згодитися на спільне віче. Довго вагався ксьондз пробощ Міхал Грігорійчук, вкінци сказав делегатам товариства, щоби не робили протесту, бо як Українців громили у Львові, то вони самі собі винні. Взаду сего русінські католицькі товариства не пристали на спільне віче і не взяли участи в гайдамацькій роботі.

Коби було більше таких українських греко-католицьких ксьондзів, тоді був-би спокій і у нас в Канаді і в Малопольщі. В Польщі був би добробут, а в Канаді можна би приступити до зорганізовання польських імігрантів, без уваги на те, чи вони є релігії римо католицької, чи греко-католицької.

Роман Дудієль.

Всякі коментарі до повисшого є злишні.

Чужі Гроші.

В 50 ч. часопису „Кетолик Реджістер" з Торонто є поміщена подяка о. Н. Крижановського з Мондер, Алта., Товариству Поширення Католицької Віри за чек ч. 5420 На яку суму був чек, о. Крижановський дискретно мовчить.

ВІЙНА З БОГОМ.

Статистика урядова большевиків виказує, що там у місяці вересні с. р. замінено на доми забави та театри 63 святинь. Побачимо, чим скінчиться та війна з Найвищою Силою..

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Пани, почувши звістку, що піймали злодія, дуже зраділи і по лицьому вишували Єремію з долонею. Знов дався чути гомін в парку. „Ведуть, ведуть!" і скідь гайку, як лавою, вкрились шляхетством, жовнірами, а попереду зі зв'язаними назад руками йшли Кобза і Остап. Він їх на ланцюгах стремений княжа, пан Щука, найлютіший катюга з челядинців Єремії. І з виду він більше походив на звірюку, як на чоловіка: вирлоокі, перекошені очі дивились хижо, ніс з роздутими ніздрями задертий до гори, широка челюсть не перестаючи ходором ходила, неначе перемикала жвачку, пика як решето була поковиряна віспою. Замордував він по приказу Єремії не одну тисячу православного народу найлютішими муками, які вигадували тоді безбожні єзуїти, що вчились лікарства не задля того, щоб ратувати людей, а щоб їх катувати...

Зійшовши на ганок, Кобза сміло озирнув на панів і його погляд зупинився на молодій. Стояв він в червоному жупані, бо як піймали, то стягли з нього свитину, що була зверху.

— Січовик, січовик! — заговоріли пани.

— Була при ньому збруя? — спитав Єремія Щуку, люто скинувши очима на Кобзу.

— Не було, ясновельможний князю, — відказав Щука вклонившись.

— Ех, як би так була! — пробубонів Кобза.

— А такий гладкий і завзятий, — знов почав Щука, — що на силу десять чоловіка його подужали; деяким таки добре надсадив бебехи!...

— На паль схизматика, харциза! — перехопив Єремія...

Почувши такий приказ, молода княгиня швидко схопилась з дзиглика й підійшла до князя.

— Не він зірвав квітку, — скрикнула вона, — я тільки що його бачила біля вікна в залі!

— Кому-ж більше, як не йому! — озвався Щука. — Хто стояв біля вікна, той і тепер стоїть, їх оточили вартові, сей і втікав і оборонявся....

— Не він, кажу тобі! — сердито відказала молода, похмуро глянувши на Щуку, потім повернувшись до Єремії виразно промовила. — Гоноровим словом ручуся тобі, князю, що не він!

— Ну, так сього на паль! — гримнув Єремія, показуючи на Остапа.

— Як так, — озвався Кобза, — то карайте мене, я зірвав квітку, а неповинного пустіть на волю!

— Бач, який запеклий! — шепетіли пани.

— Лже, лже, не він, не він, — заверещала знов молода.

— Щоб нам не помилятися, — перехопив Єремія, — так обох на паль!

— І сам цар Соломон, — відізвався ксьондз Заленський, — не вигадав би розумнійше.

— Князю, — поважно промовила молода, — мене скривдили, і я одна маю право карати і милувати, за що-ж ти хочеш накинути на мою совість дві смерти? .. Найсвентша Матко, змилуйся! — і княгиня простягла до неба руки: — Сьогодня, по Твоїй волі, я загубила на віки мою долю...

— Заспокійся, моя дитино! — перехопив Заленський, взявши молоду за руку і скинувши оком на Єремію. — Княгиня жартує, жартує!...

— Моя крульово, — додав Єремія, — ти в мойому замку господиня: твоя воля, твоя й сила, і я твій слуга; приказуй, усе так буде, як ти бажаєш!

— Обох милую! — і княгиня зняла з грудей шпильку осипану самоцвітами і віддала Щуці. — Обох на волю! Лучче грішити милуючи, як караючи.

Щука взяв подарунок, діткнувся устами до суні молодої і щось прогарчав собі під носом. Княгиня гордим поглядом глянула на Кобзу й величаво пішла у покої. За нею розійшлися і пани; деякі хотіли було зістатися ще на ганку, так Єремія попросив їх до покоїв.

— Після такого ласкавого суду, — додав він, — я не поручусь, щоб кому небудь з вас не зірвали й голови з плечий.

Як усі вже пройшли у покої, Єремія прошопотів до Щуки:

— Обох в куну! Обох на паль! — і вийшовши в салю зачинив за собою двері.

Поки отто возились з Кобзою, настав час і вечері. Заграли музики польську проходку і Єремія повів молоду княгиню до столу, а за ними парами й всі пани. За вечерою молоді сиділи рядочком, і обоє якось смутно виглядали. Княгині нічого вже було до Четвертинського бісики пускати, бо волю найсвентшої Матки довела до кінця, а князя може грizла совість, що відрікся від батьківської віри, від руського посемейства, й прихилився до Ляхів...

Одначе веселому товариству й байдуже до них було. Турецькі роги й капелюхи, чарки зі всякими напитками й стародавніми медами переходили від пана до пана, а як стали ото пити на здоровля молодої, то вже пили вони з її черевичка. Крик, галас, стріляння з гармат, мушкетів і гаківниць розніссєя по всій околиці. Сполошене в ночі гайвороння літало по парку між деревами, крякало й билось крилами об віти. Не було спокою і горобцям. Бенкет закінчився вогненними штуками, яких ще не бачили на Вишневеччині: то крутилось і тріщало, а те пускало й гуло; здавалось, неначе небо загорілось. Молодих з музиками, гуком і гомоном повели спати в особливі задля них прибрані покої. За ними розійшлись магнати й значні пани; зосталось тільки шляхецтво й військові, і довго ще хлюпались у тих напитках, як жаби в болоті.

Єремія повів патера Заленського на свою половину, бо там зібрались гонці і післанці, прислані до князя з Крулевства, Литви, Київа й Запоріжжа.

IX.

Недобрі вісти чекали Єремію. Розпитавши декотрих післанців, що діється, звідки вони приїхали, він забрав листи і звелів відвести їх до маршалка двору, щоб нагодували й розмістили по офіцинах.

Перший лист Єремія почав читати з Кодаків. Страшно було глянути на його вид: брови насунулись, очі викотились, судорогою повело уста, неначе трясця його трясла, і той папір, що держав він в руці, дрижав як на осоці лист. Патер Заленський, притаївши дух, не спускав очей з князя, і по його похмурому виду, здавалось, бачив, що там написано на папері. Дочитавши, Єремія пімняв у жмені і кинув його на долівку. Кождий лист, що читав він, дратував його; то зарегочеться, неначе саме пекло засміялось, то розірве на шматки і залізними топче їх ногами.

— Які се вісти, — несміло спитав Заленський, — що так тебе, князю, засмутили?

— Такі, що превелике лихо віщують нашій Річи-посполитій, — відказав Єремія, похмуро дивлячись. — Запорожці утроїли своє військо: Хмельницький повертається від хана й веде з собою орду: від Дону до Карпат і від границі царя московського до Чорного моря підіймаються козаки, цехові й чернь. Народ кидає слободи, оселі, й неначе хижий звір ховається по лісах, пущах і драговині...

— Що-ж роблять в Білій Церкві наші гетьмани Потоцький і Калиновський?

— Відібрав і від них листа; один на другого доказує, видно, що нема між ними доброї згоди.

— Як до чого припаде, то помиряться!...

— А може й Хмельницькому доведеться їх помирити!...

— Заховай нас від сього лиха, Найсвентша Матка! — скрикнув Заленський перехрестившись. — Що-ж роблять у Варшаві? — спитав він з перегодом.

— У Варшаві бешкетують собі та бавляться ігрищами. Один одного запобігає, обманює, кождий задля себе; їм і байдуже, що діється довкола в тутешнім краю.

— Як на мене, князю, то нічого хлипать: нехай підіймаються, нехай бунтують, нам же прибуде з того більше користи. Знов завдамо їм такого-ж чосу, як десять років назад завдавали під Кумейками, на Говтві й на Стариці, й по праву побідителів позабираєму схизматиків останні, які позіставались, монастирі, церкви, маєтки, й приневолимо нарід до унії. Адже-ж Кумейська битва зробила нас панами на Україні!... Так чого-ж нам лякатися? Нехай собі на безголовя підіймаються в останній раз!

— За Кумейську удачу ми дорого заплатимо, вона ще більше зробила нас самонадіяними, а козаків навчила, що підійматься треба не поодиноко, а посполитим рушенням. Кажу тобі, коли Україна підійметься уся, то корона польська з нею не справиться; ми самі потонемо у тій крові, що з них виточимо...

— Не бійтесь, князю, наш святійший отець папа, а за ним уся Европа стануть за нас!...

— Брехня! Німці ще порадуються нашому безголовю, а Україні будуть помагати: цар московський, султан турецький і хан кримський. Побачим тоді, чий чорт буде старший?

— Річ-посполита й сама моцна, підіймемось і ми посполитим рушенням; надія наша на Найсвентшу Матку, вона поможе нам проти схизматиків.

— На що-ж нам і підійматися посполитим рушенням, коли Найсвентша Матка буде нам помагати? Хіба задля того, щоб їй помогли?... Єремія засміявся...

— Князю, — поважно промовив Заленський, — усе від Бога, усе: кождому по його ділам, і кара, й милість. Він ратує і погубляє. Він возвисшає смирених, і усмиряє супротивних!...

Патер похмуро глянув на Єремію, мов би хотів виявити, що останнім словом його корив.

— А хто-ж смирені, чи не ми з тобою? — спитав Єремія, грізно на нього дивлячись...

— Совість моя заспокоєна, я сповню мій довг, як велить мені свята віра католицька, й спасаю від гієни вогненної душі схизматиків. Господь бачить моє смирєніє.

— Тим то й погано, що бачить: його не обманиш.

(Дальше буде).

Святий Василій Великий і Жид Лікар.

Святий Василій був епископом Кесарії кападокійської, там, де тепер живуть Турки. Був сей святий муж великим подвижником святої православної віри, за що наша свята Церква увіковічнила його память.

Мав св. Василій при собі лікаря Жида, який називався Йосиф. Святий часто напоминав його, щоби охрестився і став християнином. Але Жид твердо стояв при своїм. Він говорив:

— В якій вірі я родився, в такій хочу вмерети.

Дарма святий доводив, що така відповідь не є добра, бо ані Авраам не родився в тій вірі, в якій вмер, ні Мойсей, ні Апостоли, але все дарма.

Аж прийшов час, коли св. Василій заслаб і лежав на смертельній постелі. Прикликали лікаря — Йосифа. Святий запитався його весело:

— Приятелю, скажи мені правду, що ти думаєш про моє здоровля?

Лікар взяв святого за руку і налякався, бо пізнав, що кінець життя близько. То-ж сказав слугам:

— Приготовте все, що до похорону епископа треба, бо він вже більше мертвий, чим живий.

Святий Василій те почув і, усміхаючись мило, сказав:

— Ти не знаєш, що говориш.

Лікар на те відповів:

— Святителю, одно сонце з другим погасне сьогодні. Тяжко, щоб твоя душа перебула годину в твоїм ослабленім тілі.

Лікар той був славний і святий Василій знав, що він може точно означити кінець хорого. Але поглянув ще в лице лікаря і сказав:

— Що-ж буде, коли я нині ще не умру?

На се відповів лікар:

— Се булоб понад сили природи. Ти розпоряди своєю церквою і домом, бо вже не переночуєш сеї ночі.

— А коли-б я жив ще до завтра, то що тоді?

— Тоді я самий хочу вмерти.

— Чи значить се, — каже святий Василій, — що хочеш вмерти для гріха, щоб жити в Ісусі Христі?

— Я вже розумію тебе, святителю, — відповів лікар, — і кленусь Богом, що коли ти ще завтра в сім самім часі будеш жити, я вихрещуся з цілим моїм домом.

Тоді святий Василій зняв руки і очи до неба і молився: „Господи Боже, Ісусе Христе, Ти воскресив Лазаря по чотирох днях, прибігаю до великого милосердя Твого, продовжи моє життя, щоби невірство погибло в тих, котрих Ти покликав до спасіння".

Жид відійшов в тім переконанню, що святий ранка вже не дочекає. Рано-раненько він пішов до св. Василія, а коли вступив в світлицю хорого і побачив його живого, впав на коліна і щиро закликав:

— Справді великий Бог християн і иншого Бога нема. Прийми мене до свого стада. Я готов приступити до святого хрещення з цілою родиною. Призначи, Владико, одного з пресвитерів для сього святого діла.

Святитель, тронутий до глибини серця щирістю лікаря, сказав:

— По що когось призначувати? Я самий бажаю охрестити тебе і родину твою в святім храмі перед народом.

Тоді лікар припав до ніг святого, цілував його руки і ноги, говорячи:

— Отче, твої сили ослабли, твоє тіло немічне.

На се відповів святитель:

— Таке могло статися з моїм тілом, але сила Божа не ослабла, вона мене покрілить.

По сих словах св. Василій сам підвісся з ліжка, зодягнувся і вдався до церкви, де охрестив Жида лікаря і його родину при участи великого числа народу, що зібрався на скорі до церкви, як тільки вість про се розійшлась по місті. По сім вернув святитель до дому, подякував Богу за Його ласку, положився до ліжка і віддав Творцеві свому духа.

Сльози радости задля свого спасіння і сльози смутку за святим угодником Божим проливав навернений лікар при ложі свого приятеля. Лікар той умер в глибокій старости, але не в тій вірі, в якій родився.

О. П. Яковенко.

Церковне Життя На Україні.

Один український еміґрант, який недавно виїхав з Київа, помістив в паризькім „Тризубі" свої враження з життя на Україні. Між иншим він пише:

Охорона памятників старовини у Київі провадиться абияк; церкви, розуміється, зовсім не ремонтуються. Шкода дивитися на нищення старовинних монастирів та инших памятників старожитньої давнини у Київі.

Всі монастирі позачинено, а монахів розігнано. Зачинено також богато церков, як Андріевську, Ґеорґіевську та инші. В деяких міститься клюби, музеї та кінематографи.

Так само зачинено костел католицький св. Миколая та караїмську кінасу, при чому в останній був кінематограф.

Київсько-Печерську Лавру перетворено в музей, Михайлівський монастир підведено під інтернат, а в епископській церкві працює клюб.

Софійський Собор не зачинено. В ньому правиться Служба Божа українською мовою, а рівнож на церковно-славянській для Росіян.

Поміж українською, російською та живою церквою йдуть постійні суперечки при підтримці самих большевиків, які, розуміється, використовують се з метою антирелігійної пропаганди.

Не зважаючи на сю пропаганду **рух релігійний що року ширится і зусилля большевиків тут не мають успіху.**

Я був свідком похорону відомого в Київі проф. Ф. Яновського, який користався широкою популярністю та повагою широких верств громадянства. Похорон його перетворився в урочисту релігійну маніфестацію, в якій брало участь не менше як 50,000 народу, при участи митрополита та кільнадесять панотців.

Наслідком сього похорону була заборона традиційного хрестного ходу 15 липня.

Релігійний рух на селах ще міцніший. Але там большевики не відважуються йти проти нього шляхом зачинення церков, а обмежуються тільки розповсюдженням в неймовірній скількости протирелігійної літератури, самого грубого та цинічного змісту.

Церкви, пк відчинені підчас Служби Божої, переповнені народом, натовп якого вносить в сі години оживлення руху на вулицях.

Роби добре не ради похвали, а ради самого добра.

З Церковного Життя на Буковині.

Екзекутива Української Національної Партії на Буковині передала новому міністрови для Буковини Савчукови-Саведу меморандум, в якім в церковних справах домагається слідуючого:

„Забезпечення вільних виборів і епархіяльних рад і обсаджування парохій по українських селах українськими священиками. Не тільки через війну, але більше через румунізаторську політику в церкві побожне українське населення відчужується все більше від церкви й паде жертвою безбожницької й сектантської пропаганди. Всюди означає упадок віри й побожности, також і моральний упадок населення. Тому й у церковних справах наші домагання є в інтересі всього населення й цілої держави. Наука релігії й богослуження в незрозумілій населенню мові не має того благородного вплину, який все се повинно мати. Отже жадаємо відновн науки релігії для українських дітей по всіх школах в українській мові.

Православне богослужения в живій українській мові має, як показалося на практиці в Польщі тай на Україні, великий вплив на піднесення релігійности й моральности населення. Особливо на Україні устоялася церква проти завзятої пропаганди большевиків головно через заведення живої української мови в богослуженню. Як переходову стадію жадаємо покищо віднови богослуження в церковнославянській мові.

Щоб священики й дяки вміли читати а душпастирі викладати Христову віру в проповідях і катехизації в зрозумілій українському народови мові, жадаємо відновлення катедри пасторалії, то є гомілетики (проповідництва), катехитики й літургіки в українській мові на богословськім факультеті черновецького університету, вкінці заведення поновно науки тіпікону в духовній семинарії й дискалії в славянській мові.

Банкроцтво Унії На Підляшу.

На початку 1927 року на Підляшу було 6 католицьких парафій „східнього обряду" (себто уніятські), а саме: Голя, Полосни, Докудів, Кийовець, Бубель і Костомолоти, а тепер є вже тільки в селі Голя. В останніх місцевостях людність до унії не пристала і парафії зачинено. Там православна українська людність спочатку пристала до унії, будучи обманеною місцевим уніятським ксьондзом Миколою Галасом, який видавав себе за православного, але дізнавшись про обман, відкинулась від унії і надал остала православною. Сей уніятський „місіонар з Риму" тим вславився, що побив невинно Жида, він війну з арендатором церковної землі, причім за зневагу його матері-старушки одержав „мученицький вінець" — два удари по лиці і обливання помиями, процесується з громадою, хотячи забрати часть її пасовиська і взагалі сіє всюди ненависть, гризню і галас.

Сего року в день храмового свята Антонія Печерського (10 липня) Гольська православна людність привезла православного священика з сусіднього села. Урочисте Богослужения відбулося під відкритим небом. Маса людности, присутньої на богослуженню, численні сповідники, були доказом того, що село Голя ще міцно держиться православної віри. В місцевій церкві, де богослуження править уніятський священик, моляться в більшій части Поляки.

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границею — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

Протирелігійна Робота Большевиків.

В якій цілі ширять большевики безбожність — Брак успіху — Як виглядає харківський „Безвірник“ — З „Безвірника“ визирає насильство — Де слаба сторона протирелігійної роботи — Інтересна стаття проф. Коршикова в „Безвірнику“ — Наука ще не знає, як повстало життя на землі — Стаття Коршикова показує, що большевики дикеміри — Мусоліні.

Нам час від часу доводиться містити короткі звідомлення про церковно-релігійне життя на Україні, а головно про ту боротьбу, яку большевицький уряд провадить проти релігії. Щоби ціль і зміст тої боротьби були для наших читачів більше зрозумілі, ми обговорюємо її ось тут обширнише.

Здобувши фізичну перемогу над загалом, большевицькі провідники рішили запанувати над його душею. І до того вони ужили нового способу — вони рішили знищити релігію і церкву.

Бути може, що рішала тут вчасти загорілість, однакож головно мусіли рішати холодні політичні, імперіялістичні обчислення. Большевицькі провідники сказали так:

— **Релігія дає людям почуття самостійної сили і вяже їх в окремі релігійні гурти. Вона підносить їх на степень релігійно-моральної самостійности. Над такими тяжко запанувати. Правда, можна запрягати Церкву, як інституцію релігії, до своїх політичних послуг, як робив цар, однакож Церква тоді поволи тратить силу над вірними і вони шукають собі иншої, свобіднішої церкви. Лишаєсь одно: знищити релігію і перемінити людей в двоногих звірів. Над так здеморалізованим загалом легко буде панувати.**

По такім, чи подібнім рішенню почалися заходи коло нищення релігії. І тут доперва стають большевицьким політикам до помочі розумові каліки — всякі загорації, демагоги і взагалі люде, які не думають що роблять.

Поставивши собі ціль, зачали большевицькі політики її досягати. Релігійне життя і релігійну працю поставлено на рівні з „контрреволюцією“, себто на рівні з бунтом проти уряду. Потворено гурти безбожників, підготовано бесідників для ширення безбожности. Появилися за стараням уряду безбожницькі часописи. Духовенство зачали жорстоко переслідувати.

Таке тягнеться довгими роками. Однакож релігійність серед народу не зникає. Самі большевицькі ґазети нарікають, **що число безвірників зменшаєтьс, що не то селяне, але й фабричні робітники, а навіть червоноармійці (військо) поважають релігію і стають в її обороні.** І знов большевики підносять крик, що треба скріпити переслідування працюючого, але віруючого народу.

Позірно виходить, що переслідують людей, щоби вдоволити ту нібито науку, яка не признає Бога, а на ділі переслідують віруючих тому, **що бачать в них ту силу, яка не хоче покоритися насильству.**

Перед нами кілька чисел „Безвірника“, протирелігійного місячника, що виходить в Харкові.

Зміст в загальному нічим не ріжниться від усіх большевицьких газет. Та сама нібито-науково-поступова міна. Той самий демагогічний (дурисвіцький) спосіб писання, та сама нахабність, крутня.

Окремо впадає в очи ряба окладинка „Безвірника“. Покрита двоякого роду рисунками, немов свого роду камінними бльоками, що щільно до себе пристають і з яких очевидно можна би будувати якісь будівлі. І власне форма, тай ціла комбінація тих бльоків нагадує живцем щось жидівське. На такім підкладі послідної верхної сторони понарисовувано кілька родів церков й одні з них немов грубим олівцем поперечеркувано, другі валяться. На перший погляд те перечеркування нагадує дітвацтво, однакож на ділі се спосіб, щоби так лекше до безкритичного загалу промовити.

Коли-ж додати, що весь зміст „Безвірника“ звернений проти християн, а жидівства безпосередно майже не зачіпає, то мимоволі вам здається, що „Безвірник“, се рідний брат руселістських вид[illegible], які проповідують, що Жиди мають запанувати над світом і треба з тим го[illegible].

Таке припускання скріпляє ще і той факт, що представники руселізму в Канаді вже публично говорили, що: „Большевики мають вирізати всіх богачів на світі (розумієсь крім жидівських), а Жиди мають над світом запанувати...“

Виходить, що ріжнородні, нібиі чужі собі нитки, виходять від одного, на по[illegible] захованого клубка.

[illegible] подібно зміст „Безвірника“ [illegible] в нім нічого інтересного [illegible] ан для невіруючого, ані для віруючого. В більшости зміст складається з [illegible]евицького толковання природних наук, але все те не відбирає тим науках сухого, шкільного, чи вузко релігійного характеру. Загалу одушевити [illegible] зміст не може, бо загал не має з [illegible] що запамятувати і до потреб щоденного життя прикладати.

Полемічні писання ворожих собі вір бувають нераз дуже інтересні — видно з них, що люде спречаються за якісь [illegible]нше, чи більше практичні життєві ідеї [illegible] важні думки), за якісь провідні основи. Там ви можете чути одну сторону, які вона ставить докази, які факти, там ви чуєте і другу сторону. Там бачите, що **дві свобідні групи силуються одна другу переконати.**

Цілком инше враження дає „Безвірник“. Тут ви чуєте голос лише тої групи, що має в руках найперше фізичну силу і тою якраз силою хоче взяти перевагу над противником. Не розумовою силою, не аргументами, не річевими доказами, але якраз фізичною силою — насильством.

Ви чуєте, як та група, в якої сильний кулак, завзялася цілком знищити, слабшу групу і для того вона не перебирає в способах. Насміхи, прозвища, брехні, безглузді теревені, погрози, все те разом перемішуєсь в поході проти віруючого загалу.

Досить кинути оком по сторінках „Безвірника“, щоби зрозуміти, що ви маєте перед собою лише **фізично сильнійших** Ви бачите їх заходи, їх дику жорстокість, але не можете почути свобідного голосу сторони противної. **Перед вами суд, на якому одна сторона може говорити до безміри, а другій рота заказано.**

Ви розумієте, що першою стороною є большевицькі автократи, а стороною другою, яка мусить мовчати, є віруючий і працюючий загал, або як там говориться — пролетаріят.

Що може бути більше нелюдське, більше злочинне, більше звіряче і безсоромне! І ту злочинність мусить відчути не тільки віруючий, але і невіруючий чоловік, коли він ще не позбувся почуття справедливости.

Ось тут та слаба сторона „Безвірника“ і цілої большевицької протирелігійної пропаганди!

Не диво, що протирелігійна робота не досягає ціли. Вона засновуєсь на насильстві і тому не може промовити ані до розуму, ані до серця загалу, ані до інтересу життя. Вона йому осоружна. **Для безбожників лишаєсь оден спосіб**— спосіб крайнього насильства: віруючих старших гуртом вирізувати, а дітей виховувати в безвірних загородах, льохах, тюрмах, пустинях, куди би і тінь релігії не доходила.

Однакож тут ходить в першій мірі не про саму релігію, тільки про свободу людського життя. Поневолена людська гідність ніколи не перестане протестувати. В чоловіка зродиться свідомість його невільництва і вона поставить його проти гнобителя — коли не в імя релігії, то в імя права людської свободи. А все-ж поставить!

І кінець буде такий: злочинна рука наробить богато лиха, однакож вкінци виросте проти неї сила і посіче ту злочинну руку.

(Кінець буде).

СИЛА НАРОДУ.

Сила народу полягає в тім, о скільки він є зорганізований та о скільки [illegible] є свої рідні **церковно-релігійні та** культурно-просвітні інституції, які дбають про добробут і долю народу.

Український нарід, коли хоче стати на рівні з другими народами, мусить подбати, про свої церковно-релігійні та культурно-просвітні інституції

Одною з таких інституцій є Собор св. Покрови у Вінніпегу, який провадить не тільки релігійну, але також культурно-просвітну роботу, і тому заслугує на попертя зі сторони всіх свідомих та щирих Українців в Канаді.

На першому поверху Собору тяжить ще довг, який треба конче сплатити, аби можна приступити до дальшої будови. В сій цілі відновлюється кампанію за збіркою жертв на сплату довгу на Соборі.

Не відкажіться від свого обовязку і пришліть негайно свою жертву.

Жертви слати на адресу касієра:
H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

За Український Православний Собор:
В. Свистун, голова; **М. Комар,** заст. гол.; **В. Кунченко,** секр.; **Гр. І. Блок,** касієр; **М. Папіш і С. Сокульський** — господарі.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
церковно-народний ілюстрований журнал
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ“
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
„Духовний Сіяч“ є присвячений справам Православної Церкви.
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ“,
Krzemieniec na Wolyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

Послання Української Православної Церковної Ради

до Високопреосвященого Іоанна Теодоровича, Архиепископа Американського і Канадійського.

Улюблений по Христі Брате,
Всечесний Отче Іване.

Вибачте і не гнівайтесь, що тільки зараз, себ-то через рік після нашого обрання, ми — Президія Всеукраїнської Православної Церковної Ради — знайшли вільний час обмінятися спільними думками з Вами. На те, повірте, не було жадних причин і міркувань, а просто саме життя так складалось, що ніяк ми не могли знайти часу скласти Вам свого листа.

Але Ваші листи, Ваші інформації, Ваші доповіді — все Ваше листування ми завжди прочитували уважно і раділи Вашими радощами, і боліли Вашими болями.

Отже й зараз з великим задоволенням ознайомились ми з доповідю Вашою про стан дорученої Вам Церкви в Злучених Державах і Канаді і з таким же задоволенням односердно і однодушно згадали Вас теплим словом в тій вадто відповідальній і тяжкій праці, яку доручив Вам Господь на чужій стороні.

Воістину, як що по нинішним часам взагалі безмірно трудна праця кождого діяча Церкви Христової, то що-ж уже казати про працю Вашу в тому ворожому оточенню, яке Ви нам так яскраво змалювали.

Але на все Бог і Його свята воля. І ми віримо і нині бачимо, що воістину один тільки перст Господній обрав Вас за апостола нашої Церкви для Американської землі, щоб ми тепер мали радість бачити нашу Церкву в далекій від нас стороні і великою і славною. Сто двайцять парафій в Канаді і до трийцять в Злучених Державах, за чотири роки Ваших трудів за кордоном нашої України то є наша гордість, якою ми вінчаємо всі свої доповіді про стан нашої рідної Української Автокефальної Православної Церкви.

Оглядаючи стан нашої Церкви на Україні, ми повинні сказати, що він взагалі тепер не кепський. І як що ми не зможемо похвалитися поширенням меж нашої Української Автокефальної Православної Церкви на Україні, то мусимо з приємністю зазначити те помітне поглиблення серед наших побожних громад християнської свідомости, яка починає складати нову добу в життю нашої Української Автокефальної Православної Церкви. В звязку з таким явищем значно заспокоїлось життя нашої Церкви і зменшились тертя і сварки поміж парафіянами нашими і инших угруповань, а в нас у Київі полемічний елемент в церковних промовах всіх церковних течій цілком зник.

Побожність України в даний момент порівнюючи велика, і де є догляд за Божим ділом, там усюди храми за церковними службами бувають повні людей. Отже в сьому відношенню наша Українська Автокефальна Православна Церква з кождим кроком все більше й більше поступає вперед.

Гарно стоїть наша Церква в Европі. Про се нас інформує брат наш Є. В. Бачинський. По всіх державах, пише він, — наші парафії ширяться і міцніють. Скаржиться тільки брат Бачинський, що трудно парафіям залишатися без епископського догляду і просить вирядити в Европу для огляду парафій нашого старенького Архиепископа Нестора Шараївського. І дійсно, час було-б уже комусь із епископів наші парафії в Европі провідати. Але кого може вирядити зараз за кордон наша Церква, як її так трудно за кошти. Отже в сьому разі мимо волі приходиться нам найперше звернути свої очі до Вас, Всечесний Отче, і прохати Вас винайти спосіб завитати Вам до Европи і відвідати всі наші парафії. У сьому питанні, як що Ви тільки принципово згоджуєтесь, Вам слід було-б полиставатись з братом Бачинським і про наслідки листування повідомити нас.

Ви скаржитесь, Дорогий Брате, що не одержали до сього часу від нас протоколів 2-го Церковного Собору. Так. Ми про се знаємо. Але в сьому ми не винні, тому що протоколів Собору до сього часу не має ще ні одна наша Округа і не буде їх мати, бо протоколи Собору складають величезний том, біля 450 аркушів, і нема жадної спроможности їх передрукувати і подати Вам і на периферію. Замісць протоколів Собору вся Церква мусить задоволятися інформаційними статтями про працю 2-го Церковного Собору, які скоро почнуть виходити в нашому журналі під редакцією Архиепископа К. Малюшкевича. Сі статті безперечно зможете одержувати й Ви і вся Ваша дієцезія.

От, здається, і все, чим хотілось зараз з Вами поділитись своєю думкою.

Нехай же Христос Милосерний благодаттю Святого Духа укріпляє сили Ваші і надає Вам бадьорість духа в Вашій праці на честь і славу нашої Української Автокефльної Православної Церкви.

Закликаючи Боже благословення на Вас і на доручену Вам Христову Отару, залишаємось з щирою пошаною і братерською любовю.

Почетний Голова Митрополит Київщини і всієї України:
Николай Борецький;

Голова Президії ВПЦРади:
Прот. Леонтій Юнаков;

Заступник Голови, Президії ВПЦР.:
Арх. Кон. Малюшкевич;

Члени:
Еп. Я. Чугаївський, мирянин М. Кобзар;

За Секретаря:
Еп. Марко Грушевський.

ХИТРА ВІДПОВІДЬ АСТРОЛЬОҐА.

Було раз, що якийсь астрольоґ предсказував смерть женщини, яку французький король Людвик XI, дуже поважав. Коли предсказання здійснилоси, Людвик вірив, що смерть спричинило предсказання. А що був він жорстокого успособлення, отже рішив за кару кинути астрольоґа через вікно. Коли астрольоґа покликано, Людвик запитав:

— Коли ти такий розумний, скажи мені, коли ти вмреш.

Астрольоґ підозрівав, що король має лихі заміри, отже сказав:

— Я предвиджую, що моя смерть має бути три дні перед твоєю.

Відповідь астрольоґа викликала в короля непевність, що до предсказань астрольоґа і він не тільки його не карав, але почав дбати, щоби астрольоґ жив як найдовше.

(Пояснення: Астрольоґами звуть людей, які дивлячись на звізди, пробують предсказувати невідоме).

Подвиги Риму На Волині.

„Українська Громада“, яка виходить в Луцьку на Волині, доносить:

До нашої Редакції прислали парафіяне гольської православної парафії на Підляшу оригінальне прохання до римо-католицького епископа підляшського... Друкуємо його, як документ часу.

„Від православної людности сіл: Голя, Кривоверби, Кропивки і Замолодиче Гольської Православної Парафії.

До Преосвященого Генрика, римо-католицького епископа Підляшського і Сідлецького.

ПРОХАННЯ.

В селі Голя (повіту Володавського) є деревляна православна Свято-Параскевівська церква, яка побудована по історичним данним в 1588 році („Холмськая Русь“ Батюшкова) тоб то на 8 літ до проголошення Берестейської Церковної Унії. Православне богослуження в ній відправлялось до 1919 року, коли з наказу влади було її замкнено і запечатано, а в **1922 р., незважаючи на протести місцевої української людности, висвячено на римо-католицький костел.** В 1924 р. в селі Голя утворено самостійну римо-католицьку парафію „східнього обряду“, настоятелем якої призначено о. Галаса Миколу. Останній маючи завдання поширення католицтва в нашій околиці, своєю поведінкою і вчинками спричиняється не до поширення релігійности, а до її занепаду, витворюючи серед людности негативний погляд проти духовної особи взагалі. О. Галас Микола скрізь йде всупереч місцевої людности і, ведучи безконечні судові процеси, якими витворює тільки гризню і заколот, а ріжні свої постанови переводить фальшиво, на основі вимог не людности, а поодиноких прихильних йому осіб. Навіть підчас богослуження о. Галас Микола допускається обману, широко використовуючи всюди слово „православний“, і поминаючи „отця Пія XI Папу Римського“ **побільшости тихо, голоснож вимовляючи і молячись за „Вселенського патріярха“ чи „архиерея“, під котрим розуміють у нас тільки православного Константинопольського патріярха.** Наше кладовище, яке протягом цілих століть не рухали навіть чужинці наїздники, о. Галас Микола минулого літа, **обернув в пасовиско для своєї худоби,** а протягом сієї зими нещадно вирубує посаджені родичами на могилах дерева, валячи при тім хрести і не звертаючи уваги на протести місцевих православних парафіян.

Во імя мира, згоди і любови поміж всіми християнами і задля Слави Божої звертаємося до Вас з проханнями: зверніть нам нашу святиню церкву, яка має більше 2500 вірних і заберіть того недостойного назви „пастиря“ о. Галася Миколу.

Дня 1 вересня 1928 року Божого.

(Тут слідують власноручні підписи Гольських православних парафіян).

Ось, в який спосіб Рим поширює свої впливи.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР“.
ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3684, Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

Чудесне Накормлення Пять Тисяч Людей.

Було то перед жидівським святом пасхи. Апостоли, яких Ісус вислав був проповідувати Його науку, вернули до Него і розповідали, що вони робили і що вчили. Тоді Ісус сказав їм:

— Ходімо на спокійне місце. Там відпочинете троха.

Вони отже сіли з Ісусом до човна і відплили на спокійне місце. Але люде і туда пішли за Ісусом. Побачивши їх, Ісус змилосердився над ними і почав навчати їх. Коли скінчив науку, звернувся до хорих, яких принесено до Него, і уздоровляв їх.

Коли вже була пізна пора, приступили до Ісуса ученики Його і кажуть:

— Учителю, розпусти народ, щоби пішли до поблизьких сіл і купили собі дещо їсти.

Ісус відповів їм:

— Не потребують відходити. Дайте ви їм їсти.

Апостол Андрей сказав:

— Є тут один хлопець, який має пять хлібів і дві риби, але що то значить для стільки народу?

На се Ісус сказав:

— Принесіть Мені тих пять хлібів і дві риби.

Коли се зробили, Ісус підніс очі вгору, поблагословив хліб і рибу і дав ученикам, аби роздавали людям. А людей було около пять тисяч крім жінок і дітей.

Коли люде наситилися, Ісус промовив до Своїх учеників:

— Зберіть окрушини, аби не пішли марне.

Зробивши се, ученики наповнили дванайцять кошиків окрушинами.

Побачивши се чудо, люде почали говорити між собою про Ісуса:

— Він є правдивий пророк, який мав прийти на світ.

А що вони думали, що обіцяний Спаситель має бути також царем жидівським, то хотіли взяти Ісуса до Єрусалиму і оголосити Його там царем. Але Ісус, пізнавши заміри людей, сів в ночі в човен і переправився з учениками Своїми на другу сторону озера, до Капернаума.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ДАНИІЛ.

(Дальше).

Приятелі Даниїла в печі огненній.

Одного разу цар Навуходоносор звелів поставити на полі велику золоту статую. Коли статуя була готова, він скликав нарід і оголосив, щоби всі, як тільки почують голос труби і музики, клякнули на землю і поклонилися статуї, як Богові. А колиб хто не послухав і не поклонився, той буде кинутий в розпалену піч, що було найлютійшою карою у вавилонців.

Коли затрубіла труба і заграла музика, весь нарід поклонився статуї, крім трох приятелів Даниїла, себто Ананія, Азарія і Масаїл. Самого Даниїла тоді там не було, а то і він був би не поклонився статуї.

Коли Навуходоносор почув про се, він дуже розгнівався на них і казав розпалити піч сім разів більше, як звичайно, звязати трох молодців і з убранням кинути в розпалену піч. Так і зробили.

Але Бог післав Ангела у піч остудити її і молодцям нічого не сталося, навіть волосся та одежа не опалилися. Вони в один голос співали та прославляли Бога. Почувши сей спів, Навуходоносор заглянув до печі і здивований крикнув:

— Чи не трох молодців вкинули ми до печі? А ось я виджу їх, як вони ходять по печі вогнем не ушкоджені. Справді сильний є їх Бог, коли вирятував їх від такої смерти!

Потім Навуходоносор приступив близше до дверий печі і сказав:

— Слуги правдивого Бога, вийдіть з печі!

Коли три молодці вийшли з печі, всі присутні переконалися, що вогонь нічого їм не пошкодив, навіть волосся не спалив. Повірив тоді Навуходоносор у правдивого Бога і закликав:

— Благословен Бог їх, Котрий післав ангела, щоби вибавити слуг Своїх, які в Него вірили. Тому наказую, що від нині ніхто не сміє зневажати Бога, в Котрого сї молодці вірять, бо нема иншого Бога крім Него.

По сім цар Навуходоносор вивисшив трох молодців до високих достоїнств.

Тайні слова на стіні.

Коли Даниїл став старший, Господь Бог дав йому силу пророкувати, то є предсказувати, що в будуччині станеться, а також дав йому силу пояснювати ріжні незрозумілі для звичайних людей видіння. Найлíпший доказ посідання сеї сили дав Даниїл перед цісарем Валтасаром, який був внуком Навуходоносора і який наслідив вавилонське царство.

Цар Валтасар був дуже зухвалий і часто допускався тяжкого гріха. Одного разу він устроїв велику забаву, на яку запросив всю важнійшу старшину свого царства. В часі забави Валтасар впився і приказав слугам, щоби принесли золоту і срібну посуду, яку цар Навуходоносор забрав колись з церкви в Єрусалимі. Коли слуги се зробили, цар казав налити вина в чашу, яка була взята з єрусалимської церкви і пив з неї.

В тім часі на стіні звилася рука, яка написала якісь незрозумілі для цісаря і його гостей слова. Цісар дуже злякався і казав покликати всіх царських мудрців, аби вони прочитали і пояснили ті слова. Але вони не могли їх ні прочитати, ні пояснити.

Тоді цар казав закликати Даниїла. Коли Даниїл прийшов і побачив слова на стіні, він промовив до царя:

— О, царю, ти прогнівив Бога, бо допустився наруги над посудиною з Божого Храму. За те Бог велів написати на твоїй стіні отсі слова: „Мани, Текель, Фарес". Слова сі значать: „Мани" — зміряв Бог царство твоє і положив йому кінець. „Текель" — зважено тебе на вазі і побачено, що ти за легкий. „Фарес" — твоє царство поділено на двоє і дано його Медам і Персам" (так називалися два народи).

Пророцтво се сповнилося ще тої самої ночі. Цар Валтасар був убитий а його царством поділилися Меди і Перси.

Докінчення про Даниїла буде в слідуючім числі.

Про Святих Людей.

Святими називаємо таких людей, котрі жили по Божому, котрі майже не грішили. Вони щиро молились Богові і робили людям богато добра. За таке праведне життя Господь дав їм після смерти царство небеснє.

Найсвятійша людина на землі — Пречиста Діва Марія, Мати Божа. Святими були ученики Ісуса Христа, котрих звемо Апостолами. Богато святих людей жило на землі, котрі тепер у Царстві Небеснім. Святі люде моляться за нас Богові і помагають нам в добрих вчинках.

Кождому з нас при хрещенні дають імя якогонебудь Святого. Він молиться за нас і помагає нам в добрих ділах.

Святі Образи.

Бога та святих людей малюють на образах. Ми молимося перед образами, а думаємо про Бога та про Його Святих. Ми кланяємось перед образами, цілуємо їх, ставимо перед ними свічки. Ми кланяємось не дошкам і не фарбам, а Богові та Святим.

Молитва.

Ми молимося перед образами: говоримо і про себе або вголос молитву, хрестимося і кланяємось. Хто щиро молиться, тому Бог помагає в праці і дає щастя на землі.

Молитися треба в ранці, коли ми встанемо, вмиємось та вдягнемося. Молитися треба перед початком і в кінці кождого діла, а також перед їдою і після їди. Ввечері — перед сном.

У неділі та свята треба молитись більше і треба ходити до церкви. Бог завжди і всюди бачить і чує нас, тому молитись Богові можна завжди і скрізь. Але у церкві молитися краще, бо там йде Служба Божа.

Святий Хрест.

Коли ми молимося Богові, то кажемо молитву, хрестимося і кланяємося. Хрестимось ми так: складаємо три пальці до купи, а два пригинаємо до долоні і кладемо руку на чоло, на груди, на праве та на ліве плече. Хрестом ми показуємо, що ми християне. Трома пальцями, зложеними до купи, ми показуємо, що Бог один, але в трох Особах: Бог Отець, Бог Син і Бог Дух Святий.

Коли ми молимось, то ми ще кланяємося, стаємо навколішки, бємо поклони. Сим ми показуємо свою пошану і велике смирення перед Богом.

Добрість прикрашує життя, розвязуючи всі суперечности, поплутане робить зрозумілим, важке — легким, сумне — радісним.

* * *

Частина твоїх приятелів осуджує тебе, а частина звеличує; наближайся до тих, хто ганьбить, і віддаляйся від тих, хто похваляє.

* * *

Ставай на нижчому місці, між тобі належиться.

Канонізація Автора „Утопії".

Католики англійського університету в Кембридж ведуть сильну агітацію, щоби проголосити двох англійських мучеників — святими. Син англійського посла в Вашингтоні Герберт Говард прохав на спеціяльній авдієнції папу і є предложив йому петицію: канонізувати кардинала Фішера і Томаса Мура. Кардинал Фішер був канцлером університету в Кембридж, а Томас Мур, автор славної „Утопії", міністром. Обох їх засудили на смерть в 1535 р. за Генрика VIII. як представників ватиканської політики.

Капітали Миколи II.

Загальним був погляд, що цар Микола II. мав великі капітали в англійських банках. „Тимчасовий уряд" в 1917 році доручив своїм дипльоматичним представникам в Лондоні перевірити рахунок царя в англійських банках, а коли дістав відповідь, що такого рахунку нема, не вірив. Аж коли мати царя Марія Фйодоровна опинилася на чужині без гроша, король Юрій доручив пошукати в усіх банках „конта" царя. Виявилось, що цар мав усього 95 фунтів стерлінгів. Кажуть, що він вибрав з Англії всі свої гроші після революції 1905 р., щоби дати добрий приклад російській аристократії, яка виймала свої капітали з російських банків і зберігала їх на чужині.

Церков з Порцеляни.

У саксонськім місті Майсен, що славиться на весь світ своїми порцеляновими виробами, почали будувати церкву, яка вся в середині буде з порцеляни. Її посвятить на другий рік, з нагоди 1000-ліття заснування міста.

Жертви на Укр. Прав. Собор в Вінніпегу.

ПРИМІР — ГАРНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ.

Наші учителі, а се: пп. Гринюк, Павлик, Савіцький і Буриник при допомозі паннів М. Павлик і С. Гнідої та пп. Матковського і Юрчака відіграли представлення „Пошились в дурні" в Тарнополь, Сокаль, Кадворт і Ст. Джуліен, з чого було приходу около 150 дол. В розпродажі тикетів помагали їм о. Мельничук, п. Квасниця (сторник) і п. Луцюк (ріф).

З тої суми поміж иншими призначено на Укр. Прав. Собор у Вінніпегу 25 долярів.

Примір сей повинні унаслідити і инші наші учителі на кольонії.

Пані Ревуцька	5.00
Пані Микитюк	2.00
А. Урбанський, Дауфін, Ман.	1.00
І. Швець, Брендон,	5.00
І. Мельник, Едмонтон	1.00
Панство І. Мельники, Мінніаполіс	2.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЗВІТ З БАЗАРУ В УКР. ПРАВОСЛАВНІМ СОБОРІ В ВІННІПЕГУ.

Базар, котрий відбувся в Українськім Православнім Соборі св. Покрови у Вінніпегу в днях 12 до 17 листопада був продовжений ще два дні а се в пятницю і суботу другого тижня 23 і 24 листопада. В пятницю розігрались річи на двайцять-пять центові білети а у суботу на білети, котрі продавалися по 50ц.

З базару є чистого доходу $998.10, за що Жіноче Товариство має приємність зложити щиру подяку тим, котрі занималися улаштованим базару, услугували коло колеса щастя, дарували річи на базар, услугували коло буфету, продавали білети, учасникам базару і всім тим, котрі лише себе почувають, що причинилися до успіху сего базару.

Спеціяльну подяку складаємо пані Богоніс, котра продала на найбільшу суму білетів а се на $132.50, панови Бояніському, котрий не лишився богато по заду, бо продав на $120.00. Пані Батицька приходить трета з тих осіб, котрі посвятили не мало часу і праці при продажі білетів сего базару. Пані Батицька продала на $90.25. Повисші згадані виграли три нагороди призначені Собором за продаж білетів на найвисшу суму. Нагороди були $10.00 золотом, $5.00 золотом і три доляри сріблом.

Річи дарували з Вінніпегу:

Пані: Челяда, Шевчук, Блок, Данько, Міхоцька, Т. Клим, Сікевич, Шлшарівська, Богоніс, Момотюк, Харниш, Костик, Коржик, Сокульська, Іващук, Н. Новак, Рій, Сич, Циганевич, М. Угринюк, А. Матвій, Підлубна, Яремко, Л. Гуцуляк, Папік, М. Бояніська, Сліпець, Поташник, Батицька, Роган, Українець, Яремович, Климків, Куцик, Гошовська, Данчук, „Мейер", О. Свистун, О Савчук, К. Пасічник, Ожийовська, Скорохід, [illegible] Дубик, М. Симчич, Я. Якимішин, Фундитус, Хшановська, Скиба, Ружицька, М. Прокопів, Кащ, [illegible], Залозецька, К. Остапович, [illegible], пюк, А. Стечишин, С. Слінченко, Комар, О. Бачинська, Кирилюк, Мир. Угринюк, В. Угринюк, Палюк, А. Новак, Нищук, Новак (докторова), О Яремко, [illegible] Ковальницький.

Панни: — А. Стамбурська, М. Марко, А. Харниш, С. Залозецька, А. Фицич, І. Власюк, М. Демчук, М. Купченко.

Склепарі — [illegible], Емпайр Друг Стор, Стефанюк, [illegible] Кравчук, Андрусик, [illegible], Данько, Гутайн [illegible], Манітоба [illegible], [illegible] Манчуленко.

Слідуючі пані, що дарували на базар з кольонії:

Пані Кулачковська, Вайта, Ман.; Панство Задорожні, Шумахер, Онт.; пані Марія Капаціла, Вонда, Саск.; пані Катерина Курта; пані Марія Клим, Капюк, Алта.; пані М. Блащук, Лидстон, Ман.; пані Александра Гануцька, Пратт, Ман.; пані Текля Кудрик, Пратт, Ман.; пані Марія Зварич, Вегревіл, Алта.; пані Семенюк, Поплар Парк, Ман.; Задорожний, Ванкувер, о. Т. А. Горбай.

До буфету дарували пані:

Яремович, Харниш, Совсун, А. Новак, Сокульська, Рій, Циганевич, Роган, Гривнак, Бояніська, Тихоцька, Блок, Папік, Гуцуляк, Н. Новак, Купченко, Залозецька, Богоніс, Стечишин, Іващук, Шевчук, Симчич, Якимішин, Климків, Міхоцька, Свистун, Данько, Бачинська, Пасічник, Челяда, Комар, М. Угринюк, Куцик, Савчук, панна М. Марко.

Щасливі імена, котрі виграли річи на 25ц. білети:

Гр. Кузенко — Лидіат, Ман., Г. Данькевич — Вінніпег., Р. Мачуй, Вайта, Ман., Настя Мачула, Гудів, Саск., Пелехатий, Етелберт, Ман., Іван Пігуляк, Віндзор, Онт., В. Павук, Вегревіл, Алта., М. Шорский, Норт Бейд, Б. К., Тео. Фарина, Лейделия, Алта., І. Вінарчук, Монтреал Кве., А. Лозінські, Вінніпег, В. Рімник, Дауфін, Ман., Я. Кукінський, Вінніпег, о. Гринина, Толстой, Ман., Пилипчук, Вінніпег, М. Суйма, Скай Лейк, Ман., В. Заселенчук, Вінніпег, А. Рудан, Вінніпег, пані Лубек, Вінніпег, Ізидор Вінніпег, Ф. Лазовець, Вінніпег, А. Гелуз, Норт Бенд, Б. К., Франко Друк, Стайнбах, Ман., М. Зерид, Ню Вестмінстер, Б. К., Г. Блок, Вінніпег, М. Кадинюк, Вайта, Ман., Г. Богоніс, Вінніпег, М. Коржик, Вінніпег, п-ні Е. Бокла, Шіго, Саск., Ів. Козак, Форт Вілліям, Онт., Сологубовіч, Вінніпег, п-ні Гленська, Найяґра Фалс, М. Король, Тідор, Саск. Г. Лис, Шіго, Саск., С. В. Тимчак, Роза, Ман., М. Шилетинський, Прат, Ман., І. Москаль, Стівестон, Б. К., М. Дубчак, Вінніпег, п-ні П. Мельник, Су Лукавт, Онт., В. Прийма, Вінніпег, Пасічник і Гуцуляк, Вінніпег, Г. Каблан, Вінніпег А. Новак, Вінніпег, П. Циганевич, Вінніпег, панна Топольницька, Оксборн, Ман., В. Тулевітріів, Гемилтон, П. Сліпець, Вінніпег, В. Мукашік, Вінніпег, Р. Ширгельський, Брендон, Ман., пані А. Дубик, Вінніпег, Щерба, Вернон, Б. К. А. Прокопів, Вінніпег, Т. Дмитрусь, Гемилтон, Онт. Зофія Радер, Вінніпег, Ів. Білинський, Впг., Г. Гаріс, Вайта, Ман., Др. Л. Веселяк, Вінніпег, Росел, Вінніпег, В. Жураевич, Вінніпег, В. Зазуленчук, Вінніпег, І. Бабюк, Едмонтон, Алта., В. Ковтун, Етелберт, Ман., М. Дунда, Шіго, Саск. п-ні Л. Лутон, [illegible] Ман., Ф. Поросюк, Вінніпег, Богоніс, Вінніпег, Гавінчук, Смокі Лейк, Алта., В. Бачинський, Вінніпег, Данько, Вінніпег, І. Панька, Су Лукавт, Онт А. Паленчук, Лідер, Саск., Т. Полюляк, Віндзор, Онт., Слінченко, Канора, Саск. Т. Мельник, Вінніпег, пані Р. Онишко, Ріджвина, Саск., В. Свистун, Вінніпег, Т. Періг, Вінніпег, К. Білецький, Вінніпег, М. Ситник, Пайн Ривер, Ман., Р. Грифит, Вінніпег, О Яремко, Вінніпег, І. Пасічник, Вінніпег, Р. Комар, Вінніпег, В. Тулевітріів, Гемилтон, Онт., І. Фостій, Шіго, Саск., І. Манчуленко, Вінніпег, П. Ковальшин, Вінніпег, Ман., О. Сивак, Пембіна, Норт Дакота, Злуч Даман, [illegible] нечитке, Вінніпег, Р. Ортинський, Верегін, Саск., Т. Тучак, Вінніпег, Суз Ербах, Вінніпег, Ів. [illegible] Тідор, Саск., С. Загарук, Риджайна, Саск. Р. Коваль, Вінніпег, Е. Карпець, Лидіет, Ман., П. Челяда, Вінніпег, Р. Д. Бовел, Дайвіс Пойнт, Ман., Р. Сольський, Вінніпег, М. Гулька Порктон, Саск., Гулей Р., Мондер, Алта., М. Пелешок, Толстой, Ман., К. Лабай, Вінніпег, М. Цимик, Пайн Ривер, Ман., А. Панчук, Смут Рок Фалс, Онт., Л. Сомерс, Вінніпег, О. Попель, Толстой, Ман., Л. Слободзян, Кілдонан, Е. Голмс, Вінніпег, І. Мельник, Вінніпег, С. Мушій, Мензі, Ман.

На 50ц. білети виграли:

Н. Гірчак, Вінніпег, Н. В. Бачинський, Вінніпег, Поташник, Вінніпег, Залозецький, Вінніпег, М. Р. Медер, Іван Пелешок, Мензі, Ман., А. Сиротюк, Вінніпег, В. Палійчук, Вінніпег, Іван Романчук, Сідар, Мін. За Держави, Др. Р. П. Осєник.

Жіноче Товариство при Соборі св. Покрови у Вінніпегу складає щиру подяку.

За заряд

Марія Угринюк, голова.
Марія Марко, секретарка.

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Концерт в дохід „Українського Голосу".

В неділю, 2 грудня, заходом Т-ва „Боян" відбувся концерт, який був присвячений для народнього часопису „Український Голос" — з нагоди його кампанії за приєднуванням передплатників і поширення чи-[illegible]

Перед концертом голова Товариства „Боян", п. Батицький, відчитавши програму, сказав кілька слів, в яких висказав від організацій, згуртованих при Соборі, оцінку „Українському Голосови" за його щиру працю для народних організацій і інституцій та завзивав всіх передплатників „У. Г." і членів народних організацій, аби ті приєднували нових передплатників не лише підчас кампанії „У. Г." — але завжди, при кождій нагоді.

Програма концертова була в такім [illegible]у:

1) „Зажурились Галичанки" відспівав хор „Бояна" (два рази), 2) фортепіянове сольо — Леся Тихоцька, (два рази), 3) скрипкове сольо — Ів. Гуйван, акомпаніювала на піяні панна Н. Гикава, 4) деклямація, виголосила панна О. Гривняк 5) Ів. Пасічник і В. Пилипчук — мандоліновий і гітаровий дует, 6) „Гей ви стрільці січовії" — хор „Бояна", 7) реферат — виголосив п. В. Свистун.

В знаменито обробленім рефераті п. Свистун насамперед представив значіння преси взагалі, дальше потребу контролі народу над пресою, яка йому має служити, а остаточно доказав, що „Український Голос" був будівничим українського культурного та громадського життя в Канаді. Після реферату продовжалася програма як слідує:

8) Ой, час, пора до куріння" — хор „Бояна", 9) „Українська думка", — фортепіянове сольо — Оля Богоніс, 10) „Веснянка", сопранове сольо — пані Бояніська. Акомпаніювала на піяні панна Н. Гикава, 11) деклямація — п. Гривняк, 12) гітаровий дует — В. Пилипчук і Ів. Пасічник, 13) „Ой виїхав козак" — хор „Бояна".

По сім хор і присутні відспівали „Не пора" і „Ще не вмерла Україна" і так закінчився концерт.

Концертові точки були віддані добре, як рівнож добре були відспівані хорові пісні під проводом п. М. Пасічника.

Жіночий концерт.

В суботу, 8 грудня, жіночий комітет, який складається з жіночих організацій у Вінніпегу, устроїв в салі Собору концерт в дохід для тих, що потерпіли 1 листопада підчас заворушень у Львові. Комітет оголошував, що в концерті візьмуть участь усі українські організації. Товариство „Боян" відспівало 3 хорових пісні, а також виступали члени т-ва „Боян" п. Гривняк (деклямація) і В. Пилипчук (гітарове сольо). Реферат виголосила пані Ситник, членкиня жіночого комітету.

Всі старалися виконати свої точки як найкраще.

Людей на концерт не зійшлося таке велике число, як повинні були зійтися, та се певно тому, що в Вінніпегу є ще богато таких наших людей, що до жидівської салі скорше підуть, як до Собору. Всеж таки з концерту прийшла поважна сума до рук жіночого комітету. Треба додати, що заряд Собору почислив дуже малу суму за ужиття салі, бо концерт був даний на ціль гідну поперття.

Концерт і відчит в неділю, 9 грудня.

Сеї неділі приїхав до Вінніпегу п. Мих. Стечишин, адвокат з Йорктону, Саск., спеціяльно на те, щоби дати відчит в салі Собору. Тема відчиту: „Значіння жінки в життю українського народу". В відчиті п. Стечишин сильно підчеркнув, що

жінка в життю народу має більше значіння, як мужчина, бо жінка виховує нове покоління. Яка жінка, таке буде і будуче покоління. Треба, щоби жінки перше всего були свідомими Українками, а як будуть вони такими, то з певністю буде таке і наше покоління. Відчит був дуже добре оброблений, бо присутні, якими була повна саля Собору, пильно слухали промовця, а по скінченню нагородили його довгими оплесками. По відчиті були питання. Предсідником був п. Свистун. Як зарад так і члени організацій згуртованих при Соборі є вдячними для п. Стечишина за його труд, який він поніс.

Концертова програма складалася з деклямацій (маленька дівчинка Катруся Комар і п. Дм. Макаш), гітаровий дует (В. Матвій і М. Стечишин), веселий діальоґ (братя Крупякевичі). По відчиті була виставлена весела одноактівка „Лікар шуткар". Виступали в ній і. Г. Блок, І. Кирилюк, М. Кирилюк, В. Пилипчук, І. Пасічняк, пані Стечишин і Катерина Лобей.

Скромний.

РОБОТА НА ЦЕРКОВНІМ ПОЛІ.

(Канора, Саск.)

Вже від кількох років істнує в Канорі українська православна громада, і через весь той час Богослуження відбувалися часами в льокали Товариства, а часами в анґліканській церкві. Члени, розважившм, що без власної святині обійтися не можливо, взялися до будови власного церковного дому. Запропоновано отже нашому пароховi, о. Сенеті, предстaвити плян вигляду церкви, що він і зробив. Церква дійсно має дуже гарний вигляд.

Тому, що відчувалася потреба хати для священика, члени приступили відразу до збудовання хати, хоч церква ще не була скінчена. Священик вже в хаті мешкає.

В неділю друго грудня, відбулось в новій церкві перше Богослуження. Служив наш парох о. Д. Сенета при співучасти о. Д. Кирстюка з Тідор, Саск. Нім Служба Божа зачалася, церква була вже майже переповнена.

Підчас Служби Божої гарно співав хор під діріґентурою пані Е. Козяр. По прочитанню Євангелія дуже гарну проповідь виголосив о. Кирстюк. При кінци Служби Божої сказав о. Сенета ще пару слів про церковні відносини в Старім Краю. По сім запросив всіх гостей на обід, котрий відбувся в салі церкви.

Після Служби Божої відбулося водосвяття і посвячення одного з хрестів, після чого голова парохії п П. В. Козяр, і майстер церкви, п. Панченко, вынесли його на баню церкви і прибили.

Після сього почався обід. Обід був дуже усьпішний, за що належиться велика подяка нашому жіноцтву. По обіді наш предсідатель покликав декого до слова. Першим був п. Мих. Стечишин, адвокат з Йорктону. Він переказав історію відродження Української Православної Церкви в Канаді і переказав обставини, серед яких Рідна Церква відродилася. Похвалив о. Д. Кирстюка, котрий перший зі священиків російської місії посмів виступити проти тої російської місії. Слідуючим бесідником був інспектор Гаврилюк. Його цілої промови я не чув, а тільки її закінчення, отже не передаю її. При кінці він сказав, що стає членом нашої громади. Слідуючим бесідником був учитель п. В. Шклянка, котрий підносив велике значіння церкви, як морального чинника у вихованню молодих поколінь. Дальше покликано до слова нашого молодого лікаря, д-ра Н. Д. Голубінького. Він висказав свою радість ізза того, що наша громада спромоглася вибудувати таку гарну і обширну церкву. Також похвалив наше жіноцтво за його велику діяльність на церковнім полі. Говорили ще пані Козяр, пані М. Мадюк і пані Т. Кройтор від Союза Українок в Канаді. На закінчення сказав пару слів о. Д. Сенета, дякуючи всім гостям за їх численну участь. По сім всі розійшлися домів піднесені на дусі. Всім тим, які жертвували на нашу церкву належиться велика подяка, бо всяка жертва є помічна. Зокрема належиться щира подяка п. И. Гладієви з Рама, Саск., котрий своїм палким закликом спричинився богато до зібрання жертв на сплату довгу.

Студент.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
770 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЖЕРТВИ ДЛЯ РІДНОЇ ЦЕРКВИ НА УКРАЇНІ.

Збірка о. Д. Д. Лещишина.

Пайн Ривер, Ман.	6.21
Косів, Ман.	6.10
Ешвил, Ман.	5.00
о. Грицина, Толстой, Ман.	12.25

Високопреосвященний Архиепископ Іоанн просить надрукувати його лист до Всеч. о. Є. Грицини, який між иншим звучить так:

„Вельмишановний Отче! — Сердечна подяка за надіслані пожертви. Частина їх вже вислана на адресу В.П.Ц. РАДИ в Київ з означенням, що пожертва наступила з Канади від Вас. Всього я отримав від Вас за весь час $40.13. Ще раз щиро дякую. Я вірю, що колиб так всі священики охотно відкликнулись на мій призив помогти Рідній Церкві, ми моглиб її послати жертву, яка будаб достойна і імени Канадійської Єпархії і нашої щирої любови до Матері-Церкви. Я споминаю в листі до Вас тільки священиків, бо я вірю, що наші духовні діти, коли до них звернутися, розказати їм про горе і тяжку долю Рідної Матері-Церкви в Рідній Краю, вони не відмовлять своєї жертви, вони радісно зложать її, бо сила і розвиток Рідної церкви в Рідній Краю, то сила і горлість наша тут."

† Архиепископ Іоанн Теодорович.

Збірки проситься висилати впрост до канцелярії Вареоси. Архиепископа Іоанна, повідомляючи рівночасно Консисторію про місце, час і суму кождої збірки.

Гроші висилати на адресу:
Archbishop's Chancery,
1944 W. Erie St.,
Chicago, Ill., U. S. A.

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ЖЕРТВИ НА МІСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Колектував о. Петро Мельничук.)

Ґудів, Саск.

Н. Кушлай	$1.00
Йосиф і пані Чікрун	2.00
Яків Чікрун	2.00
Мих. Богай	1.00
Гнат Козакевич	5.00
Василь Савчин	5.00
Никола Пилипів	1.00
Федор Стецик	2.00
Федор Скоробогач	2.00
Іван Костишин	3.00
Никола Яків	1.00
Дмитро Лозінський	5.00
А. Н. Пилипів	1.00
Стефан Глібовицький	5.00
Яким Пилипів	1.00
Дмитро Чабан	1.00
Прокіп Куліковн	1.00
Семко Богач	5.00
Юрко Павлишин	2.00
Михайло Лозінський	1.00
Разом з Ґудів	$47.00

Фенвуд, Саск.

Андрій Пилипів	1.00
Юрко Реґуе	1.00
Дмитро Богай	1.50
Федор Богай	1.00
Никола і пані Марія Пилат (Крім сего п. Пилат возив о. Мельничука цілий день.)	4.00
Мих. Сказка	1.00
Мих. Тимків	1.00
Марина Тимків	1.00
Марія Барабаш	.50
Ілько Стельмахович	1.00
Михайло Стельмахович	1.00
Анна Стельмахович	1.00
Андрей Савчин	2.00
Разом з Фенвуд	$17.00

Вишмінґтон, Саск.

Федор Федук	5.00
Ілько Пилипів	10.00
Разом з Вишмінґтон	$15.00

(Дальше буде).

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ПОДЯКА.

Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві в Попляр Парк, Ман., складає щиру подяку всім тим, які причинилися до устроєння базару, котрий відбувся минувшого місяця. Щира дяка нашому пароxови, о. Запаринюкови, за його так тяжку працю в приготовленню базару. Щира дяка також всім тим, які жертвували річи на базар. Ними є: Пані А. Запаринюк і Климків, панни: Марія Марко, Анна Марко і Е Лисайчук, з Вінніпеґу. Пп.: Тео. Вакшинський, Гр. Вусатий, Фетелсон і Райхарт. Пані: М. Денисюк, П. Марко, М. Лисайчук, Ю. Симеоюк, К. Савула, К. Назаренко, А. Гурська, З. Горен, М. Станько, Г. Ганкевич, Т. Федьковська, Т. Мачинська, К. Мисливчук, К. Марко, М. Долянська, А. Лиховид, М. Старонь, А. Фіків, А. Ковалик, Ю. Вакшинська, К. Долинська, К. Скегар, Н. Козак, Петрук, Г. Маркевич. Панни: К. Марко, К. Лисайчук, А. Лисайчук, П. Лисайчук, Е. Денисюк, А. Денисюк, М. Семенюк, Т. Семенюк, К. Денесюк, Е. Марко, П. Марко і К. Лиховид.

Заряд базару.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

НА РІК 1928

16 Н. 28 по С. Софоній
17 П. Вмч. Варвари
18 В. Сави
19 С. Миколая чудотворця
20 Ч. Амвросія
21 П. Патапія
22 С. Зач. св. Анни

23 Н. 29 по С. Мини
24 П. Даниїла стовпника
25 В. Спірідона
26 С. Евстратія, Евг.
27 Ч. Филимона
28 П. Елевтерія
29 С. Аггея, Теоф.

30 Н. Прaот. Дан.
31 П. Севастіяна.

СІЧЕНЬ, 1929.

1 В. Боніфатія Мч.
2 С. Ігнатія свмч.
3 Ч. Юліянія мч.
4 П. Анастасії вмч.
5 С. 10 муч. у Криті

6 Н. Неділя перед Різдвом
7 П. Різдво Христове
8 В. Собор Пр. Богородиці.
9 С. Стефана первмч.
10 Ч. 20 тисяч муч. у Нікомидії
11 П. 10 тис. діт, убитих у Вифлеємі
12 С. Анисії мч.

13 Н. Нед. по Різдві. Меланії при
14 П. Нов. Рік. Обр. І. Х., Вас.
15 В. Сильвестра

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Свящ. Д. Д. Лещишин, за ювилейні відзнаки Гардентон, Ман.	4.15
Свящ. Т. А. Горбай, за ювилейні відзнаки, Гемлин, Алта.	6.15
Свящ. Є. Грицина, за ювилейні відзнаки, Сенків, Ман.	4.61
Свящ. П. Запаринюк, за відзнаки, Селкірк, Ман.	4.50
Ст. Мартин, Ман.	5.39

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1928

23. Неділя 29 по Зісланню Св. Духа: Голос 4. Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10. Літ.: Ап. Колоссян III.: 4 11. Єван. Лук. XVII.: 12—19.

30. Неділя Праотців: Голос 5. Утр.: Єван. Івана XX.: 11—18. Літ.: Ап. Колоссян III.: 4—11. Єван. Лук. XIV.: 16—24.

СІЧЕНЬ.

6. Неділя перед Різдвом, Св. Отців. (Святий Вечір): Голос 6. Утр.: Єв. Ів. XX: 19-31. Літ.: Ап. Жид. XI: 9—10 і 17—40. Єван Мат. I: 1—25.

7. Понеділок. Різдво Христове: — Всенощне, що починається великим повечерям на якому співається „З нами Бог". Утр.: Єв. Мат. I.: 18—25. Літ. св. Ів. Золотоустого. Замісць „Святий Боже", „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Галат. IV: 4—7; Єв. Мат. II: 1—12.

Український Релігійний Дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го СІЧНЯ, 1929. ЧИСЛО (70) 1

Христос Родився!

Різдво Твое, Христе Боже наш, принесло Світло пізнання цілому світові, бо ним ті, що звіздам вклонялися, від звізди навчилися поклонятися Тобі, Сонцю Праведному, і взнати Тебе, як Схід із неба. Господи, слава Тобі! (Різдвяний Тропар).

Сьогодні Діва Предвічного народжує, а земля Недосяжному вертеп підносить, Ангели з пастухами прославляють, а мудрці з звіздою подорожують, бо ради нас народилось Дитя мале, Віковічний Бог! (Різдвяний Кондак).

ВСІМ НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ І ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ — ЖЕЛАЄМО ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ!

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— І на думку мою не свадало такого гріха, щоб обмановати мого Господа. Творю Його волю і покоряюся Його святій волі, щоб зо мною не сталось. Не перестану й дякувати за Його милости, волиті на нас недостойних. Хіба тобі, князю, ще мало доводив Його благости: куди не глянь, всюди ми беремо верх над схизматиками, з кожним днем схизма меншає і міліони люду прихиляються до нашого святійшого отця папи. Озирнись, як розкинулась католицька віра по всій Річи-посполитій: Литва, князівство: Слуцьке, Туровське, Чорноруське. Копильське, Чернигівське, Київське, Подоль, Волинь, Галицька земля вкрились костелами, кляшторами, а тимчасом церкви схизматиків валються, попи голодні, холодні, не обуті, порозпивались, і народ не поважає їх, знущається над ними!...

— Усе, що ти кажеш, пригодно одному тільки Риму, а не Короні польській. Який-же то люд, що ви цілими міліонами прихилили до святійшого нашого отця папи?... Чия кров і досі точиться?... То-ж усе діти Корони польської, наші брати!... Хто-ж нам верне сотні тисяч побитих і тих, що кинувши рідний край, позабігали у Московщину?.. Озирнись і ти, що сталось з нашою Річю-посполитою: законів не поважають, скарб без грошей, Швед орудує нами, немаче своїм крулевством, Брандебурець так і норовить, як би йому від нас відчахнуться, Москалі на нас ножі острять!..

— Не боюсь я того, князю, що ти кажеш; мене гірше лякає то, що такі стовпи Корони польської, сила й слава Річи-посполитої, як ти, князю, злякався нензних хлопів і зневажаєш благостію Божою. Коли так і лицарі відступляться від нашої отчизни як ти, то справа наша певно загине!

— Не злякаюсь я і самого чорта, не то твоїх нензних хлопів, не відступлюсь і від отчизни, поки здужаю тримати в руці шаблю, поки не виточать з мене останню краплю крови. Вірю і в благость Божу і на Його єдиного покладаю мої надії!... Слухай, патеру, ти ксьондз, служитель вівтаря Божого, а я воїн, слуга й оборонець Корони польської; ти міцніший від мене в теольогії, а я дальше тебе бачу в справі політичній, в стану народовому. Так вір мені, що все, що ти від мене чув, не диктерійки, а свята правда. Рим покористується, а Корона польська на віки стратить Україну, а може...

Єремія не договорив і понурившись крутив свої довгії вуси.

— Не думай, князю, щоб і ми, служителі вівтаря Божого, не знали справи політичної і стану народового. От слухай: як Татари пошарпали руську землю, Річ-посполита заволоділа кількананцяти міліонами руського люду. Тепер Московщина, оборонившись від Татар, збирає до купи всі єдинокровні й єдиновірні племена, що відчахнулить підчас татарської пожоги. Мине вік, другий, і Москва забере силу, і землі Річи посполитої, заселені руським людом, знов до себе пригорне. Щоб обезпечити наші провінції від Москалів, на віки треба запровадити скрізь польщизну й нашу католицьку віру. Тоді тільки вони будуть нашими й поки світу й сонця не прихиляться вже до Москви. Так не кори нас князю, що ми тільки ратуємо задля одного Риму; ні, наша користь однакова: ми усі голови наші положимо за отчизну, а святійший наш отець папа дасть нам згоду на сім і на тім світі. Від щирого серця кажу тобі, князю, поки Річ посполита і святий костел матимуть таких синів і оборонців як ти, поти слава й сила наша не поляже, а свята віра католицька розкинеться по всьому славянському світу, і буде тоді єдин пастир і єдине стадо! .

Заленський устав і обнявши князя, цілував його й кріпко тулив до серця, приговорюючи.

— Да хранить тебе Господь, а з тобою і нашу отчизну!... Прощай, сину, прощай, недобрі вісти тебе засмутили; помолись же Богу, то Він милосерний укріпить твій розум і розвіє мрякувате мання, що тебе оточило, тоді ти й сам побачиш, що нам нічого гнівити Бога!...

Щирі привитання і ласкаві речі патера задовольнили Єремію. Князь обняв Заленського й покірно промовив:

— Прости мене, батьку, коли я скривдив тебе палким словом. Молись Богу, щоб не здiялось так, як мені здається.

Ще обнялись, і патер вийшов, а Єремія позбирав розкидані шматки листів і знов став їх перечитувати.

Недобрі звістки чекали й Заленського. У своїх покоях знайшов він свого секретаря, ксьондза Марецького, з біса тукавого і їхидного. Заленський дуже його любив за те, що він був заклятий гонитель православія, а особливо попів. Тільки що повернувся він з Прилуцщини, куди посилав його Заленський по шпарькому ділу, і стояв збіднившись і щулився на патера маленькими очима, неначе осокою попрорізуваними.

— Ну, що, Марецький, — спитав патер, смутно на нього глянувши — Чого се так збентеживсь? Нічим мабуть порадовать?

— Відгадав, святий отче, — відказав ксьондз, важко зітхнувши.

— Розказуй! Сьогодні, бачу, після великої радости треба покоштувати і гіркої.

— З Густинського й Мгарського монастирів, — почав Марецький, — усі ченці повтікали у Путивль, позабиравши з собою свої скарби. Зостались тільки голі стіни та схизматичні ікони...

— Велька страта, велька! — прошепотів патер — богато було всякого добра у анахтемських схизматиків. Ну, а Вубнівського протопопа захопили?

— Утік, пся-крев, і худобу з собою забрав, зосталась тільки одна бабуся з слабою дитинкою, так наші жовніри, розлютувавшись, дитину насадили на спис, а старій повирубували ноги й руки...

— Дурні, і без нас вони б згинули!... А клеха треба було злапати, в то наробить він нам богато лиха .

— Та се ще нічого, не сьогодня-завтра, а вже він не минув би наших рук, а от преведике, неспраимне лихо! — зітхнувши промовив Марецький. — Нашому фратеру, Стрибайлу, вічная память!..

— Найсвентша Матко! — скрикнув Заленський, схопившись з крісельця й підіймаючи руки — що ти кажеш, нещасливий? ...

— Замордували проклятущі схизматики...

— Єзус Марія, Дух свят!... Де-ж його замордували?...

— Поїхав він в Ічню на хлопах, бо його завжди возили хлопи в тарадайці, так, кажу, поїхав і узяв з собою десять жовнірів і десять реєстрових козаків. Не знаю вже, як воно там ділось, тільки в лісі між Ржавцем і Ічнею знайшли його повішеного за ноги й зашмагованого канчуками, а кругом порізані жовніри. Реєстрові козаки незвісно куди поділись, мабуть зрадили й пристали до гайдамак, бо й самі такі-ж завзяті схизматики, як і увесь тутейший люд. Не вім, за що їм так довіря князь, наробять вони колись нам до сто чортів лиха!...

— Найсвентша Матко! — стогнав Заленський, чухаючи потилицю. — Що-ж ми тепер будемо робити без Стрибайла? .. Мов косою підкосили всі наші заміри в Прилуці і в Лохвиці!...

Ся вістка гаразд таки засмутила Заленського. Стрибайло був найлютіший з Єзуїтів, що наїхали у Вишневеччину приневолювати народ до унії. Кілька літ жив він в Римі з Андрієм Боболієм при їхній інквізиції і добре навчився мордувати людей. Від села до села возили його в чортопхайці селяне, котрих поганяв він малахаєм, неначе скотину. Викоринив він не в одній парохії попів, не одну і церков Божу віддав Жидам на оренду. Стрибайло був, як і Боболій, запеклим католицьким фанатиком, ніщо його не зупиняло, ніщо й не лякало; Заленський не дарма звав його своєю десною.

— Щож там ще у вас в Прилуцщині? — спитав Заленський з перегодом.

— Та нічого путящого; що дня тільки й чутки: що там схизматики забили жовнірів, там повісили ксьондза. На тім тижні на Лубенському шляху напали гайдамаки на князівські фіри з провіянтом, десять жовнірів забили, а останніх розгнали. Нема чутки й про фратера Скорупського, що поїхав в Лохвицю, мабуть і того замордували. Як оттак буде дальше, то певно і всі вигинемо..

— Найсвентша Матко, змилуйся над нами! — прошепотів Заленський, і згадавши свою розмову з князем задумався. Думки як чорні хмари носились над його головою: „А що, як і справді", думав він, „усе то здійсниться, що казав князь?".. Може-б довго ще консерзовував Заленський, коли-б Марецький не спитав його: який йому буде приказ?

— Сьогодня нікому нічого не кажи, — відказав патер. — Кепські вісти засмутили й роздратували князя.

— Того нам і треба, — озвався Марецький. — Піділлємо сала в жар, так він ще гірше роздратується і накине лютішу кару на схизматиків..

— Так, сину, так, твоя правда. Іди-ж зараз до пана Щуки й все йому роскажи.

Марецький поцілував патера в плече й вийшов.

В замку усе стихло. Деякі з шляхетства, що бенкетували, порозходились, а другі, перебравши через край, поснули під лавами. Тільки й чутно було, як вартові жовніри на баштах і мурах стиха перекликались, та світилось ще в покоях князя Єремії.

Князь відписував листи. В нього прісінешній чекали гонці, що мав він розсилати, а в кутку куняв Щука, дожидаючись приказу. Відправивши гонців, Єремія покликав Щуку.

— Чи нема у тебе ще чого? — похмуро спитав його князь.

— Є, ясно освіцоний князю, — відказав Щука, хижо водячи очима. — анахтемські схизматики наміряються тебе і рід твій викорінити і замок твій спалити! . Патерів Стрибайла і Скорупського схизматики замордували!...

Щука розказав князеви, що чув від Марецького, та ще й свого додав..

Єремія аж затрусився, дослухавши Щуку.

(Дальше буде).

Важне не те місце, на якому ми стоїмо, а той напрям, в якому ми йдемо.

Гольмс.

ПРОЧИТАЙТЕ Й ВИКОНАЙТЕ!

Дайте другому прочитати й припильнуйте, аби се довершено!

До

Членів Т-ва „Просвіта" та всіх Дітей Українського Народа в Канаді, Злучених Державах і Полудневої Америки!

Від 8. XII. 1928 до 8. XII. 1929 р. святкує Матірне Т-во „Просвіта" у Львові 60-ліття свойого істнування та своєї творчої праці.

Цілий край, всі товариства й всі члени українського народа приготовляються до сього рідкого свята, аби здати іспит зі своєї праці, зібрати підсумки здобутків, критично глянути на наші успіхи, невдачі й занедбання на полі народньої культури й освіти та намітити певний шлях до ясної Мети.

В часі приготовань до Свята Української Культури, вечером дня 1 листопада 1928 р. впав жертвою погрому 60-літний доробок Матери-Просвіти. Виломано й знищено велику скількість дверей й вікон, знищено клішарню й переплетню, машини до переплету книжок, шафи, столи, магазини, а в них десятки тисячів книжок, стоси паперу призначеного для друку книжок та богато старинних книжок неоціненої вартости. Понищено календарі й книжки, призначені для наших членів в Америці, подерто евангеліє, кожду картку окрема, призначене для громади в Кіченер, Онт., дерто й виколювано очі портретам Шевченка й Франка.

Спричинені шкоди виносять сотні тисячів золотих.

Сі матеріяльні шкоди не підірвуть нашого духа. „Просвіта" далі вестиме свою працю над піднесенням культури й освіти українського народу Але культурно-освітня праця праця органiзована й позитивна, вимагала й все буде вимагати грошевих фондів. Їх дотеперішня недостача, побільшена недавнім погромом, мусить обмежити наші засоби, потрібні до ведення нашої праці.

Сі шкоди може й повинен покрити сам Нарід.

Ми мусимо дати Матері-Просвіті змогу вести сю працю далі. Поміч буде двояка:

1) **Моральна**, як що кожда українська громада, навіть найменша відсвяткує сей ювілей та сим дасть Матері-Просвіті заохоту до дальшої праці й витревалости, помістить з того свята звіт в заокеанській чи краєвій пресі й такий звіт, по змозі з фотографічною світлиною, перешле до Т-ва „Просвіта".

2) **Матеріяльна** — а) якщо всі ми, від малого до великого, всі без вимку товариства, установи, читальні, клюби і т. д. впишемося в члени „Просвіти" у Львові (Адреса: Ass'n "Prosvita", Rynok, 10, Lemberg, — Galicia, — Poland), та вложимо членську вкладку в квоті 2 (два) долари в рік, за що кождий отримує гармоту, календар та декілька членських книжок в році.

б) якщо всі ми, кожде товариство й установа, з нагоди ювілею та на покриття шкід спричинених погромщиками, вложимо відповідний дар.

Се буде відповідь гідна свідомого Народу.

Уладжуванням свят, збиранням вкладок та дару повинна занятися передовсім Ти, Українська Молоде! Ти, пронята великою ідеєю посвяти для свойого Народу й Рідного Краю, все найдеш час і потрібну енергію на те, аби заклик Матери-Просвіти не остав без відгомону, аби її радісний, а при сьому й тяжкий момент не пройшов сіро й звичайно, як данцюг довгих і буденних літ і днів. Возьмися до сеї праці швидко й щиро, зі запалом і завзяттям молодечої душі й не спочни доти, доки всюди не відбудеться се свято, доки всі не стануть членами та не вложать свойого дару.

Нехай в сьому році не буде байдужних!

У Львові, в листопаді 1928 року.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

Ювілейний Комітет.

Напад На Українську Церкву.

В селі Висоцко, повіт Броди, Галичина, 11 листопада, коли Поляки святкували десятиліття незалежної Польщі, місцеві Мазури кольоністи озброєні в револьвери і дручки, впали гурмою в часі богослуження до церкви і розпихаючи нарід, зібраний на молитві, хотіли викликати галабурду. Однак нарід не дався спровокувати і зховав повагу, належну в святому місці.

Перечекавши до кінця богослуження, Мазури заревіли „Боже цось Польске" і серед лайки, питомої їх культурі, вийшли з церкви.

Уступлення Епископа Будки.

Львівська „Рада" з 9 грудня м. р доносить:

Епископ для канадійських Українців о. Никита Будка уступив зі свойого становища. Його місце має занятi ректор Інститута ім. св. Йосафата у Львові, д-р Бучко.

В Румунії Цензура Істнує Дальше.

Український дневник „Час" подає відомість, що помимо оголошення декрету про знесення цензури, вона проводиться дальше, головно в Бесарабії.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

УРЯД
УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ
СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ
ЖЕЛАЄ
ВСІМ ЧЛЕНАМ, ЖЕРТВОДАВЦЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ СОБОРУ ТА ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВІ В КАНАДІ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

Колядуйте на Собор св. Покрови у Вінніпегу і причиніться до роботи, яку він провадить.

ЖЕРТВИ НА МІСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Колектував о. Петро Мельничук).

(Дальше).

АЙТУНА, САСК.	
Василь Кривий	1.00
Йосиф Папст	4.00
Олекса Іваночко	1.00
ДЖЕСМИН, САСК.	
Юрко Свільчак	2.00
Василь Лутчишин	2.00
Антін Іванців	1.00
Іван Буряник	2.00
Стефан Іванців	1.00
Пилип Зубак	1.00
Никола Шоед	.50
Петро Ковалишин	.50
АРРАН, САСК.	
Андрій Рубашевський	5.00
КАЛВОРТ, САСК.	
Ю. Котелко	5.00
Володимир Ковбуз	5.00
Дмитро Кіндрачук	2.00
Параска Кіндрачук	1.00
Никола Цаян	1.00
Стефан Монстранський	1.00
Федір Савіцький	1.00
Петро Табачнюк	1.00
Василь Гринюк	.55
Василь Кіндрачук (мол)	1.00
Василь Кондрачук (мол.)	1.00
Іван Іванишин	1.00
Яків Кіндрачук	2.00
ВОНДА, САСК.	
Василь Крутій	1.00
Федор Мантика	2.30
Софія Мантика	2.50
Іван Данильчук (уч.)	5.00
Дмитро Бушка	4.00
Федь Крутій	5.00
Іван Ковак	5.00
Іван Кінар	5.00
Федір Магус	5.00
Василь Попович	10.00
Гавр. Малько	5.00
С. В. Друль (уч.)	2.00
Панко Палій	5.00
Іван Невидюк	2.00
Дмитро Каваціів	2.50
Катерина Каваціів	2.50
Михась Кінар	5.00
Парохія св. І. Хрестителя	8.15
Іван Магус	5.00
Михайло Каваціів	5.00
Семко Шавага	5.00
Семко Білий	1.00
Йосиф Курилович	1.00
Никола Ран	5.00
Войтко Тутиик	1.00
Василь Топоровський	.50
Петро Сюрка	.50
Никола Кінар	5.00
Данило Міхайів	1.00
Петро Савчинський	1.00
Міхал Гриців	2.00
Никола Курмей	5.00
Никола Колпак	1.00
Василь Стус	1.00
Іван Коваль	2.00
Теодор Коваль	2.00

(Дальше буде)

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

Прот. С. В. Савчук, голова.

ПІД УВАГУ ПРАВОСЛАВНИМ УКРАЇНЦЯМ МІСТА ВІННІПЕГУ.

Різдвяне Богослуження в Соборі св. Покрови у Вінніпегу почнеться точно в 6 годині рано.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грищишин.

6 Неділя (Святий Вечір) Сеньків.
7 Понеділок. Різдво Христове. — Година 4-та по півночі — Гарднтон. Година 7-ма рано — Толстой.
8. Вівторок. Собор Пр. Богородиці — Вайта.
9. Середа Св. Перв. Степана. — Згода
13. Неділя — Толстой.
14 Понеділок Новий Рік — Роза.
18. Пятниця Навечеря Богоявлення Година 8 рано Сеньків Год. 4 по полудні — Вайта (Свяч. води).
19 Субота Богоявлення Год 4 по півночі — Арбакка Год. 11 перед полуднем — Толстой
20. Неділя Гарднтон. Свячення води по Службі Божій.

Tolstoi, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Заяричного.

Січень 1929.

6 неділя перед Різдвом — Портедж ла Прейрі
7 понеділок, Різдво Христове — 4 година рано, Сеґтон, 7 рано Селкірк, 1-ша год. по полудни Вечірня — Поплар Парк.
8 вівторок — Собор Пр. Бог — Поплар Парк.
9 середа — Стефана первомч. — Летонія.
13 неділя — Розбоон.
14 понеділок. Новий Рік — Менаl. 871 Weatherdon Ave., Winnipeg.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Л. Лещишина

СІЧЕНЬ.

6 неділя — Робін, Ман.
7 понеділок, Різдво І. Хр — Шортдейл,
8 вівторок, Собор П. Б. — Ешвил.
9 середа, Стефана Первм — Косів.
10 нед. — Сифтон, у В. Перепилюка.
14 понеділок Новий Рік — Галич.
19 субота, Йордан — Пайн Ривер.
20 неділя, — Пайн Ривер, Ман.
27 неділя — Богдан, Ман.

Rev. D. D. Leshchishin

Box 815 Dauphin, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границею — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3004, WINNIPEG MAN.

ЛЮБИМ ВО ХРИСТІ ПАСТИРЯМ

І ДІТЯМ РІДНОЇ ЦЕРКВИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І КАНАДІ СЕРДЕЧНІ ЖЕЛАННЯ, ЩОБИ ЗІЙШОВШЕ СОНЦЕ СПАСІННЯ ВСІХ НАРОДІВ, ХРИСТОС, ЩО У ВИФЛЕЄМІ НАРОДИВСЬ, ОСЯЯВ НАШІ СЕРЦЯ, ЗАГРІВ ІХ СВОЄЮ ЛАСКОЮ І ЛЮБОВЮ, ЩОБ ВСІ МИ ДІЙСНО ВІДЧУЛИ, ЩО ПРИЙШОВ ЧАС ВІДДАТИ СЛАВУ БОГОВІ НА НЕБІ, БО НА ЗЕМЛЮ ДО ЛЮДЕЙ ЗНЕСЕНИЙ СПОКІЙ І ЛЮДЯМ ПРОГОЛОШЕНА НОВА ЗАПОВІДЬ БЛАГОВОЛІННЯ МІЖ СОБОЮ.

СВІТЛОЇ ДУХОВНОЇ РАДОСТИ ВЕЛИКОГО НАШОГО СВЯТА РІЗДВА ХРИСТОВОГО ЩИРО ЗИЧУ ВАМ УСІМ.

„По благій милости Бога нашого зійшло до нас сходяче сонце з висоти". (Лука І: 78).

„Сходяче сонце зійшло до нас з висоти", так говорить про прихід Месії Захарія, отець Іоанна Предтечи.

Трудно краще і так коротко означити великий для нас зміст свята народження Христа — Божественного Дитяти. В сім святі святкуємо світанок нашого дня в історії людства.

„Дитятко народилось нам — Син даний нам, власть на раменах його, а дадуть йому імя: Дивний Порадник, Бог Кріпкий, Отець будучого віку, Князь спокою". (Іс. IX: 6). Так провістив прихід Христа пророк Ісаія.

Пророцтво його сповнилось вповні. Хіба не бачимо ми, що з менту приходу на землю Сина Божого напрям історії людства зовсім перемінивсь? Людство отримало свойого Дивного і Божественного Вождя-Совітника. Світом і його долею з того часу керує Великий Князь Спокою, миру і благовоління між людьми.

Може ще час від часу злобні і темні сили захоплюють людство на час в війнах, революціях, братовбивчій боротьбі, але се буває тільки на час. Люде тепер вже знають, що кривду треба нищити добром, темряву і поневолення силою своєї організації під світлими гаслами Князя Спокою. Люде тепер скоро тверезіють від кровавого опяніння братовбивчою боротьбою. В наш час народи вже не скоро рішаються на боротьбу, а навпаки все робиться, щоб дальша історія людства вже не знала братовбивчої боротьби.

Син Божий, народження Якого святкуємо, зявивсь принести людям на землі Боже Царство, цаство миру, любови і правди. Царство Боже, як Він Сам не раз говорив, поволі зростає. Тепер ми бачимо тільки перші його паростки. Процес перетворення душі людства тільки і може бути повільним. Але наш Небесний Вожд і Совітник розкриває перед нами на дорозі до повного здійснення Царства Божого все більші і більші просторі, ставить перед нами все нові і нові цили та стремління і так поволі підводить людство до світла, правди і любови, які почавшись в наших серцях тут на землі, мають безконечно продовжуватись в вічности, яка нас чекає. Тільки з приходом на землю Сина Божого, тільки з народженням Його розпочавсь на землі дійсний поступ, дійсний прогрес, бо в ньому гармонійно зеднані керуючий перст Божої Любови, що Сина свого дала людям, і натхнений правдою дух людський, що в синовній слухняности слідує за вказуючим Божим перстом.

Початок сьому Бого-Чоловічому процесу людського поступу дало народження Христа, Божого Сина, давно жданого Месії. Тому, нехай і для нас, як для старозавітного Захарії народження Христа буде святом світанку світлої будуччини людства і тут на землі і в вічности.

„По благій милости Бога нашого вийшло до нас сходяче сонце з висоти!" Христос, Син Божий, Спаситель миру народивсь нам. Побожно схилімось перед Божою до нас ласкою і в великій радости славмо народження нашого Небесного Вождя.

З ласки Божої, волею Церкви
† Архиепископ
Іоанн Теодорович.

Р. Б. 1928, грудня 23-го,
Шікаго, Іллі.

Протирелігійна Робота Большевиків.

(Докінчення).

Хоч трохи думаючий чоловік читаючи „Безвірника" мусить зауважити, як большевики самі хотя-нехотя показують, що ціле їх безвірство не має тревалого грунту.

Щоби доказувати, що щось є дійсно і що ми в нашім твердженню не помиляємось, треба мати певні, переконуючі докази. Щоби говорити, що світ повстав сам без ніякого творця, треба знати точно, як повстав світ. Хто скаже, що не знає як світ повстав, той не може казати, що світ повстав сам собою, чи ще як. Тут оден вислів другому перечить.

Я зупинюся на статті „Походження життя" (Безвірник, ч. 11, 1927), якої автором є проф. А. Коршиков

Каже Коршиков, що вчені знають, як розвивалися рослини і тварини, однакож доси не знають одного, а саме — **як повстало життя на земли.** Він каже дословно:

— Питання про походження життя на землі, це одно з найглибших питань, що їх тільки ставить наука. Над його розвязанням працювали найвизначніші вчені всіх країн. І, проте треба отверто признатися, що ясного знання, як виникло на землі життя, ми досі не маємо

Дальше говориться, що наука, що до сього питання, має лише гіпотези, себто припущення, що життя могло звитися на землі може в такий а може в инший спосіб. Тут переповідаєсь, як то деякі учені толкували можливість повстання на землі життя.

З початку вчені думали, що життя може само повстати з нежиної матерії. Але коли знищили в матерії всі зародки життя, то сама собою ані рослина, ані жадне сотворіння не повстало. Матерія (себто той матеріял, з якого твориться всяке тіло) лишаеться метвою.

Инші вчені допускали, що зародки життя попадали з планет, але вчений світ опісля виказав, що таке було неможливе. І кінець кінців такий, що вчені не знають, як життя на землі зявилося. Звідси йдуть такі вислови Коршикова:

— Життьова сила — не тайна.

— Мікроскоп дозволив нам проникнути дуже глубоко в подробиці їх (організмів) будови, але не можна подавлятися тим, що ми знаємо все, що нам треба в цьому напрямку

— Адже матеріялістичний світогляд не припускає визнання істнування в природі будь-яких розумних сил. В природі чинять лише сліпі сили, що є властивостями матерії. А разом з тим всі організми (тіла рослин і звірят та людей) збудовані надзвичайно складно, доцільно, розумно — навіть найпростіші істоти — інакше би вони не могли істнувати. Ось чому зовсім неймовірно, що колись у природі відбувся скок від мертвих тіл до таких організмів. Це було б чудо, неприступне для людського розуміння.

— Одним з найтрудніших моментів в цій теорії є питання про виникнення органічних речовин (живих сотворінь) у мертвій природі, де нема ні розуму, ні лабораторій, ні завідувача цих лабораторій.

— Ніхто не може сказати, які видатні винаходи принесе нам наступне століття.

Наведені вискази Коршикова в „Безвірнику" мусять переконати навіть невіруючого чоловіка, що большевики, **заперечуючи Істнування Бога, провадять боротьбу з власним і людським розумом. Вони провадять боротьбу з правдою.**

Коршиков, стаючи на тому, що доси наука здобула, каже, **що найважнійшої тайни наука ще не відкрила — вона ще не знає, як повстало на земли життя.** З мертвої матерії воно повстати не могло, з планет не впало — ну, а ще й те, **де би воно на планетах взялося?** Матерія річ мертва, в ній є лише сліпа сила. Розуму в матерії нема, лябораторій нема, завідувача лябораторії нема, а однакож на диво всім повстають організми (тіла), **що мають життя, розум і дуже розумну будову.**

І стоячи перед такою загадкою, большевики з усеї сили галасують, що вони знають, що ніякого творця нема. Не знають, як повстало життя, але знають (як кажуть вони!), що нема Бога, від якого життя пійшло би.

Уявімо собі такий образок:

Йде подорожний. Переходить степи, ліси, гори, долини. Аж в одному місци бачить поле зоране і засіяне, кругом обгороджене, ворота на зелізних завісах, серед поля керниця, на річці місток. Та коли оглянувся кругом, не побачив він того, хто міг все те зробити. І каже він собі:

— Знаю, що поле само не зоралося, не засіялося, не заволочилося, міст не побудувався, ворота самі не зробилися. Все воно занадто розумне, щоби могло само зробитися. І я певний, що я не знаю, як воно зробилося. Однакож я добре знаю, що його не зробила нічия розумна рука, нічия свідома сила.

Подорожний, що так сказав би, був би божевільним чоловіком — варіятом. Такою самою божевільною є протирелігійна большевицька робота. І тут вся її безсилість — в її власнім божевільстві. Се мусить відчути не тільки віруючий, але й невіруючий.

Замітний ще вислів Коршикова, що: **„ніхто не може сказати, які видатні винаходи принесе нам наступне століття".** Колиб большевики сей оден вислів мали на гадці, то вже не поважилисьб на те, що нині роблять.

Наука може завтра принести те, що вже нераз приносила, іменно — що одні вчені на всіх творах світа бачать дотик Божої руки, а другі найважнійшого ще не розвязали, не зрозуміли. Таке вчені казали, таке кажуть і нині, однакож большевики з тим не числяться. Бо на ділі їм не ходить про науку, **тільки про панування.** Наукова міна, се та овеча шкіра, що її вовк натягав, щоби до овець дістатися.

(Докінчення на стороні 5-ій.)

Стаття Коршикова перечеркує майже все, що в инших місцях большевики твердять, що доказують. Доки не знають, як повстало життя, доти не знають, яка і чия сила життя витворила. Не знають отже, що нема Бога.

А однакож заявляючи своє незнання, вони твердять, що в них є знання. Пишуть про термометер, барометер, бурі, землетруси, лікарські досліди і все натягають так, щоби доказати, що нема Бога.

І не на однім місци в „Безвірнику" большевики бють себе по лиці. Приміром в „Безвірнику" ч. 12, 1927, поміщено між новинками, як італійський диктатор, Мусоліні, до релігії ставиться. Читаємо там між иншим, що Мусоліні уважає себе глубоко релігійним чоловіком, він вірить, що в релігії є велика сила. Без релігії не можуть люде бути добрими. Він впровадив до шкіл науку релігії. Діти в школах моляться, вчаться Закону Божого. І тому він не стерпить в Італії жадного ворога церкви.

Новинка сама собою довша, та поміщено її без ніяких окремих уваг. І диво воно, бо про те большевики повинні були написати бодай цілу статтю і доказати, що віруючий Мусоліні гірше з релігією господарить, між вони без релігії.

Читаєш про Мусолінія і розумієш, що хто в большевії лише се прочитає, то скаже: „Розумний чоловік той Мусоліні! Не такий, як наші большевики!"

Бачиться в „Безвірнику" ще описи роботи тих священиків, що цілі села тягнуть за собою, наперекір заходам безвірників. Перечислюють там, які то безбожні організації є по світі. Плянують способи на ширення безбожности і т. п.

Загалом „Безвірник" не має в собі бодай одної риси, що робилаб його поважним, щирим, симпатичним. Тут всюди визирає як не дурнота, то нахабство і насильство.

БОГ — ЛЮБОВ.

Мотивом діяльности Бога відносно світа й людини є Його свята Любов. Любов ся бажає наділити людину всяким добром й совершенністю. Через те пізнання Бога можливе лише через любов. Хто Бога не любить і задля Нього не любить і людей, хто з дороги Божої сходить на манівці гріха й кривди, той не може зрозуміти Бога, бо тільки любов одна є оком, що Бога побачить, і ухом, що Його почує.

І дійсно Бог, Отець наш наймиліший, приваблює до Себе любов нашу й проти волі нашої. Адже Він є подавцем усього, Бог милосердя і прощення, Його сонце світить для добрих і злих; особливим духовним щастям, спокоєм, якого світ дати не може, Він наділяє тих, які його люблять та Йому служать, живучи по заповідях Його.

Любов є найкращим способом пізнання Бога, якого людина в життю свойому мусить переживати серцем і розумом, вірою й знанням. Бог є дух — отже ніхто смертний Його не може бачити, тільки пізнає по ділах. Як не бачимо ми самого життя, тільки його виявлення, чуємо його в собі, так і Бога можемо тільки в собі відчути та усвідомити собі Його істнування в нашій душі. Ми не бачимо електрики, тієї захованої незримої сили, тим часом користаємось світлом та иншою її роботою і ніскільки не сумніваємось, що електрична сила істнує. Живучи любовю — живемо Богом і в Бозі, і Бог живе в нас.

Бог, совершенна доброта, не може ділати всупереч Своїй природі, себто не може чинити або давати привід до чинення чогось злого чи безпосередно, чи за посередництвом якогось спокусителя-сатани. Людина сама свідомо чи несвідомо буває справцем всякого зла.

Святість і любов творять дійсне Добро, а кожда людина, кождий нарід, ціла людськість, щоби бути вільною від нужди тіла й духа, мусить бути святою і повною любови. Так учить нас Христос, так наказує здоровий розум і віковий досвід. Святість се повня совершенної доброти. Добро є постійною засадою ділання, а любов є здійсненням тої святости. Хто читає уважно Євангелію і старається жити згідно з її засадами, той легко зрозуміє, що святість полягає на діланні добра, а не на одній лише аскезі, наприклад пості, самобичуванню то що. Сам Христос дав нам взірець святого життя працею чинною і жертвенною службою для других. Він казав нам бачити Бога в кождій людині, зосібна в бідній, помочі потребуючій.

Святість Божа є для добрих тим, чим є сонце для землі і планет. Для тих, що живуть у темряві гріха, є вона жерелом розпуки. Але для тих, які вертають до Бога, стає вона надією, що добрий Отець пробачить синові-марнотратові, який знову зробиться свідомим сотрудником Божим. Святість Божа є нарешті жерелом радости для людей добрих, людей чистого серця.

Святість проявляється назовні любовю, тим найблагороднійшим почуттям духа, жертвенним стремлінням ощасливити других, зробити добро всім, навіть ворогам. В Старому Заповіті вимагання любови було обмежене тільки до справедливих, тільки до приятелів, до своїх; але Ісус Христос наказує нам любити також і грішників і ворогів, добро робити тим, що нас ненавидять і переслідують.

Любов Божа, караючи гріх, не карає грішника, жертву гріха, а ратує його, як добрий пастух, що шукає згубленої овечки. Тою засадою Бог приєднує до Себе назад усіх грішників. „Прийдіть до Мене всі струджені і обтяжені і Я дам вам спокій".

Коли християнським життям пізнає людина Бога і зазнає його любови, то ніколи не буде мати жалю до Бога, не буде скаржитися, що її зле на світі, бо буде певна, що зло не від Бога походить. Надіючись на Бога і Божою дорогою йдучи, вона перебуде всі життєві негоди і все переможе.

(„Духовний Сівч"). Кс. З-ка.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР.

Вечір перед Йорданом звуть „Щедрим Вечером" і тоді співають також пісні, що звуться Щедрівки. Назва „Щедрий" нині не цілком ясна. Може бути, що колись з сим вечером звязували Божу ласку, Божу щедрість і від того ся назва. Дехто виводить сю назву з мови староіранської і малоб воно значити: Божий Вечір; Світлий, Величний Вечір. При щедрівках кажуть: „Щедрик-бедрик, дайте вареник!" Тут „щедрик-бедрик" мало би значити: „ясний товариш, ясний провідник", під яким треба розуміти найперше місяць, або взагалі щось світле і величаве.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

ЩО ЗНАЧИТЬ НАРОДОПРАВНІСТЬ.

В 49 ч. „Дніпра", в статті п. з. „Якими ми повинні бути", між иншим читаємо:

Цілі віки в своїм духовнім життю, завдяки нашому поневоленню, ми перебували під певною і то чужою рукою. Чужий розум нами керував і направляв до ним встановлених і нам чужих цілей. Се відбилось тяжко на нашім духовнім життю. Мало того, що нас робили чи то Москалями, чи Ляхами, послугуючись при тім церквою: довгі віки чужого керування пригнітили в нас інстинкт самокерування, відобрали широту погляду, необхідну народу, який хоче сам собою керувати. Поволі виховувались покоління нездібних до самокерування і проявлення своєї волі рабів. Поволі виховувались покоління вузько думаючих і нездібних до охоплення цілий великої організації темняків.

Повернення до Рідної Церкви, крім того, що відкидає всяку роботу ополячення, або обмосковлення нас, дає нашому народу першу широку нагоду до всенародної в церкві організації, вільної, самостійної. Рідна Церква тепер покликана дати перші навчання такої самоорганізації. Переходячи до Рідної Церкви, ми всі повинні почувати, що не чужий розум вже нами керує, а ми самі покликані се для себе робити, собою керувати, встановляти свої цілі і **вміти громадою в згоді добиватись їх.** Се є велика зміна в нашім життю.

На превеликий жаль наша Церква в Америці примушена часто міняти в парафіях своїх священиків. Се не тому, що вони гірші, ніж в других церквах. В богатьох відношеннях вони навіть несуть більше праці. Причина в тому, що ще і досі ми не вилічились від прибитого минулим поневоленням рабського погляду, що для нас „хтось" мусить все зробити, а не ми самі. Цілі покоління для нас церкви „фундували" магнати, священиків оплачувала держава. Ми до сього через довгі віки рабства призвичаїлися. І коли тепер приходиться часто міняти священиків, то се не тому, що вони не виконують своїх обовязків учителів і душпастирів, а тому, що людям треба церкву утримати і оплачувати і вони звичайно винують свого священика: „отець нічого не зробили, ми не маємо чим утримувати парафії". Таке наше нещастя є ніщо більше, як вислід нашого довгого поневолення і призвичаєння до „фундацій", до того, що нам „хтось" має щось зробити, а не ми самі. Українська Православна Церква є церква народоправна, се значить, що в ній нарід має певні означені права керування своїми церковними справами, але також **і сам, а не хто инший для нього, має дбати, щоб було чим керувати. Вже час, крайня пора, перестати жити в надіях на чужий розум, час самим нам закотити рукави і взятися до праці.** Се є перше навчання, яке дає нам Рідна Церква. Се перша велика зміна в нашім думанню і поступованню, якої вимагає Рідна Церква.

Колядуйте на сплату довгу, який тяжить ще на першім поверсі Собору св. Покрови у Вінніпегу.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3004, Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА.

В часі, коли народився Ісус Христос, жидівська земля була під пануванням римського цісаря.

Сталось, що римський цісар хотів знати, кілько є жителів в жидівській землі. Тому він приказав, щоби кождий мешканець записався в тім місті, звідки походив він сам, або його родина.

Діва Марія і святий Йосиф, хоч жили в Назареті, пішли до запису у місті Вифлеемі, бо звідтам походив їх рід.

У Вифлеемі вони застали богато чужих людей і нігде в місті не могли знайти місця на ніч. Вони пішли за місто і знайшли там стайню, до якої пастухи в часі слоти та бурі заганяли свої вівці. Та пастухи ночували тої ночі зі стадами в полі і стайня була порожна. Йосиф і Марія тут заночували і тут народився від Діви Марії Ісус Христос.

Недалеко від стайні стерегли пастухи своїх стад у полі. Серед ночі освітило їх ясне світло і явився їм ангел. Вони налякались, але ангел промовив до них:

— Не бійтеся! Ось звіщаю вам велику радість. У Вифлеемі народився вам нині Спаситель, Христос Господь. І се вам знак: ідіть і знайдете Дитя лежаче в стайні в яслах.

З сим зявилось богато ангелів, які хвалили Бога словами:

Слава на небі Богові, на землі мир, між людьми Боже змилування.

Ангели відійшли на небо, а пастухи пішли скоро до стайні. Там знайшли вони Марію, Йосифа й Боже Дитятко, Ісуса, що лежало в яслах.

Пастухи поклонилися Ісусови, вернули до своїх стад та хвалили Бога за все, що чули й бачили.

Як Ісус народився, зявилася на небі ясна звізда. Її побачили три мудрці, які жили на далекім Сході. Вони пізнали, що се народився Ісус Христос. Вони вибралися в дорогу до жидівської землі, щоби поклонитися Йому. Дорогу показувала їм звізда, яка зявилася на небі.

Коли мудрці прийшли в Єрусалим, вони почали розпитувати, де народився Ісус.

В Єрусалимі панував тоді цар Ірод. Коли він довідався, що мудрці питають за Ісусом, він боявся, щоби Ісус не став на його місце царем, і тому задумав Ісуса вбити.

Від жидівських священиків він довідався, що Ісус мав народитися в Вифлеемі. Він покликав тоді до себе мудреців і сказав їм:

— Ідіть у Вифлеем, а коли відшукаєте Ісуса, то скажіть мені, де він, бо і я хочу поклонитися Йому.

Коли мудрці вийшли від Ірода, їм знов зявилася звізда і запровадила їх до місця, де був Ісус.

Мудрці поклонилися Ісусови і зложили Йому дорогі дарунки. Вони вже хотіли йти до Ірода і донести йому, де був Ісус, але в сні явився їм ангел і сказав, щоби не йшли до Ірода, бо він хоче убити Ісуса.

Мудрці послухали голосу ангела і не йшли до Ірода, тільки пішли иншою дорогою до свого краю.

Дорогі Діти! Коли обходите свято народження Ісуса Хиста, то памятайте ось що: так як пастухи і три мудрці поклонилися Ісусови Христови по Його народженню, так і всі ми повинні поклонятися Ісусови і любити Його, і то не тільки підчас Різдвяних Свят, але ціле наше життя. Пастухи і три мудрці принесли маленькому Ісусови цінні дарунки. Ми також повинні приносити дарунки Ісусови Христови, а зможемо зробити се в той спосіб, що будемо любити Його і жити після Його науки, бо найбільший дарунок, який ми годні будь кому дати, се дарунок любови. Отже любіть Ісуса і радійте з приводу Його народження.

Христос родився!

ПЕРШИЙ МУЧЕНИК ЗА ХРИСТОВУ ВІРУ.

Звичайно говоримо, що є три дні Різдвяних Свят, бо стільки днів святкуємо кождого року в часі Різдва. Але по правді, ми тільки перший день Різдвяних Свят обходимо на памятку народження Ісуса Христа, а другий і третий день обходимо на памятку инших подій.

Третий день Різдвяних Свят, то є 9-го січня, кождого року, ми святкуємо в честь і память первомученика (то є першого мученика) за Христову віру, Стефана.

Хто-ж був святий первомученик Стефан? Ось послухайте:

Коли Ісус Христос вознісся на небо, що сталося в сорок днів по Його Воскресенню, Апостоли почали проповідувати в Єрусалимі Його науку.

В короткому часі навернулося на Христову віру богато людей. Вони жили побожно і праведно і з великою охотою давали гроші Апостолам на поміч бідним і вдовам.

Але чим більше зростала християнська громада, тим тяжше було Апостолам доглядати всіх хорих і бідних, які до громади належали. Отже Апостоли скликали громаду і сказали:

— Ми маємо навчати людей науки Ісуса Христа, отже не можемо заниматися роздаванням помочі бідним і хорим, бо на се треба богато часу. Виберіть з поміж себе сімох людей доброї слави, а ми призначимо їх доглядати бідних і хорих, а самі будемо молитися і навчати людей Христової науки.

Ся рада припала членам християнської громади до вподоби і вони вибрали сімох людей, а на першому місці Стефана.

Сих сімох людей громада привела до Апостолів і Апостоли помолилися над ними і призначили їх доглядати бідних і хорих.

Але Стефан не тільки доглядав бідних. Він також учив людей про Ісуса Христа і про Його науку. А навчав він не тільки Жидів, але й поган, то є людей, які не вірили в правдивого Бога.

Жиди почали виступати проти Стефана, але нічого не могли йому закинути. Тоді вони схопили його і повели на суд перед архиереїв. Вони знайшли неправдивих свідків, і ті свідчили, що Стефан проповідував проти пророка Мойсея і проти Бога. Оскаржували його також за те, що він проповідував науку Ісуса Христа, якого Жиди розпяли.

Коли Стефан став перед суддів, щоби відповісти на закиди проти нього, судді побачили, що його лице було ясне, як ангела. Він розповів їм, що Бог зробив для Жидів в минувшині і доказав, що Ісус Христос є Син Божий, якого Бог зіслав на землю спасти людей. На кінець він промовив:

— Ви є люде твердого серця. Ваші предки вбивали пророків, котрих Бог посилав до них, а ви вбили Ісуса, Сина Божого.

Коли Жиди почули сі слова Стефана, вони запалали таким гнівом до нього, що аж зубами скреготали.

Але Стефан, маючи сильну віру в Ісуса Христа, не боявся їх. Він поглянув на небо і промовив:

— Я виджу відчинене небо і Сина чоловічого, стоячого по правій руці Бога.

Тоді кинулися на нього Жиди, вивели за мури міста і почали кидати на нього камінням, щоб вбити його. А Стефан клякнув на коліна і молився:

Господи Ісусе, прийми душу мою! Господи, прости їм гріх сей!

Сказавши се, він помер.

І так святий Стефан став першим мучеником за віру Христову. Життя його і смерть показують нам, як ми повинні любити Ісуса. Повинні любити так, щоби за Його науку, коли треба, навіть життя віддати.

ХРИСТОС РОДИВСЯ — СЛАВІТЕ!

Радість зявилась світу усьому,
Бо день спасіння вже прийшов.
Щастя вернулось духу живому,
В тілі на землю Бог зійшов.
Щоби із Творцем нас примирити,
Христос родився! Славіте!

Ясная зоря світу звіщає,
Що народився Месія,
Й пастир убогий там поспішає,
Де із Дитятем Марія.
Щоб знов до Бога нас підіймити —
Христос родився! Славіте!

А три владики прийшли зі Сходу
До Вифлеему в Юдею,
Жлане спасіння людського роду
Бачуть й радіють душею.
Щоб знову духа в нас обновити —
Христос родився! Славіте!

Він підніме нас аж на вижини,
Де Сонце Духа сіяє,
Де станем гідні назви людини,
Що в Бозі образ свій має.
Щоб Божі діти із нас вчинити —
Христос родився! Славіте!

Він очистить нас в огні любови,
Божу подобу врятує,
І поведе нас в царство обнови,
Де мир і правда панує.
Щоби в спасінню нас утвердити —
Христос родився! Славіте!

Він у нещастю поміч єдина
І порятунок в недолі.
Ним відродилась духом Вкраїна
В Рідному Храмі до волі.
Співаймо щиро, Вкраїни діти:
Христос родився! Славіте!

Т. Дмитренко.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

церковно-народний ілюстрований журнал

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"

який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50

„Духовний Сіяч" є присвячений справам Православної Церкви.

Адреса:

„DUCHOWNYJ SIJACZ",

Krzemieniec na Wołyniu, Poland.

Konsystorz Duchowny.

[illegible] Українського Православного Собору у Вінніпегу.

„Вечерок Андрея".

В суботу, 15 грудня, Жіноче Товариство при Соборі устроїло в салі Собору „Вечерок Андрея". На вечерку було богато молоді. Участь старших громадян недописала. Молодь забавлялася в ріжні забави спеціально приладжені на сей вечір.

Неділя 16-го грудня.

Сеї неділі замісь відчиту була загальна дискусія. Голова уряду Собору, п. Свистун, який отворив дискусію, сказав, що для зміни добре мати загальну дискусію. В нинішній дискусії треба порушити такі питання: Що люде думають про ті недільні концерти і відчити? Чи давати і на далі такі концерти і відчити кождої неділі, чи може що другої неділі? Що люде думають про одноактівки?

В дискусії взяли участь з публики на салі кілька осіб: Поник, Кізюк, Ковальчук, Пюрко, Батицький, Коржик, Комар, Король, Данько і ин. З дискусій виявилось, що відчити є дуже потрібні і хосенні. Вони підносять знання Українців. Треба, щоби відчити були ріжнородні — а се, щоби були давані з области медицини, права, ознайомлення з канадійськими законами і т. п. Щоби відчити давали і женщини. Щоби відчити були не за довгі. Щоби часто були і дебати. Щоби бодай раз в місяць були такі дискусії, як нинішні, розуміється на ріжні теми, але щоби тема була оголошена наперед, щоби люде могли приготовитися. Щоби і на далі відчити були кождої неділі. Одноактівки повинні бути також, бо вони стягають людей. Щоби концерти починалися точно в 8 годині а кінчилися не пізнійше як в 11 годині.

Концертова програма складалася з таких точок: Мандоліновий дует — Мирослава Рій і Марія Тучак; Музичний квартет — Евгеній Угринюк, Михайло Нападій, Сидней Бендінг, Болько Ґрацій. Панна Ґрейс Бендінг акомпаніювала на піяні — два рази. В. Г. Гривнак виголосив деклямацію. „Джолей Бечлорс Оркестра" відіграла кілька кусників. Була відіграна одноактівка „Перістá красуня", в якій виступали панна Н. Яремович, Г. І. Блок, Д. Малиш і І. Кирилюк. Концертова програма і одноактівка були виконані дуже добре.

Концерт і відчит 23-го грудня.

Сеї неділі в салі Собору п. В. Гривнак виголосив відчит на тему „Ку Клукс Клен". В відчиті п. Гривнак розказав історію сеї тайної організації: які були її початки в Злучених Державах, яку роботу вона там робила і робить. Говорив, що якраз тепер ся організація почала засновуватись і в Канаді і вже має кілька відділів. Після виводів шановного промовця виходить, що для горожан Канади, які не є британського чи французького походження, не можна сподіватися добра, колиб ся організація увійшла в силу. А се тому бо вона має кличі, які є звернені проти тих горожан, які походять з центральної і полудневої Европи. Матеріяли до сего відчиту п. Гривнак зібрав з ріжних поважних американських журналів, в яких писали про сю організацію провідники сеї організації. Про канадійський Ку Клукс Клен промовець брав матеріяли з канадійських англійських часописів.

Слухачі слухали сього відчиту з великою увагою. По відчиті було кілька запитань, на які промовець відповідав. Треба додати, що слухачі були ще й тому вдоволені, бо п. Гривнак опрацював свій відчит добре і говорив не довше, як пів години.

Концертова програма складалася з таких точок: В. Пилипчук — гітарове сольо; п-на Розвадовська — деклямація; малі дівчата Рій і Тучак — мандоліновий дует; Іван Пасічник мандолінове сольо; п-на А. Марко — гітарове сольо; Д. Малиш — деклямація; В. Пилипчук і М. Стечишин — гітаровий дует. Точки програми були віддані так добре, що майже всі були викликувані публикою по два рази. По відчиті була також весела одноактівка: „Пильнуй своєї хати". Виступали пані Стечишин і пп. Нестеренко, Малиш, Гуцуляк і Статанюк. Одноактівка була відіграна дуже добре і вдоволила присутних як грою так і змістом.

„Софія Галечко".

В суботу, 29 січня, в салі Собору була відіграна песа на 3 дії п. з. „Софія Галечко". Представлення було відігране дуже добре і самий зміст штуки був добрий. Виступали в штуці: п-ні Бойнівська, п-на Оля Гривнак і пп. В. Г. Гривнак, С. Саранчук, Ів. Кирилюк, і В. Матвій. На представленню крім місцевих людей було богато позамісцевих, які приїхали до Вінніпегу на Народний Зїзд.

Концерт з нагоди Народного Зїзду.

В неділю, 30 грудня, в салі Собору був устроєний величавий концерт з нагоди Народного Зїзду. Саля Собору була повна людей, як місцевих так і делеґатів на зїзд. Програма була така: „Чорна хмара" — співав хор „Бояна". Скрипкове сольо — п-на Надя Бойнівська. Фортепянове сольо — п-на Оля Богоніс. Гітаровий дует — п-на А. Марко і п. Крипякевич. Деклямація — виголосила п-ні Рій; „Діва Марія", сопранове сольо — п-ні Бойнівська. Хор студентів Інститута П. Могили — відспівав дві пісні. Струнний квартет — п-на А. Марко, І. Пасічник, М. Стечишин і В. Матвій. „Козака несуть" — хор „Бояна". По сім була павза, а по павзі програма була така: „Минається ніч" — хор „Бояна". Фортепянове сольо — п-на Леся Тиховецька. Тенорове сольо — Гриць Угринюк. Деклямація — Д. Малиш. Мандолінове сольо — Іван Пасічник. Хор студентів відспівав дві пісні. Скрипкове сольо — відіграла п-на Мирослава Купченко, „Делеґат на зїзд", гумористичний монольоґ — п. Крипякевич. Дует пп. Гр. Угринюк і В. Свистун. Деклямація — п. В. Гривнак. Мандолінова і гітарова орхестра — студенти Інститута П. Могили. „Щиглякове весілля" — хор „Бояна". Хор „Бояна" співав під проводом п. М. Пасічника, а хор студентів під проводом п. В. Свистуна. На піяні акомпаніювала п-на Леся Гірч.

[illegible].

ПРИМІРНА ОКОЛИЦЯ.

(Мічем, Саск.)

Місточко Мічем побудоване при сіпіарській залізниці, котра йде з Принс Алберт просто на полудне до місточка Ріонг.

Місточко мале, мешканців около 200 душ ріжних народностей, між котрими начисляємо 12 родин українських. Елеваторів є тут пять; в одним з них працює Українець п. Н. Дутчишин. Є тут почта, банк, двокласова школа, хінський ресторант і коваль Англієць. Продажею ріжної рільничої машинерії і автів занимається Онуфрій Клюкевич в спілці з Григорієм Шевчуком, знані як щирі працівники для рідної справи. Недавно замешкав тут український швець, М. Климишин, а розвозчиком і властителем стайні є Олекса Бойчук. Склепів є тут чотири: Один англійський, один жидівський, один братів Гуцулів і Українська Кооператива, заснована дня 15-го грудня 1927 року свідомими Українцями з місточка і околиці. Почин до заснування Кооперативи дали учителі: П. Новосад, Цибак, Лукіянчук і о. Д. Кирстюк. Кооператива розвивається досить гарно, під зарядом д. П. Новосада, сина добре звісного Ісидора Новосада, котрий свого часу жертвував на ціль Українського Православного Братства тисячу долярів.

Свідоміші Українці чим раз більше стають шеровцями Кооперативи, купують і других заохочують купувати в своїм склепі, свідомі сего, що Українці повинні підтримувати свій інтерес і збогачувати себе, а не чужинців.

Є тут французький костел з дуже малим числом членів, а так само греко-католицька церковця — бувший французький костел, який купили греко-католики в 1919 році по своїм відлученню від рідних братів православних Українців.

Аби сю справу представити ясніще, треба поглянути в минувшину яких 23 роки взад.

Околицю Мічем зачали заселювати Українці від 1905 року. Поселились тут і другі народности, але Українців з Галичини є в більшости. Походять вони з пов.: Городенка, Гусятин, Сокаль і Борщів. Земля тут носить урожайна, ліса тут не було. Люде зачали потроха доробитися і зачали думати про будову церкви і заснування просвітного товариства. В 1908 році побудували школу і назвали її іменем Січинського. В році 1910 під проводом покійного Василя Гаврища і Івана Сороки засновано просвітне товариство імени др. Т. Окуневського. Свідоміші сходились по хатах на читання часописей і книжок, провадили дебати на ріжні теми в надії, що колись побудують Народний Дім.

Весною 1910 року вибрали гарне місце на цвинтар на горбочку одна і пів милі від нинішнього місточка на захід, на фармі Стефана Бодварчука, котрий дарував під цвинтар два акри.

В році 1911 побудовано тут земляну дорогу. Осінью 1912 побудовано церковцю. Доїзджали до неї греко-католицькі священики. Зразу був спокій, як поки греко-католицькі-священики не зачали напирати громаду, аби площу і церкву записати на епископську корпорацію. Коли громада відмовила, епископ Будка відмовився церкву посвятити.

Люде поділились: одні були за тим, щоби записати, другі знов, свідоміщі, які належали до просвітнього товариства та більше читали, були проти. До поширення свідомости і пояснення людям, що значить інкорпорація епископа Будки, причинився д. В. Свистун, котрий учителював в школі „Січинський" в 1916 році. Боротьба на полі запису церковного майна не уставала, богато відбулося мітінґів, але без жадного результату. Аж 19 лютого, 1919 року, на загальних зборах постановлено дати справу під голосовання. Проти запису було 44 члени, а за записом 27. Рішено сплатити тим, що люблять римське ярмо і виплачено їм поверх 800 долярів.

Нове життя.

Від сеї пори настав спокій. Рішено запросити українського православного священика з заявою, що громада прилучується до Української Православної Церкви в Канаді. Українська православна громада в Мічем від свого заснування аж до нині старається, аби в них відбувалися Богослуження правильно, бодай що четверта неділя, а священики знов, як дійсні пастирі і щирі працівники, сповняють свій обовязок з посвятою. Провадять катехизацію дітей, вчать співу, дають відчити на ріжні теми.

Обслугували православну парохію в Мічем до тепер такі священики:

о. П. Дмитрик в 1919 р.; о. Н. Копачук в 1920; о. С. В. Савчук в 1921; о. В. Новосад в 1922; о. С. Гребенюк в 1923; о. В. Кудрик в 1924—7; о. Д. Ф. Стратійчук в 1927—8. Від вересня 1928 обслугує о. І. Кусий.

Православні Українці в Мічем живуть примірно, не сваряться, не пють, богато читають, не є скупі в жертвах на народні ціли, є свідомі себе і своїх завдань. Давали на висилку делегації до Парижа, на Рідну Школу в Старім Краю, на Червоний хрест, на позичку Старому Краєві, на потерпівших від повені, на пресовий фонд, на поміч бідним і калікам. Православні Українці в Мічем є майже всі шеровцями Інституту П. Могили в Саскатуні і висилають своїх дітей туди на науку і виховання.

Стараються, аби в них учителем був завсіди Українець і вчив дітей рідної мови. До тепер учителювали такі українські учителі: д. В. Свистун, п-ні О. Свистун, пп. Бурак, Зюбрак, Орищак, П. Новосад, В. Бурлак і Лукіянчук.

Учителі не лише учать по англійськи, але також по українськи по годині, вчать дітей співу і музики, дають відчити на ріжні теми, устроюють дебати, приготовляють концерти і представлення.

Просвітне товариство.

Як я згадував повисше, в 1910 р. засновано тут просвітне товариство ім. др. Т. Окуневського. З вкладок, приходу з представлень і концертів товариство призбирало поважну суму грошей і в році 1925 побудовано Український Народний Дім.

Члени української православної громади є рівночасно і членами Народного Дому. Сходяться на спільне читання майже що неділі, мають досить велику бібліотеку, передпла-

чують українські часописи, як: „Український Голос", „Вістник", „Жіночу Долю" і ин. Довгу не будинку маю.

Сего року товариство постаралося о гарну сценерію і куртину. На передній куртині між оголошеннями в горі видніє напис: „Передплачуйте і ширіть „Український Голос" Нема одного члена товариства, що не перечитав би кождої книжки, яка є в бібліотеці. Товариство ухвалило минувших зборів, аби закупити всі лучші книжки, які є на складі в Канаді і в Америці та в Галичині; так само помалювати Народний Дім з надвору і в середині.

Жіноче товариство.

Літом 1925 року, коли то повстав жіночий просвітний рух, українське православне жіноцтво в Мічем, під проводом о. протоєрея В. Кудрика, заснувало при церкві „Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської". В січні 1928 року, Жіноче Товариство ухвалило прилучитися до Централі Союза Українок в Канаді. До заряду вибрано дуже активних Українок, як пані П. Клюкевич, О. Шевчук, А. Боднарчук, В. Павлюк, М. В. Залещук, О. Токарчук і А. Сорока. Членкинь є поверх 30. Товариство є дуже діяльне і відбуває регулярно що місячні збори. В році 1928 воно устроїло 4. 18 і 26-го лютого, забави з перекуском, 1-го квітня відсвяткувало роковини Т. Шевченка, 16-го квітня відограло представлення, під назвою „На тихі води, на ясні зорі", 9-го червня і 11 липня устроїло розігравку річей і забаву та пікнік, 29 серпня концерт, 20 жовтня відограло представлення під назвою „Три Герби", а 3-го листопада відограло те саме представлення в Кадворт, а 27 листопада устроїло пущення.

Дня 2-го грудня, 1928 року, се Товариство відбуло свої річні збори. По фінансовім справозданию показалось, що до каси Товариства прибуло в 1928 році 706 долярів. З сего Товариство зложило від себе такі добровільні жертви: На пресовий фонд „Жіночої Долі" 5.00; на пресовий фонд „Українського Голосу" 8.65; на пресовий фонд „Вістника" 10.00. На Інститут П. Могили в Саскатуні 10.00. На Інститут в Вінніпегу 15.00. Дар для п-ні О. Петлюри 10.00. Дар на церкву в Кадворт 10.00. Дар на місцеву церкву 50.00. Куплено також вінець з живих цвітів на похорон номершої членкині В. Яківчук, котра померла 23 червня, 1928 року, а так само куплено вінець живих цвітів на похорон широкознаного українського діяча В. Гаврища, котрий помер 13 листопада, 1928 року Крім сего Жіноче Товариство покрило всі кошта за крісла і лавки в Народнім Домі.

До заряду Жіночого Товариства на 1929 рік увійшли такі: П. Клюкевич, голова; О. Шевчук, заст. голови; М. Залещук, секр. рекордова; О. Токарчук, заст. секр. рекорд.; В. Павлюк, секр. фінансова; М. О. Залещук, касієрка; М. Івасюк, М. Гаврищ, П. Сорока, контрольорки; Ю. Токарчук, господиня. Ухвалено вислати делегатку на зїзд до Саскатуну, в особі п-ні Павліни Клюкевич.

Похорон.

Сего року українська православна громада в Мічем втратила дуже діяльного і щирого працівника і патріота, Василя Гаврища. Він був першим організатором просвітного товариства і довголітним його головою. Був він щирий, симпатичний, примірний батько, муж і громадянин. Ані одні збори, ані одно богослуження, ані концерт, ані представлення не відбулися без його присутности. Він був перший всюди. Всюди помагав, всі його радо слухали. Кождого року брав участь на зїзді Інституту в Саскатуні, був першим його шировцем з Мічем, був довголітним його директором. Був також завжди першим, що протестував проти всього, що мало бути шкодою для української справи. Умер в Саскатуні в шпиталі дня 13 листопада, 1928 року. Похорон відбувся в суботу 17 листопада, при дуже великім здвизі народу. Похорон відправляло трох священиків: протоєрей В. Кудрик, о. І. Кусий, і о. Мельничук. Великий здвиг народу і множество вінців були доказом, як православні Українці вміють пошанувати людину, котра працювала ціле своє життя для рідної справи. Від імени Інститута ім. Петра Могили виступав д. Вас. Савступ, який прибув аж з Вінніпегу, аби віддати послідну прислугу Покійному.

Від вересня минувшого року нашу громаду обслугує свящ. Іван Кусий. Богослуження відбуваються що четверта неділя. Люде вдоволені, на богослуження сходяться дуже радо. Свящ. І. Кусий по Богослуженні провадить катехизацію молодіжи, а вечером по кождім Богослуженню дає відчити на ріжні теми. Два рази в тиждень відбувається в Народнім Домі наука співу.

Як видно з повисшого, робота в нас на Мічем йде вперед, тоді коли наші противники сплять блаженним сном. Православний.

ВІСТИ З САРТО, МАН.

Читаючи наш дорогий часопис „Вістник", подибую дописи з ріжних околиць Канади, з яких довідуюся про рух на полі релігійнім та народнім, отже знесла і мене охота написати кілька слів про нашу околицю Сарто, Ман.

На нашій кольонії істнує просвітне товариство „Воля", котре міститься в хаті п. Ст. Сеньки. Богослуження тимчасово відбуваються по хатах, заки приступимо до будови своєї церкви. Також є в нас зорганізована „Рідна Школа", на котру маємо зібраних троха грошей і стараємося приступити на слідуючий рік до будови будинку.

Однак маємо трохи перепон зі сторони греко-католиків, котрих наломовує проти нашої роботи їх священик. Але думаю, що не поможе се йому нічого. Треба згадати, що в нашій околиці є католицька читальня „Просвіти", але яку просвіту вона ширить, то аби не казати.

В неділю, 9-го грудня, відбулось в нашій околиці Богослужения, котре відправив о. П. Запаринюк. По Богослуженню відправилась панахида за полеглих українських героїв. При відспіваню „Вічная Память", кождому покотились з очей сльози.

Вечером відбувся відчит, котрий виголосив свящ. Запаринюк на тему „Відношення до своєї організації". Він пояснив, як ми маємо відноситися до своїх організацій, чи то церковних чи народних. Се був майже перший відчит, котрий був для нас так поучаючий та інтересний.

Ми Українці в Канаді повинні всіми силами старатися відносити на кождім кроці повагу до своїх організацій та не бути на услугах тим, котрі стараються нас шищити. З.

ДЕЩО З ОКОЛИЦІ РОЗБОРН, МАН.

Хвальна Редакціє „Вістника".

Прошу ласкаво помістити пару слів про нашу околицю. Наша околиця заселена переважно Українцями. Однак вони є поділені на три табори релігійні, так, що одна четверта належить до протестантів, а три четверті припадає на Українську Православну Церкву і греко-католицьку. Українська православна громада побудувала сего літа церкву, котра є чи не найкрасша на цілу околицю Розборн. Перше Богослужения відправив в новопобудованій церкві на Богородицю наш парох о. П. Запаринюк, а співав хор з Мензі.

В сей день обходила наша громада празник, на який прибуло дуже богато гостей з поза нашої околиці. Всіх учасників було не менше 500 осіб. Було троха і протестантів, які прийшли з цікавости подивитися на новопобудовану церкву. Були і греко-католики, не зважаючи на заборону свого священика, котрий страшив, що не висповідає і не дасть розгрішення тим, які підуть дивитись на православну церкву. Бо передше він говорив своїм вірним, що то не будується церква, але шопа.

Я радив би уніатському целебсови прийти і подивитись та порівняти, котра церква краща — українська православна, чи греко-католицька.

Як я вже згадав, брати греко-католики не пострахалися заборони свого целебса і прибули численно з доокличних місцевостей, а саме околиць Розборн, Глен Елмо, Вегусвіл і ин. Дуже були здивовані, коли побачили так гарний будинок і зараз почали між собою говорити, що помилився їх єгомосць, коли так про нашу церкву говорив. По Богослуженню відбувся спільний обід, котрий приготувало наше жіноцтво. Обід був дуже успішний. Підчас обіду промовляв наш парох до присутних, пояснюючи ціль церкви і церковної організації.

Вечером відбувся в Народнім Домі концерт, котрий устроїв хор з Мензі, під проводом п. Зюбрака. Концерт випав величаво, було богато присутних, які прийшли послухати українських пісень та пригалнутись українським танцям.

На закінчення [illegible] всіх Українців, де ще нема Української Православної Церкви, щоби гуртувались під покров Рідної Матері Церкви і поскидали з себе пута римські і московські, котрі тримають наш український нарід в темноті. П.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

СІЧЕНЬ, 1929.

1 В. Боніфатія Мч.
2 С. Ігнатія свщм.
3 Ч. Юліанії мч.
4 П. Анастазії вмч.
5 С. 10 муч. у Криті

6 Н. Неділя перед Різдвом
7 П. Різдво Христове
8 В. Собор Пр. Богородиці.
9 С. Стефана первом.
10 Ч. 20 тисяч муч. у Нікомидії
11 П. 10 тис. діт. убитих у Вифлеємі
12 С. Анисії мч.

13 Н. Нед. по Різдві. Меланії прп.
14 П. Нов. Рік. Обр. I. X., Вас.
15 В. Сильвестра
16 С. Малахія прор.
17 Ч. Собор 70 ап.
18 П. Навечеріє Богоявлення. Теоп.
19 С. Богоявлення Господнє

20 Н. Нед. по просв. Соб. Ів. Хр.
21 П. Георгія і Евлілина прп.
22 В. Полієвкта
23 С. Григорія прп., Домет.
24 Ч. † Теодозія прп.
25 П. Татіяни мч., Евпраксії
26 С. Ермила Страт. мч.

27 Н. 29 Неділя по З. св. Д. Оо. в С
28 П. Павла і Івана прп.
29 В. Покл. оков. св. Петра
30 С. † Антонія Вел. прп.
31 Ч. Атаназія і Кира

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

СІЧЕНЬ

6. Неділя перед Різдвом, Св. Отців. (Святий Вечір): Голос 6. Утр.: Єв. Ів. XX: 19-31. Літ.: Ап. Жид XI: 9 10 і 17—40. Єван. Мат. I: 1—25.

7. Понеділок. Різдво Христове: — Всенощне, що починається великим повечерием, на якому співається „З Нами Бог" Утр: Єв. Мат. I: 18—25. Літ. св. Василя Великого. Замісць „Святий Боже", „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Галат. IV: 4—7; Єв. Мат. II: 1—12.

8. Вівторок. Собор Пр. Богородиці. Утр: Єван. Мат. I.: 18—25. Літ.: Ап Жид. II.: 11—18; Єван. Мат. II.: 13—23.

9. Середа. Стефана Первомученика. Утр.: Єван. Івана XV: 17—27 і XVI 1—2; Літ.: Ап. Діяння VI.: 8—15, VII 1—5 і 47—59. Мат. XXI: 33—42.

13. Неділя по Різдві: Голос 7 Утр.: Єван. Івана XXL: 1-14, Літ: Ап. Гал I: 11—19; Єван. Мат. II: 13—23.

14. Новий Рік. Обрізання Господнє. Св. Василя Великого. Всенощне. Утр Єван: Івана X: 9—16; Літ. Василя Великого: Ап. 2 Тим. IV: 5—8 і Колосян II: 8—12 Єван: Марка I: 1—8 і Луки II: 20—21; 40—52.

КУПІТЬ СОБІ
український православний
молитвеник
„Добрий Пастир"
Молитвенник в гарній чорній оправі з золотими витисками.
Ціна з пересилкою $1.50.
Гроші і замовлення слати до:
THE HERALD
Box 3604, — Winnipeg, Man.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
770 Burrows Ave.
WINNIPEG.

Український Релігійний двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3604
WINNIPEG, MAN.

Рік VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го СІЧНЯ, 1929. ЧИСЛО (71) 2

МИТРОПОЛИТОВИ ЗАБОРОНИЛИ ПРОПОВІДУВАТИ.

Черновецький „Час" подає дальші відомости про недавні арештування Українців на Радянській Україні.

Причина арештувань була з початку невідома. Вязні душилися в переповнених арештантських казематах. Кождої ночі, від 12 години почавши, йшли на переслухання. Арештованих викликувано поодиноко на допит, який тягнувся годинами. Склад суду в однїй особі чекіста, а при нім револьвер на столі. Суд відбувався в чотири очи. Ніякого документу обвинувачення не предложувалося підсудному. А ставлено підсудним питання, чи листуються з заграницею, що їм відомо про закордонну діяльність політичних діячів УНР та гетьманців, чи ходять до церкви та чи жертвують гроші на мисочку у церкві. Допити такого змісту повторялися по кілька разів. Тенденція таких допитів ясна і недвозначна. У зізнанню підсудних чекісти шукали моментів, які-б кидали підозріння контрреволюції на підсудних і на підставі такої провини розправитися з ними, як некомуністами.

Після тижнів терору, які видавалися роками, скінчився сей суд „найбільш поступової держави в світі" (слова Сталіна) таким вислідом: Митрополит Василь Липківський і голова всеукраїнської церковної Ради, Володимир Чехівський, вийшли на волю. Обидвом заборонено одначе держати проповіди у церквах і вести дискусії на релігійні теми на публичних зібраннях. Одинайцятьох начільних інтелігентів, а між ними чотирох священиків Української Автокефальної Церкви і Миколу Чехівського, постигла судьба, якої можна було побоюватися, заслання на Сибір. Більшість арештованих увільнено. 11 жертв заслання на Сибір, занебальовання уст церковним проповідникам та нечуваний у культурному світі терор над арештованими підчас пересиджування у брудних арештантських казематах, спричинила список членів Української Автокефальної Церкви, який мав дістатися до рук „чека". Чи був дійсно такий список, чи його сфабриковано довільно, чи може взагалі й не було, про се знають лише чекісти.

Кождий Українець повинен передплачувати „Вістник" і поширювати його між знайомих.

ДР. БУЧКО НЕ ХОЧЕ БУТИ ЕПИСКОПОМ.

Папа звільнив українського греко-католицького канадійського епископа Будку з досьогочасних обовязків й задержав в Римі до дальшої диспозиції. Наслідником о. Будки назначив папа о. д-ра Івана Бучка, ректора малого семинара й професора греко-католицької духовної академії у Львові. Однак о. д-р Бучко, з огляду на стан свого здоровля, зрезигнував з канадійського владицтва і папа приняв сю резиґнацію до відома.

ЗГОДА МІЖ ПАПОЮ І ІТАЛІЙСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ.

Довголітна незгода між папою та італійською державою виглядає на близьку кінця. Нема вже сумніву, що переговори в цїли докінчення тої незгоди провадилися за згодою папи та італійського правительства і що допровадили до порозуміння так в справі територіяльній як і фінансовій. Італія погодилася відступити папі трохи землі на полудневий схід від ватиканського огороду з віллями Бамбебека та Доріа-Памфілі. Крім сего має Італія дати папі біліон лірів золотом, як відшкодовання, що рівнається сумі $52,631,600. Договір ще не є підписаний.

ЧУЖІ ГРОШІ.

В недавнім числі часопис „Кетолик Реджістер" з Торонта з 10 січня подає знов подяки тамошньому Товариству для поширення Католицької Віри. Українські Сестри Непорочного Зачаття дякують за чек на $416.29, яким дістали як допомогу на піддержання їх заведення для дівчат в Саскатуні. Рівнож складає подяку о. П. Олексів з Вінніпегу, але він хитріший, бо зовсім не згадує, скільки дістав. Впевняє тільки, що поділив одержані гроші між тих, що найбільше їх потребували.

ВІДКОПАЛИ БІБЛІЙНЕ МІСТО.

Археольогічні розкопки в Палестині, що тревали понад шість років, нарешті привели до відкриття старовинного міста. Вчені археольоги кажуть, що се Сіон, відоме біблійне місто царя Давида. Тепер відкопано стіни сього міста з його великими баштами, що збудовані почасти Давидом, а почасти царем Соломоном.

СКРИВАЛИ ЖИДІВОЧКУ В МОНАСТИРІ.

Свойого часу з хати жидівської родини Промісів у Львові пропала донька Фанця. Її мала забрати з дому родичів служниця, яка зараз і щезла. Поліція повідомлена про випадок, зачала шукати за загибшою дитиною. Рознеслись чутки, що дівчину вкривають у жіночому монастирі. Але тому, що доступ поліції до монастирів утруднений — то й не можна було нічого зробити. Аж в суботу 1 грудня м. р. батько Фанці зустрів її на вулиці у Львові, в товаристві монахині, сестри служебниці. Счинився крик. Пішли всі на поліцію. Свойого часу найстарша монахиня запевняла побожно, що дівчини нема в монастирі. Тепер Фанця повернула до своїх родичів.

СМЕРТЬ ПАТРІЯРХА.

В Бейруті помер антіохійський патріярх, Григорій IV., проживши 70 років. Се був другий з ряду, після 250-літнього перериву, Араб, який засів на престолі антіохійського патріярхату. Після смерти патріярха Араба Мелетія вступив на патріярхський престіл Григорій IV. в 1906 році. Покійний патріярх похований буде в Дамаску. До вибору нового патріярха виконуватиме обовязки патріярха лаодікійський митрополит Арсеній.

ДИВНИЙ ПУСТЕЛЬНИК.

Під муром кладовища в Ласкороні пов. Ґалворин замешкав у викопаній в піску ямі дивний старий чоловік. Він їсть тільки сирі корінці, пє воду, не уживає зовсім вогню, а одиноким його другом є когут, який заступає мабуть пустинникови годинник. Ціла його буда є повна всякого зілля і квіту, яким лікує той чоловік в цілій околиці людей та худобу, не беручи ніякої заплати. Люди відносяться до нього ввічливо і прихильно.

ВИКОПАЛИ СКАРБ.

У селі Раковці біля Городенки селяне викопали великий скарб. У кількох горшках знайдено біля 200 кільограмів срібної монети, яка походить з першої половини 15 століття. Селяне розбили горшки й монету розібрали по хатах. Кілька монет пощастило закупити проф. Франкові для українського музею ім. Т. Шевченка у Львові.

ШАЛЯПІН КАНДИДАТОМ НА ЧЕРЦЯ.

Співробітник лондонського „Дейлі Телеграф" зустрів Фйодора Шаляпіна, славного російського співака, на проповіді відомої американської пророчиці Еми МекФерсон. Се доказ, що великий співак почуває на старі літа потребу слова Божого. В інтервю з англійським журналістом він заявив, що проповідь фанатичної чудачки його не зворушила, але що він нераз почуває в собі змагання голосу совісти з „нечистою силою". Він почуває, що таки вже недалекою є та хвилина, коли він буде приневолений попрощатись зі сценою і світом. За яких три роки він має намір побудувати собі власний... монастир і там провести старість.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВЕРБУ.

Недавно в селі Мочерадах пов. Мостиска забито чоловіка з дрібної причини. Отсе двох братів Синьчаків задумали зрубати вербу, яка стояла на границі між їх ґрунтом а ґрунтом сусіди Стоколоси. Вийшли отже з сокирами й почали рубати. Та Стоколоса вибіг з хати і підняв крик. Від слів прийшло до бійки, при чому котрийсь з братів Синьчаків потягнув Стоколосу мотикою по голові так, що той небаром сконав. Синьчаків арештували і засадили за крати.

ВЕСАРАБСЬКА ЦЕРКВА ДОМАГАЄТЬСЯ СТАРОГО ВЕЛИКОДНЯ.

В Румунії запроваджено новий календар, який одначе стрічає доси опозицію. Конгрес союза бесарабського духовенства після довгих і бурливих нарад рішив одноголосно на тайнім засіданню повідомити св. синод, що коли він в найкоротшім часі не виконає своєї обіцянки, даної в 1924 і 1927 році і не переведе в життя старий Великдень, уставлений східною православною церквою і першим вселенським нікейським собором з 325 року, то духовенство бесарабської церкви в повній згідности з народом залишає за собою право відділитися від єдности з св. синодом і звернутися в справі вирішення питання до вселенських східних православних патріярхів; для тої цїли в найблищім часі скликаний буде надзвичайний конгрес бесарабського духовенства й православного народу (міряи).

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— Дамся-ж я їм у знаки, дамся! — скрикнув він, заскреготівши зубами. — Завтра відпровадити у Прилущину 200 жовнірів, щоб вони спалили Ржавець і Ічню, щоб наоколо вирізали усіх людей, не милуючи ні старого, ні малого, і щоб їх голови, ноги й руки розтикали по шляхах і перехрестках!... Чуєш?...

— Чую, ясно осьвіцоний князю, тільки небезпечно у Прилущину посилати жовнірів, особливо щоби палити слободи й різати людей. Там тепер скрізь розходжують чималі загони гайдамаків, а на реєстрових козаків здаться не можна, бо й вони такі-ж схизматики; що дня десятками утікають і пристають до своїх. Тепер при замку нема й тисячки кварцяних, усіх порозсилали; як поменшає, то реєстрові і за чуби їще нас візьмуть, бодай вони не діждали!

— Зачекай посилати у Прилущину, — перехопив Єремія, — поки не приведуть мені з Волині три тисячі шляхти, що післав навербувати. Реєстових же козаків усіх відіслати у Переяслав до Барабаша; тепер вони йому пригодяться, бо він на байдаках попливе до Кодаків, щоб дати поміч Степанови Потоцькому. — Єзус-Марія, Єзус-Марія, — бубонів Єремія, понуро проходжуючися по кімнаті. — Що діється... що... до якого зухвальства дійшло погане хлопство!... У власному мойому замку, на бенкеті, зривають з княгині шлюбну квітку, вірних моїх слуг і служителів св. вівтаря забивають! Пострівайте-ж, прокляті лайдаки, дамся я вам у знаки!...

— Здається, і вони налагодились датися нам у знаки, — осмілився відізватись Щука, — та ще як станемо потурать їм і милувать...

— Куди ти подів тих двох харцизняків, що за них Четвертинська заступалась? — хутко спитав князь.

— Сидять у куні, забитії в кайдани, та не вони одні, я ще захопив трох, здається запорожчики, намовляли проти тебе, князю, народ і замкових челядинців. Кажуть, було їх більше, так повтікали-ж ироди.

— Завтра вранці усіх на шибеницю, а щоб не довідалась княгиня Четвертинська, перевішати їх у лісі, на жидівському дубі.

— Слухаю, ясно осьвіцоний князю, — радісно промовив Щука, — та ще треба-б було й припекти діявольських синів, щоби довідатися, відкіля вони і які у них заміри: може, Бог дасть, чого небудь і допитаємось.

— Припечи їх так, — Єремія заскреготів зубами, — щоб вони прокляли й той день, що на світ народились, щоби вони чули, що вмирають!...

— Припечу, ясно осьвіцоний князю, та вже не знаю, що з того буде. Запеклий з біса народ, його шквариш, а йому й байдуже, неначе не його печуть!...

Щука вийшов з покоїв князя, а Єремія довго ще не заспокоївсь... і світло світилось в вікнах його покоїв, аж поки не розсвіло.

X.

З пів милі від замку, серед густої заросли, на долині, ріс на самоті віковічний дуб. Які були в околиці старі діди, то розказували, що й змалку знали його таким, яким він стояв і тепер — товстим та розгіллячистим. Колись давно на сім дубі повісили Жида, а може й сам повісився, так з сієї причини й прозвали його жидівським дубом. Ходила ще й така чутка між людей, що біля сього дуба й досі вештається жидівська душа, бо деякі, проходячи у ночі через долину, чули, як вона стогне й хропить.

З того часу, як переїхав Єремія у Вишневещину, не одну тисячу православного люду перевішали на сім дубі й замордували найлютійшими муками...

Тільки що стало на світ займатися, заскрипіли зелізні ворота під баштою і з куни вивели Кобзу, Остапа, Барила й ще двох січовиків. Знявши з них кайдани, поскручували їм реміннями назад руки й повели у ліс по тій стежці, по котрій бідолахи вже не вертались. По переду йшов Щука з своїм помічником, паном Підпальським і патером Марецьким, а за ними жовнір ніс жарівню і торбу з вуглям, щоб було чим пришкварити і припекти... І у патера висіла через плече сунка з общеньками, кліщами, ножами, штрикалками; були там і фляшки з купоросом, острою водкою і ріжними отрутами. Знав і він добре мордувати: яку й жилку витягти, де й шкуру здерти, чим полити і посипати живе мясо. У Римі навчився він сеї науки, в інквізиції, на котолупні святійшого папи. Кілька кроків від них три жовніри вели на арканах бідолах. Ніхто-б і не пізнав, глянувши на сю юрбу, кого ведуть на муку, бо наші небораки йшли собі браво, шуткували між собою, сміялись, а Ляхи, з вчорашнього бенкету не опохмелившись, з одутловатими пиками і непротертими очима дибали понурившись.

— От казали, пани молодці, — озвавсь Барило, — що померли в куні, гляньте: добрі люде несуть жарівню і вугля, певно погріють нас!

— А що там таке в торбинці у патера, — питали деякі. — Мабуть не дарма й він з нами йде?

— Там у нього католицька справа, — озвався Барило. — Бачу, доведеться йому відправити мшу на нашій шкурі!

— Відправить, діявольський син, — гомоніли січовики, — відправить, і свого гемонського папу помяне во царствії жидівськім!

Патер похмуро озирнувсь.

— Пострівайте, анахемські схизматики, — ехидно усміхаючись промовив він. — Побачимо, кого ви помянете...

— Почуєш, католику, почуєш! — гукали козаки. — Батька твого сатану помянемо!

Один Остап ішов журливо, звісивши голову. Молодий парубок тільки що починав жити й не довелось йому ще бувати у бувальцях.

— А що скажуть наші, — чуло промовив він до Кобзи, важко зітхнувши, — як довідаються, що сталося з нами?...

— Скажуть, — перехопив Барило, — те, що сказав циган: „Пішли наші в гору, дядька повісили!...

Козаки зареготались, аж луна по лісі залящала.

Хижо озирався Щука на той регіт і буркотів собі під носом, лаючи козаків, та розмовляючи з своїми як гуска з свинею...

Оттак розмовляючи, дійшли вони до жидівського дуба. Якось похмуро виглядав той дуб: був він дуже грубий, дуплуватий, а верхи повсихали й кора на них пооблуплювалася; тільки по середині широко розкинулись віти й скрізь суху неопалую листву пробивались молоді поросли. З низу сажнів два заввишки, неначе медвежа лапа, вихопилось сухе скорчене гілля. На отсій то гіллі, росказували, повісився Жид, а тепер на ній вішали й мордували козаків. Увесь дуб закуривсь і почорнів від диму, кругом цівки розкидались головешки і де-не-де темними плямами червоніла на траві запекла кров. Наоколо дуба вся долина вкрилась могилками замордованих мучеників. З краю три чоловіки копали яму, певно задля наших сіром. Не доходячи кілька ступнів до дуба, Щука зупинився.

— А з якого почнемо? — спитав він патера, скинувши очима на козаків.

— Давайте отсього гладкого, — відказав Марецький, глянувши на Кобзу, — того, що квітки зриває з княгинь, а сі нехай подивляться, що й їм буде...

— Та вже-ж, — загомоніли козаки, — у свою чергу доведеться і вам побачить, що й з вами буде; зійде сонце й перед нашими ворітьми!...

Козаки посідали, жовніри попростягались біля них на траві, а Кобзу підвели до дуба й поставили під гілякою.

— Ну, бісів схизматику, — запитав його Щука. — Кажи мені тепер, які у вас заміри були проти вашого пана, князя Єремії?... Та кажи правду, признавайся, відкіля ви, куди й чи богато вас?... Не скажеш ласкою, то ми й допитаємось инше!..

— Як же я тобі казати-му, — відрізав Кобза, — коли руки мої звязані? От як-би ні, то почув би ти у мене чмеля.

Щука від сієї відповіди аж зблід з серця, піна викотилась на устах, очи неначе пявки в склянці заворушились, далі глянувши на жарівню і патерову торбинку трохи заспокоївся.

— Пострівай, схизматику, — пробубонів він заскреготівши зубами, — сам ти в мене загудеш чмелем!... А що будемо з суцігою робить? — спитав Щука патера.

— Спечемо йому ноги, — озвався Марецький, виймаючи з сунки фляшку і прискалку, — і попечене сприснемо купоросною ацидою.

— А може-б йому залить горячого сала за шкуру?

— Не вхопить же його зараз біс, заллемо йому і горячого сала, коли тобі сього схотілось.

Кобзу посадили й стали роззувать, і з одного чобота випала шлюбна квітка княгині Четвертинської.

— Бач, діявольський хлоп, куди сховав, — скрикнув Щука підіймаючи квітку. — Одно тільки шляхецтво має право носити її!...

І Щука сховав квітку в кишеню.

— Бери, католику, — пробубонів Кобза, — у мене є друга квітка, кохання, і сієї не відіймеш ні ти, ні кровопійця Єремія; з нею і на небо полину!...

Роззувши Кобзу, протягли йому попід руками шнур; пан Підпальський, зібравши кінці у ліву руку, подрапався на дуба й вибравшись на середину сухого гілля, примостився як-раз над Кобзою і гукнув:

— А піднімайте харциза.

— Та й важкий же, діявольський син, — крехтіли патер і жовнір, підіймаючи Кобзу.

Пан Підпальський натягнув шнур і став завязувати. Не вспів він у друге завузлити, як з листви просунулась здоровенна рука й вхопила його за чуб; блиснув кинджал — і оком не змигнуть, як разом з обезголовленим трупом звалився з дуба чоловік в чорному кобеняку і татарській кучмі. Не доторкуючись ще до землі, він одною рукою затопив патера по тімю, а другого жовніра у висок так, що обидва попадали мертві. Щука побачивши се, вихопив шаблю, та не вспів замахнутися, як той чоловік пірнув йому кинджал в груди, у саме серце. Жовніри схопились було за палаші, та побачивши, що вже й Кобза з розвязаними руками хапається за шаблю Щуки, повернули назад, та й чкурнули на втікача. Тут тільки Кобза глянув на свого збавителя...

(Дальше буде.)

СВЯТИЙ ІГНАТІЙ АНТІОХІЙСЬКИЙ.

В день 2 січня Церква святкує память св. Ігнатія Антіохійського.

Святий Ігнатій є відомим в історії Церкви більше під іменем Ігнатія „Богоносця" і займає серед святих отців і учителів Православної Церкви одне із перших, по часу принятти мученицького вінця, місце.

Святий Ігнатій Богоносець, твердить стародавній переказ, був учнем апостола Іоана Богослова і десь у сімдесятих роках по Христі був сим апостолом поставлений в епископи Антіохії. Коло трийцяти років правив уже справами церкви Антіохійської (більш-менш спокійно) св. Ігнатій, коли на нього Господь післав великий іспит, аби скріпити його віру. Сталося так. В 107 році, в поході на Персів, Траян, римський імператор, зупинився в Антіохії. Тут йому донесли, що в імператорській зустрічі не взяли участи християне та що тому винен епископ їх Ігнатій. Імператор звелів Ігнатія заарештувати й привести до нього. І тоді поміж імператором і святим мужем, свідчить передання, відбулася така розмова:

— Як насмілився ти, злий демоне, противитися нашим наказам? — запитав приведеного розгніваний Траян.

— Ніхто не має права називати злим демоном богоносця, — відповів святий Ігнатій.

— Що се за богоносець? — розлютився імператор.

— Се той, хто носить у серці своєму Бога — Ісуса Христа, — була лагідна відповідь святого.

— Ти говориш про Того, Котрий був роспятий за Понтія Пилата? — запитав знов Траян.

— Так, за Того, Котрий на хресті прибив наші гріхи, — відповів святий ісповідник.

— Відправити до цирку в Рим, на забаву людям, — закінчив Траян розмову.

І наслідком саме такого імператорського наказу відбулася мученицька подорож св. Ігнатія до Риму, що власне з неї починає своє перше оповідання скупа історія про життя св. Ігнатія Богоносця.

Отже св. Інгатія заарештовано, суджено й засуджено на смерть, яка належалася не родовитому римському громадянинові: страчення звірями на арені цирку в Римі. Й св. Інгатія Богоносця попроваджено під вартою до далекої столиці. Сильна духом віри в Христа попрямувала зі сходу, на зустріч поганському Римові, ще фізично слабенька Антохія.

Чому до Риму? На що людину, засуджену на смерть, треба було ще мучити довгою дорогою, вести і везти пішки та на кораблях? На що було примушувати її ще переживанням почуття близького страчення збільшувати свої терпіння?... — Відповідь на сі питання цілком раціональна: в ті часи взагалі не нищили в особі злочинця саме зло, а шукали притоки для подражнення приємністю своїх звірячих інстинктів. Рим любив жорстокістю бавитись. Аби можна було бавити свій зір травлінням людей на арені цирку, в чому — між иншим — любив милуватися й сам імператор Траян, за якого часів тигр розірвав на кавалки св. мученика Ігнатія, — необхідно було постачати постійний дуже великий континген жертв для подібного роду розривок, особливо величаної й розпущеної столиці. Тим то і волокли сих нещасних засуджениців зі всіх кінців великого просто ру до цирку Римського, витрачаючи на подорож значні кошти. Адже утримання варти, яка виконувала накази про доставу нещасних вязнів на місце страти, чогось то коштувало.

Св. Ігнатій зустрів засуд і смерть не тільки спокійно, але навіть із радістю. Він просить у своїх листах християн не робити жадних заходів перед владою задля можливого вирятування його від необхідности вмерти за Христа, бо для нього то не є страшною карою, а радістю. Звичайно, як людина, св. Ігнатій боявся смерти. Але дух його, що горів бажанням умерти за Спасителя, перемагав у ньому почуття тілесні і наблизив його до Господа Бога.

Св. Ігнатій дуже натерпівся від своєї варти за час подорожи до Риму. Тому не дивно, що в своїх листах, писаних з дороги, зве свою варту „десятьома леопардами", і що вони ще більш лютими робилися, коли до них мученик звертався із добрим серцем. На се не жалується проте святий мученик: він підчеркнув лише, що таке поводження з ним варти зробило його більш гідним учеником Христовим.

Можна більш-менш з певністю намітити таку дорогу св. Ігнатія із Антіохії до Риму на страчення. Із Селевкії, порта Антіохії, морем до міста Аталії в Памфілії. Звідти пішки до Лаодикії, а далі на Ераполь, Філаделфію й Сарди до Смирни. В Смирні св. Ігнатія затримали кілька днів, мабуть, очікуючи на корабель до Троади. Поки антіохійський мученик дійшов до Смирни, вістка, що його ведуть таким то шляхом, поширилася серед усіх церков малоазійських, і вони стали з привітом висилати на зустріч до нього своїх уповноважених.

Треба зазначити, що в місцях постоїв св. Інгатій користався досить значною волею. Отже він мав повну можливість в такі години вести бесіди з християнами, писати свої листи, дізнаватися про життя околишніх християнських громад. І з сього боку смертна подорож мученика була для св. Ігнатія приємною та принесла йому не мало радісних хвилин. Коли св. Ігнатій прибув до Смирни, то залишився в сьому місті на довший час.

Як довго був у Смирні св. Ігнатій, не знаємо. Але сі дні в історії Церкви Православної відограли те значіння, що саме тоді св. Ігнатій написав свої листи до церков Ефесу, Мангезії, Тралу й Риму, листи, які мають велику релігійну вартість.

Із Смирни, в супроводі других вязнів, а також уповажненого ефеських християн Бура, св. Ігнатій відплив до Троади. З Троади відплили до Неаполю. Після сього дальша подорож залишається невідомою... Чи з Филип до Риму плив мученик морем, чи ішов пішки й кудою саме, нічого не знаємо. Коли рахувати за день його смерти 17 жовтня, як говорить св. передання, тобто день великих ігрищ у Римі, то виходить, що до Риму він їхав з Троади півтора місяця.

Своє життя скінчив св. Ігнатій в лапах тигрів у великому Флавієвому амфітеатрі, перед тлумами розбещених, розпущених поганською жорстокістю Римлян, залишаючи по собі славу великого мученика за Христову віру. Якого саме року се сталося, зпевністю не відомо: учені спорять між роком 107 і 109. Рештки тіла мученика, як каже передання, було перенесено до Антіохії, де положено його до гробниці в Даорнитських воротах. Пізнійше, Феодосієм II. їх перенесено до міста, в храм щастя, який з часом дістав назву церкви св. Ігнатія Богоносця.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

ПРОТИРЕЛІГІЙНА РОБОТА НЕ УСПІШНА.

В большевицькім органі „Известія" помістив комуніст Іванов статтю, з котрої видно, що проти-релігійна робота большевиків не приносить бажаних ними наслідків. Ось що написано в „Известіях":

Коли прийдете в Протопопово в празник, побачите чистеньку церкву, прикрашену кличами і плякатами. Але не думайте, що церкву перемінено в клюб — на тій підставі, що 90 процент населення тої волости се з давних давен фабричне робітництво. Не думайте так, бо се булоб ошибкою. Ще більшу помилку зробилиб ви, як би взяли члена „рабпроса" (робітничої освіти), котрого зустрінете коло церкви, за управителя комуністичного клюбу, поміщеного в церкві. Де там! Церква остала церквою, а член „рабпроса" Буров оповість вам, що він від 1927 р. церковним дяком, а від 1928 ще й членом професійного союза.

А на церкві побачите виписані гасла, які конкурують з рідкими комуністичними плякатами, розліпленими в селі, примірoм:

„Релігія, се підпора моральности, сімі й господарського добробуту народа".

Кождому відразу стає ясно, що коли так, то комунізм се підпора неморальности й господарського розвалу.

А при церкві є робітнича рада парохії. Там як вступите, то довідаєтеся цікавої річи, а саме, що на 400 робітничих родин у ті ймісцевости не платять на церкву добровільного збору тільки всього на всего дві родини, хоч у 140 родинах є члени комуністичної партії, котрі входять у сельські і продукційні ячейки тамошньої фабрики.

І не треба вам їздити в другу, Парфентієвську волость, щоб довідатись, що там навіть секретар комуністичної партії платить церковні побори, а його мати належить до церковної ради.

І ще довідаєтеся в Протопоповській волости, що там перевело робітництво два „добровільні" оподаткування, тільки з тою ріжницею, що одно „добровільне" самооподаткування, советське, відбулося по наказу влади, а друге, на церкву, було дійсно добровільне — по три рублі (то є по півтора долара) від господарства. За перший збір волость викопала й направила „колодци", а за другий направили церкву. І направлену церкву і „колодец" відкрив священик урочистою промовою, з водосвятієм.

Зовсім подібні жалі містить і другий великий комуністичний дневник „Правда". В нім якийсь Грегорович обурюється, що на Кубані, в Краснодарі, клюб імени Крапоткина стоїть пусткою, брудний і непривітний. Робітники заглядають до нього рідко тай то тільки тоді, коли показують кіно. А коло того клюбу стоїть церква, до котрої ходять далеко радше ніж до клюбу. В більші свята в клюбі нема часом таки нікого, а церква переповнена „до отказа", — що вже залізти до неї неможливо.

І того ще не досить, обурюється далі комуністична преса: в самім центру Дубинки робітники очевидно своїм коштом кінчать будувати церкву, котру зачато будувати ще за царських часів!

(„Пр.").

СМЕРТЬ ПОБОЖНОГО ХРИСТІЯНИНА.

Вмираючого побожного християнина запитали, що він думає про смерть, на що той відповів:

— Для мене нема ніякої ріжниці, чи я вмру, чи буду жити. Як умру, то після смерти буду з Ісусом, а як буду жити, то Ісус буде зі мною.

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кожного місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата в Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адреса: — Address:
The HERALD, Box [illegible], WINNIPEG MAN.

ВІДОЗВА ХОМИШИНА І ОДКРИТИЙ ЛИСТ А. ЧАЙКОВСЬКОГО.

З церковних відносин в Галичині.

I.

В „Канадійськім Українци“ з 28 листопада 1928 р., є довжезна стаття під заголовком: „Відозва до Всеч. Духовенства Станиславівської Епархії“. Під заголовком є пояснення, що „Канадійський Українець“ взяв сю відозву з львівської „Новиі Зорі“, та що вона цінна для „Канадійського Українця“ тим, що в ній говориться про відношення греко-католицької церкви до церкви української автокефальної. Відозву видав епископ Хомишин.

Притокою до сеї відозви було ось що: Звісний адвокат і письменник, Андрій Чайковський, помістив в „Ділі“ статтю, в якій говорить між иншим про конечність переводу церковних книжок на українську мову. Про православіє говорить він, що його поборювати в Галичині треба, о скільки воно вяжеться з москвофільством, але самого православія боятися не треба і т. п.

Се спонукало станиславівського епископа Хомишина до видання згаданої відозви, як остороги перед того роду писаннями і думками.

Але вслід за тим появився „Одкритий лист“ до еп. Хомишина, як відповідь А. Чайковського на „Відозву“ Хомишина.

Се мабуть перший того роду випадок бодай в послідних літах, де світський чоловік відважуєсь так рішучо підносити голос в церковних справах і ставати на публичний суд з епископом. Се свідчить, що галицькі Українці набирають щораз більше відваги і що церковне питання стає питанням загалу більше, ніж ми бачили його дотепер.

Хомишин не подає імени Чайковського, а тільки пише, що світський інтелігент, інтелігент-адвокат помістив в „Ділі“ статтю, в якій пропагуючи православіє, зтягає Бога з престола.

Дальше Хомишин пояснює, що автор статті в „Ділі“ (Чайковський) сам наверх показує себе релігійним чоловіком, однакож в душі не тсє. Він, мовляв, **використовує „національне перечулення нашої суспільности“** і зводить людей на манівці.

Се мабуть перший вислів, який чують Українці від Хомишина, що в них є „національне перечулення“, себто, що вони мають за богато національного почуття, що вони більші націоналісти, ніж повинні бути.

Гріх Чайковського бачить Хомишин ось в чому:

> „Він поставив ще більше ложну і майже всяку надприродну віру негуючу тезу, а іменно: „на першому місци повинен стояти український націоналізм, а на другому віроісповідання“.

І тут починає Хомишин хрестоносний похід на Чайковського. Він то, мовляв, ставить Бога нижше національної справи, заставляє Бога слухати диктатів людських. Роблячи дальші висновки з вислову Чайковського про націоналізм, Хомишин каже:

> „Бог (в Чайковського) мусить уступити на друге місце з своїми правами і постулатами (вимогами) перед диктатами нації, хотяй би то диктати були грішні, неетичні (не моральні), противні і ворожі правам Божим. Одним словом автор статті, український інтелігент-адвокат детронізує Бога, а на його місце ставить український націоналізм… Для него церква повинна бути тільки слугою, готовою на всякі забаганкі домагання людські, а не авторітет, якому мають всі підчинятися.

Отже видно, чого Хомишин хоче. Народні справи треба поставити на послідне місце, хоч вони і так стоять нижше, ніж треба. І де прийде національна справа, там зараз конче мусять бути **„диктати грішні, неморальні, ворожі правам божим, забагливі домагання людські“.** Хомишин представляє українську народну справу, як якусь кузню самої грішної роботи, яку очевидно треба би з накорінком знищити.

За отсей націоналізм нападає Хомишин на Чайковського в богатьох місцях своєї відозви. Він то, мовляв, в імя націоналізму домагаєсь, щоби **„перестали латинізувати нашу церкву, аби викинули з церкви впроваджені латинські форми, аби подбали про чистоту нашого обряду і про цілковиту україннізацію богослужения“.**

З наведеного не видно ніяких за Чайковським гріхів. Адже того домагається само життя, домагається народна свята (не грішна!) справа, домагається і здоровий розум. Та Хомишин се инакше розуміє. Він обурюється, що світський чоловік мішаєсь до справ церковних та відважуєсь показувати людям безбожну роботу Хомишина. І Хомишин не каже, що він церкви не латинізує, а тільки вибріхуєсь тим, що нібн то греко-католицький обряд мертвий і треба його латинським оживлювати. Він пише:

> „Культ релігійний коли має відповідати своїй цілн, мусить розвиватися, він мусить стати живим. І тому впроваджування богослужень, хотяй би в Западної церкви (себто католицької), які відповідають потребам духового життя вірних, є не латинізацією, але оживленням релігійного культу й окрасою обряду.

Отже чорне на білім, що церкву латинізується, хоч мовляв, націоналісти не розуміють святих цілий латинізації. Не хочуть вони знати, що їх обряд „мертвий“ і треба аж латинським його оживлювати.

Загалом в цілій відозві Хомишин показує церковний обряд мертвим, а український націоналізм, як якусь грішну погань, проти якої стоїть Бог і Його закони; погань, яка не може бути там, де перебуває Бог, ну… і Хомишин.

Тай на українську мову дивиться Хомишин, як на річ погану, що відібрала би церкві повагу. І вийшов би цілий хаос. От костел має незрозумілу латинську мову, але його вірні мають все, що треба, а ми:

> „Одчайдухи і національні та політичні банкроти. Як одчайдухи гречі програвши всьо, ставлять на послідну ставку ще хату, думаючи, що відограють, так ми стративши все, хочемо ратувати український націоналізм коштом церкви…“

Отсе дословні слова Хомишина. В нього український народ, се **„політичні банкроти“!**

В иншім місци каже Хомишин, що православіє, се ересь і не треба мати для нього пощади, бо нібн і Христос казав: „Я приніс не мир, а меч“. А коли Чайковський не каже проти православія виступати, то:

> „Такі баламутні і недорічні вискази сего автора свідчать, що він є недоуком у справах віри і християнської моралі. Він чув, що десь дзвонять, але не знав в котрій церкві.“

Стаючи в обороні духовенства, якому нібито Чайковський відмовляє заслуг для народу, Хомишин ще яснійше показує своє лице. Раз доказує, що греко-католицькі духовні були щирими патріотами і зробили богато добра народови, то знов каже, що вони робили зло, коли клопоталися пильно народними справами. Він каже:

> „Наше духовенство було дуже „знеско-патріотичне“ і завзятливо пропагувало національне освідомлення, але притім много занедбало освідомлювати в Христі і в католицькій церкві.“

Тут вже явний насміх над народною роботою духовенства і докір йому за те. Бо що значить слово „патріотичне“, взяте в знаки наведення, як не насміх?

Не забув він плюнути і жонатому духовенству в лице за те, що:

> „Духовенство уважало собі за честь, що було уважане як продуцент світської інтелігенції, а не сповнило як слід обовязку духовного [illegible].

Так в загальному відозва Хомишина виглядає. За довга вона, щоби над нею подрібнійше розводитись. Тай зміст її як зза плота накиданий. Але з наведеного читач буде мати загальне про ню поняття. Зрештою сама відповідь Чайковського, яку розбиремо в слідуючім числі, покаже дещо з того, що хоси не зга[illegible]

Н.Н.

(Докінчення буде).

ЗА ПРИМІРОМ КНЯЗІВ…

Як вже українському православному загалови здебільшого відомо, паньство Петро і Марія Зварич, з Вегревіл, Алта., жертвували на Собор св. Покрови у Вінніпегу суму **тисячу долярів.** Свій намір зложити на Собор такий княжий дар відкрили вони вперше підчас зїзду в Саскатуні, а коли приїхали на зїзд до Вінніпегу, то вдячні члени Собору устроїли в їх честь святочну вечерю, на якій крім місцевих громадян було велике число гостей, учасників зїзду.

Настрій підчас вечері був як найкращий, що можна було судити так по виголошених промовах, як і по збірці, яка після промов наступила.

Головним бесідником був п. Зварич. Він в своїй добре обробленій промові підчеркнув велике значіння Рідної Церкви в Канаді, а тим самим її осередку — Собору, як рівнож накликав присутних не жалувати грошей на релігійні та просвітні інституції, бо від них властне залежить наша будучність. На закінчення своєї промови п. Зварич заявив, що коли почнеться будова другого поверху Собору, то він дасть ще одну тисячу долярів.

Коли опісля приступлено до збірки, то показалося, що слова п. Зварича, як рівнож пані Зварич, яка також забирала слово, запали глибоко в серця учасників вечері, які зараз зложили на Собор повних ді тисячі долярів.

Роздумуючи над славним ділом паньства Зваричів, мимоволі пригадуються нам світлі часи нашої історії — часи, коли нарід наш жив життям свобідним, незалежним. Пригадується, як то бували колись українські князі та магнати, які своїми щедрими жертвами розпалювали та утримували українські культурні огнища. Вони будували і фундували церкви і школи, підпомагали монастирі і брацтва, заложували друкарні.

В Канаді українськими „князями“ і „магнатами“ — є наші фармері і робітники, професіоналісти і бизнесмени. Хоч майном вони не богаті, та за те свідомі і щирі. Вони йдуть гідно за приміром наших князів і вельможих та щиро підпомагають своїми жертвами українські релігійні та культурно-просвітні установи.

Український нарід, маючи таких свідомих і щирих синів і дочок, може бути певний про свою будучність.

ВІРА В БОГА.

Батьки наші не ставили собі такого питання, як, — чи є Бог? Для них було ясно, що Бог є, вони відчували Його в свойому серці, відчували Його присутність в ділах своїх і в життю, що йшло круг них. А нам треба ставити се питання й відповідати на нього, бо хоч ми самі й відчуваємо Бога й бачимо діла Божі, але-ж круг нас є богато людей, що вже втратили здібність серцем своїм відчувати Бога*). Для них істина тільки те, що встановить їх розум. Отак, як бачать вони дерево, камінь, так як уміють вони при допомові розуму зважити його, розміряти, отак хотіли-б вони, щоб розумом встановити, чи є Бог чи нема Його?

Через те то, браття, і нам треба звернутись до розуму людського. І коли недовірки при допомові розуму доводять, що Бога нема, ми при допомові того-ж розуму повинні довести, що Бог є. Ми знаємо, що розум в сій справі се дуже слабенька зброя, але-ж в боротьбі необхідно братись за ту саму зброю, яку взяв і супротивник.

Що-ж каже розум, як доводить він буття Боже? Найрозумнійші люде, учені, філософи, богослови винайшли не мало доказів буття Божого. Ми візьмемо лише деякі з них найпростійші й для нас приступнійші.

Всі люде по всьому світі так чи инакше вірують і завжди вірили в Бога. Про се свідчили в давні часи такі учені, як історик Плутарх, філософ Сенека. Нема, кажуть вони, такого народу, чи такої громади людей, щоб не визнавала Бога. Про се свідчать і тепер великі вчені, між якими відомі імена Гумбольдта, Вунда, Катофажа і инші.

Сила сього доказу не в тому полягає, що коли богато людей вірує, то то значить правда. І богато людей можуть помилятись. Але-ж звідки всі сі люде, що жили в ріжні часи, розкидані по ріжних краях, взяли думку про Бога? Чи хто розказав їм про Нього, чи самі видумали? Але-ж хто се міг всім їм розказати? Як же се самі вони могли видумати? Се неможливо. То значить Сам Бог вклав їм в серце сю думку про Нього і віру в Нього. З вірою в Нього уже й народжуються люде. Колись один батько хотів, щоб дитина його не знала Бога зовсім. Сій дитині про Бога ніхто не розказував, не бачила вона церкви, не чула від людей про віру, молитву і т. ин. Але як був здивований батько сієї дитини, коли побачив, що вона кождого ранку ходила в кінець садка й молилась до сонця. Дитина сама без людської допомоги відчувала потребу молитись до Бога, й сонце прийняла за Бога. Є той Бог, що всім людям вкладає в серце віру в Нього.

Правда, нам можуть сказати, що не всі люде вірують; що є й безвірники, атеїсти. Але де вони сі безвірники? Є недовірки, що мають нечисту, або приспану слабеньку віру, а **цілковитих безвірників найти трудно.**

Є Бог; коли-б не було Його, то ми нічого не розуміли-б в сьому життю. Дізвався сей світ, як появилось життя, як появився перший чоловік? Подивіться, браття, кожда річ, яку ми бачимо, має для свого життя причину. Отсі дерева, що тепер ростуть, мали для себе причину в своїх батьках, що перше росли і породили плід з зерном, з якого виросло дерево; ті батьки сих дерев мали своїх батьків, що були причиною їх народження, а ті мали своїх і т. д.

А де-ж початок сього? Де та перша причина, що вже сама поклала початок сьому всьому світові? Вона-ж повинна бути. Та ще й яка причина. Вона повинна бути всемогутньою, бо мала силу створити такий великий світ; вона повинна бути доброю, бо з неї народилось добро на землі; вона повинна бути розумною, бо подивіться, як розумно створений і влаштований сей світ. Скільки зірок на небі: всі вони знають свою дорогу, свою пору і не збиваються зі свого шляху; скільки звірини, скільки птиці, скільки рослин — все се має своє місце, своє значіння, свої закони життя. Все зроблено розумно й доцільно. От сніг покриває землю. Здається, що тут такого розумного? А подумайте, що він покриває землю від морозу, як одежа закриває тіло. Подивіться на лід. І по ньому ви пізнаєте, що є Бог премудрий і добрий. Ви чули, що всяка річ стає більшою, ширшою, коли нагрівається, і стає меншою, коли нахолодає й змерзається. Такий вже, як кажуть, закон природи. Але от на воді ми бачимо відступлення від сього закону. Коли вода нахолоне кріпко, коли починає вже замерзати, стає ледом, то вже вона не зменшується, не стискується, а стає ширшою, так що коли вона замерзає в посуді, то розриває посуду, бо не поміщається в ній. Для чого се порушується закон природи? Хто порушує його?— Се хтось робить дуже розумно і дуже добре, бо через се тільки лід держиться на воді зверху, а не падає в ниа, і під ним у воді може жити риба і инші тварини. Се Той, Хто встановив закони природи, Він і обмежує її по Своїй премудрости й доброті, аби зберігти все, що живе у воді. Се премудрий і милосерний Бог.

Звичайно, недовірки з сим не погодяться. Вони вам скажуть, що ніякого Бога нема, а сей світ стався сам собою. Колись, скажуть вам, були просто якісь маленькі частини матерії, всі вони вертілись, крутились і ото звертівся врешті-решт отакий світ. Все сталось само собою без Бога. Чи можна-ж сьому тільки повірити? Колись один батько в своему садку на грядці землі поробив рівчаки, так, що ними написав імя свого сина і посіяв туди насіння квіток. Коли квітки зійшли, то се імя з квіток було дуже ясне, так, що можна було прочитати і було дуже гарне. Покликав він сина свого і показав йому: „Дивись, — каже, — от само собою якось з квіток виросло твоє імя“. „Е, ні, — каже син, — се не може бути, щоб то сталось само собою. Певно се хтось розумний посіяв так квітки“. Ото-ж і ми не можемо повірити, щоб сей прекрасний світ стався сам собою. Хтось розумний, премудрий і добрий створив його. На ньому ми можемо, коли вміємо, прочитати теж імя й се буде імя Творця його — Бога.

А заглянь в душу свою. І там написано імя Боже. Попробуй, зроби поганий вчинок. Ніхто не бачив, як ти його робив, ніхто тебе в тюрму за нього не посадить. А тобі все таки чогось буває неприємно після сього вчинку, щось тобі докоряє. То голос Божий в твоїй душі, що зветься совістю, докоряє тебе і заставляє робити добро навіть тоді, коли се тобі не вигідно.

Є, браття, найсильнійший доказ того, що Бог є. Тільки доказ сей не всім приступний. Живи так, каже сей доказ, що як буцім ти завжди ходиш перед Богом, як буцім Бог бачить кождий твій вчинок. Отоді ти впевнишся в тому, що Бог є. Тоді ніхто тобі вже не доведе, що нема Його, бо ти відчуєш Його в свойому серці, будеш бачити Його, розмовляти з Ним в молитві. А коли ти будеш твердо знати, що Бог є, то й другим передаси свою віру й своє знання. Десь візьмуться в тебе слова, якось просвітліє твій розум. Так просвітляв він у апостолів, що перше були людьми невченими, але знайшли через свою віру єднання з Богом такі слова, яких не мали їх учені сучасники. Такими були подвижники, мученики, що своїми словами навертали до віри навіть мучителів. Не тільки силою розуму й науки, а навіть силою фізичною, карами, катуваннями не могли їм довести, що Бога нема, бо сього Бога вони бачили і знали.

Ото-ж, браття, нехай наш розум читає імя Бога скріаь, де воно написано: і в святій Євангелії, і на цілому світі, і в самому людині, що створена по образу й по подобі Божій, і говорить про се імя тим, хто шукає Бога тільки розумом. Але не забувайте, що найскоріще знайдете ви Бога серцем і життям своїм. Шукайте й знайдете. Шукайте, бо Він недалеко коло кождого з нас, бо для того Він і створив нас по Свойому образові й подобі, щоб ми шукали Його і єднувались з Ним.

Архиепископ Константин Малюшкевич.

(„Церква й Життя“.)

* Говориться тут про стан на радянській Україні, де совітський уряд веде таку завзяту боротьбу проти релігії і церкви.

ВІД СОВІСТИ НЕ ВТЕЧЕМО.

Подорожний, йдучи від одного міста до другого, знайшов мошонку з грішми, яку віддав поліції так скоро, як тільки прийшов до нового міста. Його приятель висміяв його за се, кажучи:

— Який ти безумний! Чому не затримав гроші собі? Чейже ніхто не знав, що ти знайшов їх.

— Ти помиляєшся, — відповів чесний чоловік. — Знав Бог, якого я боюся, і моя совість, яка не дала-б мені спокою й осудила-б.

⁂

Один маляр, бажаючи зобразити на полотні совість, намалював коня, який втікав перед роєм шершенів. Під образом підписав: „Дарма втікаєш — не втечеш!“

Так, від совісти дійсно не втечеш!

ТРЕБА І ПІД НОГИ ДИВИТИСЯ.

В одній зі своїх байок Есоп оповідає про фільософа, який, задивившися на небо, впав в яму. Пастух, який пас поблизько вівці і який почув клич фільософа о поміч, прибіг і витяг його з ями.

— В який я спосіб можу віддячитися тобі? — спитав фільософ пастуха.

— Нема за що віддячуватися, — відповів пастух. — Але на будуче памятай, що коли будеш менше глядіти вгору, а більше під ноги, то оминеш богато клопоту.

⁂

Такі люде, як той фільософ, бувають і в щоденному життю: замісць розвязувати життєві справи у практичний спосіб, вони фантазують та „літають у воздусі“, через що часто попадають в біду.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ“
церковно-народний ілюстрований журнал
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
„Духовний Сіяч“ є присвячений справам Православної Церкви.
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ“,
Krzemieniec na Wołyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ІВАН ХРЕСТИТЕЛЬ.

Пречиста Діва Марія мала тітку, яка називалася Єлисавета. Її чоловік був священиком і називався Захарій.

Одного разу, коли Захарій служив в церкві, зявився йому Ангел і обявив, що йому народиться хлопчик, якого він мав назвати Іван. Обявив також, що Іван буде мати велику ласку перед Богом і що він наверне на добру дорогу богато грішних людей та приготовить дорогу для Ісуса Христа. Захарій не хотів сему повірити і за се онімів.

Коли народилося дитятко, то дехто хотів дати йому імя батька, Захарій, але його батько написав на таблиці, щоби він називався Іван. Зараз по сім Захарій відзискав назад свою мову і прославляв Господа Бога.

Святий Іван народився того року, що й Христос, а коли підріс, то пішов в пустиню і там пробував весь час на пості і молитві. Він носив на собі грубу одіж з верблюжої шерсти і їв дикий мід і корінці.

Коли було йому трийцять років, покликав його Бог, щоби приготовляв людей до приходу Ісуса. Він виступив над рікою Йорданом і почав научати. До нього приходили люде зі всіх сторін, а він навчав їх і кликав:

— Покайтеся, бо приблизилося царство небесне!

Богато людей каялося за свої гріхи, а святий Іван хрестив їх водою в ріці Йордані на знак їх покаяння. Через се й називаємо його **хрестителем.**

Люде зразу думали, що Іван Хреститель — се Христос. Але він казав їм:

— Я не Христос; я хрещу вас водою, а Той, що йде за мною, сильнійший від мене і буде хрестити вас Духом Святим.

Се він про Ісуса Христа так говорив.

Коли Ісусови було 30 літ і коли прийшов час, в якому Він мав почати Свою науку, Він пішов до Івана Хрестителя, щоби охреститись. Але Іван задержав його і промовив:

— Я від Тебе потребую охреститися, а Ти ідеш до мене?

На се Ісус відповів:

— Позволь Мені се зробити, бо так нам треба сповнити всяку правду.

Тоді послухав Іван Ісуса і охрестив Його в Йордані. Підчас хрещення зявився Дух Святий у виді голуба і зійшов на Ісуса, а з неба дався чути голос Божий:

— Се є Син Мій возлюблений, Котрого Я Собі сподобав!

Ісус не мав ніяких гріхів і не потребував хреститись, але Він зазначив тим, що бере на Себе гріхи цілого світа та показав людям, що й вони повинні хреститися.

Іван Хреститель не переставав проповідувати і після хрещення Ісуса, але проповідував вже не довго, бо цар Ірод, який панував над жидівським народом, замкнув його до вязниці. А замкнув він його за те, що Іван картав його за його грішне життя.

Жінка Ірода, Іродіяда, дуже не любила Івана Хрестителя і підмовляла Ірода, щоби він засудив його на смерть. Але Ірод боявся се зробити.

Одного разу Ірод справляв велику гостину, на якій донька Іродіяди так гарно танцювала, що Ірод сказав їй:

— Проси від мене, чого хочеш, а я дам тобі, хотяй би і половину мого царства.

Дівчина не знала, о що просити і спитала свою маму, а та сказала:

— Проси о голову Івана Хрестителя.

Дівчина так зробила і Ірод дуже засумувався, але не хотів зломати свого слова і дав розказ, щоби кат відтяв голову святому Іванови і приніс її на полумиску Іродіяді.

Коли ученики святого Івана довідалися про його смерть, вони прийшли з великим смутком, взяли його тіло, поховонили його і донесли Ісусови, що сталося.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ПРОРОК ДАНИІЛ.

В попереднім числі ви читали про те, як вавилонське царство було поділене між Медів і Персів.

Незабавом сталося, що перський цар Кир загорнув під свою власть ціле вавилонське царство. Він вивисшив Даниіла до найвисшого достоїнства в своїм царстві так, що сідав разом з ним до стола.

Вавилонці не покланялися правдивому Богові, а божкам. Вони віддавали також честь великому змієві. В сім згляді грішив і сам цар, отже одного дня сказав він Даниїлови:

— Ти не можеш доказати, що сей змій не є божком.

На се Даниїл відповів:

— Дай мені, царю, власть, а я убю сего змія без меча і бука.

Цар погодився на се. Тоді взяв Даниїл смоли, сала і вовни, зварив все се разом і вкинув змієві в рот від чого змій згинув. Сказав тоді Даниїл:

— Гляди, царю, якого бога ти хвалив.

Коли Вавилонці почули про се, вони збунтувалися проти царя і сказали:

— Цар стався Жидом.

Прийшли вони тоді до царя і сказали:

— Видай нам Даниїла, бо як ні, то вбємо і тебе і твою родину.

Цар любив Даниїла і не хотів видати його, але бачив, що иншої ради нема, отже мусів погодитися.

Тоді Вавилонці схопили Даниїла і вкинули до ями, в якій було сім львів. Того дня львам не дали нічого їсти, а се на те, аби вони пожерли Даниїла. Але вони не чіпали його.

Даниїл перебув в ямі зі львами сім днів. Семого дня прийшов цар до ями, аби оплакувати Даниїла, котрого так дуже любив. Але яке велике було його здивовання, коли побачив, що Даниїл сидів ненарушений між львами. Він закликав голосно:

— Великий Ти єси, Господи, Боже Даниїла!

Він зараз наказав витягнути Даниїла з ями, та покарати тих, які старалися його вбити.

Від того часу цар прославляв правдивого Бога, а Даниїла полюбив ще більше.

РІЗДВЯНА КАЗКА.

Жив собі раз в одній селі бідний чоловік з родиною. Завтра Різдво Христове, треба св. Вечеру варити, а тут в печі вогню нема. Пішов би чоловік, до сусідів вогню просити, хоч вуглинків троха. Не дали. Так зійшов він ціле село і вігде вогню не дістав. Коли дивиться, за селом на полю вогонь блимає. Пішов туди. Там вкруг вогня чумаки сидять. Просить у них вугля.

— Настав, чоловіче, полу! Не бійся не згорить! — каже один чумак.

Наставив він полу своєї старої свитини і чумак всипав йому в полу дві лопаті жарючого вугля, і сказав:

— Йди з Богом, — тай сів між гурт.

Вертає бідний селом, стрічає богачів в нових свитах і смушевих кучмах. Регочуться з нього богачі, йдуть за ним, цікаві, коли з перепаленої поли вуголь на землю посиплеться. Заніс бідний вугля в свою хату, висипав на припічок, а воно стало червінцями (грішми).

Побачили се богачі і нуж до чумаків на поле, наставили поли своїх нових кожухів та кажуть:

— Давайте, чумаки, і нам вашого вугля, ще й шапки наповніть, коли ваша ласка! — просять тай малощо не бються, так кождий хоче перший бути.

Насипали їм чумаки вугля, де хто хотів.

— Ідіть тай на бідних памятайте! — сказали і сіли біля свого вогню.

Вертають богачі раді, аж тут зачало коло них спаленином пахнути.

— Хтось барана на свята смалить, — каже один.

Се перегоріли поли нових свит і смушеві шапки, вугля на землю посипалося. Кинулися його збирати, попалили собі пальці. Бігом на поле з чумаками розправлятися, але не було на полю ні вогню, ні чумаків. До шкоди ще і сміху набралися. Бідний став богачем тай все помагав бідним.

— Бідному даш, мені даш! — каже Христос.

(„Український Цвіт").

ОБРАЗ СПАСИТЕЛЯ.

Мама виряджала сина до великого міста до школи. На прощання сказала, що вона любила-б поїхати з ним і помочи йому влаштуватися.

„Не журіться, мамо, — відповів син, — я дам собі раду. Як прийдете до мене в гості, то аж здивуєтеся, як то в мене все буде в порядку.

Кілька місяців пізнійше, перед Різдвом, мама справді поїхала відвідати сина. Він зрадувався нею щиро, представив її своїм товаришам і учителям та обвів її по шкільних будинках.

— А тепер поведи мене до своєї кімнати, — сказала мама.

— Дуже добре, ходімо, — відповів син.

Кімната була гарно і чисто удержана, але що вразило маму болючо, то неприличні образи, які син порозвішував на стінах. Вона одначе не сказала про се синові нічого, а коли пізнійше посилала йому різдвяні дарунки, то між иншим вислала й образ Ісуса Христа.

Перед Великоднем відвідала сина знову. Як радісно забилося її серце, коли завважала, що на стінах кімнати крім образа Ісуса, инших образів не було. Вона звернулась до сина й каже:

— Як я була тут перед Різдвом, то ти мав й инші образи.

— Так, мамо, мав. Але, бачите, вони не гідні бути в одній кімнаті з сим образом, який ви мені прислали.

***

Коли-б ми завжди носили образ Спасителя в нашій душі, то не було-б в ній місця на брудні образи гріха.

„ЛУЦАКИ"

(З бувальщини.)

Не знаєте ви мабуть, що то таке „луцаки". Не за ваших часів, мовляв, се було, тому може й не знаєте. А не зашкодить знати.

На Волині, себто зараз таки коло Галичини на півночи є місто Луцьк. Отже в тім місті був колись наш, себто український православний епископ...

Та ні, зачну не туда... Через своїх зрадників та ще більше лихих сусідів що наважились були знищити український народ, прийшло було до того, що по богатьох селах не було священиків. Церкви стояли пусткою, народ зовсім байдужів, ледащів — в будні працюючи дармо (се було за панщини) на ланах польських-католицьких панів, а в неділі і свята запиваючись по корчмах горівкою. А молодіж тільки й робила, що танцювала.

А польські пани (зовсім як нині) раділи, що народ на дрантя сходить. І Жидам-арендарам був рай. Чоловік все ніс і міняв за горівку — гроші, худобу, збіжжа, розум, честь людську. Та не досить того, що народ сам пив до нетями, а то арендарі ще і „по навальнім" ходили.

— А се що таке те „навальне"? — спитає певно дехто з молодших.

Навальне (я чув і читав про се), то був рід „чести". В Пилипіву (отже по живах!) збирався Жид і Жидівка і ходили по хатах з горівкою, з „честию". Прийдуть, частують, примовляють, вінчують, ну, а господар, щоби віддати за честь честию, дає пів решета чи й решето збіжжа та ще чого.

Ви може скажете, що честь вимагала противного — вінком того, хто „по навальнім" ходив, але... не забувайте, що се була панщина і пан мав право зробити з чоловіком, що хотів, се одно, а друге — не дуже то ми і нині від панщини відійшли... Пішліть нині Жида „по навальнім" з горівкою, а побачите!... В нас тай в вас може не богато він вторгував би, але решта... ліпше й не казати! Натура в нас ще панщизняна.

Такі були тоді часи! Не було навіть священика, який пригадав би хоч кілько було можна, що чоловік сотворений на образ Божий і тому повинен дбати про себе, хоронитись від власних гріхів та стреміти до того, щоби також з чужої неволі висвободитися.

І от жив-був в Луцьку тоді якийсь то наш епископ, імени якого вже не тямлю. І він то, щоби ратувати народ, ужив такого способу: брав письменних молодих людей і вчив їх на священиків.

А що все те було бідацтво, то ходили тії теольоги днями молотити по господарях, заробляли на життя, а вечерок йдуть на теольогічні (богословські) виклади.

Уявіть собі: йде раненько чоловік з ціпом під пахою, неначе колись галилейський рибак з сітию на рибу, йде... Приглядаєтесь — сеж дяк з Мшаної, або таки ваш сусід — Протас Великдан.

— Добридень — кажете — а де се ви в Луцьку взялися?

— Де?... Та я богословія вчуся і як Господь сподобить, то буду Його престолові тай громаді вірою і правдою служити.

— А ціп же у вас на що?

— Ціп?... Адже ж треба на життя заробляти. Се я вечерами-ходжу до владики на науку... Може тут кому, добродію, потрібно молотника, так скажіть...

Таке тоді було. Вчився чоловік місяць, шість, двайцять, а то й два роки і ставав священиком.

Так в короткім часі по богатьох церквах знов зачалось відправляти богослуження і народна душа, народна совість та самопошана почали знов оживати, на журбу нашим ворогам.

Тепер може ви вже догадались, а як ні, то скажу, що ось тих-то священиків, що подібним способом вчилися на священиків, називали пізнійші священики „луцаками". Мовляв — в Луцьку молотив тай так священиком став, отже „луцак".

— — — — — — — — — — — — — —

Коли вже народна потреба була вчасти вдоволена, зачали виучувати священиків на нинішний лад. Вчили довго, богато, вчили потрібного і зовсім непотрібного...

І як вже повиходили ті високо вчені священики, то деякі давай-на „луцаків" згори дивитися, як на простаків. Зачали навіть про них всякі жарти складати, як ніби про невчених, малоосвічених.

Але пригадується мені, що писав про тих-же „луцаків" парох Нестировець в Галичині, Іполіт Барвінський. Згадуючи про насміхи з „луцаків", він говорить, оскільки пригадую, так:

— Коли глянути з морального боку. то „луцаки" стояли о много висше, ніж пізнійші високовчені священики (ось як наприклад деякі з теперішних уніятських, які хваляться, що 20 років в школі сиділи). Се були люде, що щиро і совісно сповняли свої апостольські обовязки. Люди, для всіх прихильні, з почуттям моральної відвічальности, вони стояли близько народу, поміж народом, як живий примір самоповаги і взагалі людської гідности...

І їм та їм подібним треба завдячувати, що Поляки українські Церкви цілковито не знищили.

К. В.

ВІДПОВІДЬ ЄВАНГЕЛИКАМ.

(Тідор, Саск.)

В 43 числі „Канадійського Ранку" з дня 3 серпня, 1928, появився допис з Тідор, Саск., п. з. „Греко-православний автокефаліст в клопотах", який підписали „Українці євангелики з Тідор, Саск.". Пишуть „Українці євангелики з Тідор, ось що:

„Від часу коли то добродій Березинський дав кілька наукових викладів на загально просвітні теми в Тідор і околичних школах, зачали час від часу появлятися дописи в греко-православному Вістнику і в Українськім Голосі — від якогось Щирого Українця Тідорця з автокефальної групи, з наклепами і накидами на д. Березинського, а також на Українців євангеликів і на українську євангельську церкву".

Від себе скажу, що неправдою є, немовби я накидався на д. Березинського. Я тільки переповів в Українськім Голосі зміст його промови, а коли євангелики не люблять її, то най винують за неї прічера Березинського, а не мене.

Неправдою також є, що я накидався на українську євангельську церкву. В своїм допису я писав про тідорський округ, а що в згаданім окрузі євангельської церкви нема, то і не було на що накидатися, хочби я навіть був і хотів. Що-ж до Українців євангеликів, то їх в той час зовсім тут не було. Були тоді православні Українці, було кілька „нарославних", пару большевиків і пару дослідників біблії, а щодо українських євангеликів, то їх не було. То аж після того, як появився мій допис в Українськім Голосі, прічери Березинський і Тимчук зорганізували маленьку громадку євангеликів, яких „моленія" відбувалися через пару місяців в англійській злученій церкві. На скільки мені відомо, то євангельська громада вже перестала істнувати, бо так прічера Березинського, як і прічера Тимчука не було в Тідор вже через довший час.

„Українці євангелики з Тідор" пишуть ще й таке: „Після автокефального думання щирого Українця із Тідору, Саск., в наукових відчитах не повинно би згадуватися нічого про релігію".

Біда тільки, що не сказали „Українці євангелики з Тідор", в який то спосіб д. Березинський згадував про релігію, тай чи взагалі можна те релігією назвати, що він, замісць говорити на проголошену тему, накинувся на Українську Православну Церкву і її священиків, аж один зі слухачів не втерпів і сказав: „Пане Березинський, говоріть до річи. Хіба-ж се такі ваші наукові відчити?"

Пишуть дальше „Українці євангелики з Тідор", що нібито Українська Православна Церква не годна задоволити потреб українського народу в Канаді і тому її вірні приставють до євангеликів, бо там знаходять задоволення і рай. На се скажу, що оборонці чужої роботи в Тідор свідомо обминаються з правдою, або я не знаю ані одного православного Українця, який пристав би до євангеликів. Факт є, що число вірних Української Православної Церкви в нашій околиці збільшилося, а не зменшилося, а се показує ще раз на те, що Рідна Церква дає повне задоволення своїм вірним, инакше вони досі так не горнулисьб.

Пишуть ще „Українці євангелики з Тідор, Саск." таке: „В Канаді повна свобода релігійна і вільно кождому Українцеві і кожній Українці належати до такої церковної організації яку собі вибере".

На се я скажу таке: Тому, що в Канаді є релігійна свобода, тому ми маємо право належати до своєї Рідної Церкви, отже най ніякі чекохвати не накидаються на дорогу нам Церкву та най не лізуть між нас зі своїм непотрібним нам крамом.

На закінчення скажу шановним євангеликам з Тідор, що я не відповідаю за всі дописи, які були написані в сій справі в „Українськім Голосі" і в „Вістнику". В Тідорі є більше дописувателів, які щиро і завзято боронять своє рідне, за що належиться їм честь і слава.

Щирий Українець,

Т. Ф. Мінтин.

ПЕРШЕ БОГОСЛУЖЕННЯ В НОВІЙ ЦЕРКВІ.

(Тафнел, Саск.).

Прошу позволити мені місця на кілька слів про нашу церковну громаду в околиці Тафнел і Марґо. Сі дві місточка лежать яких 30—40 миль на захід від Йорктону і знаходяться около 14 миль одно від другого. Православні Українці скликали на 26 червня, 1927, загальні збори, на яких одноголосно згодилися зорганізувати громаду і побудувати церкву.

Треба згадати, що люде в сій околиці не є заможні, бо земля тут є досить бідна, отже богато вже фармерів вибралося звідси, а на їх місце прийшли нові. Але є між ними й такі, які вже не думають з сеї околиці забиратися і вони то власне взялися до зорганізовання громади і побудовання церкви.

Перше богослуження в новій церкві відбулося 10 квітня, 1928. Хоч церква ще не була скінчена і крізь діри в даху пролітали платинки снігу, а зимний вітер продирався крізь невикінчені стіни, — то на обличчу кождого присутного відбивалася глибока радість, а то тому, що богослуження відбувалося вже в своїм власнім, хоч і не викінченім храмі.

Згадане Богослуження правив о. Грицина, який був тоді парохом в Шіго і околиці.

Шлю щирий привіт читачам „Вістника" і всім вірним Рідної Церкви.

Онофрей Кравчук.

З ДІЯЛЬНОСТИ СТУДЕНТСЬКОГО КРУЖКА.

(Йорктон, Саск.).

Український Студентський Кружок в Йорктоні істнує ще від 1925 року. Кождого року, коли студенти зїдуться по літних вакаціях, Товариство відновляє свою роботу і провадить її після своїх сил. Однак з якоїсь невідомої причини, мабуть через байдужність, мало коли можна почути про наше Товариство в часописах, а з сего виходить велика шкода так для нашого Кружка, як і для студентства взагалі.

Колиб так українські студентські кружки, які істнують в Канаді частійше давали про себе знати, то в сей спосіб піддавалиб собі духа та підбадьорувалиб себе взаїмно до громадянської праці, а що найважнійше, приневолювалиб тих українських студентів, котрі ще не є зорганізо-

вані, єднатися в кружки та працювати спільно для добра свого власного, як і для добра цілого українського народу."

Український Студентський Кружок в Йорктоні є вже другий рік членом Централі Українських Студентів в Канаді, осідок якої є в Саскатуні.

Сего року ми постановили брати такий самий курс українознавства, Петра Могили на шкільний рік 1928-який є призначений в Інститутах ім. 29. Побри се ми приготовили концерт, який був улаштований в трох місцевостях, а се в Йорктоні, в Тідор і на кольонії Мазела. Чистого доходу було $74.75. Однак з причини недостачі автів, а властиво щирих Українців, котрі мають авта, а котрі згодилися б повозити безплатно, так як зробили се п. Стечишин і др. Потоцький, ми мали великі розходи, через що чистого доходу лишилось лише 40 долярів, але, як каже стара пословиця — ліпше щось, як нічого. Сі гроші студенти згодилися одноголосно дати на українську православну церкву в Йорктоні.

Як бачимо, то студенти, які хоч самі бідні, можуть дати поміч ще й другим українським народним інституціям та організаціям, коли тільки є в них до сего охота. Така поміч може бути в першій мірі моральна, але і то тільки тоді, коли будемо зорганізовані в Кружки, а через Кружки в Централю, бо тільки в організації сила. Студент.

ЖЕРТВИ

на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.

(Колектував о. П. Мельничук).

(Дальше).

МІЧЕМ, САСК.

Петро Максимишин	1.00
Никола Коновалик	2.00
Василь Залещук	1.00
Анна Гаврищ	1.00
Іван Шабатовський	1.00
Йосиф Марковський	2.00
Никола Сорока	2.00
Анна Сторощук	1.00
Мих Павлюк	2.00
Роман Варварич	1.00
Павло Куприк	1.00
Лука Новосад	5.00
Марія Новосад	2.00
Никола Грищук	1.00
Анна Родовець	50
Кость Токарчук	3.00
Юстина Токарчук	3.00
Олекса Залещук	1.00
О. Лукіянчук	5.00
Іван Кріпкий	2.00
Іван Васильців	3.00
Докія Троян	5.00
Григор. Троян	2.50
Марія Макулович	1.00
Роман Рачій	2.00
Федор Васкул	2.00
Іван Білий	1.00
Юрко Матійчук	1.00
О. Клюкевич	10.00
Дмитро Олексин	3.00
Василь Гуцал	15.00
Павло Боднарчук	1.00
Петро Новосад	4.00
Стефан Цибак	2.00
Разом з Мічем	90.00

ФЕНВУД, САСК.

Василь Терлецький	3.00
Мих. В. Савчин	1.00
Петро Коцюк	1.00
Никола Пилат	1.00
Разом з Фенвуд	6.00

ВОНДА, САСК.

Василь Масцюк	2.00
Никола Гриців	2.00
Іван Байда	1.00
Разом з Вонда	5.00

ДАНА, САСК.

Андрій Чайковський	2.00

КАДВОРТ, САСК.

Василь Кіндрачук (старший)	1.00

ГУДІВ, САСК.

В. Я. Бурак	1.00

РАДИМНО, САСК.

Юрко Столярик	2.50
Іван Осьмак	5.00
Василь Осьмак	2.00
Іван Благут	2.00
Мих. Гребеник	1.00
Мих. Гарасимюк	2.00
Мих. Столяр	1.00
Олекса Бацута	5.00
Дмитро Борис	2.00
Іван Борис	5.00
Настя Борис	1.00
Разом з Радимно	28.50

ДЖЕДБОРҐ, САСК.

Йосиф Богдасевич	1.00

ЙОРКТОН, САСК.

Володимир Семець	2.00
Василь Ґерасимюк	5.00
Дмитро Грицик	5.00
Др. П. Потоцький	10.00
Разом з Йорктону	22.00

МІКАДО, САСК.

А. Ягольницький	2.00
Г. Коваляшин	1.00
Гнат Періг	1.00
Іван Черевик	5.00
Мих. Тимрик	5.00
Андрій Тимрик	5.00
Петро Тимрик	2.00
Павло Киба	2.00
Стефан Тимрик	2.00
Теодор Путера	1.00
Гнат Дружка	2.00
Юліян Ягольницький	1.00
Олекса Кондра	1.00
Василь Король	1.00
Семко Бортник	5.00
Волод. Святинський	1.00
Григор. Кашуба	5.00
Никола Малик	1.00
Разом з Мікадо	43.00

СТОРНОВЕЙ, САСК.

Дмитро Вітоник	1.00
Онуфрій Вітоник	5.00
Мих. Галай	5.00
Ілько Вітоник	5.00
Юрко Вітоник	1.00
Пилип Набожник	5.00
Мих. Вітоник	3.00
Разом з Сторновей	27.00

ВРОКСТОН, САСК.

Братя Павчуки	10.00
Катерина Павчук	10.00
А. І. Боднарчук	5.00
Максим Слупський	10.00
Разом з Врокстон	35.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:

Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

ЮВИЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

(Дальше).

о. П. Запаринюк, Сарто, Ман. (за відзнаки) $5.10

о. П. Самець, Гудів, Саск. (за відзнаки) 10.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпегу.

ПРИМІР — ГАРНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ.

Наші учителі, а се: пп. Гринюк, Павлик, Савіцький і Бурмник при допомозі паннів М. Павлик і С. Гнідої та пп. Матковського і Юрчака відіграли представлення „Пошились в дурні" в Тарнополь, Сокаль, Кадворт і Ст. Джулієн, з чого було приходу около 150 дол. В розпродажі тикетів помагали їм о. Мельничук, п. Квасниця (сторник) і п. Луцкин (ріф).

З тої суми помиж иншими призначено на Укр. Прав. Собор у Вінніпегу 25 долярів.

Примір сей повинні уважлідити і инші наші учителі на кольонії.

Пані Ревуцька	5.00
Пані Микитюк	2.00
А. Урбанський, Лавфін, Ман.	1.00
І. Швець, Брендон,	5.00
І. Мельник, Едмонтон	1.00
Панство І. Мельники, Міннеаполіс	2.00
Жіноче Товариство, Ріджвіля	10.00
Н. Терновецький, Бюкенан, С	10.00
Д. Миківка, Гейнсборо, Саск.	2.00
Евдокія Унрав	5.00
Евдокія Унрав, коляда	1.00
Стефан Причун, Тиндал, Ман.	2.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

ЛЮТИЙ:

2-го Неділя — Сантон.
10-го Неділя — Сарто.
12-го Вівторок, Трох Св.—Розборн.
15-го Пятниця, Стрітення — Мензі.
17-го Неділя — Селкірк
24-го Неділя — Паппар Парк.

871 Weatherdon Ave., Winnipeg

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Д. Лешишина

Січень:

27-го Неділя — Богдан, Ман.

ЛЮТИЙ:

3-го Неділя — Ешвил, Ман.
10-го Неділя — Лавфін, місто.
12-го Вівторок — Пайн Ривер.
15-го Пятниця — Косів.
17-го Неділя — Роблін.
24-го Неділя — Шортдейл.

Rev. D. O. Leshchishin
Box 315 Dauphin, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

НА 1929 РІК.

СІЧЕНЬ.

27 Н. 29 Нед. по Зісл. св. Духа
28 П. Павла і твоих пр.
29 В. Покл. окев. св. Петра
30 С. † Антонія Вел. пр.
31 Ч. Атанасія і Кира

ЛЮТИЙ.

1 П. Макарія пр.
2 С. †Евтимія пр.

3 Н. Н. 30 по Зісл. с. Д. Макс. пр.
4 П. Тимотея ап., Анастасія
5 В. Климентія свящ.
6 С. Ксенії пр.
7 Ч. † Григорія Богослова
8 П. Ксенофонта пр.
9 С. † Пер. мощей св. Ів. З.

10 Н. Нед. 31 по Зісл. с. Д. Ефр.
11 П. Перен. мощ. св. Ігнатія.
12 В. Трох Святителів
13 С. Кира і Івана безср.
14 С. Трифона м.
15 П. Стрітення Господнє

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Іван Шарек, Мусва, Алта. .25

На хрестинах в домі п. Василя Сеника, Мелвил, Саск., на заклик о. П. Галицького зложено на руки пані Олени Квас і пані Оксани Юзик, на пресовий фонд „Вістника" суму 16.00

Жіноче Товариство в Мічам, Саск прислало 10.00

Жіноче Товариство в Мічам, Саск. 10.00

А. Рубашевський, Арран, Саск. .50

Пані А. Бурдет, Емерсон, Ман. .50

Сердечна подяка всім жертводавцям, передовсім Жіночим Товариствам, які в такий, до наслідування гідний спосіб показали нашому органові свое признання. Віримо, що Жіночі Товариства по инших місцевостях підуть за їх примірои і не тільки, що пришлють від себе жертву на пресовий фонд „Вістника", але також постараються приєднати для нього між своїми членкинями як найбільше передплатниць. На українських матерях лежить важкий обовязок виховання своїх дітей, а сей обовязок вони зможуть краще виконувати, коли перейнуться релігійно-моральною наукою, яку голосить „Вістник".

Адміністрація „Вістника".

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

СІЧЕНЬ.

27. Неділя 29 по Зісл. св. Духа. Голос 1. Утр: Еван Мат. XXVIII: 16—20; Літ: Ап. Колоссян: III: 4—11; Еван. Лук. XVII: 12—19.

ЛЮТИЙ.

3. Нед. 30 по Зісл. св. Духа. Гол. 2 Утр. Еван. Марка XVI: 1—8. Літ: Ап. Колоссян III: 12—16; Еван: Луки XVIII: 18—27.

10. Неділя 31. по Зісл. Св. Духа. Голос 3. Утр: Еван. Марка XVI: 9—20. Літ. Ап. І Тимот І. 15—17; Еван. Луки XVIII: 35—43.

12. Вівторок. **Трох Святителів.** Всеночне Утр: Еван Івана X: 1—16; Літ. Ап. Жидів XIII. 17—21; Еван. Мат. V: 14—19.

15. Пятниця. **Стрітення Господнє.** Всеночне Утр: Еван Луки II: 25—32. Літ: Ап. Жид VII: 7—17; Еван Луки II: 22—40.

17. **Неділя 32 по Зісл. Св. Духа:** Голос 4. Утр: Еван. Луки XXIV: 1—12. Літ. Ап. І. Тимотея: IV: 9—15; Еван. Луки XIX: 1—10.

24. **Неділя Митаря.** Голос 5. Утр: Еван. Луки XXIV: 12—35. Літ: Ап. 2. Тимотея III: 10—15; Еван. Луки XVIII: 10—14.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ЛЮТОГО, 1929. ЧИСЛО (72) 3

ПАПА МАЄ АПЕТИТ НА ПРАВОСЛАВНИХ.

В листопаді минувшого року папа видав послання до римо-католицьких і уніятських єпископів в Польщі. В посланню між иншим папа говорить до єпископів:

„У вашім листі (який єпископи вислали до папи) є ще одно, чим ми особливо цінимо, є то, так наглядно характеризуюче вас, — єпископів латинських і рутенських (себто уніятських), — однодумство і бажання, щоби російських дисидентів (себто православних), котрі живуть в Польщі, привернути на лоно римської церкви: а се є бажанням всіх добрих людей, щоби то привернення було як найчистенниже."

Що-ж, не від нині має папа апетит на православних, шкода тільки, що самим апетитом мусить задоволятися.

Варто звернути увагу також і на те, що папа називає православних Українців в Польщі Росіянами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ НА УКРАЇНІ.

Національний рух на Україні шириться. В Київі на одній з партійних конференцій секретар київського окр. парткому, говорячи про національне питання, присвятив досить місця українському національному рухові. Говорячи про український націоналізм, що все збільшується, промовець сказав також і про те, що навіть в комуністичних українських письменників і поетів в їхній творчості скрізь пробивається український націоналізм. Се доводив промовець відповідними цитатами з їхніх творів.

БОЛЬШЕВИКИ БОЯТЬСЯ УКРАЇНЦІВ.

Московський кореспондент німецької газети „Берлінер Тагеблят" Шеффер повідомляє, що большевики дуже занепокоєні збільшенням активности українського національного руху. Вони думають, що невдача Літвінова з предложенням Польщі підписати противоєнний договір, свідчить про те, що в Европі готуються до активної боротьби проти радянського союза. Радянська влада говорить, що на Україні все більше зростає підпольна діяльність націоналістичних груп. Большевики запевняють, що в „русько-українських" колах Берліна вже набирають урядовців для майбутньої „вільної української держави".

СУД СТАВ ПО СТОРОНІ ҐЕН. БУТА.

Англійський суд прийшов в поміч головному командантови Армії Спасення, ґен. Бремвелови Бутови, якого висока рада тої організації рішила скинути зі становища головного команданта. Судця сер Гаррі Т. Ів видав 30 січня рішення, що постанова високої ради, аби усунути головного команданта, є неважна і заборонив високій раді вибирати його наслідника. Головною причиною, на якій оперся судця, було те, що висока рада не вислухала ґен. Бута, що він має сказати на свою оборону, ані не дала йому нагоди боронити себе. Поки висока рада рішить щось в справі ґен. Бута, вона має дати йому нагоду предложити докази, що він є дальше здібний виконувати свої обовязки.

УКРАЇНЦІВ НЕ ЗНАЮТЬ.

За визнання Українців, як національної меншости в Румунії йде тепер уся боротьба українського парляментарного заступництва. Не легка се боротьба. Українці на Буковині творять релятивну більшість, бо Румунів тут менше. Й тому визнання української національної меншости в Румунії справа надто делікатної для Румунів натури. І нове правительство не зробило ще в сій справі кроку вперед. У дебаті над троновою промовою міністер внутрішних справ Вайда-Воевод говорив і про національні меншости в Румунії. Він споминав і Мадярів і Німців і Жидів. Лише за одних Українців він забув.

ХТО РЯДИТЬ УКРАЇНОЮ.

Секретар Київського окружного партійного комітету в своїй промові на одному із зібрань у Київі, пригадуючи слова, сказані комуністичним теоретиком Бухаріним про те, що на Україні комуністична партія складається з Москалів та Жидів, висловився в тому дусі, що необхідно притягти до комуністичної партії можливо більше Українців й таким чином посилити фронт в боротьбі проти українського націоналізму.

СОБОР РИМСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Доносять з Риму, що в 1930 році має зібратися в Римі вселенський собор римо-католицької церкви, аби одобрити угоду між папою і королівством Італії.

КАТОЛИЦЬКИЙ ФАНАТИЗМ.

Німецький часопис „Таґліхе Рундшав" описує ось такий випадок жорстокої нетерпимости одного римо-католицького ксьондза в Регенсбурґу.

До шпиталю привезли смертельно хорого католика, жонатого з протестанткою. Вони вінчались в протестантській церкві і дітей по протестантськи виховували. Лікар, оглянувши хорого, сказав його жені, що може покликати священика, бо хорий умирає. Жена покликала католицького ксьондза, але той заявив її, що він висповідає хорого тільки під тим условиям, що вона погодиться більше його не бачити, ані з ним говорити. Коли жінка заявила, що хорий є її муж, то ксьондз відповів: „Ви николи не були його жінкою, бо ви не вінчалися в католицькій церкві".

Щоби не лишити мужа без релігійної потіхи, жінка погодилася на несовісне домагання ксьондза, але з тим, що бодай дітям буде дозволено бачити батька. Ксьондз дав на се свою згоду, але слова не дотримав, бо коли 13-літний син хотів побачити перед смертю батька, йому на се не позволили. І так хорий помер, не побачивши більше ні жінки, ні дітей.

ПРАВОСЛАВІЄ В ПОЛЬЩІ.

В польській державі живе 3,500,000 православних. В тім є 2,450,000 (70 процент) Українців, 980,000 (28 процент) Білорусинів, 52,500 (1½ процент) Росіян, 17,500 (½ процент) инших. Хоч Москалів найменше, церковна єрархія є в їх руках.

ДИВНІ ПОДРУЖЖА В ІНДІЇ.

В декотрих околицях Індії подружжа прибирає цікаві форми. На полудни Індії жінку завжди купується, а дівчата символічно виходять заміж за мух, птахів, або сонце. В сей спосіб сходить благословення богів на племя. Рівнож дуже часто буває подружжа з деревом, бо воно є символом плодовитости. В деяких провінціях жаден Індієць не сміє оженитися втрете, одначе вільно йому оженитися в четверте. Між другим і четвертим подружжам мусить Індієць оженитися з деревом або кущем, а щойно відтак з жінкою.

Дівчина, котра не може вийти заміж, бере шлюб з китицею цвітів. Коли цвіти зівянуть, вона уважається вдовою і в сей спосіб легко находить мужа.

ВИХОДИТЬ, ЩО В КАНАДІ ГРЕКО-КАТОЛИКІВ НЕМА.

В „Канадійськім Альманаху" на рік 1929, в якім можна знайти ріжні інформації про Канаду, є рівнож спис церков і церковних організацій та їх єпископів і управителів. Однак нема в тім списі найменшої згадки про греко-католицьку церкву, якої єпископом уважається о. Никита Будка. За те в списі **римо-католицьких єпископів в Канаді є також імя єпископа Будки, з чого треба виносити, що греко-католицької церкви як такої в Канаді нема,** та що єпископ Будка не є греко-католицьким єпископом.

Коли додати, що видавці „Канадійського Альманаха" звертаються по інформації для свого альманаха до відповідальних чинників, то ясно стане, що єпископа Будку зараховано до римо-католицьких єпископів **не через непорозуміння, а по просту тому, що для Риму греко-католицька церква як така не істнує,** а тимсамим і єпископ Будка рахувався за римо-католицького єпископа.

ПОМЕР о. КРАСІЦЬКИЙ.

Дня 29 січня помер один з найстарших уніятських священиків в Канаді, о. Емануїл Красіцький. Умер, маючи 72 роки. Через кільканайцять літ о. Красіцький був парохом між майнерами в Сідні, Н. С., а від послідних трох років в Кукс Крік, Ман. Померший був відомий, як рішучий противник римо-католицизму і з тої причини кілька літ перед приїздом єпископа Будки до Канади був навіть независимим священиком. Тому на свого рода глум над помершим виглядає оповістка в англійських часописах, що на його похороні візьмуть участь римо-католицькі священики.

ЧУЖІ ЧЕКИ.

„Кетолик Реджістер" з 31 січня приносить чергову подяку від о. П. Олексьова з Вінніпеґу за грошеву допомогу для „наших місіонарів", яку він дістав від Товариства Поширення Католицької Церкви в Канаді. Як і попередно, сума допомоги в подяці не зазначена. В тім самім числі складає подяку едмонтонський римо-католицький архиєпископ О'Лірі за суму $840.00, яку він одержав від того-ж товариства на удержання „українських студентів".

Кождий Українець повинен передплачувати „Вістник" і поширювати між знакомими.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— Марку! — крикнув він, і обнявши його кріпко тулив до серця. — Відкіля, яким побитом ти тутечки опинивсь?

— І я-ж був вчора з вами в парку Єремії, — відказав Марко, обтираючи кров з кинжала одежею патера. — Ви мене не бачили, а я бачив, як вас дурнів піймали, чув як і приказ віддали, щоб вас на сім дубі замордувати... Та тепер не до розмови, треба втікати, коли ще й втечемо, бо незабаром буде й погоня.

Кобза й Марко духом попереринали ремені, котрими поскручувані були руки у козаків. Барило захопив зброю убитого жовніра, а Кобза заволодів зброєю Щуки й поліз в його кишеню за квіткою. Крім квітки витяг він ще щось завинене в папері, розгорнув, аж то була та шпилька, що вчора княгиня Четвертинська подарувала Щуці. Кобза сховав... Марко тимчасом витяг з дупла свою торбу.

— Ну, панове товариші, — гукнув він до козаків, перекидаючи через плечі торбу, — дві милі нашої дороги коли Ляхи нас не доженуть, то вже хіба тоді побачать, як ми самі до них прийдемо... Не відставайте!

З останнім словом Марко метнувсь в саму гущавину ліса, а слідом за ним і козаки потягли. Широко ступав він, неначе медвідь-бортняк продирався між зарослею, ломав віти, виривав кущі з корінням і прокладував за собою стежку товариству.

Пройшовши кілька гонів, перебрались вони через глибоку балку й з милю простували рідким лісом, так, що якби погоня настигла, то-б легко було їх тут захопити. Однак поки жовніри добігли до замку й дали вістку, яка халепа стрінула патера й Щуку, поки піднялось кварцяне військо, наші сіроми перебігли рідколісся і вже кралися пущами й глубокими бескидами. Дуже таки й потомились бідолахи, деякі вже й приставати стали. Один Барило браво йшов і втома його не брала; неначе кіт здирався він на дерева і оглядав, чи не наспіває погоня. Як вели його на шибеницю, то йому й байдуже було, а тепер, як став на волі, усе його лякало: схопиться з дерева птиця, залопотить звір в кущах, зараз приглядається і прислухується — сказано, запорожська сторожська натура. Вибравшись на невеличку прогалину, козаки посідали, щоб трохи відпочати.

— А що, Марку, — спитав Кобза, — чи полекшала твоя гаспедська торба хоч трохи?

— Здається трохи полекшала, — відказав Марко. — Бачу, мені вас жаль стало; вона у мене така, що тільки до кого хоч трохи озветься серце жалем, то вона зараз і полекшає.

— Нехай вона тобі зовсім полекшає за те, що нас виратував. Тепер хоч і доженуть, так не звязані руки, поки знов скрутять, так я десять покладу.

Кобза витяг з похви шаблю Щуки і став її розглядати:

— Бач, яка остра та уважиста, ще краща за мою...

— Куди-ж ти запроторив свою зброю?

— Там десь біля замку позакопували з Остапом, як нечиста мати понесла нас на весілля. Бач, зі зброєю не пустилиб.

— Та й наша зброя там осталась, — озвались деякі козаки.

— Годі вам теревені гнути, — гукнув Барило прислухуючись. — Чи чуєте, здається, у роги трублять?

Всі замовкли і стали прислухуватися, аж справді, десь далеко гугнів охотничий ріг. Сіроми посхоплювались і знов потягли за Марком. Ліс все ставав густійший і густійший, кущі глоду, терну й шипшини позростались собі й стояли неначе добра огорожа. Не пройшли вони й пяти гонів, як близще почулись роги, а згодом, натрафивши на їх слід, загавкали й заскавуліли гончі собаки.

Не оставайте, пани товариші, — озивався Марко, — недалечко вже зосталось!

— Каторжні собаки, — бубонів Барило, озираючись, — від них не втечеш, бодай вони виздихали!

Незабаром знов ще близще загуділи роги і заскавуліла собачня. Деякі з жовнірів, доїхавши до гущавини, позлазили з коней і продирались слідом за гончими. Чути вже було, як вони гукали на собак і перекликались проміж собою, коли нараз Марко зупинився біля дуплавого дуба, що ріс над горою, проліз попід кущем глоду й відчинив невеличке віконце, таке, що тільки хіба гадюкою пролізти чоловікові.

— А нуте, хлопці, лізьте в мою хату! — гукнув він, придержуючи віконце.

Духом, як миші, поховались козаки у ту нору: останній уліз Марко й зачинився. Віконниця була обложена зверху дерниною і прикривалась густим кущем глоду, так що як не приглядайся, а не побачиш, де вона відчиняється. Земляночку викопав Марко під самим дубом, і його коріння розходилось неначе крокви і лати й підпирали землю: з дупла проходила оддушина й освічувала підземну хижку.

Тільки що вони поховались, як зашамкотіли кругом землянки гончі, гавкали, скавуліли, і не находячи дальше сліду деякі порозбігались, а другі тягнулись слідом назад. Жовніри, що йшли слідом, завернули собак, і вони знов закрутились біля дуплавого дуба, а одна, добігши до самого віконця, заскиглила й стала дряпати лапами і скебти землю. Горою, з краю балки, з жовнірами метверхи пан хорунжий.

— Чого вони так гвалтують? — спитав він тих жовнірів, що пробирались у балці.

— Кат їх батька зна чого, — обізвався передовий жовнір, — усе крутяться на однім місці, а чорт-ма нікого, мабуть натрафили на борсучий слід.

— Трубіть у роги, скликайте собак, — озивались з балки жовніри, — тут ми тільки даремно тратимо час.

Загуділи роги, посклякали собачню, а там затріщав хмиз під копитами і через яку часинку все навкруги замовкло...

Потомлені козаки попростягались на долівці, а Марко витяг з пічурки глек з водою і клунок з сухарями.

— Снідайте, хлопці, що Бог післав, — сказав він, ставляючи біля них глек і кинувши клунок. — Другої потрави у мене нема, вибачайте.

Голодне товариство миттю випило воду й розхапало сухарі, аж торбинку пошарпали на шматки.

— А чи довго-ж ми тутечки сидітимемо? — запитали козаки Марка, заморивши черв'яка.

— Поки не утихомиряться Ляхи, — відказав Марко.

— Куди-ж ми рушимо? — питались деякі.

— От слухайте. Чотири милі звідси в пущах є остров, навколо оточений заливом з Сули, болотом і драговиною. На тім острові в горі повикопувані глибокі й великі печери, у котрих, розказують люде, колись, ще за святого Володимира, ховався змій; з того часу й остров той прозивається зміїним. Не один вік минув, а нікому то не доводилось бувати у тім урочищі: одно, не легко було його й знайти, а друге кому й лучалось ненароком зближатися до того острова, то з ляком тікали від нього. Так на сім острові, кажу, тепер осадився з своїм загоном Переяславський козак Кривоніс, той самий, — може чули, — що хуторяне за його лютість прозвали Вовгурем, а його ватагу вовгурянцями. Він приймає до свого гурту, тільки не всякого, а з проби, щоб кождий мав таку силу, як і в нього. Хто обнесе тричі біля його куреня дві каменюки, кожда в десять пудів, той йому товариш, хто шість, той йому побратим. Так, бачите, хіба тільки одного Кобзу прийме до свого загону; можеб і побратим йому знайшовся, так той ні до кого не пристає, і до себе нікого не приймає. Та байдуже, знайдуться і окроме Кривоноса ватажки та ще й не один.

— Хто-ж нас на той остров поведе? — спитав Барило.

— Я вас проведу, мені нераз доводилось вже на ньому бувати. Там тепер й народу чимало зібралось. Порадимось прийшла пора підійматься; мабуть вже й Хмельницький з ордою з коша рушив.

— А може вже й з Ляхами бються, — додав Барило.

— На тім тижні я був в Переяславі, — казав Марко, — і дещо чув. З Варшави Барабашу прийшов приказ, щоб він, посадивши реєстрових козаків на байдаки, поспішав до Кодаків, на підмогу Степанові Потоцькому.

— Якже воно буде, — загомоніли козаки, — наші кревні, православні, та й будуть битися проти нас, своїх братів?

— Тоді скажемо, як воно станеться, — відказав Марко.

— А богато війська у Ляхів по тім боці Дніпра? — спитали козаки.

— У двох гетьманів Потоцького й Калиновського буде тисяч з трийцять, та й у Хмельницького чимало того війська: одних братчиків пятнайцять тисяч, та реєстрових козаків Полтавського, Миргородського й Гадяцького тисячі чотири буде.

— А скільки ще того народу з України понаходило, — додав Барило. — Як комашня пруть на Запоріжже; та ще як і Татари дадуть нам підмогу, то завдамо такого чосу Ляхам, що й до нових віників не забудуть...

Марко витяг з кутка кілька шабель, пістолів, рушниць і сумки з порохом і кулями.

— А нуте, пани-молодці, — казав він, розкладаючи зброю па долівці, — розбирайте, у кого нема, може доведеться нам на дорозі стрінути Ляхів, так щоб було чим оборонитися.

Кобза взяв два пістолі і гвінтовку, а другі забрали й шаблі.

— Ну, а тепер на добра-ніч вам, спочивайте хлопці, — сказав Марко, взявши свою торбу й глек, — а мені треба ще трохи декуди побрести...

— Що воно таке за чоловік? — спитав Барило Кобзу, як Марко виліз з землянки.

— Не вгадаєш, козаче, — відказав Кобза.

— Давно вже ти з ним спізнався?

— Торік.

— Що у нього в торбі? Носиться з нею, як кіт з салом.

— Бодай тобі не довелось побачити!

(Дальше буде).

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

По Різдвяних Святах сусіди зійшлися до Чернецького, щоби продовжати читання про унію. Пожелавши собі взаїмно щасливого Нового Року та обмінявшися кількома словами про святочні переживання, сусіди, на заклик Залісного, засіли до стола й почали читання.

— Як пригадуєте собі, — сказав Чернецький, — ми послідного разу читали про те, як завзято і як свідомо козаки обороняли православну церкву, а скінчили ми своє читання там, де говориться про приїзд до Києва патріярха Теофана в 1610 році, куда запросив його гетьман Сагайдачний на те, аби він висвятив Українцям православних владик на місце тих, які зрадили православну церкву і пішли на службу Римови.

— Коли Теофан довідався, як справа мається, він видав пастирський лист до православних, повідомляючи їх, що він готов дати їм таку духовну поміч, якої тільки будуть потребувати. В наслідок сего листа патріярх Теофан був вневдовзі окружений численними депутаціями від українських православних братств і міст, а се ясно вказує на те, що нарід унії не хотів, що вона була йому немила та що домагався своїх рідних православних владик і духовенства.

— Побачивши таку сильну і непохитну віру в народі, патріярх Теофан погодився висвятити православних владик на місце тих, які перейшли на унію, що й зробив в половині серпня, 1620 року.

— Перепрашаю, — перебив Чернецькому Гнідий, — але як то сталося, що польський уряд позволив Теофанови не тільки, що перебувати на Україні, але ще й епископів проти волі короля і уряду висвячувати?

— Сталося се з тої простої причини, що польський уряд був безсильний проти козаків, він їх боявся, їм догоджав. Ось, що читаємо про се в „Берестейській Унії" на стороні 190:

„Король задля грізної постанови козаків не міг поступити з Теофаном після краєвих законів, повитав єго прихильним листом в границях своєї держави і висказав надію, що прибув в цілях мирних тай запрошував єго до Варшави."

— Ось такою штучкою хотів король схопити Теофана в свої руки: ніби то дуже радо витає його й до себе в гості запрошує, а чим би вже там його гостив, то не треба й казати! Але і козаки і Теофан розуміли добре, о що королеви ходило і тому не повірили його, на позір ласкавим словам.

— А кого патріярх висвятив на епископів? — спитала Залісна.

— З визначнійших висвятив таких: На митрополита висвятив дуже здібного чоловіка і великого українського патріота, а саме архимандрита київської лаври, Йова Борецького. Архиепископом полоцьким (проти Йосафата Кунцевича) став Мелетій Смотрицький, епископом володимирським, бувший королівський секретар на імя Кунцевич, який був потомком українських князів та був споріднений зі всею українською шляхтою, а епископом перемиським став Ісаак Копинський. На инші епархії, а то на луцьку, холмську і пинську були призначені менше визначні люде.

— По висвяченню владик розійшлися по цілій Україні-Руси листи з повідомленням, що нові епископи вскорі обіймуть свої епископські престоли. Після того патріярх Теофан скликав синод, на якім вирішено плян дальшої боротьби проти ворогів в обороні рідної православної церкви. Що православна церква мусіла вийти побідоносно, про се запевняв сам факт, що по її стороні стали козаки, які всі стали членами київського братства.

— А як приняв відомість про висвячення православних владик король? — спитав хтось там.

— Звичайно, що не з радістю. Але що мав вдіяти, коли немав тоді сили? Він, правда, видав універсал, в якім наказував, щоби нововисвячених епископів вязнити і карати, а уніятському митрополитови наказав кинути на них клятву. — Але православні владики не боялись ані королівської погрози, ані уніятської клятви. Вони йшли відважно до своїх столиць і сповняли свої владичі обовязки.

— Коли з початком 1621 року зібрався варшавський сойм, оборонці православія домагалися на ньому скасовання унії. Ось, що мав сказати на тім соймі Лаврентій Древинський до короля:

„Ніколи, найяснійший пане, не було тих заворушень і неладу в краю, які є від часу унії... Благородні горожане одноголосно обвинявують уніятських епископів за кривди, яких вони допускаються над народом... Уніятські епископи ограничують свободу і силою забирають народови церкви... Унія, яка удержується лиш насильством, повинна бути усунена". („Берестейська Унія", стор. 194).

— Сойм був занятий справою війни, яка Польщі тоді грозила, отже спір між православними і уніятами на соймі не був вирішений. Зате боротьба на церковнім полі не уставала і в 1623 дійшло до того, що уніятський епископ Йосафат Кунцевич, який як найлютійше переслідував православних, був вбитий.

— Коли-ж в невдовзі опісля помер і король Жигмонт III, православні знов почали рішучо домагатися своїх прав, в наслідок чого король Володислав IV, сни короля Жигмунта, погодився між иншими на такі домагання православних:

1. Православні мають свободу віри і вільно їм посідати і будувати та направляти церкви, семинарії, шпиталі, друкарні і сповняти міські уряди без вимімку

2. В їх посіданню лишаються ті церкви, які були тоді в їх руках; братства задержали свої права і було вільно закладати нові братства.

3. Православні отримали київську митрополію і три инші епископства: луцьке, перемиське і мстиславське, відділене від полоцького. Всі київські церкви крім малого видубицького монастиря, верну ли до православних.

— Повисші уступки хоч і не давали православним всего того, що їм по справедливости належалося, то бодай давали змогу до якогось часу відзискати свої сили для дальшої боротьби так проти Риму, як і проти Польщі.

— З сим ми приходимо до нового розділу книжки, отже думаю, що буде найліпше зробити малу перерву. Згода?

— Згода! Згода! — заявили всі, встаючи від стола.

(Дальше буде).

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE HERALD

Box 3684, Winnipeg, Man.

ОСТРОВ, НА ЯКІМ ПЕРЕБУВАВ СВ. ІВАН БОГОСЛОВ.

На схід від полудневої Греції, близько Малої Азії, є остров, який називається Патмос. Остров сей малий (має всего 25 миль довкола) та скалистий. В історії славний він з того, що за часів грецьких імператорів висилали на нього людей, які були засуджені на вигнання з краю. Славний він також з того, що на ньому перебував на вигнанню святий Іван Богослов, який і написав там своє „Відкриття" (Гляди: Відкриття св. Івана Богослова, І: 9). На острові є печера, в якій, як говорить передання, св. Іван мав свої видіння, які описує у „Відкриттю". Над печерою побудовано православний монастир.

Населення острова православне і числить 3,000 душ. На острові є не менше як 250 церков ріжної величини і форми. Деякі з них не більші звичайної каплиці, але є й дуже великі та гарні, побудовані після візантійського стиля. Але всі церкви, без згляду на їх величину та вік, є надзвичайно цінні своїми старинними річами: іконами, дубовими престолами, іконостасами та иншими приборами.

Туристи, які звідують остров Патмос, перебувають в монастирі, бо готелю чи заїздного дому на острові нема. В монастирі гість може перебувати через три дні безплатно, а після того платить, о скільки його стан на се позволяє, около півтора доляра на добу. Ціла обслуга, як кухарі, льокаї, послугачі і т. п., складаються з монахів.

При монастирі є дуже цінна бібліотека, в якій можна знайти богато старинних перґамінів, манускриптів та книг. До найціннійших з сих належать трийцять три листки манускрипту Євангелія від св. Марка. Сі сторінки були віднайдені в Малій Азії в четвертім столітті. Инші частини сего самого рукопису знаходяться в бібліотеках у Ватикані, Британськім музею та у Відні.

В тій бібліотеці знаходиться також Книжка Йова, яка походить з семого століття, як рівнож проповідь св. Івана Золотоустого, переписана дуже старанно та прикрашена малюнками. Рукопис сей походить з одинайцятого століття.

КЛОПОТИ ЧЕРЕЗ ЗМІНУ КАЛЕНДАРЯ.

За Великодні Свята в православній церкві у Румунії повстав великий рух. В осени був зїзд священиків з цілої Румунії, котрий висказався за поверненням святкування по старому стилю. Сього року припадає Великдень по новому стилю на 31-го березня, а по старому на 5-го травня. Є православний канон, котрий приписує, що христіянський Великдень має бути зараз після жидівського. А тимчасом сього року був би христіянський Великдень місяць перед жидівським. Константинопольський вселенський патріярх звернувся був до всіх східних церков, щоб разом наладнати святкування Великодня 1929 р., але Румунія йому навіть нічого не відповіла, а сама упорядкувала все без порозуміння з патріярхами й церквами і сим відділилася від греко-православної церкви. Головно в Бесарабії, але й на Буковині та в реґаті велике невдоволення. Навіть митрополит у Кишиневі невдоволений з поведення синоду. І от дня 21-го січня мав зійтися синод і постановити, коли має бути сього року Великдень та коли пилипівка. („Рідний Край").

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ВІДОЗВА ХОМИШИНА І ОДКРИТИЙ ЛИСТ А. ЧАЙКОВСЬКОГО.

II.

Лист Чайковського помістила стейтська „Свобода".

Оскілько лист Хомишина був кулою демагогічної балачки, остільки лист А. Чайковського ясний і річевий. Обвинувачення, які робить йому Хомишин, згрупував Чайковський так:

— Обвинувачуєте мене, буцім то я: 1) Стараюсь поширювати православіє в Галичині, 2) Показую в себе практикуючого християнина, а в душі не маю віри, 3) Що „детронізую Бога", 4) Виступаю проти церкви, валю її повагу, 5) Закидаете мені недоуцтво, хамство і порівнуєте мене з шевцем, котрий поза патинок не повинен нічого говорити, 6) Підсуваєте мені думку, що відмовляю заслуг духовенству... Поминаю, що тон і спосіб написання тої відозви не лицює Вашому високому становиску, а мене зобиджає...

Як спонуку до писання першої своєї статті подає Чайковський те, що православіє шириться і його вже не спинити, бо й уряд його піддержує. **„Знаємо й те, що теперішньому Римови наша греко-католицька церква нелюба".** А слаба сторона церкви в незрозумілій церковній мові, в новостях заведених з чужого обряду і в целібаті. Їх треба отже позбутися.

Що до церковної мови, — каже Чайковський, — то вона таки дуже незрозуміла. Тай ап. Павло був за мовою зрозумілою. Тай націоналізм се лише прикмета народів, а по Вашій думці націоналізм є грішний. Що-ж до закиду, що в мене поверхова віра, то для якої цілі мав би я таку віру показувати? І тому:

— Не позволю нікому залазити до мойого Святая Святих, до моєї душі. Її знає Бог Сердцевідець, а кожному, хто сюди пхається, скажу „геть".

Згадуючи слова Хомишина в його відозві, що Дух Святий поставив єпископів для церковної управи, пригадує Чайковський, що колись справді вибираючи епископів, християне молилися до Бога о вказівки. Але ті часи минули, від коли царі і князі почали епископів ставити.

— Таким побитом і Ви стали епископом, — каже Чайковський Хомишину. — Намісник цісарський предложив Вашу кандидатуру цісареви до затвердження. Заложуся, що намісник не молився до Св. Духа, коли Вашу кандидатуру ставив... Відтак міністер предложив апостольській столиці і лиш тоді Вас висвячено...

— І не дуже то радились Ви Св. Духа, коли вернувши з Відня, на власну руку, на приказ австрійського генерала змінили календар, а наслідок того був такий, що австрійські жандарми виганяли вірних з церкви в празничні свята...

— Не можна і в те повірити, що Ви завели примусово „добровільний" целібат за почином Св. Духа.

Широко розбирає Чайковський справу богослужебної мови. Коли мова в церкві незрозуміла, мертва, то латинські додатки тої мови не оживлять. А колиб мова церкви мала бути лише незрозуміла, то апостоли не мали би дару говорити ріжними мовами. Апостол же виразно заявлялесь за мовою зрозумілою.

Дальше йде пояснення Христових слів: „Не мир вам приніс, але меч". По виводам Хомишина виходить, що Христос дав церкві власть воювати мечем, вбивати, а Чайковський пояснює, що: **„не апостоли мають воювати мечем, лише мечем їх вбивати будуть і задля Ісуса Христа повстане син проти батька"...**

Зупиняючись ще на українській мові, каже Чайковський:

— Ви назвали її мовою „вуличною", а в відозві цитуєте слова якогось звар'йованого лінгвіста, щоб її осмішити, а якийсь писака з Вашої „Нової Зорі" (ч. 171) називає її „пілтавською мовою". Те саме робили колись і наші галицькі русскі (москвофіли) називаючи її мовою „пастухов і свинопасов". **Ось з якими людьми Ви найшлися в одній компанії, як рівний з рівними!**

Тут пригадує Чайковський, що є молитвенники українською мовою, є католицький переклад св. Письма. І питає він:

Кажете, що епископови не вільно змінити літургічної мови без синоду і дозволу Апостольської Столиці. **Але без синоду заводити новий календар, целібат, насаджувати богослуження чужими додатками то Вам вільно?**

Підчеркуючи, як то Хомишин прозиває українську мову, „вуличною, змінчивою, невиробленою", та як робить духовенству докір за національну роботу, Чайковський каже:

— Ви справді принесли не мир, а меч.. Докоряєте духовенству що занадто освідомляло паству в націоналізмі. То по Вашому це промах, гріх? А того не хочете знати, що Сам Ісус Христос був безкомпромісовим націоналістом? Покликуюсь на Мафтея: „Не йдіть шляхом поган. Йдіть до загублених овечок дому Ізраїлевого (X: 5 6). Послано Мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого (XV: 24).

З розпорядків Хомишина, — каже Чайковський, — виходить в церкві тільки нелад. Так між иншим приказав викинути „і всіх вас православних" і нині одні згадують православних, другі правовірних, треті добрих, четверті не кажуть яких.

Зупинившись на тім, що Хомишинови не подобаєсь наш обряд, Чайковський каже, що не дивувавсяб Шептицькому, бо він **„пан з пана, магнат, вихований в панстві і римо-католицькім обряді"**. А звертаючись впрост до Хомишина, каже:

— Але Вам я дуже дивуюся. Та-ж Ви вийшли з під селянської стріхи, Ваші діди і прадіди робили панщину. І Вам свій обряд не подобаєтьсе? Уявляю собі, як Ваша матуся вела Вас, тоді маленького Грицуня, босенького, в білій сорочині за ручку до церкви, вчила Вас, як складати пальчики, щоб перехреститись, підносила Вас з підлоги до тетрапода і казала „цьомати Бозю"; як Ви підспівували дитячим голосом за дяками; з яким богобойним зворушенням приступали до першого Причастія... Таких зворушливих хвиль ніколи не забувається, **а Ви те забули, і та церква і той обряд Вам не подобається.** А я як прийшов по 50 літах до тої сельської церковці, де я перший раз дріжачим голосом прочитав „Апостола" — я розплакався зі зворушення. І той обряд, такий, як він тоді був, такий для мене дорогий, такий любий, що життя своє оддав би, а не покинув би його, не назвав би його мертвим... **А Вам забагається новостей, а Ви ганьбите політичними банкротами** свій нарід, що в нерівній боротьбі упав під фізичною силою переможця. І Ви можете казати, що дбаєте і чуваєте над добром церкви і що Вам „чейже таком не можна відмовити патріотизму і любви свого народа". Хто в це повірить? Хіба-ж можна любити політичного банкрота і його вуличну мову?

Отсе, так сказатиб, головне, чим закінчує Чайковський свій лист. Є ще пригадки, як та, що нігде в своїх писаннях Чайковський не виступає проти церкви, отже нема основи до закидання йому безбожности і т. п., є ще й инші інтересні місця, та їх занадто богато, щоби тут наводити. А з наведеного читач буде мати загальний образ тону і змісту листа.

Тепер ще кілька уваг.

Коли порівнати оба листя — відозву Хомишина і лист Чайковського, то зараз видно, що Чайковський написав свій лист так, як пишуть розумні, праведні епископи, а Хомишин свою відозву так, як пишуть на шкоду свому народови чужі наймити, коли хочуть своїм панам подобатися.

Хомишин покликується на те, що його св. Дух поставив епископом, тай тілько, а духовою працею Чайковського український нарід не від нині одушевляється („З ласки Родини", „Олюнька", „Віддячився", „Козацька пімста" і др.). Хомишина знають від десятків літ, як формаля польської політики, а Чайковського, як поважного письменника і взагалі поважного українського заслуженого діяча і громадянина.

І я певний, що колиб наша церква в Галичині не була в ворожих римсько-польських руках; колиб в нас були „самосвяти" (ті, кого народ уважає гідним), а не „чужосвяти" (яких наші вороги для себе гідними уважають, і нам їх ставлять), то нині на станиславівськім епископськім престолі сидів би Чайковський, а Хомишин латав би чоботи, фірманив би, носив би міхи, як „тругар".

А то вийшло непорозуміння. Вуличник вбравшись в мітру і вдаючи епископа, нівечить святу власність церкви, а праведні люде стоять на боці і ще мусять мати з ним клопоти. Та не було би того, колиб українська церква не була на польсько-римськім припоні.

Ще одно. Колиб галицькі писменні люде заінтересувались церквою і почали писати на той лад, як Чайковський, то се більше значило-би, ніж всі протести, скарги та меморіяли до Риму. Се була би дійсна домашня робота — самі своє сміття вимітали би. Самі вчились би розуму і народ вчили би, а тоді ніякий хрунь не мав би відваги дуже розперізуватися.

ПІД АНАТЕМОЮ.

Під анатемою 28 років стояло ціле місто Крушево в Югославії недалеко границі коло Вітоль (Монастир). Міщане за турецького панування були досить богаті. Вони мали торговельні зносини з Александрією й Каіром і богато Крушевлян осілося в сих двох египетських містах. Крушевляне, всього 15,000 душ, були православні й підчинені були грецькому епископови. Але 1900 року вони з політичних причин, чи радше національних причин не хотіли його над собою признавати. Владика Партеніос загостив до міста, щоб відновити свою власть. Та Крушевляне його не приняли. За се владика прокляв ціле місто, кинув на него анатему. Від того часу пішло містови, як з Петрового дня. Македонське повстання комітаджів у Крушеві притлумили Турки кріваво і зруйнували всі доми. Відтак по кількох роках бідниці Крушевляне повертались поволі назад. Але їм не вело. Міщане все сварилися між собою. На храмі перед минулого року прийшло між ними до кріваво: бійки. Раптом обілляв їх уливаний дощ — хмаролом і знищив всі жнива довкруги міста. Міщане страшно перелякались і постановили приняти епископську анатему й просити в владики прощення. Наслідник Партенія, епископ Йосиф приїхав з великою парадою до міста, відслужив молебні, простив і зняв анатему. Се сталося на самого св. Миколая минулого року. Від тоді місто щасливе.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

З НАГОДИ СМЕРТИ ПАТРІЯРХА ГРИГОРІЯ ЧЕТВЕРТОГО.

Саме недавно помер в Дамаску антіохійський православний патріярх, Григорій IV. Дамаск є нинішною столицею антіохійського патріярхату. Померший вмер в 70-ім році свого життя, а в 19-ім свого патріяршества. Передше був митрополитом сирійського Тріполісу, а патріярхом став по смерти патріярха Мелетія, що вмер 1909 р.

На місце тепер помершого вибрано патріярхом Арсеніоса, лаодикійського митрополита, що став епископом 1903 р.

З усіх пятьох первісних патріярхатів антіохійський патріярхат нині найслабший. Однакож приходиться дивувати, що він взагалі нині істнує. Ніщо, як велика сила християнського духа первісних часів проявляється в тім нині, що безоглядна сила магометанства не змогла первісної колиски християнства знищити.

Антіохія (столиця Сирії), в часах перших християн була славним містом, третим між містами світа. Перше важне місце припало Антіохії по Єрусалимі найкращими осередками християнства. По смерти первомученика Стефана до Антіохії перейшло богато християн, які тут ширили християнство і християнська громада скоро росла.

Коли прийшла про се звістка до Єрусалиму, апостоли післали туда апостола Варнаву, який опісля покликав туда апостола Павла. Є також переказ, що апостол Петро перебував в Антіохії через сім літ. І тут перший раз ученики Христові почали звати себе „християнами".

В часах св. Івана Золотоустого в Антіохії було 200,000 населення, з того 100 тисяч християн. Від 252 до 380 року в Антіохії відбулось десять християнських соборів, а се вже показує, що се був визначний осередок християнства. Згадати-б ще, що в Антіохії родився 347 року св. Іван Золотоустий, як і се, що тут жив святий Ігнатій Богоносець. Був він епископом в Антіохії від 67 до 107 року, отже сорок літ і сам він був учеником евангелиста Івана. Його замучено на приказ римського царя Траяна. — Нині Антіохія невелике місточко, однакож давна слава зосталася. Турецька сила заслуженої слави давної Антіохії не могла знищити.

Нинішні православні християне в Сирії окружені з усіх боків магометанами. Їх життя було вічною мукою, бо Турки, які над ними пануввали, старалися вогнем і мечем навертати їх на магометанство. Однакож се їм не вдалося. Певна річ, що богато християн відпало, богато погинуло від руки магометан, однакож Антіохійська Православна Церква дальше істнує й Антіохійського патріярха поважають на Сході, як поважали давно.

Григорій Четвертий був відомий, як „невчений", себто немав такого великого шкільного образования, як мають инші нинішні достойники Православної Церкви. Походив з невизначної родини. Однакож як син церкви, як син свого народу, він був великим чоловіком. Був він розумним правителем і визначався великим таланом в оцінці людей і відносин. Широко знали його також і дуже поважали за його велику побожність. Його правління церквою зазначилося зворотом до кращого в життю тамошних православних християн. Він „невчений" дав свому народови велику науку.

Православне населення антіохійського патріярхату складаєсь з Сирійців, які говорять арабською мовою. До недавна їх національна свідомість була невелика — вони в усім перше місце давали Грекам, саміж ставали позаду. Їх церква була в головній мірі під проводом Греків. Доперва в 1880-их роках (то є: між 1880 і 1890) висші церковні становища перейшли в руки Сирійців, а грецьку мову в богослуженню замінено мовою арабською — мовою населення. Так разом з націоналізацією церкви піднеслася загальна народня свідомість тамошнього православного населення.

Патріярх Григорій був незвичайно практичним чоловіком. Будучи консервативним в своїй політиці, він вмів розумно йти з ходом часу. Між иншим він завзято противився плянови зміни церковного календаря, яку висували в патріярхаті александрійськім. Таку зміну він уважав шкідливою. Послідні його заходи були коло поновного отворення Патріяршої Богословської Колегії, якамалаб дорівнувати в усім нинішним подібним колегіям.

Вкінци треба пригадати, що перший провідник Української Православної Церкви на американськім континенті, митрополит Германос, належав до патріярха Григорія і був членом патріяршого синоду. Так отже в історії нашої церкви останеться сей спомин, що перша поміч нам тут прийшла від церковного достойника з антіохійського патріярхату.

ЩЕ ОДИН ДОКАЗ ЛАТИНІЗАЦІЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Що греко-католицькі епископи в Галичині пляново латинізують, себто переміняють на костел греко-католицьку церкву, про те вже нераз писалося. Та коли є ще хто, кому тяжко в се повірити, то ось новий доказ, який прекрасно показує, куди уніятські владики провадять свою церкву і її вірних. Доказом сим — се новий греко-католицький (?) молитвенник, який вийшов в Станиславові накладом епископського ординаріяту. Ось, що пише про сей молитвенник греко-католицький священик, о. І. Т., в перемиськім „Українськім Голосі", з 6 січня, 1929 року:

„Такого **архилатинізуючого** молитовника эпевністю ще не мають ні римо-католики. І тут справджується стара правда, що „яничари гірші від самих Турків". Все, що типово латинське, що таке противне духови нашої грецької церкви, як тіло душі, тут доцільно вібране, щоби „правдиво окатоличити" нашу церкву, то є, щоби витиснути з неї грецького духа і заступити його латинським духом. Євангельське „Льогос" (Слово Боже—Син Божий), грецьке „Софія" (Премудрість Божа — Син Божий) мають уступити місце зматеріялізованій побожности латинської жовнярської душі, яка вражлива лиш на те, що змислове, що низше, матеріяльне. Серце Христове, кров Христова, вода з ребер Христових, тіло Христове, вервиця, хрестна дорога, рани Христові, гріб Христовий, серце Марії — ось се й таке стається предметом релігійного почитання, тай то не якимсь другорядним предметом, але головним. Навіть „хрест" Христовий для них ще за мало матеріяльний, а до того він вже надто „посполитий", і видумують щораз то нове. О, **о. Костельнику*), чому Ви нам отворили очі на те, як ми падемо, як міняємо грецькі бриланти за латинські цегли?! Ліпше було би конати без свідомости! Ви за пізно прийшли! За Вами тільки правда, а за ними сила.** І роблять, що хочуть, доцільно перебудовують нашу церкву на латинську. — В станиславівськім молитовнику серце Христове „начало і состав" всякої побожности. Тілько читайте, скілько там того є: „Молебен Найсвятійшого Серця Ісуса", „Щоденне пожертвовання себе Серцю Христовому", „Акт задосить учинення Найсвятійшому Серцю Христовому", „Інтронізація, або суспільне панования Найсвятійшого Серця Ісуса в християнських родинах", „Акт винагородження Найсвятійшому Серцю Ісуса", „Пісня в честь Найсолодшого Серця Ісусового". До того є там: „Свята Година", „Хрестна Дорога" (з образками), „Молитва на вервици", „Ангел Господень". Зі святих найшли там своє місце тільки Пречиста Діва, св. Йосиф і св. Йосафат. **Св. Йосафата введено в кождий „отпуст" зараз по Пречистій Діві — яким правом?** А по кождій молитві старанно зазначені відпусти — самі відпусти в молитовнику. В тих новомодних молитвах приходять деякі звороти на зразок агітаційно-вічевих, що разять правильне наше думання, як на примір „Нехай жие Серце Ісуса, нашого Царя і нашого Отця!" (на стор. 177). Ще я не чув, щоби в молитвах Христа називано „Отцем" і щоби в молитвах було написано: „Нехай жие Бог, або Христос!" Або таке: Імена осіб, котрі будуть ширити се набоженство (до серця Христового), будуть записані в Моїм Серцю і ніколи не зістануть з него вимазані" (на стор. 169). Се дешева агітаційна обітниця, якою воюють всі апокрифи побожного змісту. — Станиславівський молитовник се заразом типик, бо поучає священиків, як мають відправляти ті нові набоженства, й не знати: чи молитовник виданий для вірних, чи для священиків?! — При всякій нагоді новий молитовник каже молитися о „добрих священиків". Се тінь, що йде за целібатом (то нема подостатком священиків, то скандали часті). Але я думаю, що в нас духовенство таке, на яке собі народ заслужив. Зате инакше з епископами. Їх обмаль, отже не віддзеркалюється в них душа народу, тай „дають нам їх"; тому тут лекше можуть заходити й нещасливі припадки, а тому булоби порадніше, щоби наші вірні молилися о „добрих епископів", котрі би нашу церкву вели по певній і щасливій дорозі — до висшого, а не до низшого."

*) Визначний греко-кат. священик в Галичині, який бореться проти латинізації.

НЕ ПЛЕКАЙТЕ ГНІВУ.

Св. Іван Милостивий жив в великій приязни з одним дворянином, на імя Никита. Але одного разу прийшло між ними до суперечки і вони розійшлися в гніві. Хотяй слушність була по стороні Івана, то все одно він не мав спокою із-за того, що погнівався з приятелем. А коли наближався вечір, йому пригадалися слова зі Святого Письма: „Нехай сонце не зайде у гніві вашому" (Ефесян IV: 26).

Св. Іван зараз післав свого слугу до Никити і передав йому такі слова: „Приятелю, сонце зближається до заходу".

Никита зрозумів значіння сих слів і зараз поспішив до свого приятеля. Вони перепросили один одного і оглядали захід сонця в приязни.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СТРІТЕННЯ.

Коли маленькому Ісусови було сорок днів, Пречиста Діва Марія і святий Йосиф понесли Його до церкви в Єрусалимі, де в подяку за Него зложили — жертву. Тоді був такий звичай, що кождого першого хлопчика в родині несли родичі до церкви і приносили там за него жертву. В жертву за маленького Ісуса святий Йосиф приніс пару молодих, гарних голубів.

В той час в Єрусалимі жив один побожний і дуже старий чоловік, який називався Симеон і якому Бог обявив, що він не вмре, аж доки не побачить на свої очи Спасителя, Який має спасти від гріха всіх людей. Коли Пречиста Діва Марія і святий Йосиф принесли Ісуса до церкви, то Дух Святий сказав Симеонови, щоби він також пішов до церкви. Він се зробив. А коли побачив маленького Ісуса, то взяв Його на свої руки і радісно промовив:

„Нині відпускаєш раба Твого, Господи, з упокоєм, бо очи мої видіми спасення Твоє, яке Ти приготовив для всіх людей."

Побожний Симеон пізнав, що маленький Ісус був тим Спасителем, Якого Бог обіцяв післати людям для їх спасення. Він урадувався, що тепер вже спокійно може вмерти.

На памятку стрічі побожного Симеона з Ісусом Христом обходимо свято „Стрітення", яке припадає на 15-го лютого.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

ВИХІД З ВАВИЛОНСЬКОЇ НЕВОЛІ.

Коли Ізраїльтяне попали у вавилонську неволю, пророк Єремія а також і пророк Даниїл предсказували, що вони будуть в неволі через 70 літ. Так і сталося. Коли скінчився призначений час неволі, цар Кир оголосив по цілім своїм царстві таке:

— Хто є в моїм царстві з Ізраїльтян най вертає до Єрусалиму і най там будує храм Божий — се значить, най вихваляє і покланяється правдивому Богові.

Цар Кир також віддав Ізраїльтянам всю ту дорогу посуду, котру був забрав з жидівської церкви в Єрусалимі цар Навуходоносор.

В наслідок такого розказу царя Кира, вернуло до юдейської землі около пятьдесять тисяч чоловіків крім жінок і дітей. Вони вернули під проводом царя Зоровавеля і в рік по своїм повороті почали будувати в Єрусалимі велику церкву; на місце тої, яка була знищена тоді, як Жиди попали в неволю.

ЕСТЕР.

Тому, що Ізраїльтянам було добре жити в царстві вавилонськім, богато з них остали там і після того, як було дозволено їм вертати до свого краю. Вони також удостоїлися довіря в царя і богато з них занимали поважні уряди.

Сталося, що цар Артаксеркс взяв собі за царицю Жидівку, яка називалася Естер. Але він не знав, що вона була Жидівка, а вона знов з сим йому не признавалася. Естер мала стрия, який називався Мардохей і який дуже нею пікувався. Він через се приходив до царської палати кождого дня, аби довідатися, як поводиться Естері.

Одного разу він чекав коло дверий палати і почув, як два начальники царської сторожі нараджувалися царя вбити. Мардохей повідомив про се царицю Естер, а вона сказала цареви і так життя царя було вратоване. Сю подію вписано до літописи, то є до історії царства.

В тім часі першим урядником в цілім царстві був Аман, котрого цар дуже любив і дуже йому довіряв. Він отже дав розказ, щоби всі люде Аманові покланялися. Сей розказ виконували всі, кромі Мардохея, за що Аман був на него дуже злий.

Аби пімститися на Мардохеєві, Аман доніс цареви, що ніби то всі Жиди задумують збунтуватися проти него. Цар повірив Аманові і дав наказ повбивати одного дня всіх Жидів. Коли Мардохей почув про се, він сказав цариці Естері, а та почала думати, в який би то спосіб спасти від нещастя своїх людей.

Вона пішла отже до царя і попросила його з Аманом до себе на обід. Коли обід скінчився, цар сказав до Естери:

— Скажи мені, що ти бажаєш, а я все для тебе вчиню.

Естер відповіла:

— Прошу тебе прийти з Аманом на обід ще й завтра, а тоді скажу.

Цар обіцяв се зробити.

Коли того вечера цар не міг уснути, він сказав, аби йому дали читати історію царства. Читаючи, він подибав про те, як Мардохей вратував йому одного разу життя. Цар покликав слугу і спитав його:

— Скажи мені, яку нагороду отримав Мардохей за те, що вратував мені життя?

— Жадної, — відповів слуга.

Цар покликав тоді Амана і питає:

— Скажи мені, що треба зробити для одного чоловіка, якого цар хоче нагородити?

Аман думав, що се його цар хоче винагородити і тому відповів:

— Чоловік, котрого цар хоче нагородити, має бути облачений в царські ризи, має взяти на голову царський вінець, має бути посаджений на коня, на котрім цар їздить, а перший з князів має вести його коня по вулицях міста і має кликати: „Так буде кождому, котрого цар хоче нагородити".

На се цар сказав:

— Добре, іди і зроби так, як ти сказав, Мардохеєві, котрий сидить перед дверми палати.

Аман був дуже злий на се, але зробив так, як цар йому велів.

Коли цар й Аман прийшли до цариці Естери на обід, цар запитав її:

— Скажи-ж мені тепер, яка є твоя просьба до мене?

Вона відповіла:

— Коли я маю яку ласку в тебе, то даруй мені моє життя і життя мойому народові. Бо і я і нарід мій є виставлені на погубу і неволю.

Цар запитав здивовано:

— А хто-ж є той, що посмів загрожувати твоє життя і життя твоїх людей?

— Аман, — відповіла Естер.

Цар почувши се, дуже розгнівався і сказав покарати Амана смертю. На місце Амана цар вивисшив Мардохея.

На памятку сеї події Жиди обходять піст Естери і свято Пурім.

ВІРА ДАВНИХ УКРАЇНЦІВ.

Перед приняттям християнської віри, Українці були поганами. Вони вірили в богато богів, ставили їх ідолів на горах, на горбах та в гаях і приносили їм жертви в той спосіб, що палили на костирах, або жертвенниках земні плоди і заколені звірята.

Вірили, що вогонь і дим заносять ті жертви перед богів і що жертви стають в небі назад такими, якими були перед спаленням. Вони вірили, що такі жертви були богам милі, і тому вони вислухували просьби людей.

Коли Українці покинули своє кочівниче життя й осіли стало, здвигали декотрим богам святині, справляли в їх честь ігрища, тай відбували народні свята. Сонце почитали під іменем Даждьбог (Білий-бог), який сотворив світ і богів. Його святим деревом була липа. Грім шанували під іменем Перун (Чогний-бог, Громовик), вітер мав назву Стрибог. Люде вірили також в русалки, топельники, мавки, віли (німфи), вовкулаки, відьми, опирі та ріжні злі духи. Подекуди, між несвідомими, віра в духи задержалася по нинішний день.

МОЛИТВА ДО АНГЕЛА-ХОРОНИТЕЛЯ.

О, Ангеле-Хранителю,
Небесний мій друже,
Хорони Ти моє тіло
І хорони душу
Від всякого гріха-лиха
І від всього злого,
Й веди мене до Господа,
До Бога Святого, —
Щоб у вічнім, безконечнім
Царстві Божім жити,
З Херувимами святими
Господа хвалити.

ПРОСЬБА.

Молю Тебе, Боже, відкрий мої очи,
Щоб я бачив правду і добро кругом,
Вложи в мої руки чудотворну збрую
І додавай сили в боротьбі зі злом.
Відкрий мої уши, щоби добре чув я,
Як звуки о поміч до мене дійдуть,
Щоб почув я голос оттих братів моїх,
Котрі також з лихом боротись будуть.
Відкрий уста мої—нехай все голосять,
Найсвятійшу правду Твою, Боже мій,
Щоб Тебе любити і ближнього свого —
Все цілим серденьком—бо се Закон Твій.

НЕ ЗАНЕДБУЙТЕ ОБОВЯЗКУ.

Один батько взяв свого пять-літного синка і пішов з ним в поле на прохід. День був гарний, погідний, отже батько ліг на траві, аби відпочати, а хлопчик бавився коло нього. Сон склеїв батькові очі і він уснув, а коли пробудився — дитини не було. Він почав кликати її по імени — але дарма. Страх огорнув батьківське серце. Він почав бічи в одну сторону і вскоротці опинився над берегом пропасти. Поглянув вділ — і заридав гірко: в долині на камінню видів свіжий труп любої дитини.

***

Таке нераз повторяється у вихованню дітей. Родичі занедбують свій обовязок і позволяють дітям блукати, куди їм захочеться і опамятуються аж тоді, коли дитина опиниться в безодні гріха.

Діяльність Українського Православного Собору у Вінніпегу.

Коляда.

Сьогорічна коляда в Вінніпегу на Український Православний Собор була вповні успішною. Колядники з Собору були поділені на 2 групі. Одна ходила колядувати під проводом п. В. Свистуна, а друга під проводом п. С. Міхалького. Разом заколядували 761.85 долярів. Крім них ходила колядувати молодь з Недільної Школи при Соборі, яка заколядувала 95.00. Гарна коляда — а гарна вона вийшла тому, бо вінніпегські громадяне розуміють, яке велике значіння має в життю нашого народу Український Православний Собор, який є не лише центром церковного життя, але також осередком поважної культурно-громадської праці, яка має вплив не лише на місцевих Українців, але на Українців цілої Канади. Слава щирим колядникам і слава тим, що приймали колядників!

Відчит і концерт в неділю 20 січня.

Сеї неділі вечером виголосив відчит п. В. Г. Гривнак на тему „Устрій Канади". Шановний промовець переповів коротко історію Канади, а властиво устрій Канади перед теперішним устроєм. Далі розказав про ті установи, які правлять Канадою, зробив коротке порівнання устрою Канади з устроєм, під яким живуть наші братя в Галичині. Очевидно, порівнання вийшло в користь того устрою, під яким ми живемо, себто в Канаді.

Концертова програма складалася з таких точок: Дівоча Мандоліновa Орхестра під проводом п. П. Угринюка виступала два рази. В першім виступі дівчата відіграли і відколядували кілька колядок. В другім виступі відограли і відспівали пісню. Студент Крипякевич виголосив веселий діальог. Дівчата Оля Пасічник і Софія Блок відтанцювали козака подільського. В. Пилипчук і М. Стечишин відіграли гітаровий дует. Була також відіграна весела одноактівка „Живий Мертвець", в якій виступали: Ів. Кирилюк, Ів. Пасічник, В. Саранчук, П. Ставнюк і С. Гуцуляк.

Студентська дебата.

В суботу, 26 січня, відбулася в салі Собору дебата на тему: „Рішено, що великі люде стали великими завдяки обставинам". Доказували се представники Студентського Кружка „Каменярі" з Саскатуну, студенти І. Гнатишин і Он. Івах. Заперечували се рішення представники Студентського Кружка „Прометей" у Вінніпегу, студенти П. Крипякевич і Ф. Черевик. Предсідником був п. В. Свистун. Суддями були прот. С. В. Савчук, посол Бачинський, і адвокат Арсенич. Коли скінчилася дебата, судді вийшли на нараду, а студент Венгер відіграв в тім часі прекрасно кілька кусників на скрипці при акомпаніменті панни Н. Гикавої. По тім предсідник покликав п. Арсенича, який говорив в імени суддів. Він сказав, що суддям було тяжко видати вирок, бо обі сторони попискалися дуже добре, так аргументами, як і представленням справи, одначе виграну остаточно признали вінніпегським студентам.

Слухачі нагороджували кождого дебатанта оплесками, як також п. Венгера за його гру і винесли таке вражіння з дебати: Що деякі великі люде ставали великими завдяки обставинам, а деякі завдяки своїм природним здібностям.

Свято Української Державности.

В неділю, 27 січня, відбулося в Соборі свято Укр. Державности, себто свято 22 січня, котрого то дня в 1918 році проголошено в Київі четвертим універсалом самостійність України, а того самого дня 1919 року проголошено в Київі соборність всіх українських земель. Свято складалося з панахиди, святочних промов і концерту.

Панахида була відправлена по Богослуженню за всіх тих, що полягли в боротьбі за волю українського народу. А підчас проповіди парох Собору о. Савчук сказав гарну проповідь з нагоди сього свята, порівнуючи деякі події з святого письма з нашими народними змаганнями. Вечером того дня заходом Товариства „Боян" і Відчитової Секції відбувся концерт.

Посол Бачинський сказав вступне слово, в якім підніс значіння того свята.

Довший реферат виголосив п. Свистун. Він говорив про обставини, які були в той час, коли проголошено четвертий універсал Центральною Радою, про значіння того універсалу, його добрі і помилкові сторони, яку науку можемо мати з того універсалу, як робити, аби на будуче не повторювати тих помилок, які робили ті, що укладали той універсал. Хоч 11 літ тому проголошено самостійну Україну, то український нарід не був ще тоді підготований до самостійного життя, і тепер, по 11 роках, хоч Україна є розчвертована, то український нарід є далеко більше підготований до самостійного життя, а се тому, що національна свідомість є тепер далеко більша, як була тоді.

Кінцеве слово говорив адвокат Арсенич, який сказав, як ми повинні старатися про соборність України і як розуміти соборність.

Всі три промовці говорили дуже добре й робили велике вражіння на слухачів, то і не диво, що кожда промова була сильно оплескувана, а спеціально промова п. Свистуна, яку публика час від часу переривала оплесками на знак згоди з виводами промовця.

Концертова програма випала дуже гарно. Вона складалася з таких точок:

„Чуєш, брате мій", мужеський хор „Бояна"; гітаровий і мандоліновий терцет — Ів. Пасічник, В. Пилипчук і М. Стечишин; декламація — пані Рій. Скрипкове сольо — студент Венгер при акомпаніменті на піяні панни Н. Гикавої; „Козака несуть" — мішаний хор „Бояна"; „Заквітчали дівчатонька стрільцеви могилу" — хор „Бояна"; гітарове сольо — В. Пилипчук; декламація — п. В. Г. Гривнак; гітаровий і мандоліновий терцет — І. Пасічник, В. Пилипчук і М. Стечишин; „Тихо, тихо Дунай воду несе" — відіграли і відспівали дівчата з мандолінової орхестри під проводом п. П. Угринюка; „Сповнилась міра" — мішаний хор „Бояна". Хор „Бояна" співав під проводом діріґента п. М. Пасічника.

Роковини 21 відділу Товариства „Взаїмна Поміч".

В суботу, дня 2 лютого і неділю, 3 лютого, 21 відділ „Взаїмної Помочі", який льокується в салі Собору, улаштовував свої перші роковини. Бо якраз рік минуло від заснования того відділу.

Знагоди сих роковин відбулася в салі Собору спільна вечеря для членів 21 відділу, на яку були також запрошені гості.

Вечеря відбувалася в дуже гарнім настрою. Пані, які занялися устроєнням вечері, дійсно показали свою здібність, бо вечеря була знаменита. Вечеря почалася молитвою, яку проків прот. С. В. Савчук. По вечері були промови. Перший говорив п. Кінаш, голова 21 відділу. Він сказав про розвій нашого відділу. По нім говорили отсі: п. Свистун, як голова Собору, п. Панькiв, як член 1 відділу, п. Бриндзій, як представник від запомогової організації ім. св. Михаїла при православній церкві на Дізраелі, п. Блок, як голова Т-ва „Бояна", прот. Савчук, посол Бачинський і п. Стечишин, як редактор „Українського Голосу" і голова Головного уряду „Взаїмної Помочі". Всі промовці говорили на тему організації „Взаїмна Поміч". Вже пізно в ночі всі гості вповні вдоволені розійшлися домів.

В неділю на Богослуженню в Соборі, наш парох прот. Савчук сказав на підставі святого письма гарну проповідь, в якій підніс значіння такої організації, як „Взаїмна Поміч", яку корисну роботу вона має виконувати для українського народу.

В вечер був устроєний концерт силами т-ва „Боян". Підчас концерту п. Мир. Стечишин виголосив реферат про значіння „Взаїмної Помочі" для українського народу. Він зазначив, що нема і не повинно бути ні одного такого Українця, який би був свідомим а не належав до „Взаїмної Помочі". Він і закликував тих, які ще не є членами, аби ставали ними, і то тепер, коли 21 відділ від 15 січня до 15 лютого провадить кампанію за приєднуванням нових членів. В тім то часі Українці повинні ставати членами, бо відділ з нагоди кампанії приймає членів за половину вступного.

Як підчас вечері, так і підчас концерту до 21 відділу вписалося поважне число членів.

Концертова програма складалася з таких точок:

Хор т-ва „Боян" під проводом п. М. Пасічника відспівав 3 пісні — „Ой там за горою" (щедрівка), „Ой дівчина Уляна" і „Ой, чий же се двір".

Дівоча мандолінова орхестра під проводом п. П. Угринюка відіграла і відспівала 2 пісні. Фортепянове сольо — Оля Богоніс. Декламації виголосили п. Придаток, і п. Козакевич. Терцет відспівали п-нни: Мирося Купченко, Оля Угринюк, Соломея Угринюк — акомпаніювала на піяні панна Сікорська. В народних танцях виступали панна А. Харчиш і М. Стечишин (Козачок Подільський і Коломийка) та Іван Пасічник (Чумак). До танців пригравали п. П. Угринюк на скрипці а панна Третяк на піяні. Гітарове сольо відіграв п. Пилипчук. Справоздавець.

ЖЕРТВИ

на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.

(Колектував о. П. Мельничук).
(Дальше).

ГЕФОРД, САСК. (коло Пісклинців).

Іван Габриш	1.00
Василь Лазарович	1.00
Петро Лазарович	1.00
Руза Лазарович (уч.)	5.00
Григір Лазарович	1.00
Дмитро Лазарович	1.00
Никола Лазарович	1.00
Мих. Сулятицький	1.00
Дмитро Симчич	2.00
Іван Симчич	3.00
Іван Походзіло	1.00
Петро Твердохліб	1.00
Максим Габриш	1.00
Парохія св. Тройці	15.00
Сестрицтво	10.00
Мих. Сметанюк	1.00
Петро Никифорук	2.00
С. Возьний	.50
Мих. Н. Симчич	2.00
Іван Юрищак	.25
Никола Бойчук	1.00
Вас. Богданський	1.00
Василь Цалинюк	.25
Мих. Ярошак, Лайдак, Саск.	1.00

ПРИНС АЛБЕРТ.

Г. Литовський	.50
Ник. Купецький	2.00
Лев Горичун	.50
Д. Пітерс (Грек)	2.00
Павло Стедяк	.50
Стефан Луцюк	5.00
Олекса Гураль	1.00
Гринь Маловський	.50
Вас. Бучовський	.50
Катер. Купецька	.25
Юлія Купецька	.25
Н. Н.	.25
Василь Березовський	1.00
Гр. Лукащук	1.50
Матвій Лях	1.00
Федь Жугаєвич	.50
Юська Гричук	.25
Пані Романчук	.25
Н. Н	.50
Григ. Бзовий	1.00
Вас. Велийовський	1.00
Ю. Ковалюк, Самбург, Саск.	5.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.

ЗВІТ З КОЛЯДИ.

(Сивер Гил, Саск.).

Колядували на українську православну церкву в Сивер Гил, Саск. слідуючі: О. Саранчук, Гр. Ворох, І. Гоян, М. Саранчук, І. Андрущак, І. Багрій, Ст. Багрій, М. Шпак, А. Багрій. Коляду зложили

По 1.50: С. Підвербецький.

По 1 дол.: Й. Ковальчук, А. Гранат, І. Ковальський, М. Ковальський, І. Кіндрачук, М. Білик, А. Підвербецький, І. Дмитук, М. Катеринич, Н. Никифорук, А. Кіндрачук, Н. Іванчук, О. Гоян, п-ні Михаловська, Я. Гоян, Н. Яковишин, І. Іванчук, Ф. Багрій, М. Саранчук, Ф. Токарик, В. Войтюк, М. Шпак, Н. Горбай, Ю. Міщук, А. Никифорук, Ф. Токарик, М. П. Підвербецький, Н. С. Никифорук, А. С. Никифорук, А. Кіндрачук, Н. [illegible]

По 75 ц.: О. Іванчук, Л. Іванчук.

По 50 ц.: П. Хома, Марія Ткачук, П. Заяць, К. Коварчук, М. Крук, Ф. Войтович, М. Багрій, В. Міхаловський, і Ф. Мучульський 45 ц.

На Народний Дім зложили слідуючі:

По 1 дол.: О. Старицький, М. Тканик, Н. Плютак, П. С. Никифорук, А. С. Никифорук.

По 75 ц.: П. Дмитрук.

Чи Ви вже відновили передплату за „Вістника" на 1929 р.? Коли ні, то зробіть се зараз!

КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР У ВІННІПЕГУ

в місті Вінніпегу і передмістях:

М. Гінків,	15.00
Г. Кодак	15.00
П-ство П. Хома	12.00
о. С. В. Савчук	10.00
Й. [illegible],	10.00
А. Челядь	10.00
Г. І. Блок	10.00
Н. Крутик	10.00
Г. Сич	10.00
Т. Циганович	10.00
Яр. Куницький	10.00
С. Сокульський	10.00
Я. В. Арсенич	10.00
Л. Грабовецький	10.00
Вік. Купченко	10.00
Н. В. Бачинський	10.00
Др. П. Гуцуляк	10.00
Юрій і Ксеня Ожийовські	10.00
Др. Овсяник	10.00
П. Г. Войценко	10.00
В. Свистун	10.00
Пані Куцик	10.00
П-ство Й. Богонік	6.00
П-ство Дорощуки	5.00
М. Сорохтей	5.00
Н. Н.	5.00
М. Скиба	5.00
Й. Каракуць	5.00
М. Харко	5.00
П-на Анна Харко	5.00
М. Коршик	5.00
Д-рова Ронкерова	5.00
М. Волошиновський	5.00
п. Старк	5.00
П. Прокопів	5.00
П-ні М. Момотюк	5.00
П. Матвій	5.00
Гр. Угринюк,	5.00
П-ство Шевчуки	5.00
І. Проковів	5.00
Н. Роган,	5.00
М. Демчук	5.00
І. Симчич	5.00
П-на Е. Ясенчук	5.00
І. Андрусяк	5.00
Ф. Шашарівський	5.00
О. Бовківський	5.00
О. Климків	5.00
К. Слінець	5.00
М. Паньків	5.00
О. Пастух	5.00
П-ство Фарині	5.00
Т. Яремко	5.00
П-ство Яловеґи	5.00
Д. Дубик	5.00
Д. Остапович	5.00
Й. Остапович	5.00
Д. Данько	5.00
Вік. Дембій	5.00
Асторія Кафе	5.00
Ст Міхоцький	5.00
В. Музичук	5.00
Я. Українець	5.00
Н. Кінаш	5.00
Н. Залозецький	5.00
С. Тиховецький	5.00
С. Котельницький	5.00
М. Пасічник	5.00
М. Манчуленко.	5.00
П. Поташник	5.00
І. Колтек	5.00
В. Угринюк	5.00
М. Комар	5.00
Й. Жутаєвич	5.00
п. Іващук	5.[illegible]
Н. Конів	5.00
Ф. Олійник	5.00
Н. Скоровід	5.00
Л. Якимішак	5.00
П. Кіпран	5.00
Н. Мандрик	5.00
Мир. Стечишин	5.00
П. Рудик	5.00
І. Паразін	5.00
п. Кузьмінчук	5.00
О. Остапович	4.00
В. Палійчук	3.00
Ф. Горук	3.00
п. Заплацінський	3.00
В. Новак	3.00
Г. Паразін	3.00
Др. Г. Новак	3.00
п-ні Гео. Маріяш	3.00
С. Гуцу[illegible]	3.00
Т. Данчук	3.00
В. Маркевич	3.00
п. Мощук	3.00
о. П. Запарнюк	2.00
Я. Кулинич	2.00
І. Мараз	2.00
П. Палюк	2.25
Я. Дьордій	2.25
Пані Рудик	2.00
В. Мороз	2.00
А. Шеремета	2.00
П-ні К. Лаба	2.00
Г. Осійчук	2.00
А. Новак	2.00
Е. Гошовський	2.00
п-ні Оконська	2.00
п-ні Залозецька	2.00
П. Маріяш	2.00
П-ні Котельницька	2.00
п-ні С. Пузник	2.00
п-ні В. Кришталович	2.00
Д. Ковальчук	2.00
п-ні Басіста	2.00
П. Ожоган	2.00
В. Моканик	2.00
С. Юськів	2.00
п. Підлубний	2.00
В. Кізюк	2.00
П. Носатий	2.00
С. Вовк	2.00
М. Ковалик	2.00
І. Мітенко	2.00
Н. Мітенко	2.00
Др. Веселяк	2.00
Г. Кирмаюк	2.00
П-ні А. Клим	2.00
Ф. Понік	2.00
І. Кравчук	2.00
М. Карпінка	2.00
п-ні Сорохтей	2.00
п-ні А. Ковач	2.00
Ів. Рій	2.00
В. Бурик	2.00
Н. Совсун	2.00
п-ні Яремович	2.00
П. Угринюк	2.00
Д. Тучак	2.00
Г. Кульчицький	2.00
В. Гривнак	2.00
Т. Періг	2.00
П. Кравець	2.00
І. Гордовський	2.00
М. Яцишин	2.00
Ген. В.-Сікевич	2.00
М. Лучкович	2.00
М. Грабовецький	2.00
П-ні П. Батицька	2.00
І. Бучковський	2.00
п. Волинець	2.00
П. Довгань	2.00
О. Дубас	2.00
Н. Вишньовський	2.00
П. Веселик	1.50
П. Лазечко	1.50
п-ні В. Савчук	1.00
І. Бакун	1.00
І. Бакун (стар.)	1.00
П. Добровольський	1.00
П. Челядин	1.00
Г. Сидор, Транскона	1.00
п-на М. Бурґан	1.00
п-ні Петрик	1.00
О. Угринюк	1.00
Мирося Шевчук	1.00
О. Кліщун	1.00
п-ні Бучковська	1.00
П. Киба	1.00
А. Яремович	1.00
В. Шкоцький	1.00
І. Дубик	1.00
П. Задурович	1.00
П. Сліцер	1.00
п-ні П. Янковська	1.00
п-на Курило	1.00
В. Галіщак	1.00
Ів. Комар	1.00
А. Паньків	1.00
П. Янчук	1.00
І. Завідовський	1.00
п-на А. Стамбурська	1.00
п-на М. Вісович	1.00
М. Козьмук	1.00
О. Сошо	1.00
К. Геник	1.00
Н. Н.	1.00
І. Драпак	1.00
С. Бруховський	1.00
П. Саранчук,	1.00
П. Строкан	1.00
Др. Диня	1.00
М. Козак	1.00
О. Стасина	1.00
П. Кривокида	1.00
п-ні Соробей	1.00
П. Кмець	1.00
П. Вовчак	1.00
П. Фіґоль	1.00
М. Чорний	1.00
Г. Шалавило	1.00
П. Коваль	1.00
М. Люзович	1.00
М. Кабінет	1.00
П. Сагіляк	1.00
П. Сарамада	1.00
П. Головець	1.00
Г. Дзюба	1.00
С. Генюк	1.00
П. Пилипчук	1.00
М. Яцишин	1.00
Донечка Бакунів	.50
Кася Кобилка	.50
п-на Третяк	.50
П. Фредрик	.50
Х. Лесюк	.50
В. Домарецький	.50
П. Шевчишин	.50
п-ні Саранчук	.35
П. Вакoнечний	.25
Н. Н.	25

Разом заколядовано $761.85

Колядувало два хори — оден під проводом д. В. Свистуна; другий під проводом д. С. Міхоцького

Всім нашим парохіянам, і всім українським громадянам, які так щиро відносилися до колядників, складаємо сердечну подяку.

Заряд Собору.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука, на слідуючу адресу:
Rev. S. W. SAWCHUK,
779 Burrows Ave.
WINNIPEG.

КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ В СИФТОН, МАН.

По 1.50: Вас. Перепелюк, Петро Петрик

По 1.25: Д. Григоришин, Т. Троць

По 1 дол.: Л. Кіндрат, М. Маринюк, М. Яловега, П. Вовк, Н. Ясентюк, І. Роля, Ст. Ясентюк, В. Басараба, Г. Кіндрат, Д. Перепелюк, М. Перепелюк, Г. Кузик, Г. Стасюк, М. Божило, Ф. Гніздовський, С. Козак, І. Фодчук, Н. Огризло, П. Савчин, І. Рафальський, І. Літовець, А. Кучер, С. Федюк, С. Кучер, І. Василишин, В. Кузик, М. Бицюк, В. Стандрик, Н. Божило, Д. Стандрик, І. Стецик.

По 75 ц.: А. Вакула

По 50 ц.: М. Рафальський, М. Літовець, М. Ребець, М. Олійник, Ст. Бойко, Н. Брисько.

По 36 ц.: П-на Є. Пуляк.

По 30 ц.: С. Атаманчук.

По 25 ц.: Л. Бойчук, М. Гафійчук, М. Стандрик, Я. Кіндрат, Марія Кіндрат, Ст. Ожеговський, А. Рода, А. Чеснюк, Л. Василишин.

Разом заколядовано $46.16.

Подав Дмитро Кіндрат.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запарнюка.

ЛЮТИЙ:

10-го Неділя — Сарто.
12-го Вівторок, Трох Св.—Розборн.
15-го Пятниця, Стрітення — Мензі.
17-го Неділя — Селкірк
24-го Неділя — Паплар Парк.
871 Weatherdon Ave., Winnipeg.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Д. Лещишина

Січень:
ЛЮТИЙ:

10-го Неділя — Дофін, місто.
12-го Вівторок — Пайн Ривер..
15-го Пятниця — Косів.
17-го Неділя — Робліп.
24-го Неділя — Шортдейл.
Rev. D. D. Leshchishin
Box 315 Dauphin, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЛЮТИЙ.

8 П. Ксенофонта прп.
9 С. † Пер. мощей св. Ів. З.

10 Н. Нед. 31 по Зісл. с. Д. Ефр.
11 П. Перен. мощ. св. Ігнатія.
12 В. Трох Святителів
13 С. Кира і Івана безср.
14 С. Трифона м.
15 Ч. Стрітення Господнє
16 С. Симеона і Анни прор.

17 Н. 32 Нед. по Зіс. Св. Духа. Ізид.
18 П. Агафії мч.
19 В. Вукола прп.
21 Ч. Теодота Страт. вмуч.
20 С. Партенія і Луки прп.
22 П. Нікифора мч.
23 С. Харлампія мч.

24 Н. Неділя Митаря. Власія свщм.
25 П. Мелетія, Мартина
26 В. Мартиніяна
27 С. Авксентія прп.
28 Ч. Онисима ап.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

Лютий.

10 неділя — Сеньків.
12 вівторок, Трох Святителів. — Арбакка.
15 пятниця Стрітення Господнє — Толстой. По обіді відчит в Народнім Домі.
17 неділя Гардентон.
24 неділя Вайта. По обіді відчит в Нар. Домі.

Березень:

3 неділя Роза. По обіді відчит.
10 неділя Арбакка. По обіді відчит в Народнім Домі.
17 неділя Толстой. По обіді відчит в Нар. Домі.
24 неділя Гардентон.
31 неділя Вайта. По обіді великодня сповідь для дітей і молодіжи. Вечером відчит в Нар. Домі.
Адреса: Толстой, Ман.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Н. Чорбляк, Дуфрост, Ман	.50
Гр. Бутерь, Дуфрост, Ман	1.00
П. С. Колтек, Вінніпеґ, Ман	.50
А. Рубашевський, Аран, Саск.	.50
Й. Семенців, Смут Рак Фолс, Онт.	.50
Н. Івонусів, Вінніпеґ, Ман.	.50
Марія Куцкевич, Торонто, Онт.	.50
Жіноче Т-во в Ріджвій, Саск	10.00

СПРАВКА. В минувшім числі через недогляд жертву Жіночого Товариства в Мічам, Саск. оголошено [illegible] рази

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЛЮТИЙ.

15. Пятниця. **Стрітення Господнє.** Всеночне Утр: Єван Луки II: 25—32. Літ. Ап. Жид. VII: 7—17; Єван. Луки II: 22—40.

17. **Неділя 32 по Зісл. Св. Духа.** Голос 4. Утр: Єван. Луки XXIV: 1—12; Літ. Ап. І. Тимотея: IV: 9-15; Єван. Луки XIX: 1—10.

24. **Неділя Митаря.** Голос 5. Утр: Єван. Луки XXIV: 12—35. Літ: Ап. 2. Тимотея III: 10—15; Єван. Луки XVIII: 10—14.

БЕРЕЗЕНЬ.

3. **Неділя Блудного Сина:** Голос 6. Утр.: Єван. Лук. XXIV: 36-53. Літ.: Ап. І. Коринтян VI: 12-20, Єван. Луки XV: 11-32.

10. **Нед. Мясопустна:** Голос 7. Утр.: Єван. Івана XX: 1-10. Літ.: Ап. І. Коринтян VIII: 8-13 і IX: 1-2, Єван. Мат. XXV: 31-46.

17. **Неділя Сиропустна:** Голос 8. Утр.: Єван. Івана XX: 11-18. Літ.: Ап. Римлян XIII: 11-14 і XIV: 1-4. Єван. Мат. VI: 14-21.

24. **І. Неділя Посту:** Голос 1. Утр.: Єван. Іван XX:19-31. Літ.: Святого Василя Великого. Ап. Жид. XI: 24-26, 32-40 і XII: 1-2, Єван. Івана I: 43-51.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЛЮТОГО, 1929. ЧИСЛО (73) 4

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА БУКОВИНІ.

„Рідний Край" пише:

Румунізація православної церкви на Буковині поступає вперед з кождим днем на шкоду самої церкви і на шкоду християнського і морального виховання благочестивих християн української національности. Сими заходами, негідними апостольських заступників, винародовлення українського народу ніколи не осягнуть ні світська, ні церковна влада. Противно викликається сим лиш дух опору і сектанства та упадок християнських і горожанських чеснот населення. Український нарід домагається науки слова Христового і Служби Божої в українській мові, а тимчасом церковна влада всупереч Христовому слову: Ідіть у світ і научайте всі язики, вимагають усе дальшої румунізації на церковнім полі. Дві третини вірних православної церкви в Буковинській архідієцезії належать до української національности, а від душпастирів не вимагається знання української мови, щоб вони могли до народу в його мові проповідувати слово Боже; на богословськім факультеті і в дяскалії не вчать уже навіть читати славянські церковні книги і молоді священики і дяки будуть тепер приходити неграмотними між своїх парохіян. Урядовий Вістник архиепископства і метрополитства Буковини оповіщує, що епархіяльна рада рішила завізвати почавши від 1 травня 1929 р. усіх священиків української національности до 60 років віку, щоб віддалися іспитови з румунської мови

ЯК ПОЛЯКИ КРАЛИ УКРАЇНСЬКИЙ ХРЕСТ.

Небувала пригода трапилася в Косові підчас Йорданського водосвята на Черемоші. Два львівські злодії Кош і Бітковський довідались, що Косівці мають цінний золотий хрест, якого вживають при свяченню води на Йордан. Щоби його дістати, обдумали такий плян.

Бітковський скрився перед свяченням в ополонці, під ледом і там ждав, що хрест пірне в воду. Вирвавши з рук священика хрест, пустився плисти попід лід до другої приготованої ополонки, де ждав Кош. Переляканий священик, почувши, що його сіпнули і побачивши, що хрест щез, відскочив з острахом взад, а зацікавлені Луговики почали рубати лід і шукати за хрестом.

Як вони здивувались, коли найшли трупа з хрестом у затиснених устах. Бітковський заціпенів від студені і не доплив до ополонки, задушившись. Кош у нетерплячці, нічо не знаючи, самий пустився на ріку на допому товаришеви, але попав у руки Луговиків, які втішились ним не менше, як трупом Бітковського.

НОВИЙ ПРОВІДНИК АРМІЇ СПАСЕННЯ.

Головна рада „Армії Спасення" вибрала нового голову сеї організації на місце дотеперішного ґенерала Вилема Брамвеля Бута. Став ним головний помічник Бута Едвард Дж. Гіґґінс, з роду Англієць. Се перший раз, що ся організація дістала виборного предсідника. Дотепер нею правив її основник, ґенерал Бут, та його сини, з яких одним є скинений тепер з уряду ґенерал сеї армії.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ.

Дня 25 січня на засіданню буджетої комісії в голосуванню над буджетом міністерства освіти приняли на внесення ППС. суму 110,000 золотих на вступні організаційні видатки на український університет у Львові.

ПАРУБОЦЬКИЙ ПОДАТОК У ГРЕЦІЇ.

Грецький уряд рішив збільшити свій буджет і населення свого краю новомодним законом за прикладом Італії. Міністерство здоровля підготовляє проект податку на нежонатих. Усі, що скінчили 30 літ, а не оженились, будуть обовязані до 55 року (якщо видержать у свому оподаткованому стані) платити досить високий податок.

НЕ БУДЕ БІЛЬШЕ ЖИВЦЕМ ПОХОВАНИХ.

Лондонські ґазети повідомляють, що один тамошній лікар винайшов певний спосіб завдяки якому не буде вже більше живцем похоронених людей. Журналістам той лікар задемонстрував сей винахід: є то ігла получена з електричною струєю. Коли сю іглу застромити в людське тіло, то плин, який є в іглі, остається рожевий, коли чоловік ще живий; колиж то вже мерлець, плин приймає жовту краску. Винаходом зацікавилися лікарі й „Товариство для охорони передвчасно похоронених". Негайно скликали засідання членів, щоби ухвалити рішення у звязи з новим винаходом.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАМКНУЛИ ЛАВРСЬКУ ЦЕРКВУ.

З київської Лаври большевики зробили „музейне містечко". Але ще й досі в будинках Лаври істнує вища богословська школа та провадяться служби Божі у великій Лаврській церкві та в печерах. В наслідок сього „музейне містечко" „не може наладити своєї культурної і наукової роботи", як пише „Комуніст" і тому київський окружний виконавчий комітет заборонив надалі відправу служб Божих у великій Лаврській церкві. Ся церква, що є видатною памяткою української архітектури 19 століття, переходить тепер до „музейного містечка". Крім того большевики клопочуться, щоби і служби Божі в печерах було припинено, і щоби богословська школа із свого приміщення була виселена.

ХЛІБ З ЗЕЛІЗОМ.

По хлібопекарнях совітської кооперації випікається такий хліб, що навіть і не лікар заборонив би його продавати. В одній лікарні був випадок, коли санітар із хлібом відкусив шматок зеліза. Сим хлібом годують — в лікарні також і хорих. Після того випадку з кавалком зеліза писали люде скарги до управи кооперації. Але сі скарги рівнож як і акт лікарні з приложенням річового доказу десь зникли, проходячи ріжні совітські інстанції.

УНЕВАЖНЕННЯ ШЛЮБУ ПО 19 ЛІТАХ.

Монтреальський суд вирішив 8 лютого одну з найдивніших подружних справ, коли уневажнив подружжя Люіса Когена і Молі Кутнер, які жили з собою 19 літ, як чоловік та жінка. Коген і Кутнер побралися 19 літ тому, але в шість місяців по шлюбі Коген довідався, що чоловік, який давав йому шлюб, не був рабіном. Коген нічого не казав про се своїй жінці, але жив з нею дальше. Найшлося в них троє дітей і може були-б так дожили й до смерти, як би не те, що з часом посварилися і розійшлися. Тоді Коген зажадав уневажнення свого подружжа. Суд взяв на увагу, що як ся пара такий довгий час жила з собою, то має до себе якісь права і тому в вироку зазначено, що хоч шлюб був неважний і подружжа є неістнуюче, то все таки майно, яке Коген і Кутнер придбали, має бути розділене по половині.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ БАПТИСТІВ В РОСІЇ.

Американські баптисти, що нелеґально приїхали до Совітського Союзу і тепер там ведуть успішну релігійну пропаганду, звернули на себе увагу радянського уряду. Радянська влада видала наказ арештувати всіх баптиських проповідників та адміністраторів. Своє переслідування большевики пояснюють тим, що баптиська пропаганда викликує серед населення нельояльність до большевицького уряду. А спеціяльно американські баптисти ввесь час тримають звязок із закордоном, що не бажане для большевиків.

БОЛЬШЕВИЦЬКА МОРАЛЬ.

У Москві відкрили при нагоді зловживань у будівельній інституції організацію основану одним з її старших керовників Кармановим для ширення розпусти та піянства. Організація ся називалася „союзом свобідної любови" і приймала в члени тільки урядовців своєї інституції. Між ними були два члени комуністичної партії і пять старших урядовців. Тому, що сі забави коштували богато гроша, її учасники сягнули по державні гроші в бюровій касі і „союз свобідної любови", що мав, як казали його основники, „нести свої ідеї в маси", скінчив свою діяльність прилюдним скандалом

„ВШИСТКО ЄДНО".

„Дзеннік Львовскі" в замітці п. з. „Мають доволі підюджування й ненависти" захоплюється тим, що в Щуровичах, радехівського повіту, місцевий греко-католицький парох о. Плешкевич виголосив на запрошення латинського пароха Вітека проповідь в місцевому костелі на латинський новий рік — **по польськи.** За се ксьондз Вітек зреванжувався так, що на другий день наших Різдвяних Свят виголосив проповідь — у церкві (не сказано в якій мові, але певно, що в польській).

ПРОФ. МИХ. ГРУШЕВСЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ?

Як повідомляють з Москви, на Вел. Україні арештування звернені передовсім проти шумськістів. Між иншими арештували проф. Михайла Грушевського. Загалом арештували більше як 40 націоналістів.

Кождий Українець повинен передплачувати „Вістник" і поширювати між знакомими.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— Диво, не чоловік; мабуть він не то Ляхів, а й самісінького чорта не злякається...

— Його чорти лякаються!...

Кобза не дуже був охочий до розмови. Кохання неначе яким чадом його підкурило, тільки й думки було, що про княгиню Четвертинську. Потомлені сіроми не довго ще балакали й поснули як мертві...

XI.

Як уже смеркалось, повернувся Марко й побудив козаків. Повилазили сіроми з земляночки, неначе ті бабаки, і довго протирали очи, поки не прочунялись; дуже таки позасипались. Марко приніс їм хліба, сала, фляшку горівки й глек води. Заморивши червяка, козацтво запалило люльки й повело розмову.

— Знаєте, пани молодці, що, — почав Барило. — Коли Кривоніс не прийме нас до свого загону, так ми оберемо собі ватажком Марка, та й будемо приймати до гурту?...

— А кого-б і обібрати, як не Марка! — загомоніли козаки.

— Постривайте, панове-товариші, — озвався Марко встаючи. — Не мені бути вашим ватажком, вибирайте собі иншого, а поки я з вами, то буду вашим проводиром.

— Чом не хочеш бути нашим ватажком? — питали козаки, оточивши Марка. — Не треба нам иншого, не треба!

— Не вам мене питати, не мені вам і казати!... — і Марко похмуро скинув очима на товариство і його погляд зупинився на Кобзі. — Як до чого припаде, так от вам ватакож! — додав він показуючи на Кобзу.

— А поки припаде, — озвався Барило, — нехай він випрудить з свого серця княгиню Четвертинську, а не випрудить, то ми з нього викуриш те кохання порохом!...

— Та й не рівня нам ті князі та пани! — загомоніли деякі.

— Чом не рівня, — перехопив Кобза, — хіба-ж ми не такі люде, як і вони?

— Нехай, бач, і такі, — відказав Барило, — так не такі-ж тепер часи, щоб возитись з тим коханням!

— Як не такі, то й підождем, — відказав Кобза понурившись.

Оттак розмовляли, поки не зійшов місяць, і наші небораки рушили. Довгенько йшли вони за Марком, продираючись гущавиною, а там вибравшись на високу гору, вийшли на битий шлях, що пролягав проміж густим лісом

— Ну, тепер, панове-молодці, — сказав Марко, зупиняючи їх, — ляцький день, а ніч наша; коли стрінемо на дорозі дряпіжників, то не будемо утікати, а будемо битися. Огляньте лишень вашу зброю і понаряжайте гвинтовки й пистолі...

Згодом, пройшовши кілька гонів, почули вони позад себе гомін і тупотіння Козаки зійшли з шляху і засіли в кущах. Незабаром побачили вони чималу юрбу: деякі їхали верхом, а другі йшли піхотою, в свитках та високих смушевих шапках. По гомоні й одежі зараз пізнали вони, що се не чужі, а свої. І мабуть простують туди-ж, куди й вони. Барило пугукнув, і юрба зупинилась, декотрі вхопились за мушкети, а другі за шаблі й стали на поготові, а козак, що їхав попереду на доброму кони, на той оклик також пугукнув. Зараз видно було, що бувалий козак і знав звичай запорожський.

— Не лякайтесь, хлопці, — озвався Барило, підходячи до юрби. — І ми такі-ж, як і ви... Куди йдете?

— На гадючий, чи то на зміїний остров, — озвалось бурлацтво, — до Кривоноса.

— Та й ми туди-ж; а богато вас?

— Двайцять й один, та ще стільки у другій ватазі, що пішла попереду.

Сіроми наші зблизились, братались і привитали один одного...

— Здоров був, Барило, — озвався передовий вершень, простягаючи до нього руку.

— Гнида! — скрикнув Барило. — Чи се-ж ти, мій голубе? Була-ж така чутка у нас у коші, що тебе забили Ляхи на Старниці?

— Ні, як бачиш, помилував Господь. Ми з Гунею після побиванок на Старниці помандрували у Московщину й до якого часу там вештались, а тепер знов до вас прийшли, знов почастуєм Ляхів!

Наші козаки змішались з бурлацтвом і пішли по дорозі.

— Відкіля-ж ви тепер? — питав Барило Гниду.

— З Прилущини, — відказав старий.

— Що-ж там у вас діється?

— Хвалити Господа, усе благополучно!... Учора Бубнівський протопоп Світ привів чимале військо, і старий Гуня з ним, так які не повтікали Ляхи, то усіх забили на макуху, а монахів Домініканів, що осадились в Густинськім монастирі, до одного вилущили. Тепер йду, щоб порадитись з Кривоносом.

— Не зустрічались з вами Ляхи?

— У вечері вже, як вийшли з гаю, де спочивали, стріли пять жовнірів, трохже поклали, а двох втікло.

— Сьогодня буде чим порадувати Єрему! Запінить він з серця свою руду бороду, бо й ми йому богато шкоди наробили...

— Не то ще буде. Заллємо ми і йому самому горячого сала за шкуру!

Як отак розмовляли, почули десь далеко стрільбу.

— Чи не наші бурлаки бються? — озвавсь Гнида прислухуючись.

Стрільба ставала частійш, почувся і гомін, і усе зближалось до них, а там разом замовкло й затихло. Барило метнувся по дорозі, щоб довідатись, що там діялось, а тимчасом ватага потроху видвигались. Згодом повернувся Барило

— Постривайте, хлопці, — прошепотів він. — Жовнірів іде чимала купа!... Не розглядів добре, а здається, кількох чоловіків наших ведуть на арканах!

Марко зупинив юрбу.

— Ховайтеся в кущі, по обох боках шляху, — казав він, розділюючи ватагу, — а кінні їдьте собі назад, щоб вас не побачили Ляхи; а як крикну, разом виходьте, піші з лісу, а кінні поспішайте на зустріч Ляхам і лупіть дряпіжників!

Духом піші поховались в кущах, а кінні відїхавши з пів гонів, на повороті шляху запинились; а тим-часом і Ляхи стали зближатися. Попереду їхав пан хорунжий, а за ним жовніри вели на арканах чоловіка з вісім бурлак; потомлені й голодні собаки бігли за кіньми, висолопивши язики. Тільки зрівнялись вони з засадою, як вихопивсь з кущів Марко й гукнув молодецьким покриком. Прожогом вискочили козаки й поперли на Ляхів: хто рубав, хто стріляв, а хто й просто давав добрих стусанів в печінки... Перелякані жовніри несподіванним нападом хапались за палаші, за пистолі, деякі дали драпака, а тут їм на зустріч і кінні наскочили... Не счулись Ляхи, як їх, чоловіка з двайцять, на місці уклали; небогато з них прудко пробились і втекли. Се буяи ті самі жовніри, що шукали й гнались за нашими неборакати, та й знайшли таки їх собі на лихо.... Зараз порозтинали мотузки, якими були повязані бурлаки, та як роздивились і пізнали своїх...

— Бач, таки я й думав, — сказав Гнида, — що вас дурнів стрінули Ляхи!

— Та нас-же, — відказували вони, ля березового хреста, де казали підочухаючи потилицю, — застукали там біждати вас...

— Хіба-ж нікуди було гаразд сховатися?

— Та ми гаразд таки й сховались, — озвався один із ватаги, — так поснули-ж, а тут де не взялась бісова собачня, донюхалась і загавкотіла, а яролужа шляхта набігла, деяких повбивала, а нас, отсе як бачите, на арканах повели. Хотіли було й нас порізати, так хорунжий і каже:

— Відведемо сих до князя Єремії і скажемо, що се ті самі харцизи, що пана Щуку й патера поубивали.

— А бодай вас, дурнів!... чого-ж стоїте, як телепні, — гримнув Гнида. — Забирайте зброю у забитих Ляхів, та й рушаймо, бо як опізнимось, то не знайдемо і човнів, ні на чім буде й на той бік острова перепливти.

Бурлаки метнулись до убитих Ляхів і вибирали собі збрую, а Барило дорізував тих, що ще хропіли, приговорюючи: „В своїй хаті й скипка бе!"

Дійшовши до березового хреста побачили вони: де-не-де попростягались на шляху шість трупів бурлак...

— Бачу, не всіх дурнів порізали, — сказав Гнида, скинувши оком на забитих. — Тепер мабуть де небудь з переляку так поховались, що й з собаками їх не знайдеш.

Від хреста продирались вже сіроми густим лісом. Марко йшов попереду, приглядаючись деревам: то простує до дуба, на котрім понаносили гнізда гайворония, то поверне, дійшовши до трухлявого пня; а тимчасом козаки гукали, скликаючи товаришів, що позабігали від Ляхів. З перегодом, як пройшли вони пів милі, на той гомін стали відкликатися втікачі, як жаби з болота, аж поки не зійшлись до купи.

На світ займалось, як вони спустившись з кручі, опинились біля Сульського заливу, що оточує зміїний остров. По середині того заливу було плесо, а з берега позаростало очеретом, рогозом й оситняком. По той бік заливу підіймалась висока гора, вкрита відвічним лісом, і скільки оком кинуть, мріла темною полосою між густою зарослею чагарника. По сім боці заливу, понад самим берегом, простяглась доріжка, по котрій стрічкою сунулись козаки піші і кінні, а за ними, за кождою ватагою, везли на підводах мішки з мукою, сухарями, різані свині і другу поживу і гнали скотину на те-ж. Тихесенько подвигались ватаги по доріжці, не чути було ні гомону, не бразчала й зброя; неначе чорні хмари перед бурею, сунулись вони й збивались до купи...

Оттак дійшли вони до перевозу, де в завширшки заливу було широке плесо. Кінні козаки переходили у плав, а піших і запаси перевозили лотсмани на човнах і каюках. По тім боці перевоза, на острові, виднілись розкати й редути, насипані під горою по обох боках дороги. Марко, зупинившись біля перевозу, обернувся до товариства.

— Пращайте, пани молодці, — зтиха промовив він, — помагай вам Біг; тепер й без мене втрапите до Кривоноса.

(Дальше буде).

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

По короткій перерві сусіди знову засіли за столом, щоби продовжати читання. Але нім Чернецький отворив книжку, Гнідий промовив:

— А як там справа з новим епископом, куме Залісний?

— З яким новим епископом? — спитав Залісний.

— Як то з яким, з вашим, — з тим, що має прийти на місце епископа Будки.

— Або я звідки про се маю знати?

— Та я думав, що може ваш священик минувшої неділі говорив про се в церкві.

— Може й говорив, але я там не був.

— Ов, а то чому?

— А тому, — підхопила Залісна, — що його вже з старшого брата скинули і мало що з членів не виписали.

— Невже-ж? А то за що?

— А за те, що з вами тай з Чернецьким пристає. Кажуть, що він вже православним став, тай за те з уряду скинули.

— Ов, то шкода.

— Яка там шкода? — обурився Залісний. — Думаєте, що не обійдуся без їх уряду? Я й так думав резигнувати. Вже мені досить того урядовання. За двайцять років мав час приглянутися їх роботі...

— Але членом ви ще є?

— А чому-ж би не мав бути? Є.

— От приставайте до нас, — каже Чернецький, — тай ліпше зробите.

— Не так скоро. Перше мушу переконатися, чи у вас ліпше, бо звідки я маю знати, що ви не такі самі, як і католики?

— Маєте рацію. Перше пізнайте нас, а тоді рішайте. А все таки цікаво, коли греко-католики дістануть нового епископа?

— Може и зовсім не дістануть, — промовив Степовий. — Я чув таке від нашого священика.

— А як-же буде?

— Як то як? Хіба римо-католицьких епископів в Канаді мало? Ми і так під римо-католицьких епископів належали, хоч ніби і мила свого епископа. Він, бачите, був тільки **епископом місіонарем, а дійсними епископами для греко-католиків були ті римо-католицькі епископи, в чиїх дієцезіях греко-католики жили.** Так воно є і тепер.

— А читали ви про те, що епископ Будка є записаний в якійсь там книжці, як римо-католицький епископ?

— Так, читав, — відповів Степовий. — Але чи воно правда, не знаю.

— Так, правда, — промовив Чернецький. — Я на свої очи бачив. Є то в „Канадійськім Альманаху" на рік 1929. Там є подані всі церкви, які є в Канаді, але **про греко-католицьку церкву і словечком не згадано, так неначеб її зовсім не було.** А епископа Будку зачислили між римо-католицьких біскупів з допискою, що він є **„руський біскуп на Канаду".** А раз він зачислений, як римо-католик, то ясно, що й „канадійські Русини" **зачислені як римо-католики.**

— Та се зроблено для добра самих греко-католиків, — каже Гнідий.

— Так? — здивувалася Залісна. — А то по якому?

— А по такому, що папа не вважає греко-католиків дійсними католиками, отже виходить, що коли він є для дійсних католиків „отцем", то для греко-католиків тільки „вітчимом". Ну, а щоби ущасливити греко-католиків і дати їм змогу кликати папу дійсним „отцем", то й перемінено їх на римо-католиків.

— Е, жартуйте, здорові, а після моєї думки, се не жарти, — промовила поважно Залісна. — Коли подумати, то аж страх огортає. Торгують людьми, як німинною, а вони собі нічо з того не роблять. Хіба-ж все так має бути?

— Ні, не все — обізвався Чернецький. — Нарід що раз більше прозріває. Не далекий отже час, коли він скине з себе чуже духовне панування і буде прославляти Бога вільною душею, себто так, як буде диктувати йому його розум і совість.

— Тільки, коли то буде? Ось читаємо, що в Галичині епископи зовсім явно переводять своїх вірних на римо-католицизм. Хочби Хомишин: та-ж він явний ворог і греко-католицької церкви і українського народу. Читала я минувшого тижня, що він видав ніби то греко-католицький новий молитвенник, який на ділі є **наскрізь латинський.** І молитви, і набоженства і намірення — **все те живцем перебране від римо-католиків.** Хіба-ж не можна тепер сподіватися, що він одного гарного дня і **латинське богослужения заведе в своїх церквах?** Се є зовсім можливе.

— Ну, такого припускати не можна. Як би він міг таке зробити?

— Як то як? А целібат як завів? А ріжні латинські практики в богослуженнях як завів? А новий календар як був завів? Так, як я бачу, то се зовсім легка справа.

— Гм, мені вона не виглядає на легку.

— Тільки послухайте: Що сталося, як Хомишин завів целібат? Зробився крик, то правда, а більше? Вислали протест до папи. А більше? Поплакали на своєю „гіркою доленькою", пожалували і себе і митрополита Шептицького, що ніби то Хомишин і його не слухає, пожалували навіть папу, що і він бідний, бо і його Хомишин не слухає — і на тім скінчилося. **А целібат остав!** І вже ніколи не буде знесений.

— Ну, так, але се не те, що завести латинські богослужения, що цілковито перейти на римо-католицизм.

— Ні? А що було би, колиб так Хомишин оголосив, що від такого то дня богослуження в церквах мають правитися виключно в латинській мові, що всі обряди мають бути латинські, що всі треби і молебни мають відправлятися тільки так, як в римо-католиків? Що сталосяб, питаю?

— Я то, що, нарід не погодивсяб.

— І що зробив би?

— Запротестував би!

— Перед ким?

— Перед папою.

— А як папа на протест не відповів би, так, як не відповідав на протести проти конкордату і целібату?

— Ну, то нарід...

— Ну, що нарід?

— Сказавши правду, не знаю, що.

— Ні? А я знаю. Ось що булоби: Наробили би маленького крику, післалиб петицію, а може і дві, вислалиб одну-другу делегацію, знов таки поплакалиб над своєю „гіркою доленькою", — і погодилисяб з фактом. Кажу вам, що до пять років всі уніяте так гарно співалиб „Домінус вобіскум", що аж любо булоб послухати. А знаєте чому? **Бо до сего уніятів приготовляли і приготовляють від самого заведення унії.** Се-ж і ціль унії: **постепенно перевести уніятів на римо-католицизм.**

— Ну, а який з сего вихід?

— Є тільки один: освідомлювати людей, хто вони є та що таке є для нашого народу унія і зверхність папи. Треба навчати їх, що самим плачем та петиціями проти ворога нічого не вдіємо, бо ворог не боїться ні одного, ні другого. Треба голосити, що так довго, як ми будемо тільки плакати та петиції висилати, так довго будемо що раз більше у ворожі сіти попадати. Отже є тільки один вихід, зірвати з Римом та злучитися з Рідною Церквою українського народу.

— Так, ви правду говорите, — сказав Чернецький. — Велике лихо також в тім, що ми дуже любимо ворогам нашим довіряти. Коли папа скаже один раз на десять років, що він Українців любить, то легковірні тим тільки і живють, помимо того, що дійсність говорить **не про любов папи до Українців, а про ненависть.** Коли Шептицький десь колись тихенько скаже, що він любить своїх „рідних Русинів", а Хомишин скаже про себе, що се він є „син свого народу", то се вже вистарчає, щоби їх уважати за великих героїв і патріотів та не звертати уваги на їх хрунівську роботу.

— Що-ж, — каже Гнідий, — дасть Бог, що колись наші браття уніяте прозріють і пізнають, хто для них ворог, а хто приятель. Та нім се станеться, то ще не одну наругу та кривду прийдеться їм перенести.

— Нехай і так. Відродження приходить тільки через терпіння.

— Ну, та ми розговорилися про се і про те, а до книжки і не заглянули.

— Та вже й нема часу, — каже Чернецька, — бо пора обідати. Ану, старий, геть з книжками, бо Марійка миски несе.

Чоловіки встали, щоби „простягнути ноги", а жінки взялися застелювати стіл.

(Дальше буде.)

Дорога До Неба.

В вагоні їхало кілька молодих людей. Подальше від них сидів священик і читав книжку. Один з молодих пасажирів, побачивши священика, хотів пожартувати собі з него. Він виявив свою думку товаришам, а коли ті приняли її з одушевленням, він підступив до священика і каже:

— Отче, чи можна щось запитати вас?

— Прошу дуже, — відповів священик, всміхаючись привітно.

— Ви, як священик, часто говорите про небо. Ви отже повинні знати, де воно. А коли так, то чи годні ви сказати мені, куди треба йти, аби до него зайти?

— Чому ні, годен

— Справді?! — скрикнули приятелі, підступивши до священика.

— Так, — відповів священик, — зверніть **на право** і йдіть **просто** вперед!

Приятелі.

— Хто є ліпший приятель від мене? — питає тінь чоловіка. — Я ходжу за тобою, кудаб ти не пішов; не покидаю тебе ні тоді, як сонце світить, ні тоді, як місяць.

— Так, се правда, що ти все зі мною — чи то сонце світить, чи місяць. Але де ти є тоді, коли нема світла? А дійсні приятелі се ті, які бувають з нами в часі темряви — в часі смутку і горя.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення і гроші слати на адресу:

THE HERALD

Box 3684, Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ПАПСЬКА ДЕРЖАВА.

В Римі підписано 11 лютого, 1929, договір, яким полагоджено довголітний спір між римським папою й Італією. За папу підписав документ кардинал Ґаспарі, а за Італію премієр Мусоліні.

Підписання договору скінчило ворожнечу між папою й Італією, яка панувала від 1870 року, коли то італійські війська взяли в посідання короля папську державу і від коли то папа уважав себе вязнем та ніколи не виходив поза мури своеі палати.

Договір вертае папі становище світського монарха, якого позбавила його Італія в 1870 році, забираючи папську територію, і дае папі в посідання теперішний ватиканський город дещо розширений. Нова папська незалежна держава обіймае 105 акрів землі та числить около 500 мешканців. Офіціяльне імя папськоі територіі е „Ватиканське місто", або „Ватиканська держава".

Папа мае право побудувати собі свою власну зелізничу стацію і стаціі телеграфічну, телефонічну, почтову та бездротного телеграфу. Він може мати власне летниче поле і мае право робити **своі власні гроші,** видавати банкноти, друкувати почтові стемплі, мати **свое власне військо** і взагалі робити все те, до чого мае право голова незалежноі держави. Одним словом, — папа став світським володарем — таким, як був перед 1870 роком.

Не треба й казати, що папа е цілковито задоволений зі свого договору з Італією. Він і не криеться з сим, говорить тільки, що радість його походить з того, що „намісник Христа" вже більше не е „невільником", а вільним „заступником" Христа на землі.

Нам православним ніяк неможливо погодити науку римськоі церкви про „намісництво" папи, з наукою Ісуса Христа про Царство Боже на землі. Ісус Христос казав про Себе: Лиси мають нори, і птиці гнізда, а Син чоловічий не мае де голови приклонити", а папа римський — який уважае себе за „намісника" Того-ж Христа — власну державу мае. Ісус Христос казав, що „Царство Мое не від світу сього", а папа римський, „заступник" Христа і військо власне мае, і гроші власні бе, і торгів з державами добивае

Не дурно то в католицькім катехизмі стоїть, що папа заступае на світі не Того Христа, Якого мучили і опльовували, а Того, Який сидить в небі по правниці Бога в повній Своїй славі. (Глядн „Народний катехизм", Шпіраго).

Можна однак предвиджувати, що папа не вийде добре на своій новій державі. До тепер католики уважали його за мученика, за вязня за віру, за святого, який тільки й робив що молився до Бога. Тепер се все зміниться і вірні римськоі церкви будуть мимоволі застановлятися над тим, що папа не такий то вже святий, як його малюють, не такий праведний, як його представляють. Бо і найбільш зацофані католики врешті зрозуміють, що **намісництво** Христа не може йти в парі з папською державою, військом, грішми, та ріжними торгами.

Є отже підстава вірити, що відновлення папськоі держави стане початком упадку римськоі церкви.

ПРО ПОШАНУ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ.

Наслідки відступництва.

В англіканськім церковнім часопису „Ди Чорч Таймс", з грудня 21, 1928, е редакторська стаття про пошану Пречистоі Діви Маріі в християнськім світі. Звертаесь там увагу на протестантську короткозорість. Кажуть деякі протестанти, що вони наслідують християн з 6-ох перших століть, однакож не поважають Діви Маріі, яку тодішні християне глубоко поважали. В Службі Божій св. Ів. Золотоустого (жив 344—402) ставиться Діву Марію висше Херувимів і Серафимів, як Матір Божу. Письменники 4-го віку пишуть: „Який язик може висловити належну ій похвалу"... Дальше дословно „Чорч Таймс" пише:

— Навіть ті, про яких не можна казати, що вони не е протестантами, пошану до Діви Маріі вміли погодити з своею вірою. Лонґфело в своїх віршах говорить про Діву Марію з похвалою. Вордсворт говорить про Діву Марію, як безгрішну „самітну гордість нашоі, занепавшоі природи". Й англійські читачі тому не противляться... Коли-ж хто скаже, що поети мають свободу вислову, то слід вказати на холодну прозу Джона Рускіна, який каже, що: „по найстаршим розглядам запевнив себе,— ...що пошана Діви Маріі була одною з найвзнесліййших і найбільше живо-творних ідеалів, і та пошана витворювала дійсну побожність життя і чистоту характеру."

А холоднокровний історик Лекі говорить, що:

— Світом правлять ідеали. І може рідко був такий ідеал, а може й не було такого, що робив би більший вплив, як середновічна пошана до Діви Марії. Все, що найкраще було в Европі, збиралося коло сеі пошани і тут жерело найчистійших складників нашоі цивілізаціі."

Дальше вказуеться, як протестанти малярі ідеалізують (ставлять високо) Діву Марію на своїх образах і т. п.

Стаття закінчуеться виводом, що коли Діву Марію поважали давні християне, коли розумні протестанти признають ій належну пошану, то ніхто не повинен боятися признати Діві Маріі належного місця в своій думці і почуваннях.

Наведені вислови, се вислови протестантів — людей визначних, учених, поетів, фільозофів. Але до тих висловів неподібна мова „наших" протестантських проповідників і іх вірних. Звичайна річ, що проповідникам не дивуватись, бо вони люде наемні і мають приказ згори, що мають думати і говорити, але здавалось би, що не те зі звичайним Українцем, що зве себе протестантом. Йому ніхто не приказуе, а однакож він дуже часто тільки й робить, що нівечить особу Діви Маріі. Нівечить те, що великі протестантські розуми поважають.

Се можна однакож пояснити тим, що кождий відступник, кождий яничар завсігди vважав найбільшим своім обовязком нівечити те свое (!), якого відрікся і хвалити те чуже (!), якого не розуміе, але сліпо кланяеться, виставляючи себе на погорду тих, до яких себе тулить.

Християнство знае одного такого великого відступника і його відступницьку роботу, а був ним грецький цар Юліян, якого історія згадуе під іменем „Юліяна Відступника" (Юліяна Апостата). Царем він був від 361 до 363. Вихований в християнстві, перейшов опісля до поганства і почав поганську віру відновляти.

За короткий час свого панования видав він богато постанов проти християн. За першу зброю проти них уважав зневагу, насміх, погорду. Але на тім не кінчив. Він заборонив хрещення, проповідування, забирав церковні маетки. А там прийшло дике переслідування — почав християн убивати. Він то замордував епископа Георгія. Але коли на війні дістав смертельну рану, мав закликати: „О, Галилеянине, Ти побідив! Галилеянин, се Христос, Якому признав побіду над собою.

Подібні **приміри** знае й українська історія. Іпатій Потій звязавшися з чужим Римом називае своїх лотрами, галайстрою, наливайківськими ордами, худобою. А послугуючись чужою польською силою, забирае від тих, від яких відступив, іх церковні маетки, нищить іх організаціі і на всі лади вихвалюе тих, яким почав служити — Поляків. (Диви хоч би „Берестейська Унія", Ліковського).

Другий подібний примір дае нам Йосафат Кунцевич. Був він сином православного купця, але пізнійше пійшов на службу Римови і Польщі. І щож він тоді робить? Силою забирае від православних, яких покинув, церкви, не позволяе православним вінчатися, хрестити дітей, хоронити, судить іх, саджае до криміналів, а тіла своіх противників викопуе і кидае собакам. Його ревність для Польщі і Риму була так велика, що вже й самим Полякам була остогидла, аж польський канцлер, Лев Сапіга, уважав за потрібне його опамятувати.

Подібних примірів можна знайти богато в минувшині і в нинішних часах. Досить зробити оден відступницький крок, як вже чоловік не мае міри в нівеченню свого рідного і в поклонах для тих чужих, яким почав кланятися.

І тому се повинно бути осторогою всім тим, які думають, що пійшовши за чужою вірою, за чужим проводом, вони знайдуть спасення. Іх чекае та сама доля, що всіх відступників, бо иншого виходу для відступництва нема.

Лише поворот блудного сина до своеі церкви, до свого народу, до своіх батька-матері приносить благословення. А відступництво і відхід до чужих несе з собою завсігди прокляття.

(Пр. К-к.)

ГІПОКРИТИ.

Одиц цісар наняв славного архітекта, щоби той збудував високу вежу на побережу моря. Вежа ся мала служити як маяк, — остерігаючи моряків перед підводними скалами. Хитрий архітект казав вирити свое імя в угольнім камені, а опісля залішити його цементом і виписати на ньому великими буквами імя цісаря, який вежу замовив. Архітект добре знав, що цемент з часом обсиплеться і відкрие його імя, через що память про него буде жити з роду в рід.

Між людьми е богато подібних до того архітекта. Вони вдають, що ім тільки і ходить, що о славу Божу, о добро своеі церкви та свого народу. Але колиб було вікно, через яке ми моглиб заглянути до іх серця, то ми побачилиб, що вони на ділі про нічо більше не дбають, як тільки про свою власну користь та про власну славу.

ДЕ ШУКАТИ ЩАСТЯ.

Про щастя вже богато сказано й написано. За щастям люде гоняться, як за найважнійшою ціллю на землі. Отже чи е на землі щастя? А може щастя — се тільки одна злуда?

Почнемо з днів дитинства. Дитинство — се щасливі часи, се й життя людини. Але не для самих дітей, що ті щасливі часи, сеі рай переживають, а для старших, що мають дитинство вже за собою. Та й справді. Огляньмось та подивімось на ті часі здалека, ніби з птичого лету. Перед нами відкриваються лише світлі образи, веселі, радісні — і туга за ними опановуе нас, як за чимсь найкращим, найщасливійшим. Нам здаеться, що в часи наші дитячі ми не мали жадних турбот і горя, або що були вони незначними й непомітними. Щасливі часи!... Але чи так воно е справді? Чи буває щаслива в дитинстві сама дитина? Дитина живе, граеться, росте й насолоджуеться своім непевним щастям і не помічае того. Вона не знае, що таке щастя. А як тільки в дитині починае прокидатися початок свідомости, то вона стремить у майбутне, хоче бути дорослою, хоче бути великою і робити те, що роблять великі люде. Отже, в майбутньому, в літах зрілости вона шукае свого ідеалу і думае, що там е щастя

Настае час, коли дитина робиться юнаком чи дорослою дівчиною. Може, тоді приходить щастя? Ні. Се-ж шкільні роки, коли треба вчитися та підпорядковуватися дисципліні й школі. Та й зверхність і опіка родичів ще тяжить над молодою людиною, а всяка залежність від вищих уже виключае повне щастя. Його тепер не може бути. Здаеться, що воно тоді буде, коли юнак стане зрілим мущиною, а дівчина — женщиною

Ось накінець вони ними стали: досягли самостійного життя й незалежности, вступили в життя подружне, ніби увійшли в повну насолоду його і всіх його приемностей. І що-ж, досягли вони щастя? Коли досягли, то хіба на один лише момент. Вони сподівались і чекали від життя так богато; тим часом воно дало ім у кращому разі лише хвилини щастя, за якими пішли безперервні довгі дні праці, турбот, страждання, обману то що, — і те, що в золотих снах і молодечих мріях здавалося таким гарним, чарівним і принадним, в дійсности стало звичайною життевою прозою, далекою від щастя.

Життя йде цілком не так, як нам хочеться: воно мае свою дорогу, по якій само йде і нас за собою веде. Ми живемо, працюемо, страждаемо — і з року на рік надіемось на краще, на ліпший час. **Тим часом „все йде, все минае"**, і непомітно для нас, невдоволених з життя і бажаючих щастя, приходить старість із слабими силами, хоробами, тягарем і бідою, а зосібна зі свідомістю, що вже приходить край і що нема вже як шукати щастя в майбутньому.

Тоді людина починае повертати свій зір назад, у минуле, і каже: „От, коли мені було двайцять, трийцять літ, коли я був у розцвіті сил та мав здорове тіло й молоду душу, от тоді я був щасливий! Коли б вернути мені ті літа!" І се е такий самий самообман, як і мріі дитячих літ про щастя в майбутньому. Спочатку ми сподівалися щастя в майбутньому і не знайшли його; потім з романтичним сумом та тугою згадуемо часи минулі: колиб то вони вернулись!...

І так завжди, і так всюди. Шукае людина щастя, стремить до нього і тягнеться за ним все вижче й вижче, а коли доберется до самого вершка, то думае, що воно на низу. Ось, наприклад, робітник думае, що стане щасливим, коли буде таким, як його працьодавець, а зробившись богатим, ніколи не вдоволяеться своїм богацтвом і у своій ненаситности буде стреміти до надбання ще більшого гроша, який підносить йому врешті не щастя, лише суету й страждання.

Великий німецький поет Ґете, який в життю досягнув усього — богацтва й слави — і не міг скаржитись на свою долю, писав до свого приятеля Екермана так: „Мене вважали завжди за людину, якій сприяло щастя. Я також не хочу скаржитись на життя й докоряти. Але мушу сказати, що життя мое — се труд і біда (Пс. 90, 10), і за всі мої 75 літ я не мав навіть чотирох тижнів, якіб дійсно були щасливими. Все мое життя — се було постійне викачування на гору каменя, який весь час хотів скотитись униз."

Хіба-ж нема ніякого щастя на землі? Чи може щастя се тільки гарний сон, гарна мрія... Так, щастя — сон, щастя злуда. Але се тільки тоді, **коли люде шукають щастя не там і не в тому, в чому воно е в дійсности.** Самий світ, навіть зі всіми своіми скарбами не може дати нам справжнього щастя. Через те за тим злудним щастям світовим не варто й ганятись та за нього страждати. Краще задоволитися тим, що дае нам Бог.

Треба брати життя таким, яким воно е. Треба бути паном своіх домагань і стремлінь та миритись з усім тим, що нам Бог посилае. **Коли-ж ми знайдемо задоволення в Богові, тоді ми знайдемо і щастя на землі, якого не зможе від нас ніхто відібрати. Трівке щастя приходить до людини само з його серця, яке через віру в Бога та праведне життя знаходить чисту любов, спокій і примирення.**

Через те вложімо в руки Божі наші серця — і Він наповнить іх щастям. Все, що приходить знизу, з землі, приносить людині вічний неспокій і незадоволення. Правдиве задоволення приходить до людини згори, з неба.

(„Духовний Сіяч") Кс. З-ка.

НОВИЯ СПОСІБ ПІЗНАТИ ЖИТТЯ І ЛЮДЕЙ.

Проповідник Т. Гвелплей з Ню Йорку знайшов новий спосіб пізнати людей і іх життя та вимоги. Днями він виконував свої обовязки як парох, а вечерами, зглядно ночами працював як шофер

Гвелплей каже, що за час його „служби" як шофер він переконався, що дійсне життя е далеко не таке, як він собі уявляв. Він переконався, примиром, що люде в Ню Йорку, яке е таке славне з свойого гойного та веселого життя, не е на дні свого серця менше релігійні, як люде де инде, а коли тої релігійности на них не видно, то головно тому, що її на час притушено мильними способами погоні за щастям. Люде в своій несвідомости думають, що щастя можна знайти через легковаження моральних засад і законів, отже кидаються у вир легкого та свавільного життя, помимо того, що приходиться ім боротися за се проти власноі совісти.

Гвелплей думае, що богато священиків живуть задалеко від своіх вірних і не е як слід обзнакомлені з іх життевими вимогами, через що буває, що між церквою і вірними нема такої тісноі звязи, як повинна бути.

ЦІНА ЗОЛОТА.

Яких трийцять років тому недалеко берега Бразилії потонув корабель „Британія". Крім пасажирів, корабель перевозив з Іспанії велику скількість золота. Коли корабель почав тонути, капітан, в надії вратувати бодай частину золота, сказав морякам винести кілька скринь з золотом на поклад. Але корабель потапав так скоро, що капітан дав морякам розказ, покинути золото, а натомісць ратувати свое життя. Коли вже спустили послідну ратункову лодку на воду і коли на покладі остав тільки капітан, він обійшов ще раз довкола покладу, заглядаючи, щоби не остав ще хто з пасажирів, або залоги. Нараз в однім закутку він побачив чоловіка, як той, розбивши скриню з грішми, встромив в неі руки і бавився зототом, мов дитина цятками.

Ти що тут робиш? — крикнув на нього капітан. — Ходи чимскорше, бо корабель потапае.

— Нема дурних, — відповів той спокійно. — Я ціле свое життя був бідний, отже хотяй умру богатим.

Капітан старався забрати його з собою силою, але не міг. Нараз корабель застогнав глухо, заскрипів і пішов на дно моря. Капітан з великою бідою вратувався, але що до чоловіка, то той пішов на дно моря разом з золотом.

• • •

Божевільний, — скаже не один. — За золото заплатив життям.

Так, а чи не більш божевільні е ті, які за золото платять душею?

ДОБРІ СУСІДИ.

Властитель готелю спитав одного подорожного, який спинився в нього на ніч, звідки він походить, та яких сусідів там мав. Що до сусідів, то той відповів:

Я мав дуже злих сусідів. Ніколи не міг з ними погодитися.

Не вже-ж? — сказав властитель готелю, а там додав: — Велика шкода, бо подібних сусідів будете мати також там, куди тепер їдете.

Другий подорожний, який походив з того самого міста, що й перший, і їхав туда саме, що й він, на запит властителя готелю, яких сусідів він мав, відповів:

— Дуже добрих. Мені було дуже жаль з ними розставатися.

На се готельник відповів:

Не журіться, таких добрих сусідів будете мати також там, куда їдете.

— Як то? — здивувався перший подорожний. — То я їду до того самого міста, що й він, але він буде мати добрих сусідів, а я злих?

— Так, — відповів властитель, — бо тайна добрих або злих сусідів лежить не так в сусідах, як в нас самих

Не Забув...

В однім місті жив професор, який був дуже великий забудько. Його жінка напоминала його про се, але се мало що йому помагало. Та одноі неділі він вернув з церкви і, показуючи жінці парасолю, промовив гордо:

— А що, бачиш? Я сьогодня парасолі в церкві не забув, а приніс до дому.

— Так, бачу, — відповіла жінка, — одно тільки біда, що ти парасолі нині до церкви з дому не брав.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

НЕ ВИНОСІТЬ СЕБЕ ПОНАД ДРУГИХ.

Коли Ісус навчав людей, до Него приходило богато таких, які дуже про себе богато думали і які вивисшали себе понад других. Ісус добре знав їх думки і тому сказав їм таку притчу:

Одного разу два чоловіки прийшли до церкви молитися. Один був фарисей, а другий митар. Фарисей став серед церкви, поглянув гордо по людях і піднісши очі вгору, так молився:

— Господи, дякую Тобі, що я не такий грішник, як другі. Дякую Тобі, що я не такий, як он той митар. Я молюся, пощу і на бідних даю, а він не аби який грішник. Дякую Тобі, Господи, що я не такий, як він.

А митар став скромно в куті церкви, спустив очі вниз, бився щиро в груди і так молився:

— Боже, прости мені гріхи мої. Я знаю, що я згрішив перед Тобою, але я каюся за гріхи свої, ото-ж прости мені, Господи, і будь милостивий до мене грішного.

Сказавши сю притчу, Ісус далі промовив:

— Направду кажу вам, що молитва митаря була більш Богу мила, чим молитва фарисея. Митар щиро каявся за гріхи свої, а гордий фарисей не тільки, що навіть не подумав про свої гріхи, але ще вивисшав себе понад другого.

А хто вивисшає себе, той буде пониженний, а хто понижує себе, буде вивисшенний.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

КНИГА ІСУСА, СИНА СИРАХА.

Ті Жиди, котрі вернули з вавилонської неволі, жили в рідній землі, під пановванням перських царів, спокійно більше, як двіста років. Коли пізнійше македонський цар, Александер Великий, завоював перське царство а з тим запанував також над Жидами то Жидам і тоді ще не зле жилося, бо Александер був їх приятель.

Але по смерти Александра доля Жидів змінилася. Жидівська земля належала то до царів египетських, то сирійських, які між собою за неї билися, через що земля стала знищена і спустошена. Се причинилося також до того, що Жиди знов почали жити життям грішним, поганим.

В тих сумних часах історії жидівського народу сталася одна подія, яка мала велике значіння на пізнійше життя не тільки самих Жидів, але й инших народів. Подією того було те, що на приказ египетського царя Святе Письмо, — то є пророцтва і науки святих мужів і пророків, — переложено з еврейської мови на мову грецьку. А що грецький язик був тоді знаний всьому тодішньому світові, то в той спосіб погане могли познакомитися зі словами Божими, записаними в Святім Письмі; а головно з тими словами Божими, які предсказували прихід Ісуса Христа.

Щоби видвигнути жидівський нарід з того грішного життя, в яке він попав, Господь Бог післав побожного і мудрого чоловіка, який називався Ісус, син Сираха, аби він навернув Жидів назад на праведну дорогу.

Ісус, син Сираха, написав книгу, яка була повна гарних і повчаючих притч і приповісток, які обявляли людям, як вони мають жити, аби виконувати волю Божу. Для приміру наводимо кілька приповісток, які належать до найкращих:

1. Страх Господень — початок і кінець мудрости. Жерело мудрости — слово Боже, а дороги її — закони вічні. Сину, учися від молодости, а знайдеш мудрість аж до пізного віку.

2) Слухай напімнення батька твого і не смути життя його. Благословенство вітцівське змцняє доми діточок, а проклін матері підкопує підвалини.

3) Не насмівайся зі старости, бо і ми постаріємося. Не хвали чоловіка за красу його, ані не погорджуй чоловіком задля вигляду його.

4) Сину, втікай перед гріхами, як перед гадиною. Всякий гріх мов меч обосічний; від рани його немає ліку.

5) Хто під ким яму копає, той сам в неї впаде; а хто підкладає камінь ближньому, сам на него спотикнеться. Хто на другого наставляє сіти, сам в них згине.

НАДЛОМАНА ГАЛУЗКА.

На Україні майже нема села, в якім не булоб садів.

Селом називаємо заселене місце, де люде мешкають хата коло хати, а садом називаємо город, засадженний овочевими деревами.

Села бувають ріжної величини. Є села малі, які числять лише по кільканайцять хат, а є і великі, які числять і по кілька сот хат та по кілька тисяч мешканців.

В однім селі жив господар, на імя Микола. Він мав сина, який називався Петро і якому було одинайцять років. Він ходив до школи і був дуже пильний та цікавий.

Одної весни Петро прибіг зі школи і побіг до саду бавитися. Там застав свого тата, який ходив від дерева до дерева та оглядав їх пильно. Петро і собі почав приглядатися, чи не побачить чого цікавого, аж нарешті кликнув:

— А подивіться на сю грушу, тату. Чому на кождій галузи є цвіт і листя, а на сій одній нема?

Тато оглянув галузку пильно і промовив:

— Тому, сину, що вона відірвана від свого пня і висить тільки на слабенькій корі. Вона всохла, бо, відломившись від пня, перестала побирати поживу, соки із него.

По якімсь часі тато промовив дальше:

Таке буває, Петрусю, і з чоловіком. Він жиє повним життям тільки тоді, коли є в злуці з Богом і коли любить Його, заховує Його Заповіди, чинить Його волю. Коли-ж чоловік відстане від Бога, від Його живодатної любови, то так нидіє і завмирає, як он та галузка, яка відстала від свого пня, від її жерела життя.

- Так, тату, — промовив Петро, — я про се знаю. Я чув про се від нашого учителя в Недільній Школі. Він казав нам, що коли чоловік жиє після Божої волі, то життя його є повне добрих діл, так само, як здорове овочеве дерево — є повне овочу. Він також казав, що віра в Бога, се та земля, на якій ростуть добрі діла.

— Так, Петрусю, ваш учитель добре говорив. Отже памятай на його слова і старайся, аби ти ніколи не став тою галузкою, яка усохла, а був все тою, яка процвитає і видає гарний овоч.

Батько з сином взялися за руки і пішли до хати.

П. Яковенко.

ХВАЛЬБА СОРОЧКИ НЕ ДАСТЬ.

Є в нас пословиця, яка говорить, що хвальба сорочки не дасть. Се значить, що не добре самому себе хвалитие а радше най нас люде хвалять. На доказ сего най послужить такий випадок:

Три вбогі студенти не мали вже за що вчитися в місті, і жити не мали з чого, бо їх родичі були дуже бідні. То постановили піти в світ, шукати собі якої праці і прожитку.

На своїй мандрівці зайшли в одно місточко й почули, що тамошній громадський уряд потребує писаря. Як стій пішли вони всі три до управителя того місточка і кажуть:

- - Пане управителю, ми бідні студенти, чуємо, що ви потребуєте писаря. Виберіть котрого з нас!

- Добре! — сказав той. — Але заки виберу, мушу знати, що кождий з вас уміє. Розкажіть отже мені по черзі.

Тоді перший сказав:

— Пане, я дуже вчений! Я такий мудрий, що і за десять літ не міг би я того розказати, що я знаю.

Другий сказав ще більше:

— Пане, се що він знає, то дурниця! Я такий вчений, що моєї вчености не можна би списати, хоч би хто мав ціле море чорнила і цілі гори паперу!

А третий сказав скромно:

Пане управителю! Я справді пильно вчився, але се, що я знаю, є така дрібниця супроти того, що можна знати, що воно властиво нічогісько не є!

Тоді сказав мудрий управитель

Ви два, дуже мудрі і вчені, зможете дати собі раду всюди; але я мушу помочи тому, що нічого не знає. Тож приймаю третого за писаря.

Тоді скромний лишився в управителя, а два хвальки засоромлені пішли дальше.

ЛЮБОВ ДО БРАТА.

Підчас послідної війни два брати служили в одній сотні. В однім наступі на ворога один брат був ранений і остав на полі битви. Другий брат попросив свого сотника о позволення піти пошукати за братом.

— Нема потреби, — відповів сотник. — Я певний, що він не жиє.

Але вояк так щиро просив, що сотник вкінці погодився.

Вояк справді віднайшов брата, але смертельно раненого так, що нім доніс його до шанців, він помер.

— А хіба я не казав тобі? — сказав сотник. — Ти за дармо наражав своє життя.

— Ні, не задармо, — відповів вояк. — Я зробив те, що брат сподівався. Коли я віднайшов його, він глянув вдячно на мене і промовив: „Брате, я знав, що ти прийдеш. Я знав, що ти мене не покинеш". А сі слова, пане сотнику, є дорощі для мене, як життя. Вони пригадують мені, що я сповнив свій обовязок супроти брата.

ДУМКИ Й СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Нам нераз доводилося читати про те, які то великі патріоти ті греко-католицькі єпископи та їх підвладні. А як вони розуміють той патріотизм, най послужить отсей примір:

В 1 числі „Католицького Проводу" (так називається газета єпископа Богачевського) з 3 січня, 1929, є проголошені жертви „На Рідний Край". Отже стоїть там, що один добродій зложив 20 долярів на „Рідний Край, а саме: **„на церкву св. Йосафата 10 долярів" і „на Колегію в Римі 10 долярів".**

Ось вам і „рідний край" та „рідні справи" греко-католицької газети: церква в честь мучителя православних Українців та колегія в Римі, в якій виховуються агенти-яничари для погубної роботи між Українцями.

— — — — — — —

Товариство „Рідна Школа" в Галичині видало стінний календар, на якому є подані свята греко-католицькі, православні і римо-католицькі. Сей календар не вподобався єпископови Хомишиному і він видав „строгу заборону" його уживати. Свою заборону Хомишин умотивовує тим, що в календарі „побіч греко-католицького календаря є уміщений православний календар, а **що тим більше що римо-католицький календар уміщений доперва на третім місци,** по православнім", а „прецінь римо-католицький календар для нас католиків близший чим православний".

Виходилоб, що епископ Хомишин тому наложив клятву на календар „Рідної Школи", бо на ньому православні свята уміщені перед римо-католицькими. Але є підстава думати, що Хомишин ще більше загнівався через те, що римо-католицькі свята не були уміщені на першому місці взагалі, себто перед греко-католицькими, бо не є тайною, що для Хомишина греко-католицизм не значить нічого, а римо-католицизм є всім.

— — — — — — — —

Обговорюючи справу заборони календаря „Рідної Школи" Хомишиним, перемиський „Український Голос" з 20 січня, 1929, в статті п. з. „Один єпископ" між иншим каже:

„Календар! Римо-католицький календар! Широкий наш загал мабуть не знає, чому та справа еп. Хомишина довела до пасії. Притиснені до муру, мусимо зрадити тайну. Римо-католицький календар, **се календар, по якому епископ Хомишин святкує свята, — се його календар!** В своїй манії він зірвав зі своєю церквою (зі своїми вірними) і хоч його церква святкує по „грецькому" календару, епископ святкує „по латинському" календарі. **Чи є ще таке** диво денебудь на світі?

— — — — — —

На запит перемиського „Українського Голосу", чи є ще таке диво денебудь на світі, аби епископ святкував свята по одному календарі, а його вірні по другому, скажемо, що є. А саме в Злучених Державах. Там греко-католицький епископ святкує **римо-католицькі** свята, а його вірні греко-католицькі, зглядно православні. Але також скажемо, що таке диво можливе лише в греко-католицькій церкві, в якій епископами є не греко-католики, якими є вірні, а римо-католики, отже **чужі.**

— — — — — — — —

Щоби було ясніше, як воно виглядає в практиці, коли греко-католицький епископ святкує **римо-католицькі** свята, а його вірні **греко-католицькі,** наводимо сих два приміри. 1) 24-го березня сего року греко-католики будуть обходити першу неділю посту, а римо-католики квітну неділю. Отже тоді, коли в греко-католицьких церквах будуть співати **стихири покаянні** і проче, епископи Хомишин і Богачевський, а може й прочі унітські епископи будуть святити лозу.

2) 31 березня греко-католики обходять 2-гу неділю посту, а римо-католики Великдень. Отже тоді, коли греко-католики знов таки співають **стихири покаянні** та **постять,** їх епископи обходять **Великдень,** співають **„Христос Воскрес" та споживають свячене.**

Ні, таке дійсно можливе тільки між „Рутенцями".

Довкола Українського Православного Собору у Вінніпегу.

„Борці за мрії".

В суботу, 9 лютого, Товариство „Боян" відіграло в салі Українського Православного Собору драму з селянського життя, І. Тогобочного, „Борці за мрії". Виступали в ній: пані Д. Гуцуляк, Н. В. Бачинський, І. Пасічник. Вік. Купченко, пані Ю. Бачинська, пані М. Симчич, Г. Ілюк, Ю. Волошиновський, М. Крилякевич, П. Крепякевич, М. Сорохтей, І. Кирилюк.

Штуку режісерував п. Н. В. Бачинський. Аматори всі вивязалися добре. Давно вже в Вінніпегу була відіграна якась штука так добре, як сим разом „Борці за мрії".

Концерт Молодіжи.

В неділю вечером, 10 лютого, в салі Собору був устроєний концерт силами молоді Недільної і Рідної Школи при Соборі.

На концерті виступали два хори — старшої молоді з Недільної Школи, який співав на чотири голоси (5 пісень) і малих дітей з Рідної Школи (2 пісні). Хори пописалися знаменито — тому не диво, що публика щиро оплескувала їх виступи. Слухаючи їх пісень, радувалося серце кождого слухача, бо се співала молодь, яка виховується при Соборі, та молодь, яка має продовжати ту роботу, котру провадять тепер старші.

Іякови Собору п. С. Міхонькому, який так добре приготовив хори, належиться признання.

Виступала також дівоча мандолінова орхестра під проводом п. П. Угринюка, яка дуже гарно грала і приспівувала.

Панна Мирося Купченко при акомпаніменті на пяні панни Н. Гикавої відіграла скрипкове сольо (два рази на бажання гостей).

Панни Оля Гошовська і Оля Міхонька гарно відспівали дует. Їх спів доказав, що доростають нові сили, які нераз будуть пописуватися на будучині на сцені.

Як завжди, так і сього разу, гарно відіграла фортепянове сольо молода дівчинка, Леся Тиховецька (два рази на бажання гостей).

Гарно декламували малі дівчата: Настуся Совсун, Віргінія Ожійовська, Марія Проковів, Мирослава Рій, Оля Тучак.

Для виявлення здібностей наших молодих сил були також народні танки укладу артиста-балетмайстра В. Авраменка, які були відтанцьовані під доглядом інструктора п. І. Пасічника.

В коломийці і гопак колом танцювали отсі дівчата: Оля Пасічник, Софія Блок, Марія Басіста, Оля Басіста, Андрусяк і Емілія Стечишин.

Гарне враження на присутних зробила маленька, 6-літна дівчинка Настуся Совсун, яка танцювала козачка подільського.

Рівнож добре пописалися Едвард Тиховецький і Андрусяк (в коломийці) та Емілія Стечишин (в гонивітер)

На кінці всі діти разом відспівали „Ще не вмерла Україна", по чім всім присутним дітям роздано подарунки в формі овочів.

Додати ще треба, що перед концертом, наш парох о. Савчук, оголошуючи програму концерту, сказав кілька слів про ту роботу, яка робиться при Соборі і заввивав родичів, щоби посилали своїх дітей до Рідної Школи і Недільної Школи. Учителем в Рідній Школі є студент університету п. Ю. Волошиновський. Науку в Недільній Школі провадять о. Савчук, Вік. Купченко Йос. Богонос, панна Марія Марко і панна Анна Марко.

Одним словом — концерт зробив на присутних гостей як найкраще враження. Загальна опінія була, що се був один з найуспішніших концертів.

Відчит і концерт заходами Жіночого Товариства.

В неділю вечером, 17 лютого, в салі Українського Православного Собору заходами Жіночого Товариства при Соборі (відділ Союза Українок Канади), був даний відчит і устроєний концерт. Відчит виголосила пані О. Свистун на тему „Історія жінки перед християнською добою".

Концертова програма була гарна і богата. Складалася з таких точок: Дівоча Мандолінова орхестра, під проводом п. П. Угринюка відіграла і відспівала „Тече річка". Галя Тиховецька відтанцювала козачка подільського. Панни Соломея Угринюк і Ольга Угринюк при акомпаніменті на пяні панни Сікорської відспівали дует „Не плакати нам". Пані М. Рій віддеклямувала „Сироти" Панна З. Будник при акомпаніменті на пяні свого брата В. Будника відтанцювала „циганський танок". Панни Сікорські відіграли фортепяновий дует. Панна А. Харуш і М. Стечишин відтанцювали коломийку. Пані М. Боднівська при акомпаніменті на пяні панни Н. Гикавої відспівала сольо „Там за тихим, за Дунаєм". П. П. Угринюк зі своїм малим учеником Солнцем відіграли скрипковий дует.

По відчиті була одноактівка: „Моя чи явичку". Виступали в ній: пані А. Стечишин, пані М. Рій, панна А. Стамбурська, Нестеренко, Ів. Пасічник, В. Пилипчук і М. Сорохтей. Одноактівка була відіграна дуже добре.

Скромний.

ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА.

Будучи на послідньім зїзді в Саскатуні, мені довелось чути там розмову між православним і католиком, яку ось тут подаю в скороченню.

Для пояснення треба додати, що розмова відбулася в бібліотеці Інститута ім. П. Могили, та що свідками її було більше число людей. Треба сказати й те, що на кождім зїзді доводиться стрічати твердих католиків, які приїзджають на зїзд помимо того, що є противниками Інститута. Одні з них приїзджають з цікавости, а другі для агітації. Сих послідних висилають звичайно їх духовні зверхники.

Розмова, котру я тут описую, почалася з того, що двох знакомих, православний і католик, оба з одної кольонії, стрітилися несподівано в бібліотеці Інститута.

Православний: О, дай Боже здоровля. І ви тут? Ви коли приїхали, нині?

Католик: Ні, ще вчора.

Православний: Ну, я ніколи не сподівався вас тут бачити. Чи не стали ви вже по нашім боці?

Католик: О, ні. Мене не так легко збаламутити.

Православний: Ви все таки свою стару пісеньку співаєте. Ну, але я певний, що ви, приїхавши на зїзд, свої погляди бодай дещо зміните. Хіба не гарно тут? Не гарний Інститут? Не гарні порядки? А шеровці і приятелі Інститута — дивіться, як одна родина. Кажу вам, що ми не такі злі, як ваші священики нас представляють.

Католик: Що до порядків, то що правда, то не гріх: Інститут гарний, нема що казати.

Православний: Колиб ми були мали бодай десять таких Інститутів, як сей, в Старім Краю перед війною, то сьогодні наші браття булиб не стогнали в чужих кайданах. Україна булаб свобідна.

Католик: Ви тільки й знаєте, що про Україну. Через ту Україну нині люде перестали в Бога вірити.

Православний: Так? Я перший раз про се чую. Хібаж не можна любити України і рівночасно вірити в Бога, бути добрим християнином?

Католик: А вже-ж, що не можна. Через се ми, католики, й негодні з вами православними погодитися. Наша католицька віра вчить нас, що ми не можемо любити зараз і Бога і Україну, бо серця свого нікто не годен розділити. Тому то й наші священики не женяться, аби не ділити своєї любови між жінкою і Богом. Через се наші священики стоять близше до Бога, як ваші православні.

Хтось з гурту: А що ви скажете про кухарок, яких ваші ксьондзи утримують?

Католик: Я з вами не говорю. (В гурті сміх)

Православний: Ну, лишім се. А от ви скажіть мені, чому ми не годні так робити, як другі народи, що і в Бога вірують і свій нарід люблять?

Католик: Е, що ви мені про другі народи говорите? Вони на те вчені, а ми що? Ми нарід простий.

Православний: Отже треба вчитись, аби не бути простими; і ми те якраз робимо: будуємо інститути посилаємо наших дітей до школи, поширюємо просвіту між старшими.

Католик: Ну, то робіть, хіба вам хтось боронить? А ми вже будемо готовому дивитися.

Православний: Не штука готовому дивитися, на чужу поміч полягати а треба самим робити. Ваш епископ Будка на чужих надіявся і тому нічого сам не зробив. Все чекав, аби Французи йому щось дали.

Католик: Неправда! Хіба епископ Будка не побудував нам українську колегію?

Православний: Де, котру?

Католик: А Колегію св. Йосифа в Йорктоні.

Православний: Хіба то українська колегія? Хто з Українців є в ній директорами? А хто з Українців є в ній учителями? Хіба брати Станіслави, Джеймси, Петрики, Вольтери, Герберти та Бенедикти — се Українці?

Католик: Я про се не знаю. Але знаю, що Колегія таки наша, українська греко-католицька.

Православний: А ви кілько на неї дали?

Католик: Я? Ну, я, теє то. А вам що до того? (В гурті сміх)

Православний: Значить, ви нічо не дали. Що-ж, мали розум. На чужі інституції не завжди добре гроші давати. А ще ліпше зробите, коли раз на все заперестанете йорктонську колегію своєю називати, бо вона не ваша.

Католик: Та я і не кажу, що вона моя, а що наша, греко-католицька, українська.

Православний: Вона ані греко-католицька, ані українська. Вона є римо-католицька і є записана на айриштський монаший чин Християнських Братів. Вони її побудували, вони дали на неї гроші, хоч і між несвідомими Українцями чи мало гроша зібрали, вони в ній вчать і порядкують. — Отже вона їх, а не греко-католицька і не українська.

Хтось з гурту: А коли та колегія українська, то покажіть мені, де ті українські студенти, які з неї вийшли і які занимають тепер поважні позиції та працюють для добра свого народу? Де їх українські учителі, де лікарі і адвокати, де священики?

Православний: Ні, сусідо, я вас раджу, пробудитеся з того сну, в який вас приспали вороги нашого народу і погляньте на світ Божий отвертими очима. Ви перше сказали, що не можна любити і Бога і Україну, а я знаю, що се не є ваші власні слова, але слова ворога, який опанував ваш розум і серце. Ви не слухайте агентів Риму і Варшави, бо то вони ширять таку науку, що не можна любити і Бога і Україну. Але чому вони таку науку ширять тільки між Українцями, а не, прим. між Поляками? Тому, бо сего треба власне нашим ворогам, аби ми не любили свого, аби не стояли за своїм, бо тоді легше їм буде панувати над нами. Ну, що ви на се?

Католик: Та ви знаєте, що я так не годен говорити, як ви, бо я до того не вчений. От я і на зїзді тільки перший раз. Подивлюся, послухаю, а там може иншим поговоримо.

Задзвонив дзвінок, скликаючи делегатів на пополудневу сесію зїзду, і на сім розмова урвалася.

Максим Климкович.

ВІСТИ З БЮФОРД, АЛТА.

Прошу ласкаво помістити моїх пару слів про кольонію Бюфорд. Наша кольонія є найбільше знана в Алберті, хотяй і мало про неї пишеться. Щодо народно-просвітної роботи, то вона чимраз більше зростає. Хотяй минувший рік з урожаєм не дописав, то помимо того ми приступили до будови церкви і хотяй церква ще не скінчена, то вже не богато бракує, аби остаточно викінчити. Церква виглядає дуже гарно і є гордістю нашої громади. Честь і слава належиться всім тим, які причинилися до будови церкви. Правда на церкві тяжить ще довг в сумі двох тисяч долярів, але дасть Бог, що і його якоротші сплатимо.

Ми маємо також Народний Дім під іменем Тараса Шевченка. Сего року на Різдво ходили колядувати від хата в хату і зібрали гарну коляду.

В нас ходили колядувати хлопці (12 всіх) під проводом Олекси Бабяка. Вони ходили колядувати з Нертеном і заколядували на церкву 105 долярів. Щира дяка всім тим, які ходили колядувати і які дали коляду та які возили колядників. Вони всі розуміють вагу Рідної Церкви, про що дали доказ ділом. Честь їм і слава!

Михайло Бабяк.

КОЛЯДА НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

Гром. Гр. Шевчук з Мічам, Саск. переслав на руки п. Санетуна $116.25 і лист такого змісту:

„Будучи на обіді в П. Новосада на Різдво з Клюкевичами і учит. Микмилан, Лисайчук і Цибак, зачали переглядати „К. У. Вуйка" і його желання, а між тим і желання для Прав. Собору, щоби „Січ" собі виннайняла на касарню, чи як там, дословно не памятаю. Отже О. Клюкевич заявив, що ми повинні йти колядувати на Собор, а ми рішили потвердили гадку п. Клюкевича і що доти не спочинемо, доки не заколядуємо що найменше 100 долярів, що і зараз по обіді зробили, почавши від себе самих. Всіх грошей заколядували $116.25, котрі я висилаю на Ваші руки."

Колядувати їздили слідуючі: О. Клюкевич, возив своєю парою, П. Новосад, С. Цибак, Л. Лисайчук, В. Микмилан, В. Гуцал, М. Климишин і Гр. Шевчук. А коляду дали слідуючі:

О. Клюкевич	10.00
П. Новосад	5.00
Л. Лисайчук	5.00
В. Микмилан	5.00
С. Цибак	5.00
В. Гуцал	5.00
Л. Новосад	5.00
С. Гаврилюк	5.00
Л. Н. Білінський	5.00
Олекса Войчук	5.00
К. Токарчук	2.50
Йосиф Марковський	2.50
А. Марковський	2.50
Олекса Козак	2.00
Юрій Троян	2.00
І. Васильців	2.00
Н. Якімчук	2.00
Гр. Шевчук	2.00
Ів. Новосад.	1.00
М. Климишин	1.00
П. Максимишин	1.00
М. Митрополит	1.00
І. Борис	1.00
В. Замійський	1.00
Ф. Н. Стефаншин	1.00
В. Стефанюк	1.00
І. Багнюк	1.00
П-ві Н. Багнюк	1.00
Пос. Степанек	1.00
Вас. Гринюк	1.00
Іван Турчинюк	1.00
Гр. Багнюк	1.00
І. Новосад	1.00
М. Павлюк	1.00
Н. Гринчук	1.00
Ф. Васкул	1.00
Л. Олексин	1.00
С. Болнарчук	1.00
Олекса Ракулик	1.00
Гр. Борис	1.00
Ю. Гаврин	1.00
Н. [illegible]	1.00
Теодор Ткачук	1.00
Гр. Сопотик	1.00
П. Болнарчук	1.00
Ів. Кріпкий	1.00
І. Пушкаренко	1.00
Я. Пушкаренко	1.00
Пос. Тарковський	1.00
Р. Рачій	1.00
Ю. Томащук	1.00
А. Гаврин	1.00
Пані В. Гаврин	1.00
П. Степанчук	1.00
Н. Ковальчик	1.00
Ів. Камінський	1.00
А. [illegible]	1.00
І. Мікорук	75
М. Чуч[illegible]	50
Н. Пилипюк	50
С. Багнюк	50
Р. В[illegible]	50
Павло Куприк	50
М. Гаврилюк	50
І. Козинка	50
М. Болнарчук	50

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK.
310 Dufferin Ave., Winnipeg

Чи Ви вже відновили передплату за „Вістника" на 1929 р.? Коли ні, то зробіть се зараз!

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запарнюка.
Березень.

3 неділя — Портедж ля Прейрі
10 неділя — Мензі. Вечером в Нар Домі відчит.
17 неділя — Поплар Парк. — По полудни в Нар. Домі відчит.
24 неділя — Селтон. — Великодна Сповідь.
31 неділя — Ледиюс. — Великодна Сповідь
871 Weatherdon Ave., Winnipeg

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Е. Гринюка.
Березень.

3. неділя — Роза. — По обіді відчит.
10 неділя — Арбакка. По обіді відчит в Народнім Домі.
17 неділя — Толстой. — По обіді відчит в Нар. Домі.
24 неділя — Гарднтон.
31 неділя — Форт Франсис, Онт
Адреса. Толстой, Ман.

[illegible] КАЛЕНДАР, НА 1929 РІК.
БЕРЕЗЕНЬ.

1 П. Памфила
2 С. Теодора

3 Н. Нед. Блудного Сина
4 П. Архипа, Теодота
5 В. Льва еп. Агатона
6 С. Тимотея
7 Ч. Петра й Анастазія
8 П. Полікарпа
9 С. 1 і 2 Найд. голови Ів. Хр

10 Н. Неділя Масопустна
11 П. Порфірія
12 В. Прокопія
13 С. Василія, Наст.
14 Ч. Евдокії мч.
15 П. Теод. свящ.

ЖЕРТВИ
на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.
(Колектував о. Т. Д. Волокатюк).
(Дальше).

ВЕГРЕВИЛ, АЛТА

Харук Николя	25.00
Зварич Петро	5.00
Зварич Андрій	5.00
Нар. Усп. Богор. на Коломиї	15.00

ГЛИМОНТ, АЛТА

Гринишка Михайло	1.00
Дмитрик Матвій	1.00

РЕДВЕР СЕНТР, АЛТА.

Семенюк Іван	5.00
Паук Вас	5.00
Приймa Іван	5.00
Копняк Николай	5.00
Павлюк Гнат	5.00
Рудик Іван	5.00
Письменний Михайло	5.00
Бинкайло Тимофтей	5.00
Смишок Стефан	5.00
Зарубій Вас	3.00
Порайко Никол	3.00
Мулик Яким	2.00
Бойко Яким	2.00
Юркін Федько	2.00
Милешко Михайло	2.00
Клющук Аркадій	1.00
Чорош Михайло	1.00
Татарин Іван	1.00
Гарапнюк Павло	1.00
Гавалко Лука	1.00
Тополянський Іван	1.00
Дзюба Сильвестер	1.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
о. С. В. Савчук, голова

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Лешинина.
Березень

3 неділя — Галич
10 неділя — Глінт
17 неділя — Дауфін
24 неділя — Пайн Ривер.
31 неділя — Косів.
Box 515, Dauphin, Man.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Тома Галик, Тафилд, Саск.	.50
М. Миндак, Форт Вілліам, Онт.	.50
І. А. Магус, Вонда, Саск.	.50
С. Ничка, Гиляря, Алта.	1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.
БЕРЕЗЕНЬ

10. Нед. Масопустна: Голос 7. Утр. Єван. Івана XX: 1-10. Літ.: Ап I. Коринтян VIII: 8-13 і IX: 1-2. Єван Мат. XXV: 31-46.

17. Неділя Сиропустна: Голос 8 Утр. Єван. Івана XX: 11-18. Літ.: Ап Римлян XIII: 11-14 і XIV: 1-4. Єван Мат. VI: 14-21.

24. 1. Неділя Посту: Голос 1. Утр Єван Івана XX:19-31. Літ. Святого Василия Великого. Ап. Жид. XI: 24-26, 32-40 і XII: 1-2. Єван. Івана I: 43-51.

31. 2 Неділя Посту: Голос 2. Утр Єван. Івана XXI: 1—14. Літ: Ап. Жид. I: 10-14 і II: 1—3. Єван. Марка. II: 1—12.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3654 WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1—15 БЕРЕЗНЯ, 1929. ЧИСЛО (74—5) 5—6

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

У румунському парляменті недавно точилася дискусія про Буковину. В сій дискусії цараністи, що керують тепер Румунією, виявили своє справжнє ставлення до національних меншостей, зокрема до Українців. Дискусія точилася про те, що колишній авереськанський міністер Буковини підчас виборів обіцяв Українцям університет. Теперішні румунські можновладці вважають се за такий злочин проти румунської нації, що царaністичні промовці протягом усеї дискусії підкреслювали сей факт, як доказ злочинної політики авереськанців. Посол Шейкару, головний редактор Куренту, що увійшов до парляменту, як представник преси й репрезентує там громадську думку, висловився в сій справі так: „Що авереськанці єдналися підчас виборів з Українцями — се зрозуміло, бо вони мають на Буковині значіння, але щодо університету для Українців, то гарно було-б коли-б рибалка покинув свої генета й не ловив рибу, а пішов до університету студіювати Канта". Виходить, що Українці повинні працювати, а не вчитися.

НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ НА УКРАЇНІ ШИРИТЬСЯ.

В Київі секретар київського окружного парткому, говорячи про національне питання, присвятив досить місця українському національному рухові. Говорячи про український націоналізм, що все збільшується, промовець сказав, що навіть в комуністичних українських письменників і поетів в їхній творчості пробивається український націоналізм.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТОК.

В неділю, 17 лютого, відбулася в Преображенській Церкві у Львові панахида посвячена памяті Ольги Бесарабової. З приводу сего поліція арештувала під церквою чотири студентки. Дівчата пересиділи на поліції цілу неділю; їх перетримували до пізнього вечера.

ПУСКАЮТЬ ЖИДІВ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Совітський уряд змінив своє становище в справі виїзду жидів до Палестини. Довгий час їм не давали пашпортів і не пускали туди. Тепер рішено дозволяти бажаючим на виїзд і давати їм пашпорти по найнищій оплаті.

ВЕЛИКДЕНЬ ПО НОВОМУ СТИЛЮ.

В румунській православній церкві від довгого часу йшла дискусія над тим, коли румунська церква повинна святкувати Великдень, по новому чи по старому стилеві. Румунські епископи ріжно дивилися на ту справу. Між иншими бесарабський митрополит стояв на становищі, що Великдень належить святкувати по старому стилю, себ-то сього року 5 травня. Томиський епископ Геронтій ставив внесок, щоб скликати в тій справі вселенський собор, а до того часу святкувати Великдень по старій пасхалії. Та не зважаючи на те все, румунський синод православної церкви вирішив святкувати Великдень по новому стилю, себто сього року дня 31 березня.

КАТОЛИЦТВО В АВСТРІЇ МАРНІЄ.

Від деякого часу католицтво повоєнної Австрії корчиться. На протязі тільки одного року католицька церква в одному тільки Відні втратила 28,837 душ. Католики залишають масово католицьку церкву та приступають до вільнодумних організацій. Католицькі круги ворушаться занепокоєні сим явищем і шукають за причинами сеї масової дезерції. Є між католиками люди, що добачають причину сего відступлення в надто великому розполітикованні католицького клеру.

ДІТЕЙ ЗАПРЯГАЛИ В ПЛУГ.

В Студенцю відбувся процес над вихователями у місцевім поправчім домі. Свідки одноголосно потвердили, що вчителі та адміністрація катувала дітей. Один із свідків, що в молодих роках провів кілька літ у сьому захисті, оповідав, що садівник Нудовський запрягав по 4-ох хлопців у плуг і орав ними. Коли діти падали від виснаження, тоді били їх кнутом. Характеристичне явище, що одного з вихователів не хотів боронити на суді ні один адвокат.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

З Харкова повідомляють, що голод на Україні приймає все більше гострі форми. Селяни не бажають приймати хліб за гроші, вимагаючи за хліб краму, заліза, мануфактуру то-що. В полтавськім, кременчуцькім і дніпропетровськім округах селяне взагалі відмовляються приймати совітські гроші. Продовольча заготівля закінчилася повною невдачею.

КОМУНІСТИ БЕРУТЬСЯ ДО БАПТИСТІВ.

З Москви оповіщено 26 лютого, що тайна совітська служба відкрила недавно широко-розгалужену шпіонську систему, яка мала робити на Україні через організації баптистів. Шпіонажа мала провадитися для Польщі і шпіони були на службі польської тайної служби. Шпіони мали передавати військові інформації та поширювати протисовітську літературу. Рівнож перекрадали емігрантів через границю. Ще 18 листопада арештовано в злуці з обвинуваченням баптиського провідника Шевчука.

СТУДЕНТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В КИЇВІ.

На всіх вищих школах у Київі відбулися протирадянські демонстрації на тлі виборів до рад. У звязку з виборами влада виключила більше 300 студентів, які походять із заможних родин. Натовп демонстрантів позривав виборчі відозви та списки виключених студентів. Одночасно натовп напав на студентів-комуністів і побив їх. Будинки вищих шкіл у Київі обсаджено відділами ДПУ (чека)

ЗГИНУЛА ЧЕРЕЗ ЗНАХОРА.

Настя Блага з Іванкова, повіт Борщів, хорувала від якогось часу. Добрі сусіди порадили їй вдатись до „чародійного" знахора Петрича з того самого села. Настя послухала. Знахор приймав її дуже радо; дав їй якійсь лік і Настя його випила. Та нагло в ночі дістала болі і сконала. Приїхала комісія, розслідила труп і найшла в ньому в жолудку замісць ліку — трійло.

Цікаво, коли наші люде перестануть вірити обманцям.

МЕРТВЕ МОРЕ МАЄ ОЖИТИ.

Мертве Море, що має бути на місци грішних міст Содоми і Гомори, має ожити, як що здійсняться пляни практичних Жидів. Солону воду Мертвого Моря можна переміняти на міліони долярів, вибираючи з неї мінерали, уживані в аплікації та торговельний штучний навіз. Жиди плянують зробити Мертве Море жерелом великого майна для себе і в злуці з тим має бути недавно розвинена пропаганда в Англії за переміною Палестини в самоуправну домінію Великої-Британії. Порушаючу силу для фабрик над Мертвим Морем мали би достарчати води Йордану з їх великим спадом із гір до уровеня Мертвого Моря.

ПАПА ЗБІЛЬШУЄ ЧИСЛО ЖАНДАРМІВ.

Римський папа збільшує число жандармів у Ватикані. Досі папа мав 50 жандармів, га відколи став світським володарем, таке число не вистарчає. Папа також збільшує свою піхоту. Досі він мав лише 350 „шлапаків".

КОРОШЕЦ ЙДЕ ДО ВАТИКАНУ.

Бувший премієр Югославії, словінський католицький священик Антін Корошец, не зійшов з овиду через недавне усунення його правительства і запровадження диктатури в Югославії. Корошеца назначило нове правительство дипломатичним представником Югославії при Ватикані. Кажуть, що се перший випадок, аби якесь правительство назначило своїм представником при Ватикані римо-католицького священика.

КУПІВЛЯ ДУШ.

Свіже число „Католик „Реджістера" з Торонта (з 7 березня 1929) приносить свіжі відомости про купівлю душ, яка відбувається між нами в Західній Канаді. Римо-католицький архиепископ Беліво з Ст. Боніфес складає Товариству Поширення Католицької Церкви подяку за чек на 800 долярів, ужитий на побудовання каплиці в Толстой, Ман. Рівночасно Едвард Волш з Ріджайни, Саск., складає тому самому товариству подяку за чек на каплицю для „рутенської" парафії в Ріджайні. Волш на стільки вже ухитрився від оо. Олексьова і Крижановського, що в подяці не згадує, на яку суму був чек.

РІЖНІ ДНІ ВІДПОЧИНКУ.

Ріжні народи святкують ріжні дні відпочинку. Християни узнали за день відпочинку неділю, старинні Греки відпочивали в понеділок, Перси у вівторок, Асирійці в середу, Єгиптяне в четвер, Турки до недавна ще в пятницю, а Жиди в суботу. Словом рай для космополіта: кождого дня в тижні може святкувати.

НЕБУДЕННИЙ ВИПАДОК.

У німецькім місточку Лянгшайд святкував коршмар Фогель з жінкою своє золоте весілля. Їх добрі сусіди хотіли зробити їм несподіванку і запросили орхестру пожежної сторожі під їх вікна. Ювилятка старушка схвильована несподіваними згуками, вмерла від удару серця, а її муж в розпуки помер день після неї.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

— Куди-ж се ти, Марку? — запитали козаки. — Не покидай нас, вістанься з нами!...

— Не можна, товариші, треба ще й другим деякої помочі дати, треба й до князя Єремії навідатись... Прощайте!

З останнім словом Марко повернув в гущавину і щез за кущами...

Довгенько таки простояли наші сіроми біля перевозу, вже й сонечко зійшло, вже й поснідали чим знайшлось, поки дійшла до них черга переправитись. Перепливши на той бік, аж здивувалися вони, побачивши таку силу народу. Скрізь, де вони не проходили, під кождим деревом, кущем, кишіло людом. На гиляках висіли обідрані волові і баранячі туші, різали мясо й клали в казани; попід горою повикопувані були печі; де замішували тісто, а де печений вже хліб шматували на сухарі і розкладали на рядних сушити. Инші збились біля кувень, лагодили зброю, острили шаблі, насаджували на списи ратища й виливали кулі. Були там молодиці і дівчата; деякі порались біля печей і кабиць, а другі шили козакам сорочки й одежу, та сшивали лантухи на сухарі. Де-не-де співали кобзарі про Вінцеслава, що нагнав Жидів у Польщу, та малого Гирею... Місцями вивішували на списах свитки й запрошували прибулих козаків поснідати. На прогалинах вигравали скрипиці і сопілки, торохтів бубен, і козацтво, ударивши лихом об землю, садило гайдука й вибивало тропака. Вештались тут попи й дяки, що покидали свої парохії, втікаючи від дряпіжних ксьондзів; були й крамарі, цехові, чумаки і запорожчики в червоних жупанах і кабардинках; не було тільки панів, бо тоді ще на Вкраїні не було й чутки про них.

Пройшовши кілька гонів, Кобза став розпитувати, де Кривоносів курінь?

Аж там, на самім кінці острова, — відказували люде, усміхаючись, — де печері, там осадився він з своїми вовгурянцями, та й глита Ляхів, неначе той змій, що колись тут ховався та людей їв.

— Хто-ж тут у вас порядкує? — спитав Кобза.

— Нема ще нікого, — загомоніли козаки. — Кривоніс приймає до свого загону тільки богатирів (силачів), так отсе тепер збіраємось вибрати собі свого ватажка, так нема-ж у нас на приміті такого як би нам треба.

— Дурний, бачу, ваш Кривоніс, — озвався Барило. — Навіщо тепер силачів? Куля й вола повалить!

Та вже-ж його не навчиш, — бубоніли люде, — завзятий таки він з біса чоловяга.

Розпитавши дорогу, наші козаки, а за ними і другі, рушили до Кривоноса по протоптаній стежці...

XII.

В найдальшім куті острова висока гора шпилем подралась до неба, а з того шпиля видно було Лубні й Київський шлях, що по той бік Сули простягся в сторону замку князя Вишневецького. У сій то горі з під кручі, неначе скеля, витріщились кілька печер, де колись, як росказують старі люде, ховався страшенний змій. Від сих печер полою розляглась чимала полина, оточена лісом і густою зарослею чагарника, а там знов круто спускалась гора й обривистим берегом оточувала широке плесо й барак. На сій-то полині розташувався Кривоніс з своїм загоном. Атаманів курінь стояв по середині, а навколо містились, де припало, вовгурянці: хто збудував собі з лободи та з нехворощі халабудку, хто напняв на ратище керею або свитину, а деякі, неначе звіря, визирали з печер.

Кривоніс сидів біля свого куріня, підкорючивши ноги і смоктаючи люльку.... Був з него козарлюга забісований. Глибоко позападали у лоб очі й хижим поглядом визирали з ямок. Довгий, кістлявий ніс його якось погнуло на бік, а бороду й широку челюсть виперло наперед. Непідголене і розпатлане волосся, шорстке, як кнуряча щетина, стреміло до гори і закривало лоб і товсту шию. Широкі плечі, високі груди виявляли в ньому велику силу; з себе був високий, кістлявий, мов виплавлений з самого чугуна. Одягнений він був як і прості козаки, тільки в жовтих чоботах та срібних підковах, мабуть стягнутих з замордованого Ляха.

Кождий з загону Кривоноса був з себе також високий, гладкий, мордатий, вусатий, і хижо виглядав з підлобя; видно було, що кождого приняли до гурту з проби і не дарма прозивались вони вовгурянцями...

Було ще рано, а народу вже чимало таки зібралось біля Кривоносового куріня; не забарились і наші сіроми.

Здоров був, пане-отамане! — поважно промовив Барило, підходячи до Кривоноса, а за ним і вся ватага обізвалась, і знявши шапки вклонилась отаманові!

— Спасибіг, пани-молодці, — прогугнів Кривоніс, глянувши з підлобя на козаків. А чого вам треба?

— Та того-ж, чого й тобі, відказав Барило, — вибавитися від яропужих Ляхів і оборонити святу віру, й наше життя, й наші козацькі вільности.

— Добре, пани-молодці, добре; спробуйте-ж, чи є у вас сила оборонити те, що кажете... Обнесіть отсі каменюки, — і Кривоніс показав на два камені обвязані верйовками, щоб ліпше було їх заносити. — Так коли хто з вас обнесе їх тричі кругом куріня....

Чули вже ми про сі каменюки, — перехопив Барило, — нічого росказувать, нічого вже й увержуваться. Так вибірають не людей, а волів, бач який більш потягне, той і дорощий.

Батька свого навчи... — прошолотів Кривоніс, насупившись.

— З того часу, як вигадали рушницю і пистоль, казав Барило, — той став мощіщий, хто не схибить стріляючи, а коли він ще розумний, то сховає тебе у кишеню, дарма що ти уродився такий запеклий і здоровий козарлюга.

Кривоніс, побачивши, що січовик не дуже його лякається, озирнувся на козаків і вже без сварки промовив:

Ось-що приходиться, пани-молодці: мені треба не розумних, а дужих!... Мабуть між вами нема й одного такого, щоб не то що обніс камінюки круг куріня, а й з місця їх не зворухне?

— Чом нема, — озвався Кобза, — може й такий знайдеться, що й обнесе й занесе твої каменюки.

Чи не ти той, що занесеш? — спитав Кривоніс, глянувши на Кобзу.

— Може й той!

— Спробуй, побачимо!

Тимчасом на той гомін повилазили з своїх нор і халабудок вовгурянці й чимала їх купа зблизилась до куріня. Деякі посідали, а другі попростягались черевом на траві, мов ті кабани, і палили люльки. Кобза підійшов до каменюк, оглянув, позамотував руки у верйовки і твердим поступом поніс каміння. Обніс круг куріня раз, в друге й в трете...

— Глянь, глянь, — загомоніли вовгурянці, — не взяв його кат, добре пре!... Післав нам Господь товариша, — гукали деякі й з радощів аж посхоплювались.

Не зупинився Кобза від сього покрику, і ще тричі обніс каміння кругом куріня.

— І мені Господь післав побратима, — гукнув Кривоніс, підходячи до Кобзи. — Коли такий удався, так побратаємось. Кажи, як ти прозиваєшся?

— Павлом та ще й Кобзою, — додав Кобза, трохи запинившись...

— Хто-ж се тобі таке прізвище приложив?

— Запорожці...

— Яка-ж з тебе Кобза! Та й не Павлом тебе звать, ти будеш у нас Павлюгою прозиватися... Правда, пани-товариші? — Кривоніс скинув оком на своїх вовгурянців.

— Правда, пане отамане, так, так, — загукали вовгурянці, нехай буде Павлюга, Павлюга!...

— Пострівай, пане отамане, — відказав Кобза, пильно глянувши на Кривоноса. — Тоді ми з тобою побратаємось, і я пристану до тебе, як ти усіх нас приймеш до свого загону.

— Вибачай, козаче, не то для тебе, й задля рідного батька не зміню своєї регули.

Як не зміниш, так і не треба, — відрізав Барило, — він і у нас буде Павлюгою. А що, хлопці, так, обираєте його на ватажка? — скрикнув він, озирнувшись до свого товариства.

— Так, так, — загули козаки, — нехай буде нашим отаманом! Нехай буде Павлюгою!...

— От і добре, нехай буде по вашому — гукнув Кривоніс. — Тепер вже не обридати-муть мені, щоб приймав до свого загону; буде до кого приставати, буде кому й люд той збити до купи, що вештається по острові, неначе отара без вівчаря... Однак, козаче, — Кривоніс зблизився до Павлюги (так будемо тепер його звати), усе-ж таки ми зостанемось побратимами й заприсягнемо перед Господом, не вложити в піхву наших шабель і не покинути списів, поки не викорінимо на Україні усіх Ляхів і ксьондзів!

Та вже-ж, бач, — відказав Павлюга, — не з тим і узялись за шаблі, щоб, теє, укладувать, і коли Господь поможе, то й викорінимо.

Аж ось, як так вони розмовляли, піднився галас по полині.

— Ляхів ведуть! Ляхів ведуть!

І вовгурянці купами поперли на зустріч козакам, що вели на арканах, а скрученими назад руками, кілька чоловік Ляхів.

Була се невеличка ватага козаків, що шасталась і пильнувала біля Київського шляху й захоплювала по дорозі тих нещасливих, що їхали до князя Вишневецького.

На таку звістку Кривоніс витріщився на Ляхів, баньки його забігали й заблищали як у гадюки, рот судорогою розвело й зуби, рідкі і острі як у щуки, вискалились і заскреготіли...

По переду вели високого й товстого Ляха, мабуть значного пана, бо був добре убраний, в блакитному кунтуші, підперезаний шаблевим поясом, а за ним ще чотирох. Позад ішло кілька чоловік незвизаних і за ними шляхтянка у шупоні, з дитиною на руках.

— Здорові були, панове, якся маєте? — зареготавшись скрикнув до них Кривоніс.

(Дальше буде).

УНІЯ.

(Розмова сусідів.)

(Дальше).

По обіді сусіди взялися до дальшого читання. Чернецький промовив:

— Приходимо до нового розділу книжки, в якім говориться про те, як унія поширювалася між українським народом.

— А чи сказано там, що вона поширювалася силою — вогнем і мечем? — не втерпів Гнідий і перебив Чернецькому.

— Але-ж ви, куме, нетерпеливий, — каже до него Залісна. — Почекайте, най кум Чернецький читає, а вже ми побачимо, що там сказано, а що ні. Хіба-ж ви хочете, щоби автор „Берестейської Унії" признався до того, що унію Поляки накинули нашому народові силою?

— Розділ сей говорить про те, як папи опікувалися унією, — продовжав Чернецький. — Автор звертає головну увагу на те, що папа Климент VIII, за якого панування унію заведено, та до якого їздили Потій і Терлецький, напоминав короля, аби той приняв до сенату всіх уніятських епископів, а вони за ту честь **будуть вірні і унії і польській державі.** Але і король і польський уряд не хотіли папи послухати, отже уніятські епископи остали поза сенатом. Значить, не осягнули того, за що до великої міри відреклися своєї рідної віри. Автор „Берестейської Унії" дуже критикує короля і його уряд та католицьких біскупів за їх відношення до уніятських епископів в справі місць в сенаті і твердить, що се була одна з головних причин, чому унія не мала такого успіху, якого автори її бажали.

Спиняючися над тим, які трудноші уніятські епископи мусіли переносити, біскуп Ліковський між иншим пише:

„Знаною річию є, що схизматики не гордили жадним оружем, щоби лише згидити уніятських епископів перед народом і виставити унію на погорду. Між иншим пускали між народ ложні вісти, що унія є загладою руського обряду і є **містком до переходу на латинський обряд...** Щоби виказати, що ті вісти ложні, вислав папа в 1615 р. дня 10 грудня на русь ЗАЯВУ, **що ніколи не було і не є наміром апостольської столиці в чім небудь нарушувати руські обряди, а тим менше їх зносити і заступати латинськими"** („Берестейська Унія", стор. 210).

— А що сталося з тою заявою, де вона тепер? — аж скрикнув Гнідий. — Зложив папа заяву, що ніколи не буде нарушувати в уніятській церкві грецького обряду, ані не буде його зносити та заступати латинським, — а що на ділі сталося? Папа подоптав ту заяву, і хоч поволі, то певно **заводив і заводить в уніятській церкві латинський обряд;** хоч може поволі, то певно **переводить уніятів на римо-католиків. Инакше не було би в нас тисячів латинників, які покинули свою церкву і свій нарід, не булоб осоружного целібату, не булоб ріжних латинських молитов та чужих святих в уніятській церкві.**

— Так, се правда, — каже Чернецький. — Папа нераз і не два доптав свої заяви та обіцянки дані уніятам. І про се всі знають, кромі самих уніятів. Їм так шкаплірами, корунками та всякими Альфонсами та Бернардами голови задурманили, що вони вже й не знають, що з ними роблять. А що до того, що унія дійсно була призначена, як тільки місток до переходу на латинство, то про се свідчить сам факт, **що вже за самого папи Урбана VIII, який панував від 1624—1643 були сильні старання з боку римо-католиків переводити уніятів на римо-католицизм.** Ось, що читаємо на 211 стороні „Берестейської Унії":

„За панування того самого папи (себто Урбана VIII) **вийшли два упімнення:** одно до польських епископів, щоби не понижали руських епископів і уважали їх за рівних собі, а друге до Єзуїтів, **щоби не перетягали руської шляхотної молодіжи на латинський обряд."**

— Як бачите, Єзуїти з самого початку **перетягали уніятів на латинський обряд,** инакше папа не потребував би був видавати упімнення, аби того не робили. Але треба знати, що папа не тому заказував перетягати на латинськийобряд, що може ходило йому о добро уніятської церкви, як такої; ні, робив він се тому, бо уважав, що передчасним перетяганням уніятів на латинство, відстрашувалося православних від унії.

Я завважила, — каже Залісна, — що папа також видав упімнення до польських біскупів, щоби вони поважали уніятських епископів. Виходить, що вони сего не робили, **що відносилися до уніятських епископів з погордою.**

— А вже-ж, що так, — каже Гнідий. — Хіба ви бачили, щоби хто поважав зрадників? А ті православні епископи, які погодилися на заведення унії, не були нічим иншим, тільки зрадниками своєї віри і церкви. Римо-католицькі епископи се добре знали і тому відносилися до них з погордою, як до зрадників звичайно відноситься. Тому й до сойму не хотіли їх допустити. Латинські біскупи не хотіли засідати в соймі впоруч зі зрадниками.

— Ну, та ми йдім далі, — каже Чернецький. — На стороні 211 читаємо ще раз, що з боку короля і його канцлера Яна Замойського унія була заведена **з політичних зглядів** та що недопущенням уніятських епископів до сенату „поповнено великий **політичний блуд"** (сторона 213). Значить, нема жадної підстави говорити, що унія була заведена для добра українського народу, як стараються и тепер впоїти в своїх вірних уніятські священики. **Унія була заведена для добра Польщі і Риму, а не для добра нашого народу.** Се ми завжди мусимо памятати.

— З сим приходимо до нового розділу, який цілий присвячений Іпатієві Потієві — тобто його ролі в поширенню унії. Як вам відомо, православний митрополит Михайло Рогоза перейшов був на унію. Але він вскорі помер і на його місце вибрано Потія. Кирило Терлецький, який так богато причинився до заведення унії, був сим дуже ображений, бо сподівався стати митрополитом самий. Та король і католицькі біскупи та Єзуїти мали більше довіря до Потія і тому король іменував митрополитом його. Терлецький через се дуже загнівався на Потія і вони жили дальше в великій незгоді. Через се й запал Терлецького до справ унії охолов. В звязку з сим дуже цікавим являється лист Потія до Льва Сапіги, писаний 5 квітня, 1603 р. Між иншим в листі говориться:

„На віщо ваше Величество пише мені про луцького владику... котрий ненавидить мене як пса, тай на мої листи не хоче мені відписати, все єму на оці моя митрополія і зверхність сего уряду, на котрій, колиб він був, вмівби я его ліпше шанувати, чим він мене". („Берестейська Унія", сторона 215).

— Що-ж до самого Потія, то його характер, помимо найщирійшої волі автора „Берестейської Унії" зробити його білим, виходить аж надто чорний. Говориться, примірoм, в однім місці, що „его невпинній праці помагала **прихильність народа,** велика вимова, а головно **святість життя",** а зараз таки трошки нище читаємо, що духовенство і нарід в його дієцезії **бунтувалися** проти нього, і слухали його тільки „зі страху", а що до „святости" життя, то вже й не говорити. Ось, що читаємо про ту святість:

„В міру того, як зоостав опір против его розпоряджень (отже не було тої „прихильности народа") ... обявилися в нім **напрасність і упертість,** що **не дуже личила епископови** і що відзиваючись о своїх противниках, не перебирав в словах... В його листах до Льва Сапіги, коли пише про збунтованих проти себе попів, часто находяться такі вискази, як: **„Великі лотри, неспокійна сволоч, лихий хлопський народ, зрадливі, вигнанці, котрі поздихали в прокляттю, Наливайківська орда, галайстра і т. п."** Про Никифора, ексарха, коли той умер в Мальборзі, висловився: **„Здох на Мальборку".** Иншим разом знов просить канцлера, як **доброго католика „щоби негідним попам,** (себто тим православним, які не хотіли перейти на унію) **дав такої латини, щоби їм пішла аж в пяти"** („Берестейська Унія", сторона 222)

Отже бачите, якою „святістю" відзначався Потій. А щодо його ненависти до православних, то й не було границь. Доказом сього є його люте переслідування православних так духовних, як і світських, проти якого виступав навіть такий щирий римо-католик, як Лев Сапіга. Та про се поговоримо иншим разом.

(Дальше буде.)

Паломництво Під Стіни Лаври.

В своїм поході проти релігій та релігійних установ большевики не оминули і київської Лаври. Щоби захитати в людей віру і повагу до Лаври та до святих, яких мощі там почивають, большевики забрали мощі св. Сергія Радонежського до музею, а саму Лавру замкнули. Але се зовсім не підкопало довіря в людей до святого. „Бо, — як пише одна закордонна газета, — хотяй і закрита Лавра, хотяй і замовкли її дзвони, численні паломники все ідуть і їдуть до воріт Лаври. „Куди ви? — говорять їм. — Лавра замкнена, а мощі в музею". — „Нічого, пан-отче, — відповідають вони. — Ми під стіною постоїмо, а святий Сергій прийде до нас" Бо вірить народ, що святий Сергій ходить поміж людей і підтримує в їх серцях віру і бодрість, аби в слушний час повстали проти ворога, який насміявся над Божою правдою".

За Церковні Гроші Будують Клюби.

Большевики не минають найменшої нагоди, аби придушити релігійне життя між людьми. Ось новий спосіб боротьби проти релігійности. Згідно з совітським законом, пожежні премії (оплати за асекурацію від вогню) на церквах платять самі вірні, отже слідувалоб, що коли церква погорить, то гроші з асекурації малиб піти на побудовання нової церкви. Та не так се розуміє большевицький уряд. Він обертає такі гроші на побудовання клюбу, цілию якого є вести комуністичну та протирелігійну пропаганду.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
[illegible]
Box 3684, Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ЩЕ ОДНА ПОРАЗКА БОЛЬШЕВИКІВ.

Минуло десять років завзятої боротьби большевиків з релігією на терені совітської Росії.

Здається, не було таких засобів, якими-б вони не послугувалися в сій боротьбі. Конфіската церковного майна, закриття церков та обернення їх на клюби чи просто на помешкання для танців, переслідування й катування духовенства, антирелігійні процесії підчас Різдвяних та Великодних свят, нарешті, найогиднійші знущання над релігійними почуттями народу в його щоденному життї, — все се давно вже перепробувано большевиками.

Які-ж наслідки від сієї дикої вакханалії?

Цілком протилежні, ніж те гадали большевики. Вони самі признаються, що тут потерпіли поразку. Їхня акція не тільки не дала жадних позитивних (для большевиків) наслідків, а навпаки, викликала нечуваний зріст релігійного почуття в народі.

Большевики з жахом приглядаються, як шириться релігійний рух серед робітництва, як також саме робітництво за зібрані ними жертви починає будувати нові церкви, як всюди повстають релігійні громади, але запобігти сьому не мають змоги.

Перевернути світогляд народу се не те, що підняти революцію серед темних народних мас. Однієї демагогії тут не вистарчить.

Зрештою вся їхня антирелігійна пропаганда є ніщо в порівнані з працею духовенства, яку воно провадить серед народу словом і ділом. Особливо тепер, коли духовенство переродилося й з урядовців двайцятого числа стало справдішними апостолами христіянства; коли воно прикладає всіх зусиль, аби воскресити в народі віру, підняти релігійний дух і тим самим ратувати нарід від комуністичної гнилизни, морального занепаду.

Для сього духовенство присвоїло собі богато дечого з большевицької тактики й послуговується нею в своїй праці, щоб не дати комунізмови можливости підривати в народі релігійне почуття.

Для кождого ясно, що перемогти противника найлекше тоді, коли знаєш всі його хиби. А таких хиб у комунізмі аж надто. Їх то й старалося роспізнати духовенство. Воно не пожаліло часу на теоретичні студії засад комунізму, не побоялося вчащати на їхні виклади й знає тепер ті засади не гірше відповідальних партійних робітників.

Тульська епархіяльна влада видала навіть спеціяльний наказ до підвладного духовенства, аби воно простудіювало „Капітал" Маркса, не роздумуючи над тим, чи таке її розпорядження „канонічне" чи „неканонічне".

Та се й зрозуміло. Коли треба ратувати церкву, міліони людей від деморалізації, то дивно було-б стояти в такий час на ґрунті канонів і прикривати ними свою недбайливість, тим більше, що боротьба большевиків з релігією — се, властиво, боротьба опанувати народню душу, доступ до котрої унеможливлює їм перш за все релігія. Лише чутливість духовенства та його невтомна праця не дозволили большевикам остаточно зруйнувати сю найважнійшу фортецю.

Тепер перемога на боці духовенства, може й не остаточна, бо ворог ще сильний, одначе найсприятливіщі моменти він утеряв, і тому антирелігійну боротьбу треба вважати за програну. Зріст релігійного почуття в народі, а **навіть серед самих комуністів** вказує на те, що провадити далі сю боротьбу большевикам буде дуже трудно. Навіть комсомол, єдина їхна надія, зовсім не є такий уже безбожний, як се можна було собі уявляти. Анкета, яку серед нього було переведено, свідчить про цілком протилежне. З неї довідуємося, що 80 відсотків учнів початкових шкіл постять, а 40 відсотків учнів середніх шкіл визнають себе віруючими.

Ще гірше стоїть справа з робітництвом, де релігійний рух останніми часами надзвичайно поширився. З газет довідуємося про такий випадок. На одному з великих заводів працював, як звичайний робітник, священик. Робітники з пошаною ставилися до нього і через те йому не трудно було орґанізувати серед них релігійну громаду. Але найважнійше те, що обовязки діякона підчас відправи служби Божої виконував ніхто инший, як комуністичний агент того заводу — відповідальний партійний робітник.

Чи треба тут згадувати про селянство? **На Україні воно цілком обєдналося біля свого духовенства, біля рідної української церкви. Ще ніколи не помічалося серед нього такого релігійного здвигу, як тепер.**

Там український нарід і його духовенство обєднані спільними ідеями, мають одну спільну мету. Там духовенство є заразом і духовними провідниками народу, що прагне вивести його на шлях волі, до кращого майбутнього. Тому й нарід там инакше ставиться, як до релігії, так і духовенства.

Не дивно, що на Україні большевики в боротьбі з релігією понесли цілковиту поразку. І хоч вони силкуються провадити сю боотьбу далі й мобілізують для того всі свої сили, одначе в успіх боротьби вони не вірять, тим більше, що сучасні настрої на Україні підготовляють ґрунт для чогось иншого. У народі давно вже назріло бажання визволитися з під большевицького ярма. Сі свої бажання він починає вже здійснювати.

Як колись за старих часів український нарід боровся „за Україну та віру благочестиву", так і тепер він провадить боротьбу з большевиками за ті-ж ідеали.

Вірнмо, що в сій боротьбі наш нарід переможе.

Андрій Любченко.

КАТОЛИКИ БУНТУЮТЬСЯ.

Недавно в англійських канадійських часописах появилося таке донесення з Риму:

„Неспокій між певними католицькими парохіями в Канаді, який, як виглядає, готов прибрати характер схизми, зверчув на себе увагу високих церковних достойників так тут (себто в Римі), як і в Канаді. Архиепископ Жорж Ґотіє, з Монтреалу, Канада, який перебуває тепер в Римі, поінформував про сей рух між канадійськими католиками папу Пія, підчас приватної авдієнції в нього, а тепер дальше нараджується з иншими церковними провідниками в Римі.

Як говорять донесення, між канадійськими католиками повстав сильний національний рух, подібний до того, який панує між канадійськими Французами, католиками, живучими на Род Айленд, в Злучених Державах.

Римські церковні власти вповні одобрили драстичні кроки, які епископ Гикей підприняв супроти Французів на Род Айленд за те, що вони запротестували проти його шкільної та парохіяльної адміністрації, і відмовилися зняти клятву з редактора часопису „Сентінел", яку епископ Гикей на него кинув.

Тепер показується, що подібний опір церковним властям проявляється і в Канаді: Світський елемент (себто вірні) в певних місцях домагається права завідувати церковними маетками, вибирати собі парохів, а навіть мати вплив на вибір епископів. Вкоротці, вони хочуть своєї національної церкви, замісць звичайної римської.

Не треба й казати, що Ватикан не терпить таких поглядів. Архиепископ Ґотіє вислав в збунтовані округи так ксьондзів, як і монахинь, щоби вони поясновали людям, яке становище в сій справі церковні власти занимають, та які можуть бути наслідки опозиції проти них. Є отже надія, що в часі посту проповідники успіють наклонити збунтований елемент, аби залишили свою кампанію. Коли-ж вони і після посту будуть стояти при своїм, тоді церковні власти наложать на них клятву і закажуть священикам їх хоронити, вінчати та хрестити."

Повисші відомости з Риму кидають цікаве світло на відносини в римській церкві не тільки в Канаді, але скрізь. Вони потверджують, що та сліпа дисципліна, якій римська церква найбільше завдячує своє істновання, почала ослабати, а се значить, що почала ослабати й сама орґанізація. Можна отже предвиджувати, що прийде час, коли римська церква поділиться на національні церкви, як є се в Східній Церкві, а тоді й панований папи закінчиться. Від сего його не вратує ані відновлена папська держава, ані його титул світського володаря.

Не Піддаються Антирелігійній Агітації.

Як пише „Комсомольська Правда", в Північнім Кавказі проявляють велику активність церковники (які ходять до церкви) і монахи. В селі Славянск, на Кубані, в часі обходження свята революції, 62 віруючих, в більшости монахи і монахині, вийшли на хрестний похід — свого рода контр-демонстрацію. А троха давнійше група віруючих в Сочі відказалися брати совітські документи, заявляючи: „Не хочемо бути совітськими підданими".

Витревалість і Хоробрість.

Два ґенерали — французький і англійський — говорили про військові справи.

— **Знаете,** — промовив між иншим Француз, — французьке військо є найхоробрійше на цілім світі!

На се відповів Анґлієць:

— Наші війська не є найхоробрійші на цілім світі. Але вони є завжди через чверть години довше хоробрі, як їх противники, і тому завжди виграють битву.

Витревалість і хоробрість ідуть впарі.

РІЧНІ ЗБОРИ
Членів Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

В неділю пополудни, дня 24 лютого, в салі Українського Православного Собору св. Покрови відбулися річні збори членів української православної громади. На предсідника до перепровадження зборів вибрано посла Н. В. Бачинського. До помічної комісії вибрано панію Марію Боннівську і пп. Ст. Міхоцького та Н. Кінаша. На секретаря зборів предсідник покликав В. Батицького. Наради зборів почались молитвою „Царю небесний".

На збори зійшлося поважне число [illegible]

Хід зборів був такий:

Насамперед приступлено до збирання членських вкладок.

По сім предсідник покликав секретаря рекордового, п. Вік. Купченка, щоби перечитав протокол з минулорічних зборів. На внесок пп. Йос. Богоноса і Гр. Угринюка, протокол принято.

Слідуючим говорив парох Собору, прот. С. В. Савчук. Він говорив про загальний стан релігійно-культурної праці. Під сим зглядом, сказав о. Савчук, ми стоїмо як не ліпше, то зовсім не гірше, як ми стояли в минувшім році, помимо ріжних перешкод зі сторони наших противників. Крім релігійної роботи, при Соборі провадиться культурно-просвітна праця, а також праця виховавча над нашою молодю. При Соборі є Недільна Школа, до якої записалось 110 дітей. Пересічно кождої неділі учащає не менше 85 дітей. Діти є поділені на 5 класс. Кожда класа має свою назву. Крім самого о. Савчука, учать також і світські люде, а се п-ннк Анна Марко і Марія Марко, та пп. Йос. Богоніс і Вік. Купченко. При сій нагоді о. Савчук зложив подяку згаданим учителям, зазначуючи, що подяка і признання їм вповні належаться, бо звичайно недільні пополудні є цінні для кождої людини, чи то для самої розривки, чи для спочинку, а згадані особи ті цінні недільні пополудні посвячували для добра наших дітей.

Дальше говорив о. Савчук про те, що з тої молоді, яка учащає до Недільної Школи, є зорґанізованих окремих два клюби зі старших дівчат і хлопців.

Дівчата сходяться раз в тиждень і під проводом п-ни М. Марко проводять сей вечір для своїх справ.

Хлопці також сходяться раз в тиждень і під проводом о. Савчука устроюють між собою дебати, промови і т. д.

Крім сього від якогось часу кождого понеділка вечером сходяться старші дівчата до Собору, спеціяльно на те, щоби побирати науку з домашної гіґієни, яку подає морса, панна Е. Ясенчук.

Хлопці мають свою касу, в якій мають гроші. На сей рік хлопці рішили купити золоту чашу для Собору. І саме тепер робляться заходи в справі купна.

В салі Собору провадиться і Рідна Школа. Учителем є п. Ю. Волошиновський. Школа отворилася на час вакацій в літі, але показалася потреба провадити школу і через зиму. Підчас вакацій було богато дітей, а тепер є поверх 30. Дітей булоб і в зимі богато більше, але з огляду на невідповідне місце не робиться ніякої кампанії за більшим числом дітей.

Недавно був устроєний концерт силами молоді і члени мали нагоду переконатися про поступ тих дітей, які виховуються при Соборі. Але, — кінчив о. Савчук, — робота над молодю доти не буде вповні успішною, доки не буде побудований будинок, в якім булаб ґімнастична саля та саля, в якій можнаб провадити Рідну Школу на ширшу скалю.

Тепер приступив до звіту п. В. Свистун, голова православної громади. Він зазначив, що буде говорити коротко, бо його звіт буде більше з фінансового діловодства, а се зробить він при звіті касієра. І в тім своїм короткім звіті він зазначив, що справа Собору стоїть дуже добре між Українцями в Канаді. Помимо боротьби наших противників, наша справа стоїть тому добре, бо Українці в Канаді є свідомі сього, що значить Собор, як осередок не лише церковного, але і культурно-просвітного життя нашого в Канаді і не лише для теперішного, але і для будучих поколінь.

Тепер приступлено до фінансового звіту. Звіт давали касієр п. Г. І. Блок і п. Свистун. П. Блок подрібно перечитав, який був прихід і розхід за рік. П. Свистун давав звіт про загальний маєтковий стан Собору.

Фінансовий звіт в числах представляється так:

ПРИХОДИ:

Жертви	1,733.69	
Коляда	790.10	
		2,523.79
Брацтво св. Андрея Первозванного	1,044.19	
Жіноче Товариство	1,805.22	
Сестрицтво	515.86	
Недільна Школа	84.57	
Оголошення на куртині	155.00	
		3,449.84
Концерти і представлення (Т-во „Боян")	709.13	
Буфет	95.73	
Чайні вечерки	101.98	
		1,061.84
Ріжні приходи		102.60
		7,138.07

РОЗХОДИ:

Кампанія на зібрання жертв		52.00
Брацтво, Сестрицтво і Жіноче Т-во		91.30
Т-во „Боян" і концерти	284.70	
Електричні прибори і пломбер	127.78	
Приряди потрібні для салі (гардвейр)	116.54	
Направа даху	60.00	
Миття підлоги	24.00	
Декорації і мальовання куртин	13.00	
Опал	410.27	
Вода і світло	141.65	
Сторож	378.00	
		1,554.94
Священик і дяк		1,640.00
Процент		479.85
Податок і инші дрібні роходи		480.40
		4,298.49
Надвишка приходів		2,839.58
		7,138.07

МАЄТКОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ СОБОРУ ПРИ КІНЦІ СІЧНЯ, [illegible] РОКУ.

СТАН ЧИННИЙ:

Будинок і лоти	31,517.50	
Новий докуплений лот	340.00	
		31,857.50
Інвентар	6,297.53	
Новий докуплений інвентар	387.35	
		6,684.88
Товар в буфеті		25.88
ГОТІВКА в головній касі і на руках в товариствах		[illegible]
ВИННІ:—		
За оголошення на куртині	104.06	
Український Народний Дім	200.00	
Инші	7.00	
		311.06
З відписаних фундацій		3,079.50
		$42,795.73

СТАН ДОВЖНИЙ:

Морґедж		5,950.00
Позички приватні		4,127.24
Бизнесові довги		383.61
Відчисляється на процент	1,000.00	
Відчисляється на знищення інвентаря	334.34	
		1,334.24
Усього довгу		11,795.09
Надвижка маєтку понад зобовязання		31,000.64
		$42,795.73

Колиб від усього довгу відчислити те, що Собор має на руках і в деклярованих фундаціях та в довжників, то довжний стан представлявсяб ось [illegible]

Усього довгу		11,795.09
Резервовий фонд	1,334.24	
Приобіцяні жертви	3,079.50	
У довжників	311.06	
Готівка в касі і на руках, в товариствах і буфеті	862.70	
		5,587.50
Чистий довг		$6,207.59

По звіті касієра і голови приступила до звіту контрольна комісія. В імени контрольної комісії говорив п. Мир. Стечишин. Він з великим вдоволенням зазначив, що книжки головного уряду і рахунки товариста були ведені як слід, на все були покітовання. Спеціяльно добре є ведені книжки головного уряду, які є провадженні після найновійшої системи. Хоч в провадженю в такий спосіб книжок є більше праці для урядників, та за те в тих книжках [illegible] всього дошукатися і тому, кінчив п. Стечишин, з великим вдоволенням в імени контрольної комісії складаю признання уступаючим урядовцям і ставлю внесення, щоби їх звіт приняти, як правильний. Внесок попер контрольор В. Угринюк, а присутні члени щирими оплесками дали й від себе заяву довіря уступаючому головному урядови.

По принятію деяких внесків приступлено до вибору уряду Собору на 1929 рік.

Новий уряд складається з отсих осіб:

Посол Н. В. Бачинський — голова.
С. Кінаш — заст. голови.

Вік. Купченко — рек. секретар.
Г. І. Блок — секретар-касієр.

Пп. Комар, Совсун і Циганевич — директори.

Мир. Стечишин, В. Угринюк, Ю. Охіймовський, Т. Яремко, М. Сорохтей — контрольна комісія.

М. Папіж і Челядь — господарі Собору. П. Папіж звернув увагу, що треба чотирох господарів; вирішено, що на засіданню уряду на других двох господарів мається назначити двох директорів.

Взагалі, більшість урядників є вибрані ті самі, що були минувшого року. Замітна зміна є хіба в уряді голови, бо п. Свистун, який був головою нашої парохії, під ніякими усліями не хотів приняти знов уряд голови, бо він є обтяжений иншою працею. Помимо сього, що п. Свистун має другі важні народні справи до провадження, для яких мусить посвячувати богато часу, він далі буде, як тільки позволить час, працювати для Собору.

Все таки присутні на зборах відчули в своїх серцях сум, а в найбільшій мірі ті, які з п. Свистуном працювали від самого початку заснування української православної громади у Вінніпеґу. Пан Свистун не опустив майже ні одного Богослуження, не опустив ні одного підприємства, які відбувалися в салі Собору і тому всім при заяві п. Свистуна, що він не може бути довше головою Собору, стало жайко і прикро.

По виборі нового уряду закінчилось збори піснею. „Достойно є" По тім всі скоро розійшлися домів на вечерю, бо треба було скоро вертати на концерт і відчит.

В. Батицький, секретар зборів

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СТРАШНИЙ СУД.

Одного разу Ісус Христос зібрав Своїх учеників і навчав їх про страшний суд, який має відбутися при кінци світа. Він сказав:

Коли Син Божий прийде знов на світ у повнії Своїй славі і всі ангели з Ним, тоді сяде Він на престолі слави Своєї.

І зберуться перед Ним всі народи світа, і відлучить одних від других, як добрий пастир відлучає вівці від козлів. І поставить овець по правій руці, а козлів по лівій.

Тоді скаже Цар Небесний до тих, що по правій стороні: „Ходіть, благословенні Отця Мойого, і осягніть царство, яке приготоване для вас від початку світа. Бо Я був голодний, і ви дали Мені їсти. Я хотів пити, і ви напоїли Мене. Я був подорожний, і ви Мене в дім приняли. Я був нагий, і ви Мене зодягнули. Я був хорий, і ви Мене відвідали. Я був у вязниці, і ви прийшли до Мене".

Тоді скажуть до Него всі праведні: „Господи, коли-ж ми все те зробили для Тебе?"

І відповість їм Цар: „На правду кажу вам, що все те, що ви вчинили одному з тих братів Моїх найменших, Мені учинили".

Тоді звернеться Цар до тих, що по лівім боці, і скаже: „Ідіть від Мене проклятї в вогонь вічний! Бо Я був голодний, а ви не накормили Мене. Я хотів пити, а ви не напоїли Мене. Я був подорожний, а ви не приняли Мене. Я був нагий, а ви не зодягнули Мене."

Тоді скажуть ті, що по лівій руці: „Господи, коли-ж ми виділи Тебе голодним, або жаждущим, або хорим, або подорожним, або нагим і не послужили Тобі?"

Цар тоді відповість їм: „На правду кажу вам: Кілько разів ви не чинили сього одному з найменших братів Моїх, то і Мені не чинили".

І підуть ті на муки вічні, а праведні на життя вічне.

З БІБЛІЙНОЇ ІСТОРІЇ.

СІМ БРАТІВ МАККАВЕЙСЬКИХ.

Найгіршої долі зазнали Ізраїльтяне тоді, коли дісталися під власть сирійського короля Антіоха. Він силував їх до поганства, казав попалити їх святі книги та перемінити храм Єрусалимський на поганську божницю. Народові приказав приносити жертви поганським божкам, а хто не робив сего і поклонявся правдивому Богові, того казав мучити і убивати. Деякі Ізраїльтяне боялися страшної кари і вирікалися батьківської віри, але було більше таких, які воліли вмерти, чим стати поганами.

Одного разу привели до Антіоха матір з її сімома синами. Король приказав їм, аби зараз їли свиняче мясо. А що Жидам не вільно їсти такого мяса, то вони відповіли:

— Наш закон забороняє нам їсти свиняче мясо, отже радше умремо, чим зломимо закон.

На таку відповідь цар Антіох дуже розлютився і крикнув:

— Коли не послухаєте мене, то накажу своїм катам тяжко вас побити.

На се відповів найстарший брат:

— Ми вже сказали тобі, що радше умремо, чим переступимо закон.

Цар Антіох придумав тоді для найстаршого брата таку муку: Він казав відрубати йому язик і здерти з голови шкіру, а тіло його кинути до великого кітла з кипячою смолою.

Коли найстаршого брата так мучили, молодші брати і мама мусіли глядіти на його муки. Вони молилися до Бога, аби Він додав їм сили зносити муки і не переступити закону.

Після смерти найстаршого брата, взяли кати другого, здерли шкіру разом з волоссям з голови та спитали, чи не погодиться їсти свиняче мясо, аби в сей спосіб вратувати своє життя. Але мученик звернувся до Антіоха і так промовив:

— Хотяй ти є найлютійший на світі і хотяй маєш силу відобрати нам дочасне життя, то є ще сильнійший цар від тебе, який дасть нам життя вічне. Царем тим є правдивий Бог наш, Якому ми поклаcняємося.

Після смерти другого брата, взяли кати на муки третого й четвертого, а після них пятого й шестого, так, що лишився при життю ще тільки наймолодший брат. Цар казав покликати його до себе і промовив:

— Присягаю, що обдарую тебе щастям і богацтвом і що буду уважати теба за свого приятеля, як що ти тільки переступиш закон і будеш їсти свиняче мясо.

На се той відповів:

— Шкода твоїх слів, царю. Накажи твоїм катам най беруться до діла. Я хочу як найскорше злучитися з моїми братами.

Тоді Антіох покликав до себе маму сімох братів і намовляв її, щоби вона вплинула на сина, аби виконав його розказ. Але мама, приступивши до сина, промовила:

— Прошу тебе, мій сину, спогляянь на небо і землю, та на все те, що є на світі, і знай, що все те Бог сотворив з нічого. Не бійся, отже, того ката, але будь достойним твоїх братів, які життя своє за віру віддали. Іди відважно на смерть, бо я бажаю оглядати тебе у вічнім життю разом з твоїми братами.

Що тільки мати сказала сі слова, як молодець промовив до катів відважно:

— Чого-ж ви чекаєте? Я приказу царського не послухаю.

А звернувшись до царя, сказав:

— А ти, царю, знай, що не увійдеш кари за те, що виступаєш проти правдивого Бога.

Цар так розлютився на него, що казав його ще тяжше мучити, як його братів. А на кінець, по синах, казав убити також матір.

Все се ділося около 165 років перед Ісусом Христом.

СИЛА МОЛИТВИ.

За панування Валента, який погиб в битві з Ґотами під Адріянополем в 378 році, православним христіянам в тодішній східній римській державі жилось досить важко. А то тому, бо Валент перехилявся на сторону аріян і помагав їм, а православних переслідував. Так і в Нікеї, місті першого всесвітнього собору, катедральна церква перейшла була силою в руки аріян. Дійшло до того, що самий святий Василій Великий мусів стати перед царем і зажадати справедливости. Св. Василій так переконуючо говорив, що Валент дав йому право полагодити спір між православними і аріянами, але справедливо. На те св. Василій сказав: „Коли несправедливо розсуджу, то і мене разом з вірними виженеш, і церков нехай аріяне беруть".

Взявши з собою царський наказ на письмі, поспішив святий Василій до Нікеї, скликав аріян і православних і обяснив їм, що він назначений суддею між ними. На те аріяне сказали:

— Так суди-ж, але по царськи.

Святий Василій тоді промовив:

— Прийдіть і ви аріяне, і ви православні, замкніть церкву і запечатайте та поставте сторожу і одні і другі. Тоді ви, аріяне, сходіться на молитву через три дні і три ночі, а коли силою вашої молитви отворяться двері самі, тоді церква буде ваша. Коли-ж ні, тоді ми будемо молитися один день і одну ніч і підемо, співаючи Литію, перед собор, а коли церковні двері отворяться нам самі, то церква буде наша. Коли-ж і нам не отворяться, то знов ваша церква буде.

Аріяне були задоволені. А деякі православні думали, що св. Василій за царем тягне, отже і за аріянами.

І одна сторона і друга опечатали двері та поставили сторожу і з середини і з надвору.

Тепер почали аріяне свою молитву через три дні і три ночі, але коли прийшли перед двері храму, не найшли ніякої зміни. Ще до полудня молилися перед храмом, та двері не отворялися їм. Відійшли вони в смутку і зі встидом.

Тоді св. Василій зібрав всіх православних і в церкві св. мученика Діомида відслужив всеночне. Потім разом весь народ двигнувся до собору, співаючи „Святий Боже"... Коли-ж стали перед дверми храму, промовив Святий:

— Піднесіть руки ваші до неба і кличте: Господи помилуй!

Після того, святий Василій приступив до дверий церковних, перехрестив їх трикратно хрестом і промовив голосно:

— Благословенний Бог наш, нині і повсяк час і на віки вічні.

Люде відповіли:

— Амінь!

Сталося чудо. Печатки на дверях почали пукати і відпадати. Двері собору раптом отворились, якби від бурі, і вдарили в стіни храму...

Дійсно велика сила молитви святої православної церкви.

Не Доля Винна, а Ми Самі.

Жебрак сидів при дорозі і просив милостині. Літнє сонце пригріло і він уснув. Дорогою надійшов богатий чоловік. Коли побачив жебрака, його серце зворушилося і він кинув до його шапки золоту монету. По якімсь часі надійшов другий подорожний. Він надійшов до жебрака, а коли побачив, що той спить, виняв з шапки золоту монету і пішов далі.

По якімсь часі жебрак пробудився. Поглянувши на заходяче сонце та на порожну шапку, він почав нарікати на свою лиху долю та проклинати людей за їх тверді серця.

Ми часто стрічаємо людей, які сидять з заложеними руками, або сплять спокійно, а опісля проклинають свою „лиху долю" за те, що їм „не ведеться".

ЯК КОМІСАР ЗАБАВЛЯВ ПУБЛИКУ.

В Москві трапився недавно один курйозний випадок в одному з шпиталів. Підчас операції, яку треба було робити комісарові московської фабрики Ларінови, знайдено було в його шлунку 115 ключів вагою 345 дк. Запитаний з того приводу Ларін дав таке пояснення: Коли його вибрали на комісаря фабрики, то він думаючи, що йому вже не треба більше працювати, переводив свій час по шинках, де за чарку горівки, розважаючи публику, поликав ключі.

АКАДЕМІЯ ЧОРНОЇ МАГІЇ В ЛЕНІНГРАДІ.

Як подає „Ленінградська Правда", міліція викрила на Василіївському Острові (дільниця в Ленінграді) академію для підготовки професорів чорної магії. Повний курс навчання коштував 1000 карбованців. Для надзвичайних сеансів, т. зв. „вечері сатани", повинні були учні та запрошені гості приносити з собою в натурі 2 кільограми макаронів, 9 кг. цукру, 1 кг. гречаних круп, 1 фунт мила, 5 дк. перцю.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

Річні Збори Православної Громади.

В неділю по полудни, дня 24 лютого, відбулися в салі Собору Річні Загальні Збори членів православної громади при Українськім Православнім Соборі св. Покрови у Вінніпеґу. Звіт зі зборів поданий на иншому місці сього числа.

Концерт і відчит.

В неділю вечером, 24 лютого, в салі Собору відбувся відчит і концерт.

Відчит виголосив дентист др. Закус про зубну недугу піорію. Д. Закус був питомцем Інститутів Мих Грушевського в Едмонтоні та П. Могили в Саскатуні і зробив як найкраще враження на присутних своїм відчитом про сю недугу. Він говорив про причини піорії, про її признаки, як можна її оминути та як лічити. Сказав також, які инші недуги повстають з причини піорії.

Довгі оплески присутних гостей вказали, що відчит був виголошений як найліпше. А що публика була вдоволена, вказувало і те, що по відчиті був ряд питань, на які шановний промовець відповідав.

Концертову програму дали студенти з Інституту П. Могили. Програма була переплітана поважними і веселими виступами і випали дуже добре.

„Назар Стодоля".

В суботу, 2 березня, Товариство „Боян" відограло в салі Українського Православного Собору драму Т. Шевченка „Назар Стодоля". В драмі виступали Яків Нестеренко (Хома Кичатий, сотник), пані Ю. Бачинська (Галя, його дочка), пані Д. Гуцуляк (Стеха, молода ключниця з Кичатого), О. Боянівський (Назар Стодоля), Ол. Турус (Гнат Карий, товариш Назара), пані А. Стечишин (хазяйка на вечерницях).

Всі висше наведені особи віддали свої ролі дуже добре, бо будь що будь, були се добірні аматори, а режісером був п. О. Боянівський.

Крім згаданих осіб виступали иниші в ролях сватів, парубків і дівчат та Жидів-музикантів.

Відчит і концерт.

В неділю вечером, 3 березня, в салі Собору виголосив відчит прот. С. В. Савчук на тему „Значіння народних звичаїв і обичаїв". Прот. Савчук навів деякі важнійші звичаї і обичаї, які має український нарід, а яких не мають инші народи. Навіть українська православна церква, яка є частиною православної церкви, яку мають инші народи, як Греки, Москалі, Румуни і инші, має деякі звичаї і обичаї, які є питомі українські. Мають Українці свої звичаї і обичаї весільні, гостинні та на инших ділянках нашого життя. Розуміється, о. Савчук говорив лише про добрі звичаї і обичаї, які ми повинні придержувати і виховувати в них наших дітей. Колиб ми затратили ті наші звичаї і обичаї, то се булаб втрата для нашого народу а також, природно, на їх місце прийшлиб чужі звичаї, не кращі від наших, і втрата нашого молодого покоління. Ми повинні підтримувати наші звичаї і обичаї в церкві, товариствах і дома. Шановний промовець наводив також приміри красоти наших звичаїв і обичаїв. А треба додати ще і се, що відчит був виголошений дуже добре, з питомим о. Савчукові гумором і публика щиро оплескувала шановного промовця, коли той закінчив свій відчит. По відчиті були питання. Предсідником був п. Мир. Стечишин.

Концертова програма була дана заходами Товариства „Боян". Перед відчитом були такі точки: Мандолінова орхестра під проводом п. П. Угринюка відіграла і відспівала „Ой летіла горлиця" і „Ой дівчино горлице". Деклямувала маленька дівчинка Оля Коза і п. Маринюк. Евген Угринюк при акомпаніяменті на піяні панни Ґ. Сікорської відіграв скрипкове сольо. Скрипковий дует відіграли п. П. Угринюк і його ученик В. Солець. В народнім танку виступив п. В. Пилипчук.

По відчиті була відіграна весела одно-актівка „Сватання в неццьках". Виступали в ній: пані Боянівська, пані Рій, панна Оля Угринюк, панна А. Стамбурська, Іван Пасічняк і Іван Кирилюк.

Чайний вечерок.

В вівторок вечером, 5 березня, товариство молодших дівчат при Соборі устроїло чайний вечерок. Тому, що на салі Собору відбувалася проба співу „Бояна", дівчата заставили столи на коритарі. — Гостей дівчата приймали чаєм та ріжними смачними перекусками. Дівчата дуже добре приладили сей вечерок і кождий, хто прийшов, був дуже вдоволений. Певна річ, що найбільше були вдоволені члени хору, „Бояна", які, як одні голоси співали, то другі засідали до перекуски. Вони просили дівчат, аби частійше устроювали такі вечерки, а тимбільше в часі проб співу. Добре булоб, аби на будуче на такі вечерки приходили і старші парохіяне, бо молодші все добре себе на них репрезентують. Дівчата, які устроювали вечерок, є старші дівчата з Недільної Школи при Соборі. Вони мають свій клюб під проводом панни М. Марко.

Зимова прогулька.

В суботу по полудни, 9 березня, клюб дівчат і клюб хлопців при Соборі (старшої молоді з Недільної Школи), устроїли собі прогульку до Ассинібойн парку. Прогулька була під проводом панни М. Марко і прот. С. В. Савчука і випала дуже успішно. По прогульці молодь вернула до салі Собору на вечерю, після якої розійшлися домів.

Сироватний.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпеґу.

Збірка на Український Православний Собор підчас Народнього Зїзду в Едмонтоні, дня 23-го грудня, 1928.

Л. Яремчик, Дінант Алта.	2.00
А. Гелецька, Веґревил, Алта	1.00
Анна Мельник, Едмонтон	1.00
Др. Верхомин, Едмонтон	1.00
Ст.-Шевчук, Віліґдон, Алта	1.00
Д. Карашовський	1.00
І. Шовкопляс	1.00
І. Мриглод	1.00
М. Паламарчук, Ст. Майкл	1.00
Гр. Гнідан, Завале, Алта.	1.00
Ів. Гнідан, Завале, Алта.	1.00
Марія М. Чеплявська, Мундер,	1.00
Вол. Купченко, Кейлленд	1.00
Марія П. Зварич	10.00
Н. Войценко, Смокі Лейк,	1.00
Ілія Порайко, Веґревил,	1.00
О. Кузик, Чіпман, Алта.	1.00
К. Щерба, Вернон, Б. С.	1.00
Никола Кузик	2.00
Т. Ґошко, Іиленд, Алта	5.00
Іван Мельник, Едмонтон,	1.00
Вас. Пушентайло, Едмонтон,	1.00
Ів. Федорак, Веліґдон, Алта.	1.00
Марія Зварич	1.00
М. Шевчук	1.00
Волод. Масцюх	1.00
М. С. Шевчук	1.00
Павло Турко	5.00
Свящ. П. Самець	3.00
Юліян Стечишин	1.00
Ф. Т. Гаврилюк,	1.00
Акс. Паленчук, Прілейт, Саск.	5.00
Петро Зварич, Веґревил,	5.00
О. Слівінський, Кейллеид,	1.00
Ник. Чернявський, Мондер	2.00
І. Котик, Чіпман, Алта.	1.00
Гаврило Жуківський, Андрус	1.00
Мирон Ткачук, Кейлленд	1.00
Оля Плавюк	.50
Ів. Воєвідка	5.00
Ник. Мельничук	1.00
Малія Мельник	.50
Ол. Чернецький	1.00
Юстина Ґайовська	1.00
Іван Тащук,	2.00
П. С. Адамець	2.00
Том Пігунек (?)	1.00
Марія Павлюк	1.00
Софія Романюк, Едмонтон,	2.00
Пані М. Фербей,	1.00
Н. Руджук, Едмонтон,	1.00
М. Чернявський, Мондер,	5.00
Пилип Страшок, Чіпман	5.00
Параня Терлецька, Веґревил	1.00
Наталка Семенюк, Радвей	1.00
Іван Зварич, Едмонтон,	1.00
Т. Могилюк, Веґревил	1.00
І. Марушечка, Дейсленд	1.00
І. Ф. Костащ, Едмонтон,	1.00
Павліна Бращук, Смокі Лейк	1.00
Марія Бращук, Смокі Лейк	1.00
І. А. Пирч, Ледюк, Алта.	1.00
М. С. Фербей, Федора, Алта.	1.00
Вас. Пікручний	5.00
Анна Пікручна	5.00
Ілія Мазуркевич	1.00
Вас. Верещка	1.00
Вас. Кіндрачук	2.00
Дм. Подільчук	2.00
Петро Василишин	2.00
Д. С. Фербей, Едмонтон	2.00
Ів. Василенко, Еґрімонт,	2.00
Вас. Фручак	10.00
Н. В. Бачинський, Вінніпеґ	1.00
Ів. Радомський	1.00
Ник. Пухкий	1.00
Ник. Д. Демко	1.00
Вас. Бойцун,	1.00
Христина Адамець, Ледук	1.00
Тео. Кархут	1.00
Вас. Стеблик,	1.00
Йос. Ясенчук	5.00
Н. Н.	1.00
Ів. Прийма	1.00
Марія Бирецка	.50
Осипа Фарина	1.00
В. Котицин	1.00
Петро Пішак	2.00
Петро Ґайовський	[illegible]
Н. Н.	.45
Разом збірка в Едмонтоні	160.95

Збірка підчас Народнього Зїзду Інститутів в Саскатуні, дня 28 грудня, 1929.

Княжий дар п-ства П. Зваричів з Веґревил, Алта.	1.000.00
П-ні О. Клюкевич, Мічам	1.00
А. Новосад, Мічам, Саск.	2.00
В. Залещук, Мічам, Саск.	1.00
Дм. Павич, Саскатун, Саск.	.25
С. Копчук, Ріджайна, Саск.	1.00
І. Новосад, Мічам, Саск.	1.00
І. Гавриш, Гефорд, Саск.	1.00
Н. Н.	1.00
Н. Н.	.25
Н. Н.	.50
П-ні Софія Грещук, Саскатун	1.00
Н. Н.	.25
В. Веселовський, Ріджайна,	1.00
Т. Сеньків, Красне, Саск.	1.00
М. Нагірний, Саскатун	1.00
В. Прокоп	1.00
Мих. Хомин, Ст. Джулієн	1.00
Ю. Міхайлюк, Ст. Джулієн	1.00
Н. В. Гавриш, Мічам, Саск.	.50
П. Сукнацький, Саскатун	1.00
М. Кіндрачук, Кадворт, Саск.	1.00
Маруся Сохацька, Пр. Алберт	1.00
Н. Н.	1.00
Н. Н.	1.00
Марія Никифорук, Вітків, Саск.	1.00
Н. Н.	1.00
Н. Н.	1.00
В. Я. Рурак, Ґудів, Саск.	1.00
М. О. Олесків, Мічам, Саск.	.50
Я. Магус, Вонда, Саск.	1.00
П. Дептух, Ледсток, Саск.	2.00
Свящ. І. Кусий, Мічам, Саск.	5.00
А. Поленчук, Лідер, Саск.	1.00
Н. Сліпченко	1.00
О. Клюкевич, Мічам, Саск.	5.00
М. Павлюк, Мічам, Саск.	2.00
Гр. Шевчук, Мічам, Саск.	1.00
Н. Н.	.15
Н. Н.	.10
В. С. Ковбуз	4.00
В. Деміденко	1.00
М. Гринюк	5.00

Збірка підчас Народнього Зїзду Інститутів в Вінніпеґу, дня 2-го січня, 1929 р.:

Мих. Харин	50.00
К. Сліпець	75.00
П-ні С. Купченко	25.00
П-ні К. Блок	50.00
Дм. Малиш	25.00
Йос. Богоніс	50.00
Вік. Купченко	25.00
П-ні А. Стечишин	25.00
Ю. Стечишин	25.00
С. Загарук	25.00
Н. Яковега	25.00
Ів. Дубик	25.00
М. Крипякевич	25.00
П. Лазарович	25.00
Пані К. Роган	25.00
П. Крепякевич	25.00
П. Г. Войценко	100.00
Я. Мельничук, Арран, Саск.	25.00
П-на М. Мельничук	25.00
Я. Сокульський	25.00
О. Климків	25.00
П-ні П. Колодніцька	25.00
П-ство Т. Гошки	100.00
П-ні М. Симчич	25.00
Др. П. Гуцуляк	100.00
Вас. Буряник	50.00
Т. Яремко	25.00
П-ні К. Карпець, Лидієт, М.	25.00
Ем. Карпець	25.00
П-ство Ю. і К. Охлійовські	50.00
О. Дубас	25.00

Вол. Карпець, Лейдівуд, Ман.	25.00
П-ство Гр. Угринюк	50.00
П-ні Параня Циганевич	50[redacted]
П-на Сец. Харовська	25.00
П-на Роз. Ласько	25.00
П-на Ем. Топоровська	25.00
Антін Ц[redacted]	25.00
Вас. Блащук, Гадстон, Ман.	25.00
П-ні М. Боянівська	25.00
Др. П. Овсяник	75.00
Іван Бобик, Брендон	25.00
Ант. Ковтун,	25.00
П-ні Мар. Мадюк	25.00
П-на С. Заловецька	50.00
П-ні Евд. Міхоцька	25.00
О. Лукіянчук, Мічам, Саск.	25.00
П-ні Кат. Чубей, Роза, Ман.	25.00
Вас. Кізюк	25.00
П-ні Павліна Бугера	25.00
С. М. Дорощук,	25.00
Вас. Жугаевич	25.00
П-ні Вік. Кришталович	25.00
П-ні Дора Марін	25.00
Петро Мех, Саптон, Ман.	25.00
П-ні М. Танчак, Роза, Ман.	25.00
П-на Ганка Романчич	25.00
Мак. Ласічняк	50.00
Ф. Сторожинський	25.00
Свящ. Є. Грицина	25.00
П. Олійник	25.00
Он. Угринюк	25.00
Ник. Кінаш	50.00
П-ні Анна Сокульська	25.00
Пані Марія В. Угринюк	25.00
А. Марко (п-ні Овсяник)	25.00
Григ. Бугера,	25.00
М. Папіш	25.00

Разом збірка в Вінніпеґу 2,275.00

Коляда в Паплар Парк 12.45

Коляда на Собор св. Покрови з Лідер і Прілейт, Саск. Колядували пп. С. Файчук і С. Паличчук. Заколядували $35.50.

Коляду в Лідер, Саск. зложили.

Садник Файчук	5.00
Сем Паличчук	5.00
Антон Стеців	3.00
Аксентій Паличчук	2.00
Марія Паличчук	2.00
Олекса Ткачик	1.00
Сахарій Лучик	1.00
Міхал Костецкі	1.00

Доляду з Прілейт, Саск. зложили:

Міхал Райчиба	5.00
Іван Райчиба	5.00
Іван Мудрий	2.00
Іван Божик	1.50
Іван Чернецький	1.00
Луць Капустяник	1.00

Всім жертводавцям щире Спасибіг.

Зарад Собору Св. Покрови в Вінніпеґу.

Дальші жертви слати на адресу касієра:

Н. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ У КАЛМАР, АЛТА.

По 5 дол.: О. Олекший, Д. Карашівський,

По 3 дол.: Г. Фіцович, В. Фіцович, С. Олекший.

По 2 дол.: Ю. Васюта, Ю. Манчак, Д. Попік, О. А. Олекший, Готель на Калмар, І. Захарко, І. А. Пирч, В. Зінгель, Т. Зінгель.

По 1 дол.: І. Іваниха, І. Воркун, Ст. Амброх, А. Карбанік, В. Карбанік, пані Мадай, В. Турчин, Линюк, І. Крук, Е. Гайдук, А. Марков, Ст. Воркун, Т. Сірий, Ст. Мриглод, Трофимюк, М. Сеньк, Йос. Сендзяк, Н. Бабяк, І. Попік, Гр. Медицький, Пет. Адамець, Н. Н., В. Муха, О. Сорока, Козюк, Н. Н., Ол. Хрунік, Е. Кузьо, В. Сташко, І. Кузьо, В. Манчак, І. Криса, Г. Гарнш, Я. Манчак, М. Білозир, Я. Білозир, М. Білозир, І. Бара, С. Бара, М. Бара, А. Бара, П. Олекший, І. Щирбяк, Р. Козюя, В. Сич, В. Стахнік, Дм. Борис, Ю. Стецун, В. Івасечко, А. Воркун, Ю. Шпіляк, М. Хрунік, Д. Тонік, М. Новак, С. Пирч, Д. М. Конюх, В. А. Павлик, Гр. Стахнік.

По 75ц.: І. Яремко, П. Шуманський, М. Тереляцький, Кухарський.

По 55ц.: М. Адамець.

По 50 ц.: М. Білозир, А. Драпака, І. Вітюк, А. Сич, Дм. Воркун; А. Воркун, Д. Щурко з Едмонтону, І. Козюл, А. Воркун, В. Сендзяк, О. Адамкевіч, Ю. Налеснік, І. Шпіляк, Кішка, Т. Попік, П. Сич, Олевіч, І. Богус, о. Кізюн, В. Онушко, Радавець, І. Павлик, Гарнш, Гарнш, Радавець, Т. Остапчук, Радавець, Т. Остапчук.

По 45ц.: І. Гамула.

По 30ц.: Т. Чубода.

По 25ц.: А. Турта, М. Щурко з Едмонтону, В. Вурган, Зінгель, В. Сендзяк, Дм. Боднарович, Гр. Козюл, М. Бабик, А. Пахолко, Ганас.

Разом заколядовано $114.50.

Колядувало дві партії, одна під проводом, д. С. Олекшого, друга під проводом д. Д. Карашівського.

Всім нашим українським громадянам, які так щиро віднеслися до колядників, складаємо сердечну подяку.

Зарід церковний,

ЖЕРТВИ на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.

(Дальше).

(Колектував о. П. Мельничук).

Тарнополь, Саск.

Юрко Будник	1.00
Стефан Сенчина	1.00
Дмитро Гнатюк	1.00
Гриць Ващух	1.00
Юрко Кухта	1.00
Ева Кухта	1.00
Никола Романко	1.00
Йосиф Попель	1.00
Олекса Ткачук	1.00
Никола Сирник (учитель)	5.00
Василина Романко	1.00
Лев Войціховський	1.00
Володимир Войціховський	5.00
Омелян Чорний	2.00
Михайло Петровський	1.00
Адам Войціховський	1.00
Стефан Солонника,	2.00
Тодор Будник	1.00
Василь Фіцич	1.00
Іван Стельмащук.	1.00
Гриць Стельмащук	2.00
Франко Войціховський	1.00
Кость Гнатюк	1.00
Іван Попіль	1,00
Никола Гуцуляк	.50
Гнатко Коваль	.50
Разом	$36.00
Василь Благут, Радимно, С.	5.00
Антін Марковський, Мічам, Саск	5.10
Василь Струган, Кадворт, Саск.	10.00
Д. Галан, Айтуна, Саск.	1.00

Саскатун, Саск.

Василь Рурик	2.00
Іван Грищук	5,00
М. Нагірний	2.00
Іван Рурик	5.00
Др. Ю. Е. Драґан	5.00
Веніс Кафе	1.00
Л. Стечишин	5.00
Василь Ґаук	1.00
Разом в Саскатуні	$26.00

Ітонія, Саск.

Антін Конашевич	2.00
Павло Конашевич	2.00
Максим Конашевич	5.00
Іван Конашевич	1.00
Анна Конашевич	1.00
Панна Юлія Конашевич	1.00
Стефан Паламар	1.00
Максим Бойчук	1.00
Марія Бойчук	1,00
Разом в Ітонії	$15.00

Рідждейл, Саск.

Василь Каплунський	1.00
Іван Назаревич	2.00
Епіфан Мойсюк	3.00
Юрій Марчук	2.00
Никола Марусяк	1.00
Вас. Весоловський	2.00
Юрій Шопенюк	2.00
Александер Мойсюк	1.00
Стефан Загарюк	1,00
Григорій Корпан	2.00
Вас. Н. Корнелів	1.00
Василь Сопель	1.00
Василь Пушш	.50
Панна Катерина Пукіш	2.00
Йосиф Бучковський	2.00
Ф. Титанич	2.00
Олекса Загарюк	.50
Юлія Онишко	1,00
Тодор Станіцький.	.25
Разом з Рідждейл	$27.25

Прілейт, Саск.

Марія Паленчук	5.00
Катерина Крим	5.00
Текля Скоробогач	1.00
Олена Чарнецька	1.00
Текля Райчиба	5.00
Панна Марія Скоробогач	1.00
Юстина Райчиба	2.00
Пазя Чарнецька	5.00
Марія Філик	1.00
Ева Райчиба	5.00
Евдокія Боячук	2.00
Анна Філик	1.50
П-на Меланя Бойко	1.00
Ганя Паленчук (школярка)	.50
Маруся Боячук (школ.)	1.00
Ксеня Чарнецька	2.00
Марія Філик	1.00
Іван Райчиба	5,00
Юрко Бабіцький	5.00
Аксентій Паленчук	5.00
Кирило Крим	5.00
Тодор Райчиба	2.00
Дмитро Чарнецький	2.00
Петро Хомяк	1.00
Іван Філик	1.00
Евстах Слотюк	3.00
Василь Гричин	5.00
Федько Чарнецький	2.00
Петро Боячук	2,00
Мих. Скоробогач	1.00
Яків Філик	1.00
Прокоп Скоробогач	1.00
Іван Чарнецький	5.00
Іван Шмата	1.00
Василь Боячук	1.00
Разом з Прілейт	$88.00

Збірка о. Е. Олендія,

В церкві на Бюфорд, Алта.	17.00
В церкві на Калмар, Алта	9.00

Збірка о. П. Запаринюка. Дуфрост, Ман.

Іван Ткачик	1.00
М. Ткачик	.50
Н. Дирбавка	.50
О. Ткачик	1.00
Н. Вурбанський	.50
С. Е. Радомський	1.00
М. Саранчук, Вінніпеґ,	2.00
Пані Н. Манчуленко	.50

Менві, Ман.

В. Івашко	1.00
О. Друль	.50
П. Друль	1.00
І. Грошок	1.00
Ф. Муший	1.00
Н. Друль,	1,00
Прокоп Загарія — Дробот, Саск.	1.00
Данило Юрків, Мікадо, Саск.	1.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук. голова

ЮВИЛЕЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Прот. Вас. Кудрик — за ювілейні відзнаки	$7.50
Свящ. Д. Лещишин, за ювілейні відзнаки:	
Богдан, Ман.	2.85
Роблін, Ман.	3.06
Пайн Ривер, Ман.	3.15

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

[redacted]

17 неділя — Поплар Парк. — По полудни в Нар. Домі відчит.

24 неділя — Сентон. — Великодна Сповідь.

На квітень 1929.

7 нед. — Розборн — Великодна Сповідь.

14 нед. — Менві. Вел. Сповідь.

21 нед. — Поплар Парк, — Великодна Сповідь.

871 Weatherdon Ave., Winnipeg.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

[redacted]

13 С. Василя, Неst.
14 Ч. Евдокії мч.
15 П. Теод. свмч.
16 С. Евтропія і тов. мч.

17 Н. Нед. Сиропустна. Герасима
18 П. Конона
19 В. 42 Муч. в Аморей
20 С. Василія свмч.
21 Ч. Теофілакта
22 П. † 40 Муч. в Севастії
23 С. Кондрата і друж. муч.

24 Н. 1 Нед. Посту. ...фронія
25 П. Теофана іcп.
26 В. Пер. мощ. прп. Никифора
27 С. Венедикта прп.
28 Ч. Агапія муч.
29 П. Савина і Юліяна мч.
30 С. Алексія прп.

31 Н. 2 Нед. Посту. Кир. Єрус.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Лещишина.

Березень:

17 неділя — Галич.
24 неділя — Пайн Ривер.
31 неділя — Косів.

Box 315, Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини

Березень:

17 неділя — Толстой. — По обіді відчит в Нар. Домі.
24 неділя — Ґардентон.
31 неділя — Форт Френсис, Онт

Квітень

6 субота, — Роза. — О год. 7 рано Великодна сповідь.
7 Неділя — Сенькін — год. 7 рано Великодна сповідь.
13 субота, — Арбакка — Великодна сповідь. Вечером в год. 6 сповідь у Вайта
14. Неділя, — Вайта. — По полудни у год. 5 сповідь для дітей і молодіжи
15 Понеділок Вайта — О год. 7 рано Богослуження і св. Причастя для молодіжи і дітей.
21. Неділя. — Толстой. — Великодна сповідь,
28. Неділя. — Ґардентон. — Великодна сповідь.

Адреса: Толстой, Ман

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

БЕРЕЗЕНЬ

17. Неділя Сиропустна: Голос 8. Утр.: Еван. Івана XX: 11-18. Літ.: Ап. Римлян XIII: 11-14 і XIV: 1-4. Еван Мат. VI: 14-21.

24. 1. Неділя Посту: Голос 1. Утр.. Еван. Івана XX:19-31. Літ.: Святого Василя Великого, Ап. Жид. XI: 24-26, 32-40 і XII: 1-2. Еван. Івана I: 43-51.

31. 2 Неділя Посту: Голос 2. Утр Еван. Івана XXI: 1—14. Літ: Ап. Жид. I: 10-14 і II: 1—3. Еван. Марка. II: 1—12.

КВІТЕНЬ:

7. 3 Неділя посту. Хрестопоклінна Благовіщення П. Д. Марії. Голос 3 Утр. Еван. Івана XXI: 15—25 Літ. св. Василя Великого. Апостол: Жид. IV: 14—16 і V: 1—6; і Жид. II. 11—18. Еван. Марка VIII: 34—38 і IX: 1, і Луки: 1.: 24—38.

14. 4 Неділя Посту. Голос 4. Утр. Еван. Мат. XXXVIII: 16—20. Літ: Ап. Жид. VI: 13—20; Еван Марка IX: 17—31.

17. Середа. **Поклони.**

21 **5 Неділя Посту.** Голос 5. Утр: Еван. Марка XVI: 1—8. Літ; Ап. Жид. IX: 11—14. Еван. Марка X: 32—45.

28. **Неділя Цвітна:** Голос 6. Всенощне. Утр. Еван, Мат. XXI: 1—11 і 15—17. На Утрені перед Каноном благословлення лози. Літ.: Івана Золотоустого. Ап. Филипи IV: 4—9. Еван. Ів. XII: 1—18.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го КВІТНЯ, 1929. ЧИСЛО (76) 7

ПОХІД ПРОТИ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ.

Большевицька адміністрація замкнула собор у Жмеринці, який має бути відданий під спортовний робітничий клюб.

У Житомирі заарештовано епископа Української Автокефальної Церкви Орлика та всіх священиків сеї церкви у цілому районі.

В Харкові знову арештовано бувшого митрополита Липківського та ще двох епископів автокефальної церкви,

ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ БОГОСЛОВІВ.

Митрополит Діонісій на авдієнції повідомив студентів-богословів, що висвячувати ме на священиків зі студентів богословського факультету, ті, які мешкають тепер поза інтернатом, лише тих, що згодяться перед висвяченням висидіти два роки в монастирі. Се треба вважати за заходи проти Українців-богословів, яких, мабуть, з огляду на такий план, і викинено тепер з інтернату, щоби відрізати їм шлях до священства.

ПРАВОСЛАВНИЙ КОМУНІСТ.

Читаємо в „Рабочей Москві" з 17 лютого ось про Кондратєва, кондуктор ...ма ...о в Москві партійник ... все-ж свою новонароджену дитину він, як не сам ... того, то через підставу ... посив хрестити до церкви Вибрався буцім-то в гостину в Воробйові гори, а при воротах дому передав сина на руки хрестного батька (комсомольця) і хрестної мами (учениці „сьомилітної школи") Т... партійний, а хрестини ди... дивувались сусіди. — Ніщо не чудо Се бабська справа. Жінка хрестила. А коли добре випив і осмілився, заявив щиро: „Чейже не лишу сина бісурманом, нехристом... Православні ми, чи ні?"

ЦІКАВЕ ЯВИЩЕ ПРИРОДИ.

Львівське „Діло" пише:

В неділю, 10 лютого, приблизно в годині 3.45 по полудни, у Львові можна було завважити, що сонце мало вид золотого хреста, по подобі до монстранції, з проміннями довкола себе. На полудни і північ, по обох боках, у значнім віддаленню від сонця були дві дуги, такі довгі, як продовжне рамя хреста, спочатку з дуже яскравими колірами, які згодом поволі блідли. Все се явище тревало яких 15 хвилин.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНІ НАСТРОЇ.

З Харкова подають, що по високих школах поміж професорами і студентами помітні антисемітизм і зріст націоналізму. Один з професорів в привітальній промові при відкриттю українських церковних рад, заявив, що українська молодь виховується в релігійному дусі. Другий професор назвав комунізм варварством. Совітська преса обурена тим, що професори високої хліборобської школи підкреслюють перевагу господарств індивідуальних над колективними. В звязку з сим позбавлено катедри відомого українського вченого Не...ловського.

ДВА ПРАВОСЛАВНІ ВЕЛИКОДНІ В РУМУНІЇ.

На своїому засіданню вирішив румунський синод справу сьогорічного Великодня в такий спосіб: Офіціально святкуватиметься Великдень в цілім краю 31 березня. В тих місцевостях, де віруючі будуть вимагати відправлення великодної Служби Божої 5 травня, не сміють робити їм трудностів ані священики, ані світська влада

ЛІКВІДАЦІЯ ЦЕРКОВ В КИЇВІ.

Київський залізнодорожний клюб „Червоний Залізничник" рішив на своїх зборах з 20 лютого с. р. вимагати від новообраної міської ради Києва негайного закриття Соломянської та Ліпської церков т перетворення їх у „культурні установи" (т. зв. клюби). На тих-же зборах рішено закрити також одну жидівську синагогу

НАХОДЯТЬ ДОКАЗИ ПОТОПУ В ХАЛДЕЇ.

Леонард Вулей, провідник розкопок для Британського Музею на руїнах халдейського міста Ур (де жив Авраам), доносить про очевидні сліди потопу, описаного в першій книзі Біблії. Під останками міста Ур найдено сліди ще давнійшої оселі, яка була побудована на острові ріки Евфрату. Сю оселю прикрила груба верства глини, яку очевидно нанесла вода, а доперва поверх сего було побудоване місто Ур. Під верствою глини находяться мальовані начиння та виналена цегла зівсім иншого рода, чим поверх глиняної верстви. Се є наглядний доказ, що велика повінь мусіла на тім місци знищити якусь первісну цивілізацію.

ПАПА ЗГОДИВСЯ НА ПОДРУЖЖЯ.

Болгарський король, чи цар, Борис, одинокий парубок між европейськими монархами, незадовго скінчить своє парубоцьке життя. Борис вже пару літ оглядався за жінкою, але се не приходилося йому легко, раз тому, що престол Болгарії взагалі вважається за небезпечний, а по друге тому, що цар Болгарії є православний і з всякою принцесою, з якою він міг би оженитися, заходить насамперед питання віри. Імя Бориса від якогось часу згадувано в злуці з іменем дочки італійського короля Джіованни, а тепер виявляється, що їх подружжя вже порішене, бо поладнано найтруднійше із питань, питання віроісповідної ріжниці. Папа римський дав свою згоду на те, аби Джіованна вийшла за Бориса під услівям, що тільки перший хлопець, який вродиться з подружжя, буде вихований в православній вірі, а всі инші діти в римо-католицькій.

ПОМЕРША ХОЧЕ ЇСТИ.

В маленькому містечку під Лондоном в родині Смітів померла бабуня. Уложили старуху на смертній постелі, а властителя похоронного заведения попрошено взяти міру на трумну. Властитель прибув, взяв міру, вислухав розпорядків родини, який має бути похорон, і власне мав іти; коли нагло сталося щось несподіване.

Померша старуха піднеслася на постелі і заявила, що вона хоче їсти; зараз принесено їй солонини й яєць і все се їла з великим смаком. Відтак попила чаєм і по тім всім так добре почувалася, що пішла з внучкою на прохід, забуваючи про смерть і зарядження відносно похорону.

ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО СВЯЩЕНИКА.

До суду в Лопатині віддставили селянина Івана Останчука з Барилова (Радехівщина) обвинуваченого в двократнім намаганні вбити о. Нагурського. Причиною ненависти Останчука мав бути якийсь процес за землю, ведений ще з ин. селянами з Барилова проти о. Нагурського. Останчук після першої невдатної спроби вбивства ввійшов у порозуміння з бандитом Доманським, який мав убити священика. Доманського застрілила поліція підчас одної його втечі.

ЧУДО — ЧИ ЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК?

Бідна вдова Шерлен працювала в однім склепі в Парижу і виходячи на цілий день до праці, лишала свою 4-літну донечку Арманду в хаті саму Дитина була незвичайно розвинена, чемна і бавлючись тільком, спокійно дожидала мами що дня. Недавно Шерленова вийшла ранком до склепу і мусіла там довше задержатися. Дівчинка, дожидаючи матусі, отворила вікно помешкання, яке находилося на 3-му поверсі і дивилася в низ, а коли мати показалося на дорозі, вихилилася мала Армандочка так нещасливо з вікна, що полетіла в низ. На щастя мати глянула в гору, підбігла і дитина упала в руки матусі. Обі упали, але ні одній ні другій нічого не сталося.

ЩО ЛИШИЛОСЯ З ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ВАРШАВІ.

Із розібраного православного собору в Варшаві лишилось 38,000 шест. метрів матеріялу, який зужили на викладення передміських вулиць. 82,000 ш. метрів пішло на самі вулиці, 37,500 на хідники, 47,500 на парки, 1600 на мостові стовпи, 3,000 роздали ріжним державним і суспільним інституціям. Лишився тепер тільки граніт, який ужиють при якійсь більшій монументальній будівлі.

ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА.

Недавно пропала з батьківського дому молода дівчина Ханька Фрай із Волі Підмихайлівської (пов. Лісько). Тепер Ханька знайшлася у Старому Селі (пов. Березів). Вона вислала до начальника гродського листа, де заявляє, що добровільно покинула батьківський дім і що арештовані в звязку з буцім-то її насильним вивезенням молоді люди невинні. Їх і випущено на волю. Рівночасно вона звернулася до батьків із проханням вибачити їй, що перейшла на католицизм.

ДІЮТЬСЯ ДИВНІ РІЧИ В КОСТЕЛІ.

В костелі в Чієрі в Італії діються несамовиті річи. Електричні лямпи, чаші і посуди ни тріскають нагло. Свічки самі з себе запалюються, другі гаснуть. Люде того села кажуть, що костел є зачарований і не хочуть в ньому пробувати, а бідний священик в розпуці. Щойно комісія, яка має приїхати до Чієрі, виясніть причину тих явищ.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Ні один з Ляхів не підняв голови, щоби глянути на Кривоноса, і мовчки стояли перед отаманом.

— Чого-ж се так замислились, чого зажурились?... Може ви думаєте, що тільки ваш кровопийця князь Єрема вміє мордувати людей? Я його самого навчу ще лучше катувати. Та постривайте, ми и до нього доберемось, не мине він моїх рук.

— Лжеш, хлоп, схизматик, — сміло Не народився ще той чоловік, щоб наложив руку на князя Єремію... Постривайте, відказав Лях у блакитному контуші, — не мине й трьох днів, як він сам перевішає вас вєначе псів і розтикає ваші голови по перехрестках!... Не сьогодні — завтра прийде до князя з Волині три тисячі кварцяного війська... О, тоді...

Кривоніс не стерпів такої відповіди. Мов вовк на ягницю, кинувся він на Ляха й чим здужав, ударив його по щоці. Лях мов неживий бебехнув об землю, з рота й носа потекла кров...

— Отамане, — гримнув Павлюга, — нечесно бити звязаного чоловіка!

— Нечесно й заступатися за проклятих Ляхів! — гримнув Кривоніс, хижо озираючись.

— Не за Ляхів заступаюсь, а за лицарську регулу!

— Бачу, про нього вона не писана! — додав Барило.

— Нахаркать на ту регулу, котру запровадили у нас ті анахтемські католики, що віддають Божі церкви Жидам на оренду, зневажають присягою, що клялися на хресті і святому евангелії!... Наша регула тепер — око за око, зуб за зуб, кров за кров, муки за муку!... Еге!...

Потім глянувши на тих, що були не звязані, спитав:

— А се що за люде?

— Се наші неборяки, лакиви, що з панами їхали, — відказали вовгуринці...

— Так приставайте-ж, хлопці, до сього отамана, — Кривоніс показав на Павлюгу, — і лущіть Ляхів, напийтеся на здоровля тією пімстою, як у спасівку висущають жадобу з холодного родника...

— Спасибі тобі, отамане, за твою ласку, — відказали лакиви, вклонившися Кривоносу.

— Ходім звідси, хлопці, — озвався в юрбі Бариво. — Як бачите, нічого нам тут робити!... Мабуть і той змій, що колись у сих печерах жив, не лютував так, як сей котолуп лютує.

— Ходімо, ходімо, — гомоніли козаки рушаючи, — на одну-б його гілляку з Єремою!

Гнида зупинив ватагу.

— Постривайте, люде добрі, — сказав він, — поки я пораджусь з Кривоносом об моїому ділі, може й вам доведеться вкинути розумне слово й дати пораду.

— Радься, радься, — загомоніли козаки, — тільки швидче, бо вже нам обридло дивитися на сього ирода.

Гнида підійшов до Кривоноса й так почав:

— Старий Гуни доброго тобі здоровля зичить, а Бубнівський протопоп Світ посилає своє благословення і наказує тобі, щоб ти був лицарем, а не катюгою...

— Нехай він батькови свойому лисому наказує, — перехопив Кривоніс напинившись, — або своїм бурсакам, а не мені. Кажи, чого їм від мене треба?

— Старий Гуни і Світ зібрали в Прилуччині чимале військо й наміряються поперти на князя Єремію; так отсе, бач прислали мене до тебе порадитись, як би нам разом заступати продового сина.

— Спасибіг тобі за сю звістку... Давно вже пора угамувати гаспида!

— Так кажи: як, коли і де нам зібратись?... Чи нам до тебе прийти, чи ти до нас пристанеш, чи може з обох боків його обійти?

Кривоніс на таке запитання не знав, що и сказати, і стояв як телепень, чухаючи потилицю; далі надумавшись, прогугнів:

— Як Павлюга збіє до купи увесь той люд, що зібрався на острові, тоді вчинимо раду й дамо тобі відповідь... Чуєш, побратиме, що я кажу? — додав Кривоніс, озирнувшись до Павлюги.

— Чую, — відказав Павлюга.

— Так роби-ж, що треба, навербуй собі загін, нехай тобі Господь помагає, а як навербуєш, дай мені звістку...

XIII.

За тиждень до пророка Ілї прийшли вовгуринці з Кривоносом під Немирів город, щоб напасти на вражих Ляхів; а за ними слідком зібрався туди-ж таки і загін Павлюги, що навербував він з Барилом.. Отто військова старшина порадились і осадили Немирів облогою. Зі всеї околиці позбирались у город голодраба шляхта. Було таки кому його й оборонити і обстоювати; були понасипувані вали і засади з землі й хворосту. Два напади Ляхи відбили, і козаків чимало полягло. У самий же день пророка Ілї, у досвіта, почали козаки третій напад. Спершу роздався гук і галас, а там — загуло, затріщало, загрюхотіло, зареніло, загриміло, застугоніла земля, — і козаки пробились у город. Як весняна вода в прорвану гатку, так вони прожогом кинулись туди. Та й була-ж там гаспидська робота...

Кривоніс зараз з своїми вовгуринцями метнувся по городу шукаючи Ляхів та Жидів. Павлюга же потяг з своїм загоном до замку князя Четвертинського, що стояв обмурований високою стіною і обставлений самопалами, гаківницями і гарматами...

Загін Павлюги висадив замкову браму й узяв замок на списи. У замку покохались значні пани, ксьондзи і всяка шляхта...

З панів зосталась жива одна тільки княгиня, — бо її притьмом прибрав у свої руки Павлюга...

У вечері того-ж дня зібрались козаки у замок на бенкет. Було там чим і принятити і частуватись: князівські кухарі зварили вечерю з доброї страви і напекли всяких присмаків та витребеньків. З підвалів цілими бочками покочували угорське вино, старі меди, наливки і ренське. Вельми запорожці вдовольнились, бо казали: отсе не то, що гарбуза їівши, а на вербу подивившися, то й станеш голодний...

Бенкет все йшов та йшов, горілка й ренське все більш і більш розпаляли й мордували козаків. Аж ось посипались кепкування і наріканння на Павлюгу. Не одні тільки вовгуринці, а й богато з загону Павлюги вимагали від нього, щоб вивів перед товариство свою кохану княгиню, і розправився з нею так, як з лихою слід розправитися...

На се Павлюга щирошо відказав козакам:

— Завтра в рані виведу на замковий майдан княгиню і поріщу з нею так, як Бог на серце мені покладе.

На другий день врані увесь замковий майдан вкрився козаками й православним людом. Біля палацу поставлений був стіл з образами й запаленими восковими свічками, прийшли піп і дякони в усьому облаченню і зібрались отамани й військова старшина. І ото зараз відправили благодарственний молебень за даровану Господом побіду над ворогами...

Після молебня метнувся Павлюга й підійшов до палацу, ведучи за руку княгиню, і тутечки зараз почали їх вінчати.

Княгиня була убрана в українську одежу: в шовковій плахті, з малинового оксамиту шушуні, обгаптованому золотими новорозками, а на голові був парчевий дорогий очіпок, та ще обмотаний тонким як павутина серпанком. Тільки княгиня була дуже смутна: сльози лились з очей її і обливали жемчуг і самоцвіти, що сяли у неї на високих грудях. Павлюга пильно її розважав, а сам був такий бадьористий. — Козаки підморгуючи казали проміж себе:

— Орел!...

Такої гарної, красної пари, росказував пан-отець Ларівон, не виходилось йому на віку вінчати, і після сієї мови обтерся шовковою хусткою, що досталась йому після вінчання...

Як тільки звінчались, Павлюга виходив свою шаблю і обернувся до козаків; а ті з жахом і мовчки дивились на свого отамана: у всіх похололо на души, бо боялись, чи він не загадав чого злого.

— Пани-молодці! — крикнув Павлюга, показуючи на свою молоду. — Се перед нами не княгиня, а козачка, жінка моя; просимо поважати її, а коли який необачний скривдить її словом або поглядом, то я йому отсією шаблею відчешу голову!

— Ой отамане! Ой отамане! — загули козаки.

Шапки полетіли у гору й молодих з шанобою ввели у палац і весілля справляли, як треба по козацькому звичаю: може під сотню сопілок вибивали козаки тропака й гопака в присідку; танцювали й під ту, що музика грає: свині в житі... Були там і всякі панські шундри і витребеньки, і хвиги-миги, і дуже добре частування...

Після вінчання бачили дехто із козаків, що якийсь старий чоловік з торбою за плечима підходив до пан-отця Ларивона під благословення, дав йому кілька шагів грошей на часточку, прохаючи: помянуть побитих козаків, а Павлюзі з жінкою перекизати: „нехай собі здорові будуть, та шануються на все добре", і отто зараз кудись почимчикував...

Після того добре згодом була у Січі й така чутка: Раз десь при війні старий чоловік, що носився з торбою, перекузав Кривоносу пораду, що, де і як треба діяти, бо дуже погане діло виходило від Ляхів... Кривоніс не послухав тієї поради й богато погубив козаків. А як Марко зустрів Кривоноса, то докоряв і лаяв його за його негодящу пригодність і за його завзятість і харциятво. Кривоніс як скажена звірюка кинувся на старого з шаблею, так він цілком свої не робив у Кривоноса шаблю і так його обдубасив, що він після того тиждня череа два й дуба дав... Умираючи Кривоніс хоч гірко каявся за своє люте завзяття, а все таки казав, що віру й своїх людей щиро боронив від треклятих Ляхів...

XIV.

Що таке ділось і робилось на Подолі і на Волині, і як там люде бились і гризлись як ті звірюки, у далеку сторону України не доходило ніякої звістки. У тих містах, де тече річка Самара, і там, де протікають собі й другі річки: Вовча, Гніздка, Кочерга, Тирсь, і побіля них ростуть густі ліси та розлягаюсь широкі луги, там порозселились і позасідали хуторами й сельбищами ті запорожці, котрі, відкозакувавши у Січи, позаводились жінками та дітьми та й стали собі хазяйнувать.

(Дальше буде).

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)

(Дальше).

— Послідного разу, — промовив Чернецький, отвираючи книжку, — ми почали читати про те, як то „святий" Потій, як деякі унійтські ксьондзи його називають, поводився супроти православних, які не хотіли переходити на унію, тобто, як він їх мучив, переслідував та висмівав. Але зате і йому приходилося не мало від людей витерпіти за його ненависну унію, і коли він втримався при силі, то тільки завдяки помочі, яку діставав від польського уряду.

— Найбільшу опозицію проти унії стрічав Потій в Вильні. Щоби опозицію будь як ослабити, він назначив в 1608 р. Велямина Рутського своїм генеральним заступником на цілу Литву. З приводу сего назначення Потій писав: „Рутський буде мене заступати, щоби запобігати непорядкам, буде шарпати вищих, особливо в Вильні, де хвала Божа помножується"...

— А ось, як воно, — каже Гнідий, — і кара і „хвала Божа". — Гідно „святе" діло була та унія.

— Не перебивайте, — каже Залісна, — най читають.

— Та най читають, — відповів Гнідий трохи невдоволено. — Але мені дивно, чому то ані кум Степовий, ні кум Залісний вже від довгого часу не промовлять ані слова. Чому се ви мовчите? — звернувся він до них підсміхаючися.

— А вам що до того? — каже Залісний. — Мало вам того, що я слухаю?

— А хіба я знаю, чи ви слухаєте? Може ви тільки сидите з нами, а не слухаєте?

— Не журіться. Я слухаю ухами, не ротом. Отже хоч мій рот і запертий, то про те я чую кожде слово...

— Ха-ха-ха, — засміявся Чернецький. — Се вам на шпичку, Гнідий.

— Та я й сам се бачу, — каже той. — Ніби я за богато ротом мелю, так? Отже уважайте: я вже мовчу.

— А як довго? — вмішався Степовий.

— Аж доки щось знов мене не вnépе, як ось та згадка про „побожність" та „святість" авторів та пропагаторів унії, які вогнем і мечем християн на унію переводили.

— Що ви таке говорите? — не втерпів Степовий. — Кажете, що „християн на унію переводили". А хіба-ж уніяте не християне?

— Про теперішних уніятів я нічо не кажу. Але що до тих, які унію завели, то вони після мого розуму не були християне. Хіба Христос Свою науку силою поширював? Казав Він може вогнем і мечем поган на християнство навертати? Ні! Він казав робити се любовю, добрим словом. То погане християне палили та катували, а не християне поган. Православних християн також гонили і катували за те, що вони унії не хотіли приняти, отже хіба скажете, що ті, що се робили, себто автори та прихильники унії, були християне?

— Та чого ви мене вчепилися, хіба я їх обороняю!

— Ну, ну, буде тої бесіди, — вмішалася Залісна, — а то ще посваритеся.

— Най то Бог заборонить, — каже Гнідий. — Ми тільки говоримо, правда, куме Степовий?

— А вже-ж, що правда, — відповів той. — Давайте, покуримо.

— Ви куріть, а я буду читати дальше, — каже Чернецький. — Отже слухайте.: Рутський не дуже богато поміг зразу Потієви, бо противники унії дістали були вже не аби яку силу. Вони навіть видали відозву до православного населення Литви, аби не слухали Потія і не переходили на унію. Між иншим в відозві говорилося:

„У Потія всьо зі срібла і золота, тарілки, таци, полумиска, а піп, его брат во Христі, хліба не має. Потій має килими, макати, а вівтарі неокрашені, стіни в церкві нагі. Потреба отже як найскорше зірвати з унією, бо зближається сойм, на котрім конче мусимо просити короля, щоби заховав Церков і привернув знову власть патріярхам." („Берестейська Унія", сторона 226).

— В наслідок такої агітації, Потій стрічався з великим опором зі сторони православних, — з опором, який йому вдавалося побороти тільки при помочі своїх гайдуків та війська. Але навіть помимо сего були міста, як приміром у Львові, де ані одна церква не відчинила перед ним своїх дверий, а в цілім Київі унійтські священики мали доступ тільки до одного малого монастиря, та то з ласки короля.

— З найслабшим опором стрічався Потій по селах, де населення було менше свідоме і де Потій послугувався підступом. Він посилав там своїх священиків, які дальше правили по православному, про унію нічого не говорили, а тільки постепенно, майже невидно перетягали людей під власть папи.

— Отже знов таки те „святе діло", за яке дехто уважає унію, треба було переводити підступом, обманом, — заговорив Гнідий. — Знов таки треба пригадати, що Христос не послугувався ані силою, ані підступом. А папа, який уважає себе за Христового намісника, тільки фізичною силою та підступом і обманом підчинив під себе частину українського народу.

— Ну, так, — каже Залісна, — але я вірю, що підступом можна тільки до якогось часу втриматися при силі. Таке буде й з впливами папи на уніятів; прийде час, коли вони пізнаються на обмані і не позволять довше себе обманювати?

— Дай Боже, аби се як найскорше сталося, — каже Гнідий. — А тоді й не мало лиха та горя між нами знищилося.

— Дальше приходимо до ролі, яку відограв в ділі унії Велямин Рутський, але, що сей розділ є досить довгий, то ми зробимо перерву і аж опісля будемо продовжати.

— Згода, — згодилися всі і встали від стола.

(Дальше буде.)

„КУПІВЛЯ ДУШ"

В 12 ч. „Канадійського Українця" появилася стаття п. з. „Купівля Душ", в якій автор, звісний колишній протоєрей російської місії, а тепер уніятський ксьондз, Пантелеймон Божик, накидається на „Український Голос" за те, що той називає грошеву поміч, яку Французи дають греко-католикам в Канаді, „купівлею душ".

Чому вислів „купівля душ" так дуже вразив о. Божика, не беремося відгадувати. Може на нім справдилася пословиця, про стіл і ножиці, а може й що инше. Та що нас заінтересувало, то та нова „мораль", яку о. Божик з приводу „купівлі душ" голосить. Каже він, приміром, „що просити помочі в других груп, се чесне діло". Під „другими групами" треба розуміти чужих нам людей, бо в поминці „Українського Голосу" про „купівлю душ" власне говорилося про поміч від чужих. Отже виходить, що просити помочі в чужих, се не тільки що не ганебне, а противно гарне, похвальне, чесне діло! Значить: Просиш помочі в Поляків — робиш чесне діло! Просиш помочі в Москалів — робиш чесне діло! Просиш помочі в Румунів чи в Чехів — робиш чесне діло! А коли так, то ясно, що відкидати поміч чужих — се знов нечесне діло. Як рівно-ж ясно, що опиратися на власні сили, то є на сили свого народу, — се також нечесне діло.

А ще дальше: Коли просити помочі в чужих, — се чесне діло. Треба-ж знати, діло за таку поміч відповідно відплачуватися (за дурно чейже ніхто нічо не дає), себто чужим служити. В звичайних людей служити чужим — се, що найменше, непохвальне діло, та в о. Божика воно виходить якраз противно.

Каже о. Божик, що просити помочі в чужих, — се чесне діло. Треба знати, що прошення прошенню нерівне. Коли чоловік просить помочи через свою немоч, чи дійсну вбогість — то в тім нема нічого нечесного. Але коли хтось жебрає в чужих через своє лінивство, або через своє хрунівство — се, отче Божик, вже нечесне діло!

Твердить о. Божик що брати поміч від чужих — се чесне діло. Коли так, — то чому з тим „чесним ділом" критися? Чому о. Олексів не оголошує, яку суму грошей він кождий раз від римо-католиків отримує? Чи робить він се з скромности (щоби, можна, люде не знали, скільки добрих діл він робить) чи з осторожности?

Щоби показати якими „аргументами" та якою „правдою" о. Божик воює, звернемо увагу на ще одну справу, порушену ним в згаданій статті. Пише він там таке: „Український Голос" повинен також сказати, щоби автокефалісти постаралися о своє евангеліє і инші церковні книжки..., бо ті книжки, які тепер мають у своїх церквах і з них читають, се католицькі"

Виходилоб, що православна церква не має нічого свого — ні книжок, ні обрядів, — а все позичила від уніятів. В се можуть повірити хіба малолітні діти або скромні темники (для них о. Божик мабуть і написав свої мудрощі), які не знають, що православна церква є шістнайцять сот років старша від уніятської отже вона не могла будь що від уніятської церкви позичати, бо її тоді ще не було.

Натомість всім відомо, що обряди, які греко-католицька церква має а які вона не перебрала від римо-католиків, є живцем перебрані від православних. Отже греко-католицька церква не є ані православна, ані дійсно католицька (се сам папа говорить), а є свого рода „гефбрід-ом": вона має прикмети і православної церкви (обряди) і католицької (догми). Одним словом — „геф-брід". Отже о. Божик зовсім не має причини тішитися „греко-католицьким" евангелієм (виходилоб, що був „греко-католицький" Христос, коли є „греко-католицьке" евангеліє), ані обрядами, ані богослужбовими книжками, бо все важнійше: літургію, утреню, вечірню, акафисти, треби, та навіть святих — греко-католики запозичили в православних. А тепер, щоби закрити дійсне облича своєї церкви, греко-католицькі правлячі круги стараються закрити його римською маскою. Та маска мала, дірава і з під неї зовсім виразно вилазе облича релігійно-церковного „геф-бріда" уніятської церкви.

МІЖ ПАРАФІЯНАМИ.

Іван: Ходім до церкви!

Стефан: — Та дощ іде.

Іван: Ну, то ходім до коршми.

Стефан: Га, що зроблю. Як маєш парасолю, то піду.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semi-monthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

„ХОМИШИНІЗМ"

Як вже нашим читачам відомо, уніятський епископ Хомишин заборонив своїм вірним вживати стінного календаря, який видало Товариство „Рідна Школа" в Галичині. Свою заборону Хомишин пояснив тим, що в календарі побіч греко-католицьких свят є уміщені також свята православні, а що більше — римо-католицькі свята уміщені аж на третім місці, себто по православних. Сего Хомишин не міг стерпіти і видав строгу заборону вживати згаданого календаря, кажучи, що для него римо-католицький календар є богато близший, чим православний.

Що для Хомишина римо-католицизм є блищий, як православіє, се нам не тяжко зрозуміти. Не тяжко хочби тому, що для него римо-католицизм є навіть блищий, як греко-католицизм, поминмо того, що він є греко-католицьким епископом.

Та що нам тяжко зрозуміти, то те, звідки береться в Хомишина та в прочих уніятських провідників та велика ненависть, якою вони так палають до своїх братів по крові, до православних Українців, та до всего того, що з їх іменем звязане. А що така ненависть війсности істнує, що вона не є уявлена, про се на жаль нема найменшого сумніву.

Прояви такої ненависти нам нераз доводилося та ще й тепер доводиться бачити навіть тут в Канаді. Перед приїздом до Канади греко-католицького епископа, православні Українці й уніяти жили з собою, загально беручи, в повній згоді. Вони жили по сусідськи, помагали собі взаїмно, ділилися радістю і смутком. Одним словом — жили по християнськи.

Але так скоро, як приїхав до Канади епископ Будка, сі братерські відносини між православними і греко-католиками змінилися. А се тому, бо греко-католики дістали наказ з православними не сходитися, їх обминати, по сусідськи з ними не жити. Разом з тим на адресу православних Українців посипалися з уст тих, які маліб проповідувати любов та братерство, такі слова, як схизматики, чорти, погане і тим подібні.

Така наука слуг уніятської церкви почала скоро видавати овоч. До недавна ще лучались випадки, де греко-католик не йшов відвідувати хорого сусіда, або не взяв участи в його похороні тільки тому, бо той був православний...

Не треба й казати, що московські батюшки, які до відродження Української Православної Церкви в Канаді мали під своєю опікою православних Українців, використовували таке відношення уніятських ксьондзів до православних Українців для своїх темних цілей, а іменно для прихилення православних Українців до Москви. Вони отже переконували своїх вірних, що православні Українці і греко-католики, — се два окремі народи: перші се „русскі", а другі — Поляки чи Австрійці, отже їм чужі.

Завдяки благородним впливам Української Православної Церкви в Канаді такі нехристіянські відносини між православними і греко-католиками вже до великої міри перевелися, хотяй і тепер ще є уніятські священики, які не вагаються явно запалювати в своїх вірних погорду і ненависть до їх братів по народности, до православних Українців, мов до своїх найбільших ворогів.

Коли не гірше, то і не краще поступають уніятські провідники в Галичині. Вони завзято ширять ненависть до православних Українців, поминмо того, що **девять десятих українського народу належить до православної, а лише одна десята до греко-католицької церкви.** Таку ворожу до православія роботу звуть инні в Галичині „хомишинізмом" — від імени епископа Хомишина.

Та се не значить, що одинокий Хомишин таку роботу робить. Подібних до Хомишина є богато. Вже в червні, 1924 р. ігумен Василіян в Лежайську говорив на проповіди до народу (між якими були православні Українці з Холмщини):

„Мені прикро, що мушу се голосити, але во імя Бога, во імя католицької церкви, хоч би був і рідний батько, коли він православний, то треба його відректись. Не майте нічого спільного з православними."

На подібний лад пише також постійно „Місіонар", а таксамо і „Нова Зоря", яку видає Хомишин. Свого часу „Нова Зоря" писала:

„Хто стоїть в злуці з папством, сей стоїть з христіянством; з відірванням від папства починається занепад людськости, занепад культури; тілько в злуці з папством можна знайти забезпечення людської гідности й людської свободи."

Иншими словами, **хто не католик, той не христіянин, той не чоловік...**

Писав колись професор Студинський (сам католик), що в Хомишиновій церкві Хомишин стоїть на середині, а **Христос в кутку,** та коли бачимо, що католицька церква таких Хомишиних має богато і їхньою роботою заступається, то вислів Студинського набирає ширшого змісту. Виходить, що в цілій католицькій церкві Христос в кутку, а Хомишин і йому подібні на середині... Не диво отже, що геко-католицькі церковні круги дишать до православних Українців замісць любовю і братерством ненавистю.

До поширювання ненависти уніятськими церковними кругами в Галичині треба приглянутися ще й з такого боку: Греко-католиків є ледво десята частина з всего українського народу і ту частину Поляки маючи в руках, думають сполищити. А щоби се лекше зробити, стараються поріжнити її з рештою Українців. А хто рідних братів зненавидить, той не буде мати з ким стояти і мусить піти за чужими.

Хомишин і йому подібні, поширюючи ненависть до православних Українців, так в Галичині, як і в Канаді, роблять чужу, для українського народу, шкідливу роботу. Отже обовязком чесних і свідомих Українців є, боротися проти такої шкідливої роботи всіма силами.

ВІДВІЧАЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИКІВ.

Молода жінка їхала з маленькою дитиною потягом. Було се зимовою порою в ночі. На дворі шаліла буря. Жінка їхала до свого призначеного місця перший раз, а щоби не поїхати задалеко, просила кондуктора, аби не забув сказати її, коли прийдуть до її стації. Кондуктор запевнив її, що не забуде і жінка вспокоїлася.

В сусідній лавці їхав чоловік. Він промовив до жінки:

— Не журися, я скажу тобі, де висісти, коли кондуктор навіть і забуде за тебе.

По якімсь часі потяг став.

— Ось, твоя стація, — сказав чоловік до молодої жінки. — Висідай скоро, бо потяг тут довго не чекає.

Жінка взяла дитину, подякувала свому сусідови і висіла. Потяг рушив і поїхав далі.

Пів години пізнійше кондуктор прийшов і, не побачивши жінки, спитав:

— Де вона?

— Висіла на послідній стації, — пояснив бувший її сусід.

— Як так, то вона пропала. Потяг став був серед поля, а не на стації; ми до стації, що тільки доїзджаємо.

Зараз вислано людей шукати за жінкою. Знайшли її кілька годин пізнійше, — неживою. Дитина замерзла також.

Велику відвічальність взяв на себе той чоловік, який сказав бідній жінці висісти з потягу, не знаючи, де потяг став. Він своєю порадою наніс їй і її дитині смерть.

Ще більшу відвічальність беруть на себе провідники, які беруться давати людям морально-релігійний провід. Вони мусять перше бути певні, чи сами знають дорогу, якою беруться вести других, а то можуть стати причиною упадку многих.

ЧИ Є В СІМ ПРАВДА?

Один чоловік пішов звидіти заведення для божевільних. Він дуже здивувався, коли побачив, що один сторож доглядав около пятьдесять хорих. Він підійшов до сторожа і спитав.

— Ви не боїтеся бути сам один між таким великим числом умово хорих?

— Ні, — відповів той.

— Хіба-ж вони не годні зорганизуватися і силою видобутися з вашого надзору?

— Ні, — каже той, — дурні люде не органiзуються.

Чи не є се причиною, що деякі люде не належуть до жадної організациї?

МОЛИТВА І СЛОВА.

Одному чоловікові приснилося, що він лишився по богослуженню в церкві зі старшим братом і помагав йому погасити свічки і таке инше. Нараз подивився в гору і побачив під самою стелею, в копулі, богато пташок, які літали понад стелю, але не могли попасти в мале віконце, яке було отворене.

— Що то за пташки? — спитався чоловік здивовано старшого брата. — Я їх підчас богослуження не бачив.

— Певно, що ні, — відповів старший брат. — Бо то не пташки, а деякі з молитов, які були тут сьогодня відмовлені.

— Як се розуміти?

— А так, що лише деякі з них дійшли до Бога. Инші-ж остали в церкві під стелею, бо вони були лише порожними словами, які походили з уст, а не з серця. А такі молитви висше стелі не підносяться.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3664, Winnipeg, Man.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ.

Львівське „Діло", з 3 березня, 1929, подає такі відомости про церковне життя на Україні:

Українська Автокефальна Церква має під нинішну пору 1500 парохій (В дійсности число парафій досягає 4000—В.). В самому Київі є їх кілька. Київський Собор є в руках автокефалістів. Автокефальна Церква має тепер 30 єпископів. Принята в ній норма, що на кождих 50 парохій має бути один епископ. Се в тій ціли, щоби епископ міг стояти в як найтіснійшому контакті з вірними, та щоби міг бути протягом року в кожній парохії своєї дієцезії.

На чолі церкви стоїть Митрополит і Головна Рада Української Автокефальної Церкви. Рада має свій орган п. н. „Церква і Життя", що повинен появлятися що місяця, але з цензурних причин виходить неперіодично. Дієтьси се тому, що цензура перетримує нераз текст одного числа того органу цілими місяцями. Митрополитом Української Автокефальної Церкви є тепер о. Никола Борецький. Попередник його, митрополит Василь Липківський, не виконує своїх митрополичих обовязків. Його усунення від управи справами церкви вимагали большевики. Головна Церковна Рада згодилася на те з опортуністичних оглядів, дарма, що заслуги Митрополита Липківського для автокефальної церкви дуже великі. Він-же був фактичним її основателем та пробоєвим мужем, особливо в часах большевицького правління. І саме тому большевики домагалися його усунення від управи. За ціну його усунення обіцяли вони автокефалістам деякі полекші та уступки. Першим з членів Головної Церковної Ради, що пішов на сі уступки для большевиків був Чехівський. Недовго по тім большевики примусили Чехівського зложити в ДПУ (Державне Політичне Управління) письмене зобовязання, що справами церкви більше займатися не буде. Таким чином большевики, дійшовши свого, тоб то усунеться Митрополита від управи церквою, своїх обіцянок не тільки не дотримали, але навпаки почали цілий ряд репресій проти Української Автокефальної Церкви.

Якже ся церква утримується взагалі? Нема сумніву, що в Українській Автокефальній Церкві є люде незвичайно загартовані та повні посвяти. Бо поминаючи обставину, що радянський уряд і комуністична партія веде завзяту кампанію проти всякої релігії та церкви взагалі, то **проти Автокефальної Церкви веде ще й окрему й наскрізь політичну боротьбу,** вважаючи її чомусь заборолом українського шовіністичного націоналізму. Наслідком того Українська Автокефальна Церква перебуває в перманентній боротьбі на двох фронтах: на загальнім фронті большевицької протирелігійної боротьби і на спеціяльному фронті большевицької протиукраїнської боротьби. Митрополит Липківський витримував гідно сю боротьбу на обох фронтах і надавав їй деколи навіть офензивний характер. І тому большевики постарались про його усунення. Тепер Автокефальна Церква займає тільки оборонні позиції. **Боротьбу витримує завдяки високій моральній якости і небуденному гартові свого духовенства.**

Організаційно Автокефальна Церква є на Україні під теперішню хвилю найсильнійша. Стара православна церква, хоч має формально найбільше парохій і духовенства, то фактично вона далеко слабша, бо цілком пасивна. Так звана жива церква, що її підтримують большевики, цілком слаба та немічна, а внутрішньо занархізована. Се одинока церква, що має духовну школу. Ні в Українській Автокефальній, ні в старій православній (тихонівській) духовних шкіл нема. Якже без них виховуються кандидати на священиків? Хто хоче бути священиком, мусить виказатися покінченням бодай середньої школи і перейти практичний духовний курс в одного зі священиків. По такім курсі складає він відповідний іспит перед епископом чи митрополитом і щойно по іспиті дістає свячення.

Церкви і священиків утримують релігійні громади. Є се правні одиниці зареєстровані у влади. Вони обкладають своїх членів церковним податком, який щомісячно збирають і з призбираних грошей утримують священика і церкву. Церкви обложені високими податками. Київський Собор автокефалістів платить понад 2,000 карбованців річного податку, на який складаються вірні. Взагалі утримання міських великих церков дуже коштовне.

Урядова протирелігійна пропаганда має без сумніву успіх серед молоді, особливож по містах. Та пропаганда ослаблює вплив церкви та поширює безвірство. І се дуже відемне явище в сучасному житті нашого народу на Україні, бо **на місце христіянської моралі большевики не дають масі ніякої иншої. Таким чином, особливо молодь, позбавлена всякої моралі, дичіє та поринає в нетри розпусти і тим самим підпадає спустошенню.** На те в нинішних умовинах нема ради. Бо й вплив батьків на ту молодь в нинішних обставинах ніякий, а бодай дуже мінімальний. Церква не має ні з дітворою, ні з доростаючою молодю ніякого контакту, бо **навчання релігії заборонене навіть по приватних домах.**

При кожній автокефальній церкві мусить бути хор. Найкращий хор на всю Україну є при київському автокефальному Соборі. Він співає все в часі літургії та стягає цілі маси народу, в тім навіть безвірників, що йдуть до Собору слухати його співу.

Що-ж до самого духовенства, то воно там не живе, але ледви вегетує. Священик, як і кождий, по большевицькій термінольоґії, „служитель культів, позбавлений всяких громадських прав. Він при тамошніх правних відносинах просто не є людиною, а якимсь непотрібом у суспільному житті, якому крім погорди, нічого не належиться.

МЕТА.

Кількох хлопців бавилося над замерзлою рікою, покритою верствою перлового снігу. Нараз один каже:

— Ану, хлопці, хто з нас зробить найпростійший слід на другий бік ріки?

Хлопцям така думка припала до вподоби і вони, розійшовшись на відповідну віддаль, пустились на другий бік ріки. А коли перейшли і обернулись та побачили свої сліди, то тільки ахнули зі здивовання. Сліди їх були такі криві, неначеб то повзли по снігу великі змії. Однак був один виімок. Був се слід Івася, а був він такий рівний, неначеб шнуром відміряний. Хлопці обступили Івася і спитали:

— Скажи, як ти се зробив?

Івась відповів:

— Зовсім легко. Я взяв собі за ціль отсей кущ лозини і незвів з нього очей, аж доки не дійшов на місце.

Люде часто марнують свое життя тому, що не мають перед собою певної цілі. Поставте взнеслу ціль перед собою і стреміть до неї, а ніколи не зблудите з прямої дороги.

ДУМКИ Й СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Почціви ксьондз" Міхал Ґріґорийчук, який, — як доносила свого часу польська газета „Америка-Эхо", — радив своїм вірним в Монтреалі, аби не протестували проти польських листопадових насильств над Українцями у Львові, — має, як кажуть, гідного товариша в особі одного, не так давно з Галичини прибувшого „русінського ксьондза". Говорять злі язики, що згаданий ксьондз навчає людей, аби не накидалися на Поляків, бо вони не тільки що такі самі католики, як і уніяти, але ще й „наши браття Славяне".

Як виходить, то наука епископа Хомишина, з під якого руки згаданий „почціви ксьондз" мав вийти, не пішла в ліс.

— — — — — — — —

Що бодай деякі греко-католицькі священики уважають себе і своїх вірних римо-католиками, про те свідчить навіть отсей випадок:

В Сейлем, Масс., в Злучених Державах, є греко-католицька громада, якої парохом є о. др. Гомфрей Ковальскі. Коли оноді громада купила від баптистів церкву, то о. Ковальскі, пишучи про се в англійськім часопису, зазначив, що в згаданій церкві будуть відправлятися богослуження для **„українських римо-католиків"**, які одначе мають „греко-рутенський" обряд. А в новинці до польської газети о. Ковальскі подає: „тутейша кольонія українська **римо-католіцкего** визнания набила од баптистуф косьцьол".

— — — — — — — —

Коли кілька років тому назад „Український Голос" писав, що греко-католицька церква ліквідується, то орган епископа Будки разом з вищими кругами греко-католицької церкви дуже на се обурювалися, заявляючи, що греко-католицька церква вічна, що вона ніколи не перестане бути греко-католицькою. Але не минуло і десять років від того часу, а вже самі греко-католицькі священики та їх органи преспокійно називають своїх вірних римо-католиками, так, неначеб вони ніколи инакше і не називалися. А хіба се не процес ліквідації? Чи не іде се до остаточного „вшистко-едно"? Тільки сліпі й глухі можуть казати, що ні.

КЛОПОТИ З ЦЕРКВОЮ.

Московська газета „Известія" з тривогою констатує зріст релігійного руху в радянськім союзі. Досі істнують ще 50,000 церков з 300,000 священиками й 100,000 монахами ріжних віроісповідань. Коли зважити дальше, що істнує ще ряд христіянських організацій молоді, христіянський жіночий союз та школи, то се для большевиків дійсно „застрашаюче", тим більше, що згадані організації дуже розвиваються. Натомісць упадають „товариства безбожників". Згаданий часопис нарікає, що радянська влада не змінить свого походу проти релігійности та не звертає уваги на однозгідність між селянством та духовенством.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
церковно-народний ілюстрований журнал
який виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wolyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

ПРО МОЛИТВУ.

Кождий православний християнин повинен на день кілька разів молитися, як наприклад рано і вечір, перед їдою і по їді та перед початком і закінченням кождого діла. Така молитва називається **особистою і домашньою.**

Крім молитви особистої, є ще така молитва, яку християнин приносить Богові спільно з иншими вірними. Така молитва відправляється в певні часи, з участю духовних осіб, звичайно в церкві і по певному порядкові. Така молитва називається спільною і церковною. Вона також називається **Церковним Богослуженням.**

ПОХОДЖЕННЯ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Ще в Старім Завіті Господь Бог дав заповідь людям святкувати семий день тижня і приносити жертви. Се значить, що Богослуження установив Сам Господь Бог, але до часів Мойсея воно не відріжнялося від молитви особистої. Церковне Богослуження, як таке починається від часів Мойсея, якому Господь Бог обявив побудувати Скинію, призначити священних осіб і установити певний чин, то є порядок Богослуження. Се старозавітне Богослуження, то є Богослуження перед Ісусом Христом, власне підготовляло людей до приходу Ісуса і після Його явлення світови втратило своє значіння й було скасоване.

Початок новозавітному християнському Богослуженню положив Сам Ісус Христос. Апостоли-ж докладнійше визначили склад і характер християнського Богослуження, згідно з наукою і заповітами Ісуса Христа.

За Апостолів християне вже мали окремі місця для спільної молитви, які називалися церквами. Вони мали також означені дні й години на Богослуження, а також священних осіб, які ті Богослуження відправляли.

Наступники св. Апостолів — церковні пастирі, натхнені Духом Святим — доповнювали се первісне християнське Богослуження новими молитвами та обрядами і старались пристусувати його до нових умов християнського життя, але не порушуючи його апостольського характеру. Таким чином витворилося те прекрасне Богослуження, яке відправляється в православній Церкві.

ЦІЛЬ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Церковне Богослуження установлене Господом Богом для таких цілей:

1. **Для нашого навчання.** — В молитвах і церковних співах ми чуємо правдиву науку Христову, а в обрядах бачимо представлені головні події нашого спасення.

2) **Для нашого спасіння.** — Спільна молитва є угодна Богові і тому Він через неї посилає на людей Свою милість і спасаючу благодать. Сам Ісус Христос сказав: „Де двоє або троє зійдуться в імя Моє, там і Я буду посеред них" (Матей XVIII: 20).

МІСЦЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Всі християне, які правдиво вірують в Ісуса Христа, творять з себе Церкву Христову. Через те й будинок, де вони збираються на Богослуження, також називається звичайно **Церквою.** Дуже часто також називаємо місце Богослуження, себто церкву, **Храмом Божим** чи **Святинею.** Слово „храм" є старо-славянське і значить „дім", а слово „Святиня" указує на те, що се місце присвячене тільки на служення Господу Богу.

Таким чином, слова Церква, Храм Божий і Святиня — є загальні назви одного й того-ж будинку.

Крім сих загальних назв, кожда церква має ще й свою окрему назву, наприклад: Церква св. Покрови, Церква св. Отця Николая, Церква св. Івана Хрестителя і т. п. Ся додаткова назва показує, на чию честь або на який спомин будовано сю окрему церкву, наприклад: На честь св. Тройці, на спомин Воздвиження Чесного Хреста і т. д.

ПІСТ.

Проминули Різдвяні Свята, проминули мясниці і настав великий піст. Піст сей ми обходимо на память того, що Ісус Христос, охрестившися в ріці Йордані від Івана Хрестителя, пішов в пустиню і там перебував **в пості і молитві** через сорок днів і сорок ночей.

Чому ішов Ісус Христос в пустиню і чому там постив і молився?

Тому, щоби приготовитися до тої великої праці, яка Його чекала, а саме — навчати людей, як мають жити, щоби виконувати волю Божу, і щоби заслужити собі по смерти вічне життя з Богом.

Коли Ісус Христос, як Син Божий, відчував потребу посту і молитви, то тим більше потребують посту і молитви звичайні люде, які так часто грішать і прогнівають Бога.

Ми маємо тіло і душу. Душа перебуває в тілі і тому ми мусимо дбати про наше тіло, але ще більше мусимо дбати про нашу душу. Душа наша є безсмертна, вона ніколи не вмирає і по смерти нашого тіла, вона переходить або на вічне щастя, або на вічні муки. Се залежить від того, яке є наше життя на землі: Коли ми жиємо побожно, то є після Божих Заповідів, то наша душа піде на вічне щастя, а коли жиємо грішно, то душа наша піде на вічні муки.

І піст є якраз на те, щоби ми пригадували собі, що більше мусимо дбати про нашу душу, як про наше тіло.

Але щоби піст був важний, то не вистарчить тільки стримуватися від їдження мяса в заказані дні. Ні, треба ще чогось більше. Треба, щоби ми в часі посту щиро молилися, ходили точно на богослуження, роздумували про життя і муки Ісуса, точно виконували наші обовязки, та взагалі жили гарним і побожним життям.

Коли будемо так робити, то піст принесе нам велику користь — він поможе нам зближитися до Бога.

КАРА БОЖА.

В перемиськім „Українськім Голосі" з 3 березня с. р. читаємо:

В селі Малій Мощаниці Здолбун. пов. недавно стався такий випадок. Два мешканці сього села, всім відомі безбожники Яків Парета й Дометій Шелест, молотили хліб на кінній молотарні. Перший із них подавав у машину снопи, а другий відкидав солому. Підчас обіду, поданого всім робочим, що приймали участь в молотьбі, Деметій Шелест звернув увагу на те, що робочі хрестяться, і сказав:

— На що ви крутите руками перед своїми носами? Хай вам ті руки повикручує.

Ніхто з робочих на слова Шелеста нічого не відповів, бо кождий знав натуру Шелеста й боявся натрафити на якунебудь неприємність з боку безбожника. Під вечір того самого дня, господар, в котрого Парета й Шелест молотили, закінчив молотьбу всього свого хліба. Залишився ще один сніп, який господар звелів зоставити „на коляду". Снопок такий, як відомо, згідно стародавньому звичаєві нашому, ставлять на покуті в хаті на Святий Вечір.

Але Дометій Шелест, проти волі господаря пашні, вхопив сей останній сніп та, глузуючи й лаючись, передав його Пареті, а останній, так само поглумившись зі звичаю побожно-народнього, пхнув снопа в горло машини.

Коли-ж сей останній сніп вийшов із машини, як і увесь перше змолочений хліб, то Парета, аби ще більше потішитися, запропонував Шелестові торкнутися панавки в трибового колеса: чи розігрілася вона від вимолоченої куті, як звуть у нас сей сніп. Але не встиг ще Деметій Шелест торкнутися панавки, як ліву його руку, пальці з долонею, а разом і дві жилі відкинуло машиною на кільканайцять стіп на бік. Разом із тим великий палець відірваної руки попав у колесо й обломив 18 трибів. Всі присутні жахнулися, а Деметій Шелест скрикнув:

— Ой Боже, пропав я!"

Треба тут ще зазначити, що вся подія сталася вже тоді, коли коні, які тягнули кірат, вже спинилися, і колесо вертілося тільки силою розгону, та що за ушкодження трибів мусів заплатити таки покалічений Шелест.

Усі присутні бачили сей страшний випадок і зрозуміли, що є річи, з яких сміятися не можна.

ВОВЧА ПОДЯКА.

(Байка).

Раз Вовк-Неситий добичі добився
І так захланножер,
Що аж нарешті кісткою вдавився,
І певне був би вмер.

Але на щастя і не счувся,
Як бузьок навинувся,
(Звірячий лікар — се слід знати)
І вовк почав осьтак стогнати:

„Ой, пане доктор, Бог вас посилає,
Ратуйте бідного вовчиська,
Бо смерть його вже дуже близька,
А мук його ніхто, крім вас, не знає!
Я вірю в вашу мудру медицину, —
Тягніть із горла кістку, бо загину!"

Наш добрий бузьок приступає,
Свій дзюб у вовче горло пхає,
Кістку виймає,
Вовка від смерти спасає...

„Ну, пане вовче, вже готово!
То жийте вже собі здорово
На користь вовчого народу —
Мені лиш дайте нагороду...

„Ха-ха-ха-ха!" сміється Вовк-Неситий:
„Ти ще бажаєш надгороди?
Я-ж міг тобі твій дзюб відкусити,
Бо в роті мав цілого,
Та не вчинив я того:..
Будь вдячний, що уйшов пригоди!"

За Лафонтеном.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Відчит і концерт.

В неділю вечером, 10 березня, виголосив в салі Собору відчит посол Н. В. Бачинський на тему: „Справа водопаду Сімох Сестер і королівська комісія". Тема сього відчиту взята з теперішних подій, які обговорювалися в манітобськім соймі, а се, що правительству Манітоби було закинено опозиційними партіями, що воно дістало 50 тисяч долярів від Вінніпеґської Електричної Компанії за концесію на водопад Сімох Сестер. Уряд Манітоби віддав сю справу в руки королівської комісії, яка саме тепер робить досліди над сею справою. Відчит був цікавий і добре оброблений, отже присутні слухали його з великою увагою.

По відчиті були питання, на які шановний промовець відповідав.

Концертова програма перед відчитом складалася з таких точок. П-нни Оля Гошовська і Оля Міхоська відспівали дует. Маленька дівчинка Оля Козак декламувала. П. Придаток відспівав сольо „Ангел ночі". Опісля слідувала вязанка народних танків укладу балетмайстра Авраменка. Виступали самі дівчата. По відчиті була відіграна весела одноактівка: „Її недуга", в якій виступали пані: А. Стечишин і М. Рій, та пп. Блок, Нестеренко і Придаток.

„Осінні скрипки".

В суботу, 16 березня, студенти з Інститута ім. П. Могили відіграли в салі Українського Православного Собору драму: „Осінні скрипки". В головнійших ролях виступали студенти і студентки: п-на М. Ничик (Варвара Василівна), Н. І. Мандзюк (Дмитро Іванович Лаврів), В. М. Волохатюк (Віктор Іванович Барановський), п-на М. Власюк (Віра) Режісером був П. Крипякевич.

Зміст штуки добрий і студенти по своїх силах старалися відіграти як найліпше.

Концерт в честь памяти Лесі Українки.

В неділю вечером, 17 березня, Жіноче Товариство при Соборі (відділ Союза Українок Канади), устроїло концерт в честь памяти Лесі Українки. Програма складалася з таких точок: Молодий музикант І. Кучмій відіграв фортепянове сольо (на жадання публики виступив другий раз зі своєю власною композицією). Декламація — Гр. Марко. Скрипкове сольо (два рази) п-на Мир. Купченко, при акомпаніяменті п-ни Пирч. „Мама", декламація маленької дівчинки Н. Совсун. „Ой, гляну я, подивлюся", сольо — п-ні М. Бойнівська, акомпаніювала п-на Леся Пирч.

Реферат про Лесю Українку відчитала п-ні Д. Гуцуляк, голова жіночого товариства.

По рефераті була далі така програма: Мандолінова орхестра під проводом п. П. Угринюка відіграла 2 кусники. „Реве та стогне", дует — панна Ясенчук і п-ні Бойнівська. Декламація — мала дівчина Кіба. „Дивувалась зима", сольо — Гр. Угринюк. Гітарове сольо (два рази) — п. В. Пилипчук. „У мене був рідний край", сольо — п-на Е. Ясенчук.

Відчит і концерт.

В неділю вечером, 24 березня, в салі Собору виголосив відчит п. В. Свистун на тему: „Партії і держава". Відчит був дуже добре оброблений. З відчиту слухачі довідались, яке мають значіння партії для держави. Партії мають значіння тільки в державнім народі. Партії в недержавнім народі не мають значіння. Ніколи в історії партія не збудувала держави. Наводив на се приміри з Італії за часів Ґарібальдія, Франції за Наполеона, Англії за Кромвела. Україну за Хмельницького. Минувша українська боротьба за визволення України відріжнялася тим, що провадили її партії, які клали інтерес партії понад інтереси держави і через партії Україна не стала самостійною.

Перед відчитом була концертова програма, яка складалася з таких точок: Хор старшої молоді Недільної Школи при Соборі під проводом С. Міхоцького відспівав 4 пісні. В. Пилипчук, Іван Пасічник і п-ни Король і Паньків відіграли мандоліновий квартет. В. Пилипчук і М. Стечишин — гітаровий дует. Леся Тиховецька фортепянове сольо. Декламували п. Марцинюк і дівчатка Г. Ожийовська та А. Климків.

По відчиті була відіграна одноактівка „Халепа". Виступали в ній пані М. Бойнівська, Г. І. Блок і Ja. Пасічник.

Додати треба, що підчас павзи на заклик пп. Бачинського і Свистуна відбулася збірка на Український Народний Дім в Торонто. Зібрано кількадесять долярів.

Сироцький.

ЗВІТ З БАЗАРУ.

(Едмонтон, Алта.)

Базар, устроєний Жіночим Т-вом при Укр. Прав. Церкві в Едмонтоні, в днях 6, 7 і 8-го грудня м. р. випав надсподівано величаво.

Завдяки праці й запопадливости заряду, членкинь Т-ва і наших щирих прихильників по кольоніях, зібрано богато пожертв в готівці і натураліях, як рівнож зложено велику і чудову колекцію ручних робіт. З другої сторони наше поважане громадянство, розуміючи добрі і вмеслі цілі жіночої громади, оцінило вповні її труд і старання, купуючи охотно і громадно базарові тикети і річи та учащаючи у великому числі на базар через усі вечері.

Успіх базару незвичайно великий, бо приніс поважну суму $1027.50 та дав нагоду місцевим громадянам, як рівнож і гостям з поза міста провести кілька вечерів на милих розмовах та у піднесеному настроєві забавитись. Тож оголошуючи се справоздання, Жіноче Товариство почувається до милого обовязку зложити щиру подяку всім тим, котрі займалися влаштованням базару, всім, що услугували при столах, в кухні та в буфеті, всім що дарували на базар готівку чи річи, продавали білети, колектували і взагалі всім, котрі чимнебудь причинилися до успіху базару.

Спеціяльну подяку складаємо паням: Михайлишиній, Сиротюковій (старшій) і Челядиновій, котрі продали тикетів на найбільшу суму; панови Пронюкови належиться велике признання і честь, що весь час був на ласкавих услугах для справи, жертвуючи час і великих услугах для справи, жертвуючи час і великий вклад праці, до чого його лиш попрошено. Рівнож маємо приємність подякувати і публично піднести услуги стареньких пань: бабусі Зварич, пані Левицької і бл. п. Анни Мельник, котрі занялися варенням вечер, як також пані Пархомець, котра своїм хистом приспорила базарови поважну рубрику доходу.

Спеціяльну подяку складаємо також нашим колекторкам і колекторам, що так енергійно і з посвятою увихалися за збіркою річей, жертв і натуралій, іменно паням: Сиротюковій, Пронюковій, Михайлишиній, Саїковій, Галюковій, докторовій Голубіцькій, пані Лупул, панні Емі Невчас а тоже панам Михайлишинному, Галюкови, Чоботарови, Челядину, Боднарукови і Батюкови.

Особливу подяку складаємо рівнож пані Марії Зварич, Петровій та панні Романчич, що займалися збіркою фармерських продуктів, як також панови Саїкови за так чудово удекоровану качку в гнізді, котра так вбавила базарових гостей.

Вкінци нехай приймуть сердечну подяку ті пані і панови, котрі продавали білети: **пані:** Лазарович, Солован, Батюк, Крет, Марія Зварич, Петра, Саїк, Лупул, Параня Зварич, Мельник Данилович, Галюк, Голубіцька, Яцішевська, Чоботар, Токарик, Лескі і Косташ з Роял Парку.

Панни: Ема Невчас, Леся Крет, Лазарович, Демчук, Солован, Семенюк.

Панове: Косташ, Сташин, П. Мельник, Бойцун, Воробець і Ткачук. Дякуємо тоже панам Боднарукови, Олекшієви і Батюкови, котрі богато нам помогли в переведенню самого базару.

Річи дарували слідуючі Едмонтонці:

Пан Іля Кіріяк.

Пані: Марчишин, Глинка, Чоботар, Слюзар, Батюк, Кузик, Голубіцька, Пронюк, Шовкоплис, Сиротюк (старша), Стечишин, Паранич, Рараговська, Романюкова, Світик, Саїк, Волошинська, Климок, Сеник, Снитинчук, Челядин, Шевчишин, Самець, Мельник Петрова, Бабюк, Боднарук, Лупул, Казанка, Невчас, Лазарович, Яцішевська, Михайлишин, Іванців, Федько, Кувер, Міськів, Фербей, Солован, Сташин, Данилович, Нікифорук, Курош, Василько, Пронюк, Павлюк, Галюк, Зварич (бабуня), Сеник, Пархомець, Апонюк.

Панни: Бенлюга, Соляник, Солован, Крет, Марія Мельник, Невчас, Анна Мельник, Нікифорук, Угринюк, Яцішевська, Михайлюк, Лазарович, Федончук, Сташин, Павліна Мельник і Наталка Михайлишин.

Українські фірми: Українська Книгарня, Павло-Турко, Юніон Міт Маркет, Алберта Ґармент, Росс Пломбінг (п. Шпачинського), Домініон Бейкері, Прейрі Ровз.

Англійські фірми: Джеймс Ремзей, Бловей-Генрі, фотографісти: Дейтон, Кастор і Сіґеріст; Бон-Акорд Бейкері, Едмонтон Сіті Бейкері, Мекданалд Консолідейтед, Мек Гейвін Бейкері, Алберта Бейкері, Скат Фрут Ко., Вудленд дейрі; млини: Робін Гуд, Мейк оф ди Вудс, Бейк-Райт, Оґілві, Індепендент Біскет Ко., Ґрейнерс Пекінг Плент, Вестерн Ґросеріес Ко.

З кольоній прислали річи слідуючі:

З Інісфрі: п-ні Варвара Юхим, п-ні Анна Юхим і пані Пайн.

Еґрімонт: пані Василика, Гринькова, Плютик і Піхоша.

З Лума, Алта: п. Тома Гаврилюк,

З Веґревил: п-ні Нікіфорук, Марія Зварич, Параня Зварич, п. Ан. Зварич, п. Іля Порайко, п. Засійбіда, п. Ів. Засійбіда, п. Н. Фаріон, п. Тропак і п. Бабин.

З Равнд Гил: п. Марушечка.

Смокі Лейк: пані Флейчук, Томюк і Кашуба.

Спеден: пані Леськів.

Калмар: панни М. і К. Фіцович, пан і пані Олекшій.

З Вінніпегу: пані і панна Харпш.

Реджайна: пані Онишко і Бучковська.

Коломия, Алта: пані Нікифорук, Ґрейґорі, Косташ, Е. Фодчук

Роял Парк: пані Винничук, Яхніцька, „знакома", пані Харук Василя і Параня Саламандик.

Січ, Алта.: пані Чернявська Николая і Г. Хлібецька.

Готівкою дали слідуючі:

Як на кождий базар так і на сей жертвував п. Юрко Сиротюк свою традиційну золоту пятку, котра при розіґраванні, принесла $12.00, защо Т-во складає йому щиру подяку. Невчас $11.50; п. Іван Нікифорук Кінґ Едвард Готель $50.00; Норт-Вест Ютіліті $15.00; збірка п-ни Е. $10.00; Ч. С. Кір $10.00; Вестерн Крown $6.00

По 5 дол.: Західні Вісти, Др. Ів. Верхомин, Г. Г. Купер, Лтд., п. Ів. Котик з Чіпман і п. Ст. Нічка з Ґіліард.

Збірка п. Ів. Засійбіди з Веґревил $4.30, пані адвокатова Михайлюк $3.00, збірка п-ни П. Мельник $2.50, п-ні Фаращук $2.50.

По 2 дол.: п-на Демчук, Р. Федорків, п-ні Деделюк, Др. Бушик, п. С. Пирч, п. і пані Фіцович, Нешинал Форнічюр Ко., Др. Буланжи, Нешнал Готел, Кінґ Едверд Кафе, др. МекЛаврін, др. Лесик, др. Ґовда, Василь Гаврись, Вестерн Фрут Ко.

По 1 дол.: п. Іван Олійник, Дм. Олекшій, п-ні Гаварук, п-ні Шпак, Івана, п-ни Кузіві п. В. Трефяк, п. В. Трефяк (син), „приятель", п. Томпсон, п. Філіп і Ко., Ф. Воркун, М. Джевра, п-ні Дяк, др. Оробко.

По 50 ц.: „босс", і п. Ґрядовий

Щасливі [illegible], що виграли річи:

Пані Нікифорук (Івана), п. В. Гринюк, Н. Семанюк, І. Басараб, п-на Пирч, п. Карашовський, п. Солован, п. Лупул, п. Бойкович, п. Косташ, п. Лицінюк, п. Мигалюк, Г. Кузьо, І. Дзябога, С. Дромонд, п. В. Стешин, Г. Гаврищук, п. Фльоркевич, Е. Кларк, п-на Угринюк, А. Воробець, В. Магера, п. Н. Хрун, п-ні Токарук, Е. Ґовлей, О. Вилос, С. Сисак, М. Федорик, С. Романюк, п-на Плютик, М. Струсь, С. Шерейн, п-ні Саїк, пані Фодчук, п-на Бабюк, Ів. Тупичк зі др. Голубіцький.

Жіноче Т-во при Українській

Православній Церкві в Едмонтоні і Базаровий Комітет складає всім сердечну подяку.

За заряд:
Марія Михайлишин, голова.
Марія Крет, секретарка.

ВІДПОВІДЬ НА БЕЗПІДСТАВНЕ ОЧЕРНЕННЯ.

(Поплар Парк, Ман.)

В 4-тім числі „Канадійського Українця", з дня 23 січня с. р., розплакався католицький ксьондз, бувший благочинний російської місії, Пентелей Божик над недолею мешканців околиці Поплар Парк, Ман.

Пише він, що тутейші Українці бродили в темноті майже 22 роки і питає: Знаєте чим та „саламаха" скінчилася? Тим, що 2 роки тому побудували собі католицьку церкву і записали на епископа Будку і так освідомились.

Гарне освідомлення, нема що казати, віддати свою кервавицю чужим. Згадує бувший протоєрей, що що є в Поплар Парк і друга церква, але не знати, каже, якої вона віри А тої, до котрої о. Божик через кілька років просився, щоби його приняли. А вже знаєте, „залежний духовнику"?

Пише єгомосць Божик, що в тій церкві (яка є тепер Українська Православна), правили ріжні попи, а навіть такий, що співав на Різдво „Христос Воскрес" Однакож ксьондз Божик не догадався подати імени того попа, який так співав. А знаєте чому? Тому, бо ділося се не на Поплар Парк, а на Толстой, Ман. І не співав се якийсь там „духовник", а правдивий католицький ксьондз Павло Решетило, на Різдво Христово 1927 року, замісць Христос Родився, — Христос Воскрес. Отже виходить, що ксьондз Божик, чув, що дзвонили, та не знав, в котрій церкві. А може знав, та вмисно показав рукою на невинних. А се, отче Пентелею, ксьондзови, який піддавае „непомильному" папі, так робити не лицює.

Будучи в Поплар Парк, єгомосць Божик хвалив католицьку віру, як одну правдиву. Варта пригадати єгомосцеви, що він писав кілька літ тому назад про ту „одиноку правдиву католицьку віру" та як плював на неї, поки були пособія від „батюшки Николушки". Та не стало московського пособія, отже давай тоді оплювати і залицятись до „непомильного" папи, на якого передше не одно відро помий виляв. Може бувший протоєрей Божик заперечить, що се неправда?

Що до околиці Паплар Парк, то вона інтересувалася релігійною та народною освітою скорше, ніж єгомосць Божик заперестав грати по весілях на цимбалах, та став „батюшкою".

Православні Українці в Паплар Парк мають свою церковцю і Народний Дім, коло якого гуртуєся самий свідомий елемент, котрим український нарід не повстидається перед чужими. Вони не бються по цвинтарях та пікніках так, як се водиться по декотрих католицьких парохіях, котрі обслугує бувший протоєрей Божик.

(Поплар Парк, Ман.).
ної Церкви в Поплар Парк.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпеґу.

ЩЕДРА ЖЕРТВА!

Підчас святковання свого 50-літного шлюбного ювілею, який відбувся дня 2-го лютого с. р., П-ство Павло і Розалія Федорків з Веґревил, (родичі пані Зварич), жертвували на Український Православний Собор у Вінніпеґу щедру жертву в сумі 100 долярів.

П-ство Федорки походить з Галичини з села Косова, пов. Чортків. До Канади приїхали в 1898 році. Через 22 роки проживали на фармі на північ від Ламонт, а від 1920 р. замешкали в Веґревил, залишивши в наслідок старости фармерования.

Щедро жертвували на ріжні народні ціли: дали 500 дол. на Інститут П. Могили, а 300 дол. на Інститут Грушевського та звиж 100 дол. на поміч українським православним церквам в Алберті.

Український Православний Собор складає сердечну подяку п-ству Федоркам за їх щедру і примірну жертву, та бажає їм щастя і здоровля на їх старі літа.

Коляда на Український Православний Собор в Мензі, Ман. Колядували п-і Будинська і п-на Запухляк.

По 1 дол. Іван Грошок, П. Туткалюк, П. Ковалюк, Ф. Муший, С. Шмалюк, Т. Запухляк, І. Драган, С. Чіп, О. Друль.

По 50 ц.: І. С. Друль, М. Грошок, О. Грошок, А. Тесарський, Н. Запухляк.

По 25ц.: Марія Друль. Разом $11.75

Збірка п. Петра Мелещака з Фостон, Саск.

Петро Свідак	3.00
Петро Мелещак	2.00

Всім жертводавцям сердечне Спасибіг! Заряд

Жертви слати на адресу
H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЗВІТ З КОЛЯДИ

на Українську Православну Церкву в Едмонтоні.

Коляду зложили слідуючі:

По 25 дол.: Юрій Лазарук.

По 10 дол.: Союз Українських Торговців.

По 5 дол.: Василь Чоботар, Д. Іваскюк, А. Солован, В. Челядин, Т. Стечишин, Н. Романюк, п-на Г. Перхолець, Яків Давидюк, Імперіял Готел, В. Олійник, Н. Бибюк, п-ство Стешин.

По 4 дол.. Іван Щовкоплес.

По 3.88: Н. Н.

По 3 дол.: Д. Пронюк, П. Будник, Міля Говда, др. Лесик, В. Гаврись, П. Турко, В. Чепіль.

По 2 дол.: Н. Галюк, др. Верхомін, С. Непчас, І. Нікіфорук, Д. Фербей, Ю. Кузик, п-ні Топольницька, п-ні Фаращук, П. Лазарович, С. Васильків, П. Мельник, Н. Гудзюк, Л. Балка, В. Тофан, Е. Войтович, І. Каланча, В. Марчишин, В. Андрусів, С. Рудницький, Н. Миркович, В. Чурла, П. Далаврак, Гр. Сліє, І. Кіріяк, Ів. Мельник, Д. Данилюк, Т. Томашевський, п-на М. Верхомін, Е. Михайлюк, Гр. Михайлишин, М. Климак, І. Ласичук, К. Костюк, о. П. Самець, А. Батюк, Д. Рараговський, П. Василишин, В. Мартинюк, Д. Данилович, С. Романюк, П. Волошецькі, І. Данилович, І. Солянич, І. Николайчук, п. Спачинські, П. Гаевський, п-ні А. Олійник, Прейрі Ровз, Т. Козецький, п-ні П. Лупул.

По 1.50: Н. Світин І. Юрчак.

По 1 дол.: Яків Крет, П. Мельник, П. Слюзар, Ст. Пилип, п. Ляховецький, Марія Грудей, Семко Грудей, І. Капуста, О. Ластівка, І. Наумек, М. Томас, П. Рублецкі, В. Кешкало, М. Мазурик, Л. Солянич, Ю. Скрипник, Е. Завадюк, О. Чернецький, И. Ткачук, І. Зварич, Дм. Олексюк, М. Лучкович, М. Мельник, М. Джепра, К. Магера, П. Головач, Дора Сташин, І. Бабюк, Марія Бабюк, А. Ю. Цукорник, І. Маковійчук, В. Апомюк, Парана Демчук, Маруся Угринюк, Анна Винничук, М. Бойкович, Гр. Кебіч, П. Міськів, С. Головач, Е. Воднарук, Гр. Шевчишин, А. Никифорук, А. Бабюк, П. Варшавський, І. Крулик, Анна Пайш, К. Трули, В. Окняньський, С. Марусяк, М. Фернець, М. Мальований, Н. Чабан, п-ні Глинка, Ю. Сиротюк, Т. Падлецкий, П. Пардин, М. Смилянич Г. Свилянич, п-ні Смилянич, п-ні Н. Кирилюк, Марія Зварич, И. Янішевський, В. Павлюк, др. Буряк, др. Брадлей, др. Джансон, п-на О. Павлюк, І. Костащ, П. Легенький, І. Слюзар, Гр. Богоніс, І. Паснак, В. Богоніс, І. Мельник, п-ні Куриш, А. Медвинський, Д. Палій, Н. Сятинчук, В. Олійник, В. Бойко, Р. Кушпіль, Р. Сніжик, І. Максимінюк, С. Пястовський, С. Топольницький, В. Павлюк, Гр. Дорош, С. Клядницький, А. Сеник, Я. Крилик, п-ні Палагнюк, п-ні Патан,

По 80 ц.: І. Зенів.

По 75 ц.: Ф. Сиротюк, п-ні Левицька.

По 50 ц.: Л. Янас, П. Козловський, П. Дубіцький, А. Бачинський, Д. Лапчук, В. Ляшкевич, А. Жмурко, Ст. Васкан, І. Мазуркевич.

По 40 ц.: С. Киндзя.

По 30 ц.: І. Удул.

По 25 ц.. Л. Щебак, п-ні Іванців, п-ні Букса, П. Юськів, М. Томчук, А. Глинна, М. Міщенчик, Н. Сікадович, Я. Муха, П. Цилинів, М. Тхір, Л. Смилянич, Л. Ляшкевич, Д. Ониськів, П. Жмурко, П. Ткачук.

Разом заколядовано $330.33

Колядникам, які колядували, всім тим добродіям, які возили своїми автами колядників, як рівнож всім жертводавцям Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві в Едмонтоні складає сердечну подяку. **Марія Михайлишин.**

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Лещишина.

Квітень:

6-7 суб. нед. — Роркton, — в суботу сповідь в 1 год. попол.
10-11 сер. четв. — Пай Ривер, — в середу сповідь в год. 10-ій рано.
13-14 суб. нед. — Роблін, — в суботу сповідь в год. 2 попол.
16-17 вівт. сер. — Шортдейл, — з вівторок сповідь в год. 1 попол
20-21 суб. нед. — Галич, — в суботу сповідь в год. 1 попол.
21 неділя в годині 5 вечером сповідь в Еншил.
22 понед. 10 год. рано — Еншил, Служба Божа і святе Причастя.
24-25 сер. четв. — Богдан, — в середу сповідь в год. 1 попол.
28 нед. — Сифтон, — в год. пів до семої рано сповідь в хаті п. Кузика.
29-30 пон. вівт. — Косів — сповідь у понеділок в 1 год. попол.

Box 315, Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

Квітень.

6 субота, — Роза. — О год. 7 рано Великодна сповідь.
7 Неділя — Сеньків — год. 7 рано Великодна сповідь.
13 субота. — Арбакка. — Великодна сповідь. Вечером в год. 6 сповідь у Вайта.
14. Неділя. — Вайта. — По полудни у год. 5 сповідь для дітей і молодіжи.
15 Понеділок. — Вайта — О год. 7 рано Богослужения і св. Причасти для молодіжи і дітей.
27. Лазарева Субота. — Ґардентон. Великодна сповідь. В годині 5-ій пополудні — Толстой, — Вечірня і сповідь.
28. Цвітна Неділя. — Толстой. — Великодна сповідь.

Адреса: Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

На квітень:

7 неділя — Розборн. — Великодна сповідь.
14 неділя — Мензі. — Вел. сповідь.
21 неділя — Поплар Парк, — Великодна сповідь.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

КВІТЕНЬ.

1 П. Хризанта і Дарії
2 В. Оо. уб. у мон. св. Сави
3 С. Якова Ісп.
4 Ч. Василія свмч.
5 П. Нікона і тов. пpмч.
6 С. Захарія і Якова прп.

7 Н. **3. Н. Посту. Благов. П. Д. М.**
8 П. Соб. Арх. Гавриїла
9 В. Матрони прп.
10 С. Іларіона і Стефана прп.
11 Ч. Марка і Кирила прп.
12 П. Івана Ліствич.
13 С. Іпатія прп.

14 Н. **4. Нед. Посту.** Марії Єгип.
15 П. Тита прп.
16 В. Никити прп.
17 С. Йосифа. **Поклони**
18 Ч. Теодула, Агатопода
19 П. Евтихія св.
20 С. Георгія

21 Н. **5. Нед. Посту.** Іродіона Ап.
22 П. Евсихія мч.
23 В. Терентія і тов. муч.
24 С. Антипи свмч.
25 Ч. Василія прп.
26 П. Артемона свмч.
27 С. Мартина пап

28 Н. **Нед. Цвітна.** Аристарха Ап.
29 П. Агафії, Ірини
В. 30 Симеона і Акакія еп.

ЦЕРКОВНІ ЗБОРИ.

Загальні річні збори української православної громади в Калмар, Алта, відбулися дня 17-го лютого, 1929. Зборами проводив п. І. А. Пирч, секретарював п. І. Захарко,

Рекордовий і фінансовий секретар здав свій звіт, який представлявся дуже вдоволяючо. Він прочитав приходи і розходи з цілого року. Вони представляються так:

Приходу було	$1006.84
Розходу було	992.58
В касі остається	14.26
Маєток церковний виносить	232.69

Всіх членів, звичайних рішаючих і спомагаючих, є 21. Звичайні рішаючі члени зложили датків на членство в сумі $1244.05. Спомагаючі члени зложили разом 132 дол.

Вніс п. І. Криса а попер І. Фіцович, щоби звіт секретаря одобрити. Внесок принято одноголосно. Відтак приступлено до вибору нового уряду на 1929 рік. До уряду увійшли слідуючі:

Голова — І. Фіцович, заступник голови — І. Захарко, скарбник — Ю. Васюта, фінансовий і рекордовий секретар — Ст. Мриглод. Контрольори: І. Криса і Н. Сич.

Ст. Мриглод, писар.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

КВІТЕНЬ:

7. **3 Неділя посту. Хрестопоклінна Благовіщення П. Д. Марії.** Голос 3 Утр. Єван. Івана XXI. 15—25 Літ. св. Василя Великого. Апостол: Жид IV: 14—16 і V: 1—6; і Жид. II. 11—18 Єван. Марка VIII: 34—38 і IX: 1, і Луки: 1.: 24—38.

14. **4 Неділя Посту.** Голос 4. Утр. Єван. Мат. XXVIII: 16—20. Літ: Ап. Жид. VI: 13—20. Еван Марка IX: 17—31.

17. **Середа. Поклони.**

21 **5 Неділя Посту.** Голос 5. Утр: Єван. Марка XVI: 1—8. Літ: Ап. Жид IX: 11—14. Єван. Марка X: 32—45

28. **Неділя Цвітна** Голос 6. Всеночне. Утр. Єван. Мат. XXI: 1—11 і 15—17. На Утрені перед Каноном благословлення лози. Літ.: Івана Золотоустого. Ап. Филипян IV: 4—9. Єван. Ів. XII: 1—18.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го КВІТНЯ, 1929. ЧИСЛО (77) 8

ДОМАГАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕПИСКОПА.

Преса українська і російська вже повідомляла, що по деяких повітах на Волині збираються серед українського населення масові підписи під просьбою до уряду про призначення на Волинську Епархію замісць Митрополита Діонізія иншу достойну особу української народности, яка-б постійно мешкала на Волині серед вірних.

У звязку з тим канцелярія Св. Синода розіслала до всіх благочинних Волинської Епархії такий наказ:

„Довірочно. Його Високопреподобію, о. Благочинному (далі йде назва округи й по віту) Волинської Епархії. Дійшли відомости, що деякі злонамірені особи поширюють у богатьох парафіях Волинської Епархії обурюючі відозви („обращенія") з ріжними брехливими обвинуваченнями Законної Церковної Влади, а також поради збирати підписи з метою подання до Державної Влади вимог, які порушують установлений канонічний порядок керування церковними справами. З метою висвітлення недостойних засобів діяльности тих аґітаторів та брехні їх петиций нібито в імени православного населення Волині — з наказу Його Блаженства Владики Митрополита, Канцелярія Св. Синода предлагає Вашому Високопреподобію написати до настоятелів парафій Вашого благочиння подбати, аби офіціяльним способом, протокулярно було встановлено факти надужиття підчас збирання підписів під згаданими обурюючими заявами і сі висвітлюючі справи матеріяли, потрібні для освідомлення центральної **державної** (!) і церковної влади, негайно прислати до Канцелярії Св. Синода".

ОБОРОНЕЦЬ ЮДИ КАЄТЬСЯ.

Перед кільканайцяти роками італійський поет Енріко Пеа викликав велику бурю одним своїм твором, трагедією, в якій містилася оборона Юди. Під впливом численних напастей Пеа висказав був жаль з причини поповнення святотатства, а тепер відкликав свій твір прилюдно в листі до критика Джерарда Мероне. Пеа пише, що не можна переходити поза межі Євангелія, якщо не хочеться хулити.

БОЛЬШЕВИКИ ВИПОВІДАЮТЬ РЕЛІГІЇ ВІЙНУ.

Телеграми з Москви доносять, що в Совітській Росії зміцнено проти-релігійний похід, на чолі якого стоїть вдова Леніна. Вона теж видала осібний зазив до товариства „безбожників", щоби воно збільшило свою діяльність, особливо на час Великодня. Вона побоюється, що релігія здобуває назад чимраз більше приклонників. Тому треба — каже — змобілізувати всіх членів товариства „безбожників", щоб в часі Великодня перевели контра-атаку на весь народ і старалися відтягнути маси від церков а втягнути їх в кіна, театри і на безбожні лекції. Заповіджено також похід проти святих образів в приватних мешканнях. Хати з яких усунеться всі образи, одержать нагороди.

РІК ВЯЗНИЦІ ЗА СТРІЛЯННЯ ДО ХРЕСТА.

Найвисший суд у Варшаві рішив голосну свого часу справу шкільного інспектора з Білостоку, Новаковського і вчителя Козики, засуджених окружним судом на рік вязниці за те, що стріляли до хреста при дорозі. Апеляційний суд зменшив сю кару на 1 місяць вязниці, тому, що злочину доконано в пяному стані. Одначе найвисший суд зніс сей присуд і привернув першу кару.

„ГРАФИНЯ" В МОНАСТИРІ.

До монастиря при вул. Сенявській у Львові прибула перед кількома тижнями елегантно вбрана молода жінка й монахиням представилася як графиня Іжиковська. Черницям розказувала, що має велике майно, але його хочуть забрати свояки й тому не може перебувати дома. Просить примістити її в монастирі, при чому складає 200 золотих на монастир. Монахині погодилися й графиня замешкала у них. Перед кількома днями, за дозволом властей, до монастиря прибула поліція й арештувала „графиню", котра зветься Анеля Холева. Її пошукують вже від довшого часу краківський і шлеський суди.

ПАПА ПЕРШИЙ РАЗ ВІД РОКІВ ОСОБИСТО ВІНЧАЄ.

Небавом відбудеться в Римі весілля принца Умберта з бельгійською принцесою.

Шлюбом проводитиме сам папа. Буде се перший шлюб від давних років, при якім візьме папа особисту участь.

ЯК КАЦАПИ ЛЮБЛЯТЬ БОЛЬШЕВИКІВ.

Як не то Українці, але чистокровні кацапи люблять большевиків, показує подія, про яку доносять з Москви. В селі Савчуково, Курської губернії, в 1918 р. молодий Тарасов пристав до червоної армії. За три роки вернувся до села і з одушевленням агітував за большевизмом. Його батько думав инакше. Він вважав, що за царату було краще, отже викопав глибоку печеру в своїм огороді, звязав синови руки і ноги і вкинув його в печеру, думаючи тримати його там мабуть аж до того часу, поки большевизм не упаде. Недавно батько вмер і селяне найшли його сина, живцем похованого. З ями витягнули чоловіка поморщеного і сивого, хоч йому було лише 29 літ.

ДІСТАЮТЬ РИМСЬКІ ГАЛЕРИ З ДНА ОЗЕРА.

1900 років тому римський імператор Калігула затопив у озері Немі дві роскішні свої галери. Тепер після кількох місяців роботи вода з озера випомпувана так, що вже з неї показалася частина галери, яка лежала на глибині 35 стіп Друга галера лежить на глибині 45 стіп.

За кілька місяців обидві галери дістануть з озера. Сподіються, що на них знайдуть на дні озера богато старовинних цінностей.

ЧУЖІ ГРОШІ.

13 число часопису „Кетолик Реджістер" подає подяку Василіянина о. Н. Крижановського з Мондер, Алта., за допомогу, яку дістала „наша місія" від Товариства Поширення Католицької Церкви Як звичайно, висота допомоги не є згадана, мабуть відповідно до нового правила, що ліва рука не повинна знати, скільки бере права.

Більше щирим показався другий Василіянин, о. Ладика, про якого була чутка, що він призначений на уніятського епископа для Канади. О. Ладика дякує за два чеки, по $500 кождий; один з них призначений на збудовання каплиці Найсвятішого Серця в Гей Лейк, а другий на каплицю св. Родини в Ейбі, Алта. Уніятам в Гей Лейк та Ейбі, очевидно, повинен би о. Ладика пояснити, який то інтерес мають чужі Українцям люде в піддержанню їх „прадідної" уніятської віри.

РІЖНІ ВІСТИ.

Польські епископи ухвалили зорганізувати сього року національну прощу до Риму з нагоди 50-ліття духовного стану папи.

У Вільні група Жидів приняла християнство.

На Словаччині і Закарпатській Україні брак кандидатів на уніятських священиків: на 34 вільних парафій зголосилося 3 кандидати.

На перший день Різдва по школах Москви була наука. Того-ж дня був безплатний вступ до кін, аби відвабити людей від церкви.

Большевики замкнули жіночий монастир у селі Чернявці на Курщині, який монастир, як жіноча комуна, проіснував вже 11 років.

У північній Молдавії й Бесарабії в день Нового Року по старому стилю мали місце сутички з жандармерією ізза святкування православною людністю сього дня.

В селі Литовижі, володимирського повіту, копаючи яму, селянин натрапив на старовинну камінну труну, в якій був кістяк.

У Борині, в Галичині, уніятська людність, обурена на священика за те, що ізза особистих порахунків відмовився ховати поважаного всіми небіщика. Небіщика поховано без участи священика.

В Німеччині в церкві Гарцу віднайшли оригінальну картину Тинторето „Вознесення Богородиці", що була перемальована та присипана „порохом".

В Ню Йорку подарували міській бібліотеці старовинний примірник Євангелії, списаний в 850 році за панування Альфреда Великого.

ВИКОНАВ СЛОВА БІБЛІЇ БУКВАЛЬНО.

Швайцарський селянин Хрістіян Рафлявд виконав буквально слова Біблії: „Коли твоя права рука веде тебе до згіршення, то відрубай її". Він думав про свої гріхи і прийшов до заключення, що права рука веде його до згіршення, отже взяв сокиру і влучно замахнувши нею, відрубав собі руку. Правда, не будучи майкутом, він не вмів добре орудувати лівою рукою, отже не хотячи богато ризикувати, відрубав собі ліву руку. Рафлявд думає, що се не робить великої ріжниці, котру руку відрубав, аби лише відрубав. Лікарі кажуть, що він переживе свою не-хірургічну операцію.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

В однім такім місці коло самої Самари, яке зоветься „Білого кішло“, жив козак, вже немолодий — Іван Гоцопуп. Заможний був він чоловік і добренна душа. Мав жінку Оришку, невсипущу тобі хазяйку — мички й веретена з рук не випускала, — та тільки злющу й запеклу цокотуху на всі хутори. Він собі більш мовчав і потурав її, бо дуже не любив жіночого крику; а коли вже було не витерпить її дорікання за ту горілочку й насварить, так вона ще гірше розрепетується, кинеться до мисника й побе чарки й повиливає з посудини горівку. Така!...

Ото він сердега потім роздумається і пічне її докладати, — бо розумна таки й голова була у нього: „Що як ходив ще по землі Христос з Петром, то казали народові, щоб не було жіночого верху, а то й добра на світі не буде; от-що знай“.... Вона, слухаючи такі речі, зробиться сумною і на яку часинку посмирніша... Він же, отсе хто-б не завернув у двір або не зайшов в хату, є кождому горівки чарка, а другого й сам покличе, щоб випити не в самоті, на добре здоровля... Е, вже нема тепер таких, нема. Хоч з каганцем шукай — нема таки, нема...

На празник святого Миколи весняного зібрались до нього з позаранку сусіди: Остап Завалій, Охрим Передерій, Терешко Кваша, Панас Ганчірка і другі, всіх чоловік з вісім, на бесіду й розпитаться: чи нема якої чутки з Польщі, і як то там наші небораки запорожці справляються з гемонськими Ляхами.

Щирий хазяїн рад був гостям, бо хотілось таки на святий празник гульнуть, та й на ту пору й стара його десь бабувала.

Посадив він гостей у дворі під вербами, виніс із комори казан, повісив його на триніжках, налив у нього горівки з півтора ведра або зо два, і вкинув туди-ж меду; а зваривши таким побитом горівку, всунув у руки кождому гостю по корячку й почали частуваться і кружать. Оттак сидячи під вербами в холодку й торкаючи по троху гарну варенуху, кождий росказував про своє перше життя у Січи й про клади, де, у якім місці їх батьки позакопували від орди, та ніяк їх не найдуть. Точили усякі теревені -вені, а далі міркували і об тім, що ото біс та його діти усе мутять на світі... Еге!... Як чорт улізе в очерет, то в котру схоче дудку грає... Хоч пий — умреш, і не пий — ноги задереш...

— Ні, ні, воно, бачите, і от-як буває, — почав казати Гоцопуп, — та люде не хочуть тільки того примічать: доброму чоловікові й добрий кінець віка буває, а лихому лиходію — поганий... Хоч зробив зле діло твій дід, або баба, або батько, або мати, воно окошиться коли не на тобі, то на твоїх дітях, унуках, і не буде вже їм ні пуття, ні добра, куди не повернуться... Воно, по писанію, треба й скотину жаліти, шанувати, а не то що чоловіка... А навіжені, злі та дурні люде від чого, думаєте, родються? — Від того самого, що не так, як треба, живуть чоловіки з жінками.

Уже наші запорожці були добре пяненькі; вже деякі розмовляли і об гарних молодицях, а деякі почали лаятися, і може сварка довела-б і до кулаків, як дивлються, біжить від ліса прямо до них якась стара жінка.

— О, дивіться: се, здається, біжить наша стара Горпина Гвоздичка, — обізвався хазяїн.

— Яка то Горпина? — деякі спитали.

— А жінка старого холодного коваля, що на Свинороях живе.

І справді, незабаром швидко підійшла до їх гурту старенька жінка з добрим пучком зілля, і трясучи головою та задихуючись перекасує:

— Ох, мені лищечко! Трохи не вмерла в лісі з переляку.

— А що там таке скоїлось? — обізвався Василь Кваша, схопившись на ноги й пропустив під свої страшенні вуси корячок тієї варенухи.

— Ох, мій голубе сизий, і згадати й росказати страшно! Скільки живу на світі, а такого страшенного чоловіка не бачила. Там такий здоровенний, головатий, банькатий, з закорюченим носом і з торбою за плечима... Так би то вовкулака, чи що? І в той час у лісі зазуля кувала, лихо віщувала.

— Бабо Горпино, — озвався хазяїн, — та то мабуть Марко з пекла?

— А може, серце, і він! Може...

Тут усі гості зареготались.

— Ей, не смійтесь! Баба Горпина не вміє брехати. Я вам таки кажу, що злякалась, так, що ледви додибала до вашої господи. Дух святий з нами й свята Пречиста! — та й стала хреститися.

— Годі, бабо, труситися та лякатися, — обізвався хазяїн: — Сідай лишень небого лучше з нами та випий карчину сієї живиці-ледащиці.

— Ох, мій голубе, та може-б воно ще й рано для празника святого?

— Та ну бо, пий, коли дають! Знаю, як покоштуєш, то й ще попросиш...

— По сій мові бувайте козацтво здорові, — відказала баба Горпина, і скрививнись неначе той гріх, пропустила чарку вареної горівки через свої зморщені губи, а потім і другу й третю.

— Ну що, — зареготалися козаки питаючи, — добра горівка?

— Добра, голуби мої, добра, тільки її і пити таким, як ви, запорожцям ко-[illegible]...

— Е, голубко, які вже з нас козаки, — озвався Кваша. — Ми, бач, тепер тільки жіночі попихачі.

— Стрівай! — скрикнув Ганчірка, узявшись у боки, що аж луна покотилась. — Що ти кат-зна що мелеш! Спитай лишень її: чого вона була в лісі, і кого збирається отруїти, чи що, отим зіллям?!

Тут баба Горпина аж підскочила, а козаки знов зареготалися.

— Не така я людина, мої соколята, щоб труїти й згоняти людей з світу, а як що й збираю добре зілля, то більше для любощів та від пропасниць, і всякої хороби. От-що!

— Добре, бабо, добре, — відказали козаки й знов піднесли бабі чарочку.

— Та може воно-б і годі? — ніби нехотячи промовила стара Горпина й випила горівку покряхтівши.

— А, та й солодка-ж! — і баба помолоділа. — Ну, нічого, гарна я стала? Отто як би мій старий побачив... Господи! та де-ж моє добре зілля?...

І стара почала кряхтіть і збирати на землі розкидане зілля, приказуючи: Отсе, бачите, сон... отсе горицвіт... і годяча цибуля... отсе Петрів батіг... отсе тирлич... а отсе свербивус і деревій, до грудей і до чоловічого живота добрий... отсе буркун... а отсе молочай. А в пазусі ще й ремезине гніздо ех хто його має у хаті, то буде добре життя жінці з чоловіком, аби воно було з однією діркою, а не з двома... Бачте!

— Ану, стара молодице, заспівай лишень нам що-небудь веселе, — загомоніли козаки.

Баба Горпина обізвалась:

— Отто чого схотілось, — і узявшись у боки почала примовлять та притуптувать:

І підтикалася,
І підсмикалася,
І підперезалася,
Йому сподобалася...

— А що, козацтво?

— Гарно, бабо, гарно! Ану лишень пісню танцюриху.

Тут уже стара, нічого не кажучи, пішла трохи лекше, а потім і дужче танцювати і додавати словами:

„Коло мене хлопці жваві,
Молоді і чупряві,
А я біля насторчаю,
Їх із лиха виручаю.
Як покладу та розмажу,
Та про дівчину роскажу,
То мій хлопець аж, аж, аж!
Каже: бабко, серце мая!
А я з перцем, з лободою,
І з усякою бідою,
Мажу крижі, плечі мну, —
Оттакая я, бачте, ну!...

Козаки регочуться з бабиної пісні й танців, а вона усе таки примовляє:

„Ось, яка я, бачте ну,
І сюда я, бачте, гну,
І оттак я, бачте, ну!...

Деякі з козаків плюнули, дивлячись на бабині викрутаси, а другі обізвались:

— Та нехай тобі, бабо, печений Жид, яка-ж ти осоружна!“

XV.

Отто вже баба угомонілась і побрела собі, а деякі старі запорожці затягли було свою пісню: „В Одарочки ночував, га з печі ввірвався“, — як підходить до Гоцопупового двора старий чоловік, з торбою за плечима, і не кажучи „здорові були“, прямо звертається до козаків понуро й з грізною мовою:

— Ач! як вони тут глуздують та бенкетують... А там горять села, городи... мучать народ християнський. Хіба забули гетьмана Остяницю, обозного Сурмилу, Чурая, і других, як їх Ляхи колесували і прибивали живих на палях, обливали горячою смолою і жарили пекольним вогнем? Забули!.... Хіба не знаєте, як наші церкви пограблювані й віддані Жидам на аренду, а саму віру зруйнували вороги-гадюки? Усе забули! Подивились би, що таке діється і тепер на Подолі та на Волині!... Он город Буша зовсім з людьми пропав!... Там люде самі себе передали смерти, щоб тільки збавить від Ляхів; там жінка козацького сотника Завісного сіла на барило з порохом, підпалила його, — та й була така...

...На що-ж на Божому світі те й козацтво, як не на те, щоб боронити святу православну віру й людей від супостатів? А ви сидите оттут з жінками і нічого собі не думаєте й не робите! Вам і байдуже людська погибіль... Хіба хочете, щоб і вас Татарва побрала у неволю, або Ляхи повирізували та потопили у Самарі?...

— А тобі яке діло до того, що ми бенкетуєм, — обізвались в один голос хуторяне. — Що ти за отаман такий, і відкіля ти у біса приплентавсь сюди вчити і корити нас, що ми гуляки, пяниці?... Яке тобі діло? Іди собі геть к нечистій матері, відкіля прийшов, а не то, як ще начнеш тут більш патякать, то ми тебе й по потилиці протурим, як навіженого.

Більш всіх кричав і сіпався Ганчірка.

— Ого-го! Ще не народився той, щоб бив мене, а не то оттакі жіночі налигачі, як ви, позаливавши пельки.

Підгулявше козацтво ще більш роздрочилось, всі вони повискакували з кулаками.

Чоловік (то був Марко) як той лев став проти них, та й каже:

— Підходьте-ж, чого зупинились та роти пороззівляли, бісові пяниці? Я вам того дам, чого більш не схочете, — показуючи їм свій ціпок.

(Докінчення буде).

УНІЯ.

(Розмови сусідів.)
(Дальше).

Після перерви Чернецький каже:

— Тепер приходимо до розділу, який присвячений уніятському митрополитові Веляминовй Рутському, наслідникови Потія. Хотяй автор „Берестейської Унії“, як ми вже нераз бачили, старається всіма силами доказати, що унія була заведена на бажання самих православних, та що вона була виміряна єдине на „славу Божу“, то навіть в сім роздїлі, про Рутського, видазить шило з мішка і ми бачимо, що унія була видумана і переведена в життя **польським урядом і папою** — отже ворогами українського народу. А ми знаємо, що коли вороги нам щось накидають, то роблять се не для нашого добра, а на шкоду.

— Що до Рутського, то він сам походив з **кальвінської** родини, але був охрещений після православного обряду. Виховання його було кальвінське, але в часі, коли ходив в Вильні до школи, попав під впливи Єзуїтів і перейшов на католицизм. За порадою одного Єзуїта пішов Рутський до Риму і там був принятий до так званої грецької колегії, в якій вичували місіонарів до поширення між православними унії. Але коли довілався, що питомці колегії зобовязують ся ніколи не зміняти східного (православного) обряду і заховати його аж до смерти, то дуже настрашився. Бо до того часу не признавався до того обряду, **а навіть чув відразу до него...** („Берестейська Унія“, стор. 233).

— Чекайте-но, — промовив Гнідий. — Чи там сказано, що Рутський чув відразу до східного обряду? Значить, він не тільки, що не любив його, але навіть погорджав ним, бридився, — ну, а коли так, то як він міг опісля стати уніятським митрополитом?

— Сталося се на розказ папи, — відповів Чернецький. — Сей випадок з Рутським власне показує, хто такі були пропагатори унії, та в яких цілях вони її поширювали. Отже читаємо, що коли Рутський довідався, що питомці колегії мусять переходити на східний обряд, то заявив, що він сего не зробить, бо занадто любить обряд латинський. Тоді Єзуїти запровадили Рутського „до папи Климента VIII, а сей **на підставі святого послуху заказав** (значить примусив! — В.) від него, щоби лишив латинський обряд, а приняв грецький. **З плачем** опустив папські кімнати і по кількох днях зложив жадану папою присягу і потім вже в добрій надії вертав на Литву“. („Берестейська Унія“, стор. 233).

— Ось, які то „приятелі“ православних та „любителі“ східного обряду поширювали унію, — промовила Залісна. — Не дивно отже, що від самих початків унії аж до тепер східний обряд в уніятській церкві обкроювали, на його місце заводили латинський.

— А ще одно, на що треба звернути увагу, то те, що Рутський як попав під впливи Єзуїтів за молоду, то не увільнився зпід них аж до смерти. Все, що він робив, то робив за порадою та на припоручення Єзуїтів, які були найбільшими ворогами православія, отже і східного обряду.

— Ставши митрополитом, Рутський взявся реформувати монаший чин св. Василія на взір латинських чинів. За помічю в сім ділі звернувся він до Єзуїтів і „**попросив генерала чина Єзуїтів о двох членів чина на якийсь час, а се: Симеона Пруського і Андрея Конинського, — на провідників новіцияту.** Щоби скріпити гарно розвиваючеся діло, скликав генеральну капітулу (наради, управи). В тій капітулі.... брав також участь св. Йосафат і **висше названі Єзуїти, як дорадники.** Рутський предложив устав Василян перероблений **на взір західних монастирів,** опираючись на тім, що **устав св. Василія вже зовсім не відповідає духови часу**“ („Берестейська Унія“, стор 235-6).

— Як бачимо, Рутський фактично скасував василіянський чин і завів новий, латинський, оставляючи тільки стару назву, так, що навіть теперішні Василіяне, се фактично латинський чин, зорганізований на взір чину Єзуїтів. Щоби-ж дальше запевнити латинізацію уніятської церкви, то Рутський зарядив, що уніятськими епископами можуть бути лише зреформовані монахи, — себто ті, які фактично піддалися латинізації і про яких було запевнення, що будуть завзято проводити латинізацію уніятської церкви.

— А як Рутський розумів унію і чого він, хоч з плачем а таки погодився приняти східний обряд, бачимо з того, що він говорив на варшавськім соймі, обороняючи унію. Він домагався, щоби сойм не визнав православних владик, яких висвятив ерусалимський патріярх Теофан, на місце тих, які перейшли на унію, і доказував при тім, що з унії **для Польщі** велика користь, треба її тільки силою поширити і затвердити. Ось, що дослівно читаємо про се в „Берестейській Унії“, на стороні 240: „(Рутський) **вичислив дальше користи з унії і для краю** (себто для Польщі — В.), а іменно **що відвічні колотнечі, які ділили Русинів від Поляків, зовсім устали, де лиш унія запустила глибше коріне і заняла ширші круги**“.

— А чуєте, куме Степовий? — не витримав, щоб не заговорити, Гнідий. — Де тільки принялася унія, там переставали „відвічні колотнечі, які ділили Русинів від Поляків“. А з якого приводу були ті колотнечі? З такого, що Поляки хотіли панувати над Українцями, а ті не давалися, боронилися проти Польщі, кров проливали за свою самостійність. Але „де лише унія запустила глубше коріння і заняла ширші круги“, там боротьба між Українцями і Поляками уставала. Чому? **Бо унія присипляла національну свідомість в своїх вірних, а натомісць ширила ідею „вшистко єдно“: один папа, одна католицька віра, один польський нарід.** — Ну, що ви на се скажете?

— Почуєте другим разом, — відповів Степовий, — а тепер не перебивайте, най кум Чернецький читає далі.

— Нам вже не лишаєсь сего розділу богато, — каже Чернецький, — отже може до обіду скінчимо. — Слідуюче, на що нам приходиться звернути увагу, то ті звірства, яких пропагатори унії допускалися над православними. Над сим нам треба спинитися, хоч би тому, щоби знати, що спонукало православних вбити свого ката Кунцевича.

— Для розслідження скарг про переслідування православних уніятськими епископами, сойм вибрав комісію, **якою проводив примас Гембіцький** (католик). Сторону православних заступали перед комісією митрополит Борецький і Смотрицький. „**Жалів їх було богато: то ізза замкнення неуніятських** (значить-православних) **церков..., то ізза збещещення кладовищ, то ізза недопускання неуніятів** (православних) **до міських урядів в Вильні і Полоцьку і позбавлення міщанських привілеїв**“. („Берестейська Унія“, стор. 241). Що повищі скарги православних були правдиві, показує те, що **комісія, якою проводив католицький біскуп, признала правду за православними.**

Не диво отже, що терпець православних урвався і вони вбили Кунцевича. Коли-ж папа Урбан VIII довідався про смерть Кунцевича, то ось такого листа написав до польського короля Жигмунта:

„**Вставай, вставай преславний своїми побідами над Турками, і ненавистию, якого падають невірні** (себто православні) **до тебе, королю, хапай за оруже і щит і коли сего вимагає спасення (!) народів, огнем і мечем нищ зразу схизми.** Нехай руська унія натхнена св. Духом, потверджена папами, а так нагло підкопана, піднесе в кінці свою голову, нехай відчує, що Бог поставив на півночи могучого короля для оборони єї святої справи. Чули ми, що там істнують схизматицькі брацтва і готовляться нові закони проти уніятів. Нехай твоя королівська повага, що повинна бути обороною віри, зломить сю зарозумілість. Покарай ложних епископів (себто православних), що сіють лише ворожнечі і проводять на козацьких соймах...“ („Берестейська Унія“, стор. 244).

— Отсе раз „святі слова, святого отця“, — каже Залісна. — Мечем і вогнем, каже, поширюй унію. Гірш від Турка. Та ще й Імя Боже втягає в свою нечесну, брудну та криваву політику. Аж кров стинає в жилах.

— Так, вогнем і мечем, — каже Гнідий. — І Польща вірно в[...]онувала припоручення папи Урбана. Цілі ріки крови були пролиті через проклятю унію. А її тепер святою називають... І коли то наш нарід вже раз прозріє і пізнає, де правда, а де обман?

— Прийде час, що пізнає, і то незадовго. — А тепер мабуть зробимо перерву на обід, бо до кінця розділу ще далеко, а я хочу звернути вашу увагу ще на кілька важних справ порушених в ньому.

— Що-ж, най буде і так.

(Дальше буде.)

ДРУГИХ ЛЕГКО СУДИТИ.

Легко добачувати помилки иньших, але важко спостерігати свої; люблять розсуджувати помилки близьких, але ховають свої, як шахрай дбає, щоб сховати підчас гри свою фальшиву карту.

Людина має нахил постійно судити других; вона доглядається тільки до їх помилок, але и власні пристрасти розширюються все більш, віддалюючи її від поліпшення.

ОЗНАКА МУДРОСТИ.

Перша відзначаюча риса доброї й мудрої людини полягає в свідомости, що вона знає дуже мало, що є богато людей далеко розумніиших від неї, а до того вона завжди бажає пізнати, навчитись, а не вчити.

Ті-ж хто охочі навчати, або керувати, не можуть добре ні навчати, ні керувати.

Джон Роскин.

ЧИ ВИ ОТРИМАЛИ ЛИСТ?

Від Собору св. Покрови у Вінніпегу пішов до Вас лист з просьбою, щоби Ви помогли Соборові в його праці для добра українського народу і зложили на него свою жертву.

Прочитайте лист уважно і дайте гідну відповідь.

Не відкажіться від свого обовязку і пришліть негайно свою жертву.

Жертви слати на адресу касієра:

H. I. BLOCK

210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

За Український Православний Собор:

Н. В. Бачинський, голова; **Н. Кінаш,** заст. гол.; **В. Купченко,** секретар; **Гр. І. Влок,** касієр.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

МУЧЕНИКИ ЗА ВІРУ.

Переповідаємо за старокраєвими часописами подію, яка показує, що для українського народу вернули назад ті тяжкі часи, коли він мусів життям і кровю захищати свою віру і церкву перед Польщею і Римом.

Є на Волині, в луцькому повіті, село Жабче. По вірі воно православне, як всі села на Волині. Був в ньому священик, якого громада не злюбила і почала домагатися від церковної влади (консисторії), щоби надала нового. Влада справу проволікала, а між людьми росло невдоволення.

Нараз хтось там почав збирати серед людей підписи, ніби то під просьбою о нового священика. Люде підписувалися радо, бо вірили, що се заставить церковну владу скорше задоволити їх домагання.

По якімсь часі справді приїхав новий священик — в рясі і з бородою — якого люде радо привитали. Він вигнав православного священика з парафіяльної хати і забрав церкву. Побачили люде, що тут щось не так, як повинно бути — і давай розвідувати, що то за новий священик до них прийшов. І вивідали, що він не православний, а унятський, але не тої унії з Галичини, а тої нової, яку називають „жондовою".

Сю нову унію Поляки заводить на основі конкордату, себто умови між Польщею і Римом, силою якої усталено права католицької церкви в Польщі. На підставі сеї умови (конкордату) греко-католицька церква має право мати вірних тільки в Галичині. На Волинь, Холмщину, Полісся й Підляша греко-католицька церква не має права йти, греко-католицьких священиків туда не пускають. Але рівночасно з тим польські біскупи стараються навертати на католицтво і польщити православних Українців. А що на римо-католицизм православні не лакомляться, то вони взялися на спосіб і створили ще новий обряд, так званий „східно-католицький". Відправа після сего обряду є така сама, як і в православній церкві, **але священиками є або родовиті Поляки, або спольщені Москалі та Українці, які підлягають польським римо-католицьким біскупам.**

Коли ся нова унія має які успіхи, то тільки завдяки підступам, якими сі унятські ксьондзи послугуються. Прекрасним приміром сего являється подія в Жабчу: люде думали, що підписують прохання о зміну священика, а тимчасом підписували заяву, підсунену одним унятом, що ніби то вони переходять на „жондову унію" і бажають унятського ксьондза.

Коли-ж православні довідалися, що їх обманено, вони запротестували перед владою і домагалися, щоби уняти, яких в селі є 58 на православних 500, звернули їм церкву.

Та з їх протесту нічого не вийшло. Тоді вони рішили силою відобрати церкву. Згідно з сим вони ввійшли на свято Покрови (1928) до церкви, відправили богослужения і опісля не хотіли з неї вийти. Тоді „польські уняти", як називають вірних сеї нової унії, замкнули православних в церкві і держали їх там через три дні, аж вкінці влада випустила їх, а церкву опечатала. Від тоді православні відбували свої богослуження в приватній хаті, а уняти в парафіяльній хаті, яку польський уряд віддав їм в посідання.

Що сталося дальше, довідуємося з писемної заяви українського посла до польського сойму, О. Вислоцького, який був висланий Українським Парляментарним Клюбом до Жабча, щоби на місці вивідав і зібрав факти про подію. Переповівши коротко сказане нами повисше, посол Вислоцький продовжає:

„Дня 20-го лютого, 1929 р. православні завважали зрана, що печать на церкві знята, а колодки розбиті. Вони увійшли зі своїм священиком о. Сагайдаковським до церкви і коли побачили, що там бракує золотої чаші і богатьох річей, постановили собі, що церкви не опустять, доки влада не забезпечить за ними власности. Прибула поліція і хотіла усунути православних силою, одначе не могла. Православних, около 300 люда, зачинилися в церкві і стали правити богослужения. По кількох днях перебування у церкві, вислали телеграму до православного митрополита. На телеграму митрополит відповів видержати до його розпорядження, а сам відніс[?]ся в тій справі до Міністерства, а „Український Парляментарний Клюб" дня 27 лютого вніс в соймі внесок і мене вислав на місце подій. На місці я вже застав якраз конець усування силою через поліцію православних з церкви. На місци був староста, комісар поліції, 35 жандармів, 4 шпіони і лікар з Луцька. Православні оповідають страшні річи і так: від 20 лютого православні замкнулися в церкві; хто з них вийшов з церкви, вже поліція не впускала назад. Були там священик, жінки, діти по 8 літ і мущини. До дня 1-го березня, то є до усунення силою їх, було ще понад 150 людей. **Харчів ні навіть води поліція не допускала, сиділи в холоді на морозі і в голоді 8 день.** Дня 28 лютого поліція виважила двері до церкви і їх усунула, щоби морозом православних змусити вийти з церкви. То не помогло, і тоді пустила поліція двох унятів, знаних розбишак в селі, і ті увійшли до церкви і почали православних бити. Православні вже всі хорі лежали без руху на долівці, а священик не могучи стояти, на колінах відправляв Службу Божу. Всі присягали вмерти за свою віру. (Говорили: „Вмремо за віру, як наші батьки, а мусимо добитися, щоби нам нашу церкву віддали" — В.).

Поліція очистила силою церкву і опечатала її опять. Сімох людей хорих з голоду і побиття арештувала, в тім і священика, закула в кайдани і відставила до тюрми в Луцьку. (В иншім донесенню говориться, що влада веде слідство против православних, а унятів покликує на свідків. — В.). По дорозі у поїзді, де я їхав з ними, арештовані умлівали. Образ тих людей, які витримали 8 днів в голоді в молитві, страшний; люде почорніли як вугіль, всі лежать без сил. Коли я прибув, втіха страшна, православні цілували мене по руках і ногах, дякуючи мені як послови, що я в такій біді їх відвідав. Вони зверталися до свого посла-радикала Власовського, але без успіху. В селі є унятів 58, а православних 500."

До сеї справи вернемося ще раз.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ В РОСІЇ.

В большевицькій Росії, помимо протирелігійної пропаганди, яка там дуже поширена, церковно-релігійне життя представляється досить сильно. В самих містах Росії нараховують 4266 парохій, а по селах 32,539. В Москві вже пятий рік істнує православна богословська Академія, котра випускає кождого року від 15 до 20 високоосвічених теольогів. Така сама Академія є і в Петербурзі, в якій вчиться 60 богословів. Що інтересне то те, що між богословами є члени професійних союзів. Скінчивши теольогію і принявши стан священика, вони і дальше працюють в совітських підприємствах, а в неділі і свята відправляють по церквах богослужения. Оден з таких духовників працює в одній спілці як бухгальтер, а неділями відправляє богослужения в ролі епископа.

Церковниками й сектантами розвинена широка видавнича діяльність. В совітській Росії виходить 13 церковних видавництв, які мають від двох до пятнайцять тисяч читачів. В Сормові священики видали стінну газету „Наука і релігія", в якій доказують, що ані один поважний вчений не був безбожником, та що правдива наука все йшла впарі з релігією. — Газета „Правда" подає, що від 40 до 60 відсотків дітей находяться під впливами церкви. „Правда" обчислює, що всіх священослужителів в совітах буде около 250 тисяч, а крім сего є около сто тисяч членів монашого чину, так, що приблизно половина бувших монастирів продовжають своє істновання під ріжними вивісками.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ „БЕЗБОЖНИКИ".

Як відомо, большевики цілою силою пропагують безбожність і до комуністичної партії можуть належати лише ті, які не вірять в Бога. Через се много членів партії, головно урядовців, ради хліба визнають себе безбожниками, хоч на ділі ними не є. Вони потай відвідують церкви, хрестять дітей, дають на отримання священика, а коли їх хто на тому прилапає, то звичайно викручуються, що то вони ради родини, чи жінки се роблять, а не тому, що може сами є релігійні. На адресу такої вдаваної безрелігійности повстало богато жартів, кілька з яких ось тут наводимо.

На хрестинах.

— Чому Іван Степанович хрестив сина в хаті, а не в церкві?

— Як то чому? Він партійний (себто комуніст), ну, а партійним до церкви ходити не можна. От він і запросив батюшку до дому, щоби охрестив йому синка, бо не хоче годувати нехриста в хаті.

„Безбожник".

— Ти чого так накидаєшся на Жидів? Що вони тобі винні?

— Не люблю їх. Я, знаєш, хоч і безбожник, але ніколи не можу Жидам простити того, що вони нашого Христа розпяли!

На іспиті.

Кандидатку на учительку питають на іспиті:

— Ти віриш в Бога?

— Ні!

— Що є релігія?

— Релігія — се опіюм для народа!

— Добре, іспит перейшла. Дістанеш посаду.

Кандидатка виходить за двері, хреститься і побожно шепче: „Господи Боже, дякую Тобі, що поміг мені здобути посаду".

СІМ МИНУТ У ВІЧНОСТИ.

Люде, які вірять в позагробове життя, та які вірять, що Бог сотворив світ видимий і невидимий, не будуть мати трудности повірити в те, що тут описане. Подібні історії, чи пережиття, лучалися і ще тепер лучаються не в однім місці на світі і то так між людьми віруючими, як і невіруючими. Однак і найбільше вчені, а невіруючі, не можуть такого явища пояснити, хотяй воно є таке зрозуміле для віруючого, хоч і не письменного чоловіка.

Недавно тому зайшов до редакції „Амерікан Мегезін" В. Д. Пелий, американський писатель, який вже більш року там не показувався. Редактор, побачивши Пелія, здивувався дуже, що він так добре виглядає.

— Ви так добре виглядаете, що я ледви пізнав вас, — сказав редактор.

— Ви ще мене ніколи не бачили, — відповів Пелий.

— Що се має значити? — питає здивований редактор.

А те, що чоловік, який ось тут стоїть перед вами, се новий Пелий, так новий, що йому ще й року нема. Від нашої послідної стрічі я немало пережив... Я відродився...

Результатом сеї розмови було те, що редактор попросив Пелия, щоби той описав своє „відродження". Ось тут подаємо його оповідання, в дечім скорочене, яке появилося в „Амерікан Мегезін" за місяць березень, 1929 р.

„В горах Сіера Мадре, недалеко міста Пасадена, в Каліфорнії, я маю хатину. Коли я хочу повного спокою, то втікаю від світа і замикаюся в тій своїй хатині з одиноким товаришом — псом, що називається Леска.

При кінці квітня, 1928 р., я перебував в сій хатині і писав одну новелю. Писання йшло добре і було майже на укінченню. Я писав 6 до 8 годин денно і мав досить вільного часу вечерами на прохадки, то що.

Вечером, 29-го квітня, я вернув з проходки около десятої години, положився до ліжка і читав до півночі. Я певний, що книжка, яку я читав, не мала нічого спільного з тим, що сталось пізнійше. Около півночі я почав дрімати, отже відложив книжку на бік, здіймив окуляри і загасив лямпу. Такий хід подій я переживав сотки разів і сей день не був відмінний від многих инших днів, які я прожив в тій хатині.

Моя спальня була добре провітрена двома вікнами, отвореними в сторону гір. Я не памятаю, щоб мені що снилось першої половини ночі. Не відчував я також ніякого фізичного умучення і не терпів тоді на безсонницю.

Між третьою а четвертою годиною рано, якийсь надприродний оклик, як мені здавалося, пронизав мою сонну свідомість. Вслід за сим, я, а властиво якийсь голос в мені, жалібно заридав: „Я вмираю, я вмираю". Хто, чи що в мені так говорило, я не знаю. Знаю тільки, що зі мною робилось щось таке, чого ще ніколи зі мною не було. Було то якесь фізичне почуття, яке хіба можна порівнати до серцевого атаку та апоплексії.

Прошу зауважити, що се не був сон. Я вповні був свідомий себе. Я знав, що щось сталося з моїм серцем, чи з головою, чи може з обома разом, та що мною володіли сили, над якими я не мав контролі. Уважайте, що я не спав, і був при повній свідомости. Нараз я відчув, що я падаю в якусь містичну глибину, в якийсь холодний, синій простір, з таким обезсилюючим почуттям, яке відчувається, коли візьметься етер на заморення. В моїх ухах звеніли чудні голоси, а в моїй свідомости все ворушилась думка: „То ось така смерть?"

Я твердю, що від початку до кінця мого падання, я був на стільки в посіданню моїх змислів, що міг думати: „Моє тіло може лежати в хаті хто знає, як довго, заки його хтось не найде, хіба що Леска видобудеться з хатини і приведе кого".

Чому я про се думав, не знаю, але я так певний тої думки, як певний не одної, яку я перевів на папір в моїй професії.

Дальше — я дуже крутився. Раз подібне було зі мною в Сен Френціско, в 1920 р., коли я летів на літаку і літак падав та крутився так, що мало не впав в море. Тепер я переживав такі самі почуття. Нараз хтось зловив мене і спинив. Спокійний, приятельський голос говорив мені до уха: „Не журись, приятелю, не бійся. Все гаразд. Ми тобі тут до помочі".

Я почув, що мене підтримують дві особи, — одна за голову, друга за ноги, під коліна. Я чувся фізично дуже ослабленим від того „падання", і не міг ще очий отворити, бо якесь пекуче, ясне світло освічувало місце, де я знаходився.

Коли я вреші отворив очі, я завважив, що мене клали нагого на мармурове ліжко. Зробили се два сильні, приємні з лиця молодці, в білих убраннях. „Чуєшся лiпше?" — спитав висший з них, коли мои сила вже на стільки вернула, що я самий сів. „Так", я відповів. „Де я?"

Вони не відповіли на моє питання, але я відчував, що їх відповідь не була потрібна, бо я знав, що зі мною сталося. Я знав, що я лишив своє тіло в хатині на ліжку в каліфорнійських горах, та що я перебув всі переживання смерти. Чи я знаходився в позагробовім, чи в якім иншім місци, не знаю, досить, що я був в такім місци і стані, в якім ще ніколи в своїм життю не був. Що до мого умового і фізичного стану, то я знаходився в невисказаній радости.

Я мав якесь тіло на собі в тім новім окруженню, бо я знав, що я нагий. Я відчував приємний холод і дотик рук моїх приятелів перед отворенням очий. А тепер, коли я пробудився без найменшого ушкодження, я був свідомий такої краси, що переходить всякий опис."

Дальше говорить Пелий, що в тім місці була купіль і коли він на припорученя одного з молодців скупався, то відчув, що його нагота пропала, хотяй жадного убрання не брав на себе. То вода та мала таку силу. Коли-ж він вийшов з купелі, зачали підходити до него люде.

„Коли переходили попри мене, вони дивились на мене цікавим, веселим поглядом. Кождий кланявся головою і говорив до мене. В їх словах була ласкавість, чемність, приязнь. Подумайте про всіх, так би сказати святих, добрих та гарних людей, яких ви знаєте, вообразіть собі зібране з них ціле товариство, в якому нема немилих, строгих лиць, квасних мін, грубяньства, або фізичної уломности, і ціле оточення наповнене веселою гармонією, як світ воздухом, а тоді може схопите, як я почував себе тоді. Я пригадую собі, як я сам в собі викликнув: „Які тут всі щасливі, які веселі. Всі відзначуються чимсь таким, що хочеш їх знати особисто". Тоді з острахом зродилась в мені думка: „Я знав кожде з сих людей особисто, інтимно! Але вони тепер вивисшені, прославлені, не такі, якими я їх знав за життя".

Я навіть не годен пояснити, як то все природно для мене виглядало там бути. Від початку мого дивного переживання, моєї смерти, яка зробила мені таку услугу, — всякий страх і боязнь зникли, і я ніколи не чувся таким живим, як тоді... Я стояв коло будинку купелі, та зустрічав людей, які виглядали мені такими дуже знакомими... Жінки були в капелюхах. Цілком докладно ще тепер бачу в уяві вигляд капелюха поважної, старшої жінки, при ложі смерти якої я був присутним в Су Ситі, Айова (Злуч. Держави) в 1923 році... Той більший, широкоплечий молодець, що ніс мене за голову, все був недалеко від мене, і мав на оці моє поведення.

Я ручу своєю честю, що говорив з тими людьми, богатьох з них пізнав, других кликав не по їх імени і мене поправляли. Я бачив там річи, про які мені заборонено росказувати, але про що я докладно памятаю. — Що се не був сон — я того певний. Нам ніколи не сниться, що ми пробуджуємося, думаючи про атак серця чи голови, тратимо память і незадовго приходимо знов до памяти в руках двох молодців, які нас запевняють, що все гаразд. Тай враження снів не тримаються нас так довго, бодай мене ні, щоб по році я все те так добре памятав, мов ті мої пригоди в Сибіру, підчас великої війни. Я кудись ходив, прийшов в якесь певне місце і пробув там певний час та пережив певний досвід. Я почував себе живою істотою в якімсь місці, де люде, яких я знав, що „померли", цілком не були мертвими. Вони там були зовсім живими.

Кінець тої подорожі, а властиво мій вихід, що так назву його, з того місця був так цікавий, як і прихід. Я проходжувався коло купелі, (майже всі мої знакомі звідтам були вийшли), коли нараз мене схопив неначе вихор і підніс вгору... Довга, скора, кручена подорож. Нараз в моїм тілі неначе щось тріснуло, після того я сидів вже на ліжку, при повній свідомости, відчуваючи велике умучення, яке тривало кілька мінут. Умучення те опанувало ціле моє тіло — від ніг до голови, неначеб я перейшов тяжку муку, а моє серце билося сильно, немов би надолужуючи витрачену енергію.

„Се не був сон", — я кликнув голосно. Голос мій збудив пса, який простягнувшись, дивився на мене.

(Докінчення буде).

КОЛИ СВЯТКУЮТЬ НОВИЙ РІК?

Не всі христіяне святкували тай святкують Новий Рік в той самий день. В наших церковних книгах зачинається Новий Рік 1-го вересня. Ще коло 1750 р., отже ще до 180 років узад на Україні обходили Новий Рік 1-го вечерсня. Тепер Українці обходять Новий Рік 1-го січня (старого стилю), і ніхто собі з сего нічого не робить.

Православні христіяни в Сирії й Палестині обходять Новий Рік ще й тепер 1-го вересня. А одна з найстарших православних церков, коптійська церква до тепер обходить Новий Рік 1-го серпня, отже цілий місяць скорше, як у Сирії.

В Англії до 1752 р. зачинали Новий Рік 25 березня. В инших краях зачинали христіяне Новий Рік у день Благовіщення. Тепер уже майже всі христіяне зачинають Новий Рік 1-го січня.

Є ще одна справа, звязана з календарним обчисленням. Кілько років маємо тепер від сотворення світа? Над сим також бють собі голову всякі вірні й всіляко рахують, беручи за підставу святе письмо. І так Жиди числять уже 5690-ий рік від сотворення світа, по рахунку католицької церкви йде вже 6642-ий рік, а по розрахунку української православної й унятської церкви йде вже 7437-ий рік від початку світа.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ЗНАЧІННЯ МОЛИТВИ.

Одного разу до Ісуса Христа приступив один чоловік, упав перед Ним на коліна і промовив:

— Господи, помилуй мого сина. Він тяжко хорий і ніхто не годен вилічити його. Я привів його до Твоїх учеників, але й вони не помогли йому.

Ісус Христос відповів йому:

— Приведи сюди свого сина.

Чоловік сповнив приказ.

Тоді Ісус Христос положив на хорого руку і уздоровив його.

Коли нарід відійшов і ученики остали з Ісусом на самоті, вони спитали Його:

— Чому ми не могли уздоровити того хорого?

Ісус відповів:

— Через невіру вашу... Ту слабість можна уздоровити тільки молитвою і постом.

З сего бачимо, яку велику силу Ісус Христос приписує молитві.

Він Сам часто молився і ученикам Своїм наказував се робити. Він навіть навчив їх, як мають молитися. Він навчив їх одної молитви, яку і ми говоримо кождого ранку і вечера. Молитва та починається словами: „Отче наш, що єси на небі..." і називається Молитвою Господньою.

Тільки щира молитва приємна Богові.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

ЗВЕРХНИЙ ВИГЛЯД ЦЕРКВИ.

На зверхний вигляд церкви бувають ріжні. Найчастійше їх будують на вид подовжного прямокутника, подібного до корабля, або на вид хреста. Будують їх також в формі восьмикутника, або круга, але такої форми вживаєсь рідше.

Церква, побудована на вид корабля, нагадує християнам, що вона є корабель, яким керує Сам Ісус Христос і установлені Ним пастирі, — корабель, який спасає людей від вічної загибелі серед бурхливого моря життєвих пристрастей і приводить їх до тихої пристані — Царства Небесного.

Церква, що має вид хреста, пригадує людям, що вони можуть спастися через віру в Ісуса Христа, Який був розпятий на хресті. Пригадує вона також, що християне повинні бути все готові приняти на себе хрест, то є терпіння за віру Христову.

Кругла форма церкви указує на її вічність: так, як круг (колесо) не має кінця, так не має кінця і вічність. Знова-же восьмикутна форма церкви вказує на те, що вона служить на сім світі провідною зорею (восьмикутник нагадує своєю формою зорю).

Церковний будинок завершуєтьєя банею (чи куполою), на якій ставиться великий хрест.

Баня своєю формою нагадує нам небо, куди ми повинні стреміти і підчас молитви звертати свій зір та думки; через те баню часто розмальовують з середини синьою фарбою.

На церкві може бути одна або й більше бань. Одну баню ставиться на честь Ісуса Христа, Єдиного Голови Церкви. Три бані бувають на честь Пресвятої Тройці: Отця, Сина і Святого Духа. Пять бань ставиться на честь Ісуса Христа і чотирох Євангелистів (тих, які написали Святе Євангеліє), а то Матея, Марка, Луки й Івана.

Хрест на церкві вказує на неї, як на місце, де збираються на молитву люде, які вірують в розпятого на хресті Ісуса Христа.

Церкви є звичайно звернені до сходу, се значить, що вхідні двері до церкви бувають з заходу, так, що підчас молитви, в церкві, люде стоять лицем на схід сонця.

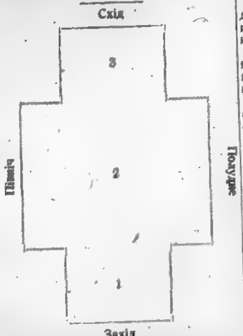

Найпростійший плян типової української трохбанної церкви: 1) Притвор, 2) Середина церкви, 3) Вівтар.

ВНУТРІШНЄ РОЗЛОЖЕННЯ ЦЕРКВИ.

В середині церква розділюється на три головні части: 1. Притвор (або Бабинець), 2. Середня частина церкви, і 3. Вівтар.

1. **Притвор.** — Притвор становить західну частину церкви. За давних часів притвор був призначений для „оглашених", то є для таких людей, які ще не були християнами, а тільки приготовлялися до хрещення. Він був також призначений для „покутників", то є для таких християн, які тяжко згрішили і за свої гріхи покутували, то є відбували кару. В притворі також стояла хрестильня (посуд з свяченою водою, в якім хрестили навернених поган і дітей) і тут відправлялась свята тайна Хрещення. В новійших часах у притворі звичайно стояли убогі, просячи милостині, та старі жінки, через що ся частина церкви зветься дуже часто бабинцем.

2. **Середня частина церкви.** — Середня частина церкви є призначена для вірних, котрі стоять тут підчас Богослужения. Чоловіки стоять в церкві по правім боці, а жінки по лівім. В церквах, де є лавки, сідають вірні, де хто хоче, хіба що хтось має призначену для себе якусь одну певну лавку.

Середню частину церкви прибирають святими образами, або малюнками священних і церковних подій. Робиться се на те, аби викликати і піддержати в присутних побожний, молитовний настрій.

Найбільше ставлять образів в іконостасі, — то є на перегороді в формі стіни, яка відділяє середину церкви від вівтаря.

Образи на іконостасі розміщені що найменше в два ряди: нищий і висший. В першім ряді, то є в нищшім є троє дверий: середні і двоє бічних. Середні двері називаються „царські двері", бо через них священик проносить Святі Тайни при великім вході. Бічні двері называються північними і південними, а також діяконськими дверима. На царських дверях бачимо образи чотирох евангелистів, а часто також образ Благовіщення Божої Матері.

По правім боці від царських дверий ставиться завжди образ Ісуса Христа, а по лівім боці — образ Матері Божої.

На право від південних (діяконських) дверий ставиться образ храма, то є тої події або того святого, на спомин або на честь яких церкву освячено.

Другий ряд іконостаса (висший) становлять образ Тайної Вечері, який ставиться над царськими дверима, а по боках образи дванайцятьох Апостолів.

Іконостас завершується святим хрестом з розпяттям, на память того, що спасення приходить через розпятого Ісуса Христа.

Перед іконостасом бачимо піднесений на кілька ступнів поміст. Він зветься „солією" і становить продовження вівтаря. Середина „солії", проти царських дверей, називається амвоном, а правий і лівий бік — „крилосами".

На амвоні читається на Службі Божій Євангелія, говориться проповіди, причащає священик людей і дає цілувати хрест. На крилосах підчас Богослуження можуть стояти чтеці (дяки) і співаки.

Коло крилосів стоять хоругви. Вони є подібні до військових прапорів і пригадують християнам, що вони є воїнами Христовими і повинні вести боротьбу за своє спасення та за правду.

Перед крилосами стоять столики, які називаються „налої". На них лежать образи, які вірні цілують, входячи до церкви і виходячи з неї.

КТО ВМЕР?

Читаємо в одній англійській релігійній газеті таке:

В однім місточку люде почали занедбувати церкву, аж дійшло до того, що одної неділі не явився на богослуженню в церкві ніхто. Священик почав тоді дзвонити в дзвін, аж доки не збіглася громада цікавих людей.

— Хто вмер? — спитав один з цікавих.

— Парохія! — відповів священик, не перестаючи дзвонити.

З часом зійшлося ще більше людей, а коли почули, яку відповідь священик дав на запит, хто вмер, то пішли до церкви і просили його, аби відправив богослуження, хоч вже було і пізно.

Від того часу церковця була завжди повна молящихся.

ПОСТУП І РЕЛІГІЯ.

Правдивий поступ — се поступ релігійний.

Релігія дає напрям діяльности людей. Релігія робиться все простійшою, зрозумілійшою, яснійшою, більш погодженою зі знанням. І відповідно з рухом релігії доконується й увесь моральний і громадських рух людства.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3004, Winnipeg, Man.

НАВЕРНУВСЯ ДО ЖИДІВСТВА НА СМЕРТНІЙ ПОСТЕЛІ.

При кінці січня сего року, в міськім шпиталі в Вінніпегу сталася така подія: Дві Жидівки відвідували в згаданім шпиталі пацієнтів жидівської народности. Коли проходили попри ліжко одного хорого, той дав їм знак рукою, аби підійшли до него і тихим голосом промовив: „Я називаюся Лейба Вольфсон і числю 62 роки життя. В молодім віці я оженився з католичкою і брав в католицькім костелі слюб. В нас були дві дочки, яких ми виховали в католицькій вірі. Все було гаразд, але якийсь час тому моя жінка полишила мене і я тепер є самітний і опущений. За кілька годин мене не стане між живими, отже моїм бажання є бути похованим на жидівським цвинтарі, після жидівського обряду".

Після сього хорий зробив своє завіщання при свідках, в якому ще раз висказав своє бажання бути похороненим по жидівськи. На другий день він помер і його дві дочки, з католицьким ксьондзом, прийшли забрати тіло. Але шпитальні власти, знаючи про завіщання покійного, видали тіло жидівському товариству, яке виконало послідну волю помершого і похоронило його на жидівськім кладовищі.

ЗАСТРІЛИВ СВЯЩЕНИКА ЗА АРЕШТ СИНІВ.

В Шікаго, Злучені Держави, робітник Гаетано Менна постріляв і смертельно ранив пароха католицької церкви, Чарлза Екркенсвика. Причиною нападу було те, що сей священик мав казати арештувати двох синів Менни за спробу ограбити церковну скарбону. Оба арештовані в суді призналися, що вони ограбили 22 церкви, але тої, де є парохом Менна, не ограбили. Вправді пробували се зробити, але священик застав їх в церкві і казав їм забратися, що вони й зробили. Пізнійше їх арештовано і батько думав, що причиною був донос Екркенсвика.

МЕРТВЕЦЬКА ПАНАХИДА.

В Відни кождого року в день першого квітня відправляють панахиду по помершім на острові Мадейрі, послідним австрійськім цісарі Каролю. Кождого року збираються на ту панахиду десятки старинків з бувших генералів, високих державних урядовців, зубожілих аристократів і взагалі людей, які з упадком давної Австрії втратили маєток і значіння. Та з кождим роком число приклонників старого ладу маліє. Ся зникаюча кількість австрійських монархістів показує, що монархістичний рух в Австрії не має жадної сили і що навіть память про давний блеск і хвалу габсбургського двора відходить в непамять поколінь.

РОЗВЯЗАННЯ „СОЮЗА УКРАЇНОК" У ЛЬВОВІ.

Львівське Гродське Старосто розвязало українську жіночу організацію „Союз Українок" за те, що вона мала займатися політичною діяльністю. Безпосереднім мотивом розвязання товариства має бути участь деяких членкинь Союза у збірці жертв на політичних вязнів у часі панахиди за душу бл. памяти Ольги Басарабової. Книги і шафи з майном товариства адміністраційна влада опечатала.

ДИТИНА З ТРОМА ГОЛОВАМИ.

В селі Єерцовники (Югославія), селянка вродила дитину з 3 головами. Серед мешканців села сей факт викликав переполох. Селяне вважають се за ознаку кари Божої. Лікарі ствердили, що дитина має по обидва боки головної чашки великі залози, які мають мозкову масу, що робить у дійсности враження, як би дитина мала три голови.

ЖИДІВСЬКИЙ ПОМИСЛ.

Один жидівський шпиталь у Ню Йорку через брак фондів став занепадати. Дирекція щоби здобути на його утримання кошти, вирішила урядити равт, на який запрошено було тільки 200 осіб, а карта вступу коштувала 500 долярів. Кождий із запрошених для більшої заохоти діставав і спис всіх учасників равту, розуміється, самих мілiонерів. Через те, що ніхто не міг відмовитись бути в товаристві сих потентатів, всі вступне заплатили відразу. Хоч равт уряджений в скромних приміщеннях шпиталя, він пройшов блискуче. Підчас нього зібрано на потреби шпиталю ще 50,000 долярів.

ЗАПОВІТ ЗАКАРПАТСЬКОГО УКРАЇНЦЯ.

Черновецький „Час" дає таку новинку: Один господар в селі на Закарпатській Україні, вмираючи, написав заповіт, на підставі якого все добро мало перейти спадкоємцям у рівній частині. Одначе сей заповіт набирав сили тільки тоді, коли спадкоємці день похорону умерлого зроблять святом для цілої громади. Підчас похорону має грати музика, всі дзвони мають дзвонити, люди мають з пістолів стріляти. Після похорону має бути обід для цілої громади. До сього обіду має бути заготовлено: 500 кільограмів мяса, 500 літрів вина та досить горілки, щоби в день похорону, як се вимагав заповіт, усе село було пяне. Останню волю помершого люде радо виконали.

КУПІТЬ СОБІ
український православний
молитвенник
„Добрий Пастир"
Ціна з пересилкою $1.50.
THE HERALD
Box 3004, — Winnipeg, Man.

Діяльність Українського Православного Собору в Вінніпегу.

„Воскресення".

В суботу, 30 березня, аматорські сили товариства „Боян" відіграли в салі Собору прекрасну штуку „Воскресення". Штука була відіграна дуже добре. В ролях виступали: п-ні Ю. Бачинська, Н. В. Бачинський, п-на Оля Угринюк, п-на Мирося Купченко, п-на Оля Міхоцька, п-ні Марцеля Рій, п-на М. Голубівна, Я. Нестеренко, М. Придаток, В. Купченко, Гр. І. Влок, Ів. Пасічник, П. Олійник, п-ні П. Ватицька, п-на О. Музичук, Ів. Кирилюк, п-ні Боянівська, М. Кирилюк і Влодько Купченко. Штуку режісерував Віктор Купченко.

Здається, що вже не можна краще відіграти своїх роль, як вони всі грали, а спеціяльно пані Бачинська в найдовшій ролі.

Як що бракувало, то се, що повинно бути більше публики. Се вже є гріхом зі сторони тих, які повинні були прийти а не прийшли. Хто був на представленню, то вийшов з него з повним вдоволенням.

Відчит і концерт.

В неділю вечером, 31 березня, адвокат Я. В. Арсенич виголосив в салі Собору відчит на тему: „Вплив окружения на умовий розвій людини". Відчит був не довгий, але старанно оброблений. В відчиті шановний промовець доказував, чому і як окруження впливає на умовий стан людей, а спеціяльно на молодь. Слухачі богато навчилися з сього відчиту.

В концертовій програмі виступали: Мандолінова оркестра під проводом п. П. Угринюка, мандолінове сольо — Ів. Пасічник, гітаровий дует — В. Пилипчук і М. Стечишин, сольо-спів — п. Придаток, дует — Марія Біляк і Стефанія Сас, сольо — Стефанія Сас, веселий монольог — П. Крипякевич. Деклямували дівчинка Н. Окпйовська і п. Марценюк.

Концерт в честь Т. Шевченка.

В неділю, 7 квітня, відбувся в салі Українського Православного Собору, в 9 годині вечером, святочний концерт в честь Т. Шевченка. Концерт був устроєний заходами товариства „Боян" при співучасти других організацій при Соборі. Треба тут піднести заслугу братів Дубиків, членів Собору, за їх уладження могили Шевченка. Дуже добре виглядало те, що могила була уладжена перед сценою і була весь час перед очима публики. Могила була обложена вінками, а хрест та образ Шевченка прикрашували українські рушники.

Концертова програма складалася зі слідуючих точок: Мужеський хор „Бояна" відспівав „Заповіт". Після того посол Н. В. Бачинський сказав коротке, але річеве вступне слово. П-на Мирося Купченко відіграла скрипкове сольо, яким зробила гарне враження на публику. Хор Недільної Школи відспівав „Зійшов місяць". Мандолінова оркестра, під управою п. П. Угринюка, відіграла — рівночасно співаючи „Світе тихий". Тенорове сольо „Ой вербо, вербо" відспівав п. Гр. Угринюк, за що публика нагородила його гучними оплесками. Скрипкове сольо відіграв п. П. Веньгер, а на бажання публики мусів виступити другий раз. П-ні Н. Бояніеська з чуттям відспівала сопранове сольо „Як би мені мамо намисто", а на бажання публики виступила ще раз і відспівала „На що мені чорні брови". Женський хор „Бояна" відспівав „Ірлан".

По сім слідував реферат про Шевченка, який виголосив п. Мир. Стечишин.

По рефераті продовжалася дальше програма: Мужеський хор „Бояна" відспівав „Нова Січ". Соли в тій пісни співали пп. В. Свистун і Гриць Угринюк. Скрипковий дует відіграли пп. Веньгер і Ковтун. Хор Недільної Школи відспівав одну пісню. Уривок з „Гайдамаків" віддеклямував з великим чуттям п. В. Купченко. Струнна оркестра відіграла „Дезерт Караван", їм акомпаніювала на піяні п-на Леся Тиховецька. Басове сольо відспівав п. В. Свистун. На останку мішаний хор „Бояна" відспівав кантату „Шевченкові", яка випала надзвичайно добре. На закінчення хор і всі присутні відспівали „Ще не вмерла Україна".

Хор „Бояна" співав під управою свого дірігента п. М. Пасічника. Хор Недільної Школи під управою дяка Собору п. С. Міхоцького. У всіх точках, де був акомпаніямент фортепіяновий (а були лише кілька без акомпаніямінту), акомпаніювала учителька музики панна Леся Пирч.

Додати треба ще й се, що підчас ранішнього Богослуження в Соборі була відправлена панахида за душу бл. п. Тараса.

Скромний.

ВІСТИ З МІЧЕМ, САСК.

I.

Хто читає наш чисто український релігійний часопис „Вістник", той міг завважити в числі з першого січня, 1929 року допис з Мічам, в котрім я старався як найточнійше описати життя в околиці Мічам, а саме про початки і дальший тяг церковно-просвітної праці православних Українців. Тепер же хочу подати до відома шановним читачам про дальшу працю в нашій околиці.

Заходами Жіночого Тов. ім. Ольги Кобилянської і співацького кружка при Народнім Домі в Мічам відсвятковано в неділю 23-го грудня 1928 року „Свято Книжки".

Погода була досить сприяюча. Того самого дня підчас Богослуження в церкві свящ. І. Кусий завізвав всіх, як старших так і молодших, щоби вечером прибули до Народного Дому і як найторжественнійше відсвяткувати Свято Книжки.

Народу зійшлось дуже богато, кождий радий був побачити, як те свято буде святкуватися, почути, яке значіння таке свято має.

Точно в 8 годині вечером піднеслася куртина. Гр. Григорій Шевчук виступає, витає зібраних і виголошує вступне слово. На сцені, по середині, поставлений стіл, а на ньому зложені книжки нашої бібліотеки. На верху видніють: Історія України і Кобзар Шевченка, украшені стяжками і цвітами. Довкола сцени порозвішувані українські часописи, а по боках стола прибрані в цвіти, образи Т. Шевченка, І. Франка і С. Петлюри. На самім переді підвисшеня,

велика таблиця з написею:

Книга — морська глибина,
Хто в ній пірне аж до дна,
Той хоч труду мав досить,
Диві перли виносить.

Франко.

По вступнім слові виступає хор з 30 співаків і відспівує: „Не пора" Точного порядку програми не міг я запамятати, хіба скажу загально, що хорових пісень було 8 (крім національних гимнів), а саме:

„Не пора", „Не згасайте ясні зорі", „Прийди весно", „Ой гиля", „Деж ти мене поведеш", „Сивий Сокіл", „А в неділю", „За городом".

Сольових пісень було чотири, іменно: „Віє вітер", відспівала Марія Івасюк, „Туга козака", відспівала Ольга Токарчук, „Ой на горі", відспівала Йосифа Токарчук, „Дивлюсь на небо", відспівав учитель Лукінчук.

Було також 4 виступи мандолінової орхестри. З декламацій були: „Скитальці", — віддекламував Василь Залещук, „Імпровізація 80-літнього лірника" — М. Климишин, „Ворожка" — Олекса Бойчук, „Лях і святі" — Олекса Залещук, „Україна Мати" — Ольга Токарчук, „Страшний вовк" — Н. Сорока.

Хоральні співи, соля і декламації випали дуже добре. Кождий виступ публика нагороджувала гучними оплесками. В декотрих піснях приходилось хорові виступати не два рази.

Найважнійшою частиною сего свята були знаменито приготовані відчити п. Лукінчука, п-ні П. Клюкевич і свящ. І. Кусого.

Учитель Лукінчук дав відчит про початки книжки, пані П. Клюкевич говорила на тему: „Мати Спартанка", а свящ. І. Кусий про значіння книжки, а саме про літературу та взагалі про те, які книжки ми повинні читати. Відчит свящ. І. Кусого був знаменито приготований і по майстерськи виголошений.

Присутні нагородили бесідників, головно о. Кусого гучними оплесками. Присутні без сумніву богато скористали з сих відчитів.

Відбувся того вечера також контест відгадування авторів книжок. Першу нагороду отримав М. Климишин, другу отримали: Антін Марковський і М. Гаврищ.

Велика подяка належиться від нас учителеві Лукінчукови і свящ. Кусому за їх працю над вивченням хору і за уряджения так успішного свята. Добре булоб, аби такі свята були уряджувані кождого року по всіх околиціях, де живуть наші люде.

Дня 12-го лютого, 1929, Просвітне Товариство при Народнім Домі в Мічам відограло одноактівку „Медвідь", получену з концертом. В програму концерту входили співи хоральні, соля і виступи мандолінової орхестри. Програмою проводив священик Кусий.

Дня 23-го лютого, за стараньми Жіночого Товариства відограно комедію „Чия дитина". Дохід з сего представлення розділено: $25.00 вислано в формі добровільної жертви до Союзу Українок в Саскатуні а $15.00 вислано на Рідну Школу в Галичині.

II.

Заснования Діточого Гуртка.

Дня 3-го березня, в неділю по полудні, в Народнім Домі відбулися перші загальні збори молоді в справі заснования діточого гуртка. Збори отворила пані Олена Шевчук по чім відспівано молитву „Царю Небесний".

Пані Шевчук в коротких словах пояснила зібраним про ціль зборів, та про конечність такого діточого товариства, зазначуючи, що лише в добрім вихованию дітей лежить наша будучність. Відтак поликано до слова свящ. Кусого. Він висказав свою радість, що бачить так велике число зібраних родичів і дітей, спинився над значінням діточої організації та дав приміри і вказівки, як нею провадити. Свящ. Кусий завізвав також родичів до впису своїх діточок, в наслідок чого вписалося 47 дітей у віці від 5 до 15 літ. Є надія, що в короткім часі число дійде до 80. Ухвалено, що членська вкладка має бути 5 ц. на місяць від дитини.

З поміж дітей вибрано такий заряд: Йосифа Токарчук — голова, Мирослав Гаврищ — заст. голови, Ольга Новосад — рекордова секретарка, Михайло Марковський — фінансовий секретар, Юлія Гнищак — касієрка. — Контрольна комісія: Володимир Новосад, Ольга Марковська, Віктор Клюкевич.

Остаточна назва гуртка має бути ухвалена на слідуючих зборах. Рішено також, що діточі збори мають відбуватися кождого разу, коли в церкві є Богослужения. Діяльність гуртка буде під проводом о. Кусого.

Збори закінчилися відспіванням „Достойно є" і „Ще не вмерла Україна".

Дня 15-го березня, Драматично-Співацький Кружок при Народнім Домі відограв драму „Бондарівна".

Всі аматори вивязались з своїх роль дуже добре. Чистого приходу було поверх $60.00.

Треба сказати, що в нас є добрий провід, а що найголовнійше, є щирі працівники, які не жалують ні часу ні труду, а щиро працюють для добра української справи.

Дня 17-го березня, в неділю, Жіноче Товариство справило в Народнім Домі спільну вечерю, з чого прихід буде знов призначений на якусь благородну ціль.

Православний.

ЗВІТ З КОЛЯДИ.

Як було оголошено попередно, члени Української Православної Церкви св. Тройці в Канорі, Саск. їздили підчас минувших Різдвяних Свят колядувати. Колядували в місті Канорі, як також і по доокольнциих фармерах.

Щоби подати імена всіх тих па- Стратійчук, околицю Свидова. Др. тих, котрі колядників приймали, треба б забрати дуже богато місця, отже подаємо звіт в скороченню:

Колядники ділилися на пять груп. Кожда група мала свого проводира і призначену околицю, де мали колядувати. Отже так:

В. Г. Слінченко, місто Канора. І. Д. Стратійчук, околицю Свидова. Др. Цимбалістий, околицю Донвел, Ів. Мадюк, О. Данильчук, околицю Мікадо.

Вислід з коляди є такий: Канора $105.30; Свидова, $126.75; Донвел $96.25; Дністер Школа — $35.05; Мікадо, $30.00. Разом $391.35.

Церковний зарад складає всім колядникам і жертводавцям як найщирійшу подяку. Заколядована сума, яка є найбільша в історії Канори, дає нам запевнення, що ми маємо за собою щирих і прихильних людей не лише в місті Канорі, але так само і на околиці, які готові в кождім разі стати з нами плече в плече і провадити спільне діло.

За церковний комітет,

Н. Стратійчук, секретар.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА"

І. М. Письменний, Радвей Сентр, .50
І. Шевчук, Амстердам, Саск. .50
М. Млинок, Форт Вілйам, Онт. .50
П. Бердад, Сайпрес Ривер, Ман. .50

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Лещишина.

Квітень:

13-14 суб. нед. — Роблін, — в суботу сповідь в год. 2 попол.
16-17 вівт. сер. — Шортдейл, — у вівторок сповідь в год. 1 попол.
20-21 суб. нед. — Галич, — в суботу сповідь в год. 1 попол.
21 неділя в годині 5 вечером сповідь в Ешвил.
22 понед. 10 год. рано — Ешвил, Служба Божа і святе Причастя.
24-25 сер. четв. — Богдан, — в середу сповідь в год. 1 попол.
28 нед. — Сифтон, — в год. пів до семої рано сповідь в хаті п. Кузика.
29-30 пон. вівт. — Косів — сповідь у понеділок в 1 год. попол.

Box 315. Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

Квітень:

15 Понеділок. — Вайта — О год. 7 рано Богослужения і св. Причастя для молодіжи і дітей
27. Лазарева Субота. — Гардентон, Великодня сповідь. В годині 5-ій пополудні — Толстой, — Вечірня і сповідь.
28. Цвітна Неділя. — Толстой. — Великодна сповідь

Адреса: Толстой, Ман

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

На квітень:

14 неділя — Мензі. — Вел. сповідь.
21 неділя — Поплар Парк, — Великодня сповідь.

Травень:

5 нед. — Великдень — 3 година рано Воскресна Утреня і свячення пасок — Септон, — 4.30 год. рано — Тиндал. 6.30 год. рано — Селкірк. 9 год. рано Воскресна Утреня і Служба Божа — Поплар Парк.
6 понеділок — Септон.
7 Вівторок — Ледвин.
12 нед. — Сартс
19 нед. — Дуфрост.
26 нед. — Портедж ла Прейрі.

871 Westbarden Ave. Winnipeg
Телефон: 43 234

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

КВІТЕНЬ:

14. 4 Неділя Посту. Голос 4. Утр. Єван. Мат. XXXVIII: 16—20. Літ: Ап. Жид. VI: 13—20; Еван Марка IX: 17—31.

17. Середа. Поклони.

21 5 Неділя Посту. Голос 5. Утр: Єван. Марка XVI: 1—8. Літ: Ап. Жид. IX: 11—14. Єван. Марка X: 32—45.

28. Неділя Цвітна: Голос 6. Всенічне. Утр. Єван. Мат. XXI: 1—11 і 15—17. На Утрені перед Каноном благословлення лози. Літ.: Івана Золотоустого. Ап. Филипян IV: 4—9 Єван. Ів. XII: 1—18

ТРАВЕНЬ:

2. Великий Четвер: Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. 1. Коринтян XI.: 23—32. Єван. Мат. XXVI.: 2—20; Івана XIII.: 3—17; Мат. XXVI.: 21—39; Лук. XXII.: 43—45; Мат. XXVI.: 40—75 і XXVII.: 1—2. Підчас Літ. освячується запасні св. Дари. Вечером Утреня Страстна, 12 Євангелій дзвоненням, після чого дзвони умовкають до Воскресення.

3. Велика Пятниця: Царські часи. Літургія не правиться. Вечірня в 2 годині. Винесення плащениці.

4. Велика Субота: Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 параміїй. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа охреститлися". Ап. Рим. VI.: 3—11. Замісць „Алилуя" — „Воскресни Боже" Єван. Мат. XXVIII.: 1—20. Замісць Херувимської пісні співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай Мною Мати". Після Літургії благословення хлібів, пшениці, вина і єлею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — а коли завчасно, то до світа в День Пасхи, перед Воскресною Утренею — правиться місточ... лунощниця, після якої плащениця заноситься до вівтаря і кладеться на престолі, де вона остає до віддания Пасхи.

5. Неділя Пасхи (Великдень). В 12 год. в ночі (коли обставини позволяють, то пізнійше) хресний похід виходить з церкви і, обійшовши її три рази, спиняється перед зачиненими дверми церкви і починается Воскресна Утреня. Почавши від Великої Єктенії, Утреня продовжується в церкві. Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже" — „Всі ті, що в Христа..." (Так через цілий світлий тиждень). Апостол Діяння І.: 1—8. Єван. Івана І.: 1—17 (Читається на ріжних мовах). Після Літ. свячення пасок. Після заамвонної молитви освячується Артос, який через цілий світлий тиждень лежить на аналойчику в вівтарі, або серед церкви в куті з образом Воскресения. Артос обноситься довкола церкви при хреснім обході у всі дні пасхи. Райські двері відчинені через цілий світлий тиждень. В сей тиждень, загальниця.

Вечірня у всіх ризах. Вхід з Євангелією. Перший Вселенський Собор постановив на протязі цілої Пятьдесятниці не клякати.

6. Світлий Понеділок: Служба така сама, як у неділю Пасхи. Ап. Діяння І.: 12—17 і 21—26; Єван Івана І: 18—28. Після Літургії буває хресний похід довкола церкви.

7. Світлий Вівторок: Служба така, як у неділю. Ап. Діян. II.: 14—21; Єв. Лук. XXIV.: 12—35.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

КВІТЕНЬ.

14 Н. 4. Нед. Посту. Марії Єгип.
15 П. Тита прп.
16 В. Никити прп.
17 С. Йосифа. П[redacted]
18 Ч. Теодула, Агатоподі
19 П. Евтихія св.
20 С. Георгія

21 Н. 5. Нед. Посту. Іридіона Ап.
22 П. Евпсихія мч.
23 В. Терентія і тов. муч.
24 С. Антипи свмч.
25 Ч. Василія прп.
26 П. Артемона свмч.
27 С. Мартина пап.

28 Н. Нед. Цвітна. Аристарха Ап.
29 П. Агафії, Ірини
В. 30 Симеона і Акакія еп.

ТРАВЕНЬ.

1 С. Івана Декапол. прп
2 Ч. Івана Староруч. прп.
3 П. Вел. Пятниця. Теодора.
4 С. Вел. Субота. Януарія свмч.

5 Н. Великдень
6 П. Світлий Понед. Юрія
7 В. Світлий Вівторок. Сави.
8 С. † Марка єв.
9 Ч. Василія свмч.
10 П. Симеона свмч.
11 С. Ясона і Максима ап.

12 Н. Нед. Томина. 9 Муч. в К.
13 П. † Якова ап.
14 В. Єремії прор.
15 С. †Бориса і Гліба

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3004
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ТРАВНЯ, 1929. ЧИСЛО (78) 9

Христос Воскрес!

З НАГОДИ СВІТЛОГО СВЯТА ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО РЕДАКЦІЯ „ВІСТНИКА" ПЕРЕСИЛАЄ СВОЇМ ЧИТАЧАМ І ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ НАЙЩИРІЙШІ ЖЕЛАННЯ.

ХРИСТОС ВОСРЕС ІЗ МЕРТВИХ, СМЕРТЮ СМЕРТЬ ПОДОЛАВ І ТИМ, ЩО У ГРОБАХ ЖИТТЯ ДАРУВАВ.

ВОСКРЕС ХРИСТОС!

Воскрес Христос! Іде весна!
Зелені скрізь коверці.
Пішла від нас зима сумна,
Живійше беться серце.

Воскрес Христос вже! Скрізь йде клич:
Ставайте скуті тьмою.
До праці всі! Нещасть безліч
Лишилось в нас з війною!

Воскрес, воскрес вже знов Христос!
Йде сонцем по руїні
І сіє зерно, жде покос,
Та кращих днів Вкраїні.

Воскрес Христос, воскрес символ,
Символ любви, єднання,
І крізь в квітках весни престол
І повно скрізь кохання.

Володимир Хронович.

Олекса Стороженко.

МАРКО ПРОКЛЯТИЙ.

(Дальше.)

Запорожці добре вже були пяні й почувши такі речі, кинулись всі на чоловіка з непотрібною лайкою і гомоном:

— Провчимо гемона, провчимо!

І як тільки що який з них підійде до Марка, щоби ударити його, то він — стоїть собі як укопаний, з місця не ворухнеться: того пхне рукою, а другого тьокне ціпком, або вхопить за чуприну й стусане, то так к бісу й гепнеться або покотиться; який же підніметься, то й в друге й втрете пхне. Позабивав їм зовсім памороки...

Оттак перебравши всіх гуляк і дуже вилаявши їх, як непотрібних козаків, Марко підняв свою торбу на плечі й потяг знов до ліса, не оглядаючись...

Козаки-хуторяне зовсім були збиті з пантелику, не знали, що й робити, що й казати, забули й за горівку... А як отто трохи прочуняли і прочухались, Гоцопуп обізвався до них:

— А що, хлопці, може отой якийсь чудний старий чоловік і добре діло нам казав, бо й я перш чув, що дуже страшно діється на Волині й на Подолі й як там знущаються над нашим хрещеним людом... Похмеліться, хлопці, та йдіть до дому, а завтра у ранці нехай кождий іде по сусідних оселях та хуторах збирати охотників, і як зберем добру ватагу, то й пішлемо її з Богом на поміч нашим запорожцям у Волинь.

Опісля того незабаром позбиралось таки чимало Самарських і Вовчанських лугарів, і потягли вони ватажком на підмогу своїм...

XVI.

До того время, поки не втихомирились биться запорожці з Ляхами та з Татарвою, бідолаха Марко появлявся з перегодом і заздалегідь у тих місцях, де воювало й билось запорожське військо. Деякі запорожці знали Марка за свого чоловіка, і як було зобачуть його, то й кажуть: „Он сіромашний дід придибав до нас на поміч". Збирав побитих козаків, копав ями і закопував їх, виголосивши над покійними молитву. А які було сердешні козаки лежать у степу або в лісі, увічені та поранені, то він доглядав їх і добував їм хліба й води, а деяким робив і ліки: прикладав і привязував до ран зілля, подорожника або заячого вуха й дечого другого; иншим же слабим, щоб подужчали, давав пити по маленькому кухлику горівки, настояної на деревію, або тернівки, а кому було й тернівки. До тих же ран, котрі заятрились і дуже пекли, прикладав розрізаних жаб, і від таких ліків рани загоювались і козаки видужували. Дуже й щиро він трудився над таким ділом. А отто було як приходиться запорожцям на війні сутужно, або складеться недогода та необачність яка, то він гукає та махає їм, де що робиться і де що не так, або куди держать стрикача. Часто його слухали і часто бував він у пригоді...

Потім, як ото перестала на Поділі й Волині колотнеча й різанина, і вже усе утихомирилось, Марко потяг на Кавказ. Там він скрізь по Кубані й тому Тереку, що вовчицею реве, шукав кладів, щоб добути казни і построїти на черкеських горах Пречистенський монастир, подібний як на Атонській горі, щоб там поселились собі пустельники та ченці. Думка у нього, бач, була така, щоб усе благати та благати Господа, трудитися та й трудитися до крівавого поту за збавлення своїх безмірних гріхів; а друге й те, щоб українські люде ходили сюда Христу Богу молитись на спасення душі, а не заходжували в бусурманську, трекляту турецьку землю, опріч святих міст, де й він бував.

Уже було Марко з одної високої гори, над густими байраками а побіля них родниками доброї води і жерелами і течіями цілющої води, гомоном та ляками порозгоняв бісових синів Черкесів, порозчищав на тій горі місто, склав собі капличку й обставив її хрестами: позносив на ту-ж гору здоровенні каміння, з десяток добрих копиць, на збудовання монастиря; та скільки не бився, не трудився, кладів не знайшов, і вся його турбація так там і зосталась.

Звідтіля пішов дальше. Лазив отото він і на ту високу, превисоку гору, де зупинився здоровенний байдак праведного Ноя, як був отой колись давно великий потоп на землі за гріхи чоловічі, а може більш і за жіночі.... Швендяв він і по Персиянській землі. Там він запримітив, що у тій землі люде носять кафтани з перекинутими за плечі рукавами, як і в запорожців, і ся одежа називаеться по їхньому козак. Кумедно та й тілько показалось йому: одежа козак... Що воно означа? Нехай письменні розберуть...

Доходив він аж до вирія, куди небесні птиці злітаються на зимівлю; там він бачив — крий Боже, яку тьму-тьменну всякої, превсякої птиці, а між ними таких здоровенних індиків, неначе добрі бики. А йдучи туди, доводилось йому побачити і тих навіжених людей, що моляться до вогню, і тих, що крутяться як оглашені; та як отто побачив ті вогні і зпід землі горящі, то задумав було спалить у тих вогнях свою торбу з головами, — так ні, не згоріла гемонська торба, тільки почищала та набралась нехтиного духу. Після того вже був він в Єрусалимі. Дуже молився і благав у Христового гроба за свої претяжкії гріхи; тільки козацька його натура не витерпіла, там він надавав стусанів тим Туркам, що розпихають людей у храмі Божому й коло Христового гроба, та й вони його таки товкли і тріпали, та нічого не зробили, а тільки казали собі по турецьки: „отсе мабуть вкраїнська сила".

Купався Марко з торбами і у річці Йордані. А звідтіля повертав і в той край, де живуть усе чорні люде, котрі прозиваються Орапами. Плентався і по тій землі, де вже отто край світа й де люде ходять, як мати народила. Заносило його й туди кудись, де й літом і в жнива усе зима та морози та ледяні гори, а медведі як сніг білі. Бог його зна, що й робиться у тій землі, де не видно й землі. Марко не довго там і був, бо його так добре пробирав страшенний мороз і лиха година. Де вже він не був, і чого він на світі не бачив! Усюди, і по всіх усюдах...

Наших дідів діди, а тих дідів та ще діди — отсе усе росказували про Марка проклятого. Казали ще і от-що: Марко після того всього забрався у цісарську землю, де живуть таки наші вкраїнські люде. Там він по одежі став такий кумедний, що хто його знае як і росказати і як оповідати. У німецькій синій куртці, штани на ньому без очкура й матні, вузкі та ще з боку мідними ґузиками пообшивані; кожух носить на виворот, шерстю поверх; біле волосся аж плечі накрива, довгі вуси коромеслом стирчать, а на голові бриль як та здоровенна лопушина. Зовсім став чудний, неначе той піджарений цесарець, або голодрабий Лях з галицької землі. Він дуже лає і напада на тих вкраїнських людей, котрі відчахнулися від нашої православної віри й повернули в гемонську вунію та в католицьку віру, і тих, що побратались з Ляхами а про своїх руських людей і забули. Там вони зовсім зашолудивіли, бо набрались праніцьоватого духу й стали еритичного сина синами.

Стародавні люде верзли ще й таке, неначе-б то яку нісенітницю, про Марка: що він шукав десь за границею того віковічного Жида, котрий від самого розпитання Христа ходить по всьому світу та з нечистою силою збирае і зносить Жидам гроші. Хоче, бач, Марко запопасти його й дати йому доброї прочуханки, щоб він навчив своїх заграничних Жидів, а не наших, по правді на світі жити, а не все займаться шинкарством та всяким обманством. Бо скільки Марко не вештався по світу Божому, а нігде не бачив, щоб Жид був яким небудь хліборобом, і щоб хоч би зерно хліба зів від своїх робучих у степу рук, або збудував хату, або зробив колесо, або полагодив його, або був ковалем; а то нічогісінько того не роблючи джиркочуть тільки та дурять людей хрещених та обманством добувають гроші й живуть собі панами. Уже Цигани лучший від них народ; хоч й добрі брехачі, а жінки їх ворожки, та все таки деякою роботою займаються: ковалюють та кіньми минжують, а в панство не лізуть, ні...

І ходить Марко по світі з своєю преважкою торбою і з своєю пекельною нудьгою, і буде оттак ходити до самого страшного суду, поки всім живим і мертвим не буде сказано по писанію — амінь.

— Кінець.

ВОСКРЕСНІ ДЗВОНИ.

Радість всім на світі нині,
Піснь плине на Україні,
Земленька убралась в цвіти,
Раді всі, старі і діти,
Днесь замовкли плач і стони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

А в таку велику днину
З неба йде на Україну.
Сильна Віра і Надія,
І велика наша Мрія
Знов нові пускае гони,
Бо воскресні дзвонять дзвони.

Встав Христос із гробу в славі,
І розбіглися лукаві,
Всі кати, а вірні встали
Пісню воскресну заспівали.
Пісню веселу дзвонять дзвони,
Попід сині небосклони.

Так і правда ще воскресне!
А як свято те чудесне
Загостить на Україну,
Вмить оживить всю руїну.
Усміхнеться наша доля,
Пропаде на все неволя!

Тілько, діти, памятайте,
В серцях згоду все плекайте,
Вітчину свою любіте,
А вкоротці, любі діти,
Попід сині небосклони
Загудуть воскресні дзвони!

М. Магир.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
церковно-народний ілюстрований журнал
який виходить два рази на місяць і коштуе на рік $2.50
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wolynia, Poland.
Konsystorz Duchowny.

ЛИСТ ЖІНКИ ПИЛАТА.

Понизше слідує в скороченню традиційний лист жінки Пилата до своєї товаришки Фулвії. Лист сей в формі манускрипту був віднайдений в монастирі в Брідж, в Франції, де він пролежав цілі століття. В деяких давнійших місцевостях в Европі е звичай читати сей лист у Великодну Пятницю. Копія сего листа в цілости була знайдена між паперами російської цариці, яку розстріляли большевики.

Питаеш мене, дорога і вірна приятелько, чи правдиві ті вісти, які дійшли до тебе про Пилата і про мене... Прочитай уважно сей лист і напиши мені бодай кілька слів розради і потіхи, бо знай, о Фулвіе, що я е жінкою того чоловіка, який засудив Ісуса Христа на смерть...

Ти памятаеш, дорога приятелько, мої дитинні й молоді літа. Памятаеш, що я була заручена з Пилатом, який був тоді на державній службі в Ілірії, коли мені було леда пятнайцять років. Я не знала Пилата перед нашим шлюбом, я навіть разу не бачила його. Я також не знала, що таке любов... Пилат, правда, хвалив мою красу, але він також цінив богацтво, бо був амбітний.. Любов-же не мала місця в його серці...

Зараз по шлюбі, Пилат відійшов від мене, кажучи: „Я шукаю правди, правди життя". Отже я аж пять років пізнійше стала його жінкою на стільки, що стала матірю... Але, Фулвіе, лише любов може зродити любов у її досконалім виді: Мій син, мій дорогий Піло, такий гарний, з таким ясним усміхом, — мав криву ногу і мусів ходити на кулі.. А Пилат — він то журився, що його син не зможе бути жовніром, то знов радів, що буде кому продовжати його рід. такий давний, як сам Рим.

Сталося, що цезар призначив Пилата своїм заступником в Юдеї — признанчення, яке було першим кроком до заступництва цезаря в Єгипті, отже Пилат був з него дуже радий. Ось так ми оселились в Єрусалимі.

Зі всіх земель, які платять данину Римови, немае мабуть кращої над Юдею з її синіми горбками та дрімучими пальмами... Але ні краса краю, ні голосні заяви льояльности до намісника цезаря не могли прикрити тої ненависти, якою жидівське населення палало до Риму і до його слуг.

Деякі між Жидами вірили, що прийшов час появи Месії, який мав проголосити себе жидівським царем та повалити римське панування. В сих плянах, як ми довідалися пізнійше, потурав Жидам Ірод, який думав на місце Пилата примістити свого родича... Крім сего фарисеї ненавиділи Пилата за його безнастанні спори з ними, про те, „Що е правда?"

Між тим всім я почувала себе самітною й опущеною. Колиб не мій любий Піло, я булаб вмерла в Єрусалимі з самої скуки. Моя дитина була моїм життям, моїм всім...

Сталося, що в тім часі ми запізналися з одним управителем синаґоґи, який називався Яір, та його жінкою, Саломеею. І от, коли Пилат і Яір провадили фільозофічні розмови, ми з Саломеею сиділи в жіночій части палати та, вишиваючи, розмовляли. Саломея мала тільки одну дівчинку, Семедію, якій на дванайцятий рік пішло та яка гарна була, як свіжий пучок рожі.

Одного разу Саломея, нахилившись до мене близько, шепотом оповідала про одного Ісуса, теслю з Назарету, як Він ходить поміж нарід, уздоровляе хорих, очищуе прокажених і привертае зір темним, та як недавно сцілив калікудитину. Чи чуеш, Фулвіе? Каліку-дитину!

З часом особа Ісуса стала загально звісна, аж одного разу рознеслася вістка: Ісус воскресив з мертвих Лазаря!

Саломея казала, що Ісус навчав: „Хто хоче з вас пізнати Бога, той мусить бути невинний, як дитина". Коли-ж Пилат почув про се, він заказав цілому нашому домові зближатися до Ісуса. „Я шукаю правди, — каже він, — і не хочу бути дитиною"... Коли-ж я просила його, позволити мені піти і побачити та почути Ісуса, — він відповів:

— Так, так, я знаю, що Ісус перемінив воду у вино, та що нагодував кілька тисяч людей пятьма хлібами, але такі штуки можуть робити також чародії Сходу. Колиб мені хто показав, як воно робиться, то і я робив би. Ні, Клавдіе, не лицюе тобі йти слухати якогось там теслі з Назарету. Ти-ж жінка Римлянина!...

Того літа навістила нас пошесть і шаліла головно між дітьми. Мій Піло захорів, змарнів, висох... Пилат попав в розпуку і вислав післанців по ліки до Атени, до Александрії, до Риму...

Одного дня я почула, що донечка Яіра і Саломеї захоріла також. Під вечір мені донесли, що вона померла... Десь в тім часі лікарі, які доглядали мого сина, відійшли кажучи, що їх присутність не потрібна, бо вони проти смерти безсильні... Пилат в розпуці замкнувся в своїй кімнаті і не виходив з неї, ані не пускав до себе нікого.

Я остала сама з моїм вмираючим сином та з його учителем, Греком. Сей подав мені табличку від Яіра, на якій було написано: „Ісус прийде до нашої донечки, хотяй вона вже мертва. Принеси і свого Піла".

Іскра надії затліла в моїм серці. Все инше не помогло, — Ісус одинока моя надія! Невже-ж я маю її подоптати? Я дала Грекови знак головою, він взяв хору дитину на руки і пішов до дверий. А я, прислонивши обличча, щоб ніхто мене не пізнав, пішла за ним ..

Вулиця біля дому Яіра була повна людей. Були там рибалки і міщане, була фарисеї і книжники, які старалися похопити Ісуса на словах та понизити Його в очах тих, які в Нього увірили...

Довго ми стояли там. — цілі години, як мені здавалось, аж вкінці силою пробилися крізь товпу до сходів дому.

Я пробилась крізь товпу на сходи, увійшла до хати і заглянула до кімнати, де лежало тіло померлої Крізь хмари кадильного диму я побачила Семедію, лежачу на катафельку, білу, як сніг.... Біля неї клячала Саломея, прибита горем, а довкола неї богато свічок, богато лиць...

І тоді я побачила Його, Фулвіе! Тоді я побачила Ісуса! Він не видавався для мене чоловіком. Хотяй Його руки і обличча, а навіть Його одіж були такі, як в других, довкола Нього зібраних людей, то Він не видавався мені чоловіком, а радше втілєнням Любови, Ласки, Милосердя...

Чим довше я гляділа на Него, Фулвіе, тимбільше відчувала ту Любов, яка, здавалось, плила від Нього ручаем і наповняла собою кімнату. Я відчула, що в серці моїм не остало найменшої крихітки злоби, ні ненависти, а була тільки одна любов...

Нараз я побачила Яіра, як він впав на коліна перед Ісусом і промовив:

„Господи. дочка моя померла. Скажи тільки одно слово, а вона верне до життя!"

На сі слова Ісус взяв Семедію за руку і промовив: „Встань!"

Фулвіе, вона послухала Його!

Вона піднялась. Її очі охопили нас всіх. Поволі її обличча наповнилося життям. Вона поглянула в очі Ісуса... Тоді простягнула руки до матері і кликнула:

„Ох, мамо, матусю!" ..

Я не завважала, що коли я вперше побачила Ісуса, я впала на коліна і так остала. Коли-ж Семедія підвелася з ложа смерти, я почула довкола себе голосні крики і тупіт ніг. Але в тім крику було чути більше ненависти, більше злоби, чим радости .. Я підвелася на ноги і старалася дістатись до Ісуса.. Та дарма... Товпа понесла мене з собою аж ва двері, на сходи. Серце мое мало, що не пукло з розпуки, бо я знала, що вже не зможу попросити Ісуса, щоби уздоровив мою дорогу дитину.. Я пручалася, щоби вернути до хати, але дарма... Книжники і фарисеї кричали люто проти Ісуса і тиснулися до дверий...

Нараз я почула клич дитини. Він буде звеніти в ухах моїх до кінця життя мого

Через товпу пробився до мене мій дорогий Піло, моя радість, і кинувся в мої обійми!..

„Мамо! мамо!"

О, Фулвіе! Чи годна Ти уявити собі мою радість, мое щастя? Моя дитина, моя єдина потіха — здорова, щаслива, без сліду слабости!

Та не тільки се, Фулвіе! Ні, більше, богато більше. Обі його ноги були прості, здорові! Мій Піло сцілений, на ньому ні сліду каліцтва!

Нім я вспіла підійти до Ісуса, — Він почув мене. Більше, чим я просила, — Він дав мені.

О, Фулвіе, приятелько!

(Докінчення буде.)

ХРИСТОС А МАГОМЕТ.

В часі Великодних Свят ми повинні більше як коли памятати на те, що Ісус Христос не вмер, а жие, що Він завжди є між нами та що буде до кінця світа.

Один місіонар, який працював між магометанами, навертаючи їх на християнство, мав такий випадок:

Коли він скінчив одного разу проповідь про Ісуса Христа, підійшов до нього магометанський священик і, привитавшись, промовив:

Мусите признати, що ми, магометане, маємо дано, чого ви християне не маєте та що робить нашу релігію ліпшою від вашої.

Місіонар приняв його слова спокійно і промовив:

Мені булоб дуже інтересно довідатися, що саме таке ви маете, що робить вашу релігію ліпшою від християнства

— А ось, що, — каже магометанин. — Ви знаете, що коли ми підемо до Мекки, то побачимо там бодай трумно Магомета, в якім лежать тлінні останки нашого пророка. Коли-ж християне підуть до Єрусалиму, який є для них тим, чим для нас Мекка, то вони там навіть трумни не побачуть, а тільки порожний гріб, в якім лежало колись тіло їх пророка, Ісуса.

— Так, се правда, — відповів місіонар. — Христіяне бачуть в Єрусалимі тільки порожний гріб Ісуса... І в сім власне й ріжниця між Христом і Магометом. Магомет помер. Його тлінні останки зберігаються в трумні. А Христос, Якого царство обіймае всі віки і всі народи, не остав мертвий. Він воскрес! Він жие! Він з нами по всі віки! Отже що ліпше: гріб Магомета, з його трумною, чи порожний гріб Ісуса Христа?

Магометанин немав що відповісти. Він відійшов, роздумуючи над словами місіонаря.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на [illegible]

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО.

Сей урочистий і святий день, єдиний, днів Цар і Господь, свято із свят, торжество із торжеств, і в сей день хвалімо Христа по віки!
(Ірмос 8 пісні Великодньої Відправи).

Настав великий, торжественний день; день, в який радується і веселиться кожде серце, бо сотворив його для радости Сам Господь.

День сей — день Воскресення Христового! Є він днем радости, бо в ньому „Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував".

Великий, торжественний день!

Щоби лекше зрозуміти і відчути ту радість, яка наповняє сьогодні серця кождого християнина, перенесімся думками в далеку минувшину, до того дня, коли то вперше пролунали сі повні радости і обітувань слова — „Христос Воскрес!"

Схоплення, страсти і смерть Ісуса задали великий, недоопису болючий удар Його Апостолам і ученикам. І не диво. Вони покинули все, що було для них найдороще, — дім і родину, село рідне і сіти — і пішли за покликом Ісуса... А тепер? Сталось те, чого вони найменше сподівалися: Ісуса схопили й засудили, роспяли на хресті і поховали як звичайного чоловіка, — та ні, навіть гірше: як звичайного розбишаку, лиходія. А з сим розвіялись і всі надії тих, які пішли за Його покликом. Серця їх оповила туга і смуток, горе і біль, а що більше — зневіра. Той, Який називав Себе Сином Божим, Той, Який обіцяв збудувати Своє Царство — Той вмер на хресті, як звичайний лиходій. А крім сего — вони сами були виставлені на небезпеку й переслідування, їх самих могла постигнути така сама доля, як їх Учителя...

І вони розбіглися, мов переполохані вівці. На них самих, здавалось, сповнилися слова їх Учителя: „Поражу пастиря, а вівці самі розбіжуться".

Але прийшов третий день по смерти Ісуса і сталося те, чого світ перед тим не бачив, пролунали слова, яких світ перед тим ніколи не чув. Слова: „Христос Воскрес!"

Великий і торжественний був той день для Апостолів, коли вони вперше почули вістку; „Христос Воскрес!" Великий і торжественний є сей день для кождого, хто вірує в Ісуса і хто йде за Його покликом в своїм життю!

Треба дуже закаменілого серця, треба дуже звироднілої душі, щоби не відчути тої радости, яка охоплює в сей день християнський світ.

Сьогодні з уст міліонів, по цілому світі несуться похвальні пісні в честь Воскресшого Христа.

Сьогодні з уст міліонів несуться радісні слова привитання: „Христос Воскрес! — Воістину Воскрес!"

Сьогодні брати ще більше люблять ся, а вороги взаїмно собі прощають.

Сьогодні сумуючі усміхаються, терплячі забувають на свої болі, покривджені не так болюче відчувають свою кривду.

Сьогодні ті, що втратили віру в Правду відзискують її, а ті, що піддались зневірі, наповняються вірою. — Вірою в побіду добра над злом, в побіду життя над смертю.

Дійсно „урочистий і святий день, днів Цар і Господь, свято із свят, торжество із торжеств!"

Велич свята Воскресення Христового відчуває весь християнський світ. Але для нас, Українців, свято Воскресення має особливе значіння. Воно пригадує нам, що і в життю нашого народу прийде час, коли правда побідить неправду, коли смертні пута, які сковують наш нарід, розірвуться і він воскресне до вольного, незалежного життя.

Через довгі роки боровся український нарід за своє самостійне життя; через довгі роки зносив він наругу й переслідування; через довгі роки проливав ріки крови — та волі своєї ще не здобув.

Однак він не сміє зневохочуватись в своїх змаганнях, не сміє піддаватись зневірі; противно, мусить ще завзятійше працювати, та відважнійше зносити терпіння, бо Воскресення приходить тільки через Голгофту.

Можна сказати, що український нарід перебуває тепер свою Голгофту..... Ось, ось, агонія скінчиться, а там — світле Воскресення до світлого життя!

Піднісімо в сей день наші серця і устами чистими співаймо:

„Воскресення день, просвітімось люде! Паска, Господня Паска, бо від смерти до життя, і з землі до неба Христос Бог привів нас, пісню перемоги співаючи.

„Очисьтьмо почуття, — й побачимо Христа, що сіяє недосяжним світлом Воскресення і проказує: „Радуйтеся!" Почуймо се виразно, пісню перемоги співаючи!

„Нехай небо достойно втішається, а земля нехай радується, нехай святкує ввесь видимий й невидимий мир, бо воскрес Христос, радість вічная!"

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

(Співається на арію: „Христос Воскрес... Радість з неба").

Христос воскрес! Христос воскрес!
Торжественна нині днина
Воскресення Бога-Сина,
Що піднявся сонцем красним
І проміннням сяє ясним,
Сяє сяйвом із небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Торжествують нині люде,
Бо весело кожній груди,
Що Христос як Сонце гоже
Шле тепло на землю Боже,
Благодать святу з небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Побідивши силу гробу
І зломивши людську злобу,
Він життя усім приносить
І любов святу голосить,
Підійнявши стяг небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Всюди радість, весеління,
Бо сьогодні день спасіння!
Божа Правда побідила
І любов нас осінила
Благодаттю із небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Хай же Він як Сонце сяє
І теплом нас оживляє,
Щоб жили ми у любови
Та кріпили дух обнови,
Дух обнови із небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Воскресінням веселімось,
В Божій Правді обновімось!
Полюбімось як родина,
А воскресне Україна
Обновлінням із небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Т. Дмитренко.

СПІВ І ЧИТАННЯ В ЦЕРКВІ.

В перші віки християнства всі віруючі, зібрані на молитву, приймали в ній чинний уділ. Св. Іоан Золотоустий, складаючи св. Літургію, показав кождому з присутніх учасників відповідне місце, а саме священикові, дияконові, клиросу першому, клиросу другому, обом разом, чтецеві й, кінець-кінцем, присутним людям. При тому людям відведено саму незначну ролю, а то — виконання коротких молитов та просьб у загальних церковних службах.

У стародавній грецькій церкві істнував загальний хоровий спів, як до розділу церков, так і після того. Таким чином істнування загального хорового співу в православних церквах є стародавним звичаєм грецької християнської церкви. Від читачів та співаків в церкві вимагається слідуючого:

1) Читай і співай зрозуміло та не скваплнво, додержуючи стародавний церковний зразок читання і співу: особливо-ж — не спішися, читаючи святі молитви.

2. Читай так, щоби найперше ти сам розумів, що читаєш, та щоб ти, читаючи молитви й псальми, проймався тим, що читаєш: щоб святе слово проникало в твою душу й серце; щоби ти молився не устами і язиком тільки.

3. Читай так, щоб тебе зрозуміли й богомільці, щоб і вони, одними устами та одним серцем величали Господа, бо для того ми й збираємося в церкві.

4. Коли читає хтось инший та помиляється, то не поправляй його, бо відвертаєш увагу людей від молитви.

5. Підчас служення не кашляй голосно на всю церкву, не розмовляй, а тим більш не смійся. Бо коли ви, читачі та співаки, заведете балачку, сміх та галас, то як буде молитися нарід, що прийшов помолитися разом з вами?

6. Коли підчас служби прийдеться іти по церкві, то не спішися, не штовхай, не стукай ногами.

7. Дбай співати Господеві розумно та від чистого серця, щоби твій спів проникав у серця людей і прихиляв їх до молитви.

8. Співай так, щоби можна було зрозуміти слова співу.

9. Читай та співай завжди з одинокою побожністю: і коли богато людей у церкві, і коли людей мало, і коли нікого не буває, крім священика, тебе й паламаря, бо працюєш ти Господу, а не людям.

10. Коли є у кого навчитися гарного та розумного співу, то ніколи не лінуйся та не легковаж порадами знаючих людей.

СІМ МІНУТ У ВІЧНОСТИ.

(Докінчення.)

„Більше тої ночі я не спав. Я лежав на ліжку, а моє серце огорнув великий сум ізза того, що мене примушено вертати назад на світ боротьби і розчарувань, заколоту і ненависти.

„Поворот на світ видавався мені великою трагедією. Як ви те місце назвете, де я був, мені байдуже, досить того, що я є певний, що я був там, куда люде йдуть після того, як увільняться з фізичних оков...

„Сни я мав і опісля. Деякі з них були гарні, а деякі страшні, **але я знав, що то були тільки сни.** Що-ж до випадку, який я тут описую, то він більше не повторявся і я є певний, що він був нічим иншим, тільки переходом на протяг сім до десять мінут на „Другу Сторону"...

„В наслідок сего припадку зі мною, я переконався, що людина по смерти тіла жиє духом, бо я бачив і говорив з тими моїми приятелями, яких я давнійше бачив трупами в трумнах.

„Але се ще не все. Щоби можна як слід зрозуміти наслідки описаного мною припадку, я мушу виявити декілька тайн з мого приватного життя, яких я в звичайнім випадку волів би не виявляти.

„Я був сином одинаком методиського подорожуючого проповідника. Недовго по моїй появі на світ, мої родичі почали Одиссею, переходячи з одної парохії на другу в горах північного стейту Мессечусетс."

В його вихованню, родичі Пелія відносилися до него дуже строго, не зважаючи на те, що син їх ще дитина. Се було до великої міри причиною, чому з дому Пелей не виніс добрих прикмет характеру.

Від 14 до 22 року життя Пелей дбав сам про себе, бо батько його був такий бідний, що дома не було чого триматися. Ставши власним паном, Пелей читав безбожні книжки і ґазети та піддався впливам вулиці, в наслідок чого став на 22 році свого життя редактором наскрізь безбожної ґазетки. Вскорі він мав передплатників зі всіх частей Стейтів і його доходи збільшились.

Пелей оженився і завів родинне життя, але погляду на світ не змінив. Та зчасом його бизнес підупав, старша дочка померла, супруже життя розбилося — і він остав сам один, без приятелів і знакомих. В наслідок таких обставин, він ще більше утвердився у вірі, що життя — се боротьба та що зі смертю кінчиться все.

Коли прийшла послідна війна, він записався до армії, був в Сибіру, а по заключенню мира вернув до дому. Щоби заробити на життя та сплатити довги, він взявся до писання. Написав кілька книжок, але не знайшов на них видавця. Написав новелю, але жадне видавництво не приняло. В наслідок сего він став ще більшим „файтером", як перед тим. З кождим сварився, нападав, „домагався права". Навіть редактора „Амерікан Мегезін", в якім описує тепер свій дивний припадок, назвав був одного разу ослом за те, що той не хотів друкувати його писання.

„З часом я побачив, — продовжає Пелей, — що зі мною щось зле, що я не такий, як другі люде. Я старався пізнати задачу і ціль життя і почав інтересуватися релігією. Але і в сім мені не йшло. Я читав величезні томи про душу, про душевне життя і т. п. і все се вкінці переконало мене, що я витворив в собі такий хаос, до якого чоловік в середнім віці тільки може дійти.

„Коли отже зі мною стався повисше описаний припадок, то чи ясно вам, який вплив він на мені лишив? Я ходив коло своєї хати в захваті. Мене охопив неспокій. Мені здавалося, що я приніс щось з собою „з другого світа".

„А там прийшов випадок число друге, хоч і не такий драматичний, як перший, то за те труднійший до опису.

„Одного вечера я отворив книжку Емерсона якраз на стороні про душу... Читаючи її, мене охопило якесь дивне фізичне почуття, неначеб мій хребет охопив параліж, а зараз опісля здавалось мені, неначеб на мою голову зійшло сильне біле світло і прошило мою чашку... В тій хвилі я так почувався, неначеб з мене спав великий тягар...

Зі мною щось чудного робилося. Я відчував, як мене охоплював згори дивний спокій і немов очищував мене. Книжка висунулась мені з руки і впала на підлогу. Я сидів непорушно і глядів в простір...

„Я не був тим чоловіком, яким я був хвилю перед тим. Розумію се так під зглядом фізичним, як і під душевним. Я відчув, що я отримав силу знання про другий, не тутешній світ, чого однак другим передати не годен, хотяй для мене воно все таке просте та зрозуміле.

„Від того часу я цілковито перемінився. Нервовість моя пропала. Я перестав курити. Кава, чай, алькоголічні напитки та мясо — стратили для мене смак. Ніяка праця мене не перемучує, як се було давнійше. Давнійше я був похилий, а тепер мій хребет простий, рівний... Від дванайцятьох років мене мучила безсонниця, а тепер вона пропала. Перше я не міг знайти приятеля, а тепер кождий, з ким запізнаюся, шукає мого товариства. Перегорода, яка була між мною і літературним світом — завалилася."

Пелей дальше говорить, що він переконався, що є „річи Духа", як сказано в Святім Письмі, що „Дух оживляє", що є позагробовий світ та що дійсної „смерти" нема, але що, як говорить апостол Павло, „не всі помремо, а всі перемінимось". Пелей дальше каже: „Я видів там своїх близьких і говорив з ними. Мені здається, що я перебув „смерть", вернув назад до свого тіла і взяв тягар життя на себе знову."

Оскільки припадок з Пелеєм правдивий, а о скільки уявлений, не беремося судити. Вистарчить сказати, що після него Пелей став иншим чоловіком, він „відродився" і знайшов ціль життя, якої перше не бачив.

Подав **О. П. Яковенко.**

Дивна Слабість.

Є дивна слабість, яку лікарі називають „гелопсія". Хорий на сю слабість бачить тільки половину предмету. Він може бачити чоловіка без голови, або голову і тулуб без ніг, або знов чоловіка з половиною голови — а то з одним лицем, з одним оком, з половиною носа, а далі з одною рукою та одною ногою.

На сю тілесну хоробу дуже мало людей слабує, за те богато слабують на умову „гелопсію". Такі хорі се ті, які бачуть в один час тільки ОДИН бік справи. І тому вони сьогодні вірять в се, а завтра в те. Сьогодня мають одні погляди, а завтра зовсім протилежні.

Глядім, щоб і ми не впали жертвою такої умової „гелопсії".

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ВІСТНИК" НА РІК 1929.

СВЯТИЙ ПОЛІКАРП.

На полудне від Чорного Моря є земля-край, що називається Мала Азія. В тім краю ще до тепер є гарне, велике місто — Смирна. Колись, за часів життя Ісуса на землі, і кілька сот літ пізнійше, над тим краєм панували поганські римські цісарі.

За панування одного такого цісаря Марка Авреля, який панував від р. 161 до 180, в місті Смирні був епископом святий Полікарп. На него то завзялися були Жиди і погане і оскаржували його фалшиво перед намісником цісарським, та жадали, щоби святого мужа вбити, а прочих християн винищити.

Приятелі довго просили святого Полікарпа, щоби скрився між вірними і хоронив своє життя. Але Святий відмовився. Не хотів оставити своє стадо без пастиря.

Вкінці, в Великодню Пятницю вечером, обступило військо мешкання святого мужа. Він не хотів втікати, а здався цілковито на волю Божу. Казав вояків угостити, а самий тимчасом молився. В Велику Суботу вивели Владику на місто. Там цісарський урядник приказав святому принести жертву поганським божкам. Але надармо. Тоді заступник намісника став намовляти Святого, щоби пожалував своєї старости, та щоби бодай про людське око відрікся Христа. На се св. Полікарп промовив:

— Я вже вісімдесять шесть рік служу Христові і ще ніколи на тім зле не вийшов. Отже і тепер не відступлю від мого Царя і Спасителя.

Коли-ж товпа домагалася смерти Святого, заступник цісарського намісника дав росказ, аби виконали смертний засуд.

Жиди перші почали зносити дрова на костир, бо святий був засуджений на смерть через спалення. Коли поклали святого старця на костир і підпалили вогонь, то полумінь обминала його і не палила. Коли-ж його прокололи мечем, то кров згасила вогонь. Отже аж по смерти тіло його спалили. Побожні християне забрали останки мощів і попіл і похоронили з честію.

Святий Полікарп, владика Смирни, дає нам світлий примір витревалости в вірі Христовій, як також примір любови до Бога. Радше життя своє стратити на сім світі, щоби найти його знов в Христі, чим відречися Сина Божого хоч би тільки „про людське око".

ПРИШЛІТЬ ПИСАНКУ.

З нагоди ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО Український Православний Собор св. Покрови у Вінніпегу желає всім своїм парафіянам, жертводавцям і всему Українського Православному Народові Веселих і Щасливих Свят Воскресення Христового:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Святкуючи в радости і щастю свято Воскресення Христового, не забувайте на свій народний обовязок — спомагати по Вашій змозі народні інституції, які працюють для добра нашого народу.

Такою інституцією є Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпегу.

Пришліть на него від Себе Великодну Писанку в формі жертви на сплату довгу, який тяжить ще на Соборі. Заохочуйте до сего також своїх сусідів і знакомих.

Жертви слати на адресу касієра:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ВЕЛИКДЕНЬ.

Любі діти! Ще кілька днів до Воскресення Христового. Свято се є повне радости і веселости для кождого віруючого християнина. Воно пригадує нам, що Ісус Христос, Син Божий, Який був розпятий і вмер на хресті за нас, воскрес на третий день після Своєї смерти і Своїм Воскресенням доказав, що Він є дійсно Син Божий.

Свято Воскресення Христового пригадує нам також, що кождий з нас, хто жиє після науки Ісуса Христа, доступить по смерти вічного життя і щастя в небі.

Ісус Христос віддав Себе на муки і на смерть на те, щоби в сей спосіб відкупити нас від первородного гріха, яким згрішили перші люде в раю, Адам і Ева, і який то гріх перейшов від них на всіх людей. Иншими словами, Ісус віддав Себе на муки і смерть на те, щоби ми могли жити вічно. Тому то ми і співаємо на Великдень ось таку гарну і повну радости пісню:

„Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував!"

Коли отже святкуємо сьогорічні Великодні Свята, то памятаймо на те, що зробив для нас Ісус Христос. Він вмер за нас на хресті і ми повинні віддячитися Йому за се.

А в який спосіб ми можемо віддячитися Йому? Тільки в один спосіб. Маємо любити Його і жити після Його науки.

Коли будемо так робити, — то свято Воскресення Христового буде для нас дійсно радісним святом.

Христос Воскрес!

ВЕЛИКОДНЯ КАЗКА ПРО СКАРБ.

В одному селі жила бабуся з внучкою. Вони були дуже вбогі, так що і їсти не мали що.

Надійшло свято Великодня, Воскресення Христового. Усі люди радуються, веселяться. Всі накупили собі їсти й пити, тільки бабусі з внучкою нічим порадуватися.

Поплакали вони і стали молитися, щоби святий Юрій поміг їм у їхньому горю. Тоді пригадала собі бабуся, що люди давно ще, тоді, як Татари на села хрещені нападали, гроші в землю закопували.

От і каже вона до дівчинки:

— Візьми, внучко, лопату та йди під ліс, та помолися Богови під першим дубом і копай ямку в землі, може Бог і святий Юрій пішле нам щонебудь.

Послухала внучка, узяла рискаль тай пішла під ліс. Викопала під дубом маленьку ямку тай думає собі:

— Буде з мене! Ямку викопала, нічого не знайшла, піду до дому!

Хотіла витягнути рискаль з ямки, аж чує рискаль об щось зазвенів! Вона нагнулася і бачить: скринка зелізна! Підіймає — важка і щось там дзвонить у середині!

Побігла вона до бабуні і з далека кричить:

— Бабко, ми скарб знайшли!

Розбили скринку, а там повно золота і срібла. От і вони мали веселі свята, бо за найдені гроші накупили собі всего доволі.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

3) **Вівтар.** — Вівтар є найважнійшою частию церкви. Він представляє собою небо. В вівтарі можуть знаходитися лише духовні особи, які відправляють Богослуження, і особи, які є призначені їм до помочі, до обслуги, підчас Богослуження.

Вівтар будується трохи вище, як середина церкви, а се на те, щоби було ліпше видно священиків та щоби було ліпше чути слова Богослуження і науки. Саме слово „вівтар" означає „високий жертівник".

Престол. — По середині вівтаря, проти царських дверий, стоїть **престол**, який уявляє собою Небесний Престол Слави Божої.

На престолі знаходяться такі освячені річи: антимінс, хрест, Євангеліє, Дарохранильниця і Дароносиця.

Антимінс — се шовкова чи полотняна хусточка, на якій намальовано положення Ісуса Христа до гробу. В антимінсі є зашита часточка святих мощів на спомин того, що в давнину Службу Божу відправляли на гробах мучеників за віру Христову, і на знак того, що святі є нашими заступниками перед Престолом Божим. Антимінс є посвячений єпископом і без антимінса Служби Божої відправляти не можна.

Хрест і Євангелія стоять на престолі на знак невидимої присутности в церкві Ісуса Христа.

Дарохранильниця — се посудина, в якій перетримуються Святі Дари, чи Святі Тайни для причастя хорих, а в дароносиці священик несе Святі Дари до хорих до дому.

В північно-східному куті вівтаря стоїть стіл, менший від престола, який називається **жертівником.** На ньому священик приготовляє хліб і вино для Тайни Причастя.

БОГОСЛУЖБОВІ ЦЕРКОВНІ РІЧИ.

Для Богослуження вживаються такі річи:

1) **Дискос.** — Се кругла тарілочка, яка має прикріплену підставку. На дискосі кладуться часточки виняті з проскури. Дискос уявляє собою ясла, в яких Ісус народився, як також гріб, в якім Його Тіло було поховане по роспяттю.

2) **Чаша.** — До чаші вливається вино з водою, яке освячується і перетворюється на Службі Божій в Кров Ісуса Христа. Чаша пригадує нам ту чашу, яку вживав Ісус Христос на Тайній Вечері.

3) **Звізда.** — Звізда є зроблена з двох металевих дужок, які є зеднані по середині. Звізду ставиться на дискосі і вона підтримує покровець, яким дискос прикривається. Звізда пригадує собою ту Вифлеємську звізду, яка зявилася була на небі, коли народився Ісус Христос.

4) **Копіє.** — Се є шпичастий з обох боків заострений ніж, на вид списи. Ним виймаються часточки з проскурок. Копіє нагадує нам спису, якою римський вояк проколов бік Ісуса Христа.

5) **Ложечка.** — Ложечкою священик причащає мирян.

6) **Покровці.** — Покровців є три: два малих, яким накривається дискос і чашу зокрема, і один великий, який служить для покривання обох разом — дискоса і чаші.

Повище вичислені річи називаються священними. До них нікому не вільно дотикатися, крім священиків.

Крім священних річей, є також річи, які називаються церковними. Важнійші з них є такі: Кадильниця, посудина для освячення води, кропило, ставники (ліхтарі), вінці, які вживаються при тайні вінчання і инші. До церковних річей можна дотикатися і мирянам (то є світським людям).

ОСОБИ, ЯКІ ВІДПРАВЛЯЮТЬ БОГОСЛУЖЕННЯ.

Особи, які відправляють Богослуження, ділиться на дві кляси: 1) **священо-служителів** чи **духовенство** і 2) **церковно-служителів** чи просто церковників.

Священнослужителями називаються **єпископи, священики і диякони.** Всі вони приймають Тайну Священства і через сю Тайну одержують особлившу благодать Святого духа, яка є потрібна для церковного служення.

Єпископи (архиєреї) становлять найвищий ступінь священо-служителів. Вони мають право відправляти взагалі всяке Богослуження. Тільки єпископи можуть посвячувати антимінси і святе миро та висвячувати инших осіб на священо-служителів, себто на єпископів, священиків і дияконів.

Всі єпископи по даній їм благодати є рівні між собою, хоч і можуть мати ріжні почесні назви. Так єпископи великих міст і округів, або єпископи старші віком називаються архиєпископами. Єпископи столиць називаються митрополитами, а в декотрих країнах патріярхами. Єпископ, котрий не має своєї єпархії, а помагає иншому єпископови в справах церковного управління, називається вікарієм.

Церковний округ, яким завідує єпископ, називається **єпархія.**

Священики (або ієреї) становлять другий ступінь священнослужителів. Вони можуть відправляти всяке церковне Богослуження, з виїмком тих відправ, які належать виключно єпископові. Церковні округи, якими завідують священики, називаються парафіями.

Всі священики по даній їм благодати є рівні між собою, але можуть відріжнятися один від одного своїми заслугами та станом життя. Так, священики заслужені отримують титул протоєреїв, священики з монахів називаються ієромонахами, настоятелі монастирів називаються архимандритами.

Диякони належать до третього ступня священнослужителів. Самі диякони не відправляють Богослуження, тільки прислугують єпископам і священикам. Вони виголошують у церкві декотрі молитви, читають Апостола і Євангеліє та кадять. Старші з дияконів називаються протодияконами.

В Канаді, головно на фармах, де церкви і церковні громади є звичайно малі і де Богослуження не відправляються кождої неділі, дияконів нема.

До церковно-служителів належать дяки і старші братя. Дяки мають обовязок читати й співати підчас богослуження, а старші братя дзвонять у дзвони, глядять за чистотою у церкві, подають кадило, засвічують свічки та взагалі наглядають за порядком в церкві.

ЦЕРКОВНА БЛУКАНИНА АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Про дивні і сумні приміри церковної блуканини американських Українців доносять часописи зі Злучених Держав. В Аллентави, Пенсилвенія, відбулись 9 квітня наради відпоручників тих українських греко-католицьких громад, що не хочуть признавати над собою влади греко-католицького єпископа Богачевського. На наради прибуло 34 світських делегатів і 9 священиків. Зібрані, як видно, були того переконання, що можна оставати греко-католиками і рівночасно не признавати греко-католицької зверхности. Зібрані рішили не признавати єпископа Богачевського, однакож дальше признавати папу римського, який назначив Богачевського єпископом; не признавати єпископа Богачевського, який будь що будь є Українець, але признавати Італіянина, папу римського, який є зверхником єпископа Богачевського і який в ніякім случаю не може признати невдоволених греко-католиків за свою паству. Збунтовані греко-католики вибрали собі адміністратора, який має управляти їх „дієцезією"; адміністратором принявся бути о. А. Улицький, а помагати йому мають о. П. Середа і о. Й. Пелехович. Майже рівночасно збунтовані греко-католики в Скрентоні, Па., встругали ще дурнійшу штуку. Вони зорганізували в себе „вільну народню церкву" і підчинили її біскупові „польського косцьола народового", Годурови. На першого „пробоща" для збаламучених Українців назначив біскуп Годур якогось ксьондза Пйотра Касєнчака. Він має відправляти для Українців богослуження тимчасово в однім з польських народових косцьолів в Скрентоні. Додуматись до того, аби злучитися з українською православною церквою, збунтованим греко-католикам в Злучених Державах, як видко, дуже тяжко. Вони радше будуть опихати воду в ступі.

РІДКИЙ ШЛЮБ.

В малім місточку Бум в Бельгії відбувся слюб такий, що буває раз на століття. От-се три сестри-близнята виходили замуж одночасно. Називаються вони: Осипа, Фільомена і Марійка а такі подібні до себе, як три каплі води. При виході з костела бурмістр вручив сестрам дарунки від короля бельгійського Альбрехта: по 1000 франків на початки господарки.

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА НА БУКОВИНІ.

В справі святкування Великодних Свят населення на Буковині поділилося на дві частини: Українці постановили святкувати 5 травня, а Румуни святкували 31 березня.

Також більшість населення Бесарабії святкує Великдень 5 травня.

ПРАВОСЛАВНІ ПАРОХІЇ НА ВОЛИНІ.

На Волині є тепер усього 740 православних парохій. По українськи (в народній мові) відправляють у 50 — 60 церквах, а таке саме число буде й тих церков, де священик відправляє по церковному, а нарід відповідає по українськи. Виговір церковно-славянської мови майже у всіх церквах — російський. На церковний зїзд у Луцьку в 1927 році були вплинули заяви з 527 парохій з домаганням української богослужебної мови. Єрархія і духовенство православної церкви — майже самі „русскі" і вони ставляють великі перешкоди українізації православної церкви.

ЛАТИНСЬКА МОВА — УРЯДОВОЮ МОВОЮ ВАТИКАНУ

Римська преса доносить, що урядовою мовою папської держави буде лятинська мова. В дипльоматичних взаєминах з чужими краями папа уживатиме французької або італійської мови.

АНТИСЕМІТИЗМ В РОСІЙСЬКІЙ АРМІЇ.

Жидівські часописи подають відомости про зростаючий антисемітизм в російській червоній армії та про боротьбу з антисемітизмом. За ширення антисемітської пропаганди засуджено в Боровичах двох братів, фабричних робітників, на два роки кождого. В советі (рада) в Боровичах зайшла цікава пригода. Говорено про боротьбу з антисемітизмом. Серед того встав один учасник, Малішев, і каже: „По моїй думці нема потреби боротися з антисемітизмом. Ми краще звернім свої сили на поборювання Жидів".

ПОВІНЬ В СОВІТСЬКІМ СОЮЗІ.

Телеграма з Москви з 14 квітня доносить, що в ріжних частях Радянського Союза згинуло богато людей від весняних повеней. Головно великі шкоди поробили вилливи рік Дніпра, Дону та инших полудневих рік.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпеґу.

Дебата і концерт.

В неділю вечером, 14 квітня, в салі Українського Православного Собору відбулася дебата на тему: „Рішено, що комуністична робота є шкідлива для Українців". Афірмативну сторону заступали пп.: Віктор Купченко і Мир. Стечишин, негативну пп.: В. Батицький і Й. Богоніс. Цікаво було слухати дебатантів, як ті старалися виказати шкідливу роботу комуністів, а другі вишукували ріжні факти, з яких виходило, що не вся робота комуністів є шкідлива для Українців.

Судді рішили, що дебату виграла афірмативна сторона.

Концертова програма складалася перед дебатою з таких точок: „Бога величайте" — відіграла і відсівала мандолінова орхестра під управою п. Угринюка. Маленька дівчинка Оля Козак виголосила декламацію. Мандолінове сольо — І. Пасічняк. „Штукою зайшов", декламація — п. Марцинюк. Струнне тріо — учитель музики Дж. Борноф при співучасти Дж. Долана і панни М. Барон.

По дебаті була відіграна весела одноактівка „Блаженні віруючі", в якій виступали отсі: пані Л. Гуцляк, панна М. Голубівна і пп.: Ів. Пасічняк і Ів. Кирилюк.

Відчит і концерт.

В неділю вечером, 21 квітня, в салі Українського Православного Собору виголосив відчит п. В. Топольніцький на тему: „Економічне положення Українців в Канаді". Предсідник, посол Н. В. Бачинський, представляючи п. Топольніцького, сказав, що п. Топольніцький походить з Галичини, де укінчив гімназію, а високу школу в Чехословаччині. Лише кілька літ тому як приїхав до Канади. Шановний промовець в своїм відчиті порушив дуже важні справи для Українців в Канаді. Українці в Канаді стоять досить добре під зглядом культурно-просвітним. За те слабо стоять економічні справи, як кооперативи. Українці повинні взятися до праці над економічними справами, щоби піднести себе матеріяльно. Відчитом заінтересувалися присутні слухачі, чого доказом було те, що по відчиті були досить довгі дискусії на порушені справи. Шановний промовець обіцяв дати пізнійше ще один відчит на подібну тему.

Концертова програма перед відчитом складалася з таких точок: Бенджо дует — відіграли пп. Сич і Луїс. „Почаївська Божа Матір" — відспівав хор Недільної Школи. Сольо в хорі співала панна Оля Пасічняк, і своїм співом доказала, що виростає нова співацька сила. „Красо", декламація — мала дівчинка М. Циганевич. Гітарове сольо — п. Іван Пасічняк. „Киця", декламація — малий хлопчик П. Совсун. „Світе тихий" — хор Недільної Школи. Дві пісні відіграли і відспівали дівчата з мандолінової орхестри під управою п. П. Угринюка. Хор Недільної Школи співав під управою п. С. Міхоцького.

По відчиті була відіграна одно-актівка, в якій виступали: п-ні Бовнінська, п-ні А. Стечишин, Гр. І. Блок, п. І. Пасічнак і молодий хлопець Строкап.

[illegible]

В тижні від 15 до 20 квітня с. р., в галі Українського Православного Собору відбувся базар в дохід Собору, устроєний жіноцтвом при Соборі. Базар закінчився пізно в ночі, в суботу 20 квітня, коли відбулася розігравка річей. Між річами, які були на розігравку, було богато вишиваних ріжних робіт. Між тими річами було видно гарний дівочий стрій, з 6 штук, який вишила одна з наших пань. Убрання се не було дане на розігравку на 25-центові тикети, а на спеціяльну розігравку, яка одначе не відбулася через брак часу, а відбудеться пізнійше. Се був перший базар оцертий на місцеві сили, і як на передзінок — базар приніс досить гарний прихід.

Скромний.

ВІДОМОСТИ З КАДВОРТ.

Жіноче Товариство.

Дня 9-го грудня, 1928 року, в неділю підчас Богослуження свящ. І. Кусий завізвав жіноцтво, щоби по полудні, війшлося до дому п. Юрія Котелки в справі заснования жіночого товариства. На сей поклик зійшлись жінки і дівчата і в 3 годині розпочато збори молитвою „Царю Небесний". Збори отворив свящ. Кусий. На предсідательку зборів покликано паню Тересу Слонецьку, а на секретарку паню Анну Сороку.

Свящ. Кусий в своїй гарній промові представив зібраним ціль і значіння жіночих товариств. Говорив про жіночий рух по цілім світі, наводив приміри, як боряться жінки других народів о рівноправність, давав історичні докази, як богато вже жіноцтво поступило на всіх ділянках суспільного життя та вказав на працю нашого жіноцтва, закінчуючи словами: „Будучність нашого народу, як нації, буде залежати від того, яких будемо мати, материй і жінок"

Зібране жіноцтво рішило зорґанізуватися в товариство. Вписалось 20 женщин і 10 дівчат. Ухвалено, що річна вкладка від замужних жінок має бути одного доляра, а від дівчат 50ц. Ухвалено також, що назва товариства має бути: „Жіноче Товариство ім. Княгині Ольги" та що Товариство прилучиться до Союза Українок в Канаді.

До заряду Товариства вибрано: пані Параскева Кіндрачук — голова, пані Параскева Цалин — заст. голови, пані Тереса Слонецька — секр. фінансова, панна Михайлина Кіндрачук — секр. рекордова, пані Анна Івонишин — касієрка. — До контрольної комісії увійшли: панни Анна Кіндрачук, Варвара Струтан і Анна Бавкова.

На закінчення свящ. Кусий подав ще кілька вказівок, як мається провадити працю в товаристві. По сім замкнено збори відспіванням „Достойно є" і „Ще не вмерла Україна".

Відчит

Неділя, 10-го лютого 1929 року, остане нам, Українцям в Кадворт, довго в памяти, а се з тої причини, що ми мали нагоду тої днини почути відчит о. Кусого, який не одному отворив очи та утвердив в вірі і додав духа до дальшої боротьби з ворогами українського народу. Того дня відбулося в нас також Богослуження. Відчит відбувся в міській галі, в 2 годині пополудні. На відчиті було богато народу.

На предсідника покликано д. Василя Колбуза, а на секретаря учителя Гринєвича. Тема відчиту була: „Унія — як чинник, на знищення українського народу". Тема сама собою дуже інтересна і тому слухачі з великою увагою та заінтересованням слухали: Свящ. Кусий спімнув на початку про початки християнства взагалі, а там далі говорив про заведення християнства на Україні, про його скріплення і вагу, про знищення української церкви Москалями та про заведення унії Ляхами. Говорив про наслідство св. Петра, про папів і їх життя, про св. інквізицію, а саме як палено і мучено на смерть людей, які не хотіли коритись папі. Говорив також про від-

родження Рідної Церкви на Україні, про переслідування її большевиками, та про відродження Рідної Церкви в Злучених Державах і Канаді. Словом — спинився над всім тим, що входить в обсяг питання про унію. За сей відчит нагороджено свящ. Кусого довгими та гучними оплесками. Були на сім відчит також і наші противники, слухали уважно тай хвалили собі те, що бесідник говорив. Ми всі члени Української Православної Церкви складаємо свящ. Кусому щиру подяку за так добре обдуманий відчит.

Шевченківське свято.

Перший раз в нашім місточку, Кадворт, Саск., наші Українці відсвяткували роковини уродин і смерти нашого генія Т. Шевченка. Було се в неділю, 17-го березня. Як молодші так і старші, приготовлялися, аби як найторжественніше те свято урядити. Того дня відбулось в нас Богослуження. Проповідь свящ. Кусого була зворушаюча. По Богослуженню відбулась панахида за упокой Т. Шевченка, та хорове „Вічная память".

Свящ. Кусий запросив всіх до міської галі на обід. В другій годині по полудні позасідали всі до обіду, який то приготовило наше жіноцтво. Підчас обіду свящ. Кусий подякував жіноцтву за так смачні страви та труд, по чім зібрано пятнайцять долярів на релігійний фонд.

В пятій годині розпочався концерт. Підноситься куртина. На середині сцени видніє могила, на ній стоїть образ Т. Шевченка та три-раменний березовий хрест. В півколесі на сцені, мов маковий цвіт, 24 дівчині, в народних строях, а позаді 10 мущин. Се наші молоді співаки.

Добр. Василь Ковбуз виголошує вступне слово, пояснює значіння свята, та наводить приміри, як чужі народи шанують своїх великих людей. По сім відспівано хором пісню „Не пора". По відспіванню пісні, всі співаки забрали перші місця напроти авдиторії, а свящ. Кусий розпочав свій відчит словами:

„І мене в сімї великій, в сімї вольній новій, не забудьте помянути, не злим тихим словом". Говорив про час і долю українського народу перед приходом Т. Шевченка, про молодий вік поета і про ті труднощі, які йому довелося зносити. Говорив про його заповіт та про те, кілько добра зробив він для українського народу своїми поезіями.

Зібрані нагородили бесідника довготреваними та гучними оплесками. Дальша програма була, як слідує: декл. „Човен" — виголосив хлопчик П. Слонецький, сольо спів, „Віє вітер", А. Балкова, вправи дівчат з піснею „Не миритись", декл. „Роковини" — В. Янішевський; сольо спів, „На городці" — А. Слонецька; мандолінова орхестра — „Реве та стогне"; дует — „Ой вербо" відспівали — А. Котелко і М. Кіндрачук; сольо-спів „Ой не гаразд — В. Ковбуз; скрипкове сольо — відограв Д. Мостранський; хорова пісня „На смерть Т. Шевченкові" (зійшов місяць; декламація „На гробі сина" — Ф. Строщук; сольо „Ой на горі" — відспівали В. Струган; мандолінова орхестра „Засвистали козаченьки"; хорова пісня „Пропаща доля"; декламація „Розрита могила" — П. Котелко; мандолінове сольо відіграв — Гриневич; декламація „Три шляхи" — А. Котелко; сольо „Туга козака — М. Книгиницька; мандолінова орхестра „Да згода в родині"; декламація „Тополя", — М. Кіндрачук; декламація „Наша віра" — виголосив М. Слонацький; хоральний спів „Ще не вмерла Україна" і „Кад [illegible]".

Священик Кусий подякував всім зібраним за так чисельну участь, та закінчив словами:

„Будеш батьку панувати,
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть".

Я від себе і в імени всьої нашої громади прилюдно хочу подякувати свящ. Кусому за вивчення хору, як також учителеви Гриневичеви за поміч в приготовлянню так великого і [illegible].

Член Української Православної Церкви в Кадворт, Саск.

ЖЕРТВИ

на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.

(Колектував о. П. Мельничук.)

(Ст. Джуліен, Саск.)

Олекса Човганюк	1.00
Василь Букшован	1.00
Семен Букшован	1.00
Григ. Шгач	5.00
Мих. Шгач	2.00
Вас. Буджак	1.00
Ілько Бокурак	.50
Мих. Човганюк	.25
Гриць Сорокан	3.00
Дмитро Букшован	1.00
Йосиф Боднар	1.00
Вас. Шгач	1.00
Семен Михайлюк	5.00
Панна Настуня Черниховська	5.00
Юрко Михайлюк	2.00
Дмитро Михайлюк	1.00
Андрій Павлик (учит.)	2.00
	$32.75

Шіго, Саск.

Василь Хриптул	1.00
Василь Куропатніцький	1.00
Гео. Фостій	.50
Оксана Петрушак	.65
Іван Кульчицький	2.00
Санхіра Коропатніцька	.50
Василина Хриптул	1.00
Іван Стихарюк	1.00
Іван Фостій	1.00
Юрко Лис	5.00
Теодор Коропатніцький	5.00
Василь Кирилюк	1.00
Теодор Анака	2.00
Марта Савчук	2.00
Андрій Савчук	5.00
Мих. Руснак	.50
Мих. Гнип	5.00
	$34.15

Тіпер, Саск.

Василь Квасниця	1.00
Вас. М. Іссар	1.00
Георгій Дроник	1.00
Василь Яремій	2.00
	$5.00

Іксігер, Саск.

Теодор Шпка	5.00
С. Н. Савчук	[illegible]
Вас. Корейчук	[illegible]
Матей Савчук	2.00
Гео. Побережник	2.00
Тодор Сущинський	1.00
Данило Загарук	1.00
Григ. І. Марко (уч.)	5.00
Гео. Думенко	1.00
Іван Попович	5.00
	$28.00

Ванда, Саск.

Дмитро Баер	1.00
Іван Баер	1.00
Іван Дребот	1.00
	$3.00

Микола Царук, Рама, Саск.	2.00

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ В СОБОРІ СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ.

Повідомляється православних Українців міста Вінніпегу про слідуючий порядок Богослужень в Соборі св. Покрови:

2. травня — Великий Четвер — Страсти Господа Нашого Ісуса Христа — 7 год. вечером.
3. травня — Велика Пятниця — Вечірня і винесення плащениці 2.30 год. по полудни. Єрусалимська Утреня в 7.30 годині вечером.
4 травня — Велика Субота — посвячення пасок в Соборі у 8 годині вечером.
5 травня — Великдень — Початок Богослуження в 6 год. рано.
6. травня — Світлий Понеділок — Початок Богослуження в 8.30 год. рано.

Прот. С. В. Савчук.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Лещишина.

Травень:

3 Велика Пятниця — Роблін, 10 год. рано, — свячення пасок.
3 Велика Пятниця — Шортдейл, 4 год. по пол. — свячення пасок.
4 Велика Субота — Косів, 7 год. рано — свячення пасок.
4 Велика Субота — Сифтон, 11 год. рано — свячення пасок.
4 Велика Субота — Давфін, 1 год. по пол. — свячення пасок.
4 Велика Субота — Богдан, 5 год. по пол. — свячення пасок.
5 Великдень — Галич, 6 год. рано свячення пасок.
5 Великдень — Пайн Ривер, 9 год. рано — Служба Божа.
6 Світлий Понеділок — Косів.
7 Світлий Вівторок — Сифтон, у Кузика.
12 Нед. — Давфін.
19 Нед. — Богдан.
26 Нед. — Роблін.

Box 815, Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

Квітень:

28. Цвітна Неділя. — Толстой. — Великодна сповідь.

Адреса: Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

Травень:

3 Велика Пятниця — 8 год. рано виставлення плащениці і свячення пасок — Розборн.
1 год. по полудне — Мензі.
5 год. пополудне — Сенді Лейк.
5 неділ — Великдень — 3 година рано Воскресна Утреня і свячення пасок — Сеттон. — 4.30 год. рано — Тиндел. 6.30 год. рано — Селкірк. 9 год. рано Воскресна Утреня і Служба Божа — Поплар Парк.
6 понеділок — Сеттон.
7 Вівторок — Сарто — в хаті п. Доміграка.
12 нед. — Ледвин.
19 нед. — Луфрост. — Мензі.
26 нед. — Портедж ля Прейрі.

871 Weatherdon Ave., Winnipeg
Телефон: 43 234

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА [illegible]

ТРАВЕНЬ.

2. Великий Четвер: Літ. Вас. Великого з Вечірнею. Ап. 1. Коринтян XI.: 23—32. Єван. Мат. XXVI.: 2—20; Івана XIII.: 3—17; Мат. XXVI.: 21—39; Лук. XXII.: 43—45; Мат. XXVI.: 40—75 і XXVII.: 1—2. Підчас Літ. готується запасні св. Дари Вечером Утреня Страстна, 12 Євангелій з дзвоненням після чого дзвони умовкають до Воскресення.

3. Велика Пятниця: Царські часи. Літургія не правиться. Вечірня в 2 годині. Винесення плащениці.

4. Велика Субота: Літургія св. Василя Великого з Вечірнею. Після входу 15 паремій. Замісць „Святий Боже" — „Усі ті, що в Христа охрестилися". Ап. Рим. VI. 3—11. Замісць „Алилуя" — „Воскресни Боже". Єв. Мат. XXVIII: 1—20. Замісць „Херувимської" співається „Нехай мовчить всяка плоть чоловіка". Замісць „Достойно" — „Не ридай за Мною Мати". Після Літургії благословення хлібів, пшениці, вина і елею, які стоять приготовані на тетраподі, перед плащеницею. У вечір читання Діянь Апостольських. Після сього, — коли завчасно, то досвіта в День Пасхи, перед Воскресною Утренею — правиться містополуношниця, після якої плащеницю заноситься до вівтаря і кладеться її на престолі, де вона остає до віддання Пасхи.

5. Неділя Пасхи (Великдень). В 12 год. в ночі (коли обставини не позволяють, то пізніше) хрестний похід виходить з церкви і, обійшовши її три рази, спиняється перед зачиненими дверми церкви і починається Воскресна Утреня. Почавши з Великої Ектенії, Утреня продовжається в церкві. Літургія св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже" — „Усі ті, що в Христа..." (Так через цілий світлий тиждень). Апостол, Діяння І: 1—8. Єван. Івана І: 1—17. (Читається на ріжних мовах). Після Літ. свячення пасок. Після заамвонної молитви освячується Артос, який через цілий світлий тиждень лежить на аналойчику в вівтарі, або серед церкви в кулі з образом Воскресення. Артос обноситься довкола церкви при хрестнім поході у всі дні пасхи. Райські двері відчинені через цілий тиждень. В сей тиждень, загальниця.

Вечірня у всіх ризах. Вхід з Євангелією. Перший Вселенський Собор постановив на протязі цілої Пятьдесятниці не клякати.

6. Світл. Понед. Служба Божа така сама, як у неділю Пасхи. Ап. Діяння І: 12—17 і 21—26; Єван. Івана І: 18—28. Після Літургії буває хрестний похід довкола церкви.

7. Світлий Вівторок: Служба така, як у неділю. Ап. Діян. II: 14—21; Єв. Лук. XXIV: 12—35.

22. Неділя Томина: Гол. 1. Утр.: Єв. Мат. XXVIII.: 16—20. Літ. Ап. Діяння V. 12—20 Єв. Івана XX.: 19—31. Підчас мировання роздається Артос.

19. Неділя Мироносиць: Голос 2. Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Діяння VI.: 1—7. Єван. Марка XV.: 43—47 і XVI.: 1—8.

26. Неділя про Розслабленого: Гол. 3. Утр.: Єв. Луки XXIV.: 1—12 Літ.: Ап. Діяння IX.: 32—42; Єв. Івана V.: 1—15.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ТРАВЕНЬ.

1 С. Івана Декапол. прп
2 Ч. [illegible] Ста[illegible]. прп.
3 П. Вел. Пятниця. Теодора.
4 С. Вел. Субота. Януарія свмч.

5 Н. Великдень.
6 П. Світлий Понед. Юрія
7 В. Світлий Вівторок. Сави.
8 С. † Марка [illegible]
9 Ч. Василія свмч.
10 П. Симеона свмч.
11 С. Ясона і Максима ап.

12 Н. Нед. Томина. 9 Муч. в К.
13 П. † Якова ап.
14 В. Єремії прор.
15 С. †Бориса і Гліба
16 Ч. † Теодозія прп.
17 П. Пелагії прмч.
18 С. Ірини мч.

19 Н. Нед. Мироносиць. Йова.
20 П. Яел. Чесного Хреста
21 В. † Івана Бог.
22 С. † Перен. мощ. св. Ник.
23 Ч. † Симона ап.
24 П. Мокія
25 С. Епіфанія і Германа

26 Н. Нед. Розслабл. Гликерії і Ал.
27 П. Ісидора, Максима
28 В. Пахомія прп.
29 С. Теодора освящ.
30 Ч. Андроніка ап.
31 П. Теодота мч.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. — ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ТРАВНЯ, 1929. — ЧИСЛО (79) 10

СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ.

В днях 9 — 12 травня с. р. відбувся в Ню Йорку Четвертий Собор Української Православної Церкви в Злучених Державах.

Собор складався з духівництва і світських — по два делегати від кождої громади — і відбувся під духовним проводом Високопреосвященного Архиепископа Іоанна Теодоровича.

Собор вирішив богато важних питань дотично управи Церкви і деякими важними ухвалами запевнив її світлий розвій на будуче.

На Соборі були також представники Української Православної Церкви в Канаді. Ними були прот. С. В. Савчук, голова Консисторії, і громадяне Василь Свистун та Юліян Стечишин, члени виділу Братства.

БОРОТЬБА З ЦЕРКВОЮ В РАДЯНСЬКІМ СОЮЗІ.

Московська газета „Ізвестія" подає, що в 1928 р. у Радянськім Союзі радянські власти закрили 354 церкви, 31 монастирів, 59 синагог, 31 мечетів і 43 инших домів молитви. Шкода, що згадана газета не подала досі, скільки за сей час закрито коршмів та инших склепів з алькоголевими напитками. Виходить, що про таку боротьбу большевики зовсім не думають.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР.

Заграничні газети подають, що на другий рік має відбутись православний вселенський Собор, на якому головуватиме царгородський патріярх. Собор відбудеться або в Царгороді, або на Афоні. В ньому візьмуть участь патріярх єрусалимський, антіохійський, александрійський і понад 500 епископів від усіх православних церков. До справ, які має вирішити той собор, належать — між иншим — реформа календаря і питання про безженність епископів, иншими словами — питання про женячку православних владик.

ПРОТИ КАРИ СМЕРТИ.

Ціла низка письменників і мистців внесла до німецького парляменту (комітету, що редагує новий карний кодекс) заяву з домаганням, щоби Німеччина пішла за прикладом тих кутьурних країн, які скасували кару смерти.

БОРОТЬБА ЧЕРЕЗ КАЛЕНДАР НА БУКОВИНІ.

Зі статті п. з. „Грізна небезпека" в черновецькім часописі „Хліборобська Правда" довідуємося, що запроваджування нового календаря на Буковині не відбувається без поважних перепон. З села Вилавча в Сторожинеччині повтікали священики, висилаючи до регенції довжезну телеграму про те, що перед грозьбою смерти покинули село. В Карапчеві над Черемошем громадяне завзялися прогнати з села даскала силою. В Іспасі хотіли силою обсадити школу. Після того, що „Хліборобська Правда" говорить, є се вже друга серія розрухів з причини нового календаря. Перші розрухи були при кінци березня (з нагоди латинського Великодня); тоді нарід замикав церкви і недопускав до них священих та людей, які хотіли святкувати.

СОБОР В ЧЕСТЬ КОРОЛІВ.

В присутности цілого кабінету, ради регентів і найвисших достойників церкви румунська королева-вдова Марія поклала 11 травня угольний камінь під новий румунський національний собор (катедральну церкву), який будується в честь королів Кароля і Фердинанда. Рівночасно відправлено під голим небом урочисту Службу Божу. Нова церква, яка має бути клясичної візантійської архітектури, буде коштувати міліон долярів, коли скінчуть її в 1933 році.

ВАТИКАН І ПРАВОСЛАВНІ.

Спеціяльна ватиканська комісія видала доручення для католицького духовенства, щоби ставитись дуже обережно до православних, які хотять переходити на католицизм, коли вони російські іміґранти. У випадках таких прохань, католицька краєва зверхність мусить дістати окремий дозвіл на приняття до католицької церкви від Ватикану або папських нунціїв у даній державі. Ватикан видасть в сій справі доповняючі інструкції.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ПІЯНСТВО.

У французькому місті Ліоні зайшов дикий вибрик пяного чоловіка. А саме: один 20-літний хлопець, будучи в пяному стані, вбив свого батька, положився коло трупа та заснув біля нього. Щойно на другий день його брат завважив сю жахливу сцену, а се лежачого побіч себе — вбитого батька та його спитого сина.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ЖИДІВСЬКОЇ ПАСХИ.

Жидівська секція большевицької організації „безбожників" одержала підмогу в висоті 90,000 рублів спеціяльно на організацію передвеликодної аґітації. У всіх містах України в навечеря першого дня свят були влаштовані спеціяльні театральні вистави, концерти і відчити, на які всі Жиди мали безплатний вступ.

БОЛЬШЕВИКИ ДЕМОРАЛІЗУЮТЬ ШКІЛЬНУ МОЛОДЬ.

Большевицька влада оголосила в урядових „Ізвестіях", що в Москві, в середніх школах є ще 42 процент віруючих учнів, що суперечить комуністичним засадам і програмі. Щоби зробити сьому кінець, комісаріят освіти виробив нову програму для середніх шкіл, в якій вставлено як головний предмет протирелігійну пропаганду.

Згаданий розпорядок викликав велике розгорячковання серед батьків.

„РЕЛІГІЙНА СВОБОДА" В ІТАЛІЇ.

Альфред Рокко, міністер справедливости у фашістськім правительстві Італії, предложив в парляменті, в якім нема ані одного не-фашіста, законопроект, регулюючий не-католицькі віроісповідання. Рокко впевняє, що його законопроект дає повну свободу всім віроісповіданням, „оскільки вони не є шкідливі для принціпів держави". Як та свобода має виглядати, є досить цікаво, бо договором з Ватиканом Італія згодилася зробити канонічне право основою державних законів.

ХОЧУТЬ ЗАБРАТИ СОБОР ПІД РАДІО-СТАЦІЮ.

3 квітня с. р. харківська радіо-стація передала новину, якою апелює до „товаришів-червоноармійців" о підтримання домагань „Союза безбожників" в справі закриття Харківського Катедрального Собору та передачі його під радіо-стацію.

ЦЕРКОВНЕ ЧУДО В НЕАПОЛІ.

Недавно в Неаполі (в Італії) було легке трясення землі. Від сього почали рухатись ковтки в ухах одної статуї в церковці Санта Марія деі Портічі.

Незабаром сталось ще друге чудо. Глухоніма від уродження жінка після молитви перед статуєю раптом почала говорити і чути.

ДАЛЬШІ ФОНДИ НА ЛОВЛЮ ДУШ.

Орган римо - католицької церкви в Канаді, „Кетолик Реджістер" з Торонто в числі з 25 квітня подає подяку о. Крижановського з Мондер, Алта., за гроші, які дістав від Товариства Поширення Католицької Церкви. Сим разом згадує, що дістав на 250 Служб Божих, але кілько за них дістав, про се замовчує, лише зазначує, що се щедра допомога.

В тім самім числі „Кетолик Реджістер" є поміщене фінансове звідомлення Товариства Поширення Католицької Церкви. Товариство мало за рік прибутку $199,725,91. Найбільший прибуток був на Служби Божі. На се зложили Товариству вірні римо-католики $60,494.75. А як розділило Товариство зібрані гроші? Майже всі ті гроші пішли на піддержання католицької роботи в Західній Канаді. З того $16,198.96 пішло прямо на „рутенську" роботу. Менші суми були розділені по західно-канадійських римо-католицьких дієцезіях і замітна річ, що дальші суми подіставали якраз дієцезії, які є найбільше активні в роботі між Українцями. І так Едмонтон дістав суму $13,299.25, а Вінніпеґ $11,069.00; инші дієцезії менші суми — від $500 до $6,260. На колеґію св. Йосифа дало Товариство в протягу року суму $32,205. Сі цифри дуже пророчисто говорять, за які гроші провадиться католицька робота між Українцями.

УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА БОЖА НА РАДІО.

Катедральний хор при Українськім Православнім Соборі св. Покрови в Вінніпеґу буде співати Службу Божу на радіо в неділю 2 червня с. р.

Аби послухати Служби Божої, треба старатися дістати стацію CJGX. в Йорктоні. Початок буде точно в 11 годині перед полуднем (вінніпеґський час).

Заряд Собору.

Обовязком кождого читача „Вістника" є при кождій нагоді приєднувати нових передплаників для „Вістника". „Вістник" повинен знаходитися в кождій українській хаті.

Др. А. Копистянський.

Скит Манявський.

То вжеж на віки се величне діло має покрити непрозріна тьма?

А. Могильницький.

Розвал Православної Церкви в XVI. ст.

Наші письменники на переломі XVI і XVII століття в ярких красках описують упадок православної церкви в межах польсько-литовської держави.

Епископські престоли займали люде, недостойні свого високого звання, які дбали виключно про своє лишне добро, а занедбували інтереси церкви. Що-ж до низшого духовенства, то воно находилося в ще гіршім стані. Воно було малопросвічене і темне і далеко не відповідало свому високому званню.

Загальне зіпсуття охопило рівнож монастирі. В одиім зі своїх посланій Іван Вишенський малює сучасне чернече життя дуже чорними красками. Архимандрити і ігумени „з місць святих поробили собі хутори, самі в них зі слугами своїми і приятелями тілесну і скотську жизнь проводять, на місцях святих лежачи, гроші для себе збирають, з доходів, даних богомольцями Христовими, донькам своїм віно готовлять, синів одягають, жінок украшають, карети ділають, коней ситих і одношерстних запрягають, а в монастирах чернечого чина нема, замісць „бдінія піснословія і молитви, виють собаки...“

Повага православного духовенства упала, віра була захитана, а серед низших верств населення страшно ширилися всякого рода суевіря.

Способи її відродження.

Невідрадний стан православної церкви, яка з упадком української державности була одинокою опорою народного життя, наповняв горем серця віруючих.

Миряне, переважно наша дрібна шляхта і міщанство, видячи головну причину зла в загальнім недостатку освіти, старалися двигнути православну церкву з її упадку при помочі просвіти. Се завдання взяли на себе церковні братства, з котрих найвизначнійшу ролю відограло львівське ставропигійське братство. Воно розвинуло широку культурну і просвітну діяльність та безперечно причинилося до оживлення релігійного і духовного життя. Находячи піддержку у царгородського патріярха, львівські братчики дуже інтересувалися церковними ділами та бажали розвинути свою контролю навіть над висшим духовенством.

Ся широка програма ставропигійського братства викликала невдоволення серед висшої духовної ієрархії, тим більше, що царгородський патріярх явно стояв по стороні церковних братств.

Берестейська юнія і її наслідки.

Підюджене папськими і польськими агентами та невдоволене розпорядками царгородського патріярха Єремії, висше духовенство, з митрополитом Михайлом Рогозою на чолі, постановило на зїзді в Берестю в 1595 р. признати папу головою церкви. Два його відпоручники, епископи Володимир Терлецький і Іпатій Потій, 15 листопада 1595 р. приїхали до Риму і там підписали акт унії з застереженням всіх прав грецької церкви. Коли в слідуючім 1596 р. був скликаний синод до Берестя над Бугом для проголошення унії, показалося, що почва для церковної злуки з Римом не була достаточно підготовлена. Величезна більшість української суспільности не приняла унії. Народ розбився на два ворожі табори: униятів і православних, які зачали вести між собою не тільки живу літературну полеміку, але й завзяту боротьбу. Моральна сила нашого народа була розбита. Уніяти находили піддержку по стороні польського правительства, яке обсаджувало епископські катедри сторонниками унії. Внаслідок сего православним грозила поважна небезпека, що згодом будуть позбавлені висшої духовної ієрархії.

Пораження козаччини під Лубнами.

Православні не могли числити на ніяку поміч. Московська держава, яка уважалася за головну твердиню православну, з вимертям династії Рюриковичів в 1598 р., сама переживала велику внутрішну розруху, звісну в історії під назвою „Смутное время“ аж до 1613 р., т. є до вибору царя Михайла з роду Романових. В часі сеї розрухи польські війська не тільки опанували Смоленск, але загналися аж до самої Москви і на якийсь час заволоділи московським Кремлем.

Нова сила, яка родилася далеко в степах, козаччина, потерпіла повне пораження якраз в тім році 1596, коли була проголошена унія в Берестю над Бугом. Польський гетьман Станислав Жолкевський загнав козаків за ріку Дніпро і під Лубнами наніс їм велике пораження. Козацький отаман, Северин Наливайко, попав в руки побідників і перевезений до Варшави був четвертований. Здавалося, що по тій кривавій розправі раз на все буде задержаний розвиток козаччини, яка постановою польського сойму ще з 1590 р. мала бути обмежена до числа 1000 людей і віддана під строгий догляд польських властей.

Невесело отже представлялось положення нашого народа з кінцем XVI і з початком XVII століття. Берестейська унія викликала релігійний роздор і ослабила духову силу нашого народа, а рівночасно пораження козаччини під Лубнами знищило почини тої реальної сили, яка наростала в далеких степах.

Роля Галичини в національнім відродженню.

В тих часах повного занепаду і загальної розрухи наш нарід умів видобути з себе богато животворної сили, яка спасла його від неминучої національної смерти. На цілій лінії зачалось національне відродження, в якім головна роля припала Галичині.

З галицької землі, а саме з Судової Вишні, Самбірщини і Тисьмениці, вийшли три визначні мужі, які майже рівночасно розвинули живу діяльність в ріжних напрямах. Словом і ділом вони будили нарід до поправи.

Уроженець Судової Вишні, Іван Вишенський з далекої гори Атос своїм грімким словом будив совість в народі, в ярких словах представляв його занепад та накликував до поправи.

Другий галичанин, родом з Самбірщини, Петро Конашевич Сагайдачний приступив до організації недавно розбитої реальної народної сили, козаччини. Зручно користаючи з клопотів Польщі, яка за часів Жигмонта III. Вази зачала вести війну майже зі всіми своїми сусідами, і льояльно поступаючи супроти польського правительства, Петро Конашевич Сагайдачний не тільки усунув лихі наслідки пораження в битві під Лубнами, але довів козаччину до небувалого розвитку (40 тисяч) та натхнув її висшим ідеалом боротьби за православну віру.

Найтяжше завдання морального відродження нашого народа і скріплення його захитаної волі взяв на себе уроженець Тисмениці, основатель Скиту Манявського, Іван-Йов Княгинецький.

Йов Княгинецький і його подвиги.

Недалеко від міста Станиславова, в Тисмениці, в Галичині, около 1550 р. в міщанській родині прийшов на світ Іван Княгинецький. Свою молодість він перевів на дворі князя Василя Константина Острожського. Там случайно він познакомився з переїзджаючими атонськими монахами і з ними поїхав на гору Атос, де постригся в черці. По 12-літнім побуті на горі Атос, Княгинецький вернувся до Галичини і там своїм благочестієм звернув на себе загальну увагу. На просьбу львівського епископа, Гедеона Балабана, він перевів реформу монастиря в Уневі, а опісля також инших монастирів згідно з атонським уставом. В нагороду за се епископ хотів висвятити його в ерeї, але чернець заявив, що уважає себе за недостойного сего звання і приняв лишень схиму, т. є ангельський образ і імя Йова. Як пустельник, він рішив дати живий примір правдивого аскетичного життя.

Основання Скиту Манявського.

З книжкою і костуром в руці Йов пішов в гірські околиці Краснополя, нинішної Солотвини, і там почав вести життя в глухій, лісній пустині, яка тоді належала до села Маркови. З тої части Маркови згодом повстало нинішне окреме село Манява. Широку долину ріки Манявки оспівав А. Могильницький в своїй поемі п. з. „Скит Манявський“ ось такими словами:

Кому-ж незнана Маняви долина,
Красов удачнов здібна від природи,
Где з скал шумячи стрімко летять води,
Ватажків пісньми звенить полонина?

В своїм горішнім бігу ріка Манявка творить величавий водопад. З прямовісної високої скали вода з шумом спадає в вузьку долину, замкнену з трьох сторін скалами, надаючи околиці ще більше дикий вид.

В такій гірській і пустинній околиці Йов весь час проводив на молитві і жив лишень хлібом та водою. До него заходили черці і світські люде, які бажали жити по приміру святого мужа. За порадою Йова черці поселилися над маленьким потічком Батерсом, котрий нині називаєсь Скитцем. Сей потічок впадає з правого берега до ріки Манявки і своїм глубоким яром розділює дві гори: Вознесінку і Канюковату. В тім дикім, але затишнім місці, замкненім з трох сторін горами: Вознесінкою, Кливою і Канюковатою, черці побудували в 1611 році першу келію, яка стала завязком Великоскитської обителі.

(Дальше буде.)

НОВИЙ КОСТЕЛ У ЛЬВОВІ.

Поляки мають невдовзі збудувати новий костел у Львові, проти Личаківського парку. Пише „Діло“: „З року на рік Поляки будують нові костели у Львові, зате греко-католики від непамятних часів не спромоглися у Львові ні на одну нову церкву. Не чувати навіть про пляновану церкву Воскресення, хоч було призначене місце і на будову зібрано перед війною якісь гроші.

ПОДАТОК НА ОБРАЗИ.

Большевики наложили податок на релігійні образи. Хочеш мати образи — плати за них! А не хочеш платити — так образи викидай! Се вже найдикійше. найбільше безсоромне насильство, яке тільки можуть видумати люде, що упившись соціялізмом, подичіли. А може... може се також робота бездушних політиків, щоби людей звести на степень звірів і тоді легко над ними панувати.

ЛИСТ ЖІНКИ ПИЛАТА.

(Докінчення).

А тепер, дорога Фулвіє, опишу тобі, що сталося після того, як Ісус уздоровив мого дорогого сина, Піла. Опишу, хоч се приходиться мені дуже тяжко....

Помимо гордости, яку Пилат відчував на вид сціленого сина, помимо любови, якою він горів до дорогої дитини, — Пилат шукав заспокоєння для свого розуму, бо самими почуваннями він не задоволявся.

— В сім мусить бути якийсь обман, гов[ор]ив він мені. — Ісус є звичайним теслею без освіти, а я муж науки. Я мушу р[оз]глянути справу блище перед тим, нім позволю тобі або Пілові знов побачити Ісуса.

От так сумнівався Пилат, а з сумніву зродилася боязнь, бо Ірод сказав йому:

— Бережись Назарянина! Він небезпечний для нас. Він хоче стати цісарем. Я маю про се відомости від тих, які стоять близько нього.

А що Пилат старався о призначення в Египті, то не хотів через Ісуса стратити ласки в Ірода та Цезаря.

Ми поїхали тої весни з Іродом над море і повернули до Єрусалиму аж перед жидівським святом Пасхи. Се свято стягало до Єрусалиму тисячі Жидів з кождого закутка Юдеї. А день перед святом Пилат промовив до мене:

— Боги є проти твого Ісуса з Назарету. На його голову ціну наложили, а перед нічю буде відданий в руки архиереям.

— Але-ж ти, батьку, не позволиш, щоби Ісусови кривда сталася, правда? — скрикнув увірено дорогий Піло.

Через сі слова Піла, Пилат відіслав його з учителем в гори, бо не міг дивитися дитині в очі...

Тої ночі я не могла вснути, а коли до моїх ух долетів звук послідної вечірної труби, я мала ось такий привид:

Я бачила велику гору, збочі якої були вкриті дітьми, яких Ісус уздоровив. Були там Семедія й Піло і много, много инших. Біля них були і їх батьки і матері та богато инших, яких обєднала любов Ісуса. А всі вони були чимсь заняті: одні працювали руками, другі умом, а обличча їх були повні радости та втіхи...

Подальше від них, окуті сірою мракою блукали ті, які остали поза отарою Христовою. На їх обличчах відбувалась зневіра і роспач, біль і боязнь.

Між ними я побачила й Пилата. Він кликав в роспуці Піла, але той не приходив до нього. Нараз Пилат звернуся до мене і простяг руки, благаючи помочі. На вид його обличча моє серце заскиміло від болю, бо я відчитала в нім таке безмежне терпіння, якого я не в силі описати. Я скрикнула і пробудилася та побігла до його кімнати, викликуючи:

— Пилате, Пилате, повір в Ісуса... Повір у Нього, як мала дитина, а спасешся.

Та мої служниці сказали:

— Нема Пилата в його кімнатах. Він сидить у суді і когось судить...

В тім до мене долетів крик і голос юрби і я кинулась до Пилата.

Пилат сидів на трибуні, а коли я відхилила занавісу, то побачила, — о Фулвіє, я побачила Його, Його, Ісуса!... Його руки були звязані шнурами, які вілися в Його тіло, а обличча було зalите кровю, але очі — о, Фулвіє, Його очі були повні безмежної любови, повні безмежнього милосердя.

Юрба обступила Ісуса і поводилася з Ним як найлютійше... Я не бачила там, Фулвіє, ані одного приятеля Ісуса. А Він так богато людям добра зробив, стільки недужих вилічив, стільки прокажених очистив...

Пилат-же не знав, що з Ним зробити. Він випитував то Ісуса, то Його обвинувателів, а сам був білий, як стіна.

Я чула, як він питав архиереїв:

— Що ви хочете, аби я зробив з сим чоловіком? Що злого зробив він вам? Чи не уздоровив він богатьох з вас?

Але навіть тоді Пилат не міг поглянути Ісусови в очі...

У відповідь Пилатові промовив найстарший архиерей, на імя Каяфа:

„Ми домагаємося смерти для него, бо він хоче стати цісарем жидівським, на місце Цезаря!“

А Пилат, немов для того, щоби як найдальше відложити час вироку, спитав Ісуса: Скажи мені: Чи є Ти цар жидівський?“

Тоді І[су]с поглянув Пилатови глибоко в очі і промовив лагідно:

— Чи ти питаєш се сам від себе, чи инші сказали тобі про мене?

На сі слова Пилат відвернувся в болю, бо не знав, що відповісти. А Ісус додав:

— Моє царство не від світа сього... Я на се родився і на се прийшов у світ, щоб свідкувати правді. Кождий, хто від правди, слухає мого голосу...

Тоді Пилат подався наперед і я подумала: „Ось, він увільнить Ісуса“. Але в тім юрба закричала: „Він є ворог Цезаря. Коли його випустиш, то ти не є друг Цезаря!“ І тоді Пилат, побілівши з боязни, відповів Ісусови сухо:

— Що таке правда? — і не чекаючи на відповідь, вийшов.

Коли Пилат зблизився до мене, я впала на коліна перед ним і закликала:

— Пилате, се є Ісус, Ісус Христос, Син Божий! Пилате, Він уздоровив нашого сина. Немай нічого спільного з Його смертю! Пилате, ради Піла і ради мене, твоєї жінки, — спаси Ісуса від смерти!

Горячий піт облив його обличча і він простогнав:

— О, горе, що мені зробити? Ірод сказав мені засудити Ісуса на пострах для других, а коли я не зроблю сего, то він донесе на мене перед Цезаром... Та хоч мій розум відкидає Ісуса, то серце моє відчуває. відчуває...

Але він недокінчив, бо нараз до нас донеслись люті крики: „Роспни, роспни Його!“, а коли я вийшла на двір, то побачила, як Ісуса бичували та як в инший спосіб знущалися над Ним.

А коли Пилат хотів увільнити Ісуса з приводу свята Пасхи, то Жиди закричали: „Варнаву випусти, Варнаву, а Ісуса роспни, коли ти є друг Цезаря!“

І Пилат піддався...

Ти, Фулвіє, християнка і знаєш, що сталося дальше. Знаєш, як Ісус ніс Свій хрест на гору смерти, знаєш, як Марія, Його мати, остала при Нім до кінця і гляділа на муки свого Сина, який сцілив мого сина і був засуджений на смерть моїм мужем...

В наступні дні Пилат попав в горячку і перебув тяжку хворість, бо зі смертю Ісуса страшні діла творилися: земля задрожала, гроби відчинилися, мертві до життя вставали...

Коли Піло вернув до дому, він не пережив смерти Ісуса і помер. І я дякую Богові за се, бо він ніколи був би не простив батькові його страшного злочину.

Тоді Ірод, який вдавав приятеля Пилата, наговорив проти нього перед Цезарем і Пилата усунено як управителя Юдеї. Його землі в Римі забрано, майно сконфісковано, приятелі нас опустили.

І ми схоронилися між горами в Галії, звідки Юфеніюс принесе Тобі сього листа. Життя наше, о, Фулвіє, одна страшна мука... Головно для Пилата, якого совість не знає спокою...

Він постарівся і ослаб і став мов дитина. Та в його немочі моя надія. О, як я чекаю, щоб він врешті перестав сумніватися, щоби піддався любові Ісуса, щоб вірою і щирим каяттям змив бодай частину своєї провини...

О, Фулвіє, і всі ви, що молитесь, моліться і за Пилата!

Клавдія, жінка Пилата.

ПРОЦЕС ЗА ЦЕРКВУ і „ДІЛО“.

У Львові ведесь процес за тамошну православну церкву. Церква була збудована 1856 року для потреб буковинських православних вояків. І записана, як власність буковинського греко-орієнтального фонду. В 1893 р. стару церкву розібрано і побудовано нову. Тепер при ній гуртуєсь православне „Братство в честь Почаївської Божої Матері“, що складаєсь головно з Українців Придніпрянців, які тут перебувають. Сю церкву хоче забрати собі черновецький митрополит др. Нектаріе-Котлярчук.

Про сю справу пише „Діло“, зазначуючи свою католицьку правовірність, чи радше панцизняність. Каже воно:

— Характеристична для відносин у православній церкві річ, що обі сторони заступлені адвокатами Жидами. Позовника заступає адв. др. Ляу, позваних — адв. др. Ратнер і др. Авербах. („Діло“, ч. 88, 1929).

Характеристична річ..: Тільки-ж як воно в церкві католицькій? — запитати-б „Діла“. От недавно писалося в галицькім часописі (тільки не в „Ділі“), що синдиком (правним заступником в маєткових справах) епископа Хомишина є також Жид. А на недавнім великім маєтковім процесі греко-католиків з православними з Толстой, Ман., в Канаді, православні мали адвокатів Арсенича і Гіпа (Арсенич Українець), а сторона католицька мала адвокатів Жидів. Пояснити ще хіба, що адвоката для католиків вибирала очевидно не сама громада, але католицькі верхи, які руководили цілою справою процесу з католицької сторони. Отже характеристична річ, але в першій мірі під ту річ підходить „Діло“ з своїм дітвацьким католицизмом.

ПРОСВІТА, РАДИКАЛИ, СЕЛЬРОБИ.

Березня 21-го, 1929, відбувались загальні збори Т-ва „Просвіта“ у Львові. Збори були дуже бурливі. Галабурду робили т. з. сельроби, себто большевики, які за селянські інтереси ховаються і в користь московських большевиків працюють. Їх цілі відомі — все українське нищити, або для большевиків забирати. Коли зібрані почали співати „Ще не вмерла Україна“, сельроби затягнули московський „Інтернаціонал“. Їм Україна непотрібна. Часописи нотують, що радикальний „Громадський Голос“ стає в обороні сельробів. Та-ж сама соціялістична родина!

ПРОГАНЯЮТЬ УКРАЇНЦІВ З УКРАЇНИ.

„Комуніст“ (большевицький часопис) пише, що Головний большевицький Комітет ухвалив виселити з України (примусово) 7,350,000 українських селян на Сибір, а їх землю заберуть „комхози“ — себто комуністичні хозяйства (російсько-жидівські большевицькі фільварки). І чи по голові гладити тих большевицьких прихильників й наймитів, що большевицький лад вихвалюють? Вони-ж Україні загибіль готують... Се-ж найбільші злочинці, яких коли світ бачив!

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD.
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ДОСВІД ЖИТТЯ НАБЛИЖАЄ ЛЮДЕЙ ДО ВІРИ.

В „Літературно Науковому Вістнику“ за квітень 1929, є стаття Д. Донцова, під заголовком „Дух американізму“, в якій є незвичайно інтересне для нас місце. Говорить там Донцов таке:

„Прекрасним типом Американця, який непохитно вірує в догми, яких його навчив його край, був знаний політик Браян, що виступав як свідок проти учителя Скопа в знанім „малпячім процесі“.

„Браян обурювався на саму думку про походження людини від малпи і присягав на кожде слово Біблії — через те, що се було слово Біблії. Коли адвокат противної сторони запитав ся його, чи він справді вірить, що пророк Йона пробув у череві кита три дні і три ночі, Браян сказав, що так. А коли його запитано: А якби стояло в Біблії, що не Йона пробув у череві кита три доби, лише — кит у череві Йони, чи він би й тоді повірив сьому? Браян без жадного намислу відповів, що і в сім разі повірив би він букві св. Письма.“

Таким показує Донцов становище Браяна — становище на перший погляд смішне і нерозумне. А ще більше нерозумне тому, що Браян же не простий чоловік, але чоловік учений, до того-ж політик. Та послухаймо, що Донцов дальше говорить про Браяна:

„Ми можемо сміятися з Браяна, — каже він, — але коли з сею непохитно віруючою в свою правду людиною доводилося мати діло його противникам, усмішка скоро щезала з їх облича..

„А коли я згадаю деяких земляків, які є дуже поступові і, очевидно, сторонники теорії Дарвіна, але для яких не істнують жадні догми; які свобідно переходять... від українства до москвофільства і до комунізму; які, як деякі на процесі Шварцбарта, служили чужинцям проти свого народу, — то я жалую, чому в нас нема догм, в які заборонено було-б сумніватися...

„З зачинаю думати, що ліпше вірити в перестарілу (!) Біблію, в Йону, в кита, і — в свою націю, аніж бути поступовцем, вазнавати малпячу теорію, а на практиці скакати по малпячому від одної віри до другої.

Тепер до наведеного кілька пояснень.

1. Дарвін, англійський вчений, природник (жив 1809-1882) в своїх теоріях доводив, що люде розвилися з низших сотворінь. Загальний висновок з його теорій такий, що люде, се внуки чи правнуки малпів.

Минувшого чи передминувшого року в Стейтах був процес з професором Скопом, який вперто проповідував „малпячу теорію“ (походження людей від малпів), не дбаючи, чи з того людям буде користь, чи шкода. І в тім то процесі виступав Браян — виступав проти Скопа і проти його малпячої науки, як такої, що нівечить людську гідність.

2. „Догми“ — се релігійні правди віри, яких не вільно змінятн, ані відкидати. Вони приймаються, як певні, святі, основні правди для життя. Догмами звуть також всяку иншу правду, всяку постанову, всякий принцип, всякий закон, при якім люде з розмислом твердо стоять, як при великій для них практичній вартости та святости.

3. Донцов, з якого статті взятий уступ, є нині редактором „Літературно-Наукового Вістника“, що виходить у Львові. Крім того написав він кілька поважних книжок, пр. „Націоналізм“; „Підстава нашої політики“ і др. Коротко сказавши — Донцов нині займає мабуть перше місце між тими нашими політиками, які силуються покласти глубокі, сильні основи для дальшої народної роботи.

Донцов нині старший чоловік — чоловік з досвідом. Дещо вже пережив, дещо бачив, богато чого сам випробував. Але були часи, коли він сам був також щирим „дарвіністом“. Се було тоді, коли був він студентом, отже чоловіком молодим. Коли в голові замісць досвіду були молодечі фантазії — як в кождого молодого.

Нині від колишнього він висвободжується, хоч і ще не цілком. Ще в нього і нині Біблія зветься „перестарілою“, отже на нинішні часи безвартною. Та разом з тим рад він, щоби в Українців була сильна віра в „перестарілу“ Біблію і в свою націю.

Се показує, як то і думаючому чоловікови тяжко від усіх старих похибок нараз висвободитися. Освободиться від одного, другого, пятого, десятого, а пятнайцяте ще буде якийсь час його триматися.

Браян вірив в кожде слово Біблії якраз тому, що не уважав її „перестарілою“. В нього вона була вічно новою, живою, потрібною — і тому він в ню вірив і її правди до життя прикладав. Хтож назве її „перестарілою“, той вірити в ню не буде.

Все-ж таки вислів Донцова, се вислів досвіду, вислів розуму думаючого чоловіка. Він повинен стати наукою для тих недосвідчених, покваппих, малодумаючих людей, які думають, що легковаження релігії і голошення „малпячої теорії“, се знак великої мудрости. Життя на кождім кроці переконує, що се знак великого нерозуму.

ВУЗКОГЛЯДНІСТЬ ЧОЛОВІКА.

Правдива релігія мусить мати за собою здоровий розсудок, мусить мати практичність і свідоме почуття обовязку. Каже апостол, що віра без діл мертва.

Відомий такий випадок:

Наслухався наш несвідомий чоловік свідомійшого Німця суботника і сам став суботником. І здаєсь йому, що вже сповнив весь закон, всі заповіди. Суботу святкує, в суботу нічого не робить, а в неділю працює, та галасує, щоби показати, як то він „в неділю не хоче вірити“. Звичайно — темний, нерозумний чоловік!

Поїхав він до місточка, зайшов до Жида і давай хвалитися.

— Я вже, Мошку, твій брат, — каже він.

— Ну, Іване, як ти мій брат? — каже Жид.

— А так, — каже Іван, — що я вже суботу святкую, як і ти. В неділю вже не вірю.

Подумав Жид та:

— Іване, що я тобі скажу...

— Що?

— Я скажу тобі, що ти від неділі відійшов, а до суботи не дійшов. Ти добре зробиш, коли вернешся там, де ти був

Але Іван не послухав. Він пійшов дальше, куди наставився, поки дійшов до того, що в ніщо не вірить. Такий кінець вандрівки всіх нерозумних!

Жид розумів, що казав, а Іван не розумів нічого. Колиб Жид хотів був пояснити Іванови, чому він не є Мошкови братом, то був би сказав так:

— Слухай, Іване! Моя субота каже мені, щоби я не йшов за чужим — і я не йду. Каже чужим не вірити — і я не вірю. Каже триматися сильно свого народу — і я тримаюся. Вона каже мені піддержувати й обороняти справу мого народу — і я так роблю. Моя субота каже мені не йти до чужих вір — і я не йду. Вона каже мені, щоби я кождого року дав щедру грошеву жертву на справу мого народу — і я даю. Вона каже мені бути добрим, примірним сином мого народу, бути щирим членом церкви мого народу — і я стараюся таким бути. Вона каже мені працювати для добра мого народу — і я працюю. Таке в мене з моєю суботою. А тепер скажи, Іване, чого вимагає від тебе твоя субота? І що ти для неї робиш? І чим ти з своєю суботою до мене подібний?

Що на таке міг би Іван відповісти?

Та на сім примірі ми бачимо, що значить розум, а що темнота. Що значить дійсна, свідома релігія, а що релігійні фантазії темного чоловіка.

КСЬОНДЗ ЧИ РОЗБИШАКА.

Недавно писалося про події в Жабчу на Волині, але таких подій є богато. От „Нива“ подає таку новинку:

Дня 8-го грудня 1928 р. на Непорочне Зачаття (лат. обряду) приїхав до Вульки (дочерна церква Курян) ксьондз Ланьцуцкі з Підвисокого. А що церква була замкнена (в Українців се був будний день), Ланьцуцкі казав принести сокиру, нею власноручно розбив церковні двері і відправив Службу Божу — „на спасеніе“....

Що було дальше, „Нива“ не подає, але ми і без того знаємо. Запитаймо себе: Чи дали догану за такий вчинок польські єпископи (про уряд і не згадувати)? Чи може дав догану Рим?

Ми згори знаємо, що такого не було. Католицька церковна політика поступала завсігди так, як Ланьцуцкі. Коли єпископи, або Рим що сказали, то хіба похвалили, що: Добре робиш! Роби і дальше так!“

Не згадує також „Нива“, щоби греко-католицькі єпископи з Шептицьким з того приводу робили який будь гармідер. Вони-ж тому раді. Се лише поширення того, що вони роблять.

Та коли такі явні злочини в католицькій церкві безнастанно безкарно повторяються, то чи така церква є правдивою церквою? Спасителі там, чи дурисвіти?

ТАКОЖ КАТОЛИЦЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

В греко-католицького священика о. Л. Сілінського в Петранці поповнено крадіж і він повідомив про те поліцію в Рівни, повіт Калуш, в Галичині. Але що письмо було писане по українськи, то поліція нічого собі з того не робить, хоч окремо знає про крадіж і від війта. Згаданий священик скаржиться на се в „Ділі“ кажучи, що закон дозволяє навіть до висших урядів писати по українськи (крім головних), а не то до поліції. Такий рай Українцям в католицькій польській державі.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

ХРИСТІЯНЕ НА СЛОВАХ.

(Притча з життєвої бувальщини.)

Була громада — християнська громада. Майном не убога, числом велика. Люде побожні, щирі.

А був в тої громади священик — старенький праведний чоловік. Колись в життю був він жонатий, та скоро лишив ся бездітним вдівцем. Жив скромно, невибагливо. Майна не склав.

І громада любила свого душпастира — за його скромність, за його щирість. До кождого душею прихилявся. За церковну службу мало брав. Що хто схотів дати, те приймав він з подякою. Вимог не ставив жадних.

— Христос терпів, мив ноги другим, так і мені треба робити, — казав він. — А громада також має совість.

Безсребренником був.

І почали люде малу поміч, подавану священикови, постійно зменшати. Вкінци зменшили до найменшого. Пощо праведному земних скарбів? — казали вони. — Апостоли не збирали земного майна, ходили босі; Христос не збирав. Жонатим треба богато, а нежонатий може при чім будь обійтися.

Зауважили люде, що священик марніє на лиці. Ніби журба на нього налягає. Та хіба диво? Святий повинен постом тіло своє морити.

А ще дальше — одежа священика з літами витиралась, старілася. Стало видно, що вже в неодному місци була хитро позашивана. Але хіба й апостоли так не ходили? Хіба пустинники не ходили в лахах? Вбога одежа завсігди була ознакою праведних, — казали люде.

Та на лици священика була завсігди щира усмішка, око повне ласки. Хоч і здавалося, ніби в глубині душі крилося якесь терпіння. Звісно — терпіння покутуючого чоловіка . . .

Але в відношенню людей до священика з літами приходила зміна. В міру того, як священик постійно марнів й убожів; як його одежа перемінялася в лахи; в міру того, як він зверхним своїм виглядом щораз більще пригадував правдивого пустинника, люде почали його обминати.

Передше запрошали його до своїх домів, опісля рідше, а там цілком запрошувати перестали. Перше привозили його до церкви своїми кіньми (власних не мав); опісля радо просили сідати на свій віз зустрівши на дорозі до церкви, а ще дальше — дбали, щоби з ним цілком не зустрітися.

Тай як можна? Вони статочно одіті, в них коні, вози, поле, худоба. Вони мають собі рівних. Вони не убогі, тай ще їм хочеться майно збільшити, щоби їх діти були за батьків богатійші. Вони мають перед другими чим похвалитися. Мають про що говорити. І надія на краще в них є . . .

А він . . . Одежа старенька, подерта. Майна ніякого. Рівних нема. Щирої душі жадної. Сам зморений, пригноблений. Кому він потрібний? Сам його вигляд ставав тягарем для совісти.

Правда — в церкві він одягався в гарні церковні ризи і ставав иншим чоловіком. Ним можна було перед чужими повеличатися. Говорив гарно про божественні справи, про згоду в родині, про пошану батьків та материй. Якраз те, що так всім потрібне. Те, про що повинен народний пастир говорити. Нікого він не образив.

Однакож поза церквою не хотіли при чужих людях з ним говорити. Ніяково було сказати: се наш провідник, наш учитель! Всякий же спитав би: Чому-ж не справите йому приличної одежі? Тай самим ніяково з ним зустрітися. Правда — ніколи він нічого в нікого не просив, але-ж раз може простягнути руку і сказати: „Христа ради поможіть“. Йому легко сказати, — думає кождий, — бо йому байдуже, що нам самим богато чого не достає . . . Що люде самі бідні . . .

Одної неділі не прийшов він до церкви. Люде дивувалися, хоч і не дуже. В життю всяке буває. Але дехто й негодував. З громади жиє — казав дехто, — отже повинен громаді належно служити. Своїх же клопотів не має . . .

Другого дня хтось з сусідів навідався до дому священика і знайшов його неживого. Він умер. Може замерз. Се було зимою. Тай немолодий уже був.

Ніхто з громадян не хотів сказати, що священик умер з нужди серед великої і не убогої, але самолюбної і безсовістної громади. Тай чому безсовістної? Адже-ж кождий з громадян ранком і вечером щиро молиться, щоби Бог збільшив його доробок. А нащо? На те, що маєток добра річ, хочеться його мати як найбільше. Дітям зоставити, щоби не бідили . . . На Бога ніхто не забуває.

Прийшлося похорон справляти громадською складкою. Але хіба для праведника треба пишного похорону? Не про земне він дбав, а зі смертю з земним цілком розпращався. Бог приготовив для нього славу безконечную...

І похорон був дуже скромний. Громада рішила, що двайцять карбованців треба конечно. І почали збирати. Сто людей на двайцять карбованців, так кождий мусить дати зі своєї кишені двайцять шагів. Він же на них гірко працював. А тут цілком непотрібний видаток. Адже померший їх ніяк не відробить. Ані віддасть . . . Все одно, що кинути в воду.

Довго люде думали, радились, торгувалися, викручувалися, поки зібрали.

І ховаючи жалували. Кождому з сотні людей здавалося, що се він сам з своєї убогої кишені дав на непотрібне двайцять карбованців. Не двайцять шагів. Дітям від рота відійняв.

Тай журилися люде — журилися, що може не зараз другого такого невибагливого священика зможуть знайти.

Роблячи в хаті лад по похороні покійника, двох людей знайшло послідну сповідь священика. Сповідь перед самим собою. Картка записаного паперу. Може писав він її голодною, може холодною від студени рукою, але перечитати можна.

„Кінець мого життя недалеко — стояло там написано — І доперва тепер починаю я себе розуміти. Не жив я так, як повинен. Моя уступчивість людей не поправляла — вона їм на лихо виходила. На лихо душевне. Вони не ставали кращі, тільки гірші. Вони тішилися, що мають кого використовувати. Нині я все бачу. Я не вимагав від них, що мені належалося, тому не міг їм дати, що їм було потрібне. Вони діти, щотішаться попуском.. І я попускав. А наслідок: моє тіло в лахах і їх душа в лахах.

„Мені уявляється яснійше, ніж коли будь, день послідного Страшного Суду. На нім стану я, стане і моє стадо. І скаже до нього Христос.

— Ідіть від мене прокляті! Бо Я був голодний і ви не дали мені їсти. Я був обдертий і ви не одягнули мене. Я для вас працював, а ви не платили мені по заслузі. Я трудився для вас, а ви не помагали мені..

„І скажуть вони:

— Коли-ж бачили ми Тебе, Господи, тай не погодували, не одягнули, коли в роботі не помогли?

І скаже тоді Христос:

— Чого не зробили вашому провідникови, мені не зробили. А ви заподіяли йому зло!

„І скажуть знов вони:

— Яке-ж зло ми йому заподіяли?

„І скаже знов Христос:

— Ви використовували його скромність для своєї скупости. Бачучи в нім добре серце, ви його обрабовували. Його убожеством ви вдоволяли своє самолюбство. Так вичерпали ви його силу і довели до передчасної смерти. Ви на дні душі сміялися з нього, звали нерозумним, хоч язик ваш говорив про праведність. Він був жертвою вашої жадоби. Був мучеником в ваших руках. Отже йдіть від мене прокляті!..

„Таке скаже їм Христос. А що-ж мені Він скаже? Я грішив своєю добротою. Мені хотілось, щоби в людей була жива совість, але її в них не було. Мою щирість вони доптали. Віруючими вони не були. Вони мене хотіли, щоби я їх совість зацитькував. Я добра їм не зробив...

„Одно хіба оправдане буде за мною: я поступав щиро. Не обдер нікого, не взяв навіть свого власного. Я все віддав — життя, здоровля. Ніхто з них перед Богом докору мені не зробить. А решта... Кобя до ранку...“

На тім письмо вривалося.

Знайшли люде таке письмо і перечитали. Двох їх знайшло. І призадумались.

— І про кого він отсе говорить? — сказали вони. Він же між нами жив, з нас жив. Він ніколи не нарікав на недостатки. А сказав би — ми йому нічого-б не жалували. В нас же. слава Богу, є що дати. Ніякого зла ми йому не зробили. Від себе не наганяли. Адже-ж доси в нас жив і з голоду не вмер. А тепер... Тай немолодий уже, слабовитий, а таким до смерти не далеко. І ще був би жив, та... в смерти не відпросишся. Тільки-ж... Про кого се він? Може про громаду, від якої до нас прийшов. Може там . . . Всякі бувають люде і між християнами. Коли прийшов, то зараз було видно, що в нього на душі якийсь тягар. Не дармо-ж з нею розійшовся. А в нас він довго був! Та смерти не відложиш... Всякі люде бувають...

Так зацитькували люде свою совість. Гірку правду здалека обходили. Провини в инших догадувалися.

Але громаді письма того не показали. Бо і пощо? Думали спалити, та совість вже занадто противилася. Заховати денебудь... Для якої цїли? На памятку зоставити... Яка се памятка? Не було в них місця на передсмертну скаргу чоловіка. Не було місця в їх душі. Не було співчуття в їх серци. Самолюбна жадоба заповнила їх розум, їх душу.

Носячи те письмо по подвірю, вони мов нехотя пустили його за вітром. І поніс його вітер, тай заховав. Ніхто більше його не бачив.

А громада того-ж самого дня писала до епископа, щоби прислав їм нового священика. А в письмі підчеркувала, що люде бажають священика нежонатого, бо до такого звикли.

Привичка! А що привичку диктувало того не написали.

(З „Церковного Життя“)

ДОМАГАННЯ СОЦІЯЛІСТІВ.

Польські соціялісти внесли недавно в варшавськім соймі проект, в якім домагаються, щоби церкву від держави розділити і не давати церкві жадної помочі, усунути з шкіл науку релігії, усунути церковне вінчання, заборонити духовенству участи в виборах і т. д. Значить: плян чисто большевицький. І таке домагання рівнож мають піддержувати сельроби і радикали.

ЧИСЛО СИНАГОГ.

В 1914 році було на Україні 1400 синагог, а тепер є коло 1050. А Поляки на менших просторах українських земель замкнули коло 500 православних церков. Тай Поляки, будучи ніби якимись християнами, християнські церкви позамикали.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

АПОСТОЛ ТОМА.

Вечером того дня, коли воскрес Ісус, Апостоли й ученики Ісуса зійшлися в однім домі і розмовляли про Нього. Двері дому були замкнені, щоби не могли увійти Жиди.

Нараз зявився Ісус посеред зібраних і промовив:

— Мир вам!

Вони злякалися, бо думали, що то дух. Але Ісус сказав:

— Чого боїтеся? Подивіться на Мої руки й ноги і дотикайтеся Мене. Дух не має тіла і костей, а Я маю!

Між зібраними не було тоді апостола Томи. А коли йому опісля казали, що вони бачили Ісуса, то він сказав:

— Доки сам не побачу Його і не діткнуся ран від гвоздів на руках Його і не вложу руки моеї в ребра Його, не увірю.

По вісьмох днях були вони знов зібрані й Тома з ними. І знов Ісус прийшов крізь замкнені двері, станув між ними і сказав:

— Мир вам!

А тоді звернувся до Томи і каже:

— Глянь на Мої руки й діткнися їх і вложи свою руку в ребра Мої і не будь невірний, а вірний!

Тома закликав:

— Господь мій і Бог мій!

І сказав йому Ісус:

— Ти побачив Мене, то й увірив; щасливі ті, що не бачили, а увірили!

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

ЦЕРКОВНА ОДЕЖА

Священнослужителі підчас Богослуження надягають особливі одежи, які шиються з дорогої матерії, приоздобляються хрестами і посвячуються для богослужбового вжитку. Кожда одежа нагадує своєю формою про певну духовну чесноту, якої вимагає від священнослужителів їх духовний стан.

Кождий ступень священнослужителів має свої особливі одежі, при чім священнослужителі вищого ступня надягають всі одежі нищого ступня, лише з деякими відмінами.

Дияконські одежі: — Диякон надягає такі одежі: стихар, орар і нарукавники.

Стихар — є довга, з отвором для голови і з широкими рукавами верхня одежа диякона. Вона робиться з ясної блискучої матерії і нагадує, що служитель, в сім випадку диякон, повинен провадити чесне життя і мати чисте серце.

Орар — се довга, широка стяжка, яку диякон носить на лівому плечі, а часом оперізується нею навхрест. Ораром, — підіймаючи до гори передній кінець — дає диякон людям знак до молитви, а співакам показує час співу.

Нарукавчики — вживаються для того, щоби стягувати рукави одежі. Нарукавники носять всі священнослужителі. Вони нагадують собою кайдани, якими було закуто Ісуса Христа.

Одежі священника: — Священик надягає такі одежі: підризник, епитрахиль, нарукавники, пояс і фелон. Крім сего священик може носити, коли має на се право, набедреник, палицю і митру.

Підризник — є така сама одежа, що й стихар (який надягає диякон), з тою ріжницею, що робиться його з мягкої матерії і вузькими рукавами.

Епитрахиль — є та сама одежа, що й орар, тільки, що епитрахиль носиться священиком на обох плечах, так що він обвиває його шию і спускається наперед обома кінцями, котрі для зручности зшиваються. Епитрахиль є також троха ширший, як орар. Без епитрахиля священик (як і епископ) не може відправляти жадного Богослуження.

Пояс — служить для підперізування підризника. Він пригадує, що священика Бог змцнює Своєю силою і помагає свято служити Йому. Пояс також пригадує той рушник, яким Ісус оперізувався, коли на Тайній вечері умивав Своїм ученикам ноги.

Фелон — є верхня одежа, довга, широка, без рукавів, з отвором для голови і вирізкою спереду. Фелон уявляє собою той червоний плащ, в який жовкіри одягли були Ісуса Христа підчас Його мук.

Набедреник і палиця даються священикам в нагороду за їх добру працю. Вони носяться збоку на ознаку того, що пастир церкви (священик) мусить бути озброєний духовним мечем, себто Словом Божим, і ним побивати невірство та гріх.

Митра: — Митру носять на голові епископи, але дається її також поважнішим священикам в нагороду за їх працю.

Одежі епископа. — Епископ носить такі самі одежи, як і священик, тільки замісць фелона вони надягають сакос, а крім того носять омофор і митру.

Сакос — се одежа, яка є подібна до стихаря, тільки коротша і з короткими рукавами.

Омофор — се довга, широка стяжка, яку епископ носить так, що один кінець спускається спереду, а другий, обгорнувши шию — ззаду.

Крім сего до ознак епископського сану належить ще: нагрудний хрест, панагія, жезл і орлеці.

Нагрудний хрест накладають на себе на знак віри в розпятого Ісуса Христа. (Нагрудні хрести носять також священики).

Панагія — є се невеличкий образ Ісуса чи Божої матері. Панагія носиться також на грудях.

Жезл — є в виді палиці і є ознакою пастирської влади.

Орлеці — се круглі килимки з намальованими на них орлами, які взносяться над містом. Їх кладеться епископові під ноги для нагадування йому про його обовязок стреміти духом своїм до неба.

(Дальше буде).

Кайзер і Капітан.

Бувший німецький цісар мав перед війною приватне судно, яким часто пускався на північне море. Судном провадив досвідчений капітан, який знав всі небезпечні місця моря краще, як хто другий.

Одного разу, коли судно припливало до норвежської пристани, цісар був незадоволений через те, що судно плило так поволи, він отже дав сиґнал дзвінком інжінірови, щоби пустив судно повною парою вперед. Та яке було його здивовання, коли капітан, почувши сиґнал кайзера, підступив до розмовної трубки і кликнув до інжініра:

— Не зважати на сиґнал, а пласти такою скорістю, як до тепер.

Се дуже розлютило кайзера і він крикнув до капітана:

— Забирайся звідси і піддайся арештови за спротивлення моїй волі.

На се відповів капітан:

— Я є капітан сего судна і відповідаю так за него, як і за життя всіх тих, що на ньому. Я отже не заберуся з відси навіть на розказ мого кайзера!

Офіцери і залога, які чули се, не виступили проти капітана, бо знали, що він був правий.

На другий день кайзер, відзискавши назад добрий гумор, покликав капітана до себе і нагородив його за те, що той так вірно і совісно виконував обовязки капітана.

Кожде виконання обовязків має свою нагороду.

ЧУДА ХРИСТОВІ.

(Легенда).

Як ще Ісус маленький був,
Візок собі Він змайстрував;
А раз прийшов недобрий дід
І від Христа візок сей взяв.

Заплакав за візком Ісус,
Бо ще маленьким хлопцем був;
А дід думав: „Продам візок!
Як легко гроші я здобув!"

Іде собі той дід, іде
На торг до міста, під гору
Шткульгає, бо хромий був,
І тішиться — та не в пору.

Бо-ж годі з Богом воювать!
Іде собі той дід, іде,
А тут — о диво! — сей візок
Під пахою росте, росте.

На землю дід візок спустив,
Давай тягти! — бо хтоб се ніс?
А візок враз росте й росте —
І вже правдивий з нього віз.

Та бо й каміння повний вже!
Гей, се не жарт! — і дід поблід,
Подумав, возом завернув
І до Христа вертає в слід.

А віз маліє раз-у-раз...
До ніг Христових дід упав:
„Прости! прости! я зле зробив,
Я зле вчинив!" — так дід стогнав.

Усміхнувсь тут малий Ісус
І каже: „Встань і в мирі йди,
Тепер тобі візок даю —
Придасться він тобі в біді".

Дід відійшов... Та що се знов?
Візок той їде — їде сам!
А дід був хромий, сів собі
На віз тай їхав мов би пан.

Таке то було з дідом тим...
А инший дід Христа просив
О милостиню — а Христос
Його каліцтво зцілив.

о. Др. Костельник.

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ"
церковно-народний ілюстрований журнал
виходить два рази на місяць і коштує на рік $2.50
Адреса:
„DUCHOWNYJ SIJACZ",
Krzemieniec na Wolyniu, Poland.
Konsystorz Duchowny.

ПІД ЗАМІТОМ КОЛЬПОРТАЖІ „СУРМИ".

В Станиславові відбувся 18 березня с. р. процес перед лавою присяглих проти Григорія Салевича, студента фільософії. Його арештувала поліція ще в перших днях листопада минулого року під замітом кольпортажі „Сурми". Після 4 й пів місячного слідчого арешту заряджено проти нього розправу, на якій обвинувачував прокуратор Поворозник, а боронив д-р Л. Бачинський. В день розправи зібралося було в суді чимало українського громадянства, але розправа відбувалася при замкнених дверях. Сама розправа тягнулася біля 5 годин. Трибунал після заперечення поставлених питань суддями присяглими, звільнив обвинуваченого від вини й кари. Тому обвинувачений Салевич вийшов зараз на волю

НЕ ВИНУЄ ЦЕРКВИ ЗА РЕВОЛЮЦІЮ.

Президент Мексика Портес Ґіль видав публичну заяву, що за теперішню революцію в Мексику, після його переконання, не є під ніяким зглядом відповідальна римо-католицька церква. Були справді деякі представники тої церкви, що забувалися на стільки, що навіть допускалися бандитизму, одначе є й гідні представники католицизму, які накликали до пошани закона і влади.

ЛЮБОВ ПАПИ ДО ПОЛЬЩІ.

Польський кореспондент Польської Агенції Телеграфічної Л. Хшановський відвідав в Римі кардинала Ґаспарі. На запит Хшановського, як кардинал Ґаспарі відноситься до Польщі і яка її ситуація у Ватикані, відповів запитаний:

„Польща має у Ватикані те велике щастя, що має любов і сентимент св. отця, який так добре її знає, памятає і ховає її в свойому серці. Коли тільки полагоджувано справи, звязані з Польщею, св. отець виявляє все велике зацікавлення і батьківську прихильність для вашого народу. Зрештою, думаю, що ті почування папи відомі і в Польщі, якій св. отець вже богато разів давав своє благословення, переказуючи їх всьому народові, вашому президентові Мосціцкому та марш. Пілсудському, якого св. отець так добре памятає і високо цінить, та про якого говорить як про найвищий обяв польського патріотизму і віри вашого народу у вашу незалежність. Св. отець любить Польщу і польський нарід, що богато разів давав докази своєї віри, тієї віри, що була його силою в літах важкої долі. Маючи в Ватикані за собою такі високі почування і таку глибоку знайомість Польщі, можете вважати себе щасливими, бо ви справді є в упривілейованому становищі".

РОЗРУХИ НА БАПТИСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

Погані розрухи були на баптиськім університеті в Де Мойн, Айова, 11 травня. Студенти обкидали цеглами та гнилими яйцями мешкання, де відбувалося засідання тростів університету. Розрухи зачалися, коли розійшлася вістка, що трости рішили усунути президента університету з усіми професорами. Проти президента був закид, що він не вміє держати дисципліни зі студентами. Студенти зі своєї сторони були обурені на те, що інституцією управляють Канадійці з Торонта, які ставляться неприхильно до Америки. Голова тростів, д-р Шілдс з Торонта, утік перед розрухами під охороною поліції, а трости ухвалили замкнути університет. Студенти відповіли на се позвом до суду, який видав судову заборону проти замкнення університету. Баптиський Біблійний Союз, який удержує університет в Де Мойн, на своїм засіданню в Бофало став по стороні д-ра Шілдса і тростів і дав їм право звернутися до суду з домаганням знесення заборони.

ЖІНКА ЕПИСКОПОМ.

В місті Плоцьку в Польщі, у маріявітській святині голова маріявітів Ковальський висвятив на духовні особи 12 маріявітських сестер, а між ними власну жінку Вілуцьку на... епископа. Тому, що між вірними сеї секти було чимало осіб, які добачали в сій святочній церемонії образу християнської релігії, голова маріявітів мав охорону поліційного відділу. Вілуцькій вложили на голову замісць епископської митри корону зі серпанком. В перший день Великодня вона відправляла „Службу Божу" разом з Ковальським, прибрана в фелон фантазійно мережений, зі серпанком на голові, з жезлом, в супроводі чотирох „дівиць-жреківнь". Після „вірую" вийшла на проповідницю і виголосила проповідь.

ЗВІТ З БАЗАРУ.

Базар, який відбувся при Соборі св. Покрови у Вінніпегу від 12-го до 20-го квітня вивав досить добре тим більше, що сей базар був одним з тих, котрий опирався на вінніпеґські сили.

За успіх базару мусимо в першій мірі подякувати Жіночому Товариству. Деякі членкині зі згаданого товариства заслугують на велике признання. Їх вільні хвилі, перетворені в працю, принесли для органiзації не малу як матеріяльну так і моральну користь. Стіл прекрасних річей ручної роботи відчас базару, показав нам, що і в нас є жінки, котрі не дбають про своє особисте „я" але уміють цінити організаційну працю та розуміють українську пословицю „громада по нитці, а бідному сорочка". Сі ідейні членкині сходилися час від часу і посвячували свої вільні хвилі не на сплетні або обсуди, але на вироби всіляких ручних робіт і відчас базару продавали їх по уміркованій ціні.

Маленька виграшка, котра, здавалося, не була дуже замітною, була для дітей і часами навіть для старших веселою і великою розривкою, а часом навіть за незамітно маленьку ціну можна було виграти дуже гарну і придатну річ, чим небогато бажаюча особа чулася вповні задоволеною.

Не обійшлося на сім базарі і без тих, котрі вгадують другим долю. Ізза куртини виходило богато лиць з усмішкою задоволення і шептали своїм знакомим: „Правду казала, іди і ти, що тобі скаже."

Буфет з найсмачнішими стравами під проводом першорядних господинь пані Климків і пані Бачинської задовоняв всіх голодних.

В імени Жіночого Товариства складаємо щиру подяку всім тим, котрі дарували річи на базар, тим що продавали білети, тим що услугували коло буфету учасникам базару і взагалі всім тим, котрі почувають себе, що причинилися до успіху сего базару.

Річи дарували з Вінніпеґу: ПАНІ. Данько, А. Геник, Скорохід, М. Симчич, Небилович, Сліпець, Ожийовська, Богоніс, Шашарівська, Антонів, Климків, Совсун, Гошовська, Паліш, Коржик, Сокульська, Рожичка, Тучак, Челяда, Демчук, Кирилюк, Савчук, Найдс, Циганевич, В. Новак, Хариш, Кінаш, Підлубна, Сікевич, Яремко, К. Блок, Марія Угринюк Прокопів, Міхоцька, Українець, Залозецька, Запаринюк, Моканик, Дембій, Якимищак, Гуцуляк, Купченко, Дубник, В. Угринюк, Бояніська, Бачинська, Куцик, Комар, Свистун, Момотюк. — ПАННИ: О. Вугей, К. Лесько, М. Марко, Г. Кирилюк, А. Харищ, Стамбурська, С. Залозецька, М. Рій, К. Пасічняк.

НА КОЛЕСО: — М. Коржик, С. Котельницький, Л. Грабовецький, З Вегревіл, Алта.: панна Г. Романчич, пані Зварич, пані Малушта, Іван Геник, братя Кирилюки, пані Кулячковська Вайта, Ман.

Слідуючі були щасливі числа, які виграли на Базарі:

1783, 1690, 1282, 1256, 1228, 65, 179, 719, 481, 354, 584, 1046, 1385, 317, 327, 700, 692, 137, 1388, 1582, 418, 252, 1009, 459, 92, 1519, 1996, 1471, 604 1974, 760, 639, 314, 940, 503, 1021, 1444, 204, 426, 383, 223, 345, 1752, 1729, 443, 1501, 1994, 1460, 658, 932, 1601, 1275, 485, 259, 1359, 112, 1971, 623, 1047, 158, 1078, 361, 1013, 627, 410, 132, 1624, 1408, 50, 717, 1126, 665, 1221, 735, 488, 759, 1608, 377, 1736, 451, 101, 1486, 469, 1019, 770, 352.

За заряд

Дора Гуцуляк, голова,
Марія Марко, секр. рек.

Довкола Українського Православного Собору в Вінніпегу.

Концерт.

В неділю вечер, 28 квітня, відбувся в салі Українського Православного Собору концерт, устроєний заходами товариства „Боян". Се був останній з сезонових концертів, які були устроювані кождої неділі в холоднім сезоні в салі Собору.

Відчиту не було, але за те голова православної парохії, п. Н. В. Бачинський, сказав кілька слів з нагоди закінчення концертового і відчитового сезону. Він підніс заслуги товариства „Боян", якого заходами відбувалися концерти, і заслуги відчитової секції, яка старалася, щоби підчас кождого концерту був якийсь поучаючий відчит. Підніс заслуги всіх тих, які і працювали на своїй Собору.

На кінці шановний промовець запросив громадян, щоби і в літнім сезоні брали участь в підприємствах, які будуть давані організаціями при Соборі, а се пікніки і чайні вечерки. З нагоди надходячих Великодних Свят, п. Бачинський пожелав від Собору і товариства „Боян" всім присутним веселих свят.

Концертова програма була дуже гарна. Були такі точки „Зайчику" — відспівав хор „Бояна". Фортепянове сольо — панна Леся Тиховецька. Гітаровий дует — пп. В. Пилипчук і М. Стечишин (на бажання публики 2 рази). Скрипкове сольо панна Оля Угринюк при акомпаніяменті на пяні панни Лесі Пирч. „Наука", деклямація — п. Вік. Купченко. „Аве Марія", сольо — пані М. Бояніська. Акомпаніювала на пяні п-на Леся Пирч. „Пісня пастуха", — струнна орхестра. Акомпаніювала на пяні панна Леся Тиховецька. (На бажання публики орхестра виступила другий раз і віграла „Караван".). Веселий монольоґ — студент Крипякевич. Струнний дует — п. І. Пасічняк і В. Пилипчук. На пяні акомпаніювала панна Леся Тиховецька. „Ятухх" — хор „Бояна".

Хор „Бояна" співав під діриґентурою п. М. Пасічняка.

Була відіграна також весела одноактівка п. з.: „Три капелюхи". Виступали пані: М. Бояніська, А. Стечишин, Д. Гуцуляк, М. Рій і пп.: Г. І. Блок, Ів. Кирилюк, Ів. Пасічняк.

Свячене і День Матері.

В неділю, 12 травня, жіноцтво згуртоване при Українськім Православнім Соборі уладило „свячене", себто спільну вечерю для членів Собору і гостей. Вечеря почалася в 8 годині вечером в салі Собору. Тому, що тої самої неділі був День Матері, то сих дві оказії були злучні разом.

Вечерю поблагословив о. Гребенюк з Брендону, який тої неділі заступав о. Савчука, який тим час був до Ню Йорку як представник Української Православної Церкви в Канаді на Собор Української Православної Церкви в Злучених Державах. По вечері були промови, в яких підношено значіння такої спільної вечері. Промовляли отсі: п. Мир. Стечишин, о. Гребенюк, п. Вік. Купченко, п. Й. Богоніс і пані Д. Гуцуляк. А з нагоди Дня Матері промовляли: панна М. Марко, пані Свистун і посол Бачинський. Дуже гарний реферат „До Мами", відчитав п. Марко. Той реферат зворушив всіх присутних. На кінці всі присутні відспівали Христос Воскрес і пізно в ночі розійшлися домів.

Треба зазначити, що промовці своїми промовами вляли в присутних занзяття до дальшої щирої спільної праці на церковно-культурнім полі при Українськім Православнім Соборі, щоби та праця була примірна для всіх Українців в Канаді.

Враження з Великодних Свят.

Сьогорічні Великодні Свята, як і кождого року, від коли побудовано Собор, православні Українці у Вінніпеґу провели урочисто, включаючи і страстні дні, — а се Страстний Четвер, Велику Пятницю і Велику Суботу. В ті дні саля Собору була жалібно прибрана. З лівого боку салі був гарно устроєний Гріб Спасителя. До гробу приходили не лише члени православної громади, але також і нечлени. В суботу вечер було свячення пасок. Можемо бути горді з того, що святити паски принесли люде, які належать до ріжних клас в суспіль-

сті, — були робітники і професіоналісти.

На Великдень людей в церкві було богато. Саля Собору була прибрана гарно, як на такий торжественний день пристало.. Прот. Савчук зі свічкою в руці правив Богослужения. Майже кождий присутний, так діти як і дорослі, тримали свічки в руках. Катедральний хор, під управою п. Свистуна, співав прекрасно воскресні пісні, як також Службу Божу.

Треба згадати, що прикрашуванием Собору на Свята занялися шановні пані з Жіночого Товариства і Сестрицтва при Соборі. Та саме декоровання виконали наші щирі члени, брати Дубики.

Паням, братчикам і всім, які причинилися до піднесения урочистости, належиться щире признання. Було також в пляні, щоби пополудни вийшлися молоді і старші та щоби забавлялися на соборній площі гаївки. Але було так холодно, що хоч вийшлися і трохи бавилися, то довго се не тривало. Через зимно треба було іти домів.

Скромний.

ПРОЯВА НОВОГО ЖИТТЯ.
(Миррор, Алта.)

Хвальна Редакціє:

Прошу позволити мені місця на кілька слів про наше місточко Миррор, Алта.

Се є двайційне місточко між Едмонтоном і Келгарі на сінарській лінії. Тут живе вісім українських родин, котрі складаються з двайцять і двох дорослих осіб. Всі ми є робітниками. Одні працюють в шапі а другі на ярді.

Народна робота тут жадна не робиться. От хіба те, що дехто час від часу збере пару долярів на яку запомогову ціль. Та загальної народної роботи тут нема. Та день 15-го січня приніс надзвичайну несподіванку для місцевих Українців. Бо того дня загостив до нас священик Української Греко-Православної Церкви о. Волохатюк. І так того дня вечером в моїй хаті відбулася Вечірня і проповідь, а потім катехизація. Все се зробило гарне враження на учасників. А пізнати було се хоч би по тім, що майже без жадного заклику присутні зложили несподівану суму священикові Волохатюкові на дальшу подорож. А другого дня в семій годині рано п. М. Курилюк відвіз о. Волохатюка автом до сінарської стациї, звідки о. Волохатюк поїхав до Брітіш Коломбії відвідати там українські кольонії.

На закінчення скажу, що дай Боже, щоби той день започаткував між нами роботу, бодай хоч що то, щоби се не послідний раз ми гостили в себе священика Рідної Церкви. Бо тільки Рідна Церква зможе нас освідомити і допровадити до кращої мети. Бо тільки в Рідній Церкві робиться дійсно українські народна робота. Лише Рідна Церква заверне нас з тих доріг, котрі провадять до Москви, Варшави і Риму.

Тож як ми хочемо бути людьми, а не рабами, як хочемо, щоб нас люде мали за людей, то мусимо звернути на ту дорогу, що провадить до Київа. А се є дорога Української Греко-Православної Церкви.

Яків Маслій.

„ПРОРОЧИЦЯ".
(Толстой, Ман.)

До нашої околиці з весною надїхало дещо гостей, а між ними одна „пророчиця" з табору роселістів. Надіючись „царства божого" (за Роселові долярі), приїхала з донькою, яка їй носила в торбині книжочки повні саламахи, писаної наемниками роселістів для туманения нашого народу. Не думайте, яка то побожна та жінка! Їде від хати до хати, дрочить людських собак, обгризається з людьми і се все робить з „посвяти"

Доки стала роселісткою, то трудно було пару миль піти до церкви Богу помолитись, а на Боже дати то таки не можливо, а тепер так спобожніла, що з Трансконн прибула у Толстой „просвіщати" людей, щоб здобути Боже царство за се.

Каже: Нащо тут церкви? Не треба нам організуватись, не треба і читати газет, бо лиш те все, що вона в торбині принесла, є навіжне мудрощами, правда, таких самих мудріц, як сама „пророчиця". Тяжко де инде почути таку науку, яку вона поширює. Говорить, що чоловік не має душі, що Ісус Христос не був Богом і т. п. Хвалилася, що має навернути всіх наших людей на роселізм, а від своєї фамілії (яка недалеко живе) зачне.

Правду сказавши, то тільки людина темна, непросвічена може нині зробитися приклонником роселізму. Роселісти, коли хочуть чоловіка зловити, на початках кажуть нічого не платити, однак вони платять на поширения сього безвіря грубі гроші, і за ті гроші їдуть наші запроданці між нас, щоби за наші гроші дати нам трійла. Звідкиж беруть грошей на поширения своєї науки? Добреб було, щоб ми всі від себе гнали післанців з Роселового табору так, як зробив се оден православний Українець у нашому місті. Честь йому і слава за се.

Спитати нашої „пророчиці", якої вона народности, то вона не знає. Не знає добре читати, але мимо того вона вже научилась навіть по стихах у бібаії знаходити те, що її назначили настоятелі.

Дивне лише, чому то в нашому народі такі люде ще находяться. Чи не краще матері пильнувати дому, родини? А так їде, шукає лекшого хліба. Задля гроша Юда продав Спасителя, а теперішні юди продають своїх батьків, свій нарід, свою церкву. Юда не покористувався грішми, які заробив, продаючи Христа, так певно і теперішні юди не скористають богато з нечесно зароблених грошей.

Не-пророк.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпегу.

Добр. П. Шевчук з Дуфреси, Ман. прислав 15 дол., з долискою, що дальших 25 дол. ще долучить, бо хоче стати членом ктитором Собору. Славно!

Мих. Павлишин, Фейрлат, Саск. 2.00
Ів. Дутар, Вілінґдон, Алта. 1.00
М. Сеніk, Плейнсборо, Н. Дж. 5.00
Пані В. Буряник, Джесмин, Саск. 7.00
Д. Олексин, Лак-Верт Камарін, Саск. .50
Пані Емілія Глиняька, Ниагара Фолс, Онт. 5.00
Свящ. Т. А. Горбай, Гемлін, А. 10.00
Петро Сірий, Гейфілд, Ман. 2.00
Андрей Рубащевський, Арран, Саск. — 5 дол., а 5 дол. обіцяв пізнійше.
Титус і Текля Пейко, Ню Йорк, 5.00
Ник. Г. Сирник Оак Ривер, Ман. 2.00
Мих. Задорожний, Шумахер, О. 5.00
П-ні Марія Онищук, Келгарі, А. 5.00
П-ні Ольга Гарасимів, Пайн Ривер, Ман. 1.00

Збірка п. І. Германюка в Фаліс, Алта:

Ілько Германюк 10.00
Дмитро Грекул 2.00
П-ні Параскевія Германюк 2.00
Никола Міський 2.00
Іван Магас 1.00
Никола Магас 1.00

Разом 18.00

Всім жертводавцям сердечно Спасибі! Заряд Собору.

Жертви, які зібрав п. В. Свистун, підчас своєї обїздки літом 1928 р., а які через пересочення не були опубліковані в пресі.

Колекта в Форт Віліям підчас відчиту 9.00
Анастазія Бабляк, Монтреал 2.00
А. Гукало, Монтреал 10.00
С. Гадійчук, Монтреал 5.00
П. Кульпак, Шікаго, Іл. 10.00
І. Гулька, Дітройт Міш. 2.00
Павло Свистун 2.00

Жертви, які вплинули з приводу кампанії, яка тепер ведеться:

Ол. Осадца, Амстердам, Саск. 1.00
С. Савченко, Арран, Саск. 1.00
Тео Фрич, Кандім, Саск. 10.00
В. Кирилюк, Марселін, Саск. 4.00
Т. Наконечний, Торонто, Онт 1.00
В. А Войціховський, Тарнополь, Саск. 2.00
М. Котович, Оак Гемок, М. 5.00
І. Нелїльськиr, Рама, Саск. 1.00
А. Колодій, Молингнл, Ман 5.00
Н Мелен, Молингнл, Ман 2.00
В. Трефяк, Гоп Валей, Алта. 5.00
Д. Казмірук, Біг Ривер, Саск. 1.00
Варвара Казмірук, Біг Ривер 1.00
Адам Довбиш, Біг Ривер, 1.00
Пант Хель, Біг Ривер, Саск. 1.00
І. Янів, Енн Арбор, Міч. 1.00
Ів. Чумак, Вайндот, Міч. 1.00

З давнійших деклярацій одержано від

Пані Чубей, Роза, Ман. 25.00
Свящ. Є. Грицина, Толстой, 10.00

Жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЖЕРТВИ
на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.

(Колектував о. Я. Мельничук.)

Жіноче Товариство, Шіго, Саск. 5.00
П-на Анна Пернеровська (учителька) Алвена, Саск. 5.00
П-на Доця Гавриш, Алвена, Саск. 5.00
Василь Буряник (учител) Вакав, Саск. 5.00
Мих. Гринюк (учитель), Ст. Джуліен, Саск. 5.00

$25.00

Тарнополь, Саск.

Володимир Борса 2.00
Василь Савчук 2.00
Теодор Адамович 1.00
Мих. Гриба 1.00

$6.00

Вегревіл, Алта.
(Колектував о. Т. Д. Волохатюк.)

Омелян Засійбіда 5.00
Петро Васияшин 5.00

$10.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Лещишина.
Травень:

26 Нед. — Роблін.

Box 319, Dauphin, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ТРАВЕНЬ.

23 Ч. † Симона ап.
24 П. Мокія
25 С. Епіфанія і Германа

26 Н. Нед. Розслаб. Глик. і Ал.
27 П. Ісидора, Максима
28 В. Пахомія прп.
29 С. Теодора освящ.
30 Ч. Андроніка ап.
31 П. Теодота мч.

ЧЕРВЕНЬ.

1 С. Патрикія свщ.
2 Н. Нед. Самар. Талалея мч.

3 П. Константина і Олени
4 В. Василиска
5 С. Михаїла еп.
6 Ч. Симеона прп.
7 П. † 3 Найд. Гол. Св. Івана
8 С. Карпа мч.

9 Н. Нед. Сліпородж. Терапонта.
10 П. Никити
11 В. Теодозії муч.
12 С. Ісаака прп.
13 Ч. Вознесення Г. Н. І. Х.
14 П. Муч Юстина філ.
15 С. † Івана Сочавського, Нік.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.
Червень.

2 неділя. — Вайта.
9 неділя — Гардентон.
13 четвер. Вознесення Г. Н. І. Хр. — Толстой.
16 неділя — Сеньків.
23 неділя. Зелені Свята. — Гардентон.
24 понеділок. Зелені Свята. — Вайта. Храм. Похід на цвинтар.
30 неділя — Роза.

В сюди по Богослуженню катехізація для дітей і молодіжи, а відтак відчит для всіх.

Адреса: Толстой, Ман

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запаринюка.
Травень:

26 нед. — Портедж ля Прейрі.

Червень.

2 неділя — Пиплар Парк.
13 четвер — Вознесення Г. Н. І. Хр. — Мензі. — Вечером розігравши на колесо щастя в Нар. Домі.
16 неділя — Розборн. — Вечером відчит в Народнім Домі.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЧЕРВЕНЬ:

2. Неділя Самарянки. Гол. 4 Утр.: Івана XX.: 1—10, Літ.: Ап. Діяння XI.: 19—26 і 29—30. Єван. Івана IV.: 5—42.

9. Неділя Сліпородженого: Голос 5. Утр.: Івана XX.: 11—18. Літ. Ап. Діяння XVI.: 16—34. Єв. Івана IX.: 1—38.

13. Четвер. Вознесення Г. Н. І. Х.: Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20 Літ.: Ап. Діяння І.: 1—12; Єв. Луки XXIV.: 36—53.

15. Субота Івана Сочавського: Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10. Літ. Ап.: 2. Петра III.: 1—18; Єв. Ів. XIX: 25—27 і XXI.: 24—25.

16. Неділя св. Отців в Никеї: Гол. 6 Утр.: Єв. Ів. XXI: 1—14. Літ. Ап. Діяння XX.: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII.: 1—13.

23. Неділя. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День св. Тройці. Гол. 7 Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—23. Літ. Ап. Діяння ІІ: 1—11; Єван. Івана VII.: 37—52 і VIII.: 12 „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літ. Вечірня і читання Молитов з колінопрокланенням, лицем до народу.

24. Понеділок. Другий день Зелених Свят. Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа. Піснопіння в сей день майже ті самі, що в день св. Тройці. Утр. повседневна, без Єван і Полієлея. Славословіє велике. Замісць „Чеснійшую" Ірмос 9 пісні Канона. Відпуст Пятьдесятниці. Літ.: Ап. Єфес. V.: 9—19. Єв. Матея XVIII: 10—20.

30. Неділя Всіх Святих: Голос 8. Утр.: Єв. Мат. XXVIII: 16—20; Літ.. Ап. Жид. XV: 33—40 і XII: 1—2. Єв. Мат. X: 32—33, 37—38 і XIX: 27—30.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3664 WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ЧЕРВНЯ, 1929. ЧИСЛО (80) 11

ЦАРГОРОДСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ДОМАГАЄТЬСЯ КОНТРОЛІ НАД ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ В ПОЛЬЩІ.

До Варшави приїхав спеціяльний делегат православного патріярха в Цaргороді, єпископ Олександер. Він предложив православному митрополитові Діонізому письмо цaргородського патріярха, в якім сей іменує його своїм заступником у Польщі та надає йому спеціяльні повновласти в управі православною церквою. У відповідь на се митр. Діонізій заборонив еп. Олександрові відправляти богослужения та брати участь у богослуженнях православної церкви в Варшаві. Кажуть, що митр Діонізій уступить, а його наслідником буде еп. Олександер. У звязку з сим конфліктом скликали надзвичайну сесію православного синоду.

ПАПСЬКИЙ ДЕЛЕГАТ ДЛЯ МЕКСИКА

Архиепископ Леопольд Руїз Флорез, провідник католицької церкви в Мексику, став іменований папою апостольським делегатом для Мексика.

До сеї номінації привязують велике значіння. Бо Руїз відомий зі своїх старань в справі примирения держави з церквою Архиепископ Руїз їздив недавно до Риму й там обговорював всі справи особисто з папою. Руїз є головою мексиканського епископату й уроженцем Мексика. Є він тепер першим Мексиканцем, що став апостольським делегатом. Його номінація дає йому право особисто переговорювати з президентом Хілем, який заявив публично, що готов кождої хвилі до переговорів з церквою.

АРЕШТУЮТЬ СВЯЩЕНИКІВ.

„За Свободу" ч. 115 з 1 травня с. р. подає звістку з Харкова, що совітська влада перевела численні арешти серед духовенства Української Автокефальної Церкви. Арешти сі являються черговою мірою ГПУ (чека) на шляху боротьби з українським націоналізмом. На Полтавщині арештовано 4 панотців по обвинуваченню в антисовітській діяльности. Арешти сі викликали сильне обурення серед населення, яке ставиться страшенно ворожо до відділів ГПУ, що перевели сі арешти. З Харкова вислані значні підкріплення, з метою попередити заколоти.

ПОВНА ЦЕРКВА ЛЮДЕЙ НЕ ПО НУТРУ БОЛЬШЕВИКАМ.

Замкнено церкву Василія Блаженного, що була завжди в Москві у великій пошані. Мотивом до замкнення було те, що совіт вважає, що церква, завжди переповнена, пишною Службою Божою деморалізує комуністичну молодь, особливо тому, що вона знаходиться під боком осідку правительства, біля Кремля.

ВОЛІЮТЬ ВЕЛИКДЕНЬ, ЧИМ СВЯТО ПЕРШОГО ТРАВНЯ.

До большевицької газети „Диктатура Труда" прийшов лист від робітників Рутченковської копальні, в якім між иншим говориться: „Ми, робітники Сталінщини, а також робітники цілого Союза, не маємо найменшого права касувати або зміняти християнські свята, головно Великодня, не діставши на се позволення від многомілйонового віруючого населення.

„Коли кому не подобаються наші свята, то най домагається, щоби влада зарядила в сій справі всенародне голосовання, а ми вже воліємо святкувати Великдень, чим 1 і 2 травня (державні свята).

ВИГАНЯЛИ ЧОРТА.

В місцевости Васль у Франції хорував від довшого часу селянин Манінр. Коли оноді до хорого прийшла у відвідини сусідка Гішардова, родина хорого кинулася нагло на неї, звязала шнурами і почала бити, кричучи, щоб вигнала з хорого чорта. Гішардова підняла крик, збіглися люде, але в хаті були двері засунені. Щойно завізвана поліція виломила двері, а тоді найшла в куті зомлілу від побоїв Гішардову. Показалося, що як Манінр захорував, то його завезли до знахорки, а та казала таке: „В тебе загнала одна жінка чорта. Вона прийде до твоєї хати, ти мусиш її звязати і бити так довго, поки назад його не забере з тебе". І от нещастя хотіло, що Гішардова прийшла перша до хати.

СОЮЗ УКРАЇНОК ІСТНУЄ ДАЛІ.

Внесений виділом Союзу Українок відклик до вищої інстанції в справі припинення діяльности Союза Українок львівським старостством гродським полагоджений прихильно. Наслідком того Союз Українок буде реактивований у всіх дотеперішних своїх статутових правах і вже в найближчих днях почне свою діяльність.

УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ НА РАДІО ВИПАЛО УСПІШНО.

В неділю 2 червня відспівав хор Українського Православного Собору з Вінніпегу враз з парохом, митрофорним протоєреєм С. В Савчуком, цілу Службу Божу на радіо Щоби відправу могло чути як найбільше людей на заході, голос розкидала радіо-станція Йорктону, а звідтам передавала дальше станція в Саскатуні. Тому що для заходу зроблено вигоду, мешканці Вінніпегу були в великій мірі розчаровані, бо голос зі стациї в Йорктоні могли ловити в Вінніпегу тільки найлучші радіо-апарати і то богато перешкаджав статік. Все таки передання богослуження через радіо можна назвати вповні успішним. Хор під проводом п. В. Свистуна співав знаменито і викликав величезне, можна сказати потрясаюче, враження. Вибивалися головно жіночі голоси, а між ними голос солістки пані Бояківської. З поміж мужеських голосів треба відзначити теноровий голос п. Г. Угринюка, який співав сольові партії. Голос священика було чути дуже виразно. Зараз по Богослуженню почали напливати телеграми, а пізнійше листи з гратуляціями для хору за гарний спів.

Деякі з них наводимо тут:

З Саскатуну прийшла телеграма такого змісту:

„Ваше Богослуження на радіо було дійсно душевною насолодою для всіх тих, які його чули. Прийміть щирі гратуляції".

П. Петро Ковтун прислав від давфінської громади таку телеграму:

„Отсею дорогою громада в Давфіні складає щиру подяку о. Савчукові, п. Свистунові, хорові і зарядові при Соборі в Вінніпегу за те, що зарядили Богослуження на радіо. Ми чули його дуже добре і уявляли собі, що ми знаходимося на богослуженню в самім Соборі".

З Роза, Ман., гратуляції були передані телефоном. Там слухачі зложили на ціль Собору около 14 долярів.

Отримано також лист від православних Українців в Шіго, Саск. Вони слухали Богослуження в місцевім Народнім Домі, куди приніс свій радіо-апарат п. Бойчук.

Богослуження зробило на слухачів таке миле враження, що вони з вдячности зарядили між собою збірку і прислали на Собор $34.25.

На руки о. Савчука прийшов лист від п. Ф. Т. Гаврилюка, шкільного інспектора на округ Прісвил, Саск. П. Гаврилюк пише:

Вп. О. Савчук: Хочу погратулювати Вам і Вашому хорові за таку чудесну відправу, яку ми чули на радіо. Ми слухали через Йорктон і кажу Вам, що так чисто і виразно було чути, як би в самім Соборі. Для нас се був незвичайний празник, і я вірю, що сего дня Українська Православна Церква приєднала богато прихильників та піднесла на дусі її членів.

Від себе і від нашої сусідки ми післали до п. Блока 10 долярів „на тацу".

Було-б цікаво почути від наших читачів по инших місцевостях, яке враження на них зробило українське богослуження через радіо.

КНЯЖИЙ ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Доносить „Дніпро", орган Української Православної Церкви в Америці, що п. К. Савяк з Шікаго подарував для Української Православної Церкви дім з шістьома лотами на мешкання для архиепископа. Знатоки оцінюють ту реальність на суму трийцять вісім тисяч дол. ($38,000). В історії української іміграції в Злучених Державах і Канаді не було ще такої поважної жертви на якунебудь українську ціль.

ЗАМІСЦЬ НЕДІЛІ „ЛЕНІНСЬК".

Російський вчений проф. Кайбородов опрацював проект зміни календаря. Новий календар введуть від 1 січня 1930. Проект передбачує два відпочинкові дні в тижні — суботу та неділю. Обовязковим святочним днем в цілому СРСР має бути субота, яка в російській мові називатиметься „неділя". Слово „тиждень" заступлено назвою „трудовий етап". Слово „неділя" (воскресеніе) заступлять назвою „ленінськ". Усі свята за виїмком 12 революційних свят мають скасувати.

Обовязком кождого читача „Вістника" є при кождій нагоді приєднувати нових передплатників для „Вістника". „Вістник" повинен знаходитися в кождій українській хаті.

Др. А. Копистянський.

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ.

(Дальше буде.)

В слідуючім році поставлено невеличку деревляну церков, яку посвячено в день воздвиження Чесного Хреста. Йов назначив над черцями ігуменом Теодозія, йому віддав управу обителі, а сам винайшов для себе ще дикший вертеп, який відділює Канюковату гору від Погару і Кливи і там жив одинцем. Лищень від часу до часу великий подвижник перервав своє пустельниче життя та навіщував ріжні монастирі, накликуючи братію до аскетичного життя. Його заходом й трудом була переведена реформа Київсько-Печерської Лаври.

А тимчасом оснований Йовом в 1611 р. Скит Манявський успішно розвивався під умілим проводом першого ігумена Теодозія. Черці скопали кусень гори Вознесінки, положеної на правім березі річки Батерса-Скитця, там побудували кілька нових келій і господарські будинки та приступили до будови нової, далеко більшої церкви.

Средства на ту ціль почасти зібрав Теодозій з добровільних пожертвовань, але до будови церкви найбільше причинилася донька бувшого молдавського господаря, Єремії Могили, Марія Могила, звісна під іменем Постельникової. Храм був посвячений в 1620 р. на самий празник Воздвиження Чесного Хреста. Ся Воздвиженська церква символічно вказувала на ціль, яку поставив собі Скит Манявський, а саме двигнути православну церков з упадку.

В тім самім році царгородський і александрійський патріярхи надали Скитови ставропигіяльне право, виключаючи його з під юрисдикції місцевих епископів і піддаючи під безпосередну власть патріярхів. З роком 1620 розвиток Скиту Манявського був обезпечений. Велике діло Йова Княгинецького було доверщене як раз в тім році, коли охороною козацьких військ Петра Конашевича Сагайдачного єрусалимський патріярх Теофан на власну руку у Київі висвятив митрополита і инших православних епископів та тим способом відновив православну ієрархію в межах польсько-литовської держави.

Смерть Йова і Теодозія.

Послідні роки свого життя Йов перевів в улюбленім своїм вертепі між Канюковатою горою і Погаром та Кливою. Там Теодозій побудував для основателя Скиту малу келію, звану Скитиком і невеличку церков під покровом Пресвятої Богородиці. Ще донедавна в тім місці були видні фундаменти сеї церкви, але нині всі сліди затерті в наслідок вирубу ліса.

Перед самим Різдвом Христовим в 1621 р. Йов тяжко захорував в Скитику. З великим трудом черці перевезли його на санях до обителі, де в кілька днів пізнійше він помер як 70-літний старець.

Вісім літ пізнійше, в 1629 р. помер перший ігумен Скиту Манявського, Теодозій. Оба великі подвижники були похоронені в притворі скитської Воздвиженської церкви. Їх спільний гріб черці накрили плитою з чорного мармору, котра нині находиться в престолі марковецької церкви і служить замісць жертвеника.

На вїздовій брамі з її зовнішної сторони ще нині задержалися образи, які представляють обох великих подвижників. На жаль, вони є дуже знищені. Над образами міститься надпис: „блаженный отецъ нашъ Іовъ схимонахъ", і „блаженный отецъ нашъ Теодозій Іеросхимонахъ".

Організація і устав Скиту.

Основатель Скиту Йов управляв обителею строго по атонському взорі і не полишив по собі ніякого писаного устава. Доперва перший ігумен Теодозій написав для обителі „завѣтъ духовный", т. є устав, по якому ціле життя в монастирі було точно означене.

Всіми ділами обителі заряджував собор вибраних 12 старців, яких число було вічне. Соборні старці вибирали з поміж себе ігумена на оден рік. Ігумен управляв обителею, але у всіх ділах засягав поради соборних старців. Крім ігумена, собор старців вибирав ще його заступника, т. зв. намісника, ключника, завідателя ризниці і економа. Вибрані виконували свій уряд рівнож на протязі одного року. Щоби праця була рівномірно між всіх розділена, на такі становища, як трапезар, кухар, пекар вибиралися черці тільки на протяг трох місяців.

Молитва, піст й ручна праця становили головний зміст життя монахів. Від вчасного ранку до пізної ночі монахи проводили час на богослуженню, молитві і праці. Вони самі ходили в ліс за дровами, плели кошики, виробляли з дерева ложки і хрестики та роздавали ті предмети людям, які приходили до монастиря за молитвою і приносили монахам їду.

Їда була дуже проста. Звичайними, щоденними стравами були борщ, кисіль і каша. Монахи не уживали зовсім мяса ні набілу, а тільки в празники діставали як ласощі оселедці і рибу. Ніхто без дозволу ігумена не міг ані на крок вийти з обителі. В разі потреби ігумен висилав що найменше двох монахів. Черцям не було вільно говорити з женщинами, а коли якийсь чернець случайно стрінувся з женщиною, він був обовязаний відвернутися або спустити очи в долину. Вечером мовчки кождий йшов до своєї келії на відпочинок.

Черців, які бажали вести ще більше строге життя, ігумен висилав в числі 4—6 до Скитику, де колись подвизався Йов. Там заборонялось взагалі говорити, всі були обовязані „безмолствовати", молитися і постити. Лісну тишину перервали лишень слова молитви і спів подвижників. Одіті в грубу одежу, без обуви, черці щоденно віддавали рано і вечером по 300 поклонів, відчитували псальми й молитви та заховували строгий піст.

Золотий вік в історії Скиту.

Найбільший розвиток Скиту Манявського випадає на першу половину XVII століття. Від його проводом находилися монастирі трох воєвідств: руського, подільського і белзського в числі кількох сот, а перший ігумен Теодозій носив титул: „игуменъ Скитскій и Угорникъ протъ монастирей воеводства Руского, Белзского и Подольского". Сам Скит вже в 10 літ по смерти першого ігумена Теодозія числив около 200 черців. Скитські монахи дістали також великі посілости в Молдавії.

Там ще в 1581 р. молдавський господар Єремія Могила основав і богато вивінував монастир Воскресения Христового в Сучавиці. Коли вневдові сей монастир підупав, на просьбу господаря Василя, скитські черці перевели його реформу і від 1648 р. переняли його управу, яку задержали аж до кінця 18 століття.

Матеріяльно Скит був з початку слабо обезпечений. Монахи жили переважно з милостині. Вони висилали підводи в далекі сторони, наповняли їх солею, яку кулювали в марковецькій або красноильській (солотвинській) бані та міняли її за збіжжа або инші продукти. Доперва постепенно розбогатів Скит через численні офіри і записи.

Зруйновання і відбудова Скиту.

Сей світлий розвиток Скиту Манявського був на якийсь час перерваний страшною катастрофою, яка навістила його в 1676 році. З вступленням на престіл Михайла Корибута Вишневецького, Польща зачала вести довголітну війну з Туреччиною. В 1676 році Ібрагім паша, звісний в історії під назвою Шейтана (сатани), знищив ряд галицьких городів, як Чортків, Бучач, Єзупіль, Галич і запхався аж під Журавно. Рівночасно татарський відділ, приманений славою богацтва Скиту, вдерся в Карпатські гори, напав на Скит і 6 вересня 1676 року його спалив, а монахів та світських людей, які в обителі шукали захисту, вирізав в пень. Лишень кільком черцям удалось спасти життя утечею.

Мимо страшної катастрофи, яка навістила Скит Манявський, черці в короткім часі відбудували свою обитель. За дозволом короля Яна Собіского скитські монахи стали збирати пожертвовання і звернулися з просьбою о матеріяльну поміч до Москви, де тоді панував цар Федір Алексієвич. В Москві дали їм гроші, ризи і книги церковні, а цар Федір Алексієвич не тільки подарував Скитській обителі дорогоцінний срібний хрест з частицею животворящого хреста, але указом з дня 19 липня 1680 року призначив для неї сталий даток по вічні часи. Що пять літ державна каса в Москві виплачувала Скитови по 300 рублів.

Побіда унії.

Хоч Скит був відбудований, однако вже ніколи він не заняв такого становища, як давнійше. Церковна унія, яка в своїм розвитку була задержана головно діяльністю Скиту Манявського, при кінці 17-го і з початком 18 століття, побідила в Галичині. Одна епархія за другою, як перемиська, львівська, луцька приймали унію. Навіть твердиня православія в Галичині, львівське ставропигійське брацтво в 1708 році підчинилось власти римського папи. На цілім просторі польсько-литовської держави в першій половині 18 століття лишилась лишень одна православна епархія в Могилеві і то значна часть сеї епархії лежала в Росії.

На сторожі православія в Галичині стояв тільки Скит Манявський.

(Докінчення буде).

ПОХІД ПРОТИ РЕЛІГІЇ

Московський кореспондент лондонського часопису „Обсерватор", подає деякі дані про боротьбу проти релігії в совітській Росії. Подає, приміром, що після донесень „Рабочої Газети" в 1926 році було замкнено большевицьким урядом 359 церков, 59 синагог і 38 мечетів, а в 1927 році було замкнено лише 17 церков, 14 синагог і 9 мечетів.

Совітські газети доносять, що населення чим раз сильнійше протестує проти антирелігійної роботи уряду. В многих місцевостях населення стало в обороні священиків, які впали жертвою проти-релігійної пропаганди, а в селі Тумба, Казанської губернії, жінки цілковито знищили комуністичну читальню, яка містилася в бувшім помешканю для священика.

З магометанських округів також доходять відомости про велике невдоволення населення. Недавно в Самарканді вбито дві жінки за те, що вели протирелігійну пропаганду.

УКРАЇНСЬКИЙ СТИЛЬ В БУДІВНИЦТВІ.

Одною з найголовніщих зовнішних ознак культурної зрілости народа є його власний стиль в будівництві. Богато є культурних народів, але мало є таких, що зуміли створити національний стиль в будівництві. Лише старі Єгиптяне, Греки і Римляне дали світови оригінальні типи ріжних публичних будов — церков, памятників, театрів. В новочасній архітектурі є помітним тип німецької, головно приватної будови і типи східнього будівництва (Японія, Китай, Туреччина). Чи не найвиразнійшим типом архітектурної окремішности і своєрідности форми і симетрії, принаймі в Европі, — є тип національної української архітектури.

Історія нашого будівництва, загально беручи, ділиться на два періоди: старий і новий. В старому українському стилю є помітні чужі впливи: то візантійські, то римські. Тому в типах нашої старої доби час від часу зустрічаємо в будинках української архітектурну структуру на тлі чужого архітектурного типу, або, навпаки, на тлі української конструкції пробиваються більше або менше виразно чужі впливи. Аж десь в кінці XV століття закінчується процес витворення стилю української церкви а далі і инших будинків публичного і приватного типу.

В будівельній систематиці український архітектурний стиль займає осередне місце поміж типовою шпилястою готикою та кулистою візантикою.. Звідси, коли ходить о церковні вежі, вікна, двері, та образники (іконостаси), скрізь знаходимо зразки середньої величини кута, що характеризують наше будівництво в порівнанню до попередних двох типів. Одначе тому, що конечний витвір нашого будівельного стилю припав на часи політичного упадку, він не зістав виявлений в формі великих світознаних будов. Зато він розсипався по цілій нашій широкій національній території від жерела річки Десни аж до Тиси і від західнього Буга аж до Кавказу. Де наші люде ходять в українських вишивках, де співають наші пісні і пишуть писанки, — там вони моляться в церквах побудованих в його рідному стилю, що так само найбільш відповідає його розумінню краси, як і всі попередні зразки вияву його високо обдарованої естетичної душі.

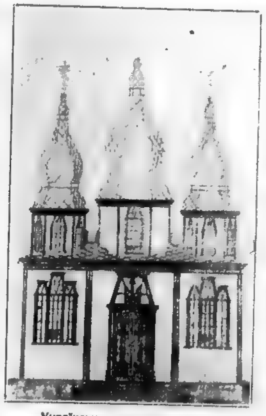

Українська православна церква в Канорі, Саск.

Новочасний український стиль не є чимсь відмінним від старого. Внутрішній зміст замислу є той самий, але удосконалений в додержавности українського мотиву та приспособлений в напрямі щоденних вигід ужитку, форм і розмірів до вимог нинішньої будівельної техніки.

Характерними рисами українського будівельного стилю є стрункість цілости і частин, та нахил до ґрупових симетрій. Такі явища, як групи веж, часом аж 13 на одній будові, далі ґрупові вікна — є звичайними в нашім будівництві. Простолінійна готика не вдоволяє українську естетику, так само як отяжіла візантійська куля або півкуля. Тому українська будова відхиляється від обох сих типів в напрямі середини. Вона бере за форму своєї вежі симетрію кривої лінії, але змагаючи до стрункости, випростовує її наближаючи до готики. Одначе не упрощує її до ґеометричної прямої, як то маємо у готиці, а зупиняє на формі відворотних елепсоїд, творячи вигнуто — двічі вигнуту сторону типової нашої вежі. В типових будовах всі сі елементи кривої лінії обовязково заступлені, часом творячи ледво помітні скривлення, але всі не є конечні для додержання типу, взагалі. Кути гнуття в сих випадках звичайно не виходять з меж 18-36°. На сім одначе не обмежується характеристика нашої вежі. Вона доповнює вимогу стрункости і грації звичайно скомбінованням 3-ох а навіть і 4-ох бань одна над другою при твореню окремого члена групи. Дуже часто поодинокі складові частини вежі комбінуються з октогональними основами в формі поодиноких поверхів вежі з вікнами або орнаментами, а в камінних будовах з колоновим обробленням кутів октагону.

Завдяки такій композиції наших веж, їх устремління вверх виростає в такій легкій послідовности, що робить враження непомітного зросту, якраз в моменті вашого спостереження. Сим единно пояснюється, чому люде часто можуть годинами взглядатись в симетрію наших будов знаходячи неусвідомлену причину естетичного вдоволення. Та що було сказано про кути гнуття веж, відноситься і до нахилу верхів вікон і дверий. Звичайно сі частини наших будов не закінчуються ані острими кутами, як в готиці, ані цирклями, як у візантиці, або стилю романському, а є скомпоновані з високих трапецій з кутом нахилу сторін в межах від 18 24 . Зрідка допускається циркуль самих варцаб, але тоді є конечним трапецийне бораленне обрамлення отворів, як ми мали в попередному випадку.

Наше громадянство в Канаді, що нараховується коло 300,000 людности за останніх 10—12 років зробило помітний успіх в ріжних напрямах нашого народнього культурного і економічного життя завдяки енерґії провідних одиниць. Одначе до нині залишається не зачепленим важне питання національного будівництва. А треба сказати, що власне сим способом ми найочевиднійше задокументуємо перед неукраїнським суспільством наші духові здібности і культурну дозрілість, бо люде людей судять і оцінюють не по словах, а по ділах. В Канаді рік-річно будуються Українцями церкви і народні доми. Нині число їх доходить до поважних сум. Наші церкви будуються після випадкових плянів, мають бані лише для того, щоби по них можна було відріжнити цекрву від звичайного будинку. Більшість сих будов коштують поважні суми, але не уявляють ніякої вартости художньої, не можуть бути дораховані до жадної архітектурної групи. Це в більшій мірі то стосується до народних домів. Одначе за ті самі гроші і з того самого матеріялу є можливість побудувати стильові будинки, що на завжди лишаться доказом нашого розуміння краси не лише для нас, а і для других народів. Се так легко зробити, коли відповідні церковні уряди допоможуть нашим церковним громадам відповідними плянами та дорадженням будівничих, котрі би ті пляни змогли виконувати.

Тут подається фотоґрафія церкви того роду з Канори, Саск., збудованої минулої осени автором сеї статті. В залежности від розмірів і инших вимог, пляни будов можуть мінятися в широких межах, остаючись завжди виразом нашого національного духа, як остається типово незмінною наша національна душа, отілена в мільонах окремих фізичних осіб. Лише залишенням довготревалих памяток, народ може продовжити своє істнування до безконечности на тій землі, котру посідає.

Коли старинні Греки і Римляне, не загинули в періоди грізних історичних подій і змодифікували свою національно-політичну зовнішність живуть до нині, то за се мусять завдячувати, чи не в першій мірі великому будівельному генію своїх попередників.

Сказане про Греків і Римлян в однаковим степені стосується і до нас. Хочемо, аби наші нащадки не винародовлювалися, даймо їм матеріяльно-духові цінности, вартісні для них за нашого життя і по нашій смерти. Вони сі наші маєтки передадуть своїм нащадкам і таким чином минувші, теперішні і будучі генерації звяжуться в одну цілість, імя котрій є: український народ!

Інжінір П. Павличенко.

БЕЗЖЕННІСТЬ ДУХОВЕНСТВА.

Люде часто дивуються, чому католицька церква не позволяє своїм священикам женитися і запитують, чи є будь що в науці Ісуса Христа або Апостолів, що вказувалоб на те, що священики не повинні женитися

Треба відразу сказати, що нічого подібного в науці Ісуса Христа і Апостолів нема, а противно підноситься в ній супруже життя, не тільки між світськими, але й духовними, як Богом освячений стан, як святу тайну. Апостол Павло в посланню до Тита говорить, що епископ повинен бути „непорочен, одної жінки муж, батько вірних дітей", а апостольські правила постановляють: „епископ, священик чи діякон має бути муж одної жінки". Святі Отці церкви також не виступали проти супружого життя священиків, а накликали, щоби вони своїм добрим і чесним родинним життям давали примір для своїх вірних.

Цікаве ще й те, що кожда ересь (неправдива, мильна наука), яка появлялася від апостольських часів до Нікейського Собора, пропагувала безженність священиків.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50, — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ПАТРІОТИЗМ А ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА.

Не слів, а діл треба.

Недавно греко-католицький священик о. О. виголосив на Шевченківськім святі гарну патріотичну промову. Говорив в дусі Шевченка, ставлячи за обовязок кождому Українцеви жити в згоді і працювати спільно для загального добра українського народу.

Бесіда всім подобалася. Подобалася вона навіть тим, що не є греко-католиками, але її чули.

Але бесіда, се ще не все...

Дня 3-го квітня, 1929, вмер в Колонсей, Саск. 5-літний хлопець. Мати хлопця бажала похоронити його побіч своєї матері в околиці Прудгом, Саск., отже повезла туди тіло дитини.

Думаючи, що справу буде можна на місци легко полагодити, мати з громадою коло Прудгом не порозумілася. Похоронити-ж дитину — річ проста. А головно — землі не бракує. А може сама хвиля не дозволяла матері подумати, що не все може бути так легко, як здавалося.

Через другі руки запросила мати на похорон православного священика з Саскатуну. Невдовзі священик виїхав й аж по дорозі розвідався про подробиці звязані з похороном.

До Прудгом тіло везли зелізницею, а з Прудгом повезли около 10 миль на полудне на фарми. Їхала мати дитини, її сеста, двое старих Англійців з Колонсей, Саск. і священик. Француза, що віз тіло, й Українця, що віз матір з другими, можна не вчисляти.

Приїхавши, мати вдалася до людей, але ті найперше сказали, що православного священика не можуть до церкви впустити. Церква записана на католицьку корпорацію. Діло на початку так склалось, що поховають без священика.

Тіло треба було перетримати десь до другої днини, поки полагодиться инші формальности і викопаеся гріб. Тут знов вийшла трудність. Вдалися до члена церкви Ж., щоби приняв тіло, але нічого не вийшло. Чоловік годився, а жінка за ніщо не годилася, щоби приймати „трупа на своє подвіря". Два рази туда їздили і все дармо.

Вийшло питання: Може би в церкві могло тіло перележати? Та сказав хтось, що церква не трупарня. Може-б в Народнім Домі? І тут не склалось.

Вечер надходив і виринали инші питання:

— А що буде, коли взагалі не позволять на католицькім цвинтарі ховати? Хлопець же хрещений в православного священика, тай православний священик був покликаний на похорон... Явний доказ, що се за нарід приїхав.

Не було иншої ради, як вертати з тілом до Саскатуну.

Коло 8-ої години вечером всі вернули до Прудгом. Треба було переночувати, а другого дня по полудни до Саскатуну їхати.

На ніч всі зайшли до готелю. Мати запитала властителя готелю (Француза-римо-католика!), чи не можна би взяти тіла до готелю і той згодився, даючи для сього гарну кімнату. На запит, чи можна взяти тіло до кімнати, де мати має ночувати, він і на таке згодився. Поставили домовину гарно, засвітили свічки, священик відправив панахиду. Хто був в готели, приходили, оглядали. Двері були на розтвір отворені.

Тіло з готелю забрали аж другого дня по полудни. До того часу кімната, де було тіло, стояла отвором (крім часу, коли мати спала). Окремої платні за тіло властитель готелю не взяв.

Похорон відбувся слідуючого дня в Саскатуні.

Така була історія з похороном. Додати, що тіло до Саскатуну везли сіпіярським поїздом 37 миль, а з Саскатуну до Прудгом 44 милі і тим-же назад до Саскатуну.

Кілько витерпіла мати, се зрозуміле. І чужим людям робилося досадно. Де-ж таки української дитини між Українцями годі поховати. Чому-ж? На справу можна глянути з кількох сторін.

Головна причина лиха була в тім, що хлопець православний, а церква, цвинтар і громада католицькі. Инакше сказавши — в тім, що громаді звязали руки далекі, тай ще до того чужі люде.

Що се приїхали Українці до Українців, тай обрядом ті самі люде, тут не мало значіння. В сім місци вони собі чужі.

Але уявімо собі, що привезли сюди тіло греко-католика — трудноще́й не було би. Та йдімо дальше. Привезли би, Поляка, таксамо не було би клопоту. Сказалиб: та сама віра! Дарма, що Поляк Українцеви такий брат (навіть по Христі), як Турок, або Татарин. Подумалиб люде: католик католикови мусить помогти.

І колиб заїхав сюди польський ксьондз, йому двері церковні отворили би. Не мали би права не отворити. Адже ж се „вшистко едно". В старім краю „руські" і польські ксьондзи сходилися в церквах, костелах, на місіях, відпустах. Воду разом святили, разом відправляли. А й тут.... Були вже випадки, що греко-католицькі духовні правили в латинських ризах. Епископ Будка разом з польським ксьондзом посвячував угольний камінь під церкву в Вінніпеґу. Сам той священик, що виголосив патріотичну бесіду на Шевченківськім концерті, брав участь в польській місії в Вінніпеґу. Се було вже по великій війні, саме тоді, коли Польща точила українську кров мов воду. На польській місії був, добрий примір греко-католикам показував. Поляки католики, а Українець повинен Поляка любити, коли хоче бути добрим католиком.

Словом — вшистко едно!

Ясне отже, що для щирого, свідомого Українця греко-католицизм не є ніякою українською церквою, ні вірою. Се польська „віра", а на ділі — польська та римська політика, яка стремить до панования над Українцями.

Не добро української справи вимагає, щоби греко-католик уважав православного чужим, а Поляка своїм. Того вимагає польська справа. І не церковна справа того вимагає. В православних і греко-католиків одна і та сама церква. **Греко-католики мають церкву православну. І слова священика: „всіх вас православних" вказують, що всі греко-католики, се православний нарід, але польським припоном привязаний до Риму, а через Рим до Польщі.**

Не про помершого ходить. Не про матір — вона наклопоталася, тай минулося хоч і не забулося. Не про священика ходить, що його до церкви не впустили. Ходить про те, що чужа рука зводить Українців з рідного ґрунту і веде в чужий табор. Ходить про те, що чужі ставлять пліт між українським народом, а розбирають його, коли між Українців йде ворог українського народу.

Над сим повинна добре застановитися громада, про яку ходить, тай взагалі греко-католицькі громади. Де вони опинилися в відношенню до православних Українців з одного боку, а до ворогів українського народу з друго? І куди така дорога в дальшім ході запровадить? І чи не краще би з такої дороги завернути?

Правда, докору громаді нині робити годі. Церква віддана під контролю чужих Українцям людей, отже громада не має права рішати, колиб того вимагала і справа громадська і взагалі справа українського народу. Се те саме, що — записав би чоловік комусь свою фарму, він до неї не має права.

Були люде зі згаданої громади, що тоді таки казали:

Знаємо, що нічого не сталосяб, коли-б православний священик пійшов до церкви, але що зробимо, коли церква на еп. Будку записана. Що нам сказали би?

Виходить таке: Найперше чужими кайданами звяжуть народови руки, дадуть під контролю чужих, а потім говорять патріотичні бесіди. Вовк ситий і коза ціла!

Найперше поставлять як закон: „Памятай, що Поляк, Італієць, Бельґієць, Мексиканець, се твої рідні брати" — і се повторяють народови цілий рік. А про любов до цілого українського народу згадують раз на рік — на Шевченкове свято. Поза тим же говорять, що „Православні Українці вам чужі. Їх Бог не любить (за те, що вони не католики), отже і ви їх любити не можете...." Так ніби — І вовк ситий і коза ціла!

Чи далека така робота від лицемірства?

Вже було сказано, що з тілом хлопця їздив старий Англієць з своєю жінкою. Отже бачив він цілу ту комедію, що вийшло. Їхав десять миль на фарми, поганими дорогами, там сидів дожидаючи, що вийде; ночував в Прудгом; вертав опісля до Саскатуну. Що він думав? Своєї думки перед Українцями він не висказував, але що говорить він між своїми?

Він лище питав: Чи згадана громада, се такі Українці, як і ви? Чи ви оден народ, поминувши ріжницю віри?

Ось так — коли народ дасть себе під контролю чужих, то не тільки що чужі орудують ним на його власну шкоду, але ще ставлять в таке положення, що перед цілим світом тільки сором.

Лишаєсь ще одна справа.

Околиця, про яку говориться, українська. І до них приїхали Українці. Однакож в українській хаті не було місця для тіла української дитини. Додати-б хіба, що в хаті, про яку ходить, самі старі і дорослі люде. Дітей нема.

Дітей нема, зате, як видно, е темнота, е некультурність.

І супроти сеї некультурности, якою примірною виглядає культурність властителя готелю. Він — Француз, римо-католик, а Українці, що приїхали з тілом, православні. Згадані-ж Англійці — методисти.

Однакож властитель готелю приняв тіло, як своїх близьких. Не поставив де-будь в коморі, але в такім місци, якого лише можна бажати. Приніс два столики, дав два підсвічники.

І цілком не казав, щоби двері кімнати замкнути, бо хтось з гостей може заглянути. І не тільки се — бо хто був в готели, той приходив до кімнати, цікавився.

Коли-ж тіло забирали, то знесли до головної кімнати на долині (головного офісу), сюди внесли скриню, в якій привезено домовину і сам він помагав обкладати домовину папером, щоби не пообтиралася.

От що значить людяність! Що значить культурність!

З цілої сеї події думаючі люде можуть богато навчитися.

Перше — не патріотичних слів треба, тільки патріотичних діл. Кому звязані руки, тому патріотичні слова не поможуть. Вони хіба вспокоюють його, щоби не розривав пут, бо з ним все добре, він і в путах патріотом може бути.

Друге — греко-католики повинні застановитись, в якім положенню вони знаходяться. Чи греко-католицизм провадить їх до своєї народної цили, чи до чужої, ворожої? Чи не чують вони, що їм руки звязані? Що від них вимагаесь, щоби з своими рідними братами не вязалися?

А трете — питання самої культурности. Розумні люде знають, що мертве людське тіло не є ніщо погане, негідне на хвилинку місци між людьми. Нераз живий чоловік сто разів поганійший, коли в нього погана душа, але його до хати впускають, побіч нього сідають, разом з ним їдять.

Хто над сим подумає, то йому стане ясно, що дальше робити. Вихід оден — з чужими розвязатися, від чужої залежности увільнитися і вслід за тим вязатися з своими — ворогам на смуток і журбу. А собі на заслугу перед своїм народом і перед Богом

У. П. С.

МІСТО КАПЕРНАУМ.

В евангелію часто стрічаємо згадку про Капернаум. Євангелист Матей називає його містом Ісуса Христа (гляди IX: 1). В ньому Ісус учинив много чудес, там Він проповідував в синагозі над озером, його упадок предсказав так, як предсказав упадок Хоразину і Витсаїди (гляди Мат. XI: 20-23; Луки X: 13-15).

Місто Капернаум лежало на західнім березі Галилейського моря, була в ньому славна синагога, побудована римським сотником, стояла там римська залога та був осідок податкового уряду.

В роках 1876-77 були вперше відкопані румовища Капернауму.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕҐУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.
Гроші слати до:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

КОЖДА РОДИНА ПОВИННА МАТИ МОЛИТВЕННИК „ДОБРИЙ ПАСТИР". ЦІНА $1.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ.
Замовлення і гроші слати на адресу:
THE HERALD
Box 3684, Winnipeg, Man.

МОСКВИНИ ГЕРЦЮЮТЬ.

Як нашим читачам вже відомо, в Православній Церкві в Польщі ведеться від довшого часу внутрішна боротьба, в якій виступають з одного боку Українці, які становлять який 95 відсоток вірних, а з другого Москалі і московська ієрархія (вища церковна управа). Боротьба ведеться Українцями за те, щоби вони мали право вживати в церкві, в Богослуженню і проповідях, української мови, а головним провідником, в тій боротьбі з української сторони є др. Річинський, лікар в Володимирі Волинськім.

Митрополит Діонізій і прочі епископи та їх прислужники вживали ріжних, не завжди чесних способів, щоби здавити той ненависний для них рух, а коли всі їх заходи показалися неуспішними, вони в своїй ненависти до всего українського пішли так далеко, що виключили з Церкви д-ра Річинського, думаючи в той спосіб спаралізувати його діяльність на церковному полі, а тим самим здавити і сам рух за українською мовою в Церкві. Про відлучення д-ра Річинського „Українська Громада", що виходить в Луцьку, на Волині, пише таке:

„Священний Синод Православної Церкви в Польщі відлучив від Церкви д-ра Річинського і анафематствував. Таки сталося те, що майже всі рахували неможливим. 15-го квітня видано „опредѣленіе" Священного Синода про відлучення „лѣкаря Арсенія Рѣчинскаго за его враждебную и вредную для православной церкви въ Польщѣ дѣятельность". По сьому „опредѣленію" Річинського позбавлено права: а) спільної молитви з вірними, б) участи в якому-б то не було церковному Богослуженні, в) відправи над ним якого-б то не було тайнства чи церковного обряда і г) права бути відспіваним і похованим на православному кладовищі після смерти; а кождий православний християнин, на тій же підставі, не може мати з Арсеном Річинським жадних релігійних звязків, особи-ж духовні не повинні мати з ним і приватного звязку."

„Таку духовну кару накладено на людину, яка **весь час стояла на чисто православному ґрунті, з тої позиції ніколи не сходила і лише вперто боролась за права Українського народу в церковному житті та його мови в Богослуженні.** Правда, в „опредѣленію" приведено цілий ряд провин, за які Річинського відлучено. Серед них **нема ні одної дійсної провини церковної і релігійної.** Всі вони зводяться до одної „провини" — се „досажденіе" свому архієрею, себ то Митрополитові Діонисію, та вгодному йому духовенству. Так, А. Річинський „досаждав"; а що-ж було робити, коли ся поведінка вищої духовної влади, все її поступовання відносно найскромнійших домагань української більшости вимагали й вимагають такого „досажденія"? Що робити, коли саме положення православної церкви, розґардіяш у ній, її моральне безсилля, та матеріяльна неміч, до чого причинилась сама вища духовна влада вимагають такого „досажденія"?

„Відлученням А. Річинського кинуто визов українському громадянству і українській церковній справі, і на нього буде відповідно зареаговано...

„.... Др. Річинський знаний, як щирий християнин, православний, як голова Церковного Комітету. **Ніякої ереси він не проповідував, а тільки, виявляючи волю більшости українського православного населення Волині, обстоював Службу Божу на рідній мові і права українського народа в церкві.** Все українське населення Волині й поза нею обурене сим актом відлучення; всі висловлюють горяче співчуття відлученому, і то не тільки Українці, але Поляки-католики і навіть богато Росіян".

Про відлучення д-ра Річинського заговорило також львівське „Діло". Переповівши історію українського церковного руху на Волині та обговоривши події, які попередили саме відлучення, „Діло" закінчує:

„Цілком ясно, що такі чудасії (мова про дволичну гру митроп. Діонізія) які є дійсно навіть серед найбільш скандальних відносин нечуваним скандалом, мусять мати свої наслідки. Посипалися **протести** — до митрополії, до голови ради міністрів, до міністра віроісповідань, — підписані Володимирською Соборною парохією: 50 представників парохії, які домагаються і для себе анатеми! Очевидно, що й усі названі вгорі українські діячі, члени й не-члени Церковного Комітету, мусять теж вимагати для себе анатеми! По всіх парохіях Володимирщини йде горячковий рух, який перекидається на цілу Волинь. Ба — **Володимирська парохія відмовила митрополитові Діонізієві послуху,** про що повідомила уряд. Складено великий акт обвинувачення проти митрополита й вислано його до царгродського патріярха та патріярхів усіх окремих церков з вимогою суду над митрополитом! До закінчення того суду **парохія віддала себе до розпорядимости київського автокефального митрополита!**

„Очевидно, що в сій справі забере мабуть слово і польський уряд, бо справа валить уже в **престіж держави.** Але ба — тут уже починається „асобая статія": церковна політика уряду".

У звязку з відлученням від Церкви д-ра Річинського, „Українська Громада" подає таку відомість:

„З певних духовних кругів шириться чутка, що вища православна влада Православної Церкви в Польщі має післати (чи може й післала) проф. Огієнкові, професорові православного богословського факультету на варшавськім університеті, ряд запитів, в числі яких є запит про його відношення до Української Автокефальної Православної Церкви. Проф. Огієнко в одній із своїх публичних лекцій мав прихильно відізватись про Українську Автокефальну Церкву. Такою чи иншою відповіддю на поставлені йому питання, гідне євангельських фарисеїв-спокусителів, мала-б належно скористуватись духовна влада, щоби і його „пришпилить" (буквальний вираз), принаймні заквестіонувати його, яко професора Богословських студій.

О, МАТИ БОЖА.

Ми в лютім бою за святу віру,
За нашу Церкву, Неньку єдину,
Переживаєм тяжкі дні горя —
Переживаєм тяжку руїну.

Та не страшний нам бій з ворогами,
Бо ведем його за діло праве;
Твої прапори мають над нами —
Кличуть нас у бій чести і слави.

О, Мати Божа, скріпи в нас віру,
А не зломить нас сила ворожа,
Бо через бій ми прямуєм сміло
До сонця правди, о, Мати Божа!

Дм. Дмитрунець.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ДВАНАЙЦЯТЬ-ЛІТНИЙ ІСУС В ЦЕРКВІ.

Йосиф і Марія ходили що року на свято пасхи в Єрусалим, до церкви. А коли Ісусови було дванайцять літ, то й Його взяли зі собою.

Ісус ішов радо, хоч далека була дорога.

Після свят вертали Йосиф і Марія домів і не замітила, що Ісус остав в Єрусалимі. Вони думали, що Він іде зі свояками. Коли-ж зробили день дороги і прийшли на нічліг, побачили, що Його немає між ними. Затрівожені, вернули вони в Єрусалим і там шукали Його.

По тридневній розлуці знайшли Ісуса в церкві. Він сидів між жидівськими ученими і розмовляв з ними. Всі дивувалися Його розумови й відповідям.

Діва Марія сказала:

— Сину, нащо Ти нам таке зробив? Ми, зажурені, шукали Тебе.

Ісус відповів:

— Чого-ж ви шукали мене? Чи-ж ви не знали, що я маю робити діла мого Отця?

Відтак вернув Ісус з Марією і Йосифом до дому.

В Назареті жив Ісус тихенько і спокійно. З кождим днем зростав Він в Божій мудрости. Своїй Пречистій Матері і святому Йосифові був завсігди послушний. Всі любили Його.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

БОГОСЛУЖБОВІ ОБРЯДИ.

Підчас Богослуження вживаються ріжні зовнішні ознаки молитви, чи обряди. Головніщі з них є такі: знак хреста, поклони, благословення, кадіння, засвічування свічок, відчинення царських дверей і дзвонення.

Знак Хреста. — Сей обряд православні християне виповняють так: три перших пальці — великий, вказівний і середній складають до купи і рівно, а безіменний і мізинець прикладають до долоні. В такому виді рука кладеться на чоло, груди, праве і ліве плече, а після сього опускається. Виповнений таким способом знак хреста має ріжноманітне значіння; три пальці, зложені разом і рівно, уявляють нашу віру в Пресвяту Тройцю: Отця, Сина і Святого Духа. Два пальці, приложені до долоні, — віру в дві істоти Спасителя: Божеську і людську; самий знак хреста — віру в Спасителя, розпятого за нас на хресті. Положенням руки на чоло ми просимо Господа освятити наш розум, на груди — освятити наше серце, на рамена — освятити наші сили й діяльність. Крім того, знаком хреста ми нагадуємо собі, що повинні надіятися не на власні сили, або на поміч людську, а на поміч Божу.

Робити на собі знак хреста підчас Богослуження належиться найчастійше у слідуючих випадках: Коли входимо в Церкву і виходимо з неї і коли читають або співають „Святий Боже", „Прийдіть, поклонімся", „Алилуя, алилуя, алилуя. Слава Тобі, Боже", — треба перехреститися три рази. Коли священик говорить виголос, прославляючи Господа, коли він благословить Євангелією, Чашою, образом чи хрестом, також при читанню молитви „Сподоби, Господи", при виголосі „Богородицю і Матір Світла в піснях похвалімо!", при читанні або співі „Чеснійшу від Херувимів", перед читанням і по читанню Євангелії — належить перехреститися раз. Цілуючи Св. Образ, Хрест чи Євангелію, треба перехреститися два рази перед цілуванням і раз — після.

Поклони. — Поклони бувають малі, коли стоячи нахиляємо голову, і великі, коли припадаємо до самої землі. Поклін служить виразом нашого смирення, побожности, а також пошани перед чим ми кланяємось.

Поклін малий треба робити кождий раз, коли перехрестимось, а також коли священик благословляє рукою, або кадить до людей, або коли виголошує: „Голови ваші вклонімо перед Господом". Великі поклони робляться особливо в Великий піст, коли виголошується молитва св. Єфрема Сирина (на Поклони), та ще в декотрих випадках.

Благословення. — За Богослуженням священик часто благословляє людей. Для того він складає пальці правої руки так, що ними робиться скорочене імя Ісуса Христа — Іс. Хс. Благословення має велику силу для віруючого: коли священослужитель благословляє іменем Христовим, то по даній йому благодаті сим випрошує в Бога для того, кого благословляє, милість, мир, спасіння і любов. Приймаючи від священослужителя підчас Богослуження благословення, вірні роблять малий поклін, не хрестячись.

Дякон не має права благословляти взагалі. Епископ-же підчас Богослуження благословляє нищих від себе двома руками, держачи в них свічки, або склавши пальці на знак імени Ісуса Христа.

Кадіння. — Кадіння буває перед Св. Престолом і образами, а також і перед людьми. Коли кадіння виконується перед священними річами, то воно служить виразом нашої пошани до них і бажання, щоб наші молитви так взносились до неба та були приємні для Бога, як пахощі кадила. Кадіння-ж перед людьми означає, що вони освячуються благодаттю Святого Духа і нагадує їм, щоби провадили життя, приємне Богові. Люде на знак подяки за таке молитовне бажання і готовости віддати себе на служення Богові, нахиляють, під час кадіння до них, свої голови.

Засвічування свічок і лямпадок. — Підчас Богослуження, не тільки ввечері чи півночі, але й у день, засвічуються в Церкві на престолі, за престолом і перед образами свічки та лямпадки. Сей обряд служить для нас виразом тієї правди, що ми, християне — наслідники религії світла і радости, а Господь наш є Світло істинне, що просвічає всіх людей. Крім того, сим обрядом нам нагадується, щоб душі наші огрівались Божественною любовю та визволялись від темряви гріхів. Нарешті, світло служить способом до збільшення богослужбової урочистости і виявленням церковної радости. Відповідно до останнього значіння, в час Богослуження урочистого вживається в церкві більше світла, а в часі Богослуження покаянного — менше.

Навіть матеріял, яким користаються для церковного світла, а саме: віск і олива, мають певне значіння. Олива завжди служила символом милости і благодати, а віск нагадує нам про сердечну лагідність, любов і діяльне життя.

Відкриття і закриття царських дверей. — Царські двері підчас Богослуження, то отвираються, то зачиняються. Вони отвираються на всіх урочистих частинах Богослуження й відправах на знак нашої духовної радости, яку дарував людям Христос, відкривши вхід до Царства Небесного.

Дзвонення. — Церковні дзвони служать для того, щоб скликати вірних на Богослуження, виявляти торжество церкви, а також сповіщати про головні богослужбові дії християн, неприсутних на Богослуженню, щоб і вони могли приєднати свої молитви до загальної молитви вірних. Дзвоненням сповіщають також про смерть християнина.

(Дальше буде).

Захист в Нещастю.

В давних часах був принятий звичай, що, коли хто сховався перед законом або ворогом до церкви, його не можна було звідтам силою забрати, хотяй і відомим було, що він там сховався. Сей звичай увійшов був на стільки в життя, що богато церков мали спеціяльних сторожів, які в день і в ночі були готові отворити двері тим, які шукали між стінами церкви захисту.

Ісус Христос сказав про себе. „Я двері. Хто Мною увійде, той спасеться".

Одинокий правдивий захист в життю перед всяким нещастям можна знайти тільки в Христі Ісусі.

ЩО СКОВОРОДА ГОВОРИВ ПРО МОЛИТВУ.

Між оповіданнями про життя українського праведника і мудрця Сковороди знаходимо ось що:

Одного разу Сковорода говорив в гуртку людей про силу і конечність молитви. Серед бесіди звертається хтось до Сковороди з запитом, чи його молитви Бог завсігди вислухував. Сковорода відповів:

Для мене Господь був завсігди милосерний. Чого я хотів, Він мені все давав щедрою рукою.

Так чому-ж мені Бог не дав, чого я хотів? — питає знов хтось.

Може ти не молився, — каже Сковорода.

— Молився, богато молився, — каже чоловік.

— А може ти не так молився, як треба.

— Я молився дуже щиро. Щирійше не можна молитися.

— То ще не все, — каже Сковорода. — І щира молитва може бути недобра. Вона може бути нерозумна. Ти скажи мені, чого ти в Бога просив?

Я просив, щоби Бог благословив мою працю, от чого я просив.

А хіба ти в твоїм життю терпів голод? Або не мав в що одягнутися?

— Ні, такого не було, — каже чоловік, — але я богатим не був николи.

— Отже ти просив в Бога богацтва?

— Так! — відповідає чоловік.

Тоді Сковорода:

Тепер догадуюсь, що твоя молитва не була така, як треба. Ти просив і не договорював.

Чоловік дивився допитливо, а Сковорода продовжав:

— Скажи мені одно: чи ти молячись казав Богу, на що тобі майно потрібне?

— Як се так? Хто в молитві таке згадує? — сказав чоловік.

Так ти певно сам собі казав, на що тобі майна треба, — каже Сковорода.

На що таке й казати, — каже чоловік, — коли всякий знає, на що майно потрібне.

Знає? Так скажи ти мені, на що тобі потрібне майно?

— На що? Майно добра річ. Все за нього дістанеш. Майно, се те саме, що сила.

— А на що тобі сила потрібна? Що думав би ти з нею робити?

Чоловік стиснув плечима. Дивними і може нерозумними здались йому такі питання. Бачив се Сковорода і говорить дальше:

— Колиб до тебе прийшов син чи дочка і просили в тебе грошей, так ти певно запитав би, нащо вони їм потрібні. Що вони думають ними робити. Чи не так?

Так! — каже чоловік.

А коли-б вони не мали розумної потреби, чи дав би ти їм грошей?

Не дав би, — каже чоловік.

— А коли-б ти знав, що вони гроші заховають в землю, або вжиють на зло, чи дав би ти?

— Звісно, що не дав би, — каже чоловік, — бо гроші не на те, щоби дармо в землі лежали, або на зло вживалися.

Виходить, що ти питав би своїх дітей, на що їм гроші. Так певно і Бог ставив питання, що ти робив би з майном, коли-б Він його тобі дав, а ти не мав що відповісти. Ти не мав розумної цілі. Ти не сказав Богу, що в тебе на гадці великі добрі справи і для їх виконання тобі потрібне велике майно. Ти хотів великого майна лише тому, що майно добра річ, а для такої цілі і я тобі майна не дав би. І ти не дав би своїм дітям. Чи-ж не так?

Подумав чоловік і каже:

Коли все добре розібрати, то таке воно виходить.

Тоді Сковорода:

Тепер бачиш! Не нарікай отже на Бога! Подумай, що може в той час, коли ти молився, молився і другий чоловік і просив того-ж самого. Тільки він хотів майна на те, щоби ним робити розумну, користну роботу, щоби ним громаді прислужитися. І Бог дав йому, а не тобі. Подумай, що і ти поступив би також само. Синови, який просив би грошей для розумної цілі, ти поміг би радо, а другому, який хотів би грошей на те, що гроші добра річ, не дав би нічого. Чи-ж не так?

Знов подумав чоловік і каже:

На таке воно виходить.

Отже бачиш, — каже тоді Сковорода, — що Бог тільки розумних молитов вислухує. Для мене Його рука була завсігди дуже щедрою. Чого я просив, Він давав мені завсігди, але я просив лише того, що я уважав за розумне й оправдане. Я просив для розумної потреби. Я завсігди памятав притчу про таланти. Хто вміє розумно орудувати, тому вони належаться, а хто їх закопує, від того відберуться і дадуться тому, хто їх на добро вживає. І тому я не просив ніколи того, що мені не конечне.

Всі мовчали, замовк і Сковорода. Та по хвили додав:

Наша молитва повинна бути трояка — Молитва просьби, Молитва подяки і Молитва похвальна. Хто з вас молиться лише одною молитвою, той не молиться, як треба. Хоч Молитва похвальна, коли вона щира, може заступити дві другі. Хто Бога щиро славить, той піддається в усім свідомо Його волі.

А по хвили ще додав:

Коли я молюся, то завсігди говорю: Боже, я Тебе прошу о се і те, але дай мені лише те, що уважаєш за добре. Бо я свідомий, що я в своїх просьбах можу помилитися... І мої молитви ніколи не були даремні.

Ось такими науками Сковорода наставляв людей на дорогу праведного життя, ходячи по Україні. ПВ-К.

СІЛЬ.

Сіл, — поза те, що є важною приправкою до страви, має також деяке символічне значіння.

В старім завіті Жиди додавали до офіри, яку палили на жертівнику, також і солі. Будучи важною частиною нашої поживи, сіль служить часто на знак, знамя гостинности та приязни. Ділитися з кимсь „хлібом і сіллю" — значить те саме, що бути з ним у великій приязні.

Між Українцями є гарний звичай приймати, витати дорогих, поважних гостей хлібом і сіллю — на знак того, що ми ними дуже раді, що жертвуємо їм нашу гостинність.

Частина твоїх приятелів осуджує тебе, а частина звеличує; наближайся до тих, хто ганьбить, і віддаляйся від тих, хто похваляє. Талмуд.

Ставай на нижчому місці, ніж тобі належиться.

ЖИДИ БОРОНЯТЬ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

Зі Самбора пишуть до „Діла": Дня 30 квітня 1929 р. в салі окружного суду в Самборі відбулась карна розправа перед відкличним трибуналом проти селян за обиду религії. Сторону пошкодовану, себ-то о. Івана Скварка, греко-католицького пароха в Туречках Нижних, повіт Бориня, заступав Жид д-р Менкес.

Селяне подивляли зі здивованням, а українські адвокати зі соромом, як Жид боронив святости греко-католицького обряду і церкви! Для пояснення справи, по провіренню актів, стверджено, що о. парох Іван Скварко зробив карне донесення проти названих обвинувачених своїх парохіян по польськи, хоч у Борині є адвокат Українець і що як при першій розправі, так і при відкличній розправі, заступав о. пароха і греко-католицький уряд адвокат Жид.

ЧЕРВОНЕ МОРЕ.

Червоне море лежить між Єгиптом і Арабією. Воно є 1,450 миль довге і 230 миль широке. Між Жидами, Сирийцями і Єгиптянами воно було знане як „Море трощі", а між Греками і Римлянами як „Червоне море".

Звідки повстала назва „Море трощі", тяжко сказати, бо трощі на побережжу Червоного моря майже нема. Щодо назви „Червоне море", то догадуються, що вона повстала від червоних кораль, які в тім морі ростять.

Кождий член Української Православної Церкви в Канаді повинен обовязково передплачувати „Вістник". Також кождий передплатник „Вістника" повинен поширювати його між своїми знакомими. Чим більш передплатників буде мати „Вістник", тим більшим він буде.

БОРОТЬБА ПРОТИ ПОГАНОЇ МОДИ.

Під проводом князя і жінки губернатора Риму, оснувався в Римі комітет для боротьби з поганою жіночою модою. Комітет опирається в своїй діяльности на словах римського папи, що дуже остро осудив непристойність нинішньої моди.

НІМИЙ НАРОД.

Німецький подорожник, професор Рішард Вагнер, повернув недавно з Болівії, де перебував він на дослідах через кілька літ. В часі своєї мандрівки зустрів він індіянське племя Куругуа, яке він називає найдикшим племенем світа. Куругуа не знають оружжа і послугуються тільки луком. Не знають також начинь, а воду носять у великих листках. Найцікавійше се те, що Куругуа не знають людської мови і порозуміваються з собою рухами, як німі та дикими вигуками.

СВЯТО УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ В МОНТРЕАЛІ.

Від довшого часу читаю дописи з ріжних околиць Канади, а про місто Монтреал нема нічого так, як би тут не було української православної громади, яка має навіть свою власну церкву. На заході можуть думати, що справді православні Українці в Монтреалі сплять і не дбають про народні справи українського народу, або зовсім розлетілися, як то люблять проповідувати греко-католицькі патери своїм вірним, що там то і там вже розлетілася православна громада, вже богато вертають до своєї греко-католицької церкви, а вневдовзі ще більше розлетиться. Таке тут в Монтреалі проповідує греко-католицький патер М. Григорійчук. Каже, що на „вестах" вже богато православних повернули до своєї греко-католицької церкви а ще богато повернеться. Можливо, що нашим братам на заході доводиться чути таке саме і про Монтреал, отже кажу: Не вірте, бо се лож і неправда. Українська православна громада

в Монтреалі живе і скорим ходом вперед поступає.

При українській православній громаді зорганізовано Рідну Школу, до якої учащає приблизно 75 дітей, яких учить наш парох, о. В. Слюзар. Він вчить їх в українськім національнім дусі, а не так, як греко-католицькі монахині в польськім або в римськім. Вони виховують наших дітей для чужих, а не для українського народу. При нашій громаді істнує Товариство „Запорожська Січ", яке минувшого року дало богато ріжних вистав і концертів. При [illegible] „Запорожська Січ" є згуртовані [illegible] найлучші аматорські сили в місті. Є організований також досить сильний хор, а се завдяки нашому пароховія. За його щиру працю на полі релігійнім і національнім українська православна громада складає йому сердечну подяку.

При українській православній громаді істнують ще й другі товариства, як жіноче товариство „Союз Українок" і діточе товариство „Молода Україна". За так короткий час свого побуту о. Слюзар зробив дуже богато роботи. За стараннім його і передових одиниць українська православна громада зросла так сильно, що приступила до купівлі своєї власної церкви. Ся церква потребувала ще досить праці, щоби в ній можна було відправляти Службу Божу. Парохіяне зрозуміли вагу і значіння Української Православної Церкви і зачали складати жертви на закупно своєї власної святині. Свідомі одиниці жертвували досить поважну суму грошей так, що комітет впорозумінню з українським контрактором п. М. Бабляком, взявся до направи церкви. Робота пішла вперед. Парохіяне помагали вечерами і днями так, що в Цвітну Неділю, дня 28 квітня 1929 р. відбулося перше богослуження у власній церкві.

Сей день зістанеться в памяти укр. прав. громади в Монтреалі на довгі літа. З нагоди сего так великого для православних Українців свята, відправив в нас Високопреосвященний Архиепископ І. Теодорович архієрейську Службу Божу, підчас якої ми мали нагоду послухати дійсно християнської науки а не якихсь наклепів, як нам нераз доводилось чути в инших церквах. По Службі Божій відбувся спільний обід. Обід був приготований сестрицтвом, за що належиться йому честь і слава. Мушу згадати про сестрицю зза води, з Сей Ломер, які не пожалували труду і привезли з собою так смачну перекуску. Вони рівнож заслугують на честь і славу. Підчас обіду Високопреосвященний Архиепископ І. Теодорович від імени цілої Української Православної Церкви, зложив громаді щиру подяку за таку щиру працю серед так тяжких обставин. Українська прав. громада в Монтреалі дійшла до своєї ціли на рівні з другими православними парохіями. По промові Високопреосвященого Владики о. Слюзар попросив до слова українського адвоката, п. Т. Гуменюка, з Торонта, який не пощадив свого труду і приїхав на наше свято. Пан Гуменюк в короткій промові пожелав громаді успіху і охоти до дальшої праці, як рівнож завізвав присутних, щоби по змозі вложили від себе жертву на ціль громади. Учасники обіду зложили досить гарну жертву, за що їм належиться щира подяка. Відтак ще слідували і другі бесідники, по чім присутні розійшлися зовсім задоволені домів.

Того самого дня вечером відбувся святочний концерт в салі Української Православної Церкви, на який прибуло поважне число людей помимо того, що і другі товариства мали представлення і т. н. Перед концертом були відчитані о. Слюзаром привітні телеграми, приміром від Народного Дому в Торонто, від православної громади з Форт Віліям, від тов. Просвіти з Форт Віліям, від товариства „Взаїмна Поміч" в Торонто, від Тов. ім. М. Грушевського в Ошаві. Були також привіти від приватних осіб, як від Д-ра Ю. Драгана з Саскачевану, який дав перший почин до заснування православної громади в Монтреалі, від панства Мехів і Лазарів з Ошави і від Петра Євчука з Торонто.

По перечитанню привітів були промови делегатів, які не пожалували свого труду і приїхали зпоза Монтреалу, щоби збільшити врочисть нашого свята. Говорили адвокат Т. Гуменюк з Торонта, п. М. Материн з Торонта, п. Юрій Гуменюк і пані Тюхтій з Гемилтону. Від монтреальських Українців говорили: п. Гр. Мех, учитель українських національних танків, І. Нікуляк, а відтак парох о. Слюзар, який попросив до слова Високопреосвященого Владику І. Теодоровича. Високопреосвящений Владика переповів історію відродження Укр. Прав Церкви в Україні, в Канаді, Америці, Болгарії і в Франції, де находиться велика українська еміграція. По скінченню промови, публика нагородила свого Владику гучними оплесками.

Відтак слідувала концертова програма, яка складалася з ріжних пісень під проводом о. Слюзара. Пісні випали дуже гарно. По концертовій програмі адвокат Гуменюк своєю вдячною промовою додав публиці охоти до праці. При кінці своєї промови п. Гуменюк жертвував на Укр. Прав. Церкву в Монтреалі 10 долярів. За ним слідував п. М. Материн, 25 дол. Далі зложили: п. Ю. Гуменюк 10 дол., пані Тюхтій від „Вз. Помочи" в Гемилтоні 10 дол. а від себе 5 дол., Петро Євчук переслав листовно 2 доляри. Всім жертводавцям Українська Православна Парохія складає щире спасибіг. По скінченню сего так великого свята, присутні розійшлися домів з переконанням, що Українська Православна Церква піднесе український нарід морально і просвітно на рівні з другими народами.

На закінчення клич до тих братів, які ще тримаються чужих церков: Вертайте до своєї рідної, Української Православної Церкви, за яку то наші прадіди проливали свою кров з віковічними її ворогами. Не вірте в ріжні наклепи, які поширують між вами чужі, але гуртуйтеся під покров нашої Рідної Матері, Святої Української Православної Церкви!

Православний.

Жертви На Український Православний Собор.

Збірка п. Гр. Совяка в Ст. Мартин, і Джипсомшив, Ман.

Стефан Сиротюк,	5.00
Гр. Совяк	1.00
Т. Вівер (Англієць)	1.00
Ю. Ганчук,	1.00
Н. Вайнсток (Еврей)	1.00
І. Левін (Еврей)	1.00
Р. Г. Бовнс (Скачмен)	1.00
В. Борса (латинник)	1.00
І. Равлюк	1.00
Дм. Джаман	1.00
Г. Бетун (Англієць)	1.00
Разом	15.00
І. Стасюк, Гонор, Ман.	5.00
П-ні К. Курта, Вінніпег	3.00
Ол. Цьотка, Елбов, Саск	5.00
Свящ. П. Білон, Форт Віліям	1.00
Відділ Союза Українок ім. Лесі [illegible] Миколо, Саск.	10.00
а також прислали гарну шкатулку	
Петро Олійник, Мелвил, Саск.	10.00
Ілія Вакарук, Кренбрук, Б. К.	2.00
Ник. Проскурняк, Літер, Саск	5.00
І. Фреюк, Тринскона, Ман.	.50
П. Тофан, Норзберн, Б. К.	1.00
Д. Грицюк, Талман, Саск.	1.00
Т. Гуменюк, Торонто, Онт.	10.00
Мих. Деренюк, Торонто, Онт	2.00
Д. Фрич, Кандіяк, Саск.	1.00
Мар. Дорощук, Еден, Ман.	10.00
Пилип Багрій, Кінг, Онт.	5.00
М. Григорак, Вікторія Б. К	1.00
Ів. Стецик, Гобард, Саск.	5.00
В. Малюта, Шортлейн, Ман.	5.00
І. Фостій, Кембел Ривер, Б. К. з дописьою	10.00

Свято вірю, що тисячі щирих Українців, що живуть на широких просторах Канади, щиро відгукнуться на наш клич, уряду й занлють від себе скромненькі жертви, щоб уже раз позбутися довгу, який тяжить на Соборі св. Покрови й сим ще раз докажуть любов до Свого рідного й горлість до наших виховавчих народних інституцій на вільній землі Канади...

І. Ф.

Свящ Є. Грицина, Толстой, Ман. рентх свеєт деклярації 15.00

Всім жертводавцям уряд Собору складає сердечну подяку.

Дальші жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

ЖЕРТВИ

на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді

(Колектував о. П. Метельчук)

Олекса Василенко, Фіш Крік Саск.	1.00
Кридор, Саск.:	
Василь Сарчук	2.00
Василь Мартинович,	1.00
Я. [illegible]	2.50
Андрій Воробець	5.00
К. Федейко	1.00
Стефан Мулька	3.00
	15.50
Глеслин, Саск.:	
Данило Пилат	5.00
Ілько Галевич	5.00
Іван Мікуляк	3.00
Стефан Гавриліш	2.00
Гринь Дмитришин	2.00
Мих. Кульчицький	5.00
Олекса Дуб	3.00
Варвара Дуб	3.00
Йосиф Козловський,	1.00
Рузя Кульчицька	1.00
Марія Галевич	1.00
Ксеня Сироватка	1.00
Марія Мікуляк	1.00
Роберта Дмитришин	1.00
Розалія Павліш	.50
Йосиф Озималівський	1.00
Олекса Пилипів	2.00
Василь Павличишин	1.00
Іван Козакевич	1.00
Дмитро Гаврищ	2.00
	$40.50
Гефорд, Саск.:	
Мих. Гуцмак	2.00
Анна Михальчук	1.00
	$3.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЧЕРВЕНЬ.

1 С. Патрикія свмч.
2 Н. **Нед. Самар.** Талалея мч.

3 П. Константина і Олени
4 В. Василиска
5 С. Михаїла еп.
6 Ч. Симеона прп.
7 П. † 3 Найд. Гол. Св. Івана
8 С. Карпа мч.

9 Н. **Нед. Сліпорожд.** Терапонта.
10 П. Никити
11 В. Теодозії муч.
12 С. Ісаака прп.
13 Ч. **Вознесення Г. Н. І. Х.**
14 П. Муч. Юстина філь.
15 С. † **Івана Сочавського.** Ник.

16 Н. **Нед. св. Отців.** Лукіяна мч.
17 П. Митрофана
18 В. Доротея свмч.
19 С. Висаріона і Іляріона
20 Ч. Теодота свмч.
21 П. Теодора свмч.
22 С. Кирила (Суб. задуш.)
23 Н. **Св. Тройці (Зелені Свята)**

24 П. **Св. Духа (Зелені Свята)**
25 В. † Онуфрія прп
26 С. Акилини мч.
27 Ч. Єлисея пр.
28 П. Амоса пр. і Єроніма
29 С. Тихона еп.
30 Н. **Нед. Всіх Святих. Ман.**

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. Є. Грицини.

Червень.

13 четвер. Вознесення Г. Н. І. Хр. — Толстой.
16 неділя — Сеньків.
23 неділя Зелені Свята — Толстой
24 пон. Зелені Свята — Вайз. Храм. Похід на цвинтар.
30 неділя — Роза.

В сюди по Богослуженню катехізація для дітей і молодіжи, а відтак відчит для всіх.

[illegible] Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. Д. Д. Лещишина

Червень.

13 чет. [illegible] Вознесення
16 нед. [illegible]
23 нед. Зелені Свята — Іваффін
24 пон. Св. Духа. — Сифтон
30 нед. — Коси.

Box 31[illegible] Іваффін, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. П. Заварнюка.

Червень.

13 четвер — Вознесення Г. Н. І. Хр. Мелвил. — Вечером розіграна [illegible] Нар. Домі
16 неділя — Розборн — Вечером відчит в Народнім Домі.
23 нед. Зелені Свята — Ледвин.
24 пон. — Поплар Парк. Храм.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЧЕРВЕНЬ:

15. Субота Івана Сочавського: Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10 Літ. Ап.: 2 Петра III.: 1—18; Єв. Ів. XIX: 25—27 і XXI: 24—25.

16. Неділя св. Отців в Нікеї: Гол. 6 Утр.: Єв. Ів. XXI: 1—14. Літ. Ап. Діяння XX.: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII.: 1—13.

23. Неділя. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День. св. Тройці. Гол. 7 Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—23. Літ. Ап. Діяння II: 1—11: Єван. Івана VII.: 37—52 і VIII: 12 „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літ. Вечірня і читання Молитов з колінопреклоненням, лицем до народу.

24. Понеділок. Другий день Зелених Свят. Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа. Піснопіння в сей день майже ті самі, що в день св. Тройці. Утр. повседневна, без Єван. і Поліелея. Славословіє велике. Замість „Чеснійшую" Ірмос 9 пісні Канона. Відпуст Пятьдесятниці. Літ.: Ап. Єфес. V.: 9—19. Єв. Матея XVIII.: 10—20.

30. Неділя Всіх Святих: Голос 8. Утр.: Єв. Мат. XXVIII: 16—20; Літ. Ап. Жид. XV: 33—40 і XII: 1—2. Єв. Мат. X: 32—33, 37—38 і XIX: 27—30.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЧЕРВНЯ, 1929. ЧИСЛО (81) 12

БОРОТЬБА ЗА ПРАВОСЛАВНУ РОСІЙСЬКУ ЦЕРКВУ В БЕРЛІНІ.

Після революції в бувшій Росії прибув до Берліна один еміґрант на імя Канн і купив собі кавалок ґрунту в місті. За якийсь час звернувся до Канна православний епископ з просьбою відпродати сей ґрунт для будови церкви.

Канн радо згодився і ґрунт було продано без всяких писаних контрактів. Незабаром кольонія еміґрантів в Берліні збудувала на сьому ґрунті катедральну церкву. Коли церква була вже готова, бувший власник ґрунту Канн подав скаргу до суду на будівничих церкви, що вони збудували її на його ґрунті. Суд німецький має розвязати не легку задачу: Чи вдоволити неморальні але правні домагання Канна (бо контракту немає) знести церкву, чи жалобу відкинути.

З ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ НА БУКОВИНІ.

В Чернівцях відбулися недавно епархіяльні збори черновецької православної митрополії.

О. Др. Богатирець говорив між иншим про упадок супружої моральности через надто легкі розводи, про потребу власних священиків і дяків по українських селах, що вміли-б правити в зрозумілій народові мові. Він сказав, що тепер висилають на українські парохії духовних і дяків, які навіть не вміють читати церковнословянські книжки. Він жадає віднови катедри церковнословянської мови на духовнім факультеті та заведення науки церковнословянського читання, співу, ритуалу й страни в богословськім семінарі та в дяківській школі.

Промовець протестує, що шкільний інспектор відібрав о. М. Кочі з Шишківців право учити релігію в школі за те, що він Українець. Жадає відкликання румунських іспитів для українських священиків, бо вони вже й так володіють румунською мовою.

ВЕРБИЦЬКИЙ ПІД ЗАГРОЗОЮ КАРИ СМЕРТИ.

„Американська „Свобода" дістала спеціяльну телеграму зі Львова такого змісту:

„Найвищий суд у Варшаві відкинув 11 червня жалобу неважности, внесену оборонцями Вербицького й Атаманчука проти невинно засуджених. Нової розправи вже не буде, а можна надіятися хіба тільки зміни висоти наложеної кари".

ЗАКРИТТЯ ЦЕРКОВ ТА СИНАГОГ В БОЛЬШЕВІЇ.

В Миколаїві в місцевому соборі улаштовується археольогічний музей.

В селі Рудівка на Прилуччині закрито церкву. Клопоти пан-отця й прихожан щодо збереження церкви кінчилися без успіху.

В Луганському міська рада постановила передати 3 церкви та хоральну синагогу професійним організаціям для їх потреб.

У Кременчузі передано одну синагогу одній професійній школі під майстерні.

У Полтаві міська рад ухвалила закрити в місті 4 церкви, 3 синагоги, 1 костел та 1 молитовний дім баптистів. Полтавський окрвиконком ухвалив також закрити церкву в селі Грунях й пристосувати її для семирічки.

У місті Городні на Чернигівщині ухвалено передати головну синагогу під електричну стацію.

ЧИТАННЯ АПОСТОЛА НА 8 МОВАХ.

В Святопокровській козацькій церкві в Українській Станиці в Каліші на великодній заутрені відчитано було апостола на 8 мовах, а саме: українській, церковно-словянській, німецькій, есперантській, англійській, польській, латинській і французькій.

СЕРЕДА — НЕДІЛЕЮ.

У Сталінгороді на Україні (Донеччина) ввели в численних школах середу замісць неділі як відпочинковий день для молоді.

КАРНА ВИПРАВА НА УКРАЇНУ.

З Московщини на Україну післана карна виправа на чолі з відомим чекістом Ягодою. Большевики вирядили сю виправу для боротьби з постійними нападами українських селян на представників комуністичної влади.

Ягода вже розстріляв за один тиждень 25 селян у районі Харкова. Радянська преса думає, що Ягоді пощастить припинити боротьбу українського селянства проти большевиків.

Ґазети подають, що з 1 січня селяне вбили 16 комуністичних комісарів та инших радянських урядників. Більшість убивств було зроблено на ґрунті збирання податків з селянства та доносів на них.

З Харківщини виправа Ягоди іде в Одеський район, де 30 селян чекають його суду та розправи.

АНАТЕМА НА Д-РА РІЧИНСЬКОГО БЕЗПІДСТАВНА.

Довідуємося, що українські правники у Варшаві зацікавилися юридичною стороною анатеми, киненої на д-ра А. Річинського і перевели правну аналізу точок постанов Синоду про сю анатему. Вислід тої аналізи цілком сензаційний. Показалося, що ся постанова не має ніякої правної підстави, бо наведені в ній точки торкаються духовних осіб, а в ніякому разі світських. Отже славна 55 стаття, яка стала підставою для анатеми („о досажденію епископу") звучить: „аще кто из клира досадит епископу, да будет извержен". Так само лиш до клиру відноситься 18-те правило 4-го Вселенського Собору і 34-те правило Трульського Собору, на які покликується постанова Синоду.

Згаданий вище гурт українських правників готовить скаргу до царгородського патріярха з просьбою зняти з Річинського клятву. Одночасно невдовзі має появитися меморіял до цілого українського православного населення.

Серед українських еміґрантів з Наддніпрянщини, які творять у Варшаві чималу громаду, виринула думка створити власну самостійну українську православну парохію, яка залежала би від Впреосв. Архиепископа Теодоровича з Шікаго.

Ся ідея зродилася після того, як православний собор на Празі у Варшаві був на Великдень демонстративно удекорований московським хрестом із трохкольорових електричних лямпочок!!!

Д-Р РІЧИНСЬКИЙ ХОДИТЬ ДАЛЬШЕ ДО ЦЕРКВИ.

Хоч постановою Синода д-ру Річинському заборонено входити в православний храм, а вірним — мати з ним „общеніе в богослуженії", проте д-р Річинський, як вірний син православної церкви, буває на богослуженнях і молиться разом із другими вірними. Так 12 травня він був в соборній церкві в Кремянці, де тоді правив еп. Симон. Хрестився, молився, а коли епископ благословив нарід — вклонявся... Сей факт серед духовних кругів кремянецьких викликав певне зацікавлення... Ну, а як же люде, які тут знають Річинського, віднеслись до нього? — питаються вони. Та ніяк: так саме відносяться до Річинського тепер, як і раніше.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється всіх інтересованих, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна в Канаді почнуться в другій половині липня.

Громади, які бажають витати в себе о. Владику, повинні прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблизшому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії як найскорше.

Дано в Вінніпегу, дня 20 червня, Р. Б. 1929.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

І ЖИДІВ ЧІПАЄТЬСЯ КОМУНІСТИЧНА ДУРІЙКА.

Львівський жидівський часопис „Морген" доносить, що 7 травня увійшли жидівські комуністи в Устриках Долішних в Східній Галичині до божниці, побили й повикидали заглиблених у студіях талмуду на вулицю. Потім понищили тори та прочу обстанову, зробили на дворі костир й підпалили всьо, співаючи інтернаціонал. Рабін зарядив піст усіх Жидів понад 13 літ на 13 травня і прокляв „червоних бандитів".

Едмонтон і Околиця -- Позір!

Храм Української Православної Церкви в Едмонтоні відбудеться в неділю, 7-го липня, в день св. Івана Хрестителя по такому порядку: Рано в 9 годині Вечірня з Всеночним і Утреня. В годині 11-ій Соборна Служба Божа при співучасти трох священиків. Місцевий церковний хор буде співати під управою п. Лазаровича, ректора Інститута ім. М. Грушевського.

На се наше велике річне свято запрошуємо гостей з Едмонтону і доокличних місцевостей.

Підчас спільного обіду і вечером будуть виголошені відчити наших дорогих гостей з Вінніпегу і Саскатуну.

Комітет.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Подається до загального відома, що адреса голови Консисторії Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді від дня 1 липня, 1929, буде така:
Прот. С. В. Савчук,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Др. А. Копистянський.

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ.

(Докінчення).

Відносини польського правительства.

Одинока оаза православія на просторі від Карпат до Києва, Скит Манявський продовжував спокійно свою діяльність аж до упадку польської держави. Історична обективна правда наказує підчеркнути факт, що так польські королі як й польська суспільність не тільки не відносилися ворожо до Скиту, але окружали його своєю ласкою і опікою. Польські королі, як Ян Казимир, Ян Собіский і Август II в наданих Скитови привілеях забезпечували його повну свободу, а польські власти увільняли монастир не тільки від всяких військових даних, кватерунків і т. д., але також від всяких оплат мита і цла при збиранню милостині і розвожуванню соли.

Ріжні причини зложилися на те. В часі военної небезпеки польська шляхта спокійно хоронила свое майно в монастирських мурах та часто сама находила там захист. Накінець, Скит за час свого істнування ніколи не зійшов з дороги чесного християнського життя, не підляг зіпсуттю, а його монахи все вели аскетичне життя в первісній строгости. Окружений блеском правдивого християнського благочестія, Скит Манявський зеднав собі загальну любов і признання не тільки у православних, але і у католиків та уніятів, котрі ставили Скит як взірець своїм монастирям.

Знесення Скиту Манявського.

Діяльність Скиту була насильно перервана доперва тоді, коли Галичина при першім Поділі Польщі в 1772 р. перейшла під панування Австрії. Саме в тім часі Марія Тереса, а передовсім її син Йосиф II. переводили в своїх дідичних посілостях радикальні реформи в дусі раціоналізму. Йосиф II підчинив духовенство державній власти, він зменшив число святочних праздничних днів та постановив знести всі монастирі, в яких монахи посвячували весь час молитві та постам, а не виконували якої-небудь соціяльно-культурної праці. Цісарським указом з дня 1 липня 1785 р. львівська ґубернія одержала розпорядок в справі замкнення скитського монастиря. В два місяці пізнійше, а іменно 6 вересня 1785 р. комісар станиславівського уряду, І. Ф. Яшевський і завідатель солотвиньских камеральних посілостей, Штрасер, довершили акту знесення Скиту Манявського. Скитські черці найшли пріют в буковинських православних монастирях, як в Сучавиці, Путні і т. д. Майно Скиту, по указу цісаря Йосифа II, передано буковинському релігійному фондови. Воздвиженську церкву купила камера від релігійного буковинського фонду для Надвірної, де вона була матірною церквою аж до серпня 1914 р., коли згоріла в часі загальної пожежі города.

Іконостас сеї церкви довший час був прикрасою церкви в Богородчанах, а тепер під назвою богородчанського іконостаса находиться в Національнім музею у Львові. Він був виконаний на протязі кількох літ 1698—1705 р. гуртком іконостасців під проводом монаха білостоцького монастиря Йова Кондзелевича. Хоч про життя знаменитого мистця не маемо близших відомостий, то виконані ним ікони наглядно свідчать не тільки про його великий природний талант, але також про основне знання західно-европейського мистецтва.

Сучавицький монастир дістав срібний хрест з частиною животворящого хреста, мантію і ігуменський жезл.

Церковні ризи, переважно дари російських вельмож і молдавських господарів, дуже високої артистичної вартости, в спадщині по Скиті одержала львівська духовна семинарія.

Всі посілости Скиту Манявського купила камера, а від неї опісля вони перейшли в приватні руки; нині належать до посілостей барона Лібіга.

Скитські розвалини.

На місці, де колись Скит сповняв важну ролю розсадника православія, нині полишилась тільки розвалини. З давних монастирських забудовань збереглася віздова брама, дві вежі, виїздова брама і мур, який піддержуе збочі гори Вознесінки та стрімкий беріг Скитця. Скитське кладбище, котре находилось поза Скитцем і займало збочі Канюковатої гори, нині поросло буйним смеречаним лісом.

На віздовій брамі колись находилась дзвіниця, побудована, як про се свідчить напис, коштом Скиту. На брамі з її зовнішної сторони задержалися ще образи перших організаторів Скиту, Йова і Теодозія.

В далеко кращім стані збереглась внутрішна сторона сеї брами. По обох її боках містяться образи основателів Києво-Печерської Лаври, Антонія Теодозія Печерського, які дали початок монашому життю на Україні. Над самим склепінням е образ Провидіння, в середині е виписане слово „саваоѳъ", а по боках намальовані дві голови ангелів.

Висше по обох сторонах брами е поміщені ще добре заховані образи апостолів Івана Богослова і Якова. На самій горі був колись образ Спаситель в облаках з розпростертими руками. Нині він е цілковито знищений.

Вздовж підмурования, під збочами гори Вознесінки і над потічком Скитцем, находилися келії, а по середині площі стояло дві церкви: Воздвиженська і Богородична. По тих церквах нині вже затерся слід.

В найкращім стані заховалася висока вежа, положена на стрімкім березі ріки Скитця з пивницею в долині. Вона служила мабуть за ризницю і без сумніву мала оборонне значіння, тим більше, що історичні замітки ясно вказують на те, що монастир часто відбивав неприятельські напади і в часі небезпеки служив захистом для околичного населення.

Внаслідок рубки ліса, гори е нині обдерті зі своеї первісної краси. Через монастирську площу веде дорога, якою звозить дерево, по середині сеї площі пасесь худоба, а стіни розвалин побіч побожних давних написей е покриті ріжними назвисками, які некультурні туристи не вагаються поміщати на розвалинах святого місця.

Історичне значіння Скиту.

Хоч скитські монахи не займалися наукою ні вихованням дітей, а тільки вели життя строго по засадам Христової віри, та проводили час на молитві і постах, всетаки вони мали вплив на нашу суспільність і в історії нашого народа відограли визначну ролю.

Серед загального зіпсуття і морального занепаду, ведучи строго аскетичне життя, вони своїм примірои двигнули православну церкву з упадку. Як колись за часів галицької держави зелізні полки Ярослава Осмомисла підпирали гори карпатські, так в 17 столітті серед загальної розрухи моральної в тих-же Карпатах явились зелізні полки лицарів духа, які будили серед нашої суспільности почуття капности, привязання до поруганої віри та ставили її перед очима висший ідеал життя. Обнявши провід над кількома сотнями монастирів і заволодівши умами так духовенства, як і мирян, Скит Манявський затамував розвиток унії в Галичині на ціле століття.

Своїми молитвами скитські монахи освятили карпатські гори і зробили їх близшими нашим серцям, а своїм строгим аскетичним життям давали суспільности живий примір, як належить побороювати всі плотські пристрасти для осягнення висшої ідеальної цілн.

Скит Манявський був отже взірцево живою школою, в якій наша суспільність училась гартувати свою волю і жертвувати своїм життям во імя висшої ідеї. Розчитуючись в ріжних оповіданнях про козацьке завзяття, ми не розуміли бн многих проявів твердого як сталь козацького характеру, колиб не знали тої живої праці над самосовершенствованням, яка за посередництвом Скиту відбувалась в нашім суспільнім організмі.

Скит в світлі народних і поетичних переказів.

В часі свого більше як 150-літного істнування Скит ніколи не спроневірився своїй високій цілн. Його монахи строго держалися і жили по уставу, уложеному колись ігуменом Теодозієм. Тому Скит був окружений блеском святости, а серед суспільности утвердилося сильно пересвідчення про те, що навіть найбільший грішник, похоронений на скитськім кладбищі буде спасений молитвами святих угодників. Миряне казали хоронити себе на скитськім кладбищі. Там лежить похоронений гетьман України, Іван Виговський з жінкою.

Не диво, що так простий нарід, як і фантазія поетів окружили Скит численними переказами, які підчеркують святість сего місця. І так, походження каменя значних розмірів, який находиться близько жерел Скитця, поетична леґенда обяснне бажанням пекла знищити святиню. Чорти несли сей камінь, щоби завалити святе місце, на якім мав повстати Скит, але спізнилися, і коли запияв когут, вони опустили камінь недалеко Скиту. В прогалині, яку з одної сторони творить сей камінь, після переказу найшли перший захист монахи, які прийшли сюди з Києво-Печерської Лаври, і тому назвали сей камінь блаженним.

Насильне замкнення Скиту глубоко вразило со вість народа, який особливо сей факт окружив многими переказами.

Коли черці дві неділі наперед довідалися про цісарський указ в справі замкнення Скиту, вони приказали що дня звозити до монастиря цеглу, яка в протягу одної ночі десь щезала. Черці усували на ніч з монастиря всіх посторонних людей і челядь та в ночи щось мурували в пивницях. В звязку з тим ще нині удержуесь віра в народі, що десь глубоко в скитських розвалинах находиться замурований скарб.

Цісарська комісія приїхала до Скиту саме в тім часі, коли в церкві відбувалося богослуження. Комісар Штрасер не зважав на се, але щоби перервати богослуження, зневажив свите місце і сів на престолі. Тоді монахи зібралися посередині церкви коло тетраподу, відспівали пісню „Під твою милість прибігаем" і з хрестом напереді покинули монастир та вийшли в сторону Битькова. З дороги вернув ігумен (послідний ігумен був Ісаак Протасевич) і передав комісарам ключ з словами: „Як найдете двері, котрі сей ключ отвирае, то вже ніколи не вернемо до Скиту, а як не найдете, то вернемо".

(Докінчення на стороні 3-ій.)

КИЇВСЬКА ЛАВРА.

(Народня леґенда).

Київська Лавра зветься так тому, що той майстер, котрий її побудував, називався Лавро. Він мав ще одинайцять братів, таких, як і він сам. А як мав він ставити ту церкву, то три дні постив, молився і просив Бога, щоб поміг виставити йому церкву, але таку, якої ще ніде нема на світі.

І взялися сі дванайцять братів ставити церкву. От ставили вони й ставили, та якесь чудо творилося: що через день вони поставлять, те за ніч увійде в землю й не слідно роботи. Молодші брати дивувалися, але найстарший не казав нічого. Ставили вони так через дванайцят ьроків, і все, що поставили, входило в землю. Аж нарешті каже Лавро:

— Досить, буде, браття, треба нам уже завершити.

Взяли вони завершили, як мае бути, дали баню й хрест і скінчили роботу. Та й ждали, що з того буде. Аж тут зачала церква із землі виходити потроху, що ночі так, як перше входила. І так за одинайцять ночей вона вийшла вже вся і стала висока, така висока, що люде не бачили ще такої.

Міркували тоді люде та й кажуть:

— А бачиш, що Бог так навмисне зробив, що церква входила в землю, инакше ти-б не виставив її таку високу!

А ті майстри зараз усі повмирали, тільки найстарший остався живий та пішов у світ. А тих поховали всіх у печері під церквою, кождому дали труну і повідкриваних поставили разом, бо вони святі поставали.

Минуло вже одинайцять літ, коли той брат, що жив ще, почув, що й йому пора вмирати. І пішов просто до тої печери, де його брати лежали, та й каже до одного:

— Посунься, брате, нехай і я ляжу коло тебе!

Вмерший брат посунувся, а той положився коло нього, але не мав де одної ноги покласти, та й поставив її на своїй другій нозі так, що зігнув коліно. І так там все е і до нині, всі лежать, як живі, звичайно — святі люде.

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ.

(Продовження зі сторони 2-ої)

Инший переказ оповідае, що комісар хотів зневажити святі Дари і вирвати їх з рук священика-монаха, який при престолі відправляв богослуження. Тоді священик з Найсвятійшими Дарами став відступати перед ним аж до самої стіни церкви. Вже дальше не мав де схоронитися і здавалось, що Найсвятійші Дари будуть поругані. Та совершилось чудо. Сама стіна розтворилася і в свої обійми приняла священика з Найсвятійшими Дарами, а опісля затворилася. І прийде колись час, що знова отвориться стіна і вийде схоронившийся там священик, а Скит двигнеться зі своїх руїн ще в більшій славі і богацтві. Там, де колись був цвях зелізний, буде срібний, а де був срібний, буде золотий...

Колишня твердиня православія, Скит Манявський нині лежить в розвалинах, але память про него живе в народних та поетичних переказах. І коли блукаемо серед скитських розвалин, наше око мимоволі довше задержуесь на повних змісту словах, поміщених над образом преподобного Теодозія у віздовій брамі:

„Братія моя, аще тѣломъ отхожду отъ васъ, но духомъ съ вами есмь".

ПІД МОСКОВСЬКИМ КАЛАВУРОМ У ТЮРМІ.

В останні часи деякі українські газети, які відносяться ворожо до Української Автокефальної Церкви, а зокрема берлінське видання гетьманського бюлетина, заявляють, що на Україні Рідна Церква перестала поширюватись і вбачають причину в тому, що вона нібн „еретична", „не канонічна" (а се тому, бо московська церква не дала на її відродження своеї згоди) і що нарід горнеться більше до старої синодальної церкви, бо та „канонічна".

Що неправдою е, неначеб Українська Автокефальна Церква на Україні перестала поширюватися, про се нема найменшого сумніву. Що-ж до того, що вона не так скоро поширюеться, як щирі Українці сего бажалиб, то на се е зовсім зрозумілі причини, — а іменно, ворожe відношення до неї большевицького уряду, для якого Рідна Церква українського народу е сіллю в оці.

Тяжко вимагати розмаху і показности, коли духівництва позбавлено права служити не на місці постійного свого мешкання. Члени релігійних громад, що начисляють не менше 20 членів, повинні бути приписані до певної церкви і місця, при чому як духівництво, так і вірующих привязуеться до певного помешкання, поза яким вони не мають права правити відправи, або брати в ньому участь.

Релігійним громадам заборонена всіляка діяльність як то благодійного, культурного чи економічного характеру, тоб-то закладати товариства взаемопомочі, давати членам підтримку (поміч), закладати бібліотеки, санаторії, шпиталі, кооперативи, устроювати відчити і взагалі провадити релігійно-культурну працю, і вся їх діяльність повинна відбуватись в рамцях „революційної запалости".

Дальше заборонено утворювати фонди з добродійною ціллю і приймати певні членські внески (вкладки). Релігійна громада не може мати власности і наймати помешкання, а може се робити лише окрема особа на свою відповідальність. Будувати нові церкви заборонено, а в випадку примусового або добровільного розвизання громади все церковне майно переходить до комуністів.

До сього треба додати ще особливе цькування, як то Українцям забороняють друкувати книжки, в той саме час, коли синодальники-Москалі мають змогу робити наклади в десятках тисяч. Коли Англійці подарували кождій церкві Євангеліе, то всі дістали, крім Української Автокефальної Церкви, бо большевицька влада український наклад сконфіскувала.

Люде, які приїзджають з большевицького пекла, оповідають, що всі християнські церкви взяли собі спосіб, мати потайних замістників. На випадок раптового розстрілу епископа, е вже декілька висвячених наперед замістників. Московського патріярха Тихона було отроєно. Отже ми мусимо радіти, що Митрополит Липківський відійшов від керми Церкви і в сей спосіб улюблений цілою Україною дідусь Василь схоронив свое життя до кращих часів.

І не дивлячись на все те, що нарід матеріяльно знищено, його душать і переслідують поодиноко за належність до церкви. Наша Рідна Церква на стільки сильна, що синодальники-Москвини приходили в Києві до українського митрополита і просили помиритися. А ми знаемо, що до „еретиків" з поклоном не ходять, а виступають проти них зі закидами. Знаючи добре ненависть російського духівництва до українського народу, той факт, що синодальники просили о помирення, запевняе нас, що російській церкві на Україні загрожуе велика небезпека.

Велика армія Наполеона викувала свою духовну твердість і спільність в боях; староримські тортури зробили християн непобідимими. Бачимо і тут те-ж саме. На запитання вчителя комуніста: „Чи був ти в неділю в церкві?" школяр комсомолець з гордістю відповідае: „Так, я був!" А показавши на товаришів, додав: „Вони також були! Ми всі були!"

Велика заслуга Рідної Церкви під пору та, що вона привчуе наш нарід до самодіяльности, ініціятиви і витревалости. Вона вказуе на потребу жити організовано і в ріжних прикрих обставинах спільно виборювати власними силами свою долю. Велика заслуга Рідної Церкви ще й в тому, що вона розвивае самопошану, любов до всього свого рідного і свідомість відрубности духовного життя свойого народу.

Все се відомо нашим ворогам і тому стремлять вони розбити лави борців підшептами своїх комісіонерів про „тісний союз з братнім велико-руським народом", або тереввнями вишкрабків російського нігілізму про Лігу Сходу.

Рідна Церква нищить той віками вихований духовний звязок з Московією, зі зникненням якого про яку би то не було спільність балакати тяжко. Відчувають се все й спекулюючі українством. Відома давно вже безмежна безпрінціповість компанії греко-рутенців, але незрозумілою стае любов „практикуючих" і спів-робітництво з групою Микити Шаповала, того самого, що колись під опікою комуністичного диктатора Беля-Куна видавав в Будапешті „Червону Україну", а тепер голосить, що „лише дурні в Бога вірують!" а в своим архитворі „Велика Ревоюція". Зазначуе, що було би добре для України, як би свого часу велика червона армія зеднаaлася була з угорськими комуністами і заляла цілу Европу. Безсумнівно, що сей жаль він мае і досі, але борони Боже говорити про се.

(Франція). Інж. Дмитро Савкевич.

Честь.

Говориться в одній історійці, що вода, вогонь і честь пустилися разом в дорогу.

Каже вогонь:

— Глядіть, коли-б ви часом згубили мене, то деб ви не побачили дим, знайте, що і я там.

Каже вода:

— А колиб мене згубили, то глядіть за мною не там, де трава висохла і земля попукала, а там, де буйні трави і роскішні дерева.

Каже честь:

— Щодо мене, то уважайте, щоб не спустити мене з очей. Бо хто раз мене згубить, ніколи не віднайде.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:

H. I. BLOCK

210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3084, WINNIPEG MAN.

ПОХІД ЧУЖИХ МІСІЙ ПРОТИ НАШИХ ДІТЕЙ.

На иншій стороні сього числа є поміщений допис з Толстой, Ман., в якім дописуватель оповідає про протестантську місію, яка недавно започаткувала свою працю в згаданім місточку.

Показується, що методиська місія, провінціональний осідок якої є в Вінніпегу, вислала до Толстой двох своїх місіонарів-студентів, — одного Англійця а одного Українця, — наймила для них там хату, а ті, заосмотрившись в ріжні забавки, — як байсик, бейсбол, футбол і т. п. — заманюють тепер ними до себе українських дітей і молодь та в сей спосіб підготовляють ґрунт для методиської церкви.

Значить, протестанти не закинули думки збогатити ряди своїх вірних наверненими Українцями. Свою роботу між нашими людьми вони дальше провадять, а змінили тільки тактику, змінили спосіб. Колись вони підходили відразу до старших, а тепер підходять до дітей і молоді. Колись заманювали людей старими лахами, а тепер заманюють дітей байсиками та футбалою. Значить — стара робота, на новий лад.

Протестанти змінили свою тактику в навертанню Українців до свого табору з конечности. Довголітний досвід навчив їх, що з старшими людьми справа не легка, що їх до протестантської церкви навіть старими лахами тяжко привязати. Бо зносить новоспечений протестант подаровані протестантським „місіонарем" штани — і пропав протестантизм. Прийдеться дати на отримання проповідника, або на яку иншу протестантську ціль — і тоді український „протестант" відрікається протестантської церкви. Можна сказати, що за дрантя, протестанти здобували дрантя, а не гарних, свідомих та чесних людей.

Отже протестанти взялися на спосіб. Вони полишили старих, а натомісць почали закидати сіти на дітей і молодь. Свою роботу роблять тихо, без шуму і розголосу. І ось недавно довідуємося, що одна тільки місія з Вінніпегу має між Українцями в Манітобі 22 місійних стацій, де вся робота зводиться до положення українських дітей. І треба сказати, що є місцевости, де їх праця є вповні успішна, де українська молодь по фармах говорить майже виключно чужою мовою; де в наслідок відчуження дітей від родичів, молодших від старших, — молодь тільки й тим інтересується, що пиятикою і танцями; де сини і дочки українських родичів з погордою висловлюються про тих, які дали їм життя, як про брудних „галішенів"; де українська пісня й українські народні звичаї, цінности нашої культури, наглядно вимирають; де, одним словом, наші діти стають чужими, для нас пропадають.

Пора нам отже зрозуміти небезпеку, яка грозить нашим дітям, яка грозить нашій Церкві і нашому народові, і старатися, щоби чужі місії не мали між нами місця, щоби наші діти оставали нашими. Коли хтось почуває в собі покликання до місіонарських подвигів, най їде на північ між Ескімосів, або до Африки між дикунів. Ми-ж слава Богу християне, і то не гірші від протестантів, і їх місіонарі нам не потрібні. Впрочім — протестантські місіонарі можуть знайти подостатком праці між своїми власними людьми, от хоч би по більших містах, де часто добачується признаки більшого поганьства, чим між африканськими дикунами.

Що-ж до наших дітей, то ми самі потрафимо навчити їх християнських засад і не дозволимо, щоби хтось викривляв їх молоді душі.

ОБРАЗИ.

Буваючи по українських хатах тут в Канаді, завважується, що більшість наших людей не звертають уваги на так важну справу, як святі образи. Є богато хат, де побачите богато гарних образів. Більше є таких, де з трудом можна доглянути поміж календарами і фотографіями святий образ, а богато є таких, де зовсім нема образів, лише календарі. Однак майже не знайдете хати, де не булоб стінного календаря.

Висновок з сього такий: ми занедбуємо пошану святих образів, а зате признаємо велику вагу стінним календарям, які часто не мають для нас майже жадної вартости. Се можна замітити хоч би по тім, що календарів часто ніхто не тикає і все на верху січень, мимо того, що він давно вже проминув.

Чому воно так? Причин богато. Часами ізза скупости не купуємо до хати святого образа; часами нема в нашій хаті образа тому, бо ми дивимось на наших сусідів, які часто і в Бога не вірують не то в образи; а часами ще й тому, що слухаємо легкодушно біблійників чи взагалі протестантів, які до образів відносяться скрайно ворожо.

Проти образів колись велася велика агітація, в історії Церкви знана як „іконоборча ересь". Для поборення сеї ересі треба було скликати семий вселенський Собор, який справу докладно розвідав і вирішив, що почитання образів Святих не є Богові противне, та удобрив їх уживання по церквах, хатах і всяких відповідних місцях. Нам отже треба слухати св. Церкви, а не несовісних людей, треба робити так, як вчить св. Церква, а не так, як вчать чужі нам місіонарі.

Образи мають велику виховуючу, та повчаючу вартість. Кілько разів глянемо на образ якого Святого, то нагадуємо собі його життя, його добрі діла, посвяту для добра людей і тим подібне. А се все заохочує нас наслідувати їх.

Дитина, змалку приглядаючись святим образам, починає розуміти, коли вихователі відповідно підійдуть до уяви дитини, що кромі тата, мами, братів, сестер і инших людей є Господь Бог, Ангели, Святі; що таке святість, вона схоче знати, а коли дізнається, то зуміє у своєму життю поділити світ на звичайний і святий, пізнає як треба відноситись до справ звичайних, а як до святих. Коли чоловік сего не знає, то і життя його маловартне. В нього нема вищих змагань, нема ясної цілі в життю, а про життя вічне він і не здібний думати.

Вище сказане вистарчає, щоб зрозуміти, яку вартість мають святі образи. Їх не можна ніколи ставити на рівні з звичайними календарами, не можна розвішувати під оден ряд з ріжного рода малюнками та фотографіями.

Нераз у англійських газетах подається вказівки, як прикрашувати свої мешкання, як розміщувати образи на стінах. Булоб добре, як би і в нашій пресі такі вказівки і поради появлялися, щоб і наші хати були прибрані красно та гармонійно.

Розумний чоловік знає, що на все повинно бути своє місце. Отже і на образ Святого і на звичайний і на фотографії, і на календарі повинно бути своє місце. Розумний чоловік знає, яке почитання належиться образам Святих, а яке звичайним малюнкам, яке фотографії або портретові, а яке звичайному стінному календарові.

Длятого він на найвиднійших та на почесних місцях ставить святі образи. Вони всякому, хто увійде в хату, наче говорять, що наш господар християнин, що він розумний чоловік, що розуміє святість, та що вчить сего своїх дітей.

А чого навчають стінні календарі? Майже нічого! Їх роздають людям для розголосу ті, яких імена на них видніють — сторшики та всякі инші бизнесмени. Один календар вистарчить мати в хаті. А коли їх є і більше — то вартість їх все та сама, не більша. Дехто скаже, що стінні календарі — се прикраса хати. Та се не завжди. Нераз календарі зовсім не мають в собі краси. Колиб вони мали прикрашуючу вартість, то їх вивішувалиб, примиром, в публичних будинках, в школах, урядах, парляментах, закриваючи всі стіни з гори до долу. Тимчасом там побачите портрети славних людей, а стінний календар хоч і є там, то на свойому місці, там, де сидять писарі чи урядовці.

У наших хатах на першому місці повинні знаходитись святі образи. Відтак можна ставити малюнки та портрети так родинного, як і народного характеру, а також звичайні малюнки, в яких є штука і краса. Календар потрібний у хаті лише оден. Для нього хоч повинно бути місце, то все таки не найвиднійше.

При тім треба також звернути увагу на якість святих образів. Коли чоловік хоче постарати який образ, то добре зробив би, як би порадився про се зі своїм парохом. Священик найкраще може порадити чоловікови, який образ він повинен купити, бо бувають образи дуже тандитної вартости, підроблені, а наші люде люблять їх купувати, бо вони дешеві.

Треба також кождий образ Святого занести до церкви для освячення. Так робить кождий віруючий християнин.

Покажім більше пошани і почитання святим образам!

о. Є. Г.

Найвища Нагорода.

Славний французький летун, який прославився своїми подвигами в послідній війні та який недавно помер, здобув за час своєї військової карієри майже кожду важнійшу військову відзнаку. Одного разу одна жінка приступила до него і, гратулюючи йому за його найновіще відзначення, каже:

— Ви вже здобули хрест Почесної Ліги, військовий хрест, золотий хрест хоробрости, — і богато инших, а які ще відзначення можете здобути?

— Деревляний хрест, — відповів той спокійно. — Відзначення нашого Спаси[illegible]

Кождий Українець і Українка повинні читати „Вістник" самі і поширювати його між своїх сусідів.

ХТО КЛЕВЕТНИК?

В одній кацапській газеті „Друг Народа", яка виходить в Едмонтоні появилася стаття п. з. „Клеветник — Діявол", в якій автор в плюгавий спосіб накидається на о. Савчука та на Українську Православну Церкву. Автором статті являється кацапський батюшка на імя Вербовий, який походить з Галичини та який поза свою москвофільську глупоту є знаний ще й з того, що не завжди знає, яка є ріжниця між правдою і брехнею. Назвавши о. Савчука „дияволом", „паном" і „клеветником", батюшка Вербовий старається доказати, що о. Савчук не є під юрисдикцією митрополита Діонізія та що він не має від того-ж митрополита антимінса, ані не отримав від него нагороди в формі скуфії.

За притоку до нападу на о. Савчука послужило батюшкові Вербовому те, що о. Савчук, будучи в Сенді Лейк, Ман., мав нібито хвалитися, що він є „под юрисдикцією Блаженнійшого Митрополита Діонисія варшавського и от тогоже мав получити св. Антиминс и награду скуфью".

Щодо юрисдикції, то колиб батюшка Вербовий вживав свою голову бодай трохи до думання, а не тільки на те, щоб мав на що капелюх настромити, то міг би легко додуматися, що коли архиепископом Української Православної Церкви в Канаді є Високопреосвящений Архиепископ Іоан Теодорович, то о. Савчук, який є не тільки священиком, але й адміністратором Української Православної Церкви в Канаді, є і може бути тільки під юрисдикцією Архиепископа Теодоровича, а не якого другого епископа.

Крім сего фактом є, що о. Савчук ніколи і нігде не говорив, що він підлягає юрисдикції митрополита Діонізія. Не говорив отже й в Сенді Лейк. Що він говорив то те, що він, будучи в Кременці, на Волині, брав участь в архиерейській Службі Божій, яку правив митрополит (тоді ще архиепископ) Діонізій. Підчас згаданої Служби митрополит Діонізій представив присутним в Соборі о. Савчука, як адміністратора Української Православної Церкви в Канаді, висказав свою радість ізза того, що православні Українці в Канаді відродили свою Рідну Церкву, побажав її як найкращого розвою, та заявив, що на доказ свого співчуття до Української Православної Церкви він нагороджує її адміністратора камілавкою (не скуфею). Коли-ж пізнійше митрополит Діонізій довідався, що о. Савчук був висвячений на священика сирійським митрополитом Германосом, то сказав: „Як так, то ви мій молодший духовний брат, бо в моїм висвяченню на епископа брав участь сирійський патріярх Григорій".

Отже митрополит Діонізій, про якого канонічність кацапські батюшки чейже не можуть сумніватися, назвав о. Савчука своїм духовним молодшим братом, а не „дияволом", „клеветником" та „паном", як робить се батюшка Вербовий.

Якже треба розуміти щире і християнське принятя, яке митрополит Діонізій дав о. Савчукові? А так, що він приймав о. Савчука не особисто, а як представника Української Православної Церкви в Канаді. Сим самим він дав доказ, що відноситься до Української Православної Церкви щиро і трактує її як рівноправну, правдиву православну, від московської чи якої иншої незалежну, Церкву. І се власне о. Савчук підносив на Сенді Лейк. А зробив він се тому, бо батюшка Вербовий та його собрати мали там говорити, що Українська Православна Церква не є церквою, а о. Савчук не є священиком.

Щоби довідатися, в яких відносинах о. Савчук знаходиться до митрополита Діонізія, батюшка Вербовий написав до него (Діонізія), як сам хвалиться, реґістрований лист. Та відповідь на той реґістрований лист прийшла чомусь не від митрополита Діонізія, а від секретаря Священного Синоду.

О скільки той лист від Синоду є правдивий, а о скільки сфальшований, не беремося судити. Ми спинимося лише на кількох уступах з него, а шановні читачі вже й з того побачуть, яку вагу можна такому листови приписувати.

В листі говориться, що о. Савчук був в Кременці в митрополита Діонізія „в 1920, или 1921 года". Се мильно. Свящ. Савчук був там в січні 1923, отже о цілих два роки пізнійше. Така розбіжність в датах каже догадуватися, чи не писався часом мнимий лист від Священного Синоду по сім боці океану — от хоч би на Сенді Лейку або в Сифтоні?

Дальше в листі говориться: „Тогда Савчук заявлял себя строго православным и энергичным противником Ивана Федоровича, именующого себе архіепископом".

На се вистарчить сказати тільки отсе: Тоді, як о. Савчук їздив на Волинь, Високопреосвященого Архиепископа Іоанна в Канаді ані в Злучених Державах ще не було. Він приїхав з України до Америки аж в лютім, 1924, а о. Савчук побачив його вперше аж в липні того року. Отже як він міг бути його противником більше як два роки перед тим, нім вперше про нього довідався?

В згаданім листі читаємо ще й таке: „Свѣдѣній об антиминсѣ, с подписю Его Блаженства (себто митроп. Діонізія) и о награжденіи Савчука скуфьею, в распоряженіи канцеляріи Св. Синода не имѣется".

Треба сказати, що сі слова листа погоджаються до певної міри з правдою, а то ось чому:

Антимінс був присланий о. Савчукові від еп. Симона, який заступав тоді митрополита Діонізія в Волинській епархії. В листі-ж дотично антимінса було особисте поздоровлення для о. Савчука від самого митрополита Діонізія. Треба додати ще й те, що антимінс о. Савчук отримав вже по повороті до Канади і то зовсім несподівано, бо він ані не просив о него будучи на Волині, ані не писав за ним з Канади.

Що-ж до нагороди скуфею, то й справді, що в синодальній канцелярії рекорду про се нема і не може бути. **А то з тої простої причини, що митрополит Діонізій нагородив о. Савчука не скуфею, а камілавкою, яка являється вищою нагородою від скуфі.** А що о. Савчук дійсно отримав в нагороді камілавку, про се найкраще свідчить документ, який він від митрополита Діонізія має — документ, клішу з якого містимо в нинішнім числі. Містимо на те, щоби заінтересовані могли на власні очі побачити, на скільки можна вірити „арґументам" та „доказам", якими кацапські запроданці проти нас воюють.

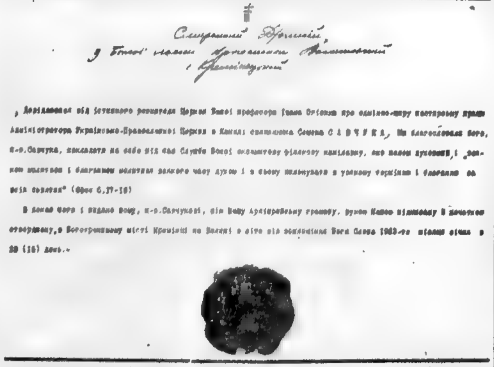
Смиренний Діонісій, з Божої милости Архиєпископ Волинський і Кременецький

„Довідавшися від [illegible] ревізора Церкви Божої професора Івана Огієнка про однодушну [illegible] пастирську працю Адміністратора Українсько-Православної Церкви в Канаді священика Семена С А В Ч У К А, Ми благословляємо його, о.-о. Савчука, накладати на себе під час Служби Божої [illegible] камілавку, [illegible] і „всякою молитвою і благанням молитися всякого часу духом і в цьому пильнувати з усякою терпеливістю і благанням за всіх святих" (Ефес 6,17-18)

В доказ чого і видано Вам, о.-о. Савчукові, сю Нашу Архієрейську грамоту, рукою Нашою підписану й печаткою ствержену, в Богоспасаємому місті Кременці на Волині в літо від воплощення Бога Слова 1923-го місяця січня в 30 (18) день.

Робив Двайцять Літ за Сто Долярів.

Приходить молодий чоловік до священика і просить, щоби той похоронив його брата.

— Так ваш брат вже помер, — каже священик. — А кілько йому років було?

— Трийцять пять.

— Він працював тяжко через двайцять років, правда?

— Так.

— Так тяжко, що не мав часу ані до церкви піти, ані до товариства.

— Так, він завдно роботи пильнував.

— І ощадний був, правда?

— О, так.

— Знаю, знаю, такий ощадний, що на ніяку ціль не дав, нікому в біді не поміг. А що він придбав для себе за тих двайцять років праці?

— Він купив три фарми, побудував гарні будинки...

— Так, так, се він для вас придбав, але що придбав для себе?

— А що-ж би? Ми справляємо йому похорон. За саме трумно сто долярів заплатили.

— Ось, воно як, за сто долярів двайцять років працював. А для душі своєї він за той час і того не придбав. Чи не сповнилися на нім слова Ісуса Христа: „Що за користь чоловікові, коли весь світ здобуде, а занапастить душу свою".

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінськими).

КРУГИ ЦЕРКОВНОГО БОГОСЛУЖЕННЯ.

Богослужбові відправи Православної Церкви бувають трьох родів: одні привязані до певних годин, другі-ж пристосовані до днів тижня, а треті — до днів року. Перші — становлять круг Богослужения добового, другі — круг Богослужения тижневого і треті круг Богослужень рокового.

Круг Богослуження добового. — По теперішньому звичаю, доба починається о півночі, і ділиться на 24 години. Иншого звичаю держалися в давні часи на Сході: там добу рахували з вечора, по заході сонця, і відріжняли в ній вісім частин, званих „вартами" (бо вісім разів на добу мінялись вартові воіни), — по три години в кожній. Отож вартовими годинами були:

Перша, третя, шеста і девята — години нічні (чи инакше: вечір, ніч, північ і ранок) і перша, третя, шеста і девята — години денні.

Православна Церква затримала в своєму Богослуженні сей стародавній східний звичай: вона за початок доби рахує вечір, відріжняє в добі вісім вище вказаних годин, які освячує особливими церковними службами чи відправами; крім того, вона що дня (за деякими винятками) відправляє ще Службу Божу чи Літургію. Ото-ж в Православній Церкві істнує девять служб, положених на кожду добу: 1) девята година, 2) вечірня, 3) повечірря, 4) північна, 5) рання, 6) перша година, 7) третя година, 8) шеста година, і 9) Свята Служба Божа.

З уваги на життеві потреби вірних, яким трудно було-б зібратись на добу девять разів для спільної молитви, Церква всі сі служби зеднала в три головних відправи, — по три служби в кождій, а саме: в вечірню, ранню і полудневу. Вечірня відправа складається з служб девятої години, вечірні і повечірря; рання — з північної, раньої і першої години, а полуднева — з третьої години, шестої і Святої Служби Божої. Так усі сі Служби зеднуються що дня, за винятком свят і Великого посту. Через те, що вони повторюються з дня у день, то вкупі складають круг Богослуження **добового.** Чин тих служб знаходиться в двох Церковних книжках — Служебникові і Часословові; при чім Служебник містить чин вечірні, ранньої і Св. Служби Божої для Священослужителів, а Часослов — чини инших добових Служб, а також вечірні і ранньої — для дяків.

Круг Богослуження тижневого. — Сім послідовних днів становлять тиждень. Церква кождий день в тижні присвятила на спомин та на прославлення видатніщих святих осіб та подій. Зокрема вона згадує і прославлює в неділю — воскресения Ісуса Христа з мертвих; в понеділок — Св. ангелів, у вівторок — Святих пророків, а межи ними особливо Святого Івана Хрестителя; в середу — Хрест і муки Спасителя, бо в сей день Юда Іскаріот мав змову з ворогами Христовими; в четвер — Святих Апостолів і святителів, а зокрема Святого Миколая Чудотворця; в пятницю — Хрест, муки і смерть Спасителя, бо в сей день Він пострадяв на Хресті; нарешті в суботу Церква прославлює всіх святих, а межи ними особливо Пресяту Богородицю, і молиться за всіх, що померли в Православній вірі і надії на вічне життя.

Відповідно до таких споминів Церквою положено на кождий день особливі співи, які додаються до Служб добових. Ті співи та молитви повторюються що тижня; ото-ж зібрані разом вони становлять круг Богослуження **тижневого.** Їх надруковано в церковній книзі, званій „восьмиголосником", чи то по грецьки „октоіхом". Ся назва походить від того, що їх поділено на вісім ріжних голосів, які що тижня послідовно міняються.

Круг Богослуження рокового. — Кождий день року присвячується Церквою або на спомин особливих подій з життя Спасителя, Божої Матері і з Церковної історії, або на честь ріжних Святих Угодників Божих. Ті дні, в які згадуються особливо важні Священні чи Церковні події або прославлюються великі Угодники, називаються роковими святами (инакше „празниками", бо вірні тоді не працюють).

Відповідно до сих споминів, Церквою складено на кождий день року особливі співи, а часом і особливі обряди, які додаються до Служб добових, дуже часто спільно з молитвами із Богослужения круга тижневого. Як вони повторюются з кождим роком, то зібрані вкупі становлять круг Богослуження **рокового.** Вони знаходяться в Церковних книгах, званих „місячниками", чи по грецьки, „минеями". Миней є 12 по числу місяців. Починається круг рокового Богослуження 1 вересня, в день церковного нового року.

РУКА Св. ІВАНА ДАМАСКИНА.

Святий Іван Дамаскин родився в Сирії, в місті Дамаску, 676 р. Сирія була тоді під пануванням Сараценів. Батько Івана був християнином і віддав його на науку до одного монаха. Коли-ж батько помер, то Іван заняв його місце на дворі каліфа, де він тішився великою повагою. В тім часі царгородський цісар Лев III почав жорстоке гонення всіх тих, які почитали святі образи, отже св. Іван став писати в обороні почитання образів такі глибокоумні листи, що вони розходились з рук до рук і всюди викорінювали ересь. Цісар Лев хотів пімститися за те на св. Іванові і через доносчика повідомив каліфа, неначеб то св. Іван хотів зрадити Сараценів перед Греками. За се каліф карає його, відрубуючи йому праву руку, але стається чудо й рука сціляється. Се чудо оспівує Іван Франко в своїй поезії, яка друкується понижче.

Св. Іван Дамаскин став пізнійше монахом а опісля священником, і вславився головно своїми церковними піснями, які й сьогодня співаються в православній церкві. Так, приміром, більша часть Октоіха уложена св. Іваном. Він написав много канонів на празники Господські, Богородичні і Святих, а також похоронний Канон „Кая житейськая сладость". Його книга: „Виклад православної віри" була через довгі часи найліпшим підручником.

Святий Іван Дамаскин помер в році 776, проживши 100 років.

Великий учитель церковний Іван
Служив у султана в Дамаску.
Цінив, поважав його дуже султан,
Робив не одну йому ласку.

Та завить підгодила злих двораків
Згубити Івана тай годі!
Підкинули лист, мов Іван писав
Царю християн в Царгороді:

„О царю, шли військо своє на Дамаск,
Побіда вас жде знаменита:
Самого султана в рішучий я час
Отрутою зглядження зо світа."

Султанові зрадники лист донесли:
— Чи бачиш, — говорять, — султане!
Отсе твій любимець, твій християнин
Яке здумав діло погане!

Розлютився султан і прикликать ве-
Івана і так йому каже: (лить
— Так ось як за милість, за ласку мою
Платиш мені, лютий мій враже?

— Отрутою хочеш ти зглядить мене?
Такий ти святий, справедливий?
Даремно Іван присягає, що він
Невинний, що лист сей фальшивий.

— На смерть заслужив ти, — говорить
(султан, —
Та жий! Лиш всім зрадцям в науку,
Щоб більше подібних листів не
(писав —
Утніть йому правую руку!

Зраділи всі злюки, Івана взяли,
Ще й ганьби до болю доклали:
На ринку Дамаскім при здвизі людей,
Йому праву руку врубали.

Мовчав і молився у муках Іван,
Взяв руку відтяту в лівицю,
А потім, кривавий, каліка пішов
В Пречистої Діви каплицю.

І перед іконою впав до землі
І руку відтяту тримає,
І молиться голосно й плаче і так
У болю тяжкім промовляє:

— Маріє, небесна леліє! Се я,
Що сею своєю рукою
На честь Твою стільки похвальних
(пісень
Списав, ось корюсь перед Тобою!

— Не милі мабуть ті горячі пісні
Були Тобі, райськая роже,
Коли допустила, щоб руку мені
Відрізало племя вороже!

— Не жаль мені, що я невинно тер-
(плю;
Твій Син терпів також невинно!
А жаль, що не зможу на славу Тобі
Пісень укладати невпинно!

Та враз заясніла каплиця уся,
Марія з ікони зступає
І мовить: — Іване, невже-ж і твій дух
У сумніву вже потапає?

І руку відтяту Марія взяла,
До рани її приложила,
І враз здоровіська рука та була,
Мов кроплі крови не зронила.

І вийшов здоровий з каплиці Іван
Народ ввесь аж ахнув із дива.
Дізнався про зраду дворацьку султан,
То злим була кара правдива.

Іван же ще довго в повазі там жив,
Побороював блуди старії,
Й богато прекрасних пісень ще
(зложив
На честь Пресвятої Марії.

Іван Франко.

СКУПІСТЬ ЗАСЛОНЮЄ СВІТ.

В одному місті жив купець. Не молодий він був і не старий, а в самій силі віку.

Він був дуже вчений чоловік і мав богато приятелів, з якими любив богато та мудро балакати. І вони любили його, поважали, та заходили до нього дуже часто.

Та чим старший ставав той купець, тим більше опановувала його одна погана пристрасть, а то — скупарство. Він чим раз менше став займатися наукою, чим раз менше дбав про світ, а одиноким бажанням для нього стало срібло, золото, гроші.

З часом він так засліпився в своїй погоні за маєтками, що коли ходило про гроші, то не жалував навіть своєї чести. Він став кривдити людей, немав милосердя над бідними, відбирав від них останню сорочку, аби тільки задоволити себе.

Через се приятелі відцуралися його, оминали його та перестали до нього заходити. А він, занятий своїми рахунками, захоплений своїм бизнесом та любуючись своїми скарбами, навіть не запримітив сього, а забув за всіх своїх приятелів та знакомих.

Аж по літах він зовсім випадково стрінув свого колишнього найбільшого друга. Попросив він його до своєї хати та з докором спитав його, чому його приятелі не приходять більше до нього?

— Правда, я тепер дуже занятий своїми справами, — продовжав він, — але все таки мені мило було би похвалитися перед моїми приятелями тим усім, що я собі надбав. Ось, подивися!

І він став показувати свому приятелеві цілі скрині із золотом та сріблом, а його очі загорілися дикою пристрастю.

Приятель похитав сумно головою підвів купця до вікна і сказав:

— Я обясню тобі, чому ми в тебе не буваємо. Ось, подивися. Що бачиш ти крізь скло сього вікна?

— Ну, що-ж бачу? Бачу вулицю! — відповів купець. — Бачу доми, небо, бачу дерева, людей...

Тоді приятель повів його перед зеркало і спитав:

— А тут що бачиш?

— Самого себе, — була відповідь.

— Оттака часто буває людська вдача, таким і ти став, мій друже! — сказав купцеві його приятель. — Як дивишся крізь чисте скло, то бачиш усе: і небо, й землю, й людей, й світ цілий. А як на тім склі є трошки срібла, так як на зеркалі, то тоді тратиш усе з очей, а бачиш тільки самого себе. Коли ти дивився на світ крізь чисте скло, то ти видів нас, а ми всі виділи тебе. Як же ми можемо видіти тебе тепер, коли ти все стоїш заслонений склом, в якім ти видиш лиш себе самого?

Купець застановився над мудрими словами свого приятеля і від того часу почав жити ліпшим життям.

Чим Поляки Годують Рекрутів Греко-Католиків.

Один наш передплатник в Саскачевані прислав нам образець, який він відібрав від новоприбувшого іміґранта з Галичини. Іміґрант той — Українець греко-католик. Образець представляє папу римського, Пія XI., облаченого у всі папські ризи. На відворотній стороні образця згори читаємо по польськи таке:

„Зараз по своїм виборі, святий отець заявив польським кардиналам... таке:

„У ваших особах бачу і поздоровляю Польщу. Благословляю її і прошу її синів, щоби молилися за мене. Бо я бачив, як Поляки знають молитися. Скажіть Полякам, що кохаю і на далі буду кохати дорогу Польщу, за яку ніколи не перестану молитися."

Після сих слів слідує „Молитва за святого отця". .

Іміґрант, який привіз з собою той образець, носив його за пазухою, аж доки йому його не відобрали. Се бувший жовнір польської армії. Він каже, що такий образець отримує кождий рекрут Українець з наказом завжди носити його при собі та відчитувати з нього молитву за папу.

Що польські військові власти не роздають тих образців рекрутам з самої побожности, се кождому тямущому ясно. Не о побожність їм ходить, а о політику. Вони добре знають, що ґреко-католики як слід навчені в тому, що папу римського треба любити і поважати та його слухати, що він великий прихильник Українців та тим подібне, ну, а коли так, то й в справі Польщі треба йти за його приміром, а саме: любити її, молитися за неї та бути її вірним. А треба памятати, що в сій роботі помагає Польщі ґреко-католицька церква.

Як Большевики Боряться Проти Бога.

Совітський уряд оголосив декрет в справі релігійних громад. Декрет той має на ціли підкопати релігійне життя в большевицьких републиках. Між иншим в декреті говориться: „Релігійною громадою уважається місцеве зібрання, що найменше з 20 людей, не молодших як 18 років, а релігійним гуртком називається зібрання найменше з 12 людей. Релігійні громади і гуртки не сміють організувати товариств для взаїмної помочі, кооперативних склепів і майстерень, та не мають права помагати матеріяльно своїм членам. Вони також не мають права устроювати молитовних зібрань для навчання біблії, ані заложувати бібліотек, читалень та санаторій (лічниць), як рівнож не сміють подавати своїм членам лікарської помочі".

Декрет дальше говорить, що релігії можна навчати тільки старших людей, та і то лише за позволенням від комісаря внутрішних справ. Збори громади можуть бути скликані також тільки за дозволом влади, а всі протоколи зборів і резолюції як також повідомлення про збори посилаються в копіях комісарятови внутрішних справ.

Вчені Всего не Знають.

Нераз можна почути такі вискази:
— Наука перевернула догори ногами старі погляди про Бога... Вчені доказали, що релігія, се забобони... Дарвін вияснив се і те... Нині вчені ясно доказують, що нема позагробового світа...

Такі вислови виходять, звичайно від людей нещирих, чваньковатих, що не вміють і не хочуть глибоко і поважно думати.

Тимчасом люде вчені самі кажуть, що вони не знають того, чого люде від них сподіються.

Недавно др. Д. В. Сван, з Філадельфії, Па., директор Інститута Бортонової Фундації, сказав на зборах Американського Химічного Товариства, що наука не має доси ніякого пояснення, як повстало на землі життя.

Життя повстало якось випадково, окремо — казав він — і наукові виводи про те, що всяке явище є наслідком попередних причин, не може нам повстання життя пояснити. Наука бачить дороги, якими життя йде, але як повстало життя, того вона не може собі пояснити. Висновок Свана був такий:

— Або мусимо згодитися з тим, що початок світа і життя походять від Бога, як оповідає Біблія, або вчені люде мусять опустити голову і сказати, що не знають, як повстало те, що найважнійше — як повстало життя.

Так говорить чоловік, якому відомі всі головні здобутки науки — ті здобутки, які відомі вченому світови взагалі.

ПЛЕКАЙМО ВІРУ В БОГА.

„Майте віру в Бога!" — каже Господь наш Ісус Христос. Віру в Бога Він вважає наважнійшою справою. Однаке з вірою мусить бути звязана одна умова, а саме: діла людини, бо від тих власне звязаних з вірою діл залежить її спасення.

А життя Самого Ісуса Христа та Його діла — хіба також не звязані були з вірою? В повній залежности від волі Отця знаходиться сила Збавителя. Всього сподівається Син Божий із рук Свого Отця. Ніколи в Ньому не повставав сумнів, що Його Отець не живе в Ньому. Ніколи Його звязок з Отцем не був перерваний чи ослаблений. В синівському послузі корився Він волі Отця, від якої залежало Його життя і смерть. Не було такої й хвилини, коли би Він думав, що Отець покинув Його, навіть підчас найбільших своїх страждань.

„Я не сам: Отець мій зі мною", — каже Ісус Христос, йдучи на страждання, і отся цілковита віра в близкість Отця і Його поміч робить Сина Чоловічеського мужнім і певним перемоги. А чи-ж Він не повинен бути Учителем і нашої віри?

Всі великі святі люде, починаючи від Авраама, який керуючись вірою в Бога, не завагався єдиного сина свого принести в жертву, також повинні бути для нас учителями віри. Апостол Павло під кінець свого життя міг без жадної самохвальби заявити:

„Я в життю звів добру боротьбу, бо я дотримав віру".

Господь каже: Майте віру в Бога!... Хто скаже горі: двигнись і кинься в море, і не матиме в серці найменшого сумніву, а тільки глибоку віру, то станеться так, як він хоче... Ось справжня віра, яка не рахується з тисячами ріжних трудностів і можливостей, лише з всемогучістю Божою і до Бога любовю. Ось віра, яка цілком віддає себе в руки Отця небесного, все Йому повіряє, всього від Нього очікує, навіть того, чого розум людський обняти не може. І така віра підпорядковує собі навіть закони природи, за словом Господа, бо вона приєднує Бога, який є понад законами.

Всі ми — діти Бога; Він же знає нас і нашу біду. Він знає також і все те, що зробили ми в грісі і що лежить великим тягарем на нашій душі. Він хоче звільнити нас від того тягару, колиб тільки ми принесли його, сей тягар, до Христа. Як добре, як погідне стане тоді в нас на серці! Турботи замовкнуть, страх заніміє, сльози висохнуть, розум заспокоїться... Після того, після такої сповіди знайдеться сила для зношення тягару, для роспочатої життевої боротьби; прийде терпіння в часі горя і радість принесеної жертви; прибуде віра в життя вічне і синівський послух волі Бога.

Такої віри повинні ми бажати. Таку віру мусимо в собі плекати.

(„Духовний Сівач"),

БУВШИЙ ГОЛОВА АРМІЇ СПАСЕННЯ ПОМЕР.

Ґенерал Бремвел Бут, бувший толова Армії Спасення, умер несподівано 16 червня в своїм домі в Геллі Вуд в Англії. Генерал Бут скінчив недавно 73 роки. Хоч його смерть була несподівана, то він хорував ще від квітня 1928 р. і в тім часі то підупадав, то одужував. Минувшої осени не було вже надії на його одужання, одначе він одужав, та коли стало видно, що до повного здоровля він заледви чи вже коли прийде, почався в його організації рух за новим провідником. Пропозицію усунутися на бік добровільно і зробити місце новому провідникови ґенерал Бут з обуренням відкинув, а наслідок того був, що найвисша рада Армії Спасення кілька місяців тому осудила його нездібним провадити дальше Армію Спасення, усунула його від проводу і вибрала нового „головного команданта", ґенерала Гіґґінса.

„ДІВЧИНА З ПЯТЬМА МОЗКАМИ".

В Парижу досліджують тепер учені одну циганку, яку спровадили аж з Америки, а яка називається Теа Альба. Дівчина та настільки цікава, що потрафить кождою рукою і ногою виконати так само швидко і виіло кожду роботу і пр. вишиває вона так само добре лівою ногою як правою рукою. Окрім сього знає вона говорити та писати 20 ріжними мовами а здібна така, що потрафить, взявши олівці в одну і другу руку, писати одночасно в двох ріжних мовах. Учені назвали Теу Альбу „дівчиною з пятьма мозками" і кажуть, що ще такого чоловіка, як вона, істерія людей не знає.

ЧУЖИНЕЦЬКА МІСІЯ.

(Толстой, Ман.)

Нас Українців уважають деякі другі народи за поган. Тому замісць посилати своїх місіонарів у поганські краї, шлють їх між нас. Ті „місіонарі" не дуже дбають про нас. Їм не ходить о те, щоб зробити з нас християн, бо ми і так християне. Вони хочуть зробити з нас не слуг Бога, а слуг своїх.

Воно вже так буває у світі, що всякий нарід хоче поширити свої впливи, хоче користати з других людей, хоче збогатитись людьми з других народностей. Се так само, якби чоловік хотів, щоб сусід йому помагав у всьому, а на кінці, коли той вже призвичаїться помагати йому, щоби все своє збіжжя, всі свої дорібки, віддавав йому на вічну власність. Так поступає і нарід.

Чужі люде посилають до нас „місіонарів". Зразу ми тим чужим людям маємо помагати. Маємо приступити до їх організації чи то спортової, чи релігійної. Нас відфотографують і показують як „своїх". А коли належимо до організації — мусимо щось заплатити, як не зараз то опісля, а відтак коли вже присвоїмось, то станемо враз з ними, ну і вже тоді всі дорібки наші складаємо у скарбницю чужих людей, а не в свою.

От у нас в Толстой є „місія". І так Рим вже нажививеться з нашого народу, з так званих „поляків" (які по польськи і слова не знають) і греко-католиків, та се не все. Між нас приїхали два місіонарі — студентики: оден Англієць, а другий перевертень, син Українця з Вінніпегу. Се місія методистів — протестантів. Ті хлопці беруть гарні гроші від своїх хлібодавців. І сидять у Толстой на те, щоб поволи ловити наших людей на протестантську вудку, від дітей почавши. А коли ми станемо протестантами, то скоро плюнемо на все, що нам дороге, та будемо робити те, що скажуть нам оті чужі люде та їх „місіонарі". Ми перестанемо бути Українцями — коли приймемо ту нову „віру". На се вже є докази. Українець, що став протестантом, не є добрим сином свого народу, а на відворот є шкідливим для нашої народної справи. На се можна найти доказ з нашої околиці, бо вже і тут є пару баптистів, які пропали для нашої справи.

А о що ходить методистам, що їм каже удержувати місію між нами? Їм ходить о те, щоб ми забули свою віру, щоб ми кинули свою церков, а дальше, щоб ми забули свою пісню, мову, звичаї, обичаї — загалом все своє рідне. Тоді нам не схочеться підпомагати власний нарід, нашу культуру і Церкву. Ми пропадемо для нашого народу. І хоч не станемо дійсними Англійцями, то через приналежність хоч би до методиської секти, будем озбогачувати чужих людей, будемо помагати і хроботі для поглочення наших сил на їх користь.

Длятого між нас посилають ріжного рода „місіонарів". Знають, що колиб людям сказати просто, що так і так робіть, що така і така наша ціль, то не богато вискалиб. Колиж скрито почнуть між нас іти, то таки когось до себе перетягнуть. Колись презбитеріяне під покришкою милосердія (давали лахи) полонили деяких наших слабодухів. А тепер робиться се саме, лиш осторожнійше з обчисленням на будучність. От так, як у нас.

Приїхали, як вже згадано, два студенти. Замешкали у одній хаті. З головного свого офісу отримали всякого рода забавки і спортові прибори, як мячі до копання (фут-бали) бейс-бали і дручки, ровери (байсикли) і т. п. Мають машинку до висвітлювання образів. А се все прибори на ловлення наших дітей і затягування до методиського табору.

До себе закликають дітей і молодіж. Не богато мають родичі потіхи з тої „місії", а радше шкоду. В такий робучий час дитину кортить побавитися, а щоб там побути, то нераз кидають пильну роботу, обдурюють своїх добрих родичів, привчуються неслухняности. Ось така користь з тої „місії". На будуче також не можна буде сподіватися потіхи з тих дітей, але що се обходить методистів, або першого ліпшого перевертня, що бере від них гроші, за свою „місіонарську" роботу?

Щоб одначе колись не жалувати, то родичам нашим треба подбати, щоб їх діти мали для розривки щось кориснійшого, а не йшли ловитися на вудку чужих „місіонарів".

Дехто думає, що се гарна робота йти до чужинців та найматися за „місіонарів" між своїми, так як робить студент Українець з Вінніпегу. А воно не гарно, і в других народів сего нема. Ми для того бідні, що у нас бувають перевертні. Нема Англійців в Індіях, якіб подібну ролю сповняли то є, якіб ішли навертати Англійців на буддизм. Не лише в Індіях, але в цілому світі сего Англієць не зробить. Се можна сказати про Німців, Французів і инших. А в нас на жаль не так. Нині кацапи, Поляки, Рим, презбитеріяне, методисти і всякі инші находять за гроші перевертнів зпоміж нас, щоб поширювати свої думки і ділати собі на користь, а нам на шкоду. А далеко краще зробивби такий „місіонар", якби пішов фізично працювати. Як наш нарід трактує протестантів, які себе називають Українцями, се видно вже добре. Повиннсби над сим подумати кождий „місіонар" і замісць служити чужим, посвятитися для свого народу і його справ.

Нам Українцям в Толстой треба знати, що се таке чужа місія; що коли хтось дає гроші на її удержання, то має в тому свою ціль, що коли таку роботу робить Українець, то він перевертень; що не можна позволити дітям ходити до них, бо се нам на шкоду; що нам треба про нашу молодіж і дітей самим дбати, а не спускатися на ріжних „місіонарів".

П. К.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

Червень.

23 неділя — Зелені Свята — Толстой
24 пон., Зелені Свята — Вайта. Храм. Похід на цвинтар.
30 неділя — Роза.

В сюди по Богослуженню катехізація для дітей і молодіжи, а відтак відчит для всіх.

Адреса: Толстой, Ман.

Липень.

7 неділя, Різдво Івана Хрестителя — Гардентон.
12 пятниця, Петра і Павла — Толстой, Ман.
14 неділя — Емерсон.
21 неділя — Вайта.
28 неділя, св. Володимира — Роза.

Всюди по Богослуженню катехізація для дітей і молоді.

Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Д. Лещишина

Червень.

23 нед. Зелені Свята — Дауфін.
24 пон. Св. Духа. — Сифтон.
30 нед. — Косів.

Липень:

7 нед. Івана Хрестителя — Галич — Храм.
7 нед. Івана Хрестителя — Мерідейл, біля п. Вівчарука, Храм. — о. Запаринюк.
12 пят. Ап. Петра і Павла. — Роблін, Храм — о. Запаринюк.
12 пят. Ап. Петра і Павла. — Косів Храм.
14 нед. — Пайн Ривер.
21 нед. — Ешвил, Ман.
28 нед. — Богдан.

Box 315 — Дауфін Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

Червень.

23 нед. Зелені Свята — Ледвин.
24 пон. — Поплар Парк. Храм.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1929 РІК.

ЧЕРВЕНЬ.

15 С. † Івана Сочавського. Ник.

16 Н. **Нед. св. Отців.** Лукіяна мч.
17 П. Митрофана
18 В. Доротея свмч.
19 С. Висаріона і Іларіона
20 Ч. Теодота свмч.
21 П. Теодора смч.
22 С. Кирила (Суб. заупок.)
23 Н. **Св. Тройці (Зелені Свята)**

24 П. **Св. Духа (Зелені Свята)**
25 В. † Онуфрія прп.
26 С. Акилини мч.
27 Ч. Єлисея пр.
28 П. Амоса пр. і Єронима
29 С. Тихона еп.

30 Н. **Нед. Всіх Святих. Мин.**

ЛИПЕНЬ.

1 П. Леонтія м.
2 В. † Юди Тадея ап.
3 С. Методія свмч.
4 Ч. Юліяна Тарс. мч.
5 П. Евсенія свмч.
6 С. Агрипини мч.

7 **Нед. 2 по З. с. Д. Різд. Ів. Хр.**
8 П. Февронії
9 В. Давида Сел. прп.
10 С. Самсона прп.
11 Ч. Пер. Мощ. Кира і Івана
12 П. **Петра і Павла ап.**
13 С. † Соб. 12 Апостолів

14 Н. **3 Нед. по З. с. Д.** Кос. і Дам.
15 П. Пол. Ризи Пр. Н. Б.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Материн М., Торонто, Онт.	1.00
П. Зварич, Ветревил, Алта.	5.00
А. Король, Лизард Лейк, Саск.	.50
В. Попович, Велда, Саск.	.50
П. Васильців, Аберединь, Саск.	.50
І. Маслій, Мирор, Алта.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЧЕРВЕНЬ:

15. Субота Івана Сочавського: Утр.: Єван. Івана XX.: 1—10. Літ. Ап.: 2 Петра III.: 1—18; Єв. Ів. XIX: 25—27 і XXI. 24—25.

16. Неділя св. Отців в Никеї: Гол 6 Утр.: Єв. Ів XXI: 1—14. Літ. Ап. Діяння XX.: 16—18; 28—36. Єв. Івана XVII: 1—13.

23. Неділя. Зелені Свята. Пятьдесятниця. День св. Тройці. Гол. 7 Утр. Єв. Ів. XX.: 19—23. Літ. Ап. Діяння II: 1—11; Єван. Івана VII.: 37—52 і VIII.: 12 „Всі ті, що в Христа охрестилися". Після Літ. Вечірня і читання Молитов з колінопреклоненням, лицем до народу.

24. Понеділок. Другий день Зелених Свят. Всесвятого Животворчого і Всесильного Духа. Піснопіння в сей день майже ті самі, що в день св. Тройці. Утр. повседневна, без Єван. і Полієлея. Славословіє велике. Замісць „Чеснійшую" Ірмос 9 пісні Канона. Відпуст Пятьдесятниці. Літ. Ап. Єфес. V.: 9—19. Єв. Матея XVIII 10—20.

30. Неділя Всіх Святих: Голос 8. Утр.: Єв. Мат. XXVIII: 16—20; Літ. Ап. Жид. XV: 33—40 і XII: 1—2. Єв Мат. X: 32—33, 37—38 і XIX: 27—30.

ЛИПЕНЬ:

7. Неділя 2 по Зісланню Св. Духа Різдво Ів. Хрет. Гол.: 1 Утр.: Єв. Марка XVI: 1—8. Літ. Ап. Римлян II: 10—16 і Рим. XIII. 11—14 і XIV: 1—4; Єв. Мат. IV.: 18—23 і Лук. I.: 1—25; 57—68; 76 і 80.

12 Пятниця Петра і Павла: Утр.: Єван Івана XXI.: 15—25 Літ.: Ап. 2 Коринтян XI.: 21—33 і XII.: 1—9. Єв. Мат. XVI: 13—19.

14. Неділя 3 по Зісланню Св. Духа: Гол. 2 Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Рим. V.: 1—10. Єв. Матея VI.: 22—33.

21 Неділя 4 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 3. Утр.: Єв. Лук. XXIV: 1—12; Літ.: Ап. Рим. V: 18—23; Єв. Мат. VIII.: 5—13.

28 Неділя 5 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4 Утр.: Єв. Лук XXIV: 12—35. Літ Ап. Рим. X.: 1—10; Єван Матея VIII: 28—34 і IX.: 1.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ЛИПНЯ, 1929. ЧИСЛО (82) 13

ПОЛЬСЬКЕ ВІЙСЬКО РОЗІБРАЛО УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ.

В селі Київка, більського повіту, польське військо почало розбирати українську православну церкву, яка досі була закрита й власти мимо заходів не хотіли позволити православному населенню на її відновлення. Підчас розбірки церкви дехто з населення бажав ставити опір, але військо і поліція силою розгоняли товпу і декого арештували. Серед православного населення панує велике обурення.

ЯК СЕЛО БОРОНИТЬСЯ.

Московські часописи описують таку подію:

Мешканці Сельба зібралися раз на віче і на ньому ухвалили, що кождий, хто буде прихильником комуни, дістане в уряді 25 буків. Ухвалу негайно переведено в діло: кількадесятьом червоним всунули так, як було сказано. Колиж один з них доніс до окркому в місті — селяне зібралися знову і рішили донощика спалити живцем. Так і зроблено при участи цілої громади. В кілька днів пізнійше приїхала комісія, щоби дослідити цілий факт, а селяне тоді комісії сказали таке: „Винуватих не маєте що шукати, бо їх ціла громада осудила. І на будуче буде то само робити". Очевидно — комісії осталося тільки виїхати — бож цілу громаду засудити чи карати годі!

НА ГОЛОВУ БЕЗБОЖНИКІВ.

В місточку Любовин зорганізували большевики гурток „безбожників" і одної суботи гурток той мав давати антирелігійну виставу, в якій Христа мав грати знаний безбожник, Михайло Юхневич. Та коли викінчували приготування до сеї вистави — нагло ні з того ні з сього завалилася в салі стеля, а кусок цегли вдарив Юхневича, розбив йому голову і він стратив притомність. Вистава отже не відбулася а сей факт подiлав так на безбожників, що вони виступили усі з гуртка.

ГАРМАТИ ПРОТИ РЕЛІГІЇ.

В селі Тумби тульської губернії мали переробити церкву на магазин. Селяне рішучо тому спротивилися і коли не хотіли опустити церкву, притягнули большевики гармати і загрозили, що збомбардують ціле село, як вони будуть опиратися. Супроти сього селяне вийшли з храму а 14 споміж них зараз розстріляно.

АРЕШТОВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Численні арештовання переведено серед духовенства Української Автокефальної Церкви на Україні. Арештованим кладеться за вину, що вони розповсюджували український націоналізм. Найбільше арештовано на Полтавщині. Один з арештованих священик Срібний закликав вірних не ходити до комуністичної читальні, а молоді не записуватися до комсомолу. Другому священикові закидають навіть, що він нібито мав урядити цілу радіостацію і вжити її для протибольшевицької агітації. Арешти викликали обурення серед населення, одного арештованого хотів натовп вирвати з рук ДПУ, тому з Харкова вислано нові відділи на Полтавщину, щоби не допустити до розрухів.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЛІ КАСУЮТЬ НЕДІЛЮ.

Доносять з Ленінграду, що неділю скасовано у Псковським Педагогічнім Технікумі, в Островській школі та инших інституціях, а натомісць запроваджено святкування середи, як дня відпочинку. Рух за скасованням неділі зачався недавно у школах в Томську на Сибірі і перекинувся до инших частей Совітського Союза. Середа має для большевиків тим першенство над неділею, що большевицька революція вибухла в середу.

НЕ ПОВЕЛОСЯ.

Перед кількома місяцями зробили большевики в Артемовську з церкви кіно. Тепер донесли часописи, що те кіно мусіли замкнути, бо місцеве населення не хотіло ходити на вистави в Божому домі. Кіно поносило втрати, бо що вечера приходило тільки пятьох безбожників — а більш ніхто. Щось воно не йде.

ЧУЖИЙ ХЛІБ НЕ ПРОЇДАЄТЬСЯ.

В „Кетолик Реджістер" з 26 червня поміщена подяка о. П. Олексіва Товариству Поширення Католицької Церкви в Торонто за підмогу в неназваній сумі. „Нехай вас Бог благословить і ваше товариство за допомогу, яку даєте моїм священикам", пише о. Олексів.

ВИСЕЛЕНО БОГОСЛОВСЬКУ ШКОЛУ.

За постановою Наркомосвіти виселено Вищу Українську Богословську Школу, що займала приміщення в Лаврі.

В ЛАВРІ ВІДКРИТО НОВЕ ПІДЗЕМЕЛЛЯ.

Підчас упорядковання подвіря Всеукраїнського музейного заповідника (Лавра) відкрито невідоме досі підземелля, яке уявляє собою двоповерховий лябіринт завдовжки понад 100 сяжнів. Лябіринт починається від колишніх покоїв митрополита і тягнеться в напрямі Великої Лаврської церкви. Підземелля вимуровано цеглою. На думку експертів підземелля се істнує з 16—17 віку.

ЧУДО В ЛЮРД.

Часописи світа широко розписуються про чудо, яке мало місце в Люрд. В Люрд [illegible] ред кількадесятьма роками [illegible] Пречиста. [illegible] наступила від того [illegible] ма чудо [illegible] Остатнє чудо [illegible] так Німкиня М. [illegible] 12 літ була [illegible] до Люрду [illegible] процесія, вона [illegible] відчення [illegible] рішила [illegible] Дорогою [illegible] ще вона ледви жива [illegible] до Люрд. Але як ту [illegible] на простирало і викупали в джерелі у стін [illegible] Матери Божої, почала вона відразу полекшу. Ні [illegible] другої купелі [illegible] був [illegible] почала ставати на ноги. Присутні при тім її товаришки думали, що вона збожеволіла і хотіли її силою положити, але нещасна, що 12 літ не могла ворухнутися, відіпхнула їх і стала на рівні ноги, якби ніколи хорою не була. Після сього викупалася ще раз сама, зложила сльозами подяку Матері Божій і поїхала здорова до дому. І тепер [illegible] та дивуються.

ВИКЛЯТА СИКАВКА.

Дочка рабина [illegible] в Керност [illegible] вона [illegible] шла проти [illegible] батька [illegible] свято пожарної сторожі. Рабин післав до неї свого заступника, та „сторожаки" не [illegible] не позволили йому забрати дочки рабіна до дому, а ще й водою обілляли. Рабін рішив пімститися за ту зневагу. Скликав до божниці старших з громади, казав позаслонювати в ній вікна, засвітити чорні свічі і вбравшись у „смертельну" сорочку, прокляв на тору пожарну сикавку. Очевидно — самі Жиди з того проклону сміються.

Поширюйте „ВІСТНИК", щоби він знаходився в кождій українській православній хаті.

АРХИЄРЕЙСЬКІ ВІЗИТАЦІЇ.

Повідомляється всіх інтересованих, що сьогорічні архиєрейські візитації Високопреосвященого Архиепископа Іоанна в Канаді почнуться в другій половині липня.

Громади, які бажають витати в себе о. Владику, повинні прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії прот. С. В. Савчука, на понизше подану адресу.

Всечесні Отці Духовні зволять порозумітися зі своїми громадами в сій справі в найблищому часі і доглянути, щоби прохання надійшли до Консисторії як найскорше.

Дано в Вінніпегу, дня 20 червня, Р. Б. 1929.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

КЕДРОВСЬКИЙ ВИГРАВ НАД ПЛАТОНОМ.

Митрополит російської православної Церкви в Злучених Державах, Іван Кедровський, [illegible] на основі рішення суду [illegible] ради тростісів, що за [illegible] всім майном 115 православних церков в Америці. Три прочі тростіси є з [illegible] Кедровського а три з партії попередного митрополита Платона Рождественського, котрий вже десять років опирається претенсіям Кедровського на провід в тамошній православній церкві.

ПОХІД ПРОТИ ВЕЛИКОДНЯ.

В Харкові пляновано перед Великоднем замкнути катедральний собор і урядити в нім радіостацію. Також малося замкнути кілька церков в Ізюмі, Старобільськім та в Кременчуку.

Спілка „безбожників" [illegible] на Україні з нагоди Великодня понад 500.000 відозв антирелігійного змісту. Сі зазиви викликають велике обурення населення. В селі Камінці на Запоріжжу селяне убили представника спілки „безбожників", коли той прибув, щоби замкнути церкву.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

ЧАСИ ЗМІНИЛИСЯ; ТА СПОСОБИ НІ.

До історії польських знущань над українським народом.

В числі 6 нашого органу писалося про те, як то в селі Жабчу, на Волині, польські уніяти, числом 58, при помочі польського уряду, відібрали церкву православним Українцям, числом 500 родин. Як люто поводилися при тім Поляки, а з якою завзятістю та самопожертвою православні боронили своєї святині, видно з того, що около 300 православних — чоловіків, жінок і дітей — зачинилися в церкві і перебули там 8 днів в холоді і голоді. Поліція всіма силами старалася здушити опір православних і навіть води не допускала до церкви, а коли се не помагало, то вкінці виважила двері і хотіла морозом примусити православних опустити церкву. Та коли і се не помогло, тоді пустила поліція двох уніятів, знаних розбишак в селі, а ті, увійшовши до церкви, почали православних бити. Православні вже всі хорі лежали без руху на доліві, а священик не могучи стояти, на колінах відправляв Службу Божу. Всі присягли вмерти за свою віру. Поліція опорожнила церкву силою і опечатала.

Ось так Поляки забирають церкви Українцям. Що подія в Жабчу не є якимсь виімковим випадком, вистарчить сказати, що від часу послідної війни, Поляки забрали від православних Українців і перемінили на костели не менше як 500 церков.

Такий спосіб забирання українських церков для Поляків, не новий. Вони послуговувались ним вже 250 років тому назад. Перед війною принадково відкрито письмо, написане ще перед 250 роками одним монахом, на імя Петро Каминський. В письмі тім говориться між иншим про те, як в місточку Тиличу насильно перемінено українську церкву на костел, і хоч та подія мала місце ще в 1681 році, то вона зовсім подібна до події в Жабчу, яка сталася тільки сего року. Значить — часи змінилися, та способи нищення українського народу його ворогами остали ті самі.

Про подію в Тиличу в згаданім письмі пишеться між иншим таке (подаємо за перемиським „Українським Голосом"):

„Єсть місточко, именем Тилич, в мушинськім ключі, в державі й дієцезії краківського біскупа. Той Тилич звався равше Оравою, котру збудували були Німці й там мешкали. Вкінці зуб часу змінив його на пустку, пізнати по розвалених мурах. Та згодом засів те місце наш руський парох, але трохи низше, ніж місточко було, і збудували собі церкву. Було-ж так село літ сто.... Ніякого костела там не було, бо не було ніякого Поляка! Але що місточко дуже можне завелося, то для частих гостей, урядників й инших збудовано костел, до чого Русь обильно допомогла, бо й самі дерево звозили. Дано туди й ксьондза. Той, коли тільки настав, видячи, що ніхто до костела не ходить, почав Руси трудности робити й міркувати, **якби церкву відібрати, а руський народ до костела навернути.** Бувала та церква й замикана часто, але Терлецький, Хміловський боронили її. Аж вкінці настав третій плебан — головний неприятель Руси. Той зновив, що Тиличане єсть схизматики (хоч там дізунії нема на кільканайцять миль), а то длятого-ж, що до костела ніяких жертв не носять. Обаламучений тою рацією теперішний краківський біскуп, кс. Малаховський, рація — не рація, зіслав свойого сестрінка й казав Руси церкву відібрати.

Спосіб відібрання був такий: Староста з плебаном, прийшовши в гурті узброєних до церкви, виважили двері силою. Ввійшовши до церкви, плебан казав свойому капелянови (котрий втік був з Угорщини) взяти найсвятійші Тайни й занести до костела, без сумніву, що там мали згнити, бо латинським ксьондзам не ялося причащати квасним хлібом а й ніхто з руських священиків не хотів би спожити їх в костелі, бо не повинен. Потім сам плебан, взявши власною рукою сокиру і престол, на котрім приношено найдостойнійшу жертву, порубав і з ґрунту вивернув. Образи мальовані на деревляних таблицях, кидано на Стружку, що плила під церквою й по них, як по лавці, винесено з церкви инші річи до найменшої. Стіни, на котрих були які знаки від руських образів, сокирою обтесано; всі паперові образи (бо й на те огню в дійниці принесено), попалено; вкінці плебан, добувши фляшки з горівкою (бо був страшний пяниця) і назвавши церкву каплицею, пив до того збігця: Мосці ксенже, дай нам Боже здоровля, за здоровля каплиці!" І так церква, двіста літ тому збудована оберцуйся без потреби дорогою насильства в каплицю. Бо єдність свята...

Яке там наркане, плач і лемент счинили люди підчас відбирання руської церкви — годі виповісти. **Жінки й діти, в домах і по вулицях кидалися на землю і голосії аж до неба підносили, не було духа, щоб сльозами не залився.** Були тоді в Тиличи на торзі лютри, Угри з Бардієва, бо о милю угорська границя; то і вони плакали, видячи такий вереск убогого люду. І всі дуже дивувалися, що уніятам відбирають церкву. Вкінці сам біскупський староста видячи, як тисяч люда перед ним плаче, з жалю зараз виїхав і сказав:

„Коли би я був знав про такий одчай убогого люду, ніколи не відбирав би тої церкви". Але щож! Уже по гарапі...

Міг там люд ставити опір і зовсім слушно. Але що то був папський кревняк... тай хоч насильство можна було відперти насильством, то не все воно таки вказано; маємо приклад, що сталося в Острозі й де инде. Одначе бідні Тиличани, щоб не бути жертвою насильства, звернулися за своєю церквою громадно й одноднушно до свойого єпископа, Його Милости о. Малаховського, де виложивши наперед много кошту на правні терміни в формі **подарунків**, просили, його, щоб відзискав їх тилицьку церкву, боронячи вкінці й своєї юрисдикції. Ставав їх єпископ, як міг, і посилав кілька разів свойого генерального намісника о. Камінського, упоминаючись і просячи віддання тої церкви, але — горохом о стіну. Противно, о. Камінського, котрий в Сандомирі віддав лист Його королівській Милости..., біскуп Ян назвав козаком і бунтівником, а війта з Тилича, котрий вислав чоловіка до свойого єпископа, заковано в кайдани, так, що ледви по многих заходах викрутився. Біскуп подавав ту рацію, що тилицьку церкву декретом казав відібрати. Смішна й страшна річ: насильство називати декретом. Вкінці справу порішено при помочі рогатого сильоґізму; **або Тиличани є уніяти, або вони не є уніяти; коли вони уніяти, то нехай ходять до костела, бо єдність свята; коли вони не є уніяти, то їм як схизматикам вільно відібрати церкву.** І так рогатий сильоґізм відкелов неповинну Русь від церкви, що її сотки літ посідала. Неодній церкві так станеться, бо бачу, що той рогатий сильоґізм як уніятів так дізуніятів коле; скоро одним задля унії, другим задля дізунії відбирають церкви, одно лихо. **Зверталися за тою церквою до Його Милости кс. нунція** (папського делегата) **теперішнього, але й те було без успіха.** Не поможе право, коли програв справу. **Досить, що з того видко, що римські ксьондзи всіми силами намагаються викоренити грецький обряд."**

Оттаке писав уніятський монах 250 років тому назад. Він вже тоді розумів, о що Полякам та Римови ходило, коли вони заводили унію. Ходило їм о те, щоби „викоренити грецький обряд" та перевести уніятів на латинство.

Бачив се і зрозумів уніятський монах 250 років тому, але не хочуть сего бачити і розуміти уніяти наших часів, хотай так переконуючо говорить про се тристалітня історія унії.

Смерть і Сирітська Могилка.

(Народня легенда).

Як заболіло серце Найвищого Творця на людей за їх первородний гріх, то й післав Він на землю смерть. Нема, мабуть, на світі такої людини, що не знала-б, як то смерть виглядає: кождому вона прикро заглянула в хату і косою своєю підтяла когось з його улюблених близьких. Та не кождому може відомо, звідкіля вона взялася і кого з челяди Своєї Найвищий Творець вибрав і післав на таку ганебну роботу.

А сталося воно так: коли одного разу Бог скликав усіх Своїх Ангелів, щоби їх оглянути, була там між ними одна діва-анголиця, всім красам краса. І коли Господь скликав усіх, вона забарилась, бо саме тоді чесала свої довгі коси, приглядаючись у краплинку роси, що завис(л)а була на хмарочці, коло самого Божого Престола. Коли-ж почула вона Божий поклик, то й подумала собі:

Нехай почекають. Не піду-ж нечесана.

А треба сказати, що кождому Бог дав час, щоб міг прибратись та причепуритись; тільки вона так забарилась, що ніяк не встигла ставитись на Божий поклик.

Бог сказав усім иншим ангелам Свою волю і розіслав їх по цілому світі. На останку кличе ту красуню-ангелицю. А знала вона, що Бог не любить, як хто бариться Його слухати, то-ж, не встигши заплести коси, а як стояла з розплетеним волоссям, з гребінцем в руці, так і прилинула, але не була спокійна; злість і гнів мала на серці.

Глянув тільки Бог на неї й все до глибини і наскрізь побачив. Не питався її ні про що, тільки сказав:

Лети у світ, на землю, і великі жнива будеш там робити невпинно, без спочинку. Від сьогодні смерть будеш!

І враз з її кругленького та гожого личка відпало все тіло, очі позападали, зуби закламцали в голих щелепах; довгі коси перетворились у білу плахту, а гребінь перетворився у косу.

Як їй Бог звелів, так полетіла вона і літає досі по світу широкому. Чи весна зеленим килимом покриває поля й лани, чи осінь усе покриває імлою та туманом, чи мороз кригою скує все, і сніг усю зем-

лю засипле — смерть не питає; косить тай косить...

Хотіла-б може й спочити сердешна, та куди-б вона не постукала, скрізь перед нею двері зачиняються, куди-б не заглянула — скрізь плач та стогін, сльози та сум страшенний, скрізь тихо чи голосно кленуть її, небогу...

І загорнеться вона у свою білу плахту, перекине косу через плече, кламцне зубами у голих щелепах та й летить далі і далі. Раз над вечір у весняній імлі тинялась вона по світі і так була зморилась на своїх жнивах, що захотілось їй непереможно хоч на хвилинку спочити.

Та де-ж спочити? Ніхто її приймити не хотів. Вона побачила великий цвинтар, і богато людей там було; коло кождої могилки стоїть хто-небудь навколішках — тихо так було, тільки над кождою могилою тихо плаче хто або зітхає.

Одна тільки однісінька могила була, що коло неї не було нікого; і віночка на ній не було, і нічиї очі там не плакали, нічиї уста молитви не шепотіли. Тим часом над цвинтарем повіяв вітер холодний, аж люде всі коло могилок здрігнулись.

То смерть була спинилась над сирітською могилою. Спинилась на хвилинку, зітхнула, а потім, обгорнувшись білою плахтою, перекинула косу через плече та й полинула далі і далі..

Полетіла далі чинити Божу волю. Але що року на Провідну неділю прилітає вона на цвинтар. І тоді є одна така хвилинка, одна-однісінька коротенька хвилинка, що ніхто тоді на усьому світі не вмирає.

Смерть плаче тоді над сирітською могилкою

ДЕЩО ПРО ЧИСТОТУ ОБРЯДУ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

(Обрядові ріжниці між Уніятською а Українською Греко-Православною Церквою).

„Глядіть же, як би вам обачно ходити, не яко не мудрі, а яко мудрі." (Еф. V: 15)

„Годиться нам більше вважати на те, що чували, щоб коли не відпасти". (Жид. II: 1)

Всяка християнська Церква має свої догми, себто правила віри, та свої обряди, себто уклад і форму Богослужень. Українська Греко-Православна Церква, як Церква православна, має православно-християнські догми та православні обряди, які перейняла від грецької Православної Церкви враз із християнством за св. Володимира Великого.

Вселенська Православна Церква складається із ряду національних Церков, що як православні задержують ті самі православні догми а також ті самі православні обряди в їхній широкій основі, надаючи сим останнім національний колорит рідною мовою та певними поменшими питоменними формами у Богослуженнях.

Українська Греко-Православна Церква приняла грецький православний обряд (від чого її назва греко-православна) з Византії в самій широкій основі. Та подібно иншим православним Церквам надала йому з ходом часу своєрідний український колорит: українською вимовою Св. Відправ та своєрідними українськими формами в їхніх обрядах.

Сей своєрідний український колорит держався довгий час в Українській Православній Церкві поки не попала вона в церковну неволю після політичного поневолення українського народу Ляхами та Москвою.

Ляхи завели на Україні насильно з політичних мотивів римську унію в 1596 році. Унія мала служити містком для переходу на латинство, яке було однозначне з поляшенням, спольщенням. Щоби лекше златинщити а тим самим спольщити український народ, Ляхи почали заводити латинські обряди в українській церкві. Зразу робили се поволі й обережно, а далі зі щораз більшим розгоном та нахабністю. Тепер же після конкордату Ватикану зі сучасною Польщею вони вже близько своєї мети, яку поставили собі поверх триста літ тому. Яскраво свідкує про се заведення целібату світського духівництва на римський лад та інтензивна й безоглядна латинізація православного у початках обряду уніятської Церкви. Остаточним завершенням сієї хитрої кількасотлітньої роботи Риму й Польщі буде заведення латинської мови й Богослуження — і уніятська Церква закінчить своє штучне та так шкідне для українського народу істнування.

Та й Москва, хоч і православна, поневолила Українську Православну Церкву 1686 р. не задля чого иншого а задля своїх політичних цілей. Вона також постаралася усунути те, що стояло на перешкоді змосковщенню українського народу через Церкву — український національний колорит у Богослуженню. Українську вимову церковно-славянського тексту замінено московською та введено обрядові й архітектурні (в будові храмів) питоменности московської Православної Церкви. Таким способом намагалися Москвини усунути українського духа із нашої Церкви

Стара Польща вжала і унію, яка мала спольщити остаточно ввесь український народ, остала тільки в Галичині, дякуючи католицьким Габсбургам. Десята частина нашого народу носить на собі церковно-політичне ярмо Риму й Польщі і досі під новою Польщею. Зате кайдани, наложені на Українську Православну Церкву Москвою, роспалися на наших очах і наші брати Наддніпрянці чернули під покров Рідної Церкви-Матері і св. Києва.

Рідна Церква усунула московський наплив століть і добула з під нього наш рідний українсько-православний колорит, привертаючи українські обрядові питоменности в Богослуженню. Привернувши їх, вона ще більш оживила й освяла його введенням живої мови українського народу, по приміру инших національних православних Церков в давньому й недавньому минулому.

Наша Церква в Канаді є в духовній злуці з Українською Автокефальною Православною Церквою з митрополитом у Київі на чолі і як така визнає догми і заховує обряди Української Автокефальної Православної Церкви.

Вірні нашої Церкви в Канаді се або бувші уніяти з Галичини, або православні з Буковини та Наддніпрянщини. Перші не могли бачити чистого українського православного обряду, бо унія богато питоменностей його усунула або замінила латинськими формами, особливож за останніх шістьдесять літ. Православні-ж Буковинці та Наддніпрянці обслугувались московськими батюшками, що завели чимало чужих нашій Церкві форм у обрядах. Позате у давні панщизняні часи, коли то духівництво було дуже мало образоване в богословії, позаводились по ріжних околицях ріжнородні форми, нераз дуже дивовижні а навіть противні самій основі православного обряду а то й Християнського Богослуження взагалі. Яскравим приміром сього є дивовижний та богопротивний звичай подекуди, творити **воскресний обхід Великодня з Плащеницею замісць із Іконою Воскресення,** себто творити на Пасху обряд Похорону Ісуса Христа зі співом: „Воскрес Ісус із гроба..."

У церковній неволі унії й цареславія та у темряві релігійної несвідомости нікуди було народові довідатись про свій рідний православний український обряд. Се трудно було навіть православним, не то уніятам, які по науці своїх духовників уважали православних проклятими і сторонили від православних церков. Тепер одначе, коли ми з Божої ласки й благословіння стали дітьми Української Православної Церкви, булоб і несовісно і соромно задержувати у наших Богослуженнях накинені нам польською унією та московським цареславям чужі форми, маючи здавен-давна свої рідні і гарні українські. Особливо-ж не можемо і не смiємо, як вірні Української Православної Церкви наших православних козацьких предків, осоромлювати себе не тільки чужими але й противними науці Православної Церкви латинськими обрядами ляцької унії. Се справді булоб верхом релігійного й національного сорому держатись в Українській Православній Церкві, златинщених обрядів ляцької унії, проти котрої боролись так завзято наші предки, українські козаки, складаючи свої буйні голови в обороні „Православної віри й українського народу" — тієї віри, яку визнає тепер поверх [illegible] мільйонів Українців та до якої повернули ми, дякуючи Божому Милосердю, [illegible] вікової церковної неволі.

Українська Православна Церква дбає, щоб її вірні були свідомими православними й християнами, щоб знали и розуміли і віру і обряди своєї рідної Церкви. Тільки ставши свідомими православно вони будуть вірними дітьми своєї Матері-Церкви, любити будуть її та дорожити-муть її вірою й обрядом, що разом складаються на суть її, як Української Православної Церкви

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

Відношення До Ворогів.

Один банкир питає одного фармера про його сусіда:

— Чи Іван Придорожний є [illegible] чоловік, гідний довір'я?

— Так.

— Чи можна дати йому позичку?

— А вже-ж, що можна. Він свої зобовязання точно виконує

Пізнійше питає сего фармера його другий сусід:

— Чого ви так добре висловилися перед банкирем про Придорожного? Хіба не знаєте, що Придорожний не любить вас і говорить проти вам всякі небилиці?

— Се нічого, — каже фармер. — Банкир питав мене про мою опінію про Придорожного, а не його опінію про мене.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕҐУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до;

H. I. BLOOK

210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ЖЕБРАНИНА, ЧИ ЩОСЬ ИНШЕ?

В „Кетолик Реджістер" з 13 червня, 1929 є інтересний лист адміністратора греко-католицької церкви, о. П. Олексіва. Звертаєсь він в нім до римо-католицької місії в Канаді (Екстеншин Сосаєті) з просьбою о грошеву поміч. Зміст листа в скороченню такий:

— На північ від Сифтону є околиця Україна. Була там каплиця, яку минувшої осени буря знищила. А що люде бідні, то може знайдеться хтось добрий з римо-католицької місії, що дасть 500 долярів на відбудову розваленої каплиці.

Коли сказати, що того роду робота є жебраниною, то буде замало. Се приучування людей до жебранини — до чужої залежности. Се зневірювання людей у власні сили і віддавання їх на ласку чужих. І така робота, се очевидно робота плянова, ведена по лінії тайних „Правил" і взагалі тих бажань римо-католиків, які свого часу висказав римо-греко-католицький священик Боский. Він висказав їх в „Нортвест Ревю" так:

— **Наша ціль перевести всіх греко-католиків в Канаді на римо-католиків. Однакож се треба робити обережно, щоби не повтікали до церкви православної.**

На перший погляд лист Олексіва має вигляд побожного діла. Він просить для убогих помочі. Хто однакож вміє думати, той подумає, що за тим побожним ділом криється чужа політика.

Колиб те, що римо-католики греко-католикам в Канаді дають, було побожною помочею, тоді виходило би, **що греко-католики, се нарід самих жебраків. Жебрак в жебрака!**

Давно вже вмер французький архиепископ Ляжевен з Ст. Боніфасу, а вже він видав був на підмогу роботи серед греко-католиків в Канаді сто тисяч (100,000) долярів. А від того часу знов кождого року видають на таку-ж саму підмогу десятки тисяч.

І все те робиться цілком явно. В „Кетолик Реджістер" збираються постійно фонди на поміч „Рутенам". З окрема греко-католицькі священики частенько дякують в „Кетолик Реджістер" за секи. Дальше — 500-долярову допомогу на будову церков подіставало вже більше громад. Щоби можна було друкувати „Канадійського Русина" (нинішного „Канадійського Українця"), Французи подарували були друкарські машини. Римо-католики заснували греко-католикам в Йорктоні Колеґію св. Йосафата (якою самі римо-католики управляють). В згаданім числі „Кетолик Реджістер" побіч Олексіва помочі просять від римо-католиків монахині Непорочного Зачаття з Айтуни, що провадять сиротинець... І так в безконечність.

З усего того виходило би, що греко-католики, се народ самих бідаків і жебраків. Заробити собі на хліб не може, збудувати громадського будинка не може, робити своєї громадської роботи без чужої допомоги не може. І чи такі люде не є тягаром для Канади? І чи можна дивуватися, що нас в Канаді ставлять на лісту непожаданих?!

З одного боку римо-католики, що і для себе мають всего подостатком, та ще мають і на роздавки, а з другого греко-католики, що славляться лише своєю бідою. Тай немало їх в Канаді є, бо (як говорить греко-католицька статистика) — триста тисяч. І для тих 300,000 бідаків французи видають кождого року по богато тисяч долярів (тай не обридне їм!), однакож все те як камінь в воду. Беручи поміч греко-католики, замісць богатіти, постійно убожіють.

Таке виходило би.

Хто знає історію греко-католиків в Канаді, той мусить поставити собі кілька питань.

Знаємо, що свого часу епископ Будка збирався збирати між канадійськими греко-католиками 350,000 долярів на поміч римо-католикам в Йорктоні. І збирав. Сума велика — понад чверть міліона. Видно, що греко-католики в той час матеріяльно так добре стояли, що можна було від них сподіватися 350,000 навіть не собі, але Бельгійцям та Французам. А нині самі в Французів жебрають. Чому-ж так зубожіли?

Понад чверть міліона тим чужим, що самі мають подостатком! Коли-б еп. Будка був тоді сказав: **„Зберу 350,000 на нашу самостійну українську греко-католицьку роботу"**, то можна би нині тою сумою обділити 700 громад, даючи кождій по 500 долярів. І чужа поміч була би непотрібна. Тай лице не дерлосяб жебраючи!

Однакож були в греко-католиків і инші збірки. Був прим. „Фонд Івася", Через міліоновий фонд, — та це що. І збирано тоді мабуть більше, як по 500 долярів. І ще не те... Відомі випадки, де одна одинока греко-католицька громада могла сама видати на процес з православними тисячу чи півтора. Виходить, що греко-католицький загал не такий вже крайно убогий, щоби аж в чужих повинен жебрати.

Що громада коло Сифтону може потребувати помочі, з тим можна згодитися. Але чому тоді о. Олексів не відкликувся до самих греко-католиків за помочию? Кого можна закликати до зложення 350,000 для чужих, від того можна вимагати 500 долярів для піддержки своїх.

Колиб вернутись 20, 25, 30 літ назад, то побачилиб ми, як тоді новоприбувші греко-католики будували свої церкви без нічиєї допомоги. Люде були тоді дуже убогі. Свого було всего мало, бо допієра починали розгосподарюватись, зарібки були мізерні, однакож ті убогі люде могли тоді власними силами будувати церкви і нераз дуже гарні.

З ходом часу греко-католицький загал повинен був розбогатіти бодай остільки, щоби самому собі помагати, до чужих руки не простягати. Однакож виходить противно. Колись без чужої допомоги обходився; пізнійше став остільки богатим, що збирали від нього 350,000 на чужу йорктонську колеґію, а нині не має сили помогти своїй убогій греко-католицькій громаді 500 долярами. Дивні діла на землі творяться!

Та хто вміє думати, той розуміє хід справи. Виходить таке: Греко-католиків треба звязати з римо-католиками, треба робити їх залежними від чужих добродіїв. Треба виробляти надію на чужі дарунки, на чужу поміч. Треба защеплювати віру в свою неміч. А кінець — не тратьте куме сили, спускайтеся на дно!

Хто з народу не вміє розсудно думати, тому і не дивуватись. Але хто думає, той жебранину уважає справою понижуючою людей, головно жебранину від чужих. В кого свідоме і сильне почуття самопошани, той не візьме чужого дарунку навіть тоді, колиб чужий приніс дарунок до хати. Чужий дарунок завсігди і руки і душу звязує.

Євангеліє і Христіянство.

Підчас послідного переслідування христіян в римській імперії, дорадником цісаря був один апостат (відступник) від христіянства, який з як найбільшою ненавистю переслідував христіян. Коли-ж побачив, що помимо лютих переслідувань число христіян не зменшає, він почав роздумувати над причиною і одного разу каже цісареві:

Я прийшов до заключення, що хотяй би ми спалили кождого христіянина, так христіянства все одно не знищимо.

Як то? — питає цісар.

А так, що хотяй би нині не стало і одного христіянина, та коли остане Євангелія, то завтра христіянська церква наново повстане.

Слова його сповнилися. Христіянства знищити ніхто не годен, бо воно побирає соки життя з Євангелії Ісуса Христа.

Дволичник.

Один славний артист виставляв недавно на виставі в Лондоні цікавий образ. Коли глядіти на той образ здалека, то видно на ньому монаха, який, схиливши голову і зложивши побожно руки на грудях, — молиться. Коли-ж глядіти на сей самий образ зблизька, то видно на ньому монаха, який видушує над збанком цитрину.

Чи не пригадує сей образ прекрасно ліпокрита, дволичника, який з далека виглядає на доброго, порядного чоловіка, та коли пізнаєш його близше, то бачиш, що в ньому повно облуди?

П. Куліш.

ПСАЛЬМА І.

Блажений, хто туди не ходить,
де раду радять нечестиві,
хто стежку грішників минає,
серед злоріків не сідає;

а прихиляється до Бога,
всім серцем, до його закону,
про заповідь його святую
і день і ніч собі міркує.

І буде він — як добре древо,
посаджене коло криниці,
що в пору плодом процвітає
і лист його не опадає:

Що він ні робить, що ні творить —
Господь йому допомагає.

Не так, не так ледачим буде;
почезнуть, як пилина в полі;
як вітер пил з землі зметає,
так слід їх марно погибає.

Отож не встоять нечестиві
проти благих людей на суді,
і сила грішних панувати
у раді праведних не буде.

Господь бо праведних дорогу
із неба бачить-пазирає,
а путь ледачий нечестивих
на віки вічні погибає.

ХТО КЛЕВЕТНИК?

В минувшім числі нашого органу, ми помістили на сім самім місці статтю п. з. „Хто клеветник?", в якій через недогляд зайшла прикра помилка, яку ось тут справляємо. А іменно — в першім реченю передпослідного уступу, в якім говориться про антимінс, який о. Савчук отримав в дарунку від митрополита Діонізія, пропущено слова: „на антимінсі є також власноручний підпис митрополита Діонізія", через що згадане реченя не передає точного значіння. Додавши отже згадані слова, речення звучить як слідує: **„Антимінс був присланий о. Савчукові від еп. Симона, який заступав тоді митрополита Діонізія в Волинській епархії; на антимінсі є також власноручний підпис митрополита Діонізія".**

Для того, щоби показати, о скільки кацапський батюшка Вербовий говорить правду, коли каже, що ані митрополит Діонізій, ані Священний Синод не знають нічого про антимінс, який о. Савчук отримав від митрополита Діонізія, наводимо дословний зміст напису, який є на згаданім антимінсі, і який звучить так:

„По Благословенію **священнаго Синода** православныя митрополіи въ Польщѣ сщеннодѣйствованъ **Преосвященнимъ Симономъ Епископом Кременецькимъ, Викаріемъ Волинськой Єпархіи,** лѣта от созданія міра ҂зуч, от ржтва же Хртова ҂ац24 мѣсяца февраля въ 9 день. Преподанъ для сщеннодѣйствованія в храмѣ.

†Смиренный Діонисій, Божіею милостію Митрополитъ Варшавскій и Волынскій и всея Польщи."

Редакція.

Протирелігійна Робота Большевиків а Жиди.

З вістей, які приходять, виходить, що перед в протирелігійній роботі ведуть Жиди. Коли вглянути грубше в справу, то стане їх політика зрозумілою.

Коли христіяне стратять релігійний грунт, стратять релігійно-моральний лад (систему), то лишаться, як заблудивший на роздорожу. Коли-ж Жиди в той сам час свій релігійний лад в життю задержать, то будуть мати силу блукаючих провадити, куди їм буде треба. Іван, який не буде сам мати ніякої релігії, буде радніше світити сабашові свічки Жидови. Нині він коли і світить, то думає: „Се твоя релігія, але я маю таки свою" — а тоді нічого не подумає.

Але є вісти, що жидівські протирелігійні комітети завзято агітують між Жидами, щоби жидівський загал перестав святкувати свої свята і т. д. Жидівський безбожницький комітет в Москві дістав 90,000 рублів допомоги, щоби міг успішно агітувати проти жидівського великодня. Та дальше довідуємося, що помимо того жидівський загал святкував свої свята дуже величаво. Цілу справу з сею агітацією можна пояснювати собі так, що між жидівськими „безбожниками" і жидівським загалом є порозуміння. Вони кажуть:

— Наша річ кликати вас до безбожности, а ваша річ не слухати. Але позірна агітація між Жидами оправдає нас між христіянами. Скажемо: ми не такі, ми і Жидів до безвірства намовляємо. В нас всі однакові.

Та фактом є, що жидівський безбожний театер виїхав з Москви до Київа, а також в Харкові в наш Великий Тиждень владжувано в цирку видовища, де всім вступ був вільний. Взагалі проти христіянського Великодня провадилася завзята агітація, в якій головну ролю вели Жиди.

В „Пролетарській Правді", ч. 100, є стаття проти Великодня, яку написав Мардерштайн (наш чоловік, пролетар!). Пише він між иншим,

— Релігія — заклятий ворог науки. Релігійні забобони перешкаджають поширюванню науки між селянами. Піп — ворог науки, ворог агронома, ветеринара, лікаря. Бо тільки комунізм забезпечить господарство від стихійних лих.

Дальше Мардерштайн нарікає, що нині в большевії ще „50 тисяч церков і 250 тисяч попів, а „сельбуд" всего 25 тисяч". І тому:

— Боротьба з релігійними великодними звичаями набирає першорядної ваги в проти-великодній кампанії. Найбільше успішним способом було би — перенести великодні дні відпочинку на дні революційних свят. Але ми до такого ще не доросли...

За тим Мардерштайн радить, щоби в часі Великодних Свят на кождім кроці відтягати людей від святковання — театрами, цирками, всякими гулянками.

Та мимо всего того український нарід святкував Великдень дуже врочисто. Дехто думає, що і „Пролетарська Правда" вийшла якраз через те пізнійше, що друкарські робітники святкували Великдень.

Чужі Українців українізують, просвічують, від віри відводять, земний рай готують. Все чужі — Москва, Жиди, Поляки...

Перегляньте протирелігійні книжки і статті, то зараз бачите, що їх пишуть не Українці. Знайдете там такі імена, як Манжос, Мардерштайн, Влойнів, Рубінштайн, Белаєв, Шайман, Фігурін, Фрідман, Аренберг, Ліфшиць, Поляков, Платонов, Сухоплюєв, Волобуєв, Сарне і другі. Правда, є й українські імена, та ще питання, кілько під тими іменами криється Жидів та Москалів?

Коли взагалі переглядається катальоги большевицьких книжок, виданих для Українців, то з самих імен авторів видно, що се все в дуже великій мірі люде чужі Українцям. Візьмімо такі, як Альбів, Блинков, Певзнер, Штандель, Левенштам, Німчинов, Плегачів, Ветухов, Лапоногов, Гермайзе, Хаїт і другі подібні — що людей з такими іменами може обходити українська справа?

Ще дуже велике число авторів мають імена на „ський" і „цький". Хоч імена з таким закінченням мають також Українці, однакож їх не тільки аж богато, кілько між авторами книжок їх бачимо. Звісно поміж Українців можуть тут бути таксамо Москалі, Поляки, ну, тай Лейби Бравнштайни, що в Троцьких перевертаються.

„Пролетарська Правда" подає, що робітники трамваєвого парку хочуть перемінити „Десятинну церкву" в Київі на большевицький клюб. Вони кличуть инших робітників, щоби до них прилучилися. Десятинна церква в Київі, се одна з найстарших там церков, що бачила століття українського життя. Звичайно, се робота большевицького уряду, що рад знищити не тільки святиню, але взагалі те релігійне і культурне добро, яке український народ має.

Чи в вашій хаті є український православний молитвенник „ДОБРИЙ ПАСТИР"? Ціна $1.50. Замовлення слати до редакції „ВІСТНИКА".

Хто-Не Доріс — Хто Переріс.

Нераз люде, що уважають себе більше образованими, ніж другі, думають, що вони переросли весь той культурний зміст життя, яким жиє народ. Переросли народно-культурні звичаї, переросли церкву, релігію.

Переросли...

Коли хто переріс Різдво і Великдень, то до чого иншого, кращого він доріс? Що кращого має він на їх місце?

Хто переріс церкву, то до якої кращої моральної інституції він наблизився?

Хто переріс релігію, то в яку кращу моральну систему життя він увійшов?

Хто переріс народні звичаї, то які кращі звичаї він нині має?

Перерости значить — полишити поза собою те, що було і наблизити себе до кращого, здоровшого, розумнійшого змістом богатійшого, отже вартнійшого.

Та на ділі майже завсігди виходить так, що той „переріст" не є ніяким перестом. Се собі звичайне самолюбство, засноване на лінивстві духа і тіла. Се відступ назад, а не наперед. В долину — не в гору.

Уявімо собі таке:

Було в родині пятеро душ і для всіх були чоботи, але одної лише величини.

Хто був менший, той в чоботах майже не ходив, бо до таких чобіт він не доріс. Тягнув їх деколи з конечности, тай тілько. Хто-ж доріс, той чобітьми послугувався.

Але за час той сам починав чоботи переростати. Ноги ставали більші, чоботи тіснійші. Вкінци треба було знов чоботи полишати, а самому ходити босоніж.

Тоді без чобіт ходив і той, хто до чобіт не доріс і той, хто чоботи переріс. Оба не мали в що убутися.

Хто до чобіт не доріс — се ті найтемнійші з народу, що з несвідомости не признають для себе ніяких народних обовязків. Байдужі і самолюби з несвідомости.

Хто доріс і ходить в чоботах — се здороводумаючий, свідомий, ідейний народ, який своїм життям обнимає цілу повноту народної культури і передає ту культуру дальшим поколінням. Він своєю культурою жиє, він нею дорожить, її береже, її творить, відновлює, поширює. Сюди належить також щира, свідома інтелігенція.

Хто чоботи переріс і ходить босий — се ті, що уважаючи себе свідомими, полишили культурне і моральне добро свого народу, скинули з себе народні обовязки і замкнули своє життя серед чотирох стін, серед своїх родинно-особистих інтересів. Се рідні браття тих, що до чобіт не доросли — бо одні і другі не мають в чім між широку громаду вийти.

Найвисший степень розвитку, се — дорости! А недорости і перерости — се низший степень життя.

Дорости значить — зрозуміти обовязки життя, зрозуміти життєві потреби і виступати всюди як гідний, діяльний, примірний громадянин.

Лише той, хто доріс, може бути добрим приміром для других. Хто не доріс і хто переріс, той є завсігди лихим приміром.

Всяка добра справа на світі робиться руками тих, що доросли. Бо лише ті ставляться до всякої доброї справи щиро і лише вони відчувають обовязок для неї працювати.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

Апостол Павло.

В пятницю, 12 липня, припадає свято святих апостолів Петра і Павла.

Ісус вибрав Петра на Свого Апостола ще тоді, коли почав Свою науку, але Павла вибрав аж після Свого вознесення на небо. А сталося се так:

Коли Ісус вознісся на небо, Апостоли почали проповідувати Його науку і в короткому часі навернули на Христову віру богато людей. Але Жиди були великими ворогами Христа і Його науки і почали люто переслідувати християн.

Завзятим ворогом християн був також один вчений молодець, на імя Савло. Він брав велику участь в переслідуванню християн в Єрусалимі, а відтак вирушив до міста Дамаску, щоби і там їх переслідувати.

Але в дорозі до Дамаску осіяло його світло з неба і він впав з коня на землю. В тім почув він голос, який промовив:

— Савле, Савле, чого переслідуєш Мене?

— Хто ти є? — спитав Савло.

— Я є Ісус, Котрого ти переслідуєш, — відповів голос. — Встань і йди до міста, а там тобі скажуть, що маєш робити.

Савлові товариші стояли здивовані, бо чули голос, а нікого не бачили.

Савло підвівся з землі, але нічого не бачив, бо отемнів.

Товариші Савла запровадили його до Дамаску, де він, після три-дневої молитви, охрестився і зараз прозрів. При хрещенню він змінив своє імя й назвався Павлом.

Павло став ревним Апостолом Христовим і проповідував слово Боже сперш у Жидам, а відтак поганам, які не вірили в правдивого Бога.

Йому много прийшлося потерпіти за християнство, але він щиро і відважно поширював слово Христової науки, аж доки не поніс мученичу смерть. Сталося се в Римі в році 67 по народженню Ісуса Христа.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

Поняття про церковні Служби круга добового.

Вечірня. Вечірнею називається Богослуження, що відправляється під кінець дня, у вечер. У сій відправі ми дякуємо Богові за пережитий день і освячуємо себе молитвами на наступаючу ніч. Своїми співами і молитвами вечірня згадує нам часи Старого Завіту, від сотворення світа і гріхопадения людей аж до благовістя Пресвятій Діві Марії про народження Ісуса Христа...

Повечірря. Так називається Богослуження, яке відправляється по вечері і перед відходом до сну. В сій службі ми просимо Бога дати нам спокій душі і тілу, оборонити нас від ворогів, що намагаються уловити душі наші та оберігти нас від сну гріховного. А як сон є образ смерти, то і повечірря пройнято думкою про смерть і спомином про зшестя Христа до пекла і визволення з нього усіх душ, що чекали Його пришестя. Повечірря буває велике і мале. Перше відправляється в свята Різдва Христового і Благовіщення — спільно з ранньою службою та у Великий піст; друге-ж є скороченням великого, і відправляється в звичайні дні по вечірні.

Північна. Ся служба в стародавні часи відправлялась о півночі, а тепер — перед ранньою службою. В ній Церква нагадує нам другий прихід Христа, який прийде несподівано, а тому вона закликає нас до невпинного пильнування за собою. Крім того, Північна служба відправляється на спомин молитви Христа в Оливнім городі, взяття Його воїнами і суду в первосвященика Анни.

Рання (Утреня). Так називається служба, що відправляється ранком. В ній ми складаємо Богові подяку за минулу ніч і просимо в Нього милости на наступаючий день. Крім того, ся служба нагадує нам часи новозавітні, коли Христос явився на землі, і Своєю проповіддю Царства Небесного просвітив усіх людей. Тому в Ранній ми славимо Бога-Спасителя, Його Пречисту Матір, а також і Святих, що удостоїлись від Господа вічної слави на небесах.

Служба Божа чи Літургія є призначена на спомин цілого життя Ісуса Христа, починаючи від народження аж до вознесення Його на небеса, а особливо — на спомин Тайної вечері. Вона є вдячна і спасительна жертва Богові за наше спасіння.

Ектенії.

Церковне Богослуження складається з ріжного роду молитов. Між ними є такі, що містять у собі кілька коротких окремих прохань. Священик протяжно виголошує сі прохання одне за одним, а співаки чи люде на кожде з них відповідають співом: „Господи, помилуй", або „Подай, Господи". Такі молитви називаються „ектеніями".

Відріжняється чотири головних ектенії: велика, мала, усердна і просительна.

1. **Великою** називається ектенія, яка складається з богатьох прохань; кожде з тих прохань кінчається словами: „Господу помолімось", а хор на нього відповідає: „Господи, помилуй".

Вона починається словами:

„В спокою Господу помолімось!"

Сими словами священик закликає чрисутних помолитись Богу зі спокійним духом і зо всіма помирившись.

Перед закінченням ектенії священик закликає християн помянути Пречисту Діву Марію з усіма святими, а себе самих, один одного і все своє життя доручити Богові. Робить се священик такими словами:

„Пресвятую, пречистую, преблагословенную, славную Владичицю нашу Богородицю і Вседіву Марію зо всіма святими помянувши, себе самих і оден одного і все життя наше Христу Богові доручимо!

На се співаки відповідають: „Тобі, Господи" (тоб то доручаємо Тобі себе, Господи).

Священик, як би пояснюючи відповідь співаків закінчує велику ектенію виголосом, прославляючи в ньому св. Трійцю:

„Бо Тобі подобає вся слава, честь і поклін Отцю, і Сину, і Святому Духові, тепер і завжди і на віки вічні. Амінь."

2) **Мала ектенія** є скороченням великої; вона починається проханням „Ще й ще в спокої Господу помолімось", і містить у собі з великої ектенії останнє прохання і заклик помянути Пресвяту Богородицю та доручити себе Христу Богові.

3) **Ектенія усердна** називається так через те, що на її кожде прохання (почавши з третього) співають тричі: „Господи, помилуй!" Вона починається закликом:

„Промовмо всі з цілої душі, і з цілого розуміння нашого промовмо!

Співаки відповідають: „Господи, помилуй!"

Священик закінчує сю ектенію виголосом:

„Бо Ти милостивий і чоловіколюбивий Бог єси, і Тобі славу приносимо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, тепер і завжди, і на віки вічні!"

4) Прохання ектенії просительної закінчується словами: „У Господа просімо", і на кожде таке прохання співаки співають: „Подай, Господи!" Вона починається закликом: „Доповнімо молитву нашу Господеві".

Просительна ектенія закінчується виголосом, яким священик прославляє милосердя і чоловіколюбність Божу і славить Св. Тройцю.

Ісус Мій Приятель

Старенький рибак, почувши, що до його місточка приїхав славний проповідник, хотів послухати його. Але коли прийшов до церкви, то застав там повно людей, а що всі вони належали до богатшої кляси, то дверник не хотів пустити до середини лихо-одітого та рибою воняючого рибака. Та щоби дати йому якусь причину, він каже:

— Ми впускаємо тільки членів і знакомих. Я тебе не знаю. Приведи когось, що тебе знає а я його, а тоді може впущу

Рибак подумав, подумав, а там каже:

Ти знаєш Ісуса Христа?

— Знаю, — каже здивований дверник. — Або що?

— Він мій Приятель, — відповідає рибак. — Пусти мене до церкви в імя Його.

Дверник засоромився і не тільки що пустив рибака до церкви, але ще й на переді місце знайшов, щоби він міг лекше почути слова проповідника.

Кождому По Заслузі.

В одній історійці оповідається про те, як одна богата жінка померла і пішла до раю. Тут св. Петро показав її маленьку хатинку, лічянку, і каже:

— Ось тут будеш жити. Се твоя хата.

— А чия хата он та, на горбку? — спитала жінка, показуючи рукою в сторону великої, гарно збудованої палати, довкола якої росли прекрасні цвіти.

— Та хата належить до твого огородника.

— Який тут у вас порядок, — обурилася богата пані, — коли мій огородник має краще помешкання, як я?

— Не наша вина, — каже св. Петро. — Ми будуємо тут помешкання з такого матеріялу, який нам люде присилають. А матеріял той — се добрі діла. Отже чим більше добрих діл хто зробить, тим кращу хату собі в раю побудує.

ДОПИСИ.

СЛОВА А ДІЛА.

(Вайта, Ман.)

Українці у Вайті устроювали у квітні сего року концерт в честь Тараса Шевченка. На концерті промовляли український православний священик і греко католицький. Промови були гарні, а все таки ріжнились. Коли говорив про Шевченка наш священик, то пізнати було, що говорить щиро, бо так і поступає у свойому життю, як сего вимагає наш поет від кождого щирого Українця. А греко-католицький священик, о. Д., говорив також гарно, але як далекі діла від слів....

Ще перед концертом відбулась панахида за Тараса, яку правив наш священик. А греко-католицький священик відмовився правити панахиду. Чому? Бо за те єпископ запроторивби його у якийсь глухий кут, як він сам признався. Ще була одна причина, чому він відмовився молитись за Тараса, а то те, що Шевченко був православний.

Дивні ті греко-католики і їхні священики. По моїй думці се називається лицемірством. Можна величати Шевченка, та не можна молитись за нього. Се показує, що не все в порядку в греко-католиків. Греко-католицька церква — се твір Польщі. А Польща ненавидить Шевченка. Тому то греко-католицька церква і відмовляється правити панахиду за найбільшого сина України. І хотайби греко-католицькі священики сто раз сильнійше величали Шевченка словами, то діла їх що иншого будуть говорити, сто раз сильнійше будуть осуджувати їх.

Говорив згаданий греко-католицький священик про Тараса не богато. Та однак згадав стих Тараса Шевченка, де він говорить: „Обніміте-ж, брати мої..." Сего в першій мірі вимагається від тих, які палкі промови говорять. Та сего не видно по унійтських провідниках. Нігде вони не змагають до єдности, а більше стараються розбити нарід. А нам треба знати, що ми один народ, та в католиків не так. У них Поляк — се брат. Польський ксьондз може йти на їх цвинтар, до їх церкви, Поляка приймуть між себе, а православний се вже чужинець, не чоловік і т. д. До православних, говорять, не йдіть, не помагайте їм, не дайте їм місця між собою, не дайте їм місця і на цвинтарі. А се не дорога до єдности. Та нашим братам греко-католикам час вже зрозуміти, що греко-католицька релігія се польська штука для перетягання Українців на польське. Що-ж до греко-католицьких священиків, то вони говорять так, як їх вчили.

У Емерсоні говорив сей самий єгомосць, що наш нарід пристав на таку віру, що колиб наші батьки знали, то у гробах поперевертались-б. Се, бачите, тому, бо наші люде вернули до своєї віри, до віри наших князів і гетьманів, козаків і всего нашого славного українського народу. А держатись польської віри, накиненої і підпираної Поляками, се не злочин після науки католиків. Ну, та треба якось заговорити до людей! Казав ще й те, що від коли на віру упала ржа, від тоді і на збіжжа упала. Він розумів, що то на католицьку віру упала ржа, а то тому, що наш нарід покидає Рим. На католицьку віру упадає ржа від тоді, від коли вона відстала від правдивої науки Христової. Православна віра не змінилась. Не впала на неї ржа. Від апостольських часів до нині задержала вона свою чистоту обряду і науки Основателя її — Ісуса Христа.

Греко-католицькі священики звичайно знані з того, що говорять одно, а творять друге. Вихвалюють супружне життя, а самі не женяться. Заказують вірним читати „Український Голос", а самі радо читають.

Приміром, вони добре знають, що Рим не наш, що Польща ворожо ставиться до нас, однак вірних виховують у прихильному дусі Римові і Польщі. Деякі з них знають, що рідна українська віра — се православна, а однак стати на свій рідний шлях нема в них відваги.

Чому-ж виступав греко-католицький священик з промовою на шевченківськім концерті? А тому, щоби показати перед людьми, що і він Українець. Такий Українець, що стримує польський часопис „Газету Католіцку", а з Галичини одержує цілі оберемки таких самих польських газет. А своїх не одержує. Каже, що йому присилають з ласки. Коли так, то певне тому, що уважають його за свого.

Коли міг говорити католицький священик на концерті, то чому не може дапати відчитів? Нігде не говорить публично! Мабуть тому, що требаб по правді людям дещо вияснити, а се не на руку буде католикам, бо наслідки можуть бути такі що й решта їх вірних покинуть своїх пастирів і стануть православними. Ні з історичного боку, ні з релігійного греко-католики не мають підстави, а все крутими дорогами ходять. Тому й небезпечно ставати перед людей. Бо люде вже знають історію церкви і свого народу та й не дозволять говорити нісенитниці. Вони хочуть дійсної науки — як висвободитись від чужих впливів та стати на рідній шлях.

Греко-католицькі проводирі кажуть: на чиїм возі їдеш, того пісню співай! А се чейже не після науки Ісуса Христа.

Православний

ЖИТТЯ В ГОНЕЙМУН, САСК.

Яких 18 миль на північний схід від міста Принс Алберт, Саск. знаходиться околиця Гонеймун, заселена майже самими Українцями з Галичини, в більшости з теребовельського повіту.

Доріг добрих тут ще нема. Аби дістатися з Принс Алберт до Гонеймун, переїздимо через лісову резерву самого молодого шпилькового ліса. Дорога дуже крута, так, що їдучи автом здається, що кождої хвилі виїдемо на пень, або в дерево. Поминувши оден закрут, на хвильку успокоюєшся, та нераз другий закрут і знов терпне тіло, хоч бери та замикай очі, а в душі просиш Бога, аби як найскорше виїхати на просту, рівну дорогу. Богато придорожних дерев обдерті з кори через неосторожність переїзджаючих. Вони грізно глядять на нас, заливаючи свої збіліші рани слізною поволокою, мов би просили: „Уважай, не нарушуй нас! уважай на своє і наше життя".

Ліс густий, веселий, зелений як літом, так зимою, а воздух свіжий, повний запаху, аж проситься, щоб втягати його повною груддю. Місцями завважуєш прогалини, де безпощадна сокира в руках людини нищить молоде життя тих вічно зелених дерев, віддаючи їх на опал до міста. Спів птиць не вгаває, час від часу перебіжить зайчик, віщун лиха для забобонних людей. Сею дорогою їдуть люде з Гонеймун і Сачбург до міста на торг, возять збіжжа та зимовою порою дерево на опал, якого тут не бракує.

Переїхавши такої дороги 12 миль, вїзджаємо на вироблені поля околиці Гонеймун. Земля тут добра, чорно-піскована, без каміня. Люди тут доперва зачинають дороблятись. Заселення сих околиць розпочалося в 1914 році, а поселенцями є колишні робітники з міста Вінніпегу та рільники з околиць Вінніпегу. Коли вже почали побудувати помешкання для своїх родин, другою їх важною справою було постаратись про школу для своїх дітей. При помочи урядового шкільного організатора зорганізовано шкільний дістрікт і в 1917 році побудовано школу під іменем „Подоле".

Маючи вже побудований шкільний будинок, свідомійші Українці під проводом Івана Березовського почали думати про просвітне товариство і церкву.

Тому що через брак матеріяльних засобів не можна було відразу приступити до будови Народного Дому і церкви, постановлено в школі уряджувати представлення, а також йти з колядою поміж людей, щоби в сей спосіб придбати троха грошей.

В 1921 році за старанням учителя Грицюка й Івана Березовського засновано просвітне Товариство ім. Тараса Шевченка, до котрого вписалось 18 членів. Товариство купило два акри землі і при великих зусилях побудувало Народний Дім. Маючи вже свій дім, товариство розпочало більше оживлену працю.

По сплаченню довгу, товариство призбирало поважну суму грошей, яку призначило дати в формі добровільної жертви на будову Української Православної Церкви. В 1925 році зорганізовано укр. прав. громаду. Зпочатком 1926 року церковна громада купила акер землі від Коста Шклика і законтрактувала в власність громади, під іменем св. Апостола Петра і Павла, а літом того року розпочали будову церкви. Пп. Грицюк і Ів. Березовський, як члени заряду церковної громади, внесли просьбу до Консисторії о надання укр. прав. священика. Перше Богослуження принагідно мав в нас свящ. Слюзар, а відтак через два роки обслугував нашу громаду свящ. Д. Ф. Стратійчук. Дуже торжественне Богослуження відбулось в нас, коли загостив до нас Високопреосвященний Владика Іоанн Теодорович, літом 1927 року.

Від осени 1928 р. нашу громаду обслугує свящ. І. Кусий, з котрого ми всі є дуже вдоволені. Він по кождім Богослуженню вчить дітей катехизації і править по полудні Вечірню. По вечірни знов наука, о значінню церковних Богослужень. До тепер ми чули про значіння: Утрені, Всенічного, Вечірні, подій св. Літургії і значіння виголосів в ній. На дальше обіцяв свящ. о. Кусий говорити про значіння псальмів, напівів церковних, подій св. Письма і про св. Тайни. Кождого вечера, як є в нас Богослуження, свящ. Кусий дає відчити, з яких ми дуже богато користаємо. Як на Богослуженнях, так і на відчити сходиться богато людей, навіть з других околиць, щоби почути науки нашого улюбленого душпастиря, який в своїх щирих, до глубини душі зворушаючих словах вміє захопити як старших, так і молодіж. Ми радіб витати його в нас частійше, колиж наші матеріяльні обставини на се не позволяють. Минувший рік недописав, збіжжа змерзло. Але надія нас кріпить.

Наша церква в середині ще не викінчена, але при добрій волі людей, сего року бодай в части се зробимо. Помимо сих невідрадних обставин, робота просвітна поступає вперед. Дбаємо також і про се, щоби в нас був наш учитель. Через послідних два роки учить в нас панна Ілюк. Я в імени нашої української православної громади хочу подякувати світлій Консисторії і священикам за їх велику працю для добра українського народу, і вірю, що недалекий вже той час, коли весь наш нарід пізнає де обман і брехня а де правда, і лишить римське і кацапське ярмо та згуртується весь під прапором нашої рідної Матері-Церкви.

Член Укр. Гр. Прав. Церкви.
Гонеймун, Саск.

ДЕЩО ПРО ОКОЛИЦЮ ТИНДАЛ, МАН.

Наша околиця замешкана переважно Українцями. Однак більша частина з них, які переважно звуть себе „Рутенцями", не інтересуються народними справами.

Привикли до того, що їх научили унійтські єгомосці. Хотяй в місточку знаходиться Читальня „Просвіти", то школа того імени, що вона носить, бо то не просвіта, але темнота.

Рідко відбудеться забава, представлення чи пікнік без бійки. Буває, що як зачнуться мясниці, то гуляють яких десять до чотирнайцять днів без перерви. Нехай послужить факт з минулого року: як зачали гуляти по Петрі, то забули бідниги при гулянню і пятниці, що зачалася Спасівка, так що аж „буйки" (поліція) з Божежюр мусіла їх розганяти.

От гарна просвіта, нема що казати. Коли так буде далі, то не тільки будуть сини бити батьків по пікніках (а й таке тут бувало), але й повиганять з хатів.

Жаль осуджувати, але годі дальше терпіти, бо чужинці, які мешкають також в сій околиці, сміються з винних і не винних, та инакше нас не називають, тільки „Галішенами"

Однак частина свідомійших тутешніх мешканців не могла дальше дивитись на таку роботу, відлучилась від греко-католицької церкви та Читальні „Просвіти" і прилучилась до Української Православної Церкви.

Засновано церковний комітет, котрий запросив до нас українського православного священика, в особі о. П. Запарнюка. Перше Богослу-

ження в рідній мові відбулось в осені [illegible]

Тепер Богослуження відбуваються в шведській церкві, котру вренитовуємо, а навіть думаємо її вскорі купити. Кождого разу по Богослуженню свящ. Запаринюк має катехизацію діточок а пізнійше відчит.

Ми мали нагоду почути вже пару відчитів свящ. Запаринюка, котрі були для нас дуже поучаючі.

Дня 9 червня знова загостив до нас о. Запаринюк і відправив Богослуження, а також мав відчит на тему „Унія з Римом". На Богослуженню і на відчиті було споре число людей, навіть противників з околиці Тиндля та з Кукс Крік, Ман.

З відчиту були дуже задоволені всі присутні і навіть самі греко-католики сказали, що ось нам таких робітників треба більше на ниві Христовій і народній, а тоді певне зникнуть та ворожнеча, яка є між Українцями.

По відчиті була дискусія в зарязом питання про Українську Православну Церкву, на котрі свящ. Запаринюк дуже радо відповідав.

Коли зачалися розходити домів, то один греко-католик з сусідної кольонії сказав до мене:

„Знаєте, пане, що сей ваш священик дуже виразно править і гарну проповідь має, так, що аж мило послухати; отсе то я знаю, що то є Богослуження. Недавно був в нас оден греко-католицький священик, але вірте мені, що майже всі мусіли повиходити з церкви, бо замісць „Господу помолімся", співав „Господу помилімся". Казав також, що коли будуть іти до святої сповіди, то мусять мати „шаль" (тобто жаль) і мусять триматися своєї „фіри". В него також жінки то „шинки". Кажу вам, що то була чиста комедія, а не Богослуження. Як би були всі мої думки, то таких священиків не приймили б до церкви, бо вони своєю мовою і поведенням наносять тільки згіршення".

А від себе я скажу: „Тому ми Українці і маємо свою Рідну Церкву, маємо своїх священиків, щирих працівників народніх, які посвячують весь свій час для своїх братів і сестер у Христі.

Українська Православна Церква кличе дітей українського народу під свій покров, нехай завернуть з чужої дороги, котра веде їх на загин[illegible]

Бувший греко-католик.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА.
(Брендон, Ман.)

Неділя 23-го червня була великим днем для брендонської православної громади. В той день українська православна громада святкувала свій празник, котрий припдав якраз на Зелені Свята. Богослуження почалось пів до десятої години, котре відправив місцевий парох, о. Гребенюк. По Богослуженню о. Гребенюк запросив усіх присутних, щоби усі пішли до Українського Народного Дому на спільний обід, який був устроєний Жіночим Товариством при Українській Православній Церкві. Тут годиться зазначити і се, що що відноситься до самої страви, то наше жіноцтво не може постидатися перед ніким. Страви були чисто українські, як голубці, пироги, капуста і т. п. так, що і немож всего описати. Коли вже засів перший стіл, хор Української Православної Церкви під проводом о. Гребенюка відсрівав молитву Отченаш і тоді всі зачали смачно заїдати поставлені перед ними страви. Після першого стола, громадянин Л. Батицький забрав слово, в якім представив зібраним, яку моральну користь приносить такий спільний обід, на який зійшлася брендонська громада. По скінченню своєї промови підніс многолітствіє для жіноцтва за його труд і додав охоти до дальшої праці. Після другого стола орхестра Рідної Школи, під проводом о. Гребенюка, виступила на сцену, та показала свою здібність, граючи дуже гарні композиції на мандолінах. Після сего зенив слово о. Гребенюк. Він зясував значіння сего торжества і загрівав присутних до дальшої праці на церковній ниві. Після сего підніс многолітствіє Напочеснішому Митрополитові Василеві Липківському, Митрополитові Миколаєві Борецькому і Українській Церковній Раді, Високопреосвященому Архиепископові Іоаннові Теодоровичові і всім достойникам Української Православної Церкви. Після того гром. Л. Батицький підніс многолітствіє нашому пароховi о. Гребенюкові. Отже настрій підчас обіду був дуже гарний, а саме свято випадо дуже врочисто. Се була перша частина програми, яка відбулася в Народнім Домі. Друга частина програми була та, що після обіду члени української православної громади не забули і за тих членів, які упокоїлись, хотіли і їх спомянути не злим тихим словом і зараз по обіді усі громадяни з о. Гребенюком пішли на цвинтар, де відбулася панахида на гробах покійників. Так відсвяткувала українська православна громада свій празник в Зелені Свята. Се свято лишиться довго в памяти тих, котрі були на нім присутні.

Нехай сей празник, котрий ми відсвяткували так урочисто, додасть кождому з наших членів заохоти до дальшої праці для добра і слави Української Православної Церкви і Українського Народу.

І. Касюрак.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпегу.

Збірка на спільнім обіді по богослуженню в Дуфрост школі на 19-го травня; на заклик о. Грицини, зложили слідуючі:

Свящ. Є. Грицина	1.00
Г. Бугера	1.00
М. Коновальчук	1.00
Г. Манчуленко	1.00
І. Коновальчук	1.00
В. Блоха	1.00
О. Ткачик	1.00
Д. Ребух	1.00
М. Манчуленко	1.00
С. Ребух	1.00
М. Крипякевич	1.00
В. Бугера	1.00
Ф. Стерлінг	1.00
Н. Дирбавка	1.00
І. Ткачик	1.00
Я. Капралик	1.00
С. Коме	1.00
Г. Демлер	1.00

По 50ц.: пані В. Стадник, пані Л. Ребух, М. Коковчук, П. Демлер, І. Кудрик, І. Софронюк, Т. Сталпик.

По 25ц.: М. Шимко, Д. Дирбавка, Н. Ткачик, М. Дирбавка, Б. Демлер, М. Ткачик, П. Ткачик, Павло Ткачик, Олена Ткачик.

По 10ц.: М. Стадник, Т. Стадник, С. Ткачик.

Разом	$24.05

З Торонто на руки п. В. Євистуна переслали на Собор:

М. Материн	5.00
П. Ковбій	2.00
Петро Богуцький	1.00
Разом	$8.00

Збірка п. В. Крилатого в Ґарден-тон, Ман.:

Манолій Халатурник	2.00
Георгій Сідорський	2.00
Василь Крилатий	1.00
Онуфрій Денисюк	.50
Іван Загара	.25
Разом	$5.75

Всім шановним жертводавцям і збирачам, належиться сердечна подяка і признання. Отож в імени Собору св. Покрови в Вінніпегу, складаю їм сердечне Спасибі!

Гр. І. Блок, секр.-касієр.

Жертви слати на адресу

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

ЖЕРТВИ
на Місійний Фонд Української Православної Церкви в Канаді.
(Колектував о. П. Мельничук.)

Витків, Саск.

Стефан Підвербецький	1.00
Олекса Ґоян	1.00
Семен Никифорук	1.00
Іван Кіндрачук	5.00
Емілиян Сохацький	5.00
Петро Котик	2.00
Стефан Кіндрачук	2.00
Петро Никифорук	1.00
Андрій Никифорук	2.00
Тодор Мочульський	1.00
Дмитро Максимюк (учит.)	1.00
Стефан Підвербецький	.50
Дмитро Бобяк	1.00
Теодозія Мочульська	1.00
Анна Котик	.50
Парася Вермінська	.25
Василина Никифорук	1.00
Жіноче Тов. Лесі Українки	10.00
Разом	$36.25

Деклярували:

Онуфрій Токарук	10.00
Михайло Напастюк	5.00
Михайло Котик	5.00
Дмитро Максимюк	4.00
Лесь Підвербецький	1.00
п-ня Анна Никифорук	5.00
	$30.00

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. Є. В. Савчук, голова

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Мельничука.

Липень.

7 нед. Св. І. Хрестителя — коло Біликів.
12 пятниця, св. Петра і Павла — Бруксбі.
14 неділя, — Вакав.
21 неділя — Ст. Джуліен.
28 неділя, — Витків.

Серпень.

4 неділя, — коло Писклинця.
11 неділя — Вакав.
18 неділя, — Ст. Джуліен.
25 неділя, — Марлін-Глесани.
28 середа, Успення Пр. Д. М., — Вакав, Саск.

Box 191 Wakaw, Sask.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.

[illegible]

12 пятниця, Петра і Павла — Толстой, Ман.
14 неділя — Емерсон.
21 неділя — Вайта.
28 неділя, св. Володимира. — Роза.
Всюди по Богослуженню катехізація для дітей і молоді.

Толстой, Ман.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЛИПЕНЬ.

1 П. Леонтія м.
2 В. † Юди Тадея ап.
3 С. Методія свщмч.
4 Ч. Юліяна Тарс. мч.
5 П. Евсенія свщч.
6 С. Агрипини мч.

7 **Нед. 2 по З. с. Д. Різд. Ів. Хр.**
8 П. Февронії
9 В. Давида Сел. прп.
10 С. Самсона прп.
11 Ч. Пер. Мощ. Кира і Івана
12 П. **Петра і Павла ап.**
13 С. † Соб. 12 Апостолів

14 Н. **3 Нед. по З. с. Д.** Кос. і Дам.
15 П. Пол. Ризи Пр. П. Б.
16 В. Якинта мч., Анатолія
17 С. Андрія Крит., Марти
19 П. † Атаназія Атон. прп.
18 Ч. † Кирила і Методія ап.
20 С. Томи і Акакія прп.

21 Н **4 Нед. по З. с. Д.** Прок.
22 П. Панкратія
23 В. † **Антонія Пере. прп.**
24 С. Евфимії мч. і Ольги
25 Ч. Прокла і Іларія мч.
26 П. Собор Арх. Гавриїла
27 С. Акили ап. Киріяка мч.

28 Н. **5 Н. по З с. Д. Вол. укр. вел.**
29 П. Атиногена
30 В. Маріяни вмч.
31 С. Якинта і Емілїяна мч.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина

Липень:

12 пят. Ап. Петра і Павла. — Роблін, Храм — о. Запаринюк.
12 пят. Ап. Петра і Павла — Косів, Храм.
14 нед. — Пайн Ривер.
21 нед. — Ешвил, Ман.
28 нед. — Богдан.

Box 315 Давфін Ман

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запаринюка.

Червень.

14 нед. — Селтон.
21 нед. — Поплар Парк.
28 нед. — Селкірк
Всюди по Богослуженню катехизація дітей.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЛИПЕНЬ:

7. Неділя 2 по Зісланню Св. Духа Різдво Ів. Хрет. Гол. 1 Утр.: Єв. Марка XVI: 1—8; Літ.: Ап. Римлян ІІ.: 10—16 і Рим. XIII: 11—14 і XIV: 1—4; Єв. Мат. IV.: 18—23 і Лук. І.: 1—25; 57—68; 76 і 80.

12 Пятниця Петра і Павла: Утр.: Єван. Івана XXI.: 15—25 Літ.: Ап. 2 Коринтян XI: 21—33. І. XII: 1—9. Єв. Мат. XVI: 13—19.

14. Неділя 3 по Зісланню Св. Духа: Гол. 2 Утр.: Єв. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. Рим. V.: 1—10. Єв. Матея VI.: 22—33.

21 Неділя 4 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 3. Утр.: Єв. Лук. XXIV: 1—12; Літ.: Ап. Рим. V: 18—23; Єв. Мат. VIII.: 5—13.

28 Неділя 5 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4. Утр.: Єв. Лук. XXIV: 12—35 Літ Ап. Рим. X.: 1—10; Єван Матея VIII: 28—34 і IX.: 1.

СЕРПЕНЬ.

2. Пятниця. Іллі Пророка: Утр.: Єван. Лук. IV.: 23—30; Літ. Ап. Якова V.: 10—20. Єв. Лук. IV: 22—30.

4. Неділя 6 по Зісланню Св. Духа: Гол. 5 Утр. Єв. Лук. XXIV.: 36—53; Літ.: Ап. Рим. XII: 6—14; Єван. Мат. IX: 1—8.

11. Неділя 7 по Зісланню Св. Духа: Гол. 6 Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10; Літ. Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX.: 27—35.

18. Неділя 8 по Зісланню Св. духа: Голос 7 Утреним: Єв. Ів.: XX.: 11—18; Літ.: Ап. 1. Коринтян І.: 10—18; Єв. Мат. XIV.: 14—22.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЛИПНЯ, 1929. ЧИСЛО (83) 14

ЛІКАРІ ПРОТИ ЗАМКНЕННЯ ЦЕРКВИ.

В Звенигороді (в совітській Росії) большевики старалися замкнути місцеву церкву і обернути її на клюб. Населення остро проти сего запротестувало, головно члени професіонального союза медичних робітників. Головний лікар звенигородського шпиталю, др. Николин, категорично висказався проти закриття церкви і сказав: „Ні один чесний лікар не піднесе руки за тим, щоби збещестити дім Божий". А коли комуністична ячейка запропонувала перевести писемне голосовання в сій справі, то др. Николин перший написав на лісті, на якій збирали підписи: „Я є проти запертя церкви". За його примірои пішли й другі лікарі та медичні робітники.

ВІЙНА ПРОТИ — ДЗВОНІВ!

В першій половині червня на Україні відбувся черговий пленум організації „Безвірник". Сій справі совітська преса присвячує богато уваги, бо боротьба влади з релігією набирає великої гостроти.

„Пролетарська Правда" містить з приводу пленуму кілька статтів, які ясно показують, що справа боротьби з релігією посувається у большевиків дуже слабо. Проте пленум виніс ріжного роду постанови, які є, як тішуться члени „Безвірника" „ударними". Сей раз сей „удар" антирелігійної політики направлений — на дзвони. Пише „Пролетарська Правда": „Пленум ухвалив, щоби зняти дзвони". Згідно з сею ухвалою, большевики почали кампанію, аби зняти дзвони з Софійського Собору. А се нібн тому, „що дзвони своїм гудінням порушують спокій мешканців" та ще й тому, що є велика потреба в бронзи(!).

МУСІЛИ ПОКЛИКАТИ ЖАНДАРМЕРІЮ ПРОТИ СТАРЕНЬКОЇ БАБУНІ.

В селі Висучка, борщівського повіту, мали викопати тіло одної похованої жінки. Викопання мало наступити на приказ борщівського суду. Коли суддя прибув на цвинтар і казав гробареви відкопувати жінку, тоді своячка похованої, старенька 80-літна бабуня наробила крику і не дозволила гробареви братися до роботи, завзиваючи присутних людей, щоби вони прогнали гробаря і суддю. І дійсно ті оба настрашилися і з цвинтаря відійшли, і опісля вернули назад на цвинтар вже з жандармерією.

ЧЕРЕЗ ПОЛЕ НА ПРОТЕСТАНТИЗМ.

Ціле греко-католицьке населення села Верховець, копичинецького повіту, перейшло на протестантизм. Причиною зміни віри був спір з епископом Хомишиним за поле. Епископ Хомишин обіцяв громаді Верхівці створити парафію, бо се мале село не мало доси греко-католицької парафії. На вилосадження священика він призділив 32 морги поля під услівям, щоби селяне покрили тільки кошти перепису землі. Кошти мали винести 5,000 золотих. Селянам ся справа виглядала підозріло; по їх думці переписання землі не повинно було коштувати аж так богато грошей. Через те й не хотіли зложити вимаганої суми. Розгніваний епископ Хомишин поділив згадані 32 морги поля між сусідних парохів а село Верхівці прилучив до сусідної греко-католицької парафії в Клювинцях. Та на се вже розгнівалися й парафіяне, в числі 107 осіб, і зголосили свій перехід до евангельсько-кальвінської (презбитеріянської) церкви.

ВАТИКАН, А ФАШІСТИ.

Одинокий денник, що виходить на території Ватикану, „Осерваторе Романо", нападає на фашістів за те, що вони стоять на тому, що молодь повинна виховувати держава. Папська газета говорить, що виховувати молодь се діло церкви, а не держави, хоч молодь може належати й до фашістівських організацій.

Газета особливо критикує позицію фашістів у провінції Палермо, які заявляють, що молодь не може належати одночасно до фашістівської та католицької оргаінзацій.

КУ КЛУКС КЛЕН ВИБИРАЄТЬСЯ З ВАШИНГТОНУ.

Від коли жінка президента Гувера гостила в Білому Домі конгресмена Де Пріста і його жінку, не зважаючи на те, що вони Нігри, доктор Гайрем Еванс, голова організації Ку Клукс Клену, почав агітацію за відкликанням 15-ої поправки конституції, що надає чорному населенню політичні права на рівні з білими.

Він каже, що се не місіс Гувер винна тому, що вона приймала чорного конгресмена, а Нігри винні, що такого вибрали.

Рівночасно Ку Клукс Клен оголошують намір перенести свій головний осідок з Вашингтону до міста Атланта в стейті Джорджія.

ПАПА УСТУПИВ ПЕРЕД МЕКСИКАНСЬКИМ УРЯДОМ.

Мексиканське міністерство фінансів видало своє пояснення до недавно заключеної угоди між мексиканським урядом та римо-католицькою церквою.

Ся заява підчеркує передовсім, що уряд Мексика вважає церкви власністю мексиканської держави. Церкви віддається священикам тільки для тимчасового вжитку під умовою сповнювання всіх законних вимог. Зверхний нагляд над церковними маетками має міністерство фінансів, як також міністерство внутрішніх справ, зглядно місцеві уряди, ними встановлені. На чолі кождого церковного маетку стоїть особа, відповідальна за сей маеток перед державним урядом. Католики, вживаючі церков, обовязані вдержувати їх у доброму стані та направляти їх, коли треба. Значних поправок не вільно робити без дозволу міністерства фінансів. Про вживання церковних будинків рішає остаточно уряд. Коли урядови подобається, він може відобрати від релігійного вжитку всяку церкву чи інший церковний будинок. За нарушення церковного маетку уряд буде карати вязницею двох літ.

ПРОТЕСТАНТИЗМ В РИМІ.

В злуці з 50-літним ювілеєм священства теперішнього папи, урядова католицька преса накликає вірних, щоби зложували пожертви на боротьбу проти протестантизму — в Римі і в цілій Італії. Одна папська газета каже, що протестантизм тому там шириться, бо він, в порівнанню з католицькою церквою, підчеркує практичну сторону християнства, а католицизм задоволяється теоретичною стороною. Заострена боротьба католицизму з протестантизмом в Італії почалась з того, що підпринято острі кроки супроти діяльности Армії Спасення („Селвийшен Армі"). — Біда з католицизмом, коли він і в Римі валиться.

ЯК ЛЯХИ БЕЗЧЕСТЯТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРБ.

Львівські часописи повідомляють, що командант польської поліції з Хирова поїхав 12 червня до села Полян біля Хирова, стягнув з читальняного дому український герб, припняв його до свого байсикля і вертаючи так домів, насміхався перед стрічними, що везе Україну з Полян до Хирова.

ПОРЯДОК ВІЗИТАЦІЇ

Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

21 липня, неділя, — Арбакка, Ман., — Архиерейське посвячення церкви.

28 липня, неділя — Толстой, Ман.

4. серпня, неділя — Січ-Колонія, Алта.

Громади, які бажають витати в себе о. Владику, повинні прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизшу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews St., Winnipeg Man.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Повідомляється всіх інтересованих, що сьогорічна Конференція духівництва, членів Консисторії і членів виділу Братства Української Греко-Православної Церкви в Канаді відбудеться в днях 31 липня і 1 серпня, в Саскатуні, Саск.

Церковні громади, як рівнож поодинокі особи, які бажають предложити Конференції які прохання, повинні надіслати їх до Консисторії найдальше до 29 липня, 1929.

Дано в Вінніпегу, дня 15 липня, Р.Б. 1929.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

УВАГА! Листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews St., Winnipeg Man.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

ПАПА І АМЕРИКА.

Товариство заграничної Політики у Вашингтоні видало заяву з приводу італійсько-папської угоди про привернення в життя папської держави. Товариство говорить, що ся угода в нічому не зміняє становища Злучених Держав до папства. Для Америки папа римський далі лишається тільки головою церкви.

Осип Маковей.

ПУСТЕЛЬНИК ІЗ ПУТНИ.

В половині 15-го століття жив у долині Путни серед гір і пралісів пустельник Данило, той самий, що його образ є ще й досі на стіні монастирської церкви у Вороні, бо він на старі літа перенісся туди з Путни і був тут ігуменом. Він і в Путні не був дуже молодий; мав із шістьдесять літ і був сивий, як голуб. Але дивним дивом у його виголодженому худенькому тілі була тоді така сила, що він зробив дуже велике й чудне діло.

Там у Путні над потоком, що пливе поміж горами, є скеля, яка, мов би придавлена великою вагою, висунулася з під гори в яр. Скеля довга, але не висока і не широка. Попри неї потік журчить, а навкруг ще й тепер такі ліси, що Боже! Так ото в ті давні часи прийшов раз сюди, Бог знає, звідки, чоловік у довгій рясі та з клунком на плечах. То був Данило. Скільки днів ходив понад річку Пупну, як би чогось шукав. Зголоднівши, ловив рибу в річці, пік на вогні і їв, або ягоди збирав, а потім знов ходив. Ночував, де попало і не боявся звірів, котрих повно було в лісі. Аж одного дня прийшов до Путни, коло скелі. Побачив ту скелю, сів і задумавсь. Дуже вона йому припала до вподоби. Зверху страшенний камінь, а під каменем такий сховок, що й коня можна загнати перед дощем.

— У сьому камені я вирубаю церковцю, Богу на славу, подумав він собі, — а сам буду жити у сховку під каменем. Отут я й лишуся.

— — — — — —

І, як собі загадав, так почав робити. У клунку він приніс уже з собою долота та клинці, — видно, вже заздалегідь мав гадку зробити собі печеру. Розмірив скелю, як який будівничий, потім постив, молився і раз ранком зачав рубати камінь.

Першого року не богато вирубав, тільки малий отвір на двері і за дверима комірку таку, що вже й сам міг у зимі тут спати та сховати харчі, що мав від пастухів, які літом пасли товар у сих сторонах понад річкою Сучавою, а в зимі, як сніги не занадто завіяли всі дороги, то аж з Волівця приносили йому деякі страви. Вони хоч сами жили дуже невибагливо, як запізналися з тим дивним пустельником, жалували його, дивувалися, — і довгими, холодними, зимовими вечерами нераз говорили, як то там живеться Данилові в пущі, у такі морози. Кругом сніги, ліси, дикі звірі, в околиці ані одного чоловіка, а він там сам як палець, і не боїться … А тим часом Данило і в зимі, розклавши вогонь у своїй коморі, довбав далі своїм долотом та клемцем у камінь, полохав диких волів-турів, що заблукались десь колись коло його скелі, та від часу до часу виносив із комори вирубане каміння і скидав у потік. Приходив вечір, він дещо перекусив, як мав, молився довго, затикав добре двері, лягав у постіль з моху, покривався овечими шкірами, що йому поназносили пастухи, і спав. І рано починав знову свою роботу.

— — — — — —

Сім років працював він так, поки у скелі вирубав церковцю на диво. Замісць притвора, була перед церковцею невеличка камінна площа над самим потоком, де в літі любо було посидіти. А з тої площі заходилося у першу комору, як у бабинець церковний. Тут з лівого боку у стіні було вирубане широке корито на леговище для пустельника. З сеї першої комори заходилося до другої, цілком так, як до „корабля" у православних церквах. У лівій стіні було тут одно заглиблення, мабуть на скилки, а там, де престіл, друге, і тут стояв деревляний хрест. А у правій стіні були віконця невеличкі, але дуже гарно витесані в камені. Зверху-ж на камені був хрест із дерева. Все разом цілком так, як у церкві. А ще під стелею пустельник зладив сховок так, що міг там літом спати, як не було слоти.

Було се перед полуднем. Мраки піднималися вгору і зпоза білих та сивих хмар показувалося синє небо. Сонце заглянуло у яр і мов золота накидало на брудно-зелену траву, на ясножовті берези і верби над потоком та на зелені ялиці на горі. Данило глянув у правий бік, бо причулося йому, мов би там у лісі далеко загавкав пес. Але там було тихо, так тихо, як у його церкві в зимі. Тільки букові ліси аж чорніли, так їх листя повяло. Десь далеко кракали ледви чутно ворони; два половики крутилися над лісом, мов би здоганяли один одного; а на сухі будяки недалеко пустельника впали звідкись чижі, весело цвірінькаючи.

Пустельник зітхнув, зайшов до своєї церковці, виніс звідти велику книгу, сів собі і став голосно читати. Але тут йому знов прочулося, що кілька псів загавкало, уже близше, а в лісі щось залопотіло, якби біг великий звір. Не встиг він ще гаразд розглянутися, де і що, як від річки Путни надбіг, тяжко сапаючи, величезний тур, дикий віл. Пустельник зірвався на рівні ноги, притулився до дверий своєї церковці і глянув, що се. У шкірі тура стреміло кілька стрілок, а з шиї лилася йому цюрком кров. Звір спотикнувся, приклякнув до потока і жадібно став пити воду. Зірвався знову, щоб утікати, але ступив уже тільки кілька кроків і впав саме проти Данилової скелі. Данило бачив його страшні, червоні очі і безсилу злість, яка аж підкидала скривавлене тіло. Здавалося йому, що тур от-от зірветься і одним скоком вискочить до нього аж на камінь.

Видно діло, у лісах хтось полював. Небавом надбігли і пси, але на ловців треба було ще довго ждати, поки надїхали на конях. Було їх кільканайцять. Мали з собою луки, списи, довгі ножі та сокири. Пси дали їм знати, де лежав тур. Але-ж бо тут побачили вони щось дивніще, як тур. Проти них на високому камені стояв сивий дідусь, здивований несподіваними гістьми.

(Докінчення буде).

ПІМСТА.

— Чи ти знаєш того галасливого Петра, який кождий раз, коли стрітиться зі мною, бє мене жартом кулаком в груди і кричить: „Ну, що нового?" — питає Гриць свого приятеля.

— Знаю, або що?

— Він так надокучив мені тим поступованням, що я вкінци рішив пімститися на нім.

— А то як?

— Він заєдно бє мене в ліву грудь. Я отже сховав під сорочку на тім місці ладунок динаміту, і коли він тільки вдарить по ньому, то що найменше позбудеться кількох пальців в руці.

Так дійсно сталося. Коли галасливий Петро стрітив слідуючого разу Гриця і вдарив його по звичаю кулаком в груди, то динаміт експльодував і Петра забрали до шпиталю, а Гриця — на цвинтар.

Так, пімста чи не завжди ділає на оба боки і наносить шкоду так авторові пімсти, як і жертві.

ЯК ВИГЛЯДАВ ІСУС ХРИСТОС?

Питання се остало спірне і годі його порішити тому, що нема якогонебудь сучасного зображення лиця Ісуса Христа в малярстві чи різьбі. Звичаї старинних Жидів не знали портретування; щобільше, яку небудь спробу відтворити людське лице — вважали гріхом та ересю.

Найстарші іконографічні памятки християнства, які віднайдено в катакомбах, зображують Спасителя у формі, передаsucceeded правилами клясичного мистецтва, найчастійше як Доброго Пастиря, що несе на руках заблукану овечку. Ісуса зображають там у горорізбі як юнака, в короткій туніці (староримський спідний, білий, вовняний одяг, по якім мущини носили ще плащ (тогу), а жінки паллю), схожого на гарного грецького ефеба (у старинній Греції молодці від 18—20 року життя, яких за той час образували передовсім у воєнному ремеслі). Сей тип юнака без заросту переходить опісля до візантійського мистецтва, з холодними рисами на тлі мозаїки, широко отвореними очима, в богатій імператорській тозі, барвній та взористій, довкола голови золота авреоля з руками розхрещеними як Христос Пантократос.

Щойно в середньовічних часах стали зображувати Христа, як його нині привикли бачити, без огляду, чи представляємо його собі людиною терплячою, чи Богом що побіджує смерть.

Крім пластичних чи малярських зображень Христа є ще дуже цікавий опис, як виглядав Христос. Документ сей, се лист, писаний сучасним Христові римським проконсулем Публієм Лентулем, мабуть попередником Понтійського Пилата на його становищі римського прокурора в Юдеї.

У листі сьому сказано дослівно:

„За наших часів появивсь і жиє серед нас чоловік дуже чесний, якого ученики зовуть Сином Божим. Він оздоровлює недужих і воскрешує померших. Він добре збудований та гідний уваги. Фізіономія його така, що сі, які глядять на нього, можуть його любити та боятися його рівночасно. Волосся має ясне, гладке й опущене свобідно, що прилягає аж до вух, а від вух до плечей спадає воно, кучерявлячись окремими перстенями. По середині голови ділить їх переділ, а кожда половина волосся кинена на боки, як се є звичаєм у Назареті.

„Чоло його вадумане, погідне, без морщин і фалдів. Гладке його лице прикрашує легкий відтінок вишневої барви. Ніс має гарно оформлений, бороду буйну, такоїж барви, як волосся, досить ясну та переділену по середині. В погляді його малюється мудрість ріжними світлами та відтінками.

„Він страшний, коли проповідує. У розмові милий. Замітки робить із оживленням, хоч ніколи не тратить спокою. Ніхто не бачив, щоби він сміявся, зате часто бачили його як плакав. Він гарний, простий, а рамена його та руки такі гарні, що приємно їм приглядатися. Наголос у бесіді поважний, говорить небогато, він скромний, а вкінці такий прегарний, якою лише може бути людина. Зовуть його Ісусом, сином Марії."

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.
Гроші слати до:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

ДЕЩО ПРО ЧИСТОТУ ОБРЯДУ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

II.

РІЖНИЦІ В ЛІТУРГІЇ.

Найбільші обрядові зміни заведено в уніятській Церкві за останніх двох поколінь, почавши з 1870 рр., отже 50-60 літ тому. В біографії Ів. Франка, поміщеній в книзі „З вершин і низин" (вид. др. В. Сімовича з 1920) згадує Василь Верниволя про ті часи так:

„До борби москвофілів і народовців за мову і азбуку долучилася — боротьба за чистоту греко-уніятського убряду, за дзвони, за клякання на Службі, за органи по церквах і т. д. (ст. 23).

А в иншому місці наводить слова О. Т., одного зі сучасних писателів, свідка-очевидця того часу, що молодому поколінню треба було орієнтуватися у сій боротьбі між иншим:

„Чи тримятися унії неочищеної з її дзвінками, органами, — чи унії очищеної без дзвінків, без органів? стояти чи клякати при Причастю?" (сторона 86).

З гумористичного боку описує сю боротьбу сам І. Франко в поемі „Ботокуди", а в „Молодій Україні" (вид. УВС Львів 1910) говорить про сю добу так:

„Поляки власне готувалися довершити діла, яке при кінці XVI. в. не вдалося Потієві й Рагозі, а при кінці XVII. в. Шумлянському, тобто за посередництвом скріплення релігійної унії й надихання її католицьким духом скріпити звязок Русинів з Польщею" (ст. 13).

„В Римі виготовлявся декрет, яким одинокий руський духовний закон Васлліянський віддано під заряд Єзуїтів для переведення його реформи" (ст. 13-14).

І польські Єзуїти зреформували Василіян так, що вони стали найкращим оруддям не тільки задля латинщення уніятського обряду, але й задля розбивання єдности українського народу. Вони то почали в слові і письмі називати братів наших по той бік старого австрійсько-російського кордону та на Буковині „шизматиками" і стали забороняти під тяжким гріхом сходитися з ними, або вступати у православні церкви.

Та на сій реформі василіянського ордену Поляки не спинилися:

„Латинське духовенство — як пише далі І. Франко — а спеціяльно Єзуїти устроюють у східній Галичині духовні місії серед Русинів і нібы для охорони народу від шизми силкуються перетягати його до латинства і до польської народности" (ст. 15).

Отсі цитати роскривають перед нами наглядну картину того часу, коли то заводжено у православному Богослуженню уніятської Церкви яскравіщі уже латинські форми, які наше покоління вже застало. Вони також доказують нам ясно не перший уже раз, що мета т. з. церковної унії та скріплювання її щораз яскравіщим латинщенням зовсім політична: „скріпити звязок Русинів з Польщею".

Дзвіночки підчас Літургії, се звичай римської Церкви. Участь католицьких вірних у Богослуженню майже зникома, так як народ не розуміє відправи на латинській мові. Через те не знає він також, коли приходять важніший менти Літургії, на які після обряду римської Церкви треба клякати. Сьому й мають зарадити дзвіночки.

В православних Церквах Служба Божа, як і всі другі Богослуження, відправляються на зрозумілій мові, так, що народові відомий хід Відправи. Сигналів же жадних не потрібно давати.

Що-ж до клячіння, то у Православній Церкві не має клячіння подібного римському. Неділі, се дні в память Воскресення Христового, отже дні радости. В радости не припадаємо на коліна. Через те також в часі від Воскресення Христового до Зіслання Святого Духа, на знак побіди Христової і радости людського роду задля спасіння, не вклакається взагалі — по постанові І-го Вселенського Собору в Нікеї 325 р. Впрочім в Українській Православній Церкві віддається земний поклін освяченим уже Дарам перед виголошенням на „Достойно" та приклякається на коліна на „Отче наш…"

Колінопоклонення задля уклінної молитви твориться також на Вечірні в Неділю Пядесятниці (Зелену Неділю) в часі Молитов о зіслання Святого Духа. Знова-ж припадання на коліна, як ознака покори, практикується у Православній Церкві при Святій Сповіди та особливо у Великий Піст, що покорою, каяттям та Св. Сповіддю має приготовити нас, щоби ми із чистим серцем і душею приняли Св. Причастя Тіла й Крови Христової та стрінули достойно світлий празник Воскресення Христового. У Піст Св. Чотиредесятниці приходять молитви з поклонами на Вечернях з Неділі Сиропустної до 5 Неділі Св. Посту та поклони на Великому Канові (Св. Андрея Критського) на Утрені четверга 5-го тижня в середу вечером т. зв. „Поклони".

Що-ж до клякання до Святого Причастя, то се звичай римської Церкви. Перед Св. Причастям священик виголошує: Зі страхом Божим, вірою і любовю приступіте!" Отже Православн. Церква вчить, що треба до Св. Причастя приступати. У Літургії св. Ів. Золотоустого (перекладу проф. Ів. Огієнка) сказано:

„Причасники підходять один по одному, вклоняються побожно і зо страхом, склавши руки на вхрест на грудях, і причащаються Божественного Таїнства" (ст. 78).

Свящ. Т. Д. Волохатюк.

ДАВАЙТЕ З НЕДОСТАТКУ СВОГО.

Коли в 1905 році Сен Френсиско навістив землетрус, тисячі людей остали без одежі і поживи, отже зорганізувалося добродійне товариство, яке занялося збиранням жертв для потерпівших від землетрусу. Коли почув про се один хлопець в Шікаго, який заробляв на життя тим, що чистив прохожим черевики, він одного ранку поставив коло себе таку вивіску: „Я жертвую весь свій сьогоднішний зарібок на потерпівших від землетрусу в Сен Френсиско".

Прохожі, довідавшись про жертвенність бідного хлопця, давали йому радо заробити і він при кінці дня передав на призначену ціль $39.67.

Сей бідний хлопець став на рівні з тим богачем, який жертвував на ту саму ціль сто тисяч долярів.

Бо не рука наша, а серце рішає, якою великою є наша жертва перед Богом.

МАЙНО НЕ ТЕ, ЩО ДУША.

Один методиський прічер так молився в церкві:

Господи, поможи нам віддати під Твою опіку наші душі!

— Амінь! — відповідають побожно вірні.

— Господи, поможи нам віддати під Твою опіку наше тіло!

— Амінь! — говорять ще з більшою побожністю вірні.

— Господи, поможи нам віддати під Твою опіку наші маєтки!

Проповідник довго чекав від вірних на „Амінь", але не почув його.

Коли приходить справа маєтку, то люде часто навіть Богові не вірять.

НЕ ГОРДИСЬ, ЧОЛОВІЧЕ, РОЗУМОМ ТВОЇМ.

Щасливий чоловік, котрому Господь надія і котрий не пристає до гордих і тих, що до брехні прихиляються. — (Псалом 40—4).

Нині наука опанувала природу … Людський розум опанував природу … Нині природа чоловікови кориться … І ще богато чого говорять, однакож така балачка не має стійности.

Опанувати природу міг би лише той, хто був би з кождого боку сильнійший від природи. Мусів би він бути всевідучим. Бо „природа", се цілий світ, з усіми його загадками, законами і прикметами.

Все, що чоловік може в відношенню до „природи" (отже в відношенню до світа) зробити, то старатись зрозуміти його більше, ніж нині розуміє.

І коли нині люде щонебудь знають, то знають лише деякі з тих готових законів, які в світі істнують. Люде зрозуміли, що вода заміняєсь в пару і її можна ужити в порушуванню тягарів. Люде зробили човни, пароходи. Люде відкрили силу, яка звесь електрикою. Люде побачили, що коли змішати синю краску з жовтою, то вийде червона. Люде зрозуміли, що коли щось дрожить, то повстає голос, отже почали робити музичні інструменти. І так в усім.

Цілий світ, се великий засіб ріжнородного матеріялу. І люде тільки нині здобули, що зрозуміли потрошки, що коли якийсь матеріял з другим зложити, то вийде така-то річ, чи така будова.

Але люде не сотворили електрики. Вони її не опанували. Вони лише навчилися нею трошки орудувати. Вона була і тогди, коли люде її не знали. Люде не приказали воді, що вона мусить при горячу кипіти, а при морозі мерзнути. Вони не можуть зробити, щоби вона не кипіла, ані не замерзала. Люде не опанували моря. Правда, вони по нім плавають, але море не перестало бути морем. Вода водою. Колись по нім плавали таксамо птахи, листки, пні дерев, як тепер човни, чи пароходи. Вогонь був на світі і тоді, коли людям тяжко було його розводити і ним послугуватися. І так в усім.

Нехай би нині зникла з світа електрична сила, хіба вміли би люде її сотворити? Нехай вода перестала би одної зими замерзати, чи вміли би люде воду в лід своєю силою перетворити? Чи дали би її закон замерзання?… Чи закон кипіння?

Опанувати „природу" міг би лише той, хто міг би переміняти закони природи на инші і вставляти нові закони, яких природа нині не має. А людський розум не зрозумів доси навіть всіх тих готових законів, які є, тай певно ніколи всіх не зрозуміє. Як же тут говорити, що наука, чи людський розум опанував природу?

Пригадуєсь вислів М. Маркіяна Шашкевича: „Не гордись, чоловіче, розумом твоїм"… Кращого вислову в відношенню до людського розуму і не може бути.

Памятай, чоловіче, що сам твій розум ограничений, не всевідючий, помильний; памятай, що ти зявився на світ, жив, ріс не по своїй волі і що смерть перетне нитку твого життя, чи ти того схочеш, чи ні.

Хто так скаже, той буде розумний чоловік, бо він опанував те, що можна опанувати — гордість свого розуму. Він став розумним чоловіком.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

ДОВКОЛА ВИБОРУ УНІЯТСЬКОГО ЕПИСКОПА.

В неділю, 14 липня, в Едмонтоні відбулася консекрація (висвячення) нового греко-католицького епископа на Канаду, о. Василя Ладики.

О. Ладика став епископом на місце еп. Будки, який приблизно два роки тому виїхав з Канади до Риму і вже більше не повернув.

Час, в якім епископський престол уніятської церкви в Канаді був опорожнений, — був для многих ґреко-католицьких провідників, — так світських, як і духовних, — часом здогадів і плянів, хвилювань та інтриг. Що епископ Будка до Канади більше не верне, про се всі знали, хоч і не говорили, та що хвилювало греко-католицьких лідерів то те, хто прийде на його місце? На кого впаде вибір Риму, щоби направив той лихий стан ґреко-католицької церкви, в якім лишив її епископ Будка? Хто має стати тим Мойсеєм, який має вивести уніятську церкву з тої пустині, в яку вона загналася через целібат, епископську корпорацію та ріжного покрою „пілів"?

Щодо самого „Мойсея", то ріжні люде ріжно його місію розуміли. Римо-католицькі круги, ну, тай сам таки папа, хотіли такого „Мойсея", який завів би уніятську церкву, як вже не вцілости, то бодай частинно до „обіцяної землі", якій імя — римо-католицизм. Щирі і свідомі греко-католики хотіли такого, який вирвав би уніятську церкву зпід римо-католицьких впливів і створив би з неї дійсно українську, хоч і католицьку церкву (бо треба знати, що є такі легковірні люде, що й в таке вірять). Жонаті „целебси" уніятської церкви хотіли знов такого, який би в їх особисті справи не мішався. Одним словом, — кождий хотів такого, який йому на руку.

Ще в 1920 році казав нам один уніятський священик, о. Д., що уніятське духівництво мало того року в Сифтоні, Ман., свої наради, на яких принято ухвалу, про яку повідомлено також Рим, що слідуючим епископом, себто наслідником еп. Будки має бути тільки один з канадійських священиків. На питання, хто мав тоді найліпші шанси стати епископом, згаданий священик відкрив, що священики погодились між собою (мабуть поза плечима еп. Будки), на о. Оленчука. І дійсно, через якийсь час було загально принято, що слідуючим уніятським епископом має бути о. Оленчук.

Але що сталося? Коли еп. Будка відїхав перший раз до Риму, то лишив на свое місце, як ґенерального вікарія, власне о. Оленчука. Той управляв дієцезією як вмів і як міг, аж прийшло до того, що за якусь там провину замкнув на саме Різдво Василіянську церкву в Вінніпеґу. Се, зрозуміло, обурило Василіян і вони, як тепер говорять, не пожалували ні слів, ні труду, щоби запротестувати, де треба, проти назначення епископом о. Оленчука.

Коли о. Оленчук, як кандидат на епископа, зник з овиду, на його місце появився о. Олексів. Він також став ґенеральним вікарієм, також заступав епископа Будку, також загально уважався кандидатом на епископа і також — спотикнувся! Та сим разом не на Василіянах, а на православних. Кажуть, що кандидатура о. Олексіва перепала через те „Спростовання", яке „Канадійський Українець" помістив в числі з 30 травня, 1928 року і в якім було сказано, що „Історія Української Автокефальної Церкви в Канаді є чесна і чиста" та що „Епископ, священство і провідники Української Автофекальної Церкви в Канаді є поваги гідні, вповні віддані своїй церкві... і як кожда инша релігійна ґрупа служать цілям, пожаданим серед українських поселенців в Канаді, бо стараються піднести їх на висший рівень, до взнеслих ідеалів".

Згадане „Спростовання" причинилося до того, що один „старшина" так званої гетьманської армії в Канаді написав сильного листа проти управи уніятської церкви в Канаді, в першій мірі проти ґенерального вікарія, і розіслав його разом зі „Спростованням" до ріжних католицьких достойників в Канаді і Европі, а навіть до самого папи римського. Се, як говорять, сильно підкопало перед римо-католицькими властями кандидатуру о. Олексіва на епископа.

Старокраєві часописи кількома наворотами доносили, що канадійським епископом має стати один або другий зі священиків з Галичини, згадували й імена, але епископ Будка, здається, в таких чорних красках змалював там трудноші епископа в Канаді, що галицькі кандидати на епископів один за одним відмовлялися від сеї почести. Прийшлося Римови вибирати таки між канадійськими священиками.

Вибір впав зовсім несподівано на Василіянина, о. Ладику. Сей вибір був тим більше несподіваний, що о. Ладика для греко-католицької церкви нічим особливим не відзначився і поза межами своїх парохій був майже незнаний.

Греко-католицькі круги прийняли відомість про вибір о. Ладики на епископа нібито з великою радістю. Розуміється, що їм нічого иншого не лишалося, як тільки прибрати радісну міну.

Нема сумніву, що богато греко-католиків дійсно радіють, що вже мають нового епископа. Нема сумніву, що богато з них дійсно вірять, що він стане тим Мойсеєм, якого уніятській церкві в сю пору так дуже треба. І тому не перечимо, що голосні статті та поезії, які появилися в 28 ч. „Канадійського Українця" в честь нового епископа, висказують щиро думки бодай декого з греко-католиків.

Але чи та радість і ті надії є оправдані, чи ні, се вже инша справа. Знаючи добре політику Риму супроти греко-католицької церкви, ми не сумніваємося, що ті греко-католики, які бачуть в новім епископі збавителя греко-католицької церкви, як такої, дуже скоро розчаруються. Бо най би новий епископ був не знати, який здібний провідник, най би він був не знати, який великий український патріот, най би він не знати, як любив уніятську церкву і її обряд (не так, як еп. Богачевський, котрий святкує латинські свята) — то все одно він не зможе робити того, що йому схочеться, а тільки те, що йому накажуть згори: що йому накаже папа, папський делеґат, римо-католицький архиепископ... Отже чужі. Він став епископом на таких самих услівях, як був еп. Будка, він буде управляти церквою так само, як управляв перед ним еп. Будка, або о. Олексів: буде послушно виконувати всі накази римо-католиків, хотяй би опісля прийшлось йому за те потерпіти, як потерпів еп. Будка. Инакше не може бути.

Ось, відбуваеться його консекрація. Де його консекрують? В римо-католицькій катедрі. Хто бере в тім участь? Два уніятські епископи зі Злучених Держав, Богачевський і Такач, та **римо-католицький архиепископ О'Лірі.** Крім О'Лірі брали участь в святі й инші достойники римо-католицької церкви. Чому-ж римо-католицькі епископи? Чи не можна було без них обійтися? А вже-ж, що ні. Можна було обійтися без Богачевського і Такача, та не без О'Лірі і його собратів. Перші два були більше для декорації, для замилення людям очей, а О'Лірі та його приятелі представляли собою дійсну церковну власть — Рим, папу, канадійську католицьку церкву. То вони вдійсности висвятили о. Ладику на епископа, отже і від них буде він брати накази та розпорядження.

Участь римських епископів в консекрації еп. Ладики мала подвійну ціль: Для несвідомих греко-католиків вона говорила: „Ось, бачите, греко-католики і римо-католики, се все одно. Один Бог, один косцьол, один папа. Дивіться добре, як греко-католицького епископа висвячує римо-католицький архиепископ. Дивіться добре, щоби колись, як заберемо від вас греко-католицького епископа і священиків зовсім, а натомісць дамо римо-католицьких, — щоби ви не бунтувалися і знали, що то „вшистко єдно".

Та самому новому епископові і греко-католицькому духівництву вона мусіла говорити: „Ось, глядіть, хто се все робить для вас: не Україна, не Українці, а Рим і його вибранці. Знайте, кого маєте слухати".

Треба сказати, що доля уніятського епископа в Канаді не є завидна. Він є тільки фіґурою в грі, яку Рим провадить з уніятами. — Фіґурою, якою Рим пересуває так, як диктує йому його власний інтерес.

Се бачимо прекрасно з того, що сталося з еп. Будкою. Який би він там не був, якіб недостачі, як епископ, не мав, то не можна того сказати, щоби він Римови вірно не служив. А яку нагороду за те отримав? Не тільки, що за час свого епископства в Канаді так много натерпівся (не лише від чужих, але й від своїх, навіть від священиків, деякі з котрих часто бунтувалися проти него), не тільки, що через свою вірність Римови стратив імя між Українцями в Канаді, — але ще і в такий спосіб його з Канади відкликали, що ще більшу неславу на него кинули.

От, хочби те, що вже його наслідник був Римом назначений, вже робилися приготовання до консекрації, а еп. Будці, який перебуває в Римі, нічо про се не сказали він вперше про се з „Канадійського Українця" довідався... А чи не більш по людськи і чи не більш по християнськи се булоб, колиб Рим був позволив еп. Будці взяти участь в консекрації нового епископа, колиб був позволив йому формально передати новому епископові управу дієцезією?

Але ні, — Рим так не робить. — Рим використовує чоловіка, доки він йому потрібний, а коли вже виссе з нього всі соки, тоді відкидає його геть, як відкидається лушпину з видушеної цитрини...

Як уніятського епископа, доля о. Ладики нас мало обходить. Та як людині, як чоловікові, хочеться побажати йому кращої долі як та, яка стрінула його попередника, — епископа Будку.

ЦВИНТАР.

Цвинтар, — се місце вічного спочинку померших людей. Цвинтар має для нас не аби яке значіння. І не диво. Там, де ховаємо своїх найдорощих родичів, братів, сестер чи знакомих, там і нас колись поховають. Через те люде часто думають про цвинтар, а коли знайдуться на його площі, богато думок родиться в їх головах про значіння життя і смерти.

Не треба йти аж на цвинтар. Вистарчить перейти попри нього, або глянути здалека, а зараз насуваються думки про те, що і ми мусимо колись умерти, що і нас колись поховають; насувається питання, що станеться з нами опісля, по смерти, де опинимось і т. п. Думає чоловік таке і вглубляється в питання свого істнования, на яке часто так тяжко знайти відповідь. Цвинтар має повагу, як святе місце, як місце, якого і нам колись частинку відміряють.

Цвинтарі ріжняться одні від других що до вигляду. По великих містах, цвинтарі, се немов другі міста з гробами-домами, з гарними алеями-вулицями, а навіть з капличками так, що коли знайтись на такому цвинтарі, то і око має чим налюбуватись і душа має де відпочити, бо не думає тоді про земські турботи, а переноситься думкою у другий, незнаний, позагробовий світ. На такім цвинтарі можна знайти і фізичний відпочинок — бо що кілька кроків можна знайти лавочку чи східки, де можна на хвильку присісти.

Цвинтар — се місце, де ми можемо богато дечого навчитися. На памятниках, фіґурах і хрестах є поміщені нераз описи життя, гарні, глубокого змісту вірші, або вискази великих мислителів. Читаючи їх, все можна найти дещо для себе і свого життя — якусь науку. А те, що в ріжному часі і ріжнім віці люде вмирають, — про се говорять дати на памятниках — се вчить нас про невідомий кінець нашого життя. Се важна річ для доброго християнина, бо він розуміючи се, старається жити праведно, після засад науки нашого Спасителя Ісуса Христа.

Коли цвинтар гарно упорядкований, коли відповідає свому призначенню, притягає до себе відвідувачів. Всякий чоловік піде радо на цвинтар, коли він гарно утримуваний. А там він помолиться над гробами рідних, роздумає над своїм життям. А з сего йому не аби яка користь. Длятого то ми повинні і мусимо про цвинтар дбати.

Коли-ж доведеться нам бути на наших цвинтарах, то на жаль не завжди можна сказати, що цвинтар має в нас повагу, що ми дбаємо про него. Наші цвинтарі дуже часто зарослі хащами і бурянами. Є громади, які бодай викошують буряни, але в многих випадках і сего не видно. Дальше, гроби в занедбаному виді. Хто де хоче, там копає гріб без ніякого пляну. А коли ми ходимо на цвинтар? Тоді, коли змушує нас до сього конечність, як когось хоронимо. А відтак знов ждемо на случай. Словом, не можна сказати, щоб ми відносилися з належною пошаною до місця вічного відпочинку тлінних останків наших рідних і близьких.

Лише трошки доброї волі і охоти, а все можна зробити. Доводиться нераз бачити і гарно упорядковані цвинтарі, а то там, де в громаді є люде, які розуміють, що се таке цвинтар. Скоро купили місце на цвинтар, так зараз його вичистили, виорали, заволочили та засіяли травою. Відтак гарно обгородили, поставили красний трираменний хрест, посвятили, виробили плян, після якого мають його вживати. Гроби на такому цвинтарі в прекрасному порядку. Є й понасаджувані деревця, прикраса цвинтаря. Як гарно там! Треба поважати ту громаду, яка так гарно урядила свій цвинтар. Навіть чужинці подивляють такий цвинтар. Трираменний великий хрест посеред цвинтаря і менші хрести на гробах свідчать, що се цвинтар наш православний.

Коли цвинтар має важне значіння, коли після його вигляду оцінюють громаду, то доконче нам треба подбати про його якнайкращий вигляд. Кожда громада сама мусить про се дбати. Ніхто чужий, ані з другої громади не приведе порядку на нашому цвинтарі. Звичайно кожда громада на своїх річних зборах повинна вставити до порядку нарад точку: справа цвинтаря. Обовязково вибрати чоловіка, який мав би наглядати за порядком і ладом на цвинтарі. Тому чоловікови повинні всі члени повинуватися що до пляну і роботи на цвинтарі.

Повинен бути плян цвинтаря. Сей плян повинна одобрити громада, а відтак його придержуватись. Коли буде добрий плян, то буде і порядок; тоді цвинтар буде виглядати так, як треба.

Від часу до часу треба гуртом піїти на цвинтар і виполоти буряни. Громади повинні одно свято чи неділю в році, особливо літом, відложити на поминання померших над гробами. Се спонукалоб людей більше уваги присвятити цвинтареві, а також помершим предкам, про яких добрий християнин не сміє забувати.

Велику пошану на рідних землях мають старинні могили. Ті могили є часто свідками нашої слави минулих часів. Богато з тутешних могил будуть свідчити те саме для будучих поколінь. Се-ж похоронені перші піонірі нашого нового життя у прибраній вітчині, ті, які геройських діл доконали, які з дикої індіянської землі створили гарний, привітний край. Їх могил і місця вічного відпочинку не вільно легковажити. То-ж не жаліймо труду, ані коштів на те, щоб надати нашим цвинтарам гарний, гідний вигляд. Всюди на се треба звертати увагу. Чільні одиниці повинні дати примір другим.

Дбаймо про наші цвинтарі більше! Нехай для нас буде се важним обовязком!

о. Є. Г.

БОЛЬШЕВИКИ А ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ.

Ось, яке відношення большевицького уряду до церковних громад.

Церковні будинки і все церковне добро признається в большевії державним. Коли-ж в селі знайдеться 50 осіб, які хочуть жити по релігійному і вживати церкви, тоді посилають свого представника з писаною заявою до уряду і оплативши, що треба, дістають дозвіл уживати церкви для релігійних потреб.

Коли такий дозвіл мають в руках, тоді вибирають людей, які мають доглядати церкви — церковну раду з пяти душ. Між ними-е предсідатель і касієр (касієр — і старший брат в одній особі).

Треба памятати, що ті 50 осіб (найменше), які дістали дозвіл уживати церковного будинка, се повноправні горожане. І вони роблять тільки те, на що большевицька власть дозволяє.

Однакож не обходиться таки без клопоту. Як тільки громада церковну раду вибрала, так зараз двом з неї (предсідникови і касієрови) відбирається право голосу — уважається їх неповноправними. Значить — ті, яких повноправні горожане вибрали доглядати церкви (отже державного будинку!), стають нараз неповноправними.

А раз стали неповноправними, то не можуть вони бувати на яких будь громадських (крім церковних) і взагалі політичних зборах, отже не мають права голосувати і рішати про громадські справи. Уряд ставить їх на рівні з чужинцями.

Та і тут не кінець. Людям тим відобрано горожанські права, а крім того наложено на них окремий податок за те — що вони не мають права голосу (від 8 до 12 рублів річно). А права голосу не мають тому, що є урядниками церковної (повноправної!) громади.

Та і ще не кінець. Коли до церковної ради виберуть чоловіка такого віку, що до нього, як старого, сили закону тяжко приклacти, тоді позбавляють права голосу і його самого і вдодатку його сина. І тоді син мусить платити той податок, якого батько заплатити не може.

Та і ще не кінець. Людей, яких через церкву позбавлено горожанських прав, мають всюди на оці і на кождім кроці роблять їм труднощі. Вони не можуть позичити грошей в кооперативнім банку, не можуть взяти при помочи кооперативи господарських приладів на виплат і т. д.

Зійдіть ви цілий широкий світ вздовж і поперек — Азію, Африку, Америку, а нігде такого насильства над людьми не знайдете, як те, про яке висше розказано. Не знайдете такого насильства, ані в державах дуже капіталістичних, ані менше капіталістичних, ані в звичайненьких державах, ані в сторонних, які називаемо дикими. Таке дикунство можливе лише в большевиків!

На щось подібне дозволяли собі хіба Поляки, коли обрабовували український нарід. Ось примір:

Року 1550 польський король Жиґмунт II. Август забрав силою від Українців церков в Сяноці, в Галичині. Але щоби Українцям не було великої кривди, то позволив їм збудувати нову церков, однакож під одним услівям: мусять збудувати до трох днів. Коли за той час церкви не збудують, то втратять право.

Хіба се не таке, як роблять нині большевики? Коли буде лише 49 осіб, то вже не мають права уживати церкви на богослуження. А знайдесь 50, то зараз починають передових переслідувати, щоби люде боялися церковного уряду.

Річ певна, що колиб большевики не боялися, то не дозволили би і на таке. Та знають, що людська терпеливість має край, отже потрошки відбирають від народу те, чого нараз відобрати не можуть.

Та — приходить всяким катам кінець, прийде і большевицьким.

Нехай Буде Світло.

Один місіонар збирав в одній церкві жертви на поширення християнства між поганами, при чім завважав, що одна сліпа жінка положила на тацу надто велику жертву. По Богослуженню місіонар підійшов до неї і сказав її про те, думаючи, що вона дала таку суму через помилку. Та вона сказала:

— Ні, я хотіла тільки дати. Бачите, я обчислила приблизно, кілько видючі люде видають в році на світло, а що мені світла не треба, то я рішила віддати ті гроші на поширення світла душевного між поганами.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ОСНУВАТЕЛЬ ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ.

У вівторок, 23 липня, припадве свято святого Антонія Печерського. Святий Антоній Печерський родився в році 983 в місточку Любечі пять миль від Чернигова. Коли виріс з хлопячих літ, пішов на Афонську гору (в Греції), де став монахом. Своїм побожним життям звернув на себе увагу ігумена монастиря і той припоручив йому вертати на Україну наклонювати людей до побожного життя. Святий Антоній вернув до Київа в 1013 році, найшов собі на березі Дніпра, недалеко Берестова, печеру і поселився в ній, як перший український пустельник. По якімсь часі вернув знов на Афонську гору, але в році 1028 повернув назад до Київа і оселився в иншій печері, де прожив довгі роки.

Святий Антоній Печерський перед своєю печерою.

Життя Святого Антонія було дійсно святе. В короткому часі слава про нього розійшлася широко і до його печери почали приходити люде навіть з далеких околиць. Приходили бідні і богаті, грішники і праведні, а святий Антоній мав для всіх них слово поради і потіхи. Приходили до нього і такі, які хотіли посвятити себе монашому життю. Вони поглубляли печеру, копали довгий підземний хідник, а в нім маленькі келії, в кождій з яких ледви один чоловік міг поміститися. Коли число монахів зросло до 12, святий Антоній поставив над ними ігумена, а сам пішов до другої печери, яких 100 сажнів дальше, бо хотів дальше жити на самоті. Але для кождого, хто приходив до нього, мав він серце повне любови. Коли число монахів збільшилось і підземна церква була за мала, монахи рішили побудувати деревляну церкву на верху гори. Святий Антоній похвалив сей замір і сам возив землю під будову. Так повстала перша церква Печерської Лаври, присвячена Успенню Пресвятої Богородиці.

Святий Антоній дожив глибокої старости — 90 літ. Він дав почин до українського монашого життя і тому називають його батьком українського монашества, яке відограло велику ролю в культурному життю України.

Тіло св. Антонія (помер 1073 р.) похоронено в печері, в котрій він проживав. Смиренний за життя, смиренний хотів остати і по смерти. Печера на Афонській горі, в котрій жив святий оснуватель Печерської Лаври, називається і до нині печерою святого Антонія.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

ВСЕНОЧНЕ.

У великі свята і неділі вечірня, утреня та перша година зєднуються в одну службу, звану всеночним. Таку назву дано сій службі за давних часів, коли вона відправлялась майже цілу ніч, почавши з вечера аж до ранку.

Вечірня.

Всеночне починається так. Прийшовши до Церкви, священик кадить навкола престола і по вівтарі. Потім, стоячи перед Святим престолом, починае вечірню прославлінням Святої Тройці, виголошуючи:

Слава святій одноістотній, оживляючій і неподільній Тройці, нині й повсяк час, і на віки вічні.

Потім він тричі закликае вірних прийти і поклонитися нашому Цареві, Богу. Відповідаючи на сей заклик, співаки (дяки) славлять Господа слідуючими віршами, взятими із 103 псальми.

/Благослови, душе моя, Господа! Господи, Боже мій, Ти дивно великий еси. Ти в славу й в красу зодягнувся еси, зодягнувся в світло, як в ризу і т. д.

Початок вечірні переносить нашу думку до перших часів світу, — нагадуе нам сотворення світа і життя перших людей у раю.

Після 103 псальми, священик виголошуе **велику ектенію**, а за нею дяки співають слідуючі вірші:

Щасливий чоловік, що не ходить на раду безбожних!

Бо знае Господь дорогу праведних, а дорога безбожних загине!

Служіть Господеві зо страхом і радуйтеся йому з дрижанням.

Щасливі всі, що надію покладають на Нього!

Воскреси, Господи, спаси мене, Боже мій!

Від Господа спасіння, і над народом Твоїм благословення Твое!

Після кождого вірша співаеться тричі „Алилуя", що значить „хваліть Бога". Сі вірші взято з перших трох псальмів пророка Давида. Їхній спів закінчуеться малою ектенією. Далі дяки співають вірші з 140 псальми:

— Господи, кличу до Тебе, — вислухай мене! Вислухай мене, Господи!

Господи, кличу до Тебе, — вислухай мене! Почуй голос моління мого, коли до Тебе я кликатиму! Вислухай мене, Господи!

Нехай стане молитва моя, як кадіння перед Тобою; підношення рук моїх — як жертва вечірняя! Вислухай мене, Господи!

Потім співаються ще вірші з инших псальмів (141, 129 і 116), а після кождого з них — пісня (чи „стихира") на честь того святого, або на спомин тієї події, що в даний день святкуемо (напр., в неділю — про воскресення Спасителя; в свято Різдва Христового — про Його народження; в свято Чесного Хреста — про силу і славу Хреста Господнього і т. д.). — Остання пісня присвячуеться прославленню Божої Матері; крім того в ній подаеться наука (догмат) про народження Сина Божого від Пречистої Діви Марії, через що ся пісня називаеться **Богородичною**, або инакше **догматиком**.

Описана частина вечірні нагадуе життя людей після того, як перші люде в раю згрішили. Вони ділились на праведних і безбожних. Безбожні, забувши Бога, жили тільки для себе, й життя їх загинуло; праведні-ж визнавали завжди слабість своїх сил і шукали помочі та спасіння від Бога. Господь дав їм закон, установив відправляти угодне Йому Богослуження і приносити жертви, — на них і вказуе кадіння диякона чи священика.

Коли починають співати Богородичну стихиру, то священик робить **вечірній вхід**. Відчиняються Царські двері, священик з кадилом виходить з вівтаря північними дверима, а перед ним несуть свічку. Ставши на амвоні, священик благословляе вхід і виголошуе:

„Премудрість. Стіймо побожно!" І входить у вівтар Царськими дверима. У сей час дяки співають пісню на честь Сина Божого, — дуже давно написану, ще в II століттю:

Світло тихе святої слави безсмертного Отця, небесного, святого, блаженного, Ісусе Христе! Прийшовши на захід сонця, побачивши зорю вечірнюю, — славимо Отця, Сина і Святого Духа, Бога. Достойно е повсякчас Тебе прославляти голосами побожними, Сину Божий, що життя даеш, тому світ Тебе славить!

Після вечірнього входу священик виголошуе, а дяки співають вірш із псальми — званий прокіменом. У суботу на вечірні співаеться слідуючий вірш:

„Господь царствуе, в величність прибрався". Перед прокименом священик каже: „Уважаймо" і благословляе нарід зі словами: — „Мир всім".

Далі виголошуються дві ектенії — **Усердна і Просительна**, та співаються знову церковні пісні чи стихири, що подібно до перших пристосовані своїм змістом до даного свята. Сі пісні співаються з віршами псальмів, підібраними відповідно до святочних спогадів і через те вони називаються „піснями з віршами" (чи „стихирами стиховними"). Потім співаеться молитва складена Святим Симеоном Богоприемцем:

„Нині відпускаеш слугу Твого, Владико, по слову Твойому, заспокоеним, бо бачили очи мої спасіння Твое, котре приготовив еси усім людям, світло на просвіту невірних, і славу народу Твого Ізраїльського!

Проспівавши, після сього, ще „Богородице Діво, радуйся" (або тропар празника), люде просять словами Св. Праведного Йова благословити їх:

Нехай буде імя Господне благословенне від нині і до віку!

Священик тоді благословляе нарід зі словами:

Благословення Господне нехай зійде на вас, за Його ласкою і чоловіколюбством, нині і повсякчас і на віки вічні.

Сим вечірня й закінчуеться. Остання частина її своїм змістом указуе на кінець Старого Завіту. А зокрема молитва „Нині відпускаеш" — на предсказання праведному Симеонові, що він не умре, доки не побачить Спасителя, а молитва „Богородице Діво" — показуе нам благовістя Архангела Гаврийла Діві Марії про народження від Неї Сина Божого.

Двояка Інтелігенція.

Інтелігентом називаемо звичайно чоловіка з більшою шкільною освітою. Такого уважаемо розумнійшим, росуднійшим, спосібнійшим, приличнійшим — отже всі такі прикмети звемо словом „інтелігенція".

Дослівно „інтелігенція" значить — свідомість, знання, розуміння.

Але нераз називаемо чоловіка інтелігентом, по зверхнім вигляді — по одежі, ході, способі бесіди, не думаючи, що дійсним інтелігентом е лише чоловік добрий, щирий, ідейний, характерний.

Клясу, яку звемо інтелігентною, можна поділити на дві части — на дійсну інтелігенцію і на парадну.

Парадна інтелігенція, се та, що йде з народом лише в дечім і лише деколи. З громадських справ вона вибирае собі лише дещо, решта-ж її не обходить. Вона-ж між громаду йде на парадні виступи, машеруе раз на рік в святочнім народнім поході, на Різдво і Великдень заходить до церкви під кінець богослуження.

Такі думають, що вони своею свідомістю все поперерастали — народні справи, народну культуру з усіми її звичаями, церкву, релігію...

А перерісши вони замикаються в чотирох стінах свого родинного інтересу таксамо, як всякий неписьменний, а до того-ж самолюбний чоловік з найнизшої верстви народу.

— Мене на світі обходить мій дім, моя жінка і діти, а більше ніхто і ніщо! — отсе ціла фільософія таких самолюбів.

В відношенню до народу такі е звичайними ремісниками. Треба виконати спеціяльну роботу — вони виконують, бо вміють. А позатим їх громадська справа не інтересуе.

Се самолюби. Се люде безідейні і тому назва „інтелігенція" до них не пристае. В них нема широкого громадського розуму. Вони не е громадянами.

Та е друга частина інтелігенції — дійсна інтелігенція.

Се ті свідомі люде, що дбають не лише за себе, за свої особисті справи, але також за справи громадські. Се ті, що громадська справа е їх справою. Се ті, що розуміють свої національно-культурні обовязки і піддержують всяку добру народну працю, клопочуться нею, працюють для неї, журяться нею.

Такі люде не е ремісниками серед свого народу. Се громадяне і співвластителі усіх тих справ, з яких життя народу складаеться.

Такі завсігди йдуть в парі з народом, вони ведуть перед, вони дають примір. Вони е сілою життя — його душею, ухами, очима, совістю.

І оскілько більше народ такої інтелігенції мае, остільки сила народу могучійша, остільки життя народу е богатійше.

Ми в Канаді можемо похвалитися тим, що в нас е поважне число тої дійсної інтелігенції. Що в нас е люде з доброю волею, щирим серцем, з почуттям обовязків. На таких завсігди засновувалася сила громад, сила народів, сила держав і сила цілих століть.

П.В.

Гляди в Гору.

Один проспектор заблудивши в лісі, блукав довгі години без води. Спека була велика і спрага мучила його немилосерно. Він вже стратив був надію на ратунок і вкінці кинувся в роспуці на землю, з думкою дожидати так смерти. Та в тім нечайно підніс вгору очі і побачив вид який влив нову надію в його серце і додав охоти до життя. Він побачив на поблизькім горбку кілька смерек, верхи яких похилились в сторону сусідної долини. Проспектор знав, що се за знак, знав, що в тій долині він знайде воду. Він отже зібрав всі свої сили і добився до жерела, яке вратувало йому життя.

Коли в нашому життю надія почне нас опускати, знесімо наші очі в гору, до Бога, а там побачимо стежку виходу з нашого нещастя.

БРАЦТВО „ФЕДОРІВЦІВ".

Совітський протирелігійний журнал „Безбожник" доносить, що в вороніжській губернії, в совітській Росії, істнуе брацтво „Федорівців", які носять назву по свому основателеві, монахові Федорові. Вони носять святами білу одіж, на якій видніють нашиті чорні хрестики. Їх хати також відріжняються від хатів других людей, бо на стінах видніють намальовані чорною фарбою хрести і букви „Х. В." Жиють „Федорівці" побожно. Збираються одні в одних і моляться та співають псальми, читають Евангеліе і біблію. Святами учащають численно до церкви, а на свої зібрання сходяться тільки для обговорення своїх громадських справ. Про що говорять на зібраниях — е для не членів брацтва тайною.

Основатель брацтва, Федор Рибалкин, зявився в тих сторонах, ніхто не знае звідки, кілька років тому назад. Відразу почав тішитися між людьми великою повагою, ходив босий і без шапки, як літом так і зимою, і проповідував про упадок „царства антихриста" (большевиків), за що був урядом арештований і вивезений на засилання. Але його праця дала плоди і появились — „Федорівці". Вони сектантами себе не уважають „Ми не е сектанти, кажуть, а православні" і говорять правду, бо з православною церквою не пірвали, а противно, жиють з нею в тіснім союзі.

Поширюйте „ВІСТНИК", щоби він знаходився в кожній українській православній хаті.

КАТОЛИЦИЗМ ПІДУПАДАЕ.

Католицька преса в Европі майже не перестае обговорювати факт, що в Відні все більше і більше людей відстають від католицької церкви. В самім 1927 р. покинули церкву 28,837 католиків. Люде, які дивляться на справу отвореними очима, кажуть, що вина за се спадае на католицьке духовенство, яке від якогось часу так розполітикувалося, що занедбало церкву і в сей спосіб дало нагоду вільнодумцям та комуністам поширювати між вірними свої погубні ідеї.

ГАДЮКА НА ЛІТАКУ.

В Австралії одного пасажира стрінула страшна пригода. Коли вже літак був у повітрю, він запримітив у своїи каюті їдовиту змію тарахкавця.

Не маючи коло себе жадної зброї, пробував убити гадину фотографічним апаратом. Однак сим тільки роздратував її. Тоді він скочив на найвище місце в каюті і почав боронитися перед гадиною, копаючи її чобітьми.

Коли й се не помогло, він вискочив з каюти на крило літака, де завважив його летун. Наслідком нерівноваги літакови грозила катастрофа, та летунови вдалося осісти на землю і виратувати пасажира з небезпечного положення.

КУПІТЬ СОБІ

„Добрий Пастир"

український православний молитвенник, ціна $1.50.

THE HERALD

Box 3684, — Winnipeg, Man.

ДОПИСИ.

„ВШИСТКО ЕДНО".

(Толстой, Ман.)

Першого липня сего року відбувся у нас похорон. Помер греко-католик, Миксим Маліцький. Супроводив тіло до гробу польський ксьондз; тіло поховали на цвинтарі коло польського костела; дзвонили дзвони з греко-католицької церкви; процесію взято з тоїж церкви, а не з костела. Виглядало цікаво і неясно: Чому греко-католика не поховано на нібн греко-католицькім цвинтарі, і чому не ховав греко-католицький священик? А коли вже ховав польський ксьондз, то чому з греко-католицькою процесією, коли у костелі е польська процесія?

Як не заперечувалиб греко-католики, то те, що плянуеся від соток літ, — а саме, спольщити наш нарід, — доконуеться на наших очах. Хіба сліпий сего не бачить. Поволі затираються сліди ріжниці між українськими греко-католиками і латинниками і всі вони стають Поляками.

І нащо було витрачувати гроші на будову греко-католицької церкви?

Чи ту процесію, яку греко-католики мають не можна зложити у костелі? Вож ріжниці вже нема між прислужниками Риму.

А тепер ідуть приготовання до будови костела у Толстой. Пощо сего? Чи не можнаб перенести польську процесію до польської (унітської) церкви, яку збудували минувшого року наші греко-католики? Чим то не все одно? Однаково не все бувае священик в унітській церкві і уніяти ходять і до своеї церкви і до костела! Шкода марнувати гроші на два костели,—бо хіба унітська церква і костел, се не „вшистко едно?"

А всі перевертні нехай радуються. Нехай радуються унітські священики, що їм тут на американській землі легко вдаеться цілн уні здійснити. Нехай радуються і ті всі, які рахують себе провідниками греко-католиків. Радість та не довга. Підете у польський табор, явно славно, бо нарід український вас виречеться, так, як кожний инший нарід вірікаеться своїх перевертнів.

Що на се скаже греко-католицький священик, який боровся в рядах української армії за нашу самостійність, за окремішність від Ляхів? А нині йому кажуть гнати своїх вірних польському народові в дарунок! Чому? Задля чого?

Чимраз більше видно, що надходить хвиля, коли прийдеться счеркнути велике число наших людей на користь тих, які століттями знущались і нині знущаються над нашим народом. Така доля нашого народу. А причиною сего е ганебної памяти зрадники нашого народу і нашої віри — Ігнатій Потій і Терлецький. Причиною сего і ті, які ідуть їх слідами, які се все бачуть та нічого не роблять, щоб справу направити. Ганьба їм!

Дійсний Українець, дивлячись на се все, не може не сумувати. Ми бідні, бо в нас нема свідомости, що всякий такий підмане і одурить. Жиди, Ляхи, Москалі, Рим, Французи нас використовують. Коли несвідомий даеться використати, то ще не дуже дивно, але коли свідомого водять за ніс, то сего не мож дарувати богато е в Канаді „інтелігентів" що нарід бажають вдержати на римському припоні. Вони повинні вже раз зрозуміти, до чого Рим стремить, до чого вірність Римові веде. Се їх обовязок. Але чи раб до сего здібний? Заледви!

Для нашої народної справи нічого не роблять греко-католики. Так засліпив їх блеск Риму. До ріжних справ вони байдужі! А вислід того

всього — спольщанився. Довго обслугували парохію в Толстой уніятські ксьондзи. Свідоміша і більша частина порохіян мусіла зірвати з прислужниками Риму і Польщі, побудувала свою церкву, яка стоїть на своїм рідним грунті. Менша частина осталя вірна Римові і Польщі і під проводом своїх ксьондзів стають Поляками. Вірю, що тепер бодай декому зі свідоміших греко-католиків відкриються очі, і вони пізнають, до чого воно іде, та кинуть унію і стануть в ряди дійсних християн а не будуть служити тим, яким не пора служити. Вонож, всякому ясно, що унія і римо-католицизм, се „віднєтко едно". С.

ВІСТИ З СТ. МАРТИН, МАН.

Читаючи наш дорогий часопис „Вістник", подибую дописи з ріжних околиць Канади, з яких довідуюся про рух на полі релігійнім та народнім, отже знесла і мене охота написати кілька слів про нашу околицю Ст. Мартин, Ман.

В нашій околиці є побудований Український Народний Дім, де часом зимовою порою, заходом кількох свідоміших одиниць, відбуваються оден або два концерти і пару представлень.

Хотайби ті свідоміші хотіли працювати більше, то годі, бо противна сторона ставить часом перепони так, що і сама не робить і другим робити не дає.

Краще булоб, щоби і наша молодіж троха більше заінтересувалася роботою на народнім поли і брала живійшу участь в концертах та представленнях, котрі приносять моральну і просвітну користь.

Наша околиця не є позаді також і на полі релігійнім. Заходом передовіших одиниць, як пп. А. Л. Рурика, Ільницького та Совяка, започатковано в нас вже давнійше українську православну громаду, яку тепер обслугує о. П. Заперинюк. Наш парох відвідав нас послідний раз на 30-го червня. Саля Народного Дому була переповнена вірними з нашої околиці, а також і гостями з Фейрфорд. Були також і наші брати греко-католики, котрі дуже вподобали собі проповідь о. Заперинюка підчас Служби Божої.

По Службі Божій була відправлена панахида за генія нашого народу, Шевченка. Священик виголосив зворушаючу патріотичну проповідь, яка кождому присутному витиснула на очах сльози.

По обіді відбувся відчит, який виголосив свящ. Заперинюк на тему „Льояльність до своєї організації". Відчит був дуже інтересний і поучаючий для нас. З него ми дуже богато скористали і научились, як.маємо відноситись до своїх організацій чи то народніх чи релігійних.

По відчиті була порушена церковна справа, а іменно будова церкви, котра є конечно потрібна для нас і наших дітей.

Думаю, що сеї осени приступимо до будови своєї власної святині при помочі котрої зможемо робити дійсно українську роботу. Бо лише Українська Православна Церква заверне нас з тих доріг, котрі провадять український нарід до Москви, Варшави та Риму. П.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпегу.

Збірка на хрестинах в п-ства К. Бойків в Вимер, Саск., за покликом п. Н. Стрільця, голови тамошної парохії. Переслав п. Л. Половин. Жертвували:

П-ство Тацюки 1.75
П-ство Стрільці 1.25
П-ні Ксьонзяна 1.00
І. Шмидьський 1.00
П-ні Деренюк .75
П-ство Половині .75
П-ні Гоманюк .70

По 50ц.: М. Сакундяк, В. Манчур, Н. Франко, П. Білюк, І. Бойко, В. Процко.

По 45ц.: П. Манчур.

По 25ц.: А. Федюк, П. Бойко, К. Бойко.

Разом $11.40

Матвій Телевяк, Лидіат, Ман. 5.00
Іван і Петрунеля Скорі, Брудергайм, Алта 10.00
В. Малюта, Шортдейл, Ман. 5.00
П-ство Андрій і Марія Пилипів, Фенвуд, Саск. 5.00
Т. Отрилло, Фенвуд, Саск. 1.00
Жіноче Т-во ім. О. Кобилянської в Роза, Ман., дохід з „Дня Матері" 8.35

Жертви з нагоди Служби Божої на радіо:

Ф. Т. Гавриляк, Прісвил, Саск. 5.00
П-ні Анна Лесюк, Прісвил, Саск. 5.00

Збірка підчас Служби Божої через радіо в домі п-ства Танчаків в Роза, Ман. на поклик гром. Г. Бугери. Жертвували:

Гр. Бугера 1.00
П. Бращук 1.00
М. Чубей 1.00
В. Танчак 1.00
Л. Танчак 1.00
П. Танчак 1.00
І. Танчак 1.00
І. Бугера .60

По 50ц.: п-ні М. Танчак, Н. Чубей, Т. Максимчук, І. Пупуза.

По 45ц.: Ст. Калакайло.

По 35ц.: Ст. Танчак.

По 25ц.: п-ні Чубей, Ф. Герасимчук, А. Сирізюк, п-ні Бугера, п-ні М. Чубей, С. Гавронський, В. Сторощук, І. Болнарчук, Марія Танчак, В. Когут, п-ні Пупеза, п-ні Максимчук п-на Гнюк.

По 10ц.: І. Когут, п-на Грегоращук, п-на Вас. Грегоращук, Марія Чубей, п-ні С. Танчак.

Школярі:

По 10ц.: Вік. Бугера, О. Бугера, М. Танчак, І. Чубей, Мир. Танчак, Ст. Танчак.

Разом $14.50

ПРИМІР ГІДНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ.

Дня 16 травня наша громада в Форт Вілліям поділилася радістю з родиною нашого пароха о. П. Білона. Того дня митрофорний протоєрей С. В. Савчук охрестив донечку, якою Бог наділив панство Білонів. З нагоди хресту відбулося приняття в домі панства Білонів. Шановні гості не забули виявити свою радість в гідний спосіб, бо на заклик пані Евфрозини Моцок, діяльної членкині жіночого товариства св. Ольги, вложили отсі жертви на Український Православний Собор св. Покрови в Вінніпегу:

А. Моцок $5.00
К. Зінчук 5.00
Пані Е. Моцок 3.00
Ст. Галан 3.00
Пані Роз. Галан 2.00
А. Крук 3.00
Е. Крук 2.00
о. П. Білон 3.00
С. Цибульський 2.00
В. Цибульська 1.00
К. Чеховий 1.00
І. Лисий 2.00
С. Пуляк 1.00
М. Гайовський 1.00
В. Охоцінський 1.00
М. Миндзак 1.00
Лука Юшишин 1.00
М. Савчук 1.00
Іван Сталніцький 1.00
Л. Глуханюк 1.00

Разом $40.00

Кромі сего жіноча Товариство св. Ольги жертвувало від себе суму 20 дол., так що разом висилаємо через п. Свистуна жертву в сумі $60.00 на Собор. Рівнож відзиваємось до православних Українців по цілій Канаді, щоби від себе також поспішили скоро з більшими жертвами і помогли сплатити довг, який тяжить ще на Соборі. Нам треба скоро приступити до завершення будови Собору, який стався гордістю цілого нашого народу в Канаді. А. М.

Збірка підчас служення Служби Божої через радіо в Кромер, Ман. Прислали пп. А. Дзьобко і І. Радзік збірку 5.00

Драматичне товариство „Дніпро" в Крайдор, Саск. 15.00

Всім шановним жертводавцям і збирачам, належиться сердечна подяка і признання. Отож в імени Собору св. Покрови в Вінніпегу, складаю їм сердечне Спасибі!

Гр. І. Блок, секр.-касієр

Жертви слати на адресу

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg

КАНАДА ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ" В РІДНОМУ КРАЮ.

За час мойого короткого побуту на претерній канадійській землі зложили для „Рідної Школи" отсі громади свої датки:

Едмонтон, Алта. $156.80
Саскатун, Саск. 82.80
Форт Вілліям. Онт. 107.05
Торонто, Онт. 328.55
(при вул. Френклин-Вест $102.00, при Бетторст $76.55, в „Народному Домі $150.00.)
Ошава, Онт. 30.00
Монтреал. Кве. 30.00
Вінніпег, („Червоний Хрест") 1,500.00

Крім Вінніпегу всі инші датки зібрані на моїх відчитах зложено на мої руки. „Червоний Хрест" мав вислати прямо до „Рідної Школи" у Львові.

Всім тим, що зложилися на повисші датки, як і всім тим, що подбали про збірку, складаю як найщирійшу подяку в імени „Рідної Школи" й від української дітвори.

Подрібний звіт подасть „Рідна Школа" в свойому часі друком і розішле його всім Кружкам, Секціям і Комітетам „Рідної Школи".

Лев Ясінчук,
делегат „Рідної Школи".

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина

21 нед. — Ешвил, Ман.
28 нед. — Богдан.

Серпень:

4 нед. — Сифтон, по пол. 2 год. катехізація для дітей.
10 суб. — Роблін, 4 год. по пол. катехізація для дітей.
11 нед. — Роблін, вечером 7 год. відчит в Народнім Домі.
18 нед. — Косів, по пол. 2 год. катехізація для дітей, вечером відчит.
19 пон. — Пайн Ривер, — Спас— храм, вечером відчит.
25 нед. — Шортдейл, 2 год. по пол. катехізація для дітей.
28 сер. — Богдан. Успення, храм, у 4 год. по полудні катехізація для дітей.

Box 315 Давфін Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Мельничука.

21 неділя — Ст. Джуліен.
28 неділя, — Витків.

Серпень.

4 неділя, — коло Пискливця.
11 неділя — Вакав.
18 неділя, — Ст. Джуліен.
25 неділя, — Марлін-Гласлин.
28 середа, Успення Пр. Д. М., — Вакав, Саск.

Box 101 Wakaw, Sask.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЛИПЕНЬ.

17 С. Андрія Крит, Марти
16 П. † Атанасія Атон. прп.
18 Ч. † Кирила і Методія ап.
20 С. Томи і Акакія прп.

21 Н. 4 Нед. по З. с. Д. Прок.
22 П. Панкратія
23 В. † Антонія Пeч. прп.
24 С. Евфимії мч. і Ольги
25 Ч. Прокла і Ілярія мч.
26 П. Собор Арх. Гавриїла
27 С. Акили ап. Кирійка мч.

28 Н. 5 Н. по З с. Д. Вол. укр. кн.
29 П. Атиногена
30 В. Марінии вмч.
31 С. Якинта і Емілієна мч.

СЕРПЕНЬ.

1 Ч. Макрини прп.
2 П. † Ілії прор.
3 С. Симеона і Івана прп.

4 Н. 6 Н. по З. с. Д. Марії Магд.
5 П. Трофима
6 Н. † Бориса і Гліба мч.
7 С. † Успення св. Анни
8 Ч. Ермолая свщмч.
9 П. † Пантелеймона вмч.
10 С. Прохора і ин. ап.

11 Н. 7 Н. по З. с. Д. Калиніка
12 П. Сили, Андроника
13 В. Евдокима прав.
14 С. † Пох. Ч. Хр.
15 Ч. Пер. мощ. св. Стефана

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.

28 неділя, св. Володимира. — Вайта, архиерейська візитація.

Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Заперинюка.

Серпень:

4 нед. — Селкірк.
11 нед. — Тиндал.

Всюди по Богослуженню катехизація дітей.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Сведак Петро, Рунсіман, Саск. 1.00

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЛИПЕНЬ:

21 Неділя 4 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 3. Утр.: Єв. Лук. XXIV: 1—12; Літ.: Ап. Рим. V: 15—23; Єв. Мат. VIII.: 5—13.

28 Неділя 5 по Зісланню Св. Духа: Гол. 4. Утр. Єв. Лук. XXIV: 12—35 Літ Ап. Рим. X.: 1—10; Еван Матея VIII: 28—34 і IX.: 1.

СЕРПЕНЬ.

2. Пятниця. Ілії Пророка: Утр.: Еван.Лук. IV.: 23—30; Літ. Ап. Якова V.: 10—20. Єв. Лук. IV: 22—30.

4. Неділя 6 по Зісланню Св. Духа: Гол. 5 Утр. Єв. Лук. XXIV.: 36—53; Літ.: Ап. Рим. XII: 6—14; Еван. Мат. IX: 1—8.

11. Неділя 7 по Зісланню Св. Духа: Гол. 6 Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10; Літ. Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX.: 27—35.

18. Неділя 8 по Зісланню Св. Духа: Голос 7 Утреня: Єв. Ів.: XX.: 11—18; Літ.: Ап. 1. Коринтян I.: 10—18; Єв. Мат. XIV.: 14—22.

19. Понеділок, Преображення Господнє: Утр.: Єв. Лук. IX.: 28—36; Літ.: Ап. 2 Петра I.: 10—19; Єв. Мат. XVII.: 1—9. Після заамвонної молитви освячується садовина.

25. Неділя 9 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8 Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—31. Літ. Ап. 1 Корин. III.: 9—17; Єв. Мат. XIV.: 22—34.

28. Середа. Успення Пресв. Богородиці: Утр.: Еван. Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип. II.: 5—11; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го СЕРПНЯ, 1929. ЧИСЛО (84) 15

З ЦЕРКВИ — КЛЮБ БЕЗБОЖНИКІВ.

Десятинну церкву в Київі, яку збудував ще Володимир Великий, большевики перемінили на „клюб безбожників".

СИЛА ДУХА В ГОДИНІ СМЕРТИ.

В Стрию, в Галичині, трафився такий випадок: Машиніст зелізничий Прейсхер тяжко хорів і лікарі сказали, що його ніяка людська сила не вдержить при життю. Однак сам хорий сказав, що доти буде жити, доки його дочка Марія не здасть матури. І справді дочка здала матуру, прийшла сповістити про се свойого хорого батька і безпосередно після того батько помер.

САМОСУД.

Біля Шепетівки на Україні натовп селян, в большевицькому представленню ніби сектантів, злінчував одного селянина за те, що той звернувся до большевицького суду в якійсь справі. Большевицькі часописи пишуть, що ніби та секта вважає совітських урядників за „змїів" і тому нікому звертатися до них не вільно. До того треба додати, що в ріжних місцевостях України, по селах, створились такі відносини, що селяне не хочуть мати найменшого контакту з владою і навіть за реквіроване збіжжа відмовляються брати від урядовців заплату, уважаючи їх коли не за змїів, то просто за гадів.

БУЛИ-Б ПОХОВАЛИ ЖИВОГО.

Богатого купця Мея з острова Куби найшла недавно родина в ліжку неживого. Поплакали, скричали тай почали лагодити похорон. Тіло віддіслано до закладу, щоб його забальсамувати. І хто знає, що були-б там з ним зробили, як би він був нагло не підніс ся. Були-б напевно з нього зробили трупа, бо він був живий і попав тільки в летарг (така хороба, що чоловік виглядає як неживий).

ГРОБІВЦІ УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ.

На Волині біля місцевости Перепонін є богато курганів, в котрих містяться гроби українських князів. Кургани сі тепер розкопують. Учені думають, що розкопавши їх, можна буде найти там безліч дорогоцінного матеріялу до історії Волині за панування наших князів.

АРЕШТУВАННЯ НА ЛИЧАКІВСЬКОМУ ЦВИНТАРІ.

На другий день Зелених Свят після панахиди на личаківському цвинтарі у Львові арештувала поліція 17 студентів та студенток. А саме поліція зняла з могили Коцка і Любовича стяжки з написами та арештувала сих, яких підозрівала у зложенню сих стяжок. Арештованих перевезли автом до команди поліції при вул. Казимирівській. Тут після списання з арештованих протоколу випустили їх на волю.

СЕЛЯНЕ НА УКРАЇНІ ПРОТИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ.

Німецькі газети подають, що окремий відділ українського воєнного ДПУ (державного політичного управління, або чека), перевів богато арештів серед червоно-армійців у Київі, в Білій Церкві (в Київщині), в Житомирі (на Волині) і в Камінці Подільському. Всіх арештованих вислано негайно до Харкова.

За причину арештовань у Харкові подають те, що агенти ДПУ викрили селянську революційну терористичну организацію. Арештованих красно-армійців обжаловує ДПУ, що вони доставляли селянам оружжа, патрони і ручні гранати. Агенти ДПУ проловили документи, з яких виходить, що ся тайна організація поклала собі метою безпощадну боротьбу проти представників радянської влади.

Ся тайна селянська організація виготувала пляни, як зробити села цілком недоступними для комуністів. Селяни мали негайно вбивати всіх комуністів, що живуть по селах а також всіх приїздних представників радянської влади.

Всі „колхози" (колективні хазяйства, себто збірні, комуністичні господарства) селяни мали випалити.

ТУРЕЦЬКИЙ ЗАКОН ПРО РОЗВІД.

Турки від кількох літ намагаються наслідувати у всьому західно-европейські держави. Лиш в справі законів про розводи, вони не наслідують Европи.

Ухвалений Турками, закон про розвід каже, що жінка має право домагатися помочі від покидаючого чоловіка лиш тоді, коли вона перейшла вже старший вік. Коли-ж вона ще гарна та молода, то вона може вийти другий раз заміж. Супроти того їй не належиться ніяка поміч від бувшого її чоловіка.

НОВІ ПОСТАНОВИ ВАТИКАНУ ПРО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

Філаделфійська греко-католицька „Америка" подає такі відомости:

Папа римський установив декретом з 8 травня 1924 р. два окремі греко-католицькі епископства в Злучених Державах: одно у Филаделфії для Українців з Галичини, а друге в Питсбургу для греко-католиків з Підкарпаття і Югославії, а також Мадярів з Угорщини.

Дня 5 квітня 1929, Конгрегація для Східної Церкви у Ватикані, видала новий декрет, який порядкує взаємини між обома греко-католицькими дієцезіями та між ними і римо-католицькою церквою в Злучених Державах. Сей декрет видано на пробу на 10 літ.

Декрет складається з 43 артикулів. Головні його приписи такі:

Декрет доручує обом греко-католицьким епископам удержувати в Ню Йорку спільного делегата для опіки над греко-католиками в тому найбільшому центрі Америки.

Дальше, постановляє, що до Злучених Держав не вільно священикам їхати на власну руку, тільки за дозволом Конгрегації для Східної Церкви, котра такі дозволи видаватиме **тільки священикам безженним.**

Обом ординаріятам доручує удержувати спільні духовні семинарі, малий і висший. Священики, котрі вже раз дістались до Америки з Европи і тут працюють, не можуть бути відкликані епископом тої епархії, з котрої виїхали до Америки.

Також приписує декрет способи виписацення духовенства і забезпечення церковного майна відповідно до постанов законів кождого стейту; дає приписи про життя і поведення священиків, про візитовання парохій владиками і так далі.

В мішаних подружах жінка має право, але не обовязок, перейти на обряд свого мужа, значить з греко-католицького обряду на латинський, як і з латинського на греко-католицький, а по смерти чоловіка може вернути до свого обряду. Шлюб має давати священик того обряду, до якого належить наречена, а всі діти з мішаних подруж мають належати до обряду батька, щоби не розривати родин.

Де нема греко-католицької церкви ізза надто малого числа греко-католиків і вони з **доручення свого епископа** ходять до латинських костелів, то побут їх під духовною опікою латинського духовенства зовсім не означає переходу на латинський обряд. (А що-ж?)

ПОРЯДОК ВІЗИТАЦІЯ

Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

4. серпня, неділя — Січ-Коломия, Алта.

Громади, які бажають витати в себе о. Владику, повинні прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизшу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews St., Winnipeg Man.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА СЕКТА.

„Комуніст" подає, що в Дніпропетровській окрузі звилася нова релігійна секта: „благословенців". На чолі її стоїть селянин Рибчук, що уважає себе за Божого післанця і має на меті вратувати нарід від близької кари за гріхи комуністів. Всі, що приступають до секти, мають старанно уникати всяких стосунків з комуністами, не продавати їм збіжжа, не давати рекрутів і не платити добровільно податків. Секта скоро поширилась по окружних селах. Видано наказ про арештовання Рибчука, але наказ не міг бути виконаний, бо селяне укривають Рибчука перед переслідуванням.

СИН УБИВ БАТКА.

Петро Латинич, робітник в Фарел, в Пенсилвенії, згинув з рук власного сина.

Коли хлопець був в театрі, дали йому знати, що батько пяний і зневажає матір і що матір кличе його до дому. Він прийшов і, як міг, втихомиряв пяного, але той почав бійку і грозив синови смертю. Хлопець, якому літ 19, тоді застрілив батька.

Осип Маковей.

ПУСТЕЛЬНИК ІЗ ПУТНИ.

(Докінчення).

Нарешті один з ловців, молодий ще, з гарним круглим лицем та з довгим волоссям, чоловік зважився спитатись:

— Хто ти, старче Божий?

— Я пустельник Данило, — відповів дідусь.

— Давно вже тут?

— Сім років. А ти хто, пане, що маєш таку дорогу одежу і таку велику дружину?

— Я Степан, воевода і господар сії землі.

На те пустельник сказав:

— Знав я ще твого діда Олександра, а Господь сподобив мене побачити ще й тебе. Ходи до моеї церковці, нехай я помолюся, щоб Господь дав тобі довгий вік.

Воевода Степан і його дружинники вилізли на камінь і зайшли до церковці. Всі оглядали цікаво невидану печеру і слухали молитву пустельника перед деревляним хрестом. По молитві вийшли з церковці, і воевода спитав пустельника:

— Ти сам вирубав сю церковцю?

— Сам, пане мій.

— Не величай мене паном на сьому місці: тут я перед тобою, старче Божий, хилю голову.

— Не передо мною, а перед Богом, що вибрав собі мене за свого слугу.

— Добре тобі тут?

— Добре. Відколи моя церковця готова, вже не маю журби.

— І не страшно тобі?

— Страшнійше між людьми, як тут у лісі. Бував я в світі і знаю, де гірше.

— Ти, кажеш, запамятав мого діла?

— Так. У його війську я воював на Покутті і на Поділлі, поки польський король Владислав не переміг його. Се вже трийцять літ тому. Вернувся я до дому і не застав нікого з родини: всі вимерли від „повітря". Тоді я пішов на гору Атос і там прожив кільканайцять років у монастирі. Вернувся звідти — знайшов отсе місце і живу. Тут так тихо і гарно, душа мае спокій.

— Справді гарно, — потвердив воевода. — Ми тут посидимо трохи й відпочинемо.

Дружинники воеводи зійшли з каменя, а воевода лишився з пустельником сам. Пустельник виніс овечі шкіри, простелив на землі і просив гостя сісти. Степан сів.

— Нічим мені тебе приняти, — нарікав пустельник.

— Не журись, старче! От є мясо з тура, і в нас дещо знайдеться.

А внизу над потоком уже справляли тура і розкладали вогонь. Тихий закуток у ярі, де, бувало, пустельник цілими тижнями не чув людського голосу, ожився; стало гамірно і весело.

— Чи се-правда, що Турки здобули Царгород? — спитав Данило воеводу.

— Правда.

— Боже! Боже! — зітхнув пустельник сумно. — І до мене дійшла ся чутка, а я не вірив у такий допуст Божий. За які гріхи впала така страшна кара на християн? Тепер і Молдава не буде мати від Турків спокою.

— Авже-ж! — відповів воевода. — Коли-б дав Бог мені пожити, буду мати з ними діло не раз.

— Будеш! будеш! — сказав пустельник живо, — і Бог тобі поможе. Я буду молитися... ми всі будемо просити Господа.

Воевода задумався:

— Се моя найбільша журба. Нападуть край, знівечать і навіть мої кістки з гробу викинуть.

— У Бога надія. Ти проживеш ще довгі літа. А коли вже про смерть думаєш, збудуй де на відлюдді монастир і там колись спочинеш.

Перекусивши, що було, попросив воевода пустельника і кількох бояр, що були з ним, піти оглянути околицю. Всі пішли горі річкою Путною. Не могли нахвалитися чудовою стороною, освітленою тепер лагідним, осінним сонцем. Тут було так тихо і любо, якось і розмова не складалася добре. Воевода ішов задуманий і провадив ціле товариство на гору. З го[...] довго оглядав долину річки, і нареш[...] промовив:

— Я побудую тут монастир, а ви щоб мене по смерти в ньому поховали. Тут я буду мати спокій.

— Рано ще тобі про смерть думати, — зауважив один з бояр.

— А про те треба. Спасибі тобі, старче, що мені сю думку піддав. Тут справді гарно і тихо. А мені за те Бог поможе Турків побити.

— Дай то, Боже! — сказали всі.

— Де-ж би сей монастир ставити? — спитав Степан уже веселіще. — Всюди тут гарно. Ано, пане постельнику, стріль із лука: де стріла упаде, там буде церква. Міряй в сей бік у якесь дерево!

Постельник Красниш стрілив з лука; стріла застрягла в землю між деревами. Слуга побіг туди, щоб зазначити місце, а потім сховався за грубе дерево. По ньому/ стрілив боярин Дума Браевич; його стріла впала недалеко від першої. Стріляли ще бояре Станчул, Штибор і Данович, і їх стріли падали також на землю. Тоді натягнув лук сам воевода — і його стріла застрягла в пень явора та й зломилася. Слуга дав про се знати воеводі. Всі зійшлися на сьому місці де падали стріли.

— Отут і буде престіл церкви, де моя стріла застрягла. Пізначи собі, старче Даниле, се місце добре; я хочу, щоб тут була церква. З весною пришлю сюди робітників. А тепер пора нам додому.

Слуги привели коней, всі посідали.

— Будь здоров, старче Божий! — сказав Степан. — Молися за мене та за мою рідню.

— Нехай тобі Бог щастить, господарю наш любий! — відповів пустельник. — Буду молитися, і Бог мене вислухає. Будуть тебе прославляти навіки, доки сонця та землі.

Ловці відїхали, і пустельник остався знову сам. Вернувся до своеї скелі і застав тут ще велике вогнище над потоком. Ловці лишили йому цілу шкіру, зняту з тура, і трохи не все мясо, а в церковці знайшов довгу грубу свиту, яку йому таким способом дарував хтось із дружини воеводи. Коло свити лежали паляниці і ціла груда соли. Пустельник постановив собі, дати мясо завтра пастухам, а шкіру лишити собі. Поховавши, що було треба, він сів перед своею церковцею такий радий, як уже давно не був, і глянув у той бік, де колись мав повстати монастир. Не втерпів і зійшов з каменя, щоб піти ще раз оглянути се місце.

Сонце вже заходило. Темносинє небо покрилося ясножовтим золотом у тому місці, де сонце заховалося. Порозкидані і порозривані хмарки, чорносиві, цеглястожовті і білі, як далекий дим, подіставали в низу від сонця золоті рубці. Низше від них простяглася небом довга фіолетово-рожева смуга, котра що раз виразніще ширшала і блідожовтим сяєвом засягла трохи не до місяця-молодика, що забілів на небі.

Понад річкою Путною знялася легенька мрака і повіяв вітрець. З дерев почало сипатися листя тихо, непомітно. Надлетіло кілька чижів, і їх тихе цвірінькання розлягалося в сонній пущі так дзвінко, як би голос не знати яких великих птахів.

А пустельник Данило оглядав тим часом місце під монастир і говорив голосно свої вечірні молитви.

Милосердя Боже До Запорожців.

З історії нам відомо, як наші славні запорожці наводили острах на своїх сусідів. Нам сі згадки інтересні, бо свідчать про буйну тодішню енергію козацьку, що даючися в знаки сусідам, заразом ширила свобідний рух і волю також на Україні, ламаючи кайдани панської неволі. Особливо запорожці часто нападали на турецьку державу. Одного разу понищивши турецькі села і міста і набравши ріжного добра, поїхали своїм кораблем до Запоріжжя. В дорозі несподівано піднялася страшна буря. Великі морські хвилі з такою силою бились об корабель, що в скорім часі появилась на кораблі проточина, корабель почав наповнятися водою і почав тонути.

Запорожці, бачучи свою неминучу загибель, звернулись з горячою молитвою і зі сльозами до Господа Бога та до Пречистої Божої Матері і до св. Архистратига Михаїла, і щиро просили, аби Господь визволив їх від неминучої смерти, і дали при сьому обіцянку послужити деякий час в монастирі Божої Матері в Київо-Печерській Лаврі.

І ось коли вони молились, сталось велике чудо. Із нижньої частини корабля несподівано зявився перед ними прекрасний юнак на блискучім коні і ставши посеред погибаючих запорожців сказав їм: не бійтеся мужі, щиро просіть Бога і Він визволить вас від смерти, на те Він і післав мене до вас. І юнак відразу зник.

Між тим буря втихла, море заспокоїлось, а корабель, котрий був наповнений до половини водою, став сухий, ніби в ньому і не було ніколи води.

Бувші свідки такого чуда, запорожці, прославили від всього серця Господа Бога, що визволив їх від страшної смерти, — щасливо повернулись на батьківщину, де й поспішили виповнити дану ними обітницю послужити в монастирі Божої Матері в Київо-Печерській Лаврі.

(Запозичено із власних записок П. Могили, надрукованих в VII т. Ар. Юго-Зап. Рос.).

Ширителі Незадоволення.

В часі послідної війни французький военний суд засудив на смерть через розстріляння одного цивільного чоловіка за те, що той ширив між жовнірами незадоволення. Здавалось би, що надто строга кара за таку провину, та коли застановитись над нею добре, то побачимо, що кара в дійсности відповідала провині, бо нема нічого гіршого над те, як зneохочувати когось у виконуванню його обовязку.

До виконання обовязків треба заохочувати, а це зneохочувати.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:

H. I. BLOOK

810 Dufferin Ave. — Winnipeg, Man.

ДЕЩО ПРО ЧИСТОТУ ОБРЯДУ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

„ВІНЧАННЯ" і „ШЛЮБ".

Римські епископи ще з IV століття стали відріжняти свою Церкву від Православного Сходу, над яким хотіли запанувати подібно як над Заходом. По тій причині завели вони у Західній Церкві целібат священиків, змінили нікейсько-царгородський Символ Віри в науці про походження Святого Духа, веліли відправляти Службу Божу на опрісноках та причащати вірних під одним видом та богато дечого иншого позаводили. Завели й присягу при Вінчанню.

Погляньмо у Святе Письмо Старого Завіту. Ось як оповідає пророк Мойсей про перших людей:

„І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх. — **І благословив їх Бог** і промовив до них: Плодітесь і намножуйтесь і сповнюйте землю" (Бит. I: 27-28).

Адам же, побачивши Еву, сказав: „Тим то оставить чоловік отця свого і матір свою, та й пригорнеться до жінки своеї, і будуть удвох одно тіло" (II: 24).

Отже сотворив Бог перших людей чоловіком і жінкою та поблагословив їх на подружне життя задля продовження людського роду. Тим то оставляе двое молодих людей родичів своїх та еднаються в подружній звязок, якому Церква дае Боже благословіння. Таке єднання може основуватись, очевидно, тільки на любови. „Нехай чоловік віддае жінці яку треба любов; так само й жінка чоловікові", — каже св. апостол Павло в Посланні до Римлян (VII: 3). А в Посланні до Єфесян знова говорить так: „Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив Церкву, і себе видав за Неї" (V:25). І задля тієї дружньої любови, що мае взоруватись на любові Христа до Церкви, зве Апостол подружжя „тайною великою" (V: 32).

Любов подружня, як і всяка любов взагалі, не може походити від примусу. Вона зроджуеться тільки при добрій волі. Де силування там не мае любови, там не може бути й Божого благословіння. Тим то й питае священик, ще поки лічне властивий чин Вінчання (після Чину Обручіння), обоїх молодят зосібна, чи кожде з них **зі своеї доброї волі, а не з примусу, бажае одружитися** одне з одним. Коли-ж обое вони свідкують про свою добру волю одружитися, тоді священик звязуе їхні правиці на знак обосторонної згоди вступити в подружній звязок та в дальшому ході Чину Вінчання вінчае молодят вінцями та благословляе їх тричі рукою, промовляючи: **„Господи Боже наш, славою і честю вінчай їх!"** У сьому благословінню та словах суть Святої Тайни Вінчання. Крім сього символізують подружню любов обряд благословленої „спільної чаші" для молодят.

Таким чином цілий обряд Святої Тайни Вінчання представляеться благословінням на подружне життя двоїх людей звязаних любовю, по приміру благословіння самим Сотворителем Перших Родичів в раю.

Подружжя, освячене Божим благословінням, нерозлучне. **„Що Бог злучив, чоловік нехай не розлучае"** — сказав Ісус Христос лукавим фарисеям, коли покликувались вони на розвідні листи по закону Мойсея. „Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводитись із жінками вашими; у почині-ж не було так. — Говорю-ж вам: Що, **хто розведеться з жінкою своею, хіба за перелюб, та ожениться з иншою, робить перелюб; і хто з розвідкою ожениться, творить перелюб."** (Мат. XIX: 6, 8-9).

Християнське подружжя нерозлучне, бо подруги через свою обопільну подружню любов **„у двох одно — так що вже не двое, а тіло одно"** — як каже сам Божественний Творець Нового Заповіту (Мат. XIX: 5-6). І ся обопільна любов е такою важною основою християнського подружжя, що коли котре із подругів осквернить святу звязь подружньої любови через перелюб, то се — після заповіди самого Спасителя — достаточна і справедлива причина задля розвязання подружжа. Проте **на основі постанови** самого Сина Божого і единого Голови Церкви, **Ісуса Христа, дозволяеться Православною Церквою розвід за перелюб.**

Так отже на основі Святого Письма Старого й Нового Завіту подружжя се звязок любови двоїх людей, освячений Божим благословінням та нерозлучний, хіба за перелюб.

Як же представляеться подружжа в римській Церкві?

Римська Церква також уважае подружжя нерозлучним звязком, нерозлучним навіть мимо перелюбу.

Католицькі молодята присягають одно одному досмертню подружню вірність і любов. Се одначе не в силі усунути в римській Церкві випадків зломання подружньої вірности через перелюб. Після постанови самого Ісуса Христа перелюб достаточна причина задля розводу. Після науки римської Церкви — ні. Що-ж тоді? Беззаконня родить беззаконня. Бідним людям приходиться переживати цілі роки пекло в хаті або розсходитись таки, незаконно, та „жити на віру". Трохи заможнійші мусять вдоволитися сепераціею (розділенням, окремішним життям) та ждати одно одному смерти. Великі-ж пани можуть одтримати з Риму „уневажнення" таки католицького, колись зовсім законного і „важного шлюбу". Оттаке беззаконство придумала римська Церква.

Заведення присяги при вінчанні сягае самих початків Унії. Присяга при вінчанні в уніятській Церкві на римський лад дала уніятським священикам — своїм і чужим — нагоду похіснуватися темпотою своїх парохіян, яким із тих чи инших причин прихрдилось вінчатися у православних священиків. Нераз чоловік та жінка жили собі вже десять а то й пятнайцять літ, повінчані по Божому закону. І діточки їх батьком-матірю звали та й сусіди шанували як християнську родину. Аж ось появився в околиці „свій" рахувати, „католіцкий" ксьондз чи хоч би й „руска піпа". Йде чоловік до „свого" священика от хоч би до Сповіди. А той так і питае: Де ти „шлюб брав"? Як тільки вінчався чоловік у православних, так заявляе йому відразу, що „шлюб неважний" і він мусить „другий раз шлюб брати".

Чоловік, звичайно, не знае, що перед державним законом вінчання якої би то не було Церкви важне. Росповідае свій клопіт жінці: „Шлюб наш неважний. Ми все одно, як би „на віру" цілий час жили". І боїться чоловік, щоб жінка не покинула його, а знова жінка боїться, щоб чоловік не покинув її. Ну, тай таки гріха перед Богом боятьса, що то „на віру" жиють. І йдуть сердеги брати другий „важний шлюб". Що такий другий шлюб був може схожий трохи на шлюб або й зовсім ні, се самозрозуміло. Зате не було ніякої при ньому регістрації подружжя із підписами „молодих" та свідків. Те-ж самозрозуміло: бо рекорд до державного статистичного бюра подав священик, що справді вінчав пару. Та такий „важний шлюб" даром старим „молодим" не приходив.

Бували одначе — хоч і рідко, випадки, що „потрапив лис на лиса". Приводить чоловік до католицького священика, який радить його брати новий шлюб, — не свою жінку, з котрою вінчався у православного священика, а яку дівчину чи молодицю. „Се твоя жінка?" — „Ні!" — „Чому-ж ти своеї жінки не привів?" — „Ви-ж казали, отче, що тамтой шлюб неважний. Так пощо мені приводити жінку, коли я незлюбив уже її, як ще й до того вона мені „неважна" жінка. Вже радше дайте мені „важний шлюб з молодшою!"

Та тоді вже „ксьондз" чи „піпа" другого „важного шлюбу" не пробував давати. Дати тій самій парі, що не знае закону, другий раз „шлюб", щоби був „важний", то ще ввійде. Але „давати шлюб" особі, що була звінчана, без розвідних паперів, се вже таки небезпечно.

Отсих кілька заміток про найважнійші ріжниці між чистим українським православним обрядом а златинщеним уніятським у Службі Божій і Чині Вінчання подано на те, щоб отворити очі на зрозуміння свого рідного українського православного обряду, тим, котрі сього ще може не знають. Кождому православному Українцеви треба знати принайменше в головному зарисі обряди Української Православної Церкви. Тоді не найдеться між нами людей, які далиб посоромити себе та Рідну Церкву перед нашими ворогами, вважаючи православними чужі латинські обрядові форми уніятської Церкви. Щоб могли ми бути вповні православними та твердо й непохитно стояти на православному грунті, необхідно треба бути православно свідомими ув обряді. Обряд тісно вяжеться з вірою, бо жерелом його віра. То-ж ставши православно свідомими в рідному обряді, ми любити й дорожити-мемо не тільки ним але й рідною нам вірою православною, що такий гарний обряд витворила. Коли-ж дорогі нам своя православна віра і свій православний обряд, тоді ми справді „вірні" Рідної Церкви.

о. Т. Д. Волохатюк.

Слова Божі Про Супруже Життя.

Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив Церкву і Себе віддав за Неї. — (Єф. V. 25).

Жінки, коріться своїм чоловікам, якож подобае в Господі. (Колос. III:18).

Так повинні чоловіки любити своїх жінок, як свої тіла, бо хто любить свою жінку — себе самого любить. (Єф. V: 28).

Жінки коріться своїм чоловікам, як Господеві, тому, що чоловік е голова жінки, як і Христос Голова Церкви, і Він Спаситель Тіла. (Єф. V: 22 і 23).

Чоловіки, любіть жінок і не бувайте гіркими до них. (Колос. III: 19).

МАЙНО — ВЕЛИКА ВІДВІЧАЛЬНІСТЬ.

Один богач запросив свого приятеля до себе, щоб повеличатися перед ним своїми достатками. Коли вже показав йому все — і хату, і поле, і коні, — тоді звертаеться до него і каже:

— Ну, що думаеш про майно?

— Що-ж, приятелю, велике майно маеш, дуже велике. Як раз таке, через яке дуже страшним являеться ложе смерти...

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 — За границею — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semi-monthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50 — Foreign — $2.00

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG, MAN.

ДОСВІД НАРОДУ НЕ ПОВИНЕН ПРОПАДАТИ.

ДІОНІЗИЙ, РІЧИНСЬКИЙ І ДАЛЬША РОБОТА УКРАЇНЦІВ.

Дня 21-го квітня, 1929, в неділю, в православному Соборі в Володимирі, на Волині, відлучено від Церкви лікаря Арсена Річинського.

Митрополит Діонізій за провину Річинському ставить непослух. Він то скликав церковний зїзд до Луцька на 5—6 червня 1927 року, наперекір забороні митрополита. Писав в часописах проти митрополита і йому близьких та проти їх роботи. Скликав менші церковні зібрання і др.

За таку провину відлучено Річинського від церкви і кинено на нього анатему (прокляття). Річинського позбавлено:

1. Спільної молитви з вірними.
2. Участи в якім будь церковнім богослуженню.
3. Довершення над ним якої будь тайни, чи обряду.
4. Права похорону.

На ділі відлучення вірного від церкви, се оголошення на нього бойкоту. Церковні канони (закони) кажуть, що

— Хто з відлученим від церкви буде молитися, хоч би в своїм домі, сам відлучається.

— Хто з духовних буде молитися з відлученим, сам відлучається.

— Коли відлучений піде до иншого міста і там без відповідних документів його приймуть; тоді відлучаються від церкви ті, які приняли і відлучений. — Правила св. Апостолів: 10. 11. 12.

Церква вже в початках була строго здисциплінована інституція. Вона мала великі цілі, для яких істнувала, мала строгі закони.

Церква мала складатися з людей найкращих — з людей праведних і людей каючихся. З тих, що були би щирими і примірними працівниками і з тих, що бодай не робили би сорому.

А Церква, як інституція, ставила собі ціллю — **склоняти людей до життя згідливого, поміркованого, здержливого, тверезого; до несення матеріяльної і духової помочі потребуючим; а вкінци до рішучого, невмолимого осуду всего, що несправедливе, нечесне, неправедне.**

Маючи такі основи, Церква поставила рішення: Хто не з нами, той мусить бути поза нами! — і сю засаду пильно до життя прикладала.

Чоловік иншої віри, иншої секти, инших поглядів не міг увійти між церковну громаду тоді, коли вона молилася, нараджувалася, або коли взагалі рішалися якібудь ділові справи християнської громади. Не міг між громадою бути і той з членів, який легковажив ті закони, якими церковна громада руководилася. Такого накликали до поправи, а коли не каявся, його з громади виключали.

Тоді обовязком кождого з громади ставало — з виключеним не сходитися, не звязуватися з ним в ніяких справах, від нього сторонити. Сказавши по нинішньому — такого мали всі бойкотувати. Не йдеш з нами, отже не маєш між нами місця, ні довіря ні помочі!

Таке строге поступовання з непоправними членами випливало з організаційної практичности, а також з того великого морального обовязку, з тої взнеслої цілі, яку Церква перед собою ставила.

Нема на світі організацій, чи інституцій без менше, або більше означених законів і без карности. Винних всюди судять, карають, а непоправних виключають. Коли не наш, так з між нас забирайся! Йди між своїх!

На сей закон церковної карности покликувався Діонізій виключаючи Річинського з церковної громади. Проголошуючи виключення, він вкладає на вірних обовязок Річинського бойкотувати.

Висшими суддями в церковному життю православному уважаються епископи, а найвисшими Вселенські Собори.

Творці церковних законів розуміли, що між епископами можуть знайтися люде самолюбні, або духово слабосилі, отже такі можуть судити несправедливо, або хибно. Тому вже на Першім Вселенськім Соборі в Никеї (325 р.) рішено що два рази в році мають відбуватися Окружні (менші) Собори, на яких будуть провірюватися рішення епископів, коли осуджені члени зі своєю справою до Собору вдадуться.

Рішення епископів не мусіли бути остаточні. Собор міг їх рішення відкинути й осудженого виправдати.

Згадані Окружні Собори мали збиратися два рази в році. Від часу їх постанови богато чого в церковнім устрою змінилося. Не всі тодішні рішення нині виконуються, або не в такій формі, як колись. Ось тут і нове питання!

Дальше — тодішні рішення були для тодішних відносин. А нинішне життя православних Українців під Польщею пливе в цілком инших відносинах. Взяти хоч би те, що грецька держава, в якій відбувався Перший Вселенський Собор (і другі), уважала тодішну Православну Церкву своєю і дбала про її охорону, а Польща старається Православну Церкву знищити. І тому справу Річинського і Діонізія треба міряти не тільки давними церковними канонами, але на ню дивитись треба також зі становища нинішних обставин, яких канони не мали на гадці.

Церковні (як і всякі) закони повинні бути для добра людей. Вони управильнюють хід життя і громадської праці.

Однакож Діонізій уживає церковних законів на те, щоби робити Українцям лихо.

Український нарід хоче, щоби в його церкві була його рідна українська мова, а не мова чужа. Щоби священиками й епископами в його церкві були щирі Українці, а не люде чужі. Вимагає, щоби служителі церковні дбали про те, щоби український нарід сам був господарем на своїй землі — в своїй церкві, школі, правдінню.

Тимчасом Діонізій, будучи між Українцями чужинцем (Москалем), робить противно. Заступаючись церковними законами, він дбає, щоби над українською Церквою панувала чужа і ворожа московщина — московська мова, московські провідники, московська політика. З другої сторони він прислугуєсь Полякам зі шкодою для Українців.

Коли до Діонізія прикласти силу церковних законів в первіснім основнім їх розумінню, так бути може, що він давно не повинен зватись епископом.

Коли взяти на увагу його роботу, то не йому Українців на суд тягнути, тільки самому давно на суд ставати. Церковний Зїзд в Луцьку 1927 р. — се-ж був великий народний протест проти шкідливої роботи Діонізія. Се-ж була скарга на його поведення.

А Річинський, се лише представник протестуючого народу. Речник потреб українського життя. І тому проклін кинений в сторону Річинського, се проклін кинений в лице цілому українському народови і його справі. Се проклін ворога і на нього ніхто не повинен оглядатися.

Діонізій проклинає Українців в Европі. А в Канаді представник тої самої московської політики, о. П. Божик (давно московсько-православний, а нині греко-католицький священик) проклинав Українців в своїм „Акафисті до св. України", прозиваючи Україну діявольською, облудною, глупою, магометанською і ще якою лише міг придумати.

А давна наша історія оповідає, як Москалі уважали Українців нехристами, єретиками, палили наші церковні книжки й уживали нашої церкви для скріплення своєї московської політики, а на загибель українського народу.

Перед нами отже великий **Факт Історичного Досвіду**, а именно — **що люде чужої, неукраїнської народности ставши провідниками в нашій Церкві, робили нам завсігди шкідливу, нехристіянську роботу. Вони завсігди заставляли український народ до служби чужій справі, а всяку працю для добра українського народу називали злочином і її осуджували. Як нині Діонізій.**

Сей отже факт повинен Українцям безнастанно пригадувати, **що природно лише на них самих лежить обовязок рішати про свої релігійні справи**, а всяке втручуванняся чужих і всякі їх претенсії уважати злочинною роботою ворога.

Церковні канони говорять, що епископ повинен бути несварливий, дбалий, щирий, розсудний в провадженню собі підчинених. І гарне признання від посторонних повинен мати — каже ап. Павло в письмі до Тимотея. Отже — чи відповідає Діонізій тим вимогам?

Але в церковних правилах є ще однаважна постанова, а то — **що епископ не має права розширяти самовільно своєї власти на чужу епархію.**

Чому-ж вийшла така постанова? Досвід показав, що коли оден епископ залізав самовільно в чужу епархію і там рішав про якібудь справи, то завсігди з того виходило лихо.

Кому-ж те лихо було? Лихо виходило цілій епархії — отже всім справам епархії, цілому її життю, цілому загалови. Такий чужий епископ не розумів чужих відносин, тай взагалі вони були йому байдужі. Однакож він знаходив собі прихильників, що піддержували його рішення. Инші з його

рішень були невдоволені, бо ті рішення були незгідні з місцевими звичаями і вимогами, отже обмежували місцеві права. Так виходила незгода, ворожнеча і взагалі псувалися ті добрі відносини, на яких задоволення і мирне співжиття людей засновувалося. І про те власне загальне добро зібраним на соборах ходило.

Так отже, щоби спокій і добрі відносини між людьми забезпечити, рішено, щоби кождий епископ працював на своїм власнім ґрунті — **між своїми.**

— Не лізь між тих, до яких не належиш, яких ти не розумієш, які тобі чужі, а ти їм!

Того, що ти належиш до одної з ними загальної церкви, ще замало. Поле тої самої загальної церкви має ще границі парафіяльні та діецезіяльні, яких самовільно переступати не маєш права! Дальше є ще границі місцевих прав, місцевих звичаїв, яких тобі, що є для них чужим, не вільно також переступати!

Таке толковання, такий принцип лежав тоді в основі тих постанов, які забороняли одному епископови вмішуватися самовільно в справи чужої йому околиці. Тоді вже розуміли, **що хоч християнська Церква правиться одними основними законами, однакож життя народу ділиться само собою на окремі области, які мають свої окремі границі, права, звичаї, яких нікому легковажити, чи самовільно переступати не можна.**

Пізніший досвід життя показав дальше, що такою окремою областею в життю, яка має свої окремі вимоги й окремі свої права і границі, є **Область Життя Національного.** І до тої Національної Области таксамо не вільно чужим людям заходити, — бо приходячи вони завсігди приносять з собою лихо тим, до яких прийшли.

В грецькій державі, де складалися церковні закони, національне питання на нинішний лад не істнувало. Над цілим життям панувала грецька мова, грецька культура, грецька держава, як рішаюча краща сила, до якої очевидно і той, хто не був Греком, свідомо чи несвідомо достроювався.

Тому і в церковних канонах тих часів національного питання в нинішній формі не порушувано. Їх постановляли люде одної грецької культури і грецької політики, отже люде одного державно-національного світогляду, а в такім світогляді національне питання, як окреме, природно не істнувало. Ідея грецької держави, як заступниці Церкви і спільна церковна ідея ставила всіх на оден спільний державно-національний ґрунт, на якім всі інтереси зливалися в оден загальний інтерес.

Однакож і на тім загально одноцільнім підкладі, істнував поділ. **Бо й одноцільне життя з частей складається і кожда частина має свої окремі потреби, окремі права, має свої межі, свою власну територію.**

І ті місцеві окремішности були настільки важні, **що коли чоловік тої самої віри, тої самої культури, в межах тої самої держави, серед тих самих загальних відносин, переходив самовільно в чужу йому околицю, то вже виходило людям лихо.**

А нині такою окремою, самостійною для себе околицею чи стороною, як сказано вже попередно є **Національне Життя, Національна Справа.**

Богато лиха вийшло через те, що доси Церква не заняла в відношенню до національного питання ясного, розумного становища. Через те Церкву використовували пануючі народи для поневолення і винародовлювання слабших. Церкву переміновано в інструмент насильства. Церковними дверми залізали політику одного народу між народ другий, захоплювали там провідні становища і заставляли нарід служити чужим інтересам.

Творився великий гріх, однакож Церква, не виробивши собі про нього ясної думки, не тільки ставала проти нього, але і сама падала його жертвою. Не назвавши зла злом, вона не мала сили злу противитись. Так терпів віруючий нарід, так терпів й авторітет Церкви на користь злочинови.

Український нарід має на цім полі життя довгу історію досвіду. **Коли люде тої самої Загальної Церкви, але иншої народности, ставали церковними провідниками нашого життя, тоді виходило завсігди лише велике лихо.** Національний інтерес таких провідників (інтерес нам чужий!) диктував їм завсігди від наших до своїх цілей. Нашим добром свою національну скарбницю збогачували.

Се ми мусимо ясно зазначити в програмі нашої праці і зробити з нього відповідне правило.

Давні церковні законодателі бачили, що коли навіть свій залізав непрошений між своїх — **Грек між Греків**, то вже виходило людям лихо. Для його переходу туди треба було конче рішень власти, а вже певно найперше згоди самого народу.

Бо треба пригадати, що в перших віках християнства голос народу мав в богатьох церковних справах рішаючу силу.

Нині епископів назначують народу не питаючи, а навіть проти волі народу. І держать їх на поставленім становищу проти волі і проти добра народу.

Ніхто народу не запитував, коли ставили епископом Хомишина або Коциловського. Відоме навіть, що воля народу була проти них. Вона є проти них і тепер. Не питали волі народу і при поставлюванню еп. Будки в Канаді, або Богачевського в Злучених Державах. Не було, річ певна, волі народу і за тими московськими епископами, що занимають нині українські епархії під Польщею. А нині воля народу є явно і рішучо проти них.

Беручи отже на міру християнської уступчивости і взагалі людської справедливости, вони повинні би самі забратися від тих, які їх не хочуть.

В „Життях Святих" читаємо, що нарід нераз примушував праведних людей ставати їх епископами. Коли цариця Евдоксія проганяла св. Івана Золотоустого з Царгороду, то нарід став в обороні свого пастиря і цариця мусіла народній волі покоритися.

Давна Церковна Історія знає взагалі волю народу, яка побіч волі церковного начальства мала свою силу.

Доперва з ходом часу нарід позбавлено всяких прав в церковному життю. Та що з того вийшло? Життя показало, що з легковаженням волі народу почалось і легковаження його життя, його потреб. Ще доки церковні провідники якогось народу походять з між того-ж народу і виховані в народнім дусі, то дбають вони про нарід, але коли церковні становища дістаються в руки людей з народу иншого, або таких своїх, що виховались в чужім дусі, тоді Церква стає способом для поневолення одного народу в користь другого. Заступаючись авторітетом церковної провідничої власти, правлять тоді народом чужі народови люде, навіть явні його вороги — представники чужих інтересів.

Уважаючи нарід за мертвий матеріял, такі чужі народови люде всякий прояв народньої волі уважають гріхом. Нарід має все мовчки приниматн. А коли терпець народу вриваєсь, і він починає проти їхньої роботи протестувати, вони кидають на нього проклони.

Тут власне повстає перед нами порушуване вже давнійше питання про **Самосвятів і Чужосвятів.**

Український нарід опинився в такім положенню, що його церковними висшими, а то й низшими провідниками є самі **чужосвяти** — люде поставлені для Українців чужими, отже чужі агенти. Чужими з між чужих, або з таких своїх, що чужим обовязані служити.

Таке в Церкві греко-католицькій, таке було в православній під Московщиною (і Румунами). Таке продовжуєсь під Польщею.

Але досвід життя і життева конечність примусили нарід виступити проти чужосвятів. Так повстала Українська Православна (Автокефальна) Церква на Україні. Так повстала Українська Православна Церква на американськім континенті.

Позбуваючися чужих, нарід віддає своє релігійне життя під провід своїх власних синів. Та в тойже час чужі, бачучи, що їм між українським народом нема бажаного місця, підносять безбожний крик:

— Не хочете нас, так ми проголошуємо вас єретиками, — кажуть вони, — від Бога вас відлучаємо. Ті, яких ви на наше місце з між себе поставили, то **самосвяти.** А самосвятів Бог не любить так, як нас (чужосвятів!) і не дає їм тієї власти, яку ми маємо...

І кидають на нарід облудні проклони.

Кидали їх на Українську Православну Церкву на Україні. Кидали їх ті самі **чужосвяти і чужосвятителі** на американській землі. Кидає їх нині і Діонізій зі своїми. Всім чужосвятам страшно, що український нарід може з під їх контролі освободитися.

Нинішний поступок Діонізія повинен стати зворотним пунктом в українській церковній роботі і для православних під Польщею, і для Галичан униятів. Бо над одними і другими чужосвяти панують.

Чужі ніколи Українцям добра не робили і не зроблять. Поступок Діонізія се лише дальший хід тої довжезної чужосвятської історії.

Вчинок Діонізія, се пльовання в лице цілому українському народови, цілому українському життю. Горстка чужинців захопивши в руки провідні становища між Українцями, тільки й робить, що нівечить тойже нарід вкористь своєї московської справи, облудно церковним авторітетом заступаючись.

Великий злочин на ниві українського життя явно тво-

(Докінчення на стор. 7-ій)

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

РАННЯ.

Друга частина всеночної — се рання (утреня). Вона починається зараз же по скінченню вечірні. Спочатку читець виголошує тричі славословіє, що його співали Ангели, коли народився Спаситель:

— Слава Богу в висоті, а на землі спокій, на людях благовоління!

Потім він читає шість псалмів, чи так зване „шестопсалміє". В сих псальмах висловлюється журба чоловіка за множество ворогів, гріхів і бід, надія на милость Божу і благання про помилування. Після шестопсалмія виголошується велика ектенія і співається священна пісня про явління в світ сина Божого Ісуса Христа.

Бог — Господь, і явився нам; благословен, хто йде у імя Господнє!

Потім слідує спів святочного тропаря кафізми. Слово „Кафізма" значить „сидіння". Так називається частина Псалтири тому, що під час її читання дозволяється в Церкві сидіти. Вся Псалтира містить у собі 150 псалмів, і поділена на 20 кафізм.

Воскресення Ісуса Христа явило Його Божественну славу. Тому після читання кафізм слідує сама урочиста частина ранньої. Церква богато освітлюється; Царські двері відчиняються; священик обкаджує вівтар, а потім усю церкву; півчі-ж радісно й урочисто співають вірші псалмів 134 і 135:

Хваліте імя Господнє, хваліте, слуги, Господа! Алилуя.

Благословен Господь від Сіона, що живе у Єрусалимі! Алилуя.

Прославляйте Господа, бо Він добрий, бо повік ласка Його! Алилуя.

Прославляйте Бога небесного, бо повік ласка Його! Алилуя.

На недільній утрені, після повисших віршів, співаються недільні тропарі. В них оповідається як Ангели здивувались бачивши, що Спаситель був зарахованим до мертвих, а Він силу смерти знищив, воскрес Сам і всіх із пекла визволив; як дуже рано мироносиці прийшли до гроба плачучи, а їм Ангел проповідував воскресення Спасителя і сказав звістити про се Апостолів; потім усі присутні закликаються поклонитися Св. Тройці в єдиній істоті, виголосивши з Серафимами: Свят, Свят, Свят, еси, Господи"! Нарешті згадується Св. Діва Марія, виновниця нашого спасіння. Сих тропарів є шість. Перед кождим з перших чотирох співається:

Благословен еси, Господи, навчи мене заповітів Твоїх.

По закінченню недільних тропарів, виголошується мала ектенія. Далі співається тричі прокимен і Євангелія. Таких евангелій, званих недільними, є 11, і вони чергуються з кождою неділею. По прочитанню, Євангелія виноситься на середину Церкви, і тут кладеться на налої для побожного покоління і цілування вірними. Дяки-ж під сей час співають:

Воскресення Христове бачивши, поклонімось святому Господу Ісусу, єдиному безгрішному! Хресту Твойому покланяємось, Христе, і святеє воскресення Твоє піснями величаємо і славимо, бо Ти еси Бог наш; крім Тебе иншого не знаємо, імя Твоє призиваємо. Прийдіть усі вірнії, поклонімось святому Христову воскресенню, бо ось прийшла з Хрестом радість всьому світові; повсякчасно прославляючи Господа, в піснях славимо воскресення Його, бо розпяття Він витерпів, і смертю смерть переміг.

Далі слідує спів канону. Слово канон значить правило. Так в Богослуженні називається церковний молитовний твір, складений по певному правилу. Він ділиться на девять пісень, з котрих друга пісня співається лише у Великий піст, а звичайно — вона пропускається. Кожда пісня в свою чергу ділиться на кілька віршів. Перший вірш кождої пісні зоветься „ірмосом", і він співається, а инші-ж — зовуться тропарями й читаються. Ірмоси складено на взірець та із слів священних пісень старозавітних і в них говориться про особи й події Старого Завіту, навіть словами святого Письма; в тропарях же прославляються події чи святі, яким присвячено дане свято. — Девята пісня складена на честь Божої Матері: перед її співом виголошується:

Богородицю і Матір Світла в піснях похвалімо!

Хор співає пісню Божої Матері: „Величає душа моя Господа".

По кождім вірші приспівується „Честнійшую херувимів"...

Закінчивши спів канону, півчі співають вірші:

Усе, що дише, нехай хвалить Господа! Хваліте Господа з небес, хваліте Його на висоті! Хваліте Його, всі Ангели Його, хваліте Його, всі сили Його! Тобі подобає пісня, Богові!

З віршами хвалитних псалмів далі співаються стихири, в яких величається предмет даного свята і які також називаються хвалитними. Потім відчиняються двері і священик виголошує:

Слава Тобі, що світло показав нам!

Сими словами він закликає присутніх прославляти Бога за дарування нам видимого світла, а також і світла невидимого чи духовного, — Христа, що весь світ просвітив істиною наукою. Дяки співають Велике Славословіє Богові, яке починається ангельською піснею: „Слава на висоті Богу" і кінчається також ангельською піснею „Святий Боже"...

Потім слідують дві ектенії — усердна і благальна, і утреня закінчується відпустом. Так зоветься молитва, якою священик благословляє нарід на вихід з церкви. В ній він просить Христа, істинного Бога нашого, помилувати і спасти нас за молитви св. Богородиці, святих Апостолів і всіх святих.

ЯК ВІЛ СЕБЕ ОБМАНУВ.

Один господар мав коня і вола. Він спрягав їх разом і робив ними на полі. Одної ночі каже віл до коня:

— Знаєш, товаришу, ми вже досить напрацювалися для нашого господаря. А-ну, давай завтра вдавати, що ми хорі. Господар тоді позволить нам остати в стайні цілий день, ще й сінця гарного підкине.

— Роби, що хочеш, — відповів кінь. — Але щодо мене, то я думаю іти завтра до роботи так, як звичайно.

Коли на другий день рано господар увійшов до стайні, віл положився на помості і почав голосно стогнати. Господар оглянув його добре, підстелив свіжої підстілки, дав йому свіжого сінця і води — і пішов з конем на поле.

Через цілий день віл лежав спокійно в стайні і заїдав смачно свіже сіно, а бідний кінь робив тяжко, за двох. Коли прийшов вечір і кінь вернув з поля, питає його віл:

— А що, як тобі поводилося без мене?

— Що-ж, — каже кінь, — досить тяжко. Я мусів тягнути за нас двох, тай то богато не зробили.

— А чи господар говорив будь що про мене?

— Ні, не говорив нічого.

— Як так, то я ще й завтра буду вдавати слабого, — каже віл, лягаючи вигідно на свіжій підстільці.

— Як собі хочеш, — каже кінь — Що до мене, то я й завтра піду до роботи.

На другий день віл знов вдавав слабого і господар знов підстелив йому свіжої соломи, підкинув гарного сіна і поставив близько него коновку з пійлом. Волови се так вподобалося, що він більше як тиждень вдавав слабого і навіть не думав іти до роботи.

Одного вечера, коли кінь вернув з поля, питає його віл як звичайно:

— А що, як тобі робилося сьогодні?

— Незгірше.

— А господар говорив тобі що про мене?

— Мені не говорив нічого, але коли ми вертали з поля, то вступив по дорозі до різника і говорив з ним довший час.

— З різником?! — крикнув віл, зриваючись на рівні ноги. — А про що він говорив з ним, не знаєш?

— Про тебе говорив, — відповів кінь, споглядаючи на вола зпід лоба. — Він продав тебе різникови на заріз. Каже, що коли ти заєдно слабуєш, то нема йому потреби тебе годувати.

І так віл, обманюючи других, обманув сам себе і засудив себе на смерть.

ДОБРЕ ВІДПОВІВ.

Каже одного разу лікар до священика:

— Ви проповідуєте спасення душі?

— Так, — відповідає священик.

— То ви вірите в душу?

— Так, вірю!

— А ви бачили коли душу?

— Ні.

— А чи ви дотикалися коли душі рукою?

— Ні.

— То може ви почули коли душу своїм слухом?

— І се ні.

— Як же ви можете проповідувати спасення душі, коли ви її ні бачили, ні чули, ні дотикались?

— Позвольте мені спитати вас кілька питань, — каже на се священик.

— Добре, — каже лікар.

— Ви є лікар?

— Так.

— Ви усмиряєте біль?

— Так

— А ви бачили коли біль?

— Ні.

— А чи ви дотикались коли болю рукою?

— Ні.

— То може ви почули коли біль своїм слухом?

— І се ні.

— То як же ви можете усмиряти біль, коли ви його ніколи ні бачили, ні чули, ні дотикались рукою?

Лікар засоромився і не відповів нічого.

ДОСВІД НАРОДУ НЕ ПОВИНЕН ПРОПАДАТИ.

(Продовження зі стор. 5-ої).

риться, та хто має проти нього повстати? Чужі не повстануть, чужосвяти не повстануть.

Обовязок повстати проти нього лежить природно на одним одинокім українськім народі. Він сам найкраще знає свої потреби; він має за собою свій власний досвід, отже він сам обовязаний зло усувати.

Виміру потреб і розвою релігійного життя скликалися Собори, де встановлювано церковні закони. Все роблено поволи. До встановлених нині законів додавалися завтра нові. Нові життєві потреби заосмотрювано новими постановами.

Хід життя нині той сам, що колись. Зміняються відносини, виринають нові потреби. Відповідно отже до нових потреб мусить церква нові способи праці виробляти.

До давних законів треба додавати нові. З якого-ж жерела мають вони виплнвати? Випливати мусять вони лише з одного жерела — **з жерела народнього життя.** Лише народні потреби, народний розум і народна совість може бути народним законодателем. Не чужий, позанародний розум, ні совість. Вони встановляють корисні закони для себе, не для нас.

Справ, над якими треба би нині застановитись, є очевидно більше, та я підчеркну лиш ось що: 1. Голос мірян в справах церковних і 2. Національні границі церковного життя.

Що до голосу мірян в церковних справах, то досвід показує, що хоч правляча Церквою власть до голосу народу не прислухуєсь, однакож сама церковна справа вкладає нераз на вірних обовязок піднимати самостійно голос і зведений на манівці хід життя на властиву дорогу випроваджувати. Відповідно отже до такого досвіду треба постановити відповідні закони, якими право і простір народного голосу в справах народних був би означений.

Друге — справа церковно-національної области життя. Доси Церква не брала під увагу національного питання, отже не ввела таких постанов, що забезпечували-б кождому народови в його церкві його національні права. Не зробила того церква православна, не зробила і римська. Засадою сеї послідної є навіть — осуджувати націоналізм, як справу противну Богу. Церков має бути Христова, а не народна — каже вона. Хоч в практичнім життю вона завсігди піддержувала і піддержує сильнійші, пануючі нації, а йде проти націй слабших.

Та з того випливає постійне і неминуче лихо навіть для самої церковної інституції. Нарід, бачучи, що Церква стоїть на стороні його гнобителів, сам відвертається від неї.

Українцям мусить ходити головно о свою Церков. І вони мусять подбати, щоби їхня Церква стала на належній їй висоті.

До давної заборони переступати самовільно границі епархії, треба додати закон, що забороняв би переступати церковно-національну границю. Такий закон міг би звучати на такий лад:

Історичний досвід показав Українцям, що коли церковний провід був на ділі в чужих руках, коли на провідних українських церковних становищах були люде походячі з неукраїнського народу, з того виходило насильство, облуда, визиск і підчиняювання Українців чужим народам. Щоби таку безбожність припинити, постановляєсь, що: церковними провідниками в Українській Церкві (священиками й єпископами різних степенів) можуть бути лише сини українського народу, не стоячі в якійбудь практичній залежности від чужих.

Так в головному повинно би звучати те правило, що забезпечувало би Українцям національні границі і права на ниві Української Церкви і загороджувало доступ чужим до українського добра.

Поза тим треба би встановити правило про богослужебну мову Української Церкви, може розглянути справу женитьби духовних і др., чого життя конче вимагає.

Се все міг би і мав би зробити Собор відпоручників народу з тими духовними, що йдуть разом з народом.

Опісля приняті постанови можна переслати патріярхам та Православним Церквам инших народів до занотовання. Колиб же зібрався Вселенський, або взагалі поважний Собор, то і йому переслати. Одначе не з просьбами, щоби такі постанови потвердив, але вимагаючи, щоби приняв до відома і розглянув національний досвід великої частини вірних Загальної Православної Церкви. Річ певна, що подібний досвід мають і другі слабші народи, отже Собор мусить пійти згідно з сим досвідом, а не проти нього.

Се все для гармонійної праці усеї загальної Православної Церкви. Однакож поза тим український нарід мусить сам творити своє національно-церковне життя своїм досвідом, своїм розумом і своєю совістю — лише в ряди-годи з иншими народами своїми думками обміняючись.

На одно треба однакож звернути увагу.

Серед спорів люде виходять легко з рівноваги і тратять міру на те, що роблять. Таке зробили протестанти. Реформуючи, вони навіть добрі річи нищили, поки не прийшло до того, що осталася великих слів велика сила, тай більш нічого. З кукілем і пшеницю повиривали, — як нині самі признаються.

Не релігійних революцій, не реформацій треба українському народови. Йому треба задержати свій власний, споконвічний старий грунт, старі права, старі святощі. І на тім старім нове добудовувати.

Одно, чого треба, то се, щоби увільнити себе від непрошених опікунів — від чужосвятів. А дальше — щоби забезпечити собі новими правилами національні права в своїй церкві. Бути повним господарем в своїй святині. Коли се буде, то дальша церковна робота пійде лекше.

Треба лише, щоби роботу, якої вимагає життя, повели Українці під Польщею розумно, розважно і рішучо. А що хтось з чужих може в початках ставати проти неї, їм нічого боятися. Нехай він їм докаже, що їхній досвід не є настілько важним, щоби з ним треба поважно числитися. Українці повинні памятати, що за ними слушна справа, отже і Бог за ними. А за ким Бог, той повинен йти вперед сміло.

Прот. В. Кудрик.

ЦАР ЧЕРЦЕМ НА СИБІРІ.

В Естонії, в малім містечку Гунгерсбурґ, помер 90-літний нащадок шляхотської рідні Віктор Базилевський, колись власник копалень, один з найбільших богатіїв російської імперії. Він залишив спомини, що небавком побачуть світ, с з яких уже нині преса передає одну сензаційну ревеляцію. В Росії віддавна були люде, які твердили, що завзятий ворог Наполеона цар Олександер І. не помер на Кримі в 1825 р. від пропасниці і що його могила була порожня. В. Базилевський твердить, що він знав на Сибірі купця Кромова, який виявив тайну про життя одного самотного черця, званого „святим старцем", на імення Федір Кузьмич. Сього старця вважали святим на далеких сибірських просторах. Коли він занедужав поважно в 1860 р., Кромов бачив його перед смертю і довідався від умираючого, що він — Олександер І. Умираючий передав йому на доказ документи і фотографії, які прохав передати Олександрові II. Базилевський каже, що оповідав про се великій княжній Ользі Олександровні, сестрі Миколі II., а вона відловіла, що Федір Кузьмич був імператором Олександром І., який добровільно пішов на вигнання і вмер не в 48 році життя а в 83.

БУНТ ІЗЗА ЩЕПЛЕННЯ.

В одному африканськом селі, що належить до англійської східно-африканської кольонії, прийшло до крівавого бунту проти щеплення.

Коли англійський лікар приїхав до села щепити, вийшла проти нього делеґвція місцевих мешканців. По короткій розмові вона кинулась на лікарську експедицію з списами й мечами і смертельно поранила лікаря.

Те саме повторилося, коли прийшов відділ поліції. В бійці було вбито сімох тубильців.

ЩЕ ОДНА ЖИДІВСЬКА РЕПУБЛИКА.

Радянське правительство закінчило розроблення пляну утворення нової жидівської републики над рікою Амуром на Далекому Сході. Република ся буде поверхнею двічі більша від Франції й положена між Амуром та манджурською границею по обидві сторони Східно-Китайської залізниці в тій частині, що переходить в Сибірі.

Република ся буде мати свою жидівську мову, жидівські закони й буде у звязку з Росією на правах домінії.

САМОВБИВСТВО БОЖЕВІЛЬНОЇ.

Поїздом з села Пшетиці везено до Варшави до заклад: для божевільних умово недужу 43-літню Мелянію Арасимович. Підчас дороги Арасимовичева користаючи з неуваги кревних, з котрими їхала, вискочила через вікно й забилася.

ЩЕ ПОЛОНЕНІ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ.

У Могилівці на Україні зїхалась румунсько-радянська комісія, що рішила занятись виміною між обома державами полонених ще зі світової війни. СРСР видав Румунії 54 старих вояків, а Румунія Совітському Союзові 40. Неодна рідня, що вважала від літ помершим свого близького, нараз побачить його тепер збентежена, може так зміненого, що його не пізнає.

Кождий український батько повинен купити для своїх дітей

Шкільний Співаник

з додатком руханкових вправ. Ціна 75 ц. Замовляйте в:

UKRAINIAN VOICE

Box 3626, — Winnipeg, Man.

ДЕЛЕҐАТУРА „РІДНОЇ ШКОЛИ" НА ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ Й КАНАДУ.

Слово до Українського Громадянства Злучених Держав і Канади.

Журба за будучу долю української нації приневолює тих сучасників, які почувають обовязок одвічальности перед суддею, історією, — вдержати в цілої української маси почуття окремішности й походження, свідомости мети нації та її життєву здатність.

Маючи за собою старше покоління, треба дбати про молодь. Бо будучі події поминуть нас, як тих, що не готові в дорогу. Тому то на всіх землях заселених Українцями, не виключаючи Злучених Держав Америки й Канади, йде невпинна боротьба за школу.

В часі, коли на Радянській Україні школа вже у великій части узгляднює стан і потребу українського народу та до великої міри тим потребам служить, то на колишній полосі відвічної української землі, яка була і є українським Пємонтом, знищено вже істнуючу там українську школу, а заходи урядових і громадських кол змагають до того, щоби все населення теперішньої Польщі зробити національно однородним, [illegible]

На Західній Україні йде завзята боротьба за душу дитини. Нерівні се сили: з одного боку держава узброєна в увесь державний апарат і в тверду волю, а з другого боку нарід, який у части свідомо, а в части прочуттям, протиставиться тій силі. Як вислід тої боротьби, у якій сьогодня бере участь весь український нарід, що живе в Польщі, — се істнування товариства „Рідна Школа" у Львові зі своїми Філіями-Кружками по містах і селах.

Сітка українських шкіл рідного рода удержуваних коштом і засобами цілого українського громадянства, се заповіт і доказ, що український нарід ніколи не погодиться з теперішним політичним укладом та зі засобами, які змагають до його закріплення. Тому ціла українська маса дорожить своїм товариством „Рідна Школа", двигнула його до значіння всенародньої ваги і складає свою керваницю на її потреби.

Українська імміграція Злучених Держав і Канади, яка почуває себе кість з кости, кров з крови синами тої самої нації, яка організацією свойого власного життя дала докази що хоче ту націю бачити на вершинах розвитку, — не може стояти осторонь від того руху, що захопив Рідний Край.

Не зважаючи на власні потреби й ціли, українська імміграція Злучених Держав і Канади доказала ділом, що вона не відчужилася від рідного пня, що вона дбає про цілість. Відповідно до свого маеткового стану й відповідно до своєї організованости, вона піддержувала ту установу, що в українську дитину вкладає українську душу, що свідомо творить українського борця, а може й героя.

Особливо сього року, коли Рідний Край вислав від „Рідної Школи" мене, як свойого представника, заокеанська українська імміграція зложила дуже визначну грошеву допомогу для „Рідної Школи".

Почуваюся до милого обовязку зложити на сьому місці дуже щиру подяку всім українським чинникам в Злучених Державах і Канаді, які в моїй особі як найприхильніще зустрічали товариство „Рідну Школу". В першій мірі дякую загалови українського фізичного й умового Робітництва, яке численною участю на моїх відчитах та нераз прямо геройськими жертвами доказало розуміння основ національного життя та свою симпатію й високу оцінку „Рідної Школи". Щиро дякую українському Духовенству тих Церков, до яких причисляють себе Українці на імміграції, яке своїм наскрізь відданим становищем причинилося до того, що моє післанництво може виказати деякі успіхи. Щиро дякую всій українській Пресі Злучених Держав і Канади, яка не тільки віддала мені свої сторінки, але й сама у великій більшости станула твердо й рішучо по боці „Рідної Школи". Я вдячний і тій пресі, що хоч не стояла по боці „Рідної Школи", але своїм неґативним, недовірчивим, чи критикуючим становищем спричинила розяснення богатьох животних справ, а тим самим спопуляризувала вагу „Рідної Школи".

Запевняю українську імміграцію в Злучених Державах і Канаді, що всі її побажання в справі „Рідної Школи" я своєчасно подавав до відома своїх мандаторів. Я запевняю одночасно, що всі ті домагання будуть всесторонно розглянені та — оскільки вони покажуться на тамошні обставини доцільними й до здійснення, — будуть скорше чи пізнійше переведені в життя.

В часі випадкової повені, що була залила частину західно-українських земель, прийшла була заокеанська імміграція з видатною допомогою. Рідний Край не сумнівається, що в часі, коли ще страшнійша, бо постійна повінь польщення заливає український нарід, стане українська заокеанська імміграція ділом до помочі в боротьбі за будуче народа. Докаже сього передіясім масовим приступленням у члени „Рідної Школи" та систематичною грошевою піддержкою. Перед у сьому повинні вести організовані Комітети, Кружки й Секції „Рідної Школи". Я віділу до Рідного Краю, а долю „Рідної Школи" оставляю в руки тутешних організацій, які — як ось „Обєднання" — виявляли й до мойого побуту як найбільшу [illegible] прихильність до тої установи.

Виношу з побуту посеред робітничих кругів української імміграції як найкраще враження. Подивляю культурний поступ наших синів, дорожу національною свідомістю й завзятістю всіх українських верств імміграції, з як найбільшою пошаною відношуся до здобутків великої праці імміграції. Незатерті враження пережиті у великанській віддалі від Рідного Краю були все для мене осолодою в тузі за ним. Я вірю, що тепла сльоза, яка часом не могла задержатися в оці імміґранта в часі моїх відчитів, облекшувала й йому побут серед дорогих та не-рідних об- [illegible]

Нехай-же закріпляється той сердечний звязок, що повинен лучити всі частини великого народа. Нехай живе духове обєднання всіх його синів. Спільними зусиллями цілого українського народу викрешемо силу, піддержимо завзяття в народі та допоможемо йому добути наш ідеал виставлений у кріавій боротьбі.

Лев Ясінчук.

КУПІТЬ СОБІ „Добрий Пастир"

український православний молитвенник, ціна $1.50.

THE HERALD
Box 3664, — Winnipeg, Man.

ЖЕРТВИ

на місійний фонд Української Православної Церкви в Канаді.
(Колектував о. П. Мельничук.)

ПРІЛЕРІТ, САСК.

Мих. Райчиба	5.00
Мих. Цалик	2.00
Миколай Проскурник	2.00
Микола Малицький	1.00
Василь Файчук	1.00

ІТОНІЯ, САСК.

Яків Бойчук	2.00
Василь Гуменний	1.00

Консисторія Українсько Греко-Православної Церкви в Канаді.
Прот. С. В. Савчук, голова.

Жертви На Український Православний Собор.

О. Носатий, Мелеб, Ман.	1.00
Т. Хробатинка, Престон, Онт.	3.00
Ф. Шашарівський, Вінніпеґ	5.00
А. Челяда, Вінніпеґ,	15.00
М. Коржик, Вінніпеґ	10.00

На декларації з кольонії присла- [illegible]

П-ство Федорків з Веґревил	30.00
П-ні М. Мадюк, Канора,	25.00
П-ство Г. Буґери, Дуфрост,	25.00

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ:

В збірці п. Совяка в Ст. Мартін Ман. зайшла помилка, а то було пропущене імя п. А. Д. Рурака 1.00. Отож збірка виносила загальну суму 16 долярів, а не 15, як було оголошено. На отсім місці п. Совяка і п. Рурака проситься о вибачення.

Гр. І. Блок, касієр

Дальші жертви слати на адресу:

H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., Winnipeg.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. Є. Грицини.

Серпень.

11 неділя — Вайта.
18 неділя — Рова.
19 понеділок, Преображення Г. Н. І. Хр. — Сеньків.
25 неділя — Ґардентон.
28 середа, Успення Пр. Богородиці — Толстой.

Адреса: Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. П. Запарнюка.

Серпень.

4 нед. — Селкірк.
11 нед. — Тиндал.
Всюди по Богослуженню катехизація дітей.
19 понеділок, Преображення — Мензі — [illegible]
25 неділя — Поплар Парк.
28 середа — Успення Пр. Богородиці — Розборн — храм.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. П. Маланчука.

Серпень.

4 неділя — Ґефорд, коло Пискляриш.
11 неділя — Ст. Джуліен.
18 неділя — Марлін, Ґлеслин.
19 понеділок, Спаса, коло Біликів.
25 неділя, — Ст. Джуліен.
Box 191 — Wakaw, Sask.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

СЕРПЕНЬ.

1 Ч. Макрини пр.
2 П. † Ілії прор.
3 С. Симеона і Івана пр.

4 Н. 6 Н. по З. с. Д. Марії Магд.
5 П. Трофима
6 В. † Бориса і Гліба мч.
7 С. † Успення св. Анни
8 Ч. Ермолая свщмч.
9 П. † Пантелеймона вмч.
10 С. Прохора і ин. ап.

11 Н. 7 Н. по З. с. Д. Калиніка
12 П. Сили, Андроника
13 В. Евдокима прав.
14 С. † Пох. Ч. Хр.
15 Ч. Пер. мощ. св. Стефана
16 П. Ісаака, Далмата і Фав.
17 С. 7 Мол. в Ефесі

18 Н. 8. Н. по З. с. Д. Евсигнія
19 П. Преображення Господнє
20 В. Дометія і Пассіва муч.
21 С. Емиліяна еп.
22 Ч. † Маттія ап.
23 П. Лаврентія мч.
24 С. Евпла мч.

25 Н. 9. Н. по З. с. Д. Фотія і Анік.
26 П. Максима
27 С. Успення Пр. Богор.
29 Ч. Пер. Обр. неруч. Г. Н. І. Х.
30 П. Мирона мч.
31 С. Фльора і Лавра мч.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ о. Д. Д. Лещишина

Серпень:

4 нед. — Сифтон, по пол. 2 год. катехізація для дітей.
10 суб. — Роблін, 4 год. по пол. катехізація для дітей.
11 нед. — Роблін, вечером 7 год. відчит в Народнім Домі.
18 нед. — Косів, по пол. 2 год. катехізація для дітей, вечером від- [illegible]
19 пон. — Пайн Ривер, — Спаса — храм. вечером відчит.
25 нед. — Шортдейл, 2 год. по пол. катехізація для дітей.
28 сер. — Богдан. Успення, храм, у 4 год. по полудні катехізація для дітей.
Box 315 Давфін Ман.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

Зложили на руки о. П. Запарнюка:

Іван Лукач — Роблін Ман,	.25
Григорій Новосад — Роблін	.25
Мих. Вовк Роблін	.25
Іван Вівчарук — Роблін	.50
Юрко Шевчук, Веґревіл, Алта.	.25
Ант. Потапський, Веґревіл	.10
Кость Савчук, Калдер, Саск.	1.00
Петро Опрук, Калдер	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

СЕРПЕНЬ.

2. Пятниця. Ілії Пророка: Утр.: Еван.Лук. IV.: 23—30; Літ. Ап. Якова V.: 10—20. Єв. Лук. IV: 22—30.

4. Неділя 6 по Зісланню Св. Духа: Гол. 5. Утр. Єв. Лук. XXIV.: 36—53; Літ.: Ап. Рим. XII: 6—14; Еван. Мат. IX: 1—8.

11. Неділя 7 по Зісланню Св. Духа: Гол. 6 Утр.: Єв. Івана XX.: 1—10; Літ. Ап. Рим. XV: 1—7; Єв. Мат. IX.: 27—35.

18. Неділя 8 по Зісланню Св. духа: Голос 7 Утреня: Єв. Ів.: XX.: 11—18; Літ.: Ап. 1. Коринтян I.: 10—18; Єв. Мат. XIV.: 14—22.

19. Понеділок, Преображення Господнє: Утр.: Єв. Лук. IX.: 28—36; Літ.: Ап. 2 Петра I.: 10—19; Єв. Мат. XVII.: 1—9. Після заамвонної молитви освячується садовина.

25. Неділя 9 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8 Утр.: Єв. Ів. XX.: 19—31. Літ. Ап. 1 Корин. III.: 9—17; Єв. Мат. XIV.: 22—34

28. Середа. Успення Пресв. Богородиці: Утр.: Еван. Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип. II.: 5—11; Єв Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., (ЗА 15-го СЕРПНЯ і 1-го ВЕРЕСНЯ, 1929) ЧИСЛО (85-6) 16-17

„ЄВАНГЕЛИКИ" В ГАЛИЧИНІ ПОСВАРИЛИСЬ.

Як довідуємося з „Віри і Науки", органу „евангельської реформаторської церкви", який виходить в Коломиї, „евангелики" в Галичині посварилися та поділились на два сторонництва. В сварці тій замішаний також Зиґмунт Бичинський, бувший редактор „Канадійського Ранка", який виїхав минувшого року до Галичини, як висланник Канадійської Злученої Церкви (протестантської). Як загально відомо, протестантський рух між Українцями в Галичині почався і продовжається, так як і в Канаді, за канадійські доляри.

Замітне те, що Бичинський, який виїхав ніби то з рамени „Українського Євангельського Обєднання", не визнає тепер того Обєднання і каже, що його нема. Читаємо про се в „Вірі і Науці" таке: „Редакція „Віри і Науки" заявляє, що: делеґат Українського Євангельського Обєднання, за котрого себе подає... п. Зенон (в Канаді він був Зиґмунт) Бичинський, не є більше делеґатом вище згаданого Обєднання, хоч би з тої причини, що він стоїть на становищі, що жадного Обєднання в Америці буцім то нема. Отже не може він бути делеґатом установи, котра (після него) не істнує".

Приходиться сказати, що Бичинський ліпше знає, чи в Америці істнує „Українське Євангельське Обєднання", чи ні... Він же знає, хто його до Галичини вислав та хто підписує для нього чеки.

НЕ ПУСКАЮТЬ ЄЗУЇТІВ.

Ґрупа прихильників Єзуїтів у конґресі републики Коста Ріка, Середна Америка, поставила внесок знести закон про недопущення монаших чинів, а спеціяльно Єзуїтів, до сеї держави. При голосованню за задержання старої заборони зявилося 26 голосів, за Єзуїтами 16. Закон, значить, знов перепав.

Коста Ріка — се мала република в центральній Америці. Має вона 18,400 квадратових миль поверхні.

ПРАВОСЛАВНІ МОНАХИ СПАЛИЛИ СЕБЕ САМИХ.

Монахи варваринського монастиря в кутаїськім повіті, не хотячи віддати свойого монастиря в руки червоноармійців, після торжественного богослужения, замкнулися в соборі й спалили себе самих разом з церковцею.

РОЗІБРАЛИ ІВЕРСЬКУ КАПЛИЦЮ.

З Москви повідомляють про нову кривду, заподіяну большевицьким урядом релігійним почуванням населення. А саме — комуністи розібрали одну з святинь в Москві, а саме — каплицю Іверської Божої Матері, яка тішилася великою пошаною серед релігійного населення. В сій каплиці находився старинний чудотворний образ Божої Матері.

Большевики боялись розібрати каплицю явно, на очах населення Москви і тому доконали сього дикого діла темної ночі. Образ перенесено до церковці св. Николая.

„УСПІХИ" ПРОТЕСТАНТІВ В ГАЛИЧИНІ.

В 10—12 ч. „Віри і Науки" подибуємо заклик до „евангеликів" в Канаді і Злучених Державах, щоби вони складали жертви на будову протестантської молитовні в Підгайчиках, коломийського повіту. Між иншим, читаємо в згаданім заклику такі слова: **„За чотири роки нашої евангельської праці ми побудували лише одну евангельську церков в Молодячині".**

Чи не свідчить се як найкраще, який успіх має протестантська місія в Галичині, та яка вона там потрібна?

ХОЧУТЬ ПОБИРАТИ ЧЕКИ ЩЕ ЧЕРЕЗ 25 РОКІВ.

В „Протоколах собору укр. евангельського обєднання в Північній Америці", які друкуються в „Канадійськім Ранку", читаємо, що один учасник собору мав сказати таке:

„За других 25 літ... наші укр. евангелики в Канаді повинні здобутися на таку матеріяльну силу, щоб кождий укр. евангельський проповідник був удержуваний укр. евангельською церковною громадою чи громадами, серед котрих працює".

Як видно, то „евангельським" проповідникам не дуже спішно переходити на власний хліб. Аж за 25 років, кажуть, до тогож часу, звісно, будуть побирати чужі чеки.

КОЛИ БУДУТЬ СВЯТКУВАТИ ВЕЛИКДЕНЬ В РУМУНІЇ.

Великдень на 1930 рік визначив св. Синод Румунії в порозумінню з вселенським патріярхом константинопольським на 20 квітня справленого юліянського календара, котрий день відповідає 7 квітня несправленого календаря.

ВАЖНІЙШІ УХВАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Сьогорічна Конференція Української Греко-Православної Церкви в Канаді відбулася в днях 31 липня і 1 серпня, в Саскатуні, Саск. Присутними на Конференції були Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович, всі священики, з виїмком трох та світські члени Консисторії і члени виділу Братства.

Конференція випала дуже успішно. На ній принято ряд важних постанов і ухвал, які без сумніву причиняться до зміцнення і дальшого розвою Рідної Церкви в Канаді. Для священиків і їх родин, як рівнож для тих вірних, яким доля наших священиків лежить близько серця, є великої ваги та ухвала Конференції, силою якої уведено в життя ґрупову асекурацію священиків, яка дає забезпечення родині священика на випадок його смерти, або цілковитої непрацездатности.

Всеч. о. Мітрат С. В. Савчук, Адміністратор Української Православної Церкви в Канаді.

Для членів і прихильників Української Православної Церкви в Канаді радісно буде довідатися, що число наших священиків в Канаді збільшилося, бо Конференція приняла трох нових священиків, — двох з яких походять з Галичини, а один з Волині.

Та чи не найважнійшою постановою Конференції було те, щоби голова Консисторії, Всеч. о. Мітрат С. В. Савчук, який дотепер виконував також обовязки пароха при Соборі св. Покрови в Вінніпеґу, на будуче занимався виключно адміністрацією канадійської Дієцезії, полишаючи працю в вінніпеґській парохії для призначеного пароха.

Зміна в управі Церкви була викликана світлим її зростом і буде без сумніву радо повитана нашими парохіями, які в минувшині часто нарікали на те, що голова Консисторії, виконуючи рівночасно обовязки пароха в Вінніпеґу, не міг відвідувати инших громад, чого дуже часто потреби вимагали.

Осідок о. адміністратора Савчука буде надалі в Вінніпеґу, отже у всяких церковних справах треба вдаватися до нього на адресу Консисторії.

О. Савчук має на меті відвідати сеї осени всі більші парохії в провінції Алберта.

ПАПА УЗБРОЮЄ СВОЄ ВІЙСЬКО.

До касарні римського папи у Ватикані привезли недавно кільканайцять машинових крісів, які римський папа купив для свойого війська. Тепер папське військо вчиться з них стріляти.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРАПОР НА ДОМІ ЕП. ХОМИШИНА.

День 3 травня — се польське національне свято. Того дня на домі еп. Хомишина повівав польський прапор. Звичайно, як пристало на „порядного Русина".

ПОРЯДОК ВІЗИТАЦІЙ

Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Канаді.

8. вересня — Тіодор, Саск. (За рікою).

15. вересня — Канора, Саск. (Місто).

22 вересня — Вінніпеґ, Ман.

Громади, які бажають витати в себе о. Владику, повинні прислати свої прохання як найскорше до голови Консисторії, прот. С. В. Савчука, на понизшу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews St., Winnipeg Man.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

ЯК РИМ ЛІКВІДУЄ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

Американська „Свобода" оголосила правила, після яких в волі Риму має управлятися через 10 літ „греко-рутенська" церква в Злучених Державах. Правила ті свідчат про те, що Рим пляново і вперто підготовляе цілковиту ліквідацію греко-католицької церкви на користь церкви римо-католицької. А видно се хочби з того, що уніятів зобовязуеться учащати до римо-католицьких костелів та принимати там причастя.

Понище подаемо деякі важнійші зі згаданих правил для інформацій наших читачів.

Правила дотично епископів греко-рутенського обряду.

Номінація епископів задержана для Апостольської Столиці.

Епископи стоять під безпосередною юрисдикцією Апостольської Столиці і посідають повну епископську юрисдикцію над греко-рутенськими католиками. Вони стоять в залежности від апостольського делегата у Вашингтоні.

Для забезпечення дочасного церковного добра епископи не позволять парохам, або комітетам заряду посідати в своїм власнім імени добра, зложені в якийнебудь спосіб через вірних. Вони будуть наставати, щоби маеток був держаний в спосіб, який забезпечуе його для церкви, відповідно до прав в ріжних стейтах. Вони можуть видати правила про заряд церковним маетком.

Удержання епископів буде обезпечене чеез жертви ріжних церков у формі катедратика. Епископи за порадою своїх конзульторів означать, кілько кожда церква мае платити. Парохи церков обовязані платити катедратик і инші повинности, яких епископи можуть жадати на семинар, сиротинець, місії і т. д.

Що 5 літ епископи будуть робити повне справоздання стану своїх церков, котре перешлють апостольському делеґатови у Вашингтоні, а сей відішле до Святої Столиці для Східної Церкви. Найменше раз на 10 літ епископи відвідають Апостольську Столицю і особисто здадуть справоздання Святійшому Отцю.

Якби зродилось яке непорозуміння між епископами греко-руського обряду, й епископами латинського обряду, се передасться Святійшій Конґреґації Східної Церкви.

Правила дотично священиків гр.-рутенського обряду.

Так скоро, як тільки можливо, епископи мають заложити більший і менший семинар, найменше один для обох епископів. Тимчасом студентів до стану духовного маеться тїслати до семинара латинського обряду, визначеного через гр.-дух. епископів.

Заки гр. рут. церква дістане достаточне число священиків, вихованих в Злучених Державах, епископи можуть просити за посередництвом Святої Конґреґації для Східної Церкви гр.-рут. епископів з Европи о прислання священиків. Священики, котрі бажають прийти до Злучених Держав і там перебувати, мусять бути бежені.

Всіх душпастирів парохій і місій переносять після своеї волі греко-рутенські епископи, але не можуть їх переносити без важної й справедливої причини.

Удержання священиків мае бути забезпечене через епископів, через визначення платні з приходів церкви.

Юрисдикція греко-рутенських епископів ограничена до духовенства і людей їх власного обряду. Якби в якімсь місци не було парохії або місії, ані священика до обслуги греко-Рутенів, греко-рутенський епископ повинен надати свою юрисдикцію **над ними священикови латинського обряду** в тім місци, інформуючи епископа того священика, аж доки греко-рутеська церква не зможе про них подбати.

Священики винні свому епископови пошановання і послушенство й мусять учити людей шанувати й слухати епископа.

Правила дотичню греко-рутенських католиків.

Дозволяеться католикам якогонебудь обряду принимати св. Евхаристію якогонебудь обряду. В наглих случаях греко-рутенський священик **може взяти св. Евхарстію** з латинської церкви до хорого, а священик латинського обряду може взяти св. Евхаристію з греко-рутенської церкви. В уділюванню св. Евхаристії кождий священик буде поступати після свого обряду.

Великодна Евхаристія також **може бути принята** в котрім небудь обряді. Дораджуеться людям принимати великодню Евхаристію в своій парохіяльній церкві, а коли би приняли деинде, мають дати знати свому парохови, що виповнили свій великодний обовязок.

В родинах, в котрих деякі члени належать до одного, а деякі до другого обряду, похорон мае відправити парох того обряду, до котрого належав померший.

В захованню обовязку свят наказаних і постів Рутенці **можуть приноровлятися до тих днів, які отримують латиники в місци,** де вони жиють.

Над товариствами світських греко-Рутенів чувають їх власні епископи. Люде повинні старатися прилучуватись до товариств, основаних або поручуваних через їх настоятелів церковних і мусять триматися здалека від заборонених товариств і від тих, котрі стараються уникнути нагляду законної церковної власти. Ґазети, книжки, брошури й инші періодичні видання е під наглядом греко-рутенських епископів, а їх священики не будуть дописувати до них, ані не будуть видавати їх без дозволу своїх епископів.

Правила про подружа між греко-Рутенами й латинниками.

Подружа між греко-Рутенами і католиками латинського обряду **не заборонені.** Жінка може в часі вінчання, або в часі подружого життя прилучитись до обряду свого мужа. По розвязанню подружа жінка може вернутись до свого обряду.

Діти, вроджені в Злучених Державах з мішаного подружа щодо обряду, маеться хрестити в обряді батька; хлопці й дівчата мусять іти за обрядом батька.

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЦЕРКОВНЕ ПИТАННЯ В ПОЛЬЩІ.

Вінніпегський „Український Голос" помістив статтю свого кореспондента з Галичини, Д. Муравського, в якій обговорюеться українське церковне питання в Польщі. Приписуючи велику вагу тому питанню, передруковуемо згадану статтю в цілости.

***

Недавно відбулася на Волині таемна нарада українських православних церковників; нараду скликано для обговорення положення в звязку з анатемою на д-ра Річинського та новою нагінкою російського епископату на православних Українців.

Як то сталося, що московський епископат в Польщі відважився так остро виступати проти провідника українського церковного руху?

Як то не приемно, але треба признатися, що причиною тої нагінки е **фальшива тактика наших церковників;** тактика, яка не так старалася на організовані сили самого українського громадянства, як на — поміч „сильних світа сього", яка прагнула не боротьби, а згоди. А згода була неможлива.

Як відомо, в червні 1927 р. відбувся український церковний зїзд. Тоді український церковний рух йшов в гору, а мимо того митрополит Діонізій не хотів числитися ним! І навпаки, в серпні, 1928 року — він запрошуе до митрополитальної ради українських церковників на чолі з д-ром Річинським, залицяеться до них, — хоч наш церковний рух в той час сильно підупадае. В чому річ? А річ в тому, що переговори митрополита з „самочинними руководителями украинскаго движенія" і скликання їх на митрополитальну нараду 1 липня 1928 р. були розпочаті **в наслідок листа до митрополита Діонізія міністра ісповідань і освіти, Добруцького,** в якому міністер унормовання правних відносин між православною церквою в Польщі і державою узалежнював від вироблення церковною владою такого статуту, який увзгляднював би українські традиції і звичаї, а також радив в сій справі дістати думку українських діячів.

Чи з любови до Українців? Але-ж зовсім ні! Просто — тоді занадто самостійним супроти Варшави зачав виступати митр. Діонізій. Треба було ослабити його впливи, от і висунули проти нього Українців: стара тактика „пусціць Русіна на Русіна"... Але Українці на таку тактику злапалися і пішли на компроміс з Діонізіем.

Але ось міністер Добруцький уступае, на його місце приходить Світальський, — і все іде шкереберть! Митрополит Діонізій вже відвертаеться від Українців, постанови наради не переводяться в життя, архипастирське послання в справі української відправи в церквах уневажнюеться, обіцяного собору церковного не скликаеться, нарешті анатемізуеться д-ра Річинського..

Звідки сей зворот? Що сталося? Де ділося бажання митрополита поеднатися з Українцями?

Сталося таке (як оповіщае в отвертім листі до митрополита посол І. Власовський), що митрополитові **заявив новий міністер Ісповідань, Світальський, що Варшава неприхильно ставиться до акції укаїнського громадянства,** щодо скликання собору, щодо уступок українській національній стихії, щодо покликання до митрополичої Ради Українців і пр. Тоді й Діонізій пішов проти нас!

Отже показуеться, що в цілій своїй політиці церковній **митрополит Діонізій е лиш іграшкою в руках Варшави.** Ремствував Діонізій на Варшаву, Варшава витягла на нього українського страшака... Скорився Діонізій — страшака забрали геть! В митрополичій Раді знова коверзують Москалі, Українців знова пошито у дурні.

Але де-ж тут фальшива тактика Українців? — спитаеться читач. А ось власне у тім, що давали себе вони зацицькувати ворогові, замісць остро іти до кінця. По нараді 1 липня 1928 р. майже ніодне жадання українське не було сповнене, а мимо того на сесію митрополичої Ради 22 серпня 1928 р. Українці зявилися... Хоч як помітував українськими домаганнями митрополит, але все-ж українські діячі висловили йому довіря... Ходили, їздили на наради, браталися з Москалями й Діонізіем, лазили по передпокоях, а рух серед мас **занедбували.**

Тоді набрали сили та віри в себе російські дорадники митрополита і ударили кулаком у стіл. Мовляв, що ви цофаетеся зі ступеньки на ступеньку, то чого-ж не штовхнути вас просто на землю.

Тоді українські діячі зачали кричати на гвалт до своїх мас. Але чи підуть за ними зараз ті маси, коли вже від року їх вчилося, що з Діонізіем можна таки порозумітися?

Український церковний рух е життевий рух і він мусить зломити панованя московської гієрархії. Але для того — **мусить він бути самостійним рухом.** Не повинен давати себе вивести у поле ні Варшаві, ні Діонізіеві, ні їх обіцянкам-цяцянкам. Лише — орґанізувати під своїми гаслами широкі маси.

Що здобуваеться з чиеїсь ласки — хитке, не тревале. **Вічне лише те, що стоїть на силі власної орґанізації, на вірі міліонів.**

УСПЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

> Породивши, Ти Дівоцтво зберегла еси, а впокоївшись, світу не лишила Ти, Богородице. Перейшла Ти до життя, як Мати Житя, і Своїми молитвами Ти визволяеш душі наші.
>
> (Тропар на Успення).

Дня 28 серпня (15 серпня старого стилю) припадае свято Успення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії. В часослові читаемо такі пояснення про її смерть і Успення:

„По Розпяттю і Воскресенню Ісуса Христа Пречиста Діва Марія прожила 15 літ в домі св. Івана Богослова і успула (вмерла) в 48 році по Народженню Ісуса Христа — то е в 63 році свого життя (за цісарства Клявдія). А знов св. Епифаній каже, що перебула вона по Вознесенню Ісуса Христа через 24 роки в домі Івана Богослова і уснула в 72 році свого життя. На її похорон за допустом Божим зібралися всі Апостоли, крім апостола Томи і поховонили її в Ґетсиманії. Третого дня по похороні прибув апостол Тома і дуже сумував, що не судилося йому бути при похороні, отже хотів побачити бодай гріб, де положене було тіло Пречистої Діви. Він прийшов з другими Апостолами до гробу, але не знайшли там тіла Пречистої Богородиці. Вони тоді увірили, що за допустом Божим Пречиста Діва була взята з тілом в небесні хороми".

Про життя Пресвятої Богородиці не згадують Діяння Апостольські нічого більше, крім того, що Вона була разом з Апостолами тоді, коли Дух Святий зійшов на них. Знаемо, що коли Спаситель на хресті поручив св. Матір Свою опіці Івана, то „від того часу взяв її ученик до себе" (Іван XIX:27). Знаемо також і те, що Найсвятійша і Найсовершенійша Мати Бога Вишнього пережила Свого Сина, але яке вела життя, того не зрозуміемо ніколи, бо се переходить людський розум.

Але прийшов час, коли Господь велів призвати її до Себе. Побожне передання, яке сягае апостольських часів, оповідае, що Пречиста Діва, переживаючи в домі апостола Івана, дуже часто обходила ті місця, котрі Ісус Христос освятив Своїм перебуванням на них, а найчастійше молилася на горі Елеонській і при гробі Свого Сина, з котрого Він воскрес у повній славі.

Апостоли і ученики Ісуса Христа глибоко почитали Пречисту Діву і коли вертали до Ерусалиму зі своїх подорожей, спішили до Неї, щоби її молитвами та наукою скріпитися до дальших подвигів на ниві Христовій.

Передання говорить, що ангел Гавриїл звістив Пречисту Діву про її Успення три дні наперед. Тоді зібрались всі Апостоли (крім Томи, який проповідував тоді аж в Індії) і вірні і окружили убоге ложе вмираючої. Її лице сіяло блеском святости, а над Нею взносився Сам Ісус Христос з Анґелами, які співали: „Радуйся обдарованная!"

Пречиста Діва умерла. Серед співу псальмів обвинено її тіло в плащеницю і похоронено в гробі під Елеонською горою, недалеко того місця, де Спаситель перед Своїми страстями молився і эмивався кровавим потом. Третого дня по похороні прибув апостол Тома. Разом зі всіми Апостолами пішов він до гробу Пречистої Діви. Але гріб знайшли порожній, осталася лише плащениця і пелени, якими було обвите св. Тіло. Тоді всі увірили, що Христос воскресив до життя тіло Пречистої Діви і переніс до неба. Та віра перетревала цілі віки, вона е живою і тепер.

Місце гробу Пречистої Діви Марії було від давних-давен в великім почитанню. Цісар Теодозій Великий побудував на ньому величаву церкву, але коли Перзи заняли Ерусалим, вони її спалили. Пізнійше, підчас хрестоносних воен в 1130 р., побудовано тут трету з ряду церкву і вона стоїть до нині. Поверх землі видно лиш малу капличку. Стіни її мають по вісім метрів довжини, ширини і висоти. З каплиці ведуть сходи до підземелля, одинайцять метрів в долину. В половині сходів лежать дві каплички напроти себе. В одній з них, по правій стороні, стоїть престіл св. Иоакима і Анни, в другій престіл св. Иосифа. Зійшовши сходами на долину, входиться до підземної церкви, широкої на сім метрів а довгої на 29 метрів. Майже в середині церкви е осібна каплиця з гробом Пречистої Діви. Є то печера, викована в скалі, в середині котрої е камінна лавка, тепер покрита мармором. Тут колись спочивало тіло Пречистої Діви.

СВЯТО — „ВШИСТКО ЄДНО".

На 4, 5 і 6 серпня сего року відбувся в Йорктоні двайцять-пять літний ювилей приходу до того міста бельгійських Редемптористів. Їх покликано головно для того, щоби ратувати для католицизму Українців греко-католиків, котрі вже тоді лишали католицизм. Редемптористи до того часу мали свій осідок в Брендоні.

В липні, 1903, о. Делярий, о. Буркове, о. Годтс і брат Кирило приїхали сюди і кинулися до праці серед греко-католиків, обіцюючи їм ту саму церкву і ту саму „фіру" (віру), яку вони мали в старім краю. Вони говорили людям ломаною нашою мовою, що їхня місія тільки тимчасовою, що вони скоро постараються о світських священиків з краю, що вони сповняють лише тимчасовий обовязок.

Наші люде повірили сим обіцянкам і як греко-католики, так і римо-католики кинули тисячі долярів на церкву Делярого. Купили дуже гарне місце в місті і побудували церкву щось трохи подібну на наш краевий стиль. Там для римо-католиків служили по латински, а для наших нібн то по старославянськи.

Місцеві католики зробили те, що мабуть, чи нібн то перекупили ту церкву в чину Редемптористів, а для наших греко-католиків купили за містом площу, котру до того часу уживали на смітник. Отже почали знову заохочувати наших людей, давати гроші вже на „свою церкву". І знову наші сипнули тисячі долярів і Делярий побудував їм „свою" церкву, — котра не е ні греко-католицькою, ні українською, бо записана прямо на **Ruthenian Catholic Mission,** а услугують в ній головно бельгійські Редемптористи.

Коли тут були наші священики, як прим. о. Олексів, котрого люде любили і до котрого відносилися як до свого чоловіка, то Бельгійці примусили еп. Будку його звідси забрати. Не помогли народні протести; не помогли депутації до Шептицького — „свої" Бельгійці до нинішнього дня е управителями своеї місії. Правда, що вони приняли до чину Редемптористів наших (?) братів Балів, та ще когось там, одначе ті е римо-католицькими священиками, з правом служити в грецькому обряді.

Римови справа вдалася не-аби-як. Тепер святкували свято, ювилей, котрий коротко можна назвати **„вшистко едно".** На тім святі брали участь о. Кельц, о. Барон, о. Пшибиляк, о. Велш, о. Делярій, о. Фі, о. Кнапік, о. Мулінс, о. Греннан і о. Ґриґорій Шишкович. Промовляли по англійськи, по польськи, а о. Шишкович по українськи. Вся церемонія відбувалася в **латинському** обряді.

Замітний той факт, що священики з **„Рутеніян Кетолик Мишон"** взивали наших людей іти на свято „Вшистко едно" і наші йшли. Було досить богато народу з околиці — і наших лиць та хусток жіночих було таки не мало.

Наші брати греко-католики мають чого радуватися. Вони постепенно переходять до дійсно католицької церкви. Вони тепер мають „своїх" священиків (бельгійських) зі „свого" краю (Бельгії), мають „свою фіру" — отже чого ще більше хотіти? Вони святкували двайцять-пять літний ювілей свого духовного поневолення. Обходили свято свого отуманення, своеї темноти.

Мимоволі хочеться викрикнути: Радуйся і веселися народе український, сорок міліоновий! Тебе всюди повно. Ти собою заповнюеш всі чужі смітники. Ти всюди і для всіх „свій".

Підчас святковань таких ювилеїв та відпустів уряд в Саскачевані заробляе надзвичайно добре через велику розпродаж вина та инших напитків.

М. С.

По довшій розмові подбай пригадати все те, про вішо було говорено, й ти здивуешся, оскільки порожне й непотрібне, а часто й погане та шкідливе було все, що говорилося.

Для темної людини нема нічого ліпшого, ніж мовчання. Але коли-б вона знала про се, вона не була-б темна людина.

НОВИНА!

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

СЛУЖБА БОЖА

НА МІШАНИЙ ХОР (4 голоси) ДЛЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

НАКЛАД МАЛИЙ. ЦІНА ДУЖЕ ПРИСТУПНА, БО ЛИШЕ 15 ДОЛЯРІВ ЗА КОМПЛЕКТ.

Прошу слати замовлення до:

Проф. Е. Королкшин,

1944 W. Erie Street,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

ЯК РИМ ЛІКВІДУЄ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

Американська „Свобода" оголосила правила, після яких з волі Риму має управлятися через 10 літ „греко-рутенська" церква в Злучених Державах. Правила ті свідчат про те, що Рим пляново і вперто підготовляє цілковиту ліквідацію греко-католицької церкви на користь церкви римо-католицької. А видно се хочби з того, що уніятів зобовязується учащати до римо-католицьких костелів та приймати там причастя.

Понище подаємо деякі важнійші зі згаданих правил для інформацій наших читачів.

Правила дотично єпископів греко-рутенського обряду.

Номінація єпископів задержана для Апостольської Столиці.

Єпископи стоять під безпосередною юрисдикцією Апостольської Столиці і посідають повну єпископську юрисдикцію над греко-рутенськими католиками. Вони стоять в залежности від апостольського делегата у Вашингтоні.

Для забезпечення дочасного церковного добра єпископи не позволять парохам, або комітетам заряду посідати в своїм власнім імени добра, зложені в якийнебудь спосіб через вірних. Вони будуть настявати, щоби маєток був держаний в спосіб, який забезпечує його для церкви, відповідно до прав в ріжних стейтах. Вони можуть видати правила про заряд церковним маєтком.

Удержання єпископів буде обезпечене через жертви ріжних церков у формі катедратика. Єпископи за порадою своїх конзульторів означать, кілько кожда церква має платити. Парохи церков обовязані платити катедратик і инші повинности, яких єпископи можуть жадати на семинар, сиротинець, місії і т. д.

Що 5 літ єпископи будуть робити повне справоздання стану своїх церков, котре перешлють апостольському делегатови у Вашингтоні, а сей відішле до Святої Столиці для Східної Церкви. Найменше раз на 10 літ єпископи відвідають Апостольську Столицю і особисто здадуть справоздання Святійшому Отцю.

Якби зродилось яке непорозуміння між єпископами греко-руського обряду й єпископами латинського обряду, се передасться Святійшій Конгрегації Східної Церкви.

Правила дотично священиків гр.-рутенського обряду.

Так скоро, як тільки можливо, єпископи мають заложити більший і менший семинар, найменше один для обох єпископів. Тимчасом студентів до стану духовного мається післати до семинара латинського обряду, визначеного через гр.-дух. єпископів.

Заки гр. рут. церква дістане достаточне число священиків, вихованих в Злучених Державах, єпископи можуть просити за посередництвом Святої Конгрегації для Східної Церкви гр.-рут. єпископів з Европи о прислання священиків. Священики, котрі бажають прийти до Злучених Держав і там перебувати, мусять бути безженні.

Всіх душпастирів парохій і місій переносять після своєї волі греко-рутенські єпископи, але не можуть їх переносити без важної й справедливої причини.

Удержання священиків має бути забезпечене через єпископів, через визначення платні з приходів церкви.

Юрисдикція греко-рутенських єпископів ограничена до духовенства і людей їх власного обряду. Якби в якімсь місци не було парохії або місії, ані священика до обслуги греко-Рутенів, греко-рутенський єпископ повинен надати свою юрисдикцію над ними священикови **латинського обряду в тім місци**, інформуючи єпископа того священика, аж доки греко-рутеська церква не зможе про них подбати.

Священики винні свому єпископови пошановання і послушенство й мусять учити людей шанувати й слухати єпископа.

Правила дотично греко-рутенських католиків.

Дозволяється католикам якогонебудь обряду приймати св. Евхаристію якогонебудь обряду. В наглих случаях греко-рутенський священик **може взяти св. Евхарстію** з латинської церкви до хорого, а священик латинського обряду може взяти св. Евхаристію з греко-рутенської церкви. В уділюванню св. Евхаристії кождий священик буде поступати після свого обряду.

Великодна Евхаристія також **може бути** принята в котрім небудь обряді. Дораджується людям приймати великодню Евхаристію в своїй парохіяльній церкві, а коли би приняли деинде, мають дати знати свому парохови, що виповнили свій великодний обовязок.

В родинах, в котрих деякі члени належать до одного, а деякі до другого обряду, похорон має відправити парох того обряду, до котрого належав померший.

В захованню обовязку свят наказаних і постів Рутенці **можуть приноровлятися до тих днів, які отримують латинники в місци**, де вони живуть.

Над товариствами світських греко-Рутенів чувають їх власні єпископи. Люде повинні старатися прилучуватись до товариств, основаних або поручуваних через їх настоятелів церковних і мусять триматися здалека від заборонених товариств і від тих, котрі стараються уникнути нагляду законної церковної власти. Газети, книжки, брошури й инші періодичні видання є під наглядом греко-рутенських єпископів, а їх священики не будуть дописувати до них, ані не будуть видавати їх без дозволу своїх єпископів.

Правила про подружа між греко-Рутенами й латинниками.

Подружа між греко-Рутенами і католикайи латинського обряду **не заборонені.** Жінка може в часі вінчання, або в часі подружого життя прилучитись до обряду свого мужа. По розвязанню подружа жінка може вернутись до свого обряду.

Діти, вроджені в Злучених Державах з мішаного подружа щодо обряду, мається хрестити в обряді батька; хлопці й дівчата мусять іти за обрядом батька.

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЦЕРКОВНЕ ПИТАННЯ В ПОЛЬЩІ.

Вінніпегський „Український Голос" помістив статтю свого кореспондента з Галичини Д. Муравського, в якій обговорюється українське церковне питання в Польщі. Приписуючи велику вагу тому питанню, передруковуємо згадану статтю в цілости.

***

Недавно відбулася на Волині таємна нарада українських православних церковників; нараду скликано для обговорення положення в звязку з анатемою на д-ра Річинського та новою нагінкою російського єпископату на православних Українців.

Як то сталося, що московський єпископат в Польщі відважився так остро виступати проти провідника українського церковного руху?

Як то не приємно, але треба признатися, що причиною тої нагінки є **фальшива тактика наших церковників**; тактика, яка не так старалася на організовані сили самого українського громадянства, як на — поміч „сильних світа сього", яка прагнула не боротьби, а згоди. А згода була неможлива.

Як відомо, в червні 1927 р. відбувся український церковний зїзд. Тоді український церковний рух йшов в гору, а мимо того митрополит Діонізій не хотів числитися ним! І навпаки, в серпні, 1928 року — він запрошує до митрополитальної ради українських церковників на чолі з д-ром Річинським, залицяється до них, — хоч наш церковний рух в той час сильно підупадає. В чому річ? А річ в тому, що переговори митрополита з „самочинними руководителями украинскаго движенія" і скликання їх на митрополитальну нараду 1 липня 1928 р. були розпочаті **в наслідок листа до митрополита Діонізія міністра ісповідань і освіти, Добруцького,** в якому міністер унормовання правних відносин між православною церквою в Польщі і державою узалежнював від вироблення церковною владою такого статуту, який увзгляднював би українські традиції і звичаї, а також радив в сій справі дістати думку українських діячів.

Чи з любови до Українців? Але-ж зовсім ні! Просто — тоді занадто самостійним супроти Варшави зачав виступати митр. Діонізій. Треба було ослабити його вплиназвани, от і висунули проти нього Українців: стара тактика „пусціць Русіна на Русіна"... Але Українці на таку тактику зламалися і пішли на компроміс з Діонізієм.

Але ось міністер Добруцький уступає, на його місце приходить Світальський, і все іде шкереберть! Митрополит Діонізій вже відвертається від Українців, постанови наради не переводяться в життя, архипастирське послання в справі української відправи в церквах — уневажнюється, обіцяного собору церковного не скликається, нарешті анатемізується д-ра Річинського..

Звідки сей зворот? Що сталося? Де ділося бажання митрополита поєднатися з Українцями?

Сталося таке (як оповіщає в отвертім листі до митрополита посол І. Власовський), що митрополитові **заявив новий міністер Ісповідань, Світальський, що Варшава неприхильно ставиться до акції укаїнського громадянства,** щодо скликання собору, щодо уступок українській національній стихії, щодо покликання до митрополичої Ради Українців і пр. Тоді й Діонізій пішов проти нас!

Отже показується, що в цілій своїй політиці церковній **митрополит Діонізій є лиш іграшкою в руках Варшави.** Ремствував Діонізій на Варшаву, Варшава витягла на нього українського страшака... Скорився Діонізій — страшака забрали геть! В митрополичій Раді знова коверзують Москалі, Українців знова пошито у дурні.

Але де-ж тут фальшива тактика Українців? спитається читач. А ось власне у тім, що давали себе вони защитькувати ворогові, замісць остро іти до кінця. По нараді 1 липня 1928 р. майже ніодне жадання українське не було сповнене, а мимо того на сесію митрополичої Ради 22 серпня 1928 р. Українці зявилися... Хоч як помітував українськими домаганнями митрополит, але все-ж українські діячі висловили йому довіря... Ходили, їздили на наради, браталися з Москалями й Діонізієм, лазили по передпокоях, а рух серед мас **занедбували.**

Тоді набрали сили та віри в себе російські дорадники митрополита і ударили кулаком у стіл. Мовляв, що ви цофаєтеся зі ступеньки на ступеньку, то чого-ж не штовхнути вас просто на землю.

Тоді українські діячі зачали кричати на ґвалт до своїх мас. Але чи підуть за ними зараз ті маси, коли вже від року їх вчилося, що з Діонізієм можна таки порозумітися?

Український церковний рух є життєвий рух і він мусить зломити панування московської ієрархії. Але для того — **мусить він бути самостійним рухом.** Не повинен давати себе вивести у поле ні Варшаві, ні Діонізієві, ні їх обіцянкам-цяцянкам. Лише — організувати під своїми гаслами широкі маси.

Що здобувається з чиєїсь ласки — хитке, не тревале. **Вічне лише те, що стоїть на силі власної організації, на вірі міліонів.**

УСПЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

Породивши, Ти Дівоцтво зберегла єси, а впокоївшись, світу не лишила Ти, Богородице. Перейшла Ти до життя, як Мати Житя, і Своїми молитвами Ти визволяєш душі наші.

(Тропар на Успення).

Дня 28 серпня (15 серпня старого стилю) припадає свято Успення Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Вседіви Марії. В часословї читаємо такі пояснення про її смерть і Успення:

„По Розпяттю і Воскресенню Ісуса Христа Пречиста Діва Марія прожила 15 літ в домі св. Івана Богослова і уснула (вмерла) в 48 році по Народженню Ісуса Христа — то є в 63 році свого життя (за цісарства Клявдія). А знов св. Епифаній каже, що перебула вона по Вознесенню Ісуса Христа через 24 роки в домі Івана Богослова і уснула в 72 році свого життя. На її похорон за допустом Божим зібралися всі Апостоли, крім апостола Томи і похоронили її в Ґетсиманії. Третого дня по похороні прибув апостол Тома і дуже сумував, що не судилося йому бути при похороні, отже хотів побачити бодай гріб, де положене було тіло Пречистої Діви. Він прийшов з другими Апостолами до гробу, але не знайшли там тіла Пречистої Богородиці. Вони тоді увірили, що за допустом Божим Пречиста Діва була взята з тілом в небесні хороми".

Про життя Пресвятої Богородиці не згадують Діяння Апостольські нічого більше, крім того, що Вона була разом з Апостолами тоді, коли Дух Святий зійшов на них. Знаємо, що коли Спаситель на хресті поручив св. Матір Свою опіці Івана, то „від того часу взяв її ученик до себе" (Іван XIX:27). Знаємо також і те, що Найсвятійша і Найсовершеннійша Мати Бога Вишнього пережила Свого Сина, але яке вела життя, того не зрозуміємо ніколи, бо се переходить людський розум.

Але прийшов час, коли Господь велів призвати її до Себе. Побожне передання, яке сягає апостольських часів, оповідає, що Пречиста Діва, переживаючи в домі апостола Івана, дуже часто обходила ті місця; котрі Ісус Христос освятив Своїм перебуванням на них, а найчастійше молилася на горі Єлеонській і при гробі Свого Сина, з котрого Він воскрес у повній славі.

Апостоли і ученики Ісуса Христа глибоко почитали Пречисту Діву і коли вертали до Єрусалиму зі своїх подорожей, спішили до Неї, щоби її молитвами та наукою скріпитися до дальших подвигів на ниві Христовій.

Передання говорить, що ангел Гавриїл звістив Пречисту Діву про її Успення три дні наперед. Тоді зібрались всі Апостоли (крім Томи, який проповідував тоді аж в Індії) і вірні і окружили убоге ложе вмираючої. Її лице сіяло блеском святости, а над Нею взносився Сам Ісус Христос з Ангелами, які співали: „Радуйся обдаруванная!"

Пречиста Діва умерла. Серед співу псальмів обвинено її тіло в плащеницю і похоронено в гробі під Єлеонською горою, недалеко того місця, де Спаситель перед Своїми страстями молився і змивався кровавим потом. Третого дня по похороні прибув апостол Тома. Разом зі всіми Апостолами пішов він до гробу Пречистої Діви. Але гріб знайшли порожній, осталася лише плащениця і пелени, якими було обвите св. Тіло. Тоді всі увірили, що Христос воскресив до життя тіло Пречистої Діви і переніс до неба. Та віра перетревала цілі віки, вона є живою і тепер.

Місце гробу Пречистої Діви Марії було від давних-давен в великім почитанню. Цісар Теодозій Великий побудував на ньому величаву церкву, але коли Перзи заняли Єрусалим, вони її спалили. Пізнійше, підчас хрестоносних воєн в 1130 р., побудовано тут трету з ряду церкву і вона стоїть до нині. Поверх землі видно лиш малу капличку. Стіни її мають по вісім метрів довжини, ширини і висоти. З каплиці ведуть сходи до підземелля, одинайцять метрів в долину. В половині сходів лежать дві каплички напроти себе. В одній з них, по правій стороні, стоїть престіл св. Йоакима і Анни, в другій престіл св. Йосифа. Зійшовши сходами на долину, входиться до підземної церкви, широкої на сім метрів а довгої на 29 метрів. Майже в середині церкви є осібна каплиця з гробом Пречистої Діви. Є то печера, викована в скалі, в середині котрої є камінна лавка, тепер покрита мармором. Тут колись спочивало тіло Пречистої Діви.

СВЯТО — „ВШИСТКО ЄДНО".

На 4, 5 і 6 серпня сего року відбувся в Йорктоні двайцять-пять літний ювилей приходу до того міста бельгійських Редемптористів. Їх покликано головно для того, щоби ратувати для католицизму Українців греко-католиків, котрі вже тоді лишали католицизм. Редемптористи до того часу мали свій осідок в Брендоні.

В липні, 1903, о. Делярий, о. Бурквое, о. Годтє і брат Кирило приїхали сюди і кинулися до праці серед греко-католиків, обіцюючи їм ту саму церкву і ту саму „фіру" (віру), яку вони мали в старім краю. Вони говорили людям ломаною нашою мовою, що їхня місія тільки тимчасовою, що вони скоро постараються о світських священиків з краю, що вони сповняють лише тимчасовий обовязок.

Наші люде повірили сим обіцянкам і як греко-католики, так і римо-католики кинули тисячі долярів на церкву Делярого. Купили дуже гарне місце в місті і побудували церкву щось трохи подібну на наш краєвий стиль. Там для римо-католиків служили по латински, а для наших ніби то по старославянськи.

Місцеві католики зробили те, що мабуть, чи ніби то перекупили ту церкву в чину Редемптористів, а для наших греко-католиків купили за містом площу, котру до того часу уживали на смітник. Отже почали знову заохочувати наших людей, давати гроші вже на „свою церкву". І знову наші сипнули тисячі долярів і Делярий побудував їм „свою" церкву, — котра не є ні греко-католицькою, ні українською, бо записана прямо на **Ruthenian Catholic Mission,** а услугують в ній головно бельгійські Редемптористи.

Коли тут були наші священики, як прим. о. Олексів, котрого люде любили і до котрого відносилися як до свого чоловіка, то Бельгійці примусили еп. Будку його звідси забрати. Не помогли народні протести; не помогли депутації до Шептицького — „свої" Бельгійці до нинішнього дня є управителями **своєї** місії. Правда, що вони приняли до чину Редемптористів наших (?) братів Балів, та ще когось там, одначе ті є римо-католицькими священиками, з правом служити в грецькому обряді.

Римови справа вдалася не-аби-як. Тепер святкували свято, ювилей, котрий коротко можна назвати **„вшистко єдно".** На тім святі брали участь о. Кельц, о. Барон, о. Пшибилік, о. Велш, о. Делярій, о. Фі, о. Кнапік, о. Мулінс, о. Греннан і о. Григорій Шишкович. Промовляли по англійськи, по польськи, а о. Шишкович по українськи. Вся церемонія відбувалася в **латинському** обряді.

Замітний той факт, що священики з **„Рутеніян Кетолик Мишон"** взивали наших людей іти на свято „Вшистко єдно" і наші йшли. Було досить богато народу з околиці — і наших лиць та хусток жіночих було таки не мало.

Наші брати греко-католики мають чого радуватися. Вони постепенно переходять до дійсно католицької церкви. Вони тепер мають „своїх" священиків (бельгійських) зі „свого" краю (Бельгії), мають „свою фіру" — отже чого ще більше хотіти? Вони святкували двайцять-пять літний ювілей свого духовного поневолення. Обходили свято свого отуманення, своєї темноти.

Мимоволі хочеться викрикнути: Радуйся і веселися народе український, сорок міліоновий! Тебе всюди повно. Ти собою заповнюєш всі чужі смітники. Ти всюди і для всіх „свій"

Підчас святковань таких ювилеїв та відпустів уряд в Саскачевані заробляє надзвичайно добре через велику розпродаж вина та инших напитків.

М. С.

По довшій розмові, подбай пригадати все те, про віщо було говорено, й ти здивуєшся, оскільки порожне й непотрібне, а часто й погане та шкідливе було все, що говорилося.

Для темної людини нема нічого ліпшого, ніж мовчання. Але коли-б вона знала про се, вона не була-б темна людина.

НОВИНА!

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

СЛУЖБА БОЖА

НА МІШАНИЙ ХОР (4 голоси) ДЛЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

НАКЛАД МАЛИЙ. ЦІНА ДУЖЕ ПРИСТУПНА, БО ЛИШЕ 15 ДОЛЯРІВ ЗА КОМПЛЕКТ.

Прошу слати замовлення до:

Проф. Е. Королкшин,

1944 W. Erie Street,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СВ. ТЕОДОЗІЙ ПЕЧЕРСЬКИЙ.

В передпослідні́м числі читалисьмо про життя св. Антонія Печерського. Тепер познакомимося з другим українським святим — з Теодозієм Печерським.

Св. Теодозій родився в Василеві, недалеко Київа. Опісля родичі його перенеслися до Курська, де батько помер, коли Теодозієви було 14 років.

Теодозій відзначався великою побожністю вже з дитиньства, через що часто терпів від своєї мами. Коли йому було 24 роки, він рішився посвятитися монашому життю і пустився до Київа, де були вже грецькі монастирі, але тут його не приняли. Почувши про св. Антонія, Теодозій пішов до його печери і просив його, щоби позволив йому остати при нім, де вже було тоді 12 монахів. Св. Антоній погодився і Теодозій зістав принятий в монаший чин в році 1032. Мати довго шукала за Теодозієм, а коли відшукала його, вже як монаха, її серце сокрушилося і вона покаялась та постриглася в черниці.

Св. Теодозій відзначався такою побожністю, що св. Антоній зробив його ігуменом над печерськими монахами. Під проводом св. Теодозія зібралося в печерах понад 100 монахів, а він був для них примірним отцем і учителем. Коли в печерах не стало вже місця, святі Антоній і Теодозій упросили київського князя, щоби відпустив їм на монастир цілу гору і тут вони побудували монастир з келіями і деревляною церквою Успення Пресвятої Богородиці (около 1060 р.). В тім часі прибув до монастиря чернець Михаїл з Греції і привіз з собою списане правило студійського монастиря. Се правило св. Теодозій завів і в своїм монастирі, отже він був перший, що завів на Україні правильне монаше життя. Св. Теодозій, крім завідування монастирем, писав науки для монахів, для звичайних людей та для князів. Він побудував при Лаврі приют для убогих і калік і для прочан, а при приюті церкву св. Стефана. Св. Теодозій помер 16 травня, 1074 р., і був похований в печері, в якій завжди перебував через великий піст. Вісімнайцять років пізнійше мощі його були перенесені до мурованої церкви, де вони і нині спочивають.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

ПЕРША ГОДИНА.

До ранньої (утрені) приєднується й перша година, — як памятка того давного звичаю, по якому всенічна починалася з вечера і кінчалась аж на досвітку.

В псальмах, читаних на сій відправі висловлюється молитва, щоб Господь зранку вислухав голос наш і простував шлях ваш перед Собою, та щоб Він наділив нас Своєю ласкою і радістю; потім складається обітниця жити свято і непорочно. В кінці цієї відправи священик виходить з вівтаря і виголошує на амвоні молитву, щоб Христос, Світло Істине означив і нас Світлом Лиця Свого, і провадив наші кроки до сповнення заповідей Своїх. Дяки на се співають пісню Богородиці, в якій дякують за звільнення від зла і просять визволити нас від всяких бід. Слова сеї пісні такі:

Всесильна Воеводо, Богородице! Ми, слуги Твої, уратовані від зла, в подяку славимо Тебе піснями побідними. А Ти, маючи силу непоборную, від всяких бід нас визволи, щоби взивати Тобі: радуйся, Діво, пречистая!

СЛУЖБА БОЖА.

Вступні поняття.

Найголовніще Богослуження Православної Церкви є те, на якому відправляється Свята тайна Причастя. Воно називається Службою Божою, переважно перед усіма иншими церковними службами. На ньому повинні бути присутніми, по можливости, всі вірні, через що воно і називається по грецьки Літургією, що власне значить: громадська служба.

Служба Божа ще називається евхаристією чи подякою, бо вона є жертва вдячна Господеві за наше спасіння; часом називають її також обіднею, бо на ній вірні приймають духовну поживу, — Тіло і Кров Господні.

Службу Божу установив Сам Ісус Христос на тайній Вечері. Причастивши Своїх учеників під видом хліба і вина істинним Тілом Своїм і істинною Кровю Своєю, Він заповідав їм: „Се чиніть на Мій спомин" (Лук. XXII: 19). Апостоли свято сповняли сей заповіт свого Учителя і Господа; вони-ж установили певний чин Служби Божої, який передали своїм наступникам і який зберігався через устний переказ. В IV століттю по Різдві Ісуса Христа, славетні Пастирі Православної Церкви — Св. Василій Великий, а потім Св. Іван Золотоустий, один після одного, записали апостольський чин Служби Божої, при чім з уваги на немочі християн трохи його скоротили. Так утворились два чини Служби Божої — Св. Василія Великого і Св. Іоана Золотоустого; вони по сути уявляють з себе запис апостольського переказу, і дуже близькі один до одного. Трохи пізнійше в них було зроблено деякі незначні додатки.

Крім сих двох чинів Служби Божої є ще третій, що вживається в Великий піст. Він звичайно називається Службою Божою з перше освяченими Дарами. Запис його приписують Св. Григорієві Двоєсловові, що був римським єпископом у VI століттю.

Відправляти Службу Божу можуть тільки єпископи і священники; при тому ніхто з них не може відправляти **її більш, як один раз на день**, і то — нічого не ївши і підготовившись молитвою. Крім того, Служба Божа повинна відправлятися в церкві, на престолі і на освяченому єпископом антимінсі. Де нема ще церкви, там можна правити Службу Божу в хаті, або на дворі, поробивши для сего відповідні приготовання. В один день на одному престолі та антимінсі не може відбутися більше одної Служби Божої.

СВ. СЛУЖБА БОЖА СВ. ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО.

II поділ.

Служба Божа ділиться на три головних частини, котрі також називаються службами чи літургіями: перша частина називається приносною чи по — грецьки проскомидією; друга — загальною; третя —таємничою. На першій — приносяться і приготовляються речі, потрібні для св. Причастя; на другій — вірні приготовляються до участи в відправі Тайни Святого Причастя; на третій — відправляється Тайна Святого Причастя.

„СОНЦЕ, СОНЦЕ!"

Як відомо, в підбігунових краях бувають дуже довгі дні і ночі. Через шість місяців буває ніч, а через шість день. І ось коли зближається кінець довгої ночі, коли надходить світанок, тоді люде виходять на горбки і підвисшення та виглядають сонця. І хто перший побачить сходяще сонце, той радісно кличе: „Сонце, сонце!" І підхоплять люде на долині сей радісний клич і голосять: „Сонце, сонце!" і радіють, що скінчилася ніч, надійшов день.

Через довгі століття світ знаходився в темряві — в темряві гріха. Цілі століття блукало людство в пітьмі. Аж почулись слова:

— Ось сходяще сонце! Ось, світло дня, світло для тих, що сидять в темряві.

Те сходяче сонце, те світло для світу то Ісус Христос.

Хто вірую в Него, той не ходить в темряві, а має світло життя.

Не Спіть і Моліться.

(Марка XIII:33 до кінця)).

Сказав Спаситель: Стережіться
Сна перемоги, а моліться —
Не знає бо ніхто із вас,
Коли ударить смертний час.
Коли господар відїзджає,
То слугам приказ оставляє —
Всім трудитись велить,
Нехай ніхто з них не заспить.
Не спіть і ви, бо невідомо,
Коли прийде Господар дому,
В полудне, вечір, чи в той час,
Як совість задрімає в вас.
Тому що сили в вас — кріпіться,
Працюйте, разом і моліться,
Щоб не приспав вас грішний світ...
І ще раз кажу вам: не спіть!

Хто Близький Христови.

(Мат. XII: 46 до кінця).

Зібралась тьма людей у хаті,
Науки слухати Христа,
А на дворі стояла Мати —
Діва Марія Пресвята.
І хтось сказав: Твоя там Мати,
Брати Твої на Тебе ждуть,
З Тобою хочуть говорити,
До себе з хати Тебе звуть.
І відповів Христос: Вам тяжко
Вгадати де рідня моя —
Де Мати, де брати, де сестри,
Отсе-ж тепер вам скажу Я...
І до Апостолів звернувшись
Простер він руки враз свої,
Сказавши: Ось тут Мати,
І тут усі брати мої!
Хто волю чинить Отця Мого,
Котрого вам голошу Я,
Той близькая мені родина —
Той мати, брат, сестра моя.

КАТОЛИКИ СВЯТЯТЬ АВТОМОБІЛИ.

Про новий римо-католицький промисл доносять з Торонто, Онт. В день св. Христофора римо-католицький священик о. Стефан Оад з церкви Монт-Кармельської Пресвятої Діви перепроваджував церемонію, яка має забезпечувати автомобілі перед нещасливими випадками. Він натирав згромаджені автомобілі мощами сирійського мученика, який після передання переносив на своїх барках подорожних через ріку, на якій не було моста. Около 1,500 автомобілів зібралося, аби священик натер їх чудотворними мощами. Щорічне натирання автомобілів мощами святого, запроваджене о. Оадом, набрало між католиками великого розголосу і вони зїзджаються на той день до Торонта з усіх усюдів. Кажуть, що навіть деякі не-католики асекурують свої автомобілі в такий спосіб перед нещастям.

Убраний в свої ризи священик іде з мощами і дотикаєся ними кождого автомобіля; раз самого воза, а другий раз машини, яку два помічники отвирають для него. Крім сего священик кропить кождий автомобіль і дає медалик властителеви, а котрий сего хоче, то може купити собі більшу відзнаку, котру прибивається до автомобіля.

СУДЯТЬ ЗА СВЯТА НА БУКОВИНІ.

Святкування старих свят потягнуло за собою страшні наслідки. Мало того, що в часі самих свят військо облягало села і било невинних селян, але тепер сторожинецький трибунал не перестане судити невинних селян за те, що святкували старі свята.

Недавно засудив сей трибунал десятки селян з Вашковець, Карапчева, Станівців та з Вилавча по два і по одному місяцеви тюрми, а 26 липня засудив сей трибунал 12 селян із Замісця по 14 днів арешту.

НА КАТЕДРУ ВОЛИНСЬКОГО АРХИЕПИСКОПА.

На катедру волинського архиепископа, крім преосв. Антонія (Марценка) й архим. Полікарпа (Сикорського), висунено ще кандидатуру свящ. Іляріона Бриндзана, який працює тепер в українському таборі в Каліші.

НА ШЛЮБ НА СТАРІ РОКИ.

З Лос Анджелес, Каліфорнія, вибрався 14 серпня в дорогу до Німеччини 91-літний Німець Якоб Шварц. Виїзджаючи в дорогу, зателеґрафував він панні Фреді Шмідт з Каншейну, в Німеччині, щоби вона приготовилася до шлюбу.

Молодій тепер 90 років. Вона ждала на свого нареченого повних 65 літ. Стільки літ тому Шварц вибрався в Америку, щоби зробити маєток. Дівчина обіцяла ждати на нього й додержала слова.

ІСПИТ РІДНОЇ ШКОЛИ ПРИ СОБОРІ.

В суботу, 24 серпня с. р., перед полуднем, відбувся іспит дітей Рідної Школи при Українськім Православнім Соборі в Вінніпеґу. Від шкільного комітету Рідної Школи були присутні голова о. С, В. Савчук, секретар В. Батицький і п. Паліж. Були також запрошені шкільним комітетом отсі гості: п. Мир. Стечишин, п. В. Буряник, п. А. Новак і учитель з Саскачевану п. А. Павлик.

Іспит перепроваджував учитель Рідної Школи п. Ю. Волошиновський. По молитві діти відспівали кілька українських пісень. Відтак відбулося читання а потім питання з української історії. Шкільний комітет з гістьми переглянули зошити всіх дітей.

Загальне враження було дуже гарне. Діти добре читали, добре відповідали на питання. Добре і співали. Всі ті, що оглядали зошити, підчеркували, що всі діти добре пишуть по українськи.

О. Савчук сказав кілька слів до дітей, в яких підчеркнув, що судячи з того іспиту, діти зробили гарний поступ. А се вже означає і признання для учителя п. Волошиновського, який щиро працює для наших дітей.

На кінці діти відспівали народний гимн і відмовили молитву. Відтак учитель і о. Савчук роздали дарунки всім дітям. Дарунки складалися з ріжних книжочок і образів.

Сей іспит зробив дуже гарне враження на присутних і без сумніву лишиться в памяти дітей.

Шкільний комітет з учителем рішили, щоби наука кождого дня відбувалася доти, доки діти не підуть до англійської школи. Тоді діти дістануть 2 тижні вакацій, а потому будуть учащати на науку до Рідної Школи вечерами.

За шкільний комітет:

В. Батицький, секретар.

РИМО - КАТОЛИЦЬКІ ЧЕКИ НЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ ЕПИСКОПА.

Думав дехто, що як назначено для українських католиків в Канаді нового єпископа, то гроші на католицьку роботу між Українцями від римо-католицьких орґанізацій будуть переходити через його руки. Тимчасом з часопису „Кетолик Реджістер" з 8 серпня показується инакше. В тім числі поміщені аж три ріжні подяки за чеки від римо-католицького Товариства Поширення Католицької Церкви. Перша подяка є від нового єпископа Ладики, друга подяка є від о. Олексьова з Вінніпеґу, а третя від о. Кржановського з Мондер. Ні один з них не згадує, кілько дістав, але цікаво кінчиться подяка о. Олексьова. Він пише: „Я певний, що будете мене памятати, коли будете мати більше до висилання".

АРХИЄРЕЙСЬКА ВІЗИТАЦІЯ.

(Арбакка, Ман.)

Дня 21 липня, 1929 р., в нас відбулось небувале торжество. Ми давно очікували тої хвилі, коли зможемо закінчити відновлення нашої церкви, запросити нашого Високопреосвященого о. Владику, щоб нам посвятив її т адоказати всім нашим противникам, що справою нашої церкви ми дорожимо.

Давнійше вже люде наші попитували, коли то в нас буде гостити наш дорогий Впр. о. Владика. І дуже врадувались, коли довідались, що те незвичайне свято відбудеться на 21 липня. На кілька днів перед тим і н приготовання до свята. Життя о. вилось. Чоловіки коло церкви пр цювали, а жінки дома приготовляли добрий обід.

Надійшов день 21 липня. Вже коло 7-ої години зранку почали сходитись люде до церкви. Побачили дуже гарно прибрано браму, замаєну дорогу від брами до церкви і саму гарно прикрашену церкву.

У церкві відправлялась торжественно рання відправа (утреня). По її скінченню процесія з двома священиками, нашим парохом, о. Грициною і протоєреєм о. Савчуком рушили на зустріч Впр. о. Владиці. Вийшли на дорогу. Всіх очи були звернені в ту сторону, звідки мав надїхати Високодостойний Архиерей. Далеко виділи їздці на конях, арбацькі хлопці, гарно прибрані, а за ними посувалось гарно убране авто. Се вже їхав Впр. о. Владика. По обличах промайнула радість. Всі хотілиб ще скорше і дальше іти вперед, скорше побачити рідного пастиря нашої Церкви.

Не минуло богато хвиль, як їздці в українських строях зближилися, стали по обох боках дороги, а в середину заїхало авто, з якого вийшов наш дорогий о. Владика. Процесія вклонилася три рази, приймаючи благословення. Похід рушив вперед. Малі дівчатка, убрані в українські строї, стелили цвіти.

На брамі витав Князя Церкви хлібом і сіллю найстарший парохіянин, І. Мигайчук. По тім у вході церкви повитав о. Владику парох церковної громади, о. Грицина. Впреосвящений о. Архиерей увійшов у церкву, помолився і, подякувавши за привіт, повитав побожних людей теплими словами. Потім облачився в ризи і після того почалось торжественне освячення церкви.

Нарешті церковна громада у Арбакка діждалась того, що рідний Архипастир Української Церкви доконав чину свячення їх святині. Московські єпископи не хотіли святити церкви. Вони вперед хотіли запису церкви для себе. На тім повинні наші брати переконатись, як поводяться Москалі супроти нас Українців. Всюди вони хочуть нас нищити, навіть при помочі церкви. „Запишіть мені церкву, то посвячу її, не запишете — не свячу", — говорять московські єпископи. Солоної хотять нагороди! Громада в Арбакка може похвалитись, що належить до щасливих, коли не далась взяти під юги Москалям.

Після обходу довкола церкви та після чину посвячення, почалась торжественна Служба Божа. Мило було слухати відправи у рідній мові. Чудову проповідь виголосив Впресв. о. Владика до народу, накликаючи вірних до більшої побожности, більшої любови Бога, більшого і совіснійшого виповнювання християнських обовязків. Хотілось би довго слухати такої проповіди.

Після проповіди продовжалась Служба, по скінченню якої слідувала подяка Впр. о. Владики за спільну молитву до нашого Небесного Отця. Многолітствієм церковній Єпархії, світлій власти і членам церковної громади в Арбакка — закінчилась торжественна відправа.

По Богослуженню всі удались до Народного Дому на обід, який приготовили жінки даної парохії. Обід був смачний. Час приємно проминув, бо підчас обіду мали наші парохіяне і гості нагоду почути гарних промов о. Грицини, о. Савчука, Впр. о. Владики і п. Ілюка.

О. Грицина говорив про життя громади. Громада пережила внутрішну крізу. Частина членів перейшла до російської місії і називає себе гучно „українською православною громадою", чого доказом є оголошення сеї громади. Але поза назвою, українського у них нічого нема. Попирають московських батюшків за моляться за тих, які Українців ненавидять. Та є надія, що наші заблудші брати скоро завернуть на праву дорогу. За те наша громада спокійно розвивається, зробила не аби який поступ, доказом чого є гарно помальований і освячений Дім Божий та завитання нашого Достойника Церкви до громади.

Відтак говорив о. протоєрей Савчук, голова Консисторії. Парохіяне в Арбакка з великим заінтересованням слухали промови о. протоєрея. В промові тій було богато цінних заувааг з життя громади і взагалі церковного. Отець Савчук загрів наших братів до дальшої праці на церковному полі. Між иншим сказав: Коли в нас буде дійсна праця для Божої слави і добра нашого народу, то підуть за нами всі ті, які почувають себе правдивими християнами і членами українського народу.

Опісля говорив Впр. о. Владика. Промова ся мусіла кождому присутному запасти у глубину душі. Говорив наш Достойний Гість про те, що на українській ниві росте і благородне зерно і буряни. Бурянів сих не стане, коли більше буде любови серед нас самих, коли ми будемо прислухуватись голосам церковного і народного проводу, коли ми будемо свідомійшими. Не вистарчає їсти український хліб і говорити українською мовою. Треба також працювати для свого народу, не звязуватись з противниками нашого народу на ніякому полі, а себе посвятити для справ свого народу. Прийде час, коли всі наші брати будуть свідомими і зєднаються в одно могуче тіло без ріжниці чи будуть вони походити з Буковини, чи Галичини чи з инших українських земель.

На кінці говорив п. Ілюк, довголітний мешканець і парохіянин церковної громади. Радий переживати таку радісну хвилю. Висказав вдоволення, що діждався того, задля чого боровся з слабодухами. Російська місія пробувала всіх сил, щоби вдержатись у тій церкві, яку в той день посвячував наш рідний Пастир.

та свідомість народня не допустила Москалів до церкви. Переживання й історія сеї громади можуть всякому послужити як примір, в який то спосіб наші сусіди Москалі і тут в Канаді нас не лишають, як кидають між нас містку незгоди, щоби самим з того опісля скористати. Та вже недовго прийдеться Москалям живитись між нашим народом. Поволі, але певно вони тратять грунт серед Українців. На закінчення о. Владика висказував надію, що життя народне і церковне в сій громаді буде від тепер краще розвиватись — на добро членів і на славу Божу.

Відспіванням народних, українського і британського гимнів закінчилось те небуденне торжество у Арбакки.

Присутний.

НЕЗАБУТНА ХВИЛЯ.

(Вайта, Ман.)

Користаючи з нагоди, що наш Впреосв. Архиепископ Іоанн враз з нашим парохом о. Грициною і о. протоєреєм Савчуком переїзджали з Арбакки, де була архиерейська візитація, до Толстой, — наша громада запросила їх на спільну вечеру до Народного Дому. Ми були дуже утішені, коли гості, а особливо наш Впреосв. Владика, не відмовився поділитись з нами хлібом і сілью. Тому наше жіноцтво з великою завзятістю взялось, щоб на сему годину приготовити вечеру. Столи гарно прибрані і накриті — свідчили про великий поступ у хатному господарстві чесних парохіянок Вайти. Навіть у Вінніпегу краще не приберуть столів. Тай приготовляти вечеру не повстидаються наші жінки перед ніким. Честь їм за се.

Після семої години увійшли до салі Впреосвященний Владика з о. прот. Савчуком і о. Грициною, супроводжені діяльними членами парохії. Занято призначені місця. По молитві почалась перекуска. Коли дещо підкріпились люде, почалась жвава розмова і було не аби яке оживлення у присутних.

Отець Грицина, як парох, перший почав говорити. З приємністю замітив церкви розвиток парохії на протязі року своєї обслуги. Громада у Вайті, се перша громада в емерсонськім окрузі, яка приєдналась до нашої Української Православної Церкви. Ще й тепер свого першенства громада не уступила, бо і тепер праця на полі церковному іде живо і гарно. Парохіяне ставляться з побожністю до справ Церкви. Тепер якраз ідуть приготовання до будови нового храму, на місце теперішньої церковці, яка являється за мала. У парохії пильну увагу звертається на молодіж і іде праця над тим, щоб та молодіж ішла шляхом своїх батьків. Рік-річно тут ведеться Рідна Школа для шкільних дітей. Старші дбають і про справи свого забезпечення, бо зорганізувались у запомогове товариство. Нічо не стоїть на перешкоді, щоб громада жила і розвивалась, тому того розвою найбільше побажав о. Грицина. Потім попросив до слова п. Боднарчука.

Пан Боднарчук висказав свої погляди на життя громади. Він як діяльний член, переживав рівне з громадою і дуже задоволений, що нині в нас є свій Архипастир, своя Духовна Консисторія та свої священики, які не жаліють труду і сповняють совісно свою працю для добра церкви і народу. Висказав надію, що життя в громаді піде оживлено і гарно, та побажав, щоби громада за рік витала нашого Впреосвященого Владику у новозбудованій церкві, що присутні приняли гучними [illegible]

Дальше говорив місто-предсідатель громади, п. Фіґус. Розважно і гарно говорив він про працю в громаді. Урядникам доводилося поконувати рівні труднощі, однак коли в громаді є згода і оден дух то і хочеться працювати. Шановний бесідник радий завитанням Впреосв. о. Владики і гостей, та дякує їм за ту честь, яку зробили громаді.

Опісля говорив о. протоєрей Савчук. Про життя в громаді добре обзнакомлений, пояснює ціль і завдання в окрузі такої визначної громади церковної, як у Вайті. А найбільше уваги треба нам звернути на нашу молодіж у теперішню пору. Протестанти сипають богато гроша на удержування місій посеред нас. Коли для них се справа варта гроша, то для нас тим більше і ми про своїх дітей ще краще можемо подбати, чим вони. Дбаймо про своїх дітей самі — нехай се буде нашим кличем. Всюди ми мусимо організуватись в організації, самі мусимо піклуватись нашою долею, бо ратунку нам не ждати від тих, які хочуть, щоб нас не було.

На кінці говорив Впр. о. Владика. Пояснив, що серед людей є двоякого рода амбіція, але люде повинні завсігди бути розумно-амбітними. І коли всі будиб такими, всяка справа двигаласьби вперед. Тоді булоби у людей лиш поступ і змагання до вищих ідеалів. Поступ призначений і громаді нашій у Вайта. Є тут люде, є і добра воля. Отже що треба, те є. А щоби діти колись могли похвалитись своїми родичами, то родичі повинні тим дітям оставити памятку, а тою памяткою малаб бути нова, гарна, вища церква, — така, яка відповідалаб громаді у Вайті. Людина не має вартости, коли не залишає по собі памятки, а громада тимбільше обовязана лишити тревалий памятник для майбутніх своїх поколінь. Нехай ті дні світлого змагання до Бога і правди запишуться чимсь знатним в життю громади.

Впреосв. о. Владика висказав задоволення з приводу устроєння сеї милої вечері і зазначив, що рідко коли приходиться йому стрічати таку прихильність до себе, як се вже кілька разів оказала церковна громада у Вайті.

Промови були переплітані народніми і патріотичними піснями. Настрій був піднесений. Хто був на вечері, той мусів чути себе щасливим, бо такі хвилі рідко в життю переживається.

На закінчення о. Грицина подякував, як парох, всім парохіянам за труд і гостинне принятте, а Впр. о. Владиці та о. протоєреєві Савчукові за відвідини. Відспіванням „Достойно є" закінчилось те гарне свято, яке довго остане в памяти уча-[illegible]

Так відноситься свідома і гарна громада до своїх рідних духовних провідників. Честь їй!

С. Г.

КУПІТЬ СОБІ

„Добрий Пастир"

український православний молитвенник, ціна $1.50.

THE HERALD

Box 3684, — Winnipeg, Man.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

Жертви, які вплинули на покриття коштів співання Служби Божої через радіо, дня 2 червня, 1929. Жертви прислані на руки о. Савчука:

АРРАН, САСК.:
(Зібрав С. Буґера).

По 1 дол.: А. Рубашевський, С. Савчук, М. Буґера, М. Малюта, С. Буґера, І. Стрільчук, П. Саранчук, Ів. Мартинюк, П. Пасека, Л. Проковчук, В. Д. Чорнейко.

По 25 ц.: І. Скочомос.

Дрібна колекта: 5.00.

Разом з Арран, Саск. $16.25

ШІГО, САСК.:
(Прислав о. Д. Ф. Стратійчук).

По 2 дол.: Ст. Савчук, Ю. Лис.

По 1.25: Ів. Фостій.

По 1 дол.: М. Савчук, Ґ. Кирилюк, І. Гарасимюк, п-ні М. Савчук, В. Коропатніцький, І. Коропатніцький, п-ні І. Коропатніцька, п-ні В. Коропатніцька, Т. Коропатніцький, І. Г. Коропатніцький, П. Галюк, М. Гнип, І. Кульчицький, Ю. Курляк, Ст. Мороз, В. Преденчук, М. Руснак, А. Савчук, В. Кирилюк, п-ні Гарас, Н. Кирилюк, Ст. Лозецький, п-ні С. Стратійчук, о. Д. Ф. Стратійчук.

По 75 ц.: п-ні І. Гарасимюк.

По 50 ц.: п-ні Т. Коропатніцька, п-ні І. Стихарюк, І. Стихарюк, Н. Лунгул, п-ні Бойчук, О. Бойчук.

По 25 ц.: п-ні В. Кирилюк, К. Титула, п-ні А. Преденчук, п-ні М. Кирилюк, п-ні Г. Коропатніцька.

Разом з Шіго Саск. $34.25

РЕТНЕР, САСК.:
(Гроші прислав А. Хімей).

Зібрка в церкві $5.00

ТІДОР, САСК.:
(Прислав о. Д. Кирстюк).

Загальна збірка $13.00

П. Л. Самець, Давфін, Ман. 1.00

С. Юсипчук, Торонто, Онт. 10.00

Жертви слати на адресу:
H. I. BLOCK,
310 Dufferin Ave., Winnipeg

ЖЕРТВИ НА ДІЄЦЕЗАЛЬНИЙ ФОНД.

Брендон, Ман.

По 1 дол.: Т. Пиндиковський, Л. Батицький, П. Атаманчик, І. Касюрак, І. Чорномаз, П. Шмигильський, О. Федорук, Д. Барилюк, М. Галайко, С. Рудковський, С. Войцюк, С. Мазур, М. Чаверда, В. Мартинюк, І. Бабяк, Г. Сосник, О. Праведа, Д. Шапка, М. Доцькевич.

По 50ц.: В. Бобик, Прихильник Гр. П. Ц.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
Прот. С. В. Савчук, голова.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.
Вересень.

1 неділя — Форт Френсес, Онт.
8 неділя — Вайта. — По обіді відчит.
15 неділя — Арбакка. — По полудні відчит.
21 субота, Різдво Пресв. Богородиці. — Сеньків. — Храм.
22 неділя — Роза. — По полудні відчит.
27 пятниця, Возд. Чесного Хреста. — Гардентон.
29 неділя — Толстой.

Всюди після Богослуження катехізація для дітей і молоді.

Адреса: Толстой, Ман.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ВЕРЕСЕНЬ.

1 Н. 10 Н. по З. с. Д. Андр. Суф.
2 П. Самуїла
3 В. Тадея ап. і Васси м.
4 С. Агатоніка і тов. мч.
5 Ч. Лупа мч.
6 П. Евтиха свщмч.
7 С. Тита ап.

8 Н. 11 Н. по З. с. Д. Андр. і Нат.
9 П. Пімена прп.
10 В. Мойсея прп., Августина
11 С. † Усік. Гол. Івана Хрестителя
12 Ч. Александра, Івана св.
13 П. † Пол. Пояса Пр. Бог.
14 С. † Симеона Ст.

15 Н. 12 Н. по З. с. Д. Маманта
16 П. Антима
17 В. Вавили свмч., Мойсея
18 С. Захарії і Єлисавети пр.
19 Ч. Чудо Арх. Михаїла
20 П. Созонта мч.
21 С. Різдво Пр. Діви Марії

22 Н. 13 Н. по З. с. Д. Йоак. і Ан.
23 П. Минодори
24 В. Теодори прп.
25 С. Автонома свмч.
26 Ч. Віднов. хр., Корнилія
27 П. Воздв. Чесного Хреста
28 С. Никити вмч.

29 Н. 14 Н. по З. с. Д. Евфимії м.
30 П. Софії і 3 дон.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина
Вересень.

1 неділя — Ешвил.
8 неділя — Галич.
15 неділя — Роблін.
21 субота — Роркетон, Храм Різдва Пресв. Богородиці, у п. Білецького.
22 неділя — Косів.
27 пятниця — Пайн Ривер, Храм Воздвиження Чесного Хреста.
29 неділя — Сифтон.

Всюди по Богослуженню катехізація для дітей.

Box 315, Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запарнюка.
Вересень:

1 неділя Септон.
8 неділя — Поплар Парк.
15 неділя — Портедж ля Прейрі.
21 субота, Р. Пр. Д. М. — Септон. — (Храм). Всіх доокoличних Українців запрошується.
22 неділя — Селкірк.
27 пятниця — Воздв. Ч. Хр. — Розборн.
29 неділя — Менві.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.
ВЕРЕСЕНЬ

1. Неділя 10 по Зісланню Св. Духа: Голос 1. Утр.: Єв. Ів. XXI.: 1—14; Літ.: Ап. 1. Корин. IV: 9—16; Єв. Мат XVII: 14—23.

8. Неділя 11 по Зісланню Св. Духа: Голос 2. Утр.: Єв. Ів. XXI: 15—25. Ап.: 1. Кор. IX.: 2—12 Єв. Мат. XVIII: 23—35.

11. Середа. Усічення Голови Івана Хрестителя: Утр. Єван. Мат. XIV: 1—13. Літ. Ап. Діяння XIII. 25—32. Єван. Марка VI: 14—30.

15. Неділя 12 по Зісланню Св. Духа: Голос 3 Утр.: Єван. Мат. XXIII. 16—20; Літ.: Ап. 1. Кор. XV.: 1—11; Єв. Мат. XIX: 16—26.

21. Субота. Різдво Пресвятої Діви Марії: Утр.: Єван. Лук. 1: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип.: II 5—11; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

22. Неділя 13 по Зісланню Св. Духа: Голос 4. Утр.: Марка XVI.: 1—8; Літ.: Ап. 1. Кор. XVI.: 13—24; Єван. Мат. XXI.: 33—42.

27. Пятниця. Воздвиження Чесного Хреста: Піст. Утр.: Єв. Ів. XII.: 28—36; Літ.: Ап. 1. Кор. I.: 18—24 Єван. Івана XIX: 16—11, 13—20, 25—28, 30—35.

29. Неділя 14 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 5. Утр. Єван. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. 2. Кор. I.: 20—24 і II.: 1—4. Єван. Мат. XXII.: 1—14.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD Box 3684 WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., 15-го ВЕРЕСНЯ, 1929. ЧИСЛО (87) 18

ЩЕ ПРО ЖАБЧЕ.

Історія жабчанської православної церкви розвивається далі. Селянам Жабча, що разом зі своїм священиком Сагайдаківським і дяком зачинилися в церкві, урядово приобіцяно швидке розвязання справи. Одначе минає пів року, а про повернення церкви її власникам і не чути.

Спочатку о. Сагайдаківський відправляв богослуження в недобудованому домі одного парохіянина, а опісля на цвинтарі біля церкви.

Староство сі відправи на церковному цвинтарі заборонило. Одначе о. Сагайдаківський продовжує чергові відправи. За се староство за кожду відправу накладає на нього по 100 золотих кари. До дня 27 липня кар зібралося на суму 800 золотих. Священик складає рекурси й служить далі.

Кари накладають не тільки на священика, але й на парохіян. До сього часу на православних селян Жабча й приписного села Смикова наложено кар понад 4 тисячі золотих. У сю суму входить кара й за „сидіння" в церкві в місяці лютому, в формі звороту видатків на поліцію.

ЛЯХИ РОЗВАЛИЛИ УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ.

До села Павловичі, повіт Грубешів, Холмщина, приїхав дня 29 липня в понеділок війт Сташук з писарем і 5 поліціянтами в годині 10 рано з Довбичева і коли всі селяне були в полі, розвалили давну православну церкву і зрівнали її з землею. Два дні пізнійше приїхала поліція з робітниками і хотіла забрати матеріял, але люде не дали і хоронять його до тепер. Церква була запечатана, має 340 літ і велику археольоґічну вартість.

З АДВОКАТА — ЕПИСКОПОМ.

Дня 6 липня с. р. висвятив кардинал-архиепископ Парижа, Дібоа на епископа священика Петра Жерлієра. Жерлієр спершу був адвокатом і визначився як знаменитий бесідник і оборонець. В часі світової війни служив у французькій армії як старшина. Опісля по війні вступив на теольоґію, а в 1923 році зістав священиком, врешті по шістьох роках зістав заіменований епископом Люрду. Сей аванс завдячує він своїй ревній суспільній праці, особливо серед молоді.

ХМАРОЛІМ В СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 7 вересня навістила Станиславів страшна катастрофа: біля осьмої години вечером обірвалася над Станиславовом хмара і протягом пів години місто було залляте водою до висоти 1 метра. Вулицями, головно Липовою, Собескою, Сапіжинською гнала вода наче могутня ріка. Всі пивниці й сутерини залляті водою. Яке страшне було положення, можна уявити собі, коли вода дібралася аж до кін: „Варшава" була заллята водою до половини салі. Розуміється, всі пивниці і сутерини вода залляла також. Гості мусіли ждати аж вода опаде, або розбиралися повисше колін і бродили водою.

З українських інституцій крім „Варшави" понесли поважні шкоди: „Народній Базар", Маслосоюз, Повітовий Союз Кооператив, склад фарб і перфумерій „Фарболь". Особливо останній поніс великі шкоди, бо вода залляла пивницю переповнену товарами. Теж саме і з Маслосоюзом: вода залляла цілу пивницю і дійшла аж до висоти склепу. На разі шкоди ще не усталені.

На передмістях Станиславова вода також наробила богато шкоди. Бистриця вийшла з берегів і залляла цілий Книгинин, Бельведер та зірвала горішний бік вулиці Галицької. Всі доми під водою, а комунікація відбувається човнами, наче у Венеції. Доокoличні села, як Павелче, Урнів і другі були залляті водою до висоти 1 метра. Богато потопилося худоби: коней, рогатої худоби, свиней.

„ОТЧЕ НАШ" НА ГОЛОВЦІ ШПИЛЬКИ.

Один з англійських майстрів ювілерських зладив таке чудо, що малесенькими буквами виложив головку шпильки так, що на ній вмістив ціле „Отче наш", що складається з 397 букв. При сій роботі він осліп, а тепер живе з того, що цікаві люде ходять оглядати діло сього майстра.

ДЯКУЄ ЗА ГРОШІ.

Число часопису „Кетолик Реджістер" з Торонта з 5 вересня подає тільки одну подяку за гроші, які прийшли на роботу римо-католицької церкви між Українцями в Канаді від римо-католицького Товариства Поширення Католицької Церкви. Подяку складає Василіянин з Мондер, Алта., о. Н. Крижановський.

ПІДКАРПАТСЬКА ЦЕРКВА В ПРАСЬКОМУ МУЗЕЮ.

Українська громада Медведівці на Підкарпаттю продала свою стару деревляну церкву чеському етнографічному музееви в Празі. Церква, будована в старому підкарпатському стилю з трома банями, належала до найкращих деревляних церков на Підкарпаттю.

Вона має біля триста років і стояла наперед в селі Лучках біля Мукачева. Яких сто пятьдесять років тому її перенесли до Медведовець. Тепер вона перейшла на власність Чехів. Громада Медведівці збирається будувати за одержані від Чехів гроші нову муровану церкву.

При кінці липня з доручення музею церква була докладно розібрана на частини та перевезена до Праги. Тут вона має бути поставлена наново в парку Кінського.

ДОЛЯ ЛАВРИ.

Закінчено працю в звязку з перетворенням Києво-Печерської Лаври в музейний городок — центр антирелігійної пропаганди на Україні. Піднято питання про негайне виселення з території Лаври усіх духовних осіб.

НАЙТЯЖЩА ОБИДА.

Коли „Канадійський Ранок" хоче православних Українців як найтяжше образити, то каже їм, що їх віра є подібна до віри протестантської.

Дивні поняття дехто про себе має.

АРЕШТОВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

Большевики перевели численні арештування серед духовенства Української Автокефальної Церкви на Україні. Арештованим кладуть большевики в вину, що вони розповсюджували ідеї українського націоналізму. Найбільше арештовано на Полтавщині. Арешти викликали обурення серед українських селян, а одного арештованого хотіли селяне відбити з рук чекістів і звели з большевиками бій. На допомогу чекістам прийшло військо.

В СПРАВІ УБІЙСТВ СВЯЩЕНИКІВ В БОЛЬШЕВІЇ.

Французька преса богато пише про присуди смерти на священиків в Большевії. Правдоподібно наступить зазив цілого світа проти убійств священиків в большевії, і сей зазив підпишуть мабуть і правительства всіх держав.

ДУХОВНИЙ СЕМИНАР.

В „Дніпрі", органі Української Православної Церкви в Злучених Державах, появилося урядове оголошення про Духовний Семинар, яке звучить як слідує:

„Сим оголошується конкурс на приняття питомців до Духовного Семинаря Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки.

Бажаючі вступити до Духовного Семинаря мають надіслати прохання до Консисторії на понище подану адресу.

До прохання аплікант має додати „курікулум віте" (перебіг життя), в якому треба документально доказати дату і місце уродження, освіту (матуру гімназіяльну або учительського семинаря, або скінчену вищу школу в Америці або в Канаді), православне віроісповідання, та подати, де за весь час перебував, чим занимався, чи працював в користь Української Православної Церкви, чи прислужився чим Рідному Народови, і вичислити імена осіб, які апліканта знають і зможуть ручити за нього.

Кошти за науку й удержання поносять самі питомці. Про відкриття Семинаря й початок науки й про все проче звязане із Семинарем повідомиться у свій час кождого апліканта, якого прийметься до Семинаря, зосібна.

Прохання належить слати на адресу:

Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of U.S.A.
334 East 14 St., New York, N.Y.

Православні Українці в Вінніпеґу!

Повідомляється всіх інтересованих, що архиерейська візитація Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича в Соборі св. Покрови в Вінніпеґу відбудеться в неділю, 22 вересня, 1929.

Початок Архиерейської Служби Божої в годині 10.30 рано.

Заряд Собору.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Орест Левицький.

ОРІЛЬСЬКИЙ ПУСТЕЛЬНИК.

(На підставі записок митрополита Петра Могили.)

В Літературно-Науковім Вістнику за березень 1914 знаходимо цікаве оповідання з тих часів, коли ціла полуднева Україна аж до Чорного моря простягалася гарними, пречудесними степами. Говориться там, що ціла ся країна була покрита в части величезними травами, а вчасти великими лісами, головно-ж понад ріки. Звірів диких, та птахів було тут без ліку.

Дехто з чужих, що бував на Україні, та на сих степах (Михалон Литвин, дворянин литовськоог князя, 16 століття; посол німецького цісаря, Лясота, 1594; француський інжинір Бойлан 1630—1647) оповідають, що всюди було тільки звірів, що їх ловили тільки для шкіри, а мясо кидали. Дикі кози, дикі свині, зубри, дикі коні і др. ходили чередами. Яєць, диких качок і гусей набирали повні човни. Були тут буйволи, заяці, медведі. Та і риби було тут силенна.

Туда отже вибиралися що року люди на лови. Їх звали „уходниками", себто такими, що уходять, або відходять від дому, від родини. Звичайно йшли не поодиноко, а ватагами і займали для себе якийсь простір, що звався „уходом".

Та життя було небезпечне, бо по степах кочували також Татари, отже треба було і з ними зводити боротьбу.

Уходи мали не лише поодинокі люде, а й старости, церкви та монастирі.

Життя було тут веселе, свобідне, принадне, нічим не обмежене. Але „уходники" перебували тут лише літом — на зиму знов вертали до своїх родин та знакомих.

Розуміється, що поволи на пограничах сих степів повставали сталі оселі, села, які посувалися щораз дальше на полудне. Але все відбувалося дуже поволи.

Певна річ, що таким „уходникам" трафлялись всякі інтересні пригоди, властиві такому свобідному вільному світови. Се не було те, що нині, коли чоловік привязаний тісно до одного місця, до одної роботи, до одного гурта людей.

Переповівши загально образ тодішньої степової України ми перекажемо вже дословно випадок, який трапився таким уходникам.

***

В 1620 році басейни Ворскли й Орели лишились ще пустими і сюди по старому приходили ватаги „уходників" для літнього промислу. З одною з таких ватаг того року трапився цікавий випадок, про який докладне оповідання знаходимо в власноручних записках київського митрополита Петра Могили.

Складалась та ватага з чотирох козаків і провела весну і літо „в ловитві звірів і риб в пустині, нарицаемой Орельской ,идіже севрюки ходять". Можна собі уявити, яка тоді була лісова гущавина та непролазні нетри по берегах Орели, коли всі досвідчені люди, які що року весну і літо бавилися тут в своїх уходах, на сей раз, рушивши до своїх домів, збились з дороги і цілих два тижні блукали в пущі. Уже в них не ставало харчів, бракувало пороху й иншого припасу, а вони все блукали по невідомій глушині і ніяк не могли втрафити на знакому дорогу. Аж ось вони помітили протоптану в траві стежку і рушили по ній, цікаві дізнатись, куди вона їх приведе. Незабаром вийшли вони на поляну, серед якої стояв курінь, а з него курився димок. В курінї з паличок прироблена була ніби полиця, а на ній розложені лісові груші, варені в меду; тут же в землі викопана була невеличка пічка, в якій тліло багаття, а в золі сушились груші і стояв горщенок з грушевим узваром. Хоч які голодні були наші уходники, а не займали нічого в курінї, бо в них було одно на думці: хто-б міг проживати в сій дивній оселі серед глухої пущі? Чи не розбишаки, що обдирають їхнього-ж брата, уходника? Як так, то треба бути обережними.

Так порадившись, козаки залягли в гущавині, двое з одного боку куріння, а двое з другого, і з самопалами в руках стали виглядати, чи не навідається хто до куріня. Довго їм прийшлось чатувати. Аж ось сонце вже стало ховатись за лісом, і вони помітили, що з гущавини вийшов „святолітний муж", з бородою і довгим волоссям; на ньому була одежа сплетена з лика, завдовжки до колін, а в рукавах до локтів, на ногах личані постоли, а на голові мав чернечий „лідкапок", теж з лика сплетений; в руках він мав сокиру. Тихою ходою прямував він до куріня, але враз спинився, гостро обдивився навкруги і немов духом почувши присутність людей, прожогом кинувся тікати в гущавину. Козаки, що зразу розібрали, з ким мають до діла, схопились та за ним наздогін, кличучи:

— Не тікай од нас, чоловіче Божий! Ми-ж таки, хвала Богови, християни, а не якась невіра, і не має в нас лихого на думці!

Пустельник трохи зупинився та й каже:

— Стійте, не женіть за мною і скажіть, хто ви і яким робом зайшли сюди?

Козаки розказали, з яких вони городів, як заблудили в пущі і вже два тижні блукають, не маючи змоги трафити на свою путь. Тоді він підійшов до них. Козаки припали до його колін, просячи благословення. Пустельник їх поблагословив і запросив до куріня. Перш усього він нагодував богомольних гостей своїм скудним припасом, а як зовсім смерклось, запросив їх разом з ним помолитись, попереду наказавши, щоб підчас молитви вони не дивились ні на нього, ні на бік ,а спустивши очі на діл, побожно слухали молитву. Козаки так і старались поводитись, але один з них не втерпів і серед молитви глянув на пустельника — і з острахом помітив, що той стоїть „не на землі, но на воздусі, простерті руці к небесам имуще ,стопи же его висше их на воздусі стояще".

Помолившись, пустельник запросив гостей ночувати в курінї, а сам трохи з ними посидівши, вийшов, кажучи, що звик влітку спати на дворі. Стомлені блуканням по нетрах, козаки зараз-же уклались спати, але на сей раз не занехали свого звичаю — по черзі всю ніч вартувати і коли опівночі вартовий виглянув з куріня, то побачив, що пустельник і не думав спочивати, а стояв на молитві і ноги його не торкались до землі.

На світанні він прийшов до куріня і побудив гостей:

— Вставайте, дітоньки, час вам уже молитву сотворити Господеви, та й рушати в дорогу.

Козаки встали, помолилися разом з господарем, підживились його припасом і рушили в путь в супроводі пустельника, який охоче взявся вивести їх з пущі і показати дорогу до їх рідного города. Дорогою він розпитував їх про те, що діється на славній Україні, чи по старому квітнуть там християнські городи, сяють православні церкви та монастирі, особливо цікаво йому знати про Київські монастирі, Мечерський та Межигірський, хто ними порядкує і чи живий ще мудрий та побожний Печерський архимандрит Єлисей Плетенецький. Козаки були люде бувалі, нераз їм приходилось відвідувати й Київ, і Межигіря, так вони охоче розповідали на запитання пустельника, а один з них, підчас таких розмов, усе відставав та помітно робив знаки на деревах, щоб по них можна було й потім трафити до пустельника.

Так вони йшли пущею цілих два дні, спочивали в дорозі, живились лісовими грушами та дичиною. А пустельник все розпитував козаків про давно покинутий рідний край, та навчав їх, як у світі жити, „еже всегда молитись, добродітельно жити и никого же обидити ни в чесомже, в правовірии же твердими и незибленними ити". Нарешті вивів він козаків на знайому їм дорогу, попращався з ними і хотів уже вернутись назад, але вони припали до його ніг і заклинаючи самим Богом, слізно благали сказати їм: хто він, звідкіля і як зайшов в пустиню і чи давно спасається в ній? Смиреному старцеві видимо трудно було вволити їх волю, але після недовгого вагання не міг він відмовити їх палким бажанням і повідав тайну свого „подвижничества". Був він раньше черцем Межигірського монастиря, і живучи там „прельщений од діявола", допустився тяжкого гріха, але скоро покаявся, почав каятися і палко благав Бога показати йому путь до спасіння. І одного разу, підчас щирої молитви, почув він у собі Божий помисл, що ніби говорив йому: „зійди з монастиря і йди в пустиню, там знайдеш покуту". Так він і зробив і за божим приводом прийшов в Орільську пущу і наважився лишитись тут до смерти, живучи самотою.

І отсе, дітоньки, — закінчив свою сповідь, — минае тринайцятий рік, як я живу в отсій пущі отак, як ви бачили, годуючись лісовими овочами й не чуючи голосу чоловічого.

— А як-же звати тебе, Божий праведнику? — запитали козаки.

— Имення мое — грішний і непотрібний раб Божий Григорій, — відповів старець.

І поблагословивши їх, він вернувся до своеї пустині, а козаки пішли своею дорогою, раді, що Бог сподобив їх грішних, побачити сього угодника, подібного Павлові Тивийському. І коли вони благополучно вернулись до свого міста, то не було й краю їх оповіданням про дивного пустельника, що тринайцять літ спасається в Орільській пущі і підчас молитви зиимається над землю.

Ранної весни, коли наші „уходники" злагодились знову рушити до своїх Орільських „уходів", до них пристало кілька духовних і міщан, що й собі прагнули побачити святого чоловіка. Вони припасали для нього чернечу одежу, щоб не ходити йому в ликах, взяли хліба, сухої риби і инших пристойних черньцеви харчів і рушили в далеку дорогу. Вступивши в Орільську пущу, знайшли й ті знаки на деревах, що козаки навмисне поробили і по них легко добрались до мешкання пустельника. Там по старому стояв одинокий курінь, але з нього не курився дим і навкруги не видно було в траві сліду людської ноги. В середині куріня теж усе свідчило, що він давно вже стоїть пусткою: варені в меду груші, давно не топлена пічка, горщик з узваром — се все було так само, як і торішнього літа, коли тут ночували козаки; але груші погнили, або розклювані були птаством, узвар прокис, попіл у пічці розвіяло вітром. Було ясно, що смиренний старець ще тоді, як провів на дорогу нежданих гостей-козаків, не вернувся до свого куріня, а пішов у глуб пущі шукати собі иншого притулку, бо духом зрозумів, що лишаючись на старому місці, не втекти йому від людського докучання і світової слави. Так і вернулись з нічим побожні прочане, що ходили подивитися на праведного мужа в Орільській пущі.

***

Переказавши сей інтересний епізод в своїх записках, митрополит Петро Могила кінчае його такими словами:

„Се же они, самовидци четери (козаки), в оброці суще в манастирі Печерском, повідаша братіи, братія же от них слишавшіи, повідаша нам, ми-же написахом се в славу Божію, иже и днесь, як же и древле (в давнину), различно прославлять угодники своя і на ползу нашу блаженное их изявляет житіе православния нашея восточния віри".

В записках митрополита Петра Могили не вказано точно, де саме була та Орільська пуща, в якій спасався старець Григорій. Можливо, що вона була приблизно там, де потім через півсотні років, виник соненський монастир городок Нехвороща, а проти його за Оріллю в лісі, Успенський монастир, скасований в 1786 р. Там і тепер лишились сліди валу, що оточав колись сю козацьку святиню.

АНТИРЕЛІГІЙНА ПРОПАГАНДА В ШКОЛІ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„А хто зблазнить одного з малих сих, що в Мене вірують, тому лучше було-б, коли-б камінь млиновий повішено йому на шию та утоплено в глибині морській.

(Мат XVIII:6).

В останій час Наркомос (Народній Комісаріят Освіти) почав дуже активно провадити антирелігійну пропаганду соціялнього виховання, себ-то в початковій народній школі.

Виключення релігії, як предмету навчання, з курсу школи це не може служити запорукою, що діти не будуть виховуватися в релігійному дусі своїми батьками, а тому, на погляд Наркомос'у, школа має бути не тільки нерелігійною, але й проти-релігійною.

Сю антирелігійну роботу визначається необхідним розпочати в школі, бо вся її структура утворюе сприятливий грунт для активної антирелігійної роботи серед дітей.

Що діти є найкращий матеріял для антирелігійної роботи, про се отверто висловлюється один з учителів Совітської України, О. Сергучов, в своїй статті в „Шляху Освіти":

„Нелегко переконати дорослу людину з застиглим, з цілком зформованими думками та ще иноді й сяк-так озброєну стараннями „спеців од богословія", — переконати її в тому, в що вона звикла, в що їй легко хочеться вірити: На все в неї є готові, стереопні відповіді; від неї відскакують, як від камяної стіни, ваші слова. Инша справа діти, зокрема школярі.

З метою використати школу для антирелігійної роботи приймається ціла низка заходів ,утворюеться навіть „методика" антирелігійної роботи.

Перш за все, програму школи так складено, щоб за всяку ціну прищепити учневи матеріялістичний світогляд. В проведенні сього завдання Наркомос не зупиняється навіть перед літературною вівісекцією творів наших клясиків. Так, наприклад, в оповіданні М. Коцюбинського „П'ятизлотник", що вміщено в дуже поширеній читанці „Життя та Слово", ч. II., зовсім викинуто такі слова, як „Господи", „Служба Божа", „Великдень" і т. п.

По-друге, до антирелігійної пропаганди в школі урядово притягається вчителя, на обовязок котрого покладається організувати дитячі антирелігійні гуртки, студіювати антирелігійну літературу, боротися з релігійним духом серед українського населення. Щоб озброїти вчительство відповідним для сеї мети знанням, Наркомос вирішив „включити питання антирелігійної роботи в програму курсів перепідготівки учительства в такий спосіб, щоби подавалося учителеві так методику, як і фактичні знання в сій галузі".

З тою-ж метою в програму педагогічних технікумів і ІНО (Інститутів народньої освіти) введено курс антирелігійної пропаганди, з практичними вправами для студентів (семинар антирелігійної пропаганди).

А для того, щоб учителі та політичної освіти робітники могли з найбільшим успіхом вести бортьбу з релігійним рухом, наказується їм „пильно придивитись до методів агітації релігійних з метою більшого пристосування антирелігійної роботи до місцевих умов".

Як бачимо, большевицька влада й тут копіює ті засоби, які за царських часів вживали „місіонери" в боротьбі з сектантами. Нарешті, цілим потоком поширяеться серед дітей й підлітків антирелігійна література. Що сій літературі уділяеться велике місце в книжній продукції Совітської України, свідчить покажчик „Антирелігійна література", який вийшов недавно. Сей покажчик на 175 сторінках містить в собі матеріял, який вийшов у світ лише за останні роки — 1925—1928. Тут ви знайдете й співанки на антирелігійні теми, і вірші (наприклад Д. Бедного — „Новий Завет без из'яна Євангеліста Дем'яна"), і песни, і „науково-популярні" твори і т. д.

Видається навіть часопис „Безвірник" — „популярно-науковий та методичний антирелігійний двохтижневик".

Але всього сього мало. Діти втягуються в боротьбу взаємно ворожих сил — тих, що вірують в Бога, і тих, що борються з „релігійниками", — вже в школі готуються кадри безвірників; навіть складаються спілки безвірників.

Нічого казати про те, що вся ся „методика" антирелігійної пропаганди в школі робить свою згубну роботу в дитячій душі. Про се свідчить між иншим анкетний матеріял, який подає в своїй згаданій статті О. Сергучов.

Автор перевів анкету в справі вірування дітей серед школярів шестого та семого років навчання, числом 131—135 дітей.

За соціяльною ознакою діти здебільшого (до 90 відсотків) належать до залізничого пролетаріяту одної з стацій при невеличкому округовому місті. Діти мали анонімно — в писемній формі — подати відповідь на де-кільки запитань, а крім того опрацювати, за власним бажанням одну з 8-ми тем, що було запропоновано вчителем.

Ось дані анкети:

Вірить в Бога — 47 відсотків всіх учнів.

Ходить до церкви — 18 відсотків всіх учнів.

Мають дома ікони — 67 відсотків всіх учнів.

Має в себе хрестика — 10 відсотків всіх учнів.

Тяжко судити, оскільки діти були щирі, подаючи свої відповіді, бо хоча анкета була анонімна, однак діти, гадаю, не були певні в тому, що учитель не пізнае їхнього письма. Отже, припускаю, що і тут діти додержувалися тоі-ж тактики, як і при устних запитаннях: „тільки тоді, коли на очах перед ким у школі, то кажуть, що не ходять до церкви".

В кождому разі треба дивуватися, що при всіх зусиллях школи знищити в дитячих душах віру, більше ніж третина дітей отверто висловлюється, що вірить в Бога.

„Скажіть, — питае в свому утворі одна з релігійних дівчат, — хто-ж тоді утворив усю природу, коли не Бог?" — „Хто світом керуе? Хто приносить щастя людині" — питае друга дитина. Третя бачить у Богові „силу": „є якась сила".

Але більшість дітей визнае себе „безвірниками". Один хлопчик висловився так: „а тепер я не вірю ні в Бога, ні в чортів, ні в що".

Автора згаданої статті особливо радують ті молоді безвірники, які гадають, що „прийде час, коли ні одна людина не буде вірити в якусь велику силу й Бога". Свою статтю автор закінчуе так:

„Думаю, що весь попередній наш виклад дозволяе й нам поділяти сю певність".

Отже школа Совітської України, провадячи антирелігійну пропаганду серед дітей, калічить в „малих сих" душу людську, бо нищить разом з вірою в Бога й віру в те духовне, ідеальне, чим жие людська істота та відріжняється від иншої тварини.

Однак на сьому шляху школа Совітської України не може похвалитися значними успіхами, бо проти заходів совітської влади в шкільній справі відважуються тепер виступати не тільки батьки, але й учителі, що ще зберегли в собі „живу душу".

Про внутрішній крах совітської школи на Україні знаходимо отверті признання на сторінках совітської преси за останій час і служить зайвий раз кращим доказом того, що ідею не переможе й багнет.

Ст. Сірополко.

ПСАЛЬМА III.

Господи, як тих богато,
що мене стужають!
Скільки ворогів запеклих
мені досаждають.
Скільки їх про мою душу,
про мою убогу
розмовляють: що нема їй
помочи од Бога!
Тиж, моя ясная славо,
оборонний щите,
не даеш мені до долу
голову схилити.
Обернуся я до Бога,
помолюсь до його,
і почуе він мій голос
з Сіону святого.
Я лягаю, спочиваю
і встаю веселий,
бо Господь мені в напасти
не дае пропасти.
Не злякаюсь і десятків
тисячей народу,
що на мене піднялися
з заходу і сходу.
Встань, рятуй мене, мій Боже,
од страшної згуби,
розбий щелепи безбожним,
сокруши їм зуби.
В Господа спасення наше,
наша щасна доля;
під його благословенним
народняя воля.

П. Куліш.

НОВИНА!

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

СЛУЖБА БОЖА

НА МІШАНИЙ ХОР (4 голоси) ДЛЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

НАКЛАД МАЛИЙ. ЦІНА ДУЖЕ ПРИСТУПНА, БО ЛИШЕ 15 ДОЛЯРІВ ЗА КОМПЛЕКТ.

Прошу слати замовлення до:

Проф. Е. Королишин,
1944 W. Erie Street,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

„УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛІЯ І ПРОТЕСТАНТИ".

Під таким заголовком „Канадійський Ранок", в числі з 6 вересня, 1929, помістив статтю", в якій „по евангельськи" доказує, які то православні Українці погані, невірні, Богові противні.

В 16-17 числі нашого органу ми завдали „Канадійському Ранкові" пару питань, на які просили його відповісти. Але що не знаємо, коли він се зробить, то вважаємо за відповідне вже. тепер відповісти на його повисше згадану статтю, а то хоч би тому, щоби не призбиралося за богато матеріялу на один раз.

***

Каже „Канадійський Ранок" таке:

„Український Голос" і „Вістник" дихають ненавистю на українських евангеликів іззa того, що ті трактуючи християнську релігію поважно, відкинули старий візантійський спосіб служення Богу (автокефалісти фальшиво називають сю закостенілу візантійщину „рідним українським обрядом"), а служать богу так, як учить Евангеліє Христове".

Дуже гарно, та нам цікавоб знати, на якому саме евангелію опирають „евангелики" від „Канадійського Ранка" свою науку і віру? На „евангелію" презбитеріян, методистів чи баптистів? На „евангелію" лютеран, кальвінів чи мормонів? На „евангелію" суботників, роселістів чи голі-ролерс? Бо, як звісно, кожда з сих сект уважає себе „евангельською", але се не перешкаджає їм оставати окремими сектами та часто ворогувати з собою.

***

Стараючися вмовити в своїх читачів, мов в Жида хоробу, що православні Українці є в порозумінню з протестантами, „Канадійський Ранок" пише:

„Не від речі буде пригадати один собор, що відбувся на початку мая в Ню Йорку. Се був Собор укр. автокефальної церкви, на котрому були також пп. Свистун і Стечишин та прот. Савчук. На сьому автокефальному соборові гостили два протестантські проповідники."

Треба сказати, що пп. Свистун і Стечишин та прот. Савчук дійсно були на Соборі Української Православної Церкви в Злучених Державах, а навіть брали участь в його діяннях, **одінак жадних протестантських проповідників на ньому не бачили** і про їх мниму присутність аж з „Канадійського Ранка" довідалися. Та колиб навіть припустити, що згадані проповідники були присутні на нарадах Собору, то вони певно зайшли туди з цікавости незапрошені (протестанські місіонарі знані між нашими людьми з того, що лізуть між них непрошені), а не як учасники або навіть як гості Собору. Впрочім най „Канадійський Ранок" буде ласкав відповісти на питання: Що ті протестантські проповідники на Соборі робили? Чи брали в його нарадах участь? Чи виголошували промови? Чи розказували, що Собор має і може робити, а що ні? Чи занимали на ньому почесні місця так, як занимали Англійці на „український" евангельським соборі? Чи вкінці виписували вони учасникам Собору чеки? Одним словом, — коли вони справді на Соборі були, то в якій ролі, — як учасники чи як інтрузи, яких з чемности не випрошено за двері?

— — — — — — — —

Щоби переконати своїх читачів, що православні Українці се всяка сволоч і гидота, які на стільки споріднені з протестантами та на стільки близько стоять до них, що аж гроші в них позичають, „Канадійський Ранок" каже:

„Та українська автокефальна церква в Ню Йорку, де пп. Свистун і Стечишин та о. Савчук відбували Собор ще сяк-так животіє завдяки ПОЗИЧЦІ (отже не даровм, ані жебранині — В.), яку дістали від одного американського протестанта за посередництвом. українського протестантського проповідника. Се факт в Ню Йорку загально відомий."

Дуже можливо, що сей „факт" в Ню Йорку загально відомий", але не відомий він в Канаді, отже най би „Канадійський Ранок" був ласкав подати про нього близщі інформації, а іменно: Як називається той український протестантський проповідник, за посередництвом якого православні Українці доконали того ганебного діла (бо за таке його „Канадійський Ранок" очевидно уважає)? Як називається той протестант, в якого православні Українці ПОЗИЧИЛИ гроші? Чим він є в приватнім життю: проповідником, місіонарем чи БАНКИРЕМ? На яких услівях, щодо проценту та звороту, позичку затягнено? А вкінці бажаємо відповіди ще й на се питання: Коли є таким великим гріхом для православних ПОЗИЧАТИ гроші в протестантів, то чи не таким самим гріхом повинно бути для протестантів позичати гроші в католиків або в Жидів? А се чейже кождого дня практикується.

***

Як один „доказ" того, що православні Українці близькі до протестантизму „Канадійський Ранок" наводить те, що нібито п. Свистун мав говорити в Торонто, що Українська Православна Церква є **подібна** до англіканської.

Що-ж, хоч як се може радувати або смутити евангеликів від „Канадійського Ранка", а треба сказати, що Українська Православна Церква є справді в дечому **подібна** до англіканської. От хоч би в тому, що ів нас і в них жонате духовенство. І ми і вони не признаємо папи. І ми і вони віримо в Ісуса Христа. Отже — чи нема подібности? Що більше, запевняємо „Канадійського Ранка", що і „евангельська" церква є подібна до англіканської церкви, ба, що більше — **вона є подібна до католицької.** Во хіба-ж протестантська церква не визнає Того Самого Ісуса Христа, що й католицька? Чи не обі церкви визнають тих самих пророків? **Чи не обі як найлютійше виступають проти Української Православної Церкви в Канаді?** Отже маєте: подібність між протестантською церквою і католицькою аж надто видна.

***

І ще один „аргумент" висуває „Канадійський Ранок" на доказ, що православні Українці — се в дійсности протестанти. Каже він:

„Дуже часто можна почути від звичайних автокефальних рядовиків, членів і прихильників греко-православної автокефальної церкви, що їх церква, се те саме, що англіканська церква... Звідки сі люде черпають того рода інформації? Хто їм про се говорить, але нащо і в якій ціли, то вже хіба „Укр. Голос" і „Вістник" знають".

У відповідь вистарчить запитати „Канадійського Ранка": **Де, коли і хто зі „звичайних рядовиків, членів і прихильників" Української Православної Церкви говорив чи говорить, „що їх церква, се те саме, що англіканська церква"?** Подайте імена, панове, подайте докази, а не ляпайте язиком на вітер, бо се навіть вам **не лицює.**

Що-ж до запиту, хто подає „звичайним автокефальним рядовикам... того рода інформації", то скажемо: **Коли хто справді дає їх, то не дає ані „Укр. Голос", ані „Вістник", хіба тільки наші побожні евангелики. А „пощо і в якій цілі" — се легко відгадати: В цілях звичайного баламуцтва.** Мовляв: Ходіть до нас, бо ви і так до нас подібні. Та таким способом ви своїх дір, панове, не залатаєте...

***

Ще одним „доказом" нашого протестантизму є для „Канадійського Ранка" те, що о. Слюзар, будучи в Ошаві, винаймив для українського православного богослуження англіканську церкву, а не російську, в якій парохом є о. Хруставка і якого „Канадійський Ранок" називає „свідомим Українцем".

Думаємо, що „Канадійський Ранок" знає, що російська місія боїться православних Українців не менше, як евангелики свяченої води, отже українських священиків до своїх церков пускати нехоче. Що-ж до українства о. Хруставки, то най нам „Канадійський Ранок" вибачить, але він зовсім не є компетентний судити, хто є свідомий Українець, а хто ні. Ми віримо, що ніхто не є свідомим Українцем, хто служить чужим. Не є отже і о. Хруставка, не є і „Канадійський Ранок".

Щоб надати своїм „аргументам" авторітету, „Канадійський Ранок" покликається на львівське „Діло", яке мало колись писати, в статі п. з. „Релігійно-віроісповідний хаос", „що українське автокефальне греко-православіє під деяким зглядом ідеольогічно... звязане з англьосаксонським протестантизмом". Та най буде „Канадійському Ранкові" відомо, що для нас зовсім не є міродайним те, що в церковних справах пишуть галицькі часописи взагалі, а „Діло" зокрема. Їх погляди на церковно-релігійні справи, се дійсно **хаос,** і ніхто зі здороводумаючих людей не буде покликатися на них, ані прислухуватися їм, як авторітетови в сих справах.

Найменші Люде.

Найменших людей на світі можна здибати на полудни, в дуже горячих тропічних краях, або на далекій ледовій півночі, де дуже зимно. І тут і там тяжко за харчі і люде, на протязі цілих поколінь недогодовані не виростають. Найменше людське племя живе в середній Африці — так звані Негрилі, що пересічно доростають до чотирох стіп і чотирох цалів. Мало що більшого росту Індіяне породи Еймарас в лісових нетрах Полудневої Америки і так само недорослі Ескімоси Ляпляндії та всякі сибірські племена, що живуть в холодних та неродючих північних сторонах. Найбільше виростають люде в поміркованім підсонню, де вони мусять вести активне життя, та за те можуть добути собі подостатком харчів. Особливо високого росту людські породи можна стрінути на побережжах Балтійського Моря, в східній Африці та на степах полудневої і північної Америки. Здається, що близькість моря чи власне морські харчі також мають вплив на „скорочення" раси. Теперішні мешканці країв, що біля Середземного Моря, ростом менші за своїх предків, що примандрували туди з глибини Европи і Азії.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave. — Winnipeg, Man.

„ПО ПОВОРОТІ З РИМУ"

Під таким заголовком перемиський „Український Голос" помістив в числі з 19 серпня, 1929, статтю про паломництво громади греко-католиків з Галичини до Риму. Так саме паломництво, як і стаття про нього кидає деяке світло на відносини в греко-католицькій церкві та на те, як деякі короткозорі греко-католики, між ними і перемиський „Український Голос", дивляться на Рим та на його політику супроти греко-католицької церкви та її вірних, отже не від річи буде присвятити сій справі трохи місця.

Щодо самого паломництва, то воно, як виходить, не мало за собою однодушного удобрення та благословінни греко-католицьких церковних властей і через се випало не так то вдачно.

Читаємо про се в згаданій статті таке:

„До него (себто до паломництва) деякі церковні сфери **пристосували вже заздалегідь саботаж. Ініціятива в тім ділі вийшла зі Львова** (отже з престольного міста митрополита Шептицького! — В.), **де один василіянський достойник пустив качку, що „певною є річею, що паломники везуть меморіял до Риму"... Сим треба собі і пояснити, чому станиславівський Владика демонстраційно вертав з Риму, саме тоді, коли паломництво їхало до Риму** (стріча в Відні), **сій інтридзі треба завдячити також те, що василіянський ректорат „української колегії" в Римі вискспедіював (вислав) всіх питомців на село на передодні приїзду паломництва до Риму — ба що більше! — забрав всі богослужебні ризи з церкви колегії, навіть „агнця" не лишив,** так що численні наші священики-паломники не могли правити Служби Божої і щастя, що двох з них привезло власні ризи і в них деякі могли відслужити Літургію в церкві св. Петра. Се факти провірені і фарисейські оправдання нікого не переконали і не переконають".

Висловивши своє обурення на поведення ректора „Української Колегії" в Римі та на „львівського василіянського достойника" (має на думці мабуть ігумена Галущинського), який „пустив качку" про меморіял паломників до папи, через якого еп. Хомишин „вертав з Риму саме тоді, коли паломники їхали до Риму", та який інтригами „полює на мітру", „Український Голос" продовжає:

„Такими то інтригами і інсинуаціями воюють наші деякі круги духовні „архикатолицькі". Самі призвичаєні до нельояльности (супроти кого? — В.), підозрівали і паломників о нельояльність супроти своїх провідників. Бо коли-б дійсно паломники складали якийсь меморіял в Ватикані (се врештою не було-б ніяким злочином), то з льояльности були-б про се повідомили передовсім провідника о. ректора Бучка, а опісля ВПреосв. Митрополита Андрея. І як би воно не було, то се не повинно було бути причиною до демонстраційного вивезення з Риму питомців... А вже забирання риз з церкви, не лишаючи навіть „агнця" для відправи Літургії, **треба скваліфікувати як крайну злобу, негідну священиків, а зокрема монахів...**

Так отже у паломників, які в Римі повинні були серед наших людей знайти братерський настрій — **вертали з-огірченням.** А все те сталося через інтригу чоловіка, ласого на „мітру". Його то заслугою мабуть єсть, що і еп. Хомишин **вертав з Риму саме тоді, коли паломники** їхали до Риму... А як пояснити собі, що питомці „Української Колегії", будучі священики саме відїзджають з Риму, коли туди приїзджає найвищий достойник нашої церкви — Митрополит? Отті і тим подібні питання мусіли ворушити уми паломників. Що про се думав сам Митрополит — годі знати"...

Отже паломники вернули з Риму з огірченням... Але не без того, щоби паломництво не принесло і користи. А користь перемиський „Український Голос" добачує ось в чому:

„Українське паломництво до Риму" — пише він — „піднесло престіж нашої церкви в католицькім світі. Люди, які взяли участь в паломництві, в вічнім місті бачили і чули богато такого, що велить їм своє відношення до Риму скоригувати (справити). Між иншим одно певне, **що Рим в справі латинізаторських реформ в нашій церкві держиться в резерві(!). Все лихо, яке розбиває нашу Церкву іде з краю** (себто від самих греко-католиків — В.). **Рим лише мовчки апробує те, що достосовується до його церковної політики в латинській церкві".**

Дальше:

„Всі паломники утвердили собі глибоке переконання, що **греко-католицька церква в злуці з цілим католицьким світом, як рівнорядний чинник з латинською церквою, приготовить нам ґрунт під власну державність і допоможе в її будові.** Тай одно горяче бажання привезли з собою паломники, щоби вже в нашій церкві раз настав мир, щоби ми зединені, рішучий опір давали розкладовим затіям большевизму і москвофільства... та наступови польського (значить не римського) латинства, яке вже так роззухвалилося, що нам греко-католицькі церкви відбирає".

***

Те, як паломників в Римі приймали та як з ними поводилися, нас менше обходить. Поводилися з ними так, як звичайно з чужими поводяться. Бо що ректор і питомці „Української Колегії" по народности ті самі, що й паломники, се в Римі нічого не значить. Важніше те, що вони не ті самі по вірі,бо вони дійсні католики, а паломники „греко-католики", **яких сам папа за дійсних католиків не уважає.** Отже що дивного, що і ректор і питомці „Української Колегії" не хотіли мабуть осмішувати себе перед дійсними католиками, пристаючи з уніятами, які в очах дійсних католиків не є нічим ліпшим, коли не гіршим, від звичайних схизматиків?

Та що нас більше обходить, то та короткозорість перемиського „Українського Голосу" (який будь що будь до недавна розбирався в українських церковних справах чи не найкраще за всі галицькі часописи), яку він виявляє в справі політики Риму супроти Українців греко-католиків та супроти цілого українського народу.

Каже перемиський „Український Голос", що „все лихо, яке розбиває нашу церкву (уніятську), іде з краю". Значить: і конкордат, і целібат і латинізація греко-католицького обряду, — **все се робота не Риму, не папи, а краю, себто самих греко-католиків. Рим святий, Рим добрий, Рим греко-католиків любить, — а весь клопіт через Хомишина, через ректора і питомців „Української Колегії", через львівського інтриганта, який полює на мітру"** (що ту мітру інтригант має одержати з волі Риму, се „Український Голос" забуває), **та вкінці через „польське латинство"** (чим воно ріжниться від римського латинства, того „Український Голос" не каже).

Виходить, **що Рим безсильний** і проти Хомишина і проти львівського інтриганта і проти ректора „Української Колегії" і проти польського латиньства. **Всі вони роблять з Римом, що хочуть: наперекір йому крадять греко-католиків, без його відома ліквідують греко-католицьку церкву, перетягаючи греко-католиків на латинство** (польське чи римське, — все одно), **проти його волі і без його відома відбирають греко-католикам церкви, як приміром в Михайлівці.**

Коли-б се все правда (а по думці перемиського „Українського Голосу" так воно є) — коли правда, що Рим є такий безсильний супроти своїх власних підданих (бо-ж і Хомишин, і ректор колегії і львівський інтригант і польське латинство — се самі піддані Риму) — то **треба впасти на голову, щоби покладати надію на той безсильний Рим в справах збудовання української держави. Бо коли Рим не має власти над ректором католицької колегії в Римі та над своїм епископом Хомишиним в церковних справах, то звідки буде її мати в справах української державности? Бо коли Рим є безсильний супроти львівського інтриганта, який „полює на мітру", в справах церкви, то звідки він здобуде силу над ним і йому подібними в справах української держави? Бо коли Рим не має сили заперечити „польському латинству" відбирати греко-католицькі церкви, то звідки дістане він силу наказати Польщі віддати Українцям українські землі?**

Треба сказати, що становище перемиського „Українського Голосу" в церковних справах є наглядним доказом про те, як чужі впливи в церкві потрафлять з часом затьмити уми навіть передовіших, більше думаючих людей.

ПСАЛЬМА СЕМА.

Господи, мій Боже правий,
я на тебе уповаю:
не зостав мене в напасті,
заступи мене, благаю, —
щоб не рвали мою душу,
мов той лев серед пустині.
До кого мені сховатись?
де шукати благостині?
Коли, Господи, мій Боже,
я вчинив яку неправду,
заподіяв зло чужому,
або лихо мислив брату, —
я, що й тих, хто важким духом
на мене бувало дише,
не цурався у пригоді,
не давав тонути глибше:
нехай ворог мою душу
по всяк час жене та ловить,
нехай жизнь мою погубить,
мою славу в грязь утопить.
Встань же, Господи, во гніві
на моїх лихих, завзятих,
осіни мене, очисти
судом правим серед клятих.
І всім сонмом кругом тебе
стануть люде обіходом;
і в висоті високости
вознесешся над народом.
Запомога моя в Бозі:
правих серцем він спасає,
а на грішників запеклих
по всяк день гнівом палає,
Як не змилується, меч свій
вийме з піхви, і мідяний
наготує лук до бою,
тятиву тугу натягне
наготує він знаряддя
смертних ран, страшної муки,
і стрілами огняними
засіяють його руки.
Злий неправдою болів,
лихим ділом вагоніє;
і роджає беззаконня
на громадське безголовя.
Та шкода лихому яму
на безвинного копати:
мусить сам він окаянний,
у тій ямі погибати.
І обернеться на його
беззаконна його зрада,
і на голову лихого —
його лютая неправда.
Яж за правду, за нехибну
буду Бога прославляти,
про імя його велике
у піснях моїх співати.

П. Куліш.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРИТЧА ПРО ПРОЩЕННЯ.

Одного разу Ісус Христос навчав про те, що люде повинні прощати одні другим їх провини, бо і Отець Небесний прощає людям їх ровини. Аби Його люде краще зрозуміли, Ісус сказав таку притчу:

Один цар хотів порахуватися з своїми слугами. А коли почав рахуватися, то привели до него одного слугу, який був винен йому десять тисяч талантів (так називалися гроші). Слуга сей не мав звідки віддати сей довг і тому цар сказав, щоби продати того слугу і його жінку і дітей в неволю, а гроші обернути на довг.

Тоді слуга впав до ніг цареві і дуже просив його, щоби той був милосерний і почекав на довг, а він віддасть його. Цар змилосердився над слугою і не тільки, що погодився зачекати на довг, але, що більше, подарував його слузі зовсім.

Слуга сим дуже зрадувався і пішов між своїх товаришів, щоб похвалитися перед ними своїм щастям. Між ними він побачив одного, який був винен йому сто грошів (маленька сума). Він накинувся на нього і почав душити та кричати:

— Віддай мені мої гроші, а то я скажу продати тебе і твою жінку і дітей в неволю!

Товариш впав йому до ніг і просив його, аби йому почекав, але той і слухати не хотів, тільки сказав, щоб кинути його в темницю і тримати так довго, доки не заплатить довгу.

Побачивши се другі товариші, пішли до царя і сказали, що сталося. Тоді цар покликав до себе того слугу і сказав:

— Ти слуго нечесний! Я цілий довг подарував тобі, а ти не міг змилосердитися над товаришем твоїм? За се буде тобі відповідна заплата.

З тими словами він сказав, щоб кинути нечесного слугу до темниці і тримати його там доти, доки не заплатить свого довгу.

Сказавши сю притчу, Ісус промовив:

— Так і Отець Небесний буде чинити вам, коли не будете прощати братам вашим провини їх.

СВЯТІ КИРИЛО І МЕТОДІЙ.

Кирило і Методій походили з Солуні. Старший з них, Методій, одержав домову освіту і вступив до військової служби, але по кільканайцятьох роках виступив з війська і постригся в черці. Молодший брат, Кирило, уже в дитинстві звернув на себе увагу своїми великими здібностями, але хоч мав пізнійше відкриту перед собою блискучу карієру, як вчений, то високий ідеал християнства і справжній порив до апостольства велів йому висвятитися на священика, а пізнійше вступити до монастиря.

В 862 році оба браття були вислані царгородським патріярхом до Моравії і Панонії для зміцнення там християнства. (Св. Кирило був висланий як архиепископ). Славяне тих земель приняли були християнську віру від німецьких і італійських місіонарів, отже богослуження відбувалося в них на незрозумілій їм латинській мові. Для успішної праці Кирило і Методій задумали дати їм християнське богослуження і Святе Письмо в славянській мові, а що думали, що мова західних Славян та сама, що болгарська, то постановили переложити важнійші богослуження на болгарську мову.

В 863 році Кирило утворив славянську азбуку, „Кирилицю", і взявся за переклад на славянську мову Євангелія, Апостоли і инших церковних книг. Таким чином Кирило і Методій положили основи під славянське письменство на тодішній болгарській, пізнійше церковно-славянській мові. Принявши християнство, Українці отримали богослужбові книжки з Болгарії і в сей спосіб церковно-славянська мова стала підставою ранної української літературної мови.

Святі Кирило і Методій.

Святі браття піднесли много труду для християнства між Славянами, як рівнож перенесли много переслідувань зі сторони німецького духовенства за те, що вживали в богослуженню зрозумілої для людей мови. За їх подвиги церква визнала їх святими. Св. Кирило помер 27 лютого, 869 року, а св. Методій на весні 885 року.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

СЛУЖБА ПРИНОСНА ЧИ ПРОСКОМИДІЯ.

Перша частина Служби Божої називається службою приносною, а по грецьки проскомидією, тому що на ній приносяться і приготовляються річи, потрібні для Св. Причасти, а то: хліб і вино. За давних часів самі християне приносили сі річи до церкви; теперечки-ж їх набувають Священослужителі на церковні кошти, що складаються теж з приносів чи жертв християн.

Для Св. Причастя потрібні хліб і вино. Сей хліб називається проскурою, що значить: принос чи дар.

Проскура складається з двох невеличких круглих хлібів, що указує на дві істоти в Особі Спасителя — Божество і чоловічество. Зверху проскури є знак хреста з надписом

ІС|ХС
НІ|КА

що значить: „Ісус Христос перемагає".

На проскомидії вживаєтся пять проскур.

Служба приносна відправляється так: Ставши перед Царськими дверима, священик молиться Господу, щоб Він укріпив його Своєю силою на відправу Св. Служби; потім повертається до народу і просить прощення провин та молитов. Увійшовши в вівтар, він надягає на себе всі священні одежи, умиває руки і підходить до жертівника.

Взявши першу проскуру, вирізує з неї копієм чотири-бічну частину, при чім згадує слова пророка Ісаї про добровільні муки Спасителя. Виняту частину він кладе на діскосі, надрізує її знизу на чотири частини, і на спомин того, що один з воїнів пробив списом ребро Ісуса Христа на хресті і що тоді з ребра потекла кров і вода, проколює з правого боку виняту частину проскури та вливає в чашу вина, змішаного з водою.

Ся винята частина називається Агнцем. Вона на Службі Божій служить образом Ісуса Христа і перетворюється в істинне тіло Спасителя.

Потім священик з другої проскури виймає часточку на честь і спомин Божої Матери і кладе її на дискосі праворуч Агнця; з третьої він виймає девять часточок на честь і спомин ріжних чинів святих і кладе сі часточки на дискосі в три рядки, ліворуч Агнця. З четвертої проскури виймаються часточки за живих і кладуться нижче Агнця, а під сими часточками кладеться часточки, виняті з пятої проскури з молитвою за померших християн.

Крім сих часточок, на дискосі кладуться також часточки, виняті з проскур, принесених вірними з проханням помянути близьких їм осіб — живих чи померлих.

Щоб часточки проскурок не перемішались або не поспадали, священик покриває дискос звіздицею; при сьому згадує ту звізду, що привела мудрців до Вифлеему і стала над домом, де був Христос. Далі дискос і чаша покриваються - кожде зокрема - малими покрівцями на знак, що Христос одягся Славою і що Слава Його покрила весь світ; потім вони покриваються разом більшим покрівцем, при чім священик проказує молитву, щоб Господь покрив нас Своєю благодаттю, втихомирив життя наше і спас нас.

Сі покрівці нагадують нам пелюшки Христові в Вифлиемській печері і плащеницю Його; жертівник же уявляє собою і Вифлеемську печеру і Голгофу, а дискос — ясла і гріб Христовий. Таким чином в обрядах приносної служби згадуються разом народження Спасителя, Його муки, смерть і погребіння; а се тому, що Він для того народився на землі, щоби принести Себе в жертву за гріхи всіх людей.

Приготовивши Дари до Св. Тайни, священик кадить перед ними і молиться, щоб Господь благословив і приняв їх у Свій наднебесний жертівник; щоб помянув тих, хто сі Дари приніс і за кого вони принесені, а його самого вчинив достойним відправити Св. Тайну. Кінчається перша частина Служби Божої відпустом.

Підчас приготовлювання Дарів, читаються для людей Служби годин 3 і 6. Відповідно до споминів третьої години, на сій службі читаються псалми 16, 24 і 50, в яких пророк Давид визнає свою невинність і несправедливу злість ворогів, просить Господа зглянутися на його страждання і спасти його від рук ненависників; нарешті просить Господа помилувати його і не відняти від Нього, а відновити в ньому Свого Духа Святого. В псалмах шестої години (53, 54 і 90) висловлюється скорбота Праведника, що на нього возводять беззаконня і що серед його ворогів знаходиться його колишній друг, і приноситься молитва Богові за спасіння, з кріпкою надією на Нього.

УСІЧЕННЯ ГОЛОВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.

Дня 11 вересня (старогр. стилю 29 серпня) обходимо свято на памятку усічення голови св. Івана Хрестителя.

По хрещеню Ісуса Христа св. Іван дальше научав людей, дальше зворушував серця їх до покути, дальше грозив гнівом Божим за грішне життя. І чутка про него неслася по всій жидівській землі, а многі вірили, що він є Месія, або Ілія, котрий повернув на землю.

Св. Іван навчав людей аж до хвилі, коли людська злоба не кинула його до вязниці. А прийшло до того так:

Погиб безчесною смертю Ірод Великий, той сам, який казав повбивати малих дітей у Вифлиемі, думаючи в той спосіб позбавити життя токож малого Ісуса, про народження Котрого довідався від трох мудреців. (Ірод був такий жорстокий, що навіть не пощадив свого власного сина, котрог власноручно зарізав мечем). По його смерти королівство перейшло на трох його синів, один з котрих, Ірод Антипа, дістав Галилею і Перею. Сини Ірода Великого звалися лиш королями і в дійсности були підвладними Риму.

Ірод Антипа мав брата (рідного тільки по батькови), який називався Филип. Филип мав жінку Іродіяду, а Ірод Антипа оженився з донькою арабського короля, Арети. Однак Ірод прогнав свою жінку і жив на віру з жінкою свого брата, Іродіядою. Жиди негодували на те, але ніхто не смів явно виступити, бо боялися гніву Ірода.

Але не злякався Ірода св. Іван Предтеча. Він станув перед Іродом і відважно закинув йому грішне життя. В наслідок сего закипіла жаждою пімсти Іродіяда і підмовляла Ірода, щоби убив св. Івана. Але Ірод не хотів піддатися намовам Іродіяди. Раз тому, бо боявся народу, який однодушно звав св. Предтечу пророком, а також тому, бо й сам вірив, що св. Іван є пророком. Але Іродіяда настоювала на своїм, а Ірод вкінці сказав увязнити св. Івана і примістити його в замку в Переї.

Але і в вязниці не замовк св. Іван. Він навчав всіх, котрі мали доступ до нього, а особливо учеників своїх. І ось зачали доходити до нього вісти, що Ісус навчає людей, уздоровлює слабих, очищає прокажених. Отже св. Іван, щоби переконатися о сім, вислав двох своїх учеників до Ісуса, щоб вони на власні очі побачили, що Ісус робить, та на власні уха почули, чого Він навчає. Ось, що читаємо про се в Євангелію:

„Почувши-ж Іван у темниці про діла Христові, післав двох учеників своїх, сказати Йому: „Чи ти грядущий, чи иншого ждати нам? Відказав Ісус і каже їм: Ідіть та сповістіть Івана про все, що чули й бачили: сліпі бачать, і криві ходять, прокажені очищаються, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовістя. І щасливий, хто не поблазниться Мною". (Мат. XI:2—6).

Коли-ж ученики Іванові відходили, почав Ісус говорити людям про Івана:

„Чого виходили ви в пустиню дивитися? На тростину, що вітер колише? Або чого виходили дивитись? На чоловіка одягненого в мягку одежу? Ось ті, що носять мягку одежу, вони в царських будинках. Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, говорю вам: І більше пророка. Се-ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготовить дорогу твою перед тобою. Направду кажу вам: Не явився між народженими від жінок більший від Івана Хрестителя. (Мат. XI:7-11).

Тимчасом Іродіяда ждала лишень нагоди, щоби пімститися на св. Іванови. Нагода така скоро знайшлася. В день своїх уродин Ірод справляв бенкет для своїх прислужників. Поплило струями вино, заграла музика, понісся спів невольників. А серед того явилася роскішно прибрана дочка Іродіяди, на імя Саломе, і почала так гарно танцювати, що пяний Ірод заклявся, що дасть їй, чого вона тільки схоче, хоч би то була і половина його королівства. Зла дочка порадилася злої мами. Іродіяда побачила, що прийшла хвиля її пімсти і вона порадила донці, щоби та зажадала від Ірода голови св. Івана Хрестителя.

Дарма, що пяний, а поблід Ірод, коли почув бажання Саломе. Йому жаль було Івана, але не хотів зломати свого слова і через се допустився найбільшого злочину. Він дав приказ, а по якімсь часі принесли дочці Іродіяди голову св. Івана, яка спочивала на золотій мисці та з якої скапувала свіжа кров.

Кара Божа не дала на себе довго Іродови ждати. Він ще причинився до мук і смерти Ісуса, а опісля вже за життя прийшлося йому много терпіти за своє грішне життя. Батько його правної жінки, Арети, пішов проти него війною за те, що він прогнав його дочку, а свою жінку, і побив його на голову, а Римляне скинули його з престола та загнали на вигнання до Лугдуна в Ґалії (нинішня Франція), де він в недостатку і неволі погиб, а за ним і Іродіяда.

СТРАЙК В ГАЛИЧИНІ.

Помимо нагінки зі сторони польської влади на страйкуючих, страйковий рух в Галичині не то не припиняється, але поширюється.

В Перемишлянщині, в селі Задвіря застрайкувало около 400 робітників.

В Жидачівщині, на обшарах дідича Скарбка застрайкувало 6 сіл. Вибраний страйковий комітет арештовано.

В Ходорівщині почався страйк рільних робітників в селах Підністряни, Залєщі, Чартория і Жирава.

В Богородчанах Старих, в добрах станиславівського епископа Хомишина почався страйк рільних робітників. Епископ відкинув домагання робітників і намагається зломити страйк страйколомами.

В Стрийщині страйкують селяни сіл: Жихуні, Лукавиця, Семигинів і Горянки.

В Дрогобиччині страйкують в добрах графа Бельського робітники з Рихтич і Добрівляни. Поліція арештувала провідників страйку.

В Тернопільщині почався страйк в районі Лука Велика.

В Бібреччині страйк поширився, так що страйкує тепер 10 сіл. Робітники села Звенигород уладили демонстрацію. Поліція хотіла демонстрантів розігнати, та се її не удалося.

В Кремянеччині страйкує 6 сіл, помимо сього, що страйколоми працюють під охороною поліції.

Під Белзом застрайкували цегольняні робітники, домагаючися 4 процент підвижки.

ДУРНІЙ — ВІЧНАЯ ПАМЯТЬ.

На торзі в Садогорі на Буковині продав селянин коня за 9,000 леів, дав жінці сховати гроші, а сам пішов за якимсь ділом в місто. В той час підійшла до жінки селянина циганка і стала їй щось ворожити. Потім казала дивитись їй уперто в зеркало. Зеркало се уставила циганка так, щоби сонце осліпило жінку. Коли осліпленій блеском сонця жінці стали йти слези з очей — скористала з сього циганка і витягнула жінці всі гроші.

ЗАКРИТТЯ ВОЛОДИМИРСЬКОГО СОБОРУ В КИЇВІ.

Комісаріят освіти вирішив, ніби-то поступаючися „перед вимогами робітниче-селянських мас", закрити Володимирський собор в Київі і повернути його на анти-релігійний музей.

МОЯ ВІДПОВІДЬ.

(Толстой, Ман.)

Свого часу був поміщений допис у „Вістнику", підписаний буквами П. К., в якім обговорювалось шкідливий вплив чужинецької місії в Толстой. Я годжуся з тим дописом, бо бачу, що нам діється шкода. Однак не я писав той допис, мимо того, що підписані букви сходяться з моїм іменем та прізвищем.

Згаданий допис не подобався тутешному провідникові баптистів п. І. Качманові і він вислав на мою адресу довший лист. Лист цікавий, тому я хочу поділитись в його змістом з другими читачами „Вістника".

Доказує п. Качман в своїм листі, що баптисти не пропали для нашої народної справи. Доказує тим, що колись дав шер на Інститут П. Могили, що баптисти учать своїх дітей рідного письма і пісні, та що вони стали членами Народного Дому в Толстой.

Що п. І. Качман дав шер на Інститут, то честь йому за се. Однак я запитаю його, чому він нині не ставиться до наших українських справ так, як ставляться инші шеровці і прихильники того-ж Інститута?

Каже п. Качман, що баптисти на Толстой вчать рідного письма. Цікаво, де? Хіба, що самі деколи покажуть письмо своїм дітям. Так робити похвально тоді, коли нема Рідної Школи. А в нас рік-річно проваднться наука в Рідній Школі, але нема в ній дітей „наших" баптистів, ані прихильників протестантизму. А ті пісні, що співають, то не рідні, українські, а баптиські, переведені з чужих мов. Слова тих пісень наші, та дух ні!

В Народному Домі баптистів ніхто не бачить. Коли часом приходять, то в якійсь спеціяльній ціли, от як на минулі загальні збори. Приходять і їх діти і говорять англійською мовою. А до праці в аматорському гуртку чи взагалі в народних справах ані коньом не затягнеш як молодих, так і старих баптистів. Хіба се такі спомагаючі члени Народного Дому?

В Толстой є жіноче товариство; до нього бояться належати жінки і дочки баптистів. Також є у нас і запомогове товариство „Взаїмна Поміч", але в ньому не знайдете баптистів.

В нас збираються добровільні жертви на ріжні ціли. Ми зібрали трохи гроша на українських інвалідів, на Інститут П. Могили у Вінніпегу, на поміч Рідній Церкві на Україні, на піддержання Народного Дому і т. д. А кілько жертвують баптисти? Вони кажуть, що вони сповняють заповіт Ісуса Христа. А чи Христос не казав помагати своїм ближнім? А чи наука Христова заказує інтересуватися і помагати справам рідного народу? Та що баптистів обходять наші народні справи. Вони роблять те, що каже їм провідник, плачений чужими грішми.

В своїм листі до мене п. Качман покликується на книжку Грушевського, в якій автор пише про баптизм. Ми знаємо про сю книжку і знаємо, чому вона була написана, для того вона для нас не має значіння. Загляньте в Історію України того самого Грушевського чи Аркаса, а там нічого не знайдете про баптизм. Натомісць знайдете про Українську Православну Церкву та про її значіння і діяльність. Наші церковні верхи, священство і брацтва, богато мають заслуги в розвою культури і освіти нашого народу. А як були які баптисти, то хіба деякі за намовою чужих нам людей ставали ними (як і тепер водиться), але з них користи народній справі не було жадної! От як і в сю пору на Україні, де баптисти змосковщені, або тут в Канаді, де вони також від свого народу відчужені.

Каже п. Качман, що баптизм був дуже давно на Україні, щось сім сот років. Колиб навіть і так, то що се

віддержує? Хіба те, що вже так давно були люде, які не дорожили справами свого народа і віри. Але чи се дає право всякому ставати баптистом? Що не гарне було давно, те негарне й тепер.

Розумію і богато других так розуміють, що зерно баптиської науки сіється між нашими людьми чужою рукою, а через те баптисти стають байдужими для нашої справи. Ось чому дехто уважає баптистів за пропавших для нашого народу.

На кінці скажу таке. Нашою рідною церквою є лише Українська Православна Церква. Се доказує історія. Баптизм є насадженій між нами чужими людьми і кидає на наше життя чужу тінь. Є тільки одна церква, яка в повні сприяє нашому народові, є се Українська Православна Церква. Коли хто каже, що він любить наш нарід, а приняв чужу віру і став на чужому ґрунті, то або свідомо говорить неправду, або [illegible]

Не написав сих кілька слів, щоб когось вразити, але зі свого народного обовязку старався розкрити те, чого дехто не бачить і не розуміє. Хто хоче бути щирим членом нашого народу, той щиро і отверто стане в ряди ідейних наших працівників і буде свому народові вірний все і всюди.

Петро Калушка.

ПАМЯТНЕ СВЯТО.

(Толстой, Ман.)

Коли громада має щастя витати у себе незвичайного гостя, вона до сього відповідно приготовляється, щоби представити себе перед гостем, та дати доказ своєї зрілости, — дати доказ, що розуміє свої обовязки і знає, як себе повести.

Іспит такого рода відбула наша православна громада у Толстой на 28 липня с. р., коли то Високопреосвящений Владика Іоанн відвідав нашу громаду.

Вже раненько був замітний рух коло церкви. Люде приготовлялись до принятти Достойного Гостя. Входова брама ведуча на церковну площу була гарно прибрана зелениною і британською та нашими хоругвами. Від брами до церкви устроено вуличку обмаєну зеленим галузям. Вхід до церкви був також прибраний [illegible]

А сама церква в середині мала чудовий вигляд. Украшена святими образами та вистелена зіллям і заімаєна галузям, вона виглядала як частина раю. Воздух був чистий, переповнений запахом квітів і зелени. Ввійшовши у ту церковцю, мусів чоловік зітхнути до Господа Бога і подякувати за Його ласку до нас, за те, що устроїв так чудово все на світі.

По скінченню ранної відправи рушила процесія разом з двома священиками, о. Грициною і о. Запарилюком, до парохіяльного дому, на стрічу Впр. о. Владиці.

Хоругви несли молоді хлопці і дівчата, членкині Сестрицтва, убрані в українські строї з синьожовтими лентами. Ціла громадка малесеньких дівчаток святочно прибраних посувалась з повними кошичками цвітів, щоб устелити дорогу Впр. о. Владиці. З побожним настроєм і піснями на устах при звуках дзвона посувалась процесія Впреосвященому на зустріч.

Перед домом зупинився похід. Впр. о. Владика вийшов і поблагословив нарід, процесія три рази поклилась свому Архипастиреві і рушила з побожними піснями і радістю назад до Божого Дому.

Який є настрій учасників того походу разом з своїм духовним провідником, може зрозуміти лиш той, хто такі хвилі сам переживав. Ласка Божа для нашого народу перейшла з Київа золотоверхого, від св. Софії з над Дніпра-Славутиці аж до нас, на просторах прибраної нашої вітчини-Канади. Почуватись, як одні православні християне, як брати, як члени одного народу, як діти одного Всевишнього Бога — се велике щастя! Велика радість! Тому рвалась радісна пісня з грудей кождого учасника походу. Подякою до Господа Бога були переповнені всіх серця за те, що він дозволив діждатись такої радісної хвилі!

Поволи похід зближився до брами. У брамі три поважні сиволосі члени парохії — браття А. Подольський, Н. Тофан і Г. Ґалушка повитали Впр. Архієрея хлібом, сіллю і снопом пшениці. „Витаємо Вас, Отче Владико в імени нашої громади — говорив Н. Тофан — і просимо увійти у сю церкву та помолитись за нас Господу Богу". Так красно витав добрий парафіянин свого Архиєрея. Тішився старенький, що Бог дозволив йому витати свого Архипастиря у своїй церкві, але тішився і Впр. о. Владика чуючи ті щирі слова і бачучи щирість у очах витальників.

А дзвін на хвильку замовк, немов прислухувавсь витанню, а відтак з ще більшим голосом розголосив радісну вістку, про велике свято у Толстой.

У дверях церкви привитав о. Владику парох громади, о. Грицина. Між иншим сказав: „Радістю були переповнені серця добрих членів громади, коли змогли здвигнути отсей храм на Божу славу, а нині ще більше радіємо ми всі, що маємо щастя витати Вас, Впр. о. Владико, у тому храмі". По скінченню витання взяв Впр. о. Владика піднесений на підставі св. хрест, поцілував, привітався зі священиками і увійшов у церкву. Тут помолився Господу Богові, подякувавши за ласку і обернувся відтак до народу з подякою за привіт. Слово за словом, щиро гомоніла промова нашого дорогого Архипастиря. Так промовляти може лише вірний син свого народу і церкви і дійсний Архипастир повіреного йому стада. Хто почує слова повні любови нашого Владики, то коли він християнин і Українець, так мусить стати під покров нашої Святої Української Православної Церкви.

Відтак почалась торжественна Служба Божа. Нарід співав повними грудьми. Хотілось щиро молитися, бо тому сприяв настрій. По св. Євангелію став на науку Впр. Владика. Наука була про те, яку то віру приняв наш князь св. Володимир Великий. Після тої науки кождому стало ясно, що св. Володимир не міг иншої віри приняти від Греків, лиш православну. Тому то православіє защеплене нашому народові ще з перших днів християнства на Україні, тому й наш нарід і православним остався, а ті, що перейшли на унію, поволи пізнають дійсність і вертають до свого православія. Правда, що лучаються уніяти, навіть духовні, які кажуть, що св. Володимир принял католицьку віру, однак се вони говорять так собі, не маючи історичних доказів. Загально ціла проповідь була така гарна і поучаюча, що всіх піднесла на дусі. Ми на правій дорозі. За нами правда! З нами Бог!

Після науки продовжалась Служба Божа. По скінченню піднесено многоліттєвіє Церкві, світській власти і вірним.

По Богослуженню всі засіли до столів коло церкви до обіду. Наше жіноцтво приготовило смачний обід. Повівав холодний вітер, світило ясно сонце, деколи ховаючись за хмару, немов на те, щоб не дуже допікати тим, які сиділи коло столів. Всі були задоволені і смакували обід. Всі раді були послухати промов Впр. та сильний шум вітру не позволив о. Владики і ще деяких бесідників, на се, бо промов не мож було чути.

Та поза сим велике свято з нагоди завитання Впреосв. о. Владики випало як найкраще, і всі учасники будуть довго тямити той день, сотворений Господом — на радість і потіху всім учасникам та всім тим, які мають щастя належати до православної громади в Толстой.

Треба також згадати, що православна церква в Толстой належить до кращих в околиці. Члени будували її власними силами, за що їм належиться велике признання. Православні в Толстой доказали, що без помочі чужого Риму можна побудувати чудову церкву. Якраз в той час церкву з верха мальовано. Тоді вона ще була нескінчена. Однак на помальовану варто подивитись! Що то православна церква — так і оно дно здалека.

Толстовець.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина
Вересень.

15 неділя — Робаін.
21 субота — Роркетон, Храм Різдва Пресв. Богородиці, у п. Білецького.
22 неділя — Косів.
27 пятниця — Пайн Ривер, Храм Воздвиження Чесного Хреста.
29 неділя — Сифтон.
Всюди по Богослуженню катехізація для дітей.
Box 315, Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.
Вересень.

15 неділя — Арбакка. — По полудні відчит.
21 субота, Різдво Пресв. Богородиці. — Сеньків. — Храм.
22 неділя — Роза. — По полудні від-
27 пятниця, Воздв. Чесного Хреста. — Ґардентон.
29 неділя — Толстой.
Всюди після Богослуження катехізація для дітей і молоді.
Адреса: Толстой, Ман.

КУПІТЬ СОБІ
„Добрий Пастир"
український православний молитвенник, ціна $1.50.
THE HERALD
Box 3684, — Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1929 РІК.

ВЕРЕСЕНЬ.

15 Н. 12 Н. по З. с. Д. Маманта
16 П. Антима
17 В. Вавили свмч., Мойсея
18 С. Захарії і Єлисавети пр.
19 Ч. Чудо Арх. Михаїла
20 П. Созонта мч.
21 С. Різдво Пр. Діви Марії

22 Н. 13 Н. по З. с. Д. Иоак. і Ан.
23 П. Минодори
24 В. Теодори прп.
25 С. Автонома свмч.
26 Ч. Віднов. хр., Корнилія
27 П. Воздв. Чесного Хреста
28 С. Никити вмч.

29 Н. 14 Н. по З. с. Д. Евфимії м.
30 П. Софії і 3 доч.

ЖОВТЕНЬ.

1 В. Евменія еп.
2 С. Трофима і ин. муч.
3 Ч. Евстахія його жени і діт.
4 П. Кондрата ап.
5 С. Фоки свмч.

6 Н. 15 Н. по З. с. Д. Зач. Ів. Хр.
7 П. Теклі
8 В. Ефрозинії прп.
9 С. † Івана Богослова
10 Ч. Калістрата мч.
11 П. † Харитона прп.
12 С. Киріяка прп.

13 Н. Нед. 16 по З. с. Д. Григорія
14 П. Покрови Пресв. Богородиці
15 В. Киприяна свмч.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запаринюка.
Вересень:

15 неділя — Портедж ля Прейрі.
21 субота, Р. Пр. Д. М. — Септон. — (Храм). Всіх довколичних Українців запрошується.
22 неділя — Селкірк.
27 пятниця — Воздв. Ч. Хр. — Розборн.
29 неділя — Мензі.
Найновіша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА".

П. К. Качмар, Ст. Павл, Мінн.	.50
Никола Причун, Тиндал, Ман.	2.00
М. Павлишин, Фейрлайт, Саск.	.50
І. Шебець, Ватерфорд, Онт.	.50
Свящ. Т. Д. Волохатюк, збірка з нагоди катехизмів	4.15
Т. Даник, Монтреал, Кве.	.50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ВЕРЕСЕНЬ

15. Неділя 12 по Зісланню Св. Духа: Голос 3 Утр.: Єван. Мат. XXIII. 16—20; Літ.: Ап. 1. Кор. XV.: 1—11; Єв. Мат. XIX: 16—26.

21. Субота. Різдво Пресвятої Діви Марії: Утр.: Єван. Лук. 1: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Филип.: II 5—11; Єв. Лук. X.: 38—42 і XI.: 27—28.

22. Неділя 13 по Зісланню Св. Духа: Голос 4. Утр.: Марка XVI.: 1—8; Літ.: Ап. 1 Кор. XVI.: 13—24; Єван. Мат. XXI.: 33—42.

27. Пятниця. Воздвиження Чесного Хреста: Літ. Утр.: Єв. Ів. XII.: 28—36; Літ.: Ап. 1 Кор. I.: 18—24; Єван. Івана XIX: 16—11, 13—20, 25—28, 30—35.

29. Неділя 14 по Зісланню Св. Духа: Гол.: 5. Утр. Єван. Марка XVI.: 9—20. Літ.: Ап. 2. Кор. I.: 20—24 II.: 1—4. Єван. Мат. XXII.: 1—14.

ЖОВТЕНЬ.

6. Неділя 15 по Зісланню Св. Духа: Голос 6. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 1—12 Літ.: Ап. 2. Кор. IV.: 6—15. Єв. Мат. XXII.: 35—46.

13. Неділя 16 по Зісланню Св. Духа: Гол. 7 Утр. Єв. Луки XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. 2. Кор. VI.: 1—10. Єв. Мат. XXV.: 14—30.

14. Понеділок. Покров Пр. Діви Марії: Утр.: Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Жид. IX: 1—7, Єван. Лук. X: 38—42 і XI: 27—28.

20. Неділя 17 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. 2. Кор. VI.: 16—18 і VII.: 1; Єв. Мат. XV.: 21—28.

Український Релігійний Двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., 1-го ЖОВТНЯ, 1929. ЧИСЛО (88) 19

ГАЛИЧАНЕ В ПОЧАІВСЬКІЙ ЛАВРІ.

В днях 16—17 червня відвідала св. Успінську Почаївську Лавру екскурсія православних Галичан із села Тиляви на Передкарпатті. Екскурсія в кількости 75 людей, жінок і чоловіків, — під керовництвом парафіяльного священника, — прибула поїздом до стації Рудня Почаївська, з стації до Почаїва прийшла пішки. В Почаєві далеких гостей було зустріто процесією і дзвоном. Незвичайний для Волині одяг карпатських Українців приваблював до себе увагу місцевих богомільців, а знов православна святиня волинська всіми своїми окремими подробицями стала причинком найбільшого релігійного задоволення для карпатських православних гостей.

ЯК КАТОЛИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ УКРАЇНЦІВ.

Польське староство в Калуші в Галичині покарало гр.-католицького священика за те, що написав по українськи виказ дітей, які мають бути щеплені. Він має заплатити 200 золотих.

Те саме староство пошукує повітового монстратора для громад і зазначує, що ним має бути лише чоловік латинського обряду. — Таке роблять Поляки на українських землях!

ПЕРЕВОДЯТЬ НА КОМУНИ ЦІЛІ СЕЛА.

„Комуніст" повідомляє, що 25 серпня у день індустріялізації селяне села Велике Крупілля, Березанського району „на загальних зборах ухвалили перейти всім селом на колективний обробіток землі й передати церковний будинок для влаштування палацу праці".

СВЯТОКРАДСТВО В СТРЕПТОВІ.

Якісь опришки закралися в ночи до церкви в Стрептові, пов. Камінка Струмілова та вкрали зі шкатулки 40 золотих та 180 австрійських корон в сріблі.

ОГРАБИЛИ СВ. ІВАНА СУЧАВСЬКОГО.

З Сучави, Буковина, доносять, що там закралися незнані злодії до церкви св. Івана Сучавського, й обікрали скарбонки. Висоти суми ще не встановлено. Поліція слідить, як звичайно, за злочинцями.

ПОСВЯЧЕННЯ ЗБОРІВСЬКОЇ МОГИЛИ.

Дня 28 серпня святкувало громадянство Зборова роковини битви Б. Хмельницького під Зборовом, де досі лишилася могила впавших там козаків.

Участь у святі складенім з богослуження, панахиди та процесії взяли тисячі народу, що зїхалися не тільки зі зборівського повіту, але також з Радехівщини, Брідщини, Бережанщини, Перемишлянщини та Тернопільщини. Історичну могилу посвячено.

ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДИ НА БУКОВИНІ.

Професор Балан продовжує свої розкопини на Цецені. Недавно оглядали роботи професор Ністор, інжинір Балш, професор Ґрабар з Стратсбурґу та полковник Драґанеску. Сі особи оглядали старовинну церкву в Лужанах та зарисували і фотографували стінні фрески, які мають велике мистецьке значіння. Лужанівська церква є великим історичним монументом на Буковині. Збудовано її було Тодером Вітолдом в 15 віку.

КАНДИДАТ НА ПАТРІЯРХА.

Серед инших кандидатів на вільний патріярший престіл Антіохійської Церкви називають і митрополита Антонія Храповицького, бувшого архиєпископа Волинського.

ЗАКРИТТЯ ЦЕРКОВ.

В Харкові закрили большевики Новотроїцьку і Кирило-методіївську церкви, на Полтавщині в селі Писарці, а в Київі церкву Різдва Богородиці.

В Кременчуцькому соборі буде організовано будинок культури.

В селі Ташино Тілігула-Березанського району „селянський сход ухвалив" закрити церкву і відкрити в ній семирічку.

ЧОЛОВІК ПОЛЕТІВ КАВАЛКАМИ НА ЦВИНТАР.

Джан Вилсдал, гробар Злученої Церкви в Бокінґгем, Квебек, працював 25 вересня на цвинтарі, коли почув за плотом цвинтаря голосну експльозію, а вслід за тим зачали падати на цвинтар кавалки людського тіла. Показалося, що попри цвинтар переходив 71-літний Ніл Кокрейн і ніс кавалок динаміту. Динаміт якось експльодував і Кокрейн полетів кавалками на цвинтар.

ВАТИКАН ПРИЗНАЄ СОВІТИ.

Телеграма з Риму подає, що апостольський делеґат Евген Паделчі в Берліні веде переговори з тамошнім совітським амбасадором Крестінським у справі визнання совітів Ватиканом.

Депеша подає, що Ватикан годиться признати уряд совітів під умовою, коли совітський уряд зверне католицькі церкви католицьким громадам.

Спершу Ватикан хотів також признання парохіяльних шкіл, але совітська влада се відкинула. Тоді Ватикан погодився бодай на зворот церков, щоби мати вплив у Совітському Союзі.

КАРА ДЛЯ СЕСТРІНИЦІ ПАПИ.

Ватикан видав заборону вступу в межі своєї території маркізі Персекетті - Уґотіні, жінці радника посольства Нікараґуї, що є папською сестріницею. Причина сеї заборони: занадто свобідні сукні, які носить молода маркіза.

ПОМІЧ ВОРОГАМ.

Польські ґазети хвалять попід небеса гр.-католицького священика Крису й управителя школи Юліяна Мартинця в селі Ісаї, Турчанського повіту. Оба згадані постаралися, що громада дала на польські справи 1,661 золотих. А село Ісаї одно з найбіднійших в повіті.

ПОКАРАНО ШТУНДИСТА ЗА БЛЮЗНІРСТВО.

Коли минулого року село Велика Вербча, Костоп. повіту набула копію Почаївського образа Божої Матери й, привезла із Почаєва до свого села, — один із місцевих штундистів зневажив на словах святиню, а також не зняв перед процесією шапки. За зневагу релігійного почуття православних було виточено судову справу проти згаданого штундиста. Суд засудив винуватого на два місяці вязниці.

І БАПТИСТИ РОБЛЯТЬ ГОРІВКУ.

В Гопкинсвил, Ки. мають судити баптиського священика, Давида Ларкінга за роблення горівки. Тішився він поваго ю в околиці, бо одної неділі охрестив 27 осіб, яких навернув до баптизму, а другого дня його арештовано за роблення горівки. Отже видно, що баптисти також робленням горівки не цураються.

РАБІН РАБІНОМ — А ГРОШІ ГРОШИМИ.

Так собі поміркували Жиди, що були присутні в варшавській синаґозі підчас наглої смерти 80-літнього рабіна з Палестини. Коли він в часі молитви помер — кинулися Жиди на нього та зняли з нього халат і навіть білля, в яке мало бути зашито 5 тисяч фунтів стерлінґів і 30 тисяч долярів. Очевидна річ, що ті, що халат і одіж здіймали — мусіли знати про той рабінівський маєток. Поліція стала шукати за справниками рабунку, але зуміла відобрати лише около 2 тисячі долярів і 120 фунтів стерлінґів. Поліція довідалася, що палестинський рабін приїхав до Варшави шукати собі жінки, яка дала-б йому потомство, бо хоч він вже був чотири рази жонатий, то не мав щастя до такої жінки, яка дала-б йому сина.

В БІБЛІЇ НЕ БУЛО ПРО ЗЕЛІЗНИЦЮ.

Тому сто років не було зелізниць в Америці. Тоді хотів хтось в стейті Огайо уладити дебату на тему, чи практичний був би англійський винахід: зелізниця. Подали просьбу до шкільної ради в шкільнім окрузі, щоби дістати дозвіл на дебату в шкільнім будинку. Але відповідь шкільної ради була відмовна.

— Як би Господь хотів, щоби люде їздили 15 миль на годину зелізницями, він був би сказав нам про те в біблії, — відповіли вони.

ВІЙНА ГАДЮК.

Після останнього сильного землетрусу в Персії показалося цікаве явище. Із щілин у землі, що поотвиралися від землетрусу, почали вилазити тисячами гадюки двох ріжних родів. Гадюки почали між собою завзяту боротьбу. Сильнійші пожирали слабших з такою жадобою, що богато з них подусилось, бо не могли проковтнути своїх ворогів.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

САГАЙДАЧНИЙ У ШКОЛІ В ОСТРОЗІ.

Місто Острог було славне на всю Україну. Тут жив найбільший український вельможа, князь Василь Константин Острожський, воевода київський, головний оборонець української церкви. Він не жалував нічого, щоб його резиденція була безпечна.

Над річкою Горинею, серед лісистої та болотнистої околиці, на скелі над річкою стояв сильний замок з двома високими вежами. Сей замок, окрім підземних льохів, мав два верхи. Його околювали грубі мури з чотирма баштами. Від головних воріт замкових вела вниз замкова вулиця, стояли рядом по обох боках великі муровані домівства, в яких приміщено друкарню, школу, академію, бурсу... Звідси зачинався ринок старого міста. Був се чотирокутник, обставлений домами, у яких містились крами і жили купці. Все місто обведено муром з чотирма воротами. Над ними високі башти, озброені военним знаряддям. Зараз за старим містом, через греблю, стояло нове місто „Заставе". Тут були дві церкви: Воскресення і св. Онуфрія. У новому місті сиділи Татаре, яких поселив тут князь.

Одного дня перед полуднем наспіли до Острога два учні: Марко Жмайло Кульчицький і Петро Конашевич, вислані на науку з далеких Кульчич із-під Самбора, перемиським владикою Стецьком Брилинським. Міщанин, до котрого вони заїхали, поучив старого Жмайла, що зараз мусить іти на замок, а то над вечір зачинять замкові ворота, тоді не буде ніякого приступу. Такий тут порядок. До того ще князь завтра вибирається до Дубна і не знати, коли повернеться.

Жмайло зараз переодяг себе і хлопців у кращу одежу і вибрався на замок. Дорогу показував синок сього міщанина. Перейшли греблю, ринок і замкову вулицю, аж до замкових воріт. Мусіли показати письмо самбірського старости і лист до князя. Тоді гайдук повів їх на замок.

Міркуючи по зверхньому вигляді замку, здавалось би, що в середині Бог зна як пишно і богато. А тимчасом там сама простота. Жмайлови і вірити не хотілося, щоб той богатий князь, про якого дива розказували, міг сидіти у такій невибагливій простоті. Вийшли на перший поверх по східцях і стали у великих сінях. Гайдук пішов уперед, поки не завів їх до світлиці, де мешкав князь. Гадали, що побачуть тут саме золото. Куди пак! Під стіною вузенька лежанка, вкрита медвежою шкірою, довкруги стін деревляні лави, кілька стільців, вкритих опонами, стіл, а при ньому крісло з поруччям, вкрите чорним сапяном. В куті стояла бокаста кафлева піч з комином, на якому горів вогонь. В кухні на стіні кілька ікон, а під ними шабля. Ось і все.

Наші Кульчичане мусіли підождати трохи на князя. Аж ось відчинилися двері і увійшов князь. Кульчичане, побачивши його, не знали, що їм робити: хреститися перед ним, чи впасти на вколішки. Їм здавалося, що бачуть святого. Князь Василь Константин був високого росту, плечистий, з довгою сивою бородою. Одягнений у суконний кафтан, обрамований довкола футром. Він сів зараз у свое крісло з поруччам і став читати владичний лист:

— Се ті два хлопці, що про них пише владика?

— Так, ваша княжа милість. Ми зпід Самбора.

— Ви шляхта?

— Так. Отсе мій братанич Марко Жмайло Кульчицький, а се наш приймак — сирота Петро Конашевич.

— Ну, гарно, владика мені добре знайомий. Та коли він поручае мені отсих хлопців, то гаразд. Я їх приймаю і в школу і в бурсу. Побачимо, чи їм час в академію, чи йно в вищу школу... А ти найстарший з роду Жмайлів?

— Ні, ваша милість. Я внук. Ще живе голова роду, дідусь Грицько.

— Та ти сам уже в літах, — каже князь, — а в тебе ще дідусь е? — Я знав шляхтичів Жмайлів між козаками...

— Се з нашого роду либонь. Инших Жмайлів нема... Мої два стрийки на Запорожжі були та там і голови поклали...

— Ну, гаразд. Підете хлопці в школу та й у бурсу вас приймуть. Зараз вас там проведуть. А ти оставайся в Острозі, поки завгодно відпочити... Розкажеш мені про вашу сторону... А як у вас із вашою церквою?

— Лихо, ваша милость. Та наша шляхта держиться кріпко своеї церкви.

— А школа у вас буває?

— Хіба що школи церковні. Є ще вищі, езуїтські, то ми туди дітей не посилаемо, щоб не покидали свого народу.

Князь задумався трохи, а далі й каже:

— Дам тобі трохи грошей на церковну школу в Самборі. Та поки приїдеш до дому, не говори про се нікому, заховай добре, а то чого доброго, то в дорозі ограблять та ще й убють.

Князь плеснув у руки. Явивсь слуга і вклонився низенько.

— Поведеш сих хлопців у бурсу до ректора. Нехай їх перепитае та присудить, де їм вчитися... З Богом!

Кульчичане вклонилися княаеві, поцілували в руку і вийшли з слугою. Зійшли в долину, минули замкове подвіря, браму і опинились на замковій вулиці. Тут було глітно від усякого народу. Аж стали перед великим будинком. Тут було молоді, мов у муравельнику. Слуга повів їх просто до ректора. Ректор, людина висока, худа, сидів за столом над книжкою. Вислухав уважно княжого наказу, приклинав дидаскаля (учителя) і розпочав екзамен. Хлопцям тремтів голос. Вони ще не бачили такого великого учителя. Ректор слухав, а далі каже:

— Досить! Взяти їх в академію. Вони вже підготовані, а крім того хлопці не без ума, дадуть собі раду.

Потім покликав ректор диякона і звелів завести їх у бурсу.

Бурса стояла зараз біля школи. Йшлося туди через невеличке подвіря. Дякон записав собі їх у реестр, повів у велику кімнату, показав їм їх лежанки і місця при столі, де мають сідати. Для хлопців усе було тут новиною. Таких великих кімнат не бачили зроду. Серединою стояли лежанки в два ряди головами до себе. Попід стінами довгі ослони. Такі самі ослони біля столів від середини. Стіни білі. На одній портрет князя, а над ним ікона з Розпяттям. У сій кімнаті було богато молодиків. Вони сиділи при столах на ослонах і вчилися в голос. Диякон став ласкаво хлопців розпитувати, то-що. А далі став їх водити скрізь по бурсі й пояснював їм усе.

Таких самих кімнат було тут більше. Усюди повно школярів-бурсаків ріжного віку. Були й такі, що вже з вусами.

А далі повів їх діякон на огород, що був за бурсою і простягався до самого муру. Тут була зразу площа до ігрищ для молоді, а далі грядки з городиною, а під муром і сад овочений. Доспілі яблока, грушки та сливки аж за очі хапали, а слина на язик плила... Диякон пояснював, що коло огороду роблять сами бурсаки й усі плоди для них; хто краще коло сього ходить, того князь милостиво нагороджує, та самому не вільно під карою нічого для себе брати.

(Докінчення буде).

НОВИНА!

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

СЛУЖБА БОЖА

НА МІШАНИЙ ХОР (4 голоси) ДЛЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

НАКЛАД МАЛИЙ. ЦІНА ДУЖЕ ПРИСТУПНА, БО ЛИШЕ 15 ДОЛЯРІВ ЗА КОМПЛЕКТ.

Прошу слати замовлення до:

Проф. Е. Королишин,

1944 W. Erie Street,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

ЧИ АПОСТОЛИ БУЛИ ТАКІ САМІ?

Отсе факт, правдивий факт:

Їде поїздом український протестантський проповідник. Сидить осторонь від людей і дивиться цілий час на стіну, неначе в далекий простір. На лиці видно ніяковість.

А люде, що знають його, зглядаються на нього і говорять:

— Бачите, як серед білого дня за звіздами заглядае.

— Про чеки думае, — говорять другі.

— Не мае відваги людям в очи глянути, — кажуть треті.

— Свідомий ролі, яку відограе, — говорять четверті.

Дивлячись на такого проповідника, ви мимоволі питаете себе:

Чи Апостоли таксамо не мали відваги людям в очи глянути? Чи й вони, замісць дивитися людям в очи, дивилися по стінах — людський зір обминали?

Ось тут і ріжниця між давними апостолами, яких ніхто чужий не наймав, а тими „евангеликами", що між людьми на стіну дивляться! І-й.

МОДА, СЕ ЛИХО.

Головною фабрикою моди — се Париж. Там ріжні люде видумують моди і по світі поширюють.

Ось тепер в Парижі починається мода мальовання нігтів. Яка одежа, такі мають бути нігті. Для мальовання вже виробляють потрібні фарби.

Звісна річ, що модою інтересуються в першій мірі пани, які на світі не мають корисної роботи. Та лихо в тім, що модою захоплюеться пізнійше і простий загал і зачинае панів наслідувати. Звичайно наслідуе дуже по простацьки, по нерозумному, але наслідуе.

Мода не е благословенням для людей — се лихо. Мода не е ознакою розуму. Мода не е тим, чого людям для щастя треба.

ПРО ЦЕРКОВНИЙ СПІВ.

(Реферат, який виголосив Григорій Павловський на IV Соборі Української Православної Церкви в Злучених Державах, який відбувся в днях 9—12 травня, 1929, в Ню Йорку).

Український церковний обряд вимагае, аби вірні брали участь в богослуженню й молитві своїми співами безпосередньо чи через окремих співаків — хор. Таким чином справа церковного співу в релігійно-церковному нашому життю стае справою дуже важною. Ще більшого значіння вона набувае в умовах американського життя, далеких від наших умов краевих, особливо щодо організовання добрих хорів.

Справу нашого церковного співу треба розглядати незалежно від поділу самої української людности межи ріжними конфесіями, бо всі наші конфесії, щодо українського духовного співу мають оден початок і невисихаюче жерело натхнення в українській народній пісні. Який нарід, така його й пісня. Наш нарід е релігійний і боголюбивий, а тому серед надзвичайно ріжноманітної своїм змістом української пісні відділ духовного співу, т. е. кантів, псальм і т. ин. мае найповажнійше місце. Церковний спів на Україні завжди був широко розвинений, бо й укладала його творчість співучого народу. „Пісня наша, — каже проф. Іван Огіенко, — дуже відбилась на церковнім співанню; прислухайтесь до Лаврського співу і ви там розпізнаете мотиви і наших народних пісень і наших старих козачих дум". („Українська Культура", проф. І. Огіенка).

В українському молитовному співі відпечаталась народня туга за тою вищою правдою, якої не могло здійснити буденне життя, а серед історичних тягарів Нації тая туга виливалася в релігійно-пісенній творчости. Отже й нині ми повинні шукати свою стежку в діяльности на полі церковного співу, оглядаючись назад та беручи собі за зразок наші старовинні співи.

Яким же повинен бути наш церковний спів?

На початку істнования християнства спів не знав того, що нині ми бачимо, як звичайну річ, як у себе так і в Західній Церкві, себ то многоголосність.

Многоголосний спів в християнстві, на думку проф. Рімана, завдячуе свій початок впливові північних народів Европи (Англія, Шотляндія, Скандинавія), де з давних давен співалося в терціях і секстах, що й е початком многоголосія. В Східній церкві й досі переважае одноголосний спів.

На Україні многоголосний спів мае давне походження. Можливо навіть, що й тут первісним жерелом його була своерідна народня гармонізація, як і у тих північних народів. В усякім разі в половині XVII століття сей спів був тут в такому розвиткові, що захоплював чужинців, як то показуеться зі слідуючих слів Гербинія про його побут у Києві.

„Греко-православні далеко святійше й величавійше прославляють Бога, ніж римляне. Псальми й инші священі піснопіння отців щоденно чути в храмах зі співом народу на рідній мові по правилах музичних. В найприемніщій та дзвінкій гармонії виразно чути діскантів, альтів, тенорів і басів. У них простий нарід розуміе все, що клир співае або читае на природній славянській мові. Тому всі миряне співають вкупі з клиром і то так гармонійно та молитвенно, що мені, захопленому тим, що я чув, здавалось, нібн я е в Єрусалимі і бачу там вид і дух первшо-початкової християнської церкви. Зворушений простотою руського богослуження я, за прикладом святих Амброзія та Августина, розплакався і возхвалив Сина Божого словами: повні е небеса й земля величністю слави Твоеї" (Л. А. Саккеті: „Очерк всеоб. истор. муз." 1912. ст. 352).

В той ще час на Московщині церковний спів зовсім не робив такого приемного враження. Лише з України хорові співи було перенесено до Московщини. Починаючи від часів патріярха Никона українські дірігенти й співаки, одні по добрій волі, другі неволею (як от А. Ведель) їхали в Московщину і таким чином там поширювались наші співи, як світські, так і церковні. Оден з наших композиторів, Д. Бортнянський, на посаді директора Придворної Капелі мав такий вплив і значіння в російсько-православній церкві, що законом 1816 року в церквах дозволено було співати лише твори самого Бортнянського або ті, що він ухвалить. Отже і до нашого часу дух Бортнянського володіе співами російсько-православної церкви, а також і української. З церковним нашим співом сталось таке, що у нас його позичили, а опісля нашу-ж духовно-музичню творчість ми одержували з Московської Синодальної друкарні, перевірену духовною цензурою яко взагалі „руское православное пеніе". Лише в останніх часах трудами К. Стеценка, М. Леонтовича, О. Кошиця і инших співи Української Православної Церкви повертають на шлях щиро-національної творчости. Але і в тих Синодальних церковно-музичних виданнях е богато нашого і взагалі богато доброго, що може бути лише корисним для всякого духовного співу. Таким добрим і корисним е загально православний погляд на церковний спів, а саме, **що на церковний спів не можна дивитись лише як на музику духовно-концертову, як от у латинськім обряді, лише в першій і головній мірі, яко на молитву. Тому особливо треба вважати, аби музика не затемнювала молитвенного змісту, що криеться в словах молитви, але навіть щоб допомагала своїми звуками молитвам.**

Найбільша спільність в церковній молитві вірних буває тоді, коли увесь присутній в церкві нарід бере безпосередню участь в співі... Для того треба, аби вірні спочатку помагали хорові, співаючи за рукою дірігента „Отче наш", „Вірую", „Богородице Діво" і т. п. Почнуть співати сміливіщі одиниці, то за ними сами, підуть з часом усі, хто е в церкві присутний. Такий загальний спів вірних дійсно переносить нас до часів Апостольських не лише спільностю молитовного чувства, але й тими простими і в простоті своїй надзвичайно вражаючими своею красою мельодіями. Як далеко стоїть вище такий спів від тих партесних („Господи помилуй — Соловій" і т. под.) хоч захоплюють инших дірігентів і можуть бути добрі для концертової публики, але у церкві здатні лише розбити поважно релігійний молитвенний настрій присутніх.

Мусимо мати на увазі й ще оден бік справи, а саме виховавче значіння співу-молитви. Про сю справу св. Василій Великий говорить таке: „Дух Святий знав, що тяжко провадити людськість до чеснот і що ми не пильнуемо правдивого шляху через нахильність до втіхи. Отже що Він робить? До науки домішуе приемність солодкого співу, аби одночасно в осолодою і милозвучністю для слуху ми одержували непомітним чином і таке, що е пожиточного й для слави... На такий то кінець винайдено для нас отсі згодні в тонах співи псальмів, аби й діти зростом і взагалі недорослі вдачею на вигляд лише співали їх, а в дійсности навчали свої душі".

Отсі слова святого Отця нашого Василія Великого мають і по нині свою силу й значіння, коли ставиться питання про вплив музики на виховання. Спів-молитва дае таку насолоду, яка перевисшуе для побожної людини спів звичайний, бо вкупі з приемністю звуків для уха богато промовляе й до душі, нахиляючи серце до молитовної хвали Отця Небесного.

Се е важна річ для нашої школи: значно більшу участь беруть учні кляси в молитві перед наукою чи по науці, як що вони не лише гуртом виголошують молитовні слова, але їх співають. Також в репертуарі діточих співів у школі бажано було би поруч з колядками співати також духовно-народні псальми, канти.

Добрий церковний спів залежить від загального інтересування співами. На Україні е добрі церковні хори майже в кождім селі, бо кождий Українець, як сам не співае, то любить, аби инші співали. Українська еміграція в Америці так само мае любов до співу, але на загал справа хорових організацій як і взагалі співу, ще вимагае пильнійшої уваги нашого громадянства. Можна сказати, що громадянство в своїй масі ще не оцінило усього значіння народньої пісні, яко національного скарбу. Отже вірним Української Православної Церкви належить подати приклад для инших діяльною підтримкою співучої справи на кождім місці, у кождій парафії. Яким же чином? — А перш за все організацією добрих церковних хорів. Де е церковний хор, там напевне будуть співати й взагалі наші народні прекрасні пісні. То річ не така тяжка. Де зійдеться пять-шість охочих до співу, то уже й готовий сякий такий хор. Хтось здібніщий обніме над ними провід, яко дірігент. Оттак помалу можна перейти від малого до більшого. Взагалі, шоб зробити щось великого, необхідно треба попрацювати над малим. Ми й нині маемо добрі хори там, де е добрі дірігенти.

Але що то е „добрий дірігент"? Досвідченність для дірігента необхідна так само, як і власна талановитість. Для таланту треба практики. В колишній духовній школі, де й я вчився, щоденно на молитвах дірігував загальними співами не якийсь дірігент-учитель, лише оден із учнів, хлопчина 12—14 літ. А з таких хлопців опісля повиходили наші славні люде, як о. Кирило Стеценко, проф. Олександер Кошиць і богато инших. Дірігентови для власного розвитку треба поля для ділання, треба праці хоч би й з невеличкими хориками.

Де-ж взяти співаків?

Звичайно, голос е дар Божий і не у кождого він однакової сили та якости, але коли нема співу по хатах у сем'ях, то надія на розвиток голосу у дітей стае річчю досить проблематичною. Спів у сем'ї... Чи може бути ліпший спочинок і розвага? Чи не е се ідеалом того семейного щастя, про яке можна написати цілі трактати? Се-ж питання важне і для релігії і для моральности і для виховання сильної нації. Співучий гурток членів фамілії — нехай він вчиться пісень чи з нот і співаників, чи у школі, чи у своїх таки родичів, але-ж у своїй рідній хаті все співаеться щось дійсно прекрасне, що дае спокій і радісну втіху для душі й серця і що може лишитися чудовим спогадом про рідну батьківську хату на все життя.

Українська еміграція перенесла свої церковні співи і до Америки. Отже маемо тут дві течії напівів: Галицьку і Над-

(Докінчення на стороні 6.)

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на [illegible]

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ПРИЄДНУВАННЯ ЧЛЕНІВ.

Кождий свідомий та щирий православний Українець бажає, щоби Українська Православна Церква була як найсильнійша, щоби числила як найбільше вірних. Так само кождий щирий православний Українець бажає, щоби церковна громада, до якої він належить, росла — розвивалася, щоби позискувала все. нових членів. Бажає сего, бо знає, що чим більша та сильнійша його громада, тим лекше вона може виконувати свої завдання супроти своїх членів та цілої Церкви, тим лекше також може поширювати свої впливи і на людей, які знаходяться покищо поза її межами.

Щоб се зрозуміти, на те не треба великого розуму. Бо кождий знає, що лекше, приміром, пятьдесятьом членам побудувати для себе церкву, хоч і більшу, чим десятьом членам. Що лекше пятьдесятьом членам причинитися до утримання священика і сим залевнити часті та реґулярні Богослуження, чим десятьом членам. Що, вкінці, богато більше числяться навіть посторонні люде з громадою, яка числить пятьдесять членів, чим з громадою, яка числить тільки десять членів.

Все се і найзвичайнійший член добре розуміє, отже не диво, що він бажає, аби до його громади приставало як найбільше нових членів. Але дуже часто буває, що навіть найсвідоміщі члени не здають собі ясно справи з того, хто саме і в який спосіб повинен нових членів для громади приєднувати.

Провідниками і працівниками в церкві є в першій мірі священики. Нема отже дива, що на них в першій мірі наложується обовязок поширення впливів Церкви та приєднування нових членів. Але треба сказати, що в сій справі, як і в кождій иншій, люде часто доходять до крайности. Вони зложують весь тягар та всю відвічальність виключно на священиків, забуваючи, що і на них самих, як на членах Христової отари, спочиває обовязок апостольства, — обовязок ширення між людьми світла Христової Правди, науки Його Святої Церкви.

Бо візьмім такий конкретний примір з життя Української Православної Церкви в Канаді. Церква наша провадить свою роботу в більшій чи меншій мірі, майже по цілій Канаді, — він Монтреалу до Венкувер. Та в неї всего двайцятьчотирох священиків. Чи-ж можна православним Українцям спускатися на те, щоби самі тільки священики провадили церковну роботу, щоби тільки самі священики проповідували ідею Рідної Церкви, приєднували для неї членів? Певно, що ні, бо тоді обсяг ділання Рідної Церкви був би значно зменшений, бо-ж не можна сподіватися, аби двайцять-чотирох священиків, хоч би не знати яких активних та впливових, могли покрити своєю працею цілу Канаду. Коли Українська Православна Церква в Канаді так широко розпростерла свої віти, то се сталося до великої міри завдяки щирій праці її світських дітей, які з любови до свого народу і своєї віри поширювали ідею Рідної Церкви між своїми рідними, сусідами, знакомими.

Сказане про цілу Церкву, можна примінити також до окремої громади. Всі українські православні священики, з виімком пятьох чи шістьох, обслугують по більше, як по одній громаді. Деякі з них обслугують і по десять громад, які є віддалені від себе десятками миль. Такий священик-місіонар може відвідати кожду свою громаду не частійше, як один раз на чотири або пять тижнів. Та і тоді він може остати там не довше, як пару годин, так, поза відправлення Богослуження, катехизації дітей, виголошення відчиту та полагодження біжучих громадських справ, в нього майже ніколи не лишається часу на місійну працю між нечленами. **Ту працю отже мусять вести самі члени громади. Вони мусять вести її при кождій нагоді, на кождому місці: на хрестинах, весілях, товариських забавах, в сусідських розмовах, на пікніках, в товариствах.** Тільки в такий спосіб число членів буде збільшатися, громада буде зростати.

Се відноситься не тільки до тих громад, до яких священики доїзджають зрідка і не тільки до громад на фармах. Се відноситься також і до міських парохій. В місті, хоч і є сталий парох, то він **не має такої нагоди** стрічатися з не-членами, яку має пересічний член, отже часто не має такої нагоди приєднувати нових членів, як має звичайний член. Се хоч би тому, що не-член згори відноситься до священика з упередженням і прямо уникає стрічі з ним. А коли і стрінеться, коли, то уникає розмови на церковно-релігійні теми. За те звичайні члени мають без порівнання більшу нагоду стрічатися з не-членами. Вони стрічаються з ними і при роботі, і при забаві, в стріткарах, і дома, як з сусідами. Такі стрічі, коли-б тільки члени хотіли їх використати, можуть мати для нашої справи дуже корисні наслідки. Треба отже аґітувати між не-членами за нашою Церквою, треба пояснювати їм значіння Рідної Церкви, треба запрошувати їх на наші Богослуження.

Тай ще одна заввага, головно для міських парохій. Члени инших організацій; або люде, які не мають жадної церковної приналежности, часто заходять до нас на Богослуження. Деякі заходять просто з цікавости, деякі з серіозною думкою познакомитися з Українською Православною Церквою і її роботою та стати її вірними. Обовязком отже членів Церкви є — **обходитися з такими гістьми як найгарнійше, познакомитися з ними, показати їм, що ми їм раді, що ми готові приняти їх між себе.**

А то нераз буває, що ходить чоловік до церкви не місяць і не два, а цілого пів року, та ніхто до нього з членів слова не промовить, ніхто з ним не познакомиться, ніхто не спитає, чи не хотів би він в члени записатися. На священика з таким спускатися не можна, бо він в церкві править коло престола і не бачить, хто з чужих є в церкві; а хоч і бачить, то нім по Богослуженню з церкви вийде, нікого вже з гостей не застане.

А в чужих людей не так буває. Там, коли хто чужий зайде до церкви, так вони до нього заговорять, познакомлять, представлять священикові. А гість бачить, що там гарні, привітні люде, що знають, як з гостем обійтися, що гарно було-б разом з ними жити, отже по якімсь часі може навіть членом статн.

Треба сказати, що коли не тільки наші священики, але й світські члени будуть виконувати як слід свої обовязки зглядом своєї Церкви, то вона в скорому часі здобуде собі належне їй місце і стане одинокою церквою між українським народом.

СОЦІЯЛІСТИЧНО-БОЛЬШЕВИЦЬКА РОБОТА.

Жовківський „Місіонар" подає таку вістку:

Недавно Спілка Українських Агрономів видала цінник ріжних господарських приладів, штучних навозів і т. п. Спілка звернулася до редакцій всіх українських часописів, щоби вони розіслали його усім своїм передплатникам. І всі українські часописи згодилися. Тільки редакція „Сель-Роба" ((большевицька) не хотіла того вчинити.

Тоді представник Спілки Українських Агрономів уд[illegible]я до відвічального редактора „Сель-[illegible]" з запитом, чому він не хоче розіслат[illegible] своїм передплатникам цінника. А редактор відповів:

— Я не можу того зробити задля основних (головних, принципіяльних) причин. В свому цінникови ви пропонуєте селянам такі річи, що можуть причинитися до піднесення їх добробуту. А нам розходиться о що инше. Нам ходить о те, щоби селянин якнайбільше збіднів, щоби дійшов до крайної нужди, а тоді доперва він зробить революцію. Бо як довго селяне будуть добре матися, вони революції не зроблять. А як прийдуть до влади совіти (большевики), тоді доперва будемо думати про долю селянина.

Так сказав головний редактор, себто чоловік, що знає найкраще большевицькі пляни.

Такі пляни, се давні пляни соціялістів. Соціялісти від давна стреміли до того, що треба довести людей до найбільшої нужди, до такої нужди, що люде з розпуки зроблять революцію, тоді соціялістичні провідники візьмуть все в руки і заведуть рай на землн. Той самий плян мають і большевики.

Очевидно соціялістичні провідники не мають належати до тих, що мають до крайної нужди сходити.

Знаємо, що з нуждою приходить темнота, люде дичіють, виходять з рівноваги, не можуть здорово і розсудно на життя дивитися, здавалосяб отже, що такі і розумної революції не зроблять. Темний і розлючений чоловік нищить без розбору і те, що найпотрібнійше. Однакож соціялісти не дуже над тим задумувалися. Коби революція, а більше не треба.

Нині в большевиків ті самі пляни. Вчити людей на такий лад, щоби вони щораз більше убожіли. Доводити їх до стану найбільшої нужди.

Розуміється, що широкому загалови вони того не говорять. Вони людям не пишуть просто згори:

— Йдіть за нами, слухайте нас, а ми вас до крайної нужди доведемо. До такої нужди, що буде вам всеодно — жити, чи в революції гинути.

Такі пляни большевицькі провідники мають для себе і відповідно до плянів провадять роботу, вперед добре її замаскувавши.

Вчений — се той, хто богато знає з книг, освічений той, хто засвоїв собі найбільш поширене в його час знаття й засоби; просвічений же — той, хто розуміє зміст свого життя.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.
Гроші слати до:
H. I. BLOCK
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

РІЖНІ РОДИ ГЕРОЙСТВА.

Розумні люде геройством уважають діло, якого пересічний чоловік не всилі виконати. Щоб геройства доконати, треба мати велику, важну сталу думку (ідею), і себе посвятити, чи жертвувати задля тої думки, чи справи, яку та думка обіймає.

Героем уважають чоловіка, який задля ратовання людей кидається у горіючий дім. Героем уважається чоловік, який ратує з розбурханих хвиль потапаючу людину. Героем уважається чоловіка, який в обороні свого народу кидається на ворогів, не жаліючи свого життя. Героем уважається чоловіка, який пускається в далеку дорогу прим. через широкий океан човном, чи понад океан літаком довкола світа. Про героїв в нинішних часах немало пишеться. А ми чуючи про героїв, збуджуємо у собі до них пошану. Ми любимо їх! Ми гордимося ними.

І се зрозуміле. Героям завдячують люде життя, поліпшення життя у суспільности, та взагалі богато добра. Дійсних героїв світ любить і жадає і потребує.

Але є ще иншого рода герої, для яких в нашій мові нема делікатної назви. Я про таке геройство хочу поговорити.

— — — — — — — —

На одній з наших кольоній у церкві відправлялось Богослуження. Був храмовий день. Народу було чимало. Від рана до полудня побожні люде у церкві брали участь в Богослуженню. На закінчення був обхід кругом церкви з читанням св. Євангелій.

Прийшов до церковної брами також оден большевик. Став проти входових дверий. Шапки не зняв з голови. Так хотів він показати приятелям, сусідам і старенькій матері (які брали участь в процесійному обході), який то він „герой".

Був час, що він у церкві молився, поважно знимав шапку перед церквою, чи коло св. хреста, шанував св. Євангелія.

Та часи змінилися. Нині прийшов він до брами церкви і некультурним поведенням добивався геройства.

Таких „геройств" богато нині в большевицькому раю. Руйнують церкви, топчуть святі річи і справи, нищать всяку мораль. Ведуть боротьбу з Господом Богом. У народі на сході Европи —в Москалів, пробудилась монгольсько-фінська натура. Сю дику натуру використали ворожі християнству люде і завели таку систему „геройства", якої соромиться кождий культурний чоловік.

Та диво, що те большевицьке геройство стало модним для деяких наших людей. Значиться — в люде без здорової думки, без характеру і стають в ряди большевиків. Розуміється, що большевицькі сівачі сіють кукіль присланий з Москви, а несвідомий уважає кукіль пшеницею.

І так: кажуть йому не йти в церкву — він не йде. Кажуть: зневажай своїх провідників, священиків, учителів — він зневажає. Кажуть поважати жидо-монголів — він поважає. Кажуть бути некультурним в поведенню — він стає дикуном.

А спитати: Яка в тебе ціль? Що ти некультурним поведення хочеш осягнути? Кому виповів ти боротьбу? Він на такі питання не годен відповісти. Він-же руководиться апетитом, а не розумом. Большевики взагалі настроюють лише апетит, а розум нівечать.

— — — — — — — —

Зневажати Бога, Церкву, релігію, се ніяке геройство. А коли геройство, то злочинне. Висміватн науку Христа — се в розумних до геройства не належить.

Тому хто поступає так, як поступив висше згаданий большевик, нехай знає, що він до героїв не належить. Некультурність не є геройством.

Розумні люде поводяться всюди по розумному. В церкві заховуються, як слід в церкві заховуватися. Зустрівши процесійний похід, скидають шапки, як усі люде. Вони шанують звичаї, почування, переконання не тільки рідних, не тільки свого народу, але і чужих людей.

Се розумні люде таке роблять. А в нерозумного культурні вартости є середновіччям, марницею. Його ідеал належить ще до часів передісторичних — до тих, де ідеалом було їсти і нічого не робити.

Релігія, церква, церковна наука, се в розумних людей належить до культурних вартостей. Релігійність—ознака культурности. Побожність, се ознака людської гідности і людської вартости. Життя шукає за гідними, а не за безбожними і некультурними.

Се повинен собі кождий добрий чоловік затямити, а затямить, то не зійде до тих низин, з яких тяжко видістатися, коли до них раз хто попаде.

Г.

НАСИЛЬСТВА КАТОЛИКІВ НАД ЦЕРКВАМИ.

Що день, що тиждень, то приходять нові вісти, як католицькі Ляхи нищать церкви. Ось два випадки:

До села Шейняки, Волковиського повіту, Гродненської губернії, приїхав 10-го липня 1929 р. польський ксьондз Кардель і просив церковного старосту щоби той показав йому церков. Та як тільки староста церков отворив, Кардель заявив, що церков мають в костел перемінити.

Зараз покликав своїх парафіян і ті викинули на цвинтар все, що в церкві було. Другого дня Кардель казав, щоби образи і другі річи, які з церкви повиносили, перевезти на двір (подвіря, церковного старости.

Православні дали знати комендантови поліції, але той віднісся до події байдужо (звісно-ж — Поляк і католик!).

Пізнійше православні церков отворили і повиносили католицькі річи, однакож поліція церков знов замкнула.

В 1910 році в селі Крилові, Грубешівського повіту православні побудували муровану церкву на 3000 душ. Війна ту церкву трохи понищила.

По війні криловчане якийсь час ходили до церкви сусідного села, Пригорілого, однакож там церква мала. Зачали вони пізнійше робити заходи, щоби висший польський уряд позволив понищену церкву направити. Але уряд ніякої відповіди не давав. Зате таку відповідь дав повітовий староста ось як:

Він дав приказ церкву розібрати. Криловчане всіми силами стали протестувати, однакож успіху не сподіються.

Історія такої польської роботи вже відома. Коли Поляки захочуть церкву яку знищити, то вже ніякі протести звичайно не помагають. Подібних випадків було вже богато. Тут треба би не слів, але фізичної сили — такої сили, яка католицьких Поляків з українських земель нагнала би. — Ось так роблять люде, які не тільки уважають себе християнами, але яких і папа і взагалі римська церква щирими християнами уважає! Але діла говорять що инше. Польські злочини кличуть до неба о пімсту і проти Поляків і проти того Риму, який злочинців благословить. Бо їх робота — се робота Каїна.

НА МІСЦЕ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНЦІВ ПРИЗНАЧУЮТЬ ПОЛЯКІВ.

Львівське „Діло" пише: З ріжних сторін краю дістаємо повідомлення про новий наступ на наші школи і про заходи ріжних польських чинників з метою перемінити їх на школи польські чи пак утраквістичні, що в дійсности на одне виходить. Не богато вже лишилось у нас шкіл з українською мовою навчання, але й ті є сіллю в оці наших сусідів, що з розгоном забралися до повної ліквідації. Систематично ведена в сьому напрямі акція в останньому часі знову скріпилась і погрожує нам переміною на польські і тих пару сот шкіл (з 3,500 передвоєнних), що зберегли до нинішнього дня український виклад.

Одночасно з наступом на наші школи йде не менше пляновий наступ і на українське учительство, число якого топиться з року на рік. Правда, якесь число нашого учительства дістало місця в корінній Польщі, але воно там відірване від рідного ґрунту і нерідко від своїх найближчих, тому й живе в дуже невідрадних умовинах, до того під постійним доглядом. Українське учительство на заточенні виставлене на дуже сильні денаціоналізаційні впливи, тому не диво, що значна частина його топиться в польському морі (головно через подруж. звязки) і пропадає для нас зовсім.

Коли-ж доля учителя заточенця незавидна, то напевно не ласкавійша вона і для українського учителя і на українській національній території. Загально відоме важке положення нашого учительства, яке в численних повітах перероблено так, що воно не має ні сили ні змоги виступити організовано проти нагінок безпосередньої його влади. Не може виступити просто тому, що воно нині надто дрібне числом, а до того на ним висить постійно, наче-меч Дамокля, загроза перенесення в далекі, чужі сторони, або навіть утрата місця.

Як безцеремонно поступають шкільні чинники, проводячи свою шкільну політику, докази на се приносить мало не кождий день. Ось один з найновійших прикладів, що дістався до відома нашої редакції: У селі Стрільче, повіт Городенка, був управителем школи Українець Омелян Білинкевич, що по 35-літній службі пішов тепер на пенсію. На його місце прийшов учитель з Чернелиці Енглендер (Поляк) — без конкурсу! І хоч се недопустиме і ніде не водиться всупереч приписам, то очевидно се тільки на те, щоби управителем школи на місце Українця став Поляк.

Є люде, котрі пишаються силою своїх бажань, а не силою влади над бажаннями.

Згадай, як пристрасно бажав ти в минулому богато того, що тепер викликає в тобі, коли не огиду, то зневагу. Те-ж саме буде й з тими бажаннями, котрі тепер хвилюють тебе. Згадай, як богато ти втратив, коли дбав про задоволення їх. Те-ж саме буде й тепер. Гамуй, заспокоюй їх, се завжди найвигіднійше й завжди можливе.

Як стрілець вирівнює стрілу, так мудрий вирівнює свою несталу й хитку думку, неслухняну й непокірну.

Будійська мудрість.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

КНЯЗЬ КОНСТАНТИН ОСТРОЗЬКИЙ.

Князь Константин Острозький був сином славного гетьмана Литовського, Константина Івановича Острозького, і був оборонцем православної віри і церкви. Він горячо боронив православного календаря і остро виступав проти злуки православної церкви з римською. Рівнож зробив дуже богато для української культури. Його столиця, Острог, виступає з кінцем XVI віку як перше огнище нової освіти, шкільництва й духовного життя. Тут заложив він велику друкарню, в якій видано Острозьку біблію (1580), — перший повний збір святих книг старого й нового завіту — в церковно-славянськім перекладі. Крім біблії вийшов звідтам 1587 року Герасима Смотрицького „Ключ царствія небесного" і

Князь Константин Острозький.

священика Василя „О единой истинной православной вірі" та богато других цінних книг. Коло 1570 року заснував князь Константин Острозьку Академію, в котрій вчили мови словянсько-руської, латинської і грецької, як рівнож инших наук, і то по новим, поступовим взірцям. В тій школі вчили знамениті Греки — Лукаріс та Нікифор, — а з Українців Герасим Смотрицький і його сини Мелетій, дальше Василій, автор підручника „О единой істинной православной вірі", Христофор Бронський (Філярет), автор книжки в обороні православія п. з. „Апокрізіс", полеміст Клирик Острозький і другі.

З Острозькою Академією лучиться таким способом богато перворядних людей, котрі стояли в ті роки на чолі українського церковно-просвітного життя.

Князь Константин Острозький помер 1608 року.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

СЛУЖБА ТАЄМНИЧА.

Третя частина Святої Служби Божої називається таємничою, бо на ній відправляється Свята Тайна Причастя; вона називається ще инакше службою вірних, через те, що на ній можна бути присутним тільки вірним, чи тільки тим християнам, які приняли Святе Хрещення і не відлучені від Святої Церкви, або від Святого Причастя.

Ся частина Служби Божої присвячена споминам про Тайну Вечеру, муки, смерть, погребання, воскресення і вознесення Ісуса Христа на небо та нагадуванню про друге його пришестя.

В ній можна відріжняти слідуючі три відділи: а) перенесення Святих Дарів з жертівника на престол і приготовання вірних до відправи Святої Тайни Причастя; б) відправа Святої Тайни Причащання членів церкви; в) приготовлення до Святого Причастя і г) подяка за Святе Причастя та закінчення Служби Божої.

А. Перенесення Святих Дарів і приготовлення до Святої Тайни.

Служба таємнича починається двома малими ектеніями. З них перша починається словами: „Самі тільки вірні, ще і ще в спокою Господу помолімось"; потім кожда закінчується виголосом „премудрість", що вказує на велику важність святої відправи. Після другої ектенії хор співає так звану „Херувимську пісню":

— Ми, що Херувимів тайно уявляємо і оживляючій Тройці, тричі святую пісню співаємо! Всякую журбу життєвую відкладімо тепер!

— Щоби Царя всього прийняти, якого невидимо провожають ряди ангелів. Алилуя.

На половині сієї пісні спів переривається, і відбувається великий вхід. Священик з дискосом, великим покрівцем і чашою в руках, слідуючи за одним чи двома світильниками, виходять з вівтаря північними дверима. Ставши на амвоні лицем до людей, священик поминає Архипастиря, пастирів і весь причет, правителів і військо, фундаторів храма і всіх православних християн, закінчуючи кожде поминання словами:

— Нехай помяне Господь Бог у царстві Своїм повсякчасно, тепер, і завжди, і на віки вічні.

Потім священик входить у вівтар, ставить чашу і дискос на престолі, здіймає з них покрівці, а покриває — більшим. Під сей час хор докінчує „Херувимську пісню".

Великий вхід служить образом шестя Ісуса Христа на вільні муки; поставлення Св. Дарів на престолі, покриття їх вказує на погибання Спасителя, приваления камення до гроба і приложення до нього печати.

Після перенесення Святих Дарів вірні приготовляються до відправи Святої Тайни. Далі устами священослужителів нагадується вірним, в якім настроєм належить приступати до святої відправи. Для сього потрібні: сердечний мир, взаїмна любов, єдина віра, страх Божий і чисте серце. Ото-ж, зараз по просительній ектенії, священик благословляє нарід і каже: „Мир всім", на що йому відповідають: „І духові твойому". Потім священик закликає присутніх:

— Полюбімо оден одного, щоб однодушно ми визнали!

Тоб то закликає їх до взаїмної любови і однодушности в вірі. Хор відповідає, кого належить визнати: „Отця і Сина і Святого Духа, Тройцю одноістотную і неподільную". Почувши про намір вірних визнати віру в Св. Тройцю, священик виголошує:

— Двері, двері! В мудрости уважаймо!

За давних часів слова „двері, двері" відносилися до придверників, і нагадували їм пильно дивитись за дверима та не впускати нікого з невірних чи нехрещених; а тепер сими словами нагадується вірним, щоб вони пильнували двері свого серця і розуму, та не давали входити нечистим почуванням і думкам. Слова-ж „в премудрости уважаймо" закликають вірних уважно слухати мудрі слова Символа віри, який зараз-же співається хором.

При словах „двері, двері", священик здіймає з Святих Дарів покрівець і коливає ним над сими, уявляючи такими обрядами землетрус, що був при воскресінню Спасителя. Після Символа віри священик нагадує християнам, як вони мусять стояти:

— Станьмо пристойно, станьмо зо страхом, уважаймо святую Жертву в спокою приносити!

Вірні вказують, яку жертву вони хочуть приносити, співаючи:

— Милість спокою, жертву хвали.

Чи инакше — милість, спокій і хвалу приносити-муть Богові.

Священик благословляє людей за їх добрий намір і каже:

— Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога й Отця і спільність з Духом Святим нехай буде зі всіма вами!

На се вірні відповідають священикові таким же побажанням: „І з духом твоїм". Священик тоді закликає їх думати не про земне, а про небесне; він каже до них:

— В гору піднесімо серця!

На се вірні відповідають: „Маємо до Господа". Сими словами закінчується приготовлення до відправи Святої Тайни.

Більший зпоміж вас нехай буде вам слугою; бо хто звеличує себе, той буде принижений, а хто принижує себе, той звеличиться. Мтт. XXIII. 11—12.

Згадуй про все лихе, що ти вчинив. Се допоможе тобі не робити лихого. Коли-ж згадуватимеш про те, що ти доброго зробив, се перешкодить тобі чинити добре.

Люди живуть любовю; любов до себе, зародок смерти, любов до Бога й людей — початок життя.

Досить тільки просто й щиро приняти науку Христа, щоб нам зясувалася та жахлива облудність, у якій живемо всі ми й кождий з нас.

ПРО ЦЕРКОВНИЙ СПІВ.

(Докінчення зі сторони 3.)

дніпрянську. В обох є богато чудових мельодій і обидві є щиро-українські. Коли хор уже істнує і розвиває свою працює, то перед дірігентом встає питання про репертуар: що співати? Музики церковної у нас богато і здавалось би легко вибрати, коли є з чого вибирати. А в дійсности вибрати найкраще є річчю досить тяжкою, бо є композиції тяжчі і лекші, є такі, що до церкви зовсім не нападають, або не уявляють із себе нічого цікаво. Отже тут з великої скількости всіляких Херувимських, Милість спокою і т. н. необхідно взяти лише ті композиції, що музикою своєю відповідають українській музичній творчости і словам молитовним, серед співів галицьких і київських треба повибирати такі, щоб були хоч і старовинні, але приємні для сучасности і т. д. Хоч така праця вимагає часу, але ліпше, аби почати її як найскорше.

ЗАМАХ НА БУДИНОК СХІДНИХ ТОРГІВ.

Львівське гродське староство повідомляє: Дня 7 вересня в годині 21.30 незнаний справник кинув бомбу великої вибухової сили до будинку дирекції Східних Торгів на площі Східних Торгів. Бомба вибухла та здемолювала внішнє уладження будинку й тяжко зранила урядничку Марію Штрайтівну. Її забрала ратункова стація. Контрольор Романовський, що був у будинку, легко контужений. Справник утік користаючи з темряви і гущавини, хоч поліція зараз зробила облаву.

Здемольоване бюро Східних Торгів уже відреставрували. В неділю піддали експертизі складові части бомби. Стан ранених: касієрки Штрайтівної, урядника Романовського та возного Станьковського не є небезпечний. Переслухували бюровий персонал і — як твердять польські часописи — устійнили нові тези щодо способу виконання замаху.

Того самого дня около год. 14. 30 на вул. Понятовського (біля Східних Торгів) якийсь прохожий упустив на землю петарду і вона вибухла. Як підозрілого поліція арештувала гімназіяльного екстерніста Михайла Терещука. Поліція веде слідство. Знавці ствердили, що петарда не мала в собі матеріялів занадто небезпечних. Арештований студент Терещук наслідком вибуху бомби тяжко попарив собі ціле лице. Переслухувати його тяжко, бо ціле лице та голову має забандажовану.

ЧЕРВОНА ПАНЩИНА В БОЛЬШЕВІЇ.

„Красная Газета" пише, що в одному селі Саратівської округи присудив місцевий „совет" 85 селян на кару нагаїв. Бідних селян батожено так сильно, що кількох мусіли відвести до шпиталю на лікування. — Ось вам большевицький рай.

СЕЛЯНИ НАПАДАЮТЬ НА ЖИДІВ.

В околиці Запоріжжа напали селяне на жидівську кольонію число 3 і побурили силу жидівських господарств. Причина нападу в сьому, що селяне не хотіли погодитись на те, аби Жидам віддавали большевики землю, тим більше, що тамошнє селянство само терпить великий земельний голод.

СОВІТСЬКА ОПІКА.

Завдяки зусиллям совітської влади за останні 3 роки на фабрики й заводи влаштовано десятки тисяч Жидів. За 4 роки на землю переселено 25,000 жидівських родин — коло 100 тисяч осіб. На поміч жидівським кольоністам останніми часами ОЗЕТ випустило на Україні другу льотерію із 140,000 квітків на 70 тисяч карбованців.

АРЕШТОВАНІ ЗА БОМБОВІ ЗАМАХИ У ЛЬВОВІ.

Арештовані у звязи з бомбовими замахами на будинок Східних Торгів се молоді люди. Вони зізнавали вже в поліції перед делегованим суддею Ояком. Зізнання їх дуже сензаційні і коли-б їх оголошено, творили би велику атракцію з огляду на подробиці, що торкаються невиконаних ще намірів УВО і плянів цілої акції. Ведено слідство без перерви і воно в міру розвою приносить нові дуже цікаві подробиці.

Поліційне слідство, як повідомляють польські ґазети, устійнило, що вибух на ул. Понятовського, в магазині на двірці, вибух на корчах Стрийського парку та в будинку Східних Торгів — се все діло зорганізованої Українською Військовою Організацією групи молоді, переважно недавно втягненої до організації.

Яко підозрілих у замахах поліція арештувала крім Терещука ще Вол. Андрушкова, Яр. Вербицького, Йос. Давидовича. З названих випустили на волю Вербицького та Давидовича. Инших передали з доказовим матеріялом до розпорядження слідчого судді Ояка. З огляду на слідство називища ще кількох арештованих держать в тайні.

Як пишуть польські ґазети, в пляні ініціяторів замаху було викликати рівночасно пожежі в кількох місцях Східних Торгів в дні 7 вересня. Сиґналом мав бути вибух у бюрах Східних Торгів. Та як виходить з ходу подій, завели вони щодо часу.

КРАВЕЦЬ ЗАСПОКОЇВ СВОЄ БАЖАННЯ.

Давид Бернштайн, кравець з Бруклину в Ню Йорку, почув 26 вересня непереможне бажання когось убити. Він виліз на плятформу, де сідають пасажири на потяги підвишеної зелізниці, і трутив з плятформи цілком незнакомого Джеймса Токера під колеса надходячого потягу. Одначе Токер не дістався під колеса потягу, тільки якось пересунувся поміж бальки і впав з підвисшення на улицю і майже моментально убився.

ЗА РОБОТУ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ.

За роботу між Українцями в Канаді не перестає платити римо-католицьке Товариство Поширення Католицької Церкви. В часописі „Кетолик Реджістер" з 3 жовтня поміщені подяки за допомогу від згаданого товариства. Одну подяку підписав епископ Василь В. Ладика з Едмонтону, другу підписав о. Н. Крижановський з Мондер, Алта. Епископ, як менше досвідчений, зазначує, що дістав чек, хоч і не пише, на яку суму. Більше досвідчений о. Крижановський не згадує не тільки суми, яку дістав, але й способу, яким ту суму до него переслано.

РЕВІЗІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЯХ.

„Діло" з 10 вересня подає таку вістку:

В неділю (8 вересня) в полудне прийшли до льокалю „Діла" тайні аґенти й поліцаї, разом кільканайцять людей. Один із аґентів після переведення ревізії і при списанню протоколу сказав, що ревізію перевели в пошукуванню протидержавних матеріялів. Перешукали докладно всі бюрка, шафки, полички, печі. Заквестіонували лише примірник інтерпеляції Українського Соймового Клюбу в справі листопадових подій м. р. у Львові, як сказав один із аґентів, „для розглянення вищими чинниками". Инший з аґентів не міг зрозуміти, що се льокаль „Діла" а переконував, що се „редакція Просвіти", инший не розумів, чому „Украініше Рундшау" виходило в 1908 р. в Відні в німецькій мові.

Ревізію переводили також у льокалях Головного Т-ва „Просвіти" й філії „Просвіти", в „Червоній Калині", „Пласті" й Академічнім Домі.

СМЕРТЬ В ОГНІ.

В Сілку, пов. Підгайці вибухла пожежа, жертвою котрої впали 4 мешкальні доми й ріжні господарські будинки. Пожежу спричинив 10-літний хлопчина Липка, котрий на стриху в стодолі курив крадькома папіроски. Хлопець найшов смерть в огні.

РОЗКОПКИ НА УКРАЇНІ.

Наукова археольоґічна комісія під проводом відомого знавця української старовини, академика Яворницького, викопала на дніпрових островах в хортицькому районі богато кістяних знарядів сперед трох тисяч років. По обидвох боках Дніпра комісія натрапила на сліди двох римських осель. На острові Таволжанському знайдено камяну будівлю великих розмірів. В селі Привільному відкрито старовинний цвинтар, а в ньому богато срібної, бронзової і зелізної посуди. Біля Дніпрового порогу Криничного на лівому березі Дніпра 8 могил, що є памятками культури турксьских племен.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ КАЛЕНДАР.

Совітський уряд проголосив з днем 1 жовтня новий календар, який касує неділі і свята і приписує 73 тижні по 5 днів. Робітники мають працювати день в день, а відпочинкові дні будуть між них поділені чергою. Розуміється, що села будуть далі держатись 7 дневного тижня і неділі, як є в цілому світі.

ТРУП НА ЛЕВАДІ.

На леваді між Прухніком і Підлудами пов. Яворів, найдено трупа Андрія Мушака. Підозрілих в убивстві, його жінку Юстину й тестя А. Полінського, арештовано.

АРЕШТОВАНІ ВИКОНАВЦІ ЗАМАХУ.

Польські ґазети з 15 вересня повідомляють, що політична поліція розвязала тайну бомбових замахів у дні отворення Східних Торгів. Поліція обсервувала молодих людей, яких підозрівала, що були вмішані в справу сих замахів. Переведено ревізії й арештування, яких висліди нібито вповні потвердили поліційні інформації. Арештували сім осіб, переважно студентів університету, в сьому одного провідника т. зв. трійки та дві повні трійки. Провідникови другої трійки вдалося втекти. В тих студентів крім богато документів, що доказують приналежність до Української Військової Організації, найшли також складові части петард, ідентичні з матеріялами петард, ужитих у дні отворення Східних Торгів.

Арештовані студенти, як твердить „Ґазета Поранна" призналися до участи в останній акції УВО. Ведеться дальше слідство. Називища арештованих держуть в тайні. Всіх арештованих поліційна влада мала передати 14 вересня до диспозиції судової.

КРАЇНА ПЕРЕДВЧАСНИХ ПОДРУЖ.

Спеціяльна англійська комісія мала дослідити подружі звязки в Індіях з тою метою, щоби законом піднести для Індусів обовязковий вік подружжа: до 16 літ. Виявилось, що в британських Індіях є 218 тисяч замужніх жінок, що мають по 5 літ, з чого 15,000 є вже вдовами. Замужніх жінок від 5 до 10 літ є там більш як 2 міліони, а з них 102,000 вдів. 25 міліонів замужніх жінок є в віці від 10 до 15 літ, а з них 4 міліони вдів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В пятницю 20-го вересня померла в шпиталі в Вінніпегу пані Анна Драган по серіозній операції. Смерть прийшла нагло і несподівано, що було великим і сумним ударом для її мужа і дітей.

Бл. п. пані Драган мала всего 53 роки, була загально поважаною громадянкою, примірною дружиною і улюбленою матірю. Її весела вдача і щира гостинність привязувала до неї широкий круг знакомства.

На похорон в Плезант Гом, Ман., прибуло велике число людей, деякі з далеких сторін, щоби попращати її в послідне. Похорон відправив прот. о. Савчук серед дуже святочного настрою. Надгробні промови виголосили також Др. Гонтер і о. Дрогомирецький.

Бл. п. пані Драган лишила мужа, сім дочок і двох синів. Всі вони крім одного сина, який віїхав до Злучених Держав, були присутні. Вінці зложила близша родина, панство Свистуни з Вінніпегу і Лазаруки з Едмонтону.

Земля її пером.

Кождий український батько повинен купити для своїх дітей

Шкільний Співаник

з додатком руханкових вправ.
Ціна 75 ц. Замовляйте в:
UKRAINIAN VOICE
Box 3626, — Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК" І „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС".

— Які газети читаєте? — питаю недавно чоловіка.

— Читаю „Український Голос". А також маю англійську газету. А від сусіда беру „Кан. Фармера" — каже чоловік.

— А „Вістника" читаєте?

— Ні, не читаю.

— А чому?

— Та... Досить мені одної газети... Не вистарчає тілько... За все плати і плати и вово, знаєте, за гріш скупо.

Таке я недавно чув, таке нераз можна почути. А все то показує нішо инше, як недбалість і лінивство. Лінивство думки.

Знаємо, що одинокими дійсно українськими газетами в Канаді є лише „Укр. Голос" і „Вістник". Другі — се або газети видавані чужими по українськи, або хрунівські.

Але є люде, що не хочуть про те подумати. Дивиться чоловік, що по українськи писано, тай вже за своє уважає і читає. Тай ще платить, отже своїм грошем шкідливу роботу піддержує.

А буває і таке: має чоловік дві англійські газеті в хаті, хоч сам не читає, ані нікому в хаті їх читати. Се те саме, що неписьменний чоловік бере на поїзді газету, перевертає її догори ногами, водить по ній очима і показує, що він читає. А той сам чоловік української газети не має.

Отже тут показуєсь те людське лінивство а з ним недбалість і темнота. Однакож той лінивий, недбалий чоловік нарікає, що на світі нема правди, нема добра, нема справедливости. А не видить чоловік, що в него самого нема справедливости.

Хто на людське життя пильно дивиться, той богато інтересного побачить.

Чую недавно нарікання, що фармер всім за все мусить платити а йому ніхто не платить. Слухав такої бесіди Жид (се було в жидівській крамниці) тай:

— Що то в вас таке, що ви видите тілько одну сторону. А двоє очей маєте. Я також маю двоє очий, але дві сторони виджу.

— А то як? — питають люде.

— А так — каже Жид — я виджу, що і ви платите і вам платять. А ви кажете, що тілько ви платите.

— А нам-же хто платить?...

— Богато людей вам платить. І я вам плачу.

Люде засміялися.

— А ти за що платиш?

— За що? За все. Купую бараболі — плачу, купую худобу — плачу, цибулю, яйця, індики, кури, огірки, корінці — я вам за все плачу.

Люде засміялися.

— Е, кілько того плачення! Купуєш і не доплачуєш, шахруєш. А ми більше платимо. Податок, все купуй до хати, тай вбратися, податок плати, попови плати....

— В вас нема рахунку — каже мов Жид — тому ви не знаєте, що всі всім платять. А як більше будеш чогось мати, то і тобі більше заплатять. Є такі, що я купую від них богато індиків, богато гусей, качок, богато цибулі, то я їм також богато плачу. А є такі, що нема їм за що платити, то я не плачу. І вони мені не богато платять, бо не мають чим. Але платять там, де не треба.

— А то де не треба платити? — питає хтось.

— Де? А за горівку — каже Жид. — Скажіть мені, чи богато Жидів за горівку платить? А ваші кілько поплатили. А за те були би і черевики і сорочки і кожух. Хіба я вам неправду кажу?

Слухаю і думаю: воно і правда, що в деяких людей ніякого рахунку нема. Дай йому одну фарму, він бідний. Дай дві — бідний. Дай десять — дальше бідний. Як той грамофон, що десять разів пускай той сам кружок, а він тобі завсігди те саме грає.

„Біда" в деяких людей уважаєся чеснотою. Також способом, яким відпекуються від обовязків.

— Дай на се, на те...

— Коли я бідний...

А дивись за недовгий час, він вже і нову фарму купив тай готівкою заплатив. В него вже й автомобіль — нині такий, за пів року вже иншої моди. За роблення горівки може 200 чи 300 долярів заплатити. На непотрібні процеси має гроші. На купно напитків гроші є.

Звичайно не можна того сказати про кождого чоловіка, але можна сказати про богатьох. Не думають глубше нічого, гнуться удаючи бідних, а на непотрібне мають і час і гроші.

Та верну ще до „Вістника".

Хто читав „Український Голос" від давна, той сміло вам скаже, що богато навчився. Що та наука варта більше, ніж 2 чи 2.50 дол. на рік.

Не навчився хіба той, хто не читав уважно, хто читав недбало, хто читав лише пяте через десяте.

„Вістник" виходить коротше, однакож хто читав його довший час, той каже, що се цінна річ. Є читачі, що кожде число пильно складають і сшивають в річники.

Богато в „Вістнику" є стать, богато відомостей, богато порушуються справ, яких нема ані в „Українськім Голосі", ані жадній другій газеті. Нотуються там події, які „Український Голос" не завсігди нотує. Провадиться там час від часу поленіка з тими, що накидаються нам на добродіїв, просвітителів й опікунів, вияснюються при тім богато справ, а се також кождому розумному Українцеви треба знати.

Хто отже „Вістника" не читає, той дуже богато тратить.

І тому я скажу: кождий Українець повинен обовязково читати „Український Голос" і „Вістник"! Ніхто не може сказати, що на передплату не спроможеся. Або що читати нема часу.

Нехай кождий порахує, кілько прокурить, пропе, видасть деинде на непотрібне, а побачить, що він не такий бідний, як говорить.

Коли нам чого треба, то якраз більшого розуму. Треба, щоби кождий Українець знав хто він, хто його вороги, щоби знав стан кождої народної справи, щоби знав свої обовязки, свої народні ціли, а доперва тоді вийде згода і спільна праця, спільна сила і спільне добро.

Читач „Вістника".

КУПІТЬ СОБІ
„Добрий Пастир"
український православний молитвенник, ціна $1.50.
THE HERALD
Box 3664, — Winnipeg, Man.

ПРАЗНИК.

([illegible])

В понеділок, дня 19 серпня був великим днем для мензівської української православної громади. В той день святкувала вона свій празник, котрий припадає якраз на Преображення Господа Нашого Ісуса Христа.

В той сам день мала честь наша парохія витати в себе дорогого гостя з Вінніпегу в особі митрофорного протоєрея о. С. В. Савчука.

Соборна Служба Божа почалась в 11-ій годині, котру відправляли наш парох і митрофорний прот. о. С. В. Савчук.

По прочитанню святої Євангелії о. С. В. Савчук виголосив дуже поучаючу проповідь, котра кождому присутному витиснула сльози з очей.

По Богослуженню наш парох запросив всіх присутних, щоби зіставились на спільний обід, який був устроєний на площі церковній місцевим Сестрицтвом, котре зорґанізувалось сего року на весні.

Тут годиться зазначити і се, що що відноситься до самої страви, то наше жіноцтво не може повстидатися перед чужими народами. Страви були чисто українські, як борщ, голубці, пироги, капуста і т. п., що не мож всего описати.

Після першого стола наш парох о. П. Запарнюк подякував нашому жіноцтву за так смачні страви, котрі приготовили на обід і попросив до слова о. С. В. Савчука. Отець С. В. Савчук висував значіння сего торжества і загрівав присутних до дальшої праці на Христовій Ниві.

Пізнійше забрав слово п. Чайковський зі Сенді Лейк, котрий представив зібраним, яку моральну користь приносить такий спільний обід, на який зійшлися члени нашої парохії, прихильники і противники з доокола личних місцевостей.

Потім промовляла пані Вишневецька з Вісти, Ман., котра представила яку корисну роботу робить наше українське жіноцтво при церквах і инших українських товариствах.

Се свято лишиться довго в памяти наших членів і тих, котрі були на нім присутні.

Нехай сей празник, котрий ми відсвяткували так урочисто, додасть кождому з наших членів охоти до дальшої праці для добра і слави Української Православної Церкви і українського народу.

Присутний.

ЖЕРТВИ НА УКРАНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ВІННІПЕГУ.

о. Є. Грицина, Толстой, Ман.	2.00
Д. Ферлей, Ди Па, Ман.	1.00

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.

ЖОВТЕНЬ.

13 Неділя — Емерсон. — По обіді відчит.
14 Понеділок, Покрови Пр. Богородиці. — Толстой. Храм.
20 Неділя — Арбакка.
27 Неділя. — Гардентон. — Всюди катехізація дітям і молоді зараз по Богослуженню.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЖОВТЕНЬ.

1 В. Евменія еп.
2 С. Трофима і ин. муч.
3 Ч. Евстахія його жени і діт.
4 П. Кондрата ап.
5 С. Фоки свщч.

6 Н. 15 Н. по З. с. Д. Зач. Ів. Хр.
7 П. Теклі
8 В. Ефросинії прп.
9 С. † Івана Богослова
10 Ч. Калістрата мч.
11 П. † Харитона прп.
12 С. Киріяка прп.

13 Н. Нед. 16 по З. с. Д. Григорія
14 П. Покрови Пресв. Богородиці
15 В. Кипріяна свщ.
16 С. Діонізія свщч.
17 Ч. Єротея свщч.
18 П. Харитини мч.
С. 19 † Томи ап.

20 Н. 17 Н. по З. с. Д. Серг і Вак.
21 П. Пелагії
22 В. † Якова ап.
23 С. Евлампія і Евлампії мч.
24 Ч. Филипа ап.
25 П. Прова і ин. муч.
26 С. Карпа і ин. муч.

27 Н. Нед. 18 по З. с. Д. Параск.
28 П. Євтимія
29 В. Льонгіна сотн. мч.
30 С. Озія пр., Андрія Крит.
31 Ч. † Луки ап. і ев.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запарнюка.

ЖОВТЕНЬ.

13 неділя — Сарто.
20 неділя — Мензі.
27 неділя — Селтон.

Листопад.

3 нед. — Поплар Парк.
В суботу 2 і неділя 3 листопада Базар.
8 пятниця, св. Дмитра — Ледвин.
10 неділя — Тиндал. — По Богослуженню відчит п. Свистуна.
17 нед. Мензі і вечером Базар.

Найновійша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина
ЖОВТЕНЬ.

13 нед. — Давфін.
20 нед. — Ешвил.
27 нед. — Галич.

Листопад.

3 Пайн Ривер.
8 Роблін — Дмитра
10 Шортдейл
17 Сифтон.
21 Косів — Михайла
24 Богдан.

Всюди по Богослуженню катехізація для дітей.

Box 815. Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕННЯ В КАНОРА, САСК.

Отсим подається до загального відома Українцям в околиці Канора і Сван Плейн, що з певних причин Порядок Богослуження змiниться і відбудеться як слідує.

13 жовтня, — Канора, місто.

Заряд Укр. Гр. Прав Громади в Канора, Саск.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЖОВТЕНЬ.

6. Неділя 15 по Зісланню Св. Духа: Голос 6. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 1—12 Літ.: Ап. 2. Кор. IV.: 6—15. Єв. Мат. XXII.: 35—46.

13. Неділя 16 по Зісланню Св. Духа: Гол. 7 Утр. Єв. Луки XXIV.: 12—35. Літ.: Ап. 2. Кор. VI.: 1—10. Єв. Мат. XXV.: 14—30.

14. Понеділок. Покров Пр. Діви Марії: Утр.: Лук. I.: 39—49 і 56. Літ.: Ап. Жид. IX: 1—7. Єван. Лук. X: 38—42 і XI: 27—28.

20. Неділя 17 по Зісланню Св. Духа: Гол. 8. Утр.: Єван. Лук. XXIV.: 36—53. Літ.: Ап. 2. Кор. VI.: 16—18 і VII.: 1; Єв. Мат. XV.: 21—28.

Український Релігійний двотижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3664
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ЖОВТНЯ, 1929. ЧИСЛО (89) 20

Масові Арешти Українців На Радянщині.

Телеграфічна агенція „АТЕ" (Телеграфічна Агенція Европи) публікує сензаційну вістку:

„З Харкова повідомляють, ніби ДПУ викрило нову організацію „Союзу Визволення України", яка вела провід у протибольшевицьких виступах, вела агітацію в червоній армії і видала відозву з закликом не платити податків та ховати від влади збіжжа. Переведено масові арешти серед української інтелігенції. Серед арештованих є члени Української Академії Наук — проф. А. Кримський та С. Єфремов, співробітник Академії А. Ніковський та ріжні професори вищих шкіл. У Київі арештовано також управителя обсерваторії професора Холодного та професора Ганцова. Між иншими арештовано стару українську письменницю Олену Пчілку. Арештовано в повному складі всеукраїнську церковну раду з Чеховським на чолі. На провінції арештовано коло 30 священиків. ДПУ має докази, що „Союз Визволення України" мав на меті відділення Укр. їни від СРСР. Арештовано понад 1,000 селян. У звязку з сими арештами до Київа прибув начальник українського ДПУ Балицький, а з Москви союзний комісар Мікоян, який одержав широкі повновласти для здавлення „контрреволюції".

Пізнійше донесення з Харкова подає, що там переводяться масові арешти Українців взагалі та українських комуністів зокрема. Арештованих обвинувачують у сепаратизмі та в приналежности до бувшої групи Шумського. Арешти переводяться по реєстрам, складеним комісарем народної освіти, Скрипником, котрий щойно повернувся зза кордону,

Скрипник відвідав Львів ніби для установлення звязку з українськими культурними установами в Галичині. У Львові він увійшов у близькі стосунки з українською „зміновіховською" організацією, що видає журнал „Нові Шляхи". При допомозі сеї організації він зібрав відомости про деякі антирадянські організації в СССР. Коли він довідався, що сепаратистичні українські організації нараховують досить богато членів, він припинив свою дальшу поїздку й вернувся до Харкова, щоби скорше дати відомости до чека для арештів Українців.

ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ЛУЦЬКУ ВІДБИРАЮТЬ РИМО-КАТОЛИКИ.

„Неділя" пише: Наш волинський кореспондент подає: Подана нами в попередньому числі „Неділі" вістка про те, що луцький римо-католицький епископ звернувся до влади з домаганням відібрання цілого ряду православних церков на Волині, підтверджується. Між иншим адвокат Ю. Засціньскі, як уповноважений римо-католицького епископа Шельонжека, звернувся до окружного суду в Луцьку з позовом проти Волинської Православної Духовної Консисторії в Кремянці про відібрання для римо-католицької церкви православного собору в Луцьку, як ніби то бувшого католицького костелу оо. Бернардинів, разом з землею (понад 33 десятин) і будинками. З метою звільнення епископа Шельонжека від судових оплат, які мали би вносити величезну суму (кажуть до 100 тисяч золотих), адвокат Засціньскі в свому проханню просить суд признати біскупові т. зв. „права убогих" (бідности). Процес в сій справі має відбутись в скорім часі. Вістка про сю „ревіндикацію" зробила на православних луччан пригноблююче враження.

СВЯТОТАТЦТВО.

В селі Ушня, повіт Золочів злодії вкрали в церкві чашу з престола і инші церковні цінности, вартости 1500 золотих. Злодіїв не зловлено.

ЕПІДЕМІЯ ЧЕРЕВНОГО ТИФУ НА УКРАЇНІ.

Харківський „Комуніст" з 4 жовтня с. р. повідомляє, що на Україні появилась епідемія черевного тифу, яка чим далі тим більше поширюється. На Сталінщині зареєстровано 945 випадків захорувань, на Луганщині 620 випадків, а на Артемівщині 840. В Харкові зареєстровано 602 випадки, в Одесі 365, Бердичеві 168, Дніпропетровську 308, Києві 192, в Умані 157.

СМЕРТЬ ЦАРГОРОДСЬКОГО ПАТРІЯРХА.

В Фанарі помер царгородський патріярх Василій III в 93 році життя.

НОВИЙ ПАТРІЯРХ В ЦАРГОРОДІ.

В Царгороді вибрав Св. Синод нового екуменського патріярха митрополита Фотія.

ЗБЕЗЧЕСТЯТЬ І СОБОР СВ. СОФІЇ.

Часопис „Комуніст" подає, що союз безбожників звернувся до київського совіту з домаганням, уладити ресторан в катедрі св. Софії в Київі. Як відомо, Собор св. Софії в Київі се одна з найстарших святинь України, де спочили тлінні останки Ярослава Мудрого й инших київських князів.

БОГАТОМОВНА СТАТИСТИКА.

Польська газета „Дзеннік Львовскі" подає таку відомість: „На протязі квітня і травня повінчалось у Львові 27 греко-католиків і 217 римо-католиків. Греко-католицькі хлопці дуже липнуть до римо-католичок, а римо-католики не мають охоти звязуватись з греко-католичками. На 27 греко-католиків оженилося з Польками вж 11 Українців, а на 217 римо-католиків оженилися з Українками лише 8. Нешлюбних дітей уродилося за час згаданих 2 місяців у Львові 147".

ПРАЛАТ УБИВ ЖІНКУ.

У Ковні почався сензаційний процес проти пралата Ольшавкаса обвинуваченого у вбивстві одної жінки Устяновської. Сей процес дав спершу притоку до конфлікту литовського уряду з Ватиканом. Ватикан домагався, щоби обвинуваченого духовника помістити в окремій келії і щоби процес вели при зачинених дверях. Вальдемарас відмовився виконати сі домагання і аж теперішний уряд їх виконав. Процес іде довірочно, без публики. Обвинувачений заперечує свою вину. Справа є настільки неясна, що протягнеться з тиждень. Суд візвав 100 свідків.

РОЗСТРІЛЯЛИ 72 СВЯЩЕНИКІВ.

З Білгороду повідомляють: По свідоцтвам, які одержали тутешні церковні круги, большевики розстріляли в Хабаровску 72 священиків, буцім то за їх взаємини з еміґрантами в Манджурії.

ВБИВ СВОЮ ЖІНКУ.

Дня 24 вересня, Микола Малик, що мешкає в Свидовій, повіт Чортків, в наслідок подружних непорозумінь стрілив до своєї жінки Марії вбиваючи її на місці. Вбийник пішов до поблизького міста Товстого й добровільно віддався в руки поліції.

ДИВНА РЕЛІГІЯ В КАЛІФОРНІЇ.

Поліція в Каліфорнії збирає відомости про якусь дивну релігію, що називає себе „Божеський чин королівського рамени Великої Одинайцятки". Виглядає, що ся таємнича релігійна організація в невиясненний спосіб похоронила свою молоду „жрекиню" і инших членів, а одну жінку буквально живцем усмажила. Поліція шукає за чотирма жінками, що десь зникли після того, як пристали до таємничої організації. Члени тої організації, Артур і Міні Той, оповіли поліції дивну історію, що підчас одної ритуалістичної церемонії всунено одну із пропавших жінок у піч з розпеченої цегли, там держали її цілий день і ніхто більше не бачив її живою. Відтак похоронено її близько святині „Золотого Престола" в горах Лос Енджелес.

НОВИЙ УНІЯТСЬКИЙ ЕПИСКОП СУФРАГАН У ЛЬВОВІ.

З Риму доносять: Папа Пій XI. іменував львівським епископом-помічником о. др. Івана Бучка, ректора Малого Семінара у Львові.

До недавна ходили чутки, що епископом-помічником у Львові мав стати колишній канадійський епископ Микита Будка.

ДЯКУЮТЬ ЗА ЧЕКИ.

В „Кетолик Реджістер" з 17 жовтня дякує о. Н. Крижановський з Мондер, Алта., Товариству Поширення Католицької Церкви за допомогу від тої римо-католицької організації. В числі того самого часопису з 10 жовтня подібну подяку складає тому самому товариству епископ Ладика. В тім-же самім числі „Кетолик Реджістера" є оголошений лист о. Пелеха з просьбою, аби товариство дало йому пятьсот долярів на будову каплиці в Грендвію, Ман.

Чи чув хтось, щоби прим. Жидам платив хтось чужий за жидівську роботу між Жидами?

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Андрій Чайковський.

[illegible]

(Докінчення).

На площі перед огородом хлопців, як у муравельнику — ріжного віку і зросту. Вигадували тут всілякі іграшки, а від сього гуділо, мов в улию.

Наші хлопці не мали смілости вмішатися до гурту. Диякон прикликав одного бурсака:

— Візьми між вас сих нових товаришів, нехай гуляють з вами.

Бурсак оглянув цікаво новиків у синіх капотах та й каже:

— Ходіть до гурту, де вам любо. А покажи, що ти вмієш!

— Ми вміємо з лука стріляти, на шаблі битися...

— Лук тут є, а шабля хіба деревляна, бо зелізних у бурсі неможна.

Він повів їх у другий кінець площі. Тут стояв гурток хлопців, що чергою стріляли з лука на віддаль у дошку, на якій був намазаний вуглем страшенний Татарин.

— Дайте хлопці, отсим козакам лук, хай покажуть, що вміють.

Хлопці стали оглядати новиків.

— А стріли в тебе є? — питає один.

Петро засоромився та вже завернувся відходити.

— Так не кажи! — заговорив диякон. — Гостеві треба позичити стрілу. Коли мати-ме потім свої — віддасть...

Зараз подали Петрові лука і наставили кілька стріл.

Він попробував силу тятиви та зважив стрілу в руці.

— Воно трохи заблизько. Поступім далі. А куди стріляти?

— Хіба не бачиш Татарина? Стріляй куди хочеш, щоб тільки потрафив.

— Я питаю — куди? В лице, в груди, в ноги?

— Чогось ти, небоже, богато говориш... чваньків ми тут маємо досить, — говорив один бурсак, — і близько йому і відразу в лиці мірить. Хіба се так легко?

— Побачиш, а тоді полай чваньком, — каже Петро, почервонівши. — І поки не бачиш, то й мовчи...

Петро натягнув лука і став примірюватися. Стріла зафурчала в повітрі і попала Татаринові в сам ніс.

— А! — загукав цілий гурт.

На сей оклик збіглися всі.

— Трафилося сліпій курці просо, — говорив той самий бурсак.

Він уходив за найкращого лучника між бурсаками.

— Хіба-ж я не питав, куди стріляти? Попробуєм ще раз. Тепер куди? — Глядіть добре. Я ціляю в чоло.

Стріла попала в чоло повище ока.

— Стріляю ще раз. Тепер кажіть ви, куди стріляти?

— Ціли в ухо.

— Нехай буде в ухо...

Потрафив третій раз.

Хлопці не могли вийти з дива. Петро розохотився.

— Та се не штука потрапити таке, що стоїть нерухомо, не рухається, — а ось дивіться!

Петро показав на ворону, що зірвалась летіти понад огородом. Він зложився в мить і стрілив. Ворона затріпала крилами, скрутилася і впала на площу, прошита стрілою.

— Не мені з тобою мірятись, — каже сей бурсак, що раніше Петра чваньком назвав, — тепер ти перший!

Петро відразу зєднав собі симпатію усієї бурси. Хлопці обносили забиту ворону в тріюмфом по майдані.

— А покажи, що ти вмієш, — каже диякон до Марка.

— Я вмію шаблею...

— Давайте, хлопці, шаблі!

Принесли дві дубові.

До сього двобою став один бурсак, трохи вищий ростом від Марка.

— Так неможна, — говорив диякон, хай стає такий, що рівний ростом і силою.

— Мені однаково, — каже Марко, — нехай стає і сей.

Він роздяг капоту і засукав рукави сорочки.

Розпочався двобій. Противники забігали до себе, відскакували, поки перший раз шаблі вдарили по собі. Марко тільки оборонявся, наче-б боявся. Се ще більше підбадьорювало його противника, що напирав що раз остріще. Далі Марко поступав на перед, поки не сплів своєї шаблі з другою. Зараз почав шаблею так бистро закручувати, що противник не міг ніяк своєї освободити. Тревало се кілька хвиль. Нараз Марко зігнув руку і вибив шаблю противника з такою силою, що впала геть далеко. Тепер Марко вдарив противника шаблею по голові, йно доторкнувся.

— Ось козак! — закричали хлопці гуртом.

Усі були сим двобоєм так зацікавлені, що ніхто не завважив, як до гуртка прийшло двох людей. Високий сухий священик і гарний, молодий ще козак, в червоному кунтуші, підперезаний шовковим поясом. Козак, дивлячись на хлопців, усміхався вдоволений, підкручував вуса і щось балакав стиха до священика.

Зараз після двобою, коли хлопці, червоні, мов буряки, важко відсапували, приступив козак до гурту. Він узяв обох новиків на руки, мов діти, та став їх цілувати.

— Здорові, панове товариство! Ось молодці! Хай мене Татаре живого в сметані зїдять, коли помиляюся, що ви будете славними Запорожцями. — Я перший гарматій на Вкраїні, а ти будеш перший лучник, — каже до Петра. — А в твоїй шаблі то хіба чорт сидить, — каже, обертаючись до Марка. — Хто тебе такого вивчив?

— Мій прадід Грицько Жмайло, — каже Марко, обтираючи рукавом мокре від поту чоло.

Козак поцілував хлопців ще раз та поставив на землю. Приступив зараз священик та став їх благословити:

— Щоб ви так за нашу віру воювали!

Се були обидва Наливайки: о. Дамян, духовник князя Василя, і брат його Северин Наливайко.

На сю хвилю надійшов непомітно сам князь. Він любив заходити в школу та в бурсу.

Всі розступилися з пошаною.

— Місце! Його милость іде...

— То сі хлопці, що йно зпід Самбора приїхали. То ти, Жмайле, такий мистець до шаблі? А-ну, попробуй зі мною, — каже князь, всміхаючись.

Він узяв другу шаблю у руку.

— Я не смію, — каже Марко.

— Ну, нічого соромитися. Се лицарське діло. Ти певно не раз мірився з твоїм славним прадідом, а він хіба старший від мене...

Та Марко стояв, мов вкопаний, не сміючи очей підвести на князя.

— Марку, — каже о. Дамян, — коли його милость наказує, треба слухати.

Марко став. Буцім то примірювався, а далі поклав князеві шаблю під ноги і розплакався.

— Я таки не посмію на князя руку підняти...

— Ну, се гарно, — каже ласкаво князь, — що шануєш сиву голову.

Він узяв хлопця руками за голову і поцілував у чоло.

— А що вміє твій товариш?

Тепер не дали вже бурсаки Маркові прийти до слова. Один на перед другого заговорили, мов гуси:

— Еге-ж, Петро славно з лука стріляє... ворону на лету поцілив... Татарина в лице потрапив...

Принесли князеві вбиту ворону.

Князь дуже дивувався зручности Петра. Потім подавсь до частоколу. В голові Татарина стирчали три стріли. Князь пробував виняти їх, та вони зломилися. Зелізо лишилося в частоколі.

— Ну, справдішнього Татарина таки вбив би на смерть. Коли ви і до книжки такі вдатні, то буде з вас потіха. А куди призначив вас о. ректор?

— В академію, — каже диякон, кланяючись князеві в пояс.

А старий Жмайло аж горів з радощів, дивлячись на своїх хлопців, що відразу доступили до такої чести.

Як Папа Переслідує Бувших Священиків.

Католицька церква мабуть нікого так не боїться, як тих своїх ксьондзів, які покинули священство і католицизм і перейшли до иншої церкви та заробляють на життя, як світські люде. А таких бувших ксьондзів в Італії є дуже богато. В виду сего папа домагається, щоби кождого бувшого ксьондза трактувати не ліпше, як звичайного злочинця. Недавна угода (конкордат) між папою і Мусолінім се предвиджує. Силою сего конкордату священик, який покинув католицизм, не годен навіть виемігрувати з Італії, бо конкордат говорить, що священик не годен дістати пашпорту на виїзд з Італії, хіба що отримає на се писемну згоду від свого епископа. Без такої згоди уряд пашпорту священикови не дасть. Отже, коли-ж священик покине католицьку церкву, і схоче виїхати з Італії, а при аплікації о пашпорт виявиться, що він бувший священик, — пашпорту, розуміється, не отримає.

В Італії є дуже богато бувших священиків, які, пізнавшись на облуді, не щадять слів і енергії, щоби відкрити людям очі, що таке католицизм та папство.

Занепад Католицизму.

Як свідчать подані тут цифри, католицизм поволі, але певно занепадає. Населення Німеччини від 1910 до 1925 р. зросло о 8 відсотків, а число католицького населення зросло в тім самім часі тільки о 7 відсотків. В 1914 р. в католицьких семинаріях вчилось 4,300 студентів, а в 1925 р. лише 2,600. Від 1910 до 1925 р. в Німеччині перейшло 65,300 протестантів на католицизм, але в тім самім часі перейшло 96,700 католиків на протестантизм.

У Франції в 1913 р. було 25,120 ксьондзів, які виконували обовязки парохів, а в 1925 р. було їх тільки 15,397. Французькі католицькі семинарії числили в 1905 р. 13,000 студентів, а в 1923 р. тільки 6,000.

Статистичні дані з таких держав, як Ірляндія, Чехословаччина, Італія, Бельгія, Португалія, Австралія і инші показують те саме — постійний занепад католицизму.

ХРИСТІЯНСТВО КАТОЛИКІВ.

Перемиський „Український Голос", з дня 29 вересня, 1929, в статі п. заг. „За сокальським кордоном...", який обговорює політику Польщі супроти православної церкви, між иншим говорить:

Голосною стала справа православної церкви в Жабчу на Волині, де нарід, в обороні своєї церкви, зі своїм священиком, при тріскучім морозі в місяці лютім, більше як тиждень, без харчів і води, просидів в церкві. Не прогомоніла ще справа Жабча, а вже в серпню схвилювалось наше громадянство — збуренням церкви в Павловичах на Холмщині. В обох випадках українські посли були на місця, провірили справу, описали її в часописах і в справі Жабча внесли інтерпеляції в соймі, а в справі Павлович предложили факти міністрові Складковському домагаючись, щоби окрема комісія прослідила нечуване надужиття...

Жабче і Павловичі — се символи церковної політики за сокальським кордоном. Коли Холмщина, Підляше і Волинь перейшли під польську владу, польське духовенство піднесло клич про „ревіндикацію". Що се значить? Всі православні церкви мають стати католицькими, бо вони були колись уніятські, себто греко-католицькі. Російський царат силою перемінив греко-католицькі церкви на православні — отже треба їх ревіндикувати — себто відобрати православним і зробити католицькими. І де було бодай найменше число латинників, — там перемінено силоміць православні церкви на польські костели, а декуди вирост збурено церкви православні, як прим. в Плоцку, Любартові, Острові і Холмі і в селах Кієвці, Ухані, Турodинi, Турковичах, Павловичах і т. д. На початку 1919 р. замкнено також около 500 церков і вони до нині не отворені. Се один спосіб „ревіндикації".

А другий, — каже згаданий часопис — се „нова унія", яку польське правительство створило на Волині і при помочі якої перетягають легковірних православних на латинство та силою відбирають православним церкви.

Продовжаючи, перемиський „Український Голос", пише:

Оба способи „ревіндикації", проти якої завжди протестували і протестували не лиш Українці, але і розважніщі Поляки веде до одного: до большевизму на ділянці релігійній. Бо як же може серед народу поглублюватись і поширюватись релігійність, коли він бачить, як християни поводяться з храмами християнськими. І от в тих сотках сіл, де позамикано церкви, нарід живе без заспокоєння своїх релігійних потреб. Правда, з початку він ішов милями шукати своєї церкви, щоб Богу помолитись, але з часом большевицький агітатор пояснив йому, що се непотрібне. І от большевизм на ділянці релігійній зійшов і росте. А котрі селяне таки тужили за релігійним життям, і коли рівночасно бачили, як проповідник слова Божого ішов з процесією „ревіндикувати" (відбирати) православну церкву, то зневірювалися зовсім. А се завело не одного до секти штундистів, яка на Волині поширилась і перекинулась на галицький грунт.

Ось, яку „християнську" роботу провадять Поляки католики, любимці римського папи.

Православні Українці! Старайтеся, щоби Ваш сусід також став передплатником „ВІСТНИКА". Сим Ви поможете свому релігійному часопису.

Боротьба Большевиків з Богом.

На конгресі „Товариства Безбожних", який відбувся свого часу в Москві, богато говорилось про те, як найкраще поширювати безбожність. Всі бесідники й референти погодилися на одно: що в боротьбі з релігією не повинні примінювати насильних засобів, а повинні опиратися головно на агітації.

Уряд, який дуже симпатизує з безбожниками, заявив, що ужне „адміністративних засобів" тільки в тих випадках, коли духовенство займо рішуче контрреволюційне становище. Однак така заява уряду, се тільки пусті слова, бо духовенство є далі строго переслідуване не за контрреволюційну, а за чисто релігійну працю. Священикам можна тільки відправляти Службу Божу, а всяка релігійна пропаганда — то є проповідь і наука релігії, катехизація — є їм строго заборонена.

Деякі з учасників висше згаданого конгресу хотіли, щоби правительство замкнуло всі церкви відразу, а тоді й боротьба з релігією булаб улекшена. На се уряд відповів, що не може сего зробити тому, що в совітах є **величезні маси віруючих** і то таких, що на них опирається добробут держави. В такому разі требаб переслідувати людей, яких піддержки уряд безумовно потребує.

Калінін заявив, що „атеісти повинні перш за все дати віруючим щось в заміну за церкву", а Ярославський, голова „безбожних" є тої думки, що релігію треба знищити, **але необхідно заховати мораль.** Забув бідака, що **дійсна мораль опирається на релігійних засадах, отже коли нищити релігію, то сим самим нищиться і мораль.**

Луначарський, комісар освіти, заявив, що для знищення релігії, а тим самим і моралі правительство випустить в найблизшім році 240 „антирелігійних учителів".

Ось так большевики провадять війну проти Бога. Та слід би їм памятати, що ще ніхто такої війни не виграв, отже не виграють і вони. Ся війна стане головною причиною упадку большевизму.

Сила Прощення.

В тім часі, коли артист Леонардо да Вінчі малював свій славний образ „Тайна Вечеря", він посварився з одним артистом малярем і хотів на нім в якийсь спосіб пімститися. Вкінці він попав на думку, щоби Юду на образі „Тайни Вечеря" намалювати на вигляд свого ворога і в сей спосіб зneславити його на віки.

Як задумав, так і зробив і по якімсь часі на недокінченому образі видно було Юду з обличчам згаданого артиста. Тоді да Вінчі почав малювати Ісуса Христа. Але хоч як він приготовлявся до сего, хоч як працював, то не міг надати обличчу Ісуса відповідного вигляду. Так минув довгий час — час безкорисної праці, час розпуки. Рівночасно з сим його гнів на його ворога почав меншати, аж вкінці він соромився сам себе, що таку кривду хотів зробити свому братови по званню. Він отже одним махом щітки замалював обличча Юди. З сим йому стало легко на серцю і він взявся весело до дальшої праці. В короткім часі він успів намалювати обличча Ісуса Христа, повне любови, божества і таємничости, яке і сьогодня побуджує кождого глядача до гарного, побожного життя. Свій успіх да Вінчі опісля приписував тому, що він простив свому братові і очистив своє серце від ненависти.

Дійсно, велика сила прощення!

Справа Совісти.

Один священик пішов до торговця кіньми і спитав, чи той не має для нього відповідного коня.

— Чому ні, маю. І то дуже доброго.

— А скільки хочете за него?

— Тільки і тільки.

— А чи добрий то кінь, — не старий, не наровистий?

— Ні, дуже добрий кінь, — прихвалює торговець.

— Як так, то прошу приняти гроші.

— Ей, чекайте, — перебиває йому счудовано торговець. — Хіба ви не хочете оглянути коня, ані поторгуватись за него?

— А вже, що ні, — відповідає священик. — Я на конях не розуміюся, отже спускаюсь на вашу честь.

— Е, як так, то я не продам вам того коня, а другого. Я не хочу мати на совісти вашої кривди.

І він продав священикові дійсно доброго коня, по умірковaній ціні.

Як Здобути Приятелів.

Не сперечайся з людьми за маловажні річи та не висувай наперед свої заслуги.

Не втручуйся в особисті справи навіть найблищих твоїх приятелів — тим більше не вивідуй їх секретів.

Не легковаж справами, які є дорогі серцю твоїх приятелів.

Не роби жарту з релігійних почувань других.

Не поширюй сплетень, хотяй би вони не знати як цікавили твоїх слухачів.

Не вір у все те зло, про яке чуєш від других.

Навчися ховати свої болі і смуток за милу усмішку.

Пильнуй свого діла, а не чужого.

Не роби другим того, що тобі не мило.

В чім лихо.

Американський мислитель Емерсон одного разу сказав:

— Лихо є в тім, що ми уважаємо, аби наш сусід не обманув нас, а ні, щоб ми не обманули сусіда.

Колиб всі ми робили нашим ближнім тільки добре, то не булоб тої ненависти, яка є тепер.

До Впр. Священиків і Тростів Православної Церкви.

Одинокий український склад церковних річей, доставить Вам всі потрібні церковні річи, православного обряду в приступних цінах.

За цінником і інформаціями, просимо писати до:

THE PROVIDENCE CHURCH GOODS
Box 1624, — Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

НЕСАМОСТІЙНІ САМОСТІЙНИКИ.

В „Канадійськім Ранку" на чеках не розуміються.

М. Дмитрів в „Канадійськім Ранку", ч. 104, силуесь доказати, що православні Українці в Канаді хоч звуть себе „самостійниками", але ними не е. Каже він між иншим:

— Вони звертаються о поміч не лише до Українців греко-православних автокефальців, але й до Англійців, Поляків, навіть Жидів. Уряджують базарі, колектують дарунки між своїми і чужими, а потім запрошують своїх і чужих на вечерки. Не беруть чеків від „чужих", але беруть дарунки від чужих, не перебираючи в тім, хто якого віроісповідання.

Виходило би, що православні Українці нічим не ріжняться від тих, що беруть місячні чеки. Однакож...

Те, що Дмитрів вичислюе, **навіть до дарунків на світі не числиться, а не то вже до чеків.** Збирання річей на базар, публичне збирання грошей на якусь релігійну, чи добродійну ціль, справлювання забав на таку-ж ціль, до дарунків не належить. Се жертва.

Дарования, се вчинок, який зобовязуе того, хто дарунок приняв. Даючий знае, кому дав, а беручий знае, від кого взяв. Тут все числиться і запамятуесь.

А коли збираесь річи на базар, то розуміеться таке: Збираемо на культурно-моральну, релігійну, чи добродійну ціль, отже хто мае змогу і хоче, може дати як жертву. Дальше — коли звертаеться хтось хоч би і до Жида, то з таким розумінням: Ти з нас користаещ, отже повинен щось дати на нашу справу. Даемо тобі — дай нам!

А Українці в Канаді ніколи не дармували. Вони працювали з усеї сили, отже з них всі користали і користають. Таксамо купують вони білети на чужі базарі, дають жертви при публичних збірках („тег дей") і др. відповідно до можности. Чужий загал дае потрошка їм, а вони йому. Отже, — не входячи подрібно в справу, одні другим нічого не винні.

Але не те з чеками, які Дмитрів мае на гадці. З чеками бувае нераз таке, що хто другому чеки дае, той другого купуе. А коли хтось чеки бере, той може совість, душу, характер, свое лице, свій себе продавати. Не тільки силу рук, але нарід.

Москвофіл Дудикевич брав чеки з Росії і працював на загибель свого народу.

Чеки брали хруні від польських панів в Галичині і за них хрунили підчас виборів і між виборами.

Чеки брав Твердохліб від Поляків за хрунівство.

За чек и служить Полякам хрунь Ільків і т. д. і т. д.

Сих кілька примірів покаже евангеликови Дмитрову, що збірки на базарі, а чеки, о які Дмитрову ходить, не мають між собою ніякої подібности.

При жертвах може хтось нині дати мені доляра, а я завтра дам йому 2 доляри, або противно. Але не може бути, щоби хтось дав Дмитрову чек на 125 долярів, а Дмитрів завтра тому-ж самому, чи комусь, дав чек на 130 долярів, як жертву. Таке не бувае.

Росія давала чеки Дудикевичам довгі часи, а вони її ні разу. Польські пани давали в Галичині чеки хруням в формі пятки, ковбаси, дриглів, але не бувало щоби хруні давали ковбаси, чи дриглі панам. Де ходить про чеки, тай одні лише дають, другі лише беруть, тай просять, щоби ще дали.

Дмитрів немов не знае, що між чеками, а чеками е ріжниця. Таксамо між жертвами, дарунками і чеками. Чек даний для помочі; чек взятий за пшеницю чи роботу; чек за хрунівство; чек для ширення брехні; чек пофальшований — се чеки, але ріжної моральної вартости. Деякі чеки люде при громаді дають і беруть. А е такі чеки, що чоловік з ними від громади ховаеться. А коли свідомий, що людей не ошукае, то соромиться людям в очі глянути. А як гляне, то червоніе. От як воно!

Православні не е для Дмитрова самостійниками, бо послугуються ще книжками,які протестанти надрукували. Ще дальше — обряд взяли від Греків. Своїх доґм не витворили і др.

Прикластиб таку мірку до Ранка а його братіею, то: Ранок взяв українське письмо і мову, не будучи українським. Значиться — вбирае маску. Дальше закладае чужу маску релігійну тоді, коли всім видно, що робота Ранка в відношенню до Українців, се політична робота. Дальше дехто з любителів Ранка хліб тай до хліба бере від чужих в формі „подаяній" і „пособій". Самостійно прожитку не здобувае. Ну, тай Біблію взяли протестанти від Жидів—самі біблії не витворили. Письмо взяли від Римлян, а через них від Греків та Фінікійців. Звичай вбиратися в одежу, будувати доми, грати на музичних інструментах, співати релігійні пісні — все те взяте від народів, що жили давно перед протестантами.

Так можна доводити, що нема на світі нічого самостійного — все чуже, взяте від когось. Але в здоровім життю люде на такий лад не фільозофують. Се фільозофія або слабих на розумі, або тих, що хочуть других на манівці зводити. Мовляв — що маеш, те покинь, бо воно від чужих переняте. А коли покинеш, то бери наше!...

Тай недільні школи в православних Українців недобрі.

Тай недільні школи правосл. Українців недобрі.

— Із їх Вістника довідуемося — каже Дмитрів — що вчать про церковну одіж своїх отців духовних і про иншу деревляну, бляшану, паперову і.полотняну і лояну мебель — чи обстанову церковну. Як можна погодити науку Св. Письма Нового Завіту з ученнем про матеріальні символи — представлювані одіжою і ріжними папероними, полотняними, деревляними, залізними і лояними річами...

Про все те в Вістнику писалося нераз, але Ранок мов би не бачив. Ранкови треба чого иншого. Навіть тоді, коли самі дійсні протестанти кажуть, що через викинення того, що нині мають православні, протестантське релігійне життя занепало — Ранок всеж таки радить Українцям, щоби пробували того, на чім протестанти добре попеклися. І чи се релігійна робота?

Та коли вже світ „евангелізувати", то нехай би Ранок починав від верхів. А ми вже за ними. Замісць казати нам, що хрест річ грішна і нерозумна, нехай Ранок переконае тих, що на верхах, що хрест не повинен бути на англійській короні. Що його не треба на англійськім прапорі, не треба в англіканських церквах. Замісць ганити наші обряди, нехай атакуе тих більших, тай по „евангелизмі" своїх, що встановляють для життя всякі церемонії, паради, церемоні одежі, медалі, образи, статуі, памятники, символи. От де широке поле для праці! А то в нього чомусь оскома на одних одиноких Українців, які мають Східну Церкву.

Позатим й українські Інститути недобрі. Каже Дмитрів:

— Ні правдиве виховання, ні дійсне українознавство не міститься в фанатичній ненависти автокефальців до Українців инших віроісповидань... Одинокою їх (автокефальців) дійсною самостійністю покищо — се їх груба ненависть до Українців евангеликів.

Отже вкінци знайшлося в автокефальців таки щось самостійного, від нікого не перенятого, а то — їх ненависть до Українців евангеликів.

Ну, але цікаво би знати від кого переняв Ранок, разом зі своїми, ненависть до православних Українців — від Турків, Татар, чи кого подібного? Тай яких він ще Українців знае поза „евангеликами"? Мабуть е ще Українці тальмудисти, кораністи, буддисти, браманісти і тих Ранок рад Евангелієм обдарувати.

Та коли Дмитрів каже, що православні ненавидять Українців „евангеликів", то чи правду він говорить?

Питати Ранка, або Дмитрова, се писати вилами на воді, але можна запитати читачів:

— Коли се правда, то чому саме православні Українці ненавидять Українців евангеликів"? За що? За яку причину? Як їх ненависть виявляеться? Чи православні критикують протестантські богослуження, доктріни, звичаї, церемонії? Чи лізуть непрошені до евангелицьких громад і хатві, щоби там ганити те, що „евангелики" мають (як се роблять „евангелики")? Чи накидають „евангеликам" свої книжки?

Ні! Так православні Українці доси не робили! Але подібно робили і роблять „евангелики"! Річники Ранка, се оден довжезний кличучий до неба похід проти тих, яким Дмитрів лицемірно приписуе ненависть. Вовк стояв коло жерела, а вівця богато нижше, однакож вовк все таки казав, що вівця воду йому коломутить.

Виходило би, що православні дуже ненавидять протестантизм, тількож чому на них не нарікають лютеране, кальвіни, менонітщ? Лютеране, або кальвіни жиють з православними по фармах досить мирно, коли де е. Оден Ранок зі своїми не може через православних заснути.

Правда — годі казати, що православні „евангеликів" Українців дуже люблять, на празники запрошують. Любити нема за що. Се часто ходяча смішна, люде гідні пожалування. А часом гідні докучлива напасть, тай тільки. Часом осуду.

Коли темний, деколи і неписьменний „евангелик" носиться з Біблією, як зі ступою, всім її під ніс тиче, всі переконуе, що вони Біблії не знають, а зате він розуміе її як якийсь професор богословія — то за що такого любити? Сеж нещастя! За такого треба соромитися перед світом!

Дальше — коли такий „евангелик" почне вандрувати від секти до секти, як жебрак від села до села, а вкінци кінчить релігійною байдужністю, або явним безвірством, то чи можна такого

любити?

А ще дальше — коли вчора „евангельський" проповідник служив одній секті, завтра другій, позавтра третій — то чи можна його за те любити? Хвалити? За примір ставити? Се-ж все відстрашаючі приміри!

Наведені загально факти не зза семи гір і Дмитрів з Ранком про них також знають: Ну, але що вдієш, коли їм на любощі зібралося! Кому що, а їм залицятися!

Та як воно доси е, але Дмитрів вірить, що колись Українці саранчею посунуть в протестантизм. І то на цілому світі.

— Навіть помилки наші в евангелізаційній праці не стримають греко-православних і греко-католиків — каже він.

Навіть помилки... Одинокі властителі і знавці Евангелія, а помилки роблять. Самі за свою роботу непевні, а других осуджують! Сліпі, а других хочуть вести!

Та мабуть надії Дмитрова марні. Український нарід скаже:

— Доси в вас було щось більше, ніж помилки. Помилка людська річ, але напастей, які пляново видумуеться з дня на день, ані забути, ані простити не можна. Ту крутню, те баламуцтво, ту нахабність, якої вживаеться для ослаблення українського релігійного життя, гріхом було би забувати, а нерозумом прощати. Христос казав прощати каючимся, а не тим, що неправедну роботу уважають для себе ремеслом. Таким Христос говорив: Ви лицеміри! Гроби побілені!

Зрештою український народ в Канаді вже сказав свое слово. Пригадати, ще протестанти мали колись чимало українських громад під своїм проводом, а де ті громади нині? Заставили „евангельських" провідників і вернули на свій рідний ґрунт.

Значиться — люде не перестали здорово думати!

До Історії Греко-Католицької Церкви в Америці.

В відповідь Назарукови, який пише, що в Америці в греко-католицькій церкві все добре, подае священик з Америки в львівській „Ниві" такі вісти:

Від греко-католицького епископа Богачевського відпало в Америці 18 церков, а 13 священиків. Імена священиків такі:

М. Лисяк, Йос. Пелехович, П. Середа, А. Уляницький, С. Склепович, І. Крохмальний, К. Курилло, Л. Вилянський, М. Несвищук, Д. Кульматицький, А. Іванишин, О. Ковальський, Й. Дженджера.

Дальше на рахунок втрати для греко-католицької церкви треба зачислити повстання 18 нових українських православних громад серед греко-католиків на протязі послідних 5 літ.

З тим усім грошеві збірки значно зменшилися, а через те й орґан епископа Богачевського, „Католицький Провід" перестав був на якийсь час виходити через брак фондів.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:

H. I. BLOCK,

210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

КОСЦЬОЛ З БАНЕЮ.

Ріжних способів вживають прислужники Риму та Варшави, щоби заманити до себе Українців. Богато з тих способів мало чим ріжняться від звичайних підступів.

Перехрестать французького чи бельгійського ксьондза на „піпу" — тай кажуть, що то український священик.

Запустить „піпа" або й український (?) униятських ксьондз бороду, іде між несвідомих Українців з Буковини і силою накидае їм свої послуги — та каже, що він православний батюшка.

Побудують римо-католицьку колеґію за римо-католицькі гроші, віддадуть її під управу римо-католицьким монахам та ксьондзам, настягають до неї дітей несвідомих Українців — і кажуть, що то українська колеґія.

Куплять римо-католицькі монахи будинок, вивішають на ньому напис „Бурса ім. Тараса Шевченка", — того Тараса, якого проклинають як шизматика та за якого греко-католицька церква навіть не позволяе своїм священикам панахиди правити — і заманюють туда українських дітей, як до української бурси.

Ну, та й богато инших способів вживають, щоб замилити людям очі та заманити їх до себе.

Чи не найновійший спосіб — се римо-католицький косцьол з православною банею. Не ясно? Ось послухайте:

Є в Алберті один римо-католицький ксьондз. Як кажуть, то він тільки й робить, що провадить римо-католицьку пропаґанду між Українцями. Заїхав він до Смокі Лейк, Алта, і бачить: Є там українська православна церква, е і російська православна, та нема ні греко-католицької, ні римської. Нема, бо мабуть нема для кого.

Але сей ксьондз побачив тут якраз поле для своеї діяльности. Не знае тільки, що робити. Будувати греко-католицьку церкву нема змислу, бо Рим її вже від давна ліквідуе, а будувати римський косцьол не безпечно, бо до него не заманить ні щирих греко-католиків, ні православних.

Думав, думав і попав на таку щасливу гадку: побудувати таке, щоби то не було ні церква, ні косцьол, але щоби робило роботу косцьола. І побудував таке диво: римо-католицький косцьол з православною банею. Таке, щоби ним темних людей ловити. Дивишся з далека — церква. Прийдеш блище — стіни косцьола, а верх і баня церкви. Та зайдеш до середини — ого, тут вже не може бути сумніву: косцьол хоч куди: і уряджения і вигляд і самий дух.

Щоби завершити ту подвійність (чи може дволичність?), видумали таку штуку: парохом римського ксьола з православною банею е римський ксьондз, Айриш, а помічниками його — українські сестри (коли судити по тім, що по українськи говорять).

Ось в такий спосіб ширять чужі між нами баламуцтво, — ширять на те, щоб запанувати над нами, щоб збільшити нами свої ряди. Але вже слава Богу навіть найтемнійші з наших людей почали пізнаватися на вовках в овечих шкірах і почали сторонити від них. Дасть Бог, що прийде час, коли й сліду не остане між нами з чужого панування.

Святий Петро і Папа Римський.

Папа римський каже, що він е наслідником Апостола Петра. Ану, погляньмо, чи мае папа хоч будь яку підставу виходити за такого?

Апостол Петро був бідний, а папа ні; Петро був жонатий, а папа ні; Петро був Жидовин, а папа ні; Петро не був царем, а папа е; Петро не мав трону, а папа мае; Петро не мав палати з 1100 кімнатами, а папа мае; Петро не мав свого війська, а папа мае.

Отже як може папа бути наслідником Петра?

Є Жінки, що не Малюються.

Англійські часописі звертають увагу, що дочка англійського премієра Мек-Даналда не прикрашуе свого лиця жадними порошками, ні мальовилами.

Недавно говорили з нею на кораблі кореспонденти часописей і вона сказала:

— Я ніколи не вживаю нічого, щоби лице штучно прикрашувати. Я уважаю, що найкраще природне лице, а всі додатки тільки шкодять. Навіть ніс лишаю таким, як е, не забілюючи його цілком. Правда, нераз мене намовляють, щоби я робила, як всі, але я не слухаю і знаю, що я поступаю розумно.

Над тим й українські жінки і дівчата повинні подумати. А то бувають такі, що без пудру та ружу за поріг не вийде, бо думае, що без того вона не варта нічого. Ціла її вартість в ріжних смаровилах.

ВІДЧУЙТЕ БІЛЬ!

І знову 1-ий листопад. І знову проминае оден рік, 11-ий від первопочину. І знов — як кождого року — відзиваеться до Вас, Братів у вільній землі Вашингтона, Канаді Арґентині і Бразилії слово пригадки від українських Інвалідів. У великий памятний день згадайте на українських Інвалідів у Старому Краю, бо вони в боротьбі за добру долю народа втратили очі, втратили ноги, руки, —здоровля. Остали одинокими в світі інвалідами, котрими держава не опікуеться, здані тільки на ласку свойого бездержавного народа, такого убогого, як їхня доля.

А інваліди Української Армії незабезпеченими бути не сміють! Заосмотрити їх мусить таки свій народ. 200,000 золотих, або 22,000 долярів у рік треба, щобн Українським Інвалідам виплатити мінімальні місячні пенсії по 2, 3, 4 і 5 долярів. Де їх зібрати, — як їх зібрати? Вже другий рік не дае польська влада дозволу на прилюдні збірки жертв у краю.Вже другий рік Українське Товариство Допомоги Інвалідам не може зібрати у краю потрібних грошей. І тому тим горячійша просьба лине до Вас, Брати і Сестри ізза океану:

Жертвуйте на Українських Інвалідів!

Головно тепер у дні памятного листопада, як обеднана думка українського народа о святі спомини обиваеться, як радість минулого із терпінням теперішности сильнійше чим коли чергуються. Коли згадуете чин, котрий створив Українських Інвалідів, **засвідчіть Їм Вашу вдячність жертвою свого майна!**

Жертвуйте на протези, що мають інвалідам заступити ноги, на лікування безвихідно недужих, на місячні пенсії інвалідам, щобн хоч на кілька днів у місяць прогнати від них голод та холод!

За честь українського народа, щоби інваліди Української Армії не ходили незаосмотрені на сором перед ворогами.

Жертви посилайте на адресу:

Ukrainian Invalid's Help Association,
Lwow, Rusko Str., 3. II., Galicia.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

Б. Відправа Св. Тайни Причастя.

Почннаючи відправу Св. Тайни, священик виголошує:

— Принесім подяку Господеві!

Христіяне на знак подяки Богові покланяються йому, а хор співає:

Достойно й справедливо є покланятися Отцю і Сину, і Святому Духові, Тройці одноістотній і неподільній!

Щоб сповістити христіян, які не могли прийти до церкви, про відправу Св. Тайни і закликати їх принести спільно з церквою молитву до Бога, дзвонять у великий дзвін; сей дзвін називається дзвоном на „достойно". Ото-ж хто з православних христіян — не присутній в церкві, а чує сей дзвін, — повинен принаймні побожно перехреститися.

Після виголошення „принесімо подяку Господеві", священик стиха читає молитву Св. Тайни. В сій молитві він славить Бога Троїчного, дивного в Своїх безконечних властивостях; потім приносить подяку за створення і спасення чоловіка та за всі Його відомі і невідомі нам добродійства; дякує також і за сю Службу, яку Він приймає від нас, хоч Йому служать небесні сили:

— Пісню перемоги співаючи, виголошуючи й промовляючи!

Сі слова священик говорить голосно, а хор співає ангельську пісню, яку в своЙому таємничому видінні чув пророк Ісаія; до неї приєднується пісня, якою еврейські діти витали Христа, коли Він в'їздив до Єрусалиму на ослі:

— Свят, свят, свят Господь сил небесних! Повне небо і земля слави Твоєї! Спасіння на висоті! Благословен, хто йде у імя Господнє! Спасіння на висоті!

Межи тим священик продовжує в молитві славити Господа Бога і згадувати Його добродійства; нарешті згадує, як Син Божий на передодні Своїх мук взяв у Свої пречисті руки хліб, подякував, благословив, освятив, переломив і дав святим Своїм ученикам і апостолам, промовляючи:

— Прийміть, споживайте, се є Тіло Моє, що за вас ламається на відпущення гріхів!

Сі слова священик проказує голосно, вказуючи рукою на хліб. Потім він вказує рукою на чашу і виголошує:

— Пийте з неї всі, се є Кров Моя нового завіту, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів!

Хор на кожде з сих виголосів відповідає словом: „амінь".

Тоді священик згадавши страждання, смерть, погребання, воскресення, вознесення на небо і другий прихід Спасителя, підносить до гори дискос і чашу і виголошу:

— Твоє з Твойого Тобі приносимо по всьому і за все!

Хор закінчує слова священика, співаючи:

— Тобі співаємо, Тебе благословимо, Тобі дякуємо, Господи, і молимось Тобі, Боже наш!

Коли співають сю пісню, то тоді відбувається сама таємнича і найголовніща дія в Св. Службі Божій. Священик в таємній молитві призиває Святого Духа на себе і на Святі Дари; потім благословляє хліб на дискосі, вино в чаші, і разом хліб і вино, просячи Бога Отця, щоб Він хліб створив чесним тілом Христовим, вино — чесною Його кровю, щоб перетворив їх Духом Святим.

Після освячення дарів священик читає дальше таємничу молитву, в якій споминає усіх Святих Угодників у вірі померлих, а межи ними — особливо Пресвяту Богородицю, проказуючи голосно:

— Особливо за Пресвятую, Пречистую, Преблагословенную, Славную Владичицю нашу Богородицю і Вседіву Марію!

Хор хвалить Її піснею: „Достойно є. . . Священик поминає Святих Праведників не для того, щоб випросити в Бога до них милости, а щоб подякувати за їх прославлення та щоб їхніми молитвами зміцнити свої молитви за живих і мертвих; тому він кінчає поминання святих словами: „за їх молитви зглянься на нас, Боже".

Згадавши Святих Божих, священик далі молиться спочатку за всіх померлих в надії на воскресення до вічного життя і за вспокоєння їх в царстві небесному, а потім — за всіх живих членів церкви, архипастирів, державний уряд і військо, за своє місто чи село і всяку країну, за подорожних, недужих, страждаючих і доброчинців. Моління за місцевого єпископа виголошується голосно словами:

— Найперше помяни, Господи святу православну Українську Церкву, Високопреосвященного Митрополита нашого (імя), Високопреосвященного Архиєпископа нашого (імя) і Боголюбивого Епископа (назва катедри і імя); ласкаво дай їх святим церквам Твоїм в спокої, без напасти, чесних здорових, довговічних і правдиво навчаючих слову Твоєї істини.

Хор відповідає на се моління: „І всіх і все". Кінчаючи відправу Св. Тайни, священик виголошує прохання, щоб сподобив усіх однодумно славити Його:

— І дай нам одними устами й одним серцем славити і в піснях величати найчесніше й величне імя Твоє, Отця, і Сина і Святого Духа, тепер і завжди, і на віки вічні!

Після сього виголосу священик благословляє людей зі словами:

— І нехай буде милость великого Бога й Спаса нашого Ісуса Христа во всіми вами!

Хор на перший виголос відповідає: „амінь", а на другий: „ Із духом твоїм".

(Дальше буде).

Гнів, се Огонь.

Гнів се огонь. Чим більше дров кладеш,
Тим ярче полумя лютує ясне;
А перестань докидувати дров,
Як стій загасне.

Як моряки в час бурі все з судна
У море мечуть, щоб судно влекшити,
А стихне буря, жаль їм стане страт,
Почнуть тужити —

Так і гнівний у лютому розпалі
Не тямить, що здорове, що болюче;
А гнів мине — згадавши, що накоїв,
За пізно плаче.

Іван Франко.

Ісус — Наше Життя.

Один місіонар проповідував христіянську науку в Хінах. По якімсь часі приходить до нього один учасник його богослужень і каже:

— Я цілий тиждень ходив на твої богослуження і за весь той час ти тільки й говорив, що про Ісуса Христа. Чому не говориш про що инше?

Тоді місіонар питає його:

— Ти що їв на снідання?

— Риж.

— А на обід?

— Риж.

— А на вечерю?

— Також риж.

— А що ти їв вчора?

— Ну, та риж.

— А позавчора?

— Те саме.

— Скажи мені, чого ти їш риж кождого дня?

— Як то чого, бо він тримає мене при життю.

— От тому саме ми проповідуємо Ісуса Христа кождого дня. Він тримає нас при життю. Він — наше життя. Життя вічне!

Чесність Линколна.

Славний американський президент, Абрагам Линколн, був знаний між приятелями як „чесний Ейб" (Ейб — скорочення Абрагама). Ось два випадки з тих многих, якими він заслужив собі на таку почесну назву.

В своїм молодім віці Линколн був склепарем. Одного вечера обчислюючи денний зарібок, він доглянув, що одному костумерові порахував за товари шість центів більше, як повинев. Замкнувши склеп на ніч, Линколн відніс згаданому костумерові шість центів, при чому мусів зробити чотири милі ходу, бо той мешкав від міста дві милі.

Иншим разом, пізним вечером, продав одному чоловікові пів фунта чаю. Се була послідна продаж того вечера. Коли-ж прийшов до склепу на другий день рано, то побачив, що вага, на якій важив чай, була зрегульована тільки на чотири унції, а не на пів фунта. Не думаючи довго, Линколн дібрав решту чаю, замкнув склеп і поспішив віднести костумерові його належитість.

Не дурно називали його чесним.

Молитва в Терпінню.

Хто на весні життя голубить мрії,
в рожевім сні марного щастя жде,
прокинеться колись — і не надії,
а нагу правду жизни він знайде!

Бо це життя " то труд, не нагорода:
бо нагорода є за чин, за труд;
життя — то не побіда, не свобода;
життя — борба! Борба свободить з пут.

Тож нести дай з Тобою хрест Твій
щоб доступити неба нагород; (Христе,
погоду духа дай і серце чисте,
що родяться в борбі з терпінь—скорбот.

Я на Твою у всім здаюся волю.
Без жалю буду тонути в сльозах
З Тобою хрест Твій понесу без болю —
бо біль терплю, покинувши Твій шлях.

Василь Щурат.

Послідні Слова Засуджених на Смерть.

Французькі поліційні хроніки мають цікавий збір документів , який називають „Останні слова засудженого". Тут є зарекордовані послідні вискази людей, засуджених на смерть.

Треба сказати, що засуджені на смерть діляться на дві частини: тих, котрі не бояться смерти і тих, котрі тратять відвагу на вид ґільотини (прирял, яким в Франції засудженим на смерть відрубують голову). Сама-ж ґільотина стоїть в дуже гарнім місці і криється в гущавині дерев і цвітів. Дуже часто підчас екзекуції починає співати соловейко, а одного разу на ґільотині, у котрої стіп клячав засуджений, сіли два вороб-ці.

Ось, деякі послідні вискази засуджених на смерть:

Лікар Помере, засуджений за отруєння, входячи на сходи ґільотини, поглянув на сонце й закликав:

— Як сумно є вмирати в такий веселий ранок!

Один Араб, додаючи собі відваги, увійшовши на подвіря звернувся до присутних зі словами:

— Як панство мається? Добрий день!

Поручник Анасте, котрий убив свою жінку, сказав з усміхом до ката:

— Дякую!

Госсе, провідник банди розбійників, сказав, що є дуже щасливий. Коли його спитали чому, то відповів:

— Бо за хвилину буду свобідний.

Один розбійник сперщу подякував свойому адвокатові за знамениту хоч невдалу оборону, а відтак звернувся до священика і промовив:

— Вам подякую там „на горі", бо ми безумовно стрінемось в небі. Я-ж вмираю, погодившись з Богом, жалуючи за гріхи, як правдивий христіянин. Хай живе президент, хотяй не хотів дарувати мені життя!

Анархіст Давід, який замордував дві старухи , просив, щоби на його екзекуцію допустити як найбільше людей. Він сказав:

— Заявляю вам, що я навернувся до Бога й ні ґільотина, ні смерть не будуть в мені жаху. Най молоді люде уникають пиятики й злого товариства. Христос простив розбійникові — в Його імя простіть мені. А тепер зачинайте, най живе Франція!

Бандит Море, клячучи у стіп ґільоти, сказав:

— Ось, до чого провадить гріх!

Парижський розбійник Жан, двайцятьлітний хлопець, бачучи, що зближається смерть, сказав:

— Най моя смерть буде страшним прикладом для моїх ровесників!

А Мурин Роаер, вмираючи, сказав:

— Лиш раз вмирається!

Розстріли в Росії не Перевелися.

Розстріли в Росії доси не перевелися. 25 жовтня розстріляно в Краснодарі (колись Катеринодар) на Кубанщині 21 чоловіка, як „бандитів та контрреволюціонерів". Обвинувачення проти них було, що вони працювали на шкоду правительства, рабували околицю і терoризували населення. Після обвинувачення, ся організація мала бути під проводом якогось Савіцького, мала прибори до підроблювання документів та мала склад збруї й амуніції. Перед заарештованням якраз вербували до свого гуртка додаткових членів, аби поширити свою діяльність.

Майже рівночасно приходить донесення з Москви про розстріл 14 инших людей, яких чека обвинувачує за „контрреволюцію". Сі контрреволюціонери є два брати Ґреґоровичі і їх дванайцять „апостолів", що зорганізувалися в виді релігійної секти з іменем „імяславці". Ся секта робила свою роботу в лісах північного Кавказу. Инших членів секти позасуджувано на речинці від пять до десять літ тюрми.

Инша телеграма з Москви подає відомість, що 21 жовтня розстріляно пятьох бувших генералів царської армії, — Михайлова, Височанського, Димана, Дехавкова і Шульгу. Обвинувачені були, що пособляли контрреволюційному рухови, якого головною цілю було ослабити червону армію та приготовити дорогу для чужоземної інтервенції.

Кождий український батько повинен купити для своїх дітей

Шкільний Співаник

з додатком руханкових вправ. Ціна 75 ц. Замовляйте в:

UKRAINIAN VOICE

Box 3626, — Winnipeg, Man.

Меншости в Румунії не Мають чого Надіятися.

Делегат Румунії в раді Союзу Приятелів Ліґи Націй, В. Стойка, виступив у меншостевій комісії з відповідю на вимоги меншин щодо поширення процедури в Союзі Народів у справах меншин. Стойка підчеркнув, що теперішня процедура вповні (!) відповідає потребам меншин. Зміни, які внесено в Мадриді, щодо меншостевого питання, по винні задоволити всі вимоги меншин Держави, які належать до Союзу Народів, рішили підтримувати договори про права меншин і поширити їх на всі держави які мають меншини. Коли відмінне відношення буде усунене в поодиноких державах, коли всі держави будуть підлягати в сій справі однаковим правилам, тоді Румунія згідна поширити свої зобовязання в меншостевім законодавстві.

До того часу Румунія відмовляється катеґорично змінити теперішне правне і дійсне положення меншин. Заяву румунського делегата піддержали відпоручники малої антанти Польщі і Італії.

ЗМІНА ГЕРБУ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Президія ВУЦВК. затвердила новий зразок державного гербу УСРР. Нова конституція, ухвалена на 11-ому всеукраїнському зїзді рад, передбачає, щоби напис на большевицькому державному гербі — „Пролетарі всіх країн, єднайтеся" — був тільки українською мовою. До тепер герб мав сей напис українською і московською мовою.

КОНГРЕС ПРАВОСЛАВНИХ МІСІОНАРІВ.

В жовтні відбувся в Кишиневі, Бесарабія, конґрес православних місіонарів. Конґресом проводив митрополит Гурій.

ПІДПАЛИВ ВЛАСНУ СТОДОЛУ.

Ілько Репа з Чижок, повіт Золочів, підпалив власну стодолу в надії, що від неї загориться в сусідстві положена кооперативна крамниця. Репа хотів помститися на кооперативі за те, що вона не хотіла відступити йому в посідання площі, яка є біля кооперативи, а коли він чіплявся поодиноких членів кооперативи та їм дошкулював, то Репу за те навіть побив один з кооператорів. За злочин підпалу буде Репа відповідати перед судом.

УМЕР КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПИСКОП.

Римо-католицький архиепископ Ріджайни, Матію, умер по двох літах недуги в суботу 26 жовтня, проживши 75 літ.

ПОЛЯКИ ПРОГРАЛИ.

Довший час велася справа про відібрання православної церкви в Вишгородку, кремянецького повіту на Волині, яку хочуть там відібрати для римо-католицького костелу. Нарешті 3 вересня с. р. відбулась в ґродському суді в Вишгородку розправа. З боку луцького римо-католицького епископа виступав адвокат Засціньскі з Луцька, з боку кремянецької православної Духовної Консисторії, проти якої був предявлений позов — адвокант Первенцев. По розгляненню справи, суд прихилився до внесення адвоката Первенцева, що справа ся на підставі обовязуючих розпоряджень ґенерального комісаря східних земель з 1919. р., ґродському судові не підсудна і в позові відмовив. Наслідком сего справа мабуть перейде до окружного суду.

З ЦЕРКОВНО-НАРОДНОГО ЖИТТЯ.

(Смокі Лейк, Алта.)

Наша громада хоч числом не велика, то своєю ідейністю та завзятим мабуть не уступає богатьом иншим українським громадам, хоч ті може чисельністю і більші від нашої. Доказом сього може послужити наша церква, яку ми почали будувати минувшого літа. Церква дуже велика і гарна, якої бані, вкриті лискучою бляхою і завершені великими зелізними, трираменними хрестами, зносяться високо понад місточком та пригадують кождому ту вэлеслу ідею, яку церква проповідує. Церква, правда, викінчена тільки з надвору, але й тепер вже відбуваються в ній Богослуження, а під церквою, у вицементованім селері відбувається наука Рідної Школи, ріжні громадські збори та сходини. На викінчення церкви потрібна ще поважна сума грошей, але є в Бога надія, що наші члени, які роботу почали, доведуть її скоро до кінця. Є також надія, що наші брати по народности, які до тепер горнулися до російської місії згодом зрозуміють, де є правда а де обман, і навернуться на лоно Рідної Церкви.

Неможу непохвалити нашої громади і за те, що вона через минувший рік так гарно дбала про наших дітей, наймаючи учителя до Рідної Школи, яка провадилася при церкві. Учителем був п. Пауш, який півтора року тому приїхав зі старого краю і який живо інтересувався нашими громадськими справами. Поза Рідну Школу, він провадив також церковним хором. Тепер п. Пауш віїхав до Веґревіл, де буде вчити Рідну Школу та провадити хором при місцевім Народнім Домі.

Не зашкодить згадати, що наше місточко начисляє досить поважне число большевиків. Вони підступом захопили в свої руки Народний Дім і тепер роблять в ньому свою роботу. Вина за се спадає до великої міри на місцевих націоналістів, через байдужність яких большевики дістали в товаристві силу. Однак нема сумніву, що ся большевицька зараза скоро тут загине. А то хоч би тому, що наші большевики — се дійсні капіталісти. Деякі з них мають по кілька фармів, инші мають бизнесы, а ще инші є на стільки капіталістами, що наймають робітників і визискують їх не гірше як які фабриканти; на яких вони так на своїх мітинґах кричать. Дивлюся на їх комедію — тай це то смішно, не .то

жаль робиться, що є ще такі глупі люде на світі, що так легко їх баламутити. Бо тільки подумайте: іде на збори большевик коваль чи сторожик, чи фармер, а разом з ним іде використуваний ним самим його робітник — і оба кричать на капіталістів. Мені здається, що наші большевицькі капіталісти на Смокі Лейк роблять так, як той злодій, що тікає і кричить „ловіть злодія!" Вони кричать на капіталістів за те, щоби відвернути від себе увагу своїх робітників, яких працею збогачуються.

В неділю 20 жовтня, відбулося в нас Богослуження, яке відправив о. протоєрей Савчук з Вінніпеґу, адміністратор Української Православної Церкви в Канаді, і наш парох о. Горбай. Людей було богато. Богослуження випало дуже врочисто. Проповідь говорив о. Савчук на тему віри. Він показав, яке значіння має віра в практичнім життю і накликав присутних, щоби плекали в своїх серцях сильну віру в правду і справедливість та в слушність нашої справи. При кінці Богослуження о. Савчук мав ще коротку промову, в якій представив світлий розвій і теперішний стан Рідної Церкви та заохочував місцеву громаду до завзятої праці на церковно-народнім полі. Після сього відбулася збірка на релігійний фонд, яка принесла около 25 долярів.

Тиждень перед згаданим Богослуженням о. Савчук перебував через кілька днів в нашого пароха о. Горбая, і з тої нагоди познакомився з нашими передовійшими членами

Православний.

НА СЛУЖБІ РИМУ.

(Толстой, Ман.)

Нашу околицю заселюють Українці з Галичини зі східних її країн. Гусятинщина, Борщівщина, Чортківщина та Заліщиччина вислали богато нашого народу за море шукати долі. Частина їх осіла тут в околиці.

Коли їхали з рідної землі, почувались одним народом. Рідну українську мову і тут не занехали, але за те нині вже можна сих одних людей, поділити на три части. Римсько-польські впливи довели до того, що повстала проти Риму свідома часть наших людей і вернулася до своєї правдивої віри і Церкви. Друга часть — се греко-католики, які є на передодні переходу на польське. Третя часть — се римо-католики (латинники), які себе залюбки називають Поляками і навіть стараються говорити мовою Поляків, дарма, що їх батьки і всі дальші предки кість від кости, кров від крови Українці.

Ну, але коли вже вони римо-католики, то треба їм ставати тими, які від приняття Христової віри були римо-католиками. От тому й наші брати переходять цілком на польську віру стають Поляками, не признаючись до свого народу, цілком з ним зірвали. З нашого українського становища треба сказати, що се відступники від українського народу, се новітні яничари, бо ворожо ставляться до наших рідних справ, помагаючи понад сили нашим ворогам Полякам.

Ті римо-католики будують костел у місточку Толстой. Він їм не потрібний, бо є вже тут римська твердиня, греко-католицька церква. А воно всьо одно — то вони моглиб обійтися при тій. Але що зашкодить показати силу Риму? А гроші наші люде дадуть. Дадуть, бо се для Риму, за „одпуст"; натомісць своїм братам помочи нема. Бо бідні.

Вже вони не вернуться до свого народу. Се певне. Вонюк Поляки. Хай будують для Риму, бо вони служать не Богові а Римові. Зате дивно на перший погляд виглядає, коли ті Українці греко-католики забігають, щоб і собі прислужитись для Риму. Богато також греко-католиків робить коло костела і то тяжко. Яка се радість буде всім греко-католицьким верховодам?! Там на Холмщині, Волині, Поляки руйнують наші церкви, а тут наші греко-католики Полякам помагають будувати костели. Яка тут велика услужливість а ще більше рабство. Зате коли Українці будували собі церкву у Толстой, то кождий римський прислужник охкав, бо се будували самі Українці собі церкву. То дежби їм помогти, щеб заробили собі клятви у Риму, пани!

Було тут богато таких, котрих жінки Польки для того вони вже мусять служити Римови на приказ жінки! Які то завзяті от жінки, коли ходить о те, щоб служити чужому. А не завзяті для своєї рідної справи. І се подвійно болюче.

Унія, унія! Створили її наші вороги і яничари на нашу шкоду. Шкодила нам вона три сотні літ. Шкодити дальше і тут, і там на рідній нашій земли. І мають очі а не бачуть, мають ўха а не чують.

Служити чужим на шкоду своїм братам, на шкоду свому народови — се гріх, зрада. Будувати Божий дім — се гарно, але будувати твердиню польскости на згубу свому рідному народови — се не гарно.

Нема пророка! Нема чоловіка, щоб грімким могучим своїм словом розбудив сонних, щоб розкрив всі криниди отим незрячим, щоб вони схаменулися! Українці, сини великих предків, вёликого народу — на службі Риму. Неймовірне, але на жаль правдиве.

Постолівський.

КУПІТЬ СОБІ
„Добрий Пастир"
український православний молитвенник, ціна $1.50.
THE HERALD
Box 3684; — Winnipeg, Man.

ПОБІДА НАД УЖОЮ РОБОТОЮ.

(Кагвін, Алта.)

Кольонія Кагвін заселена переважно Українцями з Буковини. Є тут православна церква, Народний Дім і большевицька гаія. В большевицькім домі минувшого літа велася ще сяка-така робота, але сего літа, то найголовнійшою а то й одинокою діяльністю червоних були — танці. При Народнім Домі провадиться добра, корисна робота, треба тільки, щоби члени доложили старань і викінчили будинок і з середини так, як з надвору.

Знаю, що читачам „Вістника" буде цікаво довідатися про наше церковне життя, отже опишу його кількома словами.

Громада наша досить велика, бо чіслить около 90 членів (родин). Велика більшість з них, бо не менше 70 родин, визнають себе Українцями, а решта „русскими", хотяй походять зі старого краю звідти саме, що й українські родини. „Русскими" вони стали в наслідок погубної праці московських батюшків, таких-же перевертнів, як і їх ученики, які чимало нанесли нам шкоди в громаді.

Свідоміщі з наших членів вже давнійше хотіли прилучитися до Української Православної Церкви, але сему дуже противилися прихильники російської місії. Однак нам таки вдалося переголосувати великою більшістю справу пароха. І ми запросили до нас українського православного священика. Та наші противники не давали за виграну. Коли побачили, що не годні нічого зробити агітацією, то пішли і наложили на церкву „Кейвіет", яким заборонили нам Українцям і нашому священикові вступ до церкви. Ми зробили се саме зі свого боку і церква стояла заперта. Правда, за однопільною згодою церква була отворена підчас архиерейської візитації в нас Високопреосвященого о. Владики Іоанна, але зараз по візитації кацапська сторона, за намовою стовпа кацапської партії на Шандро, запізвала нашу сторону за те, що ми нібн то силою, без їх згоди отворили церкву і мали Богослуження. Однак суд позов відкинув, признаючи, що українська сторона нічим не провинилася.

По якімсь часі прихильники російської місії, побачивши, що їх замале число, погодилися на українського православного священика і „Кейвіет" з церкви зняли.

Тепер нашу громаду обслугує український православний священик о. Кисілюк, який мешкає на Сучаві і заїзджає до нас що третої неділі.

У вівторок, 22 жовтня, загостив до нас о. протоєрей Савчук, голова Консисторії. Він прибув до нас на запрошення і виголосив відчит на церковно-народню тему. Хотяй відчит був оголошений лише два дні наперед, то людей зійшлося поважне число, які дуже уважно слухали відчиту о. Савчука, а опісля давали питання, з яких було видно, що слова прелеґента запали їм глибоко в серця. По відчиті відбулася збірка на релігійний фонд, яка принесла около 8 долярів.

Я повинен ще згадати, що в нашій околиці вчать українські учителі, пп. Бойцун і Воробець, які щиро занимаються церковно-народними справами, стараючись поширювати між людьми світло правди і науки. Дай Боже, щоби таких учителів ми мали більше.

І. М.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Гришин.

ЛИСТОПАД.

8. Пятниця. — Св. Вмч. Димитрія. Вайта По полудні відчит в Народнім Домі.

10. Неділя — Толстой. — в год. 3.30 пополудни Вечірня і наука для дітей і молоді. Вечером відчит в Народнім Домі.

17. Неділя — Сеньків. — По полудні загальні збори церковної громади.

21. Четвер — Гардентон.

24. Неділя — Арбакка.

Всюди зараз по Богослуженню катехізація. — Адреса:

Толстой, Ман.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЛИСТОПАД.

1 П. Йоіла прор.
2 С. Артемія вмч.

3 Н. 19 Н. по З. с. Д. Іларіона пр.
4 П. Аверкія
5 В. † Якова ап.
6 С. Арети і ин. муч.
7 Ч. Маркіяна і Мартирія мч.
8 П. Димитрія вмч.
9 С. Нестора вмч.

10 Н. 20 Н. по З. с. Д. Параскеві
11 П. Анастазії
12 В. Зиновія і Зиновії
13 С. Стахія Амплія ап.
14 Ч. Косми і Дамяна
15 П. Акиндина мч.
16 С. Акепсіма мч.

17 Н. 21 Н. по З. с. Д. Йоан.
18 П. Галактіона
19 В. Павла еп. Конст
20 С. Єрона мч.
21 Ч. Собор св. Михаїла Арх.
22 П. Онисифора і Порф. мч.
23 С. Ераста, Ореста

24 Н. 22 Н. по З. с. Д. Міни, Він.
25 П. Івана Мил., Ніля
26 В. † Івана Золот. св.
27 С. † Филипа ап.
28 Ч. Самона, Гурія, Авіва мч.
29 П † Матея ап.
30 С Григорія еп.

ОГОЛОШЕННЯ.

Отсим повідомляєсь всіх членів і прихильників Української Православної Церкви в Вінніпеґу, що адреса теперішнього пароха є слідуюча:

о. С. Гребенюк,
32 College Ave. Winnipeg, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Заварикова.

Листопад.

8 пятниця, св. Димитрія — Сентон.
10 неділя — Ледвин.
17 нед. Мензі і вечером Базар.
21 четвер, Арх Мих., Селкірк, храм.
24 неділя — Тиндал.

Найновійша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина

Листопад.

8 Роблін — св. Димитрія.
10 Шортдейл
17 Сифтон.
21 Косів — Михайла
24 Богдан.

Всюди по Богослуженню катехізація для дітей.

Box 315, Dauphin, Man.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ВІННІПЕҐУ.

Павло Винницький, Калієнто, М.	1.00
Текля Винницька, Калієнто, М.	1.00
Йосиф Семенців, Смут Рак Фолс, Онт. на членську вкладку по 2.50 два рази, разом	5.00

ПРЕСОВИЙ ФОНД.

М. Мазуркевич, Ст. Пол, Алта. .50

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЛИСТОПАД.

8. Пятниця. — Димитрія вмч. — Утр. Єв. Мат. X: 16—22. Літ. Ап. 2 Тим. II: 1—10. Єв. Івана XV: 17—27 і XVI: 1—2.

10 неділя 20 по зісланню Св. Духа. — Гол. 3. Утр. Єв. Івана XX: 19—31. Літ. Ап. Гал. I: 11—19. Єв. Луки VII: 11—[illegible]

17 Неділя 21 по Зісланню Св. Духа. — Гол. 4. Утр. Єв. Ів. XXI: 1—14. Літ. Ап. Гал. II: 16—20. Єв. Лук. VIII: 5—15.

21. Четвер. — Собор св. Михаїла Арх. — Утр. Єв. Мат. XIII: 24—30 і 36—43. Літ. Ап. Жид. II: 2—10. Єв. Лук. X: 16—21.

24. Неділя 22 по Зісланню Св. Духа. — Голос. 5. Утр. Єв. Ів. XXI: 15—25. Літ. Ап. Гал. VI: 11—18. Єв. Лук. XVI, 19—31.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕҐ, МАН., (ЗА 1-го і 15-го ЛИСТОПАДА, 1929). ЧИСЛО (90-91) 21-22

КРІВАВА ВІЙНА МІЖ СЕЛЯНАМИ І ВЛАДОЮ.

Кореспондент нюйоркського „Таймса" Дюранті повідомляє, що в дванайцяту річницю захоплення влади большевиками в Росії знову точиться в селах така-ж крівава боротьба, яка була в 1918—1920 роках. Комуністична партія оголосила безоглядну війну 120 міліонам селянства, стараючися змусити його перейти від індівідуального господарства до колективного. Селянство всіми силами бореться проти такого примусу й на комуністичний терор відповідає крівавою розправою з комуністичною владою та з комуністами в селах.

Комуністична партія рішила тепер за всяку ціну змусити селянство працювати в державних комуністичних господарствах колективних, з яких уся надвишка їх праці, пова власними щоденними потребами, має поступати на користь державі. Селянство вперто боронить свого права на свій труд і тому тепер в селах Росії точиться надзвичайно уперта і крівава боротьба.

ЗА ЩО ВЖЕ НЕ КАРАЮТЬ!

Священика Турчмановича польське старосто в Калуші покарало гривною 300 польських золотих за те, що він подав виказ дітей обовязаних до щеплення в українській мові. Справу передано до суду.

КОЗАЦЬКІ КОЛЬОНІЇ В ЮГОСЛАВІЇ.

Югославянський уряд повідомив управу козаків-еміґрантів, що годиться відступити для них великі терени в південній Югославії, де козаки зможуть дістати значні наділи земельні. На тих землях козаки зможуть задержати свій власний устрій, а службу військову в югославянській армії будуть повнити так, як се було в бувшій царській армії.

КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ" НА 1930 РІК ЛЯХИ СКОНФІСКУВАЛИ.

Польська поліція у Львові сконфіскувала календар „Просвіти на 1930 рік. Календар був виданий в кількости 10 тисяч примірників і мав бути розданий на Освітному Конґресі, що був у Львові при кінці вересня. Тимчасом день перед Конгресом явилася в домі „Просвіти" поліція і забрала весь наклад.

ЗАКРИТТЯ ЛАВРИ І ДРУГИХ ЦЕРКОВ В КИЇВІ.

„Укрнаука" ухвалила орґанізувати в Київі „культурно-антирелігійну" установу й для сього вирішено зайняти Володимирський собор та Лавру. У Володимирському соборі проектується заснувати антирелігійний музей, а в Лаврі — сітку політосвітних установ, що би поглибити наукове розроблення антирелігійних питань.

Президія Київської міської ради ухвалила виселити черців і черниць з поміщень Лаври, Форлівського, Йонівського та Покровського монастирів.

МАСОВІ АРЕШТИ НА УКРАЇНІ.

З Харкова повідомляють: В Київі, Житомирі, Умані й инших містах Правобережжа увязнено коло 200 українських інтеліґентів, між ними шефа київської астрономічної обсерваторії Голодного. Всі вони стоять під закидом приналежности до організацій, котрі мають на ціли відірвання України від Росії.

НАГІНКА БОЛЬШЕВИКІВ НА МОНАСТИРІ.

З ініціятиви союзу безбожників на цілій території Радянського Союзу йде сильна нагінка на православні монастирі. Відділи радянської міліції приневолюють черців забиратися з монастирів. Міліція закриває монастирські церкви, а майно монастирів конфіскує. Якщо монахи або й само населення супротивляється таким зарядженням, то їх арештують. В останньому часі большевики арештували кільканайцятьох монахів в калужській губернії.

АНТИСЕМІТИЗМ.

На 27 державній круподерні в Полтаві робітники так знущалися з робітників-Жидів, що один з них Салнікер збожеволів. Фабрично - заводський комітет, знаючи про се все, ніякої боротьби з антисемітизмом не провадив.

ТАКИХ ЗАПОРОЖЦІВ ЩЕ НЕ БУЛО.

Московський большевицький уряд рішив утворити в Запоріжській окрузі, новий жидівський район. В сей округ мають большевики спровадити з цілого світа стільки Жидів, щоби вони творили там більшість, а саме 71 відсотків. Отже се буде жидівське Запоріжже.

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ.

Українське населення Буковини, побачивши, що його обманули царaністи обіцянками заведення української школи, протестують в той спосіб, що громадські ради по українських селах не вставляють в буджет грошей, потрібних на удержання початкової школи, доки в тих школах не будуть вчити по українськи. Такі ради уряд вже декуди розвязав і наставив своїх реґентів, але й сі не важаться робити проти волі громади.

ВІСТКИ ПРО АВТОКЕФАЛІЮ СИРІЙСКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Сирійська Православна Церква, яка підлягає юрисдикції Антіохійського Патріярхату, має нібито надалі стати автокефальною. В склад її увійшло би православне населення провінцій: Бейрут, Дамаск, Алепо, Адан, Діярбекір, Ерзерум і Мамуратель Азис.

ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

Грецька преса приносить звістку, що має для наших читачів одну актуальну риску. Парляментарна комісія в Атенах рішила, що на майбутне не можуть дістати парохій неженаті священики. Вона вийшла з довголітного досвіду, що ті, які хотять бути в целібаті, повинні просто йти в монастир, а не на село, де душпастирі повинні жити по людському і своїм способом життя давати приклад своїм вірним.

НОВИЙ СПІР О „МУР ПЛАЧУ".

З Єрусалиму повідомляють, що представник арабського щепу, Муфті, вислав до уряду протест проти будовання жидівських вівтарів при „мурі плачу" з нагоди жидівського нового року. З сього приводу заноситься на нову кріваву історію в Палестині.

ЖИДИ ХОТЯТЬ ОПРАВДАТИСЬ.

Жидівський адвокат Щвайдер з Америки приступив до організації жидівського правничого товариства, яке провірилоб процес проти Ісуса Христа, та мало би ствердити, чи суд над Ісусом був справедливий, чи ні. Колиб показалося, що суд був несправедливий, то Жиди на цілому світі мали би благати Бога, щоб їм простив сей великий гріх.

КСЬОНДЗ ПЕРЕЙШОВ ДО БЕЗБОЖНИКІВ.

„Курер Поранни" сповіщає, що в Юрковицях, мінського округа, перейшов до безбожників наставник міського католицького приходства — ксьондз Ян Замойтек, котрий заявив несподівано підчас богослуження віруючим про свій перехід. Сей випадок викликав великий заколот.

ЗБІРКА НА ПАЛЕСТИНУ.

Загальна скількість збірок на допомогу Жидам у Палестині, котрі потерпіли підчас арабських погромів, виносила на початку листопада 2,036,-768 долярів.

ВАТИКАНСЬКИЙ БАНК.

Для адміністровання припадаючими папській державі на основі катеранського договору фондами, буде оснований незабаром Ватиканський Банк.

ВОЛИНСЬКІ АРХІВИ ПОВЕРНУТО.

До Варшави прибув транспорт історичних річей, які, згідно Рижському трактату, большевики повернули Польщі. В склад сього транспорту, між иншими, увійшли метричні книги Волинської Духовної Православної Консисторії.

СВЯТОКРАДСТВО.

До церкви в Бабяничах, повіту рогатиського закралися невислідженi досі бандити і вибрали зі шафи пушку, в якій було 200 золотих, 20 долярів, 10 корон угорських і 600 корон австрійських.

ЧУЖИЙ ХЛІБ.

В „Кетолик Реджістер" з 31 жовтня є поміщена подяка ігумена о. Н. Крижановського з Мондер, Алта, римо-католицькому товариству Поширення Католицької Церкви, за 150 Служб Божих, на які він дістав від того товариства. Отець ігумен повідомляє, що розділив Служби між священиків.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ:

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпеґу. Всі листи до Консисторії треба надсилати на руки голови Консисторії, протоєрея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Андрій Чайковський.

ЛЮТИЙ КАТ УКРАЇНИ.

(Уривок з історичної повісти „Олексій Корнієнко", т. II.).

Ярема Шорибут Вишневецький походив з старинного українського магнацького роду. Один із його предків, Димитро Вишневецький, був козацьким гетьманом із перших організаторів січового товариства. Козаки прозвали його у піснях Байдою. Вславився походами на Турків і згинув мученичою смертю в Царгороді. Про нього склали кобзарі думу, котру по нині Українці співають. Ще батько Яреми був православним, а мати з роду Могилів те-ж. На нещастя України віддав батько молодого Ярему на виховання і науку до езуїтів. Вони вміли так на нього вплинути, що не лиш перейшов на латинство, але й зляшився і став завзятим ворогом не лише православної церкви, але й українського народа. Він довший час подорожував по Европі, а в р. 1633 повернувся на Україну і засів на розлогих маєтностях свого батька.

Даремне благав його київський митрополит Петро Могила, що йому родичем по матері приходився, даремне уговорювала його рідна мати, щоб вернувся до батьківської віри. Ярема не хотів про се чути і остався ревним католиком і Ляхом.

Засівши на батьківщині, став усюди в своїх маєтностях на Задніпрянщині і в Галичині ширити латинство і нищити православя. В Прилуці побудував домініканцям великий монастир, спроваджував езуїтів на Україну, опорожнені православні парафії обсаджував уніятами, будував костели.

Пішов слідом усіх перевертнів. Для затишення докорів совісти, для затертя слідів свого гнізда нищив усе, що йому руський рід нагадувало. Сидячи серед українського моря, боявся, щоб його не затопило. Спроваджував до своїх маєтнів дрібну худопахольську шляхту і дуже про неї дбав. Зорганізував і узброїв своє власне військо. І шляхта і військо його дуже любили. На все те треба було богато грошей і треба їх було добути з підданців. А що Жиди були мистцями у польських панів у добуванню грошей у робучого люду, то Ярема виручався ними. Жидів він дуже любив. Вони були у нього шинкарями, державцями і економами, та збирачами податків. Вони дбали про панську касу, але не забували і на себе, й богатіли потом і крівавицею робучого люду.

Ярема був гордий із себе і називав себе королем на Задніпровю, а на Варшаву й не дивився.

Своїх панів сусідів вважав за худопахолків і робив з ними, що йому було завгодно. Лише тих, що йому підлещувались, любив і підпирав, був для них ласкавий і щедрий. На инших нападав збройною силою, навіть на магнатів. Казановському забрав Ромен, Конецпольському Гадяч. Позивали його перед соймом, та він навіть не ставав до розправи, знаючи, що йому нічого не зроблять, а ніякий присуд не буде виконаний. Свою неприявність у процесі з Конецпольським оправдував недугою. Конецпольський зажадав від нього присяги на те, що нездужає і не може до розправи явитися. Тоді прибув Ярема до Варшави на чолі добірного війська 4000 й відгрожувався Конецпольському, що його вбе. Так само відгрожувався і королеві. Навіть у Польщі вважали се небувалим зухвальством. Але ніхто йому нічого за те не зробив. Наляканий король випросив у Конецпольського, щоб не жадав від Яреми присяги, бо може прийти до нещастя, і річпосполита скомпромітується перед заграницею. Конецпольський налякався також і уступив.

Справу Гадяча розбирав асесорський суд і признав право за Конецпольським. Він дістав присуд, котрий лишився клаптиком безвартісного паперу, бо ніхто не міг його виконати, хіба сильніший за Ярему, а такого у Польщі не було. Поведення Яреми викликало між панами велике обурення, та хіба лиш у Варшаві.

Навпаки, на Україні усі Ярему піддержували і славословили, як езуїти, так і вся кресова шляхта.

Ярема був зразковим кресовим магнатом, католиком. Він не перебирав у засобах до наміченої цілі і не признавав над собою жадного закону. Підданець не знайшов у нього правди і права. Кожда жалоба на хлопа, кождий донос кінчалися нелюдською карою. Калічення для постраху, відрізування віна, відрубування руки, шибениця або кіл, то були звичайні повсякденні кари.

Нещасний томлений народ уважав за одиноких своїх приятелів козацтво і православних попів. Тому-то Ярема їх ненавидів і нищив. За ними йшли в чергу сліпці кобзарі. Козаки були прямо виняті з під права. Стрічного козака в маєтностях князя можна було безкарно вбити, а хто привів його живого, діставав за се нагороду. Уся Задніпрянщина покрилася шибеницями, а калік понівечених стрічалося всюда. На спогад Яреми тремтіли люде, а матері лякали сим страшним іменям неслухняних діток. Для тих, хто Яреми не знав, він міг здаватися симпатичним. Його високе чоло та ясні очі вказували на великий розум, усміхнене правильне і гарне лице та добрячість. Для своїх підлизнів був веселий, ввічливий і дотепний та прямодушний. На вид тих, котрих ненавидів, брови стягались в купу, чоло морщилось, а губи заціплялись. Засуджуючи на муки, він цідив слово за словом, почуваючи в тому велику насолоду. Виконанню засудів він залюбки приглядався.

Як запалилась Україна повстанням, Ярема жив у Лубнях. Про Хмельницького йшли вісти і в Задніпрянщину. Тут було запального матеріялу більше, як де-инде. І тут народ заворушився. Зразу нашіптували собі, змовлялись, переповідали собі наспівші вісти, та ніхто не мав відваги виступити. З того вийшла зразу така користь, що хлопи й підданці збирались у купи і втікали масами на Правобережжя до Хмельницького. Помітили се зараз Жиди державці. Вони злякались, та не мужиків, бо тих держав добре Ярема, лише того, що убувало їм робучої сили. Пожалувались зараз перед князем, котрий запалав страшним гнівом. Зібрав зараз тисяч шляхтичів і приказав переловлювати втікачів. Для пійманих не було лекшої кари як шибениця, а для проводарів кіл. Замаїлася нещасна країна повздовж Дніпра шибеницями і колами, на яких конали в муках нещасні люде, що хотіли втікати з неволі. Те все робив Ярема так собі „по дорозі", а на ділі зібрав військо, лагодячись на підмогу гетьманові Потоцькому (наставленому Польщею). Він перший відгукнувся на зазив Потоцького і спішився під Черкасами. Та поки вибрався, вже було по розгромі. Поки міг рушитися, зачали козацькі залоги гуляти по Україні. На Задніпровя пішов найметкійший партизантський ватажок, полковник Максим Кривоніс. Він вдерся в Переяславщину з десятком тисяч хлопців. Від того повстала уся Задніпрянщина. Вишневецький, що вже рушив був у похід, поміркував, що туди небезпечно буде перебратись до Дніпра і завернувся з тої дороги. Недалеко Березані стрінуло його посольство від Хмельницького, вислане з під Білої Церкви. В посольстві було шістьох козаків.

Ярема скипів гнівом.

— Що? Той злодій, бунтар, сміє до мене послів слати? Ганьба тим усім панам, що хочуть з ним у мирову заходити... Я не спічну, поки його не піймаю, з живого шкуру прикажу зняти, та ще на кіл настромлю і почетвертую. Тих всіх послів зараз на кіл.

— Ми посли, пане князю, — говорили козаки, — маємо право на недоторканість. Навіть дикі народи шанують посольство.

Се ще більше розлютило Ярему:

— В сей мент приказ виконати!

І всіх шістьох посадили на кіл на шляху між селами Війтове до Пилипового. Ярема вдарив себе до шаблі і крикнув:

— Ось, чим треба замиряти козаків, на те ми і є... — Він вказав на коли, на яких конали посли.

А вони конали по геройськи. Хоч лиця їх і тіло корчилось в судорогах, не чути було ніодного стону.

Їх провідник заговорив сильним голосом:

— Яремо, ти перевертню, злодію, звірюко поганий! Дасть Бог, що й ти на колі здохнеш. Ти, Каїне, нас замучив, але тим не зробиш шкоди козацтву, воно з нашою смертю не згине... Прокляття на тебе і твій поганий рід...

— Сьому відрубати голову, най не гавкає, крикнув Ярема і відвернувся.

Приказ виконано в мент. Якийсь жовнір замахнувся шаблею і козацька голова повисла на клаптику шкури.

Инші, бачучи, як собі товариш поміг, стали лаяти Ярему цілком невибагливими словами, та проклинати. Тоді вже жовніри, не ждучи на приказ князя, повідрубували їм голови.

Але тим хлопським зухвальством Ярема дуже збентежився. Такої лайки він зроду не чув, та ще від хлопа. Досі його жертви корчилися в судорогах, плакали, благали вибачення, та присягалися в своїй неповинности. Вмирали так покірно, як панщину покірно робили. Те, що сьогодні сталося, вважав сей лиходій за поганий знак. Та ось прибігає до нього один слуга, якого полишив дома в Лубнях, на запіненому коні, що важко робив боками.

— Завертайся, ваша можносте в Лубні, там пекло. Уся Лубенщина в вогні. Емісарі Кривоноса занесли полумя бунту і до нас. Як лиш ваша можність вийшли з Лубень, зараз хлопські банди начеб із землі повиростали. Плюндрують панське добро, мордують без пощади Поляків, Жидів та ксьондзів. Пекло і судний день. В Лубнях княгиня з сином дріжать за своє життя. Решта нашого війська боронить замку, дай Боже, щоб удержались, поки наспіє поміч...

Ярема аж позеленів з гніву, скреготів зубами і тупотів ногами. Лице викривилось, мов у сатани. Таким його ще не бачив ніхто!

— Га! Чортове племя, попамятаєш... Труби тривогу!

Сів на коня і обїхав військо.

— Чому так мало? — питає своїх поручників, — було вісім тисяч, а тепер і половини не бачу.

— На розїздах, ваша милосте, усмирює гультайство...

— Як так, то ще один день мусимо підождати, а вашмосці поровсилайте

гінців за ними, щоб швидше верталися.

Розтаборилися знову і ждали цілий день. Та ні гінці, ні розїзди не верталися... Згодом повернули малі недобитки. Вони звіщали, що усюда діються нечувані речі. Хлопські загони виростають, мов гриби по дощі. Ховаються по засіках, по лісах і в степу в траві, нападають нечайно і вибивають у пень. Хто їм у руки попаде. І те сталося лиш що послідними днями. Здається, що хлопство прочуває якусь велику силу за собою.

Яремі стало моторошно на серці. Із звітів старшин дізнався, що в нього осталo всього 3000 людей. Ще й не рушився з місця, а вже втратив 5000 душ.

„Як так піде далі, то пропадемо всі, - подумав. — Треба чим швидше видістатись із тої забави".

ДИВНИЙ ПОГЛЯД.

Нераз наші люде говорять про ріжні справи, а дуже часто про церкву і священиків. Ріжні теми порушують. Часто однак можна почути такий висказ: „Е священик є тоді лише священиком, коли править (Службу) у вівтарі; а так він такий самий чоловік, як я". І богато людей нераз потакують, не роздумавши значіння оттакого вислову. А варто би над сим призадуматись.

Чи є яка ріжниця між людьми? Всі люде однакові щодо природи. Складаються з душі і тіла. Мають голови на карку, руки однакові щодо вигляду, а також і инші члени. Чи богатий, чи бідний, купець, робітник, великий достойник, простий чоловік, учитель, лікар, король, цар — все се люде. Мають душу і тіло. Тіло до себе подібне. Всі люде однакові, всі подібні до себе. Се правда.

Не однакові вони щодо свого становища, яке занимають в життю, тому і між ними є ріжниця. Вони між собою ріжниться. Вже сама назва вказує на ріжницю між людьми. Учитель учить в школі. Фармер управляє землю. Робітник працює при варстаті. Король кермує державою. Лікар лічить людей. Адвокат боронить перед судом і т. д. Всі люде, однак кождий ріжниться, відповідно до того, чим занимається, де-б він не пішов. Учитель є все учителем, чи то в школі, чи дома, чи на вулиці, взагалі всюди. Ніхто йому не скаже: о ви є учителем лише в школі, а поза шкільними годинами ні. Йому і честь віддають як учителеві і в школі і поза школою.

Се, що сказано про учителя — можна сказати і про инших людей. Фармер є фармером і тоді, коли сіє, оре, але також і тоді, коли він у місті є за якогось потребою, тоді, коли він на збори іде, чи щось полагоджує.

Король є королем, коли він на престолі сидить, і тоді, коли іде на прохід, чи забавляється, або й відпочиває. Звання чоловіка — се не одежа, щоб одної години можна надягнути таке, а другої инше. Звання чоловіка з ним споєне. Тому хто хоче людей уважати лиш такими, ким вони є за своєю працею, чи варстатом, то сам себе вводить в блуд.

А чому священик мав би бути лиш у церкві священиком? А чим він є тоді, коли не в церкві? Дехто скаже: чоловіком. А хіба він, коли править у церкві не чоловік? Чоловік він все і священик все. Хіба що перестане бути священиком.

Чому люде деякі засвоїли собі отой дивний погляд, що священик лиш у церкві священиком? Тому, щоб оправдати своє непристойне поведення супроти духовного свого провідника, або щоб вимагати від священика якоїсь роботи, яка не підходить сему високому званню.

Робота ніяка не понижує чоловіка — се правда, але священикові не лицює, приміром валятись в оливі і шміруватись (хоч ся робота далеко поплатніща) а відтак ставати коло святого престола. А часом наші люде у своїй нерозважности домагаються всячини від священика, а відтак коли їм звернути увагу, що то не так, то вони замісць опамятатись і цофнутись, або відкликати домагання, зухвало голосять: „О, священик лиш у церкві священиком".

Богато краще було би, колиб чоловік, заки щонебудь скаже, добре подумав над наслідками. Нерозвага коїть богато лиха нам, як народови, а найбільше самим нерозважним людям. У нинішних часах кождий бачить, як світ іде в долину як головно наша молодь деморалізується. Не поважає родичів, старших; не розуміє обовязків ні взглядом своїх рідних, ближніх, ні церкви ані народу. Кажуть деякі, що церква повинна сьому зарадити. Добре. А як церква може зарадити, коли вкорінився погляд, нераз самі одичі його вкорінюють, що священик є ним лиш у церкві. А в церкві є лиш раз в місяць Богослужения, а часом і рідше. І чи можна всього научити через одну проповідь? А поза те нема як доступити до молодіжи, бо священик вийшов з церкви, тай вже не священик. А хто на тому терпить? Перш всього родичі. Діти не добре виховані, не знаючі, що то когось пошанувати, родичам найбільше докучать. Отже такий погляд, який дехто уважає правильним, є шкідливим і то дуже.

Є богато більше сумних наслідків того нерозважного і дивного погляду. Тому дуже добре було би, якби сей погляд викорінити зпоміж нас. Другі народи поважають своїх священиків і не лиш своїх, але й чужих, скоро пізнають чоловіка, що він священик. А в нас сего мало. Що думати мають про нас священики других народів, які не дізнають поваги від наших людей? Чи ми самі не даємо причини, щоб про нас зле думали?

Знаю такий случай! На одній кольонії серед Англійців працював їх священик. Підчас молочення любив відвідувати своїх парохіян. Приїхав до одного фармера, в якого молотила машина. Всюди заглянув, до кождого заговорив, зажартував. Прийшла обідня пора. Запрошено священика на обід. Не відказався. Сів до стола з робітниками. Розмовляв поважно. Робітники також не мовчали, деколи і жартували, але з ограниченим гумором. Задоволений був священик, але й робітники про нього гарно виражувались. Так було серед культурних людей.

А як наші робітники віднеслисяб до нашого священика при такій самій нагоді? Не завсігди, але дуже часто зневажилиб його так, що не скоро йому захочувалосяб іти у подібне середовище. Дуже часто наші люде не знають границь приличности і при священикови говорять нераз таке, що хоч втікай. А де лихо? Лихо в тому, що ми не думаємо так, як треба. Думаємо, що священик є ним лиш у церкві. А коли він не в церкві, то можна при ньому говорити все, що наш язик знає.

Священики — се духовні провідники і учителі народу; вони можуть богато працювати; можуть піднести освіту свого народу' можуть і добробут народній скріпити. Можуть, але лише тоді, коли го народу; можуть і добробут народній вірних. А се може статися тоді, коли ми на священика будемо глядіти як на такого (уважати будемо його священиком) все і всюди. Чи в церкві, чи при стрічі на вулиці, чи в читальні, чи в вашій хаті. Все і всюди.

Поважанням священиків своїх заохотимо і наших дітей та нашу молодь поважати і любити їх, та в свойому життю слідувати за наукою їх. Отже родичі, народні робітники, діяльні члени громад повинні на се звернути свою пильну увагу, та всюди виступати проти того безосновного погляду, що священик лиш у церкві є священиком.

Сей погляд є недобрий, шкідливий і погубний.

о. Є. Г.

Історі Іверської Ікони.

Свого часу в „Вістнику" була поміщена новинка про те, що большевицький уряд казав розібрати Іверську каплицю в Москві, в котрій містився чудотворний образ Іверської Божої Матері.

Згаданий образ — се тільки копія оригінального образу, який знаходиться на Афонській горі. Копію сю привезено до Москви в 1648 році. З сеї нагоди було устроєне велике свято, в якому брали участь також патріярх Никон та цар Алексій Михайлович.

Оригінальна ікона Іверської Божої Матері — се одна з найбільш почитаних ікон на Афонській горі і називається Іверською по імени монастиря, в якому знаходиться. Переказ говорить, що ікона ся походить з часів іконоборства, а появилася вона в Іверськім монастирі на Афоні 27 квітня, 999 року, діставшись туда через море в чудесний спосіб.

Іверський монастир на Афоні — се грузинська святиня (Іверія — Грузія), а старинна, надзвичайно цінна окраса, якою ікона прибрана, се жертви грузинських давних вельможів.

Іверська ікона Божої Матері в Москві тішилася і тішиться великою пошаною серед релігійного народу, а каплиця, в якій вона містилася, ніколи не була без богомольців, навіть в теперішних часах, коли большевицький уряд веде таку сильну агітацію проти релігії. Каплиця Іверської Божої Матері стала сіллю в очах большевицького уряду, і він казав її розібрати, думаючи, що сим придушить релігійного духа, який безнастанно зростає серед населення совітських републик. Уряд мабуть думав, що коли не стане Іверської каплиці, то люде почнуть частійше і численнійше відвідувати гріб Леніна. Та марні його надії.

По розваленню Іверської каплиці, ікону перенесено до каплиці св. Николая. Нема сумніву, що ся каплиця стане в короткому часі такою славною, як була та, яку розібрано.

Чесність в Бизнесі.

Один склепар мав конкурента, який думав випередити свого суперника в той спосіб, що продавав товар по таншій ціні, але за те тандитної вартости. Одного разу каже приятель першого склепаря:

— Тобі тяжко буде встояти з твоїм противником. Він продає по таншій ціні.

— Так, — відповів той, — але він продає товар гіршої якости. Коли я отже доложу стільки старань продавати добрий товар, як він тандитний, то я легко його випереджу. Бо покупці скорше чи пізнійше пізнаються на його підступі.

„ВІСТНИК"
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3664, WINNIPEG MAN.

УПАДОК РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Є такі сотворіння на світі, які живляться соками, кровю других сотворінь і які називаються паразитами. Український нарід немало натерпівся за час свого істнування від ріжних паразитів, своїх ворогів, які живилися його життєдатними соками і кровю.

Одним з таких паразитів — се так звана російська православна місія, яка на припоручення московського царя, запустила свої кігті в церковно-народне тіло українського народу ще перед двайцять-пять роками та яка і до нині живиться нашими соками.

Свої впливи згадана місія успіла поширити між нашими людьми, головно в провінції Алберті, де вона і тепер ще має цілі околиці в своїх руках, які є майже цілковито здеморалізовані під зглядом національної свідомости. Побачите тут цілі громади, так Галичан (бувших уніятів) як і Буковинців, для яких найбільш ненависним словом — се Україна, Українець, — а найбільш улюбленим — русский. Побачите тут людей, Українців з уродження і по мові, яких, через їх глибоку та темну ненависть до всього, що українське, можна порівнати тільки до колишніх яничарів, яких Татари виховували з українських дітей та в яких серцях защеплювали як найлютійшу ненависть до своїх братів по уродженню — Українців.

Для виховання сих новітних яничарів російська місія послугується юдами-яничарами, які походять головно з галицьких москвофілів та які за юдин гріш погоджуються провадити убійчу роботу між тим народом, з якого сами вийшли.

Результатом такої чужої роботи між нашими людьми в Алберті є не тільки брак національної свідомости між вірними російської місії, але також брак свідомости взагалі, бо вся свідомість і релігійність таких громад, помимо їх гарних церковних будинків, зводиться головно до того, щоби як найгучнійше обійти раз у рік празник (храм), на який скликають гостей по кількадесять миль довкола та пропивають тисячі долярів, та щоби знайти як найтаншого батюшку, який хрестив би, вінчав би та відправляв похорони за як найменше винагородження. Не диво отже, що й батюшки бувають такі — і освітою і приватним життям — що тільки пожалься Боже.

Опутавши своїх вірних сітами темноти і облуди, російська місія почала спокійно живитися своєю здобичею. Її і на думку не приходило, щоб знайшовся хтось такий, що важивбися стати проти неї і старатися увільнити зпід її панования збаламучених і одурених нею дітей українського народу.

Але вона дуже завелася в своїй самопевности. В Канаді відродилася Українська Греко-Православна Церква і дала визов всім чужим опікунам, які старалися заволодіти душею українського народу в Канаді, в тім числі і російській місії.

Праця Рідної Церкви в Алберті почалася 1920 р., коли то о. Стратійчук (один з перших трох українських православних священиків висвячених в Канаді), а пів року пізнійше на його місце о. Кусий був призначений місіонарем на ту провінцію. Тяжка і навіть небезпечна була праця в перших роках істновання української православної місії в Алберті, бо вороги українського народа і його Рідної Церкви як найлютійше нападали на українських священиків та їх працю, не вибираючи в способах боротьби, а придержуючися засади, що ціль освячує средства.

Але Господь Бог благословив Українську Православну Церкву в її праці в Алберті, так як і в других провінціях, і сьогодня наша Церква в Алберті, хоч і не перевисшає ще може російської місії числом парафій, то за те перевисшає її доброю славою, якістю праці та щирістю і свідомістю її вірних.

А вигляди на будучність є як найкращі. Російська місія, яка розбилась на два табори — адамівців і арсенівців, які безнастанно тягаються по судах — стратила до великої міри повагу і довірря навіть між своїми членами і переживає тепер, можна сказати, передсмертні судороги. Навіть в найбільш змоскощених громадах знаходяться одиниці, які, приглядаючися розпадови російської місії, говорять, що „Україна мусить прийти", що „Нема ради, треба приймати Україну", розуміючи під Україною — Українську Православну Церкву. Крім сего є громади, які до недавна, ще нема і року, були обслугувані кацапами, а сьогодні, в наслідок зростаючої свідомости, завдяки праці Рідної Церкви, входять вже в склад парохій Української Православної Церкви і тішаться таким розвоєм та релігійно-народнім підйомом, якого не зазнали ніколи перед сим.

Одним словом — російська місія валиться, а Українська Православна Церква зростає. Треба тільки, щоб всі ми, священики і світські члени Церкви, зрозуміли вагу хвилі і доложили всіх старань, щоб її використати на честь і користь українського народу і його Рідної Церкви.

Дописуйте до „Вістника".

Нашим бажанням є, щоби „Вістник" був як найбільш поучаючим і цікавим, та щоби вповні відповідав тому великому завданню, яке він, як орган нашої Церкви, перед собою має. Та щоби сего досягнути, ми мусимо мати поміч зі сторони наших читачів і передплатників. А та поміч, поза точне вирівнування своєї передплати та приєднування нових передплатників, повинна бути в формі дописів і звідомлень та новинок з життя Церкви на місцях. Памятайте, що люде з одних місцевостей хочуть знати, що діється в других місцевостях. Албертійці хочуть знати, як живуть та як працюють на церковному полі православні Українці в Саскачевані та Манітобі, а знов люде з тих двох провінцій бажають знати, як живеться нашим братам в Алберті. Жерелом таких відомостей повинен бути „Вістник", орган Церкви, а буде він ним тоді, коли наші священики та більш писменні одиниці будуть присилати нам дописі, звідомлення та новинки зі всіх місцевостей, де живуть православні Українці.

Відсвяткувала ваша церква гарно храм, відбулися якісь важні збори чи віче, загостив до вашої громади Архиєпископ — напишіть про се до „Вістника". Робить хтось у вас гарну роботу, будь то священик чи учитель чи таки місцевий член — напишіть про се до нашого органу, — не так на те, щоб похвалити того, що добре робить, бо ми всі є зобовязані добро робити, — а радше на те, щоб заохотити до доброї роботи людей по инших місцевостях. Відбулося у вашій околиці примірне весілля чи хрестини чи таки звичайна забава, з нагоди якої започатковано якусь організацію, чи зроблено на якусь добру ціль збірку, напишіть се нам, щоб і другі люде про се знали і брали собі з вас примір. Приїхав чи відїхав від вас якийсь визначний чоловік, чи може помер поважний член, який за життя спомагав церкву і инші інституції та організації, і який також других наклонював до свого — напишіть про се до свого органу на науку і заохоту другим.

Одним словом — пишіть про все те для других. Але пишіть коротко і ясно, що думаєте буде інтересне та повчаюче, пишіть пером і тільки на одній стороні паперу, пишіть на те, щоб будувати, а не руйнувати, значить — не пишіть особистих лайок та нападів на ваших сусідів і знакомих, бо такого містити не будемо.

Ще одно: Бувають випадки, що нема кому в громаді до часопису написати, бо хоч і є писменні, то не мають в писанню дописей вправи. В такому випадку попросіть місцевого учителя, най для вас напише. А що ще ліпше — попросіть свого пароха. Кождий священик письменний, отже написати допис — се для него дуже легка справа. Пригадайте свому пароховi, що ваші брати в инших місцевостях Канади бажають довідатися, що і як ви робите і він з вами, чим радіє ваше серце а над чим сумує, які маєте пляни на будуче та як їх виконуєте. Одним словом про все те, що вас інтересує і що вам дороге.

Надіємося, що наш заклик не буде голосом вопіющого в пустині та що вже зі слідуючим числом зможемо поділитися з нашими читачами цікавими відомостями з церковного життя на місцях.

Папа і Українці.

Минувшого літа їздила з Галичини група паломників, греко-католиків до Риму. Там були на авдієнції у папи, який, коли сему вірити, приняв їх „дуже ласкаво". Та „ласкавість" папи пробивається в отсих словах, які він сказав до паломників по італійськи:

„Я знаю історію вашої церкви й історію вашого народу. **Се історія мучеництва.**"

Що папа мав на думці, коли говорив сі слова, тяжко сказати. Але що він висказав дійсну правду, про се не може бути сумніву. Бо історія українського народу і його церкви — се дійсно **історія мучеництва, історія крови.** А до сеї історії найбільше причинились вірні діти католицької церкви і любимці папи — Поляки. Вони то зросили історію українського народу українською кровю, вони то підливали ненависну унію цінною кровю українських мучеників. Отже папа не помилився, коли сказав, що історія нашого народу, се історія мучеництва. Але він повинен був піти далі і сказати, хто за те мучеництво винуватий.

Православні Українці! Старайтеся, щоби Ваш сусід також став передплатником „ВІСТНИКА". Сим Ви поможете свому релігійному часопису.

РЕЛІГІЙНА БОРОТЬБА НА РАДЯНЩИНІ.

Новий релігійний закон в Радянськім Союзі мало ріжниться від дотеперішніх законних постанов. Як і досі, все церковне майно всіх конфесій залишається державною власністю. Церкви і доми молитви з усім знаряддям передається вірним у безвідплатне користування й адміністрацію на основі умови між релігійною громадою і державою. Також усі предмети, подаровані церквам, мусять бути заінвентаризовані і залишаються власністю держави. Одначе на випадок ліквідації церков тільки предмети з плятини, золота і дорогих камінів віддається державному фондові, а все инше на бажання може бути передане сусідним релігійним громадам.

Релігійні громади не мають прав юридичних осіб. Вони можуть збирати пожертви на свої потреби, але не можуть мати капіталів. Умови з державою в імени релігійних громад заключує гурт з двайцяти осіб за особистою порукою. Релігійні громади, що не мають двайцять осіб, творять релігійні групи. Релігійні громади не можуть творити ніяких курсів для навчання релігії — за виїмком теольогічних курсів і шкіл для витворення духовників. Релігійні громади не можуть провадити ніякої харитативної чи господарчої діяльности. За те можуть поодинокі особи в імени релігійних громад під власною відповідальністю вести друкарні і видавати релігійні часописи. Вони можуть також скликати релігійні конґреси місцевого або загального характеру. Ті конґреси можуть вибирати постійні виконавчі виділи, одначе вони (ті виділи) не мають прав юридичних осіб. Релігійні громади і їхні верховні організації не можуть ставити до членів ніяких примусових вимог. Всі чинитьби поодиноких членів громад у користь громад, як і громад у користь верховних організацій основуються на добровільности. Духовенство, як і досі, є позбавлене виборчих прав.

Через автономію поодиноких церковних громад ломиться єрархію церкви. Підчиненість громад ієрархії є добровільною. Самоуправна релігійна громада через свій виділ вибирає чи анґажує духовенство. Коли отже епископ позбавляє становища священика, а громада хоче його, то церковний достойник не має змоги примусити духовника, щоби він покинув своє становище.

Таким чином радянський релігійний закон намагається обмежити силу церкви і релігії. Коли він дозволяє релігійні практики, коли дає можливість шляхом пропаґанди підтримувати сторонників релігії і церкви, то ломить він церковну організацію, як таку, відбирає їй всяке матеріяльне майно, отже обмежує її політичні сили і майно.

Новий закон є головно звернений проти сект. І тут є основна зміна в порівнанню з дотеперішньою практикою. Перед революцією майже всі секти в Росії були переслідувані царатом. Вони мали менше або більше революційну закраску і стояли в меншій або більшій боротьбі з урядом і православною церквою. Тому то Ленін часто прихильно висловлювався про секти. Большевицькі автори часто випускали публікації в користь сектантів. Тринайцятий конґрес російської комуністичної партії підкреслив — так сказати-б — союзне відношення большевизму і сектанства. Після того уряд звернувся до сект із покликом притягаючи сектантів до розбудови господарчих комун. Бо численні секти визнавали свого роду господарчий комунізм на ґрунті спільної обробки землі. Уряд створив навіть окрему комісію, яка приділювала сектантам землю зі сконфіскованих державних і великовласницьких маєтків і допомагала їм у будові колективних господарств.

Та скоре поширення сект примусило уряд — одночасно з радикалізацією політики — звернутися проти сект. І новий закон звертається головним чином проти них. На зверх се не є помітне. Досі реєстрація релігійних громад була тільки тоді обовязкова, коли вони хотіли брати в аренду доми молитви. Більшість сектантів не має ніяких домів молитви чи церков. Вони сходяться у приватних помешканнях. Новий закон вимагає обовязкової реєстрації релігійних громад і то навіть таких, які не вимагають від держави приділу церков. Також заборона господарської діяльности релігійних громад є в першу чергу звернена проти сектантів. Бо головно вони творять спілки із своїх членів, харитативні товариства і в першу чергу господарські комуни. Тому всьому тепер протиставиться закон, щоби припинити дальший зріст моральної і господарської сили сектанства.

Радянський уряд офіційно не бореться проти релігії адміністративними чи судовими методами. Бажаючи в боротьбі з релігією потягнути за собою ті ряди робітництва і селянства, що є поза партією, комуністична партія все в більшій мірі приноровлює пропаґандистичні засоби. Кілька літ тому назад засновано „Союз безвірників", який обіймає цілий Радянський Союз, всюди має свої відділи і разом зі союзом комуністичної молоді (Комсомолом) веде протирелігійну акцію. „Союз безвірників" видає численні періодичні часописи і видання, намагаючись поборювати церкву т. зв. науковими методами. Не вважаючи на те, в останньому часі зміцнився релігійний рух. Навіть розпочато будову нових церков. Особливо поширилася організація сект. Подекуди церква перейшла від оборони до наступу. Се довело також до мобілізації „безвірників".

Пропаґанда в питанню військової служби дала притоку до особливої дискусії. Більшість сект відкинула військову службу зі зброєю в руках. Радянський закон постановляє, що треба судовим шляхом — після розгляду всього способу життя прохача-сектанта — ствердити, чи він із внутрішнього пересвідчення відмовляється від свійськової служби. І аж після такого ствердження можна звільнювати сектантів від служби зі зброєю. Але вже останні конґреси сектантів пішли в сій справі на зустріч урядові, бо більшість сект доручила своїм прихильникам відбувати військову службу.

При виборі своїх представницьких органів секти є дуже обережні. Представницьких функцій вони не довіряють виразникам буржуазного світу. Вони покликаються на свою революційну минувшину, на переслідування царизмом, на свої господарчі організації, які часто зближаються до комунізму. „Союз безвірників" пробує протиставитися їм пропаґандистично.

Одним із найсильніших пропаґандистичних засобів проти новітних сект є їх поширення в Америці. Пропаґандистичні часописи безвірників підкреслюють, що Англія й Америка, керовані сектантами, бажають перетворити Радянський Союз в країну сектантів, щоби її тим лекше опанувати. Сектантів представляється як предтеч капіталістичного світу, які промощують шлях закордонному капіталізмові, щоби морально й господарсько завоювати й поневолити народи Радянського Союзу.

Розуміється, протирелігійна боротьба не є тепер така гостра, як на початку революції. Часи крівавої боротьби минулися. Часи, коли революційні трибунали засуджували на смерть численних духовників, належать до історії. Шляхом далеко йдучого розділу церкви від держави і церкви від школи, а також забороною навчання релігії дітей, большевики мають надію, що протягом одної ґенерації релігія вмре сама собою. Також карнавалові походи і демонстрації („червоний карнавал") підчас великодних свят та безпосередний натиск на церковних відвідувачів — все те ослабло.

Нині стоїть держава на тому становищі, що релігія не повинна бути поборювана адміністративними засобами, лише пропаґандою й переконуванням. Але у звязку із заостреною, штучно викликаною клясовою боротьбою, у звязку з радикалізацією внутрішньої політики, також ся пропаґанда приймає гострійші й агресивнійші форми. Зовнішньою признакою сього загострення є хоч би те, що „Союз безвірників", дитина комуністичної партії, прибрав додаток „Воюючий безвірник".

Всю пресу запряжено у службу протирелігійної пропаґанди. Не зважаючи на се радянська поліція на основі обовязуючого законодавства наприклад дозволяє святочне хрещення під голим небом у ріці Москві. Часописи виступають проти того. Вони одержали завдання настроїти робітництво на такий тон, щоби в найблизшому часі спричинити заборону церковних дзвонів, заборону ставити нові церковні будівлі і заборону прилюдно відбувати церковні процесії. Та все се викликує враження, що гостра протирелігійна пропаґанда якраз морально релігії більше помагає, як шкодить.

(„Діло").

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕГУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.

Гроші слати до:
H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

До Впр. Священиків і Тростів Православної Церкви.

Одинокий український склад церковних річей, доставить Вам всі потрібні церковні річи, православного обряду в приступних цінах.

За цінником і інформаціями, просимо писати до:
THE PROVIDENCE CHURCH GOODS
Box 1624, — Winnipeg, Man.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

ПУСТІТЬ ДІТЕЙ ДО МЕНЕ.

Апостоли думали, що Син Божий повинен говорити головно з старшими. Коли-ж матері підводили дітей до Него, Апостоли не допускали їх. І сказав Ісус: „Пустіть дітей, не зупиняйте їх прийти до мене, бо таких є царство небесне". — Матей XIX: 14.

„Стережись і пильнуй душі твоеї, щоби не забути тих діл, що бачили очи твої... Переказуй про них синам твоїм і синам синів твоїх." — 5 кн. Мойсея IV: 9.

„І будеш ти наказувати про їх синам твоїм і промовляти до серця їх, сидючи в домі твоїм, і йдучи дорогою, і лягаючи і встаючи." — 5 кн. Мойсея VI: 7.

„Лучший убогий та розумний молодець, ніж старий, а дурний цар, що не вміе приймати поради". — Еккл. IV: 13.

†

Тут обовязок батькам і матерям!

Не думайте, найперше, щоби з тим добрим, яке перечитаете, виступати зараз перед громадою. Старших учити.

Починайте від дітей своїх, від домашних. Їм все читайте. Толкуйте. Розяснюйте. В їх душі день-денно добре зерно засівайте. А їх ви завсігди коло себе маете.

А коли навчитеся бути добрими учителями дітей своїх, тоді ставайте перед громадою. Коли заведете свідомість в своїм домі, тоді легко в громаді її заведете.

Діліться усім добрим з своїми найблизшими, щоби в родині вашій витворилося одно розуміння життя.

Дітей вніть читати, щоби вони вам читали, а коли ваші очі ослабнуть, а ви будете їм обясняти незрозуміле.

От де ваші обовязки батьки і матері!

ГЧ-КП.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

В. Приготовлення до Святого Причастя.

По освяченню Дарів, вірні приготовляються до їх Причастя. Приготовлення починається просительною ектенією, в якій крім звичайних прохань є ще прохання, за принесені і освячені Дари, щоб Господь прийняв їх у наднебесний і духовний Свій жертівник, і післав нам благодать Святого Духа. Підчас сеї ектенії священик стиха молиться, щоб Господь сподобив його і всіх вірних причаститися Святих Тайн, а після ектенії виголошуе:

— І сподоби нас, Владико, безбоязно і неосудно насмілитись призивати Тебе, Небесного Бога Отця, і промовляти.

Хор же співае молитву Господню „Отче Наш".

По молитві священик каже виголос: „Бо Твое є Царство"... і благословляе людей зі словами: „Мир всім"; опісля священик закликае їх вклонити свої голови перед Господом, і стиха молиться Господеві та прохае Його зглянутися на тих, що вклонили свої голови, та подати всякого добра на потребу кождого. Потім виголошуе: „Уважаймо, Святая святим", тоб то: святі Дари можуть бути дані тільки людям святим. На сі слова вірні, визнаючи свою негідність і надію на милість Божу, співають:

— Єдин свят, един Господь Ісус Христос, на славу Бога Отця. Амінь.

Після сього Царські двері закриваються.

Як що причасників з людей немае, то тоді вкладаються в Чашу часточки, вийняті з проскур на честь Божої Матері і святих, а також — за живих і померлих, при чім священик промовляе:

— Обмий, Господи, Кровю Твоею дорогоцінною гріхи тих, що поминалися тут, за молитви святих Твоїх.

Коли-ж є причасники, то сі часточки вкладаються вже після їх причастя. Поки священнослужителі причащаються, хор співае так званого „причасника", чи вірш з пророцького письма напр. в неділі:

— Хваліте Господа з небес, хваліте Його на висоті. Алилуя.

Священик відчиняе двері взявши св. Чашу, стае в Царських Дверах, та виголошуе:

— Зо страхом Божим, вірою і любовію приступіть.

Вірні згадують воскресення Христове і явлення Його ученикам, побожно кланяються перед св. Тайнами, як перед Самим Спасителем, і співають:

— Благословен хто йде у імя Господне! Бог Господь і явився нам!

Тоді священик говорить, а причасники стиха повторюють за ним молитву, в якій вони визнають свою віру в св. Тайни, просять Господа простити їм гріхи та удостоїти причаститися св. Тайн на сцілення душі і тіла.

Після молитви причасники вклоняються до самої землі і, склавши навхрест на грудях руки, підходять один по одному до Чаші. Принявши з великою побожністю, страхом і вірою Святі Тайни від священика, цілують Чашу, неначе ребро Самого Ісуса Христа, відходять, вклоняються поясним поклоном, як діти Господні, — а не земним, як Його раби;

Підчас причастя вірних співається вірш:

Тіло Христове прийміть, джерела безсмертя вкусіть. Алилуя.

Після причастя вірних, священик ставить Чашу на престіл, повертаеться до людей і благословляе їх, кажучи:

— Спаси, Боже, люде Твої і благослови наслідля Твое!

На се хор співае пісню, в якій указується добродійства, получені нами через Ісуса Христа і причастя:

— Ми бачили світло правдивее, приняли Духа небесного, знайшли віру істинную, неподільній Тройці поклоняемось, бо вона спасла нас!

Покадивши перед Святими Дарами, священик дае дискос діяконові, а сам бере Чашу і каже стиха: „Благословен Бог наш"; потім повертаеться до людей, благословляе їх Чашою і виголошуе:

— Повсяк часно, тепер і завжди, і на віки вічні!

Подяка за св. Причастя.

Вірні тоді згадують вознесення Ісуса Христа на небо і Його обіщання бути з ними по всі дні до кінця світу, покланяються Йому, по прикладу Апостолів, до землі і співають слідуючу пісню подяки за причастя Св. Тайн:

— Нехай повні будуть уста наші хвали Твоеї, Господи, щоб ми оспівували славу Твою, за те, що ти вчинився нас достойними причаститися святого Твого божественного, безсмертного і оживляючого Таїнства; охорони нас у Твоїй святині, весь день научатися правді Твоїй. Алилуя.

Після сього священик виголошуе коротку вдячну за причастя ектенію. Вона починається словами:

Станьмо просто! Принявши божественного, святого, пречистого, безсмертного, небесного і оживляючого страшного Христового Таїнства, достойно подякуймо Господеві!

Хор відповідае словами: „Господи, помилуй!"

По ектенії священик, благословляючи вірних на вихід з церкви, вказуе їм, що вони, як увійшли до церкви і молились у спокою, так в спокою повинні виходити, говорячи: „В спокою виходьмо". Хор відповідае: „У імя Господне", себто вийдемо з благословенням Божим. Тоді священик виходить наперед і виголошуе молитву, в якій просить Господа спасти людей Своїх, благословити їх, зберегти вповні Церкву Свою, освятити тих, що люблять красу дому Його, і всім людям дати спокій.

По молитві хор співае:

— Нехай буде імя Господне благословенне від тепер і до віку!

Священик благословляе людей зі словами:

— Благословення Господне нехай зійде на вас, за Його ласкою і чоловіколюбством повсякчасно, тепер і завжди і на віки вічні!

І закінчуєсь Службу Божу відпустом, який виголошуе з хрестом у руках. Поцілувавши хреста, вірні виходять з церкви з радістю і подякою Господеві.

Притча про Правдивого Бога.

Асока царь премудрий, милосерний
До ради царської звик був просити
Пустинників, аскетів, богомольців,
І пильно слухав, що вони казали.

Та се не в смак було його міністрам,
Дорадникам, вельможам, ґенералам
Сидіти поруч старців у лахмітті,
І стали нарікати на царя.

Одного дня поклав він перед ними
Дві скринки. Перша щиро-золота
Ясніла від каміння дорогого;
Друга-ж була звичайна, деревляна,
А шпуги позаливані смолою.

І мовив цар: „Мої міністри любі,
Котра з оцих скриньок вартнійша буде?"
І одноголосно сказали всі:
„А вжеж вартнійша сяя золота!
Як можна, царю, навіть прирівняти
До тої позасмоляної скриньки!"

Та цар велів скринки повідчиняти.
І глянь: у золотій лежало стерво
Гидке, вонюче, так що мимоволі
Усякий аж ухопився за ніс.

А в смоляній лежали гарні перли
І пахощі і дороге каміння
Безмірної ціни. І дивувались
Міністри, ґенерали та вельможі.

А цар сказав до них: „Ну, що-ж тепер?
Чи справді скринка золота вартнійша?"
І строго глянувши на них, сказав:
„Ся скринка золота, се ви, панове!
Назверх коштовна, гарна та блискуча,
Внутрі-ж у вас незгода, гниль і зрада.

„А ся засмолена, се ті аскети,
Ті жебраки, старці та богомольці,
Що зверхньої краси давно зреклися,
За те з душі своеї гнів і завість
І пристрасть випололи наче хопту,
А досвідом і розмислом глибоким
Свій ум неначе сонцем прояснили."

Так ось вам, золоті скринки, наука,
Не надто гордувати смоляними,
Поки не-бачили тих пахощів,
Перел, клейнотів, що є в них укриті.

Іван Франко.

ЗАБУТІ КНИЖКИ.

В Галичині помер 6 серпня 1929, греко-католицький священик Іван Рудович. Родився він 1868 р. в Войнилові, вчився в Станиславові, опісля у Львові. Був священиком в Бороничах, в Бурштині, а дальше катехитом шкіл у Львові.

В посмертних споминах зазначується, що покійний інтересувався пильно церковною історією і присвятив їй кілька своїх писань. І вичисляються ті писання.

Року 1893 вийшла була у Львові з друку книжка п. з. „Обективний Погляд на Відношення Обрядові в Східній Галичині". Автор підписався: Іван Безсторонний. Книжка мае 115 сторін друку.

Хто-ж був дійсним автором книжки? Хтось з українських бібліографів говорив, що автором сеї книжки був покійний Рудович. Тількож серед вичислених його писань (в „Ниві") вона не згадуесь. А книжка настільки обемиста, що забути її не можна. Хіба що її дійсний автор (колиб ним був Рудович) був би редакторови „Ниви" невідомий.

За тим, що покійний міг бути її автором може промовляти те, що автор на книжці дав перше імя „Іван", а дальше і те, що покійний взагалі цікавився церковною історією. З другої сторони покійний мав ледви коло 25 літ, коли книжка появилася, отже мусів би написати її досить молодим. Але се можливе. З розкладу матеріялу в книжці видно або молодий вік, або поспіх. Коли отже дійсним автором книжки був покійний Рудович, то належало би се занотувати і пригадати українському загалови.

Книжка, про яку йде мова, се одна з тих, яких нині не пишуть. Се одна з тих, які пишуть не фахові історики, але щирі народні працівники — пишуть як конечні підручники для виховання широкої народної свідомости і провадження тої щоденної роботи, яка перед життям народу стоїть.

Книжка „Обективний погляд на Відношення Обрядові" (писана етимольоґією), се опис тих кривд, яких Українці від Поляків на протязі соток літ зазнавали і тих злочинів, які Поляки над Українцями виконували. Книжка цінна ще тим, що автор всюди подае історичні жерела, з яких факти вибирае. Потрошки зачіпае він і католицьку політику. Загалом книжка мае велику ціну як історичний підручник для щоденного вжитку низшого і висшого загалу. Будь в нас такі книжки в руках народу, а було би більше свідомости, більше певности себе і більше почуття своеї слушности і своеї української гідности.

Але таких книжок пишуть дуже мало. Не досить бути письменником — треба ще бути щирим громадянином, щоби книжки на такий лад писати.

Нині, тай мабуть давно вже такі книжки не могли бути в Галичині серед заступників католицизму бажаними. Занадто вони розкривали католицьке лицемірство — найперше Поляків, а через них і Риму. Так приміром в згаданій книжці говориться, що папи видавали булі (письма) в обороні прав унії, а латинське духовенство на них не оглядалося. А ще дальше папи ті булі під напором Поляків переміняли на кривду Українців і т. д.

Подібна, але більша книжка (368 сторін) появилася була в Галичині ще 1879 року, по польськи, п. заг. „Політика Полякуф взглендем Русі", а її автором був знаний тоді патріот-священик, Стефан Качала. Полякам та книжка так досолила, що вони закуповували її і палили.

Нині обі згадані книжки, се рідкість, яку тяжко дістати. В звичайній продажі в Галичині їх нема. І певно ніхто не думае їх там передруковувати. Ще перед війною, коли се було цілком можливе, за них були вже забути. Вони не були щиро католицькими для того нового духовенства, яке щораз більше підпадало під вплив римської політики. Не були вони також настільки світськими, щоби байдужа до церкви інтеліґенція хотіла ними послугуватися. Так односторонність одних й односторонність других засудила на забуття ту гідну і сильну працю, яку вложили в українське життя зрівноважені щирі народні робітники - оден священик і другий без сумніву священик.

Тай чи тільки сих дві книжки? Богато вартного добра пропадае через людську односторонність й ограниченість. Богато книжок по архівах лежить, богато праці. Оден працюе, а другий, з окалічілим світоглядом, те саме нищить.

Непростимий гріх робить той, хто промовчуе історію свого народу, хто кидае її в забуття, або перекручуе і фалшуе. Такому не буде прощення ніколи!

Історія народу, се життя народу. Се праця, факти, досвід, добуване віками знання. Радощі і смутки; добро і лихо; приятелі і вороги; права й обовязки; кривди і чесноти...

Освідомити народ, се — навчити загал його власної Народної Історії. Хто він такий. Те саме, що каже Шевченко про читання Історії:

Не минайте ані титли,
Ніже тії коми —
Все розберіть, та спитайте
Тоді себе: — Що ми?
Чиї сини, яких батьків,
Ким за що закуті?...

ГЧ.-КП.

В чиї руки переходить „Нива".

Духовенство в Галичині ділиться нині на „старе" і „нове". Старе хоче задержати церкву церквою, а нове хоче костела.

Провід серед нових веде еп. Хомишин. За ним йде еп. Коциловський. А з ними целебси і подібна братія.

А митрополит Шептицький провадить дипльоматію. Вперто мовчить. А поза мовчанкою, очевидно, поводить тим возом, до якого Хомишин і Коциловський впряглися.

Старе духовенство ґуртувалося доси коло „Ниви", якої редактором є о. д-р Гавриїл Костельник. Сам Костельник — видна сила серед греко-католицького духовенства. Написав доси кілька інтересних книжок, а що головне — вміе ядерно і сильно висловлюватися. В „Ниві" завзято боронить церкву.

Органом нових є „Нова Зоря", що в нападі на церкву і Костельника не знае перебору.

В 9 числі „Ниви" оголошуесь таке:

„Нива", зачинаючи від 11 ч. переходить на власність „Католицької Акції", яка зачинається під проводом Митрополита Андрея".

Се значить мабуть таке: Ти, Костельнику вступися! Дай місце „новим"! Занадто богато говорив ти в „Ниві" такого, що Римови і Полякам не в смак. А тепер — сиди і пиши книжки, коли хочеш. Або дамо тобі місце професора, де не буде змоги різуватися.

На инше припущення покищо нема місця. Та ще питання: Чи Костельник піддасться „новим" без остаточної боротьби? Чи мовчки потюпае за тими, яких доси осуджував? І та цінна сила без славно пропаде? Був би великий гріх, колиб так сталося!

Як би ти знав.

Якби ти знав, як много важить слово,
Одно сердечне, теплее слівце?
Глибокі рани серця як чудово
Вигоюе — як би ти знав оце?
Ти певно-б поуз болю і розпуки
Заціпивши уста безмовно не минав,
Ти сіяв би слова потіхи і принуки,
Мов теплий дощ на спраглі ниви й
Як би ти знав! (луки —

Як би ти знав, які глибокі чинить рани
Одно сердите, згірднее слівце,
Як чисті души души кривить і поганить
І троїть на весь вік — як би ти знав оце!
Ти-б злість свою неначе пса гризького
У найтемніший кут душі загнав,
Потіх не маючи та співчуття палкого,
Ти-б хоч докором не ранив нікого —
Як би ти знав!

Як би ти знав, як много горя криється
У масках радости, байдужности і тьми,
Як много лиць, за дня веселих, миється
До подушки горячими слізми!
Ти-б зір і слух твій наострив любовю
І в морі сліз незримих поринав,
Їх гіркість власную змивав би кровю
І зрозумів весь жах в людському без-
Як би ти знав! (голово —

Як би ти знав! Та це знання предавне;
Відчути треба, серцем зрозуміть.
Що темне для ума, для серця ясне й явне
І иншим би тобі вказався світ.
Ти-б серцем ріс. Між бурь життя й трі-
Булаб несхитна, ясна путь твоя. (воги
Як Той*), що в бурю йшов по гривах
(хвиль розлогих,
Так тиб мовляв до всіх плачучих,
(скорбних, вбогих;
„Не бійтеся! Це я!"

Іван Франко.

*) Ісус Христос.

ВЛІЗЛИВІСТЬ.

(Вайта Ман.)

Колись в старім краю бувало таке, що ходив польський „ксьондз" з кропилом і нераз нехотячи наумисне, заходив до хат греко-католиків. Звичайно бувало свідоміші олинці звертали увагу священикови, що він зайшов до Українця, не до Поляка, або хтось виходив до брами і чемно упереджував його, щоб не трудився, бо тут не його парохіяне. Але він не зражувався, а ішов в хату, пояснюючи: „то нїц, то вшистко едно".

Колиж уніатський священик ішов, то ніколи Поляк не впустив його у свою хату; для Поляка не було „вшистко едно", бо його поучували в костелі, щоб він свого держався, а чужого не підпирав. Бувало богато слухачів, що уніяти чемно обходились з польськими езуїтами і ще платили їм гроші. Натомісь мало було випадків, (майже нічо), щоб Поляк уніяцького священика впустив в хату, або дав йому чесне.

Ми Українці все намагаємось оказувати свою благородність і доброту зглядом наших сусідів чи ворогів, а ті нас гарненько використають а відтак сміються з нас. Все воно так буває. Ми деколи хочемо се памятати, однак скоро забуваемо.

Був такий случай! На Вайту приїхав римо-католицький священик збирати гроші на костел, який тепер будується у Толстой. А на Вайті, звісно, католиків-Поляків майже нема. Йому їх і не треба. Він пішов до уніятів (се ясне), а відтак відважився зайти до православних просити грошей на костел. Відважний, нема що казати. Однак не було відважних

(Докінчення на стор. 8-ій.)

уніятів, якіб відмовились дати йому жертву на костел. Дехто з православних відмовився, але за всіх не знаю. Та добре буде, коли пригадаю православним Українцям, що католики всякої масти, всі дишуть ненавистю на православних. Се звісна річ. На православних сиплеться хули, видумки а навіть прокльони. Чим то ми не є, чого то про нас не говорять або пишуть. А гроші наші то добрі? Взагалі ми православ і тоді добрі, коли в нас щось треба, грошей, чи чого иншого.

Православна церква, священики, люде — се після науки католиків щось найгіршого, але коли який зрадник іде у їх табор від православних, то його радо приймають. Се показує, що римська наука є достосована до своїх власних користей і інтересів.

Після моєї думки православний не повинен підпирати католицьких інституцій чи костелів тому, бо в них кується ненависть до нас православних. Коли приходить такий збирач, то чемно відмовитися дати жертву. Чому? Тому, що нема случаю, щоб католик, якогоб він не був покрою, дав жертву на православну церкву Ми не гірші від них а ліпші. Православна Церква сягає апостольських часів. Вона чистою остала без домішки ріжного рода розумовань, і коли нині хтось ворожо ставиться до нашої церкви, то ми не сміємо йому помагати чи словом, чи ділом, чи жертвою.

Уніят мусить давати поміч католикам, бо їх церква не ріжниться від костела, а вони часто дістають поміч від правовірних католиків Православний повинен дати жертву на якусь благородну ціль, чим на костел, а таких є богато.

Уніяти вже дуже забули за свою гідність. Оден уніят пів дня викручувався від жертви на будову української гімназії в Чорткові, а та гімназія для уніятів будується. А коли прийшов Полик по жертву на костел, в якому буде можна богато почути слова ненависти і злоби до нашої української віри і народу, то він дав жертву. Певно, неможнаж показуватись не-католиком. А показався в дійсности який то він раб і несвідомий. Та таких і йому подібних є богато.

Православіє — се віра. Православним бути — се гордість. Тож будьмо православними не лиш словами, але й ділами. У свойому життю нам треба бути совісними і чесними. Коли ходить о справу нашу, рідну українську справу, тоді щедрою рукою даваймо жертву; колиж приходять до нас цигане, будьмо уважними, не даваймо жертви на нашу шкоду. Так роблять мудрі люде і добрі христіяне.

Православні даються використовувати, бо добрі. Уніяцький священик сидить на Вайті. Для народа нічого не робить. А православних так любить, як сіль в оці. Однак коли ходив з кропилом, то заходив до православних. Як се розуміти? Чи не підпадає він клятві самого папи? А католики богато разів мали нагоду бути на відчитах українського православного священика. Все щось скористали і навчились, одник певним є, що наш священик не заходив до католиків з свяченою водою. Виходить з того, що католики не дивляться на средства, лише хочуть використати нас; тому будьмо обережними і отвертими, де лише заходить потреба.

Дають католики виставу, то православні ідуть, помагають, дають гроші. Колиж устроюють православні щось, де треба помочі, огої католики сидять в дома. З нас користають, бо ми занадто добрі. Отже нам треба знати свою ці.у. Наші справи і наші інтереси на першім місці, понад все. Нас най не обходять уніяти, ні католики, ані їхні церкви, костели чи справи. Ми мусимо знати, що ми православні Українці; наша церква і нарід — повинні нас обходити і про них ми повинні дбати; хтож приходить до нас лише тоді, коли має в тім свій інтерес, сего від себе гоним відважно і без викручувань.

П. С.

ПОЯСНЕННЯ ДЛЯ ГРЕКО-КАТОЛИКА З ТИНДАЛ, МАН.

В 45-тім числі „Канадійського Українця", якийсь греко-католик з Тиндал образився дуже що в 13-тім числі „Вістника" була поміщена допись про внеше згадану околицю.

В тій дописи шановний дописуватель написав і дещо про католицьку „Читальню Просвіти" в котрій не було більше нічого крім танків. За се дуже образився католик, котрого примусило написати допись до „Канадійського Українця".

Не ображуйтеся шановний дописувателю сим, бо се є правда. Коли ні, то прошу опрокинути всі дані в 13-тім числі „Вістника".

Чому не згадуєте про всі ті події ані словечком. Видно, що то правда з не небилиця, як ви пишете.

Чому замовчуєте, минувші пікніки, забави та танці, і як вони кінчились. То належить такйж до католицької просвіти?

Пише греко-католик, що автокефальники писали, що мають свою церкву, а то не правда бо ходять до шведського костела.

І се несходиться з вашою правдою, се ваша видумка, бо сего ніхто не писав. Ану, натягніть окуляри, або скиньте, як маєте та прочитайте 13-те число „Вістника" і побачите, що самі неправду пишете.

Згадує греко-католик, що не без того, щоби і не накинувся дописуватель з Тиндал і на наших греко-католицьких священиків, роблячи їм дитинячі закиди.

То не дитинячі закиди, а правда. Може заперечете се? Згадує дописуватель, що доїзджає до них оо. Дрогомирецький та Сеньчук і мають духовну власть, яку отримали від Бога, а не від саскатунської бурси.

Дуже мilitесь, коли так думаете. І се дана власть їм (єгомосьцим) коли вони називають вас „Галішенами" дурними та ослами, та ширять ненависть один до одного.

А де заповідь „Люби ближнього свого, як себе самого"?

І ми шануємо своїх українсько-православних священиків, бо вони працюють для дійсної Христової Церкви і для свого українського народу.

Вони не ведуть нас в римське та ляцьке ярмо, котре є ворогом Українсько-Православній Церкві та українському народові.

Бувший греко-католик.

ДЕНЬ ПОДЯКИ — ДОБРИЙ ПОЧАТОК.

(Вінніпег, Ман.)

Брацтво і Сестрицтво при Соборі св. Покрови у Вінніпегу святкувало свою річницю 11-го листопада (День Подяки) в той спосіб, що мали соборне Богослуження, яке відправляв о. Гребенюк, а по Богослуженню був спільний обід в п-ва Роган.

Підчас обіду були виголошені промови з нагоди дня, як також про діяльність довкола Собору. Голова о. Гребенюк і п. Симочко, коли говорили про діяльність при Соборі, то вказували на потребу відповідної парохіяльної салі, де малаб відбуватися Рідна Школа, проби співу, гімнастичні вправи, сходини і забави для молодіжи. Сі річи є конечні і необхідні. Всі присутні годилися з бесідниками, бо коли заряджено колекту, то всі присутні дали свої жертви, з чого прийшло $62.50 готівкою а $135 декляраціями, які мають бути зложені як найскорше.

По збірці вибрано тимчасовий комітет, до якого увійшли: п. Симочко голова, И. Богоніс секретар, М. Комар касієр, пані А. Стечишин і пані М. Марко контрольорки.

Жертви на будову салі.

	Гот.	Декл.
п. Симочко	$2.00	$10.00
п. Берник	1.00	5.00
о. С. Гребенюк	1.00	10.00
п. М. Демчук		5.00
п-тво И. Богоніс	5.00	20.00
п. С. Міхоцький		5.00
п. С. Матвіїв		10.00
п-на Марко		10.00
п. Гринько Брик	5.00	
пані Симочко		5.00
пані А. Стечишин		5.00
п. Григорій Кирилюк		10.00
п. М. Роган	10.00	
п. Н. Яловега		5.00
п-ні Бурянник		5.00
п. В. Музичук		10.00
п-ні Пилипчук		5.00
п-тво Хариш	5.00	5.00
п-тво Панькiв		10.00
п. В. Кізюк	5.00	
п-ні Підлубна	2.00	
п. Дубик	1.00	
Олекса Роган	.50	
п-тво Комар	25.00	
Разом	$62.50	$135.00

Присутні розійшлися з повною надією, що при помочі наших парохіян і прихильників ми другу свою річницю зможемо відсвяткувати в своїй новій парохіяльній салі, чого Боже нам допоможи.

И. Богоніс

ОГОЛОШЕННЯ.

Отсим повідомляєсь всіх членів і прихильників Української Православної Церкви в Вінніпегу, що адреса теперішнього пароха є слідуюча:

о. С. Гребенюк,
732 College Ave., Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ЛИСТОПАД.

22 П. Онисифора і Порф. мч.
23 С. Ераста, Ореста

24 Н. 22 Н. по З. с. Д. Міни, Вік.
25 П. Івана Мил., Ніла
26 В. † Івана Золот. св.
27 С. † Филипа ап.
28 Ч Самона, Гурія, Авіва мч.
29 П. † Матея ап.
30 С. Григорія еп.

ГРУДЕНЬ.

1 Н. 23 Н. по З. с. Д. Плат.
2 П. Авдія
3 В. Григорія і Прокла прп.
4. С. Введ. в храм Пр. Богородиці
5 Ч Филимона ап., Кикиліï
6 П. Амфілоха і Григорія еп.
7 С Катерини вмч.

8 Н. 24 Н. по З. с. Д. Климента
9 П. Алипія
10 В. Якова Перс. вмч.
11 С. Стефана прпмч.
12 Ч. Парамона мч.
13 П. † Андрія ап.
14 С. Наума пр.

15 Н. 25 Н. по З. с. Д. Аввакума

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

ЛИСТОПАД.

24 Неділя — Арбакка.

Всюди зараз по Богослуженню катехізація. — Адреса:

Грудень:

1 неділя — Форт Френсес, Онт.
4 серед. Введ. в Храм Пресв. Б. —Толстой.
8 неділя — Вайта
15 неділя. — Роза.
19 четвер, Св. о. Николая — Арбакка — Храм
22 неділя — Гардентон.
29 неділя — Емерсон.

Толстой, Ман

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запаринюка.

24 неділя — Тиндал

Грудень:

1 нед. — Росборн.
4 середа — Мейзі. — По Богослуженню в церкві збори
8 неділя — Поплар Парк
По Богослуженню церковні збори
19 четв., св. Николая — Портедж ля Прейрі.
22 неділя — Септон.

Найновійша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Д. Лещишина

Листопад.

24 Богдан.

Всюди по Богослуженню катехізація для дітей.

Грудень:

1 нед. — Давфин.
4 Введ. — Роркток
8 нед. — Ешвил.
15 нед. — Пайн Ривер.
19 Николая — Сифтон.
22 нед. — Косів.
29 нед. — Галич.
Box 315. Dauphin, Man.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В ВІННІПЕГУ.

Анд. Рубашевський, Арран, Саск. 5.00
Павло Назар, Вест Бенд, Саск. 1.00
Мих. Слободянек, Тюлон, Ман. 5.00

Дальші жертви проситься слати на адресу:

Н. І. BLOCK,
210 Dufferin Ave. — Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

ЛИСТОПАД.

24. Неділя 22 по Зісланню Св. Духа. — Голос. 5. Утр. Єв. Ів. XXI: 15—25. Літ. Ап. Гал. VI: 11—18. Єв. Лук. XVI. 19—31.

КУПІТЬ СОБІ

„Добрий Пастир"

український православний молитвеник, ціна $1.50.

THE HERALD
Box 3684, — Winnipeg, Man.

Український Релігійний двo-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 1-го ГРУДНЯ, 1929. ЧИСЛО (92) 23

СЕЛЯНЕ НА КИЇВЩИНІ ПРОТИ БОЛШЕВИЗМУ.

Харківський „Комуніст" доносить: В селі Суботова коло Київа місцева рада від 12 літ в руках українських націоналістів, котрі саботують (перепиняють насильно) всі заряджения влади, переслідують комуністів і забороняють селянам навіть платити податки рядови.

В тому селі убито кількох большевицьких агітаторів і спалено доми 6 комуністам, а коли влада наказала ухвалювати резолюції проти війни імперіялістичних держав із Совітським Союзом, те село ухвалюючи ту резолюцію, відспівало гимн Ще не вмерла Україна. Чрезвичайка в тому селі арештувала богато осіб.

МОНАХИНЯ НА ЧОЛІ ПОВСТАНЦІВ У КИЇВЩИНІ.

З Київа доносять: Страшна филя кровавого терору заливає тепер всю радянську Україну. Доведений до розпуки нарід знову піднявся, але Москва без милосердя винищує повстанців.

На Київщині роблять тепер московські чекісти облаву на селянський відділ повстанців, котрий стоїть під проводом монахині Левицької.

Польська преса пише, що та монахиня походить з графського роду. Вона особисто провадить повстанців до бою з прапором, на якому є напис: „Свята війна проти большевиків, війна безоглядна аж до винищення всіх ворогів народу".

Чрезвичайка видала наказ, без огляду на жертви спіймати Левицьку живою або мертвою. За її голову визначили чекісти велику нагороду.

ВИСЕЛЕННЯ ЖИДІВ З МОСКВИ.

З Москви виселено 100 жидівських родин під напором домагання нежидівських купецьких і ремісничих кругів. Не відомо, куди їх переселено. Певно розіпхають їх по українських містах. Так було в історії вже не раз.

ГРАНАТИ НА ПРАЗНИКУ.

З Москви виселено 1000 жидівських родин під напором богато гостей до хати Анни Кучмової. Підчас сього як гості розсілися в хаті, кинув хтось через вікно гранату, яка розірвалася і ранила 8 осіб. За справником шукає поліція.

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

На пропозицію митрополита Діонісія міністерство віроісповідань й освіти призначило ректором інтернату для студентів-богословів архимандрита Саву Совітова, який перед двома роками був інспектором того-ж інтернату. На становище виховника інтернату призначено професора богословського факультету Зайцева.

В білостоцькому окружному суді перед кількома днями розпочався процес за зворот римо-католицькій духовній владі колишніх католицьких церков. Асаме в дні 28 жовтня білостоцький окружний суд розглядав позов виленської римо-католицької митрополії і гродненської католицько-духовної консисторії про признання права власности на 35 церков з приналежним майном на території гродненської православної дієцезії.

Є се перша серія широко закроєних процесів, головним чином за колишні уніятські церкви. Суд відложив справу, даючи римо-католицькій курії 3-місячний речинець на узасаднення своїх вимог.

Дня 31-го жовтня явилася у Варшаві делеґація від села Жабче на Волині в особах Т. Зубатюка й С. Сохара з метою заступитися перед урядом і православною митрополією за о. В. Сагайдаковського, який разом із жабчинським населенням обороняв православну церкву перед посяганнями горстки визнавців „католицтва східнього обряду".

НА ТЕРНОПІЛЬСЬКІМ ЦВИНТАРІ.

Польська преса подає, що на 1 листопада зібралась на тернопільськім цвинтарі громада Українців, які на гробі одного з поляглих українських вояків стали співати „обидливі для держави" пісні. Урядовець староства візвав українських демонстрантів, щоби перестали співати. Коли пісня не замовкала, він дав поліції наказ очистити цвинтар. Підчас того, як поліція усувала товпу, впало чотири револьверові вистріли, які викликали загальну паніку.

Польські газети зазначують задоволено, що на відгомін стрілів збіглись присутні на цвинтарі члени польської організації „Стшелец" і в боевій готовости прилучились до поліційного відділу.

БОРОТЬБА „БЕЗБОЖНИКІВ" З МОНАСТИРЯМИ.

В большевицькім часописі „Правда" появилася стаття голови „союзу воюючих безбожників" Ярославського, який домагається замкнення всіх православних монастирів. Згідно з обрахунками Ярославського ті монастирі, що є „огнищами контрреволюції" залишилися ще в більше як 100 місцевостях. В мурах тих монастирів жие більше як 100 тисяч монахів і монахинь. В богато випадках монастирі істнують під видом господарських товариств, колективних господарств і т. п., але всюди і під кождим видом — по думці Ярославського — мають вони шкідливий вплив на доокаличну людність. Ярославський закидає монахам монархістичну пропаганду, наклинкування людности до затаювання збіжжа перед совітською владою, переховування царських портретів, оружжя і т. п.

ШВЕЦЬ ЛІКАРЕМ.

В київськім суді відбувся процес проти шевця Колісниченка, який протягом 18 літ виконував лікарську практику, не маючи на се ніякої освіти ані кваліфікацій. Сей швець-лікар виконав понад 600 операцій на пацієнтах, з яких більше число померло. Колісниченко був членом комуністичної партії. Вислід судового процесу ще невідомий.

ЦУКРОВІ І ТОВЩЕВІ ДЕРЕВА.

Провідник наукової подорожі — Маршаль, який вибрався, щоби розслідити краї над рікою Амазонкою подає дуже цікаві вістки про свою подорож. Подорожні відкрили два дерева, зовсім незнані дотепер. Одним з тих дерев є цукрове дерево, а друге можна назвати товщевим. Товщеве дерево виділяє зі себе товщ, котрий пригадує зовсім в смаку, як і з вигляду— звірячий товщ. Знова цукрове дерево має під корою маленькі зернятка цукру, який заступає правдивий рафінований цукор.

10,000 ВЕСІЛЬ ДЕННО В ЕВРОПІ.

Урядова статистика стверджує, що в цілій Европі з Совітським Союзом включно, відбувається біля 4 міліони весіль на протязі цілого року. Таким чином більш-менш 10,000 пар денно заключають подружжа в Европі.

ПЕРШИЙ ЗЛОЧИН У ВАТИКАНІ.

Маргарета Гудум, Шведка по національности, котра тепер проживає в Римі, хотіла застрілити на території Ватикану архиепископа Паральо, котрий раніще був апостольським делегатом у Норвегії. Вона три рази натискала курок револьвера, але він кождого разу давав відсічку. — Зброю з її рук видер баварський князь Юрій, який колись був блискучим гвардейським офіцером, а тепер постригся в монахи. Свій учинок напасниця пояснила тим, що архиепископ відмовився пособити її знайти працю, якої вона просила. Гудум відставлять до Швеції, бо Італія не має права її судити, а Ватикан не хоче.

ЦІКАВИЙ ТЕСТАМЕНТ.

В Сен Франсиско помер один американський міліонер і лішив цікавий тестамент, на підставі якого кождий мущина, який візьме участь в його похороні дістане нову наготку (ковт) на кошт спадкової каси. Кажуть, що натовп на похороні був такий великий, що фірми з одягами і кравецькі робітні в цілому місті не могли настарчити ані сукна, ані готових плащів для всіх учасників дивачного похорону.

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляється всіх інтересованих, що Голова Консисторії, о. протоерей С. В. Савчук відвідає в цілях адміністраційних слідуючі громади:

8 грудня — неділя — Ешвил, Ман.
15 грудня — неділя — Пайн Ривер, Ман.
19 грудня — четвер — Сифтон, Ман.
22 грудня — неділя — Косів, Ман.

Дано в Вінніпегу, дня 5-го грудня, Р.Б. 1929.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

АДРЕСА КОНСИСТОРІЇ.

Осідок Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді є в Вінніпегу. Всі листи до Консисторії треба насилати на руки голови Консисторії, протоерея С. В. Савчука на слідуючу адресу:

Very Rev. S. W. Sawchuk,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Андрій Чайковський.

ВІЗД ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ДО КИЇВА.

(Послідний розділ з історичного оповідання Андрія Чайковського п. з. „Корнієнко").

По київських церквах дзвонять дзвони, велике свято звіщають. Кияне знали, що гетьман Богдан Хмельницький приїде у Київ. Не було людини, щоб не бажала побачити навіч великого гетьмана. Такої врочистости не було тут від княжих часів. Бо Київ ніколи по тім не був свобідний від наїздників, що ним споконвіку запанували. А хоч вони тут не мали такої сміливости, як де инде, то все-ж таки столиця України оставала під чужою ворожою владою.

По київських церквах гудять дзвони. Звіщають воскресення з мертвих на довгі літа завойованої України. Тепер нема тут ні пана, ні Жида, ні ксьондза, нема зненавидженої народом унії, нема латинського духу. Благочестя торжествує радісний день воскресення волі.

По київських церквах гудять дзвони, а все, що живе й може ходити, прибирається святочно на повитання того, що довершив такого великого діла....

Були й перед тим славні гетьмани, та не доказали того, чого доконав Хмельницький. Вони або гинули в нерівній боротьбі, — гинули на полі слави, або й в неволі на муках, або служили й вмирали на службі Польщі та для її інтересів. Були народні зриви, клалися покотом, мов трава, лицарські голови за свободу рідного краю, та все надармо...

Не надармо!

З тої пролитої крови виростали нові борці, нові местники за важку кривду.

Не вдалося перший та десятий раз, то повелось одинайцятий...

І ось ті горді магнати, що під Кумейками гребли останки козацької волі, що закріпостили український народ, повтікали геть поза межі України...

По всіх церквах дзвонять дзвони... Київ дожидає ще одного знаку: Коли заревуть гармати, тоді усе вийде на зустріч гетьманові спасителеві.

Хто-ж у таку днину не радів би?

Та ось розніссє повсюди умовлений знак. Задріжало повітря від згуку сотні козацьких гармат. Його голос задзвонив по вікнах і понісся далеко по замерзлому Дніпрі Словутиці.

Ревуть гармати. То не ворог підступає під мури матері руських городів, то Богдан Хмельницький вїзджає у її ворота.

Повиходив нарід із своїх домівок. Усі спішили на вулиці, кудою має їхати він.

А той „він", що тепер на устах усіх, то слава України, то той, що дебелою головою підніс увесь народ до боротьби з споконвічним ворогом нахабником, розгромив його і прогнав далеко, а тепер вертає, щоб приняти заслужену подяку від столиці України за виборену свободу.

Народ хвилюється, наче морські хвилі пливе з усіх сторін до Ярославових воріт.

По вулицях похожають городські міліціянти, та за порядком зорять.

То не ті панські гайдуки, що канчуком та палицею до товпи промовляли. То свої люде. Одно поважне слово вистане, щоб народ послухав і робив так, як приказано.

По обох боках вулиці стоять дві густі живі стіни. Середина свобідна, чиста мов віником промів. Ніхто поза сей живий кордон не важиться переступити, бо тамтуди переїде гетьман.

Усі вікна повідчинювані, мов весною, усюди повно голів з сяючими від радости лицями.

Нарешті від Ярославових воріт доходить могутній гул, мережаний грімкими окликами: Слава! Усі серця забилися живіще: Ось, ось побачать його.

Гул та оклики зближаються. Тепер чути гетьманську музику бандуристів. Ізза вугла вулиці виїзджають на баских конях музики. Кожен пустив коневі поводи, а обіруч орудує своїм струментом. Коні йдуть в порядку, вони відчувають музику й перебирають ногами, начеб танцювали.

За ними машерують сотні запорожських піхотинців. Аж то хлопці! Один в одного, мов вибрана пшениця. На них нові добрі кожухи, та смушкові шапки з червоними шликами. На плечах мушкети. Машерують рівно, аж земля дуднить.

Та ось і він. На білому коні їде. На ньому червоний жупан, зверху богата кирея підшита соболевим кожухом. На голові шапка з чапляним пером, в руках золотом кована, та дорогим камінням прикрашена булава.

Його улюблений білий кінь, розуміє, яку важну особу несе на собі, він чує, що очі всіх звернені тепер на його пана. Гордо зігнув лебедину шию, гризе вудило й високо підносить ноги.

— Слава гетьманові України, слава батькові Хмельницькому! — кричить товпа і приглушує і музику і гул народу. А ті оклики йдуть далі і далі, і супроводжають гетьмана у сьому тріюмфальному поході.

Ліворуч гетьмана на баському коні гетьманич Тиміш, гордість гетьмана батька, велика надія українського народу.

Над головою гетьмана нахилені на довгих списах бунчуки.

За гетьманом ідуть його полковники: обозний Чорнота, Богун, Джеджалій, Головацький і богато инших старшин. Видці показують собі на них і пояснюють собі, хто се.

За тим ідуть кінночики. Се те-ж запорожці, вишколені в важних боях.

І знову машерує військ;о. Із соток грудей гремить пісня:

Розлились крутії бережечки, гей-гей, по дорозі
Пожурились славні козаченьки, гей-гей, у неволі.
Гей ви хлопці, ви добрі молодці, гей-гей, не (журіться.
Посідлайте коні вороні, гей-гей, садовіться.
Да поїдем у чистее поле, гей-гей, у Варшаву,
Де наберемо червоної китайки, гей-гей, на славу.
Гей, щоб наша червона Китайка, гей-гей не (злиняла,
Да щоб наша козацька слава, гей-гей не пропала
Гей, щоб наша червона китайка, гей-гей, (червоніла
А щоб наша козацька слава, гей-гей, не змарніла!
Гей у лузі червона калина, гей-гей, похилилася
Чогось наша славна Україна, гей-гей, засмутилася
А ми тую червону калину, гей-гей, піднімемо,
А ми-ж свою славну Україну, гей-гей, да (розвеселимо!

Народ підхоплює, співають всі, чути дзвінкі жіночі голоски.

У сій пісні зливається українське військо й український нарід в одно велике, могутнє, в одну живу душу.

Як перейшла послідна сотня, увесь народ, що стояв по боках, зіллявся в одно й рушив походом за військом. Від краю до краю одно море голів.

Нараз похід зупинився на софійській площі.

Перед собором стоїть сивоголовий митрополит з почотом духовенства. Се той самий Сильвестер Косів, що ще не так давно придержував гетьмана за руку, відмовляв від великого діла. Тепер величає його, називає месією українського народу... Гетьман з відкритою головою вислухав промови, а далі зліз з коня, підступив до владики, поцілував хрест, приняв від старшого ктитора хліб-сіль і передав старшині.

Позлазили з коней усі і пішли з гетьманом за владикою і духовенством у церкву.

Владика заспівав: „Тебе Бога Хвалим!"... спів підхопив хор, а за ним і всі люде, співала ціла церква.

Гетьман хрестився і цілував ікону на тетраподі, підійшов до царських воріт, і тут став навколішках, а далі поклався хрестом і горяче молився, поки не проспівали цілої пісні св. Амвросія.

Владика став правити молебень. Гетьман був дуже зворушений... а потім відразу посумнів. В його голові перебігла одна думка по одній блискавкою. Нагадалась історія одного не цілого року. Стільки змін.... такого великого діла доконав... чи се справді діло його рук, чи Боже чудо? Та на сьому не кінець... Його обняв жах, чи се велике діло устоїть перед дальшими ударами судьби? А ті удари наступати муть неперемінно один по одному.

По молебні супроводжав його владика знову до порога собору й тут знов поблагословив святим хрестом,

Посідали на коні і поїхали далі.

У Києві ще одна твердиня, гордість українського народу... Се Могилянська Академія. Під неї клав основи славний попередник на гетьманстві Петро Сагайдачний враз зі своїми приятелями, що ґуртувалися довкола печерського архимандрита Плетенецького. Будівлю кінчив незабутньої памяти митрополит Петро Могила.

Булоб гріхом у такий врочистий день не навідатися сюди, не поклонитися їй, не згадати тих славних будівничих, котрих хоч уже нема між живими, та осталось їх славне діло, що свідкує за ними перед світом.

Хай їх душі з того світу радіють сьогодня враз із живими...

Ректор на переді вчительського збору витав гетьмана вченою промовою. За ним виступив спудей з латинським віршом, за ним другий з українським... Тепер бурсацький хор співав по нотам кантату. Усе те скомпоновано в честь гетьмана... Врочистість кінчив спудей з найвищого року промовою...

Врочистий віз скінчився. Гетьман поїхав на свою кватиру...

—†—

Того самого дня над вечір гетьман переодягся у свою буденну одежу, накинув кирею та лиш у товаристві свого вірного чури Степана пішов у печерську Лавру шукати розради у столітнього ченця Ісаії.

Його пропустили у келію, Старець нездужав і лежав у постелі.

Гетьман підступив до нього й поцілував з пошаною в руку, не говорячи ні слова.

— Так се ти, Богдане? Не забув старого друга і прийшов відвідати... Спасибі, сину, Боже тебе благослови. Моя старече неміч не дозволила мені вийти тебе повитати, тебе, повелителя України... Ох, як я бажав собі сього дня дожити, коли Україна стане вольною! Господи! Тобі дяка, що мої бажання сповнились... Тепер з чистим серцем можу сказати: „Нині відпускаєш раба твоего, Владико"... Тепер радо замкну очі і віддам Богові мою грішну душу. Вмиратиму з тим задоволенням, що вмираю на вільній Україні...

Старець примкнув очі і молився стиха...

— Славного діла доконав ти, Богдане... Ти справді Божий висланник, якого Провидіння вибрало за караючу руку.

— Діло ще далеко непокінчене, воно лиш зачате, — каже гетьман і став розказувати старцеві, нескриваючи нічого, начеб на сповіді.

О. Ісаія посумнів...

— Так воно не так сталось, як я собі думав. Чорні хмари лиш розступились, та не розійшлись...

Вже пізним вечером вийшов гетьман з Лаври.

На вулиці стрінув гурток людей, який скупчився довкруги сліпого Кобзаря.

Кобзар співав:

Та не буде лучче,
Та не буде краще,
Як на нашій Україні:
Що не має жида,
Що не буде Ляха,
Не буде унії.

ЦЕРКВА І ТЕАТР.

Богато наших людей приїзджає сюди в Канаду шукати кращої долі. Ідуть сюди селяне, робітники та люде зі школами. І коли селянські і міщанські діти є в більшости релігійними і богобоязливими, так знов студенти, професори, доктори з дипльомами і без дипльомів є на загал з малими вімками як не безбожниками, то байдужими до справ церкви чи релігії.

Такі то байдужні або безрелігійні, скоро прийдуть у новий світ, ще не розглянуться докладно а вже вигукують: „Нам не треба релігії, не треба церкви, бо без того і так будемо жити".

Чи ті люде задоволені? Сміло можна відповісти, що ні. Мандрують як Ізраіль по пустині. Пробують всякої роботи. Переживають ріжні переживання. Однак щасливий той, хто вертає до Бога, до церкви

Чому то наші інтеліґенти приїзджаючі з рідного краю є такими? Причин треба шукати у вихованню. Вони виховані в примусовому релігійному дусі; а таке виховання не добре. Колиб їх виховано в такий спосіб, щоб вони Бога любили задля Його безконечної доброти, а церкву задля того, що се Божа інституція, — то і сьогодня вони булиб добрими християнами і релігійними людьми.

Між шкільною молодіжжю є модне безбожництво.. Молодіж взагалі буйна, очайдушна. До молодіжи мають доступ всякі лихі, несовісні люде. Молодіж має можність одержувати книжки протирелігійного змісту. Натомісць вихователі дуже мало стараються дати молоді відповідно узасаднену літературу (книжки), якіб розбирали писання ріжних несовісних писмаків.

А родичі, з радости що дитина велика, слушна, вчена, частенько навіть не стараються дитині своїй дещо виcнити зі справ віри, чи релігії, а наслідки того такі, яких батьки ніколи і не сподіються. Ті діти стають безбожниками.

Тому то зза моря нераз доходить до нас закид, що ми бавимося релігіями. Люде, які підносять проти нас той закид, не бачуть, які наслідки вийшли з їхньої байдужности чи ворогування до релігії. Большевизм, сельробівщина і радикалізм — се овочі нерозумного виховання.

Вже є проблески отверезіння, що є дуже радісним явищем. Недавно відбувся у Львові освітній конгрес, на якому ухвалено резолюцію **„що просвітна праця у нас (Українців) має опиратися на ґрунті нашої церкви"**. Але ще богато треба буде попрацювати нашим братам над тим, щоби поправити те зло, яке заподіяне народному орґанізмови нерозважним нехтованням церкви та релігії. Прийшли до думки, хоч пізно, що церква се справа народу, що вона богато важить, порівнавши до инших справ. Може вже від тепер зрозуміють, чому то ми в Канаді ставимо церкву дуже високо.

Отверезіння є, але не всюди. В Тернополі виходить часопис „Подільський Голос". З його писання треба розуміти, що він стоїть на церковному ґрунті, але не твердо. Як можна церкву ставити на рівні з театром, се хіба знають галицькі інтеліґенти. Пишуть там, що театр має виховати публику в національному дусі, що він „чинник освідомляючий", як „національна церква". Инишими словами, що театр може заступити нам церкву. Подібне богато наших вже й практикують як тут в Канаді, так і там на рідній землі.

Деколи можна се й бачити. Чоловік піде вечером у театр на виставу і вже з нього досить. Се його церква. А тимчасом наші сусіди знають, що є театр. Нашим писателям треба ще богато перестудіювати життя, а певно, що тоді театр буде й для них театром (не церквою), а церква інституцією о много важніщою, як театр.

Церква — се інституція Бога. Церква виховує вірних у релігійно-моральному дусі. Вона учить любити Бога і ближнього. Церква заставляє людину призадуматись над тим, яка будучність одиниці, чи народу. Входиш в церкву, чуєш, що ти перед Богом стоїш, тут нагадуєш собі злі і добрі діла, тут жалуєш, що зле поступав в життю, а постановляєш тревати у доброму. В церкві вічно голосяться правди, передані Богом для людей задля нашого добра. Церква учить любити свій нарід, свою мову, пісню взагалі всьо, що нам дороге і рідне в імя нашого Бога-Творця.

А театр хіба можна рівняти до церки? Чого люде ідуть в театр? Розірватись, з кимсь провести весело час. Театр учить любити свою пісню, своїх героїв, свою мову, — се правда, — але театр не може заступити церкви. Великі народи свою силу завдячують не театрам, — але в першій мірі церкві. А скілько то театр має злих сторів, се ясне.

Театр — не церква. Найкраще уладжений театр не може заступити церкви. У театрі ставиться те, що напише якийсь писменник, звичайний чоловік, деколи і безідейний, а нето що безрелігійний. Не однаково ділає театр на глядачів. Одних в тім самім часі виховує, а других деморалізує (псує). Моральну науку треба вміти винайти з виставлених драм чи комедій, взагалі із представлень. Се не легка річ для пересічного глядача. А злі сторони життя, показувані на сцені, дуже скоро захоплюють глядачів і мають наслідувачів. Загально сміло можна сказати, що театр в порівнанню до церкви має зникаючу вартість.

Коли нині який інтеліґент говорить, що йому не треба церкви і длятого не учащає до неї, бо має театр замісць неї, то він певно не розуміє життя, він не доріс до того, щоб зрозуміти те, що є зрозуміле дійсно інтеліґентній людині. Нині таких є богато. Вони деколи хочуть давати напрям народному життю, тоді навіть коли церкву лишають на боці. Вони подібні до керманича корабля, який пускається на безкрає море, а не бере з собою приладів, при помочі яких він мігби пізнавати напрям і дорогу, по якій має їхати.

Без церкви не обійдеться жаден культурний нарід. Коли навіть поборює деколи нарід церкву, то з певних мотивів, бо не нищить її цілковито. Так колись Англійці боролись проти католицької церкви; вони не були проти церкви в засади, бо основували свою англіканську церкву, але були проти невластивої тактики Риму. Нині большевики нищать християнську церкву, а в тім самім часі пильно дбають про те, щоби на се місце чоловікови щось дати, по просту загалакати його. Всякі клюби, ріжні інституції потворились на те, щоб замістити церкву; віру, релігію хочуть заступити своїми ніби науками. Чи се вдасться, се инша річ.

А наш інтеліґент не іде в церкву. Він має театр. В Канаді блукає по всіх ріжнородних місцях, буває всюди, одну лише церкву оминає. Показує свою „вченість". Боїться, щоб церква не постукала до його совісти.

Сего року Чехи обходять річницю свого великого князя св. Вячеслава. Весь нарід клонить голову перед духом того великого будівничого чеської держави. Робітник, фармер, інтеліґент, всі спішать до золотої Праґи, бо там хочуть поклонитись мощам святого. А в нас? Де там! Все хоч трохи підівчене, перечитає одну статтю, послухає бесіди всезнайка, та тоді вже йому не треба церкви. Що церква! Вчені ходять у театр, щоб там задоволити свій зір, слух і низькі чуття. А церкви їм не треба. Тимчасом Поляк, Француз, Англієць, Москаль, і т.д. поважають церкву і її високе завдання. Вони, як народи, при помочі своеї церкви поширюють свої впливи і скріпляються. Навіть ідуть між наших людей і підсувають їм свої церкви, а наші люде часто і даються заманювати на шкоду нам.

Чому наш нарід недовірчиво ставиться до своїх інтеліґентів? Одна з причин є та, що той інтеліґент недовірок, або й цілком безбожник показується між народом тоді, коли має потребу до народа; але не видно його в церкві, деб він разом з народом Богу молився, був правдивим примірним християнином.

Церква, — се не буденна справа, а найважнійша. Не легковажмо її. Даймо доказ сього.

о. Є. Г.

Сніговики.

Німецька наукова експедиція, яка працює в Гімалайських горах, в районі гори Кинчинджунга, доносить, що завдяки спеціяльним акустичним прикметам, якими відзначаються височини гімалайських гір їй вдалося почути, на великій віддали, розмову людей на незнаній для членів експедиції мові. Місцеві жителі, які були з експедицією, запевняли, що то розмовляли „сніговики" — дуже гарне племя, яке живе серд вічних снігів, не сходиться з жадними иншими племенами та уникає всякої стрічі з чужими людьми. Ще до недавно істнування „сніговиків" уважалося за казку. В році 1928 англійський подорожний, Кролер, заявив, що він бачив „сніговиків" в далеко-видне шкло, як також бачив їх сліди на снігу, однак не міг до них зблизитися.

Німці задумують в короткім часі вислати спеціяльну експедицію для розслідження життя сего племени.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СОБОР СВ. ПОКРОВИ У ВІННІПЕҐУ. ПРИШЛІТЬ НА НЬОГО СВОЮ ЖЕРТВУ І ПРИЧИНІТЬСЯ ДО ТОЇ РОБОТИ, ЯКУ ВІН РОБИТЬ.
Гроші слати до:
H. I. BLOCK,
210 Dufferin Ave., — Winnipeg, Man.

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

ЯК АНГЛІЙСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ДИВИТЬСЯ НА РЕЛІГІЮ.

Нині в Англії уряд робітничий. Який отже загальний світогляд англійського робітництва, така ціла політика робітничого уряду. Його робота в середині держави; його відношення до заграниці; його відношення до церкви чи релігії.

Що до перших двох питань, то — англійське робітництво не робить соціялістично-большевицьких скоків. Воно руководиться досвідом історії. Воно не легковажить певних старих, випробованих способів в провадженню держави.

Яке-ж його відношення до Релігії?

Міністер робітничого англійського уряду, Артур Гендерсон, означує загальний погляд англійського робітництва на Релігію ось як:

— Що хто не казав би про церкви і про їх старосвітські методи, але всеж вони є найбільшими і наймогучнійшими моральними і духовними школами, яких головною цілею є — виховувати христіянський характер. А справа характеру мусить завсігди пильно інтересувати представників демократії.

— Ремзей МекДаналд раз отверто заявив, що він не бачить для народу надії (на добро), „коли ми не зможемо відкликатися до характеру народу; коли найперше не поставиться характер, як охоронного муру серед нас. Характер є одиноким захистом й охороною тих з між нас, котрі мають стояти за демократією і зводити боротьбу — часто в тими, хто повинен би йти за нами.

— Є широкий загал, який бажає, щоби Христіянська Церква була голосною совістю суспільности; щоби боролася за суспільну правду і щоби заннмала те становище морального і духового провідництва, без якого демократія не може досягнути своїх великих й остаточних цілей.

— Христіянська Религія не є вязкою побожних фантазій, або вигідних догми — се збір життєвих принціпів, моральних вимог і духових ідеалів, які призначені на те, щоби управильнювати кожний бік життя.

Так говорить представник робітничого уряду — той, що мусить знати дуже добре світогляд англійського робітництва.

Коротко сказавши — англійське робітництво уважає Релігію і Церкву остільки важною справою, що від неї залежить здоровля і сила суспільного життя і народоправного (демократичного) ладу.

Коли читаємо таку заяву, нам мимоволі приходить на гадку уряд большевицький, що також називає себе урядом працюючих. Але яка велика ріжниця між одними і другими! Вогонь і вода. Коли в Англійців Церква є неминучою конечністю і забезпекою здорового життя і здорового ладу, то уряд большевицький поставив собі за ціль нищити Церкву і Релігію — а з нею, розуміється, здорове життя і здоровий лад.

Робітників уважають загально людьми вільнодумними, революціонерами, анархістами, однакож англійське робітництво стоїть перед нами, як високо культурне, думаюче, що все холодно важить і міряє.

Правда, большевицькі правителі, се горстка авантурників, яка хитрощами і брехнею сіла на шию народови.

Але большевицькі правителі мають своїх поклонників між робітництвом поза границями большевії. Тих отже треба би запитати: в кого більше культурности — в вас з вашою большевією, чи в робітників англійських?

Заява Гендерсона повинна також звернути на себе увагу менших і більших представників українського народу. — Взагалі-ж богатьох з інтелігенції. Користно було би почути і їхню заяву про їх відношення до Релігії і Церкви. Такого треба від них домагатися. Се справа громадського інтересу. Загал має повне право сказати:

— Свобода совісти і віри, ми се знаємо, але таки відкрийте своє релігійне лице, щоби ми бачили, чи воно подібне до лиця англійського робітництва, чи до лиця большевицького!

Перед нашим народом щораз більше наспіває конечність таке домагання наперед висувати.

Коли в Англії з Церквою вяжеться нерозривно характер, сила й успіх демократичної праці, то не инакше воно і в Українців. Отже само собою виринає питання:

— Чим є в нашім розумінню характер? Яка його сила і що може бути його основою? З чого має виростати і чим забезпечуватись та українська здорова сила, що має створити українську демократичну державу?

УКРАЇНЦІ І КАТОЛИЦИЗМ.

В минувшім числі „Вістника“, в статті п. з. „Забуті книжки“, писалося про книжку п. з. „Обективний Погляд на Відношення Обрядові в Східній Галичині“, яка вийшла була року 1893 і якої автор підписався псевдонімом: Іван Безсторонний. В книжці находимо богато історичних даних про те, як Рим відносився в минувшині до Українців та як переводив їх, при помочі польського уряду, на латинство. Хоч про сю справу в нас вже нераз писалося, то не зашкодить ще припімнути, бо се така справа, якої не слід забувати.

Автор „Відношень Обрядових“ доказує, що заводячи унію, Польщі не ходило о спасення душ, а о політичні користи для себе, бо вона надіялася, що уніяти скоро перейдуть на латинство, а тим самим спольщаться, отже з ворогів Польщі стануть її вірними підданими.

Коли-ж польський уряд побачив, що уніяти не так скоро переходять на латинство, як йому сего бажалося, то почав ріжними способами — силою, підступом і підкупством — приневолювати їх до сего. В сій нехристіянській роботі помагав польському урядови папа римський, який від давна старався підчинити собі українську православну церкву.

І так вже папа Інокентій III в році 1204 намовляв галицького князя Романа, щоби той приняв латинську віру, за що обіцяв зробити його королем руським. Про сю подію читаємо також в Аркасовій Історії України (на стор. 121):

„Римський папа Інокентій III, маючи на мислі навернути через Романа Русинів на латинство, послав до Романа своїх послів, і ті казали йому так: „Папа римський — цар над царями, і як що ти, княже, пристанеш на католицьку віру, то він зробить тебе королем Руським“. Мовчки слухав Роман ті речі, а тоді витягши меч свій із похви, промовив: „Сього в папи вашого не має, а поки се при мині — не треба мені ніякого королівства. Батьки й діди мої здобували собі землі й городи мечем, — здобуду і я; як був князем, так і буду, а ломати свою віру, задля королівської корони, не стану.“ Так і поїхали собі папські посли, нічого не здобувши.“

Дня 1 серпня, 1324, папа Іван XXII писав до польського короля Володислава Локетка, що дає відпусти (відпущення від гріхів) для всіх тих, що умруть від ран на війні з шизматиками (православними) та з Татарами і иншими поганами. Значить — для папи православний христіянин, а Турок або який инший поганин, се все одно.

Галицький князь Юрій II, хрещений на католика, ставши князем перейшов на православіє. Але помимо сего держався латинства й пособляв латинникам і за се, як пише літописець Длугош, був отроєний, а його приятелі, латинники, повбивані.

Польський король Казимір Великий з Кракова, підбивши руські землі, прирік нетикальність віри, але помимо сего нищив православні церкви.

Король Ягайло вже при коронації прирік перевести Литву і Русь на латинство, під його напором переходила шляхта і магнати на латинство для своїх вигод. Ягайло рівняв в правах з Поляками Українців лише тих, які переходили на латинство. **Українці були виключені від всіх прав, коли не приняли римської віри.**

В році 1372 папа Григорій XI писав до латинських епископів в Кракові, щоби ті силою усували православних епископів. В Галичині віддано добра православного митрополита латинському **архиепископови, а добра перемиського православного епископа віддано латин**ському епископові. Також і православну катедру в Перемишлі віддав Ягайло католикам, **повикидавши наперед кости** похоронених там українських православних епископів. Українці вносили жалоби, та дарма. Той же Ягайло дав львівському латинському архиепископові Іванові письмо, в котрім дав йому власть **карати еретиків, за яких були уважані всі не-римо-католики**, отже і православні.

В роках 1381 і 1436 заведена була в Польщі інквізиція, **яка заказала в Галичині будувати і поправляти православні церкви.**

Король Іван Альбрехт наказав року 1497, щоби Українці святкували латинські свята. Ягайло наказав, щоби католики з православними не женились, коли ті на католицтво не перейдуть.

Зигмунт I наказав, щоби в Буску ніхто не був допущений до уряду, хто не був католиком. А синодальні декрети в Петрикові, року 1542 заказували православним Українцями відправляти публичні Богослуження, дзвонити і будувати церкви.

Король Стефан Баторій віддав Єзуїтам 14 сіл, які належали до українських православних монастирів. Року 1583 на сам Святий Вечір латинський архиепископ запечатав у Львові всі православні церкви, повиганявши священиків від престола і чинно зневаживши їх, щоби на українське Різдво не правили Богослужень, та щоби примусити православних святкувати латинські свята.

За Зигмунта I, року 1521, не вільно було православним ні померших публично хоронити, ні хорих зі св. Тайнами відвідувати, тільки все мусіли робити тайно.

Були й инші надужиття над православним народом і його церквою так зі сторони польського уряду, як і католицької церкви, але і повище наведені факти прекрасно показують, якими нечесними та не-христіянськими способами старався папа римський і його любимці, Поляки, навертати православних Українців на католицизм.

ГЧ-КП.

КВІТКИ ПРИ ДОРОЗІ.

1. Нерукотворний образ.

В моїх хлопячих літах я бачив чудний образ. Та не був се образ маляра-іконописця. Був се живий образ — Нерукотворний. Його малювала побожна українська душа.

Я нині його бачу... Боже літо було на землі. Зелено і весело. Був ранок. І свято Бог дав людям. Чула тоді моя дитяча душа, як Божа слава наповняла всю вселенну.

І тим ранним ранком до церкви йшли люде. І я йду. Все бачу, всіх бачу.

Поперед мене молодиця з вязкою цвітів в руці. Несе до церкви святити. Я се знаю. Поперед неї старенька бабуся несе цвіти. Мабуть і в її праведній душі цвіти щастя того ранку розцвиталися. А там дівчина з цвітами...

А побіч мене моя мати цвіти в руках несе. Васильки, чорнобривці, повняки... Богато всяких. І чую я їх запах. (Молоденькою ще була тоді моя мати).

Богато їх йшло того дня до церкви Богу молитися, а все з цвітами. Святочна одежа і цвіти в руках. І тілько їх — і цвітів і людей!

Се був оден з тих образів, який досі я бачу. І не забуду ніколи. Цілому світови можна би його показати: „Дивіть! Отсе ми в святочному настрою! Отсе наша святочна душа, наша культура!“ І позавидував би світ.

І свідомий я, що життя українського народу склалося в такі величаві образи по всіх сторонах, де билося українське серце. Мати дочці передавала святі обовязки. „Понесемо зілля святити, так треба!“ І всі розуміли, що так треба. Що се і Божа і людська справа.

Від того часу, як діточими ногами йшов я до церкви, перейшов я довжезний шлях. І не змірити його. Богато миль, богато літ. І бачив я по дорозі не один образ — де радісний, де сумний, де болючий. Але між всіми ними образ з діточого віку стоїть на першім місци.

Кождого літа в пригожу пору йдучи до церкви, я роздивлююсь, чи українське жіноцтво береже святі звичаї своїх матерей, бабусь, прабабок. Чи в нього цвіти в руках, цвіти в душі. Чи говорить воно собі: так треба!

Усяких бачу. Бачу і таких, що в їх душах нема того святого почуття, яке несли з зіллям до церкви їх примірні матері і бабусі. В богатьох нема почуття обовязку. І нема в життю того Нерукотворного Образа, який я колись бачив.

Я згадую — я маю що згадати. А що згадають діти тих матерей і батьків, які легковажать і забувають старинні наші народні звичаї і христіянські обовязки? Які богато чого забувають. Які полишають своє рідне, тай неодно. І говорить душа моя:

— Не буде їм Божого благословення! Не буде їм пошани від нікого!

Але я цвіти дотепер люблю. Куди не повернуся, всюди цвіти, всюди рослини. Побіч доріг, побіч стежок. Тількож... Шальвія перемішана з будяками, васильки з лободою, чорнобривці з молочієм...

І дивно мені, що богато людей того не бачать. А то пололи би...

Згадуючи давне, я збираю ті цвіти, що побіч моєї дороги ростуть. Збираю святочні, збираю буденні. Коло своїх нив і коло чужих. Збираю гарні і колючі. Всі збираю. Богато колючок позалазило в руки і душу. Але я збираю. Так треба!

Христос терновий вінок взяв на голову, щоби показати людям цвіти праведного життя.

І знов давне згадується. Колись цвіти цвили на городі і цвили вони побожністю в людських душах. І несли люде ті цвіти і ті душі до церкви. Богу їх показати, на жертву Богу віддати.

А нині... Богато тих, що їх душі буряном заростають.

Оден я цвітів забути не можу. Коли-ж вам попадеться гарна цвітка з моеї вязанки, кажіть: „Ми будемо таки сіяти, так треба!“ І сійте. А коли попадеться осет, так питайте: „Невже-ж його в нас так богато?“ І виполюйте.

От нащо я збираю цвіти при дорозі!

2. Велика жертвенність.

В Злучених Державах є Жидів 4 міліони (4,000,000). А в 1928 році зложили вони на всякі свої народні справи 235 міліонів, 735 тисяч і 885 долярів (235,735,885). На кождого Жида припадає пересічно 60 долярів. На родину пересічно 300 долярів. З того пішло:

На жидівські шпиталі, приюти і т. п.	62,081,770
На релігійні потреби	52,826,970
На поміч убогим	15,510,458
На поміч лікарам-дослідникам	5,465.500
Поміч новим жидівським громадам	16,587,000
На поміч в Палестині і Росії	22,000,000

Про свою жертвенність пишуть Жиди при сих цифрах так:

„Виглядає, що давання жертв в Жидів не є забаганкою богачів, але обовязком кождого Жида. Добродійність була жидівським обовязком від найдавнійших часів. Коли ще не було нинішньої організації, то кождий Жид чув, що він мусить сповнити добродійну роботу. Длятого в кождій хаті була на одвірку скринка, до якої вкидано жертви на добродійні цілі.“

До наведеного можна додати від себе:

Де така велика жертвенність, там стоять добре всі народні організації добродійні і взагалі вся народна робота. А де народні організації добре стоять, там цілий нарід стоїть добре. Вони є захистом і силою, яка народне добро піддержує.

3. Порох насідає.

Кождий щирий Українець пригадує, як терпеливо дожидають всі тої врочистої хвилі, коли господар дому внесе до хати велику вязку соломи, чи сіна, з словами: „Дай Боже добрий вечір“, або „Христос раждається“.

Так вносять Дідуха на Святий Вечір перед Святою вечерою.

І не тільки дітям, але і старшим здається, що з Дідухом прийшов до хати великий гість, прийшло величаве свято, прийшла благословенна хвиля, яка тільки раз на рік приходить... І нема слів, щоби ними висказати те душевне почуття, яке тоді в душі зароджується.

А дальше... Розстелюють, радіють. Се вже не та хата, що завсігди. Так мусіло бути в тому місци, де Син Божий народився. Розвивається нова уява. І хочеться вам тепер згадати те, що сталося перед майже 2000 літами. Згадати колядою.

Але... Бувають нерозумні люде, що перестають Дідуха до хати приносити. А чому?

— Порох до хати наноситься — кажуть.

Нерозуміють люде, що се Святочний Порох, Святий Порох, з яким приходить в людські душі святе почуття, а з ним Боже благословення. Не бачать, що се Порох Народного Обовязку — Заповіт батьків, дідів, прадідів, прапрадідів. Не розуміють, що се той Порох, яким ублагороднює людське життя.

Не розуміють люде, що коли хтось вимете з своєї хати і з своєї душі Святочний Порох, то в тій-же хвилі починає йнший порох його життя покривати — порох примх, порох недбальства, порох байдужности, порох буденщини, порох нерозуму, себто той порох, за яким приходить душевний занепад і смерть. Смерть релігійна, смерть національна. Смерть здорового розуму. Смерть живих людських почувань. Смерть найсвятійшої частини людського життя.

Хто викине нині одну перлину, той завтра викине другу, позавтра трету, десять, соту. І не пройде богато часу, поки життя стане цілком порожним. Порожним буде душа, порожним буде родинне життя, порожним буде життя народу.

4. Не таких митрополитів треба Українцям.

Заслуга перемиського „Українського Голосу“ ще і в тім, що він звертає увагу і на церковні справи. Бодай свої галицькі. Тільки-ж не добре він їх розуміє і толкує.

Хомишинова „Нова Зоря“ нападає на старше духовенство, і на митрополита Шептицького й „Український Голос“ пише:

„Найбільший авторітет у нас — се наш Митрополит. А „Нова Зоря“ безупинно рие під ним. Знайдете в ній ось які „квітки“ кинені в лице Митрополитови: що він „не хоче наразитися на атаки і з людської боязни чи самолюбства мовчить там, де повинен би говорити“. Тай „маняком“ його прозивають за його обрядове византійство. Правда, Митрополит терпеливо мовчить, але не з боязни чи самолюбства, тільки з благородности. Кождий инший архиерей якщоб мав в своїм місті таку „Нову Зорю“, давно прогнав би її. А він мовчить:

Митрополитів ставлять не на те, щоби мовчали, але на те, щоби говорили. Мовчанка не є заслугою там, де треба бесіди. Отже мовчанка Шептицького не є чеснотою перед Українцями. Се злочин. Пастир церкви не сміє мовчати там, де перед його очима зло твориться.

Христос казав: Согрішить проти тебе брат твій, докори йому. А злочинну руку відотни. Святий Іван Креститель докоряв Іродови за його гріх. Святий Іван Золотоустий виступав проти злої грецької цариці. Святий Миколай ударив Арія еретика на Никейськім Соборі 325 р. Православний митрополит Арсеній Мацієвич осуджував царицю Катерину за її злочиння.

Богато було таких і вони були дійсні робітники на Божій ниві. Бурян виполювали.

Греко-католицький митрополит на злочини собі підчинених мовчить. А колись православний ігумен Мотронівського Монастиря, Мелхиседек Значко-Яворський, бачучи польські насильства над українським народом, кликав:

Кругом святого Чигирина
Сторожа стане з того світу,
Не дасть святого розпинать.
А ви Україну ховайте:
Не дайте матері, не дайте
В руках у ката пропадать.
... За нас
І души праведних і сила
Архистратига Михаїла...
(Шевченко „Гайдамаки“).

А коли Шептицький мовчить, то се зло віщує!

Православні Українці! Старайтеся, щоби Ваш сусід також став передплатником „ВІСТНИКА“. Сим Ви поможете свому релігійному часопису.

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

Введення в Храм Пречистої Діви Марії.

В Галилейському місті Назареті жили старі побожні люде — Иоаким і Анна. У них не було дітей і вони щиро молили Бога, щоби дав їм сина або дочку і обіцяли присвятити ту дитину Богові на службу при храмі (церкві).

Коли в них народилася дочка, вони назвали її Марія. Коли минуло Марії три роки, вони привели її в Єрусалимський храм, щоб посвятити її Богові. Найстарший священик при храмі зустрів її і благословив у дверях храму, як се все робив він з тими, кого посвячував Богові, але при тім обявив йому Господь увести її в Святее Святих (найважнійше місце) храму. Се було для всіх дивне, бо туди міг входити лиш найстарший священик і то тільки один раз на рік.

Марія жила при храмі Божому до 14 літ. Вона проводила час на молитві і читанню святого письма.

На памятку введення Пречистої Діви Марії в храм обходимо свято „Введення", яке припадає сего року в середу, 4 грудня.

Митрополит Арсеній Мацієвич.

Московська цариця Катерина, засівши на престолі, почала люто переслідувати український нарід і вкінці добралась і до українських монастирів, які були тоді дуже богаті землею і провадили велику культурну роботу, — удержували школи, шпиталі, друкарні. Се не до смаку було Катерині і вона задумала відобрати від монастирів землі. Проти такого безправства голосно протестував Арсеній Мацієвич, тоді митрополит Ростовський і Ярославський, який родився 1697 року на Волині і вчився в Київській Академії.

В лютім, 1763 року, митрополит Арсеній правив „чин отлученія от церкви" ворогів і сміло оголосив анатему проти всіх „насильствуючих і обидящих святия Божіи церкви і монастири" — себто на царицю і на московський синод.

Коли Катерині донесли про се, вона наказала арештувати Мацієвича і поставити в Москві перед суд. Суд почався 1 квітня, 1763 року і продовжався через сім днів. Мацієвича засудили на позбавлення сана і на заслання простим монахом в Архангельський Корельський монастир. Але Арсеній не скорився. В монастирі дальше говорив, що цариця непоправді забрала церковні землі і що вона неправдою і на престол сіла. За се в 1767 році в друге віддали його під суд, вже як політичного вязня. Сим разом за кару розстригли його з ченців, дали йому назву „Андрій Брехун" та на віки вкинули в Ревельський казамат.

Сталось се 8 січня, 1768 року, коли Арсенієви було 71 літ. Казамет в Ревелі вибрали як найтіснійший: 10 стіп довгий і 7 стіп широкий. Чотири роки мучився в сій тюрмі вірний син своєї церкви і народу, аж доки смерть не змилосердилася над ним і не вирвала його з рук московських катів. Сталося се 28 лютого, 1772 р.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

Служба Божа св. Василія Великого відріжняеться від Служби Божої св. Івана Золотоустого слідуючими особливостями: 1) таємні молитви, читані на ній священиком підчас відправи св. Тайни, мають довший вираз, а тому і пісні підчас їх читання співаються з більшим протягом; 2) перед словами „Прийміть, споживайте" і „Пийте з неї всі" священик виголошує:

Дав святим Своїм ученикам і апостолам та сказав:

3) Замісць „Достойно є" співається инша, довша пісня на честь Богородиці:

Тобою, Благодатная, радуеться всякая твар — Ангельський собор і людський рід. Освячений храме і духовний раю, дівам хвало. З Тебе Бог втілився, і немовлятком був довічний Бог наш. Бо Він лоно Твое престолом сотворив, а Тебе просторшою небес содіяв. Тобою, Благодатна, радуеться всякая твар. Слава Тобі!

Сю Службу Божу призначено відправляти 10 разів на рік: 1) 1 січня (день памяти св. Василія Великого); 2) Різдво Христове і 3) Водохреща, коли сі свята випадають в неділю або в понеділок; коли-ж вони приходять в инші дні, то ся служба відправляеться не в самі свята, а на їх передодні; 4—8) в перші пять неділь Великого посту, 9) Великий Четвер і 10) Велику Суботу.

ПОНЯТТЯ ПРО СВЯТА.

Святами називаються дні, в які ми згадуємо особливо видатні дії з життя Спасителя, Божої Матері, або св. Угодників. Через те, що в сі дні не належить працювати, то вони ще инакше називаються празниками, що власне значить дні спокою. Празники діляться на три роди: Господні, Богородичні і святих — згідно з тим, на честь кого їх установлено. По урочистости Богослуження вони ще діляться на великі, середні і малі, а по часу святкування — на нерухомі, які що року бувають в одні і ті-ж числа в місяці, і рухомі, які що року бувають в одні і ті-ж дні тижня, але в неоднакові числа місяця.

Найважнійшим Святом є Великдень, чи Пасха; се — „празників празник і торжество із торжеств". Крім сього свята, до великих свят у Православній Церкві належать ще 12 свят, званих „роковими"; з них 7 уставлено на честь Господа, а 5 на честь Богородиці. Господні свята слідуючі:

1) Різдво Христове — 7 січня.
2) Хрещення Господнє чи Водохреща — 19 січня.
3) Преображення Господнє чи другого Спаса — 19 серпня.
4) Вхід Господень до Єрусалиму чи Цвітна або Вербна Неділя — на тиждень до Великодня.
5) Вознесення Господнє чи Внебовшестя — в 40 днів по Великодні.
6) Зіслання Духа Св., Трійця чи Зелені Свята — в 50 день по Великодні.
7) Чесного Хреста — 27 вересня.

До Богородичних свят зачисляеться:
1) Різдво Пресвятої Богородиці чи друга Пречиста — 21 вересня.
2) Введення її в храм — 4 грудня.
3) Благовіщення — 15 лютого.
4) Стрітення — 15 лютого;
5) Успення Божої Матері чи перша Пречиста — 28 серпня.

З свят, установлених на честь Св. Угодників Божих, видатніщі слідуючі:
1—2) Св. Івана Богослова (чи Івана Весняного і Івана Покрівного)—21 травня і 9 жовтня.
3) Св. апостолів Петра і Павла — 12 липня.
4—5) Св. Івана Хрестителя (рідво Івана Петрівчаного) і Усікнення Голови (Головостеняя) — 7 липня і 11 вересня.
6) Св. Великомученика Георгія чи Юрія — 6 травня.
7—8) Св. Николая Мирлікійського (св. Миколи Весняного і Зимного) — 22 травнй і 19 грудня.
9) Св. Рівноапостольних братів Кирила і Методія — 24 травня.
10) Св. архистратига Михаїла — 21 листопада.

Крім сього, в нас урочисто святкуеться ще слідуючі дні:
1) Першого Спаса, як день Хрещення України — 14 серпня.
2) Покрова Божої Матері — 14 жовтня.
3) Св. Володимира Великого — 28 липня.

Величайте Бога.

Кожда птичка, хоч маленька,
що лугом літає,
рано, ввечер веселиться,
Богу пісь співає.
І ви діти, пишні цвіти,
тіштеся, співайте,
голосочком вашим милим
Бога величайте!

Чи то рано, чи у вечер,
чи де при роботі,
чи то в церкві, домі Божім,
чи при грі, охоті,
всюди, діти, голосочком
милим заспівайте,
Бога творця в піснях красних
звучно величайте.
Де пісьн звучно рознесеться,
там душа взлітає
аж до хмари, аж до неба,
горе забуває.

Любі діти, пишні цвіти,
тіштеся, співайте,
і в побожних, красних піснях
Бога величайте!

Ізидор Воробкевич.

О Премудрости Божій при Сотворенню Світа.

Бог не тільки сотворив світ, але й устроїв його так, що він силою своїх незмінних законів, силою своєї природи сам себе утримує. Декотрим тілам судив Бог бути в безнастаннім руху, иншимже судив оставати в спокою: небозводові велів бути неподвижним, яко говорить пророк Ісаія.

Подиву гідне є явище, що хоч один дощ то не однакові наслідки приносить, зрошуючи ріжні ростини: у виноградній лозі дощ (вода) перетворюеться у вино, в оливнім дереві — у елей, в инших рослинах — в инші соки. І хоч одна є утроба землі, то ріжні приносить плоди; хоч одна є теплота сонця, то в ріжний спосіб приводить все до зрілости: одно раньше, друге пізнійше. І не тільки те подиву гідне, що Бог дав сонцю живодатну силу, але і те, що дозволив всім ним користуватися: богатим і бідним, праведним і грішним, про що і Христос говорить: Бог велить сонцю свойому сходити над лихими і над добрими і посилає дощ на праведних і неправедних. Притім наповнив Він землю безчисленними животинами, даючи їм ріжну природу: одним дав склонність служити нам, а другим дикість, щоб нас обминали. На примір: трудолюбивий муравель доконує трудолюбиве діло. І коли приглянемося йому уважно, то велику отримаєш від сьої животинки в своїм життю науку, щоб не ослабати і не уникати трудів, ні подвигів. Тому то і Письмо святе посилає нас по науку до животинки сеї, говорячи:

„Йди, лінивий, до мурашки, приглянься її діланню й навчись розуму".— (Прип. Соломона, VI: 6).

Не хочеш, каже воно, навчитися зі Святого письма, що трудитися чи робити — се діло добре і що безділному неналежиться хліба, то навчися від безсловесних сотворінь сих.

Подібне маємо і дома. Коли хто зі старших будь чим прогрішиться, тоді ми, навчаючи його, кажемо: „Дивись на такого-то. Він хоч менший від тебе, та який працьовитий, та прихильний". Отже так і ти вчися від животинки сеї, муравля, і прославляй Господа твого, сотворившого небо і землю. Бо хотяй малою є животинка ся, то вона заключає в собі достовірний доказ Божої премудрости.

За св. Ів. Золотоустим.

Ми часто намагаемося уявити собі смерть і перехід туди, але се цілком неможливе, як неможливо уявити собі Бога. Все, що тільки можливе, се те, щоб вірити, що смерть є добро, — як і все инше, що виникає від Бога.

Поляки Хотять Відібрати 500 Церков.

„Російська газета „За Смободу", яка виходить в Варшаві, пише, що католицькі круги в Польщі домагаються від православної церкви передачі на костели 500 православних церков, головно монастирів, в тім числі і Почаївської Лаври на Волині. Се є очевидний наступ на православну церкву в цілях цілковитого її знищення. І роблять се не погане, не большевицькі безбожники, а римський престол, якому католики приписують заступництво Христа. Мимоволі насуваеться думка: Чи моглиб допуститися до чогось подібного Ісус Христос, чи Його Апостол Петро, котрого то ніби папа є наслідником? Ісус-же не відбирав храму (церкви) навіть книжникам ні фарисеям. а тільки вигнав з него тих, які торгували в нім. Та папа римський і його слуги мабуть дальше стоять від Христової науки, як стояли книжники та фарисеї.

На Церковнім Фронті в Большевії.

„Красная Газета" подає цікаві дані про положення на церковнім фронті в Росії.

Володимирський собор в Петербурзі має річного доходу 79,000 рублів, а церква на Сінной — 60,000 рублів. В тім часі буджет петербурського союза безбожників рівнаеться 15,000 рублів на рік.

Церковники, по словам згаданої ґазети, придумали в послідних часах новий спосіб боротьби проти безбожників. Вони вишукують по вулицях пяних, забирають їх до себе, приводять до тверезости і навчають релігійних засад та нагороджують релігійною літературою. Крім сего церковники зміцнилися сильно завдяки безплатним требам для бідних та поїздками з хором і музичними інструментами по селах. В Петрограді є в сю пору три богословські школи, які є переповнені учнями.

Разом з сим робота безбожників має більше парадний характер: богато крику, шуму та демонстрації, але позитивної роботи жадної.

ТРЕБА СИРИХ ФУТЕР

Ми будемо платити так:

Червоний лис	$60.00	Вовк	$51.00
Видра	$35.00	Шоп	$20.00
Рись	$75.00	Соболь	$38.00

ПИШІТЬ за подробицями цін ДО
S. FIRTKO — 426 Penn Ave.
Pittsburgh, Penna. U. S. of America

Жінки прогнали чекістів.

Большевицька чека, пошукуючи за тайними монастирями, відкрила жіночий монастир в місті Коврові володимирської ґуберні. Монастир сей помагав бідним. Чекісти, вдершись до монастиря, закинули монахиням, що ті роблять протисовітську роботу і за се будуть арештовані та поставлені на суд. Але сталось, чого чекісти не сподівались. Жінки міста, почувши про напад чекістів на монастир, поспішили монахиням на поміч. Вони заявили чекістам, що коли бодай одна монахиня буде арештована, то вони, жінки, розправляться з чекістами самосудом. Чекісти побачивши, що не жарти, залишили монахинь на волі, а заграбили тільки майно монастиря.

Не тільки вчи, але й роби.

Індійська леґенда говорить:

Будда прийшов до раю, де побачив велику купу чогось, що виглядало неначе мушлі.

— Що сі мушлі тут роблять? — питає.

— То не мушлі, а уха тих, які слухали слово Боже, та не виконували його. Отже їх уха спасли ся, але тіла пішли на муки.

— А що се? — питає він, показуючи на иншу купу.

— То язики тих, які казали другим, якою дорогою треба йти до неба, але самі нею не йшли. Отже їх язики спаслися, але тіла пішли на вічні муки.

Любов і розум — се два пункти, з котрих ми можемо придивлятися до Бога.

До Впр. Священиків і Тростів Православної Церкви.

Одинокий український склад церковних річей, доставить Вам всі потрібні церковні річи, православного обряду в приступних цінах.

За цінником і інформаціями, просимо писати до:

THE PROVIDENCE CHURCH GOODS
Box 1624, — Winnipeg, Man.

ВІСТИ З ЕДМОНТОНУ.

Читачі „Вістника" могли би подумати, що сон перелетів понад хати едмонтонських Українців від часу, коли то ще д. Олекший подавав новинки з Едмонтону. Здавалося би, що тут далеко на заході є припинена всяка робота, бо не писалось про се. В дійсности так не було. Едмонтонські Українці належуть до тих людей, що мало говорить про себе, а богато працюють і щедро дають, коли вже сього справа вимагає. Годовйо православні Українці є загаль но відомі із сих прикмет. До них і я грішний належу. І любив я слухати тих промовців, що давали відчити в салі ім. М. Грушевського, як дд. Свистун, Лазарович, надзвичайно одушевлявся я проповідю Високопреосвященого о. Владики підчас його візитації в місцевій українській православній церкві, сенаторка Кисілевська також оставила гарний спомин по своїй гостині, але щоби поділитися з читачами „Вістника" тими милими враженнями, на се вже бракувало мені часу і відваги, хоч може не більше як другим, таким самим як я. А було про що писати.

Народно-просвітна праця в Едмонтоні проваджиться систематично під проводом Інститута ім. Грушевського, Української Православної Церкви і наймолодшої, але вельми рухливої організації, Стрілецької Громади. Треба згадати, що згадані організації уживають спільної салі при Інституті для представлень, концертів, відчитів і забав по черзі в порозумінню з ректором Інститута, д. Лазаровичом, і помагають собі взаїмно.

Церковна справа в Едмонтоні може повеличатися гарним її розвитком. Богато праці, клопоту і труду перенесло на своїх плечах Жіноче Товариство, якому належиться в першій мірі велике признання за його щире відношення до Рідної Церкви і за матеріяльну поміч, яку воно дає місцевій церкві.

На днях 7—9 листопада відбувався базар заходом Жіночого Товариства на дохід українсько-православної церкви. Саме тоді гостив в нас голова Консисторії, о. мітрат С. В. Савчук з Вінніпегу і при сій нагоді голова Жіночого Товариства пані Михайлишин, попросила о. Мітрата, щоби він як високодостойний наш гість отворив формально Базар, — що він дуже радо вчинив. В короткій своїй промові о. Савчук звернув увагу на важну ролю, яку починають відогравати в нашому життю в Кана-

ді жіночі товариства, а зокрема віднîс заслуги едмонтонського жіноцтва в місцевій українській православній церкві.

Не скажу, що сьогорічний базар не був успішний, однак в порівнанню з другими базарами не випав так величаво, як сього членкині сподівалися. Се вже залежало не від жінок, бо річей було богато і були цінні річи, але від чоловіків, котрі не потрясли за досить своєю кишенею.

Діти з Недільної Школи, а головно дівчата йдуть слідами своїх мамів. Підчас кождої Служби Божої дві дівчинки ходять, одна зі свічкою, а друга з тацою на колкту і колектують від трох до шістьох долярів від людей в церкві. Підчас Народного Зїзду, Празнику і Архиерейської візитації одержують більше на свою тацу. Протягом року діточа каса зросла на $240.00 З того справили вони до церкви дві хоругви за $66.00 та виписали два чеки на суму $175.00 для Братства на довг церкви. Пригадуеться мені, що бувало таке десь колись, що старший брат церковний перештуркає порожною тацою всіх газдів в церкві, щоби котрий пійшов по колекту і кождий відмовлявся, наче не знати від якого тяжкого обовязку. А тут маємо факт, що і малих дітей можна привчити до обовязку в церкві, який вийде їм колись на користь а Господу Богу на славу.

Неділя дня 10-го листопада остане довго в памяти едмонтонських Українців, а головно в памяти і серцю бувших Січових Стрільців. По Службі Божій в українській православній церкві була відправлена панахида за душі благородних синів і доньох, котрі поклали свої буйні голови в боротьбі за самостійність України. По панахиді о. Самець сказав кілька слів в честь тих героїв, з нагоди Листопадового Свята і оголосив, що вечером о годині 8-ій відбудеться Святочний Концерт з нагоди Листопадового Свята.

Точно о годині 8-ій саля Інститута ім. М. Грушевського була наповнена по береги. Богато людей мусіло вернутись домів ізза браку місця в салі. Над самим концертом не буду розводитись, бо можливо, що хто инший опише його докладнійше. Хочу лише згадати коротенько, що одна частина програми, — а се промова сотника Коссаря до публики з поясненням про значіння Листопадового Свята, а відтак його промова до Січових Стрільців, які стояли півколесом на сцені під команду „Позір" і терпеливо ожидали хвилі, коли то п. Сотник нагородить кождого з них по черзі прекрасною военною відзнакою, — зробила пропамятне враження на публику а вже передовсім на тих, котрі мали честь бути відзначенними відзнакою, котра здавалось в один мент моглаб кинути їх знова в бій за визволення свого народу.

Албертійські православні Українці мають честь витати по своїх громадах одного з найбільше заслуженних наших священників в Канаді, — а се Високопреподобного о. мітрата С. В. Савчука голову Консисторії Української Православної Церкви в Канаді. Вже другий місяць наш дорогий працьовник звідує околиці, громади і людей, з котрими він був обзнакомлений лише через урядову кореспонденцію, а тепер має нагоду стрічатися з ними особисто. Маю в Бога надію, що те знакомство вийде нам тут на заході на користь, так що до року число наших священників подвоїться в Алберті.

Православний.

КУПІТЬ СОБІ

„Добрий Пастир"

український православний молитвенник, ціна $1.50.

THE HERALD

Box 3684, — Winnipeg, Man.

ВІДЧИТ.

(Ешвил, Ман.)

Коли отсе пишу про відчит, то в першій мірі чуюсь зобовязаний згадати про ріжницю яка є між церковно-просвітною роботою священників православних а священників греко-католицьких.

Українські православні священики відправляють Богослуження в рідній мові, виразно, всім зрозуміло, з як найбільшою повагою і побожністю. Тим самим дають примір вірним, як треба заховуватись в церкві. Проповідя виголошують релігійно-морального та національного змісту, а також перепроваджують катехізацію з дітьми. По Богослуженню дають гарні поучаючі відчити, з чого слухачі богато користають. Бувають місцевости, в котрих з браку українських учителів, наші трудящі священики провадять Рідні Школи, вчать гарних пісень, устроюють прегарні концерти. А тепер поглянь-мо на роботу католицьких священників, між Українцями, священників, котрі щодо народностей є Айриші, Бельгійці, Французи й Українці. Вони працюють на українській ниві, а спитаймося, в чию користь? Відповідь: в користь Риму. От хочби й сей характеристичний примір. В неділю, 3-го листопада, о. Лещишин в місті Давфін відправив панахиду за українських героїв, котрі впали в боротьбі за кращу долю свого народу. На сю то панахиду прирік прибути також один місцевий греко-католицький священик. А чи прибув? Ні! Чому? На се не тяжко відповісти...

Часи змінаються, свідомість поширюється, отже треба вірити, що ті, котрі ще й нині зовуть себе Русинами, греко-католиками, Австрійками, Галіціянами і т. п. пізнають правду, й переконаються, що таки рідна мама лішша, чим мачоха.

В неділю, 27 жовтня, о. Лещишин відправив в нашій церкві Вечірню, а опісля в Народнім Домі дав відчит, на тему: Українська Культура. Тема відчиту широка, хотівши її детально обговорити, требаб посвятити богато часу, — каже о. Лещишин. Але що пора була досить пізна, тому шановний прелегент говорив в скороченню.

Український нарід богатий числом, а убогий духом. Чому? Тому, що занедбує свою історію, свої звичаї. Край наш гарний, богатий, веселий, коротко — медом і молоком пливучий, через те власне вороги на нього напосілися, з півночі Москалі, а з заходу Ляхи. Частина нашої молоді забуває мову, вона думає, що мова инших народів, з котрими стрічаємося, є гарнійша, чим своя рідна, вона ставить чужу культуру висше від своєї. Богато з молоді соромляться своїх родичів, соромляться говорити своєю рідною мовою, соромляться свого походження.

Я пригадую собі родину одного Француза в Канаді. Сімя його чисельна і по англійськи знали добре говорити, однак коли говорили між собою хочби в присутности й кількох Англійців, то говорили французькою мовою. Се була, є і повинна бути засада кождого щирого Українця — не цуратися своєї рідної мови, навпаки любити її.

Шановний прелеґент ставить питання, чи має слушність молодїж, яка цінить чуже вище свого? І тут же сам відповідає, порівнуючи мову, ношу, звичаї і т. п. Українця, Москаля і Поляка. Мова українська дзвінка, пісня милозвучна-чарівна, сумна й весела, котрою захоплюються не тільки Українці, але навіть Англійці і инші народи, ноша українська надзвичайно гарна, вишивана, котру почасти всі инші народи хвалять, і котра впадає їм всім в очи. Хати в нас будовані гарно, коло хатів цвітники з ріжними запашними цвітами. Вдача Українця лагідна.

Культура наша істнує вже тисячліття, за той час український нарід перебув много горя і злиднів, натерпівся много від своїх ворогів — турецько-татарських орд, Москалів, Ляхів. Але помимо сего він не пропав, не завмер, а се завдяки своїй культурі, яка робить його окремим народом від других народів та яка є жерелом його життя.

В часі послідної війни український нарід хотів скинути з себе московсько-ляцьке ярмо, але що вороги були сильнійші, тому й перемогли нас. Перемогли ще й тому, що ми не були приготовані себе оборонити. Але хотяй вороги вбили сотки тисяч українського цвіту, та не могли вбити ведитня духа. Наша культура є запорукою нашого життя. Вона переходила на протягу століть, через ріжні страхіття, через пожариша, напади диких орд і т. п., але не згинула. Не далекий отже той час, коли український нарід злучить свої зусиля, витворить ще сильнійшого в собі духа, вижене ворогів з рідної землі, застромить український прапор на могилі незабутнього Батька Шевченка тай скаже: „Батьку наш Тарасе, ми Твій Заповіт сповнили."

О. Лещишин скінчив, а за свій труд як звичайно отримав в подяку бурю оплесків.

На закінчення присутні відспівали „Ще не вмерла Україна." Опісля всі з задоволенням розійшлися домів. Я складаю отсею дорогою о. Лещишиному найщирішу подяку за його гарний відчит.

І. Д—ч.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. П. Запорожана.

15 неділя. — Дуфрост.
19 четв., св. Николая — Портедж ля Прейрі.
22 неділя — Селтон.

Найновійша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

ГРУДЕНЬ.

1 Н. 23 Н. по З. с. Д. Наум.
2 П. Авдія
3 В. Григорія і Прокла пр.
4 С. Введ. в храм Пр. Богородиці
5 Ч. Филимона ап., Кикилії
6 П. Амфілоха і Григорія еп.
7 С. Катерини вмч.

8 Н. 24 Н. по З. с. Д. Климента
9 П. Алипія
10 В. Якова Перс. вмч.
11 С. Стефа(на) прмч.
12 Ч. Парамона мч.
13 П. † Андрія ап.
14 С. Наума пр.

15 Н. 25 Н. по З. с. Д. Аввакума
15 Н. 25 Н. по З. с. Д. Аввакума
16 П. Софонія
17 В. † Варвари вмч., Івана Дам.
18 С. Сави Освящ. прп.
19 Ч. Миколая чуд.
20 П. Амврозія еп.
21 С. Патапія еп.

22 Н. 26 Н. по З. с. Д. Зач. св. Анни
23 П. Мини, Єрмогена
24 В. Даниїла Стовп. прп.
25 С. Спиридіона прп.
26 Ч. † Евстратія, Евгенія
27 П. Тирса і Левкія мч.
28 С. Елевтерія свмч.

29 Н. Нед. Праотців. Аггея свмч.
30 П. Даниїла пр.
31 В. Севастіяна і ин. муч.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Є. Грицини.

8 неділя — Вайта.
15 неділя, — Роза.
19 четвер, Св. о. Николая — Арбакка. — Храм
22 неділя — Гардентон.
29 неділя — Емерсон.

Толстой, Ман.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ.

о. П. Мельничука.

Грудень.

15 неділя, — Гласлин.
19 Св. Николая — Прілейт.
22 неділя — Ітонія в п. Василя Гуменного.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

о. Д. Д. Лещишина

Грудень:

8 нед. — Ешвил.
15 нед. — Пайн Ривер.
19 Николая — Сифтон.
22 нед. — Косів.
29 нед. — Галич.

Січень.

5 неділя — Шортдейл.
7 вівторок. — Різдво Ісуса Христа — Косів.
8 середа., Собор Пресв. Богородиці, — Сифтон, Ман.
9 четвер, Стефана. — Венлав.
12 неділя — Пайн Ривер.
14 вівторок, Новий Рік. — Роблін.
18 субота — Пайн Ривер — Свячення води у год. 2-ій по полудни.
18 субота — Богдан — Свячення води у год. 4 по полудни.
19 неділя, Йордан. — Ешвил.
26 неділя — Давфин.

Box 315, Dauphin, Man.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1929.

8. Неділя 24 по Зісланню св. Духа: Гол. 7 Утр: Єв. Марка XVI: 1—8 Літ: Ап. Єф. II: 14—22; Єван. Лук. VIII: 41—56.

15. Неділя 25 по Зісланню св. Духа: Гол. 8. Утр: Єван Марка XVI: 9—20; Літ. Ап. Єф. IV: 1—6. Єван. Лук. X: 25—37.

19. Четвер: Миколая Чуд. Утр: Єван. Івана X: 9—16. Літ: Ап. Жид. XIII: 17—21. Єван. Луки VI.: 17—23.

22. Неділя 26 по Зісланню св. Духа: Зач. св. Анни: Гол. 1. Утр: Єван. Лук. VIII: 16—21. Літ: Ап. Галат IV: 22—31 і Єф. V: 9—19. Єван: Лук. VIII: 16—21 і Лук. XII: 16—21.

29. Неділя Праотців: Гол. 2. Утр: Єв. Івана XX: 11—18. Літ: Ап. Колосян III: 4—11 Єван. Лук. XIV: 16—24.

Український Релігійний дво-тижневик в Канаді.

ВІСТНИК
THE HERALD

THE HERALD
Box 3684
WINNIPEG, MAN.

РІК VI. ВІННІПЕГ, МАН., 15-го ГРУДНЯ, 1929. ЧИСЛО (93) 24

ХРИСТОС РОДИВСЯ

ВСІМ НАШИМ ЧИТАЧАМ І ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ ЖЕЛАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

Редакція.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ПАТРІЯРХА.

В останній день жовтня сего року українська делеґація прибула привитати нового царгородського патріярха Фотія. Українську делеґацію зустрів один митрополит, найблищий помічник патріярха, і попрохав її до салі. Після розмови з митрополитом, делеґація розмовляла з секретарем патріярха. Розмова торкала основних питань українського церковного життя. Після того делеґацію запрошено до власних покоїв патріярха. Принявши благословення від патріярха, голова делеґації сказав французькою мовою відповідне слово, закінчивши його кількома реченнями українськими.

Патріярх дуже тепло відповів делеґації болгарською мовою і попросив сідати. Він виявив велике зацікавлення до української сучасности і тому авдієнція затяглася. Як звичайно на сході, потрактовано делеґацію традиційним вишневим варенням з відповідною церемонією частування. Прощаючися з делеґацією, патріярх благословив і поцілував всіх делеґатів.

ЗАКРИТТЯ ЦЕРКОВ.

В Артемівському большевицький уряд закрив дві церкви і дві синагоги. Крім сего наказано передати на фонд індустріялізації дзвони та цінности з сих церков і синагог.

В ДЕНЬ РАДОСТИ НЕ ЗАБУДЬТЕ СВОЇХ ОБОВЯЗКІВ.

Святкуючи Різдво Христове, памятайте на Ваш обовязок супроти „Вістника" і вирівнайте свою передплату як найскорше.

Пришліть також коляду на пресовий фонд „Вістника".

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляеться всіх інтересованих, що Голова Консисторії, о. протоерей С. В. Савчук відвідає в цілях адміністраційних слідуючі громади:

5 січня, неділя — Мелвил, Саск.

8 січня, Собор Пр. Богородиці, — Поплар Парк, Ман.

Дано в Вінніпеґу, дня 25-го грудня, Р.Б. 1929.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,

КОЛЯДУЙТЕ НА РЕЛІГІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Гроші посилайте до Консисторії на адресу: Consistory of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada, 479 Andrews Street, Winnipeg, Man.

ОСТАННЯ СЛУЖБА БОЖА.

Оповідання моє відноситься до того часу, коли унія, підперта польськими і нелюдськими знущаннями над нещасним українським народом в Галичині, витісняла православіє. Ставропігійське братцво у Львові вже було підірване, зруйноване. На православних Українців посипались ріжні тягарі, заборони та глум. Церкви замикались і безчестились або перемінювались в костели, діти оставались не хрещені, люде жили не вінчані. Ось в асисті таких чинів йшла на Галицьку землю свята унія. Народ боронився, терпів, мучився і знесилюваний, змучений падав оден за другим, а творці унії триюмфували. Навертали християн не до того Христа, що приніс в світ любов, смирення і покору, а до гордого, тлінного і грішного чоловіка, папи, що в гордости своїй звав і ще й досі зве себе заступником Христа, що доробившись на релігії не міг сказати словами Христа: „Лиси мають нори, а птахи гніздa, а Син Чоловічий не має де голови приклонити". Ні, він мав де спочивати, сито попоїсти і випити.

І не до нього відносились слова: „Не майте в поясах ні срібла ні міді". Ні, він мав тої мамони повні скрині.

В Дубровниці панував сум. Люде ходили пригнічені. Унія, мов те сердите, бурливе море, опанувала цілою округою, одно село Дубровиця оставалось вірним православію і виглядало на островець серед просторих вод. Але дні його були почислені, воно мусіло піддатися, немало змоги удержатися. Православний священик о. Миколай видів се, та зарадити лиху не міг. В унію перейти не хотів, навіть така думка не зароджувалась в його голові, тож мусів лишити своїх духовних дітей аж до того дня, коли віра предків, віра православна знов запанує від Збруча до Карпат між вільним українським народом.

В день св. Великомученика Димитрія відбулась остання Служба Божа по православному обряду. Усі парафіяне висповідались і запричащались, та приняли останне благословіння свого доброго пастиря. Діти! Пращаю Вас, — говорив сивоволосий о. Миколай, — бо бачу, що не під силу вам боротись. Най Господь благословить вас, най воздвигне вас в ваших потомках, щоб знов в вірі православній єдиними устами і єдиним серцем славили Його Всемогучого, а я піду до Скиту Манявського і там дні життя свого докінчу.

Церква повна була ридання, плакав о. Миколай, плакав ввесь причет, плакали усі люде, старі і молоді.

По обіді збірались усі до церкви, о. Миколай відслужив акафист Покрову Пресвятої Богородиці, ще раз поблагословив усіх і пішо вирушив у дорогу, тай не сам: попращали рідне село і пішли зі своїм пастирем чотири хлопці як соколи, щоб в Скиті Манявськім Богу послужити і св. віру православну в чистоті сохранити. Усе село з хоругвами і хрестами пішло проводжати свого пастиря і його учеників.

Сумно дзвонили дзвони на старенькій дзвіниці, неслись ті жалібні звуки по цілій Україні, оплакуючи недолю народу.

Ось вже вийшли на гору. Останне пращання. Вклонився о. Миколай в сторону ще православної церкви, вклонився усім людям, поблагословив і, заливаючись сльозами, дав останне поучення, останне утішення.

Склонились хоругви, склонились голови і під супровід голосного плачу народу о. Миколай почав віддалятися враз зі своїми учениками. Ще кілька хвилин і вони заспівали йдучи: „Під твою милість прибігаєм Богородице Діво".

А народ ще стояв на горі в німій тузі, усім немов щось увірвалось в грудях. Довго стояли аж поки їх пастир і його ученики не скрились за горбом, тоді тихою ходою мовчазні вернули домів.

За пару днів ересь латинська заволоділа церквою.

Ось при таких обставинах прийшла унія до села Дубровиці.

Дмитро Тягнигоре.

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ*).

Де над Манявов ліс густий,
давно там скит стояв;
там православя хрест святий
до неба ся здіймав.
Черці побожні жили там,
як в Києві живуть;
що-дня гудів величній храм
від милозвучних нут:
„Пресвятая Богородице,
спаси нас!"

Гіркий, нещасний час наспів
і злі сини прийшли,
зреклися віри прaотців,
що в гріб давно лягли.
Лише в Манявськім скиті там
цвив православя цвіт,
і ід пісень величній храм
лунав ще много літ:
„Пресвятая Богородице,
спаси нас!"

Но й в ту самотну сторону
Рим руку простягнув;
черці пішли у чужину,
Скит мертвим сном заснув.
Травою поросло там все
і мохом Храм обріс,
но повний місяць як зійде,
гуде від співу ліс:
„Пресвятая Богородице,
спаси нас!"

Ізидор Воробкевич.

*) Православний монастир. Про нього писалося в чч. 10—12. „Вістника".

МОЛИТВА ПРИ КІНЦИ РОКУ.

Предвічний Боже! Отсе ставши
На роздорожу двох хвилин,
Які в людства літами звуться,
Ми із душі святих глибин
Приносимо Тобі подяку щиру
За все, що нам Ти дарував,
За хліб, здоровля, успіх добрий,
Що для життя Ти нам післав.

За щиру волю, що зродилась
За Твоїм покликом у нас,
За іскру розуму — огонь той,
Що перед нами не погас;
Який веде нас крізь пустиню
Стежками нашого життя,
Прямуючи в край щасливий
З Тобою вічного буття.

Приймивши нашую подяку,
Ти у Новий введи нас Рік,
Й благослови нас і всіх наших
На кращу долю й довгий вік!
Благослови нам Церкву нашу
І всіх, хто молиться у ній,
А всіх байдужних і заблудших
Огнем покаяння огрій!

Благослови Ти землю нашу,
Й сиріт бездомних позбирай,
Потіш, огрій теплом надії,
І заведи їх в рідний край.
Ти поможи нам покорити,
Тих, що кайдани нам кують...
Благослови нас з Новим Роком
У правдивий і вольний путь!

К. П.

СВЯТИЙ ВЕЧЕР.

(Навечеріє Рождества Христового).
(Стародавний вірш.)

Василія Служба в церкві вже скінчилась,
Згасло світло сонця, а на небі ясна
Велика на сході звізда появилась —
Вже настає хвиля велика, прекрасна:
Память ночи тої, в котрій тьму грішную
Звізда, що із Сходу, на вік побідила,
Й побачили люде Зорю над зорями,
Що у Вифлеємі в яслах засвітила.

Ану, ходім діти! Ходім до світлиці!
Гарно там і ясно. — Матуся зварила
Пироги і борщик, кутю, сушениці,
Голубців і рибу... Й сіна розстелила.
Будемо приймати, дітоньки ви любі,
Великого Гостя — Царя над царями,
Що прийшов із Неба й тілом народився,
В убогій хатині поміж бідаками.

Пречистая мати Малую Дитину
На мягкому сіні гарненько поклала,
Пильно обтулила, із верху накрила,
І тихо-тихенько Його колисала.
Аж стукіт у двері: се йдуть вже пастирі
Й дарунки приносять — хто з них (що міг дати:
Хто хліба, хто масла, хто мале ягнятко,
І враз всі почали з радости співати.

Бо як вони спали в ночи з чередою,
Велике на небі світло засіяло,
Ангели зявились, а з ними все небо
Дивним огнем божим світило-палало.
Й Ангели сказали: — Ідіть пастушата,
Йдіть до Вифлеєму — там, де звізда (тая,
Ось там, де на полю стоїть та хатина,
Там з Ісусом Мати — Діва Пресвятая.

Ідіть, ідіть скоро, Його привитайте,
То Спаситель світа новонароджений,
Ідіть і низенький поклін Йому дайте
Через него світ весь буде днесь (спасенний.—
Пастухи лишили череду в долині,
Взяли свої дари, ішли за звіздою.
І застали в яслах дитину на сіні,
А при Ній був Йосиф з Дівою (Святою.

Длятого-то, діти, на сей Святий Вечер,
Коли споминаєм, як Христос родився,
Дідух розстеляєм і кладемо сіно,
Бо в такім будинку Христос (примістився.
Сюди приходили убогі пастирі,
Й убогі дарунки Йому тут складали,
Й царі приносили богатії дари
І царські корони покірно схиляли.

А в кутах снопи ті — жита, чи пшениці,
Вівса, чи ячменю з нашої стодоли,
Кутя, гриби, риба, сливки, сушениці,
То все, що лиш мали пастухи на (поли.
Несімо й ми, діти, як щирі дарунки,
Свої чисті серця Христови віддати,
Витаймо Ісуса мольбою святою,
І Святу Вечеру будем споживати.

І. Н.

ПОЯСНЕННЯ ДО ВІРША. На Святий Вечер правиться Вечірня з Службою Божою св. Василя Великого.

Сушениці, сушеня — се сушені яблока і грушки. А варені на Св. Вечер сливки називають в деяких сторонах вар, звар, узвар.

Пироги. — В полудневo-західних сторонах української землі говорять, що пироги є двоякі — печені і варені. В інших сторонах пироги звуть варениками. На Св. Вечер є звичайно пироги печені і варені.

Дідух — солома, або сіно, що на Св. Вечер розстелюють на земли.

Дід — сніп збіжжа, що ставлять на Св. Вечер в куті.

Стодола (клуня) — будинок, де частину збіжжа складають і тамже молотять.

ЦЕРКВА ДІЙСНО ХРИСТОВА, СЕ ЦЕРКВА ДАЮЧА.

Нераз приходиться чути нарікання: ми не можемо завжди давати; в церкві колекта, колекта і колекта. Нарешті, коли сьому кінець?

Не один батько може сказати: була моя дитина менша, коштувала гроші, чим більш підростала, коштувала більше, але сталось нещастя: дитина заслабла і померла. Я вже тепер не маю на кого тратити. І в великім горю нещасний батько опускає вниз свою голову. Він тратив і може не раз нарікав. Тепер він тільки зрозумів, який він був щасливий, коли мав на кого тратити. Одинокість і пустота життя далеко тяжчий тягар, ніж потрібні витрати.

Живе життя потребує постійно, щоб його підтримувати, потебує певних витрат. Так з дітьми, та зі всім, так і з церквою. Се також живе життя. Церква також потребує постійної уваги, постійних жертв, бо в кожду хвилину вона має все нові і нові потреби. Ми просимо то на храми Божі, то на місійну працю, то на пресу, на видавництво, то на допомогу збідованим і нещасним. Ми ніколи не перестаємо просити і не перестанемо. Живе життя сього потребує. Церква служить тому життю. Оскільки вона вміє давати, окільки вона вміє помагати всім в потребі, оскільки вона Христова.

Раз художника попросили дати на картині образ завмираючої церкви. Думалося, що художник представить бідну, всього потребуючу церкву, яка ледви животіє. Ні, думка і правдива думка сього художника була инша. Він змалював богату церкву з роскішним вівтарем, з чудовими образами і иншими прикрасами, з дорогими кольоровими вікнами, з мягкими оббитими аксамітом сидіннями для членів. Така була ся церква. Всякий дивувався-б, та деж тут завмирання. Треба подивитись в трохи затемнений кут на картині. Там ви зобачилиб на стіні прибиту скарбницю для пожертв бідним... Над скарбницею, якраз там де вкладаються гроші, паук безтурботно розіткав свою основу, своє павутиння. Жадна жертвенна рука не сполошила його. Се був знак завмертя сеї церкви. Дух Христа, дух живої жертвенної праці покинув сю церкву. Церква дійсно Христова, се церква даюча.

З яким же настроєм, з яким почуттям повинні ми зустрічати протягнуту за пожертвою в нашій церкві?

Одного разу священик збираючи пожертву на ширення Христової Церкви сказав: „Я хочу, щоб кождий з вас так тепер давав, як би пробита Рука нашого Спасителя була простягнена до кождого з Вас. Невже Ви відмовите тій Руці?" Одна пані вийшла наперед і сказала: „Я мала дати півдоляра, тепер я його не дам". Священик спитав: „Чому?" — „Чи Ви думаєте, що я можу положити півдоляра в пробиту Руку мойого Спасителя? Ні! Я півдоляра часто витрачаю на свої пусті забаганки. Я не можу давати так свому Спаситею. Почекайте, я побіжу до дому і принесу Вам десять долярів. Хоч і се не так богато, але се всеж буде жертва".

Кождий раз, коли в нашій церкві до вас простягається рука за жертвою, памятайте, се Христос свою пробиту руку простягає до вас, се Його Божественні Очі допитливо вглядають в наше серце. В відповідь на свою велику любов і жертву, Він чекає хоч крихітки вашої любови і жертви.

Подумайте, з яким сумним і легко докірливим поглядом Він відійшов би від вас, колиб ви відвернулись з думкою: „І знов колекта, завжди колекта, коли вже тому буде кінець?"

А. І. Т.

„Дніпро".

ЩО УКРАЇНСЬКІ „ЄВАНГЕЛИКИ" ГОВОРЯТЬ ПРО СВОЮ РОБОТУ.

Один з наших знакомих в Торонто прислав до нашої редакції дуже цікавий документ, який носить такий заголовок:

„Лист головної Управи УЄОвПА (себто Українського Євангельського Обеднання в Північній Америці — В.) до братів проповідників і членства УЄОвПА щодо утримання власними силами Обеднання нашого старокраєвого органу „Віра і Наука" та проповідника-місіонара Л. Бучака і щодо усамостійнення українського евангельського руху на Західній Україні".

В листі сім між иншим говориться:

„Перед пятьома роками наше Обеднання за помочею Божою роспочало працю Благовістя Христового в Старім Краю...

„Так сталося, що в самім початку наша місія мусіла вступити в ближчі взаємовідносини з німецькою евангельською кірхою авбсбургською і гельвецькою віроісповідань в Галичині, себто німецьких лютеранів і реформованих. **Необхідну регулярну поміч для нашої місії в Старім Краю Головна Управа УЄОвПА діставала від евангельських церков в Північній Америці. Та запомога діставалася до нашої місії через руки суперінтендента повищезгаданої німецької кірхи. Проводарі тої кірхи, нехай Бог буде їм судією, пробують взяти під свої впливи наш молодий евангельський рух та використати його для своїх німецьких національних і політичних змагань в Польщі.**

„Четвертий Собор УЄОвПА, **щоб направити ті огидні річи,** назначив п. З. Бичинського делеґатом Обеднання і вислав його до Старого Краю. З. Бичинський виявив себе людиною нездібною зліквідувати німецький визиск слова Христового і нашого народу. **Бичинський приєднався до чужинців, зрікся нашого Обеднання і переслідує разом з Німцями наших українських реформованих евангеликів.**

„Під теперішню хвилю є такий стан: Німці, Бичинський і йому подібні віддають наш евангельський рух на поталу чужинецьким політичним спекулянтам, а що найгіршого, на **Західній Україні знов розпинають Христа і Його Слово, лише тепер уже не для московської, або польської, але для німецької користи.**

„Пятий Собор УЄОвПА позбавив З. Бичинського делеґацтва від нашого Обеднання, але шкода ним заподіяна лишається далі. Один з найкращих наших місіонарів в Старім Краю бр. Л. Бучак з дружиною проповідує Слово Христове вже майже пів року без жадної платні, **бо платню йому стримали** Німці лютеране з п. Бичинським... Вони зробили те-ж саме з другим визначним евангельським проповідником Симоном Вілинським і адміністратором „Віри і Науки" Василем Чернівським. Німці з своїми прибічниками всіми силами намагаються знищити часопис „Віру і Науку"...

„Українське Євангельське Обеднання вбачає в усім тім руку Божу, бо до сього часу ми посилали нашим братам на діло Господне в Старім Краю лише центи, **а решту вижебрували від чужинців.** Тепер маємо з того наслідки...

„Тепер вибила година, коли годі заглядати в чужу руку... Брат Л. Бучак пише нам з Коломиї, що півтори тисячі долярів на рік вистарчить для провадження місії, що не буде залежати ні від Німців, ані від кого иншого, окрім Бога...

„Головна Управа УЄОвПА в першу чергу обкладає кождого члена Головної Управи регулярною місячною даткою на потреби нашої місії в Старім Краю та взиває кожду Філіяльну Управу підти за цим прикладом, так само кождого проповідника і кождого евангелика...

„Українське Євангельське Обеднання не зрікається щирих дарів від инших народів... але уважає за гріх і негідною річею для християнина бути знаряддям в руках язичників, без ріжниці, як би вони себе не звали..."

Коментарі до повищого документу мабуть злишні.

ЧУЖЕ БАЧАТЬ ПІД ЛІСОМ.

В „Канадійськім Українци", був. органі „епископа для Канадійських Русинів" подибуємо писанину одного ксьондза — уніятського по церковній приналежности, римського по переконанню — про ріжні титули та відзначення духовенства в римській церкві. Між иншим читаємо там таку „мудру" заввагу:

„Цікава річ, що наші автокефальники так страшно ненавидять католицьку церкву і всьо, що римське, а носять римський ковнірець!"

Римським ковнірцем називають часом ковнірець, який носять майже всі священики, без ріжниці їх церковної та релігійної приналежности. Носять його також українські православні священики і через се стягнули на себе таку „мудру" критику уніятського ксьондза.

Не входячи в те, що „римський ковнірець" не є ніякою питоменністю ані виключною власністю римської церкви, приходиться сказати: Коли українські православні священики не повинні носити „римського ковнірця" тільки тому, що його часом називають „римським", то що тоді сказати про греко-католицьких священиків, які називаються католицькими і які так ненавидять все те, що православне, а тимчасом відправляють православні Богослуження та заховують православні обряди і звичаї? А так воно є. Бо Служба Божа, так св. Івана Золотоустого як і св. Василя Великого, яка правиться в греко-католицькій церкві — се православна Служба Божа. Бо Вечірня, Утреня та инші Богослуження, як пр. Різдво, Йордан, Великдень, які має греко-католицька церква — се православні Богослуження. Бо обряди при св. Тайнах Хрещення, Вінчання, Священства, Сповіди і ин., які є в греко-католицькій церкві — се православні обряди. Бо свята греко-католицької церкви (з виїмком кількох свят, заведених Римом, як пр. „Божого Тіла", „Евхаристії" та „Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії") — се православні свята. Ба, навіть богослужбова мова греко-католицької церкви — се мова православної церкви, бо богослужбовою мовою католицької церкви є мова латинська.

Одним словом Богослуження, мова, обряди і звичаї, які має греко-католицька церква — се все запозичене від православних. Отже, словами писаки в „Канадійськім Українці", „цікава річ, що наші уніяти так страшно ненавидять православну Церкву і всьо, що православне, а вживають православні Богослуження, обряди і звичаї".

Треба прямо дивуватися, що греко-католицькі священики, які так охотно критикують і висміюють православних, не бачуть, що коли-б вони викинули зі своєї церкви все запозичене від православних, то в ній не лишилося-б нічого, крім хіба безпідставної науки про „намісництво і непомильність" папи та тим подібного.

„ВІСТНИК“
Релігійний часопис для Українців в Канаді.
Виходить 1-го і 15-го кождого місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Передплата: В Канаді — $1.50 на рік.
За границю — $2.00 на рік.

THE HERALD
Published semimonthly by the
Ukrainian Orthodox Publishing Company
Subscription per annum:
In Canada — $1.50. — Foreign — $2.00.

Адресуйте: — Address:
The HERALD, Box 3684, WINNIPEG MAN.

МИР БОЖИЙ.

Слава на небі Богові, а на землі мир... (Лук. II:14).

При народженню Ісуса Христа ангельські хори співали:

„Слава на небі Богові, а на землі мир, між людьми благовоління“.

На землі мир!

Отсе була ціль приходу Ісуса Христа на світ: ціль — принести людям мир.

Бо післанництво Ісуса — се післанництво мира. Його наука — се наука мира. Його заповіт — се заповіт мира. Він бо заповідає через Своїх учеників цілому світові: „Мир оставляю вам, Мій мир даю вам“.

На першому місці Ісус дає людям мир в Бозі. Перед Його приходом на світ — чоловік був віддалений від Бога силою гріха. Між ним і Богом була прірва, якої він власними силами не міг заповнити. І ось Господь посилає Сина Свого, щоби Той привів чоловіка до Него. І читаємо: „Бог так полюбив світ, що післав Сина Свого Єдинорідного; щоби кождий, хто вірує в Него, не вмер, а мав життя вічне“. Силою сего ми маємо мир в Бозі через Ісуса Христа, Спасителя нашого.

Христос приніс також мир між людьми. Він навчив їх, як мають жити. Жийте в мирі в любові, — каже Він, — жийте як брати і сестри, бо всі ви діти одного Отця. „Ось заповідь Моя: Щоб ви любили один одного, як Я вас полюбив“. І там, де панує любов Христа між людьми, там мир, там спокій, про який Ангели так співали тої Ночі у Вифлеємі...

І приніс ще Ісус мир души нашій, мир там, де часто панує буря зневохоти, буря зневіри і сумніву. Він кличе до тих, яких уносить душевна буря, як кликав колись до Апостолів, коли їх човном кидало розбурхане море: „Не бійтесь, се Я!“ Він кличе до них: „Прийдіть до Мене всі знеможені і умучені, а Я дам вам спокій“. І кождий, хто слухає голосу Його та йде за Ним, знаходить мир, — „мир Божий, що вище всякого розуму людського“.

Нехай же в сі дні радости, в дні Різдва Христового мир Божий зійде на всіх нас і хоронить серця наші і мислі наші в Христі Ісусі. Амінь.

ТРЕБА БОГАТО ПРАЦІ.

Український нарід в строгім розумінню, се той народ, що в засаді стоїть на всіх українських основах і не допускає ніякої залежности себе від чужих.

В нього лише Українська Православна Церква є його церквою і лише він, силою свого рідного, щирого духовенства, має нею правити.

В нього його українська земля має бути лише в його руках, як одинокого її господаря.

В нього його політика має бути його самостійною політикою.

В нього його світогляд має бути самостійним українським світоглядом.

Але чуже панування повиркивлювало богато душ, побаламутило голов. Тому нині поза Самостійною Українською Групою є ще менші групки, що переступають з ноги на ногу і не знають де стати. До таких належать:

Москвофіли з Галичини і Буковини. Се Українці, що в Канаді йдуть головно за проводом Російської Американської Місії. Вони звуть себе раз „русскими“, раз „карпаторосами“, раз „червоноросами“, „русскими буковинцями“ і т. п.

Малороси—се Українці з Придніпрянщини. Московське панування позбавило їх свого національного погляду. Ще знають, що вони не Великороси, звуть себе Малоросами, але завсігди думають, що вони мають йти разом з Великоросами і бути під їх проводом і панованням — церковним і політичним. Таких в Канаді є трошки по містах.

Уніяти—се Українці з Галичини (греко-католики). Польське панування позбавило їх свідомости про свою релігійну самостійність. Хох з національно-політичного боку стоять на основі української самостійности, то з боку церковного вірять, що релігійна самстійність їм не належиться. Що на релігійнім поли мають над ними чужі панувати і їх провадити. Бо чужі святійші, мудрійші, праведнійші. Вони до того привикли...

Римо-католики (латинники) з Східної Галичини, се Українці, яких предків польський уряд і польські пани насильством перевели на латинський обряд. Ціла культура задержалася в них українська—мова пісні, всякі звичаї. З культурного боку вони лише чистокровні Українці. Але в їх головах вложено думку, що вони Поляки. І такими себе вони уважають, хоч богато з них дійсного Поляка і на очи не бачили. Від понеділка до суботи вони живуть українським життям. А польськости в них тільки, що польські молитви і думка, що вони Поляки, а не Українці. Їх польськість, се насміх над людським розумом. Се трагедія. Се те саме, що білий чоловік вірив би, що він чистокровний мурин, або мурин вірив би, що він з діда прадіда білий чоловік.

Є ще в Канаді дрібка Українців протестантів — баптистів, презбитеріян, суботників, менонітів, руселістів, але в них українська свідомість не істнує. Навіть ті, що ще недавно перейшло до протестантизму, більше ніж одною ногою стоять поза своїм народом. Коли не брати на увагу тих, що стали апостолами протестантизму за грошеву платню.

Большевики — се головно частинка українського робітництва. Їх доля, се доля сектантів, що ходячи за „правдою“ від секти до секти, опинюються на атеїстичнім бездорожу. Вже давно стали вони на тому, що спасення в чужих, що спасення з чужими. З цілим світом. Соціялізм став для них новою, визвольною релігією. А большевизм — се практичне здійснення соціялізму. Се та остаточна правда, якої вони шукали. І вклонилися вони тій новій правді, на вірність присягли. І для доказу вірности свою українську самостійну гідність потоптали. Свої народні права заперечили. Свої вартости народні большевизмови на жертву спалили. Попалили все національне, що було в їх души. Занадто своїй необдуманій уяві повірили.

Нині, коли большевизм ошукав їх надії, вони зосталися без напряму. Без дороги. Без цілі. Без народу. Звязуючи себе механічно в організацію, вони безславно доживають віку. На широкий український ґрунт їм переходити нема відваги. Тяжко відшукувати те, що порозсипали. Вони люде з розбитими надіями. Пропащий матеріял.

А є ще одна, ніяк не зорганізована група—се крайно темні, несвідомі, байдужі. До ніякої людської культури вони не доросли. Матеріял найнизшого роду наймитів. Живе кождий сам для себе. До сеї групи переходять найрадше ті, що від большевицької групи віддалюються. Се одиноке місце, де ніхто не зробить їм докору.

Крім того є ще політичні ґрупки вузкого, матеріялістичного (а не культурного) укаїнського націоналізму, територіяльного канцелярсько-державницького... Є ґрупки, що хочуть Самостійної України, але конче в федерації (Союзі) з чужими...

От на кілько український світогляд порозбиваний! От як пошматовано народну душу!

Життя вимагає богато праці. Треба освідомляти, опамятувати і зводити блукаючих на властиву дорогу.

— Де правда? Хочу правди! — скаже кождий з таких збаламучених. Таким кажуть:

Правда в своїй хаті! Будуй її! В своїй церкві! Єднайтеся з нею! В тісній звязи з своїм народом! Ставайте поруч! В своїй народній Історії! Читай її! В своїх народних організаціях! Належ до них! В своїй власній самостійній народній праці! Роби її!

ЦЕРКОВНІ ВІСТИ.

Суд присудив, що православна церква у Львові є власністю Румунів.

Большевики забрали всі церкви в Херсоні, а людям сказано, що релігійні справи можна мати поза містом.

В Вороніжі судять большевики 42 селян. Одягнені вони в білі опанчі з хрестами на грудях. На всі запити большевиків відповідають „Христос воскрес“.

27-го грудня буде в Вильні зїзд православного духовенства. Будуть між иншим обговорювати справу церков, які Поляки від Українців забрали.

Папа видав (10 листопада) спис книжок (Індекс), яких католикам не вільно читати.

Церкву в Жабчу на Волині Поляки віддали православним. Се та церква, де зимою через тиждень сиділи в церкві старі і діти, щоби не дати Полякам. Тепер Поляки жадають, щоби забрано о. Сагайдаківського і призначено на його місце до Жабча другого священика.

Частина села Тура Горішня, повіт Старий Самбір, в Галичині, перейшло на православіє. Приїхало двох православних священиків, які переняли церковні будинки і відправили перше богослуження.

Білорусини є православні і римо-католики. Через те православні писали славянським письмом, а римо-католики — латинським. Тепер починають латинське писмо закидати і переходять на славянське (на кирилицю).

На Україні — большевики замінили собор в Кременчуці на „дворець фізичної культури“. В Катеринославі замінено церкву при фабриці Петровського на кіно. В Ахтирці дали церкву для цілей музею. В с. Котельня на Полтавщині дали церкву Мироносиць комуністичному клюбови.

В Італії в середних школах вчать релігії, однакож не вважають її предметом для іспитів. Є лише посвідки загального поступу в науці релігії.

В селі Севароги, пов. Перемишляне Поляки напали на церкву, попідрізували стовпи й одну стіну знищили. Повибивали вікна в читальни. Боронити було годі, бо стріляли з карабінів.

ГЧ-КП.

КВІТКИ ПРИ ДОРОЗІ.

5. Перші а теперішні апостоли.

Чого учив Христос й Апостоли, оповідає вам Новий Завіт. А вчили вони того, „що найважнійше“. Не того, що „найменше важне“.

Коли-ж зявляються поміж Українцями висланники протестантизму, то рівнож в ролі апостолів. Однакож те „найважнійше“, про яке вони говорять, не подібне до того „найважнійшого“, про яке Христос й Апостоли говорили.

В протестантських проповідників „найважнійшим“ є — опоганювати в Українців те, чого ані Христос, ані Апостоли не опоганювали.

Цілі довгі статті і довгі бесіди проти хреста. Проти кадила, кропила, свічок, образів, свяченої води, священичих одеж. Се в них „найважнійше“.

Коли-б же в Христа се було „найважнійше“, він був би бодай оден раз виголосив довгу бесіду проти хреста, образів, кадила, свічок і др. Він, як Всевідучий, був би бачив те, що осуджують нині протестанти. І Він його бачив — але не осуджував. І ще й казав Апостолам: Як Я робив, так і ви робіть! И Апостоли так робили.

Але нинішні протестантські апостоли до давних Христових Апостолів неподібні. Вони роблять Христови й Апостолам наперекір.

6. Що „Вістник“ має звіщати.

Дехто думає, що коли часопис зветься „Вістник“, то має звіщати самі інтересні річи. Що діється по чужих краях. Які інтересні рослини ростуть в Австралії. Кілько родів комах є на земли. Як далеко віддалені від нас звізди.

Инший думає: Вістник повинен розкривати наші кривди і показувати гріхи наших ворогів.

А вже найменше є тих, які думають: — Вістник повинен показувати найперше наше власне життя: наші потреби, наші недостачі. Нашу Церкву з її святощами. Нашу Культуру з її цінностями. Нашу Народну Історію з богатою нашою минувшиною. Нашу силу, якої не розуміємо. Наше добро, яке на непотрібне пропускаємо. Наші гріхи, яких не бачимо. Наші чесноти, які легковажимо. Наші обовязки, яких не розуміємо.

Сі треті думають найздоровше.

Колиб ми побачили, яке широке поле нашого власного і народного життя, кілько тут праці, недостач, клопотів, можливостей, ми не мали би богато часу поза собою розглядатися.

Зрозуміти себе, навчити себе, піднести себе, гідними людьми стати, розумне життя в себе завести, отсе ті головні цілі, що не повинні ніколи сходити з перед очей українського народу.

7. Українська родина на Різдво.

Дійсними і гідними представниками народу є лише ті люде, що совісно і точно виповняють народні обовязки. Візьмімо Різдвяні Свята, як ту хвилю, коли можна більше, ніж будного дня виповнити гідно належні обовязки, або негідно їх занедбати.

Звичай народний каже, що на Святий Вечір має бути 12 страв. Між ними риба, се праобраз Христа. І гідні люде хоронять по можности той звичай.

На стіл стелять сіно. На лави, на крісла кладуть сіно. На сіні ставлять святовечірні страви.

В куті ставлять немолочений сніп. (Такий треба лишити при молоченню). Звуть його „Дідом“. Він стоїть тут звичайно до ранку Нового Року. Так поручається Народженому Христу працю рук своїх.

На землю розстелюють сіно, або солому. Се Дідух. В деяких сторонах кинуть клапоть сіна під стіл і тим вдоволяються. Але се нагадує людську скупість. В инших сторонах української землі вносять величезну вязку, що ледви в двері протиснеться. І розстелюють по цілій хаті — верству на 4—5 цалів грубу. Тут видно щедрість.

Перед Святою Вечерою батько, чи хтось зі старших обкладжує стіл зі стравами. (Про ладан дбають перед тим. Сей звичай в деяких сторонах забувся, та треба його відновити).

Коли всі повмивалися, сходяться до стола і побожно, уважно моляться.

Кутю їдять всі з одної миски, на знак родинного звязку. При першій ложці старший в родині бажає зі Святом Народження Христа Божого благословення цілому домови, усій родині.

Вечеряють при світлі свічки — одної, або і трох. А там колядують — довго в ніч. Давні Святі Вечері нагадують. Діти до дідусів і бабусь вечеру несуть, чи везуть.

Ранком в 4-ій годині до церкви ідуть.

А другого дня свят раненько Дідуха палять, побудивши всіх, навіть дітвору.

Отсе вам образок Українських Різдвяних Свят! Так святкували наші батьки, діди, прадіди. Так святкували по селах. Так святкують нині тут по фармах наші свідомі, поважні родини. (По містах щирі люде по можности до подібного достроюються).

І який се величавий образ! Який святий! Гідний, щоби витати в себе Народження Спасителя!

Доведеться вам зайти до хати, де святкують, як закон велить, нічого не легковажучи і ваша голова клониться перед такими людьми. Вам хотлосяб їх обняти, подякувати їм за те, що вони гідно належні обовязки виповняють. Вам хочеться скзаати перед цілою громадою: „Се гідні люде! Слава їм!“

А доведеться зайти до людей байдужих, що злегковажили святочні обовязки — що винесе звідтам ваша українська душа? Винесе біль! Ви подумаєте: Оттак люде самі себе нівечать! Заповітів батьків і материй не шанують! Від Бога і від свого народу віддалюються!

І лишиться в вас гіркий, болючий спомин. А росповідаючи комусь, з болем скажете: „Се вже не наші браття!“ А діттям своїм скажете: „Ви так не робіть, як ті байдужі люде! Вони гріх великий творять — і перед своїм народом і перед Богом“.

І се не будуть пусті слова. Ваша душа буде відчувати, що там дійсний, непростимий гріх твориться.

8. Золото для всіх золото.

До саду прийшла громадка людей — простий чоловік і вчений; сліпий і видючий; убогий і богач. Коли садівник підніс їм добірних яблок, то всі однаково хвалили гарні і смачні овочі.

Простий чоловік не знав імени яблок, а вчений знав.

Сліпий не бачив краски яблок, але чув запах і відчував смак. А видючий бачив також їх зверхний игляд.

Убогий бажав завсігди мати такі яблока, а богатий розумів, що хто виховає такі овочі, той гідний пошани.

І хоч як всі ті люде ріжнилися між собою громадським становищем, освітою, а навіть фізичними спосібностями, всі вони згодилися, що яблока вартні овочі, що сад гарна річ, і що садівник розумний і вартний чоловік.

Цілком подібно мається справа з Релігією і Церквою. Хто увійде до релігійного саду, розгляне без упередження його плододайні дерева і вкусить їх овочів, той мусить сказати, що дерева гарні, що овочі смачні і що цілий сад має в себе великі цінности.

І ті релігійні овочі будуть однаково смачні як для невченого, так для вченого; як для убогого, так і для богатого.

Релігія і Церква має великі, певні, незмінні дорогоцінности. Тільки треба їх знати, розуміти, доторкнутися їх своєю душею, покушати їх своїм духовим смаком.

Золото вартне завсігди, тому воно для всіх є вартістю. Так і Церква, так і Релігія.

Хтось розумний сказав:

— Релігія не є на те, щоби її брати за мертвий предмет дослідів. Вона є тим великим животворним добром, яке треба навчитися практично розуміти і вміло ним орудувати.

9. Чужі свята, а наші свята.

В Українців нема такого свята, що зветься „Галовін“. Є воно в инших людей.

Святкуючи його, деякі люде кажуть розсудкови: забирайся від нас, без тебе нам краще! Кажуть християнській примірности: Тепер тебе не потребуємо! І тоді святкують.

Се свято припадає 31 жовтня, в навечеріє Всіх Святих, по чужому календару. А по нашому — в навечеріє памяти пророка Йоіля.

Йоіль, се один з ряду менших пророків. Він малює перед злими людьми кару Божу:

— Перекажіть дітям вашим, а діти нехай перекажуть своїм дітям, а сих діти дальшому родови: що полишила гусіниця, їла саранча; що полишила саранча, точили черви; що від червів зоставалось, жуки доїдали. — Йоіль I: 3-4.

А що гріхи були всенародні, то накликає він до всенародного покаяння:

— Попідперізуйтесь веретищами й плачте, священики! Визначіть піст, оповістіть сходини, скличте старшину і всіх мешканців в дім Господа Бога нашого й благайте Господа. Роздирайте серця ваші й навернітесь до Господа. — Йоіль I: 13-14; 2: 13.

На такі справи звертає нам увагу наше українське свято, що припадає на той день, що в других людей Галовін.

КОЛЯДУЙТЕ
НА СОБОР СВ. ПОКРОВИ
В ВІННІПЕГУ.

ХРИСТОС РОДИВСЯ.

УРЯД УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ СВ. ПОКРОВИ
У ВІННІПЕГУ — ЖЕЛАЄ
ВСІМ ЧЛЕНАМ, ЖЕРТВОДАВЦЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ СОБОРУ ТА ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВІ В КАНАДІ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
— і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

ТРЕБА СИРИХ ФУТЕР

Ми будемо платити так:

Червоний лис	$60.00	Вовк	$51.00
Видра	$35.00	Щоп	$20.00
Рись	$75.00	Соболь	$38.00

ПИШІТЬ за подробицями цін ДО
S. FIRTKO — 426 Penn Ave.
Pittsburgh, Penna. U. S. of America

НЕДІЛЬНА ШКОЛА

СТАН ЛЮДЕЙ ПЕРЕД ПРИХОДОМ ІСУСА ХРИСТА.

На довший час перед приходом Ісуса Христа на світ, жидівський нарід зажив був самостійним, вольним життям і служив правдивому Богові.

Инші народи тих часів не знали правдивого Бога. Вони були погане і покланялися божкам, котрих робили собі з дерева, витісували з каміння, вироблювали з міди, або зі срібла. Були і такі народи, що молилися до звірят.

В жертву своїм божкам погане часто приносили людей, навіть невинних дітей. Погане жили зле, творили грішні діла і тяжко ображали Бога. Але і між ними були чесні люде, які бажали пізнати правдивого Бога і не хотіли робити злих діл.

Жиди жили серед поган і псувалися від них. Між ними зачалася незгода, нарід поділився на ріжні групи, або „секти", які ворогували з собою.

Найбільший вплив мали фарисеї. Вони вдавали побожних, але в дійсности були лихі і горді.

По них найсильнійші були Садукеї. Вони жили роскішно і грішно і через се ширили між людьми зіпсуття і безбожність.

Такий заколот в жидівськім краю використали Римляне. Вони заняли жидівський край, наложили дань (податок) і поставили жидівським королем чужинця Ірода.

Але між Жидами були також добрі і побожні люде і вони то просили Бога, щоби вже раз зіслав їм обіцяного Спасителя. Господь Бог вислухав їх просьби і зіслав свого Єдинорідного Сина. Ісуса Христа.

ПРО БОГОСЛУЖЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

(За Свящ. П. Табінським).

БОГОСЛУЖБОВІ ОСОБЛИВОСТИ ВЕЛИКИХ СВЯТ. (Загальні).

На великі свята Богослуження відправляються урочисто і має богато особливостей в порівнанню з Богослуженням недільним. Найбільш їх буває на всеночній; як приміром:

І. На вечірні, після вечірнього входу і прокимена, читається три парамеї. Слово „парамея" грецьке і значить: притча або образне оповідання. Так називаються читання з книг Старого Завіту (а часом і Нового Завіту), в яких, по пророцьки або образно вказується предмет даного свята, або подається пристосована до свята наука.

II. Після просительної ектенії відправляється Літія — усердне моління. Для сього священослужителі виходять із вівтаря до західних дверий церкви, і тут виголошується ряд прохань, в яких молять Господа за пастирів, за державний уряд, за всяку душу християнську, що потребує помочі Божої, за померших, за спасіння нас від голоду, зарази, землетрусу, потопа, вогня, меча, нападу чужинців і межиусібної війни. На кожде прохання співаки много разів співають: „Господи, помилуй!"

III. По закінченню Літії священослужителі підходять на середину церкви і стають перед столиком, де поставляється посудина з пяти хлібами, пшеницею, вином і оливою. Після співу тропаря свята священик благословить хліби, пшеницю, вино і оливу, читаючи при сьому молитву, щоб Господь намножив сих плодів у всім світі, а споживаючих їх вірних християн освятив. За давніх часів хліби благословились для роздачі вірним, які по всеночній не росходились по домах і потребували підкріплення своїх сил.

IV. На ранній, коли починають співати полієлей, священик виносить з вівтаря на середину церкви образ свята. І тут після полієлея співає величання Спасителеві, Божій Матері, чи Святому, відповідно до того, яке буває свято.

V. Євангелія читається на середині церкви, відповідна до свята. Тільки, коли свято Богородичне або Святого припаде на неділю, то читається чергова недільна Євангелія. По Євангелії вірні цілують образ свята, при чім священик помазує їх благословенною на Вечірні оливою, на знак, що їм подається від Господа милость, і самі вони повинні чинити діла милости.

VI. Перед 9 піснею канона співаються особливі святкові приписи, а „Величає душа моя Господа" не співається.

З особливостей на Службі Божій належить зауважити слідуючі:

І. Антифонами на Господні свята служать вірші псалмів, вибрані відповідно до свята. Сі вірші співаються з особливими приспівами. А саме. До першого антифону приспівом служать слова:

— Сину Божий, за молитви Богородиці, спаси нас, співаючих Тобі. Алилуя!

До другого антифона приспівують:

— Сину Божий, що родився від Діви (або: в Йордані хрестився; або тілом роспятий і т. д.) спаси нас, співаючих Тобі. Алилуя!

На третьому антифоні приспівом служить тропар свята.

II. Апостол і Євангелія читаються відповідно до свята.

III. Замісць молитви „Достойно є" співається ірмос 9 пісні канона з величання свята, чи так званий „задостойник".

БОГОСЛЖБОВІ ОСОБЛИВОСТИ ОКРЕМИХ СВЯТ.

1. **Різдво Христове.** а) До сього свята християне підготовлюються сорокоденним постом, який називається різдвяним або Пилипівкою, бо запусти на сей піст відбуваються в день св. апостола Пилипа (чи Филипа) — 27 листопада. б) В переддень Різдва Христового положено відправляти „Царські години" (1, 3, 6 і 9 разом), складені св. Кирилом, Олександрійським Епископом (він помер в 444 році); кожда з них містить в собі псалми і священні пісні, відповідно до свята; а також парамеї, Апостол і Євангелія. Потім відправляється Вечірня зі Службою св. **Василія Великого.** Так буває тоді, коли переддень Різдва не приходить на суботу або на неділю. Коли-ж він випадає на один з сих днів, то тоді Царські години переносяться на попередню пятницю. Служба Божа Св. Василія — на самий день Різдва Христового, а на передодні буває вечірня зі Службою Св. Івана Золотоустого. в) Переддень Різдва провадиться в строгому пості; тільки вечером, як уже зійдуть зорі, дозволяється їсти куттю, чи варену пшеницю в медом; а по нашому українському звичаю, тоді буває богато вечеря з пісних страв, при чім за сією вечерою колядують, чи співають побожні пісні на честь народження Христового. Тому сей день називається в нас „богата кутя" і „коляда".

г) Всеночна на Різдво Христове складається з великого повечерія, Утрені і першої години; при чім на повечерії урочисто співається:

— З нами Бог — розумійте народи, і покоріться, бо з нами Бог.

Після повечіря відбувається літія і благословення хлібів.

д) В саме свято на Службі Божій замісць „Святий Боже" співається:

— Усі ті, що в Христа охрестилися, у Христа одягнулися. Алилуя.

е) Дні від Різдва аж до передодня Водохреща (Йордану) називається присвятками, чим указується на те, що їх треба провадити свято і побожно. Тоді ж, ради свята, не буває посту в середи і пятниці, через що сі два тижні зовуться всеїдними (загальницею).

НЕБЕЗПЕЧНО.

Один богатий чоловік, великий скупар, сказав одного разу до свого пароха:

— Ох, як би я хотів забрати свої гроші з собою на другий світ.

— Небезпечно, — каже священик. — Можуть стопитися...

ВСЕВІДЮЧИЙ БОГ.

Прийшов чоловік до склепу купити щось там. Побачивши, що властителя склепу нема, а є тільки його малий послугач, каже до него:

— А досип там понад міру, Івасю; твого пана нема при тобі, то можеш се зробити безпечно.

— Мій Пан є все при мені, — відповів Івась, показуючи пальцем в гору, на небо.

ЯКА РІЖНИЦЯ.

Двох подорожних заблудили. Один з них, безбожник, почув великий голод, тай каже до другого з насміхом:

— Слухай, ти віриш в Бога і в Його силу. Чому-ж ти не можеш випросити, щоби Він прислав мені круком бодай один бохонець хліба, так як Він робив се для пророка Ілії?

— А тому, — каже той, — бо Ілія був пророк і мав велику силу, а ти є дурень і маєш тільки великий жолудок.

До Впр. Священиків і Тростів Православної Церкви.

Одинокий український склад церковних річей, доставить Вам всі потрібні церковні річи, православного обряду в приступних цінах.

За цінником і інформаціями, просимо писати до:

THE PROVIDENCE CHURCH GOODS
Box 1624, — Winnipeg, Man.

УКРАЇНЦІ НА ПОХОРОНІ ЦАРГОРОДСЬКОГО ПАТРІЯРХА.

Дня 2 жовтня с. р. відбувався похорон царгородського патріярха Василя III. В похороні брали також участь Українці, в імени яких делегація поклала роскішну китицю квітів з величезними українськими стрічками до ніг святого мерця, що сидів на троні. Инших квітів не було і се зробило велике враження на присутних в церкві. (На похороні крім Українців були представники Англії, Італії, Франції, Японії, Польщі, Румунії, Еспанії, Альбанії та Греції). Крім 20 митрополитів, усіх епископів та богатьох грецьких священиків, в церкві були ще делегації церкви сирійської, вірменської (православної і католицької), англіканської, сербської та болгарської. Росіян не було. Після жалібної служби, все духовенство склало свої омофори до ніг померлого. Потім представники засвідчили своє співчуття митрополитові Фотієви. Від Українців промовляв п. Муравський. Після того поклали тіло покійного патріярха в домовину, запечатали її, поклали на віко українські квіти і понесли на катафалк. Поховано покійного патріярха в місцевости Балуклі; разом з домовиною в могилу покладено і квіти від Українців. Того-ж дня вечірні грецькі часописи, описуючи похорон патріярха, в дуже теплих тонах згадали про покладення квітів Українцями.

ПЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ НАГОРОДИ ЗА ВІДНАЙДЕННЯ ПРОПАВШОГО СВЯЩЕНИКА

З початком листопада с. р. в Монтреалі зник католицький священик о. Форстер. Він пропав, мов камінь під воду, і до тепер ще не вдалося знайти по нім ніяких певних слідів, помимо того, що робляться як найстаранніші пошукування. Правда, з Лондону, Англія, доносять, що на 27 листопада в однім з тамошніх гостинниць, удержуваних Армією Спасення, снідав католицький священик, який виглядом дуже відповідав описови пропавшого священика, — але чи се був дійсно він, чи тільки хтось подібний до него, — на те нема ще доказу. За віднайдення о. Форстера назначено нагороду в сумі 5 тисяч долярів.

ДЕСЯТЬ МІЛІОНІВ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

Морис Фовк, в Пітсбург, Па., Злучені Держави, заложив фундацію в память своєї жінки. Фундація має наскрізь філянтропійний характер і призначена на ріжні виховавчі, релігійні і добродійні цілі. На ті цілі зложив він 10 міліонів долярів. Фовк є відомий з ріжних жертв, яких він ніколи не щадив. Він голосив засаду, що той, хто доробився майна, повинен памятати за тих, які потребують помочі.

МІЖ ДИКУНАМИ В ГАЛИЧИНІ.

Старокраєві часописи доносять, що в Струсові була місія 9 липня 1929 року. Місію провадили Редемптористи: Яков Ензенс і Франц Вандевос. Їм помагало богато українських священиків, а також ксьондз Адам Пирек (Поляк).

Отже двох мабуть Бельгійців чи Французів просвічують дикунів - греко-католиків. Українців. Їм помагає Поляк; а за ними теліпаються греко-католицькі священики.

Уніяти, що 334 роки були в католицькій школі, дожили до того, що їх тепер мусять вчити розуму Бельгійці та Французи разом з Поляками. Є чим хвалитися.

Цікаво би знати, коли українські уніятські духовні будуть провадити місії між Бельгійцями та Французами?

ЧЕРЕЗ КИТА І НОЯ ВТРАТИВ ПОСАДУ.

В Бірмінгтем, Алабана, Злучені Держави, управа баптиської колегії відправила з посади одного професора за те, що той не вірить в біблійні оповідання про Ноя та про Йона і Кита. Згаданий професор признався перед студентами, що він не вірить в те, що Йона перебув три дні в череві кита, як також не вірить, щоби Ной міг був змістити на своїм ковчезі, в часі потопу, по парі всіх звірят, бо для сього треба-б було богато більше місця, чим було на ковчезі.

СУД ВІДДАВ ЦЕРКВУ ЧЕРНОВЕЦЬКОМУ МИТРОПОЛИТОВІ.

Українську православну церкву у Львові, яку захопили були російські еміґранти та таки місцеві москвофіли, суд окружний присудив православному митрополитові в Чернівцях, юрисдикції якого вона підлягала ще до війни.

ПРАВИТЬ БОГОСЛУЖЕННЯ ПО АНГЛІЙСЬКИ.

В Вінніпеґськім „Фрі Прес" появилася фотографія українського протестантського проповідника Юстеса (Евстафієвича) з відповідною допискою. Як великі заслуги згаданого проповідника підноситься в дописці те, що він править для Українців богослуження в англійській мові.

„ХРИСТОС ВОСКРЕС".

Польська влада остаточно розвязала спір між православними і новітними уніятами за церкву в Жабчу, луцького повіту, на Волині. Церкву признано православним і дня 24 листопада відбулося поновне посвячення церкви. Се свято стягнуло кільканайцять священиків і около 5 тисяч народу з ближчих і дальших місцевостей. Урочистість посвячення збільшила пасхальна Служба Божа, на що дав дозвіл митрополит Діонизій. В се небуденне свято Жабча лунало в церкві могутнє: „Христос Воскрес!" Радість населення годі описати!

НЕ ПРИЗНАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ СЛЮБІВ.

Англійський суд не признає законними подружжа, які зроблені по радянським законам.

Пані Нархімсон, з Лондону, звернулася до англійського суду з проханням о сепарацію її від свого мужа, з яким вона одружилася в Москві в 1924 році. Суд видав рішення, що їй нема чого звертатися за сепарацією, бо Англія не признає російської форми й правил заключення подружжа та не вважає панства Нахімсон одруженими, хоч вони мають одну дитину.

З ЖИТТЯ ПАРОХІЇ.

(Вайта, Ман.)

На 8 грудня відбулися у нас загальні, звичайні, річні збори парохії. Коротенький перебіг хочу подати.

Почались о год. 2.30 по обіді. Під проводом о. Грицини, нашого пароха, почались збори відспіванням молитви „Царю небесний..." Всі присутні згодились, щоб о. Грицина був предсідателем зборів. На секретаря вибрано брата М. Кадинюка.

Перебіг зборів був спокійний та успішний. Уступаючий уряд парохії по черзі складав звіт зі своєї діяльности. Приємно було чути гарних промов поодиноких урядників. Вони працювали совісно, без крику. У громаді був спокій і задоволення — а фінансовий секретар по прочитанню приходів і розходів зголосив, що в касі остається на слідуючий рік $114.00.

Варто зазначити, що в уряді працювали молоді люде; хоч деколи підносяться сумніви, чи молоді люде будуть такими церковниками, як наші перші поселенці, які з рідної землі зжилися з церквою з молодих літ, то у нас молоді доказали, що і вони поведуть справу незгірше старших. У нас на Вайті молоді несуть більший тягар праці коло церкви. Але й з вдоволенням треба признати, що працюють щиро і сим ми горді. Заслуга в тім нашої Української Церкви, що вона вдоволяє всіх — старих, молодих і дітей та всім дає зерно тої небесної науки, яку оставив нам сам Спаситель наш Ісус Христос.

Дальше за звітом урядників слідував звіт нашого пароха. Як провідник парохії, в свойому звіті наш священик обговорив широко ціль громади, життя релігійно-моральне, відношення членів до справ і засад Церкви та недомагання в дечому. На загал звіт був вдоволяючий, але не найкращий. Завізвав нас наш священик, щоб ми всі без ріжниці віку і пола ще з більшою любовю відносились до Бога, до церкви, до народу нашого та до наших ближніх.

Відтак приступлено до вибору нового уряду. По короткій розвазі було поставлено внесок, щоби уряд, який успішно працював за минулий рік, дальше виконував свої обовязки і на слідуючий рік. Внесок принято більшістю голосів. Так отже урядниками остаються на сей рік: бр. Юліян Гнесместрук — голова; бр. Антін Фігус — місто-голова; бр. Никифор Федірчук — секр. рекордовий; бр. Михайло Прокіпчук — касієр; брат Яків Проців — секр. фінансовий. Контрольори: бр. М. Кадинюк і Я. Процюк.

По виборі старших братів і сестриць, приступлено до обговорення справи будови нової церкви. По довгій дискусії вирішено приступити до будови в так скорому часі, як скоро збереться відповідна скількість фондів. Вибрано комітет будови церкви, до якого увійшли брати: Д. Угринюк, Мих. Боднарчук, Я. Проців, А. Фігус і М. Кадинюк.

Зараз на початку зібрано поважну суму грошей, бо $630.00. Є надія, що фонди здобудемо, бо вже на зборах зголосилось трох членів, які цінять високо працю церкви і не жалують гроша. Вони жертвують по $100.00. Честь їм за се.

Збори закінчено відспіванням молитви „Достойно є..." Всі вдоволені на дусі розійшлися домів.

Треба зазначити, що у нас церковне життя гарно розвивається. Люде сходяться до церкви так, що все церква заповнена. Наш священик всіх задоволяє своєю наукою, чи порадою, чи працею. З дітьми не занедбує наш парох працювати чи в церкві, чи в школі. Кромі того дає нам відчити в Нар. Домі і заходить все між людей, так що наша громада поступила вперед, а коли обудує церкву, то сим скріпиться в двоє, чого громаді лише побажати. Дай Боже, щоб наша громада гарно розвивалась!

Парохіянин.

І В НАС Є ЖИТТЯ.

(Сеньків, Ман.)

Наша околиця має почту, яка зоветься Сенькiв, а то тому, що всі мешканці сеї околиці походять із Сенькова (або Синькова), заліщицького повіту. Якось удалось нам понад рікою Россо засістись. До Толстой є нам около десять миль на полудневий схід, а до Арнауд около двайцять на північний захід.

Землі наші бідні, з камінням або і лісом та мочарами. Для того не відзначаємось богацтвами, мимо того, що давно господаруємо на наших землях. Але серед нас є заможні і маючі люде.

Дітей посилаємо у школу. Тепер у нас учителює пані А. Жаровська, учителька, з якої вадоволені і діти і податковці. Попередний учитель теж добрий був. Ми ним були задоволені.

Довго по тім, як ми засілися на сих землях, прийшлось нам працювати. А коли ми чулись трохи забезпечені, то почали думати про те, якбито з вдячности Богови побудувати церковцю і там сходитись на молитву. Ми з свого села вийшли бідними, а тут все таки не зле стоїмо, то і на церкву не трудно спромогчися.

Як загадали, то порадились і відтак приступили до будови. При тім заохоти додавали нам пастирі нашої Української Православної Церкви. Тоді, коли ми будували нашу церкву обслугував нас о. Семець. Ми зрозуміли, котра наша Церква і не захотіли на вільній землі бути слугами Риму, чи Москви, хоч богато ще є таких людей, які дуже люблять служити. Відразу отже стали в ряди Укр. Православної Церкви, хотяй нас кличуть до себе католики, щоб ми за миску сочевиці (вони обіцяють нашим звільнення від плачення вкладки) запрягалися до римського візка.

Церковця наша побудована дав-

ніще. Сего року ми здобулись на дзвін, який вже закуплено і незадовго будемо освячувати його.

Релігійно-моральне життя у нас розвивається. Завсігди у нас по Богослуженю є катехізація для дітей. Наша учителька все є на Богослуженю і приводить наших дітей у церкву. За се заслугує на велике признання від родичів і взагалі від всіх, яким залежить на тім, щоб наші діти виросли нам на потіху.

Недавно були у нас надзвичайні збори в справі скріплення нашої організації. Зборами провадив наш священик о. Грицина. Хід нарад був дуже інтересний і пожиточний. На зборах винайдено спосіб для поширення і скріплення церковного життя, та з вдоволенням і надіями на краще завтра всі учасники розійшлись домів

У нас провадиться і освітна праця. Є також аматорський гурток, яким провадить Петро Тофан. Відчуваємо брак свого дому. Однак при добрій волі і праці і се буде, бо вже маємо зібраних кілька соток доларів на Народний Дім.

Так як до тепер справи у нас стояли, то було не зле. Ми зробили поступ і на церковнім і на народнім полі. А тепер, коли ми маємо молоді сили до праці, є надія, що і наша околиця, забута, двигнеться в гору і буде разом держати крок з другими нашими свідомими околицями.

Поздоровляю всіх читачів „Вістника".

Я. Сеньківський.

НОВА ГРОМАДА.

(Форт Франсес, Онт.)

Коли ще донедавна наше місточко було по заді других міст, або кольоній нашої провінції, або і Канади, то лишень тому, що не було кому почати працю, або в розпочатій праці вести провід. Однак се був тілько страх, се була тільки замала віра у свої сили.

Нема ще року, як засновано у нас Читальню „Просвіта" а вже маємо гарний будинок зі сценою для аматорських вистав і праця з кожним днем іде вперід. Сегодня вже находяться люде, які по змозі своїх сил ведуть провід.

Коли будинок Читальні був вже готовий, ми відчули нараз великий брак свого священика у нашім місточку, бо нас все обслугували французькі піпи. Треба посвятити будинок, і заряд за згодою членів запрошує Всеч. о. Грициану, який приняв наше запрошення і відвідав нас. Гарне враження викликало на присутних Богослуження в українській мові.

Нема ще року, а нам вже удалось 4 рази до себе запросити укр. священика. Користь для Т-ва моральна велика, бо укр. священики працюють не лише на полі релігійнім, але і на просвітнім.

Правда, що Богослуження у нас відбувається в читальнянім будинку, де відчувається великий брак де яких річей, однак коли провесеся грімке „Благословенно будь Царство", забувается все і слеза радости заблисне майже кождому в очах.

Послідне Богослуження відправив у нас Всеч. о. Грицина на 1-го грудня. По Службі Божій відправлено Панахиду за полеглих наших борців-героїв.

В понеділок дав нам Всеч. о. Грицина відчит про працю в Товаристві. По 2-годиннім викладі зроблено маленьку перерву — відколядовано 3 коляді і приступлено до дальшої праці. По короткім, але річевім рефераті про потребу нам своєї Рідної Церкви приступлено до вибору церковного комітету, в склад якого увійшли: пп. Дрозда, Греченюк, Олійник і Винниченко.

Вибором сего комітету започатковано у нас вже церковну громаду і вже майже видно той день, як у нашім місточку побіч других церков буде величатися і наша рідна Церква з трираменним хрестом. Бажаю успіху церковному комітетови, згоди і єдности і спільної праці з Т-вом Просвіта а всіх тих, у кого ще тліє болай іскра любови до своєї церкви, прошу спільно працювати, бо „громада по нитці, а бідному сорочка".

Зі щирою вірою в серці берімся всі до праці, а Бог нам поможе.

Православний.

УСПІШНИЙ БАЗАР.

Базар Української Православної Громади в Канорі, Саск., котрий відбувся дня 8-го листопада, с. р. був досить успішний, бо приніс тисячу долярів ($1000.00), які стали великою помічю для громади. До успіху сего базару причинилися слідуючі чинники: перше кооперація всіх членів, як членів прав. громади так і членів Товариства ім. Шевченка, а також членкинь Українського Жіночого Товариства. Друге — велика поміч українських фармерів, котрі не жаліли своїх фармерських продуктів але щиро давали всякі річи як кури, качки, гуси, масло, сир, пшеницю, овес, та всякі инші річи, котрі на базари приносили гарний гріш. Також бажаю зазначити, що річи ручної роботи стягали на себе увагу всіх присутних, не лише Українців, але й Англійців. Найкращі і найдорожші річи з українського вишиття були подаровані панею В. Герега. Бачимо, що вишивані річи є цінні навіть для чужих народів і тому повинністю є українських жінок та дівчат старатися навчитися вишивати та мати українські вишивки в своїх хатах.

Розігравка на тикета вийшла так: ч. 789 Др. Цимбалістий, Канора, інджай; ч. 329 Т. Й. Левінс, Йорктон, дресер; ч. 950 Н. Савасий, Канора, годинник; ч. 855 І. Романчич, Калдер, стіл; ч. 4 5 Ю. Летвенюк, Канора, гітара; ч. 144 А. Т. Герберт, Йорктон, ковдра; ч. 18 С. Цуркан, Стінен, 32 кавалки начиння; ч. 78 С. Л. Ватермен, Канора, „дрес сет" 1032 А. Пилипчук, Канора, „клаб бег"; 988 О. Козаченко, Доншел, м. бойлер; ч. 279 М. Гоголь, Амстердам, перо і олівець; ч. 93 Н. Харук, Тайні, сет ключів; ч. 81 І. Вейнврайт, Канора, „компект"; ч. 1470 В. І. Томас, Канора, посуду до печева.

Др. Цимбалістий інджая не принів, але сейчас вернув його назад, а пізнійше продано його через лицитацію. Дохід з того пішов на церкву.

Отже сею дорогою, бажаємо зложити сердечну подяку всім тим, котрі своєю жертвенністю та своєю присутністю причинилися до успіху нашого базару, а тим самим і до зменшення нашого довгу, котрий ще тяжить на нашій церкві. Ми віримо, що коли ми всі так спільно попрацюємо далі, то наш довг в скорі буде виплачений. Всім сердечне спасибі.

За комітет

Г. Ф. Стратійчук.

Жертви На Український Православний Собор в Вінніпегу.

З нагоди свята свойого іменника, п-ство Мих. Папіші справляли обід, на який запросили своїх знакомих. По обіді п. С. Сокульський підніс справу Українського Православного Собору і завізвав присутних до жертв. Зложили готівкою і деклараціями слідуючі:

П-ство Челяди	35.00
Гр. Угринюк	25.00
Н. Кінаш	25.00
Он. Угринюк	25.00
П-ство Папіші	25.00
П-ство Й. Магер	20.00
П-ство Сокульські	20.00
В. Челядин	15.00
П. Палійчук	10.00
П-ні К. Блок.	10.00
М. Сорохтей	5.00
М. Маринюк	5.00
Кріст Ербах	5.00
Дм. Адамчук	5.00
Разом	$230.00

Славно! Дай Боже, щоби таких обідів більше відбувалось, то всі наші справи богато лучше стояли б.

Всім жертводавцям заряд Собору складає щире спасибі, а панству Папішам бажає многих літ.

Павло Винницький, Калієнто, М.	1.00
Докія Винницька, Калієнто, М.	1.00
Йосиф Семенців, Смут Рак Фолс, О т. на членську вкладку по 2.50 два рази, разом	5.00
Анд. Рубашевський, Арран, Саск.	5.00
Мих. Слободянек, Тюлон, Ман.	5.00
Павло Назар, Вест Бенд, Саск.	1.00
Жіноче Т-во ім. Лесі Українки, Ст. Джулієн, Саск.	10.00
Ілько Швець, Ґуін, Квебек	2.00

Дальші жертви проситься слати на адресу:

H. I. BLOCK,
218 Dufferin Ave. — Winnipeg, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Д. Д. Лещишина

СІЧЕНЬ.

5 неділя — Галич.
7 Різдво — Давфін, 8 год. рано.
8 середа Пайн Ривер.
9 четвер — Вендав.
12 неділя — Шортдейл.
14 вівторок. — Роблін, Новий Рік.
18 субота — Пайн Ривер. — Навечеріє Богоявлення.
16 неділя, Ешвил, — Йордан.
26 неділя — Косів.

Box 315. Dauphin, Man.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. Є. Грицини.

СІЧЕНЬ.

5 неділя — Толстой.
7 вівторок, Різдво Хр. — Арбакка.
8 середа, Собор Пр. Богородиці. — Вайта.
9 четвер, св. Степана. — Толстой.
12 неділя — Ґардентон.
14 вівторок, Новий Рік. — Сеньків.
18 субота, Навеч. Богоявл. — Вайта.
19 неділя, Богоявлення Господнє. в год. 7-ій рано — Ґардентон. в год. 10 рано — Толстой.
26 неділя, — Вайта.

Толстой, Ман.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР. НА 1929 РІК.

15 Н. 25 Н. по З. с. Д. Аввакума
16 П. Софонія
17 В. † Варвари вмч., Івана Дам.
18 С. Сави Освящ. прп.
19 Ч. Миколая чуд.
20 П. Амврозія еп.
21 С. Патапія еп.

22 Н. 26 Н. по З. с. Д. Зач. св. Анни
23 П. Мини, Єрмогена
24 В. Даниїла Стовп. прп.
25 С. Спиридіона прп.
26 Ч. † Евстратія, Евгенія
27 П. Тирса і Левкія мч.
28 С. Елевтерія свмч.

29 Н. Нед. Праотців. Аггея свмч.
30 П. Даниїла пр.
31 В. Севастіяна і кн. муч.

СІЧЕНЬ 1930.

1 С. Боніфатія мч.
2 Ч. Ігнатія свмч.
3 П. Юліяни мч.
4 С. Анастазії вмч.

5 Н. Нед. перед Р. 10 муч. у Криті
6 П. Навечеріє перед Різдвом
7 В. Різдво Христове
8 С. Собор Пр. Богородиці.
9 Ч. Стефана первмч.
10 П. 20 тисяч муч. у Нікомидії
11 С. 14 тис. діт. уб. у Вифлеємі

12 Н. Нед. по Різдві. Анисії мч.
13 П. Меланії прп.
14 В. Новий Рік. Обр. І. Х., Вас.
15 С. Сильвестра

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСТНИКА"

Грабчак Михайло, Коте, Саск.	.50
Петро Василишин, Веґревіл, Алта.	.50
Жіноче Товариство ім. Ольги Кобилянської, Мічам, Саск.	$10.00
Никола Пікуш, Шіго, Саск.	.50
Слизюк П., Ешвил, Ман.	.50

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ
о. П. Запаринюка.

СІЧЕНЬ.

5 неділя — Розборн.
7 вівторок, Різдво Г. Н. І. Хр., в 3-ій год. рано, — Розборн. 9-ій Мензі.
8 середа — Поплар Парк. (о. прот. С. В. Савчук)
12 неділя — Дуфрост.
14 вівторок, Новий Рік — Портедж ля Прейрі.
17 пятниця, в 10-ій год. рано Септон. в 2-ій пополудни Тиндал, в 7-ій вечером Селкірк.
18 субота. — Поплар, Парк.
19 неділя, Йордан — Ледвин в 9-ій год. рано.
26 неділя — Септон.

Найновійша адреса:
169 Manitoba Ave., Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1930.

СІЧЕНЬ.

5. **Неділя перед Різдвом, Святих Отців:** Гол. 3. Утр: Єван: Івана XX: 19—31. Літ.: Ап. Жид. XI: 9—10 і 17—40. Єван. Мат. І.: 1—25.

6. **Понеділок, Святий Вечір:** Канон Різдва. Царські часи. Літ. Василя Великого з Вечірнею. Ап. Жид. І.: 1—12. Єван. Лук. ІІ.: 1—20.

7. **Вівторок: Різдво Христове:** Всеношне, що починається великим повечірям, на якому співається „З нами Бог"! Утр.: Єван. Мат. І: 18—25. Літ. св. Івана Золотоустого. Замісць „Святий Боже", — „Всі ті, що у Христа охрестилися". Ап. Галат. IV: 4—7; Єван. Мат. II: 1—12.

8. **Середа. Собор Пр. Богородиці:** Утр: Єван. Мат. І.: 18—25 Літ: Ап. Жид. II: 11—18; Єван. Мат. II: 13—23.

9. **Четвер. Стефана Первомученика:** Утр: Єван. Івана XV: 17—27 і XVI: 1—2; Літ. Ап. Діяння VI: 8—15, VII: 1—5 і 47—59. Єван. Мат. XXI: 33—42.

12. **Неділя по Різдві:** Голос 4. Єв. Івана XXI: 1—14. Літ.: Ап. Галат. І: 11—19: Єван. Мат. II: 13—23.

14. **Вівторок. Новий Рік, Обрізання Господне. Св. Василя Великого** Всеночне. Утр: Єван. Івана X: 9—16; Літ. Василя Великого: Ап. 2 Тим. IV: 5—8 і Колосян II: 8—12. Єван. Марка І: 1—8 і Луки II: 20—21; 40—52.

КУПІТЬ СОБІ
„Добрий Пастир"
український православний молитвенник, ціна $1.50.
THE HERALD
Box 3664, — Winnipeg, Man.